Türkçe Lugat

Nejat Oğuz

Ali Seydi

RESİMLİ

YENİ

40,000 Lûgatı havi

TÜRKÇE LÛGAT

Türkçe Lûgatlerin fransızca mukabillerini havi

SAHİP ve NAŞİRİ
"Cihan" Kitaphanesi sahibi MİHRAN

Neşat oğuz

İstanbul — *"Cihan"* Matbaası

1929

Muharriri : Ali Seydi

İŞARETLER

A- Arapça
C- Ecnebi
D- Edat, Lâhika
F- Sıfat
FA- Farisî
Fİ- Fiil
H- Harf
M- Mastar
S- İsim
Ş- İsmi işaret
T- Türkçe
TR- Terkip
Z- Zamir
ZA- Zarf
§ - Mana değiştikçe cümlelerin arasına konur.

Birkaç söz

Yeni harf inkılâbının tevlit eylediği en büyük ihtiyaç, bir **"Lûgat kitabı„** idi.

Bu inkılâbın en har mürevvici olan hükûmeti cümhuriye; bir seneden beri bu hususta resmî teşebbüsatta, gayri resmî teşvikat ve teşciatta bulundu ve bulunuyor.

Lâkin **"Lâtin„** alfabesinin ayni tertibi hecai üzerine kabul edilmiş olması, eski türkçe alfabe tertibini yukarıdan aşağıya altüst etti.

Binaenaleyh, bu gün şu tertibe göre yeniden bir **"Lûgat kitabı„** yazmak, eskiden olduğu gibi bir nevi kopyacılıktan veya esası kopyacılığa müstenit olup icabına göre kalem ve karihayı (meddü kasır) vadisinde oynatmaktan ibaret değildir.

Zira: bu gün elde taklit ve takip edilecek bir nümune, bir model, bir rehber, formül yoktur. Şu muhit ve şerait içinde müceddeden bir eser vücuda getirmek bütün manasile **(Icat)** demektir; yani çok müşküldür. Bu, adeta bir demir leblebidir, çiğneyene aşkolsun!

İşte bundan dolayıdır ki harf inkılâbının senei devriyesini idrak ettiğimiz halde henüz meydana bir lûgat kitabı çıkmadı.

Evet, birkaç zatin münferiden ve birkaç zatin de müştereken bir **(Kamus)**, bir **(Lûgat kitabı)** tertibine kıyam ve teşebbüs ettiklerini ve - binnetice - hepsinin uğradıkları müşkülâttan dolayı « terki teşebbüs » sahasına saptıklarını öğrendim.

Ben, üç ay zarfında kuvvetli malûmatıma değil, sarsılmaz mesai ve irademe istinaden şu eseri vücuda getirmeğe muvaffak oldum.

Başlıca rehberim **(Dil Encümeni)**nin imlâ lûgatile Şemsettin Sami Beyin **(Kamusu Türkisi)** dir.

Halbuki, şu eser yalnız türkçe bir lûgat kitabı olmayıp ayni zamanda bir de türkçeden fransızcaya bir lûgat kitabıdır. Çünkü, bu günkü ihtiyaca göre vatandaşlar, yalnız yeni harflerle yazılmış türkçe bir lûgat kadar (türkçeden fransızcaya) mahsus bir lûgat kitabına da mühtaçtırlar.

Şurasını da arzedeyim ki, eski lûgat kitaplarında füzulî olarak birçok sahifeler işğal eden ve halbuki ne resmî, ne de ilmî dilimizde kullanılmayan gayri menus arabî kelimeler tayyedildiği gibi halk lisanına geçmemiş olan mürekkep ıstılahlar da terkedilmiştir.

Birçok kusurları havi bulunduğunu itiraf eylediğim şu eserin ne kadar müşkülâtla yazıldığının takdirini erbabına bırakarak hatmi kelâm ediyorum.

A

A. Â [*h*] Bu harf, eski elifbedeki metli elif ile arapça [ـا] nın ve üstün okunan [*e*] ile [*Ehali*] kelimesindeki metsiz elifin muadili ve mukabilidir. İmlâları birbirine benzeyen kelimelerde iltibas mahzurunu kaldırmak ve birini daha uzun okutmak için Arabın [ـا] sı ile başlayan lafızların üstlerine (^) işareti konur.

{ Âli = Ali
{ Âlem = Alem } gibi.

Â Â [*d*] Taaccüp lahikası: â ! â ! bunu senden beklemezdim. [Ah !.. oh !.. eh !..].

Ab [*f. s.*]- (AP)e bak. [*L'eau*].

Aba [*t. s.*] Yün ipliğinden dokunmuş bir nevi kaba ve kalın kumaş, şayak § bir nevi kumaştan yapılan geni üst libası [*La bure*].

Âba [*a. s.*] Arap ça [*Baba*] manasına olan [*Ep* = اب] in cem'i, babalar § bir meslek veya mezhebin en ileri gelenleri, abai tarıkat [*Les pères*].

Abadan [*pa. f.*] Şen, şenlik, mamur [*Cultivé, e; florissant,e*].

{**Abadanlık**} [*t. s.*] şenlik, ma-
{**Âbadi** . . .} murluk [*Etat d'un pays bien cultivé*].

Abadi [*pa. z.*] İpek kağıdı [*Papier parcheminé*].

Abajur [*c. s.*] Lambaların

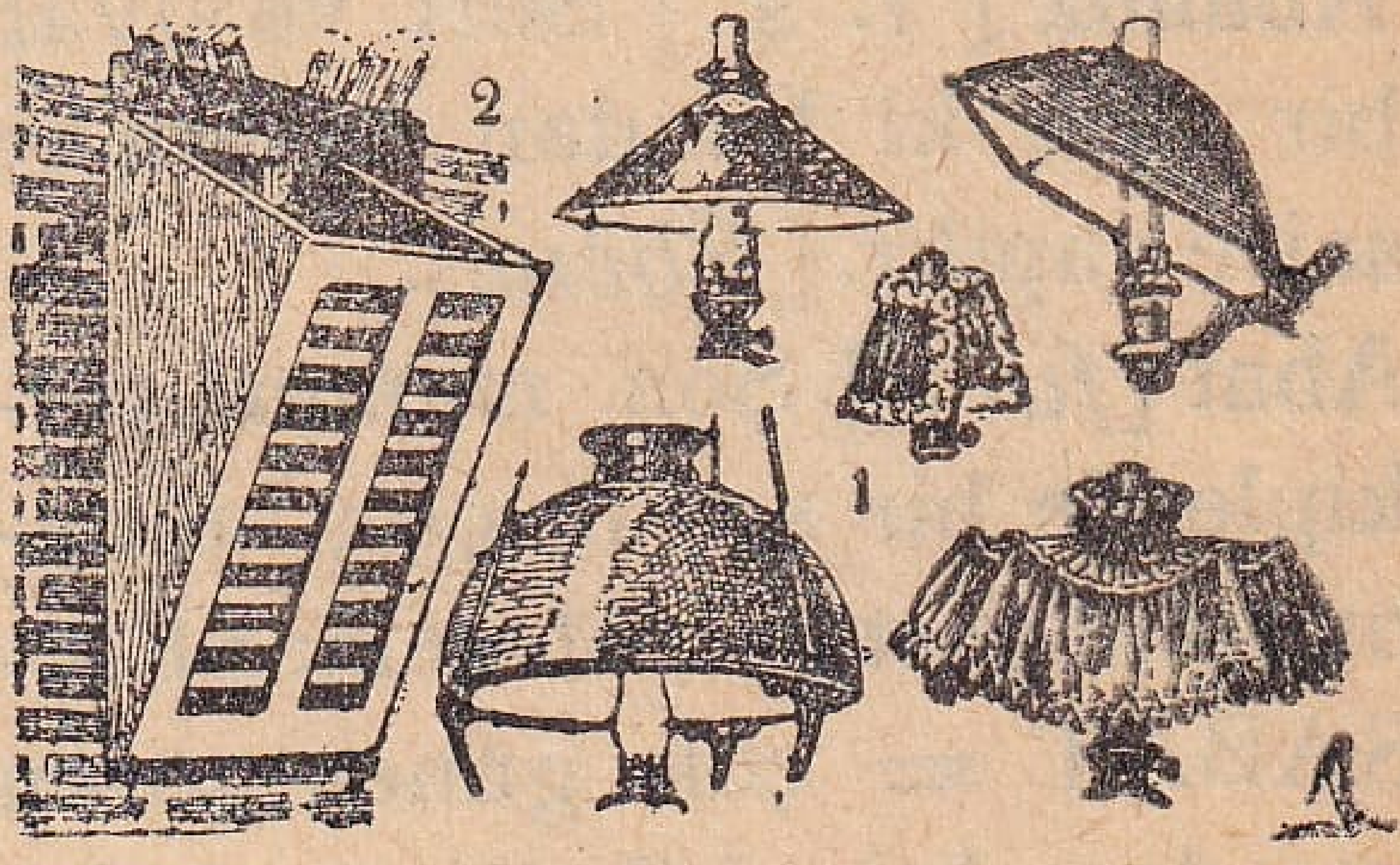

ziyasını kıran ve etrafa dağıtan örtü, siper [*Abat - jour*].

Abak [*c. s.*] Mimaride sütun başlığının yukarı kısmını teşkil eden tabla olup saçak silmesi buna istinat eyler [*Abaque*].

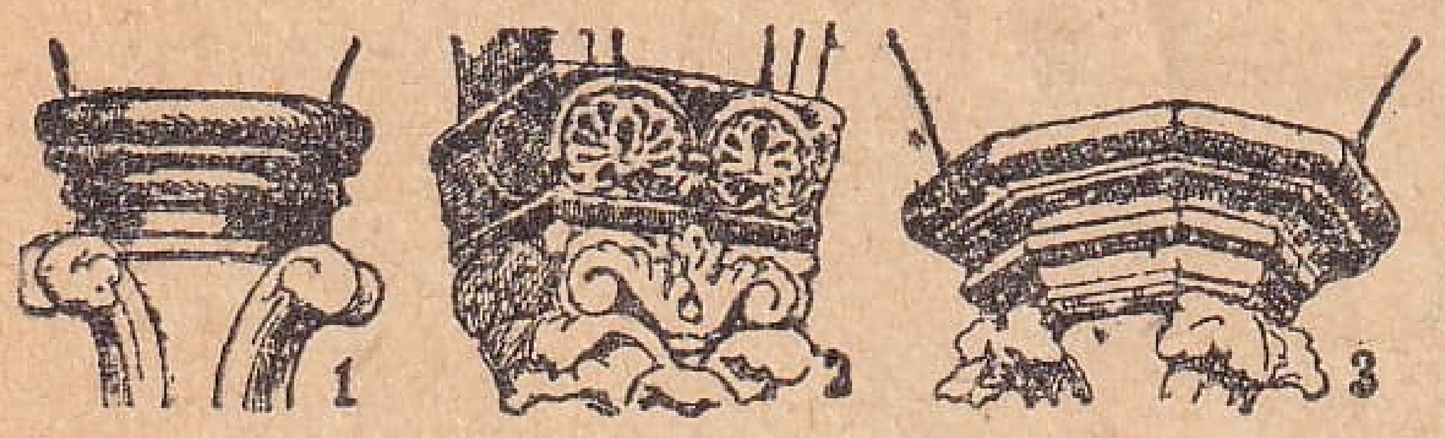

1 2 3

Abama / **Abamak** [*t. m.*] Muhalefet etmek, kabul etmemek, razı olmamak [*Refuser, resister*].

Abandırma / **Abandırmak** [*t. m.*] çökertmek, ıhlamak [*Faire agenouiller*].

Abani [*t. s.*] (ağbani)ye bak.

Abanlamak [*t. m.*] Adımlamak, adımları ziyade açarak ölçmek [*Arpenter*].

Abanma / **Abanmak** [*t. m.*] Bir şey'in üzerine kapanmak, çullanmak § bir yerden sarkmak. [*Tomber, s'appuyer sur une chose.*]

Abanoz [*t. s.*] Sert ve siyah bir ağaç ki bundan baston ve saire yapılır. [*Ébène*].

Abat [*fa. f.*] Şen, mamur; terkiplerde bir şey'in çok bulunduğunu gösterir; Meselâ: ŞEMSABAT = çok güneş gören yer demektir. [*Cultivé, e; florissant,e.*]

Abe [*t. h.*] Rumeli ahalisinin «bre», «be», «hey» makamında kullandıkları bir nida edatıdır: Abe kardeş. *Hé!.. Holà!*

Abid / **Abit** İbadet eden, tapan, zahit. [*Dévot*].

Abidane = Abide yakışır surette. [*Dévotement.*]

Abıdar [*fa. f.*] Sulu, taze, parlak, revnaklı. [*Juteux, euse; brillant,e; succulent,e.*]

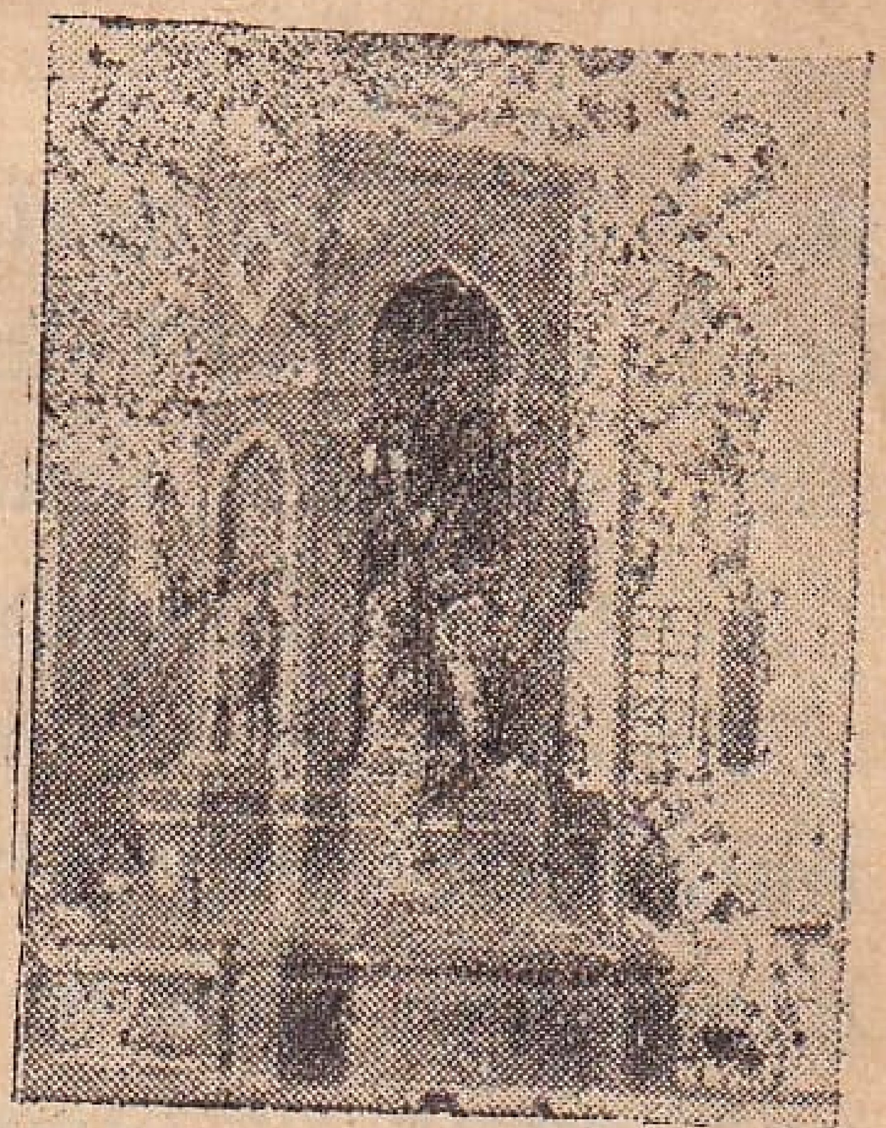

Abıdarlık =Sululuk, tazelik, revnak. [*douceur, agrément.*]

Abide [*a. s.*] Sonradan geleceklere yadigâr kalan tarihî eser. [*Monument.*]

Abıhayat [*fa.s.*] gûya içenlere ebedî bir hayat verdiği zannolunan bir su § hafif, tatlı ve safi sudan kinaye: Taş delen suyu abıhayattır. [*Source de vie et de prospérité, eau de jouvence.*]

Abir [*a. f.*] geçici, geçen [*Passant.*]

Abıru [*fa. s.*] yüz suyu, yüz

aklığı § Emsal ve akranının şeref ve iftiharına sebep olan . [*Honneur, dignité.*]

Abıru dökmek = zatî haysiyeti ayaklar altına almak. [*Qué - mander, s'humilier, sacrifier sa dignité.*]

Abit [*a. s.*] Kul, köle. [*Esclave, serviteur*]

Abla [*t. s.*] Büyük kız kardeş. [*] [*sœur ainée.*]

Ablak [*p. f.*] Değirmi çehreli genç irisi « Kaideten [Aplak] yazılması lâzımdır, fakat istanbul şivesinde «ablak» diye söylenir.» [*visage plein, joufflu.*]

Abli [*c. s.*] Elde tutulup onunla yelken kullanılan ip. [*Drisse*] Abliyi bırakmak- = Şaşırmak. [*se troubler.*]

Abluka [*c. s.*] Bir yeri denizden muhasara etmek, § bir yeri, veya bir camaati muhasara altına almak . (*Blocus* .)

Abone [*c. s.*] Gazete ve diğer mevkut mecmua gibi şeylere peşinden para vererek muayyen bir müddet için müşteri olan. [*Abonné,e* .]

[*] Mevzu kaideye göre [Apla] yazılması lâzımdır, fakat lisanda telâffuzu [abla] dır.

Abraş [*t. f.*] [**Apraş**] a bak.[*]

Abuksabuk [*t. p.*] Düşünmeden söylenilen münasebetsiz söz : Abuksabuk söylenmeğe başladı. [*Paroles incohérentes, futiles* .]

Aburcubur [*t. s. f.*] Sihhata yaramayan veya vakıtsiz koparılan yahut karma karışık olan yemekler ve yemişler § adi, saçmasapan söz : [*Pêle - mêle*] .

Abus [*a.f.*] Çatık suratlı [*Renfrogné,e; austère* .]

Abusül vecih = Çatık çehreli

Acaba [*a . d .*] Merakı mucip veya şüphe ve tereddüde sebep olan sözlere karşı kullanılan taaccüp edatıdır . [*Est - ce vrai,e!- hein!- par exemple!.*]

Acaip [*a. s.*] Taaccüp olunacak şey, şeyler. [*Merveilles.-Interjection: c'est étonnant!*]

Acanta } **Acenta** } [*c. s.*] Ticarî bir idarenin başka bir yerde bulunan adamı, vekili, memuru § bunlara mahsus bina [*Agent, Agence*].

Acele [*a. s.*] Bir işi çabuk yapıp bitirmeğe çalışma, sabır-

[*] Kaideten [apraş] yazılması lâzım gelirsede lisanımızda « abraş » olarak söylenmektedir.

sızlık, ivgenlik [*Hâte, empressement*]
Aceleci = Acele ile iş gören, sabırsız, içi dar. [*İmpatient,e.*]
Acele etmek = Acele ile iş görmek [*se hâter,s'empresser*]
Alelâcele Acele ile, sabırsızlık ile [*à la hâte*]
Acem [A.s.] İranlı adam [*Persan, e*]
Acemi [a. f.] Tecrübesiz melekesiz, müptedi [*İnéxpérimenté, e; novice*]
Acemilik = Tecrübesizlik, meharetsizlik, [*İnexpérience, noviciat*]
Acenta [*c. s.*] [Acanta] ya bak
Aceze [*a. f.*] Aciz olanlar, iktidarsızlar [*Les faibles, les indigents*]
Âcil [a. f] Aceleci, sür'atli [Hâtif, ve*; pressé,e; prompt,e*]
Acilen = Acele ile, sür'atle [*Promptement, d'urgence*]
Âciz [a. f.] İktidarsız, elinden iş gelmeyen [*faible, incapable*]
Acizane = Aciz olana lâyık surette [*humblement*]
Âciz kalmak = Bir şeyi yapmakta acze düşmek [*n'en pouvoir plus*]
Acizî = Âcize mensup [*modeste, humble*]

Acı [t. f.] Tatlı mukabili § dert, sızı : can acısı § musibet : acı günler [*amer, aigre* § *douleur, malheur*]
Acı çıkarmak= intikam almak [*se dédommager, se venger*]
Kuyruk acısı = kin, garez [*rancune*]
Yürek acısı = pek acınacak hal [*grande douleur*]
Acılanma / **Acılanmak** [t. M.] Acı olmak § şiddet ve hiddete gelmek, titiz olmak [*Devenir amer,ère, s'irriter, s'aigrir* § *Devenir méchant,e*]
Acılık [t. s.] Acı olan şeyin hali [*Amertume*]
Acık [t. s.] keder, elem § yas, matem [*chagrin, douleur* § *affliction, deuil*]
Acıkılma / **Acıkılmak** [t. m.] Açlık duyulmak [*avoir faim*]
Acıklanma / **Acıklanmak** Yaslı olma, olmak, matemde bulunma, bulunmak [*s'attrister*]
Acıklı [t. f.] Dertli, kederli [*affligé,e; navrant,e*]
Acıkmak [t. m.] Açlık duymak [*Avoir faim*]
Acıktırmak [*t. m.*] aç bırakmak açlık vermek [*provoquer la faim, affamer*]

Acıma / **Acımak** [*t. m.*] ağrima, ağrımak § keder etme, etmek § merhamete gelme, gelmek, esirgemek, kıymamak [*Eprouver de la douleur* § *regretter* § *avoir pitié* § *épargner*]

Acımsı / **Acımtırak** / **Acırak** [t. f.] Acıya çalar az acı olan, acıca [*un peu amer*]

Acındırma / **Acındırmak** [*t. m.*] merhamete getirme, getirmek, rikkatini mucip olmak *Appitoyer*]

Acınma / **Acınmak** [*t. m.*] keder olunma, tessüf olunmak olunma [*S'affliger, s'attrister, avoir pitié*]

Acırak [*t.f.*] (acımsı) ya bak

Acırga [*t. s.*] Yaban turpu [*Raifort*]

Acırganma / **Acırganmak** [*t. m.*] Acıyıp merhamet etme, etmek § himaye ve tesahup eylem, eylemek [*s'attendrir, s'émouvoir*]

Acıtma / **Acıtmak** [*t, m.*] Acımağa sebep olma, olmak, ağrıtmak, ağrı ve sızı verme, vermek [*Faire mal, faire souffrir*]

Acul [*a. f.*] Pek acele eden, sabırsız, ivgen [*İmpatient, e*]

Acur [*t. s.*] kabukları yivli ve bildiğimiz hıyardan daha uzun ve eğrice bir cins hıyar, rus hıyarı [*Concombre russe*]

Acyo [*c. s.*] Para farkının sarrafı muamelesi [*Agio*]

Aç [*t.f.*] tok olmayan, yemeğe iştihası olan [*Affamé,e*]

Aç doyurmak = mühtaçlara yedirmek [*Générosité envers les pauvres*]

Açaçına = aç olarak [*à jeun*]

Açgözlü = kanaatsiz, tamakâr, haris [*Insatiable, avide*]

Açgözlülük = tamakârlık, hırs [*Insatiabilité, avidité*]

Açar [*t. s.*] Anahtar [*Clef*]

Açık [*t. f.*] kapalının zıddı: açık deniz, açık kapı, açık yol, başı açık, açık hava, açık memuriyet, açık ağız, açık el § koyu olmayan: açık mavi, açık sarı § aşikâre, sarahaten: açık söylemek, açık okumak, açıktan açığa [*Ouvert,e; découvert, e; nu, e; clair, e; serein,e*]

Açık [*t. s.*] bir şeyin geniş tarafı : deniz açığı § açıkta, memuriyetsiz, mazul, [*place vacante*]

Açıkel= cömertlik [*Libéralité*]

Açıkağız = şaşkınlık, hamakat [*Etonnement, sottise*]

Açıkgöz = becerikli [*adroit,e vigilent,e*]
Açığa çıkmak= memuriyetten çıkarılmak, boşta kalmak [*placer en disponibilité* , *hors cadre*]
Açığı çıkmak = hesap muvazenesinde noksanı bulunmak [*Être à découvert*]
Açıklık [*t. s.*] Aralık, mesafe: bu binalar arasındaki açıklık § ferahlık, nezaret: açıklık bir yer § meydan, boş yer: önünde bir açıklık var § havanın bulutsuz olması § iffet hususunda kayıtsızlık § bozuşukluk: aralarındaki açıklık zail oldu [*Ouverture, clarté, beau temps, gaieté. Impudicité*]
Açılmak [*t.m,*] kapalı bir şeyin açık bir hale gelmesi: kapı açıldı § dağılmak, çekilmek: bulutlar çekildi, hava açıldı § temizlenmek: bu mendili yıkadım açılmadı § neşelenmek, ferah duymak § mahçupluktan kurtulup serbeslenmek: bu kız son zamanlarda çok açıldı § kemale gelmek, kendini göstermek: çiçekler açıldı; genişlemek: masa çıktı oda açıldı § engine salmak: vapur açıldı § başlamak: büyük millet meclisi açıldı § bahsi geçmek: söz açıldı § hasıl olmak: iş açıldı § münhal olmak: bir memuriyet açıldı § emniyet edip her şeyi söylemek: bu mes'ele her kese açılmaz § bozuşmak: araları açıldı [*s'ouvrir, être ouvert,e* § *s'éclaircir* § *dire* § *devenir large* § *s'écarter*]
Açkı [*t.s.*] cilâ, perdaht [*lustre, polissage*]
Açkıcı [*t. p.*] cilâ ve perdah veren san'atkâr, cilâcı [*polisseur*]
Açlık / **Aclık** [*t. s.*] tok olmayanın hali, yemeğe iştihalılık § kıtlık: bu sene Yunanistanda açlık var [*faim* § *avıdité* § *famine*] [*]
Açma [*t.s.*] ham topraktan yeni tarlaya çevrilmiş yer § asılıp yüzülmek için koyunun bacağında açılan delik [*Terrain défriché*]
Açma / **Açmak** [*t.m.*] kapalı şeyi açık hale getirmek: pencereyi açtı § örtülü şeyin örtüsünü kaldırmak: başını açtı § katlanmış şeyi çözmek: bohçayı açtı § serbest bırakmak: yol açtı § tıkalı şeyin tıkacını çı-

[*] Dil encümeninin imlâ lûgatinde (aclık) suretinde yazılmıştır.

karmak: şişeyi açtım § yeri kazıp işlemek, yeni ziraat etmek: bu araziyi geçen sene açtılar § aralığını seyrekleştirmek § yufka haline getirmek: hamuru açtım § cilâ vermek § vücuda getirmek: bir mektep açmak § emniyet edip içindekini söylemek; bu mes'eleyi bana açtı § çözmek: düğümü açtım [*Ouvrir, découvrir § établir § déployer § résoudre, frayer § dévoiler § parler.*]

Ağız açmak = olmuşu söylemek, dil uzatmak: ağzımı açtırma [*Révéler, parler.*]

Ağız açmamak = sükût etmek [*Ne rien dire*]

Elâçmak = dilenmek [*Mendier*]

Iştahı açmak = iştaha getirmek [*Ouvrir l'appétit*]

Başaçmak = beddua etmek [*Maudire*]

Bayrak açmak = isyan etmek [*Se révolter*]

Defter açmak = iane toplamak [*Faire la quête*]

Fal açmak = fala bakmak [Présager, dire la bonne avanture]

Göz açmak = gaflet etmemek [*Faire attention, Ouvrir les yeux*]

Yol açmak = bir işte başkalarına nümune olmak [*Prendre l'initiative*]

Açmalık [*t.s.*] kir, leke çıkarmağa mahsus sabun ve saire [*Matières propres à dégraisser*]

Açmaz [*t. f.*] sırrını saklayan, ketum [*Discret, ête*] § [*t.s.*] satranç veya dama oyununda karşıdakini zarara düşürecek oyun, hud'a [*Echec au roi*]

Açtırma } **Açtırmak** } [*t. m.*] başkası vasıtasile açtırmak: kapıyı çilingire açtırdım § ham araziyi sürdürmek [Faire ouvrir § défricher]

Ağız açtırmak = (ağız) a bak

Göz açtırmamak = pek sıkı tutup bir şeye müsaade etmemek; hemen susturmak [Tenir q.q. sous une surveillance sévère.]

Ad [*t.s.*] [at]a bak [*Nom*]

Ada [*t.s.*] her tarafı su ile cevrilmiş kara parçası, cezire [*Île, îlot*]

Adaçayı — içmekte kullanılır bir nevi ottur [*Sauge*]

Adatavşanı — insana çabuk

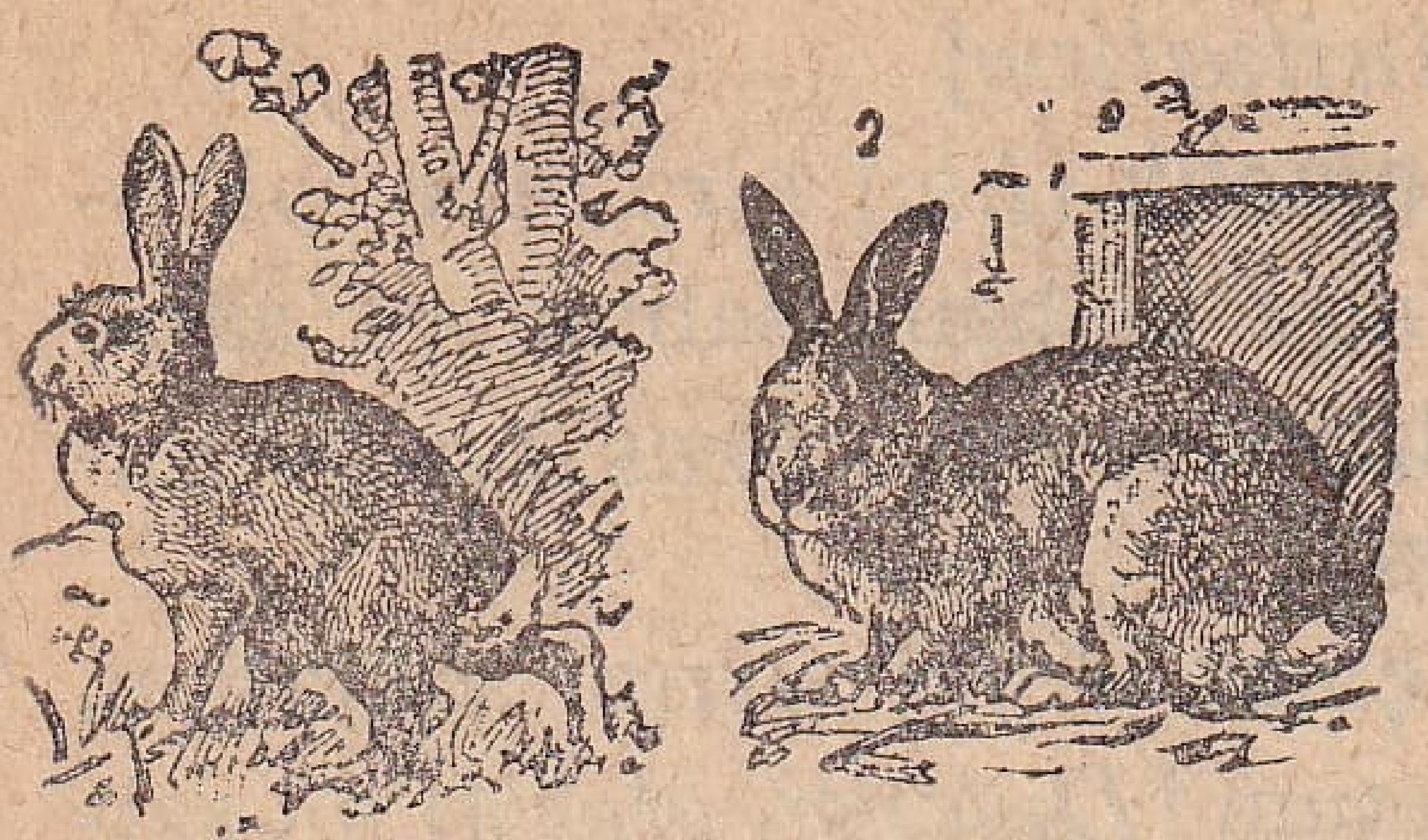

alışır bir cins küçük tavşan [*Lapin*].

Yarımada — yalnız bir tarafı karaya bitişik ada, şibihce - zire [*Presqu'ile*]

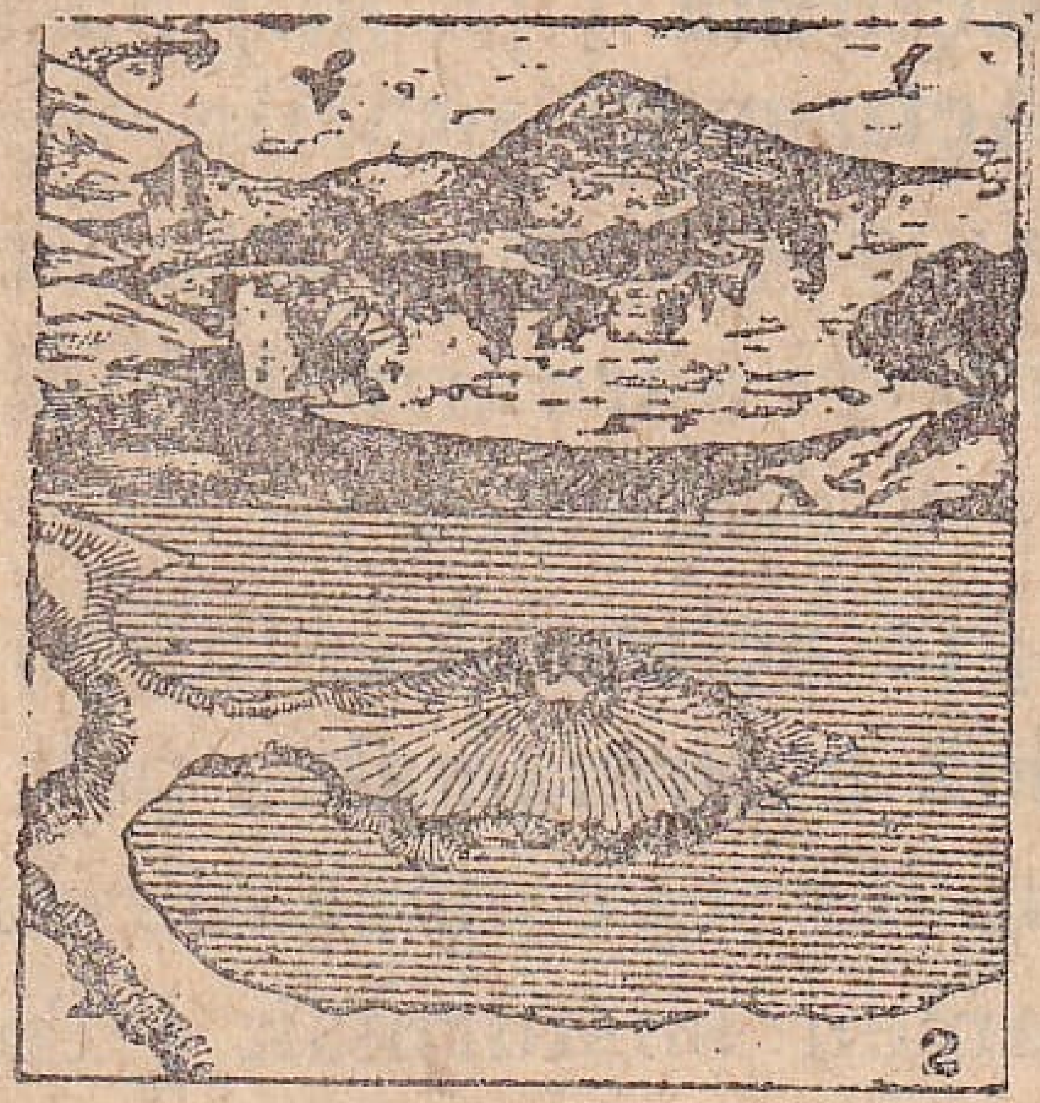

Adalı= adada oturanlar. [*Insulaire*]

Adak [*t. s.*] Mukaddes bir şahıs veya yere ahtolunan şey, nezir. [*Vœu, promesse faite à la divinité* .]

Adam [*t.s.*] İnsan , beşer § insaniyetli, terbiyeli kimse : adam olmayacak § memur, uşak : adamlarından birini gönderdi § birinin taraftarlık ettiği kişi : o filanın adamıdır. [*l'homme* § *employé*. § *partisant* .]

Adamakıllı = mahbup, işe yarar surette. [*Convenablement, raisonnablement*]

Adamcağız = Zavallı insan. [*Bonhomme, hère*.]

Adamcık = Küçük ve zavallı insan [*Pauvre homme, petit bonhomme* .]

Adamca / **Adamcasına** } İnsaniyete yakışır surette . [*Humainemeut, comme il faut*.]

Adamcıl = İnsana salan veya insandan ürken hayvan. [*Animal non apprivoisé* .]

Adamsende ! = Bir işi hafif ve ehemmiyetsiz görmek manasile kullanılır bir tabirdir. [*Allons donc !*]

Adama / **Adamak** } [*t. m.*] Mukaddes bir şahsa veya bir yere bir şey nezretmek. [faire vœu .]

Âdap [*a. s.*] (edep) in cem'idir, edepler . [*bonne éducation convenances*.]

Adabı muaşeret = halk ile edilecek muamele tarzı. [*Savoir - vivre* .]

Adabı millîye= millî harsa muvafık usul ve kaideler . [*Traditions nationales*.]

Adalet [*a. s.*] her kes n hakkını vermek, hakkına tamamile ri-

ayet etmek : adaleti mutlaka. [*Justice, équité.*]

Adaletsiz = hak ve insafa riayet etmeyen. [*İnjuste.*]

Adaletsizlik = hak ve insafa uymayan hareket. [*İnjustice.*]

Adaş [*t. f.*] Adı bir, hemnam. [*Homonyme.*]

Âdat [*v. s.*] Adetler, sayılar, rakamlar. [*Nombres.*]

Âdadi asliye = Vahit ile kendinden başka bir adetle taksim olunamayan adetler. [*Numératifs cardinaux.*]

Âdadı asamme= Cezir murabbaları tam adet olmayan rakamlar. [*Nombres irrationnels.*]

Âdadı mürekkebe= Vahidi kiyasi ile eza'f ve eczasından terekküp eden adetler. [*Nombres composés.*]

Âdat [*a. s.*]. [ÂDET] in cem'i, âdetler. [*Habitudes, coutumes.*]

Adavet [*a. s.*] Düşmanlık, husumet, kin. [*İnimitié, hostilité, haine, malveillance.*]

Adelat [*a. s.*] Adele nin cem'i, sinirli etler. [*Muscles.*]

Adele [*a. s.*] âzayı kımıldatan sinirli etler. [*Muscle.*]

Adeli [*a. f.*] Sinirli etlere müteallik. [*Musculaire.*]

Adem [*a. s.*] Yokluk, olmama, bulunmamama : Ademi iktidar, ademi itaat. [*Manque; absence; néant.*]

Âdem [*a. s.*] [Adam] a bak, [*Homme.*]

Âdet [*a. s.*] alışılmış şey, her vakıt yapılan şey. [*habitude, coutume*] § herkes tarafından riayet olunan hak, hareket, resim. [*règles, usage.*] § kadınların ay başı hali. [*menstrues.*]

Adet [*a. s.*] Sayı, rakam, mıktar. [*Nombre, Numéro,*]

Adedi tam / **Adedi sahih** } Taksimde küsuru kalmayân, küsursuz olan. [*Nombre entier.*]

Adedî = adede, mıktara, rakkama mensup olan. [*Numéral.*]

Adeta [*a. za.*] Adet veçhile, her vakitki gibi. [*ordinairement, habituellement.*]

Âde [*a. s.*] Arapça (âdet) kelimesinin aslî talaffuzu olup lisanımızda yalnız : (alelâde - *ordinaire*) fevkalâde - *extra-ordinaire*) gibi bir iki yerde kullanılır.]

Âdi [*a. s.*] adet üzere olan,

fevkalâde olmayan. [*habituel, le* ; *usuel, le* ; *normal, e*.] § bayağı, aşağı, kaba . [*Vulgaire , ordinaire.*]
Âdilik = Bayağılık , aşağılık , kabalık , nezaketsizlik. [*Vulgarité.*]
Adil [*a. s.*] Âdalet, (*Justice*) kâtibi adil (*Notaire*) .
Âdil [*a. f.*] Adalet sahibi, adalet üzere iş gören . [*juste* ; *équitable.*]
Adilane = adalet sahibi olana yakışır surette. [*avec justice et équité* .]
Adlî [*a. f.*] Âdalete ve adliyeye müteallik. [*relatif à la justice.*] mahakimi adliye.
Adım [*t. s.*] yürürken her ayağın kaldırılıp atılmasından ibaret hareket, hatve. [*Pas.*] § bir adım miktarı mesafe ve ölçü : Üç adımlık mesafe.
Adım Adım = ağır ağır, yavaş yavaş. [*Pas à pas* .]
Adımlamak = ölçmek. [*faire des pas, mesurer avec des pas.*]
Adımını tek almak= Mülâhaza ile hareket etmek. [*Etre sur ses gardes* ; *agir avec prudence.*]
Adliye [*a . s .*] Davaların ve muhakemelerin görüldüğü resmî daire . [*Ministère de la Justice* .] : Adliye vekâleti.
Aeroplan [*c. s.*] [Tayyare] ye bak. [*Aéroplane.*]
Af / **Aff** [*a. z.*] Birinin suçundan geçme, kabahatine bakmama. [*pardon* § *Exemption.*]
Affetmek = Birının kusurunu görmemek, onu mâzur ve müstesna tutmak, memuriyetinden çıkarmak. [*pardonner, exempter, destituer, licencier.*]
Affü Umumî = Müşterek bir kabahatten dolayı mevkuf veya maznun bulunanların hep birden cezadan affolunması. [*Amnistie* .]
Afacan [*t. f.*] Yaramaz ve tek durmaz (çocuk). [*Enfant vif, mauvais sujet, vaurien.*]
Âfak [*v. s.*] (Ufkun) cem'i . [*Horizons* ,]
Âfakî = havayî, ehemmiyetsiz (söz) . [*paroles futiles* § *objectif.*]
Âfat [*a. s.*] (Afet) in cem'i . Belâlar, musibetler. [*malheurs, desastres* § risques, fléaux]
Aferin ! [*fa . d .*] Tahsin ve takdir yerinde kullanılır edattır. [*Bravo* ! , *très bien!*]
Âfet [*a. s.*] Bela, mvsibet § çok

güzel, dilber. [*Malheur* § *personne très belle.*]

Afif [*a. f.*] Namuslu, ehlıırz, doğru adam. [*Chaste, vertueux, euse; honnête.*]

Afitap [*fa. s.*] Güneş, şems. [*Soleil.*]

Afiyet [*a. s.*] İllet ve marazdan beri ve salim olma, sıhhat. [*Santé.*]

Afiyet olsun / **Afiyet ola** Yediğin şey canına sinsin! manasına dua tabiridir. [*Bon appétit.*]

Afyon [*t. s.*] Haşhaş südünün sulp haline gelmesinden hasıl olan uyutucu bir madde. [*Opium.*] : Afyon tiryakisi, afyon ruhu.

Agâh / **Ageh** [*fa. f.*] Bir işten haber ve malûmatı olan § basiretli. [*Qui a des connaissances, informé,e* § *éveillé, e.*]

Ağ [*t. s.*] Kafes şeklinde seyrek örgü. [*Filet.*] : Balık ağı, örümcek ağı.

Ağa [*t.s.*] Eski zamanlarda büyük efendi manasına kullanılır bir kelime idi: köyün ağası, yeniçeri ağası [*Maître, seigneur; commandant, chef, patron*] § kibar uşağı [*Domestique d'un grand personnage*] § okuyup yazması olmayan adam [*Illetré, e*]

Harem ağası= Eski zamanlarda harem dairelerine girip çıkan zenci hadım [*Eunuque noir*]

Yeniçeri ağası= yeniçeri ocağının başı [*Le commandant en chef des janissaires*]

Akağa=beyaz hadım [*Eunuque blanc*]

Ağabey= büyük kardeş [*Aîné, frère plus âgé*]

İhtisap ağası = vaktile şehreminlerine denirdi [*Préfet de la ville*]

Ağaç [*t. s.*] büyük, sap ve dalları sert nebat [*Arbre*] elma ağacı, erik ağacı § kereste, tahta, odun [*Bois*]: ağaç iskemle § direk, sırık [*Poutre*]

Ağaççileği = böğürtlen meyvasına benzeyen güzel kokulu bir yemiş [*Framboise*]

Ağaçkakan — Ağaçların kabuklarını gagalayan bir kuş [*Grimperau, pic*]

Ağaçkavunu — limona benzer fakat ondan daha büyük olup kabuğundan reçel yapılır [*Cédrat*]

Ağaçkurdu — ağaçları delerek içinde yaşayan bir cins küçük kurt [*Ver qui ronge le bois*]

Ağaçlâlesi — lâlenin ağaçta yetişen bir cinsi [*Espèce de tulipe*]

Ağaçlık — ağacı çok olan yer [*Bosquet*]

Ağaçsütlüğeni — içinde süt gibi beyaz bir madde bulunan bir nebat [*Euphorbe melon*]

Ağarma [*t.s.*] şafak, tan [*Le point du jour, l'aurore*]

Ağarmak — [*t. m.*] ak olmak, beyazlanmak [*Devenir blanc; blanchir*] § yıkanıp beyazlanmak [*Être nettoyé*] § solmak, rengini atmak [*Déteindre*] § saç ve sakala kır düşmek [*Grisonner*] § şafak sökmek, sabah olmağa başlamak [*Poindre*] § uzaktan görünmeğe başlamak [*Commencer à être aperçu de loin*] § sararmak, beniz atmak [*pâlir*]

Göz ağarmak — çok ağlamaktan gözde fer kalmayıp alil olmak [*Devenir aveugle par suite du grand âge ou pour avoir trop pleuré*]

Ağartma — [*t.s.*] kuyumcuların kararmış gümüşü ecza ile silerek beyazlatmaları muamelesi [*Manière de nettoyer et de faire briller l'argent*]

Ağartmak — [*t. m.*] beyazlatmak [*Blanchir*] ; temizlemek [*Nettoyer*] § soldurmak, rengini attırmak [*Déteindre*]

Saç, sakal ağartmak — ihtiyarlamak [*Vieillir*]

Sakalı değirmende ağartmak — tecrübe ve malûmat kazanmaksızın ihtiyarlamak [*Vieillir sans profiter des leçons de l'expérience*]

Yüz ağartmak — şerefi mucip surette yararlık göstermek [*Faire honneur à ses compagnons par ses services ou par ses actes de bravoure*]

Ağda — [*t. s.*] tencerede karıştırılarak koyulaşmış ve lüzucet kespetmiş her nevi şeker ve pekmez ve saire, macun [*Sucre fondu, caramel*]

Ağda yapıştırmak — tenden tüyleri veya baştan keli sökmek için macun istimal etmek [*Appliquer du sucre caramélisé pour épiler*]

Ağdacı — Şeker, pekmez ve saireden lüzucetli şekerleme ve macun yapan ve satan adam [*Confiseur*]

Ağdalaşmak — koyulaşıp lüzucet peyda etmek, ağda haline geçmek [*Devenir consistant*]

Ağdırmak [*t. m.*] Ateşte karıştırıp tebhir ederek koyulaştırmak, lüzucetlendirmek. [*Epaissir, rendre consistant.*]

Ağıl [*t. s.*] Koyun ve sair hayvanata mahsus üstü açık ve etrafı çit ve çalıçırpı ile muhat daire, mandıra. [*Parc, bercail; bergerie.*]

Ayağılı = Ayın halesi, [*Halo.*]

Ağır [*t. f.*] Hafifin mukabili, yerinden zor kalkıp kımıldatılan, sakil, giran. [*Pesant,e, lourd,e.*] § güç, zor, zahmetli. [*Pénible, fatigant,e.*] ağır iş. § pek ehemmiyetli veya mes'uliyetli. [*Important,e; grave.*] ağır mes'ele. § Pahalı, kıymetli. [*Cher,ère; précieux, se*]: Ağır mal. § yavaş, gevşek [*Lent, e.*]: bati hareketli. § Vakur, haysiyetini ziyade muhafaza eden, şayanı hürmet. [*Sérieux, euse; majestueux, euse.*]: ağır adam. § Vahim, muhataralı. [*Grave; périlleux, euse.*]: ağır hastalık, ağır hava. § Tahammül olunmaz, kerih. [*Insupportable; suffocant,e; abominable, fétide.*] havası ağır, ağır koku. § Sıkıntılı, insana can sıkıntısı veren [*Importun, e; lourdaud, e;*]: ağır adam. § Dokunaklı, güce giden [*Touchant, e; pénible*] Ağır söz. § Şişman [*Replet, ète.*]: ağır vücut.

Ağırbaşlı = Pek ciddi, vakur. [*sérieux euse.*]

Eline ağır = Elinden çabuk iş çıkmaz, tembel adam. [*Lent, e.*]

Ağırgelmek = Zor görünmek [*Ne pouvoir supporter; se peiner.*]

Ağır basmak = üstün gelmek [*Peser lourd*]

Ağır dil / **Dili ağır** = Serbestçe dilini kullanamayan [*Bègue.*]

Kulağı ağır = Pek zorlukla işiten. [*Sourd,e.*]

Ağırlamak [*t. m.*] İkram ve hürmet etmek: müsafirlerini çok ağırladı. [*Honorer.*] § yavaşlamak, ağır hareket etmek. [*Se ralentir. Devenir lent.*]

Ağırlanmak [*t.m.*] İkram olunmak. [*Etre bien reçu.*]

Ağırlaşmak [*t* . *m* .] Ağırlığı artmak. [*S'alourdir*.] § Vahim ve tehlikeli olmak . [*S'aggraver.*] § Ciddileşmek. [*Devenir grave et sérieux, euse.*] § Zor ve güç olmağa başlamak. [*Devenir plus difficile* .]

Ağırlaşma = [Ağırlaşmak] mastarının hafifi. [*Ralentissement; aggravation*]

Ağırlaştırmak [*t. m.*] Ağırlığını artırmak, ağır etmek. [*Alourdir* .] § Ehemmiyetini ve tehlikesini artırmak [*Aggraver.*] § güçleştirmek. [*Rendre plus difficile.*]

Ağırlık [*t. s.*] Sıklet ve tartıda ağır olan şeyin hali. [*Pesanteur, lourdeur, poids.*] § Yavaşlık , bataet . [*Lenteur.*] § Vakar ; temkin ; ağır başlılık. [*Le sérieux, gravité.* .] § geline verilen ağırlık, eşya ve saire. (mehrimuaccel) , çehiz. [*Dot* .] § gece uykuda basan ağırlık; kâbus. [*Cauchemar.*]

Ağız [*t. s.*] İnsan ve hayvanın yüzlerinin alt kısmında bulunan ve yemeğe ve ses çıkarmağa yarayan delik ; fem ; dehan . [*Bouche* .] § içi boş kapların ve sair şeylerin açık tarafı . [*Ouverture* .] § Kesme aletlerinin keskin tarafı [*Lame]* Dört yol ağzı. § çay ve nehrin denize döküldüğü yer ; mansap . [*Embouchure* .] § söz söyleyiş. [*Parole* .] : tatlı ağızlı .

Ağız açmamak =Susmak. [*Garder le mutisme* .]

Ağız açmak = Gizli şeyleri söylemek. [*Parler,révéler; ouvrir la bouche.*]

Ağız açtırmamak = Söylemeğe fırsat vermemek. [*Empêcher de parler.*]

Ağza almak = Söylemek, zikretmek. [*En parler, mentionner.*]

Ağıza düşmek=Kusurları halk tarafından söylenmek, şayi olmak . [*Etre l'objet de médisance* .]

Ağız aramak = Açıktan sormaksızın bir takriple söyletip fikrini anlamak. [*Interroger ingénieusement* .]

Ağızdan = Yazı ile olmayarak, söz ile, şifahen. [*Verbal,e; verbalement* .]

Ağızdam dökülmek = Sözün yalan olduğu belli olmak. [*Bégayer* .]

Ağızdolusu = açıktan, biperva [*À pleine bouche* .]

Ağzıaçık = Şaşkın, avanak. [*Stupide, idiot,e; bouche béante.*]

Ağzıbozuk = Küfürbazlık etmeği adet eden [*Jureur, se; blasphémateur, trice.*]

Ağzıgevşek = Boş boğaz. [*Bavard, e; indiscret, ète.*]

Ağzı ile kuş tutmak = Tasavvurdan ziyade iş görmek, her işi gayet mükemmel yapmak [*Attraper l'oiseau au vol, être très expéditif.*]

Ağzıkara = Münafık. [*Hypocrite; traître, calomniateur, trice; fourbe*]

Ağzında dili yok } = az söz
Ağzı var dili yok } söyleyen; uslu; mazlum. [*Sociable; paisible; calme; taciturne.*]

Ağzını bıçak açmaz = Pek kederli. [*Très triste; soucieux, se.*]

Ağzını bozmak } = Söğüp
Ağız bozmak } saymak [*Injurier; proférer des jurons.*]

Ağzın suyunu akıtmak = İmrendirmek. [*Faire venir l'eau à la bouche; exciter la convoitise.*]

Ağzını poyraza açmak = ümmidi boş çıkıp meyus olmak. [*Se faire des illusions; se désespérer; se désillusionner.*]

Ağzı pek = Sır saklayan, ketum. [*Discret, ète.*]

Ağız kullanmak = İdarei lisan etmek. [*Ménager ses paroles.*]

Ağız persengi = Daima söylenen söz, virdi zeban. [*Ritournelle.*]

Ağızsız = Az söz söyleyen, mülâyım tabiatlı olan [*Doux, (ce) et taciturne.*]

Ağızsuyu = Salya. [*Salive.*]

Ağız tutmak = Söyletmemek, sükûta mecbur etmek. [*Faire taire; obliger à ne pas parler.*]

Bır ağızdan = hep birden. [*d'une seule voix; en chœur.*]

Düşman ağzı = İftira, kara haber, Düşman hududu. [*Calomnie; mauvaise nouvelle. Confins d'un État ennemi.*]

Halk ağzı = Mütevatir söz, şayıa. [*Bruit qui court parmi le peuple; racontar.*]

Parmağı ağzında = Hayrette kalan. [*Ebahi, e; ébaubi, e.*]

Yavru ağzı = Parlak penbe renk. [*Couleur rose claire.*]

Ağız [*t. s.*] Yeni doğuran hayvanın ilk sütü; aslı (ağuz) dır. [*Colostrum.*]

Ağızlık [*t, s.*] Cıgara takılıp

içilen alet. [*Fume - cigarette*] § Nefesle çalınan musiki aletlerinin ağza ğelen pa-çası[*Embouchure*]

Ağlamak [*t.m.*] Gülmenin zıddı olan fili yapmak. [*Pleurer.*] § Yalvararak istemek. [*Conjurer, supplier.*]

Ana ağlamak = Çok zahmet ve eziyet çekmek. [*Eprouver beaucoup de mal.*]

Kan ağlamak = kanlı göz yaşile, pek kederli olmak . [*Verser des larmes de sang.*]

Ağlama } = Ağlamak fili ve
Ağlayış } hali, [*Pleur; manière de pleurer.*]

Ağlamsama } [*t.m.*] Ağlar gibi
Ağlamsamak } olmak, yalandan ağlamak. [*Feindre de pleurer, pleurnicher* .]

Ağlamsık } = Daima ağlar gibi
Ağlayık } duran . [*Maussade.*]

Ağlayıcı = ağlayan . [*Qui pleure; pleureur, euse*]

Ağlaşma } [*t . m .*] Birlikte
Ağlaşmak } ağlamak, ağlamak. [*Pleurer ensemble.*] § Bir şey veya halden şikâyet etme, etmek [*Se plaindre.*]

Ağlatma } [*t. m.*] Birini ağla-
Ağlatmak } mağa mecbur etmek. [*Faire Pleurer* .]

Ağmak [*t. m.*] Yukarı kalkmak; yükselmek. [*S'élever ; s'évaporer* .]

Ağılmak } [*t. m.*] Yere Yatıp
Ağınmak } koyun gibi debelenmek . [*se coucher comme certains animaux* .]

Ağrı [*t. s.*] Vücudun Bir yerinde duyulan ıztırap , veca : başağrısı, karınağrısı. [*Douleur ; mal.*]

Ağrı tutmak = Kadın doğuracağı vakit ağrılar duymak. [*Ressentir les douleurs de l'enfantement* .]

Ağrısız baş = Gailesiz adam. [*Sans souci.*]

İlk gözağrısı = İlk çocuk.[*Prémices.*]

Ağrıklı } = Ağrıyan , vecalı ,
Ağrılı } sızlayan.[*Malade; membre douloureux, euse.*]

Ağrıma } [*t. m.*] Vücudun bir
Ağrımak } yeri vecaa tutulmak. [*Avoir mal, être malade; ressentir des douleurs.*]

Ağrıtma } [*t. m.*] Ağrımasına
Ağrıtmak } sebep olma, olmak, veca verme , vermek . [*Faire mal ; causer de la douleur.*]

Başağrıtmak = tacız etmek . [*İmportuner.*]

Ağu [*t.s.*] Zehir, sem. [*Poison*]

Ağu ağacı = Zakkum ağacı. [*Laurier rose.*]
Ağuotu = Baldıran. [*Ciguë.*]
Ağulamak = Zehirlemek. [*Empoisonner.*]
Ağustos [*c. s.*] Senenin dokuzuncu ayı. [*Août.*]
Ağustosböceği = Bu ayda çok öten bir böcek. [*Cigale.*]
Ağuş [*fa.s*] Kucak. [*Sein.*]
Derağuşetmek = Kucaklamak. [*Embrasser, serrer dans ses bras.*]
Ah [*t. h.*] Maddî veya manevî bir acı duyulduğu zaman kullanılır bir tabirdir. Ah! başım!; Ah! yavrum! § Nedamet ve teessüf ifade eder. ah! bunu evvelden yapaydım. [*Ah!*]
Âh [*t.s.*] İçini çekme, inleme, enin. [*Soupir, gemissement.*]
Ahetmek / **Ah çekmek** = İçini çekmek, inlemek [*Soupirer, gémir*] Beddua etmek [*Maudire*]
Ah tutmak / **Aha uğramak** = Bedduaya tutulmak. [*Être l'objet de malédictions.*]
Ahali [*a. s.*] Bir memlekette oturanlar. [*Habitants*] § Halk, nas. [*Peuple, public.*]
Ahar [*t. s.*] Aklık; § düzgün [*Fard, blanc*] Perdah cilâsı. [*Empois, dı éparation de blanc d'œuf et d'olive qui sert à blanchir le papier.*]
Aharetmek / **Aharlamak** [*t. m.*] Kâğıt ve saireyi parlatmak; cilâlamak, üzerine perdah kolası sürmek. [*Blanchir le papier etc.*]
Ahat [*a. s.*] Birden dokuza kadar olan rakamlar ki hesapta en sağdaki hanede yazılır. [*Les unités.*]
Ahbap [*a.s.*] Yakından tanıdık; dost, muhip. [*Amis.*]
Ahbaplık = dostluk, tanışıklık. [*Amitié.*]
Ahbapça / **Ahbapcasına** = Dost gibi, ahbap gibi, dostça. [*En ami; amicalement*]
Ahen [*Fa.s*] demir, hadit. [*Fer.*]
Ahenin = Demirden yapılmış; § pek sağlam, kuvvetli. [*De fer, en fer; très solide; fort,e.*]
Ahenk [*fa, s.*] düzen § musikide sesler arasında uygunluk, makam. § Çalgı, eğlence. § Renkler arasındaki uygunluk § edebiyatta üslup. [*Accord; harmonie, musique; concert, divertissement.*]
Ahenkli / **Ahenktar** = Düzeni olan; düzenli; ma-

kamlı, uygun. [*Harmonieux, se* .]

Ahenksiz = düzensiz; makamsız, uygunsuz. [*Sans accord*; *non accordé*,e; *sans harmonie.*]

Âher [*Âhar*] [*a.f.*]Gayri, diğer, başka : vakti aher; yevmi aher [*Autre*.]

Aheste [*f a . f.*] Yavaş yavaş ; ağır ağır . [*doux* , *ce* ; *lent,e; lentement.*]

Ahfat [*a. s.*] Hafitler, torunlar § Gelecek nesiller.[*Petits-fils; descendants* , *tes; postérité*]

Ahır [*t. s.*] Havvanların yatırıldığı yer. [*Écurie, étable*.]

Âhır [*a. f.*] Son, sonraki [*Dernier ère* .] : *Â*hır zaman : âhır nefes· Cem'i (AHIRİN) dir.

Evvel ve ahır = Her vakit, def'at ile (*Maintes fois*; *à diverses reprises* .]

Ahiren [*a.z.*] En son, §Geçende son zamande [*Dernièrement*.]

Ahıret } **Ahret** } [*a. s.*] Öbür dünya ; darıbaka. [*La vie future; l'autre monde; l'au-delà*.]

Ahiretlik = Ahırete mensup ; dindar adam , evlatlığa kabul olunmuş öksüz. [*Adoptif, ve. Devot, e; enfant adoptif*]

Ahize [*a. f.*] Alıcı, nakledici § Telefon ve telsiz telefon cihazlarında kulağa getirilen âlet . [*Récepteur*.]

Ahkâm [*a.s.*] Emirler, iradeler, kanunlar, nızamlar, hükümler Yıldızlardan ve sair tabiî ve semavî alâmetlerden çıkarılmak istenilen manalar, gaipten habar vermeler § Garip ve gülünç hükümler. [*Ordres, ordonnances*; § *dispositions, prescriptions. Présages astrologiques*. § *Conclusions ridicules*.]

Ahlâf [*a. s.*] Sonradan gelenler , başkalarının yerine kaim olanlar, nesil, nesli âtî. [*Successeurs, postérité*.]

Ahlâk [*a. s.*] İnsanın yaradılışındaki veya terbiye ile hasıl ettiği ruhî haller. [*Mœurs, caractère, morale*.] § Ahlâk ve terbiyeden bahseden ilim [*La morale* .]: Hüsnü ahlâk, sui ahlâk.

Ahlâkî = Ahlâka mensup ve müteallik. [*Moral,e.*]

Ahlat [*t . s .*] Yabani armut . [*Espèce de poirier sauvage et son fruit* .]

Ahlât [*a. s.*] Eski tıpta insanın vücudunda varlığı zannolunan dört unsur ki « kan , balgam , safra ve sevda » dan ibaretti . [*Humeurs du corps*.]

Ahlâtı erbaa = Kan, balgam, safra, sevda. [*Les quatre humeurs du corps.*]

Ahmak [*a. f.*] Bön, akılsız, budala. [*Stupide; sot, te; imbecile; niais, e.*]

Ahmakça = Ahmak gibi.[*Sottement, stupidement.*]

Ahmaklık= Budalalık, akılsızlık. [*Sottise, stupiditité.*]

Ahrar [*a. s.*] Hür, serbest olanlar; serbest fikirliler. [*Gens libres; les liberaux.*]

Ahşa [*a.s.*] İnsan ve hayvanın göğsü ve karnı içindeki şeyler [ciğer, yürek, dalak, bağırsak ve saire] [*Entrailles.*]

Ahşap [*a. s.*] odunlar, keresteler § tahtadan yapılmış evler ve şeyler. [*De bois; en bois.*]

Aht / **Ahit** } Bir işi üzerine alıp söz verme, deruhte etme, [*Engagement; obligation.*] § Zaman, § Sözleşme; mukavele [muahede] ye bak, [*Pacte; traité*] devir. [*Temps, époque, siècle, règne.*]

Ahdî= (ahıt) e mensup. [*Contractuel, le.*]

Veliaht = Bir hükümdarin vefatında yerine geçecek prens. [*Prince héritier.*]

Ahticedit = İncil. [*Evangile, nouveau testament.*]

Ahtiatik = **Tevrat** [*Bible, ancien testament.*]

Ahtapot [*c.s.*] Sekiz uzun collu bir deniz hayvani [*Poulpe, pieuvre.*]

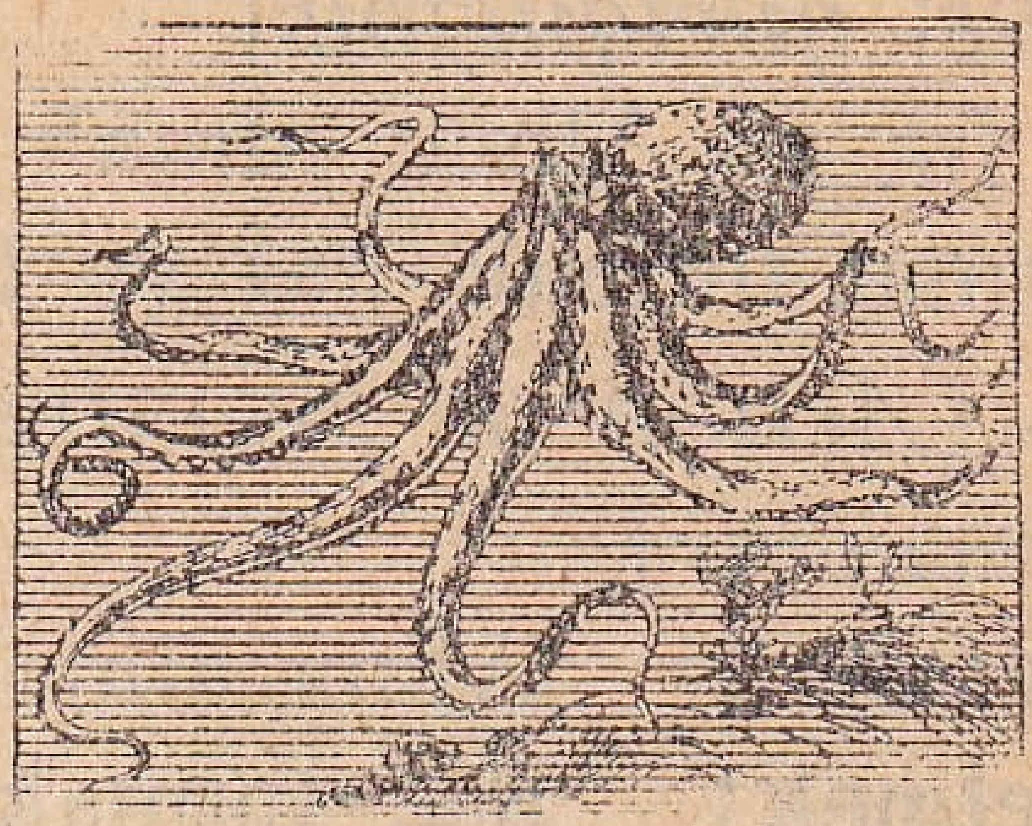

Ahter [*f.s.*] Yıldız § talih; baht. [*Étoile, astre; auspices.*]

Ahitleşmak [*t. m.*] Sözleşmek; birbirine karşı taahhüt altına girmek. [*S'engager réciproquement; pactiser.*]

Ahitname [*a. s.*] Muahede kâğıdı, muahede hükmünü havı evrak. [*Convention; traité; pacte*]

Ahu [*a.s.*] Ceylân § dilber, mahbup: «beni bir gözleri ahuya zebun etti felek» [*Gazelle*]

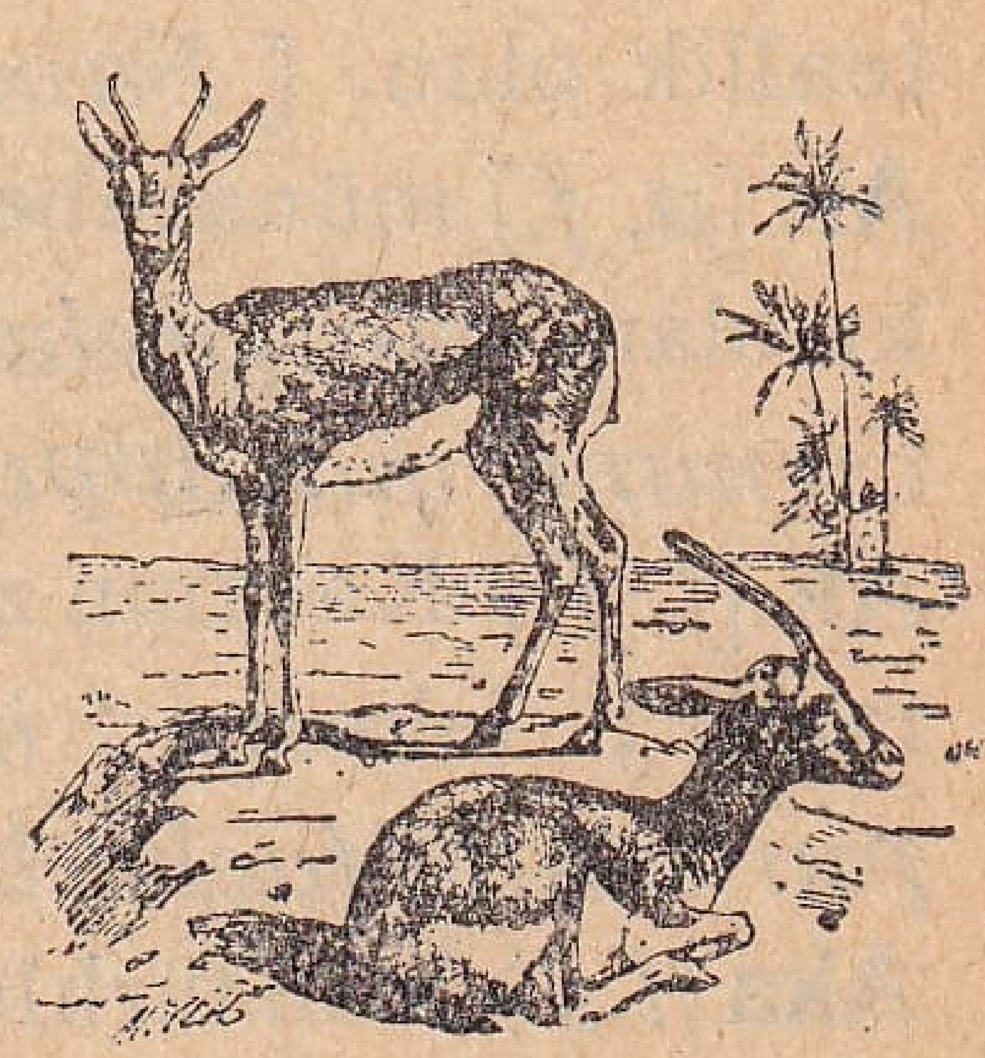

Ahududu [*t. s.*] Bir nevi kır-

mızı ağaççileği [*Framboise*]

Ahval [*a.s.*] Haller; oluşlar, buluñuşlar: ahvali âlem [*État; situation; conditions, affaires*

Ahyanen [*a. za*] Vakit vakit, zaman zaman. [*De temps en temps; quelquefois*]

Ahz [*a. s.*] Alma; almak hali, § tutma; tutmak hal ve hareketi. [*Action de prendre, ou de recevoir*]

Ahzetme } = Alma, almak; tut-
Ahzetmek } ma, tutmak § tesellüm etmek [*Prendre, recevoir*]

Aidiyet = Aitlik, racilik [*Appartenance; relation.*]

Aidat [*a. s*] İrat; gelir § ücret [*Bénéfice; revenu; quôte-part, allocation*]

Aile [*a.s.*] Bir ev halkı; familya; biribirlerine hısım olanların mecmuu [*Famille*]

Ailevî =Aileye mensup ve müteallik olan. [*Familial, e*]

Ait [*a. f.*] münasebet ve taallûku olan; dair [*Relatif, ve; concernant, qui appartient*]

Ak [*t. f.*] Karanın zıddı; beyaz temiz; lekesiz [*blanc, che; pur, e; sans tache, blancheur.*]

Aka (*t.s.*) İran türkleri arasında (Ağa) yerine kullanılır (Aga)

Akağa = Zenci olmayan hadım [*Eunuque blanc*]

Akağaç = Kayin ağacı nev'inden kerestelik bir ağaç [*Bouleau blanc*]

Akakçe = Gümüş para: akakçe kara gün içindir [*Monnaie d'argent*]

Akamber = Kaşalo balığının ciğerinden çıkarılan bir nevi beyaz amber [*Ambre gris*]

Akasma = Çardağa sarılır bir cins beyaz gül [*Rosier grimpant à fleurs blanches*]

Akbaba = Tepesi tüysüz bir cins büyücek ve yırtıcı kuş [*Vautour*]

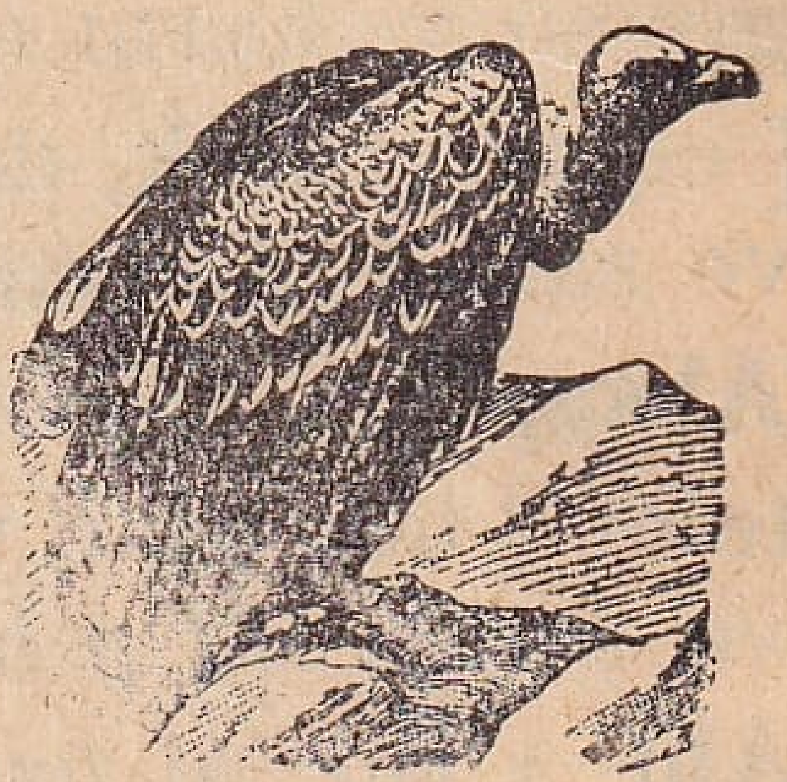

Akbalık = Kefala benzer bir cins göl balığı [*Espèce de muge d'eau douce*]

Akbnek = Göz kapağına arız olan bir illet [*albugo, albugine*]

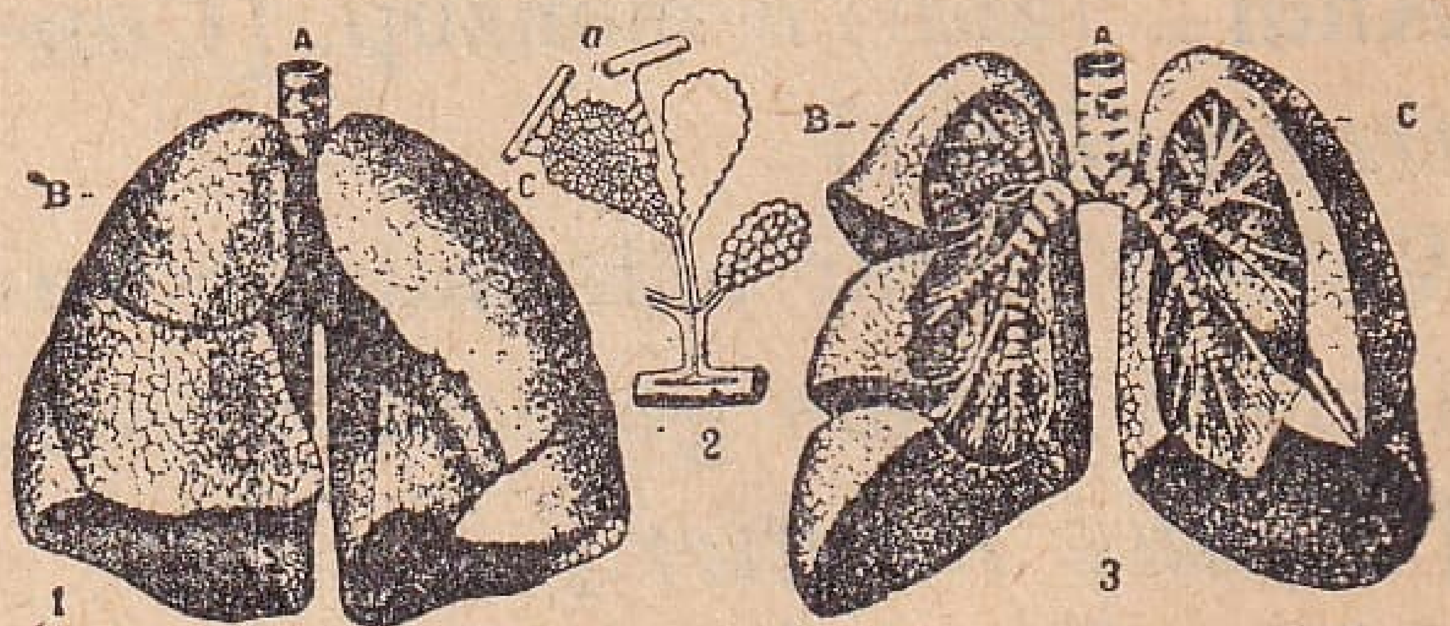

Akciğer = Teneffüse ve kanı

temizlemeğe hizmet eden dahilî mühim aza. rie [*Poumon*]
Akdarı = Esasen kuş yemi olup bazı köylerde kışın buğdayın azalmasından dolayı öğüdülerek unundan ekmek yapılan bir cins küçük ve beyaz darı [*Millet blanc.*]
Akdiken = Meyvası müshil hizmetini gören bir cins dikenli ot. [*Aubépine.*]
Akgünlük = Ardıç ağacından toplanan zamk. [*Encens mâle de l'Inde, oliban*]
Aklamak [*t.m*] Ağartmak: beyaz etmek. [*Blanchir.*]
Akla karayı seçmek= Çok zahmet çekmek. [*Se trouver dans une mauvaise passe, passer un mauvais quart d'heure.*]
Akpak = Temiz. [*pur, e; propre ; tout blanc*]
Aksakal = İhtiyar, cemaatin başı. [*Ancien de village.*]
Aksakallı = Sakalı beyaz olan [*A barbe blanche.*]
Aksülümen = Cıva ile klordan mürekkep zehirli bir toz. [*Sublimé corrosif.*]
Gözakı = Gözün beyaz kısmı [*Le blanc de l'œil, cornée.*]
Yumurtaakı = Yumurtanın beyaz kısmı. [*Le blanc d'œuf.*]
Yüzakı = Namus, muvaffakiyet. [*Honneur; innocence.*]
Akabe [*a.s.*] Sarp ve çıkılması zor yokuş. [*Voie escarpée.*] § dar geçit, boğaz. [*Défilé dangereux.*]
Akabî [*a, f.*] Akabeya, ökçeye müteallik. [*Relatif à calcanéum, calcanéo*]
Akademi [*c.s.*] Ulûm ve fünun encümeni. § Âli mektep [*Académie.*]
Akait [*a.s.*] (Akide) nin cem'i. (Akide) ye bak. [*Catéchisme, théologie.*]
Akamet [*a. s.*] Kısırlık; evlât yetiştirmek kuvvetinden mahrumiyet § neticesizlik. [*Stérilité.*]
Akap [*a.s.*] Ökçe : Azmı akap = ökçe kemiği [*Calcanéum, talon*] geri, arka, ardı sıra : yağmur yağdı akabinde hava açıldı. [*Suite immédiate; immédiatement après*]
Derakap = Çok geçmeden, pek az sonra. [*Immédiatement, tout de suite.*]
Akar [*t.f.*] Daima akan, cari. [*Courant.e.*]
Akar su= Daima akan su. [*Eau courante.*]
Akar yara = Daima içinden cerahat çıkan yara. [*Paie qui donne du pus.*]
Akar [*a.s.*] İrat getiren emlâk

ve bina. [*Bien - fonds, immeuble de rapport.*]

Akasya [*c.s.*] Maruf ağaç. [*Acacia*]

Akça [*t.f.*] Beyazımsı beyazca, temiz. [*Blanchâtre.*]

Akçe [*t. s.*] Eski zamanlarda geçen küçük bir gümüş para § Para : Akakça = gümüş para. [*Aspre, argent, monnaie.*]

Akçıl [*t.f.*] Beyaza benzer, beyazımtrak [*Blanchâtre.*]

Akdem [*a.f.*] Daha evvel; daha eski, daha ileri § daha ehemmiyetli. [*Plus ou très ancien, ne; antécédent, précédemment, préalable, antérieur,e;* § *Important, e; plus urgent,e.*]

Akdemce = Evvelce ; bundan biraz evvel. [*Antérieurement; peu avant; d'avant.*]

Âkıbet [*a. s.*] Son, nihayet. § netice, encam [*Fin, terme* § *Issue, suite, résultat* § *à la fin.*]

Akide [*t. s.*] (Ağda) ya bak.

Akide şekeri = (Ağda) ya bak. [*Caramel.*]

Akide [*a.s.*] İnanılan şey, iman : Akidesi buzuk. [*Croyance.*]

Akik [*a. s.*] Kiymetlice taş ki eski zamanlarda üzerine mühür kazılır ve taş olmak üzere yüzüklerde ve daha bazı şeylerde kullanılırdı. [*Agat.*]

Âkil [*a. f.*] Akıllı, fikirli § uslu § balığ olmuş adam . [*Sage, intelligent,e; prudent,e* § *adulte, pubère.*]

Âkilâne = Akıllı adama yaraşır surette. [*Sagement, prudemment, intélligemment*]

Akıl [*a.s.*] Düşünme ve anlama hassası § Anlama, zekâ § Düşünme, fikir, mülâhaza, hafıza, rey, tedbir . [*Esprit, intelligence, sens, raison, jugement, prudence* § *Idée, mémoire.*]

Akla getirmek = Unutulan bir şeyi hatırlatmak; tahatture vesile olmak § düşünmek. [*Rappeler à la mémoire; faire revenir en la mémoire*]

Akıl almak = müfekkireye sığmak, anlamak: bunu aklım almıyor [*Comprendre.*]

Aklen = Akılca, akıl ile, akıl kıyasınca [*D'après la raison.*]

Akıl baliğ = Rüşte varmiş adam. [*Qui a atteint l'âge de puberté, pubère.*]

Akıl başa gelmek = Kendine gelmek , mütenebbih olmak . [*Revenir à soi-même, devenir sage.*]

Akıl baştan gitmek = Kendini kaybetmek, şaşırmak. [*S' étourdir, perdre la tête; devenir fou, folle.*]

Akıl başta olmak = Zihin rahatlığı, telaşsız, gailesiz olmak, [*Être raisonnble.*]

Akılda olmak } = Hatırlamak,
Akılda tutmak } unutmamak. [*Avoir en mémoire, se souvenir de.*]

Aklı başında = Akıllı, uslu adam, temkinli, [*Intelligent,e; sage, raisonnable.*]

Akıl erdirmek } Anlaya bil-
akıl ermek } mek, tefehhüm etmek.[*Comprendre, parvenir à comprendre.*]

Akletmek [*t. m.*] Düşünmek, mülâhaza ve tefekkür etmek. [*y penser, réfléchir*]

Akıl hocası = Akıl Öğreten [*Mentor*]

Akıl kesmek = İhtimal vermek, bir şeye karar vermek; benim bunu aklım kesmiyor. [*Y croire, juger*]

Akıl öğrenmek Danışmak, birinden bir fikir almak: senden akıl öğrenmeğe gelmedim. [*Demander conseil; prendre l'avis de; consulter.*]

Akıl ögretmek = Birine bir fikir vermek, kat'î hareketini tayin etmek, nasihat vermek. [*Conseiller, donner conseil, instruire.*]

Akıllı [*t. f.*] Aklı olan, zeki, fatin, tedbirli: akıllı bir adamdır. [*Intelligent,e; prudent,e; sage, raisonnable.*]

Akılsız [*t. f.*] Aklı olmayan, ahmak, budala [*Qui manque d'intelligence, imprudent, e; sans esprit; idiot, te; niais,e*]

Akılsızlık— Budalaca hareket, ahmahlık [*Manque d'esprit, d'intelligene; bêtise, sottise*]

Akim [*a.f.*] Çocuğu olmayan § Neticesi olmayan: bir iş akim kalan. [*Stérile*]

Akın [*t. s.*] Çapul ve talan için düşman memleketine tecavüz ve hücum.[*Excursion, incursion, razzia.*]

Akınakın — Biribirini müteakip; kalabalıkla; takım takım. [*En foule, en grande nombre.*]

Akıncı — Düşman memleketine çapul için hücum eden asker [*Maraudeur, pillard.*]

Akıncılık — Düşman memleketine çapul için hücum eden asker ve başı bozukların hal ve sıfatı. [*État du soldat irrégulier et pillard; maraudage.*]

Akıntı [*t. s.*] Mayi bir cismin durmadan bir taraftan öbür tarafa doğru akması, seyelân, cereyan. [*Courant, écoulement.*]

Akip [*a. f.*] Bir şeyin arkasından gelen; ardı sıra giden; takip eden. [*Suite immédiate.*]

Akibnide — Arkası sıra; ardınca. [A *la suite de.*]

Akis [*a.s.*] Çarparak geri dönen ziya veya suretin ayna gibi parlak bir şeyde görünmesi § sesin bir yere vurup geri dönmesi; ters § mugayır; zıt. Bu onun aksidir. [*Revers; retours* § *reflet* § *retentissement* § *contraire; opposé.*]

Bilâkis — Aksine; tersine; zıttına. [*Au contraire.*]

Âkit [*a.l.*] Akteden. [*Contractant, e.*]

Akit / **Akt** [*a. s.*] Bağlama, düğümleme, hal mukabili § iki kişi veya iki taraf arasında yapılacak bir işin kararlaştırılıp iki tarafın taahhüdü altına alınması: mukavele aktetmek, akti nikâh. [*Action de lier, de nouer* § *conclusion, contrat.*]

Aktetmek — Bağlamak, taahhüt altına almak [*Lier, conclure*]

Akıtma / **Akıtmak** [*t. m.*] Akmasına sebep olmak, dökmek. [*Faire couler, verser.*]

Gözyaşı akıtmak — Ağlatmak. [*verser des larmes, pleurer.*]

Aklî [*a. f.*] Akla mensup, akıl ile idrak olunan [*Intellectuel, le; raisonné,e; rationnel, le; mental, e.*]

Aklık [*t. s.*] Beyazlık, beyaz renk [*Blancheur; couleur blanche*] § düzgün, lekesiz [*Fard, blanc*]

Yüzaklığı = Namus, lekesizlik [*Honneur.*]

Aklıevvel [*a.tr.*] Tabiî akıl ve zekâ § Fevkalâde zekâ ve fetanet § Allah [*Intelligence innée. Dieu*]

Aklıkül [*a. tr.*] Tabiatın bütün işlerinde eserleri görülen, duyulan zekâ ve umumî ve ezelî nizam [*Sagesse divine.*]

Akliyat [*a.s.*] Akıl ile keşf ve tahkik olunan, sırf makulâttan ibaret olan hususlar [*Sciences raisonnées et positives.*]

Akma / **Akmak** [*t. m.*] Mayi şey bulunduğu yerden aşağıya doğru hareket etmek, cereyan eylemek: su akıyor § suyün üstünde yüzer gibi kayıp gitmek § kumaş dikiş yerinden çözülüp ayrılmak [*Cou-*

ler, s'écouler; se répandre, affluer)

Ağzın suyu akmak — İmrenmek (*Désirer vivememt, eprouver de l'envie*)

Göz akmak — Kör olmak(*S'aveugler, perdre la vue.*)

Nur akmak — Pek parlak olmak : yüzünden nur akıyor. (*Briller, répandre de la lumière.*)

Yaş akmak — Ağlanmak. (*Pleurer, verser des larmes.*)

Akort [*c. s.*] Piyano ve sair musiki aletlerinin düzeni. (*Accord*)

Akraba [*a.s.*] Yakınlar, hısımlar, aralarında nesep cihetile münasebet bulunanlar. (*Parents, proches.*)

Akrabalık — Hısımlık, yakınlık. (*Parenté.*)

Akran [*a.s.*] Birbirine yaş, derece, iktidar, sınıf cihetile benzeyenler, emsal (*Pairs, égaux, pareils, compagnons.*)

Akrep [*a. s.*] Kuyruğunun ucunda zehirli iğnesi bulunan maruf muzur haşere § saatin iki ibresinden kısası § on iki burcun biri ki güneş teşrini evvelde bu burca girer. (*Scorpion; aiguille de montre*)

Aksi (*a.f.*) Ters, zıt, muğayir, uğursuz, eyi gitmeyen : aksi bir iş § inatcı : Pek aksi bir adamdır. (*Contraire, défavorable, funeste § opiniâtre; têtu, e*)

Aksa [*a. f.*] uzakta bulunan, daha uzak : aksayı şark. (*Extrême; suprême; éloigné,é; dernier, ère*)

Aksak [*t. f.*] Topal, aksayan. (*Boiteux, se.*)

Aksaklık — Topallık. (*Claudication*)

Aksama / **Aksamak** [*t.m.*] Sekerek yürümek, topallamak; noksan kalmak, eyi gitmemek. (*Boiter; être incomplet, ète.*)

Aksatmak [*t.m.*] Topal etmek. (*Rendre boiteux*)

Aksırık / **Ansırık** [*t.s.*] Burundan gelen ve öksürüğe benzeyen bir hal (*Eternument.*)

Aksırmak / **Ansırmak** [*t. m.*] Beyinden gelir gibi görünen öksürüğe benzer bir şeyi burundan çıkarmak (*Éternuer*)

Aksırtma / **Ansırtmak** [*t. m.*] Aksırmayı mucipolmak.(*Faire éternuer.*)

Akşam [*t. s.*] Güneşın battığı veya batmağa yaklaşdığı vakit, guneşin batması ile yatılacak

vakit arasındaki zaman. (*Soir*; *soirée*)

Akşam üstü | **Akşam üzeri** — Akşam zamanına yakın. [*Vers le soir.*]

Akşam etmek — Günü geçirmek [*Passer le jour.*]

Akşamlar hayır olsun— Selâm tabirlerinden biri [*Bonsoir.*]

Akşam yemeği— Güneşin batmasından sonra yenilen akşam yemeği [*Le dîner.*]

Akşamcı [*t. f.*] Akşamdan erken yatan. § Her akşam içki içmeği adet eden [*Pochard, e*; *qui se couche de bonne heure.*]

Akşamlama | **Akşamlamak** [*t. m.*] Akşamı bir yerde geçirmek, akşam bir yerde kalmak. [*Passer toute la journée dans un lieu.*]

Akşamlatmak [*t. m.*] Akşama kadar bir yerde oyalamak. [*Tarder, faire attendre jusqu'au soir.*]

Akşamlık (*t.f.*) Akşama mahsus [*Pour le soir, de soir, particulier au soir*]

Akşamlayın [*t. za.*] Akşam vakti, akşam üzeri. [*le soir, vers le soir.*]

Aktar [*t.s.*] Mahalle aralarında **Attar** iğne iplik gibi ufakte-fek şeyler satan dükkâncı. [*Parfumeur*; *herboriste, pharmacopole.*)

Aktarma | **Aktarmak** [*t. m.*] Bir yerden başka yere geçirmek, taşıtmak § Arayarak altüst etmek. [*Transborder, transférer, fouiller*; *mêler sens dessus-dessous*]

Al [*t.f.*] Koyu ve parlak pembe, parlak kırmızı : al yanak; açık al, koyu al. [*vermeil, rose*]. § Kızıla mail doru: al at. [*Alezan,e*§ lohusalara gelen bir çeşit has-talık. [*erythème*] § Kadınların yüzlerine sürdükleri penbe düzgün. [*Rouge*]

Âl [*a.s.*] Aile, evlât, nesil: ali resul, ali osman, ali abbas.[*Race* ; *dynastie*; *famille.*]

Ala [*t.f.*] Karışık renkli, benekli [*Bigarré, e, tacheté,e.*]

Alabalık — Bir cins tatlı su balığı. [*Truite,*]

Alakarga — Kül renkli karga. [*Corneille bigarrée.*]

Âlâ (*a. f.*) Pek güzel, en eyi, eyilerin eyisi § Pek yuca. [*Meilleur,e*; *magnifique*; *excellent,e*]

Alabanda [*c. s.*] Geminin her iki taraf satıhlarının iç tarafı.

(*Bord*) Geminin bir tarafında bulunan topların birden boşanması (*Bordée*) § Gemiyi birden çevirmek kumandası (*Commandement pour virer de bord* § Şiddetli tektir (*Réprimande sévère*): Eyi bir alabanda yedi.

Alaca [*t. f*] Renk, karışık renkli § Karışık renkler (*Bigarré, tacheté,e*): İnsanın alacası içindedir § (s.) bir kaç renkli ipekten yapılmış bir cins dokuma. (*Étoffe de soie rayée de diverses couleurs*)

Alacalanmak— Bir kaç renkte leke peyda etmek. (*Être bigarré,e*)

Alacabulaca — Tabiatın hoşlanmadığı surette birbirini tutmaz parlak renklerin bir araya gelmesi gibi. (*Bigarré de grandes taches*)

Alaca karanlık— Akşam güneş battıktan bir az sonraki yarı karanlık. (*Crépuscule*)

Alacalık-- Çok renkli şeylerin hali. (*Bigarrure*)

Alacalı — Bir çok renkleri olan: alacalı bulacalı. (*Bigarré,e*)

Alacak— [*t.s.*] Borçlunun zimmetinde olan matlup, birinden istenilen para. (*Avoir* (*l'*); *créance; crédit.*)

Alacaklı — Birinde alacağı olan adam, dayin. (*Créancier.*)

Alâka [*a. s.*] İlişik, rabıta; gönül bağlamak; aşk, sevda. sevgi, taallûk § hakkı müdahele. (*Rapport; attachement, amour, intérêt.*)

Alâkadar } — Alâka ve münasebeti olan, hissedar. (*Intéressé, ayant droit*)
Alâkalı

Âlâm [*a.f*] (elem) in cem'i, elemler, dertler. (*Douleurs, chagrins.*)

Alamet (*a. s.*] Nişan, işaret, eser, iz § Bilgilik. (*Marque, signe*) § Kocaman, battal. (*Énorme; gros,se.*)

Alâmeti farika— Bir şahıs veya şeyin başkalarından ayırt edilmesi için mahsusen konulan işaret. (*Signe distinctif*)

Alarga [*c.s.*] Açık deniz, engin (*Haute mer; le large*) § Açık gel, yanaşma. (*Au large!*)

Alât [*a.s.*] (Alet) in cem'i, aletler. (*Instruments, outils, ustensils.*)

Alav } (*t. s.*) Ateşten çıkan
Alev } yalın, (*Flamme*)

Alavere (*t. s.*) Karışıklık kargaşalık (*Trouble, confusion.*) § Bir şey'in elden ele verilerek veya atılarak akta -

rılması § Vapurlara kömür vermek için kullanılan bir çeşit iskele § Tulumbanın suyu çıkması ve çıkarması ile işlemesi : alavereli tulumba. (*Pompe aspirante et foulante*)

Alevlenmek (. *m.*) Yalın çıkarmak, şüphelenmek. (*S'enflammer*)

Alay (*t.s.*) Cemaat, güruh, kalabalık (*Troupe, bande*) § Debdebe ile yapılan merasim : istikbal alayı (*Pompe, cérémonie, cortège*) § Üç veya dört tabur piyadeden veya dört beş bölük süvariden mürekkep asker kuvveti (*Régiment*) : alay imamı, alay kâtibi, alay sancağı, alay kumandanı.

Alayalay — Güruh, güruh : Halk alay alay geliyor (*Par foules*)

Miralay— Kaymakamdan büyük ve liva paşadan küçük rütpeli zabit. (*Colonel*)

Alaymalay — Hep birden, takımile; palas pandras : Alay malay gittiler. (*Tous ensemble, en foule*)

Alay geçirmek [*t. m.*] Birinin sözünü dinler gibi görünüpte başka şey düşünmek. (*Ne pas prêter attention.*)

Alay etmek [*t.m.*] Birisile eğlenmek, istihza eylemek, (*Se moquer*)

Alay [*t.s.*] Eğlenme, istihza. (*Moquerie*)

Alaycı [*t. f.*] Her kesle eylenmeği seven. (*Moqueur, se*)

Alâim [*a. s*] Alâmetler, nişanlar, emareler. (*Signes, symptômes*)

Alaimi sema — Havada ince bulut ve buhar bulunduğu va-

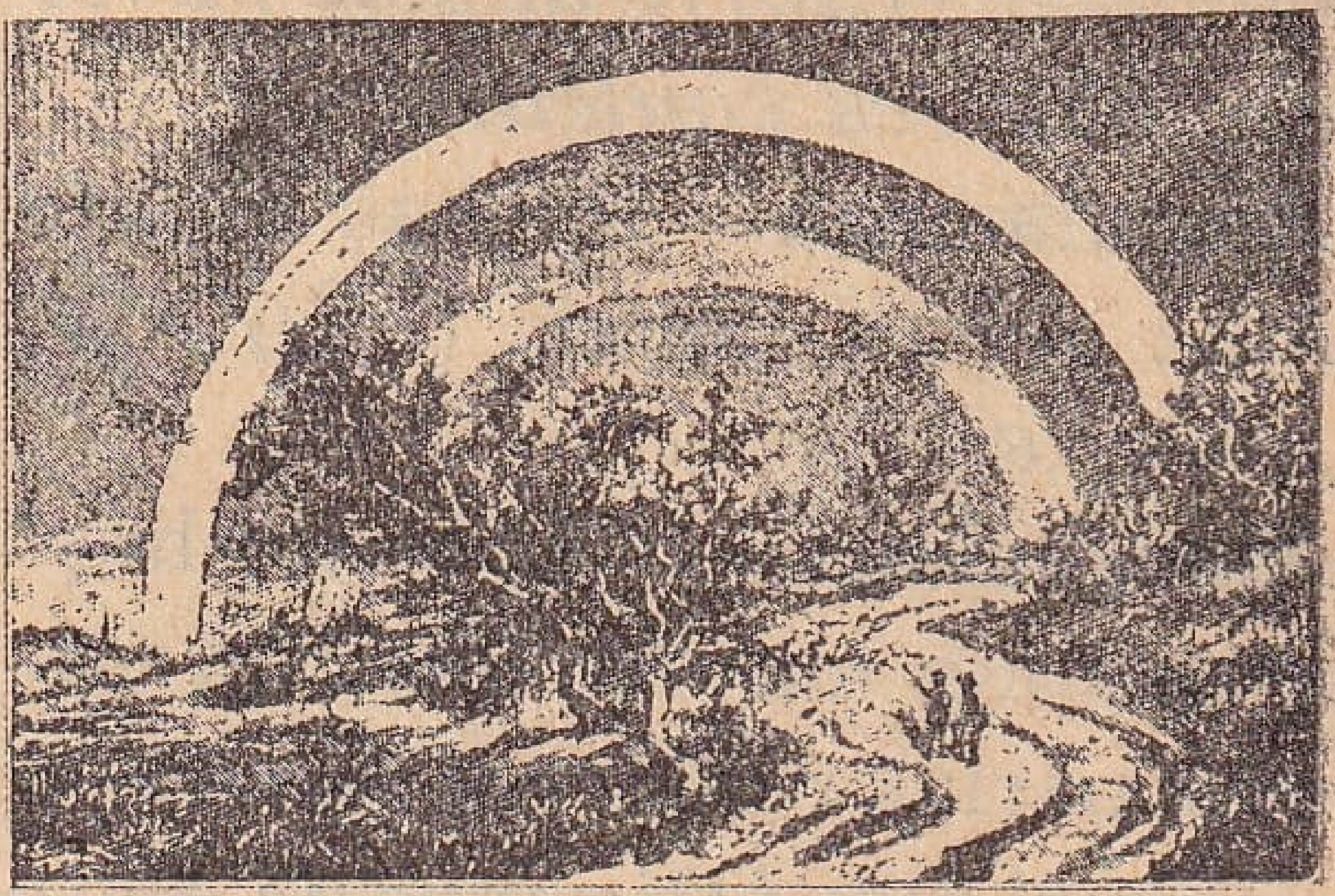

kit güneş ziyasının bunların zerratından geçerken hasıl olan türlü renkli büyük halka, (*Arc - en - ciel*)

Alâyiş [*fa. s*] Bulaşıklık, bulaşma, yalancı zinet ve debdebe; (*Souillure, luxe*)

Alaylı [*t. e.*] Tantanalı, eğlenceli § neferden yetişmiş zabit ; (*Pompeux, se - Amusant, e, officier de fortune.*)

Alaz [*t. s.*] Ateş yalını, alevi, (*Feu, flamme*)

Alazlama [*t.s*] Yılancık denilen hastalığın bir nev'i,(*Érithème*)

Alazlama } [*t.m.*] Alevde kı-
Alazlamak } zartmak, yalında ütülemek, kızgın demirle dağlamak, (*Faire rougir au feu: brûler légèrement à la flamme*)

Alazlanma } [*t.n*] Alevde kı-
Alazlanmak } zarmak, ütülenmek. Ateşle dağlamak § Kan hararetinden kızıllık peyda etmek, (*Rougir au feu*)

Albüm [*c.s.*] Resimleri ve sair hatıraları havi kitap şeklinde büyük cüzdan. (*Album*)

Albumin [*c.s.*] Bir hastalık neticesi olarak kanda peyda olan tuzlu bir madde ki yumurta akına benzer. (*Albumine*)

Alçacık [*t.f.*] Bir az alçak, pek yüksek olmayan. (*Un peu bas, se*)

Alçak [*t.f.*] Yüksek olmayan; kısa boylu § Aşağı tabiatlı, deni, mert olmayan § Korkak . (*Bas, se; court, e; infame; lâche*)

Alçakça — Az alçak, pek yüksek olmayan § Denice, namertçe. (*Peu élevé,e; lâchement*)

Alçaklama } [*t.m.*] Tahkir et-
Alçaklamak } mek § Aleyhinde bulunmak. (*Avilir; s'avilir*)

Alçaklatma } [*t.m.*] Yüksek-
Alçaklatmak } liğini azaltmak, irtifaını indirmek. (*Amoindrir; abaisser*)

Alçaklık [*t.s.*] Yükseklik mukabili, alçak olmaklık § Boy kısalığı § Denilik, mert olmamaklık, çok cimrilik § Korkaklık. (*Bassesse; lâcheté*)

Alçalma } [*t.m.*] Eğilmek ,
Alçalmak } inmek, tedenni etmek. (*S'abaisser, se courber*)

Alçarak [*t.f.*] Daha alçak, az alçak § alçakça.(*Peu élevé, qui a peu de hauteur*)

Alçı [*t.s.*] Sanayide kullanılan bir cins beyaz toz. (*Plâtre*)

Alçılama } [*t.m.*] Alçı ile
Alçılanmak } yapıştırmak, üstüne alçı sürmek. (*Plâtrer*)

Aldanç [*t.f.*] Çabuk aldanır her şeye kolay inanır. (*Crédule*)

Aldangıç [*t.s*] Aldatıcı şey, hile, oyun. (*Fraude; farce*)

Aldanma } [*t.m*] Aldanmak-
Aaldanmak } lık; yanlış bir fikre düşmek § İğfal olunmak§ Hileye tutulmak § Gafil bulunmak § İtimada lâyık olmayan birine güvenmek. (*Se tromper*)

Aldanış [*t.s*] Aldanma fili, hâli (*Tromperie*)

Aldatan } [*t.f*] Yalan söyleyen,
Aldatıcı } iğfal eden, hileyapan, (*Trompeur, se; fourbe*)

Ahmak aldatan — İnce ince yağıp çok ıslatan yağmur. (*Averse*)

Aldatma } [*t.m*] Hile ile kan-
Aldatmak } dırmak, iğfal etmek, yalan söyleyip inandırmak. § Dolandırmak, § Sözünde durmamak, vadini tutmamak. (*Tromper, frauder*)

Aldayıcı [*t. f*] (aldatan) a bak.

Aldırma } [*t.m*) Almağa sevk-
Aldırmak } etmek, kabul ettirmek, § Biri vasitasile almak § Satın almağa sevketmek. § sığdırmak § Ehemmiyet vermek, kulak asmak. (*Faire prendre; faire entrer*)

Burnundan kıl aldırmamak — Kibirli bir tavurla muhalefet etmek. (*S'opposer orgueilleusement*)

Göze aldırmak — Her türlü fedakârlığa hazır bulunmak. (*Décider à tout faire*)

Aldırmamak (*t. m.*) — Almasına müsaade etmemek § Ehemmiyet vermemek; lâkayt kalmak. (*Ne pas laisser prendre § Laisser faire; être indifférent, e*)

Alelâde — (*a.za*) Adet üzre. (*Ordinaire*)

Alelâcele — (*a.za*) Acele olarak, sür'atle. (*Promptement, d'urgence*)

Alelhusus — [*a.za*] Hususile, bahusus. (*Surtout, spécialement*)

Alelûsul — [*a.za*] Usulile, adet üzere. (*En due forme; conformément à l'usage établi*)

Alelûmum — [*a.za*] Umumiyet üzre, umumiyetle.(*En général*)

Âlem [*a.s*] Dünya, cihan, kâinat § Halk, insanlar § Mahlûk, Mahlûklar § Hususî hal ve keyfiyet § Cemiyet, Cemaat: Âlemi gayp, Âlemiervah, lahut âlemi. (*Monde, univers; créatures, état particulier; amusement.*)

Fahri âlem — Hazreti Muhammet. (*Mahomet la gloire du monde*)

Alem = [*a.s*] İsmi has, bir şahsa, bir yere, bir şeye mahsus isim § Nişan, alâmet, işaret § Bayrak, sancak § Minare tepesi, minarenin tepesindeki ay, mahçe. (*Nom propre § Drapeau*)

Alemdar—[*fa.s*] Bayrak taşı-

yan, sancaktar. (*Porte-drapeau*)

Âlemgir [*fa.f*] Dünyayı kaplayan, tutan. (*Répandu dans le monde*)

Âlemiap [*fa.s*] İçki meclisi, işret âlemi. (*Festin, orgie*)

Âlemimana [*a.s*] Rüya êlemi. (*Rêve*)

Alenen [*a.za*] Her kesin gözü önünde, meydanda § Açıkça. (*Publiquement, en public, ouvertement*)

Alenî [*a.f.*] Açıkça, meydanda olan, gizlenmeyen, her kesin gözü önünde olup b.ten, geçen. Açık olarak, alenen. (*Public, que; notoire*)

Aleniyet [*a.s*] Bir işin ve meydanda olması, alenilik. (*Publicité*)

Alesta [*c.f*] Hazır, müheyya, amade. (*Prêt,e; prompt,e*)

Alev [*t.s*] Yalaz, ateş yalını, ateşten çıkan sıcak ve parlak hava (*Flamme*)

Alevli — Yalınlı, alevi olan. (*Enflammé,e*)

Alev almak — Ateş almak, yanmak, hiddetlenmek, köpürmek. (*S'enflammer*)

Alevî [*a.f*] Şii mezhebinde olan § Hazreti Aliye mensup bulunan. (*Partisan d'Ali, chiite*)

Alevlendirmek — [*t.m*] Alev çıkarır hale getirmek, tutuşturmak § Şiddetini artırmak, hiddetlendirmek. (*Enflammer, exciter*)

Alevlenmek [*t.m*] Alev çıkarmak, yalınlamak, tutuşmak § Hiddetlenmek § Şiddeti artmak. (*S'enflammer*)

Alfabe [*c.s*] Elifba, bir lisanın bütün harflerini bir arada gösteren tertip, bu harfleri öğreten kitap. (*Alphabet*)

Âli [*a.s*] Yüksek, yuca, mürtefi § Yüksek mertebe sahibi, kadri büyük olan. (*Haut,e; élevé,e; sublime*)

Âlimakam — Makam ve mevkii yüksek olan. (*Haut placé,e*)

Alıç [*t.s*] Bir nevi yabani erik. (*Espèce de prune sauvage*)

Âlicenap [*a.f*] Cömert,sahi, tabiatı yüksek. (*Généreux, se; magnanime*)

Âlicenaplık [*a.s*] Sahavet, kerem, cömertlik. (*Générosité; magnanimité*)

Alıcı [*t. f.*] Alan, satın alma, müşteri § göz kamaştıran, cazip. (*Acheteur, se.*)

Alihe [*a. s.*] İlâhlar, mabutlar. (*Dieux des païens*)

Alık [*t. f.*] Budala , ahmak , çalık. (*Imbécile;idiot, te*)

Alıklaşma { [*t. m.*] Alık gibi
Alıklaşmak { olmak, budalalaşmak, birdenbire şaşıp sersemleşmek. (*Devenir stupide, s'ébahir*)

Alıklatma { [*t. m.*] Birini alık
Alıklatmak { haline getirmek , şaşırtmak, budala etmek. (*Abalourdir*)

Alıkoyma { [*t.m.*] Geri tutmak,
Alıkoymak { tehir ve tavik etmek § Saklamak, hıfzetmek. (*Retenir, garder*)

Alil [*a.f.*] Hasta, sakat. (*Malade, infirme*)

Alım [*t. f.*] Almaklık, iştira, mübayaa § Merminin yetişdiği menzil, atım. (*Achat; portée*)

Âlim [*a,f.*] Bilen, tanıyan, çok okumuş, ilim ile uğraşan. (*Savant; instruit,e*)

Alimlik — Bilğiçlik, bilicilik , ilim sahibi olmaklık. (*Pédantisme*)

Alın [*t. s.*] Saçlardan kaşlara kadar yüzün üst kısmı, nasiye § Her şeyin ön ciheti, tarafı , cephe § yüz, çehre. (*Front; le devant*)

Alın damarı — Haya, namus. (*Honte, honneur*)

Alnı açık — Utanacak işi olmayan, namuslu, afif. (*Honnête qui n'a rien à craindre*)

Alnı ak — Kabahatsiz,masum. (*Innocent,e;sans reproche*)

Alın karışlamak — meydan okumak. (*Défier*)

Alınlık — Eski zamanda kadınların alınlarına taktıkları süs § Binanın cephesine takılan levha ve kitabe. (*Bijou qu'on met au front; fronton*)

Alınteri — Meşekkatle ve namuskârane sây.. (*Gain légitime, sueur du front*)

Alın yazısı — Kısmet , hader , mukadderet. (*Destin, sort*)

Alıngaç [*t. f.*] Her şeyden alınan, her sözü fena manasile üstüne alan. (*Ombrageux, se; soupçonneux, se*)

Alıngan [*t. f.*] (Alınğaç) a bak.

Alınma { [*t.m.*] İştira edilmek,
Alınmak { ahz olunmak § sözü üstüne alıp gücenmek , çabuk müteessir olmak. (*Être reçu,e se fâcher*)

Alış [*t. s.*] Alma , mübayaa , satın alma. (*Achat; action de prendre*)

Alışık [*t.f.*] Adet etmiş , ülfet etmiş ; insana alışmış hayvan § devamlı. (*Habitué. e; familiarisé,e*)

Alışılma { [*t. m.*] Ülfet ve ün-
Alışılmak { siyet peyda etmek. (*S'accoutumer; s'habituer*)

Alışkan [*t.f.*] Alışmış. (*Habitué,e*)

Alısma { (*t. m.*) Ülfet etmek,
Alışmak { melûf olmak, âdet etmek, ögrenmek. (*S'accoutumer; s'habituer*)

Alıştırma { (*t. m.*) Ülfet ettir-
Alıştırmak { mek, âdet ettirmek, öğretmek, talim etmek. (*Habituer; apprivoiser; instruire*)

Alkışlanma { (*t. m.*) Kendine
Alkışlanmak { karşı alkış edilmek, böyle bir takdire nail olmak. (*Être applaudi, e*)

Alkol (*c. s.*) İspirto, küul. (*Alcool.*)

Alkolik (*c.s.*) Gece gündüz sarhoş olan, küule müptelâ olan. (*Alcoolique*)

Allah (*a.s.*) Tanrı, halik, cenabıhak : mabut. [*Dieu.*]

Allak [*t. f.*] Hilekâr, müzevir, dubaracı § sözünde durmaz, dönek. (*Rusé,e; fourbe*)

Allâkbullak [*t. f.*] Karma karışık. (*Pêle-mêle*)

Alışveriş [*t.s.*] Ahzüita (Aksata.) (*Commerce, négoce.*)

Alıverme { [*t. m.*] Acele ile
Alıvermek { almak, hemen alıp geçmek § düşünmeden, birdenbire satın almak. (*Prendre, acheter en hâte*)

Alkış [*t.s.*] El çırparak ve yaşa diye bağırarak edilen takdir ve tahsin. (*Applaudissement.*)

Alkışlama { [*t.m.*] El çırparak
Alkışlamak { yüksek sesle takdir etme, etmek. (*Applaudir*)

Allık [*t.s*] Koyu ve parlak pembe renk, al rengi kadınların yüzlerine sürdükleri al düzgün. (*Rouge; carmen*)

Alma { [*t.m*] Elile tutup
Almak { kaldırmak, ahzetmek (*Prendre*) § Verilen bir şey'i elile tutmak. Kabul etmek (*recevoir*) § Beraber götürmek (*Emporter*) § Edinmek, malik ve haiz olmak (*Acquérir*) § Tahsil etmek § (*Percevoir*) Mübayaa, iştira etmek (*Acheter*) § Bir şey'i ucundan tutup kendine doğru çekmek (*Tirer vers soi*) § Ele geçirmek, zabıt ve fethetmek § (*Conquérir.*) Sığmak, istiap etmek (*Contenir*) § Anlamak, idrak etmek (*Comprendre*) Telâkki etmek § Kesmek, kısaltmak § yakalamak. (*Saisir*)

Alman { [*c; s*] Almanyalı,
Alaman { cermen. (*Allemand,e*)

Alo [*c.n*] Telefonda çagrılan adamın ne isteyorsun manasına olarak verdiği ses. (*Allô !*)
Alp [*t.s*] Yiğit, pehlivan, bahadır. Kahraman. (*Courageux, se; vaillant, e; Héros*)
Alpak [*t.s*] Sofa benzer bir nevi yün kumaş. (*Alpaca*)
Alt [*t.f*] Üstün karşısı, taht, zir § Geri, son, aşağı. (*Le dessous, le bas; fond*)
Altetme / **Altetmek** [*t.m*] Yenmek, mağlup etmek, (*Vaincere*)
Altı [*t.s*] Beşle yedi arasındaki sayı. (*Six*)
Altılık [*t.f*] Kıymeti altı kuruş veya lira ve saire olan şey § Boyu, sıkleti altı arşın, okka ve saire olan § Altı kuruş ve sairelik sikke. (*Qui vaut six*)
Altın [*t.s*] Maruf kiymetli maden, zehep, zer § Zenginlik, servet § Pek güzel, pek yolunda, (*Or; richesse*)
Altıncı [*t.f*] Beşten sonra, yediden evvel gelen. sadis. (*Sixième*)
Altıncı (*t.s.*) Altın işleri yapıp satan işçi, san'atkâr (*Orfèvre*)
Altınlama / **Altınlamak** [*t. m.*] Altınla kaplamak, altınla süslemek, yaldızlamak,(*Dorer*)
Altınotu [*t. s.*] Eğrelti otu nev'inden tıpta kullanılır bir ot. [*Scolopendre*]
Altıntop [*t. f.*] Amber çiçeği. [*Ambrette grise*]
Altıparmak (*t. s.*) Elinde fazla bir parmağı olan adam § Palamut balığının büyüğü, torik balığı § yol yol bir nevi kumaş. (*Qui a six doigts; Espèce de thon*)
Altıpatlar (*t.s.*) Revolver denilen mükerrer ateşli tabanca (*Revolver*)
Altışar (*t. p.*) Her birine veya her def'asında altı. (*Six à chacun; par six*)
Altlık [*t. s.*] İnce kâğıt üzerine yazı yazarken kâğıdın altına konulan kalınca mukavva § Bir şeyin altına konulmağa mahsus şey. (*Sous - main*)
Altmış [*t. f.*] Altı kere on, elli dokuzdan bir fazla [*Soixante*]
Altmışar [*t. f.*] Her birine veya her defasında altmış [*Par soixantaine*]
Altmışıncı [*t.f.*] Elli dokuzuncudan sonra gelen [*soixantième*]
Altmışlık [*t. s.*] Altmış parçadan mürekkep § Altmış paralık

sikke § kıymeti altmış olan § Altmış yaşında adam (*Soixantaine , qui vaut soixante ; sexagenaire*)

Alûde [*fa. f.*] Bulaşık, bulaşmış olan (*Souillé,e, sali, e*)

Alüfte [*fa. f.*] Aşk ve sevdadan divane gibi olan § aşüfte § namussuz karı, fahişe (*Epris d'amour. Futaine*)

Alüminyom [*c. s.*] Sağlam, hafif ve gümüş gibi parlak beyaz bir maden [*Aluminium*]

Âm [*a. s.*] Herkese ait, umumî § Adi, bayağı. (*Commun, e; public, que; vulgaire.*)

Am [*t. s.*] dişi mahlûkatın tenasül aleti, ferç [*Vulve*]

Ama / **Amma** [*a. d.*] Lâkin, ancak, şukadar ki § kaldı ki, gelelim, gelince § Taaccüp ve izam manasını ifade eder (*Mais, pourtant; Donc! Mais!*)

Amâ [*a. f.*] Körlük, görmemezlik [*Cécité*]

Amaç [*a.s.*] Nişan, hedef (*But, cible*)

Amade [*fa. f.*] Hazır, müheyya (*Prêt, e; disposé, e*)

Âmâl [*a. s.*] Emeller, ümitler arzular. (*Désirs, espérances, intentions, projets*)

Âmal [*a. s.*] Ameller, işler. (*Actions, actes*)

Aman [*t. d.*] İmdat talebi ve feryat, (*oh! ô! Au secours* !) § Af , rica ve niyaz, (*Grâce.*) § Sabırsızlıkla, hiddet ve infial (*ô.*) § Tenbih ve sakındırmağı) ifade eden (*Gare* ! *Prends garde* !)

Ambalaj [*c.s.*] Bir yere gönderilecek eşyanın kırılıp bozulmaması için güzelce sarılıp sandığa veya denge yerleştirilmesi, sandıklama, denk bağlama(*Emballage .*)

Ambar [*t.s.*] (Anbar) olarak ta yazılır. Zahire ve saire konulan büyük sandık (*Grenier.*) § Emtaa koymağa mahsus yer , mahzen, depo, mağaza (*Depôt, magasin*) § Mahsul koymak için yapılan bina (*Magasin*) gemilerde hamule doldurulan yer (*Cale, pont*)

Ambarcı [*t. s.*] Bir anbarın idare ve muhafazasına memur olan. (*Magasinier*)

Ambargo [c.s.] Bir geminin limanda haciz ve tevkifi. (*Embargo.*)

Ambarkman [*c. s.*] Sefineye binme, bindirme § Gemiye eşya yükletme.(*Embarquement.*)

Amber [*a. s.*] Amber balığının barsaklarında toplanan ve gü-

zel kokan kül renginde yumuşak ve yapışkan bir madde. (*Ambre*)

Amberbalığı [*t.s.*] Boyu yirmi beş metreye varan ve barsak-

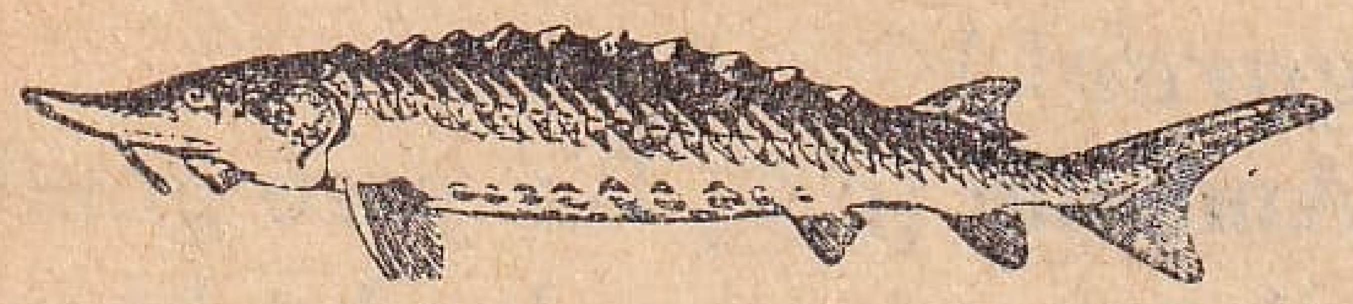

larında amber hasıl eden balinaya benzer pek iri başlı bir balık. (*Cachalot*)

Amberbâris [*t. s.*] Kadın tozluğu denilen nebat, (*Epine-vinette*)

Amberçiçeği [*t.s.*] Sarı renkli ve güzel kokulu yuvarlak bir çiçek (*Ambrette.*)

Amberin [*a.f.*] Amber gibi kokan, amberden ibaret (*Ambrée.*)

Amberiye [*a. s.*] Yaylâ çiçeği, amberli ve güzel kokulu şey (*Rossolis; ambroisie*)

Amca [*a. s.*] Baba kardaşı (amuca) (*Oncle. Faternel*)

Amcakızı = Amcanın Kerimesi (*Cousine.*)

Amcaoğlu = Amcanın erkek evlâdı (*Cousin.*)

Amcalık [*t.s.*] Baba kardaşlığı amca olmak sıfatı (*Etat d'oncle.*)

Amcazade [*t.s.*] Amcanın kızı veya oğlu (*Cousin, cousine.*)

Amden [*a.z.*] Kasten, isteyerek ve bilerek. (*A dessein, intentionnellement*)

Amel [*a. s.*] İş, fiil, meşgale (*Action, travail, occupation*) § Bir işi icra (*Exécution*) §Vücude getirilmiş iş, eser (*Œuvre, ouvrage*) § müshilin tesirini göstermesi (*Purgation*) § tarzı hareket (*Acte*) § İshal, karın çıkarması (*Diarrhée*)

Amele [*a . s.*] Rençper, işçi, gündelikle çalışan adam [*Ouvrier.*]

Amelî [*a. f.*] Nazarî olmayan, şartlarına ve kaidelerine riayetle yapılan iş § Amele mensup ve müteallik olan (*Pratique, expérimental, e*)

Ameliyat [*a. s.*] Nazarî olarak öğrenildikten sonra yapılan şeyler, tecrübeler § Bir operatörün hastanın bir yerini kesme, yarma ve dikme işleri [*Pratique; opération*]

Ameliye [*a. s.*] (ameliyat) ın müfredi olup ayni manayı ifade eder

Amelmanda, e (*f. f.*] İşten kalmış, iş görmeğe iktidarsız, boş ve işsiz duran (*Incapable de travail*; *invalide*)

Amenna [*A.*] İnandık, ona di-

yecek yok, tastik ederiz (*Nous avons accepté, prêté foi*)

Amerikan [*c. s*] Amerikalı, amerika tebaasından olan, Amerikaya mensup, Amerika mamulâtı [*Américain,e*]

Ametçi [*f. s.*] Şimdiki başvekâlet kalemi mahsus müdürüne eski zamanda verilen isim, buna (amedi) dahi derlerdi (*Chef du bureau de la corespondance de la Chancellerie*)

Amik [*a. f.*] Derin, dibi pek aşağıda bulunan § tafsilli (*Profond, e*)

Amil [*a. f.*] İşleyen, işçi § sebep, müessir (*Qui agit; facteur; actif, ve* § *Fabricant*)

Amîm [*a. f.*] Herkese şamil, umuma ait, umumî (*Genéral,e universel,le; répandu,e*)

Amin [*a.z.*] Öyle olsun, yarabbi kabul eyle [*Amen*]

Âmir [*a. f.*] Emreden, buyuran, ferman eden § Bir memurun mafevki, büyüğü [*Chef, commandant, supérieur*]

Âmir [*a. f.*] Mamur § Âbadan meskûn § Devlete ait, resmî (*Prospère; cultivé,e; cultivée* § *Officiel,le; gouvernemental,e*)

Amiral [*c. s.*] En büyük bahriye kumandanı [*Amiral*]

Amirallık [*c. s.*] Bahriye kumandanlığı, amiral rütbesini haiz olan

Âmirane [*a. z.*] Âmire yakışacak surette, âmire yakışır tarzda vaki olan (*Impériesement, d'un ton impérieux. En commandant*)

Amiyane [*a. f.*] Adice, kabaca (*Vulgaire; ordinairement*)

Amme [*a. s.*] Herkes, bütün halk (*Public; peuple; commun*)

Amonyak [*c. s.*] Nişadır ruhu § nişadır [*Ammoniaque*]

Amortisman [*c. f.*] Bir borcun, bir şirkete mevzu sermayenin tedricen ödenip itfası § Aşınma payı [*Amortissement*]

Amper [*c. s.*] Elektrik cereyanının kuvvetini ölçmekte vahidi kıyasî [*Ampère*]

Ampirik [*c. f.*] Tahsilsiz, amelî; Tecrübeye müştenit bulunan. § Felsefede tedribî [*Empirique*]

Ampirist [*c. s.*] Cahil hekim, mütatabbip [*Empiriste.*]

Ampirizm [*c. s.*] Amel ve tecrübeye tâbi olup nazariyata riayet etmemezlik § Tetabbüp. Felsefede: ihtibariye. [*Empirisme*).

Ampul [*c. s.*] Elektrik lâmbası [*Ampoule.*]

Amuden [*a.z.*] Amut vaziye-

tinde, yukardan aşağıya düz bir vaziyette olarak. (*Perpendiculairement*)

Amudî [*a.s.*] Yukardan aşağıya bir vaziyet almış olan, şakulî. (*Perpendiculaire, vertical,e*)

Amut [*a.s.*] Direk, sütün. § şakulî hat. (*Colonne . Perpendiculaire*)

An [*a.s.*] Cüz'i bir zaman, dem, lâhza. (*Moment, instant*)

Ân [*f. s.*] Güzellik, melâhat, cazibe . (*Beauté, attrait*)

Ana [*t . s.*] Evlât veya yavru sahibi olan dişi insan veya hayvan [*Mère*] § Bir şeyin en başlı kısmı, kütük, esas, merkez , menba. (*Partie principale*).

Ana baba = Valide ve peder , ebeveyn. [*Le père et la mère, parents.*]

Anadan doğma = Çırçıplak , uryan. (*Tout nu*)

Anaç [*t.f.*] Bir kaç kere yavru yetiştirip kartlaşmış ve alışmış olan kümes hayvanı § İş içinde kocalıp tecrübe hasıl etmiş , kurnaz, usta.[*Rompu aux affaires; rusé,e*)

Anadefter = Ticarethanelerin esas defterlerinden (defteri kebir) [*Grand livre*]

Anaçlanma | **Anaçlanmak** [*t. m.*] İş içinde kocalıp tecrübe hasıl etmek , usta ve kurnaz olmak. (*Acquérir des expériences ; vieillir dans les affaires*)

Anadolu [*t. s.*] Asyanın Karadenizle Akdeniz ve Marmara ile Adalar denizi arasında olarak şarkan fırat vadisine kadar uzanan ve Asyayısuğra namile maruf olan yarımadası ki Türkiyenin büyük bir kısmını teşkil eder . [*Anatolie ; l'Asie Mineure.*]

Anadolulu [*t.f.*] Anadolu ahalisinden olan [*Habitant de l'Asie Mineure*)

Anafor [*c.s.*] Denizde akıntının yanında veya altında aksine olarak akan su § Bir rüzgârın bir maniaya çarparak geri dönmesile hasıl olan cereyan (*Contre-couraut, remous*) § Parasız, bedava, açıktan; rüşvet (*Gratis; pour rien; pot - de - vin*)

Anaforcu [*c.s.*] Parasız,bedava, açıktan olarak başkasının kesesinden geçinen [*Parasite. souteneur*]

Anahtar [*t.* s.] Açar , miftah, kilit, § Bir şeyi açmağa veya kapamağa mahsus türlü şekilde

aletler § Şifre halline yarayan cetvel (*Clef, clé*) § vasıta (*Intermédiaire*)

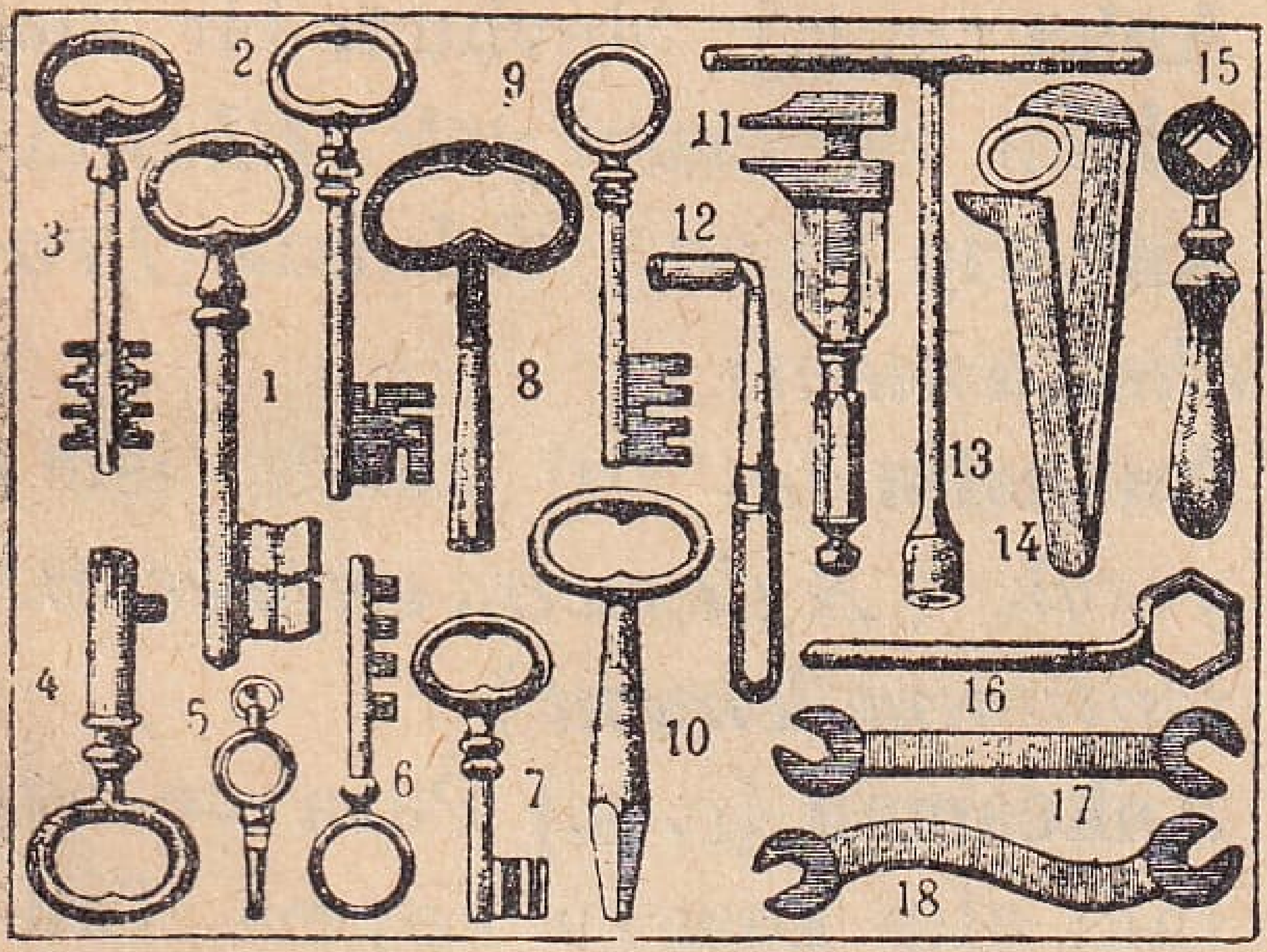

Analık [*t.s.*] Validelik, ana hal ve sıfatı (*Maternité*) § Ana yerini tutan kadın § üveyana, ahretanası [*Mère adoptive, marâtre.*]

Analiz [*c. s.*] Tahlil, bir cismin mürekkep olduğu maddeleri ayırma § Bir kitabın, bir ibarenin aksamını ayırma, hulâsa etme [*Analyse; dialyse*]

Ananas [*c.s.*] Sıcak iklimlerde yetişen lezzetli ve güzel kokulu bir meyva [*Ananas.*]

An'anat [*a.s.*] An'aneler, rivayetler, eskidenberi işitilen şeyler [*Traditions.*]

An'ane [*a. s.*] Bir işin ağızdan ağıza geçerken naklolunması, işitilen şeyler, rivayatı lisaniye § teferruat, tafsilât [*Tradition; détail*

Anarşi [*c. s.*] Hükûmetin her türlü murakabesinden uzak olarak ferdin serbestçe inkişafını kabul eden meslek, hükûmet nüfuzunun hiçe inmesi, hükûmetsizlik, kargaşalık [*Anarchie*]

Anasır [*a. s.*] Unsurlar (*Éléments*)

Anason [*c. s.*] Ekmeğe, gevreğe müskirata konulan güzel kokulu bir tohum [*Anis*]

Anbean [*a. za.*] Zaman zaman, arasıra § gittikçe, mürurü zamanla, tedricen (*De temps en temps, d'un moment à l'autre*)

Anca [*t. f.*] Onun gibi, onun kadar, öylece [*Tant, autant, tellement*)

Ancak [*t. f.*] Yalnız, sade, tek, mücerret § sırf, hassaten § tamamı tamamına, güç halle, daradar § lâkin, fakat § amma § O kadar, onun gibi (*Seulement, à peine; mais,toutefois*)

Ancılayın [*t.z.*] Öylece, o suretle, o kadar, o mertebede (*De cette manière; autant*)

Andelip [*a. s.*] Bülbül [*Rossignol*]

Andız [*t. s.*] Ardıç nev'inden bir çalı § Şehir haricinde ça-

lılık § Fahişeler mahallesi § Tıbbî bir ot (*Arbrisseau; aunée. Quartier des femmes publiques*)

Ane [*a. s.*] Kasık [*Pubis*]

Anfiteatr [*c.s.*] Bir tiyatronun sahne karşısında olan kısmı, seyircilere, samiine mahsus sıraları, birbirinden yüksek olan oyun veya konferans salonunun vaziyeti [*Amphithéâtre*]

Angajman [*c. s.*] Ahit, verilen söz, vait (*Engagement*)

Angarya [*t. s.*] Ahaliye bilâücret gördürülen iş § Amele, hayvan ve arabanın meccanen hükûmet tarafından kullanılması § istemeyerek, gönülsüz ehemmiyet vermeksizin (*Corvée*)

Angıdı | **Angudi** [*t. s.*] Angıt kuşu ve tuğla renginde olan bir kumaş [*Parement*]

Angıt [*t.s.*] Kazdan büyücek tuğla renginde bir kuş (*Espèce de grand canard*)

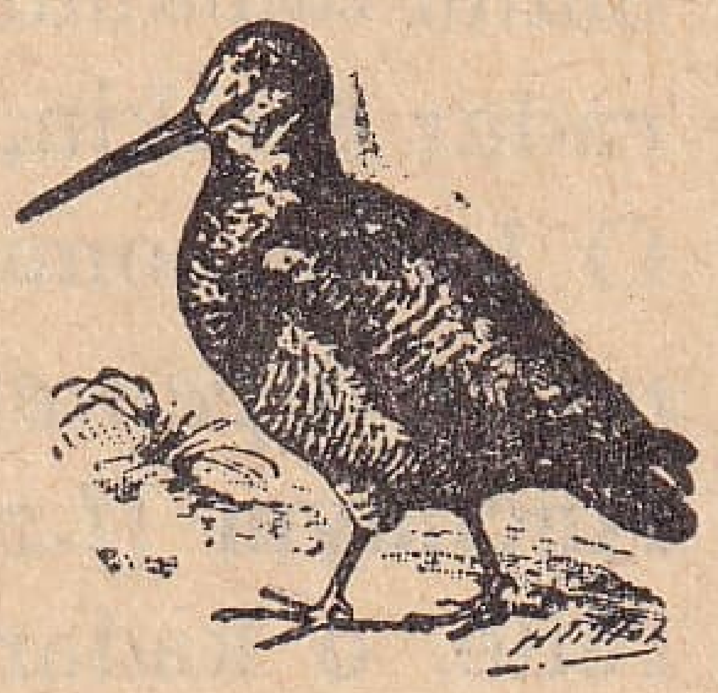

Ânide [*t. za.*] Hemen, o anda, derhal (*Aussitôt, immédiatement*)

Anîf [*a. f.*] Sert, şiddetli, haşin § Kaba muamele eden (*Rude; violent,e*)

Anjin [*c. s.*] Boğaz iltihabı, hünnak [*Angine*]

Anka (*a. s.*] Mevhum bir kuş § İsmi var cismi yok (*Phénix*)

Ankarip [*a.za.*] Yakında (*Prochainement*)

Ankastin [*a. za*] kastle, isteyerek (*A dessein; exprès; intentionnellement*)

Ankesman [*c. s.*] Para ve evrakı alıp kasaya koyma. Tahsil etme (*Encaissement*)

Anket [*c. s.*] Tetkikat, tahkikat [*Enquête*]

Anne [*t. s.*] Ana, valide [*Mère*]

Anonim [*c. f.*] İsmi belli olmayan, isimsiz [*Anonyme*]

Anonim şirket [*c. s.*] Kimsenin namına olmıyarak hissedarların hepsine ait bulunan şirket [*Société anonyme*]

Ansiklopedi [*c. s.*] Bütün ulûm ve sanayiden bahseden lûgat şeklinde tertip edilmiş eser [*Encyclopédie*]

Ant [*t. s.*] Yemin kasem, aht (*Serment, vœu*)

Andetmek | **Andiçmek** Yemin etmek [*Jurer, faire serment*]

Antvermek Yemin ettirmek, tahlif etmek [*Assermenter*]

Antbozmak Yeminden dönmek [*Se Parjurer*]

Antant [*c. s.*] Anlaşma, uyuşma, uzlaşma, itilâf [*Entente*]

Anten [*c. s.*] Haşarat boynuzu § Telsiz telgraf ve telsiz telefonda kullanılan uzun elektrik nakili [*Antenne*]

Anterit [*c.s.*] Bağırsak iltihabi [*Entérite*]

Antika [*c. s.*] Eski zamandan kalma eserler, âsarı atika § Pek tuhaf, pek garip adam [*Antique, antiquité*]

Antimon [*c.s.*] Kurşuna karıştırıldığı halde sertlik veren mavimsi beyaz bir madde [*Antimoine*]

Antipirin [*c. s.*] Sinir hastalıklarına, başağrısına, soğuk almağa karşı kullanılan beyaz bir ilaç [*Antipyrine*]

Antisepsi [*c. s.*] Mikropları itlâf eden tedavi usulleri. [*Antisepsie.*]

Antiseptik [*c. s.*] Mikropları itlâf ve taaffünü izale eden maddeler [*Antiseptique.*]

Antişambr [*c.s.*] Mabeyn odası [*Antichambre*]

Antlı [t. f.] Yeminli, yemin etmiş, tahlif olunmuş. (*Assermenté,e; juré,e*)

Antlaşma / **Antlaşmak** [*t. m.*] Yemin etmek. (*Echanger des serments, pactiser*)

Antoloji (*c. s.*) Edebî eserlerin hulâsası, müntehabat (*Anthologie*)

Antrasit (*c, s.*) Çok dayanan kokusuz ve dumansız bir kömür. [*Anthracite*]

Antre (*c.s.*) Bir yerin girilecek Mahalli, kapı (*Entrée*)

Antrenör (*c.s.*) İnsanları spora ve hayvanları koşuya hazırlayan idmancı (*Entraineur*)

Antrepo (*c. s.*) Tüccar eşyasının depo edildiği ambar. (*Entrépôt*)

Anut (*a. f.*) İnatçı, öngüllü. [*Obstiné,e; opiniâtre; entété,e*]

Ap (*fa. s,*) Su, mâ. (*L'eau*)

Apaçık (*t, f.*) Bütün bütüne açık, vâzih. [*Tout-à-fait ouvert; parfaitement clair*]

Apalak (*t. s.*) İri ve tombul küçük çocuk [*Poupon, ne*]

Apandisit (*c. s.*) Kör bağırsak hastalığı (*Appendicite*)

Apansız (*t. za.*) Asla hatırda yokken, birdebire. [*Soudain,e; à l'improviste*]

Apansızın (*t. za.*) (Apansız) a bak.

Aparma ⎰ (*t. m.*) Alıp götür-
Aparmak ⎱ mek, § Aşırmak. [*Dérober.*]

Apartıman (*c*, *s.*) Bir ailenin oturmasına mahsus bir kaç odadan mürekkep daire, bu gibi dairelere ayırılmış büyük bina (*Appartement*)

Apaş (*c . s.*) Serseri , çapkın, evbaş. (*Apache*)

Apaz (*t. s.*) Kapalı avuç, yumruk § Bir avuca sığan mıktar , bir tutam. [*Creux formé par la paume de la main; poignée*]

Apazlamâ (*f.s.*) Geminin hafif surette yalpası (*Roulis*)

Apazlama ⎰ (*t.m.*) Hafif yalpa
Apazlamak ⎱ yaparak yavaş yavaş gitmek. (*Voguer*)

Aperitif (*c. s.*) İştahı açan şey (*apéritif*)

Apiko (*e. f.*) Geminin zincir toplayıp demir almak üzre hazır bulunması § Hazır , tetik , çevik [*Tirer sur l'ancre* § *prompt,e*]

Apiş (*t. s.*) Uyluğun iç tarafı, budun iç yüzü [*L'angle entre la cuisse et l'aine*]

Apışık (*t. f.*) Kuyruğunu bacağı arasına alıp yorgun ve yılgın bir halde giden hayvan § Âciz kalmış, şaşırmış adam. [*Las, se; abattu, e* § *stupide*]

Apışma ⎰ (*t . m.*) Apışlarını
Apışmak ⎱ açıp hareketsiz kalmak § Bir yerde dikilip durmak § Âcız kalmak, bir işi becerememek [*Se lasser; défaillir. s'abattre.*]

Apıştırma ⎱ (*t. m.*) Hayvanı
Apıştırmak ⎰ çok yormak, artık yürüyemeyecek bir hale getirmek § Bir adamı âcız ve yılgın etmek § Gemiyi iki ucundan demirleyip hareketsiz bir hale getirmek. [*Lasser, abattre; amarrer des deux côtés*]

Apla (*t, s.*) «abla» ya bak ! V : Abla (*Sœur ainée*)

Aplak (*t. fa.*) « ablak » a bak ! V : Ablak (*Joufflu,e*)

Apolet (*c. s.*) Zabitlerin resmî günlerde omuzlarına takdıkları sırmalı saçak § Zabitlerin ve polislerin rütbe ve sınıflarını göstermek üzere omuzlarının üzerine sırma veya ipekten takılan işaret(*Épaulette*)

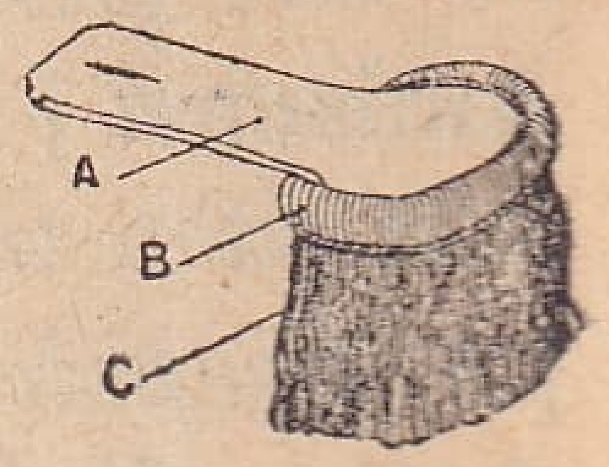

Apraş (*t. f.*) Alaca benekli at. Tüysüz yerlerinde uyuz gibi bir illeti olan at.[*Bigarré, moucheté* (*cheval*) § *sort de ma -*

ladie de peau propre aux chevaux.]

Apse (c. s.)Çiban, şiş.*(Abcès.)*

Apsent (*c. s.*) Bir nevi fıransız içgisi *[Absinthe.]*

Apşak (*t.f.*) Apışları açık hayvan, § Kuvvetten düşmüş, tembel, yürüyemez. *[Las-se, trainard.]*

Aptal (*a.f.*) Ahmak, saf kalpli, bir şeye akıl yormaz olan,budala *[Idiot.]*

Aptalsı (*t. f.*) Aptala benzer, ahmakça. *[İmbécilité.]*

Aptes | (*İ. s.*) İbadet için el,
Aptest | yüz,ve ayakları yıkama *[Ablution prescrite aux musulmans.]* (Aptessiz) = Aptest almamış, aptesi bozulmuş. *[Impur]* (Aptessiz) = Vaktile aptest alırken geyilen kısa cüppe. *[Veste court qu'on porte pendant qu'on fait les ablutions.]*

Aptesthane |(*t. f.*) Aptes bo-
Aptesane | zacak yer, ayak yolu *[Lieux d'aisances.]*

Apul apul (*t.z.*)—yürümek, ördek gibi iki tarafa sallanarak yürümeği tasvir için apul apul tarzında kullanılır. *[Marcher en se balançant.]*

Âr (*a. s.*) Ayıp, nakise, utanılacak şey § Utanma, haya. *[Honte, pudeur.]* (Ar etmek) = Utanmak. *[Avoir honte.]*

Ar (*t.s.*) Erazinin mesahasında ölçülmesinde kullanılan bir ölçü. *[Are.]*

Ara (*t. s.*) Fasıla, mesafe § Zaman, münasebet. *[Distance, espace.]* (Arada) = Arada, iki şey beyninde. *[Entre, au milieu.]* (Ara ara) = Vakit vakit. *[Par intervalle.]* (Ara açmak)=Bozuşmak. *[Se brouiller]* . (Aralarını bulmak) = Barıştırmak, uzlaştırmak. *[Réconcilier.]* (Aradan çıkarmak) = Sıradan ihraç etmek.*[Oter, retrancher.]* (Araya girmek) = Tavassut etmek. *[Intervenir.]* (Ara vermek) Fasıla vermek, kesmek. *[S'interrompre.]*

Âra (*f.s.*) Reyler (Reye) bak.. *Voir: Rey.*

Âra (*fa.f.*) Donadan, süsleyen, şenlendiren: meclis âra. *[Qui orne.]*

Araba (*t.s.*) Dört veya iki tekerlek üzerinde bulunup hayvanla çekilen veya el ile itilen maruf nakil aleti: öküz, at, el arabası. *[Voiture.]*

Arabacı = Araba yapan § Arabayı idare eden, süren adam *[Cocher.]*

Arabalık = Araba ahırı § Araba imaline yarayan şey. *[Écurie de voiture.]*

Arabî (*a. s. f*) Arap kavmine veya lisanına mensup ve müteallik; arapdili; arapça *[En arabe.]*

Arabistan (*t. s.*) Arapların oturdukları memleket§Arap diyarı. *[Arabie.]*

Arabiyat (*a.s.*) Arapçaya dair ulûm, kitaplar ve mütalâat. *[Littérature arabe, science arabe.]*

Araf (*a. s.*) Cennet ile cehennem arasındaki mahal. *[Purgatoire.]*

Aral (*t. s.*) Birbirine yakın olan adaların hey'eti mecmuası§Asyada bir göl ismi. *[Archipel.]*

Aralama } **Aralamak** } (*t. m.*) Aralarını ayırmak, aralık etmek, açmak. *[Séparer.]*

Aralanma } **Aralanmak** } (*t.m.*)Tek ve tenha olmak § Seyrekleşmek. *[Être dispersé.]*

Aralaşma } **Aralaşmak** } (*t. m.*) Araları açılmak § Dağılmak, seyrekleşmek. *[Se disperser.]*

Aralatma } **Aralatmak** } (*t.m.*) Arasını açmak, aralık etmek seyrekletmek,dağıtmak.*[Faire séparer.]*

Aralık (*t.s.*)İki şey beynindeki boşluk, mesafe§ Odalar ve saire arasındaki ufak açıklık § Fırsat, zaman § Kesme, fasıla *[Intervalle, milieu.]*

Aralık (*t. s.*)Seyrek, açık, fasılalı § Yarı kapalı. *[Clairsemé.]*

Aram (*f.s.*) Dinlenme, sükûn, karar § Rahat, huzur, istirahat, ikamet, oturma, *[Repos,tranquilité.]*

Arama } **Aramak** } (*t.m.*)Bulmağa çalışmak, taharri etmek. § İstemek, talep etmek § Yoklamak, muayene, teftiş etmek§ Var zannında bulunmak, memul etmek. § Elde etmeye çalışmak. Arzu etmek § Bakmak. *[Chercher, inspecter.]*

Aramgâh (*fa.s.*) İstirahat yeri; ikamet olunan mahal§ Mesken, menzil.*[Lieu de repos; retraite § Séjour, demeure.]*

Aranılma } **Aranılmak** } (*t.m.*)Bir şeyi bulmak, görmek için etrafa bakılmak; taharri olunma, olunmak § Arzu edilmek § Revaç ve itibar bulma, bulmak. *[Être désiré.]*

Aranma } **Aranmak** } (*t. m.*) Bir şeyi bulmak için etrafa bakınmak,bakınma; taharri olun-

mak, olunma § Kıymeti sonradan anlaşılma, anlaşılmak § Kendikendine zihnen aramak. Kendi üst ve başını, etrafını yoklamak. *[Être recherché § Chercher sur soi-même § Se fouiller.]*

Arap (*b*) (*a.s.*) Arabistan halkı arap cins ve milletine mensup olanlar. *[Arabe.]*

Ararot (*c s.*) Ufak çocuklara yedirilen ve bir kökten çıkan bir nişasta. *[Marante; maranta.]*

Arasta (*t. s.*) İçinde her cins eşya ve emtaa satılan çarşı. *[Foire.]*

Arasıra (*t.z.*) Bazı bazı; zaman zaman. *[De temps en temps.]*

Araşma | **Araşmak** Birbirini aramak, arama. *[se rechercher.]*

Araştırma | **Araştırmak** (*t.m.*) Taharri ve teftiş etmek; yoklamak. *[Rechercher § Perquisition.]*

Aratma | **Aratmak** (*t.m.*) Biri vasıtasile aramak; yoklamak, teftiş etmek § İstemek; arzu ettirmek. *[Faire chercher; faire rechercher.]*

Arattırma | **Arattırmak** (*t.m.*) Birine emredüp aratma, aratmak; yoklattırma, yoklattırmak § Daha beter olanını arzettirmek. *[Faire chercher; se faire rechercher.]*

Arayiş (*t. as.*) Süs, zinet. *[Ornement.]*

Arayıcı (*t. f. s.*) Denize düşen şeyleri arayan adam § Gümrüklerde yolcuların eşyasını muayene eden kolcu § Bir şeyi arar gibi dönüp dolaşan. *[Vérificateur § Inspecteur douanier.]*

Arayış (*t.s.*) Arama; araştırma fili ve tarzı. *[Rechercher.]*

Araz (*t. s.*) Ârız olan haller § Kendiliğinden bir mahiyeti olmayıp tesiri başka maddeye muhtaç olan şeyler. *[Qualités accidentelles et d'une durée précaire.]*

Arbitraj (*c. s.*) Hakemlik; iki tarafın uyuşmadıkları bir işi üçüncü bir adamın reyine bırakma § Borsada bir nevi muamele. *[Arbitrage.]*

Arda (*t. s.*) Nişan atmak için dikilen deynek § Çıkrıkçı kolanı. *[Cible.]*

Ardala (*t.s.*) Katarın en gerisindeki deveye takılan büyük çan § Hayvanın üstüne konulan şilte. *[Ardala.]*

Artıç (*t.s.*) Katranı ve tohumu

ilaç için kullanılan ağaç, dağ servisi. *[Genièvre.]* **Ardıçkatranı** = Bu ağaçtan çıkarılan ve ilaç olarak kullanılan bir nevi katran. *[Résine de genièvre.]* **Ardıç kuşu** = Kara tavuğun sarılı cinsi *[Espèce de grive.]* **Ardıç suyu**= Ardıç ağacının üsaresi. *[Eau de genièvre.]*

Ardın (*t. s.*) Mükerrer kullanılan: ardın ardın = arka arka; geriden geriye. *[à reculon.]*

Argaç (*t. s.*) Dokunan şeylerin enine atılan iplik, atkı. *[Trame du tissu.]*

Aragçlama | **Argaçlamak** } (*i. m.*) Argaç atmak atkılamak § Sarma, sarmak. *[Ourdir le trame.]*

Argama | **Aagamak** } (*i. m.*) Serme, sermek. *[Ourdir.]*

Argın (*i. f.]* Zayıf, zebun; düşkün; dermansız. *[Maigre. Affaibli.]*

Argıt (*i. s.*) Dağ beli, geçit, boğaz. *[Gorge d'une montagne.]*

Argıtma | **Aagıtmak** } (*t. m.*) Zayıflatmak, düşkünletme, düşkünletmek. *[Amaigrir.]*

Ari (*a.f.*) Çıplak § Hür § Hâli§ Beri § Azade. *[Débarassé, nu, libre; exempte.]*

Ârif (*a. f.*) Bilen, aşina, vakıf § Zarif, anlayışlı. *[Intelligent; Instruit.]*

Aristokrasi (*c. s.*) Asılzade sınıfı, kibarlar zümresi. *[Aristocratie.]*

Aristokrat (*c. f.*) «Aristokrasi»ye mensup ve taraftar olan. *[Aristocrate.]*

Ariyet (*a.t.s.*) Eğreti (eyreti)ye bak. *[Chose empruntée.]*

Ariz (*a. f.]* Geniş, enli. *[Large; vaste.]* **Arizuamik** =Enine boyuna, etrafile, tafsilen, çok dikkatla. *[En dètail.]*

Ariza (*a.s.*) Küçükten büyüğe yazılan mektup. *[Lettre.]*

Arı (*t. s.*) Bal yapan maruf haşere § Kovan. *[Abeille.]*

Arıbey (ğ)i = Her kovanda kumanda eden dişi arı. *[Reine des abeilles.]* **Eşek-yaban arısı**= Bal yapmıyan arı.*[Guêpe.]* **Arı çiçeği** = Bir nevi çiçek. *[Une espèce de fleur.]* **Arı kovanı** = Arıların içinde bal yaptıkları ufak künbet şeklindeki yuva. *[Ruche.]* **Arı kuşu** = Yeşilli sarılı, çağıtgan bir cins kuş.*[Mésange.]*

(Arı otu) = Yüksük otunun penbe veya sarı nevi. *[Tisillage.]* (Bal arısı) = Bal yapan arı. *[Abeille.]*

Arıg | **Arık** (*i. f.*) Eti, yağı erimiş zayif, lâgar § Sade § Temiz, *pak*, saf. *[Maigre, faible, abattu.]*

Arıklama | **Arıklamak** (*i. m.*) Zayıflama, lâgar olmak. Bak: Arıklamak. *[Voir: Arıklamak.]*

Arıklanmak Da aynı manayı ifade eder. *[Maigrir, s'affaiblir.]*

Arıklatma | **Arıklatmak** (*t. m.*) Zayiflatma, zayiflatmak, lâgar etme, etmek. *[Amaigrir, affaiblir.]*

Arıkma | **Arıkmak** (*i. m.*) Zayif kalma, kalmak, lâgarlaşmak § Düşkün olmak. *[S'amaigrir, s'abattre, se lasser.]*

Arılma | **Arılmak** (*i. m.*) İyileşmek § hastalıktan kalkmak, şifayap olma, olmak. *[Guérir, être guéri,e.]*

Arıma | **Arımak** (*i. m.*) Temizlenmek, pak olma, olmak § Zayiflatma, zayiflatmak § Hastalıktan kalkma, kalkmak. *[Se purifier, guérir.]*

Arınma | **Arınmak** (*i.m.*) Yıkanma, yıkanmak, temizlenmek § Saf ve beri olmak § Nefsini islâh etme, etmek. *[Se laver. Se purifier, être lavé,e; être expié,e.]*

Arış (*t. s.*) Dokumada atılan tulanî iplikler § Kolun dirseğile bilek arası § Öküz arabasının oku. *[Chaîne d'un tissu; avant bras.]*

Arıtma | **Arıtmak** (*i. m.*) Yıkamak, temizleme, temizlemek § Tasfiye etme, etmek. *[Laver; purifier § Expier.]*

Âriz (*a. f.*) Olan, gelen, vukubulan, tabiî ve hakikî olmayan, tesadüfî olan § Dağ, bulut gibi görmeğe mâni her şey § Yanak. *[Qui survient, surgit; accidentel.]*

Arıza (*a. s*) Ârız olan hâl § Kaza § Mania § İngel. *[Accident; difficulté.]* **Arızalı** = İniş ve yokuşu ve mevanii sairesi çok olan yer § İlişiği ziyade olan şey, iş. *[Accidenté,e.]* **Arızasız** = Ârızası olmayan düz ve müstevi yer § İlişiği ve müşkülâtı olmayan iş. *[Sans accident, sans difficulté.]*

Arızî (*a. s.*) Zatî ve irsî olmayıp sonradan hasıl olan: eğreti, gelip geçen. *[Accidentel.]*

Ârk (*t. s.*) Tarla ve bostana su vermek için açılan yol, cetvel,

hark. *[Canal d'arrosage, rigote.]*

Arka (*t. s.*) Sırt. Geri taraf, öte taraf § Ters taraf § Sonra, badehu. Hamî, iltimasçı, sefaatçı § Himaye, iltimas, *[Dos, côte, revers, derrière, arrière.]*

Arkalı = Sırtı kavi, iltimaslı, hamisi olan. *[Protégé.]* **Arkalık** = Belden yukarısını örten ve yeleğin üstüne giyilen bir nevi kısa ceket § Hamal semeri, arkalıç. *[Sorte de veste qui ne couvre que le dos.]*

Arkadaş (*t. s.*) Refik, şerik, yoldaş § Muavin yamağı. *[Compagnon; compagne: camarade.]*

Arkalıç (*i. s.*) Hamal semeri. *[Bât de portefaix.]*

Arma (*c. s.*) Geminin direk seren ve yelken gibi teçhizatı. Hükûmetlere, hükûmdar ve hanedanlara mahsus bir takım işaret ve resimleri havi levha. *[Armement d'un navire § Armoiries.]*

Armağan (*i. s.*) Peşkeş bergüzar, hediye. *[Présent; don.]*

Armatör (*c. s.*) Geminin teçhizatını yapan adam, gemi mücehhizi. Gemide halat iliştirmeğe mahsus ağaç veya demir kol. *[Armateur.]*

Armonik (*c. s.*) Körüklü bir nevi çalgı aleti. *[Harmonica.]*

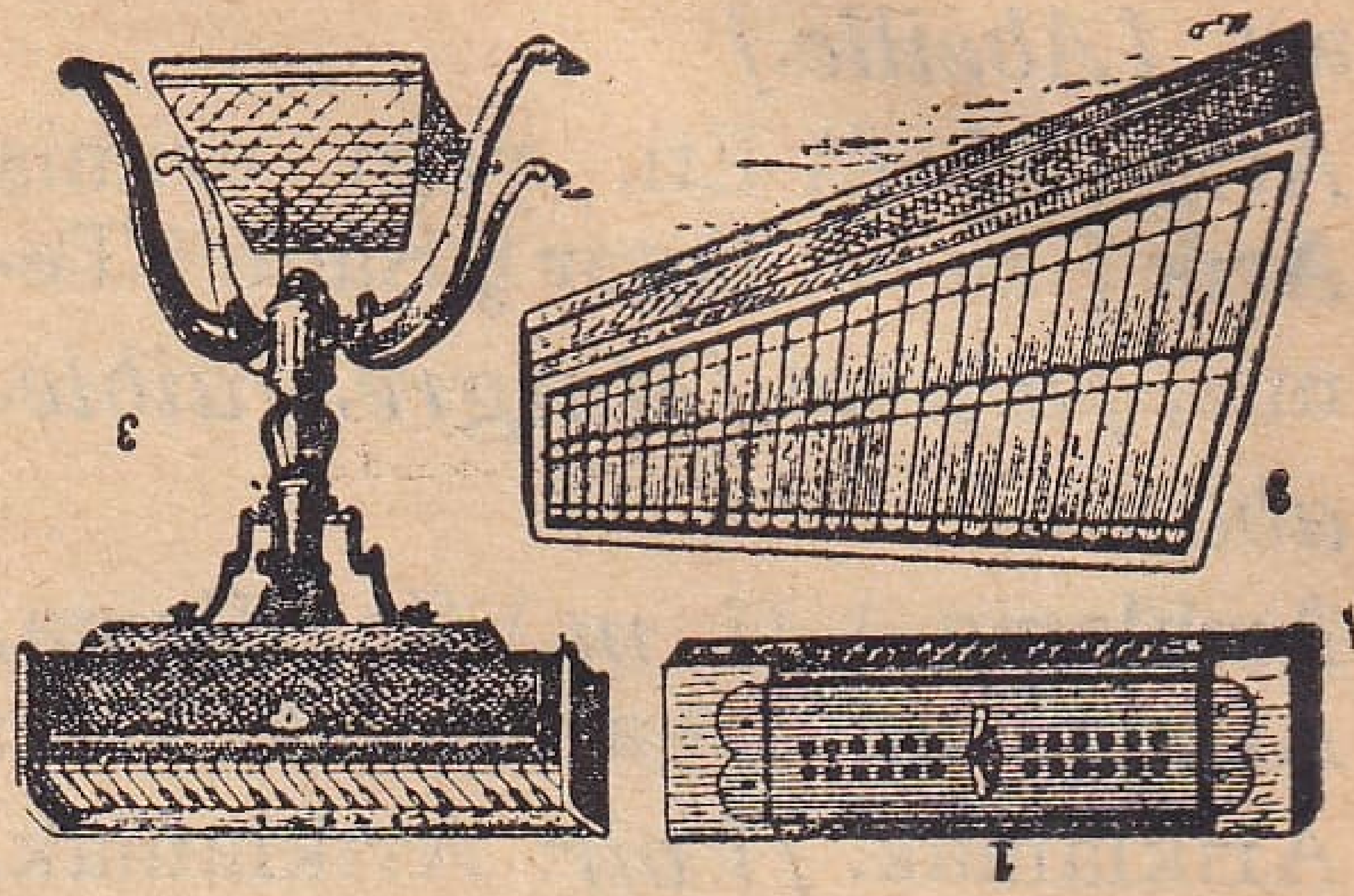

Armoz (*c.s.*) Gemi kaplamaları arasındaki çatlak. *[Fente entre les planches extérieures d'un navire.]*

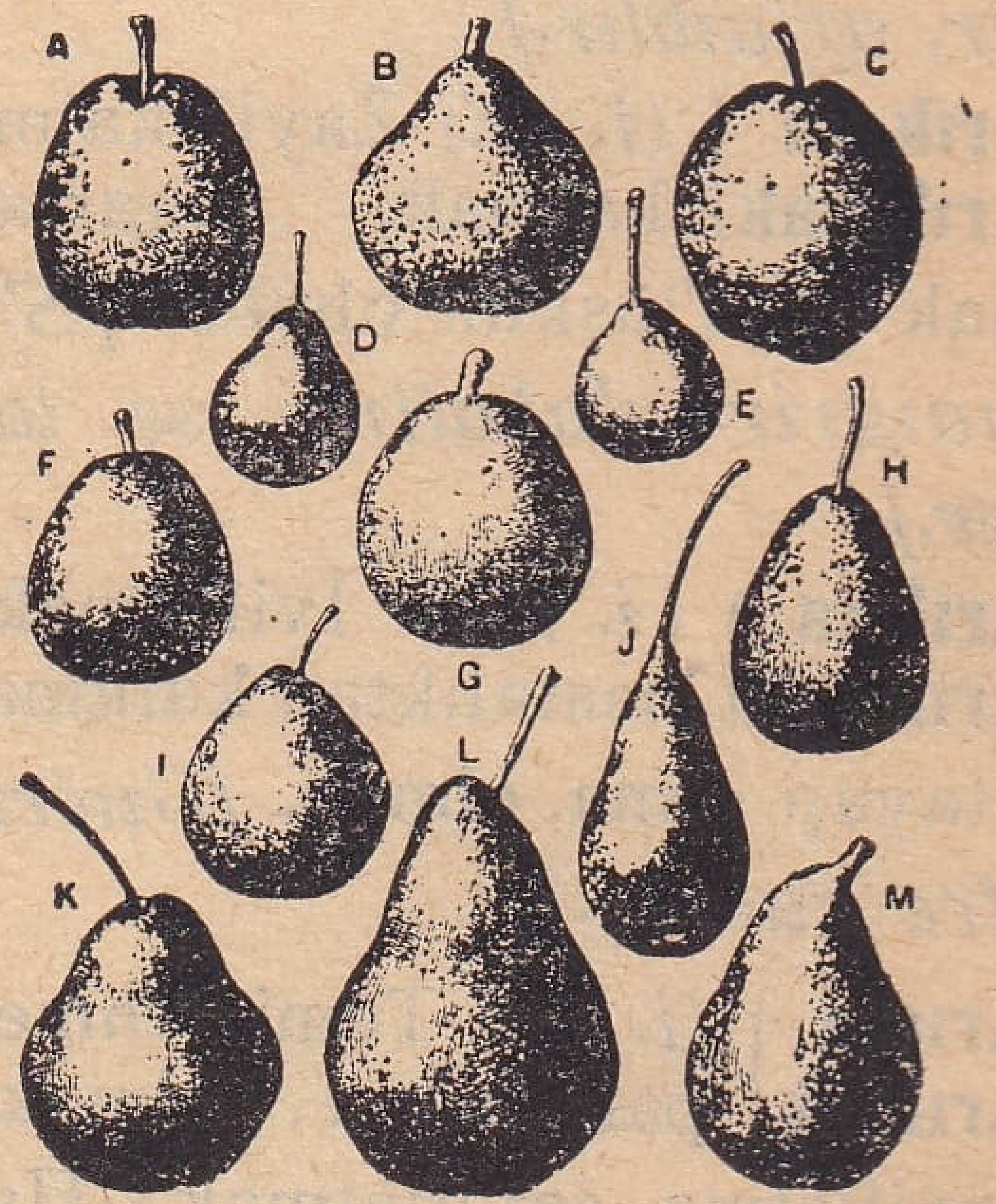

Armut (*t.s.*) Maruf leziz meyva. *Poire.* (Armudî) = Armut şeklinde olan. *[En forme de poire.]*

Arnavut (*i. s.*) Rumelinin garp

cihetinde sakin bir kavim. [*Albanais.*]

Arnavutça (*t. f.*) Arnavut dili, arnavut lisanı. [*En albanais.*]

Arnavutluk (*t.s.*) Arnavutların vatanı, memleketi. [*Albanie.*]

Arnika (*s. s.*) Kanı durduran ve öküz gözü denilen bir kök. [*Arnica.*]

Arpa (*i. s.*) Hayvanlara yedirilen muruf tane. [*Orge.*] **Arpacı** =Arpa satan adam. [*Marchand d'orge.*] **Arpacı kumrusu**= Bir cins kumru; zuhurata tâbi adam.

Arpacık (*t. s.*) Göz kapağının kenarında çıkan kabarcık. Tüfek ve tabanca namlusunun ucunda nişan alındığı zaman endaht cdenin nazarını hedefe doğru tevcih etmek için yapılan ufak kabarcık. [*Orgelet.*]

Arpag (*t.s.*) Sihir, afzun. [*Sorcellerie.*]

Arpalamak (*t. m.*) Fazla arpa yiyerek hastalanmak. [*Se dit d'une bête qui tombe malade à cause de la mauvaise nourriture.*]

Arpalık (*i. s.*) Hayvan dişilerinde mevcut bir nişan ki yaşı gösterir.

Arpa suyu (t.s.) Bira. [*Bière.*]

Arsa (*a. s.*) Ebniye yapmağa yarayan boş yer. [*Terrain.*]

Arsenik (*c.s.*) Sıçanotu denilen zehir. [*Arsenic.*]

Arsız (*f.s.*) Utanmaz, yüzsüz, hayasız. [*Imprudent.*]

Arş (*c. s.*) Askerde yürü kumandası, ileri. [*Marche!*]

Arş (*a.s.*) Kat, çatı, dam, direk, sütun, çadır. [*Pavillon.*]

Arşiduk (*c.s.*) Bazı hükümdar, hanedan efradına verilen unvan, baş duka, [*Archiduc.*]

Arşın (*t. s.*) Maruf uzunluk ölçüsü, zira, yürürken iki ayak arasındaki mesafe, adım. [*Mesure de 68 cent.*]

Arşınlamak (*t. m.*) Arşın ile ölçmek, mesaha etmek. Açık adımlar atarak yürümek. [*Mesure à l'aune* § *Arpenter.*]

Arşınlık (*t.s.*) Arşın ile ölçülen veya satılan. Bir arşın boyunda olan. [*Qui a la longueur d'une aune.*]

Art (*t.s.*) arka, geri, sırt, zahır, vera. Alttaraf, mabait, son, nihayet. Arka tarafta, geride bulunan. [*Derrière, dos, partie postérieure* § *Fin.*]

Artamak (*t.m.*) Arkaya kalmak en son bulunmak, eskiden kalmış, fazla olmak. Evlâdı öldük-

ten sonra yaşamak . [*Rester derrière.*]

Artist (*c. s.*) Bestekâr, heykeltıraş, ressam gibi serbest san'at sahibi, sanatkâr. [*Artiste.*]

Artık (t. f.) Fazla, ziyade .Artan, geri kalan. Daha, gayri, bundan ziyade, öyleyse. Elverir, kâfi, ammada. [*Plus. désor - mais, hé, bien, donc.*]

Artıklık (*t.s.*) Ziyadelik. fazlalık. [*Superfluité.*]

Artırma | **Artırmak** (*i. m.*) Çoğaltmak, ziyade etmek; müzayedede fiatı yükseltmek. Haddini aşırmak. Biriktirmek.[*Augmenter.*]

Artma [*t.s.*] Tezayüt etme, fazlalaşma, yükseltme. Artan şey. mütebaki. [*Augmentation.*]

Artmak (*t. m.*) Çoğalmak, fazlalaşmak, tezaüf etmek, fazla gelip baki kalmak.[*Augmenter.*]

Artırılma | **Artırılmak** (*t.m.*) Tezyit edilmek. Mezatta yükseltil - mek. Tasarrufla biriktirilmek. [*Être augmenté,e.*]

Artırma | **Artırmak** (*i. m.*) Bak : Artırmak . *Voir : Artırmak.*]

Arus (*a.s.*) Gelin, yeni evlenen kız. [*Nouvelle mariée.*]

Aruz (*a.s.*) Şiirin vezinlerinden bahseden ilim, ilmi aruz.

Arya (*c. s,*) Gemide halatları salıverip yelkenleri indirmek hareketi . [*Action de faire le vent aux voiles.*]

Arz (*a.s.*) Birinin önüne koyup gösterme, takdim etme, söyleme, anlatma, ifade etme. [*Présenter, offrir.*]

Arz (*t. s.*) Yer, toprak, zemin, memleket, iklim. Üzerinde yaşadığımız kürre.[*Globe terrestre* § *Terre.*]

Arzî [*a.f.*] Yere, toprağa, arza ait ve mensup olan. [*Terrestre.*]

Arzıyat [*a. s.*] Yere, toprağa, zemine ait ve müteallik ilimler ve mes'eleler. [*Terrestre.*]

Arziye (*a. s.*) Bak : (Ardiye) [*Droit d'emmagasinage.*]

Arzu (*f. a.s.*) İstek, emel, heves, meyil. [*Désir, vœu.*]

Arzuhal [*a. s.*] Bir iş için bir makama verilen istida, tezkere. [*Pétition.*]

Arzukeş | **Arzulu** (*f.a.f.*) Arzu çeken, arzusu olan, candan talip. [*Aspirant.*]

Arzulama | **Arzulamak** (*t. m.*) Can ve yürekten istemek, temenni etmek, göreceği gelmek, özlemek. [*Désirer.*]

Âsa (*f. a. z.*) Gibi. [*Comme.*]

Asa (*a. s.*) Deynek , baston . [*Bâton.*]

Asabe (*a. s*) Baba tarafından akraba olanlar. Birinin avenesi ve taraftarları.*[Parents paternels, héritiers.]*
Asabî(*a.f*) Sinirleri pek çabuk müteessir olan, sinirli. *[Nerveux, se.]*
Asabîlik (*i. a)* Sinirlilik *[Nervosité.]*
Asabiyet(*l.a.s*) Bir şeyi müdafaa ve iltizamdaki fartı gayret. Sinirlilik. *[Nervosité.]*
Asaf (*ja.s*) Vezir,müşir.*[Vizir.]*
Asakir (*a. s*) Askerler. *[Les soldats.]*
Asalet (*a.s*) Zadegânlık, necabet, soy ve nesep sahibi olma. Vekil olmayıp asil olma, köklü ve esaslı. *[Noblesse.]*
Asaleten (*a. z*) Asil olarak. *[En son nom.]*
Âsan *[fa.f]* Kolay. *[Facile.]*
Asanî = Kolaylık. *[Facilité.]*
Asansör(*c.s*) Yüksek binalarda halkı yukarı çıkarmak için yapılan makinalı hücre.*[Assenseur.]*
Asap (*a.s*) Sinir *[Nerf.]*
Asar (*a. s*) Eserler. Bak:Eser *[Voir: eser.]*
Âsar (*a. s*) Asırlar. bak: Asır *[Les siècles; Voir : asır.]*
Asas (*t. s*) Gecebekçisi, geceleri sokaklarda kol gezen efrat. *[Gardien de nuit.]*
Asasbaşı(*t.s*) Gecebekçilerinin reisi eski zamanda zabıta kumandanı.*[Chef des gardiens.]*
Asayiş (*fa. s*) Rahat, huzur, emniyetli.*[Tranquilité, sûreté.]*
Asepsi (*c. s*) Mikropları bertaraf eden tedavi usullerinin heyeti umumiyesi. *[Assepsie.]*
Asetilen(*c. s*) Parlak ve beyaz ziya veren ve sarmısak kokan bir gaz. *[Acétylène.]*
Asfalt (*c. s*) Sokaklara avlulara taş yerine döşenilen kumla karışık zift kaldırım. *[Asphalte.]*
Asgar (*a. f*) Daha küçük, en küçük *[Plus petit.]*
Asgarî = En azı, en azdan. *[Minima, minimum, plus petit]*
Asi (*a. s*) İsyan eden, serkeş. Şaki, haydut. Günahkâr. *[Désobéissant, e.]*
Aside (*a .s*) Pirinç veya arpa unundan yapılan ve ortasına etli bamya konulan bir yemek. *[Asside, plat oriental.]*
Asil (*a.f*) Nesep sahibi, necip, asaleti olan. Kendi namına hareket eden. Vekil mukabili. *[Noble.]*

Asilane (*a. f*) Asıl ve nesep sahibine lâyık. *[Noblement.]*

Asilik (*t.*) Asi olmaklık, itaatsızlık. Haydutluk, günahkârlık. *[Rêbellion.]*

Âsim (*a. f*) Günahkâr, kabahatlı, suçlu. *[Pécheur, eresse.]*

Asip (*a. s*) Belâ, felâket. *[Désastre.]*

Asir (*a. j*) Güç, zor, zahmetli. *[Dificile; rude.]*

Asit (*c.s*) Ekşi, hamız. *[Acide.]*

Asitan (*fa. s*) Eşik, atebe. Barıgâh, dergâh. *[Seuil, cour.]*

Asitane (*fa. s*) Eşik, atebe. Payitaht. Merkez. *[Central.]*

Asiyap (*fa. s*) Su değirmeni. *[Moulin à eau.]*

Asıl (*a. s*) Kök, dip, kütük. Temel, esas. B.r şeyin belli başlı kısmı. Bir şeyin çıktığı veya başladığı yer.Boy, nesep § Hakikat, sihhat. Hakikî, esaslı. *[Racine,souche, origine,race, fond.]*

Asılma (*t.i*) Bak: asılış. *[Voir: asılış.]*

Asılma | **Asılmak** } (*t.n*) Bir yere iliştirip sarkıtmak. Salp ile idam olunmak.Sarkmak, uzanmak, eğilmek. Musırrane talep ve teklif etmek, sarılıp bırakmamak, yapışıp kalmak. *[Suspendre.]*

Asılzade (*a. f*) Asil olan, hanedan evlâdı, soyusopu belli, necip. *[Noble de race.]*

Asıntı (*t. s*) Bir işin sonraya terki,talik,tehir. *[En suspens.]*

Asır (*a. s*) Zaman, devir, yüz senelik zaman. *[Siècle.]*

Asker(*a.s*) Vatanın tecavüzden muhafazası için silâh altında hızmet eden evlâdı vatan,ceyş, cünt, leşker. *[Soldat.]*

Askı (*t.s*) Odalarda ve bilhassa gelin odasında tavanda ve duvarlardan asılan çiçek ve saire. Hediye olarak yeni yapılan bir binaya, gelin arabası altına düğün hizmetkârlarına asılan kumaş ve saire. Asılacak şey,avize. Meyva hevengi. Pantalonu düşmekten muhafaza için omuzdan asılan bağ. Kadınların üzerlerine astıkları süsler. Tehir. *[Étendard.]* **Askıcı**= Gelin odalarını askı ile tezyin eden adam. Pantalon askısı yapan veya satan. *[Celui qui orne une chambre nuptiale.]*

Aslan (*t.s*) Maruf hayvan, şir. Cesur, bahadır adam. *[Lion. Très courageux.]*

Aslan ağzı = Bir nevi çiçek. Havuzlara su akıtmağa mahsus bu şekilde delikli taş.

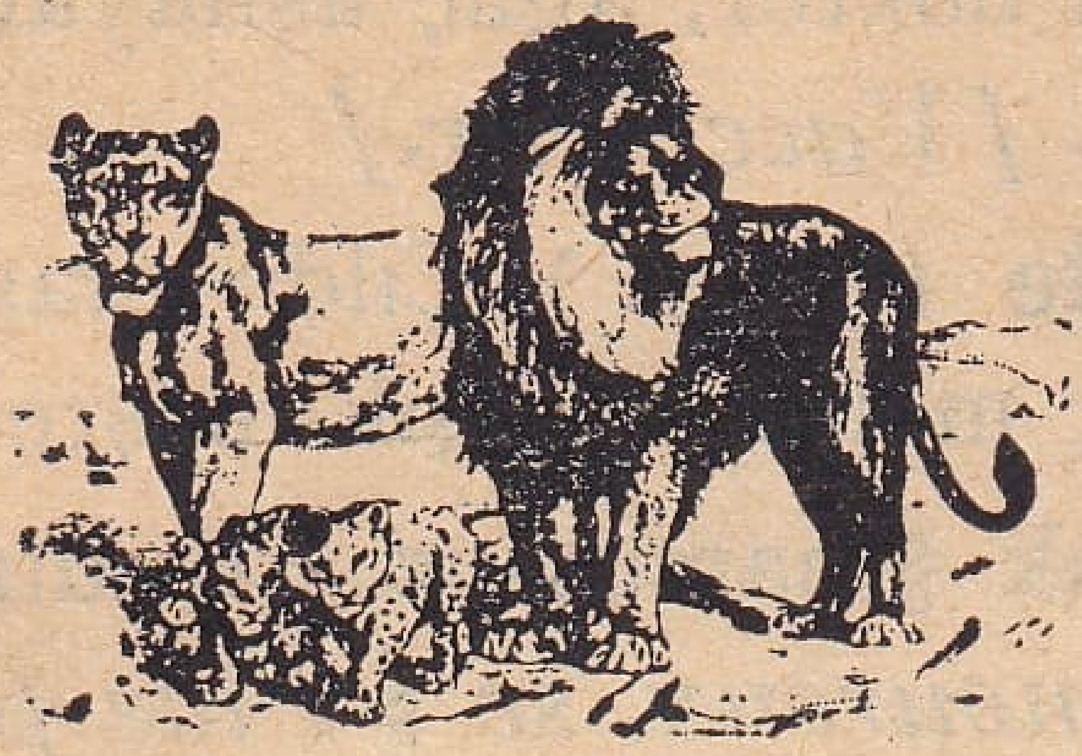

Aslî (*a.s.*) İptidaki, en evvelki, kadimî. Zatî, en başlı, esasî. [*Original, radical, essentiel, fondamental.*]

Asma (*t. s.*) Çardağa asılmış üzüm ağacı. Her nevi üzüm ağacı. [*Vigne.*]

Asma (*t. s.*) Yüksek bir yere iliştirip aşağıya sarkıtma, talik. Asılmış, asılı. [*Suspendu.*]

Asma | (*t. s.*) Bir yere iliştirip
Asmak | sarkıtmak, talik etmek. Sallandırmak. İdam etmek. Bir işi geciktirmek, oyalamak. [*Pendu, suspendu, accrocher.*]

Kulak asmak = ehemmiyet vermek; dinlemek; alâkadar olmak. [*Écouter, prendre en considération.*]

Asrî (*a. s.*) Zamane adamı, yeni kafalı. [*Moderne.*]

Asrîlik (*t.s.*) Zamane uymaklık yeni kafalılık. [*Modernisation.*]

Astar (*t. s.*) Yüzü teşkil eden kumaşın altına geçirilen bez ve saire. Sıva, boya ve sairenin altına sürülen kaba kat. [*Doublure.*] **Astarlamak** = Astar geçirmek. [*Doubler.*]

Astarlı (*t. f.*) Altına astar geçirilmiş [*Doublé.*]

Astarlık (*t. s.*) Astara yarar bez, sıva, boya ve saire. [*Toile ou tout autre chose qui sert de doublure.*]

Astırma | (*t. m.*) Çiviye, çen-
Astırmak | gele, askıya ve sair bir şeye iliştirip sarkıttırmak, talik ettirmek, salbettirmek, asarak idam ettirmek. [*Faire suspendre.*]

Asude (*f. a. a.*) Rahatlanmış, müsterih. [*Calme, tranquille.*]

Asüman (*f. a. s.*) Gök, sema, felek. [*Ciel.*]

Asümanî (*f. a. f.*) Göğe mensup, semavî, gök renginde açık mavi. [*Céleste.*]

Aş (*t. s.*) Yemek, taam. [*Mets, soupe.*] **Aş evî — Aşhane** = Aşhane, mutfak. [*Cuisine.*]

Aşağı (*t. s.*) Yukarı olmayan, tahtanî, eksik, noksan, dun. Alçak, bayağı, değersiz. [*Basse; inférieur,e; vulgaire; ordinaire.*]

Aşağılamak (*t. m.*) Aşağı olmak, inmek. itibardan düşmek. Bayağılaşmak. Kadir ve itibardan düşürmek. [*S'abaisser, descendre.*]

Aşağılı (*t. f.*) Aşağısı olan. [*Qui a un étage en bas.*]

Aşar (*a. s.*) Öşrün cemi, mahsulâtın onda birinden hasıl olan varidat. [*Décimes, dîmes.*]

Aşarat (*a. s.*) Onlar, hesapta onlar. [*Dizaine.*]

Aşayir (*a, s,*) Aşiretler, kabileler, oymaklar, birlikte yaşayan ve beraber konup göçen bedevî halkı. [*Tribus nomades.*]

Aşçı (**Ahçı**) (*t. s.*) Yemek pişiren adam. Yemek pişirip satan. [*Cuisinier.*] **Aşçı başı** = Bir dairedeki aşçıların en büyüğü. [*Chefcuisinier.*]

Aşermek (*t. h.*) Kadınların gebelik zamanında arız olan hal. [*Envie de femme enceinte.*]

Aşı (*t. s.*) Bir şeyden alınıp diğer birşeye naklolunan madde. § Çiçek, tifo, dizanteri gibi hastalıkların önünü almak için telkih olnnan madde § Yabanî bir ağaca iyi bir ağaçtan vurulan kalem ve yaprak aşısı. [*Greffe; vaccin.*] **Aşı boyası** = Toprakla karışık kırmızı boya. [*Ocre rouge.*] **Aşçı** = Hastalıklara karşı aşı tatbik eden doktor, ağaç aşılayan adam. [*Vaccineur.*]

Aşifte (*fa. f.*) Çıldırırcasına aşık; meftun § Aşık meşrepli; oynak § namussuz (Kadın). [*Amoureux, se* § *Fille publique, putaine* § *Courtisane.*]

Aşık (*a. f.*) Çok seven § Birine tutkun olan. § Müptelâ § Saz şairi. [*Amoureux, se; épris.e d'amour, trubadur.*] **Aşıkane** = Aşıka yakışır surette. [*Amoureusement.*] **Aşıklık** = Müptelâlık; tutkunluk; meftunluk. [*Amour.*]

Aşikâr } **Aşikâre** } [*f. a. f.*] Açık, meydanda, belli; aşikâr olarak. [*Évident, e; clair, e; manifeste.*]

Aşılanma } **Aşılanmak** } (*t. m.*) Bir hastalığa karşı aşı vuran § Yabanî ağaca aşı vurma, vurmak § Sulu şeyleri kar veya buzla temasa getirip soğutmak, soğutma § Kar veya buz içinde soğutulmuş su ve saire (aşlama). [*Mélanger* § *Greffer* § *Vacciner; Eau raffraîchie.*]

Aşılama } **Aşılamak** } (*t. m.*) Sarî hastalığa karşı aşı vurulma,

vurulmak; kendisine telkih icra olunmak § Bir ağaca aşı vurulma, vurulmak § Bir hastalık kapma, kapmak. *[Être greffé § Être vacciné § Être raffraîchi.]*

Aşılatma (*t. m.*) Aşı yaptırmak. *[Faire vacciner.]*

Aşısız = Aşılanmamış olan (adam) ağaç. *[Sans vaccin.]*

Aşılı (*t. f.*) Aşı vurulmuş. *[Greffé § Vacciné.]*

Aşina (*fa. f.*) Bildik, tanıdık. *[Ami, connaisseur, se.]*

Aşinalık (*t. s.*) Muarefeye delâlet eden selâm ve temenna gibi alâmet. *[Connaissance § Salut; salutation.]*

Aşındırma (*t. m.*) Sürterek ezip çukurlatma, çukurlatmak, bir şeyin üstündeki kabartma yazı, resim, çiçek gibi şeyleri silip hazfetmek. *[User par le frottement.]*

Aşınma | **Aşınmak** (*t. m.*) Sürtünmekten yenip kazılmak, oyulmak, silinmek, çukurlanmak § Yenme, yenmek. *[S'éffacer par le frottement § Éffacement.]*

Âşır (*a. f.*) Onuncu kısım. *[Dixième.]*

Aşiret (*a.* s.) Kabile, oymak, göçebe halinde yaşayan cemaat§Aile. *[Tribu nomade.]*

Aşırı *[t. f.]* Hadden yukarı, pek ziyade olan, bir şeyin ötesinde, arkasında bulunan. *[Trop, beaucoup, par trop § Outre mesure.]*

Aşırılma | **Aşırılmak** (*t. m.*) Yüksek bir şeyin üstünden geçirilmek, atlatma, atlatmak § Savulma, savulmak § Çalma, çalmak. *[Être dérobé, volé, enlevé, emporté.]*

Aşırma | **Aşırmak** (*t.m.*)Yüksek bır yerin üstünden geçirmek, § Savma, savmak, tardetmek, çalma, çalmak § Haddı geçirmek. *[Faire passer, se délivrer de, dérober, enlever.]*

Aşırtma | **Aşırtmak** (*m.t.*) Bir şeyi yüksek bir yerin üstünden geçirme, geçirmek § Tehlikeyi atlatmak § Çaldırtmak. *[Faire enlever, faire chiper.]*

Aşiyan | **Aşiyane** (*fa. s*) Kuş yuvası§ Mesken. *[Nid, asile, demeure.]*

Aşk (*t. s.*) Sevda, tutkunluk, iptilâ. *[Amour.]*

Aşkın (*t. f.*) Geçkin, mütecaviz. Aşmış olan § Mütehevvir. *[Débordant,e.]*

Aşlama | (*t. m.*) Aşı yapmak.
Aşlamak | Yemek yedirmek it'am etmek. *[Nourrir § Vacciner.]*

Aşlatma | (*t. m.*) Bak; Aşla-
Aşlatmak | mak. *[Voir: aşlamak.]*

Aşma | (*t. m.*) Üstünden geç-
Aşmak | me, geçmek, yüksek bir şeyin üstüne çıkmak, ötesine ermek § Bir hattı fasılı geçmek, atlamak § Haddini tecavüz etme, etmek § Çok olma, olmak. Erkek hayvan dişiye binmek, çiftleşmek. *[Franchir, traverse, déborder.]*

Aşure (*a. s.*) Buğday, şeker ve başka hububattan yapılan bir tatlı. *[Plat doux oriental.]*

At (*t. s.*) İsim, nam, şöhret § İtibar ; haysiyet. *[Nom.]*

At (*t.s.*) Binmek, koşu ve yük

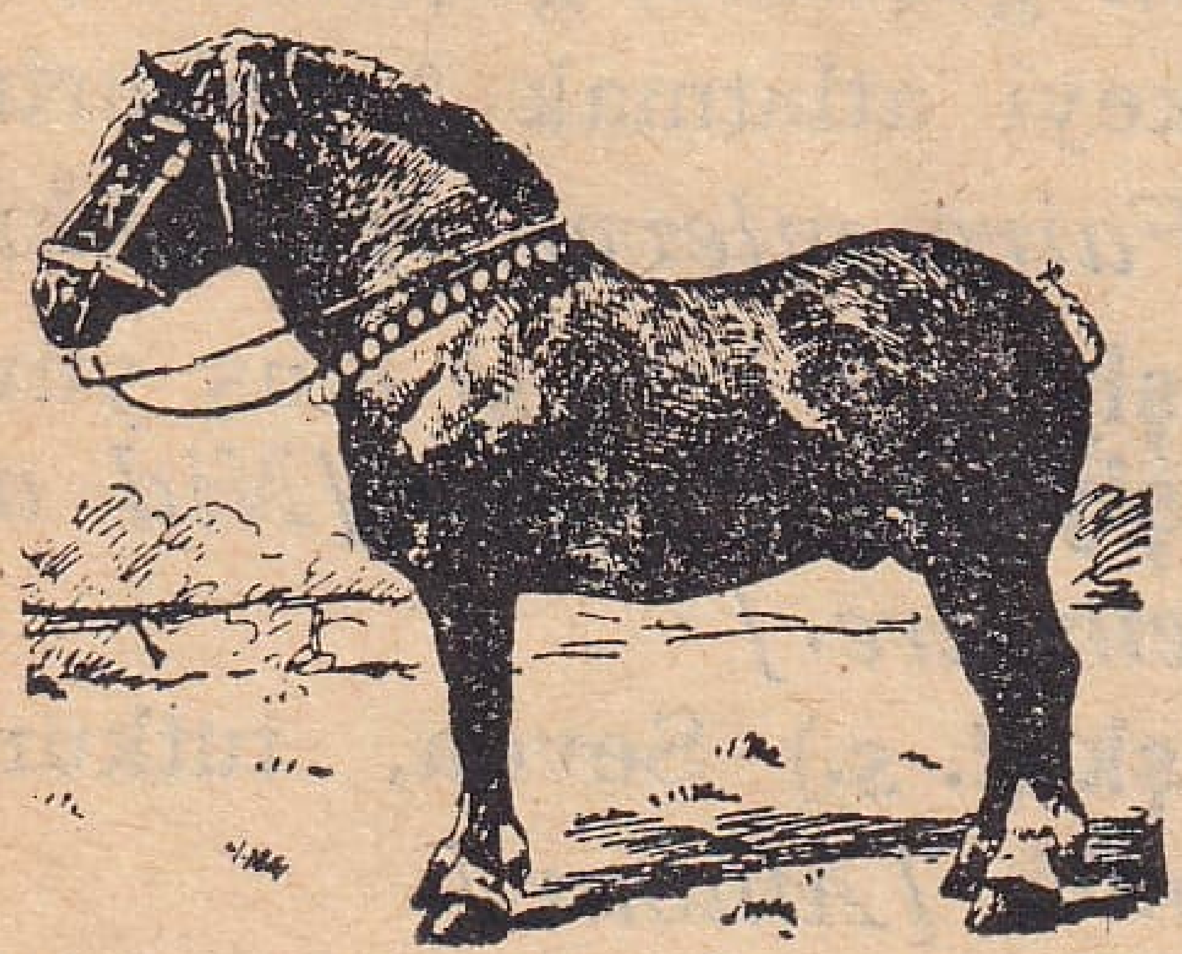

için kullanılan maruf hayvan. *[Cheval.]*

Ata (*t. s.*) Baba, peder. *[Papa, père.]*

Ata (*a. s.*) Bağışlanma, ihsan, hediye. *[Don, présent.]*

Atak (*t. f.*) Düşünmeden her işe atılıp sokulan mülâhazasız, savruk. *[Hardi,e; audacieux, se.]*

Ataklık (*t. s.*) Düşünmeksizin her işe atılıp karışmaklık, mülâhazasızlık, savurukluk. *[Hardiesse; audace.]*

Atalet (*a.s.*) İşsizlik, boş durma. § İşsiz ve hareketsiz kalmak. *[Inertie.]*

Atalık (*t. s.*) Babalık § Baba yerine tutan: babalık bir adam. *[Paternité, tutille morale.]*

Ataşe (*c. s.*) Sefaret maiyetinde memur kâtip. Mülâzim. *[Attaché.]*

Ataya (*a.s.*) Bahşışlar hediyeler, peşkeşler. *[Dons, présents.]*

At balığı (*t.s.*) Afrikanın büyük nehirlerinde yaşayan yüzücü büyük bir hayvan ; hipopotam, su aygırı. *[Hippopotame.]*

Atebe *[a.s.]* Kapu eşiği § Merdiven basamağı § Eşiği öpülen makam. *[Seuil, cour d'un prince.]*

Ateh (*a. s.*) Bunama, sersem olma § Bunaklık. *[Démence, fatuité.]*

Ateh getirmek = İhtiyarlıktan, veya bir dert ve hastalıktan, sersemleşmek. *[Tomber en enfance.]*

(At balığı)

Ateliye **Atelye** (*c. s*) İş mahalli,çalışılacak yer. Tezgâh. *[Atelier.]*

Ateş (*fa. s*) Odun ve kömürün yanmasından hasıl olan sıcaklık ve kor, ot (od) nar § Hararet § Kızgınlık § Gazep§ Hiddet; şiddet § Top, tüfenk gibi silâhların patlaması§ Yangın, harik. *[Feu, chaleur, ardeur.]*

Ateş balığı = Sardalya denilen küçük balık, *[Sardine.]*

Ateş böceği = Yaz geceleri parlayarak uçan bir nevi sinek *[Ver luisant.]*

Ateşçi (*t. s*) Vapurlarda,buhar makinalarında kazanın ateşini yakan ve idare eden adam. *[Chauffeur.]*

Ateşfeşan (*fa. f*) Ateş saçan, ateş püsküren. *[Volcan en ébulution.]*

Ateşgede (*fa.s*) Ateşe tapanların ateş yaktıkları ibadethane. *[Temple des anciens persanes.]*

Ateşin (*fa.f*) Ateşli,ateş. gibi pek kızgın ve hararetli. Şedit, hadit. *[Chaud,e; brulant,e; ardent,e.]*

Ateşlendirmek (*t.m*) Ateş vermek, tutuşturmak. Pek ziyade kızdırmak, fesadı teşdit etmek. *[Irriter, mettre en colère.]*

Ateşleme **Ateşlemek** (*t. m*) Ateş olmak, tutuşmak. Ziyade kızmak, pürhiddet olmak, Şiddetlenmek, azmak. *[Allumer, bruler; jeter au feu; mettre le feu.]*

Ateşli (*t. f*) Hararetli, kızgın § Süratli § Canlı § Oynak § Zaptı güç hayvan. *[Vif, ve; actif, ve; pétulant, e; fougeux, se.]*

Ateşlik (*t.f*) Ateş yanan yer, külhan, ocak. Ateş koymaya mahsus kap. Ateşe yarar; cehenneme müstahak. *[Ustensile à feu,partie du foyer où l'on met le feu.]*

Ateşnak (*fa. f*) Ateşli, hararetli, kızgın. [*Qui tient du feu, chaleureux, se; brulant,e.*]

Ateşpare (*fa.f*) Ateş parçası, kıvılcım. Pek şiddetli ve bahadır adam. [*Étincelle.*]

Ateşperest (*fa.s*) Ateşe tapan. Zerdüşt. [*Adorateur du feu.*]

Ateşzeban (*fa. f*) Sözü ateş gibi müessir ve şiddetli olan adam. [*Écrivain ‘ orateur. brillant.*]

Atî (*a. f*) Gelecek olan önde bulunan, müstakbel. Aşağıda yazılı ve mezkûr olan. [*Future avenir* § *Qui suit.*]

Atik (*t.f*) Süratle hareket eden, çabuk davranan. [*Agile, actif, ve.*]

Atik (*a. f.s*) Eski, [*Ancien,ne.*]

Atıl (*a. f*) Bozulmuş, faidesiz, işe yaramaz, boş, beyhude, tenbel, işsiz. [*Oisif,* § *Inerte.*]

Atıcı (*t. s. f*) İyi silâh atan nişancı. Çok yalan söyleyen, tefahur eden. [*Tireur.*]

Atıf (*a. f*) Meyleden, eğilen, birine meyil ve muhabbeti olan § İki cümle veya kelimeyi biribirine rapteden. [*Penché,e; incliné,e.*]

Atıfet (*a.s*) Sebepsiz muhabbet, meyli tabiî, sempati, hüsnü zan. Şefkat, merhamet, [*Bienveillance.*]

Atık (*t. s*) Küçük yayık. [*Sorte de petite baratte.*]

Atılma } (*t.m*) Fırlatılarak elden
Atılmak } bırakılmak, tardolunmak. İtibardan düşmek. Söze karışmak, tehevvürle müdahele etmek. İşten çıkarılmak, kovulmak. Kendini ileriye atmak. [*S'élancer, se jeter.*]

Atılış (*t. s*) Bak: Atılmak; atılma. [*Voir:* atılmak.]

Atım (*t. s*) Ateşli silâhın boşaltılması, atılması, endaht. Kurşun menzili merminin yetiştiği mesafe. Silâhın bir defa atılması için iktiza eden barut ve saire. [*Charge, quantité de poudre à un charge* § *Portée* § *Tir.*]

Atış (*t. s*) Atmak fili ve tarzı, atma, Nişancılık § Tefahur için söylenmiş büyük yalan. [*Manière de tirer* § *Mensonge.*]

Atışma } (*t.m*) Vuruşma, vu-
Atışmak } ruşmak; taş ve silâhla biribirine vurmak § Karşılıklı söverek kavga etmek. [*Disputer, s'injurier.*]

Atıştırtma } (*t.m*) Sövüp saymak,
Atıştırtmak } biribirinin kabahatlarını sayarak serzenişte bu-

lunmak. Çekiştirmek. Acele ile yemek. [*Réprimander,* § *blâmer,* § *manger en toute hâte.*]

Atiye (*t.s*) Bahşiş, peşkeş hediye, hibe. [*Don. présent.*]

Atkı (*t.s*) Dokumada arışın arasına mekikle atılan argaç teli. Ekin demetlerini yükseğe atmaya mahsus büyük yaba. Omuza veya arkaya atılan şal ve saire. [*Trame* § *chale.*]

Atkılama (*t.m*) Mekikle atkıyı atarak dokumak. [*Tramer.*]

Atlama } (*t.m*) İleriye doğru
Atlamak } fırlama, fırlamak sıçramak. Fışkırmak, fışkırma, geçmek geçme, bir şeyi bırakıp ötesine geçmek. Aşmak üstünden geçmek yüksekten aşağıya sıçramak. Bir maniayı sıçrayıp geçmek. [*Omission, saut.*]

Atlambaç (*t.s*) Çubukla atlama oyunu. [*Saut de mouton.*]

Atlandırma } (*t.m.*) Birine
Atlandırmak } at kazandırmak, atlı etmek, ata bindirmek. [*Mettre en selle.* § *mettre en route; faire voyage.*]

Atlanğıç (*t.s*) Derenin öte tarafına geçmek için suyun içine konulmuş atlamataşı. [*Saut de vallon.*]

Atlanma } (*t.m.*) At gibi kalk-
Atlanmak } mak, şahlanmak § At edinmek, atlı olmak, ata binmek, geçirilmek, unutulmak. [*Sauter en selle* § *se procurer un cheval; avoir un cheval; aller à cheval.*]

Atlanmak (*t.m.*) Nam ve şöhret kazanmak, Adı çıkmak, bednam olmak. [*Se faire une bonne ou une mauvaise renomme.*]

Atlas (*t.s.*) Coğrafiya haritalarını havi mecmua § İpek ve pamuk ile dokunmuş maruf kumaş. [*Satin* § *atlas, carte géographique.*]

Atlatma } (*t.m.*) Birini atla-
Atlatmak } maya ve sıçramaya sevk ve icbar etmek. Geçirmek, aşırmak, savmak. [*Faire sauter faire traverser.*]

Atlayış (*t.s.*) Atlamak fili, atlama. [*Saut.*]

Atlaz (*t.s.*) [Bak. atlas] [*Voir: atlas.*]

Atlı (*l.f.s.*) Ata binmiş, süvari. [*Cavalier.*]

Atma (*t.s.*) Atmak fili, atış. Bak: Atmak. [*Voir: atmak.*]

Atmaca (*t.s.*) Küçük kuşları tutup yiyen bir nevi yırtıcı kuş. [*Epervier.*]

Atma } (*t.m.*) Fırlatmak. Dı-
Atmak } şarı çıkarıp tardetmek.

Bırakmak, terketmek, örtmek. Düşürmek kaybetmek. Saçmak. serpmek § Bir tarafa komak § Vurmak § Yapıştırmak § Uzatmak § Boşatmak, ateş etmek. Tehir, tavik, imhal etmek. Yükletmek, isnat etmek, yatırmak, düşürmek § Esassız, yalan söz söylemek uydurmak. Kendini medih, tefahur etmek § Vurmak, oynamak. Açılmak, sökmek, salmak. [*Jeter, lancer* § *Tirer, décharger une arme à feu* § *Abattre,* § *éloigner,* § *déposer, destituer.*]

Atom (*e·s.*) Zerre, cüzülâyetecezza. [*Atome.*]

Atsız [*t.f.*] Atı olmıyan, yaya, piyade. [*Sans cheval.*]

Atsız [*t.s.f.*] İsmi olmıyan, Şöhret ve itibarı olmıyan ahvali meçhul. [*Personne dont la réputation n'est pas connue.*]

Atş [*a. s*] Susuzluk, hararet. [*Soif.*]

Atşan [*A.f.*] Susamış yanmış, kurumuş, teşne. Bir şeyi candan arzu eden. [*Assoiffé,e, désiré,e.*]

Attırma / **Attırmak** } [*t.m.*] Atmağa sevk ve icbar etmek. Fışkırtmak, bak: Atmak. [*Faire jeter.*]

Av [*t. s*] Şikâr. Hertürlü hava ve deniz saydı [*Chasse.*]

Avadanlık [*t.s.*] San'atkâr alât ve edevatı, marangoz takımı. [*Outil d'un artisan* § *ustensiles necessaires.*]

Avakip [*A.s.*] Akıbetler, sonlar, encamlar, neticeler. [*Resultats Conclusion* § *suite.*]

Avait [*a.s.*] Aideler, irat, gelir, tahsısat, muayyenat. [*Revenu, rentes, benefice.*]

Avalim [*A.s.*] Âlemler, cihanlar. [*Univers.*]

Avam [*a.s.*] Amme, herkes. ahadınas, kaba ve cahil halk. [*Homme du peuple* § *basse classe.*]

Avamil [*a.s.f.*] Amiller, sebepler. [*Causes*]

Avanak [*t.f.*] Çabık aldanır, alık, safderun, [*Animal, sot,e.*]

Avanaklık = Çabık aldanışlık, alıklık, şaşkınlık. [*Sottise.*]

Avanta [*c.s.*] Menfaat, istifade faide. [*Avantage.*]

Avantüriye [*c.f.*] Sergüzeşt peşinde koşan, entrikalı hayat süren. [*Aventurier.*]

Avar [*c.s.*] Sahilden açılma, uzaklaşma. [v] Açıl!

Avare [*t.f.s*] Ötede beride

dolaşan, boş gezen. serseri, sergerdan, işsizgüçsüz. [*Vagabond.*]

Avarız. [*a.s*] Arızalar, arız olan haller.[*Accidents.Pluriel de arızae.*]

Avarya [*c.s.*] Bir gemiye veya hamulesine arız olan hasar. [*Avarie.*]

Avatıf [*a.s.*] Atıfetler, sebepsiz muhabbetler, hüsnü zanlar. [*Bontés.*]

Avaz [*f. a.*] Ses, seda, savt. Nida, nara, şöhret. [*Voix, cri à haute voix. Son.*]

Avcı **Avcu** } [*t.f.*] Av avlayan sayyat, ava haris hayvan, [*Chasseurs,*] (Avculuk)= Av avlamakla meşgul adamın hal ve sıfatı, sayyatlık. [*Métier de chasseur.*]

Avdet [*a.s.*] Geri gelme, ricat. [*Retour,*]

Avene [*a.s.f.*] Yardakçılar, kafadarlar, yardımcılar. [*Partisans.*]

Avenk [*f. a.e*] Hevenk. [*Grappe de fruits.*]

Aviyon [*c.s*] Deniz tayyaresi. [*Hydravion.*]

Avize [*c.s*] Askı, tavandan, asılan tek veya müteaddit lâmba, fener ve mumları havi billûr ve ya madenî askı. [*Lustre.*]

Avizo [*e.s.*] Donanmada haber gemisi, hafif bir nevi harp gemisi. [*Aviso, avis.*]

Avlak [*t.s.*] Dere, vadi, su cetveli. Av yeri, çok av bulunan mahal. [*Canal.*]

Avlama **Avlamak** } [*t.m.*] Sayt ve şikâr etmek, tüfek, tuzak, ağ, zağar ve saire ile kuş, hayvan ve balık tutmak. Bir vasıta ile elde etmek. [*Chasser § Pécher.*]

Avlanma **Avlanmak** } [*t.m*] Av gibi elegeçirilmek, sayd-olunmak, bir tuzak ile tutulmak §Bir yerde avtutmak, av ile meşgul olmak, [*Être chassée.*]

Avlu [*t.s.*] Bir evin veya dairenin önünde etrafı duvar ve çitle çevrili yer. [*Cour.*]

Avn [*a.s*] Yardım, imdat nusret. [*Aide, assistance, secour.*]

Avrat Avret [*t.s*] Karı, zevce§ Vücudün gösterilmesi ayıp olan yeri, bedenin göbek ile dizler arasındaki kısmı.[*Femme. épouse.*]

Avrık **Avruk** } [*t.f*] Kıvrık, çarpık, mukavves.[*Tordu.*]

Avrulma **Avrulmak** } [*t.f.*] Yayı kurmak, çarpmak, Kıvırmak [*Tordre.*]

Avrupa [*c.s*] Kürrei arzın beş

kıt'asından biri ki en küçüğü olduğu halde en mamurudur. (*Europe.*)

Avuç *[t.s]* Elin iç tarafı, parmakların iç tarafıda dahil olduğu halde elin ayası. Bir elin içine sığacak mıktar. [*Paume de la main, creuse formée par la paume de la main* § *poignée.*]

Avuçlama / **Avuçlamak** *[t.m.]* Avucun içine almak, avuçla kavramak. Avucun içini doldurarak tutmak. [*Embrasser.*]

Avuçlanma / **Avuçlanmak** *[t.m.]* Avuç içine alınmak, avuçla kavranılmak. [*Être embrassé*]

Avundurma / **Avundurmak** *[t.m]* Oyalamak, aldatıp bekletmek. [*Tromper*]

Avukat [c.s.] Dava vekili. Çeneli, cerbezeli. [*Avocat*]

Avunma / **Avunmak** [*t.m.*] Oyalanmak, aldatılmak. Gebe kalmak (inek) [*Être trompé,e, illusionné,e*]

Avurt *[t.s.]* Yanağın iç tarafı, ağız içinin iki tarafındaki boşluk. Tefahur, tekebbür. [*Partie inferieure de la joue.*]

Avurtlu *[t.s.]* Tefahur eden, kibirli, ağzıkalabalık. [*Vantard,e, fanfaron, ne.*]

Avutma / **Avutmak** *[t.m.]* Oyalamak aldatıp bekletmek, iğfal etmek, eğlendirerek sabırsızlanmasına meydan vermemek. [*Tromper. illusionner.*]

Avutturma / **Avutturmak** *[t.m.]* Oyalattırmak, biri vasıtasile oyalandırmak, aldattırıp bekletmek. [*Faire tromper, faire illusioner.*]

Avutulma / **Avutulmak** *[t,m.]* İğfal edilmek, eğlendirilerek oyalanmak, susturulmak, [*Être trompé,e, être illusioné,e.*]

Ay *[t.s.]* Arzın etrafında dolaşarak geceleri tatlı bir ziya neşreden kürre. Kamer, mah, senenin on ikide biri. Hilâl resim ve şekli. (e) Pek güzel ve parlak çehre. [*Lune.*]

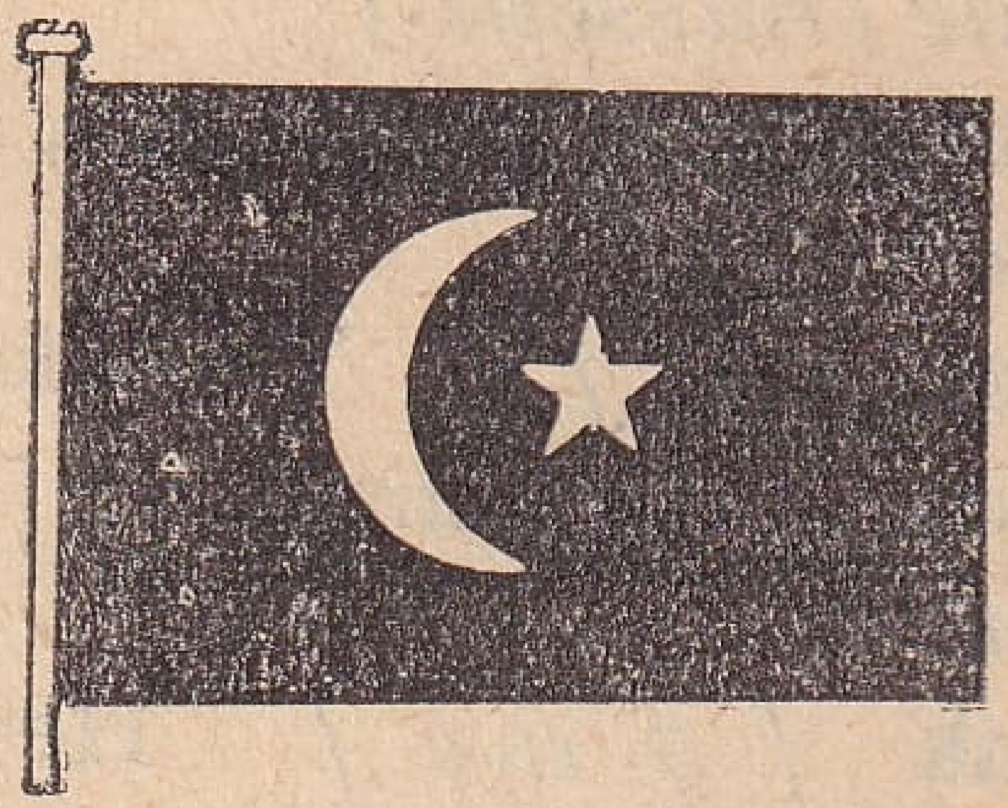

Ay *[a.s.]* Birdenbire hissolunan hayret, taacüp ve korkuyu ifade eder. Keder, teessüf veya bir ağrı hissolunduğuna delâlet eder, [*Mais !*]

Aya *[t.s]* Parmakların nihayetinden bileğe kadar elin iç kısmı, parmaklardan ökçeye

kadar ayağın altı, tabanı. [*Paume, Plante du pied.*]

Âya *[Fa.e.]* Acaba, mümkünmüki. [*Est-ce vrai? Quand donc? Est-il possible?*]

Ayağınaçabuk *[t.f.s]* Becerikli cevval. [*Adroit.*]

Ayak *[t s.]* İnsan ve hayvanın yürümesine yarayan uzuv, kadem.

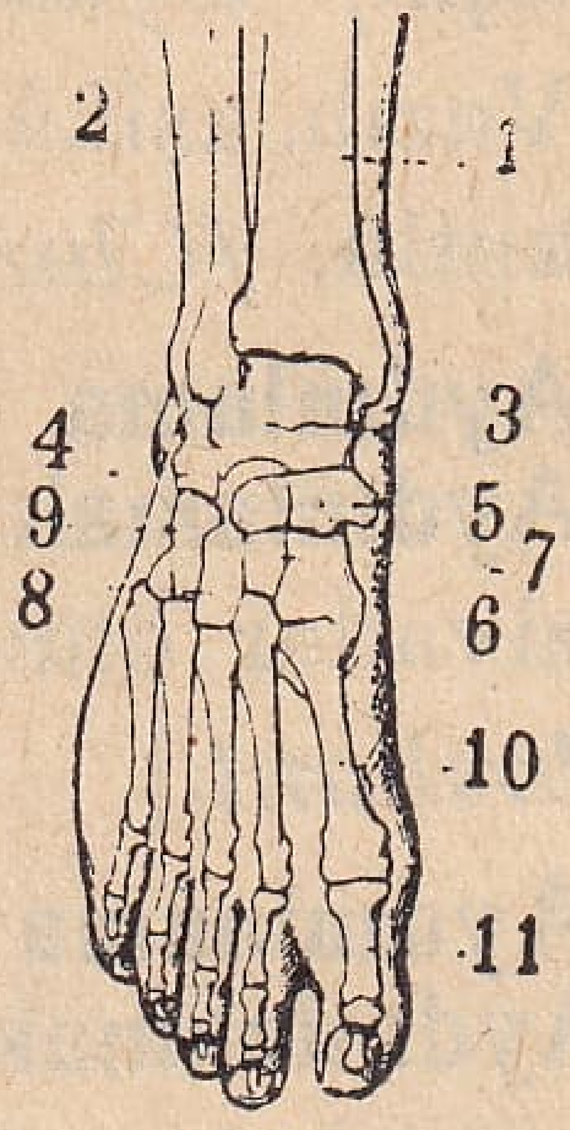

Bazı eşyanın, üstünde durdukları ayağa benzer kısımları. Dikili duran şeylerin yere dokunan alt tarafı, kaide. Ayak basacak yer, basamak, kademe. Çay ve nehrin deniz ile veya diğer bir nehir ve göl ile birleştiği yer. Bir gölden ayrılıp suyun fazlasını akıtan dere, mecra. Adım, kadem. Yarım arşından ibaret tul ölçüsü. [*Pied* § *Patte* § *Pas* § *Base* § *Piedestal* § *degré d'un escalier. Sur pied* § *debout.*] **(Ayak altı)** = Yol üstü; her kesin geçeceği yer.

Ayakkabı *[t.s.]* Ayağa giyilecek şey, pabuç, kundura, terlik. [*Chaussure.*] **Ayakkabıcı** = *[t.s.]* Ayakkabı yapan ve satan. [*Cordonnier, marchand de chaussure.*]

Ayaklama / **Ayaklamak** *[t.m.]* Ayakla basmak çiğnemek. Ayak atmak, yürümek. Ayak ölçmek .[*Faire des pas, marcher* § *Fouler aux pieds.*]

Ayaklandırma / **Ayaklandırmak** *[t.m.]* Tahrik etmek, ayağa kaldırmak. [*İnsurger* § *mettre sur pied.*]

Ayaklanma / **Ayaklanmak** *[t.m.]* Davranıp ayağa kalkmak, yürümek. Kıyam, isyan, dava etmek, kalkışmak. [*Se lever* § *Se révolter.*]

Ayaklı *[t.f.]* Ayağı olan, yürüyen. Yüksek (hayvan). Müteharrik , seyyar. [*A pieds* § *mobile.*]

Ayaksız *[t.f.]* Ayağı olmıyan, yürüyemeyen. [*Sans pied.*]

Ayakyolu *[t.s.]* Aptesane. Halâ. [*Lieu d'aisance.*]

Ayakteri *[t.s.]* Doktorlara verilen ücret. [*Honoraire.*]

Ayal *[a.s.]* Aileler, bir kimsenin bakmağa mecbur olduğu insanlar, familya, zevce, karı. [*Famille; charge de famille* § *Femme, épouse.*]

Ayan *[a.f.]* Gözle görülen zahir, aşikâr. [*Évident,e, clair, e, manifeste.*]

Ayar *[v.s.]* Altın ve gümüşün kabalığı derecesi. Doğruluk, düzgünlük, noksansızlık. Derece, mertebe, kırat. [*Titre de la monnaie. § Aloi § Carat § Exactitude d'une balance, d'une montre.*]

Ayartılma | **Ayartılmak** *[t.m.]* Kandırılıp yerinden, işinden çıkarılarak başka yere ve işe konulmak. [*Être seduit.e, être débauché.e.*]

Ayartma | **Ayartmak** *[t.m.]* Kandırıp yerinden, işinden çıkarmak. Aldatıp yoldan çıkarmak, iğfal etmek. Baştan çıkarmak. (*Séduire § engager.*)

Ayaz *[t.s.]* Kışın açık havalı gün ve gecelerde hüküm süren kuru soğuk. (*Froid de nuit à ciel clair.*)

Ayazlama | **Ayazlamak** *[t.m.]* gece ayazında üşümek, ayazda çok beklemek. Üşümek, soğuk almak. Nafile beklemek. [*Se refroidir § attendre inutilement.*]

Ayazlanma | **Ayazlanmak** *[.t.m.]* Ayaza tutulma, tutulmak. *[Voir: ayazlama.]*

Ayazlatma | **Ayazlatmak** *[t.m.]* Gece ayazda brakıp üşütmek, bekletmek. *[Faire refroidir, faire attendre inutilement.]*

Ayazma *[c.s.]* Rumların indinde mübarek sayılarak ziyaret ettikleri çeşme veya pınar, havuz, kaynak. *[Fontaine miraculeuse chez les grecs.]*

Aydın *[t.s.]* Aylı gece, mehtaplı, ziyadar, nurlu, ruşen. Vazıh, aşikâr. Mubarek, mesut, kutlu. *[Clair, brillant.]*

Aydınlama | **Aydınlamak** *[t.m.]* Aydınlık olmak, ruşen ve ziyadar olmak. *[Rendre clair, brillant.]*

Aydınlanma | **Aydınlanmak** *[t.m.]* Kendikendine aydınlamak. [*S'éclairer.*]

Aydınlatma | **Aydınlatmak** *[t.m.]* Aydınlık etmek, ruşen ve ziyadar etmek. *[Faire éclairer.]*

Aydınlık *[t.s.]* Işık, ziya, nur, ziyadar yer. Dam bacası, tavan penceresi. *[Clarté; éclairé.]*

Ayet *[a.s.]* Alâmet, nişan, Eser § Kur'an ve sair mukaddes kitaplardaki cümlelerin herbiri. [*Signe § Verset.*]

Aygır *[t. s.]* Damızlık erkek at. Azgın adam [*étalon, personne indomptable.*]

Ayı *[t.s.]* Maruf vahşî hayvan § İriyarı, kaba adam. [*Ours.*

Ayık *[t. F.]* Aklı başında, sarhoş ve ya baygın olmayan.

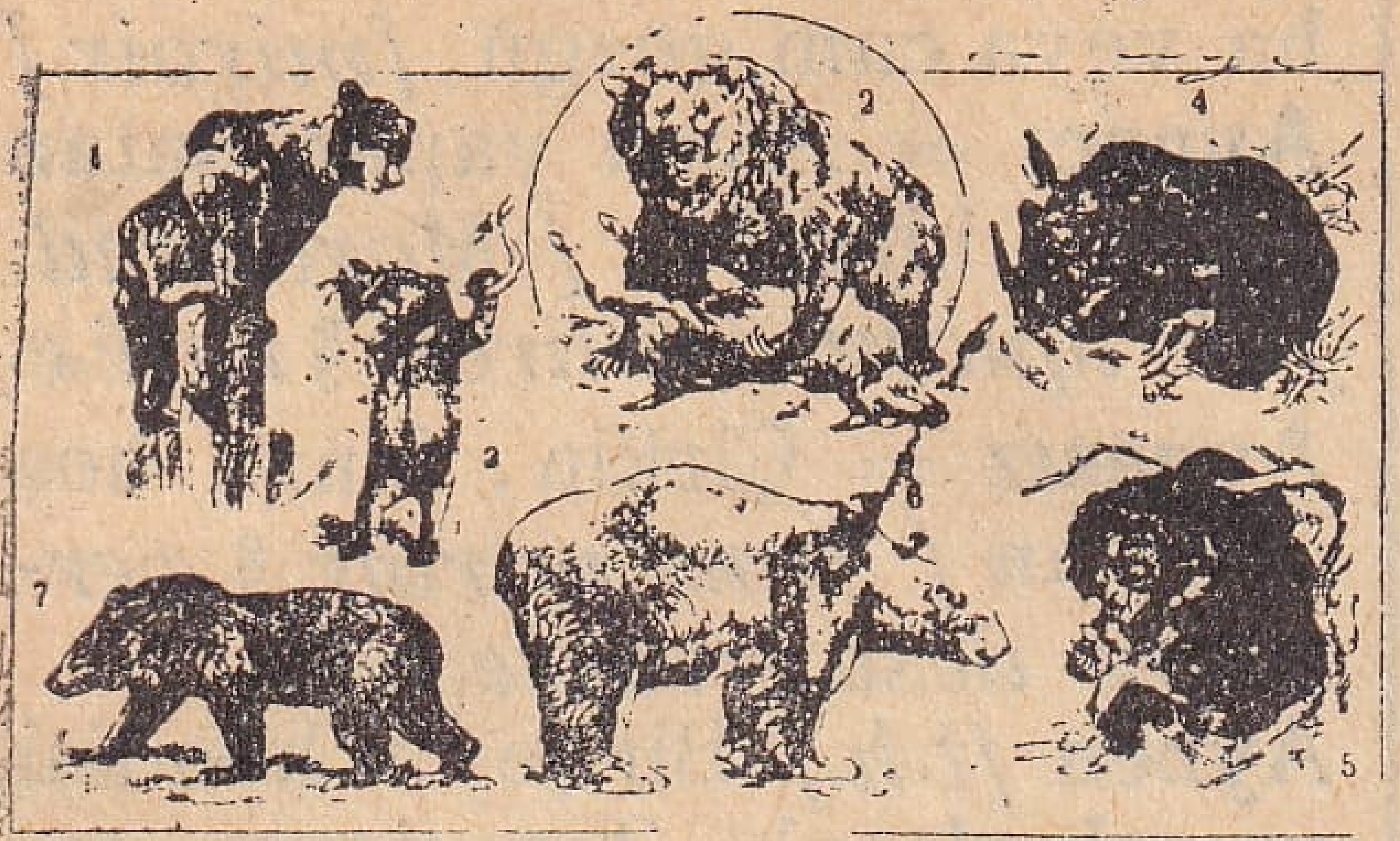

Uyanık, müteyakkız adam. [*Dégrisé.*]

Ayıklama \ *[t. m.]* Ayırmak,
Ayıklamak / temizlemek. Tefrik ve temyiz etmek. Seçmek, iyisini fenasını ayırmak. [*Nettoyer.*]

Ayıklanma \ *[t. m.]* Ayık
Ayıklanmak / olmak, sarhoş ve ya baygınlıktan aklı başına gelerek uyanmak. Tefrik ve temyiz olunmak, ayrılmak, seçilip iyileri alınmak. [*Avoir été nettoyé.*]

Ayıklatma \ *[t. m.]* Tefrik,
Ayıklatmak / temyiz ve intihap ettirmek, sarhoş ve ya baygın birini ilâç ve tedavi ile ayık etmek. Eyisini fenasını seçtirmek. Aklını başına getirmek, ikaz etmek. [*Faire nettoyer.*]

Ayıklık *[t. s.]* Sarhoş olmamaklık, baygın olmamaklık. Aklın başta olması. (c) Uyanıklık, teyakkuz. İntibah. [*État de quelqu'un qui est dégrisé*]

Ayılma \ *[t. m.]* Dolaşıp ye-
Ayılmak / rine gelmek, bir devri tam yapmak. Sarhoşluktan, baygınlıktan kurtulmak kendine gelmek, § Dalgınlıktan uyanmak § Birdenbire aklını başına toplamak, teyakkuz etmek. [*Revenir à soi, se dégriser.*]

Ayin *[F. a. s.]* Âdet, kanun§ usul § dinî merasim; ibadet [*Usage, coutume, rite* § *service divin.*]

Ayine *[f. a. s.]* Ayna, gözgü. [*Miroir.*]

Ayıp *[a. s.]* Hata, kusur, § Utanılacak şey § Leke § Terbiyeye uymayan. [*Vice, défaut, tache* § *honte, déshonneur.*]

Ayıplama \ *[t.m.]* Ayıp say-
Ayıplamak / ma, saymak. [*Desapprouver, blamer* § *Reprocher*]

Ayıplanma *[t.m.]* Sözü, hâli
Ayıplanmak ayip sayılmak; tayip olunmak, olunma. [*Être désapprouvé, e blamé,e reproché, e.*]

Ayıplı *[t. F.]* kusurlu § lekeli [*Honteuse* § *viceuse.*]

Ayıpsız *[t.F.]* Kusursuz, le kesiz [*Sans honte. sans vice.*]

Ayırma *[t.m.]* Bölmek; tak-
Ayırmak sim etme, etmek §

seçme, seçmek; intihap §Yarma, yarmak, §Boşaltma, boşaltmak,§ Çekip birbirinden ayırmak. [*Séparer* § *diviser* § *distinguer, choisir* § *séparation* § *dégagement.*]

Ayırt [*t.s.*] Tefrik ve temyiz, ayırtlama, ayırtlamak Bak: ayıklamak. [*Distinction, séparation.*]

Aykırı [*t. F.*] birbirine uymayan. (*Gros*).

Aylık [*t. s.*] Her ay, ayda bir olan § şehrî § bir ayda yapılan ve devam eden § bir aylık hizmete mukabil verilen ücret. [*Salaire, appointement.*]

Aylıklı [*t. F.*] Aylığı olan [*Salarié,e. appointé,e.*]

Ayan [*A. s.*] göz, dide, çeşim § punar, kaynak § bir şeyin, bir şahsın kendisi, aslı§ bir şeye çok benzeyen tıpkısı §[*Œil* § *source, fontaine, pareil.*]

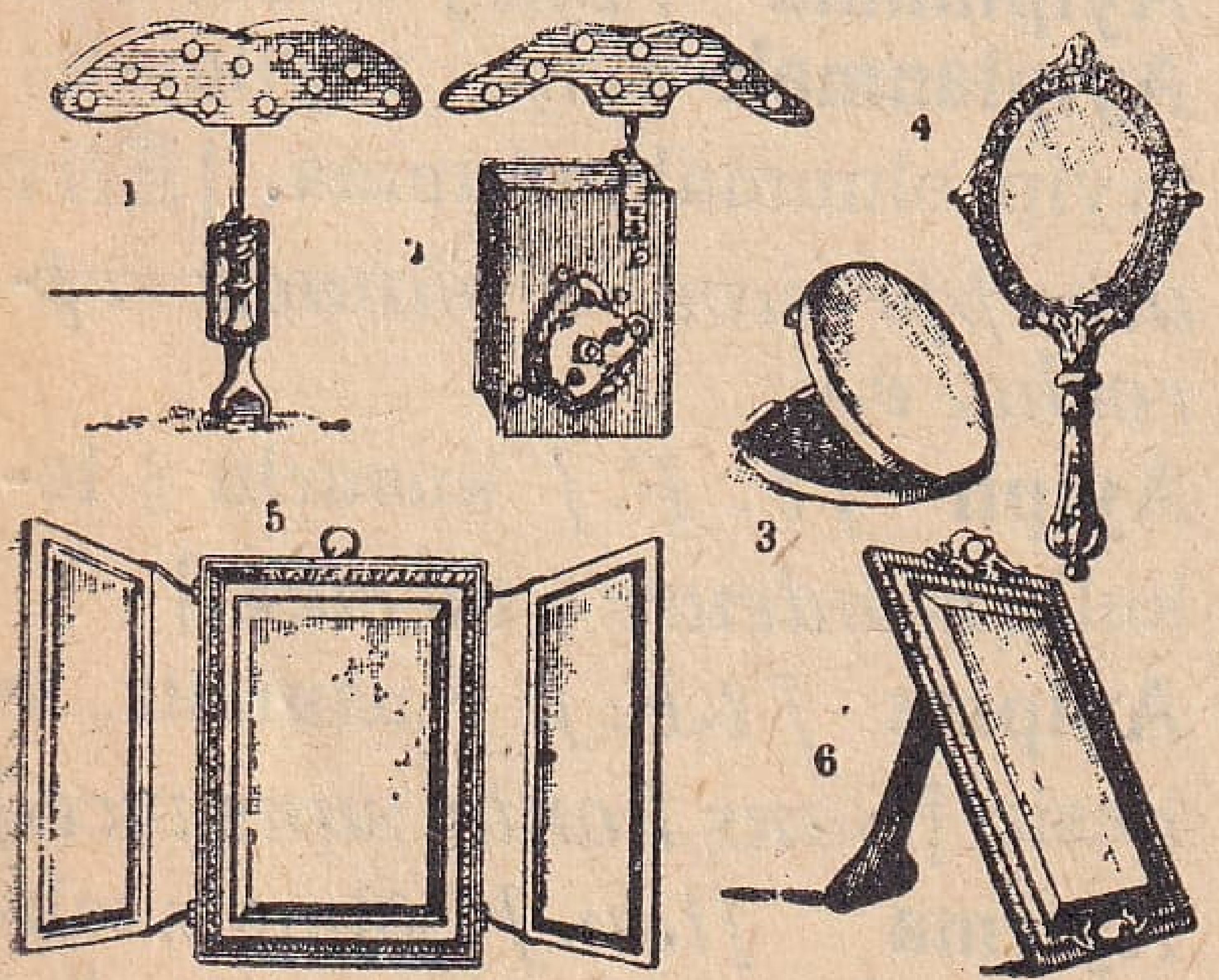

Ay^{n}a [*t.s.*] İn'ikâsı ziya suretile insanın kendisini görmesi için yapılmış parlak maden levha veya cam gözgü. [*miroir.*]

Aynacı = Ayna yapan, satan adam § hilekâr. [*Marchand, fabriquant de miroir* § *rusé,e.*]

Aynasız = Çirkin, fena, hoş olmıyan [*Sans miroir* § *personne désagréable.*]

Aynen [*t.h.*] Bir şeyin kendisi ve aslı olarak. Tıpı tipına. tamamile, hiç bir şey deyiştirmeksizin. [*Sans différence; identiquement, textuellement, en nature.*]

Aynî [*a. h.*] Göze mensup ve müteallik. Tıpkı farksız, çok benzer. [*Appartenant à l'oeil* § *occulaire* § *identique.*]

Aynile [*t. s.*] Aynen [*Voir: aynen.*]

Ayniyet [*a.s.*] Bir şey veya şahsın ayni [*Identité.*]

Ayran [*t. s.*] Yayıkta döğülüp yağı alınmış ve su katılmış yoğurt. [*Boisson préparée au lait caillé et à l'eau.*]

Ayranlık [*t.s.*] Dalak § Ayran konulan kap. [*Rate.*]

Ayrı [*t. f.*] Fasılalı, aralıklı, münferit. Kendi başına, müstakil. Başka. [*Autre, separé, e, distingué,e.*]

Ayrı, Ayrı [*t. f.*] Herbiri ayrı olarak, herbiri kendi başına münferiden. [*Séparément.*]

Ayrıca [*t.f.*] Ayrı olarak baş-

kaca. [*Isolement* § *spécialement.*]

Ayrık [*t. f.*] Bağ ve bahçelere musallat olan bir cins bayır otu [*Dactyle.*]

Ayrılaşma | **Ayrılaşmak** [*t.m.*] Ayrılmak, infirat etmek. *Se séparer, s'isoler.*]

Ayrılık [*t.s.*] Müfarekat, firkat, hicran, ayrı olmaklık, bir yerde bulunmamaklık. [*Séparation, isolement.*]

Ayrılma | **Ayrılmak** [*t.m.*] Tefrik olunmak, ayrı düşmek. Bölünmek, taksim olunmak. Farklı olmak. Seçilmek, intihap olunmak, yarılmak, çatlamak. Boşanmak. Talâk. Çekilmek, infikâk etmek. [*Se séparer, être séparé,e* § *Se diviser* § *Se distinguer être choisi,e.*]

Ayva [*t.s.*] Maruf meyva. [*Coin.*]

Ayvaz [*t.s.*] Büyük bir konakta vaktile aşağı hızmetlerde kullanılan erkek hizmetkâr. [*Valet.*]

Ayyar [*a.f.*] Hilekâr, dessas, dolandırıcı, hilebaz, mekkâr. [*Rusé, e, menteur. coquin.*]

Ayyaş [*a.f.*] Çok içki içen, bekri [*Ivrogne.*]

Ayyaşlık = Bekrilik, sarhoşlığı itihat ediş. [*Ivrognerie.*]

Ayyuk [*a.s.*] Gökte keçi denilen bir yıldız. Gökyüzünün en yüksek yeri. [*La chèvre* [*étoile, La partie la plus haute du ciel.*]

Az [*t.f.*] Çok olmıyan, kalil, cüz'î. Seyrek, nadir. [*Peu, un peu, petite quantité.*]

Âza [*a.s.*] El, ayak, ve saire gibi vücudün aksamı. Bir meclis veya hey'eti tertip eden adamların her biri ve heyeti mecmuası. [*Membre.*]

Azade [*fa.s*] Hür, serbest, her kayitten beri, ari, salim, müberra. [*Libre, débarassé,e*]

Azadegi [*fa. s.*] Hürriyet, serbesti, azadelik. [*Liberté*]

Azalma | **Azalmak** [*t. m.*] Az olmak, eksilmek, tenakus. [*Se diminuer, s'amoindrir.*]

Azaltmak [*t.m.*] Miktarını indirmek, eksiltmek, tenkis etmek. [*Diminuer, amoindrir.*]

Azam [*a. f.*] Pek büyük, en büyük. [*Plus ou très grand.*]

Azamet [*a. s.*] Büyüklük ululuk. Gurur, kibir, debdebe, tantana. [*Grandeur; magnificence; magesté* § *orgueil*]

Azametli = Büyük, ulu, celâl sahibi. kibirli, gururlu, debdebeli, tantanalı. [*Orgueilleux, se, fier,e; fastueux, se.*]

Azamî [*a.f.*] En yüksek olarak, nihayet derece. [*Maxima* ; *maximum*]

Azap [*a.s.*] Ceza, eziyet, büyük

sıkıntı, elem, ukubet, işkence. *[Châtiement; punition; torture.]*

Azap *[s.f.]* Bekâr, ergen, mücerret. Bahriye tüfekçisi. *[Célibataire]*

Azar *[t. s.]* İncitme, tazip, ukubet, zulüm. *[Oppression, réprimende.]*

Azar *[t. f.]* Azar azar, yavaş yavaş, tedricen. *[Petit à petit peu à peu.]*

Azarlama } **Azarlamak** } *[t. m.]* Tekdir etmek. Çıkışmak, itap ve serzeniş etmek. *[Reprocher, gronder, réprimander.]*

Azarlanma } **Azarlanmak** } *[t. m.]* Tekdir ve itaba duçar olmak, azar yemek. *[Se reprocher, être grondé,e.]*

Azarlatma } **Azarlatmak** } *[t. m.]* Tekdir vc itap ettirmek. *[Faire reprocher, faire gronder.]*

Azarlayış *[t. s.]* Çıkışma, tekdir, itap. *[Action de gronder, de reprocher.]*

Azat *[a. s.]* Esaretten kurtarma, itak, çocukların mektepten salıverilmesi. *[Libre, affranchi,e § Congé]*

Azatlama } **Azatlamak** } *[t. m.]* Esiri, köle ve cariyeyi azat etmek, mektepden salıvermek. *[Donner la liberté, affranchir.]*

Azdırma } **Azdırmak** } *[t. m.]* Harekete getirmek, tahriş ve tehyiç etmek, yüzverip şımartmak. Ayartmak, sapıtmak, baştan çıkarmak. Yolunu şaşırtmak. *[Exalter § Egarer § Faire revolter.]*

Azdırılma } **Azdırılmak** } *[t. m.]* Başkası tarafından tahriş ve tehyiç edilmek, yüz vererek şımartılmak, yoldan çıkarılıp ifsat edilmek. Cüz'î fenalığı artırılmak, yolu şaşırtılmak. *[Être exalté.]*

Azgaşma } **Azgaşmak** } *[t.m.]* Bozuşmak, muhasama etmek. *[Se brouiller, se battre.]*

Azgın *[t.f.]* Azmış, mütehevvir, haşari. *[Exalté,e, enragé,e.]*

Azil *[a. s.]* Memuriyetten. vazifeden çıkarma. *[Destitution.]*

Azim *[a. s.]* Kat'î niyet, kast, karar. *[Intention, résolution.]*

Azîm *[a. s.]* Büyük, ulu, iri, cesim. Ehemmiyetli, mühim, Müthiş. *[Grand,e, immense.]*

Azimet *[a. s.]* Yola çıkma, bir yere gitme. *[Partir, se mettre en route.]*

Aziz *[a.f.]* Kavi, kadir § muhterem, mübeccel § az bulunur, nadir, nefis, kıymetli § çok sevgili § Veli; keramet sahibi *[Fu-*

issant,e, fort,e § cher, ère, § très estimé,e, sain,e.]

Azizlik *[t.s.]* Muziplik, eğlenmek için edilen eziyet, lâtife yolunda fenalık. *[Mauvaise plaisanterie.]*

Aziv *[a.s.]* Hamil, isnat, nisbet. *[Attribution, İmputation.]*

Azı | **Azıdişi** } Ağızın iki tarafındaki düz ve yan dişler. *[Dents molaires.]*

Azık = *[t. s.]* Yiyecek, taam. Zahire, kut, rızık. *[Nourriture, aliment.]*

Azıklanma | **Azıklanmak** } *[t. m.]* Yemek, tagaddi. Zahire tedarik etmek, kut edinmek. *[Se nourrir.]*

Azılı *[t.f.]* Serkeş çok haşarı, azgın. *[Sauvage.]*

Azletmek *[t.f.]* Memuriyetten çıkarmak. *[Destituer.]*

Azırganma | **Azırganmak** } *[i. m.]* Az vermek, esirgemek, diriğ etmek. *[Épargner.]*

Azışma | **Azışmak** } *[t . m .]* Tedricen azmak, şiddetlenmek. Tutuşmak, kavga etmek. *[Se battre § s'aggraver.]*

Azıtmak *[t. m.]* Çok uzamak, hadden ziyade boyatmak. yoldan sapmak, tuğyan etmek. *[Agrandir, s'enhardir.]*

Azletmek [*t.f.*] memuriyetten çıkarmak [*Destituer.*]

Azma | **Azmak** } *[t.m.]* Azgın bir hale gelme, gelmek, şımarmak, taşma, taşmak § şiddetlenme, şiddetlenmek § Kudurma, kudurmak § melez, ayrı cinsten iki hayvandan olan yavru *[Déborder § s'égarer, § se révolter § s'enrager § mélanger, se melanger.]*

Azmak *[t.m.]* Coşmak, feyezan etmek § Şehveti artmak : Kedilerin azmak zamanı şubattır, § Yara gibi şeyler fenalaşmak, iltihap peyda etmek. *[Déborder § s'enflammer, se pervertir.]*

Azmak *[t.s.]* Sel, taşmış dere § su seddinin fazla suya yol veren yeri. *[Torrent § Point d' une digue d'ou l'eau deborde]*

Azman *[t.f.]* Pek fazla büyümüş. çok boy ve cesamet peyda etmiş olan § melez hayvan. *[Monstrueux, euse § mulâtre.]*

Azot *[c.s.]* Renksiz, kokusuz, tatsız, basit bir gaz. *[Azot.]*

Azrail *[s.]* Ruhları kabza memur olan melek. *[Nom de l'archange, chargé, selon la croyance musulmane, de recevoir les âmes des mourants.]*

Azviyat *[a. s.]* Birine haml olunan ve isnat edilen şeyler, iftira. *[Imputation, calomnie.]*

B

B [*t. h.*] Türkçe alfabenin ikinci harfidir. rakkam yerine kullanıldığı vakıt (2) adedine işarettir. Türkçe şivesi itibarile kelimenin ortasında ve nihayetinde bulunan sakin yani harekesiz [b] ler [p] olarak okunur ve yalnız harekelendikleri zaman tekrar [B] diye söylenip yazılırlar.

Baba [*t.s.*] Ata, peder § Yaşlı ve muhterem adam § Bektaşi şeyhi § Zencilere ariz olan asabî hal. [*Papa, père, vieillard*] **Babalı** = Sar'aya benzer bir hali olan. [*Epiléptique*] **Babalık**= Pederlik, üvey peder § doğru ve saf (adam) [*Paternité* § *père adoptif*] **Baba ocağı** = Babadan kalan ev, hane. [*Foyer paternel*] **Babadan babaya** = Babadan itibaren yukarıya doğru müteselsilen. [*De père en père*] **Büyük baba** = Baba veya annenin babası. [*Grand père*] **Baba yurdu** = Babadan, cedlerden kalan ev ve emlâk. [*Maison paternelle*] **Dokuz babalı** = Veledi zina. [*Bâtard.*]

Babayiğit [*t. f.*] Yetişmiş delikanlı bedeni tam kuvvetini almış genç, [s] Cesur, şeci. [*je une homme brave, gaillard*]

Babayiğitlik [*t.s.*] Tam kuvveti bedeniye. Gençlik,anlılık.Cesaret, şecaat. [*Age virile, bravoure.*]

BabıÂli [*a.s.*] Vaktile sadaret, divanı hümayun, dahiliye, hariciye nezaretlerile Şurayı Devleti havi olan ve bu gün İstanbul Vilâyet konağı bulunan daire. [*Sublime porte.*]

Baca [*t.s.*] Duman çekmek için ocağın damdan yukarı çıkan kısmı. Tepe penceresi. Damlarda ışık deliği . Vapurlarda dumanın çıktığı büyük menfez. [*Cheminée.*]

Bacak [*t s.*] Kalçadan ayağa kadar olan uzuv (insan ve hayvanda) Oyun kâğıtllarından oğlan resmini havi olan , vale, fanti. Bir nevi av köpeği. [*Jambe, cuisse*] (Bacaklı) = Uzun

boylu, yüksek. [*Qui a une taille longue.*] (Bacaksız) = Bacakları ve boyu kısa, boysuz. [*Qui a les jambes très courtes*]. [Bacaksızlık] = Kısa boyluluk, kısa boy. [*Avoir la taille très courte.*]
Bacanak [*t.* s.] İki kız kardeş kocaları, [*Beau frère*]
Bacanaklık = İki hemşire ile izdivaç etmış iki erkeğin birbirine olan münasebet ve hareketi. [*Parenté de deux hommes qui ont épousé deux sœurs.*]
Bacı [*t.s.*] Büyük hemşire, abla. Yaşlı ve kıdemli kadın, abla, kalfa. Şeyh zevcesi, zevc, refika. [*Sœur ainée, titre que l'époux donne à son épouse comme terme d'amitié*]
Baç [*t.* s.] Vergi, haraç, gümrük resmi. [*Droit de transit, des transports.*]
Badana [*t.* s.] Duvarlara sürülen sulu ve boyalı kireç. [*Badijeon.*]
Badanacı = Duvarları badana eden adam. [*Badigeonneur.*]
Badanacılık = Duvarlara badana vurmak san'atı. [*Profession du badigeonneur.*]
Badanalamak [*t.m.*] Duvarlara badana sürmek. [*Crépir à la chaux.*]
Badanalatmak [*t. m.*] Badana ettirmek. [*Faire crépir à la chaux.*]
Badaşmak [*t. m.*] Uymak, mütabık gelmek, uyuşmak, uzlaşmak. [*S'entendre.*]
Badat [*t;s.*] Şekerli yer elması, düztaban. [*Topinambous.*]
Bade [*f. a.* s.] Şarap, içki. [*Vin.*]
Badehu [*a.* s.] Ondan sonra. [*dorénavant.*]
Badem [*t.* s.] Maruf kabuklu meyva [*Amande.*]
Badema [*a.* s.] Bundan böyle, bir daha. (bak badehu) [*voir badehu.*]
Bademcik [*t.* s.] Boğazın içinde iki tarafta bulunan bademe benzer iki bez. [*Amigdale.*]
Bademezmesi [*t.* s.] Bademden yapılan bir nevi şeker. [*Amande pilée.*]
Badem içi [*t.* s.] Bademin içi. [*Noyau d'amande*]
Bademlik [*t.* s.] Badem ağaçlarını havi mahal, badem bahçesi. [*Plantation d'amandiers*]
Bademşekeri [*t.s.*] İçi badem ve üzeri şekerle kapalı bir şekerdir. [*Fondants préparés aux amandes*]
Bademyağı [*t.* s.] Bademden

çıkarılan ve sanayide müstamel bir yağ. [*Huile d'amande*]

Badi [*t. s.*] Ördek denilen kuş. Ördek gibi iki tarafa sallanarak yürüyen. [*Canard, qui a demarche de canard.*]

Bâdi [*t. s.*] Sebep olan, icap eden, mucip, sebep, illet. İlk, iptida, evvel. [*Qui cause, qui motive.*]

Badire [*a. f.*] Ansızın zuhur eden vak'a, tekellüfsüz olarak söylenen söz. [*Évènement inattendu.*]

Badisaba [*f a. s.*] Hafif, serin sabah rüzgârı. [*Zéphyr.*]

Badiye [*a. s.*] Çöl, Sahra, kır. [*Désert.*]

Badnüma [*f a. s.*] Rüzgârın esdiği ciheti gösteren alet.[*Appareil pour indiquer la direction du vent, girouette.*]

Badya [*t. s.*] Ağaçtan, topraktan ve saireden yapılan bir nevi su kabı. [*Auge, baquet.*]

Bagaj [*c. s.*] Seyahat eden adamın beraber götürdüğü eşya. Hareket üzere bulunan asker kıtasının eşyası. [*Bagage.*]

Bağ [*t. s.*] Bağlayacak şey, denk, rapt, bağlanmış şey, denk, deste. Münasebet, alâka, rabıta. [*Noeud attache.*]

Bağ [*fa. s*] Bahçe, bostan, üzüm kütüklerini havi olan yer, üzüm ağacı. [*Vigne.*]

Bağa [*t. s.*] Kurbağa ve kaplumbağa envainden hayvanatın ismi umumîsi. Tosbağa cinsinden bazı deniz hayvanlarının kabuğu. Bu kabuktan mamul eşya. [*Tortue.*]

Bağan [*t. s.*] Vakti tamam olmadan düşen yavru, düşük. Ölü doğan kuzunun derisi. [*Pelisse en peau d'agneau mort-né.*]

Bağdadî [*a. f.*] Bağdatlı. İnce tahtalardan olarak çakılıp üstü kireç ile sıvanan duvar, bölme ve tavan. [*Cloison ou plafond fait avec des planches.*]

Bağdalama, **Bağdalamak** } [*t. m.*] Güreşte hasmın bacağını kendi bacağile sarıp yıkmak. [*Renverser l'adversaire en mettaut la jambe entre les siennes.*]

Bağdama, **Bağdamak** } [*t. m.*] Biribirine geçirerek bağlamak [*Entrelacer.*]

Bağdaş [*t. s.*] Ayakları mütekabil oylukların altına alarak oturma. [*s'assoir les genoux pliés.*]

Bağdaşma, **Bağdaşmak** } [*t. m.*] bağdaş kurup oturmak, Uymak. mutabik gelmek, Uyuşmak, uzlaşmak. [*S'asseoir en croisant les jambes.*]

Bağî [*a. t.*] Asi, serkeş. [*Rebelle.*]
Bağıldak [*t. s.*] Beşikteki çocuğu göğsü üzerinden geçerek beşiğe bağladıkları enli bağ. Adet gören kadınların tutundukları bez. [*Maillot*]
Bağır[*t.s.*]Karaciğer. Herşeyin iç veya ön tarafı. Göyüs. [*Foie.*]
Bağırdak [*t. s.*] bak (bağıldak) [(*Voir*) *Bağıldak.*]
Bağırış [*t.s.*] Yüksek perdeden seslenme, sayha, nağra. (*Voir*) Bağrışmak
Bağırışma } **Bağırışmak** } [*t. m.*] Birlikte ve bir ağızdan bağırmak. Yaygara koparmak. [*Faire un grand vacarme en foule.*]
Bağırma } **Bağırmak** } [*t.m*] Yüksek perdeden seslenmek, haykırmak, nağra atmak.Böyürmek. [*Crier; mugir; hurler.*]
Bağırtlak [*t.s.*] Bir nevi yaban ördeği [*Sarcelle.*]
Bağırtma } **Bağırtmak** } [*t.m.*] Bağırmaya mecbur etmek. [*Faire crier.*]
Bağışlama } **Bağışlayış** } [*t.s.*] Bağışlamak fiili ve hal ve keyfiyeti. [*Action d'offrir, pardon.*]
Bağışlamak [*t. m.*] Karşılıksız vermek § Alacağından vaz geçmek. [*Donner pour rien, offrir.*]
Bağışlatma } **Bağışlatmak** } [*t. m.*] Karşılıksız verdirmek, bahş ve ihsan ettirmek. Affettirmek. [*Faire offrir; faire pardonner.*]
Bağışlayıcı [*t. f.*] Bağışlayan, ihsan ve in'am eden, affeden. [*qui pardonne.*]
Bağlama [*t. s.*] Bozuk ve tambura nev'inden telli çalgı [*Cornier*]
Bağlama } **Bağlamak** } [*t. m.*] İp veya ağ dolaştırıp raptetmek, düğümlemek. Bir şeyi ip gibi birşeyle raptetmek. Birçok şeyleri birlikte raptetmek. Sarmak, sargı geçirmek. Takmak, asmak, kuşanmak. Kapamak. Hasıl etmek. Kavuşturmak. Tahsis ve tayin etmek. Yapmak teshil etmek. Toplayıp bohça ve denk yapmak. [*Lier; nouer; attacher; emballer.*]
Bağlan [*t.s.*] Bir nevi kaz. [*Outarde.*]
Bağlanma } **Bağlanmak** } Rapt, bendolunmak. Bak: Bağlamak. [*Voir*] Bağlamak.
Bağlatma } **Bağlatmak** } [*t. m.*] Rapt ve bendettirmek. [*Faire attacher.*]
Bağlı [*t. f.*] Bağlanmış olan, merbut. Kapanmış, seddedil -

miş. Menut, mütevakkıf. Kaçaklık muamelesine gayri muktedir. [*Attaché.*]

Bağteten [*a. f.*] Ansızın, birdenbire, beklenmediği halde. [*Subitement.*]

Bah ! [*t.h.*] Acayip, tuhaf şey ! [*Drôle de chose.*]

Bahadır [*fa. s.*] Kahraman, yiğit.cesur.[*Courageux; brave.*]

Bahadırane [*fa. s.*] Yiğitçe, kahramanca. [*Avec bravoure; bravement.*]

Bahadırlık [*t. s.*] Cesurluk. Yiğitlik, kahramanlık. [*Courage, bravoure; vaillance.*]

Bahar [*fa. s.*] İlkyaz. Mart ayının 23 üncü gününden Haziranın 23 üncü gününe kadar olan zaman. [*Printemps.*]

Bahar [*fa. s.*] Tarçın, karanfil, kara biber gibi güzel kokulu şeylerin umumî ismi. [*Épices; aramate.*]

Baharat [*a. s.*] Tarçın ve emsalinin ismi olan baharın cem'i. [*Épices, aromates.*]

Bahariye [*a. s.*] Bahar mevsiminin vasfını vebu münasebetle birinin methini havi kaside. [*Chant ou poésie de printemps*]

Baharlı [*t. f.*] İçine bahar konulmuş yemek ve saire. [*Epicé; aromatisé* .]

Bahçe [*fa. s.*] Çiçek, meyvalı ve meyvasız ağaçları ve sebzeyi havi ve çok kere eve bitişik mahal. bağ, bostan. [*Jardin.*] (Bahçeli) = Bahçeli olan. [*Qui a un jardin* (*maison etc.*)] (Bahçelik) = Bahçeleri çok yer. [*Pays agrementé de jardin.*]

Bahçıvan [*fa. s.*] Bahçeyi tanzim ve idare eden, bahçe bakmasını bilen adam. [*Jardinier.*]

Bahçıvanlık [*t. s.*] Bahçe bakmak san'atı, bahçe yetiştirmek ilmi. [*Profession du jardinier: jardinage.*]

Bahir [*a. f.*] Zahir, bahir, parlak, güzel. [*Excellente,e brillant,e.*]

Bahir [*a.s.*] Deniz, derya. büyük göl ve nehir. Aruzda bir vezin. [e] Pek ziyade âlim. [*Océan, mer.*]

Bâhis [*a.f.*] Bahseden, birşeye dair malûmat ve beyanatı havi bulunan. [*Celui qui parle, qui traite.*]

Bahis [*a. s.*] Birşey hakkında söz söyleyip hakikati araştırma. § Söz münazaası, muaraza, mubahase § Bir madde hakkındaki tafsilât, mes'ele § Bir iddia üzerine sözü doğru çıkan tarafından kazanılmak için mükâfat tayini, öndül. [*Pari*]

Bahname [*fa. s.*] Şehveti tahrik eder tarifat ve resimleri havi müstehcen mecmua. [*Ouvrage parnografique.*]
Bahren [*a. s.*] Deniz tariki ile, denizden. [*Par mer.*]
Bahrî [*a.f.*] Denize ait ve mensup, denize müteallik § Bir nevi deniz ördeği. [*Marin* § *une espèce de Canard de mer.*]
Bahriye [*a. s.*] Denize ait ve müteallik. Deniz işlerine dair. Donanma ve mürettebatı. [*Marine.*]
Bahriyeli : Gemilerdeki asker. [*Marin*]
Bahş [*fa. s.*] Bağışlama, ihsan. Af § Bağışlıyan, hibe ve ihsan eden, veren, mucip olan. Affeden. [*Don, accord, présent.*] **Bahşayiş** = Bağışlayış, ihsan, atiye. Af [*Don.*]
Bahşiş [*fa. s.*] Hademeye ve iş adamlarına ücretlerinden başka olarak verilen para. [*Pourboire.*]
Baht [*fa. s.*] Tali, kısmet, ikbal. [*Sort; fortune* § *Chance.*]
Bahtiyar [*fa.f.*] Bahtlı, talii yaver, mes'ut. [*Heureux.*]
Bahtiyarlık = Tali müsaitliği, mes'udiyet. [*Bonheur: fèlicite: chance.*]
Bahusus [*a.s.*] Hususile, hususen, alelhusus. Hele, en ziyade. [*Surtout; particulièrement.*]
Bais [*a.f.*] Sebep, mucip. [*Qui cause, cause.*]
Bâit [*d.f.*] Uzak, irak, (c) İhtimale karip olmıyan, memul olmıyan, gayri muntazır. [*Loin.*]
Bak [*t.f.*] Askerlerde selâm manasını ifade eden kumandadır.
Bakaliye [*a. s.*] Erzak kabilinden olan şeyler. [*Denrées; épicerie.*]
Bakalorya [*c.s.*] Darülfünunun ilk derecesi § Yüksek tahsile devam için ehliyet imtihanı § Liselerden mezun olmak için mecburî imtihan. [*Baccalaureat.*]
Bakara [*c. s.*] Bir nevi kâğıt oyunu. [*Baccara.*]
Baki [*a.f.*] Daimî, sermedî, fena bulmaz § Kalan, artan § Kalan miktar veya meblağ, alt taraf, artık, bundan başka, ahir. [*Éternel; permanent; durable* § *restant.*]
Bakir [*a. f*] El dokunmamış; aslında olduğu gibi. Kızlığı bozulmamış. [*Vierge.*]
Bakıcı [*t. f.*] Bakan, hizmet eden, bir işe takayyüt eden, §

Fala bakan adam, falcı, remmal. [*Celui qui regarde; qui observe; qui soigne; celui qui pronostique, divinateur.*]
Bakıcılık= Falcılık, remmallık. [*Profession de ceux qui disent la bonne aventure.*]
Bakıldak [*t. s.*] Harmanda kabuktan çıkan çürük tane.
Bakılma | **Bakılmak** [*t. m.*] Nazar ve müşahede olunma, §Nazarı itibare alınma, alınmak; dikkat olunmak § Hizmet edilme, edilmek; ihtimam olunma, olunmak. [*Être regardé; être considéré.*]
Bakım [*t. s.*] Bakma, bakış nazar § Mütalea; teemmül § Hizmet; timar § Vecih; cihet, suret. [*Regard, observation, rapport*]
Bakımlı [*t. f.*] eyi bakılmış; timar edilmiş § semiz. [*Soigné,é; gras, se dodu.*]
Bakınma | **Bakınmak** [*t. m.*] Kendi üstüne ve etrafına bakınma, bakmak § Şaşırma, şaşırmak. [*Regarder sur ou autour de soi* § *Être ébahi,e; étourdi,e.*]
Bakır [*t. s.*] Kırmızıya mail maruf maden; nühas § bu madenden yapılan kapkacak. [*Cuivre.*]
Bakış [*t.s.*] Bakma hal ve tarzı. [*Regard* § *soive.*]
Bakışma | **Bakışmak** [*t. m.*] Biri birine bakma, bakmak. [*Se regarder l'un l'autre*]
Bakıye [*a.s.*] Artıp kalan şey §Alt taraf; sonrası § Mahvolan şeyin baki kalan kısmı. [*Reste* § *Suite.*]
Bakkal [*a.s.*] Erzak, zahire ve yiyeceğe ait şeyler satan adam, dükkâncı. [*Épicier.*]
Bakkam [*a. s.*] Kırmızı boya ağacı § Has olmayan bir nevi kırmızı boya. [*Campêche.*]
Bakla [*t. s.*] Yaz sepzelerinin en evel yetişeni, maruf sepze. [*Fève*] . **Baklayı ağızdan çıkarmak**= Gizli şeylerin hepsini söylemek. **Ağzında bakla ıslanmaz**= Boşboğaz; sır saklayamayan adam. [*Bavard, indiscret,e.*]
Baklakırı [*t. f.*] Düz beyaz olmayup yer yer siyaha çalar dalğaları olan at. [*Nom que l'on donne aux chevaux blancs tâhetés de noir.*]
Baklava [*t. s.*] Hamurdan yapılıp içine ceviz ve badem konarak fırında pişirilen maruf şark tatlısı § baklava dilimi yani main şeklinde parçalara ayrılmış olan. [*gâteau oriental.*]
Bakma | **Bakmak** [*t. m.*] Görmek için gözleri atfetme, atfetmek, nazar, nigâh etme, et-

mek § itibar eylemek § Uyma, uymak § Dikkat ve itina eylemek § Beslemek, geçindirmek §Tedavi etme, etmek§ Muayene eylemek § Gözden geçirmek § Bekleme, beklemek. [*Regarder § considérer, observer § soigner; nourir § faire attention: chercher, choisir.*]

Bakrâç [*i. s.*] Bakırdan yapılmış kulplu kap. [*Vase de cuivre à anse.*]

Bakteri [*c.s.*] Mikrop. [*Bactérie.*]

Bakteriyoloji [*c.s.*] Mikroplardan bahseden ilim. [*Bactériologie.*]

Bakteriyolok [*c.s.*] Mikroplarla meşgul olan adam. [*Bactériologue.*]

Baktırma | [*t. m.*] Bakmağa
Baktırmak | sevk veya müsaade etme, etmek ; hizmet ettirme, ettirmek § Eyi idare ettirmek, § Gösterme, göstermek. [*Faire regarder § faire voir; faire soigner.*]

Bal [*a.s.*] gönül, yürek, hatır. [*Cœur.*]

Bal [*fa.s.*] Kol, kanat, cenah. [*Aile.*]

Bal [*t. s.*] Arıların yaptıkları maruf tatlı madde § Bazı ağaçların ve yemişlerin koyulaşmış üsaresi § Pek lezzetli ve tatlı olan : bal gibi kavun, bal tutan parmağını yalar. [*Miel.*]

Bala [*t.s.*] Çocuk, yavru. [*Enfant; petiot,e*]

Bâlâ [*fa.f*] Yuca, yüksek, âli, yukarı. [*Haute supérieur,e; sublime.*]

Balaban [*t. s.*] Çingânelerin sokaklarda gezdirip oynattıkları ayı § İri cüsseli adam veya hayvan § Büyük davul tokmağı. [*Grand,e; énorme ; géant,e ; ours savant promené dans les rues pour des représentation en plein — air.*]

Balabanlaşma | [*t. m.*] İrilen-
Balabanlaşmak | mek, irileşmek; şişman olmak § Diline ağırlık çökme. [*Devenir gros se ; § avoir la langue pâteuse.*]

Balast [*c. s.*] Demir yollarına, şosalara dökülen kırık taş ve kum. [*Ballast.*]

Balçak [*t. s.*] Kılıç kabzasının siperi. [*Poignée d'épée; garde d'épée.*]

Balçık [*t.s.*] Yapışkan ve özlü çamur, çömlekçi ve lüleci çamuru. Her türlü çamur. [*Argile; lemon; boue.*]

Baldır [*t. s.*] Diz kapağından topuğa kadar bacak kısmı, bu kısmın arka tarafındaki kaba et. [*Mollet ; jambe.*]

Baldırak *[t s.]* Don ve şalvarın baldıra gelen yeri. *[Partie du caleçon qui couvre les jambes § Guètre.]*

Baldıran *[t. s.]* Ağuotu, yaprakları dereotuna benzer zehirli bir ot. *[Ciguë.]*

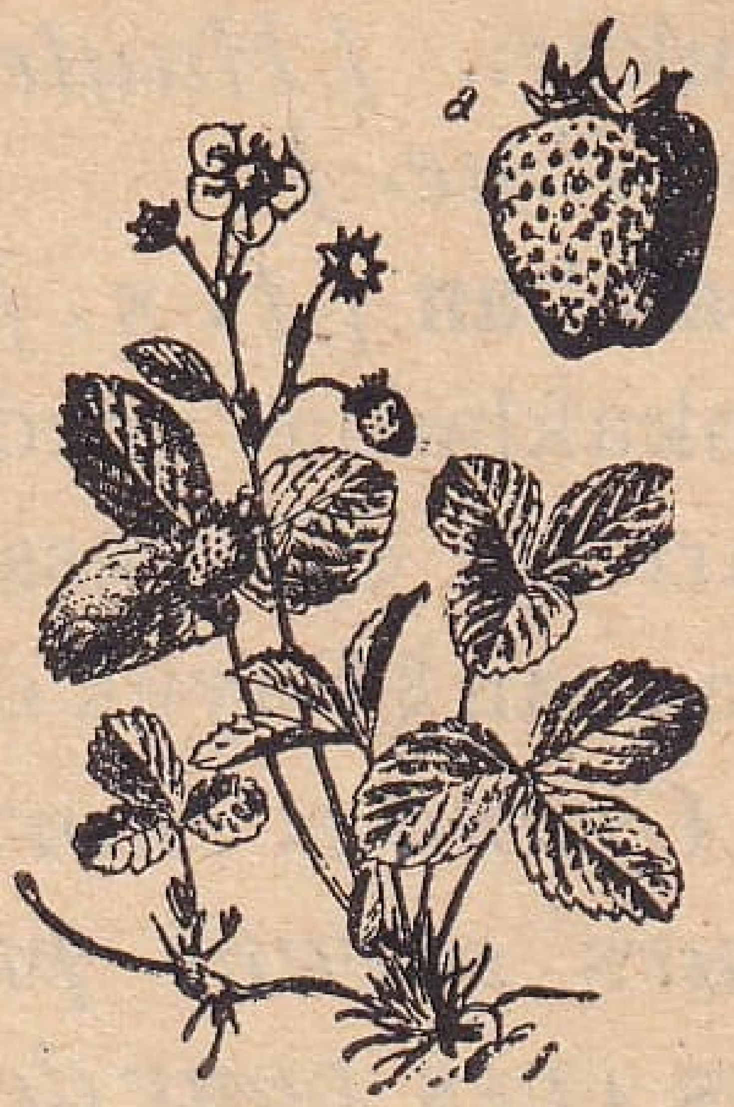

Baldız *[t. s.]* Zevcenin hemşiresi. *[Belle sœur.]*

Balgam *[t.s.]* Soğuklama ve nezle neticesi olarak nefes borusunda hasıl olan ve öksürük ile ihraç olunan lüzucetli madde. *[Phlegme; pituite.]*

Baliğ *[a. f.]* Erişmiş, vâsıl. Sinni rüşte ve bülûğa vasıl olan. Nihayet mertebeyi bulan, faik, kâmil. [ı] yekûn, mecmu. (*Arrivée, parvenu, e § pubére.*)

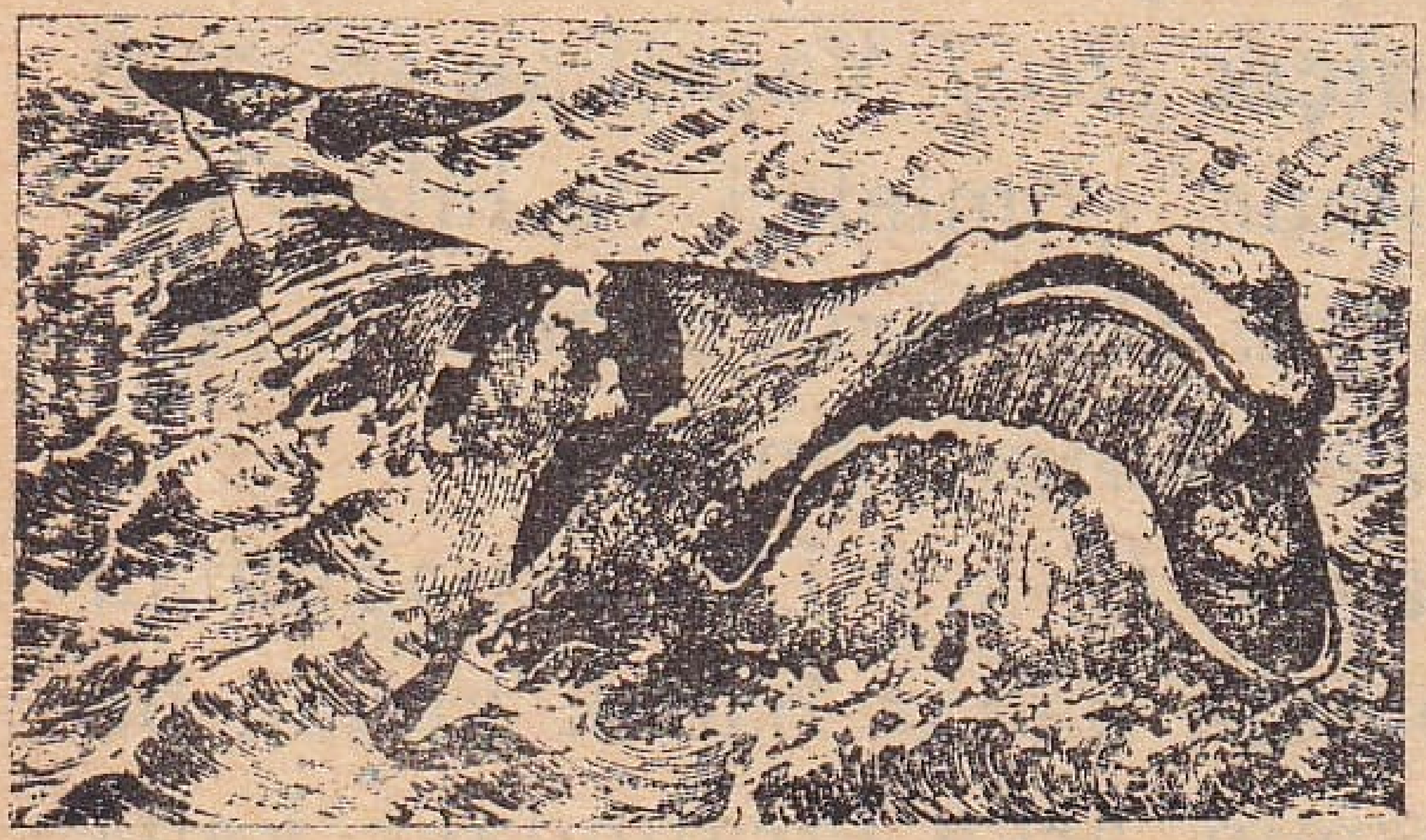

Balina *[c.s.]* Büyük denizlerde yaşar cesim bir nevi balık. Bu balığın kemikleri, kadın elbiselerinde kullanılır ince ve yassı kemik. *[Baleine]*

Balinalı *[t.s.]* İçine balina denilen ince ve yassı kemikler konulmuş kadın elbisesi. *[Corset.]*

Balık *[t.s.]* Suda yaşar hayvanatı muhtelifenin ismi umumîsi, semek. *[Poisson.]*

Balıkane | **Balıkhane** *[t. s.]* Balık rüsumunu cibayet ettikleri daire. *[Poissonnerie.]*

Balıkçıl *[• s.]* Turna nev'inden balıkla taayüş eder bir deniz kuşu. *[Héron.]*

Balıkçın *[t. s.[* Balıkçıldan küçük, martıdan büyük balık yer bir nevi deniz kuşu. *[Oiseau marin. Plus petit que le héron et plus grand que la monete.]*

Balıketi *[t.f.]* Ne zayıf, ne şişman ikisi ortası vücut. *[Grassouillet; potetet.]*

Balıketli *[t. f.[* Orta derecede toplu olan kadın veya erkek. *[Se dit de celui qui est grassouillet.]*

Balıklama | **Balıklamak** *[i. m.]* Balık gibi gerinip sıçramak. *[S'étendre; frétiller comme le poisson.]*

Balıklava *[t. s.]* Deniz, göl ve nehrin balık yatağı olan yeri. *[Reservoir à poisson, vivier.]*

Balık sırtı *[t. s.]* Ortası biraz yüksek ve muhaddep yol.

Balkabağı *[t.s.]* Kışın yenilen bir nevi sarı ve iri kabak. *[Potiron jaune.]*

Balkan *[t. s.]* Yüksek, sarp ve ormanlı sıra dağlar, silsilei cibal § Rumeli kıtasını garpten şarka doğru kat'eden dağlar ki bundan dolayı o kıt'aya Balkan yarımadası denir. *[Chaîne de montagnes couvertes de forêts § Le mont Haemus, le balkan.]*

Balkon *[c. s.]* Binalarda ekseriya pencerelerin önüne yapılan üstü açık, etrafıile çevrilmiş şehnişin §Tiyatrolarda seyircilere mahsus şehnişin tarzında yapılan mahal. *[Balcon.]*

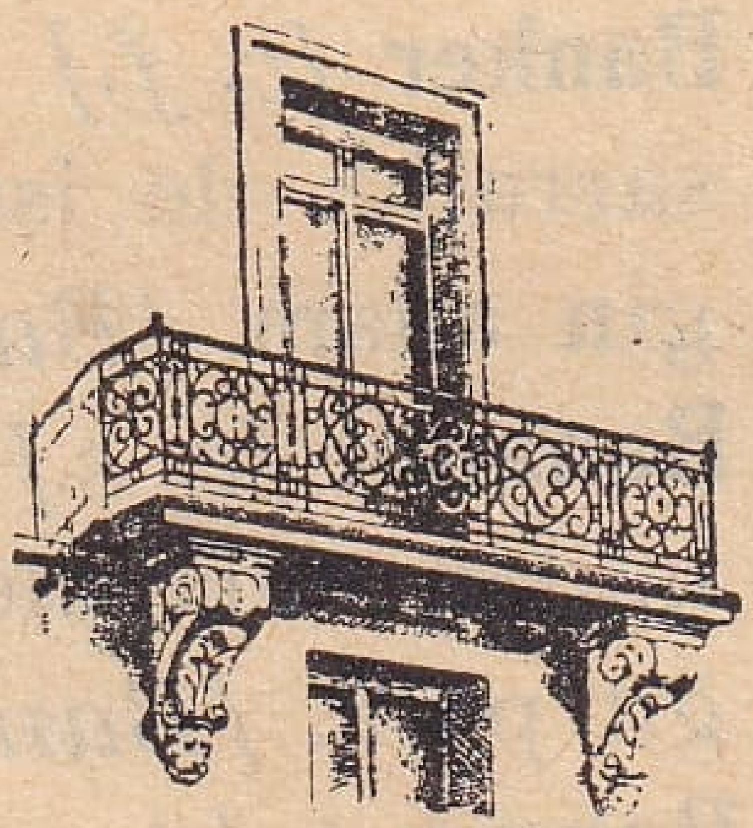

Balmumu *[t.s.]* Eritilen baldan çıkan maruf madde. *[Cire vierge.]*

Balo *[c.s.]* Rakıslı umumî veya hususî ziyafet ve içtima. *[Bal.]*

Balon *[c. s.]* Yuvarlak veya beyzî olarak bir nevi lâstikli ve sağlam kumaştan yapılan ve havadan hafif gazle doldurulan ve havaya yükselen şey § Hava gemisi. Gazle dolu havada durur lâstikten çocuk oyuncağı top § Camdan ve saireden içi boş balon şeklinde olan şey. *[ballon]*

Bal peteği *[t. s.]* Arıların bal koymak için hazırladıkları yer, dalak. *[Ruche de miel.]*

Balsıra *[t.s.]* Ağaç yaprakları üzerinde hasıl olan bir nevi hastalık. *[Matière gluante se produisant sur les plantes.]*

Balta *[t. s.]* Odun ve saire kesmeğe mahsus saplı alet, o şekilde silâh. *[Hache.]*

Baltabaş *[t.s.]* Bazı vapurlarda bulunan ileriye doğru çıkmış kısmı. *[Espèce de navire dont la proue a une forme rappelant la hache]*

Baltacı *[t.f.]* Saray hademesinin bir sınıfı mahsusu asker taburunun önünde giden balta ile müsellâh efrat §Baltalı itfaiye neferi. Balta yapan ve satan adam. *[Anciènne gardes du harem impérial qui portaient des haches.]*

Baltalama } **Baltalamak** } *[t. m.]* Yıkmak, devirme, devirmek

bozma, bozup berbat etmek *[Couper avec une hache renverser; démolir; hacher.]*

Baltalık *[t. s.]* Ahalinin ihtiyacı için odun kesmelerine tahsis olunmuş resimden müstesna orman parçası. *[Bois communal.]*

Balya *[t.s.]* Beze sarılı sıkı bağlanmış tüccar eşyası, dengi. *[Ballot de marchandise.]*

Balyemez *[t. c. ş.]* Eski bir nevi top. *[Couleuvrine.]*

Balyoz *[c. s.]* Eski zamanda. Avrupa sefir ve konsoloslarına verilen isim. Gayet büyük çekiç. *[Titre qu'on donnait autrefois en Turquie aux consuls des états européens.]*

Bambaşka *[t. z.]* Bir şeye benzemez bütün bütün başka. *[Tout autre.]*

Bambo *[c.s.]* Hezaren denilen uzun kamış. *[Bambo]*

Bamya | **Bamye** *[t.s.]* Malûm sebze. *[Corne grecque, combeau.]*

Bandıra *[c.s.]* Ecnebî bayrağı, sancağı *[Drapeau; bandière.]*

Bandırma | **Bandırmak** *[t. m.]* Sulu bir şeyin içine doldurmak yumuşatmak. *[Tremper.]*

Bandrol *[c. s.]* İnhisar eşyasına yapıştırılan damgalı kâğıt. *[Banderole.]*

Bando *[c. s.]* Muzika takımı. *[Fanfare.]*

Bangır *[t.h.]* Hüngür hüngür ağlamayı ve bar bar bağırmayı tasvir için mükerrer olarak kullanılır. *[Pleurer à grands cris.]*

Bani *[a.f.]* Bina eden müesis. *[Constructeur, fondateur.]*

Banka *[ci. s.]* Para işlerile iştigal eden büyük şirket. *[Banque.]*

Banker *[c. f.]* Banka sahibi, sarraflık ile iştigal eden zengin adam. *[Banquier.]*

Banknot *[c. s.]* Bankalar tarafından tedavüle çıkarılan kâğıt para. *[Bank-note]*

Banma | **Banmak** *[t. m]* Sulu şeye batırıp yumuşatmak. *[Voir bandırmak.]*

Banyo *[c. s.]* Hamam, ılıca suya girmek. Hamama girme. İstihmam. içinde suya girmeğe mahsus kap. *[Baignoire.]*

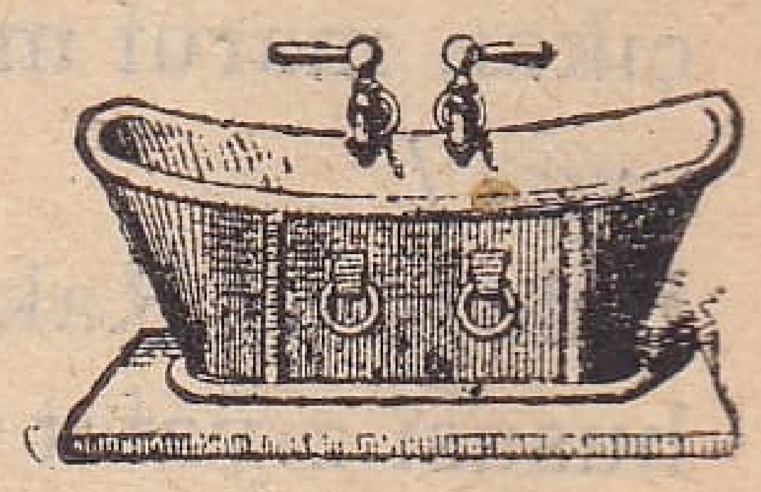

Baobap *[t. s.]* Vasatî Afrikada yetişen ve dünyada on-

dan büyüğü bulunmıyan bir ağaç. *[Baobab.]*

Bap *[a. s.]* Kapı, bir mahale girilecek yer, methal § Bir kitabın aksamından her biri § Hususî madde. § Uğur, yümün saadet. *[Porte § Chapitre § Augure.]*

Bar *[fa.s]* Yük ağırlık, sıklet, defa, kere. Yemiş meyva. *[Fardeau; charge; fois § Fruit.]*

Bar *[fa. f]* Serpen, yağdıran, saçan döken. *[Qui répand qui fait pleuvoir.]*

Bar *[c. s.]* Çalğılı ve rakıslı birahane, dans salonu. *[Bar.]*

Baraka *[c. s]* Tahtadan kurulan muvakkat mesken, kulübe, salaş sundurma. *[Baraque.]*

Baran *[fa.s]* Yağmur. *[Pluie]*

Barbar [*c. f.*] Vahşi, medenî olmıyan, kan içici. [*Sauvage; barbare.*]

Barbunya [*c.s.*] Bir nevi balık, bir nevi fasulya. [*Rouget.*]

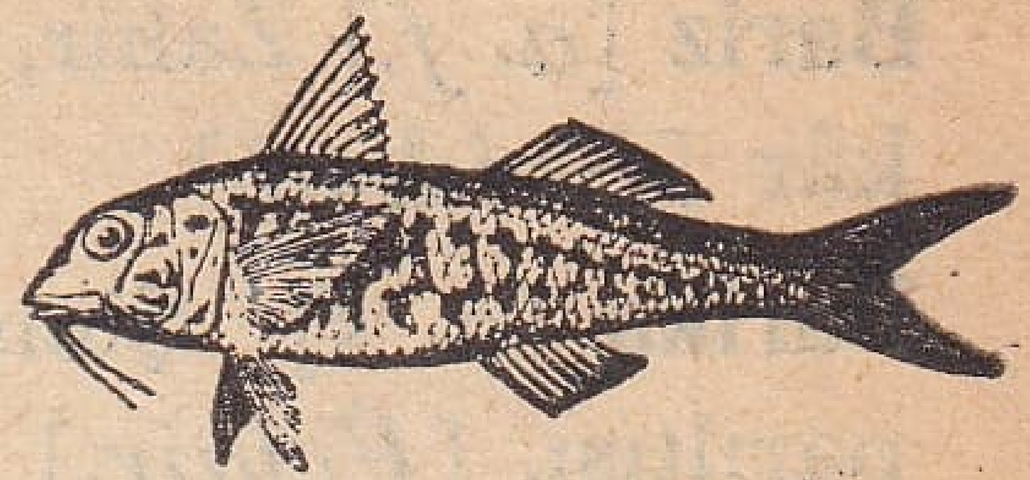

Barbut [*c. s*] Zarla oynanan bir nevi kumar [*Sorte de jeu de dés.*]

Barça [*c . s .*] Büyük sandal. [*Grande barque.*]

Barçak [*t. s.*] Kılıç kabzasının eli muhafaza eden siperi. [*Foigrée d'épée; garde d'épée.*]

Barda [*t. s.*] Biçici keseri ve küşteresi. [*Halebarde; herminette de tonnelier.*]

Bardak [*t. s.*] Su içimeğe mahsus kap, kupa, maşrapa. [*Verre.*]

Bargam [*c. s.*] Levrek cinsinden bir nevi balık. [*Poisson de la famille du bar.*]

Bari [*t. h.*] Hiç olmazsa. [*Au moins.*]

Bari [*fa.s.*] Allah, tanrı [*Créateur; Dieu.*]

Barigâh [*f. s.*] Allah [*Dieu.*]

Barit [*t. s.*] Soğuk § Nahoş [*Froid.*]

Bariton [*c. s.*] Tenor ile baso

arasındaki ses § Alto ile baso arasında bakırdan perdeli musiki aleti. [*Bariton.*]

Bariz [*a. f.*] Zahir, ayan, aşikâr [*Evident.*]

Barika [*a. s*] Şimşek, yıldız parıltısı. [*Éclair.*]

Barındırma | **Barındırmak** [*t. m.*] Siper altına almak, korumak muhafaza ve himaye etmek. [*Protéger; mettre à l'abri; procurer.*]

Barınma | **Barınmak** [*t. m.*] Siper altına girmek, sokulup iltica etmek, sığınmak tahaffuz etmek. [*S'abriter; se refugier.*]

Barışık [*t. f,*] Barışmış uzlaşmiş müsaleha etmiş. [*Qui est en paix, réconcilié,e; favorable.*]

Barışma [*t. s.*] Barışıklık, müsaleha, [*Reconciliation.*]

Barışmak [*t. m.*] Uzlaşmak, akti sulhetmek. [*Faire la paix, se réconcilier.*]

Barıştırma [*t. s.*] Aralarını bulma müsaleha ettirme. [*Faire reconcilier.*]

Barıştırmak [*t. m.*] Uzlaştırmak, müsaleha ettirmek, aralarını bulmak. [*Reconcilier.*]

Bark [*t. s*] Ailc, hanıman (daima ev bark suretinde kullanılır.) [*Famille.*]

Barka [*c. s.*] Büyük sandal. [*Barque.*]

Barklanma | **Barklanmak** [*t. m.*] Ev, bark sahibi olma, olmak§ Evlenip ehil ve ayal edinme, edinmek. [*Se faire une maison, une famille § Se marier.*]

Baro [*g. e.*] Avukatlar sınıfı § Avukatlar cemiyeti. [*Barreau*]

Barometre [*c. s.*] Havanın tahavvülünü gösteren alet; mizanülhava. [*Baromètre.*]

Baron [*c. f.*] Bir esalet ünvanı. [*Baron.*]

Baroskop [*c. s.*] Havanın tazyikini gösterir bir alet. [*Baroscope.*]

Barsak | **Bağırsak** [*t. s.*] Karnın içindeki dar, uzun mideden veraya dolaşık mecra, ema. [*İntestins.*]

Barsama [*t.s.*] Nane nev'inden güzel kokulu bir ot. [*Plante de la famille des mille feuilles.*]

Baru [*fa. s.*] Kale duvarı, hisar burcu§ Sığınılacak yer, siper. [*Barrière; créneau; parapet.*]

Barudî [*fa. f.*] Barut rengi; koyu zeytunî. [*Couleur de poudre§Gris plomb (coulcur)*].

Barut [*t. s.*] Top tüfek, ve emsalini atmak için kulanılan madde § Çabuk kızan adam, gayet sert şey. [*Poudre.*]

Barutane | **Baruthane** | [*t. s.*] Barut yapılan yer, barut fabrikası § Barut deposu. [*Fabrique de poudre.*]

Barutluk [*t. s.*] Barut koymağa mahsus kap. [*Cartouchière.*]

Baryom [*g. s.*] Basit maddelerden biri. [*Barium.*]

Basal [*a. s.*] Soğan. [*Oignon.*]

Basamak [*t. s.*] Merdiven kademesi; ayak basacak yer. [*Degré d'un escalier.*]

Basar [*a. s.*] Görme, rüyet, göz, kalp gözü. [*vue, œil.*] **Zaafı basar** = Göz zaafı. [*Faiblesse de la vue. ameblyopie.*]

Basarî [*a. s.*] Rüyet, mensup. *Qui a raport à la vue.*]

Basan [*t, s.*] Ağırlık, kâbus, [*Cauchemar.*]

Basbayağı [*t. f.*] Adi, çok bayağı adam. [*Homme ordinaire.*]

Basetme | **Basetmek** | (*t. m.*) Dayak atmak, döğmek. (*Battre, frapper.*)

Basil [*g. s.*] Bazı hastalıkları tevlit eden mikroplar. [*Bacile.*]

Basiret [*a. s.*] Kalp gözü ile görmek. [*Perspicacité, clairvoyance.*] **Basiretli** = *Clairvayant,e prévoyant,e.*]

Basit [*a. f.*] Düz, açık, sade, arızasız. [*Plat; spacieux, se; étendu.*]

Basık [*t. f.*] Alçak tavanlı; sıkıntılı; dar § Peltek. [*Bas,se étouffant, e.*] **basıklık** = Alçaklık, yüksekliği az § Pelteklik. [*Béguiement.*]

Basılış [*t. s.*] Basılmanın hal ve tarzı. [*Manière d'étre pressé; opprimé,e imprimé.*]

Basılma | **Basılmak** | [*t. s.*] Ayakla çiğnemek § Ezilmek, sıkılmak, sıkıştırmak § Birden hücuma uğramak § Söndürme; söndürmek § Teskin olunma, olunmak § Durma, durmak § Damga vurulmak. [*Être pressé; opprimé, foulé,e § être imprimé,e; s'ipmrimer § Être attaqué,e par un assaut § Être étouffé,e.*]

Basıra [*a. s.*] Görmek kuvvet vehassası. [*Vue; sens de la vue.*]

Basırganma | **Basırganmak** | [*t. m.*] Ağırlık basarak rahatsızlanmak. [*Avoir le cauchemar.*]

Basırık [*t. s.*] Etekleri taşla bastırılmış alçak çadır. [*Tente basse.*]

Baskı [*t. s.*] Basıp sıkacak şey; mengene, cendere § Sıkı bir nezaret § Ağırlık, ve

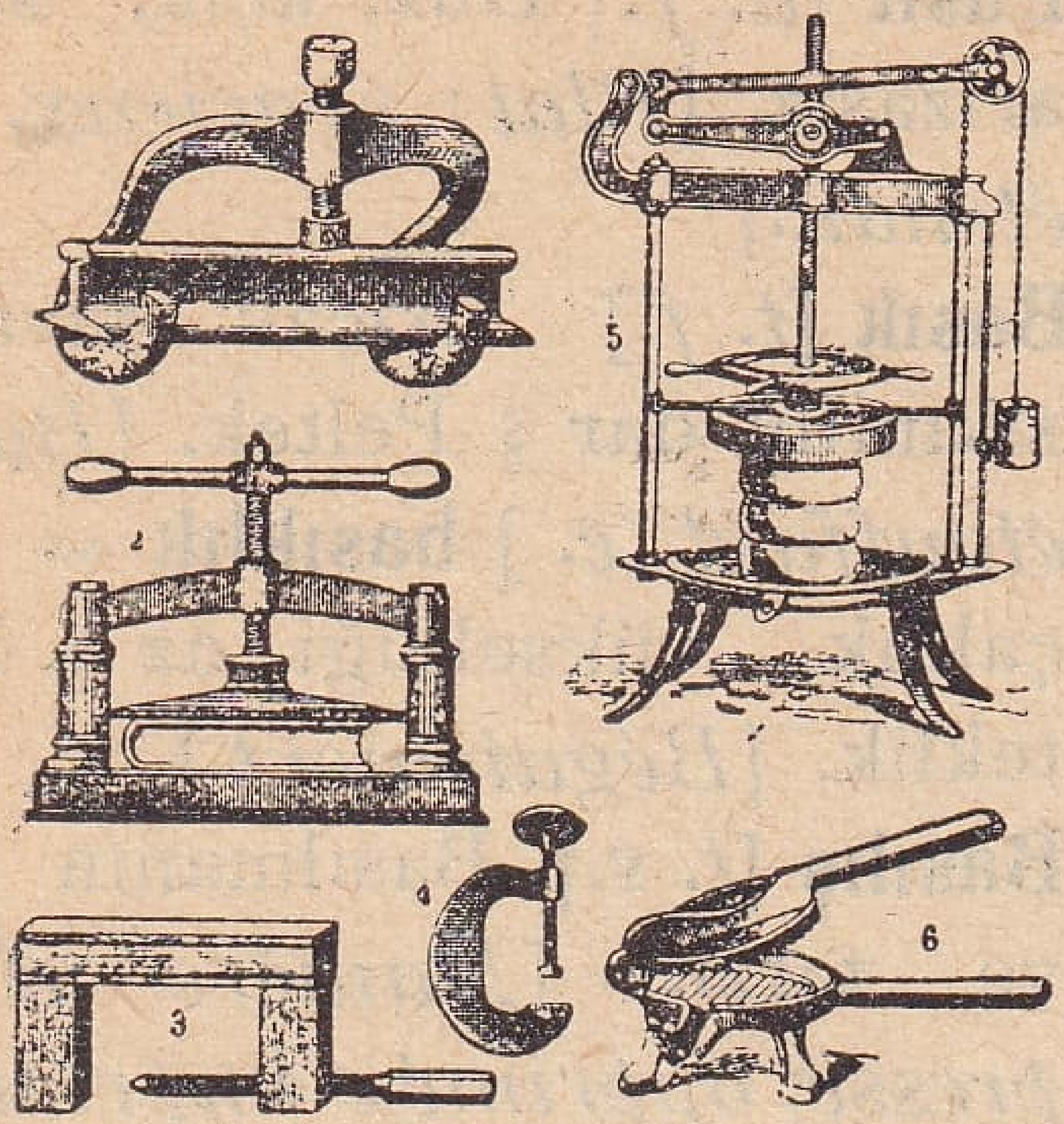

tazyik § Kalıp, damga. [*Fresse, pressoir* § *Oppression.*]

Baskıcı = Kalıp basan adam. [*Ouvrier qui imprime sur les étoffes.*]

Baskın [*t. f.*] Ağır; basıp geçen; galip; üstün § Ansızın hücum. [*Lourd, e, pesant, e* § *Assaut imprévu.*]

Baskül [*g. l.*] Yükler tartmağa mahsus oturak kantar. [*Bascule.*]

Basma [*t.s.*] Basmak fiili § Beyaz dokunup sonradan üstüne renkleri ve çiçekleri basılan maruf kumaş § Basılmış tabolunmuş. [*Action de presser* § *İndienne; imprimé.*]

Basmacı [*t. s.*] Basma yapan ve satan adam. [*Celui qui fabrique ou qui vend de l'indienne.*]

Basma | **Basmak** [*t. m.*] Ayakla çiğnemek, ağırlık verme, vermek § Tazyik etme, etmek, § Kalıp, mühür vurmak, tabetmek § Ansızın hücum eylemek § Kuluçka oturtmak § Elini üzerine koymak. [*Fresser, opprimer, fouler* § *İmprimer* § *Mettre le cachet* § *Attaquer par un assaut.*]

Baso [*g. s.*] Yalınız kalın ses çikaran çalgı aleti. [*Basse.*]

Bast [*a. s.*] Yayma, serme, açma. [*Action d'exposer, de détailler, d'étendre.*]

Bastarda [*g. s.*] Mavunadan büyük, kadırgadan küçük bir cins gemi § Geminin başındaki direk. [*Bâtiment léger.*]

Bastı [*t. s.*] Et ile pişirilen sebze [*Ragoût.*]

Bastırılma | **Bastırılmak** [*t. m.*] Baskı altına konma, konmak üzerinden tazyik olunma, olunmak § Tabettirilmek § Söndürülme, söndürülmek. [*Être pressé, opprimé* § *être étouffé, e* § *Être éteint,e.*]

Bastırma | **Bastırmak** [*t. m.*] Ezdirme, ezdirmek; çiğnetme, çiğnetmek. § Tazyik etme, etmek. § Tabettirme,

ettirmek, § Söndürmek. § Galebe etme, etmek; geçmek § Örtbas etme, etmek; saklamak. [*Presser; opprimer* § *Dépasser* § *Faire imprimer* § *Étouffer.*]

Baston [*c.s.*] Elde taşınan değnek; asa. [*Bâton, canne.*]

Basur (*t. s.*) Mayasıl, kalın barsağın iltihabından dolayı mak'attan kan ve cerahat gelmek. [*Hemorhoïdes.*]

Baş (*t. s.*) İnsan ve hayvanın kafası. bir şeyin en yüksek, en yukarı yeri § Tepe, zerve § Üç § Düğme şeklinde tepe§ Kenar § Başlangıç § Menba § Top ve kale şeklinde şey §Her şeyin ön tarafındaki ucu § Canlı hayvanın adedi, reis § Âmir, birinci§ Akıl, fikir; zekâ. (*Tête sommet* § *Boût; début; commencement; point de départ; chef.*)

Başabaş (*t. s.*) tamamı tamamına. (*Ètre quitte.*)

Başak [*t. f.*] Mezruaatta tanelerin olduğu kısım; ekin başı; sümbüle. [*Êpi.*]

Başakçı [*t. s.*] Orak zamanında dökülüp kalan başakları toplayan fakir. [*Glaneur.*]

Başaklanma | **Başaklanmak** [*t. m.*] Ekin başak bağlama, bağlamak; başak hasıl etmek. [*Être en épi.*]

Başarılma | **Başarılmak** [*t. m.*] Bir iş başa çıkarma, çıkarmak; becerilme, becerilmek; tesviye edilme, edilmek. [*Être terminé, e; accompli, e; être arrangé,e.*]

Başarma | **Başarmak** [*t. m.*] Bir işi başa çıkarma, çıkarmak; becerilme, becerilmek; bir işi, vazifeyi ikmal etme, etmek. [*Terminer, accomplir.*]

Başbuğ [*t. s.*] Gayrı muntazam asker kumandanı § İzci teşkilatında yüksek bir rütbe. [*Un des chefs des boys, commandant des soldats irréguliers.*]

Başetme | **Başetmek** [*t. m.*] Başile işaret etme, etmek § Galebe çalma, çalmak § [Hesabı] toplama, toplamak. [*Arranger, tenir tête.*]

Başıboş [*t. f.*] Bağlanmamış (hayvan) § Boş gezen; işsiz; serseri. [*Animal non attelé fainéaut, vagabond.*]

Başka [*t. f.*] Ayrı; özge, diğer; aher; gayri § Sair. [*Autre, différent.*] **Başkaca**= Ayrıca, § Münferiden § Müstekilen § mahsusen § Reesen. [*Autrement, séparément.*]

Başkalaşma } [*t. m.*] Başka **Başkalaşmak** } türlü olma, olmak. [*Devenir autre, changer radicalîment.*]

Başkâtip [*t. s. f.*] Resmî veya resmimsi bir dairede, kalemde bulunan kâtiplerin başı, âmiri. [*Premier secrétaire.*]

Başlama } [*t. m.*] Mübaşeret, **Başlamak** } iptidar, mübaşeret etmek. [*Commencement, commencer.*]

Başlangıç [*t. s.*] Iptida, mebde. Mukaddeme, dibace. [*Commencement.*]

Başlanma } [*t. m.*] Mübaşeret **Başlanmak** } edilmek, baş peyda etmek, baş bağlamak, yuvarlanmak, müdevver olmak. [*Être commencé; action d'être commencé; commencement.*]

Başlatma } [*t. m.*] Bedi mü- **Başlatmak** } başeret ettirme, ettirmek. [*Action de faire commencer; faire commencer.*]

Başlayış [*t. s.*] Başlama, iptidar, mübaşeret. [*Commencement.*]

Başlı [*t. f.*] Başı tepesi olan. Yuvarlak, müdevver. Esaslı, ehemmiyetli § İleri gelen, başa geçen. [*Qui a une tête; à tête; grand,e principal; essentiel.*]

Başlıbaşına [*t. f.*] Kendi başına, müstakillen. [*Indépendamment, à part; à lui seul.*]

Başlıca [*t. f.*] En ehemmiyetli, en esaslı, § En ziyade, en evel. [*Principalement; essentiellement.*]

Başlık [*t. s.*] Riyaset § Sergerdelik, âmirlik § Başı yağmurdan muhafaza için kullanılan örtü, kukuleta. Harpte başı muhafaza için giyilen madenî serpuş, tuğlamiğfer § Direk başı, tepelik. Atın başını ve ensesini muhafazaya mahsus kılıf. [*Coiffure de tête; capuchon; casque; têtière de cheval; autorité; chapiteau.*]

Başmak [*t. s.*] Ayakkabı, pabuç, ayak yemenisi. [*Espèce de sandale à talon fixé aux pieds avec une courroie.*]

Başmakçı [*t. s.*] Ayakkabı yapan ve satan adam, kavaf. [*Celui qui fabrique et vend des sandales; sandalier.*]

Başölie [*e. s.*] Bakalorya elde eden yüksek tahsili takip edebileceğini isbat eyleyen. [*Bachelier.*]

Başsız [*t. f.*] Başı olmıyan âmiri olmıyan, âmir tanımıyan reissiz. [*Sans tête § sans chef.*]

Başısızlık [*t.* *s.*] Başı ve reisi olmamaklık. [*Anarchie; état qui n'a ni tête ou commencement.*]

Başörtü [*t.* *s.*] Kadınların başlarını sardığı veya örttüğü ince tül. [*Voile qui sert à recouvrir la tête.*]

Başörtülü [*t.* *f.*] Başörtüsü olan. [*Femme dont la tête est recouverte d'un voile.*]

Baştanbaşa (*t.* *s.*) Bir ucundan öbür uca kadar. (*En entier d'un boût à l'autre.*)

Başvekâlet (*t.* *s.*) Başvekillik dairesi § Makamı § Başvekilin sıfat ve selâhiyeti. (*Poste de premier ministre.*)

Başvekil [*t.* *s.*] Kabine reisi, vekiller heyeti reisi. [*Premier ministre.*]

Bataet | **Betaet** [*t.* *s.*] Ağırlık, yavaşlık, ağır davranma, bati olma [*Lenteur; inertie.*]

Batak [*t.* *s.* *f.*] Batacak, mahvolacak, kurtarılması mümkün olmıyan, ümitsiz. Batıcı, suya batan, çamurluk mahal, batılan yer. Hamam havuzu. Hayvanları sokmağa mahsus göl. [*Fange; bourbier § marécage.*]

Batakane | **Batakhane** [*t.* *s.*] Devam edenleri soymağa ve mahvetmeğe mahsus kumarane ve fuhşiyat yeri. [*Maison de jeu malhonnête.*]

Batakçı [*t.* *f.*] Borcunu vermeyen. Vermemek için borç alan, işi batak olan dolandırıcı. [*Endeté, voleur, filou.*]

Batakçılık [*t.* *s.*] Dolandırıcılık, borcunu vermeyen ve vermemek üzre borç alan adamın hali. [*Vol par tromperie.*]

Baklı [*t.* *f.*] Batakları ve sulak yerleri çok olan mahal. [*Marécageux, se, bourbeux, se.*]

Bataklık [*t.* *s.*] Batak yeri, batılan mahal, çamurluk. [*Endroit marécageux; terre bourbeuse.*]

Batarya [*c.* *s.*] Altı veya dört topu havi takım § Sert muamele, şiddetli tekdir, alabanda. [*Batterie.*]

Bati [*a.* *f.*] Ağır haraketli, yavaş, seri olmayan, geç. [*Lent, e; paresseux, se.*]

Batist [*c.* *s.*] Bir nevi ince patiska ki renkli de olur. [*Batiste.*]

Batı [*t.* *s.*] Güneşin battığı taraf, garp, mağrıp, garpten esen rüzgâr. [*Couchant § Vent d'ouest.*]

Batık [*t. f.*] Batmış, çökük. [*Plongé, e; enfoncé, c.*]

Batıl [*a. f.*] Doğruya ve hakikate muhalif, sahih olmayan, boş beyhude, nafile. [*Faux, sse, vain, e.*]

Bâtın [*a. s.*] İç dahilî gizli, içyüz, dahil, sır, esrar, raz. [*Intérieur caché, e; mystérieux, se.*]

Batın [*a. s.*] Karın, şikem, soy, sülâle, nesil. [*Ventre, déscendance.*]

Bâtınen [*a. h.*] İçyüzden, dahilen, sırren. [*Intérieurement; secrètement.*]

Bâtınî [*a. f.*] Gizli, dahilî, içyüzüne ait, sır ve hakikate müteallik, zâhirî olmayan. [*Mystérieux, se, caché, e, spirituel, le.*]

Batırılma } [*t. m.*] Sokulmak,
Batırılmak } ithal olunmak. Garkedilmek. Mahiv ve yokedilmek. Münhezim ve perişan edilmek. Çok zarar ve ziyana uğratılmak. [*Être enfoncé; plongé, perdu* § *anéanti, être réduit*].

Batırma } [*t. m.*] Sokmak,
Batırmak } daldırmak, girdirmek. Garketmek, iflâs ettirmek, çok zarara sokmak, mağlup ve perişan etmek. [*Enfoncer; submerger; faire plonger* § *Perdre.*]

Batkın [*t. f.*] Batmış, çökmüş, çökük, çukur, derin. İşi harap, müflis. [*Plongé, e; enfoncé, e;* § *Embourbé, e* § *Ruiné, e.*]

Batkınlık [*t. s.*] Batıklık, çöküklük, çukurluk, derinlik, müflislik, işi bozukluk. [*Etat de celui qui a fait faillite.*]

Batma [*t. s.*] Batmak fili. [*Plongement, plonger; être ruiné, e* § *Perir; finir.*]

Batma } (*t. m.*) Bir şeyin i-
Batmak } çine sokulmak, aşağıya gitme, gitmek, dalmak, girmek § Gurup etme, etmek § Garkolmak, denizin dibine çökme, çökmek. § Mahıv ve nabut olmak, kaybolmak § Ziyana uğrama, uğramak. (*Enfoncer; périr, ruiner.*)

Batman (*a. s.*) Bir ölçü ki yerine göre iki okkadan sekiz okkaya kadar tehalüf eder. (*Poids et mesure de capacité dont l'importance varie selon les localités.*)

Battal (*a. t.*) Hükümsüz, hükümden sakıt, boş. İşlemez, muattal. Çok büyük, hantal. Bir işe müteallik hükümsüz evrak. (*Sans valeur; annulé, e; oisif, ve, grande forme.*)

Battaniye (*c. s.*) Yorgan yerine kullanılan yün örtü. (*Couverture de lit en laine.*)
Batur (*t. f.*) Bahadır, cesur, kahraman. (*Héros; brave; guerrier.*)
Bavul (*c. s.*) Seyahat çantası, yolculukta içine eşya koydukları meşin çanta. (*Valise de voyage.*)
Bayağı (*t. f.*) Adi, has olmayan, avamkâri. Aşağı, dun. Adeta, düzce. (*Ordinaire, simple.*)
Bayağılık (*t. s.*) Adilik, aşağılık, dunluk. (*Agir vulgairement; caractère vulgaire.*)
Bayat (*t. s. f.*) Eskiyip taravetini kaybeden, taze olmayan. Eski, modası geçmiş. Tatsız, lezzetsiz, soğuk. (*Rassis.*)
Bayatlama | **Bayatlamak** (*t.* m.) Bayat olmak, eskiyip tazeliği gitmek, bayağılaşmak. (*Devenir rassis.*)
Bayatlaşma | **Bayatlaşmak** (*t. m.*) Bayatlamak, (*Rendre rassis.*)
Baygın (*t. f.*) Bayılmış, kendinden geçmiş. Gevşek, mecalsız, cansız. Soluk, fersiz. Mahmur (göz). (*Evanouire, faible; sans force.*)
Baygınlık (*t. s.*) Bayılmış ve kendinden geçmiş adamın hali, gaşiy, gevşeklik, mecalsizlik. Açlıktan midenin baygın olması. Susuzluk. (*Evanouissement.*)
Bayi (*a. f.*) Satan, satıcı. (*Vendeur.*)
Bayılma | **Bayılmak** (*t. m.*) Kendini kaybetmek, kendinden geçme, geçmek § Solma. § Çok sevinmek § Çok gülmek § Yorulma § Susama, susamak. (*S'évanouir.*)
Bayıltma | **Bayıltmak** (*t. m.*) Bayılmasını mucip olmak, kendinden geçivermek. Soldurmak. (*Faire evanuoir.*)
Baykuş (*t. s.*) Viranelerde yaşayan ve geceleri fena fena bağıran, meş'um sayılan bir kuş. (*Hibou, chouette.*)
Bayır (*t. s.*) Az inişli yer, sathımail, biraz yokuş. (*Coteau, colline.*)
Bayırcın (*t. s.*) Bayır kuşu dahi denilen bir nevıkuş.

(*Une espèce d'oiseau.*)
Bayırma | **Bayırmak** (*t. m.*) Zengin olma, olmak § Vüs'at ve kudret hasıl etme, etmek. (*S'enrichir.*)
Bayrak (*t. s.*) Bandıra, alem,

rayet, elde taşınılan sancak. (*Drapeau, pavillon.*)

Bayraktar (*t. s.*) Alemdar, bayrak taşıyan asker. Bir kabile veya cemaatın başı, reisi. (*Chef de clan.*)

Bayram (*t. s.*) Dince ve milletçe mubarek sayılan gün. Şehri ayin. (*Fête.*)

Bayramlaşma | **Bayramlaşmak** (*t. m.*) Biribirine bayram tebriki etme, etmek (*Se souhaiter réciproquement la fête.*)

Bayramlık (*t. s.*) Bayrama mahsus bayram hediyesi, bahşişi (*Propre à la fête.*)

Baysungur (*t. s.*) Bir nevi yırtıcı kuş. (*Une espéce d'oiseau avaleur.*)

Baytar (*a. s.*) Hayvan hastalık ları doktoru. (*Vétérinaire.*)

Bazan, (en) (*a. f.*) Bazıkere, vakıt vakıt (*Parfois, quelquefois.*)

Baziçe (*t. s.*) Oyuncak, çocuk oyuncağı (*Jouet, jeu.*)

Bazirgân (*t. s.*) Alış veriş eden, tacir, yahudilere ağa efendi yerine verilen ünvan. (*Marchand, négociant.*)

Bazı (*a. s.*) Bir kısım, birkaç, bir takım. (*Quelque.*)

Bazlamaç (t. s.) Birçok nevi saç gözlemesi. (*Plat doux oriental feuilleté.*)

Bazu (*f a. s*) Kolun dirsekle omuz arasındaki kısmı. (*Bras; muscle brassard.*)

Be! (*t. z.*) Nazarı dikkati celp için kullanılır: be kardeş! be adam! gel be! gibi. (*Dis, donc; hé! là bas; holâ.*)

Bebe (*t. s*) Minimini, yeni doğmuş çocuk, bebek. (*Bébe.*)

Bebek (*t. s. f.*) Küçük çocuk § Çocuk oyuncağı; yapma çocuk, gelin ve saire § Çocuk meşrebinde olan adam § Çok süs ve zinete meraklı olan. (*Poupée § Mignon.*)

Bebr (*fa. s.*) Hindistan ve

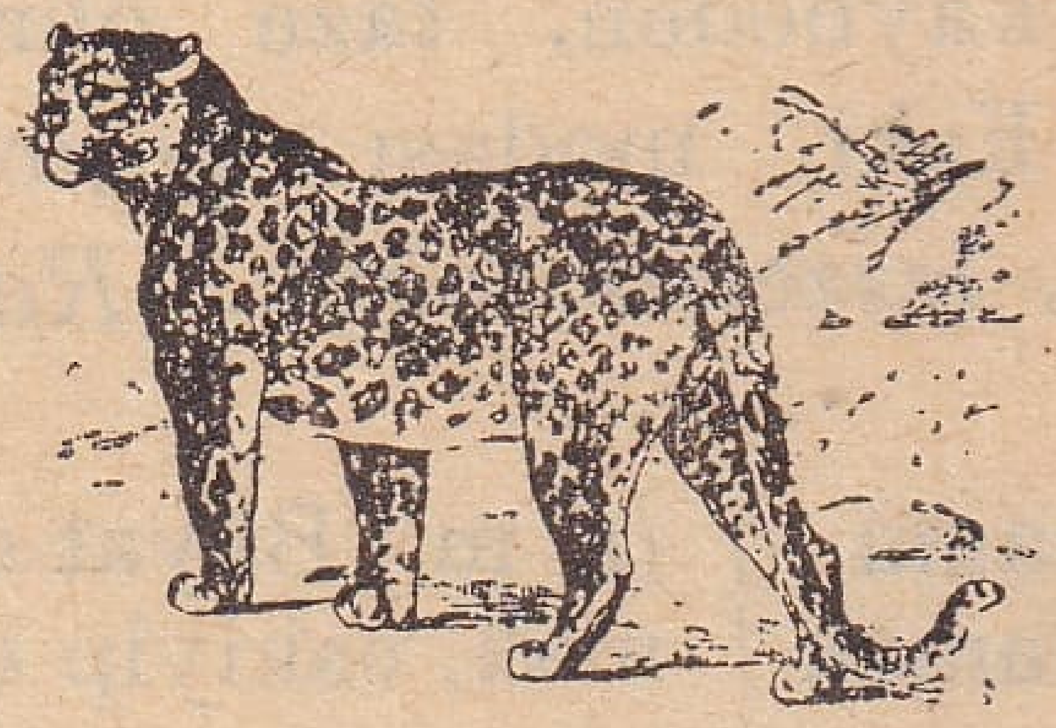

Afrikada bulunan kaplana benzer yırtıcı bir hayvan. (*Léopard.*)

Beca (*fa. f*) Yerinde, münasip § lâyık. (*Convenable.*)

Becayiş (*fa. s.*) Değiştirme § İki memurun memuriyetlerini mübadele etmeleri; biribirinin yerine nakil ve tahvilleri. (*Permutation.*)

Bece (*t. s.*) Göz kapağında çıkan sivilce, arpacık § Vücutta çıkan her türlü sivilce. (*Orgelet.*)

Becerik (*t. f.*) Kolayını bulup işini yoluna koyabilmeklik § Muvaffakiyet. (*Débrouillement; savoir-faire.*)

Becerikli (*t. f.*) Elinden iş gelen, tuttuğu işte muvaffak olan (*Adroit-e.*)

Beceriksiz (*t. f.*) Elinden iş gelmez; aciz, pısrık. (*Maladroit-e; incapable.*)

Becerilme } (*t. m.*) Hüsnü tes-
Becerilmek } viye olunma, olunmak, bir iş kolayca görülme, görülmek, muvaffakiyetle icra olunmak. (*Être fait; exécuté, e avec succès.*)

Becerme } (*t. m.*) Bir işi ko-
Becermek } laylıkla görme, görmek § Güzellikle icra etmek, işi eyi surette görme, görmek, muvaffak olmak. (*Démêler ; réussir exécuté-e avec succès.*)

Becertme } (*t. m.*) Bir işi ic-
Becertmek } ra ve tesviye ettirme ettirmek § Birinin işini bitirme, bitirmek § Katlettirmek. (*Faire accomplir ou exécuter avec succès.*)

Bedahet (*a. s.*) Zâhir, delil ve ispattan müstağni olmaklık Aşikâr § Birdenbire hazırlıksız irticalen söz söyleme. (*Evidence.*)

Bedava } (*f a. f.*) Parasız
Badihava } meccanen, beleş § Çok ucuz. (*Gratis; pour rien.*)

Bedavet (*a. s.*) Medenî olmamamaklık, bedevilik § Göçebelik. (*Nomadisme.*)

Bedayi (*a. f.*) Güzel olan § Nadide, emsalsiz yeni icat § Beğenilen şeyler. (*Nouveautés § Merveilles.*)

Bedbaht (*fa. f*) Talii fena, talisiz, kötü bahıtlı § Biçare.) (*Malheureux, se.*)

Bedbahtlık (*t. s.*) Talihsizlik, talihin fenalığı, bahtsızlık. (*Malheur, malchance.*)

Bedbin (*fa. f.*) Her şeyin kötülüğünü gören ve arayan, her şeyi fena gören adam. (*Pessimiste.*)

Bedbinlik (*t. s.*) herşeyin kusurunu görmek ve aramaklık, herşeyde fenalık görmeklik hal ve tabiatı. (*Pessimisme.*)

Beddua (*fa. s.*) Kötü dua, birinin aleyhinde edilen dua, inkisar. (*Malédiction.*)

Bedel (*a. s.*) Bir şeyin yerini tutan, tutabilen, yerine geçen §

Karşılık, bir şeyin yerine verilen kıymet § Askerlik müddetini azaltmak için verilen para. (*Equivalent*§*Prix*; *au lieu de*)

Bedelci (*t. f.*) Tayinat pusulalarını alıp satan adam. Askerlik hizmeti için bedeli naktî veren. (*Colporteur.*)

Bedelli (*t. f.*) Bedel ve karşılığı olan. Bedeli nakdî vermiş olan efrat.(*L'homme qui paie l'argent pour être libéré du service militaire.*)

Beden (*a. s.*) Gövde, vücut, cisim § Ağacın dal ve budaklarından başka olan kısmı, kütük, gövde § Kendi zatı, nefsi, şahsı. (*Corps* § *Tronc Creneaux.*)

Bedenen (*a. f.*) Bedenile, çismile, şahsan, zaten. (*En personne.*)

Bedesten (*fa. s.*) Mücevherat, esliha, kıymetli kumaşlar alış verişine mahsus örtülü çarşı. (*Bazar marché d'objets précieux.*)

Bedevî (*a. s. f.*) Çölde çadır altında göçebe halinde yaşayan, medenî olmıyan halk, cemaat, şahıs. (*Bédouin.*)

Bedeviyet (*a. s.*) Bedevîlik, göçebelik. (*Nomadisme.*)

Bedia (*a. s.*) Bak : bedayi. (*Nouveauté.*)

Bedidar (*fa. f. s.*) Görünür, meşhut, zâhir. (*Visible*; *manifeste.*)

Bedihe (*a. s.*) Düşünmeden ve ansızın söylenilen güzel söz, hazır cevaplık. (*Riposté.*)

Bedihî (*a. f.*) Zahir ve ayan olan, delil ve ispata muhtaç olmayan. (*Clair-e, manifeste.*)

Bedihiyat (*a. s.*) Delil ve ispata muhtaç olmayacak surette zâhir ve aşikâr olan şeyler. (*Manifestes et incontestables.*)

Bedir (*a. s.*) On dört gecelik ay. Mekke ile Medine arasında bir mahal ki peygamberin zamanında vuku bulan muharebeyle şöhret bulmuştur, (*Pleine lune.*)

Begonya (*c. s.*) Bir nevi çiçek. (*Begone.*)

Beğendi (*t. s.*) Beğenme. Bir nevi etli patlıcan yemeği. (*Espèce d'aubergines à la viande.*)

Beğendirme | **Beğendirmek** } (*t. m.*) Birine beğeneceği bir şeyi göstermek veya birçok şeylerin içinde birini intihap ettirme, ettirmek § Makbule geçecek bir iş yapma, yapmak. (*Faire plaire.*)

Beğenilme | (*T. m.*) Hoşa git-
Beğenilmek me, gitmek, kabul ve istihsan olunma, olunmak, makbule geçmek § Seçilmek, intihap olunmak § Tercih edilme, edilmek. (*Plaire, être agrée, approuvé-e.*)

Beğeniş (*t. s.*) Takdir, kabul istihsan § Seçme, intihap tercih. (*Approbation* § *Action de daigner.*)

Beğenme (*t. s.*) Bak: (beğeniş) (*Approbation*)

Beğenme | (*t.* m.) Eyi bul-
Beğenmek | mak, kabul, takdir etmek § Seçmek, intihap etmek. (*Trouver bien, agréable, approuver.*)

Behane (*fa. s. f.*) Vesile, sebep § Asılzız özür, sahte itizar. (*Prétexte.*)

Behemehal (*a. f.*) Herhalde, mutlaka. (*İnévitablement.*)

Beher (*fa. f.*) Her, herbiri. (*A chaque, pour chaque.*)

Behey! (*t. n.*) Hey! Ey! be! ekseriya hiddet ve infiali gösterir: behey adam! (*He! dit-donc. Holà.*)

Behime (*a.* s.) Dört ayaklı hayvan § Akılsız adam. (*İdiot.*)

Behişt (*fa. s*) Cennet. (*Paradis.*)

Behre (*fa. s.*) Pay, hisse, kısmet, nasip. (*Part; avantage* § *connaissance; capacité.*)

Beht (*fa.* s.) Şaşma; şaşkınlık § Hayret. (*Saisissement, surprise.*)

Beis (*a.* s.) Zarar, mahzur. (*Dommage, inconveniant.*)

Baka (*a. s.*) Bulunduğu halde kalma, devam, sebat, zeval bulmama. (*Durée, permanence* § *Suite.*)

Bekâr (*fa.* s. *f.*) Evlenmemiş, karısı olmıyan erkek § Taşralı olup büyük bir şehirde bir işle meşgul olan ve ailesiz yaşayan adam. (*Célibataire.*)

Bekâret (*a. s.*) Kızlık, erkek ile münasebette bulunmamış kızın hali § Bakirlik hali. (*Virginité.*)

Bekârlık (*t. s.*) Bekâr olan § Evli olmamaklık § Karısı olmıyan erkek ve kocası olmıyan kızın hali. (*Vie célibataire.*)

Bekaya (*a.* s.) Bak: bakıye § Tahsil olunmayıp ertesi seneye kalan vergi ve rüsum § Silâh altına alınmayıp sevkleri tehir olunan efrat. (*Restes; Arrières de recettes.*)

Bekçi (*t.* s. *f*) Birşeyi bekleyip muhafaza eden adam,

haris, korucu § muhafız, hami. (*Gardien sentinelles, garde-champêtre.*)

Bekleme | (*t.* m.) Korunmak, **Beklemek** | muhafaza ve sıyanet etme, etmek § Yanında durup gözetlemek § İntizar etme, etmek, muntazır olmak § Umma, ummak, memul etme, etmek. (*Attendre, prévoir*).

Beklenilme | (*t. m.*) İntizar **Beklenilmek** | olunma, olunmak, umulma, umulmak. § Memul edilmek (*Attendre, pouvoir attendre.*)

Beklenme | (*t. m.*) İntizar **Beklenmek** | olunma, intizar olunmak § Memul edilme, edilmek. (*Être attendu-e.*)

Bekleşme | [*t.m.*] Müştereken **Bekleşmek** | ve birlikte beklenme, beklemek § Ümitleşmek. [*S'attendre.*]

Bekletme | [*t.m.*] Beklemeye **Bekletmek** | sevk ve icbar etme, etmek. İntizar ettirme, ettirmek § Bekçi, gözcü koyarak muhafaza ettirme, ettirmek § Tarassut. [*Faire attendre, mettre des gardiens.*]

Bekri [*a. f.*] İçkiye müptelâ, ayyaş, sarhoş. [*Ivrogne, pochard.*]

Bektaşi [*t. s.*] Hacı Bektaşi Velinin tarikatına mensup derviş § Kayitsiz, rint meşrep. [*Derviche* § *Libre penseur.*]

Bel [*t.s.*] İnsan ve hayvan bedeninin ortası, kuşak, kolan bağlama yeri § Yüksek dağlar ve tepeler arasındaki geçit, boğaz, [*Reins* § *Versant*] **Bel-soğukluğu** = İnsanın idrar yolunda hasıl olan bir iltihap neticesi olarak devam eden irinli akıntı. [*Blenorhagie.*] **Belvermek** = Düz bir şeyin ortası çukurlanmak. [*Se courber.*] **Belini bükmek** = Berbat etmek, futura düşürmek. [*Se voûter*] **Bel kemiği** = Amudı fıkarî. [*Colonne vertebrale.*] **Belbağlamak** = Birisine emniyet etmek. [*Avoir confiance.*]

Bel [*t.s.*] Uzun saplı ve ayakla basılarak yere batırmakla toprağı kazmağa mahsus ziraat aleti. [*Bêche*]

Belâ [*a. s.*] Gam, keder, tasa § Afet § Ağır ve sıkıntılı iş § Ağırlık, sıkıntı § Müşkülât § Ceza, mücazat. [*Trouble; embarras; difficulté; fléau.*]

Belâlı = Sevdalı § Müşkül. Sıkıntılı. [*Plein d'embarras et de difficulté.*]

Beladon [*c.s.*] Büyük ve geniş yapraklı ve fena kokulu bir

ottur ki yağı tababette kulla - nılır. *[Belladone.]*

Belâgat *[a.s.]* Meramın güzel, düzgün ve san'atlı sözlerle ifadesi. *[Éloquence.]*

Belâhet *[a.s.]* Ahmaklık, bönlük, eblehlik. *[Stupidité, imbécilité.]*

Belde *[a. s.]* Kasaba, şehir, memleket. *[Ville § Région ; contrée.]*

Beledî *[a.f]* Şehir ve kasabaya mensup ve müteallik § Şehirli, kasabalı, yerli. § Mahallî § Belediye dairesine mensup ve müteallik olan. *[Appartenant à la ville; qui habite la ville; local,e § Municipal,e.]*

Belediye *[a. s.]* Bir şehir ve kasabanın intizam, temizlik, tenvir ve sair işlerine bakan idare. *[Municipalité.]*

Belek *[t. s.]* Üzerinden yol geçen tepe. *[Route sur les montagnes.]*

Beleş *[t. f.]* Ücretsiz, meccanen, bedava, caba. *[Gratis.]*

Beletmek *[t. f.]* Yutmak, emmek, massetmek. *[Avaler.]*

Beli *[a. f.]* Yutma, massetme, emme. *[Action d'avaler.]*

Beli *[t.h.]* Evet, hayhay. *[Oui, si.]*

Beliğ *[a. f.]* Belâgatle ifadei meram eden § Belâgatle ifade olunan, düzgün ve musanna kelâm. *[Éloquent,e]*

Belik *[t.s.]* Saç örgüsü. *[Natte de cheveux.]*

Belin *[t. f.]* Gözlerini açıp bakakalmış; şaşkın, mütehayyir. *[Égaré, e; ébahi, e]*

Belinleme | **Belinlemek** *[t. m.]* Gözlerini açıp şaşkın şaşkın bakmak, bakakalmak § Uykudan sıçrayarak kalkıp etrafa şaşkın şaşkın bakmak. *[Être ébahi, e.]*

Belirme | **Belirmek** *[t. m.]* Zâhir ve aşikâr olmak, meydana çıkmak § Gözler şiddet veya hayretle çok açılıp bakma, bakmak. *[Être en évidence; être manifeste § Apparaître]*

Beliriş *[t. s.]* Görünmeye başlama, meydana çıkma, zâhir ve aşikâr olma. *[Apparaître.]*

Belirsiz *[t. f.]* Belli olmıyan, farkolunmıyan § Meşkuk. *[Indistinct, e.]*

Beliyye *[t. f.]* Belâ, musibet, müşkülât § Afet. *[Trouble, embarras, difficultés.]*

Belki *[t. h.]* İhtimal, olabilir, umulur § Hatta. *[Peut - être, probablement.]*

Belleme *[t.s.]* Atın belini örtmek üzre eğerin altına konu-

lan keçe fanila § Kışın geceleri yahut terli iken atın sırtına konulan örtü. *[Couverture que l'on met sur les chevaux pour les protéger du froid.]*

Belleme | *[t. m.]* Öğrenmek,
Bellemek| zihne koymak, ezber etme, etmek § Zannetme etmek § Zehapta bulunma, bulunmak § Bel ile kazmak, *[Apprendre, retenir par cœur § Bêcher.]*

Bellenme |*[t. m.]* Öğrenilme
Bellenmek| öğrenilmek, zapt ve hıfzolunmak § Bel ile işlenmek, kazılma, kazılmak. *[Être connu appris, e; être bêché, e.]*

Bellenmiş *[t. f.]* Öğrenilmiş, zihne alınmış, hıfzedilmiş § Belle kazılmış. *[Appris, e; compris, e; bêché.]*

Belletme | *[t. m.]* Öğretmek,
Belletmek| hıfzettirmek § Bel ile işletme, kazdırma, kazdırmak. *[Enseigner, faire connaître § Faire bêcher.]*

Belli *[t.f.]* Zâhir, aşikâr, ayan, meydanda olan, bedihî § Şöyle ve böyle belli olan. *[Clair, manifeste § Principal; D'une manière, notoire § Être distingué.]*

Bellisiz *[t. f.]* Malûm olmıyan; Meçhul § Gayri muayyen § Fark- olunmaz, gayri meşhut. nabedit. *[İnconnu, effacé, ignoré.]*

Bellûtiye *[a. s.]* Meşe ağacına müşabih nebatat cinsi. *[Cupulifères.]*

Bembeyaz (*t. f.*) Çok beyaz, gayet beyaz. (*Tout à fait blanc, che.*)

Bemol (*c. s.*) Sesin yarım perde indirilmesini bildirir bir musiki tabiri. (*Bemol.*)

Ben *[t. z.]* Zamiri şahsinin müfret mütekellimi, kendim, şahsım, zatım. *[Moi, me § Je suis.]*

Ben *[t. s.]* Vücutte, hususile yüzdeki tabiî benk, hâl şamme. *[Grain de beauté.]*

Benli = Yüzünde veya vücudunda beni olan. *[Tacheté.]*

Benam *[fa. f.]* Meşhur, şöhretşuar, namlı, şanlı, *[Renommé, e illustre; célèbre.]*

Bende *[fa. s.]* Kul, esir, köle § Mensup, muhlis, tâbi. *[Serviteur.]* **Bendeğan** = Bendeler, doğrudan doğruya hükümdarın hizmetinde bulunanlar. *[Serviteurs.]*

Bender *[fa. s.]* Ticaretgâh, büyük iskele § Sahilde ticaretgâh şehir § Boğaz ve liman ağızlarında yapılan kale.

[Echelle, port, ville maritime, fortification élevée sur un défilé.]

Benderek *[t. s.]* Küçük ticaret iskelesi. *[Petit port commercial.]*

Benek *[t. s.]* Ben gibi leke, pul. *[Tache, mouche.]* **Benekli** =Beneği olan, pullu. *[Taché; mouché,e.]* **Beneksiz** = Lekesiz, pulsuz, bir renkte olan *[Sans tache; sans mouche.]*

Beni âdem *[t. s.]* Adam oğlu, insanlar, beşer. *[Homme.]*

Benim *[t. z.]* Ben zamirinin muzafın ileyhi: benim malım. Temlik ve mensubiyet beyan eder: benim kızım. *[Mon.]*

Benimki *[t. z.]* Mülkiyet beyan eden zamirin müfredi mütekellimidir. *[Le mien, la mienne.]*

Benimsemek *[t. f.]* Kendine mal etmek, benimdir iddiasında bulunmak. *[S'approprier.]*

Beniz *[t. s.]* Çehre, yüz, yüzün rengi. *[Visage, couleur du visage.]*

Benk Bak:ben. *Voir : ben.*

Benlik *[t. s.]* Kendine çok ehemmiyet vermeklik, enaniyet § Gurur, kibir. *[Égoïsme, arrogance.]*

Bent *[fa. s.]* Bağlama, rapt. § Kendi hükmü altına alma, ayrılamayacak, her hususta tâbi olacak surette celbetme § Rabıta; kayit § Mafsal § Kanun ve kavait kitaplarında rakamlı veya rakamsız fıkra, madde § Suyu biriktirmek için yapılan set § Gazete ve emsaline dercolunan makale, bahis. § Bir manzumenin her kısmı nihayetinde tekrar olunan veya hemkafiye olarak irat olunan beyit. *[Lien, digue, barage § Article d'une loi. Article.]*

Bendetmek *[t. f.]* Raptetmek, bağlamak, emri altına almak. *[Lier, attacher. attirer.]*

Benzeme } **Benzemek** } *[t. m.]* Bir şeye müşabih ve mümasil olma, olmak. *[Ressemblance, ressembler; être pareil, le.]*

Benzetilme } **Benzetilmek** } *[t. m.]* Uydurulmak, teşbih edilme, edilmek, taklit edilme, edilmek § Yanlışlıkla başka zannolunmak § Öldürülmek. *[Être assimilé, être imité, être pris pour.]*

Benzetme } **Benzetmek** } *[t. m.]* Bir şeyi diğer bir şeye müşabih etme, etmek, teşbih ve temsil etmek § Taklit ve tanzir etme, etmek; aynini yapmak § Yanılıp birini başkası

zannetme, zannetmek. *[Avoir de la ressemblance; faire ressembler, imiter, rendre pareil, le.]*

Benzeyiş *[t.s.]* Bak: Benzeme *[Voir: Benzeme]*.

Benzin *[c. s.]* Maden kömürü katranından çıkan uçucu ve parlayıcı bir mayi. *[Benzine.]*

Ber *[fa. r.]* Üzere. Bermutat: alışılmış olduğu üzere. *[Comme d'habitude.]* Bervechibalâ: yukarda yazıldığı üzere *[Comme ci-haut.]* Berduş: omuzunda. Hane berduş: evi omuzunda, göçebe. *[Nommade.]*

Beraat *[a.s.]* Fazilet, meziyet, kemal. Beraati istihlâl: mukaddemede metne dair ima, eyi ve güzel bir delil. Türkiyede cumhuriyet ilânı türklerin mes'ut yaşayacağına beraatı istihlâldır. *[Prééminence, perfection, prolégomenes. Pronostic de succès.]*

Beraber *[t. s.]* Birlikte bulunan § Müsavi, müşabih § Mutabık § Bir hizada, bir seviyede olan § Refakat; maiyyet, birlikte. *[Ensemble § Égal, e; en commun.]*

Beraet *[A. s.]* Beri ve vareste olma, § Bir davanın neticesinde pak ve ilişiksiz çıkma. *[Acquittement, acquit à caution.]*

Berahin *[a. s.]* Deliller, bürhanlar, höccetler. *[Preuves.]*

Berakis *[f. a.]* Aksine, tersine, hilâfına. *[Invers.]*

Berat *[a. s.]* Nişan, rütbe, imtiyaz verildiğine veya tekâlifi emiriyeden istisna olduğuna dair verilen ferman, vesika. *[Brevet concernant un grade; certificat.]*

Berbat *[fa. f.]* Pis, mülevves, mundar § Kötü, fena § Perişan § Harap, viran. *[Sale, dispersé § Mauvais, en désordre, abattu, détruit, ruiné, perdu.]*

Berber *[t. s.]* Sakalı traş ve saçı kesip tanzim eden san'atkâr § Şimalî Afrikada büyük bir kavim. *[Barbier; perruquier § Berbère.]* **Berberî** = Berber kavmına mensup. *[Barbarin.]*

Berdevam *[fa. f.]* Devam üzre olan, süren § Daim, baki. *[Durable. Continuel, le.]*

Berdiacuz *[a. s.]* Kocakarı soğuğu. *[Froid de derniers jours du mois de Mars.]*

Bere *[t. s.]* Vurma, incitme, düşme gibi bir şey neticesi olarak bedenin bir tarafında hasıl olan çürük § Pek hafif

yara. *[Contusion ecchymose; meurtrissure.]*

Bereket *[a. s.]* Nimet § Bolluk § Feyz § Mahsul çokluğu. Mübareklik, meymenet, saadet § Azı çok yerine geçirecek surette takdiri ilâhiye mazhariyet. *[Grâce celeste, abondance.]*

Bereleme } *[t. m.]*
Berelemek }
Berelenme } *[t. m.]* Vurul-
Berelenmek } maktan çürümek, bere ve çürük peyda etmek § Birşey dokunmaktan bir tarafı zedelenme, zedelenmek. *[Contusionner, être contusionné,e; être meurtri,e.]*

Bergamot *[c. s.]* Portakal cinsinden güzel kokulu bir meyva. *[Bergamot.]*

Bergüzar Yadigâr olarak birine verilen şey. *[Souvenir, présent.]*

Berhane *[fa. s.]* Büyük ve intizamsız ev, hane. *[Grande résidence mal construite.]*

Berhava *[f. t.]* Havaya gitmiş, gayıp olmuş, uçurulmuş. *[Relevé dans l'air. Envolé, e anéanti,e.]*

Berhudar } *[fa. f.]* Sây ve
Berhurdar } himmetinin semeresini elde eden § Bir hayır işin mükâfatına nail olan: berhurdar ol evladım. *[Récompensé,e.]*

Beri *[t. z.]* Burada, bu tarafta, daha yakında, daha yakın § Yakında bulunan bu cihette olan, karip. *[Plus près; de ce côté-ci.]*

Beri *[a. f.]* Kurtulmuş, salim § ari, azade § Pak, münezzeh § Kabahatsız, kusursuz. *[Exempt, libre acquitté,e.]*

Beriki *[t. z.]* Yakındaki, bu taraftaki § İki veya birçok şeylerin en yakını olan. *[Celui-ci. Le plus proche; l'autre.]*

Berk *[a. s.]* Şimşek. Barika. *[Eclair.]*

Berkarar *[fa. f.]* Kararlı, yerli, devamlı. *[Stable, constant.]*

Berrak *[a. f.]* Pek parlak, bulanık olmıyan § Durulmuş; saf § Bulutsuz, açık (hava). *[Clair; limpide.]* **Berraklık** = Parlak ve saf oluş, parlaklık. *[Limpidité.]*

Berrî *[a. f.]* Karaya mensup ve müteallik olan. (Bahrî) mukabili: berrî ve bahrî asker. [Terkipte yerine göre «berriye» olarak kullanılır:

«kuvayı berriye»] *[Terrestre.]*
Berriye *[a. s.]* Kara askeri. sahra, çöl. *[Armée de terre. Désert.]*
Bertaraf *[fa. sf.]* Ortadan çıkmış, mündefi; zail olmuş, şöyle dursun. *[Mis,e de côté; écarté,e.]*
Berzah *[fa. s.]* İki şey arasındaki fasıla ve hattı fasıl § İki karayı birbirine bağlayan ve iki denizi biribirinden ayıran dar bir dil § Azaplı yer, cehennem, fena mahal. *[İsthme § Précipice.]*
Besa *[t. s.[* Arnavut aht ve pimanı, hasımlar arasında yapılan mütareke. *[Trève entre deux individus.]*
Besalet *[a. s.]* Yiğitlik, cesaret. *[Courage, bravoure.]*
Besbelli *[t. f.]* Pek belli, çok malûm; son derecede aşikâr. *[Très évident.]*
Besi *[t. s.]* Hayvan semirtecek yer. Birşeye istenilen vaziyeti vermek için altına, üstüne, etrafına konulan şeyler. *[Lieu ou l'on engraisse les animaux.]* **Besili** Semirtilmiş, tavlatılmış, semiz hayvan ve saire. *[Nourri.e; engraissé,e.]*
Besleme *[t. s.]* Yedirip içirme, yetiştirme suretile yetiştirilen ve kimsesi olmayan hızmetçi kız § Evlatlık. Alt ve etrafı doldurulmuş şey. *[Servante]*.
Besleme } **Beslemek** } *[t. m.]* Yiyip içeceğini tedarik etmek § Yedirip içirme, içirmek § Semirtmek, tavlandırma, tavlandırmak, yetiştirme, yetiştirmek, doldurup kabartmak, bir şeyin etrafındaki boş yerleri doldurmak. Kalınlaştırma, kalınlaştırmak. *[Nourrir, entretenir § Engraisser, élever; supporter]*.
Beslenme } **Beslenmek** } *[t. m.]* Yemek içmek, taayyüş ve tagaddi etmek § Semirmek tavlanma, tavlanmak. Kabarmak; şişmek, kalınlaşma, kalınlaşmak. *[Être renforcé, engraisser]*.
Besletme } **Besletmek** } *[t. m.]* İaşe ve infak ettirme, ettirmek. Yiyip içmesini temin ettirme, ettirmek. *[Faire nourrir]*.
Besli: Besiliye bak. *[Voir: Besili.]*
Besmele *[a. h.]* (Bismillâh) cümlesi, (Allahın ismile bu işe başlarım) manasınadır. *[Enonciation de la formule (au nom de Dieu)]*.

Beste *[fa. s.]* Bağlanmış bağlı, merbut. *[i]* Bir marş, şarkı ve operanın nağme ve ahengi. *[Lié, e; fermé, e § La musique d'un opera. etc.]* **Besteli** = Makam ve nağmesi olan nazım. *[Composé].*

Bestekâr *[fa. f.]* Manzumelere nağme ve ahenk uyduran musikişinas; musıki artisti. *[Compositeur (de musique)].*

Besteleme } **Bestelemek** } *[t. m.]* Bir manzumeye makam ve ahenk uydurma, uydurmak. *[Composer].*

Beş *[t. f.]* Dört ile altı aragındaki sayı [5]. *[Cinq].* **Beşer** = Her birine veya her defasında beş. *[à cinq].* **Beştebir** = Beş kısımde bir kısım [1/5] *[Un cinquième].*

Beşaret *[a. s.]* Müjde, iyi bir haber verme § Güzellik, cemal § Yeni çıkma; garip şey. *[Bonne nouvelle § Calamite, inovation malencontreuse.]*

Beşaşet *[a. s.]* Güler yüzlülük; zevkli görünüş. *[Gaieté; visage gai et riant],*

Beşbıyık *[t. s.]* Muşmula. *[Nefle.]*

Beşer *[a. s.]* Adam, insan, merdüm. *[Homme.]* **Beşeriyet** = Beşerlik, insanlık. *[Humanité, nature humaine.]*

Beşere *[a. s.]* Derinin dış tabakası. *[Épiderme.]*

Beşik *[t. s.]* Küçük çocukları içine yatırıp salladıkları tahtadan şey: meht, gehvare. *[Berceau.]*

Beşinci *[t. s.]* Dördüncüden sonra gelen, hâmis. Pencüm. *[Cenquième.]*

Beşir *[a. f.]* Müjdeci, iyi haber getiren § İstikbal hakkında sevinçli haberler tebliğ eden. *[Mesager de bonnes nouvelles.]*

Beşleme } **Beşlemek** } *[t. m.]* Beş kat etme, etmek. *[Multiplier par cinq].*

Besli *[t. f.]* Beş adedini havi olan § İsgambil kâğıtlarının beş beneklisi. *[Composé de cinq ou qui contient cinq, le cinq au jeu de cartes.]*

Beşlik [*t. s.*] Beş kuruş ve saire kıymetinde olan § Beş arşın ve saire boyunda olan § Beş parçadan mürekkep § Beş kuruşluk veya beş paralık sikke. *[Qui vaut cinq § Monnaie de cinq piastres.]*

Beşparmak *[t. s.]* Çayır dikeni. *[Quinte feuille.]*

Beşpençe *[t. s.]* Bir deniz böceği· *[Étoile de mer.]*
Beşüş *[a. f.]* Güler yüzlü; sevinçli, *[Gai,e, joyeux, se.]*
Bet *[t. s.]* Çehrenin rengi, beniz. *[Teint, couleur du visage.]*
Bet *[fa. f.]* Kötü fena § Çirkin, nahoş § Soğuk § Kötülük, fenalık § Şer : betnam, betencam, betmuamele. *[Mal; ce qui est mauvais, laid,e; informe.]*
Beter *[fa. f.]* Daha fena, daha kötü § Daha fena hal: Allah beterinden saklasın! *[Pire, pis, plus mauvais.]*
Beton *[c. s.]* Çimento, kum ve küçük taşlardan yapılan kaldırım veya duvar. *[Béton.]*
Betonarme *[c. s.]* Betonu madenî çubuklarla yapılan bir çerceveye yerleştirip sıkıştırarak yapılan duvar ve saire *[Béton armé.]*
Betul *[a. f.]* Erkekle münasebeti olmıyan kadın § Hazreti Meryem ve Fatma.] *[Vierge vouée au culte de Dieu Sainte Vierge et Fatma.]*
Bevil *[a. s.]* İşeme, sidik, çiş, idrar. *[Urine.]*
Bevvap *[a. s.]* Kapıcı; büyük bir binayı veya mektebi bekleyip içindekilere hizmet eden. *[Concierge.]*
Bey *[t. f.]* Büyük, zengin, ileri gelen adam § Baş, reis, Hâkim § Vali, âmir, zabit, kumandan § Paşadan küçük ve Ağadan büyük ve isme ilhak olunur bir ünvan § Aşıkkemiğinin dört yüzünden biri § Oyun kâğındında birli. *[Seigneur, chef § Prince § Monsieur § Osselet, cheville § L'as du jeu de cartes.]*
Beyzade = Beyoğlu, babası reis ve amir olan § Soylu, asil, necip. *[Aristocrate.]* **Beyzadelik** = Esalet, necabet, kişizadelik § Müsriflik, hoppalık. *[Aristocratie.]*
Beyaban *[a. s.]* Çöl, sahra, badiye. *[Désert.]*
Beyan *[a. s.]* Anlatına, açık söyleme, ifade, ifham § Delil iradile ispat etmek. Belâgat aksamından bir kısım. *[Exposé, explication déclarée. Partie de la rhétorique.]*
Beyarı *[t. r.]* Kovanda kumanda eden dişi arı. *[Reine des abeilles.]*
Bey'at *[a. s.]* Birinin hakimiyetini tasdik ve tabiyetini kabul etmek. (Biat) diye telâffuz olunur.

Beyatî *[fa, s.]* Musikıde bir makam. *[Un ton de musique orientale.]*

Beyaz *[a. f.]* Ak, sefit § Müsvedde. *[Blanc, he § Copie.]*

Beyazımsı | **Beyazımtırak** *[t. f.]* Az ak; beyaz gibi görünen. *[Blanchâtre.]*

Beyazlanma | **Beyazlanmak** *[t. m.]* Ak, beyaz olma, olmak. *[Avoir blanchi, devenir blanc.]*

Beyazlatma | **Beyazlatmak** /Ak ve beyaz ettirme, ettirmek ağartma, ağartmak. *[Blanchir.]*

Beyazlık *[t.s.]* Aklık. *[Blancheur.]*

Beydak *[t. s.]* Satranç oyununda piyade taşı. *[Pion aux jeux d'échecs.]*

Beyetmek *[t. m.]* Satmak furuht etmek. *[Vendre.]*

Beygir *[t. s]* Aslı farisi olup yük taşiyan hayvan manasınadır: (Bargir) at, esp, feres. Binek, yük, araba, bostan değirmen beygiri § Cins olmayan, adi at. *[Cheval.]* **Beygirci, beygir sürücüsü** = Binek veya yük beygiri besleyüp kiraya veren, beygirini kira ile işleten adam. *[Loueur de chevaux.]*

Beyhude *[fa. f.]* Nafile, boş, faidesiz § Nafile iş. *[En vain.]*

Beyin *[a. ts.]* İnsan ve hayvan başı içindeki beyaz maddeki sinirlerin merkezi olduğundan his ve şuurun mahallidir, mağz § Akıl, şuur, zekâ, *[Cerveau§Intelligence.]*

Beyinsiz = Beyni, yani akıl ve zekâsı olmayan, ahmak, salak. *[Sans cerveau, pauvre d'esprit.]* **Beyinsizlik** = Akılsızlık, hamakat. *[Sottise, stupidité.]* **Beyin tavası** Beyin suda haşlandıktan ve unlu yumurtaya batırıldıktan sonra yağda kızartılarak yapılan bir nevi yemek. *[Friture de cervelles.]*

Beyin *[a. s.]* Ara; aralık, meyan: beyinleri açıldı - söz beynimizde kalsın !- beynel avam. *[Entre, parmi.]*

Mabeyin = Arada olan şey: bu iş mabeyinimizde oldu. *[Entre.]*

Beylik *[t. s.]* Hükümete ait, olan. Mirî.Bir beyin idaresinde bulunan memleket. *[Qui appartient à l'état.]* **Beylikçi:** Vaktile divanı hümayun kaleminin reisi. *[Titre du chef du bureau qui délirait les brevets impériaux sous l'ancien régime.]*

Beynamaz *[t. f.]* Bak: binemaz. *[Voir: binemaz.]*

Beynehüma [*a. h.*] ikisi arasında: bu iş beynehümadadır. [*Entre les deux, entre eux.*]
Beynelmilel [*t. tr.*] Maddî, manevî bir veya mütaaddit mukaveleler, taamüller neticesi olarak bütün veya bir çok milletler arasında kabul olunan usul, kaide, tarz, üslûp; âdet. [*International.*]
Beynunet [*a. f.*] Fark, ihtilâf muhalefet § Zıddiyet: beynuneti efkâr. [*Intervalle, différence, divergence.*]
Beyt [*a. s.*] Ev, hane, mesken. [*Maison, demeure, domicile*] **Beytutet** = Bir yerde geceyi geçirme, gece yatma. [*Passer la nuit dans un endroit.*]
Beyt [*a. s.*] İki mısradan ibaret şiir kısmı [*Distique.*]
Beyyine [*a. s.*] Aşikâr, delil, şehadet [*Preuve.*]
Beyza [*a. s.*] Çok beyaz, en beyaz. [*Très blanc.*]
Beyze [*a. s.*] Yumurta. [*œuf.*]
Beyzi [*a. f.*] Yumurta şeklinde olan, tulânî, müdevver. [*Ovale.*]
Bez [*t. s.*] Çamaşır, çarşaf ve emsali yapmağa mahsus pamuk veya ketenden beyaz veya renkli dokuma. Kirpas. [*Étoffe.*]
Bez [*t. s.*] Boyunda, koltukaltı ve kasık gibi yerlerde oynak taneler, gudde. [*Glande.*]
Bezek [*t. s.*] Süs, ziynet. [*Ornement.*]
Bezekçi [*t. s.*] Gelinleri süsleleyip giydiren kadın. [*Habilleuse de nouvelle mariée.*]
Bezelye [*t.s.*] Nohut cinsinden maruf sebze. [*Petit-poids.*]
Bezen [*t. s.*] Süs, ziynet § Sania § Külfet § Gayri tabiî hâl. [*Ornement paré, avec art.*]
Bezenme / **Bezenmek** } [*t. m.*] Süslenmek, tezeyyün etmek. [*S'orner, se parer.*]
Bezgin [*t. f.*] Bezmiş usanmış bıkmış, meyus. [*Ennuyé, e; dégouté,e.*]
Bezik [*c. s.*] Bir nevi kâğıt oyunu. [*Bezique (jeu de cartes.)*]
Bezir [*t. s.*] Keten tohumundan çıkarılan ve boyacılıkta kullanılan yağ. [*Séminule.*]
Bezir yağı [*t. s.*] Keten tohumu yağı. [*Huile de lin.*]
Bezl [*a. m.*] Hüsnü riza ile verme, esirgemeden bol bol sarfetme, esirgememe. [*Prodigalité, consommation; dépense.*]
Bezletme / **Bezletmek** } [*t. m.*] Bol, bol, gönül rizası ile

sarfetme, etmek. *[Prodiguer, consommer, dépenser.]*
Bezm *[fa. s.]* İşret meclisi, söhbet meclisi. *[Réunion. assemblée § Réunion pour fêter la dive bouteille.]*
Bezme } *[t. m.]* Bıkmak, u-
Bezmek } sanmak, fütur getirmek, bizar ve müteneffir olmak, *[S'ennuyer.]*
Bezzaz *[a. s.]* Bez ve sair mensucat satan tacir. *[Marchand d'étoffe, de toile.]*
Bi *[fa. h.]* Farisî nefi ve selp edatıdır. Türkçedeki (siz) mukabilidir. *[Sans.]* **Bi-behre** = Nasipsiz mahrum.*[Inhabile]* **Biçare**=**Bı-çare** Çaresi kalmamış, zavallı, dertli § Miskin. *[infortuné.]*
Biz *[t. s.]* Kunduracı ve sa-

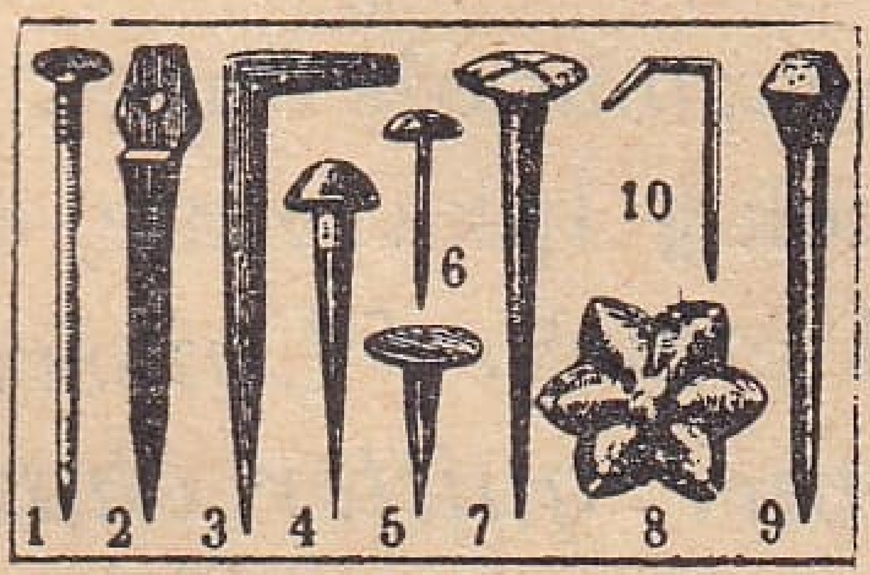

raçların iğneyi geçirdikleri yeri delmeğe mahsus tahta saplı demirden alet § Pek sivri şey. *[Alêne.]*
Bizar *[fa. f.]* Bıkmış, usanmış § Fütur getirmiş olan. *[Ennuyé, e; dégoûté,e.]*
Bizim *[t. zi.]* (Biz) zamirinin müzafün ileyhi: söyleyen ile rüfekasına ait olan. *[Notre.]*
Bizimki *[t. z.]* Bize müteallik, bizim malımız bulunan. *[Le nôtre.]*
Bizmut *[c. s.]* İshali dafi beyazımtrak bir toz. *[Bismuth.]*
Bıcirgan *[t. s.]* Demir delikleri cila etmeye mahsus demirci aleti. *[Instrument servant à polir les trous fait, au fer.]*
Bıçak *[t. s.]* Ekmek ve saire kesmeğe mahsus alet. *[Couteau.]*
Bıçakcı = Bıçak yapan adam *[Coutelier.]* **Bıçaklı** = Bıçağı olan, üzerinde bıçak taşıyan, *[Celui qui porte le couteau.]*
Bıçaklama } *[t. m.]* Bıçakla
Bıçaklamak } vurma, vurmak, yaralama, yaralamak § Kesme, kesmek. *[Couper, blesser se servant du couteau.]*
Bıçılgan *[t. s.]* Atın ayağında çıkan ve eyileşmeyen bir yara, böyle bir yarası olan (at). *[crevasse]*
Bıçkı *[t. s.]* Testerenin büyüğü, tahta kesen maruf dişli alet. *[Scie, serpette.]* **Bıçkıcı** = Bıçkı ile tahta yaran adam. *[Scieur.]*
Bıçkın *[t. f.]* Çapkın makule-

si, ipsiz, § Sataşan adam. *[Gamin.]*

Bıkılma | **Bıkılmak** *[t. m.]* Uslanma, uslanmak. *[Etre un objet de fatigue, d'ennuie de dégoût.]*

Bıkıntı *[t. s.]* Usanç, bezme, nefret. *[Ennuie, dégoût.]*

Bıkkın *[t. f.]* Usanmış; bezmiş, nefret etmiş. *[Ennuyé,e; lassé,e dégoûté,e.]*

Bıkkınlık *[t. s.]* Usanma;bezme; nefret; bıkma. *[Ennuie, dégoût.]*

Bıktırma | **Bıktırmak** *[t. m.]* Usandırma, usandırmak, bezdirme, bezdirmek. *[Lasser, ennuyer, dégoûter.]*

Bıldır *[t. s.]* Geçen sene, bir sene evvel. *[L'année passée.]*

Bıldırcın *[t. s.]* Son baharlarda avlanılan eti lezzetli bir kuş. *[Caille.]*

Bıngıldak *[t. s.]* Yeni doğmuş çocuğun kafasının yumuşak olan üst tarafı ki tepesi ile alnı arasındadır. *[Fontanelles du crâne.]*

Bıngıldama | **Bıngıldamak** *[t. m.]* Hafif surette oynayup titreme, titremek. *[Se mouvoir légèrement.]*

Bınsır *[a. s.]* Orta parmak ile serçe parmağı arasındaki parmak. Atsız parmak, yüzük parmağı. *[Annulaire.]*

Bıraktırma | **Bıraktırmak** *[t. m.]* Terkettirme, ettirmek, § Boşattırma, boşattırmak. *[Faire laisser, faire remettre§Faire répudier, divorcer.]*

Bırakılma | **Bırakılmak** *[t. m.]* Terk olunma, olunmak. *[Être laissé,e; abandonné,e.]*

Bırakıntı *[t. s.]* Terkolunan şey, bir tarafa atılıp işe yaramayan şeyler § Denizin sahile attığı kum, taş ve saire § Limanın önüne muhafaza için atılan taşlar. *[Abandonné,e; chassé,e.]*

Bırakma | **Bırakmak** *[t. m.]* Elden atma, atmak; elden çıkarmak § Terketme, vaz geçme, vazgeçmek, § Emanet etme, etmek; müsade etmek, karşı gelmemek § İpka etme, etmek § İhmal etmek. *[Laisser, abandonner, quitter, chasser.]*

Bırasya *[c. s.]* Yelken serenlerini çevirmek için iki uçlarına bağlı ip. *[Brassia.]*

Bıtır *[t. f.]* Arsız, kadir bilmez. *[Dévergondé,e.]*

Bıyık *[t. s.]* Erkek insanın üst dudağı üzerinde biten kıllar. *[Moustache.]*

Biaman (*t. f.*) Aman vermez, merhametsiz zalim. *[Impito - yable cruel,le.]*

Biamanlık (*fa. s.*) Aman ve zaman vermezlik, merhametsizlik, zalimlik. *[Être impitayable, cruauté.]*

Biat (*a. s.*) Birinin hakimiyetini tasdik etmek, ona tabiyet ve sadakat arzetmek. *[Hommage de servitude, de sujéstion. Acceptér la domination de quelqu'un.]*

Bibehre(*fa. f*) Behresi, nasıbi olmıyan, mazisiz, mahrum. Kabiliyet ve mehareti olmıyan. *[Sans connaissence, sans capacité, inhabil,le.]*

Biber (*t. s.*) Hindistanda yetişen yakıcı bir habbe ki tozu yemeğe konur ve kara biber dahi denilir § Sebze halinde yeşili buralarda yetişir, turşu ve dolması olur, kırmızısına Arnavut biberi dahi denir. *[Poivre; piment.]*

Biberiye (*t. s.*) İklili cebel denilen bir cins nebat. *[Romarin.]*

Biblo (*c. s.*) Sus için öteye beriye konulan şeyler§Faidesiz ve değersiz şey. *[Bibelot.]*

Biçare(*t. f.*) Çaresi kalmamış, zavallı, miskin. *[Pauvre, infortuné,e.]*

Biçarelik (*fa. s.*) Çaresizlik, fakirlik, miskinlik.*[İnfortune, pauvrete.]*

Biçilme } (*t. m.*) Bıçkı ile
Biçilmek } şakkedilmek, yarılmak§ Kesilmek (elbise)§ Hasat edilmek, orakla kesilmek. *[Être taillé,e § Être coupé.e être moissonné.e.]*

Biçilmiş (*t. f.*) Yarılmış§Kesilmiş (elbise) § Hasat edilmiş. *[Taillé,e, coupé,e § Moissonné,e.]*

Biçim (*t. s.*) Biçmek, tarz ve sureti § Elbisenin şekli§ Üslup, tarz § Endam, aza tenasübü § Orak vaktı, hasat zamanı. *[Coupe, taille § Manière, guise.]*

Biçimli (*t. f.*) Endamı güzel, yakışıklı, mütenasip. *[Bien fait,e, de bonne façon.]*

Biçimsiz (*t. f.*) Şekli endamı çirkin, yakışıksız.*[Mal fait,e.]*

Biçki (*t.s.*)Biçmek fili.*[Taille]*

Biçme } (*t. m.*) Kesmek, kat'-
Biçmek } etmek § Bölmek,yar-

mak § Ölcüp kesmek (esvap)§ Oraklamak, hasat etmek, (ekin ve saire). *[Couper, tailler § Faucher, moissonner.]*

Biçtirme | **Biçtirmek** (*t. m.*) Kestirmek, şakkettirmek§Ölçü aldırıp yaptırmak [esvap]. *[Faire tailler, faire couper, faire moissonner.]*

Bidaa | **Bidaet** (*a. s.*)Sermaye § Malûmat, tahsil olunmuş ilim. *[Capital commercial, possesion, connaisances aquises.]*

Bidar(*fa.f.*) Uyanık.*[Eveillé]*

Bid'at (*a. s.*) Hadis olan şey§ Dine müteallik olup neşrinden sonra hadis olan şey. *[Innovation § Hérésie.]*

Bidayet (*a. s.*) Başlama § Evel. iptida,ön. *[Commencement.]*

Bidon (*c. s.*) Gaz ve bunlara benzer şeylerin kabı,tenekesi§ Asker matrası. *[Bidon.]*

Biedep(*fa. f.*)Edepsiz,terbiyesiz. *[Impudique.]*

Biftek (*c. s.*) Sığır külbastısı. *[Bifteck.]*

Bigâne (*fa. t.*) Bildik olmiyan, yabancı. *[Etranger,èr; insouciant,e.]*

Bihaber (*a. s.*) Haber ve malûmatı olmiyan , vukufsuz . *[Îgnorant,e.]*

Bihakkın (*a.h.*) Hakkile, tamamile, lâyıkı veçhile. *[Justement, parfaitement.]*

Bihuş (*fa. f.*) Şaşkın, sersem, aklını kayp etmiş. *[Étourdi,e, insensible.]*

Bikarbonat (*c. s.*) Hamızı karbon emlahi. *[Bicarbonate.]*

Bikes (*fa. f.*) Hamisiz, kimsesiz, yetim, dul. *[Sans soutien orphelin,e.]*

Bikeslik (*c. s.*) Hamisizlik, kim sesizlik. *[Orphelinage, état d'abandon.]*

Bikir (*a. f.*) Erkek görmemiş, bozulmamış [kız], kız oğlan kız. *[Vierge.]*

Bilâhare (*a. h.*) Sonra, badehu akıbet, nihayet. *[Après.]*

Bilâkis (*a. h.*) Zıddı olarak, âksine. *[Au contraire.]*

Bilardo (*c. s.*) Müstatil şekilde üstü kenarlı, çuha döşeli bir masa ki üzerinde bulunan fil dişi toplarına steka denilen değneklerle vurularak oynanır. *[Billard.]*

Bilât (*a. s.*) Yerler, memleketler § Kasabalar, şehirler.

Bilbedahe (*a. s.*) Bedahet suretile, düşünülmeden, birdenbire.*[Improvisation, tous d'un coup.]*

Bilcümle (*a. s.*) Hep, bütün, cümlesi. *[Tout,e.]*

Bildik (*t. f.*) Bilinen, yabancı olmıyan, maruf § Malûm. Bilinen şey.*[Connu,e; connaissance.]*

Bildirilme / **Bildirilmek** } (*t. m.*) Anladılmak, ış'ar olunmak, ilâm ve ifham edilmek. haber verilmek. *[Avoir été notifié,e; avoir été annoncé,e.]*

Bildirme / **Bildirmek** } (*t. m.*) Anlatmak, haber vermek , iş'ar eylemek. *[Faire savoir, annoncer, notifier.]*

Bile (*t. h.*) Hatta, velev § Beraber. *[Avec, ensemble, en même temps. même, encore.]*

Bileği (*t. s.*) Bıçak, balta v. s. bilemeğe mahsus alet.*[Pierre à aiguiser.]*

Bileği kayışı / **Bileği taşı** / **Bileği çarkı** } (*t. s.*) Bilemeğe mahsus maruf taş, kayiş ve çark. *[Pierre, ou meule à aiguiser, cuir à rasoir.]*

Bilek (*t. s.*) Kol ile el arasında olan oynak yer.*[Poignet.]*

Bileme / **Bilemek** } (*t. m.*) Bıçak v. s. yi bileği taşına veya çarka tutup keskin etmek. *[Aiguiser.]*

Bilenme / **Bilenmek** } (*t. m.*) Bileği taşına veya çarkına tutturulup keskin edilmek . *[S'aiguiser.]*

Bilet (*t. s.*) Vapur, şimendifer, tünel gibi bir yere girebilmek için gösterilmesi iktiza eden matbu kâğıt. *[Bilet; ticket.]*

Biletçi (*t. s.*) Vapur, tiyatro v. s. de bilet satan veya toplıyan yahut yoklama eden memur . *[Ce qui vend de billet, controleur de billet.]*

Biletme / **Biletmek** } (*t. m.*) Bıçak v. s.yi bileği taşına sürdürüp keskin ettirmek.*[Faire aiguiser.]*

Bilezik (*t. s.*) Kadınların bilek lerine taktıkları altın, gümüş v. s. den yapılmış halka §Kuyunun ağzına takılan yekpare delikli taş, taş halka§ Topun kalın çemberi. *[Bracelet § Anneau.]*

Bilfiil (*a. s.*) Tasavvurla değil filen, hakiki olarak. *[Effectivement. en rèalité.]*

Bilği (*t. s.*) Malûmat, vukuf, ilim. *[Connaissance.]*

Bilğiç (*t. s.*) Bilği taslayan, alimlik satan. *[Savant pédant,e.]*

Bilğili (*t. f.*) Malumatlı, vukuflu, âlim. *[Connaisseur § Savant.]*

Bilgilik (*t. s.*) Alamet, nişan. *[Signe, empreinte.]*

Bilgisiz (*t. f.*) Malûmatsız, cahil, vukufsuz. *[Ignorant,e.]*

Bilhassa (*a. h.*) Hususile, sureti mahsusada, ayrıca. *[Particulièrement.]*

Bilinme | **Bilinmek** (*t. m.*) Malûm olmak § Tanılmak, maruf olmak § Makbule geçmek, şükranla kabul olunmak *[Être connu,e;être aprecié,e.]*

Bilinmez (*t.f.*) Meçhul, anlaşılmaz, *[Inconnu,e.]*

Biliş (*t.s.*) Bilme, vukuf, vakıf olma, *[Connaissance.]*

Bilişme | **Bilişmek** (*t. m.*) Birbirini bilmek, tanışmak. *[Se connaître l'un l'autre.]*

Bil-iştirâk (*a. s.*) İştirâk ederek, ortak olarak. beraberce. *[En commun, en association]*

Bil-hassa (*a. s.*) Husisile, hassatan. *[Surtous, exculusivement.]*

Bilûmum (*a. s.*) Umumen,cümlesi. *[Généralement, en général.]*

Billûr (*t. s.*) Şeffaf ve parlak taş, elmastraş. *[Cristal.]*

Bilmece (*t. s.*) Başkalarına hallettirilmek üzere söylenilen muğlak şey, muamma, yanıltmaç. *[Énigme, devinette.]*

Bilmedik(*t. f.*) Bilinmeyen, cehil, *[Ignorant,e.]*

Bilme | **Bilmek** (*t. m.*) Bir şey hakkında vukuf ve malûmatı olmak § Öğrenmek § tanımak,aşinası olmak§ Hatıra getirmek § Zannetmek, bir fikir ve zihapda bulunmak § Şüphelenmek, azvetmek, isnat etmek. *[Savoir, connaître § Apprendre § Prendre pour; croire.]*

Bilmeme | **Bilmemek** (*t. m.*) Bir şey hakkında malûmat almamak, öğrenmemek§ Tanımamak § Hatıra getirmemek, bilmenin mukabili.Bak:Bilmek. *[Ignorer.]*

Bilmez (*t. f.*) Bilmeyen, cahil, nadan.*[Ingrat,e; ignorant,e.]*

Bilmezlik (*t. s.*) Bilmeyiş,

cehil. *[Ingratitude,ignorence]*

Bilmeyiş (*t.* s.) Bak:Bilmezlik. *[Voir: Bilmezlik.]*

Bin(*t.* s.) On kere yüz, hezar§ Pek çok. *[Mille.]*

Bin (*t.* *f.*) Binmek filinden emir: rakip ol, üstüne çık, üzerine otur. *[Montez. assiyez sur...]*

Bin (*a.* s.) Oğul, velet, zade. *[Fils.]*

Bin (*fa.* *f*) Gören. *[Qui voit, qui regarde.]*

Bina(*fa.f.*)Yapı§ İsnat. Görücü *[Bâtiment ; construction § Clairvoyant,e.]*

Binaberin(*fa.* *h.*) Bunun üzerine, binaen aleyh. *[D'après cela, par conséquant, à cause de.]*

Binaen (*a.* *h.*) Dayanarak, istinat ederek. *[Voir: Binaberin]*

Binaenaleyh (*a.* *h.*) Bak:Binaberin. *[Voir: Binaberin.]*

Binbaşı(*t.* s.)Bin kişiden ibaret olan bir tabura kumanda eden zabit. *[Commandant; major.]*

Binbaşılık(*t.* s.) Tabur kumandanlığı rutbesi ve sıfatı. *[Grade de major.]*

Bindirme | **Bindirmek** } (*t.* *m.*) Binmeğe sevketmek, irkâp etmek, gemi ve saire gibi bir vasıtai nakliyeye koymak. *[Faire monter sur; faire monter à cheval.]*

Binek (*t.* *f.*) Binmeğe mahsus, rukûbe tahsis olunmuş. *[Propre à monter; monture.]*

Binektaşı (*t.* s.) Üstüne çıkılarak hayvana binmeğe mahsus set. *[Montoir.]*

Biner (*t.* s.) Her birine veya her defasında bin. *[Mille à chacun § Par milliers.]*

Binğöz otu (*t.* s.) Mahmude, sakmonia [nebat]. *[Scamonée]*

Binici (*t.* *f.*) Ata binmede mahir adam, süvarı. *[Ecuyer; bon cavalier.]*

Binicilik (*t.* s.) Ata binmek mehareti. *[Équitation.]*

Binihaye (*fa.* *f.*) Sonsuz, payansız, tükenmez. *[Infini,e interminable.]*

Binilme | **Binilmek** } (*t.* *m.*) Rukûp edilmek, üstüne çıkılmak, içine girilmek (araba v. s.) *[Être monter entrer dans [carosse etc.] .]*

Bininci (*t. s.*) Bin derecesinde olan. *[Millième.]*

Biniş (*t. s.*) Ata binmek fiili ve tarzı § Eskiden ata binildiği vakıt geyilen resmi kiyafet. Ülemanın bazı merasimde geydikleri cübbe. *[Action et manière de monter à cheval§ Manteau pour les cérémonies officieles dans l'ancien costume oriental § Pélisse ample qui portaient jadis les ulémas.]*

Binlik (*t. f.*) Bin kuruş v. s. kıymetinde olan. Bin arşın v. s. boyunda olan. Galon, büyük şişe. *[Qui vaut où qui coûte mille piastres etc. § Galon]*

Binme } (*t m.*) Hayvanın üs-
Binmek } tüne çıkmak, rukûp etmek, gemi, araba gibi vesaiti nakliyeye girmek. Bir şeyin üstüne çıkmak. Bir hal ve suret almak. *[Monter sur § Monter à cheval.]*

Biperva (*fa. f.*) Bir şeyden çekinmez, sakınmaz, laübali. Korkmaz, cüretkâr. *[Impertinent,e, hardie.]*

Bipervalık (*fa. s.*) Bir şeyden çekinmezlik, sakınmazlık, lâübalilik, korkmazlık.*[İmpertinence, hardiesse.]*

Bir (*t. s.*) Sayının ilki ve en küçüğü, vahit, yek §Tek, vahit§ Müsavi, farksız § Asla: bir türlü kanmiyor. *[Un,e § Uu seul une seule.]*

Bira (*c. s.*) Arpa suyu denilen müskirat. *[Bière.]*

Birader (*fa. s.*) Erkek kardeş§ Dost, ahbap. *[Frère.]*

Biraderane (*fa. f.*) Kardeşlığa mensup ve müteallık. Kardeşçe. *[Fraternellement.]*

Birahane (*fa. s.*) Bira içmeğe mahsus yer. *[Brasserie.]*

Birden (*t. h.*) Bir defada, birlikte. *[D'un seul coup, ensemble.]*

Birdenbire (*t. h.*) Ansızın, vehleten. *[Tout à coup, subitement.]*

Birebir (*t. h.*) Pek müessir, hiç yanılmaz. *[Fort efficace.]*

Birer (*t. h.*) Müfredatile, bir bir sayarak. *[Un à un.]*

Biri (*t. h.*) Bir kimse, birisi. *[Un certain, une certaine.]*

Biricik (*t. h,*) Yalnız bir tane, yegâne. *[Unique, singulier, ère.]*

Birikinti (*t. s.*) Yığılan miktar,

bırikmekden hasıl olan şey. *[Accumulé.]*

Birikme } (*t. m.*) Toplanmak,
Birikmek } içtima etmek, teraküm etmek, tahaşşut etmek § Şişmek.*[S'amasser,se réunir, s'accumuler]*.

Biriktirilme } (*t. m.*) Toplan-
Biriktirilmek } mak, cem ve iddihar edilmek. *[Être ramassé,e entassé,e.]*

Biriktirme } (*t. m.*)Toplamak,
Biriktirmek } tahsil etmek*[Ramasser, entasser.]*

Birinci (*t. s.*) Bir derecesinde olan, ilk, evel, evelki § En başda bulunan, en ileri olan § En başda, en mühim. *[Premier,ère très imnortant,e.]*

Birkaç (*t. s.*) Az ve gayri muayyen miktarda. *[Un certain, une certaine.]*

Birleşme } (*t. m.*) Bir olmak,
Birleşmek } iştirak etmek § Bir yere gelmek, toplanmak§Uyuşmak, ittihat etmek, iltisak etmek, munsap olmak,barışmak. *[S'unir; se réunir § Se rencontrer s'aboutir, se reconcilier.]*

Birleştirme } (*t. m.*) Bir yere
Birleştirmek } getirip bir etmek, tevhit etmek § Uyuşturmak, muvafakat ettirmek. *[Unir, unifier § Réconcilier.]*

Birli (*t. s.*) Oyun kâğıtlarının, domino ve sairenin bir pullusu. *[L'as (jeu de cartes).]*

Birlik (*t. s.*) Bir olma, vahdaniyet § İçtima, ittihat § Uyuşmuş, muttefik. *[Unité, accord; union.]*

Birlikte (*t. h.*) Beraber,müştereken, hep birden.*[Ensemble; commun, acord.]*

Biryon (*fa. s.*) Kebap.*[Rôti.]*

Bisiklet (*c. s.*) Arka arkaya iki tekerlekli ve ayakla hareket eden velosipet.*[Bisyclette.]*

Bismillah (*a. s.*) Allahın adı ile. *[Au nom de Dieu.]*

Bisturi (*c. s.*) Cerrah bıçağı, neşter. *[Bistouri.]*

Bit (*t. s.*) İnsanlarda, tavuklarda ve sair hayvanlarda hâsıl olan ve ısırdığı yeri kaşındıran küçük bir cins böcek, kehle. *[Pou, vermine.]*

Bitabi (*a. h.*) Kuvetsizlik, takatsizlik, yorgunluk, bitkinlik. *[Impuissance, faiblesse, fatigue, être epuisé,e,]*

Bitap(*a. f.*)Kuvvetsiz, yorgun, bitkin. *[Impuissant,e; faible fatigué,e epuisé.e.]*

Bitaraf (*fa. f.*) Hiç bir tarafı iltizam etmeyen.*[Impartial,e]*

Bitevi (*t. s.*) Tekmil, bütün bütün, yekpare § Bir düzüye. *[Totalement.]*

Bitik(*t. s.*) Bitmiş, mahvolmuş, ümütsüz § Mektup, yazılmış şey. *[Détruit,e § Anéanti,e § Écriture,lettre.]*

Bitikçi (*t. f.*) Kâtip, muharrir, münsî, mektupçu. *[Scrétaire; écrivain.]*

Bitirim (*t. s.*) Bitirme, itmam§ Son, encam. [*Achèvement; terminaison.*]

Bitirme | **Bitirmek** (*t.m.*) Sona erdirmek, itmam ve ikmal etmek, tamamlamak § Mahvetmek, kuvvet bırakmamak. [*Finir; terminer § Anéantir;détruire, faire pousser*]

Bitisik (*t. f.*) Birbirine dokunacak surette yaklaşmış, kavuşuk. mülasık. [*Contiguë, uni,e.*]

Bitişme | **Bitişmek** (*t. m.*) Birbirine dokunacak surette yaklaşmak, mulaki, muttasıl olmak, kavuşmak. [*Être en contiguité § Se joindre.]*

Bitiştirme | **Bitiştirmek** (*t. m.*) Birbirine dokunacak surette yaklaştırmak, yanaştırmak. *[Mettre en contiguité. joindre, approcher.]*

Bitkin (*t. f,*) Bitmiş, harabolmuş mahvolmuş, takatı kalmamış. *[Fini,e ruiné,e epuisé,e.]*

Bitleme | **Bitlemek** (*t.m.*) Bir adam ve hayvanın bitlerini ayıklayıp kırmak. *[Épouiller]*

Bitlenme | **Bitlenmek** (*t. m.*) Kendi bitini ayıklayıp kırmak. *[S'épouiller.]*

Bitli (*t. s.*) Üstünde, başında bit olan. *[Pouelleux, euse.]*

Bitme | **Bitmek** (*t. m.*) Sona ermek, tamam olmak, hitam bulmak §Tükenmek kalmamak mahvolmak , perişanolmak § Kalakalmak §Yorulup kalmak§ İstihza ile hayret etmek, şaşmak. *[Finir; être terminé,e § Pousser, croître§Se fatiguer*

Bitpazarı (*t. s.*) Eski melbusat satılan çarşı. *[Bazar de vieillerie.]*

Bittabi (*a. h.*) Şüphesiz, tabiatile. *[Naturellement,]*

Bıyıklanma | *[t. m.]* Bıyığı
Bıyıklanmak | gelmek, bıyıklı olmak. *[Se dit d'un jeune homme dont les moustaches commencent à pousser, avoir des moustaches.]* **Bıyıklı** = Bıyığı olan. *[Celui qui a des moustaches.]* **Bıyıksız** = Bıyığı olmayan, henüz bıyığı çıkmamış olan; şabı emret. *[Sans moustaches.]*

Bızır *[t.s.]* Fercin dili. *[Clitoris.]*

Bızlama | *[t. m.]* (İnek ve
Bızlamak | emsali) doğurmak, yavrulama, yavrulamak. *[Mettre bas, vêler (en parlant de la vache).]*

Bobin *[c. s.]* Elektirik ceryanı için üzerine ince tel sarılan içi boş makara şeklinde üstüvane. § Bu şekilde şey: kâğıt bobini, kablo bobini gibi. *[Bobine électrique.]*

Boca *[c. s.]* Devirme § Aktarma, nakletme. *[Action de verser, de remplir; § Transvaser .]*

Bocalama | *[t. m.]* Gemi sağ
Bocalamak | tarafa yani sancağa dönmek § Söz söylerken şaşırmak, saçmalamak . *[Faire tourner la barre à droite. Trébucher.]*

Bocurgat *[c. s.]* Ağır şeyleri kaldırmak ve yukarı çekmek için kullanılan alet; el ile müteharrik eski usul bir nevi vinç. *[Cric.]*

Bodoslama *[c.h.]* Geminin başında ve kıçındaki omurgaları tutmak üzere dikilen ağaç veya demir omuzluk direği. *[Étrave, étambot.]*

Bodrum *[t.s.]* Kemerli yer altında mahzen. *[Souterrain. Voûte, cave.]*

Bodun *[t.s.]* Millet, ahali; kabile. *[Nation, peuple.]*

Bodur *[t. f.]* Pek kısa boylu; boysuz § Alçak. *[Court,e; de petite taille.]*

Bodurluk *[t.s.]* Kısa boyluluk, boysuzluk ; alçaklık . *[Taille exiguë.]*

Boğa | *[t. s.]* Sığır aygırı; to-
Buğa | sunun büyüğü . *[Taureau.]*

Boğan *[t.f.]* Boğarak öldüren § Suya batırıp itlâf eden ; gark eyleyen. *[Qui étrangle, qui noie.]*

Boğası *[c. s.]* Astar, astarlık bez § İnce amerikan bezi. *[Toile qui sert à faire des doublures.]*

Boğaz *[t.s.]* Ağzın içinde yenilen ve içilen şeyi mideye gön-

dermeğe mahsus methal § Gırtlak § Gırtlağın yukarısı § Başı bedene rapteden uzuv, gerdan § Her şeyin dar ve boğuk yeri, iki dağ arasındaki dar geçit, derbent, iki kara arasındaki dar deniz § Çay ağzı, mansap § Yiyecek azık, kut, yem, *[Gorge, gosier, détroit, canal.]* **Boğazlı** = Çok yeyen ; istekli ; ekûl. *[gourmand]* **Boğazsız** = Az yiyen ; iştihasız . *[Petit mangeur.]*

Boğaziçi *[t.s.]* İstanbul boğazı, saray burnundan kara denize kadar olan boğaz. Bosfor. *[Bosphore.]*

Boğazkesen *[t.s.]* Su ile beraber olan hisar § Boğazdan mururu kesmek için sahilde yapılan kal'a, tabiya. *[Forteresse entourée d'eau.]*

Boğazlama | **Boğazlamak** *[t. m.]* Kesme, kesmek, zebhetme, etmek . *[Égorgement , égorger.]*

Boğmaca *[t. s.]* Çocuklara ârız olan bir nevi fena öksürük. *[Coqueluche.]*

Boğmak *[t. s.]* Boğum yeri, mafsal § Ukte. *[Articulation des doigts.]*

Boğma | **Boğmak** *[t. m.]* El veya iple sıkmak, tazyik etme § Boğazını sıkıp nefes aldırmamak § Suya daldırıp öldürmek, garketme, etmek. *Stranguler, étrangler § Noyer § Suffoquer.]*

Boğmaklı *[t. m.]* Boğum boğum olan § Güzel öter ve toygara benzer bir kuş. *[Articulé,e § Oiseau du genre de l'alouette.]*

Boğuk *[t. f.]* Boğulmuş § Boğulmakta olan bir adamın boğazından çıkan ve yer altından gelir gibi işitilen ses. *[Suffoqué,e; enroué,e.]*

Boğukluk = Boğuk olmaklık, boğuk olanın hâli. *[Suffocation.]*

Boğulma | **Boğulmak** *[t. m.]* Boğazı tıkanıp nefes alamama, alamamak § Suda gark olma, olmak § Nefes almakta zorluk çekmek § İçi sıkılmak. *[Suffoquement, étranglement. S'étrangler.]*

Boğum *[t. s.]* Boğulmuş, sıkılmış yer § Kemiklerin oynak yeri; mafsal § Kamış ve saz gibi şeylerin düğümü § Ukte § *[Nœud , jointure, articulatoin.]* **Boğumlu** = Mafsal veya ukteleri bulunan,

boğum boğum olan. *[Qui a des nœuds.]*

Boğun *[t. s.]* Beden azasının boğmağı, fasıle, bent § Kubbe ve tavanların yukarısında buğu ve duman çekmeğe mahsus delik. *[Ventilateur.]*

Boğunuk *[t. s.]* Bak: (boğuk) § Hava ve ziya almıyan yer. *[Voir: boğuk.]*

Boğuşma | **Boğuşmak** *[t.m.]* Birinin boğazına sarılmak, güleşme ve oynaşma, oynaşmak § Münakaşada bulunmak. *[Se prendre à la gorge, s'entregorger.]*

Boğuntu *[t. s.]* Boğulma, ihtinak § Sıkılma, ıztırap § Kandırıp aldatma. *[Suffocation, oppression §Tricherie au jeu.]*

Bohça *[t. s.]* Eşya sarmağa, çamaşır ve saire bağlayıp hıfzetmeğe mahsus dört köşeli kumaş § Böyle bir kumaşa sarılmış eşya § Dört köşeli şal. *[Pièce d'étoffe de forme carrée servant à envelopper. § Paquet § Petit sac.]* **Bohçacı** = Bohça ile eşya gezdirip satan kadın. *[Colporteur,se.]*

Bohçalama | **Bohçalamak** *[t.m.]* Bohçaya sarma, sarmak; bohça içine istif etmek § Paket yapma yapmak. *[Envelopper, mettre en paquet.]*

Bok *[t. s.]* İnsan ve hayvanın tersi, necaset, kazurat § Pislik, murdarlık § Fena bir hareketin neticesi § Zarar. *[Excrément, merde.]* **Bokluk** = Fenalık, pislık § Fesat § Gübrelik. *[Bourbier.]*

Boklama | **Boklamak** *[t. m.]* Kirletme, kirletmek, pislemek § Kabahatı birine isnat etmek, lekeleme, lekelemek. *[Souiller, rendre mauvais et difficile.]*

Boklaşma | **Boklaşmak** *[t. m.]* Fenalaşma, fenalaşmak, kötü bir hâle, şekle girmek. *[Être emmerdé, s'emmerdir. Devenir mauvais et difficile.]*

Boklatma | **Boklatmak** *[t. m.]* Fena bir hâle getirme, getirmek § Pisletmek § İşi yüzüne, gözüne bulaştırma, bulaştırmak. *[Rendre mauvais et difficile.]*

Boks *[c. s.]* Yumruk kavgası, yumruk ile müsabaka. *[Boxe.]*

Boksör *[t. s.]* Boks oynayan, boks oyununda mahir olan. *[Boxeur.]*

Bol *[t. s.]* Geniş, vâsi § Çok, mebzul, bereketli § Esirgemeyerek, bezil ve israfla. *[Abondant.e; ample, large.]* **Bolluk** = Genişlik § Enlilik §

Çokluk § Bereket. *[Largeur; ampleur § Abondance.]*

Bollanma | *[t. m.]* Genişleme,
Bollanmak | bollaşmak, tevessü etme, etmek, mebzul, bereketli olma, olmak. *[S'élargir, devenir abondant.]*

Bollaşma | *[t.m.]* Genişleme,
Bollaşmak | genişlemek, ittisa etmek, bol ve mebzul olmak, bereketleşmek, *[S'élargir. Abonder.]*

Bollatma | *[t. m.]* Genişletme,
Bollatmak | genişletmek, tevsi etme, etmek § Çoğaltmak, artırmak. *[Rendre ample, élargir.]*

Bolşevik *[c. s.]* Esasen İştiraki emval ve halk hükümeti mefküresine müstenit olarak Rusyada teessüs etmiş bir akide ve fırkaya mensup şahıs ve şahıslar. *[Bolchévique.]*

Bomba *[t. s.]* İçi barut ve diğer mevadı müştaile dolu ve fitilli kumbara. *[Bombe.]*

Bombacı = Kumbaracı, bomba atan asker. *[Bombardier.]*

Bombarda *[t. s.]* İki direkli bir nevi gemi. *[Bombarde.]*

Bombardıman *[c. s.]* Bomba ile hücum etme § Bir şehir veya kal'ayı veya istihkâmı top ateşi altına alma. *[Bombardement.]*

Bomboş *[t. s.]* Büsbütün boş, tamamile hâli. *[Tout à fait vide.]*

Bonbon *[c. s.]* Şekerleme. *[Bonbon.]* **Bonboniyer** = Şekerleme kutusu, kabı. *[Bonbonnière.]*

Boncuk *[t. s.]* Zinet makamında ve bazan nazar değmemesi için kullanılan ortası delik camdan renk renk kürecikler. *[Perle fausse; verroterie.]*

Bonjur *[c. s.]* Eyi gün manasına olarak kullanılır bir tabirdir, sabahı şerifler hayrolsun demektir. *[Bonjour.]*

Bono *[c. s.]* Açıkhavale, poliçe, tüccarî senet. *[Bon.]*

Bonsuvar *[c. s.]* Eyi akşamlar manasına olarak akşamınız hayır olsun makamında kullanılır. *[Bonsoir.]*

Bor *[t. s.]* Ziraata yaramaz çorak yer. *[Terre morte ou en jachère.]*

Bor *[c.s.]* Eçsamı basit eden madenî bir cisim. *[Bore.]*

Bora *[t. s]* Birdenbire zuhur eden fırtına, pek şiddetli rüzgâr § Pek şiddetli tekdir ve tazir. *[Orage, vent violent.]*

Boraks *[c.s.]* Alçı taşı. *[Borax]*

Borani *[t. s.]* Pirinçli sebze

yemeği. *[Légumes préparés au riz.]*

Borasit *[c.s.]* Tenekârlı mağnezya madeni *[Boracite.]*

Borazan *[t. s.]* Askerde boru ile emir tebliğ eden nefer. *[Nom que l'ordonne au soldat désigné pour donner le signal au cor.]* **Borazan başı** = Her kıt'ada borazanları idare eden adam. *[Chef signaleur au cor.]*

Borç *[t. s.]* Ödünç, verecek, deyn, karz § Vazife, vecibe, *[Dette]* **Borçlu** = Borcu olan, medyun, verecekli § Mükellef § Mecbur § Minnettar. *[Endetté,e § Obligé,e § Engagé,e.]*

Borçlanma | **Borçlanmak** } *[t. m.]* Borca girmek, borca batmak, borçlu olma, olmak. *[S'endetter.]*

Borda *[c.s.]* Geminin dış yanı. *[Bordage.]*

Bordro *[c. s.]* Hesabın tafsilâtını veya bir dosyanın evrakını gösterir cetvel. *[Bordereau.]*

Bordür *[c. s.]* Kenar süsü § Çerçeve § Kumaşın süslü kenarı § Kenar nakışı. *[Bordure.]*

Borsa *[c. s.]* Esham, tahvilât, para alıp satan mahal. *[Bourse.]*

Boru *[t. s.]* İçi boş üstüvane, embube § Nefesle çalınır bir çalğı aleti § Boş, saçma, manasız şey. *[Tuyau § Trompette § Personne ou parole sans raisonnement.]*

Bos *[t. s.]* Boy, kat, kamet. (Müradifi olduğu boy kelimesile beraber kullanılır.) *[Taille.]*

Bosfor *[c. s.]* Istanbul boğazı, Boğaziçi *[Bosphore.]*

Bostan *[fa. s.]* Sebze bahçesi § Kavun ve karpuz. *[Jardin potager.]* **Bostancı** = Sebze bahçesini idare eden adam; bahçıvan § Eski zamanda saray muhafızı olan bir sınıf asker. *[Jardinier qui cultive des légumes.]*

Boş *[t. s.]* İçinde kimse veya bir şey olmayan, hali, tehi § Manasız § Nafile, beyhude § İşsiz meşguliyetsiz § Kiracısız, tutulmamış § Tatlik olunmuş § Dikkatsız § Gafil. *[Vide, vaine, parole futile sans occupation, nullité.]* **Boşuna** = Nafile, beyhude, faidesiz. *[En vain, inutile.]*

Boşalma | **Boşalmak** } *[t. m.]* Boş ve hali olma, olmak, § Boş

kalma, kalmak § Akmak, dökülmek § Munsap olmak. *[Être vide, évacué, se repen-dre, se verser.]*

Boşaltma | **Boşaltmak** } *[t. m.]* Bir şeyin içindekini çıkarıp boş bırakmak tahliye etmek. Bir kaptan başka kaba aktırmak; top, tüfek, atmak. Hayvan eğerini devirmek. *[Vider, évacuer, décharger, transvaser.]*

Boşama | **Boşamak** } *[t. m.]* Karısını bırakmak, tatlik etme, etmek. *[Divorcer, répudier.]*

Boşanma | **Boşanmak** } *[t. m.]* Kurtulmak, reha bulmak § Akmak, dökülmek § Birdenbire şiddetle yağmak § Silâh patlamak, ateş almak § Tatlik olunmak, zevç ile zevce biribirinden ayrılmak § İçini boşaltmak. *[S'échapper, se diverser, se divorcer, se déchar ger.]*

Boşatılma | **Boşatılmak** } *[t. m.]* Karısı bıraktırılmak, tatlik ettirilme, ettirilmek. *[Être divorcé,e.]*

Boşboğaz *[t. f.]* Geveze, çok sözlü, sırsaklamaz adam. (*Bavard-e.*) **Boşboğazlık** = Boşbağaz olmaklık. *[Bavardage.]*

Boşlama | **Boşlamak** } *[t. m.]* Bırakma, Bırakmak el çekmek, vazgeçmek, feragat, terketmek. *[Laisser, abandonner, négliger.]*

Boşluk *[t. s.]* İçinde bir şey olmamaklık, halilik, tehilik § Açıklık § Ağaç ve binadan hali mahal. *[Vide.]*

Boşta *[t. f.]* İşsiz, açıkta, mazul. *[Sans travail, retraité.]*

Boy *[t. s.]* Uzunluk, tul § Yükseklik, irtifa § Kamet, kat; büyüklük derecesi; hacim § Bir aşiretin havi olduğu oymakların her biri. *[Taille, hauteur § Longueur, dimension.]* **Boylı - Boylu** = Boyu olan, kadü kamet sahibi; uzun, tavil. *[Grande taille.]* **Boysuz** = Kısa boylu, kameti az olan. *[Courtaud,e.]*

Boya *[t. s.]* Eşyaya renk vermek için kullanılan nebatî ve madenî madde, levin § Gösteriş, alâyiş. *[Teinture, couleur, peinture.]* **Boyacı** = Boya yapan ve satan § Eşyaya boya süren § Boyanılacak şeyleri boyaya batıran adam. *[Teinturier.]* **Boyahane** = Boyacı dükkânı, fabrikası. *[Teinturier.]* **Boyalı** = Üstüne boya sürülmüş, telvin edilmiş; mülevven. *[Teint,e.]*

Boyalama | *[t. m.]* Boya sür-
Boyalamak | mek, boya ile renklenme, renklenmek; televvün. *[Couvrir d'une teinture.]*

Boyalanma | *[t. m.]* Telvin
Boyalanmak | edilmek § Üstüne boya sürülmek § Boya ile lekelemek. *[Être teint,e.]*

Boyalatma | *[t.m.]* Boya sür-
Boyalatmak | dürme, telvin ettirme, ettirmek. *[Faire teindre.]*

Boyalı *[t. f.]* Boya sürülmüş, telvin olunmuş mülevven. *[Teint,e; coloré,e.]*

Boyama | *[t. m.]* Boya süre-
Boyamak | rek veya boyaya batırarak renk vermek, telvin etmek. *[Peindre, teindre.]*

Boyan *[t. s.]* Meyan kökünün ağacı. *[Réglisse.]*

Boyanbalı *[t. s.]* Meyanbalı *[Suc ou jus de réglisse.]*

Boyankökü *[t. s.]* Meyan kökü. *[Racine de réglisse.]*

Boyanma | *[t. m.]* Boya sü-
Boyanmak | rülmek, telvin edilmek, boyaya bulaşmak § Lekelenmek, kirlenmek. *[Être teint,e; souillé,e.]*

Boyatma | *[t. m.]* Boya sür-
Boyatmak | mek, boyaya batırmak. *[Teindre.]*

Boykot *[c. s.]* Kat'î münasebet, alış verişi kesme. *[Boycot.]*

Boykotaj *[c. s.]* Bir siyasî fikirden dolayı münasebeti kat'etme, alış verişi kesme. *[Boycottage.]*

Boylanma | *[t. m.]* Boy sür-
Boylanmak | me, sürmek, boy atmak, uzama, uzanmak. *[Grandir, croître.]*

Boylatma | *[t. m.]* Uzatma,
Boylatmak | Uzatmak § Boy kazandırmak § Uzak bir yere kadar gönderme, göndermek. *[Allonger, faire grandir.]*

Boynuz *[t. s.]* Bazı hayvanların başlarında tırnak gibi bir maddeden az çok uzun, sivri, kıvrık ve çift uzuv ki bunu müdafaa ve taaruz silâhı olarak kullanırlar. *[Corne, ventouses]* **Boynuzlu** = Boynuzu olan § Pezevenk; evinde namussuz kadın olan. *[Cornu, cornard, ette.]* **Boynuzsız** = Boynuzu olmayan. *(Sans corne)*

Boyotu *[t. s.]* Çimen denilen ve pastırmanın üzerine sürülen tohumu hâsıl eden ot. *[Fenugrec.]*

Boyskot *[c. s.]* Genç izci. *[Boyscout.]*

Boyun *[t. s.]* Bedeni başa rapteden, önüne boğaz ve arka-

sına ense denilen uzuv § Kapların dar ve uzun olan yukarı kısmı § Zimmet, taahhüt §Mes'uliyet. *[Cou, goulot, col.]*

Boyuna *[t. s.]* Kayıklarda dümen yerine kullanılan kısa kürek *[Godille.]*

Boyun bağı *[t. s.]* Kıravat, boyuna bağlanan kumaştan mamul maruf bağ § Tasma. *[Cravate.]*

Boyun buran *[t. s.]* Sarı asmaya benzer benekli bir kuş. *[Méropes, une espèce d'oiseau.]*

Boyunduruk *[t. s.]* Çift süren ve araba çeken öküz ve mandaların boyunlarına geçirilen ağaç çerçeve § Tahakküm, kahır § Tasallut. *[Collier, baulet de bête § Joug.]*

Boz *[t. f.]* Hakî renginde olan. *[Cendré-e; gris-e.]*

Boza *[t. s.]* Darı, pirinç ve bazan ekmek hamurundan yapılıp tehammür ettirilerek imal olunan bir meşrup. *[Boisson fermentée faite avec du millet.]*

Bozarma / **Bozarmak** *[t. m.]* Boz rengini alma, almak§ Boz renkli gibi görünmek. *[Brunir.]*

Bozca *[t. f.]* Boz rengine çalar, bozumsu. *[Grisâtre.]*

Bozdoğan *[t. s.]* Bir nevi armut. *[Une espèce de poire.]*

Bozdurma / **Bozdurmak** *[t. m.]* Bilvasıta bozmak, bozmağa sevk etmek § İhlâl ve tahrip ettirmek § Akçe tebdil yani ufaklığa tahvil ettirmek. *[Faire effacer § Faire changer § Faire détruire. Faire démolir.]*

Bozgun *[t. n.]* Bozulmuş, perişan § Harap § Mağlûp münhezim § Bozulma, perişanlık, haraplık § İnhizam, mağlûbiyet. *[Déroute, défaite.]*

Bozma / **Bozmak** *[t. m.]* Düzenini, intizamını izale etme, etmek; harap ve viran etmek §Muattal, işlemez bir hale getirmek § Lâğıv, feshetmek § İfsat § İhlâl etmek § Dokunmak, zarar vermek § Mağlûp ve münhezim etmek § Ansızın ters bir cevapla utandırmak. *[Gâter, troubler, corrompre; vaincre; annuler § Détruire.]*

Bozuk *[t. f.]* Bozulmuş, fesada uğramış, muhtel, işlemez, muattal, battal § Yıkılmış, harap § Viran § Tertipsiz, nizamsız § Ekşimiş, kokmuş,

yenmez hale gelmiş § Ufak para § Perdesiz bir nevi tambura. *[Gâté, corrompu, e; en mauvais état § Espèce de ghitares en six cordes.]*

Bozukdüzen *[t. s.]* Tertipsiz, intizamsız. *[İrrégulier, désordonné.]*

Bozulma } **Bozulmak** } Düzgünlüğünü, intizamını kaybetmek § Yıkılmak, harap olmak. İşlemez ve kullanılmaz olmak § Fesih ve lağvolunma, olunmak § Kötüleşmek, fenalaşmak § Çürümek, kokmak, ekşimek § Mağlûp ve münhezim olmak § Ters bir cevap alarak utanmak § Zayıflama, zayıflamak § rengi solma, solmak. *[Se gâter § Être défait, e § Se corrompre.]*

Bozuntu *[t. s.]* Bozulmuş birşeyin kalan aksamı, döküntü, enkaz § Havale. Ordunun bozulması. *[Débris, désastre.]*

Bozulma } **Bozulmak** } *[t. m.]* Ara açılmak, dostluktan düşmanlığa geçmek, araya soğukluk girmek. *[Brouille, mésintelligence; se brouiller, être en mésintelligence.]*

Bozuşturma } **Bozuşturmak** } *[t. m.]* Aralarını açma, açmak, ihlâli beynetme, etmek. *[Brouiller, embrouiller, mettre de la mésintelligence.]*

Bozuşuk *[t. f.]* Arası açılmış birile arasına bürudet girmiş olan. *[Brouillé, e en froid, en manvaise intelligence.]*

Bozuşukluk *[t. m.]* Ara açıklığı, bürudet, münaferet, soğukluk. *[Brouille, mauvaise relation, rupture.]*

Böbrek *[t. s.]* Belkemiğinin iki tarafında ve midenin altında yumurta kadar iki dahilî uzuvdur ki sidik yapar. *[Rognon.]*

Böcek *[t. s.]* Küçük hayvan, haşarat, haşere. *[Insecte.]*

Böcek kabuğu = Yeşil ile mavi arasında güzel ve parlak bir renk. *[Changeant.]*

Böceklenme } **Böceklenmek** } *[t. m.]* Böcek peyda etmek, böcek istilâsile bozulmak, bitlenme, bitlenmek. *[Être envahi par des insectes.]*

Börülce *[t. s.]* Küçük ve yuvarlak taneli bir nevi fasulya. *[Faséole.]*

Böğür *[t. s.]* İnsan bedeninin koltuk ile oyluk arasındaki iki yanı, cenp, pehlû *[Flanc, côté.]*

Böğürme } *[t. m.]* (Sığır,
Böğürmek } manda ve deve gibi hayvan) bağırmak. *[Beugler.]*

Böğürtlen *[t. s.]* Dut gibi fakat daha ufak ve siyah bir meyva veren dikenli bir çalı, ve bunun meyvası. *[Ronce.]*

Böğürtü *[t. s.]* Sığır, manda ve deve gibi ses çıkarma, öyle olan ses. *[Action de beugler des animaux.]*

Bölme *[t.s.]* Bir büyük yerden bölünüp ayrılmış yer. Binanın içindeki ara duvarı. *[Cloison.]*

Bölme } *[t. s.]* Parçalama par-
Bölmek } çalamak, kısımlara ayırmak; taksim etmek, bölük bölük etmek § Kesmek § Ayırmak, tefrik etmek, biçmek § İki parça etmek. *[Diviser § Partager § Séparer § Couper § Trancher.]*

Bölük *[t. s.]* Paralanmış bir şeyin her biri, parçası § Kıt'a, kısım § Pay, hisse § Duvar § Oda, daire § Bir büyük cemaatda ayrılmış fırka, takım, taife, zümre, cemaat, sürü, taraf § Ortadan bölünmüş saçın iki tarafa taranıp yatırılan kısmı § Askerde yüzbaşı kumandasında bulunan kıt'a. *[Partie, compagnie, escadron.]*

Bölünme } *[t. m.]* Ayrılma,
Bölünmek } ayrılmak, taksim olunmak § Paralanmak § İnkısam, tefrik olunmak. *[Être diversé; partagé,e; separé,e; coupé, e.]*

Bölünmez *[t. f.]* Taksim olunmaz, na kabili taksim lâyetecezza. *[Indivisible § Atome.]*

Bölüntü *[t. s.]* Bölünmüş, taksimat, bölünmüş kısım; duvar ve saire § Aralık duvar § Enkaz. *[Cloison § Séparation.]*

Bölüş *[t. s.]* Paylaşma, mukaseme, hisselere ayırma, tevzi ediş. *[Cloison § Séparation.]*

Bölüşme } *[t. m.]* Paylaş-
Bölüşmek } ma, paylaşmak, mukaseme etmek, hisselere ayırmak § tevzi etme, etmek. *[Se partager entre soi, se distribuer des parts.]*

Bölüştürme } *[t. m.]* Muka-
Bölüştürmek } seme ettirmek, paylaştırmak. *[Faire partager.]*

Bön *[t. m.]* Ahmak, budala, saşkın, avanak; gabi. *[Sotte; benet, e.]*

Börek *[t. s.]* Yufka ve peynir, veya kıyma ve sebze ile yapılan maruf yenecek. *[Pâté, pâte, feuilletée.]*

Bravo [*c. s.*] Aferin, aşkolsun. [*Bravo!*]

Briçka [*t. c.*] Bir nevi beygir arabası· [*Britchka.*]

Brik [*c. s.*] İki direkli ve küçük bir yelken gemisi, vaktile donanmalarda klavuzluk vazifesini görürdü. [*Petit navire à deux mats; brick*]

Brom [*c. s.*] Deniz suyundan çıkarılan fena kokulu ve basit cisimlerden biri. [*Brome.*]

Bromür [*c. s.*] Brom ile diğer bir basit cismin terkibi. [*Bromure.*]

Bronşit [*c. s.*] Nefes borularının iltihabı. [*Bronchite.*]

Bronz [*c. s.*] Tunç, bakır. kalay ve tutya hâlitesi. [*Bronze.*]

Broş [*c. s.*] Kadınların göğüslerine veya başlarına taktıkları iğne. [*Broche.*]

Bu [*t. s.*] Yakına işaret edatıdır: bu ağaç, bu adam gibi. [*Ceci; celui ci; celle ci.*]

Bucak [*t. s.*] Köşe, zaviye. [*Angle* § *Coin.*]

Buçuk [*t. f.*] Yarım, nısıf. nim, [*Demi.*]

Buda [*c. s.*] Hindistanda Budî mezhebinin müessisi olan zat. [*Bouddha.*]

Budacık [*t. s.*] Küçük budak. [*Rameau frêle.*]

Budak [*t. s.*] İnce ve küçük dal, ağaçta ve tahtada dal yeri. [*Branche d'arbre, cep de vigne.*]

Budaklanma } [*t. m.*] İnce dal.
Budaklanmak } filiz ve budak sürme, sürmek, dallanmak § Çatallaşıp müşkül olmak § Pürüzlenmek. [*Pousser des branches* § *Devenir difficile* § *S'embrancher.*]

Budala [*t. f.*] Ahmak, bön, ebleh, aptal. [*Sotte; imbécile.*]

Budalaca = Budala gibi; budalaya yakışır surette. [*Sottement.*]

Budama } [*t. m.*] Ağaç ve
Budamak } asmanın fazla dal ve budaklarını kesmek § Bir şeyin ötesinden berisinden ufak parçalar kırpma, kırpmak. [*Ébrancher; émonder.*]

Budanma } [*t. m.*] Budakları
Budanmak } kesilmek § Bir işe itina ile sarılmak, ehemmiyetle girişmek. [*S'attacher sérieusement à un travail.*]

Budatma } [*t. m.*] Ağaç ve
Budatmak } asmanın fazla budaklarını kestirme, kestirmek, kısaltma, kısaltmak. [*Faire*

ébrancher; faire émonder.]

Buğ [*t. s.*] Reis, âmir, baş. [*Chef, commandant.*]

Buğdan [*c. s.*] Eski Türk lisanında Romanyaya verilen isim. [*Bogdane.*]

Buğu [*t. s.*] Kaynayan sudan kalkan sulu hava, buhar. [*Vapeur* § *Exhalation.*]

Buğuhane [*t.s.*] Koza böceklerini boğmağa mahsus fırın. [*Étuve, oluclave.*]

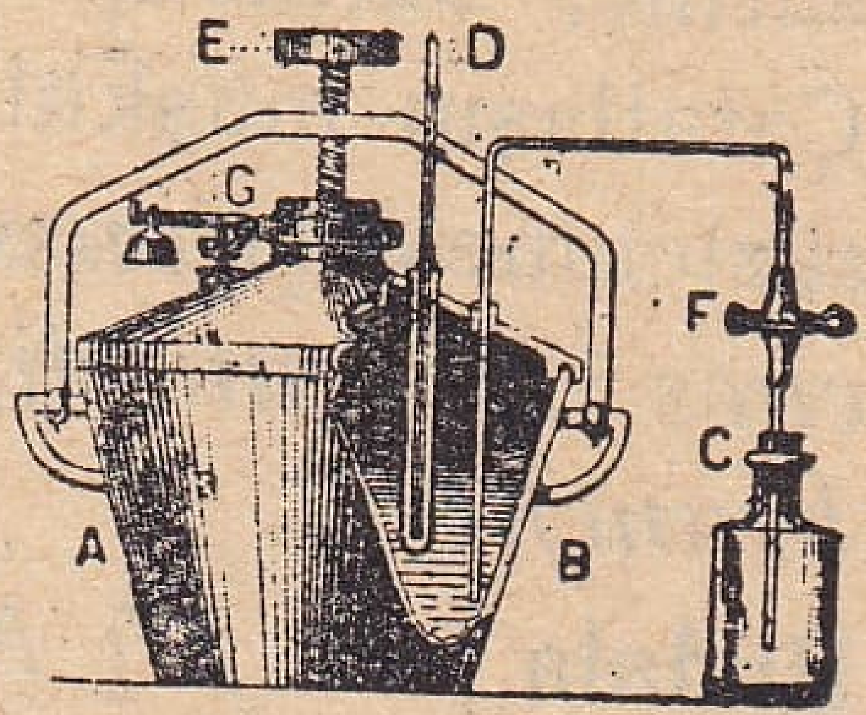

Buğulanma | **Buğulanmak** [*t. m.*] Buhara maruz olmak, buharla örtülmek, buhardan perde tutmak. [*Se couvrir de vapeur.*]

Buğz [*a. s.*] Sevmeme, biri hakkında gizli ve kalbî düşmanlık hissetme, kin, nefret, husumet. [*Haine, rancune.*]

Buhar [*a. s.*] Ba: Buğu. [*Voir: buğu.*]

Buhran [*a. s.*] Hastalığın en ağır ve tehlikeli vakti veya muhataralı sademesi § Bir işin tehlikeli ve müşkül bir hal peyda etmesi. [*Crise.*]

Buhur [*a. s.*] Tütsü, günlük, yakılan güzel kokulu şeyler. [*Encens.*]

Buhurdan [*t.s.*] Buhur yakmağa mahsus kap [*Encensoir.*]

Buhurlama | **Buhurlamak** [*t. m.*] Tütsülemek, tütsüye tutmak. [*Encenser.*]

Buhurlanma | **Buhurlanmak** [*t.m.*] Tütsülenmek, tütsüye tutulmak. [*Être encensé.*]

Bukağı [*t. s.*] Köstek, zincir, pranga, bent, kayit, atın iki ön ayağına takılan zincirli köstek. [*Entrave, chaîne.*]

Bukağılı [*t. f.*] Bilekleri beyaz olan at. [*Cheval qui a les jarrets d'une autre couleur que le reste du corps.*]

Bukal [*c. s.*] Ağzı geniş ve boynu kısa şarap ve saire şişesi. [*Bouteille.*]

Bukalemun [*f. a. f.*] Derisi türlü renkler gösterir bir cins keler, kaya keleri. Çevrildikçe başka bir renk gösteren kumas, şanjan § Sebatsız ve mütelevvin adam. [*Caméléon* § *Tout ce qui change de cou-*

leur § Personne qui change très souvent d'opinion et d'attitude.]

Bukle [*t. s.*] Kıvrılmış saç helezonu. [*Boucle.*]

Bulak [*t. s.*] Yerden bulana çıkan su, kaynak, pınar. [*Source d'eau qui jaillit de la terre bouillonant.*]

Bulama [*t. m.*] Bir nevi toprak ile bulandırarak yapılan pekmez. [*Maît de raisin dont on fait une bouillie très épaisse en tournant et mélangeant le sirop.*]

Bulamaç [*t. s.*] Un, yağ ve şeker ile pişirilen bir yemek. [*Espèce de soupe à la farine et au fromage.*]

Bulama | **Bulamak** [*t. m.*] Sürmek, yapıştırmak, sıvamak. Lekeletmek kirletmek, telvis etmek, batırmak. [*Mêler, mélanger, embrouiller § Souiller.*]

Bulandırma | **Bulandırmak** [*t. m.*] Karanlık ve bulanık etmek. Suyu ve sair mayiatı karıştırıp dibindeki çamur ve tortuyu kaldırarak berraklığını gidermek § Mideyi karıştırıp kusacak hale koymak, bulantı getirmek. [*Troubler § Soulever le coeur, donner des nausés.*]

Bulanık [*t. f.*] Karışık, saf ve berrak olmayan. [*Trouble, troublé,e; embrouillé,e; pas clair.*]

Bulanma | **Bulanmak** [*t. m.*] Karışıp muzlim ve kara olmak, berraklığı saflığı kaybetmek, çamur, tortu ile karışıp parlaklığı zail olmak. İç dönmek, mide bozulup kusma istidadı göstermek, [göz, zihin] eyi farketmez olmak. Göze kan gelmek. [*Se troubler, s'embrouiller § Se soulever.*]

Bulantı [*t. s.*] Mide karışıp kusacak hale gelmesi [*Nausée, §Trouble.*]

Bulaşık [*t. f.*] Üzerine bir şey sürülmüş, yapışmış olan, alûde. Lekeli, kirli, mülevves § Bir sarî hastalığa tutulmuş olanlar ile ihtilât etmiş olan. Pâk ve kusursuz olmayan § Kirli ve yıkanmamış mutfak takımları. [*Mêlé,e; embrouillé,e§Sali,e § Contagieux-se § Suspect de maladie.*]

Bulaşma | **Bulaşmak** [*t. m.*] Sürülmek, yapışmak, kirlenmek, lekelenmek, mülevves olmak. Sarî hastalığa müptelâ olanlar ile ihtilât etmek,

hastalık geçmek, sirayet etmek. Girişmek § Teşebbüs etmek, sarılmak § Başlamak, kauşmak, sataşmak, takılmak. [*Se méler* § *Se couvrir de* § *Se contagionner*.]

Bulaştırma | **Bulaştırmak** } [*t. m.*] Sürmek, yapıştırmak, alûde etmek, kirletmek, telvis etmek, sarî bir hasta ile ihtilât ettirmek. [*Couvrir de; souiller, contagionner* § *Faire prendre part à une affaire.*)

Buldok [*s. c.*] Bir cins ingiliz köpeği. [*Bouledogue.*]

Buldurma | **Buldurmak** } [*t. m.*] Bulmağa sevk ve icbar veya müsaade etmek bilvasıta bulmak, aratarak ele geçirmek, tedarik ettirmek. [*Faire trouver*.]

Bulgari [*t. s.*] Küçük tambur, saz. [*petit tambour.*]

Bulgu [*t. s.*] Akıl ile bulmak istidadı, anlayış, idrak, irfan, keşif, icat, ihtira . [*İntelligence, compréhension, trouvaille.*]

Bulgur [*t. s.*] Haşlanıp kurutulduktan sonra kırılmış buğday ki güzel pilâvi olur.
[*Blé bouilli.*]

Bullak [*t. f.*] Karışık, memzuç müşevveş, allak bullak tabirinde mustameldir. [*Mélé.e; troublé.e; confondu.e.*]

Bulma | **Bulmak** } [*t. m.*] Arayarak veya tesadüfen bir şeyi görmek ve almak, kaybolmuş bir şeyi tekrar ele geçirmek. Varmak, vasıl olmak, idare etmek, kail, zaferyap olmak, hasıl etmek. Uğramak, düçar, giriftar olmak tedarik etmek, rastlamak, keşif, icat, ihtira etmek. [*Trouver, procurer* § *Obtenir* § *Attendre* § *Inventer.*]

Bulundurma | **Bulundurmak** } [*t. m.*] Mevcut ve hazır olmasına dikkat edilme, edilmek § İhzar ve tehiyye olunma, olunmak. [*Tenir prêt,e; faire assister, assurer l'existence ou la présence.*]

Bulunma | **Bulunmak** } [*t. m.*] Aranılarak veya tesadüfen ele geçirilme, geçirilmek § Kaybolan şey aranılarak ele geçirilmek, meydana çıkarılmak, keşfolunmak; icat edilmek § Tedarik edilme, edilmek § İmdada yetişmek § Muavenet etme, etmek. [*Se trouver,* § *Être inventé.e.* § *Exister ; y être.*]

Bulunmaz [*t. m.*] Ele geçme-

si muhal olan; mefkut § Nadir, pek az bulunan § Alâ, enfes, mümtaz. [*İntrouvable, précieux.*]

Bulunulma | [*t. m.*] Mevcut
Bulunulmak | olma, olmak § Tedarik olunma, olunmak § İmdada yetişilme, yetişilmek. [*Être présent, e; se préparer, se trouver.*]

Buluş [*t. m.*] Bulma § Akıl erdirme; fark ve idrak § İcat, keşif. [*Action de trouver § Invention, découverte.*]

Buluşma |[*t. m.*] Birbirini bul-
Buluşmak|ma, bulmak; bir araya gelme, gelmek; birbirine rasgelmek. [*Se rencontrer, se rejoindre.*]

Buluşturma | [*t. m.*] Mülâkat
Buluşturmak | ettirme, ettirmek; bir araya getirme, getirmek § Tedarik ettirmek. [*Faire rencontrer, faire rejoindre.*]

Bulut [*t. m.*] Denizler, göller ve nehirlerden havaya kalkarak az çok bir irtifada tekâsüf eden ve yağmur ve kar halinde yere inen buhar, ebir, sahap. [*Nuage § Nue § Nuée.*]

Buluttan nemkapmak = Her şeyden alınmak, müvesvis. [*Soupçonneux, se.*]

Bulutlanma | [*t. m.*] Bulut
Bulutlanmak | peyda etme, etmek; bulutla kaplanmak § Lekelenme, lekelenmek § Üzerinde duman ve buğu bulunma, bulunmak; şeffaflığı kaybolmak § Göz dumanlanıp iyi görememek. [*Devenir nuageux, se, devenir nébuleux, se.*]

Bulutlu [*t. f.*] Bulutla kaplanmış olan § Bulanık, gayri şeffaf § Lekeli. [*Nuageux, se; nébuleux, se.*]

Buluz [*c. s.*] Kaba bezden amele gömleği § kadınların buna takliden bilhassa ince keten, ipekli ve yünlü kumaştan yapıp ceket ve manto altına giydikleri gömlek. [*Blouse.*]

Bumbar [*t. s.*] İçine kıyma doldurularak sucuk yapılan koyun ve sairenin kalın bağırsağı § Bu bağırsağın ciğer kıyması ve pirinç doldurulup tavada veya tepside pişirilmiş nev'i [*Andouille.*]

Bunak [*t. f.*] Bunamış, ateh getirmiş, matuh, fertut. [*Gaga § Caduc, vieillard tombé en enfance.*]

Bunalma | [*t. m.*] Şaşırma,
Bunalmak | şaşırmak; alıklanma, alıklanmak § Duman ve

saireden nefes tutulma, tutulmak; teneffüs edememek; boğulmak. [*Être étourdi, ébahi* § *Être suffoqué,e par la fumée.*]

Bunaltma | **Bunaltmak** } [*t. m.*] Şaşırtma, şaşırtmak; alıklatmak § Duman ve saire ile nefesini kesme, kesmek; boğmak. [*Troubler l'ésprit* § *Suffoquer, suffoquer par la fumée.*]

Bunama | **Bunamak** } [*t. m.*] Ateh getirme, getirmek § İhtiyarlanmak § Söylediğini bilmez olmak. [*Tomber en enfance, devenir caduc, que; radoter.*]

Bunca [*t. f.*] Bu kadar, bu derecede, çok, kesir. [*Tant, beaucoup.*]

Buncılayın [*t. s.*] Bu kadar, bu mıktarda § Bu tarzda, bu halde. [*Ainsi, comme ceci.*]

Bura [*t. s.*] Bu mahal, bu yer, bu suret, bu keyfiyet. [*İci, ce côté,ci.*]

Burak [*t. s.*] Cennet atı § Miraçta Hazreti Peygamberin rükûbuna tahsis olunan semavî hayvan. [*Cheval céleste.*]

Buram [*t. s.*] Dönüp dolaşarak havada kasırga gibi girdaplar teşkil ederek şiddetle yağmağı tasvir eder mükerrer olarak kullanılır. [*S'emploie répété.*] **Buramburam kar** = *tourbillon de neige.* **Buramburam yağmur** = *averse.*]

Buran [*t. s.*] Buram buram yağan kar veya yağmurla karışık esen şiddetli rüzgâr, furtına. [*Tempête violente, tourbillon.*]

Burç [*a. s.*] Kale kulesi, tabya, hisar § Semada güneşin medarının münkasım olduğu on iki kısımdan her biri. [*Tour d'un chateau, bastion* § *Signe du zodiaque.*]

Burçak [*t. s.*] Sığırlara yedirilen yuvarlak taneli bir nevi hububat, cılban. [*Vesce, orobe.*]

Burdağan [*t. s.*] Kuluçka. [*Couveuse*]

Burdurma | **Burdurmak** } [*t.m.*] Erkek hayvanı iğdiş ettirme, ettirmek. [*Faire châtrer.*]

Burgaç [*t. s.*] Karışık ve dolaşmış şey. [*Tors,e; courbé,e; tortu,e; tortillé,e*] **Burgacık** = Karışık şey. [*Barbouillage.*]

Burgaçlanma | **Burgaçlanmak** } [*t.m.*] Burulup karma karışık olma, olmak. [*Se tordre, se tortiller, se détourner.*]

Burgu [*t.s.*] Tahta ve saireyi dönerek delmeğe mah-

sus alet § Tıpa çıkarmağa mahsus alet, tirbüşon. [*Vrille* § *Tire - bouchon. Tarière.*]

Burgulama | [*t.m.*] Burgu ile
Burgulamak | delme, delmek. [*Percer avec une vrille.*]

Burjuvazi [*c. s.*] Zadegân sınıfı ile halkın en aşağı tabaka arasındaki sınıf, tabaka. [*Bourgeoisie.*]

Burkulma | [*t. m.*] Burulup
Burkulmak | incinme, incinmek. [*Se donner une entorse* § *Se fouler le pied* § *Subir une entorse.*]

Burkutma | [*t. m.*] Uzvun bi-
Burkutmak | rini burup incitme, incitmek. [*Donner une entorse à..*]

Burma [*t. s.*] Mide ve bağırsaklarda şiddetli ağrı § Hamur yağ ve şekerden yapılan bir tatlı § İğdiş edilmiş hayvan. [*Torsion, chatré.*]

Burma | [*t. m.*] Döndürüp
Burmak | bükme, bükmek; kıvırmak § Parmak arasında kıvırıp sıkmak, çimdiklemek § Hayvanı enemek, iğdiş etme, etmek § Delik açma, açmak § Sancıma, sancımak, ağrımak. [*Tordre, plier avec violence, chatrer un* (*animal*), *être arrogant.*]

Burnuz [*a. s.*] Arapların palto yerine giydikleri geniş ve kolsuz libas, maşlah § Kadınların kırlarda giydikleri bir nevi yeldirme, [*Bournous.*]

Buruk [*t. f.*] Burulup incinmiş olan § Ağzı buruşturan. [*Douleur causée par une torsion* § *Aigre.*]

Burun [*t. s.*] Yüzün ortasında, iki kaşın arasında, ağzın üstüne kadar uzanan, ve nefes almağa, ve koklamağa yarayan iki delikli uzuv § Uç § Denizin içine girmiş kara ucu § Kibir, gurur. [*Nez, bec, cap, bout* § *Orgueil.*] **Burunlu** = Burnu olan § Sivri uçlu § Kibirli. [*Qui a un nez* § *Fier,ère. Pointu.*] **Burunsuz** = Küçük ve basık burnu olan. [*Personne sans nez* § *Sans flair.*]

Burunduruk [*t. s.*] Haşarı atları tımar ederken zaptetmek için burunlarını sıkmağa mahsus tahta kısgaç, yavaşa. [*Muselière, caveçon* (*pour les chevaux*).]

Burunsalık [*t. s.*] Sığır ve develeri zaptetmek için burunlarına taktıkları tahta kısgaç. [*Muselière, caveçon pour les bœufs.*]

Buruntu [*t. s*] Bağırsakları

burar gibi karında hissolunan şiddetli sancı. [*Coliques* § *Tranchée.*]

Buruşma | **Buruşmak** } Çekilip toplanma, toplanmak § Düzlüğü bozulup, kırma, kırmak, kat kat olma § Kuruyup toplanma, toplanmak § Solma, solmak § Ekşi yemekten dil kamaşıp, çekilme, çekilmek. [*Froncé,e; frisé,e; être plissé,e; froncement, chiffonage, être ridé,e.*]

Buruşturma | **Buruşturmak** } Bir şeyin düzgünlüğünü bozup buruşuk bir hale getirmek § Hoşlanmamak alâmeti olarak yüzü buruşuk etmek, abusluk göstermek § Dilin toplanıp çekilmesini mucip olmak.[*Rider, froncer, plisser.*]

Buruşuk [*t. f.*] Çekilip toplanmış, takabbuz etmiş § Ütüsü ve düzgünlüğü bozulmuş. [*Pli, plié,e; ride, ridé,e. Tordu.*] **Buruşukluk** = Buruşuk olan şeyin hali. [*Froncement* § *Chiffonage.*]

Buse bak: Puse [*Voir: Puse.*]

Busetmek bak: Pusetmek. [*Voir: Fusetmek*]

But [*t. s.*] Bacağın yukarısı, bedene birleştiği kalın tarafı § Yağsız lop et. [*Gigot, cuisse.*]

Butlan [*a. s.*] Haksızlık, batıl, boş olma § Muattal, hükümsüz olma. [*Fausseté, erreur, vanité.*]

Buüt [*a. s.*] Uzaklık, mesafe. [*Distance, éloignement.*]

Buyurma | **Buyurmak** } [*t. m.*] Emretmek § Söylemek, demek § Gitmek § Gelmek, teşrif etmek § Yemek § Almak, kabul etmek § Eylenmek. [*Ordonner, commander, faire, entrer, venir, aller, visiter.*]

Buyurtma | **Buyurtmak** } [*t. m.*] İstida veya diğer resmî bir kâğıdı takdim ederek üzerine havale işaretini çektirme, çektirmek, havale ettirmek. [*Obtenir une annotation exécutoire.*]

Buyuruk [*t. s.*] Emir § Ferman § Hüküm. [*Commandement, ordonnance.*]

Buyrultu [*t. s.*] Hükûmet reisi tarafından yazılan ve yukarısına ait büyük mühür veya damga basılan bir nevi emirname § Açık emirname, kararname § Küçük zabıtana rütbesine dair verilen tevcihname. [*Ecrit* , *ordonnance, décret.*]

Buz [*t.s.*] Soğutan, donmuş su, cemet § Pek soğuk şey. [*Glace, grand froid, gelée*] **Buzlu** = Üstü buz tutmuş içine buz

konmuş olan şey. Şeffaflığı kaybolmuş. [*Qui contient de la glace, glacé.*]

Buzağı [*t. s.*] İneğin süt emen yavrusu. [*Veau.*]

Buzağılama | **Buzağılamak** [*t.m.*] İnek yavru doğurma, doğurmak. [*Mettre bas, vêler.*]

Buz-deryası [*t. s.*] Bahrı müncemit. [*Océan glacial.*]

Buzhane [*t. s.*] Buz fabrikası § Buz saklanan mahal. [*Glacière, fabrique de glace.*]

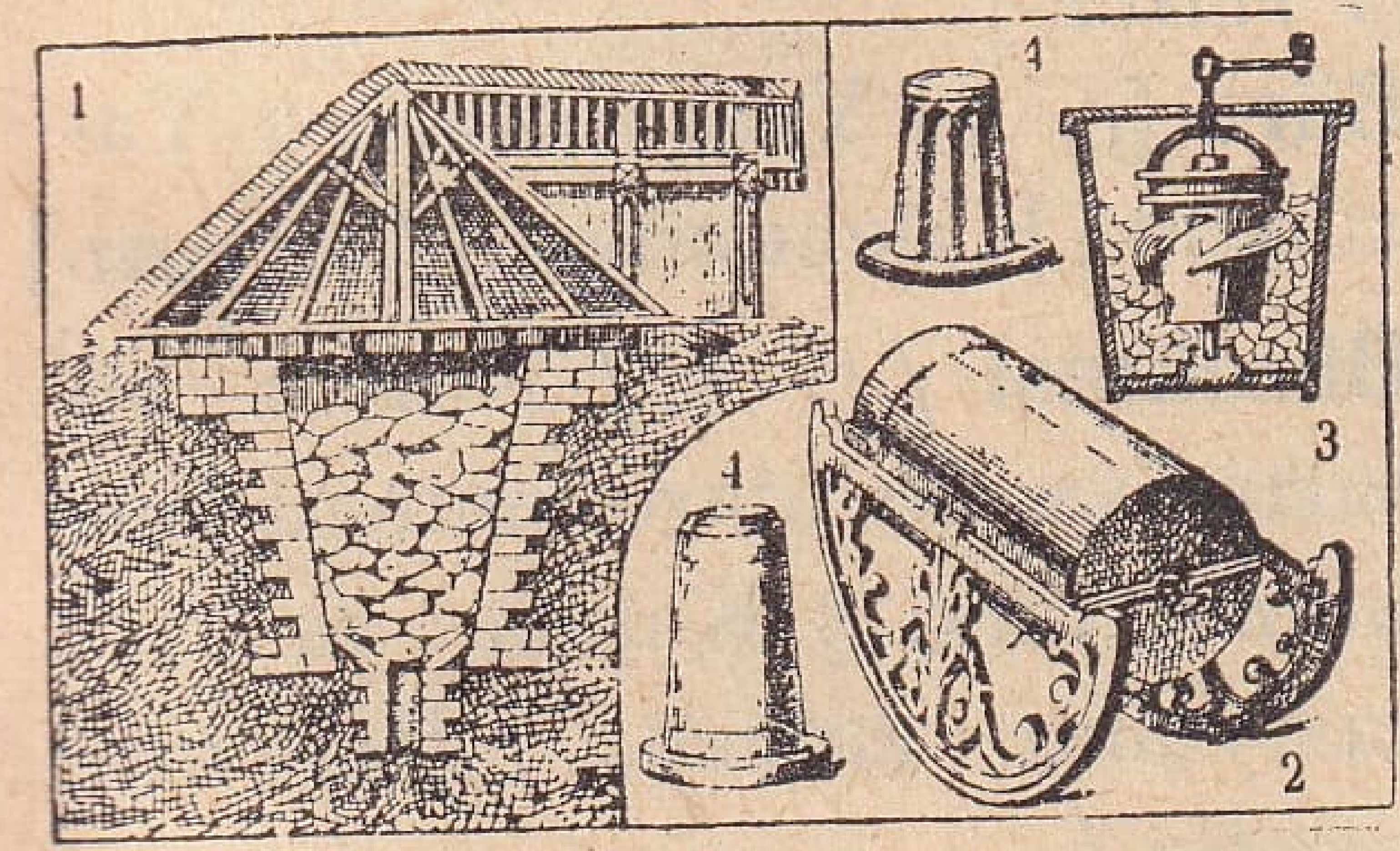

Buzkıran [*t. s.*] Limanlarda buzları kırarak gemilere yol açan vapur. [*Brise-glace.*]

Buzlanma | **Buzlanmak** [*t. m.*] Üzeri buz tutma, tutmak, üstü donmak § Dumanlanmak, şeffafiyeti kaybolmak. [*Être couvert de glace, être couvert de buée.*]

Bücür [*t. f.*] Ufak tefek, bodur, kısa boylu. [*Courtaud, petit,e; maigre.*]

Büfe [*c. s.*] Sofa takımlarına mahsus olup, yemek ve içkinin bulunduğu yer § Şimendifer istasyonlarında bulunan lokanta, birahane. [*Buffet.*]

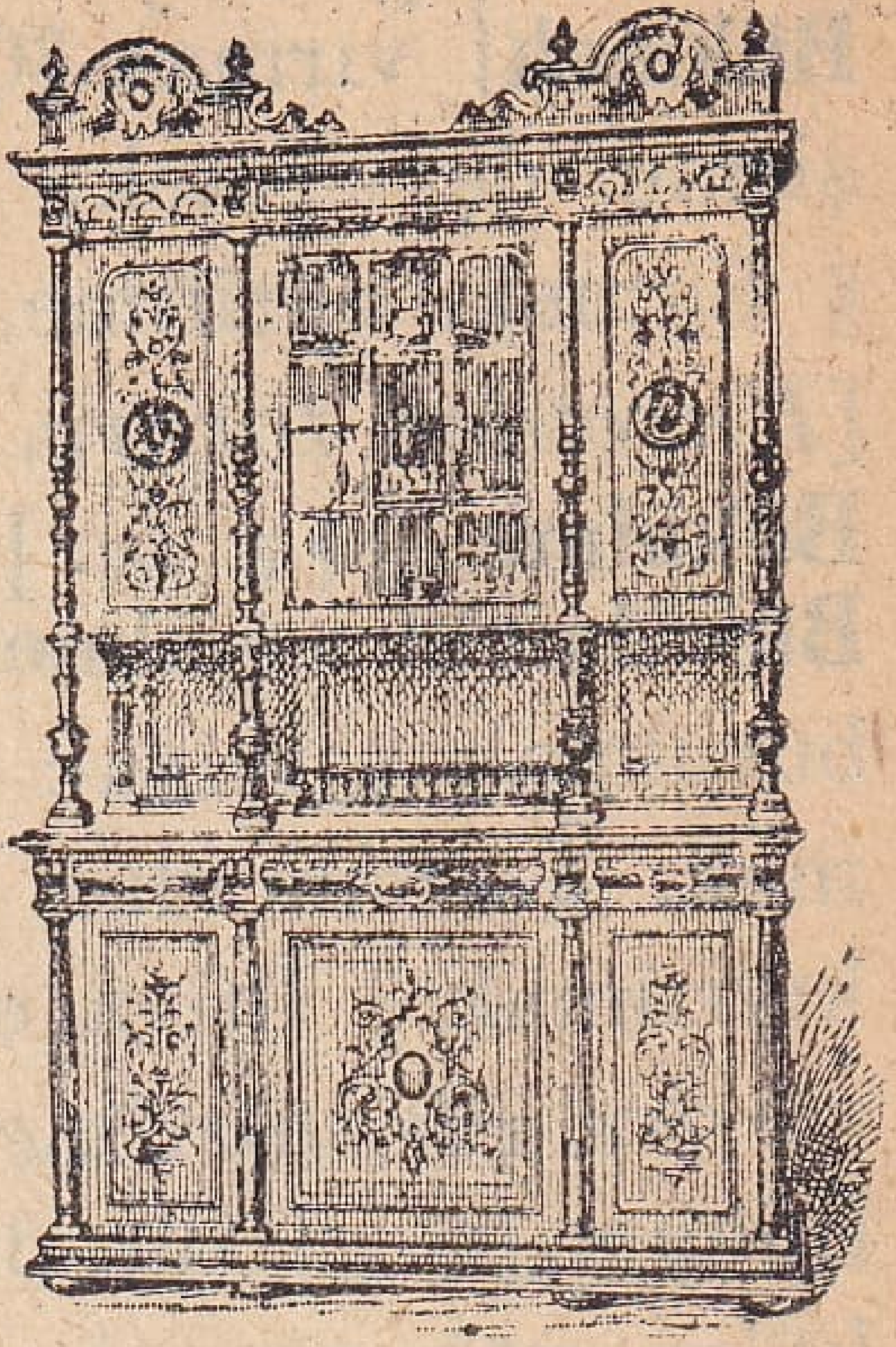

Büğrü [*t. s.*] İğri (yalnız iğri kelimesi ile beraber kullanılır.) [*Courbé,e; tortueux, se.*]

Büğü [*t. s.*] Bükme, bağlama, ukte. [*Nœud.*]

Büğünlemek [*t. m.*] Suyun önüne set çekip suyu durdurma, durdurmak. [*Endiguer.*]

Bühtan [*a. s.*] Birine yalandan bir şey isnat etme, iftira. [*Calomnie.*] **Bühtancı** = Asılsız yere birine bir şey isnat eden, müfteri. [*Calomniateur, trice.*]

Bükâ [*a. s.*] Ağlama, nale, girye. [*Pleur.*]

Büklüm [*t. s.*] Bükülmüş ve kıvrılmış şeyin teşkil ettiği halka, kıvrım, kat. [*Nœud, anneau, pli, plié en deux, très voûté.*]

Bükme } **Bükmek** [*t. m.*] Kıvırma, kıvırmak §Çevirip devşirme, devşirmek; katlanmak § Eğmek, eğriltme, eğriltmek. [*Enrouler, tordre, tresser.*]

Bükülme } **Bükülmek** [*t. m.*] Eğrilme, eğrilmek, burulma, burulmak § İvicaç peyda etmek § Sancıdan kıvrılma, kıvrılmak § İltiva etmek. [*Se tordre, être tordu,e; se plier.*]

Büküm [*t. s.*] Bir defada bükülen yün ve saire. [*Filage.*]

Bükünme } **Bükünmek** [*t. m.*] Kıvrılıp yatmak, zıbarmak § Sancıdan kıvranmak § Su irkilip bir yere toplanmak. [*Coucher se pliant.*]

Büküntü [*t. s.*] Bükmek eseri § Düğüm, ukte § Bükerek yapılan dikiş § Bükme kırpıntısı. [*Pli, torsade, ourlet* § *Débris de laine, de coton.*]

Bülbül [*t. s.*] Çok güzel öten maruf kuş, andelip . [*Rossignol.*]

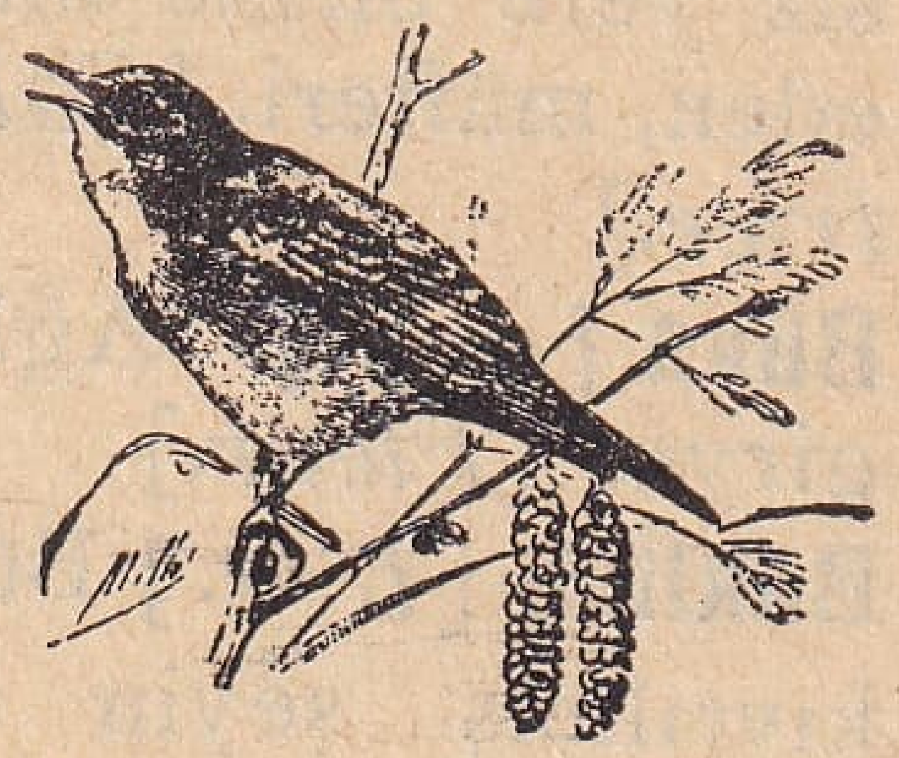

Bülent [*f a. f.*] yüksek, yüce, âli. [*Haut,e.*]

Bülûğ [*a. s.*] Erkek cocuğun erkeklik sinnine ermesi. [*Puberté, majorité.*]

Bünyan [*a. s.*] Yapı, bina. [*Construction.*]

Bünyat [*fa. s.*] Temel, esas. [*Fondement.*]

Bünye [*a. s.*] Vücut ve bedenin tabiî hali ve sureti teşekkülü [*Structure, constitution.*]

Bürkân [*a. s.*] Yanar dağ. [*Volcan.*] **Bürkânî** = Yanar dağa mensup. [*Volcanique.*]

Bürhan [*a. s.*] Delil, ispat. [*Preuve.*]

Büro [*c. s.*] Yazı masası § Yazıhane § Kalem odası. [*Bureau.*]

Bürokrasi [*c. s.*] Kalem ve kırtasiye ile idare olunan hükûmet tarzı § Kalem ve kırtasiyenin nüfuzu. [*Bureaucratie.*]

Bürülü [*t. f.*] Sarılı örtülü olan, katlanmış. [*Plié, enveloppé.*]

Bürüm [*t. s.*] Bürüme, katlama, katlayış § Bürülmüş, katlanmış şey. [*Torsion, frisure.*]

Bürüme } **Bürümek** [*t. m.*] Sarma, sarmak, leffetmek § Etrafını alma, almak, ihata etmek § Kaplama, Kaplamak. [*Envelopper, couvrir, voiler.*]

Bürüncük [*t. s.*] Ham ipek § Böyle ipekten yapılmış bez.

[Étoffe légère et transparente; gaze.]

Bürünme | *[t. m.]* Örtünme,
Bürünmek | örtünmek, sarılma, sarılmak. *[S'envelopper, se couvrir, se voiler.]*

Büsbütün *[t.f.]* Temamile, kâmilen. *[Tout à fait, tout entier,ère; entièrement.]*

Büst *[c. s.]* Bedenin belden yukarı kısmı § Yarım heykel. *[Buste.]*

Bütün *[t. f.]* Hep, cümle, kâffe, tekmil, parcası olmıyan § Tam § Kâffeten, tamamile. *[Tout,e; entier,ère § D'une seule pièce.]*

Bütünleme | *[t.m.]* Eksik ve
Bütünlemek | noksanını tamamlamak, tekmiletme, etmek. *[Compléter, complètement.]*

Büyü *[t. s.]* Sihir, afsun, arpağ. *[Magie, sorcellerie]* **Büyücü** = Sihirbaz, arpağcı. *[Sorcier,ère.]*

Büyük *[t. f.]* Hacmi çok yer tutan, iri § Ulu, azim, cesim § Kadri yüksek § Kuvvet ve iktidarı çok, âli § Yaşlı, koca § Geniş vasi, bol. *[Grand,e; vaste § Important,e; considérable, haut,e; élevé,e § Agé,e.]*

Büyükleme | *[t. m.]* Büyük
Büyüklemek | sayma, saymak, hürmet ve itibar etme, etmek. *[Rendre grand, élargir, amplifier.]*

Büyüklenme | *[t. m.]* Kendi-
Büyüklenmek | ni büyük gösterme, göstermek; azamet satma, satmak. *[Se donner des airs d'importance, vouloir en imposer § Reçevoir des honneurs.]*

Büyüklük *[t. m.]* İrilik. uluLuk, cesamet § Kadir ve itibar çokluğu § Yaşlılık § Genişlik, vüs'at § Çokluk, kesret, bolluk, şiddet, kuvvet § Debdebe, ihtişam § Kibir, gurur, azamet. *[Grandeur, largeur § İmportance § Fierté § Élévation.]*

Büyületme | *[t. m.]* Birine
Büyületmek | büyü yapma, yapmak. *[faire enchanter.]*

Büyülenme | *[t. m.]* Kendi-
Büyülenmek | sine büyü yapılma, yapılmak. *[S'ensorceller.]*

Büyülü *[t. f.]* Büyüye uğramış olan, kendine büyü yapılmış bulunan. *[Ensorcellé,e.]*

Büyüme | *[t. m.]* Büyük ol-
Büyümek | ma, olmak, neşvinema bulmak § Yaşlanma, yaşlanmak, kocamak § Boyatmak, uzamak § Kadir ve itibar ve mertebece terakki etme, etmek § Geniş-

leme, genişlemek, bollaşmak, tevessü etmek, § Şiddet, kuvvet kesbetmek § Terbiye olunmak. *[Grandir, croître, s'allonger, avancer, acquérir de l'importance, s'élargir, grandissement.]*

Büyütme | *t. m.]* Büyüklet-
Büyütmek | me, büyükletmek § Yetiştirmek, besleyip yetiştirmek. *[Agrandir, augmenter, exagérer; augmentation.]*

Büzme | *[t. m.]* Toplayıp
Büzmek | sıkma, sıkmak, daraltma, daraltmak. *[Rétrécir, rétrécissement.]*

Büzük *[t. f. s.]* Çekilip büzülmüş şey § Mak'at. *[Froncé,e § Cul.]*

Büzülme | *[t. m.]* Çekilip
Büzülmek | toplanmak § Buruşmak, tortop olup oturmak. Çekilip küçülmek. *[Froncer.]*

C

C *[t. h.]* Türkçe alfabenin üçüncü harfıdır. Kelimenin sonunda bulunduğu yani kendisinden sonra sedalı bir harf gelmediği zaman [Ç] sedası verir.*[Troisième lettre de l'Alphabet Türk.]*

Caba *[t. s.]* Bedava; meccanen, parasız. *[Gratis, pour rien, gratuitement.]* **Cabacı** = Caba arkasından koşan; bedava şeyler arayan, anaforcu § Tufeyli. *[Parasite].*

Cabeca *[fa. s.]* Yeryer, mevki mevki, bazı yerler § Her taraf. *[Partout.]*

Cabi *[a. s.]* Evkaf tahsildarı, *[Collecteur des revenus d'une mosquée.]*

Cacık *[t. s.]* Yoğurt ile hıyardan yapılan maruf salata. *[Salade au lait caillé et aux concombres.]*

Cadaloz *[t. f.]* Ağız kalabalığile — haksız olduğu halde — hak kazanan, şarlatan. *[Personne loquace et intrigante, charlatan.]* **Cadalozluk** = Haksız iken ağız kalabalığile hak kazanma. Sözünü geçirme; şarlatanlık. *[Hâblerie. Loquacité.]*

Cadde *[t. s.]* Büyük yol, pos-

ta yolu, geniş ve gelen ve gideni çok yol § Büyük sokak. *[Grande rue.]*

Cadı *[t. s.]* Karakoncalos. Hortlak § Fena huylu ve pek çirkin kocakarı, acuze. *[Vieille femme acariâtre, magicienne, sorcière § Vampire.]*

Cafcaf *[t. s.]* Ağız kalabalığı şatafatlı söz. *[Paroles pompeuses et prétentieuses.]* **Cafcaflı** = Şatafatlı, mutantan, sahte, süslü. *[Paroles d'une manière pompeuse et prétentieuse.]*

Cağ *[t. s.]* Tekerlek parmağı. *[Rais.]*

Cağız *[t. z.]* Küçüklük ifade eden lâhikadır; küçücük. *[Mot diminutif.]*

Cah *[t. s.]* Mansıp, makam § İtibarlı yer. *]Dignité, rang, haute situation.]*

Cahil *[a. f.]* Bilmeyen, bilmez § Nadan, bihaber § Okumamış, ilimden mahrum, ümmi § Genç; tecrübesiz, acemi. *[İgnorant,e; illètré,e.]* **Cahiliyet, Cahillik** = Bilmemezlik; nadanlık § İlimden mahrumiyet; okumamışlık § Gençlik § Acemilik, tecrübesizlik. *[İgnorance § Jeunesse.]*

Caiz *[a. f.]* İşlemesinde beis olmayan, icrası menolunmayan, müsaadeli, ruhsatlı § Mümkün, kabil. *[Permis, e; légitime § Possible, admissible.]*

Caize *[a. s.]* Bir şeye mukabil verilen atiye § Hizmete karşı hediye tarzında verilen ücret. *[Don § Gratification.]*

Cam *[t. s.]* Çakıl taşlarını bir cins kum ile birlikte eriterek yapılan maruf, şeffaf cisim, sırca. Şişe § Kadeh § Sırçadan, şişeden olan. *[Verre, vitre.]* **Camcı** = Pencere camlarını takmak san'atını yapan adam § Cam satan kimse. *[Vitrier, fabricant de verres.]* **Camgöz** = Tamahkâr § Haris § Köpek balığının bir cinsi. *[Personne avide § Gros poisson de la famille des squales.]* **Camlı** = Cam takılmış, camlarla süslü. *[Vitré.]*

Camadan *[t. s.]* Çapraz düğmeli ve harçlı kısa ve kolsuz yelek § Asker Çantası. *[Gilet court en velour brodé que l'on boutonne par devant en écharpe.]*

Cambaz *[t.s.f.]* Tehlikeli marifetli oyunlar oynayan §At taliminde mahir binici§At alıp sa-

tan, adam § Kurnaz, hilekâr. *[Acrobate, marchand de chevaux.]* **Canbazlık** = İpte ve at üzerinde oyunlar yapan adamın işi ve san'atı § At alıp satma ticareti, at madrabazlığı, hilekârlık, kurnazlık. *[Profession de danseur de corde; acrobatie § Profession de marchand de chevaux § Ruse, roublardise.]*

Camekân *[f. a. s.]* Camla çevrilmiş, örtülmüş yer § Dükânlarda eşya konulan camlı dolap ve yer § Mağazalarda eşyanın teşhir olunduğu mahal § Hamamların soyunma yerinde camlı çerçivelerle bölünmüş odalar § Ekilen tohumların soğuktan muhafazası için üzerlerine örttükleri üstü camlı sandık § Camlı bölme. *[Armoire, fenêtre ou porte formée de vitres § Verrière, verrine, vitriné § Salle de bain turc où l'on se déshabille § Serre, jardin d'hiver.]*

Camgöbeği *[t. s.]* Yeşile mail mavi renk. *[Couleur verte claire ou bleu verdâtre.]*

Cami *[a. f. s.]* Toplanan, cemeden, içine alan. Şamil § Müslüman mâbedi, meçsit. *[Mosquée.]*

Camit *[a. f.]* Donmuş; donuk § Taş gibi katı § Ruhsuz. *[Solide § Concret,e, § Inanimé,e.]*

Camus *[t. s.]* Manda denilen büyük sığır § Su sığırı. *[Buffle.]*

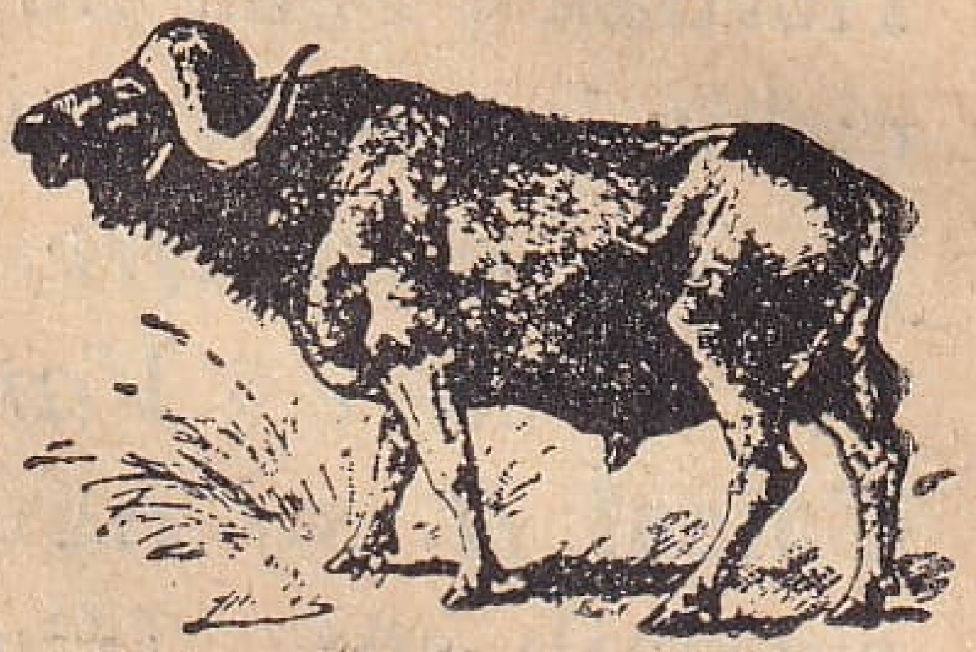

Can *[t.s.]* İnsan ve hayvanın sebebi hayatı olan manevî şey, ruh § Yaşayış, hayat, Gönül, yürek, kalp, dil. Kuvvet, kudret, zor § Dost, muhip, sevgili § Aziz. *[Âme § Force; vigueur, bien aimé,e.]* **Canciğer** = Biribirini çok seven dostlar ve arkadaşlar. *[Parents et amis; personnes qui s'aiment sincèrement.]* **Cançekişmek** = Ölüm halinde olmak *[Agoniser.]* **Candan** = Can ve yürekten, arzu ve büyük bir muhabbetle. *[Sincèrement.]* **Can eriği** = Yeşilken, yenir tatlı bir cins erik. *[Espèce de prunes.]* **Canevi** = Midenin üstü ki korku, sevinç eseri olarak orada bir helecan, çarpıntı duyulur. *[Épigastre.]* **Canhavlile** = İç oynayarak, büyük halecan. *[Effrayamment.]* **Canhıraş** = Daya-

nılmıyacak surette keder ve acılık veren. *[Tragique.]* **Canı yürekten** = Büyük bir arzu ve muhabbetle. *[Désirer de tout cœur.]* **Canına susamak** = Kendini bilmeyerek tehlikeye sokmak. *[Chercher sa mort.]* **Canlı** = Canı olan § Kuvetli § Tesirli. *[Animé § fort, vivant, plein de sens et d'esprit.]* **Canlı cenaze** = Çok zayif ve kuvvetsiz adam. *[Cadavre ambulant.]* **Cansipar** = Canını feda eden, fedakâr. *[Qui n'épargne pas sa vie § Dévoué,e.]* **Cansiparane** = Fedakârlıkla, fedakârane. *[En n'épargnant pas sa vie § Dévouement.]* **Cansız** = Canı olmıyan § Pek zayif ve gevşek, kuvvetsiz. *[Inanimé,e; mort,e § Très faible.]* **Cansızlık** = Ruhsuzluk § Gevşeklik, kuvvetsizlik. *[Inanimation, faiblesse.]* **Can vermek** = Ölmek, § Diriltmek § Pek ziyade arzu etmek. *[Mourir § Désirer ardemment.]* **Can yoldaşı** = Ciddî arkadaş, samimî refik. *[Ami sincère.]*

Canalma | **Canalmak** } *[t. m.]* Öldürmek § Çok fenalık etmek. *[Tuer, causer du chagrin.]*

Canatma | **Canatmak** } *[t.m.]* Pek ziyade arzu etmek, hevesli olmak. *[Désirer ardemment, briguer.]*

Canan *[fa.s]* Sevgili; maşuka; mahbube§ Dilber. *[Bien aimé.e; amant,e.]*

Canavar *[t.s.f.]* Yırtıcı, vahşi hayvan § Pek gaddar, cana kıyan adam. *[Animal sauvage et féroce § Sanglier.]*

Canavarlık — Canavar olmaklık: vahşîlik § Yırtıcılık § Gaddarlık. *[Sauvagerie, férocité.]*

Canfes *[t.s.]* İnce parlak ipek kumaş. *[Tafetas.]*

Cangıl | **Cungul** } *[t. z.]* Gürültülü, patırtılı, paldır, küldür manasınadır. *[Particule exprimant une action brusque et tapageuse.]*

Cani *[a. f.]* Cinayet işleyen. *[Criminel.]*

Canip *[a.s.f.]* Yan, taraf, cihet. *[Côté, part § Flanc.]* **Caniptar** = *[f. a. s.]* Ordunun bir tarafında, cenahta bulunan kıt'a *[Flanqueur.]*

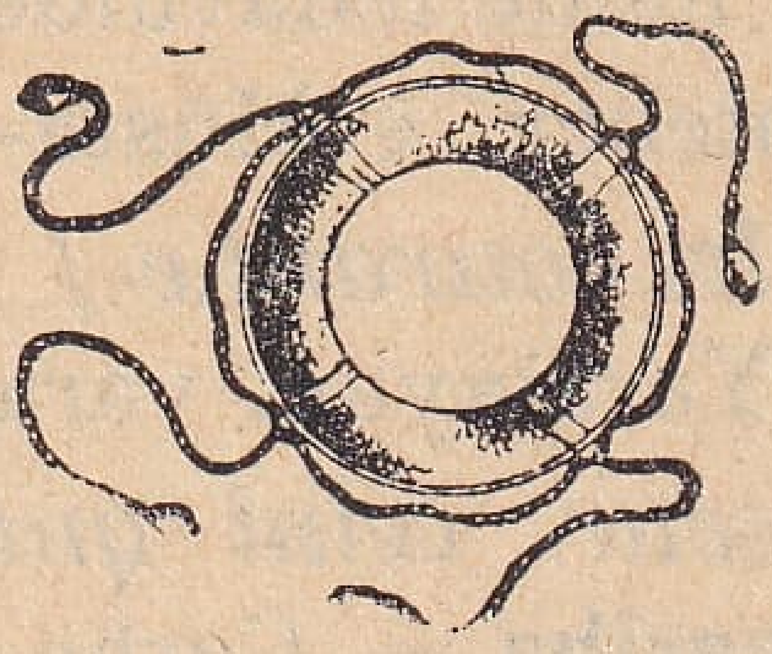

Can kurtaran *[t.s.]* Tahlisiye simidi, vapurlarda tehlike zamanında kullanılmak için

yapılmış halkalar ve sair tertibat §Halâskâr. *[Bouée; ceinture de sauvetage.]*

Canlandırma | *[t. m.]* Can,
Canlandırmak | hayat verme, vermek, diriltme, diriltmek § Ayıltma, ayıltmak, kendine getirmek, şenlendirme, şenlendirmek § Revacını arttırmak. *[Animer, vivifier.]*

Canlanma | *[t. m.]* Dirilme,
Canlanmak | dirilmek § Ayılma, ayılmak, kendine gelmek § Taze hayat bulma, bulmak§ Şenlenme, şenlenmek § Revaç bulma, bulmak. *[Être animé, vivifié,e § Se vérifier.]*

Car *[a. s.]* Vaktile kadınların büründükleri çarşaf § Uçurum § Komşu § Avaz. *[Voile, voisin,e; criard.]* **Car car** = Çok ses çıkaran § Geveze, ağzı durmaz. *[Jaseur, se; babillard.]* **Carcı** = Bağıran, tellal. *[Crieur public.]*

Cari *[a. f.]* Akan, akıcı revan § Şimdiki halde tedavülde bulunan § Muteber § Müstamel. *[Qui coule; courant,e.]*

Carih *[a. f.]* Yaralayan, yara açan. *[Agresseur, celui qui blesse.]* **Alâtı cariha** = Cerheden paralayan aletler. *[Armes blanches.]*

Cariye *[a. s.]* Halayık, para ile satın alınmış hızmetçi kız. *[Jeune esclave, odalisque.]*

Carlanma | *[t. m.]* Carcar
Carlanmak | etmek, söylemek, lâfazanlık etme, etmek. *[Jaser § Bavarder, proclamer.]*

Carta *[t.s.]* Osuruk. Yellenme. *[Pet fort.]*

Cascavlak *[t. f.]* Çır çıplak § Büsbütün tüysüz. *[Tout à fait nu,e.Tout à fait chauve.]*

Casus *[a. s. f.]* Fenalık için gizlice tahkikat yaparak öğrendiği şeyleri haber veren adam § Bir memlekete düşman tarafından tebdili kıyafetle tetkikat için gizlice gönderilen veya yerli ahaliden bu hizmet için kazanılan ve kullanılan adam § Hafiye. *[Espion, mouchard,e.]* **Casusluk** = Casusun hizmet ve vazifesi. *[Espionage.]*

Casuslama | *[t. m.]* Casusluk
Casuslamak | etme, etmek. Gizli ve esrara ait şeyleri araştırma, araştırmak. *[Espionner.]*

Cavalacos *[t. f.]* Kıymetsiz, değersiz, itibarsız. *[Sans valeur.]*

Cavlak *[t. f.]* Çıplak, açık, tüysüz, taslak. *[Nu,e; sans*

poils; sans plumes.] **Cavlaklık** = Çıplaklık, tüysüzlük, taslaklık. *[Nudité, manque obsolu de moyens.]*

Cavlama | *[t.m.]* Çıplaklanma,
Cavlamak | çıplaklanmak, açılmak; tüyü dökülme, dökülmek. *[Être dépouillé,e.]*

Cay *[t. s.]* Yer, mevki, mahal. *[Place, lieu,endroit.]*

Caydırma | *[t. m.]* Vazgeçirme, geçirmek,dön-
Caydırmak | dürme, döndürmek. *[Faire renoncer, faire changer d'avis.]*

Cayigir *[t. f.]* Yer tutan, payidar§Mukarrer.*[Établi,e; fixe; existant.]*

Cayir *[t. s.]* Mükerrer olarak yanmayi tasvir eder.*[Brûler en pétillant, déchirer brusquement.]*

Cayırcayır *[t.z.]* Sür'atle yanmak ve yırtılmağı tasvir eder, çatır, çatır. *[Craquer fortement.]*

Cayırdama | *[t. m.]* Yanan
Cayırdamak | ve yırtılan şey gibi ses çıkarma, çıkarmak, açılıp kapanırken acı bir ses çıkarma, çıkarmak; gıcırdama, gıcırdamak. *[Grincer. Brûler ou se déchirer avec éclat.]*

Cayırdatma | *[t. m.]* Yanan
Cayırdatmak | ve yırtılan şey gibi ses çıkartma, çıkartmak gıcırdatma, gıçırdatmak; gıçırgıcır öttürmek. *[Faire grincer.]*

Cayma | *[t. m.]* Vazgeçme,
Caymak | vazgeçmek; dönme, dönmek, sarfı nazaretme, etmek. *[Renoncer à; changer d'avis; revenir sur son intention.]*

Cazbant *[c. s.]* Amerika zencilerini takliden davul trampete ve zil ilâvesile teşkil olunan bir nevi Amerika çalgı takımı, balolarda ve dans mahallerinde çalınan çalgı takımı. *[Jazbande.]*

Cazibe *[a. s.]* Gönül cezbeden hassa, dilrübalık § Diğer bir cismi kendine doğru çekmek kuvvet ve hassası. *[Attraction. Pesanteur.]* **Cazibeli** = *[t. f.]* Cazibesi olan, gönül çeken, celbeden, dilrüba, dilkeş, sevimli. *[Attrayant,e; sympatique; attirant,e.]*

Cazip *[a. f.]* Kendine doğru çeken, cezbeden cazibesi olan, gönül çeken, celbi muhabbet eden. *[Attractif, ive; attirant,e; attrayant,e.]*

Ce *[t. z.]* Cihet ve itibar beyan eder, göre, nazaran, kalırsa. Tarz, usul ve lisana

delâlet eder. Sıfatlara ilhak olunca azlık ve tasgir beyan eder. Tesbit ve temsil ifade eder. İsimlere ilhak olununca miktar ifade eder. *[Particule désignant «d'après».]*

Cebanet *[a. s.]* Korkaklık, cesaretsizlik. *[Timidité, lâcheté.]*

Cebbar *[a. f.]* Kuvvet ve kudret sahibi § Azametli § Salim, gaddar, zorlu. *[Tout puissant § Despote, tyran.]* **Cebbarane** = Cebbarca, cebbara yaraşır surette zalimane, gaddarane. *[D'une manière digne d'un tyran; tyraniquement.]*

Cebe *[t.s.]* Zırh, cevsen, pusat. *[Cuirasse, armure.]*

Cebeci *[t. s.]* Zırhlı asker. *[Soldat cuirassier.]*

Cebel *[a.s.]* Dağ *[Montagne.]*

Ceberut *[a.f.]* Kibir, azamet, celâl. *[Majesté, orgueil.]*

Cebin *[a. s.]* Alın, nasiye. *[Front.]*

Cebin *[a.f.]* Korkak, yüreksiz ötlek. *[Poltron, lâche.]*

Cebir *[a. s.]* Zor, zorlanma § Tamir, ıslah § Riyaziyattan bir ilim, *[Action de forcer de contraindre § Algèbre.]*

Cebire *[t. s.]* Cerrahların kullandıkları kırık tahtası. *[Attelle, éclisse.]*

Cebrail *[a.s.]* Dört büyük melekten biri ki Peygamberlere vahi getirir. *[Ange Gabriel.]*

Cebren *[a. h.]* Zorla cebir istimalile, rizasını almadan. *[Par force.]*

Cebrî *[a. f.]* Zorla yapılan yaptırılan. *[Qui se fait par force; forcé.]*

Cebri nefis *[a. s.]* Kendini zorlama, arzu ettiği bir şeyi nefsini zorlayarak yapmama. *[Mortification.]*

Cebriye *[a. s.]* İradei cüz'iyeyi inkâr edip her yaptığı şeyde insanın mecbur ve mazur olduğuna itikat eden bir mezhep. *[Fatalisme.]*

Cedde *[a. s.]* Büyük ana, nine. *[Grand' mère.]*

Cedel *[a. s.]* Kavga ile mübahase, niza, münazaa § Harp. *[Dispute § Guerre.]*

Ciderî *[a. s.]* Çiçek illeti. *[Petite vérole, variole.]*

Cefa *[a. s.]* Hicranda bırakmak § Vefasızlık § Cevir, ceza, zahmet. *[Souffrance, vexation. Tourment.]* **Cefakâr** = İşi cevir ve eziyet etmekten ibaret olan, cevir ve cefa

§ Vefasız. *[Vexateur, trice.]*
Cefakeş = Cevir ve cefa çeken; cefaya, ezyete düşen ve ona katlanan. *[Vexé,e; tourmenté,e.]*
Ceğiz *[t. h.]* Bak: çağız *[Voir: çağız.]*
Cehalet *[a. s.]* Bilmemezlik § Nadanlık § Okumak ve yazmak bilmemezlik. *[İgnorance.]*
Cehennem *[a. s.]* Ahrette günahkârların azap görecekleri yer, duzeh § Çok sıcak yer § Tahammül edilemiyecek derecede olan. *[Enfer § Brasier.]* **Cehennemî, Cehennemlik** = Cehennemlik, cehenneme lâyık § Cehennem gibi § Hamamın külhanda yanan ateş alevinin, taş döşemenin altından geçtiği yer. *[Infernal, partie du bain turc où l'on allume du feu.]*
Cehil *[a. s.]* Bak: Cehalet. *[Voir: Cehalet.]*
Cehre *[t. s.]* Pamuk ve ipek sardıkları çıkrık. Bir cehreye sarılan iplik veya bürümcük miktarı. *[Dévidoir.]*
Cehrî *[a. f.]* Aleni, yüksek sesle, aşikâr olarak. *[Qui se fait en public, qui est lu à haute voix.]*
Cehri *[t. s.]* Sarı boyan kökü. *[Garance.]*
Ceht *[a. s.]* Çalışma, çabalanma, sây, ikdam. *[Effort.]*
Celâdet *[a. s.]* Yiğitlik, bahadırlık, metanet. *[Bravoure, intrépidité.]*
Celâl, **Celâlet** *[a. s.]* Büyüklük, ululuk, azamet, rifat, şan. *[Grandeur, gloire.]*
Celalli *[t. s.]* Çabuk kızar, ateşli, sert tabiatli. *[Rebelle, révolté.]*
Celbetme, **Celbetmek** *[t. m.]* Bak: celp. *[Voir: Celp.]*
Celep *[t. s.]* Hariçten hayvan getirip satan adam, kasaplık. *[Celui qui fait le commerce de troupeaux.]*
Celi *[a. s.]* Açık, zahir, aşikâr, ayan, meydanda olan, uzaktan okunacak kalın yazı. *[Évident § En grosse lettre.]*
Celil *[a. f.]* Büyük, azîm, refî,âli,kadri ve mertebesi yüksek. *[Grand,e; supérieur.e; sublime.]*
Cellât *[a. s.]* İdam mahkûmlarını öldürmeye memur adam § Pek merhametsiz olan. *[Bourreau, impitoyable.]*
Celp *[a. s.]* Çekme, kendisine doğru götürme, cezbetme § İsteyip getirme § Davet

etme, çağırma § İhzar eyleme. *[Action d'attirer § Faire venir § Attraction.]* **Celpname**= Birisini mahkemeye davet için yazılan müzekkere. *[Invitation pour comparaître devant les tribunaux.]*

Celse *[a. s.]* Bir meclis veya mahkeme heyetinin içtimaından tatile kadar devam eden müzakere müddeti. *[Réunion, assemblée.]*

Cem *[a. s.]* Toplama, toplanmak § Yekûn § Cemaat. Mecmu § Hükümdar, kıral. *[Multitude, addition, roi, empereur.]*

Cemaat *[a. s.]* Bir yere toplanmış insanlar, güruh, takım, bölük § Bir imamın arkasında namaz kılan müslümanlar. Bir yerde ayni mezhebe mensup insanlar takımı. *[Assemblée, multitude, communauté.]*

Cemadat *[a. s.]* Cansızlar, camit cisimler. *[Corps inanimés.]*

Cemahir *[a.s.]* Bak Cumhur. *[Voir: Cumhur.]*

Cemal *[a. s.]* Güzellik, hüsün, yüz gözelliği. *[Beauté du visage.]*

Cem'an *[a. z.]* Cümleten, bilcümle, bütün, kâmilen, tekmilen. *[En tout, au total, totalement.]*

Cemat *[a. s.]* Hayatı ve neşvüneması olmayan cisim, hayvan ve nebatın gayri. *[Corps inanimé].*

Cemaziyelâhir *[a. s.]* Arabî ayların altıncısı. *[Sixième mois lunaire.]*

Cemaziyelevvel *[a. s.]* Arabî ayların beşincisi. *[Cinquième mois lunaire.]*

Cembiye *[a. s.]* Yantarafa asılan bir nevi iğri kama ve hançer. *[Espèce de poignard.]*

Cemetme | *[t. m.]* Toplamak; **Cemetmek** | bir araya getirme, getirmek § Yekûn etmek. *[Réunir § Additionner.]*

Cemi *[a. s.]* Toplama, devşirme, biriktirme, yığma, birleştirme. Birden ziyade eşhas ve eşyaya delâlet eden kelime. *[Action de réunir, de ramasser, addition, raillement, pluraliser.]*

Cemî *[a. f.]* Hep, bütün, kâffe, cümle. *[Tout, en entier.]*

Cemil *[a. f.]* Güzel. Melih. *[Beau, joli.]*

Cemile *[a. f.]* Cemilin müennesi. Birinin hatırını hoşetmek için yapılan şey. *[Féminin de Cemil § Attention délicate.]*

Cemilendirme } [*t. m.*] Bir
Cemilendirmek } kelimeyi cemi yapmak. Cemi sigasını teşkil etmek. [*Pluraliser.*]

Cemilenme } [*t. m.*] Cemol-
Cemilenmek } mak, cemi sigasına naklolunmak. [*Se pluraliser.*]

Cemiyet [*a. s.*] Topluluk, mecmu bulunma. Heyet, cemaat. Meclis, encümen. Eğlence için bir yere toplanan halk, düğün. [*Réunion* § *Fête* § *Noce* § *Société*; *assemblée.*] **Cemiyetgâh** = Toplanan yer § Toplama yeri. [*Lieu de réunion; siège.*] **Cemiyetli** = Toplu, perişan, dağınık olmayan. [*Qui embrasse plusieurs idées analogues.*]

Cemre [*a. s.*] Yanmış kömür parçası, kor § Şubatta derece derece hasıl olan sıcaklık § Pek iltihaplı bir çıban. [*Brasier, canicule.*]

Cenabet [*a. s. f.*] Cünüplük; şeran gusula muhtaç olduğu halde gusul etmemiş olma § pek fena adam § Söğüp sayma tabiri. [*État d'impureté provenant d'une pollition dont on ne se purifie qu'en remplissant les ablutions rituelles. Terme d'insulte.*] **Cenabetlik** = Cenabet olan adamın hal ve vasfı. [*État d'impureté.*]

Cenah [*a. s.*] Kuş kanadı § Kol, bazu § Taraf, yan. [*Aile bras, côté, flanc.*]

Cenap [*a. f. s.*] Tâzim ve hürmet tabiri olup «hazret» makamında kullanılır: Cenabı Allah, sefir cenapları gibi. [*Titre d'honneur et de respect* § *Son excellence.*] **Âlicenap** = Büyük hilkatli; adi şeylere tenezzül etmeyen; şeref ve haysiyetini muhafaza eden zat. [*Digne, généreux, se.*] **Olüvvücenap** = Âli cenaplık. [*Dignité.*]

Cenaze [*a. s.*] Tabuta konulmuş ölü. [*Cadavre humain, obsèques.*] **Cenazealayı** = Büyük bir zatın cenazesi geçirilirken yapılan merasim. [*Funérailles.*] **Cenaze namazı** = Müslüman cenazelerinin kabre konulmadan evvel bir cami veya mescitte üzerine kılınan namaz. [*Prières funèbres.*] **Canlı cenaze** = çok ve pek zayif adamdan kinaye. [*Cadavre ambulant.*]

Cendere [*a. s.*] Baskı ve per-

dah makinası. Biribiri üzerinde el veya diğer bir kuvvetle müteharrik, çamaşır ve saire ütülenmeğe, kumaş kâğıt ve emsalini perdah etmeğe mahsus iki madenî veya ağaç üstüvaneden mürekkep makina. Hamur açmağa mahsus kalın oklava. Dar dere, iki dağ arasında dar boğaz, sıkı ve dar mahal. *[Machine à presser, pressoir, cylindre § Défilé très étroit.]*

Cenge *[t. s.]* Kıvılcım gibi küçük ateş koru. *[Étincelle.]*

Cenin *[t. s.]* Ana karnındaki çocuk, döl. *[Fœtus.]*

Cenk *[fa. s.]* Muharebe, kavga, cidal. *[Guerre, combat.]*

Cengâver = Cenkçi, cenkte mahir, cenge alışık. *[Guerrier.]*

Cengâverlik = Harp ve darba alışıklık, cenk etmede maharet. *[Belliquosité.]* **Cenkcu** = Harp arayan, harp için vesile bekleyen. *[Qui désire, qui cherche les combats.]* **Cenkçi** = Cenk eden, cenge alışık olan, muharip. *[Guerrier.]*

Cengetme | **Cengetmek** } *[t. m.]* Döğüşme, döğüşmek; harbetme, etmek. *[Combattre, lutter.]*

Cenkleşme | **Cenkleşmek** } *[t. m.]* Cenk etmek, muharebeye girişme, girişmek. *[Combattre.]*

Cennet *[a. s.]* Bahçe § Ahrette salih olanların gidecekleri yer; firdevs § Pek süslü ve ferahlı yer. *[Paradis.]* **Cennetlik** = Cennete lâyık olan, salih adam. *[Digne du paradis; pieux, se.]* **Cennetmekân, Cennetli** = Mekânı cennet olan, cennete nail olmuş bulunan, merhum. *[Qui a obtenu le paradis par sa piété, qui a pour demeure le paradis § Feu; défunt.]*

Centılmen *[c. f.]* İyi terbiye görmüş, hoş sohbet, nazik kimse. *[Gentilhomme.]* **Centılmenlik** = Naziklik, kibarlık. *[Gentilhommerie.]*

Cenuben *[a. z.]* Cenup tarafından, cihetinden. *[Du côté sud, du sud.]*

Cenubî *[a. f.]* Cenup cihetinde bulunan. *[Méridional, austral.]*

Cenup *[a. s.]* Dört asli cihetten şarka karşı duranın sağ tarafına düşen cihet. *[Sud.]*

cep *[a. s.]* Elbisenin yan ve iç taraflarında, para, evrak, mendil gibi şeyler koymak için yapılan kese. *[Poche.]*

Cepane } [*t. s.*] Barut ve
Cephane } emsali şeylerin konulup saklandığı yer § Harp mühimmatı. [*Dépôt de munitions, poudre et autres matières nécessaires pour les armes à feu.*]

Cephe [*a. s.*] Alın, nasiye § Bina ve sairenin ön tarafı § Ordunun öndeki kısmı. § [*Front.*]

Cer [*a. s.*] Uçurum; hendek § Çekme, şürükleme § Kendine doğru çekme, celp ve cezbetme. [*Fossé* § *Action de tirer.*]

Cerahat [*a. s.*] İrin. [*Pus.*]

Cerahatlı = İrinli, işler yara. [*Purulent.*] **Cerahatsız** = Cerahatı olmayan. [*Sans pus.*]

Cerahatlanma } [*t. m.*] Ce-
Cerahatlanmak } rahat bağlama, bağlamak, irin tutma, tutmak, § Yara işlemeğe başlamak. [*Devenir purulent.*]

Cerbeze [*a. s.*] Beceriklilik § Natıka perdazlık. [*Loquacité; rouerie de langage et d'esprit.*]

Cerbezeli = Becerikli § Natıkalı [*Loquace.*]

Cereme [**ime**] [*a. s.*] Suç; kabahat; günah § Cezai naktî; tazmin. [*Amende.*]

Cerep [*a. s.*] Uyuz illeti. [*Gale, psore.*]

Ceres [*a. s.*] Hayvanın boynuna asılan çıngırak. [*Clochette, grelot.*]

Cereyan [*a. s.*] Akma, akıntı § Geçme, mürur § Vaki olma. [*Action de couler, écoulement, devenir courant.*]

Cereyleme } [*t. m.*] Bak:cer
Cereylemek } [*Voir: Cer.*]

Cerhetme } [*t. m.*] Yaralama,
Cerhetmek } yaralamak § Rettetme, kabul etmeme, etmemek; çürütmek. [*Blesser.*]

Ceride [*a. s.*] Gazete, evrakı havadis § Bazı resmî dairelerin kayıtlarını havi esas defteri. [*Journal, registre, catalogue.*]

Ceriha [*a. s.*] Yara, karha. [*Blessure.*] **Cerihadar** = Yaralı, mecruh § Kalbi kırık. [*Blessé.*]

Cerip [*a. s.*] Uzunluğu ve enliliği [60] arşından ibaret arazi ölçüsü. [*Arpent.*]

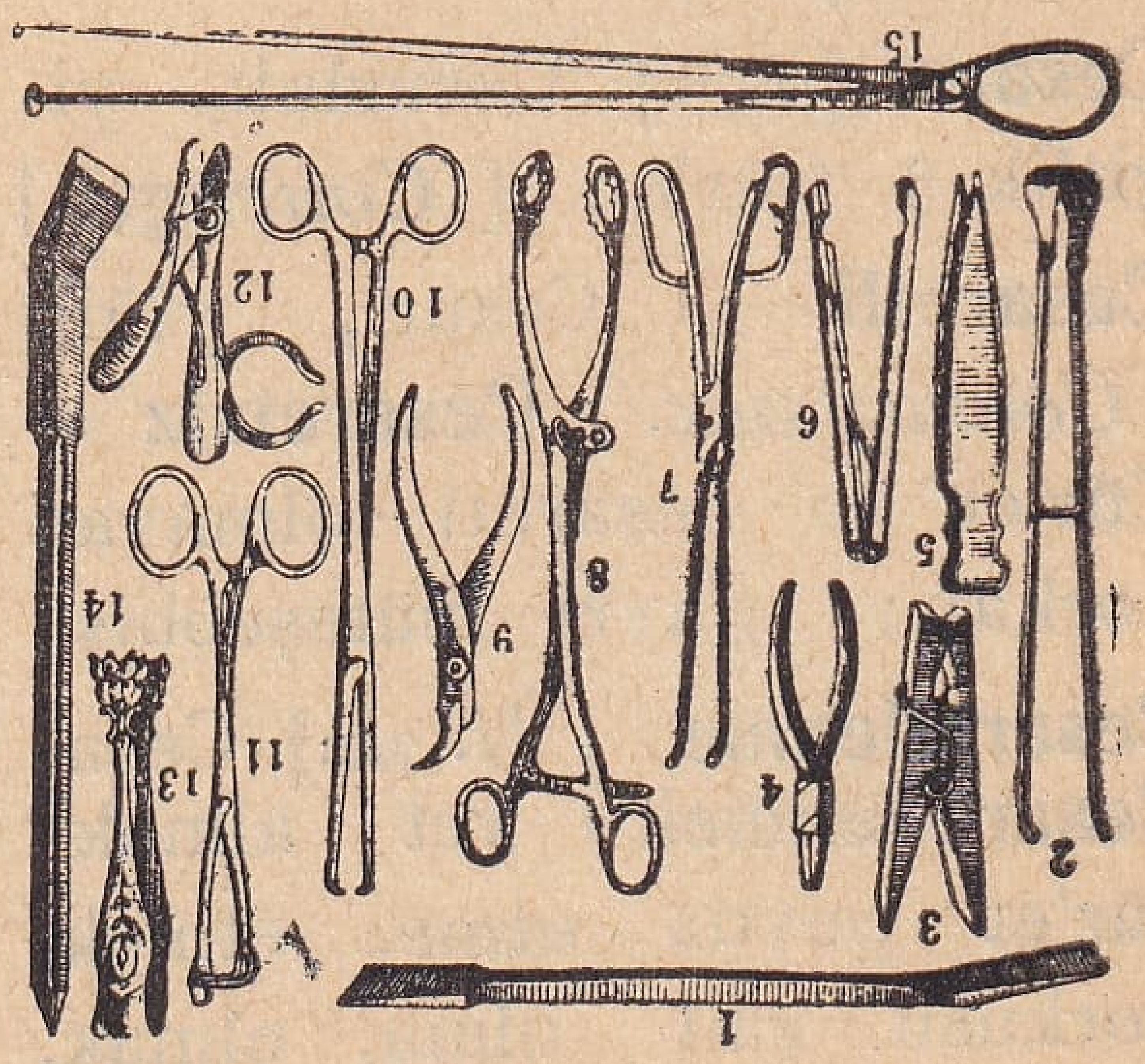

Cerrah [*a. s.*] Yaralara ve

haricî hastalıklara bakan ve ameliyat eden tabip; operatör. *[Chirurgien.]*

Cerahî = Cerrahlık fennine mensup ve müteallık alatı cerahiye *[Chirurgique.]*

Cerrahlık = Cerrah fen ve san'atı, operatörlük. *[Chirurgie.]*

Cerrar *[a. s. f.]* Mutlaka para toplamak için kendine bir kıyafet vermiş dilenci § Arsız ve kovulmakla gitmez dilenci § Sürüklediği erzak ve mühimmatı çok olan. *[Derviche en tourné de prédication qui reçoit du don § Mendiant.]*

Cerrarlık = Cerrarın hâl ve sıfatı. *[Mendicité.]*

Cerrieskal *[a. s.]* Ağırlıkların kaldırılmasından bahseden fen. *[Mécanique.]*

Cesaret [*a. s.*] Cesurluk, yiğitlik § Cür'et. [*Courage.*]

Cesaretli = Cesur, yiğit. [*Courageux.*] **Cesaretsiz** = Cür'et ve cesareti olmayan korkak; gayri müteşebbis.

Cesaretlenme } [*t. m.*] Cesaret almak, cür'et peyda etme, etmek; korkusu zail olma, olmak. [*Oser.*]
Cesaretlenmek

Ceset *[a. s.]* İnsan ve hayvan bedeni ; gövde, ten . *[Corps, Corps humain inanimé.]*

Cesim *[a.f.]* Vücutlu, gövdeli, iri; büyük, azim §Ehemmiyetli, *[Grand,e ; gros,se ; volumineux, se ; important,e.]*

Ceste, ceste *[fa.f.]* Azar azar § Derece derece ; tedricen . [*Peu à peu . A différentes reprises.*]

Cesur [*a. f.*] Cesaretli, yiğit ; yürekli . [*Courageux, audacieux.*]

Cet [*a.s.*] Büyükbaba; büyük peder. [*Grand père.*]

Cetvel [*a . s.*] Tabiî ve senaî su yolu, kanal § Çizgili ve haneli defter kâğıdı § Çizgi çizmeğe mahsus tahta alet. [*Canal, tableau, règle.*]

Cev [*a.s.*] Gök denilen boşluk, feza. [*Espace vide.*]

Cevaben } [*a.z.*] Cevap olarak, cevap makamında . [*En guise de réponse; en réponse.*]
Cevabî

Cevahir [*a. s.*] Kıymetli taş, elmas. Elmastan mamul, elmaslı . [*Pierre précieuse, bijoux.*] **Cevahirci** = Cevahir yapan ve satan. [*Bijoutier.*]

Cevahircilik = Cevahirci san'at

ve ticareti. *[Profession de bijoutier]*

Cevap *[a. s.]* Suale karşı söylenilen söz; kabul etmeme, ret cevabı havi mektup, cevapname. *[Réponse.]*

Cevaplı *[t. f.]* Cevabı olan, cevabı verilen. *[Avec réponse.]*

Cevapname *[fa. s.]* Cevabı havi mektup, cevap olarak yazılan kâğıt. *[Lettre responsive § Réponse.]*

Cevapsız *[t. f.]* Cevabı olmayan, cevabı verilmeyen. *[Sans rèponse.]*

Cevaz *[a. s.]* Caiz olma § İzin, ruhsat § Müsaade. *[Permission, licite.]*

Cevf *[a. s.]* İç, dahil, derun, orta§Kof, oyuk. Boşluk. *[Creux, cavité § Intérieur.]*

Cevher *[a. s.]* Kendi nefsile kaim olan şey, zat § Tıynet, cibilliyet § Mayei asliye § Hassa, tabiî istidat § Kıymetli taş. Çelik üzerindeki meneviş. *[Bijoux, substance § Essence, minerai.]*

Cevherî *[a.f.]* Asıl, maya ve tıynete mensup ve müteallik § Elmas gibi kıymetli taşlara müetallik. *[Substantiel, essentiel.]*

Cevherli *[t.f]* Hasiyeti olan, zat ve mayası makbul olan, istidat ve kabiliyeti tabiîyesi olan § Kıymetli taşlar ile müzeyyen. *[Juteux, se ; d'une nature généreuse§ Précieux, se.]*

Cevir *[a.s.]* Zulüm, eza, cefa, sitem. *[İnjustice.]*

Ceviz *[t. s.]* Koz denilen maruf meyva, *[Noix.]*

Cevlân *[a.s.]* Dolaşma, gidip gelme, deveran. *[Voyage circulaire, circuler; circulation.]*

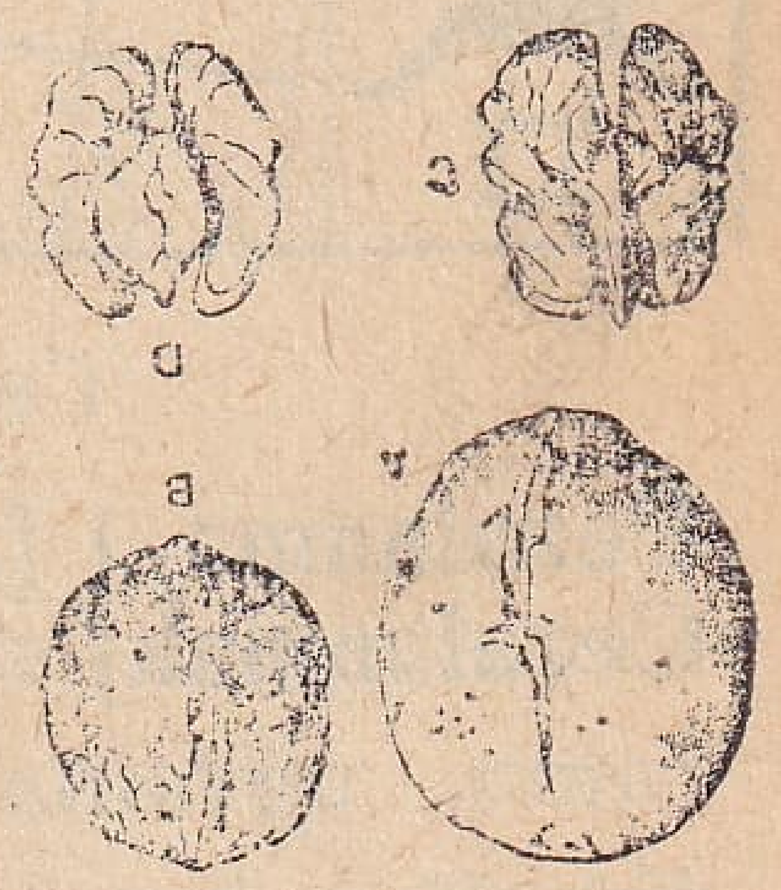

Cevval *[a.f.]* Koşan, dolaşan, çok seyahat eden. *[Énergique.]*

Cevvî *[a. f.]* Havaya mensup ve müteallik. *[Atmosphérique.]*

Cevza *[a. s]* Semadaki on iki burçtan biri. *[Gémeaux.]*

Ceylân *[t.s.]* Sıcak memleket sahralarında yaşar geyik nev'inde ince bacaklı pek çevik bir hayvan, gazal. *[Gazelle.]*

Ceza *[a.s.]* Kabahatlı adamı tedip için edilen muamele, ukubet, azap. *[Punition.]*

Cezalandırma
Cezalandırmak } [*t. m.*] Ceza vermek, mucazata uğratma, uğratmak § mahkemede cezasını tayin etmek. [*Châtier, punir.*]

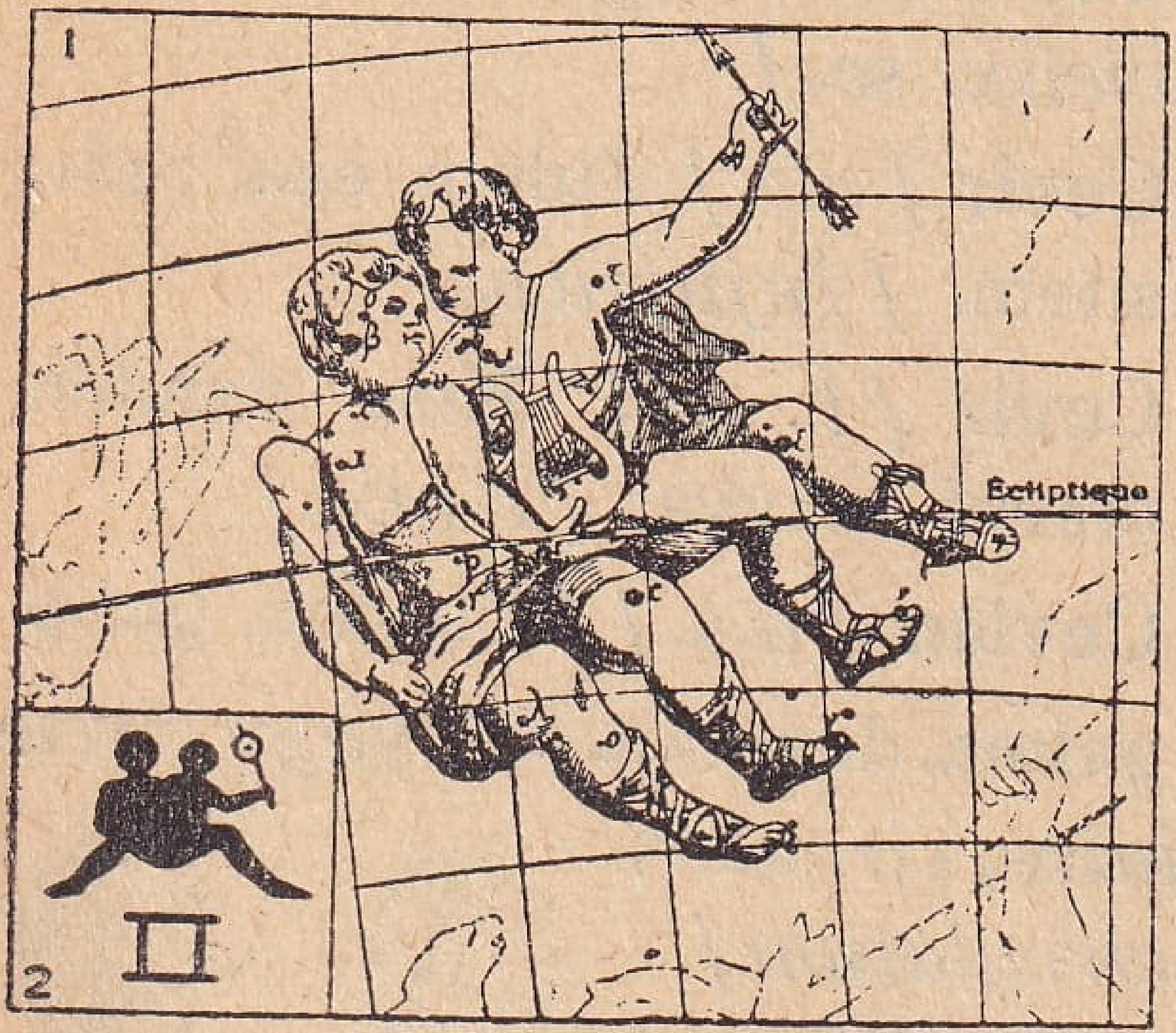

Cevza

Cezalanma
Cezalanmak } [*t. m.*] Ceza görmek, cezaya uğrama, uğramak. [*Être châtié, être puni.*]

Cezainaktî [*a. f.*] Bir kabahate karşı sahibinin vermeğe mahkûm olduğu akçe, cereme. [*Amende.*]

Cezair [*a. s.*] Cezireler, adalar. [*Îles.*]

Cezbe [*a. s.*] Meczubiyet, istiğrak, veleh, hayret. [*Extase, ravissement mystique.*]

Cezim [*a. s.*] Kesme § Katı, kat'iyen § Kararlaştırma, kararı kat'î verme, kat'iyen azim ve niyet etme. [*Action de ccuper, de trancher, action de prendre une décision définitive.*]

Cezir [*a. s.*] Dış denizlerin hergün muayyen saatte taştıktan sonra geri çekilmesi. Köz, asıl § Kendi misline zarbolunarak bir adet hasıl eden rakam. [*Reflux* § *Daucus* § *Racine.*]

Cezire [*a. s.*] Ada, arası su ile muhat kara. [*Île.*]

Cezp [*a. s.*] Kendine çekme, celp § Nefesle çekme. [*Attraction* § *Attirer* § *Aspiration.*]

Cezbetme
Cezbetmek } [*t. m.*] Kendine çekme, çekmek. [*Attirer* § *Aspirer.*]

Cezve [*t. s.*] Kahve pişirmeğe mahsus uzun kulplu maruf kap. [*Cafetière, bouillaire à café.*]

Cezzar [*a. s.*] Kasap § Gaddar, hunhar. [*Boucher, tyran.*]

Ci [*t. h.*] Bir isme iltihak edince, yapan, ve satan manasını ifade eder: Avcı, ekmekçi gibi. [*Particule qui ajoutée à des substantifs signifie le fabricant, le vendeur etc.*]

Cibayet [*a. s.*] Cabilik, tahsili varidat. [*Gérance, administration.*]

Cibillî [*a. f.*] Hulkî, tabiî yaradılışta olan. [*Naturel, inné, e.*]

Cibilliyet [*a. s.*] Yaradılış, hil-

kat, tıynet, tabiat, huy. [*Nature, naturel, caractère.*]

Cibinlik [*t. s.*] Sivrisinek ve emsalinden muhafaza için yatağın üzerine asılan tülden çadır, namusiye. [*Moustiquière.*]

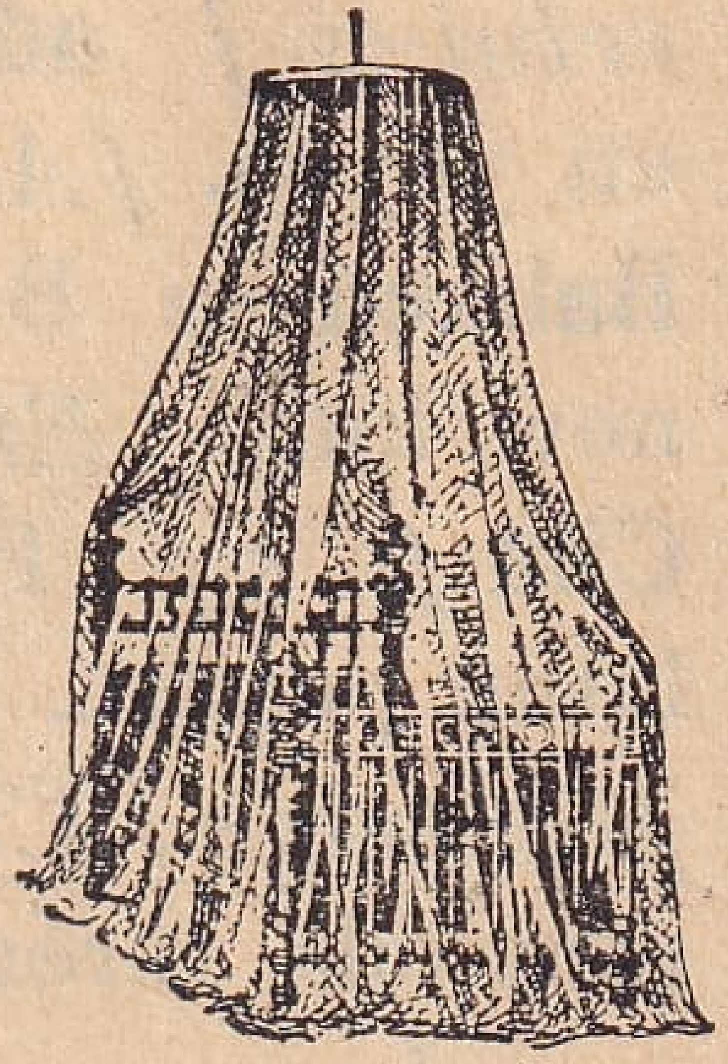

Cibre [*t. s*] Suyu alınan üzüm ve sair meyva posası. [*Résidu de fruits pressées pour en extraire le suc* § *Marc.*]

Cibril [*a. s.*] Bak: cebrail, [*Voir: Cebrail.*]

Cici [*t. s.*] İyi, güzel, makbul § Kıymetsiz; şatafatlı süs. [*Jolie; bon, ne; objets clinquantes.*]

Cicik [*t. s.*] [Ciciğini çikarmak tabirinde müstameldir] tamamile istifade etmek, tepe tepe kullanarak hırpalamak § İşe yaramaz bir hale gelmek § Meme. [*Détraquement.*]

Cicili [*t. f.*] Kıymetsiz ve şatafatlı süslerle müzeyyen. [*Orné, brillamment.*]

Cicim [*t. s.*] Örtü ve yerde olarak kullanılan ince kilim. [*Une sorte de tapis.*]

Cicoz [*t. h.*] Fıktan, yokluk ifade eden: parula cicoz. [*Marque la suite de l'argent etc.*]

Cidar [*t. f.*] Duvar. [*Mur.*]

Cidağır [*t. s*] Atın omuz başı. [*Amoplate du cheval.*]

Cidden [*a. f.*] Gerçekten, hakikaten. [*Sérieusement.*]

Ciddî [*a. f.*] Hakikî, sahih, lâtife olmıyan. [*Sérieux, se.*]

Ciddiyet [*a. s.*] Hakikîlik, ciddîlik. [*Droiture.*]

Cife [*a. s.*] Leş, ölü hayvan, [*Cadavre.*]

Cifir [*a. s.*] Remil nev'inden ve daha güç ve makbul bir ilmi mefhum. [*Science imaginaire de divination.*]

Ciğer [*t. s.*] Hayat sahibi olan her mevcudun dahilî ve en mühim uzuvlarından biri. [*Poumon* § *Foie.*] **Ciğerci** = Koyun ve sığır ciğeri satan adam. [*Marchand de foie.*]

Ciğerto [*t. s.*] Deniz kadayıfı. [*Lichen des rochers.*]

Cihan [*a. s.*] Kâinat, dünya § Küreiarz, yeryüzü, zemin. [*Monde, univers.*]

Cihangir [*fa. s.*] Dünyayı zaptedén büyük fatih. [*Grand conquérant.*] **Cihangirane** = Cihangir olanın hal ve sıfatı. [*En grand conquérant.*]

Cihannüma [*fa. s.*] Dünyayı gösteren harita veya coğrafya. Binanın üzerinde her tarafa nezareti olan açık taraça. [*Terrasse* § *Cosmorama.*]

Cihar [*fa. s.*] Dört; üç ile beş arasındaki sayı. [*Quatre.*]

Cihat [*a.s.*] Din uğurunda muharebe. Din için çalışma. [*Guerre sainte.*]

Cihât [*a. s.*] Bak : Cihet, cihetler, [*Voir Cihet.*]

Cihaz [*a. s.*] Alât ve edevat takımı· Çehiz. Cenazenin kaldırılması için lâzım olan eşya. [*Dot, trousseau* § *Appareil.*]

Cihet [*a. s.*] Taraf, yan § yer, mahal, kıt'a, semt § Sebep, mucip, vesile, bahane, [*Côté, lieu* § *En raison.*

Cik, Cük, Cek [*t.t.*] Edatı tasgirdir. Lâhik olduğu ismi tasgir eder..Merkepçik, ufak merkep; küçücük, pek küçük; büyücek, az büyük gibi. [*S'émploie comme diminutif.*]

Cil [*t. t.*] İsme lâhik olup adavet ve yeyicilik beyan eder: adamcıl, adama düşman; tavşancıl.Tavşan yiyen. Nispet kurbiyet ve sebebiyet ifade eder: Ölüncıl, ölümü mucip; akçıl, beyaza yakın gibi. [*Suffixe qui lié à un substantif, désigne l'être qui est l'ennemi du premier ou qui se nourrit en dévorant celui-ci.*] **adamcıl** = Adam eti yeyen. [*Anthropophage.*]

Balıkçıl = Balık yeyen bir nevi kuş. [*Engoulevent.*]

Cilâ [*t. s.*] Parlaklık § Parlatan perdah, lostra. [*Lustre, polissage.*] **Cilacı** = Cilâ veren, cilâ süren adam. [*Polisseur.*]

Cilâlama | **Cilâlamak** [*t.m.*] Parlatmak cilâ vermek. [*Astiquer.*]

Cilbe [*t. s.*] Gem kayışı, kayış yular. [*Bridemorse.*]

Cilbent [*fa. s.*] Büyük cüzdan evrak çantası. [*Serviette, grand portefeuille.*]

Cildî [*t. f.*] Deriye müteallik, deriye ait· [*Dermatoïde.*]

Cileyin [*t. t.*] (Sakil hecalı kelimelerde « e » harfı «a»ya tebeddül eder) gibi, misilli. [*Suffixe qui ajouté à des substantifs ou aux adjectifs forment des adverbes telsque: humainement, en homme.*]

Cilt [*a. s.*] Deri. Meşin. Kitap kabı. Kitaba kap geçirilmesi § Büyük bir kitabın aksamından her biri. [*Peau, volume, reliure.*]

Ciltleme } *[t. m.]* Kitaba kap
Ciltlemek } geçirmek, teclit edilmek. *[Relier.]*

Citlenme } *[t.m.]* Cilt geçirilme,
Citlenmek } geçirilmek. *[Être relié.]*

Ciltletme } *[t. m.]* Kitaba kap
Ciltletmek } geçirtmek, teclit ettirmek. *[Faire relier.]*

Citli *[t. f.]* Kaplı, teclit olunmuş; mücellet. *[Relié.]*

Cilve *[fa.s.]* Dilberane hareket, naz § İyi bir surette meydana çıkma. Tecelli. *[Grâce, plaisanterie charme.]* **Cilveli** = Cilveli olan, nazlı. *[Personne qui aime à faire des plaisanteries de grâce.]*

Cilvekâr *[fa. s.]* Cilve eden cilveli, nazenin. *[Calin,e.]*

Cima *[a. s.]* Çiftleşme, mukarenet, mücamaa. *[Coït; copulation.]*

Cimcime *[a. s.]* Küçük ve nefis bir cins karpuz. *[Espèce de petite pastèque.]*

Cimri *[t. f.]* Pek hasis § Pinti, miskin. *[Avare.]*

Cimrilik *[t. s.]* Pek hasislik, pintilik, miskinlik. *[Avarice.]*

Cin *[a.s.]* Ecinni, insanın gözüne görünmez bir cins mahlûk § Pek zeki fatin adam. *[Démon § Génie.]*

Cinas *[a. s.]* Mana ve lâfızda biribirine benzeyen iki kelimenin her iki tarafa ihtimali olacak surette istimali. *[Mot à double sens; jeux de mots; calembour.]*

Cinayet *[a. s.]* Katil, ırza ve mala taaruz gibi büyük cürüm. *[Crime, délit.]*

Cingil *[t. s.]* Asmanın sonradan sürdüğü salkımlar. *[Rejeton de la vigne.]*

Cinnet *[a.f.]* Cin tutma § Delilik, divanelik *[Folie.]*

Cinnî *[a. f.]* Cin taifesine mensup ve müteaallik, cin, ecinni. *[Qui a rapport aux géants, aux esprits.]*

Cins *[a. s.]* İnsan, hayvan, nebat ve sairenin münkasim oldukları her biri. Soy, nesil, ırk, kavim, kabile. Nevi, türlü. *[Race, sexe, genre.]*

Cinsî *[a. f.]* Cinse mensup ve müteallik. *[Sexuel, le; générique.]*

Cinsiyet *[a. s.]* Bir cinse, bir kavim ve kabileye mensup olan. *[Race; nationalité.]*

Ciranta *[c. s.]* Poliçayı devir ve havale eden kimse. *[Endosseur.]*

Cirit *[t. s.]* At üzerinde değneklerle oynanan oyun. *[Ja-*

velot sans fer au bout dont on se sert daus les exercices à cheval.]

Cirm *[a. s.]* Canlı olmayan cisim. Büyüklük, hacim. *[Corps § Grosseur, volume.]*

Ciro *[c. s.]* Poliça veya senedin arkasına yazarak devir ve havale etme. *[Endossement.]*

Cisim *[a. s.]* İnsan ve hayvan bedeni, gövde, ten, ceset. Tul, arz ve umku olan şey, cirm. *[Corps.]*

Cismanî *[a. f.]* Cisme ve bedene müteallik, ruhanî ve manevî olmayan. *[Corporel, matériel.]*

Cismen *[a. f.]* Cisim itibarile, bedence. *[Comme graudeur, corporellement.]*

Civan *[fa. sf.]* Genç, taze adam § Delikanlı, şâp. *[Jeune homme.]* **Civanlık** = Gençlik, delikanlılık, şebap. *[Jeunesse.]*

Civanmert *[fa. f.]* Cömert, sahi, kerim, *[Homme libéral et généreux, brave.]* **Civanmertlik** = Cömertlik, sahavet, kerem. *[Libéralité, générosité.]*

Civar *[a. s.]* Yakın yer, kurp § Etraf § Yakın, karip komşu. *[Voisinage § Banlieue.]*

Civelek *[t. f.]* Canlı ve oynak yavru § Yeniçerilere mülazemet eden delikanlı. *[Personne ou animal jeune et gai.]*

Civciv *[t. s.]* Yumurtadan yeni çıkmış kuş ve tavuk yavrusu, küçük piliç. Ufak kuşların ve piliçlerin ötüşmeleri. Çok sesler, vızıltı, gürültü, kalabalık. *[Poussin § Gazouillement des petits oiseaux.]*

Civcivli *[t. f.]* Vızıltılı, gürültülü, sesli. Canlı, ruhlu, kalabalıklı. Çok şiddet. *[Animé,e, bourdonnant.]*

Cizye *[a. s.]* Vergi, haraç *[Tribut, capitation.]*

Cigara *[t. s.]* Gayet ince kâğıda sarılmış tütün. *[Cigarette.]*

Cık, cak *[t. t.]* Bak: Cik. *[Voir: cik.]*

Cılayın *[t. t.]* Bak: Cileyin *[Voir: cileyin.]*

Cılgar *[t. s.]* Arabaya yokuşta ilâve olunan öküz çifti. *[Paire de bœufs de renfort qu'on attelle à un chame pour faire la montée.]*

Cılız *[t. f.]* Zaif, narin § Kuvvetsiz. *[Faible.]* **Cılızlık** = Zayıflık, narinlik, kuvvetsizlik. *[Faiblesse.]*

Cılk *[t . f]* Bozuk, kokmuş,

çalkanmış yumurta, çürük, vurgun § Çok sulanmış, çok işler, çok irinleşmiş yara § Boş, beyhude, faidesiz, esassız. *[Gâtée (œuf) pourri,e.]*

Cılkava *[t. s.]* Kurdun ensesinden yapılan kürk, kurt kafasının tüyü; parlak bir cins kürk. *[Pelisse faite de la peau qui couvre le derrière de la tête du loup.]*

Cımbıstra *[t. s.]* Bak : Cımbız. *[Voir : cımbız.]*

Cımbız *[t.s.]* Kıl yolmağa, batan diken ve saireyi çıkarmağa mahsus maşa gibi alet. *[Pince, pincette.]*

Cıngıl [ ] Bak: Cingil. *[Voir; cingil.]*

Cırboğa *[t. s.]* Bir cins çöl sıçanı § Cılız çocuk . *[Rat du désert, gerboise.]*

Cır *[t. s.]* [yahut yır] Türkü, şarkı. *[Chant, chanson.]*

Cırcır *[t s. f.]* Hafif gürültü § Orak böceği § Çok söyler, geveze, boşboğaz. *[Tapage léger, grillon § Bavard.]*

Cırıldama } **Cırıldamak** } *[t. m.]* Gevezelik etme etmek , çok söylemek. *[Bavarder.]*

Cırıltı *[t.s.]*Gevezelik, cırcırlık, *[Bavardage, charlatanisme.]*

Cırlak *[t. f. s .]* Batar ve acı sesli geveze § Ocak çekirdeği § Bir nevi karga . *[Jaseur § Grillon domestique.]*

Cırlama } **Cırlamak** } *[t. m.]* Böcek gibi cırcır etmek, zırlamak. Türkü ve şarkı söylemek § Gevezelik etmek. *[Chantonner, siffler comme le grillon.]*

Cırlanma } **Cırlanmak** } [*t. m.*] Zırlanmak; dırdır etmek, gevezelik etme, etmek . [*Murmurer, marmotter.*]

Cırlatma } **Cırlatmak** } [*t. m.*] Bir böceği ve saireyi cirtettirip öttürmek. [*Faire murmurer, marmotter.*]

Cırlayık [*t.s.*] Kırlarda bulunur bir nevi küçük av kuşu. [*Espèce d'oiseau de chasse.*]

Cırtlak [*t. s.*] Boş şeylere övünen, kendini beğenen. [*Fanfaron, ne.*]

Cırtlama } **Cırtlamak** } [*t. m.*] Bak : Cırlatmak. [*Voir: cirlatmak.*]

Cıva [*t . s.*] Maruf ve erimiş gümüşe benzer maden, zeybak. [*Mercure.*]

Cıvabra [*t.s.*] Geminin baş tarafındaki baston denilen direk, [*Mât.*]

Cıvata [*t.s.*] Ucu vidalı ve somun geçer çivi. [*Clavette.*]

Cıvgar [*t* . *s* .] Bak : Çivgar. [*Voir* : *çivgar.*]

Cıvık [*t.f.*] Ziyade sulu ve bulaşan § Mükerrer olarak lüzucetli ve bulaşkan birşeyi ifade eder § Sırnaşık . [*Mouillé* , *trempé. Substance gluante.*]

Cıvıklama | **Cıvıklamak** [*t. m.*] Lüzucetli birşeyi avuç içinde sıkarak karıştırmak. [*Rendre huileuse une substance.*]

Cıvıklanma | **Cıvıklanmak** [*t. m.*] Lüzucetli şey § Avuçlanarak veya basılarak karışmak . [*Devenir huileux et gluant.*]

Cıvıl cıvıl [*t* . *f* .] Piliç veya ufak kuşların ötüşmesi. [*Gazouillement.*]

Cıvıldama | **Cıvıldamak** [*t. m.*] Ufak kuş ve piliçler ötüşmek. [*Gazouiller.*]

Cıvıltı [*t* . *s* .] Bak: Cıvılcıvıl. [*Voir* : *Cıvıl cıvıl.*]

Cıvıma | **Cıvımak** [*t. m.*] Sulanmak sulu bir hale getirmek § Bir halin tertibini kaybetmesi. [*Être gluant.*]

Cıvıtma | **Cıvıtmak** [*t. m.*] Sulanma, sulanmak; pek çok, sulu bir hale getirmek § Ciddiyet ve ehemiyetini kaybetmek. [*Se faire gluant.*]

Cıyak cıyak [*t. z.*] Çaylak gibi büyük kuşların ve dayak yiyen çocukların bağırmasını tasvir eder. [*Pousser des cris perçants à la façon de poule.*]

Cız [*t. s.*] Et ve ona müşabih şeylerin yanarken çıkardığı sesi beyan eder. [*Imite le bruit que fait la chair en brulant.*]

Cız bız [*t. s.*] Iskarada az pişirilen et ve saire. [*Grillade.*]

Cızıktırma | **Cızıktırmak** [*t. m.*] Sur'atla yazı yazmak. [*Griffonner.*]

Cızıldama | **Cızıldamak** [*t. m.*] Cızır cızır ses çıkarmak. [*Produire un bruit vif en se brulant.*]

Cızıltı [*t. f.*] Yanan etin çıkardığı ses. [*Bruit qui produit la viande en se brulant.*]

Cızıltılı [*t. f.*] Cızıltısı olan, az az ses çıkaran. [*Qui produit du bruit.*]

Cızır [*t. s.*] Bak : Cız [*Voir: cız.*]

Cızırdama | **Cızırdamak** [*t. m.*] Bak: cızıldamak. [*Voir: cızıldamak.*]

Cızırdatma | **Cızırdatmak** [*t. m.*] Cız ettirerek yakmak. [*Faire crépiter.*]

Cızırtı [*t. s.*] Bak : Cızıltı. [*Voir: cizıltı.*]

Cızlama | **Cızlamak** [*t. m.*] Cız ederek yanma, yanmak. [*Crépiter.*]

Cızlatma } *[t. m.]* Bak:Cızır-
Cızlatmak } datmak. *[Voir: cızırdatmak.]*

Coğrafî *[c. f.]* Coğrafyaya ait. *[Géographique.]*

Coğrafya *[c. s.]* Kürei arzın her türlü hallerinden bahseder ilim. *[Géographie.]*

Cokey *[c. s.]* Koşu hayvanlarına binerek koşturan. *[Jokey.]*

Coşkun [*t. f.*] Coşmuş, taşkın, galeyana gelmiş § Mütehevvir. [*Débordant,e; exalté,e.*] **Coşkunluk** = Taşkınlık § Coşmuşluk, feyezan § Tehevvür. [*Exaltation.*]

Coşma } [*t. m.*] Taşma, taş-
Coşmak } mak, feyezan etmek § Heyecan ve tehevvüre gelme, gelmek. [*Déborder, s'exalter.*]

Coşturma } [*t. m.*] Taştırmak,
Coşturmak } feyezan ettirmek § Heyecan, tehevvüre getirme, getirmek. [*Faire déborder, faire exalter.*]

Cömert [*t. f.*] Eli açık, sahi, sahavetli. [*Généreux, libéral.*]

Cömertlik = El açıklığı, sahavet. [*Générosité, libéralité.*]

Cudam [*t. f.*] Süflî adam. [*Bohême, brute.*]

Cuma [*a. s.*] Haftanın altıncı günü ki Türkiyada tatil günüdür, ve müslümanlarca en mukaddes bir gündür. [*Vendredi.*] **Cumalık** = Cuma gününe mahsus elbise, merasim ve saire.[*Propre au vendredi.*]

Cumaertesi } [*t. s.*] Haftanın
Cumartesi } yedinci günü, cumadan bir gün sonraki gün. [*Samedi.*]

Cumba [*t. s.*] Dışarıya fırlamış yer, tümsek. Binanın cephesinde duvarın hizasından dışarı çıkmış pencere, şehnişin. [*Balcon, fenêtre avancée en forme de balcon.*]

Cumbadak [*t. z.*] Birdenbire suya veya derin bir yere düşen şeyin çıkardığı sesi tasvir eder. [*Tombé ou plongé brusquement dans l'eau.*]

Cumbalak [*t. h.*] Büyük taklar. [*Culbute dégringolade.*]

Cumbul [*t. z.*] Birşeyin suya düştüğü zeman çıkardığı sesi taklit eder . [*Murmure d'une chute d'eau.*]

Cumbuldama } [*t. m.*] Bir şey
Cumbuldamak } suya düşerek ses çıkarmak. [*Clapoter.*]

Cumbur [*t. s.*] Bak : Cumbul. [*Voir : Cumbul.*]

Cumbuldama } [*t. m.*] Bak:
Cumbuldamak } Cumbuldamak. [*Voir: Cumbuldamak.*]

Cumbultu [*t. s.*] Suya düşen birşeyin veya çalkanan bir mayiin çıkardığı ses, gürültü ve patırtı. [*Clapotement* § *Bruit fait par l'eau.*]

Curcuna [*t. s.*] Sarhoş oyunu, yaygaralı § Gülünç bir nevi hava § Kavga, patırtı, rezalet. [*Jeu de danse bruyante* § *Cohue, tumulte.*]

Curum [*t. s.*] Toplanup gelme. [*Se réunir.*]

Cuş [*fa. s.*] Kaynama. coşma, galeyan, huruş. [*Ebulition, effervescence, agitation,*]

Cuşiş [*fa. s.*] Bak ; Cuş. [*Voir: Cuş.*]

Cüce [*t. s. f.*] Pek kısaboylu, bodur. [*Nain.*]

Cücük [*t. s.*] Tatlı, leziz, körpe § Pek taze § Sakalın bamteli § Soğanın göbeği, ortası § Civciv tavuk ve kuş yavrusu. [*Doux,* § *Barbiche.*]

Cücüme } **Cücümek** } [*t. m.*] Tatlılanmak, lezzetlenmek. [*S'adoucir.*]

Cüda [*fa. f.*] Ayrı, Ayrılmış § firkate duçar olmuş, ayrılığa düşmüş [*Séparé,e; éloigné,e.*]

Cülûs [*a. s.*] Oturma, kuut § Hükümdarın tahta geçmesi. [*Avénement royal, impérial au trône.*]

Cümbür [*t. h.*] Bak : Cumbur. [*Voir* : *Cumbur.*]

Cümbüş [*t. s.*] Kımıldanma, hareket § Zevk. Eğlence. [*Divertissement, plaisir* § *Festin.*]

Cümbüşlü [[*t. f.*] Zevkli, eğlenceli, [*Mouvementé.*]

Cümcüme [*a. s.*] Baş kâsesi. kafa tası [*Crâne.*]

Cümhur [*a. s.*] Halk, nas, umum takım § Heyet § Güruh § Cümhuriyetle idare olunan devlet. [*République.*]

Cümhuriyet [*a. s.*] İntihap olunan bir reisin idaresindeki devlet ; Halk idaresi, demokrasi, [*État républicain.*]

Cümhuriyetci [*t. f.*] Cümhuriyet taraftarı. [*Républicain.*]

Cümhur reisi [*a. t. s.*] Cümhuriyetle idare olunan devletin reisi; Reisicümhur, [*Président de la république.*]

Cümle [*a. s.*] Mecmu, top; birikmiş, miktar § Bütün, hep, cemi § Mâna ifade edecek kadar kelimeden mürekkep söz. [*Rassemblement, collection* § *Phrase, totalité.*] **Cümleten** = Hep, bütün, kâffeten, cem'an. [*En tout, entièrement, totalement.*]

Cümudiye [*a. s.*] Kutuplarda ve şimalin yüksek yaylalarında

daima mevcut buz kütleleri. Glasiye. [*Glacier.*]

Cündî [*a.s.f.*] Binicilikte mahir (adam), eyi süvari. [*Bon cavalier.*] **Cündilik** = Süvarilerin koşu oyunu. [*Intrépidité.*]

Cünha [*a. s.*] Ehemmiyetli kabahat; kanunen tedibi icap eden fiil. [*Délit, faute.*]

Cünup [*a. s.*] Cenabet olan. [*Impur,e.*]

Cüppe [*a. s.*] Sarıklıların giydikleri bir nevi uzun palto. [*Longue avec ou sans pelisse que portent les orientaux.*]

Cür'a [*a.s.*] Bir yudum içecek şey ve bilhassa şarap. [*Gorgée, potion.*]

Cür'et [*a.s.*] Yiğitlik, cesaret, korkmamazlık § İleri atılma, [*Audace.*] **Cüretli** = Cür'et ve cesareti olan § Pek gözlü. [*Audacieux.*]

Cürüf [*a. s.*] Maden posası. [*Mâchefer.*]

Cürüm [*a. s.*] Kabahat, suç § günah. [*Délit, faute* § *Péché.*]

Cüsse [*a. s.*] Gövde, beden, cisim § kalıp. [*Corps* § *Corpulance* § *Volume.*] **Cüsseli** = Gövdesi büyük, cesim, iri. [*De forte corpulance* § *Volumineux.*]

Cüz [*a.s.*] Kısım, parça, bölük § Kur'anın otuz kısmından biri § Kitap forması. [*Partie, porsion* § *Livraison.*]

Cüzam [*f. a. s.*] Miskin illeti. [*Lèpre.*] **Cüzamlı** = Miskin illetine tutulan [*Lépreux.*]

Cüzdan [*f a. s.*] Evrak, para hıfzına mahsus çanta, serviyet. [*Porte feuille.*]

Cüz'î [*a. f.*]. Az miktarda; çok az, pek az. [*Peu, insuffisant,e.*]

Cüz'üfert [*a.t.*] Bir cismin havi olduğu zerratın her biri, atom. [*Atome,*]

Cüzur [*a. s.*] [Cezrın] cem'i; cezirler, kökler. Bak: Cezir. [*Voir: Cezir.*]

(C) nin sonu !

Ç

Ç [*t. h.*] Türkçe yeni alfabenin dördüncü harfıdır. [ç] başlıbaşına bir harfolmakla beraber, kelimelerin sonunda

olup önünde sedalı harf bulunmayan [c]ler de [ç] sesini çıkarır. *[Quatrième lettre de l'alphabet Turc: Tché.]*

Çabalama | **Çabalamak** [*t. m.*] El ve ayağını oynatıp tepretme, tepretmek § Çok çalışma, çalışmak, uğraşmak. [*S'agiter, tâcher, déployer tous ses efforts. Zèle.*]

Çabalatma | **Çabalatmak** [*t. m.*] Uğraştırmak, çabalamağa mecbur etmek. [*Faire agiter, faire déployer ses efforts.*]

Çabalayış [*t.* s.] Çabalamak fili ve tarzı. [*Zéle.*]

Çabucacık | **Çabucak** [*t.f.*] Pek sür'atla çok acele. [*Trait, tout d'un coup.*]

Çabuk [*t. f.*] Seri, aceleli, hafif § Süratle. [*Vite.*]

Çabukluk [*t.* s.] Acele sür'at· [*Vitesse, hâte, agilité.*]

Çaçaron [*t. f.*] Geveze, şarlatan, çok söyleyen, gürültücü. [*Charlatan, fanfaron.*]

Çadır [*t. s.*] Göçebelerin, ordularla askerin, kırlarda bekçi ve korucuların ve sairenin oturmak için kurdukları bezden, kıldan, meşinden muvakkat ikametgâh, oba, hayme. [*Tente.*]

Çadırcı = Çadır yapan ve satan adam. [*Marchand ou fabricant de tente.*]

Çağ [*t. s.*] Bulaşık çukuru, lağım suyolu. [*Evier.*]

Çağ [*t. s.*] Zaman, vakıt, esna, hengâm, mevsim. Yaş. Boy. Kat, kamet, tenasüp. [*Temps, époque, âge.*]

Çağan [*t.* s.] Kalın ve kavi deve köstegi.] [*Grosse entrave qui sert à attacher les chameaux au pipuet.*]

Çağanoz [*c.s.*] Deniz yengeci. [*Crabe.*]

Çağatay [*t. s.*] Vasatî Asya ve Kırım, Kazanda sakin Türk kavmı. [*Djagatay.*]

Çağıl cağıl [*t. s.*] Suyun akıp fışkırmasını tasvir eder. [*Imite le murmure de l'eau.*]

Çağıl cağıl | **Çağıldamak** [*t. f.*] Su kaynayarak köpürerek ve taşlara çarparak akmak ve yahut kaynayıp köpürerek taşmak. [*Couler en produisant un murmure.*]

Çağıltı [*t. s.*] Taşlara, kayalara çarpıp köpürerek akan

ve düşen suyun sesi. [*Murmure d'une eau couraute.*]

Çağırma | **Çağırmak** [*t. m.*] Bağırmak haykırmak, yüksek sesle okumak, taganni etmek. [*Crier. appeler* § *Chanter.*]

Çağırtkan [*t. s.*] Diğer kuşları celbetmek için öttürülen avcı kuşu. [*Criard,e. Pie-grièche.*]

Çağırtma [*t. s.*] Çağırmağa, bağırmağa, haykırmağa sevk ve icbar etme § Yüksek sesle okutma, taganni ettirme.[*Faire crier; faire proclamer.*]

Çağla [*t. s.*] Yeşil badem, olmamış erik saire gibi meyva. [*Amende verte non écalée.*]

Çağlama | **Çağlamak** [*t. m.*] Su kaynayıp sür'atla akma, akmak. [*Murmure, murmurer, couler eu produisant un murmure.*]

Çağlar [*t. s.*] Tabaka tabaka yerlerden köpürerek düşen su, şelâle. [*Chute d'eau.*]

Çağlayan [*t. s.*] Sun'î şelâle sun'î çağlar. [*Eau courante, qui coule en mumurant, ruisseau artificiel, cascade.*]

Çağlayık [*t. s.*] Yerden ses çıkararak kaynayan su, kaynarca. [*Source d'eau qui sort en jaillissant.*]

Çağlayış [*t. s.*] Çağlamak fili ve tarzı. [*Voir: çaglama.*]

Çağlı [*t. f.*] Bir türlü kat ve kameti, tenasübü olan, semiz, tavlı, tendürüst. [*fort,e; robuste.*]

Çağrışma | **Çağrışmak** [*t. m.*] Birbirini çağırmak. Hep birden çağırmak, yaygara etmek. [*Se héler* § *Crier ensemble* § *Faire du bruit.*]

Çak [*t. s.*] Bak : Çağ. [*Voir: çağ.*]

Çak [*t. h.*] Kakma ve çekiçle vurma gibi fiillerin sesini tasvir eder.[*İmite le bruit d'un choc.*]

Çak [*t. f.*] Yarık, yırtık, çatlak § Kadar, dek. [*Felé, brisé* § *Jusqu'à, jusqu'au.*]

Çakal [*t. s.*] Köpeğe benzer bir yabani hayvan. [*Chacal.*]

Çakal eriği [*t. s.*] Eriğin en adi ve ekşi cinsi, yabani erik. [*Prunettes ou prunes sauvages.*]

Çakaloz [*c. s.*] Çakıltaşları ve onlar gibi mermi atan bir nevi top. [*Pierre, canon propre à lancer des projectils de pierres.*]

Çâki Çak [*t. f.*] Parça parça. [*Mettre en morceaux.*]

Çakı [*t. s.*] Açılır kapanır küçük cep bıçağı. [*Canif.*]

Çakıl [*t.s.*]Dere ve deniz kenarlarında suyun çalkayıp yuvarlattığı ufak taşlar. [*Caillou.*]
Çakıldak [*t. s.*] Değirmenin üst taşı üzerinde yürürken mütemadi ses çıkaran, tahta parçası. Döndükçe gürültü çıkaran bir çocuk oyuncağı. § Keçi, koyun gibi hayvanların kıçları kenarındaki kılla asılıp kuruyan kığ. [*Encliquet de moulin* § *Jouet d'enfant en forme de moulin.*]
Çakıldama | **Çakıldamak** [*t. m.*] Çakıltaşlarının gürültüsü gibi bir ses çıkarma, çıkarmak. [*Faire un bruit semblable à celui des cailloux.*]
Çakıllık [*t. s.*] Çakıl döşenmiş veya birikmiş mahal. [*Grève, rivage couvert de cailloux ; cour pavée de cailloux.*]
Çakılma | **Çakılmak** [*t.m.*] mıhlanıp yerleşmek ; çivi, çekiç gibi bir şeyle mıhlanmak § Kazığa bağlanmak. [*Être attaché à un poteau, être clouée.*]
Çakım | **Çakin** [*t. s.*] Şimşek, berk. [*Éclair.*]
Çakır [*t. s.*] Mavi çizgili, elâ renginde, çil. Çiçek bozuğu, çopur. § Pençesi iri ve pek keskin bir nevi doğan. [*Couleur grise de bleu.*]
Çakir [*t. s.*] Şarap, mey, bade. [*Vin, eau de vie.*] **Çakırcı** = Şarap yapan ve satan, meyhaneci . kuş avında çakırı tutan adam. [*Fauconnier.*]
Çakırkeyf [*t. f.*] Yarım sarhoş, düşmeyecek derece sarhoş. [*Gris,e; ivre.*]
Çakırpençe [*t. f.*] Tuttuğunu bırakmaz her şeyden istifade eder, haris. [*Avide.*]
Çakışma | **Çakışmak** Biribirine geçip kenetlenmek. Takılmak. [*S'accrocher, s'unir, passer l'un dans l'autre* § *s'anondir, s'enfler.*]
Çakıştırma | **Çakıştırmak** İşret etmek, şarap içmek içip keyif yetiştirmek. [*Fêter la dive boutaille.*]
Çakma [*t. s.*] Çakmak fili § Vurup çakmakla yapılmış kuyumcu işi § Bu işte kullanılan kuyumcu kalıbı. [*Timbre, coin, poinçon, frappe.*]
Çakmak [*t. m.*] Kakmak, kakarak sıkmak. Kazık kakıp hayvan oka bağlamak § Zenbereği çekip çakmağı taşa vurmak. Kabul ettirmek. § Geçirmek, yutturmak, parlamak, birdenbire leman etmek. Birbirine geçmek § İçip keyif yetiştirmek. Aralamak, [*Clouer, faire comprendre, saisir. Entrer, enfoncer en frappant* § *Battre le briquet.*]

Çakmak (*t.s*)Çakacak alet,taşa vurarak kıvılcım çıkarıp kavı yakan ateş. Tüfeğin horoz ve zembereği. *[Marteau, briquet, batterie de fusil.]*

Çakmakçı (*t.s.*) Çakmak yapan ve satan adam. *[Ouvrier qui fabrique des batteries de fusil ou de pistolets.]*

Çakmaklı (*t.* s.) Çakmak taşı ve zemberek ile ateş alan tüfek. *[A batterie, à silex.]*

Çakmaksız (*t.* s.) Çakmağı olmayan, işe yaramaz tüfek ve tabanca. *[Sans batterie, sans silex.]*

Çakşır (*t* . s.) Bir nevi uzun şalvar. Bazı tavukların ayağındaki tüy, paça. *[Culotte, caleçon en toile fine§ Plume ou poile qui pousse aux pattes.]*

çakşırlı = Cakşır giyen§ Paçalı kuş ve tavuk.*[Qui porte une culotte de toile fine §Qui a des plumes aux pattes.]*

Çaktırma | **Çaktırmak** | (*t.m.*) Kaktırma, kaktırmak, mıhlatmak § Sokturmak § İçirmek, işret ettirmek § Hissettirmek. *[Faire couler, faire enfoncer§ Faire boire du vin etc.]*

Çal (*t. h.*) Bir isimden evvel kullanılır ve onun durmayıp hareket ettiğine ve muttassıl oynamakta bulunduğuna delâlet eder. Yine bir isimden evvel şiddetle kapmak manasını ifade eder. *[Qui travaille activement §Qui joue.]*

Çalâk (*t. f.*) Seriülhareke, çabuk hareket eden. *[Prompt,e; agile.]*

Çalakaşık (*t.* r.)Muttasıl kaşık çalarak.*[Manger avec avidité.]*

Çalap (*t.* s.) Mabut, Mevlâ, Hüda, Tanrı. *[Dieu.]*

Çalçene (*t. f*) Muttasıl çene oynatan. Durmadan söyleyen, geveze, çok söyler.*[Bavard,e.]*

Çaldırma | **Çaldırmak** | (*t. m*) Soydurmak çarptırmak.Bir çalgı aletini oynatmak, vurdurmak. Dakettirmek. Sirkat ettirmek, kaptırmak. Mülahaza edemiyerek çalınmasına sebep olmak.*[Laisser voler, perdre§ Faire sonner, jouer un instrument de musique.]*

Çalı [*t.* s.] Dikenli ve ağaç ile ot arasında bir nebat. *[Broussailles.]*

Çalı çırpı [*t.* s.] Çalı gibi şeyler. *[Édifice fait de broussailles.]*

Çalı fasulyası [*t.* s.] Çalıya sarılan fasulya nev'i . *[Espèce de haricots remontants.]*

Çalık [*t.f.*] Bir tarafa meyilli,

çarpık, dönmüş, oynamış, bozulmuş § Doğru yürümeyen, yan yan giden, sersem. § İsmi çizilmiş, matrut § Koyun uyuzu. *[Penchant sur, tirant sur.]*

Çalıkavak [*t.s.*] Sepetçi kavağı. *[Saul.]*

Çalı kuşu [*t. s.*] Arı kuşunun bir nevi, şakrak. *[Roitelet.]*

Çalılık [*t* . *s*.] Çalı ile mestur fundalık § Çalı ormanı, çalı ile örtülü yer. *[Broussailleux, couvert de broussailles.]*

Çalım [*t*. *s*.] Çalmak §Kılıcın keskin tarafı, ağzı § Sahte tavur, kurulma. *[Vol § Côté tranchant de l'épée, air.]*

Çalınma } **Çalınmak** } [*t*. *m*.] Vurulmak, darbolunmak § Çarpılmak, aşırılmak, soyulmak § § Tahrik ile veya vurularak ses çıkarmak, çalgı aleti ile oynamak § Ses vermek, ses alınmak. § Kapılmak, sirkat edilmek. Bir şeyin lezzetini veya kokusunu vermek. *[Sonner; avoir les goûts de; être joué § Être volé, dérobé.]*

Çalışılma } **Çalışılmak** } [*t*. *m*.] Gayret ve ikdam olunmak. İş işlenmek § Ders ve tahsile devam olunmak. *[Travailler.]*

Çalışkan [*t* . *f*.] Çok çalışan, sây ve gayret eden. *[Travailleur.]*

Çalışma } **Çalışmak** } [*t*. *m*.] Çabalamak, sây ve gayret etmek. İşlemek, iş görmek. Uğraşmak, ders ve tahsile ikdam etmek. *[Travailler § Se donner de la peine.]*

Çalıştırma } **Çalıştırmak** } [*t.m*] Sâyettirmek. Çabalatmak. İşletmek, işte kullanmak § Tahsil ile uğraştırmak. *[Faire travailler, employer des ouvriers.]*

Çalgı [*t.s.*] Musiki aleti §Ahenk, neva § Musiki takımı, saz takımı. *[Instrument de musique § Musique.]* **çalgıcı** = Çalgı çalan, sazendelik, mıtrıplık. *[Musicien, ne.]*

Çalkama [*t*. *s*.] Omlet § Sallayıp karıştırma. *[Omelette. Action de rincer.]*

Çalkama } **Çalkamak** } [*t.m.*] Sallayıp karıştırmak, savurmak, bir kabı temizlemek, içine su koyup sallamak § Ağzın içine su alıp oynatmak, gargara etmek. Dalga gibi sallanmak, yalpa ettirmek § Kuluçka tavuk yumurtaları altında oynatıp çevirmek, Terbiye ve saire için yumurtayı kâsede iyice ezmek, sütten yağ çıkarmak için yayıkta dövmek § Bozuk

süt çocuğa dokunup zayıflatmak. Oyunda göbek atmak, *[Remuer § Secouer § Rincer § Gargariser.]*

Çalkanma | **Çalkanmak** [*t.m*] Sallanmak, hareket etmek § Karışmak, dalgalanmak. Talazlanmak, altüst olmak § Yürürken iki yana sallanmak § Yumurta bozulmak, cılkolmak. *[Être secoué,e; se remuer § Se dandiner.]*

Çalkantı [*t. s.*] Çarpıntı § Dalgalanma § Mide bozukluğu. *[Secousse, remuement § Roulis.]*

Çalkar [*t.s.*] Mide bozar şey § Müshil § Pamuk kozasını temizlemeğe mahsus dolap, çırçır. *[Purgatif.§ Machine à séparer les grains de coton.]*

Çalkatma | **Çalkatmak** [*t.m.*] Çocuğu sütten hasta etmek § Yemi, zahireyi ıslatıp bozmak, kuluçkanın yumurtayı bırakıp soğutması. *[Laisser refroidir les œufs de la couveuse § Rendre (un enfant) malade en lui donnant du lait tourné § Gâter le blé en mouillant.]*

Çalma | **Çalmak** [*t.s.*] Vurma, vurmak, çarpmak § Yere atmak § Bir parçasını kesmek, çelmek § Kırmak § Aşırmak; Sırkat etmek § Çalgıdan ahenkli ses çıkarmak § Bir şeyin lezzet ve kokusunu almak § Vurmak § Tattırmak § Biraz benzemek, mail olmak. *[Action de frapper § Frapper, battre § Terrasser, renverser § Sonner, jouer § Voler, dérober § Enlever, ôter § Faire goûter § Incliner, ressembler.]*

Çalpara [*t.s.*] Çengilerin oynarken parmaklarına taktıkları tahta zil, şakşak. *[Espèce de castagnettes en bois ou en métal. § Un instrument de musique.]*

Çalyaka [*t.r.*] Şiddetle yakalamak. yakasından kapma. *S'emparer de quelqu'un.]*

Çam [*t. s.*] Yaz ve kış yaprağını dökmeyen ve tahtası inşaatta kullanılan maruf ağaç. *[Pin, sapin.]*

Çamarıva [*c. s.*] Armaya çıkmak kumandası. *[Commandement pour hisser les gréements, le pavillon etc.]*

Çamaşır [*t. s.*] Alttan giyilen gömlek, don ve saire. § Beyaz iç elbisesi. *[Linge, lingerie.]*

Çamaşırcı [*t. f.*] Çamaşır yıkayan adam veya kadın. *[Lingère, blanchisseur, se.]*

Çamçak [*t. s.*] Ağaçtan kulp-

lu su kabı. *[Écuelle en bois.]*

Çamfıstığı [*t. s.*] Çam ağacının meyvası. *[Pignon.]*

Çamiç [*t. s.*] Ufak tefek § Hırçın § Ufak taneli kuru üzüm § Ufak gözbebeği § Siyahı az ve beyazı çok göz. *[Petit § Mignon § Raisin sec en petits grains.]*

Çamlık [*t. s.*] Çam ağaçlarını havi orman. *[Forêt de pins, de sapins.]*

Çamsakızı [*t. s.*] Çam ağacından çıkarılan bir nev'i sakız, reçina § Yılışık, yapışkan. *[Résine.]*

Çamuka [*c. s.*] Aterina balığının küçüğü. *[Espèce de petite athérine.]*

Çamur [*t. s.*] Su ile karışıp hamur veya boza gibi olan toprak. *[Boue, fange.]*

Çamurlama / **Çamurlamak** [*t. m.*] Çamur sürmek, çamurla sıvamak § Dereler ve seller çamur getirip liman, menfez ve saireyi doldurmak § Lekelemek § İtham etme, etmek. *[Emplâtrer de boue § Avilir, déshonorer.]*

Çamurlanma / **Çamurlanmak** [*t. m.*] Çamura bulaşmak, üzerine çamur sürülmek, çamurla sıvanmak § Liman ve mecralar çamurla dolmak § Lekelenmek § İtham olunmak. *[Être couvert de boue.]*

Çamurlatma / **Çamurlatmak** [*t. m.*] Çamur sürdürtmek, çamurlu su atmak, çamura batırmak § Lekelettirmek § İtham ettirmek. *[Faire couvrir de boue.]*

Çamurlu [*t. f.*] Çamurlu olan, çamura bulaşmış § Lekeli, itham edilmiş. *[Boueux, se; fangeux, se.]*

Çamurluk [*t. s.*] Çamurlu yer § Paçaları çamurdan muhafaza için giyilen tozluk § Çamur sıçramasına mâni olmak için araba ve otomobil tekerleklerinin üstüne yapılan siper. *[Lieu rempli de boue § guêtre.]*

Çan [*t. s.*] Tunç ve diğer madenlerden mahrutî şekilde yapılıp içinde asılı tokmağın kenarlarına vurulmasile tan tun diye ses çıkaran alet § Büyük çıngırak, ceres, nakus. *[Cloche.]*

Çanak [*t. s.*] Topraktan yemek, su ve saire kabı. *[Plat ou écuelle en terre cuite.]*

Çanaklık [*t. s.*] Gemi direklerinin tepesine yapılan taraçamsı yer. *[Hune.]*

Çançan [*t. c.*] Beyhude yere çok ve bilâfasıla söylemeği ve çene yarıştırmağı tasvir eder. *[Bavard,e.]*

Çangal [*t.* s.] Takılmış şey § Ölmüs koyunun diğer koyuna emdirilen yavrusu. *[Objet ajouté, attaché § Agneau d'une brebis morte, qu'on fait téter à une autre brebis.]*

Çangulçungul / **Çangırçungur** [*t. h.*] Demir parçalarının biribirine çarpmasından hâsıl olan gürültü gibi tatsiz büyük bir gürültüyü tasvir eder. *[En faisant un grand bruit.]*

Çangırdama / **Çangırdamak** [*t. m.*] Demir parçalarının biribirine çarpmasından hâsıl olan gürültü gibi gürültü çıkarma, çıkarmak. *[Tinter, vibrer; faire du cliquetis.]*

Çangırtı [*t.* s.] Biribirine çarpan demir parçalarının çıkardığı gürültü. *[Tintement, vacarme, cliquetis.]*

Çanta [*t.* s.] Meşinden veya bezden mamul çamaşır, para, evrak ve saire konulan kulplu ve ağzı çemberli torba. *[Sac, havresac, petite valise, besace, sac de cuir.]*

çantacı [*t. f.*] Çanta yapan ve satan § Devairi hükûmette resmî evrakı çanta ile vekillerin, müdürlerin ikametgâhlarına götürüp getiren hademe. *[Fabricant de sacs § Facteur.]*

Çap (*t.s.*) Bir mücessem şeyin kalınlığı § Bina veya arsanın büyüklüğünü ve hududunu gösterir plân, harita § Top ve tüfek namlusu gibi içi boş üstüvane şeklinde olan şeylerin dahilî kutru §Cirim, hacım cüsse.*[Mesure, calibre.]*

Çapa (*t.s.*) Mezruatın içindeki otları temizlemeğe mahsus bir tarafı düz ve bir tarafı çatal bahçıvan kazması § Yapı harcı karıştıracak büyük gelberi §Gemi demiri, lenger ve resmi. *[Bêche.]* **çapacı** = Çapa ile çalışan rençper. *[Bêcheur.]*

Çapaçul(*t. f.*) Pasaklı,biçimsiz kıyafetsiz.*[Désordonné,e; déguenillé,e.]*

Çapak (*t.* s.) Göz kenarlarında ve kirpiklerinde hâsıl olan kir§ Dökme madenlerin etrafında kalan pürüz. *[Chassie.]* **çapaklı** = Çapağı olan. *[Chassieux, se.]*

Çapaklanma / **Çapaklanmak** (*t. m.*) Göz çapak tutmak,göz-

den akan suyun kenarlarda ve kirpikler arasında kuruması. *[Devenir chassieux, se.]*

Çapalama | **Çapalamak** (*t. m.*) Çapa ile kazma, kazmak. *[Bêcher, piocher.]*

Capalanma | **Çapalanmak** (*t. m.*) Çapa ile kazılma, kazılmak. *[Être bêché,e; pioché.e.]*

Çapalatma | **Çapalatmak** (*t. m.*) Çapa ile kazdırma, kazdırmak. *[Faire bêcher, faire piocher.]*

Çapan (*t.s.*) Posta tatarı, ulak *[Courrier.]*

Çapanak(*t. s.*) Kaçırılmış mal, kaçak eşya. Ganimet *[Butin.]*

Çaparı (*t.s.*) Çok iğneli balık oltası. *[Espèce de hameçon à plusieurs branches.]*

Çaparız (*t. f.*) Engel, mani, hail, tavik eden. *[Embarras, obstacle.]* **çaparızlı** = Engelli, mevani ve müşkülâtı olan. *[Embarrassé,e; embrouillé,e; difficile.]*

Çapkı (*t. s.*) Yağma için düşman memleketine girip her tarafa saldırma, akın. *[Incursion.]*

Çapkıcı = Akıncı, çapulcu *[Pillard, e.]*

Çapkın (*t. f.*) Huvarda, sefih § Zampara § Sarhoş ve kumarbaz § Bir yerde dikiş tutmaz, serseri, derbeder § Çok yürüyen, çok koşan § Açık eşkin giden at. *[Fripon, ne; vaurien, ne; gamin,e; débauché,e § Qui marche beaucoup (Cheval).]*

çapkınlık = Sefahat, huvardalık § Derbederlik § Yolsuzluk. *[Débauche, malignité, friponnerie.]*

Çaplı (*t. f.*) Bir türlü çapı, kutru olan. *[Ayant les proportions de; au calibre de.]*

Çapraşma | **Çapraşmak** (*t.m.*) Aykırı ve hamailî geçen iki şey § Kavuşup geçmek. *[Se croiser; être entrelacé,e.]*

Çapraz (*t. f.*) Aykırı iliklenen veya bu vaziyette düğmeleri olan yelek § İki yanı paftalı salta § Aykırı takılan fişeklik silâhlık ve palaska § Çizgileri iki taraftan aykırı takatu eden eğe § Testerenin dişlerini eğmeğe mahsus alet. *[Tout ce qui se boutonne en écharpe. Gilet brodé et à gros boutons.]*

Çapul (*t.s.*) Düşman toprağına akın edenlerin yaptıkları yağma ve garet § Düşman toprağından alınan mal, ganimet. *[Pillage. Incursion.]* **çapulcu** = Düşman toprağına süvari olarak hücum eden akıncı, yağmager. *[Pillard.]*

Çapullama | **Çapullamak** [*t· m.*] Akın ve ilgar etmek,düşman toprağında yağmagerlik etme, etmek. *[Piller.]*

Çapullanma | **Çapullanmak** [*t. m.*] yağma mal kazanma, kazanmak, ganimet edinme, edinmek. *[S'emparer du butin, piller.]*

Çaput [t. s.] Elbise parçası§ Donun ağına ve gömleğin ve entarinin peşine ilâve olunan üç köşeli parça, paçavra, bez parçası § Yama. *[Chiffon.]*

Çar [*c. s.*] Eskiden Rusya İmparatorlarına verilen isim § Bulgar Kralı. *[Czar.]*

Çarçur [*t.s.*] Zayi, telef,heder. Yazık. (Bir fiil ile kullanılır) *[Se dit de celui qui dépense sans compter.]*

Çardak[*t. s.*] Dört direk üzerinde çalı çırpıdan yapılan bahçıvan veya bekçi kulübesi§ Asma ve saire sarılmak için yapılmış çatı.*[Terrase ou pavillon ouvert soutenu par quatre poteaux.]*

Çare [*fa. s.*] Vasıta, tedbir, medet § Yardım § İlâç.*[Moyen, remède.]* **çaresaz** =Çare yapan, çare ve tedbir düşünen.*[Qui a les moyens d'arranger.]* **çaresiz** = Çare ve tedbiri kalmamış olan § Çaresi bulunmayan, zarurî, elzem§ Biçare§ Muhtaç § Mutlaka, herhâlde. *[Irrémédiable, urgent, nécessaire.]* **çaresizlik**=Çare ve tedbir yokluğu, imkânsızlık §Aciz §Iztırar.Zarurî § Biçarelik, zaruret § İhtiyaç. *[Manque de moyen, urgence.]*

Çarha [*t. s.*] Askerin saf ilerisinde icra ettiği talım. *[Escarmouche.]*

Çariçe [*c. s.*] Rusya İmparatoriçesi § Bulgar Kraliçesi. *[Czarine.]*

Çarık [*t. s.*] İşlenmemiş sığır derisinden sırım veya iple ayağa bağlanan köylü ayakkabısı § Hafif iskarpin § Yokuş inerken top arabasının tekerleğine takılan şey. *[Espèce de chaussure légère que portent les pâtres et les paysans.]*

Çark [*t.s.*] Dönen pervaneli tekerlek § Makinenin hareketini tanzim eden büyük tekerlek.Tekerlek şeklinde her nevi makina § Dönerek işleyen alet § Baht, tali, felek. *[Roue, partie d'une machine qui exécute un mouvement circulaire. Sphère, firmament ciel § Fortune, fatalité.]*

Çarkçı[*t.s.*] Bir makinayı idare edip işleten adam[*Mécanicien.*] **çarkçılık**=Bir makinayı idare eden adamın vazifesi, san'atı. [*Profession de mécanicien.*]

Çarkıfelek [*t. s.*] Bir makina ve dolaba teşbih olunan sema § Tali, baht § Yakıldığı zaman dönerek ateş püskürür bir nev'i donanma fişeği. [*Ciel, fortune* § *Espèce de fusée tournante.*]

Çarklı [*t. f.*] Döner tekerleği veya pervaneli çarkı olan. [*À roue tournante.*]

Çarmık [*t. s.*] Haç şeklinde darağacı § Gemi direklerinin tepesinden aşağıya inen kalın ipler.[*Croix, charpente dressée pour crucifier un criminel. Haubans d'un navire.*]

Çarnaçar [fa. s,] İster istemez, zarurî. [*Bon gré, mal gré.*]

Çarpık [*t. f.*] İğrilip bükülmüş iğri büğrü§ Eğrilmiş, gayri muntazam § Çarpılmış, nüzule uğramış § Ters § Uğursuz. [*Tortu,e; plié,e; courbé,e; voûté,e.*]

Çarpılma | **Çarpılmak** } [*t. m.*] İğrilip bükülme, bükülmek § Yüzünü buruşturmak § Cintutmak § Vücudün bir tarafı iğrilme, iğrilmek. [*Devenir courbé,e; se courber* § *Être possédé par le démon, par l'esprit.*]

Çarpınma | **Çarpınmak** } [*t. m.*] Vurunma, vurunmak § Şiddetle oynamak, helecana gelme, gelmek. [*Se débattre*].

Çarpıntı[*t.s.*] Şiddetle oynama § Helecan § Deniz sularının ufak, lâkin ziyade oynak dalgacıklar halinde hareketi. [*Choc, heurt, battement, palpitation.*]

Çarpışık [*t.f.*] Birbirlerine çarpmış; karışık; çapraşık, çarpık, iğri § Biribirlerine binmiş diş § Düzgün ve muntazam olmayan § Çetrefil. [*Croisé, traversé, mutuellement entrelacé.*]

Çarpışma | **Çarpışmak** } Vuruşma, vuruşmak, dokuşma,dokuşmak § Müsademe etmek § Tutuşma, tutuşmak, mudarebe etme, etmek. [*S'entreheurter, s'entrechoquer.*]

Çarpıştırma | **Çarpıştırmak** } [*t. m.*] Vuruşturma,vuruşturmak § Dokuşturmak § Tutuşturma, tutuşturmak§Mudarebe, mukatele ve müsademe ettirme, ettirmek.[*Faire heurter, faire combattre.*]

Çarpma | **Çarpmak** } [*t.m.*] Şiddetle vurma, vurmak, tesa-

düf etmek. Vurup yere düşürmek, yıkmak, zorla almak, çalıp çırpmak, kapıp gitmek, başa vurmak, baş ağrısı vermek, titremek, helecana gelmek, hızla sallanarak bir yere vurmak. *[Frapper avec violence § Terrasser § Cambrioler, toucher § Palpiter.]*

Çarptırma } **Çarptırmak** [*t.m.*] Vurdurmak § Çaldırma, çaldırmak § İğriltmek, Çarpık yapmak § Oynatma, oynatmak. *[Faire heurter § Laisser, cambrioler, piller.]*

Çarpıkçurpuk [*t.* s.] İğribüğrü, gayri muntazam. *[Tordu, plié.]*

Çarşaf [*t.* s.] Yatağa serilen, yorgana kaplanan bezden örtü § Kadınların vaktile tesettür için üzerlerine aldıkları örtü. *[Drap, nappe, voile dont les dames turques se couvraient anciennement.]*

Çarşamba [*t.* s.] Haftanın dördüncü günü. Salıdan sonra Perşembeden evelki gün. *[Mercredi.]*

Çarşı [*t.s.*] Alış veriş yeri, pazar. *[Marché, bazar.]*

Çaşıt *[t. s.]* Casus *[Espion, mouchard.]* **çaşıtlık** = Casusluk, herkesin ahvalini araştırıp anlamağa çalışmak. *[Espionnage.]*

Çaşıtlama } **Çaşıtlamak** *[t. m.]* Tecessüs etmek, casusluk etme, etmek. *[Espionner.]*

Çat *[t. h.]* Vurma ve darbe, ses § Kapı çalınma § Patlama, çatlama. *[Imite le bruit de choc ou de bris.]*

Çatak *[t. f.]* Birbirine çatmış, çatışmış, girift § İki dağın biribirine çatıp dere peyda ettikleri yer. *[Entrechoquement.]*

Çatal *[t. f.]* İkiye ayrılmış dal ve saire § İki dişli yaba ve diğer aletler § Yemekte kullanılan dört dişli madenî alet § Ucu ikiye ayrılmış çatlak borudan çıkar gibi boğuk ses § İki manalı iki, suretle tefsir olunabilir söz. *[Fourchette, fourché.]*

Çatallandırma } **Çatallandırmak** *[t. m.]* İkiye ayırıp çatal etme, etmek. *[Bifurquer, rendre fourchu,e; rendre ambigu,e.]*

Çatallanma } **Çatallanmak** *[t.m.]* İkiye ayrılıp çatal olmak, teşaup etmek § Meşkûk ve ve müşevveş olmak. *[Se bifurquer, devenir fourchu,e.]*

Çatallı *[t. f.]* İkiye ayrılıp çatal olmuş § Meşkûk ve müşevveş *[Fourchu.]*

Çatallık *[t. s.]* Bir şeyin ikiye ayrılıp çatal olması, çatal olan şeyin hali, teşaup § Meşkûkiyet, teşevvüş. *[Bifurcation.]*

Çatallaşma } *[t. m.]* Çatal olma, olmak § Zorlaşmak § Müşkilleşme. *[Voir: çatallandırmak.]*
Çatallaşmak }

Çatana *[c. s.]* Makina ile işler sandal, küçük istimbot. *[Ferry-boat.]*

Çatı *[t. s.]* Birbirine çatılmış kereste ve saireden kurulmuş şey § Taslak § Binayı örten, kiremitleri tutan meyilli örtü. *[Toit, faîte, jointure § Squelette.]*

Çatık *[t. f.]* Uçlarından bitişik, kavuşuk. Biribirine muttasıl, aralıksız. Buruşturulup ekşitilmiş, abus. *[Uni par les bouts. Froncé,e.]*

Çatıkkaş *[t. f.]* Burnun üstünde biribirine birleşmiş, arası açık olmayan kaş. *[Sourcils arqués § Mine renfrognée.]*

Çatırçatır *[t. h.]* Kereste, diş ve kemik gibi şeylerin biribirine vurmasından hâsıl olan gürültüyü tasvir eder. *[Craquement.]*

Çatırdama } *[t. m.]* Çatırçatır ses çıkarma, çıkarmak. *[Craque, se briser avec fracas.]*
Çatırdamak }

Çatırdatma } *[t. m.]* Çatırçatır ettirmek, çatırçatır ses çıkartma, çıkartmak. *[Faire craquer.]*
Çatırdatmak }

Çatırtı *[t. s.]* Gevrek bir şeyin düşerken, kırılırken çıkardığı ses ve gürültü. *[Bruit, fracas, craquement.]*

Çatışma } *[t. m.]* Kavuşma, kavuşmak, § İlişmek § Ucuca raptolunmak. Tokuşmak § Biribirine çatmak, müsademe etmek. (Köpek ve kedi gibi hayvanlarda ve böceklerde çiftleşmek.) *[Cogner l'un à l'autre, s'entrechoquer, se coller.]*
Çatışmak }

Çatıştırma } *[t. m.]* Ucuca kavuşturmak, iliştirmek, biribirine birleştirmek § Tokuşturmak § Müsademe ettirme, ettirmek. *[Faire cogner.]*
Çatıştırmak }

Çatkılık *[t. s.]* Çift öküzleri biribirine bağlıyan ağaç, boyunduruk § Çatkı yapılan şey. *[Espèce de joug.]*

Çatkın *[t. f.]* Bir zengine veya büyük bir adama çatmış, intisap etmiş olan. *[Jouissant des faveurs de; protégé; favori,e.]*

Çatlak [*t. f.*] Parçaları ayrılmayacak derecede kırık, yarık § Birşeyin çatladığı yer, yarık olan mahal. *[Crevasse, fente, fissure.]*

Çatlama | **Çatlamak** } [*t. m.*] Çat ederek büyük sesle yarılmak, ayrılmak. Parçaları ayrılmayacak surette kırılmak § Hayvan çok yürümekten telef olmak § Hasetten, hiddetten, sıcaktan ve saireden telef olmak derecesine gelmek § Pek çok ağlamak ve sızlamak. *[Claquer, se fendre, se briser. Souffrir d'envie, de colère, de jalousie etc.]*

Çatlatma | **Çatlatmak** } [*t. m.*] Birşeyi parçaları ayrılmıyacak derecede kırma, kırmak, yakmak § Sıkıntıdan veya çok yemekten patlıyacak dereceye getirmek § Hasedini, hiddetini mucip olmak § Atı çok koşturup öldürmek. *[Faire claquer; faire crever, faire souffrir.]*

Çatlayış [*t. s.*] Bak: Çatlama. *[Voir: Çatlama].*

Çatma | **Çatmak** } [*t. m.*] Kurma, kurmak § Kereste ve saireyi biribirine raptettirme, ettirmek § Durdurma. Ucuca kavuşturmak, iliştirmek. Tüfekleri ucuca iliştirip durdurmak § Hayvana yük yükletme, yükletmek § Çarpmak, uğramak, giriftar olmak § İntisap etmek § Rasgelmek § Gemi çarpıp batmak § Vakit ve mevsim yaklaşma, yaklaşmak. *[Se choquer, cogner. Entrer en collision, dresser, bâtir § Acquérir la faveur de quelqu'un; s'approcher.]*

Çatpat [*t. h.*] Tektük, arasıra. *[Avec fracas; rarement, ça et là.]*

Çatrapatra [*t. h.*] Bir lisanı şivesiz ve yalan yanlış söylemeği ifade eder. *[Parler une langue tant bien que mal.]*

Çattırma | **Çattırmak** } [*t. m.*] Vuruşturma, müsademe ettirme, ettirmek, çarptırmak § Keresteyi veya birşeyin cezasını biribirine bağlatıp kurdurma, kurdurmak. *[Faire choquer, faire échouer le navire par un choc.]*

Çavdar [*t. s.*] Uzun ve esmer taneli bir cins hububat. *[Seigle.]*

Çavlı [*t. s.*] Terbiye olmamış şahin ve doğan yavrusu. *[Petit d'épervier ou de faucon non dressé.]*

Çavun [*t.m.*] Deriden veya sinirden yapılmış kırbaç. *[Verge de cuir.]*

Çavuş [*t. s.*] İkinci mülâzımdan aşağı bir rütbe.*[Sergent, huissier.]* **çavuş kuşu** = Hüt-

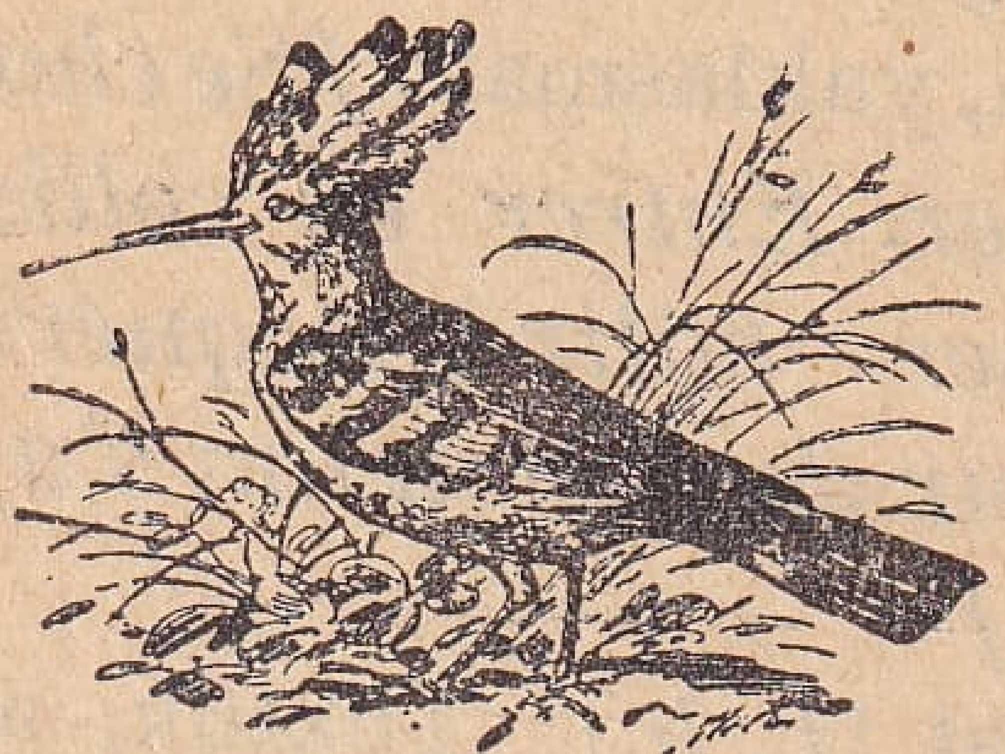

Çavuş kuşu

hüt,ibikkuşu. *[Huppe.]* **çavuşluk**=Çavuş rütbe ve vazifesi. *[Grade de sergent.]*

Çavuş üzümü = Vaktile çubuğu bir çavuş tarafından getirilmiş iri taneli güzel bir nevi üzüm. *[Espèce de raisin à gros grains.]*

Çay [*t. s.*] Doğrudan denize akmayıp başka bir nehre dökülen ırmak. *[Rivière.]*

Çay [*t. s.*] Haşlanarak suyu içilen maruf yaprak. *[Thé.]* **çaycı** = Çay satan ve çay pişiren adam. *[Marchand de thé.]* **çaydanlık** = İçinde çay haşlanılan ibrik. *[Théière.]*

Çayhane = Çay pişirip satılan ve çay içilen yer. *[Maison de thé.]*

Çayır *[t. s.]* Üzerinde yeşil ot biten yer; o yerde hâsıl olan taze ot. *[Prairie, pâturage.]*

Çayır çayır *[t. h.]* Bak: Cayır cayır. *[Voir : Cayir cayir.]*

Çayır kuşu = Taygar nevinden bir kuş. *[Alouette.]*

Çayırlama | **Çayırlamak** *[t. m.]* Hayvan çayıra çıkmak. Çayır yemek. *[Faire prendre la pâture, faire pâturer.]*

Çayırlatma | **Çayırlatmak** *[t. m.]* Hayvan çayıra çıkarmak, çayır yedirmek *[Faire pâturer.]*

Çayırlık *[t. s.]* Yeşil otlarla örtülü yer, çayırı çok olan mahal. *[Pâturage.]*

Çayır otu *[t. s.]* Çayırdan yeşil olarak kesilip atlara yedirilen ot. *[Herbe fraîche.]*

Çayır peyniri *[t. s.]* Baharda yapılan tuzsuz taze peynir. *[Espèce de fromage frais.]*

Çaylak *[t.s.]* Maruf bir kuş, avcıkuş § Tamahkâr, kaparozcu, aç gözlü. *[Milan.]*

Çeç *[t.s.]* Hububat yığını, zahire kümesi. *[Amastare.]*

Çaylak

Çedik *[t. s.]* Sarı meşinden mest ki vaktile kadınlar ve hocalar giyerdi. *[Bottines intérieures en maroquin jaune.]*

Çeğane[*t.* s.] Ufak çengi tefi. Bir nev'i calpara. *[Espèce de petit tambour.]*

Çehre *[t. s.]* Yüz, vecih, surat § Ekşi yüz, dargınlık, abusluk. *[Visage, mine.]* **çehreli** = Suratı asık, hiddetli, kızgın. *[De mauvaise mine.]*

Çek *[c. s.]* Banka havalesi, ibrazında tediye edilecek senet. *[Chèque.]*

Çekmeme | **Çekmemek** } *[t. m.]* Çekememezlik §Biribirinin ilmine, fazlına, servetine tahammül edemeyiş, haset. *[Jalouser.]*

Çeki *[t. s.]* Tartı, vezin. İki yüz elli kiloluk tarti ki odun ve taş gibi şeylerin vezninde kullanılır. *[Poids, mesure de bois etc. à 250 kilo.]*

Çekiç *[t. s.]* Çivi kakmağa ve çatal tarafı ile çivi çekmeğe mahsus tokmak. *[Marteau.]*

Çekiçane | **Çekiçhane** } *[t. s.]* Büyük, yüzlerce tonluk çekiçleri havi fabrika. *[Fabrique de marteaux.]*

Çekidüzen *[t. h.]* Süs, zinet, tezeyün. *[Ordre, toilette.]*

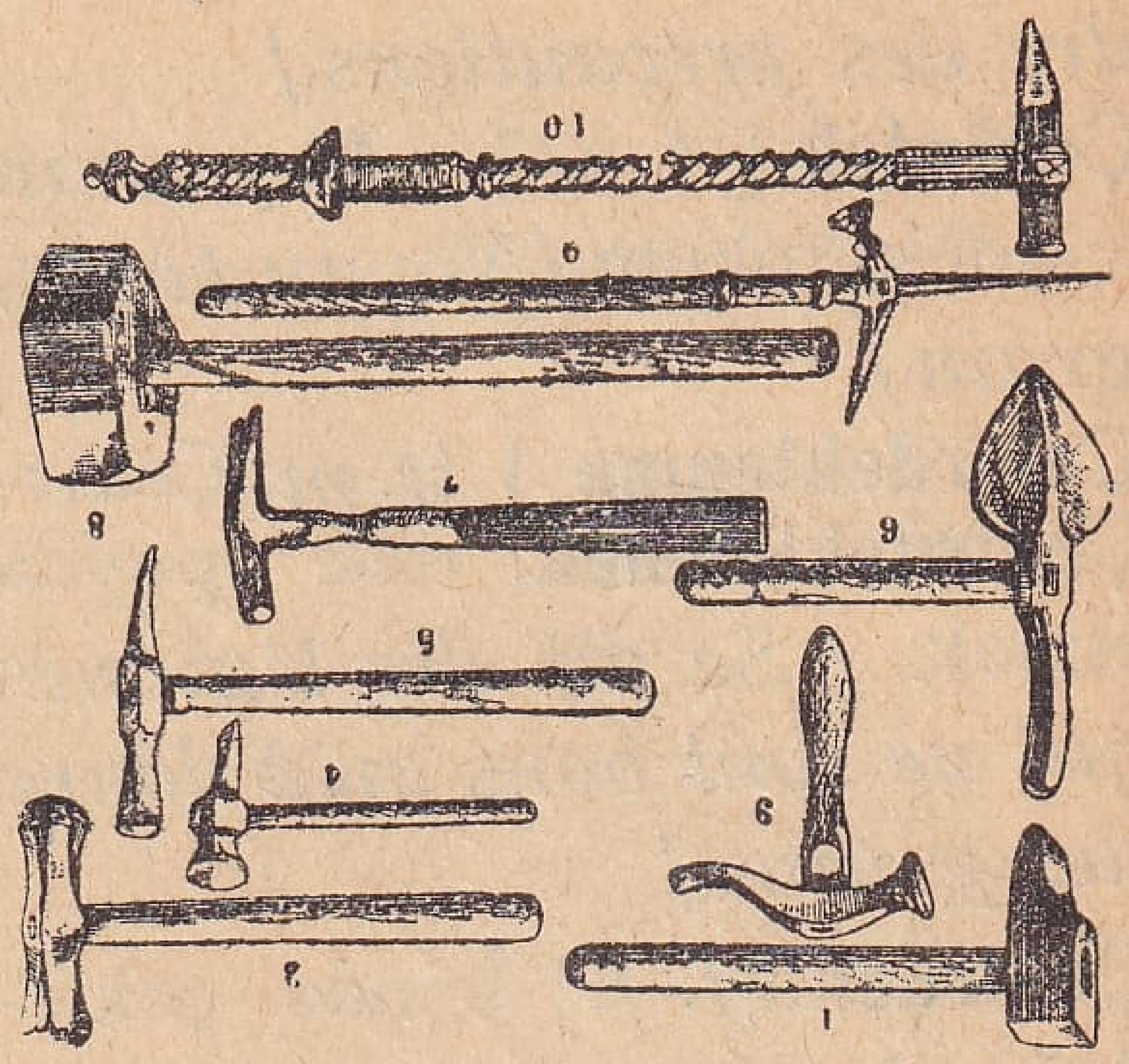

Çekiç

Çekik *[t. s.]* Tarla kuşu. *[Alouette.]*

Çekilir *[t.f.]* Kabili tahammül, tahammül edilebilir. *[Supportable.]*

Çekilme | **Çekilmek** } *[t. m.]* Sürüklenme, sürüklenmek; cerrolunma, olunmak § Tahammül edilmek. Toplanmak, büzülmek. Geri gitmek, ricat etmek. Bir tarafa gitmek, dağılmak, herbiri bir tarafa gitmek. İstifasını vermek. *[Se retirer, s'étendre, supporter.]*

Çekilmez *[t. z.]* Tahammül olunmaz. Takatfersa. *[Insupportable.]*

Çekim [*t.* s.] Omuz başı ile boyun arası. *[Extrémité de l'épaule, dos.]*

Çekinme } [*t. m.*] Sakınmak
Çekinmek } ihtiraz etmek. [*Prendre des précautions.*]

Çekirdek [*t. s.*] *Meyvanın* içindeki tohum. [*Noyau, pépin, grain.*]

Çekirdeklenme } [*t. m.*] Çekir-
Çekirdeklenmek } dek peyda etmek. [*Se dit des légumes qui ne sont bons qu'à donner des grains.*]

Çekirdekli [*t. f.*] İçinde çekirdeği olan. [*qui a des noyaux, des pépins.*]

Çekirdeksiz [*t. f.*] İçinde çekirdeği olmayan. [*Sans Noyau, sans pépins.*]

Çekirge [*t. s.*] Maruf uçar sıçrar ve mezruatı telef eder bir hayvancık, cerat. [*Criquet, sauterelle.*]

çekirge

Çekişme } [*t. m.*] Birbirini
Çekişmek } çekmek, bir şeyi bir kaç kişi tarafından tutup çekmek, birbiri ile ağız veya el kavgası etmek. [*Lutter, disputer, se quereller.*]

Çekiştirme } [*t. m.*] Fenalığını
Çekiştirmek } söylemek. Fasıl veya gybet etmek, zemmetmek. [*Médire, critiquer, taquiner, médisance.*]

Çekme [*t. s.*] Çekmek fili, çekilen veya çekilmiş şey § Masa ve yazıhane ve dolap gibi şeylerin çekilerek açılan gözü § İş işlerken üstten giyilen geniş pantalon, şalvar ve saire § Mevzun ve muntazam. [*Chose tirée, allongée.*]

Çekmece [*t. s.*] Masa ve yazıhanenin çekme gözü olan küçücük sandık veya dolap § Bir gözlü, dört ayaklı küçük yazıhane § Kıymetli şeyler hıfzına mahsus çekmesiz küçük sandık § Açılır kapanır köprü § Fırtınada gemilerin çekildiği küçük liman, mahfuz köy. [*Tiroir, petit coffre.*]

Çekmek [*t. m.*] Ucundan tutup uzatmak, kendine cezp ve celbetmek, sürükleyip götürmek, cerretmek § Nefesle cezbedip yutmak § Bir şeyi sokulmuş olduğu yerden çıkarmak § Kuyudan (suyu) çıkarmak § Ayağa giyilen şeyi giymek § Önüne çıkarmak, takdim etmek § Gönül almak § Mennetmek, kurtarmak, yapmak, asmak, çizmek, temdit etmek § Yapmak, resmetmek, § Sürmek, yapıştırmak § Hayvanı dişiye aşırmak § Terazi ve kantar ile tartmak § Sevketmek, yürütmek § Keşide etmek,

göndermek§Daralmak, bölmek, çekilmek § Zahmet ve meşakkate, kedere uğramak, benzetmek, artırmak. *[Tirer, attirer, § Retirer § Oter § Arracher § Aspirer§ Souffrir §Supporter, éprouver, allonger.]*

Çekmen[*t. s.*] Çepken,yağmurluk § Bol şalvar. *[Espèce de veste courte à manches ouvertes.]*

Çektiri [*c. s.*] Vaktile muharebelerde ve ticarette kullanılan ve kürekle çekilen küçük gemi. *[Vaisseau à rames.]*

Çektirme [*t. s.*] Çektirmek fili § Kürekle yürütülür bir direkli büyük odun ve saire kayığı. *[Grande barque à rames.]*

Çektirmek [*t.m*] Naklettirmek, taşıtmak§Sürükletmek,çekerek yürütmek § Çıkartmak, söktürmek§ Kürek oynatmak, kürekle yürütmek§Tahammül ettirmek, eziyet etmek. *[Faire tirer § Faire arracher§Faire ramer.]*

Çelaçe [*t. s.*] Dabağlıkta kullanılan boyalı bir ecza. *[Eau dans laquelle on fait dissoudre des matières colorantes pour la peinture.]*

Çelebi [*t. s.*] Efendi, ağabey, okuma yazma bilen efendi § Vaktile şehzadelere verilen bir unvan § Mevlâna ve bektaşi evlâdına verilen unvan. *[Seigneur, gentilhomme, Monsieur, maître.]* **çelebilik** = Efendilik, naziklik, zarafet, terbiye. *[Seigneurie.]*

Çelenber [*t. s.*] Daire, tef ve kalbur gibi şeylerin tahtadan olan dairesi § Fıçının ve tekerleğin üstüne geçirilen demir § Başa bağlanan yemeni§ Bir direk ve sütuna geçirilen demir halka veya halka şeklinde yapılan kabartma daire, eski heyet ilmi itikadına göre felek dairesi § Kıçı dairevî odun kayığı. *[Cerceau, cercle.]*

Çelenk *[t. s.]* Cevahirle donatılmış sorguç. *[Aigrette.]*

Çelik [*t. s.*] Kısa kesilmiş dal, sert değnek § Kök salmak için yere gömülen dal parçası § Çocukların oynadıkları maruf oyunda çomağa vurulan değnek § Gemilerde halat bağlamak için kullanılan ağaçtan veya demirden alet. *[Ancienne décoration, ornée de pierres précieuses.]*

Çelik [*t. s.*] Kuvvet ve metaneti, amelyatı mahsusa

ile artırılmış demir, polat. *[Acier.]*

Çelikaşısı [*t. s.*] Bir ağacın meyvasını ıslah için başka cins bir ağaçtan aşı yapılan ince dal parçası. *[Bouture].*

Çelikçomak [*t. s.*] Maruf çocuk oyunu. *[Sorte de jeu d'adresse, jouet avec des baguettes en bois.]*

Çelim [*t. s.*] Bak: Çalım. *[Voir: Çalım.]*

çelimli = Bak: Çalımlı. *[Voir: Çalımlı.]* **çelimsiz** = Bak: Çalımsızlık. *[Voir: Çalımsızlık.]*

Çelme [*t. s.*] Kendi ayağını düşürmek için başkasının ayağına takmak. *[Donner un croc en jambe.]*

Çelmek [*t. m.*] Vurmak, çarpmak. Düşürmek. devirmek § Kesmek, zephetmek, kapmak, çarpmak. Selbetmek, caydırmak. *[Frapper, abattre, couper, trancher.]*

Çeltik [*t. s.*] Kabuğu içinde dövülmemiş pirinç § Pirinç tarlası. *[Champs de riz § Riz non décortiqué.]*

Çenberleme } **Çemberlemek** } [*t. m.*] Çember geçirme, geçirmek, çemberle sağlamlatmak. *[Cercler.]*

Çemberli [*t. f.*] Çemberi olan, üzerine çember geçirilmiş bulunan. *[Cerclé,e.]*

Çender [*t. s.*] Saç uzatan. *[Chrysocome.]*

Çene [*t. s.*] Yüzün altında ve iki taraf kemiklerinin birleştikleri yer § Geminin baş bodoslamasının altında ileriye doğru çıkan dirsek § Gevezelik, çok söyleme, beyhude lâf. *[Mâchoire § Bavardage.]*

Çenealtı [*t. s.*] Çenenin alt kısmı, gabgap. *[Fanon.]*

Çenebaz [*t. f.*] Çok söyleyen, geveze. *[Bavard,e; fanfaron.]*

Çenekemiği [*t. s.*] Yüzün iki tarafından çeneyi teşkil eden kemikler. *[Mâchoire.]*

Çenge [*t. s.*] Köylerde gelin karşılarken tef çalarak söyledikleri bir türkü. *[Air avec lequel les chanteurs reçoivent la nouvelle mariée.]*

Çengel [*t. s.*] Bir şey asmağa mahsus demirden kanca, ucu eğri ve sivri demir § Eski zamanlarda işkence için çengele asmak cezası. *[Crochet, croc.]*

Çengelleme } **Çengellemek** } [*t. m.*] Çengeli takmak, çengele asmak § Eskiden çengel cezasile idam etme, etmek. *[Accrocher.]*

Çengelli [*t. f.*] Ucunda çengel bulunan, ucu çengel şeklinde olan, kancalı. *[Muni de crochets, crochu,e.]*

Çengelsakızı [*t. s.*] Kenger denilen otun sütünden çıkan sakız. *[Gomme de joubarbe.]*

Çengi [*t. s.*] Tef çalarak, şarkı söyleyerek raksetmek, san'atı olan kadın ki ekseriya çingene kızlarından olur. *[Chanteuse et danseuse publique.]*

Çenk [*t. s.*] Pençe, insan ve yırtıcı hayvan pençesi § Harp denilen maruf çalgı. *[Espèce de harpe.]*

Çent [*t. s.*] Santim, herhangi bir adedin yüzde biri § Kaç, bir kaç. *[Centième, centième partie.]*

Çentik [*t. s.*] Ufak gedik, çetele dişi, kertik § Ayıp, kusur. *[Petite brèche.]*

Çentikleme | **Çentiklemek** [*t. m.*] Kertme, kertmek, diş diş yapmak. *[Pratiquer une petite brèche.]*

Çentilme | **Çentilmek** [*t. m.*] Diş diş olmak, kertiklenmek § İnce ince doğranmak. *[Être ébréché,e; être entaillé,e.]*

Çentme | **Çentmek** [*t. m.*] Diş diş etme, etmek; kentme, kentmek § Gayet ince doğrama, doğramak. *[Ébrèchement; ébrécher, entailler.]*

Çepçevre [*t. s.*] Bütün etrafı. *[Tout autour.]*

Çepel [*t. f.*] Koyu, kesif, bulanık § Karışık § Fırtına § Çamur, mevsim § Çöp, toz. *[Foncé,e; profond,e.]* **Çepellik** = Koyuluk, bulanıklık § Çamurluk § Çöplük. *[Temps orageux.]*

Çepiç [*t. s.*] Bir yaşında keçi. *[Chevreau.]*

Çepken [*t. m.*] Kolları yarık arkaya sarkılan harçlı salta. *[Espèce de veste courte à manches ouvertes.]*

Çepreşik | **Çapreşik** [*t. f.*] Bak: Çapraşık. *[Voir: Çapraşık.]*

Çerağ [*fa. s.*] Kandil, mum ve meş'ale gibi tenvir aleti. *[Lumière, flambeau.]*

Çerçeve [*t. s.*] Korniş, cam, ayna, resim ve saire takılmak üzere yapılan pervaz § Basmacı tezgâhı. *[Croisée, corniche, châssis.]*

Çerçeveleme | **Çerçevelemek** [*t. m.*] Çerçeve geçirmek, pervaz taktırmak. *[Mettre en châssis, cadrer.]*

Çerçeveletme | **Çerçeveletmek** [*t. m.*] Çerçeve geçirmek,

pervaz taktırmak. *[Faire cadrer.]*

Çerçi *[t. s. f.]* Satılık ufak tefek eşya § Böyle eşyayı satan adam. *[Mercerie.]*

Çerez *[t. s.]* Yemek arasında veya kahvaltıda yenen reçel, peynir, havyar, sardalya, yemiş gibi şeyler § Meze. *[Hors - d'œuvre; collation; friandise.]*

Çerezlenme }
Çerezlenmek } *[t. m.]* Vakıtsız az bir şey yeyüp iştahı kesme, kesmek § Meze, çerez gibi şeyler yeme, yemek. *[Manger des hors-d'œuvres, faire une collation.]*

Çerge *[t. s.]* Çingenelerinki gibi iki direkli hafif oba; göçebe çadırı. *[Tente légère à deux poteaux.]*

Çeri *[t. s.]* Millî asker § Kafile. *[Troupe, milice.]* **Yeni çeri** = Eski zamanlarda, yani Osmanlı imperatorluğunun ilk teessüsünde teşkil edilen bir sınıf daimî, üniformalı piyade askeri. *[Janissaire.]*

Çeribaşı *[t.s.]* Evvelce kumandan manasına gelir idi isede bugün kıptı muhtarına verilen bir lâkaptır. *[Chef d'un corp § Chef des bohémiens.]*

Çerkes [z] *[t. s.]* Kafkasya akvamından bir kavim. *[Circassien,ne.]*

Çermik *[t. s.]* Ilıca, sıcak mâden suyu, tabiî sıcak su. *[Eaux thermales.]*

Çerviş *[t. s.]* Eritilmiş sığır yağı. *[Suif fondu.]*

Çeşit *[t.s.]* Örnek, nevi, cins, türlü. *[Modèle, assortiment.]*

Çeşitli = Türlü türlü, cins, cins; örnek. örnek olan. *[De différente couleur, espèce, assorti.]*

Çeşitleme }
Çeşitlemek } *[t. m.]* Çeşit çeşit yapmak; çeşit düzmek. *[Différer.]*

Çeşme *[t. s.]* Lülesinden içilecek su akan yer, pınar. *[Fontaine § Source.]*

Çeşni *[t. s.]* Tat, lezzet; tat ve tuz: şu yemeğin çeşnisine bak § Zarphanede ayarın tâyini § Ayar, nümune. *[Goût, saveur, échantillon d'essai.]*

Çeşnici *[t. s.]* Büyük konaklarda, leylî mekteplerde ve kışlalarda pişirilen yemeğin tat ve tuzuna bakan kimse veya memur; çeşnici başı. *[Se dit de celui qui est préparé pour goûter les plats.]*

Çeşnilenme }
Çeşnilenmek } *[t.m.]* Lezzetlenmek; tadı tuzu yerinde olmak. *[Acquérir du goût.]*

Çete *[t. s.]* Bölük; güruh; takım§Çapulcu ve eşkıya takımı. *[Bande de brigands, compagnie d'excursion.]*

Çeteci *[t. s.]* Bir takımla ileri giden asker § Çeteye mensup şaki § Komiteci. *[Brigand incorporé dans une bande § Maraudeur § Pilleur.]*

Çetele *[t. s.]* Bir tahta parçasına kentikler yaparak tutulan iptidaî hesap aleti: ekmekçi çetelesi. *[Taille de boulanger ou d'autres fournisseurs.]*

Çetin *[t. f.]* Sert, katı; güç; inatçı, zor; müşkül. *[Dur,e difficile, âpre; entêté,e.]*

Çetinleşme | **Çetinleşmek** *[t. m.]* Çetin, güç, zor olmak; müşkülleşmek. *[S'endurcir, devenir âpre, s'entêter.]*

Çetinlik *[t. s.]* Sertlik; katılık; zorluk; müşküllük. *[Dureté, difficulté, entêtement.]*

Çetrefil *[t. s. f.]* Bir lisanı bozuk ve yanlış bir şive ile söyleme § Söyleyen. *[Parler une langue avec difficulté.]*

Çevik *[t. f.]* Çabuk haraketli, işini sür'atla gören § Metin, sağlam. *[Fort, prompt, agile.]*

Çeviklik *[t. s.]* Çevik olmaklık. *[Promptitude, agilité.]*

Çevirme *[t. s.]* Şişte döndürülerek pişirilen kuzu ve saire; çevrilerek yapılmış kebap. *[Sorte de confiture § Viande d'agneau préparée à la broche tournante.]*

Çevirme | **Çevirmek** [t. m.] Döndürme, döndürmek; altüst etme, etmek § Etrafını alma, sarma, etrafını almak, sarmak; ihata etmek § İade etme, etmek. *[Tourner, retourner, renverser, ramener.]*

Çevirtme | **Çevirtmek** [t. m.] Döndürtme, döndürtmek; Biri vasıtasile çevirmek; altüst ettirme, ettirmek § Etrafını ihata ettirme, ettirmek § Geri döndürtmek; iade ettirme, ettirmek. *[Faire tourner, faire ramener, faire renverser.]*

Çevrilme | **Çevrilmek** [t. m.] Döndürülme; döndürülmek, altı üstüne gelmek § İade olunma, olunmak *[Être tourné,e; être ramené,e, être renversé,e.]*

Çevirinti | **Çevrinti** [t. s.] Muhtelif hububat, karıştırılıp vücude getirilen mahlût § Suların döndüğü yer; girdap. *[Mélange de différents grains § Tourbillon d'eau.]*

Çevre [*t. s.*] Etraf, civar; kenar § Etrafı oyalı veya nakışlı mendil. [*Tour, contour, circuit* § *Mouchoir blanc à bords brodés.*]

Çeyiz | **Çehiz** } [*a. t. s.*] Gelinin kendi evinden kocasının evine beraber götürdüğü elbise ve sair eşya. [*Dot, trousseau.*]

Çeyizleme | **Çeyizlemek** } [*t. m.*] Gelinin çeyizini hazırlayıp verme, çeyizini ihzar ve ikmal etmek. [*Monter le trousseau, doter.*]

Çeyizlenme | **Çeyizlenmek** } [*t. m.*] Gelinin çeyizi tedarik ve ihzar olunmak. [*Être doté.e.*]

Çeyizlik [*t. s.*] Çeyiz yapılmağa yarayan şeyler. [*Propre au trousseau.*]

Çeyrek [*t. s.*] Dörtte bir, çaryek § Beş kuruş kıymetinde para § On beş dakikalık zaman. [*Un quart.*]

Çeyrekleme | **Çeyreklemek** } [*t. m.*] Yeni doğan çocukların kollarını ve bacaklarını karşılıklı sıkma, sıkmak. [*Serrer les bras et les jambes des nouveau - nés en croisant.*]

Çi [*t. s. f.*] Bak: Çik. [*Voir: Çik*]

Çiçek [*t. s.*] Bâzı ağaçların ve otların meyva ve tohumdan evel açtıkları renk renk yapraklar ki çoğu güzel ko-

ku verir § Kumaş ve saire üzerine boya ile, yahut harç ve sırma ile veya oymakla yapılan süs § Allâk; hilebaz. [*Fleur* § *Ornement des étoffes* § *Rusé,e.*] **Çiçekbahçası** = Çiçek yetişen tarla, mahal. [*Jardin des fleurs.*] **Çiçekçi** = Çiçek satan adam. [*Fleuriste.*] **Çiçeksuyu** = Çiçeklerden taktir suretile çıkarılan güzel kokulu su. (*Eau de fleurs.*]

Çiçek [*t.s.*] İnsanın bedeni üzerinde çıkan çibanların hasıl eylediği bir vahim hastalık; cederî. [*Vérole, variole.*] **Çiçek aşısı** = Çiçek hastalığına karşı yapılan aşı, telkihi cederî. [*Vaccin.*] **Çiçekbozuğu** = Çiçek hastalığının yüzde bıraktığı

yara yerleri § Çopur çakır. *[Crotu,e.]*

Çiçek çıkarma / **Çiçek çıkarmak** [*t. m.*] Çiçek hastalığına tutulma, tutulmak. *[Avoir la variole.]*

Çiçeklenme / **Çiçeklenmek** [*t.m.*]Çiçek peyda etmek; çiçek açmak § Çiçeklerle süslemek. *[Fleurir § Se tacher.]*

Çiçekli [*t. f.*] Çiçekleri olan § Boya, nakış veya oyma çiçek resimlerile süslü olan. *[Qui a des fleurs§ Peint,e ou brodé,e, en imitation des fleurs.]*

Çiçeklik [*t. s.*] Çiçek tarlası, bahçesi § Çiçek yetiştirmeğe mahsus mahal § Çiçek koymağa mahsus süslü saksı § Kışın içinde çiçeklerin muhafaza edildiği camekân. *[Parterre de fleurs § Vase de fleurs.]*

Çiçeklik

Çift [*t. f.*] Tek olmayan, iki şeyden ibaret takım§Eş§Sapan çeken iki öküz veya beygir takımı, koşu § Bir erkek ile bir dişinin teşkil ettikleri takım. *[Paire § Couple § Paire de bœufs à labourer la terre.]*

Çiftçi [*t. s.*] Çift süren adam; rençper; zürra. *[Laboureur, agriculteur.]*

Çiftçilik[*t.s.*]Çift sürmek san'atı ziraat, harasat. *[État et profession de l'agriculture.]*

Çift çubuk [*t.s.*] Tarla ve bağ işleri ve bu işlerde kullanılan edevat ve saire § Ziraat. *[Labour.]*

Çifte [*t. s.*] İki kat, ikili § İki yanlı, katmerli § Kayığın bir adam tarafından çekilen iki küreği § İki namlulu av tüfeği § Atın alnındaki çift nışan ki bazılarınca uğursuz sayılır § Hayvanın iki art ayağile birden tepmesi. *[Double, doublé,e § À deux paires de rames (barque) § À deux canons (fusil)§Ruade.]*

Çifteli *[t.f.]* Uğursuz; meş'um § Alnında çift nışanı olan at § Çifte atan hayvan § Hilekâr. *[Rusé,e § Qui donne des ruades (animal) § Intrigant,e.]*

Çiftleme / **Çiftlemek** *[t. m.]* Hayvan iki ayağila tepme, tepmek. *[Regimber.]*

Çifteleşme / **Çifteleşmek** *[t. m.]* Erkek hayvanların dişi-

lere aşması, eşini bulup çift olmak. *[Accouplement, s'accoupler.]*

Çiftleştirme | Çiftleştirmek *[t. m.]* Çiftetmek; bir tekin eşini bulup çift yapmak § Erkek hayvanı dişiye aştırma, aştırmak; sifat ettirme; ettirmek. *[Rendre paire; accoupler.]*

Çiftlik *[t.s.]* Bir çok tarlalarla, bağ, mer'a orman ve saireyi havi ve bir adam veya ailenin malı olan ziraat mahalli. *[Ferme.]*

Çiğ *[t.f.]* [«Ğ«nin sesi çıkmaz; (çi) diye talâffuz olunur.] Pişmemiş; iyi pişirilmemiş; az pişmiş § Temamile olmamış; kemale ermemiş, ham § Tecrübe görmemiş; acemi § Letafetsiz § Sıcaktan buhar haline geçen nemin gece serinliğinde pek ince bir surette yere yağmasından hasıl olan ve çayır ve yaprakların üzerinde ufak inci taneleri gibi görünen rutubet; jale; şepnem. *[Cru,e § Incuite § Non mûr,e § Inexpérimenté,e.]* **Çiğ çiğ yemek** = Büyük bir hırs ve kin göstermek. *[Avoir une haine féroce; déchirer avec rage.]*

Çiğde [*t.* s.] Hünnap denilen kızılcığa benzer, sert kabuklu bir meyve. *[Jujube.]*

Çiğdem [*t.* s.] İlk baharda çıkan beyaz, sarı veya pembe çiçek. *[Liseron.]*

Çiğdene [*t.* s.] Kara denizin bu isimdeki iskelesinden çıkan çıralı tahta ki başlıca kaplamada kullanılır. *[Espèce de charpente qui couvre les façades des constructions en bois.]*

Çiğit *[t. s.]* Kabuklu çekirdek § Pamuk tohumu § Yüzdeki çil lekesi. *[Grain de coton, tache de rousseur au visage.]*

Çiğlik *[t. s.]* İyi pişmemezlik. Hamlık § Tecrübesizlik. *[Érudité § État d'un fruit non mûr § Inexpérience, gaucherie.]*

Çiğneme | Çiğnemek [*t. m.*] Ayakla basmak, ayak altında ezmek § Kahr ve tazyik etmek § Ağıza alınan şeyi dişle kırıp ezme: *[Fouler aux pieds; écraser § Mâcher.]*

Lakırdıyı (ağızda) çiğnemek = Hakikatı söylemek istemeyerek lâkırdıyı evirip çevirmek. *[Parler confusément; parler d'une façon indistincte.]*

Çiğnemi [t. s.] Sıhhat ve hüs-

nü tabiata mugayır olarak bazı anne ve dadıların kendi ağızlarında çiğnedikten sonra çıkarup küçük çocuklarına verdikleri yemek, lokma. *[Becquée.]*

Çiğnenilmek[*t.m.*] Bak: (çiğnemek) *[V. (çiğnemek!)]*

Çiğnenme | **Çiğnenmek** [*t. m.*] Ayakla basılmak; Ayak altında ezilmek; kahr ve tazyik olunmak § ağızda dişle ezilmek. *[Faire fouler aux pieds; faire écraser § Faire mâcher.]*

Çil[*t.f.*]Beyaz veya kır renkte benekleri olan: Çil tavuk§Yeni, parlak: Çil kuruş§ Yüzde peyda olan beyaz leke, apraşlık§ Benekli bir cins keklik.*[Gris,e tacheté,e; taches de rousseur § Perdrix gris, gelinotte.]*

Çilan [*t. s.*] Bahçede yetiştirilen aşılı ve iri cins hünnap. *[Espèce de grosse jujube.]*

Çile [*t. s.*] İbrişim; ipek, iplik, sırma ve saire demeti§Yay kirişi. *[Écheveau § Corde.]*

Çile [*fa. s.*] Tarikatta kırk gün süren riyazet§ Meşakkat, eziyet, zahmet. *[Pénitence § Peine, souffrance, épreuve.]*

Çilek [*t. s.*] Herkesin bildiği lezzetli ve güzel kokulu meyva. *[Fraise.]*

Çilekeş [*fa. f.*] Zahmet ve meşakkat çeken § Dervişlikte riyazete giren. *[Pénitencier, pénitent,e.]*

Çilingir [*t. s.*] Kilit ve anahtar gibi ince demir işleri yapan san'atkâr. *[Serrurier.]*

Çillenme | **Çillenmek** [*t. m.*] Ak lekeler peyda etmek, çil olmak. *[Être tacheté,e de taches blanches ou grises.]*

Çilli *[t. f.]* Ak lekeli, beyaz olan § Yüzde çil bulunan. *[Couvert de tache, de rousseur.]*

Çim *[t. s.]* Bahcelerde yol kenarlarını ve bazı oturulacak yerleri örtmeye yarayan kısa, sık ve ince yeşillik. Bazı taş ve ağaçların üzerinde peyda olan yeşillik § Yosun. *[Gazon, pelouse, mousse.]*

Çimdik *[t. s.]* Parmak uçlarile sıkma. *[Action de pincer, pinçon.]*

Çimdikleme | **Çimdiklemek** [*t. m.*] Parmak uçlarile birinin etini sıkma, sıkmak. *[Pincer.]*

Çimen *[fa. s.]* Ağaç ve çiçekleri bulunan çayır § Bahçenin oturacak yeri çimle döşenmiş mahal. *[Gazon, herbe, prairie, lieu couvert de gazon.]*

Çimenlik = Çimenle örtülüp

süslenmiş yer. *[Pelouse de verdure.]*

Çimento *[c. s.]* Pek çabuk tutar ve rutubete karşı çok dayanır bir nevi ebniye harcı. *[Ciment.]*

Çimenzar *[fa.s.]* Bak: (çimenlik) *[Voir: çimenlik.]*

Çimlendirme | **Çimlendirmek** } Ekilecek tohum ve çekirdekleri ve dikilecek çubukları su veya rutubetli toprak içinde bulundurarak filizlendirme, filizlendirmek. *[Faire germer les grains.]*

Çimlenme | **Çimlenmek** } *[t. m.]* Tohum ve çubuklar su veya rutubetli toprak içinde filizlenme, filizlenmek. *[Germer.]*

Çimme | **Çimmek** } *[t. m.]* Suya dalıp çıkma, çıkmak § suya girip yıkanmak. *[Plonger; plonger dans l'eau pure, se laver.]*

Çimrenme | **Çimrenmek** } [*t.m.*] Suya girmek veya su ile uğraşmak için paçaları veya kolları sıvama, sıvamak § Bir işe başlamak üzere hazırlanmak. (Çemrenmek, diye de talâffuz olunur.) *[Retrousser les manches ou les caleçons pour entrer dans l'eau § Entreprendre une affaire et y mettre toute sa bonne volonté.]*

Çin [*t. s.*] Asiyanın şarkındaki maruf memleket, kıt'a. *[Chine.]*

Çin [*fa. s.*] Kıvrım, büklüm, buruşuk. *[Qui ramasse, qui recueille, courbe, arqué,e.]* **Nevaleçin** = Rızkını, kısmetini toplayan, alan. *[Qui mange.]*

Çingâne | **Çingene** } [*t. s.*] Kıptı taifesi § Arsız, hayasız § Pek hasis. *[Bohémien, ne.]*

Çingânelik, Çingenelik = Çingene cinsliği, kıptilik § Arsızlık § Son derecede hasislik. *[Éhonterie § Grande avarice et avidité.]* **Çingâneleşmek, Çingeneleşmek** = Cingene gibi olmak § Arsızlanmak § Hasisleşmek. *[Devenir éhonté, avare.]*

Çinçin | **Çınçın** } [*t. s.*] İyi billûr veya camın, yahut iki hafif maden parçasının biribirine vurulmasından çıkan ince ses. *[Son que produisent deux verres ou deux métaux en se cognant.]*

Çini [*t. f. s.*] Çinde yapılan tabak, kâse ve emsali şeyler § Duvarları, yerleri zinet için kaplamakta kullanılan renkli, boyalı ince tuğla § Koyu ve çok siyah mürekkep. *[Porce-*

laine, brique émaillée § *Encre de Chine.]* **Çinili** = Çini ile duvarları süslenmiş bina: çinili köşk. *[Pavé ou garni de carreaux en porcelaine.]*

Çinko [*c. s.*] Tutya denilen maden ve bundan yapılan levhalar ve saire. *[Zinc.]*

Çinkograf [*c. s.*] Çinko üzerine fotografla alınan resim, yazı ve saire hakeden san'atkâr. *[Zincographe.]*

Çinkografi [*c. s.*] Çinko üzerine hak (hek) ve tersim san'atı. *[Zincographie.]*

Çinokop [*t. s.*] Lüferin küçüğü olan bir cins balık. *[Bonite, huge.]*

Çintiyan [*t.s.*] Köylü kadınların geydikleri geniş ve uzun şalvar. *[Large culotte que portent certaines villageoises turques.]*

Çipil [*t. f.*] Gözleri ağrılı ve çapaklı. *[Qui a les yeux chassieux.]*

Çiriş [*t. s.*] Sarızambak kökünden çıkarılan bir un ki, kağıt, meşin ve saire yapıştırmakta kullanılır. *[Colle de pâte à l'usage de reliure etc.]*

Çirişleme } **Çirişlemek** } [*t. m.*] Çiriş sürmek, çirişle yapıştırmak. *[Coller avec la pâte dite (çiriş.)]*

Çirişlenme } **Çirişlenmek** } [*t. m.*] Çirişle yapıştırılmak. *[Être collé,e.]*

Çirişli [*t. f.*] Çirişle yapıştırılmış § Kalın göstermek için çiriş suyuna batırılıp çıkarılmış ince bez. *[Collé,e.]*

Çirkef [*t. s.*] Birikmiş pis su § Kokmuş bulaşık suyu § Edepsiz ve terbiyesiz adam. *[Cloaque; sentine, tas d'immondices.]*

Çirkin [*t. f.*] Güzel olmayan, kabih, sakil § Kötü, fena § Beğenilmeyecek halde olan. *[Laid,e.]*

Çirkinleme } **Çirkinlemek** } [*t. m.*] Çirkin olma, olmak, çirkinleşmek, çirkin saymak, zem ve takbih etmek. *[Enlaidir* § *Faire honte.]*

Çirkinleşme } **Çirkinleşmek** } [*t. m.*] Çirkin olma, olmak, *[S'enlaidir, devenir laid,e.]*

Çirkinleştirme } **Çirkinleştirmek** } [*t. m.*] Çirkin etme, etmek, çirkin göstermek, çirkinlik verme, vermek. *[Rendre laid,e; enlaidir.]*

Çirkinletme [*t. m.*] Bak: Çirkinleştirmek. *[Voir: Çirkinleştirmek.]*

Çirkinlik [*t. s.*] Güzel olmamaklık, göze fena görünmeklik § Kötülük, fenalık, redaet. [*Laideur, difformité.*]

Çirkinseme | **Çirkinsemek** } Çirkin bulma, bulmak § Çirkin addetmek § Çirkin görüp beğenmemek. [*Trouver laid,e.*]

Çiroz [*c. s.*] Uskumru balığının kurutulmuşu § Pek kuru ve zayif adam. [*Maquereau salé § Personne très maigre.*]

Çis [*t. s.*] Kut (d) ret helvası. [*Exsudat qui se produit sur certains végétaux.*]

Çiseleme | **Çiselemek** } [*t. m.*] Çok hafif surette yağmur yağma, yağmak, tozarma, tozarmak. [*Pluie fine et légère.*]

Çisime | **Çisimek** } [*t.m.*] Çiğ yağma, yağmak, çiğ gibi yağmur yağmak. [*Se dit de la rosée qui tombe, de la pluie et du brouillard qui se répandent comme une poussière légère.*]

Çisiti [*t. s.*] Çiğ gibi pek ince yağmur. [*Pluie très fine semblable au brouillard.*]

Çiskin [*t. s.*] Pek ince çığ; hafif şebnem § İnce kırağı. [*Espèce de rosée congelée qui couvre les végétaux surtout au printemps, givre très fin.*]

Çiş [*t. s.*] Sidik; bevil § İşeme, tebevvül. [*Urine, pissat.*]

Çişetme = İşemek; tebevvül etmek. [*Uriner, pisser.*]

Çişik [*t. s.*] Tavşan yavrusu. [*Petit de lièvre ou de lapin.*]

Çit [*t. s.*] Basma nev'inden bir cins bez § Çalı ve değnek ve kamış gibi şeylerden örülmüş muvakkat bölme § Köy evlerinin ve bazı bahçelerin çalıdan yapılmış duvarı. [*Espèce d'indienne.*]

Çitari [*t. s.*] İpek ve pamukla karışık olarak nesçedilmiş bir nevi şarkî Aanadolu kumaşı § Mercan balığına benzer bir cins alaca balık. [*Étoffe légère de coton et de soie.*]

Çitileme | **Çitilemek** } [*t. m.*] Elde sıkıştırıp ovalayarak yıkama, yıkamak, [*Presser entre les mains, frotter.*]

Çitlenbik [*t. s.*] Küçük taneli ve tek çekirdekli, lezzetli bir cins meyva. [*Fruit du térébinthe.*]

Çitme | **Çitmek** } [*t.m.*] Bak: (çitilemek) [*Voir: Çitilemek.*]

Çitmik [*t. s.*] Üzüm salkımının küçük dalı; çingil [*Chacune des ramules d'une grappe de raisin.*]

Çivdirme | *[t. m.]* Oku veya
Çivdirmek | atılan kurşunu hedeften, nişangâhtan şaşırtma, şaşırtmak § İsabet ettirmemek. *[Faire dévier du point de mire.]*

Çivi *[t. s.]* Tahta ve saire mıhlamıya mahsus, ucu sivri ve arkası başlı demir, mıh. *[Clou, cheville.]* **Çivileme Çivilemek** = Çivi ile mıhlama, mıhlamak § Birinin gizlice aleyhinde bulunarak onu gözden düşürme, düşürmek. *[Clouer, raffermir.]* **Çivilenme Çivilenmek** = Çivi ile mıhlanmak § Bir yerde ilişip kalmak § Gecikme, gecikmek § Aleyhinde söylenerek gözden düşürülme, düşürülmek. *[Être cloué,e; être raffermi,e.]*

Çividişi *[t.s.]* Dokuz yaş dişi. *[Dents canines.]*

Çivit [d] *[t. s.]* Sıcak memleketlerin bazılarında yetişen bir nebattan çıkarılan koyu mavi boya. *[Indigo.]*

Çivitleme | *[t. m.]* Çivit ile
Çivitlemek | boyama, boyamak içinde çivit halledilmiş suya bir şey batırma, batırmak. *[Tremper dans l'indigo.]*

Çivme | *[t. m.]* Hedeften
Çivmek | şaşma, şaşmak § Silmek; tayyetme, tayyetmek. *[Dévier du point de mire.]*

Çizdirme | *[t. m.]* Kalem
Çizdirmek | veya başka bir şeyle çizdirme, çizdirmek § Tay ve hazfettirmek § Üzerine bir cizgi çektirip kaydını terkin ettirmek. *[Faire tracer § Faire rayer § Faire effacer.]*

Çizgi *[t. s.]* Kalem veya diğer bir aletle çizilen veya oyulan, yahut kabartılan hat, iz, sıra. *[Ligne, raie, trace.]*

Çizgili *[t. f.]* Çizgileri olan. *[Tracé de ligne.]*

Çizi | *[t. s.]* Bak: (çizgi)
Çizik | *[Voir: çizgi.]*

Çizili *[t. f.]* Çizilmiş, çizgileri olan. *[Tracé, raillé.]*

Çizilme | *[t. m.]* Çizgiler ve
Çizilmek | hatlar yapılmak § Tay ve hazfedilme, edilmek § Kalem veya başka bir şeyle çizilip işaret olunma, olunmak. *[Être ligné,e; rayé,e; tracé,e; § Être effacé,e.]*

Çizme *[t. s.]* Koncu dize ve

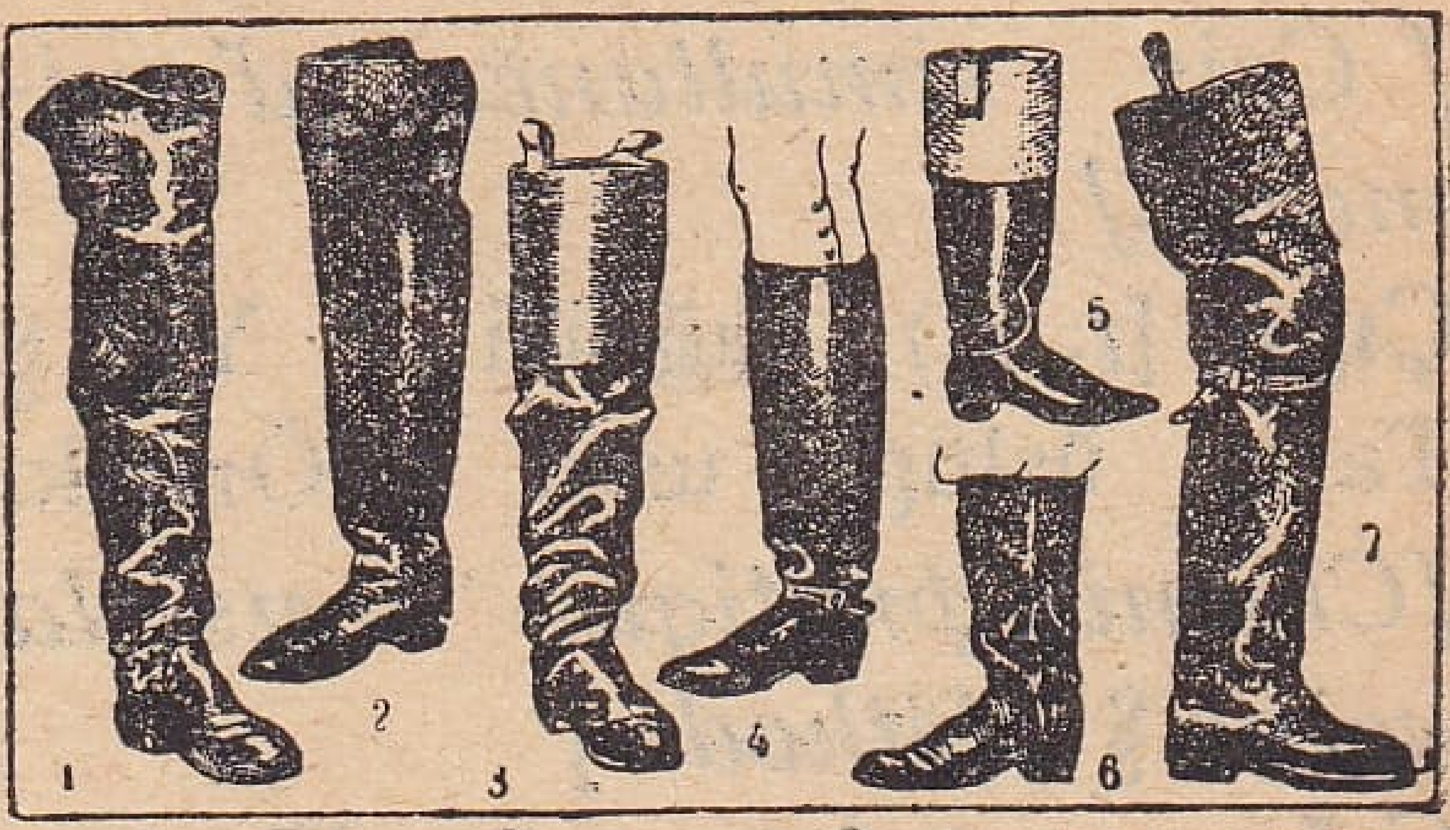

çizme

bazen daha yukarıya kadar uzun olan ayakkabı. *[Botte.]*

Çizme } *[t. m.]* Çizgi çekme,
Çizmek } çekmek, hat resmetme, etmek § Tay ve hazfetme, etmek § Çizgi çekerek silmek § Nışan koma, komak. *[Tirer des lignes, rayer, tracer § Effacer.]*

Çıban *[t. s.]* Bedenin her hangi bir tarafında toplanan cerahatla kızartıdan ibaret iltihap. *[Abcès. Bouton § Ulcère.]*

Çıfıt *[t. s.]* Avam dilinde yahudi. *[Se dit vulgairement en parlant des Juifs.]*

Çıfıtlık *[t. s.]* Yahudilik § Aksilik § Muziplik. *[Juiverie.]*

Çığ *[t. s.]* Dağdan yuvarlanan kar kömesi § Kamış ve emsali şeyden yapılmış yüksek çit § Yüksek ses, gürültü, yaygara. *[Avalanche, clôture, haie très élevée § Clameur.]*

Çığıltı *[t. s.]* Karışık hayvan sesleri § Gürültü, çığlık. *[Cris simultanés d'animaux.]*

Çığır *[t. s.)* Çığ izi § Yol § Tarz, üslüp, usul § Örnek. *[Chemin pratiqué dans la neige § Méthode.]*

Çığırgan } *[t. s.]* Kuşları
Çığırtgan } celbetmek için öttürülen avcu kuşu § Bir nevi düdük. *[Espèce de corbeau.]*

Çığırma } *[t. m.]* Davet et-
Çığırmak } mek § Celp ve ihzar eyleme, eylemek § Seslemek, sesleyüp çağırmak. *[Appeler, inviter § Crier.]*

Çığırtma *[t. s.]* Bak: Çağırtma. *[Voir: Çağırtma.]*

Çığırtmak *[t. m.]* Biri vasıtasile davet etmek § Bağırtmak, bağırmaya mecbur etmek. *[Faire appeler, mander § Irriter.]*

Çığlık *[t. s.]* Feryat, figan. *[Bruit, plainte, cri.]*

Çığrılma } *[t. m.]* Davet e-
Çığrılmak } dilme, davet edilmek. *[Être appelé,e; être invité,e.]*

Çıgrış *[t. s.]* Feryat, figan, gürültü. *[Vacarme.]*

Çığrışma } *[t. m.]* Birbirle-
Çığrışmak } rini çağırma, çağırış, çağırmak § Hep birlikte bir ağızdan bağırıp çağırmak. *[Se quereller, se héler, Acclamer en foule.]*

Çıkar *[t. s.]* Şahsî istifade § Muvaffakıyet temin eder, eyi netice verir (hâl, vak'a). *[Compte; intérêt; méthode convenable.]*

Çıkarılma } *[t. m.]* Dışarıya
Çıkarılmak } atılmak, ihraç o-

lunmak § Koğulmak § İstihraç, istihsal olunma, olunmak. *[Être mis,e hors de... § Être ôté,e § Être extrait,e.]*

Çıkarma } [*t. m.*] Dışarıya
Çıkarmak } atma, atmak, ihraç etmek § Çekme, çeküp yerinden ihraç eylemek, sökmek § Meydana koma, komak § Yükseltmek § İstihsâl etme, etmek § İcat, ihtira etmek § Vücude getirme, getirmek § Tutulma, tutulmak § [Üzerindeki zamklı resmi diğer satha naklolunan kâğıda da (çıkarma) denir.] *[Faire sortir, expulser § Tirer § ôter, arracher § Élever § Extraire, faire monter, publier, conclure.]*

Çıkartma } [*t. m.*] İhraç, et-
Çıkartmak } tirme, ettirmek § Meydana koydurma, koydurmak § Yükselttirme, yükselttirmek § İstihsâl ettirme, istihsâl ettirmek. *[Faire sortir; faire monter, faire extraire.]*

Çıkık [*t. f.*] Dışarı çıkmış, fırlama § Yerinden oynamış (uzuv) *[Sortie, disloqué,e, dislocation.]*

Çıkıkçı [*t. f. s.*] Çıkık kemiği yerine koyan; ütükçü. *[Rebouteur.]*

Çıkın [*t. s.*] Bağ, bohça, paket § Bir parça beze sarılmış para. *[Groupe, sac rempli de...]*

Çıkınlama } [*t. m.*] Çıkın
Çıkınlamak } yapma, yapmak, sarma, sarmak. *[Faire grouper.]*

Çıkıntı [*t. s.*] Hizadan dışarıya çıkmış olan şey, dirsek § Satırdan dışarıya çıkmış tashih ve ilâve, kelime ve ibaresi. *[Saillie d'un édifice; balcon en saillie § Appendice, note marginale.]*

Çıkış [*t. s.*] Çıkmak fili ve tarzı § Tektir, tazir, çıkışma. *[Action et manière de sortir, sortie, réprimande.]*

Çıkışma } [*t. m.*] Girişme,
Çıkışmak } girişmek, kudretinden fazla bir işe bulaşma, bulaşmak § Yetişmek, kifayet etme, etmek § Azarlama, azarlamak. *[Entreprendre; prétendre; rivaliser; atteindre; adresser de vifs reproches.]*

Çıkıştırma } [*t. m.*] Yetiştir-
Çıkıştırmak } me, yetiştirmek, kifayet ettirme, ettirmek § Bitirme, bitirmek § Ulaştırma, ulaştırmak. *[Faire atteindre § procurer.]*

Çıkma | **Çıkmak** } [*t. m.*] Dışarıya varma, varmak, huruç etmek § Yükselmek § Meydana gelme, gelmek § Doğmak, Tulû etmek § Tevzi olunmak§ Geçmek § Şayi olma, olmak § Neşrolunmak § Birinin veya bir heyetin önüne varma, varmak § Ayrılma, ayrılmak§ İstihsal olunma, olunmak § Artmak § Zuhur etmek § Yetişmek § Nihayet bulma, bulmak § Yerinden oynama, oynamak § Sadır olma, olmak. *[Sortir; se produire § Monter § S'élever § Se présenter§ Être inventé,e; faire ôter, se publier, s'augmenter.]*

Çıkolata [*c. s.*] Kakao ve şeker ve sütle karışık olarak yapılan hamur. *[Chocolat.]*

Çıkra [*t. s.*] Av yerlerindeki sık çalılık, çıkralık. *[Broussailles épaisses.]*

Çıkrık [*t. s.*] Kuyu el dolabı§ İplik sarmağa mahsus mâruf dolap § Küçük çark. *[Rouet; dévidoir.]*

Çılbır [*t. s.*] Kaynar suya yumurtaları kırarak pişirdikten sonra üstüne yoğurt ve tere yağı dökülen bir yemek. *[Plat oriental préparé aux œufs et au lait caillé.]*

Çıldırçıldır [*t. f.*] Parlak gözler ile bakmayı tasvir eder. Bu çocuk çıldırçıldır bakıyor. *[Yeux vifs.]*

Çıldırma | **Çıldırmak** } [*t. m.*] Deli divane olmak, aklını kaçırma, kaçırmak § Çok sevinmek § Çok telaşe düşme, düşmek. Çok sevme, sevmek § Deli gibi hareket etme, etmek. *[Devenir fou, folle § Devenir furieux, se; s'irriter.]*

Çıldırtma | **Çıldırtmak** } [*t.m.*] Deli etme, etmek § Deli olmasına sebep olma, olmak § Fena halde kızdırma, kızdırmak, hiddetlendirme, hiddetlendirmek § Çok canını sıkma, Sıkmak. *[Rendre fou, folle § Rendre furieux, se; irriter.]*

Çıma [*c. s.*] Kalın gemi halatı, palamar. *[Cable mince qu'on jette du bord pour accoster, amarre.]*

Çımacı [*t. c.*] Gemilerde ve iskelelerde çımayı tutmak ve bağlamak için müstahtem adam. *[Amarreur.]*

Çımkırık [*t. s.*] Bazı kuşların tersi. *[Engrais de certains oiseaux.]*

Çınar [*t. s.*] Büyük ve çok yaşar ağaç. *[Platane.]* **Çı-**

narlık = Çok çınar ağaçları bulunan yer. *[Platanaie.]*

Çıngar [*t.* s.] Kavga, niza § Gürültü. *[Dispute; tapage.]*

Çıngırak *[t. s.]* Bazı hayvanların boğazına takılan küçük çan, zil § Hizmetçileri çağırmak veya sokaktan gelenin içerdekileri haberdar ederek kapuyu açtırmak için ipini hareket ettirdikleri zil. *[Clochette, grelot, sonnette.]*

Çıngırçıngır *[t. z.]* Çıngırak sesi gibi çıngırtıyı tasvir eder. *[Se dit de ce qui imite les bruits du grelot.]*

Çıngırdak *[t. s.]* Bak: çıngırak. *[Voir : çıngırak.]*

Çıngırdama | **Çıngırdamak** *[t. m.]* Çıngırak gibi sesle ötme, ötmek. *[Sonner, rendre un son.]*

Çıngırdatma | **Çıngırdatmak** *[t.m.]* Çıngırak gibi ses çıkarma, çıkarmak. *[Faire sonner.]*

Çıngırtı *[t. s.]* Çıngırak gibi çıkan keskin ses. *[Sonnerie.]*

Çınlama | **Çınlamak** *[t. m.]* Çın Çın etme, etmek. *[Sonner, tinter; tintement.]*

Çıplak *[t. f.]* Soyunmuş, üryan § Tüyü dökülmüş, tüysüz § Donadılmamış, süssüz § Eğersiz, takımı vurulmamış at § Pek zügürt, eli boş. *[Nu,e; dépouillé,e.]*

Çıplaklık *[t. s.]* Çıplak olma hali, üryanlık. *[Nudité; pauvreté, misère.]*

Çır *[t. z.]* Çıplak sıfatından evel gelip mubalâğa ifade eder: *[Particule qui placée devant l'adjectif (çıplak) donne plus d'extension au sens.]*

çırcıplak = Büsbütün çıplak. *[tout à fait nu,e.]*

Çıra *[t. s.]* Çam ağacının sakızı ve yağlı yeri. *[Bois résineux.]*

Çırak *[t. s.]* San'at öğrenmek için bir usta yanında çalışan genç, şakirt § Hizmetine mukabil ev barka malik olmuş, nimet ve ihsana, memuriyet ve maaşa nail olmuş kimse § Mütekait. *[Garçon d'un artisan ou d'un boutiquier § Apprenti; élève]* **Çıraklık** = Çırak olanın hal ve vasfı. *[Apprentissage.]*

Çırakma *[t. s.]* Üzerine mum ve kandil koydukları demir ayak § Şamdan. *[Bougeoir.]*

Çırakman *[t. s.]* Balıkçıların su kenarında kurdukları pele § Üzerinde meş'ale yakılan kule, yahut demir direk. *[Feu allumé sur le rivage pour attirer les poissons; espèce de phare.]*

Çırçıplak } *[t. m.]* Büsbütün
Çırılçıplak } çıplak, tamamile üryan § Hiç bir şeye malik olmayan, fakir § (çir)a da bak. *[Tout à fait nu,e.]*

Çırpı *[t. s.]* Ağaçlardan kesilen dal ve budaklar, ağaç kırpıntısı, çalı çırpı § Tahtayı biçmek için çizgi yaptıkları ip § Bu iple işaret olunan yerlerin bıçkı ile yarılması § Hiza § Tertip § Sıra § Fırsat. *[Branches coupées des arbres; broussailles; plan; mesure; cordeau de mesure et de niveau.]*

Çırpıcı *[t. f.]* Yazma yemenileri basıldıktan sonra soğuk suya batırıp çırparak yıkayan adam. *[Foulon.]*

Çırpınma } *[t. m.]* Oynama,
Çırpınmak } oynamak § Titreme, titremek § Telâşa düşmek § Çarpınma, çarpınmak. *[Se mouvoir; se débattre; s'agiter.]*

Çırpışma } *[t. m.]* Kuş kanat-
Çırpışmak } larını vurup oynatma, oynatmak § Bazı hareketlerle sevinç alâmeti gösterme. *[Agiter les ailes en parlant des oiseaux.]*

Çarpıştırma } *[t. m.]* İnce
Çarpıştırmak } değnek ile hafifçe vurma, vurmak § Acele ve dikkatsızlıkla yazma, yazmak, § Bu suretle yazılmış yazı. *[Frapper légèrement avec une baguette § Écrire à la hâte.]*

Çırpma } *[t. m.]* Yavaş yavaş
Çırpmak } vurma, vurmak § Uçlarından biraz kesip yontmak § Bezi sabunsuz olarak yikama § Boyaya batırılmış iple tahtaya çizgi çekmek. *[Couper les coins de.. § Marquer § Laver à l'eau pure.]*

Çırptırma } [*t. m.*] Yavaş
Çırptırmak } vurdurma § Kenarından az kestirme, kestirmek § Temiz su ile yıkatma, yıkatmak § Çırpı ipile nişan vurdurmak. *[Faire secouer; faire échancrer; faire nettoyer.]*

Çırt [*t.* s.] Sun'î bir mail satıhta yürüyen hayvana çektirilen tulumlu su dolabı. *[Outres placées sur un plan incliné pour servir d'abreuvoir aux animaux.]*

Çırtlak [*t.s.*] Karga. *[Grillon.]*

Çıta [*t.* s.] İki parmak eninde dar ve uzun tahta, pervaz, *[Baguette.]*

Çıtak [*t.* s.] Dili çetrefil olan§ Garbî Trakya türklerine verilen isim. *[Bulgares musulmans, insolent,e.]*

Çıtık [*t. f.*] Buruşuk, buruşmuş olan § Çatık. *[Plissé, serré,e; contracté,e.]*

Çıtıpıtı [*t. f.*] Pek hafif bir sesi taklit ve tasvir eder § *[Imite un bruit très léger.]*

Çıtır [*t. z.*] Hafif ve gevrek bir sesi tasvir eder. *[Imite le bruit d'un corps qui se brise avec fracas.]*

Çıtırpıtır [*t.z.*] Gevrek bir sesle düzgünce ve tane tane söylenen sözü tasvir eder. *[Babillage.]*

Çıtlama } [*t. m.*] Çıt diye ses
Çıtlamak } çıkarma, çıkarmak. *[Craquer.]*

Çıtlatma } [*t. m.*] Çıt diye
Çıtlatmak } ses çıkartmak, çıtırdatma, çıtırdatmak § İma ile bir şey söyleyüp hakikatı anlatmak § Lâf kaçırma, kaçırmak. *[Faire craquer; donner discrètement l'éveil.]*

Çıtpıt *[t. z.]* Ateşe düşen tuz, üzerlik tohumu gibi şeylerin çıkardığı ses. *[Le bruit que font le sucre et le sel en tombant dans le feu.]*

Çıvga *[t. s.]* Sığır boynuzu. *[Cornes du bœuf.]*

Çıvgar *[t. s.]* Toprağı süren öküz çifti. *[Paire de bœufs que l'on attelle pour labourer la terre.]*

Çıyan *[t. s.]* Büyük bir cins kırkayak. *[Mille-pieds.]*

Çıyancık *[t. s.]* Çıyan otu denilen bir cins ot. *[Serpentine.]*

Çoban *[t. s.]* Hayvanatı otlatan. *[Berger, pâtre.]* **Çoban aldatan** = Uzunca kuyruğunu oynatan bir kuş. *[Passereau.]*

Çoban yıldızı = Zöhre seyyaresi. *[Vénus.]*

Çocuk *[t. s.]* Körpe, yavru, tıfıl, sabi § Genç, delikanlı § Hoppa mizaçlı. *[Enfant.]*

Çocukça = Çocuklara yakışır hal ve surette. *[Enfantin,e; d'une manière enfantine.]* **Çocukçağaz** = Küçük çocuk. *[Marmot, petit enfant.]*

Çocuk düşürme = İskatı cenin etmek. *[Avortement.]*

Çocukluk = Çocuk hal ve zamanı, tufuliyet § Teemmülsüz hareket. *[Enfance § Enfantillage, étourderie.]* **Çocuk oyuncağı** = Çocukların oynamasına mahsus tuhaf şey § Pek ehmmiyetsiz ve kolay iş. *[Jouets d'enfants. Affaire sans importance ou très facile.]* **Çoluk cocuk** = Aile, ehli beyt. *[Famille.]*

Çoğalma } *[t. m.]* Çok olma.
Çoğalmak } olmak, artma, ar-

mak, tekessür ve tezayüt etme, etmek. *[S'augmenter, se multiplier.]*

Çoğaltma } *[t. m.]* Çok et-
Çoğaltmak } me, etmek; arttırma, arttırmak; teksir etme, etmek. *[Augmenter, multiplier.]*

Çoğan *[t.z.]* Ağdayı ve esvabı ağartmak için kullanılan ve reçel ve helvaya konulan bir nevi kök; çöven.*[Plante alcaline et sa poudre.]* **Çoğan ağacı** = Balâdeki kökün ağacı. *[Saponaire.]*

Çoğumsama } *[t. m.]* Çok
Çoğumsamak } görmek, çok addetmek, istiksar etme, etmek § Kıyamamak. *[Trouver superflu § Épargner.]*

Çoğur *[t. s.]* Pancar. *[Betterave.]*

Çok *[t. f.]* Az olmayan, bol, ziyade, kesir, vafir, fazla, lüzumundan, artık § Pek ziyade, her vakit, birkaç defa, pek sık § Büyük miktar, çokluk, kesret § Bir şeyin büyük kısmı, ekseri, ekseriyet.*[Beaucoup, trop, abondamment.]*

Çokça = az ziyade, ziyadece, oldukça. *[En assez grande quantité.]*

Çokal *[t. s.]* Zırh, cebe, sırlı çömlek, topraktan kulplu kap. *[Cuirasse, armure de fer, pot en terre.]*

Çokluk *[t. s.]* Bir şeyin çok olması, ziyadelik, kesret, bolluk § Kalabalık,izdiham § Çok kere, çok defa § Sık sık. *[Abondance, grande quantité, multitude, pluralité.]*

Çokmak *[t. s.]* Başı iri ve toparlak değnek , topuz; kısa saplı, yuvarlak başlı değnek. *[Massue.]*

Çokman } *[t. s.]* İri ve topar-
Çokmar } lak başlı çoban köpeği§ Boynuzsuz koyun *[Chien de garde.]*

Çokmak

Çoksama } *[t. m.]*Bak:
Çoksamak } çoğumsamak. *[Voir: çoğumsamak.]*

Çoksanmak *[t.m.]* Çok görüp kendi nefsinden esirgemek. *[Montrer de la suffisance.]*

Çoksımak *[t. m.]* Bak: Çok sanmak. *[Voir: Çoksanmak.]*

Çoksınmak *[t. m.]* Bak: Çok sanmak. *[Voir: Çoksanmak.]*

Çolak *[t. f.]* Bir kolu sakat veya eksik olan. *[Manchot,e estropié,e.]*

Çolaklık [*t.* s.] Kol veya el sakatlığı, kol veya el eksikliği. [*Celui qui a le défaut d'être manchot.*]

Çolpa [*t. f.*] Bir ayağı sakatlanan, yürürken iptida sol ayağını atan, ayak itibarile solak § Beceriksiz, eli işe yakışmaz. [*Celui qui a l'un des pieds défectueux ou qui marche en partant du pied gauche § Gauche.*]

Çolukçocuk [*t.* s.] Evlât ve ayal, ev halkı. [*Famille, marmaille § Les blanc-becs.*]

Çomak [*t.* s.] Bak: Çokmak [*Voir: Çokmak.*]

Çomaklama } [*t.m.*] Çomakla
Çomaklamak } vurma, vurmak; sopa ile dayak atma, atmak. [*Frapper avec une massue.*]

Çomar [*t.* s.] İri başlı çoban köpeği. [*Chien de garde.*]

Çopra [*t.* s.] Balık kılçığı § Sık saçlılık ve sair sarmaşık şeyler. [*Arête de poisson, plante à piquants.*]

Çopur [*t. f.*] Yüzü çiçek bozuğu, yüzünde kırmızı lekeleri olan § Yüzdeki çiçek bozuğu, kırmızı leke. [*Crottu,e; Marque de petite vérole.*]

Çopurina [*t.* s.] İzmarite benzer bir nevi küçük balık. [*Cyprin.*]

Çorak [*t.* s.] Mahsul vermez şure, kıraç. [*Aride, terrain aride.*]

Çoraklık [*t.* s.] Çorak yer, kıraç yer, şurezar. [*Aridité.*]

Çorap [*t.* s.] Ayağa giyilen yünden veya pamuktan örme şey. [*Bas, chaussette.*]

Çorba [*t.* s.] Yemeğin iptidasında kaşıkla içilen ve türlü türlü nev'i olan sulu yemek. [*Soupe, potage*].

Çorbacı [*t.* s. *f.*] Vaktile köylerde gelüp geçenleri evinde meccanen it'am ve izaz eden zengin, hanedan adamlara, muhtar ve kocabaşılara ve mağaza ve müessese sahiplerine verilir bir unvandı § Yeniçeri teşkilâtında birinci mülâzim, takım zabiti. [*Notable de village, maître, patron.*]

Çorbalık [*t.* s.] Çorba yapmağa yarayan şeyler, maddeler. [*Propre à la soupe, au potage etc.*]

Çortu [*t.* s.] Değirmen taşına tane döken müteharrik huni § Lâhana turşusu. [*Entonnoir de moulin; chou préparé dans l'eau salée.*]

Çotra [*t. s.*] Ağaçtan yassı bardak, seyahat esnasında taşınan ve rom gibi kızdırıcı şeyler konulan yassı ve ağzı dar kap. *[Gourde, cruche.]*

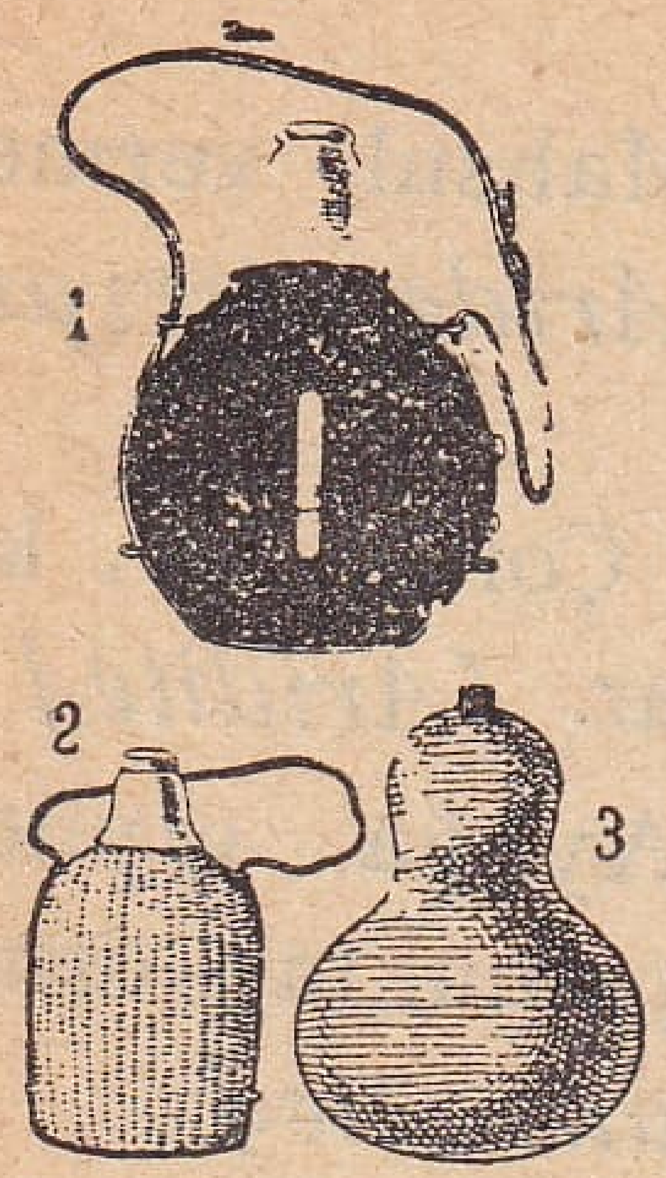

Çotra

Çotrabalığı [*t. s.*] Yassı burunlu ufak bir nev'i balık. *[Espèce de petite dorade (poisson) à museau aplati.]*

Çotuk [*t. s.*] Yer üstündeki ağaç kökü. *[Tronc d'arbre dénudé.]*

Çögür [*t. s.*] Ekin içinde biten büyük bir cins diken § Gayet iri bir nev'i keman. *[Sorte de plante épineuse qui croît dans le blé; panicaut§ Violoncelle.]*

Çökerme } **Çökermek** } [*t. m.*] Diz üstüne düşürmek, deveyi ıhlatmak § Vurup oturmak § Kakıp yerleştirmek § İndirmek. *[Faire agenouiller, faire asseoir § Enfoncer.]*

Çökertme [*t. s.*] Denizin dibine indirilüp üstüne balıklar gelince birden kaldırılan ağ. *[Filet pour attraper les poissons.]*

Çökertme } **Çökertmek** } [*t. m.*] Bak: Çökermek. *[Voir: Çökermek.]*

Çökme } **Çökmek** } [*t. m.*] İnmek, konmak § Toz veya tortu yere veya dibe oturmak§ Çukurlaşmak § Düşmek § Batmak § Birdenbire yıkılmak § Basmak, kaplamak § İhtiyarlayıp, kuvvetten düşme, düşmek § Zayiflama, zayiflamak. *[Tomber, s'enfoncer, descendre au fond d'un liquide. Tomber à genoux; s'agenouiller.]*

Çöktürme } **Çöktürmek** } [*t. m.*] Bak: Çökermek. *[Voir: Çökermek.]*

Çöküç [*t. s.*] Çekicin asıl ismi. *[Marteau.]*

Çökük [*t. f.*] Çökmüş, batmış§ Çukurlaşmış § İğrilmiş § Batık. *[Enfoncé.e; abattu,e.]*

Çökül [*t. s.*] Taşan nehrin ovalarda bıraktığı çöküntü. *[Sédiment.]*

Çöküntü [*t. s.*] Dibe çöken şey, şeyler, teressübat. *[Sédiment.]*

Çökürtme [*t. s.*] Bak: Çökertme. *[Voir: Çökertme.]*

Çöküşme } **Çöküşmek** } [*t. m.*] Her taraftan birden ge-

lip çökmek, toplanıp inmek. *[Tomber; s'assoir en masse, en accourant de tous côtés § Assomer.]*

Çöl [*t. s.*] Kumluk ve susuz ova, beyaban, sahra, susuz, otsuz, kıraç yerler. *[Désert, plaine aride.]*

Çölek [*t. s.*] Girdap. *[Tourbillon d'eau; gouffre.]*

Çöllük [*t. f.*[Çöl ve beyabanı çok olan yer, beyabanlık. *[Pays aride, désert.]*

Çömelme | **Çömelmek** [*t. m.*] Dizleri toplanıp kalçalar baldırlara dokunacak surette durma, durmak. *[S'accroupir.]*

Çömeltme | **Çömeltmek** [*t. m.*] Birini dizlerini toplayıp kalçaları baldırlarına dokunacak surette durdurma, durdurmak. *[Accroupir.]*

Çömez [*t. s.*] Vaktile medresede talebeye ve hocaya hizmet ederek ilim öğrenen şakirde denirdi. *[Étudiant convers en théologie.]*

Çömlek [*t. s.*] Topraktan mamul kap. *[Marmite, pot de terre.]* **Çömlekçi** = Çömlek yapan ve satan adam. *[Potier.]*

Çömlek

Çömlek hesabı [*t. s.*] Cahil işi § Cahilâne iş ve hesap. *[Se dit des calculs faits par des personnes ignorantes.]*

Çömlek kebabı [*t. s.*] Çömlekte pişen bir nevi et yemeği. *[Espèce de rôti préparé dans la marmite.]*

Çöngül [*t. s.*] Ufak bataklık, çamurlu küçük göl. *[Étang marécageux et boueux.]*

Çöp [*t. s.*] Saman, ot ve saire parçası § Değnek, tahta ve saire parçası, Süprüntü. *[Ordure, balayures.]*

Çöpatlamaz [*t. f.*] Tekellüfçü, meraklı, meram anlamaz. *[Soupçonneux, se.]*

Çöpçatan [*t. s.*] Kısmet veren takdir eden. *[Provocateur de loi destinée.]*

Çöpçü [*t. f.*] Çöpleri evlerden toplayan tanzifat amelesi. *[Ramasseur d'ordures, balayeur.]*

Çöplenme | **Çöplenmek** [*t. m.*] Cüz'î bir şeyle kanaat etme, etmek, az bir şey yemek § Bir işin büyük kârından ufak tefek müstefit olma, olmak. *[Vivre de peu, se contenter de peu.]*

Çöplük [*t. s.*] Süprüntü atılan mahal, mezbele. *[Endroit ou l'on jette les ordures.]*

Çörçöp (*t.s.*) Çalıçırpı, süprüntü kabilinden şeyler. [*Balayures.*]

Çörek [*t. s.*] Ufak tekerlek veya müstatil şeklinde yağlı ve yumuşak ekmek § Çörek şeklinde olan şey. [*Gâteau:*]

Çöreklenme } [*t. m.*] Çörek
Çöreklenmek } gibi kıvrılıp kangal olma, olmak. [*S'arrondir (comme un serpent.)*]

Çörekotu [*t.s.*] Çörek, ekmek,

Cörek otu

yoğurt ve saire üzerine ekilen küçük ve siyah tane.[*Nigelle.*]

Çöven [*t. s.*] Helvacı kökü, şeker ağdasını beyazlandıran kök, çoğan.[*Voir: çoğan.*]

Çöygen [*t. s.*] Döğülmemiş dökme demir. [*Fonte.*]

Çöz [*t.s.*] Bumbaryağı, içyağı [*Graisse.*]

Çözdürme } [*t.m.*] Bağlanmış
Çözdürmek } birşeyin bağını bozdurup açtırma, açtırmak§ Hal ve fasıl ettirmek § İlikli bir şeyin düğmesini veya kopçasını açtırma, açtırmak. [*Faire dénouer.Faire délier.*]

Çözgü [*t. s.*] Çarşaflık dokuma, mensucatla boydan boya olan iplik arış. [*Espèce de toile propre à faire des draps de lit.*]

Çözme } [*t. m.*] Düğüm, bağ
Çözmek } ve saireyi açmak, elbisenin düğme ve kopçasını çıkarıp açma, açmak § Örülmüş bir şeyi söküp gevşetme, gevşetmek; mensucat ipliklerini masuralardan çıkarıp tezgâha koymağa hazırlama, hazırlamak. [*Dénouer, délier.*]

Çözük [*t. f.*] Düğüm ve bağı açılmış. Düğme ve kopçası açılmış, iliklenmemiş § Erimeğe başlamış, gevşemiş, yumşamış.[*Dénoué,e; délié,e.*]

Çözülme } [*t. m.*] Düğüm ve
Çözülmek } bağ açılma, açılmak § Erimeğe başlayıp gevşemek, yumşamak § Müşkül bir mes'ele hal ve faslolunma, olunmak. [*Se dénouer, se délier, fondre.*]

Çubuk [*t. s.*] Uzun değnek, düz dal § Tütün içmeğe mahsus içi delik değnek § Gemi-

nin ana direkleri üstünde olan ince direkler § Değnek gibi madenî üstüvane § Kumaş üzerinde dar çizgi. *[Baguette § Barre § Pipe longue en usage en orient.]*

Çubukçu [*t. s.*] Vaktile çubuk ve tütün işlerine bakan hizmetçi § Çubuk yapan ve satan adam. *[Domestique qui prépare les pipes et s'en occupe spécialement.]*

Çubuklama } [*t.m.*] Değnek-
Çubuklamak } le vurarak düzeltmek, tozunu silmek, silkmek. *[Épousseter en battant avec une verge.]*

Çubuklu [*t. f.*] Yollu, düz çizgili kumaş. *[Étoffe rayée.]*

Çubukluk [*t. s.*] Tütün çubuklarını koymağa mahsus uzun dolap. *[Armoire longue propre à mettre les pipes longues.]*

Çuha [*t. s.*] Yünden maruf kumaş ki muhtelif cins ve nevileri vardır. [*Drap.*]

Çuhadar (*t. s.*) Vaktile büyük konaklarda hizmetkârların mümtaz bir sınıfı. [*Charge d'affaire, agent.*]

Çuka (*t. s.*) Mersine benzer siyah ve büyük bir balık. [*Espèce de grand poisson noir.*]

Çukur (*t. f.*) Oyulmuş, derin, amik, mukaar § Oyulmuş yer, delik, hufre § Derin kazılmış kuyu § Mezar § Bedenin bazı yerlerinde bulunan ufak, çökük yer. [*Fosse, fossette, cavité; trou § Tombeau.*]

Çukurlanma } (*t. m.*) Çukura
Çukurlanmak } batma, batmak § Derinleşme, derinleşmek § Çökmek. [*Être creusé,e; devenir profond,e; s'enfoncer.*]

Çukurlatma } (*t. m.*) Derin-
Çukurlatmak } leştirme, derinleştirmek, daha derin kazma, kazmak. [*Creuser, rendre profond.*]

Çukurluk (*t. s.*) Oyukluk, çöküklük, derinlik § Çukurları, delikleri çok olan yer. [*Lieu rempli de fosses § Terrain profond.*]

Çul (*t. s.*) Kıldan yapılan kaba mensucat. Kıldan ve yünden hayvan örtüsü. [*Couverture de laine pour couvrir le cheval ou un autre animal § Habit mal fait.*]

Çulha (*t. s.*) Tezgâhta bez ve saire dokuyan, dokuyucu, nessaç. [*Tisserand.*]

Çullama (*t. m.*) Üstü hamurla örtülerek pişirilen yemek.

[Se dit des mets qui se font cuire en les recouvrant d'une pâte.]

Çullama } [*t. m.*] Hayvana
Çullamak } çul vurmak § Gayet büyük dalgalar geminin üzerinde çatlama, çatlamak. *[Action de couvrir le cheval avec une couverture.]*

Çullanma } (*t. m.*) Çul örtün-
Çullanmak } mek. Çul ile örtülme, örtülmek § Bir şeyin üzerine çul gibi kapanmak, abanma, abanmak § musallat olmak. *[Se couvrir § Être mieux habillé.]*

Çulluk (*t. s.*) Son baharda

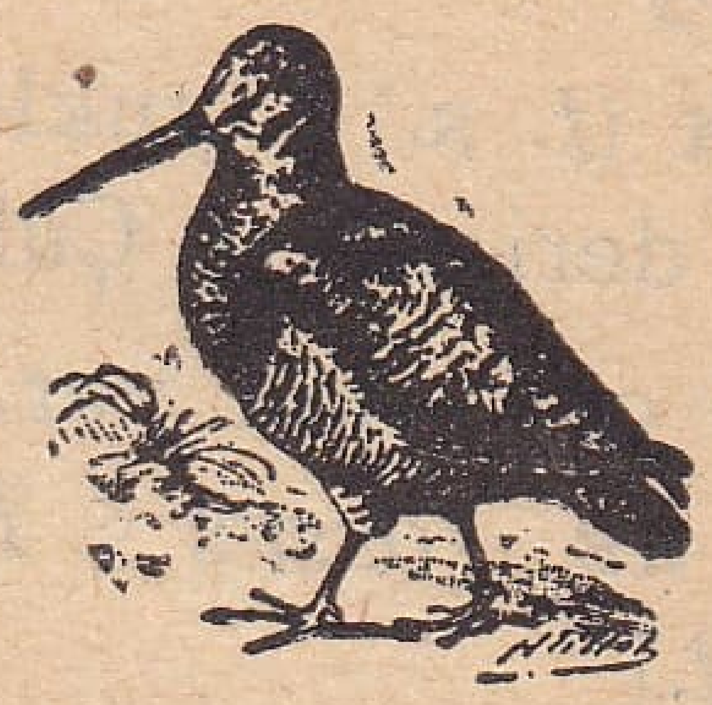

çulluk

meydana çıkan maruf kuş. *[Bécasse.]*

Çultarı (*t. s.*) Palan örtüsü. *[Couverture de selle.]*

Çuval (*t. s.*) Hububat, un, kömür ve saire konulan kaba yün veya kanaviçe ve pamuktan mamul büyük torba. *[Sac, sac en toile ordinaire.]*

Çuvaldız (*t. s.*) Çuval, çul ve saire dikmeğe mahsus büyük iğne. *[Aiguille d'emballage.]*

Çüngü - Çünki (*t. e.*) Sebep ve illeti beyan eder. Olduğu için, olduğundan, mademki. *[Puisque, car, parce que.]*

Çürük (*t. f.*) Rutubetli bir yerde durmaktan sulanmış ve kokmuş, elyafı tutmaz olup gevşemiş ve delik delik olmuş § İtibara gayri salih, mecruh, merdut § Sağlam ve emin olmayan, batak. *[Gâté,e; pourri,e ; putréfié,e ; sans valeur, réfuté,e; perdu,e.]*

Çürüklük (*t. s.*) Çürük olmaklık, kokmuş ve sulanmış meyvanın, çürümüş tahta ve sairenin hali § Mecburiyet, merdudiyet, batmaklık. Süprüntü ve lâşe gibi şeylerin çürümek üzre atıldıkları çukur § Fıkara mezarlığı. Umumî mezar. *[Pourriture, fosse commune.]*

Çürüme } (*t. m.*) Yaş yerde
Çürümek } durmaktan bozulmak, tefessüh etmek, yumuşayıp dağılmak, berelenme, berelenmek § İtibara gayri salih § Mecruh ve merdut olmak. Sıkıntılı bir yerde çok durmaktan mahiv ve harap

olma, olmak § İtibardan düşmek, batma, batmak. [*Pourrir, se gâter, se corrompre* § *Pétrir, être réfuté,e.*]

Çürütme | **Çürütmek** } (*t. m.*) Rutubetli bir yerde bırakmakla bir cismi bozulmuş hale getirme, getirmek § Cerh ve iptal etmek, parayı itibarsız bir yere vererek tehlikeye koymak ve batırma, batırmak. [*Faire laisser pourrir* § *Faire macérer dans l'eau* § *Réfuter.*]

Çürütülme | **Çürütülmek** } (*t. m.*) Yaş yerde bırakılıp bozuk bir hale getirilmek, ifsat olunmak § Zemmedilerek itibarı bozulmak. Cerh ve iptal olunmak § Para şüpheli bir yere verilerek tehlikeye konmak, batırılmak. [*Être réfuté,e; être pourri,e; être déconsidéré,e.*]

Çüş (*t. z.*) Merkebi durdurmak için kullanılır bir tabir § Eşekçe hareket eden bir adamı tezyif için kullanılır. [*Cri par lequel on arrête la marche de l'âne.*]

D

D (*h*) Türkçe yeni alfabenin beşinci harfi olup kelimenin sonunda veyahut [Ç, F, H, K, P, S, Ş, T] harflerinden sonra gelince [T] olarak okunur ve yazılır ve fakat harekelenince tekrar [D] olur. [Ahmed] kelimesinin asıl imlâsı böyle olmak lâzım gelirken işbu kaide mucibince [Ahmet] ve tasrifi halinde: [Ahmedin, Ahmede...] olur. [Gelmiştir] ve emsalı de bu kabildendir. [*Cinquième lettre de l'alphabet turc.*]

Da (*t. s.*) Hastalık, maraz: da-il kelp. [*Maladie.*]

Dabbe (*a. s.*) Yük ve binek hayvanı. [*Animal quadrupède; bête, monture.*]

Dad (*t. s.*) Adil § Adalet § İştikâ, tazallüm, figan, feryat § Vergi, ata, ihsan, veriş § Satış. [*Justice, équité* § *Lamentation* § *Justice.*]

Dadandırma } (*t. m.*) Tadını
Dadandırmak } tattırıp alıştırmak. [*Faciliter un profit; un contact.*]

Dadanmak (*t. f.*) Bir şeyin tadını alıp alışmak [*Être assidu,e; user sans considération*].

Dader (*t. s.*) Birader, kardeş. [*Frère.*]

Daderane (*t. f.*) Biraderane, kardeşçe. [*Fraternelle.*]

Dadı (*t. s.*) Çocuga bakan kadın hizmetçi, taya. [*Bonne d'enfant, nourrice.*]

Dadılık (*t. s.*) Çocuğa bakan kadın hizmetkârın sıfat ve vazifesi, tayalık. [*Service d'une bonne d'enfant.*]

Dafi (*a. f.*) Defeden, iten, öteye süren, savan, geçiren, savuşturan. [*Qui repousse, qui chasse, qui empêche* § *Répulsif.*]

Dağ (*t. s.*) Kızgın demirle vurulan damga, nışan § Eser bırakan yara, ceriha. [*Marque imprimée avec un fer rougi au feu* § *Plaie; blessure.*]

Dağ

Dağ (*t. s.*) Yüksek tepeler, cebel, arz üzerindeki yüksek yerler. [*Mont, montagne,*]

Dağarcık (*t. s.*) Köylülerin, çobanların, içine yeyecek ve saire koyarak omuzlarına astıkları küçük tulum § Bir nevi meşin küçük çanta. [*Bissac de berger; petit sac de cuir.*]

Dağdağa (*t. s.*) Gürültü patırdı, beyhude telaş, baş ağrısı. [*Trouble, confusion.*]

Dağdağalı (*t. f.*) Gürültülü, patırdılı, beyhude telâşı mucip, baş ağrısı veren, zahmet ve müşkülâtı badi olan . [*Troublant, confus.*]

Dağılma } (*t. m.*) Saçılma, sa-
Dağılmak } çılmak, yayılmak, perakende ve perişan olma, olmak, tevzi ve taksim olunmak, münteşir olma, olmak § Mündefi ve zail olmak, kırılıp parçalara ayrılmak. [*Se disperser se dissoudre* § *Se distribuer* § *Être brisé,e; démoli,e.*]

Dağınık (*t. f.*) Saçılmış, yayılmış, perakende, perişan, müteferrik. Cemiyeti olmayan, intizamsız. [*Dispersé,e; épars,e.*]

Dağınıklık (*t. s.*) Perişanlık, perakendelik, teşettüt, intizamsızlık, tertipsizlik. [*Dispersement.*]

Dağınma } (*t. m.*) Bak: Da-
Dağınmak } ğılmak. [*Voir*: *Dağılmak.*]

Dağıtılma } (*t m.*) Saçılma,
Dağıtılmak } saçılmak, yayılmak, perakende ve perişan edilme, edilmek. Tevzi; ayrı ayrı verilmek. Püskürtülüp defolunma, olunmak. [*Être dispersé,e; être distribué,e.*]

Dağıtma } (*t. m.*) Seçmek,
Dağıtmak } perakende ve perişan etme, etmek, taksim ve tevzi etme, etmek, ayrı ayrı vermek, öteye beriye defi ve tardetme, tardetmek. [*Disperser; disséminer, dissoudre; distribuer.*]

Dağlama } (*t. m.*) Kızgın de-
Dağlamak } mirle damga vurma, vurmak. [*Marquer au fer chaud; cautériser.*]

Dağlanma } (*t. m.*) Kızgın
Dağlanmak } demirle damgalanma, damgalanmak, kızgın demirle yakılma, yakılmak, [*Être cautérisé,e; être brûlé,e.*]

Dağlatma } (*t. m.*) Kızgın
Dağlatmak } demirle damga vurdurmak, damgalatmak, tedavi için kızgın demirle yaktırmak. (*Faire cautériser.*]

Dağlı (*t. f.*) Kızgın demirle damga vurulmuş, damgalı § Dağlık yer ahalisinden olan. [*Marqué,e au fer chaud; montagnard.*]

Dağlık (*t. f.*) Sarp dağ ve tepeleri çok olan yer. [*Montagneux, se.*)

Dağselvisi (*t s.*) Cebeli lübnanda ve bazı dağlarda bulunan bir nevi selvi ağacı. [*Espèce de cyprès remarqué surtout en Orient.*]

Daha (*t. z.*) Mıktar ve zaman ilâvesine delâlet eder § Başka § Ziyade, artık § Sıfatların başına gelip fazlalığı ifade eder § Tekrar, kezalik § Hâlâ, henüz, el'an § Bu ane kadar. [*Encore.*]

Dahdah (*t. s.*) Çocuk lisanında: At, beygir, eşek § At taklidi oyuncak. [*Cheval dans le langage des bébés.*]

Dahi (*t. z.*) Hem, de, kezalik. [*Aussi, encore.*]

Dâhî (*a. f.*) Harıkulâde zekâ ve fetanet sahibi, zamamın biriciği. [*Génie.*]

Dahil (*a. s.*) Giren, duhul eden, birşeyin içinde bulunan § Bir şeyin iç tarafı, içerisi, iç § Bir devletin ülkesi. [*Qui entre, qui se trouve* § *Qui assiste. Partie intérieure* § *Le pays.*] **Dahilen** = İçerden,

içten. Ülke içinde olarak. [*İntérieurement.*] **Dahilî, Dahiliye** = İçe ve içeriye mensup ve müteallik. Aileye ait, mahrem, hususî. Devletin kendi ülkesine müteallik ve mensup. [*İntérieur, intestin* § *Du pays* § *İnterne* § *Locale.*]

Dahiliʎe vekili = Dahilî işlerin en büyük amiri. [*Ministre de l'intérieur.*]

Dahiye (*t. s. f.*) Afet, musibet § Fevkalâde zekâ ve deha sahibi. [*Grand malheur, calamité* § *Génie.*]

Dahl (*t. s.*) Girme, karışma § Müdahale § Tariz, itiraz. [*Action de se mêler, de prendre part, participation* § *Influence.*]

Dahme (*t. s.*) Mezar, merkat, türbe § Tekme, hile. [*Tombeau* § *Coup de pied* § *Rusé,e.*]

Daim (*a. f.*) Devam eden, devam üzre olan, eksik ve munkati olmayan, sürekli § Her vakit, mütemadiyen, bilâ fasıla. [*Durable, continuel, le, permanent,e.*]

Daima (*a. f.*) Devam üzre, aleddevam § Her vakit, bir düziye. [*Toujours, continuellement.*]

Daimî (*a. f,*) Devam üzre bulunan, baki, sürekli. Devam ve mülazemet eden, eksik olmayan. [*Perpétuel,le; permanent,e* § *Ordinaire.*]

Dain (*a. f.*) Alacaklı, alacağı olan. [*Créancier.*]

Dair (*a. f.*) Devreden. dönen, dolaşan § Bir şey hakkında olan, mütteallik, bâhis. [*Qui entoure, qui continue, relatif,ve; concernant, relativement à.*]

Daire (*a. s.*) Yuvarlak, tekerlek gibi olan hat ve bu hattın içinde kalan yuvarlak mahal § Büyük bir konak ve binanın munkasım olduğu bölüklerin her biri § Devlet işlerini idare eden şubelerin herbiri ve bunların kalem, meclis ve sairesini havi olan binalar § Büyük bir şehrin belediyesi şubeleri § Resmî bir idarenin altında bulunan yer, büro § Büyük ev, konak § Bir manevî tesirin hükmü carî olduğu mahal § Hanendeler tarafından el ile çalınan maruf çalgı, tef. [*Cercle* § *Appartement* § *Étendue d'un district, section; tambour de basque. Grande maison.*]

dairevî = Çevre ve daire

şeklinde olan. [*En forme de cercle; circulaire.*]

Dak (*t. s.*) Vurma, çalma, kapı çalma mânasını ifade eder bir tabirdir. [*Toc, toc.*]

Dakka-Dakika (*t. s.*) Bir saatin altmışta biri § Yüz derece itibar olunan bir dairede beher dairenin altmışta biri. [*Minute.*]

Dakik (*a. f.*) İnce § Zarif § Ufak § Un. [*Fin* § *Délicat,e* § *Farine.*]

Daktilo (*c. s.*) Yazı makinesi, bu makina ile yazı yazan. [*Dactylo.*]

Daktilograf (*c. s*) Yazı makinesi ile yazı yazan. [*Dactylographe.*]

Daktilografi (*c. s*) Makine ile yazı yazmak san'atı. [*Dactylographie.*]

Dal (*t. s*) Arka, sırt, zahr. [*Dos.*]

Dal (*t. s.*) Ağacın ilk sürdüğü şube, budağın büyüğü, gusun, sah. [*Branche, rameau.*]

Dal (*a. f.*) Delâlet eden, delil § İşaret, alamet. [*Qui signifie, qui marque, important,e; significatif, ve.*]

Dal (*t. f.*) Çıplak, sade, yalın: daltaban. [*Nu,e; simple, hors du fourreau.*]

Dalak (*t. s.*) Midenin sol tarafında ve ciğerin üzerinde bulunan kanlı ve siyahımsı yumşak et parçası. [*Rate.*]

Dalak (*t. f.*) Harpte esir tutulup satılan, harp esiri. [*Captif de guerre* § *Esclave.*]

Dalâlet ((*t. s.*) Doğru yoldan sapma § Yolu kaybetme § Azma § İtikatsızlığa düşme. [*Égarement, erreur, déviation.*]

Dalama / **Dalamak** (*t. m.*) Yakma, yakmak, acıtmak § Kavurma, kavurmak § Isırma, ısırmak, dişle koparmak § Vurup kapmak, yağma ve talan etme, etmek; tutup esir etme, etmek. [*Mordre, brûler.*]

Dalaşma / **Dalaşmak** [*t. m.*] Boğuşmak ısırmak, itişe boğuşa kavga etme, etmek. [*Se quereller, se mordre mutuellement.*]

Daldırma / **Daldırmak** (*t. m.*) Batırma, suyun veya toprağın içine batırma, batırmak § Ağaç veya bağ kütüklerini çoğaltmak için dal ve çubukları toprağa sokma, şokmak; kökleştirme usulü. [*Plonger* § *Être distrait,e; provigner.*]

Dalga (*t. s.*) Deniz veya göl ve saire sularının rüzgâr te-

sirile sallanıp köpürmesi, mevç. [*Onde, vague, flot.*]

Dalgacı (*t. f.*) Sözünde durmıyan. Patırtı ile iş beceren, aynacı. [*Fanfaron.*]

Dalgakıran (*t. s.*) Açık denizlerde gemilerin fırtınadan barınması için yapılan set. [*Brise-lame.*]

Dalgalandırma | (*t. m.*) Dal-
Dalgalandırmak | galı etmek, dalga peyda ettirmek, temevvüç ettirmek. Bir şeyi dalgalı gibi sallandırmak. [*Produire des ondes, onduler.*]

Dalgalanma | (*t. m.*) Dalga
Dalgalanmak | peyda etme, etmek, dalgalı olmak. Temevvüç, telâtüm etmek § Dalgalı gibi görünme, görünmek, dalga dalga sallanma, sallanmak. [*S'agiter, s'onduler, avoir des vagues.*]

Dalgalı (*t. f.*) Dalgası olan, mütemevviç. [*Agité,e; ondulé,e; qui a des vagues.*]

Dalgıç

Dalgıç (*t. s.*) Denizin dibine inmek sa'natı olan adam, denize dalarak batan şeyleri çıkaran veya mercan, inci gibi şeyleri çıkaran adam. [*Plongeur.*]

Dalgın (*t. f.*) Dalmış, kendinden geçmiş, bihuş. Aklı başında olmayan, unutkan. [*Plongé,e* § *Pensif, ve* § *Somnolent,e; assoupi,e.*]

Dalgınlık (*t. s.*) Dalıp kendinden geçmişlik, bihuşluk, istiğrak. Alıklık, unutkanlık. [*Assoupissement, état d'une personne pensive.*]

Dalgış (*t. s.*) Suyun içinde yüzme. [*Nage au dessous de la surface de l'eau.*]

Dalkavuk (*t. s. f.*) Şahsî istifadesi için müdahinlik eden adam, kâselis, tufeyli. [*Bouffon, flatture, parasite.*]

Dalkavukluk (*t. s.*) Müdahinlik, soytarılık § Kâselislik. [*Flatterie, bouffonnerie.*]

Dalkılıç [*t. f.*] Kınsız kılıç, yalın kılıç, kılıcını kınından çıkarmış adam. [*Se dit de quelqu'un qui tient l'épée nue.*]

Dallandırma | (*t. m.*) Dal
Dallandırmak | budak peyda ettirme, ettirmek, dallı budaklı etme, etmek § Bir işi büyütüp müşkülleştirme,

müşkülleştirmek. [*Ramifier, faire pousser des branches* § *Exagérer, rendre difficile.*]

Dallanma (*t. m.*) Dalbudak **Dallanmak** peyda etme, etmek çok; dallı budaklı olma, olmak § Bir takım şubelere ayrılmak § Müşkülleşme, müşkülleşmek. [*Se ramifier, pousser des branches.*]

Dallı (*t. f.*) Dalları olan § Çiçekli. [*Qui a des rameaux, des branches, ramifié,e.*]

Dalma } **Dalmak** } (*t. m.*) Batma batmak, su, toprak ve saire içine girmek § Habersiz ve izinsiz birdenbire bir yere sokulma sokulmak, § Kendinden geçip dalgın yatmak § Uykuya varmak § Derin bir fikir ve düşünceye varıp kendini unutma, unutmak § Bir işle meşgul olma, olmak § Bilmediği bir işe girişme, girişmek. [*Plonger* §*Devenir pensif, ve* § *Rester comme endormi.*]

Daltan (*t. f.*) Ayağı çıplak, baldırı çıplak § Hazele gürunadan olan. [*Va nu pied.*]

Dalya (*c. s.*) Bir nevi çiçek. [*Dahlia.*]

Dalya (*c.s.*) Bir şey sayılırken vahidi kıyasi itibar olunan adede gelindiği zaman söylenir : dalya yüz, gibi [*Complet*]

Dalya

Dalyan (*c. s.*) Deniz kenarında balık tutmak için ağ ve kazıklarla kurulan mahal. [*Vivier; pêche réservée.*] **Dalyancı** = Bir dalyanda çalışan balıkçı, dalyan sahibi. [*Pêcheur qui possède un vivier, une pêche réservée.*] **Dalyan tarlası** = Ağ yeri, dalyan kurulmağa müsait mahal [*Endroit réservé au vivier.*]

Dam (*t. s.*) Bina örtüsü, sakaf, bam § Üstü örtülü bir tarafı açık yer, sundurma § Hayvan barındırmağa mahsus kapalı yer, ahır, kümes § Mahpes, hapısane, zından. [*Étable. Toit.*]

Dâm (*fa. s.*) Tuzak, ağ § Birini iğfal için kurulmuş hile. [*Piège, lacet, filet.*]

Dama (*c. s.*) Maruf oyun. [*Jeu de dames.*]

Damacana (*c. s.*) Hasırlı büyük şişe. [*Dame-jeanne.*]

Damacana

Damacı (*a. s.*) Dama oyununda mahareti olan. [*Bon joueur de dames.*]

damacılık = Dama oyununda ustalık, bu oyuna merak ve düşkünlük. [*Capacité dans le jeu de dames.*]

Damak (*t. s.*) Ağzın damı hükmünde olan üst ciheti. [*Palais (de la bouche.)*]

Damaklı (*t. f.*) Büyük bir nevi olta iğnesi § Damağı olan. [*Grand hameçon.*]

Damar (*t. s.*) İnsan ve hayvan bedeninde kanın dolaştığı yollar, ırk, şiryan § Damar veya köke benzeyip bir cismin her tarafına uzanan yollar § Mermer ve ona müşabih dalgalı şeylerdeki çizgiler § Toprağın içindeki maden filizleri ve su tabakası § Huy, tabiat, nihat. İnat. [*Veine § Filon.*]

Damarlı (*t. s.*) Damarları olan. Damar gibi çizgileri ve nakışları bulunan § Inatçı, aksi. [*Veineux, se; veiné,e.*]

Damarsız (*t. s.*) Damarı olmayan § Tabiatsiz, huysuz. [*Sans veine § De mauvais caractère.*]

Damasko (*c. s.*) En evel Şamda yapılmış ve bugün Avrupadan gelen iki yüzlü ipek ve yün ve keten karışık döşemelik kumaş § Bu kumaştan yapılmış olan. [*Étoffe de damas.*]

Damat (*t.s.*) Güveyi, kız evlât veya kendi kızı gibi olan yakın akraba kızının kocası, sıhır. [*Gendre, beau-fils.*]

Damat (*t. s.*) Bir cins yaban ördeği. [*Une espèce de canard sauvage.*]

Damatahtası (*t.s.*) Dama oynuna mahsus altmış dört haneli tahta. [*Damier.*]

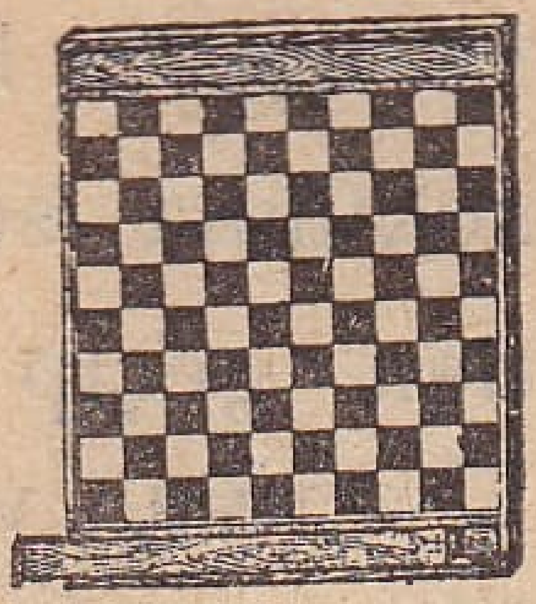
Damatahtası

Damataşı (*t. s.*) Dama oyununa mahsus iki renkte on altışardan otuz iki adet tahta, kemik, boynuz ve saireden mamul pul § Bir yerde durmayan, bir yandan bir yana gidip gelen insan, seyyar. [*Pion de jeu de dames.*]

Damga (*t. s.*) Bir cismin üzerine nışan ve alâmet koymak için kullanılan alet. Böyle bir alete başılan nışan ve alâ-

met § Pul. [*Marque, empreinte, griffe* § *Timbre.*]

Damgacı (*t.* s.) Gümrüklerde kurşun damga vuran adam § Devairde damga memuru. [*Fonctionnaire de la douane chargé du plombage des marchandises.*]

Damgalama | (*t. m.*) Damga
Damgalamak | vurmak, damga ile nışan ve alâmet koyma, koymak. [*Marquer, timbrer, plomber.*]

Damgalanma | (*t. m.*) Nışan-
Damgalanmak | lanma, nışanlanmak, nışan ve alâmet vurulmak § Lekelenmek, herkesin nazarı dikkatını celbeder vaziyette bulunma, bulunmak.[*Être plombé, être marqué, être timbré* § *Taché.*]

Damgalı (*t. f.*) Damgası olan, damgalanmış § Lekeli, itibarsız. [*Marqué,e; qui porte une empreinte* § *Très connu,e.*]

Damgapulu (*t.* s.) Damga yerine kullanılmak üzre hükûmet tarafından imal ettirilen kâğıt pul. [*Timbre mobile.*]

Damgasız (*t. f.*) Damgası olmayan, damgalanmamış bulunan. [*Non marqué,e; non timbré,e.*]

Damız (*t.* s.) Hayvan üretmeğe mahsus dam, hayvan yetiştirecek ahır. [*Étable spéciale pour l'élevage des animaux.*]

Damızlık (*t. f.*) Döl için beslenilen erkek veya dişi hayvan. [*Étalon, animal mâle ou femelle qui sert d'étalon.*]

Damla (*t* s.) Bir mayiden küçük bir küre teşkil edip düşen miktar, katra. Damla ile akıtılan ilâç § Yüreğe birden bire isabet eden nüzul, sektei kalp. [*Goutte* § *Apoplexie.*]

Damlalık (*t.* s.) Damın saçağı altına ve iki bina arasında bırakılan aralık § İlâcın damlasını saymağa mahsus ucu lâstikli küçük boru ve cam tıpası emzikli küçük şişe. [*Gouttière, compte goutte* § *Les bords d'un édifice qui sont à l'abri sous la corniche de toit.*]

Damlama | (*t.m.*) Damla dam-
Damlamak | la akmak § Birdenbire zuhur ediverme, edivermek § Az yağma, yağmak. [*Tomber goutte à goutte* § *Arriver soudainement.*]

Damlatma | (*t. m.*) Damla
Damlatmak | damla akıtma § Damla ile ilaç koyma, koy-

mak. *[Verser goutte à goutte; distiller.]*

Damlayakut (*t. s.*) Yakutun gayet düzgün ve pek güzel renklisi. *[Rubis pinelle.]*

Dânâ (*fa. sf.*) Âlim, bilici, malûmatlı. *[Savant, sage.]*

Dana (*t. s.*) Sütten kesilmiş inek yavrusu. *[Veau.]*

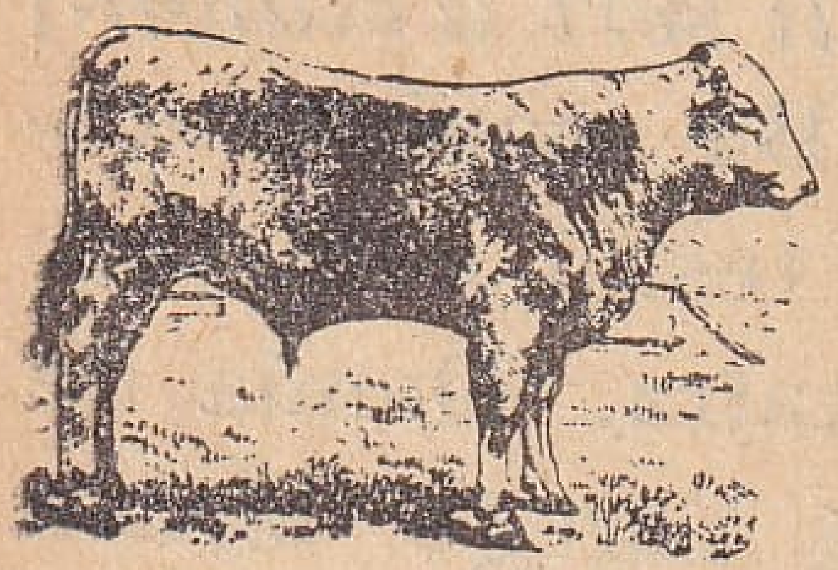

Dana

Danabaş (*t. f*) kalın kafalı. *[Étourneau, stupide.]*

Danaburnu (*t. s.*) Toprağın altında mezruatın köklerini kesen iri başlı bir böcek. *[Larve de hanneton.]*

Dandini (*t. h.*) Küçük çocukları sıçratmakta ve bazan büyüklere karşı alay için kullanılır § Hoppa. *[Mot qu'on prononce en faisant danser les petits enfants.]*

Dandun (*t. h.*) Top ve davul sesi gibi gürültü. *[Bruit pareil à celui du tambour, de la grosse caisse etc.]*

Dangalak (*t. f.*) Kaba ve terbiyesiz § İri bedenli sert muameleli, sade cüsse beslemiş akılsız adam. *[Stupide.]*

Danışık (*t. s.*) Müzakere, müşavere, istişare § Mukavele, muvafakat, ittifak. *[Consultation; délibération.]*

Danışma / **Danışmak** (*t. m.*) Birinin fikir ve reyini sorma, sormak, müşavere etme, etmek. *[Consulter, prendre conseil de quelqu'un.]*

Dank (*c. s.*) Bir nevi hastalık. *[Dengue.]*

Dans (*c. s.*) Raks. *[Danse.]*

Dansör (*c. s.*) Rakseden erkek, rakkas. *[Danseur.]*

Dansöz (*c. s.*) Rakseden kadın, rakkase. *[Danseuse.]*

Dantel — Tentene (*c.s.*) Mendil, esvap ve saire etrafına dikilen örme tezyinat. *[Dentelle.]*

Dâr (*a. s.*) Ev, konak, mahal, beyt. *[Maison, lieu.]*

Dar (*t. s.*) İdama mahkûm olanları asmak için dikilen direk. *[Gibet.]*

Dar (*f. a. f.*) Tutan, sahip, malik: Hissedar, namdar. *[Qui tient, qui porte; qui garde.]*

Dar (*t. f.*) Bol ve geniş olmayan, sıkı § Az, gayri kâfi, ancak yetişecek kadar, sıkıntılı, muzayakada bulunan, zaruret çeken § Sabırsız § Geniş olmayan yer. Zaruret, ıstırap,

sıkıntı. Mecburiyet, ıstırar, sıkı § Ancak, güç hal ile. [*Étroit, restreint* § *Court,e* § *Géné,e* § *À peine* § *Difficulté*.]

Dara (*t. s.*) Tartılan bir şeyin kabı karşılığı olarak vezinden indirilen miktar. [*Tare*.]

Daraban (*a. s.*) Nabız vurması, yürek oynaması, oynama, çarpma. [*Battement*.]

Daracık (*t. f.*) Pek dar. [*Très étroit*.]

Darağacı (*t. s.*) İdam sehpası, idama mahkûm olanların asıldıkları kurma ağaç. [*Charpente de gibet*.]

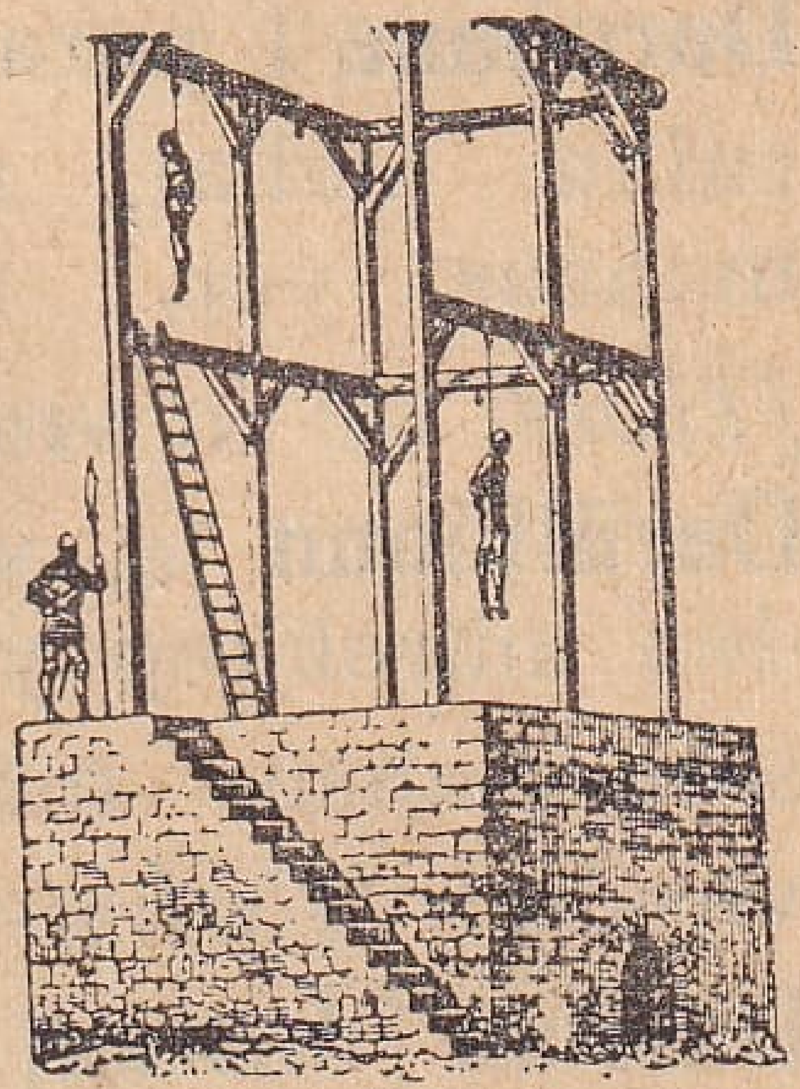
Darağacı

Daralma } (*t. m.*) Bolluğu azalıp dar olmak,
Daralmak } kısılmak, darlaşmak. Azalmak, az kalmak. Zaruret ve ihtiyaca düşmek. [*Devenir étroit,e; se resserrer*.]

Daraltma } (*t. m.*) Kısmak,
Daraltmak } bolluğu azaltmak, dar etme, etmek. [*Rendre étroit,e; resserrer*.]

Darat (*t. s.*) Debdebe, şükûh, saltanat. [*Pompe, magnificence*.]

Darbe (*a. s.*) Vuruş, çarpış. [*Coup* § *Blessure*.]

Darbımesel (*a. s.*) Bir vak'aya mebni olup misal gibi söylenen meşhur söz, atalar sözü. [*Proverbe*.]

Darbızlı (*t. f.*) Toprağı sulak tarla ve mahal. [*Marais*.]

Dardagan (*t. f.*) Perişan, dağınık. [*Dispersé,e; épars,e; qui manque d'ordre*.]

Dardar, daradar (*t. a.*) Ancak, güç hal ile [(Yetişmek) maddesile kullanılır] [*À peine; pourtant*.]

Dareyn (*a. s.*) Dünya ve ahret § İki ikametgâh. [*Les deux vies; la vie d'ici-bas et la future*.]

Dargın (*t. f.*) Darılmış, gücenmiş, münfail § Hiddetli gazepnak, mütehevvir. [*Fâché,e; irrité,e; en colère*]

Dargınlık (*t. s.*) Gücenme, infial, hatır kalma, hiddet, gazep, tehevvür. [*Fâcherie; colère; irritation*.]

Darı (*t. s.*) Hububatın en ufak tanelisi olan maruf zahire. [*Millet*.]

Darıfilfil (*t. s.*) Kara bibere benzer fakat uzun taneli bir nevi bahar. [*Poivre noir oblong*.]

Darılma } (*t. m.*) Gücenmek,
Darılmak } münfail olmak,

hatır kalma, kalmak. Hiddetlenmek, gazep etme, etmek, kızmak § Paylama, paylamak, azarlamak, tazir ve tektir etme, etmek. *[Se fâcher § S'emporter § Se mettre en colère.]*

Darıltma } (*t. m.*) Gücendirmek, münfail etmek. Hiddetlendirmek, iğzap etmek. *[Fâcher § İrriter; mettre en colère.]*
Darıltmak

Darlanma } (*t. m.*) Dar olmak, daralmak, çekilip büzülmek. Sıkılmak, muztarip olmak. *[Devenir étroit, se resserrer § S'affliger; s'inquiéter.]*
Darlanmak

Darlaşma } (*t.m.*) Bak: Darlanmak. *[Voir : Darlanmak.]*
Darlaşmak

Darlaştırma } (*t. m.*) Daha dar etmek, Müzayaka ve zarureti artırma, artırmak. *[Rendre étroit,e; resserrer.]*
Darlaştırmak

Darlatma } (*t. m.*) Genişliğini azaltma. Dar yapmak, tazyik etme, etmek. *[Voir: Darlaştırmak.]*
Darlatmak

Darlık (*t. s.*) Dar olan şeyin hali § Dar mahal, dar yer § Sıkıntı, ıstırap § Zaruret, ihtiyaç, fakır. *[Étroitesse. Rétrécissement § Lieu étroit § Gêne; angoisse.]*

Darmadağın (*t. f.*) Pek perişan, çok dağınık, karmakarışık. *[Tout à fait en désordre.]*

Darp (*a. s.*) Vurma, dövme § Sikkeye damga vurma, damgalama § Hesapta amali erbaanın üçüncüsü, türlü, nevi § Şiddet, sürat. *[Action de battre, de frapper § Coup § Force § Frapper des monnaies.]*

Darpane } (*fa. s.*) Madenî paraya damga vurulan mahal, sikke imaline mahsus yer, resmî daire. *[Hôtel de la monnaie.]*
Darphane

Darülfünun (*a. s.*) Fakültelerden mürekkep yüksek tedrisata mahsus müessese. Üniversite. *[Université.]*

Dasıtan [**destan**] (*fa. s.*) Hikâye, masal, sergüzeşt § Bir vak'a veya hali hikâye eden manzume. *[Récit rimé § Poème populaire sur un événement ou une personne.]*

Daş (*t. h.*) İsimlerin sonuna gelerek refakat ve birlik beyan eder: yoldaş meslekt(d)aş... gibi. *[Suffixe qui ajouté à des noms leur donne le sens d'association.]*

Daülkelp (*t. s.*) Kuduz illeti. (Kuduz)a bak. *[Rage.]*

Dav *[t. s.]* Yaban eşeği, Af-

rikada bulunur katıra müşabih alacalı bir cins hayvan. *[Animal sauvage ressemblant au zèbre.]*

Dav *[t. s.]* Satranç, dama ve kâğıt oyunlarında nöbet ve bu nöbette fazla para sürüş. *[Renchérir, hausser l'enjeu.]*

Dava *[a. s.]* Hakkını müdafaa için mahkemeye müracaat § Bir mahkeme huzurunda olan muhasama ve mürafaa § Hesap, hendese, cebir gibi ilimlerde halli teklif olunan mes'ele § İnsanın malik olmadığı sıfat ve fazilet iddiası. *[Procés § Plainte, cause de justice § Prétention § Problème.]*

Davacı *[t. s.]* Dava eden adam, müddei, müşteki. *[Plaideur,se; plaidant,e.]* **Davacılık** =Birinden dava etme, müddeilik. *[Plaîdoierie.]*

Davalı (*t. f.*) Hakkında dava olunan, münaziünfih § İddiası büyük, daima iddia eden. *[Prétentieux, se; sujet, ette à un procés.]*

Davar (*t. s.*) Koyun ve keçi sürüsü. *[Bête de somme, animal.]*

Dava vekili (*t. s.*) Bir ücret mukabilinde herkesin davasını deruhte eden kanunşinas adam, avukat, muhami. *[Avocat.]* **dava vekilliği** = Avukatlık. *[Profession d'avocat.]*

Davet (*a. s.*) Cezp, celp, bir şeyin husulüne sebebiyet verme § Çağırma, bir yerde bulunmağı teklifetme § Ziyafete çağırma. Hürmet ve ikram için verilen ziyafet. *[Causer; donner comme résultat § Invitation]*

Davetçi (*t. s.*) Bir ziyafete daveti tebliğe memur adam. *[Celui qui invite.]*

Davetiye (*a. s.*) Davet eden hizmetçiye verilen bahşiş § Birini mahkemeye celp için gönderilen varaka. *[Invitation par écrit.]*

Davetli (*t. f.*) Bir ziyafete çağırılmış, davet edilmiş. *[Invité,e.]*

Davlunbaz (*a. s.*) Yandan çarklı vapurların pervanelerini örten yarım daire şeklindeki mahfazalar. *[Charpente qui couvre les roues des bateaux à vapeur.]*

Davrandırma / **Davrandırmak** (*t. m.*) Ayağa kaldırmak, durdurmak, karşı koydurmak, dayandırmak, cesaret vermek.

teşvik etmek. *[Donner des forces; pousser, exciter.]*

Davranış (*t. s.*) Bak: davran - ma. *[Voir: davranma.]*

Davranma | (*t. m.*) Ayağa
Davranmak | kalkmak, sıçramak, karşı durmak § Teşebbüs ve gayret etmek, dikkatli bulunmak. *[Se mouvoir, se préparer pour une action § S'efforcer.]*

Davudî (*a. f.*) Kalınca, güzel ve müessir ses. *[Voix un peu grave et mélancolique.]*

Davul (*t. s.*) İki tarafı deri ile kaplanmış çomakla vurulduğu zaman büyük ses çıkarır maruf alet. *[Tambour; grosse caisse.]* **davulcu** = Davul çalan adam. *[Celui qui bat du tambour.]*

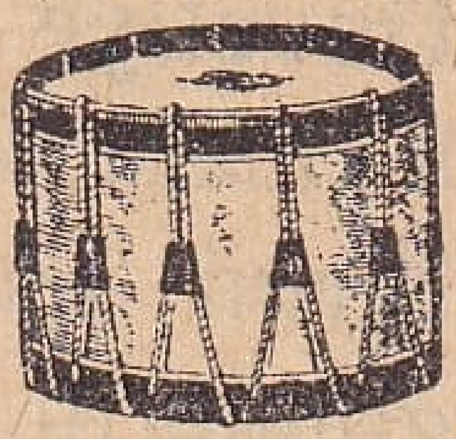
Davul

Dayak (*t. s.*) Dayanacak değnek, sopa, baston § Dövmekte kullanılan sopa § Kötek, dövme, vurma § Kapu arkasına veya başka bir şeye dayatılan destek, payanda. *[Appui, soutien § Bâton § Verge § Battre § Étai.]*

Dayaklama | (*t. m.*) Destek
Dayaklamak | koymak, destekle takviye etme, etmek. *[Renforcer par des appuis; renforcé.]*

Dayaklık (*t. f.*) Dayak cezasına lâyık ve şayan § Destek yapılmağa yarar. *[Méritant d'être battu.]*

Dayalı (*t. f.*) Yaslanmış, ittikâ etmiş § Diğer bir cisme dayadılmış . *[Entièrement meublé,e]*

Dayama | (*t. m.*) Destek ko-
Dayamak | mak, payanda vurma, vurmak, ittikâ, istinat ettirme, ettirmek § İliştirip durdurmak § Ünf ve şiddetle vurma, vurmak, Teslim etmek, yollayıvermek, bırakıvermek. *[Appuyer, appuiement, renforcer par un appui; renforcement.]*

Dayangaç (*t. s.*) Oturulan yerde dayanmağa mahsus bir ucu hilâl şeklinde kısa değnek. *[Bâton court pour s'appuyer étant assis.]*

Dayangan (*t. f.*) Dayanan, dayanıklı § Mütahammil. *[Durable, résistant,e; fort,e.]*

Dayanık (*t. s.*) Devam, beka § Ömür § Metanet, sebat § Karşıdurma. *[Durée, résistance.]*

Dayanıklı (*t. f.*) Devamlı, bekalı, çok sürer, çok dayanan. Sebatlı, kuvvetli, sağlam *[Durable; résistant,e § Fort,e.]*

Dayanıksız (*t. f.*) Bekasız, devamsız, ömürsüz, çok sürmez, dayanmaz § Sebatsız § metanetsiz, gevşek. *[Qui n'est pas durable et résistant.]*

Dayanma } **Dayanmak** } Arkasını veya bedenin bir yerini bir şeye yükleterek durma, durmak, ittikâ, istinat etmek, yaslanmak § Güvenme, güvenmek § İtimat etmek § Sebat ve mukavemet etmek, metanet gösterme, göstermek, durabilmek § Sürmek § Yaşamak § Devam etmek, sabır ve tahammül etme, etmek; yardımda bulunma, bulunmak; imdada yetişmek, arka vermek § Altına girmek § El ve ayakla itmek. *[S'appuyer, résister § Se tenir fortement § Durer § Endurer; supporter § Pousser avec le dos.]*

Dayatma } **Dayatmak** } (*t. m.*) Bir şeyin üzerine istinat ettirme, ettirmek, bir şeye iliştirip durdurma, durdurmak § Karşı durmak, zıt gitmek, dik cevab verme, vermek, veya hiç vermemek. *[Appuyer, répondre par une fin de non recevoir § Résister, s'opposer.]*

Dâyin (*a. f.*) Borç veren, ikraz eden, mukriz. *[Créancier.]*

Dayı (*t. s.*) Valide biraderi § Yaşlıca ve kahramanca adam § Gemi kaptanı, reis, süvari. *[Oncle du côté maternel § Sieur.]*

Dayılık (*t. s.*) Dayı akrabalığı § Babayiğitlik § Ağalık. *[Titre d'oncle § Situation de bey.]*

Dayma } **Dayima** } (*a. h.*) Her vakıt, bir düzüye. *[Toujours, continuellement.]*

Daz (*t. f.*) Baş tepesinin saçsız olması, saçın dökülmesi. *[Calvitie,e; pélade.]*

Dazar (*t. f.*) Müstacel, tez, acele, alelâcele. *[Pressé.]*

Dazlak (*t. f.*) Başının tepesinde saçı olmayan, başının tepesi çıplak olan, çıplak, ari. *[Chauve, nu,e; simple.]*

De, Da (*t. h.*) Mekân zarfıdır: Evde, odada gibi § Zaman zarfıdır: Yılda, ayda gibi § İnt, yan § Hane, memleket § Kavim, millet manasını tazanmun eder: Hususunda, ozamanda. *[Dans, en à.]*

De Da(*t.e.*) Ve, hem. Dahi, daha: sen de gel, o da gelsin *[Encore, encore une fois.]*

De (*t. h.*) Ha, haydi, ya. *[Voyons! allons!]*

Debbe (*a. s.*) Dibi yuvarlak bakır kap. *[Vase de cuivre et autre à base ronde.]*

Debdebe (*a. s.*) Patırdı gürültü, tantana, haşmet, saltanat, darat. *[Pompe.]*

Debdebeli (*t. f.*) Tantanalı, haşmet ve darat ile olan. *[Pompeux, euse.]*

Debelenme / **Debelenmek** (*t. m.*) Arka üstü yatıp iki yana çabalanma, çabalanmak. *[Se débattre.]*

Dede (*t. s.*) Baba babası, ana babası § Büyük baba, cet § Tarikat babası, mevlevi şeyhi ve dervişi. *[Grand père § Titre qu'on donne aux derviches tourneurs.]*

Dedik (*t. f.*) Söylenmiş kuvvetli söz: atalar dediği, dediğim dediktir. Darbımesel *[Parole ferme, promesse.]*

Dedikodu (*t. s.*) Kilükal, güftügû. Ötekinin berikinin hakkında söylenen sözler, nemmamlık. *[Commérage, cancan.]*

Dedirgin,di (*t. f.*) Yerini beğenmez § Kendi yerini yadırgayan. *[Vagabond § Qui ne se tient pas en place.]*

Dedirginlik (*t. f.*) Yerini beğenmemezlik, yadırgamaklık. *[Vagabondage.]*

Dedirme / **Dedirmek** (*t. m.*) Demeğe sevk ve icbar etme, etmek, demeğe bırakma, bırakmak, söyletmek, söylemeğe sebepolma, olmak. *[Faire dire, laisser dire.]*

Defa (*a. s.*) Kerre, nöbet. *[Fois.]*

Def'aten (*a. f.*) Bir defada, birden § Birdenbire. *[À la fois; en une seule fois.]*

Defetme / **Defetmek** (*t. m.*) Öteye itme, itmek, kakmak, savmak, savuşmak, savuşturmak § Kovmak, tardetmek § Ortadan kaldırma, kaldırmak, ilga ve bertaraf etme, etmek § Bir dava ikamesile çürütme, çürütmek. *[Expulser, éloigner, chasser § Enlever, ôter.]*

Defi (*a. s.*) Öteye itme, kakma, savma, savuşturma, kovma, tardetme § Ortadan kaldırma, bertaraf etme § Bir davayı bir dava ile cerhetme. *[Expulsion, éloignement, répulsion.]*

Defin (*a. m.*) Toprağın içine

sokma, gömme. *[Ensevelissement, enterrement.]*

Define (*a. s.*) Saklanmış, gömülmüş para ve mal § Pek kıymettar ve malûmatlı olup hariçten gösterişi olmıyan § Gizli değer ve kıymeti olan adem veya mal. *[Trésor caché sous la terre § Richesse gagnée à l'improviste.]*

Defne (*c. s.*) Yaprakları güzel kokar ve şenliklerde tezyinata yarar taflan cinsinden maruf küçük ağaç. *[Laurier.]*

Defne

Defnetme | **Defnetmek** (*t. m.*) Toprağın içine sokma, sokmak, gömme, gömmek, cenazeyi mezara koyup üstünü örtme, örtmek. *[Enterrer, ensevelir.]*

Defter [Tefter] (*a. s.*) Hesap ve saireyi kayda ve tahrire mahsus çizgili beyaz kitap § Hesapları veya isimleri havi kâğıt, pusula, liste § Yazı yazmak için kitap gibi dikilmiş beyaz kâğıtlar. *[Régistre, cahier, liste, catalogue.]*

Defterdar (*t. s. f.*) Devletin varidat ve masarif defterini tutan § Bu mana ile eskiden maliye vekiline defterdar denirdi § Bugün bir vilâyetin umuru maliyesini idareye memur zat, muhasebeci. *[Receveur général § Chargé des finances d'une province.]*

Defterdarlık (*t. s.*) Eskiden maliye vekâleti § Bugün bir vilâyetin umuru maliyesini idare eden zatın sıfat ve vazifesi ve dairesi. *[Office de receveur général § Charge du directeur des finances d'une province.]*

Defteremini (*t. s. f.*) Defterhane nazırı, bir memlekette en büyük tapu müdürü § Kadastro müdürü. *[Celui qui tient les régistres dans un ministère.]*

Defterhane *[t. s.]* Memlekette mevcut bütün emlâk ve arazinin defterleri ve bunların muamelâtı ile uğraşan, iştigal eden hükûmet dairesi § Kadastro veya tapo müdürlüğü. *[Administration des cadastres.]*

Değdirme | **Değdirmek** (*t. m.*) Dokundurmak, temas ettirme, ettirmek, ulaştırma, ulaştırmak; vardırma § Kıymetini

buldurma, buldurmak § Takdir ettirme, takdir ettirmek § Sözü dokundurmak, ima ve tariz etmek, ettirmek. *[Faire toucher § Faire arriver § Faire évaluer § Apprécier.]*

Değer (*t. s.*) Kıymet, paha, semen § Kadir, itibar § Kıymetinde olan, şu pahada bulunan § Şayan, lâyık, şayeste. *[Valeur; prix; talent § Qui vaut § Équivalent,]*

Değerli (*t. f.*) Kıymetli § Kadir ve haysiyeti olan, muteber, şerefli § Ehliyet ve liyakat sahibi, dirayetli. *[De haut prix; cher,ère; précieux, se.]*

Değersiz (*t. f.*) Aşağı kıymetli, pahası dun, revaçsız § İtibarı olmayan § Naehil, işe yaramaz. *[De nulle valeur § Sans talent.]*

Değersizlik (*t. s.*) Dun kıymetlilik, pahasızlık § İtibarsızlık liyakatsızlık. *[État d'être dépourvu de valeur.]*

Değil (*t. f.*) Nefi edatıdır: değilim, bildiğin gibi değil, onu ben değil sen söyledin gibi. *[Ne, non, pas, non seulement.]*

Değin (*t. h.*) İntiha edatı olup kadar, hatta, manalarını ifade eder: sabaha değin, gelinceye değin, Ankaraya değin, gibi. *[Jusque.]*

Değirmen (*t. s.*) Buğday ve saireyi öğütmeğe mahsus alet ve makine § El ile döndürülür kavrulmuş kahve, kara biber ve saireyi toza tahvil etmeğe mahsus alet § Zeytin, susam ve saireyi ezmeğe mahsus makine ve alet ve müessise. *[Moulin.]* **değirmenci** = Bir değirmeni idare eden adam, değirmen sahibi. *[Meunier.]* **değirmencilik** = Değirmenci san'at ve vazifesi, değirmen sahipliği. *[Métier de meunier.]* **yel değirmeni** = Yelken parçalarından ibaret havada durur bir çark vasıtasile rüzgârın döndürdüğü değirmen. *[Moulin à vent.]*

Değirmi (*t. f.*) Yuvarlak, müdevver, dairevî § Eni, ve boyu bir § Murabba terbii *[Rond,e sphérique § Carré,e.]*

Değirmilenme | **Değirmilenmek** } (*t. m.*) Yuvarlak ve eni boyu bir olma, olmak. *[Être carré,e; aussi large que long.]*

Değirmiletme | **Değirmiletmek** } (*t. m.*) Yuvarlak yapma, yapmak. *[Arrondir, rendre carré,e.]*

Değirmilik (*t. s.*) Yuvarlaklık, müdevverlik § Eni ile boyu bir olma, murabbalık. *[Rondeur.]*

Değiş (*t. s.*) Bir şey verip yerine diğer bir şey alma, tebdil, tahvil, mubadele, trampa: değiş tokuş. *[Change, changement.]*

Değişik (*t. f.*) Değişmiş, tebeddül etmiş § Mübadele edilmiş olan. *[Changé,e; altéré,e.]*

Değişiklik (*t. s.*) Başkalaşma, tebeddül, tagayyür § Mübadele, trampa. *[Changement; variation.]*

Değişme } **Değişmek** } (*t. m.*) Tebeddül etme, başkalaşma, başkalaşmak, başka türlü olma, olmak § Tagayyür etme, etmek § Çamaşır değiştirme, değiştirmek, temiz çamaşır giymek. *[Être changé,e; être altéré,e; varier, changer.]*

Değiştirme } **Değiştirmek** } (*t. m.*) Bir şeyi verip yerine diğer bir şey almak. Bir şeyi bırakıp yenisini kullanmak, yeniletmek. Başkalatmak, tağyir etme, etmek. *[Changer, altérer, échanger.]*

Değme } **Değmek** } (*t. m.*) Dokunmak, temas etmek § Çarpma, çarpmak, rasgelme, isabet etme. etmek § Ulaşma, ulaşmak, varmak, erişmek § Müntehi olmak, nihayete varıp durmak. Yetişmek. Tesir etmek, taketmek § İlişmek, dokunmak; raci ve ait olmak. İsabet etmek § Bir paha ve kıymette olmak. Müsavi ve mukabil olmak, karşılık olabilmek. *[Toucher, arriver, atteindre, parvenir § Pénétrer § Valoir.]*

Değnek (*t. s.*) Yürürken dayanacak ince sopa, baston, asa. *[Canne, bâton § Bastonnade.]*

Deha (*a. s.*) Fevkalâde zekâ ve fatanet, büyük akıl ve dirayet. *[Génie.]*

Dehan (*fa. s.*) Ağız. *[Bouche.]*

Dehir (*a. s.*) Zaman, uzun müddet; devir, hengâm, asır, ebet, cihan, âlem, tabiat, dünya, hayat. *[Temps, siècle § Âge § Fortune.]*

Dehliz (*t. s.*) Sokak kapısı ile merdiven arasındaki aralık, hayat, kulağın içindeki boşluk. *[Vestibule, couloir.]*

Dehrî (*a. f.*) Devri zaman ve tabiata müteallik § Dünya ahvalini tabiata hamil ve isnat

eden dinsiz, ahrete inanmiyan adam, maddî. *[Attaché,e à la vie terrestre § Mondain, ne § Matérialiste.]*

Dehşet (*a. s.*) Korkunç, bir şey veya büyük bir tehlike önünde şaşıp kalmak, havf ve telaşa duçar olmak § Ürkme. *[Terreur; stupéfaction; horreur; épouvante.]*

Dehşetli (*t. f.*) Korkunç, ürküdür, pek mahuf. *[Terrible; horrible; épouvantable; hideux, se.]*

Deism (*c. s.*) Vahyi inkâr ile yalınız, Allaha ve tabiî dine inananların mesleği. *[Déisme.]*

Deist (*c. f.*) Deism taraftarı olan *[Déiste.]*

Dejenere (*c. f.*) Manen ve maddeten bozulmuş olan, mütereddi. *[Dégénéré,e.]*

Dek (*t.h.*) Edatı intiha olup zaman ve mekânda kullanılır. Bak: Değin. *[Voir: Değin.]*

Dek (*t. s.*) Hile, hud'a, aldatma. *[Ruse, fraude.]*

Dekadan (*c. s.*) Sembolist mektebine mensup muharrirlere verilen isim. *[Décadent.]* **dekadanlık** = Sembolistlik. *[Décadence.]*

Decolte (*c. f.*) Boynu, omuzları ve biraz da göğsü açık. *[Décolleté, décolletage.]*

Dekor (*c. s.*) Süs, ziynet § Bir tiyatronun ziynete ait tertibatı. Gösteriş, zavahir. *[Décor.]*

Delâil (*a. s.*) Delililer. Bak: Delil. *[Voir: Delil.]*

Delâlet (a. s.) Yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik *[Action de conduire, de montrer le chemin § Indication, signification.]*

Deldirme } (*t. m.*) Delmeğe
Deldirmek } sevk ve icbar veya müsaade etme etmek, delik açtırmak. *[Faire trouer; faire percer.]*

Delege (*c. s.*) Naip, vekil, murahhas. *[Délégué.]*

Delfin (*a. s.*) Maruf bir deniz hayvanı, yunus balığı, § Semada bir cümlei kevkebiye

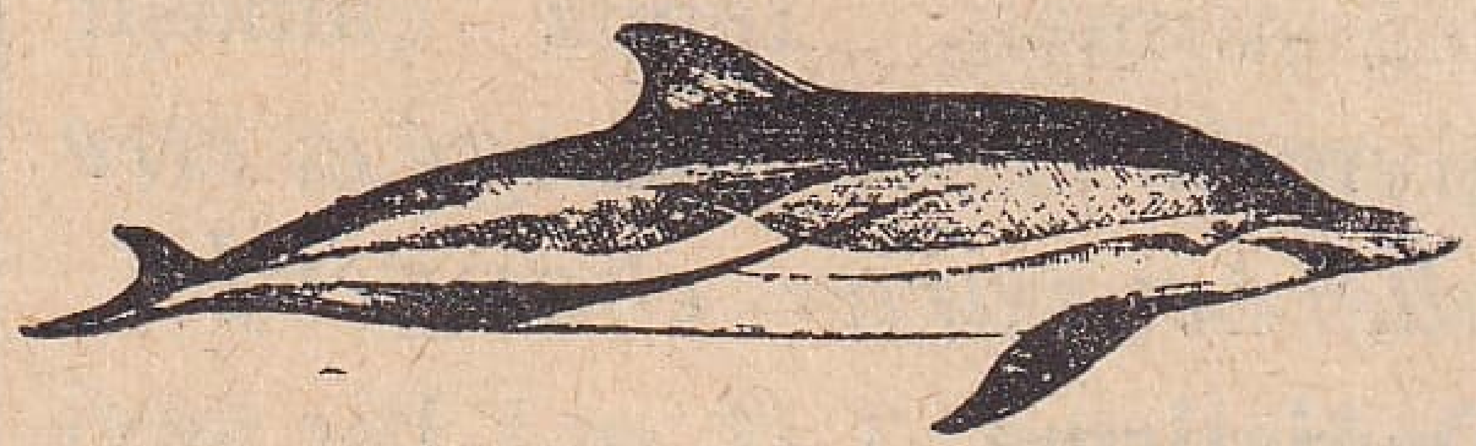

Delfin

[Dauphin § Constellation.]

Deli (*t. s. f*) Akıl ve şuuru yerinde olmayan, çılgın, mecnun, divane, meczup § Azgın, pervasız § Düşkün, müptelâ, bir şeye lüzumundan fazla

muhabbet ve iptilâsı olan § Her şeyin yabanisi, terbiyesizi, sert ve muzırı. [*Fou, folle; insensé* § *Fougueux, se.]*
Delice = Biraz deli, delimsi deli gibi haraket § Her şeyin yabanisi, terbiyesizi, muzırı, azgını § Buğday ve hususile çavdarın içinde biten hastalıklı siyah bir tane ki yenilince insana sarhoşluk ve sersemlik verir, argu, külçer § Deli gibi, mecnunane. *[Folâtre, sauvage, parasite.]*
delilik = Divanelik, cünun; cinnet, gayri makul hareket. *[Folie.]*
Delik (*t. s.*) Derin çukur: burun deliği, kulak deliği § Bir yandan bir yana açılmış rahne § Delinmiş şey. *[Trou; brèche, fente* § *Percé.]* **Kulağı delik** = Her şeyi duyup eşiten, çok havadis veren § Açıkgöz. **delikdeşik** = Her tarafında deliği, yırtıgı bulunan, müstâmel, fersude § Bir evin içinde olup daima göze çarpmayan yerler, köşebucak. [*Troué,e de tous les côtés.*]
Delikanlı (*t. f.*) Bülûğa ermiş genç § Yiğit, cesur, babayiğit. [*Jeune homme fougueux.]* **delikanlılık** = Gençlik, şebap, cesaret, yiğitlik, babayiğitlik *[Jeunesse; ardeur de la jeunesse; témérité.]*
Delikli (*t. f.*) Deliği veya delikleri olan, delinmiş. *[Troué,é; percé,e.]*
Delil (*a. s. f.*) Kılavuz, rehber, yol gösterici § Bir davayı ispata yarayan şey, senet, bürhan. *[Guide; conducteur* § *Argument* § *İndice* § *Signe.* § *Preuve.]*
Delinme } (*t. m.*) Delik peyda etme, etmek, delikli olma, olmak. [*Se trouer; se percer; être troué,e; percé,e.]*
Delinmek }
Delirme } (*t. m.*) Çıldırma, çıldırmak, deli olmak, tecennün etme, etmek § Çok kızma, kızmak, ziyade hiddet etmek § Aşk ve sevdaya düşme, düsmek. *[Devenir fou, folle* § *Se passionner; être passionné,e.]*
Delirmek }
Delirtme } (*t. m.*) Çıldırtmak, divane etmek, tecennün ettirme, ettirmek §Çok kızdırmak § Aşk ve sevdaya müptelâ etme, etmek. *[Rendre fou, folle* § *passionner.]*
Delirtmek }
Delişmen (*t. f.*) Delice tavırlı,

tavır ve hareketinde lâubali ve serbest olan. *[Folâtre.]*

Delk (*a. s.*) Oğma, oğuşturma. *[Frottement; massage.]*

Delme *[t. f.]* Delinmiş, delmek ile yapılmış. *[Action de trouer, de percer § Troué,e; percé,e.]*

Delme }
Delmek } (*t. m.*) Birşeyin içine delik açmak, bir yana veya yalnız bir yanda rahne ve çukur açma, açmak. *[Trouer; percer.]*

Delta (*c. s.*) Bir nehrin denizle birleştiği yerde nehrin ikiye bölünmesile tahassül eden müselles ada. *[Delta.]*

Delv (*a. s.*) Kova, kuyudan

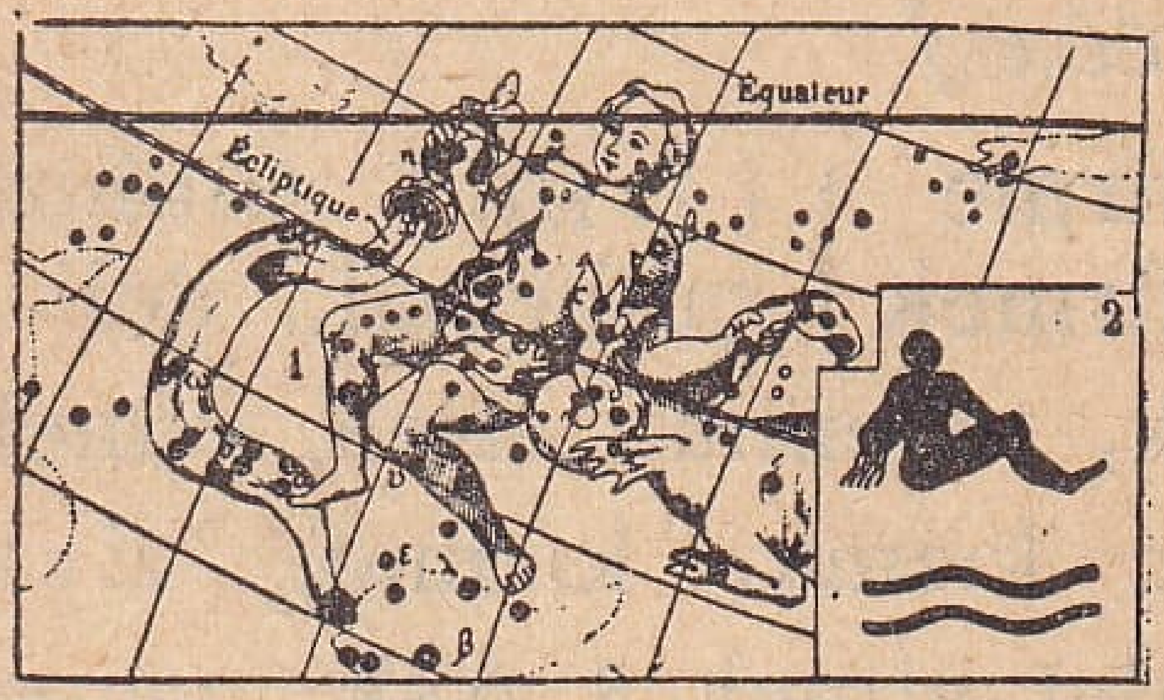

Delv burcu

su çektikleri kap § Semadaki on iki burçtan biri. *[Seau § Verseau zodiacal.]*

Dem [*a.s.*] Kan, hun § Soluk, nefes § An, zaman, lâhza, bahis, iddia. *[Sang § souffle, respiration § Moment.]*

Demagoji [*c. s.*] Halkı okşayan siyaset, mevkii iktidarın halka terkedilmesi. *[Démagogie.]*

Demagok [*c. f.*] Teveççühünü kazanmak için milletin menfaatini gözetir gibi görünen adam. *[Démagogue.]*

Dembedem [*fa. s.*] An bean lâhza belâhza, zaman zaman. *[Continuellement, à chaque moment.]*

Deme }
Demek } [*t. m.*] Söylemek, ağızdan bir söz çıkarmak § İsim verme, vermek, tesmiye etmek § Nakil ve rivayet etme, etmek § Mana verme, vermek, bir manaya gelmek. *[Dire, nommer, s'appeler § Signifier.]*

Demekki [*t. h.*] Demek oluyor ki, bundan şu anlaşılıyorki. *[Cela veut dire; ainsi donc.]*

Demet [*t. s.*] Ekinbağı § Bir yerde bağlanmış biçilmiş ekin § Birlikte bağlanmış çiçek ve saire *[Faisceau, bouquet.]*

Demetlemek [*t.fi.*] Demet, demet bağlamak, deste deste yapmak. *[Diviser en faisceaux § Lier en gerbe.]*

Demevî [*a. f.*] Kana mensup ve müteallik. *[Sanguin,e.]*

Demi [*a. s.*] Göz yaşı, eşk *[Larmes.]*

Dem'î [*a. f.*] Göz yaşına mensup ve müteallik. *[Lacrymal,e]*

Demin [*t. h.*] Biraz evel, mukaddema. *[Tout à l'heure, quelques minutes auparavant.]*

Demincek (*t. h.*) Pek az evel. *[Un peu avant.]*

Demir *[t. s.]* Maruf sert maden, ahen, hadit § Gemiyi bir yerde durdurmak için denize sallandırılan çengel şeklinde ağır demir alet,lenger, çapa § Bir aletin demirden olan kısmı, namlı§Pranga, zincir § Demirden mamul her nevi alât § Demirden mamul olan § Demir gibi sert, katı ve dayanıklı. *[Fer § Partie en fer d'un instrument § Canon de fusil § Fort,e.]*

Demirbaş (*t. s. f.*) Kiraya verilen çiftlik, dükkân ve fabrika gibi şeylerde kiracı tarafından kullanılıp müddeti hitamında aynile sahibine iadesi şart olan alât, edevat, hayvanat ve saire § Değişmez ve daimî şey § Kendi dediğinden dönmez, inatçı. *[Fonds inventoriés d'une ferme, d'une boutique § Non changeant,e § Opiniâtre, tête de fer.]*

Demirci (*t. s.*) Demiri işleyip her türlü alât ve edevat yapan, ahenger. *[Forgeron.]* **demircilik** = Demir alât ve edevat yapmak san'atı, demirci sıfat ve işi. *[Métier de forgeron.]*

Demirkapan (*t. s.*) Mıhladız. *[Aimant.]*

Demirkapı (*t. s.*) Nehirlerde ve dağlarda dar geçit, bogaz, derbent, *[Passage fortifié entre deux montagne; défilé.]*

Demiryeri (*t. s.*) Liman, limanda gemilerin demir attıkları yer. *[Port.]*

Demiryol | **Demiryolu** } (*t. s.*) Şimendifer, demir raylar üzerinde buhar kuvvetile yürüyen lokomotif ve vagonlardan ibaret katar. *[Chemin de fer.]*

Demode (*c. s.*) Modasi geçmiş. *[Démodé.]*

Demokrasi (*c. s.*) Kuvvet ve iktidar ve hakimiyetin halkın elinde olduğu hükûmet şekli, halk hükûmeti. *[Démocratie.]*

Democrat (*c. f.*) Bu tarzı hükûmete taraftar ve merbut olan. *[Démocrate.]*

Den = **Dan** (*t. h.*) İptida beyan eder: İstanbuldan, gibi §

Geçmek ifade eder: Buradan, gibi § Failiyet, sudur ve hudus beyan eder: Sizden beklerim, gibi § Sebep ve illet beyan eder: Hummadan öldü; gibi§ Bir şeyin neden mamul olduğunu gösterir; demirden köprü, gibi § Çoktan bir cüz olduğunu irae eder: Tüccardan biri, gibi. Ziyadelik beyan eder: bundan iyi gibi § Zamanca sepkat ve iptidayı gösterir; Evelden beri, gibi § Tarz ve üslûp ifade edir: Açıktan gibi. *[De; du; de la; par, à cause de; par suite.]*

Denaet (*a. s.*) Alçaklık, adilik, aşağılık, zillet. *[Bassesse; lâcheté.]* **denaetkâr** = Deni ve alçak tabiatlı. *[Bas, se; lâche; vil,e.]* **denaetkârane** = Alçakça, adice. *[Qui se fait avec bassesse et lâcheté § Lâchement.]*

Deneme | **Denemek** } Sınama, sınamak, tecrübe etme, etmek. *[Éprouver; expérimenter, essayer.]*

Denetme | **Denetmek** (*t. m.*) Sınatmak, tecrübe ettirme, ettirmek. *[Faire éprouver.]*

Denî (*a. f.*) Alçak. aşağı, dun, zelil. *[Bas, se; lâche, vil,e.]*

Denîlik = Alçaklık, aşağılık, adilik, zillet. *[Basse; lâcheté.]*

Denilme | **Denilmek** } (*t. m.*) söylenmek. *[Être dit § s'appeler § Être nommé,e.]*

Deniz (*t. s.*) Arzın su ile örtülü aksamı, yerleri, derya, bahır § Dalga, fırtına § Büyük göl veya büyük nehir. *[Mer, flot.]*

Denizaşırı (*t. f.*) Denizin öte tarafında olan. *[Outre-mer.]*

Denizkadayıfı (*t. s.*) Öksürüğe karşı göğsü yumuşatmak için haşlanıp içilir bir cins deniz otu, ciger otu. *[Lichen des rochers.]*

Denizköpüğü (*t. s.*) Hafif ve beyaz bir cins taş ki ondan cigara ağızlığı ve kadın müzeyyenatı yapılır. *[Écume de mer.]*

Denizkoyunu (*t. s.*) Ayıbalığı. *[Phoque.]*

Denizlik (*t. s.*) Suyun girmesine mani ve dışarı akmasına müsait § Kayığın akmasına müsait § Kayığın kenarına koyulan tahta § Pencerenin alt kısmının dışarısındaki tahta. *[Planche de côté, propre à empêcher l'eau d'entrer dans la barque.]*

Denizotu (*t. s.*) Denizin di-

binde biten otlar. Daima kaba durduğundan şilte kanepe döşemesi doldurmağa mahsus

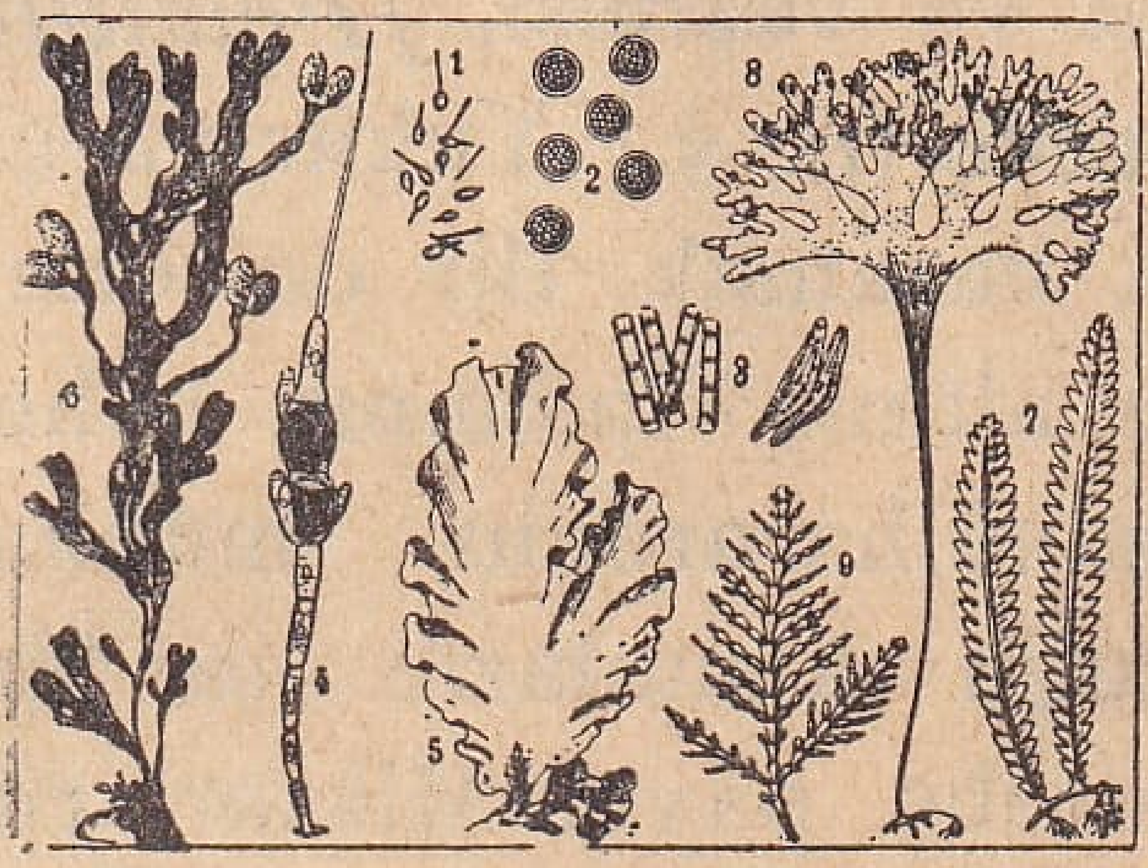

Denizotu

tura halinde satılır bir cins ot. *[Algues.]*

Denizperçemi (*t. s.*) Bir cins denizotu. *[Nom d'un mollusque.]*

Denk (*t.s.*) Balya, yük§Muadil. *[Ballot, charge. Poids équivalant § Équilibre.]*

Denkleşme | (*t. m.*) Denk
Denkleşmek | olmak, muvazene hâsıl etmek, tevazün etmek. *[S'équilibrer.]*

Denkleştirme | (*t. m.*) Denk-
Denkleştirmek | etmek, muvazene hâsıl ettirmek, tevazün ettirme, ettirmek. *[Faire équilibrer.]*

Denksiz (*t. f.*) Muvazenesiz, aykırı. *[Sans équilibre.]*

Denlemek (*t. m.*) İtina ve dikkat etmek. Saymak, itibar etmek. *[Considérer; estimer.]*

Denli (*t. f.*) Bir türlü, bir nevi. Bir miktar ve derecede olan § İtinalı, dikkatlı. Sayılır § Muteber. *[De telle manière; à tel degré § Important § Considéré.]*

Densiz (*t. f.*) Ehemmiyetsiz, adi, itibarsız. Huysuz, tabiatsız, dargınlık gösteren. *[D'humeur inégale.]*

Densizlenme | (*t. m.*) Müna-
Densizlenmek | sebetsizlik etmek, yakışıksız harekette bulunmak. *[Agir d'une manière inconvenante.]*

Densizlik (*t. s.*) Ehemmiyetsizlik, adilik, itibarsızlık§ Tabiatsızlık, huysuzluk *[Inconvenant.]*

Depo (*c. s.*) Eşyayi tüccariye vaz ve hıfzolunan ambar. *[Dépôt.]*

Depozito (*c. s.*) Rehin, vedia § Teminat. *[Dépôt; cautionnement.]*

Deraguş (*fa. s*) Kucaklama, kollarile sarma. *[Embrassement.]*

Der'akap (*fa. f.*) Arkası sıra akibinde. *[Immédiatement après, aussitôt.]*

Derbar (*fa. s.*) Kapı mahalli § Dergâh § Bir büyük zatın kapısının önü, *[Cour d'un souverain, cour princière.]*

Derbeder (*fa. f.*) Kapı kapı gezen, serseri. *[Vagabond.]*

Derbent(*fa.s.*)Dar geçit,boğaz.

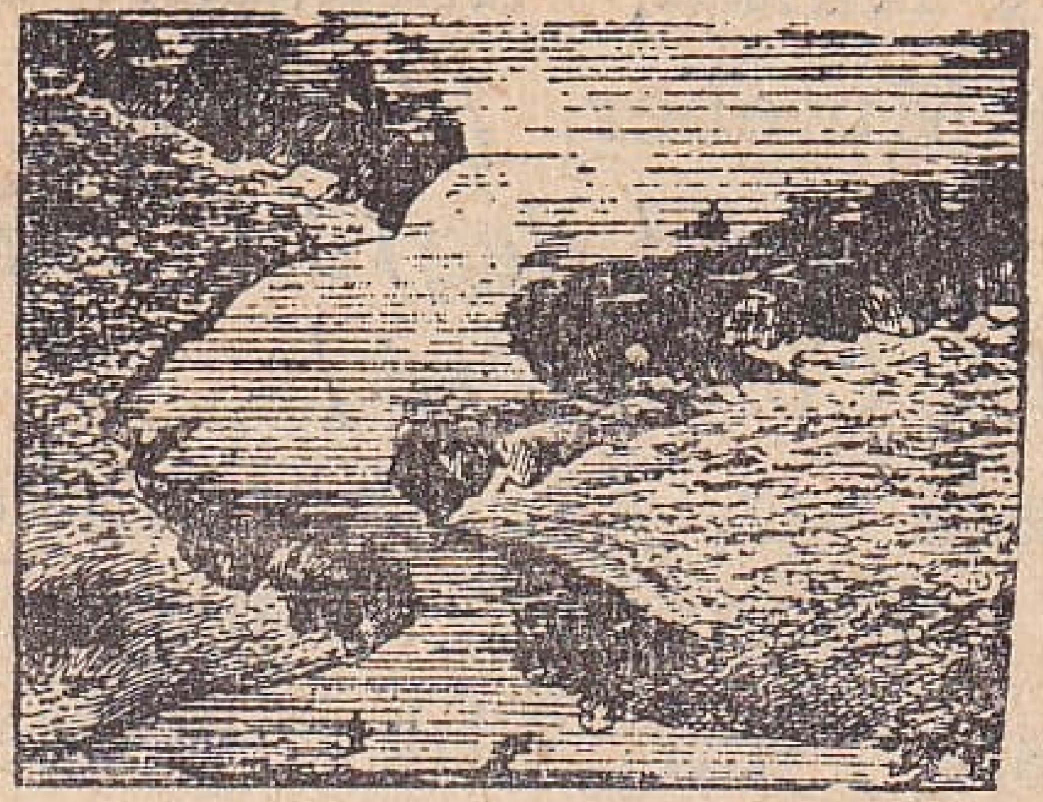

Deıbent

[Détroit; défilé.] **derbentçi** = Bir boğaz ve geçidin muhafızı. *[Gardien d'un détroit, d'un défilé.]*

Derç (*a. s.*) Sokma, ithal etme, araya sıkıştırma. *[Action d'insérer.]*

Dercetme | **Dercetmek** (*t. m.*) Sokmak, ithal etmek,araya sıkıştırma,sıkıştırmak.*[Insérer]*

Derdest (*fa. s.*) Elde etme, tutma, ahiz ve tevkif§Elde bulunan, yapılmakta veya rüyet edilmekte olan .*[Qui se trouve entre les mains; arrestation.]*

Dere (*t. s.*) İki dağ arasındaki uzun vadi. Yalnız kışın akar küçük çay, ırmağın küçüğü. *[Vallée; vallon; ruisseau.]*

Derebey-yi (*t. s.*) Vaktile bir kaç köye veya bir havaliye hükmü geçen müteneffiz adam. *[Anciennement gentilhomme qui exerçait une autorité despotique sur les habitants de son district § Seigneur.]* **derebeylik** = Bir derebeyinin, hükmettiği yer sıfat ve vazifesi, *[Féodalité.]*

Derece (*a. s.*) Yukarıya çıkacak basamak. Bir dairenin üç yüz altmış kısmının beheri § Mizanülhararenin münkasim olduğu kısımların her biri § Mertebe, paye. Miktar, rütbe. *[Degré; échelle; rang; grade, dignité.]*

Dereke (*a. s.*) Aşağıya inen basamak § Mizanülhararenin tahtessıfır dereceleri *[Degré descendant.]*

Dereotu (*t. s.*) Salataya ve bazı yemeklere konur güzel kokulu bir nevi ot. *[Fenouille.]*

Deretepe (*t. s.*) Düz olmıyan yer, inişli yokuşlu mahal. *[Surface inégale; chemin difficile dans les montagnes.]*

Dergâh (*fa. s.*) Bak: Derbar. Tekke, *[Voir: derbar.]*

Derhâl (*f. a.*) Anide, hemen, vakit kaybetmeksizin. *[Tout de suite; aussitôt.]*

Deri (*t. s.*) İnsan ve hayvanın etini örten kabuk, post, cilt, hayvanın yüzülmüş fakat işlenmemiş olan cildi, gön, meyva kabuğu. *[Cuir; peau.]*

Derilenme | **Derilenmek** (*t. m.*) Deri bağlamak, derile ör-

tünmek. *[Être couvert de peau.]*

Derilme | **Derilmek** (*t. m.*) Toplanmak, devşirilmek. *[Se ramasser; se réunir.]*

Derin (*t. f.*) Çukurluğu ziyade olan, ziyade çukur § Kuytu, amik § Künhüne varacak surette, etraflı ve tafsilâtlı. *[Profond; profondeur.]*

Derinleşme | **Derinleşmek** (*t. m.*) Derin ve çukur olmak, derinliği artmak. *[S'approfondir; être profond.]*

Derinletmek (*t. fi.*) Derinliğini artırmak, çukurluğunu ziyade etmek. *[Faire creuser; faire approfondir.]*

Derinlik (*t. s.*) Çukurluk, umk, kuytuluk. *[Profondeur.]*

Derinti (*t. s.*) Öteden beriden toplanılmış adi şeyler, dermeçatma şey. Öteden beriden toplanmış, işe yaramaz asker. *[Ramassis.]*

Derk (*a. s.*) Anlama, tefehhüm. *[Comprendre; action de comprendre.]*

Derkâr (*fa. f.*) İşte bulunan, işin içinde olan. Zâhir, ayan, aşikâr. *[Évident; manifeste.]*

Derken (*t. h.*) O esnada, o sırada, isterken, maksat ve arzusile. Deye, düşünürken. *[Alors; voilà que.]*

Derkenar (*fa. s.*) Kenarda, bir yazının kenarına yazılan mütalea, ifade, hamiş § Haşiye. *[Note marginale.]*

Derketme | **Derketmek** (*t. m.*) Anlamak, tefehhüm etme, etmek. *[Comprendre; sentir.]*

Derlenme | **Derlenmek** (*t. m.*) Toplanmak, devşirilme, devşirilmek. *[Se réunir.]*

Derman (*fa. a.*) Çare, deva, kuvvet, kudret, takat. *[Moyen, remède, force.]*

Dermansız (*t. f.*) Çaresiz, tedbirsiz, ilaçsız, devasız § Kuvvetsiz, kudretsiz, takatsız. *[Dépourvu,e de tout remède, de tout moyen § Inévitable, inguérissable.]* **dermansızlık** = Çaresizlik, takatsızlık, devasızlık, kuvvetsizlik, kudretsizlik. *[Faiblesse.]*

Dermeçatma (*t. f.*) Öteden beriden devşirilip çatıştırılmış çalıçırpıdan ibaret. Öteden beriden toplanmış gayri muntazam heyet § Derinti, devşirme. *[Chose préparée à la hâte, paroles vaines.]*

Derme | **Dermek** (*t. m.*) Toplamak, cemetmek, devşirmek. *[Ramasser.]*

Dermeyan (*fa. s.*) Ortada, a-

rada bulunan § Beyan, ifade. *[Au milieu § Sur le tapis.]*

Dernek (*t. s.*) Cemiyet,velime, mahfel, encümen, düğün.*[Assemblée, réunion.]*

Derpiş (*fa. s.*) Önde olan,hazır, göz önünde bulunan. *[Qui se trouve en présence.]*

Derpişetme | **Derpişetmek** (*t.m.*)Göz önünde tutmak,nazarı mütaleaya almak.*[Prendre en considération.]*

Ders (*a. s.*) Tahsil için her gün alınan talim § Öğretme, ilka, telkin.*[Leçon § Inspiration § Enseignement.]*

Dershane | **Dersane** (*fa. s.*) Ders yeri, ders vermeğe mahsus yer, sınıf. *[Classe; salle d'étude.]*

Dert (*fa. s.*) Keder, acı,tasa, gam, gussa. Zahmet, eziyet, meşakkat § Yüreği ezen can sıkıntısı.*[Peine; chagrin,douleur, souffrance.]*

Dertlenme | **Dertlenmek** (*t.m.*) Kederlenmek,acı duymak tasalanmak, gam ve gussaya düşmek,dertli olmak, hastalanmak. *[Se faire du chagrin; être sujet à des peines.]*

Dertleşme | **Dertleşmek** (*t.m.*) Birbirlerine dert ve kederlerini söyleyip hasbihal etmek. *[Se confier mutuellement ses peines.]*

Dertli (*t. f.*) Dert ve kederi olan, mükedder, gamnak, mahzun § Bir illet ve marazı olan, alil, mariz, hastalıklı. *[Souffrant,e; affligé,e; maladif,ve.]*

Dertsiz (*t. .f.*) Dert ve kederi olmayan. Sağ ve salim, hastalıksız § Ahval ve havadise ehemmiyet vermiyen, tasasız, *[Sans souffrances.]* **dertsizlik** = Dertsiz olmaklık. *[Action d'être sans souffrance.]*

Deruhte | **Deruhde** (*fa. s.*) Uhdesine alma, taahüt etme, üstüne alma. *[Entrepris, e; par engagement.]*

Derun (*fa. s.*) İç, iç taraf, dahil, kalp, yürek.*[Partie intérieure; cœur; conscience.]* **deruni** = İç tarafa mensup ve müteallik olmak, yürekten, kalbî. *[Intérieur § Cordial,e; sincère.]*

Derviş (*fa. s.*) Fakir ve muhtaç adam. Bir şeyhe intisapla tarikata giren adam§Sâf, kanaatkâr, mütevekkil ve mütevazi olan. *[Moine musulman, derviche§ Résigné.]* **dervişane** = Dervişlere lâyık surette, fakirane § Dervişlere yakışır halde. Kemali tevekkül ve

tevazu ile, safderunane. *[Qui est propre aux moines musulmans§Á la bohème.]* **dervişlik** = Derviş hal, sıfat ve kıyafeti, tevekkül,tevazu, safderunluk. *[Profession de derviche, manières simples et modestes.]*

Derya (*fa. s.*) Bahir, Bahrimuhit. Büyük deniz, büyük göl, büyük nehir. *[Mer.]*

Derz (*t. s.*) Kuru duvarın taşları aralarındaki yarıkları harç ile doldurup sıvama ameliyesi *[Suture.]*

Derzetme | (*t. m.*) Duvar
Derzetmek | taşları aralarını harç ile doldurup sıvamak. *[Suturer.]*

Deser (*c. s.*) Yemeğin en sonunda yenilen peynir, meyva gibi şeyler, çerez. *[Dessert.]*

Desigram (*c. s.*) Bir gramın onda biri. *[Décigramme.]*

Desilitre (*c. s.*) Bir litrenin onda biri. *[Décilitre.]*

Desimetre (*c. s.*) Bir metrenin onda biri. *[Decimètre.]*

Desise (*fa. s.*) Hile, hud'a, gizli oyun, dolap. *[Intrigue, ruse.]* **desiseci** = Desise yapan, hilekâr, oyuncu, aldatıcı, dolapçı. *[Intrigant,e; rusé,e.]* **desisekâr** = Bak : Desiseci. *[Voir: desiseci.]* **Desisekârlık** = Desisecilik, hilekârlık, dessaslık. *[Vice de l'intrigant, ruse.]* **desiseli** = Hileli, desise ile yapılan. *[Mêlé,e de ruses et d'intrigues]*

Despot (*c. s.*) Rum piskoposu, metrepolit. *[Évêque ou archevêque grec.]* **despothane** Rum piskoposunun daire ve makarrı. *[Évêché; archevêché.]* **despotluk** = Rum piskoposluğu. *[Dignité d'évêque grec.]*

Dessas (*fa. f.*) Desisekâr, hilekâr. Gizli hilelerle aldatmağa çalışan. *[Malicieux,se; intrigant,e.]*

Destan (*t. s.*) Bak : Dasitan. *[Voir: Dasitan.]*

Destar (*fa. s.*) Sarık, amame. *[Turban.]* **destarlı** = Sarıkli, ammameli. *[Turbanier.]*

Deste (*t. s.*) El, tutam, demet, bağ, sap, kabza. Havaneli. *[Paquet; bouquet; faisceau; manche; pilon.]*

Destek (*t.s.*) Bir duvarı, binayı veya ağacı dik durdurmak için konulan mesnet. *[Poutre.]*

Destekleme | (*t. m.*) Destek
Desteklemek | vurma, vurmak, destekle takviye etme, etmek. *[Appuyer; sur une poutre.]*

Desteklenme | (*t.m.*) Bir du-
Desteklenmek | var, bir bina

veya bir ağaç destek vurularak takviye edilme, edilmek. *[Placer une poutre.]*

Destekli (*t. f.*) Dayaklı, dayak vurulmuş, destek vurulmuş. *[Appuyé,e sur une poutre.]*

Destur (*t. s.*) İzin verin, müsaade edin, açılın! manalarını ifade eder. *[Permission§ Attention! gare!.]*

Deşik (*t. f.*) Delikli, delinmiş. *[Qui a des brêches.]*

Deşilme | **Deşilmek** } (*t. m.*) Delinmek, yarılmak, delik deşik olma, olmak. *[Se fendre.]*

Deşme | **Deşmek** } (*t. m.*) Yarma, yarmak, delme, delmek. *[Fendre.]*

Detektiv (*c. s.*) Takip ve taharriye memur sivil polis. *[Détective.]*

Detektör (*c. f.*) Herç mevcelerini almağa mahsus alet. *[Détecteur.]*

Determinist (*c.s.*) Determinism mezhebi taraftarı olan. *[Déterministe.]*

Determinizm (*c. s.*) İnsanın irade ve arzusunun serbest ve hür olmayıp mütekaddim bazı sebeplerle tahdit edildiği iddiasında olanların mezhebi, icabiye mezhebi. *[Déterminisme.]*

Dev (*t. f.*) Şeytan, cin, ifrit, *[Démon, diable, mauvais génie.]*

Deva (*a. s.*) İlâç, mualice§Çare, tedbir, derman. *[Remède; médicament.]*

Devaî (*a.f.*) İlâca mensup ve müteallik, deva nev'inden olan. *[Médicamenteux, euse, médicamenté.e; médicinal,e.]*

Devair (*a. s.*) Dairenin cem'i. Bak: Daire. *[Voir: daire.]*

Devam (*a. s.*) Daim olma, sürme, kesilmeme§Sebat§ mütemadiyen iştigal § Mülâzemet, gidip gelme, muntazaman. *[Durée; continuation § Fréquentation§ Suite § Assiduité.]*

Devamlı (*t. f.*) Süren, sürekli§ Sebatlı § daima çalışan§ İşine her gün gelip giden. *[Qui dur ;qui continue§Appliqué,e, assidu,e.]*

Devamsız (*t. f.*) Sürmeyen, çok sürmez, süreksiz, bekasız, muvakkat§ İşine devam etmeyen. *[Qui ne dure ou qui ne continue pas § Non assidu,e inconstant,e.]* **devamsızlık** = Süreksizlik, bekasızlık, sebatsızlık § Daima çalışmamazlık§ İşine mülâzemet etmemezlik. *[Manque de durée § Manque d'assiduité .Inconstance.]*

Devaynası(*t. s.*) Eşyayı büyük

gösteren ayna *[Miroir grossissant.]*
Deve (*t. s.*) Çok faideli maruf hayvan, cemel. *[Chameau.]* **devekinli**=Çok devamlı ve şiddetli kin ve garez satan.Hay-

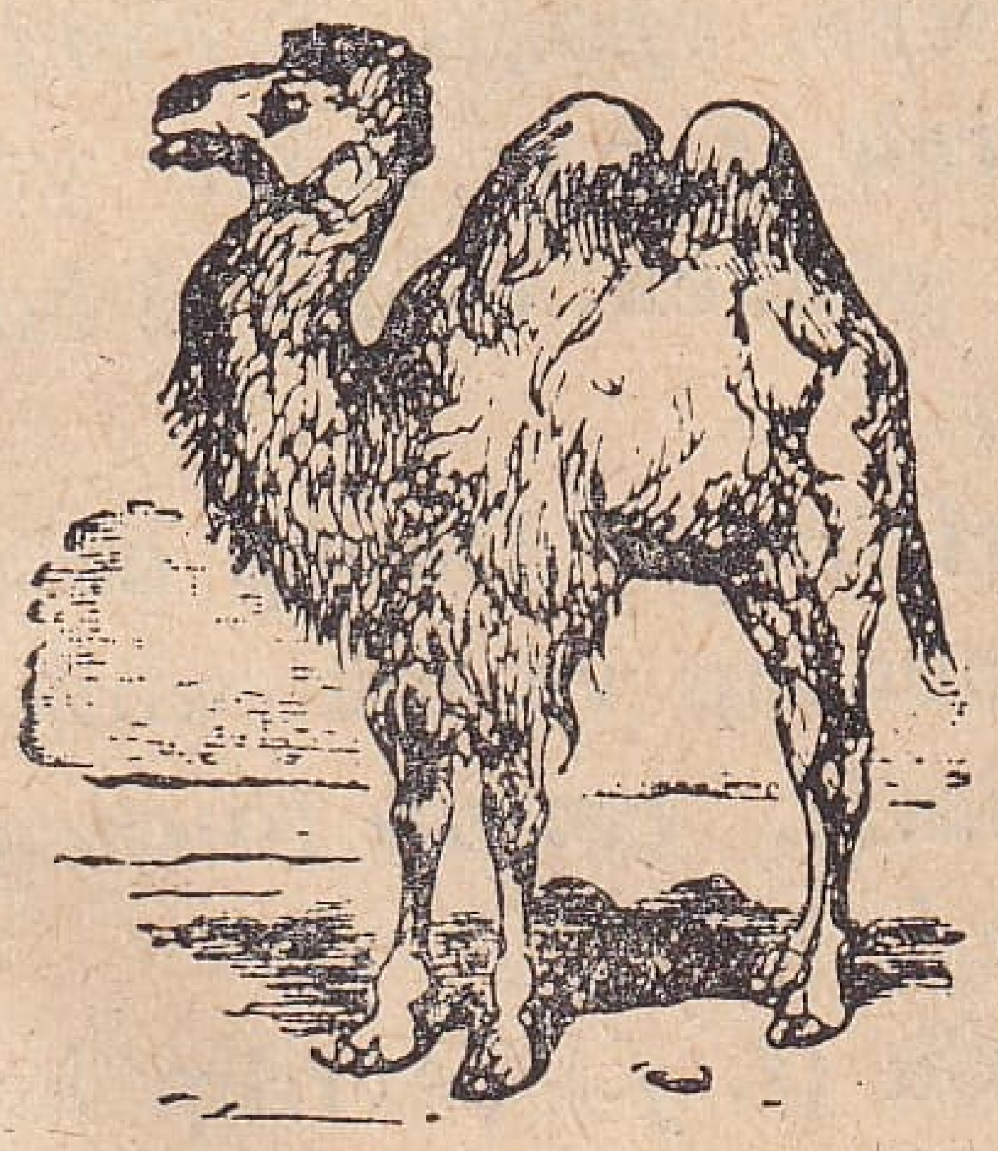

Deve

vanlar içinde devenin en kindar olmasından kinaye. *[Rancunier.]* **devetimarı** = Baştan savma iş görüşten kinaye olarak kullanılır bir tâbirdir. *[Travail négligemment fait.]* **devetüyü** = Devenin tüyünden nesçolunan kumaş ve saire § Açık boz veya açık kahve renginde olan şey. *[Couleur rousse.]*
Devebağırtan (*t. f.*) Taşlık ve dik yokuştan kinayedir. *[Chemin très inégal et bourbeux.]*
Devedikeni (*t. s.*) Yaban enginarı, dikenli ve develerin çok sevdiği bir ot. *[Chardon.]*

Devedikeni

Devedişi (*t. s.*) Bir cins iri taneli nar § İri taneli hububat § *[Espèce de grenade].*
Deve kuşu (*t. s.*) Tuyleri şapka tezyinatın da kullanılan ve Afrikada yaşayan iri bir kuş-ki bazan üzerine çocuklar bile biner.

Deve kuşu

[Autruche.]
Deveran (*a. s.*) Dönüp dolaşma, cevelân § Ağızdan ağıza gezme § Tedavül etme. *[Circulation; rotation; tour.]*
Devir (*a. s.*) Dönme, bir şeyin kendi mihveri üzerinde hareketi § Bir şeyin etrafında dolaşma § Bir memleketin her

tarafını dolaşma, seyahat§ Dervişlerin dönerek ettikleri zikir ve sema § Aktarma, birşeyin bir kaptan diğer kaba veya bir mahalden başka bir mahalle nakli § Birşeyin diğerine teslimi § Zaman, aht, asır § Bir işin, bir hastalığın geçirdiği safhalar. *[Tour, rotation§ Transport § Remise § Période; époque, temps; siècle § Mouvement des corps célestes.]*

Devirme | **Devirmek** (*t. m.*) Yıkma, yıkmak, düşürme, düşürmek, bir yana yatırma, yatırmak § Baş aşağı çevirme, çevirmek. *[Renverser bousculer.]*

Devirtme | **Devirtmek** (*t. m.*) Yıktırma, yıktırmak, düşürtmek § Başaşağı çevirtme, çevirtmek. *[Renverser; rouler, retourner, faire tourner.]*

Devlet (*a. s.*) Bir hükûmete ve müşterek kanunlara tabi olan muntazam bir millet§ Baht, tali, saadet§ Servet, niymet, cah. *[État, puissance§ Prosperité chance, bonheur.]* **devletli, devletlu** = Refah ve niymet sahibi, vekil, müşir gibi büyük rütbe sahibine verilen ünvan. *[Heureux,se ; fortuné,e § Excellence.]* **devlethane** = Ev, konak. *[Maison de félicité. Résidance seigneuriale.]*

Devran (*fa. s.*) Dehir, zaman § Felek § Tali, keder. *[Temps, époque § Fortune.]*

Devrek (*t. s.*) Ağzı yayvan kap, gömlek. *(Vase à bouche large.)*

Devrî (*a. f.*) Dönüp dolaşmağa mensup ve müteallik olan. *[Relatif, ve; au tour, rotatoire.]*

Devrik (*t. f.*) Çevrilip katlanmış, yatırılmış, yatık. *[Tourné,e vers le côté inférieur; rabattuc,e.]*

Devrilme | **Devrilmek** (*t. m.*) Yıkılma, Yıkılmak, düşürülmek § Başaşağıya çevrilme, çevrilmek, § Yuvarlanma, yuvarlanmak. *[Se retourner être renversé,e; renversement.]*

Devrim (*t. s.*) Çevrilme, katlanma, bükülme, inhina § Kat kat olma. *[Pli, courbement, courbure.]*

Devriye (*t. s.*) Asayiş ve emniyetin muhafazası için şehirde, sokaklarda veya şehir dışarısında kırlarda dolaştırılan polis. *[Ronde.]*

Devşirim (*t. s.*) Toplama § Bir defada toplanılan miktar. (*Action de cueillir; de rammasser.*)

Devşirme (*t. s. f.*) Toplama, cemetme § Katlama, sarma § Öteden beriden toplanmış gayri muntazam asker ve saire § Vaktile Osmanlı imperatorluğu tarafından ordunun teşkili için fethedilen yerlerin gayri müslim halkının — ileride asker edilmek üzere — toplanan çocukları. *[Armée irrégulière formée par les enfants des sujets non musulmans de l'empire.]*

Devşirme } **Devşirmek** } (*t. m.*) Toplamak, cemetmek § Katlama, katlamak, sarma sarmak § Meyva ve mahsul toplama, toplamak. *[Ramasser, recueillir § Vendanger.]*

Devşirtme } **Devşirtmek** } (*t. m.*) Toplatma, toplatmak, cemettirmek § Katlatma, katlatmak, sardırmak § Meyva ve mahsul toplatma, toplatmak. *[Faire cueillir, ramasser § Faire moissonner, vendanger.]*

Devvar (*a. f.*) Çok ve daima, dönen, devreden. *[Qui tourne, tournant,e; rotatif,ve.]*

Deyn (*a. s.*) Borç, ödenmek üzre birinden alınan para. *[Dette, devoir.]*

Deyyus (*t. s. f.*) Karısının namussuzluğunu çeken, alçak adam, pezevenk. *[Cocu.]*

Dezenfekte (*c. s.*) Havanın, odanın ufunetini giderme, tathir. *[Désinfecter.]*

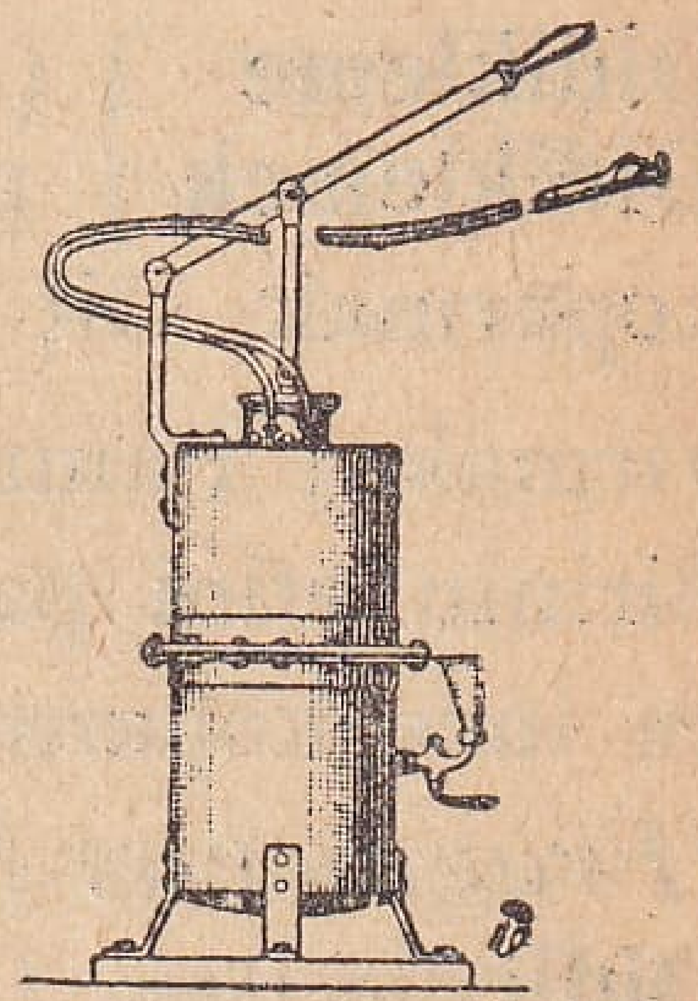

Dezenfektör

Dezenfektör (*c. s.*) Taaffünü izaleye, tephire yarayan adam, alet. *[Désinfecteur.]*

Dezenfeksiyon (*c. s.*) Ufunetin izalesi, tephir, tathir. *[Désinfection.]*

Diba (*fa. s.*) Dallı, çiçekli bir cins ipekli kumaş. *[Une sorte d'étoffe en soie fleurie.]*

Dibace (*a. s.*) Kitabın mukaddemesi § Nakışlarla müzeyyen ve müzehhep ilk sayfaları. *[Préface; prologue.]*

Dibek (*t. s.*) Taş ve kütükten büyük havan. *[Large mortier en pierre ou en bois.]*

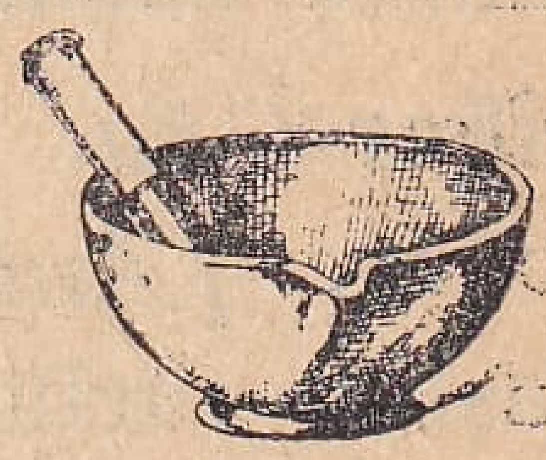

Dibek

Didik (*t. f. s.*) Didiklenmiş, iplik iplik ayrılmış § [Pamuk ve saireyi] atmak, taramak § Kuş gagasile parça parça koparmak. [Mükerrer olarak kullanılır.] *[Fragmentaire.]*

Didikleme } (*t. m.*) Parça
Didiklemek } parça koparma, koparmak, lif lif ayırma, ayırmak § Pamuk gibi atmak § Birinin etini parça parça, ince ince koparma, koparmak. *[Fragmenter.]*

Didirgin Bak: Dedirgin. *[Voir: Dedirgin.]*

Didinme } (*t. m.*) Paralanır-
Didinmek } casına oğraşma, cehtetme, etmek. *[Se battre; faire beaucoup d'efforts.]*

Didişme } (*t. m.*) Biribirini
Didişmek } ditmek, biribirinin etini koparma, koparmak § Kavga etmek, biribirini rahatsız etme, etmek. *[S'entredéchirer; en venir aux mains.]*

Difteri (*c. s.*) Kuşpalazı denilen ve çocuklara arız olan mühlik hastalık. *[Diphtérie.]*

Diğer (*fa. f.*) Başka, ahar, öbürü. *[Autre.]* **diğergûn** = Başka türlü, tarzıaharda, mütegayyir. *[Changé,e; altéré,e.]*

Dijitalin (*c. s.*) Gayet müessir bir nebatî zehir. *[Digitaline.]*

Dik (*t. f.*) Aşağıdan yukarıya doğru, amudî olan. Pek sarp § Tiz, sert § Yüksek § Doğrudan doğruya § Dikkatlı ve hadit § Haşin, hırçın. Aşağıdan yukarıya, kılların dikine: dik traş. *[Raide, escarpé,e § Perpendiculaire, inflexible, désobéissant,e.]*

Diken (*t. s.*) Bazı ot ve ağaçlarda bulunan sivri ve batar iğne, har, şevk. Dikenleri çok ot ve çalı § Arı ve akrep gibi hayvanların iğnesi. Mâni, engel, hail. *[Épine; aiguillon § Obstacle.]*

Dikendudu (*t.s.*) Böğürtlen. *[Ronce.]*

Dikendudu

Dikici (*t. s.*) Eski ve bilhassa eski kundura tamircisi, yamacı. *[Savetier.]* **dikicilik** = Eski şeyler dikmek san'atı, yamacılık. *[Profession de savetier.]*

Dikili (*t. f.*) İğne ve iplik ile dikilmiş § Rekzolunmuş § A-

şağıdan yukarıya amudî vaziyette bulunan. *[Cousu,e; dressé,e ; arboré,e ; planté,e.]* **dikilitaş** = Taştan ya-

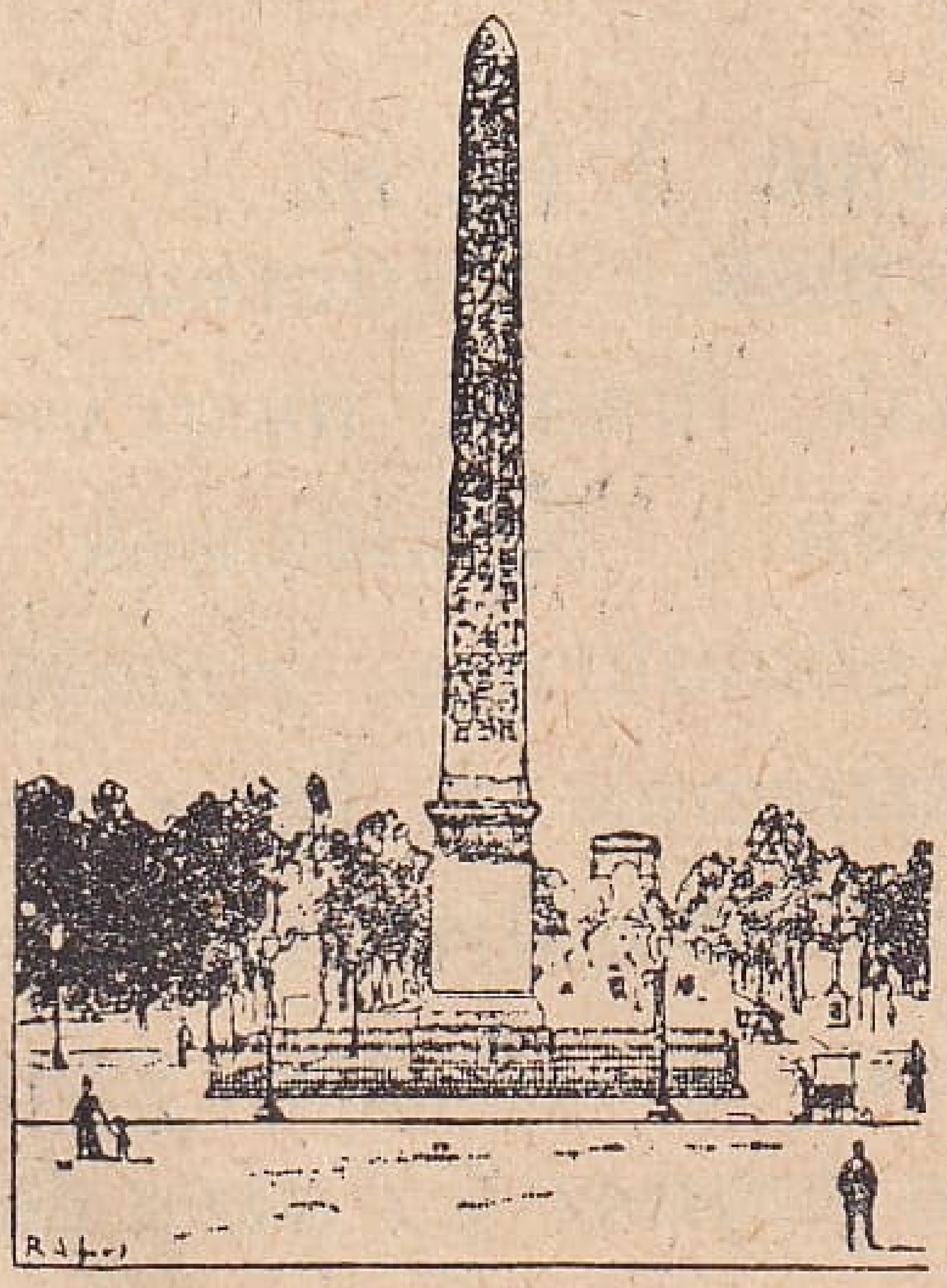

Dikilitaş

pılmış veya dikilmiş abide. *[Obélisque.]*

Dikilme | **Dikilmek** (*t. m.*) Ayakta durdurulma, durdurulmak, ikame, rekzedilmek § Garsedilme, edilmek, § İğne ve iplik ile biribirine birleştirilme, birleştirilmek § Ayak üzerinde durmak, kalkma, kalkmak; kaim olma, olmak; dimdik durmak, durup gitmeme, gitmemek. *[Être cousu.e § Être planté,e; arboré,e; rester debout § S'imposer.]*

Dikim (*t. s.*) Dikme, dikiş. *[Couture.]*

Dikimane | **Dikimhane** (*t. s.*) Beylik esvap ve sairenin dikildiği mahal, bu işlere mahsus fabrika. *[Atelier de couture.]*

Dikiş (*t. s.*) Dikmek fiil ve san'atı § Dikilecek şey § Rabıta, alâka, ilişik. *[Couture.]* **dikişmakinesi** = Dikiş

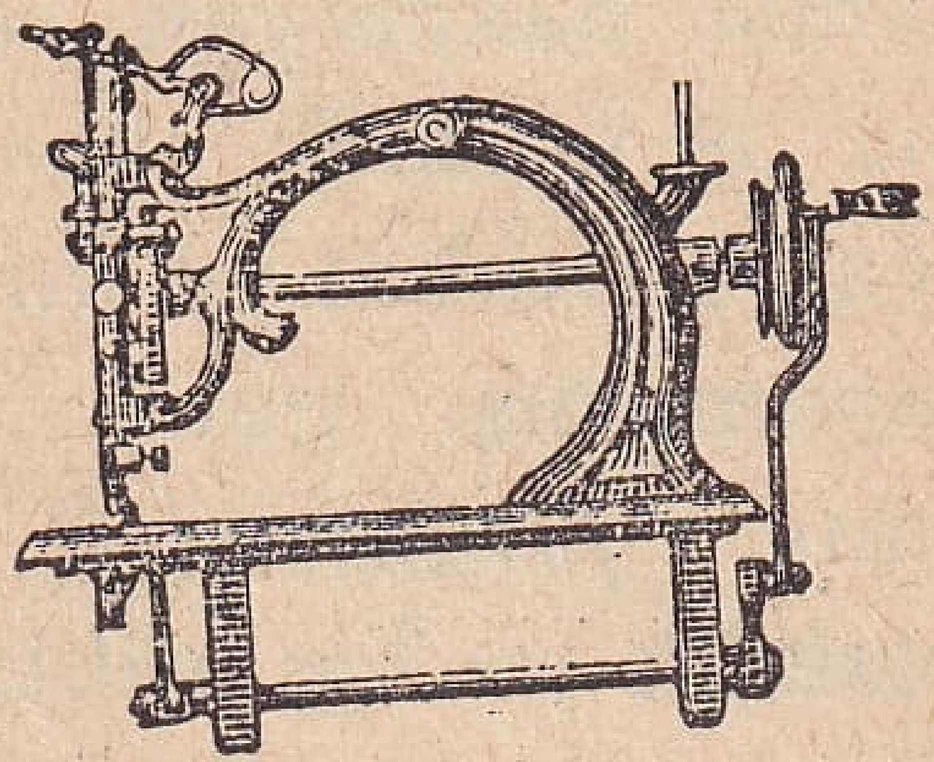

Dikişmakinesi

dikmeğe mahsus ayaklı veya ayaksız alet, makine. *[Machine à coudre.]*

Dikişçi (*t.s.f.*) Dikiş diken kadın, terzi kadın. *[Couturier, ère.]*

Dikiz (*t. s.*) Bakış, çapkınca bakış. *[Regard gamin.]*

Dikiz aynası (*t.s.*) Otomobillerde şoförün karşısında ve bazı evlerin pencerelerinin haricine konulan küçük ayna. *[Miroir d'automobile.]*

Dikkat (*a. s.*) İnceden inceye düşünme, bakma § Kemali ihtimamla mülâhaza ve nazaretme§Ehemmiyet verme, ehemmiyetle çalışma § İncelik, u-

faklık. *[Attention § Subtilité; soin.]* **dikkatli** = Her işinde ihtimam eden, sehiv ve hata vuku bulmamasına gayret eyleyen § Dikkat ve ihtimamla yapılmış. *[Attentif, ive; soigneux, se.]* **dikkatsiz** = İşine ihtimamla bakmayan, eyi ve hatasız iş görmek kaydında olmayan § Dikkat ve ihtimamla yapılmamış, gelişi güzel yapılmış. *[Inattentif, ive.]* **dikkatsizlik** = İşe dikkat ve ihtimam etmeyiş, dalgınlıkla ve gelişi güzel iş görme. *[Inattention, étourderie.]*

Dikme | (*t. m.*) Ayakta dur-
Dikmek | durma, durdurmak, § Rekz ve ikame etme, etmek § Kökleşmek üzre yere gömme, gömmek, garsetmek. Kabı başaşağı çevirip içme, içmek § İğne ve iplikle iliştirme, iliştirmek. *[Élever § Piquer; planter § Arborer § Coudre § Fixer.]*

Diktatör (*c. s.*) Bütün idarî, kanunî, askerî kuvvetleri nefsinde cemetmeğe muvaffak olan adam § Sahibzuhur, sahipkıran. *[Dictateur.]* **diktatörlük** = Bütün kuvvetleri nefsinde cemetmek. *[Dictature.]*

Dikte (*c. s.*) Kelimeleri tane tane söyleyerek birine yazdırma, imlâ § Telkin etme, zorla kabul ettirme. *[Dictée.]*

Diktirme | (*t. m.*) Ayakta
Diktirmek | durdurma, durdurmak, ikame, nasp ve rekzettirmek § Kökleşmek üzere yere gömdürme, gömdürmek, garsettirmek § İğne ve iplik ile iliştirme, iliştirmek. *[Faire coudre § Faire planter § Faire piquer § Faire élever.]*

Dil (*t. s.*) İnsan ve hayvanın ağzındaki lezzet duyma ve söz söyleme uzvu, lisan, zeban § İnsanların tekellüm ettikleri lehçelerin herbiri, lûgat. Muhtelif alât ve edevatın uzunca, yassı ve ekseriya oynar kısımları § Denizin içine uzanmış kumluk ve üstü düz kara parçası § Gıybet, mezemmet, fasıl. *[Langue; langage; partie d'un instrument ressemblant à une langue.]*

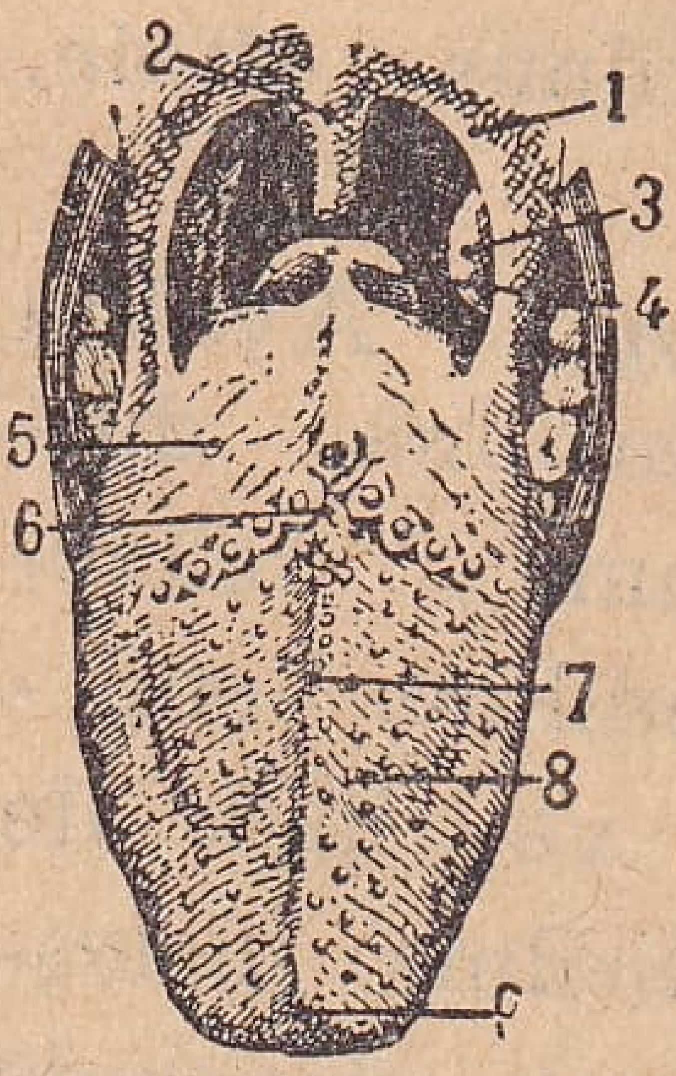

Dil

Dil (*fa. s.*) Gönül, yürek,

kalp. *[Cœur.]* **dilâra** = Gönlü süsleyen § Güzel, dilber § Lâtif, zarif. *[Agréable; séduisant,e.]*

Dilâk (*t.* s.) Kadınların fercindeki dilcik, bızır. *[Clitoris.]*

Dilâltı (*t.* s.) İnsan ve tavuklara arız olan bir nevi ağız hastalığı, kurbağacık. *[Hydroglosse; grenouillette.]*

Dilâver (*fa. f.*) Yürekli, cesur, kahraman. *[Brave; courageux, se.]* **dilâverlik** = Yiğitlik, cesurluk, kahramanlık. *[Bravoure, courage.]*

Dil balığı (*t.* s.) Bir nevi ba-

Dil balığı

lık, eti makbul ve yassıca bir cins balık *[Sole.]*

Dilbaz (*fa. f.*) Söz bulup tatlı tatlı söyleyen. *[Badin,e; loquace.]*

Dilber (*fa. f.*) Gönül alan, yürek çeken, mahbube, maşuka. *[Charmant,e, ravissant,e § Bien aimé,e, objet d'amour.]*

Dilberdudağı (*t.* s.) Bir nevi hamur tatlısı. *[Gâteau oriental.]*

Dilcik (*t.* s.) Küçük dil. Dil şeklinde küçük alet. *[Languette.]*

Dildade (*fa. f.*) Gönül vermiş, aşik, müptelâ § Tulumbacı makulesi adamların sureti mahsusada başlarına bağladıkları boyalı mendil. *[Épris,e d'amour; amoureux, se § Serre - tête.]*

Dilek (*t.* s.) Arzu, temenni, rica, istek, matlup. *[Désire; demande, pardon.]*

Dileme | **Dilemek** (*t. m.*) İsteme, istemek, arzu etme, etmek; aramak, talep etme, etmek. *[Désire, désirer; demander § Vouloir.]*

Dilenci (*t.* s.) Avuç açıp herkesten para isteyen fakir adam, sail § Herşeyi istemekten utanmıyan arsız ve tamahkâr. *[Mendiant.]* **dilencilik** = Dilenci hal ve sıfatı, sailik arsızlık, tamahkârlık. *[Mendicité.]*

Dilendirme | **Dilendirmek** (*t. m.*) Dilenmeğe mecbur etme etmek, dilenecek hale getirmek. *[Réduire à la mendicité.]*

Dilenme | **Dilenmek** (*t. m.*) Dilencilik etme, etmek § Dilenircesine isteme, istemek; böyle isteyerek ele geçirme, geçirmek. *[Mendier, mendicité.]*

Dilgir (*fa. f.*) Kalpte yer-

leşip çabuk unutulmaz, müessir § Hatırı kalmış, gücenmiş. *[Fâché,e; mécontent,e, encommodé,e.]*

Dilhah (*fa. s.*) Gönül isteği, kalp arzusu. *[Volonté, désir de cœur.]*

Dilhiraş (*fa. f.*) Yüreği tırmalayan, ziyade feci. *[Déchirant,e; navrant,e.]*

Dilhun (*fa. f.*) Yüreği kanlı pek mükedder ve mağmum. *[Très affligé,e; cœur ensanglanté.]*

Dilim (*t. s.*) Uzunluğuna kesilmiş parça, tabiî olarak böyle parçalara münkasim birşeyin beher parçası, parça, kıt'a. *[Tranche, morceau.]*

Dilimleme | **Dilimlemek** (*t. m.*) Parçalara ve dilimlere ayırma, ayırmak. *[Couper en tranche.]*

Dillenme | **Dillenmek** (*t. m.*) Dile gelme, gelmek; dil peyda edip söyleme, söylemek § Dil açılıp çok söylemek § Edepsizlik etme, etmek § Dillere düşmek, mezmum olma, olmak. *[Parler beaucoup; jaser; dire des inconvenances.]*

Dilleşme | **Dilleşmek** (*t. m.*) Söyleşme, söyleşmek § Mükâleme, musahabe etme, etmek § Bir ecnebi dilile konuşma, konuşmak. *[Parler; entrer en conversation § Parler en langue étrangère.]*

Dilli (*t. f.*) Çok ve iyi söz söyler adam. *[Voir: dilbaz.]*

Dilli düdük (*t. f.*) Durmayıp söyliyen, geveze. *[Bavard.]*

Dilmaç (*t. s.*) Tercüman. *[Interprète.]*

Dilme | **Dilmek** (*t. m.*) Uzun bir şeyi boyuna yarma, yarmak dilim dilim kesme, kesmek. *[Voir: dilimlemek.]*

Dilpezir (*fa. f.*) Gönlün kabul edeceği, makbul. *[Agréable.]*

Dilrüba (*fa. f.*) Gönül alan, gönül kapan, herkesi kendine âşık eden. *[Ravissant,e.]*

Dilsiz (*t. s. f.*) Lakırdı söyleyemez, lâl, epkem. Sükûtî, sakit, ses çıkarmaz, halim. *[Sans langue, muet,te.]* **dilsizlik** = Lakırdı söylememezlik, sükûtîlik, halimlik. *[Mutisme.]*

Dilşat (*fa. f.*) Gönlü şen, sevinçli, mesrur. *[Satisfait,e; content,e; charmé,e.]* **dilşatlık** = gönül hoşluğu, sevinç. *[Gaîté; satisfaction.]*

Dimağ (*a. s.*) Kafanın içindeki beyin § Akıl, şuur. *[Cerveau; cervelle § Intelligence.]*

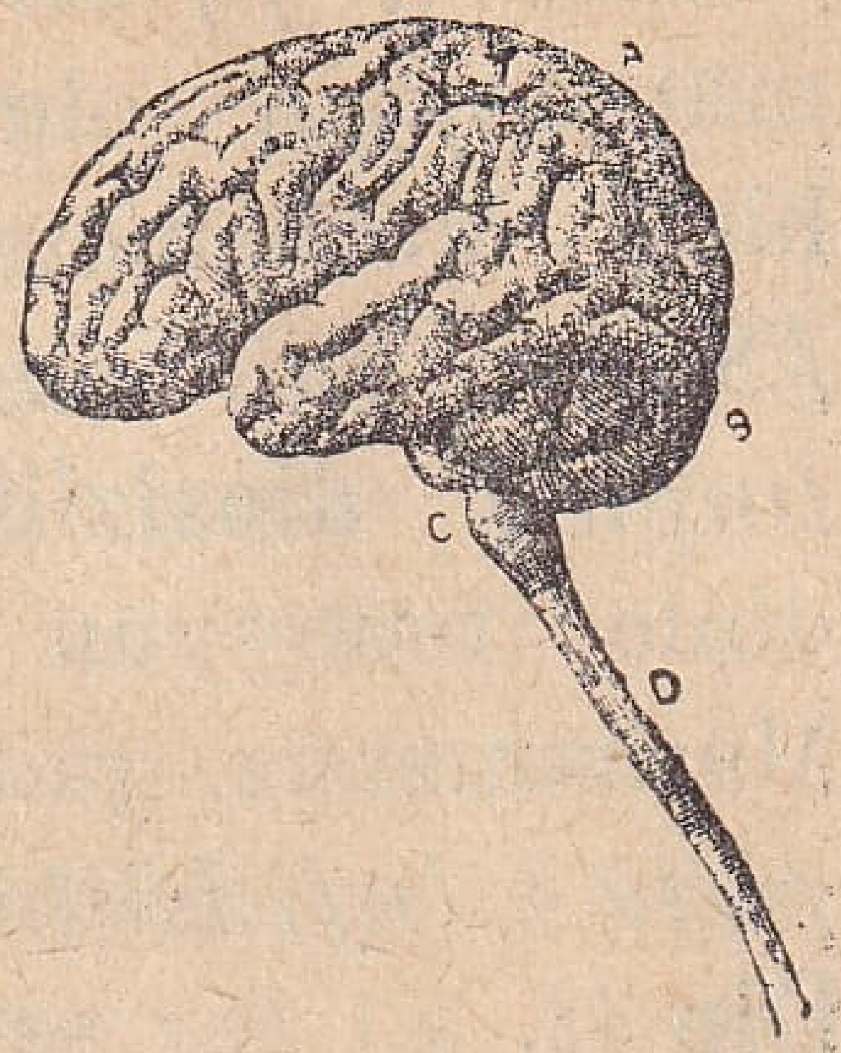

Dimağ

Dimağce(*t.s.*) Beynin arka tarafındaki kısım. *[Cervelet.]*
Dimağî (*a. f.*) Beyne mensup ve müteallik olan. *[Cérébral,e; encéphalique.]*
Dimdik (*t. f.*) Pep dik, tamamile amudî vaziyette olan, pek ziyade yokuş. *[Raide escarpé,e. Abrupt,e.]*
Dimi (*t. s.*) Bir nevi kumaş. *[Damassé.]*
Din (*a. s.*) Allaha ibadet ve maneviyata itikat hususunda her milletin tuttuğu yol. *[Religion, foi.]*
Dinamit (*e. s.*) Emici bir madde ile nitrogliserinden mürekkep patlayıcı bir şey. *[Dynamite.]*
Dinamo(*c. s.*) Mihanikî kudreti elektrik kuvvetine tahvil eden makina. *[Dynamo.]*

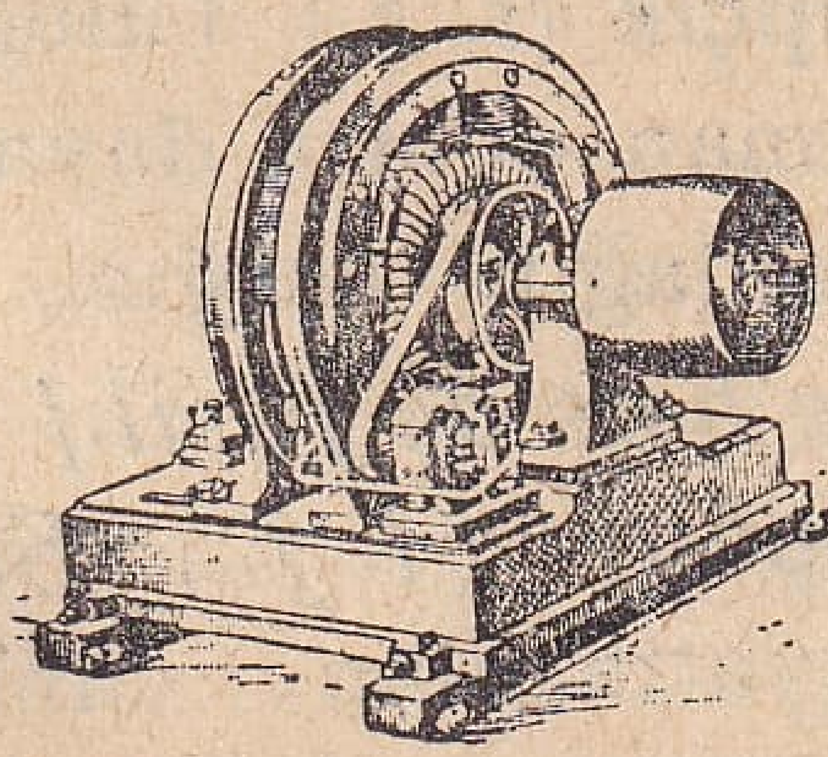

Dinamo

Dinar (*a. s.*) Takriben bir çeyrek lira kıymetinde eski bir altın para. Bir frank kıymetinde Sırp parası. *[Espèce d'ancienne monnaie d'or.]*
Dinç (*t. f.*) Vücudü sağlam, kuvvetten düşmemiş, tüvana. *[Vigoureux,se; vivace; robuste.]* **dinçlik** = Sağlamlık, tüvanalık.*[Vigueur, vivacité.]*
Dincelme } (*t. m.*) Sağlamlaşma, sağlamlaşmak, tüvana ve kuvvetli olma, olmak. *[Être vigoureux,se; vivace.]*
Dincelmek }
Dindar (*fa. f.*) Dinin icabatına hakkile riayet eden, mütedeyyin. *[Pieux,se; attaché,e à la foi.]* **dindarane** = Dinine riayet eden adama yakışır surette, dindarca. *[Pieusement; religieusement.]* **dindarlık** = Dinin ahkâmına riayet, *[Piété; attachement à la foi.]*
Dindirme } (*t. m.*) Durdurmak § Teskin etme, etmek § Rahatlandırma, rahatlandırmak, asude etme, etmek § Söndürme, söndürmek. *[Faire cesser; arrêter; calmer § Faire reposer (un liquide).]*
Dindirmek }
Dingil (*t. s.*) Araba ve saire-

de karşılıklı iki tekerleği biribirine rapteden mihver *[Essieu.]*

Dinî (*a. f.*) Din ve mezhebe müteallik olan. *[Religieux,se; relatif,ve à la religion.]*

Dinleme | **Dinlemek** } (*t.m.*) İşitme, işitmek, kulak verme, vermek, istima etmek § Kulak asma, asmak § kabul etme, etmek. *[Écouter; entendre.]*

Dinlendirme | **Dinlendirmek** } (*t. m.*) Sükûnet verme, vermek, teskin etme, etmek § Rahat ettirme, ettirmek; yorgunluk aldırma, aldırmak § Söndürme, söndürmek. *[Soulager; faire reposer.]*

Dinlenme | **Dinlenmek** } (*t. m.*) Sükûnet bulma, bulmak; durmak § Rahatlanma, istirahat etme, etmek. *[Se reposer; être écouté,e, repos.]*

Dinletme | **Dinletmek** } (*t. m.*) Bir sözü bir sazı başkasına işittirme, işittirmek. *[Faire entendre; raconter.]*

Dinme | **Dinmek** } (*t. m.*) Durmak, kesilme, kesilmek, sükûnet bulmak § Rahatlanma, rahatlanmak, istirahat etme, etmek. *[S'arrêter, se calmer, se reposer.]*

Dinsiz (*t. f.*) Hiç bir din ile mütedeyyin olmıyan, mülhit § Merhametsiz, gaddar. *[Sans foi; sans religion, impie.]* **dinsizlik** = Hiç bir dinle tedeyyün etmeyiş § Merhametsiz, gaddarlık. *[Impiété § Infidélité § Atrocité.]*

Dip (*t. s.*) Bir şeyin en derin ve aşağı yeri § Bir kap ve sairenin dıştan aşağıya gelen yüzü § Ağaç ve duvar gibi şeylerin altı, aşağısı, kök, temel § Bir şeyin altında ve en aşağısında bulunan oturak yeri. Dip-pancar *[Betterave § Fond § Derrière, pied (d'un arbre etc.), anus § Qui est au fond.]*

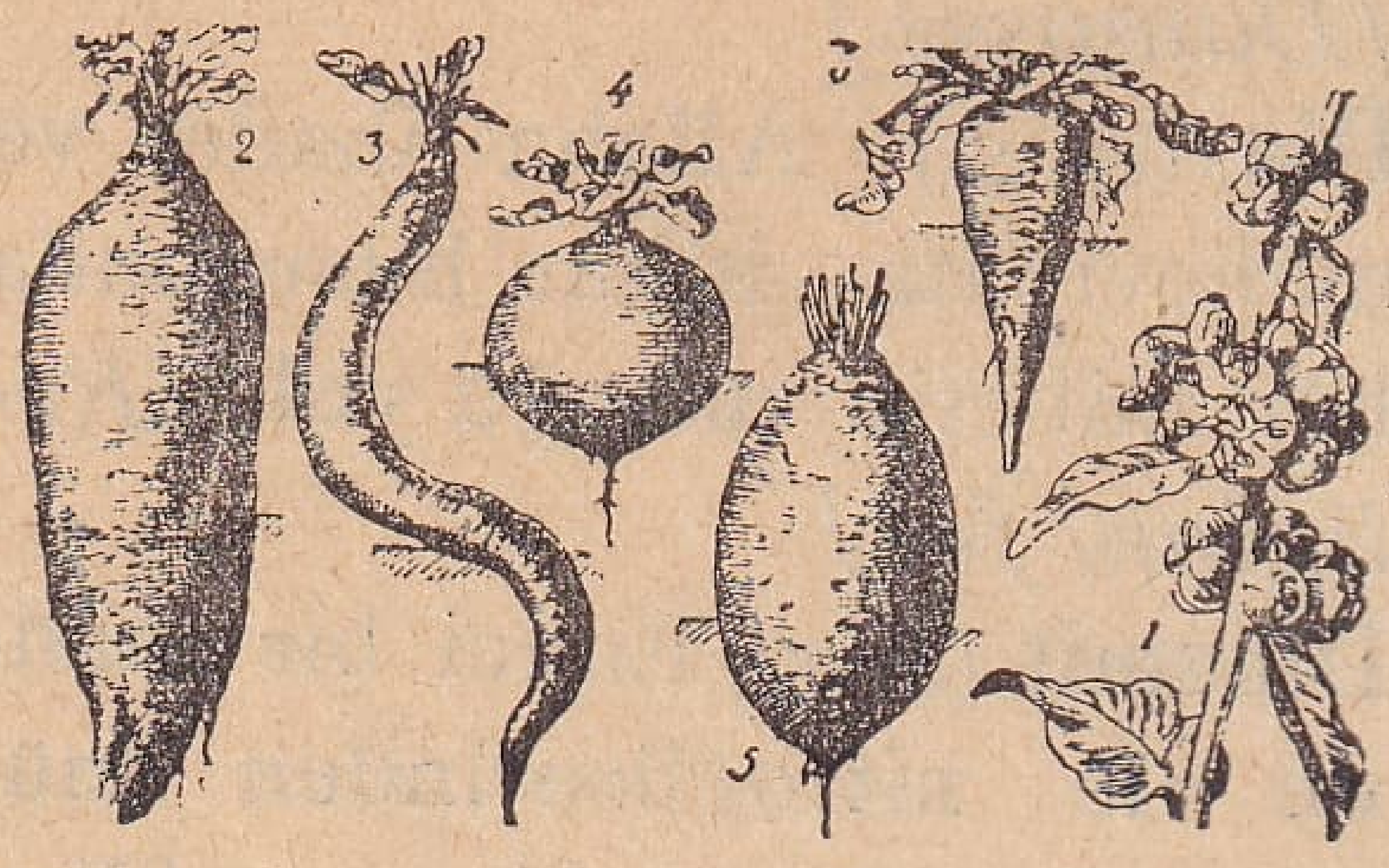

Dip pancar

Dipçik (*t. s.*) Tüfeğin atıldığı zaman omuza dayanan kısmı, kundağın aşağısı. *[Crosse § Le bois de fusil.]*

Dipdiri (*t. f.*) *Sapsağlam*, hayatta olan, canlı. *[Vif,ve; vivant,e; robuste § Raide.]*

Diploma (*b. s.*) Mektep ve san'at şehadetnamesi. *[Diplôme.]* **Diplomalı** = Şehadetnameli, mezun. *[Diplomé,e.]*

Diplomasi (*c. s.*) Umuru siyasiye ile iştigal edenlerin mesleği § siyasette maharet § Hile ve desais, kurnazlık. *[Diplomatie.]*

Diplomat (*c. s. f.*) Siyasiyat ve münasebatı düveliye ile iştigal eden adam, siyasette mahir olan. *[Diplomate.]*

Dipsiz (*t. f.*) Asılsız, esassız, yalan. Sebatsız, devamsız. *[Sans fondement § Inconstant,e.]*

Dir, dır (*t. t.*) Cem'i dirler, dırlar. Lâhik olduğu kelimenin manasında kat'iyyet ifade eder: Allah rahimdir, gibi. Var kelimesile beraber mevcudiyet beyan eder: burada şeker vardır, gibi. *[3ème personne de l'indicatif présent du verbe être.]*

Dirahmi (*c. s.*) Yunan frangı. *[Drachme.]*

Dirayet (*a. s.*) Zekâ, malûmat, ilim, tecrübe, beceriklilik, iktidar. *[İntelligence; capacité.]* **dirayetli** = Zekâ, malûmat ve tecrübesi olan, muktedir, becerikli. *[Adroit,e; intelligent,e; capable.]* **dirayetsiz** = Dirayeti olmayan. *[Incapable; maladroit.]* **dirayetsiz** = Zekâ ve malûmatsızlık, tecrübe fıkdanı, iktidarsızlık, beceriksizlik. *[Incapacité; maladresse.]*

Direk (*t. s.*) Düz ve uzun ağaç. Gemi sereni. Ağaç ve taştan sütun, amut § Pek uzun boylu adam. *[Poutre, mât, colonne, homme très grand.]* **direkli**=Direği olan. *[Qui a des poutres, des mâts, des colonnes.]*

Direktif (*c. s.*) Takibi lâzımgelen hattı hareket, umumî talimat. *[Directif.]*

Direktör (*c. s.*) Bir daire veya müesseseyi idare eden zat, müdür. *[Directeur.]*

Direm (*a. s.*) Bak: Dirhem. *[Voir: Dirhem.]*

Direme / **Diremek** (*t. m.*) Gerip sertleştirme, sertleştirmek, kuvvetli basıp dayanmak. *[Raidir, se contracter, se raidir; faire résister.]*

Diren (*t. s.*) Harman savurmaya mahsus büyük yab... *[Grosse fourche servant à nettoyer le grain, gros trident.]*

Direnleme / **Direnlemek** (*t. m.*) Diren ile savurmak. *[Vanner avec la fourche.]*

Direnme } (*t.m.*) Dayanmak,
Direnmek } kuvvetli davranmak, karşı durmak, muhalefet etmek. *[Résister; résistance.]*

Dirhem (*a. s.*) Okkanın dört yüzde biri, takriben üç gram ağırlığında bir vezin § Arapların beş kuruş kıymetinde eski bir gümüş paraları. *[Drame, ancienne monnaie d'argent. Quatre centième partie d'une ocque.]*

Diri (*t. f.*) Canlı, berhayat, zinde § İyi pişmemiş, çiğ, sert, dürüşt. Kuvvetli, canlı, uyanık. *[Raide, rude, vif,e; vivant,e; dur,e.]* **dirilik** = Canlılık, hayat, sertlik. *[Vie, vitalité, raideur, dureté.]*

Dirig (*fa. s.*) Esirgeme, kıyamama § Yazık, hayf. *[Refus, épargne.]*

Diriltme } (*t. m.*) Hayat ver-
Diriltmek } me, vermek, hayata iade etmek § İhya eyleme eylemek § Sertleştirme, sertleştirmek, katılaştırmak, sülpüklüğünü giderme, gidermek § İmar etmek, şenlendirme, şenlendirmek, *[Faire vivre, ramener à la vie, vivifier.]*

Dirlik (*t. s.*) Hayat, yaşayış, ömür. Yaşamak için lâzım olan şey, nafaka, maaş, maişet § Birlikte yaşayış, geçinme, muaşeret. *[Excellence § Fief donné à vie.]* **dirliksiz** = Muaşereti müşkül, imtizaçsız. *[Hargneux, se.]*

Dirsek (*t. s.*) Bilek ile omuz arasında kolun kemiklerinin birleştiği yerdeki büküm § Ortasından bükümlü veya bir yere dayanmağa mahsus kereste § Köşe, zaviye § Makina ve saire çevirmeğe mahsus ortasında bükülü kol. *[Coude, coudée § Poutre.]*

Dissiplin (*c. s.*) Nizam ve intizam, sıkı bir itaat temin etmek için zihnî, ahlâkî ve cismanî talim ve terbiye; tehzip; tedip § Malûmat, temrin, zabıt ve rabıt, intizam. *[Dissipline.]*

Diş (*t. s.*) İnsan ve hayvanla-

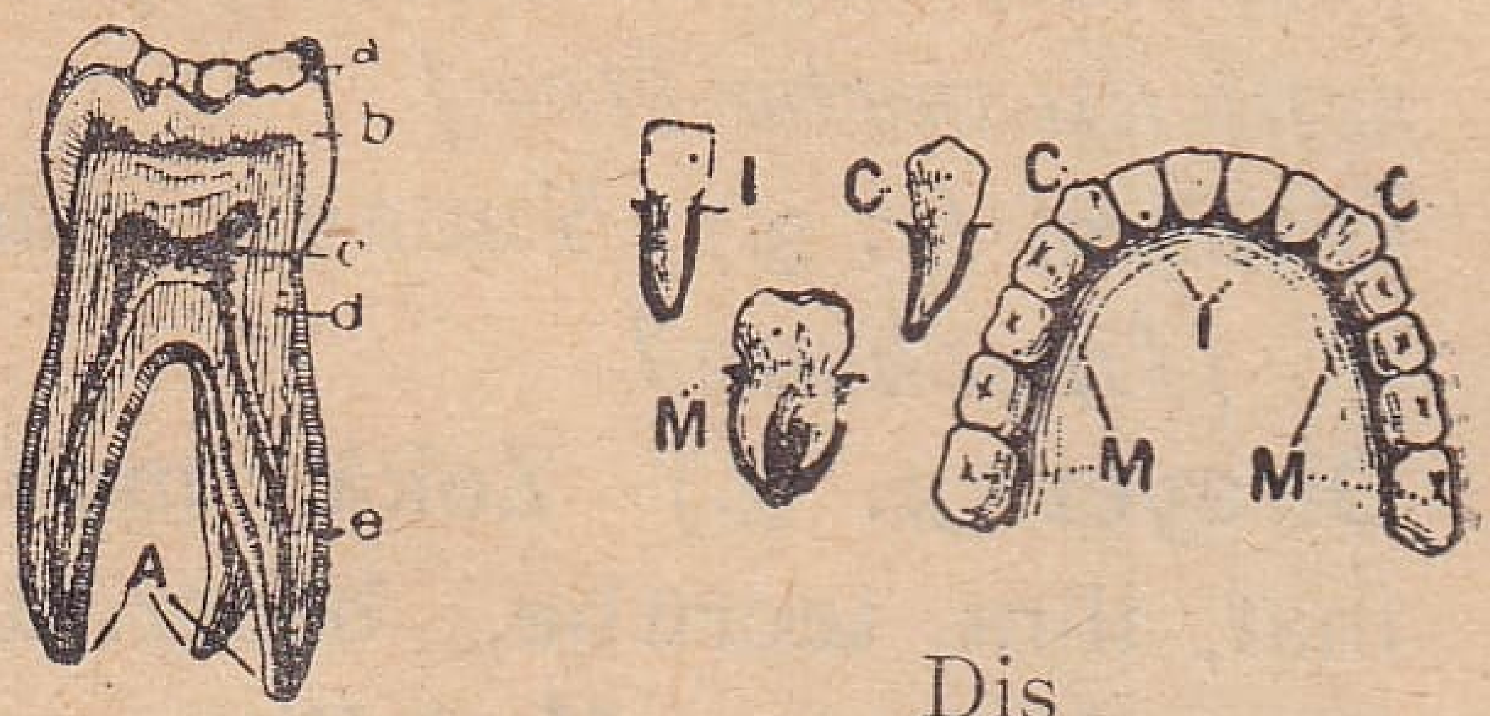

Diş

rın ağızlarında bulunan ve yemeği ezmeğe hizmet eden kemik taneler § Tarak, testere ve çark gibi çentikli şeylerin herbiri § Bazı şeylerin ince

ve uzun dilimleri, taneleri, kap kenarlarında ve aleti carihanın ağzında olan çentikler. *[Dent.]*

Diş bademi (*t.s.*) Kabuğu gevrek ve dişle kırılabilir bir nevi badem. Sakız bademi. *[Amande à écorce fine; amande princesse.]*

Diş budak (*t.s.*) Maruf bir cins orman ağacı. *[Frêne.]*

Dişçi (*t. s.*) Diş tabibi, diş çeken ve tedavi eden san'atkâr. *[Dentiste.]* **dişçilik** = Diş hekimliği, dişleri tedavi san'atı. *[Profession de dentiste.]*

Dişeti (*t. s.*) Dişlerin içine gömülü bulundukları etler. *[Gencive.]*

Dişhekimi (*t. s.*) Diş hastalıklarını tedavi eden tabip. *[Médecin dentiste.]* **dişhekimliği** = Dişçilik, diş hastalıklarının tedavisile iştigal san'atı. *[Profession de médecin dentiste.]*

Dişi (*t. s. f.*) İnsan ve hayvanlarda erkek olmıyan kısım. Biribirine girer bir çiftten ibaret olan alât ve edevatın diğerini ahz ve kabul eden teki § Yumşak, mülâyim. *[Femelle § Mou, molle; fin,e à trou.]*

Dişili (*t. f.*) Dişisi olan. *[Qui a sa femelle.]*

Dişilik (*t. s.*) Dişi olmaklık, dişi olmak hal ve sıfatı. *[Féminité.]*

Dişleme } **Dişlemek** } (*t. m.*) Diş geçirmek, ısırmak. *[Mordre, morsure.]*

Dişli (*t. f.*) Dişi olan § Zararı olan, zarar vermeğe muktedir § Nüfuzu, sözü geçen. *[Dentu § Féroce § Cruel, le.]*

Diştabibi (*t. s.*) Bak: Dişhekimi. *[Voir: Dişhekimi.]*

Ditme } **Ditmek** } (*t. m.*) Lif lif, iplik iplik ayırma, ayırmak § Pamuğu atma, atmak § Yünü taramak § Kuş gagasile parça parça koparma, koparmak. *[Séparer en fils; carder § Déchirer; mordre (en parlant d'un oiseau de proie).]*

Dival (*t. s.*) Altı mukavva ile besli sırma işleme. *[Broderie au fil doré.]*

Divan (*fa. s.*) Büyük meclis, meclisi âli § Bir şairin eş'arını muhtevi mecmua. *[Cour ou conseil supérieur § Recueil des poèmes lyriques d'un poète.]*

Divançe (*t. s.*) Küçük şiir mecmuası. *[Petit recueil de poésies.]*

Divane (*fa. s.*) Deli, mec-

zup, aptal, alık. *[Fou, folle; sot,te; idiot,e.]*

Divanelik (*t. s.*) Delilik, meczupluk, aptallık, alıklık. *[Folie; sottise.]*

Divanhane (*t. s.*) Odalar arasındaki geniş sofa. *[Corridor.]*

Divanî (*fa. s. f.*) Divana, büyük meclise mensup ve müteallık § Arap harflerile bir nevi yazı. *[Qui appartient à la cour § Espèce d'écriture propre aux lettres arabes.]*

Divit (*t. s.*) Kalem koymağa mahsus madenî bir boru ile beraber mürekkep hokkasını havi eski tarzda yazıtakımı. *[Encrier, écritoire.]*

Diyafram (*c. s.*) Alâtı basariyede ancak lüzumu kadar ziyanın geçmesine müsait ortası delikli bir levha. *[Diaphragme.]*

Diyakoz (*c. s.*) Metropolit muavini olan genç rahip. *[Diacre.]*

Diyanet (*a. s.*) Dindarlık, ahkâmı diniyeye hakkile riayet. *[Religion, foi.]* **diyanetli** = Dindar, dinin ahkâmına riayet eden. *[Pieux,se; dévot,e.]*

Diyapazon (*c. s.*) Musiki alâtını ayar etmeğe yarayan iki kollu çelik alet. *[Diapason.]*

Diyar (*fa. s.*) Memleket, hıtta. *[Pays; contrée.]*

Diye (*t. h.*) Gûya, sözde, diyerek. Zannile, iddiasile. *[En disant que; sous prétexte.]*

Diyet (*t. s.*) Katil veya carihin maktul veya mecruhun veresesine ve ya kendisine vermeğe mecbur olduğu mal, kan pahası. *[Prix du sang.]*

Diyez (*c. s.*) Önünde bulunduğu notayı yarım ses yükselten bir işaret. *[Dièse.]*

Diyopteri (*t. s.*) Adeselerde kuvvet vâhidi kıyasîsi. *[Dioptrie.]*

Diz (*t. s.*) Bacağın alt kısmı ile üst kısmının birleştiği yer. *[Genou.]*

Dizanteri (*c. s.*) kanlı basur hastalığı. *[Dysenterie.]*

Dizbağı (*t. s.*) Dizin etrafında çorabı tutturmağa mahsus bağ § İngilterenin meşhur bir nışanı *[Jarretière.]*

Dizdirme / **Dizdirmek** (*t. m.*) Sıraya koydurmak, sıralatma, sıralatmak § Mürettibe dökme harfleri sıralatarak yazı tertip ettirme, ettirmek, *[Faire ranger; faire composer.]*

Dizdize (*t. s.*) Dizler temas

edecek surette yan yana. *[Côte à côte.]*

Dizge (*t. s.*) Dizbağı, çorap bağı. *[Jarretière.]*

Dizgin (*t. s.*) Hayvanın ağzına geçirilen geme bağlı kayış. *[Brides.]*

Dizi (*t. s.*) Sıralama, nazım. Sıralanmış, bir sıra teşkil eden şey. *[Rangée; file.]* **dizici** = Dizen, tertip eden, sıraya koyan, mürettip. *[Celui qui forme les rangs, les files.]*

Dizili (*t. f.*) Sıralanmış, sıralı. Tertip olunmuş. *[Rangé,e; en filé,e; composé,e.]*

Dizilme } **Dizilmek** (*t. m.*) Sıralanma, sıralanmak, bir sıra teşkil etmek § Harfler sıralanıp tabolunmak üzre yazı tertip olunma, olunmak. *[Se ranger, être rangé.]*

Dizme } **Dizmek** (*t. m.*) Sıralamak, sıraya koyma, koymak § İpliğe geçirip dizi yapma, yapmak § Dökme harfleri sıralayıp yazı tertip etme, etmek. *[Ranger; composer,e.]*

Dılı (*a. s.*) Kaburga kemiği § Bir hendesî şeklin etrafındaki hatlardan her biri. *[Côte § Côté d'un angle.]*

Dımdızlak (*t. f.*) Çırçıplak. *[Tout nu,e; dépouillé,e.]*

Dımışık (*a. s.*) Şam şehrinin ismi. *[Damas.]* **dımışıkî** = Şama mensup ve müteallik olan. Şamlı § Şamda yapılan kılıç bıçak ve saire namlıları. *[De Damas § Lame de Damas.]*

Dır; dir (*t.m.*) Bak: dir. *[Voir: dir.]*

Dırdır (*t. s.*) Münasebetsiz ve lüzumsuz çok söz, mütemadiyen söylenen ve insanı taciz eden sözler § Böyle sözlerle muaccizlik eden. *[Murmure.]*

Dırıltı (*t. s.*) Münasebetsiz, lüzumsuz sözler. *[Paroles inutiles.]*

Dırlama } **Dırlamak** (*t. m.*) Münasebetsiz, manasız sözler söyleyip durma, durmak, dırıltı etme, etmek. *[Se murmurer, se geindre.]*

Dırlanma } **Dırlanmak** (*t. m.*) Münasebetsiz ve lüzumsuz çok şeyler söyleyip muaccizlik etme, etmek. *[Mumurer, geindre.]*

Dış (*t. s.*) Hariç dışardaki, haricî. *[Extérieur,e; dehors § Appparence.]*

Dışarı (*t. s.*) Dıştaraf, hariç, açık yer § Hariçte, haricen. *[Pays lointain, l'extérieur.]*

Dışlı (*t. f.*) Dışarısı olan, haricî. *[De dehors.]*

Dızdız (*t. s.*) Vızıltı, usandırıcı gürültü, hallaç yayından çıkan şey. *[Bourdonnement.]*

Dızlak (*t. f.*) Çıplak. *[Nu,e.]*

Dızlama } **Dızlamak** } (*t. m.*) Acı ve usandırıcı bir ses çıkarmak, vızırdama, vızırdamak § Fırlamak, kaçmak, ürkme, ürkmek. *[Bourdonnement, bourdonner.]*

Dızlatma } **Dızlatmak** } (*t. m.*) Acı ve usandırıcı bir ses çıkartma, çıkartmak, dızdız ettirme, ettirmek, vızırdatmak§ Fırlatma, fırlatmak, kaçırmak, ürkütme, ürkütmek. *[Faire bourdonner.]*

Dızman (*t. f.*) Kocaman, iri ve kaba, zıpır. *[Colosse ; énorme.]*

Do (*c. s.*) Üçüncü beyazın üstünde bulunan musiki notası. *[Note de musique se trouvant sur la troisième interligne.]*

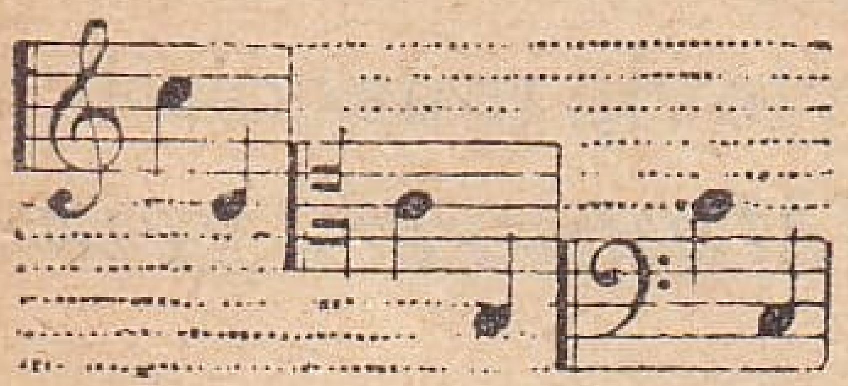

Do

Doçe (*c. s.*) Eski Venedik ve cineviz hükûmeti reisi.*[Doge.]*

Doğan (*t. s.*) Kuş tutmak için alıştırılan yırtıcı kuş. *[Faucon.]*

Doğancı (*t. s.*) Vaktile saraylarda doğanları besleyip onlara nezarete, memur olanlara denirdi. [Bunların amirlerinede «doğancı başı» ünvanı verilirdi ki saray erkânından idi.] *[Fauconnier.]*

Doğma } **Doğmak** } (*t. m.*) Dünyaya gelme, gelmek. Ana rahminden çıkma, çıkmak, tevellüt etme, etmek § Maşrıktan çıkma, çıkmak, görünme, görünmek, tulû etmek § Zuhur etme, etmek, hâsıl olup meydana gelme, gelmek § Sanih olma, bilbedahe söyleme, söylemek. *[Naissance, naître, se lever, poindre [en parlant du soleil].]*

Doğram (*t. s.*) Kesme, paralama, kesilme, paralanma. *[Coupage en petits morceaux.]*

Doğrama (*t. s.*) Parça parça kesme, paralama § Kapı, pencere, kanat ve çerçeve gibi paralanmış keresteden yapılma iş ve işe yarayan kereste. *[Action de couper en petits morceaux § charpente.]*

Doğramacı (*t. s. f.*) Doğrama işlerile meşğul olan san'atkâr. *[Charpentier, menuisier.]* **doğramacılık** = Doğ-

ramacı işi ve san'atı. *[Métier de charpentier, charpenterie.]*

Doğrama | **Doğramak** (*t.m.*) Parça parça kesme, kesmek, parçalama, parçalamak. *[Couper en petits morceaux, morceler.]*

Doğratma | **Doğratmak** (*t. m.*) Kestirme, kestirmek, parçalara ayırtma, ayırtmak, paralatma, paralatmak. *[Faire couper en petits morceaux, faire morceler.]*

Doğru (*t. f.*) İğri olmayan, düz, müstakim § Bir uçtan öbür uca kadar bir istikamette giden § Yalan olmayan, gerçek, sahih, muhakkak § Yalan söylemez, doğruluktan ayrılmaz, sadık § İstikamet üzre hareket eden namuslu, müstakim. *[Droit,e § Direct,e § Exact,e; vrai,e; juste; correct,e § Honnête; intègre; sincère.]*

Doğruca (*t.f.*) Doğrudan doğruya, dolaşmayarak, bilâvasıta § Resen. *[Tout droit; directement.]*

Doğrulama | **Doğrulamak** (*t. m.*) Doğruyu söyleme, söylemek, hakikatı teslim etme, etmek. *[Dire, avouer la vérité.]*

Doğrulma | **Doğrulmak** (*t. m.*) Düz ve müstakim olma, olmak § Kalkmak, kıyam etme, etmek, ayakta durma, durmak § Bir yol tutma, tutmak § Teveccüh etme, etmek, bir istikamet alma, almak § Dönme, dönmek, yüzünü çevirmek § Gerçek ve sahih olma, olmak § Tahakkuk etme, etmek. *[Devenir droit, se dresser, se lever, se diriger vers.]*

Doğrultma | **Doğrultmak** (*t. m.*) Doğru yapma, yapmak doğru etme, tashih etme, etmek § hatasını izale etme, etmek. *[Rendre droit,e.]*

Doğruluk (*t. s.*) Düzlük, istikamet. Gerçeklik, sıhhat. Yalan söylememezlik, sıdık. Namus, hulûs, § Hilesizlik, safvet. Hatasızlık, yanlışsızlık. *[Probité; droiture, exactitude, loyauté.]*

Doğu (*t. s.*) Vilâdet yeri, mevlit, vatan, maskatıres § Tulû yeri, matlâ, maşrık, şark. *[Lieu d'origine de naissance; lever du soleil.]*

Doğum (*t. s.*) Doğma, tevel-

lüt, vilâdet § Zuhur § Tulû. *[Naissance.]*

Doğurgan (*t. f.*) Çok doğuran, velût. *[Féconde, excessivement féconde.]*

Doğurma | **Doğurmak** (*t. m.*) Tevlit etme, etmek, dünyaya getirme, getirmek. *[Enfantement, couche, enfanter, accoucher.]*

Doğurtma | **Doğurtmak** (*t. m.*) Bir dişinin doğurmasını teshil etme, etmek, doğurmada yardım etme, etmek, tevlit ettirmek, ebelik etmek § Gebe bırakıp çocuk yaptırma, yaptırmak. *[Faire accoucher.]*

Doğuş (*t. s.*) Doğma, tevellüt § Tulû. *[Naissance § Lever du soleil.]*

Doğuşlu (*t. f.*) Soy, cinş, necip, necabetli. *[De naissance, caractère; de race noble.]*

Dok (*c. s.*) Sefine inşa ve tamirine mahsus havuz. Tahmil ve tahliye için gemileri içine alan havuz. *[Dock.]*

Doka, duka (*c. s. f.*) Avrupaca bir asalet ünvanıdır, ikinci sınıftan hükümdarlardan bazılarına bu ünvan verilmiştir, (eski Rusya ile Avusturyada prenslere grandük tesmiye ederlerdi). *[Duc.]*

Dokalık (*c. s.*) Doka ünvanı ve asaleti. Bir dokanın tahtı idaresinde olan yer. *[Duché.]*

Doksan (*t. f.*) Dokuz kere on, [89] dan sonraki adet, [90]. *[Quatre-vingt-dix.]* **doksanar** = Herbirine veya her defasında doksan. *[Par quatre-vingt-dix.]* **doksanıncı** = Doksan derecesinde olan, seksen dokuzuncudan sonra gelen. *[Quatre-vingt-dixième.]* **doksanlı** = Doksan kısımdan, doksan taneden mürekkep. *[Composé de quatre-vingt-dix.]* **doksanlık** = Doksan yaşında olan § Doksan kuruş kıymetinde § Doksan arşın boyunda § Doksan okka sıkletinde olan. *[Qui vaut quatre-vingt-dix.]*

Doktor (*c. s. f.*) Tabip, hekim § Bir fakültenin en yüksek rütbesini haiz bulunan § Bir fende fevkalâde âlim olan zat. *[Docteur en médecine § Docteur.]*

Doktora (*c. s.*) Doktor ünvan ve derecesi, Yüksek mekteplerden mezuniyet imtihanı. *[Doctorat.)*

Doktorluk (*t. s.*) Tabiplik, he-

kimlik § Doktor ünvan ve derecesi. *[Profession de médecin.]*

Dokuma (*t. s.*) Dokumak işi, nesç. Dokunmuş şey § Boyalı

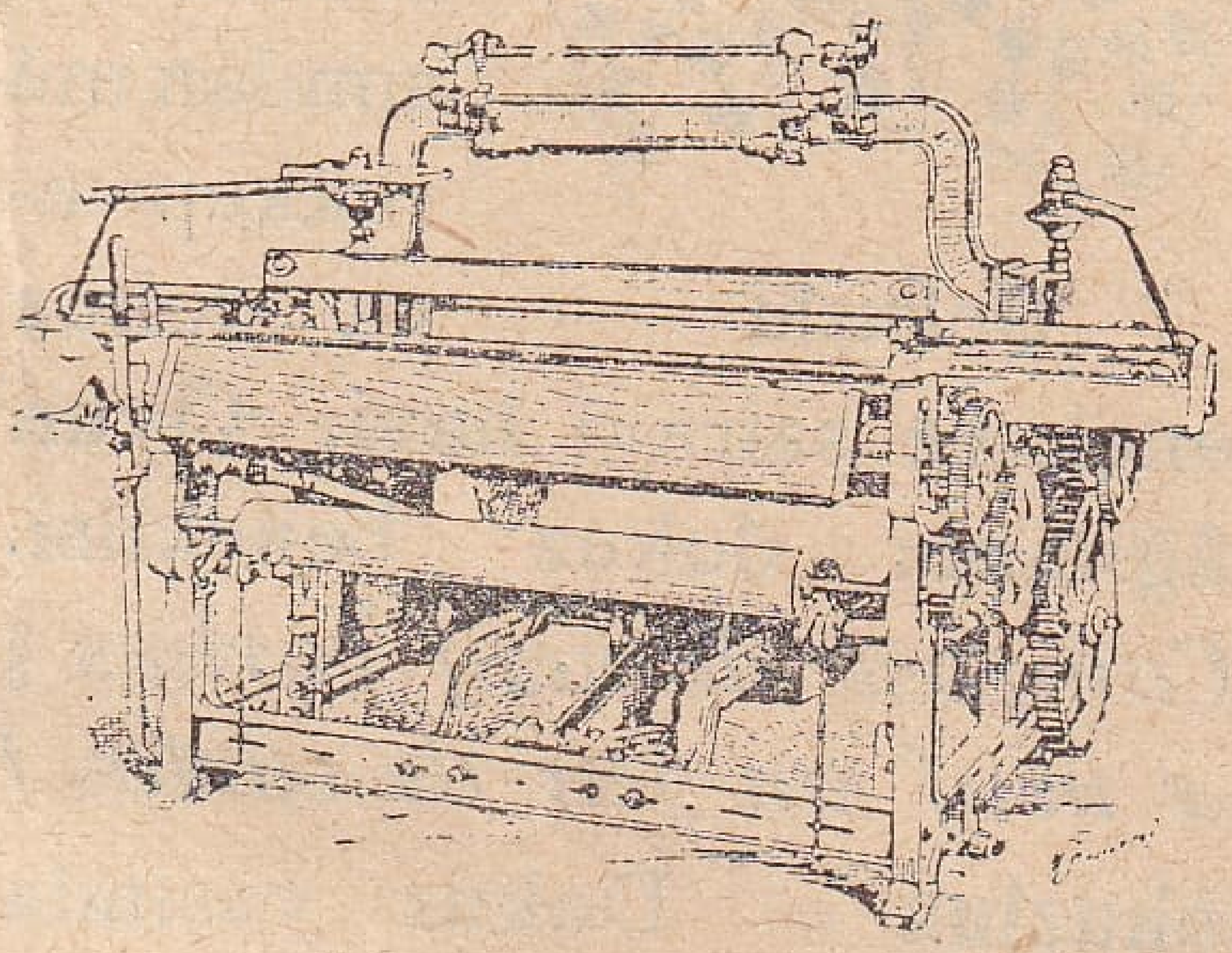

Dokuma makinesi

pamuk ipliğinden el tezgâhında yatak ve minder yüzü olarak dokunan bir kumaş. *[Tissu.]*

Dokuma | **Dokumak** (*t. m.*) İplik, yün, ipek, ot ve saireden tezgâhta bez, kumaş, ve saire yapma, yapmak, nesçetmek. *[Tisser, action de tisser.]*

Dokunak (*t.s.*) İşleme, geçme, tesir. İzrar, bozma. Başa vurma, sersemletme. *[Action de toucher, de choquer.]*

Dokunaklı (*t. f.*) Tesirli, işler, geçer. Bozan, muzır. Başa vuran, sertçe, sersem edici, *[Touchant.e § Qui heurte, blesse § Pénible.]*

Dokundurma | **Dokundurmak** (*t. m.*) İliştirme, iliştirmek lems ve messetirme, ettirmek temasa getirme, getirmek § El sürdürme, sürdürmek § Bozdurmak § İncitirme, incittirmek § Sataşmağa bırakma, bırakmak § İma etme, etmek § Sözü dolayısile yerine koyma, koymak. *[Faire toucher; laisser toucher.]*

Dokunma | **Dokunmak** (*t. m.*) El veya bedenin diğer bir uzvile ilişme, ilişmek, lemis ve messetmek; sürünme, sürünmek, temas etme, etmek § El sürüp bozma, bozmak § Değiştirip ifsat etme, etmek § İlişmek § İncitme, İncitmek § İzrar eyleme, eylemek § Sataşmak, rahat bırakmamak § Tesir etme, etmek, işletmek § Sarhoşluk verme, vermek § Sersemletmek § Hüzün ve keder verme, vermek, merakı artırmak § Sıhhatça zararı mucip olma, olmak § Yarama, yaramak § Rahatsızlık verme, vermek § Raci ve ait olma, olmak § Tecavüz ve tasallût etme, etmek. *[Toucher § Choquer, heurter § Blesser § Attendrir § Faire du mal, nuire § Concerner.]*

Dokunulma } (*t. m.*) Lemis
Dokunulmak } ve messedilmek, ilişilme, ilişilmek § Sataşılma, sataşılmak § İncidilme, incidilmek § İzrar edilme, edilmek. *[Être touché,e, choqué,e, heurté,e.]*

Dokurcun (*t. s.*) Mezruat demetleri yığını. Gelin çeyizi kafesi. Boncukla oynanır bir oyun. *[Amas de faisceaux de blé; meule.]*

Dokuş (*t. s.*) Daima «değiş» lûgatile beraber «Değiş dokuş» suretinde kullanılır: mübadele, tırampa. *[Action de se toucher; touche § Heurtement, choc, combat.]*

Dokuşma } (*t. m.*) Sık olup
Dokuşmak } birbirine dokunma, dokunmak § Vuruşma, vuruşmak, çarpışma, çarpışmak. *[Se toucher § Se battre, se heurter, se choquer.]*

Dokuşturma } (*t. m.*) Biribi-
Dokuşturmak } rine dokundurma, dokundurmak, vuruşturmak, çarpıştırma, çarpıştırmak, müsademe ettirme, ettirmek. *[Faire battre, heurter, choquer § Trinquer.]*

Dokutma } (*t. m.*) Nescettir-
Dokutmak } me, ettirmek, ipliği bez haline koydurma, koydurmak. *[Faire tisser.]*

Dokuz (*t. f.*) Sekiz ile on arasındaki sayı. [9] *[Neuf.]* **dokuzar** = Herbirine veya her defada dokuz. *[Par neuf.]* **dokuzlu** = Dokuz kısımdan mürekkep veya dokuz benek ve saireyi havi. Oyun kâğıdının dokuz beneklisi. *[Composé de neuf parties § Le neuf au jeu de cartes.]*

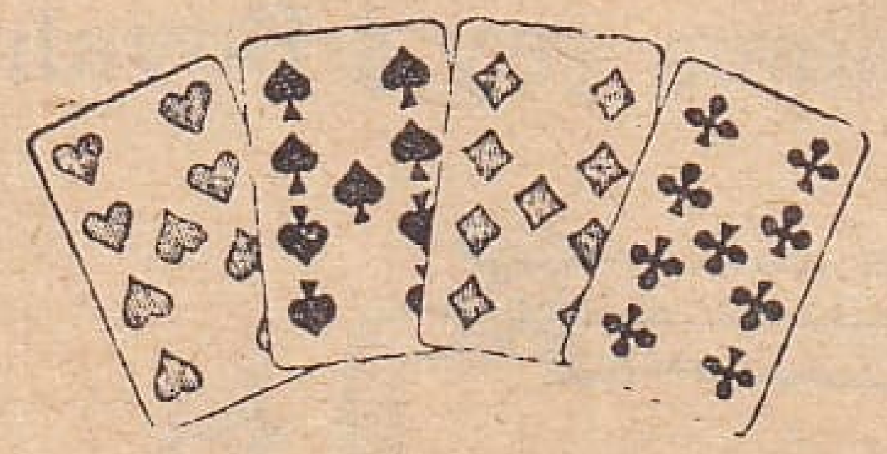

Dokuzlu

dokuzluk = Dokuz yaşında olan. Dokuz kuruş ve saire kıymetinde olan. Dokuz karış, arşın ve saire boyunda, dokuz okka ve saire ağırlığında olan. *[Qui vaut neuf.]* **dokuzuncu** = Dokuz derecesinde olan, sekizinciden sonra gelen. *[Neuvième.]*

Dolak (*t. s.*) Tozluk yerine baldırlara doladıkları ensiz uzun şayak ve saire parçası. *[Bandes ou lanières de drap qui entourent la jambe en guise de guêtre.)*

Dolam (*t. s.*) Sarılan birşeyin beher sarılması, sargının veya makara, yumak ve saireye sarılan ip, şerit ve kurdele gibi şeylerin beher devresi §

Sarılan bir şeyin bir defa sarılmasına kifayet edecek miktar. *[Pli; tour; chacun de tour qui fait un bandage § Pli de turban.]*

Dolama (*t. m.*) Önü biribiri üstün ekavuşturulup üzerinede kuşak bağlanan çuhadan yapılmış eski zamana mahsus bir nevi entari § Parmağı saran bir şiş § Etyarasının hafifi § *[Sorte d'habit long en drap§ Enflure qui entoure les doigts.]*

Dolama | **Dolamak** (*t. m.*) Etrafına çevirip döndürmek, sarmak § İhale etmek, güç bir işi birine yük ve musallat etmek. *[Serrer, entourer, environner § Bander; renfermer.]*

Dolambaç (*t. s.*) Döne döne bükülmüş, pek dolaşık ve karışık. Dönüp karışarak girilecek ve çıkılacak yeri bulunamayan yol. *[Entortillé,e; tourné,e; enroulé,e.]*

Dolamık (*t. s.*) Bir nevi avcı tuzağı. Kuş tutmağa mahsus ağ. *[Filet; lacet à l'usage des chasseurs.]*

Dolan (*t. f.*) Desise, iğfal, dolandırma. (Çok kere yalan kelimesile beraber kullanılır.*[Intrigue, ruse.]*

Dolandırıcı (*t. s.*) Herkesi hile ve desise ile aldatıp soymağı san'at ittihaz eden adam, namussuz, ayyar. *[Fripon, ne; escroqueur, se.]* **Dolandırıcılık** = Desise ve hile ile herkesi soymak san'atı, ayyarlık. *[Escroquerie; friponnerie.]*

Dolandırma | **Dolandırmak** (*t.m.*) Çevirmek ihata etme, etmek, etrafını almak § Hile ve desise ile soyma, soymak; aldatıp bir şeyini alma, almak. *[Duper, escroquer.]*

Dolanı (*t. s.*) Dolanıp karışmış şey, dolambaç. *[Chose tournée, entortillée.]*

Dolanma | **Dolanmak** (*t. m.*) Dönüp devretmek, tavaf etmek, tedavül etmek, şüyu bulmak; bükülmek, ilişmek § Sarmak. *[Tourner, circuler, § Entourer.]*

Dolap (*t. s.*) Kuyudan su çı-

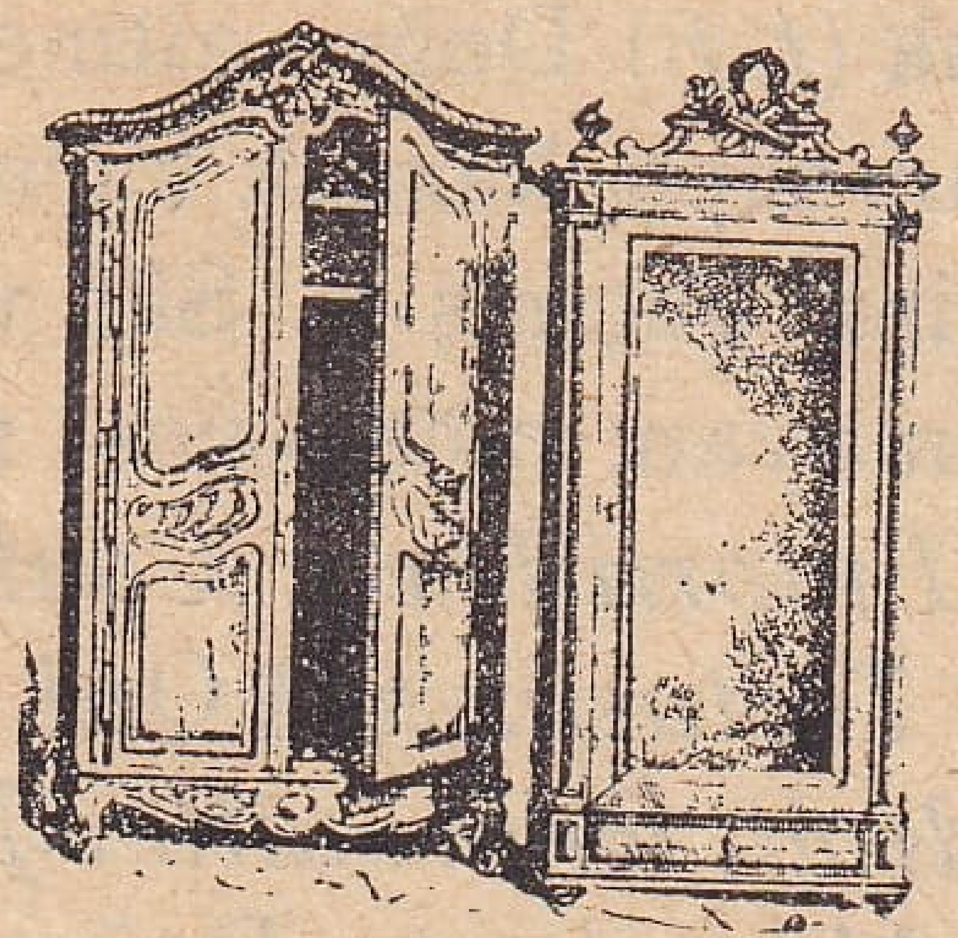

Dolap

karıp bahçeleri sulamağa mahsus döner çark, çıkrık. Duvarın içine gömülü olarak veyahut ayrıca yapılmış eşya koymağa mahsus mahal § Bedestendeki dükkânlar § Hile, hud'a, desise § Değirmenlerde kullanılan bir nevi küçük meşe direği. *[Machination § Armoire § Toute espèce de sphère tournante§ Direction§ Ruse, intrigue § Piège.]*

Dolapçı (*t. s. f.*) Dolap yapan san'atkâr § Hılebaz, desisekâr. *[Qui fabrique et vend des armoires § Jntrigant,e; rusé,e.]*

Dolaplı (*t. f.*) Dolabı olan. *[Qui a une armoire.]*

Dolar (c. s.) Bir çeyrek altın lira kıymetinde Amerikan parası. *[Dollar.]*

Dolaş (*t. s.*) Biribirine dolanma, girift. Çapraz, dolaşık. Engel, mâni. *[Obstacle; embarras; difficulté.]*

Dolaşık (*t. f.*) Doğru gitmeyen, dolaşan, sapa, karışık karışmış, biribirine geçmiş § Sâf ve açık olmayan, müşevveş, muğlâk. *[Entortillé,e. Contourné,e § Tortueux,se § Qui n'est pas droit; embrouillé.e.]*

Dolaşıklık (*t. s.*) Doğru olmayıp dönüp dolaşan şeyin hali, iğrilik, ivicaç. Karışıklık, biribirine geçme, burgeçlik, giriftlik § Açık ve sarih olmamaklık. *[Entortillement§ Manque de clarté; embrouillement.]*

Dolaşlı (*t. f.*) Dolaşarak varılan, doğru olmayan, sapa. *[Sinueux,se.]*

Dolaşma | **Dolaşmak** (*t. m.*) Dönme, dönmek, devir ve cevelân etme, etmek, çepeçevre gezme, gezmek, seyir, teferrüç, seyahat etme, etmek § Yayılma, yayılmak, münteşir olma, olmak, tedavül etme, etmek, biribirine geçme, geçmek § Karışma, karışmak, girift olmak § Doğru gitmeyip dolaşıklı olma, olmak, öteye beriye saparak uzamak § Dönüp başka bir taraftan varma, varmak § Boşuna gezmek,ötede beride gezip durma, durmak § Çevrilip öbür tarafa geçme, geçmek. *[Tourner autour; circuler § Flâner; faire un tour, s'enrouler.]*

Dolaştırma | **Dolaştırmak** (*t.m.*)Döndürme, döndürmek,devrettirmek, fırdolayı gezdirme, gezdirmek § Doğrudan götür-

meyip sapa yollardan sevketmek § Sözü maksada sevk için münasebetten münasebete düşürme, düşürmek, sorma, sormak § Etrafını çevirme,çevirmek, ihata etme, etmek, hasretme,hasretmek.*[Tourner; faire retourner* § *Serrer; entourer.]*

Dolayı (*t.s.*)Devir, çevre,etraf, daire, münasebet, mülâbese. *[Contour; cercle* § *à cause de; par suite.]* **dolayısile** = Bilmünasebe, mülâbesesile.Doğrudan doğruya olmayarak, münasebet düşürerek. *[Par rapport à...]*

Doldurma } **Doldurmak** } (*t. m.*) Boş şeyi dolu etme,etmek. İçine bir şey koyma, koymak, imlâ etmek § Bir kabın içine koyma, koymak § Eksik olanı tamamlamak,iblağ etme,etmek§ Silâha barut ve mermi koyma, koymak § Çukur bir yere taş ve toprak atıp tesviye etme, etmek § Denizin içine taş, toprak ve saire atıp karaya çevirme, çevirmek, İçilecek şeyi kadehe koyup sunma, sunmak. *[Remplir; bourrer* § *Farcir* § *Terrasser* § *Charger (une arme à feu).]*

Doldurtma } **Doldurtmak** } (*t. m.*) İmlâ ettirme, ettirmek, birini doldurmağa sevk ve icbar etme, etmek, bilvasıta doldurmak. *[Faire remplir.]*

Doldurulma } **Doldurulmak** } (*t. m.*) İçine bir şey konup boşluğu giderilmek, dolu haline konma, konmak, imlâ edilme, edilmek. *[Être rempli,e; farci,e.]*

Dolgun(*t. f.*) Dolmuş,içi dolu§ Kabarık, şişkin § Tam, çokça, değerlice. Kin ve hiddetini içine biriktirip saklamış§ Göz yaşlarını zaptetme.*[Rempli,e; plein,e* § *Considérable.]*

Dolgunluk (*t. s.*) Dolmuş şeyin hali, meşhuniyet, imtilâ § Garez, kin, yürekte gizli tutulan hiddet.Mide şişkinliği.*[Plein,e; remplissement; plénitude.]*

Dolma (*t. s.*) Dolmak fili § İçi pirinç, fıstık, üzüm veya kıyma ile doldurularak pişirilen yemek. Bir şeyin içine doldurulan madde § Doldurulmuş, içine pirinç ve saire doldurulan § Denizden taş ve toprak ile doldurulup kara haline getirilmiş. Moloz ve saire ile doldurularak tesviye edilmiş§ Şişirilmiş, uydurulmuş haber. *[Action de remplir* §

Toute chose remplie; farcie.]

Dolmak (*t. m.*) Boş kap, sandık ve saire içine konup boşluktan kurtulmak § Bir kap ve saire içine girmek, girip onu doldurmak § Şişmek, kabarmak. Hiddet ve kini kalpte saklayıp sabredemez hale gelmek § Tamam olmak, ikmal olunmak § Bir şeyin boş yeri kalmamak, *[Se remplir, être plein,e § Gonfler (de colère).]*

Dolu (*t. f.*) Beş olmayan, memlû, mali, meşhun, bir kap ve sairenin içine toplanıp birikmiş § Çok, kesretli. İçi boş olmayan. Mermi ve barutu konup atılacak hale getirilmiş tüfek ve saire § Bir kap ve saireyi dolduran miktar. Şarap ve saire dolu bardak, piyale § İşret meclisinde bulunanların birden içtikleri bardaklar § *Plein,e; rempli,e § En grande quantité; abondant,e.]*

Dolu (*t. s.*) Yazın inerken soğuktan donarak ufak taneler halinde yere düşen yağmur. *[Grêle.]*

Doludizgin (*t. s.*) Dizgini sallayarak atı tam süratle koşturmak. *[À bride abattue.]*

Doluk (*t. s.*) Dikişsiz kap yapılan bütün deri, tulum. *[Peau d'animal écorchée entière et sans déchirure pour faire des outres.]*

Doluş (*t. s.*) Dolmak işi. Bak: Dolmak. *[Voir: Dolmak.]*

Domalan / **Dombalan** (*t. s.*) Yer mantarı, keme. Yumru çıban, taun çıbanı. *[Truffe § Tumeur § Abcès.]*

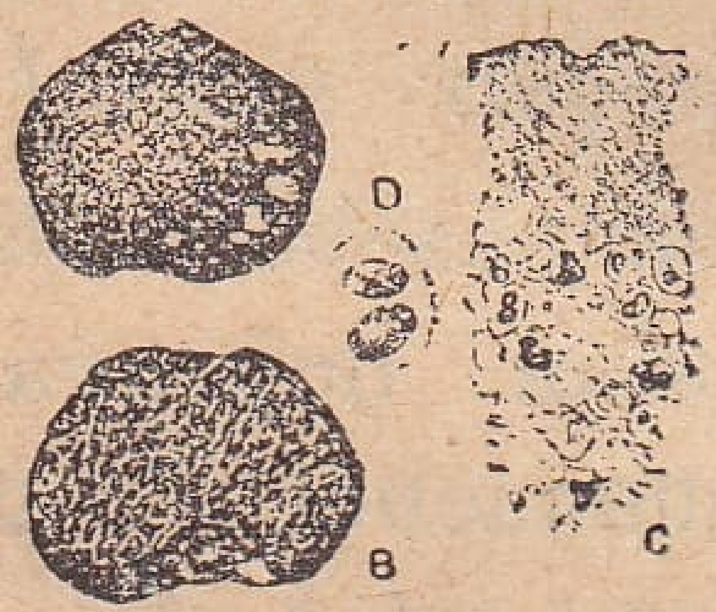

Domalan

Domalıç (*t.s.*) Hörgüçlenmiş,çıkıntısı çok olan. *[Courbé,e.]*

Domalma / **Domalmak** (*t. m.*) Bir ciheti kümbet gibi çıkma, çıkmak, tümselmek § Çökme, çökmek, eğilmek,(hayvan) arkasını bükerek oturma,oturmak. *[Se courber, s'arrondir § Prendre une position qui laisse une partie en saillie.]*

Domaltma / **Domaltmak** (*t. m.*) Bir ciheti kümbet gibi çıkaracak vaziyete koymak, tümseletme, tümseletmek. *[Faire prendre une position qui laisse une partie en saillie.]*

Domaniç (*t. s.*) Bak: Domalıç *[Voir: domalıç.]*

Domates (*t. s.*) Her yemeğe çeşni verdiği cihetle çok istimal olunan maruf sebze. *[Tomate; pommes d'amour.]* **domatesli** = Domatesin suyu veya ezmesile terbiye olunmuş, *[À la sauce tomate.]*

Domates

Dombay (*t. s.*) Dişi manda, dişi susığırı. *[Femelle du buffle.]*

Domuz (*t. s.*) Maruf hayvan, hınzır, canavar§Pislikten, inat ve merhametsizlikten kinaye olarak tahkir için kullanılır. *[Cochon, porc § Personne obstinée, opiniâtre.]*

Domuz

Domuzayağı (*t. s.*) Tüfek sıkısını veya şişe tıpasını çıkarmağa mahsus burgu, tirbuşun. *[Tire-bouchon.]*

Domuzluk (*t. s.*) Domuz tabiatı, inat, merhametsizlik. *[Opiniâtreté.]*

Don (*t. s.*) Ruba, elbise, came, esvap. Belden aşağıya giyilen ve bacakları örten libas, şalvar tuman. *[Habit, robe § Culotte, caleçon.]*

Don (*t. s.*) Hayvanın rengi *[Couleur d'animal.]*

Don (*t.s.*) Soğuktan katı bir hale gelmiş su ve saire mayiat, buz. *[Glace, gelée.]*

Donanım (*c. s.*) Bir direğe, bir serene ait halat, ip, makara ve saire. *[Nom que l'on donne au cable, à la poulie et aux cordes appartenant au mât d'un navire.]*

Donanma (*t. s.*) Umuma ait bir meserretin ilânı için yapılan şenlik, şehrayin§Bir devletin sefaini harbiyesi mecmuu. *[Illumination § Flotte.]*

Donanma } (*t. m.*) Süslenmek,
Donanmak } bezenmek. Kandiller ve bayraklarla süsleyerek şenlik yapma, yapmak § Gemi yelken ve sair levazım ile teçhiz olunma, olunmak § At mükemmel takımlarla hazırlanmak. *[S'orner, s'embellir, se parer § Être illuminé,e § Être équipé,e.]*

Donatılma } (*t.m.*) Tezyin e-
Donatılmak } dilmek, süslendirilme, süslendirilmek § Şehrayin için kandiller ve bayraklar asılma, asılmak § Teçhiz olunmak, takımları ikmal edilme, edilmek. *[Être orné,e, embelli,e; paré,e § Être illuminé,e, être équipé,e § Être blâmé,e.]*

Donatma } (*t.m.*) Süslendirme,
Donatmak } süslendirmek § Şenlik, şehrayin yapma, yapmak § Müzeyen surette tertip etme, etmek § Söğüp sayarak tekdir etme, etmek § Gemiyi teçhiz etme, etmek § Şehrayin yapma, yapmak, kandiller ve bayraklar ile süslenme, süslenmek. *[Orner, embellir, parer § Illuminer § Équiper § Réprimander § blâmer.]*

Donattırma } (*t. m.*) Tezyin
Donattırmak } ettirme, ettirmek, zinet verdirmek § Şenlik, şehrayin yaptırma, yaptırmak. *[Faire orner, embellir, parer § Faire illuminer.]*

Dondurma (*t. s.*) Buz haline getirme. Karın içinde döndürerek buz haline getirip yazın yedikleri maruf şey § Dondurulmuş, buz haline getirilmiş. Donup yekpare olmuş. *[Glace § Glacé,e; refroidi,e.]* **Dondurmacı** = Yazın dondurma yapıp satan adam. *[Marchand de glace.]*

Dondurmak (*t. m.*) Su ve sair mayiatı soğutup buz haline getirmek § Çok üşütmek, soğukta bırakmak. *[Faire glacer, geler, refroidir.]*

Dongan (*t. f.*) Dinini değiştirmiş, dönme. *[Converti,e.]*

Donma } (*t. m.*) Buz haline
Donmak } gelme, gelmek, incimat etme, etmek § Suğuktan katılaşma, katılaşmak § Çok üşümek, soğukta kalma, kalmak § Soğuk tesirile incimat ederek, ölme, ölmek. *[Geler, être glacé,e.]*

Donra (*c. s.*) Sibiryanın donmuş bataklıkları havi çölü. *[Tounra, marécage glacé.]*

Donra (*t. s.*) Baştaki şaçların altında hasıl olan kepek. *[Pellicule.]*

Donuk (*t. f.*) Donmuş, buz bağlamış, çok üşümüş § Üstü donmuş gibi, dumanlı, puslu, berrak olmayan, buzlu. Cilâsız, parlak olmıyan. § Fersiz, ruhsuz, soğuk. *[Gelé,e, glacial,e § Qui n'est pas clair § couvert,e d'une vapeur § Qui n'est pas vif, ve.]*

Donuklanma } (*t. m.*) Donuk
Donuklanmak } olma, olmak, cilâsı, parlaklığı gitme, gitmek, dumanlanma, duman - lanmak. [*Perdre sa transparence.*]

Donukluk (*t. s.*) Fersizlik, cilâsızlık, puslu ve sislilik, dumanlılık, parlak ve berrak olamamaklık. [*État de ce qui est mat.*]

Dopdolu (*t. f.*) Tamamile dolu, ağzına kadar dolu. [*Tout à fait plein.*]

Doru (*t. s. f.*) Siyah ile kızıl arasında bir tonda olan at ve saire. [*Bai,e,* (*cheval*).]

Doruk (*t. s.*) Zirve, tepe, uç. Tepeleme dolgunluk, pek ziyade doldurulan şeyin teşkil ettiği tepe, küme § Tepe teşkil edecek surette çok dolmuş, kümeli. Sâf, berrak. [*Colline; cime* § *En forme de colline* § *Clair,e; limpide.*]

Doruklama } (*t. m.*) Tepele-
Doruklamak } me, kümeleme, doldurma, doldurmak. [*Mesurer des denrées etc. en remplissant bien les mesures de capacité.*]

Dosa (*c. s.*) Girip çıkmak için sefine ile iskele arasına konulan tahta. [*Dosse.*]

Dost (*fa. s.*) Yar, muhip, sadık, sevilen kimse, mahbube, maşuk, maşuka, meşru olmıyan zevç ve zevce, metres. [*Ami,e* § *Amant,e; maîtresse.*] **dostane** = Dost ve muhibbe yakışır olan, dostlukla vaki olan, dost gibi. [*Amical, amicalement.*] **dostluk** = Dost hali, muhabbet. [*Amitié, intimité* § *Service d'ami.*]

Dosya (*c. s.*) Bir şahsa veya bir muameleye ait evrakın mecmuu. [*Dossier.*]

Doyma } (*t. m.*) Tokluk ha-
Doymak } sıl olma, karın tok olmak, açlık defedilme, edilmek § Kanma, kanmak; iktifa etme, etmek. [*Se rassasier.*]

Doymaz (*t. f.*) Her şeyle kanaat etmez, tamahkâr. [*Avide; avare.*] **doymazlık** = Tamahkârlık, bir şeyle kanaat etmemezlik. [*Avidité; avarice.*]

Doyrulma } (*t. m.*) Başkası
Doyrulmak } tarafından yedirilip açlığı giderilmek, işba edilme, edilmek. [*Se rassasier.*]

Doyulma } (*t. m.*) Karın tok
Doyulmak } olma, olmak; açlık defedilme, edilmek, kanmak §

Kanaat gelme, gelmek § İktifa olunma, olunmak. *[Se rassasier.]*

Doyum (*t. s.*) Doyma, tok olama, kanma, kanaat *[Rassasiement; satiété.]*

Doyumluk (*t. s.*) Bir kere doyacak miktar, doymağa medar olan, yağma, garet, çapul. *[Quantité suffisante pour se rassasier § Pillage.]*

Doyurma | (*t. m.*) Birinin karnını toketme, etmek, yedirip açlığını gidermek § Beslemek, nafi ve faideli olma, olmak. *[Rassasier.]*
Doyurmak |

Dökme (*t. s.*) Dökmek fiili § Kalıba dökülmüş adi demir § Eritilip kalıba boşaltılmakla yapılmış. *[Action de verser, de répandre; de fondre, fondu,e; moulé,e; en fonte.]*

Dökmeci (*t. s.*) Madenleri eritip kalıplara doldurarak muhtelif şeyler yapan san'atkâr, dökümcü. *[Fondeur.]* **dökmecilik** = Madenleri eritip kalıplara doldurarak muhtelif şeyler yapmak san'atı. *[Métier de fondeur.]*

Dökmek (*t. m.*) Bir mayii veya hububat gibi bir şeyi bulunduğu kap veya mahalden boşaltmak, düşürmek, iskat etmek. Saçmak, serpmek, ekmek. Akıtmak, isale iraka etmek § Bedende sivilce gibi şeyler çıkarmak. Sevk ve tahşit etme § Erimiş maden ve saireyi kalıba doldurmak § Sulu hamuru kaynar yağa veya sıcak sacın üstüne akıtmak. Tüyünü ve havını zayi etmek § Dışarı atmak. *[Verser § Répandre; laisser tomber § Fondre; mouler § Se manifester par des éruptions (maladie).]*

Döktürme | (*t. m.*) Bir mayii bir kaptan diğer bir kaba veya yere boşalttırma, boşalttırmak § Erimiş maden ve saireyi kalıba doldurma, doldurmak § Sulu hamuru kızgın yağın içine akıttırma, akıttırmak. Saçtırmak, serptirmek, yere dağıtmak. Dışarı attırma, attırmak. *[Faire verser § Faire répandre § Faire fondre; faire mouler.]*
Döktürmek |

Dökülme | (*t. m.*) Mayi ve hububat gibi birşey bulunduğu kaptan veya mahalden dışarı akma, akmak § Düşme, düşmek, sukut etmek § Müntehi ve munsap olma, olmak § Çıkarılmak § Sevk ve tahşit olunma, olun-
Dökülmek |

mak § Üstüne düşmek, muhaceme etmek § Eridilmiş maden ve saire kalıba doldurulmak § Ziyade eskimek, harap ve viran olma, olmak. *[Se verser, être versé,e § Se répandre § Être fondu,e, moulé,e § Se transformer.]*

Döküm (*t. s.*) Eritme, eritip kalıba dökme, izabe. *[Action de fondre; moulure.]*

Dökümhane (*t. s.*) Dökme işlerine mahsus fabrika. *[Fonderie.]*

Döküntü (*t. f.*) Dökülmüş, perakende şey § Deniz dalgalarını kesmek için sahilin biraz ilerisine mahsus dökülmüş taşlar. *[Reste; déchet, débris.]*

Döl (*t. s.*) Rahmin içindeki yavru, cenin. Soy, nesil, ırk. *[Fœtus; rejeton § Race; génération.]*

Dölek (*t. s.*) Kavun ve karpuz keleği. Tekerlek poyrası § Yumru olan her şey. *[Melon ou autre fruit analogue quand il est petit et verdâtre. § Moyeu de la roue § Rond,e.]*

Döl yatağı (*t. m.*) Rahim. *[Matrice.]*

Döndürme | **Döndürmek** (*t. m.*) Devrettirmek, tahrik etme, etmek, çevirme, çevirmek, irca etmek § İçini dışına veya geriye çevirmek; altını üstüne yahut önünü arkasına çevirme çevirmek, taklip etme, etmek. *[Faire retourner § Changer.]*

Dönek (*t. f.*) Sözünden döner, ahdinde durmaz, mütelevvin. *[Versatile; inconstant,e.]*

Döneklik (*t. s.*) Sözünde durmamazlık, sebatsızlık. *[Versatilité.]*

Dönen - Dunan (*t. f.*) Üç yaşını geçen at ve deve gibi büyük ve iki yaşını geçen koyun ve keçi gibi küçük hayvanat. *[Cheval, chameau etc. qui a atteint ses trois ans; mouton ou chèvre âgés de plus de deux ans.]*

Döngel (*t. s.*) Muşmula deni-

Döngel

len maruf meyva. *[Nèfle.]*

Dönme (*t. s. f.*) Dininden dönmüş, mühtedi § Dönmek fiili, devir. Avdet, ricat § Tahav-

vül, tagayyür, nükûl, dini değiştirme, ihtida. *[Converti,e; apostat § Action de tourner, retourner.]*

Dönmek *[t. m.]* Fırıldak veya çark gibi devretmek § Arkaya doğru geri gelmek, avdet etmek § Değişmek, tahavvül, tagayyür etmek § Tebdili din etmek. Caymak, nükûl etmek, sözünü ve ahdini tutmamak § Yüz çevirmek § Benzemek gibi olmak. *[Tourner en rond retourner; revenir § Se changer; être changé,e; se convertir.]* **baş dönmek** = Birden bire gözler kararmak, etrafını layıkile görememek, iradesiz yıkılmak, düşmek, devvar denilen hastalığa oğramak. *[Vertige.]*

Dönülme | **Dönülmek** (*t. m.*) Devir ve cevlân olunma, olunmak § Avdet ve ric'at olunma, olunmak § Nükûl edilme, edilmek; sözden veya bir tarafgirlikten cayılma, cayılmak. *[Tourner; retourner § Se dédire; revenir sur sa parole.]*

Dönüm (*t. s.*) Boyu ve eni kırk arşım olan arazi ölçüsü (yeni dönüm tul ve arzı yüz metre yani onbin metre murabbaıdır) *[Mesure de surface de (40) pics carrés, arpent.]*

Dönüm (*t. s.*) Dönme, devir § Ric'at, avdet § Kere, nöbet. *[Tour, fois, retour.]*

Dönüş (*t. h.*) Dönme; geri gelme, avdet§Rücu. *[Retour.]*

Dönüştürme | **Dönüştürmek** (*t. m.*) Gezinip arama, aramak, taharri etme, etmek. *[Rechercher, fouiller.]*

Dönüşün (*t. h.*) Dönerken, avdette, dönüldüğü zaman. *[Au retour.]*

Dördayak (*t. s.*) Elleri de ayak gibi kullanarak yürümek. *[Sur quatre pattes.]*

Dördel (*t. s.*) İki kişi tarafından bir piyanoda çalma usulü. *[À quatre mains]* **dört el ile** = Son kuvvet, son gayret: bu işe dört el ile sarıldım. *[Se dit de tout travail qu'on s'attache avec beaucoup de zèle.]*

Dörder (*t.f.*) Her birine veya her defasında dört. *[Quatre à quatre.]*

Dördüncü (*t. f.*) Dört mertebesinde olan,üçüncü ile beşinci arasında olan. *[Quatrième.]*

Dört (*t. f.*) Üç ile beş arasındaki sayı, iki defa iki. *[Quatre.]*

Dört baş (*t. s.*) Cihatı erbaa§

Her taraf, her yan: insanın dört başı mâmur olmaz. *[Toutes les parties.]*

Dört kaş (*t. f.*) Bıyığı yeni terlemeğe başlıyan delikanlı, çarebru. *[Mot usité chez les turcs pour désigner un jeune homme dont la moustache est devenue aussi grande que les sourcils.]*

Dört köşe (*t. s.*) Murabba şeklinde olan. *[Carré,e.]* **dört köşeli** = Dört köşesi olan, murabba. *[Carré,e.]*

Dörtleşme } (*t.m.*) Dört (kişi
Dörtleşmek } tane ve saire) olma, olmak, dördü bir yere gelme, gelmek. *[Se dit des personnes ou des choses qui sont par quatre.]*

Dörtlü(*t. s.*) Dört beneği olan kâğıt, dört benekli. *[Qui a quatre; à quatre § Le quatre du jeu de cartes.]*

Dörtlük (*t. s. f.*) Dört okka ve saire ağırlığında olan § Dört kuruş ve saire kıymetinde olan § Ehemmiyetsiz, itibarsız, parasız ve pulsuz § Dört kuruş ve saire kıymetinde olan sikke. *[Qui pèse quatre ocques; qui vaut quatre...]*

Dörtnal (*t. s.*) Dolu dizgin hayvanı koşturarak. *[Galop.]*

Döş (*t. s.*) Kaburga altı, boş böğür. *[Côte; flanc.]*

Döşek (*t. s.*) Yatak. Pamuklu

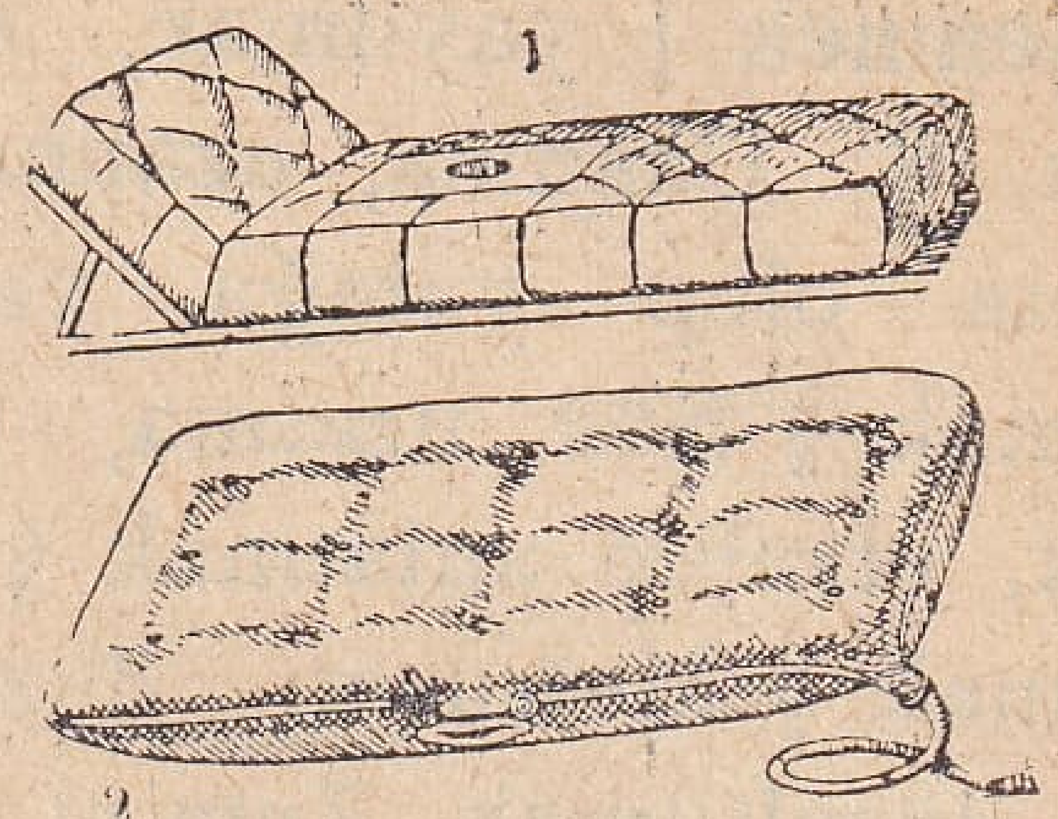

Döşek

şiltenin altına serilen yün yatak. *[Lit § Matelas rempli de laine.]*

Döşekli (*t. s. f.*) Oturaklı, sabit § Enli olduğu için yalpası az olan gemi. *[Qui a une base solide; bien assis,e.]*

Döşeme (*t. s.*) Oda ve sairenin zeminini örten tahta ve saire § Mefruşat, minder, yastık, kanepe gibi ev eşyası. *[Meuble ; ameublement § Pavé.]*

Döşeme } (*t. m.*) Yayma,
Döşemek } yaymak, açmak, yere serme, sermek § Zemini birşeyle kaplama, kaplamak § Tefriş etme, etmek. *[Étendre des tapis § Meubler § Paver.]*

Döşeli (*t. f.*) Mefruşatı olan,

tefriş olunmuş, mefruş. *[Meublé,e; orné,e de.]*

Döşenme } (*t. m.*) Yayılma,
Döşenmek } yayılmak, serilmek § Uzanma, uzanmak § Hasta olup yatağa yatma, yatmak § Söz uzatma, uzatmak, etrafile anlatmak § Koyulmak § Mefruşatı düzeltilme, düzeltilmek. Zemini kaplanma, kaplanmak. *[Être meublé,e; dire tout ce qu'on a sur le cœur.]*

Döşetme } (*t. m.*) Zemini
Döşetmek } kaplama, kaplamak, yere sermek, tefriş etme, etmek. *[Meubler.]*

Döşettirme } (*t. m.*) Tefriş
Döşettirmek } ettirme, ettirmek, zemini kaplatma, kaplatmak, yere serdirme, serdirmek. *[Faire meubler.]*

Dövdü (*t. s.*) Tokmak, çekiç, keser ve balta gibi şeylerin arkalarındaki tokmak. *[Dos de la hâche.]*

Dövdürme } (*t. m.*) Darbet-
Dövdürmek } tirme, ettirmek, dövmeğe emir veya müsaade etme, etmek § Bir şeye tokmak ve saire ile vurdurup kırdırma, kırdırmak § Ezdirmek veya tanelerini ayırtma, ayırtmak § Kurşun veya gülle attırma, attırmak. *[Faire battre; frapper § Faire piler; broyer § Faire bombarder.]*

Döven-Düğen (*t. s.*) Harman-

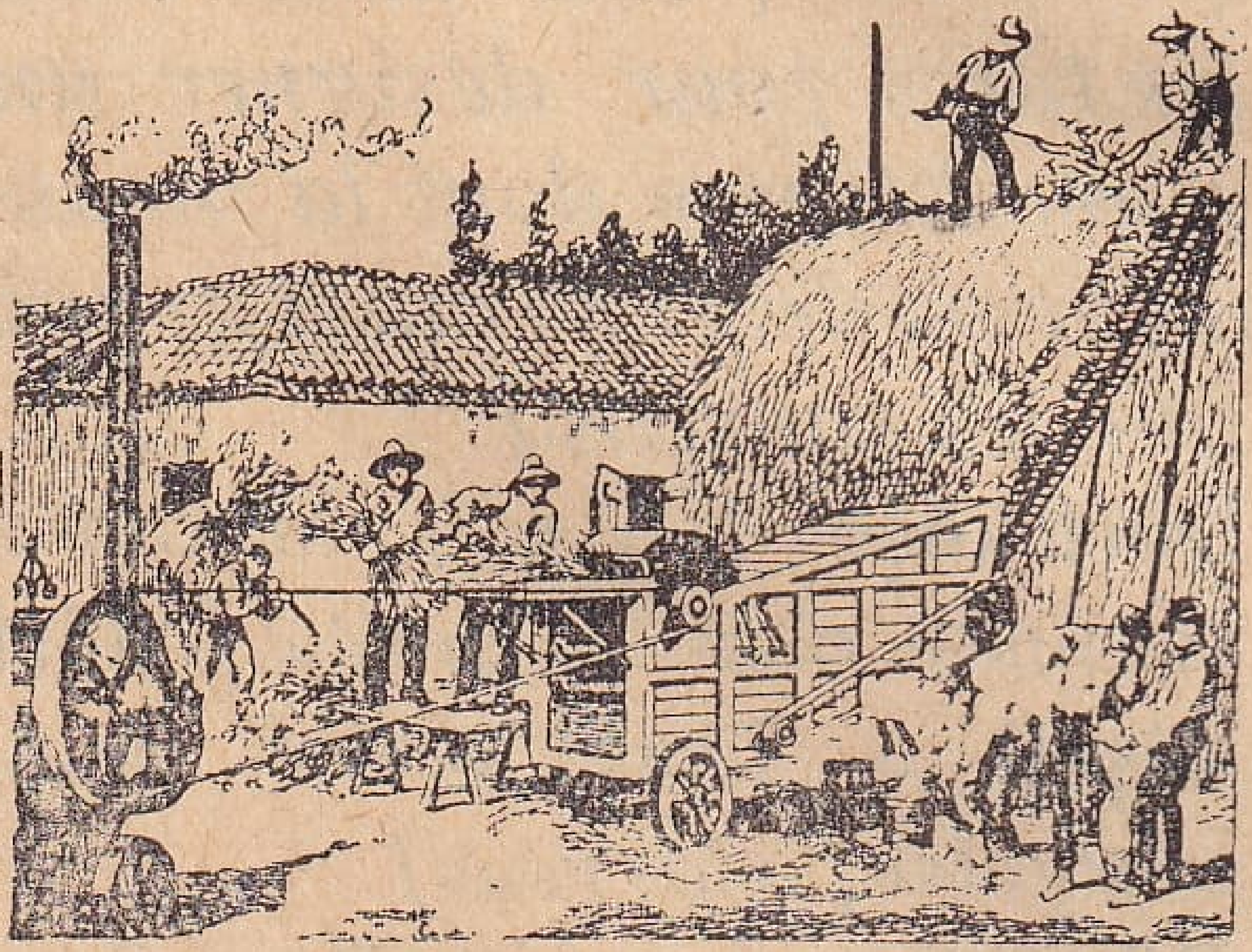

Döven - Düğen

da ekini dövdükleri alet. *[Batteuse.]*

Dövme (*t. s.*) Dövmek fili § Harmanda ekini dövmek hali *[Action de battre.]*

Dövme } (*t. m.*) Vurma,
Dövmek } vurmak, darbetmek § Havanda veya başka bir aletle vurarak kırma, kırmak, ezmek, toz haline gegetirme, getirmek§ Bir madeni kırdırıp vurarak işleme, işlemek § Kakmak, vurmak, çalmak § Top veya kurşun ile bir mahalli bombardıman etme, etmek. *[Battre, frapper § Piler, broyer § Bombarder.]*

Dövüç (*t. s.*) Nehir veya çeş-

mede soğuk su ile yıkadıkları çamaşırı dövdükleri tokaç, çamaşır tokmağı. *[Pilon.]*

Dövülme | **Dövülmek** | (*t. m.*) Vurulma, vurulmak, darbolunmak § Kırılma, kırılmak, ezilmek, toz haline getirilme, getirilmek § Topa tutulma, tutulmak. *[Être battu,e; frappé,e; pilé,e. § Être bombardé,e.]*

Dövünme | **Dövünmek** | (*t. m.*) Kendi kendine vurma, vurmak § Yeis ve nedametle kendi başına, göğsüne ve dizlerine vurma, vurmak. *[Se battre, se frapper § Se lamenter.]*

Dövüşme | **Dövüşmek** | (*t. m.*) Biribirile kavga veya güreş etme, etmek; vuruşma, vuruşmak. *[Se battre, combattre, lutter.]*

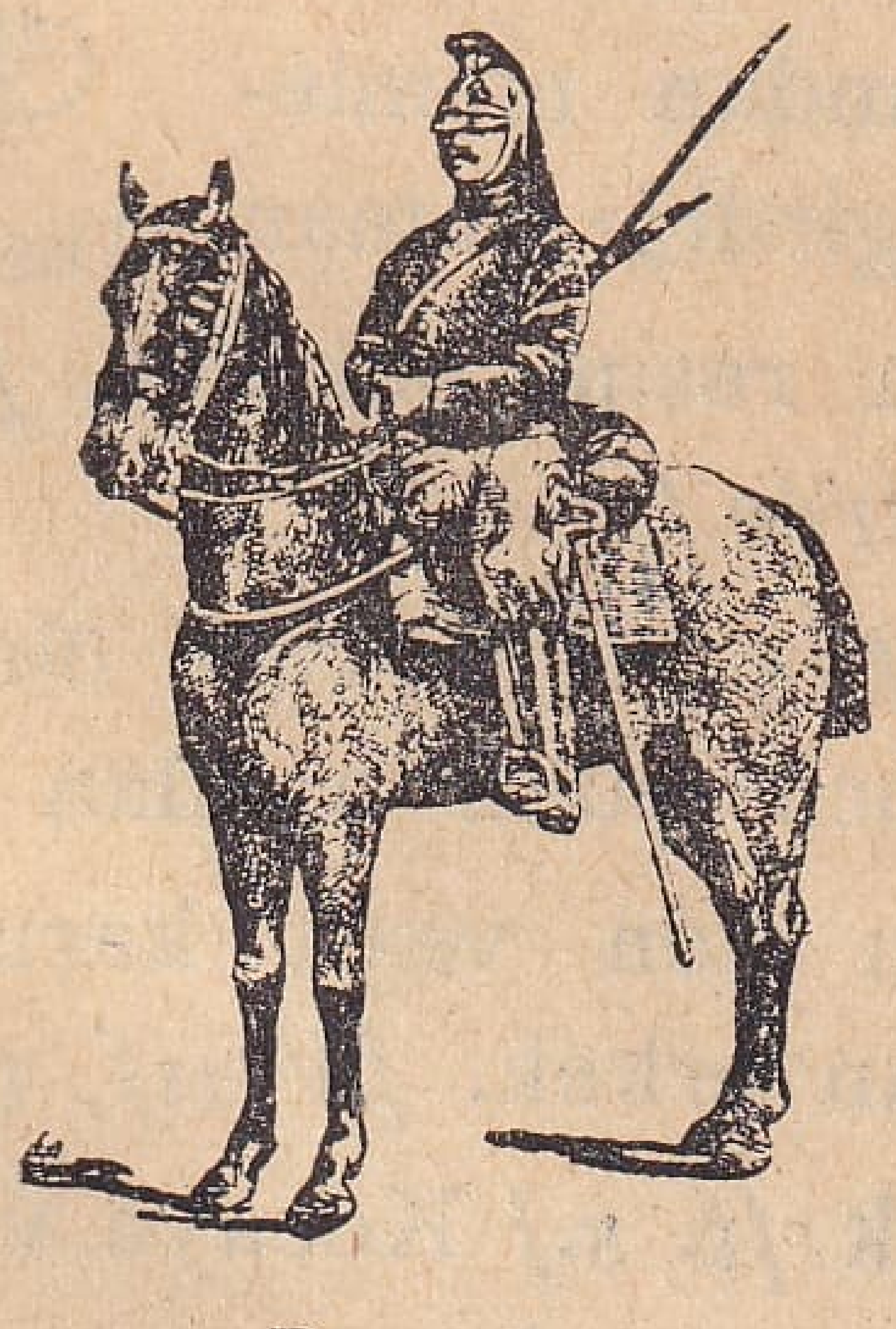

Dragon

Dragon (*c. s.*) Bir sınıf süvari§ *[Dragon.]*

Dram (*c. s.*) Haile, korkunç ve kanlı tiyatro piyesi§Müthiş bir vak'a, facia, musibet, felâket. *[Drame.]*

Dramatik (*c. s.*) Drama benzer, drama müteallik, facialı, hailevî. *[Dramatique.]*

Drednot (*c. s.*) Hiç korkusu

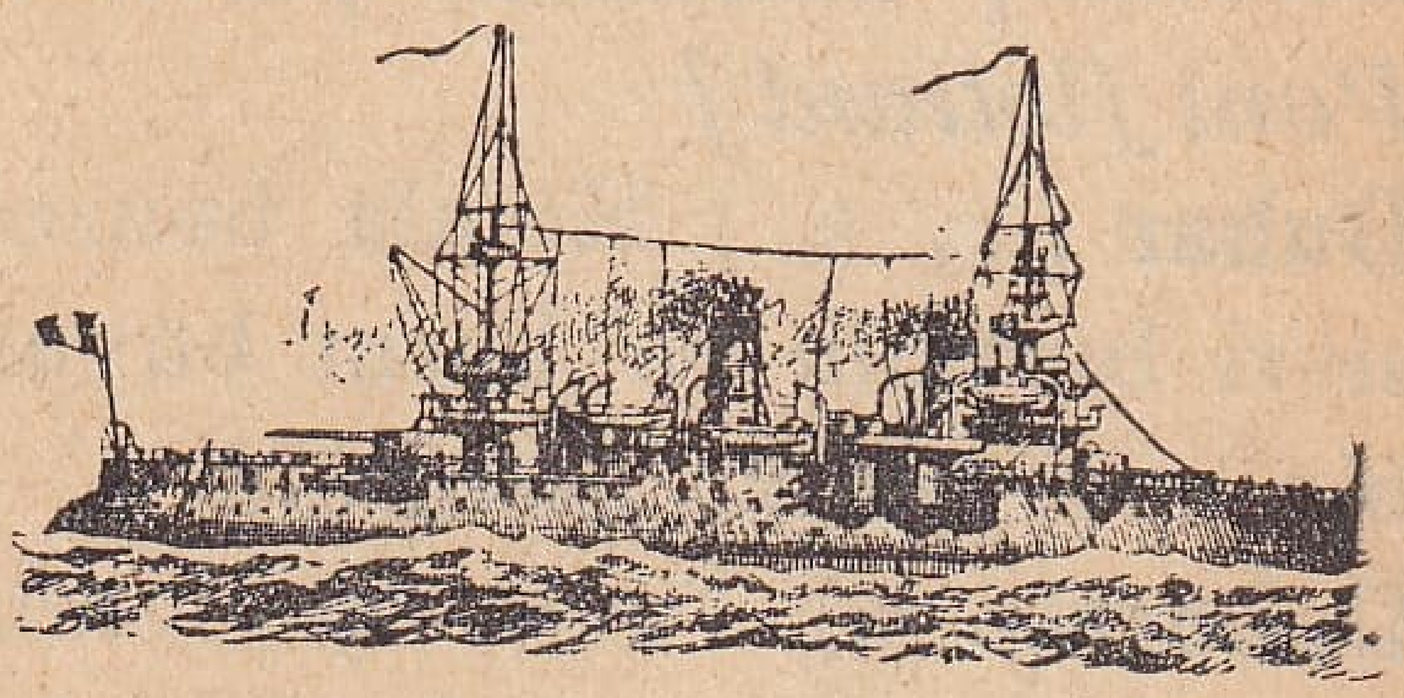

Drednot

olmayan, yılmaz§ Çok kuvvetli teslih edilmiş pek büyük harp gemisi, zırhlı krovazör. *[Dreadnought.]*

Drogeri (*c. s.*) Eczayı kimyeviye ve edviye satılan dükkân, ecza ticarethanesi. *[Droguerie.]*

Drogist (*c. s.*) Ecza taciri, kimyevî ecza satan adam§Aktar. *[Droguiste.]*

Drogman (*c. s.*) Tercüman. *[Drogman; interprète.]*

Dua (*a. s.*) Allaha yalvarma, niyaz. *[Prière; souhait; vœu; bénédiction.]*

Duacı (*t. f.*) Birinin hayır duasında bulunan. *[Celui*

qui fait des prières, des vœux.]

Duba (*c. s.*) Altı düz,yedekte çekilir, eşya ve saire nakline mahsus büyük bir nevi mavuna § Her tarafı kapalı, içi boş ve suyun üstünde durur bir nevi şamandra ki sıra ile durdurularak üzerine köprü kurulur. *[Chaland, ponton§ Pont flottant.]*

Dubar (*c. s.*) Kefala benzer sivri burunlu ve karnı büyük bir nevi balık. *[Muge.]*

Dubâra(*t. s.*) Tavla oyununda iki zarın birden iki benekli gelmesi § Hile, hud'a, oyun, gürültü. *[Double deux au jeu de tric trac § Intrigue; fourberie.]*

Dubaracı (*t.f.*) Hilekâr,dessas, desiseci. *[Intrigant,e; rusé,e.]*

Dublin (*c. s.*) Bir nevi iyi cins püskül § Bir halatın iki arasındaki kısmı. *[Dublin.]*

Düçar (*fa. f.*) Ulaşmış,çatmış, düşkün,müptelâ,giriftar.*[Sujet, te; exposé,e.]*

Dudak (*t. s.*) Ağzın üst ve alt ve kenarı, lep, şefe § Kenar § Bir şeyin ağzının kenarı *[Lèvre.]* **dudak çukuru** = Üst dudağın burun altına gelen oluğu.*[Fossette qui se trouve sur la lèvre supérieure.]* **dudak dudağa** = Ağız ağıza (öpüşmek.) *[Tête à tête,entretien particulier.]*

Dudu (*t. s. f.*) Hanım, kadın§ Yaşlı ermeni kadını. *[Dame, vieille femme arménienne.]*

Dudu kuşu (*t.s.*) Yeşil renkli, tekellüm etmeğe alışan maruf kuş,papağanın bir nevi. *[Une espèce de perroquet.]*

Duduvahit(*a. s.*) Şerit denilen uzun karın solucanı, tenya.*[Ténia.]*

Duduvahit

Duhul (*a.s.*) Girme, dahil olma, olmak. *[Entrée.]*

Duhuliye (*a. s.*) Bir umumî eğlence yerine girmek için verilen ücret § Ticaret eşyasından memlekete girdiği zaman alınan resim, oktruva. *[Billet d'entrée.]*

Dul (*t. s. f.*) Kocası ölen veya kocasından ayrılan karı § Karısı ölen veya karısından ayrılan erkek. *[Veuf, ve.]*

Dulluk *[t. s.]* Kocaya vararak kızlıktan çıkmış ve sonra vefat veya talâk ile kocasız

kalmış kadının hali. *[Veuvage.]*

Duman (*t. s.*) Yanan odun ve sairenin çıkardığı siyah tütün, duhan § Havadaki sis, pus § İnce tozun havaya kalkmasından hasıl olan bulanıklık § Bir mayii havi kapların üzerine konan ince buğu. *[Fumée, brume, brouillard.]*

Dumanlama } (*t. m.*) Duman
Dumanlamak } verme, vermek§ Dumana tutma, tutmak§Bulandırma, bulandırmak, karartma, karartmak.*[Fumer§Troubler.]*

Dumanlanma }(*t. m.*)Dumanda
Dumanlanmak}durma, durmak. dumandan kararmak, bulanmak, bulanık olma, olmak,kararma, kararmak. *[Être couvert de fumée § Se troubler.]*

Dumanlı (*t. s.*) Duman,sis,pus veya buğusu olan. *[Qui contien de la fumée, du brouillard.]*

Dumanlık (*t. s.*) Duman kaplamış, duman içinde olan.sisli, puslu. *[Atmosphère plein de fumée, de brouillard.]*

Dumdum(*c. s.*) Tehlikeli yara açmak için kullanılan mermi, girdiği yerde patlar kurşun. *[Doum-doum.]*

Dun (*fa. f.*) Alçak, deni,zelil§ Aşağı, altta, aşağıda olan. *(Bas, se; vil,e; méprisable § Au-dessous de l'inférieur.]*

Dur(*fa.f.*)Uzak,bait.*[Éloigné, loin.]* **durudıraz** = Uzun uzadıya. *[En détail.]*

Duraç (*t. s.*) Bir nevi sülün,

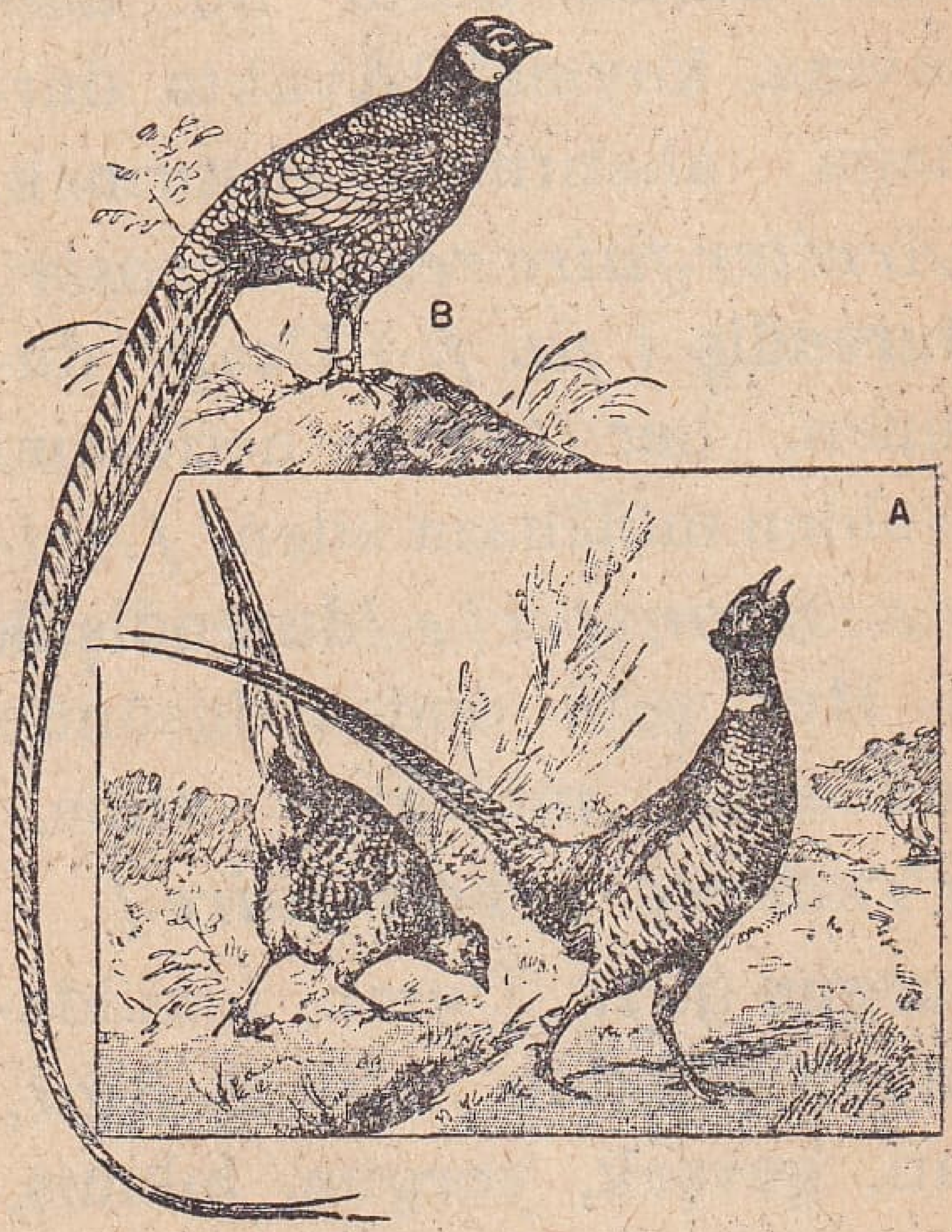

Duraç

çil denilen kuş, bir nevi bıldırcın. *[Faisan.]*

Durak (*t. s.*) Durulacak yer, makam § Mesken, mekân § Menzil,mevkif,istasiyon. *[Lieu d'arrêt, de repos, domicile.]*

Durakı (*t. f.*) Tüysüz şeftali cinsi. *[Sorte de pêche.]*

Duraklama } (*t. m.*) Lakırdı
Duraklamak} söylerken gösterme, göstermek, kesik,kesik söyleme söylemek. *[S'interrompre, hésiter à continuer.]*

Durbin (*fa.s. f*) Dürbine bak § Uzağı gören § Her işin neticesini evelden anlayan. *[Clairvoyant,e; avisé,e. Voir: Dürbin]*

Durdurma | **Durdurmak** (*t.m.*) Bekletme, bekletmek, tevkif etme, etmek, durur bir hale koyma, koymak § Ayakta durmağa alıştırma, alıştırmak. *[Arrêter, faire rester, reposer.]*

Durendiş (*fa. f.*) Uzağı düşünen, her şeyin neticesini evelden mülâhaza eden. *[Avisé,e, circonspect,e.]* **durendişlik** = Her şeyi önden düşünüp neticesini mülâhaza etme. *[Prudence, savoir faire.]*

Durgun (*t. f.*) Duran, kımıldamıyan § Sakin, rakit § Ağır, bati, gevşek, yorgun, bıkmış, usanmış § Ruhsuz, hareketsiz. *[Las, se; fatigué,e; interdit,e; pensif,ve; immobile § Silencieux, se.]*

Durgunluk (*t. s.*) Hareketsizlik, sükûn, rüküdet § Ağırlık, gevşeklik, bataet § Bıkıntı, usanç, yorgunluk, fütur § Ruhsuzluk, hareketsizlik. Hayret, veleh § Şaşıp kalmış adamın hali. *[Lassitude, manque d'agilité, inertie, lenteur.]*

Dugurmak (*t.m.*) Bak: durdurmak. *[Voir: durdurmak.]*

Durma | **Durmak** (*t. m.*) Oynamama, hareket etmeme, etmemek, sükûnette bulunma, bulunmak § Tevakkuf etme, etmek, § Kalmak § Bekleme, beklemek § Sabretme etmek § Hareketsiz kalma, kalmak § Sakit olma, olmak § Oturmak, sakin olmak § İkamet etme, etmek § Kalma, kalmak § Rahat oturma, oturmak § Telaş ve patırtı etmeme, etmemek § Sebat, devam etmek. Geçmemek, ilerlememe, ilerlememek, § İlişip kalma, kalmak § İşlememek, hareketten kalmak § Dinmek, kesilmek. Düşmek, konmak. *[Rester, demeurer § Se tenir débout § S'arrêter § Se reposer § Rester stupéfait,e § Se poser.]*

Duru (*t. f.*) Berrak, sâf, açık. *[Clair, limpide.]*

Duruk (*t. f.*) Bak: Duru. *[Voir: Duru.]*

Duruklama | **Duruklamak** (*t. m.*) Tepeleme ve kömeleme suretile doldurma, doldurmak, *[Mesurer des denrées etc. en remplissant bien les mesures de capacité.]*

Duruksanma | **Duruksanmak** | **Duruksımak** (*t. m.*) Durup tereddüt etme, etmek. *[Hé-*

siter, rester ambarassé,e; rester interdit,e.]

Durulama } (*t. m.*) Çamaşır
Durulamak } soğuk sudan geçirilme, geçirılmek § Durulma, durulmak. *[Rincer, être rincé,e.]*

Durulanma } (*t. m.*) Çamaşır
Durulanmak } soğuk sudan geçirilme, çıkarılmak, durulma, durulmak. *[Être clarifié,e.]*

Durulma } (*t. m.*) Tortusu
Durulmak } dibe çökme, çökmek. Sâf ve berrak olma, olmak § Dibe, çökmek § Uslanma, uslanmak, yaramazlık geçme, geçmek. *[Se reposer, déposer, se clarifier en parlant d'un liquide § Stationner.]*

Durultma } (*t. m.*) Tortuyu
Durultmak } dibe çöktürüp berrak etme, etmek, tasfiye eyleme, eylemek *[Laisser reposer, clarifier.]*

Duruş (*t. s.*) Durmak işi ve sureti. Vaziyet. Tarz, tavır, hal, heyet. *[Pose § Action et manière de se tenir § Air. Ton.]*

Duruşma } (*t. m.*) Karşı kar-
Duruşmak } şıya gelip bir işe başlama, başlamak § Mubaheseye, cenge girişme, girişmek. *[Rester opposé,e § Lutter, contreverser, disputer.]*

Duş (*t. s.*) Omuz, ketif. *[Épaule.]*

Duş (*c. s.*) Yukardan serpinti suretinde soğuk su dökünme ve buna mahsus süzgeçli alet. *[Douche.]*

Dut

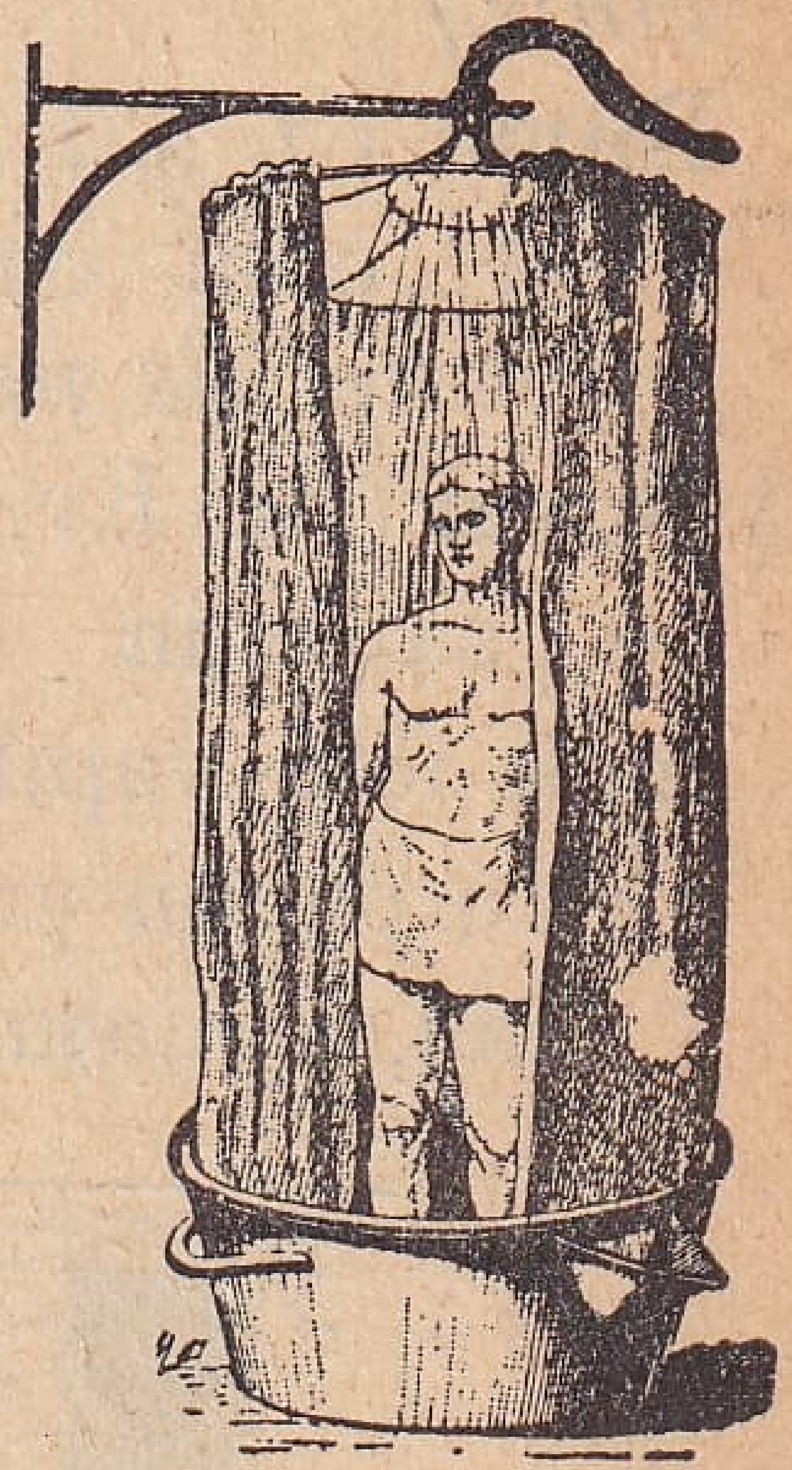

Duş

Dut (*t. s.*) Maruf meyya. *[Mûre.]*

Duvak (*t. s.*) Gelinin ve yeni doğan çocuğun yüzüne örttükleri telli, süslü tül örtü. *[Voile avec lequel on couvre le visage de l'épouse le jour du mariage, et celui des bébés.]*

Duvaklama } (*t. m.*) Gelinin
Duvaklamak } veya çocuğun yüzüne duvak örtme, örtmek. *[Recouvrir le visage de l'épouse et de l'enfant.]*

Duvaklanma } (*t. m.*) Yüzüne
Duvaklanmak } duvak örtün-

me, örtünmek. *[Être recouvert du voile de mariée.]*

Duvaklı (*t. f.*) Yüzü duvakla örtülmüş. *[Ceux dont le visage est recouvert d'un voile.]*

Duval (*t. s.*) Arı kovanında hasıl olan cüruf, bal posası. *[Déchet de miel.]*

Duvar (*t.s.*) Ev, oda, avlu, bahçe ve sairenin etrafını çevirmek için yapılan taş § Tuğla ve kerpiçten yapılan set, cidar. § Hail, mania§müşkilât. *[Mur.]*

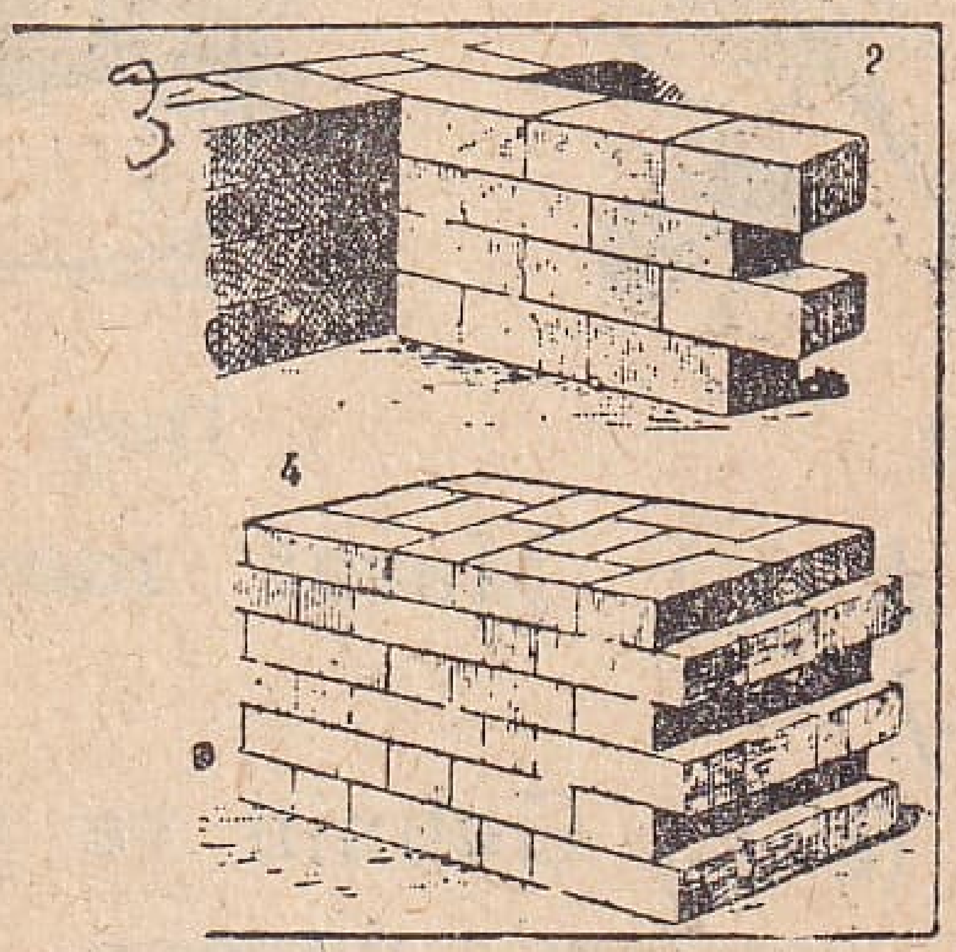

Duvar

Duygu (*t. s.*) İşitme, duyma, istima § İşitmekle istihsal olunan malûmat, mesmuat, his, hissetme. *[Ce qu'on entend § Rumeur § Connaissance § Sensation.]* **Duygulu**=Hissi ziyade, teessürlü, müteessir § Malûmatlı, haberdar. *[Intelligent,e ; d'un esprit vif § Sensible.]* **duygusuz** = Hissiz duymaz, hissetmez, teessürsüz§ İdraksiz§ Malûmatsız, habersiz. *[Insensible, brute.]* **duygusuzluk** = Hissizlik, duymazlık, hissetmeyiş, teessürsüz § İdraksizlik, malûmatsızlık. *[Insensibilité.]*

Duyma / **Duymak** (*t.m.*) İşitme, işitmek §Hissetme, hissetmek, mütehassis ve müteessir olma, olmak. *[Entendre, sentir, apprendre.]*

Duymaz(*t. f.*) İşitmez, anlamaz§ Hissiz. *[Qui n'entend pas qui n'écoute pas, insensible.]* **vurdum duymaz** = Bir şeyi çabuk anlamayan. *[Je m'en-fichiste.]*

Duymak (*t. s.*) Duyacak alet. Hayvanın ayağının tırnağı. *[Acoustique § sabot.]*

Duyulma / **Duyulmak** (*t.m.*) işidilme, işidilmek § Şayi olma, olmak, intişar etme, etmek§ Meydana çıkma, çıkmak, faşolma olmak. *[Être entendu,e; divulgué,e § Promulgué,e § Être senti,e.]*

Duyurtma / **Duyurtmak** (*t. m.*) Bilvasıta işittirme, işittirmek§ Şayi ettirme, ettirmek § Meydana çıkartma, çıkartmak, faşettirmek § Hisettirme, hisettirmek. *[Faire entendre, laisser apprendre.]*

Düalizm (*c. s.*) Biribirine karşı daima mücadelede bulunan ruh ile cisim, iyilik ile fenalık gibi kâinatta çift unsurun mevcudiyetini kabul eden dinî veya felsefî meslek. *[Dualisme.]*

Dübbüasgar (*a. s.*) Semanın

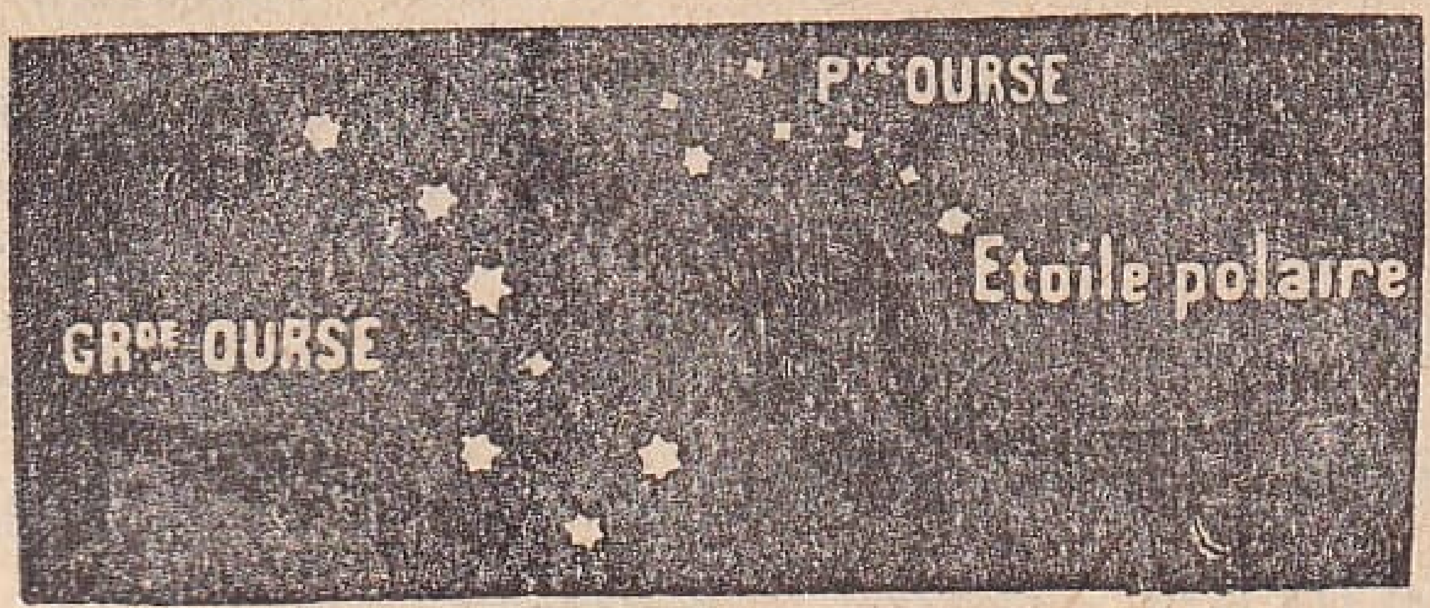

Dübbüasgar ve ekber

şimal tarafında bir cümlei kevkebiye.*[Petite Ourse(constellation).]*

Dübbüekber (*a. s.*) Semanın şimal tarafında, evvelkinden daha büyük diğer bir yıldız kümesi.*[Grande Ourse (constellation).]*

Dübür (*t. s.*) Kıç, makat § Bir işin sonu, gerisi. *[Derrière, anus.]*

Düdük (*t. s.*) Üflendiği zaman ince bir ses çıkaran maruf alet. Vapur, lokomotif makinelerinin buharla ses çıkardıkları boru § Uzun ve içi boş şey § Zıvana gibi içi boş § Akılsız, boş, fikirsiz adam. *[Sifflet, fifre § Très mince.]* **düdükçü** = Düdük çalan, yapan ve satan adam. *[Joueur de sifflet, de fifre.]*

Düello (*c. s.*) Tahkiri tamir

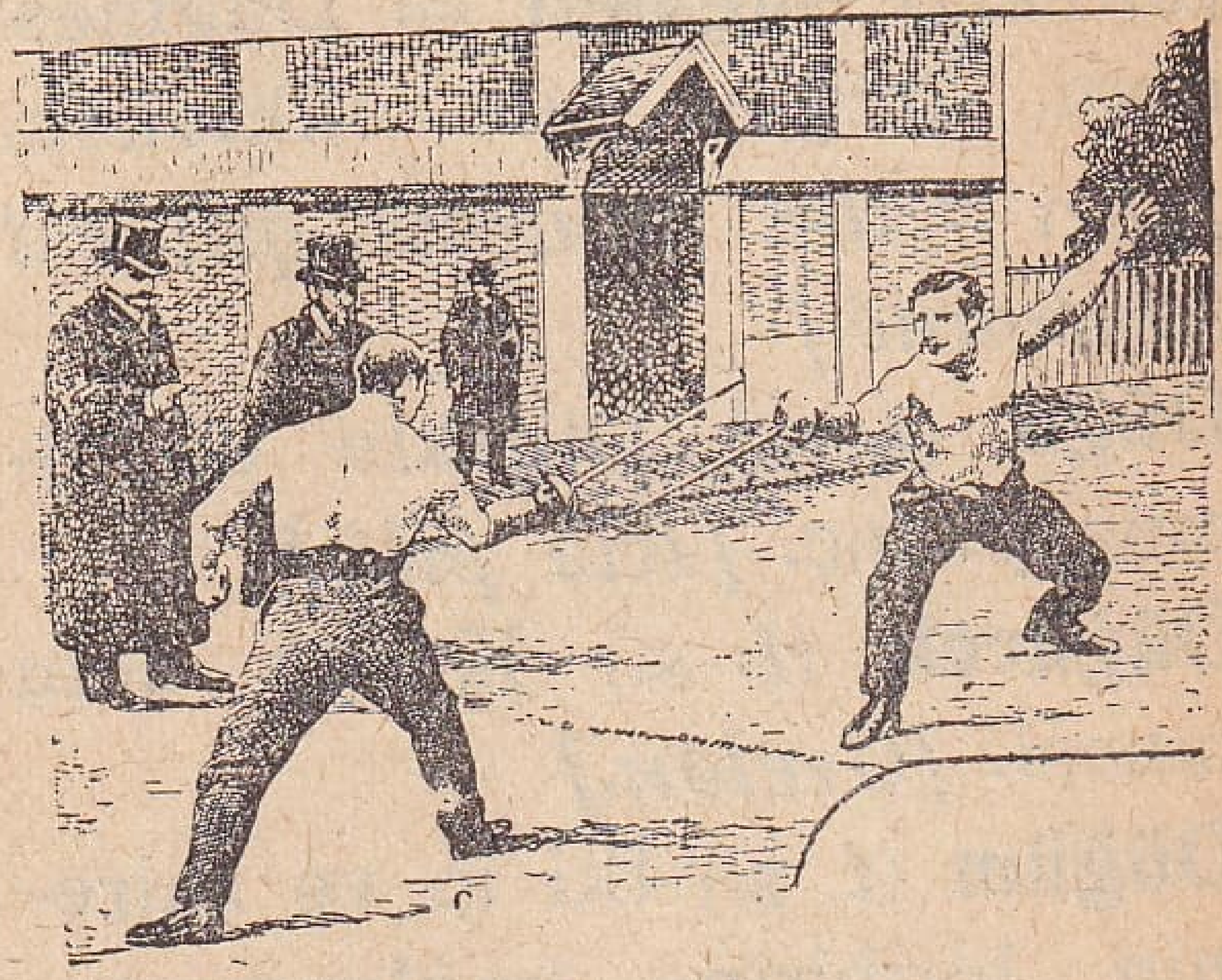

Duello

için iki kişi arasında vaki olan mübareze. *[Duel.]*

Düetto (*c. s.*) İki ses veya iki alet için musiki parçası. *[Duetto.]*

Düğme (*t. s.*) Esvabı, yakayı ve saireyi iliklemek için maden, ağaç, kemik veya kumaştan mamul yuvarlak maruf şey, kopça, ilik § Topbaş, ufak yuvarlak şey § Ufak ur, yumru, çıban, sivilce. *[Bouton.]*

Düğmeleme }
Düğmelemek } (*t. m.*) İlikleme, iliklemek, düğmelerine geçirerek esvabı ve saireyi kavuşturma, kavuşturmak. *[Boutonner.]*

Düğmelenme }
Düğmelenmek } (*t. m.*) İliklenme, iliklenmek

düğmeler ilik deliklerine geçip esvabın önü, yakası kavuşma, kavuşmak, düğme gibi top top olma, olmak. *[Se boutonner.]* **düğmeli** = Düğmesi olan, düğme ile iliklenen. *[Qui a des boutons; qui est boutonné.]*

Düğü (*t. s.*) Dibekte dögülmüş pirinç. *[Riz pilé.]*

Düğücek (*t. s.*) Küçük dolu tanesi. *[Grêlon.]*

Düğüm (*t. s.*) İki ip ve sairenin biribirine bağlanmasından hasıl olan bağ, ukte § Mesaha ipi, paraketa sicimi üzerinde mesafeyi gösteren taksimat. *[Nœud.]*

Düğümleme | **Düğümlemek** } (*t. m.*) Düğüm yaparak bağlama, bağlamak. *[Nouer.]*

Düğümlenme | **Düğümlenmek** } (*t. m.*) Düğüm yapılma, yapılmak, bağlanma, bağlanmak. *[Se boutonner.]*

Düğümletme | **Düğümletmek** } (*t. m.*) Düğüm yaparak bağlamağa birini sevk ve icbar etme, etmek, düğüm yaptırma, yaptırmak. *[Faire nouer, boutonner.]*

Düğümlü (*t. f.*) Düğümü olan, düğümle bağlanmış bulunan. *[Noué,e.]*

Düğün (*t. s.*) Bir adamın evlendiği, bir çocuğun doğduğu veya sünnet edildiği gün yapılan şenlik, velime, sur, cemiyet. *[Fête de mariage, de circoncision etc. § Noce.]*

Dük (*c. s.*) Bak: Doka. *[Voir: Doka.]*

Dükkân (*a. s.*) Ufak tacirlerin ve küçük esnafların alış veriş ve icrayı san'at ettikleri mahal. *[Boutique; magasin.]* **Dükkâncı** = Dükkânda oturup eşya satan tacir ve icrayı san'at eden esnaf. *[Boutiquier.]*

Dülger (*t. s.*) Bir binanın kapı ve pencerelerinden başka bütün ahşap işlerini yapan san'atkâr. *[Charpentier.]* **dülgerlik** = Ebniye işlerile meşgul olan adamın sıfatı § Binanın ahşap kısmını yapmak san'atı. *[Métier de charpentier.]*

Dümbelek (*t. s.*) Ağzı gergin deri ile kapalı, kâse şeklinde bir alet ki iki küçük değnekle vurularak çalınır. *[Espèce de petit tambour.]*

Dümdar (*fa. s.*) Bir ordunun arkasından gidip arkayı muhafaza eden asker. *[Arrière-garde.]*

Dümdüz } (*t. f.*) Büsbütün düz
Düpdüz } ve müstevi olan, dosdoğru olan. *[Tout à fait plat,e.]*

Dümen (*t. s.*) Geminin arkasında, istikametini düzelten ve istenilen tarafa çeviren alet. *[Gouvernail.]* **dümenci** = Dümeni idare eden ve kullanan adam. *[Timonier; matelot qui tient la barre.]*

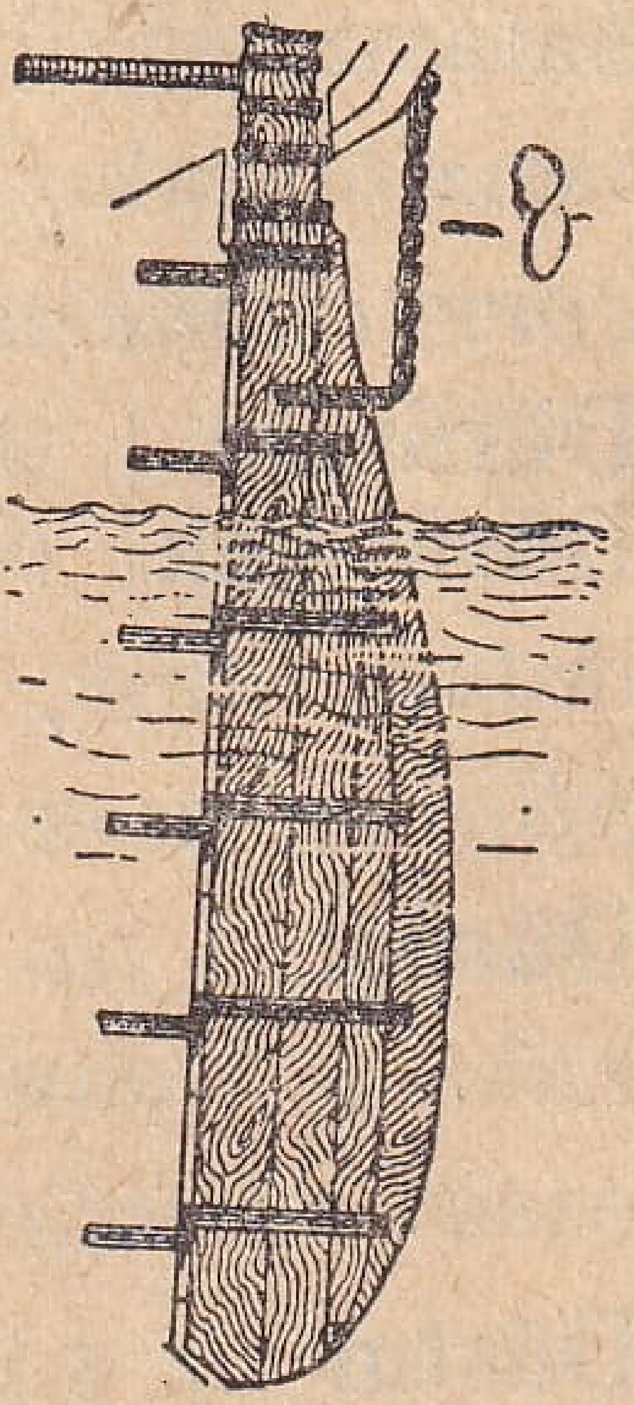

Dümen

Dün (*t. s.*) İçinde bulunulan günden evelki gün. *[Hier.]*

Dünkü (*t. f.*) Bir gün evel vaki olan. *[D'hier.]*

Dünkügün (*t. s.*) Bugünden evel olan gün. *[Le jour d'hier.]*

Dünür - Dünürü (*t. s.*) Zevç anasına karşı zevce, ve zevce anasına karşı zevc ana veya babası. *[Le père du mari et le père de la femme relativement l'une à l'autre.]*

Dünya (*a. s.*) İçinde yaşadığımız âlem, kâinat § Küreiarz § Yaşamak için lâzım olan şeyler, servet, mal ve mülk. Görücü. *[Monde; terre § Univers § La vie.]* **dünyalık** = Dünyaya mahsus ve şayan. Mal, servet. *[Moyen de vivre; fortune.]* **dünyaperest** = Dünyaya tapan, dünyaya çok ehemmiyet veren. *[Qui sacrifie la vie future à celle-ci; ambitieux, euse.]*

Dünyevî (*t. f.*) Bu âleme mensup ve müteallik. *(Qui appartient au monde; mondain,e.]*

Düpedüz (*t. f.*) Büsbütün düz, dümdüz. *[Tout à fait plat,e.]*

Düplikata (*c. s.*) Bir senedin, bir mektubun ve sairenin sureti, nushai saniyesi. *[Copie; exemplaire, duplicata.]*

Dürbün - Dürbin (*t. s. f.*) Uzaktaki şeyleri yakın göstermeğe mahsus maruf alet § Uzağı gören, her işin neticesini önden anlayan durbin- *[Jumelle§ Longue-vue § Clairvoyant,e.]*

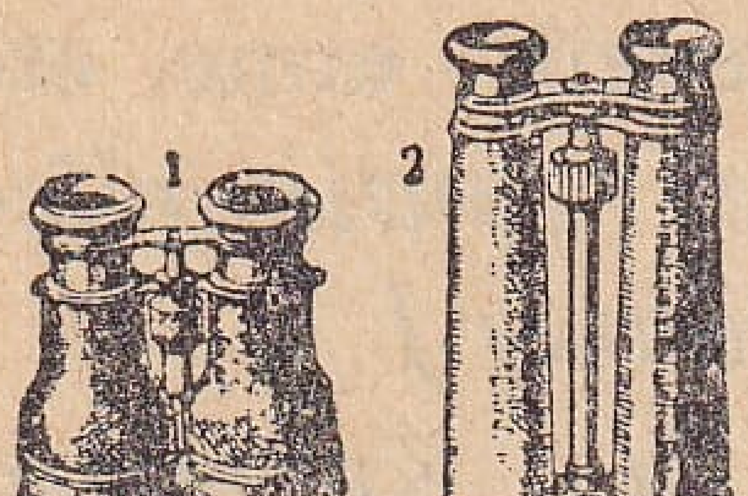

Dürbin

Dürme } (*t. m.*) Katlama, kat-
Dürmek } lamak, sarmak, devşirme, devşirmek. *[Plier.]*

Dürtlengiç (*t. s.*) Hayvanları dürtmeğe mahsus kısa üğendire. *[Aiguillon court.]*

Dürtme } (*t. m.*) Sivri bir değ-
Dürtmek } nek ile sokma, sokmak § İtme, itmek, ileriye sürmek § Teşvik, tergip, iğva etme, etmek. *[Pousser; piquer § Exciter.]*

Dürtücü (*t. s. f.*) Dürten § Teşvik, tergip veya iğva eden. *[Qui pousse; qui pique § Instigateur, trice.]*

Dürtüş (*t. s.*) Dürtmek fili. Teşvik, tergip, iğva. *[Action de pousser de piquer § Instigation.]*

Dürtüşme } (*t. m.*) Birbirini
Dürtüşmek } dürtme, dürtmek. *[Se pousser mutuellement, se bousculer.]*

Dürtüştürme } (*t. m.*) Arka
Dürtüştürmek } arkaya, sık sık dürtme, dürtmek § Zorla bir iş yaptırma, yaptırmak § Muttasıl icbar ve teşvik etme, etmek. *[Pousser continuellement, aiguillonner.]*

Dürülme } (*t. m.*) Katlanma,
Dürülmek } katlanmak, sarılmak, devşirilme, devşirilmek. *[Être plié,e.]*

Dürüm (*t. s.*) Katlama, devşirme, büklüm § Kumaş ve sairenin katlama yeri, katlandığı yerdeki çizgi § Bir kere katlanma miktarı. *[Pli § Ligne de pli.]*

Dürüst (*fa. f.*) Sıhhatı yerinde, sağ, salim § Doğru, hatasız, sahih § Doğru ve hatasız olarak. *[Sain,e; correct,e; correctement.]*

Dürüşme } (*t. m.*) Bir işe mü-
Dürüşmek } davemet, sây ve ikdam etme, etmek. *[S'appliquer avec assiduité.]*

Dürüşt (*fa. f.*) Sert, katı, kaba § Dokunaklı, ters, müessir. *[Dur,e; sévère.]*

Düstur (*a. s.*) Hüküm ve nüfuzu cari vezir § Zerdeşt dininin reisi ruhanisi § Esas defteri kebiri § Esas kaidesi, kaidei külliye § Devlet kanunlarını havi mecmua. Ruhsat, izin, mezuniyet. *[Ministre; gouverneur général, etc. § Prêtre de zoroastre § Formule § Collection des lois; code.]*

Düsturülâmel (*a. s.*) Her fiil, hareket ona tatbik olunmak üzre nümune ittihaz olunan kaide, nizam veya talimat. *[Qui est en vigueur (se dit d'une loi etc.).]*

Düsturüledviye (*a. s.*) İlâçların, edviyenin isimlerini ihtiva eden kitap. *[Codex.]*

Düş (*t. s.*) vâkıa, âlemi mana.

Uğram, tesadüf, rastlama. *[Songe; rêve.]*

Düşes (*c. s.*) Dükün zevcesi. Dokanın müennesi. *[Duchesse.]*

Düşeş (*fa.f.*) Tavla oyununda iki zarın altı benekli tarafları üste gelmesi, dominada üstü iki kere altı benekli taş § Rasgelme, iyi tesadüf. *[Double six.]*

Düşgelme | (*t. m.*) Raslamak
Düşgelmek | rastgelme, gelmek. *[Rencontrer par hasard.]*

Düşkün (*t. f.*) Düşmüş, sakıt, sarkmış, düşük § Saadetini refahını kaybetmiş § Müptelâ, düçar, üftade. *[Tombé,e dans le malheur; disgracié,e de la fortune, pauvre, déchu,e.]*

düşkünlük = Düşmüş olanın hali, mes'ut ve rahat bir hayattan sonra mahrumiyet § İptilâ, düçar olma. *[Malheur § État de celui, de celle qui est déchu,e.]*

Düşman (*t. s.*) Hasım, adu, bağî, yav. *[Ennemi.]*

Düşmanlık (*t. s.*) Adavet, husumet. *[Inimitié.]*

Düşme | (*t. m.*) Yukardan
Düşmek | aşağıya birdenbire ve istemiyerek inme, inmek, sukut, nüzul etme, etmek § Yürürken yahut dururken yıkılıp yere yatma, yatmak § Yıkılmak, devrilmek § Yağma, yağmak § Kıymeti aşağılamak, ucuzlamak, tedenni etme, etmek § Derece ve mıktar veya şiddeti azalma, azalmak § Hafiflemek § Kuvveti gidip zayıflamak § Servet ve itibarını kaybedip fakir olma, olmak § Uğrama, uğramak, tutulmak. Tesadüf etme, etmek, vukubulmak § Zuhur etme, etmek. Vaki olmak § Uyma, uymak, yakışmak § Ait ve münasip olma, olmak § Katılma, katılmak § Sığınma, sığınmak, iltica ve dehalet etme, etmek. *[Tomber; baisser § Arriver; avoir lieu § Se rencontrer § Déchoir § Convenir]*

Düşük (*t. f.*) Düşmüş, yerinden çıkıp eksik olmuş. Aşağıya sarkmış § Vakitsiz doğmuş, kazaen rahimden çıkmış § Kusurlu, nakıs § *Tombé,e § Humilié,e § Phrase incorrecte § Avorton.]*

Düşüklük (*t. s.*) Sarkma, sarkık olma. Kusur, noksan, rabıtasızlık. *[Incorrection.]*

Düşüm (*t. s.*) Aşarcıların ekin yığınlarını damgaladıkları tah-

ta damga. *[Espèce de marque en bois.]*
Düşünce (*t. s.*) Düşünme, efkâr, endişe. *[Action de penser; réflexion.]* **Düşünceli** = Efkâr ve endişesi olan, düşüncesi olan. *[Pensif,ve.]* **Düşüncesiz** = Efkâr ve endişesi olmıyan, düşüncesi olmıyan, düşünmeden iş gören. *[Tranquille; Insouciance.]*
Düşündürme | **Düşündürmek** } (*t.m.*) Düşünmeği mucip olma, olmak, tefekküre sebep olma, olmak, gaileye sokma, sokmak. *[Faire penser, causer des inquiétudes.]*
Düşünülme | **Düşünülmek** } (*t. m.*) Tefekkür ve mütaleadan geçirilme, geçirilmek, zihin yorultma, yorultmak. *[Pensé,e; concerter.]*
Düşüpkalkmak (*t. m.*) Beraber yaşamak, refakat etmek, *[Vivre avec quelqu'un.]*
Düşürme | **Düşürmek** } (*t. m.*) Aşağıya bırakma, bırakmak, indirmek, ıskat etme, etmek § Tesadüf ettirme, ettirmek, rasgetirmek. Düşmesini mucip olma, olmak *[Faire tomber; renverser; abattre § Jeter à bas § Faire arriver; faire rencontrer.]*
Düşürtme | **Düşertmek** } (*t. m.*) Aşağıya bıraktırma, bıraktırmak, attırma, attırmak, ıskat ettirme, ettirmek. *[Faire jeter en bas; faire renverser; abattre.]*
Düşüş (*t. s.*) Düşme, sukut, tesadüf, rasgelme. *[Action de tomber.]*
Düttürü (*t. f.*) Durmayıp daima öten, çok söyler, geveze. *[Babillard,e; bavard,e.]*
Düve (*t. s.*) Genç inek, dişi buzağı. *[Génisse.]*
Düvel (*a. s.*) Devletler. Bak: Devlet. *[Voir: Devlet.]*
Düvelî (*a. f.*) Devlete mensup ve müteallik olan. *[Relatif aux états § Diplomatiques.]*
Düvesimek (*t. m.*) Boğa, düve ve inek arayıp azma, azmak. *[Rut, être en chaleur.]*
Düyun (*t. s.*) Deynin cem'i. Bak: Deyn. *[Pluriel de deyn: Voir: Deyn.]*
Düz (*t. f.*) İnişi yokuşu, çukuru, tepesi olmıyan, müstevi, musattah § Düzelmiş, tesviye olunmuş, pürüzlü olmıyan § Doğru, müstakim § Sade, zinetsiz, devrik ve kıvrık olmayan. *[Plat,e; égal,e.]*
Düzayak (*t. s.*) Yokuşu ve

merdiveni olmıyan, bir satıhta bulunan. *[De plein pied.]*

Düzce (*t. f.*) Sade, adi, pürüzsüz, müşkülâtsız, zinetsiz § Sadece, sadelikle, tekellüfsüz, doğrudan § İşin sade ve doğru ciheti. *[Simple, franc,che. Ouvertement; simplement.]*

Düzelme | **Düzelmek** (*t. m.*) Düz ve müstevi olma, olmak § Tesviye olunma, olunmak § Tertip ve intizam bulma, bulmak § Yoluna girme, girmek § Islah, tashih ve tamir olunma, olunmak. *[Être arrangé.e; être mis,e en ordre § S'amméliorer.]*

Düzeltme | **Düzeltmek** (*t. m.*) Düz ve müstevi etme, etmek, yoluna koyma, koymak, tertip ve tanzim eyleme, eylemek § Pürüzünü ve iğriliğini giderip düz ve doğru etme, etmek, ıslah ve tamir etme, etmek. *[Arranger, mettre en ordre § Corriger § Embellir; réparer § Diriger; se diriger.]*

Düzen (*t. s.*) Nizam, tertip § Ahenk, uygu, akort. Uydurma söz, uyduruş. Alet, takım. *[Ordre § Harmonie; accord.]* **düzenli** = Tertipli, muntazam. Ahenk, uygusu yerinde, kurulmuş. *[Arrangé,e; mis en ordre § Harmonieux, euse.]* **düzensiz** = Nizam ve tertibi olmıyan. Ahenksiz, akortsuz, uygusuz. *[Non arrangé,e; désordonné,e; manque d'accord et d'harmonie.]* **düzensizlik** = Nizamsızlık, tertipsizlik. Ahenksizlik, uygunsuzluk. *[Désordre; mauvaise organisation; désaccord.]*

Düzeltici | **Düzetici** (*t. f.*) Tesviye eden, doğrultan, düzelten § Tanzim ve tertip eden, yoluna koyan. *[Celui qui arrange; organisateur.]*

Düzeltilme | **Düzeltilmek** | **Düzetilme** | **Düzetilmek** (*t. m.*) Düz ve müstevi edilme, edilmek § Tashih ve ıslah edilme, edilmek. *[Être arrangé,e; organisé,e.]*

Düzetme | **Düzetmek** (*t. m.*) Bak: Düzeltmek. *[Voir: Düzeltmek.]*

Düzgün (*t. s. f.*) Düzedilmiş, tesviye edilmiş § Yoluna konmuş, mürettep, muntazam § Kadınların yüzlerine sürdükleri aklık ve allık. *[Arrangé,e; mis,e en ordre § Corrigé,e; fard.]*

Düzgüncü (*t. f.*) Kadın düzgü-

nü yapan ve satan adam. Geline düzgün süren kadın. *[Celui ou celle qui prépare ou vend le fard.]*

Düzgünlü (*t. f.*) Yüzüne düzgün sürmüş kadın, yüzü boyalı. *[Fardé,e.]*

Düzine (*c. s.*) On iki parçadan ibaret takım, deste. *[Douzaine.]*

Düzleme | **Düzlemek** Düz ve müstevi yapmak, tesviye etme, etmek. *[Aplanir; rendre égal,e; uni,e.]*

Düzlenme | **Düzlenmek** (*t. m.*) Düz edilme, edilmek, tesviye olunma, olunmak. *[Être aplani,e.]*

Düzlük (*t. s.*) Düz ve musattah olmaklık. Doğruluk, istikamet. Sadelik, tekellüfsüzlük. Düz, iniş ve yokuşsuz yer. *[Endroit plat § Simplicité. Plaine.]*

Düzme (*t. m.*) Yalandan icat ve ihtira olunmuş, sahih olmıyan, sahte. *[Feint,e; faux, fausse § Baliverne.]*

Düzme | **Düzmek** (*t. m.*) Yapma, yapmak, işlemek § Kılma, kılmak § Tertip ve tanzim etme, etmek § Vücude getirmek § Uydurma, uydurmak § Yalandan kurma, kurmak. *[Arranger, mettre en ordre § Faire pratiquer § Crée § Accordé,e.]*

Düztaban (*t. f.*) Uğursuz, meş'um adam. *[Guignard,e.]*

E

E — Türk alfabesinin altıncı harfi olup rakkam yerinde kullanıldığı zaman [6] adedine işarettir. *[Sixième lettre de l'alphabet turc.]*

Eali (*a. s.*) [Âlâ] nın cem'i. Bak: Âlâ. *[Voir: Âlâ.]*

Eazım (*a. s.*) Büyükler, maddeten veya manen büyük olan zevat § Azamın cem'i. *[Les plus grands, les supérieurs § Les illustres.]*

Ebaancet (*a. s.*) Babadan oğla, nesilden nesile. *[De père en fils.]*

Ebabil (*a. s.*) Dağkırlangıcı,

Ebabil

keçisağan kuşu. [*Espèce d'hirondelle.*]

Eb'at (*a. s.*) Uzaklıklar, mesafeler. Bir cismin tul ve arzı, buütler. [*Les dimensions* § *Les espaces.*]

Ebe (*t. s.*) Çocuk doğurtmak san'atını icra eden kadın veya hekim, kabile. [*Accoucheur,se.*]

Ebedî (*a. f.*) Sonu olmayan, sonsuz, zevalsiz § Hiç bir vakıt, asla. [*Éternel,le* § *Jamais.*]

Ebediyen (*a.f.*) Ebedî olarak. [*Éternellement.*]

Ebediyet (*a. s.*) Ebedîlik, zevalsizlik. Sonsuz, gelecek zaman. [*Éternité* § *Qualité de ce qui dure éternellement.*]

Ebegümeci (*t. s.*) Maruf ve şifalı sebze ki çiçeği ve kökü doktorlukta kullanılır. [*Mauve.*]

Ebet (*a. s.*) Sonu olmayan, müstakbel [*Éternité,*] **ebetmüddet**= sonsuz, tükenmez [*Sans fin.*] **Ebeden** = hiç bir vakit, asla [*Jamais de la vie.*]

Ebeveyn (*a. s.*) Ana, ve baba, valideyn. [*Le père et la mère; les parents.*]

Ebir (*fa. s.*) Bulut, sehap. [*Nuage.*]

Ebleh (*a. f.*) Ahmak, akılsız, budala. [*Stupide; idiot.*]

Ebna (*a. s.*) Oğullar, erkek evlâtlar. [*Fils; descendants.*]

Ebniye (*a. c.*) Binalar, yapılar. [*Bâtiments; édifices.*]

Ebru (*fa. s.*) Hare gibi dalgalı veya damarlı (kumaş kâğıt ve saire) kitap ve defter kabı yapmak için kullanılan renkli kâğıt. [*Papier moiré pour couverture de cahier etc.*]

Ebrulama | **Ebrulamak** (*t. m.*) Mermer gibi hareli veya damarlı olarak boyama, boyamak. [*Moirer, teindre de couleurs variées.*]

Ebucehil karpuzu (*t. s.*) Acı bir meyva. [*Coloquinte.*]

Ebucehil karpuzu

Ecdat (*a. s.*) Cetler, büyük babalar. [*Grands-pères* § *Ancêtres.*]

Ece (*t. f.*)İhtiyar, koca adam, aksakallı. [*Vieillard.*]

Ecel (*a. s.*) Her ruhun ve alel-

husus insanın mukadder olan ölüm zamanı. *[Terme, heure de la mort* § *Mort.]*

Ecinni (*a. s.*) Cin, cin taifesinden biri. *[Démon, esprit malfaisant.]*

Ecir (*a. s.*) Bir iş mukabilinde verilen şey, karşılık ücret. Sevap § Ücretle işleyen gündelikçi. *[Qui travaille à solde* § *Qui se fait payer pour son travail.]*

Eclâf (*a. s.*) Esafil, erazil, baldırıçıplak güruhu. *[Ceux qui sont de basse condition* § *Les misérables.]*

Ecnas (*a.s.*) Cinsin cemi. Bak: cins. *[Voir: cins.]*

Ecnebî (*a. s.*) Yabancı § Başka memleket ahalisinden, başka bir devlet tebaasından olan adam. *[Étranger, ère* § *Sujet d'un état étranger.]*

Ecram (*a. s.*) Cirmin cemi. Bak: Cirm. *[Voir: cirm.]*

Ecza (*a. s.*) İlâç yapılmakta kullanılan muhtelif mevat § Kimyevî bir tesir ile vücude gelip patlamak ve alevlenmek gibi bir kuvvet ve tesiri haiz olan şey § Ciltlenmemiş kitap, perakende § Bir şeyin parçaları, kısımları. *[Drogues* § *Feuilles typographiques* § *Particules* § *Livre non relié; parties (d'un tout).]*

Eczacı (*t. s.*) İlâç yapan ve satan adam. *[Pharmacien; droguiste.]*

Eczahane (*fa. s.*) Eczacı dükkânı, ilâç yapılan ve satılan yer. *[Pharmacie.]*

Ecsam | **Eçsam** (*a. s.*) Cismin cem'i. Bak: cisim. *[Pluriel du cisim, voir: cisim.]*

Ecsat | **Eçsat** (*a.s.*) Cesedin cem'i. Bak: ceset. *[Pluriel de ceset, voir: ceset.]*

Ecvef | **Eçvef** (*a.s.*) İçi boş, kof § Cahil, ahmak, boş. *[Creux, se; concave* § *Personne sans esprit.]*

Eda (*t. s.*) Tarz, üslûp. Şive, naz. Tavır, kurum, ödeme, verme, tediye, yapma, kılma, icra, ifa. *[Air, ton, manière* § *Payement, acquittement* § *Exécution, prétention.]*

Edani (*as. f.*) Ednanın cem'i, deniler, alçaklar. *[Les subalternes.]*

Edat (*a. s.*) Kendi kendine mana ifade etmeyip isimlere ve fiillere ithal ve ilhak olunan küçük kelime, harf. *[Particule.]*

Edebî (*a. f.*) Edebiyata mensup ve müteallik olan. *[Littéraire.]*

Edebiyat (*a.s.*) Şiir, inşa, güzel

yazılar, lûgat ve iştikaka ait ilimler, ulûmu edebiye. *[Littérature; belles-lettres.]*

Edep (*a. s.*) Terbiye, hüsnü ahlâk, münasip etvar § Zarafet, naziklik § Hicap, haya § Vücudün gizli bulunması icap eden yerleri, avret mahalli § Edebiyat ilmi. *[Modestie, politesse § Conduite chaste § Pudeur.]*

Edeplenme | **Edeplenmek** (*t. m.*) Edep ve terbiye kazanmak, terbiye olunmak. *[Se moraliser.]*

Edepli (*t. f.*) Terbiyeli, zarif, nazik. *[Modeste; poli,e; chaste; pudique.]*

Edepsiz (*t. f.*) Terbiyesiz, utanmaz, arsız, hayasız § Çok bağırıp çağıran, sert huylu, ters. *[Impoli; malhonnête; impudique; fripon,ne.]* **edepsizce** = Edepsizlikle, arsızca. *[Impudiquement.]* **edebsizlik** = Terbiyesizlik, arsızlık, terbiye noksanı. *[Friponnerie; impudicité.]*

Edevat (*a. s.*) Alât, avadanlık § Edatın cem'i. Bak: Edat. *[Instruments, appareils. Voir: Edat.]*

Edibane (*fa. f.*) Edepli ve terbiyeli bir adama yakışır § Ulemaya ve ulûmu edebiye eshabına lâyık § Edep ve terbiye ile. *[Poliement.]*

Edilme | **Edilmek** (*t. m.*) Olunma, olunmak, kılınma, kılınmak, yapılma, yapılmak *[Être fait,e.]*

Edinmek (*t. m.*) Kendikendine etmek. İttihaz etmek. İstihsal ve iktisap etmek, maletmek. Bir şeyin sahibi olmak, kazanmak. *[Se procurer; se rendre maître de § Faire pour soi-même.]*

Edip (*a. f. s.*) Edepli, terbiyeli § Nazik, zarif § Edebiyatla uğraşan, edebiyata mensup, edebiyatta çok iktidarı olan. *[Poli,e; bien élevé,e § Littérateur.]*

Edme (*a. s.*) Derinin ikinci tabakası, beşrenin altındaki tabaka. *[Derme, chorion.]*

Edna (*a. s.*) Daha ve pek aşağı, pek dun, hor ve hakir § Pek bayağı § Pek az, cüz'î, azıcık § Esafil güruhu, erazil, ayaktakımı. *[Très bas,se § Moindre § Ordinaire; vil,e.]*

Edvar (a. s.) Devrin cem'i. Bak. Devir. *[(Pluriel de devir) Voir: Devir.]*

Edviye (*a. s.*) Devanın cem'i.

Bak: Deva. *[(Pluriel de deva) Voir: Deva.]*

Edyan (*a. s.*) Dinin cem'i. Bak: Din. *[(Pluriel de Din) Voir: Din.]*

Ef'al (*a. s.*) Fiilin cem'i Bak: Fiil. *[Pluriel de fiil, voir :fiil.]*

Efe (*t. s.*) Zeybek ağası, zeybek § Baba yiğitlik taslayan adam. *[Chef de zeybec§ Spadassin.]*

Efektif (*c. s.*) Hakikî, hakikaten mevcut. Hızmet ve vazifeye hazır askerin hakikî miktarı. *[Effectif, ve.]*

Efendi (*t. s. f.*) Sahip, malik, çelebi, seyit. (Tazim ünvanı olup okumuşlara, ulemaya, kalem erbabına mahsustur.) *[Seigneur; maître, patron§ Sieur; monsieur.]*

Efgan (*fa. s.*) Figanın cem'i Bak: Figan§ Asiyada bir islâm memleketi ve devleti. *[Pluriel de figan, voir: figan.]*

Efkâr (*a. s.*) Düşünme, endişe. Niyet, maksat. *[Idées § Opinions § Esprits § Tristesse, mélancolie.]*

Eflâk (*a. s.*) Feleğin cem'i. Bak: Felek. *[Pluriel de felek, voir: felek.]*

Eflâtun (*i. s. f.*) Eski Yunanın büyük hakimlerinden biri§ Hakim, filozof. *[Platon § Savant versé profondément dans les sciences.]*

Efrat (*a. s.*) Askér neferleri § Ferdin cem'i. Bak: Fert *[(Pluriel de fert) Voir: Fert.]*

Efrencî (*a. f.*) Frenklere mensup ve müteallik§ Frengi illeti. *[Européen,ne § À la franque§ Syphilitique.]*

Efrenç (*a. s.*) Frenk, avrupalı *[Europeén,ne.]*

Efsun (*fa. s.*) Bak: Afsun. *[Voir: Afsun.]*

Efsus (*fa.h.*) Yazık, hayf, eyvah, diriğ! *[Hélas.]*

Egzama (*c. s.*) Bir nevi deri hastalığı. *[Eczéma.]*

Egzersiz (*c. s.*) Talim ve terbiye, öğretme, öğrenme, mümarese. Bir san'ata alışma § Dersini öğrenmek için talebeye verilen vazife. Tecrübe, meleke. *[Exercice.]*

Eğe (*t.s.*) Maden ve saireyi yontup tesviyeye mahsus alet, törpü. *[Lime.]*

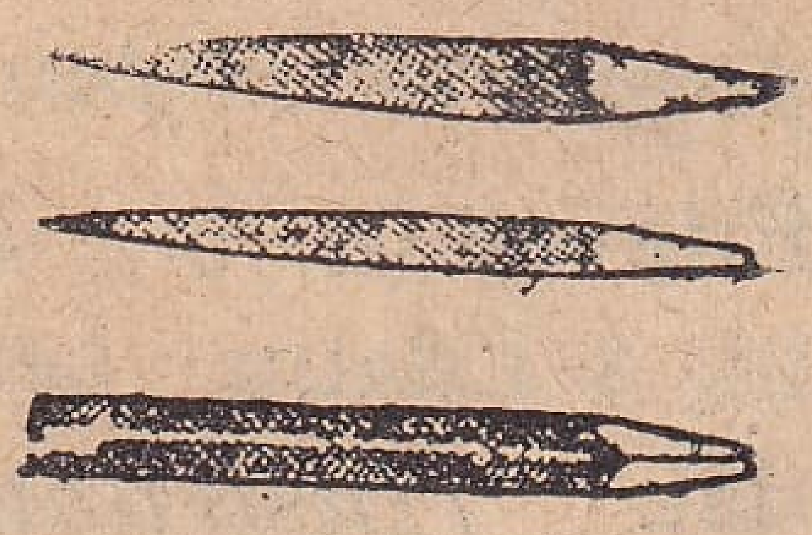

Eğe

Eğeleme | **Eğelemek** (*t. m.*) Eğe ile işleme, eğe ile

yontmak veya cilâ vermek, törpüleme, törpülemek *[Limer.]*

Eğeletme } (*t.m.*) Eğe ile yont-
Eğeletmek } turma, yontturmak, törpületme, törpületmek, eğe ile cilâ verdirme, verdirmek. *[Faire limer.]*

Eğer (*t. s.*) Binmek için hayvanın üstüne konulan şey, takım, eğer takımı § Şart edatı olup bir cümlei şartiyeye girer § Bazan ilk harfi olan (e) hazf olunup « ger » kalır § Şiirde cümlei şartiyenin sonuna ilhak olunduğu vardır. *[Selle. § Si, en cas de..]*

Eğerci (*fa. s.*) Eğer takımı yapan veya satan adam. *[Sellier.]*

Eğerleme } (*t. m.*) Hayvana
Eğerlemek } eğer vurma, vurmak. *[Seller.]*

Eğerli (*t. f.*) Üzerine eğer konulmuş (hayvan) *[Qui porte une selle.]*

Eğiç (*t. s.*) Yemiş koparmak için ağacın dalını ve saire şeyleri tutup eğmeğe mahsus ucu iğri değnek, ağaçtan kanca *[Longue perche fourchue avec laquelle on cueille les fruits.]*

Eğin (*t. s.*) Arka kemiğinin eğilir yeri. *[Échine.]*

Eğinç (*t. s.*) Ur, tümsek, etbeni, siğil. *[Tumeur; verrue; kyste,]*

Eğindirik (*t. s.*) Devrik büyük yaka, pelerin. *[Large col qui pend sur le dos.]*

Eğinti (*t. s.*) Eğeden çıkan ince talaş, borada. *[Limaille.]*

Eğirme } (*t. m.*) İyile iplik
Eğirmek } bükmek, yün veya pamuğu iplik yapmak *[Filer la laine.]*

Eğirtme } (*t. m.*) İyile iplik
Eğirtmek } büktürmek *[Faire filer la laine.]*

Eğleme } (*t. m.*) Durdurma,
Eğlemek } durdurmak, alıkomak, tavik etme, etmek. *[Retenir; faire retarder.]*

Eğlence (*t. s.*) Gönül eğlendirecek, sıkılmadan vakit geçirerek şey § Faidesiz, ehemmiyetsiz şey, semeresiz iş. Oyuncak, melâbe § Pek kolay iş § Kendisile istihza olunan, maskara. *[Divertissement. Amusement, passe-temps.]*

Eğlendirme } (*t. m.*) Alıko-
Eğlendirmek } ma, alıkomak, geri bırakmak, tavik etme, etmek § Avutma, avutmak, eğlence bulmak, ferahlık verme, vermek. Hoş vakıt ge-

çirme, geçirmek. *[Retenir; attarder, amuser, divertir.]*

Eğlenme } *(t. m.)* Durma,
Eğlenmek } durmak, tevakkuf etme, etmek, aram eylemek § Zevk, sefa, cümbüş, tenezzüh etme, etmek, cansıkıntısını defedip iyi vakıt geçirme, geçirmek. İstihza, lâtife etme, etmek, alay etmek. *[Retarder. S'arrêter § S'amuser § Se moquer.]*

Eğleşme } *(t. m.)* Oturma,
Eğleşmek } oturmak, dinlen - mek, vakıt geçirme, geçirmek. *[S'attarder.]*

Eğre *(t. s.)* Keçeden bir nevi eyer altına konulan örtü. *[Espèce de feutre.]*

Eğrek *(t. s.)* Sulak tarlanın suyunu akıtmak için açılan hendek. *[Drain.]*

Eğrim *(t. s.)* Eyerin altındaki keçe kaplı ağaç § Sulardaki küçük girdap.. *[Coussinet de feutre § Petit tourbillon.]*

Eh *(t. t.)* Eyden muhaffef olup tekellümde kullanılır: eh daha ne var? gibi. *[Bien! eh bien.]*

Ehemmiyet *(a. s.)* Mühim - lik, ağırlık, değerlilik şayanı dikkat olma § Dikkat, ihtimam *[Importance.]*

Ehil *(a. s. f.)* Sahip, malik, mutasarrıf § Sakin, mütemekkin, muktedir, becerikli, erbap § Karı ve kocadan her biri. *[Possesseur § Doué, e. § Compétent § Capable § Famille.]*

Ehlî *(a. f.)* Alışık, munis, yalanı olmayan. *[Apprivoisé, e; domestique.]*

Ehliyet *(a. s.)* İktidar, liyakat, istihkak. *[Capacité; compétence.]*

Ehram *(a. h.)* Kaidesi mudalla ve tepesi bir noktadan

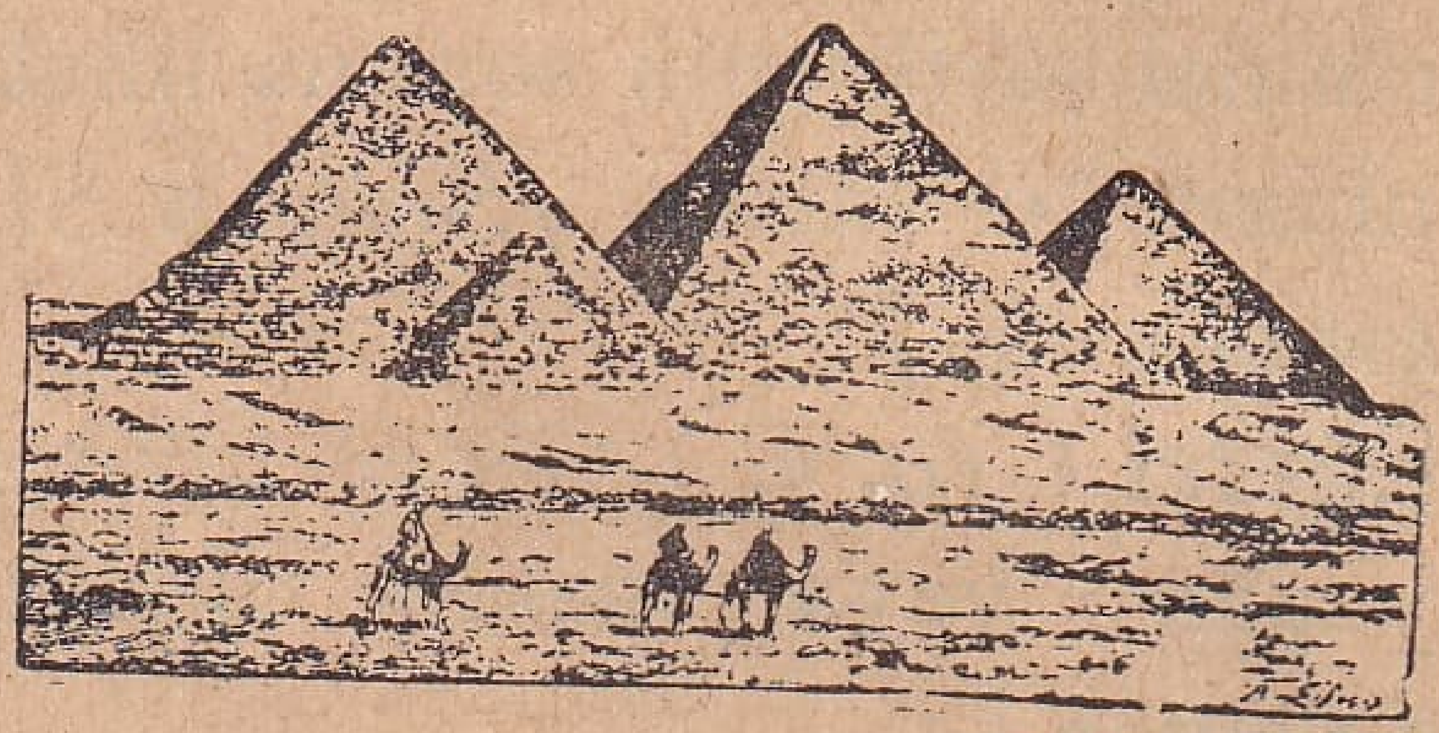

Ehram

ibaret hendesî bir şekil § Eski Mısırlılardan kalma bu şekilde abideler. *[Pyramide.]*

Ehrimen *(fa. s.)* Şeytan. *[Démon; diable.]*

Ehven *(t. f.)* Daha hafif, daha zararsız. Daha ucuz, pek ucuz. *[Facile; aisé, e; léger, ère § À bon marché; à bas prix.]*

Ejder *(fa. s.)* Dört ayaklı, kanatlı ve ağzından ateş püskü- ren mevhum

Ejder

büyük ve korkunç yılan. *[Dragon.]*

Ejderha (*fa.* s.) Bak: Ejder. *[Voir: Ejder.]*

Ek (*t.* s.) Noksanı ikmal için ilâve olunan parça, yama. Yara nişanının kenarı. *[Jointure, liaison § Morceau ajouté.]*

Ekâbir (*a.* s.) Büyük adamlar, yüksek makamlarda bulunanlar, rüesa, eşraf. *[Les personnages haut placés, les supérieurs.]*

Ekal (*a. f.*) Daha az, pek az, en az, en küçük, edna. *[Moindre.]*

Ekalliyet (*a.* s.) Azlık. *[Minorité.]*

Ekalliyetler (*t.*s) Bir hükûmetin tabiiyeti altında yaşayan yabancı din ve milliyete mensup halk. *[Les minorités.]*

Ekber (*a.f.*) En büyük, pek büyük, azam. *[Personne très grande, suprême.]*

Ekiden (*a. f.*) Metin ve muhkem olarak, sağlam surette, sarahaten, kat'iyyen. *[Vigoureusement § D'une manière pressente.]*

Ekilme / **Ekilmek** *[t.m.]* Tohum serpilmek, serpilme, zeredilme, edilmek. *[Être semé,e.]*

Ekin (*t.* s.) Ekilmiş hububatın sürmüşü, tarlada bitmiş hububat, mezruat. *[Semence; semailles; céréales en herbe.]*

Ekinci (*t.* s.) Ekip biçmekle meşgul adam, çiftçi, zürra. *[Semeur; cultivateur.]*

Ekip (*t.* s.) Ayni işte çalışanların heyeti umumiyesi, takım. *[Équipe.]*

Ekit (*t. f.*) Sağlam, muhkem, metin, kuvvetli. Sarih, kat'î. *[Fort,e; ferme § Sévère; rigoureux,se.]*

Ekleme / **Eklemek** (*t. m.*) Parça ilâve etme, etmek, parça ilâvesile uzatma, uzatmak. *[Ajouter un morceau; allonger un corps en y ajoutant un morceau.]*

Eklenme / **Eklenmek** (*t. m.*) Parça ilâvesile uzadılma, uzadılmak, ek ilâve olunma, olunmak. *[Être ajouté,e un morceau, être allongé,e.]*

Ekletme / **Ekletmek** (*t. m.*) Ek vurdurma, vurdurmak, parça ilâve ettirme, ettirmek. *[Faire ajouter un morceau; faire allonger un corps en y ajoutant un autre.]*

Ekmeğidizin (*t.* s.) Muvakkat iş, temelsiz şey. *[Temporaire; sans fondement.]*

Ekmeğinekoç (*t. f.*) Cömert, kapısı açık, ikramı seven. *[Hospitalier,ère; généreux, euse.]*

Ekmek (*t. s.*) Hububat unundan yapılan hamurun fırında pişirilmesi ile istihsal olunan şey ki insanların başlıca gıdasıdır § Yiyecek, yemek, taam. Geçinecek, maişet. İş, memuriyet, hizmet, vazife. *[Fain § Repas § Mets.]*

Ekmel (*f. a.*) Daha veya pek kemalli, daha mükemmel *[Plus ou très complet, ète.]*

Eksantrik (*c. s. f.*) Örf ve âdete muhalif olan § Örf ve adete ehemmiyet vermiyen. Hoppa, züppe. *[Excentrique.]*

Ekselans (*c. f.*) Vekillere, sefirlere, paşalara verilen ünvan, Hazretleri. *[Excellence.]*

Ekser (*a. f.*) En çok, en ziyade. *[La plupart; en plus grand nombre.]*

Ekser (*t. s.*) Demir çivi, mıh. *[Clou.]*

Ekserî (*a. f.*) En ziyade, ekseriya. *[Souvent; bien des fois; pour la plupart.[*

Ekseriya (*a. f.*) En çok vakıtta, en ziyade, ekseriyet üzre. *[Souvent; pour la plupart; bien des fois.]*

Ekseriyet (*a. s.*) En büyük kısım, çokluk, bir cemaat ve bir heyetin yarıdan fazlası. *[Majorité, pluralité.]*

Eksik (*t. f.*) Bütün olmayan, nakıs, tamam değil. Kusurlu § Ayıplı, tam ve mükemmel olmayan, mefkut. Değerinden az, noksan olan. Tartısı tamam olmayan § Noksan ve natamam olarak § Bir şeyin tamam olması için ilâvesi lâzım olan miktar. Ayıp, kusur. *[Moindre § Incomplet, § Ce qui manque; moins.]*

Eksik etek (*t. s.*) Kimsesiz kadından kinaye. *[Femme sans soutien.]*

Eksikleme | Noksan bırakma,
Eksiklemek | bırakmak. *[Rendre défectueux, euse.]*

Eksiklik (*t. s.*) Noksan, eksik olma § Eksik olan bir şeyin noksan olan miktarı § Ayıp, kusur, noksan. Yokluk, fıkdan. *[Manque, défaut.]*

Eksiksiz (t. f.) Bütün, tamam, noksanı olmayan § Ayıp ve kusuru olmayan, mükemmel § Devamlı, ardı arası kesilmeyen. *[Complet,ète; sans lacune, continuellement.]*

Eksilme | (*t. m.*) Nakıs olma,
Eksilmek | olmak, azalmak,

eksik olma, olmak, tenakus ve tenezzül etmek, yokolma, yokolmak. *[Être diminué,e; s'amoindrir.]*

Eksiltme | **Eksiltmek** (*t.m.*) Eksik ve noksan etme, etmek, azaltmak, kasma, kasmak, tenkis etme, etmek. *[Rendre défectueux, euse.]*

Eksper (*c. s.*) Bir işte, bir san'atta tamam ihtisası olan, bilgi sahibi. Mutahassıs, muhammin. *[Expert.]*

Ekspres (*c. s.*) Çok süratli, doğru ve çabuk giden demir yolu katarı, vapur ve emsali. *[Express.]*

Ekstra (*t. f.*) İyinin iyisi, aliyülalâ. *[Extra.]*

Ekşi (*t. f.*) Limon ve sirke gibi şeylerin lezzeti, dil ve ağzı buruşturan tat, tahammür edip bozulmuş ve ağzı buruşturucu bir tat hasıl etmiş olan § Hoşa gitmez, gülmez, abus çehre. *[Aigre; acide § Fermenté,e § Défavorable § Aigreur; acidité.]*

Ekşice (*t. f.*) Az ekşiye çalar, ekşimsi. *[Aigrelet,te.]*

Ekşili (*t. f.*) Ekşisi olan. *[Aigre.]*

Ekşime | **Ekşimek** (*t. m.*) Ekşi olma, olmak § Ekşilik peyda etme, etmek § Mayalanmak. Bayatlayıp bozulma, bozulmak, Hoşa gitmez ekşi bir hal almak. Çok sürünmek§ Bitirilme, bitirilmek. *[Aigrir.§ Fermenter§ Se gâter (l'estomac); se contracter (visage).]*

Ekşimsi (*t. f.*) Ekşiye benzer, ekşice. *[Aigrelet.]*

Ekşimtrak (*t. f.*) Ekşiye çalar, az ekşi, ekşice. *[Aigrelet.]*

Ekşileme | **Ekşilemek** (*t. m.*) Ekşi etmek, ekşi tat verme, vermek, turşu haline koma, komak. Mayalandırmak, bayatlatıp tadını bozma, bozmak. Ekşitmek. *[Rendre aigre; aigrir.]*

Ekşitme | **Ekşitmek** (*t. m.*) Ekşi bir hale komak. *[Rendre aigre et acide § Renfrogner (le visage).]*

Ekti (*t. s.*) Kekre, acımtrak § Ekşi yüzlü, kaba, ters, acı. Tamahkâr, pinti. *[Âpre, acerbe, piquant,e§ Homme désagréable.]*

Ektilik (*t. s.*) Kekrelik, acımtraklık § Ekşi yüzlülük, kabalık, terslik, sertlik, acılık, pintilik. *[Aigreur âpreté, dureté de caractère.]*

Ekûl (*a. s.*) Çok yiyen, obur, pis boğaz. *[Gourmand,e, poliphage.]*

El (*t. s.*) İnsanın tutmak, işlemek, asılmak, vurmak gibi işlerde kullandığı iki uzuvdan her biri § Dört ayaklı hayvanların iki ön ayağı § Sap, kulp, kol.

El

Bazı aletlerin vuracak, dövecek kısmı § Ele avuca sığan miktar, avuç, tutam § Elile yapılan işin bir kereliği, nöbet § Vurma, karışma, müdahale § İktidar, istek, ihtiyar § Tasarruf, malikiyet. İş, amel § Nöbet, sıra. *[Main § Manche § Pilon § Poignée.]* **Eline ağır** = Ağır iş gören, elinden iş çıkmayan, tenbel. *[Lent au travail.]*

El (*t. s.*) Halk, nas, adamlar. Kavm, kabile, aşiret. Bir kavm ve kabilenin sakin olduğu yer § Yabancı, bigâne, ağyar. *[Monde § Les gens § Les étrangers § Les autres § Pays.]*

Elâ (*t. f.*) Açık gök rengi, açık mavi [göz] *[Azuré (se dit des yeux).]*

El'âlem (*t. t.*) Bütün halk, herkes, yabancılar § Yâr ve ağyar. *[Tout le monde.]* **Elaltından** = Gizlice, kendini göstermeden. *[Secrètement.]*

El'an (*a. s. h.*) Şimdi, şimdiki halde § Hâlâ, henüz, daha, şimdiye kadar. *[A présent, actuellement § Encore.]*

Elâstik (*c. f.*) Toplanıp çekilir, uzanıp kısalır. *[Élastique.]* **elâstikî, elâstikiyet** = Esneklik. *[Élasticité.]*

Elbet (*a. t. t.*) Mutlaka, her halde, behemehal. Akıbet, nihayet. *[Sans doute, assurément § De toute façon.]*

Elbette (*t. t.*) Mutlaka, her halde, şüphesiz. *[Voir: Elbet.]*

Elbise (*a.t.s.*) Libaslar, rubalar, cameler. *[Vêtements, habits.]*

Elcik (*t. s.*) Eldiven § Küçük el. *[Petite main § Gant.]*

Elçi (*t. s.*) Sefir § Bir şeyi tebliğ için gönderilen murahhas § Vekil. [*Ambassadeur.*]

Eldiven (*t. s.*) Eli soğuktan ve kirden muhafaza için kumaştan ve ya deriden yapılmış şey. Elcik *[Gant.]*

Elek (*t. s.*) Un ve saireyi elemek için kullanılan alet. *[Tamis.]* **elekçi** = Elek yapan ve satan

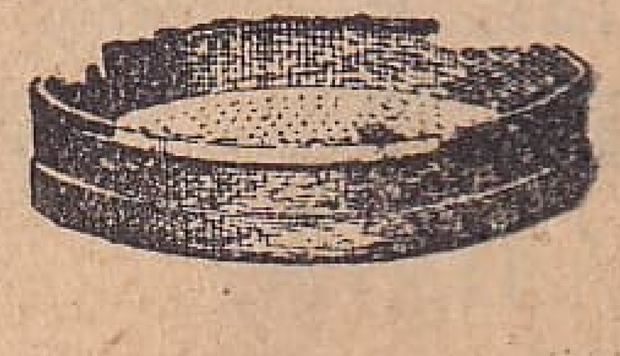

Elek

adam. *[Fabricant et vendeur de tamis.]*

Elektrik (*c. s.*) Bazı cisimlerdeki çekmek, kıvılcımlar çıkarmak, hayvanlarda asabî titremeyi hasıl etmek kuvveti. *[Électricité.]*

Elektron (*c. s.*) Menfi elektrik ile mahmul olan ve takdir edilebilir bir varlığı olmayan son derece küçük bir unsur. *[Électron.]*

Elektrot (*c. s.*) Elektrik ceryanının bir cisme nüfuz ettiği yer. *[Électrode.]*

Elem (*a. s.*) Ağrı, acı, sancı, keder, dert, gam. Hastalık. *[Douleur, mal, souffrance § Chagrin, peine, inquiétude.]*

Eleman (c. s.) Bir şeyi, bir küllü teşkil eden cüz, unsur, anasır. *[Élément.]*

Eleme }
Elemek } (*t. m.*) Elekten geçirmekle çalkama, çalkamak, elekleme, eleklemek § İnceden inceye arayıp tarayarak, taharri ve teftiş etme, etmek § Seçmek, intihap etme, etmek. *[Tamiser § Choisir, chercher le mieux.]*

Elenme }
Elenmek } (*t. m.*) Eletken geçirilme, geçirilmek § Taharri ve teftiş olunma olunmak § Seçilmek, intihap olunma, olunmak. *[Être tamisé,e; être choisi,e.]*

Eletme }
Eletmek } (*t. m.*) Elekten geçirme, geçirmek, bilvasıta eleme, elemek. *[Faire tamiser.]*

Elfabe (*c. s.*) Bak: (alfabe), *[Voir: alfabe.]*

Elhamdülillâh (*a. t.*) Şükür Allaha, cenabı hakka şükür. *[Grâce à Dieu.]*

Elhan (*a. s.*) Lâhinler, ezgiler, nağmeler. *[Voix, mélodies, chants.]*

Elhasıl (*a. h.*) Hasılı, hülâsa, nihayet. *[Enfin, bref § En un mot.]*

Elifbe - Elifba (*t. s.*) Hurufu heca tertibi, takımı § Alfabe risalesi. *[Alphabet, syllabaire.]*

Elim (*a f.*) Ağrıtan, acıtan § Şiddetli, çok dert ve elemi mucip. *[Douloureux, euse ; navrant,e.]*

Elkap (*a. s.*) Rütbe ve mevki sahiplerine verilen ünvan; lâkap. *[Surnom § Titre.]*

Elleme }
Ellemek } (*t. m.*) El dokundurma, dokundurmak, el ile tutmak, elde karıştırmak § El ile yoklama, yoklamak § Örselemek § Elle karıştırma, karıştırmak § Def-

etme, etmek § Tutup atma, atmak. *[Toucher ou mêler avec la main § Choisi,e; trié,e à la main.]*

Ellenme
Ellenmek (*t.m.*) El ile dokunulmak, kurcalanmak § Örselenmek, kovulmak, itilip defedilmek. *[Être touché avec la main; être manié,e; être poussé,e; être chassé,e.]*

Elleşme
Elleşmek (*t. m.*) El ile şakalaşıp itişme, itişmek, el şakası yapma, yapmak § Elsıkmak, selâmlamak. *[Se battre; en venir aux mains; essayer ses forces; serrer la main, saluer.]*

Elli (*t. f.*) Beş defa on, yüzün yarısı, kırk dokuzdan bir fazla § Elleri olan. Sapı ve kulpu olan. *[Cinquante. § Qui a des mains.]* **ellinci** = Kırk dokuzuncudan sonra gelen. *[Cinquantième.]*

Elma (*t. s.*) Maruf meyva § Yuvarlak şey, top § küçük küre. *[Pomme § Se dit tout ce qui est rond.]*

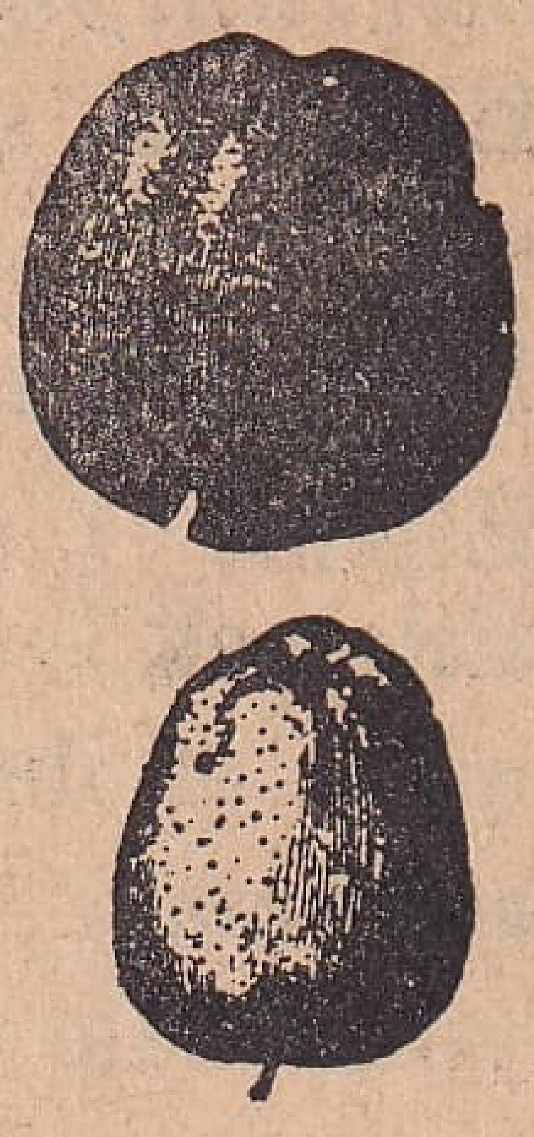

Elma

Elmabaş (*t. s.*) Bir cins ördek. *[Espèce de canard à tête très ronde, en forme de pomme.]*

Elmacık (*t. s.*) Uyluk kemiğinin başı § Çıkıntılı kemik. *[Rotule.]*

Elmas (*t. s. f.*) Maruf kıymetli taş § Cevahirden mamul, kıymetli taşlarla müzeyyen § Pek aziz ve kıymettar § Pek parlak ve dilber. *[Diamant; pierre précieuse. Bijou.]*

Elmasiye (*t. s.*) Balık tutkalı ile dondurulmuş şeker ve süt veya meyva suyunu havi bir nevi tatlı. [*Gelée; entremet.*]

Elmastraş (*t. s.*) En temiz cam, billûr § Billûrdan mamul § Cam kesmeğe mahsus alet. *[Cristal, taillé.]*

Elti (*t. s.*) İki kardeş zevcelerinin biribirine nisbeti, bir kadının kaynının zevcesi. *[Belle - sœur, femmes de deux frères.]*

Elveda (*a. s.*) Allaha ısmarladık. Allaha emanet olun. *[Adieu.]*

Elveriş (*t. s.*) Kifayet, kâfi olma § Münasebet, uygunluk § Faide, hesaba gelme. *[Convenance § État de ce qui est confortable ou avantageux.]* **elverişli** = Kâfi ve vafi § Münasip, mutabık, uygun, faideli, hesaba gelir.

[Suffisant § Convenable, confortable.]

Elverme } (*t. m.*) Yetme, yet-
Elvermek } mek, kifayet etme, etmek, kâfi olmak § Münasip ve muvafık olma, olmak, uymak, uygun gelme, gelmek § Faideli ve nafi olmak, hesaba gelme, gelmek § Vukubulma, vukubulmak § Cari olmak. *[Suffire, être assez § Convenir, être convenable.]*

Elviye (*a. s.*) Livanın cem'i. Bak: Liva. [Cümhuriyetten evel Türkiyede cari olan usulü idarenin ikinci derecesi, yâni [vali] ile [kaymakam] derecesi arasındaki mertebe ve memuriyetler, payeler. *[(Pluriel de liva) Voir: Liva.]*

Elyaf (*a. s.*) (Lif)in cem'i, lifler. Bak: (lif). *[(Pluriel de lif) voir: lif]*

Elyevm (*a. s.*) Bugün, bugünkü günde, hâlâ, henüz şimdiye kadar. *[Aujourd'hui, à présent; actuellement; jusqu'à présent.]*

Elzem (*a. f.*) Daha, pek lâzım, en lüzumlu olan. *[Plus ou très nécessaire.]*

Elzemiyet (*a. s.*) Pek lüzumlu ve muktazi olmaklık, son derecede lüzum ve iktiza. *[Utilité; indispensabilité.]*

Em'a (*a. s.*) Barsaklar, bağırsaklar. *[Intestins, entrailles.]*

Emanet (*a. s.*) Birine emniyet edip bir şey terk ve tevdi etme. Birine saklanmak için verilen şey. Hükûmet dairelerinden bazısına verilen isim. *[Chose confiée ou disposée § Municipalité.]* **emaneten** = Emanet olarak, ihale suretile olmayarak bizzat hükûmet tarafından idare olunma. *[En dépôt § Être administré par un département.]*

Emare (*a. s.*) Alâmet, nişan, eser § Karine. *[Signe, indice.]*

Emaret (*a. s.*) Emirlik § Bir emir, bir bey veya bir prensin idaresinde olan memleket, prenslik. *[Commandement § Principauté.]*

Embube } (*a. s.*) İnce boru,
Enbube } borucuk § Hazım cihazından olan borulardan her biri, enbubei hazmiye, enbubei teneffüsiye gibi. *[Canule; tube; tube digestif.]*

Embiya } (*a. s.*) Nebinin cem'i,
Enbiya } peygamberler, nebiler. *[Prophètes.]*

Emcik (*t. s.*) Emilecek şey, meme. *[Mamelon.]*

Emdirmek (*t. f.*) Emmeğe sevk ve icbar etmek, massettirmek, emzirmek. *[Faire sucer.]*

Emek (*t. s.*) Çalışma, hizmet, sayü cehit § Zahmet, yorgunluk § Çalışma hakkı, ücret. *[Travail; fatigue, application, peine.]* **emekdar - emektar** = Emeği geçmiş, uzun zaman hizmette bulunmuş olan. *[Vieux serviteur; vétéran.]* **emekdaş** = Hizmet ve iş arkadaşı, beraber emek veren, kapı yoldaşı. *[Compagnon de service.]*

Emekleme | **Emeklemek** | Çalışmak, cabalamak, (küçük çocuk) sürünerek yürümeğe cabalamak. *[Travailler; faire des efforts § Ramper.]*

Emel (*a. s.*) Umut, umma, ümit § Şiddetli arzu, hırs, tamah. *[Espoir, désir.]*

Emik (*t.s.*) Emmeden çürümüş yer, emme eseri. *[Suçon.]*

Emilme | **Emilmek** | (*t. m.*) Ağız ile çekilip massedilme, edilmek. *[Être sucé,e.]*

Emin (*a. f.*) Korkusuz, emniyette olan. Şüphe etmeyen, pek doğru olarak bilen, kendine emniyet ve itimat edilen § Korkulmayacak, emniyetli § Mutemet: Darülfünun emini; Maarif emini, gibi § Makam: Şehremini. *[Sûr, persuadé,e. § Fidèle; de confiance, honnête.]*

Emir (*a. s.*) Buyurma, buyuruk, ferman, kumanda§ Büyük makamdan bir iş hakkında yazılan varaka, buyruk. *[Ordre, commandement § Édit; ordonnance.]*

Emir (*a. s. f.*) Bir memleketin başı, bey § Reis § Vaktile bir hanedana mensup olanlara verilir bir ünvan idi ki (necip) manasına delâlet ederdi. *[Chef, commandant, prince.]*

Emlâk (*a. s.*) Mülkün cemi § Bak: Mülk. Miriye ait arazi. *[(Pluriel de mülk) Voir: Mülk.]*

Emmare (*a. s.*) Ziyadesile emredici, mücbir. *[Qui commande, qui force, qui mène comme par force.]*

Emme | **Emmek** | (*t. m.*) Ağzile, nefesle çekerek, massetmek § Dudaklarını çok sıkarak öpmek. *[Sucer.]*

Emniyet (*a. s.*) Eminlik, korkusuzluk, güvenme, itimat, vüsuk. *[Sûreté; sécurité, confiance.]*

Emoraji (*c. s.*) Seyelânı dem, nezif, kan ziyaı. *[Hémorragie.]*

Emraz (*a. s.*) Hastalıklar. Bak: maraz, emrazı asabiye. *[Voir: Maraz.]*

Emret (*fa. f.*) Henuz bıyık ve sakalı çıkmamış olan, tüysüz genç: şabıemret. *[Imberbe.]*

Emsal (*a. s.*) Benzer, nazir, manent, nümune, kıyas edilebilecek geçmiş bir vak'a § Meseller, ata sözleri. *[Exemples § Pareils, égaux § Quantité égale.]*

Emtaa - Emtia (*a. s.*) Metaın cem'i. Bak:Meta. Emval, eşya, tüccar malı. *[Pluriel de meta. Voir: meta.]*

Emval (*a.s.*) Malin cemi, Bak: Mal § Eşya, emtia. *[Pluriel de mal. Voir: mal.]*

Emzik (*t.s.*) Meme tepesi, düğmesi. Meme yerine çocuklara süt verdikleri şişe, bu şişenin ağzına geçirilen lâstik, küçük ibrik lülesi, yeni doğan çocuklara tülbent içinde verdikleri şekerli badem ve saire ezmesi. *[Mamelon; biberon. Tubulure. Bec d'une aiguière.]*

Emzik

Emzirme | **Emzirmek** (*t.m.*) Çocuğa meme veya emzik emdirme, emdirmek. *[Allaiter.]*

En (*t.s.*) Genişlik, arz, enlilik: bu odanın tulü (5), eni (3) metredir. *[Largeur.]*

En (*t. f.*) Mübalâğalı tafdil edatıdır: En büyük, en temiz en güzel, en genç gibi. *[Particule formant le superlatif des adjectifs et des adverbes.]*

Enaniyet (*a. s.*) Benlik, gurur hotbinlik. *[Égoisme, arrogance.]*

Enayi (*t. f.*) Kendini birşey zanneden, mağrur, cahil ve bayağı adam. *[Dupe.]* **enayilik** = Enayinin hal ve sıfatı, bayağılık. *[Duperie.]*

Encam (*fa. s.*) Son, nihayet, akıbet: bu işin encamı vahimdir. *[Fin, résultat.]*

Encik (*t. s.*) Köpek ve kedi yavrusu. *[Nom que l'on donne au petit des chiens et des chats.]*

Encümen (*fa. s.*) Meclis, cemiyet, şura § Bir yere toplanma, öbek olma. *[Conseil; assemblée. Réunion.]*

Endaht (*fa. s.*) Mermi atma § Silâh boşatma, kurşun ve gülle atmak § Nışan almak fenni. *[Action de lancer § Décharge d'une arme à feu.]*

Endam (*fa. s.*) Ten, beden, vücut § Boy, kaddükamet § Vücudün tenasübü § Biçim. *[Stature, taille § Proportion.]*

Endaze (*t. s.*) Ölçü, mikyas,

65 santimetre boyunda bir nevi arşın § Hesap. *[Espèce de pic; autre d'une longueur de 65 centimètres.]*

Ender (*a. f.*) Daha ve pek nadir ve seyrek olan § Pek seyrek § Emsali, eşi çok az bulunan. *[Plus ou très rare.]*

Enderun (*fa. s.*) Vaktile sarayın harem dairesi § Bugün Topkapı sarayının hazine ve Hırkaişerif dairesi [Bu daire vaktile mükemmel bir mektep idi ve saray erkânı buradan yetişirdi. Tarihlerde görülen [enderunu hümayun] burası idi. Bugün milli bir müzedir.] *[Anciennement partie du palais reservée aux femmes § Nom donné aujourd'hui à l'ancien palais situé au près de Sainte Sophie. Actuellement musée national.]*

Endişe (*fa. s.*) Düşünce, tefekkür § Gam, keder, gaile § Şüphe, vesvese, merak. *[Préoccupation.]* **durendiş** = Her şeyi çok evelden düşünen. *[Avisé,e.]*

Endüksüyon (*c. s.*) Hususî vak'alardan umumî bir netice çıkarma, taakkul, istidlâl, istikrar § Bir miknatis veya cereyanı elektrikî hâsıl etmek. *[Induction.]*

Enek (*t. f.*) Enenmiş, burulmuş, iğdiş edilmiş [hayvan.] *[Châtré,e. [Bête, animal.]]*

Eneme } **Enemek** } (*t. m.*) Erkek hayvanın taşaklarını çıkarıp erkekliğini giderme, gidermek, burma. burmak. *[Châtrer.]*

Eneniyet (*t. s.*) Bak: Enaniyet. *[Voir: Enaniyet.]*

Enenme } **Enenmek** } (*t. m.*) Burulma, burulmak, iğdiş edilmek, erkekliği giderilme, giderilmek. *[Être châtré.]*

Enenmiş (*t. f.*) Burulmus, iğdiş edilmiş, erkekliği giderilmiş. *[Châtre.]*

Enerji (*c. s.*) Kuvvet, kudret § Sebat § Hassa. *[Énergie.]*

Enerjik (*c. f.*) Canlı, azimkâr, şehametli. *[Énergique.]*

Enfes (*a. f.*) Daha veya pek kıymetli, pek makbul, pek lâtif ve leziz. *[Plus ou très délicieux,euse § Plus ou très précieux,euse.]*

Enflasyon (*c. s.*) Çok miktarda evrakı naktiye ihracı. *[Inflation.]*

Enflüenza (*c. s.*) Nezle şeklinde salgın bir hastalık. *[Influenza.]*

Enfüsî (*a. f.*) Nefiste hadis

olanlar, düşünülmüş şeye nısbetle düşünene, ferdî zihne aitolan, afakî olmıyan. *[Subjectif.ive.]*

Engebe (*t. s.*) Ovalık yerin iniş ve çıkışı § Çukur ve tepeleri düz olmıyan yer. *[Terre inégale et mal formée.]*

Engel (*t. f.*) Mâni, hail, müşkülât. *[Obstacle; difficulté. Embarras; entrave.]*

Enger (*t. s.*) Çengel sakızı, yabanî enginarın sütünden hasıl olan sakız. *[Mastic; gomme faite avec le suc d'artichaut sauvage.]*

Engerek (*t. s.*) Pek zehirli bir yılan. *[Vipère.]*

Engin (*t. f.*) Açık deniz, denizin kenardan uzak geniş yeri § Enli, vasi, geniş. *[Pleine; en pleine mer.]*

Enginar

Enginar (*t. s.*) Maruf sebze ki sade ve zeytin yağlısı olur. *[Artichaut.]*

Enik (*t. s.*) Yırtıcı hayvan yavrusu § *[Le petit d'un carnassier]* **eniklemek** = (Hayvan) doğurmak, yavrulamak. *[Mettre bas [en parlant d'une carnassière].]*

Enikunu (*t. f.*) Ariz ve amik gereği gibi, lâyıkile, adeta, hatırı sayılır. *[En détail.]*

Enin (*fa. s.*) İnleme, inilti. *[Gémissement.]*

Enis (*a. f.*) Refik, arkadaş, sık görüşülen insan. *[Ami, compagnon.]*

Enişte (*t. s.*) Kız kardeş veya hala kocası. *[Mari de la sœur ou de la tante.]*

Enkaz (*a. s.*) Bina yıkıntıları, yıkıntı, yıkılmış bir binanın kerestesi. *[Débris.]*

Enkonsiyan (*c.s.*) Şuursuz olarak vakı olan, idrak dairesinden hariç kalan. *[Inconscient.e.]*

Enmuzeç (*a. s.*) Misal, örnek, nümune. *[Modèle.]*

Ensal (*a. s.*) Nesiller, zürriyetler. (Bak: Nesil) *[Races; descendances. Voir: nesil.]*

Ensap (*a. s.*) Nesepler, soylar

hısımlar § Bak: Nesep. *[Voir: Nesep.]*

Ense (*t. s.*) Başın arka tarafının saçlar altında olan kısmı. *[Nuque.]*

Enseleme | (*t. m.*) Sürat ve
Enselemek | şiddetle yakalamak, ele geçirme, geçirmek, tutma, tutmak. *[Empoigner.]*

Ensice (*a. s.*) Teşrihte dokumaya benzeyen hayvanî ve nebatî uzuv teşekkülâtı. *[Tissus.]*

Ensiz (*t. f.*) Çok eni olmayan. dar, geniş olmayan. *[Étroit,e.]*

Enspektör (c. s.) Müfettiş. *[Inspecteur.]*

Enstantane (*c. s.*) Bir anda alınan resim, bir an devam eden, bir an içinde. *[Instantanné,e.]*

Enstitü (*c. s.*) İlmî ve edebî bir maksada hızmet için açılan cemiyetin, divan. Böyle bir cemiyetin toplandığı bina. *[Institut.]*

Entari (*t. s.*) Basma fanile ve saireden yapılan maruf uzun libas. *[Robe flottante; robe de chambre.]*

Enteresan (*c. f.*) Merak ve alâka uyandıran, calibi dikkat. *[Intéressant.]*

Enterlin (*c. f.*) Satır arası, satırların arasını açmak için dizilmiş tabı harfleri § Satırların arasına konulan madenî levha. *[Interligne.]*

Entertip (*c. s.*) Harfleri tertip eden elektrikle müteharrik makina *[Intertype.]*

Enterüptör (*c. s.*) Bir elektrik cereyanını açan ve kesen alet, anahtar. *[Interrupteur.]*

Enterviyu (*c. s.*) Bir gazetecinin haber almak ve fikrini öğrenmek için ziyareti; mülâkat § Bu mülâkata ait makale. *[Interview.]*

Entipüften (*t. f.*) Boş şey, malâyani, saçma sapan, ehemmiyetsiz ve gülünç. *[Risible; futile.]*

Entrigan (*c. f.*) Hilekâr, hile eden. *[Intrigant,e.]*

Entrika (*c. s.*) Hile, desise. *[Intrigue.]*

Enva (*a. s.*) Neviler, çeşitler, türlüler. Bak: nevi *[Voir: nevi]*

Envanter (*c. s.*) Emval, eşya ve evrak defteri § Kassa defteri, kâr ve zararını anlamak için mağazadaki emtaanın kıymetini havi defter. Bilânço. *[Inventaire.]*

Ep | (*a. s.*) Baba, peder. *[Père;*
Eb | *papa.]* **Ebülbeşer** = İnsanların ilk babası olan (Adem) *[Le père de l'humanité (Adam).]*

Ep (*t. h.*) (E) ile başlayan bazı sıfatların başına girip tenkit ve mübalâğa beyan eden : epeyi çok eyi gibi. *[Particule, placé devant quelques adjectifs commançant par (l'e) leur donne une plus grande extension.]*

Epçet (*a. h.*) Arap harflerini havi olan sekiz kelimenin birincisi. (ابجد، هوز، حطى، كلن، سعفص، قرشت، ثخذ، ضظغ) *[Mot sans aucune signification qu'avec une série d'autres mots de la même catégorie reproduit les lettres arabes dans l'ordre qu'elles ont primitivement en hébreu et en syriaque.]*

Epey | **Epeyi** | (*t. f.*) Ziyade, pek fazla: sizi görmeyeli epey zaman oldu gibi. *[Superflu.]*

Epeyce(*t. f.*)Ziyadece,fazlaca. *[Assez, suffisant.]*

Epher (*a.s.*) Temiz kanı kalpten bedene dağıtan büyük damar, şeryan. *[Aorte.]*

Epkem (*a. f.*) Dilsiz, epsem, ahraz. *[Muet,ette.]*

Eprime | **Eprimek** | (*t. m.*) Burundan genizden lâkırdı etme, etmek. *[Nasaliser.]*

Epsem (*a. f.*) Dilsiz, sükût eden, sakit, sessiz. *[Voir: Epkem.]*

Epter (*a. f.*) Kuyuruksuz, kuyruğu kesik. Nakıs, eksik § Arkasında zürriyeti kalmayan. İyi nam brakmayan. *[Animal dont la queue a été coupée.]*

Er (*t. s. f.*) Erkek, bülûğa ermiş insan, mert. Koca, zevç § Değerli adam, bahadır, ehil. *[Homme doué de qualités mâles § Mari.]*

Er (*t. f.*) Tez, erken, vaktından evel. *[Tôt, plutôt.]*

Eracif (*a. s.*) Yalan ve fena haberler, uydurma şeyler. *[Fausses nouvelles, faux bruits.]*

Eramil (*a. s.*) Dul kadınlar, kocasız ve muhtaç kadınlar. *[Veuves.]*

Erazil (*a. s.*) Reziller, alçaklar, rüsvaylar. *[Gens vils et méprisables.]*

Erbain (*a. s.*) Kırk. Birinci kânunun yirmi ikisinden itibaren kırk gün devam eden karakış. *[Les 40 jours d'hiver depuis le 22 décembre jusqu'au 30 janvier.]*

Erbap (*a. f.*) Ehil, lâyık, muktedir § Sahipler, malikler, mutasarrıflar [aslı(erbab) dır.] *[Possesseurs de.. doués de..]*

Erce (*t. f.*) Mertçe, insanca.

[Courageusement; humainement.]
Erdep (*a. s.*) Arabistana mahsus bin okkalık ölçü. *[Mesure de mille ocques employée chez les arabes.]*
Eren (*t. f.*) Yetişen, vâsıl olan, veli. *[Homme sage et vertueux § Saint.]*
Erenler (*t. s.*) Velilik derecesine varanlar. *[Personne de bon cœur.]*
Erfa (*a. f.*) Daha ve en yüksek. *[Plus haut; plus élevé,e.]*
Erganun (*c.s.*) Kiliselerde ça-

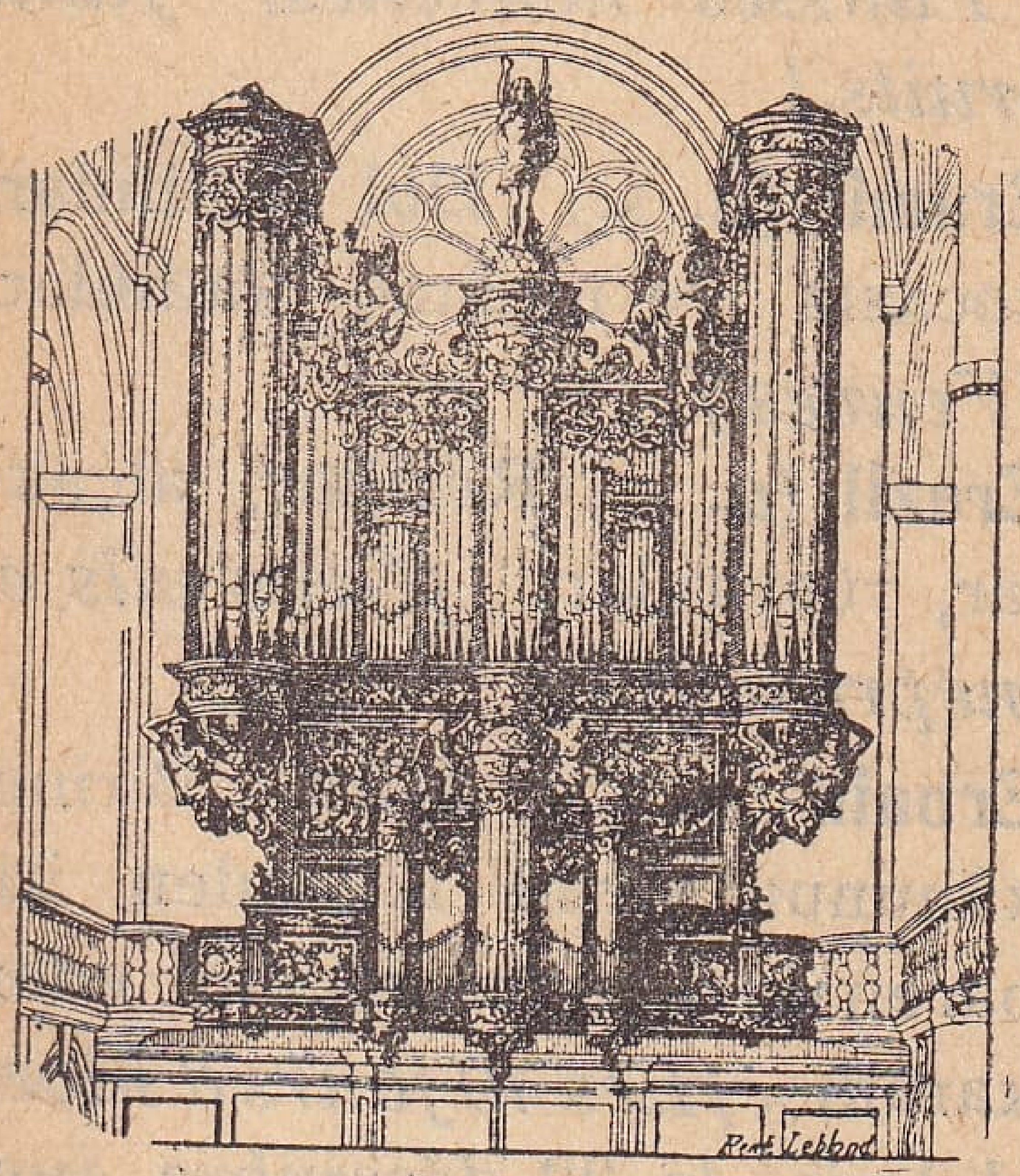

Erganun

lınan bir nevi çalgı, org. *[Orgue.]*
Ergeç (*t. s.*) Erkek keçi, teke § Fırıncı küreği § Erken veya geç olsun manasını ifade eder: ergeç ölüm var. *[Bouc; cabri § De toute façon.]*
Ergen (*t. f.*) Bekâr, evlenmeyen genç. *[Célibataire.]* **ergenlik** = Bekârlık. Yüzde çıkan sivilce § Bekâr erkeğe varan dul kadının verdiği hediye. *[Célibat.]*
Ergin (*t. f.*) Ermiş, yetişmiş, olmuş, kemale gelmiş. *[Mûr,e.]*
Erguvan (*t. s.*) Güzel bir kızıl rengi olan maruf çiçek. *[Fleurs de l'arbre de Judée. Couleur de pourpre.]* **erguvanî** = Erguvan çiçeği renginde güzel ve parlak kızıl. *[De couleur pourpre, pourpré,e.]*
Eriğen (*t. s.*) Ağızla erir gibi lâtif ve leziz olan (meyva vesaire) *[Fondant.]*
Erik (*t. s.*) Maruf meyva. *[Prune.]*

Erik

Erike (*fa. s.*) Taht, serir; gelin tahtı. *[Trône § Lit.]*

Erime } (*t. m.*) Sulp ve don-
Erimek } muş halinden mayi haline geçme, geçmek § Üzülüp zayıflamak. (Ur, şiş ve saire) dağılma, dağılmak. *[Action de fondre; d'être fondu.e, fondre, maigrir; dépérir.]*

Erincik (*t. s.*) Üşenen, tembel, utangaç, mahcup. *[Paresseux, euse; fainéant,e; timide.]*

Erişme } (*t.m.*) Yetişme, yetiş-
Erişmek } mek, vasıl olma, olmak, uzanıp tutma, tutmak, el veya boy yetişmek § Haber vâsıl olma, olmak § Olmak, kemal bulma, bulmak § İzdivaca elverişli yaşa yetişme, yetişmek. *[Parvenir; atteindre§ Arriver § Mûrir § Atteindre l'âge convenable pour le mariage.]*

Erişte (*t.s.*) Hamurdan kesilen taze ev şehriyesi. *[Vermicelle oriental.]*

Eritme } (*t. m.*) Katı ve don-
Eritmek } muş halde bulunan bir cismi sulu haline koymak. İzabe etme, etmek, § Çok zayıflatma, vücutte et ve yağ bırakmamak. *[Fondre ; amaigrir.]*

Eritilme } (*t.m.*) Katı ve don-
Eritilmek } muş bir cisim mayi haline geçirilme, geçirilmek, izabe olunma, olunmak. *[Faire fondre.]*

Erkân (*a. s.*) Rükünler § Askerî Paşalar, büyükler, ulular, edep, teşrifat. *[Colonnes; soutiens; règles principales; bases § Haut personnel d'un département de l'état § Généraux.]*

Erkek (*t. s.*) Dişi mukabili, koca, zevç, güçlü kuvvetli § Bir çift hükmünde olan şeylerin deliksiz olanı § Sert, kolay iğilip bükülmez. Dürüşt. *[Mâle, homme.]* **erkeklik**=Erkek olmaklık. Zükûriyet § Bülûğ, sinni bülûğa vâsıl olma, evlât yetiştirecek bir hale ve yaşa gelme § Yiğitlik, bahadırlık, şecaat, cesaret. *[Virilité § Âge viril,e; bravoure.]* **erkeksiz**= Kocası ve kendisini himaye edecek bir erkeği olmayan kadın. *[Femme sans soutien.]*

Erken (*t. f.*) Geç mukabili, vakit geçmeden. Daha evel. *[Tôt; de bonne heure.]*

Erkence (*t. f.*) Azerken, çok geç olmıyarak. *[D'un peu bonne heure.]* **erkenci** = Sabah erken kalkmak, akşam erken yatmak, eve erken dönmek veya evden erken çıkmak adeti olan. *[Matineux,se.]*

Erlik (*t. s.*) Bak: erkeklik. *[Voir: erkeklik.]*

Erme | (*t. m.*) Yetişme, ye-
Ermek | tişmek, vâsıl olmak, destires olma, olmak, kemal bulmak § Sinni rüşte vâsıl olma, olmak, yetişmek. Veli mertebesine vâsıl olma,olmak. *[Parvenir; arriver; mûrir; atteindre.]*

Ermeni (*t. s.*) Kafkasyanın şimal taraflarında oturan bir kavm. *[Arménien,enne.]*

Ersiz (*t. f.*) Bak: erkeksiz. *[Voir: erkeksiz.]*

Erte (*t. s.*) Bir gün sonrakı gün, Bir sene sonraki sene. *[Lendemain, le suivant.]*

Erteleme | (*t. m.]* Erteye kal-
Ertelemek | mak, bir gün geri kalma, kalmak. *[Remettre au lendemain; retarder d'un soir; séjourner jusqu'au lendemain.]*

Ertesi (*t. f.*) Bak: erte. *[Voir: erte.]*

Ervah (*a.s.*) Ruhun cem'i Bak: Ruh. *[Voir: ruh.]*

Erzak (*a. s.*) Rızkın cem'i. Bak: Rızk. *[(Pluriel de rızk) Voir: rızk.]*

Erzan (*fa. s.*) Ucuz. Lâyık, şayan, münasip. *[Digne; convenable.]*

Erzel (*a. f.*) Daha veya pek rezil, pek alçak ve rusvay.*[Le plus vil; le plus malhonnête.]*

Es (*t. s*) Akıl, zekâ, us § His, duygu. Sağlamlık, sıhhat § Koku, rayıha. *[Intelligence § Sentiment § Santé § Parfum].*

Esame (*t. s.*) Asker neferatının kaydı. *[Matricule; inscription d'un soldat.]*

Esameli (*t. f.*) İsmi defterde kaydolunmuş, mukayyet.*[Inscrit.]*

Esami (*a. s.*) İsmin cem'i. Bak: İsim. *[(Pluriel de İsim) Voir: İsim.]*

Es'ar (*a. s.*) Siirler, narklar. *[Prix courants (des denrées).]*

Esaret (*a. s.*) Tutsaklık § Muharebede esirlik § Kölelik, memlûkiyet. *[Esclavage; captivité.]*

Esas (*a. s.*) Temel, asıl § Hakikat, doğruluk, mebna § Bir şeyin aslı, menşei. *[Base. Fondement § Vérité § Principe.]*

Esasen (*a. za.*) Esasından. temelinden, aslından. *[Fondamentalement § Au fond; en principe.]*

Esasî (*a. f.*) Asıl ve temele müteallik, zatı meseleye ve

hakikati hale dair. *[Fondamental.]*

Esaslanma } (*t. m.*) Temelleşme,
Esaslanmak } temelleşmek, teessüs etmek, sağlamlaşmak § Tehakkuk etme, etmek § Doğruluk peyda etme, etmek. *[Être fondé,e; prendre consistance.]*

Esaslaştırma } (*t. m.*) Teme-
Esaslaştırmak } lini atma, atmak, bir temel üzerine bina etmek § Sağlamlaştırma, sağlamlaştırmak § Tashih ve tahkik etmek § Bir şeyin asıl ve esasını kararlaştırma, kararlaştırmak. *[Fonder; jeter les fondements § Vérifier.]*

Esaslı (*t. f.*) Bir işin asıl ve esasına taallûk eden § Sağlam, muhkem, dayanıklı § Sahih, doğru, muhakkak. *[Basé,e § Sûr,e § Vrai,e § Certain,e; principal,e.]*

Esassız (*t. f.*) Temelsiz, sakat, çürük § Asıl ve hakikati olmıyan. *[Sans fondement; faux,se.]*

Esatir (*a. s.*) Hurafeler, eski kavmların mabut ittihaz ettikleri şeylere dair hikâyeler. *[Fable; légende fabuleuse § Mythologie.]*

Esbap (*a. s.*) Sebebin cem'i Bak: sebep. *[(Pluriel de sebep) Voir : Sebep.]*

Esbap - esvap (*t. s.*) Elbise, arkaya giyilen libas. *[Vêtements; habits; robes.]*

Esef (*a. f.*) Acıma, keder, elden kaçan bir şey için mahzun olma. *[Regret, chagrin.]*

Eser (*a. s.*) Alâmet, nişan, bir şeyin varlığına delâlet eden hal. Vücudü kalkmış bir şeyin kalan kısmı, bakıye § Bir adamın yaptığı şey § İmal icat, ihtira, tasni, telif, kitap § Fiil, amel, tesir. *[Signe § Trace § Vestige § Œuvre, ouvrage § Effet, action.]*

Esham (*a. s.*) Sehimin cem'i Bak: Sehim. Hisse senetleri. *[(Pluriel de sehim) Voir: Sehim.]*

Esi (*t. s.*) Büyük birader, ağabey. *[Frère aîné.]*

Esir (*a. s.*) Tutsak, harpte düşmanın eline düşen § Kul, köle, bende § Düşkün § Müptelâ, düçar. *[Prisonnier; esclave; captif § Serviteur.]*

Esir (*a. s.*) Havadan daha hafif olup kâinatı dolduran ve ziya, hararet, elektrik ve saireyi nakle vasıta olan bir seyyal cisim. *[Éther.]*

Esirgeme } (*t. m.*) Korumak,
Esirgemek } saklamak, hıfzetmek § Vikaye, sıyanet, hima-

ye etme, etmek § Acıyıp vermeme, vermemek § Kıyamamak, imsak etme, etmek. *[Épargner; ménager § Garder; protéger § Avoir pitié; compatir.]*

Esirgenme } (*t.m.*) Korulmak,
Esirgenmek } saklanmak§Muhafaza, himaye olunmak § Kıyılmamak, acıyıp verilmeme, verilmemek. *[Être épargné; se ménager.]* **esirgeyici** = Koruyan, saklıyan. Vikaye, sıyanet, muhafaza eden. Vermeye kıyamıyan, mümsik. *[Celui qui garde; qui protège; qui épargne.]*

Eskal (*a. s.*) Ağır şeyler, eşya, kalabalık, ağırlık. *[Poids; fardeaux.]* **cerrieskal** = Cerre bak. *[(Mécanique) Voir: Cer.]*

Eskal } (*a. f.*) Çok sakil, a-
Eskel } ğır § Soğuk mizaçlı adam, huzurundan rahatsızlık duyulan kimse. *[Très pesant,e; très lourd,e § Très ennuyeux,euse.]*

Eski (*t. f.*) Kadim; köhne, atik. Mukaddem, sabık, salif, şimdiden evel olan § Eskiyip yerleşmis, müzmin. Kıdemli, kıdem kazanmış § Hükmü geçmiş, vakti geçmiş § Yaşlı, müsin, ihtiyar; bozuk, harap, viran. *[Vieux, vieille § Ancien,ne § Doyen,ne § Usé,e § Chronique.]*

Eskime } Eski olma, olmak.
Eskimek } kadim ve köhne olma, olmak § Müzmin olma, olmak§ Kıdemli olma, olmak, § Hükmü geçmek, muattal olmak§İhtiyarlama,ihtiyarlamak, kocamak § Bozulmak, fersude olma, olmak § Harap ve viran olma, olmak. *[Vieillir, être usé,e § Servir longtemps § Action de vieillir, servir etc.]*

Eskitme } (*t. m.*) Kullanarak
Eskitmek } eski haline koma, komak, köhneletmek § Bırakıp eskimesini temin etmek§ Bakmayarak eski haline gelmesine sebebiyet verme,vermek, müzminleştirme, müzminleştirmek. *[User; détériorer par l'usage, râper.]*

Eskrim (*c. s.*) Kılıç ve meç talimi, silâhbazlık. *[Escrime.]*

Eslâf(*a. s.*) Selefler Bak: selef *[(Pluriel de selef) Voir:Selef]*

Eslem (*a. f.*) Daha ve pek sağlam, emin, en sağlam, en doğru. *[Plus sûr,e; plus certain,e.]*

Esliha(*a. s.*) Silâhlar.Bak:Silâh *[(Pluriel de silâh) Voir: silâh.]*

Esma (*a. s.*) İsimler Bak: İsim *[(Pluriel de isim) Voir: Isim.]*

Esman (*a. s.*) Semenin cem'i, Bak:Semen *[(pluriel de semen) Voir: Semen.]*

Esme | **Esmek** (*t. m.*) Hava oynama, oynamak, hareket etme, etmek, vezan olmak § Birdenbire hatıra gelmek; ansızın aklına gelmek § Nasip, kısmet olmak, isabet etmek, *[Souffler § Venter § Arriver par hasard.]*

Esmer (*t. f.*) Karaya mail, buğday renginde. *[Brun, e.]*

Esna (*a. s.*) Ara, aralık, hengâm, sıra § Vakıt, zaman. *[Milieu; intervalle § Temps.]*

Esnaf (*t. s.*) Sınıflar § Dükkâncılar ve san'atkârlar, küçük tüccar. *[Classes § Sortes; espèce § Artisan; boutiquier; marchand.]*

Esnan (*a. s.*) Sinnin cem'i. Bak: Sin. *[(Pluriel de sin) Voir: Sin.]*

Esnek (*t. f.*) Esneyen, iğrilip yine doğrulan, uzanıp kısalan § Esneme; hayvanların ağızlarına geçirilen ip veya kayış bağ. *[Élastique; flexible; à ressort.]*

Esneme | **Esnemek** (*t. m.*) İğrilip doğrulmak, uzanıp kısalmak, elâstikli olma, olmak § Uyku veya can sıkıntısından gayri ihtiyari ağız açmak, can sıkıntısından uyuklayıp durma, durmak, gevşeme, gevşemek. *[Bâiller § Avoir du ressort; plier sous la pression.]*

Esnetme | **Esnetmek** (*t. m.*) Çekip uzatmak, usandırma, usandırmak, canını sıkarak esnemeye sevketme, etmek, taciz etmek. *[Tendre, allonger, allongement; faire fléchir, flexion; importuner.]*

Esrar (*a. s.*) Sırrın cem'i Bak: Sır § Hint kınnabı denilen bir otun yaprağı ki tütün gibi içilir veya yenir ise insanı sarhoş eder. *[(pluriel de sır) Voir: Sır.]*

Esrarkeş (*fa. f.*) Esrar içen adam, esrar kullanan. *[Opiomane.]*

Esrik (*t. f.*) Sarhoş, mest § Azgın, kızgın. *[Ivre § Enragé, e.]*

Esrime | **Esrimek** (*t. m.*) Sarhoş olma, olmak, kızmak, azma, azmak. *[S'ennivrer, ennivrement § S'exalter, exaltation.]*

Ester (*t. s.*) Katır, anası kısrak ve babası merkep olan hayvan *[Mulet.]*

Estimatör (*c. s.*) Gümrükte eşyaya kıymet koyan memur, muhammin. *[Estimateur.]*

Esvapçı (*t. s. f.*) Hazır elbise satan tacir § Büyük bir zatın elbiselerine ve onlara müteallik hususata bakan memur. *[Celui qui garde les habillements d'un chef; chef de la garde-robe; marchand d'habits.]*

Esvaplık (*t. s.*) Elbise imaline yarayan, elbiselik (kumaş) *[Étoffe pouvant servir à confectionner des vêtements.]*

Esvet (*a. f.*) Kara, siyah. *[Noir,e.]*

Eş (*t. s. f.*) Bir çift teşkil eden iki şeyin beheri, çiftin her teki§ Bir şeye benzer ve muadil olan, misil, menent § Müsavi, akran, arkadaş, refik, karı veya koca, dost, muhip, yar. *[Semblable § Pareil § Égal, équivalent § Compagnon, ne § L'une des deux parties d'un couple, époux, se.]*

Eş'ar (*a. s.*) Şiirin cem'i Bak: Şiir. *[(Pluriel de şiir) Voir: Şiir]*

Eşbabiye (*t. s.*) Kaysı denilen gayet lezzetli ve kıymetli bir cins eriğin kurutulmuşu ki bundan reçel ve komposto yapılır. *[Espèce de prune exquise dont le goût et la couleur ont une grande ressemblance avec ceux des abricots.]*

Eşbe (*t. f.*) Kabadayı, serbest tavırlı, levendane edalı. *[Homme franc ou chevaleresque.]*

Eşçar (*a. s.*) Ağaçlar (Şecer)in cem'i. *[Des arbres (Pluriel de şecer).]*

Eşek (*t. s.*) Maruf hayvan, merkep § Ahmak, akılsız, idraksiz, kaba, münasebetsiz. *[Âne § Imbécible, stupide.]*

Eşeleme | **Eşelemek** } (*t. m.*) Karıştırmak, hafifçe eşme, eşmek § Arama, aramak, araştırmak § Fışkırtma, fışkırtmak § Tahrik etme, etmek. *[Graffer, creuser la terre § Mêler § Fourgonner § Chercher; fouiller.]*

Eşhas (*a. s.*) Şahsın cem'i. Bak: Şahıs. *[Pluriel de Şahıs) Voir: Şahıs.]*

Eşik (*t. s.*) Kapının önündeki ağaç veya taş basamak, atebe, südde, asitan § Saray ve konak kapısının önü. [*Seuil.*]

Eşilme | **Eşilmek** } (*t. m.*) Çukurlaşma çukurlaşmak. *[Être creusé,e; être gratté,e; creusement.]*

Eşinme } (*t. m.*) Hayvan a-
Eşinmek } yağı ile yeri kazımak, tozu toprağı karıştırma, karıştırmak. [*Creuser la terre.*]

Eşirre (*a. s.*) Şeririn cem'i. Bak: Şerir. [(*Pluriel de Şerir*) *Voir: Şerir.*]

Eşkâl (*a. s.*) Şeklin cem'i. Bak: Şekil. [(*Pluriel de Şekil*) *Voir: Şekil.*]

Eşkin (*t. s.*) Eşen, koşan, çabuk yürüyüşlü at § Yürüyüş § Yorga yürüme. [*Amble, cheval qui va l'amble* § *Aller l'amble, l'entre-pas.*]

Eşkıya (*a. s.*) Şakinin cemi. Bak: Şaki. [(*Pluriel de Şaki*) *Voir: Şaki.*]

Eşleşme } (*t. m.*) Eş ve ar-
Eşleşmek } kadaş peyda etme etmek § Hayvanların çiftleşmesi § Muadil ve müşabih olma, olmak. [*Devenir pareil* § *Se coupler* § *Se ressembler.*]

Eşme (*t. s.*) Eşmek fili. Bak: Eşmek. Kumsal yerde nebean eden su pınarı. [*Action de creuser* § *Source d'eau en terrain aride.*]

Eşmek (*t. m.*) Kazmak, hafretmek, tırmıklamak § Gezmek, sürtmek, koşmak § Bir hizmetin ifasına ve hususile harbe müsaraat etmek, eşkin, yorgun yürümek. [*Graffer, creuser la terre* § *Aller à cheval à la guerre* § *Ambler.*]

Eşraf (*a. s.*) Şerifin cem'i § Bak: Şerif. [*Pluriel de Şerif*) *Voir: Şerif.*]

Eşref (*a. f.*) Daha veya pek şerefli ve aziz; pek muhterem. [*Plus honorable* § *Plus noble, très noble, illustre, le plus noble.*]

Eştirme } (*t. m.*) Hafif su-
Eştirmek } rette kazdırma, kazdırmak, toprağı karıştırmak § koşturma, koşturmak, tesri etme, etmek. [*Faire creuser ou remuer la terre* § *Faire courir; faire atteler.*]

Eşya (*a. s.*) Şeyler. Mefruşat ve sair ev levazımı. Elbise, çamaşır, yatak ve saire. Yük, hamule. Ruhsuz mevat. [*Choses; objets; meubles; mobiliers* § *Bagages; colis* § *Marchandises.*]

Et (*t. s.*) Canlıların bedeninde deri ile kemik arasındaki madde, lâhim § Meyvanın derisi ile çekirdeği arasındaki yenen lezzetli madde. [*Viande, viande de boucherie* § *Chair* § *Fulpe.*]

Etabli (*c. s.*) Bir yere yer-

leşmiş olan, mütemekkin, mütevattın. *[Établi,e.]*

Etajer (*c. s.*) Kat kat rafları bulunan, etrafı açık mütehareik dolap. *[Étagère.]*

Etamin (*c. s.*) İnce seyrek bir nevi kumaş. *[Étamine.]*

Etba (*a. s.*) Tabiler, peyrevler § Tarafgirler § Uşaklar, hızmetçiler. *[Sujets § Partisans § Serviteurs; suite.]*

Etek (*t. s.*) Esvabın veya bir şeyin en aşağı kısmı, zeyl, damen. *[Pan.]*

Etekleme | **Eteklemek** (*t. m.*) Birinin eteğine varma, varmak, eteğini öperek tebrik ve tazim etme, etmek § Etekle yellemek, etekle havalandırma, havalandırmak § Etek etek alıp götürme, götürmek. *[Baiser le pan de l'habit.]*

Eteklik (*t. m.*) Belden aşağı sarkmak üzre giyilen ruba, fistan. *[Jupon § Étoffe nécessaire pour faire le pan d'une robe.]*

Etem (*a. f.*) Daha veya pek tam ve mükemmel, noksansız, ekmel. *[Plus complet, etc., très complet, etc. § Plus parfait,e.]*

Eter (*c. s.*) Tebahhur etmeğe mail küul ve sair mayilere verilen isim, ruh § Bak: Esir. *[Éther.]*

Etinedolgun (*t. f.*) Tıknaz, semiz. *[Qui a de l'embonpoint.]*

Etkafalı (*t. f.*) Kalınkafalı, zekâsı olmıyan. *[À tête dure.]*

Etkesimi (*t. s.*) Hıristiyanların büyük pehrize girecekleri günlerdeki şenlik ve yortuları. *[Carnaval; commencement du carême.]*

Etli (*t. f.*) Eti çok olan, tıknaz, dolgun § Çekirdek ile deri arasındaki yenecek kısmı çok olan meyva. *[Charnu,e § Pulpeux,euse.]*

Etmek (*t. s. m.*) Bak: İtmek. *[Voir: İtmek.]*

Etraf (*a. s.*) Taraflar § Yanlar § Uçlar § Kıyılar § Semtler. *[Côtés § Parties § Rivages § Contrées, alentours.]*

Etsuyu (*t. s.*) Et ve kemiği kaynatarak elde edilen yağlı su. *[Bouillon.]*

Ettirme | **Ettirmek** (*t. m.*) Bilvasıta etme, etmek, etmeğe sevk ve icbar veya müsaade etme, etmek. *[Faire faire; faire exécuter un travail § Forcer ou permettre à faire]*

Etvar (*a. s.*) Tavrın cem'i.

Bak: Tavır. [(*Pluriel de tavır*). *Voir: Tavır.*]

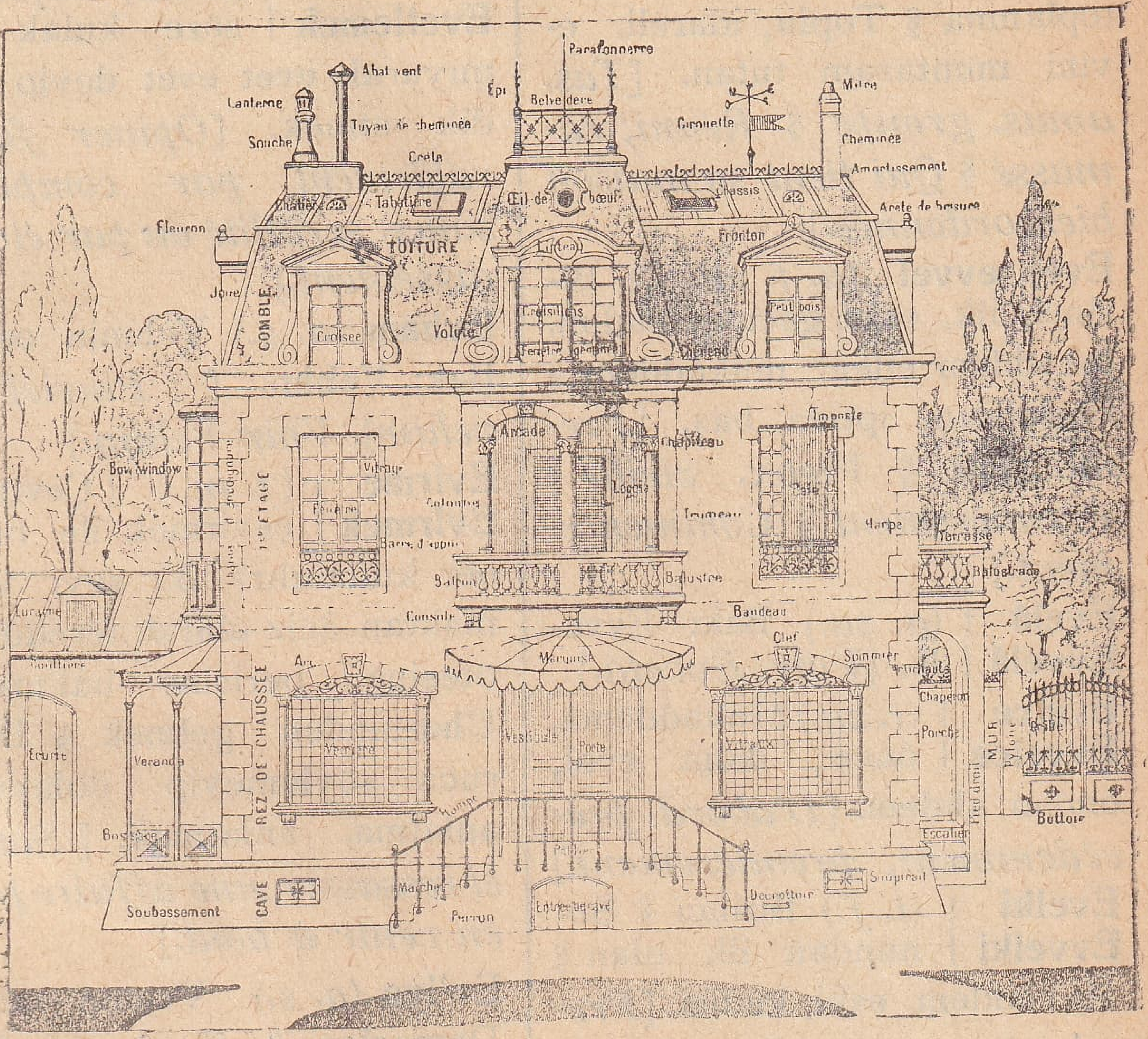

Ev

Ev (*t.* s.) Hane, yurt, mesken. Küçük parçalara münkasim bir şeyin beher kısmı, hane § Bir evde ikamet edenlerin heyeti mecmuası, aile, familya § Soy, nesil, sülâle, hanedan. [*Maison* § *Famille* § *Génération.*]

Evbaş (*t.* s.) Aşağı halk ayaktakımı, çapkın güruhu, külhanbeyi, apaş. [*Les gamins; les vauriens.*]

Evç (*a.* s.) Seyyareler mahreklerinin merkezden en uzak noktaları § Bir şeyin en yüksek yeri, nihayet derecesi. [*Apogée* § *Sommet; le plus haut degré d'une chose.*]

Evca (*a.* s.) Ağrılar, sızılar, acılar. [*Douleurs.*]

Evcik (*t. s.*) Küçük hane, fakir evi. *[Maisonette.]*

Evciment (*t. s. f.*) Top, yığın, toplanma § Toplu, idareli, evini muntazam tutan. [*Tas, amas, groupe* § *Réuni; ramassé* § *Qui tient sa maison bien ordonnée.*]

Evel, evvel (*a. f. za. s.*) Birinci, ilk, eski, geçmiş, kadim, tekaddüm eden, mukaddem § Başlangıç, iptida, baş. [*Premier;ère* § *Vieux, vieille* § *Premièrement* § *Commencement.*]

Evelâ | **Evvelâ** (*a. za.*) Bak: Evvelâ. [*Voir. Evvelâ.*]

Evelce | **Evvelce** (*t. za.*) Mukaddema, önce, daha evel, ondan akdem. [*D'abord, précédemment; premièrement.*]

Evelki | **Evvelki** (*t. f.*) Birinci § Sonundan ilk olan § Mukaddem, eski, kadim. [*Premier,ère;avant - dernier,ère* § *Ancien,enne.*]

Evelisi | **Evvelisi** (*t. f.*) Sondan evvel olan. [*Avant-dernier.*]

Everme | **Evermek** (*t. m.*) Evlendirme, evlendirmek, tezviç etme, etmek. [*Marier; donner en mariage.*]

Evet (*t. s.*) «Hayhay, öyledir» mânasına olarak kullanılır, tasdik edatıdır: evet efendim, gibi. [*Oui, volontiers.*]

Evetleme | **Evetlemek** (*t. m.*) Söylenen söze kulak asmıyarak evet evet deyip tasdik etmek. [*Opiner favorablement par complaisance, servilité ou par étourdissement.*]

Evham (*a. s.*) Vehmin cem'i. Bak: Vehim. [(*Pluriel de vehim*). *Voir: Vehim.*]

Evirme | **Evirmek** (*t. m.*) (Çevirme, çevirmek ile beraber kullanılır) Bir şeyi yapmaktan âciz olarak tereddütle ötesine berisine bakmak § Uhdesinden gelmek § Doğruca söylemeyip dolayısile anlatma, anlatmak. [*Sasser et ressasser une affaire pour en venir à bout.*]

Ev'iye (*a. s.*) Veanın cem'i. Damarlar § Kaplar, mahfazalar. [*Vaisseaux.*]

Evkadını (*t. f.*) Hamarat, evinin işlerile meşgul olan, eve bakmasını bilen kadın.[*Femme ménagère.*]

Evkaf (*a. s.*) Vakıflar. Bak: Vakıf. *[(Pluriel de Vakıf). Voir : Vakıf.]*

Evlâ (*a. f.*) Daha iyi, müreccah, daha lâyık, daha mü-

nasip. [*Meilleur; plus préférable ou convenable.*]

Evlât (*a. s.*) Çoluk çocuk § Zürriyet, nesil, sülâle § Oğul, kız, çocuk (aslı «evlâd» dır.) [*Enfants* § *Descendance* § *Fils ou filles.*]

Evlâtlık (*t. s.*) Oğulluk, manevî evlât § Birinin, diğer bir şahsın evlâdını evlât olarak kabul etmesi ve bu suretle kabul olunan. [*Enfant adoptif.*]

Evlek (*t. s.*) Bir dönümün dörtte biri, dört yüz murabba arşın yer § Bir bahçe ve bostanda yapılan taksimatın beheri § Su mecrası. [*Mesure de superficie, égale à quatre cents aunes carrées* § *Sillon.*]

Evlendirme } (*t. m.*) Evbark
Evlendirmek } sahibi etme, etmek, tezviç etme, etmek. [*Marier (une fille), donner en mariage.*]

Evlenme } (*t. m.*) Evbark
Evlenmek } sahibi olmak, izdivaç etmek. [*Se marier.*]

Evleviyet (*t. s.*) Daha lâyık ve münasip olma, rüçhan, tekaddüm. [*Préférence.*]

Evli (*t. f.*) Evbark sahibi, müteehil. karılı, kocalı. [*Marié,e.*]

Evliya (*a. s.*) Veli, velâyet ve keramet sahibi § Halim ve selim, hüsnü ahlâka malik. [*Les saints, saints hommes.*]

Evolüsyon (*c. s.*) Tekâmül. Bütün eşkâli hayatiyenin tedricen tahavvül ettiğini kabul eden nazariye § Bir vak'anın bitip diğer vak'anın başladığı yer, zaman, tarihin dönüm yeri. [*Evolution* § *Transition.*]

Evrak (*a. s.*) Varaklar, yapraklar § Kâğıtlar. (Ağaç ve nebatların yaprakları ve kâğıt parçaları manasını ifade eder.) [*Feuilles d'arbres*§*Documents.*]

Evram (*a.s.*) Veremler §Şişler, yumrular. Bak: Verem. [*Les phtisiques* § *Tumeurs.*]

Evride(*a.s.*)Veritler, damarlar. [*Veines*].

Evsaf (*a. s.*) Vasıflar,sıfatlar§ Bak: Vasıf.[*Voir Vasıf. (Pluriel de Vasıf).*]

Evvel (*a. f. s.*) Birinci, ilk § Geçmiş, eski§Takaddüm eden§ İptida, baş § Daha mukaddem, daha eski. [*Premier, ière*§ *Initial,e* § *Commencement* § *Plus ancien. Précédent,e.*]

evvel ve ahir = Mukaddema, mükerreren. [*Autrefois ; à plusieurs reprises.*]

Evvelâ (*a. za.*) Birinci dere-

cede, birinci olarak. En evvel, iptida, evvel emirde § Evvelce. *[Premièrement, primo § Au commencement § D'abord.]*

Evveliyat (*t. s.*) İş veya vukuatın iptidası, ilk kısmı, mabadi; mukaddemat. *[Origine; début.]*

Evza (*a. s.*) vaz'ın cemi. Bak: Vazı § Tavur ve duruşlar. *[(Pluriel de Vazı). Voir: Vazı.]*

Ey (*a. t. h.*) Nidaya, çağırmağa yarar: ey dostum bana bak § Evet, peki, olur § Nidaya cevap için kullanılır : Ne var, ne istiyorsun ? § Sual ve isticvap için kullanılır : Ey sonra ? § Tasdik edatıdır : Ey orası öyle § Sabırsızlığı gösterir: Ey! Artık yetişir § Hey, yahu ! *[Interj. Ah! Eh! Hé § Bon; bien § Donc; voyons.]*

Eyalet (*a. s.*) Vaktile bir valinin idaresi altında bulunan memleket, bir devirde çok büyük vilâyet demek idi; bugün böyle bir teşkilât yoktur § Bir devlet ülkesinin birinci derece münkasim olduğu taksimatın her biri § Vilâyet. *[Nom donné aux anciennes provinces turques.]*

Eyer (*t. s.*) Binmek için atın üzerine konulan takım, palan, semer. Bak: Eğer. *[Voir: Eğer.]*

Eyi (*t. f.*) Faideli, temiz. Memnun olunacak şeylerin evsafına, eyiliğe sahip bulunan: Eyi baba § Ahlâka muvafık olan: Eyi hareket § Nafi, kârlı: Eyi iş § Kâfi, yetişir: İki okka eyidir, uygun, münasip, sihatta: Siz eyimisiniz ? *[Bon,ne; convenable, bien § Suffisant,e.]* **eyice** = Oldukça eyi. *[Assez bien, assez bon.]*

Eyileşme | **Eyileşmek** (*t. m.*) Eyi olmak, sihat bulmak, arası düzelmek. *[Devenir bon,ne § S'améliorer § Guérir.]*

Eyilik (*t. s.*) Eyı olan şeyin hal ve sıfatı. Merhamet, ihsan, kerem, hilmiyet, sıhat. *[Bonté, bienfait, bienfaisance, bienveillance.]* **eyilikle** = Dostane, uzlaşma suretile. *[À l'amiable.]*

Eyleme | **Eylemek** (*t.m.*) Kılma, kılmak, yapma, yapmak, işleme, işlemek, etme, etmek. *[Faire.]*

Eylûl (*t. s.*) Senenin dokuzuncu ayı. *[Septembre.]*

Eytam (*a. s.*) Yetimler. Bak: Yetim. *[(Orphelins ou orphelines). Voir: Yetim.]*

Eytme } (*t. m.*) Söyleme,
Eytmek } söylemek. *[Parler, dire.]*

Eyvah (*t. h.*) Yazık, heyhat. Teessüf ve telehhüfü gösterir. *[Hélas! Mon Dieu!]*

Eyvallah (*a. tr.*) Evet, öyle olsun. Teşekkür ederim, Allah razı olsun. Allaha ısmarladık. *[Oui; soit; merci § Adieu.]*

Eza (*a. s.*) İncitme, eziyet, cefa cevir. *[Vexation, torture.]*

Ez'af (*a. f.*) Zıflar, katlar, bir şeyi iki misli yapan fazlalıklar. *[Quantités égales; quantités doubles ou multiples.]*

Ezan (*a. s.*) İbadete davet için minarede okunan maruf kelimeler. *[Invitation à la prière faite par le muezzin.]*

Ezber (*t. s.*) Kitaba bakmadan okuma, hıfz § Kitaba bakmıyarak. *[Par cœur.]* **ezberci**= Dersi anlamadan ezber etmeği âdet edinen *[Qui a la faculté ou l'habitude d'apprendre par cœur.]*

Ezberleme } (*t. m.*) Ezber öğ-
Ezberlemek } renme, öğrenmek, hıfzetme, etmek. *[Apprendre par cœur.]*

Ezberlenme } Ezber öğrenilme,
Ezberlenmek } öğrenilmek, hıfzolunma, olunmak *[Être appris par cœur.]*

Ezberletme } (*t. m.*) Ezber
Ezberletmek } öğretme, öğretmek, hıfzettirme, hıfzettirmek. *[Faire apprendre par cœur.]*

Ezdat (*a. s.*) Zıtlar, mukabil ve muhalif olan şeyler. *[Choses contraires ou opposées.]*

Ezdirme } (*t. m.*) Bilvasıta
Ezdirmek } ezmek, tazyik ettirmek, çiğnettirmek § Basılıp mağlûp ve perişan olmasına mâni olmamak. *[Faire broyer; faire écraser ou fouler.]*

Ezel (*a. s.*) İptidası olmayan mazi. *[Éternité. Qui n'a pas eu de commencement.]*

Ezelî (*a. f.*) Ezele mensup ve müteallik olan, başlangıcı olmayacak surette kadim olan, iptidasız § Ötedenberi. *[Éternel, elle.]*

Ezeliyet (*a. s.*) Ezellik, iptidasızlık, başlangıcı olamayacak suretle kadim. *[Éternité.]*

Ezgi (*t. s.*) Bir nevi köylü bestesi, beste, lâhin. *[Son, accents de voix, chant.]*

Ezgil (*t. s.*) Bir nevi küçük taneli muşmula *[Espèce de nèfle à petits grains.]*

Ezhan (*a. s.*) Zihnin cem'i, Bak:Zihin.*[(Pluriel de zihin) Voir: Zihin.]*

Ezhar (*a.s.*) Çiçekler,şükûfeler. *[Fleurs.]*

Ezik (*t. f.*) Ezilmiş basılmış, ezilerek bozulmuş. *[Écrasé,e; concassé,e.]*

Ezilme } (*t. m.*) Toz haline
Ezilmek } getirilmek,dövülmek, havanda veya çekiç gibi bir şey altında ufatılmak § Basılmak, ayak altında kalmak, ağır bir şeyin altında kalarak pestil gibi olmak. Mağlûp ve perişan olmak. *[Être broyé,e § Être écrasé,e.]*

Ezinme } (*t. m.*) Midede bay-
Ezinmek } gınlık hissetmek, yürek bayılma, bayılmak. *[Défaillir.]*

Ezinti (*t. s.*) Midede hissolunan eziklik. *[Défaillance.]*

Eziyet (*t. s.*) İncitme, zahmet, meşakkat, cefa. *[Vexation, torture, tourment.]*

Eziyetli (*i. f.*) Zahmetli, meşakkatlı, çok ağır ve yorucu. *[Fâcheux,euse; fatigant,e.]*

Ezme (*t. m.*) Ezilmiş şey § Ezmek fili. Basıp veya sıkıp yassılatma, şeklini bozma. Bir şeyi su veya bir mayi içinde karıştırıp sulandırma § Kahır ve tedmir etme, mağlûp ve perişan etme, çok zahmet ve eziyet verme. *[Écrasement, broiement.]*

Ezmek (*t. m.*) Döğüp toz haline getirmek, ufaltmak. *[Broyer; concasser; écraser.]*

Ezrail, azrail (*a. s.*) Ruhları kabza memur melek, can alıcı melek . *[L'archange Gabriel.]*

Ezvak (*a. s.*) Zevkler. Bak: Zevk. *[Voir: zevk.]*

F

F (*t. h.*) Türk alfabesinin yedinci ve sessiz harflerin beşincisi olup rakam yerine kullanıldığı zaman yedi ve yedinci sayıyı ifade eder. [V] nın serti olan bu harften

sonra gelen (C) ler, (Ç), (D) ler (T) diye okunur ve yazılır. *[Septième lettre de l'alphabet turc.]*

Fa (*c. s.*) Musikide beşinci çizgi üzerindeki nota. *[En musique la note qui se trouve sur la 5ième ligne.]*

Faal (*a. f.*) Çok işliyen, çok iş gören, durmayıp çalışan. *[Énergique, actif,ive.]*

Faaliyet (*a. s*) Faallık, durmayıp çalışma, çok iş gören ve çalışan adamın sıfatı. *[Énergie, agilité, activité.]*

Fabrika (*c. s.*) Makinelerle iş yapılan mahal, imalâthane, darüssınaa. *[Fabrique.]* **fabrikacı, fabrikatör** = Fabrika sahibi. *[Fabricant, fabricateur.]*

Facia (*a. s.*) Afet, musibet. Acınacak hal ve vak'a § Acıklı ve ibretli tiyatro piyesi, dram. *[Événement douloureux, navrant § Drame § Désastre.]* **facialı** = Acıklı, müessir, ağlatıcı. *[Dramatique.]*

Facir (*a. s.*) Fisk ve fücur sahibi, sefih, işret ve zina gibi fena işleri itiyat eden adam. *[Libertin,e; débauché,e.]*

Faca (*c. s.*) Serenleri aksine çevirerek gemiyi geriye hareket ettirme. *[Volte-face.]*

Façeta (*c. s.*) Bak: Faseta. *[Voir: Faseta.]*

Façuna (*c. s.*) Sürtünerek eskimekten muhafaza için halatları tel veya katranlı sicim ile sarma. *[Action d'entourer le câble de cordes goudronnées pour éviter le frottement.]*

Fağfur (a. s.) Eski zamanlarda Çin imparatorlarına verilen isim § Çin porseleni. *[Titre que l'on donnait à l'empereur de Chine § Porcelaine.]*

Fağfuri (*a. f.*) Çin porseleni, Çinde imal olunan gayet ince ve makbul tabak, kâse, filcan ve saire. *[Porcelaine de Chine.]*

Fahamet (*a. s.*) Bak: Fehamet. *[Voir: Fehamet.]*

Fahim (*a. s.*) Kömür. *[Charbon.]*

Fahim (*a. f.*) Çok büyük, ulu, azametli, muazzam. mükerrem *[Grand,e; d'un grade élevé.]* **fahimane**= Büyüklük, ululuk, büyük ve ululara yakışır surette olan. *[Grandeur § Majestuosité.]*

Fahir (*a. s.*) Öğünülecek şey, iftihar edilmeğe değer. *[Gloire.]*

Fahir (*a. f.*) İftihar eden, müftehir § İftihara sebep olan§ Güzel, kıymetli. *[Qui se glorifie§Précieux,euse§Glorieux, euse § Qui cause la gloire § Honorifique § Excellent,e.]*

Fahiş (*a. s.*) Adat ve ahlâka mugayir, edep ve terbiyeye uymıyan § Büsbütün yolsuz, pek çirkin ve lâyıksız § Pek ziyade, insafsızcasına fazla, pek mübalâğalı. *[Excessif, ive.]*

Fahişe (*a. s. f.*) Orospu, kahpe, zaniye. *[Fille publique, putaine.]*

Fahmî (*a. s.*) Kömüre mensup ve müteallik olan. *[Carbonique.]*

Fahrî (*a. s.*) İftihara mensup ve müteallik olan. Ücret ve maaşsız olup ancak şeref ve iftihar için verilen memuriyet, isim ve ünvan § Maaşsız ve ücretsiz. *[Honoraire; gratuit,e.]*

Fahriye (*a. s.*) Bir insanın kendini medih yolunda söylediği söz. Şairin kendini methederek tanzim ettiği kaside. *[Poème dans lequel le poète énumère ses talents.]*

Fahur(*a. f.*) Çok öğünen, her münasebetle kendisini methеden, mütekebbir, müteazzım. *[Qui se vante,qui se glorifie.]* **fahurane** = Öğünerek, kendisini methederek, iftihar eyleyerek, tefahurla. *[En se vantant.]*

Fahz(*a. s.*)Bacak, uyluk,uyluk yeri. *[La cuisse.]*

Faide-fayda(*a. s.*)Kâr, kazanç, menfaat, ümit, işe yarama. *[Utilité; avantage § Gain § Résultat.]*

Faidelenme / **Faidelenmek** / **Faydalanmak** (*t. m.*) Kâretmek,kazanmak menfaat görmek, faide görmek. *[Profiter; gagner;* [**faideli faydalı** = Kârlı, kazançlı; faide ve menfaati olan.*[Utile, profitable, avantageux, euse.]* **faidesiz, faydasız** = Kâr ve kazancı olmayan, faide ve menfaati bulunmayan, kendisinden hayır umulmayan şey. *[Inutile, vain.]* **faidesizlik faydasızlık**= Kendisinden faide, kâr, kazanç ve hayır ve menfaat umulmayan şahıs ve şeyin hal ve sıfatı. *[Inutilité.]*

Faik(*a. f.*)Üstün.alâ,müreccah, başkalarına tefevvük eden. *[Supérieur,e; préférable.]*

Faikiyet (*a. s.*) Başkalarına üstün olmaklık, diğerlerinden âlâlık, rüçhan. *[Supériorité, préférence.]*

Fail (*a. f.*) İşleyen, yapan, bir işi gören. Müessir. *[Qui fait; auteur § Facteur.]*

Failiyet (*a.s.*) İşleyicilik, yapıcılık, bir işi yapan ve gören adamın hal ve sıfatı. Müessirlik, tesir. *[Action; activité.]*

Faiz (*a. s.*) Ödünç verilen para için borçludan alınan kâr, nema, güzeşte. *[Intérêt (de l'argent prêté).]*

Fak (*t. s.*) Tuzak, kapan. *[Piège. Souricière.]* **faka basmak** = Pot kırmak, boş bulunarak dokunaklı bir söz söylemek § Gafletle tuzağa tutulmak. Yakalanmak. *[Tomber dans le piège.]*

Faka bastırma | **Faka bastırmak** } (*t. m.*) Gafil avlanmak, boş bulunmasından bilistifade tuzağa düşürmek, pot kırdırmak *[Faire tomber dans le piège.]*

Fakat (*t. z.*) Ancak, lâkin, amma, yalnız, şukadar ki. *[Seulement; uniquement § Mais; cependant.]*

Fakfon (*c. s.*) Nikel ile mahlût gümüşe benzer beyaz bir maden. *[Nickel.]*

Fakıh (*a. f. s.*) Fıkıh ile iştigal eden âlim, dinî ilimlere vâkıf zat § Okumuş, zeki, âlim. *[Jurisconsulte; légiste; curé musulman.]*

Fakır (*a. s.*) Yoksulluk, fakirlik. İhtiyaç, zaruret § Noksan, eksiklik. *[Pauvreté, indigence.]*

Fakir (*a. f. s.*) Yoksul, züğürt, muhtaç, zarurette bulunan, zavallı, biçare § Dilenci, sail. Tevazu tabiri olarak: Ben manasınıda ifade eder. *[Pauvre; indigent.]* **fakirane** = Fakircesine, fakire yakışır surette § Fakir gibi § Acizane. *[Propre à un pauvre ou digne d'un pauvre; humblement.]*

Fakirhane (*fa. s.*) Söz söyleyenin evi (tevazu tabiridir.) *[(S'emploie par modestie pour dire ma maison).]*

Fakrüddem (*a. s.*) Kansızlık, kanda kırmızı küreyvatın azlığı, hastalığı, anemi. *[Anémie.]*

Fal (*a. s.*) Uğur, talih. İstikbali keşif ve istihraç için müracaat edilen bir takım vesaiti garibe, talih yoklama. *[Augure, présage, pronostic.]*

Falaka (*t. s.*) Üzerine kalınca

bir ip takılmış bir metre kadar uzunlukta kalın bir sopadan ibaret bir işkence aletidir ki insanın ayaklarını buna takıp dayak atarlar. *[Pièce de bois percé de trous où l'on attache les pieds du patient condamné à la bastonnade.]*

Falcı (*t. s.*) Fala bakan, istikbali bir takım garip usullerle keşfeden, talihe bakan adam. *[Diseur de bonne aventure. devin,eresse]* **falcılık** = Fal bakmak san'atı. *[Art divinatoire.]*

Falso (*c. s.*) Musikide bir perdeye ait sesin iyi ve tamam çıkmaması § Bir şeyde edilen kusur, hata. *[Faux,sse; inconvenant,e.]*

Falya (*c. s.*) Ağızdan dolan eski usul topların ateş edilmesi için barutun konulduğu mahal ve bu topa konan barut. *[Lumière d'arme à feu.]*

Fam (*fa. s.*) Renk, levin. *[Couleur § Nuance.]*

Familya (*c. s.*) Aile, ev halkı, evlât, ve ayal, hanedan, zevce, karı. *[Famille; épouse.]*

Fanatik(*c. s.*) Bir din, bir fikir için ifrat derecede taraftarlık eden, mütaassıp. *[Fanatique.]*

Fanatiklik | **Fanatizm** (*c.s.*) Taassup, fanatik olma. *[Fanatisme.]*

Fanfan (*i. f.*) İhtiyarlıktan dişleri döküłüp sözü anlaşılmaz olan. Bu suretle söylenen söz. *[Qui balbutie.]* **fanfan böceği** = İlkbaharın son zamanlarında geceleri çok cırlar bir nevi kanatlı böcek. *[Espèce de cigale.]*

Fanfar(*c.s.*) Mükemmel teçhiz edilmiş alafranga musiki takımı. *[Fanfare.]*

Fanî (*a. f.*) Zeval ve fena bulan, bakî ve ebedî olmayan, devamsız § Pek zayıf kuvvetsiz natüvan. *[Périssable;éphémère.]*

Fanilâ (*c. s.*) Yünden ince ve yumuşak bir nevi kumaş § Ten üzerine giyilen yün gömlek ve don § Yün battaniye. *[Flanelle.]*

Fanıma | **Fanımak** (*t. m.*) Zayıf natüvan olmak, ihtiyarlıktan eli ve ayağı tutmaz bir hale gelmek. *[Blaser § Vieillir.]*

Fanta (*c. s.*) Dağ isketesi denilen ufak bir kuş. *[Petit oiseau bleu de l'ordre des passereaux.]*

Fantaziye (*c. s.*) Yalandan gösteriş, boş tantana ve deb-

debe. Zahirî süs ve zinet. *[Pompe; faste; ostentation.]*

Fanus *[a. s.]* Küre veya üstüvane şeklinde cam kapak ve içinde mum veya lâmba

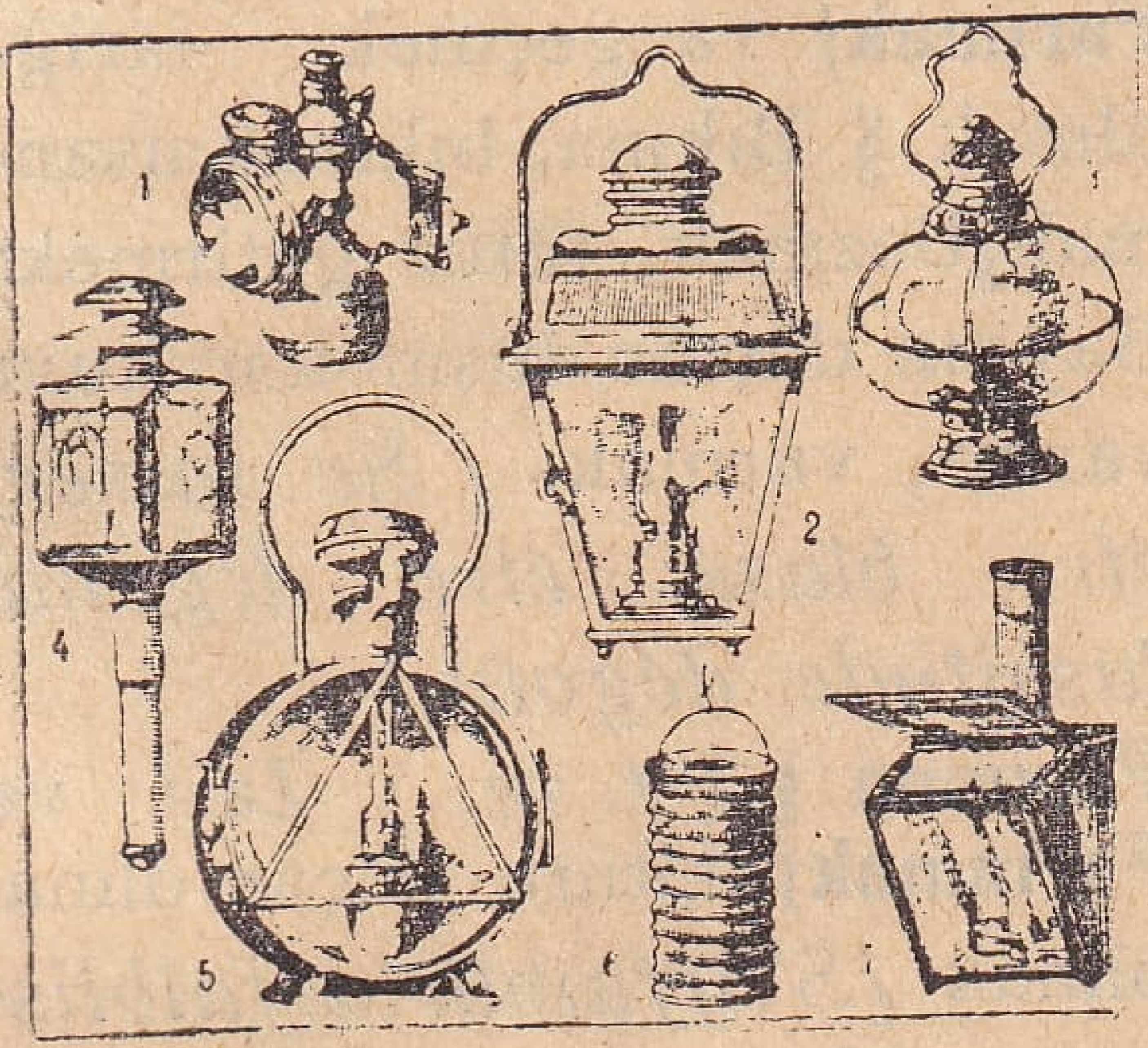

Fanus

yakılan büyük cam fener. *[Lanterne; phare.]*

Faraş (*t. s.*) İçine süprüntü toplanan maruf saplı kap § İffetsiz kadın. *[Pelle à poussière.]*

Faraza (*a. s.*) Tutalım ki, farzedelim ki, bilfarz, farz ve takdir suretile. *[Par supposition.]*

Farazî (*a. f.*) Sahi ve vaki olmayıp farz ve takdir, zan ve tahmin olunan. *[Relatif, ve à une supposition.]*

Faraziyat (*a. s.*) Farazî olan, sahi ve vaki oldukları muhakkak olmayıp takdir ve tahmin edilir şeyler. *[Supposition, hypothèse.]*

Faraziye (*a. s.*) Farazî olan, tahmin edilen şey, *[Chose conjecturale.]*

Farbala (*c. s.*) Fistan gibi kadın elbiselerinin eteklerine ve yatak çarşafı, minder ve yastık örtüsü gibi şeylerin etrafına süs olarak dikilen kırmalı kenar. *[Falbala.]*

Fare (*t. s.*) Sıçan, küçük sıçan, kemirici ve zararlı hayvan ki evlerde duvar ve tavan aralarında yaşar. *[Souris.]*

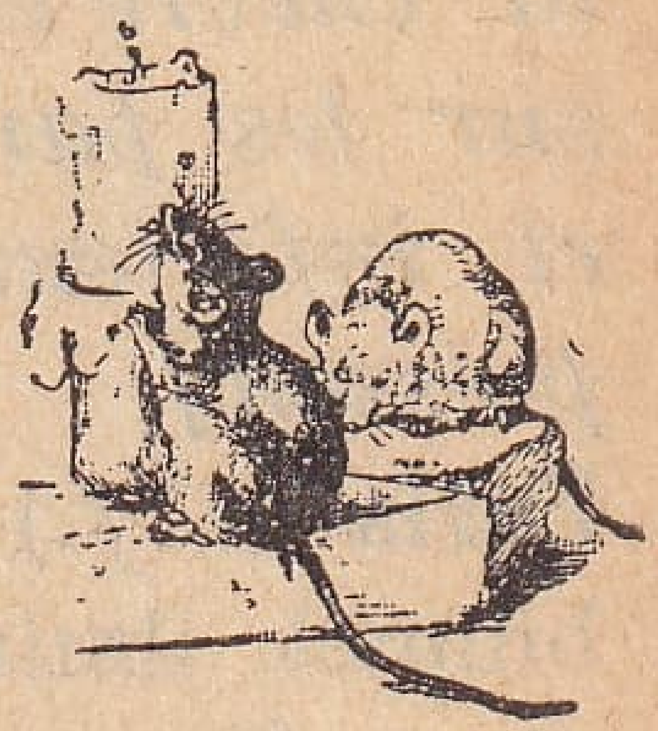

Fare

Farfara (*t. f.*) Ağzı kalabalık, itimada şayan olmayan; sebatsız, temkinsiz, hafif mizaçlı adam, oynak tabiatlı ve ciddî olmayan kimse *[Frivole.]*

Farfaralık (*t. f.*) Oynaklık, temkinsizlik, sebatsızlık, ağız kalabalığı *[Légèreté, frivolité.]*

Fariğ (*a. f. s.*) Boş, hali, tehi § İş ve gücü kalmamış, işini bitirip kurtulmuş, azade § müsterih. Vazgeçmiş, bırakmış, terketmiş, uğraşmaz olmuş § Asude, gaile ve gürültüden

kurtulmuş § Tasarrufu altında olan mülkü diğerine terkeden kimse. *[Vide, évacué,e § Exempt,e § Débarassé,e; libre.]*

Farik (*a. f.*) Ayıran, fark ve temyiz eden, seçen. *[Qui sépare; distinct, qui sait établir la différence entre les choses § Distinctif,ve.]*

Faril (*c. s.*) Balık ağlarının üst ve alt tarafına geçirilen keçi kılından ip. *[Espèce de ficelle faite avec les poils de la chèvre et que l'on place sur les parties supérieures et inférieures du filet à poisson.]*

Faris (*a. f.*) Atlı, süvari, ata binmek ilminde mahir, muktedir § İranın cenup tarafında bir eyalet § İran memaliki. *Cavalier habile § Province méridionale de la Perse § Perse.]*

Farisî (*a. f. s.*) İrana mensup ve müteallik § Acem dili, İran lisanı. *[Langue persane § Relatif à la Perse.]*

Farisîyat (*a. f.*) Farisî edebiyatı, kavait, eş'ar ve nükâtı ve bunların mecmuu. *[Langue, grammaire et littérature persane.]*

Fariza = **farize** (*a. s.*) İcra edilmesi vacip olan muamele, miras hissesi § Yapılması elzem ve vacip olan vazife, insana icrası farz olan borç *[Devoir § Devoir sacré obligatoire.]*

Farıma } **Farımak** } (*t. m.*) Vazgeçme, vazgeçmek, fariğolmak § Bıkma, bıkmak, usanmak § Bezmek, fütur getirmek § Baygın düşme, düşmek, uykuya varma, varmak. *[Se lasser; être blasé; être dégoûté lassitude, dégoût.]*

Farınma } **Farınmak** } (*t. m.*) Zaif ve fütura düçar olma, olmak *[S'affaiblir; affaiblissement.]*

Fark (*a. s.*) Ayrılık, ayrılma § Mugayeret, benzemeyiş § Ayırma, seçme, tefrik § İyi görme, tanıma, teşhis § Bir şeyin diğerinden miktar ve kıymet ve sairece eksik veya ziyadeliği § Anlama, fehmetme, *Différence. Distinction § Opposition § Divergence.]* **farkınavarma, farkınavarmak** = Gizli ve ince bir işi fehmetme, fehmetmek, anlama, anlamak. *[Comprendre; compréhension, s'apercevoir, se rendre compte d'une chose.]* **farklı** = Ayrılır, seçilir, biribirine benzemez § Daha eyi §

Eyileşmeye yüz tutmuş. *[Différent, e ; dissemblable § Meilleur.]* **farklıca** = Biraz değişmiş, biraz iyileşmiş § Biribirinden biraz farklı, *[Assez différent.]* **farksız** = Mugayeret ve mübayenetli olmıyan, biribirine çok benzer § Ayırtsız seçisiz § Ayrı seçisi olmayan, müsavi. *[Sans différence § Sans distinction § Egal.e.]* **farksızlık** = Fark olunmayış, çok benzeyiş § Ayrı seçisi olmayış, müsavilik. *[Ressemblance.]*

Farmason (*c. s.*) Maruf bir tarikate mensup olan manasınadır § Halk nazarında «dinsiz veya serbest fikirli olanlar» ile müteradiftir.. *[Francmaçon.]* **farmasonluk** = Esası, siyasî ve mezhebî olmayıp insaniyete ve muaşeret usulüne ait olduğu halde gizli tutulan bir mezhep ve tarikat. *[Franc-maçonnerie.]*

Fart (*a. s.*) Hatten ziyade olma, pek çok, aşırı derecede § Mübalağa.*[Excès § Exagération.]*

Farz (*a. s.*) Tutma, addüitibar etme § Takdir ve tahmin eyleme § Bir şeye sahihan vaki olmuş nazarile bakma § Dinî muamelelerin icrası lüzumu sabit ve muhakkak olan şey § Vacip, zarurî, elzem olan. *[Supposition § Évaluation § Précepte religieuse.]* **farzedelimki** = Öyle zan ve tahmin edelim ki. *[Supposons que.]* **farzımala[u]hal** = Olmayacak şeyin olacağını farz ve tasavvur edildiğini ifade eder bir tabirdir. *[Terme indiquant la supposition d'une impossibilité § Par l'impossible.]* **bilfarz** = Şöylece takdir ve tasavvur edelim ki. *[Supposons que.]*

Farzetme } (*t.m.*) Misal olarak
Farzetmek } getirme, getirmek kıyasen irat etme, etmek § Zannetme, etmek § Bir mes'eleye misal olarak getirilen başka bir mes'ele, madde üzerine bina etme, etmek. *[Supposer § Présumer.]*

Farzolunma } (*t. m.*) Misal
Farzolunmak } olarak getirilme getirilmek; kıyasen irat edilme, edilmek § Zannolunma, olunmak. *[Être supposé.e. Être présumé,e.]*

Fas (*t. s.*) Afrikanın şimali garbisinde bulunan bir memleket: Fas hükûmeti; Fas iklimi. *[Maroc, Fez.]* **faslı** =

Fas ahalisinden olan. *[Marocain,e.]*

Faseta (*c.s.*) Traş olunmuş elmasın yüzlerinden herbiri. *[Facette.]*

Fasih (*a. f. za.*) Fasahatla söz söyleyen §Bir lisanı doğru tekellüm eden § Bir lisanın kaidelerine riayet edilerek söylenmiş söz, kelâm, ibare. *[Éloquent,e; § Éloquemment.]*

Fasile(*a. s.*)Takım,taife,zümre§ Birbirine benzeyen veya aralarında bazı suretlerle münasebet olan nebatat cinslerinin mecmuu. *[Famille(Hist,nat.) classification.]*

Fasit(*d*) (*a.f.*) Bozuk,bozulmuş§ Sağlam ve doğru olmayan § Azdırıcı, müfsit, doğru işi bozan§Nifak düşüren. *[Gâté,e corrompu,e § Pervers,e § Faux, fausse § Intrigant,e.]*

Fasık (*a. f.*) Günahkâr; eyi amel sahibi olmayan; facir. *Scélérat,e; impie; prévaricateur.]*

Fasıl (*a. f.*) Fasleden, ayıran, bölen,tefrik eden. *[Qui sépare, disjoint, détache une chose d'une autre.]* **haddı fasıl** = İki mahalli, iki memleketi,iki sinoru biribirinden ayıran,tefrik eden maddî veya mefruz hat (had) *[Frontière § Limite.]* **hattı fasıl** = İki şeyi, iki rengi gölgeyi biribirinden ayıran, ayırt eden hat; çizgi§Tarih ve felsefede dönüm yerinin mebdei, başlangıcı. *[Ligne de démarcation.]*

Fasıl (*a. s.*) Kesme, katı § Bir kitabın ayrıldığı kısımlardan her biri; bap § Mevsim: Faslı bahar § Bir defada çalınan musiki § Birinin aleyhinde söylenen söz:O herkesi fasleder. *[Division§ Chapitre§Saison§ Partie de musique§ Médisance.]* **asıl ve fasıl** = (Bir şeyin) aslı esası, hakikatı: bu sözün aslı ve faslı yoktur. *[Fondement de nouvelles ou de paroles.]*

Fasıla
Fasile } (*a. s.*) Ayıran şey, bölme aralık, inkıta § Bir şeyin, bir halin devamını kesen şey . *[Intervalle § Entr'acte .]* **fasılalı** = Arası kesilen, munkati olan § Seyrek olarak devam eden, *[Par intervalles § Par intermittence.]* **fasılasız** = Arası kesilmeyen, durmaksızın devam eden.*[Sans intervalles§ Sans interruption.]*

Fasone (*c. s.*) Bir nevi çizgili, yünlü kumaş. *[Façonné,e.]*

Fassal (*a. f.*) Başkaların, mecliste hazır olmayanların aleyhinde, zemminde bulunan kimse, herkesin ayıplarını gıyabında söyleyen adam. *[Dénigreur.]*

Fasulya (*t. s.*) Kuru ve taze halinde pişirilerek yenilen bir nevi sebze. *[Haricot.]*

Fasulya

Faş (*a. s.*) Meydana çıkmış, duyulmuş; ifşa edilmiş: bu iş faş olmuş, «aman faş olmasın». *[Divulgué,e; dévoilé,e.]*

Faşetme | **Faşetmek** (*t. m.*) Gizli bir şeyi yayma, yaymak, meydana çıkarma, çıkarmak. *[Divulguer, dévoiler.]*

faşolunma, faşolunmak = Gizli bir iş meydana çıkma, çıkmak; duyulma, duyulmak. *[Mise au jour, s'ébruiter.]*

Faşırfaşır (*t. z.*) Bol bol akmağı tasvir ve taklit eder: sular faşırfaşır akıyordu. *[(Onomatopée) exprimant l'écoulement bruissant à pleine eau.]*

Faşist (*c. s. f.*) Faşizme mensup ve taraftar olan kimse, faşizm taraftarı. *[Fachiste.]*

Faşizm (*c. s.*) İtalyada millî ittihadı temin etmek için teşekkül eden kuvvetli ve siyasî fırka. *[Fachisme.]*

Fat (*a. f. s.*) Fevtolan, zayi olan şey manasında olup lisanımızda yalnız atideki terkiplerde kullanılır: **telafiimafat** = Fevtolan, zayi olan şeyi telafi etmek, vaki olan bir ziyana karşı biraz istifade eylemek. *[Compensation; mort,e, disparu,e § Disparition.]*

Fatanet | **Fetanet** (*a. s.*) Bak: «Fetanet» *[Voir: Fetanet.]*

Fatih (*a. f.*) Fetheden, alup açan § Bir memleketi, bir diyarı, mühim bir kal'a veya şehri zapteden § Açıcı: Hazretibari taalâ fatih (ü)l ebvaptır. *[Conquérant, qui ouvre.]*

Fatiha (*a. s.*) Kuranı kerimin birinci suresi (Elhamdü) suresi § İptida, mübaşeret başlama. *[Premier chapitre du Coran § Commencement § Décision.]*

Fatihane (*t. za.*) Fatih olana yakışırcasına. *[À la façon d'un conquérant.]*

Fatin (*a. f.*) Zeki, anlayışlı, açık zihinli. *[Intelligent,e.]*

Fatır (*a. f.* s.) Yaradan, halkeden § Mucit. *[Créateur.]* **fatırane** = fatıra; yaradıcıya lâyık ve mahsus olarak. *[Propre au Créateur.]*

Fatura (*c.* s.) Satın alınan bir mal için satan adamın verdiği fiyat ve hesap cetveli, kaime § Nümune, örnek, kumaş örneklerinin mecmuu. *[Facture; note; collection d'échantillons.]*

Favori (*c. f.* s.) Çatal sakal, çene tıraş edilip yüzün iki tarafına uzatılan sakal. *[Favori.]*

Fayans (s. ç.) Üzerine parlak sır sürülmüş toprak ve saire gibi kap ve çanağın ince ve iyi nev'i, çini porselen avani. *[Faïence.]*

Fayda (*t.s.*) Bak: Faide. *[Voir Faide.]*

Fayrap (*c.* s.) Ateşi yakmak veya ziyadeleştirmek için vapur kaptanı tarafından ateşçilere verilen kumanda. *[Fire-up (anglais).]*

Fayrapetmek (*c. m.*) Ocağı, sobayı, kazanı kuvvetli surette yakmak § Bir işe süratle başlamak. *[Faire (fire-up) activer le feu.]*

Fayton (*c.* s.) Bak: Payton. *[Voir: Payton.]*

Fazahat | **Fezahat** (*a.s.*) Rezalet, ayıplık rüsvaylık. *[Opprobre, honte, ignominie.]*

Fazail | **Fezail** (*a.* s.) Faziletin cem'i Bak: Fazilet faziletler. *[Les vertus, [Voir : Fazilet.]*

Fazayih (*a.s.*) Fazihanın cem'i§ Bak: Faziha *[(Pluriel de Faziha) Voir:Faziha.]*

Faziha (*a.s.*) Rezalet, rüsvaylık, ayıp, rezilâne ve çirkin söz ve hareket. *[Acte honteux ou ignomineux.]*

Fazilet (*a.* s.) Kadir, değer, meziyet ilim, irfan, hüner, marifet. Hüsnü ahlâk. *[Vertu, mérite, valeur.]* **faziletkâr** = Fazilet sahibi, iyi huylu, daima iyilik yapan, güzel ahlâk ile muttasıf olan. *[Personne vertueuse.]*

Fazıl (*a. f.*) Fazilet sahibi, hüsnü ahlâkı olan, iyilik ve kerem sahibi. İlim ve irfan ile muttasıf. *[Vertueux; doté d'instruction.]*

Fazıl (*a.* s.) Değer, meziyet, hüner, marifet. kemal § İyi ahlâk ile beraber ilim. Kerem, ihsan§Artıklık, rüçhan, üstlük, *[Mérite; perfection; supériorité.]*

Fazla (*t. f. z.*) Artık§ Ziyade§ Daha çok § Artan, kalan miktar § Bakiye § Zait, lüzumsuz söz. *[Superflu § Surplus § Restant § Excédent.]*
Feci (*a. f.*) Acıklı, elemli, elim, hazin§Tesirli. *[Tragique, douloureux,euse.]*
Fecir (*a. s.*) Tanvakti, güneş doğmazdan evelki alacakaranlık, sabahın çok erken zamanı § Tulûdan evvel gökte görülen kızıl aydınlık.*[Aube§ Aurore.]*
Feda (*a. s.*) Bir adamı kurtarmak için verilen şey,tahlis bedeli, fediyeinecat § Bir adamın uğruna verilen veya sarfolunan şey, kurban. *[Rançon§ Sacrifice.]*
Fedaî (*a. f.*) Serden geçti, bir hayırlı iş için canını bile esirgemeyen, hamiyetli kimse. *[Personne résolue à se sacrifier pour le succès d'un but.]* **fedaîlik** = Fedaî olan adamın hali, serden geçtilik, hamiyet. *[Sacrifice de soi-même; patriotisme zélé.]*
Fedakâr (*fa. f.*) Fedaî olan adam, hamiyetli, cömert. *[Qui sacrifie;dévoué.e.]* **fedakârane**= Fedakârlıkla, menfaatini feda ederek canını feda edercesine. *[Avec dévouement.]* **fedakârlık** = Bir iş veya adam için menfaatini feda etmeklik, varını yoğunu bir hayır uğruna sarfetmeklik . *[Sacrifice § Dévouement.]*
Feddan (*a. s.*) Bir çift öküzle bir günde sürülen miktar, iki bin küsur murabba arşından ibaret bir arazi ölçüsü. *[Mesure de superficie usitée en Égypte.]*
Federasyon (*c. s.*) Bir kaç hükûmet ve devletin bir devlet halinde birleşmesi, müttehit hükûmetler. Heyeti müttahide, dahilî idarelerinde müstakil olup yalnız haricî mesailde müttehit ve bir gibi hareket eden müteaddit devlet ve heyetlerin heyeti mecmuası. *[Fédération.]*
Fehamet (*a. s.*) Büyüklük, ululuk, azamet § Ülûvvüşan. *[Grandeur;rang d'Altesse.]* **fehametli** = Prenslerle nimmüstakil hükûmet ve emaret başında bulunanların ve baş vekillere verilen ünvan ve elkabı resmiye. *[Titre d'honneur donné au grand vizir.]*
Fehim(*a.s.*)Anlayış,idrak,zekâ. *[Intelligence; esprit.]*

Fehmetme } (*t. m.*) Anlama,
Fehmetmek } anlamak, idraketme, etmek. *[Comprendre, saisir.]*

Fehmolunmak(*t.m.*)Anlaşılma, anlaşılmak. *[Être compris,e.]*

Fehva (*a. s.*) Mana, maal, mefhum.*[Sens, teneur.]* **fehvasınca**=Manasına göre, mefhumunca,maaline nazaran.*[Selon; d'après le sens de.]*

Fek (*a.s.*) Ayırma, açma, çözme, sökme § Kırma, koparma, kurtarma, tahlis, azat etme. *[Action de défaire, action de briser, de disjoindre.]*

Fekketme } (*t. m.*) Kapadılmış
Fekketmek } bir şeyi açma, açmak, kırma, kırmak. *[Défai,-re, briser, disjoindre.]*

Felâh (*a. s.*) Kurtuluş, selâmet, necat. Saadet, bahtiyarlık. *[Salut, délivrance; sûreté; prospérité.]*

Felâhat (*a. s.*) Ekincilik, çiftçilik, ziraat, haraset *[Agriculture.]*

Felâket (*fa. s.*) Büyük belâ, musibet, afet, dahiye. *[Catastrophe, désastre]* **felâketli** = Musıbet ve felâketi mucip, belâlı. *[Désastreux,euse.]*

Felç (*a. s.*) İnme, damla, nüzul el ve ayakların oynamaması. *[Paralysie.]*

Felek (*a.s.*) Gök, sema, asüman. *[Ciel, firmament, destin.]* **felekzede** = Talisiz, düşkün, biçare. *[Malheureux,euse; infortuné,e.]*

Felekî (*a. f.*) Göke mensup ve müteallik. Heyet ilmi ve nücum ile iştigal eden adam, müneccim. *[Céleste. Astronome, astrologue.]*

Felekiyat (*a. s.*) Heyet ilmi ve semanın ahvaline dair malûmat. Kozmoğrafya. *[Astronomie; astrologie.]*

Felemenk (*c. s.*) Belçika ile Almanya arasında küçük bir memleket. *[Pays-Bas ou Hollande.]*

Felemenk peyniri (*t. s.*) Karpuz gibi yuvarlak ve dışarısı kırmızı boyalı bir nevi peynir ki en evvel Holandada yapılmış, makbul bir peynirdir. *[Fromage hollardais.]*

Felemenk taşı (*t.s.*) Felemenkte işlenen adi elmas. *[Diamant faux travaillé en Hollande.]*

Fellâh (*a. s. f.*) Ekinci, çifçi, Mısır köylüsü § Siyah arap,

zenci. *[Laboureur § Paysan, laboureur d'Égypte § Nègre, negresse.]*

Felsefe (*a. s.*) Mabadüttabiiyattan ayrı, müsbet ilimlerden biri § Büyük hükemadan herbirinin mesleği § Bir ilmin hakikat ve hikmetlerinden bahseden kısım. *[Philosophie.]*

Felsefî (*a. f.*) Felsefeye mensup ve müteallik, felsefeden madut, felsefe cümlesinden. *[Philosophique.]*

Felsefiyat (*a. s.*) Felsefeye dair ulûm, filozofların efkâr ve mütaleatı. *[Philosophie.]*

Feltmareşal (*c. s.*) Müşirden büyük askerî rütbe serdar. *[Feld-maréchal.]*

Fem (*a. s.*) Ağız, dihan § Bir şeyin çıkacağı, çıktığı yer. *[Bouche.]*

Feminist (*c. f.*) Kadının içtimaî ve siyasî haklarını müdafaa taraftarı olan. *[Féministe.]*

Feminizm (*c. s.*) Kadının vaziyeti içtimaiyesini ve hukuku siyasiyesini ıslah ve tevsie çalışanların mesleği, kadınlık taraftarlığı. *[Féminisme.]*

Fen (*a. s.*) Türlü, cins, nevi § İlimlerin her şubesi § Akıl ve tecrübe ile isbat edilen ilim§ Hile,desise§Cem'i (fünun). *[Science§ Chacune des branches des connaissances humaines§ Ruse.]*

Fena (*a. s. t.*) Yok olma, bakasızlık, adem: bakasız, fenapezir, darıfena, dünya. *[Néant, anéantissement, état de ce qui est périssable, périssable§ Le monde éphémère.]*

Fena (*t. f. za.*) Kötü, iyi ve makbul olmayan, fena adam, fena şey. *[Mauvais,e; mal.]*

Fenalaşma } **Fenalaşmak** } (*t.m.*)Kötüleşme, kötüleşme, bozulma, bozulmak§ (Hasta) ağırlaşma,ağırlaşmak. *[Devenir mauvais ou pire § S'aggraver § Aggravation.]*

Fenalaştırma } **Fenalaştırmak** } (*t. m.*) Kötüleştirme, kötüleştirmek, bozma, bozmak. *[Rendre mauvais,e ou pire.]*

Fenalık (*t. s.*) Kötülük§ Zarar, ziyan§Hastalık, keyfsizlik§ Bayılma, bayılıp düşme. *[Mal, méchancete§ Dommage, perte§ Indisposition § Évanouissement.]*

Fener (*t. s.*) Her tarafı camla veya kâat yahut muşamba ile çevrilmiş mum veya lâmba

mahfazası § Sahillerin muhataralı yerlerinde gemilere yol göstermek için bulundurulan ve yakılan meş'al. [*Lanterne* § *Phare*.] **fener balığı** = Köpek balığının küçüğü [*Squale*.] **fener böceği** = güve envaından biri. [*Espèce de teigne*.]

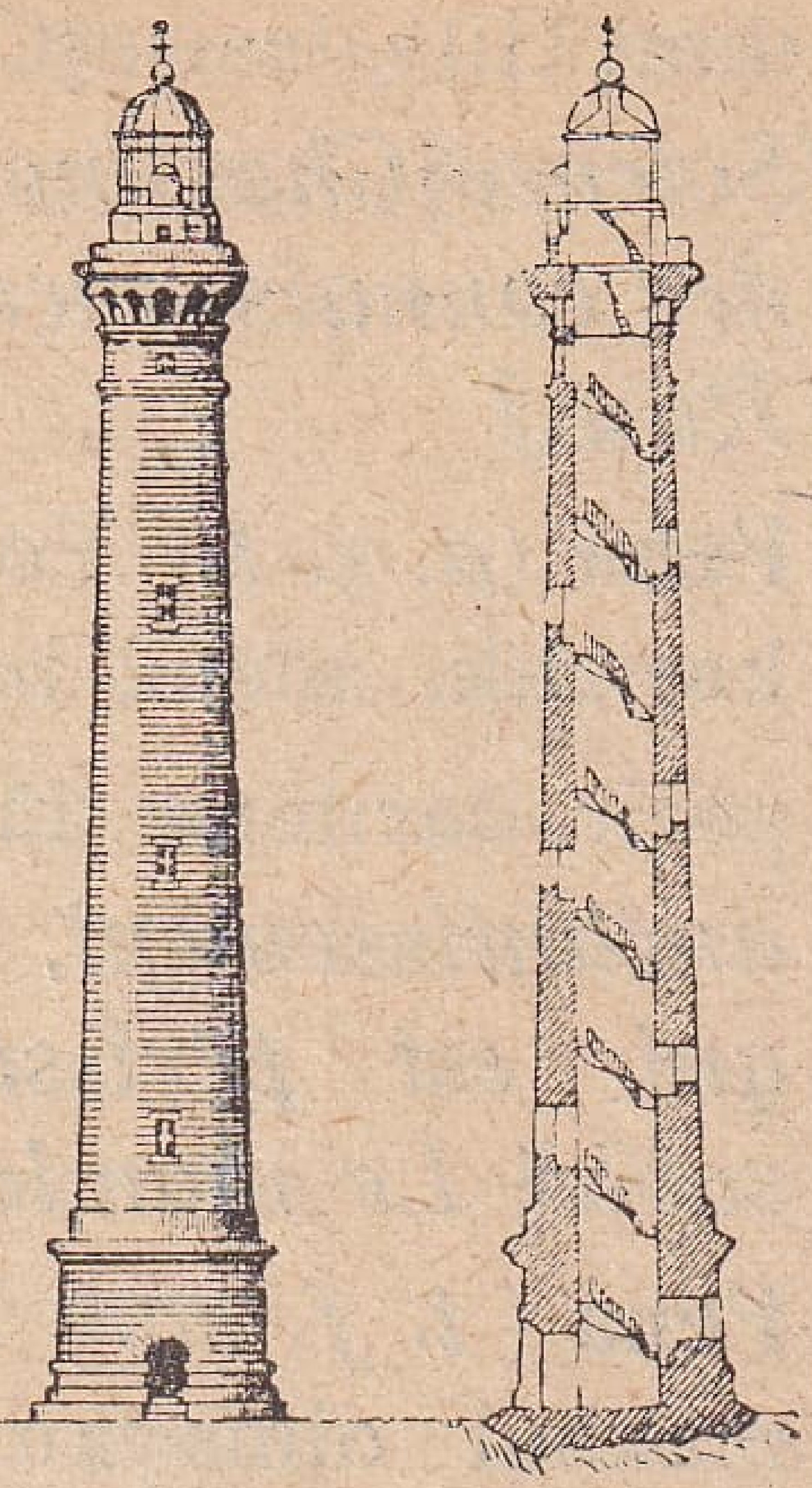

Sahil feneri

Fenike (*c. s.*) Akka, Seyda, Beyrut, Tarabulus taraflarından ibaret tarihî bir kıt'anın ismi. [*Phénicie*.]

Fennen (*a. s.*) Fenne göre, fen kendisince. [*Scientifiquement*.]

Fennî (*a. f.*) Fen denilen ülûm ve sanayi şubelerine mensup ve müteallik. [*Scientifique*.]

Fenol (*c. s.*) Maden kömürü ve katrandan çıkarılan kimyevî bir madde. [*Phénol*.]

Fent (*t. s.*) Hile, yalan. [*Ruse*.]

Fer (*fa. s.*) Parlaklık, ziya, nur, aydınlık § Zinet, süs § Tantana, debdebe. [*Splendeur, lumière* § *Ornement* § *Pompe*.]

Ferace (*t. s.*) Vaktile müslüman kadınlarının sokakta yaşmakla beraber giydikleri üst libası § Biniş. [*Féradjé*.] **feraceli** = Ferace giymiş kadın. [*Dame portant le féradjé*.] **feracelik** = Ferace yapmağa yarayan kumaş. [*Étoffe propre à faire des féradjés*.]

Feraceli

Ferağ (*a. s.*) Vazgeçme, terketme, çekilip bırakma § Asudelik, rahat § Mutasarrıf olduğu emlâk veya arazinin tasarruf hakkını başkasına terk ile ondan alâkasını kesme. *[Renoncement, renonciation § Tranquillité § Vente définitive ou hypothécaire.]*

Feragat (*a. s.*) Vazgeçme, el çekme, sarfı nazar § İstirahat, işsizlik. *[Renoncement, désistement § Repos, manque de travail.]*

Ferah (*fa. f. za.*) Bol, geniş, vasi § Şen, sıkıntıda olmayan§ Gönlü şenlendiren § Çok, kesir, fazla: bol bol yetişti. *[Large § Gai.e § Réjouissant,e § Largement.]*

Ferahi (*t. s.*) Vaktiyle neferlerin ve zabitlerin fesleri üzerine dikilen dairevî sarı tepelik, askerî inzibat memurlarının boyunlarına taktıkları sarı lâvha. *[Plaque en métal attachée au couvre-chef ou au cou des militaires de certaines classes.]*

Ferahlandırma | **Ferahlandırmak** } (*t. m.*) Tevsi ve dilküşa etmek § Sevindirmek: bu sözle beni ferahlandırdınız. *[Élargir § Égayer.]*

Ferahlanma | **Ferahlanmak** } (*t. m.*) Açılma, açılmak § Tevessü ederek dilküşa olma, olmak. *[Se délasser, se réjouir, réjouissance.]*

Ferahlık (*t. s.*) Açıklık; vüs'at § Sevinç, sürur § Gönül açıklığı; inbisat. *[Aise, contentement.]*

Ferahnak (*fa. f.s.*) Sevindiren, ferahlık veren § Şatlık, şadanlık § Şark musikisinde bir makam, faslı maruf. *[Gai,e § Air spécial de la musique orientale.]*

Feraiz (*a. s.*) Farizenin cem'i. Bak: Farize. *[(Pluriel de Farize.) Voir: Farize]* **ilmi feraiz** = Mirasın sureti taksiminden bahseden ilim. *[Partie de la juris prudence musulmane traitant des successions.]*

Feraset(*a. s.*) Derhal anlama, sür'ati intikal § Gizli şeyler keşfetmek. *[Sagacité, pénétration.]*

Ferce(*a. s.*)Aralık,yarık,delik, girilecek, çıkılacak yer. *[Fente; ouverture.]*

Ferceyap (*fa. s.*) Girilecek bir yer bulan, yere girmek veya çıkma veya bir yerden kaçmak için fırsat bulan: ferceyabı duhul oldu. *[Délivré,e.]*

Ferç (*a. s.*) Kadının ve dişi hayvanın tenasül aleti, âm. *[Vulve.]* **fercotu** = Kazayağı denilen nebat ki bundan yemek yapılır. *[Vulvaire.]*

Ferda (*fa. s.*) Yarın, yarınki gün, erte § Ati, gelecek zaman. *[Le lendemain.]*

Ferde (*t. s.*) Küçük denk, top: bir ferde ipek. *[Ballot.]*

Ferden (*a. h.*) Fert olarak. Bak: (Fert) *[Voir: Fert.]*

Ferdî (*a. f.*) (Fert) e mensup ve müteallik. Bak: (Fert) *[Voir: Fert.]*

Fere(*t. s.*)Çil ve bıldırcın gibi kuşların pilici § Posa, tortu§ *[Poussin de caille § Déchet.]*

Fergana (*t. s.*) Asyada maverainnehir müntehasında Türklerle meskûn büyük bir kıt'a. *[Ferghana.]* **fereganlı** = Fergana ahalisinden. *[Habitant du Ferghana.]*

Ferhenk (*fa. s.*) İlim, hüner, marifet § Lûgat kitabı, kamus. *[Intelligence,esprit§ Science.]*

Feri (*a. s.*) Dal, budak, bir asıldan ayrılan kolların her biri, şube § Esaslı olmayıp ehemmiyetçe ikinci derecede olan. *[Branche,rameau§Chose secondaire.]*

Fer'î (*a. f.*) Asla ait olmayan *[Relatif,ive aux rameaux ou à une chose secondaire ou dérivée, non principal,e.]*

Feribot (*c. s.*) Şömendöfer katarını bir sahilden öbür sahile nakle mahsus vapur § İstanbul limanında icabı halinde kullanılan araba vapuru. *[Ferry-boat.]*

Ferik (*a. s.* ق) Erkânı askeriyeden olup rütbesi müşürden küçük ve livadan büyük olan zat § Bu rütbede olanlar kolordu kumandanlığında kullanılırlar. *[Général de division.]*

Birinci ferik = Feriklerin en mümtazı - ki yakalarında üç sırma şerit üstünde üç yıldız vardır § Bunların adedi bir nihayet iki ve üçten ibarettir. *[Premier divisionnaire.]*

Ferik (*t. s. f.* ك) Kavurga denilen ve saç veya tavada kavrulan buğday taneleri § Küçücük, zayif. *[Blé vert rôti au feu.]* **ferik elması** = Uzunca küçük bir cins elma. *[Espèce de pomme.]*

Feriklik (*t. s.*) Ferik rütbesi. *[Grade de général de division.]*

Ferit (*a. s.*) Tek, yalnız. *[Unique.]*

Ferma (*f. a.*) Buyuran, emir eden, âmir, hükümferma. *[Qui ordonne, qui commande, qui règne.]*

Ferman (*a. s.*) Buyuruk, emir § vaktiyle padişahların verdikleri tahrirî emir ve tastikname. *[Firman, ordre.]* **fermanlı** = vaktiyle padişahların ferman ve iradeleriyle nasp ve tayin edilen kimse, fermanlı zabit. *[Muni d'un firman.]*

Fermene (*t.s.*) Harçla işlenmiş dar ve yuvarlak yanlı yelek. § Harçla işlenmiş her nevi esnaf elbisesi. *[Veste à larges galons d'or.]*

Fermeneci (*t. s.*) Fermene denilen elbiseyi diken terzi. *[Tailleur de fermene.]*

Fermjüp (*c. s.*) Elbisenin kol ve yakalarını, cep ağzı gibi yerlerini birbirine rapteden, sustalı yâni dişili erkekli çift düğme. *[Ferme-jupe.]*

Ferraş (*a. s.*) Yatak veya kilimleri serip kaldıran hızmetçi § mabetleri süpürüp temizleyen adam, memur. *[Valet ou femme de chambre§ Sacristain.]*

Fersa (*f. a. f.*) Bozan, eskiten, örseleyen § Yoran. *[Qui frotte, efface, use.]* **tahammülfersa** = Tahammül bırakmayan. *[Insupportable.]*

Fersah (*a. s.*) Takriben beş kilometrelik mesafe. *[Parasange.]* **fersah fersah** = Bol-bol; çok fazla. *[Incomparablement; très distancé,e.]*

Fersude (*fa. f.*) Eskimiş, yıpranmış, bozulmuş. *[Usé,e râpé,e.]*

Ferş (*a. s.*) Yayma, döşeme, serme § Yer yüzü, arz: arş ve ferş. *[Action d'étendre § Neuvième ciel d'après la tradition arabe.]*

Fert (*d*) (*a. s.*) Bir mecmuun her bir teki § Şahs, kes § Çiftolmayan yâni tek olan adet§Eşi olmayan. *[Individu unité. Nombre impair. Personne.]* **cevheri fert, cüzü fert** = Eski felsefede cisimleri terkip ve mevcudatın esasını teşkil eden zerratın beheri ki tecezzi ve taksim kabul etmez zannolunurdu. *[Atome.]*

Fertut (*fa. f.*) Bunak, mâtuh. *[Dêcrépit,e.]*

Feryat (*d*) (*fa. s.*) Ah, figan,

vaveylâ § İstimdat naresi § Şikâyet, sızlanma. *[Cri, lamentation, plainte.]* **feryatçı** = Feryat ve istimdat eden, ağlaşan, müşteki. *[Qui se lamente en criant, qui se plaint.]*

Ferz (*fa. s.*) Satranç oyununda vezir makamında itibar olunan taş. *[Reine dans le jeu d'échecs.]*

Ferze (*t. s.*) Matkabla açılan deliklere cilâ vermeye mahsus marangoz aleti. *[Instrument de menuiserie.]*

Fes (*t. s.*) Osmanlı imparatorluğu zamanında bütün tebaanın giydikleri maruf baş kisvesi ki elyevm bütün Arabistan halkı tarafından kullanılmaktadır. *[Fez.]* **fesçi** = Fes satan, fes tücarı. *[Marchand de fez.]*

feshane | **fesane** = Vaktile asker için fes imal eden fabrikaya verilen isim. *[Fabrique de fez.]*

Fesahet (*a. s.*) Bak:(Fasahat) *[Voir: Fasahat.]*

Fesat (*d*) (*a. s.*) Bozukluk, bozuk olan şeyin hali § Yolsuzluk § Karışıklık, nifak. *[Corruption § Dépravation § Désordre, trouble.]*

Fesatamiz | **Fesatengiz** = Fesada sebep olan, fesat koparan. *[Qui excite à l'émeute.]*

Fesatçı (*t. f.*) Fesat karıştırıcı, karıştıran, münafık, müfsit. *[Conspirateur.]* **fesatçılık** = Fesatçı olanın hal ve hareketi. *[Conspiration.]* **fesatlık** = Fesat yapmaklık. *[Conspiration.]*

Fesetme | **Fesetmek** (*t. m.*) Bozmak, kaldırmak, hükümsüz bırakılmak § Lağvetmek. *[Annuler, abolir, supprimer.]*

Fesih | **Fesh** (*a. s.*) Bozma hükümsüz bırakmak § Lağvetme, « mefsuh » bu maddedendir. *[Abolition, suppression, annulation.]*

Fesih (*a. f.*) Geniş, vasi, açık § anlaşılacak tarzda. *[Vaste, ample.]*

Fesleğen (*g. s.*) Reyhan denilen ve saksılarda yetiştirilen güzel kokulu bir ot. *[Basilic.]*

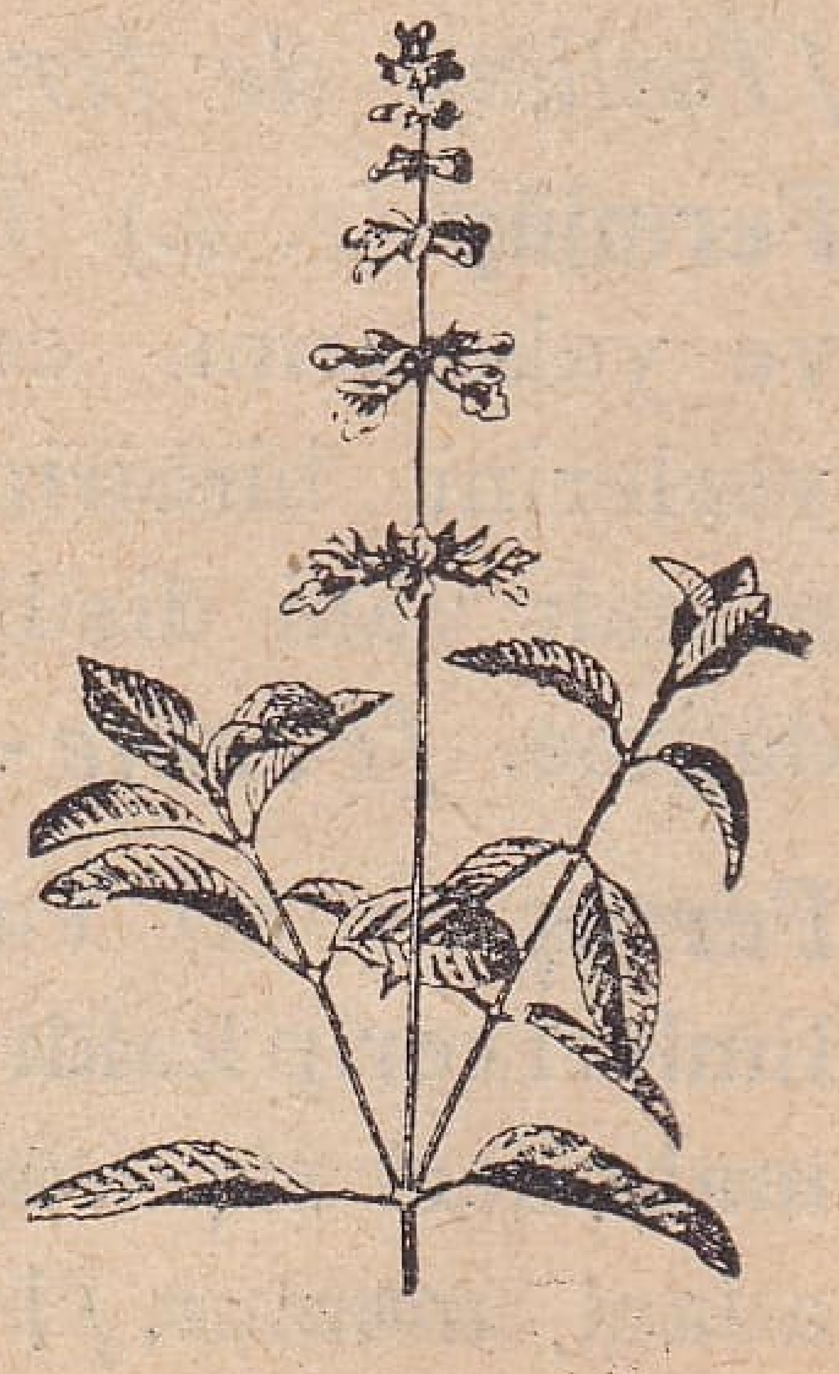
Fesleğen

Festekiz (*t. h.*) Bu kelime daima filân kelimesile beraber olarak kullanılıp: şu, bu, öte,

beri, ifade eder: filân feste kiz. *[Ceci et cela; patati et patata; l'un et l'autre.]*

Fetanet (*a. s.*) Zihin açıklığı, anlayış *[Intelligence, sagacité.]* **fetanetli** = Fetanet sahibi, zeki. *[Sagace.]*

Fetha (*a. s.*) Arap harflerine göre üstün harakesi yani [E] harfi, bazan sakil olursa [E] yerine [A] kullanılır. *[Signe qui tient lieu de voyelle dans les caractères arabes.]*

Fethetme } (*t. m.*) Bir şehir
Fethetmek } ve memleketi düşmandan zaptetmek, almak. *[Prise d'une ville, conquête.]*

Fethi (*a. f.*) Fetih ve zafere mensup ve müteallik. *[Relatif à une conquête.]*

Fetih } (*a. s.*) Açma, küşat §
Feth } Başlama, şüru § Zaptü işgal. *[Commencement § Ouverture § Prise d'une ville.]* **fethi meyyit** = Ölünün teşrihi ve muayenesi. *[Autopsie.]* **fetihname** = Bir memleketin zapt veya bir galibiyetin neticesinde hükûmetçe yazılan beyanname, manzume. *[Lettre annonçant la prise d'une ville.]*

Fettan (*a. f.*) Fitneci. fesatçı, karıştırıcı § Kurnaz, hilekâr § gönül alan cazibekâr. *[Tentateur, séducteur.]*

Fetva (*a. s.*) Şer'î bir mes'ele hakkında isim zikrolunmaksızın yazılan fıkra. *[Sentance juridique donné par un mufti.]*

Fetvane (*t. s.*) Şer'î işlere dair fetva veren resmî daire [imperatorluk devrinde bu vazifeyi gören daireye «babı meşihat» denirdi]. *[Résidence des chekhulislams.]*

Fevç (*a. s.*) Bölük, güruh, cemaat, fevç fevç. *[Masse.]* **fevcafevç, fevcfevç** = akın akın § Takım takım, bölük bölük. *[En masse, par groupes compactes.]*

Feveran (*a. s.*) Kaynayup fışkırma. *[Effervescence § Action de bouillir.]*

Fevk (*a. z.*) «Taht» mukabili, üst; yukarı, üzere. *[Sur, au-dessus.]* **fevkalâde** = Âdetten dışarı; ayrıca; pek ziyade§ sureti mahsusada. *[Extraordinaire.]* **fevkelgaye** = Nihayet derecede *[Extrêmement]* **fevkalhat**= Hatten dışarı. *[Outre mesure.]* **mafevk** = Üstteki, daha yukarı olan, [madun] mukabili § Âmir: mafevki-

min emri böyledir. *[Supérieur.)*

Fevkanî (*a. s.*) Üstünde olan, üstlük, fevkanî ev. *[De dessus, supérieur.]*

Fevr (*a. s.*) Bir işe birdenbire hücum ve teşebbüs etme, fevren alelfevr. *[Promptitude, à la hâte.]* **Fevren** = Çarçabuk, derhal, birdenbire. *[À la hâte, promptement.]* **fevrî** = Fevr ile olarak, birden bire. *[Promptement.]*

Fevt (*a. s.*) Elden çıkarma, kaybetme § Ölüm, mevt. *[Action de perdre, perte § Mort.]*

Fevtetme | **Fevtetmek** (*t. m.*) Bir fırsatı elden kaçırma § Elden çıkarma, ölmek, vefat eylemek. *[Action de laisser échapper par négligence § Mourir.]*

Fevvare (*a. s.*) İçinden su fışkıran şey, fıskıya (e). *[Jet d'eau.]*

Fevz (*a. s.*) Muvaffakiyet, muzafferiyet, zafer §Kurtuluş, necat, selâmet. *[Succès victoire § Délivrance, salut.]*

Feyezan (*a. s.*) Taşma, çok gelme, çay, ırmak ve nehirin taşması. *[Débordement.]*

Feylesof (*fa. s.*) Felsefe ile uğraşan, meşgul olan adam, âlim § Kaytsız, lâübali. Bak: filozof. *[Philosophe (voir: filozof).]*

Feyruz | **Feyruze** (*fa. s.*) « Firuz » ve «firuze» ye Bak: *[Voir: Firuz et Firuze.]*

Feyyaz (*a. f.*) Çok miktarda feyz ve bereket veren, kerim. *[Très généreux, euse.]*

Feyz (*a. s.*) Bolluk § Nimet, ihsan § ilerileme § Terakki. *[Abondance, provusion, progrès.]*

Feza (*a. s.*) Boşluk, semadaki cirimler arasında bulunan boşluk, budü mücerret § Geniş ova, meydan. *[Vaste; espace§ Interstice § Place étendue.]* **fezaî** = Fezaya mensup ve müteallik olan.*[Interstitiel, le.]*

Fezail (*a. s.*) Faziletin cem'i, faziletler:Bak :Fazilet*[(Pluriel de fazilet) Voir: Fazilet.]*

Fezleke (*a. s.*) Hulâsa, netice, icmal, muhtasar ifade §Zabıta tarafından tutulan tahkikat evrakı. *[Résumé § Résultat§ Résumé d'un interrogatoire.]*

Fi (*a. s.*) Zarfiyet beyan eder: içinde, fil asıl, aslında § Paha, kıymet, fiat. *[Dans, en, sur § Valeur, prix.]*

Fiat(*a. s.*) Paha, kıymet, değer. *[Prix, valeur.]*

Fidan (*t. s.*) Ağaç ve çiçeğin tazesi § Başka bir yere dikilmek üzere tohumdan yetişme olarak sık sık bitmiş ve olduğu yerden çıkarılmış taze ağaç veya çiçek § Düz ve doğru ağaç dalı, nihal. *[Rejeton d'une plante, d'un arbre § Arbuste § Rameau.]* **fidan gibi**= Uzunca boylu ve düzgün kametli genç adam. *[Se dit d'une jeune personne de belle taille.]* **fidanlık**=Tohumdan fidan yetiştirmeğe mahsus tarla veya bahçe § Yeni dikilmiş bağ. *[Lieu planté de jeunes arbres ou de jeunes plantes destinés à être transplantés; pépinière § Vigne nouvellement plantée.]*

Fide (*t. s.*) Yastıkta tohumdan yetiştirilip tekrar dikilmek üzere çıkarılan sebze fidanı. *[Jeune plante préparée pour être repiquée.]* **fidelik** = Fide yetiştirilen yer, tarla. *[Pépinière.]*

Fideleme | **Fidelemek** (*t.m.*) Sebze fidanı dikme, dikmek. *[Repiquer les jeunes plantes; plantage.]*

Fie (*a.s.*) Bölük, takım, güruh, cemaat. *[Groupe d'hommes, partie.]*

Figan (*fa. s.*) Bağırma; inleme; feryat, nale; acı ve sızıdan bağırıp çağırma. *[Gémissement; cri de détresse, lamentation.]*

Figüran (*c. s.*) Sahnada veya balette rolü olmayıp mahza oyun icabı olarak ve lâkırdı söylemeyen oyuncu. *[Figurant.]*

Fihris | **Fihrist** (*a. fa. s.*) Bir kitabın fasıl ve baplarının sahife rakamlarını gösteren cetvel ki kitapların baş veya son tarafına konur, § Bir kütüphanenin havi olduğu kitapların numara, sıra ve mevki ve dolaplarını; yahut bir müessise veya mağazalardaki eşyanın veya müstahtimlerin isimlerini havi defterler; lista, liste. *[Catalogue § Liste § Table des matières.]*

Fiil (*a.s.*) İş; amel § Kâr § Kuvvede kalmayıp meydana çıkan şey § Sarfta (gramerde) bir işe, zamana delâlet eden kelime. *[Oeuvre, action, acte § Fait § Verbe.]* **bilfiil**=İşle, işte olarak § Esaleten § Zatî olarak. *[En action § Personnellement.]*

Fik (*t. s.*) Yabani böğrülce, ak burçak. *[Espèce de haricot*

sauvage à petites fleurs; sorte de vesce.]
Fikâr (*fa. f*) Yaralı, mecruh; kendine dokunulmuş. *[Blessé,e; affligé,e.]* **dilfikâr** = Yüreği, gönlü kırık, muztarip, mahzun. *[Qui a le cœur blessé § Très affligé,e.]*
Fikir (*a. s.*) Düşünme, tefekkür, mülâhaza § Rey § Akıl, zekâ § Hatır, hatıra § Niyet, maksat. *[Pensée; idée § Esprit, intelligence § Mémoire § But.]* **Fikirli** = Fikir ve reyi olan, akıllı: cin fikirli. *[Qui a des idées, intelligent,e.]* **fikirsiz** = Fikir ve reyi olmayan, akılsız. *[Sans idées, sans intelligence, stupide.]* **fikirsizlik** = Akılsızlık, gabavet. *[Manque d'idée et d'intelligence, stupidité.]*
Fikren (*a. s.*) Fikir ile, zihnen düşünerek. *[Toute réflexion faite.]*
Fikret (*a. s.*) Düşünme, düşünülen şey: tefekkür. *[Réflexion.]*
Fikretme | **Fikretmek** } (*t. m.*) Akletme, etmek, vaktında düşünme, düşünmek. *[Réfléchir; se rappeler.]*
Fikrî (*a. s.*) Fikir ve akla mensup ve müteallik, zihin ve tefekkür ile hâsıl olan. *[Relatif,ive à la pensée, idéal,e.]*
Fil (*a. s.*) Hindistan ve Afri-

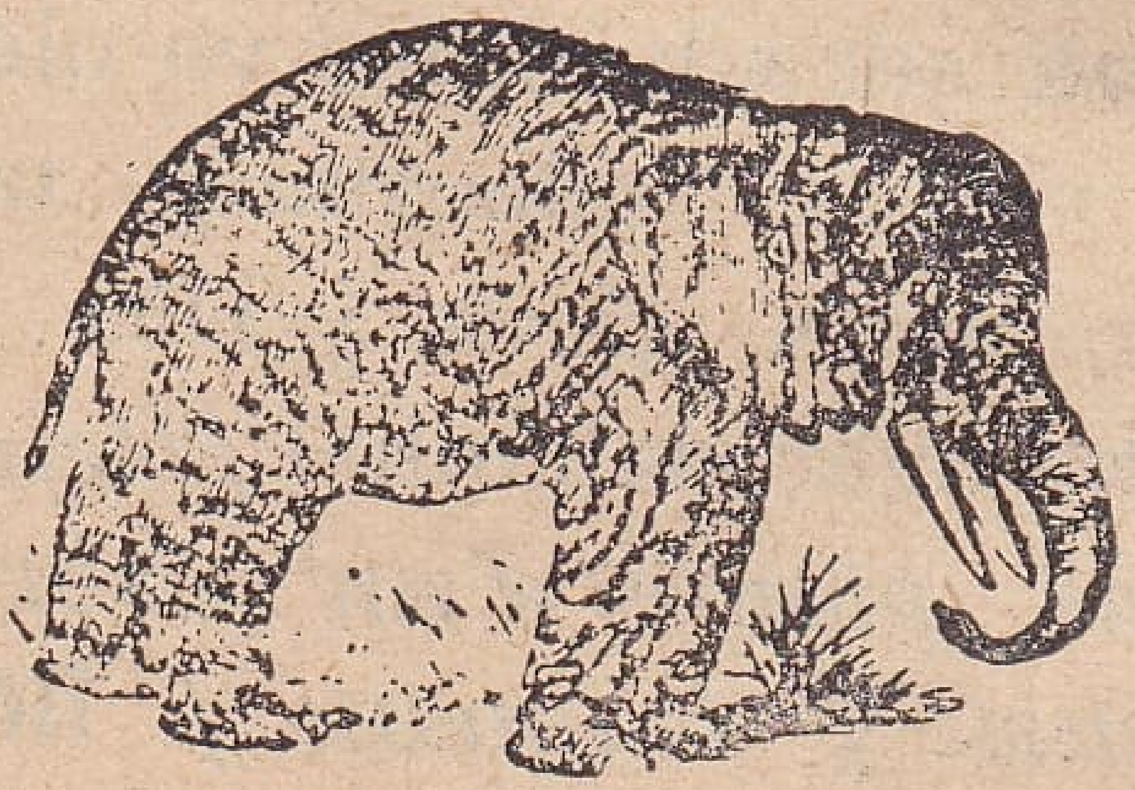

Fil

kada yaşayan uzun dişli ve uzun hortumlu maruf büyük hayvan: *[Éléphant.]* **daülfil** = Baldırların pek ziyade şişip kalınlaşmasına sebep olan bir illet. *[Lépiosorganie.]* **fil dişi** = Filin dişi. *[Ivoire.]*
Filâdor (*c. s.*) İnce katranlı halat. *[Câble légèrement goudronné.]*

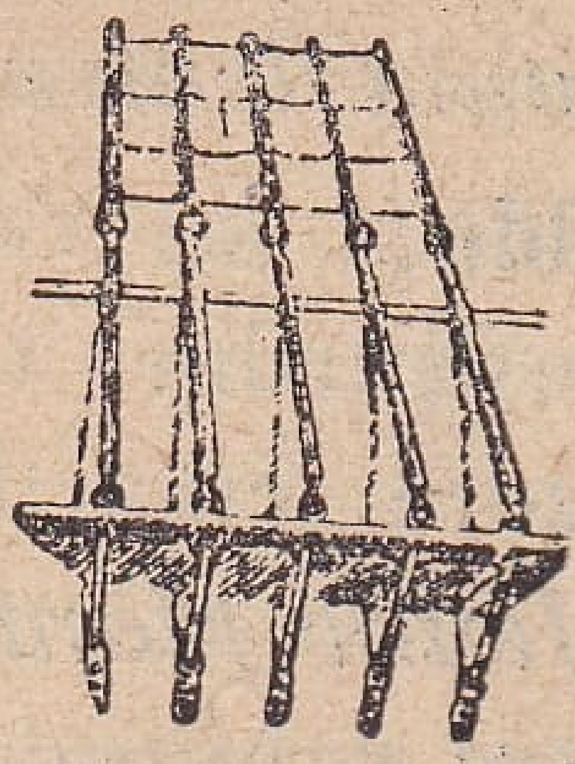

Filâdor

Filân (*t. s.*) İsmi söylenmek istenilmeyen ve ya her kim olursa makamında tahmin suretile kast olunan şahs ve şey. *[Le tel ou la telle.]* **filânca** = İsmi söylemek istenilmeyen veya muayyen olmayan şahs veya şey. *[Un tel, une telle.]* **filân-**

festekiz = [**Filân fıstık**] Şu bu, şöyle böyle, daha neler. *[Ceci, cela ; comme ceci; comme cela; quoi, encore.]* **filânıncı** = Şukadarıncı. *[Tel, telle dans l'ordre.]*

Filântrop (*c. s.*) İnsaniyeti seven, hayır sahibi. *[Philanthrope.]* **filântropi** = İnsaniyetperverlik *[Philanthropie.]* **filântropik** = İnsaniyetperverane. *[Philantropique.]*

Filâriz (*t.s.*) Keten ve saireyi döğüp tohumunu ayırmağa mahsus tokmak. *[Pilon avec lequel on bat le lin, etc.]*

Filâtür (*c. s.*) İplik fabrikası, iplikhane *[Filature.]*

Filbahar (*t. s.*) Yaban asması cinsinden bir nevi katmerli çiçek *[Glycine.]*

Filbahri (*a. s.*) Yasemin cinsinden bir nevi katmerli ve güzel kokulu çiçek. *[Espèce de jasmin.]*

Filcan(*t.s.*) Fincana bak:*[Voir: Fincan.]*

Fildekoz (*c. s.*) İskoçya ipliği demek olup esasen orada çıkan keten gibi ince ve has bir cins iplik ve bundan örülen çorap ve fanilâ.*[Fil d'écosse.]*

File (*c.s.*) Kadınların saçlarını muhafaza için başlarına bağladıkları veya pencerelere perde veya el torbası yaptıkları bir nevi örgü ki balıkağı şeklindedir. *[Filet.]*

Filen (*a. h. f.*) Fiil ile, iş ile, hakikaten, sahihan § Şahsen, bizzat § Esaleten. *[En action, réellement, effectivement.]*

Filenk (*t. s.*) Kayıkhanelerin ve gemi tezgâhlarının önüne batırılan ağaçlardan yapılan kızak ki üzerinden kayık ve gemi suya doğru kayar. *[Chantier.]*

Filet(*c.s.*) Matbaalarda makale ve fıkraların arasına konulan çizgi. *[Filet.]*

Fileto (*c.s.*) Dananın bel kemiğinin iki tarafındaki et ve bundan yapılan salçalı külbastı. *[Bon filet.]*

Filezof (*c. s.*) Bak: Feylesof. *[Voir: Feylesof.]* **filezofluk** = Filezof olan adamın hali ve şanı, kayıtsızlık § İtikatsızlık. *[État de celui qui s'occupe de philosophie § Insouciance § Athéisme.]*

Filezofi (*c. s.*) Felsefeye Bak: *[Voir: Felsefe.]*

Filfil (*a. s.*) Bak: Fülfül, kara biber. *[Voir : Fülfül.]*

Filhakika (*a. s.*) Hakikaten,

sahihen, gerçekten. *[Vraiment, véritablement.]*

Filigran (*c. s.*) Banka kaimeleri gibi aydınlığa tutunca içinde yazı veya resim görünen kâğıt. *[Filigrane.]*

Filik (*t. s.*) Tiftiğin beyaz ve en âlâ cinsi. *[Mohair de première qualité.]*

Filika } (*c. s.*) Gemi sandalı,
Fuluka } güvertesiz sandal. *[Felouque.]*

Filim (*c. s.*) Fotograf almağa mahsus hassas şerit § Sinama filmi, piyesi. *[Film.]*

Filinta } (*c. s.*) Süvari ve av-
Filinte } culara mahsus kısa

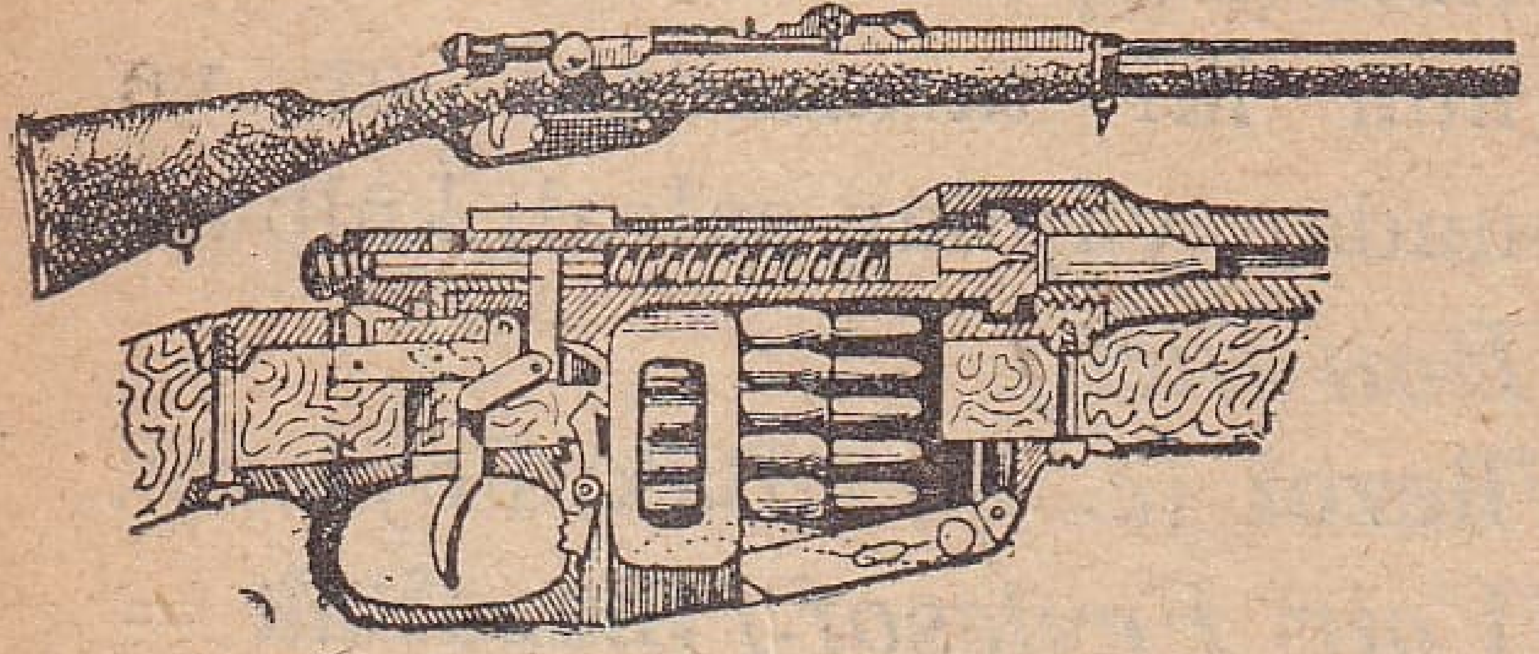

Filinta

tüfek. *[Fusil court employé par les cavaliers et les chasseurs.]*

Filistin (*a. s.*) Surya ile Hicaz arasında bulunan bir kıt'a olup merkezi Kudüstür. *[Palestine.]*

filistinli = Filistin ahalisinden olan *[Habitant de la Palestine.]*

Filiyat (*a. s.*) Filen ve hakikaten yapılan; sözde kalmıyan işler. *[Affaires exécutées.]*

Filiz (*a. s.*) Ağaç ve çiçek fidanı; taze sürgün. *[Bourgeon.]*

Filiz (*t. s.*) Eridilmemiş mâden, külçe. *[Métal brut.]* **filizî** = Açık fıstıkî renk. *[Couleur nile.]* **filizli** = Filiz sürmüş, yeşermiş. *[Qui a des bourgeons.]*

Filizkıran (*t. s.*) Mayıs iptidalarında vaki olan ve filizleri kıran fırtına. *[Tempête du mois de mai qui détruit les bourgeons et les végétations.]*

Filizleme } (*t. m.*) Bağ filiz-
Filizlemek } lerini koparma, koparmak. *[Émondage, émonder.]*

Filizlenme } (*t.m.*) Filiz pey-
Filizlenmek } da etme, etmek, yeşillenme, yeşillenmek. *[Bourgeonner, germer.]*

Film (*c. s.*) Bak: Filim. (*Voir: Filim.]*

Filo (*c. s.*) Bir devletin malik olduğu donanmanın bir kısmı, bir kaç harp gemisinden mürekkep bahrî kuvet. *[Flotte, flottille; escadrille.]*

Filolog (*ç.s.*) Lisaniyat mutahassısı, lisaniyat ve tenkidatla

meşgul adam. *[Philologue.]*
Filoloji (*c. s.*) Milletlerin ve lisan ve edebiyatlarının içtimaî, siyasî ve fikrî hayatından bahseden ilim. *[Philologie.]*
Filotila (*c. s.*) Torpido ve muhriplerden murekkep donanma. *[Flottille.]*
Filoz (*t. s.*) Su kabağı veya mantardan balıkçı şamandırası. *[Calebasse, bouée en liège.]*
Filozof (*c. s.*) Felsefe ile uğraşan, hakim § Âkil § Kayıtsız § İtikatsız. *[Philosophe.]*
Filozofi = Filozofluk. *[Philosophie.]*
Filvaki (*a. h.*) Vakıa, hakikaten. *[En effet, réellement.]*
Fimâbait (*a.za.*) Bundan böyle, bundan sonra. *[Dorénavant.]*
Fincan (*t.s.*) (Filcan dahi denir) İçine kahve ve çay konulan küçük çanak. *[Tasse.]* **fincancı** = Fincan ve buna benzer şeyler satan adam. *[Marchand de tasses.]* **fincanlık** = (*t. s.*) Bir veya şu kadar fincan dolduran kahve ve saire *[De la capacité de tant de tasses.]*
Finek (*t. s.*) Açıklık. şenlik. *[Joie, allégresse, gaieté.]*
Fingirdak (*t. f.*) Hoppa meşrep, oynak, kıvrak. *[Léger,ère.]*
Fino (*c. f. s.*) İnce, zarif, müntahap§ Odalarda gezen ve kucakta taşınan zarif ve küçük köpeklere verilen isim . *[Fin,e; nom donné à une race fine de chiens.]*

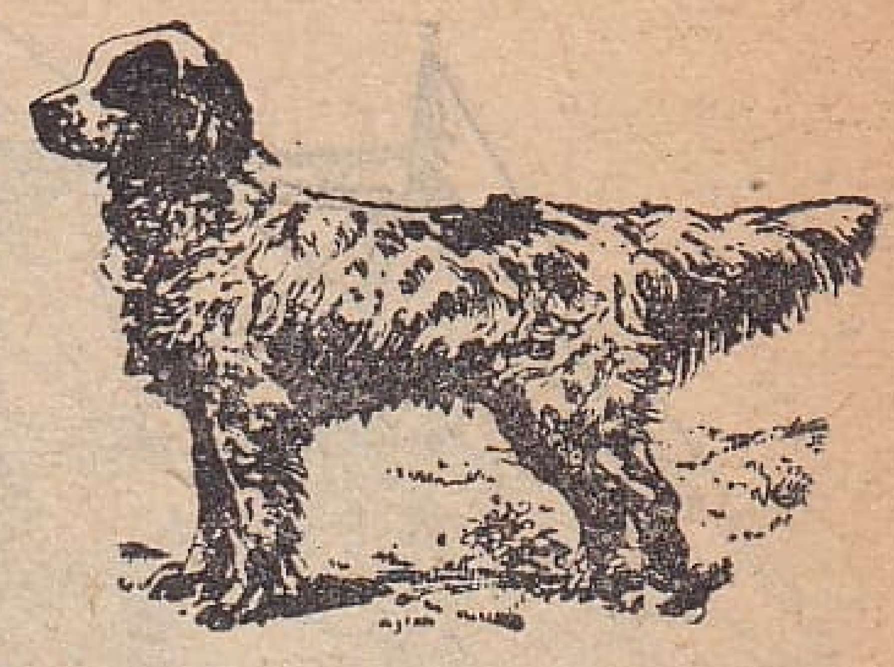

Fino

Firak (*a. s.*) Ayrılık, hicrán § Teessüf, hüzün *[Séparation, Tristesse.]* **firaklı** = Tesirli § Hüzün veren. *[Impressionnant§ Attristant.]*
Firar (*a. s.*) Kaçma, savuşma§ İzin almadan savuşup gitme, *[Fuite § Désertion.]* **firarî** = Firar eden, kaçan. *[Fugitif,ive; déserteur.]*
Fir'avun (*a. s.*) Eski Mısır hükümdarlarına verilen ünvan § Eski Mısır hükümdarı § Çok kibirli,inatçı,merhametsiz adam. *[Pharaon.]*
Firdevs (*a. s.*) Bahçe, cennet. *[Jardin, paradis.]*
Fir-fir (*t.s.*) Erguvan denilen bir çiçek. *[Fleur de l'arbre de judée.]*
Firfiri (*t. f.*) Çok parlak kızıl renk § Erguvanî. *[Pourpré,e.]*
Firkat (*a.s.*) Ayrılık, firak §

hasret. *[Séparation* § *Nostalgie.]*

Firkateyn (*c. s.*) Eski zaman-

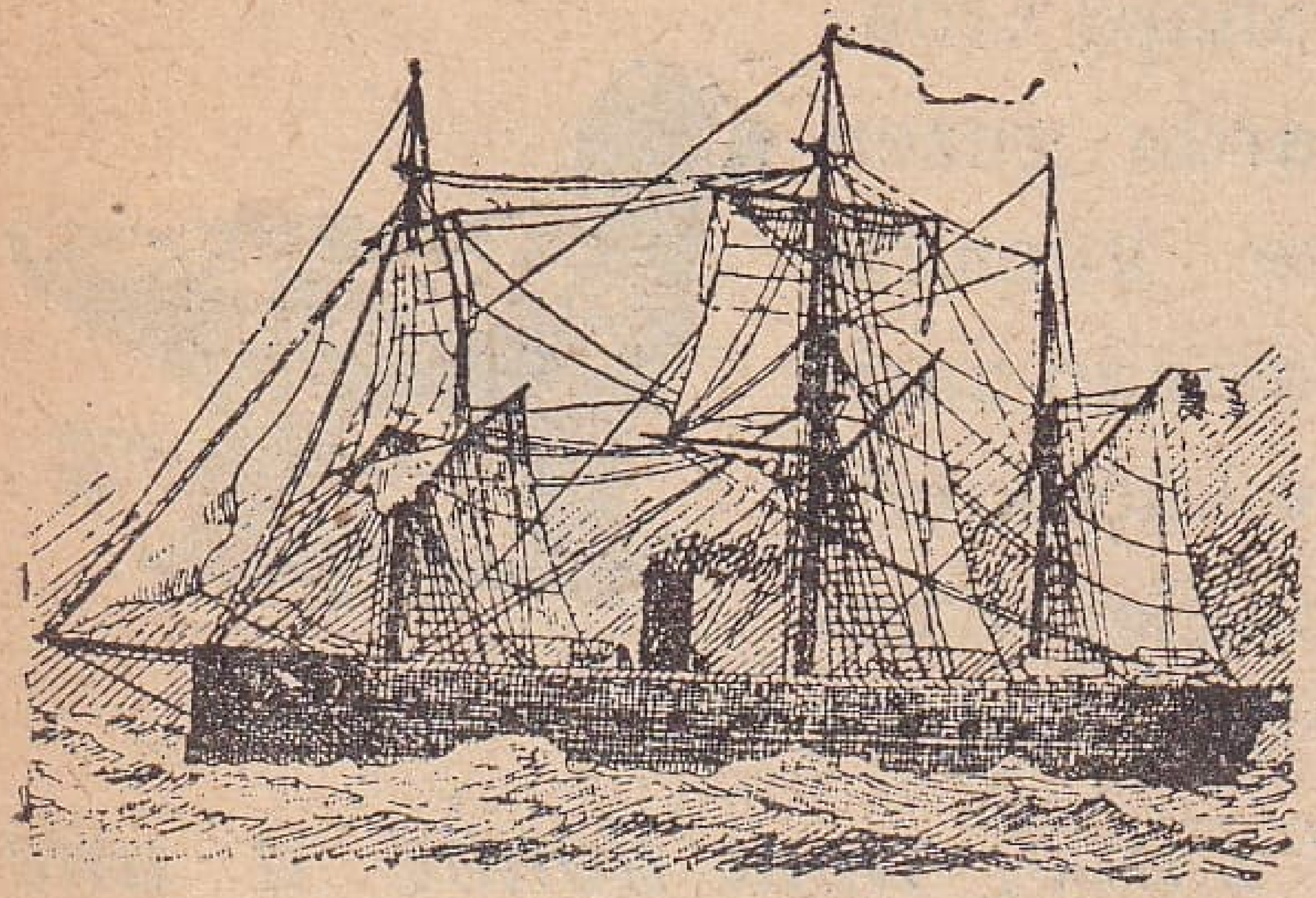

Firkateyn

larda kullanılan ve toplarla mücehhez harp gemisi. *[Frégate.]*

Firketa (*c. s.*) Kadınların saçlarını tutturmak için demirden veya kemikten mamul (u) şeklinde küçük alet. *[Épingle à cheveux.]*

Firma (*c. s.*) Bir ticaret evinin bir sanayi müessesesinin isim ve ünvanı. *[Firme.]*

Firuz } (*fa. f.*) Talihli, bahtlı,
Feyruz } mes'ut§ Galip. *[Heureux, euse; fortuné,e* § *Glorieux,euse.]*

Firuze } (*f. a. s.*) Piruze
Feyruze } dahi denilen yüzük ve küpe gibi şeylerde kullanılan mavi renkli ve kıymetli bir cins taş, gök renginde olan. *[Turquoise.]*

Fiske (*t. s.*) Baş ve orta parmakları birleştirip birdenbire açmak suretile vurulan parmak darbesi. Bu suretle vurmaktan hasıl olan bere ve şiş; parmak, değnek ve saire ile vurmaktan hasıl olan eser ve kabarma. Yüzde ve vücutte yer yer hasıl olan kabarcıklar. *[Chiquenaude.]*

Fiskeleme } (*t. m.*) Fiske ile
Fiskelemek } vurma, vurmak, fiske ile bir şeyin üstündeki toz ve toprağı silkme,silkmek§ Bir kimseyi ufak tarizlerle gücendirme , gücendirmek . *[Donner une chiquenaude.]*

Fisket (*a. s.*) Gemi kaptan ve lostromolarının kumanda için kullandıkları düdük. *[Sifflet de marin.]*

Fislemek (*t.f i.*) Bak: fıslamak. *[Voir: fıslamak.]*

Fistan(*t. s.*) Kadınların belden aşağı olmak üzere giydikleri süslü eteklik.Arnavutların,belden dize kadar olarak giydikleri beyaz eteklik. *[Robe* § *Fustanelle.]*

Fistanlı (*s.*) Fistan giyen, fistan giymiş olan. *[Femme qui porte une robe ou homme qui porte une fustanelle.]*

Fistanlık (*c. s.*) Fistan yapmağa yarıyan, fistana mahsus kumaş. Fistan yapmağa kifayet eden miktar kumaş. *[Qui sert à faire des robes de femmes. Coupon pour une robe.]*

Fistül (*c. s.*) İnsanın oturak yerinde hasıl olup ekseriya makat deliği ile birleşen akıcı ve müz'iç bir yara. *[Fistule.]*

Fiş (*c. s.*) Oyunlarda paraya bedel kullanılan pul. Bilâhare tasnif edilecek malûmatı yazdıkları kâğıt parçaları. Reze çivisi, perçin çivisi. *[Fiche.]*

Fisek | **Fişenk** (*t. s.*) Tüfek ve tabancaya mahsus barut ve kurşunu havi bakırdan kovan. Şenlik ve donanmalarda atılan ve yakılan elâbınariye. İstif edilerek kâğıda sarılan madenî para. *[Cartouche § Fusée; feu d'artifice.]*

Fişekane (*t. s.*) Fişek yapılan yer, fişek fabrikası. *[Cartoucherie.]*

Fişeklik (*t. s.*) Askerlerin, avcıların fişek koymağa mahsus bellerine ve göğüslerine taktıkları sahtiyandan mamul palaska. *[Cartouchière.]*

Fişka (*c. s.*) Demirin tırnağını kaldırmak için geminin kenarındaki iğri askı, matafora. *[Fer qui sert à soulever l'ancre d'un navire.]*

Fit (*t. s.*) Bir adamı diğer bir adam hakkında fenalığa sevk ve tahrik etme, iğva, ifsat, iğfal. Kumarda kaybettikten sonra kazanana kâr ve zarar karşılaşma. *[Action de pousser à la révolte § Action de compenser.]*

Fitil (*t. s.*) Lâmba, mum ve kandilin yanarak aydınlık etmesine vasıta olan pamuktan örme veya bükme ip. Taş ve maden ocaklarında yapılan barut lağımlarını, bomba gibi kabili iştial şeyleri uzaktan ateşlemek için kullandıkları eczalı pamuk kaytan. Yarayı işletmek için merheme batırılarak yaraya sokulan uzun tiftik. Kumaşın altına kaytan gibi birşey koyarak ve üzerinden dikerek yapılan kabartma. *[Mèche (de lampe) § Séton. Charpie. Étoupille.]* **fitilli**= Fitili olan. *[Qui a une mèche.]*

Fitilalma | **Fitilalmak** (*t. m.*) Birdenbire hiddet edip parlama, parlamak. *[Irritation, s'enflammer; être irrité, e brusquement.]*

Fitilleme } (*t. m.*) Bomba, lâ-
Fitillemek } ğım ve sairenin fitilini yakarak patlatma, patlatmak § Birini kızdırma, kızdırmak; hiddete getirme, getirmek. *[Mettre le feu à une mèche de bombe, etc.§ Excitation, exciter; irritation, irriter.]*

Fitleme } (*t. m.*) Fitvermek,
Fitlemek } birini diğeri aleyhine fenalığa sevketmek, ifsat etmek. *[Pousser à la révolte; exciter.]*

Fitleyici (*t. f.*) Fitveren, birini diğeri aleyhine fenalığa sevkeden, şöyle böyle diyerek gizliden gizliye ifsat eden. *[Incitateur. Excitateur.]*

Fitne (*a. s. f.*) Azdırma, baştan çıkarma § Karışıklık, fesat§ Arabozan, karıştırıcı. *[Séduction § Trouble, intrigue § Intrigant.]* **fitneci** = Fesatçı, karıştırıcı. *[Intrigant,e; séditieux,se.]* **fitnelik** = Fesatçılık karıştırıcılık. *[Sédition.]*

Fitneleme } (*t. m.*)' Tahrik
Fitnelemek } etmek, teşvik etmek, entrika çevirmek. *[Inciter § Inttriguer.]*

Fitre (*a. s.*) Ramazan bayramında verilen oruç sadakası. *[Aumône que l'on donne pendant le ramazan.]*

Fittulumbası (*t. s.*) Makinelerin hareketi ile müteharrik olup kazana su vermeğe mahsus tulumba. *[Pompe qui fournit l'eau aux chaudrons des bateaux.]*

Fiyonga (*c.s.*) Boyunbağı, kordelâ ve şeritten süs olarak yapılan düğüm. *[Nœud de ruban ou autre.]*

Fizik (*c. s. f.*) Vaktile «hikmeti tabiiye denilen» ilim; tabiiyat § Mizaç, tabiat; bünye § Tabiî, maddî. *[Physique.]*

Fiziyograf (*c. f.*) Arzın hadiseleri ilmi ile meşgul olan adam, âlim. *[Physiographe.]*

fiziyografi = Arzın hadiselerinden bahseden ilim. *[Physiographie.]*

Fiziyoloji (*c. s.*) Hayatın hayvan hadiselerinden ve nebatın uzvî vazifelerinden bahis ilim. Menafiilâza. *[Physiologie.]*

Fiziyonomi (*c. s.*) Çehre, yüz, sima § Veçhin hayatı, hututu cismaniyesi, bu hatların delâlet ettiği mana. *[Physionomie.]*

Fıçı (*t. s.*) Şarap ve sirke ve saire koymağa mahsus ve tahtadan mamul çemberli ve üstüvanî ve ortası başlarından daha şişkin kap, varil *[Tonneau.*

Fıçıcı = Fıçı ve ona benzer şeyler yapan veya satan adam. *[Tonnelier.]* **fıçı dibi** = Meyhane köşesinden kinaye. *[Sous les tonnelles; cabaret.]*

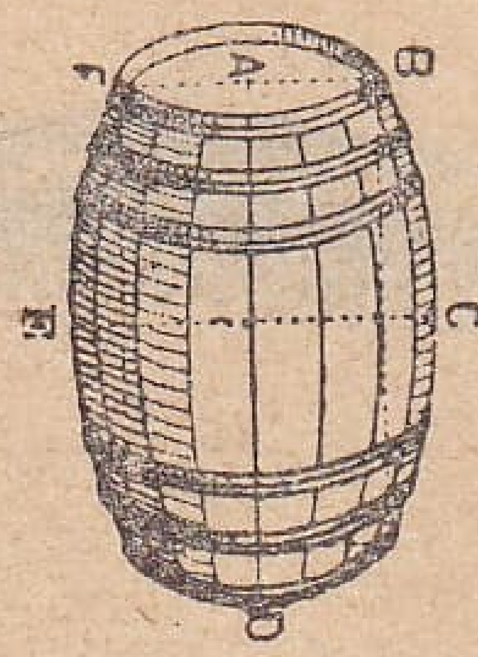

Fıçı

Fıkara | **Fukara** | (*a. s. f.*) Yoksul, fakir, muhtaç § Zavallı, biçare. *[Indigent, pauvre, mendiant.]* **fıkaralık** = Yoksuzluk *[Pauvreté, Indigence.]*

Fıkdan (*a. s.*) Bulunmama, olmama § Yokluk. *[Manque, absence, privation.]*

Fıkıh (*a. s.*) Şer'î mesailin amelî ilmi: ilmi fıkıh. *[Connaissance du droit divin; jurisprudence.]*

Fıkırdama | **Fıkırdamak** | (*t. m.*) Fıkır fıkır ederek sesle kaynamak § Süratle ve her taraftan oynamak, göz alacak suretle parlamak. *[Murmurer en bouillant § Sautiller § Luire.]*

Fıkır fıkır (*t. z.*) Galeyanda bulunan bir mayiin kaynamasını taklit eden bir tâbirdir: Su fıkır fıkır kaynıyor § Her biri bir taraftan oynayıp kımıldayan bir şeyi tasvir eder: Reçelin içinde karıncalar fıkır fıkır kaynıyor gibi. *[Se dit de tout ce qui imite le bruit que fait l'eau en bouillant.]*

Fıkırtı (*t. s.*) Kaynayan su ve sair bir mayiin çıkardığı ses. *[Bruit de l'ébullition.]*

Fıkra (*a. s.*) Bir ibareden ayrıldığı halde başlı başına mana ifade eden parça § Bent, madde § Küçük hikâye, kıssa, *[Phrase § Article § Historiette.]*

Filariz (*t. s.*) Keten ve saireyi döğüp tohumunu ayırmağa mahsus alet, keten tokmağı. *[Pilon avec lequel on bat le lin, etc.]*

Fıldır fıldır (*t. z.*) Sürat ve telaşla dönen şeye delâlet eder: gözleri fıldır fıldır dönüyor. *[Indique la façon de rouler.]*

Fındık (*t. s.*) Katı ve sert ve kabuk içinde yuvarlakça maruf meyva. *[Noisette.]* **fındık ağacı** = Üzerinde fındık denilen meyvanın hasıl olduğu ağaç ki pek büyük olmaz. *[Noisettier.]* **fındıksıçanı** = Pek küçük cins fare. *[Espèce de petite sou-*

Fındık

ris.] **fındıkkıran** = Kabuklu fındık, ceviz ve badem gibi şeyleri kırmağa mahsus demir kısaç. *[Casse-noisette.]*

Fındıkaltını (*t.s.*) Üçüncü Ahmet zamanında basılmış bir cins makbul ve kadın zinetine mahsus altın sikke. *[Ancienne monnaie d'or valant 20 piastres or.]*

Fındıkçı (*t. f.*) Fındık satan adam §. Yalancı vaitlerle şunu bunu aldatup soyan yosma. *[Vendeur de noisettes § Coquette.]* **fındıkçılık** = Vaitlerile şunu, bunu, aldatup soyan yosmanın hal ve vazı. *[Coquetterie.]*

Fındıkî (*t. f.*) Fındık kabuğu renginde olan. *[De la couleur de l'écorce de noisette.]*

Fındıklık (*t. s.*) Fındık ağacı ormanı, fındık ağaçlarile kapalı yer. *[Plantation de noisettes.]*

Fırat (*t. s.*) Türkiyadaki nehirlerin en büyüğü olup Bayezit vilâyeti dahilinde kâin Diyadin kazası içinden çıkıp evvelâ garba, sonra cenuba doğru akar ve [İrak] hayzasına girer. *[Euphrate.]*

Fırça (*t.s.*) Esbap, şapka, diş ve saire temizlemeğe mahsus kıl, saman, veya hasırdan yapılmış alet: saç fırçası, şap-

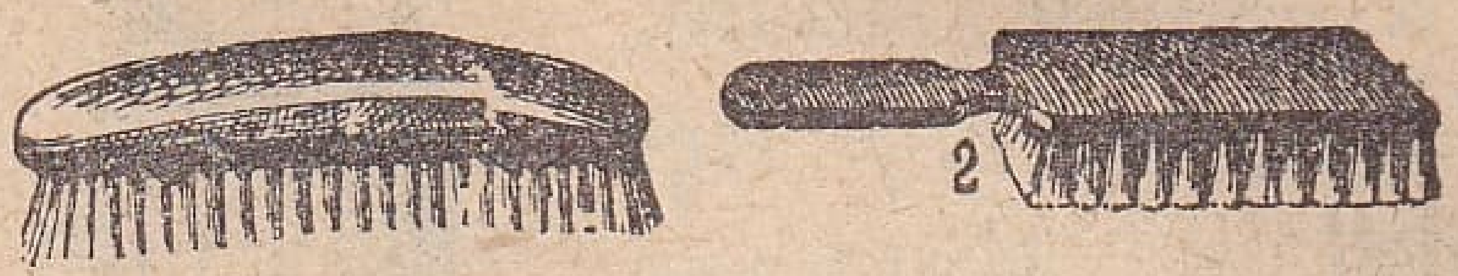

Fırça

ka fırçası, ressam fırçası, badanacı fırçası. *[Brosse. Pinceau.]*

Fırçalama | **Fırçalamak** (*t. m.*) Fırça ile temizleme, temizlemek. *[Brosser.]*

Fırçalanma | **Fırçalanmak** (*t. m.*) Fırça ile temizlenme, temizlenmek. *[Se brosser.]*

Fırçalatma | **Fırcalatmak** (*t. m.*) Fırça ile temizletme, temizletmek. *[Faire brosser.]*

Fırfır (*t. s.*) Erguvan veya ercuvan denilen çiçek. *[Marex, pourpre.]* **dalfırfır** = Kızıl denilen hastalık. *[Scarlatine.]*

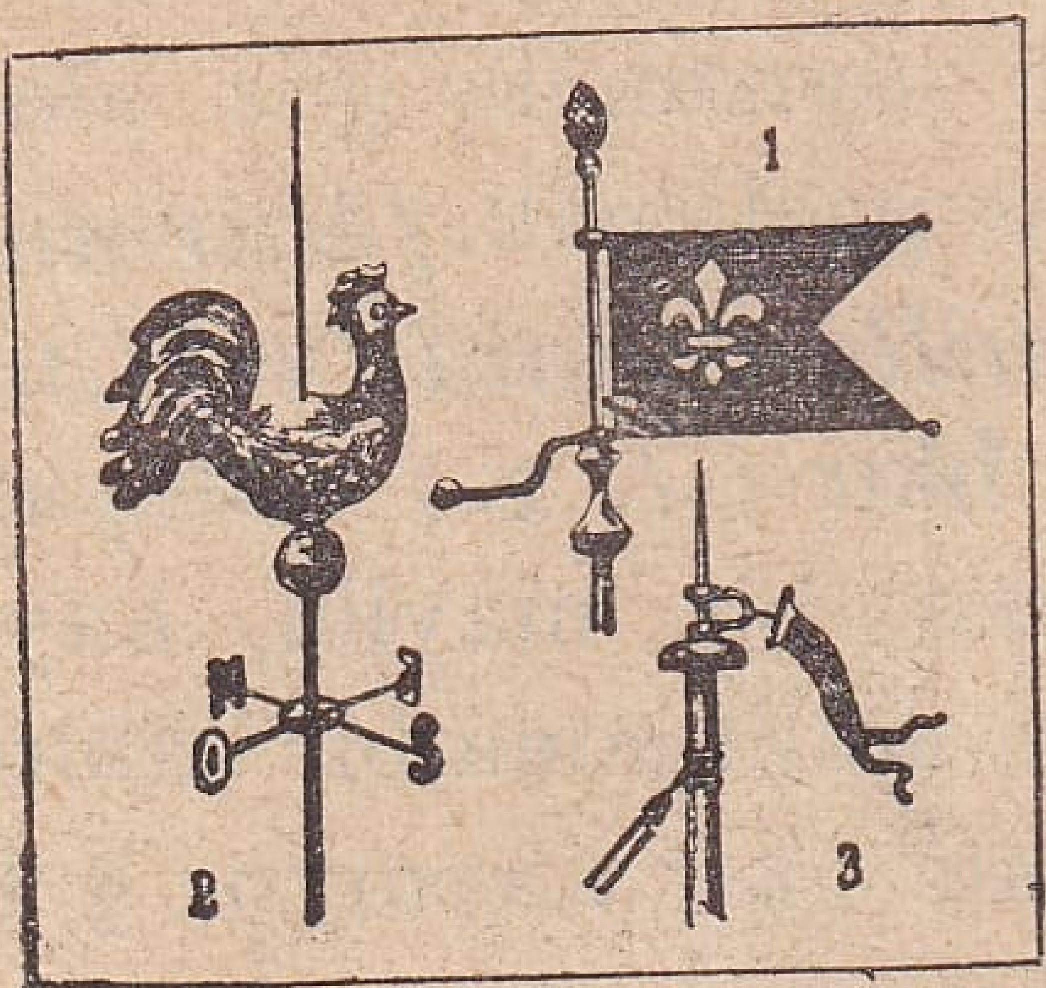

Fırıldak

Fırıldak (*t. s.*) Rüzgârla döner tekerlek şeklinde bir ço-

cuk oyuncağı § Ocağın üstüne veya soba borusunun tepesine konulan rüzgârla döner şapka § Hile, dolap. *[Girouette.]*

Fırıldakçı (*t. s. f.*) Fırıldak yapan veya satan adam § Hilekâr, desiseci. *[Fabricant ou vendeur de girouettes § Rusé,e.]*

Fırıldanmak (*t. m.*) Telaşla dönüp dolaşmak. *[Tourner avec empressement et inquiétude.]*

Fırıl fırıl (*t. z.*) Çabuk ve fasılasız dönüp dolaşmağı tasvir ve taklit eder tabir: fırıl fırıl dönüyordu. *[Particule qui s'emploie pour répéter et qui signifie un tournoiement rapide.]*

Fırın (*t. s.*) İçinde ekmek ve

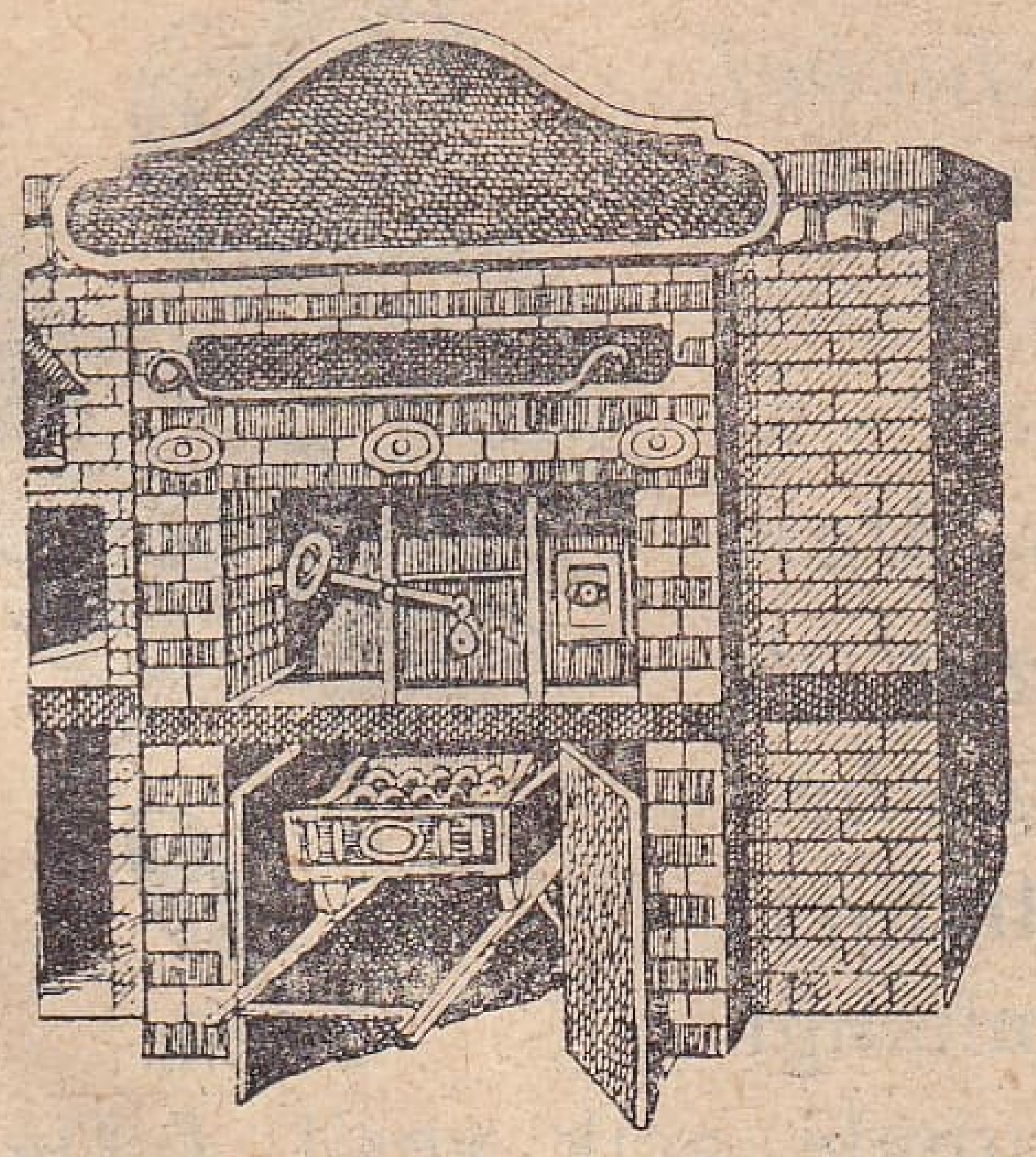

Fırın

saire pişirilen büyük ocak. *[Four.]* **fırıncı** = Fırın sahibi, fırın işleten, fırında ekmek pişiren. *[Fournier, boulanger.]*

Fırıncılık = Fırıncı san'atı. *[Profession de boulanger.]*

Fırın kapağı (*t. f.*) Vurdumduymaz, soğukkanlı çabuk kızmayan. *[Sang-froid.]*

Fırka (*a. s.*) Cemaat, taife, cemiyet. Bir kaç alaydan teşekkül eden askerî bir kuvvet. Bir liva kumandasında bulunan donanmanın bir kısmı. Millet meclisinde bir noktai nazar etrafında toplanıp birleşen grup, zümre. *[Troupe d'hommes, partie séparée d'un corps § Division (milit.), secte.]*

Fırkata (*c. s.*) Eskiden üç direkli gemilere verilen isim. *[Brigantin.]*

Fırkateyn (*a. s.*) Korvetten büyük ve bataryasında 50,60 kadar top bulunan ahşap harp gemisi ki eski zamanlarda kullanılırdı. *[Frégate.]*

Fırlak(*t. f.*) Kırık kenar, kırık parça, topaç oyunu. *[Bord cassé d'un plat, etc.]*

Fırlama } (*t. m.*) Şiddetle ve
Fırlamak } ses çıkaracak surette atma, atmak, sıçrama, sıçramak § Fiatı artma , art-

mak. *[Se lever brusquement, s'envoler § Se renchérir.]*

Fırlatma | (*t. m.*) Şiddetle at-
Fırlatmak | mak, kırmak, sıçratmak, fiatını arttırmak. *[Jeter en l'air; jeter avec force.]*

Fırlayış (*t. s.*) Sıçrayış, atılış, fırlama tarzı. *[Action de jeter avec force.]*

Fırsat (*a. s.*) Münasip ve faydalı vakit, elden kaçırılmıyacak şey. *[Occasion.]*

Fırt (*t. s.*) Kuşların uçuşunu takliden süratle giden bir şeyi anlatmak için çıkarılan ses. *[Se dit de tout ce qui sort avec précipitation.]*

Fırtına (*t. s.*) Şiddetli rüzgâr, kasırga. Denizin rüzgâr yüzünden karışıp dalgalanması. *[Tempête, orage.]* **fırtınalı**= Fırtınası olan. Fırtına ile karışık. *[Orageux,euse]*

Fısfıs (*t. s.*) Gizli gizli konuşma, kulaktan kulağa görüşme. *[Parler en secret.]*

Fısıldama | (*t. m.*) Yavaşça
Fısıldamak | bir şey söylemek§ Telkinde bulunmak. *[Parler secrètement, chuchoter.]*

Fısıldaşmak (*t.fi.*) Yavaş yavaş görüşüp söyleşmek. *[Se parler bas, se chuchoter.]*

Fısıltı (*t. s.*) Yavaş söylenen söz ve lâkırdı. *[Chuchotement.]*

Fısırfısır (*t. s.*) Tütün ve saire gibi yanan birşeyin sesini taklit etmek için kullanılır. *[Imite le bruit de ce qui rend la pipe, etc.]*

Fıskıye (*t. s.*) Havuzlarda suyu fışkırtan alet§Fevvare. *[Jet d'eau.]*

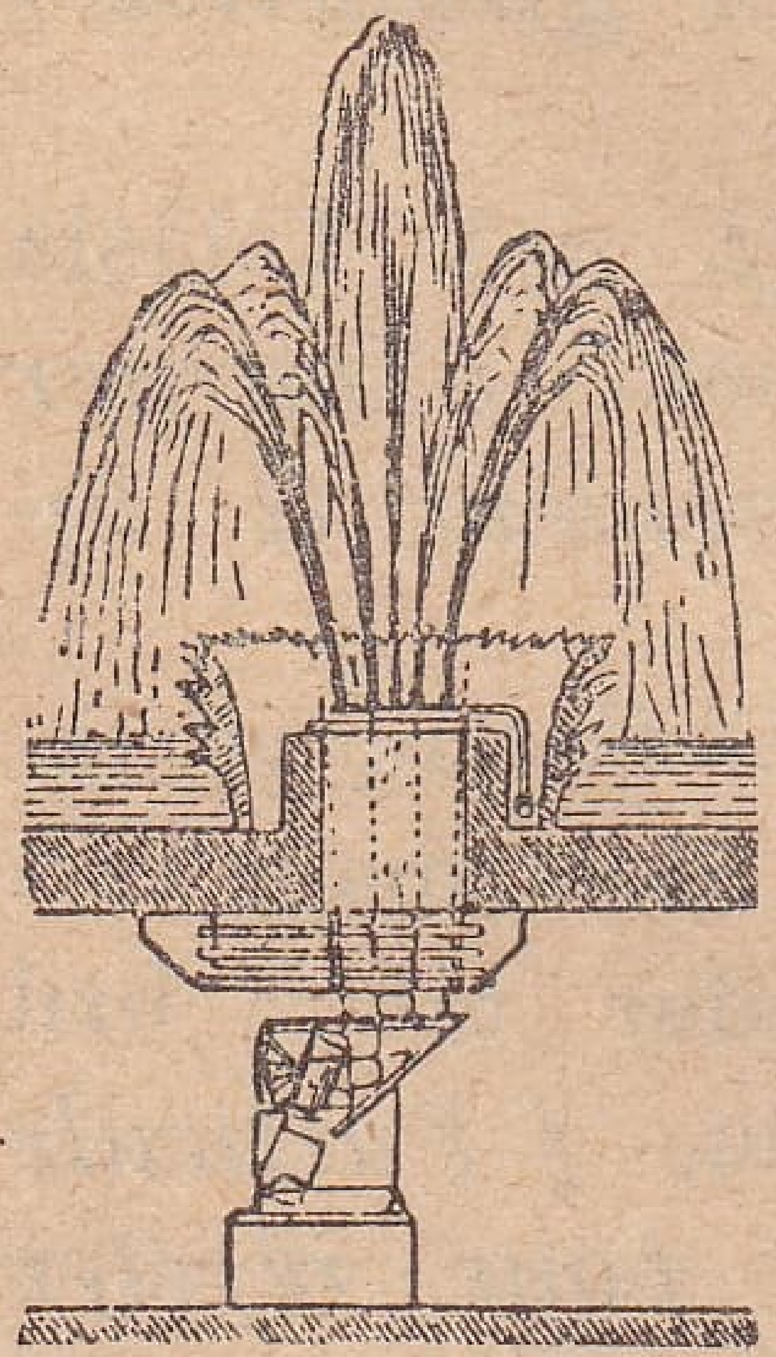

Fıskıye

Fıslama | (*t.*
Fıslamak | *s.*) Bak: Fısıldamak. *[Voir: fısıldamak.]*

Fıstık (*t. s.*) Bu namdaki ağacın verdiği veya bir nevi otun kökünde hasıl olan yemiş. *[Pistache]*

Fıstık

Fıstıkçı (*t.s*) Fıstık satan adam. *[Marchand de pistache.]*

Fıstıkî (*a.s.*) Şamfıstığı renginde, açık yeşil. *[De la couleur des pistaches.]*

Fıstıklık (*t. s.*) Fıstık ağaçlarından ibaret koruluk. *[Plantation de pistaches.]*

Fış fış (*t. s.*) Akan su, İpek kumaş ve sairenin sesini taklîden kullanılır. *[Imite le murmure de l'eau ainsi que le bruit des étoffes de soie.]*

Fışırdamak (*t. m.*) Fışır fışır yapmak, ses çıkarmak. *[Murmurer.]*

Fışırdatma } (*t. m.*) Bir şeyi
Fışırdatmak } fışırfışır edecek surette oynatmak. *[Produire un bruit léger.]*

Fışırfışır (*t. m.*) Bak: Fış fış. *[Voir: Fış fış.]*

Fışırtı (*t. m.*) Kumaş, terlik, su gibi şeylerin hafif surette hareket ederken çıkardıkları ses. *[Frou-Frou.]*

Fışkı (*t. s.*) Hayvan gübresi. Ziraatte müstamel gübre. *[Fumier.]*

Fışkın (*t. s.*) Ağacın kökünden çıkan sürgün. *[Bourgeon. Rejeton.]*

Fışkırık (*t. s.*) Suyu bir tazyik ile fışkırtan alet. Fıskıye, şırınga, fevvare. *[Tout appareil qui fait jaillir l'eau.]*

Fışkırma } (*t. m.*) Su veya
Fışkırmak } diğer mayiler tazyik neticesi bulunduğu kaptan fırlamak. Tohum büyük bir kuvvet ve şiddetle bitip birdenbire büyümek. *[Jaillir § S'emporter.]*

Fışkırtmak (*t. fi.*) Suyu tazyik ile dar bir menfezden şiddetle sıçratmak. Tohumu birdenbire ve süratle inbat etmek. *[Faire jaillir.]*

Fıta(*t. s.*)İki küreği bir adam tarafından çekilen hafif sandal § (Futaya Bak: *[Barque légère. Voir: futa.]*

Fıtık (*a. s.*) Kasık yarığı. *[Hernie.]*

Fıtnat (*a. s.*) Zihin açıklığı, uyanıklık, anlayış. *[Intelligence; sagacité.]*

Fıtır (*a. s.*) Oruç bozma. *[Rupture de jeûne.]*

Fıtrat (*a. s.*) Yaradılış, hilkat, tabiat. *[Création, nature.]*

Fıtraten = Yaradılışta, hilkat iktizası *[Naturellement.]*

Fıtrî(*a. f.*) Hilkatta, yaradılışta olan, hilkî, tabiî. *[Naturel,le inné,e.]*

Flâma(*c. s.*) Mızrak ve süngü ucu, gemilerin direğine takılan ince bayrak § Mühendislerin yol ölçmekte kullandıkları bayraklı sopalar. *[Flamme.]*

Flavta (*c. s.*) Üflemek ile

çalınan ve üzerinde bir kaç küçük deliği bulunan bir musiki aleti. *[Flûte.]*
Flok (*c. s.*) Üç köşeli yelken. *[Voile triangulaire.]*
Floka (*c.s.*) Gövertesiz sandal.

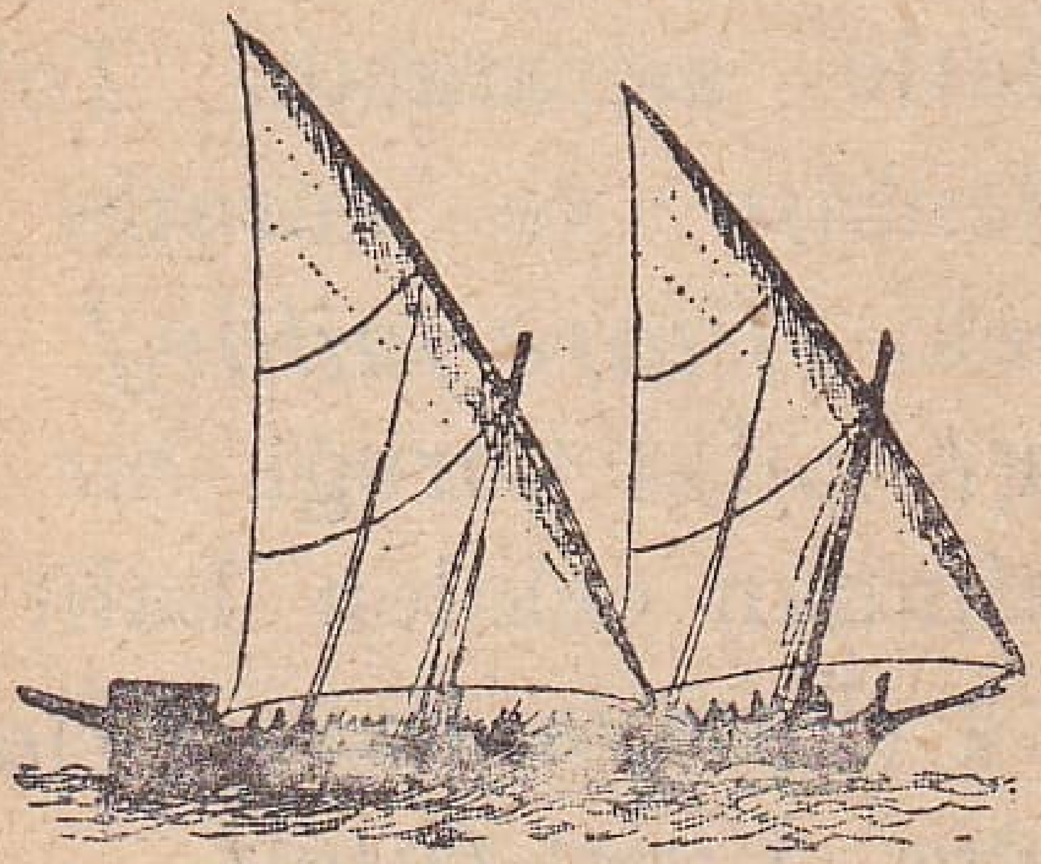

Floka

[Félouque.]
Florin (*c. s.*) Gümüş on kuruş kıymetinde Holânda parası. *[Florin.]*
Floş (*c. s.*) Çile halinde sun'î ipek § Poker oyununda kâğıt düzeni. *[Floche.]*
Flört (*c. s.*) Hoşça vakıt geçirmek, birini sever gibi görünmek. *[Flirt.]*
Flürcin (*t. s.*) Başı büyük, gagası kalın bir cins küçük kuş. *[Grosbec.]*
Flûrya (*c.s*) Sarı ile karışık yeşil renkli ve güzel sesli küçük bir kuş§Sarı renkli ve güzel kokulu bir çiçek. *[Espèce de moineau jaune orné de vert qui gazouille bien § Espèce de fleur jaune.]*

Flûrya

Fodla (*t. s*) Pideye benzer bir nevi ekmek ki vaktiile medreselerde yaşayan talebeye verilirdi. *[Pain plat que distribuaient les établissements de charité aux étudiants en théologie.]* **fodlacı**= Fodla yapan veya tevzi eden adam. *[Celui qui prépare ou distribue fodla.]*
Fodra (*c. s.*) Elbiseyi düzgün tutmak için yüz ile astar arasına konulan sert bez. *[Doublure.]*
Fodul (*t. f.*) Kendisini beyenen § Mütekebbir § Lüzumsuz söz söyleyen adam § Serkeş: hem kel hem fodul. *[Égoïste, orgueilleux,euse, charlatan.]*
Foga (*c. s.*) Topların ateşlenmesi kumandası. *[Feu§Faites feu!]*
Fogaetme / **Fogaetmek** (*t. m.*) Toplar ateşleme, ateşlemek. *[Faire feu; commencer à bombarder.]*
Fokur fokur (*t.f.*) Bak: Fıkır fıkır. *[Voir: fıkır fıkır.]*

Fokstrot (*c. s.*) Bir nevi dans. *[Fox-trot.]*

Fokurdama | (*t. m.*) Bak:
Fokurdamak | Fıkırdamak. *[Voir: Fıkırdamak.]*

Fokurdatma | Bak: fıkirdat-
Fokurdatmak | mak. *[Voir: Fıkırdatmak.]*

Folklor (*c. s.*) Halkın âdat ve ananatile iştigal eden ilim § Bir memleket halkının adetleri ve ananalarının mecmuu. *[Folklore.]*

Folkon (*c. s.*) Enli demir veya çelik lâma § Gemilerde eskarmozları birbirine bağlamak için kullanılan demir veya ahşap kuşak. *[Outil ou lame en acier § Lien qui attache le squelette d'un navire.]*

Fol (*t. s.*) Tavukların yumurtlamasını kolaylaştırmak ve onları yumurtlamağa alıştırmak için içine bir yumurta konulan yer. *[Oeuf qu'on laisse dans un nid pour que la poule y ponde.]*

Folluk (*t. s.*) Tavukların içinde yumurtladıkları sepet, yuva. *[Nid de poul.]*

Fonda (*t. s.*) Çalılık, çalı ormanı. *[Arbustes, broussailles]*

Fondalık (*t. s.*) Çalılık yer, küçük orman § Gemi demirini atmak için evelce hazırlanan zencir. *[Lieu couvert de broussailles § Chaine avec laqu'elle on laisse tomber l'ancre d'un navire.]*

Fondan (*c. s.*) Fransızca eriyen demek olup içine şurup ve saire konulmuş şekerlemeye alem olmuştur. *[Fondant]*

Fonoğraf (*c. s.*) Gramofon

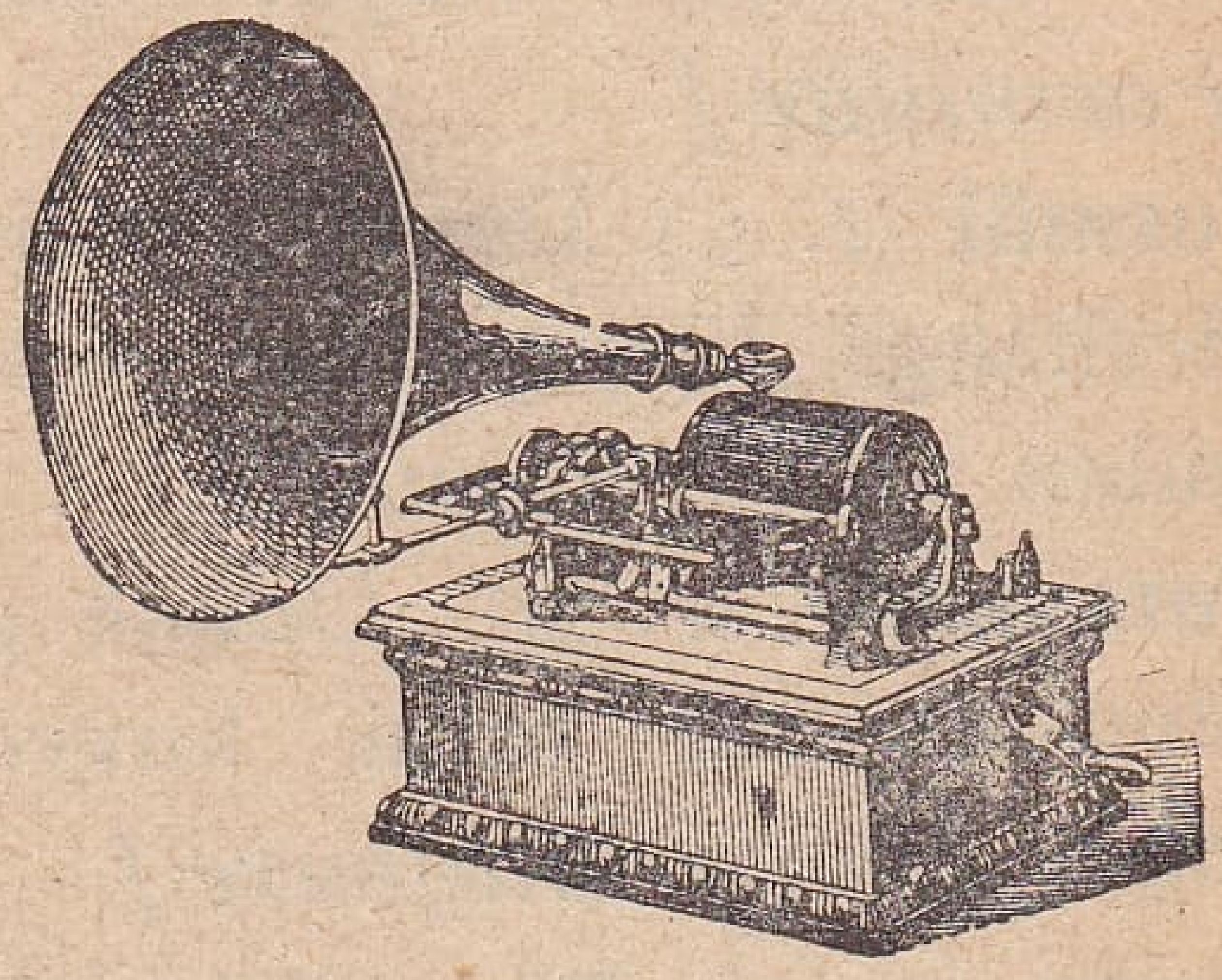

Fonoğraf

dahi denilen bir nevi musiki makinesi ki sesi hıfzedip kurulunca onu tekrar eder. Muhtelif şekilleri ve nevileri vardır. *[Gramophone.]* **fonoğrafi**= Fonoğrafçılık, fonoğraf fen ve san'atı. *[Phonographie.]*

Fop (*c. s.*) Tüccarî eşyanın vapurda teslim edileceğini gösterir bir tabirdir. *[Fob.]*

Fora (*c. s.*) Ecnebî bir kelime olup aç! açıl! kumandasıdır § Bir makinenin kısımlarını açıp harekete getirip onu işletme. *[En dehors! ouvrez! cri de*

commandement pour déferler les voiles.]

Forma (*c. s.*) Matbaada bir defada makinede basılan kitap sahifeleri, on altı sahifelik kitap cüzü. *[Chassis de fer renfermant un certain nombre de pages prêtes à être imprimées.]*

Formalite (*c. s.*) Merasim, usul ve kaideye riayet şekli. *[Formalité.]*

Formül (*t. s.*) Düstur, kaide. Herhangi birşey için tesbit edilen usul. *[Formulc.]*

Forsmajör (*c. s.*) Önüne geçilmiyen bir mâni, kuvvetli engel *[Force majeure.]*

Foroz (*c. s.*) Bir ağ atmada ve bir defada çıkarılan balık miktarı. */[Fora] du grec fois. [Φopa].]*

Forozkayığı (*c. s.*) Dalyandan balık çıkaran küçük kayık.*[Petite barque de pêche.]*

Fosfor (*c. s.*) Çabuk ateş alır, karanlıkta parlar, renksiz, şeffaf, kimya ve sanayide kullanılan bir basit cisim. *[Phosphore.]*

Fosurdatma | **Fosurdatmak** } (*t. m.*) Bak: Fısırdatma.*[Voir: Fısırdatma.]*

Fosurfosur (*t. s.*) Bak: Fısır fısır. *[Voir: Fısır fısır.]*

Fotoğraf (*c. s.*) Makine ile

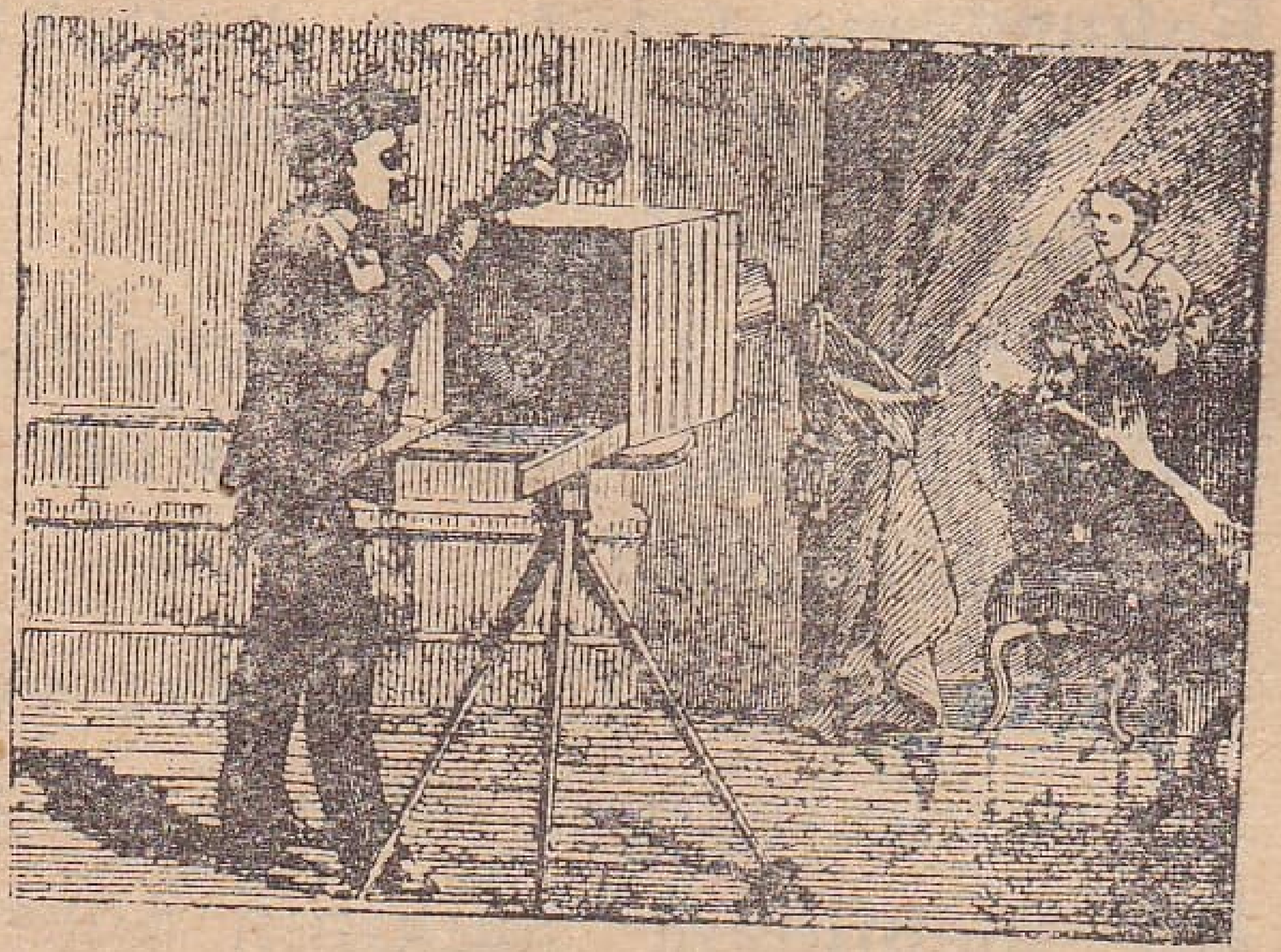

Fotoğraf

resim çıkaran adam § Makine ile çıkarılmış resim. *[Photographie.]*

Fotoğrafçı (*c. s.*) Fotoğraf çıkaran adam. *[Photographe.]*

Fotoğrafi (*c. s.*) Makine ile çıkarlmış resim. *[Photographie.]*

Fotoğrafya (*c. s.*) Ziya vasıtasile hassas bir levha üzerine resim çıkartmak fen ve san'atı. *[Photographie.]*

Foya (*c. s.*) Üzerine elmas taşları konan ince varak. Gözboyacılığı § Sahtekârlık. *[Feuille très mince d'or ou d'argent placée sous les pièrres précieuses.]*

Frak (*c. s.*) Siyah, beli sıkı ve önde etekleri bulunmıyan resmî elbise, merasim elbisesi. *[Frac.]*

Fraklı (c. s.) Frak giyinmiş. *[Qui porte le frac.]*

Francala (c .s.) Has undan ve muhtelif biçimlerde yapılmış beyaz ekmek. İtalyanca *Frangiola* dan alınmıştır. *[Pain de première qualité.]*

Francalacı (c. s.) Francala satan adam. *[Qui vend le pain de première qualité.]*

Frank (c. s.) Bir fransız parası. Fransız altınının yirmide biri. *[Franc.]*

Franklık (c. s.) Frank kıymetinde. *[De la valeur du franc.]*

Franmason (c.s.) Bak: Farmason *[Voir: Farmason.]*

Franmasonluk (c. s.) Bak: Farmasonluk *[Voir: Farmasonluk.]*

Fransa (c. s.) Avrupanın garbinde ve kırk milyon nüfuslu bir memleket. *[France.]*

Fransalı (a. s.) Fransa ahalisinden olan. Fransız. *[Fransais,e.]*

Fren (c. s.) Şimendifer, tramvay, araba gibi nakil vasıtalarile makineleri harekette iken durdurmağa veya yavaşlatmağa yarıyan alet. *[Frein.]*

Frenk (c. s.) Avrupalı. *[Européen,ne.]*

Frenküzümü (c. s.) Küçük kırmızı taneli maruf üzüm. *[Groseille.]*

Frengi (c. s.) Sarî ve pis bir hastalık. Kuvvetli ince ip. Kilidin bir cınsı. *[Syphilis § Serrure.]*

Frengili (a. s.) Frengi hastalığına tutulmuş, frengisi olan. *[Syphilitique.]*

Frengistan (c. s.) Avrupa, frenklerin memleketi. *[Europe]*

Freze (c.s.) Delik açıp genişletilmeğe mahsus alet. Ağaç ve madeni kesen dişli ve çelikten alet. *[Fraisoir.]*

Fribot (c. s.) Geminin su sathından yukarı olan kısım. *[Fribord.]*

Frigorifik (c. s.) Et ve saire gibi sıcakta bozulan şeyleri muhafaza için kullanılan ve soğuk hasıl eden makine, soğuk hava mahzeni. *[Frigorifique.]*

Fuaye (c. s.) Tiyatrolarda perde arasında ahalinin toplandığı yer. *[Foyer.]*

Fuhşiyat (a. s.) Ahlâk ve edebe mugayir, zinaya müteallik hareketler. *[Actes immoraux, débauche, obscénités.]*

Fuhuş (*a.* *s.*) Gayri ahlâkî ve zinaya müteallik hareket. *[Immorolité, prostitution, obscenité.]*

Ful(*a.* *s.*) Bakla ve ful çiçeği namile maruf bir çiçeğin ismi. Girit fulû, büyük çiçekli yasemin, yaban asması. *[Fève § Jasmin à grandes feuilles.]*

Fulya (*c.* *s.*) Gayet güzel kokan beş yapraklı sarı bir çiçeğin ismi.*[Narcisse à bouquet.]* **fulyabalığı** = Eti ağırca bir cins balık. *[Espèce de poisson de mer, ayant une ressamblance avec le turbot.]*

Funda (*c.s.*) Çalılık. Bak:fonda § Çürük yapraklardan yapılmış gübre § Demir almak kumandası§ Deniz dibi. *[Voir: fonda§ Engrais chimique § Commandement de jeter l'ancre § Fond de la mer.]* **fundalık**=Bak:Fondalık.*[Voir: fondalık.]*

Furgon (*c.* *s.*) Trenlerde eşya vagonu. *[Fourgon.]*

Futa } **Fota** } (*c.* *s.*) Şarap yapmağa mahsus fıçı § İş yaparken bağlanan ipek peştemal. *[Torreau allongé pour la fabrication du vin § Pechtemal en soie que l'on porte pendant le travail.]*

Futbol (*c.* *s.*) Meşinden yapılmış ve hava ile şişirilmiş top ki ayakla oynanır. *[Foot Bol.]* **Futbolcu** = Futbol oynayan adam. *[Footboleur.]*

Fuzulen (*a.* *h.*) Haksız, yolsuz olarak. *[Sans en avoir le droit.]*

Fuzulî (*a.* *f.*) Kendisine ait olmayan işlere karışan,haksız olarak. *[Qui se mêle à des affaires qui ne le regardent pas, par vexation.]*

Füceten (*a.* *h.*) birdenbire, ansızın § Birdenbire vaki olan ölüm. *[Subitement § Mourir subitement.]*

Fülfül (*a.* *s.*) Kara biber ve emsali gibi baharat. *[Poivre.]* **darü fülfül**=Kara bibere benzer bir nevi iri daneli bahar. *[Poivre noir oblong.]*

Fümuar (*c.* *s.*) Cıgara içmeğe mahsus oda. *[Fumoir.]*

Fünun (*a.* *s.*) [Fen] nin cemi Bak: Fen *[Voir: Fen.]*

Fürs (*fa.* *s.*) Acemistan § İranlı *[Perse § Persan,e.]*

Füru (*fa.* *f.*) Aşağı, alçalmış. *[En bas, abaissé,e.]* **fürumaye** = Soysuz, aşağı takımdan. *[De basse condition; vil,e.]*

Füruht (*f. s.*) Satma, satış. *[Vente.]*

Füruzan (*fa. f.*) Parlak, münever. *[Brillant,e; lumineux,se.]*

Füsun (*fa. s.*) Sihir, büyü. *[Sorcellerie.]*

Fütuhat (*a. s.*) Zaferler. *[Victoires, conquêtes.]*

Fütur (*a. s.*) Gevşeklik, bıkma, usanma. *[Langueur, abattement § Lassitude.]*

Fütüvvet (*a. s.*) Delikanlılık, cömertlik. Yiğitlik. *[Générosité, libéralité § Noblesse de caractère.]*

Fütüvvetli (*a. s.*) Mertlik, sahavet sahibi olan. [Eski imlâda fütüvetlü olarak yazılırdı] *[Généreuxeuse; magnanime; noble de caractère.]*

G

G (*t. h.*) Türkçe alfabenin sekizinci harfidir. Kalın sedalı vuayellerden evvel bulunduğu zaman [galip] gibi kalın ve incelerden evvel bulununca [gün], [gelmek] gibi ince ses çıkarır. Kelimenin ortasında veya sonunda bulunupta üzerine [ᵕ] şu işaret konulan [G] lere yumuşak [G] denilir ki bunlar şiveye göre [V] veya [Y] sesini verirler: »Düğün, «iğne» gibi. *[Huitième lettre de l'alphabet Türc.]*

Gabardin (*c. s.*) Kadın ve erkekler için elbise ve manto yapılan bir nevi maruf kumaş ki bir kısmı su geçmez tarzdadır. *[Gabardine.]*

Gabavet (*a. s.*) Gabilik, akılsızlık, kalın kafalılık. *[Imbécilité, stupidité.]*

Gabi (*a. f*) Zihni kalin, anlayışı olmayan. *[Qui a l'esprit lourd, stupide.]*

Gabya (*c. s.*) Üç parçadan yapılmış gemi direğinin ortadaki kısmı. *[Hune.]*

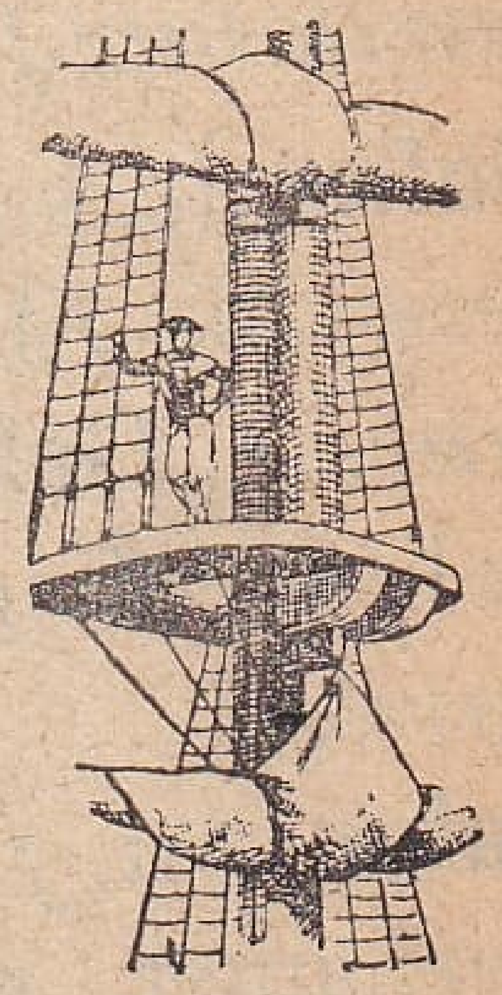

Gabya

Gaddar (*a. f.*) Merhametsiz, eziyet eden, acımayan, hain. *[Cruel,le; tyran]*

gaddarane = Merhametsizce, haince. *[D'une manière perfide, avec cruauté.]*

Gaddarlık (*t. s.*) Gadreden adamın hal ve hareketi. *[Cruauté, tyranie.]*

Gadap (*a. s.*) Bak: Gazep.
Gadep *[Voir: Gazep]*

Gadanfer (*a. s.*)Bak:Gazenfer
Gadenfer *[Voir: Gazenfer]*

Gadir (*a. s.*) Hainlik, merhametsizlik.*[Perfidie,trahison, injustice.]*

Gadretme (*t. m.*) Hainlik
Gadretmek etmek, haksızlık yapmak.*[Faire une injustice.]*

Gaffar (*a. f.*) Çok af ve merhamet eden.*[Clément, miséricordieux.]*

Gafil(*a f.*) İhtiyatsız, dikkatsiz, gafletli. *[Imprévoyant, inattentif.]***gafilâne**= İhtiyatsızca, dikkatsizce. *[Sans prévoyance, inattentivement.]*

Gafir (*a. f. s.*) Afeden *[Qui pardonne.]*

Gaflet (*c. s.*) Boş bulunma, habersizlik. *[Mégarde, inadvertance.]* **Gafleten** = Dikkatsizlikle, dalgınlıkla. *[Par mégarde.]*

Gafur (*a. f.*) Ziyade af ve merhamet eden. *[Voir: Caffar.]*

Gaga (*t. s.*) Kuş ve diğer kanatlı ve iki ayaklı hayvaların ağzının ucu ki: bununla yem

Gaga

toplarlar ve kendilerini müdafaa ederler *[Bec.]*

Gagalama (*t. m.*) Gagasile
Gagalamak vurmak, kakmak. *[Becqueter.]*

Gagalaşma Kuşlar gagala-
Gagalaşmak rile birbirin kakıp döğüşmek. *[Se becqueter.]*

Gağnı (*t. s.*) Vaktile Ana-
Kanı doluda kullanılan iki tekerlekli öküz arabası. *[Charriot à deux roues attelé aux bœufs employé dans les villages d'Anatolie.]*

Gâh (*f. a. s.*) Vakit, zaman, bazıkerre: gâh gelir, gâh gelmez. *[Temps, moment, quelquefois.]* **gâhgâh, gâhi** = Arasıra, vakıt vakit, bazan. *[De temps en temps.]*

Gâh (*f. d.*) Mekân, mahal

beyan eder edattır. «Güzergâh» gibi. *[Particule qui signifie le lieu, la place ou les troupes et se trouve dans les mots composés.]*

Gaile(*a.s.*)Sıkıntılı iş§Muharebe *[Souci § Guerre.]* **gaileli** = Gailesi olan. *[Avec souci.]* **gailesiz** = Gailesi olmayan. *[Sans souci.]*

Gaip | (*a. f.*) Göze görünme-
Kayıp | yen, nerede olduğu bilinmeyen § Fiillerde birinci ve ikinciden gayri olan şahıs meselâ: (o) gaip zamirdir. *[İnvisible, caché,e§Troisième personne dans les verbes.]*

Gait (*a. s.*) İnsan kazuratı, necaset, bok. *[Excrément, merde.]*

Gala (*c. s.*) Resmî bir tarzda verilen akşam müsameresi, suvare.*[Gala]*

Galâ (*a. s.*) Pahalılık, yüksek fiat. *[Cherté, prix élevé.]* **galâyi es'ar** = Pahalılık mekûlât ve sair havaici zaruriyenin pahalılığı. *[Cherté des denrées alimentaires.]*

Galabalık | (*t. s.*)İzdiham, kes-
Kalabalık | ret, adam çokluğu *[Multitude, foule.]* **ağız galabalığı** = Çok söyleyüp söze boğına. *[Loquace.]*

Galân (*c. s.*) Zarif, süslü, şık, kibar § Efendiden adam. *[Galant,e.]*

Galantor (*c. s.*) Kibar iyi kıyafetli,zengin, iyi yiyüp içmesini, güzel yaşamasını bilen zat. *[Galant,e.]*

Galat | (*a. s. f.*) Yanlış, ha-
Galet | ta, yanılma. *[Erreur, faute.]* **galatı fahiş** = Büsbütün yanlış. *[Faute excessive.]*

Galebe (*a. s.*) Galip gelme, gelmek. *[Victoire.]*

Galebelik(*t. s.*) Bak:Galabalık *[Voir: Galabalık]*

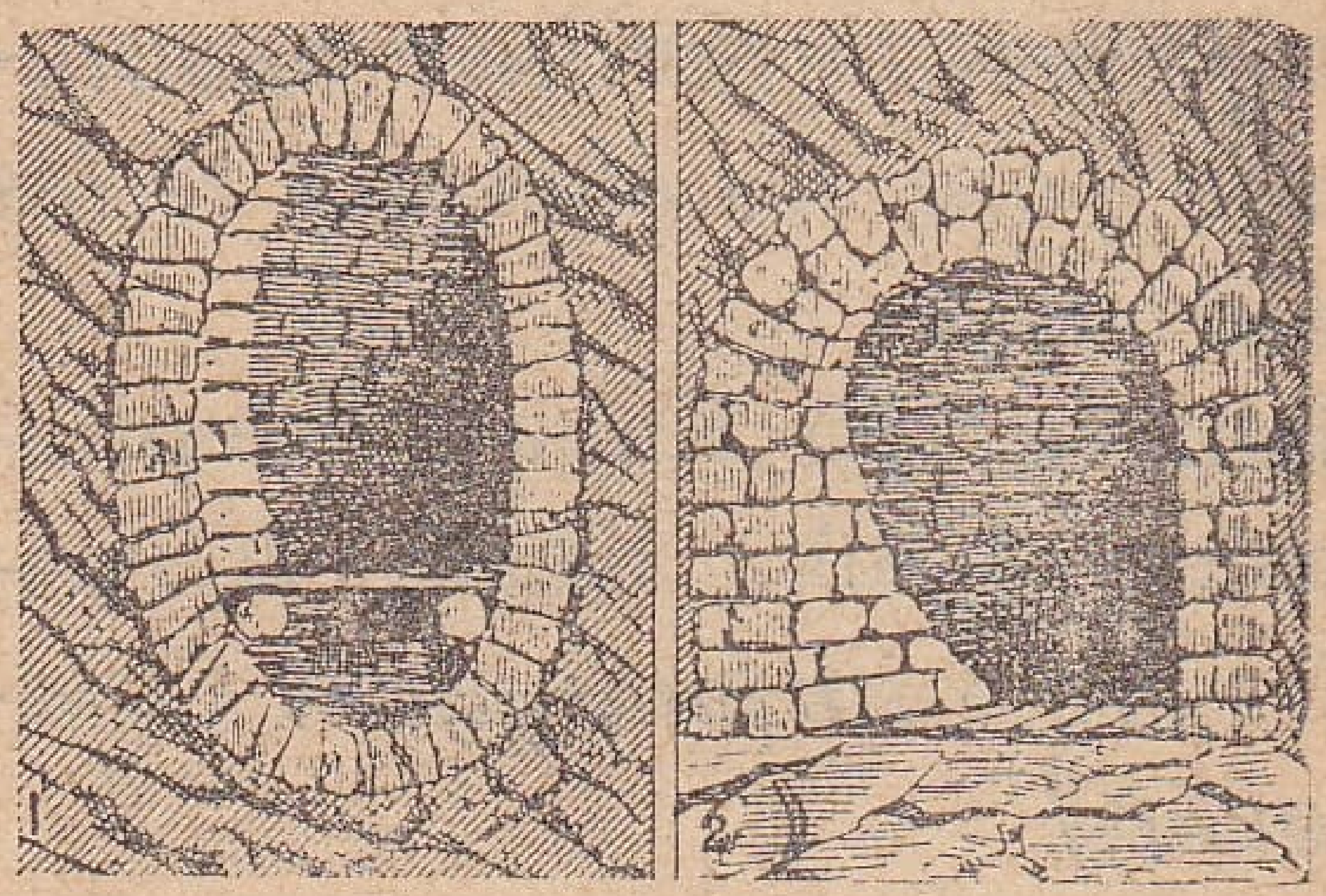

Galeri (*c. s.*) Üzeri kapalı geçit, dehliz. *[Galerie.]*

Galet (*a. s. f.*) Bak: Galat. *[Voir: Galat.]*

Galeta | (*c.s.*) Fırında pişirilip
Kaleta | kurudulmuş ekmek. *[Galette.]*

Galeyan (*a. s.*) Kaynama § Coşma, cuş ve huruş. *[Bouillonnement, ébullition. Effervescence.]*

Gali (*a. f.*) Bahalı. *[Cher, de grand prix.]*

Galiba (*a. h.*) En kuvvetli ihtimale göre.*[Probablement.]*
Galibane (*a. f.*) Galip sıfatile. *[En vainqueur.]*
Galibiyet (*a.s.*) Galiplik, üstünlük, galip gelme.*[Victoire,supériorité.]*
Galip (*a. s. f.*) Üstün gelen, galebe çalan § Daha kuvvetli *[Vainqueur.]* **galiplik** = Bak: Galibiyet. *[Voir: Galibiyet.]*
Galiye (*fa. s.*) Misk ve amberden mürekkep siyah bir macun ki saça ve kaşa sürülür.*[Sorte de teinture aromatisée pour les cheveux et les sourcils.]*
Galiz (*a. f.*) Kaba § Edepsizcesine § Sık. Kesif, *[Grossier,ère § impudique § Compact,e.]*
Galon (*c. s.*) Büyük su ve saire şişesi § Bir nevi mayiat ölçüsü § Eski bir çeşit harp gemisi. *[Galon.]*
Galoş } **Kaloş** } (*c. s.*) Bak: Kaloş *[Voir: Kaloş.]*
Galvanize (*c. s.*) Galvanizma yapmak, elektriklendirmek § Gayret vermek. *[Galvanisé.]*
Galvanizm (*c. s.*) Adalât ve asabı, madenî nakiller vasıtasile bir birile münasebette bulundurarak, ecsamı hayvaniyede elektrik husule getirme. *[Galvanisme.]*
Galvanometre (*c. s.*) Elektrik cereyanlarını ölçen ve gösteren bir alet. *[Galvanométre.]*

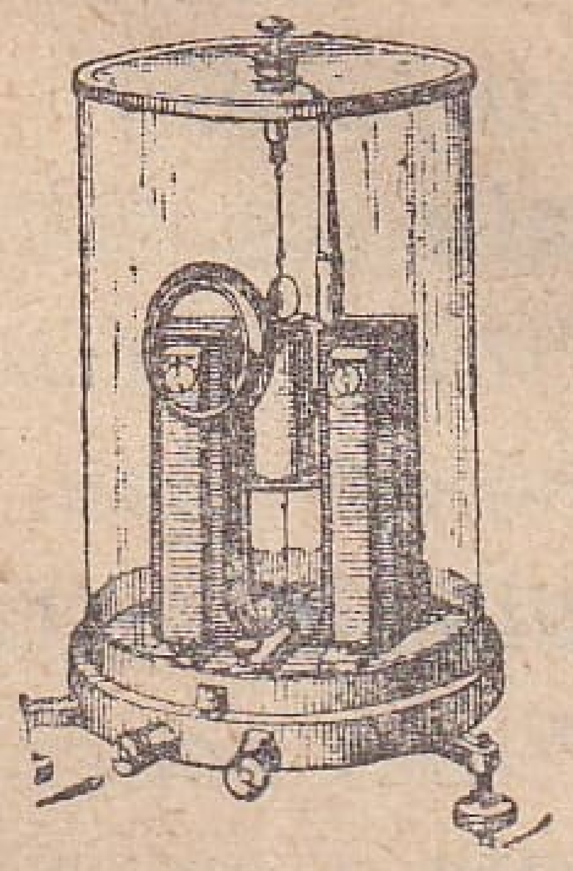
Galvanometre

Galvanoplasti (*c. s.*) Bir madenin üzerine diğer bir maden geçirmek, yaldızlama san'atı. *[Galvanoplastie.]*
Galyot (*c. s.*) Başı ve kıçı

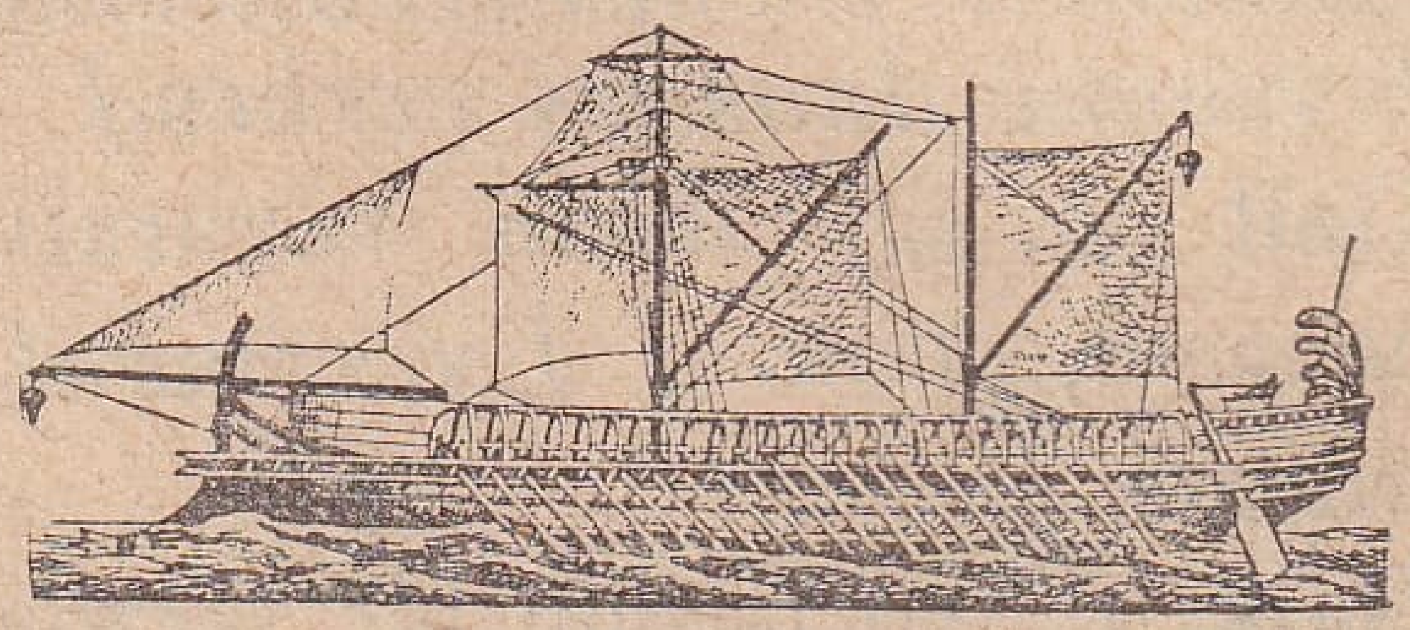
Galyot

bir ve altı düz eski bir nevi gemi *[Galyote.]*
Gam (*a.s.*) Tasa, gaygu, dert, keder. *[Regret, souci, chagrin.]* **gamlı** = Kederli. *[Chagrin,e, triste]* **Gamsız**=Kedersiz. *[Sans chagrin, sans souci.]*
Gama (*c. s.*) Seslerin tabiî

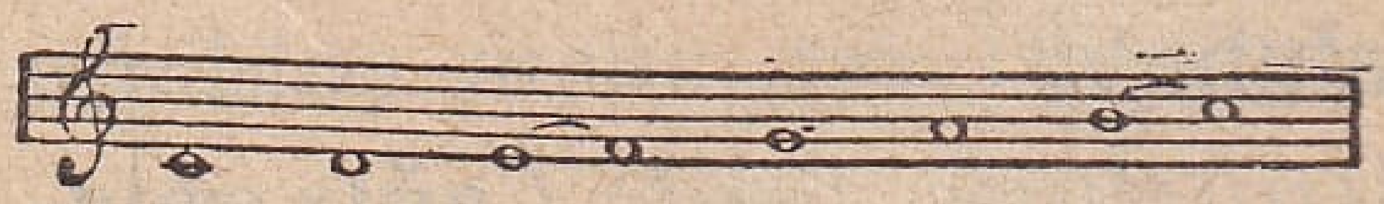
Gama

sırası ile tertip edilen sekiz musiki perdesi. *[Gamme.]*

Gamba (*c. s.*) Halatın dolaşıklığı. *[Les nœuds de la corde.]*

Gambot (*c. s.*) Korvetin küçüğü olan gemi. *[Canonnier.]*

Gambrik (*c. s.*) Brik usulûnda topla mücehhez harp gemisi. *[Une espèce de bateau de guerre.]*

Gamçekme } **Gamçekmek** } (*t. m.*) Keder etme, etmek. *[S'affliger, s'attrister.]*

Gamız(*a. f.*) Anlaşılmaz, müphem, muğlâk. *[Incompréhensible.]*

Gamızlama } **Gamızlamak** } (*t. m.*) Gamız etme, etmek munafıklık eyleme, eylemek. *[Rapporter.]*

Gamlanma } **Gamlanmak** } (*t.m.*) Kederlenme, kederlenmek. Tasalanma, tasalanmak. *[S'affliger, s'attrister.]*

Gammaz (*a. f.*) Gaybetçi, munafık. *[Dénonciateur, trice.]*

Gammazlık= Gaybetçilik, munafıklık *[Calomnie; dénonciation.]*

Gamze (*fa. s.*) Az göz kırpma, gözle işaret § Göz süzerek bakma. *[Signe d'intelligence fait avec l'œil; regard langoureux.]*

Ganaim (*a. s.*) Ganimetin cem'i. Bak: Ganimet *[Pluriel de ganimet Voir: Ganimet.]*

Ganem (*a. s.*) Koyun ve keçi cinsinden olan hayvanat. *[Mouton.]*

Ganga (*c. s*) Zilsiz Arap tefi. *[Une espèce de tambour.]*

Gangren } **Kangren** } (*c. s.*) Çürüyüp hayatsız hale geçen ve kesilip ayıklanmadığı halde gittikçe büyüyen uzuv. *[Gangrène.]*

Gani } **Geni** } (*a. f.*) Zengin, maldar, servet sahibi § İhtiyaçsız *[Riche, opulent § Qui n'a besoin de personne.]*

Ganimet (*c. s.*) Harpte düşmandan alınan mal § Tesadüfen ele geçen nimet veya fursat. *[Butin, dépouille § Avantage inattendu.]*

Gar (*a. s.*) İn, mağara, kehif. *[Caverne, grotte.]*

Gar (*c. s.*) Şümendifer istasyonu. *[Gare.]*

Garabet } **Gerabet** } (*a. s.*) Gariplik, ecnebilik § Tuhaflık. *[Étrangeté, originalité.]*

Garaip (*a. s.*) Garibenin cem'i. Bak: garibe. *[Pluriel de garibe. Voir: Garibe.]*

Garaj (*c. s.*) Otomobil satmak, tamir etmek ve onları muha-

faza etmek için yapılmış binalar. *[Garage.]*
Garanti (*c.* s.) Teminat, kefalet. *[Garantie.]*
Garat (*a.* s.) (Garet)in cem'i. Bak: garet. *[Pluriel de garet Voir: Garet.]*
Garaz / **Garez** (*a.* s.) Bak: garez. *[Voir: Garez.]*
Garben (*a.* z.) Garp cihetinden, batı tarafından. *[Du côté occidental.]*
Garbî (*a.* *f.*) Garp tarafına mensup. *[Occidental.]*
Gardenparti (*c.* s.) Bir bahçede veya parkta verilen büfeli ziyafet. *[Garden Party.]*
Gardfren (*c.* s.) Şümendifer, tramvay ve saire gibi harekette bulunan şeylerin makinelerini sıkıştıran adam. *[Garde-frein.]*
Gardiyan (*c.* s. *f.*) Kolcu, nöbetçi, muhafız. *[Gardien.]*
gardiyanlık = Kolculuk, nöbetçilik, bekçilik. *[Gardiennage.]*
Gardrop (*c.* s.) Elbise asmaya ve çamaşır saklamaya mahsus büyük dolap. *[Garderobe.]*
Garet (*a.* s.) Akın, çapul § Yağma, ganimet. *[Pillage. dévastation.]*
Garez / **Garaz** (*a.* s.) Maksat, niyet, gizli kin. *[Intention§ Haine.]* **garezkâr, garazkâr**=Garezi olan, kinci.*[Qui a des arrières pensées rancunières.]* **garezkârlık** = Garezkârın ve kincinin hali.*[Haine; rancune.]* **garezli**=Garezli olan. *[Qui a de la haine.]* **garezsiz** = Garez ve kini olmayan, gizli maksadı olmayan.*[Sans haine ni rancune§ Sincèrement.]*
Gargar (*t.* s.) Suyu yutum yutum döken süzgeçli şişe veya desti, kumkuma. *[Bouteille ou autre vase à filtre qui verse par saccades la liqueur contenue.]*
Gargara (*t.* s.) Suyu ve su gibi şeyleri boğazda tutup ve başı kaldırıp nefes vermekle edilen hırıltı § Boğaz çalkamak için doktor tarafından verilen sulu ilaç. *[Gargarisme.]*
Garibe (*a.* s.) İşidilmemiş hal, görülmedik iş, tuhaf hikâye (cem'i garaiptir.) *[Chose étrange,merveille, curiosité.]*
Garik (*a.* *f.*) Suda boğulmuş§ Bol bir şeye kavuşmuş olan: gariki rahmet. *[Noyé § Submergé, plongé, comblé.]*

Garip (*a.f.*) Yabancı, kimsesiz, zavallı, tuhaf görünen.*[Étranger,ère; pauvre, curieux,se.]*
Gariplik = Yabancılık, kimsesizlik.*[État d'un étranger.]*
Garipseme | = Kendini bir
Garipsemek | yerde yapayalnız görüp kederlenmek. *[S'affliger de se voir seul.]*
Gark (*a. s.*) Suya batma, batırma, batırmak, boğma, boğmak, boğulmak § Çok verme, vermek veya olma, olmak. *[Noyade § Submersion.]*
Garp (*a. s.*) Güneşin battığı taraf, batı. *[Occident. Ouest.]* **garplı** = Garp ahalisinden olan. *[Occidental.]*
Gars (*a. s.*) Ağaç dikme, fidan dikme. *[Plantation.]*
Garsetme | (*t. m*) Ağaç ve
Garsetmek | fidan dikme, dikmek. *[Planter.]*
Gaseyan (*a. s.*) Kusma,istifra. *[Vomissement, nausée.]* **gaseyan etmek** = Kusmak, istifra etmek. *[Vomir, rendre.]*
Gasil (*a. s.*) Su ile yıkayıp temizleme § Ölüyü teneşir üzerinde yıkama, yıkamak. *[Lavage § Lavage du corps d'un musulman mort.]*
Gasip | (*a. f.*) Zorla kapıp
Gasıp | alan, zorba. *[Qui arrache de vive force, usurpateur.]* **gasıplık** = Zorbalık *[Usurpation.]*
Gasp(*a. s.*) Zorla alma,almak, sahibinin izni olmadan bir malı cebren alma. *[Action d'arracher par force, usurpation.]*
Gaspetme | (*t. m.*) Gaspa
Gaspetmek | Bak:*[Voir:Gasp]*
Gassal(*a. s. f.*) Su ile ölüyü yıkayan adam. *[Celui qui lave les morts.]* **gassallık** = Gassalın hal ve san'atı. *[Profession de celui qui lave les morts.]*
Gaşy (*a. s.*) Bayılma, kendinden geçme. *[Apsychie.]*
Gâv (*fa. s.*) Öküz,bakar cinsinin erkeği.*[Bœuf.]* **gâviarz** = Esatire ait ıstılahattan olup eski zamanlarda dünyayı boynuzları üzerinde taşıdığı zannedilen mevhum iri öküz.*[Bœuf mythologique, que les anciens représentaient portant la terre sur ses cornes.]*
Gavail (*a. s.*) Gailenin cem'i. Bak: gaile. *[Voir: Gaile.]*
Gavamız (*a. s.*) Kolayca mahiyeti anlaşılmayan nükteler, vak'alar § İlmî bir mes'elenin ince ve mühim noktaları. *[In-*

compréhensible § *Fond finesse.]*

Gavga (*t. s.*) Bak: Kavga. *[Voir: Kavga.]*

Gâvur (*t. f. s.*) Hıristiyan, İsevî dinine mensup adam. [Bu kelimenin aslan arapça (kâfir) lâfzından muharref olması muhtemeldir. Fakat Türkler bu tâbiri o manada istimal etmeyip sırf hıristiyan lâfzının müradifi olarak kullanmışlardır.] *[Infidèle, mécréant; terme de mépris employé autrefois, aux chrétiens.]* **gâvurca** = Gâvur gibi § İnsafsızca. *[Comme un mécréant* § *Sans pitié.]* **gâvurolmak** = Dinden dönmek § Günah işlemek. *[Devenir infidèle.]* **gâvurluk** = Kâfirlik § Merhametsizlik. *[Mécréance.]*

Gaybî ((*a. f. s.*) Gıyapta olarak § Ruhaniyet âlemine mensup ve müteallik olan. *[Absent,e; invisible.]*

Gaybolma | **Gaybolmak** (*t. m.*) Bak: kaybolmak. *[Voir: kaybolmak.]*

Gaybubet (*a. s.*) Göz önünde olmamak, başka yerde bulunmak. *[Absence.]*

Gayda (*c. s.*) Bulgarların çaldıkları tulumlu düdük. *[Cornemuse.]*

Gayda

Gaye (*a. s.*) Maksat, niyet, varılacak netice: benim gayem budur. *[But, intention.]*

Gayet (*a. f.*) Son, bitim, nihayet, encam, netice § Maksat. *[Fin, terme* § *Résultat* § *But.]*

Gayetle = Son derecede. *[Trés fort.]* **gayesiz** = Sonsuz, pek çok, hesapsız, kesir. *[Sans fin, infiniment.]*

Gayr (*i*) (*a. h.*) Başka, özke, diyar, âhar § Ondan olmayan. *[Autre* § *Différent.]* **gayricaiz** = Caiz olmayan, nareva. *[Inconvenable.]* **gayrıez...** = den, maada, haricinde. *[Sauf.]* **gayrıkabil** = Kabil, mümkün olmayan. *[Impossible.]* **gayrikâfi** = Yetişmeyen, az gelen; kifayet etmeyen. *[Insuffisance.]* **gayrikıyasî** = Kaidei umumiyeye uymayan, mutabık gelmeyen [fiil.] *[Irrégulier.]* **gayrimahsus** = Duyulmayan, his, olunmayan. *[Insensible.]* **gayrimakbul** = Makbule geçmeyen; fena. *[Incorvenant,e.]*

gayrimemnun — Memnun olmayan § Muhalif; aleyhtar. *[Mécontent.]* **gayrimevcut** = Hazır olmayan; göz önünde bulunmayan. *[Absent,e.]* **gayrimübadil** = Değişmeyen, değiştirilmesi caiz olmayan § Bir yerde oturmasına cevaz verilen § Sakin, mukim. *[Inchargeable § Etabli]* **gayrimümkün** = Mümkün olmayan, imkânı bulunmayan. *[Impossible.]* **gayrimüslim** = Müslim, müslüman olmayan; hırıstiyan ve musevî. *[Qui n'est pas musulman ; non musulman.]* **gayritabiî** = Tabiî olmayan; sun'î; yapma, uydurma § Sahte. *[Anormal, irrégulier § Faux.]* **gayrivaki** = Vukua gelmeyen; hakikî olmayan. *[Qui n'arrive pas, irréel,le.]* **gayrivarit** = Varit olmayan; nazarı itibara alınmayan; muteber olmayan. *[Inconvenable, qui ne s'applique pas.]*
İlâgayrünnihaye = Sonu gelmemek üzere, böylece devam ve tevali etme. *[Infiniment.)*
mingayrihaddin = Haddim olmayarak § Fazla sâyü himmet. *[Sans prétention.]*
Gayret (*a. s.*) Sây ve ikdam, kıskanma, çekememe, muazzez bir şeye tecavüz edildiğini görmekten mütevellit necip his. *[Zèle, effort, ardeur, ferveur, émulation.]*
Gayrete gelme / **Gayrete gelmek** / **Gayretlenmek** = Sâyü himmet etme, etmek. *[Faire preuve d'émotion, se mettre à faire des efforts.]* **gayretkeş** = Taraftar, himmetli. *[Partisan zélé .]* **gayretkeşlik** = Gayretkeş olanın hal ve sıfatı. *[Celui qui est partisan.]* **gayretli** = Sâyü himmet eden, işten yorulmaz ve bıkmaz § Hamiyetli *[Zélé, travailleur.]* **gayretsiz** = Gayret ve hamiyeti olmayan. *[Sans zèle, indifférent.]* **gayretsizlik** = Himmet ve hamiyet fıktanı, hamiyetsiz. *[Manque de zèle.]*
Gayri (*a. f. s.*) Başka, diğer, âhar § Ayrılık, fark § Artık *[Autre § Différence § Plus, davantage.]*
Gaytan (*t. s.*) Pamuk veya ipekten yapılmış sicim, kalın iplik. *[Cordon de coton ou de soie, frange.]*

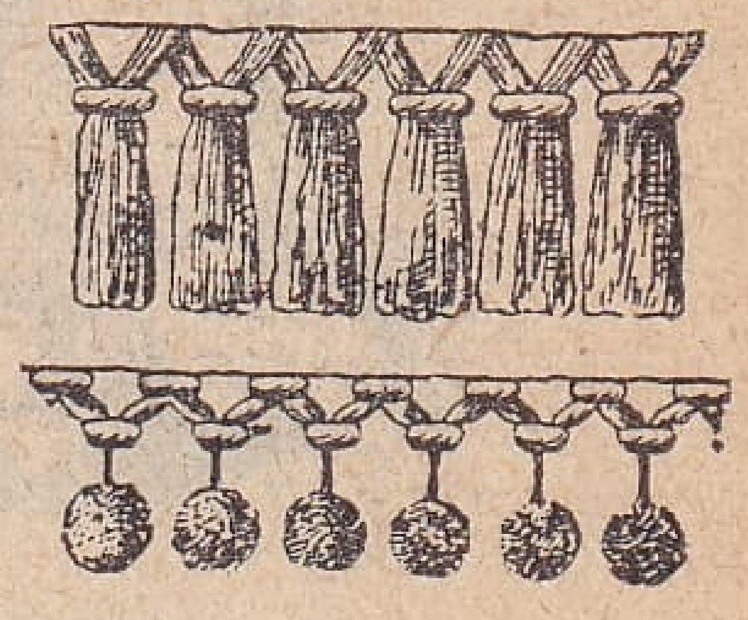

Gaytan

Gayyur(*a. f.*) Pek çok çalışan, pek hamiyetli. *[Trés zélé,e § Infatigable.]* **gayyurane** = Gayyura yakışacak surette ve tarzda. *[Avec zèle, avec dévouement.[*

Gayz (*a. s.*) Dargınlık, hiddet, kızgınlık. *[Emportement, colère.]* **gayızlı** = Kızgın, hiddetli, dargın. *[Faché,e; coléreux,se.]*

Gaz (*t. s.*) Bürümcük dahi denilen pek ince tül, tülbent. *[Gaze.]*

Gaz (*c. s.*) Hava gibi hafif ve uçucu maddeler, şeyler: azot gazı § Lâmbalarda tenvir için yakılan maruf mayi § Maden kömüründen çıkarılan ve aydınlatmağa yarayan uçucu madde. *[Gaz § Pétrole.]*

Gaza (*a. s.*) Harpte düşmana galip gelme. Cihat. *[Guerre sainte.]*

Gazal(*a. s.*) Ahu, erkek geyik

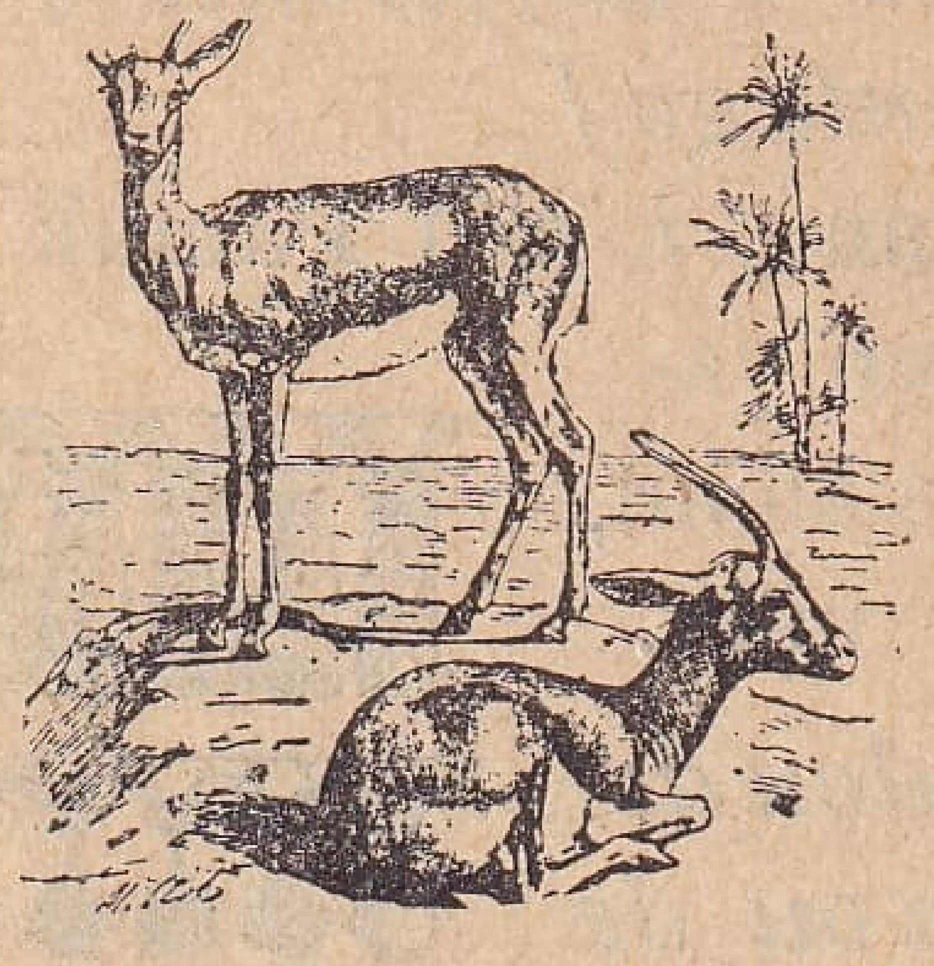

Gazal

yavrusu. *[Gazelle.]*

Gazanfer (*f. f*) Aslan, şir. Şeci ve cesur adam, yiğit. *[Lion§ Homme courageux]*

Gazel (*a. s.*) Ceylân § Aşka dair şiir § Ağacın üzerinde kuruyan § yaprak. *[Gazelle § Poésie érotique, lyrique § Feuilles mortes.]* **gazeliyat** = Gazelin cem'i. Aşk ve işrete dair yazılan gazel ve kıt'aların mecmuu. *[Recueil de poèmes.]*

Gazellenme } (*t. s.*) Ağacın
Gazellenmek } yaprakları kuruyup düşme, düşmek, sararıp dökülme, dökülmek. *[Perdre ses feuilles.]*

Gazete (*c. s.*) Ceride, havadis varakası. *[Gazette, journal.]*

Gazeteci = Gazete çıkaran veya gazeteye yazı yazan adam. *[Journaliste.]* **gazetecilik** = Gazete çıkarmak § Bir gazeteye mensup olup çalışmak. *[Journalisme.]*

Gazhane = Maden kömürünü yakarak tenvir gazı husule getiren ve borularla şehrin istenilen taraflarına sevkeden fabrika, müessese. *[Usine de gaz d'éclairage.]*

Gazî (*a. f.*) Gazlere mensup ve müteallik, uçucu. *[Gazeux,se,]*

Gazi (*a. f.*) Gaza eden, düşmana karşı harbederek muzaffer olan asker, kumandan,

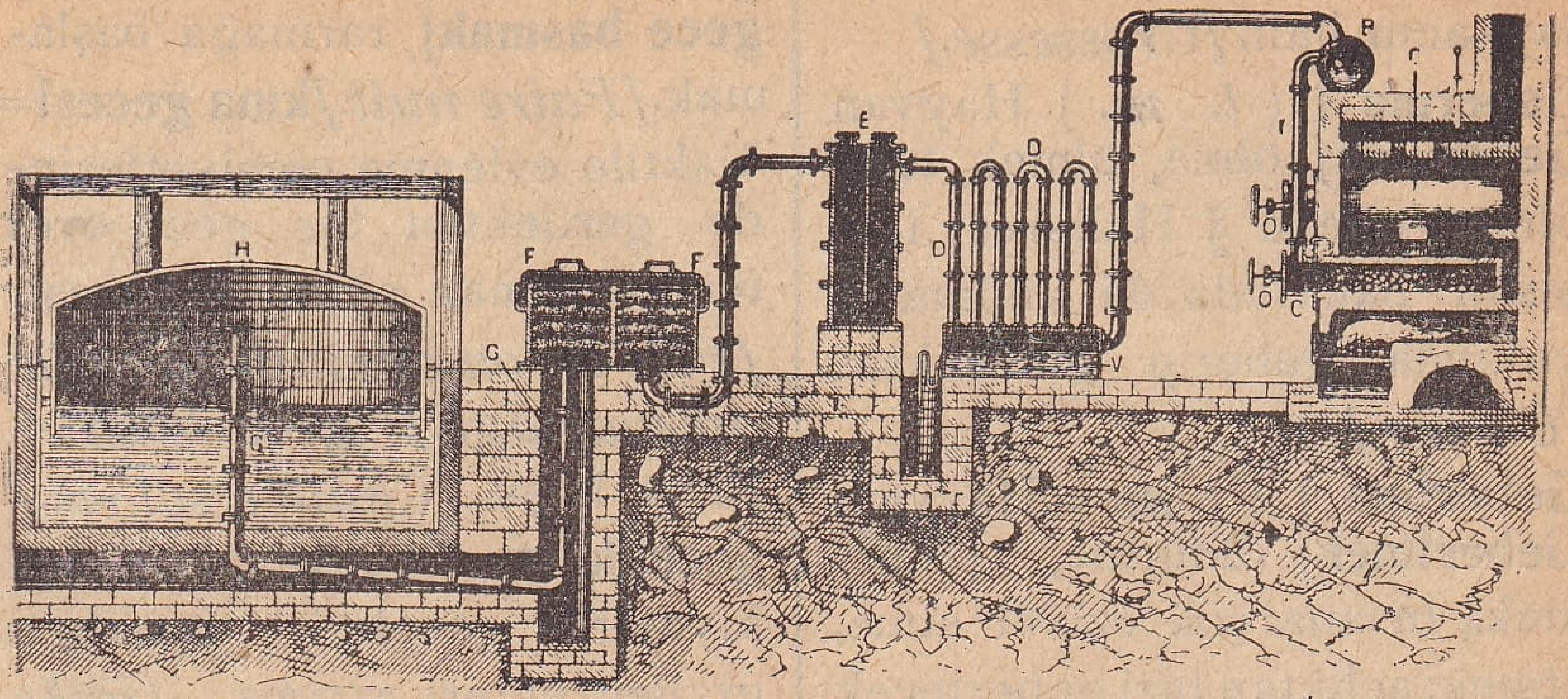

Gazhane

fatih, harpte yaralanıp malûl kalan asker ve zabit. *[Conquérant.]*
Gazilik (*t.* s.) Gazi sıfat ve ünvanı. *[Titre de conquérant.]*
Gaziye(*t.* s.) Sarı amber çiçeği. Mimoza nev'inden bir ağaç. *[Cassier, canéficier.]*
Gazlenme } (*t. m.*) Gaza bu-
Gazlenmek } lanmak, gazli olma, olmak. *[Devenir gazeux, se.]*
Gazli (*t. f.*) Gazi olan, gaza bulanmış. *[Gazeux.]*
Gazojen (*c.* s.) Gazoz imal eden ve gaz tevlit eyleyen her nevi makine. *[Gazogène.]*

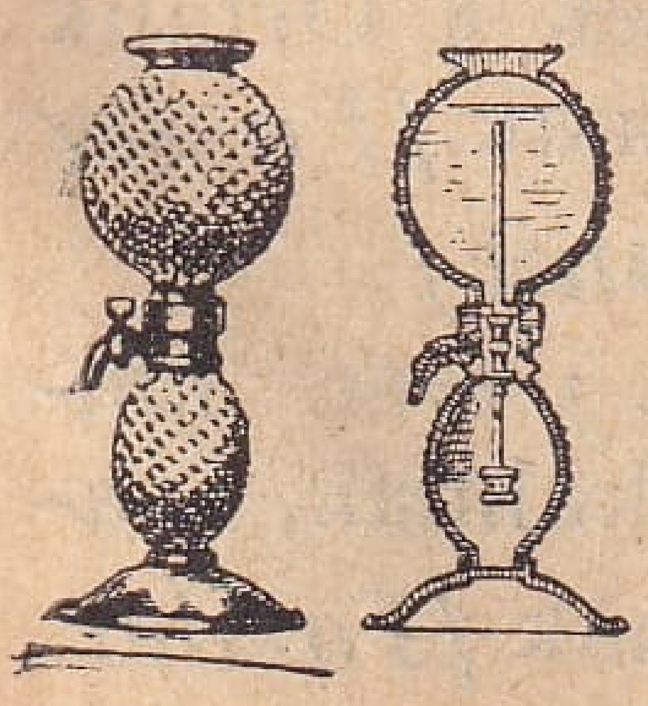

Gazojen

Gazometre (*c.s.*) Sarfiyat esnasında gaza muntazam bir tazyik vermeye yarayan alet. *[Gazomètre]*

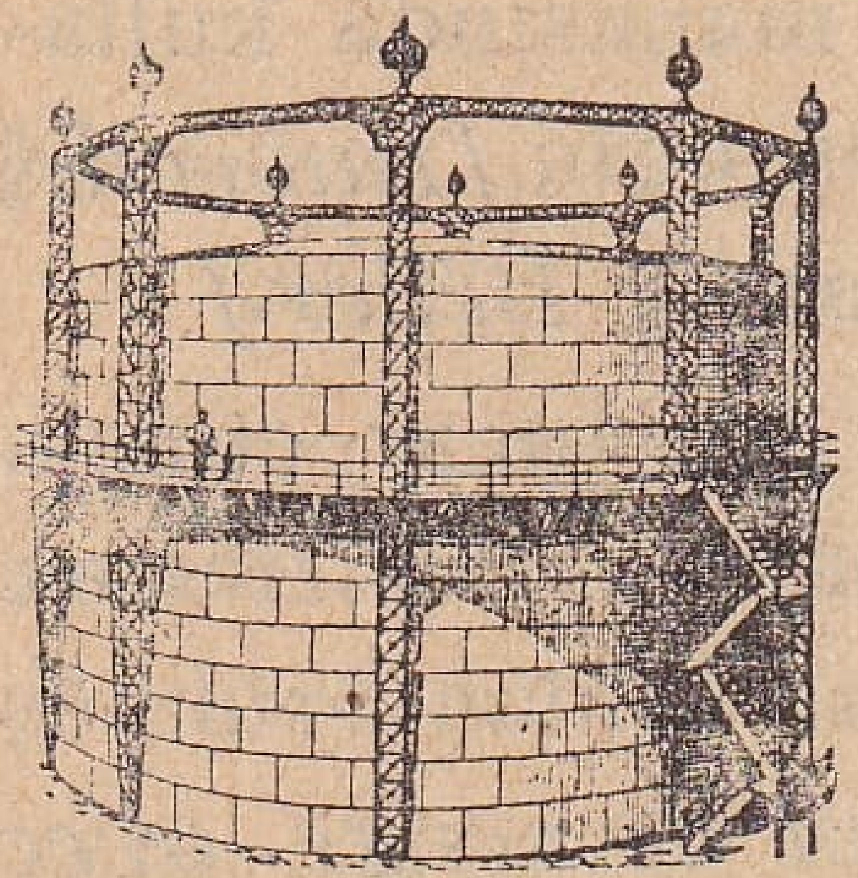

Gazometre

Gazoz (*c.* s.) Limontuzu ile şeker ve bazı asitlerden yapılan köpürücü bir cins şerbet. *[Gazeuse.]*
Gazup (*a. f.*) Öfkeli, kızgın, hiddetli, şedit. *[Qui est en colère, irrité,e; courroucé,e.]*
Gazve (*a.* s.) Bak: Gaza. *[Voir: Gaza.]*
Gebe (*t. f.*) Karnında çocuk bulunan kadın veya hayvan, hamile. *[Enceinte.]* **gebe kalma, gebe kalmak** = Karnında, çocuk bulunma, bulunmak. *[Devenir enceinte.]* **gebe-**

lik = Gēbe kadın veya dişi hayvanın hali. *[Grossesse.]*

Gebermе } (*t. m.*) Hayvan
Gebermek } ölme, ölmek, telef olma, olmak § Hakaret için insan hakkında da kullanılır: yakında geberip gidecektir. *[Crever.]*

Gebertme } (*t. m.*) Hayvanı
Gebertmek } öldürme, öldürmek§ İnsana çok eziyet etme, etmek: açlıktan bizi gebertecek misin? *[Faire crever.]*

Gebeş (*t. f.*) Kalın kafalı, hımbıl adam § Eskiden yiğit ve pehlivan manasında kullanılırdı. Gebeş oğlu. *[Imbécile§ Homme brave § Bélier.]*

Gebre (*t. s.*) Atı tımar etmek, yâni vücudünü temizlemek için kullanılan kıldan örülmüş kese. *[Gant de serge avec lequel on frotte les chevaux.]*

Gece (*t. s.*) Güneş battıktan doğuncaya kadar geçen zaman, leyl, şep. (Akşamdan farklıdır.) Bu gece, cuma gecesi. *[Nuit.]* **gece baskını** = Gece vaktı yapılan baskın, şephun. *[Invasion nocturne.]* **gececi** = Geceleyen, gece kalan. *[Noctambule.]* **gece gündüz**=Hem gece, hem gündüz § Bilâ fasıla. *[Nuit et jour.]*

gece olmak } = Ortalık ka-
gece basmak } rarmağa başlamak. *[Faire nuit.]* **kına gecesi**= Vaktile evlenme cemiyetlerinde gerdekten bir gece evel tertip olunan eğlence gecesi. *[Fête qu'on donnait la veille du mariage.]* **gece kuşu** = Puhu kuşu. *[Chauve souris.]* **gecelik** = Geceye mahsus kıyafet, geceleri yatarken giyilen entari, pijama. *[Robe de nuit.]* **gece sefası** = Geceleri açar, gündüzleri kapanır, mor, kırmızı, sarı, beyaz ve sair renkli bir çiçek. *[Belle de nuit.]* **gece yatısı** = Gece yatmak üzre olan misafirlik. *[Nuit qu'on passe chez une ou une amie.]* **gece yarısı** = Akşamdan sonra saat on ikiye yakın zamanlar, nısfülleyl, gecenin ortası. *[Minuit.]* **geceleyin**=Gece vakti. *[Pendant la nuit.]* **geceli gündüzlü**=Gece ve gündüz, durmadan, aralık vermeden *[Toujours.]*

Geceleme } (*t.m.*) Bir yerde
Gecelemek } kalmak, geceyi geçirme, geçirmek § Ortalık kararmak, gece olmak. *[Passer la nuit § Faire nuit.]*

Gecikme } (*t. m.*) Geç kal-
Gecikmek } ma, kalmak, vakitsiz gelme, gelmek *[Tarder, s'attarder.]*

Geciktirme | (*t. m.*) Geç bı-
Geciktirmek | rakma, bırakmak, sonraya bırakma, bırakmak, gelmesine veya gitmesine engel olma, olmak. [*Attarder* § *Temporiser.*]

Geç (*t. f.*) Erkenin zıttı, vakitsiz. Geç vakit [*Tard.*]

geçkalma | = Gecikme, ge-
geçkalmak | cikmek § Muayyen vakti geçirme, geçirmek, teahhur. [*Tarder, s'attarder.*]

Geçe (*t. h.*) Geçdiği halde, geçerek: saat onu beş geçe. [*Se dit des minutes qui passent après les heures: (dix heures et cinq).*]

Geçen (*t. f.*) Geçici, geçmiş olan: geçen adamı gördün mü? § Evelce vaki olmuş. **geçengün** = Bundan bir kaç gün evel. [*Passé,e; écoulé,e* § *L'autre.*] **geçenlerde** = Son günlerde, bir kaç gün evel, yakın bir mazide. [*Il ya quelques jours.*]

Geçer (*t. f.*) Satılır, alınır şey, revaçlı, makbul, müteda-vil, raiç: Geçer akça. [*Qui a du débit, courant,e.*]

Geçici (*t. f.*) Geçen. [*Passant,e.*]

Geçilme | (*t. m.*) Geçilmesi
Geçilmek | mümkün olma, olmak. [*Traverser. Être traversé,e.*]

Geçilmez (*t. f.*) Geçilmesi mümkün olmayan, bırakılmaz, terkolunmaz. [*Qui ne peut pas être traversé,e; être laissé,e.*]

Geçim (*t. s.*) Birlikte yaşayış, imtizaç: Aralarında geçimsizlik var § Medarı taayyüş. [*Action de s'accorder pour vivre ensemble.*] **geçimsiz** = Kimse ile uyuşup anlaşmayan, dirlik yapamayan titiz: Geçimsiz bir kadın [*Désaccord.*] **geçimsizlik** = Aralarında geçim, muhabbet, samimiyet olmayış. [*Mésintelligence; incompatibilité.*]

Geçindirme | (*t. m.*) Yaşat-
Geçindirmek | ma, yaşatmak, birinin yaşaması sebeplerini tedarik etme, etmek; iaşe. [*Faire vivre, procurer les moyens de vivre.*]

Geçinecek (*t. s.*) Yaşamaya yarayacak şey: Geçineceği yok. [*De quoi vivre; moyen de vivre.*]

Geçinme | (*t. m.*) Yaşayabil-
Geçinmek | me, bilmek; yaşayacağı şeyleri tedarik ve idare etme, etmek § Başkasile imtizaç etme, etmek. [*Vivre; avoir les moyens de vivre* § *S'accommoder.*]

Geçirilme | (*t. m.*) Öte tarafa **Geçirilmek** | varılma, varılmak; atlatılma, atlatılmak; tedavül ettirilme, ettirilmek § Çevrilme, çevrilmek: bu levhalara çerçive geçirildi. [*Être passé,e; être changeable* § *Être renversé,e.*]

Geçirme | (*t. m.*) Bir taraftan **Geçirmek** | öbür tarafa istetmek, **Geçirtme** | mek, götürmek: **Geçirtmek** | talebeyi buradan geçirdiler § Yer değiştirme, değiştirmek: kışın saksılar o bir odaya geçirilir § Tecavüz ettirme, ettirmek: Asker hududun o bir tarafına geçirildi § Durdurma, durdurmak; dindirme, dindirmek: bu ilâç dişimin ağrısını geçirdi § Parayı sürme, sürmek; tedavül ettirme, ettirmek: bu kalp parayı nasıl geçirdin § Bir yandan sokup o bir yandan çıkarma, çıkarmak: İğneye iplik geçirmek § Takma, takmak; koyma koymak: çerçiveye cam geçirmek § Kaplamak, yapıştırma, yapıştırmak: kitaba kap geçirildi § Üzerine sürme, sürmek: Şu tavana bir kat daha boya geçiriniz. [*Aider à passer; passer; faire passer franchir. Faire cesser* § *Faire abandonner.*] **alay geçirme - alaygeçirmek** = Birinin lâkırdısını dinler gibi görünüpte başka şey düşünme, düşünmek. [*Songer à autre chose quand quelqu'un parle.*] **dişgeçirme - dişgeçirmek**=Zarar verebilme, verebilmek. [*Faire du mal.*] **elegeçirme - elegeçirmek** = Tutma, tutmak; yakalama, yakalamak; [*Acquérir par hasard.*] **göğüsgeçirme - göğüsgeçirmek** = İççekme, iççekmek. [*Soupirer.*] **gözden geçirme - gözden geçirmek** = Dikkatle bakma, bakmak. [*Examiner.*] **hesaba geçirme - hesaba geçirmek** = Mahsup etme, etmek. [*Passer au compte.*] **kılınçtan geçirme - kılınçtan geçirmek** = Hepsini birden öldürme, öldürmek. [*Passer au fil de l'épée.*] **kırıpgeçirme- kırıpgeçirmek** = Harap etme, etmek; bozma, bozmak. [*Détruire; gâter.*] **zimmetegeçirme - zimmete - geçirmek** = Resmen saklamağa memur olduğu parayı kendi işine sarfetme, etmek. [*Abus de confiance, être pris.e par tel (en parlant d'une somme).*]

Geçiştirme | (*t. m.*) Geçirme, **Geçiştirmek**| geçirmek, atlatma, atlatmak. *[Passer, sous silence laisser passer. Eviter § Eloigner.]*

Geçit (*t. s.*) Geçecek yer ve yol, iki dağ arasındaki yol, boğaz§ Çayın geçilebilen yeri, Alay ve tabur halinde askerî bir kıt'anın resmî bir tarzda bir yerden veya bir zatın önünden geçmesi. *[Sentier, passage. Détroit, Gorge de montagne§ Revue militaire.]*

Geçkin (*t. f.*) Çok olmuş,vakti geçmiş § Yaşlı, geçkin kız. *[Très mûr,e, âgé,e.]*

Geçme | (*t.m.*) Yürüyüp iler- **Geçmek**| leme, ilerlemek: Asker buradan geçti § Girmek: Arının iğnesi etine geçti § Bitmek: Kış geçti § Bırakma, bırakmak, terketme, terketmek: Ben hakkımdan vazgeçtim § Revaçlı olma, olmak: Bu mal burada eyi geçer § Dinlenme, dinlenmek: Bu adamın sözü geçer § Eyi olma,olmak, savuşma,savuşmak: Baş ağrısı daha geçmedi § Bulaşma, bulaşmak; Hastalığı bana da geçti § Akma,akmak: Karadenizin fazla suları boğaz-içinden geçer § Ortadan kalkma, kalkmak: Onun modası geçti § Bir makam ve mevkie oturma, oturmak, oraya memur olma, olmak: İş bankasında mühim bir yere geçti § İleriye gitme, gitmek: O evelden geçmişti, yetişemedim § İntikaletme, etmek: Bu yalı ona babasından geçti§ Başkasından ileri olma,olmak: o beni geçti § İleride olma, olmak:saat üçü geçti.*[Passer; avancer § Se transporter § Être transporté,e § Cesser§ Parcourir § Avoir de débit § Avoir de l'influence, être écouté;e.]* **akıldan geçme - akıldan geçmek** = Kalpte doğma, doğmak. *[Venir à l'esprit, à la mémoire.]* **bahsı geçme - bahsı geçmek - sözü geçme - sözü geçmek**=Evelce söylenmek. *[Être parlé,e; incidemment.]* **başa geçme- başa geçmek**= Arkadaşlarından, emsalinden ziyade ileriye geçme, geçmek. Bir işin idaresini almak. *[Se placer à la tête. Prendre la direction.]* **kendinden geçme - kendinden geçmek** = Bayılma, bayılmak, duygusunu kaybetme, kaybetmek, dalma, dalmak. *[Perdre la connaissance; s'évanouir.]*

vaz geçme-vaz geçmek= Yapmasını istememek. *[Renoncer.]* **vız geçme - vız geçmek**= Kulak asmamak. *[Ne pas donner l'importance.]* **yerin dibine geçme - yerin dibine geçmek** = Çok utanma, çok utanmak. *[Éprouver une grande honte.]*

Geçmez (*t. f.*) Sürümsüz, itibarsız § İyi olmaz: Bu hastalık geçmez. *[Inconsidéré,e; discrédité § Qui ne passe pas.]*

Geçmiş (*t. f.*) Bundan evelki, geçen, eski vakıtta mazi, lüzumundan ziyade olmuş: Geçmiş meyve § Macera: onun benimle bir geçmişi vardır § Ölüler: Geçmişlerin namını analım. *[Passé,e; les ancêtres.]*

Geda (*fa. s.*) Dilenci § Aç gözlü ve **gedaçesim**=Açgözlü, tamakâr. *[Mendiant§Avare.]*

Gedik (*t. f. s.*) Çentik § Yıkık yer § Dişlerin dizisindeki eksik: gedik dişli § Esnafa kendi başlarına sanat yapabilmek üzere verilen ruhsat. *[Brèche; fente; marque.]*

Gedikli (*t. f.*) Çentikli, yıkık ve düşük yeri olan § Vaktile devlet hizmetine ait vazifesi bulunan bir sınıf halk § Mülk olduğu halde vakfa ait bir ciheti olan § Bahriye topçu sınıfından yetişip sonradan zabit olan kimse. *[Ébréché § Qui commande une classe d'employés au sérail § Immeuble qui rapporte une rente par droit de jurande.]*

Gedilme | **Gedilmek** (*t. m.*) Bir şey üzerinde gedik açılma, açılmak § Oyulma, oyulmak, çentilme, çentilmek. *[Être creusé,e ou coupé,e en brèche.]*

Gedişme | **Gedişmek** (*t.m.*) Bak: gidişmek. *[Voir: Gidişmek.]*

Gedman (*t. s.*) Külünklü kazma. *[Pioche de mineur.]*

Gedme | **Gedmek** (*t. m.*) Çentme, çentmek, gedik açma, açmak. *[Ébrécher, ébrèchement.]*

Gege | **Gegeç** (*t. f. s.*) Kekeme, söylerken harfleri tekrarlıyan, serbest söyleyemeyen § Böcek ve saire sokması. *[Begayeur, se § Pique de guêpe.]* **gegeçarı** = Zehirli bir cins arı. *[Guêpe vénimeuse.]* **gegeç otu** = Bir cins ot. *[Une*

espèce d'herbe.] **gegeç kuşu**= Atmacanın bir cinsi. *[Guêpier.]*

Gegeç kuşu

Geğirme | (*t. m.*) **Geğimerk** | Midede hasıl olan gazı ağızdan çıkarma, çıkarmak. *[Roter.]*

Geğrek (*t.s.*) Kaburganın altı *[Fausses cotés.]* **geğrekaltı**=Böğürün üstü *[Entrecôte.]* **geğrekbatma**=Geğrekte duyulan sancı *[Douleur de l'entrecôte.]*

Gel (*t. fi.*) (Gelmek) fiilinin emri hazırı: buraya gel *[Viens.]*

Gelberi (*t. s.*) Bir şeyi kendine doğru çekmek için kullanılan muhtelif şekilde alet § Bir nevi soba ve ocak maşası. *[Pincette de cheminée.]*

Gele (*t. s.*) «Gelmek» Maddesinden bir siğa olup mahdut bir kaç kelime ile birlikte kullanılır § Tavla oyununda vurulmuş taşı koyacak yer bulunmadığından öbür zar nöbetini bekleme. *[Avec le temps, peu à peu § Mot que l'on emploie dans le jeu de tric-trac.]* **rastgele** = tesadüfen, tesadüfî olarak. *[Par hasard.]*

Gelecek (*t. fi.*) Öndeki, ilerideki § Gelmesi beklenen; istikbal: gelecek zaman· *[Prochain,e § Futur,e.]*

Gelen (*t. fi.*) Gelmiş olan, gelici § Vakı olan; zuhur eden. *[Celui qui vient; qui est venu, qui est arrivé.]* **başagelen** = Belâ, felâket. *[Catastrophe.]*

Gelenbe (*t. s.*) Koyun yatağı. *[Bergerie.]*

Gelin (*t. s.*) Evlenmeye hazırlanmış kız; yeni evlenmiş kadın; oğul karısı. *[Epousée, mariée, bru, belle-fille.]* **Gelinfeneri** = Kıvrım kıvrım açan ve çok tohum veren bir cins ot. *[Une espèce d'herbe.]*

Gelinhavası = Deniz yolculuğunda pek sakin havaya denir. *[Mot qui désigne le calme plat de la mer.* [**Gelinkuşu**= Bir cins büyük toygar. *[Calandre.]*

Gelince (*t. h.*) İmdi, amma, sırası geldikte: o bir mes'eleye gelince. *[Quant à; concernant.]*

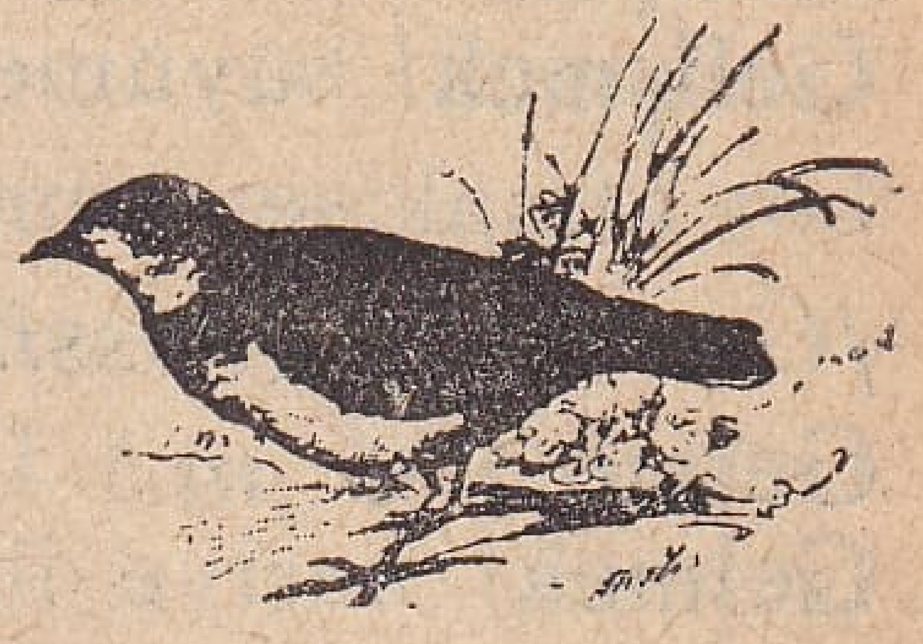

Gelinkuşu

Gelincik (*t. s.*) Küçük gelin § Bir cins çiçek. *[Petite mariée § Coquelicot.]* **gelincik balığı** = Eti lezzetli bir cins balık *[Chat - de - mer.]* **gelincik illeti** = Bak : İstiska *[Voir: İstiska.]*

Gelinlik (*t. s.*) Gelin olmak yaşında bulunan yetişmiş kız, geline lâyık elbise ve saire. *[L'âge de mariage§Situation de nouvelle mariée ou de bru § Propre à la nouvelle mariée (robe etc.).]*

Gelinme } (*t. m.*) « Gelmek »
Gelinmek } fili vaki olma,olmak: bu saatte gelinir mi? *[Arriver, venir.]*

Gelir (*t.s.*) İrat, varidat. *[Rente.]*

Geliş (*t. s.*) Gelme, gelmek işi § Tarz, tavır. *[Venue, arrivée § Circonstance.]* **gelişi güzel**=Rast gele tabiî halinde *[N'importe comment, à la grâce de Dieu.]*

Gelişme } (*t. m.*) Büyüme,
Gelişmek } büyümek, boy atma, boy atmak, semirme, semirmek. *[Grandir, grossir.]*

Gelme } (*t. m.*) Daha öteden
Gelmek } beriye ilerileme, ilerilemek, geri dönme, dönmek, başlama, başlamak:Yaz geldi§ Yetişme, yetişmek,çatma, çatmak: tren kaçta gelir? § Hasıl olma, olmak. Akla hatıra gelme, gelmek § Yaramak, işe gelmek: bu bana gelmez § Görünme, görünmek: zannolunma, zannolunmak: Bu dakikalar bana pek uzun geldi. *[Venir, arriver § Convenir § Paraître.]* **aha gelmek** = Bir felâkete uğramak. *[Être atteint,e d'une malédiction.]* **anadan emilen süt - burnudan gelme, gelmek** = Çok azap ve eziyet çekme, çekmek. *[Se fatiguer, éprouver des difficultés.]* **başa gelme-başa gelmek** = Düşme, düşmek, düçar olma, olmak. *[Arriver en parlant d'un malheur.]* **baş başa gelme-baş başa gelmek** = Bir araya gelip dertleşme, dertleşmek. *[Parler confidentiellement.]* **baş taşa gelme-baş taşa gelmek** = Pişman olmak. *[Se repentir.]* **bir araya gelme - bir araya gelmek** = Toplanma, toplanmak. *[Se réunir.]* **çıkagelme - çıkagelmek** = Birden bire belirme, belirmek. *[Venir, arriver sans être attendu,e.]* **dikgelme - dikgelmek** = Karşı durma, durmak. *[Résister.]* **dilegelme, dilegelmek** = Kö-

tülükle nam bırakma, bırakmak. Adı çıkma, çıkmak. *[Être le sujet de conversation.]* **dolabagelme, dolabagelmek** = Aldatılma, aldatılmak. *[Être dupé,e.]* **eldengelme, eldengelmek** = Yapılması mümkün olma, olmak. *[Être possible.]* **elegelme** = Tutulma, tutulmak. *[Être saisi,e; attrapé,e.]* **görmemezlikten gelme, görmemezlikten gelmek** = Görmez ve bilmez gibi olma, olmak. *[Faire semblant de ne pas voir.]* **hatıragelme, hatıragelmek** = Geçmiş bir hal ve vak'a, hatıra gelme, gelmek. *[Se rappeler.]* **hoşagelme, hoşagelmek** = Beğenme, beğenmek, beğenilme, beğenilmek. *[Plaire.]* **İleri gelmek** = Önde bulunma, bulunmak; sebep olma, olmak. *[Résulter, provenir.]* **imana gelme** = İnanma, inanmak; kani olma, kani olmak. *[Être converti,e]* **karşıgelme - karşı gelmek** = Direnme, direnmek; uymamak; muhalefet etme; dışarıdan gelen bir adamı istikbal etme, etmek. *[Résister.]* **kendinegelme - kendinegelmek** = Ayılma, ayılmak. *[Reprendre ses sens.]* **rasgelme - rasgelmek** = Tesadüf etme, etmek. *[Rencontrer.]* **uhtesinden gelme - uhtesinden gelmek** = Becerme, becermek. *[Pouvoir faire accomplir, réussir.]* **vücude gelme - vücude gelmek** = Peyda ve hasıl olma, olmak. *[Se produire.]* **yangelme - yangelme** = Gailesiz olma, olmak; keyfine bakma, bakmak. *[Se distraire.]* **yerine gelme - yerine gelmek** = İcra olunma, olunmak: emriniz yerine geldi. *[Être accompli,e.]* **yolagelme - yolagelmek** = Düzelme, düzelmek. *[Améliorer sa conduite.]*

Gem (*t.* s.) Atın ağzına vurulan demir alet ki başının etrafına dönen kayışlar ile ve buna bağlı dizgin ile hayvanı rapteder ve istenilen tarafa çevirir. *[Bride, frein]*

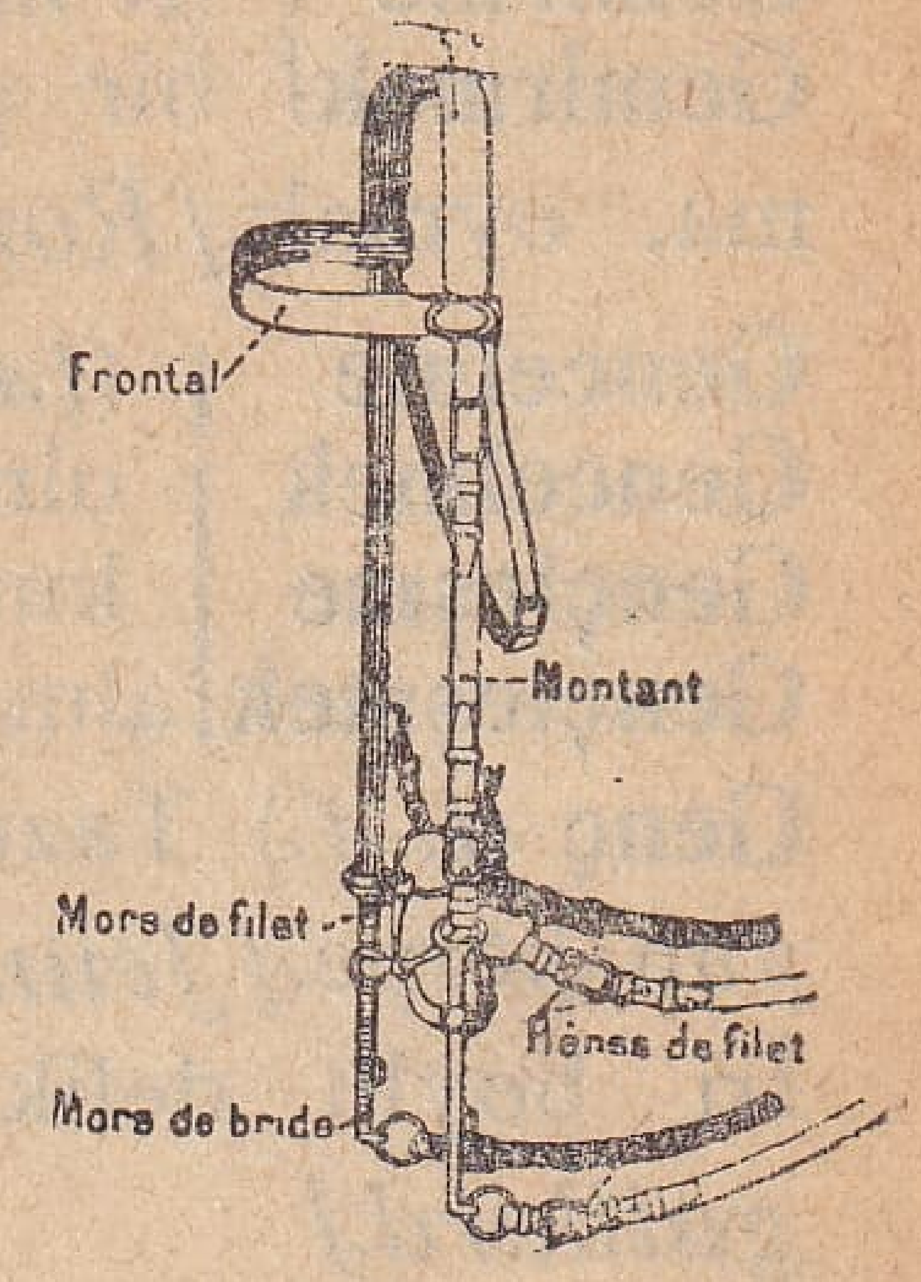

Gem

gemi azıya alma - gemi azıya almak = İtaatsizlik etmek. *[Prendre le mors aux

dents.] **gem almak** = İtaatli olmak. *[Être docile.]*

Gemi (*t. s.*) Su üstünde hareket eden büyük tekne ki pek çok nevileri ve isimleri vardır: yelken gemisi, harp gemisi, tücar gemisi, vapur. *[Bateau, navire, vaisseau.]* **gemi yatağı** = Liman, muhafazalı koy. *[Baie.]*

Gemici(*t. s. f.*) Gemiyi kullanan adam,kaptan, gemide çalışan tayfa§Gemi sahibi.*[Marin matelot.]***gemicilik**=Gemi kullanmak san'at ve mesleği.*[État et condition de marin,de matelot.]* **geminuru**=Fırtınalı havada geminin direkleri üzerinde görünen elektrik ziyası. *[Lampe électrique que l'on pose sur le mât du navire.]*

Gemirme | **Gemirmek** (*t. m.*) Fare gibi bir şeyi dişle oyma, oymak.*[Ronger.]*

Gencelme | **Gencelmek** | **Gençleşme** | **Gençleşmek** (*t.m*)Genç olma, olmak, gencin kuvvetini alma, almak.*[Rajeunir]*

Genç (*t. f.*) Taze, yaşlı olmayan, körpe.*[Jeune.]***gençirisi**= İri boylu delikanlı. *[Jeune gaillard.]*

Gençlik (*t. s.*) Tazelik, yaşlı olmamak. *[Jeunesse.]***gençliğe doymamak** = Genç iken ölmek. *[Mourir jeune.]*

Gene | **Yene** Tekrar, bir daha, yeniden, hatta, bile, aynile. *[De nouveau, encore une fois.]*

Geniş (*t. f. s.*) Bol, vasi, enli§ Demircilerin kullandıkları bir nevi rende. *[Large.]* **geniş gönüllü** = Tasasız, kaytsız. *[Patient,e.]*

Genişleme | **Genişlemek** (*t.m.*) Bollanmak, enli olmak, geçinmesi kolaylanmak. *[S'élargir.]*

Genişlenme | **Genişlenmek** (*t. m.*) Bollanmak,enli olmak. *[Devenir large.]*

Genişletme | **Genişletmek** (*t. m.*) Geniş etme, bollandırma, bollandırmak. *[Rendre large, ample.]*

Genişlik (*t. s.*) Bolluk, vüs'at. *[Largeur.]*

Geniz (*t. s.*) Burun deliğinin boğaza vardığı yer. *[Fosse nasale.]* **genize kaçmak** = İçilen şey kazaen burun deliğine girmek. *[Avaler de travers.]*

Gerçek (*t. f.*) Doğru, sahi,hakikî.*[Vrai.]***gerçekten**=Gerçek olarak, sahte olmayarak. *[En vérité.]*

Gerçeklenme
Gerçeklenmek
Ger çekleşme
Gerçekleşmek } (*t. m.*) Doğru çıkmak, sahileşmek. *[S'affairmir § Se vérifier.]*

Gerçekleştirme
Gerçekleştirmek } (*t. m.*) Bak: Gerçeklenme *[Voir: Gerçeklenme.]*

Gerçeklik (*t. s.*) Doğruluk, sahilik, hakikat. *[Vérité.]*

Gerçi(*fa.h.*)Her nekadar, isede *[Quoique.]*

Gerdan
Gerden } (*fa. s.*) Boğazın dışı, boynun ön tarafı. *[Gorge, cou.]*

Gerdaniye (*t. s.*) Musikide bir makamı mahsus. *[Motif de la musique orientale.]*

Gerdanlık (*t.* s.) Kadınların

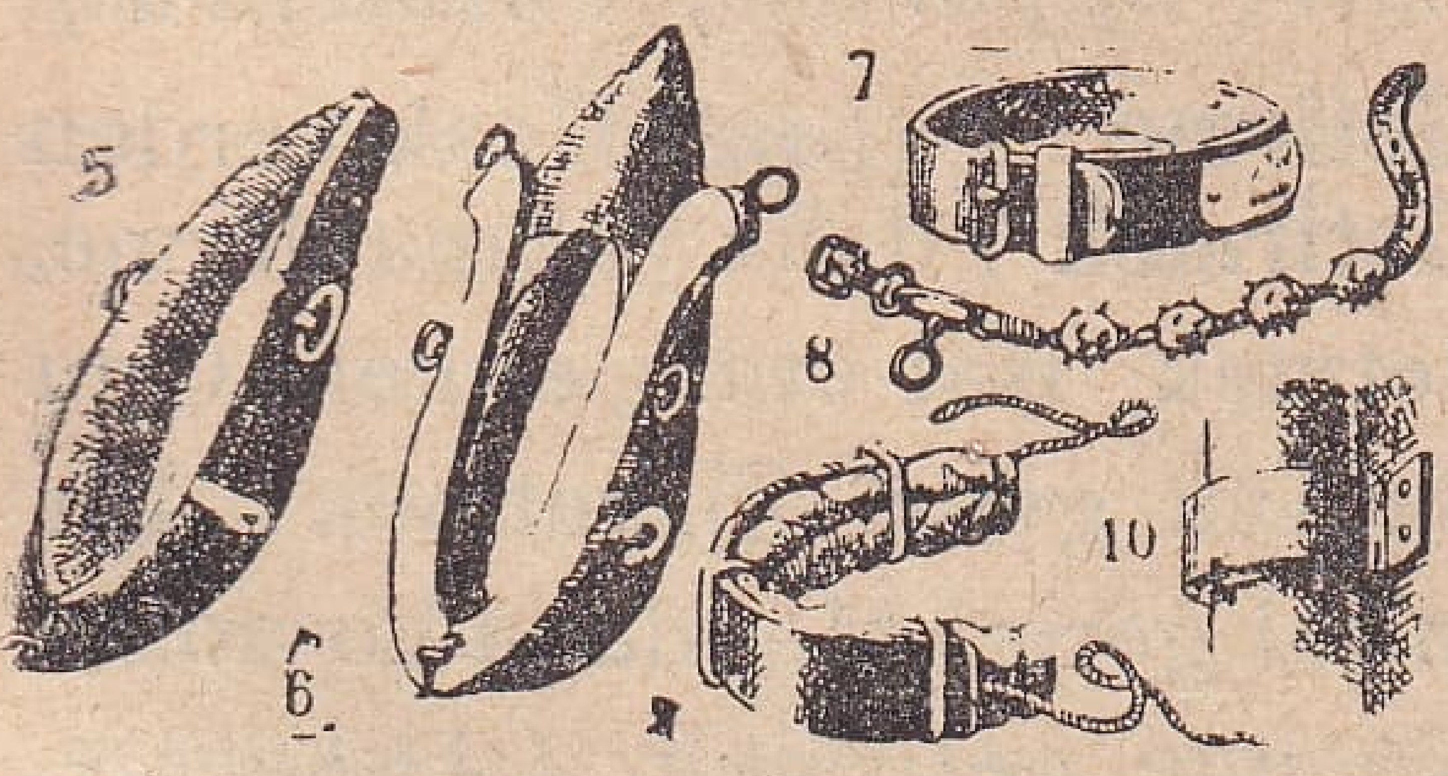

Gerdanlık

gerdanlarına taktıkları süs dizisi, pantantif. *[Collier.]*

Gerdek (*t. s.*) Gelinle güveğinin ilk defa olarak geceleyin kapandıkları oda: gerdek gecesi. *[Chambre nuptiale.]*

Gerdeğe girmek = Güveği olmak. *[Première entrée du marié dans la chambre nuptiale.]*

Gerdel (*t. s.*) Agaç ve ya köseleden yapılmış su kabı.*[Jatte. Seau bas et large.]*

Gerdirme
Gerdirmek } (*t. m.*) Çektirip gergin etme, etmek, perde gibi uzatma,uzatmak. *[Faire tendre.]*

Gereği (*t. f.*) Lâyıkı veçhile, gereği gibi.*[Comme il faut.]*

Gerek (*t. s.*) Lâzım, iktizalı: O bana gerektir, neme gerek§ Yakışır, lâyık:Bu makam size gerektir. *[Il est à présumer; il est convenable; probablement.]*

Gerekme
Gerekmek } (*t. m.*) Lâzım olmak, yakışmak, lâyık olmak. *[Falloir.]*

Gergeden (*f. as.*) Vahşi bir hayvan. *[Rhinocéros.]*

Gergi (*t. s.*) Gerecek alet. *[Outil de tisseur etc. qui sert à tendre.]*

Gergin (*t. f.*) Kurulmuş, gerilmiş, çekilmiş, kopacak dereceye gelmiş. *[Tendu,e.]*

Gerginlik (*t. s.*) Kurulup çekilmiş şeyin hali,münasebetin bozukluğu: onunla aramız gergindir. *[Tension.]*

Geri (*t. f.*) Art, arka, kıç,son, alttaraf, mabat, dönüş, arkaya doğru hareket: sağdan geri, soldan geri§Aşağıda bulunan: derste arkadaşlarından geridir§ İleri mukabili: Benim saatım beş dakika geridir. *[Derrière, après, en retard, arriéré,e, partie postérieure.]* **gerigitme-gerigitmek** = Geri dönme, dönmek. *[Retourner.]* **geri çevirme-geri çevirmek**= İade etme, etmek. *[Rappeler, retourner.]* **geri gelme - geri gelmek** = Dönmek, avdet. *[Retourner.]* **geri koma- geri komak** = Sonraya bırakma, bırakmak. *[Retenir.]* **geri verme - gerivermek** = Alınan malı iade etme, etmek. *[Retourner, rendre.]* **ayaklar geri geri gitme, gitmek** = Gönülsüz ve istemeyerek gitme, gitmek. *[Aller à reculons.]*

Gerilme | **Gerilmek** } (*t. m.*) Kuruyup çekilme, çekilmek, gergin olma, olmak. *[Se tendre, être tendu,e; tension.]*

Gerinme | **Gerinmek** } (*t. m.*) Kolları ve sair beden azasını açarak esneme, esnemek. *[Se tendre.]*

Geriz (*t. s.*) Lâğım, suyolu, yer altında mecra. *[Canal souterrain § Égout.]*

Germ (*f. s.*) Sıcak *[Chaud,e.]* **germi** = Sıcaklık, son derece gayret: Germi ile çalışıyorlar. *[Chaleur, ardeur.]*

Germe | **Germek** } (*t. m.*) Çekip uzatarak kurma, kurmak, veya asma, asmak *[Tendre, étendre, allonger en tirant.]* **göğüsgerme - göğüsgermek** = güvenmek, karşı durmak. *[Résister bravement; être sûr de soi-même.]*

Getirdilme | **Getirdilmek** } (*t. m*) Başkası vasıtasile getirtme, getirtmek. *[Faire apporter; faire venir.]*

Getirilme | **Getirilmek** } (*t. m.*) Gelmesine sebep olma, olmak. *[Être apporté,e; emmené,e.]*

Getirme | **Getirmek** } (*t. m.*) Uzak yerden daha yakına iletme, iletmek, isal etme, etmek: Onu buraya getir! Zikretmek: Bir misal getir! Meydana koymak: Vücude getirmek. *[Apporter, emmener.]*

Getme | **Getmek** } (*t. m.*) Oymak, çintik yapma, yapmak, diş diş etme, etmek, gedik açma, açmak. *[Creuser, ébrécher.]*

Geveze (*t. f.*) Ağzı gevşek, çok ve münasebetsiz sözler

söyleyen, boşboğaz. [*Bavard,e.]*

Gevezelik (*t. s.*) Çok ve münasebetsiz söz söyleme, ağız gevşekliği, boşboğazlık. *[Bavardage.]*

Geviş (*t.s .*) Bazı hayvanların yedikleri şeyi biraz sonra tekrar ağıza getirip yeniden çiğnemeleri. *[Ruminant.]*

Gevrek (*t. s.*) Kuru olup kırılınca veya ısırılınca kıtır kıtır eden, çabuk kırılan kurudulmuş ekmek parçası, peksimet. *[Fragile. Biscuit. Croquant.]*

Gevreme }
Gevremek } (*t.m.*) Kavrulup kıtır kıtır olma, olmak, çok kuruma, kurumak; ayazda üşümek veya güneşte yanma, yanmak. *[Devenir croquant.]* **gevremiş** = gevrek olmuş. *[Qui est devenu croquant.]*

Gevrenme }
Gevrenmek } (*t. m.*) Çok bekleme, beklemek, bekleye bekleye sabrı tükenmek. *[S'impatienter d'attendre.]*

Gevretme }
Gevretmek } (*t. m.*) Ziyade kurutma, kurutmak, gevrek ve kıtır kıtır etme, etmek: ekmeği, çamaşırı rüzgârda, güneşte, ateşin karşısında gevretme, gevretmek. *[Rendre croquant.]*

Gevşedilme }
Gevşedilmek } (*t. m.*) Gerginliği azaltılmak: Dizgin, ip, gevşedildi. *[Lâcher, relâcher, affaiblir, ramolir.]*

Gevşek (*t. f.*) Gergin olmayan, koyverilmiş: gevşek dizgin, gevşek ip. Gayretsiz, gayreti olmayan: gevşek adam, gevşek at. *[Relâché,e; non tendu,e.]* **ağzı gevşek** = Boşboğaz, geveze. *[Bavard.]* **gevşek ağız** = Boşboğazlık, gevezelik. *[Bavardage.]* **gevşeklik** = Gergin olmayan şeyin hali; sıkı ve pek sert olmayan şeyin hali; yumuşaklık; kuvvetsizlik; metanetsizlik, gayretsizlik. *[Relâchement, faiblesse.]* **ağız gevşekliği** = Boşboğazlık. *[Bavardage.]*

Gevşelme }
Gevşelmek } (*t. m.*) Gerginliği giderilme, giderilmek, koyverilme, koyverilmek, salıverilme, salıverilmek: dizgin, yay gevşeldi. *[Se relâcher.]*

Gevşeltme }
Gevşeltmek } (*t. m.*) Gerginliğini giderme, gidermek, koyverme, koyvermek, salıverme, salıvermek, gevşek etme, etmek; dizgini gevşeltmek, sıkılığını

azaltma, azaltmak: Kemeri gevşeltmek. *[Relâcher.]* **gevşeme - gevşemek** = Gerginliği bozulma, bozulmak, koyverilme, verilmek; salıverilme, verilmek: Bu ip gevşedi. *[Se relâcher; perdre son zèle.]*

Geydirme, **Geydirmek**, **Giydirme**, **Giydirmek** (*t.m.*) Birinin vücudünü esvap, çamaşır, baş kisvesi ve ayak kabı gibi şeyler ile örtme, örtmek; elbisesini bedenine geçirme, geçirmek. *[Habiller quelqu'un.]*

Geyik (*t. s.*) Ormanlıkdağlarda yaşayan ve dallı budaklı büyük boynuzları bulunan güzel hayvan, ahu. *[Cerf.]*

Geyik

Geyilme, **Geyilmek**, **Giyilme**, **Giyilmek** (*t. m.*) Bedene geçirilmek, vücudü çamaşır ve esvapla örtme, örtmek. *[Être habillé,e.]*

Geyim, **Giyim** (*t. s.*) Geyilecek şey, ruba. *[Vêtement.]* **bir geyim nal** = Bir atı nallamağa mahsus olan dört nal. *[Fer à cheval du nombre de quatre.]*

Geyimli, **Giyimli** (*t. f.*) Geyinmiş, üstü başı düzgün: geyimli, kuşamlı. *[Habillé,e; vêtu,e.]*

Geyinme, **Giyinme**, **Geyinmek**, **Giyinmek** Bak: Geyilme. *[Voir: Geyilme.]*

Geyme, **Giyme**, **Geymek**, **Giymek** (*t. m.*) Elbiseyi vücuda geçirme, geçirmek; üzerine alına, almak, alınma, alınmak. *[S'habiller; vêtir.]*

Gezdirme, **Gezdirmek** (*t. m.*) Yürütme, yürütmek; dolaştırma, dolaştırmak; seyre götürme, götürmek; her tarafı gösterip baktırma, baktırmak; bir şeyi götürüp içindekini dağıtma, dağıtmak: yemeği gezdirme, gezdirmek; geçirme, geçirmek: etrafa bir göz gezdir. *[Promener, faire visiter, faire courir; parcourir.]*

Gezginci (*t. f.*) Çok gezmiş, çok gezen *[Qui a beaucoup voyagé; ambulant,e.]*

Gezi (*t. s.*) İpek ve iplikle karışık bir nevi hareli kumaş. *[Étoffe moirée.]*

Gezici (*t. f.*) Gezen, dolaşan *[Ambulant,e§Promeneur,se.]*

Gezilme, **Gezilmek** (*t. m.*) Yürünme, yürünmek, dolaşılma, dolaşılmak, seyir ve temaşa edilme, edilmek. Bak: gezinme. *[Voir: gezinme.]*

Gezinme | (*t. m.*) Dolaşma, **Gezinmek** | dolaşmak, kendi kendine dolaşıp vakit geçirme, geçirmek. *[Se promener, s'écarter.]*

Gezinti (*t. s.*) Gezinme; gezilecek yer; alaturka musikide keman, ut ve sair çalgı ile taksim etme. *[Promonoir, promenade § Corridor § Variation.]*

Gezme | (*t. m.*) Yürüme, **Gezmek** | yürümek, dolaşma, dolaşmak; dolaşıp eğlenme, eğlenmek; her tarafını gözden geçirme, geçirmek. *[Se promener § Voyager, courir, parcourir.]* **dilde gezme - dilde gezmek** = Fenalığı şayi olma, olmak. *[Être répandu,e; être la fable du jour; être décrié,e.]* **elde gezme - elde gezmek** = Makbul olma, olmak. *[Être très estimé e; vénéré,e.]* **ne gezer** = Nerede, haniya. *[Pas du tout; ce n'est pas cela.]*

Gibi (*t. d.*) Benzeme beyan eden edattır: Kar gibi beyaz. Zamanda, anda: gördüğüm gibi tanıdım. *[Comme; pareil,le; de manière, digne à.. aussitôt que.]*

Gicişme | (*t. m.*) Hafif su- **Gicişmek** | rette kaşınıp yanmak: boğazım gicişiyor; kaşınmak. *[Chatouillement (surtout de la gorge.)]*

Gide (*t. fi.*) Gide gide, git gide, tedricen, zamanla. *[Peu à peu, avec le temps, de plus en plus.]*

Giderme | (*t. m.*) Gitmesini **Gidermek** | mucip olmak, defi ve izale etmek, savuşturmak. *[Faire passer, cesser.]*

Gidi (*t. s.*) Tekdir ve teessüf edatıdır § Pezevenk § Hafif surette tekdir manasında kullanılır. *[Terme de reproche et de regret § Maquereau § Expression de mépris.]*

Gidilme | (*t.m.*) Mümkün ol- **Gidilmek** | ma, olmak.. *[Possibilité § Aller.]*

Gidiş (*t. s.*) Gitme, hareket etme § Yürüyüş, yürümek tarzı; tarzı hareket; gidişini beğenemiyorum. *[Action d'aller, départ, allure, manière.]*

Gidişme | (*t. m.*) Bak. Giciş- **Gidişmek** | me. *[Voir: gicişme.]*

Giran (*fa.f.*) Ağır, sakil, pahalı. *[Lourd,e; pesant,e; cher, ère]* **giranbaha** = Çok pahalı. *[Précieux,se.]*

Girdap (*fa. s.*) Su çevrintisi § Tehlikeli yer. [*Tourbillon d'eau, gouffre.*]

Girdibat (*fa. s.*) Dönerek esen şiddetli rüzgâr, kasırga [*Tourbillon d'air, tempête.*]

Girdirme | (*t. m.*) İçeriye koma, komak, sokma, sokmak. [*Faire entrer, introduire.*]
Girdirmek |

Girgin (*t. f.*) Her yere sokulan, herkesle görüşen, sokulgan; çatkın, mensup. [*Avenant, entreprenant et sympathique.*]

Girginlik (*t. s.*) Heryere sokulup herkesle görüşen adamın hali, sokulganlık § Çatkınlık. [*Avenance § Qualité d'être entreprenant et sympathique.*]

Giriban (*fa. s.*) Yaka: elinden giribanını kurtardı. [*Collet.*]

Girift (*fa. f.*) Birbirine geçmiş, karışık § Tutma, yakalama. [*Entrelacé,e § Arrestation; action de saisir.*]

Giriftar (*fa. f.*) Tutulmuş, tutsak § Düşkün, müptelâ. [*Saisi § Qui se trouve dans telle situation, tomber.*]

Girilme | (*t. m.*) Girme, girmek, girme mümkün olma, olmak: buraya girilmez. [*Entrer; possibilité d'entrer.*]
Girilmek |

Girinti (*t. s.*) Bir şeyin içeriye girmiş yeri, çıkıntı karşılığı. [*Partie d'une chose qui rentre.*]

Girintili (*t. f.*) Bir şeyin girintileri çok olması. [*Qui a des parties, des coins rentrants.*] **girintili çıkıntılı** = Düz olmayan, eyri büyrü. [*Qui n'est pas droit, qui fait des zigzags.*]

Giriş (*t. fi.*) Girmek fili ve tarzı § Girilecek yer ve cihet § Başlayış, mubaşeret: söze, işe girişti. [*Action ou manière d'entrer § Entrée § Introduction.*]

Girişme | (*t. m.*) Sokulma, sokulmak, karışma, karışmak § Başlama, başlamak, teşebbüs etme, etmek: pazarlığa girişti. [*Pénétrer, se mêler § Entreprendre.*]
Girişmek |

Girme | (*t. m.*) İçeri varma, varmak, sokulma, sokulmak § Araya sıkışma, sıkışmak, karışma, karışmak, § Bir sanat veya mesleğe katılma, katılmak: mektebe girdi § Sığma, sığmak: mızrak çuvala girmez. Karışma, karışmak: ben öyle işe giremem. [*En-*
Girmek |

trer, pénétrer, s'introduire § *Intervenir.]* **araya girme - araya girmek** = Meyancılık eyleme, eylemek. *[S'interposer, intervenir.]* **birbirine girme- birbirine girmek** = Karışma, karışmak, altüst olma, olmak. *[Être s'enchevêtré,e; être embrouillé,e.]* **denize girme- denize girmek** = Deniz banyosu yapma, yapmak. *[Prendre des bains de mer.]* **ele girme- ele girmek** = Ele geçme, geçmek, tutulma, tutulmak. *[Être pris, e; être attrapé,e; être obtenu,e par hasard.]* **günaha girme- günaha girmek** = Biri hakkında haksız yere fena zanda bulunma, bulunmak. *[Accuser ou soupçonner injustement.]* **güveği girme - güveği girmek** = Evlenme, evlenmek. *[Se marier, (en parlant d'un homme.)]* **kıyafete girme - kıyafete girmek** = Bir kıyafet alma, almak. *[Changer de costume.]* **rüyaya girme- rüyaya girmek** = Düşte görünme, görünmek. *[Être vu, e en songe.]*

Giryan (*fa.* s.) Ağlayan. *[Qui pleure.]* **giryan olma - giryan olmak** = Ağlama, ağlamak. *[Pleurer.]*

Girye (*f.* s.) Ağlama, bükâ. *[Pleurs, larmes.]*

Gişe (*c.* s.) Para, pul, bilet ve saire alup vermeğe mahsus küçük pencere. *[Guichet.]*

Gitme | **Gitmek** (*t. m.*) Yakından uzağa geçme, geçmek, varma, varmak § Bir yerden ayrılıp uzaklaşma, uzaklaşmak, bırakıp ayrılma, ayrılmak: hizmetçi gitmiş § Sarfolunma, sarfolunmak: bu davete çok para gitti. *[Aller, passer, partir, périr, se dépenser.]* **akıl baştan gitme - akıl baştan gitmek** = Ziyade taaccüp etme, etmek; teessüfle, şaşakalma, kalmak. *[Défaillir, s'évanouir.]* **aralığa gitme-aralığa gitmek** = Telef, zayi olma, olmak. *[Être la victime de... périr par accident.]* **batasıya gitme - batasıya gitmek** = Çıkmayacak bir yol tutma, tutmak, batakçılık etme, etmek. *[S'enfoncer.]* **geri gitme - geri gitmek** = Dönme, dönmek, avdet etme, etmek. *[Retourner.]* **elden gitme - elden gitmek** = Kaybetmek. *[Etre perdu,e; échappé,e.]* **gelip**

gitme - gelip gitmek = Bir yere çok gitmek. *[Fréquenter.]* **hoşa gitme - hoşa gitmek** = Sevilme, sevilmek; hazzolunma, hazzolunmak. *[Plaire.]* **ilerisine gitme - ilerisine gitmek** = Çokolma, olmak, tecavüz etme, etmek. *[Dépasser les bornes de la convenance; insister.]* **suyunca gitme - suyunca gitmek** = Uyma, uymak, mizacına tabi olma, olmak. *[Se conformer.]* **doğru gitme - doğru gitmek** = Namusluca hareket etmek. *[Agir honnêtement.]*

Giydirme | **Giydirmek** (*t. m.*) Bak: Geydirmek *[Voir: Geydirmek.]*

Giyilme | **Giyilmek** (*t. m.*) Bak: Geyilmek *[Voir: Geyilmek.]*

Giyme | **Giymek** (*t. m.*) Bak: Geymek *[Voir: Geymek.]*

Giyotin (*c. s.*) Ölüme mahkûm olanların kafalarını koparmağa mahsus alet. *[Guillotin.]*

Gizleme | **Gizlemek** (*t. m.*) Saklama, saklamak, meydana komamak, ketmetme, ketmetmek. *[Cacher, dissimuler, tenir secret.]*

Gizlenme | **Gizlenmek** (*t. m.*) Saklanmak: Çalıların arasına gizlendi. *[Se cacher.]*

Gizli (*t. f.*) Saklanmış, saklı, görünmez: gizli söz. *[Secret,ète; caché,e.]*

Gizlice (*t. f.*) Saklı olarak, mahremane: Bana gizlice söyledi. *[En secret, secrètement.]*

Gıcık | **Gicik** (*t. s.*) Kaşınmakla beraber yanma, yanmak. *[Chatouillement.]*

Gıcıklama | **Gıcıklamak** | **Gıcıklanma** | **Gıcıklanmak** (*t. m.*) Kaşınmakla beraber yanma, yanmak; gıdıklama, gıdıklamak. *[Chatouiller § Se chatouiller.]*

Gıcır (*t. s.*) Sakızı kabartmak ve patlatmak için konulan bir madde § Dişlerin biribirine sıkı sıkı sürülmesinden çıkan ses ve buna benzeyen sedalar. *[Sorte de gomme à mastique § Grincement.]*

Gıcırı bükme = Acele bir lâkırdı uydurup söyleyivermek. *[Inventer de fausses nouvelles.]*

Gıcırdama | **Gıcırdamak** (*t. m.*) Gıcır gıcır ötme, ötmek. *[Grincer, craquer.]*

Gıcırdatma | **Gıcırdatmak** (*t. m.*) Bir şeyi gıcır gıcır öttürme, öttürmek. *[Faire grincer.]*

Gıcırtı (*t. s.*) Gıcır gıcır ses

çıkarma. *[Grincement, craquement.]*

Gıda (*a. s.*) Besleyen şey, beslenmek için yenen ve içilen şey § Bir adamın yemesini ve içmesini adet ettiği şey: günde üç kahve benim gıdamdır. *[Aliment § Portion, prise de § Nourriture.]* **gıdaî** = Beslemeğe yarayan, besleyişe müteallik. *[Nutritif,ve; alimentaire.]*

Gıdak (*t. s.*) Yumurtlayacak tavuğun bağırması § Gıt gıt gıdak. *[Cri de la poule qui va pondre.]*

Gıdaklama } **Gıdaklamak** } (*t. m.*) Tavuk yumurtlayacağı vakıt bağırma, bağırmak, gıt gıt gıdak etme, etmek. *[Claqueter.]*

Gıdalandırma } **Gıdalandırmak** } (*t. m.*) Yedirmek, beslemek. *[Faire nourrir.]*

Gıdalanma } **Gıdalanmak** } (*t. m.*) Gıdalı yemekler yemek, beslenmek. *[Se nourrir.]*

Gıdalı (*t. f.*) Besleyici. *[Nutritif,ve.]* **gıdasız** = Gıdası, beslemeğe mahsus yiyecek ve içeceği olmayan. *[Privé de nourriture.]* **gıdasızlık** = Besleyici gıdanın azlığı veya yokluğu. *[Privation de nourriture.]*

Gıdık (*t. s.*) İnsanın bazı yerlerine parmakla birden dokunarak güldürme, huylandırma. *[Chatouillement.]*

Gıdıklanma } **Gıdıklanmak** } (*t.m.*) Bazı yerlerine dokunuldukta kendiliğinden gülme, gülmek. *[Voir: gıcıklanmak.]*

Gıllûgış (*a.s.*) Kin. hile. *[Rancune.]*

Gılzet (*a. s.*) Kabalık, sertlik, huşunet. *[Compacité.]*

Gına (*a. s.*) Lüzumu kadarına malik olup ziyade istememek § Zenginlik, usanç, bıkma. *[Contentement; suffisance § Richesse.]*

Gına (*a. s.*) Irlama, şarkı ve türkü söyleme. *[Chanter § Chant.]*

Gıpta (*a. s.*) İmrenme, başkasının güzel halini arzu etme. *[Envie, désir.]*

Gıptalanma } **Gıptalanmak** } (*t. m.*) Imrenmek, bir diğerine nazaran ayni eyilikten istifade etmeği arzulamak. *[Désirer, envier.]*

Gırgırışma } **Gırgırışmak** } (*t. m.*) Vızıltı ile kavga etme, etmek: bütün gün gırgırışıyorlar. *[Se chamailler, jaser.]*

Gırize (*a.s.*) Huy, tabiat, ken-

diliğinden hasıl olma. *[Naturel, nature, caractère inné.]*

Gırizî (*a. f.*) Fıtrî, hılkî, tabiî, kendiliğinden hasıl olmuş *[Naturel,le;inné,e]* **harareti gıriziye** = İnsanın ve hayvanın tabiî harareti. *[Chaleur naturelle, animale.]*

Gırtlak (*t. s.*) Akciğerin boğaza gelen borusu. *[Gosier.]*

Gırtlaklama } (*t. m.*) Birinin
Gırtlaklamak } gırtlağını sıkma sıkmak, boğmak isteme, istemek § Sıkıştırmak, sıkboğaz etme, etmek. *[Égorger.]*

Gışa (*a.s.*) Örtü, zar, zarf; bazı azayı kaplayan ince deri. *[Enveloppe § Couverture, membrane.]* **gışaî** = Zara benzeyen; zara müteallik. *[Membraneux,euse.]*

Gıyaben (*a. f.*) Hazır ve mevcut olmaksızın: gıyaben hüküm verilmiştir. *[En l'absence, à l'insu, être jugé par défaut.]*

Gıyabî (*a. f.*) Gıyaba müteallik, birinin gıyabında. *[Par défaut.]*

Gıyap (*a. s.*) Hazır olmama, göz önünde bulunmama: benim gıyabımda bunu söylemiş. *[Absence § Défaut.]* **anül gıyap** = Kendisi hazır ve mevcut olmadığı halde. *[En son absence.]*

Gıybet (*a. s.*) Birini çekiştirme, çekiştirmek, gıyabında söz söyleme, söylemek. *[Médisance § Alibi.]* **gıybetçi** = Arkadan herkesin aleyhinde söz söyleyen, çekiştiren. *[Médisant,e; calomniateur, trice.]*

Gliserin (*c. s.*) Yumuşatıcı ve az yapışkan bir mayi. *[Glyserine.]*

Glükoz (*c. s.*) Kuru üzümden ve sair meyvalardan istihsal edilen ve şeker hastalığı olanların idrarında bulunan şeker. *[Glucose.]*

Gocuk (*t. s.*) Yekpare koyun postundan yapılan kalın ve kaba kürk. *[Pelisse grossière de peau de mouton.]*

Gol (*c. s.*) Futbol oyununda topun ufkî direkler arasından geçmesi. *[Gol.]*

Gonce } (*f. s.*) Açılmamış gül
Konca } veya başka çiçek. *[Bouton, calice de fleur.]*

Goril (*c. s.*) Bir nevi büyük maymun. *[Gorille.]*

Göbek (*t. s.*) İnsanın ve hayvanların karınlarının ortasındaki deliğimsi şekil § Lâhana marul gibi bazı sebzelerin ortası. § Orta, merkez: şehrin göbeğinde. *[Nombril § Cœur de*

légumes, etc.§ Centre, milieu, génération.] **göbek düşmek** = Göbek fıtığına uğrama, uğramak. *[Une espèce de maladie du nombril.]* **göbek taşı** = Hamamın ortasında mermer döşeli yüksekçe yer. *[Sofa, rond en marbre placé au milieu du bain.]* **kadın göbeği** = Bir türlü hamur tatlısı. *[Tartelette frite dans l'huile arrosées de sirop.]*

Göbeklenme | **Göbeklenmek** (*t. m.*) Lâhana ve salata gibi şeyler göbek bağlama, bağlamak. *[Se dit d'un chou, d'une laitue etc., dont le cœur commence à se former.]* **göbekli** = Göbeği olan, göbek bağlamış § Büyük karınlı insan. *[Laitue etc. qui a du cœur; se dit aussi des personnes à gros ventre.]*

Göç (*t.* s.) Bir yerden diğer yere geçme, nakil ve hicret etme, taşınma. § Ev eşyası: araba ile bir göç geçiyor. *[Déménagement, changement de demeure.]* **kaç göç** = Namahremlik, erkeğe görünmemek adeti. *[Interdiction de l'entrée au harem.]*

Göçebe (*t. s*) Bir yerde oturmayıp çadırla konar göçer olan cemaat. *[Nomade, tribu nomade.]*

Göçer (*t. f.*) Bir yerde durmaz, seyyar, yürük. *[Ambulant,e.]*

Göçerme | **Göçermek** (*t. m.*) Naklettirme, ettirmek, yerini değiştirme, değiştirmek § Hırs ile iştahla yeme, yemek. *[Changer de lieu, de place § Faire transporter § Manger avec appétit.]*

Göçken (*t. f.*) Tavşan yavrusu § Benekli tavşan § Kır sansarı. *[Lapereau § Sorte de lièvre taché § Sorte de fouine.]*

Göçme | **Göçmek** (*t. m.*) Hicret etmek, muhaceret eylemek. Başka yere konmak § Ölmek, vefat etmek. Batma, batmak; çekme; çekmek; yıkılma yıkılmak. *[Déménager, décamper § Mourir § S'engouffrer.]*

Göçünme | **Göçünmek** (*t. m.*) Ölme, ölmek, vefat etme, etmek. *[Mourir.]*

Göçürme | **Göçürmek** (Göçerme dahi denir.) (*t. m.*) Yer değiştirme, değiştirmek, naklettirme, naklettirmek § Batırma, batırmak, kakıp sokma, sokmak; yutma, yutmak, hırsla yemek. *[Faire entrer; enfoncer.]*

Göğümtül (*z. f.*) Mavice, mavimsi. *[Bleu ciel.]*

Göğüs (*t.s.*) Vücudün gerdanla bel arasındaki kısmı § At ve sair hayvanların gerdanile ön ayaklarının yukarısı arasındaki ön kısımları § Geminin önü, cephesi. *[Poitrine, sein, poitrail; proue.]* **göğüs çukuru** = Göğsün mideye yakın olan çukur yeri.

Göğüs illeti = Göğüste hasıl olan hastalıkların her biri, nefes darlığı. *[Maladie de poitrine.]*

Göğüsleme } (*t. m.*) Göğsü
Göğüslemek } dayamak, göğsü siper ederek karşılama, karşılamak. Mukabele etme, etmek; karşı koyma, koymak. *[Résister, tenir tête.]* **göğüslü** = Göğsü geniş olan. *[Qui à une poitrine développée.]* **göğüslük** = Talimde göğsü muhafaza için geçirilen meşin posat § Elbisenin kirlenmemesi için boyundan asılıp giyilen bir nevi libas, önlük § Atın göğsüne gelen rahtı. *[Armure qui couvre la poitrine; tablier. Harnais du poitrail du cheval.]* **göğüstahtası** = Göğsün yukarı kısmı. *[Sternum.]*

Gök (*t. f.*) Mavi, açıklâcivert. *[Bleu,e.]* **gökçe** = Mavimtırak, maviye benzer: mavi gibi. *[Bleu de ciel, bleuâtre.]*

Gök (*t. s.*) Feza, sema, asüman, felek, boşluk. *[Ciel, firmament.]*

Gökçek (*t. f.*) Güzel, şirin, lâtif. *[Joli,e; gentil,le.]*

Gökçesöğüt (*t. s.*) Bir nevi

Gökçesöğüt

söğüt ağacı. [Gökçeağaç.] *[Saule.]* **gökçül** = Beyaz benekli mavi, maviye çalar, çilrenginde. *[Azuré,e.]*

Gökgürleme } (*t. m.*) Yıldı-
Gökgürlemek } rım çakıp dehşetli ses çıkarma, çıkarmak. *[Tonner.]*

Gökgürültüsü (*t. s.*) Semada bulutların çarpışmasından hasıl olan ses, gürültü. *[Tonnerre.]*

Gökkandil (*t. f.*) Zilzurna sarhoş, betmest. *[Ivre-mort.]*

Gökkır (*t. f.*) Külrengi. Maviye çalar kır. *[Gris-bleu.]*

Gökkubbe (*t. s.*) Mavi sema, felek, dünya. *[Ciel, firmament.]*

Göklük (*t. s.*) Mavilik, mavi renk. *[Bleu céleste.]*

Gökreme | (*t.m.*) Gök rengini
Gökremek | alma, almak; mavi olma, olmak; morarma, morarmak; yeşerme, yeşermek; tazelenme, tazelenmek. *[Devenir bleu,e § Se meurtrir § Verdir.]*

Gökyüzü (*t. s.*) Üzerimizi ihata eden mavi boşluk, gökkubbesi, sathı sema. *[Ciel.]*

Göl (*t. s.*) Büyük durgun su §

Göl

Suyu çok yer, su basan yer. *[Lac § Étang.]* **gölayağı** = Göl suyunun fazlasını denize veya bir ırmağa akıtan çay. *[Lieu où un lac se déverse par des cours d'eau.]* **gölbaşı** = Göl suyunun menbaı. *[Source de l'eau d'un lac.]*

Gölek (*t. s.*) Sulak yerlerde hasıl olan tatarcık gibi ufak sivrisinek. *[Cousin (genre de moustique).]*

Gölek (*t. s.*) Gölün dalgalanması. *[Ondulations du lac.]*

Gölge (*t. s.*) Bir cismin ziyaya gelince yere düşen şekil ve sureti, saye. Resimde gölgeyi tasvir eden açık siyah boya. § Birini taklit eden, daima arkasından giden§ Himaye.*[Ombre§ Protection.]* **gölgealtı** = Gölgelik yer.Serinlik. *[Lieu ombragé.]*

Gölgelendirme | (*t. m.*) Göl-
Gölgelendirmek | ge etme, etmek; yazı veya resimde boya ile gölge yapma, yapmak. *[Ombrager.]*

Gölgelenme | (*t. m.*) Gölge
Gölgelenmek | altına girme, girmek; gölgelikte oturma, oturmak § Resim ve yazıda gölge yapma, yapmak. *[Se reposer sous l'ombre.]*

Gölgeli (*t. f.*) Gölgesi olan. *[Couvert,e d'ombres ; ombreux,euse.]*

Gölgelik (*t. s.*) Gölge altında bulunan, serin yer. *[Endroit ombragé.]*

Gölotu (*t. s.*) Sarı nilüfer. *[Nénuphar.]*

Gölotu

Gömgök (*t. s.*) Koyu mavi, masmavi.*[Bleu foncé.]*

Gömlek (*t. s.*) Bedenin yukarı kısmını örten

beyaz çamaşır § Yeleğin altına giyilen ve boyun hizasına yaka takılan beyaz veya renkli çamaşır § Frenkgömleği. Zar, örtü. *[Chemise.]* **gömlekçi** = Gömlek yapan ve satan adam. *[Chemisier.]* **gömleklik** = Gömlek yapmaya yarayan kumaş § Bu işe mahsus veya lâyık olan. *[Étoffe propre à faire des chemises.]*

Gömleksarması (*t. s.*) Kuzu ciğerinin gömleğine pirinç doldurarak yapılan bir yemek. *[Plat préparé avec l'envelopte du foie de l'agneau.]*

Gömme | **Gömmek** (*t.m.*) Gömmek işi; gömülmüş, sokulmuş § Ölüyü mezara koyup örtme, örtmek, defnetme, defnetmek § Toprağın veya diğer birşeyin içine sokma, sokmak. Yerin içine saklama, saklamak, gizleme gizlemek. *[Enterrer§ Ensevelir, enterrement, ensevelissement.]*

Gömüldürük (*t. s.*) Sığırların boyunları altından geçip boyunduruklarına sokulmuş olan yarım halka şeklindeki ağaç. *[Demi cercle attaché au dessous du joug pour passer au cou des animaux.]*

Gömülme | **Gömülmek** (*t. m.*) Toprağın veya diğer birşeyin altında kalma, kalmak; örtülme, örtülmek § Derinleşme, derinleşmek; batma, batmak; çukura girme, girmek § Toprağa konulup örtülme, örtülmek; defnedilme, defnedilmek. *[S'enfoncer, être enfoncé.e; s'enterrer, être enterré,e; être enseveli,e.]*

Gömülü (*t. f.*) Defnedilmiş, gömülmüş § Gizli, saklı, toprak altında olan şey. *[Enterré,e; enseveli,e.]*

Gön (*t. s.*) Her nevi meşin, sahtiyan ve deri. *[Cuir, peau tannée.]*

Gönan (*t. s.*) Durgun su; yazın suyu kuruyan gölcük; kücük göl. *[Étang dont les eaux se dessèchent pendant l'été.]*

Gönderilme | **Gönderilmek** (*t. m.*) Yollanma, yollanmak, irsal olunma, olunmak. *[Être envoyé,e; expédié,e.]*

Gönderiş (*t. fi.*) Göndermek işi ve tarzı, yollayış. *[Envoi, expédition.]*

Gönderme | **Göndermek** (*t. m.*) Yollama, yollamak; salma, salmak; irsal etme, etmek. *[Envoyer, expédier.]*

Göndertme | **Göndertmek** (*t. m.*) Yollatma, yollatmak.

İrsal ettirme, ettirmek. *[Faire envoyer.]*

Gönül (*t. s.*) Yürek, kalp, dil § İstek, arzu, heves, niyet § Duygu, his, aşk, alâka, iptilâ § Riza, muvafakat, cesaret, yiğitlik. Kibir, gurur, ahlâk, tabiat, hatır. *[Cœur, sentiment, affection, amour, attachement, fierté.]* **gönlüalçak** = Alçak gönüllü, kibirsiz, mütevazi, kanaatkâr. *[Humble, modeste.]* **gönlükara** = Gamlı, dertli. *[Triste, peiné,e.]* **gönülaçıklığı** = Neşe, ferah, keyif, inşirah. *[Réjouissance, distraction.]* **gönüldarlığı** = Hüzün, keder, ıstırap, sıkıntı. Cansıkıntısı, kaygı. *[Mauvaise humeur.]* **gönülhoşluğu** = Memnuniyet, hoşnutluk. *[Bon gré, consentement.]* **gönülsüz** = Kibirsiz, mütevazi § İstemiyerek, arzusuz. *[Modeste, accessible, à contre cœur.]* **gönülsüzlük** = Kibirsizlik, gönül alçaklığı, arzusuzluk § İstemiyerek iş görme. *[Absence de fierté, d'orgeuil.]*

Gönüllü (*t. f.*) Kendi arzusu ile iş gören, mecburî olmayan§ Kıbirli, mecburî olmadığı halde asker yazılmış adam. Fedaî, kahraman. *[Doué de volonté, volontaire.]*

Gördürme | **Gördürmek** (*t.m.*) Göstermek, irae etmek, baktırmak, yaptırmak. *[Faire voir § Faire exécuter, faire travailler.]*

Görek (*t. s.*) Görünüş, gösteriş, dış görünüşü, manzara. *[Vue, vue extérieure.]*

Görekli (*t. f.*) Gösterişli, dış görünüşü güzel olan. *[De belle vue, de bel extérieur.]*

Görenek (*t. s.*) Başkasından gördüğü, biribirine bakarak yaptıkları şey, âdet, usul. Görgü, tecrübe. *[Coutume.]*

Görenekli = Bak: Görenek. *[Voir: Görenek.]* **göreneksiz** = Bak: Görenek. *[Voir: Görenek.]*

Görgü (*t. s.*) Tecrübe, deneme *[Expérience.]* **görgülü** = İşbilir, tecrübeli, olgun, gün görmüş, edep ve terbiyesi yerinde. *[Expérimenté,e.]* **görgüsüz** = Toy, acemi, alışmamış, tecrübesiz §Arsız, terbiyesiz. *[Inexpérimenté,e.]* **görgüsüzlük** = Tecrübesizlik, toyluk. *[Manque d'expérience.]*

Görme | **Görmek** (*t. m.*) Göz vasıtasile bir şeyi tanıma, tanımak § Anlamak § Bulma,

bulmak § Muhakeme etme, etmek§ Okumak, mütalea etmek, rastgelmek § Tesadüf etmek, buluşmak § Konuşmak § Ziyaret etmek§ Ziyaretine gitmek, yapmak, ödemek, vermek§ Uğramak, düçar olmak § Denemek, tecrübe etmek, geçirmek §Gezmek, bulunmak, yaşamak§ Almak, öğrenmek, hazırlamak § Geçirme, geçirmek. *[Voir, s'apercevoir de §Vis iter§ Rencontrer, exécuter § Trouver, juger § Considérer § Éprouver, subir.]*

Görmemezlik (*t. s.*) Görmez gibi olmak, aldırmamak. *[Action de faire semblant de ne pas voir, de laisser faire.]*

Görmez (*t. f.*) Görmeyen. Kör *[Aveugle.]*

Görücü (*t. s.f.*) Gelinlik kız arayıp bulmağa giden kadın § Gören, bakan. *[Femme envoyée de la part d'un homme pour voir une jeune fille afin de l'épouser § Voyant,e.]* **görücülük** = Gelinlik kızları görmeğe gitmeklik. Gelinlik kız aramaya çıkmak. *[Profession de femme qui vont voir des filles à marier.]*

Görülme | **Görülmek** (*t. m.*) Müşahede ve rüyet olunma, olunmak, icra ve tesviye olunma, olunmak. *[Être vu,e; être exécuté,e.]*

Görüm (*t. s.*) Görüş, bakış, müşahede. *[Action de voir, vu,e.]*

Görümce (*t. s.*) Kocanın kız kardeşi. *[Belle-soeur, sœur du mari.]*

Görümlük (*t. s.*) Yüz görümü, güveyinin geline takdığı hediye. *[Cadeau de noce offert par le mari à son épouse.]*

Görünme | **Görünmek** (*t. m.*) Rüyet ve müşahede olunma, olunmak § Gözle görülebilir halde olma; olmak § Benzeme, benzemek; zannolunma, zannolunmak § Zuhur ve tecelli etme, etmek § Gözükme, gözükmek; çıkma, çıkmak; meydanda olma, olmak. Kendisini gösterecek birşey söyleme, söylemek, veya yapma yapmak. *[Être vu,e; se voir; apparaître, se faire voir.]*

Görünmez (*t. f.*) Görünmeyen, gözle görülebilir halde olmıyan. *[Invisible.]*

Görünüş (*t. fı.*) Görünmek işi. Bak: görünmek. *[Voir: Görünmek.]*

Görüş (*t. fi.*) Görme, bulma, düşünme, bakış. [*Action de voir.*]

Görüşme | (*t. m.*) Biribirini
Görüşmek | görme, görmek, buluşma, buluşmak ve mülâkat etme, etmek § Söyleşme, söyleşmek, müzakere etme, etmek § Ülfet etme, etmek § Tanışmak § Bir kadın ile erkek arasında sevişme, sevişmek, muaşakada bulunma, bulunmak. [*Se voir, se rencontrer; s'entretenir, faire connaissance. Parler.*]

Görüştürme | (*t. m.*) İki ve
Görüştürmek | ikiden fazla insanın biribirlerini görmelerine vasıta olmak, biraraya gelmelerine yardım etmek § Sohbet, müzakere ve mükâleme ettirmek § Bir kadın ile erkeğin tanışıp anlaşmalarına yardım etmek. [*Faire rencontrer deux personnes; faire la connaissance; présenter.*]

Görüşülme | (*t. m.*) Bir yere
Görüşülmek | gelinme, gelinmek; konuşulma konuşulmak § Sohbet, mükâleme ve müzakere olunma, olunmak. [*Se réunir, se rencontrer, s'entretenir.*]

Gösterilme | (*t.m.*) İrae edil-
Gösterilmek | mek. [*Être montré,e.*] **gösteriş** = Gösterme iş, tavır ve sureti. Görünüş. Yalandan kendisini satma, nümayiş § Gözboyamak § Yakışık, parlaklık. [*Action de motrer, appa - rence. Air feint,e.*] **gösterişli** = Haricî şekil ve manzarası güzel. Alımlı, kılıklı. [*De belle apparence.*] **gösterişsiz** = Sakil, haricî manzarası uygun olmıyan. Kılıksız, kıyafetsiz, şansız. [*D'apparence pauvre, non éclatant,e.*]

Gösterme | (*t. m.*) Gördür-
Göstermek | me, gördürmek, ibraz etme, etmek § Öğretme, öğretmek; anlatma, anlatmak § Çıkarma, çıkarmak; gözüktürme, gözüktürmek; takdim etme, etmek. İsbat etme, etmek § Tayin etme, etmek § Karşısında tutma, tutmak. Saklanamama, saklanamamak; meydana koyma, koymak § Güzelliğini ve zarifliğini meydana koyma, koymak. Vermek § Hasıl etme, etmek § Oldu-ğundan genç görünme, görünmek. [*Montrer* § *Faire voir, enseigner* § *Présenter* § *Indiquer* § *Faire exiber sa beauté.*]

Göstertme | **Göstertmek** (*t. m.*) Bilvasıta gösterme, göstermek. Gösterilmesine müsaade etmek. *[Faire montrer.]*

Göt (*t. s.*) İnsan ve hayvanın geri tarafı, makat. Dip, alt § Cesaret, kabadayılık. *[Dérrière, cul, anus § Audace.]*

Götlük (*t. s.*) Eyer ve palanın arkasına kaplanan meşin. *[Tournure.]*

Götün (*t. h.*) Bak: götün götün. *[Voir: götün götün.]* **götün götün** = Gerisingeriye, arkaya doğru. *[En reculant, à reculons.]*

Götürme | **Götürmek** (*t. s.*) Yakından uzağa sevk ve nakletme, nakletmek, koparıp alma, almak. Sürükleme, sürüklemek. Kaldırma, kaldırmak. Tahammül etme, etmek § Alma almak. İstiap etme, etmek. *[Porter § Oter § Enlever, prendre § Supporter.]*

Götürtme | **Götürtmek** (*t. m.*) Yakından uzağa sevk ve naklettirme, naklettirmek. *[Faire porter, prendre, supporter.]*

Götürü (*t. f.*) Toptan, ölçülüp tartılmadan, hepsini birden ve maktuan. *[Forfait.]*

Götürülme | **Götürülmek** Yakından uzağa gönderilme, gönderilmek ve nakledilme, nakledilmek § Kaldırılma, kaldırılmak, tahammül olunma, olunmak. dayanılma, dayanılmak.§ Koparılıp alınma, alınmak; sürüklenme, sürüklenmek. *[Être porté,e; transporté,e; être supporté,e.]*

Gövde (*t. s.*) Vücut, beden, ceset, cüsse. Vücudün karın, göğüs ve umuzlardan ibaret kısmı § Ağacın dal ve budaklardan maada olan kısmı, kütük § Kesilmiş hayvan etinin bütünü. *[Corps § Tronc du corps.]* **Gövdeli** = Gövdesi olan § İri, vücutlu, cüsseli. *[Corpulent,e.]*

Göya, Bak: Gûya. *[Voir: Gûya.]*

Göydergi (*t. s.*) Ateş çıbanı, çok yanar ve kaşınır bir çıban. *[Sorte d'abcès très douloureux.]*

Göyme | **Göymek** (*t. m.*) Yakmak, alazlatmak, ateşleme ateşlemek, karartmak. *[Griller bruler au feu.]*

Göynük (*t. s.*) Ufak süt kabı § Kıldan yoğurt torbası § Arpa torbası. *[Petit vase, petit broc.]*

Göyük (*t. s.*) Yanmış şey § Kaynayan şeyin köpüğü § Yanık, keder; yeis § Sıtma, humma, nöbet. *[Chose bru-*

lée § *Écume d'un liquide bouillant* § *Fièvre* § *Chagrin.]*
Göyünme | **Göyünmek** | (*t. m.*) Yanmak, alazlanmak, kemale ermek. [*Bruler, être brulé,e* § *S'allumer* § *être rôti,e; grillé,e* § *Mûrir.]*
Göz (*t. s.*) İnsanda ve hay-

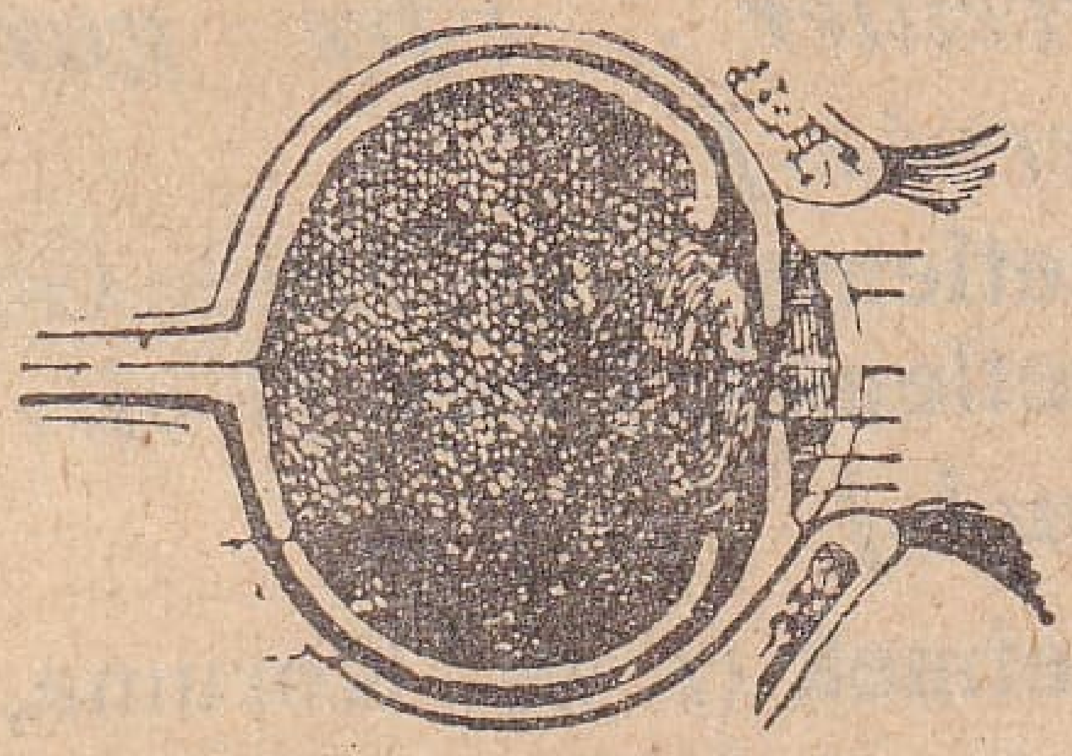

Göz

vanda görmek aleti § Görme, rüyet, basıra § Bir suyun yerden çıktığı yer, kaynak, memba § Delik, çukur § Çekmece. Bölük, kısım. Terazi kefesi § Kösrülerin altındaki kapı gibi boşluklar § Nazar. Kıymet, itibar, teveccüh, muhabbet. [*Oeil* § *Source* § *Ouverture* § *Trou* § *Tiroir* § *Plateau de balance* § *Faveur. Vue. Attention.]* **göz göz** = Delikli, delik delik§Döğülmüş patlıcana yumurta kırarak yapılan bir nevi yemek. Yumurtalı beyendi. [*Troué,e* § *Plat préparé aux obergines aux œufs.]* **göz açıklığı** = Uyanıklık, kurnazlık. [*Activité, vigilence.]* **göz ağrısı** = Gözde hasıl olan bir nevi hastalık. [*Maladie des yeux.]* **gözakı** = Gözün beyaz kısmı. [*Le blanc de l'ail.]* **göz alıcı** = Göze çarpan, gözü cezbeden. Gözü kamaştıran. [*Frappant.]* **gözbağı** = Sihir, afsun. [*Sortilège.]* **gözbağcı** = Sihirbaz, afsuncu, elçabukluğu ile türlü türlü hünerler yapan. [*Magicien, ne.]* **gözbağcılık** = Sihirbazlık, afsunculuk § Elçabukluğu ile hüner yapmak san'atı. [*Magie.]* **gözsüz** = Gözü olmayan, gözü görmez, kör. [*Aveugle.]*
Gözbebeği (*t. s.*) Gözün asıl gören merkezi olup içinde karşıya gelen adamın resmi görünür. Çok sevilen insan, gözünden ayırmak istemediği kimse veyahut çok kıymetli şey. [*Pupille. Prunelle.]*
Gözboncuğu (*t. s.*) Nazara karşı takılan mavi boncuk. [*Perle bleue dite: du mauvais œil.]*
Gözcü (*t. f.*) Nöbetçi. Bekçi. Karakol. Casus. [*Gardien* § *Surveillant* § *Sentinelle* § *Espion.]* **gözcülük** = Bekçi-

lik, nöbetçilik, casusluk. *[Garde § Surveillance § Espionnage.]*

Gözdağı (*t. s.*) Tehdit, tahvif. *[Menace.]*

Gözde (*t. s.*) Nazarda bulunan, teveccühe mazhar. *[Favorite.]*

Gözdemiri (*t. s.*) Geminin baş tarafında bulunan ve her vakit kullanilan büyük demir. *[Ancre.]*

Gözdoktoru (*t. s.*) Göz hastalıklarından anlayan ve göze bakan doktor, gözhekimi. *[Occuliste.]*

Gözleme | **Gözlemek** (*t. s.*)Üstünden bir kat ipekle örtülmüş, iki kat § Nakşı ipekle örtmek, iki kat yapmak. *[Broder au plumetis.]*

Gözen (*t. s.*) Bir cins alaca geyik. *[Espèce de cerf bigarré.]*

Gözenme | **Gözenmek** (*t. m.*) İki kat olmak, üstünden ipekle bir kat daha geçirilme. *[Être brodé au plumetis.]*

Gözer (*t. s.*) Büyük delikli deriden kalbur, harman kalburu *[Gros tamis.]*

Gözetilme | **Gözetilmek** (*t. m.*) Hıfzolunma, hıfzolunmak; vikaye olunma, olunmak. Bakılma, bakılmak; nezaret ve idare olunma, olunmak. Beslenme, beslenmek. İaşe olunma, olunmak§ Beklenme, beklenmek, intizar ve tarassut olunma, olunmak. Tutulma, tutulmak, riayet olunma, olunmak. *[Garder épier, observer, aider § Attendre; guetter § Surveiller . Être gardé,e observé,e.]*

Gözetleme | **Gözetlemek** (*f.*) Bak: Gözetmek.*[Voir: Gözetmek.]*

Gözetmek (*t. m.*) Koruma, korumak, hıfzetme, hıfzetmek. Bakma, bakmak; nezaret etme, etmek; idare etme, etmek. Besleme, beslemek; iaşe etme, etmek. Bekleme, beklemek; intizar etme, etmek; tarassut etme, etmek. Tutma, tutmak; riayet etme, etmek; saklama, saklamak. Dikkat etme, etmek, dikkatle bakma, bakmak. İşaret etme, etmek. *[Garder; épier.]*

Gözettirme | **Gözettirmek** (*t.m.*) Korutmak, hıfzettirmek. *[Faire observer; faire surveiller; faire avoir soin.]*

Gözevi (*i.*) Gözçukuru, gözün içinde bulunduğu çukur. *[Orbite.]*

Gözgöre (*t. m.*) Alenî, zâhir, meydanda. *[Ouvertement.]*

Gözgü (*t.s.*) Ayna. *[Miroir.]*

Gözhapsı (*t. s.*) Gözle tarassut ve takip etmek. Kimse ile görüşmemek üzre bir odaya hapis ve tevkif. *[Garde à vue.]*

Gözkapağı (*t. s.*) Gözü örten kapaklar, biri yukardan ve diğeri aşağıdan kapanarak gözü örten zarlar. *[Paupière.]*

Gözkararı (*t. s.*) Tahmin, tahminî ölçü. Azlığını veya çokluğunu göz ile anlama. *[À peu près, sans mesurer.]*

Gözkararma } (*t. m.*) Başı
Gözkararmak } dönme, dönmek, hiddetten ne yapacağını bilmemek. *[S'évanouir, tomber en syncope.]*

Gözkarası (*t. s.*) Gözün siyah kısmı, göz bebeği, hadeka. *[Pupille.]*

Gözkırpma } (*t. m.*) Uyuma,
Gözkırpmak } uyumak, göz kapaklarını yarı kapama, kapamak § Göz kapaklarını açıp kapayarak işaret etme, etmek. *[Cligner les yeux § Faire signe de l'ail.]*

Göz kulakolmak (*t. m.*) Dinlemek, bakmak; nezaret etmek. *[Se renseigner, enquêter.]*

Göz kuyruğu (*t. s.*) Gözün kulak cihetindeki ucu. *[Coin de l'œil.]*

Gözleme } (*t. m.*) Bekleme,
Gözlemek } intizar. Hamurdan yapılan bir nevi tatlı ve börek. *Guetter, attendre § Crêpe.]*

Gözlemeci (*t. s.*) Gözleme tatlısı veya böreği yapan ve satan adam. *[Celui qui fait ou vend des crêpes.]*

Gözlü (*t. f.*) Gözü olan. Taksimatı olan; birkaç bölüğe bölünmüş. Delikleri olan, delikdeşik *[Qui a des yeux, des divisions ou des trous.]*

Gözlük (*t. s.*) Uzak veya yakından eyi görmek ve gözleri toz, ziya ve saireden korumak için takılan camlı alet. *[Lunettes.]*

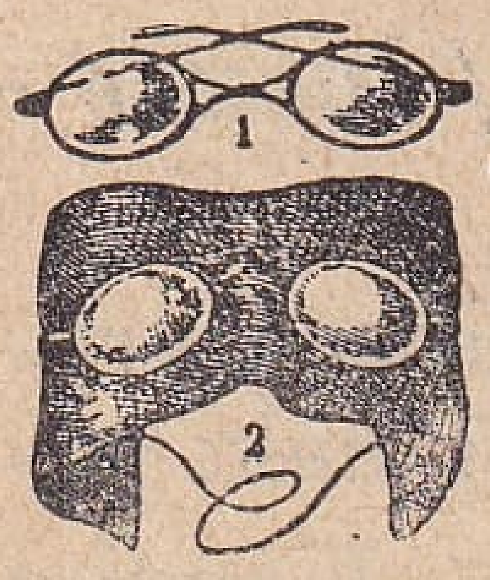

Gözlük

Gözlükçü = Gözlük yapan ve satan adam. *[Opticien.]*

gözlüklü = Gözünde gözlük bulunan, gözlük takan. *[Qui porte des lunettes.]*

Göznuru (*t. s.*) Görme, rüyet, basıra. Gözle yapılan sây, göz işi. Yazı ve nakış gibi gözleri pek ziyade yoran iş. Çok sevgili ve aziz insan, gözbebeği. *[Travail fait avec les yeux, cher,ère; aimé,e.]*

Gözotu (*t. m.*) Bir nebat ismi. *[Nom d'une herbe.]*

Gözpınarı (*t. s.*) Gözün burun cihetindeki ucu. *[Coin de l'oil.]*

Göztaşı (*t. s*) Zaç. Kibritiyeti nühas. *[Sulfate de cuivre.]*

Gözüardında (*t. s.*) Meramına nail olamamış ve olmadan vefat etmiş. *[Mort,e ou parti,e sans avoir obtenu une chose désirée.]*

Gözüarkada (*t. s.*) Geride bir düşündüğü olan, birini veya birşeyi merak eden. *[Inquiétude.]*

Gözükapalı (*t. s.*) Tecrübesiz, gözüaçık olmıyan. *[Inexpérimenté,e.]*

Gözükme } (*t.m.*) Göze çarp-
Gözükmek } ma, çarpmak; görünme, görünmek. Kendini gösterme, göstermek; kaçmama, kaçmamak, çıkma, çıkmak. *[Apparaître, se voir, se présenter.]*

Gözüpek (*t. f.*) Cesur. *[Courageux,se.]*

Gözütok (*t. f.*) Kanaatkâr. *[Rassasié,e.]*

Gözyaşı (*t. s.*) Ağlarken yahut çok sevinince gözden dökülen su. *[Larmes.]*

Grafik (*c. s.*) Birşeyi hat veya resim ile tasvir etme. *[Graphique.]*

Grafit (*c. s.*) Kurşun kalemi yapmakta kullanılan bir nevi kömür. *[Graphite.]*

Grafofon (*c. s.*) Bir üstüvane vasıtasile orkestra parçalarını ve şarkıları tekrar eden fonoğrafın tekemmül etmişi. *[Graphophone.]*

Grafometre (*c. s.*) Arazi üzerinde zaviyeleri ölçmeğe mahsus ve harita almağa yarayan alet. *[Graphomètre.]*

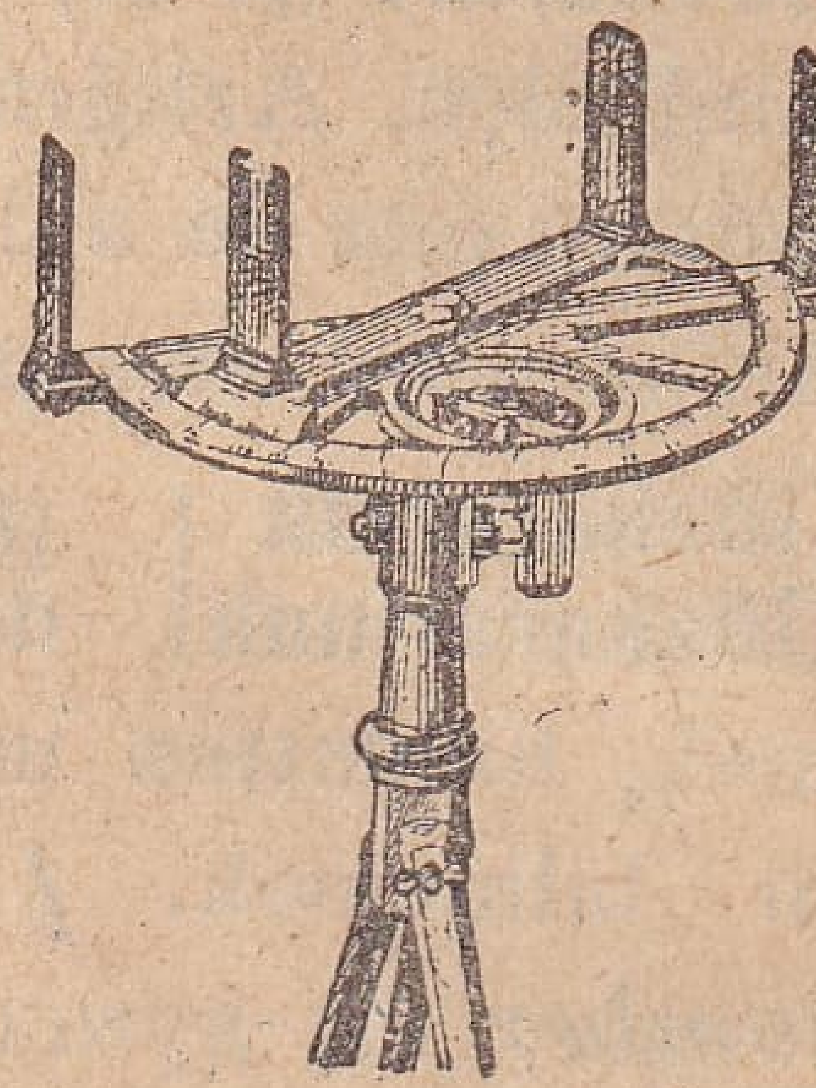

Grafometre

Gram (*c.s.*) Kilonun bindebiri ki diremin üçte - biri kadar dır. *[Gramme.]*

Gramofon (*c. s.*) Plâklar vasıtasile sedayı tekrar eden mükemmel fonoğraf. *[Gramophone.]*

Grandi (*c. s.*) Geminin orta direği. *[Bas-mât.]*

Granit (*c. s.*) Yol ve bina yapmakta kullanılan sert kaya, taş. *[Granit.]*

Grev (*c. s.*) İşi yüzüstü bırakma, arzuları yerine gelmedik-

çe işe başlamamak üzre sözleşip hep birden işi terketme. *[Grève.]*
Grevci (*c. s.*) Grev ilân etmiş, işini yüzüstü bırakmış amele. *[Gréviste.]*
Grup (*c. s.*) Zümre, fırka, bir araya gelme, toplanma. *[Groupe.]*
Gube (*e. s.*) Sardalya cinsinden bir balık. *Une sorte de sardine.]*
Gudde (*a. s.*) Boyun ve kasık gibi yerlerde bulunan ve bez denilen yumrular. *[Glande.]*
Guddeli = Guddesi olan. *[Qui a des glandes.]*
Gudruf (*a.s.*) Kıkırdak. *[Cartilage.]* **Gudrufî** = Kıkırdak kabilinden olan. *[Cartilagineux,euse.]*
Gufran (*a. s.*) Rahmet, merhamet, af (Yalnız Cenabı hak hakkında kullanılır.) *[Miséricorde, rémission des péchés.]*
Guguk (*t. s.*) Mayıs ayında bu sesi tekrar ederek öten güvercin büyüklüğündeki kuş. Birile eğlenmek için de kullanılır. *[Coucou.]*

Guguk kuşu

Gul (*t. s. f.*) Anî felâket, şeytan, muhtelif şekillere giren peri. *[Fantôme.]*
Gulâm (*a. s.*) Oğlan, erkek çocuk. Köle, bende. *[Adolescent.]* **Gulampara** = Kadından ziyade erkek çocuğa düşkün adam. *[Pédéraste.]* **Gulamparalık** = Gulamparanın hal ve sıfatı. *[Pédérastie.]*
Gulfe (*a. s.*) Sünnet derisi *[Prépuce.]*
Gulgule (*a.s*) Her ağızdan bir ses çıkma, gürültü. Ağzı dar bir kaptan su gibi bir madde dökülürken hasıl olan ses. *[Bruit, vocifération.]*
Gumena (*c.s.*) Zencir istimalinden evvel gemidemirinin bağlı olduğu halat. 120 kulaçlık tul mikyası. *[Câbles - chaines.]*
Gunne (*a. s.*) Burundan çıkan veya o suretle telâffuz olunan ses. *[Prononciation nasale.]*
Gurama (*a. s.*) Alacaklılar, dayinler, mukrizler. *[Créancier.]*
Gurbet (*a. s.*) Gariplik, yabancılık, yabancı yerlere gitme, seyahat, vatan haricinde bulunma. Yabancı yer, vatan harici memlekette olma. *[Ab-*

sence de foyer, éloignement du sol natal.] **gurbetçi** = Gurbette, yabancı yerlerde gezen veya yaşayan adam. *[Qui s'expatrie.]*

Gureba (*a. s.*) Garibin cemi. Garipler, kimsesizler, yabancılar. *[Les étrangers § Les pauvres indigents.]*

Gurgur (*a. s.*) Karın gurgurlaması, barsakların veya içlerindeki mayiin hareketinden hasıl olan ses. *[Gargouillement.]*

Gurk (*a. s.*) Kuluçka olup kabarmış ve kızmış tavuk ve hindiye denir. *[Couveuse.]*

Gurklama | **Gurklamak** (*t. m.*) (Tavuk ve hindi) kabarıp kızma kızmak, kudurma kudurmak. *[Couver.]*

Gurktavuk (*t. s.*) Kuluçka olmuş tavuk. *[Couvée.]*

Gurlama | **Gurlamak** (*t. m.*) Karın gur gur etme, etmek. *[Gargouiller; gargouillement.]*

Gurre (*a. s.*) Parlaklık, parlama, fecrin ilk ziyası. Yeni başlayan ay. *[Commencement d'un mois lunaire.]*

Guruldama | **Guruldamak** (*t. m.*) Karın ve barsaklar gurultu etme, etmek. *[Se gargouiller.]*

Gurup (*a. s.*) Batma, görünmez olma, uful etme, zeval bulma. *[Coucher du soleil.]*

Gurur (*a. s.*) Boş ve beyhude şeye güvenme, mağrurluk, kibir. *[Vanité, orgueil.]* **gururlu** = Kibirli, mağrur. *[Orgueilleux, euse.]*

Gururlanma | **Gururlanmak** (*t. m.*) Öğünme, öğünmek, gurura kapılmak, kibirlenmek. *[S'enorgueillir.]*

Gussa (*a. s.*) Tasa, kaygı, keder. *[Chagrin, tristesse.]*

Gusül (*a. s.*) Loğusalık, hayiz, cünüplük gibi hallerde muayyen şartlar ve adap ile bedeni tathir etmek. *[Lavage, lotion.]* **gusülhane** = Gusledilecek ve bedeni yıkayacak mahal. *[Lieu du lavage prescrit par la religion musulmane.]*

Gûna (*fa. s.*) Türlü, nevi. *[Sorte, manière.]*

Gûnagûn (*fa. s.*) Türlü türlü, nevi nevi. *[De différentes sortes.]*

Gûya (*d. t.*) Sanki, sö de. *[Comme si, on dirait que, il semlerait que.]*

Gübel (*t. s.*) Bacaksız, çocuk. *[Petit enfant.]*

Gübelez (*t. s.*) Küçük ve genç

zağar. *[Chien de chasse.]*

Gübre (*t. s.*) Tarla ve araziye atılan hayvan pisliği, eski fışkı. *[Fumier, engrais.]*

Gübrelemek (*t. m.*) Tarla ve bahçeye gübre atmak, gübre ile beslemek. *[Répandre du fumier, engraisser.]*

Gübrelenmek (*t. m.*) Gübre verilmek, gübre ile beslenmek. *[Être fourni,e d'engrais.]*

Gübreli (*t. f.*) Gübrelenmiş, gübre atılmış, gübresi olan. *[Fourni,e de fumier, d'engrais.]*

Güce (*t. s.*) Kaynatılmamış bulgur, döğülmüş buğday. *[Gruau.]*

Gücen (*t. s.*) Arkası yeşil ve karnı beyaz bir kuş. *[Laperau.]*

Gücendirme | **Gücendirmek** (*t. m.*) darıltmak, hatır kırmak. *[Peiner, chagriner, causer de la peine.]*

Gücenik (*t. f.*) Gücenmiş, dargın, muğber. *[Celui qui est affligé.]*

Güceniklik (*t. s.*) Dargınlık, infial. *[Fâcherie.]*

Gücenilme | **Gücenilmek** (*t. m.*) Dargınlık ve kırgınlık vaki olmak. *[Chagriner, affliger.]*

Gücenme | **Gücenmek** (*t. m.*) Darılmak, hatırı kırılmak. *[Être affligé,e; chagriné,e.]*

Gücü (*t. s.*) Karakış, erbain § Bez tezgâhındaki iplik tarak. *[Saison d'hiver.]*

Gücük (*t. s.*) Kuvvetsiz, zayif, gevşek. *[Faible, inactif,ve.]*

Güç (*t. s.*) Kuvvet, takat, kudret, iktidar, zor, cebir, şiddet, zahmet, müşkülât, zorluk. Elem, keder. Dargınlık. İs, kâr, meşguliyet. Zor, zahmetli, müşkül, çetin. *[Difficile, pénible.]* **güçbelâ** = Çok zahmetli, pek zor. *[Par la violence.]* **güçle** = Zahmetle, zorla, daradar. *[Difficilement.]*

Güçlendirme | **Güçlendirmek** (*t. m.*) Zor hale koma, komak, müşkül kılma, kılmak. *[Rendre difficile.]*

Güçlenme | **Güçlenmek** Güçleşme, güçleşmek, zor ve müşkül olma, olmak. *[Devenir difficile.]*

Güçleşme | **Güçleşmek** (*t. m.*) Zorlaşma zorlaşmak, zahmetli olma, olmak. *[S'aggraver.]*

Güçleştirme | **Güçleştirmek** (*t, m.*) Zorlaştırma, zorlaştırmak; zahmetli etme, etmek; müşkülât çıkarma, çıkarmak. *[Aggraver.]*

Güçlü (*t. f.*) Zorlu, kuvvetli, kavi. *[Fort,e.]*

Güçlük (*t. s.*) Zorluk, zahmet, müşkül olma. Zaruret, yokluk, fakır. *[Difficulté.]*

Güçsüme } (*t. m.*) Güçlük çı-
Güçsümek } karma, çıkarmak, müşkülât gösterme, göstermek. *[Soulever des difficultés.]*

Güçsünme } (*t. m.*) Güçleşme,
Güçsünmek } güçleşmek, zorlaşma, zorlaşmak, müşkül olma, olmak. *[Rencontrer des difficultés.]*

Güçsüz (*t. f.*) Kuvvetsiz, zayif, gevşek, dermansız, işsiz güçsüz. *[Sans force, sans occupation.]*

Güçsüzlük (*t. s.*) kuvvetsizlik zayıflık, dermansızlık, gevşeklik, işsizlik. *[Faiblesse.]*

Güden (*t. s.*) Kalın barsağın bir kısmı, kör barsak. *[Colon, gros saucisson.]*

Güderi (*t. s.*) Geyik derisinden meşin. Terbiye olunmuş ince ve yumuşak deri. *[Peau de daim de chamois § Parchemin.]*

Güdük (*t. f.*) Kuyruksuz, tüysüz, sakat, eksik. *[Diforme.]*

Güfte (*fa. f.*) Musikiye tatbik olunan bir manzume, şarkı. Opera ve operetin nazım kısmı, bestenin mukabili. *[Parole d'une chanson.]*

Güftügû (*fa. s.*) Dedikodu *[Propos racontars.]*

Güğende (*t. s.*) Süslü çengi *[Danceuse publique parée.]*

Güğeri(*t. s.*) Yeşil sebze veya meyva. *[Produit vert.]*

Güğül (*t. s.*) Delik ipek kozası, kukulya. *[Cocon.]*

Güğüm, güüm (*t. s.*) Bakırdan uzun kulplu su kabı. *[Vase de cuivre pour l'eau; broc.]*

Güher (*fa. s.*) Bak: Gevher. *[Voir: Gevher.]*

Güherçile (*t. s.*) Barut yapmağa yarayan külçe halinde bulunan madenî bir madde. *[Salpêtre, azotate de potasse nitre.]*

Gül(*fa. s.*) Şekil, rengi ve kokusu ile meşhur çiçek. *[Rose.]* **Gül-ağacı** = Gül veren ve dalları dikenli olan ağaç. *Rosier, bois de rose.]* **gülbah-**

Gül

çesi = İçinde gül yetiştirilen bahçe. *[Roseraie.]*

Gülbank (*fa.* s.) Bir cemaat tarafından bir ağızdan ve makamla söylenen dua ve ahenk *[Prière que l'on récite en commun dans les rues § Chant en cœur.]*

Gül bayramı(*t. f.*) Hıristiyanların Pantkot denilen bayramı. Paskalyanın ellinci günü§ Musevîlerin dahi Musaya evamiri aşerenin tebliğ edildiği günde yaptıkları yortu. *[Pentecôte.]*

Gülbeşeker (*t.* s.) Bir nevi gül reçeli. *[Marmelade de rose.]*

Güldemeti (*t.* s.) Gülleri bir arada saplarından bağlıyarak yapılan demet. *[Bouquet de roses.]*

Güldürme | **Güldürmek** | (*t.m.*) Başkasının gülmesini mucip olma, olmak; gülecek şey yapmak§Eğlendirme, eğlendirmek. *[Faire rire § Réjouir, causer le bonheur de quelqu'un.]*

Güldürücü (*t. f.*) Güldüren, gülmeyi mucip olan. *[Celui qui fait rire.]*

Gülecek(*t. f.*) Tuhaf,gülmeğe şayan, gülünç. *[Risible, hilarant,e.]*

Güler (*t. f.*) Gülen, memnun mesrur. *[Riant,e; gai,e.]* **güler yüzlü** = Sevimli, mültefit, sempatik, şen. *[Visage souriant, affable.]*

Güleş Bak : Güreş. *[Voir : Güreş.]*

Güleşmek Bak : Güleşmek. *[Voir: Güleşmek.]*

Gülfidanı (*t.* s.) Gül ağacının küçüğü. *[Petit rosier.]*

Gül kurusu(*t.* s.) Kurudulmuş gül *[Roses séchées.]*

Güllâbi (*t.* s.) Timaranede delileri zabıt ve idare eden adam § Dalkavuk. *[Dompteur de fous § Flatteur.]*

Güllâç (*t.* s.) Nişastadan yapılan ince yufkalar ki bu isimdeki tatlı yapılmakta kullanılır. *[Mille feuilles à l'amidon.]*

Gülle (*t.* s.) Yuvarlak top. Top mermisi, tane § Gayet ağır ve yerinden kaldırılmaz şey. *[Boulet § Projectile de canon.]*

Güllü (*t. f.*) Üzerinde gülü olan,gül ile süslenmiş.*[Fleuri,e.]*

Güllük (*t.* s.) Gülbahçesi, gül ağaçları olan yer.*[Roseraie.]*

Gülme | **Gülmek** | *t. m.*) Ağız ve dudakların bir hareketi ve çehredeki değişiklikle

hoşa gittiğini anlatmak. Hoş görünme, görünmek. Memnun ve mesrur olma, olmak § Sevinmek § Ehemmiyet vermemek, alay etme, etmek. *[Rire § Se réjouir § Se moquer de, railler § Se réjouir, être content,e.]* **gülmez** = Abus, çatık, hiç gülmiyen. *[Austère, renfrognement.]* **gülrengi** = Gülün renginde kırmızı. *[Rouge, de couleur de rose.]* **gülsuyu** = Gülden çıkarılan iyi, kokulu su, güllâp. *[Eau de rose.]*

Gülüm (*t. s.*) Gülme, hande. *[Action de rire.]*

Gülünme | **Gülünmek** (*t. m.*) İstihza olunmak, hande olunma, olunmak. *[Se moquer, rire.]*

Gülümseme | **Gülümsemek** (*t. m.*) Güler gibi olma, olmak, tebessüm etme, etmek. *[Sourire.]*

Gülünç (*t. f.*) Gülmeği celbeden, güldürücü. *[Qui provoque de rire, comique, drôle.]*

Gülüstan (*fa. s.*) Gülbahçesi, gülleri çok olan yer. *[Jardin de rose.]*

Gülüş (*t. s.*) Gülmek işi ve tarzi. *[Action de rire, gai.]*

Gülüşme | **Gülüşmek** (*t. m.*) Birlikte gülme, gülmek, şakalaşma, şakalaşmak, biribirini güldürme, güldürmek, *[Rire ensemble, se faire rire mutuellement, plaisanter.]*

Gülyağı (*t. s.*) Gülden çıkarılan kokulu yağ. *[Essence de rose.]*

Gülyaprağı = Gül fidanının yaprağı, bu yaprak şeklinde olan. *[Feuilles de rose.]*

Gülyüzlü | **Gülyanaklı** (*t. f.*) Sevimli, mütebessim. *[Sympathique.]*

Gülzar (*fa. s.*) Gülağacı çok olan yer, güllük, gülbahçesi. *[Jardin de roses.]*

Güm (*t. s.*) Kemiklerin arasına batkın et, ağıl. *[Se dit des chairs enserrées entre les os.]*

Gümbür, gümbür (*t. s.*) Top sesi gibi çok kuvvetli ve gürültülü bir sesi taklit için kullanılır. *[Imite un bruit tonnant.]*

Gümbürdeme | **Gümbürdemek** (*t. m.*) Gürleme, gürlemek, çok gürültülü bir ses çıkarma, çıkarmak. *[Rendre un bruit tonnant, tonner.]*

Gümbürtü (*t. s.*) Çok gürültü, boğuk ses. *[Bruit tonnant.]* **gümbürtülü** = Gümbürtüsü olan, çok gürültülü. *[Tonnant.]*

Güm güm (*t. s.*) Boğuk ve gürültülü bir sesi taklit için kullanılır.*[Imite le bruit d'un fracas.]*

Gümeç (*t. s.*) Arı peteği, *[Rayon de miel.]***gömeç balı** = Erimemiş bal. *[Miel non fondu.]*

Gümrük (*t. s.*) Bir memlekete giren ve memleketten çı - kan eşyadan hudutta veya iskelede alınan resim § Bu resim ile meşgul olan daire§ Rüsümat § Gümrük memurlarının iş gördüğü yer. *[Impot douanier § Douane.]*

Gümrükçü (*t. s. f.*) Gümrük memuru, gümrükte çalışan adam § Gümrük muhafızı. *[Douanier.]*

Gümürdeme } (*t. m.*) Aslan,
Gümürdemek } deve gibi büyük hayvan gür ve korkunç sesle bağırmak. *[Mugir, rugir.]*

Gümürdenme } (*t. m.*) Bak:
Gümürdenmek } Gümürdemek. *[Voir: Gümürdemek.]*

Gümüren (*t. s.*) Yabansoğanı. Bir nevi soğan. *[Oignon sauvage.]*

Gümürtü (*t. e.*) Aslan, deve gibi büyük hayvanların korkunç bir sesle bağırmaları. *[Rugissement.]*

Gümüş (*t. s.*) Beyaz renkte maruf ve kıymetli maden, sim. Gümüşten yapılmış § Gümüş gibi beyaz olan. *[Argent. En argent.]*

Gümüşbalığı (*t. s.*) Küçük

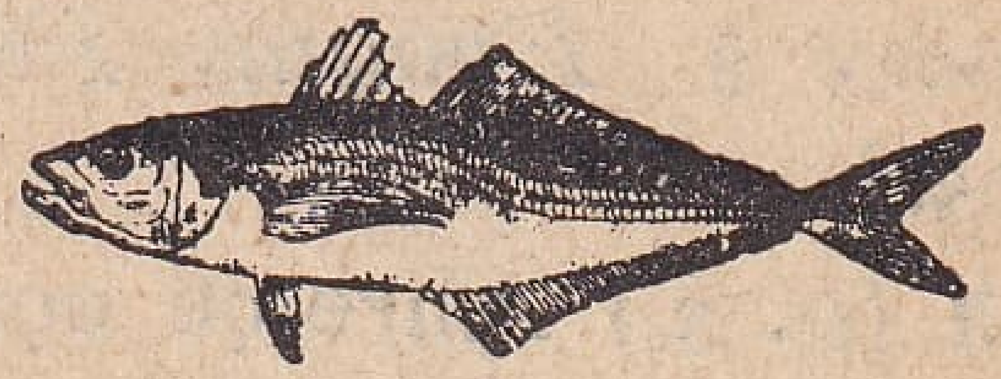

Gümüşbalığı

ve eti leziz bir cins balık. *[Athérines.]*

Gümüşleme } (*t. m.*) Gümüş-
Gümüşlemek } le kaplamak veya tezyin etmek. *[Argenter.]*

Gümüşletme } (*t. m.*) Gümüşle
Gümüşletmek } kaplatmak, üzerine gümüş sürdürmek. *[Faire argenter.]*

Gümüşselvi (*t. s.*) Ayın suya aksetmesinden hasıl olan beyaz yol. *[Reflet de la lune sur l'eau.]*

Gümüşsuyu (*t. s.*) Berrak su. *[Eau limpide.]*

Gümüşlü (*t. f.*) Gümüşle süslenmiş, gümüşü olan. *[Orné,e d'argent.]*

Gün (*t. s.*) Arzın kendi mihveri üzerinde bir kere dönmesinden ibaret 24 saatlik za-

man§ Gece yarısında başlayıp ertesi gün gece yarısında biten yirmi dört saatlik zaman § Güneş, afitap § Ziya, nur § Zaman, devir, hengâm. İkbal, saadet, rahat. Resmî gün, bayram § Vakit, zaman. Hal. *[Jour; journée § Soleil § Lumière § Époque. Fête § Temps.]*

Günah (*a. s.*) Ahretçe cezayı icap ettiren amel, cürüm § Yazık § Ayıp. *[Péché § Honteux.]* **günahkâr** = Günah işleyen, kabahatli § Suçlu. Sefahat yoluna düşmüş, fahişe. *[Pécheur, pecheresse§ Prostituée, (femme).]* **günahkârlık** = Günah ve kabahat işleyenin hali. Şuçluluk. Fuhuş, fahişelik. *[Etat de pécheur § Prostitution.]* **günahlı** = Günahı olan, suçlu, kabahatlı. *[Acte illicite, impie.]* **Günahsız** = Günah ve cürmü olmiyan, suçsuz, kabahatsız, masum. *[Sans péché, innocent,e.]* **günahsızlık** = Günahsız adamın hali. Masumluk. Suçsuzluk. *[Innocence.]*

Günaşırı (*t. s.*) Her iki günde bir. Bir gün olup bir gün olmamak üzre. *[Chaque deux jours § De deux jours l'un.]*

Günbatısı (*t. s.*) Gurup. Mağrıp. Garbışimali rüzgârı. *[Couchant. Vent d'Ouest.]*

Gündelik (*t. s.*) İşcilerin bir günlük iş için aldıkları ücret, yevmiye § Hergünlük, hergün vuku bulan veya tekerrür eden. *[Salaire d'un jour § Journée d'ouvrier.]* **gündelikçi** = Gündelikle çalışan adam, amele, ırgat. *[Journalier, ouvrier payé à la journée.]* **gündelikli** = Gündelikle, yevmiye ile çalışan.*[Voir: Gündelikçi.]*

Günkü(*t. s.*) Bir güne mahsus § Başına bu veya o gelerek bugünkü ogünkü tarzında kullanılır. *[Dujour § Celui, celle d'aujourd'hui.]*

Günden-güne (*t. f.*) Gittikçe, gün geçtikçe. *[De jour en jour.]*

Günder (*t. s.*) Ucuna birşey takılan uzun sopa, sırık, mızrak, bayrak. Gemide bayrak çekmek için kıç tarafta bulunan direk § Çift sürerken öküzleri dürttükleri ucu iğneli uzun sopa. *[Bâton long au bout duquel on adopte un crochet § Bâton fourchu.]*

Gündoğrusu | **Gündoğuşu** (*t. s.*) Tulû § Şark. Şarkıcenubî rüzgârı. *[Orient § Levant § Vent d'Est.]*

Gündönümü (*t. s.*) Mart, haziran, eylûl, kânunu evvel gibi dört mevsimin başları ki bunlarda günler uzayıp kısalmaya başlar. *[Equinoxe.]*

Gündüz (*t. s.*) Günün aydınlık kısmı § Geceden evvel ve sonraki zaman. *[Jour, journée.]*

Gündüzün (*t. s.*) Gündüz vakti. *[Pendant le jour.]*

Gündüzlü (*t. s.*) Gündüzün vaki olan. *[Qui se fait pendant le jour.]*

Gündüzlük (*t. f.*) Gündüze mahsus, gündüzleri giyilen kıyafet. *[Propre au jour § Vêtement etc.]*

Gündüzsefa (*t. s.*) Gündüzleri açılır ve geceleri kapanır bir cins çiçek. *[Belle-de jour.]*

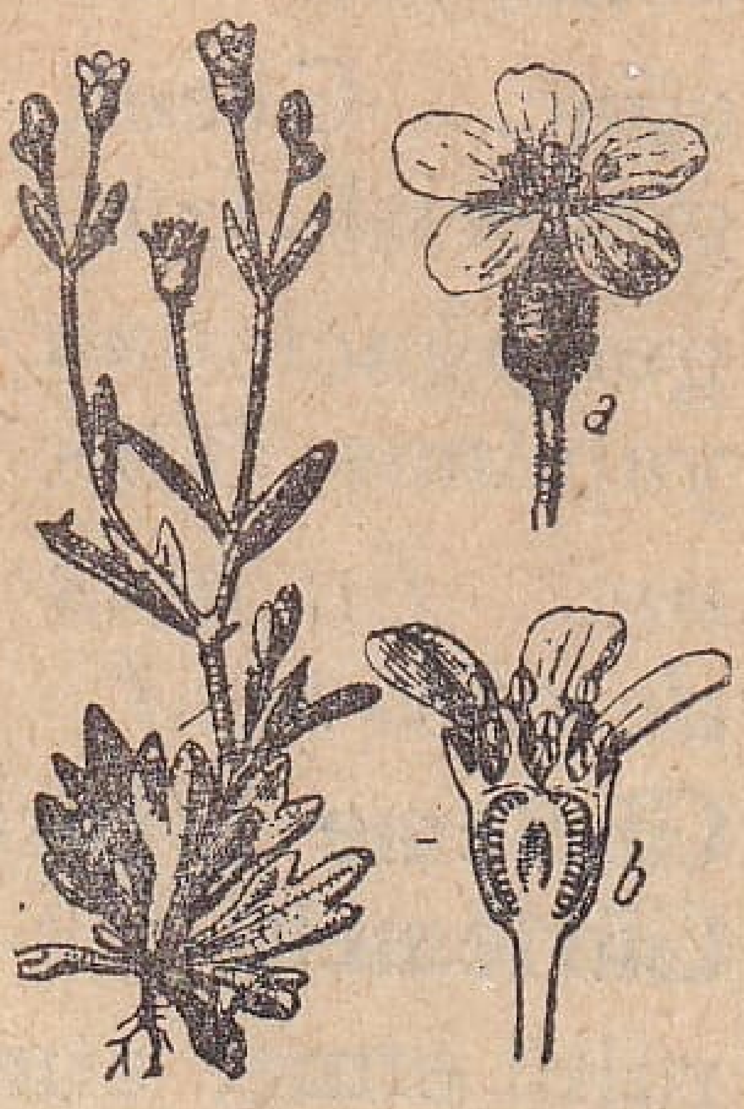

Gündüzsefa

Güneş (*t. s.*) Bulunduğumuz arz ile diğer seyyarelerin tâbi oldukları yıldız, gün, şemis, afitap, hurşit § Çok parlak şey. *[Soleil § Brillant.]*

Güneşlenme | **Güneşlenmek** (*t. m.*) Güneşin karşısında oturup ısınma, ısınmak, veya dinlenme, dinlenmek, güneş banyosu yapma, yapmak § Güneşe serilip kurunma, kurunmak. *[Se chauffer au soleil § Se sécher au soleil.]*

Güneşletme | **Güneşletmek** (*t. m.*) Güneşe gösterme, göstermek. *[Exposer au soleil.]*

Güngörmez (*t. s.*) Bir cins tütün § Karanlık, ziya almaz. *[Une qualité de tabac § Obscur.]*

Güngörmüş (*t. f.*) İyi zamanlar geçirmiş, devlet düşkünü. *[Celui qui a vécu dans l'aisance.]*

Günleme | **Günlemek** (*t. m.*) Günü geçirme, geçirmek, bir gün kalma, kalmak, bir gün durma, durmak. *[Passer la journée.]*

Günlük (*t. s.*) Kokusu için ve ufunetin önüne geçmek için yakılan bir madde. *[Encens.]*

Günlük (*t. m.*) Güne mahsus, lâyık veya kâfi olan. *[De... jour.]* **günübirlik** = Birgün zarfında, bir gün içinde. *[Dans un jour.]* **günügününe** = Ayni

gün, arada gün geçirmeksizin. *[Sans délai; le jour même.]*

Günüleme | (*t. s.*) Kıskanmak, **Günülemek** | haset ve gıpta etme, etmek. *[Envier, brûler de jalousie.]*

Günye (*t. s.*) Köşe ölçüsü, mühendis, dülger ve duvarcıların kullandığı bir alet. *[Équerre.]*

Gür (*t.s.*) Bol, çok. Açık, yüksek, kuvvetli. *[Abondant,e; ouvert,e; plein,e, fort,e.]*

Gür gür (*t. h.*) Bol birşeyin akmasını yahut yıkılıp düşmesini tasvir eder § Gürültü, şamata. *[Imite des bruits.]*

Gürbüz (*t. f.*) İyi beslenmiş, vücutlü, dinç sağlam, sıhhatli. *[Formé,e avant l'âge, robuste.]* **gürbüzlük** = Gürbüz olmak hali, iyi beslilik, dinçlik, sağlamlık. *[Formation avant l'âge.]*

Güreş, güleş (*t. s.*) Pehlivanlık, musaraa, birini yenmek için uğraşma. *[Lutte (d'athlètes, de belier etc.)]* **güreşçi** = Güreş eden, pehlivan. *[Lutteur.]*

Güreşilme | (*t. m.*) Güreş e- **Güreşilmek** | dilmek, musaraa olunmak. *[Lutter.]*

Güreşme | (*t. s.*) Güreş e- **Güreşmek** | dilme, döğüşmek, biribirini yere vurmağa çalışmak. *[Se lutter.]*

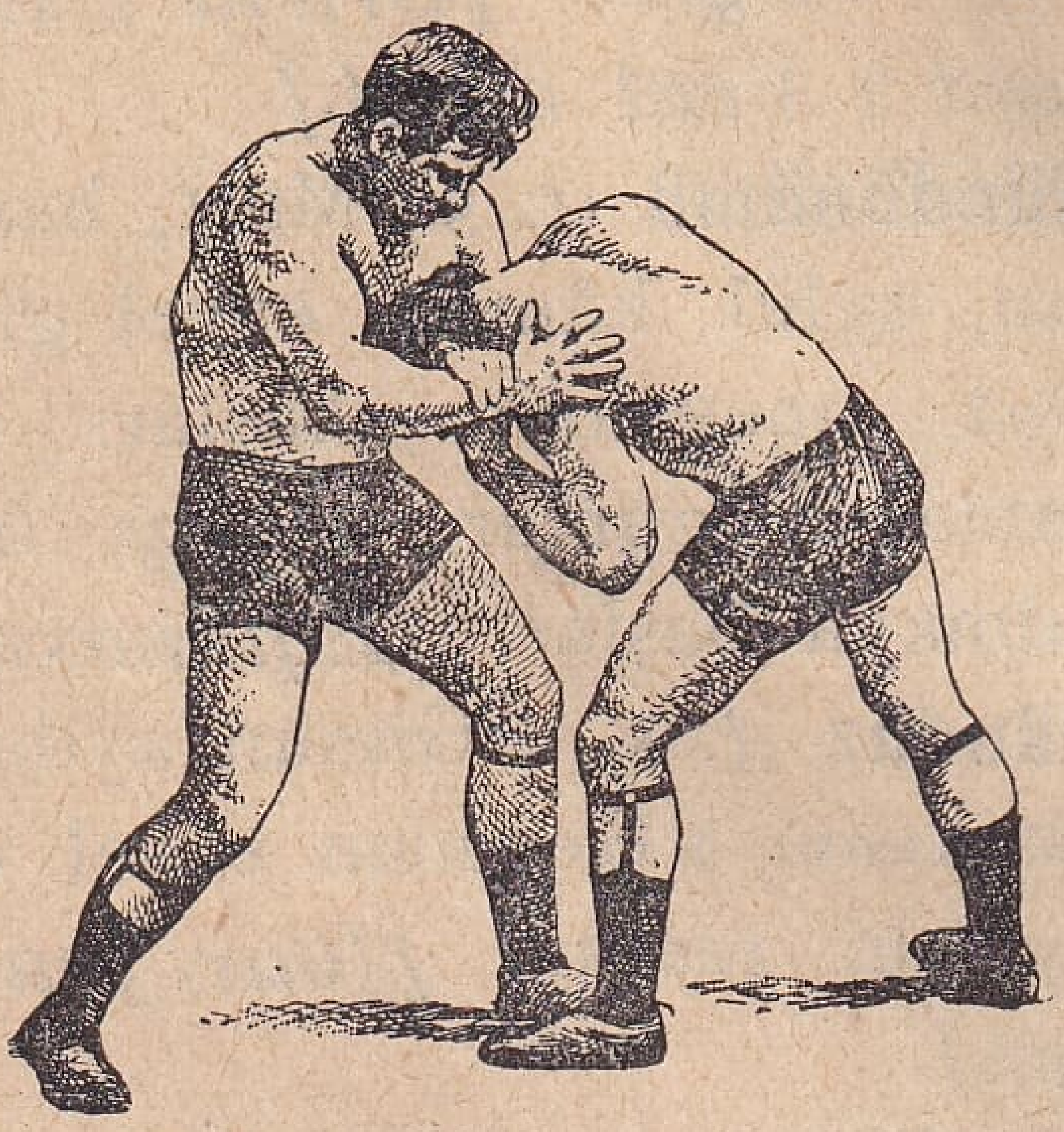

Güreş, güleş

Güreştirmek (*t. f.*) Güreş ettirme; pehlivanları veya koç ve horos gibi hayvanları tutuşturmak, musaraa ettirmek. *[Faire lutter.]*

Gürgen (*t. s.*) Cilâ tutan ve kayınağacına benzeyen bir ağaç. Güzel, gösterişli. Gürgen ağacından yapılmış. *[Orme. En bois de charme.]*

Gürgen

Gürleme | (*tm*) **Gürlemek** | Gürültü etme, etmek, şamata etme, etmek. Ölme, ölmek, vefat etme, etmek, nalları atma, atmak. *[Faire du tapage,*

tonner. Mourir ou être tué,e pour rien.]

Gürüh (*fa. s.*) Takım, fevç, bölük. *[Bande, foule.]*

Gürük (*t. s.*) Gurk, kuluçka. *[Couveuse.]*

Gürüksüme | **Gürüksümek** (*t. m.*) Tavuk gurkulma gurkulmak, kızma, kızmak, azma, azmak, könüme, könümek. *[Couvée.]*

Gürül gürül (*t. h.*) Bolluk ve şamata ile akan bir şeyi tasvir eder. *[Imite le bruit tonnant, roulement avec fracas.]*

Gürüldeme | **Gürüldemek** (*t. m.*) Gürültü etme, etmek; büyük bir ses çıkarma, çıkarmak § Patırdı etme, etmek. Gökgürültüsüne benzer ses çıkarma, çıkarmak. Büyük bir gürültü ile düşme, düşmek veya yuvarlanma, yuvarlanmak. Hayvan büyük sesle bağırma, bağırmak, ulunma, ulunmak. *[Faire un grand bruit, tonner § Mugir.]*

Gürültü (*t. s.*) Büyük ses, gürüldiyen şeyin sesi. Patırdı, şamata, kavga. *[Bruit, fracas tumulte, tapage]* **gürültücü** = Gürültü eden, ortalığı gürültüye veren, her işi gürültü ile yapan. *[Tapageur.]* **gürültülü** = Şamatalı, patırdılı. Kalabalıklı. *[Qui se fait avec bruit, tumultueux, se.]* **gürültüsüz** = Sessiz, sadasız, şamatasız, patırdısız. *[Sans bruit, sans tumulte.]*

Gürz (*t. s.*) Topuz. *[Lourde massue en fer.]*

Gütaperka (*c. s.*) Kabloları yapmağa yarıyan ve Sumatra adasındakı büyük ağaçlardan alınan kavuçuğa benzer yapışkan madde. *[Gutta-percha.]*

Gütme | **Gütmek** (*t. m.*) Öne katıp sürme, sürmek. Otlatma, otlatmak. Saklama, saklamak, tutma, tutmak, hıfzetme, hıfzetmek. *[Mener; paître; conduire, poursuivre; garder.]*

Güvan (*t. s.*) Bir cins dikenli ot. *[Une espèce d'herbe épineuse.]*

Güvan otu

Güve (*t. s.*) Yunlü kumaş, kürk gibi şeyleri yiyen böcek. *[Mite, teigne.]* **güveyeniği** = Güvenin kumaşta yaptığı delik. *[Étoffe rongée par les mites.]*

Güvenilme | **Güvenilmek** } *t. m.*) Bak: Güvenmek. *[Voir: Güvenmek.]*

Güveniş (*t. s.*) Güvenmek işi ve tarzı. *[Action de se fier.]*

Güvenme | **Güvenmek** } (*t. m.*) Dayanma, dayanmak, istinat ve itimat etme, etmek. Mağrur olma, olmak, göze kestirme, kestirmek, becereceğini anlama, anlamak. *[Se fier, se vanter.]*

Güvercin(*t. s.*) Birçok nevileri bulunan eti lezzetli maruf kuş. *[Pigeon.]*

Güvercinbudu (*t. s.*) Bir nevi yumurtalı köfte. *[Une croquettes alaquelle on donne ce nom.]*

Güvercingerdanı (*t. f.*) Yeşil ile mavi ve pembe arasında mütemevviç renk, böcek kabuğu rengine yakın bir renk. *[Couleur de la gorge du pigeon.]*

Güvercinlik(*t. s.*) Güvercinlere mahsus kümes, güvercinlerin barındıkları yer. Piyade kayığının kıçındaki küçük dolap veya kamara. Kule şeklindeki istihkâm. *[Colombier § Partie couverte de la proue d'une barque légère. Forteresse élevée en forme de tour.]*

Güvercinotu (*t. s.*) Bir nebat, mineçiçeği. *[Verveine odorante.]*

Güverte (*t. s.*) Gemilerin üst katlarında bulunan döşeme, gemi ambar veya kamaralarının üstü. *[Pont du navire.]*

güverteli = Güvertesi olan. Bak: güverte. *[Voir: güverte.]*

Güvey (*t. s.*) Evlenmeğe hazırlanmış, evlenmek üzre bulunan erkek, damat, bir adamın veya bir kadının kızının kocası. *[Nouvau marié; gendre.]*

Güveyk (*t. s.*) Sebze ve salata gibi kullanılan mayhoşça bir yaprak. Hindiba. *[Chicorée sauvage.]*

Güz (*t. s.*) Sonbahar, eylûlün yirmi birinden kânunuevelin birine kadar olan zaman, hazan. *[Automne.]*

Güz (*t. s.*) Kemiğin yumuşağı, kıkırdak. *[Cartilage.]*

Güzel (*t. f.*) Hoş, zarif, iyi, melih. Göze hoş gelen § Mahbup. Göze ve kalbe hoş gelen kimse § Peki § Olur (cevap makamında kullanılır) *[Beau, belle, joli,e § Bon,ne, excellent,e; agréable § Bien.]*

Güzellenme | **Güzellenmek** } (*t. m.*) Güzel olmak, güzellik

peyda etme, etmek,güzelleşme güzelleşmek.*[S'embellir.]*

Güzelleşme | (*t. m.*) Güzel **Güzelleşmek** | olma, olmak,güzelliği artma artmak§İyileşme iyileşmek. *[Devenir beau, belle.]*

Güzelleştirme | (*t. m.*) Güzel **Güzelleştirmek** | etme, etmek, güzellik kazandırma,kazandırmak. *[Rendre bon, belle; embellir.]*

Güzellik (*t. s.*) Güzel olanın hali, iyilik, hoşluk. Yavaşlık, tatlılık § Sükûnet. İyilik,sağlık. *[Bauté § Bonté, douceur.]*

Güzeran (*fa.f.*) Geçme, geçen, mürur eden. *[Action de passer, de s'é couler § Passé,e.]*

Güzide (*fa.f.*) Seçilmiş, müntahap § Bir şeyin en iyi kısmı. *[Choisi,e § Élu,e.]*

Güzergâh (*fa. s.*) Geçilecek yer, yol, memer. *[Lieu, par où l'on passe, passage.]*

Güzeşte (*fa. f.*) Geçen, sabık§ Faiz, nema.*[Passé,e écoulé,e § intérêt.]*

Güzin (*fa. f.*) Seçen, intihap eden, intihap edilmiş olan.*[Qui choisit, qui préfère § Choisi,e; préféré.e .]*

Güzün (*t. s.*) Güz zamanı son bahar.*[En automne.]*

H

H (*t. h.*) Türkçe alfabenin dokuzuncu harfi olup sadasız harflerin [7] incisi ve sekiz sert harfin [3] üncüsüdür. Metruk arap elifbasındaki [ح ، خ ، ه] nın mukabilidir. Yedi, sekiz müstesnadan sarfı nazar; bu harften sonra gelen sakin [B] ler [P], [C] ler [Ç], [D]ler [T] okunur ve yazılır. Lûgat kitaplarında [harf] remzidir. *[(H,HÉ) Neuvième lettre de l'alphabet Turc.]*

Ha! (*t. d.*) İhtar, tembih edatıdır: böyle söyleme ha! §Tacil ve teşvik için kullanılır : Ha göreyim sizi § Suali tazammun eden hayret ve taaccüp edatıdır:böyle söyledi ha?§İşaret edatıdır: görmiyor musun, ha şurada? § Tahattur edatıdır: ha! şimdi anladım § Bâzen

(ey!) mânasına gelir: ha! adam; bana bak! § Tesavi edatı: ha burası, ha orası; ha Ali, ha Veli. *[Sert à interroger, à attirer l'attention, à menacer § Gare! § Tiens! § Oui § Voilà, voici.]*

Hab (*a. s.*) Bak: Hap. *[Voir: Hap.]*

Habaset (*a. s.*) Habislik; fenalık, kötülük § Haylazlık. *[Méchanceté; vice § Acte mauvais.]*

Habazan (*t. f.*) Ekmekçi, Çok yiyen, obur; ekûl § Pisboğaz. *[Gourmand,e § Glouton,ne. Boulanger.]*

Habbe (*a. s.*) Küçük tane; buğday ve emsali şeylerin taneleri § Küçük su kabarcığı. *[Grain, obole § Bulle d'eau.]* **habbeyi kubbe yapmak** = Mubalâğa etmek. *[Exagérer.]*

Haber (*a. s.*) Duyulan, naklolunan söz; bir vak'anın, hadisenin hazır olmıyanlara tebliği; bir şey hakkında şifahen verilen malûmat § Sağlık § Bilgi, vukuf; malûmat. *[Avis, Nouvelle, information § Sentence.]* **haberdar** = Haber ve malûmatı olan; vakıf; malûmatlı. *[Informé,e; avisé,e; renseigné,e.]* **habersiz** = Haber vermeden. *[Sans avis.]* **haberdar etme** = Birine bir madde hakkında malûmat verme. *[Avertir.]*

Haberleşme } (*t. m.*) Biribirine haber gönderme, göndermek; malûmat verme, vermek. *[S'informer réciproquement; correspondre.]*
Haberleşmek

Habeş } (*a. t. s.*) Çok esmer tenli ve fakat hututu veçhiye itibarile zencilerden farklı olan mustakıl bir memleket halkı. *[Abyssinien,ne.]*
Habeşistanlı

Habeşî = Habeş memleketi ahalisinden olan, habeşe mensup ve mütaallik § Koyu esmer renkli adam. *[Abyssinien,ne § Mulâtre.]*

Habip (*a. s. f.*) Sevilen, sevgili dost, mahbup. *[Ami,e; aimé,e; bien aimé,e.]*

Habir (*a. f.*) Haber ve malûmatı olan, malûmatlı, agâh, vakıf. *[Qui a des connaissance]*

Habire (*t. h.*) Bir düzüye, durmadan. *[Continuellement.]*

Habis (*a. s.*) Kötü, fena, fasit. Müfsit, yaramaz. *[Méchant,e scélérat,e.]*

Habtetme
Habtetmek
Haptetme
Haptetmek (*t. m.*) Mübahasada iskât etme, etmek. [*Convaincre.*]

Hacalet (*a. s.*) Utanma, mahcubiyet. [*Honte, confusion.*]

Hacamat (*a. s.*) Vücudun bir tarafını ustura veya aleti mahsusa ile çizerek üzerine boynuz koymak suretile eski usul kan alma. [*Scarification faite au corps, ventouse.*] **hacamatçı**= Hacamat yaparak kan alan. [*Scarificateur, ventouseur.*]

Haccetmek (*t. fi.*) Mekkeye gidip Kâbeyi tavaf ve ziyaret etme, etmek, hacı olma, olmak. [*Aller en pélerinage.*]

Hacet (*a. s.*) İhtiyaç, lüzum, iktiza § Muhtaçlık, zaruret § Lâzım ve zarurî olan şey. [*Besoin, nécessité.*]

Hacim (*a. s.*) Bir cismin büyüklüğü, cüsse, cesamet [*Volume.*] **hacmen** = Cesametçe, büyüklükçe, cüssece. [*En volume.*]

Hacir (*a. s.*) Kanunî bir sebepten dolayı insanın kendi mal ve mülkünde tasarruftan menolunması. [*Mettre une personne aux soins d'un tuteur.*]

Haciz (*a. s.*) Bir borcun veya bir hakkın temini için bir mal veya mülkün mahkeme marifetile hapis ve zaptedilmesi. [*Saisie judiciaire.*]

Hâciz (*a. f.*) Ayıran, bölen, tefrik eden. [*Saisissant* § *Cloison* § *Diaphragme.*]

Hacı (*a. s.*) Mekkeye gidip Kâbeyi ziyaret etmiş adam. [*Pélerin.*]

Hacıotu (*t. s.*) Kankurutan denilen ot. [*Mandragore.*]

Hacı otu

Hacıbaba(*t. f.*) Hacca gitmiş ihtiyar ve muhterem adam. [*Titre d'honneur ou de vénération qu'on donne aux vieillards qui on fait le pélerinage à la Mecque.*]

Hacılaryolu (*t. s.*) Kehkeşan. [*La voie lactée.*]

Haç (*t. s.*) Kurban bayramında mutat merasim ile Kâbeyi ziyaret ve tavaf resmi. [*Gérémonie de pélerinage pendant la fête du Courban Baïram.*]

Haç (*t. s.*) İstavroz; salip, çelipa, çarmıh.[*Croix*]

Haçlama } (*t. m.*) Çarmıha
Haçlamak } germek, haç şeklinde bir tahtaya mıhlıyarak salbetme, etmek. *[Crucifier.]*

Haçvari (*t. f.*) Salip şeklinde olan, amuden biribirini ortasından kat'eden iki doğru hat suretinde olan§ Salip şeklinde olarak *[Croisé,e en forme de croix.]*

Hâd(*a. f. s.*)Sivri,ince,keskin § Sert, pek müessir § Şiddetli hastalık § İltihaplı yara ve çiban *[Aigu,ë.]*

Had [t] } (*a. s.*) Derece, mer-
Hed [t] } tebe, değer,kıymet§ Bir tenasüp veya muadeleyi takip eden aksamın her biri. *[Degré. dignité § Terme § Limite.]*

Hadaka (*a. s.*) Göz bebeği *[Pupille.]*

Hadaset (*a. s.*) Yenilik, tazelik, gençlik.*[Fraicheur, jeunesse.]*

Haddat (*a. s.*) Demirci. *[Forgeron.]*

Hadde (*a. s.*) Bir madeni tel yapmağa mahsus delikli safha suretinde alet. *[Laminoire.]*

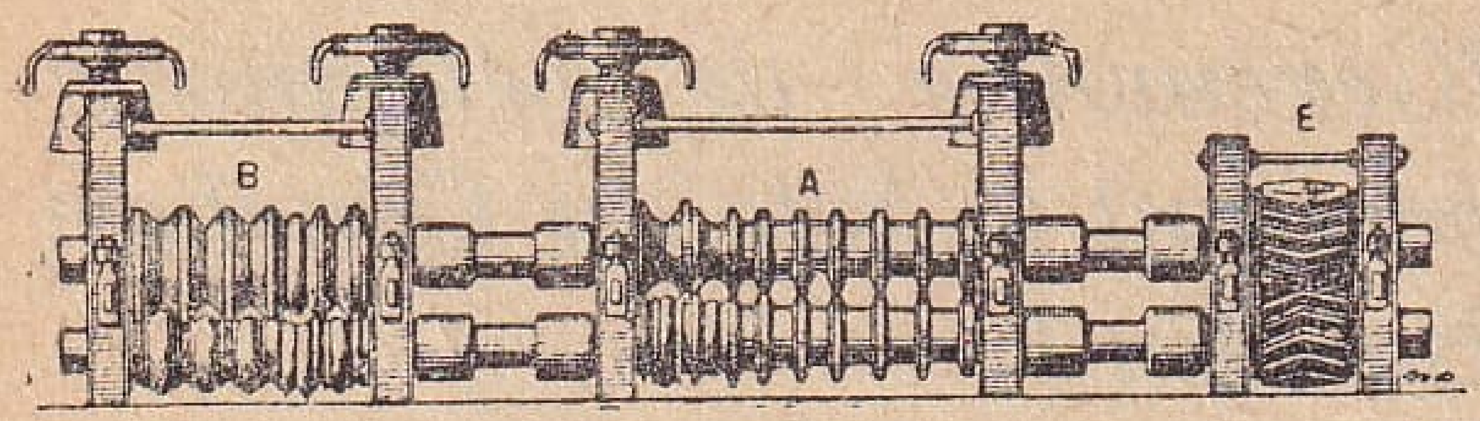

Hadde

Hadde (*a. s.*) Hendese istihlahından olup [90] dereceden küçük olan zaviyeye denir: zaviyeyi hadde.*[Angle aigu.]*

Hadekî (*a. s.*) Göz bebeğine mensup *[pupillaire.]*

Hademe (*a. s.*) Hizmetkârlar § Resmî bir dairenin hizmetlerini gören odacı, kavas ve saire takımı.*[Serviteur, garçon de bureau, domestique principalement ceux d'un ministère, d'un tribunal, d'une école, etc.]*

Hâdi(*a. f.*)Doğru yol gösteren, rehber, kılağuz. *[Guide qui conduit vers le chemin droit.]*

Hadi } (*t. d.*) Emir ve tembih
Haydi } edatıdır. Haydi gidelim: peki olsun. *[Inter. Allons voyons! eh bien! en avant! en route.]*

Hadi, Hadi } (*t. d. h.*) Ferah,
Haydi,Haydi } ferah, kolay kolay, vızır vızır. *[Amplement, facilement.]*

Hadika (*a. s.*) Meyva bahçesi ağaçlık, etrafı duvarla çevrilmiş bahçe.*[Jardin planté d'arbre]*

Hadim (*a. f.*) Hizmet eden § Hizmetçi,hizmetkâr.*[Serviteur domestique.]*

Hâdim (*a. f.*) Yıkan, hedmeden, tahrip eyliyen. *[Destructeur.]*

Hadis (*a. s. f.*) Hazreti peygamberin kelâmı. sözü: hadisi şerif. *[Traditions et paroles provenant de Mahomet.]*

Hâdis (*a. s. f.*) Yeniden meydana çıkan, vuku bulan § Kadim olmıyan, sonradan vücüda gelen. *[Nouveau,elle; récent,e § Qui n'est pas éternel,le.]*

Hâdise (*a. s.*) Vak'a; vakıa; vukubulan hal ve keyfiyet § Ârize. *[Incident § Accident.]*

Hadit (*a. f. s.*) Öfkeli, hiddetli, titiz § Şiddetli, şedit; keskin § Demir denilen maruf maden. *[Violent,e § Impétueux,se § Fer.]* **hadidî** = Demire mensup ve müteallik § Demirden mamul. *[De fer § En fer.]*

Hadım (*t. s.*) Pek küçük iken tenasül aleti kesilmiş olan erkek, tavaşi § İğdiç. *[Eunuque § Castré.]* **hadımağası** = Eski zamanlarda padişah saraylarında ve bâzi büyük konaklarda sırf lüks için kullanılan ve tenasül aleti kesilmiş bulunan zencî veya habeşî köle. *[Homme castré, préposé anciennement aux chefs de sennuques de serail.]*

Hadımetme / **Hadımetmek** (*t. m.*) Bir insan veya hayvan yavrusunun tenasül aletini kesip çıkarma, çıkarmak, eneme, enemek. *[Castrer.]*

Hadsiz (*t, f.*) Had ve hesabı olmıyan, gayrimuayyen, çok. *[Innombrable.]*

Hafakan (*t. s.*) Yürek oynaması, çarpıntı. *[Palpitation.]*

Hafi (*a. f.*) Gizli, saklı, aşikâr olmıyan. *[Caché,e secrete,ète latent,e.]*

Hafif (*a. f.*) Ağır olmıyan ciddî ve ağırbaşlı olmıyan. Kolay. zahmeti az iş. *[Léger, ère, facile.]*

Hafir (*a. s.*) Kazma, kazma ile toprağı açma. *[Creusement; creuser.]*

Hafit (*a. s.*) Evlât oğlu, torun. *[Petit fils.]*

Hafiye (*a. s.*) Gizli tahkikat işlerinde tebdili kıyafetle istihdam olunan polis memuru. *[Espion, police secrète.]*

Hafiyyen (*a. f.*) Gizli olarak, gizlice, aşikâr olmıyarak. *[En cachette, en secret.]*

Hafız (*a. f.*) Saklıyan, koruyan, muhafaza ve sıyanet eden § Kur'anı ezberden okuyan kimse. *[Qui garde, qui*

observe § Qui retient par cœur le coran.]

Hâfıza (*a. s.*) İnsanda hatırlama hassası, bir şeyi hatırlamak hassası. *[Mémoire, faculté de retenir.]*

Hafretme | (*a. s.*) Toprağı
Hafretmek | kazmak, çukurlaştırma, laştırmak. *[Creuser, creusement. Fouiller la terre.]*

Hafriyat (*a. s.*) Kazmağa mütaallik işler, ameliyatı turabiye, maden ve asârı atika aramak için yeri kazmak ameliyatı. *[Travaux de creusement, excavation, fouilles.]*

Hafta (*fa. s.*) Senenin elli ikide ve ayın dörtte biri, yedi günlük zaman. *[Semaine]* **haftabaşı**=Haftanın son günü. Ticaret ve sanayide amele ve müstahdimine ücret tevzi olunduğu gün. *[Le dernier jour de la semaine.]* **haftalık** = Her hafta, ve haftada bir vaki olan. Hafta itibarile verilen ücret. *[Hebdomadaire, Solaire payé par semaine.]* **haftalıkçı** = Haftalık ücretle işliyen. *[Ouvrier travaillant à la semaine.]* **haftalıklı** = Bak: Haftalıkçı. *[Voir: Haftalıkçı.]*

Hah (*t. h.*) Tamam, işte. *[C'est juste; voilà.]*

Haham (*c. s.*) Musevî âlimi, musevilerde ruhanî reis *[Rabbin.]* **hahambaşı** = Musevîlerin en büyük reisi ruhanîsi. *[Grand-Rabbin.]* **hahamlık**= Musevîlikte âlimlik, dinî riyaset. *[Rabbinisme.]*

Hahiş (*fa. s.*) İstek, dilek, arzu. *[Désir, ardeur, volonté.]* **hahişker** = İstekli, arzulu, talip, dilekli. *[Qui veut, qui désire.]*

Hail (*a. f.*) İki şey arasında vaki olup birinden diğerinin görünmesine mâni olan, engel. *[Obstacle.]*

Haile (*a. s.*) Tiyatro oyununda neticesi facıalı, acıklı piyes. *[Tragédie.]* **hailenüvis** = Bu kabilden piyes yazan müellif *[Auteur de tragédie.]*

Hain (*a. f.*) Merhametsiz, katı yürekli, hıyanet eden§Eyiliğe karşı kötülük yapan. *[Traitre, perfide§ Ingrat, e.]* **hainane**= Haincesine, merhametsizcesine§ Hianetlikle. *[Perfidement; avec trahison.]*

Hainleşme | (*t. m.*) Hain ol-
Hainleşmek | ma, olmak, hainlik peyda etme, etmek. *[Devenir perfide, ingrat.]*

Hainlik (*t. s.*) Eyiliğe karşı âdîce muamele, kötülük § Merhametsizlik § Hiyanet§Vefasızlık. *[Trahison; perfidie.]*

Hak [ki] (*a.s.*) Bir şeyi keskin bir aletle kazıma, hafifçe oyma § Haşebî veya madenî bir cisim üzerinde ucu sivri bir (demir) aletle oyma veya kabartma, şekiller yapma § Bir yazı veya bir resim ve şekli çakı gibi bir aletle kazıyıp bozma,silme.*[Action de gratter, de graver, de racler.]*

Hak | Hakk} (*a. s.f.*) Doğruluk:Hak yolu budur § Hakikî, gerçek, doğru: hak dini kabul etti § İnsaf: bu mes'ele hakka sığmaz § Allah: Cenabı Hak, Hak taalâ § Bir iş, bir hizmet mukabili olarak alınması, verilmesi lâzım gelen ücret: hakkımı alamadım§Maddî veya manevî mükâfat § İstihkak, pay; hisse: o hakkını aldı §Adalet: hak yerini buldu. *[Droit§ Raison§ Vérité§ Justice §Dieu§ Droit acquis par parenté ou par service rendu § Vrai, juste§ Salaire.]***hakbin**= Hakkı ve doğruluğu gören, anlıyan *[Clairvoyant.]* **hakkile-bihakkın** = Hakkolarak, tamam ve doğru lâyık olarak.*[De plein droit.]***hakşinas** = Hakka riayet eden, insaflı, mürüvvetli muhik, doğruluğu tanıyan. *[Qui reconnait ou comprend facilement la justice et la vérité.]***hakkında**= Her hangi bir işe dair. *[À propos de, au sujet de.]***hakkından gelmek**= Ceza vermek, tedip etmek, galebe çalmak, itaat ettirmek. *[Punir, châtier, vaincre, dompter.]*

Hâk (*fa. s.*) Toprak, turap [türap] *[Terre, poussière, sol.]*

Hâkan (*fa. s.*) Hanların hanı, hükümdarlar hükümdarı, büyük padişah. *[Souverain, monarque.]*

Hâkanî (*fa. f.*) Hâkana, padişaha mensup ve mütaallik; şahî; padişahî. *[Royal,e; impérial,e.]*

Hakaret (*a. s.*) Hürmetsizlik, itibarsızlık, tazimsizlik, hor ve hakir görme. *[Mépris, insulte.]*

Hakem (*a. s.*) İki taraf arasındaki ihtilâfi tetkik ederek halleden; halle memur edilen şahıs veya heyet. *[Arbitre.]*

Haketme | Hakketme | Haketmek | Hakketmek (*t. m.*) Ucu sivri, ağzı keskin bir aletle bir şeyi kazıma, kazımak§

Madenî veya haşebî bir cisim üzerinde oyma veyahut kabartma yapma, yapmak § İstihkak peyda etmek § Vazifesini ifa eden adama ücrete istihkak hakkını gösterme, göstermek § Vadedilen mükâfata hak ve istihkak kazanma, kazanmak. *[Gratter § Creuser § Mériter, acquérir le droit par le travail § Gagner, établir un droit.]*

Hâkeza (*a. h.*) Böylece, bu suretle; gene öyle, tıpkı onun gibi, kezalik. *[Ainsi, aussi, de même.]*

Hâkî (*fa. f.*) Toprağa mensup § Toprak renginde olan § Topraktan yapılan. *[Qui concerne la terre [kaki].]*

Hakikat (*a. s.*) Bir şeyin doğrusu, aslı, künhü § Sadakat. *[Vérité, réalité § Sincérité, fidélité.]* **hakikaten** = Doğru olarak, sahihen, hakkile, bihakkin. *[Vraiment, réellement, en effet.]* **hakikatli** = Sadık, vefalı. *[Affectionné,e; sincère.]* **hakikatsiz** = Vefasız; hukuka, hak ve samimiyete riayet etmiyen. *[Infidèle, hypocrite.]* **hakikatsizlik** = Vefasızlık, sedakatsızlık. *[Infidélité, hypocrisie.]*

Hakikî (*a. f.*) Sahi, doğru, aslî, sahte veya mecazî olmıyan *[Vrai,e, réel, le.]*

Hâkim (*a. f.*) Hükmeden, âmir, galip. Daha yüksekte olan, üstte bulunan, havalesi olan § Mahkeme reisi, hâkimlik sıfatını haiz olan zat § Vali, âmir, bir memleketin idaresine memur olan zat. *[Juge, magistrat, dominant § Gouverneur général, administrateur.]*

Hakim (*a. f.s*) Aklı ve iyi ahlâkı ile mümtaz adam, feylesof § Hikmet ve felsefe mütahassısı § Allâme, fevkalâde âlim. *[Sage, savant § Philosophe.]*

Hâkimane (*fa. f.*) Hâkime lâyık veya yakışır hal ve surette § Hükmederek, hâkim bir tavurla. *[Digne d'un magitrat imposant § D'une manière impérieuse.]*

Hakimane (*fa. s.*) Âlimane, vakıfane, hakimcesine. *[Sagement, philosophiquement.]*

Hakimiyet (*a. s.*) Hâkimlik, âmirlik. Bir devletin memleket ve ahalisi üzerindeki kudret ve nüfuzu. *[Commendement, domination.]*

Hâkimlik (*t. s.*) Âmirlik, haki-

miyet, hüküm ve emretme. Mahkeme reis ve âzalığı. /*Office et profession de juge, domination.*]

Hakir (*a. f.*) Kadri ve değeri olmıyan, hor, deni, naçiz, hürmet ve itibarı olmıyan § (Tevazu ve mahviyet makamında dahi kullanılır.) [*Vil, indigne* § *Humble, modeste.*]

Hakkâk (*a. s.*) Mühür kazan, maden ve ağaç üzerine demir kalemle oyup hakkeden. [*Graveur.*] **hakkâklik** = Hak ve oyma san'atı. [*Profession de graveur.*]

Hakkaniyet (*a. s.*) Hakka uygun muamele, hakka riayet etme. Adalet, insaf. [*Justice, équité.*] **hakkaniyetli** = Adalet ve insafa mukarin, âdil, adilâne. [*Juste, équitable.*] **hakkaniyetsiz** = Adaletsiz, insafsız. [*Injuste*] **hakkaniyetsizlik** = Adaletsizlik, insafsızlık. [*Injustice.*]

Hakketme } (*t. m.*) İstihkak
Hakketmek } kazanmak. nail, olduğa bir ecir ve mukâfata tekabül eder bir hizmette bulunma, bulunmak § Bitirme, bitirmek. [*Mériter par le travail.*]

Haklama } (*t. m.*) Hakkın-
Haklamak } dan gelme, gelmek, galebe çalma, çalmak § Bitirme, bitirmek. [*Dompter, venir à bout, gagner, avoir droit par son travail.*]

Haklı (*t. f.*) Hakka yakın, gerçek, sahi § Adil ve insafa yakın, âdilâne, munsifane § Alacaklı § Kavli ve fiili doğru ve adalete uygun olan. [*Vrai,e* § *juste* § *Qui a raison, qui a droit.*] **hakperest-hakşinas** = Allaha tapan § Hak ve adaleti, doğruyu seven, doğruluktan ayrılmıyan. [*Qui n'adore que Dieu* § *Qui aime la justice et la vérité.*] **haksız** = Doğru olmıyan, batıl, çürük § Bir dava ve meselede doğruyu iltizam etmiyen, iğri ve çürük tarafı tutan. [*Injuste* § *Inique, qui n'a pas raison ou droit* § *Injustement.*] **haksızlık** = İğrilik, butlan, doğru olmayış § Adaletsizlik, insafsızlık. [*Injustice, iniquité.*]

Hal (*a. s.*) Oluş, bulunuş suret, hey'et, keyfiyet § Şimdiki zaman, vakti hazır § Mecal, kuvet, takat. [*État; condition; situation* § *Présent* § *Pouvoir, position, circonstance, cas.*]

Hâl (*t. s.*) Vücutta, yüzde olan

siyah benek, ben. *[Grain de beauté.]*

Hal (*c. s.*) Üstü örtülü meyva ve sebze pazarı.*[Halle.]*

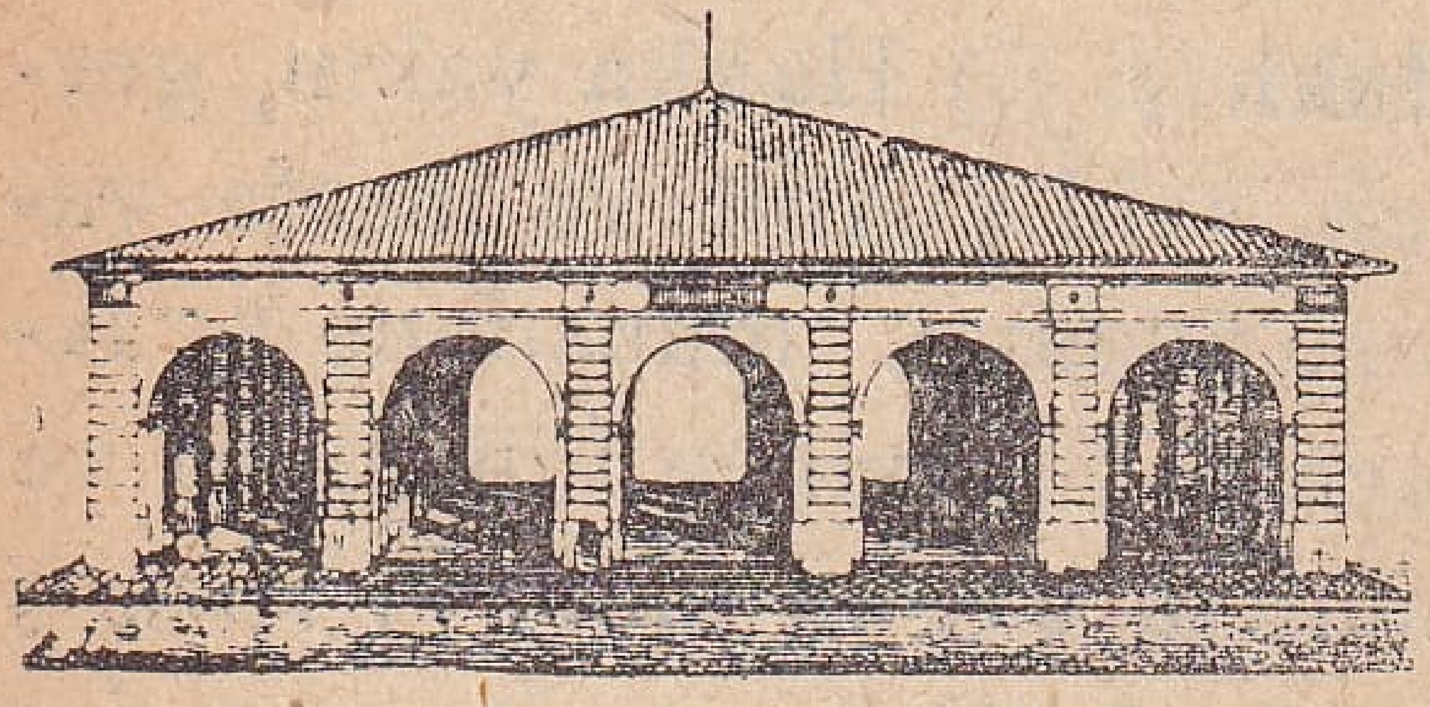

Hal

Hâlâ (*t. z.*) Şimdi, elan§ Daha henüz, şimdiye kadar. *[Actuellement § Encore.]*

Hala (*t. s.*) Baba kız kardeşi çiçe. *[Tante paternelle.]***halazade**=Halanın kızı veya oğlu. *[Cousin,e.]*

Halâ | Helâ (*t. s.*) Aptes bozacak yer,Aptesane,ayakyolu, kenef. *[Latrines, lieux d'aisance.]*

Halâ (*a. s.*) Boşluk,feza,havası boşaltılmış yer. *[Vide, espace vide, solitude.]*

Halâs (*a. s.*) Kurtulma, kurtuluş, reha. *[Délivrance.]*

Halâs bulma | Halâs bulmak (*t. m.*) Kurtulma,kurtulmak. *[Se sauver, être délivré,e.]*

Halâs etme | Halâs etmek (*t. m.*) Kurtarma, kurtarmak.*[Sauver.]*

Halâskâr (*fa. f.*) Kurtarıcı,halâs eden. *[Sauveur; sauveteur.]*

Halâs olma | Halâs olmak (*t. m.*)Kurtulma, kurtulmak. *[Etre sauvé,e, delivré,e.]*

Halat (*t. s.*) Kalın ip, gemi ipi. *[Grosse corde, câble.]*

Halât(*a.s.*) Hal'in cemi.Haller. *[(Pluriel de hal)Les états,les situations.]*

Halâvet (*a.s.*) Tatlılık, şirinlik§ tat, lezzet, zevk. *[Doucœur, suavité, grâce, charme.]***halâvetli** = Tatlı, şirin, lezzetli, leziz, *[Doux, ce;gracieux,se; charmant,e.]* **halâvetsiz** = Tatsız, lezzetsiz, şirin olmıyan. *[Acerbe, brutal.]*

Halayık (*t.s.*) Kadın hizmetkâr, cariye, satın alınmış kadın hizmetçi, *[Servante, esclave.]*

Halbuki (*t. h.*) Öyle iken, şukadar ki, hakikat şudur ki. *[Tandisque.]*

Hâle (*a. s.*) Ay ağılı, bazan ayın etrafında görülen parlak daire. *[Cercle lumineux; auréole.]*

Halecan | Helecan (*a. s.*) Titreme, oynama, çarpınma§ Yürek çarpıntısı. *[Emotion, agitation.]*

Halef (*a. s.*) Sonradan gelen, birinin yerine kaim olan §

Zürriyet, nesil, evlât ve ahfat. *[Successeur § Postérité.]*

Halel (*a. s.*) Rahne § Bozukluk, fesat, eksiklik. *[Détriments § Vice § Dommage.]*

Halen (*a. h.*) Şimdiki halde, halıhazırda. *[À présent, actuellement, maintenant.]*

Halet (*a. s.*) Hal, keyfiyet. *[État, circonstance, cas.]* **haletinezi** = Can çekişme, ihtizar. *[Agonie.]*

Hal'etme } (*t. m.*) Hükümdarları tahtlarından endirme, endirmek. *[Détrôner.]*
Hal'etmek }

Halletme } (*t. m.*) Çözme, çözmek, karışık bir maddeyi veya zor bir işi fasletme, etmek § Eritme, eritmek § izabe, tahlil. *[Dénouer; arranger, résoudre § Fondre, analyser.]*
Halletmek }

Hâli (*a. s.*) İçinde bir şey olmıyan, boş, tehi § Sahipsiz § Açık, münhal. *[Vide, desért.e, isolé,e, vacant,e.]*

Hali (*a. s.*) Padişahları, hükümdarları tahtlarından indirme, terki saltanata icbar etme. *[Detrônement.]*

Haliç (*a. s.*) Koy, körfez, boğaz, kanal. *[Golfe étroit.]*

Halife (*t. s.*) Vekil, halef, birinin yerine geçen adam,

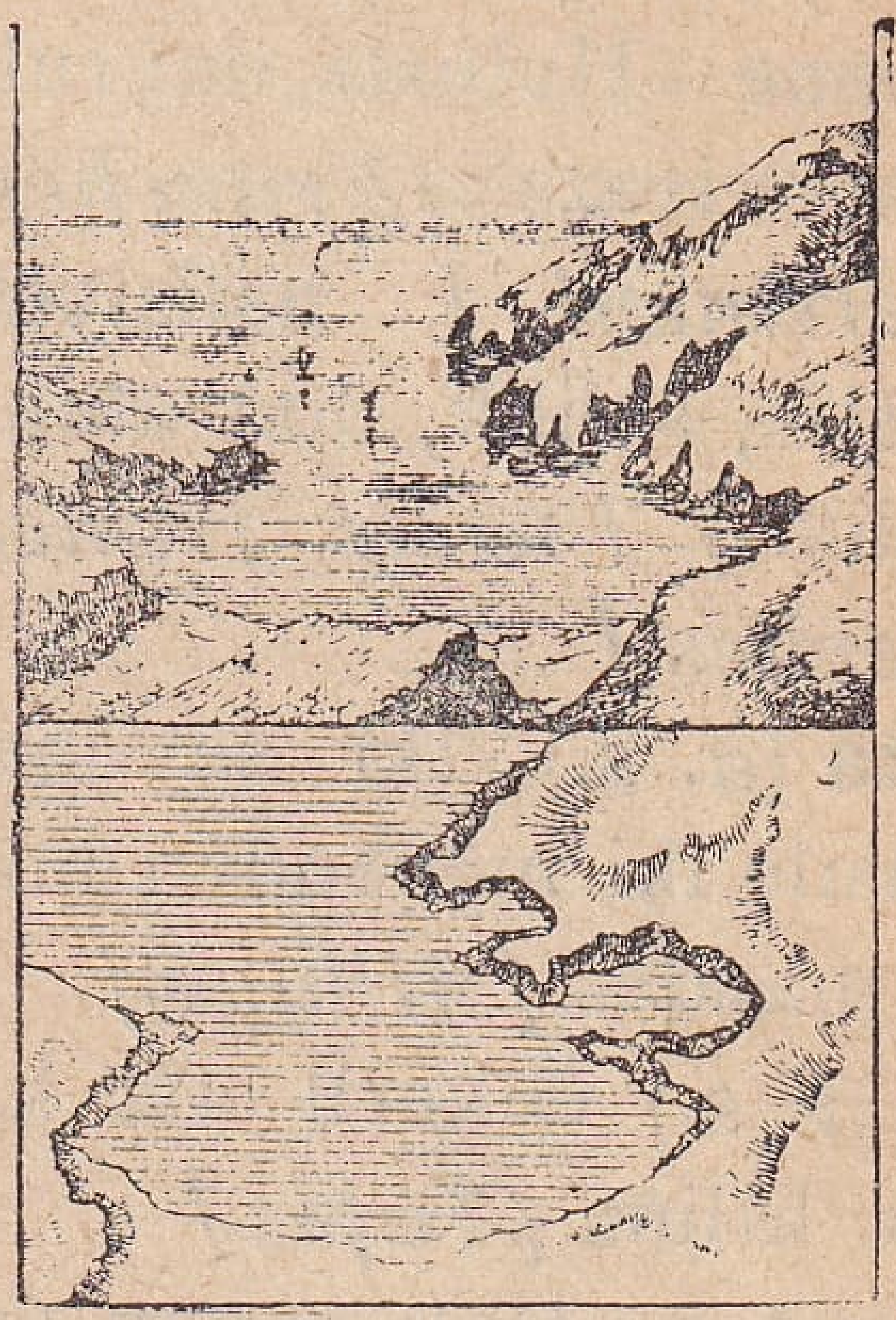

Haliç

Peygamberin makamına kaim. ve onun vekili olduklarını iddia eden bazı islâm mülükünün aldıkları unvan. Eski babıâli kalemlerinde kâtip. *[Succeseur § Vicaire de Mahomet, calife § Secretaire attaché à un bureau.]*

Hâlık (*a. s.*) Yaradan, yaradıcı, yoktan var eden. *[Dieu, Créateur.]*

Halil (*a. s.*) Dost, muhip, yâr. *[Ami,e.]*

Halîm (*a. f.*) Tabiatı yavaş, yumşak, hilim sahibi, sert ve hiddetli olmıyan. *[D'un caractère doux, paisible.]*

Halis (*a. f.*) Sahte ve hileli

olmıyan, safi, temiz, doğru, hilesiz, gıllügıştan ari. *[Pur,e; vrai,e;non falcifié,e§Sincère]* **halisane**=Hulûsla, doğrulukla, garaz ve ivazsiz*[Franchement sincèrement.]* **halisiyet** = Halislik, safilik, doğruluk, hilesizlik. *[Pureté, franchise, sincérités.]*

Halita (*a. s.*) İki şeyden ve hususile iki madenden mürekkep madde. *[Alliage.]*

Halı (*t. s.*) Ölkerli oda kilimi, havlı kilim. *[Tapis.]*

Halıcı(*t. s.*) Halı yapan ve satan.*[Fabricant et vandeur de tapis.]*

Halıcılık (*t. s.*) Halı yapmak san'atı. *[Métier de fabriquer des tapis.]*

Halk *a. s.*) İnsanlar, cemiyeti beşeriye, umum ahali. Cemaat, güruh, kalabalık. *[Créature humaine, multitude,peuple.]*

Halka (*t.s.*) Ortası boş, daire, ipten, telden veya madenden ufak kangal veya daire. *[Anneau.]***halkalı** = Halkası veya halkaları olan, birçok daireler teşkil edecek şekil ve surette olan. *[Qui a des anneaux.]* **halkasız** = Halkası olmıyan, *[sans annaux.]*

Hallaç (*a. s.*) . Pamuk atan, aleti mahsusa ile pamuğu kabartan adam.*[Cardeur de coton et de laine.]* **hallaçlık** = Pamuk atmak san'atı.*[Métier de cardeur.]*

Hallenme | **Hallenmek** (*t. m.*) Bir yeni hal peyda etme etmek, değişme değişmek § Geçinmesi iyi bir hale gelme gelmek. *[Changer, acquérir de l'aisance.]*

Halleşme | **Halleşmek** (*t. m.*) Dertleşme dertleşmek, hasbihal etme etmek. *[Raconter mutuellement ses peines.]*

Hallice (*t. f.*) Hal ve vakti oldukça yerinde. *[Qui se trouve dans l'aisance.]*

Halt (*a. s.*) Karıştırma, mezcetme § Münasebetsiz söz söyleme, hezeyan etme. *[Action de mêler, de mélanger, sotise, Mélange.]*

Haltetme | **Haltetmek** (*t. m.*) Karıştırma karıştırmak, mezcetme, etmek § Münasebetsiz söz söyleme, söylemek ; hezeyan etme, etmek. *[Mêler; mélanger § Agir mal, faire ou dire des sottises.]*

Halûk (*a. f.*) İyi huylu, güzel ahlâk sahibi, herkesle hoş geçinen. *[Qui a un bon nature; doux; serviable.]*

Halvet (*a. s.*) Yalnız kalma § Boş mahal § İbadet için tenha bir odaya kapanma§Hamamın bir veya iki kurnalı hususî hücresi. *[Solitude § Cellule réservée à la prière§ Cabine privée dans un bain public, chambre particulière.]*

Ham (*t. f.*) Olmamış,pişmemiş, kemale ermemiş, çiğ§ tecrübesiz, acemi § Hali tabiîde bulunan § Münasebetsiz, abes «söz, teklif»*[Non mûr, cru,e § Inexpérimenté§Inculte, brut,e non deffrichée «terre», saugrenue «proposition».]*

Hamail (*a. s.*) Sağ omuzun üzerinden ve sol kolun altından geçmek suretile aykırı asılan bağ şirit §Muska, tılısım. *[Sorte de grand-cordon § Amulette.Baudrier.]***hamailî** = Hamailvari, bir omuzdan ve bir kolun altından geçen bağ tarzında,boyundan asılan çanta, kılıç kayışı gibi asılmış olan. *[Comme une amulette, comme un baudrier.]*

Hamak

Hamak (*c. s.*) Asma yatak. *[Hamac.]*

Hamakat (*a. s.*) Ahmaklık, budalalık. *[Stupidité,sottise.]*

Hamal(*t. s.*)Yük taşıyan adam. *[Portefaix.]*

Hamaliye(*a. s.*) Hamal ücreti. *[Frais de transport payés au portefaix.]* **hammallık** = Hamal san'at ve sıfatı. *[Profession de portefaix.]*

Hamam (*t. s.*) Yıkanacak yer. *[Bain.]* **hamamcı**= Hamamın sahibi,bir hamamı idare eden adam§İhtilâm olup su iktiza etmiş olan §Duvar ören, duvarcı. *[Celui qui tient un bain public §Maçon.]***hamamcılık** = Hamam sahipliği,hamam idare etmek san'ati. *[Profession de celui qui tient un bain public.]*

Hamarat (*t. f.*) Becerikli, elinden iş gelir, çalışkan. *[Appliqué.e; soigneux se.]* **hamaratlık** = Çalışkanlık, beceriklilik, *[Application, activité.]*

Hamaset(*t. s.*) Yaradılışta şecaat, fıtrî ve cibillî cesaret, yiğitlik.*[Bravoure, vaillance, intrépidité.]*

Hamasiyat (*a.s.*) Muzafferane§ Zafer destanı tarzında manzumeler,kahramanlıktan,harp-

ten, zaferden bâhis şiirler. *[Chant patriotique, épopé.]*
Hamdetme } (*t. m.*) Allaha
Hamdetmek } şükretme, şükretmek. *[Rendre grâce à Dieu.]*
Hamel (*a. s.*) On iki burçtan biri ki güneş nevruz günü

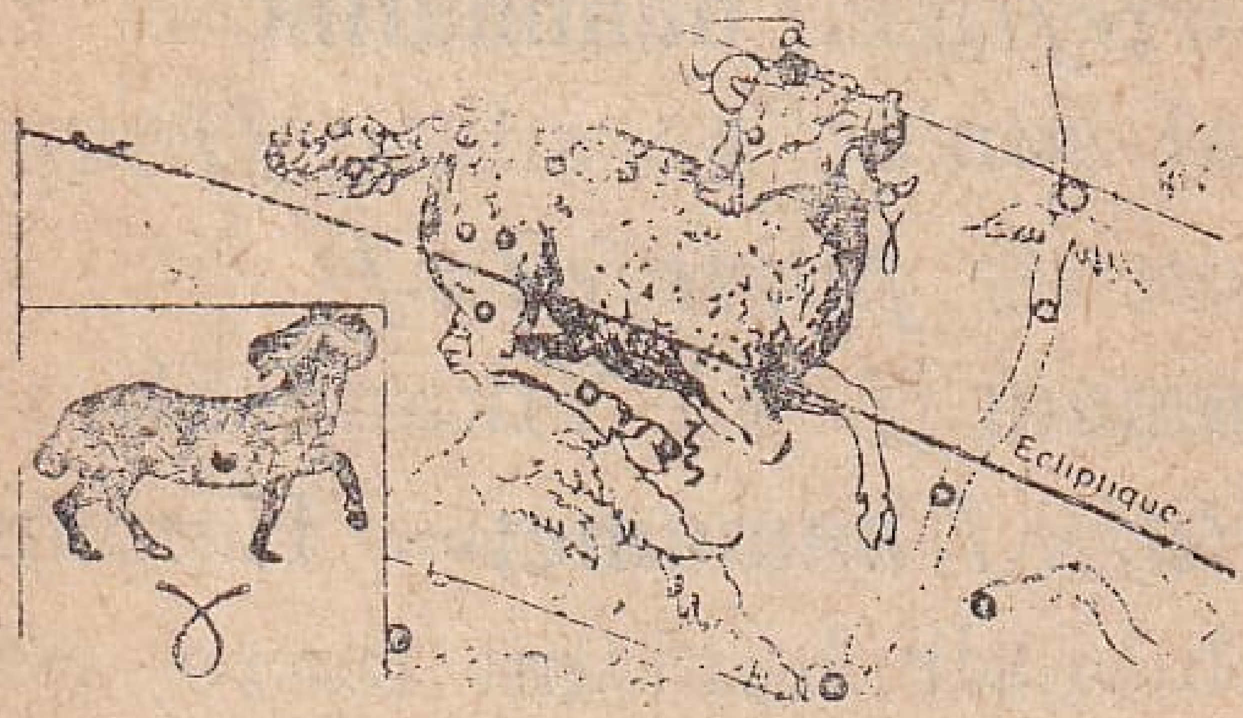

Hamel

ona girer ve bahar mevsimi başlar *[Bélier (signe zodiacal.]*
Hamhalat (*t. f.*) Biçimsiz, şapşal. *[Malfait, grossier,e.]*
Hamhum (*t. h.*) Dırlanma, sözü geveliyerek baştan savma. *[Murmures, mauvais propos.]*
Hami (*a. f.*) Sahip çıkan, himaye ve vikaye eden. *[Protecteur, trice; defanceur.]*
Hâmil (*a. f.*) Yüklü, yüklenmiş, üstünde bir yük bulunan § Götüren, taşıyan, nakleden § Sahip, mütasarrıf § Gebe, karnı yüklü. *[Qui porte, qui tient sur soi; qui possède § Propriétaire § Enceinte.]*
Hamil (*a. s.*) Yük, bâr, ağırlık. Gebelik § İsnat, kandırma, yükletme, ihale etme § Bir işi birine teklif etme. *[Fardeau, change § Grossesse § Atribution, proposer une affaire § Porteur.]* **hamiline muharrer** = İbraz edene verilmesi lâzım. *[Au porteur.]*
Hamile (*a. f.*) Gebe kadın. *[Enceinte.]*
Hamilen (*a. h.*) Üstünde olduğu halde, taşıyarak, götürerek, naklederek. *[En portant sur lui; étant muni de.]*
Haminne (*t. s.*) Büyük valide, anneanne, babaanne. *[Grand' maman.]*
Hamiş (*a. s.*) Kitap sahifesinin kenarındaki yazılar, buraya yazılan yazı, haşiye, derkenar § Mektubun zirine yazılan ilâve. *[Post- Scriptum.]*
Hamiyet (*a. s.*) Namus, şeref ve haysiyet gayreti § İnsaniyet ve bahusus milliyete ait bütün faziletlerin manasını cami büyük bir haslet. *[Sens de droiture, philantropie, patriotisme, zèle.]* **hamiyetli** = Hamiyet sahibi, hamiyet erbabı. *[Zélé,e; qui a des sentiments patriotiques et philantropiques.]* **hamiyetsiz** = Hamiyeti olmıyan, gayretsiz. *[Sans zèle. qui n'a pas des sentiments philantropiques.]*

Hamız (*a. f.*) Ekşi, kekre, ekşimtrak.*[Acide, âpre.]*

Hamıziyet (*a.* s.)Ekşilik, kekrelik.*[Acidité, âprete.]*

Hamlacı (*t.* s.) İki, üç ve daha ziyade çifte kayık ve sandallarda birinci oturakta kürek çeken adam§ Eski zamanlarda saray kayıkçılarına denirdi. *[Chef des rameurs d'une barque ou d'une galère]*

Hamlama | **Hamlamak** (*t. m.*) Uzun zaman rahate alıştığından, işe, yorgunluğa dayanamaz olma, olmak. *[S'habituer à la mollesse au point de ne pouvoir plus résister à la fatigue, se dit des hommes et de chevaux.]*

Hamlaşma | **Hamlaşmak** (*t. m.*)Bak: hamlamak. *[Voir: hamlamak.]*

Hamle(*a.* s.) Saldırma, atılma, hücum, savlet.*[Attaque§ Mouvement cadencé et rapide des rameurs.]*

Hamletme | **Hamletmek** (*t.m.*) Yükletme, yükletmek, atfetme, etmek, isnat etme, etmek. *[Charger, attribuer,imputer.]*

Hamlegergisi (*t .s.*) Kayığın kürek çekilirken ayak dayanılan tahtası.*[Planche qui soutient le pied du batelier.]*

Hamlık (*t. s.*) Çiğlik,meyvanın olmamışlığı.Tecrübesizlik,acemilik rahate alışmaktan işe, zahmete dayanmamazlık, idmansızlık. *[Mollesse, inexpérience, Voir: (Ham et hamlamak.) Action de ham et hamlamak.]*

Hampa | **Hempa** (*t. s.*) Fenalık arkadaşı, yardakçı § kafadar. *[Mauvais compagnon § Acolyte.]*

Hamse (*a. s.*) Beş, beş adedi. Beş kısımdan mürekkep manzum ve mensur eser. *[Cinq, cinquième.]*

Hamsi (*t. s.*) Karadenizde çok çıkan maruf küçük balık. *[Petit poisson de la famille des anchois.]*

Hamsin (*a. s.*) Elli. Kış mevsiminin elli günden ibaret ikinci kısmı. Afrikanın şimalinde esen sıcak bir rüzgâr.*[Les cinquants jours de l'hiver. Vent chaud du sud qui souffle en Afrique du nord; khamsin.]*

Hamt (*a. s.*) Medih, sena, sitayiş. Şükür, şükran, teşekkür. *[Louange, gloire, grace.)*

Hamul (*a. f.*) Tahammülü ziyade olan, çok tahammül

eden. *[Celui qui résiste aux peines, aux chagrins.]*

Hamule (*a.* s.) Gemi yükü. Bir geminin taşıdığı eşya, *[Charge (d'un vaisseau), cargaison, (d'une bête de somme).]*

Hamur (*t.* s.) Un ve emsalinin su veya diğer bir mayi ile karıştırılmasından hâsıl olan yumşak madde. Ekmek mayası. Asıl maya, cevher, tıynet. İyi pişmemiş «ekmek». *[Pâte § Levain. Mou, molle, qui n'est pas bien cuit,e.]*

Hamurcu (*t.* s.) Fırında hamur yoğuran amele. Yalnız hamur işlerile uğrasan ahçı. *[Patissier,ère.]*

Hamurlama } **Hamurlamak** } (*t. m.*) Hamurla kaplama, kaplamak, hamur sıvama, sıvamak, bir deliği, bir çatlağı hamurla tıkama, tıkamak. *[Couvrir de pâte ou boucher avec de la pâte.]* **hamurlu** = Mayalı. Hamurla karışık, içinde hamur olan. Hamur sıvalı, hamur sürülmüş. Hamurla bulaşık. *[Qui est préparé.e avec de la pâte.]*

Hamursuz (*t. f.* s.) Mayasız ekmek. *[San levain (pain); pain azyme.]* **hamursuz bayramı** = Musevilerin bir bayramı. *[Azyme, fête des Israëlites.]*

Hamuş (*fa. f.*) Sessiz, sakit, susan. *[Silencieux,se.]*

Hamuşi (*f.* s.) Sessizlik, sükût. *[Silence.]*

Hamut (*t.* s.) Araba atlarının boynuna geçirdikleri koşum halkası. *[Anneau d'atelle.]*

Hân (*t. f.* s.) Emîr, hâkim, hükümdar § Şark memleketlerinde prens, paşa gibi bir unvan. *[Prince, roi, empereur, monarque d'Orient.]*

Han (*t.* s.) Yolcu, yabancı ve misafirlerin konmasına, tüccarın ikametine mahsus maruf büyük bina. Otel, apartman. *[Auberge, caravansérail, hôtel, appartement.]* **hancı** = Bir hanın sahip veya müdürü, han odabaşısı. *[Celui qui tient ou dirige un han. Aubergiste.]* **hancılık** = Hancı san'at, meslek ve vazifesi. *[Profession d'aubergiste.]*

Hançer (*fa.* s.) Ucu sivri ve iğri, iki yüzü keskin bir nevi kama. *[Poignard long, stylet.]*

Hançere (*a.* s.) Gırtlakbaşi. *[Larynx.]*

Handan (*fa. f.*) Şen, gülen, mesrur. *[Gai,e; enchanté,e, charmé,e.]*

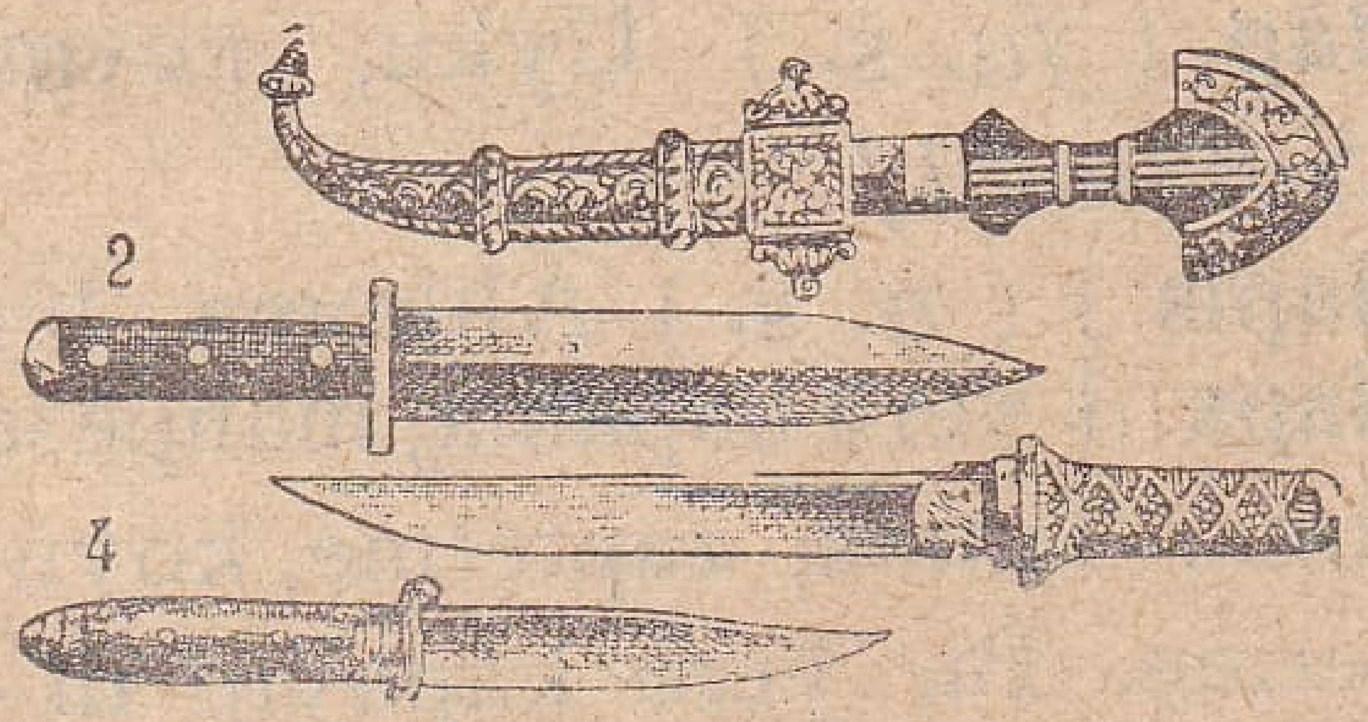

Hançer

Hande (*fa. s.*) Gülme, tebessüm. İstihza, eğlenme. *[Rire, raillerie, moquerie.]*

Hane (*fa. s.*) Ev, mesken, ikametgâh § Küçük kısımlara taksim edilmiş bir şeyin beher kısmı § Rakamların sağdan sola doğru muteber olan sıra ve derecelerinin beheri *[Maison § Case § Place ou raie réservée à chaque ordre de chiffres.]* **haneharap** = Evi yıkılmış, perişan, sefil. *[Ruiné,e.]*

Haneberduş (*fa. s.*) Yeri yurdu olmıyan. *[Vagabond,e.]*

Hanedan (*fa. s.*) Büyük sülâle asil ve büyük aile § Kapısı açık ve misafirperver adam. *[Famille, maison d'un prince ou d'un seigneur; Dynastie § Hospitalier,ère.]*

Hanedanlık (*fa. s.*) Asalet, büyük bir sülâleye mensubiyet. Misafirperverlik, mükrimlik. *[Hospitalité d'un seigneur.]*

Hanefî (*a. f. s.*) İmamı âzam Ebu Hanifeye mensup veya onun mezhebine tâbi olan. *[Qui appartient au rite d'Abu - Hanife, l'un des quatre docteurs de l'orthodoxie musulmane § Hanéfite.]*

Hânende (*fa. f.*) Güzel ses ve makam ile şarkı ve türkü okuyan § Ücretle şarkı söyliyen. *[Chanteur,se.]*

Hangar (*t. s.*) Sondurma, arabalık § Büyük ambar § Tayyarelerin içinde hıfzolunduğu büyük baraka, Garaj. *[Hangar.]*

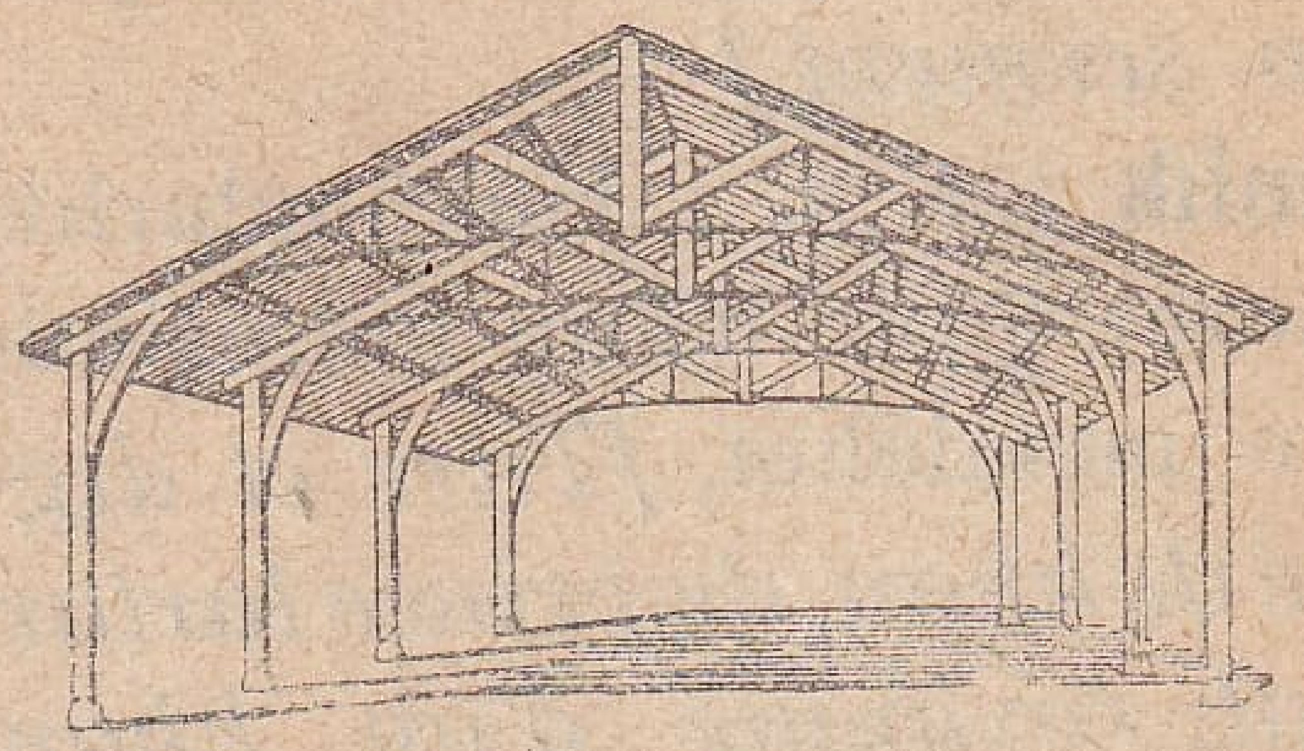
Hangar

Hangi (*t. d.*) İki veya ziyade şeylerden birini tayin husu - sunda kullanılan sual tabiridir. *[Quel?, quelle?; lequel, laquelle?.]*

Hanım (*t. s.*) Kadınlara mahsus bir hürmet unvanı. Zevce. *[Madame, dame mariée.]* **hanım hanımcık** = Evciment ka-

dın, ev kadını, *[Dame ménagère.]*

Hanımböceği (*t. s.*) Gül gonçelerini bozan siyah benekli kırmızı küçük bir böcek. *[Coccinelle.]*

Hanımeli (*t. s.*) Güzel kokulu bir nevi çiçek.*[Chèvrefeuille.]*

Hanımgöbeği (*t. s.*) İrmik veya unla yapılır bir tatlı. *[Petite tartelette frite dans le beurre et arrosée d'un sirop de sucre.]*

Hanis (*a. f.*) Yeminini tutmıyan, bozan. *[Qui ne tient pas son serment.]*

Hânlık (*t. s.*) Hükümdarlık, emaret, § Bir hânın idaresinde olan memleket. *[Titre et dignité de khan, de prince tartar. État, royaume d'un khan. Khanat.]*

Hantal (*t. f.*) Kaba, bol, biçimsiz, battal. *[Grossier,ère. Ample, mal fait.]*

Hantallaşma / **Hantallaşmak** (*t. m.*) Kabalaşma, kabalaşmak; battallaşma, battallaşmak; biçimsizleşme, biçimsizleşmek. *[Devenir grossier.]*

Hanüman (*fa. s.*) Hanedan, sülâle, ehlibeyt. Hane halkı ve eşyası. *[Famille, maison, foyer.]*

Hap (*t.s.*) Yuvarlak tane suretinde yapılan ve yutulan ilâç. *[Pilule.]*

Hâp (*fa. s.*) Uyku, nevm. *[Sommeil.]*

Hapis / **Haps** (*a. s.*) Alıkoma, bir yere kapama, mahpese atma. Tutma, zaptetme, koyuverme. Bir yere kapayıp dışarı çıkarmama. Kapalı bir yerde tutma, bekletme. Mahpus. *[Emprisonnement, emprisonné,e, prisonier,ère § Prison.]*

Hapisane / **Hapishane** (*t. s.*) Mücrim ve müttehimlerin hapis ve tevkif olundukları kapalı yer, mahpes. *[Prison.]*

Hapı yutma / **Hapı yutmak** (*t. m.*) Aldanıp zarara uğramak, bitmek, mahvolmak. *[Être roulé,e trompé,e.]*

Hapsetme / **Hapsetmek** (*t. m.*) Alıkoyma, koymak, bir yere kapama, kapamak. Tutma, tutmak, zaptetme, etmek, koyuvermemek. Kapalı bir yerde tutma, tutmak, bekletme, bekletmek. *[Emprisonner . Mettre en prison.]*

Hâra (*g. s.*) At, beygir yetiştirmeğe mahsus çiflik. *[Haras.]*

Hara (*fa. s.*) Mermer, ruham. *[Marbre.]*

Harabat (*a. s.*) Meyhane, meygede, işret ve sefahat yeri. *[Ruines, taverne.]*

Harabatî (*a. f.*) Meyhane müdavimi, bekri, sarhoş ve pejmürde hal § Kazancını işret ve sefahat yoluna israf edip kendine ve ailesine bakmıyan sefih. *[İvrogne § Bohême.]*

Harabatîlik (*t. s.*) Bekrilik, sarhoşluk, pejmürdelik, sefilâne israf ve sefahat. *[La vie ou la personne à la tenue negligée§ La mentalité d'un bohême.]*

Harabe (*a. s.*) Virane, eski ebniye yıkıntısı, bozulmuş asârı mamure bakayası. Pek harap ve yıkık ev. *[Ruine; débris.]*

Harabezar (*fa. s.*) Viraneleri çok yer, viranelik. *[Ruines, en ruines.]*

Harabiyet (*a. s.]* Viranlik, haraplık. *[Ruine, dénouement.]*

Haraca kesmek (*t. m.*) Haraca, vergiye bağlamak. Ağır vergi tarhetmek. Zulmetmek. Saymak. *[Soumettre au payement d'un tribut.]*

Haraç (*a. s*) Vergi, vaktile hıristiyan ve müsevî tebaanın askerlik için verdikleri şahsî vergi. *[Capitation.]*

Haraç (*t. s.*) Bir malin müzayedeye çıkarılması. *[Vente aux enchères.]*

Haraççı (*t. s.*) Haraç tahsildarı. *[Percepteur du tribut dit haradj.]*

Haraçgüzar (*fa. f.*) Haraç veren, vergi mükellefi. Haraca kesilmiş. *[Tributaire.]*

Haraçmezat (*t. s.*) Bir malın müzayedeye çıkarılması, mezatta satılması. *[Action de vendre aux enchères.]*

Harakiri (*c. s.*) Japonyalıların karınlarını yarmak suretile olan intiharları. *[Suicide en fendant le ventre (coutume Japonaise.]*

Haram (*a. f.*) Din ve şeriatça yasak olan. Tecavüz edilmesi, dokunulması yasak olan, mukaddes, mübarek. Şer'an istimali memnu olan şey. *[Défendue par la religion; illicite, prohibé § Sacré,e ; Saint,e.]*

Haramî (*a. s.*) Haram mala el uzatan adam, hırsız, uğru, haydut, yol kesen. *[Voleur, brigand.]*

Haramîlik (*t. s.*) Hırsızlık, uğ-

ruluk, haydutluk. *[Vol, brigandage.]*

Haramzade (*fa. s.*) Evlilik haricinde doğmuş çocuk, piç, gayrimeşru evlât. *[Bâtard,e§ Canaille.]*

Harap (*a. f.*) Bozulmuş, yıkılmış, viran. Pejmürde ve bitkin olan. Viran etme, yıkma, bozma. *[Détruit,e; dévasté,e.]*

Haraplık (*t. s.*) Viranlık, yıkıklık. Perişanlık, pejmürdelik. Bozukluk. *[Destruction, dévastation.]*

Harar (*t. s.*) Büyük çuval. *[Grand sacoche de poil de chameau ou de chèvre.]*

Hararet (*a. s.*) Sıcaklık § Susuzluk § Hastalıktan ileri gelen sıcaklık § Coşkunluk. *[Chaleur § Soif brûlante § Fièvre § Exaltation § Calorique.]*

Hararetlenme } (*t. m.*) Ha-
Hararetlenmek } raret peyda etme, etmek. *[Se chauffer.]*

Haraza (*t. s.*) Sığır ödündeki katı şey ki sarılığa devadır derler. *[Petit tumeur dure qui se produit dans la vésicule biliaire des bœufs.]*

Harbe (*a. s.*) Kısa mızrak, süngü. *[Lance, hallebarde.]*

harbeci = Eski zamanda kısa mızrakla silâhlandırılmış bir sınıf asker. *[Hallebardier.]*

Harbetme } (*t.m.*) [Harp] mad-
Harbetmek } desinden. Bak: Harp. *[Voir: Harp.]*

Harbi (*a. ft*) Tüfeği doldurmak, boşatmak, silmek gibi işlere mahsus olarak namlının altında kundağa takılan demir çubuk. *[Baguette de fer pour charger les fusils et les pistolets.]* **harbiye** [Harp] maddesinden, harbe mensup ve ait. *[Qui appartient à la guerre.]*

Harcama } (*t. m.*) Sarfetme,
Harcamak } sarfetmek, bozma, bozmak § Birini bililtizam tehlükeye sokma, sokmak, öldürme, öldürmek. *[Dépanser § Tuer.]*

Harcanma } (*t.m.*) Masraf et-
Harcanmak } me, etmek, masrafa girme, girmek. Bililtizam tehlikeye konma, konmak § Öldürmek. *[Être dépansé,e § Être tué,e.]*

Harcirah (*fa. s.*) Yol masrafı, memurlara bir yerden, başka yere gitmek için verilen yol masrafı. *[Frais de route.]*

Harç (*t. a.* s.) Sarf, bozma, masraf, sarfolunacak para, harçlık § Resmî bir muamele için verilen resim § Bir şeyin yapılması için lâzım olan kereste ve saire. Duvar örmeğe, sıva ve saireye yarıyan kireç, kum ve saire mahlûtu § Esvaba süs için dikilen kaytan ve saire. *[Dépense § Taxe § Mortier employé dans la construction § Ornement de toilette fait sur les habits, soutache.]* **harçlı** = Kireç ve kum ile yapılmış § Kaytan ve sair süslerle müzeyyen. Masraflı, çok masraflı, çok masrafla vücuda gelen. *[Construit avec du mortier § Soutaché (habit, robe), coûteux,se.]*

harçsız = Harcı, süsü olmıyan elbise. *[Non soutaché,e.]*

Harçlık (*t.* s.) Adî masrafa mahsus para. *[Argent de poche.]*

Hardal (*t.* s.) Maruf yakıcı küçük tane. Et yemeklerile yenilen döğülmüş hardaldan yapılan macun. *[Moutarde.]* **hardallık** = İçine macun haline getirilmiş, hardal konulan kap. *[Moutardier.]* **hardal kaşığı** = Hardallık içine konulan kürek şeklinde küçük kaşık. *[Cuillère à moutarde.]*

Hardal

Hardaliye (*t.* s.) Hardal ile terbiye olunan şıra. *[Moût traité avec de la moutarde pour prévenir la fermantation rapide § Marc.]*

Hardal lâpası (*t.* s.) Hardal tanesinden yapılan lâpa. *[Cataplasme de moutarde.]*

Hardal yakısı (*t.* s.) Üzerine hardal sürülmüş kâğıt. *[Sinapisme.]*

Hare (*fa.* s.) Kumaş, kâğıt, demir ve saire üzerindeki dalgalı çizgiler. *[Moiré.]*

Harekât (*a.* s.) Hareket ve harekenin cem'i. Bak: Hareket, hareke. *[Voir: Hareket, hareke.]*

Hareke (*a.* s.) Arap harflerinin nasıl okunacağını göstermek üzre kollanılan işaretler. *[Signe posé au dessus ou au dessous des lettres arabes et qui en détermine la prononciation.]*

Harekeleme } (*t. m.*) Arap
Harekelemek } harflerile yazıyı kolay okuma, okumak için işaret koyma, koymak. *[Poser des signes au dessus ou au dessous des lettres arabes.]*

Harekeli (*t. f.*) Hareke ile okunan harf. Müteharrik. *[Ecriture ou livre auquel des signes tenant lieu de voyelles ont été ajoutés pour en faciliter la lecture.]*

Harekesiz (*t. f.*) Harekesi olmıyan, hareke ile okunmıyan. Harekesi yazılı olmıyan. *[Sans signe tenant lieu de voyelle.]*

Hareket *[a. m.]* Kımıldanma, teprenme. İş işleme, bir işte bulunma, amel, icra. Tarz, tavır, muamele, gidiş, reviş. Yola çıkma, azimet. Coşkunluk, telâş *[Mouvement § Agitation § Motion § Action § Départ § Excitation manière d'agir § Conduite.]*

Hareketiarz (*a. t.*) Zelzele. *[Tremblement de terre.]*

Hareketli (*t. f.*) Hareketi olan, kımıldıyan. *[Agile, actif,ve.]*

Hareketsiz (*t. f.*) Hareketi olmıyan, kımıldamıyan, yerinde sakin duran. *[Sans agitation, sans mouvement.]*

Harelenme } (*t. m.*) Hare
Harelenmek } gibi dalgalı ve mütemevviç olma, olmak. *[Devenir moiré.]*

Hareli (*t. f.*) Hareşi olan, üzeri dalgalı ve mütemevviç bulunan. *[Moiré,e.]*

Harem (*t.s.*) Her kesin girmesine musaade olunmıyan yer. Bir evin kadınlara mahsus dairesi § Zevce, halile. *[Partie de la maison reservée aux femmes § Femme, épouse.]*

Haremağası (*t. t. r.*) Hareme girip çıkan hadımağası. *[Eunuque noir.]*

Haremeyn (*a. s.*) İki harem. Mekke ve Medine. *[Les deux villes saintes des musulmans. La Mecque et Médine.]*

Harf (*a. s.*) Bir alfabeyi terkip eden işaretlerin beheri. Söz, kelâm. Remiz, işaret, zımnen dokunan söz. *[Lettre de l'alphabet. Caractère § Particule § Mot piquant et provoquant. Symbole.]*

Harfatma } (*t. m.*) Söz at-
Harfatmak } ma, atmak, ki-

nayeli söz söyleme, söylemek, takılma, takılmak, tariz etme, etmek. *[Faire une allusion blessante ou piquante.]*

Harfendaz (*fa.* s.) Söz atan, rümuzatla dokunaklı söz söyliyen, takılan. *[Celui qui dit des paroles .piquantes; provoquant,e; qui adresse aux femmes des propos galants d'une manière indirecte.]*

Harfendazlık (*t.* s.) Harfatmak, dokunaklı söz, takılma. *[Manière d'adresser des paroles galantes ou piquantes.]*

Harhara (*t.* s.) Hırıltı. *[Râle.)*

Haricî (*a. f.*) Dışarıya, dış tarafa mensup ve mütaallik olan. Bir mektebin niharî talebesi.*[Extèrieur,e; externe, étranger,ère, profane.]*

Hariciye (*a.* s.) Ecnebi devletlerle munasebatı siyasiye ve hukukiyeye bakan daire. Hariciye vekâleti. *[Ministère des affaires étrangères.]*

Hariç (*a. f.*) Dış, dışarı, bir şeyin dışarısında bulunan. Bir şeyin dışarısı, dış tarafı. Ecnebi memleketi. *[Qui est hors de; qui n'est pas compté.e parmi. Le dehors, partie extérieure, pays étrangers.]* **haricikısmet** = Maksumun maksumualeyhte kaç dafa dâhil olduğunu gösteren adet. *[Quotient.]* **haricen** = Dışardan, dıştan, dış taraf - tan. *[Par dehors, extérieurement.]*

Harik (*a.s.*)Yangın.*[Incendie.]*

Hârika (*a. f.*) Hârikulâde şey, hilkatin, tabiatın haricinde olan garip şey § Fevkalâde şahıs, deha. *[Événement extraordinaire § Personne ou fait extraordinaire; merveille.]*

Hârikulâde (*a. t. r.*) Âdet, tabiat ve hilkatin haricinde bulunan şey, mucize ve keramet kabîlinden olan.*[Fxtraordinaire, étonnant,e.]*

Harikzede (*fa. f.*) Yangına uğramış, yangın vermiş, yangından çıkmış. *[Victime d'incendie.]*

Harikzedegân (*fa.* s.) Harikzedeler.Bak: Harikzede *[Pluriel de (harikzede)Voir: Harikzede.]*

Harir (*a.* s.) İpek. *[Soie.]*

Haris (*a. f.*) Tamahkâr, pek ziyade arzu ile istiyen, hırs ve tamah sahibi. *[Avide, ambitieux,se.]*

Harita (*t. s.*) Bir memleketin coğrafî ahvalini gösteren resim § Yapılacak bir binanın plânı [*Cart géographique* § *Plan.*]

Harıl Harıl (*t. s.*) Bol bol, bir düzüye, boyuna durmıyarak, telâşla. [*En abondance, continuellement, avec empressement.*]

Harıltı (*t. s.*) Bir düzüye çıkan ses. Şamata, gürültü. [*Ronflement, tumulte, tapage.*]

Harın (*t. s. f.*) Huysuz, gem almaz ve doğru gitmez (at) § İnatçı, muannit. [*Cheval réfractaire, ramingue*§ *Opiniâtre, obstiné,e.*]

Harınlama | **Harınlamak** (*t. m.*) At uzun müddet ahırında durmaktan huysuzlanma, huysuzlanmak, gem almaz ve doğru gitmez olma, olmak. Muannitleşme, muannitleşmek. [*Être ou devenir fougueux*]

Harınlık (*t. s.*) Atın huysuzluğu, gem almayıp doğru gitmemesi. Muannitlik, inatçılık. [*État d'un cheval réfractaire* § *Opiniâtreté.*]

Harlama | **Harlamak** (*t. m.*) Parlıyarak alevle yanma, yanmak, tutuşma, tutuşmak, yanarak ses ve harıltı çıkarma, çıkarmak. [*S'enflammer.*]

Harman (*t. s.*) Taneleri samandan ayırmak için yapılan ameliyat § Temizlenecek demetler§ Bu işe mahsus olarak hazırlanan meydan§ Ekinlerin dövülme mevsimi § Sıralanmış kitap formalarını toplayıp kitap haline koyma § Birkaç nevi tütün, çay ve saireden yapılan halita. [*Blés amoncelés* § *Récolte*§ *Feuilles imprimées ou autres objets entassés méthodiquement*§*Mélange de différents qualités d'un même produit. Battage.*] **harmancı** = Hububatı harmanda dövüp savuran adam§ Tütün yapraklarını harman eden amele. [*Celui qui bat les céréales* § *Appréteur de tabac.*]

Harmanlama | **Harmanlamak** (*t. m.*) Her birinden birer tane alıp takım yapmak üzre bir şeyin eczasını takım takım toplamak, harman etmek. [*Entasser, préparer les feuilles imprimées, les feuilles de tabac etc. pour les relier.*]

Harmansonu (*t. s.*) Toz toprakla karışık hububat § Kârlı bir işin son demlerindeki a-

zalmış istifadeler. *[Épis qui traînent après la moisson § Restes d'une fortune ou d'autre chose.]*

Harp (*a. s.*) Cenk, kavga, savaş, muharebe. *[Guerre, bataille, combat.]*

Harp, harpa (*c. s.*) Çenk denilen ve dik tutularak çalınan kanuna benzer eski bir çalgı aleti. *[Harpe.]*

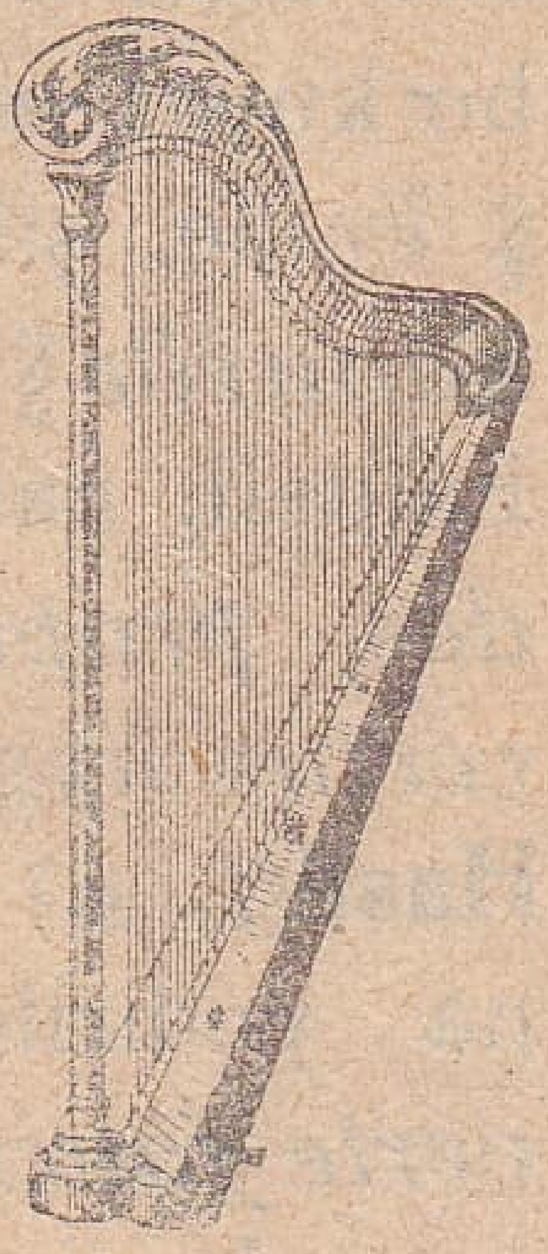

Harp

Harrengürra (*t. s.*) Gürültü ve patırdı ile, niza ve müşateme ile. *[Avec du bruit et du tapage.]*

Hartavi (*t. s.*) Eski sipahilerin başlarına giydikleri toparlak keçe külah. *[Bonnet en feutre de forme arrondie que portaient les spahis.]*

Hartuç (*c. s.*) Top fişeği. *[Cartouche.]*

Harubiye (*a. s.*) Keçiboynuzu denilen meyvanın kurusundan yapılan şerbet. *[Sirop préparé au jus des caroubes.]*

Harup (*a. s.*) Keçiboynuzu denilen maruf meyva. *[Caroube.]*

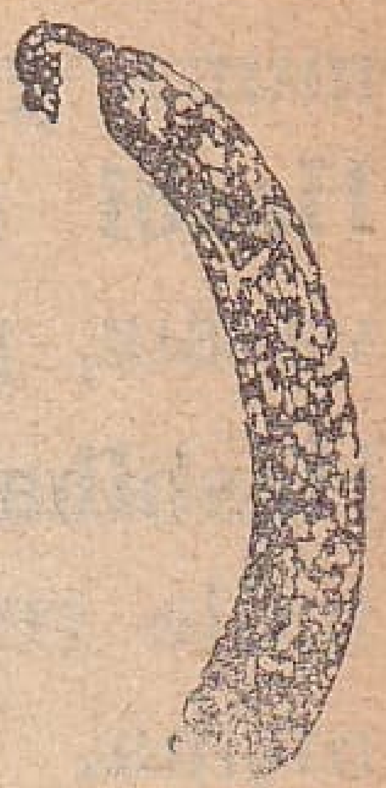

Harup

Has (*a. f.*) Bir adama veya bir şeye mahsus ve muayyen olan, hususî, mahsus § Avama ait olmayıp mümtaz bir sınıfa ait olan § Halis, safi, beyaz, hilesiz. Halk arasında mümtaz ve müstesna sınıf. *[Propre spécial,e § Privilégié,e § Particulier,e; privé,e § Pur,e; véritable, non mêlé ni falsifié.]*

Has (*t. s.*) Marul. *[Laitue.]*

Hasa (*t. s.*) Bir cins has patiska. *[Calicot, espèce de madapolam.]*

Hasa (*a. s.*) Kuvet, keyfiyet, faide. *[Force, qualité, utilité.]*

Hasar (*a. s.*) Zarar, ziyan. *[Dommage, dégat, perte, avarie.]* **hasara uğramak** = Zarar ve ziyan görmek. *[Subir des dommages.]*

Hasat (*a. s.*) Orak biçme, orak zamanı. *[Moisson.]*

Hasbelicap (*a. tr.*) İcabına göre. *[Par nécessité.]*

Hasbellüzum (*a. tr.*) Lüzumuna göre. *[Par nécessité.]*
Hasbî (*a. f.*) Karşılıksız, ivazsız, pir aşkına. *[Gratuit, e.]*
Hasbihal (*a. tr.*) Birine beyanı halle rey ve akıl sorma, danışma. *[Consultation, action de demander conseil à quelqu'un.]*
Hasebile (*a. tr.*) Cihetile, münasebetile. *[A cause de, par suite de.]*
Haseki (*t. s.*) Vaktile saray has hademesi zabıtanı. *[Ancien corps spéciale des gardes du palais impérial.]*
Hasenat (*a. s.*) Güzel işler. iyi işler, hayırlar, sadaka. *[Bien faits, bonnes-œuvres, œuvres de charité.]*
Hasene(*a. s.*) Hasenatın müfredi. Bak: Hasenat. *[Voir: Hasenat.]*
Hasep (*a. s.*) Değer, kadir, zatî kıymet, insanın kendi değer ve kiymeti. *[Mérite, valeur personnelle.]*
Haset (*a. s.*) Başkasını malını, ilmî ve ahlâkî kıymetini, mevkiini çekemeyip zevalini isteme, kıskanma. *[Envie. jalousie.]* **hasetçi** = Haset eden, kıskanç. *[Envieux, se; jaloux, se.]*
Hasis (*a. f.*)Nekes, cimri§Alçak deni, dun, adî, kıymetsiz. *[Avare § L'un caractère vil, inavouable.]* **hasislik** = Nekeslik, cimrilik, alçaklık, dunluk, denilik § Adîlik. *[Avarice§ Lâchete.]*
Hasiyet (*a. s.*) Bir şeye mahsus olan kuvet ve tesir, böyle bir kuvet ve tesiri olmak fazileti § Faide. şifa. *[Propriété, vertu naturelle § Utilité.]* **hasiyetli** = Faideli, nafi, şifalı. *[Qui a des propriétés utiles, des vertus hygiènique.]*
Hasıl(*t. s.*) Yeşil iken hayvana yedirilen arpa. *[Orge verte fauchée comme paturage.]*
Hâsıl (*a. f. s.*) Husul bulan, vukua veya vücuda gelen, peyda ve zâhir olan § Biten, yerden çıkan§ Netice§Semere, iktitaf olunan şey. *[Qui provient, qui résulte de§ Récolte, produit, production.]*
Hasılat (*a. s.*) Her türlü çalışmanın verdiği semere, mahsul, irat. *[Productions, récoltes, produits.]* **hasılatlı** = Hasılat ve iradı olan, iyi varidat veren *[Productif, ve.]* **hasılatsız** = Hasılat vermiyen. *[Improductif, ve.]*

Hasılı (*t. h.*) Nihayet, sözün kısası, neticei kelâm şudur ki *[Enfin, en un mot, bref.]*

Hasıllanma ⎱ (*t. m.*) (Çocuk
Hasıllanmak⎰ ve ekin) Boy atıp uzanma, uzanmak. *[S'élever, pousser, grandir (en parlant des blés et des enfants).]*

Hasılsız (*t. f.*) Faidesiz, semeresiz, boş ve beyhude. *[Inutile vain e.]*

Hasım (*a. s. f.*) Düşman, adu§ Rakip *[Ennemi, e§ Adversaire.]*

Hasımlık (*t. s.*) Düşmanlık, adavet, husumet. *[Adversité.]*

Hasır (*t. s.*) Yere serilmeğe mahsus sazdan örülmüş döşeme. *[Natte]*

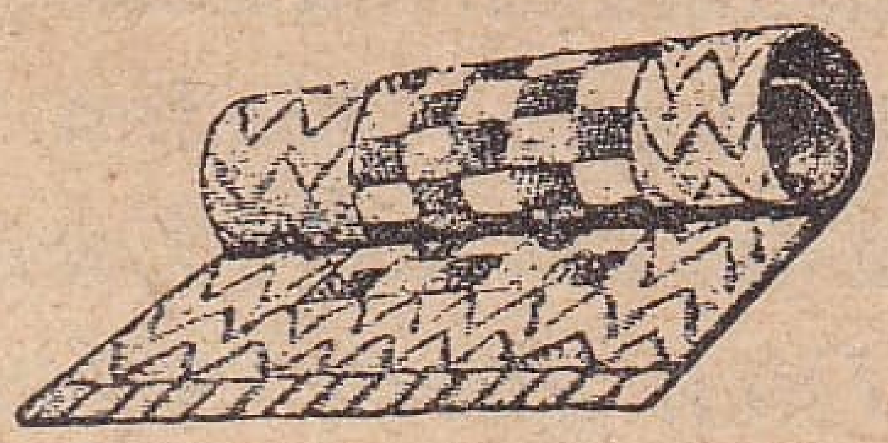

Hasır

Hasır (*a. s.*) Vakıf, tahsis *[Consacration.]*

Hasırcı (*t. s.*) Hasır yapan ve satan adam. *[Nattier.]*

Hasırlama ⎱ (*t. m.*) Hasır dö-
Hasırlamak⎰ şeme döşemek, hasır geçirme, geçirmek. *[Couvrir ou envelopper avec des nattes, natter.]*

Hasırlı (*t. f.*) Hasır döşeli oda ve saire. Üzerine hasır kaplanmış şişe ve saire. Üzeri hasır veya sepet örülmüş büyük damacana. *[Chambre nattée; bouteille natteé; damejeanne.]*

Haslet(*a. s.*) Tabiat, huy, hulk. *[Caractère, qualité morale, naturel, coutume.]*

Hasna (*a. f.*) Güzel kadın, hüsün ve cemal şahibi kadın. *[Belle femme; belle.]*

Haspa(*t. f. m.*) Sevimli küçük yaramaz, külhani. *[Enfant aimable et dissipé.]*

Hasret (*a. s.*) Ele geçmiyen veya fevtedilen bir nimete teessüf edip yanma ve iç çekme § İştiyak, göreceği gelmek. *[Regret, chagrin, affection provenant de se sentir loin d'une personne ou d'un endroit aimé; vivre séparé des personnes aimées.]* **hasretli** = Hasret çeken. Müştak *[Qui souffre de la séparation.]*

Hasretme ⎱ (*t. m.*) Sıkıştırma,
Hasretmek⎰ sıkıştırmrk, tazyik etme, etmek. Mahdut ve muayyen etme, etmek, umumiyetten çıkarıp bir şeye tahsis etme, etmek. Yalnız bir şeye sarf ve istimal etme, etmek. *[Restreindre, limiter, approprier, consacrer.]*

Hassa (*a. s.*) Bir adama ve şeye mahsus olan hal, kuvvet, hasleti mahsusa *[Propriété, qualité.]*

Hâssa (*a. s.*) Hükümdarın zatına mahsus ordu ve asker§ Hükümdara mahsus her şey. *[Garde Impériale.]*

Hassas (*a. f.*) Çok ve çabuk duyan ziyade hisseden, hissi galip *[Très sensible.]* **hassasiyet-haasaslık**= Hissediş,hissetme hali. *[Sensibilité, sensation.]*

Hassaten (*a. h.*) Ayrıca, mahsusen, sureti mahsusada, bilhassa. *[Spécialement, particulièrement.]*

Hasse (*a. i*) Duygu hassası, görmek, işitmek, koku almak, lezzet ve dokunmakla duymaktan ibaret olan beş his. *[Chacun des cinq sens; sens.]*

Hasta (*t. s. f.*) Sıhhati yerinde olmıyan, bir illet ve maraza düçar olan, mizaçsız, mariz. *[Malade, souffrant,e.]* **hasta bakıcı** = Sureti mahsusada hastaya hizmet eden kadın ve erkek. *[Infirmier, ère, garde malade.]*

Hastalandırma | **Hastalandırmak** (*t. m.*) Hasta etme, etmek. hastalığı mucip olma, olmak. *[Rendre malade.]*

Hastalanma | **Hastalanmak** (*t. m.*) Hasta olma, olmak. Hasta düşme, düşmek. *[Devenir malade, tomber malade.]*

Hastalık (*t. s.*) Hasta olmaklık, mizaçsızlık, maraz, illet. *[Maladie.]*

Hastalıklı (*t. f.*) Üstünden hastalık eksik olmıyan, hastamizaç. *[Maladif, ve.]*

Hastane (*t. s.*) Hastaların kabul ve tedavi edildikleri umumî mahal. Sıhhat yurdu. *[Hôpital.]*

Hasut (*a. s.*) Kıskanç, hasetçi. *[Jaloux, se; envieux, se.]*

Hâşâ (*a. h.*) İnkâr, istisna, uzaklaştırma edatı, Allah göstermesin, bizden uzak olsun, asla, kat'a. *[A Dieu ne plaise! Dieu garde! § Jamais!.]*

Haşa (*t. s.*) Binek atının üstüne ve eyerin altına konan örtü. *[Housse de cheval.]*

Haşap | **Haşep** (*a. s.*) Odun, kereste. *[Bois.]*

Haşarat | **Haşerat** (*a. s.*) Yılan, çıyan, böcek gibi yerde sürünür küçük hayvanlar, hevam § Zararsız ve değersiz adamlar. *[Insectes § Reunion des personnes viles; cohue.]*

Haşarı (*t. f.*) Rahat durmaz. *[Indomptable.]*

Haşarılık (*t. f.*) Yaramazlık, sertlik, hırçınlık. [*Indomptabilité.*]

Haşefe (*a. s.*) Erkek aleti tenasülünün başı. [*Glande.*]

Haşere (*a. s.*) Haşaratın bir tanesi. [*Insecte.*]

Haşhaş (*t. s.*) Tohumları tababette uyutucu gibi kullanılır ve taze iken kozaları çizilerek afyon istihsal olunur maruf ot. [*Pavot.*]

Ğaşhaş

Haşhaşiye (*a. s.*) Haşhaş kabîlinden ve ona benzer nebat cinsi. [*Papavéracées.*]

Haşin (*a. s.*) Sert, katı, namülâyim. [*Dur, rude.*]

Haşir (*a. s.*) Toplama, bir yere biriktirme, biriktirmek § Kıyamet gününde ölülerin dirilerek hesap vermek üzre bir yere toplanmaları§ Kıyamet günü.[*Action d'assembler, de ramasser* §*Résurrection* § *Jugement dernier.*]

Haşiş (*a. s.*) Kuru ot § Esrar denilen ve insanı sarhoş eden muzir bir madde.[*Herbe, foin*§ *Pâte faite de feuilles chènevis pulverisées qui produit une ivresse momentanée.*]

Haşiv (*a. s.*) Dolma, doldurma, doldurulan şey § Söz arasında söylenen fazla ve lüzumsuz lakırdılar. [*Bourre* § *Paroles superflues.*]

Haşiye (*a. s.*) Bir kitabın kenarına i ah ve tefsir için yazılan ibare,hamiş, derkenar§ Sahifenin en altında yazılan, not.[*Bord* §*Note marginale.*]

Haşlama(*t. s.*) Sade suda haşlanmış et, söğüş. [*Bouilli.*]

Haşlama | **Haşlamak** | (*t.m.*)Kaynar suya daldırma, daldırmak,üstüne kaynar su dökme dökmek § Kaynar su dökerek yakma, yakmak § Haşarat ısırarak yakma, yakmak § Ziyade tekdir ve tazir etme etmek, şiddetli paylama, paylamak § Çok zarar ve ziyana sokarak canını yakma, yakmak. [*Action de faire bouillir* § *Piquer d'une piqûre brûlante* § *Réprimender fortement* § *Faire éprouver des pertes considérables.*]

Haşlanma | **Haşlanmak** | (*t. m.*) Kaynar suya daldırılma, daldırılmak ve üstüue kaynar su dökülerek pişme, pişmek §

Dökülen kaynar su ve saire ile yanma, yanmak § Büyük zarar ve ziyana uğrama, uğramak § Şiddetli tekdire uğrama, uğramak. *[Bouillir; se brûler avec de l'eau bouillante § éprouver des pertes considérables.]*

Haşlatma | **Haşlatmak** | (*t. m.*) Kaynar suya daldırtma, daldırtmak, üstüne kaynar su döktürme, döktürmek § Suda kaynatıp pişirtme, pişirtmek. *[Faire passer à l'eau bouillante § Fair réprimender; faire châtier.]*

Haşmet (*a. s.*) Heybet, azamet. *[Magesté § Magnificence, faste d'un personnage qui a une suite considérable.]*

Haşmetli | **Haşmetlû** | (*t. f.*) Haşmet sahibi, heybetli, azametli § Ecnebî hükümdarlarına mahsus unvan. *[Majesteueux, euse, magnifique.]*

Haşretme | **Haşretmek** | (*t. m.*) Toplama, toplamak, bir yere biriktirme, biriktirmek.. *[Assembler, ramasser.]*

Haşşaş (*a. f.*) Esrar içen, esrarkeş, afyon yutan. *[Opiomane.]*

Haşviyat (*a. s.*) Haşivin cem'i § Fazla ve lüzumsuz lakırdılar *[Pluriel de haşiv. Voir: Haşiv]*

Hat (*a. s.*) Çizgi, çizik § Yazı § Çizgi gibi uzanan her şey. *[Ligne, raie § Écriture.]*

Hatâ (*a. s.*) Yanlış, yanlışlık, galât § Yanılma, sehiv, istemiyerek olan kusur. *[Faute; erreur § péché.]*

Hataen (*a. s.*) Yanlış olarak, yanlışlıkla sehven. *[Par erreur.]*

Hatap (*a. s.*) Odun. *[Bois, buche.]*

Hatif (*a. f.*) Bağıran, seslenen gaipten işidilen ses. *[Qui crie, esprit qui fait entendre des paroles mystérieuses.]*

Hatim (*a. s.*) Mühürleme, mühür basma, bitirme, tüketme, nihayete erdirme, mushafı baştan nihayete kadar okuma. *[Action d'apposer son sceau, achèvement § Lecture du Coran.]*

Hatime (*a. s.*) Son, encam, akıbet, payan § Bir kitabın sonuna ilâve olunan kısmı mahsus. *[La partie finale § épilogue, conclusion.]*

Hatip (*a. s.*) Camide hutpe okuyan, bu vazife ile muvazzaf bulunan adam § Fasahat ve selâsetle nutuk irat eden. *[Prédicateur, orateur.]*

Hatire (*a. s.*) Bir cami veya türbe avlısındaki mezarlık. *[Tombeau clôturé.]*

Hatıl (*a. s.*) Taş duvarı kuvetlendirmek için arasına konulan direkler. *[Planche ou brique qui couvre, la face d'un mur.]*

Hatır (*a. s.*) Düşünme ve belleme kuveti, fikir, akıl, zihin, hafıza. Gönül, kalp, his ve duygu kuveti. Saygı, riayet. Keyif, hal. *[Mémoire, pensée, esprit, plaisir, complaisance, égard, état, santé.]*

Hâtıra (*a. s.*) Hatıra gelen şey, saniha. Hatırda kalmış şey, yadigâr, hatırlamağı mucip olan şey. *[Pensée, souvenir, idée, mémoire.]*

Hâtırat (*a. s.*) Hatıranın cem'i. Erbabı kalem veya ricali siyasiyeden birinin hatırında kalan hadisata dair yazdığı eser. *[Pluriel de hatıra. [Voir: Hatıra.]*

Hatırlama | **Hatırlamak** (*t. m.*) Hatırda tutmak, unutmamak. Geçmiş bir vak'ayı hatırına getirmek. *[Se rappeler, se souvenir de.]*

Hatırlatmak (*t. m.*) Birinin hatırına getirmek, derhatır ettirmek. *[Rappeler à la mémoire de; faire souvenir.]*

Hatırlı (*t. s.*) Hatırı sayılır, sözü geçer, itibarlı. *[Influent,e; considéré,e.]*

Hatırşinas (*fa. f.*) Hatıra riayet eden, kimsenin hatırını kırmıyan. *[Complaisant,e; obligeant,e.]* **hatırşinaslık** = Hatıra riayet etme, kimsenin hatırını kırmama. *[Complaisance; obligeance.]*

Hatmetme | **Hatmetmek** (*t. m.*) Bitirmek, tüketmek, nihayetlendirmek. Bir kitabı baştan başa okuyup bitirmek. *[Achever, accomplir.]*

Hattâ (*a. s.*) O derecede, bir derecede ki, bile. *[Même; au point que; jusqu'à ce que.]*

Hattat (*a. s.*) Güzel yazı yazan, hüsnü hat muallimi, kaligraf. *[Calligraphe.]*

Hattatlık (*t. s.*) Güzel yazı yazmak san'atı, hüsnü hat muallimliği *[Profession de calligraphe.]*

Hattıdest (*fa. s.*) Elyazısı, manüskri. *[Manuscrit, autographe.]*

Hattıhareket (*a. tr.*) Hareket için tayin olunan istikamet. *[Ligne de conduite.)*

Hattıistiva (*a. tr.*) Arzın

iki kutbundan müsavi uzaklıkta farz olunan hat, ki güneş tam onun üzerinden geçtiği vakıt gece ve gündüz müsavi olur. *[Équateur.]*

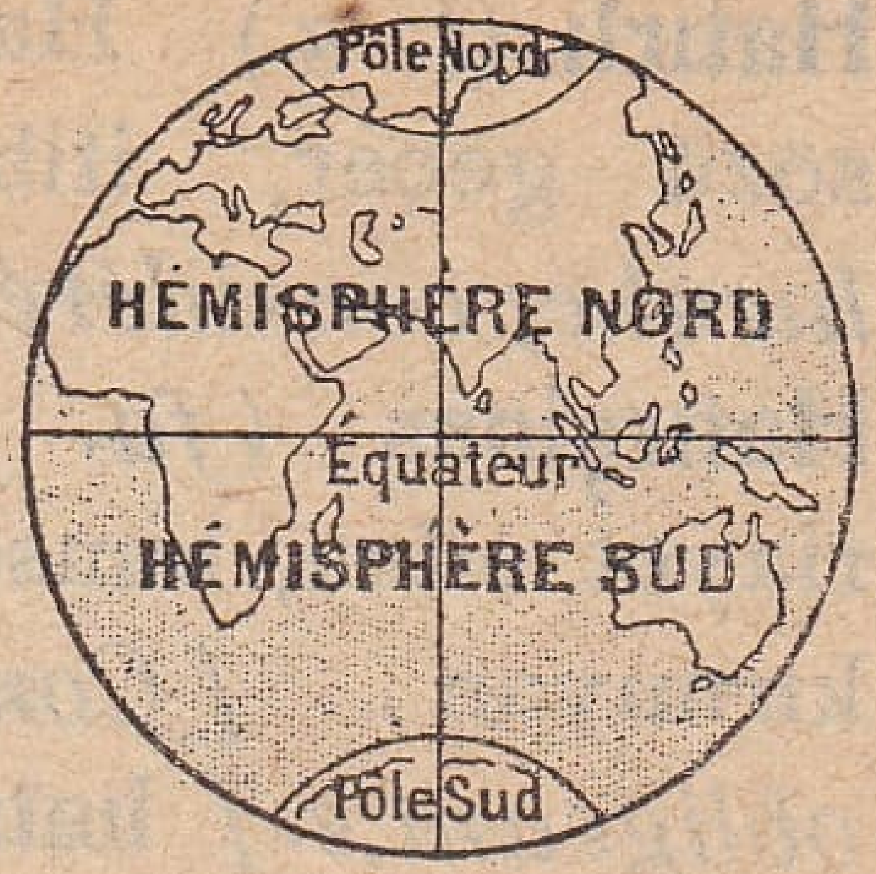

Hattıistiva

Hatun (*t. s. f.*) Kadın, hanım, [er] mukabili. *[Femme, dame.]*

Hatve (*a. s.*) Adım; uzunluk ölçmekte müstamel itibarî adım. Bak: Adım. *[Voir: Adım.]*

Hav (*t.* s.) İnce tüy; halı, havlu, kumaş gibi şeylerin üzerindeki hafif tüy. *[Duvet (des fruits, du drap etc.)]*

Hava (*a. s.*) Arzı kaplıyan ve insan ve hayvanların teneffüsüne yarıyan maruf gaz § Yer ile sema arası, cev § Hafif rüzgâr . Yel § Bir binanın üstüne kat çıkmak hakkı § Bir yerin ahval ve şeraiti sıhhiyesi : buranın abuhavası bana yaramadı § Musiki makamı ; perde ; ahenk § Arzu, meyil, heves; aşk, alâka § Nefsanî huzuzat § Sefahet. *[Air § Atmosphère § Temps § Climat § Zéphire § Droit de pouvoir construire au dessus d'un édifice § Air musical § Passion, désir, vanité § Débauche.]* **havadan** = Bedava; parasız, bedelsiz; anafor. *[Gratuit, Gratis.]*

havadar = İyi ve sağlam havalı olan, havası kolay değişen; hava esmesine maruz yer § Hevesli, dildade § Taraftar, kafadar. *[Aéré,e § Désireux § Partisan.]*

Havadireği (*t. s.*) Tahtelbahirlerde hava almağa mahsus içi boş direk, sütun. *[Mât par où le sous-marin s'aère.]*

Havadis (*a. s.*) Hadisenin cem'i § Haberler, işidilen duyulan sözler. *[Nouvelles.]*

Havaî (*a. f.*) Havaya mensup ve mütaallik § Hava renginde, açık, gök mavi § Hava ve hevesine düşkün, hafif meşrepli § Boş, beyhude, batıl. *[Aérien,ne § Couleur d'atmosphère, azuré,e § Vaniteux,se débauché,e.]* **havaîlik** = Hava ve hevese tâbi olma; hali sefahet § Hafifmeşreplik. *[Débauche; vanité, légèreté.]*

Havalandırma | **Havalandırmak** (*t. m.*) Hava aldırma, aldır-

mak, havasını tazeleme, tazelemek§ Havaya kaldırma, kaldırmak, uçurtma, uçurtmak. *[Faire prendre de l'air § Lever en l'air § Faire voler ou flotter.]*

Havalanma | (*t.m.*) Hava al-
Havalanmak | ma, almak§ Havayı tazeleme, tazelemek § Havaya kaldırma, kaldırmak § Uçma, uçmak. *[Prendre de l'air § Être aéré,e § Voler, flotter.]*

Havale (*a. s.*) Birinin üzerine bırakma, ihale § Başkasına terketme § Vurma: bir sille havale ettim § Alacağını başkasına çevirme§ Resmî evrakın üzerine gideceği yere dair yazılan ibare § Nezarete, mâni olan şey, hail § Bir yerin daha üstünde bulunup hâkim olan veya içine bakan yer § Bir yerin diğer bir yere hâkim olması § Bir mahallin etrafına dışardan nezareti kesme, kesmek için yapılan mani, tahta perde§ Çocuklara ariz olan bir nevi sar'a illeti § Resmî daireden matlubu olanlara verilecek paranın sureti sarfını gösteren emirname. *[Action de remettre, de renvoyer, de confier, de recommander, de référer, transport d'un créance à un tiers § Tout ce qui empêche la vue§ Domination§ Eclampsie § Ordre de payement § Site, bâtimant etc. d'où l'on voit l'intérieur d'une maison.]*

havaleli = Bir yere hâkim ve nazır olan veya diğer bir yerin hakimiyet ve nezareti altında bulunan mahal § Üzerine gideceği yer işaret olunmuş resmî evrak. Ödenmesi üçüncü bir şahsa ihale olunduğuna dair şerhi olan§ Sar'a illetine müptelâ§ Çok yer kaplıyan şey. *[Volumineux, se, éclamptique.]*

Havalename (*fa. s.*) Bir paranın ödenmesi için verilen yazılı emir. *[Ordre de payement.]*

Havaleten (*a. s.*) Havale yolu ile, bir havelenin üçüncü bir şahsa çevrilmesi suretile. *[Par un ordre de payement.]*

Havali (*a. s.*) Etraf, civar, nevahi. *[Contours environs, alentours, région.]*

Havalı (*t. s,*) İyi hava alan, havadar. Bir türlü havası olan. *(Aéré,e; qui a tel ou tel climat.]*

Havam } (*a.s.*) Bak : Haşarat.
Hevam } *[Voir: Haşarat.]*

Havan (*t. s.*) Bir şeyi toz haline koymağa mahsus maruf kap. Tütün kıymağa mahsus

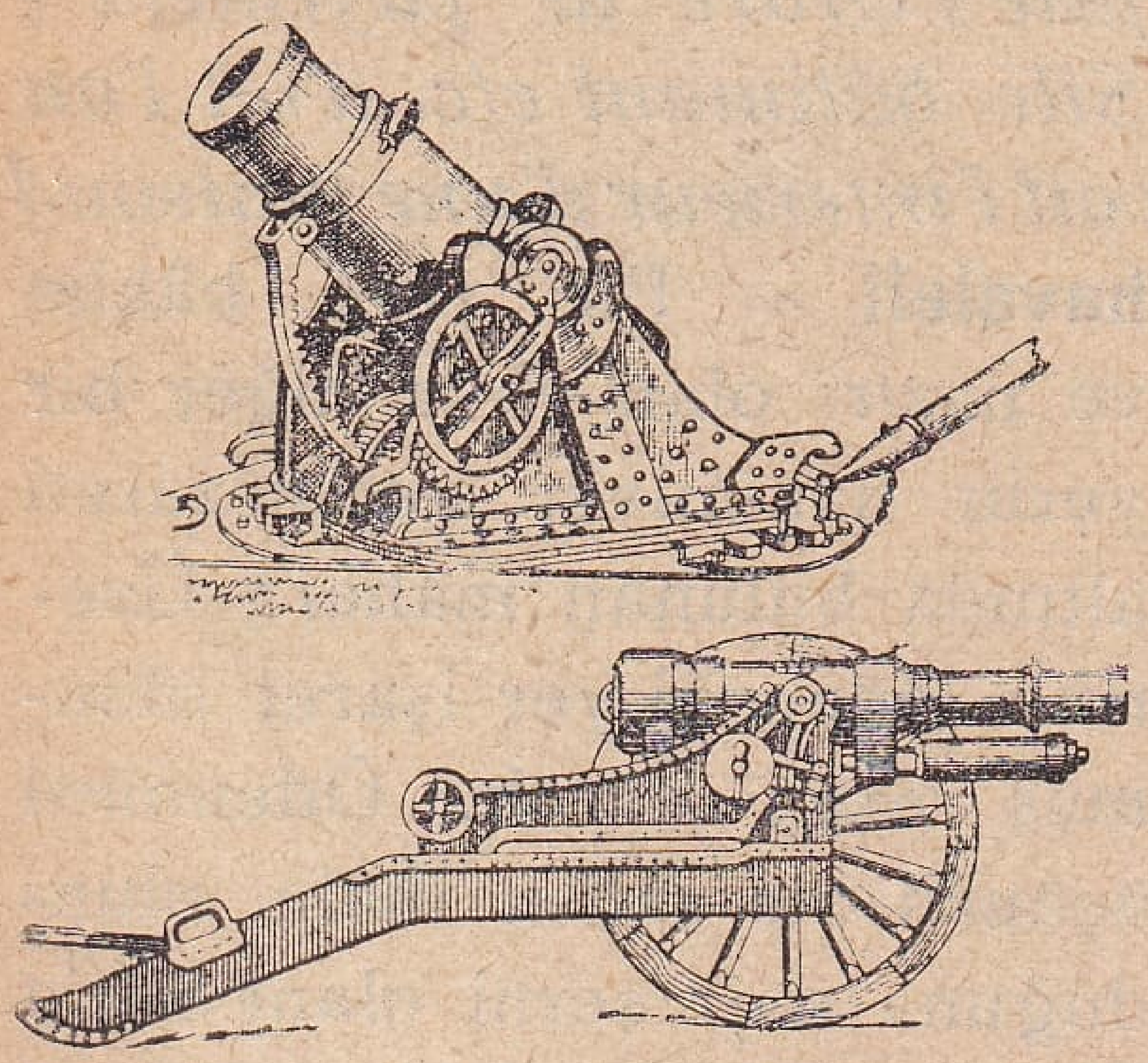

Havan topu

alet § Kumbara ve obüs atmağa mahsus kısa top. *[Mortier pour piler § Obusier § Hâchoir.]*

Havaoyunu (*t. s.*) Borsada esham ve tahvilât alım ve satımı. *[Spéculation, jeu de bourse.]*

Havaparası (*t. s.*) Bir mağaza veya dükkânı isticar eden kimsenin sırf mevkiinin şerefi için ayrıca verdiği para, şerefiye. *[Droit de plus-value perçu des propriétés dont la valeur augmente à la suite de travaux édilitaires.]*

Havari (*a. s.*) Hazreti İsanın hıristiyanlığı neşreden on iki şakirdinden herbiri. *[Apôtres.]*

Havariyun (*a. s.*) Havarinin cem'i. Bak : Havari. *[Pluriel de havari. Voir: Havari.]*

Havâs (*a. s.*) Hassenin cem'i. Bak: Hasse. *[Pluriel de hasse. Voir: Hasse]*

Havas (*a. s.*) Has ve hassanın cem'i. Bak: Has ve hassa. Gûya harflerden ve saireden ahkâm çıkarmak marifeti. *[Pluriel de Has et Hassa. Voir: Has et Hassa.]*

Havayiç (*a. s.*) Hacetin cem'i. Bak: Hacet. *[Pluriel de hacet. [Voir: Hacet.]* **havayici zaruriye** = Ekmek, et, su, şeker, odun, kömür, elbise gibi insana ve hayatına yarıyan şeyler. *[Besoins indispensables.]*

Havhav (*t. h.*) Köpeğin havlaması, ürümesi. *[Aboiement.]*

Havi (*a. f.*) İçine alan, kaplıyan, muhtevi, şamil § İhata eden. *[Qui contient, qui comprend, portant.e.]*

Havlama } **Havlamak** } (*t. m.*) Ürümek; köpek hav hav diye bağırma, bağırmak § Çemkirme; çemkirmek. *[Aboyer, assaillir.]*

Havlatma } **Havlatmak** } (*t. m.*) Ürütme, ürütmek, köpeği

bağırtma, bağırtmak. *[Faire aboyer.]*

Havlu (*t.* *s.*) Avluya bak. *[Voi: Avlu.]*

Havra (*t.* *s.*) Musevî mabedi§ Çok gürültülü ve patırdılı yer. *[Synagogue § Lieu tapageux.]*

Havruz (*t.* *s.*) İçi sırlı topraktan yapılmış aptes bozma kabı, teneke, çinko, porsilen ve saireden yapılmış, oturak, lâzımlık. *[Fot de chambre.]*

Havruz

Havsala (*a.* *s.*) Kalça kemiklerinin arasına rastgelen ve kadınlarda - rahmi de ihtiva eylediği cihetle - daha geniş olan alt karın § kuşların kursağı § Anlayış, zihin, akıl. *[Bassin § Gésier § Capacité de saisir, de comprendre; portée d'esprit.]*

Havsalî (*a.* *f.*) Havsalaya ait ve mütaallik olan. *[Pelvien,ne]*

Havuç (*t.* *s.*) Maruf sebze. *[Carotte.]*

Havuç

Havuz (*a.* *s.*) Bahçe ve bostanlarda su biriktirmek ve parklarda, umumî bahçelerde, meydanlarda ziynet olarak yapılmış çukur mahal § Tersanelerde gemilerin tamirine mahsus yer. *[Bassin, reser-voir.]*

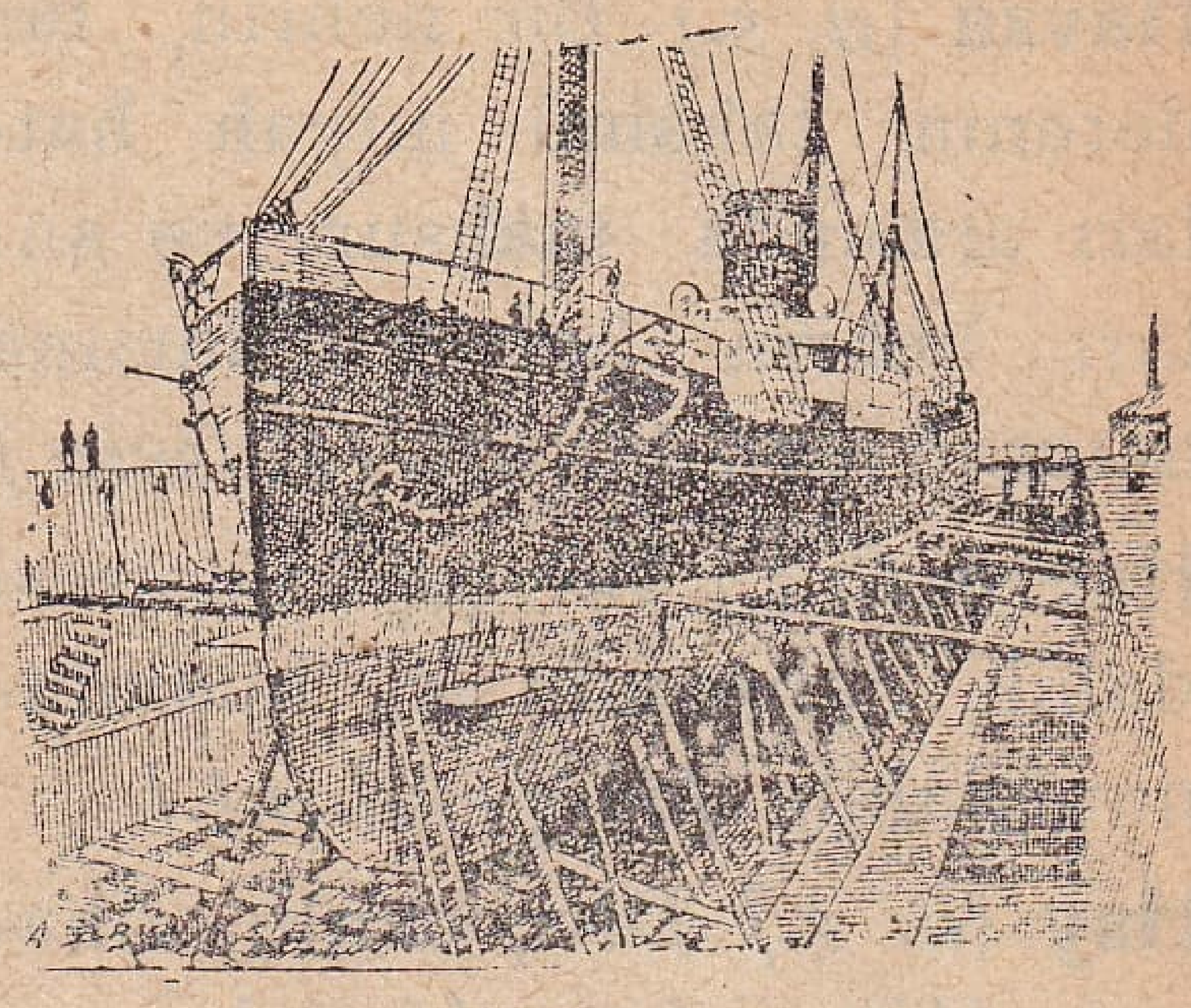

Havuz

Havuzlama | **Havuzlamak** (*t.* *m.*) Gemiyi tamir için buna mahsus havuza çekme, çekmek. *[Entrer un navire au bassin pour le nettoyage ou pour subir des réparations.]*

Havva (*a.* *s.*) Bütün insanların ilk anası, Âdem babamızın zevcesi olan kadın. *[Ève.]*

Havya (*t.* *s.*) Tenekecilerin teneke ve saire lehimlemekte kullandıkları çekiç biçimi alet. *[Instrument de soudure.]*

Havyar (*c.* *s.*) Mersin balığı yumurtasından yapılan leziz ve makbul madde. Balık yumurtası. *[Kaviar.]* **havyar kesmek** = Tembellik yapmak,

dalga geçmek. *[Être étourdi,e.]*

Havza (*a. s.*) Bir nehrin, bir derenin taksimi miyah hatları arasında mahsur ve suları nehrin hattı içtimaına munsap olan dairesi. *[Bassin.]*

Havze (*a.s.*) Bir şeyin dairesi dahili, dairesinin içi, hududunun dahili. *[Dépendant.]*

Hay (*a. s.*) Diri, canlı, zihayat. *[Vivant,e; vif,ve.]*

Hay (*t. h.*) Teessür ve tekdir beyan eder ve ekseriya sövme ve beddua tabirlerinin başında kullanılır. *[Ah! Eh! exprime la douleur, la joie etc.]*

Hayâ (*a. s.*) Utanma, hacalet, mahcubiyet. Namus, edep, âr. *[Honte, pudeur.]*

Haya (*a. s.*) Taşak. *[Testicule.]*

Hayal (*a. s.*) Bir şahıs veya şeyin insanın fikir ve zihninde tecessüm eden sureti. Asıl ve hakikati olmaksızın tecessüm eden sureti mevhume. Gölge gibi az ve müşevveş surette görünen veya hatıra gelen şey. Bir şey veya şahsın suya ve aynaya akseden sureti § Karagöz oyunu. *[Spectre, fantôme § Ombre; imaginations; chimère.]*

Hayalât (*a. s.*) Hayaller, hulyalar *[Imaginations, chiméres]*

Hayalci (*t.s.*) Karagöz oynatan adam. Hayalât kuran, hayalperest. *[Joueur d'ombres chinoises; imaginaire, chimérique.]*

Hayâlı (*t. s.*) Utanan, mahcup ârlı, namuslu, edepli, hayâsı galip olan. *[Modeste.]*

Hayâsız (*t. f.*) Utanmaz, arsız. *[Éhonté,e; impudent,e.]*

Hayâsızlık (*t. s.*) Hayâdan mahrumiyet, arsızlık, utanmazlık. *[Impudence.]*

Hayat (*a. s.*) Dirilik, sağlık, canlılık, yaşayış, ömür. *[Vie; vitalité.]* [**Abi**] **hayat** = Bak: Ab. *[Voir: Ab.]*

Hayat (*a. s.*) Üstü kapalı avlu, sokak kapısı ile merdiven arasındakı dehliz, taşlık. *[Vestibule, galerie extérieure d'une maison.]*

Hayatî (*a. f.*) Yaşayış ve ömre mensup ve müteallik. *[Vital,e.]*

Haydalama
Haydalamak
Haydama
Haydamak
(*t. m.*) Hay huy ile hayvanları yürütme, yürütmek; yürütmeye çabalama, çabalamak,

koşulu hayvanları sürme, sürmek § Akın yapmak. *[Expression vulgaire adressée aux animaux ponr les faire marcher § Piller, ravager.]*

Haydamak (*t. f.*) Akıncı, çapulcu. *(Ravageur, pillard.]*

Haydar (*a. s. f.*) Aslan § Pek cesur ve şecaatlı insan.*[Lion§ Courageux,se.]* **haydarane** = Aslan gibi, pek ziyade şecaat ve cesaretle.*[Courageusement.]*

Hayderiye (*t. s.*) Kolsuz ve hırkanın altına giyilen bir nevi kısa caket. *[Jaquette courte sans manches.]*

Haydi (*t. h.*) Emir, tembih, tacil, ve teşvik için kullanılır bir tabirdir. *[Allons! Voyons! En avant! Eh bien! disons que.]*

Haydihaydi (*t. h.*) Ferah ferah, kolay, bol bol, vızır vızır.*[Amplement; facilement; largement.]*

Haydin (*t. h,*) Bak: Haydi. *[Voir: Haydi.]*

Haydut (*t. s· f.*) Dağ hırsızı, yol kesen, şaki, hayta. *[Brigand.]* **haydutluk** = Dağ hırsızlığı,yol kesicilik,şakavet, eşkıyalık *[Brigandage.]*

Hayfa ki (*fa.h.*) Yazık ki, eyvah ki. *[Hélas.]*

Hayhay (*t. h.*)Öyleya,şüphesiz, elbette, kolay kolay, ferah ferah. *[Très bien; certainement.]*

Hayhuy (*t. h.*) Gürültü,patırdı *[Brouhaha.]*

Hayıf (*fa. s.*) Haksızlık, gadir, zarar, yazık, eyvah, heyhat. *[Tort § Dommage! Hélas!]*

Hayıflanma | **Hayıflanmak** (*t. m.*) Acıma, acımak, teessüf etme, etmek, müteesir olma, olmak. *[Regretter.]*

Hayır (*a. s. f.*) İyilik, iyi iş, faide, menfaat § Hüsnü neticeye varma, müvaffakıyet. *[Bien; bonté § Utilité § Réussite § Augure, profitable.]*

Hayır (*t. d.*) (Evet) mukabili, yok, olmaz. *[Non, jamais.]*

Hayırhah (*fa. f.*) Herkese iyiilk iştiyen, herkesi iyi görmeği seven.*[Bienveillant,e ami,e.]***hayırhahlık** = Herkesin iyiliğini isteme.*[Bienveillance.]*

Hayırlaşma | **Hayırlaşmak** (*t. m.*) Biribirlerine hayrını gör diyerek bir satışa karar verme, vermek, alım işini bitirme, bitirmek. *[Terminer une vente, un achat.]*

Hayırlı (*t. f.*) İyi, menfaatlı, nafi § Mübarek, mes'ut, uğurlu. *[Bon,ne § De bon augure, utile, profilable.]*

Hayırsız (*t. f.*) Kimseye iyiliği ve hayrı dokunmıyan, hayır görmiyen § Hayrı ve faidesi olmıyan, uğursuz. *[Fainéant,e § Nuisible § Inutile, méchant,e.]*

Hayız (*t. s.*) Kadınların aybaşısı, âdet. *[Menstruation, règle.]*

Haykırış (*t. f.*) Bağırış, bağırma. *[Cri,e.]*

Haykırma | **Haykırmak** (*t.m.*) Bağırmak, yüksek sesle seslenme, seslenmek. *[Crier.]*

Haykırtma | **Haykırtmak** (*t. m.*) Bağırtmak, yüksek sesle seslendirme, seslendirmek, bağırmasına sebep olma, olmak. *[Faire crier.]*

Haylaz (*t. f.*) Ömrünü boş geçiren, serseri § Hayırsız, tembel. *[Paresseux,se, cagnard,e.]* **haylazlık** = İşsizlik, tembellik, serserilik, hayırsızlık. *[Paresse, cagnardise.]*

Hayli (*t. f.*) Çok, kesîr, birçok § Epeyce. *[Beaucoup, plusieur.]* **haylice** = Çokça, epeyce. *[Suffisamment.]*

Haylûlet (*a. s.*) Araya girme, mani olma, mani, hail. *[Action d'empêcher, d'entraver un obstacle, empêchement, entrave.]*

Haymana (*t. s.*) Başıboş hayvanlanları salıverdikleri çayırlık, salma mer'ası § Başıboş, serseri. *[Pâturage § Errant.)*

Hayme (*fa. s.*) Çadır. *[Tente.]*

Hayran (*t. f.*) Şaşırmış, şaşkın, hayrette kalan, mütehayyir. *[Étonné,e; ébahi,e.]*

hayranlık = Şaşkınlık, hayret. *[Étonnement.]*

Hayrat (*t. s.*) Sevap için yapılan şeyler, vakıf işleri, hayır için vücuda getirilen işler ve tesisat. *[Oeuvres pieuses, fondation pieuses.]*

Hayret (*a. s.*) Şaşkınlık, şaşıp kalma, taaccüp. *[Grand étonnement, stupéfaction. Extase.]*

Haysiyet (*a. s.*) Değer, itibar, şeref. *[Dignité; considération.]* **haysiyetli** = Değerli, şerefli, kadir ve itibar sahibi. *[Considéré,e.]* **haysiyetsiz** = Değersiz, itibarsız, şeref ve kadri olmıyan. *[Sans considération, mal noté,e.]*

Hayta (*t. s.*) Asi, haydut. *[Rebelle, brigand.]*

Hayvan (*a. s.*) Canlı şey, insan da dahil olduğu halde bütün hayat sahibi mahlûkat. İnsanın gayri canlı şey. Beygir, ester, merkep gibi binmeğe, koşuya ve yük taşımağa yarıyan canlılar § Akılsız ve idraksiz insan, ahmak, budala. *[Doué,e de vie, animal § Bête; brute, bête de somme monture § Personne stupide.]* **hayvanca** = Hayvan gibi, hayvan tarzında, ahmakça, idaresizlikle. *[Brutalement, avec bêtise.]*

Hayvanî (*a. f.*) Hayvanlara mensup ve mütaallik. *[Animal, zoonique § Bestial; brutal.]*

Hayvaniyet | **Hayvanlık** } (*a. s.*) Hayvanlık § Canlılık, ziruhluk § Akıl ve idrakten mahrumiyet § Hayvan hâl ve sıfatı, idraksizlık. *[Animalité § Bêtise.]*

Haz (*a. s.*) Hoşlanma, hoşa gitme § Lezzet alma, sevinme, memnuniyet, sürur. *[Plaisir, joie § Goût qu'on a pour quelque chose.]*

Hazakat | **Hazıklık** } (*a. s.*) Meharet, fen ve san'tta malûmat, mükemmel tecrübe. *[Habileté d'un professionel.]* **hazakatli** = Hazakati olan, mahir, tecrübeli, malûmatlı. *[Habile.]*

Hazan (*fa. s.*) Sonbahar, güz. *[Automne.]*

Hazar (*a. s.*) Sulh, sükûn, asayiş, istirahat zamanı. *[Paix, repos.]*

Hazar | **Hazarcı** } (Hızar) ve (hızarcı) ya Bak: *[Voir: Hızar et hızarcı.]*

Hazarî (*a. f.*) Sulh ve asayiş, sükûn ve istirahat zamanlarına ait ve mütaallik. *[Qui concerne la paix ou le repos.]*

Hazer (*a. s.*) Sakınma, ihtiraz. *[Précaution.]*

Hazf (*a. s.*) Aradan kaldırma, giderme, silme, bozma. *[Suppression § Effacement.]*

Hazfetme | **Hazfetmek** } (*t. m.*) Aradan kaldırma, kaldırmak, silme, silmek, bozma, bozmak. *[Supprimer, effacer.]*

Hâzim (*a. f.*) Hazim ve ihtiyat sahibi, basiretli. *[Precautionneux, se; prudent, e.]*

Hazin (*a. f.*) Kederli, mağmum mükedder, mahzun § Hüzün ve keder veren § Tesir eden. *[Triste § Mélancolique.]*

Hazine (*a. s.*) Para konulan ve saklanan yer, vezne. Kıymetli şeyler hıfzına mahsus yer. Akar suyun ve yağmur suyunun birikip saklandığı yer, sarnıç § Top ve tüfek-

te barut ve fişeğin konduğu yer, namlının arka taraftan ucunun içi. *[Trésor, caisse d'un département § Réservoir d'eau § Lit d'une mine en forme de réservoir.]*

Hazinedar | **Haznedar** (*fa. s.*) Bir hazinenin idare ve muhafazasına memur adam. *[Trésorir.]*

Haziran (*t. s.*) Senenin altıncı ayı, yaz mevsiminin birinci ayı. *[Juin.]*

Hâzık (*a. f.*) Mahir, fen ve san'stında malûmatlı, mükemmel tecrübe sahibi. *[Habile.]*

Hâzım (*a. f.*) Midede eriten, sindiren hazmettiren. *[Digestif.ve.]*

Hazır (*a. s.*) Mevcut olan, bizzat bulunan. Tedarik edilip göz önünde bulunan, müheyya, amade § Yapılmış ve dikilmiş halde satılan, ısmarlama olmıyan. Şimdiki hal. *[Prêt,e; préparé,e présent.e; actuel, le, disposé,e.]*

Hazırcı (*t. s.*) Hazır ve dikilmiş elbise satan adam, kapamacı. Hazıra koşan. *[Marchand de confection.]*

Hazırlama | **Hazırlamak** (*t. m.*) Hazır etmek, amade etme, etmek. *[Préparer.]*

Hazırlanma | **Hazırlanmak** (*t. m.*) Lâzım olan şeyleri tedarik edip müheyya olmak § Hazır bulunmak, tehiye edilme, edilmek. *[Se préparer.]*

Hazırlatma | **Hazırlatmak** (*t. m.*) Hazır ettirmek, amade ettirme, ettirmek. *[Faire préparer.]*

Hazırlık (*t. s.*) Bir işe hazır olmak için lâzım olan şeyler, tedarikât. *[Préparation.]*

Hazırlop (*t. s.*) Suda pişmiş yumurta § Suda pişmiş haşlanmış (yumurta) § Fırsat. *[Oeuf dur § Occasion.]*

Hazmetme | **Hazmetmek** (*t. m.*) Sindirmek, midede eritmek § Tahammül etmek, sükût etmek, yutmak, cevap vermeme, vermemek. *[Digérer, supporter avec patience.]*

Hazmî (*a, f.*) Hazma mensup ve mütaallik olan. *[Digestif,ve.]*

Hazne (*t. s.*) Bak: Hazine. *[Voir: Hazine.]* **haznedar** = Bak: Hazinedar. *[Voir: Hazinedar.]*

Hazret (*a. s.*) Ön, huzur, pişgâh § Fevkalâde tazim ve hürmet ifade eder tabir. *[Devant, présence § Saintetê; excelence.]* **hazretleri** = Fevkalâde hürmet ve tazim ifade

eder bir tabir olup eazım ve ekâbire mahsus unvanlara ilâve ile kullanılır. Fransızca ekselâns mukabilidir. *[Son excellence.]*

Hazzetme | **Hazzetmek** (*t. m.*) Hoşlanmak memnun olmak. sevinmek. *[Avoir du goût pour... Sentir un plaisir, aimer.]*

He (*t. d.*) Sual ve tasdik edatı. Bak: ha *[Voir: Ha.]*

Heba (*a. s.*) Gayet ince toz. İsraf, telef § Boş, beyhude nafile. *[Faussière fine § Chose futile, vaine.]*

Hece (*a. s.*) Bir sadalı harf delâletile birden okunan bir veya birkaç harf, ağızdan bir çırpıda çıkan ses, bir kelimenin birden okunan kısımlarından herbiri. *[Syllabe § Éppellation.]*

Heceleme | **Hecelemek** (*t. m.*) Heceleri ayrı, ayrı söyliyerek okuma, okumak. *[Éppeler.]*

Heceletme | **Heceletmek** (*t. m.*) Heceleri ayrı ayrı söyletmek, okutma, okutmak. *[Faire éppeler.]*

Heceli (*t. f.*) Hecesi olan. *[Qui a tant de syllabes.]*

Hecin (*a. s.*) Pek hızlı yürüyen bir cins deve. Arap atı ile diğer bir cins attan doğmuş melez at. *[Dromadaire § Cheval ou chameau de race mêlée.]*

Hecin

Hedef (*a. s.*) Nişan, nişangâh, kast ve meram olunan nokta, gaye. *[But du tir, cible. But.]*

Heder (*a. s.*) Kanın intikamsız ve kısassız dökülmesi. Bir katlin kısas ve intikamsız kalması. Boş yere sarfolunma, telef ve heba olma. Kanunun bir katli mubah görmesi. *[Action de répandre impunément du sang; action de sacrifier inutilement.]*

Hedim (*a. s.*) Yikma, bir binayı aşağıya alma, söküp yere indirme, tahrip. *[Démolition, destruction.]*

Hediye (*a. s.*) Armağan, pişkeş. *[Cadeau, présent.]* **hediyelik** = Hediye olarak verilmeye şayan pek güzel ve pek nefîs. *[Articles pour cadeau.]* **hediyeten** = Arma-

ğan suretile, piskeş olarak, parasız ve bedelsiz. *[En cadeau.]*

Hedmetme } (*t. m.*) Yıkmak,
Hedmetmek } tahrip etmek, bir binayı söküp aşağıya almak. *[Démolir, renverser, détruire.]*

Hegemonya (*c. s.*) Tefevvuk, tekaddüm. *[Hégémonie.]*

Hekim (*t. s. f.*) Tabip, doktor. *[Docteur en médecine, médecin.]* **hekimlik** = Tababet, doktorluk, tabiplik. *[Médecine.]*

Hektar (*c. s.*) On bin metre murabbaında bir arazi ölçüsü. *[Hectare.]*

Hektogram (*c. s.*) Yüz gram ağırlığında bir ölçü. *[Hectogramme.]*

Hektolitre (*c. s.*) Yüz litre mikdarı. *[Hectolitre.]*

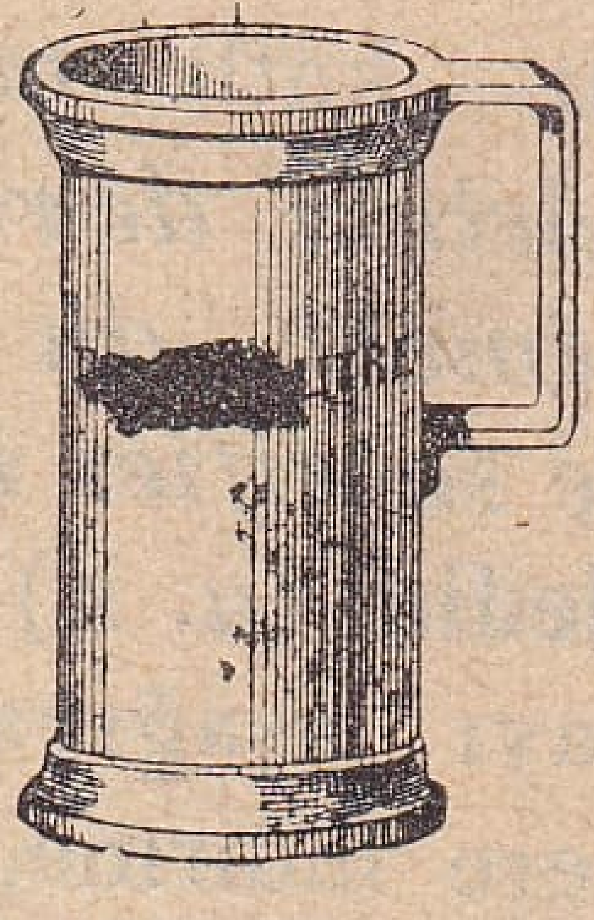

Hektolitre

Hektometre (*c. s.*(Yüz metrelik mesafe, uzunluk. *[Hectomètre.]*

Helâk (*a. s.*) Ölme, geberme, mürt olma § Sarf, telef, mahıv, berbat § Çok yorma, büyük yorgunluğa uğratma, düşme. *[Action de périr, perte, mort § Fatigue extrème.]*

Helâl (*a. s. f*) Meşru ve gayri memnu şey, meşru kazanç § Nikâhlı, meşru zevce. *[Légitime, licite § Époux.se per - mis.e.]*

Helâli (*t. s.*) Bürüncük ve pamuk karışık yerli bez. *[Toile fine dont la chaine est en soie tordu et la trame en file de coton.]*

Helâllaşma } (*t. m.*) Biribiri-
Helâllşmak } ne hakkını helâl etmek, biribirile hakkını helâl et ve helâl olsun diyerek vedalaşma, vedalaşmak. *[Se pardonner mutellement § Prendre congé.]*

Helâllık (*t. s.*) Onunla evlenmesi helâl olan, zevceliğe alınabilen. *[Époux ou épouse légitime.]*

Helâlzade(*fa. f.*)Helâl olarak doğmuş meşru evlât § İyi ve doğru adam.*[Enfant légitime]*

Hele(*t. d.*) Hususile, alelhusus Akıbet, nihayet, kaldı ki, gelelim § Hiç olmazsa, bari bu kadar olsun § Tazir ve tahzir ifade eder. Korkutma ve tehdit beyan eyler. *[Surtout § Quant à § Enfin § Après tout § Hola! hé.]*

Hele, hele (*t. d.*) Doğrusunu söyle, bakayım, manasını ifade eder: hele, hele nasıl oldu. *[Dites donc!.]*

Helezon (*a. s.*) Kabuklu, sümüklü böcek § Sümüklü böcek kabuğu. Bu kabuk şekli§Saat zembereği gibi gittikçe darlaşan daire şekli § İnsan kulağının haricî borusu§ Vapurun kıçındaki çark, uskur *[Colimaçon, bimace, escargot§ Cochlée§ Spire § Spiral§ Hélice.]*

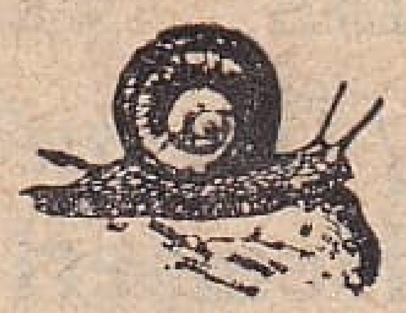
Helezon

Helezonî (*a. f.*) Helezon şeklinde olan. *[Limacienne; spiral,e.]*

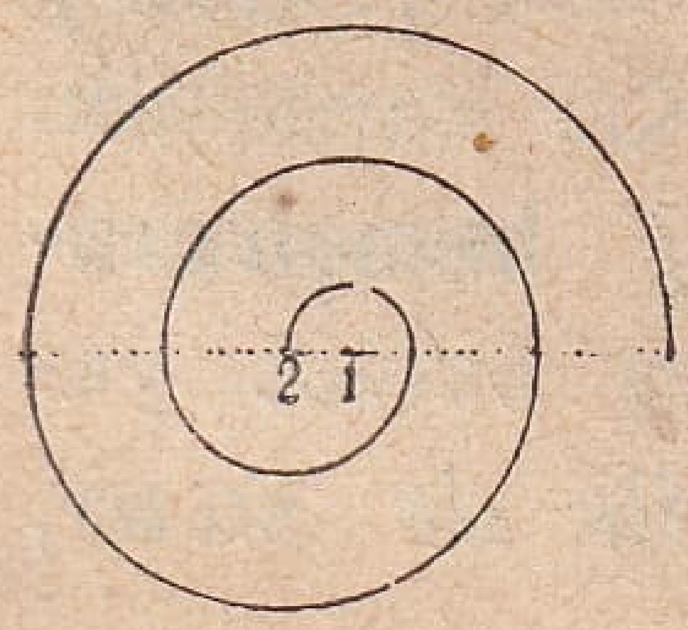
Helezonî

Helile (*t. s.*) Tohumları tıpta müshil gibi kullanılan bir ot. *[Myrobalan.]*

Helme } (*t. s.*) Buğday ve pi-
Helime } rinç gibi kullanılan bazı hububatın kaynamasile hâsıl olan koyu ve lüzucetli su. *[Crème faite avec du riz et du blé bouillis et écrasés]*

Helva (*t. s.*) Un, irmik, nişasta ve saire ile şeker ve yağdan yapılan tatlı. *[Gâteau ou pâte préparé avec de la farine, du beurre et du sucre.]*

helvacı = Helva yapıp satan adam. *[Celui qui fait ou vend la pâte dite (Helva)]*

Helvahane = Helva ve saire pişirdikleri geniş ve derinliği az tencere. *[Grande marmite à fond rond dans laquelle on prépare la pâte dite (Helva) Voir:Helva.]*

Helyom(*c. s.*) Havada mevcut bir basit gaz. *[Helium.]*

Helyosta (*c. s.*) Güneş şuaının aksettirilmesi ve in'ikâsatın muhtelif eşkâli ile karşıdan karşıya muhabereye mahsus makine. *[Héliostat.]*

Hem (*fa. s.*) Birlikte, beraber; bununla beraber § Zaten; esasen. *[Et, aussi, puis, ensemble.]*

Hem (*t. d.*) Edatı müşareket olup önüne geldiği isim ile sıfat teşkil eder. *[Particule qui devant des substantifs l'on forme des adjectifs ayant un sens collectif.]*

Hemasır (*fa. s.*) Bir asır ve zamanda yaşıyan veya yaşamış olan, muasır. *[Contemporain.]*

Hemcins (*fa. s.*) Bir cinsten olan, cinsi bir olan. Bir cins

ve kavm efradından olan. *[De la même race, du même genre.]*

Hemcivar (*fa. s.*) Bir civarda bulunan, komşu. *[Voisin,e; qui habite des pays avoisinants.]* **Hemcivarlık** = Komşuluk, bir civarda bulunmaklık. *[Voisinage.]*

Hemece | **Emece** (*t. s.*) Umum yardımile ve elbirliği ile görülen iş. *[Corvée; travaux faits par la population.]*

Hemen (*t. d.*) Anide, derhal, çabucak, o dakikada. Biraz evel. Daima, arasız, bir düzüye. Takriben, sanki, gibi. Az kaldı ki. Yalnız, ancak, tek. *[Aussitôt, sur le champ § Continuellement, à peu près § Guère.]*

Hemencecik (*t. d.*) Bak: Hemen. *[Voir: Hemen.]*

Hemhal (*fa. s.*) Bir halde bulunan, halleri biribirine benziyen. *[Qui se trouve dans la même situation qu'un autre, qui a le même sort.]*

Hemhudut (*fa. s.*) Sınırları bir olan, biribirine bitiştik bulunan memleket ve arazi. *[Confins; voisin, (pays).]*

Hemicik (*t. f.*) Masum köylü § Bön; saf adam. *[Paysan,ne, lourd,e.]*

Hempa Bak: Hampa. *[Voir: Hampa.]*

Hemsin (*fa. s.*) Bir yaşta olan, yaşıt, yaşta beraber. *[Du même âge.]*

Hemşeri (*t. s.*) Bir şehir ahalisinden olan, ayni memleket halkından bulunan. *[Compatriote, concitoyen.]* **hemşerilik** = Bir memleket, bir şehir ahalisinden olmaklık, memleketlilik münasepeti. *[État de concitoyen, de compatriote.]*

Hemşire (*fa. s.*) Kız kardeş, haher, abla ve bacı. *[Sœur.]* **hemşirelik** = Kız kardeşlik. *[État de sœur.]* **hemşirezade** = Kız kardeş evlâdı, yeğen. *[Fils ou fille de sœur, neveu; nièce.]*

Hemta (*fa. f.*) Denk, müsavi, muadil. nazîr. *[Égal,e; pareil,le.]*

Hendek (*a. s.*) Şehir, kale, bahçe, tarla ve sairenin etrafına geçmeğe mâni olmak üzre kazılan çukur: *[Fossé.]*

Hendese (*a. s.*) Cisimlerin şekillerinden, mesafelerin ölçülmesinden, inşaattan bâhis maruf ilim. *[Géométrie § Art de l'ingénieur, géni.]*

Hendesehane (*fa. s.*) Hendese mektebi, mühendis mektebi § Nafia ve belediye gibi dairelerin mühendislere mahsus dairesi. *[École de génie§ Section technique, Bureau de technique.]*

Hendeseli (*t. f.*) Hendeseye göre yapılmış, hendese kavaidine muvafık. *[Géométral]*

Hendesî (*a. f.*) Hendeseye mensup ve mütaallik olan. *[Géométrique.]*

Henüz, henoz (*t. d.*) Ancak, hemen § Daha, hâlâ, el'an, şimdiye kadar.*[A peine, juste à ce moment § Pas encore.]*

Hep(*t. h.*) Bütün,cümle, tekmil kâffe.Her vakit, daima.*[Tout,e tous, toujours.]*

Hepsi (*t. f.*) Bütünü, cümlesi, tekmili, kâffesi.*[Tout, le tout la totalité.]*

Her (*t. d.*) Birer olarak cümlesi, beheri, teker teker, hepsi. *[Chaque.]*

Herbar (*fa. s. f.*) Her zaman, daima.*[Toujours.]*

Herbir (*t. f.*) İçlerinden ayrı ayrı bireri, beheri,«herbir insan bunu ister» cümlesinde olduğu gibi. *[Chaqun.e, tout,e.]*

Herbiri (*t. f.*) İçlerinden ayrı, ayrı beheri, «insanların herbiri» sözünde olduğu gibi. *[Chacun,e.]*

Hercai (*t. f. s.*) Her yerde bulunur; mahsus yeri olmıyan, serseri, derbeder § Se-

Hercai menekşe

batsız, dönek, mütelevvin, kararsız § Muhtelif renkli menekşe çiceği. *[Qui se trouve partout § Indécis,e, inconstant,e § Pensée § Versatile.]*

hercailik = Serserilik, derbederlik, sebatsızlık, döneklik, kararsızlık, televvün. *[Vagabondage.]*

Hercümerç (*a. s. f.*) Karmakarışık, altüst, intizamsız. *[Pêle-mêle.]*

Herç (*a. s.*) Karışıklık, gürültü, nizamsızlık. *[Confusion, désordre.]*

Herdem (*fa. f.*) Daima, heran ve zaman. *[Toujours.]*

Herek(*t. s.*)Asmaları,fidanları, fasulya gibi tırmanıcı nebatatı bağlamak için yanlarına dikilen değnek. *[Échalas.]*

Hergele *[t. s. f.)* Binmek ve yük için terbiye olunmamış salma beygir sürüsü, böyle sürüye dahil hayvan § Terbiyeden büsbütün mahrum adam. Bir işe yaramaz hademe kalabalığı. *[Troupeau de chevaux, de mulets et d'ânes non dressés § Farouche § Canaille, sauvage.]*

Hergün (*t. f. s.*) Bütün günler, mütemadiyen. *[Toujours.]*

Hergünkü (*t. f.*) Bütün günlerdeki, hergün yapılan, hergün vaki olan. *[Chaque jour.]*

Herhangi (*t. h.*) Hangisi olursa olsun. *[N'importe qui.)*

Herif (*a. s. f.*) Meslektaş san'at arkadaşı§Âdi ve bayağı adam. *[Confrère§Homme, personne, bonhomme.]*

Herkes (*t. s.*) Her bir adam, bütün halk. *[Chaqun; tout le monde.]*

Herkim (t. *h.*) Kim olursa, kim ki. *[Quiconque.]*

Hernasıl (*t. h.*) Her ne türlü. *[De toute manière.]*

Hernasılsa (*t. h.*) Nasıl olduysa oldu. *[De quelle façon que se soit.]*

Herne (*t. h.*) Herşey. *[N'import quel, tout ce qui.]*

Hernedense (*t. h.*) Herhangi. sebebe mebni ise. *[N'importe comment.]*

Hernekadar (*t. h.*) Nekadar olsa; gerçi. *[Malgré que, quoi que, tout que, bien que.]*

Hernerede (*t. h.*) Her bir yerde, her hangi mahalde. *[Partout où.]*

Hernetürlü (*t. h.*) Her nasıl olursa, her ne renk ve şekil ve tarzda olursa. *[De tonte manière.]*

Her ne vakit (*t. h.*) Ne zaman olsa, herbir defa. *[Chaqne fois que.]*

Herneyse (*t. h.*) Nasılsa, tafsilâta hacet yok. *[Qouiqu'il en soit.]*

Her vakit (*t. h.*) Daima, sık sık. *[Toujours.]*

Heryerde (*t. h.*) Her mahalde. *[Partout.]*

Herzaman (*t. h.*) Hervakit, daima, sık sık. *[Toujours.]*

Herze (*fa. s.*) Boş lakırdı, saçma, hezeyan. *[Frivolité, bagatelle. Bêtise.]*

Herzegû (*fa. f.*) Saçma sapan söyliyen, hezeyan eden, boş lüzumsuz lakırdı sarfeden. *[Qui dit des niaiseries, des bêtises; qui ne parle que de bagatelles.]*

Herzevekil (*fa. f.*) Vazifesi haricinde her işe karışan münasebetsiz, densiz adam. *[Qui dit des niaiseries, des bêtises.]*

Hesabî (*a. f.*) Hesaba mensup ve mütaallik § Hesabını bilir, idareli, mümsik olan. *[Qui concerne les comptes; qui veille bien à ses intérêts; économe.]*

Hesap (*a. s.*) Sayı, sayma, sayıya mütaallik muamele § Tahmin, mülâhaza § Defter tutma, alacak ve vereceğini deftere yazma § Adetlerin havas ve kaidelerinden bahseden ilim. *[Calcul § Compte § Tenir compte § Arithmétique.]*

Hesapçı (*t. f.*) Hesabını iyi bilen, parasını hesapla sarf eden, idareli adam. *[Qui veille à ses interêts.]*

Hesaplama / **Hesaplamak** (*t. m.*) Takdir ve tahmin ve mülâhaza etme, etmek § Bir şeyin neticesini düşünme, düşünmek § Bir şeyi hesap etme, etmek § Ölçüp biçme, biçmek, etrafile düşünme, düsünmek. *[Calculer § Refléchir longuement et largement.]*

Hesaplaşma / **Hesaplaşmak** (*t. m.*) Karşılıklı hesap görüp ilişiği kesme, kesmek § Birbirlerine hesap verme, vermek. *[Voir et régler mutuellement les comptes.]*

Hesaplatma / **Hesaplatmak** (*t. m.*) Birine hesap ettirme, ettirmek. *[Faire calculer.]*

Hetepete (*t. s.*) Lakırdıda şaşırıp tereddüt etme, kekeleme. *[Begayer.]*

Hetk (*a. s.*) Yırtma, yırtmak; yarma, yarmak. *[Action de déchirer le voile.]* **hetkiırz** = Namus perdesini yırtma, ırza dokunma § Bikrin izalesi. *[Violation.]*

Hevenk (*t. s.*) Asılarak muhafaza olunmak üzre bir diziye geçirilmiş meyva bağı. *[Grappe de fruits suspendus pour être conservés.]*

Heves (*a. s.*) Arzu, meyil, istek § Gelip geçen arzu, muvakkat meyil § Zevk, eğlence, hovardalık. *[Désir, inclination § Zèle.]*

Hevesat (*a. s.*) Hevesın cem'i; hevesler. Bak: Heves. *[Pluriel de heves. Voir: Heves.]*

Heveskâr (*fa. f.*) Meyil ve arzusu olan, istekli, heves eden. *[Désireux, euse; zélé.e.]*

heveskârlık = Arzu ve meyillilik, isteklilik, özenmeklik. *[Zèle.)* **heveslendirme, heveslendirmek** = Hevese, arzuya düşürme, düşürmek. *[Entrainer, faire désirer.)* **heveslenme, heveslenmek** = Hevese ve arzuya düşme, düşmek. *[Désirer, être entrainé,e.]* **hevesli** = Bak: heveskâr. *[Voir: Heveskâr.]*

Hevil (*fa.s.*) korku, korkmak, ürkme § Dehşet. *[Peur, crainte § Terreur, frayeur.]* **hevilnak** = Korkunç, dehşetli, müthüş. *[Effrayant,e; terrible.]*

Hey (*t. d.*) İştikâ ve tahassür ile beraber nida ifade eder § Tembih ve ihtar ifade eder: hey gidi günler! Hey efendi, bana baksana. *[Ô, Hé.]*

Heyamola (*t. s.*) Gemi tayfalarının demir alırken veya kürek çekerken ve bunu taklitle ağır bir şey çeken amelenin bir ağızdan söyledikleri tabirdir. *[Sort de cri que les hommes de peine, les matelots etc. emettent en faisant un effort.]* **heyamola ile**=Zorla, çok zahmet ve meşekkatle. *[Avec beaucoup d'effort.]*

Heybe } (*t. s.*) İçine eşya
Heğbe } koymağa mahsus iki taraflı küçük hurç. *[Besace, petite socoche qu'on attache de chaque côte de la selle.]* **heybeli** = Omuzunda heybesi olan § Kamburu olan. *[Qui porte une besace.]*

Heybet (*a. s.*) Hürmetle beraber korku hissini uyandıracak hal ve heyet, mahabet, korku, hürmet ve tazim hissi. *[Air majestueux et imposant § Apparence qui inspire crainte et le respect.]*

Heybetli (*t. f.*) Mahabetli, görenlere korku ve hürmet hissini verecek surette azamet ve şanı olan. *[D'un air majestueux et imposant § Apparence craintive et respective.]*

Heyecan (*a. s.*) Derunî telâş ve hareket, coşma, coşkunluk. *[Enthousiasme.]* **heyecanlı** = İnsana heyecan veren. Heyecana gelmiş bir adamın hali, coşkun. *[Enthousiaste.]*

Heyelân (*a. s.*) Çöküntü, bir dağın veya arazinin kayması, tebdili mevki etmesi. *[Ecroulement.]*

Heyet (*a. s.*) Şekil, suret, görünüş. Duruş, vaziyet. Kılık, kıyafet § Hal, keyfiyet. Bir

top teşkil eden eşhas ve efradın mecmuu. Sema ve ecramı semaviyeden bahseden. ilim. *[Forme, configuration, aspect, corps § Situation, la mission, délégation, totalité des personnes qui forment un corps § Astronomie, cosmographie.]*

Heyeti vekile (*a. t b.*) İcra vekilleri heyeti. Başvekilin riyaset ettiği heyet. *[Le corps des ministres, le cabinet.]*

Heyetşinas(*fa. f.*) Heyet ilmi ile iştıgal eden, heyet âlimi, sema ve ecramın ahvaline vâkıf olan. *[Astronome.]*

Heyhat(*a. s.*) Fevtolmuş,elden kaçmış bir şey için tahassürü beyan eder. Yazık! diriğ! haniya! nerede?. *[Hélas]*

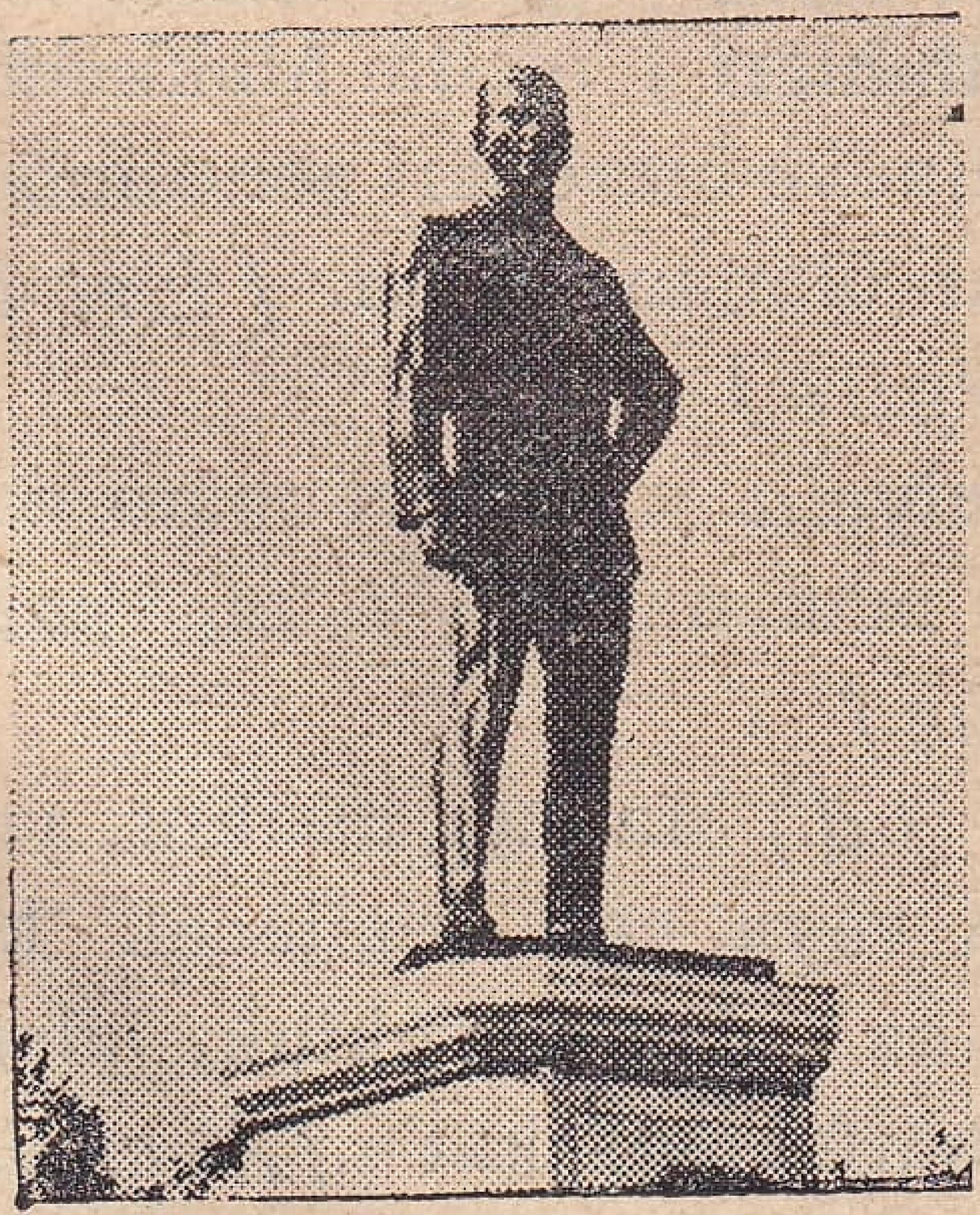

Heykel

Heykel (*t. s.*) Taştan veya tunç ve saireden insan ve hayvan sureti, istatü.*[Statue]*

Heykeltraş (*fa. f.*) Heykel yapan san'atkâr. *[Sculpteur.]*

heykeltraşlık - heykeltraşi = Heykel yapmak san'ati*[Sculpture.]*

Heyulâ (*a. s.*) Bütün mevcudatın aslî ve iptidaî maddesi. Hayal gibi pek zaif veya ehmiyetsiz şahıs veya şey. *[Corps considéré comme le principe de toute matière, chaos § Personne de nulle valeur.]*

Heyulâî \| **Heyulânî** \| (*a. f.*) Heyulâya mensup ve mütaallik olan. *[Relatif au principe des corps materiels.]*

Hezar (*fa. f.*) Bin, bin adedi. *[Mille.]*

Hezaren (*t. s.*) Sıcak memleketlerde yetişen, baston, sandalya ve saire yapılan bir nevi kamış. *[Bambou.]*

Hezarfen (*fa. f.*) Birçok fen ve san'ate vakıf olan. *[Qui connait plusieurs sciences, plusieurs arts.]*

Hezel(*a. s.*) Lâtife,şaka,mizah. *[Plaisanterie badinage,conte et poême comique.]*

Hezeliyat (*a. s.*) Şaka ve mizaha mütaallik hikâyeler, şiir-

ler ve sözler.Bak: Hezel/*Contes ou poêmes macaroniques et plaisants, Voir. Hezel.]*
Hezeyan (*a. s.*) Sayıklama. Saçma. herze, yave, halt. *[Délire, divagation.]*
Hezimet (*a. s.*) Bozgunluk, mağlûbiyet. *[Défaite.]*
Hibe (*a. s.*) Bağışlama, verme, ihsan, atıye. *[Don, présent.]*
Hibre (*a. s.*) Bir şey hakkında malûmat ve tecrübe, künh ve hakikate varma,mükemmel vukuf.*[Vérification, expertise.]*
(ehli)hibre = Tecrübeli,vâkıf, mütehassıs. *[Expert.]*
Hicap(*a. s.*) Perde, hail§Utanma. *[Voile § Honte, timidité, pudeur.]*
Hicaplı (*t. f.*) Perdeli, mestur. Mahcup, utangaç, ismetli, iffetli.*[Voilé,e pudique.]*
Hicaz (*a. s.*) Ceziretülarabın şimali garbisinde Mekke ve Medinenin bulunduğu mahal § Şark musikisinde maruf bir makam. *[Arabie petrée § Hédjaz § L'un des motifs de la musique orientale.]*
Hicazî } (*a. s.*) Şark musi-
Hicazkâr } kisinde maruf bir makam. *[L'un des motifs de la musique orientale.]*
Hiciv (*a. s.*) Şiir ile zem. Eğlenme, alay etme, gülünç bir hale koyma. *[Satire, satiriser*
Hicran (*a. s.*) Ayrılık, firar. Unutulmaz acı, tesir, dokunma. *[Séparation, éloignement des siens § Meurtrissure du cœur.]*
Hicret (*a. s.*) Memleketini terkle başka yere gitme, göç etme § Hazreti Peygamberin Mekkeden Medineye göçmeleri (İslam tarihine mebde olmuştur). *[Séparation, émigration de sa patrie§Hégire]*
Hicrî (*a. f.*) Hazreti Muhammedin Medineye hicretine ait ve mütaallik şeyler. *[Relatif à la l'hégire, à la fuite de Mahamet de la Mecque.]*
Hicrî tarih } (*t. s.*) H.Muham-
Harihihicrî } medin Mekkeden Medineye hicretleri senesinden itibar olunan tarih. *[Ère de l'Hégire.]*
Hicviye(*a. s.*) Hicvi mütezammin manzume. *[Poème satirique.]*
Hiç (*t.d.*) Madum, mefkut, yok olan veya yok denilecek kadar az olan § Yokluk, adem. Büsbütün,asla, kat'a.*[Aucun,e; rien, nul, le, point; jamais, nullité.]*
Hiçten (*t. h.*) Asıl ve nesli

meçhul, sonrada, görme, zahmetsiz kazanılmış. *[De rien § Parvenu,e.]*

Hidayet (*a. s.*) Doğru yolu bulma. Doğru yol.Hak yolunu aramak arzusu. *[Action de se diriger vers la voie du salut. Conversion à l'Islam.]*

Hiddet(*a. s.*) Keskinlik,sertlik şiddet. Öfke, gazap, tehevvür. *[Irritation, colère, violence impetuosité.]*

Hiddetlendirme } **Hiddetlendirmek** } (*t. m.*)Öfkelendirmek, gazaplandırmak kızdırmak. *[Irriter, irritation. Exciter la colère.]*

Hiddetlenme } **Hiddetlenmek** } (*t.m.*) Öfkelenmek, gazaba gelmek, kızmak. *[S'irriter, se mettre en colère.]*

Hiddetli (*t. f.*) Öfkeli, gazaplı, kızgın. *[Emporté, violent,e.]*

Hiddetsiz (*t.f.*) Öfkesiz,gazapsız, sükûnetli. *[Calme.]*

Hidemat(*a. s.*)Hizmetin cem'i. Bak: Hizmet. *[Voir. Hizmet]*

Hiffet (*a. s.*) Hafiflik,hoppalık budalalık,akıl kıtlığı.*[Légèreté aliénation mentale.]*

Hikâye } **Hikâyet** } (*a. s.*) Nakletme, sırasile anlatma, rivayet § Masal, uydurma§Sergüzeşt § Roman. *[Narration; historiette; roman, conte.]*

Hikemî (*a. f.*) Hikmet ve felsefeye müteallik ve ait. Bak: Hikmet.*[Voir: Hikmet.]* **hikemiyat** = Hikmet ve felsefeye müteallik sözler. Hakîmane ahval ve âsar.*[Sciences philosophiques.]*

Hikmet (*a. s.*) Hakîmlik, filozofluk. Felsefe ilmi ve şuabatı § Gizli, sır, ne olduğu anlaşılmaz sebep.§ Hakikat ve ahlâka ait kısa söz,mesel. Garip şey! acayip: bunda bir hikmet var. *[Sagesse, savoir,philosophie, mystère, merveille§ Sentence, pensée.]***hikmetşinaş** = Hikmet ve felsefeye vâkıf. Hikmet ve felsefe bilen.*[Sage pondéré,e]*

Hilâf (*a.s.*) Karşı, zıt, aksi, mugayeret,muhalefet, ihtilâf, zıddıyet, yalan, kizip*[Contradiction, opposition, contraire, mensonge.]*

Hilâfet(*a.s.*)Halifelik.*[Califat.]*

Hilâfgir (*fa. f.*) Muhalif, hilâfını iltizam eden. *[Adversaire, oppasant,e.]*

Hilâl (*a. s.*) Yeni ay, kamerin ince kavis hali. *[Croissant, nouvelle lune.]*

Hilâl (*t. s.*) Kaşık gibi olan tarafile kulak, ve diğer ucu ile diş karıştırmak için ağaç,

kemik ve saireden yapılan çöp. *[Cure-oreille.]*

Hilâlî (*a. f.*) Birden sekizinci güne kadar olan ayın şekli. *[Semilunaire.]*

Hilâliye (*a. s.*) Kırlangıç otu. *[Chélidoine.]*

Hile (*a. s.*) Aldatacak tarz ve tertip, oyun, mekir, hud'a. Sahtekârlık, tağşiş, bir mala daha kıymetsiz bir şey karıştırma, karıştırılan bir şey. *[Ruse, fourberie, fraude, falsification.]* **hilebaz-hileli-hilekâr** = Hile yapan, dubaracı, sahtekâr. *[Intrigant, fourbe, rusé,e.]* **hilekârlık** = Dubacılık, hilecilik, aldatıcılık, sahtekârlık. *[Intrigue, fourberie.]* **hileli** = Sâfi ve halis olmıyan, karışık, mağşuş, mahlût. Hilesi olan şey ve iş. *[Mêlé,e de ruse, falsifié,e.]* **hilesiz** = Sâf ve halis olan, hilesi olmıyan. *[Pur,e, non falsifié,e.]*

Hilim (*a. s.*) Tabiat yavaşlığı, yumşak tabiat, sabır ve tahammül. *[Douceur de caractère, humilité.]*

Hilkat (*a. s.*) Yaratma, yaradış, yaradılış, tabiat, fıtrat. *[Création, genèse § Nature, disposition naturelle, caractère.]* **hilkaten** = Yaradılışta, hilkî olarak, fitraten. *[De nature.]*

Hilkî | **Hilkıî** (*a. f.*) Yaradılışa mensup ve mütaallik, yaradılışta olan, fıtrî, cibillî. *[Naturel,le; inné,e, congénital,e]*

Himaye | **Himayet** (*a. s.*) Koruma, sıyanet ve sahabet etme § Sayesi altına alma, alınma. *[Protection.]* **himayetkâr** = Sahabet eden, sayesi altına alan. *[Protecteur, trice.]*

Himmet (*a. s.*) Kast, niyet zihin ve kalple ve ciddî olarak bir şeye tasaddi. Cehit, sây, gayret § Lûtuf, lûtufkârane muamele. Manevî teveccüh, ruhanî imdat. *[Efforts, soins assidus § Bienveillance, faveur.]*

Himye (*a. s.*) Tabip tarafından konulan pehriz. *[Diète.]*

Himyevî (*a. f.*) Pehrize ait ve mütaallik. *[Diététique.]*

Hin (*a. s.*) Zaman, vakit, hengâm. *[Temps, époque, moment.]* **hin oğlu hin** = Şeytan, hilekâr. *[Personne fourbe, rusée.]*

Hindi (*t. s.*) Culuk, maruf büyük hint tavuğu. *[Dindon.]*

Hindî (*a. s.*) Hindistana mensup ve mütaallik olan, Hindistan ahalisinden bulunan. *[Indien,ne.]*

Hindiba (*t. s.*) Maruf salatalık sebze. *[Chicorée, endive.]*

Hindistancevizi (*t. s.*) Baharattan madut ve ilâç gibi istimal olunur maruf meyva. koka. *[Noix de coco, muscade.]*

Hindu (*a. s.*) Hindin mecusî ahalisinden adam. Hintliler gibi pek esmer adam. *[Indou, habitant des Indes, homme à teint basane.]*

Hinihacette (*a. s.*) Lüzumu zamanında, ihtiyaç olduğu vakit. *[En cas de besoin.]*

Hintkumaşı (*t. s.*) Pek kıymetli, bulunmaz şey (Çok vakit alay yolunda kullanılır.) *[Etoffe de l'Inde§Chose introuvable.]*

Hinto (*t. s.*) Yaylı araba, karoça. *[Grand carosse, voiture de cérémonie.]*

Hinttavuğu (*t. s.*) Bak: Hindi. *[Voir: Hindi.]*

Hintyağı (*t. s.*) Tababette müshil olarak kullanılan maruf ve içimi güç bir yağ. *[Huile de ricin.]*

Hirek (*t. s.*) Karaman koyunundan küçük ve yassı ve geniş kuyruklu bir koyun. *[Mouton à queue large et plate, plus petit que le mouton de Caramanie.]*

His (*a. s.*) Havas denilen beş duygunun her biri, görmek, işitmek, koklamak, tatmak, dokunmak hassalarından her biri, duygu § Anlama, idrak. *[Sens; sensation, sentiment.]*

Hisse } **Hıssa** } (*a. s.*) Pay, nasîp, behre, ibret, nasihat. *[Part, portion, participation, profit.]*

Hissedar (*fa. f.* Hisse sahibi, payı olan. Şerik, müşterek. *[Intéressé,e; associé,e; qui participe, actionnaire.]* **hissedarlık** = Hisse sahipliği, behredarlık. Şeriklik, müştereklik. *[Participation, association.]*

Hisseleşme } **Hisseleşmek** } (*t. m.*) Paylaşmak, müşterek bir malı bölüp herkes hissesini almak. *[Partager, diviser en portion.]*

Hisseli (*t. f.*) Hisseleri olan, hisselere münkasem. *[Divisé,e en plusieurs parts.]*

Hissement (*fa. f.*) Hissesi olan, nasîbi olan behrement. *[Qui prend part, qui porfite, interessé,e.]*

Hissesenedi (*t. h.*) Anonim ve bunun gibi şirketlerde sermayeyi teşkil eden hisse-

lerin herbirisini tasdik eden senet, aksiyon. *[Action.]*

Hissetme | **Hissetmek** (*t. m.*) Beş histen birile duymak, derketmek, kalben duymak, ruhen anlamak. *[Sentir§Percevoir, comprendre d'une manière indirecte.]*

Hissî (*a. f.*) Hisse, duyguya mütaallik, duygu ile, ruhen, kalben derkolunan. *[Sentimental, psychologique, sensitif,ve.]*

Hiskablelvuku (*a. t. r.*) Bir şeyin vukuundan evel ondan haber veren bir kalbî teessür, yüreğe doğan duygu. *[Fres sentiment.]*

Hissiyat (*a. s.*) Duyguya mütaallik hassalar,duygu teessüratı, hissedilen şeyler. *[Sentiments.]*

Hiş | **Hişt** (*t. d.*) Dikkat nazarını çağırmak, dalgın ve başka şeyle meşgul birini uyandırmak için kullanılır. Hiş! sana söyliyorum. *[Hé! Hola.]*

Hitaben(*a. h.*) Birinin yüzüne söyliyerek, ona hitap ederek, tevcihi kelâm eyliyerek. *[Adressé,s à § En adressant la parole à...]*

Hitabet | **Hıtabet** (*a. s.*) Hatiplik, camide hutbe okuyan adamın meslek ve vazifesi, fasahat ve selâsetle nutuk irat etme, bir cemaate karşı söz söyleme. *[Prédication, profession de prédicateur, art oratoire, rhétorique.]*

Hitam | **Hıtam** (*a. s.*) Bitme, tükenme, tamam. Son, nihayet. *[Fin, achèvement.]*

Hitan | **Hıtan** (*a. s.*) Sünnet dediğimiz çocuğun çükünün ucundaki deriyi kesmek ameliyesi. *[Circoncision.]*

Hitap | **Hıtap** (*a. s.*) Birine karşı söz söyleme, sözü bir adama söyleme § Bir cemaate karşı söylenen söz, nutuk. *[Action d'adresser la parole § Discours, allocution.]*

Hiyanet | **Hıyanetlik** (*a. s.*) Hainlik etme, emniyet ve itimadı suiistimal § Taahhüdünü tutmıyarak hilekârlıkta bulunma § Harîs § Vefasız. *[Trahison § Perfidie, perfide, cruel;le.]*

Hiyeroğlif (*c. s.*) Eski Mısırlıların kullandıkları yazı ki kelime ve harfleri canlı ve cansız şeylerin resimlerinden ibaretti. Okunması güç, karmakarışık yazı. *[Hiéroglyphe.]*

Hiza (*a. s.*) Karşı karşıya ol-

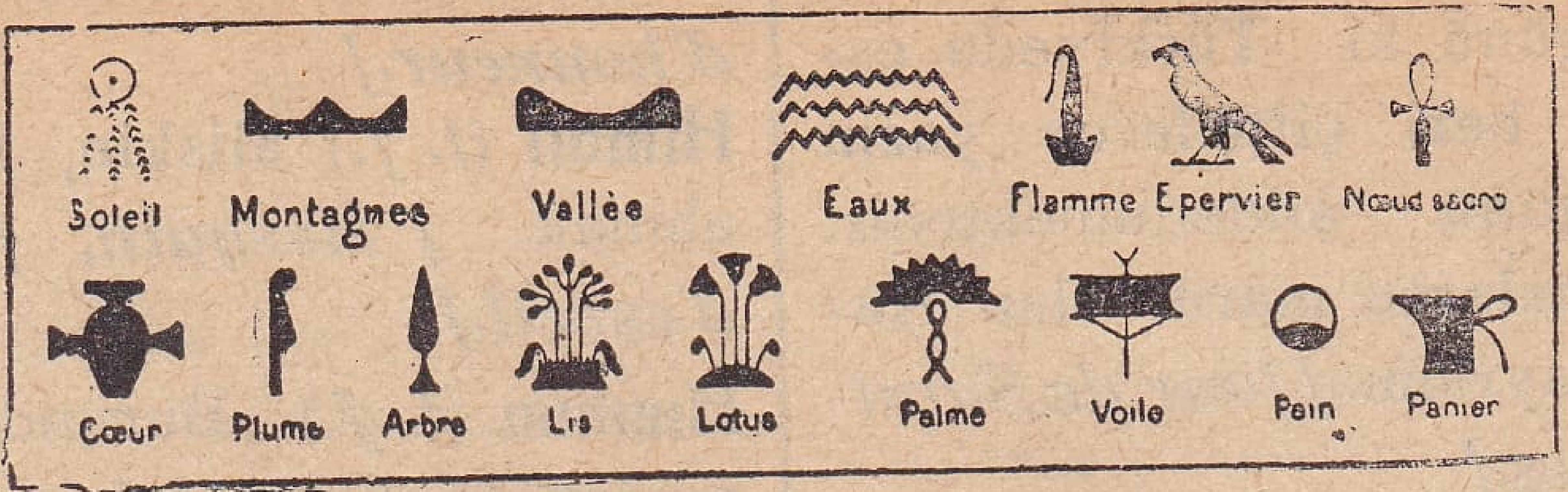

Hiyeroğlif

ma. Sathın düz ve müstevi olması, istikamet, düzlük. *[Ligne, niveau.]*

Hizip | **Hızip** (*a. s.*) Taife, takım, fırka, güruh. Bölük, kısım. Siyasî fırka, zümre, grup. *[Partie politique.]*

Hizmet (*a. s.*) Birinin işini görme, birinin hesabına veya menfaatine iş görme, bu suretle yapılan iş, vazife, memuriyet. Bir insan, hayvan veya nebatın muhtaç olduğu işler ve taahüdat. *[Service, charge, mission, fonction; emploi, profession de serviteur, de servante.]*

Hizmetçi (*t. f.*) Hizmet eden, hizmet görmek vazifesi olan. Hizmet etmeğe mahsus kadın ve erkek. *[Domestique, serviteur, servante.]* **hizmetçilik** = Hizmetçi işi, meslek ve san'atı *[Profession de domestique, de servante.]*

Hizmetkâr (*fa. f.*) Bak: Hizmetçi *[Voir: Hizmetçi]* **hizmetkârlık** = Bak: Hizmetçilik *[Voir: Hizmetçilik.]*

Hıçkırık (*t. s.*) Ağlarken havanın nefesle birdenbire boğaza hücumu neticesi olarak boğaz tıkanıyormuş gibi zorla çıkan ıstıraplı ses. Acele yemek veya söylemek gibi ahvalde havanın boğaza hücumundan mütevellit takallüsten hâsıl olan ve gayriihtiyarî olarak «hık» diye mükerreren çıkan ve bazen haylice devam eden ses. *[Hoquet, Sanglot.]*

Hıçkırma | **Hıçkırmak** (*t. m.*) Boğazdan gayriihtiyarî olarak hık hık diye ses çıkarma, Hıçkırarak ağlama, ağlamak. *[Hoqueter, sangloter.]*

Hıdır (*a. s.*) Kıyamete kadar sağ kalıp fevkalâde darda kalan insanların imdadına koştuğu mervi olan Beni İsrail Peygamberlerinden (İlyas) ın lâğabı. *[Saint Elie.]*

Hıdırellez (*t. r.*) Mayısın altıncı günü ki Türkiyede eskiden beri çiftçilerce yazın ilk günü addedilmektedir. Çingenelerce maruf olan Kakava bayramı. *[Jour de Saint-Georges.]*

Hıdiv (*a.s.*)Vezir, müşir § Mısrın Türkiyeye tâbi olduğu zamanlarda valilerine verilen unvan. *[Khédive.]* **hıdivî - hıdiviyet** = Vezir, veya Mısır valisine mensup ve mütaallik olan. *[Khédivial.]*

Hıfız (*a. s.*) Saklama, koruma, himaye, sıyanet, muhafaza § Hatırda toutma, unutmama. Kuranı ezberden okuma. *[Action de garder, de conserver, de préserver § Mémoire § Action d'apprendre le Coran par cœur.]*

Hıfzetme | **Hıfızetmek** } (*t. m.*) Saklamak, korumak, himaye etmek, sıyanet etmek, muhafaza etmek, hatırda tutmak, unutmamak, ezberden okumak. *[Garder, préserver, conserver, retenir de mémoire.]*

Hıl'at (*a. s.*) Hükümdarlar, vezirler, büyük adamlar tarafından birine hürmet ve mükâfat olarak giydirilen kaftan, kürk ve saire. *[Robe d'honneur.]*

Hımbıl (*t. f.*) Miskin, budala, ahmak. *[Mesquin, pauvre d'esprit.]*

Hımhım (*t. f.*) Burundan genizden söyliyen adam. *[Nasillard,e.]*

Hımhımlık (*i. s.*) Burundan, hımhım ederek söylemeklik. *[Nasillement.]*

Hınç (*t. s.*) Dolu, boş olmıyan, memlû. *[Plein,e.]*

Hıncahınç (*t. f.*) Dopdolu, ağzına kadar dolu. *[Rempli.]*

Hınzır (*a. s.*) Domuz § Pis ve katı yürekli, hain, gaddar. *[Cochon, porc § Sanglier, Atroce,perfide méchant,e.]*

Hınzırlık (*t. s.*) Domuzluk, hainlik gaddarlık.*[Cochonnerie, atrocité, perfidie.]*

Hır (*t. s.*) Köpek kavgası gibi gürültü, maraza. Göğüsten çıkan kısık ve boğuk ses. *[Imite la voix menaçante que le chien fait entendre avant de commencer a aboyer, grognement.]*

Hırçıkarma | **Hırçıkarmak** } (*t. m.*) Durup dururken maraza çıkarma, çıkarmak, sebepsiz kavga ve gürültü yap-

ma, yapmak. *[Se quereller sans motif.]*

Hırçın (*t. f.*) Pek inatçı, titiz, sert, ters, huysuz, yaramaz. *[Hargneux, se; revêche, grognon.]* **hırçınlık** = İnatçılık, titizlik, huysuzluk, terslik, sertlik. *[Caractère hargneux et revêche.]*

Hırdavat } (*t. s.*) Ufak tefek
Hurdavat } şeyler, ehmiyetsiz şeyler, öteberi, demirden ve saireden alât ve edevat. *[Petits articles, menue marchandise, quincaillerie.]* **hırdavatçı - hurdavatçı** = Hırdavat, öteberi, ufaktefek satan adam. *[Colporteur, quincailler.]*

Hırgür (*t. s.*) Karı koca, şerikler arasında niza, kavga. *[Mauvais intelligence, chamaillerie.]*

Hırıldama } (*t. m.*) hır hır
Hırıldamak } ses çıkarma, çıkarmak, horuldamak, köpekler gibi kavga etme, etmek. *[Ronfler, râler, grogner.]*

Hırıldaşma } (*t. m.*) Bak: Hır-
Hırıldaşmak } laşmak. *[Voir: Hırlaşmak.]*

Hırıltı (*t. s.*) Ekseriya uyurken ve bazen uyanıkta göğüsten veya genizden sesle nefes alma, horuldanma. Sebepsiz kavga, maraza. *[Râle, ronflement § Querelle, grognement, dispute.]* **hırıltıcı** = Sebepsiz kavga çıkaran, marazacı. *[Querelleur, se.]*

Hıristiyan (*t. s.*) İsevî, İsa dinine, salik olan, nasranî. *[Chrétien, ne.]*

Hıristiyanlık (*t. s.*) İseviyet, nasraniyet. İsa dini. *[Christianisme.]*

Hırızma (*a. s.*) Arap ve kürt kadın ve kızlarının ziynet olmak üzere burunlarına taktıkları altın, gümüş, veya dökmeden mini mini halka. Azgın hayvanların ağızlarına ve ayıların üst dudağına geçirilen demir halka. *[Anneau que les peuples non civilisés suspendent au bout du nez § Muselière qu'on met aux animaux sauvages.]*

Hırka (*a. s.*) İçi pamuklu dize kadar veya daha kısa libas. Dervişlerin giydikleri bir nevi cübbe. *[Camisole, espèce de veston ouatée qu'on porte dans la maison.]*

Hırlama } (*t. s.*) Hır hır etmek
Hırlamak } horuldamak, göğüsten sesle nefes almak. Sebepsiz kavga ve maraza çıkarmak

istemek § Köpek gibi hır hır yapmak. *[Voir: Hırıldama.]*

Hırlaşma | **Hırlaşmak** (*t.m.*) Biribirine hır hır eden köpekler gibi kavga etme, etmek, biribirile uğraşma, uğraşmak, maraza çıkarma, çıkarmak. *[Se quereller, se chamailler.]*

Hırs (*a. s.*) Tamah, açgözlülük şiddetli arzu, bir şeyin üzerine düşme, kızma, hiddet, gazap. *[Avidité, ambition.]*

Hırsız (*t. r.*) Başkalarının malini çalan, uğru,sarik. *[Voleur.]*

hırsızlama = Gizlice, hafiyen. *[Furtivement.]*

Hırsızlık (*t. s.*) Çalmak filii, sirkat. *[Vol.]*

Hırsızyatağı (*t. s.*) Hırsızları kabul ile çalınmış malı saklıyan adam ve evi. *[Repaire de voleur.]*

Hırslandırma | **Hırslandırmak** (*t. m.*) Birinin hırs ve tamahını uyandırmak, şiddetle arzu ettirmek. Kızdırmak, hiddet ettirmek. *[Irriter, mettre en colère, faire convoiter, aiguiser le désir.]*

Hırslanma | **Hırslanmak** (*t. m.*) Çok arzu etmek, şiddetle tamah etmek, kapmak, hiddetlenmek. *[S'irriter, se mettre en colère, désirer ardemment.]*

Hırslı (*t. f.*) Çok arzu eden, tamahkâr, harîs, kızgın, hiddetli. *[Irrité,e, qui désire ardemment.]*

Hırtıpırtı (*t. s.*) Eskipüskü eşya *[Nippe.]*

Hırvat (*t. s.*) Evelce Avusturyanın, bugün Sırbistanın idaresinde olan Hirvatistan ahalisinden olan § İriyarı, kuvetli adam. *[Croate.]*

Hısar | **Hisar** (*a.s.*) Kale, müstahkem yer, etrafı istihkâmlı mahal. *[Siège, fort, forteresse, ville entourée de muraille.]*

Hısım (*t. s.*) Akraba, taallûkat. *[Parent.]*

Hısımlık (*t. s.*) Akrabalık, karabet. *[Parenté.]*

Hış hış (*t. s.*) Tahrik edilen canfes gibi ipekli kumaşların çıkardıkları sesi taklit ve tasvir eder. *[Imite le bruit de frou-frou.]*

Hışıldama | **Hışıldamak** (*t. m.*) Sert ve kırık bir ses çıkarmak. *[Râler, respirer avec une râle.]*

Hışıltı (*t. s.*) Sert ve kırık ses. *[Râle.]*

Hışım (*a. s.*) Gazap, hiddet, şiddetli kızgınlık. *[Colère, courroux.]*

Hışır (*t. s,*) Sert bazı kumaşların ve sairenin hareket ettikçe çıkardıkları sesi tasvir ve taklit eder. Kavun ve karpuzun sert kalan beyaz kısmı. *[Frou-frou § Côte dur d'un fruit.]*

Hışırdama } (*t. m.*) Hışır hışır etmek, bir
Hışırdamak } kağıt ve sert kumaş oynadıkça ses çıkarmak. *[Froufrouter.]*

Hışırdatma } (*t. m.*) Sert bir
Hışırdatmak } kumaş, kâğıt ve saireyi oynatarak ses çıkarmak, hışır hışır ettirmek. *[Faire froufrouter.]*

Hışırtı (*t. s.*) Kumaş, kâğıt ve sairenin çıkardığı ses § Otlar ve kuru yapraklar arasından geçen yılan, kertenkele gibi hayvanların çıkardığı ses. *[Frou-frou § Brouissement.]*

Hışlama } (*t. m.*) Bak: Hı-
Hışlamak } şıldamak. *[Voir. Hışıldamak.]*

Hışt (*t. s.*) Kalın ve kısa harbe, el mızrağı § Kerpiç, tuğla. *[Espèee de javelot court et gros § Brique.]*

Hıtta (*a. s.*) Memleket, yer, kıt'a: İrak hıttası. *[Région. contrée, pays.]*

Hıyaban (*fa. s.*) Çiçek bahçesi; bağ ve bahçe § İki tarafı ağaçlı yol. *[Parterre § Avenue.]*

Hıyanet (*a. s.*) Bak: Hiyanet. *[Voir: Hiyanet.]*

Hıyar (*t. s.*) Hem meyva ve hem sebzeden madut, salata ve turşu yapılır ve sadece de yenir bir cins salatalık. *[Concombre.]*

Hıyarcık (*t. s.*) Hıyar şeklinde olarak kasıkta çıkan şiş. *[Bubon, poulain.]*

Hız (*t. s.*) Sür'at, şiddet, hiddet § Yüksek ses, bağırma. *[Effort, élan, vitesse, promptitude § Force, vigueur.]*

Hızar (*t. s.*) Tahta ve kereste biçmeğe mahsus su ile döner büyük bıçkı. *[Scie de long.]*

hızarcı = Hızar denilen büyük bıçkıyı kullanan adam. *[Scieur.]*

Hızır (*a. s.*) Bak: Hıdır. *[Voir: Hıdır.]*

Hızlanma } (*t. m.*) Sür'at-
Hızlanmak } lenme, sür'atlenmek, şiddetini artırma, artırmak. *[Devenir violent.]*

Hızlatma } (*t. m.*) Sür'atlen-
Hızlatmak } dirme, sür'atlendirmek, şiddetini artırma, artırmak. *[Rendre fort.]*

Hızlı (*t. f.*) Süratli; şiddetli. *[Qui se fait avec effort, vite, fort,e.]*

Hoca (*t. s.*) Muallim, müderris; üstat; bir şeyi gösterip öğreten § Başına beyaz sarık saran kimse; softa. *[Professeur, maître § Nom donné à toute personne portant le turban.]* **hocalık** = Muallimlik, müderrislik § Ustalık. *[Professorat.]*

Hodbin (*fa. a.*) Yalnız kendini gören, mağrur, mütekebbir, enaniyetli. *[Egoïste, arrogante, orgueilleux,se.]* **hodbinlik** = Gurur, kibir, enaniyet, *[Arrogance, orgueil, égoïsme.]*

Hokeç (*t. s.*) Burulmuş erkek kuzu. *[Jeune agneau chatré.]*

Hokey (*c. s.*) Bir nevi top oyunu. *[Hokey.]*

Hokka (*a. s.*) Küçük yuvarlak kutu. İçine mürekkep konulan zarf. *[Encrier gobelet.]*

Hokkabaz (*fa. a.*) Bir takım hokkalar, kutular ve saireyi elçabukluğu ile evirip çevirerek oyunlar ve marifetler gösteren adam. Hilekâr, dolandırıcı. *[Prestidigitatear § Fourbe.]* **hokkabazlık** = Elçabukluğu ile oyunlar ve marifetler yapan adamın san'atı. Hilekârlık, dolandırıcılık. *[Prestidigitation, fourberie.]*

Homurdama | **Homurdamak** (*t. m.*) Surat asarak kendi kendine söylenmek, mırıldanmak. *[Bouder, murmurer.]*

Homurdanma | **Homurdanmak** (*t. m.*) Surat asarak kendi kendine süylenip durmak, mırıldanmak. *[Se bouder, se murmurer.]*

Homurdatma | **Homurdatmak** (*t. m.*) Surat astırıp kendi kendine söylenip durmasına sebep olmak. *[Faire bouder, faire murmurer.]*

Homurtu (*t. s.*) Kızmış vahşî dir hayvanın kendi kendine söylenir gibi çıkardığı ses. *[Rugissement.]*

Hop (*t. h.*) Birdenbire süratle kalkıp sıçramağı tasvir eder. Süratle ve birdenbire sıçramağa teşvik için kullanılır, *Excite à se lever, à sauter,* § *Représente un saut.*

Hoplama | **Hoplamak** (*t. m.*) Birdenbire zıp zıp sıçramak, birden bire oynamak, halecana gelmek. *[Sauter.]*

Hoplatma | (*t.m.*) Sıçratmak,
Hoplatmak | oynatmak.*[Faire sauter.]*

Hoppa (*t. f.]* Her şeye girişen, teemmülsüz ve hafif mizaçlı, çocuk mizaçlı, delişmen, şımarık. *Ecervelé,e; dandy.]*

Hoppala (*t.s.*) Birdenbire atlamağı tasvir ve taklit eder.Damdan düşer gibi münasebetsiz bir şey söyliyen veya yapan hakkında müstehziyane kullanılır. Küçük çocukları sıçratıp oyalarken söylenir. *[D'un pas léger, d'une allure légère.]*

Hoppalık (*t. s.*) Düşüncesizlik, çocuk mizaçlılık delişmenlik, şımarıklık. *[Légèrete.]*

Hor (*fa. f.*) Hakir, zelil. Uyurken çıkarılan ses, bol bol akan şeyin sadasını taklit ve tasvir eder. *[Vil; avili,e; méprisable § Ronflement.]*

Hora (*t. s.*) Elele vererek sekiz on kişinin bir arada ve davul ve zurna refakatile oynadığı bir nevi rakıs, dans. *[Danse.]*

Hor hor (*t. s.*) Bak: hor. *[Voir: hor.]*

Horlama | (*t. m.*) Hor ve
Horlamak | hakir tutmak, öyle kullanmak. Uyurken boğazdan kalın sesle hor hor etmek. *[Mépriser § Ronfler.]*

Horlanma | (*t. m.*) Hor ve
Horlanmak | hakir tutulmak, hakaret muamelesi görmek. *[Être méprisé,e.]*

Horlatma | (*t. m.*) Hor ve
Horlatmak | hakir tutturmak, fena muamele ve hakaret görmesine müsaade etmek.*[Faire mépriser.]*

Horluk (*t. s.*) Hakaret, zillet. *[Méprise.]*

Horos | (*t. s.*) Tavuk cinsinin
Horoz | erkeği. Çakmaklı tüfeğin çakmağının tepesi. Kapı zembereğinin mandalı *[Coq § Chien de fusil § Chien de sûreté.]* **horozakıllı** = Ne yaptığını iyi düşünmiyen. *[Étourdi,e.]* **horozayağı** = Ağızdan dolma tüfekleri boşaltmağa ve sıkıyı sökmeğe mahsus burgu *[Espèce de tire-bouchon servant à vider certains fusils.]*

Horozcuk (*t. s.*) Yabanteresi nev'i. *[Menthe-coq.]*

oHrozgözü (*t. tr.*) Bir cins papatya. *[Une sorte de camomille.]*

Horozibiği (*t. tr.*) Bir nevi kırmızı çiçek. *[Crête-de-coq*

Horozlanma } (*t. m.*) Horoz
Horozlanmak } gibi kabarıp kurulmak *[Se dresser comme un coq; voulair dominer.]*

Horozoğlu (*t. tr.*) Çılgin. *[Fou, folle.]*

Horoztarağı (*t. tr.*) Horozun başındaki kırmızı deri, ibik. *[Crète de coq.]*

Horozyumurtası (*t. tr.*) Pek ufak yumurta. *[Oeuf de poule extrêmement petit.]*

Hortlak (*t. s. f.*) Halka göre mezarda dirilip geceleri çıkmak, karanlıklarda dola - şan ölü, cadı, karakoncolos, vampir. Geceleri herkes uykuda iken uyumayıp aşağı yokarı dolaşan adam. *[Fantôme.]*

Hortlama } (*t. m.*) Yaban
Hortlamak } hayvanı gibi hort hort edip seslenmek. Ölü mezarda dirilip cadı olmak, mezar azabı çekmek. *[S'attirer les animaux sauvages par des cris § Subir des punition après avoir trépassé,e § Mourir.]*

Hortum (*t. s.*) Fil denilen hayvanın burnu. Yangın tulumbasına suyu sevketmek için kullanılan bez boru. *[Trompe de l'elephan toude la pompe.]*

Horuldama } (*t. m.*) Bak :
Horuldamak } Horlamak.*[Voir Horlamak.)*

Horultu (*t. s.*) Uyurken boğazdan çıkan kalın ses, hırıltı. *[Ronflement.]*

Hoş (*fa. f.*) İyi, güzel, tuhaf.*[Bon.ne; agréable; drôle.]*

Hoşaf } (*fa. s.*) Çok Şulu
Hoşap } komposto, şekerli suda pişirilerek kaşıkla yenilen kuru veya taze meyva. *[Compote peu sucrée et très etendus d'eau.]* **hoşafın yağı kesilmek** = Bozulmak, bir cevap bulamamak, mahcup olmak. *[Rester coi,te.]*

Hoşbu (*fa. s.*) İyi kokulu güzel kokan. *[D'une odeur agréable.]*

Hoşça (*t. f.*) İyice, güzelce, zararsız. *[Assez joli.e.]*

Hoşgörme } (*t. m.*) Darılma-
Hoşgörmek } mak, müsamaha etmek, ehemmiyet vermemek, sucuna bakmamak. *[Laisser faire, ne pas s'opposer.]*

Hoşhâl (*fa. f.*) Hal ve vakti iyi, mes'ut, bahtiyar. *[Aisé;e; heureux,se.]*

Hoşlandırma } (*t. m.*) Mem-
Hoşlandırmak } nun ve hoşnut etmek. Hazzettirmek.

[Contenter, satisfaire, faire plaisir.]

Hoşlanma } (*t. m.*) Memnun
Hoşlanmak } ve hoşnut olmak. Hazzetmek. *[Être content,e; se plaire.]*

Hoşlaşma } (*t. m.*) İyilik, ra-
Hoşlaşmak } hatlık, memnuniyet, hoşnutluk hissetmek. Haz ve telezzüz etmek. Keyfini bozmak; garip bir hal ve tavır almak. *[S'améliorer, s'entendre, vivre en bonne intelligence.]*

Hoşluk (*t. s.*) İyilik, güzellik. Tuhaflık, gariplik. Neşesizlik, kırıklık. *[Bonté, bien.]*

Hoşmerim (*t. s.*) Tuzsuz taze peynir ile yapılan bir yemek. *[Met sucré contenant de la farine et du fromage.]*

Hoşnut (*fa. f.*) Razı, memnun, gönlü hoş edilmiş. *[Content,e; satisfait,e.]*

Hoşnutluk (*t.s.*) Razılık, memnuniyet. *[Contentement, satisfaction.]*

Hotkâm (*fa. f.*) Kendi rey ve hevesine tâbi olan. *[Entiché,e de sa personne.]*

Hotoz (*t. s.*) Eski zamanda kadınların başlarına giydikleri süslü serpuş. Hayvan. kuş ve tavuk tepesi. *[Sorte de coiffure de femme § Bonnet.]* **hotozlu** = Hotoz giyen kadın. Geniş tepesi olan kuş ve tavuk. *[Qui porte la coiffure dite hotoz.]*

Hovarda (*t.s. f*) Cömert. Çapkın, sefih, malını zevk ve safada, sefahatte sarfeden. *[Galant,e § Debauché, vagabond.]* **hovardalık** = Çapkınlık, sefahat, sefahat yolunda müsriflik. *[Galanterie, débauche, vagabondage.]*

Hoyrat (*t. f.*) Kaba, nezaketsiz. Eli bir şeye yakışmıyan, bir şeyi kullanmak ve muhafaza etmeğı bilmiyen. *[Vulgaire, grossier,ère.]* **hoyratlık** = Kabalık, terbiyesizlik. Beceriksizlik. *[Vulgarité, grossiereté.]*

Hödük (*t. f.*) Kaba, naziklik bilmez, acemi, gabi, vurdumduymaz. *[Grossier, ère imbécile, gauche.]*

Hörgüç (*t. s.*) Devenin arkasındaki tümsek. Her türlü tümsek. Tepe, çıkıntı. *[Bosse, déclinité d'une montagne.]*

Hu! (*t. d.*) Baksana! Bana Bak! hey! yahu.! *[Holà, hé!]*

Hububat (*a. s.*) Buğday, arpa

ve saire gibi taneli şeyler. *[Céréales.]*

Hubut (*a. s.*) Aşağıya inme, düşme. *[Descente, chute.]*

Huda (*fa. s.*) Allah, Tanrı, Rap, Çalap. *[Dieu.]*

Hud'a (*a. s.*)Aldatma, oyun, dolap, hile.*[Ruse, tromperie.]*

Hudavent (*fa. f.*) Sahip, malik, efendi. *[Maître, seigneur.]*

Hudayinabit (*fa. f.*) Ekilmeden kendiliğinden biten ot, ağaç. Hiçbir talim ve terbiye görmemiş adam. *[Plante qui croit naturellement, indigène. spontané,e § À l'état sauvage.]*

Hudut (*a. s.*) Sınır, iki memleketin arasını ayıran hattı fasıl, bir şeyin dört taraftan sınırı *[Frontière.]*

Hukuk (*a. s.*) Hakkın cem'i Bak: hak. *[Pluriel de hak, voir: hak.]*

Hukuk fakültesi (*a. s.*) Avukat ve adliyeci yetiştiren fakülte. *[Faculté de droit.]*

Hukukî (*a. f.*) Haklara mensup ve mütaallik olan, hukuka ait *[Relatif au droit.]*

Hulâsa | **Hulâse** (*a. s. f.*) Bir şeyin en ruhlu ve kuvetli kısmı, posası ve fazla şeyleri çıkarıldıktan sonra kalan, güzide, züpte. Bir yazı, bir kitap, bir bahsin az sözle ifade olunan mefhumu, netice. *[Résumé, conclusion, extrait.]*
hulâsaten = Muhtasaren, hulâsa tarikile, az sözle. *[En résumé.]*

Hulefa (*a. s.*) Halifenin cem'i. Bak: Halife. *[Pluriel de halife. Voir: Halife.]* **hulefai Raşidin** = Hazreti peygamberden sonra ona vekâleten sırasile müslümanların umurunu gören şu dört zat: Ebubekir, Ömer, Osman, Ali. *[Les quatre premiers califes qui ont succédé à Mahomet.]*

Hulf (*a. s.*) Sözde durmama, vadini tutmama. *[Action de ne pas tenir sa promesse ou son serment.]*

Hulfetme | **Hulfetmek** (*t. m.*) Sözünde durmamak. *[Ne pas tenir son engagement.]*

Hulk (*a. s.*) Ahlâk, huy, tabiat. *[Caractère, naturel,le, morale.]*

Hulkum (*a. s.*) Boğazın mideye açılan deliği. *[Pharynx, arrière gorge.]*

Hulkumî (*a. f.*) Hulkuma mensup ve mütaallik olan. *[Guttural,e.]*

Hulûl (*a. s.*) Girme, duhul,

içine girme. Gelip çatma, vusul. Bazı kimselerin batıl itikadına göre ölen bir adam veya hayvan ruhunun diğer bir adam veya hayvan cesedine girmesi, tenasuh. *[Entrée, intromission § Arrivée, approche § Incarnation.]*

Hulûs (*a. s.*) Halislik, saflık, doğruluk, yalan ve hileden ari samimiyet, kalp sadakati. Birine çatma, yaranma, müdahene. *[Sincérité, dévotion§ Flatterie.]*

Hulûskâr (*fa. f.*) Kalbî ve samimî muhabbet ve sadakati olan. Hülûs çakan, müdahin. *[Sincère, devoué,e; flatteur, euse.]* **hulûskârlık** = Halis, samimî muhabbet ve sadakat göstermeklik. Dalkavukluk, müdahenecilik. *[Sincérité, dévouement § Flatterie.]*

Hulya (*t. s.*) Kuruntu, hayalât. *[Mélancolie, illusion, imagination.]*

Humar (*fa. s.*) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik. *[Pesanteur de tête qui cause l'ivresse.]*

Humayun (*fa. f.*) Kuvetli, saadetli, mubarek, kutlu § İmperatora, kırala mensup ve mütaallik. *[Fort § Impérial,e; royal,e.]*

Humma (*a. s.*) Sıtma, hararet nöbeti. Tifo § Vücut hararetinin artmasile müterafik her bir hastalık. *[Fièvre § Typhus, fièvre tiphoide.]*

Humus (*a. f.*) Beşte bir. Bir şeyin beş kısımdan bir kısmı. *[Le cinquième, cinquième partie.]*

Humuz (*a. s*) Ekşilik, kekrelik. Hamızın bir esasla birleşmesinden hâsıl olan kimyevî madde. *[Oxide.]*

Humuzat (*a. s.*) Ekşi şeyler, humuzlar. *[Les oxydes.]*

Humuziyet (*a. s.*) Ekşilik, humuzlık. *[Oxydation.]*

Hun (*fa. s.*) Kan, dem. *[Sang.]*

Hunhar | **Hunriz** (*fa. f.*) Kan içen, kana doymıyan, zalim, çok kan döken, *[Sanguinaire, cruel,le.]* **hunharlık** = Zalimlik, kan dökücülük, kana doymayış. *[Cruauté, atrocité.]*

Huni (*t. s.*) Ağzı dar şeylere mayi bir şey doldurmak için kullanılan teneke ve saire - den maruf alet. *[Entonnoir.]*

Hunnak (*a. s.*) Boğazın iç taraftan şişmesinden doğan

bir hastalık. *[Croup, angine.]*

Hunnakî (*a. f.*) Boğaz hastalığına mensup ve mütaallik. *[Angineux, se.]*

Hunnap, **Hünnap** (*t. s.*) Kabuğu kırmızı iri zeytin tanesi şeklinde çekirdekli maruf meyva. *[Jujube.]*

Hunriz (*fa. f.*) Bak: Hunhar. *[Voir: Hunhar.]*

Hura, **Hurra** (*c. s.*) Bazı Avrupa ordu ve askerlerinin alkış için çıkardıkları ses. Yaşa! *[Hourra.]*

Hurafat, **Hırafat** (*a. s.*) Eski zamanların batıl itikatlarından kalma harikulâde hikâyeler, esatir. *[Histoire fabuleux des dieux; contes mytologiques.]*

Hurç (*t. s.*) Meşinden büyük heybe. *[Besace.]*

Hurda (*fa. f.*) Bak: Hurde. *[Voir: Hurde.]* **hurdavat** = Bak : Hırdavat. *[Voir : Hırdavat.]*

Hurdacı (*t. f.*) Ufaktefek şeyler, eski demir parçaları, müstamel alât ve edevat satan adam. *[Colporteur.]*

Hurdalanma, **Hurdalanmak** (*t. m.*) Ufalanmak, parça parça olmak. *[Se réduire en poudre.]*

Hurde (*fa. f.*) Ufak şey, ufak parça, eski ve kırık demir ve bakır alât ve edevat. İnce ve dakik mana, nükte, mazmun, gizli mana § Pek küçük ve ince. *[Déchet.]*

Hurdebin (*fa. s.*) Gözün göremiyeceği en ufak şeyleri, mikropları görmeğe mahsus alet, mikroskop § En küçük ve dakik şeyleri görebilen, müdekkik, fehim ve idraki pek keskin. *[Microscope.]*

Hurdebinî = Hurdebinle görülebilecek derecede küçük, hurdebin aletine mahsus ve mütaallik olan. *[Microscopique.]*

Hurdehaş (*fa. f.*) Parça parça, rize rize. *[En mille morceaux, courbo - turé, e.]*

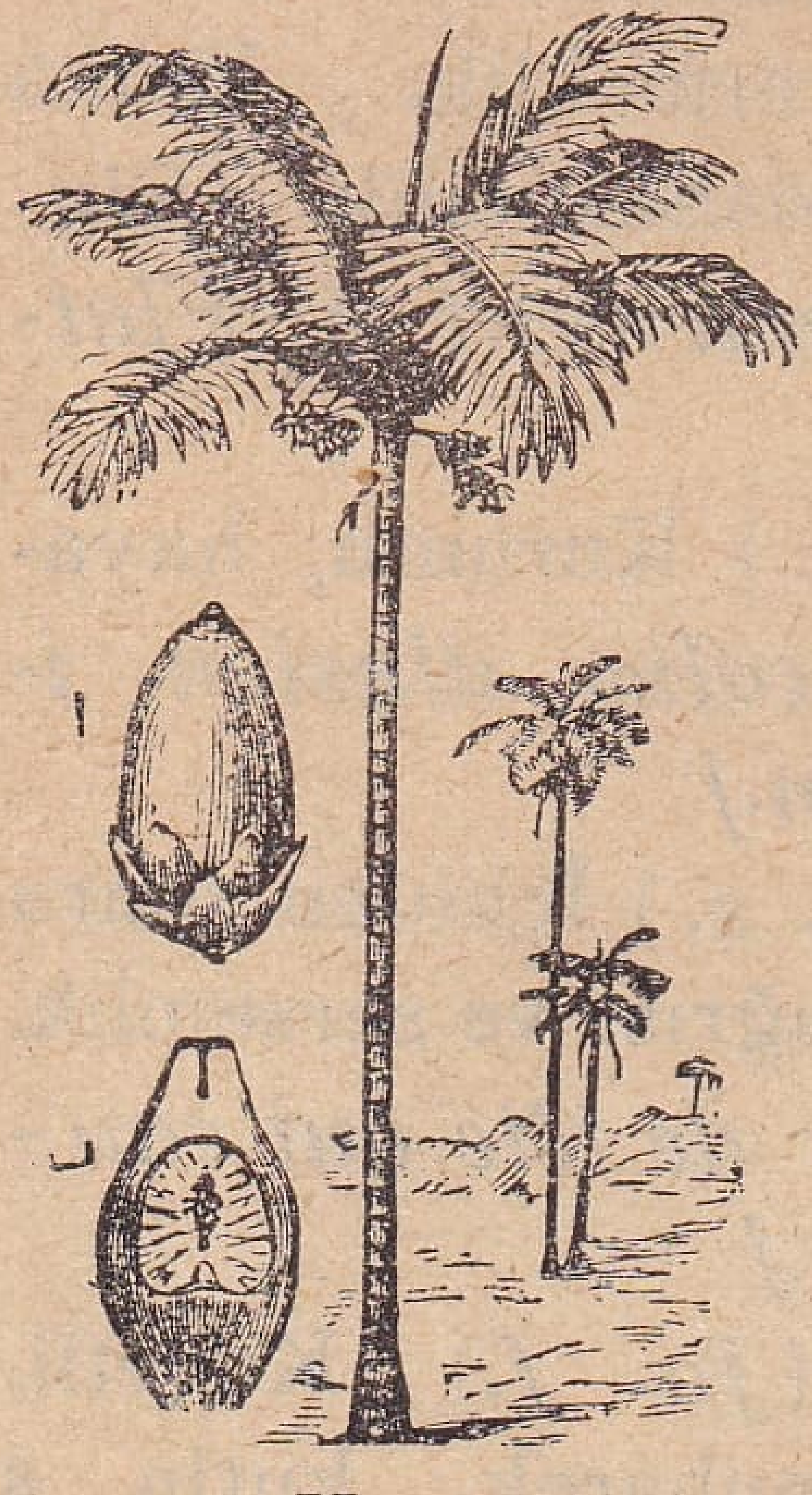

Hurma

Hurma (*t. s.*) Sıcak memleketlere mahsus maruf meyva. *[Datte.]*

Hurrem (*a. f.*) Sevinçli, mesrur, şen, şat. *[Gai, heureux.]*

Huruç (*a. s.*) Çıkma, dışarı çıkma. *[Sortir.]*

Hurufat (*a. s.*) Harfin cem'i. Bak: Harf. *[Pluriel de harf. Voir: Harf.]*

Huri (*a. s.*) Cennet kızları § Gayet güzel ve eşi bulunmaz kız ve kadın. *[Nymphes du paradis.]*

Husran (*a. s.*) Yokluk. *[Perte.]*

Husuf (*a. s.*) Ay tutulması. *[Éclipse de lune.]*

Husul (*a. s.*) Vücuda gelme, peyda olma, hasıl olma. *[Action de provenir, de prendre existence § Réalisation.]*

Husumet (*a. s.*) Düşmanlık, adavet, hasımlık. *[Inimitié, hostilité.]*

Husus (*a. s.*) Has ve mahsus olma, mahsusluk. İş, madde, keyfiyet. Hasta veya diğer bir sebepten dolayı ifade ve takrir vermek için resmî devaire gidemiyen adamın talebile hanesine kadar gönderilen memur veya heyet. *[Particularité, spécialité, affaire.]*

Hususî (*a. f.*) Umuma ait olmayıp bir şahsa, bir şeye veya heyete ait olan. Zatî, şahsî. *[Particulier,ière; spécial,e § Privé,e, personnel,le.]*

Hususiyet (*a. s.*) Hususîlik, bir adamın şahıs ve zatına ait olma, mensubiyet, ihtısas. Bir adamın kendine mahsus hal ve tavrı. Dostluk, aşinalık. *[Spécialité, particularité, affection, intimité.]*

Husye (*a. s.*) Haya, insanın aleti tenasülü teferrüatından olan yumurtalar, taşak. *[Testicule.]*

Huşu (*a. s.*) Gönül alçaklığı, tevazu. *[Humilité, modestie.]*

Huşunet (*a. s.*) Katılık, sertlik, kabalık. *[Dureté, rudesse.]*

Hut (*a. s.*) Balık § On iki burçtan biri. *[Poisson § (Signe de zodiaque).]*

Hutbe (*a. s.*) Hatibin mimberde okuduğu dinî nutuk. Kalabalık bir cemaate karşı irat olunan nutuk. *[Prône, discours, oraison.]*

Hutut (*a. s.*) Hattın cem'i, Bak: Hat. *[Pluriel de hat. Voir: Hat.]*

Huval (*t. s.*) Kundura kalıbının yukarısını genişletmek için konulan takoz. *[Forme pour les bottes.)*

Huveynat (*a. s.*) Hayvancıklar, pek hüçük hayvanlar,

mikroplar. *[Animalcules, micro-organisme.]*

Huy (*t. d.*) Bağırıp çağırma, şamata, nara. *[Tapage, tumulte.]*

Huy (*t. s.*) Tabiat, ahlâk, cibillet. Âdet, mutat. Fena alışma, suiitiyat. *[Coutume, habitude § Vice.]*

Huy (*c. s.*) Bir nevi maden kömürü. *[Houille.]*

Huylanma | (*t. m.*) Kötu huy
Huylanmak | peyda etmek, hırçınlaşmak, darılmak, gücenmek, hiddet etmek. kuşkulanmak. *[Devenir méchant § S'irriter, acquérir un mauvais caractère.]*

Huylu (*t. f.*) Kötü huy ve âdeti olan, hırçın, serkeş. *[Qui a une mauvaise habitude, un vice (homme et cheval).]*

Huysuz (*t. f.*) Tabiatsız, iyi huyu olmıyan, kötü huylu, serkeş. *[Revèche.]* **huysuzluk** = Fena huy ve tabiat, serkeşlik. *[Mauvais caractère.]*

Huzme (*t. s.*) Deste, demet, paket, küçük denk. *[Paquet.]*

Huzu (*a. s.*) Alçak gönüllülük, huşu. *[Modestie, humilité.]*

Huzur (*a. s.*) Hazır olma, mevcut bulunma § Ön, pişigâh § Rahat, asayış, asudegi, aram. *[Présence § Audience § aise, tranquilité.]*

Huzuzat (*a. s.*) Hazzın cem'i. Bak: Haz. *[Pluriel de haz. Voir: Haz.]*

Huzzar (*a. s.*) Hazırın cem'i. Bak: Hazır. *[Pluriel de hazır. Voir: Hazır.]*

Hübup (*a. s.*) Esme, rüzgâr esmesi, vezan. *[Souffler, soufflement.]*

Hüccet (*a. s.*) Delil, bürhan. Bir hükmü, bir tasarrufu tekiden bir mahkeme tarafından verilmiş resmî varaka, tasarruf senedi. *[Document, preuve, argument § Document officiel qui prouve la possesion d'un immeuble.]*

Hüceyre (*a. s.*) Küçük hücre§ Küçük delik, oyuk § Uzvî cisimlerin en ufak çüz'ü. *[Cellule.]*

Hücre | (*a. s.*)
Höcre | Küçük oda, odacık. Tekke, medrese odası. Loca§ Eski odalarda kapının iki tarafında

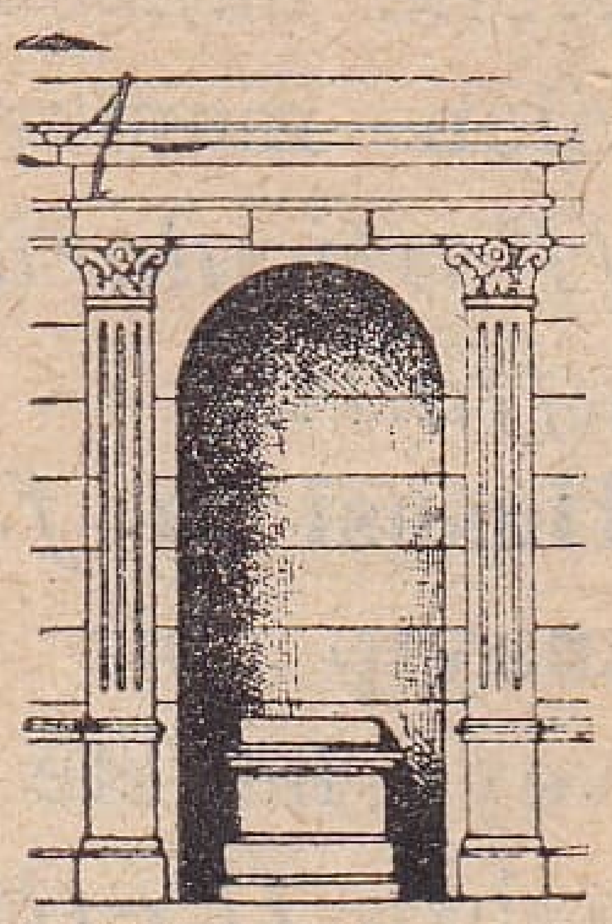

Höcre

bardak ve saire koymağa mahsus küçük ve kapısız dolap § Mevadı uzviyenin içinde arıgümeci gibi mevcut küçük delikler. *[Cellule § Niche.]*

Hücrevî (*a. f.*) Küçük hücreleri olan, ufak delikleri bulunan. *[Cellulaire; celluleux, euse.]*

Hücum (*a. s.*) Üstüne yürüme; saldırma; koşarak atılma; savlet § Harbeder iken sur'at ve şiddetle düşman ordusunun üzerine saldırma, yürüme§ Baskın yapma § Kanın bir tesirle bedenin bir tarafında birikmesi: hücumu demi dımağı *[Attaque, assaut. Action de s'élancer sur...]*

Hükema (*a. s.*) Hakîmin cem'i. Bak: Hakîm. *[Pluriel de hakîm, Voir: Hakîm.]*

Hükkâm (*a. s.*) Hâkimin cem'i Bak : Hâkim. *[Pluriel de Hâkim. Voir: Hâkim.]*

Hükmen (*a. f.*) Hüküm ile, hüküm cihetile, hükmünde mesabesinde. *[Juridiquement.]*

Hükmetme } (*t. m.*) Hâkimlik, hükümet, nüfuz icra etmek, son ve kat'î karar vermek. *[Décider § Juger § Ordonner.]*
Hükmetmek

Hükmî (*a. f.*) Hükme mensup ve mütaalik olan. Öyle itibar olunan, sayılan. *[Jugement § Décisif,ve.]*

Hüküm (*a. s.*) Hâkimlik, hükûmet, âmirlik § Emir, idare, kumanda § Bir mahkemenin son kararı, davanın hal ve faslına dair hâkimin son sözü § Kuvet, ehmiyet, nüfuz § Tesir. *[Pouvoir § Autorité § Influence § Ordre. Exigence, nécessité§Décision juridique, sentence.]*

Hükümdar (*fa. s.*) Emir ve hüküm sahibi olan melik, şah, kıral ve saire. *[Monarque, souverain § Chef.]* **hükümdarlık** = Meliklik, şahlık, padişahlık, kırallık, emir ve hüküm sahipliği. *[Souveraineté.]*

Hükûmet (*a. s.*) Bir memleketi idare etme. Bir memlekette hüküm süren ve onu idare eden heyet, devlet usulü idare tarzı, devlet. Heyeti idare, kabine, heyeti vekile. *[État, pouvoir, gouvernement. Administration autorité.]*

Hükümlü (*t. s.*) Bir hüküm ve emri havi olan, mahkûm. *[Décisif,ve.]*

Hükümname (*fa. s.*) Bir mahkeme ve heyetin hüküm ve kararını havi varaka, hüküm kâğıdı, ilâm. [*Sentence.*]

Hükümran (*fa. f.*) Hüküm ve saltanat süren, hâkim, hükümdar. [*Régnant, dominant.*] **hükümranlık** = Hüküm sürme, hükümdarlık. [*Règne.*]

Hükümsüz (*t. f.*) Hüküm kuvet ve tesiri olmıyan. Devamsız. [*Annulé,e qui n'a aucune influence.*] **hükümsüzlük** = Kuvet ve tesirsizlik, devamsızlık. [*Annulation.*]

Hülle (*a. s.*) Müzeyyen, süslü, işlemeli elbise. [*Sorte de robe, garnie de broderie.*]

Hüma (*fa. f.*) İsmi var cismi

Hüma

yok, hayalî bir kuş, devlet kuşu § Saadet, kutluluk. [*Phénix* § *Oiseaux de paradis.*]

Hüner (*fa. f.*) Bilme, biliş, marifet, malûmat § Ustalık, maharet, ince san'at. [*Science, habileté dans l'art, mérite, dextérité.*] **hünerli** — İlim ve marifeti, mahareti olan, san'atkâr, usta. San'at ve maharetle yapılmış, musanna. [*Habile, ingénieux,se.*] **hünersiz** = San'at ve mahareti olmıyan, marifetsiz § San'at ve maharetle yapılmamış, san'atsız. [*Inhabile, maladroit,e.*]

Hüngürdeme | **Hüngürdemek** } (*t. m.*) Hüngür hüngür ağlamak, sesle ve bir nevi asabiyetle ağlamak. [*Sangloter.*]

Hüngür hüngür (*t. h.*) Sesle hıçkıra, hıçkıra. [*Sanglot.*]

Hünkâr (*t. s.*) Hükümdar, padişah, sultan, hakan. [*Roi, empereur.*]

Hünsa (*a. f.*) Hem erkek hem dişi olan. [*Hermaphrodite.*]

Hür (*a. f.*) Azat, esir ve köle olmıyan, serbest, kendisine sahip ve malik olan. [*Libre, indépendant,e.*]

ürle (*t. s*) Burçak cinsinden hububat nev'i. [*Orobe.*]

Hürmet (*a. s.*) Şeref, haysi-

yet, riayet, itibar, ikram, izaz § Şer'an, kanunen haram, memnu olma. *[Respect, vénération, honneur § Défense, prohibition]* **hürmeten** = Riayet ve ikram maksadile. *[Par respect.]* **hürmetli** = Şeref, haysiyet ve itibar sahibi, şayanı hürmet ve tevkir. *[Respectable, vénérable.]* **hürmetlice** = Büyükçe, okkalıca. *[Assez gros,se; assez important,e.]* **hürmetsiz** = riayetsiz, hürmet ve itibardan ari. *[Qui n'est pas digne de respect.]* **hürmetsizlik** = Riayetsizlik, hürmet ve itibar etmeyiş. *[Irréverence.]*

Hürriyet (*a. s.*) Hürlük, azatlık, esir ve köle olmamaklık, kendisine malik olmaklık, serbesti. *[Liberté.]*

Hüsün (*a. s. f.*) Güzellik, cemal. İyilik, makbuliyet. *[Beauté, bonne manière § Agréable.]*

Hüş, huş (*fa. s.*) Akıl, şuur. *[Esprit, intelligence.]* **hüşyar** = Akıllı, şuurlu. *[Inteligent,e.]*

Hüviyet (*a. s.*) Şahsın mahiyet ve hakikati, bir adamın kim olduğu, benliği. *[Idendité, état civil.]*

Hüyük (*t. s.*) Tümsek, tepe, çıkıntı. *[Enflure arrondie; convexité, bosse § Sommet.]*

Hüzün (*a. s.*) Keder, gam, magmumiyet, mahzunluk. *[Tristesse, mélancolie.]*

Hüzünlenme
Hüzünlenmek } (*t. m.*) Kederlenme kederlenmek, mahzun olma, olmak, mutees-sir olmak, gamlanma, gamlanmak. *[Être triste, être mélancolique.]* **hüzünlü** = Kederli, mahzun, mağmun. *[Attristant § Triste.]* **hüzünsüz** = Gamsız, kedersiz, hüznü olmıyan. *[Sans souci.]*

Hüzzam (*a. s.*) Musikide bir makam. *[Air spécial de la musique orientale.]*

İ

İ (*t. h.*) Türkçe alfebanin onuncu ve sadalı harflerin üçüncüsüdür. *[Dixième lettre de l'alphabet Turc.]*

İade (*a. s.*) Çevirme, geri verme § Bir daha yapma, tekrar etme. *[Restitution, retour, renvoi, rétabbissement.]*
İane (*a. s.*) Yardım, muavenet, imdat § Umumî, veya hayırlı bir iş, yahut mühtaç bir adama yardım için toplanılan para. *[Secours, assistance.]* **ianeten** = İane suretile, yardım ve muavenet olmak üzre. *[Par charité, à titre de secours.]*
İare (*a. s.*) Ödünç, ariyet verme. *[Action de prêter.]*
İaşe (*a. s.*) Geçindirme, yaşatma, besleme. *[Action de nourrir.]*
İba (*a. s.*) Çekinme § İstinkâf, imtina. *[Refus, abstention.]*
İbadet (*a. s.*) Namaz § Tapma, tapinma, perestiş. Dindarlık. *[Prière.]*
İbadetgâh } (*fa.s.*) Mabet, ibadet yeri *[Temple.]*
İbadethane }
İbaha } (*a. s.*) Mubah etme § Bir şeyin haramlığının ortadan kaldırılması ve herkesin onu yapıp yapmamakta muhayyer bırakılması *[Action de lever la prohibition.]*
İbahe }
İbare (*a. s.*) Fıkra, cümle § Yazı § Yazılı bir ifadenin sureti terkibi. *[Expression, terme.]*
İbaret (*a. h.*) Mürekkep, müteşekkil. *[Consistant.]*
İb'at (*a. s.*) Uzaklaştırma, tardetme, teb'it. *[Éloignement.]*
İbcâl (*a. s.*) Tazim ve tekrim. *[Honneur, respect.]*
İbda (*a. s.*) Yaratma, icat. Misli geçmemiş bir şiir veya güzel bir eser meydana getirme. *[Invention, production.]*
İber (*a. s.*) Ba: ibret. *[Voir: ibret.]*
İbik (*t. s.*) Horozun başındaki kırmızı deri. *[Crête.]*
İbin (*a. s.*) Oğul, oğlu. *[Fils.]*
İbiş (*t. f.*) Hımbıl, salak *[Idiot.]*
İblağ (*a. s.*) İsal, yetiştirme. tebliğ etme. Doldurma, vardırma, çıkarma. *[Action de porter, d'élever, de rapporter.]*
İblis (*a. sf.*) Şeytan. Habîs. Dessas, hilekâr adam. *[Démon, satan.]* **iblisane** = Şeytanca müfsidane. *[Satanique.]*
İblistırnağı (*t. s.*) Bak: Şeytan tırnağı. *[Effilochure.]*
İbra (*a. s.*) Tebriye, alacak verecek kalmadığını beyan. *[Quittance.]*
İbram (*a. s.*) Yalvarma. Rica ve teklifte ısrar etme. *[Sollicitation, insistance.]* **ibrana-**

me = İlişik, alacak ve verecek kalmadıgına dair verilen senet, ibra senedi. *[Certificat de quittance.]*

İbranî (*a. f.*) Beniisrail kavmine mensup ve mütaallik. *[Hébraïque.]*

İbraz (*a. s.*) Gösterme, meydana koma, ıshar. *[Action de montrer.]*

İbre (*a. s.*) İğne § Mil. *[Aiguille, sivle.]*

İbret (*a. s.*) İntibaha sebep olacak bir vak'a ve hal, böyle bir halden ders alma. *[Exemple § Événement.]*

ibretamiz = İbreti mucip, ibret veren. *[Exemplaire, instructif, ve.]* **ibretbahş** = İbret veren, ibretamiz. *[Exemplaire.]* **ibreten** = İbret olmak üzere, intibahen. *[Pour servir d'exemple.]*

İbrik (*a. s.*) Su dökülmeye mahsus kafesli ve emzikli kap. Aptes almağa, çay, kahve v. s. yapmağa yarıyan ayrı ayrı ve türlü türlü kaplar. *[Aiguière.]*

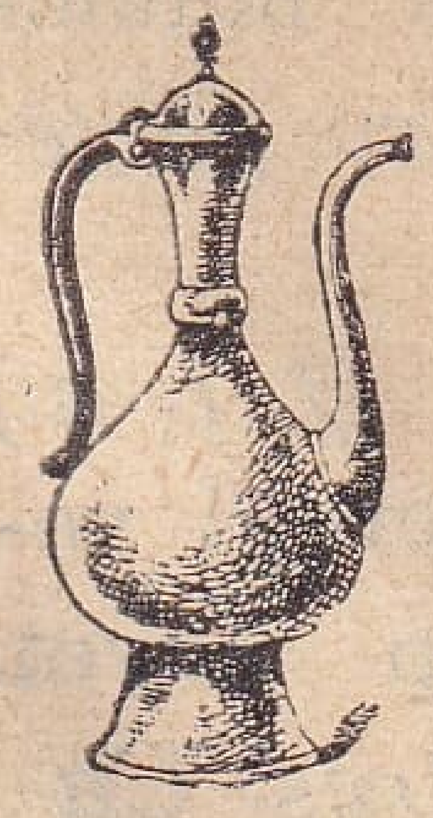

İbrik

ibrikçi = İbriktar. İbrik yapıp satan adam. *[Marchand d'aiguières.]* **ibriktar** = Eskiden saraylarda leğen, ibrik ve aptes levazimine memur olan adam. *[Dignitaire du palais qui a pour office de verser de l'eau au monarque quand il fait ses ablutions.]*

İbrişim (*t. s.*) İpek ipliği, bükülmüş ipek: İbrişimden yapılmış. *[Soie tordue.]*

İbriz (*fa. s.*) Halis altun. *[Or pur.]*

İbzal (*a. s.*) Bezletme, esirgemeyip sarfetme. *[Verser, prodiguer.]*

İcap (*a. s.*) Mucip ve sebep olma § Iktiza etme, lâzım gelme. *[Nécéssité.]*

İcar (*a. s.*) Kira § Kiraya verme, kiralama. *[Location.]*

İcar (*a. s.*) Bir bina, arsa ve sairenin muayyen bir zaman için verilmesi lâzım gelen ücreti. *[Location, loyer.]*

İcareteyn (*a.s.*) İki kere icare demek olan bu tabir icarei meaccele ve içarei müeccele demektir. Böyle iki icare ile icar olunan musakkafat ve müstegallâtı mevkufeye icareteynli evkaf deniliyordu, mukabili icarei vahide. *[Location ajournée, pressée.]*

İcat (*a. s.*) Bulma, keşfetme § Vücuda getirme. (*Invention.]*

İcaz (*a. s.*) Kısa kesme, ihtisar § İbareyi lüzumundan ziyade kısaltarak zor anlaşılır bir hale sokma. *[Abrègement.]*

İcazet (*a. s.*) İzin, ruhsat müsaade § Şahadetname. *[Permission, autorisation § Certificat donnant droit à enseigner.]* **icazetname** = Şahadetname, izinname. *[Diplôme.]*

İcbar (*a. s.*) Cebretme, zorlama. İstemiyerek bir işi yapmağa mecbur kılma.*[Action de forcer § Action de presser.]*

İclâl (*a. s.*) Büyütme, ikram. Büyüklük, celâl, azamet. *[Gloire, majesté, bonheur.]*

İclâs (*a. s.*) Oturma, cülûs ettirme. Tahta geçirme. *[Intronisation.]*

İcma (*a. s.*) Toplama. *[Réunion.]*

İcmal (*a. s.*) Hulâsa, telhis. Bir şeyin hepsini bir arada toplayıp gösterme § Uzun bir hesaptan çıkarılan, hulâsa § Gazetelerde günün veya hafta veya ayın vekayiini bir arada toplıyan bent, makale. *[Sommaire, résumé des faits, abréviation, récapitulation.]* **icmalen** = Muhtasar olarak, hulâsa suretile. *[En abrégé, brièvement.]*

İcra (*a. s.*) Yapma, başarma. Resmî muamelesi görülüp bitirilme, ifa. Akıtma § Tatbik, bir karar veya hükmün tatbiki § Kararları tatbik eden daire, icra heyeti. *[Exécution, accomplissement, opération. Action de faire couler.]*

İcraat (*a. s.*) İşler, fiiller, muvaffakıyat § Tatbikat, ameliyat.*[Affaires, opérations adoptions.]* **icra heyeti** = Mahkeme kararlarını tatbike memur olan heyet, icra memurları heyeti. *[Tribunal exécutif.]* **icra memuru** = Mahkeme kararlarını tatbik ile borcludan borcunu alıp alacaklıya vermeğle mükellef olan adliye memuru. *[Exécuteur.]*

İcra vekilleri heyeti (*t. t. h.*) Başvekilin riyaset ettiği vekillerden mürekkep heyet. *[Conseil des ministres. Cabinet.]*

İç (*t.s.*) Her şeyin içerisi, dışarının zıddı, derun, dâhil § Bir

şeyin ortasındaki kısım, göbek, karın, mide § Kalp, vicdan § Bir şeyin görünmez ciheti, bâtın. *[Intérieur, interne, milieu, creux, ventre, estomac, cœur, entrailles, conscience, sentiments et buts secrets.]* **içağrısı** = Yürek ağrısı. İçten duyulan ağrı. *[Douleur interne.]*

İççamaşırı (*t. s.*) Elbisenin altına giyilen çamaşır. *[Lingerie.]* **içdonu** = Pantalon altına giyilen don. *[Caleçon.]*

içeride = Dahilde. İçte. *[Dedans.]*

İçeri (*t. f.*) Dahilde, dahile § İçerdeki, dahilî, derunî § İç taraf § İç, yürek, mide. *[Au dedans, à l'intérieur.]*

İçerileme | **İçerilemek** (*t. m.*) İçine atmak, için için kızmak. *[Se facher sans le démontrer.]*

İçerlek (*t. s.*) Dip, kuytu yer, çıkmaz. *[Endroit écarté, enfoncé § Sans issue.]* **içgömleği** = *Ten üzerine giyilen gömlek. [Chemise.]* **içgüvey** = Kayınpederinin veya kayınvalidesinin evine alınan damat. *[Époux qui habite chez ses beaux parents.]*

İçiçe (*t. f.*) Biribirinin içinde, biri diğeri içinde. *[L'un dans l'autre.]*

İçim (*t, s.*) Bir defada, bir hamlede içilen miktar, yudum, cür'a § İçilen şeyin tadı, lezzeti, içme, içiş. *[Gorgée.]*

İçimli = İçimi güzel olan. *[Buvable.]*

İçin | **İçün** (*t. d.*) Sebep ve gaye bildirir. Yolunda, uğrunda, lehinde. *[Pour.]* **içinde** = Ortasında, arasında, dahilinde, zarfında. *[Au dedans.]*

İçinden (*t. h.*) Meyanından, arasından, dahilinden. *[De dedans.]*

İçin için (*t. f.*) Alttan alta, gizliden gizliye, belli etmeden. *[Secrètement.]*

İçirme | **İçirmek** (*t. m.*) İçmeğe sevk veya icbar etme, etmek § İçkiden sarhoş etme etmek, yutturma, yutturmak, sindirme sindirmek. *[Faire boire, griser.]*

İçirilme | **İçirilmek** (*t. m.*) Biri tarafından içirmeğe sekedilmek, yutturulma yutturulmak. *[Voir: içirmek.]*

İçiş (*t. s.*) İçmek işi ve tarzı. *[Action et manière de boire, goût d'une boisson ou du tabac.]*

İçkale (*t*, *s*.) Bir kalenin içinde bulunan mahal. *[Citadelle.]*
İçki (*t*, *s*.) Müskirat, meşrubat. İşret, insanı sarhoş eden şeyler. *[Boisson, liqueur.]*
İçkil (*t*. *s*.) İçeriye mütaallik, dahil. *[Concernant l'intérieur.]*
İçkin (*t*. *f*.) Derunî, içeriye mütaallik, dahilî. *[Interne, ce qui concerne l'intérieur.]*
İçli (*t*. *f*.) İçi dolu, etli meyva; çabuk müttessir, duygulu, yüreği yufka. *[Intèrieurement.]*
İçlidişli (*t*. *f*.) Teklifsiz, yüzgöz, lâübali. *[Sans façon.]*
İçlik (*t*. *s*.) İçe ve içeriye mahsus ve ait, dahilî. *[Ce qui concerne l'intérieur.]*
İçme | **İçmek** (*t*. *m*.) Sulu ve su gibi şeyleri ağızdan içeriye çekme, çekmek § İçki, işret etme, etmek § Tütün, cigara yakıp dumanını çekme çekmek. *[Boire § Fumer.]*
İçre (*t*. *h*) İç taraf, dahil, taşra mukabili, zarfında. *[Dans, au dedans de, parmi.]*
İçtihat (*a*. *s*.) Çalışıp çabalaşma § Sây. *[Application, assiduité.]*
İçtima (*a*. *s*.) Toplanma, birikme, bir yere gelme, bir yerde buluşma § Bir meclis veya heyetin toplanması. *[Réunion, rassemblement, accumulation.]*
İçtimaî (*a*. *f*.) Cemiyete mensup ve mütaallik. *[Social.e.]*
İçtimaîleşme | **İçtimaîleşmek** (*t*. *m*.) İçtimaî olma, olmak, cemiyet hayatına ve telâkkilerine uygun olma, olmak. *[Être sociable.]*
İçtimaîlik (*t*. *s*.) Medenîlik, cemiyet içinde ve cemiyet hayatını yaşamaklık. *[Sociabilité.]*
İçtimaiyat (*a*. *s*.) İçtimaî ilimler ve buna mütaallik şeyler. *[Sciences sociales.]*
İçtimaiyun (*a*. *s*.) İçtimaî ilimlerle uğraşanlar, içtimaiyat, âlimleri. *[Sociologues.]*
İçtinap (*a*. *s*.) Sakınma, çekinme, ihtiraz. *[Abstention, action d'éviter.]*
İçtisar (*a*. *s*.) Cür'etlenme, pervasızlanma, korkmayıp atılma. *[Avoir le courage.]*
İd (*a*. *s*.) Bayram *[Fête.]*
İdadî | **İdadiye** (*a*. *f*.) Vaktile rüşdiyeden sonraki mektep. Jimnaz mektebi. *[École préparatoire.]*
İdâm (*a*. *s*.) Öldürme, yoketme, kanunen öldürme. *[Action de mettre à mort, exécution.]*

İdame (*a. s.*) Devam ettirme, daim etme. *[Continuer, action de faire durer, de prolonger.]*

İdane (*a. s,*) Borç verme, ikraz. *[Prêt, action de prêter.]*

idaneten = Ödünç olarak, ikraz suretile, *[À titre de prêt.]*

İdare (*a. s.*) Çevirme, döndurme, dolaştırma. Kullanma, istimal etme, becerme. Taayyüş. Tasarruf, iktisat § Yetme, kâfi gelme § Kumanda etme§ Riyaset etme § Resmî bir işin görülmesi § Resmî yeya ticarî ve siyasî dairenin merkezi. *[Action de faire tourner § Épargne § Économiser § Diriger § Direction, administration.]*

İdarebezi (*t. s.*) Gömlek yaptıkları bir nevi dayanıklı bez, kumaş. *[Etoffe indigène qui sert à faire de la lingerie.]*

İdarefitili (*t. s.*) Geceleri yatak odalarında yakılan hafif ziyalı küçük kandil, lâmba. *[Veilleuse.]*

İdarehane (*t. s.* Bir işin idare edildiği yer, daire § Her hangi bir müessisenin merkezi. *[Bureau, office, administration.]*

İdareli (*t. f.*) İktisat, ve tasarrufa riayet eden, tasarrufa elverişli olan § Güzel idare etmesini bilen. *[Économique § Économe.]*

İdaresiz (*t. f.*) Hesap ve kitapla iş görmiyen § İnzıbat ve idare kabiliyetinden mahrum § Müsrif. *[Prodigue § Mauvais administrateur, dépensier,ère.]*

İdat (*a. s.*) Hazırlama, bir işe muktedir olacak hale getirmek. *[Préparation § Disposition.]*

İdbar (*a. s.*) Talihsizlik, baht ve talihin yüz çevirmesi, bahtsızlık § Perişanlık. *[Adversité, disgrace.]*

İddet (*a. s.*) Zevci vefat eden veya kocasından ayrılan kadının tekrar evlenmek için beklemeğe mecbur olduğu müddet. *[Délai de trois mois que la loi impose aux femmes répudiées ou aux veuves avant de se remarier.]*

İddia (*a. s.*) Sözünün doğruluğunda ısrar ile söyleme § Haklı veya haksız bir davaya kalkışma § Haiz olmadığı sıfatı haiz olduğunu söyleme ve kendisine ait olmıyan bir

hakkı talebe kalkışma § İnat, ısrar, muannitlik. *[Affirmation § Prétention.]* **iddiacı** = İddiası çok olan § İnatçı. *[Prétentieux,se § Entêté,e.]*

İddialı = İktidar ve liakat davasında bulunan, kendine güvenen. *[Opiniâtre.]*

İddihar (*a. s.*) Biriktirme, toplama, hıfzetme § İcabında yüksek fiatla satmak üzre zahire ve saire toplama. *[Accumulation, action de réunir§ Emmagasiner.]*

İdeal (*c. s.*) Mefkûre; fikir ve hayalda yaşıyan kemal nümunesi. *[Idéal.]*

Idealism (*c. s.*) Bir felsefî mezhep, iftikâriye § Mefkûrecilik. *[Idéalisme.]*

İdealist (*c. f.*) İdealism taraftarı § Mefkûreci. *[Idéaliste.]*

İdeoloji (*c. s.*) Tasavurlar ve mefhumlar ilmi § Fikriyat üzerine müesses ilim. *[Idéologie.]*

İdeolok⎱ **İdeolog**⎰ (*c. f.*) İdeoloji taraftarı § [İstihza makamında]. Felsefî hayaller ve mücerret şeylerle uğraşan. *[Idéologue.]*

İdil (*c. s.*) Kır hayatına, köy ve çobanlığa ait ve hemen daima aşıkane olan şiir veya hikâye § Sâf ve temiz aşk. *[Idyle.]*

İdiş⎱ **İğdiç**⎰ (*t. s.*) Ennemiş binek atı, beygiri. *[Cheval hongre.]*

İdman (*a. s.*) Devam, müdavemet § Mümarese § Bedeni kuvvetlendirmek için yapılan harekât; bedenî terbiye. *[Exercice § Entraînement.]*

İdrak (*a. s.*) Anlayış, akıl erdirme, variş, fehim § Erişme, yetişme, kavuşma § Çağını bulma, mevsimine yetişme. *[Compréhension, intelligence § Conception.]*

İdrar (*a. s.*) Sidik, küçükaptes. *[Urine.]*

İdrofil (*c. s.*) Su içen, su emen, suyu çeken (şey) § Bir cins su böceği. *[Hydrophile.]*

İdrojen (*c. s.*) Müvellidülma, havadan hafif bir gaz. *[Hydrogène.]*

İdroloji (*c. s.*) Suların muhtelif aksamından ve havassından bahseden ilim; ilmi miyah. *[Hydrologie.]*

İdroplan (*c. s.*) Deniz tayyaresi, denize inebilen ve üzerinde motor gibi giden tayyare. *[Hydroplane.]*

İdroterapi (*c. s.*) Sıcak veya soğuk su ile tedavi. [*Hydrothérapie.*]

İfa (*a. s.*) Yapma, icra etme § Borç veya vadini yapma, eda etme § İş görme, etme, kılma. [*Exécution* § *Accomplissement.*]

İfade (*a. s.*) Söyleme, anlatma, takrir, beyan. Anlatış. [*Expression, explication.*]

İfakat (*a. s.*) İyileşme, hastalıktan kalkma. [*Convalescence, rétablissement.*]

İffet (*a. s.*) Namus, ar, hicap § Doğruluk, istikamet, irtikâba tenezzul etmeyiş. [*Chasteté, vertu* § *Loyauté.*] **iffetli- iffetlû** = Namus ve iffet sahibi kadın, afif, namuslu § Haram yemez, namuslu. (Kadınlara hürmet makamında ve elkap olarak kullanılır.) [*Chaste, vertueuse* (*femme*) § *Loyal,e.*]

İfham (*a. s.*) Anlatma, bildirme, tefhim etme. [*Action de faire comprendre.*]

İflâh (*a. s.*) Halini islah edip selâmete çıkma. [*Salut, bonheur.*]

İflâs (*a. s.*) Bir tacir veya sarafın borcunu vaktinde ver - meyip itibarını kaybetmesile mevcut emval ve eşyasının satılığa çıkarılması, müflis olma, topatma. [*Faillite.*]

İfna (*a. s.*) Tüketme, yoketme § İflâs ve imha. [*Action de perdre, de faire périr* § *Anéantissement.*]

İfrağ (*a. s.*) Biçime koma, şekil ve heyet verme. Kalıba dökme § Maden ve saireyi eritip bir kalıba akıtma. [*Moulage* § *Fonte* § *Transformation.*]

İfrat (*a. f.*) Pek ileri varma, itidalden ayrılma, mubalâğa. [*Exès, exagération.*]

İfraz (*a.s.*) Ayırma § Yaradan bir şey akma ve akan şey. [*Séparation, division* § *Sécrétion.*]

İfrazat (*a. s.*) Bedenin bir yerinden veya bir yaradan akan şey § ifraz olunan şey § Sidik, ter, necaset ve emsali gibi bedenin muhtelif mahreçlerinden çıkan maddeler. [*Pluriel de ifraz. Voir: İfraz.*]

İfrit (*a. s. f.*) İblis § Mütehevvir, son derece hiddetli. [*Démon malfaisant* § *très furieux,se.*]

İfsat (*a. s.*) Bozma, berbat etme, karıştırma, fesada uğratma § Fitne ve kargaşalık çı-

kartma çıkartmak. *[Corromption, exitation.]*

İfşa (*a. s.*) Yayma, neşir ve ilân etme § Meydana çıkarma § Sır verme. *[Divulgation, révélation.]*

İftar (*a. s.*) Oruç açma, oruç bozma § Ramazanda gurup vakti orucu bozmak üzere yenen yemek. *[Repas qu'on fait à la fin d'un jour de jeûne pendant le remazan.]* **İftarlık** = İftara mahsus, iftara yakışır § Ramazan sofrasına konulan reçel, çerez ve saire. *[Qui sert à l'iftar (voir: iftar.)*

İftihar (*a. s.*) Öğünme, koltuk kabartma, fahir, mubahat. *[Gloire, honneur.]*

İftikar (*a. s.*) Büyük ihtiyaç, ziyadesile mühtaç olma. *[Indigence, destitution.]*

İftira (*a. s.*) Aslı olmıyan bir kabahat isnat etme, bühtan. *[Calomnie.]* **İftiracı** = Ötekine, berikine asılsız ve yalandan bir kabahat isnat eden, müfteri, bühtancı. *[Calomniateur.]*

İftirak (*a. s.*) Ayrılma, firak hicran, dağılma, dağınık olma. *[Séparation, désaccouplement.]*

İğ (*t. s.*) Yün, pamuk ve saire kıvırmağa mahsus iğne, tığ. *[Fuseau.]*

İğbirar (*a. s.*) Gücenme, muğber olma, hatır kalma, tozlanma. *[Mécontentement.]*

Iğde (*t. s.*) Bir nevi meyva

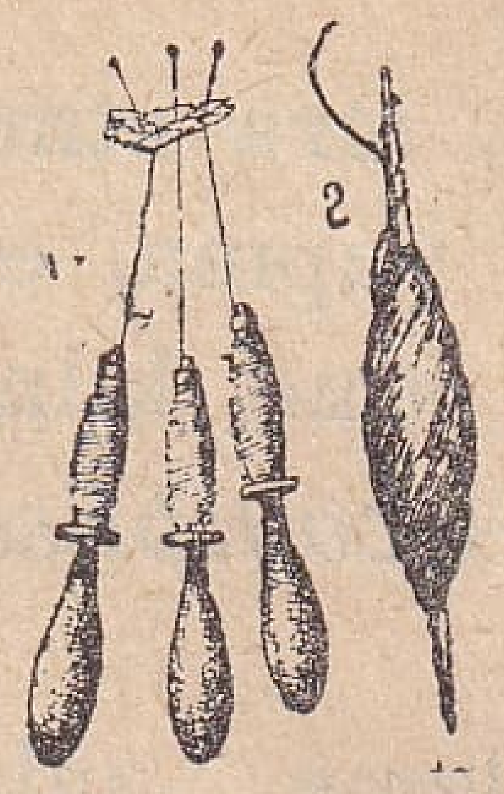

iğ

İğde

ve bu meyvayı veren ağaç ve çiçeği. *[Jujube.]*

İğdin (*t. f.*) Kokmuş, bozukcılk (yumurta). *[Gâté,e, pourri,e. (œuf)]*

İğfal (*a. s.*) Aldatma, kandırma, gaflete düşürme. *[Action de tromper, tromperie.]*

İği (*t. s.*) Yün veya pamuk v. s. çevirip kıvırmağa mahsus çelik iğ. *[Fuseau en acier.]*

İğitaşı (*t. s.*) Değirmenin alt taşı. *[Meule, inférieure de moulin.]*

İğlâ (*a. s.*) Pahalandırma, fiatını yükseltme. *[Renchérir.]*

İğlâk (*a. s.*) Kapama § Sözü anlaşılmaz ve karışık surette söyleme. *[Action de fermer, d'embrouiller en style confus.]*

İğmaz (*a. s.*) Görmemezliğe

gelme, göz yumma, göz kapama. *[Action de fermer les yeux sur une chose.]*

İğme | **Eyme** | **İğmek** | **Eywek** (*t. m.*) Çarpıtma, bir yana meylettirme, meylettirmek. Bükmek, çevirmek, kıvırmak. Kandırma, kandırmak. *[İnclination, incliner.]*

İğne (*t. s.*) Dikişe mahsus sıvri ve iplik geçirilecek deliği olan alet. Diken. Arı, akrep gibi böceklerin soktukları sivri şey. Bazı aletlerin sivri ve ince kısmı. Başa ve göğse sokulmak üzre iğneye takılı mücevher. İnsan ve hayvanların vücutlarına aşı yapmak için batırılan sivri uçlu alet, bu aletle aşı yapma, enjeksiyon. *[Aiguille, broche.]*

İğneardı (*t. s.*) Bir nevi dikiş § Makine dikişine benziyen el dikişi. *[Point en arrière.]*

İğnecik (*t. s.*) Dümeni rapteden sivri demirler. *[Aiguille aimantée indiquant la marche du navire.]*

İğnedan (*t. s.*) İğne koymağa mahsus ufak kutu, iğnelik, iğne mahfazası. *[Etui à aiguilles.]*

İğneleme | **İğnelemek** (*t. m.*) İğne ile delme, delmek. *[Percer avec une aiguille, épingler.]*

İğnelik (*t. s.*) İğnedan, iğne koymağa mahsus kutu. *[Etui à aiguilles.]*

İğrelti (*t. s.*) Bir cins ot. İğrelti otu. *[Genêt.]*

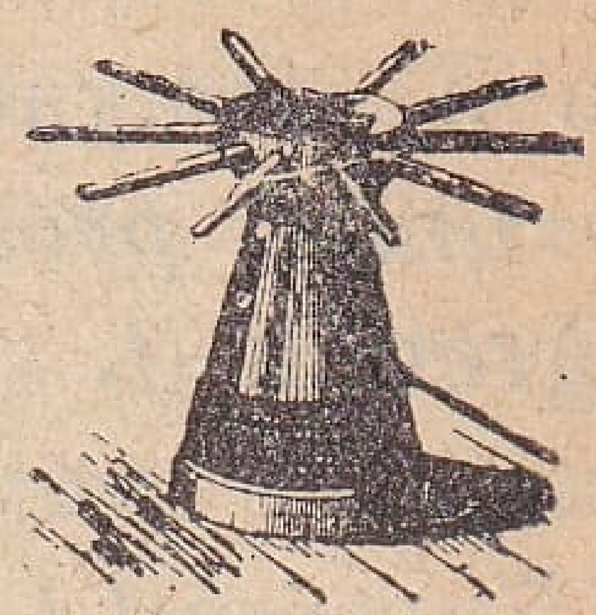

İğrelti

İğreme | **İğremek** (*t m.*) [Boğa ve emsali] Böğürme, böğürmek, bağırmak. *[Beugler.]*

İğrenç (*t. s. f.*) İğrenme § İkrah § Çok pis § İğrenilecek şey. *[Dégoutant,e.]*

İğrençlik (*t. s.*) İğrenme, ikrah, tiksinme. İğrenç olma. *[Dégoût.]*

İğrendirme | **İğrendirmek** (*t. m.*) Tiksindirmek, ikrah ettirmek, iğrenmesini mucip olmak. *[Dégoûter.]*

İğrenecek (*t. s.*) Tiksinme veren, ikrah olunacak, müstekreh. *[Qui cause de dégoût.]*

İğrengeç (*t. f.*) Her şeyden iğrenen, tiksinen. *[Qui se dégoûte.]*

İğrenilme | **İğrenilmek** (*t. m.*) İğrenme gelmek, tiksinilmek, istikrah edilmek. *[Se dégoûter.]*

İğrenme | **İğrenmek** (*t. m.*) Tiksinmek, ikrah, nefret etmek. *[Dégoût, dégoûter.]*

İğreti (*t. f.*) Ariyet, ödünç, kendi malı olmıyan. İare.

Muallâk gibi duran, yerli ve sabit olmıyan. Muvakkat, bağlı olmıyan. Sun'î, sahte, tabiî olmıyan. *[Chose empruntée, prêtée.]*

İğretilik (*t. s.*) Sabit olmayış, muallâk veya sun'î olma. *[Emprunt.]*

İğri | **Eğri** (*t. s.*) Çarpık, doğru olmıyan § Bükülmüş § Yalan, kizip § Sözünde sadık ve doğru olmıyan. *[Tortueux,se; torse; courbé,e; oblique.]*

İğribüğrü | **Eğribüğrü** (*t. f.*) Her tarafı çarpık. *[Tortu,e.]*

İğriçehreli (*t. f.*) Abus, asık yüzlü. *[Visage austère.]*

İğrilik | **Eğrilik** (*t. s.*) Çarpıklık, iğri oluş. Hile, istikametsiz. *[Courbure, tortuosité, malhonnêteté.]*

İğrilme | **İğrilmek** | Eğrilmek (*t. m.*) İğri olmak. çarpılmak. *[Courber, se tordre.]*

İğritme | **İğritmek** | **Eğritmek** (*t. m.*) Kıvırmak, iğri etmek. *[Courber, tordre.]*

İğroskop (*c. s.*) Havayı nesiminin rütubetini gösteren alet. *[Hygroscope.]*

İğtinam (*a. s.*) Yağma, çapul etme. Ganimet. Zahmetsiz bir mal nazarile bakma. *[Action de s'approprier une chose comme un butin.]*

İğtişaş (*a. s.*) Kargaşılık, karışıklık, sükûn ve asayişin bozukluğu. *[Trouble, emeute.]*

İğva (*a. s.*) Azdırma, ayartma, yolu şaşırtma. *[Action de troubler l'esprit par les tentation, égarer.]*

İğzap (*a. s.*) Hiddetlendirme, kızdırma. *[Irriter, courroux.]*

İhafe (*a. s.*) Korku verme, korkutma. *[Menacer.]*

İhale (*a. s.*) Bir işi birine terk. Müzayede veya münakasaya çıkarılan bir şeyi talibine verme. *[Action de charger quelqu'un d'une affaire.]*

İham (*a.s.*) Vehmettirme, şüphe ve tereddüde düşürme § Bir ibareyi bir kaç mana çıkacak surette tertip ederek şüphe ve tereddüt uyandırma. *[Amphibologie.]*

İhanet (*a. s.*) Hıyanet, fenalık. *[Trahison.]*

İhata | **İhate** (*a. s.*) Kuşatma, etrafını çevirme § Kavrayış, anlayış. Vukuf, malûmat. *[Action d'entourer.]*

İhbar (*a. s.*) Haber verme,

bildirme § Anlatma, yetiştirme. *[Avertissement.)*

İhbariye (*a. s.*) Kaçak eşyayı haber verene mükâfat olarak verilen para. *[Recompense payée pour dénonciation.]*

İhbarname (*fa. s.*) Bir vak'a hakkında malûmatı havi olarak merciine verilen varaka § Bir borcun verilmesi vesaire hakkında bir resmî daireden gönderilen varaka, ihtarname. *[Déclaration.]*

İhda (*a. s.*) Hediye etmek, bağışlama. *[Faire un cadeau.]*

İhdas (*a. s.*) Meydana getirme, peyda etme § icat ve ihtira. *[Invention, création,]*

İhfa (*a. s.*) Gizleme, saklama. *[Cacher.]*

İhlâk [i] (*a. s.*) Helâk etme, mahvetme. Sarfetme. *[Action de faire périr.]*

İhlâl (*a. s.*) Bozma, sakatlama, ifsat etme. *Gâter, corrompre; dérangement.]*

İhlâs (*a. s.*) Doğru ve garazsız muhabbet, samimiyet, kalp doğruluğu. *[Sincérité, dévotion.]*

İhlil (*a. s.*) Sidik mecrası, sidik deliği. *[Urètre.]*

İhmâl (*a. s.*) Ehmiyet vermeme, aldırış etmemezlik § Vazifeyi yapmamazlık, müsamaha. *[Négligence.]* **ihmalci** = Dikkat etmiyen, dikkatsiz § Müsamahacı. *[Négligent.]*

İhnak (*a. s.*) Boğma, boğarak öldürme. *[Noyer, étrangler.]*

İhracat (*a. s.*) Dışarıya, yabancı yerlere gönderilen mahsulât ve emtia ve saire. *[Exportation.]*

İhraç (*a. s.*) Çıkarma, dışarıya atma § İstihsal etme § Memlekette yetişen fazla mahsulât ve eşyayı başka memleketlere gönderme. *[Extraction.]*

İhrak (*a. s.*) Yakma, ateş verme. *[Action de brûler, incendier.]*

İhram (*a. s.*) Arapların büründükleri beyaz yün çarşaf, yün yaygı. *[Manteau de Bédouin.]*

İhraz (*a. s.*) Kazanma, nail olma. *[Action de gagner.]*

İhsa (*a. s.*) Sayma, tadat. *Dénombrement.]*

İhsaî (*a. f.*) İhsaiyata, istatistiğe ait ve mütaallik § İstatistiğe müstenit. *[Qui a rapport à la statistique.]*

İhsaiyat (*a. s.*) İstatistik ilim

ve mahiyetine ait malûmatı toplama ilmi. *[Statistique.]*

İhsan (*a. s.*) Bağışlama, hediye verme § Lûtfetme. *[Faveur, grâce, bienfaisance, don.]*

İhsas (*a. s.*) Hissettirme, sezdirme § Havâsimizden biri vasıtasile müteessir olma, duyma. *(Action de faire ressentir; inspirer.]*

İhtar (*a. s.*) Hatırlatma hatırına getirme § Nazarı dıkkati celbetme. *[Action de rappeler à la mémoire; avertissement.]*

İhtibas (*a. s.*) Tutulma, tutukluk. *[Emprisonnement involontaire.]*

İhticaç (*a. s.*) Delil gösterme, delil ile ıspat etme. *[Action de présenter des preuves écrites, des documents.]*

İhticap[b] (*a. s.*) Gizlenme, örtünme, saklanma, perde ve örtü arkasına girme. *[Action de s'envelopper, de se voiler.]*

İhtida (*a. s.*) Müslüman olma, hidayet bulma, müslüman dinini kabul etme. *[Se convertir à l'islamisme.]*

İhtifa (*a. s.*) Gizlenme, saklanma.*[Action de se cacher;]*

İhtifal (*a. s.*) Hürmet ve saygı için yapılan merasim. *[Cérémonie à titre de respect.]*

İhtikâr (*a. s.*) Zahîre ve başka mahsulleri ucuz iken toplayıp pahalılaştıktan sonra yüksek fiatle satma. *[Accaparement.]* **ihtikârcı** = İhtikâr eden, ihtikâr işlerile meşğul olan [Muhtekir daha ziade kullanılır.] *[Accapareur,euse.]*

İhtikan (*a. s.*) Şiringa kullanma, şiringa ile yıkama. Vücudun bir yerinde kan birikmesi. *[Action de prendre un lavement.]*

İhtilâç (*a. s.*) Çarpma, çarpıntı, seğirtme. *[Convulsion.]*

İhtilâf (*a. s.*) Uymayış, uyuşmama, ayrı ayrı fikir ve kanaatte olma. *[Contestation.]*

İhtilâl (*a. s.*) Karışıklık çıkarma, fesat. Devlet kanunlarına muhalefetle karışıklık vücuda getirme. Ekşime, karışma. *[Altération, trouble, insurrection.]*

İhtilâm (*a. s.*) Düş azma, rüyada münasebeti cinsiyede bulunma ve meni gelme. Bülûğ çagına erme, baliğ olma. *[Polutions nocturnes.]*

İhtilâs (*a. s.*) Çalma, sirkat,

Suiistimal, hırsızlık. [*Abus, vol.*]

İhtilât (*a. s,*) Karışma, temas, karışıp görüşme. [*Confusion, fréquentation; complication.*]

İhtimâl (*a.s.*) İmkân, akla yakın olma, mümkün olma § Belki, olabilir. [*Probabilité, possibilité.*]

İhtimam (*a. s.*) Dikkatle çalışma, sây ve gayret. [*Soin, assiduité.*]

İhtimar (*a. s.*) Mayalanıp kaynama, ekşiyip mayalanma. [*Fermentation.*]

İhtinak (*a. s.*) Boğulma, nefes alamama. [*Suffocation, étouffement.*]

İhtira (*a. s,*) İcat, evelce bilinmiyen bir şey keşfetme. [*Invention.*]

İhtiraî (*a. s.*) İcat ve ihtiraa müteallik veya ihtira olunmuş. [*Qui a rapport à l'invention.*]

İhtirak (*a. s.*) Yanma, tutuşma, yanıp kül olma. Bir seyyarenin şemse tekarrübü. Bir cismin müvellidülhumuza ile birleşmesinden hasıl olan değişiklik. [*Action de brûler.*]

İhtiram (*a. s.*) Saygı, hürmet, riayet. [*Vénération honneur.*]

İhtiras(*a.s.*)Ruhu heyecana getiren ve hareketlendiren şeyler, şiddetli arzu, aşk, kin, nefret. [*Convoitise, passion.*]

İhtiraz (*a. s.*) Sakınma, çekinme, korunma. [*Précaution.*]

İhtisap (*a. s.*) Hesaba çekme, hesap sorma, mesuliyet. Ceza. Vaktile polis ve belediye vazifesini gören ve vazifesi esnafa nazaret etmek olan daire, bu daireye ait vergi. [*Ancien droit qu'on payait à la municipalité.*]

İhtisar (*a. s.*) Kısaltma, kısa kesme § Hesapta bir tenasübü ufaltma, en küçük haddine indirme. [*Abrègement* § *Réduction d'une fraction.*] **ihtisaren** = İhtisar tarikile, muhtasar olarak, tafsilâtsız. [*Laconiquement.*]

İhtisas (*a.s.*) Tahassüs, hisler vasıtasile ruhta hasıl olan teessür. [*Sensation.*]

İhtisas } **İhtısas** } (*a. s.*) Yalnız bir şeyle meşgul olma. Bir ilim veya fenden bilgisini derinleştirme. [*Action de se spécialiser; spécialité.*]

İhtişam (*a. s.*) Göz kamaştırma, debdebe, tantana. [*Pompe, magnificence.*]

İhtiva (*a. s.*) İçine alma, şamil olma, ihata. [*Action de*

comprendre, de contenir, de renfermer.]

İhtiyaç (*a. s.*) Lüzum, zaruret § Bir şeyi onsuz yapmıyacak derecede bağlı olma. Yokluk, yoksulluk, zaruret § İftikar. *[Besoin, nécessité.]*

İhtiyar (*a. t. s. f.*) Yaşlı adam, koca, pir, şeyh § Seçme, tercih, razı olma § Arzu, irade. *[Vieux, vieille, choix.]*

İhtiyarî (*a. b.*) Mecburî olmıyan § Kendi arzu ve rızasile olan. *[Facultatif,ve.]*

İhtiyarlama } (*t. m.*) Kocamak
İhtiyarlamak } yaşlanmak, ihtiyar olmak. *[Vieillir.]*

İhtiyarlatma } (*t. m.*) Kocat-
İhtiyarlatmak } mak, ihtiyarlığa düçar etmek. *[Faire vieillir.]*

İhtiyarlık (*t. s.*) Kocalık, pirlik, yaşlılık. *[Vieillesse.]*

İhtiyat (*a. s.*) Tedbir, basiret. İlerisini düşünme ve bu maksatla saklanan şey, lüzumunda sarfedilmek için saklanılan şey. *[Précaution, prévoyance.]* **ihtiyaten** = İlerde lâzım olur düşüncesile, ihtiyat olarak. *[Par précaution.]* **ihtiyatlı** = İlerisini düşünen, tedbirli, basiretli. *[Précautioneux,se.]* **ihtiyatsız** = İlerisini düşünmiyen, düşüncesiz, tedbirsiz basiretsiz, gafil. *[Imprévoyant,e.]* **ihtiyatsızlık** = Tedbirsizlik, düşüncesizlik, gafillik, ilerisini düşünmemezlik. *[Imprudence.]*

İhtizar (*a. s.*) Can çekişme, ölüme hazır olma. *[Agonie.]*

İhtizaz (*a. s.*) Hafifçe titreme, lerze, sarsıntı. Havanın sesten sarsılıp sadayı nakletmesi. *[Agitation, tressaillement, vibration.]*

İhvan (*a. s.*) Sadık ve samimî dostlar. Bir mezhep veya tarika mensup bulunanlar. *[Amis sincères, confrère.]*

İhya (*a. s.*) Diriltme, can verme § Şenlendirme, imar ve tanzim etme § Neşelendirme § Kuvet, tazelik verme § Eyilik etmek suretile birini sevindirme § Geceyi ibadetle geçirme. *[Action de faire vivre, vivificatoin § Action de rendre heureux, animation action de combler de biens.]*

İhzar (*a. s.*) Hazırlama, hazır bulundurma. *[Préparation § Action d'amener, de faire venir.]* **İhzariye** = Birinin mahkemeye celbi veya daveti için alınan harç. *[Droit d'inscription des mendats de comparution.]*

İka (*a.s.*) Yapma, vukubuldurma. *[Action de commettre, de susciter.]*

İkame (*a. s.*) Oturtma, kaldırma, kıyam ettirme, ayakta durdurma. Meydana koma. Doğrultma yerleştirme, açma (dava). *[Action de soulever § Action de dresser, d'installer, d'établir.]*

İkamet (*a. s.*) Bir yerde oturma, sakin ve mukım olma, oturma. *[Demeure, séjour, résidance, habitation.]*

İkamatgâh (*fa. s.*) Oturulan yer, mesken *[Lieu ou maison où l'on demeure, résidence.]*

İkan (*a. s.*) Sağlam biliş, yakın bilme. *[Certitude.]*

İk'at (*a. s.*) Oturtma, çıkartma, birini bir yere yerleştirme. *[Action de faire asseoir. Intronisation.]*

İkaz (*a. s.*) Uyandırma, uykudan kaldırma; aklını başına toplatma, gözünü açtırma, gafletten kurtarma. *[Action d'éveiller, action de prevenir, action d'attirer l'attention; avertissement.]*

İkbal (*a.s.*) Talih, baht, İşi doğru gitme, hali ve vakti iyi olma. Yüksek bir iş ve vazifede bulunma, istek, teveccüh bakma. *[Sort favorable, bonheur § Action d'être fovorable. Situation de celui qui est en faveur.]*

İkbalperestlik (*t. s.*) Mevki ve rütbe hırsı, yüksek makamlara geçme ihtirası. *[Ambition.]*

İkbalsiz (*t. f.*) İşi ters giden, bahtsız, talihsiz. *[Infortuné,e.]*

İkdam (*a. s.*) Sebat ve sabır ile çalışma, cesurane teşebbüs etme, azim ile çalışma. *[Effort, persévérence.]*

İkdar (*a. s.*) Geçindirme, zaruretten kurtarma, maişetini temin etme. Birine bir şeyi mümkün kılma, muktedir etme. *[Action de donner les preuves matérielles d'une appréciation; action de donner du pouvoir.]*

İken (*t. fi.*) Olduğu halde. Olduğu zaman, fiilde müzarı, mazii naklî ve istikbal sıygalarına iltihak ederek hal veya zaman beyan eder. *[Étant, en étant, quand, tant que, quoi qu'on soit.]*

İki (*t. f.*) Birden sonra gelen sayı. *[Deux.]* **ikiağızlı** = İki ağzı keser [bıçak]. *[Tranchant,e de deux côtés (canif, etc.).]* **ikiçifte** = Dört

kürekli kayık. *[Barque à deux rames.]* **ikidebir-ikidebirde** = Pek sık, her vakit. *[Souvent, à chaque moment.]*

İkileme } (*t. f.*) İki yapmak,
İkilemek } benzerini tedarik etmek. *[Procurer la pareille § Doubler.]*

İkili (*t. f.*) İki şeyden mürekkep. İskambil kâğıtlarının iki beneklisi. *[Qui est composé de deux§ Le deux (au jeu de cartes).]*

İkilik (*t. f.*) İki kuruş kıymetindeki eski gümüş para. İki kısımdan mürekkep. Ayrılık, ihtilâf, iki taraf olma, ikiye bölünme. *[Qui vaut ou coûte deux (piastres etc.) Qui est composé de deux parties Désunion.]*

İkinci (*t. r.*) Birinciden sonra gelen sayı. *[Deuxième, second.e.]*

İkindi (*t. s.*) Öğle ile akşam arasındaki namaz vakti. Öğleden üç dört saat sonraki vakit. *[Heure qui sépare en deux parties égales l'aprés midi de la journée. Prière qu'on fait dans cette partie de la journée.]*

İkindiyin (*t. z.*) İkindi vakti, ikindi üstü. *[L'après midi.]*

İkişer (*t. z.*) Her birine veya her defasına iki. *[Deux à deux § Chaque à deux § Deux par chacun.]*

İkiyüzlü (*t. f.*) İki tarafı yüz [kumaş]. Mürai *[Qui a deux face (étoffe etc.) § Hypocrite.]*

İkiz (*t. s. f.*) Bir hamilden doğmuş iki kardeş. *[Jumeau,elle.]*

İkizleme (*t. f.*) İkizli, çifte. *[Double; qui représante des jumaux.]*

İkizli (*t. f.*) Çifte. *[Double.]*

İklil (*a. s.*) Taç, efser. *[Couronne, diadème.]*

İklim (*a. s.*) Memleket, kıt'a, diyar. Bir memleketin havası, suyu gibi hususiyetlerini teşkil ettiği birlik. Bir memleketin sıcaklık itibarile hali. *[Climat, zone § Pays.]*

İkmal (*a. s.*) Tamamlama, bitirme, kemale erdirme. Mektepte talebenin sene sonundaki imtahanda muvaffak olmayıp yeniden imtihana kalması. *[Action de rendre complet.ète, achèvement.]*

İkmalcı (*t. s.*) İmtahanda yahut sene içinde aldığı notlarda sınıf geçemeyip ikinci bir imtahana kalan talebe.

[Examen de réparation.]

İkna (*a. s.*) Kandırma, razı etme, memnun etme, kanaat getirme. *[Action de contenter, de satisfaire § Persuasion.]*

İkrah (*a.s.*) İğrenme, tiksinme, nefret. *[Aversion, dégoût.]*

İkrahen (*a.z.*) Tiksinerek§ İstenmediği halde; rızası hilâfında; cebren. *[Par aversion, par dégoût.]*

İkram (*a. s.*) Hürmet, izaz ve tazim, ağırlama, cömert görünme, satıcının pazarlıkta müşteriyi memnun etmek için fiattan indirdiği para. *[Honneur, bon accueil § Gratification § Rabais.]*

İkramiye (*a. s.*) Hediye, memurlara maaş haricinde ve her sene belli bir zamanda verilen para. Yapılan iyilik veya fenalık karşılığı olarak verilen para § Piyangoda isabet eden para, piyangoda talihliler için ayrılan para. *[Offrande § Lot § Gratification.]*

İkrar (*a. s.*) Dil ile söyleme, kabul, teslim, tasdik. İtiraf, ifade, beyan. *[Affirmation § Aveu.]*

İkraz (*a. s.*) Ödünç para verme, borç verme. *[Prêt, emprunt.]*

İkrazat (*a.s.*) Ödünç verilen paralar, ikraz olunan para. İkrazın cem'i Bak: ikraz. *[Voir: Ikraz.]*

İkrazen (*a. z.*) İkraz tarikiyle, borç suretile. *[Par emprunt.]*

İksa (*a. s.*) Giydirme. *[Action d'habiller.]*

İksir (*a. s.*) Büyük bir kuveti var addolunan mevhum bir cisim§ Çok nafi ve şifalı ilâç§ Bir şeyin istihsaline yalnız başına sebep olan madde. *[Élixir, élixir de vie.]*

İktibas | **Iktibas** (*a.s.*)Bir kitaptan fıkralar alma, başkasının bir yazı veya fikrini kitabına geçirme, istifade; istiare. *[Action d'extraire, action de profiter.]*

İktibasen (*a. z.*) İktibas tarikıyle, iktibas suretile. *[Par extrait.]*

İktida (*a. s.*) Uyma, taklit etme. *[Imitation.]*

İktidar (*a.s.*) Muktedir olma, güç yetme, takat, ilim, zekâ, yüksek makam, iş yapabilecek mevki ve vazife § Kudret. *[Pouvoir, puissance § Capacité, compétence.]*

İktidarsızlık (*t. s.*) Aciz, âcizlik,kudretsizlik, takat yokluğu.

[Impuissance, faiblesse § Încapacité.]

İktifa (*a. s.*) Kanaat etme fazlâ istemeyiş. *[Action de contenter § Action de se borner à....]*

İktisa (*a. s.*) Giyme giyinme. *[Action de s'habiller.]*

İktiran (*a. s.*) Yaklaşma, yanaşma, bitişik ve merbut olma § Şerik olma. Sâdır olma. Mukarin olma. *[Action d'approcher, d'être voisin § Sanctionnement.]*

İktısadî (*a. s.*) İktısada mensup ve mütaallik. *[Économique.]*

İktısadiyat (*a. s.*) İktısat ilmi. iktısattan bahseden ilim. *[Économie politique.]*

İktısadiyun (*a. s.*) İktısat âlimleri, iktısat ile meşğul olan âlimler. *[Économistes.]*

İktisap (*a. s.*) Kazanma, edinme. *[Acquisition; gain.]*

İktısat (*a. s.*) Tasarruf, idare§ Servetin istihsal, tevzi ve istihlâki, ekonomi. *[Économie.]*

İktısatçı (*a. s.*) İktısat âlimi bu ilm ile uğrasan adam. *[Économiste.]*

İktıza (*a. s.*) İhtiyaç, işe yarama. Lâzimgelme, *[Nécessite, besoin, exigence, Nécessaire.]*

İktızasız (*t. f.*) Lüzumsuz, lüzumu olmıyan. *[Inutile.]*

İlâ (*a. za.*) İntiha beyan eder; ye, ye kadar, ta, dek. *[À, jusqu'à, vers.]*

Îlâ (*a. s.*) Yükseltme, yukarıya kaldırma. Şan ve şöhretini artırma. *[Élévation, glorification.]*

İlâç (*a. s.*) Hastayı veya yaralıyı iyi etmek için içmek veya sürmek üzre verilen şey, deva, mualece, daru. Çare, tedbir, derman. *[Médicament, remède.]*

İlâçlı (*t. f.*) İlâcı olan, ilaç ile karışık. *[Médicamenté,e.]*

İlâçsız (*t. f.*) İlâcı olmıyan. Çaresiz, deva ve dermansız. *[Irrémédiable, incurable.]*

İlâh (*a. s.*) Tanrı, mabut. *[Dieu; divinité.]*

İlâhe (*a. s.*) Dişi ilâh, dişi mabut. *[Déesse, divinité femelle.]*

İlâhî (*a f.*) Ulûhiyete, Allaha mensup ve mütaallik § Rabbim, ey benim allahım § Hayret ve taaccüp makamında kullanılır: ilâhi çocuk; gibi. *[Divin,e.]*

İlâhi (*a.s.*) Tekkelerde okunan dinî şarkılar.Tekke şiiri § Garp türklerinde tekke şairlerinin mütesavvifane şiirleri. Eskiden

küçük çocuklar mektebe başlarken tabur halinde ve hep birden söylenen manzumeler. Bazı dilencilerin dilenirken hususî bir makamla okudukları şeyler. *[Hymne; cantique.]*

İlâahiri (*a. s.*) Vesaire, daha var manasında ve ekseriya ibare arasında kısaltılarak ilâ, yahut v. s. şeklinde kullanılır. *[Etclatera, etc.]*

İlâhiçi (*t. s.*) Yol uzerinde ilâhi söyliyen adam, derviş. *[Derviche qui chante des cantiques.]*

İlâhiyat (*a. s.*) Felsefenin ülûhiyetten ve ülûhiyete ait meselelerden bahseden kısmı. *[Théologie, philosophie théologique.]*

İlâhiyat fakültesi (*t. s.*) Darülfünunun beş fakültesinden biri § Medreselerin lâğvi üzerine tesis olunan ve dinin esasat ve felsefesi okutulan fakülte. *[Faculté de la science théologique.]*

Ilâhiyun (*a. s.*) Ülûhiyete ve Allahın varlığına inanan âlim, filozof, felsefenin ilâhiyat kısmile iştigal edenler. *[Théologiste.]*

İlâl (*a. s.*) Arabîde bir fiilin şekli aslîsinden şekli hazırına sureti intikalini hususî kaidelerine tatbik etme. *[Contraction, synérèse.]*

İlâm (*a. s.*) Bildirme, anlatma. Resmî bir tahriratın altına yazılan ve bir meclis veya heyetin kararını ihtiva eden mühürlü kâğıt. *[Action de faire connaitre, d'informer§ Rapport officiel d'un conseil ou d'un bureau. Sentence juridique; décision écrite d'un tribunal.]*

İlân (*a. s.*) Meydana çıkarma, izhar, gösterme, bildirme. Gazetelerde veya sokaklarda duvarlara kâğıt yapıştırarak ticarî bir işi bir adres veya başka bir şeyi herkese bildirme. *[Publication, communication, déclaration, annonce, publicité.]*

İlânat (*a. s.*) İlânlar, gazetede tüccarların veya hususî eşhasın para mukabilinde bastırdıkları şeyler. [İlânın cem'i. Bak: İlân. *[Pluriel de ilân. voir: ilân.]*

İlâncılık (*t. s.*) İlânları toplama ve gazeteler ve başka vasıtalarla yayma san'ati. *[Profesion de publicité.]*

İlânlı (*t. f.*) İlân edilmiş, ilânı olan. *[Annoncé,e; publié,e.]*

İlâve (*a. s.*) Katma, arttırma, yeni bir kitabın sonuna sonradan zammolunan kısım, zeyil. Bir gazetenin asıl nüshaya zamime olarak çıkardığı küçük nüsha § İmzadan sonra mektubun altına yazılan şey. *[Addition, supplément; appendice.]*

İlâveli (*t. f.*) Sonradan zam ve ilâve olunmamış kısım veya yerleri olan. *[Muni,e d'une addition, d'un appendice, d'un supptement.]*

İlâveten (*a. za.*) İlâve suretile, arttırarak. *[En ajoutant, en sus.]*

İlbas (*a. s.*) Giydirme, örtme. *[Action de vêtir, d'habiller.]*

İlca (*a. s.*) Muztar bırakma, mecbur kılma, cebretme. *[Contrainte, exigence.]*

İlcaat (*a.s.*) İlcanın cem'i Bak: ilca. *[Pluriel de Ilca. Voir: ilca.]*

İldim (*t. f.*) Nadim, pişman. *[Repenti,e.]*

İldimlik (*t. s.*) Nedamet, pişmanlık. *[Action de se repentir.]*

İle-İlen (*t. z.*) İlsak için ve vasıta ve alet beyanı için kullanılır. Beraberlik beyan eder. Atfiçin kullanılır: olması üzerıne, olmasına binaen olunca, olduğu anda. *[Avec; à, en compangnie de.. par le moyen de.. Et..]*

Ilelebet (*t. za.*) Ebediyen, daima, sonra olmıyarak. *[Pour toujours; à jamais, éternellement.]*

İleme } **İlemek** } (*t. m.*) Toplayıp tutturmak, çatmak, Ras gelmek, tesadüf etmek. *[Rencontrer.]*

İlenç (*t. s.*) Beddua, inkisar, lânet. *[Malédiction, Imprécation.]*

İlerde - İleride (*t. s.*) Önde, başta, gelecekte, atide. *[En avant, ultérieurement.]*

İleri (*t. s.*) Önde bulunan, önde giden, daha önde bulunan, mütekaddim, sabık, terakkı etmiş, geri bırakmış. Gerinin aksi, Ön taraf, bir şeyin önü, önde bulunan mesafe, gidilecek olan yer. Gelecek zaman, ati, müstakbel, gelecek. *[Avant, en avant, en tête, au première rang § Avancé,e § L'avant § Avenir.]* **ilerigelen** = Eşraftan olan, âyandan nüfuz ve iktidar sahibi. *[Les notables; les principaux.]* **ileriden - ilerden** = Önden. *[D'avant.]*

ilerigelmek = Münbeis olmak, neş'et etmek. *[Avancer; progresser, se produire en avant.]*

İlerleme } (*t. m.*) İleri geç-
İlerlemek } mek, öne geçmek, tefevvuk. İleride bulunmak. Terakki etmek. Saat ileri olmak, çok yürümek. *[Avancer, progresser, faire les progrès.]* **ilerletmek** = İleri götürmek, ileri sürmek. Terakki ettirmek. *[Faire avancer; promouvoir. Faire progresser.]*

İletme } (*t. m.*) Bir yere gö-
İletmek } türmek, nakletmek, isal etmek. Kapıp çalmak, alıp götürmek. *[Mener; porter, conduire.]*

İlga (*a. s.*) Lağvetme, iptal etme, kaldırma, bozma hükümsüz bırakma. *[Abrogation; abolition; annulation, suppression.]*

İlhak (*a. s.*) Katma, zammetme, ilâve etme. Bir devletin başkasına ait bir memleketi kendi arazisine ithal etme. *[Action d'ajouter; de joindre, d'annexer; annexion.]*

İlham (*a. s.*) Kalbe sünuh eden şey, sünuhat. *[Inspiration, révélation.]*

İlhat (*a. s.*) Dinsizlik, itikatsızlık § Allahın varlığına ve birliğine inanmayış. *[Hérésie.]*

İlik (*t. s.*) Kemiğin içindeki yağa benziyen madde § Elbisenin düğme geçmeğe mahsus deliği § Şuh ve cazip, nefis kadın. *Moelle* § *Boutonnière.]*

İlikleme } (*t. m.*) Düğmeyi
İliklemek } iliğe geçirerek elbiseyi kavuşturmak. *[Boutonner.]*

İlikli (*t. f.*) Düğmeleri iliklere geçirilmiş, kavuşturulmuş § İliği olan. *[Moelleux, se* § *Boutonné, e.]*

İlim (*a. s.*) Bilgi, malumat, haber, vukuf, bilme, nazariye. *[Savoir, connaissance* § *Science.]*

İlinti (*t. s.*) Tutturma, iliştirme, dikişten evvel, iki parçayı biribirine tutturma. *[Faufilage, faufilure.]*

İlişik (*t. s.*) Alâka, rabıta, münasebet, engel, mâni, hesap, alacak verecek. *[Relation; affinité* § *Anicroche* § *Compte en souffrance.]*

İlişiksiz (*t. s.*) Alâka ve merbutiyeti olmıyan, kesilmiş, hal ve fasl olunmuş, pürüzü olmıyan, kayıtsız, azade. *[Qui n'est attaché à rien, libre.]*

İlişme } **İlişmek** } (*t. m.*) Takılmak, takılıp kalmak, raptolunmak § Az durmak, muvakkaten oturmak § Şuphe ve tereddüt etmek, tariz eylemek § Dokunmak, sataşmak, taarruz etmek. *[Se joindre, s'attacher; s'accrocher § Toucher § Avoir des soupçons. faire des observation § Être attiré par la vue de.]*

İliştirme } **İliştirmek** } (*t. m.*) Takmak, raptetmek, talik etmek. *[Joindre, unir, attacher, accrocher.]*

İlk (*t. f.*) Evelki, birinci, iptidaki, son mukabili, en evvel, en başta, birinci. *[Premier,ère; qui est à la tête, au commencement.]*

İlka (*a. s.*) Koma, bırakma, atma. İndirme, iğfal, ifsat, muzir sözlerle zihni çevirme. *[Action de mettre, de jeter, de poser § Action d'inspirer § Action de semer la discorde.]*

Ilkbahar (*t. s.*) Dört mevsimden biri; kış ile yaz arasındaki mevsim. *[Printemps.]*

İlkin (*t. za.*) En evel iptida ilk defa olarak, iptidadan. *[D'abord.]*

İlklik (*t. s.*) Birincilik, evelkilik. *[État de premier. de la pramière.]*

İllallah (*a. s.*) Aman Allah bıktım usandım, manasına kullanılır. *[O mon Dieu]*

İll-illâ (*a. s.*) İstisna ayrılış ifade eder § Olmadığı surette, aksi halinde. Bahusus, hele. Mutlaka, beheme hal. *[Eeepté si; si ce n'est; à moin que § Surtout.]*

İllet (*a. s.*) Hastalık, maraz, dert, sakatlik, sebep, mucip, maksat, gaye, niyet. *[Maladie; infirmité § Vice, défaut § Cause § But, affaction.]*

İlletli (*t. f.*) Bir hastalığa, derde tutulmuş. Sakat Özürlü. *[Malade § Maladif, ve § Infirme § Défectueux, se.]*

İlliyyin (*a. s.*) Göğün ve cennetin en yüksek mahalli. *[Le point le plus élevé des cieux, où prendront place les âmes des bienheureux.]*

İlmek (*t. s.]* Çözülmesi kolay düğüm, iğreti düğüm. *[Lien, attache, nœud.]*

İlmekli (*t. f.*) İğretiden bağlanmış, düğümlenmiş. *[À nœud, noué,e; lié,e.]*

İlmekleme } **İlmeklemek** } (*t. m.*) İlmek yapmak, iğretiden bağlamak. *[Nouer.]*

İlmî (*a. f.*) İlme mensup ve mütaallik. Nazarî. *[Scientifique § Théorique.]*
İlmihal (*a. s.*) Akaidin esaslarını, namazı ve saireyi öğretmeğe mahsus kitap. *[Catéchisme.]*
İlmiye (*a. s.*) Fıkıh, şeriat ve din meselelerile uğraşan adam. Softa takımı. *[Appartenant au corps, à la hiérarchie des docteurs de la réligion et de la loi musulmane.]*
İlmühaber (*t.* s.) Resmî daireye verilmek üzere hazırlanan ve bir adamın ahvali hakkında malûmatı havı olan kâgıt, *[Récipissé.]*
İlsak (*a. s.*) Yapıştırma, birleştirme, kavuşturma. *[Action d'attacher, de coller, de joindre.]*
İltibas (*a. s.*) Yanlışlık, şüphe ve tereddüt. *[Confusion.]*
İltica (*a. s.*) Sığınma. Siper amla, dahalet etme. *[Action de se refugier, recours.]*
İlticagâh (*fa. s.*) Sığınacak yer. *[Refuge.]*
İltifat (*a.s.*) Teveccüh,etme lûtufkâr davranma, hatır sorma *[Action de tourner le visage vers... § Bon accueil, bienveillance.]*
İltifatkârane (*fa. f.*) İltifatlı bir surette, iltifatçılara mahsus bir tavırla. *[En état bienvaillant.e, en état affable, affabilité.]*
İltihabî (*a. s.*) İltihaba mensup ve mütaallik Bak: iltihap. *[Inflammatoire; phlegmatique. Voir: iltihap.]*
İltihak (*a. s.*) Katılma, bitişme ulaşma. *[Action de se joindre, de s'attacher.]*
İltihap (*a.s.*) Alevlenme, parlama, kanın bir uzva hücumundan hâsıl olan ağrı,kan ve irin toplanması. *[Inflammation; phlogose; phlegmatie.]*
İltima (*a. s.*) Işıldama, parıldama, rengi değişme. *[Action de luire.]*
İltimas (*a.s.*) Müsavi rütbe ve derecede iki kişiden birinin diğerinden başkası için rica, istirham,niyaz etmesi§ Birini bir vazifeye geçirmek için tavsiye. *[Demande; sollicitation § Action de demander en faveur pour un protégé; recommandation; favoritisme.]*
İltisak (*a. s.*) Bitişme birleşme, yapışma. *[Jonction; contiguité § Adhérence § Cohérence.]*

İltiva (*a. s.*) Bükülme. Nehrin dolaşıklı bir mecrası olma. Sarılma. *[Action d'être plié,e § Pli § Torsion.]*

İltiyam (*a. s.*) Yaranın birleşmesi, kapanması, iyileşmesi. *[Cicatrisation; guérison d'une plaie.]*

İltizam (*a.s.*) Tarafgirlik etme, kendine lâzım addetme § Hükûmetin varidatından bazılarının tahsilini kefil göstererek üzerine alma § Mucip olma, intaç. *[Action de se charger de... Action de, suivre un ligne de conduite § Protection § Nécessiter § Achat de revenus publics, ferme § Affermage.]*

İltizamcı (*t. f.*) Hükûmet varidatından bazılarının tahsilini üzerine alan adam, mültezim § *[Affermataire, fermier,ère.]*

İltizamen } (*a. f.*) İltizam su-
Bililtizam } retile § Himayeten. *[En affermant, à titre de location § Appui, en appuyant, en soutenant.]*

İltizamî (*a. f.*) İltizama mensup § «Yazmalı vermeli sevmeli» gibi lüzum beyan eden sıyga. *[État d'afferma-taire § Affermage § L'une de modes des verbes turcs qui est terminée li, le, et signifie il faut, il fallait.]*

İlzam (*a. s.*) Münakaşada delil göstererek hasmını iskât etme, munazarada galebe çalma § İltizam ettirme. *[Action d'affermer, affermage § Action de convaincre.]*

İma (*a. s.*) İşaretle ve zımnen anlatma, işaret. *[Signe, signal; allusion § Signification indirecte.]*

İmal (*a. s.*) Yapma, ihdas etme, meydana çıkarma, vücuda getirme, işleme § Kullanma. *[Action de faire, de fabriquer, de construire; préparation.]*

İmalât (*a.s.*) Yapılan, vucada getirilen şeyler § Bir fabrika veya memleketin sanayie mütaallik işleri; mamulât. *[Travaux, constructions § Produits industriels manifacturés.]*

İmalâthane (*t. s.*) Eşya imal olunan yer, fabrika. *[Fabrique.]*

İmale (*a, s.*) Bir tarafa meylettirme, yatırma § Şiirlerde bazı heceleri vezin zaruretile veya kasten uzatma. *[Action de faire incliner, plier.]*

İmam (*a. s.*) Cemaate namaz kıldıran zat § Din işlerinde rehber olan adam § İçtihat edip

rey sahibi olan adam. Bak: İçtihat.
[Prélat, pontife curé, aumonier musulman. Titre qu'on donne aux grands savants et écrivains qui ont une doctrine à part. Voir: İçtihat.]
imambayıldı = Zeytinyağlı patlıcan yemeği, içine domates ve sarmısak konur. *[Aubergines aux oignons préparés à l'huile.]* **imame**=Çubuk ve cigaralığın başına ağızlık olarak takılan kehlibar ve saire parçası § Tespihin başındaki ve ipin iki ucundaki uzun tane. *[L'embouchure d'un pipe § Gros grain de chapelet.]*
imamlık=İmam sıfat ve vazifesi § Bir işte öne geçme salâhiyetine sahip oluş.*[İmamat.]*
imamzade = İmam oğlu, babası imam veya imam unvanını haiz adam.*[Le fils d'un aumonier; Celui dont le père est ou a été imam.]*

İm'an (*a. s.*) Dikkat, sây, cehit, ihtimam. *[Action de regarder avec grande attention § Effort assidus.]*

İman (*a. s.*) İnanma; vahdaniyet ve nübüvveti tastik etme § Hak dinini kabul etme § Sıdkile kanaat. *[Action de croire § Foi, religion, croyance.]* **imansız** = Allaha ve peygambere inanmıyan, dinsiz, mulhit § İnsafsız, merhametsiz, gaddar. *[İncrédule, infidèle, athée § Cruel,le, inhumain,e.]*
Imansızca = İnsafsızca, merhametsizce. *[Durement, cruellement.]* **imansızlık** = Dinsizlik, ilhat. Merhametsizlik, insafsızlık, gaddarlık. *[Incredulité, infidélite § Cruauté, violence.]*

İmar (*a. s.*) Mamur ve abadan etme, şenlendirme § *[Action de rendre florissant, de cultiver, de peupler.]*

Imaret (*a. s.*) Fukaraya ekmek, çorba, yemek, gibi şeyler dağıtmağa mahsus hayrat müesseseleri. *[Établissement de charité où l'on dis tribue la soupe et des aliments.]* **imaretçi** = İmareti idare eden adam, *[Employé de l'établissemant de charité.]* **imaretçorbası** = Bedava şey, bedavadan istifade edilen şey. *[Gratis.]*

Imbât (*a. s.*) Nebat bitirme, bitmesini mucip olma § *[Ac-*

tion de faire végéter, pousser, végétation.]

Imbat (*c. s.*) Deniz rüzgârı, denizden gelen serin hava. *[Vent de mer.]*

İmbias (*a.s.*) İleri gelme, neşet etme. Dirilme, gönderilme. *[Action de causer; action d'avoir pour conséquance.]*

İmbik (*c. s.*) İspirto, ıtriyat ve saire gibi şeylerin taktirine mahsus alet. *[Alambic.]*

İmbisat (*a. s.*) Uzama, açılma, yayılma § Ferahlanma, iç açılma. *[Action de s'étendre, de s'élargir § gaieté § Expension § Dilatation.]*

İmdat (*a.s.*) Yardım, muavenet

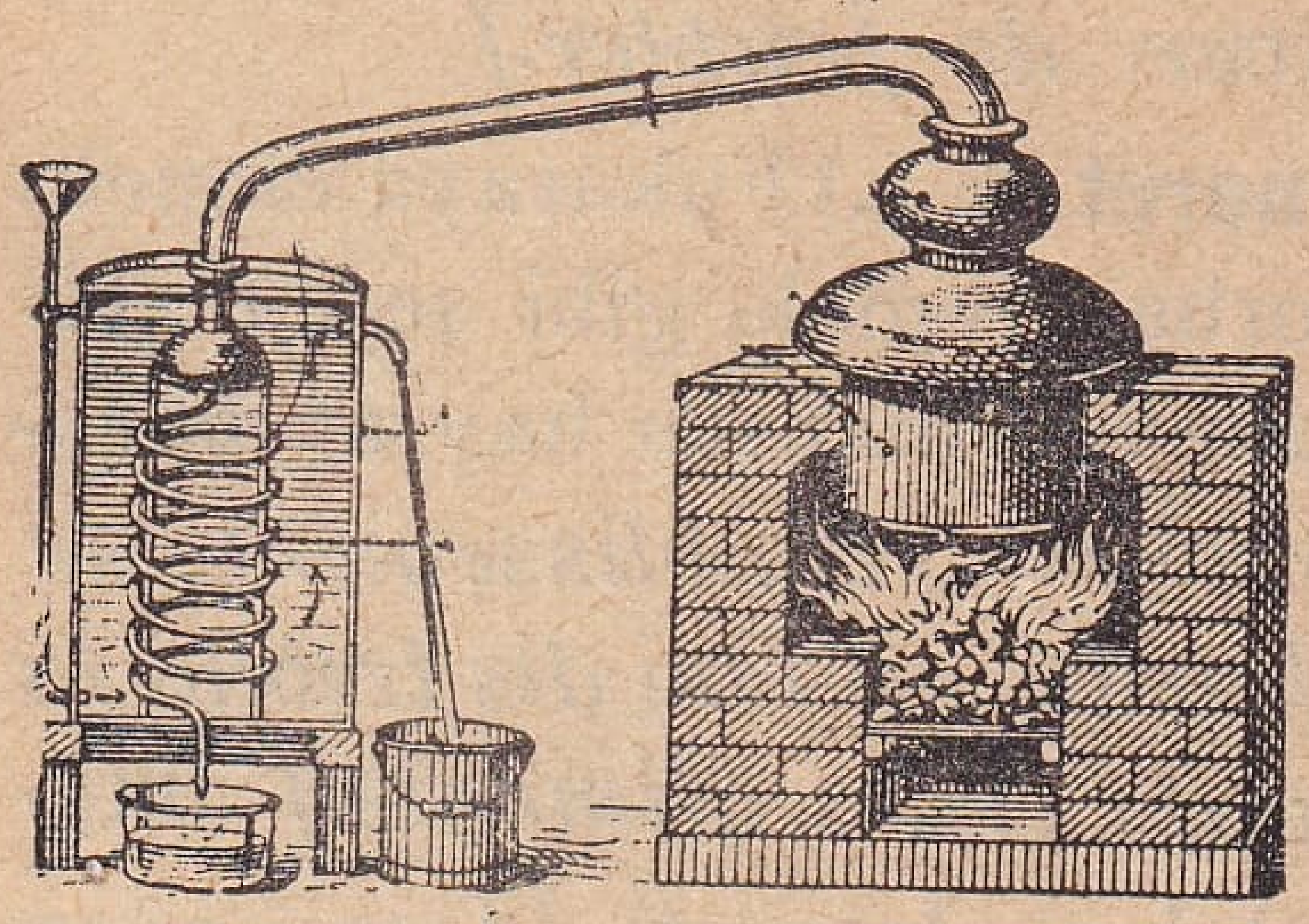

İmbik

muharebede müşkül mevkide bulunan kumandan veya kıt'aya yardım için gönderilen asker. *[Aide, assistance, secours § Troupe de renfort.]*

İmdi (*t. s.*) Artık, gayri, şimdi, demek ki, işte, şu halde, binaenaleyh. *[Donc; or; ainsi.]*

İmece (*t. s.*) Köyün umumî işlerinde köy halkının müştereken çalışması. *[Corvée§ Travaux fait par toute la population § Public,que.]*

Imek (*t. fi.*) Olmak, olunmak. *[Être.]*

İmha (*a.s.*) Mahvetme.Çürütme. yoketme *[Action d'anéantir, destruction § Libération.]*

İmhal (*a. s.*) Mühlet verme. Bir müddet daha müsaade etme, tehir, tavik, geri bırakma. *[Action de donner un délai, de différer, retard, prolongation.]*

İmik (*t. s*) Başın tepesindeki yumuşak yer, bıngıldak. *[Partie supérieure de crâne, fontanelle du cerveau.]*

İmizgenme | **İmizgenmek** (*t. m.*) Uyuklamak, uyku tesirile yatmaksızın sallanıp durmak. [Ateş] kararıp sönmüş gibi durmak. *[S'assoupir, s'endormir, s'eteindre.]*

İmkân (*a. s.*) Mümkün olma, olabilecek halde bulunma, dairei iktidar dahilinde oluş *[Possibilité, probabilité.]*

İmkânsız (*t. s.*) İmkânı olmı-

yan, mümkûn olmıyan, muhal. *[İmpossible.]*

İmkânsızlık (*t. s.*) Mümkün olmayış, muhal olma, ademi-imkân. *[İmpossibilité.]*

İmlâ (*a. s.*) Doldurma. *[Action de remplir, remplissage.]*

İmlâ (*a.s.*) Bir lisanın ibaresini doğru, dürüst yazmak ilmi. Söyleyip birine yazdırma. Dikte *[Dictée, ortographe, action de rédiger.]*

İmlâsız (*t. f.*) İmlâsı yolunda olmıyan, dürüst yazılmamış. *[Sans ortographe, incorrect,e.]*

İmlâsızlık (*t. s.*) İmlâ kaidelerine uymayış. İmlâ yanlışlığı. *[Faute d'ortographie.]*

İmparator (*t. s.*) Hükümdar, kıraldan daha büyük addolunan hükümdar. *[Empereur.]*

İmparatoriça (*t. s.*) İmparatorluk makamında bulunan kadın veya İmparator zevcesi. *[Impératrice.]*

İmparatorluk (*t. s.*) Bir imparatorun hükmü altında bulunan devlet. İmparator unvan ve sıfatı. *[Empire.]*

İmrar (*a. s.*) Geçirme. *[Action de passer. Transport.]*

İmrendirme(*t.m.*)İştihasını uyandırmak, arzu ettirmek, rağbet ettirmek. *[Exciter l'appetit ou la convoitise.]*

İmrenilme, **İmrenilmek**, **İmrenme**, **İmrenmek** (*t. m.*) Leziz bir şeyi görüp iştaha gelmek, ziyade arzu ve rağbet etmek. Can çekmek. *[Désirer ardemment, convoiter, souhaiter avec ardeur.]*

İmsak (*a. s.*) Pehriz, içtinap, bir şeyden el çekip nefsini zaptetme. Ramazanda oruca başlama vakti, ve bunun mevsime göre değişmesi§ Yemez içmez adamın hali, cimrilik. *[Action de se contenir, abstention. Commencement de jeûne § Avarice.]*

İmsakiye (*a. s.*) Ramazanda imsak vakitlerini gösteren cetvel. *[Horaire indiquant le commencement du jeûne pendant le mois de Ramazan.]*

İmsas (*a. s.*) Emdirme, çekerek yutturma. *[Action de faire sucer.]*

İmtidat (*a. s.*) Uzama, devam etme, uzun sürme. *[Longue durée, prolongation § Extension.]*

İmtihan (*a. s.*) Deneme, sınama, tecrübe. Mektep şa-

girdanının sınıf geçmeğe ve bir memuriyet istiyen adamın istihkakı olup olmadığı anlaşılmak için sorulan sualler. *[Épreuve, examen.]*

İmtilâ (*a. s.*) Dolma, dolgunluk, kan durma, kan toplanma. *[Action de se remplir de...]*

İmtina (*a. s.*) Çekinme, istememe, yapmama, imkânsızlık. *[Refus, abstinence.]*

İmtinan (*a. s.*) Başa kakma, minnet. *[Action de se reprocher un bienfait.]*

İmtisal (*a. s.*) Bir şeyi nümune ve misal ittihaz edip ona göre hareket etme, uyma. Alınan emre itaat edip ona göre hareket etme. *[Action de se conformer à un exemple ou à un ordre.]*

İmtisalen (*a. s.*) İnkıyat ve itaat tarikile, uyarak, tâbi olarak. Bak: İmtisal. *[Conformément, en conformité, en obéissant. [Voir: İmtisal.]*

İmtisas (*a. s.*) Emerek çekme, emme. Hazmolunan yemeklerin damarlara yayılması. *[Absorption.]*

İmtiyaz (*a. s.*) farklı olma, diğerlerinden ayrılma. Tefevvuk. Bir işin başkaları yapamamak üzere bir adam veya şirket ve heyete tahsisi, ruhsat. İstisna, muafiyet. Bir memleketin kendine mahsus nizamlarla ve yarı müstakil surette idare olunmak salâhiyeti. Mektep talebelerine verilen mükâfat varakası. *[Distinction § Privilège § Autonomie § Concession § Capitulation § Bon point.]*

İmtiyazlı (*t. f.*) İmtiyazı olan, başkalarından fark olunan, mümtaz. *[Distingué,e §Privilégié.]*

İmtizaç (*a. s.*) Birden ziyade cismin karışıp bir cisim teşkil etmesi. Uygunluk, biribirini tutma, muvafakat § Geçinme, uyuşma, alışma, sıhhateuygun ve muvafık bulma. *[Action de s'habituer, de s'accoutumer, compatibilité § Mélange, union, combinaison.]*

İmza (*a.s.*) Yazılmış bir mektup, senet v. s. altına kendi ismini yazma. *[Action de signer, signature.]*

İmzalama | **İmzalamak** } (*t. m.*) Bir yazılı kâğıdın altına kendi ismini yazmak, ismini el yazısı ile yazarak kabul ve

tasdik etmek. *[Signer, mettre la signature.]*

İmzalanma } (*t. m.*) Altına
İmzalanmak } ismi yazılarak kabul ve tasdik olunmak. *[Être signé,e.]*

İmzalaşma } (*t. m.*) İmza ve-
İmzalaşmak } rip almak, bir mukavele veya senede karşılıklı imza koyup taati etmek. *[Echanger des signatures, contracter des engagements réciproques écrits.]*

İmzalatma } (*t. m.*) İmza et-
İmzalatmak } tirmek, altına ismini yazdırmak. *[Faire signer.]*

İn (*t. s.*) Vahşî hayvanların yer altındaki meskeni, mağara. *[Caverne, antre sauvage; tanière.]*

İnabe (*a. s.*) Birinin yerine diğerini bırakma, tevkil. Nedamet etme . Bir murşide müracaatle tarikata dahil olma *[Action de constituer un mandataire § Action de repentir § Initiation.]*

Inadına (*t. za*) Zorla istemediği, arzu etmediği halde. *[Par entêtement, obstinément.]*

İnak (*t. s.*) Sözüne inanılır, mutemet. Müşavir, müsteşar. Rey, istişare. *[Conseille intime; confident.]*

İn'am (*a. s.*) İyilik etme, nimet verme, ihsan etme. *[Action de faire la charité, action de favoriser.]*

İnan (*t.s.*) İtikat. İnanma, emniyet, itimat, doğruluk. *[Croyance, foi, confiance.]*

İnanç (*t. f.*) Mutemet, emin, itimada şayan. *[Digne de foi, sûr,e, accrédité,e.]*

İnandırma } (*t. m.*) İnanma-
İnandırmak } ğa sevk ve icbar etmek, kandırmak, temin etmek. İkna etmek. Aldatmak. (Yalanı) kabul ettirmek. *[Assurer, persuader, faire croire].*

İnanılma } (*t. m.*) Doğru di-
İnanılmak } ye kabul olunmak, itimat edilmek. Sahih nazarile bakılmak. *[Être cru,e § Être confié,e; mis,e sous la garde.]*

İnanış (*t. s.*) Bak: İnanma. *[Voir: Inanma.]*

İnanma (*t. s.*) Diyanet, itikat, iman. İnanmak fiili, tasdik, kabul. *[Croyance, foi.]*

İnanma } (*t. m.*) İman ge-
İnanmak } tirmek, itikat etmek. Kalp ile tasdik etmek ve dil ile ikrar eylemek. Doğru

nazarile bakmak. Sahih diye kabul etmek. *[Croire; prêter foi; admettre.]*

İnas (*a.* s.) Dişiler, kadınlar, kızlar. *[Femmes; le sexe feminin.]*

İnat (*a.* s.) Öngül, muhalefette ısrar, muannitlik *[Obstination; opiniâtreté.]*

İnatçı (*t. f.*) Muhalefette ısrar eden, muannit. *[Obstiné,e; entêté,e; opiniâtre.]*

İnatçılık (*t.* s.) Öngüllük, muannitlik, inatçı adamın hali. *[Opiniâtrete.]*

İnayet (*a.* s.) İyilik, lûtuf, ihsan § Dikkat, sây, gayret, kerem, himmet. *[Soin, sollicitude § Bonté; grâce; faveur.]* **inayet ola** = Allahtan sana inayet olsun mukabili olup sadaka verilmiyen dilencilere denir. *[Que Dieu vous donne une grâce (terme qu'on adresse à un mendiant à qui l'on refuse l'aumône).]*

İnayeten (*a.za.*) Lûtuf vekerem tarikile *[De grâce.]*

İnayetkâr (*fa. f.*) Lûtufkâr „inayetli, kerem ve muavenet eden. *[Bienfaiteur, trice.]*

İnca (*a.* s.) Kurtarma, selâmete erdirme. *[Action de sauver.]*

İncalız (*t.* s.) Turşusu yapılır yaban soğan ve sarmısağı. *[Espèce d'oignon et d'ail sauvage.]*

İncaz (*a.* s.) Eda, icra, yerine getirme. [yalnız vait ile kullanılır]. *[Action de remplir sa promesse.]*

İnce (*t. f.*) Kalın mukabili, rakik, ufak, sivri. Zarif, nazik, narin. Anlayışlı, idrakli, zekâvetli. Hafif, muhtasar. Müessir, keskin. § Kulağa hafif gelen. *[Mince; menu; fin,e § Subtil,e § élégant,e; polie.]* **incecik** = Pek ince, hafif, dakik. Pek ince olarak. *[Très mince; très fin,e § Finement.]* **inceden inceye** = Hissettirmeden tetkik ve tecessüs etme hali,müdekkikane.*[Dans ses plus minces détails, minutieusement.]* **incelik** = İnce olan şeyin hali, kalınlık mukabili, hurdelik, naziklik, zariflik, narinlik. Hafiflik, keskinlik. *[État et qualité de ce qui est mince. Finesse; raffinement.]* **ince hastalık** = Verem, verem hastalığı. *[Tuberculose; phtysie.]*

İncelenme | **İncelenmek** (*t. m.*) İnce bir hale konulmak . Bak: İncelmek. *[Voir: İncelmek.]*

İnceleşme | **İnceleşmek** (*t. m.*) Bak: İncelmek. *[Voir: İncelmek.]*

İncelme | **İncelmek** (*t. m.*) Yalandan zarafet ve incelik göstermek. Zayıflayıp incelik peyda etmek, zerafete üzenmek. *[Devenir mince; s'amincir § Se raffiner.]*

İnceltme | **İnceltmek** (*t. m.*) İnce yapmak, daha ince bir surete komak. *[Rendre mince, amincir § Raffiner.]*

İncerek (*t. f.*) Nazik, narin, ince, fidan gibi. *[Svelte; élégant,e.]*

İncesaz (*t. s.*) Alaturka çalgı takımı. Keman, ut, kanun, def v.s. den mürekkep çalgı takımı. *[Espèce de violon, orchestre de musique turque.]*

İnci (*t. s.*) Kabuğu sadef denilen ve İstiridye cinsinden bir deniz hayvanının içinden çıkan sert taneli, parlak ve beyaz kıymetli cisim. *[Perle.]*

inciçiçeği = Beyaz ve yuvarlak bir cins çiçek. *[Muguet.]*

İnciçiçeği

İncidici (*t. f.*) İnciden, ağrıdan. Eza ve cefa eden. *[Qui fait du mal § Vexant,e.]*

İncidiş (*t. s.*) İncitmek fiil ve tarzı. Bak: incitmek. *[Voir: incitmek.]*

İncik (*t. s.*) Hafif surette vurulmuş veya kırılmış (uzuv) İncinmiş, vurulmuş yer. *[Rupture légère; luxation peu grave.]*

İncik (*t. s.*) Dizin altındaki ince kemik. *[Fémur.]*

İncikyahnisi (*t. s.*) Koyunun dizden sâkın ortasına kadar olan parçalarından yapılmış nohutlu yahni. *[Ragoût de pattes de mouton et de pois chiches secs.]*

İncil (*a. s.*) Hıristiyanların dinî kitabı, İsaya nazil olan semavî kitap. *[Évangile.]*

İncilâ (*a. s.*) Parlama, cilâlanma. Meydana çıkma, celi ve ayan olma, tazahür. *[Apparition; manifestation, éclat.]*

İncimat (*a. s.*) Buz tutma, donma. *[Gélée; action de géler; congélation.]*

İncinme } (*t. m.*) Kol, bacak
İncinmek } ve saire mafsaldan çıkmak. Burkulmak § Kalp kırılmak, gücenmek. *[Avoir du mal, de la douleur; se blesser; se casser (bras, jambe etc.) § Se toucher.]*

İncir (*t. s.*) Maruf meyva. *[Figue.]*

İnciraǧacı (*t. s.*) İncir veren aǧaç. *[Figuier.]*

İncir

Incitmebeni (*t. s.*) Seretan. Kanser. *[Cancer.]*

İncitme } (*t. m.*) Can açıt-
İncitmek } mak, elem vermek, dokunmak, ilişmek. Hatır kırmak, gücendirmek, dilgir etmek. Aǧrıtmak. *[Faire du mal; causer de la douleur; blesser § Vexer, chagriner § Toucher.]*

İncizap (*a. s.*) Çekilme, cezb ve celp olunma, cazibe. *[Action d'être attiré,e; attrapé,e § Gravitation.]*

İndap (*a. s.*) İyi olan bir yaranın yeri belli olacak surette kapanma. *[Cicatrisation.]*

İndî (*a. f.*) Bir adamın kendi kurduǧu, kendi icadı, kendi hükmü. *[Inventé,e. controuvé,e.]*

İndifa (*a. s.*) Ortadan kalkma, defi ve zail olma; mündefi olma, püskürme [Volkanlarda]. *[Disparition § Repulsion § Eruption (Volcan).]*

İndinde (*t. r.*) Yanında, nezdinde. Halinde, takdirinde. Göre, nazaren, nispeten, kıyasen. *[Chez; auprès, de part, de côté.]*

İndimaç (*a. s.*) Biribirine iyi geçme, kilitlenme, mündemiç olma. *[Action d'entrer l'un dans l'autre et de se tenir solidement.]*

İndiras (*a. s.*) Silinme, eseri kalmama, mahvolma. *[Effacement; ruine; destruction.]*

İndirme } (*t. m.*) Aşaǧı gö-
İndirmek } türmek, aşaǧı almak. Azaltmak, aşaǧılatmak, tenzil etmek. Tarh ve tenzil etmek. *[Descendre, faire descendre, abaisser, abattre § Calmer § Amoindrir.]*

İndirtmek (*t. m.*) Aşaǧı al-

dırmak, tenzil ettirmek.*[Faire descendre, faire abaisser.]*

İnek (*t.* s.) Sığırın, öküzün dişisi, maruf hayan. *[Vache.]*

İnekçi (*t.* s.) İnek çobanı, sığırtmaç. İnek besleyip südünü satan adam. *[Vacher,ère.]*

İnekçilik (*t.* s.) İnek besleyip südünü satan adamın hal ve sıfatı. *[État et métier du vacher, de la vachère.]*

İneklik (*t.* s.) İnek ahırı, ineklere mahsus mahal. *[Vacherie.]*

İnfak (*a.* s) Besleme, nafaka verip geçindirme. *[Action de nourrir, de faire vivre.]*

İnfaz (*a.* s.) Bir emri, bir arzuyu yerine getirme, icra.*[Action de mettre à l'exécution § Exécution.]*

İnfial (*a.* s.) Güce gitme, gücenme, hatır kalma, münfail. *[Dépit; action d'être faché.]*

İnficar (*a.* s.) Şafak sökme, sabah açılma. *[Aurore; pointe du jour; aube.]*

İnfikâk (*a.* s.) Ayrılma, koparılıp ayrı düşme; yerini terketme. *[Séparation; disjonction; départ.]*

İnfirat (*a.*s.)Ayrılmak, tek ve tenha kalmak.*[Isolement§ Isolation.]*

İnfisâh (*a.* s.) Genişleme, bollanma. *[Elargissement ; dilatation.]*

İnfisah (*a.* s.) Bozulma, hükümsüz kalma, mefsuh olma. *[Désorganisation; désagrégation.]*

İnfisal (*a.* s.) Ayrılma, memuriyetinden kalkma, azl - olma. *[Action de quitter un lieu ou une place.Destitution.]*

İnfisat (*a.* s.) Bozulma. *[Corruption.]*

İngiltere (*t.* s.) Avrupanın şimaligarbîsinde İngilizlerle meskûn ve bir takım adalardan mürekkep Büyük Britanya devleti. *[L'Angleterre; grande Bretagne.]*

İngiliz (*t.* s.) İngiltere ahalisinden olan adam; İngiltereli. İsterling lirası§ İngiliz kavmine mensup ve mütaallik. *[Anglais.e.]*

İngilizce (*t.c.*)İngiliz dili § İngiliz tavr ve usulüne tâbi.*[En anglais.La langue anglaise.]*

İnha (*a.* s.) İblâğ, yetiştirme. Resmî bir işin,resmî bir daireden mafevke yazılması.*[Communication; rapport. Écrit administratif adressé à un supérieur hiérarchique.]*

İnhidam (*a.s.*) Yıkılma, çökme, hedmolunma, harap ve viran olma. *[Démolition; destruction; ruine.]*

İnhilâl (*a. s.*) Çözülüp açılma, dağılma, bozulma. *[Dénoue - ment § Dissolution § Résolution.]*

İnhimak (*a.s.*) Bir şeyin üzerine ziyade düşme, büyük bir arzu ve müsaraatle teşebbüs etme. *[Empressement; diligence § Inclinaison.]*

İnhina (*a. s.*) İğilme, bükülme, iğrilme, münhani ve mukavves olma. *[Courbure (pour les courbes géométirques).*

İnhinak (*a. s.*) Boğulma, bunalma, nefes tutulma. *[Etouffement; asphyxie.]*

İnhıraf (*a.s.*)Doğru yoldan çıkma, sapma, bir tarafa meyl, değişme, bozulma, fesat. Kırıklık. *[Changement (de bien en mal)§ Déclin; obliquité, penche - ment § Dérivation § Courbature § Déclinaison.]*

İnhisaf (*a.f.*) Ay tutulma, husufa uğrama. Daha şanlı ve parlak bir şey, veya şahsın galebesi ile hükmü kalmama. *[Eclipse de la lune § Action de se cacher, de se couvrir.]*

İnhisar(*a.s.*)Bir mahsul veyabir maddei tücariyenin işletme, yapma hakkını bir şirkete ihale, yahut hükûmet tarafından idare etmek § Bir şeye mahsus olup başkasına, başka şeye şümulü olmama, yalnız bir şey veya şahsa hasrolunma. *[Ētat de ce qui est cerné, borné § Monopole; régie.]*

İnhitat (*a. s.*) Aşağılama, alçalma, düşme, tedenni § İhtiyarlığa yüz tutma § Kuvetten düşme. *[Descente; abaissement § Décadence, déclin § Affaissement.]*

İnhizam (*a. s.*) Harpte bozulma; mağlup olma, yenilme. *[Défaite; déroute.]*

İni (*t. s.*) Küçük kardeş. *[Petit frère.]*

İnik (*t. s*) Yırtıcı hayvan yavrusu. *[Le petit d'un carnassier.]*

İnidam (*a. s.*) Yok olma, mahvolma. *[Manque; anéantissement.]*

İnikâs (*a. s.*) Geri dönme, bir yere vurup aksetme. *[Reflet§ Réverbération.]*

İn'ikat (*a. s.*) Teşkil olunma, kurulma, toplanma. Bağlanma, aktedilme. *[Conclusion [d'un acte d'un contrat etc.] Reunion [d'un conseil etc.].]*

İnikleme } (*t. m.*) Yırtıcı di-
İniklemek } şi hayvan yavrulamak. *[Mettre bas [en parlant de la femelle d'un carnassier]; chienner.]*

İnildeme } (*t. m.*) Çınlamak.
İnildemek } Taninendaz olmak. *[Retentir.]*

İnilme } (*t. m.*) Nüzul olun-
İnilmek } mak, aşağı gidilmek. *[Descendre.]*

İnilti (*t. s.*) İnleyiş. Aksi sada, çınlayış. *[Gémissement, retentissement.]*

İniltili (*t. f.*) Aksi sada ile öten, çınlıyan, sada veren. *[Retentissant, e.]*

İnisyal (*c. s.*) İsim ve lâkabın baş harfleri; baş harf, marka harfi, *[Initial, e.]*

İnisyativ (*c. s.*) Teşebbüs, bir işe kendiliğinde girişme, şahsî teşebbüs. *[Initiative.]*

İnisye (*c. f.*) Sırdaş. Bir san'atın, bir cemiyet veya işin esrarına vâkıf olan kimse. *[Initié, e.]*

İniş (*t. s.*) Yokuş mukabili, yokuş aşağı. İnmek fiil ve tarzı. *[Descente § Pente, déclivité.]*

İn'itaf (*a. s.*) Bir tarafa dönme, iğrilme, meyletme. *[Retraite des affaires; vie retiré, e.]*

İn'ızal (*a. s.*) İşten çekilme, üzlet. *[Retraite des affaires, vie retiré, e.]*

İnkâr (*a. s.*) Kabul ve tasdik etmeme, tanimama. Yaptığını ve söylediğini gizleme, itiraf etmeme. Reddetme. *[Négation, désaveu, refus.]*

İnkisar (*a. s.*) Kırılma. Ziya şualarının bir yerden bir yere geçerken istikametini değiştirme. Kalp kırılma, gücenme. Beddua, *[Action de se briser; d'être cassé, e § Action de se fâcher, d'être mécontent.]*

İnkişaf (*a. s.*) Açılma, meydana çıkma. Zahir ve aşikâr olma. *[Action d'apparaitre: action d'être dévoilé, e, apparition.]*

İnkıbaz (*a. s.*) Büzülme, çekilip toplanma. Sıkıntı, kasvet. Tutukluk, peklik. *[Contraction; froncement § Constipation.]*

İnkılâp (*a. s.*) Değişiklik, fikirlerde, görüş ve bilgilerde, hususile hükûmetlerin idaresinde vuku bulan değişiklik. Altüst olma, evelkine benzemiyen bir hale sokulma, dönme. *[Change-*

ment, modification radicale, révolution.]

İnkıraz (*a. s.*) Bitme, sönme, mahvolma. Sonu gelme. *[Fin; chute, fin d'une famille§ Chute d'un empire.]*

İnkısam (*a. s.*) Bölünme, taksim olunma. Kısımlara ayrılma. *[Action d'être divisé,e, partagé,e, partage.]*

İnkıta (*a. s.*) Kesilme, bitme, tükenme, kırılma, arası kesilme. Bir düzüye devamına halel gelme, *[Cessation § Interruption.]*

İnkıyat (*a. s.*) Boyun iğme, itaat etme. Ramolma, serfiru etme. *[Obéissance, soumission.]*

ınkıza (*a. s.*) Bitme, tükenme, vade ve mühleti gelme. *[Fin, termination; expiration du terme.]*

İnleme | **İnlemek** | (*t. m.*) Her hangi bir ağrı yüzünden hazin ses çıkarmak; ağlar gibi feryat etmek, azap içinde kıvranmak. *[Gémir, lamenter § Faire pleurer. Faire retentir par le bruit.]*

İnme (*t.s.*) Damla, nüzul, felç, sekte. İnmek fiili, nüzül, tenezzül. *[Apoplexie § Action de descendre, descente.]*

İnme | **İnmek** | (*t. m.*) Aşağı gelmek, nüzul etmek. Düşmek, sukut etmek. Azalmak, tenakus etmek, düz olmak, düşmek, sinmek. Teskin olunmak. Konmak, misafir olmak. Tedenni ve tenezzül etmek. Nüzul isabet etmek. Düşmek, yıkılmak. *[Descendre; s'abaisser, s'amoindrir § Baisser (prix) § Se calmer (vent) § Attaquer (apoplexie) s'écrouler (mur).]*

İnnin (*a. s.*) Cinsî münasebete muktedir olamıyan, ademiiktidar. *[Impuissant,e.]*

İnninlik (*t.s.*) Cinsî münasebete muktedir olamayış. *[Impuissance.]*

İnsaf (*a.s.*) Adaletle, hakkaniyetle muamele etme, vıcdana uygun hareket etme. İnsafa gelmek: Haksızlık etmekten vazgeçmek, merhamet etmek; *[Equité; justice§Acte de conscience § Pitié. Assez, ayez pitié.]* **insafkâr** = Haksızlıkta itidal yolundan ayrılmıyan, pek ileri varmayıp merhamet eden, Bak: insaflı. *[Juste; humain,e; équitable. Voir: insaflı.]* **insafkârane**= İtidal ve merhametle yapılan, insaf gö-

zetilen, insafla. *[Avec justice et équité § Sans abus, avec modération.]* **insaflı** = Vicdanlı, merhametli. *[Voir: İnsafkâr.]* **insaflıca** = Çok itidalsiz olmıyan, biraz vicdanlı ve merhametli. Bak: İnsafkârane. *[Voir: İnsafkârane.]* **insafsız** = Vicdansız, merhametsiz, haksızlık eden. Tamahkâr. *[Injuste, inique, inhumain, cruel,le, impitoyable.]* **insafsızca**= Vicdansızca, merhametsizce.*[Injustement, iniquement, cruellement.]* **insafsızlık** = Adaletsizlik, haksızlık, merhametsizlik. *[Injustice, inhumanité cruauté.]*

İnsan(*a.s.*)Mahlûkatın konuşma kabiliyetini haiz ve muhakemeye malik olanı,adam, beşer. İnsaniyetli ve vicdanlı adam. Terbiyeli,insaniyetli.*[Homme, [en général homme ou femme] Humain,e.]* **insanca** = İnsana yakışır, insaniyetli, insan gibi. *[D'une manière humaine, avec bienvaillance.]* **insanî** (*a. f.*) İnsana ait, insana mensup ve mütaallik.*[Qui appartient à l'homme; humain,e.]*

İnsaniyet (*a. s.*) Bütün insanlar, insan cinsi, beşeriyet. Adama yakışır evsaf ve faziletler, iyilik merhamet v.s. *[Humanité § Bonté, civilité, obligence.]* **insaniyetli** = İnsana yakışır vasıf ve fazileti olan,vicdanlı,merhametli.*[Humain,e; civil,e poli,e obligeant,e.]* **insaniyetsizlik**=İnsaniyet yokluğu,vicdana mugayir ve yalnız kendini düşünerek yapılan hal ve hareket.*[Inhumanité; désobligence; malveillance.]*

İnsanlık (*t,s.*)Adamlık, insaniyet. İnsan hali.*[Humanitaire.]*

İnsibap (*a. s.*) Dökülme, munsap olma. *[Action d'être versé.]*

İnsidat (*a. s.*) Tıkanma, kapanma. *[État de ce qui est fermé, bouché.]*

İnsicam (*a.s.*) Yazı veya konuşmada düzgünlük, ahenk, ıttırat. *[Régularité, facilité et harmonie dans l'écriture et dans la parole.]*

İnsilâp (*a. s.*) Selb olunma, mahvedilme, münselip olma. *[Dépouillement § Manque, défaut.]*

İnşa (*a.s.*) Yapma, vücuda getirme, imal. Edebiyat kaidesine tatbiken ve nesren edi-

len tahrirî ifade. Tahrir dersi. Mektup, senet ve saire, nümunelerini havi kitap. *[Construction; composition (littéraire). Style § Épistolaire.*

İnşaallah *(a.za.]* Allah isterse, Allahın emri olursa manasına kullanılan dua tabiri. *[S'il plait à Dieu.]*

İnşaat *(a. s.)* Yapıya veya gemi imaline mütaallik işler. *[Contructions; travaux.]*

İnşaî *(a. s.)* Yapı veya gemi imaline mütaallik § Edibane ifadei meram etmek ilmine mensup. *[Qui concerne les construction; constructif,ve § Qui concerne la composition, le style, l'art épistolaire.]*

İnşat *(a.s.)* Birinin huzurunda kaside, şiir okuma, mekteplerde ezber dersi. *[Action de composer ou de réciter des vers.]*

İnşiap *(a. s.)* Dallanma, dal budak peyda etme, serpme, şubelere ayrılma. *[Ramification § Épanouissement.]*

İnşikak *(a. s.)* Yarılma, ikiye bölünme, çatlama. *[État de ce qui est ou devient fendu,e.]*

İnşirah *(a. s.)* Ferahlık, açıklık. *[Dilatation § Béatitude, contentement.]*

İnt *(a. s.)* Yan, nezt. *[Coté; part.]*

İntaç *(a. s.)* Neticelendirme, tevlit etme, mucip olma, icap etme. *[Action de faire résulter, de causer, de produire.]*

İntak *(a. s.)* Söyletme, nutka getirme. *[Action de faire parler ou de laisser parler.]*

İntaş *(a. s.)* Nebatın bitmeşi, sürmesi, tohumun şişmesi kabarması. *[Germination.]*

İntıba *(a. s.)* Ruhta, vicdanda hâsıl olan tesir, his. *[État d'être imprimé, e; impression § Souvenir; empreinte.]*

İntibah *(a. s.)* Uyanma, uyanıklık. Göz açıklığı. Sinirlerde duyulan sürat, şiddet, tezayüt ve hassasiyet. *[Réveil; eveil § Attention, vigilence § Incitation; excitation.]*

İntıbak *(a. s.)* Uyma, uygun gelme. *[Adaptation.]*

İntifa *(a. s.)* Faydalanma, kâretme, istifade. *[Action de profiter, de tirer avantage.]*

İntfıa *(a. s.)* Sönme, muntafi olma. *[Action de s'éteindre.]*

İntiha *(a. s.)* Nihayet bulma. Tükenme, bitme. Son, encam. *[Action de finir, d'être terminé,e; fin; terminaison.]*

İntihabat (*a. s.*) Bir meclisin azalarının belli olması için reye müracaat etme. *[Élection.]*

İntihabî (*a. f.*) İntihaba mütaallik. *[Électif, ve.]*

İntihaî (*a. f.*) Sona ve hitam bulmağa mensup ve mutaallik. *[Final,e § Terminal,e.]*

İntihap (*a. s.*) Seçme, ayırma§ Millet Meclisine, belediye cemitine ve her hangi bir heyete aza seçmek için rey verme. *[Choix; élection.]*

İntihar (*a. s.*) Hayatına kastetme, kendi kendini öldürme. *[Suicide.]*

İntikal (*a. s.*) Bir yerden bir yere geçme § Bulaşma, sirayet etme§ Miras kalma§ Ölme, vefat etme § Anlayış kavrayış. Sözün, bahsin bir şeyden başka bir şeye geçmesi. *[Changement de place, démenagement § Action de passer d'un sujet à un autre; transition. Passage d'un héritage à l'héritier § Conduction.]*

İntikam (*a. s.*) Öç alma. *[Vengence.]*

İntikamcı (*t. f.*) İntikam almağa meyyal. *[Vengeur; rancunier, ère.]*

İntikat (*a. s.*) Tenkit. Edebî ve fennî eserler hakkında bitarafane mutalâa beyan etme. *[Critique.]*

İntisap (*a. s.*) Merbut ve müteallik olma, irtibat *[Action de s'attacher.]*

İntişar (*a. s.*) Yayılma, dağılma. Taammüm etme. Çoğalıp yayılma, faşolup şuyu bulma. *[Action d'être répandu,e; propagé,e, divulgué,e, action d'être publié.]*

İntizam (*a. s.*) Düzen, derlilik, tertip, yolunda dizilmiş olma. *[Ordre; régularité; arrangement méthodique, harmonie.]* **intizamsız** = Düzensiz, yolunda dizilmemiş, karmakarışık. *[Désordonné,e.]* **intizamsızlık** = Düzensizlik, tertipsizlik. *[Désordre; manque d'ordre ou de coordination.]*

İntizar (*a. s.*) Bekleme, gözleme. *[Attente.]*

İnzal (*a. s.*) İndirme, meniyi dışarı çıkarma. *[Action de faire descendre§ Éjaculation.]*

İnziva (*a. s.*) Bir köşeye çekilme, hiç bir şeye karışmama. *[Vie d'érmite; retraite, action de se tenir à l'écart.]*

İnzıbat (*a. s.*) İntizam, yolunda olma. Takviye olunma.

Asayiş içinde bulunma zaptüraptın yerinde olması. As - kerin inzıbatına memur adam. *[Action de dompter § Ordre, maintien de la sécurité.]*

İnzımam (*a. s.*) Katılma, zammolunma, ilâve olunma. *[Adjonction; annexion.]*

İp (*t. s.*) Kınnaptan yapılan ve bağlamağa yarıyan uzun ve kalınca bükme şey. Kalınına urgan ve büsbütün kalınına da halat denir. *[Corde.]*

İpek (*t. s.*) Dut yaprağı ile maruf bir böceğin yaptığı ince teller ki kıymetli kumaş beslenir ibrişim v.s. yapılmağa yarar. *[Soie § De soie, en soie.]*

İpeka (*c. s.*) Cenubî Amerikada çıkan ve tababette kullanilan kusturucu bir kök. *[Ipécacuana.]*

İpekböcegi (*t. s.*) İptida kurt, sonra kelebek haline geçen ve ipeği yapan maruf böcek. *[Ver à soie.]*

İpekçi (*t. s.*) İpek yetiştiren veya satan adam. *[Marchand de soie à coudre, de soieries§ Fabricant de soie.]*

İpekçiçeği (*t. s.*) Her renkte çiçek . açar semizotu nev'in - den bir nebat. *[Portulaque.]*

İpekhane (*t. s.*) İpeğin yetiştirilip hazırlandığı yeı, tasfiye yeri. *[Fabrique de Soie.]*

İpekli (*t. f.*) İpek veya ipekle karışık. *[De soie, en soie.]*

İpham (*a. s.*) Kapalı ve şüpheli bir surette ifade. *[Action de rendre obscur, douteux indéterminé.]*

İpka (*a. s.*) Daim ve baki etme, bırakma. Sınıfta kalma, yerinde bırakma. *[Action de laisser une chose ou personne dans l'état ou elle trouve; maintien.]*

İpleme } **İplemek** } (*t. m.*) İple bağlamak, ip sarmak § Hatırlamk, tezekkür etmek. *[Lier avec des cordes § Éconduire.]*

İplik (*t. s.*) Dikmeğe veya kumaş, halı dokumağa yarıyan pamuk, yün, ipek, v. s. teli. *[Fil.]*

İplik İplik (*t. f.*) Tel tel, ince ince. *[Trés mince.]*

İplikhane (*t. s.*) İplik fabrikası, iplik bükülen yer. *[Fabrique à filer.]*

İpliklenme } **İpliklenmek** } (*t. m.*) Kumaş telleri dağılmak, iplikleri meydana çıkmak, bozulmak. *[Tourner en fil, se défiler.]*

İplik peyniri (*t. s.*) Tel tel bir cins peynir. [*Espèce de fromage gras.*]

İpnotism (*c. s.*) Telkin vasıtasile yapılan sun'î uyutmaya ait hadise. [*Hypnotisme.*]

İnotize (*c. f.*) Sun'î vasıtalarla uyutulmuş. [*Hypnotisé,e.*]

İpnoz (*c. s.*) Sun'î vasıtarlarla uyku. [*Hypnose.*]

İpodrom (*c. s.*) At ve araba koşusuna mahsus yer. [*Hypodrome.*]

İpokondri(*c.s.*) Kara sevda, insanı bedbin ve meyus yapan bir sinir hastalığı, vehim. [*Hypocondrie.*]

İpopotam (*c. s.*) Suda yaşıyan ve Afrika nehirleri sahillerinde bulunan iri enseli bir hayvan. [*Hypopotame.*]

İpotek (c. s.) Vefaen ferağ, rehin. [*Hypotèque.*]

İpsiz (*t. f.*) Hiçbir bağ ile kendini bağlı görmiyen, çapkın, külhanbeyi. [*Sans attache; vagebond,e, d'une conduite douteuse.*]

İptal (*a. s.*) Battal etme, hükümsüz bırakma, lâğvetme, feshetme. Çürütme, [*Annulation, abolition.*]

İptida (*a.s.*) Başlama, bidayet, evel, başlangıç. [*Commencement* § *D'abord; primo.*]

İptidaî (*a. f.*) Başlangıca mutaallik, en evel olacak. İlk mektep. [*Primitif,ve; essentiel,le* § *Préparation.*]

İptidar (*a.s.*) Başlamak, mubaşeret, musaraat, işe girişme, sur'atle teşebbus. [*Action d'entreprendre, entreprise.*]

İptihaç (*a. s.*) Sevinme, ferah, sürur. [*Gaieté, joie* § *Tendresse.*]

İptihal (*a. s.*) Tazarru ve niyaz. [*Dollicitation.*]

İptilâ (*a. s.*) Düşkünlük, düçar olma, muptela olma.[*Passion.*]

İptina (*a.s.*) Bir şeyin üzerine bina etme, bir şeye istinat etme, bir şeye dayanma. [*Action de faire d'une chose la base de..; de se baser sur..*]

İptisam (*a. s.*) Zarafet ve letafetle gülümseme. [*Sourirs.*]

İptizal (*a. s.*) Bir şeyin hor kullanılması. Pek bol ve kıymetsiz, müptezel olması.[*Action de devenir ou état de celui qui est, dépravé, prostitution.*]

İpucu (*t. s.*) Nişan, emare delil. [*Prise.*]

İrade (*a.s.*) İsteme, dilek, me-

ram, arzu, hahiş. Büyük bir makamın emir veya arzusu. *[Volonté.]*

İradî (*a. f.*) İradeye mütâallik. *[Volontaire.]*

İrae(*a.s.*) Gösterme,ibraz etme, bildirme. *[Action de montrer; de faire voir.]*

İrak (*t.za.*) Uzak, uzakta bulunan. *[Loin § Éloigné,e.]*

İraklanma } (*t. m.*) Uzak kal-
İraklanmak } mak, uzağa gitmek, tebaüt etmek. *[Ètre éloigné,e être séparé,e.]*

İraklaşma } (*t. m.*) Uzaklaş-
İraklaşmak } mak, tebaüt etmek *[S'éloigner, se séparer.]*

İraklaştırma } (*t. m.*) Uzak-
İraklaştırmak } laştırmak. *[Éloigner; rendre lointain,e; séparer.]*

İraklık (*t. s.*) Uzaklık, uzak mesafe. *[Éloignement; distance.]*

İran (*t. s.*) Anadolunun şark hududunda bir memleket,devlet§ Acemistan. *[Le perse. Iran.]*

İranî (*a. f.*) İranlı, İrana mensup ve mütaallik.*[Qui appartient à la Perse Persan,e.]*

İranli (*t. s.*) İran ahalisinden olan. Acem. *[Persan,e.]*

İrap (*a. s.*) Arabîde ilmi nahvin en mühim kısmı. Bir arabî ibareyi nahiv kaidelerine göre hall ederek tatbikatını icra etme. Türkçede «İrapta mahalli yok» kitapta yeri yok makamında kullanılır. *[Déclinaison des noms et de quelques verbes. Terminaison de chacun des cas des noms arabes.]*

İras (*a. s.*) Getirme, icap etme, verme. *[Action de porter, de causer.]*

İrat (*a. s.*) Nakletme, getirme.Bir mülkün verdiği temettü, mahsulât, kira gibi şeylerden alınan para, gelir. Söyleme. *[Action de citer un passage; un argumant, etc.Citation § Action d'alléguer § Prononcer.]*

İrca (*a. s.*) Geri çevirme. geri döndürme. *[Action de faire retourner, de diriger, de faire incliner.]*

İrem (*a. s.*) Şam veya Yemende bulunduğu mervi meşhur bahçenin isminden kinayeten cennet makamında kullanılır. Cennet. *[Nom d'un jardin célèbre en Arabie § Paradis terrestre.]*

İrfan (*a. s.*) Bilme, biliş, an-

layış, vukuf, ilim ve zekâ ile hâsıl olan kemal, Allahın sırlarına vukuf. *[Savoir; connaissanc.]*

İri (*t.f.*) Büyük, cüsseli, cesim. *[Grand,e; gros'se; volumineux,se.]*

İrice (*t. f.*) Oldukça iri, büyükçe. *[Un peu ou assez gros,se.]*

İriletme } (*t. m.*) Büyütmek,
İriletmek } büyük bir hale koymak. *[Faire gros,se.]*

İrileşme } (*t. m.*) Büyümek,
İrileşmek } kocaman, iri yarı olmak. *[Devenir gros,se, volimineux,euse.]*

irili ufaklı Büyük küçük karışık. *[Gros et mince mêlé, melangé,e.]*

İrilik (*t. s.*) Büyüklük, cüsse büyüklüğü,kocamanlık.*[Grosseur; grandeur; fortes dimensions.]*

İrin (*t. s.*) Cerahat, olgun yaradan akan sarı, yeşil renkte madde. *[Pus § Sale, malpropre.]*

İriş (*t. s.*) Mensucatın boyca uzanan iplikleri. Argaç mukabili, yük arabasının oku. *[Châme d'un tissu. Limon de voiture.]*

İriyarı (*t. f.*) Boylu ve cüsseli adam *[Gros, se; volumineux, euse.]*

İrkâp (*a. s.*) Bindirme, binecek hayvan verme, gemi, araba v. s. gibi bir şeye bindirme *[Action de faire monter à cheval. etc.]*

İrkilme } (*t. m.*) Korkmak
İrkilmek } ve korkudan biraz geri çekilip durmak. Birikip taaffün etmek. *[Avoir horreur. S'éloigner et rester avec furreur § Être ramassé,e en étang.]*

İrkinti (*t.s.*) Birikmiş ve durgun su, çirkef yığını *[Mare; flaque d'eau croupissante.]*

İrkme } (*t. m.*) Birden bire
İrkmek } toplanma, toplanmak,
İrikme } birikip durma, dur-
İrikmek } mak, birikme, birikmek: su irkildi.*[Se ramasser; former un étang.]*

İrmik (*t. s.*) Helva yapmağa mahsus taneli un: irmik helvası, çorbası. *[Semoule.]*

İrigatör (*c. s.*) Bahçeleri sulamağa yarıyan bir tulumba. Şiringa. *[Irrigateur.]*

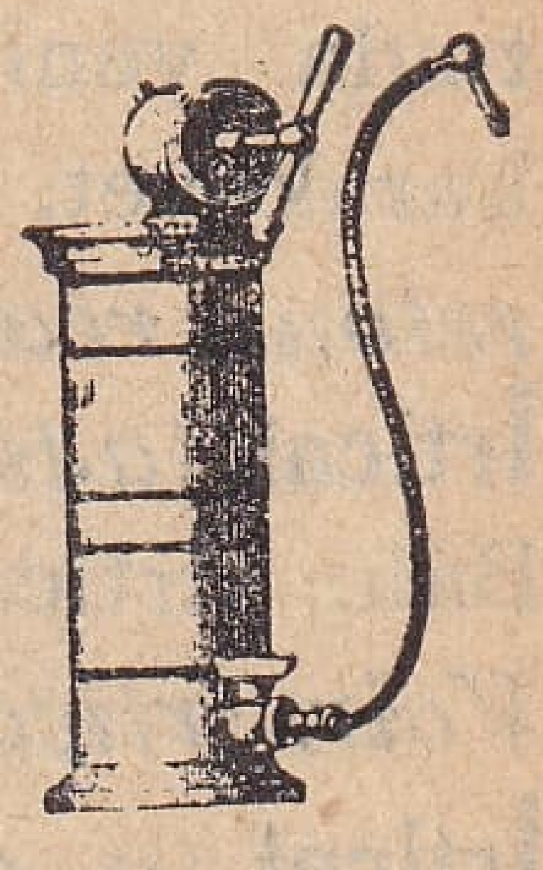
İrigatör

İrs(*a.s.*)Ölen ebeveyinden ve sair akrabadan kalan emvale konma, varis olma, ve-

raset. Ebeveyinden evlâda intikal eden ruhanî ve cismanî hal. *[Héritage.]*
İrsal (*a. s.*) Yollama, gönderme. *[Envoyer, expédition.]*
İrsen (*a. s.*) Miras tarikiyle, veraset suretile. Ebeveyinden bularak. *[Par héritage.]*
İrsî (*a. f.*) Mirasa mensup ve mütaallik. Ebeveyinden intikal etmiş. *[Qui appartient à l'héritage; héréditaire.]*
İrşat (*a. s.*) Doğru yolu gösterme, doğru yola sevk, ikaz, nur verme. *[Action d'éclairer; action d'initier, de montrer le chemin droit, initiation.]*
İrtibat (*a. s.*) Bağlanma, bir şeye bağlı oluş. Taallûk, münasebet, biribirini tutma. *[Communication § Attachement.]*
İrtica (*a. s.*) Geri dönme, rucu etme. Terakkiye karşı koma. Dindarlık kisvesi altında yeniliğe karşı koyma, karakuvet. *[Action de faire retour; réaction.]*
İrticaî (*a. ts.*) İrticaa mensup Bak: İrtica. *[Réactionnaire Voir: irtica.]*
İrtical (*a. s.*) Bilbedahe şiir, söz ve nutuk söyleme. *[Improvisation.]* **irticalen** = Hazırlanmaksızın, *[À l'improviste.]*
İrtidat (*a. s.*) Dinini bırakarak başka dine geçme suçu. Mürtet olmaklık. *[Apostasie (d'un musulman qui embrasse une autre religion); abjuration.]*
İrtifa (*a. s*) Yükselme, tereffü etme. Yükseklik, deniz sathından itibaren yükseklik derecesi. *[Élevation; hauteur.]* **irtifaen** = Yükseklikçe, yükseklik cihetinden. *[De la hauteur.]*
İrtihal (*a. s.*) Ölme, öbür dünyaya gitme. *[Action de passer, de trépasser.]*
İrtika (*a. s.*) Yükselme, daha yüksek olma, terakki etme. *[Action de s'élever au rang, élévation.]*
İrtikâp (*a. s.*) Rüşvet almak gibi kabahat işleme. *[Action de commettre un acte répréhansible. Corruption.]*
İrtisam (*a. s.*) Resmi çıkma. İtaat etme. Allaha yalvarma. *[Action de se dessiner, de se signaler.]*
İrtişa (*a. s.*) Rüşvet alma, *[Corruption.]*
İrva (*a. s.*) Sulama, iska etme. *[Action de donner à boire,*

d'abreuver, d'arroser; ab - reuvage.]
İrzâ (*a. s.*) Emzirme. Süt emdirme. *[Allaitement.]*
İrza (*a.s.*) Kandırmak, razı etmek. *[Action de convainere.]*
İs (*t.s.*) Gaz, kömür dümanından hâsıl olan siyah madde.Kurum. *[Suie; noir de fumée.]*
İsabet (*a. s.*) Doğru bir reyde bulunma. Düşme, tutma. Rasgelme, yerini bulma. Münasip vaktinde olan iş. Pek münasıp, pek iyi. *[Action d'agir convenablement, action de bien faire; action de rencontrer § Action de trouver, de deviner ou d'arriver par hasard. Action d'avoir raison. À propos.]*
İs'af(*a.s.*) Birinin arzusını yapma, yerine getirme. *[Action d'accepter, d'exaucer.]*
İsaga (*a. s.*) Kalıba dökme, *[Fonte, fusion.]*
İsal (*a. s.*) Yetiştirme, eriştirme, vusul buldurma. *[Action de faire arriver; action de faire parvenir.]*
İsale (*a. s.*) Akıtmak fiili. *[Action d'écouler, de verser.]*
İse (*t. s.*) Halbuki. Yerde. Şart beyan eder: gelirse, alırsa gibi.*[Quant à, mais § S'il est, si c'est § Au bien de, plutôtque.]*
İsevî (*a. s.*) Hıristiyan. İsa dinine mensup ve mütaallik. Hıristiyanlık dininde bulunan. *[Chretien,ne.]*
İsevîlik (*a. s.*) İseviyet, hıristiyanlık. *[Christianisme.]*
İsfencî (*a. f.*) Sünger cinsinden, süngere benziyen. *[Spongiaire, spongieux,se.]*
İsfenks (*c. s.*) Eski Mısırîlerde başı insan, vücudu aslan şeklindeki put, Ebülhevl. *[Sphinx.]*
İsfenç (*a. s.*) Sünger. *[Éponge.]*
İshakkuşu (*t.s*) Geceleri öten bir nevi kuş, hak kuşu. *[Huppe.]*

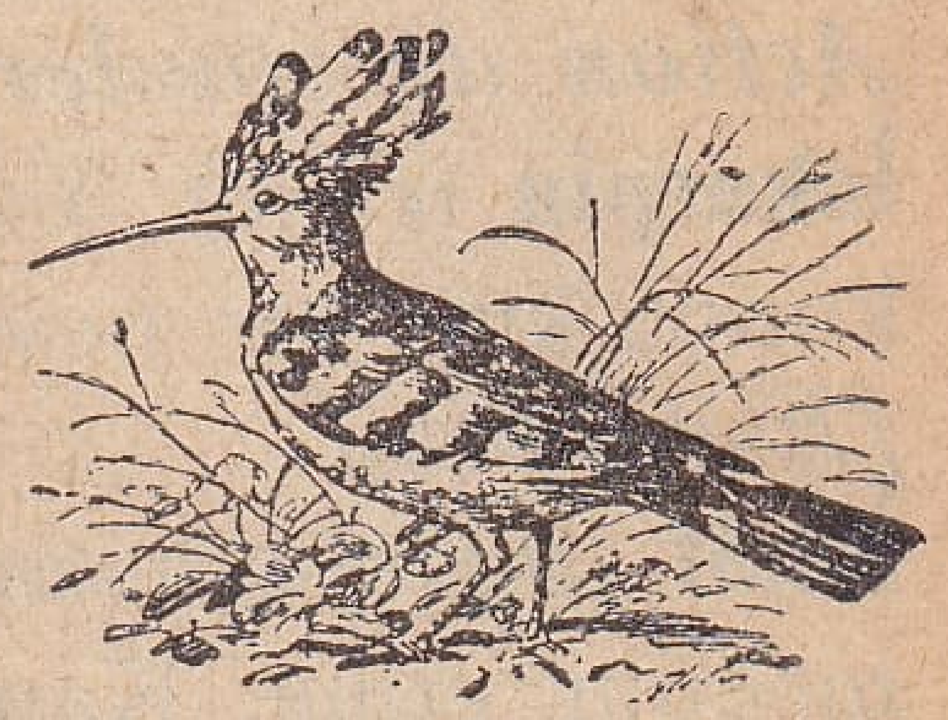

İshakkuşu

İshal (*a.s.*) Barsak bozukluğu, amel. *[Diarrhée.]*
İsilik (*t. s.*) Yazın terin tesirile vücutta hâsıl olan kırmızı benekler. *[Bouton de chaleur.]*
İsim (*a.s.*) At, nam, her şeyin namı. *[Nom.]*
İsir (*a. s.*) İz, ayak yeri, yol, meslek. *[Empreinte du pas; trace, piste § Route, voie.]*

İska (*a. s.*) Sulama. *[Abreuvage, arrosement.]*

İskambil (*t. s.*) Bir nevi kâğıt oyunu. *[Sorte de jeu de carte, escambille.]*

İskân (*a. s.*) Yerleştirme. Muhacirlere ev, v. s. vererek tavattun ettirme. *[Action de faire habiter ou d'habiter un pays.]*

İskandil (*t. s.*) Denizin derinliğini ölçmek için bir nevi alet. Denizin umkunu ölçme. Bir şeyin hakıkatini anlamağa cahtetme. yoklama, deneme. *[Sonde § Action de sonder.]*

İskarpin (*c. s.*) Yarım potin, koncu kısa bir nevi ayakkabı. *[Escarpin.]*

İskât (*a.s.*) Susturma, susmağa mecbur etme. Kandırma, razı etme. *[Action de faire taire, d'imposer silence; action de convaincre, d'apaiser.]*

Iskele (*t. s.*) Yapıda yüksek katları yapmak için kurulan sal. Gemi ve kayık ve sair merakibi bahriyenin yanaşması için deniz kıyısında yapılan yer. Deniz kenerında vapurların yanaşmasına elverişli şehir, kasaba. Bir memleketin deniz yolu ile yapılan ithalât ve ihracatına vasıta olan liman. Geminin sol yanı. *[Port. Echelle § Echafaud § Bâbord]*

İskelet (*c. s.*) Eti dökülmüş olarak muhafaza edilen insan ve hayvan kemiği. İnsan ve hayvan kemiklerinin heyeti mecmuası, bedenin çatısı, kadit. Çok nahif adam. *[Squelette § Maigre.]*

İskemle (*t. s.*) Oturmağa yarıyan dört veya fazla ayaklı

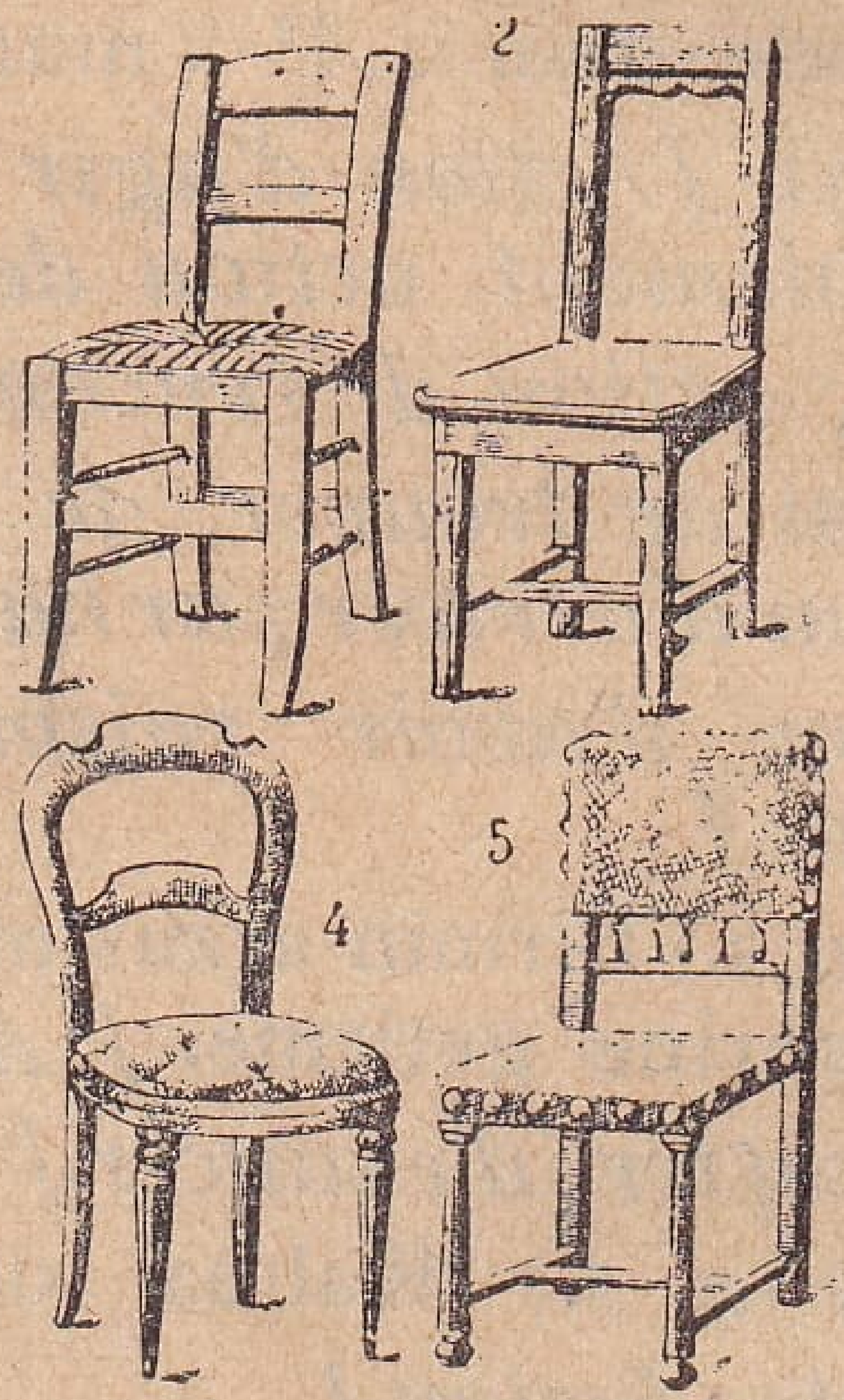

İskemle

ve tahta, demir veya hasırdan yapılan şey, sandalye. *[Chaise.]*

İskete (*t.s.*) Güzel öten ve yuvasını asılı ve pek sanatkârane yapan sarı kanatlı bir cins kuş. *[Petit oiseau que*

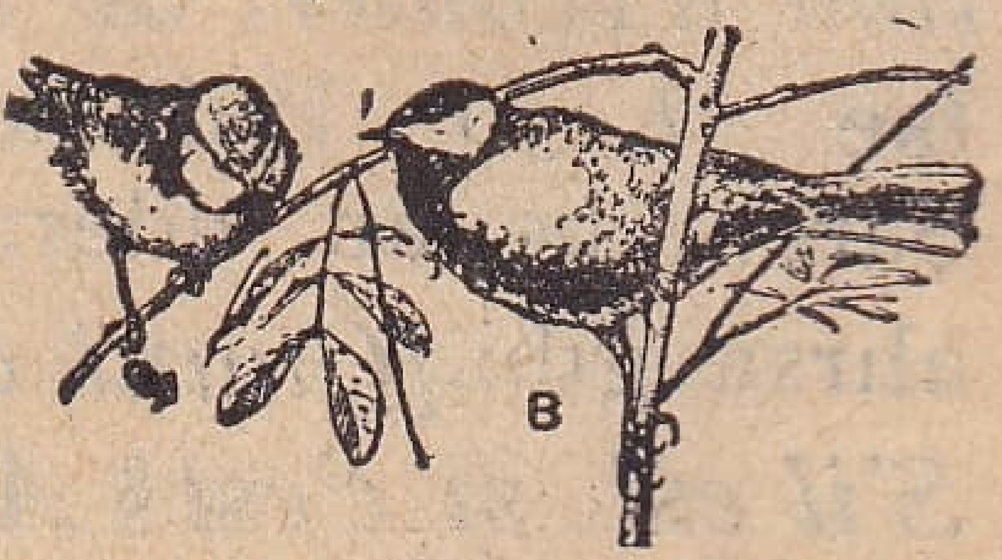

İskete kuşu

construit un nid suspendu et très artistement travaillé.]

İskonto (*c.s.*) Bir alacağı vadesi gelmeden evel almak için kırdırma, kırdırma payı. Tenzilât. *[Escompte.]*

İskorpit

İskorpit (*t. s.*) Eti leziz bir nevi dikenli balık. *[Scorpène.]*

İslâm (*a. s.*) Müslüman olanlar. İslâm dinini kabul etme, *[Mahométisme; islamisme Musulman.e, mahométan,e.]*

İslâmî (*a. f.*) İslamdinine, mütaallik. *[Qui appartient à la religion musulmane. Islamique.]*

Islamiyet (*a. s.*) İslâm dini, müslümanlık. *[Islamisme.]*

İsleme | **İslemek** (*t. m.*) İse tutup karartmak. İs kokusu vermek. *[Noircir par le noir de fumée § Donner une odeur de brûlé.]*

İslenme | **İslenmek** (*t. m.*) İsle kararmak, is kokmak. *[Se noircir par le noir de fumée, sentir la fumée.]*

İslim (*t. s.*) Makinaları işleten buhu, su buharı. *[Vapeur.]*

İsma (*a. s.*) İşittirme. *[Action de faire entendre.]*

İsmen (*a. s.*) Yalnız isimle, sahiden olmıyarak, bir vazife veya mevkiin yalnız ismini haiz olan. *[De nom, nominalement.]*

İsmet (*a. s.*) Namus, iffet. Günahsızlık, masumiyet. *[Chasteté; vertu de femme § Honnêteté.]*

İsmetli (*t. f.*) İffet ve namus sahibi (Bilhassa kadınlar için kullanılır). *[Chaste, honnête.]*

İsmetlû (*t. f.*) Bak: İsmetli. *[Voir: İsmetli.]*

İsnat (*a. s.*) İftira etme, bir şeyi bir adama nispet etme, birinin hakkında aslı olmıyan bir şey uydurma. *[Attribution, imputation.]*

Isot (*t. s.*) Biberin büyüğü, dolmalık yeşil biber. *[Poivre vert.]*

Ispalâta (*t. s.*) Bir nevi küçük gemi sandalı. *[Une sorte de petite barque.]*

İspanya (*c. s.*) Avrupanın cenubugarbîsnide bir devlet. *[Espagne.]*

İspanyol (*t. s.*) İspanyalı, İs-

panya ahalısınden. *[Espagnol,e.]*

Ispanyolca (*t. s.*) İspanyol lisanı. İspanyol tarz ve usulü. *[À l'espagnole, la langne espagnole.]*

Ispanyolet (*t. s.*) Pencere çerçevelerini açıp kapamağa yarıyan uzun ve ortasında her iki tarafa dönecek topu olan demir. *[Espagnolette.]*

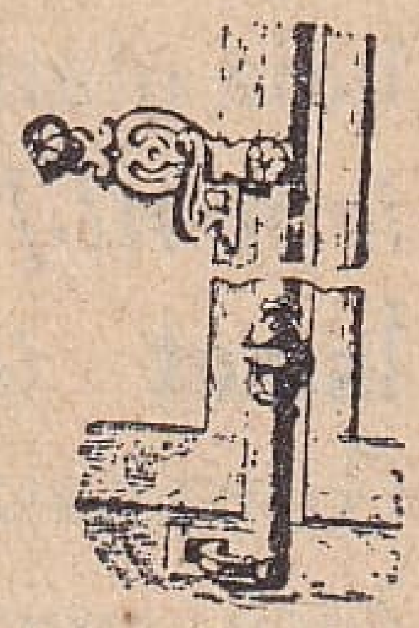
İspanyolet

Ispat (*a. s.*) Delil göstererek, senet veya şahitle hakikati meydana çıkarmak. Var etme. Meydana çıkarma, izhar etme. *[Preuve § Action de rendre stable et sûr; affirmation.]*

Ispencik (*t. s.*) Pencik; esir ve köle sahiplerinin bunlara tasarruflarını gösterir vesika. *[Certificat délivré au propriétaire d'un esclave.]*

Ispenç (*t.sf.*) Ufak cüsseli bir nevi horoz § Ufak tefek, kısa boylu adam. *[Une sorte de coque § Court,e, petit,e (homme).]*

İspeçıyar (*a. s.*) Eczacı. *[Pharmacien.]*

Ispençiyarî (*a. s.*) Eczacılık. Eczacılığa mütaallik. *[Pharmaceutique.]*

Ispendik (*t. s.*) Levrek balığının küçük çinsi. *[Espèce de mugue.]*

İspermeçet (*t. s.*) Tasfiye edilmiş stearinden yapılan mum. *[Bougie stéarine § Blanc de baleine.]*

İspinoz (*t. s.*) Küçük bir cins kuş. *[Pinson (oiseau).]*

İspinoz kuşu

İspir (*t. s.*) Seyis, hayvanlara bakan hademe. *[Valet d'écurie; palefrenier.]*

İspiritism (*c. s.*) Ruhlarla münasebet tesis etmek isti - yenlerin meslek ve ilmi. *[Spiritisme.]*

İspiritüalism (*c. s.*) Ruhun kuvet ve kudretini kabul eden felsefî bir meslek. Nefsin ruhî bir varlıktan ibaret olduğunu kabul eden felsefe. *[Spiritualisme.]*

İspiritüalist (*c. s.*) Maneviyat ve ruhiyatı tasdik eden felsefe tarafgirleri. *[Spiritualiste.]*

İspiritüel (*c. f.*) Manevî, ruhî, akıl, idrak ve zekâyı gösteren manevî kuvet. *[Spirituel,le.]*

Ispirto (*t. s.*) Küul, alkol. yakmada ve sanayide kullanılan bir mayı. *[Alcool, esprit.]*

İspitalya (*t. s.*) Hastane. *[Hôpital.]*

İspontane (*t. f.*) İhtiyarî, kendi kendine, binefsihi. *[Spontané,e.]*

İspontaneman (*c. s.*) Kendiliğinden, ihtiyar ile. *[Spontanément.]*

İsraf (*a. s.*) Boş yere sarfetme, malını ve vaktını mahiv ve heba etme. *[Prodigalité.]*

İsrafil (*a. s.*) Kıyamet günü suru üflemeğe memur meleklerden biri. *[Nom de l'un des archanges qui sonnerent la trompette à l'heure de la resurrection.]*

İarail (*a. s.*) Yakup peygamberin lakâbıdır. İbranîlere de bu sebepten Beniisrail denir. *[Israël.]*

İsrailiyat (*a. s.*) Beniisrail kitaplarından menkul hurafe kabîlinden hikâyeler. *[Contes fabuleuses de l'histoire des Israëlites.]*

İstakoz (*t. s*) Eti beyaz ve makbul bir cins deniz böceği. *[Homard.]*

İstakoz

İstalağmit (*c. s.*) Yer altında mağaralarda kilisli maddeleri havi suların damlamasından yukarıdan aşağıya uzanmış avize gibi uzun ve sivri buz renginde taşlar. *[Stalactite.]*

İstalya (*c. s.*) Gemilerin limanlarda yük almak için nöbet beklemeleri nizamî müddeti. *[Temps pendant lequel un navire doit attendre au port pour être chargé à son tour.]*

İstampa (*a. s.*) Mürekkeple basılan damga, kalıp, bu damgayı vuracak alet, damgaları mürekkeplemek için içinde mürekkepli bez bulunan kutu. *[Estampe.]*

İstasyon (*c. s.*) Trenlerin durak yeri; demir yolu mevkifi. *[Station.]*

İstatistik (*c. s.*) Rakamlarla

gösterilmesi kabil olabilecek içtimaî hadiseleri bir usul dairesinde cemetmekle iştigal eden ilim, ihsaiyat. (Vergi, nüfus, mahsulât v. s.) *[Statistique.]*

İstavrit (*t. s.*) Omzunda haç resmi bulunan eti leziz bir nevi balık. *[Sansonnet de mer.]*

İstearin (*c. s.*) Mum yapmağa mahsus âdî derecei hararette erimiyen yağlı cisimlerin cevheri. *[Stéarine.]*

İstek (*t. s.*) Arzu, dilek, iradet, iştah. *[Volonté § Envie; désir § Appetit.]*

İstekli (*t. f.*) İsteği olan, talip, hevesli. *[Désireux, euse § Acheteur,se.]*

Isteme } (*t. m.*) Talep etmek,
İstemek } dilemek § Arzu etmek. Aramak, çağırmak, davet etmek. Lüzum hissetmek. *[Vouloir, désirer § Demander, chercher § Falloir, exiger.]*

İstenme } (*t. m.*) Talep olun-
İstenmek } mak, arzu olunmak. Çağrılmak. Celbolunmak. *[Être demandé,e cherché,e, exigé,e.]*

İstenoğraf (*c. s.*) İstenoğrafi bilen, bu tarzda yazı yazabilen. *[Sténographe.]*

Istenoğrafi (*c. s.*) Çabuk yaz-

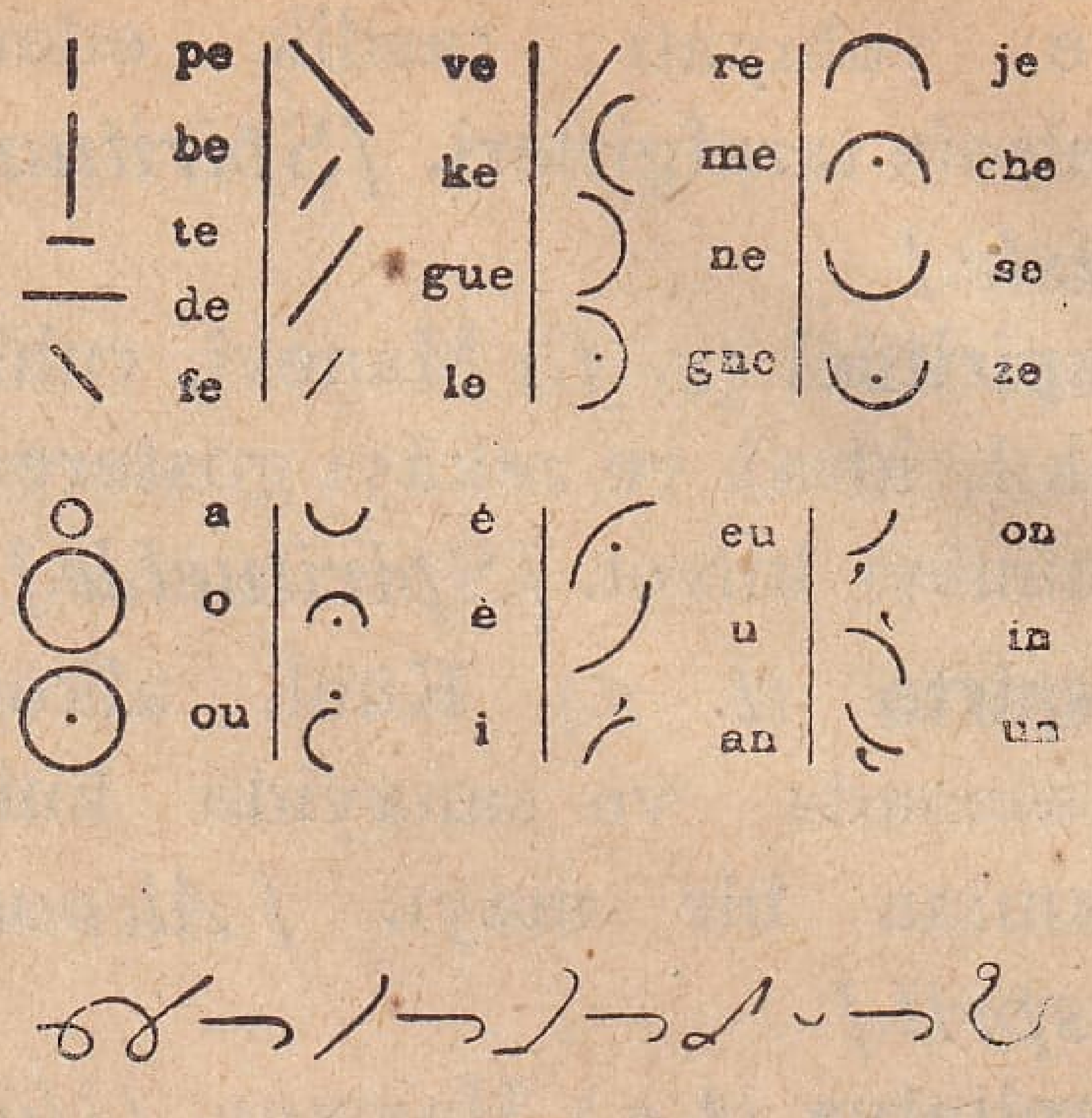

İstenoğrafi

mak ve söylenen sözleri çapuk zaptedebilmek için muayyen işaretler kullanma usulü. *[Sténographie.]*

İster (*t. fi.*) Gerek, hal. Tav'an ve kerhen, her şeye rağmen. *[Soit; Bongré malgré.]*

İstereoskop (*c. s.*) Arkasına konan resimleri düz kabartma gibi göstermeğe mahsus alet. *[Stéréoscope.]*

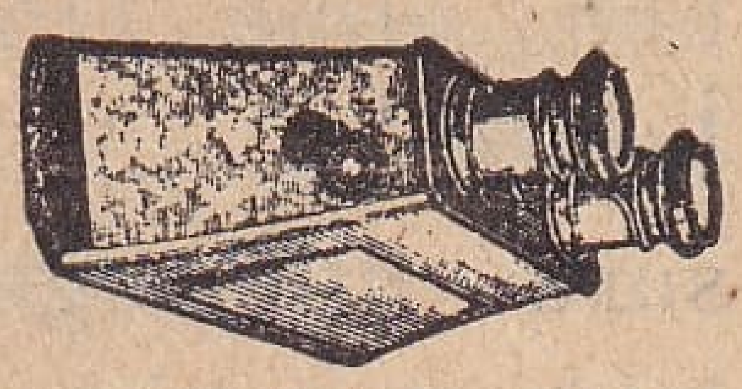

İstereoskop

İstereotipi (*c. s*) Sahife veya klişelerin üzerine ince ve yumuşak bir kâğıda tazyikle alınan kalıba kurşun dökmek sureti ile yapılan kalıp § Matris. *[Stéréotypie.]*

İsteri (*c. s.*) Bir nevi sinir

hastalığı; rahim ihtinakı. *[Hystérie.]*

İsterik (*c. s.*) İsteri denilen hastalığa tutulan. *[Hystérique.]*

İsterilize (*c. s.*) Takim edilmiş, bozucu maddelerden kurtarılmış. *[Stérilisé,e.]*

İsteriln (*c. s.*) İngiliz lirası, tahminen altın para yüz on kuruş kıymtinde olan ingiliz lirası. *[Sterling.]*

İstetme \ (*t. m.*) Bilvasıta is-
İstetmek / temek. Çağırtmak, celbettirmek. *[Faire demander, faire agréer § Chercher § Faire appeler.]*

İsteyiş (*t. s.*) İstemek işi ve tarzı, talep, arzu. *[Action de vouloir, désirer, demander, exiger.]*

İstiane (*a. s.*) Yardım, iane isteme. *[Action de demander de secours, de l'assistance.]*

İstiap (*a. s.*) İçine alma, sığma, kaplama, zaptetme. *[Action de contenir, capacité. Action d'occuper.]*

İstiare (*a. s.*) Ödünç alma, ödünç alarak kullanma. Teşpihte benziyen veya benzetileni hazfetmek suretile yapılan sanayii edebiyeden biri. *[Action d'emprunter, emprunt § Métaphore.]*

Istibdal (*a. s.*) Askerlik müddeti hitam bulan neferin yerine yeni kur'a askerleri getirip diğerlerine izin verme. Değiştirme, mübadele. *[Libération, licencement (des soldats). Echange; remplacement.]*

İstibdat (*a. s.*) Hiç bir kanuna tebaiyet etmeksizin keyfe göre idare. Mutlakıyet, zulüm. *[Tyranie; despotisme.]*

İstibdatkârane (*f. ra.*) Müstebide yakışır surette, istibdat ile, mustebidane. *[Tyranique; despotique § Tyraniquement, despotiquement.]*

İstical (*a. s.*) Acele etme, çabuk olup bitmesini isteme. *[Action de se presser, de se hâter; action de demander la prompte conclusion d'un affaire.]*

İsticar (*a. s.*) Kiralama, kira ile tutma. *[Louage, location.]*

İsticvap (*a. s.*) Sorup cevap isteme, ifadesini alma, istintak, söyletme. *[Action d'interroger.]*

İstida (*a. s.*) İsteme, yalvarma, rica ile talep etme, bir şey istemek için resmî bir makama verilen arzuhal. *[Action de*

solliciter, de demander § *Pétition, requête.]*

İstıdaname (*fa. s.*) Bak: istida. *[Voir; istida.]*

İstidat (*a.s.*) Kabiliyet. Ehliyet, meyil. *[Disposition naturelle; capacité. Prédisposition.]*

İstidlâl (*a. s.*) Delil ile anlama, her hangi bir delile istinat ederek bir şeyden bir netice çıkarma. *[Action de déduire, déduction.]*

İstidlâlen (*a. s.*) Bir delil vasıtasile, istidlâl tarikile. *[Par déduction.]*

İstif (*t. s.*) Dizi, sıra. Muntazam yığın, sıralanmış şey. *[Amoncellement et arrangement méthodique, empilage.]*

İstîfa (*a. s.*) Tamamen ve kâmilen alma. *[Action de recevoir un payement.]*

İstifa (*a. s.*) Af taleb etmek, bir vazife veya hizmetten kendi istek ve arzusu ile çekilme. *[Action de demander pardon* § *Démission.]*

İstifade (*a. s.*) Kazanma, faydalanma. Öğrenme, bilgisini genişletme. *[Profit; avantage* § *Profit réalisé par la lecture ou par l'audition.]*

İstifadeli (*a. s.*) Kazançlı, faydalı. *[Profitable, avantageux, euse; instructif, ive.]*

İstifaname (*a. s.*) Bir memurun vazifesinden çekilmek için resmî makama verdiği kâğıt, istifa ettiğini ifade eden varaka. *[Lettre de démission, démission.]*

İstifham (*a. s.*) Sorup anlama, sual. *[Action de questionner, d'interroger.]*

İstifhamî (*a. s.*) Sorguya ait, suale mensup ve mütaallik. *[Interrogatif, ve.]*

İstifleme | **İstiflemek** (*t. m.*) İstif etmek, sıralamak, dizmek. *[Empiler, arranger méthodiquement.]*

İstifrağ (*a. s.*) Kusma, gaseyan. *[Vomissement.]*

İstifraş (*a. s.*) Nikâhsız kadın, cariye alma. *[Concubinage.]*

İstifsar (*a. s.*) Sorup anlama; bir şey hakkında tafsilât ve malûmat isteme. *[Demande, recherche, information.]*

İstifta (*a. s.*) Şeriata ait bir mesele hakkında müftüye müracaat etme. *[Action de demander le fetva d'un mufti.]*

İstiğfar (*a. s*) Cenabı haktan günahlarının af ve mağfiretini istirham etme, nedamet

izhar etme. *[Action de fair pénitence, de revenir à Dieu.]*

İstiğlal (*a.* s.) Kirası ve mahsulü borca karşı verilmek üzere gayrimenkul emvalin terhini. *[Action d'assigner le revenu d'un immeuble au payement d'une dette.]*

İstiğna (*a.* s.) Mevcut ile kanaat etme. Yüz çevirip bakmama, tenezzül gösterme, naz, kibir. *[Absence de besoin, désintéressement, action de dédaigner.]*

İstiğrak (*a.* s) Dalma, bir şeyin içine gömülme, bir şeyle kaplanma. Mütasavviflerin vecit ve dalgınlık hali. *[Action de se noyer, d'être plongé,e Action d'être comblé,e.]*

İstiğrap (*a.* s.) Taaccüp etme hayreti celbetme, şaşma. *[Étonnement; stupéfaction.]*

İstihale (*a.* s.) Bir halden diğer bir hale geçme, değişme, inkılâp etme, tahavvül, muhal olma, imkânsızlık. *[Trans formation, transmutation, changement.]*

İstihbar (*a.* s.) Duyma, haber, malûmat alma. *[Information, action d'apprendre.]*

İstihbarat (*a.* s.) Haber alınan şeyler, mesmuat. Bak: İstihbar. *[Pluriel de İstihbar. Voir: İstihbar.]*

İstihdam (*a.* s.) Kullanma, hizmete alma, memuriyete tayin. *[Action d'employer, d'avoir à son service.]*

İstihfaf (*a.* s.) Bir şeye hafif ve ehmiyetsiz nazarile bakma, hor görme § Birinin ehliyetini hiçe sayma. *[Action de mépriser, de ne pas donner l'importance.]*

İstihkak (*a.* s.) Hizmet mukabili olarak istenilen şey; ücret, hak. § İşlemiş maaş ve saire, liyakat; haklı ve şayeste olma. *[État de celui, de celle qui mérite; qui a droit à... qui est digne de..., § Droit; mérite.]*

İstihkar (*a.* s.) Hor ve hakir nazarile bakma. *[Mépris.]*

İstihlâf (*a.* s.) Kendi yerine geçirme, birini halef bırakma. *[Action de remplacer, de succéder.]*

İstihlâk (*a.* s.) Kullanarak sarfetme, bitirme, tüketme, israf suretile mahvetme. *[Dissipation; consomation.]*

İstihlâl (*a.* s.) Helâllaşma, helâl etmesini arzu etme. Helâl sayma, helâl nazarile

bakma. *[Action de considérer ou de faire considérer comme légitime.]*

İstihlâs (*a.s.*) Bir şeyi kâmilen edinmeğe, kendine mahsus kılmağa çalışma, tahlis etme. *[Action de délivrer; délivrance.]*

İstihmam (*a. s.*) Hamama girme, yıkanma, banyo etme. *[Action de prendre un bain. § Bain.]*

İstihraç (*a. s.*) Bir şeyin içinden diğer bir şeyi çıkarma, netice çıkarma, istidlâl etme, meal çıkarma. Tefeül. *[Action de tirer, d'éxtraire; extraction. Action de comprendre un fait.]*

İstihsal (*a. s.*) Hâsıl etme, ele geçirme, meydana çıkarma. *[Action d'acquérir, de produire.]*

İstihsalât (*a. s.*) İstihsal olunan şeyler. Bir memleketin yetiştirdiği her nevi mahsulât. *[Acquisitions, productions.]*

İstihsan (*a. s.*) Beyenme, güzel bulma. *[Action de louer, d'approuver.]*

İstihza (*a. s.*) Zevklenme, eğlenceye alma. *[Moquerie, raille, ironie.]*

İstihzar (*a. s.*) Hazırlama. Huzura getirme, celbetme, hatıra getirme. *[Action de préparer, de présenter, de mander, de faire venir.]*

İstikamet (*a. s.*) Doğruluk, dürüstlük. Namuskârane ve doğru hareket, bir şeyin bir tarafa doğru uzanması. Cihet. teveccüh *[Droiture, rectitude, probité § Allignement § Direction.]*

İstikbal (*a s.*) Gelecek zaman, ileri, ati, karşılama, şems ve kamerin birbirine mukabil bulunması. *[Avenir, temps futur, action d'aller à la rencontre.]*

İstikbalen (*a. s.*) Gelecek zamanda, atide, ileride. *[À l'avenir, pour l'avenir.]*

İstiklâl (*a. s.*) Hürriyetine sahip olma, kimseye tâbi olmama, kendi başına olma. *[Indépendance.]*

Istikmal (*a. s.*) Bitirme, tamamlama, noksanını ikmal ve itmam etme. *[Action d'achever, de compléter.]*

Istiknah (*a. s.*) Künhüne vâkıf olma, sırrına muttali olma. *[Action de tâcher de comprendre à fond.]*

Istikrah (*a. s.*) Nefret etme,

tiksinme, iğrenme. *[Aversion, dégoût.]*

İstıkrar (*a.* s.) Karar bulma, yerleşme, bir yerde sabit olma, tamamile takarrür ve taayün etme. *[Action de se fixer, de s'établir. § confirmation.]*

İstiksar (*a.* s.) Çok görme, çoğumsama. *[Action de trouver exagéré ou superflu.]*

İstikşaf (*a.* s.) Keşfetmeğe, anlamağa ve öğrenmeğe çalışma. *[Action de tâcher de découvrir.]*

Istilâ (*a.* s.) Yayılma, kaplama, sirayet etme, tasarruf altına alma, zabıt ve işgal etme. *[Envahissement, occupation.]*

İstilâî (*a.*s.) İstilâ eden, zabıt ve istilâya mütaallik. *[Qui appartient à l'occupation.]*

İstilâm (*a.* s.) Mafevkin madundan resmî bir kâğıtla malûmat istemesi. *[Action de demander des informations ou des explications.]*

İstilzam (*a.* s.) Zarurî ve tabiî bir netice suretile, icap etme, lüzum hâsıl olma. *[Action d'exiger, de réclamer comme une nécéssité.]*

Istima (*a.* s.) Dinleme, kulak verme, işitme. Dinleyip kabul etme. *[Action d'écouter, audition.]*

İstimal (*a.* s.) Kullanma. *[Emploi; usage.]*

İstiman (*a* s) Aman dileme, aman dileyerek, teslim olma. *[Action de demander grâce; de se rendre à l'ennemi.]*

İstimbat (*a.* s.) Bir söz veya işten gizli bir mana çıkarma. Zımnen anlama. *[Action de tirer d'une parole, d'un fait d'un affaire une signification indircete.]*

İstimbot (*c.* s.) Küçük vapur. çatana. *[Steem-boat.]*

İstimdat (*a.* s.) Yardım isteme, aman dileme. Birinin merhametine müracaat etme. *[Action de demander secours, assistance.]*

İstimhal (*a.* s.) Mühlet, vade isteme. *[Action de demander un délai.]*

İstimlâk (*a.* s.) Hükûmet tarafından bir mülkün umumun menfaati için satın alınması. *[Action de faire s'approprier.]*

İstimna (*a.* s.) Tabiî olmıyan bir vasıta ile meniyi dökme fiili; otuzbir çekme. *[Action de faire couler le sperme.]*

İstimrar (*a. s.*) Sürme, sürüp, bir düzüye gitme, *[Action de durer, continuation.]*

İstimzaç (*a. s.*) Her hangi bir işin teklifinden evel ne suretle kabul olunacağını dolayısiyle anlama. *[Action de consulter, de sonder, sondage.]*

İstinaden (*a. za.*) Dayanarak, güvenerek, itimaden § Senet ve delil ittihaz ederek. *[En se basant, en se soutenant.]*

İstinaf (*a. s.*) Yeniden başlama. Eskiden mahkemei iptidaiyeden verilen hükme razı olmıyarak davayı onun mafevkindeki mahkemeye nakletme. *[Commencement § Appel.]*

İstinafen (*a. za.*) İstinaf suretile, ikinci derecede muhakeme olunmak üzre. *[En appel.]*

İstinafî (*a f.*) İstinafa mensup ve mütaallik. *[Qui appartient à l'appel.]*

İstinas (*a. s.*) Alışma, ünsiyet peyda etme, munis olma. *[Apprivoisement.]*

İstinat (*a. s.*) Dayanma. Güvenme, itimat. Delil ve senet nazarile bakılan bir şeyin üzerine davayı bina etme. *[Action de se baser, de s'appuyer.]*

İstinatgâh (*f. a. s.*) Dayanacak, güvenecek yer, arka, zahır, *[Point d'appui § Soutien, appui.]*

İstinkâf (*a. s.*) Reddetme, çekinme, kabul etmeme, imtina etme. *[Refus; abstintion.]*

İstinsah (*a. s.*) Bir nushasını, suretini çıkarma, yazma. *[Action de copier.]*

İstintaç (*a. s.*) Netice çıkarma. *[Action de conclure.]*

İstintak (*a. s.*) Sorma, söyletme. Müstentik tarafından isticvap edilme. *[Interrogatoire.]*

İstintakname (*fa. s.*) Maznuna sorulan suallere verilen cevapları havi varaka. *[Procés verbal d'un interrogatoire.]*

İstirahat (*a. s.*) Dinlenme, rahatlanma. *[Repos; action de se reposer.]*

İstirdat (*a. s.*) Geri isteme, verilen bir şeyin geri çevrilmesini talep etme, geri alma. *[Action de reprendre, reprise, restitution.]*

İstirham (*a. s.*) Yalvarma, rica ve niyaz etme, merhamet dileme. *[Action d'attirer la

compassion § Prière. sollicitation.]

İstirhamname (*fa.* s.) Rica ve niyaz için yazılan mektup; arzuhal. *[Lettre de requête, pétition.]*

İstiridya (*t.*s) İki kabuk arasında bulunur küçük bir deniz hayvanı ki eti pek lezizdir. *[Huitre]*

İstiridya

İstiska (*a.* s.) Bedenin muhtelif yerlerinde su taplanma illeti, su isteme § Yağmur duasına çıkma. *[Hydropisie § Prière publique en temps de secheresse pour demander la pluie.]*

İstiskal (*a.* s.) Birine karşı soğuk muamele ile hoşlanılmadığını anlatma. *[Action de mal accueillir.]*

İstisal (*a.* s.) Kökünden koparma, ortadan kaldırma, mahvetme. *[Action de déraciner; extermination.]*

İstisna (*a.* s.) Ayırma, kaideden dışarı bırakma. *[Exception, exclusion.]*

İstisnaî (*a. f.*) İstisnaya mutaallik, kaide haricinde olarak. *[Exceptionel,le.]*

İstişare (*a.* s.) Birinin fikir ve reyine muracaat, danışma. *[Action de consulter, consultation.]*

İstişhat (*a.* s.) Şahit getirme, şahadetine müracaat etme. Delil ve bürhan addetme. Şehit olma. *[Action de prendre à témoin, action d'invoquer le témoignage, action de prouver par; action de se faire martyriser.]*

İstişmam (*a.* s.) Koku alma, kokusundan anlama, koklama § Karine ile anlama. *[Action de sentir, d'odorer, action de deviner; découvrir par instinct.]*

İstitaat (*a.* s.) Güç yetme, kudret. *[Pouvoir, force.]*

İstitale (*a.* s.) Uzama. Bedende bazı azanın uzaması. *[Processus.]*

İstitradî (*a. f.*) İstitrada mutaallik; istitrat tarikile söylenen. *[Qui appartient à une digression.]*

İstitrat (*a.* s.) Asıl bahse ait olmayıp bilmünasebe söylenen fıkra. *[Digression.]*

İstiva (*a.* s.) Müstevi olma,

iki şeyin bir satıhta olması. Düz olma, düzlük. Ortada ve tam bir derecede bulunma, itidal. *[Egalité, régularité.]*

İstizah (*a. s.*) İzahat isteme. Millet Meclisinde vekillerden birinden izahat talep etme. *[Action de demander des explication, interpellation.]*

İstizahen (*a. s.*) İzahat almak için, istizah tarikile. *[En interpellant, en guise d'éclaircissement.]*

İstizan (*a. s.*) İzin isteme, ruhsat alma, danışma, mezuniyet talep etme. *[Action de demander une autorisation.]*

İstikraz (*a. s.*) Faizle para alma, borcetme. *[Emprunt, dette.]*

İstıtla (*a. s.*) Teftiş ve tahkik etme, haberdar olmağa çalışma. *[Information.]*

İstralya (*c. s.*) Yelken serenlerinin uçlarına bağlı olup bir yandan öbür yana çevirmeğe ve kasmağa yarıyan ipler. *[Corde attachée aux voiles pour les tourner.]*

İstromaça (*c. s.*) Biribirine geçirilmiş kat kat halat veya zincir. *[Corde ou chaines tortillées.]*

İstrongilo (*t. s.*) İzmaritten büyükçe sivri burunlu bir cins balık. *[Girelle (poisson).]*

İsveç (*t. s.*) Şimalî Avrupada bir krallıktır. *[Suède.]*

İsveçli (*t. f.*) İsveç ahalisinden olan. *[Suédois,e.]*

İsviçre (*t. s.*) Merkezî Avrupada bir cümhuriyettir. *[Suisse.]*

İsviçreli (*t. f.*) İsviçre ahalisinden olan. *[Suisse.]*

İsyan (*a. s.*) Âsi olma, serkeşlik, itaatsızlık. Günah. *[Révolution, révolte.]*

İş (*t. s.*) İnsanın çalışarak yaptığı şey, amel. Çalışma, uğraşma, meşguliyet. Ehmiyetlı şey, mesele. Memuriyet, hizmet, vazife. Emir, madde, maslahat § Hacet. *[Affaire, fait § Oeuvre, ouvrage § Travaille. occupation § Acte, action. Besogne, service.]*

İşaa (*a. s.*) Yayma, neşretme. *[Divulgation, publication.]*

İş'ar (*a. s.*) tahriren bildirme, haber verme. *[Avertissement par écrit, notification.]*

İşaret (*a. s.*) Parmakla, kaş ve göz ve saire ile gösterme. Alâmet, nişan. Hatırlatma, ihtar. *[Signe, indice, marque § Signal, ordre donné indirectement.]*

İşba (*a. s.*) Suyun bazı emlâhı eritebildiği mikdar ki ondan ziyade konursa erimeyip dipte durur. *[Rassasiement § Saturation.]*

İşbaşı (*a. s.*) Bir işle uğraşan adamların reisi, amelebaşı. İşe başlama zamanı. *[Dirigeur.]*

İşbilir (*t. f.*) Açıkgöz, elinden iş gelen, iş adamı, kâraşına. *[Homme capable.]*

İşbu (*t. z.*) İşte bu, şu. *[Celui-ci celle-ci, le présent.]*

İşçi (*t. f.*) İş işliyen, amele. Dikiş, nakış v. s. gibi işlerle meşgul olan. *[Ouvrier,ère.]*

İşçilik (*t. s.*) Amelelik. Dikişçilik, nakışçılık. İş işliyen adamın hali. *[État et profession d'ouvrier,ère.]*

İşeme | (*t. m.*) Su dökmek,
İşemek | çişetmek. *[Uriner; pisser.]*

İşgal (*a. s.*) İş verme, işte bulundurma, uğraştırma, işten alıkoyma. Bir yeri istilâ ederek benimseme, zaptetme. *[Action de donner ou de causer des occupation, action de déranger.]*

İşgüç (*t. s.*) Meşguliyet, memuriyet, yapılacak iş. *[Occupation, devoir.]*

İşhat (*a. s.*) Şahit getirme, şahit çıkarma, şahadet ettirme. *[Action de faire témoigner.]*

İşitilme | (*t. m.*) Duyulmak;
İşitilmek | haber alınmak, Dinlemek, mesmu ve makbul olmak. *[Être entendu,e§Être écouté,e.]*

İşitme | (*t. m.*) Duymak, ku-
İşitmek | lakla hissetmek. Haber almak. Dinlemek. Anlamak, kulak asmak. *[Entendre § Ecouter, comprendre.]*

İşitmezlenme | (*t. m.*) İşitmez
İşitmezlenmek | gibi olmak, işitmezliğe gelmek, sağırlığa vurmak. *[Faire le sourd.]*

İşitmezlik (*t. s.*) İşitmeyiş, işitmeme, sağırlık. *[État de celui qui n'entend ou n'écoute pas.]*

İşittirme | (*t. m.*) Duyurmak,
İşittirmek | kulağına vardırmak,kulağına götürmek.*[Faire entendre, communiquer.]*

İşkâl (*a. s.*) Güçleştirme, güçlük çıkarma, müşküllük, güçlük gösterme. *[Action de compliquer, de renrde difficile.]*

İşkefe (*t. s.*) Yufka ekmeği, bir nevi ekmek. *[Une sorte de pain.]*

İşkembe (*t. s.*) Ot yiyen hayvanların ikinci midesi. Karın boğaz, yemek gailesi. *[Tripe]*
İşkembeci (*t. f.*) İşkembe satan adam. İşkembe çorbası yapıp dükkânında satan adam. *[Tripier, marchand de tripe]*
İşkence (*t. s.*) Eziyet, kanun haricinde her türlü zulüm ve ceza. *[Torture.]*
İşkil (*t. s.*) Şüphe, zan, vesvese, müşkül, halli zor mesele. *[Doute, soupçon, embarras.]*
İşkillenme } **İşkillenmek** } (*t. m.*) Şuphe ve vehme düşmek, şuphelenmek, vesvese etmek. *[Douter, devenir incertain,e]*
İşkilli (*t. f.*) Vesveseli, her şeyden şüphelenen. *[Douteux,se; soupçonneux.se.]*
Işlek (*t. f.*) Çok işlenen, her zaman işler § Tecrübeli, idmanlı, alışık § İyi işler, bozuk olmıyan *[Courant,e § Fréquanté.e (chemin) § Expérimenté,e.]*
İşleme (*t.s.*) İşlemek fiili, nakış veya hâk işi, oyma. *[Travail fait à la main, ornement en gravure ou sculpture.]*
İşleme } **İşlemek** } (*t. m.*) İş görmek, işle uğraşmak. Girmek, nüfuz etmek. Tesir etmek. Makine v. s hareket etmek, çok gidilip gelinmek. cerahat bağlamak, cerahatlanmak. Yapmak, imal etmek, oymak, hâkketmek. İğne ile nakşetmek. *[Travailler, pénétrer profondément. Être fréquenté,e § Être en état de purulence (plaire) § Tisser, broder, orner de gravure ou de sculpture.]*
İşlemeli (*t. f.*) Sırma veya ipekle işlenmiş. *[Orné de soie ou de fil d'or ou d'argent.]*
İşlenme } **İşlenmek** } (*t. m.*) Yapılmak imal olunmak, hâk veya nakşedilmek. Çalışılmak, iş görülmek. *[Être travaillé,e § Être brodé,e, tissé,e.]*
İşletme } **İşletmek** } İş gördürmek, çalıştırmak, geçirmek, nüfuz ettirmek. Cerahatlandırmak, cerahatlı bir halde tutmak. Tren ve vapuru hareket ettirmek. Bir şeyi ıslah için üzerine düşmek. *[Faire travailler, entretenir (des ouvrires) Faire orner de broderies ou d'autres ornements § Introduire, faire pénétrer (vent). Entretenir*

une plaie en état de purulence.]

İşmar (*t. s.*) Göz kıpma, gözle işaret etme, remiz. *[Signe d'intelligence]*

İşmizaz (*a. s.*) Büzüşme. Nefret ve istikrah etme. *[Rétrécissement, aversion, dégoût.]*

İşporta (*t. s.*) Bir nevi yassı ve yayvan sepet. *[Grand panier.]*

İşportacı (*t. f.*) İşporta ile tabak, mendil, sebze, meyva ve saire satan seyyar satıcı. *[Vendeur ambulant.]*

İşrap (*a. s.*) İma, maksadını dolayısile gösterme, zımnen anlatma. İçirme· *[Action de faire allusion§ Insinuation.]*

İşret (*a. s.*) İçki, müskirat kullanma. *[Action de boire du vin, de l'autres liqueurs § Festin.]*

Işsiz (*t. f.*) İşi olmıyan, bir işle meşgul olmıyan, boş. *[Sans affaire, sans travail.]*

İşsizlik (*t. s.*) İşi olmayış. *[Manque de travail, chômage, fainéantise.]*

İştah (*a. s.*) Yemeğe istek. İstek, arzu, heves. *[Appetit,]*

İştahlı (*t. f.*) Yemeğe isteği olan, arzukeş. *[Qui a de l'appetit, affamé,e; désireux, euse.]*

İştahsız (*t. f.*) İştahı olmıyan, isteksiz, arzusuz. *[Sans appetit.]*

İştahsızlık (*t. s.*) İştah yokluğu, yemeğe isteksizlik, heves ve arzu yokluğu. *[Manque d'appetit.]*

İşte (*t. z.*) İşaret edatıdır, o, bu, şu. *[Voilà, voici.]*

ştial (*a. s.*) Tutuşma, parlama, alevlenme, şiddetli bir gürültü ile ateş alma. *[Inflammation.]*

İştibah (*a. s.*) Şüphe, şüphe etme. Şek. *[Doute.]*

İştidat (*a. s.*) Şiddet kespetme, daha kuvetli veya daha ağır olma, sertleşme, ağırlaşma, büyüme, artma. *[Action d'augmenter, de s'aggraver, de devenir plus pénible§ Exacerbation.]*

Iştigal (*a·s.*) Uğraşma, çalışma, bir iş işleme. *[Occupation, application.]*

İştihar (*a. s.*) Şöhret bulma, ün kazanma, meşhur olma. *[Acquisition de la renommée, de la célébrité.]*

İştikâ (*a. s.*) Şikâyet etme, birinin haksız bir muamelesinden

veya bir dertten yanıp yakılma. Tazallüm. *[Plainte.]*

İştikak (*a. s.*) Bir asıldan ayrılan kelimelerin biribirlerile ve asıllarile olan münasebetleri ve sureti teşekkülleri. *[Dérivation des mots.]*

İştikakî (*a. f.*) İştikak ilmine ve iştikak kaidesine mensup ve mütaallik. *[Dérivatif,ve.]*

İştira (*a. s.*) Satın alma, mubayaa. *[Achat.]*

İştirâk (*a. s.*) Ortaklık etme, ortak olma. Bir işe karışma, birlikte bulunma. Birlik, birleşme, ittihat, hemhal olma. *[Association, participation.]*

İştiyak (*a. s.*) Pek çok özleme, ziyade arzu etme, göreceği gelme, tahassür. *[Désir, envie § affection.]*

İşünuş (*a. s.*) Yeyip içme, cümbüş, sefahat, içkili ve çalgılı eğlence. *[Festin, bacchanale.]*

İşve (*a. s.*) Eda, naz, şive. *[Charme, séduction, coquetterie.]*

İşvekâr (*fa. f.*) Nazlı, naz ve eda eden. Şivekâr. *[Charmeur,se, enchanteur, tresse]*

İt (*t. s.*) Köpek kelp, Değersiz ve ahlâksız adam. *[Chien§ Ordinaire,vulgaire (homme).]*

İta (*a. s.*) Verme. *[Action de donner.]*

İtaat (*a. s.*) Dinleme, inkıyat, tâbi olma, alınan emre göre hareket etme. *[Obéissance.]*

İtaatlı (*t. f.*) Söz dinler, muti, emre imtisal eden. *[Obéissant,e.]*

İtaatsız (*t. f.*) İtaat ve inkıyat etmez, serkeş. *[Désobéissant,e.]*

İtaatsızlık (*t. s.*) serkeşlik, itaat ve inkıyat etmeme. *[Désobéissance.]*

İtale (*a. s.*) Uzatma, temdit. *[Allongement.]*

İtalya (*t. s.*) Avrupanın cenubunda büyük bir yarım ada teşkil eden bir devlettir. *[Italie.]*

İtalyan (*t. f.*) İtalyalı, İtalya tabiyetinde olan *[Italien,ne.]*

İtburnu

İtboğan

İt'ap (*a. s.*) Yorma, yorgunluk verme. *[Action de fatiguer.]*

İtap (*a. s.*) Paylama, azarlama tektir, tazir, tevbih etme. *[Blâme, reproche.]*

İtboğan (*t. s.*) Acıçiğdem. *[Colchique.]*

İtburnu (*t. s.*) Yabanî gül tohumu, nesrin tohumu. *[Lupin sauvage.]*

İtderneği (*t. s.*) Harıltısı, gürültüsü çok olan haşarat mecmaı. *[Réunion tumultueuse d'où sortent des cris discordants.]*

İtdirseği (*t. s.*) Arpacık. *[Orgelet.]*

İtfa (*a. s,*) Söndürme, ateşi bastırma. Teskin etme, imha etme. *[Action d'éteindre.]*

İtfaiye (*a. s.*) Yangın söndürmeye mahsus alay ve teşkilât. *[Sapeurs-pompiers.]*

İthaf (*a. s.*) Armağan, hediye verme, gönderme, şiir veya nesir bir başkasının şerefine hitaben yazıp ihda etme. *[Don, offrande, dédicace.]*

İthal (*a. s.*) Girdirme, içeri alma, koma, sokma, memlekete dışardan mahsul ve emtia getirtme. *[Action de faire entrer, introduction.]*

İthalât (*a. s.*) Memlekete dışardan getirilen eşya ve mahsulât, ihracat mukabili. *[Importation.]*

İtham (*a. s.*) Bir kabahat ve-

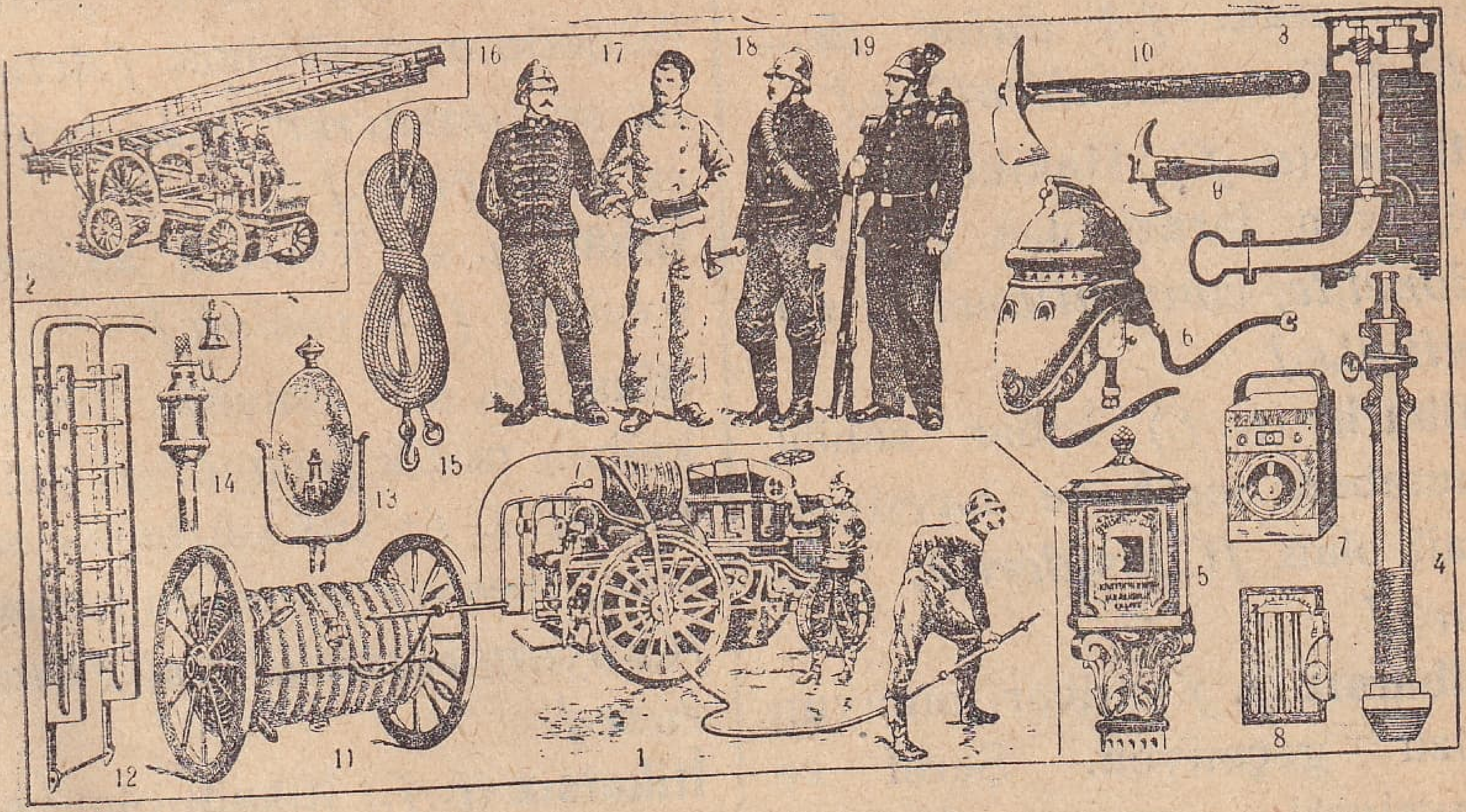

İtfaiye

ya cürmün isnadı altında bulunma. *[Imputation, accusation.]*

İthamname (*t. s.*) Bir cinayetin isnadı hakkında heyeti ithamiye tarafından verilen kâğıt. *[Acte d'accusation.]*

İtibar (*a. s.*) Ehmiyet verme Hürmet, riayet. Ticarette söz ve imzaya itimat ve emniyet § Şeref; haysiyet. § Bir zamandan başlıyarak hesap etme, sayma § Hakikî olmıyarak bir şeye verilen kıymet § Tarz, takdir § İbret alma. *[Considération, estime, honneur § Crédit § Hypothèse § Valeur conditionnelle ou conventionelle.]*

İtibaren (*a. za*) bed'ederek, başlıyarak. *[À dater de..., dès § Par considération.]*

İtibarî (*a. f.*) Hakikî ve fılî olmıyan, farazî olan. *[Conditionel,le; conventionel,le; nominal,e.]*

İtibarlı (*t. f.*) İtibar sahibi, muteber, şeref ve haysiyete nail olan. *[Considéré,e; estimé,e]*

İtibarsız (*t. f.*) İtibarı olmıyan sözü geçmiyen. Şeref ve haysiyeti olmıyan. Makbul olmıyon, itibardan düşmüş. *[Sans considération; inconsidéré,e; sans crédit.]*

İtibarsızlık (*t. s.*) İtibar yokluğu, şerefsizlik, haysiyetsizlik, kıymet ve revaçtan düşme. *[Discrédit, déconsidération.]*

İtidal (*a. s.*) İfrat ve tefrit arasında vasatı halde bulunma, ne az ne çok, lüzumu kadar§ Yavaşlık, mülâyemet. Tenasüp uygunluk. İki tarafı müsavi olma, tesavi, tevafuk. *[Modération; tempérance § Equilibre; égalité § Sang-froid, calme.]*

İti-İtik (*t. f.*) Keskin, sert, acı. *[Tranchant,e; fort,e.]*

İtikâf (*a. s.*) Bir mabet veya mukaddes bir yere çekilip ibadetle mesgul olma. *[Action de se consacrer à la prière et à la piété.]*

İtikâl (*a. s.*) Yenme, aşınma, oyulma. *[Corrosion.]*

İtikat (*a. s.*) İnanma, iman, kalben tastik. *[croyance, foi.]*

tikatlı (*t. f.*) İtikadı berkemal olan, meshep umuruna inanan *[Croyant,e; crédule;religieux, euse.]*

İtikatsız (*t. f.*) İtikadı olmıyan dinsiz, mülhit. *[Incroyant,e, incrédul,e.]*

İtikatsızlık (*t. s.*) Dinsizlik, imansızlık, ilhat. *[Incrédul,ité; incroyance.]*
İtilâ (*a. s.*) yükselme, yüksek mertebelere çıkma. Yukarı çıkma, yükselme, irtifa. *[Élévation.]*
İtilâf (*a. s.*) Muvafakat, ünsiyet. Dostluk, ülfet. *[Entente; accord § Relation § Habi tude.]*
İtileşme } (*t. m.*) keskinleş-
İtileşmek } mek, sertleşmek. *[S'aiguiser.]*
İtimaden (*a. za.*) Güvenerek, inanarak, istinat ve emniyet ederek. *[En se confiant à... en s'appuyant sur.....]*
İtimat (*a. s.*) Güvenme, emniyet etme. Dayanma, istinat etme. *[Confiance.]*
İtimatname (*fa. s.*) Bir devlet nezdine tayin olunan sefir veya elçiye, mensup olduğu hükûmet tarafından verilen mektup. Bunu vermekle sefir veya elçi olarak tanılır. *[Lettre de créance.]*
İtime } (*t. m.*) Keskin ve sert
İtimek } olmak. *[Être aiguisé,e.]*
İtina (*a. s.*) Üzenme, ziyade dikkat etme, ihtimam, ehmiyetle çalışma. *[Grand soin; attention; effort.]*
İtiniği (*t. s.*) Yeni doğmuş köpek yavrusu. *[Chien nouvellement né.]*
İtiraf (*a. s.*) Aleyhinde olan bir hali ketmetmeyip kabul ve ikrar etme. *[Aveu; confession.]*
İtisaf (*a. s.*) Doğru yoldan sapma, yolsuzluk, hakkaniyetsizlik. *[Action de s'écarter de droit chemin. § Injustice. § Atrocité.]*
İtisam (*A. s.*) Bir şeyi sıkı tutma. Fenalıktan ve günahtan sakınma, çekinme. *[Action de s'attacher à...; action de se cramponner.]*
İtiş (*t. s.*) İtmek ve dürtmek tarzı. *[Action de pousser.]*
İtişme } (*t. m.*) Birbirini itip
İtişmek } kakmak, boğuşmak. Kakarak oynaşmak, güreşmek. *[Se pousser; se pousser l'un l'autre § Jouer des coudes.]*
İtiyat (*a. s.*) Alışma, âdet edinme, huy, ülfet. *[Habitude; coutume.]*
İtizal (*a. s.*) Bir tarafa çekilme, uzlet. İşten çekilme, istifa. Bir dinin birliğinden ayrılma. *[Action de se retirer,*

de s'isoler. Abandon, abdication § Schisme.]

İtizar (*a. s.*) Özür göstererek afivdileme, mazeret beyan etme. *[Action de présenter des excuses; excuse.]*

İtlâf (*a. s.*) Öldürme, katletme. Boş yere sarf, israf. Bozma mahıv ve harap etme. *[Destruction, anéantissement. Dissipation. Perte, ruine.]*

İtlik (*t. s.*) Köpeklik, ahlâksızlık, edepsizlik, kötülük. *[Qualité de chien; méchanceté, scélératesse.]*

İtmam (*a. s.*) Tamamlama bitirme, ikmal etme. *[Achèvement, accomplissement, action de terminer, de compléter.]*

İtme } (*t. m.*) Dürtmek, kak-
İtmek } mak, defetmek, ileriye sürmek. Zorlamak, icbar etmek. *[Pousser.]*

İtminan (*a. s.*) Emin olma, emniyet. Birine emniyet etme, itimat. Muhakkak bilme, şüphe etmeme, kalben emniyet etme. *[Sécurité; sûrete, tranquilité § Conviction, persuasion.]*

İttiba (*a, s.*) Birinin meshep veya mesleğine uyma, tâbi olma, imtisal, iktida etme. *[Obéissance, soumission.]*

İttibaen (*a. za.*) Uyarak, ittiba ederek, *[En obéissant, en se soumettant.]*

İttifak (*a. s.*) Uyuşma, anlaşma, muvafakat, bir fikirde olma, birleşme, söz birliği etme. *[Union; concorde § Alliance, confédération § Hasard.]*

İttifaken (*a. za.*) Rasgele, tesadüfen. İttifak ederek. *[Par hasard, fortuitement.]*

İttifakî (*a. f.*) İttifaka, uyuşmaya mütaallik§Rasgele. *[Qui arrive par hasard; fortuit,e.]*

İttiham (*a. s.*) Bir kabahatın, bir cürmün isnadı altında bulunma, itham olunma. *[Action d'être accusé,e.]*

İttihat (*a. s.*) Bir olma, birleşme. Ayni fikir ve reyde olma ittifak, iştirak. *[Union, concorde § Alliance, ligue.]*

İttihaz (*a. s.*) Edinme, kabul etme, kullanma, istimal etme. *[Action de prendre pour... de tenir pour..., de regarder. comme...]*

İttika (*a. s.*) Sakınma, çekinme, içtinap etme, allahtan korkma, pehrizkârlık. *[Abstinance § Crainte de Dieu; dévotion.]*

İttikâ (*a. s.*) Dayanma, yas-

lanma. *[Action de s'appuyer.]*

İttisa (*a. s.*) Genişleme, bollaşma. *[Dilatation, élargissement § Éctasie.]*

İttisaf (*a. s.*) Bir sıfatla mevsuf olma, vasıflanma. *[Action de se qualifier, d'avoir certaines qualifications.]*

İttisal (*a. s.*) Birleşme, ulaşma, dokunma. Yakınlık, kurbiyet. *[Jonction, conjonction § Contiguité § Proximité.]*

İttirat (*a. s.*) Muntazam bir usul ve tertiple cereyan etme. *[Régularité.]*

İtüzümü (*t. s.*) Badıncan fasilesindem bir nebat ismi. *[Maurelle.]*

İtyatağı (*t. s.*) Ahlâksız güruhunun toplandığı mahal. *[Chenil § Lieu de réunion de gens sans aveu.]*

İvaz (*a. s.*) Karşılık, bir şeye mukabil olarak verilen veya alınan şey. *[Compensation, revanche; remplacement.]*

İvdirme } (*t. m.*) Koşturmak
İvdirmek } acele ettirmek. *[Faire hâter, faire presser. Faire marcher rapidement.]*

İvgen (*t. f.*) Koşan, acele eden. *[Qui se hâte beaucoup.]*

İvgenlik (*t. s.*) Koşma, acele, acullük. *[État de celui qui se hâte.]*

İvgi (*t. s.*) Agaç oymağa mahsus bir nevi ufak balta, el baltası. *[Petite hâche.]*

İvicaç (*a. s.*) İğribüğrü olma, iğrilme, iğrilik. *[Courbure, tortuosité.]*

İvidi (*t. f.*) Aceleci, savruk, acul. *[Impatient,e § Qui fait tout à la hâte.]*

İvidilik (*t. s.*) Acullük, savrukluk. *[Empressement.]*

İvik (*t. s.*) Kara batmadan üzerinde kaymak için ayaklara takılan uzun tahta kaydırak. *[Espèce de patins qu'on attache aux pieds pour courir sur la glace.]*

İvirme } (*t. m.*) Koşturmak,
İvirmek } acele ettirmek. döndürmek, çevirmek. *[Faire hâter, faire presser, fair tourner.]*

İviz (*t. s.*) At-sineği. *[Oestre, taon.]*

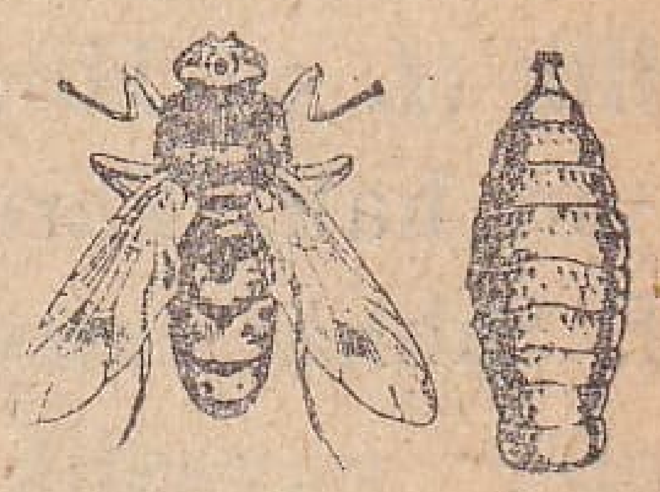

İviz

İvme } (*t. m.*)
İvmek } Acele etmek, acele koşmak. *[Presser le pas, se hâter.]*

İy (*t. s.*) Koku, is, rayiha. *[Suie § Odeur.]*

İyi, Eyi (*t. f.*) Beğenilecek, hoşa gidecek, makbule geçecek şey. Elverir, kâfi, yetişir, vafi. Faydalı, nafi, kârlı. Uygun, muvafık, münasip. Sıhhatte, sıhhat ve afiyeti yerinde § Hoş hal ve surette. *[Bon,ne; convenable; bien § Suffisant,e assez, en bon santé, util,e, conforme.]*

İyice (*t. f.*) Biraz veya oldukça iyi *[Assez bien, assez bon,ne.]*

İyilenme, Eyilenme } (*t. m.*)
İyilenmek, Eyilenmek } İyileşmek, Hastalıktan kurtulmak. Olmak, yetişmek, kemal bulmak. *[S'améliorer, se perfectionner, mûrir.]*

İyileşme, Eyileşme } (*t. m.*)
İyileşmek, Eyileşmek } İyi olmak, hastalıktan kalkmak, birile arası iyi olmak *[Devenir bon,ne. S'améliorer§ Guérir; se rétablir § Se réconcilier.]*

İyilik (*t. s.*) Hoşluk, iyi olan şeyin hali. Yardım, ihsan, lûtuf. Sıhhat, afiyet. İyi muamele, yavaşlık, mülâyemet. *[Bonté § Bien § Bienfait, bienfaisance, bienveillance.]*

İyot (*t. s.*) Basit bir maden, Deniz yosunundan istihsal edilen bir basit cisim. *[Iode]*

İz (*t. s.*) İnsan ve hayvan ayağının yerdeki resmi. Yuvarlanan veya sürünen şeylerin yerde bıraktıkları nişan, eser. *[Trace; vestige § Signe, entrave.]*

İzabe (*a. s.*) Eritme. *[Action de faire fondre, fusion.]*

İz'aç (*a. s.*) Taciz etme, can sıkma, eziyet verme. *[Dérangement, importunité.]*

İzah (*a. s.*) Anlatma, açıkça ve mufassalen beyan etme. Tenvir etme, açık ifade. *[Explication, action de rendre clair.]*

İzahen (*a. za.*) Mufassalan beyan etme; şüphe bırakmıyacak surette açık ve mufassal. *[Pour rendre clair, en donnant des explications.]*

İzahat (*a. s.*) İzahın cem'i. Bak: İzah. *[Pluriel de Izah. Voir: İzah.]*

İzale (*a. s.*) Yoketme, defetme giderme. Ortadan kaldırma, mahvetme. *[Action de faire cesser, de mettre fin à.., d'écarter, de détruire.]*

İzam (*a. s.*) Büyütme, lüzumundan ziyade ehmiyet verme, mubalâğa. *[Exagération, honneur.]*

İzâm (*a. s.*) Gönderme, yolla-

ma. *[Départ, action de faire envoyer; d'éxpédier.]*

Izan (*a. s.*) Zekâ, feraset. İtaat, inkıyat. *[Intelligence, jugement sain, raison.]*

İzanlı (*t. f.*) Anlayışlı, zekâ ve ferasetli. *[Intelligent,e, pénétrant,e, obéissant,e.]*

İzansız (*t. f.*) Anlayışsız, zekâ ve ferasetsiz. *[Imbecile, qui a l'esprit lourd.]*

İzaz (*a. s.*) Ağırlama, ikram ve hürmet etme. *[Respect, honneur, hospitalité.]*

Izbar (*a. s.*) Yazma, iş'ar. *[Action d'écrire, d'informer par écrit.]*

İzbe (*t. s.*) Kuytu, harap, pis (yer). Bodrum katı. *[Cabane, chaumier § Logement délabré et sale.]*

İzci (*t. s.*) İzden anlıyan. İz takip eden. Boyskaut. *[Boyscout.]*

İzdiham (*a. s.*) Kalabalık halkın bir araya birikmesi, topluluk, çokluk *[Foule, encombrement.]*

Izdivaç (*a. s.*) çiftleşme, evlenme; teehhül. *[Mariage.]*

İzdiyat (*a. s.*) Çoğalma, artma, tezayüt. *[Augmentation, accroissement.]*

İzin (*a. s.*) Ruhsat, yasağın kaldırılması, koğma, tardetme, hizmetten ihraç. *[Permission § Congé § Expulsion.]*

İzinli (*t. f.*) İzin almış, mezun, musaade almış. *[En congé.]*

İzinname (*fa. s.*) Ruhsat alan bir adama verilen mezuniyet kâğıdı, evlenmek ruhsatnamesi. *[Lettre de permission; permis; lettre d'autorisation.]*

İzinsiz (*t. f.*) İzni olmıyan, ruhsatsız, mekteplerde haftada bir gün ceza olarak çıkmadan mahrum olan. *[Sans permission, sans autorisation § Une sorte de punitiou des écoliers ne permettant de sortir de l'école pendant les vacances.]*

İzleme } (*t. m.*) İzini aramak,
İzlemek } arkasına düşüp takip etmek. Sezmek, keşfetmek. *[Suivre la trace; chercher la trace de..., trouver par les traces; découvrir.]*

İzmarit (*t. s.*) Zümrüt renginde

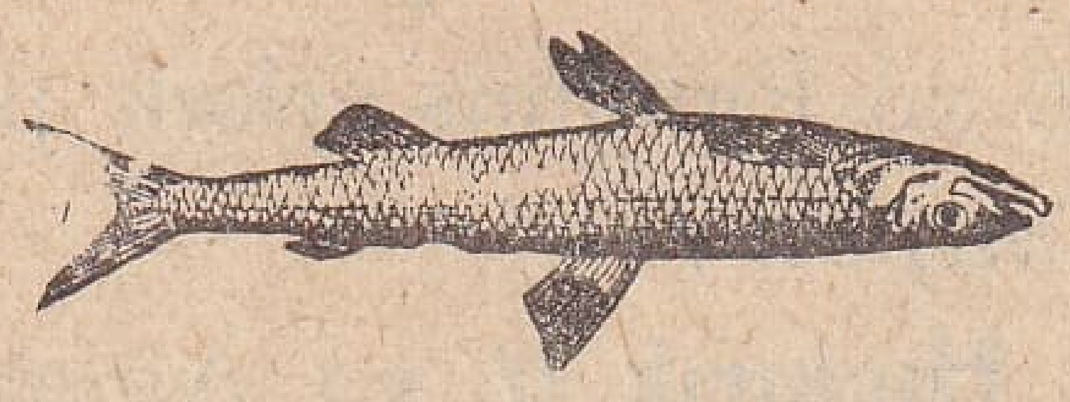

İzmarit

bir cins küçük balık § İçilmiş cigaranın atılacak dip tarafı. *[Éperlan.]*

İzmavla (*t. s.*) Bir cins ağaççıleği, sarı ahududu. *[Framboise.]*

İzmavla

İzmihlâl (*a. s.*) Mahvolma, muzmahil ve nabut olma. *[Disparition total, destruction § Anéantissement.]*

İzzet (*a. s.*) Kıymet, itibar, şeref, kuvet. Celâl, riayet, ikram. *[Dignité, considération, gloire § Honneur.]*

İzzetinefis (*a. s.*) Şeref, vakar ve haysiyetini muhafaza etme. *[Amour-propre.]*

İzzetleme | **İzzetlemek** (*t. m.*) Hürmet ve ikram etmek. İzzet etmek. *[Honorer, respecter.]*

İzzetlenme | **İzzetlenmek** (*t. m.*) İzzet ve ikram görmek. *[Être honoré,e, être le sujet d'honneurs.]*

İzzetli | **İzzetlû** (*t. f.*) Şeref ve itibar sahibi. Eskiden bir rütbe sahiplerine verilen unvan. *[Titre d'houneur et gloire; anciennement titre donné aux certains fonctionnaires et officiers.]*

I

I (*t. h.*) Türkçe alfabenin on birinci harfi. *[Onzième lettre de l'alphabet turc.]*

Iblık (*t. s.*) Enenmiş erkek piliç. *[Chapon.]*

Içkırık, Hıçkırık (*t. s.*) Ağlarken boğazdan çıkan ıstıraplı ses. Yemekten sonra bazı defa mideden gelen ihtiyarın haricinde geğirme. *[Hoquet, sanglot.]*

Içkırma, Hıçkıama | **Içkırmak, Hıçkırmak** (*t.m.*) Boğaz tıkanarak ve iç çekerek derinden ağlamak. *[Hoqueter, sangloter.]*

Idağacı (*t. s.*) Tütsü için ve güzel koku vermek için yakılan maruf ağaç, ödağacı. *[Aloès.]*

Iğıl ığıl (*t.*) Suyun bol bol ve sesle aktığını tasvir eder. *[Bruit de l'eau qui coule à pleins bords.]*

Ih (*t. s.*) Deveyi çökertmek için çıkarılan ses § Hızlı nefes vermeği tasvir eder. *[Mot par lequel on fait agenouiller le chameau § Ouf.]*

Ihlama | **Ihlamak** } (*t. m.*) Ih diyerek deveyi çökertmek.
Ihlatma | **Ihlatmak** } Ih diyerek hızlı hızlı nefes almak. *[Faire agenouiller le chameau. § S'essouffler.]*

Ihlamur (*t. s.*) Kerestesi marangozlukta kullanılan maruf agaç, çay gibi hazırlıyarak içilen bu agacın çiçeği. Ihlamur ağacından yapılmış. *[Tilleul.]*

Ihlamur

Ik (*t. s.*) İnsanın boğazı sıkılırken çıkardığı sesi tasvir eder. *[Cri qu'on fait entendre quand on est suffoqué,e ou qu'on est étranglé.]*

Ikılıkıl (*t.s.*) İnsan ve hayvanın boğulurcasına ve sıkıntı ile nefes almasını tasvir eder. *[Imite le bruit qu'on fait entendre quand on est suf - foqué,e]*

Ikınma | **Ikınmak** } (*t. m.*) Zorla nefes almak, inkıbaz halinde veya çocuk doğururken zorlanmak. *[Respirer avec effort et en suffoquant.]*

Ikıntı (*t. s.*) Çocuk doğuracak kadının veya inkıbaz halinde olan bir adamın zorlanması. *[Gémissement.]*

Iklama | **Iklamak** } (*t. m.*) Bak: Iklatmak. *[Voir :Iklatmak.]*

Iklatma | **Iklatmak** } (*t. m.*) Sıkıntı altında güçlükle nefes almak. Yük altında çok zahmet ve eziyet çektirmek, nefesi tıkanırcasına ağlamak. *[Respirer avec difficulté ; suffoquer § Gémir; haleter; soupirer; gémir sous le poids d'un fardeau,d'un travail,etc.]*

Ilgama | **Ilgamak** } (*t. m.*) At başı boş olarak dört nala koşmak. Çapul için atla hücum etme, etmek ve her tarafı vurup geçmek. *[Courir ; galoper, lancer un cheval au galop.]*

Ilgar (*t. s.*) Düşman taburunun süvari hücumu; ansızın hücum; akın.Başı boş hayvanın dörtnala koşması. *[Razzia sur le sol ennemi § Course du che-*

val à bride abattue; assaut soudain.] **Ilgarcı** = Akıncı, çapulcu, suvari hücum askeri. *[Ancien troupe légère à opérer des razzias sur le sol ennemi.]*

Ilgarlama } (*t. m.*) Çapul için
Ilgarlamak } düşman toprağına akın etme, etmek;akıncılık etme, etmek. *[Faire des incursions pour piller le sol ennemi. Opérer des razzias.]*

Ilgımsalgım (*t. f.*) Sıcak mevsimlerde çöl veya ovalarda buharın uzaktan su gibi görünmesi, serap. *[Mirage.]*

Ilgın (*t. s.*) Bir nevi orman ağacı. *[Tamarinier.]*

Ilgın

Ilgıncar (*t. s.*) Yabanî ve acı kiraz. *[Espèce de cerise sauvage.]*

Ilgınlık (*t. s.*) Ilgın ormanı, koruluğu. *[Forêt de tamariniers.]*

Ilı (*t. f.*) Sıcakça, ılık, soğuğu kırılmış. *[Tiède.]*

Ilıca (*t. s.*) Madenî sıcak su hamamı, kaplıca. Tabiî sıcak sulu hamam, kaynarca. *[À moitié chaude § Source naturelle d'eau chaude; therme, établissement thermal.]*

Ilıcak (*t. f.*) Az sıcak, ılıkça. *[Un peu tiède.]*

Ilık (*t. f.*) Ne sıcak ne soğuk su, az ısınmış. *[Tiède.]*

Ilıklatma } (*t. m.*) Ilık yap-
Ilıklatmak } mak, ılıştırma ılıştırmak. *[Faire tiédir.]*

Ilıma } (*t. m.*) Ilık olmak, az
Ilımak } ısınmak veya soğuğu kırılmak. *[se tiédir.]*

Ilındırma } (*t.m.*) Ilık yapma,
Ilındırmak } yapmak, ılıklatma, ılıklatmak, ılıtma, ılıtmak. *[Faire tiédir.]*

Ilıtma } (*t. m.*) Ilık yapma,
Ilıtmak } yapmak, ılık olacak surette soğutma, soğutmak, veya az ısıtma, ısıtmak. *[Rendre tiède, attiédir.]*

Imızganma } (*t. m.*) Uyumak,
Imızganmak } hafif uykuya dalmak. Sönmek, yavaş yavaş ölmek, *[S'assoupir § S'éteindre.]*

Imlama } (*t. m.*) İşaret etme
Imlamak } etmek. *[Faire signe]*

Incalız (*t. s.*) Turşusu yapılan bir nevi yabanî sarmısak ve soğan. *[Espèce d'oignon sauvage.]*

Indallama
Indallamak } (*t. m.*) Tereddüt etme, etmek. *[Hésiter.]*

Ir (*t. s.*) Nağme, lâhın. *[Ton musical; ton de voix.]*

Irak (*a.s.*) Şattül arap ile Acemistan arasında bulunan bir kırallık. Uzak, bait § Şark musikisinde bir makam. *[Le pays qui se trouve entre la Mésopotamie et le Perse§Loin § Un des motifs de la musique orientale.]*

Iraklı (*a. s.*) Irak ahalisinden olan. *[qui est de l'Irak.]*

Irgalama
Irgalamak
Irgalanma
Irgalanmak } (*t. m.*) Bak: Irganmak. *[Voir Irganmak.]*

Irgalatma
Irgalatmak } (*t. m.*) Yerinden oynatma, oynatmak; kımıldatma; kımıldatmak; sarsma, sarsmak, iki tarafa sallama, sallamak. *[Mouvoir, remuer, cascader.]*

Irganma
Irganmak } (*t. m.*) Yerinden oynama, oynamak kımıldama kımıldamak, sallanma, sallanmak. *[Se mouvoir, s'agiter, se cascader.]*

Irgantı (*t. s.*) Sallanma, sallantı, zelzele. Yerinden oynama. *[Moumement, agitation.]*

Irgat (*t. s.*) Yapı amelesi rençper, işçi. Gündelikçi. Gemilerde demir aldıkları zaman zincir veya halat toplamak ve yapılarda ağır şeyler kaldırmak için zincir ile çevirdikleri bucurgat. *[Ouvrier,ère; § Cabestan.]* **ırgatbaşı** = Amelenin başında bulunan adam. Seramele. *[Chef des ouvriers.]*

Irgatma
Irgatmak } (*t. m.*) Bak: Irgalatmak. *[Voir: Irgalatmak.]*

Irgatmihveri (*t. h.*) Gemilerde demir almak veya yüksek binalara eşya çıkarmak için kullanılan ırgadın etrafında çevrilen şakulî çubuk. *[Mèche de cabeston, arbre de cabestan.]*

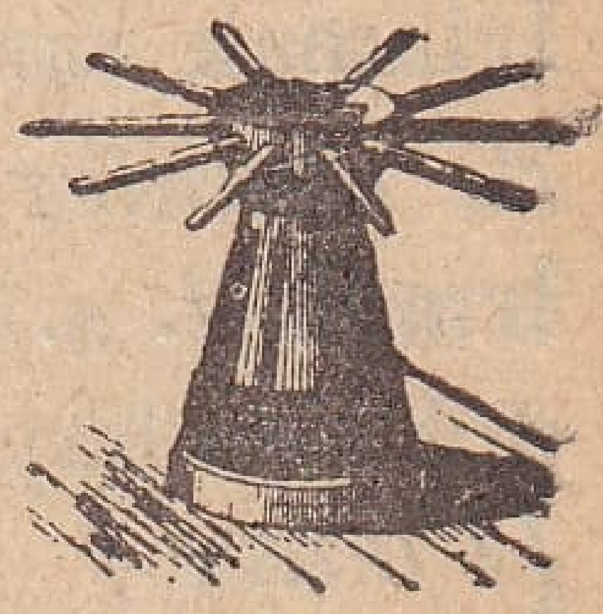

Irgatmihveri

Irgatpazarı (t. s.) Yapı amelesinin iş bulmak için toplandığı yer. *[Marché des ouvries.]*

Irıp (*t. s.*) Balık tutmak için deniz, göl veya nehre atılan büyük ağ. *[Grand filet.]*

Irıpkayığı (*t. s.*) Beş çifte balık kayığı. *[Barque à cinq paires de rame pour la pêche.]*

Irk (*a. s.*) Kök, asıl, damar. Nesil, sülâle, soy, züriyet, nesep, nevi, şube. Cins. *[Racine § Origine § Veine § Genre§Race; race humaine.]*

Irlama | **Irlamak** (*t. m.*) Tağanni etmek, nağme ile okumak. Şarkı söylemek. *[Chanter.]*

Irlayıcı (*t. f.*) Nağme ile şarkı söyliyen adam veya kadın, hanende. *[Chanteur,euse.]*

Irlayış (*t. fi.*) Şarkı söyleme. Irlamak tarzı ve fiili. *[Action de chanter; chant.]*

Irmak (*t. s.*) Doğrudan denize dökülen büyük akar su, nehir. *[Fleuve.]*

Irma | **Irmak** (*t. m.*) Ayırıp dağıtma, dağıtmak; akıtıp dağıtma, dağıtmak, perakende ve perişan etme, etmek. *[Disperser en séparant, en versant]*

Irvalama | **Irvalamak** | **Irveleme** | **Irvelemek** (*t.m.*) Hamur yapışmamak için tepsiye un serpme, serpmek. *[Soupoudrer.]*

Irz (*a. s.*) Namus, ismet, iffet. *[Honneur, chasteté, vertu de femme.]*

Irza (*a. s.*) Kandırma, razı ve hoşnut etme, gönlünü yapma. *[Action de persuader§Action de contenter, de satisfaire.]*

Is (*t. s.*) Sahip, malik, efendi, şenlik, mamuriyet. *[Monsieur, maître.]*

Isgara | **Iskara** (*t. s.*) Muhtelif işlere mahsus ağaç veya demirden parmaklık, şebeke. *[Gril § brasier.]*

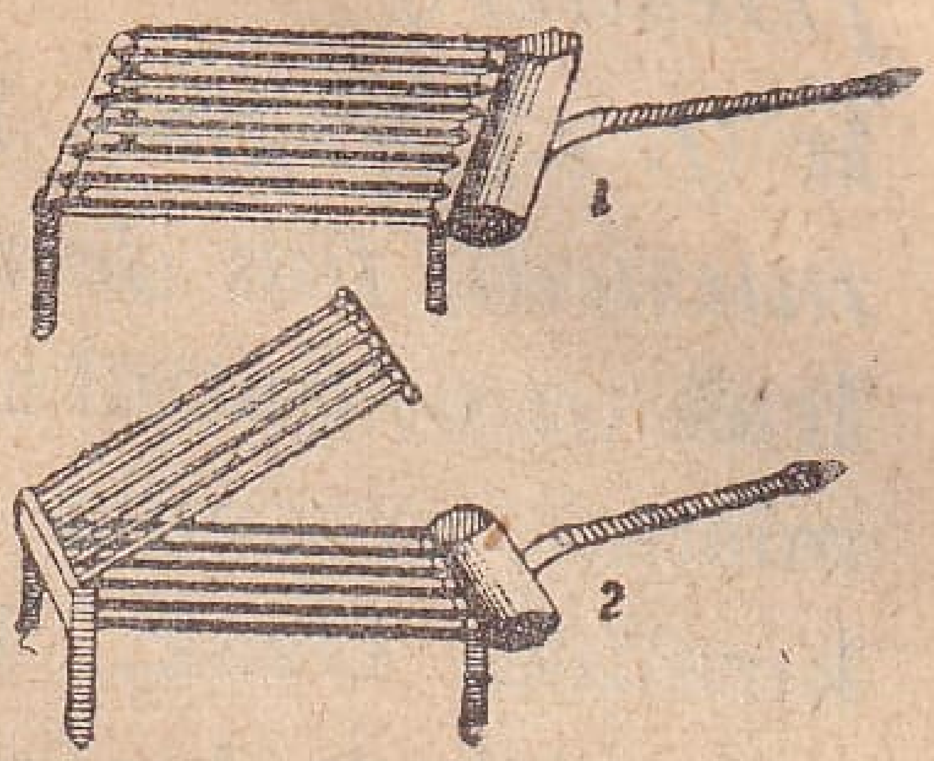

Isgara

Isı (*t. s.*) Sıcaklık, hararet. *[Chaleur § Chaud,e.]*

Isındırma | **Isındırmak** (*t. m.*) Bak: ısıtma *[Voir: Isıtmak.]*

Isınma | **Isınmak** (*t. m.*) Hararetlenme, hararetlenmek, sıcak olma, sıcak olmak; ateşte kızgın olmak. Sevme, sevmek, alışma, alışmak. *[Se chauffer, s'échoffer; affectioner]*

Isıot (*t. s.*) Biber. *[poivre]*

Isırgan (*t. s.*) İnce bir havla örtülü kenarları kertikli ve değdiği yeri yakan bir nebat. § Dişle kapıp koparan *[Ortie]*

Isırgan

Isırgın (*t.s.*) Hararetten husule gelen kabarcık. *[Les Boutones rouges sur le corps devenant de la transpiration.]*

Isırık (*t. s.*) Isırma eseri, diş beresi. Zarar, ziyan. *[Morsure.]*

Isırılma | **Isırılmak** | (*t. m.*) Başkası tarafından dişle tutulup sıkılma, sıkılmak, veya koparılma, koparılmak. *[Être mordu,e.]*

Isırma | **Isırmak** | (*t. m.*) Dişle tutup sıkma, sıkmak, dişle koparma, koparmak. Biri hakkında açı söz söylemek. *[Mordre § Médire, attaquer par les paroles piquantes.]*

Isırtma | **Isırtmak** | (*t. m.*) Isırmağa sevketme, sevketmek. *[Faire mordre.]*

Isıtma | **Isıtmak** | (*t. m.*) Ateşte tutarak sıcaklık verme, vermek, sıcak yapma yapmak. *[Chauffer, échauffer, animer, rendre ardent.]*

Iskala (*c. s.*) Musikide perdelere parmak alıştırma talimi. Çabuk ve belli olmıyacak şekilde lâkırdı söylemek (Iskala geçmek.) *[Scala.]*

Iskalra (*c. s.*) Gemi arması merdiveni. Harp gemilerinde teşrifat merdiveni. *[Aubinet ou saint-aubinet.]*

Iskarça (*c. s.*) Gemi hamulesinin pek sıkı istif olması. *[Arrangement d'une manière très pressé,e]*

Iskarmoz (*c. s.*) Kürek takılmak üzere kayığın yan kenarına dikine sokulmuş tahta çivi § Bir cins küçük balık. *[Cheville en bois au bord des caïques pur soutenir les rames. Une espèce de petit poisson.]*

Iskarta (*c. s.*) Kâğıt oyunlarının bazılarında bir tarafa bırakılan kâğitlar § Açığa çıkarma, kıymetten düşme, Stok. *[Écart]*

Iskat (*a. s.*) Ölünün ruhu için verilen sadaka § Silme, imha etme § İptal etme; hükümsüz bırakma § Mahrum etme, aşağı atma, düşürme. *[Action de fair tomber; annihilation.]*

Islah (*a. s.*) İyileştirme, düzeltme, iyi bir hale koma. Noksan ve kusurlarını kaldırma, mükemmel bir hale koyma. *[Amélioration; réforme § Correction rectification; reformation.]*

Islahat (*a. s.*) Suiistimalatın izalesi, noksanların ikmali, yol-

suzluk ve fenalıkların ref'i için sarfedilen mesai. [*Réformes; améliorations.*]

Islahatperver (*fa. f.*) Islahatı seven, ıslahat taraftarı. [*Réformateur - trice*]

Islak (*t. f.*) Suya batırılmış, nemli, râtıp, su dokunmuş. [*Mouillé,e*]

Islaklık (*t. s.*) Suya bulaşmış olan şeyin hali, nemlilik. [*État de ce qui est mouillé,e; mouillure.*]

Islanma | **Islanmak** (*t. m.*) Suya bulaşma, bulaşmak, nemli olma, olmak. [*Se mouiller; être mouillé,e; être trempé,e*]

Islatma | **Islatmak** (*t. m.*) Suya batırma, batırmak, üzerine su serpme, serpmek, nemlendirme, nemlendirmek. Tekdir etme, etmek § Dövme, dövmek, dayak atma, atmak, [*Mouiller; humecter; tremper* § *Réprimender rigoureusement; battre; frapper.*]

Islık (*t. s.*) Dudakları büzerek arasından düdük sesine benzer bir ses çıkarmak. [*Sifflement; coup de sifflet.*]

Ismarlama | **Ismarlamak** (*t. m.*) Tavsiye etmek, tembih etmek, sipariş verme, vermek § Tevdi etme, etmek § Hususî siparişle yaptırılmış. [*Commender, recommender, recommendation* § *Très propice; très conforme et couvenable.*]

Ispanak (*t. s.*) Büyük yapraklı maruf sebze. [*Épinard*]

Ispanak

Isparçana (*c. s.*) Halatın üzerine sarılmış olan ip § Halatın yapıldığı bükmelerin her biri. [*Corde ou chanvre entortillé autour d'un câble.*]

Ispati (*c. s.*) İskambil kâğıtlarından yonca yaprağı şeklinde olanlar, sinek. [*Trèfle (au jeu de cartes.)*]

Ispavli (*c. s.*) Gemilerde kullanılan bir nevi kalın sicim. [*Espèce de corde qu'on emploi dans les bateaux.*]

Ispazmoz (*c. s.*) Sinirlere arız olan gerginlik ve ihtilâç. [*Spazme.*]

Israr (*a. s.*) Bir fikir veya sözde sebat edip dönmeme, ayak basıp direme; inat etme. [*Insistance; persistance.*]

Issız (*t. f.*) Kimse olmıyan, boş; meskûn, mamur ve şen olmıyan. *[Inhabité,e; désert,e § Sans maître; qui n'appartient à personne.]*

Istağfurullah (*a. tr.*) Gösterilen ikram ve tazime karşı mahviyet için kullanılan tabir. *[Je demande pardon à Dieu §Loin de moi; que Dieu m'en préserve. On l'emploie aussi comme terme de politesse et de modestie pour répondre à des compliments]*

Istavroz (*c. s.*) Haç , salip . *[Croix § Signe de la croix]*

Istıfa (*a. s.*) Seçme, intihap. Bir şeyin en iyisini alma, tekâmül etme. *[Sélection §Choix]*

Istılah (*a. s.*) Bir kelimenin fennî manası, istimal edile edile mesel hükmüne geçmiş.müstamel olmıyan garip ve muğlâk lûgat. *[Terme ou expression technique § Phrase ou explication particulière.]*

Istılahperdaz (*fa.f.*) Lûgat paralıyan, garip ve muğlâk lûgat kullanan. *[Précieux, se; celui qui parle ou écrit d'une façon pompeuse; hableur, euse.]*

Istırap (*a. s.*) Vesvese, eziyet, azap, sıkıntı. § Elem . *[Agitation, trouble§ Anxiété, souffrance.]*

Istırar (*a. s.*) Mecburiyet, çaresizlik , ihtiyaç . *[Action d'être poussé.e par la nécessité. Contrainte, pression.]*

Işık (*t. s.*) Aydınlık, zıya, nur, lâmba, kandil, mum, § Münevver, *[Lumière, jour, clarté, éclat; lampe, bougie.]*

Işılama | **Işılamak** (*t. m.*) Arasıra parlamak, karanlıkta ışık görünmek, parıldamak. *[Luire; briller.]*

Işılatma | **Işılatmak** (*t. m.*) Parlatma, parlatmak, parıldatma, parıldatmak. *[Faire luire, faire briller.]*

Işıldama | **Işıldamak** (*t. m.*) Parıldama, parıldamak, parıl parıl olma, olmak, göz kamaştırma, kamaştırmak. *[Briller, luire; étinceler.]*

Işıl ışıl (*t. f.*) Gözleri kamaştıran bir ışığı tasvir eder. *[Luire fortement, regarder d'un œil étincelant.]*

Işıltı (*t. s.*) Parıltı. *[Lueur, étincellement.]*

Işıma | **Işımak** (*t. m.*) Parlama, parlamak , parıldama , parıldamak, aydınlama, aydınlamak. *[Luire, briller.]*

Işın (*t. s.*) Güneş parıltısı, uzakta parıldıyan zıya. *[Lu-*

mière, (du soleil ou d'un astre lointain).]

Işkırma } (*t. m.*) Islık çalma,
Işkırmak } çalmak, kuş gibi ötme, ötmek, Bak: ıçkırmak. *[Siffler, Hoqueter. [Voir: Içkırmak].*

It (*a. s.*) Rayiha, koku § İs, sis, duman. *[Odeur]*

Itır (*a. s.*) Güzel kokulu, ve beyaz çiçekli yaprakları tırtıllı bir nebat. § Güzel kokulu yağ, ruh ve saire. *[Odeur agréable ; parfum benjoin , essence, arôme.]*

Itırnak (*fa. f.*) Güzel kokulu, *[Odoriférant,e; parfumé,e.]*

Itlak (*a. s.*) Salıverme, koyuverme § Afiv, hapis ve sair cezadan kurtarma § Boşama § Şümullendirme § İsim verilme. *[Action de lâcher, de laisser libre; libération, répudation § Action de qualifier, qualification.]*

Itma (*a. s.*) Hırslandırma, tamaha düşürme. *[Action d'exciter l'avidité, d'inspirer un violent désir, incitation.]*

Itnap (*a. s.*) Sözü ip gibi çekip uzatma, lüzumsuz tafsilâta boğma. *[Prolixité § Circonlocution; verbiage; détail superflu.]*

Itrî (*a. f.*) Güzel kokuya mensup ve mütaallik. *[Aromatique.]*

Itriyat (*a. s.*) Güzel kokulu yağlar ve sair şeyler. *[Aromates.]*

Ittıla (*a. s.*) Haberdar olma, öğrenme, vukuf kespetme, agâh olma, muttali ve haberdar olma. *[Information.]*

Izbandut (*tc. s.*) Haydut, yol kesici, şaki § İri vücutlu ve korkunç adam. *[Homme très robuste.]*

Izmar (*a. s.*) Gizleme, saklama, ihfa, ızhar mukabili: Izharı güç, ızmarı güç dert. *[Action de cacher, de tenir secret; dissimulation.]*

Izrar (*a. s.*) Zarara sokma, ziyana uğratma. *[Action d'endommager; endommagement.]*

J

J (*t. h.*) Türkçe alfabenin on ikinci harfidir. *[Douzième lettre de l'alphabet turc.]*

Jaketatay (*c. s.*) Siyah renkte merasim ve suarelerde giyilen erkek elbisesi. *[Jaquette à taille.]*

Jale (*fa. s.*) Çiğ, şebnem, gece yağan ve sabah çiçeklerin üzerinde görülen su damlacıkları. *[Rosée.]*

Jambon (*c. s.*) Domuz söğüşü. *[Jambon.]*

Jandarma (*c. s.*) Asayişin muhafazasına mahsus maaşlı bir sınıf asker. Zaptiye. *[Jandarme.]*

Japon (*c. s.*) Japonyalı, japon ırkından olan. *[Japonais,e.]*

Japonca (*t. s.*) Japon dili, japon yazısı. japon dil, yazı ve âdatına mensup ve mütaallik. *[Jajonais.]*

Jardiniyer (*e. s.*) Salonlarda uzun bir endam aynası ve onun altında çiçek ekilir bir süslü sandıkçe bulunan mobilya. *[Jardinier.]*

Jaretiyer (*c.s.*) Çorap sarkmamak için dizden aşağı veya yokarıya bağlanan bir nevi lâstik bağ. *[Jarretière.]*

Jean (*c. s.*) Dev §Gayet büyük, dev cüsseli. *[Géant,e]*

Jelatin (*c. s.*) Et, kemik, deri, boynuz ve saireden hâsıl olan pelteye benzer madde. *[Géltain,e.]*

Jeneral (*c. s.*) Miralaydan yüksek, müşirden aşağı askerî rutbe; mirliva, ferik ve birinci ferik rütbesinde olanlar, § Umumî, küllî, mutlak§ Jeneral zevcesi. *[Général,e.]*

Jenerallık (*t. s.*) Jeneral olmak sıfat ve hali. § Jeneral mevki ve makamı. *[Généralat.]*

Jenerasyon (*c. s.*) Nesil, batın. *[Génération.]*

Jeneratör (*c. s.*) Doğuran, müvellit § Sebep, dirilten. müessir § Buhar kazanı. *[Générateur, trice.]*

Jenk (*f. a. s.*) Yüzde hâsıl olan çillik, pas, kir. *[Rouille; ordure.]*

Jeodezi (*c. s.*) Arazi mesahasi, arazi taksimi ilmi, fenni. *[Géodésie.]*

Jeoloji (*c. s.*) Arziyat § Arz kışrında hâsıl olan değişikliklerin sebeplerini, neticelerini tetkik eden ilim. Tabakatülârz ilmi. *[Géologie]*

Jeolok (*c. s.*) Arziyat âlimi, arzıyat mutahassısı. *[Géologue.]*

Jeometri (*c. s.*) Hendese, hendese kitabı. *[Géométrie.]*

Jeometrik (*c.s.*) Hendesî, hendeseye ait. *[Géométrique.]*

Jerse (*c. s.*) Bir nevi kumaş. Vücuda yapışan yün örme caket. *[Jersey.]*

Jest (*c. s.*) Evza, işaret§ Nutkederken, söz söylerken, el, kol ve sair aza ile icra edilen hareketler, hareket tarzı. *[Geste.]*

Jeyan (*fa. f.*) Kızgın, kükremiş, coşmuş. *[Furieux,se; terrible.]*

Jile (*c. s.*) Yelek. *[Gilet.]*

Jilet (*c. s.*) Tıraş makinesine yerleştirilen küçücük ve iki tarafı keskin bıçak, tıraş bıçağı. *[Gillet.]*

Jimnaz (*c. s.*) Bazı memleketlerde orta tahsil müesseselerine ve jimnastik mektebine verilen isim. İdadî mektebi. *[Gymnase.]*

Jiruet (*c. s.*) Fırıldak § Rüzgârların istikametini gösteren alet. Yel gösterme § Sebatsız adam. *[Girouette.]*

Jurnal (*c. s.*) Yevmiye defteri § Gazete, ruzname. İhbar. *[Journal.]*

Jurnalcı (*t. f.*) Başkaları hakkında ihbaratta bulunan adam. hafiye. *[Espion.]*

Jüj (*c. s.*) Hâkim § Hakem, kadı, *[Juge.]*

Jüjkomiser (*e. s.*) İflâs işlerine bakmak için mahkeme tarafından tayin edilen memur. *[Juge-commissaire.]*

Jülide (*fa. f.*) Karışık, biribirine geçmiş, karmakarışık. *[Mêlé,e; embrouillé e.]*

Jüp (*c. s.*) Fistan; eteklik. *[Jupe.]*

Jüpon (*c. s.*) İçeteklik, miso. *[Jupon.]*

Jüri (*c. s.*) Hakem heyeti § Adul heyeti, heyeti mümeyize. *[Jury ou juri.]*

K

K (*t. h.*) Türk alfabesinin on üçüncü harfidir, kalın sesli harflerin önünde kalın, ince sesli harflerin önünde ince okunur. § Kalın sadalı a, u harflerinin önünde ince okunması lâzım geldiği zaman a, u harflerinin üzerine şu [^] işareti konulur. *[Treizième lettre du l'alphabet turc.]*

Kaan (*fa. s.*) Çin imparatorlarına mahsus elkap. Bak :

Han ve hakan. *[Voir: han ve hakan.]*

Kaba (*t. f.*) Hafif olduğu halde hacmi büyük. § Şiş, tümsek § Terbiyesiz, sözü ve muamelesi galiz, yontulmamış, zarafeti olmıyan. § Adî, bayağı, § Terbiyeye mugayir. *[Qui a un volume gros mais léger. Non serré § Grossier,ère; vulgaire.]*

Kabadayı (*t. f.*) Sureta cesaret satan, cesur taslağı. *[Qui a l'air brave § Bravache.]*

Kaba et (*t. s.*) But eti, *[Fesse]*

Kabahat (*a. s.*) Çirkin fiil ve hareket, yakışıksız muamele § Hafif cürüm, kusur. *[Faute § Délit.]*

Kabahatli (*t. f.*) Suçlu. kusurlu, müttehim. *[Coupable.]*

Kabahatsiz (*t. f.*) Kabahatli olmıyan, suçlu olmıyan, masum, bigûnah. *[Sans aucune faute; innocent,e sans défaut, irréprochable.]*

Kabahatsizlik (*t. s.*) Masumiyet, suçsuzluk. *[Innocence.]*

Kabak (*t. s.*) Birçok nevileri olan maruf sebze. *[Courge.]*

Kabak

Kabak (*t. s.*) Tatsız, olmamış kavun ve karpuz § Çıplak, açık (kafa) *[Sans goût, sans saveur § Nu,e (de bonnet ou de poil).]*

Kabakulak (t. s.) Ekseriya çocukların boyunları, kulak arkası şişmek suretile hummalı bir hastalık. *[Oreillon.]*

Kabala (*t. s.*) Ucuz, badava, hesapsız. *[À bon marché § Prix à forfait.]*

Kabalak (*t. s.*) Seyyahların sıcak mevsimlerde giydikleri bir nevi şakpa. *[Une sorte de chapeau.]*

Kabalaşma } (*t. m.*) Kaba olma, olmak § Nezaketi, inceliği kaybetme, kaybetmek. *[Devenir grossier,ère; devenir vulgaire.]*
Kabalaşmak

Kabalaştırma } (*t. m.*) Kabalık verme, vermek, nezaketsiz ve çirkin olma, olmak. *[Rendre grossier,ère, valgaire.]*
Kabalaştırmak

Kabalık (*t. s.*) Ağır olmadığı halde hacim büyüklüğü, zarafetsizlik, nezaketsizlik, çirkin muamele. *[Qualité d'un objet volumineux mais léger § Grossièreté; impolitesse.]*

Kaballama } (*t. m.*) Toptan
Kaballamak } satma, satmak, kötürü füruht etme, etmek. *[Vendre en bloc]*

Kabara (*t. s.*) Başı yuvarlak ve muhaddep sarı veya beyaz çivi. *[Clou d'ornemet à tête large dorée.]*

Kabarcık (*t. s.*) Suyun ve diğer bir mayiin üzerinde hâsıl olan içi hava dolu şişçeğizler. § Bedenin her hangi bir yerinde çıkan ufak sivilceler. *[Bulle d'eau § Petits obcés § Ampoule.]*

Kabarık (*t. f.*) Kabarmış, şişmiş. § Ufak sivilce. *[Élevure boursouflement; enflure.]*

Kabarma } (*t. m.*) Ağırlığı
Kabarmak } artmaksızın hacmi büyümek, şişmek § Yükselme, yükselmek, taşma, taşmak . § Artma , artmak , çoğalma, çoğalmak. § Kurulma, kurulmak, gurur göstermek. § Ekşiyip köpürme, köpürmek . § Dalgalanma, dalgalanmak , coşma, coşmak § Kumaşın, havı kalkıp düzlüğü bozulma, bozulmak. §Tavlanma, tavlanmak, ıslanıp yumuşama, yumuşamak § Bulanma, bulanmak, karışma, karışmak § Artma, artmak, çoğalma, çoğalmak § Tuyleri ürperip dikilmek, şişmek.*[S'eufler; se gonfler§S'augmenter, s'élever § S'énorgueillir ; devenir impertinent,e.]*

Kabartma } (*t. m.*) Bir şeyin
Kabartmak } ağırlığını artırmaksızın hacmini büyütme, büyütmek, seyrekleştirme, seyrekleştirmek § Gevşetme, gevşetmek. § (Toprak) karıştırıp yukarı kaldırma, kaldırmak § (Hesap) artırma, artırmak, tezyit etme, etmak. § Yükseltme, yükseltmek § (Yazı) arkasından basıp yüzünü çıkıntılı yapma, yapmak. *[Rendre volumineux,se mais leger,ère§Hausser; élever; dousoufler§Augmenter; s'enorgueillir.]*

Kabasaba (*t. f.*) Kaba bir suretle , kabacasına , incesine bakmıyarak, işin yalnız kabası. *[Gros sier,ère; sans goût.]*

Kabataslak (*t. f.*) İşin yalnız kabası, fazla teferrüatına girişmeksizin . *[Grossier,ère sans soin.]*

Kabih (*a.f.*) Çirkin, yakışıksız§ Fena , mezmun, mayup, naseza. *[Laid, mauvais,e]*

Kabiha (*a. s.*) Çirkin ve mezmum iş ve hareket . *[Mauvaise action]*

Kabil (*a. f.*) Alan, kabul eden § Müstait, kabiliyet ve istidadı olan. § Mümkün olan. [*Qui reçoit, accepte* § *Digne de...* § *Possible.*]

Kabîl (*a. s.*) Cins, soy, türlü, sınıf, makule. [*Genre, classe, catégorie.*]

Kabîle (*a. s.*) Bir şeyden türemiş ve bir şeyin riyaseti altında olarak birlikte yaşar cemaat, göçebe aşiret, oymak. [*Tribu.*]

Kabile (*a. s.*) Ebe, gebe kadını doğurtup, çocuğu alan kadın tabip. [*Coucheuse; sage-femme; matrone.*]

Kabiliyet (*a. s.*) Kabul edebilir olma, istidat. § İktidar, liyakat. [*Acceptibilité* § *Capacité* § *Possibilité* .] **kabiliyetli** = Kabiliyeti olan, müstait. § Liyakat, iktidar sahibi. [*Capable, susceptible.*] **kabiliyetsiz** = İstidatsız, gayrimüstait. § Liyakatsiz, iktidarsız, naehil. [*Non susceptible; incapable.*] **kabiliyetsizlik** = istidatsızlık ademiistidat § İktidarsızlık, liyakatsizlik. [*Inhabilité à recevoir. Incapacité*]

Kabine (*a.s.*) Bir devletin vekiller heyeti, heyeti vekile. [*Cabinet.*]

Kabine (*a.s.*) Tuvalet yeri, aptesane. [*Lieu d'aisance.*]

Kabine (*a. s.*) Yazıhane § Muayenehane § Küçük oda . [*Bureau* § *Petite chambre .*]

Kabir (*a.s.*) Mezar, merkat, türbe. [*Tombeau; tombe ; sépulcre.*]

Kabız | **Kabz** (*a. s.*) Elile tutma, ele alma, kavrama § Alma, ahiz, tesellüm. § Tutkunluk, peklik, [*Action de prendre, de saisir ; prise* § *Constipation*]

Kabız (*a.f.*) Tutan, alan, ahiz ve zapteden § Kabızlık veren, inkibazı mucip olan § Sıkan, çeken, (sinir). [*Qui prend, reçoit, receveur* § *Qui restreint* § *constipant,e.*]

Kabil | **Kabl** (*t.za.*) Ön, önde, ileride, evel, mukaddem. § İsmin eveline gelerek daima birleşmiş bir halde yazılır . [*Avant.*]

Kablo (*e. s.*) Deniz altından geçen telgraf hattı § Deniz tarikıyle gönderilen telgraf . [*Kâble.*]

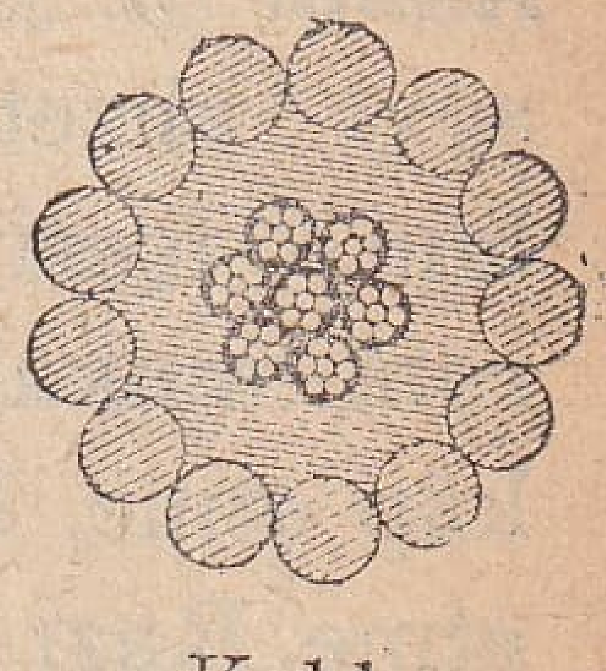

Kablo

Kabotaj (*e. s.*) Ayni memleke-

tin sevahili arasında seyri sefain. *[Cabotage.]*

Kabran (*t. f.*) Tembel; gevşek, üşengeç § Dalları kesilmiş kütük, ağaç. *[Paresseux,euse; oisif,ve; tronc d'un arbre.]*

Kabristan (*fa. s.*) Mezarlık. *[Cimetière.]*

Kabuk (*t. s.*) Meyva, ekmek, peynir ve emsali şeylerin dışındaki sert kısmı,örtüsü, kışrı. Bazı hayvanların mahfazaları: midya kabuğu. *[Écorce, croûte § Coque, coquille § Pelure enveloppe.]* **kabuklu**=Kabuğu olan, kabukla mestur. *[Couvert,e d'une écorce, d'une croûte, d'une coque.]* **kabuksuz**=Kabuğu olmıyan. *[Sans écorce; nu,e.]*

Kabuklanma | **Kabuklanmak** (*t. m.*) Kabuk bağlama, bağlamak, kabuk peyda etme, etmek, (meyva). *[Être couvert,e d'une écorce, d'une croûte.]*

Kabul (*a. s.*) Alma, verilen bir şeyi ahzetme, ziyarete geleni içeriye alma, ziyarete mukabele etme § İrtikâp etme, kötü bir işe tenezzül etme. Razı olma, muvafakat etme. Alıp kullanma, istimal etme.*[Action de daigner;action d'accepter; acceptation § Action de recevoir, d'accueillir, réception; accueil § Consentement.]*

Kaburga (*t.s.*) Göğüs kemiklerinin her biri, gemi veya kayığın hayvan kaburgasına benziyen ve omurga üzerine kaldırılan eğri ağaçları. *[Côte § Squelette de thorax,d'un navire.]* **kaburga dolması** = Kuzu kaburgasının pirinç,kuru üzüm ve fıstık ile dolması. *[Côte farcie.]*

Kâbus (*a. s.*) Uykuda insanın üzerine çöken ağırlık. *[Cauchemar; esprit incube.]*

Kabza (*a. s.*)Kılıcın tutacak yeri, avuç. Bir şeyin tutulacak yeri. Bir avucun alabileceği mıktar, bir tutam. § Malikiyet. *[Quantité que peut contenir la main; pincé,e § Garde d'une épée, d'un sofre § Possession.]*

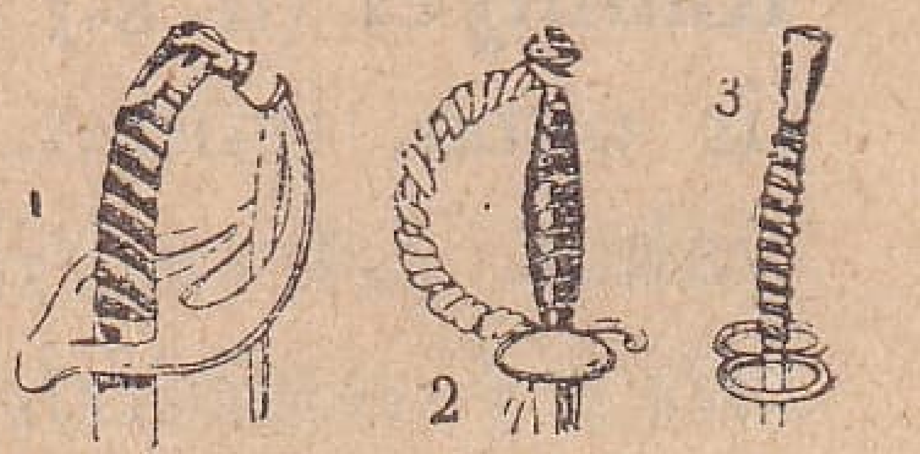

Kabza

Kaç (*t. f.*) Adedi sual içindir. mubalağa ve hoşnutsuzluk ifade eder. *[Combien (se dit des individus ou des choses divisées en morceaux). Im-*

pératif du verbe kaçmak. Voir: kaçmak.]

Kaçak (*a. f.*) Kaçmış, gizlice kaçırılmış, gümrük resmi verilmemiş eşya. *[Fugitif,ve; évadé,e § Déserteur, euse § Marchandise de contre bande § Fuite.]* **kaçakçı** = Kaçak mal ithal eden ve satan, gümrükten mal kaçıran. *[Contrebandier,ère]* **kaçakçılık** = Gümrükten veya resimden kaçırmış olmak fiili. *[État d'une personne evadée ou d'une marchandise de contre bande.]*

Kaçamak (*t. s.*) İşe gitmeyiş, sebep, vesile, tatil, behane, özür. Kaçılacak yer, melce, meralarda sürülerin barınacak yeri; küçük ağıl. Mısır unundan yapılan bir nevi yiyecek. *[Lieu ou l'on fuit§ Pretexte§Echappatoire§ Petit faae d'animaux § Sorte de pâte de farine de maïs bouillie dans l'eau.]*

Kaçan (*t.za.*) Ne vakıt, ne zaman, vaktaki, ne vakıt ki. *[Quand.]*

Kaçar (*t. f.*) Birbirine müşabih ve müşterek şeylerin adedini suale mahsustur: «bu binalar kaçar kattır?» gibi. *[Combien; chacun,e ou pour chacun.e.]*

Kaçarolâ (*c. s.*) Saplı alafranga bir nevi yemek tenceresi. *[Casserole.]*

Kaçgöç (*t. s.*) Erkeğe görünmeme. Kadının erkekten saklanıp kaçması. *[Obligation rituelle de ne se fréquenter que quand les femmes ont couvert leur visage chez les musulmans.]*

Kaçık (*t.f.*) Bir yana çarpılmış, çarpık. Aklı başından kaçmış, delişmen, savruk. *[Follet§ Inclinant d'un côté.*

Kaçıklık (*t s.*) Delilik, delişmenlik, savrukluk. *[Fuyard,e évadé,e § Fou, folle.]*

Kaçıncı (*t. f.*) Kaç derecede bulunan. *[Quantième.]*

Kaçınma / **Kaçınmak** } (*t. m.*) Çekinmek, içtinap etmek. *[S'obstenir; éviter § Se réserver; se retirer.]*

Kaçırılma / **Kaçırılmak** } (*t.m.*) Firar ettirilmek, başkasının elile kaçmaya sevkolunmak. Gümrükte resim vermeden gizliden geçirilmek. *[S'évader par les conseils de quelqu'un § Être baissé,e passer; être perdu,e § Être importé,e ou exporté,e par contre bande.]*

Kaçırma | **Kaçırmak** (*t. m.*) Firar ettirmek. Gümrük ve resim vermeksizin gizlice mal ithal ve ihraç etmek. Dikkatsizlikle söylemek § Kaçmağa mecbur etmek. Namahrem tutmak, göstermemek, yüzü kapalı gezdirmek. *[Faire évader§ Laisser échapper§Laisser passer § Faire le contre bande; importer ou exporter par contre bande.]*

Kaçırtma | **Kaçırtmak** (*t. m.*) Başkası vasıtasile firar ettirmek. Gümrük ve resim vermeksizin geçirtmek, gizlice ithal ve ihraç ettirmek, gafletle söyletmek. *[Faire évader par l'intervention d'un tiers, faciliter le contre bande.]*

Kaçışma | **Kaçışmak** (*t. m.*) Birden dağılıp herbiri bir tarafa gitmek, perişan olmak, *[Fuir chacun d'un côté; se disperser.]*

Kaçkaç (*t. s.*) Firar, düşman istilâsından kaçma, firar etme. *[Émigration.]*

Kaçkın (*t. f.*) Kaçmış, kaçak, aklı yerinde olmıyan, budala *[Fuyard,e évadé,e; déserteur.]*

Kaçlı (*t. f.*) Kaç cüzden mürekkep veya kaç tane benek ve sairesi olan, kaç tevellütlü olan. *[de combien]* **kaçlık** = Kaç kuruş ve saire kıymetinde, kaç arşın ve saire boyunda, yahut kaç adetten mürekkep. *[de combien.]*

Kaçma | **Kaçmak** (*t. m.*) Firar etmek, habersiz savuşmak. Kaçış suretile gitmek. Çekinmek, içtinap etmek. Erkeğe görünmemek, örtünmek. Zail olmak, girmek, nüfuz etmek. *[Fuir; s'évader; déserter; échapper§s'en aller; s'enfuir§ Entrer furtivement, s'insinuer.]*

Kadana (*c. s.*) Vaktile kürek mahkûmlarının ayaklarına vurulan zencirli halka, pranga. *[Chaîne de forçat.]*

Kadar (*t. f.*) Miktar ve kemiyet beyan eder: içilecek kadar su. Takip ve tahmin beyan eder: onlar yüz kadar idiler. İntiha beyan eder: akşama kadar. *[Tant que§Environ, approximativement.]*

Kadastro (*c. s.*) Emlâk ve arazi defteri, cetveli, tapu sicilli, arazinin vaziyet ve hududunu gösterir, *[Cadastre.]*

Kadavra (*e. s.*) Ölmüş bir insan veya hayan cesedi. Lâşe cife. *[Cadavre.*

Kadayif (*t. s.*) Erimiş şekerle pişirilmek üzre türlü türlü şekillerde imal olunan maruf hamur. [*Pâte fine en forme de vermicelle dont on fait differentes plats doux.*]

kadayifçi = Kadayif yapan veya satan adam. [*Celui qui fait et vend la pâte dite kadayif.*]

Kadeh (*a. s.*) Bardak, kâse, su ve şarap ve saire içmeğe mahsus her nevi kap. Rakı, konyak ve saire içmek için billûrdan mamul küçük bardak. [*Verre, coupe à boire.*]

Kadem (*a. s.*) Ayak. Adım, hatve § Yarım arşın mesafede bir ölçü. Uğur, meymenet. [*Pied* § *Bon augure* § *Pied (mesure).*]

Kademe (*a. s.*) Basamak, merdiven ayağı, derece. [*Degré d'un escalier etc.; marche.*]

Kademî (*a. f.*) Ayağa mensup ve mütaallik. [*Pédieux,se.*]

Kademli (*t. f.*) Uğurlu, mübarek, meymenetli. [*De bon augure, qui porte bonheur.*]

kademsiz = Uğursuz, meymenetsiz, meş'um. [*De mauvais augure, qui porte malheur.*]

Kader (*a. s.*) Olacak şeyi evvelce tanzim ve tayin eden kuvet. Takdir, nasip, kısmet§ Takat, kuvet, imkân, iktidar. [*Destiné,e; destin; providence*]

Kaderî (*a. f.*) Kadere mensup ve mütaallik. [*Relatif,ve au destin; providentiel,le.*]

Kaderiye (*a. f.*) Mutezileden bir fırka olup iradei cüz'iyeyi inkâr ve her şeyi kadere isnat ederler. [*Déterminisme.*]

Kadife (*t. s.*) İpek, yün ve pamuktan ince kumaş. [*Velour.*]

Kadih (*a. s.*) Zem, taın, biri hakkında hakaretamiz söz söyleme veya yazma. [*Blâme; reproche; médisance.*]

Kadîm (*a. f.*) Eski (zaman) atîk, iptidası olmayan, ezelî. [*Ancien.ne; antique* § *Éternel,le.*]

Kadimen (*a. s.*) Eski zamanda eskidenberi , minelkadîm . [*Depuis longtemps, de temps immémorial.*]

Kadîmî (*a. f.*) Eskiden mevcut olan, eskiden bulunan, daimî, eskiden, minelkadîm, daima. [*Qui existe depuis longtemps, de temps immémorial.*]

Kadip (*a. s.*) İnce ve düz budak, fidan. Erkek tenasül ale-

ti. sik. *[Tige droite; urétre.]*
Kadir (*a. s.*) Kudret ve kuvet sahibi, muktedir. *[Puissant,e§ Capable.]*
Kadir (*a. s.*) Değer, kiymeti zatiye, iktibar, haysiyet, rütbe, paye, miktar, kemiyet, derece. *[Valeur §Estime § Dignité.]*
Kadirgecesi (*t. s.*) Ramazanın yirmi yedinci gecesi. *[27 ème jour de Ramazan.]*
Kadirî (*a.f.*) Abdülkadiri Geylânînin tarikatine mensup olanlar. *[Appartenent à l'ordre d'Abdulkadir Geylanî.]*
Kadirşinas (*f. s.*) Değerli adamları tanıyan, kadir ve itibarını takdir eden. *[Qui apprécie de sa juste valeur; le mérite, qui reconnait les services rendus.]* **kadirşinaslık** = Adam kadrini bilmeklik, değer ve kıymeti anlama, takdir etme. *[Qualité d'apprécier le miérite ou les services rendus.]*
Kadı (*a. s.*) İfa ve icra eden, eda eden. Hâkim, eski zamanlarda sarıklı şeriat hâkimi. *[Celui qui accomplit, exécute, acquitte § Juge § Juge de la loi musulmane.]* **kadılık** = Eskiden hâkimlik, şeriat hâkimliği. Hâkimin dairei kazası. *[Charge et dignité de juge pour la loi musulmane § Arrondissement ressortissant de ce juge.]*
Kadın (*t. m.*) Kibar karısı, hanım, büyük bir zatın zevcesi. inas, karı tayifesi. *[Dame § Femme respectable § Menagère.]*
Kadınbudu (*t. s.*) Etli, yumurtalı bir nevi köfte yemeği. *[Sorte de hâchis coutenant du riz et couvert d'œufs.]*
Kadıncık (*t. f.*) Küçük kadın. *[Petite dame.]*
Kadınkadıncık (*t. f.*) Terbiyeli, toplu, işküzar, becerikli ev hanımı. *[En vrai meîtresse de la maison.]*
Kadıngöbeği (*t. s.*) Hamur ve yumurta ile yapılan maruf tatlı. *[Petite tartelette frite dans l'huile et arrosée d'un sirop de sucre.]*
Kadınlık (*t. s.*) Kadın olmak hususu, namus ve iffetle beraber ev idaresini ve her türlü muaşeret adabını bilen kadının hali. Kadın cinsi, kadın zümresi. *[État de dame, qualité de menagère, de parfaite maîtresse de maison § Dignité de dame.]*

Kadırga (*c. s.*) Eski bir nevi harp gemisi ki kürekli ve yelkenli idi ve kürekleri müc-

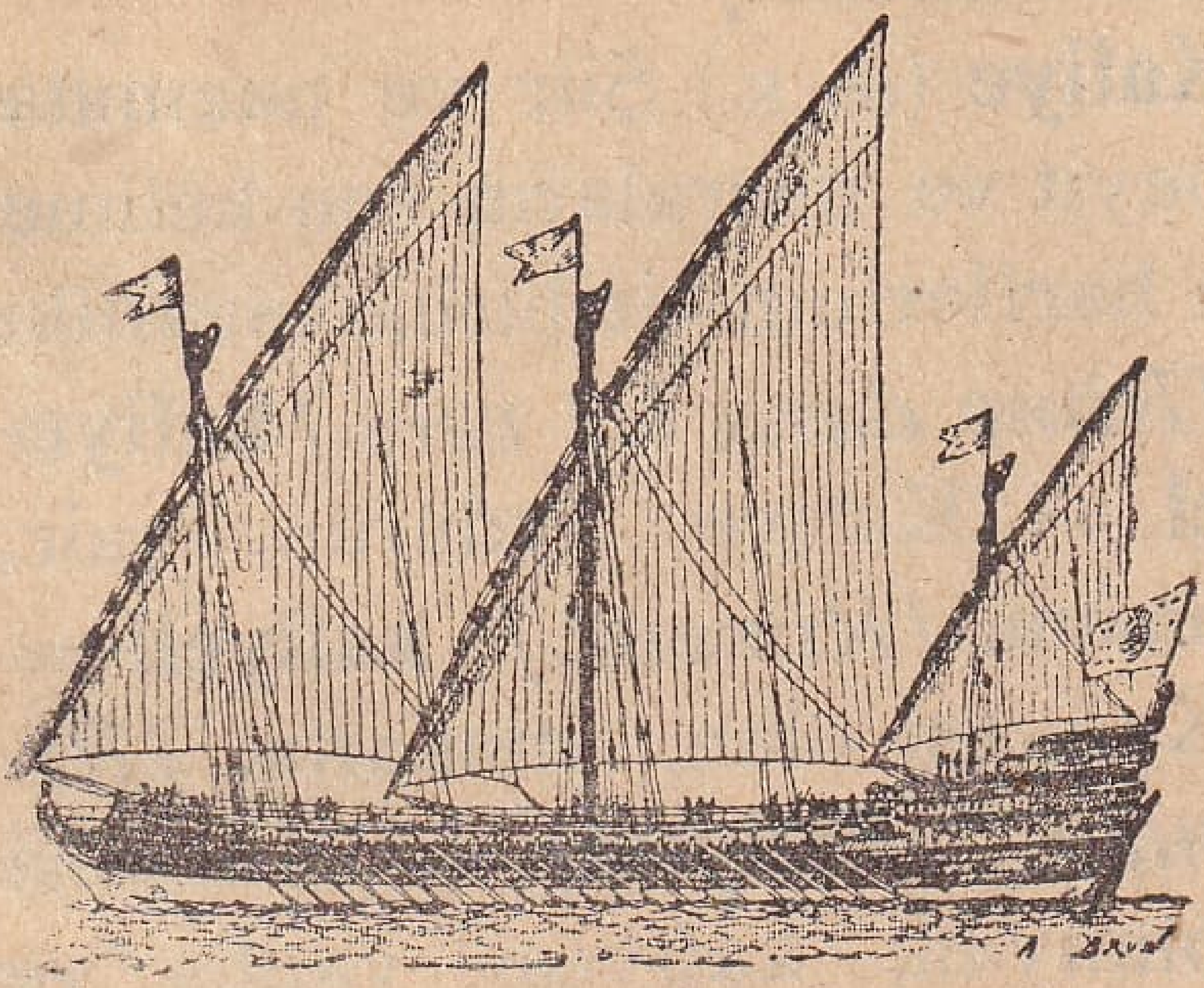

Kadırga

rimler çeker idi. [*Grande galére; galéasse.*]

Kadırgabalığı (*t. s.*) Balina denilen büyük balık. [*Baleine.*]

Kadril (*c. s.*) Bir nevi alafranga rakıs, bu dansa mahsus muzika. [*Danse européenne*]

Kafa (*t. s.*) Başın ve boynun arka tarafı, ense. Arka, geri. Baş, reis, ser, başkemiği, kıhıf. Zekâ, feraset, akıl § Hamakat, akılsızlık: sende bu kafa varken. [*Le derrière de la tête; occiput* § *Tête, crâne* § *Intelligence.*] **kafadar** = Arkadaş, refik, hemdem, yardak, [*Compagnon, ami intime.*] **kafadarlık** = Arkadaşlık, hemdemlik, refakat. [*Compagnie; intimité de relations de te sentiments.*] **kafalı** = Zeki, akıllı, ferasetli. [*Intelligent,e.*] **kafasız** = Akılsız, ahmak, budala. [*İdiot,e, imbécile.*]

Kafa tutma } (*t. m.*) Dinlememek, istememek. [*Bouder; s'entêter.*]
Kafa tutmak

Kafdağı (*t. s.*) Esatirde, anka kuşunun ikametgâhı, ayni zamanda devlerin ikametgâhı olarak tasvir olunan mevhum dağ (Kafkas dağları olmak muhtemeldir). [*Montagne fabuleuse sur laquelle habitent les géants.*]

Kafein (*c. s.*) Kahveden çıkarılan ve tababette kullanılan bir madde. [*Caféine.*]

Kafes (*t. s.*) Tel, ince demir çubuk, veya ağaç çıtalarından yapılan ve içine kuş ve saire konulan şey.

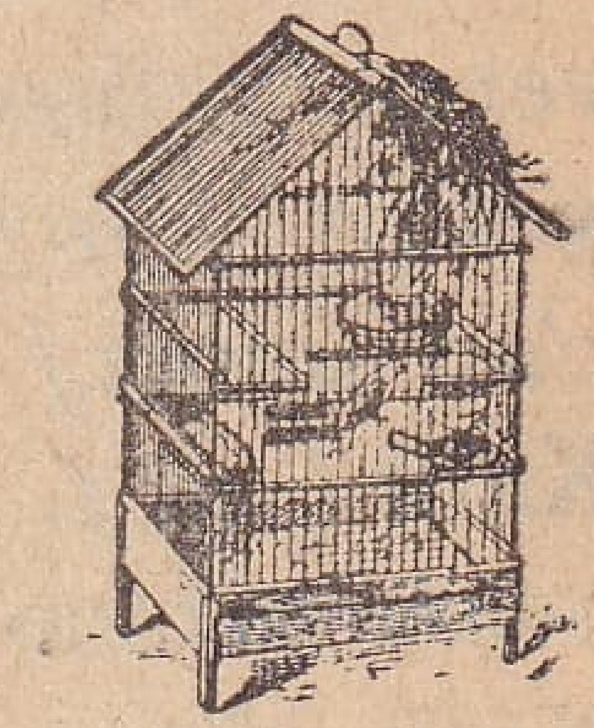

Kafes

Harem pencerelerine dışarıdan içerisi görünmemek üzere konulan ve tahta pervazlarından yapılan dört köşe pencere mahfazası. Tahtadan evlerin kaplama ve çıtası olmaksızın direklerden ibaret taslağı. [*Cage* § *Grille; grillage; jalousie.*] **kafesçi** = Kafes yapan ve satan adam. [*Menuisier*

qui fait des grilles des jalousies en bois pour les fenêtres.] **kafesli** = Kafesi olan. *[Garni,e de grilles, de jalousies.]*

Kafese koyma | (*t.m.*) Aldatmak,çalmak,
Kafese koymak | dolandırmak. *[Tromper, voler.]*

Kafeşantan (*c. s.*) Şarkılı, çalgılı kazino. *[Café-chantant.]*

Kâffe (*a. f.*) Bütün, hep, cumleten, hepsi , mecmuu . *[Le tout, totalité.]*

Kâffeten (*a. za.*) Hepsi, cumlesi, bütünü, cem'an. *[Totalement.]*

Kâfi (*a. f.*) Kifayet eden, el veren, yetişen, artık istemez, yetişir. *[Suffisant,e § assez; c'est assez.]*

Kâfil (*a. f.*) Bir işi deruhte eden, üstüne alan, mütaahhit. Kefil, zâmin. *[Qui garantie; garant,e.]*

Kafıle (*a.s.*) Toplu olarak yolculuk eden bir cemaat, kervan, takım, zümre, katar. *[Troupe de voyageurs; caravane.]*

Kâfir (*a. f.*) Unutan, tanımıyan, iyilik bilmiyen. Allaha inanmıyan , dinsiz, mulhit . *[Qui nie; qui renonce § İnfidèle, tncrédule § Coquin, fripon.]* **kâfirlik** = Küfür, şirk, vahdaniyeti inkâr. *[İnfidèlité; incrédulité.]*

Kafiye (*a. s.*) Şiir ve nazımda beyit ve mısraların son kelime ve harflerinin biribirine tevafuku. *[Rime dans les vers.]* **kafiyeci** = Kafiye uyduran, şair, nâzım. *[Rimeur.]* **kafiyeli** = Kafiyesi olan, mukaffa. *[Rimé,e.]* **kafiyesiz** = Kafiyesi olmıyan, kafiyesi yanliş ve uygunsuz bulunan şiir, gayrimukaffa. *[Qui manque de rime.]*

Kaftan (*t. s.*) Ekseriya taltif makamında giydirilen üstlük ziynetli libas, hil'at. *[Manteau de prix que les anciens monarques et notables donnaient comme marque de distinction.]*

Kaftanböceği (*t. s.*) Hamam böceği denilen güzel ve küçük bir böcek. *[Coccinelle.]*

Kaftancı (*t. s.*) Büyük bir dairede kaftanlara memur olan adam. Kaftan ağası, iç ağası. *[Directeur du vestiaire de grand personnage.]*

Kâfur (*c. s.*) Hindistanda yetişen defneye benzer bir ağacın zamkından çıkarılan beyaz ve sert kokulu hekimlikte kulla-

nılan bir madde § Pek beyaz şey. *[Camphre.]*

Kâfurî (*a. s.*) Kâfura mensup ve mütaallik olan, kâfur ile yapılmış. *[Camphorique.]*

Kağış (*t. s.*) Yıkılan bir şeyin çıkardığı acı ses. Demir silâhlar ve harp alât ve edevatı. cebe. *[Grand fracas produit par une chose qui s'écroule § Cuirasse de fer.]*

Kağıştı (*t. s.*) İpekli kumaşların hışırtısı, hış hış. Yıkılan bir şeyin çıkardığı acı ses. Demir silâhların birbirine dokundukta, çıkardıkları ses. *[Voir: Kağış]*

Kâğıt (*t. s.*) Yazı yazmak, kitap ve saire basmak, bir şey sarmak için kullanılan şey, kırtas. Mektup, name, tahrirat, varaka§ Oyun, kumar oynamağa mahsus kâğıtlar. *[Papier§ Lettre § Carte à jouer.]* **kâğıtçı** = Kâğıt satan, kâğıt taciri. *[Papetier, marchand de papier.]*

Kâğıthane (*t. s.*) Kağıt fabrikası. İstanbul civarınde ve eskiden sadabat denilen mesire. *[Fabrique de papier; papetrie.]*

Kâğıt helvası (*t. s.*) Kâğıt gibi ince ve yassı tatlı hamur. *[Sorte de pâte douce en feuille très mince.]*

Kağnı (*t. s.*) İki tekerlekli bir nevi öküz arabası. *[Une sorte de voiture.]*

Kağşama / **Kağşamak** (*t. m.*) Sert bir gürültü ile yıkılmak. Çok eskimek, çok kocayıp bunak olmak, ihtiyarlamak. *[S'écrouler avec un grand fracas. Résonner. Viéillir, devenir vieux et décrépit,e.]*

Kağşar (*t. f.*) Yıkılmak üzere, harap olmağa yüz tutmuş, çökmüş. *[Qui menace ruine.]*

Kâh-gâh (*fa. s.*) Zaman, vakit § Bazen, bazı defa, bazı vakit. *[Parfoi, de temps à autre.]*

Kahhar (*a. f.*) Pek ziyade kahar ve tedmir eden, batıran, mahveden. Büyük kuvet ve kudret sahibi. *[Vengeur (Dieu) § Très puissant,e, irresistible; omnipotence.]*

Kâhi-gâhi (*fa. f.*) Bazı defa, bazen arasıra. *[Quelque fois, de temps à autre.]*

Kâhi (*fa. f.*) Kuru poğaça nev'inden üç köşeli bir nevi börek. *[Sorte de petit gateau triangulaire.]*

Kâhin (*a. f.*) Eski israililerde ve diğer bazı dinlerde gaipten haber vermek iddiasında

bulunan ruhanî reis. *[Devin § Guèbre; qui prédit l'avenir.]* **kâhinlik** = Gaipten haber vermek iddiasında bulunmaklık. *[Prédiction § Métier de devin.]*

Kahir (*a. f.*) Kahreden, zor ve cebreden, mahveden, üstüne gelen, galip. Defi ve izale eden. *[Qui subjugue par violence.]*

Kahır (*a. s.*) Zorlama, zorla bir iş yaptırma, cebir, icbar. Galip gelip batırma, mahıv ve helâk etme, mağlup ve tenkil etme. Pek ziyade keder etme, kederden müteessir olma. *[Force; violence § Destructione § Souci § Insupportable § Chagrin; affliction]*

Kahırlanma } (*t. m.*) Kahretmek, çok kederlenmek, çok müteessir olmak. *[S'affliger, se chagriner]*
Kahırlanmak }

Kahkaha (*t. s.*) Sesle gülme. Sarmaşık gibi tırmanır, mor ve kırmızı bir nevi çiçek. *[Éclat de rire; espèce de fleur.]*

Kahkarî (*a. f.*) Arkasını çevirmiyerek düşman önünde harbederek ricat etmeğe mensup ve mütaallik. Harbede ede geri çekilme. *[À reculons.]*

Kahpe (*a.f.*) Namussuz karı, orospu, fahişe, zaniye, vefasız, sebatsız, hilekâr. *[Prostituée; fille publique; perfide, roué.e.]* **kahpelik** = Orospuluk, fahişelik. Oruspuya yakışır hal ve tabiat, vefasızlık, sebatsızlık, hilekârlık. *[Prostitution § Perfidie; mal honnêteté.]*

Kahpeoğlu (*t. f.*) Maksadına ermek üzre her türlü denaeti kabul eden, alçakçasına hilekâr, becerikli adam. *[Coquin, drôle.]*

Kahraman (*t. f.*) Yiğit, pehlivan, bahadır. *[Héros.]* **kahramanane** = Yiğitçe, bahadırane, yiğitlikle. *[Héroïque.]* **kahramanlık** = Yiğitlik, pehlivanlık. *[Héroïsme.]*

Kahren (*a. f.*) Zorla, cebren, icbar suretile, galip bir kuvetle. *[Par force, violemment.]*

Kahretme } (*t.m*) Galebe çalmak, batırmak, mahıv ve helâk etmek, ezmek, tedmir ve tenkil etmek § Fazla kederlenmek ve müteessir olmak. *[Force par violence, détruire § Se chagriner, s'affliger.]*
Kahretmek }

Kaht (*a. s.*) Yağmursuzluktan kuraklık ve kuraklıktan

mahsul azlığı; açlık, bereketsizlik. *[Disette; famine.]*
Kahvaltı (*t. s.*) Sabahleyin ve uzun günlerde ikindiden sonra, velhasıl yemek vaktinin gayrinde çay ve kahve ile beraber yenilen muhtasar yemek. *[Déjeuner, collation.]*
Kahve (*t. s.*) Kavrulup döğülerek ve suda haşlanarak içilen maruf habbe. Bu tozdan suda haşlanarak yapılan şer-

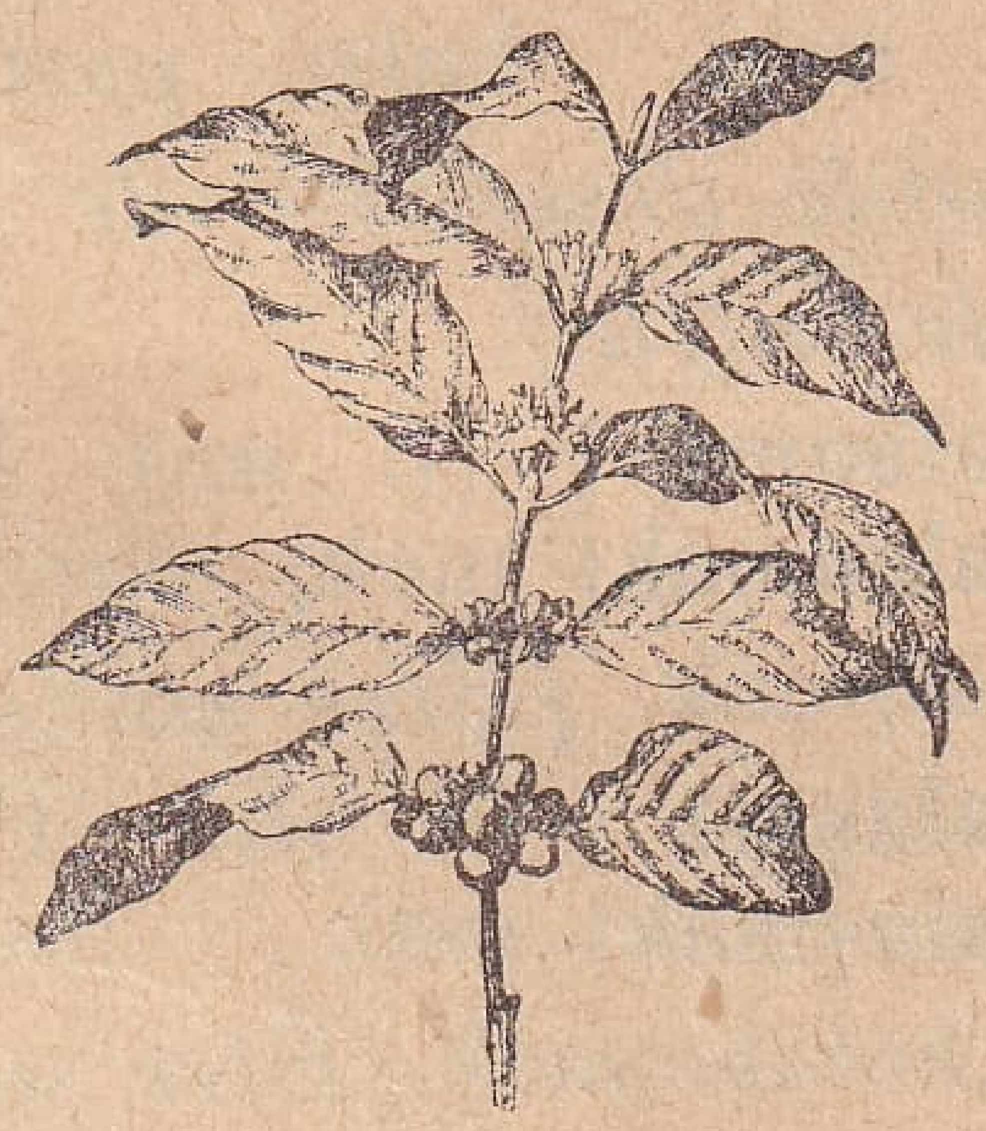

Kahve ağacı

bet. Kahve içilecek umumî yer, kazino. *[Café § Lieu publique où l'on prend le café.]* **kahveci** = Kahve pişirip satan adam. Bir konak ve dairede kahve pişirmeğe memur hızmetkâr. Tane kahve satan tacir. Umumî bir kahvehane tutup idare eden. *[Cafetier.]* **kahvecilik** = Kahve pişirip satmak, bir kahvehane idare etmek san'at ve sıfatı. *[Métier de cafetier.]* **kahvehane** = Kahve içilen umumî mahal, kazino. *[Café; lieu public où l'on prend le café.]* **kahverengi** = Kavrulmuş kahve rengine benzer bir renk. *[Couleur café; brun jaunâtre.]* **kahvetepsisi** = Filcanlarla kahve ve sair meşrubatı ikram etmek için üzerine koydukları tepsi. *[Plateau.]*
Kaide (*a. s.*) Bir şeyin altına gelen yeri, alt kısmı ayaklık § Usul, nizam, yol. Bir ilim ve fennin mutazammin olduğu düsturlarından beheri § Müsselessin üç dıl'ından ufkî vaziyette bulunanı. *[Base, fondation, piédestal § Règle, principe, base.]*

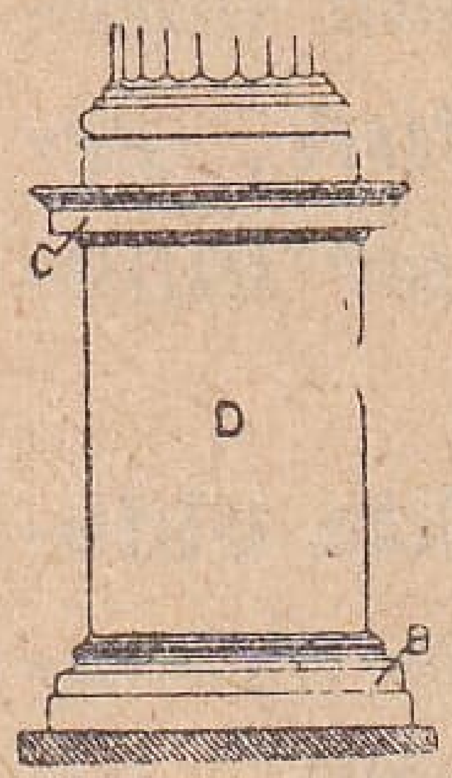

Kaide

Kaiden (*a. za.*) Oturarak, oturduğu yerde. *[Assis,e.]*
Kaideten (*a. s.*) Kaideye göre, usul ve nizamına göre, usulen, nizamen. *[En règle, en principe.]*
Kail (*a. f.*) Diyen, söyliyen, bir sözün sahibi. Rivayet eden, ravi. Razı, riza veren. *[Qui dit, qui parle, qui con-*

sent § *Rapporteur, narrateur.]*

Kaim (*a. f.*) Ayakta duran, kiyamda bulunan. Duran, mevcut, birinin yerini tutan, yerine geçen. Aşağıdan yukarı vaziyette bulunan, amudî. *[Qui se lève, se dresse, qui se tient debout* § *Permanant,e* § *Droit,e* § *Vertical,e* § *Perpendiculaire.]*

Kaime (*a. s.*) Karşlığı temin olunarak tedavüle çıkarılan kâğıt para, evrakı naktiye, baknot, fatura. Doksan derecelik zaviye. *[Facture, relevé de compte* § *Papier-monnaie* § *Angle droit.]*

Kaimen (*a. za.*) Ayakta olduğu halde, ayakta olarak, amuden, amudî vaziyette, yıkılmamış veya kesilmemiş olduğu halde, yerinde durduğu gibi: Ağaçların fiatı kaimen takdir olundu; bir hanenin kaimen fiatı. *[Étant levé,e, debout* § *Verticalement; perpendiculairement.]*

Kâin (*a. f.*) Bulunan, var olan, mevcut. *[Qui est, qui existe* § *Qui se trouve, situé,e.]*

Kâinat (*a. s.*) Mevcudat, var olan her şey, mahlûkat, yer ve gök, âlem. *[Tout ce qui existe* § *Création, univers.]*

Kaır (*a. s.*) Alt, dip, her şeyin altı, derinliği, dibi. *[Profondeur, fond.]*

Kak (*t. f.*) Kuru olup kakırdıyan şey, bilhassa meyva kurusu. *[Sec,èche; qui rend un bruit sec.]*

Kaka (*t. f.*) (Küçük lisanında) Necaset, insan pisliği § Kötü, kirli, pis. *[Ordure, excrément* § *Saleté.]*

Kakaç (*t. s.*) Manda etinden bir nevi kaba pastırma. *[Viande dessechée de bæuf ou de buffle.]*

Kakalanma } **Kakalanmak** } (*t. m.*) Pislemek, darılmak, fenalaşmak. *[Être sali,e.]*

Kakalaşma } **Kakalaşmak** } (*t. m.*) Pisleşmek, fenalaşmak, kötüleşmek. *[Être sali,e.]*

Kakalatma } **Kakalatmak** } (*t. m.*) Pisletmek, fenalatmak, kötületmek. *[Faire salir, faire fienter.]*

Kakan (*t. f.*) Vuran, mıhlıyan. *[Qui frappe.]*

Kakao (*t. s.*) Amerikada yetişir bir ağaç. Meyvası çukolâta yapmakta kullanıldığı gibi kahve gibi sade veya sütte pişirilip içilir mugaddi bir şeydir. *[Cacao.]*

Kakavan (*t. f.*) Ahmak, bu-

dala, avanak. *[Idiot,e, imbécile.]*

Kakavanlık (*t. s.*) Ahmaklık, avanaklık. *[Imbécilité.]*

Kakılmak (*t. s.*) Vurularak sokulmak § Maden bir şeye arkadan vurarak, kabartma yapılmak, tahta ve saire, altın, gümüş tel veya renkli başlı çivi, sadef gibi şeyler sokularak süslenmek. *[Planter § Être mise,e en forme de relief.]*

Kakım (*t. s.*) Şimalde yaşıyan gelincik ve sansara benziyen ve kürkü çok aranılan

Kakım

bir hayvan ve bunun derisinden yapılan kürk. *[Hermine§ Fourrure d'hermine.]*

Kakıma | **Kakımak** (*t. m.*) Azarlamak, paylamak. *[Reprocher, se fâcher contre, réprimender.]*

Kakır (*t. s.*) Kuru şeylerin biribirine dokundukları zaman çıkardıkları sesi taklit ve tasvir eder. *[Imite le bruit sec que rend les noix etc. et s'emploie souvent répétée.]*

Kakırca (*t. s.*) Şimal memleketlerinde bulunan dağ sıçanı. *[Putois.]*

Kakırca

Kakırdak (*t.f.*) Kakırdıyan kuru ve gevrek şey. Eritilen kuyruk ve içyağının kuru ve kavrulmuş maddesi. *[Sec,èche, qui rend un bruit sec. Friable.]*

Kakırdama | **Kakırdamak** (*t. m.*) (Kuru şeyler) Biribirine dokunarak kuru bir ses çıkarmak, kakır kakır etmek. *[Craquer.]*

Kakırdatma | **Kakırdatmak** (*t. m.*) Kuru şeylerin temasından ses çıkarmak. *[Faire craquer.]*

Kakırtı (*t. s.*) Kuru şeylerin biribirine dokunmasından veya bir tahtanın ve sairenin kırılmasından çıkan ses. *[Bruit sec que rend le bois sec ou un corps analogue en se cassant.]*

Kakışma | **Kakışmak** (*t. m.*) Biribirini dürtüp iterek hırpalaşmak. *[Se pousser brusquement; se quereller.]*

Kakıştırma | (*t. m.*) İtip dür-
Kakıştırmak | terek hırpalatmak. *[Pousser avec violence, faire violence; violenter.]*

Kakma | (*t. m.*) Vurmak, it-
Kakmak | mek, üstüne vurarak sokmak. Maden levhalarının arkasına mil veya kalıpla vurarak yüzünü kabartmak, kabartma resim ve saire süsletmek. Bir şeyin üzerine altın ve gümüş, sadef çivi ve saireyi kakarak süsler yapmak. *[Frapper § Planter, ficher, clouer en frappant § Pousser brusquement, repousser.]*

Kakule (*t. s.*) Hindistandan gelen baharattan bir cins tane. *[Amome, cardamome.]*

Kâkül (*t. s.*) Saç, zülüf, yüzün iki yanına sarkan saç. *[Boucle de cheveux pendant en anneau.]*

Kâküllü (*t. f.*) Yüzün iki yanına sarkık saçları olan, zülüflü. *[Qui a des boucles de cheveux tombant en anneau de deux côtés de visage.]*

Kal (*a. s.*) Söz, lâf, kavil § Maden külçelerinin eritip tasfiye olunması. *[Parole § Affinage § Ressuage.]*

Kala (*t. za.*) Eksik olarak, evel: «saat beşe on kala» gibi § Mukabili: geçe. *[Moins, avant.]*

Kalabalık (*t. s.*) Çokluk, topluluk, bir yere toplanmış insanlar, gürültü, patırdı, hizmetkârlar, eşya, pılıpırtı § Ahalisi çok. Ailesi kesîr. *[Multitude; foule § Encombrement § Suite ou famille nombreuse § Nombreux, se, très peuplé, e.]*

Kalafat (*c. s.*) Geminin tahtalarının aralıklarını üstüpü ve saire ile tıkayıp üzerine zift sürme amelyeti § Sahte süs, düzen, tamir. *[Calfat, calfatage § Falsification, ornement faux.]*

Kalafatçı (*t. s.*) Gemileri kalafat eden adam. *[Calfateur, euse.]*

Kalafatlama | (*t. m.*) Gemiyi
Kalafatlamak | kalafat etmek, düzgün sürmek. Kusurlarını örtmek. *[Calfater.]*

Kalafatlanma | (*t. m.*) Gemi
Kalafatlanmak | kalafat edilme, sahte surette süslenmek, düzgün ve boya sürünmek. *[Se calfater.)*

Kalak (*t. s.*) Hayvanın burun deliği. *[Narine d'un animal.]*

Kalafon (*t. s.*) Çamsakızının

tasfiye olunmuşu, halisi. *[Colophane.]*

Kalamar (*c. s.*) Mürekep balığının büyük cinsi. *[Espèce de grande sèche, calmar.]*

Kalamış (*t. s.*) Deniz kenarında bulunan sazlık, kamışlık. *[Marais qui communique avec la mer.]*

Kalas (*t. s.*) Dört, beş santimetre kalınlığında tavan ve döşemelerde direk olarak kullanılan tahta § Yarılıp her birinden bir kaç tahta çıkar, kalın tahta. *[Planche ayant une épaisseur de 4-5 cent se serve pour les plafonds et poutres.]*

Kalay (*t. s.*) Bakır kapların üzerine sürülen teneke ve saire yapıştırmağa yarar ve sanayide bir çok suretle kullanılır bakîla karıştırarak pirinci teşkil eder maruf beyaz maden. Sathi süs, yalandan ziynet, yalnız gösterişte olan esassız faziletler, Tekdir, tazir. *[Étain § Étamage § Ornement superficiel, faux § Reproche, gronderie, réprimande forte.]*

Kalaycı (*t. s.*) Bakır kapları ve sair madenî şeyleri kalayla beyazlatan adam. Essasız, yalnız sathî ve gösteriş olarak iş yapan adam, sahtekâr. *[Étameur § Falsificateur.]*

Kalaylama (*t. s.*) Bakır ve sair madenî kapları kalay surerek beyazlatma. Sathi surette süsleme, azarlama, tekdir etme. *[Étamage § Falcification § Réprimende.]*

Kalaylama | **Kalaylamak** (*t. m.*) Bakır ve sair madenî kaplara kalay sürüp beyazlatmak. Sathî ve esassız surette süslemek, azarlamak, tekdir etmek. *[Étamer § Enjoliver § Reprocher, gronder, réprimender.]*

Kalaylanma | **Kalaylanmak** (*t. m.*) Üstüne kalay sürülmek. *[Être étamé,e.]*

Kalaylatma | **Kalaylatmak** (*t. m.*) Bakır ve saireye kalay sürdürmek. *[Faire étamer § Faire enjoliver.]*

Kalaylı (*t. f.*) Kalay sürülmüş. Sathî veya yalandan bir süsü, gösterişi olan, sahte. *[Etamé,e § Orné,e superficiellement, falsifié,e.]*

Kalben (*t. za.*) Can ve gönülden, yürekten, samimî olarak. *[Cordialement § Sincèrement.]*

Kalbetme | (*t. m.*) Değiştirmek, tebdil ve
Kalbetmek | tahvil etmek, başka bir kalıba ifrağ etmek. [*Convertir; changer en§ Permuter (une lettre en une autre.]*

Kalbur (*t. s.*) Hububatı eleyip toz ve toprağından ayırmak için kullanılan maruf seyrek elek. *[Crible, tamis.]*

Kalburcu (*t. s.*) Kalbur yapan veya satan adam. Kalbur ile bir şeyi kalburlıyan adam. *[Celui ou celle qui fait et vend des cribles §Celui, celle qui crible.]*

Kalburlama | (*t. m.*) Kalburdan geçirip tas-
Kalburlamak | fiye etmek. *[Cribler.]*

Kalburlanma | (*t. m.*) Kalburdan geçirilmek,
Kalburlanmak | kalburlanıp temizlenmek. *[Être criblé,e.]*

Kalburlatma | (*t. m.*) Kalbur ile eletmek,
Kalburlatmak | kalburdan geçirtmek. *[Faire cribler.]*

Kalça (*t. s.*) Bacağın dizden yukarısı. *[Partie supérieure de la cuisse § Région pubienne § Hanche.]*

Kalçak (*t. s.*) Bak: kalça. *[Voir: Kalça.]*

Kalçakemiği (*t. s.*) Kalçanın oynak yerindeki çıkıntılı kemik. *[Os saillants au dessus du pubis.]*

Kalçın (*t. s.*) Kalçaya kadar çıkan uzun çorap, çizme altından giyilen kalın çorap. Abadan yapılan tozluk. *[Bas de feutre qu'on porte sous les bottes.]*

Kaldırılma | (*t. m.*) Yukarı çıkarılmak, yük-
Kaldırılmak | seltilmek, lağvedilmek, yükletilip nakledilmek. [*Être redressé,e; levé,e § Être enlevé,e § Être haussé,e.]*

Kaldırım (*t. s.*) Zeminden kaldırılıp yükselterek yapılan taş döşeme. Cadde ve sokaklardaki taş döşeme. *[Pavé § Rue pavée.]* **kaldırımcı** = Kaldırım yapan adam. *[Paveur.]* **kaldırımkargası** = Sürtük karı, sokak süpürgesi. *[Femme dévergondée.]* **kaldırımlı** = Kaldırım döşenmiş. *[Pavé,e (rue).]* **kaldırımsız** = Taşla düşenmemiş, toprak (sokak.) *[Non pavé,e (rue).]* **kaldırım şairi** = Adî şair, sokak şairi. *[Poète crotté, mauvais.]* **kaldırımtaşı** = Kaldırım döşemeğe kullanılan taş, düşeme taşı. *[Pierre de pavage.]*

Kaldırma | (*t. m.*) Yukarı çı-
Kaldırmak | karmak, yükselt-

mek, terfi etmek. Taşınmak, götürmek. Fesih ve lağvetmek, refetmek. Piyasadan bir malı pek çok miktarda satın almak. Yüklenmek tahammül edebilmek § İsyana sevketmek, ayaklandırmak. *[Lever dresser § Élever; soulever; hausser§Enlever;ôter§Exciter à la revolte § Hérrisser.]*

Kaldırtma } (*t. m.*) Yukarı
Kaldırtmak } çıkartmak, yükselttirmek, daha yüksek ettirmek.İzale,refi ve lağvettirmek. Naklettirmek, nakline müsaade etmek. *[Fair lever; relever, redresser; faire hausser§Faire enlever,emporter.]*

Kale (*a.* s.) Bir şehir veya

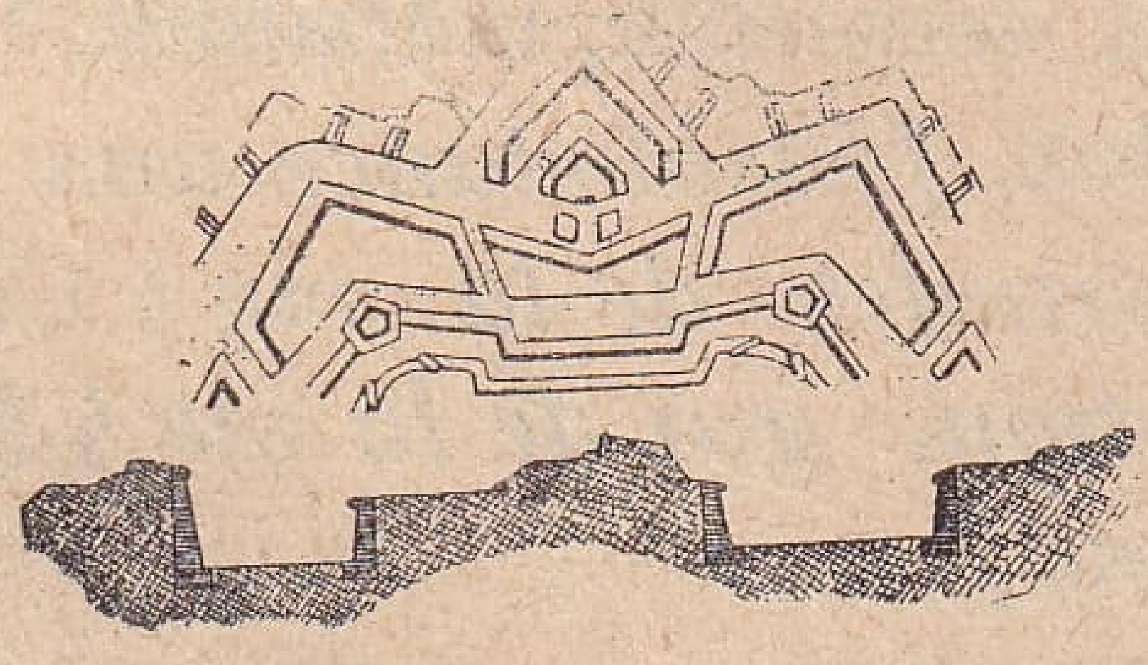

Kale

yerin düşmandan muhafazası için yapılan müstahkem bina, hisar,istihkâm, bir müstahkem şehrin etrafındaki yüksek duvar, kurgan.*[Fort.forteresse.]*

Kalebent(*t. f.*) Bir kale içinde serbest olup dışarı çıkmamağa mahkûm olan kabahatlı. *[Interné dans une fortersse.]*

Kalem (*a. s.*) Kamış, yazı için ucunu inceltikleri bir nevi ince ve sıyahımsı sert kamış, yazı yazmak için kullanılan her türlü alet. İfade, üslûp. Maden, taş ve tahta üzerinde oymak için ucu sivri çelik alet.İnce boya fırçası. Yazı nev'i, hat, resim, nakış. Resmî dairelerde kâtiplerin çalıştıkları oda.Ağacı aşılamak için kullanılan ucu kalem gibi yontulmuş ince çöp, çiçek illetine ve sair hastalıklara karşı istimal olunan aşıyı havı ufak şişe. Defter ve pusulada bir sırada ve bir rakamla yazılan şey: on kalem eşya aldık. *[Roseau; Roseau employé comme*

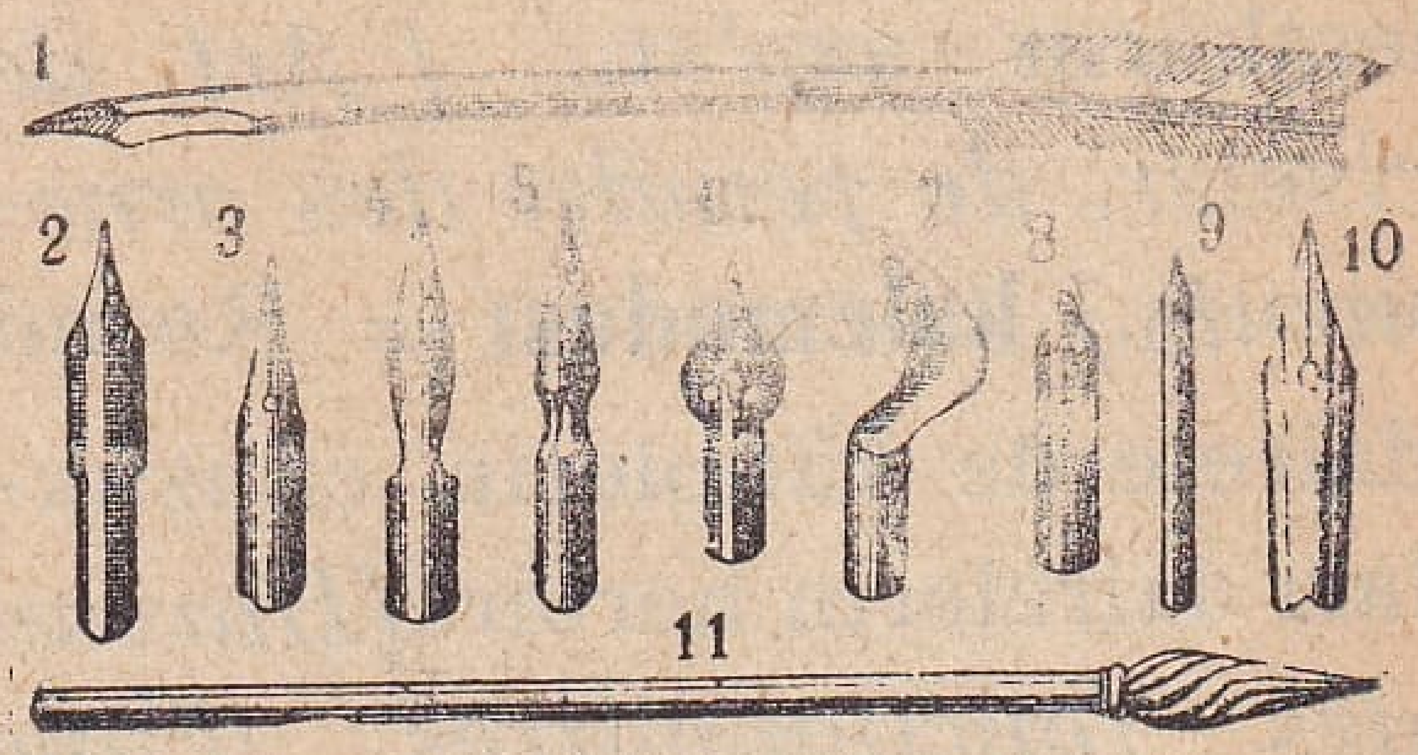

Kalem

plume § Plume § Bureau d'adminisration § Pinceau§ Ciseau de sculpteur§Écriture§ Unité; pièce; morceau;sorte]

Kalembek (*t.* s.) Sarı sandal

ağacı, sarı taneli bir nevi buğday. *[Arbre à bois jaune et odoriférant § Maïs.]*

Kalemen (*a. z,*) Kalemle, yazı ile. Tahriren. *[Par écrit.]*

kalemî = Kaleme, yazıya mensup ve mütaallık. *[Relatif, ive à la plume, à la classe, des secrétaires, des écrivains.]* **kalemiye** = Kalem ve yazı masarifine mukabil alınan resim ve ücret. *[Droit de bureau, de chancellerie.]* **kalemkâr** = fırça ile nakışlar yapan, nakkaş, maden duvar ve saire üzerine fırça veya kalemle resimler, yazılar ve saire nakış ve hâkkeden. *[Ciseleur § Peintre en batiment.]* **kalemkârlık** = Kalemkârın san'atı. *[Art de ciseler, de peindre des ornements.]* **kalemodası** = Resmî dairelerde kâtiplerin çalıştıkları dairelerin herbiri. *[Bureau des fonctionnaires d'une admimistration officielle.]* **kalemtraş** = Kamış kalemleri yontmağa mahsus uzun saplı ve açılıp kapanmaz çakı. *[Canif à tailler les plumes.]*

Kalemisk (*t. m.*) Miskedisinden alınan sert kokulu bir nevi misk. *[Huile en odeur forte prix de la civette.]*

Kalender (*fa. s.*) Dünyadan el çekip serseriyane gezen derbeder ve laübali derviş. Dünya alâkalarından uzak, alayişe aldanmaz, hakikatbin filozof. *[Sorte de fakir errant et tout à fait indifférent aux vicissitudes de la vie § Bohême.]*

Kalenderane (*fa. s.*) Kalenderlere yakışır bir surette, serseriyane, laübaliyane, feylesofane. *[Avec bonhomie § Digne d'un bohême § À la Bohême.]*

Kalenderlik (*t. s.*) Kalender hali, serserilik, laübalilik, filozoflok. *[Insouciance aux vicissitudes de la vie § Conception, gai de la vie § Bohême.]*

Kalensüve (*a. s.*) Sivri tepeli külâh. *[Bonnet.]*

Kaleska (*t. s.*) Körüklü küçük bir cins payton. *[Sorte de voiture ouverte.]*

Kaletme }
Kaletmek } (*t. m.*) Maden külçelerini eritip tasfiye etmek, temizlemek. *[Coupeller.]*

Kal'etme | (*t. m.*) Sökmek,
Kal'etmek | çekip çıkarmak, esasından yıkıp atmak, yerinden oynatmak. [*Arracher; déraciner.*]

Kalevî (*a. s.*) Soda ve potas havassını cami olan kimyevî madde. [*Alcalin.*]

Kalfa (*t. s.*) Eskiden mekteplerde muallim muavini. Dülger ve duvarcı ustasının muavini, ikincisi. Ebniye inşa eden mimar. Bir san'atta usta ile çırak arasında işçi. Bir saray veya konakta halayıklara verilen unvan. [*Répétiteur* § *Adjoint du maître d'une école primaire* § *Architecte* § *Sous chef d'un bureau* § *Ancienne servante* § *Premier commis d'un boutique* § *Apprenti avancé dans un métier.*]

Kaliçe (*t. s.*) Küçük halı, karyola önüne serilen halı. [*Petit tapis* § *Descente de lit.*]

Kaligraf (*c. s.*) Hattat, güzel yazı yazan, yazı rehberi. [*Calligraphe.*]

Kaligrafi (*t. s.*) Güzel yazı, hüsnühat. [*Calligraphie.*]

Kalinis (*t. s.*) Deniz martısına benzer eti lezzetli bir cins dere kuşu. [*Poule d'eau.*]

Kalinos (*t.s.*) Levreğe benzer bir nevi balık. [*Poisson d'eau douce appelée vulgairement Baleine des rivières.*]

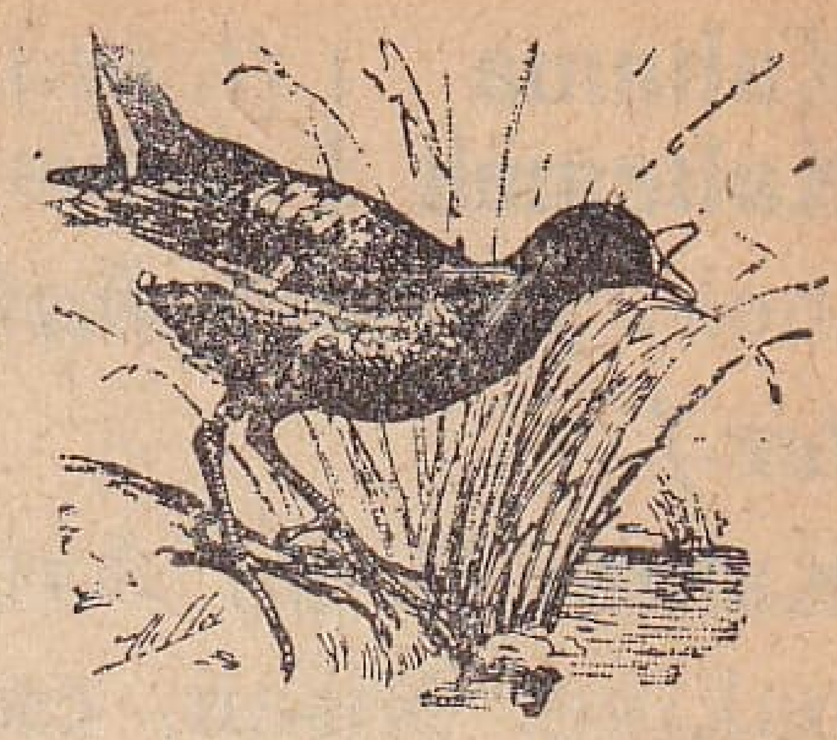

Kalinos

Kalite (*e. s.*) Bins, nevi, çeşit. [*Qualité.*]

Kalık (*t. s.*) Noksan, eksik, tamam değil § Eksiklik, noksanlık. [*Défaut, défectuosité. Défectueux,euse.*]

Kalın (*t. f.*) Yoğun, tok, kaba, kesif, galiz § Terbiye olmamış, kaba § Zekâsı olmıyan; gabavetli. [*Gros,se; épais,se; grossier,ère.*]

Kalınkafa (*t. f.*) Zekâsı olmıyan, gabi. [*Tête dure.*]

Kalınlaşma | (*t. m.*) Daha
Kalınlaşmak | kalın olmak, kuvet kazanmak. [*Grossir, devenir gros.*]

Kalınlaştırma | (*t. m.*) Bak:
Kalınlaştırmak | Kalınlatmak. voir: [*Kalınlatmak.*]

Kalınlatma | (*t.m.*) Daha kalın
Kalınlatmak | etmek, yoğunlatmak. [*Faire grossir.*]

Kalınlık (*t. s.*) Yoğunluk, kesiflik, kabalık, hamakat, zekâsızlık. [*Grosseur, épaisseur.*]

Kalınma } (*t. m.*) Kalabilmek,
Kalınmak } mekis ve âram etmek. *[Rester, habiter, s'arreter.]*

Kalıntı (*t. s.*) Artmış mıktar, bakıye. Nişan, eser. *[Reste, trace.]*

Kalıp(*t.s.*) Dökmecilerin içine eritilmiş maden akıtararak türlü türlü şekiller yaptıkları kap. Hususî bir şekil alması matlup olan bazı şeylerin geçirilmesine mahsus mazruf. Nümune.Beden,ceset. *[Moule§ Forme § Corps moulé dans une forme § Modèle, pièce]*

Kalıpçı (*t. s.*) Kalıp yapan, bir şeyi kalıba geçiren. *[Celui qui fait des moules et des former.]*

Kalıplama } (*t. m.*) Kalıba
Kalıplamak } geçirmek, kalıpta düzeltmek, bir şekli mahsus vermek.*[Mettre à la forme.]*

Kalıplanma } (*t.m.*)Kalıba ge-
Kalıplanmak } çirilmek. *[Être mis,e à la formes.]*

Kalıplatma } (*t. m.*) Kalıba
Kalıplatmak } geçirtmek,kalıba koydurmak, kalıptà şeklini düzelttirmek. *[Faire mettre à la forme.]*

Kalkan (*t. s.*) Eski muharebelerde kılıca ve oka karşı tahaffuz için kullanılan siper. *[Bouclier.]*

Kalkanbalığı (*t. s.*) Kalkana benzer yassı ve yuvarlak, eti lezzetli bir balık. *[Turbot.]*

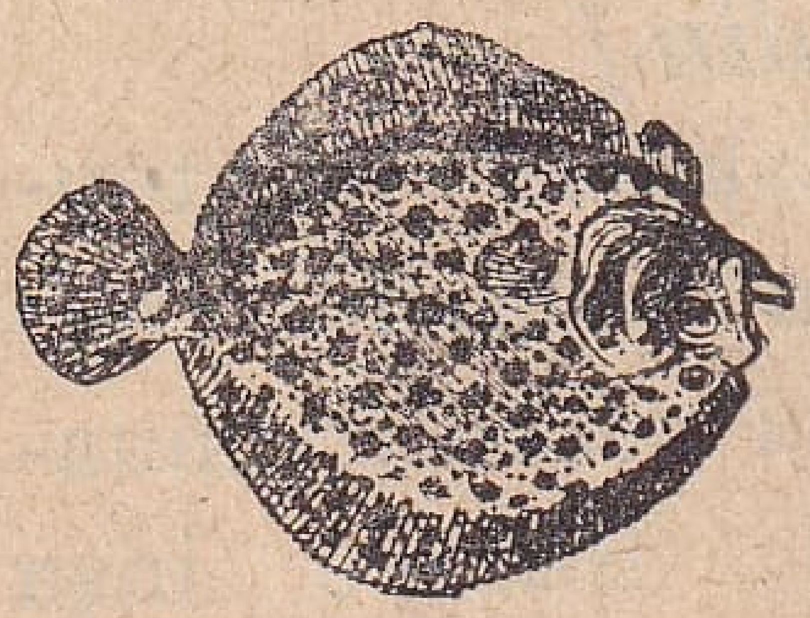

Kalkanbalığı

Kalkanotu

Kalkanotu (*t. s.*) Devedikeni nev'inden öksürük otu. *[Herbe à la toux, tusillage; pas d'âne.]*

Kalkık (*t. za.*) Kalkmış, dik, yatık olmıyan. *[Elevé;e dressé,e § Herissé,e.]*

Kalkım (*t. s.*) Kalkmak fiil ve hareketi. *[Action de se lever etc.]*

Kalkıma } (*t. m.*) Sıçramak,
Kalkımak } fırlamak , hoplamak, şaha kalkmak. *[Bondir; sauter.]*

Kalkınma } (*t. m.*) Kuvet
Kalkınmak } bulmak, tereffüh etmak. Hali iyileşmek· *[Se rétablir, s'améliorer.]*

Kalkışma } (*t. m.*) İddia ile
Kalkışmak } bir işe, iktidarından fazla bir şeye girişmek, kıyam etmek. *[Entreprendre*

avec prétention § Prétendre.]

Kalkıtma | (*t. m.*) Sıçratmak,
Kalkıtmak | hoplatmak, şahlatmak. *[Faire bondir, sauter.]*

Kalkma | (*t. m.*) Ayak üzeri
Kalkmak | durmak, yatmak vaziyetini bozmak, uyanmak. Yükselmek, yukarı çıkmak. Kabarmak, şişip ayrılmak. Hareket, azimet etmek, yola çıkmak, dik durmak, dik vaziyetini almak, yokolmak, lağiv ve fesholunmak. Hasta yatağı terketmek. Tuğyan, isyan etmek. Yükselmek, yukarı çıkmak, kıyam etmek. *[Se lever, se dresser § S'élever; se relever; se hausser. Ne plus exister, être enlevé,e, ôté,e; aboli,e § Se révolter § Se hérisser § Partir § Prétendre.]*

Kallavî (*t. s.*) Vaktile vezirlerin giydikleri ehram şeklindeki telli sarık ve kavuk. *[Une espèce de turban.]*

Kalle (*t. s.*) Ayva bastısı, un çorbası. *[Ragoût aux coings § Soupe de farine.]*

Kalleş (*t. f.*) Batakçı, derbeder, hilekâr. *[Fourbe, filon,e, fripon, ne.]*

Kalma | (*t. m.*) Olduğu yerde
Kalmak | ve halde durmak, baka bulmak, teahhur etmek, gerilemek, geride durmak. Durmak, hareket etmemek, artmak, fazla gelmek, baki olmak § Mekis ve ikamet etmek. Sükûnet bulmak, dinmek, durmak § Sürmek, devam etmek. Terkolunmak, vazgeçilmek, bırakılmak. Bir hal peyda etmek, bir hale girmek. Yapamamak, noksan hâsıl etmek, mahrum olmak, muvaffak olmamak. İntikal, tevarüs etmek. Yaşamak berhayat olmak § Ait ve raci olmak. Yorulmak, ileri gidememek. Hayran olmak. *[Rester § Séjourner; demeurer; stationner § S'arrêter § Retarder; être différé,e; arriéré,e § Devenir § Être intérieur,e; ne pas égaler § Durer § Entrer dans l'usage. Être héréditaire § Se fatiguer.]*

Kaloma (*t. s.*) Demir üzerinde bulunan gemi zincirinin denizde bulunan kısmı. *[Partie immergée de la chaine d'une ancre.]*

Kalomel (*c. s.*) Civadan çıkarılan müshil bir madde. *[Calomel.]*

Kalori (*c. s.*) Hararetin vahidi

kıyasîsi § Bir kilo suyun sıcaklığını bir derece artırmak için lâzım gelen hararet miktarı. *[Calorie.]*

Kalorifer (*c. s.*) Bir ocakta yanan ateşin sıcaklığını buhar vasıtasiyle bütün binaya nakletmek sureti ile olan usulü teshin ve tertibatı. *[Calorifère.]*

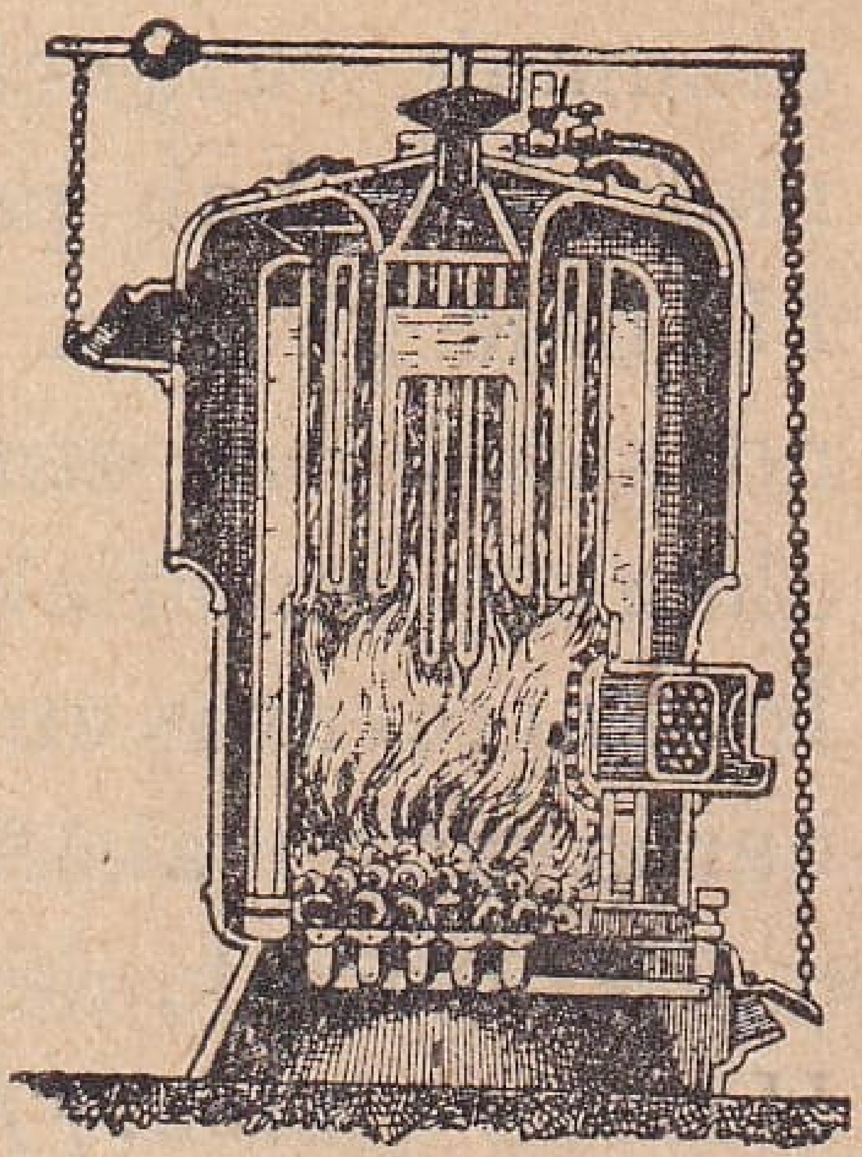

Kalorifer

Kaloş (*t. s.*) Potinleri çamurdan muhafaza için potinin üzerine giyilen kundura, lâstik. *[Galoche.]*

Kalp (*a. s.*) Yürek, hayatın merkezi olan ve göksün sol tarafında bulunan bir uzuv. Gönül, dil. Her şeyin ortası, merkezi. *[Cœur § Centre.]*

Kalp (*a. s.*) Değiştirme, tebdil, tahrik, tağyir, diğer bir şekle, kalıba, ifrağ etme, çevirme. *[Conversion; changement § Permutation d'une lettre en une autre.]*

Kalp (*t. s.*) Sahte, taklit, doğru ve sahih olmayıp taklit olarak yapılmış para, evrak, esham. Yalandan cesaret satan korkak ve işe yaramaz adam. Yalancı, her hal ve tavrı sahte kendisine güvenilmez. *[Faux, sse. falsifié,e § Bravache § Qui n'est pas sincère, à qui l'on ne peut se confier.]*

Kalpak (*t. s.*) Kuzu derisinden astrağan denilen kumaştan, samur gibi kürklerden yapılan maruf serpuş. hıristiyan papaslarının giydikleri serpuş. *[Coiffure d'homme souvent couverte de fourrure § Coiffure des prêtres chrétiens.]*

Kalpakçı (*t. s.*) Kalpak yapan ve satan adam. *[Celui qui fait ou vend des coiffures d'hommes dites kalpak.]*

Kalpaklı (*t. f.*) Başında kalpak bulunan, kalpak giyen. *[Coiffé,e.]*

Kalpaklık (*t, s.*) Kalpak yapılan deri veya kumaş. *[Qui sert à faire des kalpaks.]*

Kalpazan (*fa. f.*) Taklit para yapan, sahtekâr, yalancı, her hali sahte, kendine güvenilmiyen. *[Faux monnayeur.]*

Kalpazanlık (*t. s.*) Akçe taklit etmeklik, sahtekârlık, yalancılık. *[Métier, délit de faux monnayeur. § Fabrication de fausses monnaies.]*

Kalsiyom (*c. s.*) Kils ve kireç kabîlinden bir basit cisim. *[Calsium.]*

Kaltaban (*fa. f.*) Pezevenk, kurumsak, namussuz, yalancı, şaklaban, şarlatan. *[Cornard, cocu.]*

Kaltabanlık (*t. s.*) Pezevenklik, kurumsaklık, yalancılık, namussuzluk, şaklabanlık, şarlatanlık. *[Métier de maquereau § Menterie; charlatanisme.]*

Kaltak (*t. s.*) Eyer, at takımı. Eyerin tahtadan olan kısmı, kerestesi § Namussuz müptezel karı, orospu. *[Selle § Femme de mauvaise vie; coureuse.]*

Kaltak kaşı (*t. s.*) Eyerin önden ve arkadan yüksek yerleri. *[Arçon].*

Kalya (*t. s.*) Etsiz olarak yağda kavrulan sebze. *[Ragoût aux légumes cuit dans la beurre.]*

Kalya (*t. s.*) Yakılan deniz otlarının küllerinden çıkarılan tuz. *[Potasse brute.]*

Kalya taşı (*t. s.*) Humzu sodyom denilen madde. *[Sodium]*

Kalya tuzu (*t. s.*) Soda. *[Voir: Kalya taşı.]*

Kalyon (*c. s.*) Büyük ahşap harp gemisi. *[Galion.]*

Kalyoncu (*t. s.*) Kalyonlarda

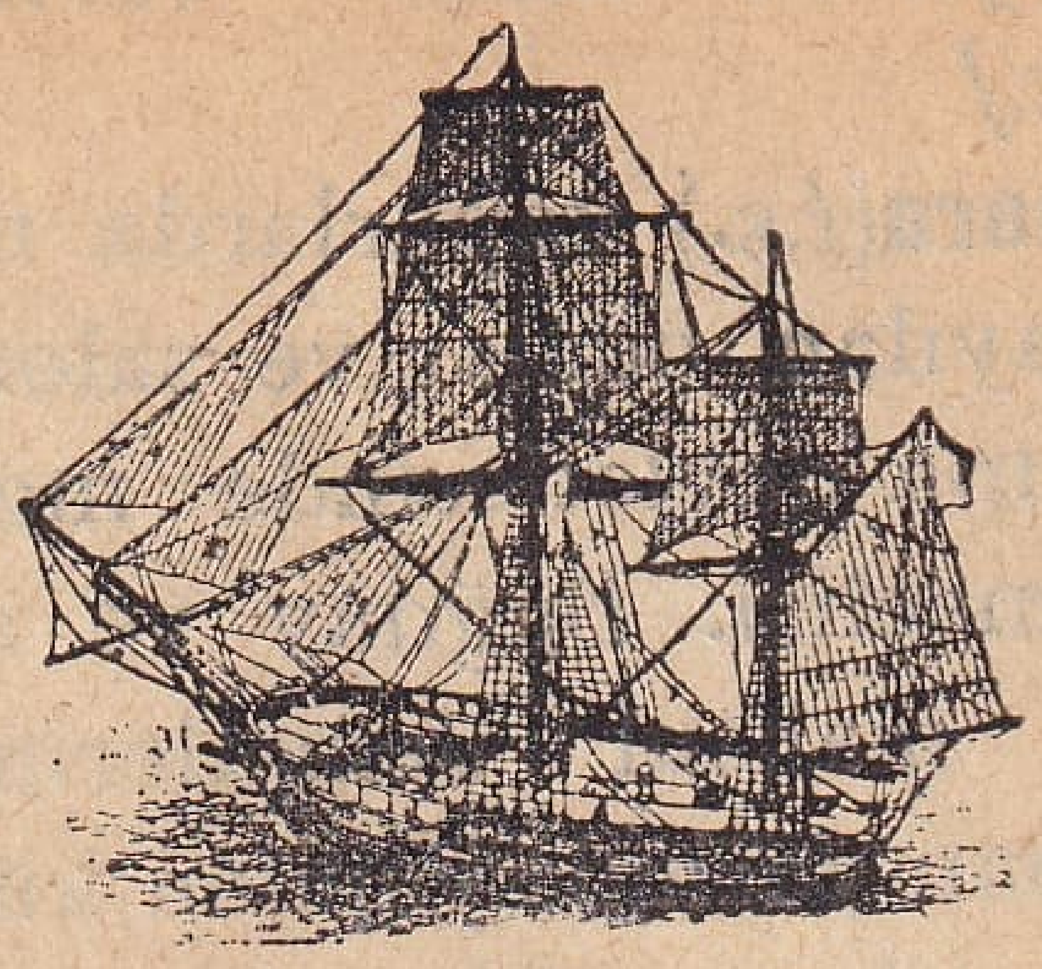

Kalyon

müstahdem bahriye mensuplarının cümlesine verilen isim. *[Tirailleur de marine avant la réorganisation militaire de la Türquie.]*

Kâm (*fa. s.*) Arzu, meram, matlup. *[Désir; souhait.]*

Kama (*t. s.*) İki tarafı keskin ve ucu sivri ve enli bıçak, hançer § Duvara, kereste ve saireye kakılan büyücek tahta çivi. Tahta ve saireyi yarıp açmak için kullanılan ucu ince ve arkası kalın ağaç veya demir takoz. Topların kuyruklarında kapak işini gören bir alet. Bazı oyunlarda yenilen adamın yüzüne yaptıkları leke, alâmet. *[Poignard § Cheville § Morceau triangulaire employé pour fendre, hausser ou serrer; coin § Tache faite sur le visage du vaincu par le*

vainqueur dans certains jeux.]

Kamara(*t.s.*) vapurlarda mevki sayılan odalar ve salonlar. Avrupa devletlerinde meb'usan meclisi. Buğday ve arpa gibi mahsul demetlerinden harman yerinde yapılan küme. *[Chambre, cabine d'un vaisseau § Chambre de réunion, club § Chambre; parlement.]*

Kamarilla (*c. s.*) Bir devletin umurunu eline alan ve bu işe liyakati olmıyan türediler takımı, dalkavukluk ile iş başına geçen hükûmet heyeti. *[Camarilla.]*

Kamarot(*t. s.*) Vapurlarda kamaraların hizmetini gören adam, otellerde yatak odaları hizmetçisi. *[Domestique qui fait le service des cabines dans les bateaux.]*

Kamaşma } **Kamaşmak** } (*t. m.*) Ekşi bir şey yemekten, ısırmaktan diş uyuşuk bir hale gelmek. Parlak bir şeye bakmaktan (göz) kararıp muvakkaten görmez olmak. *[S'agacer; être agacé,e § S'éblouir; être ébloui,e.]*

Kamaştırma } **Kamaştırmak** } (*t. m.*) Ekşi şey dişleri kesmez ve gıcıklanır bir hale koymak. Fazla aydınlık gözleri görmez etmek. *[Agacer (les dents) § Éblouir (les yeux.)]*

Kamber (*t. s.*) Eski bir türk masalının kahramanı olan âşık § Her düğün ve eğlencede bulunan bir adamdan kinaye olarak kullanılır. Evin adamı, yabancı sayılmıyan. *[Héros d'amour dans un conte turc. Ami de la maison.]*

Kambiyal (*c. s.*) Ticarî senet, poliçe, *[Lettre de change, traite.]*

Kambiyo (*c. s.*) Esham, ecnebî çek ve nukudun mübadelesi ve bunların alış verişile icra olunan saraflık muamelesi. *[Change.]*

Kambur (*t. f.*) Arkası çıkık, arkası tümsek. Bükülmüş, iğri, tümsek, muhaddep. Bir tarafı çıkmış, yıkılacak surette bel vermiş, iğrilmiş. Kamburluk, yumru, tümsek. *[Bossu,e § Bosse.)*

Kamburlaşma } **Kamburlaşmak** } (*t. m.*) Beli bükülmek, arkası çıkmak, kambur olmak. *[Devenir bossu,e.]*

Kamburluk(*t. s.*) Bel bükülme arka çıkmış olma, tümseklik, eğrilik. Kambur olan adamın

hali. [*Défaut d'un bossu; bosse.]*

Kambut(*t. s.*) Bodur. Bir cins kefal balığı. [*Court§ Une espèce de muge.]*

Kamçı (*t. s.*) Bir değneğin

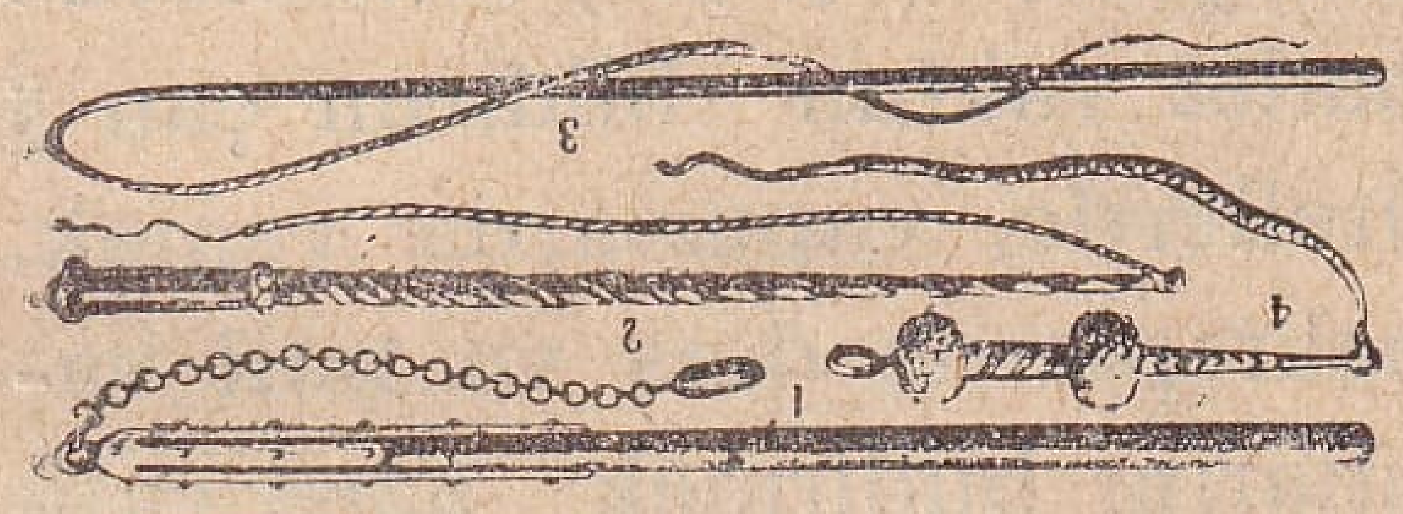

Kamçı

ucuna bağlı ip veya meşin, sırım örmesi bulunan bir dayak aleti, taziyane, kırbaç.[*Fouet; coup de fouet.]*

Kamçılama | **Kamçılamak** } (*t.m.*) Kamçı ile vurmak, rüzgâr veya yağmur yüze çarpmak. Bir işi yürütmek, kovalamak, takip ve tesri etmek.[*Fouetter, donner des coups, de fouet§ Poursuivre (une affaire) stimuler, éperonner.]*

Kamçılanma | **Kamçılanmak** } ((*t. m.*) Kamçı ile vurulmak. Şiddetli rüzgâr veya yağmur altında kalmak.[*Être fouetté,e§ Être poursuivi,e.]*

Kamçılatma | **Kamçılatmak** } (*t. m.*) Kırbaçlatmak, kamçı ile vurdurmak. Bir işi kovalatmak,takip ve tesri ettirmek. [*Faire fouetter, faire poursuivre.]*

Kamelya(*c. s.*) Kalın yapraklı bir ağacın verdiği büyük ve sarımtrak bir çiçek. [*Camélia]*

Kamelya

Kamer (*a. s.*) Ay, mah,arzın peyki olan malûm semaî cirm. [*Lune.]*

Kamerî (*a. f.*) Kamere mensup ve mütaallik. [*Lunaire.]*

Kameriye (*a. s.*) Mehtapta oturulmak üzre örtülü ve etrafı açık çardak, bahçelerde çardak tarzında yapılmış küçük köşk. [*Terrasse; balcon ouvert;petit pavillon de jardin]*

Kamet (*a. s.*) Boy, insanın ayakta durduğu halde uzunluğu.Namaza başlamadan evel okunan dua. [*Stature;taille.]*

Kâmil(*a. f.*) Bütün, tam, noksansız, kusursuz, mükemmel. Kemale ermiş, tecrübe görmüş, pişkin, yaşını almış § Kemalât sahibi, ilim ve hüner ve iyi ahlâk, fazilet. [*Entier, ère; complet, ète § Parfait,e accompli,e § Instruit e§Comme il faut § D'un âge mûr§ De bonne conduit; sage.]*

Kâmilen (*a. s.*) Bütün ve tam olarak, noksansız, kâffeten, cümleten, hepsi birden. *[Entièrement, complètement.]*

Kamineto (*t. s.*) Kahve, çay ve saire pişirmek üzre ispirto ile yanar ufak lamba. *[Rechaud à alcool.]*

Kamis (*t. s.*) Gömlek. *[Chemise.]*

Kamış (*t. s.*) Sulu yerlerde biten uzun içi boş, düğümlü ot, kasap, ney, saz § Erkek alâti tenasülü, sik. *[Roseau; canne ; Tige§ Verge. Jonc.]*

Kamış

Kamış bayramı (*t. s.*) Yahudilerin büyük bir bayramı . *[Fête israélite des rameaux.]*

Kamışçık (*t. s.*) Kuyumcu ocağının alevlerini bir noktaya toplamak için kullanılan ince ve ucu iğri boru *[chalumeau.]*

Kamışçık

Kamışlık (*t. s.*)Çok kamış biten yer, sazlık. *[Lieu où croissent les roseaux; jonchaie.]*

Kamp (*c. s.*) Karargâh, kırda asker, izci ve talebenin kurdukları karargâh. Üsera karargâhı. *[Quartier.]*

Kampana (*t. s.*) Kiliselerde ibadet vaktını bildiren çan § Otellerde, vapurlarda yemek, mekteplerde ders ve tatil vakıtlarını bildirmek üzre çalınan çan. *[Cloche.]*

Kâmran (*a. f.*) Arzusuna nail olan bahtiyar, mesut. *[Dont les désirs se sont réalisés, heureux,se.]*

Kamu (*t. f.*) Hep, bütün,cemi. *[Tout.e; tous, toutes.]*

Kamus (*a. s.*) Lûgat kitabı. Deniz, bahir, girdap, derya. *[Dictionnaire§Océan;grande mer.]*

Kamyon (*c. s.*) Yük taşıyan büyük otomobil. *[Camion.]*

Kamyoncu(*t. s.*) Kamyon sahibi, bir kamyonu çalıştıran adam. *[Camionneur.]*

Kamyonet(*t.s.*)Küçük kamyon. *[Camionnette.]*

Kan (*t. s.*) İnsan ve hayvanların damarlarında cevelân eden kırmızı sulu madde,dem, hun. Katil, adam öldürme, cinayet. Düşmanlık, husumet.

öldürülen adamın intikamı. Cenk, kavga, harp. [*Sang* § *Meurtre, asssasinat. Vengeance, crime.]*

Kana (*t. s.*) Geminin baş kıç bodoslamadaki işaret. *[Ligne de flottaison.]*

Kanaat(*a.s.*) Bir şeyle razı ve hoşnut olup ziyade istememe, az şeyle iktifa. [*Contentement de ce qu'on a... Modération dans les désirs; action de se suffir.]* **kanaatkâr** = Kanaat sahibi, azla iktifa eden, tamahkâr olmıyan. *[Qui se suffit; qui se contente de peu* § *Modeste dans ses désirs.]* **Kanaatkârlık** = Aza kanaat etmeklik, fazlaya göz dikmemeklik. *[Modestie; action de se contenter de peu.]*

Kanada (*c. s.*) Şimalî Amerikanın şimal kısmını teşkil eden İngiltereye tâbi ve nimmüstakıl bir memleket. [*Canada.]*

Kan ağlama } (*t. m.*) Pek
Kan ağlamak } müteessir olmak, ah ve figan etmek, takip ve tesri olunmak. [*Pleurer des larmes de sang.]*

Kana kana (*t. s.*) Doya doya. *[En abondance; jusqu'à la satiété.]*

Kanal (*c. s.*) Tabiî veya sun'î su cetveli, iki denizin, gölün, veya nehrin arasında açılan cetvel. *[Canal.]*

Kanalma } (*t. m.*) Hacamat
Kanalmak } etmek, kan çıkarmak. *[Saigner.]*

Kanaldırma } (*t. m.*) Haca-
Kanaldırmak } mat ettirmek, kan çıkartmak.*[Faire saigner.]*

Kanalizasyon (*c. s.*) Kanal açma, yer altında lâğım ve mecra açma. *[Canalisation.]*

Kanama } (*t.m.*) Kan akmak,
Kanamak } kan çıkmak. *[Saigner, saignement.]*

Kanape (*e. s.*) Arkalı ve iki yanlı bir kaç kişi oturacak kadar büyüklükte sedir, uzun koltuk. *[Canapé.]*

Kanara (*t. s.*) Koyun ve sığır gibi hayvanların kesildikleri yer, salhane, mezbaha. *[Lieu où l'on égorge les bestiaux; abattoir.]*

Kanarya (*t.s.*) Güzel öten sarı ve küçük bir kuş. [*Canari, serin, verduron.*] **kanaryaçiçeği** = Sarı bir çiçek. *[Canarine.]* **krnaryalık** = Bazı gemilerin kıç tarafında önü parmaklıklı taraça. [*Terrasse*

dans les bateaux.] **kanarya-otu** = Bir cins ot. *[Seneçon.]* **kanaryasarı-sı** = Açık sarı renk. *[Couleur jaune clair.]* **kanarya yemi** = Pek ufak taneli bir nevi hububat ki kanarya gibi küçük kuşlara verilir. *[Mangeoire de serin.]*

Kanaryaotu

Kana susama | (*t. m.*) Adam
Kana susamak | öldürmek hırs ve arzusunda bulunmak. *[S'alterer de sang, affamer de sang.]*

Kanat (*t. s.*) Bütün kuşların uçma ne bütün balıkların yüzme uzvu, cenah, per § Kapı ve pencere gibi şeylerin açılıp kapanır ve pek çok defa çift olan kapakları. Kilim, perde, yelken gibi şeylerin yan yana dikilen parçalarının herbiri. Bütün bir kürkün yarısı. Bir binanın iki cenahından beheri. Yel değirmeni yelkenlerinin beheri § Himaye, tesahup, iltizam § Burun deliklerinin dış cidarı, perdesi. *[Aile § Nageoire; vantail § Aile, face d'un édifice. La moitié de la largeur d'une étoffe; battant de porte; les bords relevés d'une tente § Protection.]*

Kanat

Kanat (*a. s.*) Yer altında su yolu, mecra, ufak kanal. *[Canal, conduit, aquaduc.]*

Kanata (*t. s.*) Geniş ağızlı su testisi, mayiat vaz'ına mahsus bir nevi kap ki ölçü olarak ta kullanılır. *[Mesure et vase en terre ou en fer blanc pour les liquides.]*

Kanatlanma | (*t. m.*) Kanat
Kanatlanmak | peyda etmek, kuşların kanadı çıkmak, uçacak hale gelmek, bir himayeyi temin etmek *[Avoir des ailes; S'envoler § S'assurer d'une protection.]*

Kanatlı (*t. f.*) Kanadı olan. *[Ailé,e, qui a des ailes.]*

Kanatma | (*t. m.*) Kan akacak
Kanatmak | surette yaralamak,

kan aktırmak. *[Faire saigner]*

Kanaviçe (*t. s.*) Çuval, sedir, kılıf, balya, denk ve saire yapmağa mahsus kenevirden dokunmuş kaba bez. Yün ipliği ile nakış işlemeğe, papuç yapmağa ve saireye mahsus seyrek ve satranç dokumalı ve sert kolalı bez. *[Toile de chanvre; canevas § Grosse toile § Toile de sac.]*

Kanay (*c. f.*) Alçak, rezil, iki yüzlü. *[Canaille.]*

Kanca (*t. s.*) Ucu çengelli sı-

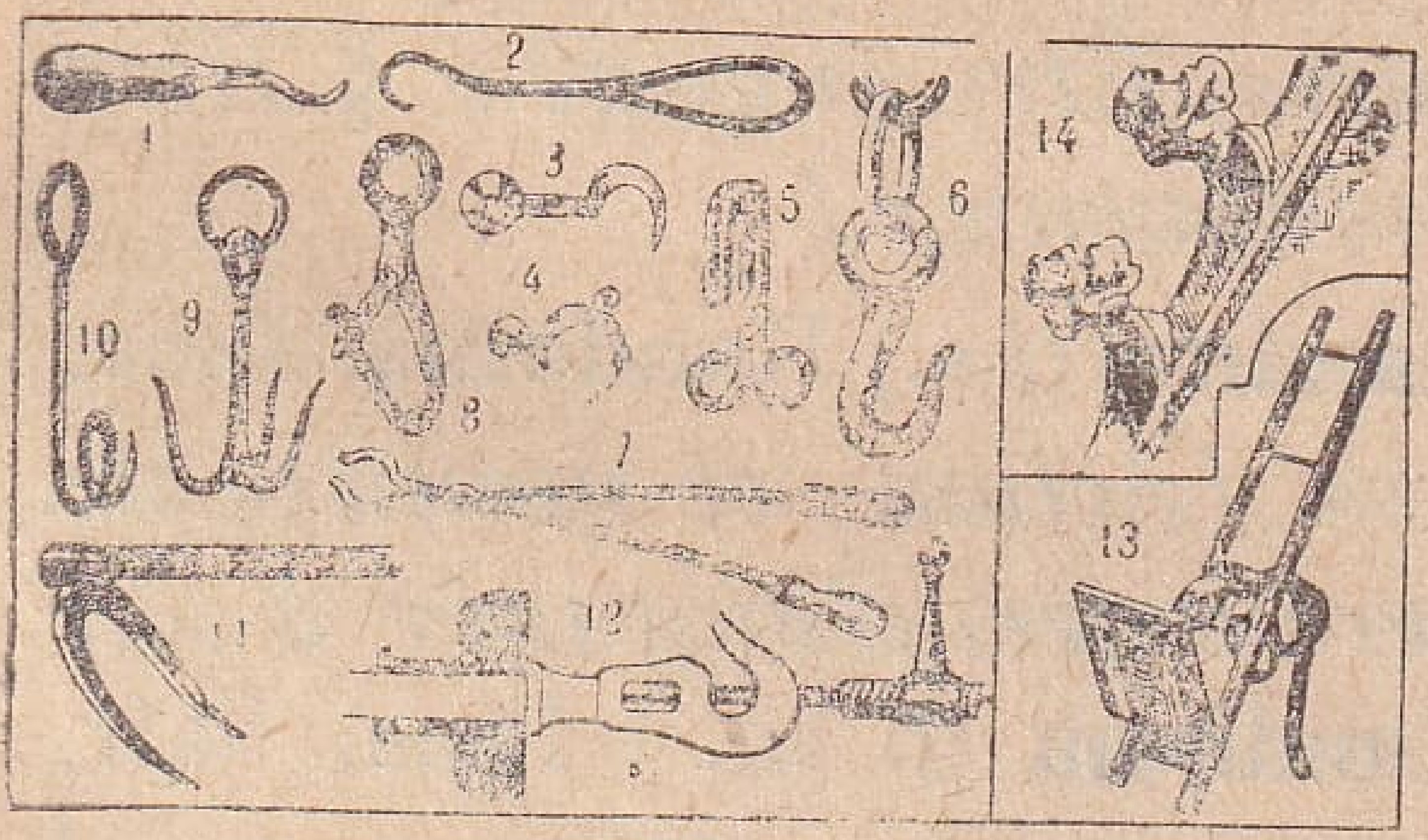

Kanca

rık. Demirden büyük çengel. *[Croc; crochet § Crampon, grappin de marin.]*

Kancalama | **Kancalamak** (*t. m.*) Kancayı atıp tutmak, musallat olmak. *[Saisir, aracher avec un croc § Crocheter § Attrapper.]*

Kancalanma | **Kancalanmak** (*t. m.*) Kanca ile tutturmak. *[Faire accrocher.]*

Kancalı (*t. f.*) Kancası olan, ucuna kanca takılmış olan. *[Muni,e de crochet § Crochu,e.]*

Kancığa (*t. s.*) Eyerin ön kaşının bağı veya tokası. *[Boucle de devant de la selle.]*

Kancık (*t. f.*) Dişi§ Hain, çifteli, hilekâr, dönek tabiatlı. *[(Se dit des femelles de certains animaux) chienne, anesse etc. § Traître.]*

Kancıklık (*t. s.*) Çiftelilik, hilekârlık, döneklik. *[Traîtrise.]*

Kançılar (*c. s.*) Şehbenderhanenin idare, tahrir işlerine bakan memur, kâtip, müdür. *[Chancelier.]*

Kançılarlık (*t. s.*) Şehbender, konsolos muavinliği. Şehbenderlik muamelât memurluğu, müdürlüğü. *[Chancellerie.]*

Kande (*t. s.*) Nerede? *[Où?]*

Kanden (*t. za.*) Nerden? *[D'où.]*

Kanderi (*t. s.*) Sepet ve hasır örmeğe mahsus bir nevi ince saz, sepetçi söğüdü. *[Sorte de roseau fin qui sert à faire des corbeilles.]*

Kandil (*t. s.*) Zeytin veya bezir yağı içine batırılmış bir fitilin yanması ile ışık veren tenvir aleti ve mühtelif nevileri§ Sarhoş, *[Lampion, lampe suspendue(sur tout à l'huile et d'ancien systéme§Ivre).]*

Kandilci (*t.* s.) Kandil yapan veya satan adam. Bir mabette, bir dairede kandil ve sair tenvir aletlerini hazırlıyan, temizliyen, yakan memur. *[Celui qui fabrique ou vend des lampes à huile, des veilleuses § Bedeau.]*

Kandilçiçeği (*t.* s.) Civan perçemi cinsinden bir çiçek. *[Pulmonaire.]*

Kandil gecesi (*t.* s.) Minarelerde kandil yakılan mevlût, miraç, ve saire geceleri. *[Nuit de fête pendant laquelle on allume des lampes sur les minarets.]*

Kandil çiçeği

Kandilleşme | **Kandilleşmek** (*t. m.*) Kandilgecesini biribirine tebrik etmek. *[Faire une visite à cause d'une fête musulmane outre que le Bairam § Se souhaiter mutuellemens la bonne fête.]*

Kandilli (*t.* s.) Kandilleri olan kandillerle süslenmiş, tenvir edilmiş. *[Orné par les lampions.]*

Kandillik (*t.* s.) Kandil konan yer, kandilgününe mahsus. *[Destiné,e à la fête de kandil § Etagére ou l'on pose les lampions.]*

Kandil simidi (*t.* s.) Kandil geceleri için yapılan yağlı simit. *[Gateau fait à l'occasion de fête de kandil.]*

Kandırıcı (*t. f.*) Kandıran, razı eden, ikna eden. *[Qui persuade, persuasif,ve.]*

Kandırılma | **Kandırılmak** (*t. m.*) İkna edilmek, fikrini çevirmek, irza olunmak. *[Être persuadé,e (par un autre). Être engagé,e § Être circonvenu,e.]*

Kandırış (*t.s.*) Kandırma, ikna, irza. *[Action et manière de persuader, d'engager à ...,]*

Kandırma (*t. m.*) İkna, fikir, çevirme, irza. *[Persuasion.]*

Kandırma | **Kandırmak** (*t.m.*) İkna etmek, fikrini çevirmek, irza etmek, doyurmak, kâfi derecede yedirmek veya içirmek. *[Persuader § Engager à § Circonvenir.]*

Kangal (*t.* s.) İki tel ve boru gibi uzun bir şeyin çevre şeklinde sarılmasından hâsıl olan dairevî şekil, tura, halka. *[Corde, fil, cheveux... etc pliés et tordus.]*

Kangallama } (*t. m.*) Halka
Kangallamak } halka yapmak, kangal yapıp toplamak. *[Plier et tordre une corde etc.]*

Kangallanma } (*t. m.*) Halka
Kangallanmak } halka ve kangal olarak toplanmak. *[Être plié,e; être tordu,e.]*

Kangı, kangi (*t. z.*) İki veya daha ziyade şeylerden birini tayin zımnında sual tabiridir. *[Quel, le § Chaque, tant.]*

Kangütme } (*t.m.*) Öç almak
Kangütmek } İntikam almak. *[Se venger.]*

Kani, hani(*a.f.*) Nerede, ne tarafta. *[Où? où est-il.]*

Kani (*a.f.*) Kanaat eden, nail olduğunu kâfi bulup ziyadeye tamah etmiyen. *[Qui se contente, content,e; satis fait,e§ Persuadé,e.]*

Kanıkma } (*t. m,*) Kan dök-
Kanıkmak } meğe meyletmek, tekerrürle bir şeye alışmak. *[Être très rassasié,e être alteré,e de sang, voir rouge, désirer verser du sang.]*

Kanıksama } (*t. m.*) Bak: Ka-
Kanıksamak } nıkmak. *[Voir: Kanıkmak.]*

Kanıksıma } (*t. m.*) Bak: Ka-
Kanıksımak } nıkmak. *[Voir: Kanıkmak.]*

Kanı sıcak(*t.f.*) Sevimli, munis, sempatik. *[Aimable; sympatique.]*

Kanı soğuk(*t.f.*) Sevimsiz, soğuk, antipatik, lâkayt, duygusuz. *[Antipatique; froid,e; lent,e; tranquille.]*

Kankaynama } (*t.m.*) İçinden,
Kankaynamak } derinden, gönülden sevmek. *[Aimer sincèrement.]*

Kankıma } (*t. m.*) (Kuş) pisle-
Kankımak } mek, çımkırmak. (Kazlar) bağrışmak. *[Fienter (oiseau) § Crier toutes ensemble (oies).]*

Kankardeş (*t. s.*) Çok samimî arkadaş, ırkdaş, bir soya, bir asla, bir ırka mensup olanlar beynindeki münasebet. *[Ami plus intime § De la même race.]*

Kankma } (*t. m.*) Toğan ve
Kankmak } atmaca gibi yırtıcı kuşu terbiye ile ava alıştırmak. *[Apprivoiser et accoutumer à la chasse(un oiseau de proie).]*

Kankurutan (*t. s.*) Abdüsselâm denilen ot. *[Mandragore.]*

Kankurutan

Kanlama } (*t.*
Kanlamak } *m.*) Kanlı etmek,

kana boyanmak. *[Couvrir de sang; ensanglanter.]*

Kanlanma | **Kanlanmak** | (*t.m.*) Kan sürülmek, kanla mülemma olmak. Yüze kan gelmek, benze kan gelmek kanlı, katil olmak. *[Se couvrir de sang; s'ensanglanter§ Devenir assassin, criminel, lie]*

Kanlı (*t. f.*) Kana bulaşmış, kana boyanmış, kanı çok, demevî, katil, cani, kan dökmüş. *[Sanguin,e § Sanglant,e § Saignant,e; meurtrier,ère; assassin.]*

Kanma | **Kanmak** | (*t. m.*) Kâfi miktar yemek ve içmek, doymak§ İnanmak, razı olmak, kanaat getirmek, zihni yatmak. *[Être rassasié,e, en avoir assez, assouvir sa soif, etc. § Se persuader; être persuadé,e.]*

Kano (*c. s.*) Küçük sandal.

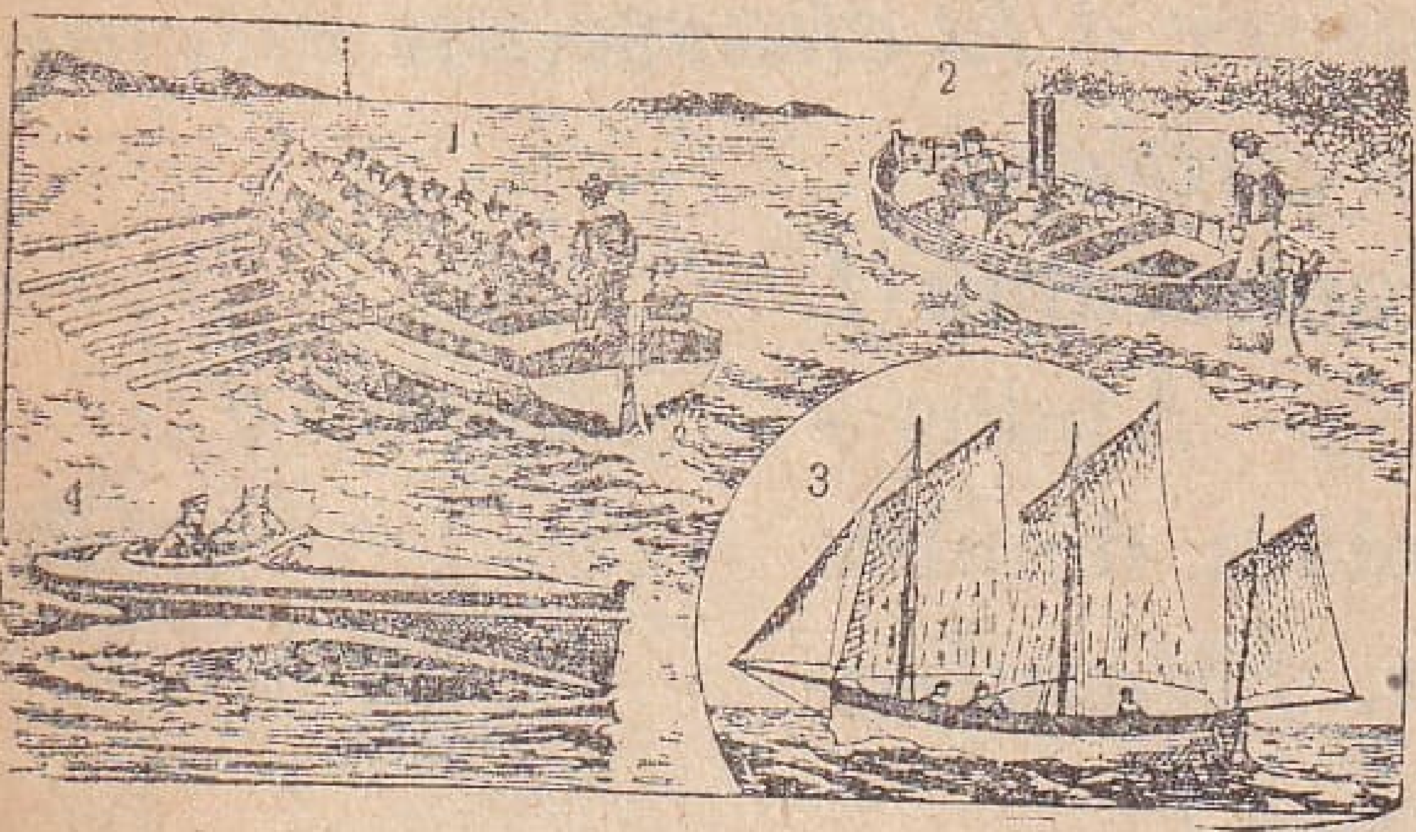

Kano

[Canot; petite barque.]

Kano otomobil (*c. s.*) Motörle hareket eden bir nevi sandal. *[Canot-automobile.]*

Kan pahası (*t. s.*) Diyet. *[Prix du sang (qui doit être versé par l'assassin aux héritiers de sa victimes).]*

Kansa (*t. s.*) Kuş kursağı. *[Gésier.]*

Kanser (*c. s.*) Bir nevi mühlik hastalık, seretan. *[Cancer.]*

Kansızlık (*t. s.*) Kan azlığı, fakrüddem. *[Anémie.]*

Kant (*t. s.*) Nöbet şekeri. *[Sucre candi.]*

Kantar (*t.s.*) Ağır şeyleri tartmağa mahsus maruf tartı aleti, kırk dört okka ağırlık (eski kantar) yüz kilo (yeni kantar). *[Poids de 44 ocques. actuellement est 100 kilo, quintal.]* **kantarcı** = Alınıp satılan şeyleri tartarak resmini alan belediye memuru. Kantâr imal eden san'atkâr . *[Peseur public § Ce qui fab-*

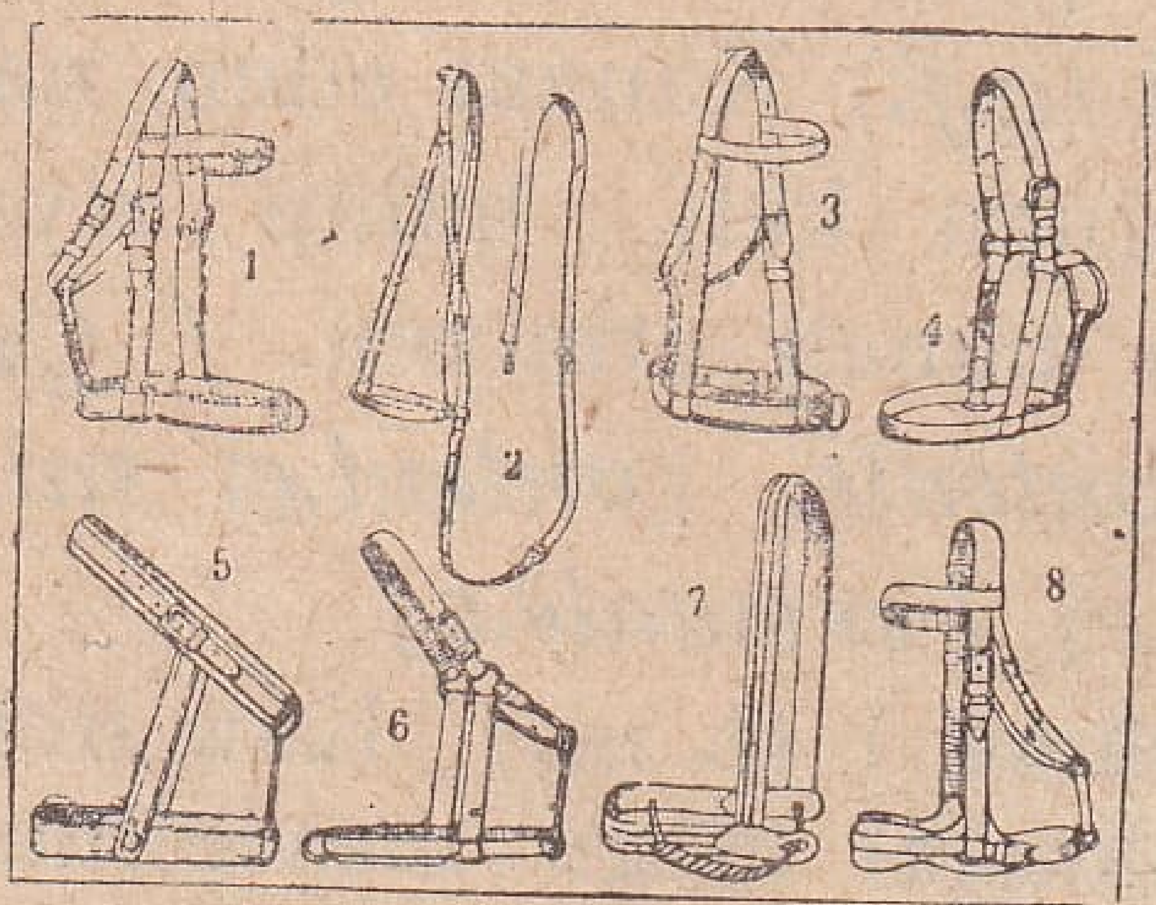

Kantarma

rique et vend des «kantar».] **kantarcılık** = Kantarcı hizmet ve vazifesi. *[Charge de peseur public.]* **kantarı belinde** = Gözü açık, aldanmaz adam. *[Vigilant,e, qui ne se trompe pas.]* **kantariye** = Kantar resmi. *[Taxe officielle de peseur public.]*

Kantarma (*t. s.*) Azılı atların ağızlarına vurulan demir. *[Licou.]*

Kantarma | **Kantarmak** (*t.m.*) Kana kana su içirmek, suya doyurmak. *[Assouvir.]*

Kantaron (*t.m.*) Bir nevi yabanî sarı çiçek, kılıççiçeği, eşekkulağı. *[Cantaurée.]*

Kantaron

Kantaşı (*t.s.*) kanı durdurmak hassasına malik olduğu zannolunan damarlı akik taşı. *[Hématite.]*

Kanun (*a. s.*) Kaide, kazıye, usul nizam, resim, ayin. Devletçe mer'ı ve herkesin riayet etmeğe mecbur olduğu ve millet meclisince kabul edilen nizam, nizamname§ maruf bir musiki aleti. Askerlere mahsus inzibat nefer ve zabitine verilen isim. *[Règle§Loi; statut § Sous officier faisant la police des militaires§ Instrument de musique à cordes; sorte de psalterion.]*

Kânun (*a. s.*) Ateş ocağı, soba, mangal. Bir şeyin yanıp tutuştuğu yer. *[Poêle, fourneau, foyer.]*

Kanunen (*a. z.*) Kanun ve nizama tevfikan, kanun ve nizamla, nizamen, kanuna göre. *[D'après la loi; par la loi; légalemeut.]*

Kânunuevel (*a. s.*) Senenin son ve kış mevsiminin birinci ayı. *[Décembre.]*

Kanunî (*a. s.*) Kanun ve nizama mensup ve müteallik. Kanun ve nizam tertip eden, vâzıi kanun. Kanun denilen çalgıyı çalan ve kendisine san'at edinen. *[Légal,e § Législatif,ve § Législateur, trice.]*

Kanuniyet (*a. s.*) Bir kararın, bir lâyıhanın kanun ve nizam hükmüne geçmesi. *[Légalité § État d'une régle, d'une décision qui fait partie de la loi; valabilité légale.]*

Kanunname (*fa. s.*) Kanun kitabı, kanun mecmuası, bir maddeye kadar kanun fırka-

larını havi kitap, nizamname. *[Code.]*

Kânunusani (*a. s.*) Senenin ilk ve kış mevsiminin ikinci ayı. *[Janvier.]*

Kanunşinas (*fa. s.*) Kanun âlimi, kanun bilen. *[Légiste.]*

Kap (*t. s.*) Zarf, kılıf, mahfaza, örtü, yüz, § Kapak, cilt § Su ve saire koymağa mahsus avani § Çuval, torba, fıçı gibi her türlü hıfız ve nakıl vasıtası. *[Récipient; vase § Couverture, enveloppe § Plat.]*

Kap (*c. s.*) Omuza alınır bir nevi kolsuz manto. *[Cape.]*

Kap (*t. s.*) Bazi sıfatların iptidasına gelerek mübalâğa ifade eder: kapkara gibi. *[Particule qui placée devant quelques adjectifs donne à leur sens une grande extension.]*

Kapak (*t. s.*) Her türlü kabın üstüne örtmeğe mahsus şey. Sahan, tencere kapağı, lağım ve sairenin üstünü örtmeğe mahsus yassı taş. Bazı azai bedeni örtmeğe mahsus müteharrik zar: göz kapağı. *[Couvercle § Large plaque de pierre etc. § Paupière.]*

Kapaklı (*t. f.*) Kapağı olan. Gizli, saklı, mestur, mahfi, dipten dolma, metruk tüfek, Topların mühimmat arabası. *[Qui a un couvercle.]*

Kapaksız (*t. f.*) Kapağı olmıyan, açık· *[Sans couvercle, ouvert,e.]*

Kapalı (*t. s.*) Açık olmıyan, kapanmış, örtülü, mestur § Gizli, kapağı veya kapısı kapanmış. Geçilmez, işlemez. Bulutlu, bulanık. Açık ve berrak olmıyan. *[Fermé,e; enfermé,e § Embouché,e § Couvert,e § Barré,e § clos,e qui ne se comprend pas facilement § Obscur § Nébuleux,se.]*

Kapama (*t. s.*) Tekmil esvap takımı. Örtme, gizleme. Taze soğan salata ve saire ile pişirilmiş kuzu eti. *[Action de fermer; § Étouffade.]*

Kapamacı (*t. s.*) Elbise, çamaşır, ayakkabı gibi melbusat takımı satan esnaf, hazırcı. *[Marchand qui vend des complets.]*

Kapama } (*t. m.*) Açık bir
Kapamak } şeyi bir menfezi kapalı etmek, örtmek, üstüne kapak koymak, örtü, perde çekmek § Geçilmez ve işlenmez hale koymak § Bir yerde birisini kapalı tutmak, hapsetmek, işletmemek, tatil etmek § Sö-

zünü etmemek, sükût etmek § Bir çukuru, bir deliği. doldurmak, imla etmek § Açık bir hesabı mahsup ederek tesviye etmek, ilişik bırakmamak § Bir şeyi toplayıp bir yere doldurmak, iddihar etmek. *[Fermer; enfermer § Boucher § Couvrir § Barrer, obstiner § Clore.]*

Kapan (*t. s.*) Hayvan ve kuş tutmağa mahsus alet, tuzak. *[Trappe; piège; traquenard.]*

Kapan (*t. f.*) Gaspeden, yağmacı. Cebir ve zorla kapıp alan. *[Qui attrappe, qui emporte par violence.]*

Kapanca (*t. s.*) Küçük kuş kapanı. *[Trappe pour les oiseaux.]*

Kapaniçe (*t. s.*) Vaktile devlet memurlarının büyüklerine mahsus geniş ve devrik yakalı kürk. *[Pelisse de gala qui portaient autrefois les grands dignitaires de l'état.]*

Kapanık (*t. f.*) Her tarafı kapalı olan, nazareti olmıyan. Bulutlu, kapalı mağmum, karanlıkça, muzlim, herkesle görüşmiyen, ayrı yaşar, mahcup. Gamlı, kederli, kapalı, mesdut, mükedder. *[Fermé § Obscur,e § Triste § Nébuleux, (temps)]*

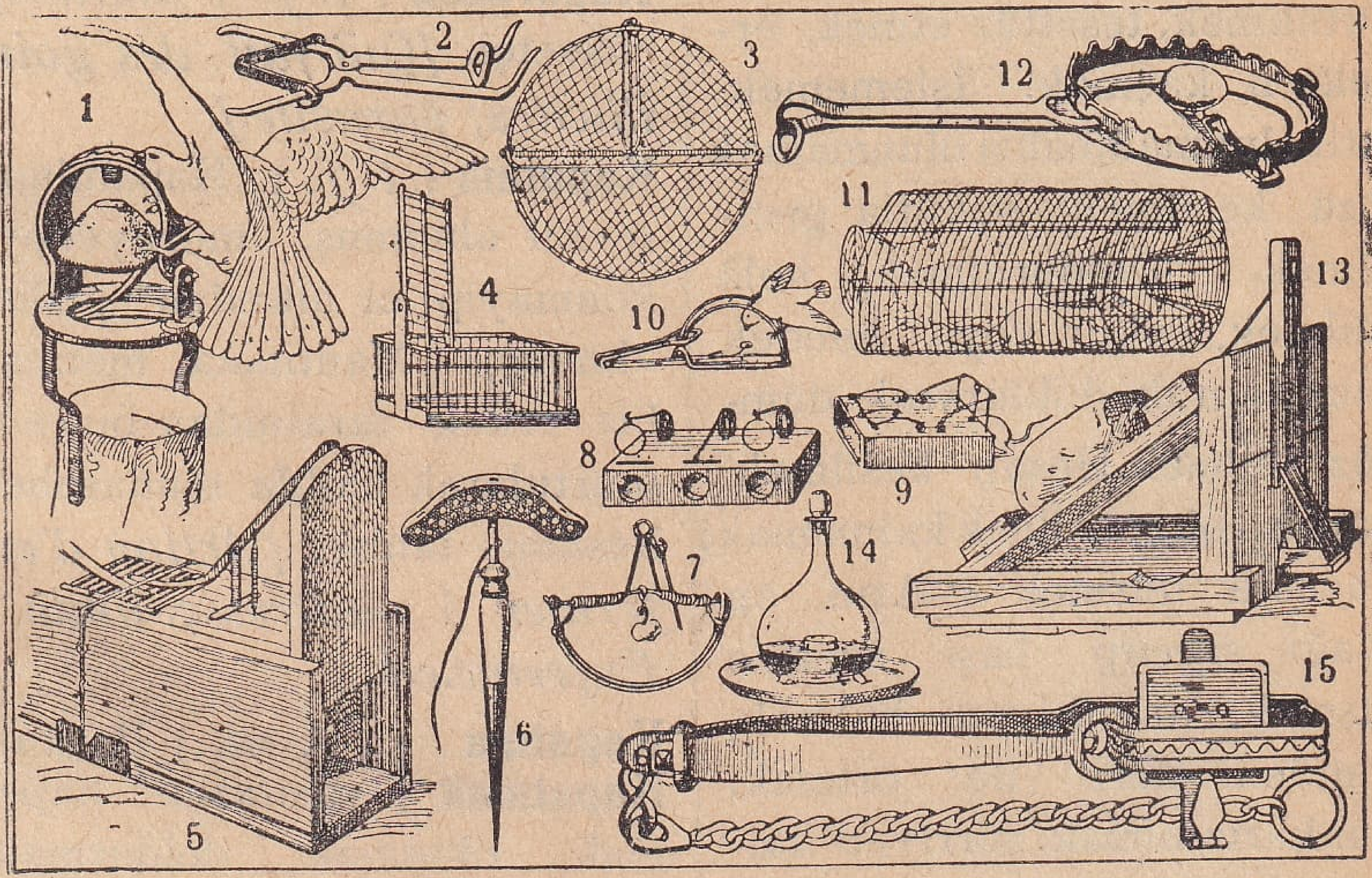

Kapan

Kapanma | **Kapanmak** } (*t. m.*) Açık şey kapalı olmak, setrolunmak, örtülmek, üstüne örtü ve perde çekilmek, kesilmek, bendolunmak, işlemez ve geçilmez bir hale gelmek. Dışarı çıkmamak. Örtünmek, tesettür etmek, erkekten kaçmak. İşlememek, tatil olunmak, bahsı olunmamak sözü kesilmek, sükûtla geçirilmek. Doldurulmak, imlâ edilmek, çukur veya hendek içine toprak doldurarak dümdüz edilmek. Hesap kesilmek, mahsup olunup ilişik kalmamak § Yüzüstü düşmek § Atın ön ayağı sürçüp başı üzerine düşmek. Yara iltiyam bulmak, yeniden deri ile örtmek. Munkarız olmak, zürriyeti kalmamak § Muhasaraya girmek, tahassün etmek, gök yüzü bulutla örtülüp hava kapalı olmak § (Göz) kör olup görmemek. *[Se fermer; être fermé,e § S'enfermer § Se barrer, être barré,e § Se boucher § Se prosterner, se jeter, tomber (aux pieds) tomber sur le museau (cheval) § S'éteindre (fouile, maison).]*

Kaparo (*t. s*) Pey akçesi, bir alım satımdan cayılmaması için evelden alınan para. *[Arhes.]*

Kaparoz (*t. s.*) Haksız yere ele geçen mal, rüşvet suretile alınan para ve eşya, irtikâp, nameşru kazanç. *[Gain illicite.]*

Kaparozcu (*t. f.*) Mürtekip, rüşvetçi. *[Qui fait des gains illicites; parasite.]*

Kapatma (*t. f.*) Kapadılmış, tevkif olunmuş, müzayedeye konmayıp el altından gizlice alınmış, (Mantinota, metres), bir erkek tarafından bir eve oturtularak halkla münasebeti kesilmiş fahişe. *[Action d'enfermer § maîtresse, amie § Enfermé,e.]*

Kapatma | **Kapatmak** } (*t. m.*) Başkası vasıtasile kapamak, tıkatmak, doldurmak, seddettirmek, üstüne koydurmak. Tatil ettirmek, hitama erdirmek. Bir şeyi sairlerden kesip kendine hasretmek § Hile ile müzayedeye girmeden ucuzca satın almak. *[Faire fermer ; enfermer § Faire boucher § Faire couvrir § Faire barrer, obstruer § Faire clore, clôturer § Mettre la selle (à un cheval) § Prendre pour maîtresse.]*

Kapçak (*t. s.*) Muhasara edilen

kalelerın duvarına tırmanmak için kullanılan büyük çengel. İtfaiyenin yıkmak için kullandıkları çengel. *[Grand crochet de fer qu'on attache au mur d'une forteresse assiégée pour y monter.]*

Kapelâ (*c. s.*) Şapka, serpuş, başa konan şey. *[Chapeau.]*

Kapital (*c. s.*) Sermaye; ticaret, sanayi ve sairede işletilen servet. Payitaht. Majüskül harf. *[Capital § Capitale.]*

Kapitalist (*c. s.*) Sermaye sahibi, sermayedar. *[Capitaliste]*

Kapitone (*c. f.*) Pamuk v. s. doldurulduktan sonra yer yer çukurlaştırılarak baklava şeklinde dikilmiş olan araba döşemesi, koltuk, yorgan, hırka. v. s. *[Capitonné,e.]*

Kapitülasyon (*c. s.*) Eski Osmanlı imperatorluğu zamanında ecnebîlere verilen bazi imtiyazlar. Bir memlekette sakin ahaliden bir kısmına mukavele

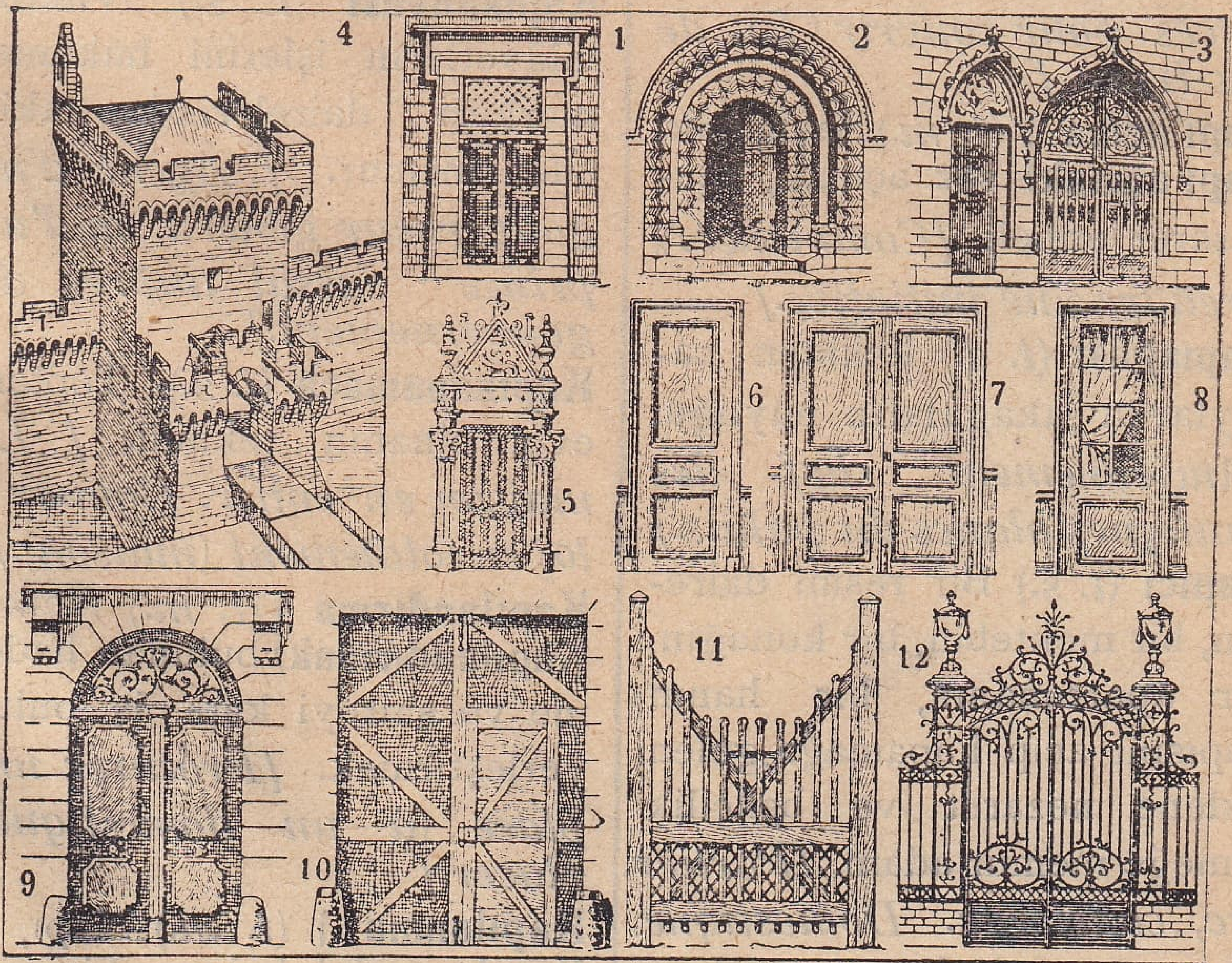

Kapı

ile verilmiş olan hususî imtiyazlar. *[Capitulation.]*

Kapı (*t. s.*) Herhangi bir binanın girilip çıkılan yeri bap, der § Hükûmet dairesi, resmî daire, iş sahiplerinin müracaat ettikleri mahal, memuriyet, hizmet, mansıp. Tavla oyununda iki pulun bir hanede biribiri üzerine gelmesi. Bir teklif ve recaya mukaddime olacak § Bahane, vesile. *[Porte. Hôtel d'un ministère § Emploi § Maison où sert un domestique § Union de deux pièces pour couvrir (Jeu de tric-trac.)]*

Kapı açma } (*t. m.*) Başlamak,
Kapı açmak } söz açmak, mübaşeret etmek. *[Commencer § Prendre une initiative.]*

Kapıağası (*t. s.*) Eskiden saraylarda akağaların büyüğü. *[Anciennement chef des eunuques blancs du palais.]*

Kapıcı (*t. s.*) Bir resmî dairenin, bir mektebin, bir konağın, bir apartımanın, bir hanın kapısını açıp kapamağa, gelen gidene nezaret ve bekçilik etmeğe memur adam. *[Portier, ère; concierge. Domestique d'un grand dignitaire.]*

Kapıcı (*t. f.*) Zorla alan, gaspeden § Cazibeli, cezbeden, cazip. *[Attrapant, e § Arracheur; ravissant, e.]*

Kapıcılık (*t. s.*) kapıcı hizmet ve vazifesi. *[Métier de portieri, de concierge.]* **kapıçuhadarı** = Kapı kâhyası maiyetinde memur. *[Employé.]* **kapıhalkı** = Vaktile vezirlerin, paşaların maiyeti halkı, büyük bir dairenin, bir konağın bütün müstahdemleri, uşakları. *[Les domestiques d'un palais, de la maison d'un grand dignitaire.]*

Kapıkâhyası (*t. s.*) Vaktile vilâyetlerin işlerini hükûmet merkezi dairelerinde takip eden memur. *[Agent d'un gouverneur général ou d'un prince vassal auprès du gouvernement.]*

Kapıkapamaca (*t. s.*) Toptan, evin, binanın tekmili. *[La maison en entier. Donner à loyer totalement (maison).]*

Kapılandırma } (*t. m.*) Açıkta
Kapılandırmak } bulunan hademe ve saireyi kapı, iş bulup yerleştirmek. *[Procurer une place (à un domestique); placer.]*

Kapılanma } (*t. m.*) Kapı, iş
Kapılanmak } bulup hizmete girmek, yerleşmek bir işe

kayırılmak. *[Entrer en service; se placer (domestique).]*

Kapıoğlanı (*t.* s.) Sefaret, ve ruhanî hey'etler gibi müesseselerin âdî işlerini takip için resmî dairelere gidip gelen hademe. *[Employé d'une ambassade ou d'un patriarcat chargé de la remise de la correspondence officielle adressée au gouvernemant.]*

Kapısız (*t.f.*) Kapısı olmıyan, hizmette olmıyan, kayırılmamış, açıkta, işi olmıyan. *[Sans porte § Qui n'est pas en service. (domestique etc.).]*

Kapış (*t.* s.) Zorla alma, kapma, yağma. *[Action d'arracher par force; action de saisir.]*

Kapış kapış (*t.* s.) Kapan kapana, yağma ederek, aralarında kapışarak. *[Action de saisir, agripper avidement.]*

Kapışma | **Kapışmak** (*t. m.*) Herkes her taraftan tutup yağma etmek. *[Arracher (action d'une foule.).]*

Kapıştırma | **Kapıştırmak** (*t. m.*) Yağma edilmesine müsaade etmek. *[Faire arracher, faire saisir.]*

Kapıyoldaşı (*t.* s.) Bir kapıda, bir efendinin hizmetinde bulunanların herbiri, ayni hizmette bulunan adamlar. *[Compagnon de service; domestique d'un même maître, l'un par rapport l'autre.]*

Kapkacak (*t.* s.) Her nevi kaplar, bir evde kaba dair her şey. *[Toute sorte de récipient, de plat etc.]*

Kapkara (*t. f.*) Simsiyah, son derece kara. Çok kara. *[Tout à fait noir,e; très noir,e.]*

Kaplama (*t.* s.) Kaplamak işi § Bir şeyin dış kısmını teşkil eden madde, üstüne geçirilen tabaka. Binanın, geminin dışına kaplanan şey. Örtülü, mestur, üzeri diğer bir şeyle kaplanmış, her tarafı ihata eden, saran, şamil ve havi § umumî. *[Action de couvrir § Chose couverte, redoublée ou plaquée § Redoublure.]*

Kaplamacı (*t.* s.) Madenî şeyleri altın veya gümüşten bir tabaka ile örtmek sanatını bilen adam. *[Plaqueur.]*

Kaplama | **Kaplamak** (*t.m.*) Her tarafını çevirmek, ortaya almak § Örtmek, üstüne bir tabaka çekmek. Kap geçirmek, sarmak, leffetmek. Bir şeyin dışını bir şeyle örtmek. Bir şeyi bir şeye kapak yaparak

dikmek. Bir madenin üstüne altın ve gümüş bir zar geçirmek. Her tarafa intişar etmek. Şamil olmak, ihtiva etmek. Yuze astar, yorgana çarşaf geçirmek. *[Couvrir; envelopper; entourer § Renfermer, comprendre § Remplir, être répandu,e dans toutes les parties de... Doubler; mettre une doublure § Plaquer.]*

Kaplan (*t. s.*) Sıcak memleket-

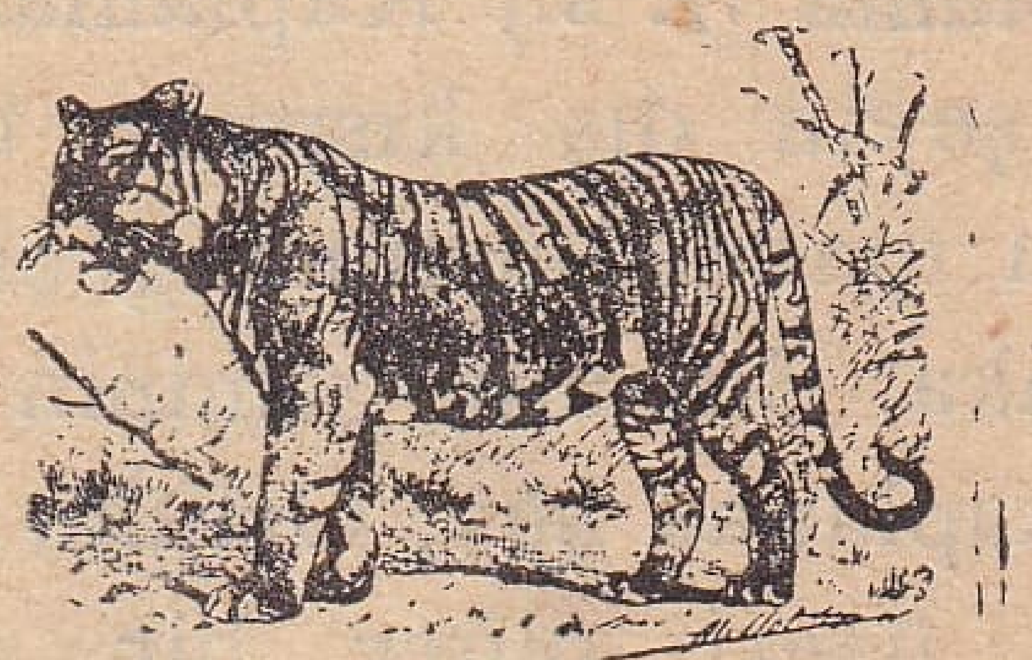

Kaplan

lerde ve Hindistanda yaşar vahşî ve yırtıcı bir hayvan. *[Tigre, esse.]*

Kaplanma | **Kaplanmak** (*t. m.*) Kap geçirilmek, örtülmek, dört tarafı ihata olunmak § Yüze astar geçirilmek. Bir şey üzerine madenden ince bir tabaka geçirilmek. *[Être couvert,e entouré,e enveloppé,e § Être redoublé,e § Être plaqué,e.]*

Kaplatma | **Kaplatmak** (*t. m.*) İhata ettirmek, etrafını kuşatıp ortaya aldırmak. Üstüne bir zar ve saire geçirtmek, bir madenin üzerine ince bir maden tabakası geçirtmek. *[Faire envelopper; entourer, recouvrir § Faire plaquer § Fair doubler. Faire mettre une doublure.]*

Kaplayıcı (*t. f.*) Kaplıyan ihata ve setreden, kaplamacı. *[Qui entoure, enveloppe, couvre § Qui double § Plaqueur]*

Kaplayış (*t. s.*) Kaplamak işi, tarzı, usulü. *[Action de couvrir, d'envelopper, d'entourer § Doublage § Action de plaquer.]*

Kaplı (*t. f.*) Kabı, örtüsü, cildi olan. Bulutlu, mağmum (hava). *[Couvert,e; enfermé,e dans un vase.]*

Kaplıca (*t. s.*) Buğday arasında biten ve yulafa benziyen bir nevi habbe *[Plante parasite, semblable à l'avoine qui croit dans les blés, chiendent.]*

Kaplıca

Kaplıca (*t. s.*) Üstüne hamam yapılmış sıcak maden suyu, ılıca, cermik. *[Station thermale.]*

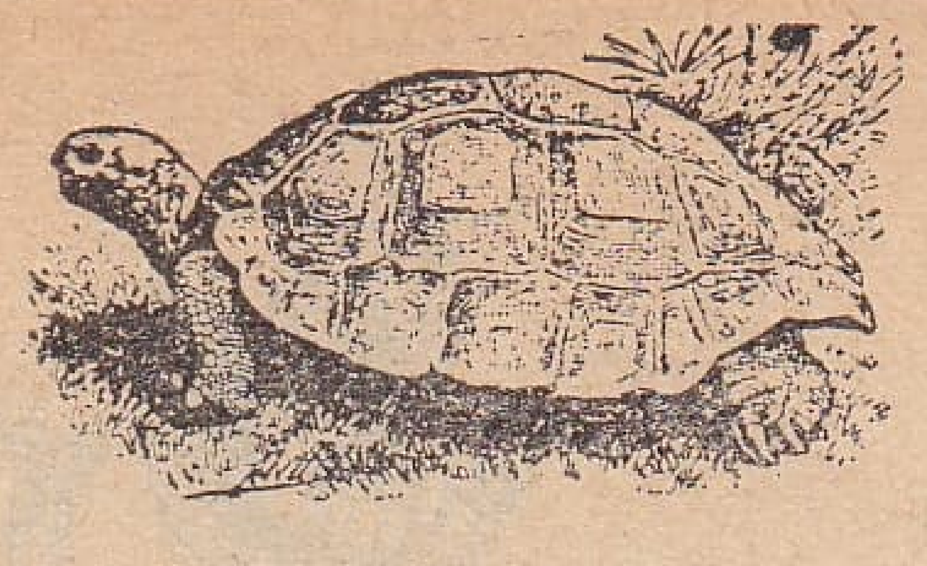

Kaplumbağa

Kaplumbağa (*t. s.*) Karada, denizde yaşar ve denizdeki pek büyük olan üzeri sert bir kabukla mestur maruf hayvan, tosbağa. *[Tortue.]*

Kapma (*t. s.*) Kapmak işi. Bak: kapmak. *[Arrachement(Voir: kapmak).]*

Kapmaca (*t. s.*) Bir nevi çocuk oyunu. *[Quatre-coins (jeu d'enfant.)]*

Kapma | **Kapmak** } (*t. m.*) Elini uzatıp şiddetle almak, çarpmak, kavramak, alıp götürmek. Zorla almak, cebren ahiz, yağma, gasp. Uzaktan çekip almak, celp ve cezbetmek, yakalamak, kelepir bulup hemen almak. Isırmak, tecavüz etmek. *[Arracher; emporter par violence; ravir § Attrapper.]*

Kapsol (*t. s.*) Tüfek, tabanca ve top fişek ve hortuçlarının arka tarafında, uçları kovana gömülü tenekeden ufak bir mahfazadır. Pek acı ve lezzetsiz ilâçları kolay yutabilmek için tutkaldan yapılan ynmuşak mahfaza. *[Capsule§ Caché.]*

Kapsollu (*t. f.*) Kapsolu olan, kapsolla ateş alan: kapsollu tüfek, tabanca. *[À capsule.]*

Kaptan (*t. s.*) Reis, baş, sergerde, gemi suvarisi, reisi. Bahriye zabitanında kolağalık unvanı. *[Capitaine;commandant d'un vaisseau.]*

Kaptanlık (*t. s.*) Başlık, gemi suvariliği, kaptan sıfat ve vazifesi. *[Charge et garde de commandant de vaisseau, de capitaine.]*

Kaptırma | **Kaptırmak** } (*t. m.*) Elinden aldırmak, çaldırmak, zorla alınmak. Zabıt ve gaspettirmek, çarptırmak. *[Laisser arracher, enlever, emporter.]*

Kapurta (*t. s.*) Gemi içini havalandırmak için güvertede açılan yuvarlak kapılar. *[Guichet de vaisseau.]*

Kapuska (*t. s.*) Etli lahana bastısı. *[Ragoût de choux.]*

Kaput (*t. s.*) Askerlerin üstlük esvabı, yağmurluk. Cinsî münasebetlerde hastalıktan muhafaza veya çocuk yapmamak için erkek tenasül aletine geçirilen ince kılıf. *[Capote; manteau § Capote.]*

Kar (*t. s.*) Kışın soğuk tesirile yağan donmuş yağmur,

kış zamanlarında yağarak yeri bazen günlerce örten beyaz ve donmuş soğuk yağmur. *[Neige.]*

Kâr(*d*) İsimlerin sonuna ilhak olunnp amil, fail ve sahip manasına gelir: san'atkâr, hilekâr gibi. *[Particule qui ajoutée à des noms forme des adjectifs signifiant l'auteur d'une action.]*

Kâr (*t.* s.) İş, fiil, kazanç, faide, menfaat, temettü, işleme, tesir. *[Travail§Oeuvre,action§ Impression, agissement § Profit, gain.]*

Kara(*t.* s.) Kürei arzın toprak örtülü kısmı, denizin gayri,yer, toprak § Siyah, ak olmıyan, esmer§Gamlı, kederli, menhus. Ayıplı, ârlı, siyahlık, siyah boya, zenci§ Siyahî. *[Noir,e § De mauvais augure,malheureux, euse, sinistre § Couleur noir,e§Nègre,esse. Continent; terre ferme.]*

Karaağaç (*t.* s.) Maruf bir cins büyük orman ağacı . *[Orme.]*

Karaarap (*t.* s.) Siyahî, zenci, Afrıkanın şimal ahalisinden. *[Arabe noir.]*

Karabasan (*t.* s.) Kâbus, uykuda basan ağırlık. *[Cauchemar.]*

Karaağaç

Karabaş (*t.* s.) Manastırda yaşıyan evlenmez keşiş. İlk baharda açar güzel kokulu bir mor çiçek. Ateş talimlerinde hedefe isabet etmiyen mermiye denir. *[Moine.]*

Karabatak (*t.* s.) Ördeğe müşabih siyah bir deniz kuşu. *[Plongeon.]*

Karabatak

Karabet (*t.* s.) Hısımlık, akrabalık, soyluk, yakınlık. *[Parenté; lien de sang; consanguinite.]*

Karabiber (*t.* s.) Hindistanda yetişen baharat nev'inden maruf tane § Esmer ve şirin adam. *[Poivre § Personne brune.]*

Karabina (*c.* s.) Genişçe ağızlı, kısa, eski usul bir tüfek. Süvari tefeği. *[Carabine.]*

Karabinalı (*t. s.*) Karabina denilen tüfekle müsellâh asker. *[Carabinier.]*

Karaca (*t. f.*) Siyahça, esmer, siyahımsı. *[Noirâtre]*

Karaca (*f. s.*) Giyik ve yaban keçisi nev'inden boynuzsuz küçük bir orman hayvanı. *[Chevreuil.]*

Karaca

Karacakemiği (*t. s.*) Kolun yokarı kısmındaki kemik . *[Partie supérieure du bras.]*

Karacehennem (*t.s.*)Çok esmer ve yüzü gülmez adam. *[Personne très brune et exessivement énergique.]*

Karaciğer (*t. s.*) Midenin sağ tarafında bulunan dahilî uzuv, kebet. *[Foie.]*

Karacı (*t. s.*) Haydut, yol kesen. *[Brigand.]*

Karacümle (*t. s.*) Hesapta cemi ameliyesi. *[Addition.]*

Karaçam (*t. s.*) Çam ağacı cinsinden biri. *[Sapinette noire; avet.]*

Karadeniz (*t. s.*) Türkiye, Rusya, Rumanya ve Bulgaristan arasındaki maruf deniz Bahri siyah. *[Mer noire § Pont Euxin.]*

Karadenizli (*t. s.*) Kara deniz sahillerinde oturan ahali. *[Ce qui habite aux bords de mer noire.]*

Karadut (*t. s.*) Dutun siyah cinsi. *[Mûre noire.]*

Karafik (*t. s.*) Bir nevi yabanböğrülcesi, ak burçağın diğer bir nev'i. *[Faséole sauvage.]*

Karagöz (*t. s.*) Çingene. Hayal denilen oyunda maruf güldürücü şahıs § Hayal oyunu § Siyah gözlü *[Personne aux yeux noirs. Bohèmien § Polichinelle; bouffons (dans les ombres chinoises).]*

Karagözbalığı (*t. s.*) Palamut balığının büyük ve bayağı cinsi. *[Sorte de palamide grande et commune.]*

Karagözlük (*t. s.*) Karagöz meslek ve san'atı, soytarılık. *[Bouffonnerie, plaisanterie.]*

Karagümrük (*t. s.*) Karadan gelen eşyadan alınan gümrük. *[Barrière de douane intérieure.]*

Karagürgen (*t. s.*) Gürgen ağacının diğer bir nev'i, tah-

tası cilâ tutan bir cins makbul ağaç. *[Une espèce d'orme.]*

Karahaber (*t.* s.) Birinin vefat veya bir felâket haberi. *[Nouvelle douloureuse, annonce d'un désastre, d'une mort.]*

Karahumma (*t.* s.) Çok tehlükeli bir nevi tifüs hastalığı. *[Fièvre noire.]*

Karaiğne (*t.* s.) Bir cins ufak karınca. *[Une espèce de fourmi.]*

Karakalem (*t.* s.) Kurşun kalemile yapılan resim, siyah çiçekleri olan âdî porselen. *[Dessin à fusain § Porcelain, étoffe etc à dessin noir.]*

Karakarga (*t.* s.) Alacalı olmıyan, simsiyah karga. *[Corbeau noir.]*

Karakaş (*t.* *f.*) Kaşları siyah olan adam. *[(Personne) à sourcils noirs.]*

Karakavak (*t.* s.) Boyu uzamıyan, dal budak salan koyu yapraklı bir cins kavak ağacı. *[Une sorte de peuplier.]*

Karakavza (*t.* s.) Siyah ve sert kabuklu bir nebat. *[Alkékenge.]*

Karakış (*t.* s.) Kış ortası ve pek soğuk mevsim. *[Hiver

Karkavza

rigoureux § Le cœur de l'hiver.]*

Karakoca (*t.* s.) Ağarmamış ihtiyar. *[Vieillard sans blanchi.]*

Karakimyon (*t.* s.) Kimyonun siyah nev'i. *[Cumin noir.]*

Karakol (*t.* s.) Asayiş ve emniyeti muhafaza için gece gezen jandarma, polis bölüğü, kışlanın ve resmî dairelerin münasip yerlerinde bekliyen nöbetçi. Polis mevkıi. *[Patrouille § Sentinelle § Garde.]* **karakolhane** = Asayiş ve emniyeti muhafazaya memur jandarma, polis ve askerin ikametine mahsus mahal. *[Corps de garde.]*

Karakoncolos (*t.* s.) Cadı, vampir. *[Vampire.]*

Karakulak (*t.* s.) Çakala ben-

zer bir cins hayvan. Vaktiyle sadrazamın hizmetinde bulunan memur. *[Sorte de lynx ou de chacal § Domestique que le sultan plaçait autrefois auprès de g^d vizir pour épier ses action.]* **karakurbağa** = Karada toprak üstünde yaşıyan ve geceleri meydana çıkan kurbağa. *[Bufonoïdes.]*

Karakuş (*t. s.*) Kartaldan küçük yırtıcı bir kuş. *[Aigle.]*

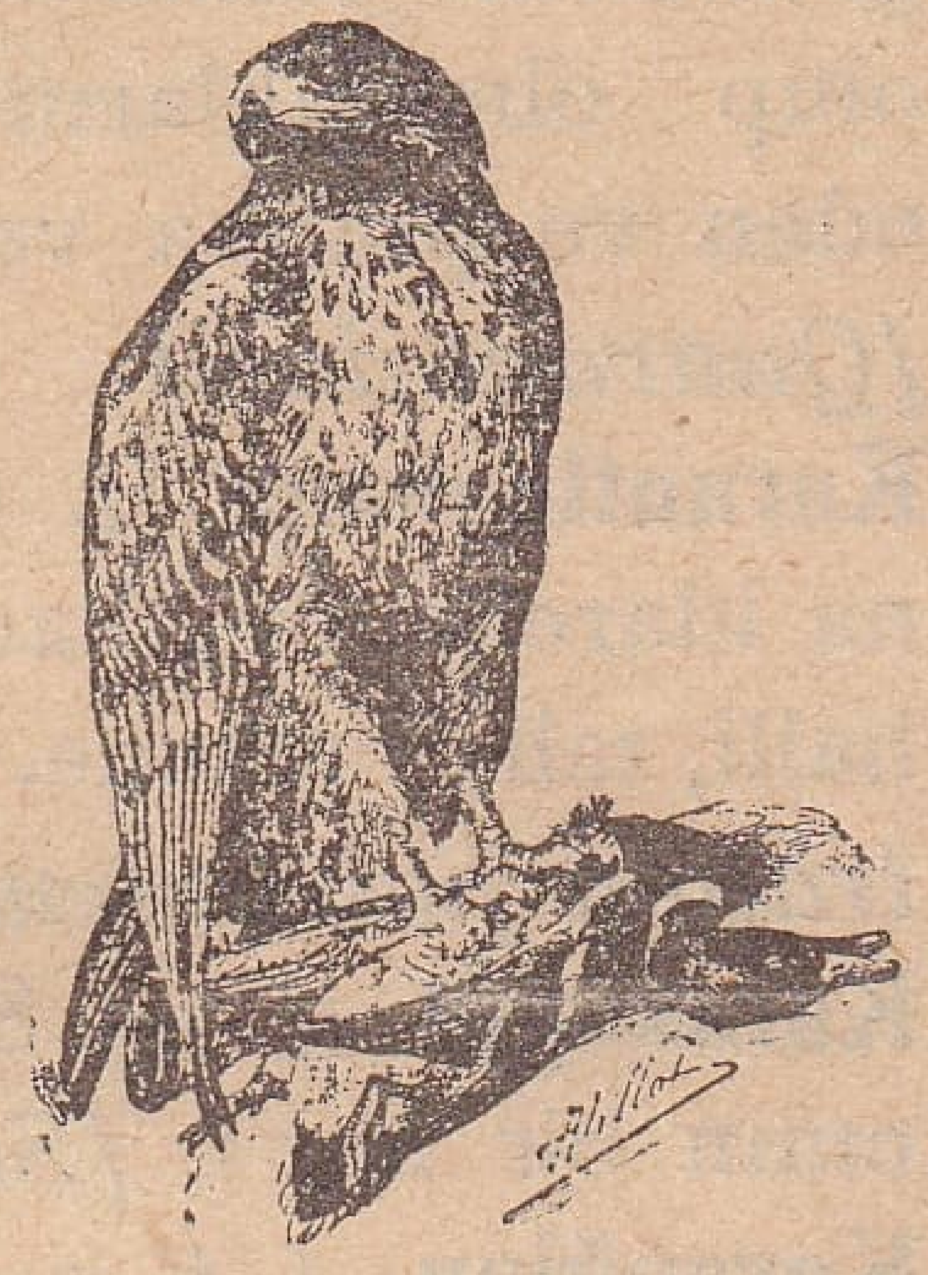

Karakuş

Karakuşî (*t. f.*) Karakuş isminde bir hükümdara yakışır surette verilen hükümler: hükmü karakuşî. *[Ordre despotique.]*

Karakter (*c. s.*) Ahlâkî meziyet, seciye, fazilet, huy, tabiat. *[Caractère.]*

Karakteristik (*c. s.*) Tavsife yarıyan şey, hususiyet. *[Caractéristique.]*

Karakterli (*t. s.*) Seciyeli, faziletli, metîn ahlâk sahibi. *[Personne de caractère.]*

Karaktersiz (*t. s.*) Seciyesiz, ahlâksız. *[Sans caractère.]*

Karalama (*t. s.*) Siyahlatma, kirletme, siyaha boyama. Yazı ögrenmek için tekrar tekrar yazılan satırlar, meşk. *[Écriture qu'on fait pour apprendre la calligraphie § Copie écrite à la hâte.]*

Karalama } (*t. m.*) Siyahlat-
Karalamak } mak, siyah etmek. Yazı ögrenmek için meşk yazmak. *[Noircir, peindre en noir § Souiller; barbouiller.]*

Karalık (*t. s.*) Siyahlık, siyah renk. *[Noirceur.]*

Karaltı (*t. s.*) Uzaktan siyah görünen ve ne olduğu seçilmiyen şey, karalık, siyahlık. *[Noirceur § Tache noire (à l'horizon).]*

Karaman (*t. f.*) Pek esmer ve siyahımsı adam. İri demir külçesinden ibaret ağır balyoz. Selçukların inkırazından sonra zuhur eden derebeylikler-den biri ki Konya cihetlerinde hükümran idiler. Anadoluda bir kasaba. Karaman ovasında yetişen kuyruğu çok büyük bir cins koyun. *[Personne très brune, de couleur noirâtre § Karamanie § Mouton à grosse queue.]*

Karamandola (*t. s.*) Bir nevi parlak bez ki ekseriya yazlık

potin yüzü yapılır. Bu bezden mamul ayak kabı. v. s. *[Sorte de toile de laine noire pour chaussure.]*

Karamanlı (*t. f.*) Karaman ahalisine, bahusus, oraların türkçe lisanla konuşan hıristiyanlarına verilen isim. *[Habitant de la province de l'Asie mineure dite Karamanie.]*

Karambol (*t. s.*) Bilârdo oyununda itilen yuvarlağın diğer iki yuvarlağa çarpması. *[Carambole.]*

Karambolâj (*t. s.*) Karambol yapmak, bilârdoda diğer iki bilyaya çarpmak için o bir bilyayı isteka ile itme. *[Carambolage.]*

Karamuk (*t.s.*) Buğday arasında biten küçük ve yuvarlak siyah bir tane hâsıl eden ot, bu otun habbesi. *[Herbe folle; nielle § La graine de cette plante.]*

Karamuk

Karanfil (*t. s.*) Hindistandan gelen baharattan maruf güzel kokulu bir habbe, güzel kokulu maruf çiçek ki pek çok renkleri vardır. *[Oeillet.]*

Karanfil

Karanlık (*t. s.*) Aydın olmamak, zulmet, göz görmiyecek hal, ziyadar olmıyan, aydınlığın zıddı, muzlim, korkunç. *[Obscurité; ténébre.]*

Karantina (*t. s.*) Sari hastalıkların sirayetini menetmek için bulaşık yerden gelenlerin biri birine ihtilât etmeksizin beklettirildikleri müddet. Gelen gemilerin temiz veya bulaşık olup olmadıklarını muayene eden ve pratika veren daire. *[Quarantaine.]*

Karantinahane (*t. s.*) Karantina idarehanesi, karantina mahalli, tahaffuzhane. *[Administration quarantenaire.]*

Karasöğüt (*t. s.*) Sögüt ağacının bir nev'i. *[Saule noir.]*

Karaoğlan (*t. s.*) Cingene. *[Bohème.]*

Karapazı (*t. s.*) Pazı denilen sebzenin bir nev'i. *[Arroche]*

Karar (*t. s.*) Durmak, sükûn, aram. Sebat, devam. Rahat, istirahat, asayiş. Devam, imtidat, süreklik. Bir müzakere veya teemmülün neticesi olarak verilen hüküm. *[Séjour fixe § Stabilité; consistance; durée § Repos, tranquilité § Arrêt, detérmination; décision; résolution § Sentance.]*

Kararca (*t.s.*) Kâfi derecede. *[Assez; suffisant,e.]*

Kararlama } (*t. m.*) Düşü-
Kararlamak } nüp karar vermek, gözle ölçmek. *[Mesurer par l'œil § Coujecturer.]*

Kararlaşma } (*t.m*)karar bul-
Kararlaşmak } mak, mukarrer ve musammem olmak. *[Être arrêté, déterminé,e § Être décidé,e; être résolu,e.]*

Kararlaştırılma } (*t. m.*) Karar
Kararlaştırılmak } verilmek,mukarrer olmak, tasmim edilmek. *[Faire arrêt, faire déterminer, fair décider, faire résoudre.]*

Kararlaştırma } (*t. m.*) Kara-
Kararlaştırmak } rını vermek, tasmim eylemek, mukarrer etmek. *[Arrêter, déterminer, décider, résoudre.]*

Kararlı (*t. f.*) Sebatlı, yerli, sabit, kararı verilmiş, mukarrer, musammem. Hal ve faslolunmuş, neticelendirilmiş. *[Stable, constant,e§ Arrêté,e déterminé§Résolu,e;décidé,e]*

Kararma } (*t. m.*) Kara ol-
Kararmak } mak, siyahlanmak, uzaktan siyah görünmek. Bulanmak, berraklık ve safiliği zail olmak, bulutla örtülmek. Karanlık olmak . Ortalığı siyah ve karanlık görmek. *[Se noircir § S'obscurcir § Se couvrir de brouillard (en parlant du temps).]*

Kararsız (*t. f.*) Bir yerde durmaz, oynak, sebatsız, devamsız, süreksiz, muvakkat. Rahatsız, huzursuz § Neticesiz, ne olacağı belirsiz. Hiçbir işe karar vermez, mütereddit bir cihette sebat etmeyip mütemadiyen değişen. *[Indécis,e; inconstant,e ins - table, qui ne dure pas§Sans repos; inquiet, ète§Irrésolu,e.]*

Kararsızlık (*t. s.*) Sebatsızlık, devamsızlık. Bir işe karar verilmeyiş. *[Inconstance § Manque de durée § Manque de repos, inquiétude § Irrésolution.]*

Karartı (*t. s.*) Bak: Karaltı. *[Voir: Karaltı.]*

Karartma } (*t. m.*) Siyahlat-
Karartmak } mak,siyah etmek, Bulandırmak, safiliğini zail etmek. *[Faire noircir, faire se couvrir de brouillard (en parlant du temps).]*

Karasakız (*t. s.*) Zift. *[Poix noire.]*

Karasevda (*t. s.*) Malihulya hastalığı, vehim, ipokondri. *[Mélan colie, humeur noire.]*

Karasu (*t. s.*) Bir nevi göz

hastalığı. Hayvanların ayaklarına arız olan bir hastalık. [*Maladie des yeux* § *Une sorte de maladie des pieds des animaux.*]

Karataban (*t. s.*) Horasan demiri. Hayvanlara arız olan bir nevi hastalık. İpek böceklerinin siyahlanarak telef olması hastalığı. [*Une sorte de maladie des animaux et de ver à soie.*]

Karatavuk (*t. s.*) Bir cins tüyleri simsiyah av kuşu. [*Merle.*]

Karatavuk

Karavana (*t. s.*) Bakırdan yayvan yemek kabı, kışla, mektep gibi müessesatta yemeği içine koydukları kap § İnce ve yassı elmas. [*Gamelle.*]

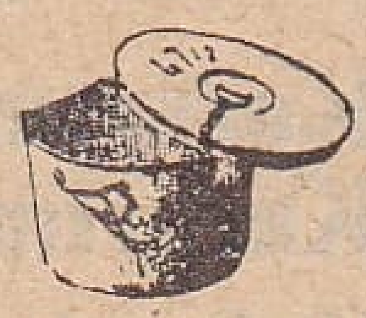

Karavana

Karavapuru (*t. s.*) Şimendifer, demir yolu katarı. [*Chemin de fer, train de chemin de fer.*]

Karavaş (*t. s.*) Cariye, halayık. [*Servante, esclave.*]

Karavide (*t. s.*) Göllerde bulunan istakoz ile yengeç arasında küçük bir hayvan. [*Sorte d'écrevisse d'eau douce.*]

Karayazı (*t. s.*) Siyah baht, kara talih. [*Mauvais sort; destin inexorable.*]

Karayel (t. s.) Şimali garbîden esen sert ve soğuk rüzgâr. [*Vent de sud est.*]

Karait (*c. s.*) Tevratın ahkâmından başka dinî ahkâmı tanımıyan musevî cemaati. [*Caraïte.*]

Karbon (*c. s.*) Fahım, kömür. Cisimlerin bünyesindeki yandıktan sonra kömür haline inkilâp eden maddeki bunun hamızı hayvanları boğar. [*Carbon.*]

Karbon (*c. s.*) Altın on dört kuruş kıymetinde bir gümüş rus sikkesi. [*Monnaie russe, valant de 14 piastres. Carbovautz.*]

Karbonat (*c. s.*) Hamızı karbon tozu. [*Carbonate.*]

Karbüratör (*c. s.*) Havayı ve tenvir gazını karbür buharile tamamen işbaa yarıyan alet. [*Carburateur.*]

Karcığar (*t. s.*) Alaturka musıkide bir makam. [*l'un des motifs de la musique orientale.*]

Karç (*t. s.*) İri bir cins mantar [*Une espèce de champignon.*]

Kardaş; (deş) (*t. s.*) Bir ana

ve babadan veyahut yalnız bir babadan, veya yalnız bir anadan doğan erkek ve kız çocukların biribirine nispeti § Eş, arkadaş. *[Frère; sœur; camarade.]* **kardeşçe** = Kardeş gibi. *[Fraternellement, sincèrement.]* **kardeşkanı** = Üzeri dikenli bir cins ot ki bazen yemeği dahi yapılır. *[Ptérocarpe sangdragon.]* **kardeşleşmek** = Kardeş gibi olmak. Fidan kökten filiz sürüp azmak. *[Fraterniser § Pousser (plante).]* **kardeşlik** = Biraderlik, hemşirelik § dostluk muhabbet. *[Fraternité, amitié.]* **kardeşpayı** = Kardeşçe, dostça ve âdilâne. *[Part à demi.]*

Kardiyak (*c. s.*) Bir nevi kalp hastalığı, kalbe mensup ve müteallik. *[Cardiaque.]*

Kare(*c. s.*) Dört köşe, murabba, poker oyununda ayni neviden dört kâğıdın bir araya gelmesi. *[Carré.]*

Kâretme | **Kâretmek** | (*t. m.*) Kazanmak, menfaat, istifade temin etmek§İşlemek, tesir etmek. *[Gagner; profiter.]*

Karfıça (*t. s.*) Yapılarda kullanılan orta boy demir çivi. *[Pointe de Paris; petit clou.]*

Karga (*t. s.*) Tavuktan küçük maruf ve sürü ile yaşar siyah ve çiftçiliğe zararlı bir kuş *[Corbeau.]*

Kargaburun(*t. s.*) Karga Tel büktükleri bir nevi kıskaç. *[Sorte de pincettes pour manier le fer etc.]*

Kargabuken (*t. s.*) Tababette kullanılan kusturucu bir ceviz. *[Noix vomique.]*

Kargacık (*t. s.* Küçük karga§ Çok fena, karmakarışışık. acemice yazılmış yazı. *[Petite corbeau§ Lettre embrouillie.]*

Kargadelen (*t. s.*) Gayet yumuşak kabuklu badem. *[Une sorte d'amende.]*

Kargaderneği (*t. s.*) Aşağı takım adamlar, serseriler, hazele cemiyeti. *[Réunion des personnes méprisables.]*

Kargadüleği (*t. s.*) Ebucehil karpuzu tohumu. *[Graine des coloquinte.]*

Kargaşâ (*t.* s.) Nizâ, fitne, şuriş. *[Voir: Kargaşalık.]*

Kargaşalık (*t. s.*) Karışıklık, fitne, fesat, kâvga, şuriş, niza. *[Troubles; désordres.]*

Kârgir (*t. s.*) Taş, tuğla harcı ile yapılmış ev, dükkân v. s.

[En pierre, en brique § Édifice en pierre.]

Kargı (*t. s.*) Ucu demirli hafif günder. Uzun mızrak. *[Flèche § Arbalète.]*

Kargılık (*t. s.*) Fişek kayışlarının merbut bulundukları meşin kuşak, fişeklik. *[Cartouchier; porte gibecière.]*

Kargıma }
Kargımak } (*t. m.*) Lânetlemek, lânet okumak. *[Maudir § Vexer.]*

Kargın (*t. s.*) Bir nevi büyük rende. *[Sorte de grand rabot.]*

Kargış(*t. s.*) Lânet, lânetleme, beddua, ilenç, nefrin. *[Malédiction.]*

Kârhane (*fa. s.*) İş yeri, fabrika, süt kaynatılıp satılan ve yoğurt yapılan mahal. Çiftlik§ Fuhşiyat mahalli. Fahişelerin ikamet ve icrayı san'at ettikleri yer, bina § Testi, küp, ve saire imalâthanesi. *[Fabrique; atelier § Ferme § Maison de prostitution; bordel.]*

Karhane (*t. s.*) Yaz için kar toplanan yer. *[Dépôt de neige; glacière.]*

Kârhaneci (*t. s.*) Fuhşiyat evi idare eden adam, pezevenk, deyyus, *[Teneur d'une maison de prostitution.]*

Kari (*t. s.*) Okuyan, okuyucu. *[Lecteur.]*

Karides (*t. s.*) Haşlandığı zaman kızaran ve beyaz gevrek leziz eti olan küçük bir deniz böceği. *[Crevette.]*

Kariha (*a. s.*) Bir insanda kendiliğinden hâsıl olan fikir, kast ve niyet. Fikir, zihin, düşünüp hiçten bir şey meydana koyan kuvei müfekkire *[Disposition innée;initiative§ Esprit; intelligence § Idée qui a une origine innée.]*

Karikatür (*c. s.*) Bir insanın veya şeyin gülünç bir tarzda yapılan resmi, kaba, âdî ve mizahî resim. *[Caricature.]*

Karin (*a. s.*) Yüz senelik zaman, tarihin beher yüz senesi § Zaman, devir, dehir, ahit, asır. *[Siècle.]*

Karîn (*a. f.*) Yakın, karip, hısım, komşu,arkadaş,hemcins. *[Prochain,e § Compagnon.]*

Karine (*c. s.*) Bir gemi teknesinin deniz içinde olan kısmı, *[Carène (d'un navire).]*

Karîne (*a. s.*) Muğlak ve müphem bir şeyin anlaşılmasına sebep olan hal, emare, ip ucu, Malûm olmıyan bir şeyin meydana çıkmasına sebep olan şey. *[Induction; conjecture.]*

Karip (*a. f.*) Mekân ve zamanca uzak olmıyan. Akraba, arkadaş gibi daima yakında. Yakın,takribî,hemen. *[Proche; rapproché,e § Prochain,e§Parent§ Près, non loin § À peu près, environ.]*

Kariyer (*c. s.*) Tarik, meslek, silk, *[Carrière.]*

Karı (*t. s.*) Zevce, bir erkeğe nikâhla bağlı kadın. İnsanın dişisi. *[Femme § Èpouse.]*

Karık (*t. s.*) Kara bakmaktan hâsıl olan göz karartısı. Kara bakmaktan kararmış illetli : karık göz. *[Éblouissement des yeux occasionné par la reverbération de la neige.]*

Karılık (*t. s.*) Kadınlık, insan dişiliği. Bir erkeğe nikâh ile bağlılık, zevcelik vazifesi. *[État de femme, d'épouse.]*

Karıma | **Karımak** (*t. m.*) Hayvanın karnını yoklayıp semizliğine bakmak. *[Toucher au ventre (d'un mouton etc.) pour s'assurer de l'état de son engraissemant.]*

Karın (*t. s.*) İnsan ve hayvanın belden bacaklarının birleştiği mahalle kadar bağırsak, mide, böbrekler ve dişide rahmi havi bulunan yer, batın. Her şeyin boş yeri. Rahim. Iç, batın. *[Ventre;]* **karnağrısı**=Sancı, bağırsak ağrısı, mide ağrısı § Çok bağıran çağıran adama beddua makamında kullanılır ve kısaca karnaksı denir. *[Mal de ventre § Crevez (insulte)!]*

Karınca (*t. s.*) Toprağın içinde cemaatle ve şayanı hayret bir usul ve nizam ile yaşıyan küçük ve siyah böcek. Demir dökülürken içinde hava kalmaktan veya pastan hasıl olan ince delikler ve yollar, pas yeniği. *[Fourmi § Rouille de fer.]*

Karıncalı(*t. f.*)Karıncası olan, karınca dolmuş § Pastan veya fena dökülmekten ince delikleri olan demir. *[Mélé,e de fourmi § Métal tortueux.]*

Karıncalanma | **Karıncalanmak** (*t.m.*)Karınca dolmak,peyda etmek. Vücudün bazı yerleri uyuşup üstünde karıncalar yürüyor gibi olmak § Pastan delik deşik olmak. *[Fourmiller§Être rouillé,e; mangé,e par la rouille.]*

Karındaş (*t. s.*) Bak: Kardeş. *[Voir: Kardeş.]*

Karındaşlama | **Karındaşlamak** (*t. m.*) Fidan kökten filizler sürüp azmak. Bak: Kar-

deşlemek. *[Voir: Kardeşlemek.]*

Kardaşlık (*t. s.*) Bak: Kardeşlik. *[Voir: Kardeşlik.]*

Karınlama | (*t. m.*) (Gemiler)
Karınlamak | karınkarına gelmek, yanyana gelip temas etmek. *[S'approcher; toucher (navire).]*

Karınlı (*t. f.*) Karnı büyük, şiş, şişman, içi geniş, bol. *[Qui a un gros ventre; ventru,e arrondi,e.]*

Karınma | (*t. m.*) İki yana
Karınmak | sallanıp karışmak. *[Être secoué, melangé.e par la balancement.]*

Karıntı (*t. s.*) Akıntının anafor sularına karışmasından hâsıl olan çevrinti. Bir dağ veya sair bir mâni haylûletile rüzgârın kesildiği yerdeki sükûn. *[Petite vagues qui ne battent que les flancs inférieurs de navire.]*

Karış (*t. s.*) Açık elin baş parmağı ucundan serçe parmağı ucuna kadar olan mesafe ki ölçü gibi kullanılır ve üç karış bir arşın itibar olunur. *[Palme, empan § Pêle-mêle.]*

Karışık (*t. f.*) Karışmış mahlût, muhtelit, muhtelif şeylerden ve nevilerden mürekkep. Halis, saf olmıyan. Biribirine geçmiş karmakarış, müşevveş, muğlak, tertipsiz. *[Mélangé,e § Embrouillé,e; confondu,e § En désordre.]*

Karışıklık (*t. s.*) İntizamsızlık, tertipsizlik, fesat, fitne, şuriş. *[Embrouillement; confusion § Emeute; trouble.]*

Karışılma | (*t. m.*) Müdahale
Karışılmak | olunmak. *[Se mêler.]*

Karışmarış (*t. m.*) Karmakarışık, müşevveş. *[Pêle-mêle.]*

Karışlama | (*t. m.*) Karışla
Karışlamak | ölçmek. *[Mesurer par empans.]*

Karışma | (*t. m.*) Birleşmek,
Karışmak | ihtilât etmek, karmakarış olmak, intizam ve tertibi bozulmak, fesat ve nifaka düşmek. Müdahale etmek, taraf tutmak, işin içine sokulmak. Bulanmak, birleşmek, iki nehrin suyu bir olmak. Biri diğerine dökülmek. Bakmak, idare etmek, idaresi kendisine ait olmak. *[Se mêler; s'entremêler § S'embrouiller § Se mettre en désordre § Intervenir.]*

Karış[illegible] [illegible]maka-şık eden, nizam ve tertibini bozan. Fesat ve nifak koyan § İki nehrin karıştıkları yer.

[Qui mêle, embrouille ou met en désordre, en désaccord confluent.]

Karıştırıcı (*t. f.*) Ortalığa fesat ve nifak saçan,biribirine düşüren,müfsit,munafık,bulantı veren. *[Qui met en désordre, en désaccord.]*

Karıştırılma | **Karıştırılmak** | (*t. m.*) Birleştirilmek, alt üst olunmak, teşviş ve tahrik olunmak. İfsat edilmek.*[Être mêlé,e, melangé,e § Être embrouillé,]*

Karıştırma | **Karıştırmak** | (*t. m.*) Mezcetmek, alt üst eylemek, biribirine düşürmek, fesat ve nifak koymak.Nizam ve tertibini bozmak, karmakarış etmek. Bir işe veya söze sokmak. *[Mêler, mélanger § Embrouiller § Mettre en désordre, en désaccord.]*

Karkara (*t. s.*) Büyük sorguçlu bir cins turna ki vaktile tüyleri tuğlara ve kadın hotozlarına takılırdı. *[Espèce de héron à grande huppe.]*

Karkas (*t. s.*) İnsan ve hayvanın bütün kemiklerinden mürekkep kafes, iskelet. Bir geminin bir binanın çatılmış hali, kafes. *[Squelette.]*

Karkuşu (*t. s.*) Bir cins kırlangıç. *[Pinson.]*

Karlı (*t. s.*) Karla örtülü, kar yağdırmağa mail, müsait. *[Neigeux,euse.]*

Kârlı (*t. f.*) Kazançlı, faydalı, nafi, istifadeli. *[Avantageux, se § Porifitable.]*

Karlık (*t. s.*) Ortasına kar, buz koymağa ve şerbet ve saire soğutulmağa yarıyan kap. *[Vase d'eau en verre ou en cuivre présentant au milieu une cavité où l'on place de la neige pour refroidir l'eau; sceau à glace.]*

Karma | **Karmak** | (*t. m.*) Sokmak, daldırmak,girdirmek, batırmak. Dökmek, iraka etmek. *[Faire pénétrer, introduire§ Percer; trouer§Verser, répandre § Vieillir; s'user.]*

Karmakarış (*t. s.*) Pek karışık altüst, intizam ve tertibi bozuk. Anlaşılmaz, içinden çıkılmaz.*[Embrouillé,e; confus,e; pêle-mêle.]*

Karmakarışık (*t. f.*) Bak: karmakarış. *[Voir: Karmakarış.]*

Karmuk (*t. s.*) Büyük kanca. *[Grand crochet de fer.]*

Karnabahar (*t. s.*) Lâhana cinsinden maruf sebze. *[chou-fleur.]*

Karnabahar

Karnabit (*t. s.*) Bak: karnabahar. *[Voir: Karnabahar.]*

Karnaksı (*t. s.*) Bak: Karnağrısı. *[Voir: Karnağrısı.]*
Karnaval (*c. s.*) Hırıstiyanlarda büyük perhizden bir hafta evelki bütün hafta, maske takıp maskara oldukları şenlikler. *[Carnaval.]*
Karnıyarık (*t. s.*) Boğa petrağının tohumu § Ortadan yarılmış ve içine kıyma konulmuş patlıcan yemeği. *[Psyllium (graine) § Sorte de plat composé d'aubergines fendues et remplies de hâchis, de pistaches et de raisins secs.]*
Karo(*c. s.*) İskambil kâğıdının main şeklinde olanı, orya. *[Carreau.]*
Karoça (*c. s.*) Dört tekerlekli süslü bir nevi araba.*[carrosse]*
Kârperdaz (*fa.s.*)İran şehbenderlerinin unvanı. *[Ageut d'affaire § consul.]*
Karpuz (*t. s.*) Bostan, kavun, gibi daha yuvarlak, içi ekseria kırmızı veya sarı pek sulu

Karpuz

olan maruf meyva. *[Pastèque§ Tout objet rond; boule; globe.]*
Karpuzcu (*t. s.*) Karpuz satan

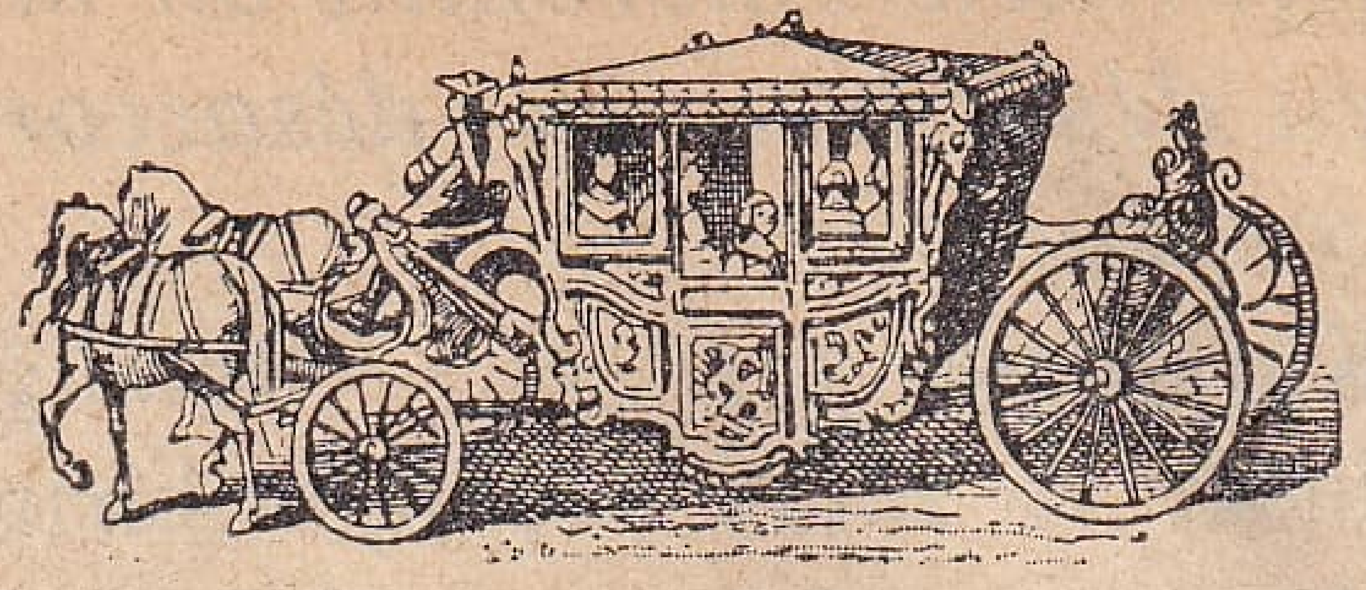
Karoça

adam. *[Qui vend de pastèque.]*
Karsak (*t.s.*) Tilkiye benzer karnı beyaz bir hayvan ki derisinden kürk olur. *[Chien de bengale.]*
Kârsız (*t. f.*) Kazancı olmıyan, menfaat temin etmiyen iş. *[Sans profit.]*
Karsma / **Karsmak** (*t. m.*) Ayak altına almak, çiğnemek. *[Fouler au pied; écraser.]*
Karşı (*t.s.*) Bir şeyin mukabilinde bulunan yer veya şey, mukabil, hiza. Birinin aleyhinde bulunan, zıt, muhalif§Mukabilinde, yüzü, çehresi hizasında.Aksine, zıddına§Doğru, takriben, sularında, yakın olarak. *[Côté opposé;le vis-à-vis § contraire,opposé,e§ En face§ contre devant.]* **karşıgelme**, **karşıgelmek**= Muhalefet etmek. *[S'oppossr,tenir tête.]*
karşı karşıya = Tamamile hizasında, mukabilinde, muvacehesinde. *[Vis-à-vis.]* **karşı**

koma-karşıkomak= Muhalefet etmek. *[S'opposer;tenir tête.]*

Karşılama | **Karşılamak** } (*t.m.*) Karşısına çıkmak, istikbal etmek. Bir senet ödemek§Karşı ve sert cevap vermek, dik gelmek, karşı durmak § Bir suale cevap vermek. *[Aller à la rencontre de § Accepter, payer (traite) § Répondre sévèrement § Répondre.]*

Karşılanma | **Karşılanmak** } (*t. m.*) Karşı karşıya gelmek *[Devenir vis-à-vis.]*

Karşılaşma | **Karşılaşmak** } (*t. m.*) Karşı karşıya gelmek, yüz yüze gelmek, ruberu olmak. Boy ölçüşmek, mübareze etmek. Hesabı muvazene ve tekabül ettirip ödeşmek. *[S'arranger; être quitte (compte) § S'opposer; se confronter.]*

Karşılaştırılma | **Karşılaştırılmak** } (*t. m.*) mükabele edilmek, müvazene edilmek. *[Fair confronter; faire collationner; faire comparer.]*

Karşılaştırma | **Karşılaştırmak** } (*t. m.*) mükabele etmek, karşılıklı okumak, müvazene etmek. *[Confronter; collationner; comparer.]*

Karşılık (*t. s.*) Bir muameleye mukabil onun yerini tutmak üzere yapılan muamele, bedel, ivaz, mukabelebilmisil, mükâfat § Cevap, itiraz, ret. Bir masrafa tahsis olunmuş irat ve teminat. Birisi üzerine bir poliça keşide edebilmek için ondan alacağı bulunmak hali § İtibar. *[Tout ce qui tient ou qui est destiné à tenir lieu de§Répon, se§ Reccompence§Allocution; crédit, provision.]*

Karşılıklı (*t. f.*) Mükabilinde, misli olan, iki taraftan mukabele edilen, karşı karşıya olan, biri ötekinin karşısında olmak üzere iki cihetli, iki taraflı olan, cevaplı (mektup). *[Qui contient deux choses destinées à s'équivaloir, à se correspondre de part et d'autre § Qui a une allocution propre.]*

Kart (*c. s.*) Dörtte bir, çeyrek, dört kısımda bir kısım.*[Quart]*

Kart (*t. f.*) Tazeliği geçmiş kartlaşmış. Gençliği geçmiş, geçkin, yaşça büyük. *[Vieux, vieille; vielli,e.]*

Kart (*c. s.*) Üzerinde isim ve adresin yazılı bulunduğu ince mukavva parçası. Böyle bir mukavvaya alınmış resim ve fotoğraf, kartpostal, kartvizit. *[Carte.]*

Kartal (*t. m.*) Yırtıcı büyük bir kuş.*[Aigle.]*

Kartalma } (*t. m.*) Tazeliği
Kartalmak } geçip kart ve sert olmak. Gençlik tazeliği geçmek, büyümek, geçkin olmak. *[Perdre sa fraîcheur.]*

Kartlanma } (*t. m.*) Bak:Kart-
Kartlanmak } almak. *[Voir: Kartalmak.]*

Kartlık (*t. s.*) Tazeliği, körpeliği geçip sertleşmiş meyva ve sebzenin veya gencin hali. *[État d'un légume etc. ou d'une jeunepersonne qui à perdu sa fraîcheur.]*

Kartpostal (*c. s.*) Açık muhabere varakası, resmî ve postanelerce kabul edilmiş § Bu kıt'ada resim ve saire. *[Carte postale.]*

Kartoğraf (*c. s.*) Coğrafya haritalarını çizen,tersim eden. *[Cartographe.]*

Kartoğrafi (*c. s.*) Harita tanzim ve tersim etmek san'atı. *[Cartographie.]*

Kartoğrafik(*c.s.*) Harita tanzim ve tersimine mütaallik. *[Cartographique.]*

Karton (*c. s.*) Mukavvanın envai. *[Carton.]*

Kartonpiyer (*c. s.*) İnşaatta tezyinat yapmak üzere kullanılan çok sert ve adeta taş gibi mukavva.*[Carton pierre.]*

Kartopu (*t. s.*) Karı yuvarlıyarak yaptıkları büyük yığın. Biribirine atıp oynamak için avuç içinde sıkarak yapılan top. Bir cins beyaz çiçek, pek beyaz ve semizce şahıs veya çocuk. *[Boule de neige.]*

Kartuk (*t. s.*) Toprak tırmığı, büyük tarla tarağı. Küçük sürgü. *[Sorte de grand râteau d'agriculture; herse.]*

Kartvizit (*c. s.*) Ziyaret kâğıdı, üzerine isim ve unvan ve mahalli ikameti ve bazen sanati yazılmış küçük beyaz mukavva parçası. *[Carte de visite.]*

Karun(*a. s.*) Eski yahudilerde kesretli mal ve servetle meşhur bir adamın ismi. Pek zengin, milyarder. *[Homme très riche cité dans la Bible§ Personne très riche;crésus.]*

Kâruzarar (*t. s.*) Kâr ve zarara ait hesap, muvazene, bilânço.*[Perte et profit.]*

Karyağdı (*t. s.*) Kar yağmış gibi beyaz benekli olan. *[Parsemé,e de taches blanches, semblables à des flacons de neige.]*

Karyola (*t. s.*) Üstünde yatak yapılıp yatılan demir veya

tahta kerevet, yataklık. Serir. *[Lit.]*

Karz (*a.s.*) Ödünç, borç, *[Prêt emprunt.]*

Karzen (*t. s,*) Ödünç ve borç olarak. *[Par emprunt.]*

Kasa (*t.s,*) Sandık, hazine, bir ticarethanenin, para alınıp verilen yeri, vezne. Demir ve ateşe dayanır dolap. Bazı kumar oyunlarında paranın idaresine bakan oyuncu. *[Caisse, coffre-fort.]*

Kasaba (*a. s.*) Küçük şehir, çarşısı ve suru olan büyük köy, ahalisi beş on bin raddesinde olan mamure. *[Petite ville, bourg, ville.]*

Kasaba (*a. s.*) Kamış, saz, ney . Ak ciğer boruları . *[Bronche. Trachée. Chaume.]*

Kasabî (*a.s.*) Ak ciğer borularına mensup ve mütaallik. *[Bronchial,e; bronchique; tibial,e.]*

Kasadar (*t. s.*) Veznedar, sandıkkâr. *[Caissier,ère.]*

Kasap (*t. s.*) Koyun, sığır, v. s. yi kesip etlerini satan adam. *[Boucher.]*

Kasapane } **Kasaphane** } (*fa.s.*) Büyük kasap dükkânı. Et satılan yer. *[Boucherie. Abattoir.]*

Kasaplık (*t. s.*) Kasap san'atı, kasap hakkı, ücreti, kan dökücülük. Hunharlık. *[Métier de boucher. État d'un homme sanguinaire.]*

Kasara } **Kasara üstü** } (*a. s.*) Geminin baş ve kıç taraflarında güvertenin üzerinde yapılan yüksek yarım göverte. *[Gaillard tente permanente qui couvre la proue d'un navire.]*

Kasatura (*t. s.*) Askerlerin bellerine bağlayıp taşıdıkları ve süngü yerine tüfek namlusunun ucuna taktıkları düz ve kısa kılıç, süngü. *[Epée-baïonnette.]*

Kasavet (*a. s.*) Sertlik, katılık. Merhametsizlik, keder, gam, gussa, gaile, melal, hüzün. *[Dureté. Chagrin, regret, souci, inquiétude.]*

Kasavetlenme } **Kasavetlenmek** } (*t. m.*) Keder etmek, gailesini çekmek. *[S'affliger; regretter, s'inquiéter.]*

Kasavetli (*t. s.*) Tasalı, kederli, gamlı, gaileli, sıkıntılı, hazin. *[Tristesse; mélancolie; ennui.]*

Kâse (*t. s.*) Çini veya billûrdan tas ve çanak. *[Écuelle de porcelaine § Tasse § Calice (poésie).]*

Kâselis(*t. s.*) Dalkavuk çanak yalayıcı. Tufeylî, haysiyetsiz. *[Parasite.]*

Kasem (*a. s.*) Yemin, ant. *[Serment.]*

Kaside (*a. s.*) Büyük adamları medih yolunda on beş beyitten noksan olmıyarak vezin ve kafiye üzerine söylenen şiir. *[Poème composé de plus de quinze distiques et ayant pour sujet un éloge, une élégie etc.]*

Kasideci (*t. f.*) Kaside tanzim eden, söyliyen, tağanni eden şair. *[Poête qui fait des élogies.]*

Kâsip (*a.s.*) Kazanan, tüccar, esnaf, alışverişçi. *[Qui travaille pour gagner la vie, travailleur; négociant.]*

Kasîr (*a. f.*) Kısa, alçak boylu, boysuz, bodur. *[Court,e bref § Petit,e de taille.]*

Kasık (*t. s.*) Karnın alt tarafı, ane. *[Aine; bas-ventre.]* **kasık bağı** = Fıtık, yani kasık çatlağını tutmak için yaylı bağ. *[Bandage dc l'aine.]* **kasık bağıcı** = Kasık bağı yapan ve çatlağı bağlıyan adam. *[Bandagiste de l'aine.]* **kasık biti** = Ete yapışıp gömülen bir nevi küçük bit . *[Morfion.]* **kasık çatlağı** = Fıtık illeti. *[Hernie.]* **kasıkotu** = Bir cins ot. *[Aigremoine.]*

Kasılma } (*t. m.*) Çekilip da-
Kasılmak } ralmak, kısılmak. Eksilmek, noksan olmak. *[Se contracter; se raccourcir § S'amoindrir; baisser.]*

Kasım (*a. s.*) Ayıran, taksim eden. (Hesapda) amali erbaadan taksimde bir adedin kaça taksim olunduğunu gösteren adet. *[Qui divise ou distribue § Diviseur.]*

Kasımpatı (*t. s.*) Son baharda

Kasımpatı

açan ve çok renkleri olan çiçek, krizantem. *[Chrysantème]*

Kasınma } (*t. m.*) (Libas)dar-
Kasınmak } laşmak, sonra darlaştırmak. *[Être rétréci,e.]*

Kasıntı (*t. s.*) Elbisenin dar olması için sonradan kırılan dikiş. *[Couture faite après la confection d'un vêtement pour le rétrécir.]*

Kasır (*a. s.*) Köşk, süslü bina. *[Château; palais; pavillon.]*
Kasır (*a. f. s.*) Kısa; boysuz§ Kısaltma § Kesme, ihtisar, tahdit. *[Etat de ce qui est court, restriction. Court,e.]*
Kasırane (*fa. f. za.*) Acizane acizî. *[Humble, humblement.]*
Kasırga (*t. s.*) Çevrintili ve bora gibi pek şiddetli rüzgâr, girdibat. *[Tourbillon.]*
Kaskatı (*t. f.*) Çok katı. *[Très dur, raide.]*
Kasket (*c. s.*) Ekseriya geceleri şöylece dışarı çıkanlar, seyyahlar tarafından giyilir bir nevi şapka. *[Casquette.]*
Kasma | **Kasmak** (*t. m.*) Çekip daraltmak, noksan getirmek, eksiltmek. *[Resserrer, amoindrir, diminuer.]*
Kasnak (*t. s.*) Kalbur ve tef gibi şeylerin tahtadan çemberi, nakış işlemek için gergef yerine kumaş germeğe mahsus tahtadan çember, bir çemberde işlenilen nakış. *[Cercle de bois cerceau; tambour.]*
Kasni (*t. s.*) Bir nevi zamk. *[Nom donné à différentes gommes résineuses.]*
Kassam (*a. s.*) Vereseye tereke ve mirasın taksimine memur. *[Dignitaire, chargé du partage des biens d'un défunt à ses héritiers.]*
Kassame (*t. s.*) Bir cemaata, meselâ elli kişiye ettirilen yemin. *[Serment collectif.]*
Kassamlık (*t. s.*) Vereseye, tereke ve mirasın taksimine memur olan zatın hal ve sıfatı. *[Fonction et autorité de (Kassam).]*
Kast (*a. s.*) Kurma, niyet, tertip, tasavvur. İstiyerek ve bililtizam bir işe teşebbüs etme suiniyet, garez § Katil ve cerhe teşebbüs. *[Tendance § Intention; préméditation § conspiration; complot.]*
Kastanyet (*c. s.*) İspanyol cengilerinin parmaklarına taktıkları tahta zilleri, çarpare. *[Castagnettes.]*
Kastar (*t. s.*) Pamuk ipliğinin ağardılması. *[Blanchissage des fils de coton ou de laine§ Métier de foulon.]*
Kastarlama | **Kastarlamak** (*t. m.*) Pamuk ipliğini ağartmak. *[Blanchir (coton).]*
Kastarlı (*t. f.*) Ağardılmış pamuk ipliği. *[Blanchi,e (coton etc).]*
Kasten (*a. za.*) Niyet ve azmederek, mahsus bir fikre binaen, bililtizam. *[À dessein; à propos délibéré.]*

Kastetme | **Kastetmek** } (*t. m.*) Azmet - mek, meram etmek. Kurmak, niyet etmek, tertip ve tasavvur etmek. Aleyhde istiyerek teşebbüs etmek. *[Tendre vers § Se proposer; intenter; préméditer § conspirer, comploter.]*

Kastî (*a. f.*) Niyet ve maksatla, bililtizam, bilerek, bile bile. *[Â dessein; prémédité,e; volontaire.]*

Kasvet (*a. s.*) Bak. Kasavet. *[Voir: Kasavet.]*

Kasvetli (*t. s.*) Bak: Kasavetli *[Voir: Kasavetli.]*

Kaş (*t. s.*) İnsanın gözleri üzerindeki kıllar, ebru. Eğerin ön ve arkasındaki çıkıntılar. *[Sourcil § Toute chose courbée comme le sourcil.]*

Kaşağı (*t.* s.) Hayvanları timar etmeğe mahsus alet, sırt kaşımak için ağaçtan uzun saplı ucu genişce kertikli saplı alet. *[Etrille.]*

Kaşağı

Kaşağılama | **Kaşağılamak** } (*t. m.*) Hayvanı kaşağı ile temizlemek, tımar etmek. *[Etriller § Panser.]*

Kaşama | **Kaşamak** } (*t. m.*) Bak: Kaşağılamak. *[Voir: Kaşağılamak.]*

Kaşan (*t.* s.) Hayvanların işemesi, tebevvülü. *[Urine de cheval, de mulet etc.]*

Kaşandırma | **Kaşandırmak** } (*t.m.*) Hayvanları işetmek. *[Faire uriner le cheval ou les bestiaux.]*

Kâşane (*fa. s.*) Yuva, aşiyan, ev, köşk. Hane, ikametgâh. *[Logis, maison.]*

Kaşanma | **Kaşanmak** } (*t. m.*) Hayvan işemek. *[Uriner (cheval, etc).]*

Kaşar, kaşer (*t. s.*) Bir nevi peynir, kaşkaval, balkan peyniri. Yahudilerce caiz olan her nevi mekûlat. *[Sorte de fromage fabriqué en Thrace]*

Kaşarlanma | **Kaşarlanmak** } (*t. m.*)Eskimek, yıpranmak, pişmek §Duygusuz olmak. *[Être usé,e§Mûrir§ Être insensible.*

Kaşarlı (*t. f.*) Yıpranmış eskimiş§Duygusuz. *[Usé,e, mûri,e § Insensible.]*

Kaşe (*c. s.*) Hap, güllaç. § İmza, mühür § Bir nevi kumaş. *[Caché.]*

Kâşif (*a. f.*) Keşfeden, meydana çıkaran, meçhul bir şeyi meydana çıkaran. *[Qui découvre; qui révèle § Qui explique.]*

Kaşık (*t. s.*) İçilecek şeyleri

ve taneli yiyeceği ağza gö-

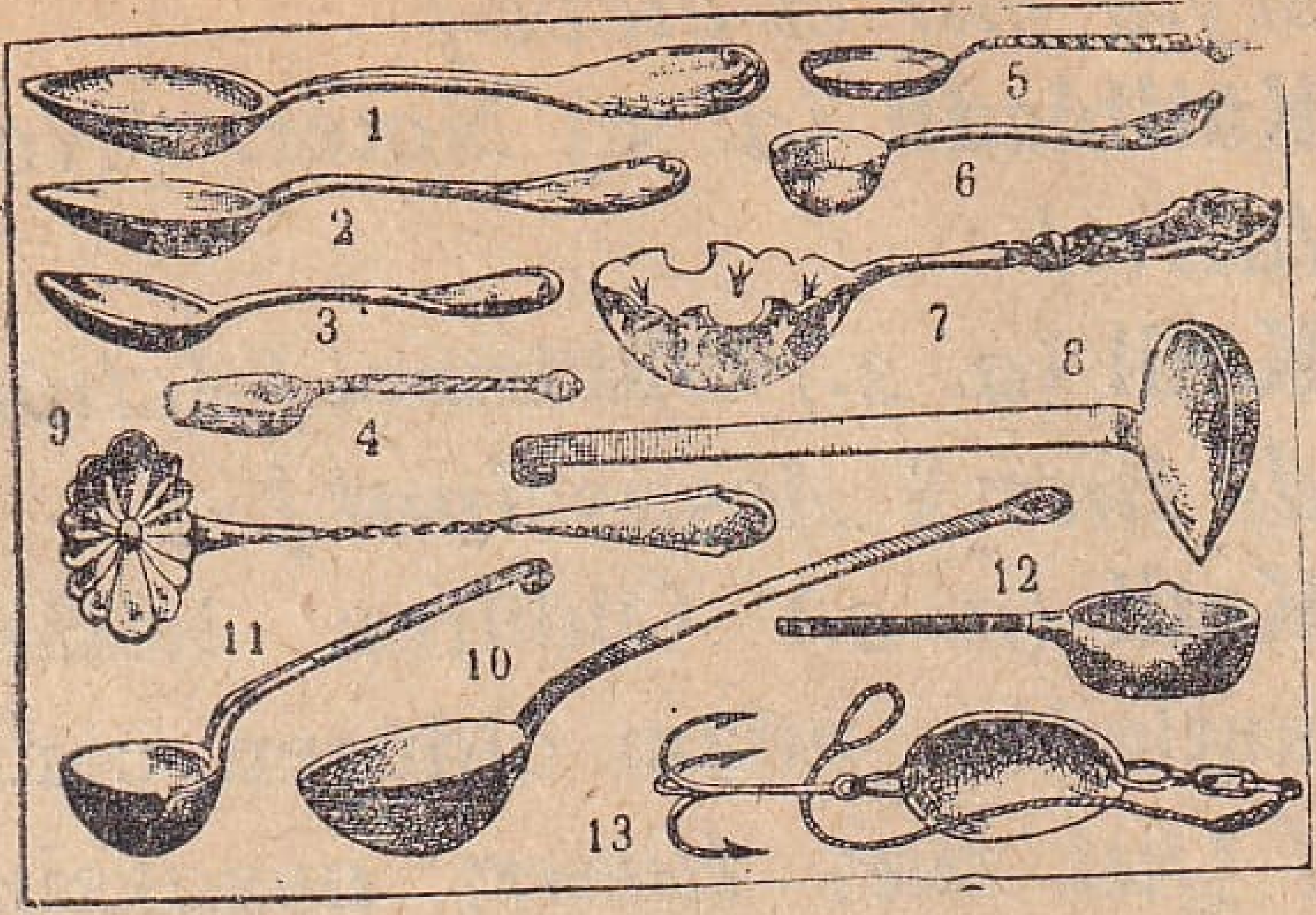

Kaşık

türmeğe mahsus maruf âlet. *[Cuillère.]*

Kaşıkçı (*t. s.*) Kaşık yapan ve satan adam.*[Fabricant et vendeur de cuillères.]*

Kaşıkçın (*t. s.*) Gagası kaşığa benzer bir cins ördek. *[Pélican.]*

Kaşıma | **Kaşımak** } (*t. m.*) Tirnağı veya diğer bir sert şeyi bedenin bir yerine mükerreren sürmek. *[Gratter, égratigner.]*

Kaşındırma | **Kaşındırmak** } (*t. m.*) Gicişmeği mucip olmak *[Fair gratter.]*

Kaşıkotu (*t. s.]* Bir nevi nebat. *[Cochléaria.]*

Kaşınma | **Kaşınmak** } (*t. m.*) Gicişmek, vücudunun gicişen yerini tırnak ve sair şeylerle ovmak § Kavgaya vesile aramak, canı dayak istemek. *[Se gratter, s'égratigner § Démenger§ Désirer,chercher des pretextes§Démengeaison]*

Kaşkariko (*t. f.*) Maskara,yalancı, düzembaz. *[Menteur, euse; bouffon.]*

Kaşkaval (*t. s.*) Kaşerden biraz yumuşak ve tekerlek şeklinde peynir§Rulet oyununda bir alet. *[Sorte de fromage.]*

Kaşkol (*c. s.*) İpek veya yün boyun atkısı. *[Cache-cou.]*

Kaşkorse (*c. s.*) Kadınların korse üstüne giydikleri ince seyrek ve pamuktan fanilâ. Triko . *[Cache-corset.]*

Kaşlama | **Kaşlamak** } (*t. m.*) Yüzük taşını halkaya takmak, yüzüğe taş takmak . *[Monter une bague.]*

Kaşmer (*t. s.*) Soytarı, maskara. *[Bouffon,ne, farceur,-euse, baladin,e.]*

Kaşmir (*c. s.*) Kişmir şalı taklidi olan bir cins yün kumaş. *[Cachemire.]*

Kat (*t. s.*) Sıra, tabaka, biribiri üstüne konmuş sıraları, beheri katlanmış her bir tabakası. Bükme, kırma, kırım. Esvap, çamaşır ve saire takımı. Bir miktarın misli, derece. *[Couche§Étage § Pli § Complet (habille, linge, etc.)§Degré, quantité pareille.]*

Kat (*t. s.*) Kuşların mideleri. *[Jabot d'un oiseau.]*

Kat'a } **Kat'an** } (*t. s.*) Büsbütün, hiç, asla. *[Jamais, aucunement, point.]*

Katakulli (*t. s.*) Hile ile aşırma, gürültüye getirip usulla yoketme. *[Action d'escroquer, action de s'emparer de quelque chose par ruse.]*

Katar (*t. s.*) Biribirine bağlı sıralanmış hayvan dizisi. Şimendifer yolcu ve eşya treni. *[Chaîne de chameaux, de mules, etc § Train de chemin de fer.]*

Katarlama } **Katarlamak** } (*t. m.*) Hayvanları vagonlara dizip katar yapmak. *[Ramasser et ranger à la ligne.]*

Katetme } **Katetmek** } (*t.s.*) Kesmek, hazfetmek, ayırmak, irtibatı kaldırmak. Yoketmek, refetmek, imha etmek, yol almak, geçmek, mürur etmek, ilerlemek. *[Couper; trancher§ Traverser, franchir§Rompre§Déterminer.]*

Kat'î (*a. f.*) Kestirme, şüphe ve tereddüde mahal bırakmıyan. Kararlanmış, geri dönmesi mümkün olmıyan. *[Déterminé,e; définitif,ve.]*

Kâtibane (*fa. za.*) Kitabet ve inşa üsulüne muvafık bir surette. *[En bon écrivain; d'un style pur et élevé.]*

Kâtibiadil (*a. s.*) Noter. *[Notaire.]*

Katil (*a. s.*) Öldürme. *[Action de tuer § Assassinat.]*

Katil (*a. s.*) Öldüren, helâk, katleden, adam öldüren, cani. *[Qui tue; tueur; assassin; mortel, le.]*

Katillik (*t. s.*) Bir kimsenin katil olması, adam öldürmesi, katletmesi, katil cinayeti. *[Assassinat.]*

Kâtip (*a. s.*) Yazı yazan, resmî dairelerde, müessesatta yazı yazmağa, hisap tutmağa memur olanlar. Kalemlere devam eden küçük sınıf memurlar. Bir meseleyi, bir maddeyi kaleme almasını bilen, münşi, muharrir. *[Secrétaire; écrivain§ Qui écrit, qui sait écrire§Bon rédacteur.]*

Kâtiplik (*t. s.*) Kâtip, yazıcı münşi sıfat ve vazifesi. *[Charge et office de secrétaire. secrétariat.]*

Kat'iyet (*a. s.*) Kat'îlik, geri çevrilmesi mümkün olmıyan, kat'î surette bitmiş. *[Définitif,ve; décisif,ve.]*

Kat'iyen (*a. za.*) Kestirme olarak, kat'î suretle, muhakkak

olarak, şüphe ve tereddüde mahal kalmıyarak. *[Définitivement, rigoureusement jamais.]*

Katı (*a.f.*) Kesme biçme, ayırma § Yoketme. Bak: katetmek. *[Voir: Katetmek.]*

Katı (*t. f.*) Sert, haşin, kuru, yabis, şiddetli, kavi, şedit, muhkem, merhametsiz. *[Dur; âpre; rude; sec,èche § Fort,e violent,e § Durement; fortement.]*

Katı (*a. s.*) Kesen, kateden. *[Action de couper, de trancher, de franchir, de traverser, rupture.]*

Katık (*t. s.*) Ekmek ile beraber yenilen şey, ekmeğe katılan başka yenecek şey. *[Ce qu'on mange avec le pain; mets, pitance.]*

Katılanma | **Katılanmak** (*t. m.*) Sertleşmek, haşin olmak, koyulaşmak, pıhtılanmak. *[Devenir dur,e, s'endurcir § se coaguler.]*

Katılaşma | **Katılaşmak** (*t. m.*) Sertleşmek, pekleşmek katı ve haşin olmak. *[Voir: katılanmak.]*

Katılaştırma | **Katılaştırmak** (*t. m.*) Sertleştirmek, pekleştirmek, haşin etmek. *[Rendre dur, endurcir.]*

Katılık (*t. s.*) Sertlik, peklik, salâbet, huşunet, kuruluk, yubuset § Şiddet, merhametsizlik. *[Dureté; rudesse § Violence.]*

Katılış (*t. s.*)Birleşme, karışma, iltihak, inzimam etme.*[Action d'être ajouté,e; attaché,e de suivre d'être mêlé,e.]*

Katılma | **Katılmak** (*t. m.*)İltihak etmek, karışmak, munzam ve mulhak olmak; bir cemaatın içine girmek, beraber gitmek,karıştırılmak, meczedilmek. Baygın ve dermansız bir hale gelmek.*[Être adjoint, ajouté, attaché,e; suivre;. se mêler à...§ être mêlé,e § être suffoqué,e.]*

Katım (*t. s.*) Katma, karıştırma,zam ve ilhak. Erkek hayvanları dişilere karıştırmak. *[Mélange, immixtion; pénétration, action de laisser les animaux mâles rejoindre les femelles.]*

Katır (*t. s.*) Eşekle kısrağın

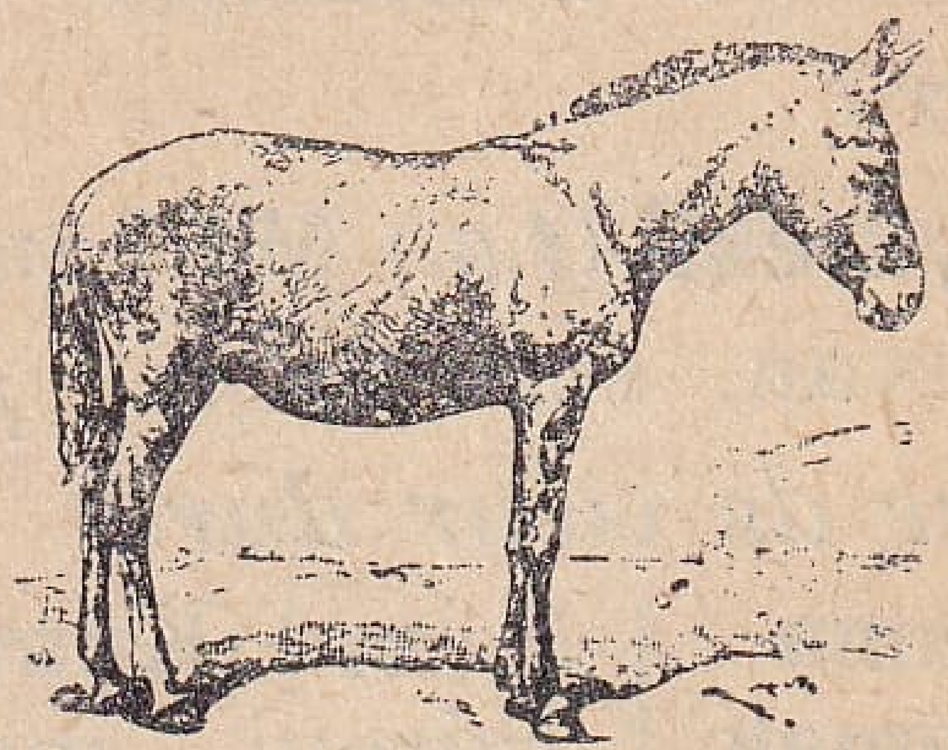

Katır

çiftleşmesinden doğan hayvan, ester § Nankör, hain, vefasız adam. *[Mule; mulet § Personne ingrat, perfide.]*

Katırboncuğu (*t. s.*) Ekseriya katırlara takılan mavi boncuk. *[Une espèce de verroterie bleu.]*

Katırcı (*t. s.*) Katırları olup kira ile işleten adam. *[Muletier.]*

Katırkuyruğu (*t. s.*) Bir cins ot. *[Épine de porc.]*

Katırtırnağı (*t. s.*) Sarı çiçek açar bir cins ot. *[Genêt.]*

Katıryemeni (*t. s.*) Ekseriya çocuklara giydirilen tabanların altına ağaç kabuğu doldurulmuş ayak kabı. *[Souliers lourds à fond de bois, sabot]*

Katıryılanı (*t. s.*) Bir cins engerek yılanı. *[Sorte de grand reptile.]*

Katış (*t. s.*) Katılmış, zam ve ilave olunmuş, munzam, mülhak. *[Action d'adjoindre, d'ajouter, d'attacher ou de mêler.]*

Katıyürekli (*t.s.*) Merhametsiz, acımıyan, sert, haşin. *[Personne de cœur dur.]*

Katlama } **Katlamak** } (*t. m.*) Kumaş ve saireyi muntazam surette kat kat etmek, dürmek, devşirmek § İlâve etmek, zammetmek. *[Plier, plisser § Redoubler, multiplier plissage, plissement.]*

Katlandırma } **Katlandırmak** } (*t. m.*) Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm bükmek. Naçar rıza verip kabul etmeğe mecbur etmek. Bizzarure irza etmek. *[Faire consentir, faire accepter, faire se courber, se résigner]*

Katlanma } **Katlanmak** } (*t. m.*) Kat kat olmak, bükülmek iğilmek. Naçar kabul etmek, mecburî rıza vermek. *[Se courber, se plier, être plié,e § consentir, accepter, se résigner, supporter.]*

Katlatma } **Katlatmak** } (*t. m.*) Kumaş ve saireyi birine kat kat ettirip devşirtmek. *[Faire plier.]*

Katliam (*a.s.*) Bir memleket ahalisinin kâffesini veya bir kısmını kılıçtan geçirmek, öldürmek. *[Massacre.]*

Katma } **Katmak** } (*t. m.*) Zam ve ilâve etmek, içine karıştırmak § Arkasından gitmek, kovalamak § Hayvanı çiftleştirmek. *[Joindre; adjoindre attacher § Mêler § Mettre § Faire accompagner.]*

Katmer (*t. s.*) Kat kat oluş, çok yapraklı. *[État de ce*

qui est multiplié; qui a plusieurs plis.]

Katmerleşme } (*t.m.*) Katları
Katmerleşmek } ve yaprakları çoklaşmak. *[Devenir multiplié, redoublé,e avoir plusieurs plis.]*

Katmerli (*t.f.*) Kat kat, müteaddit katları olan, iki katlı. *[À plusieurs plis; à feuilles doublées (fleur).]*

Katolik (*c.s.*) Papanın riyaseti altında olup kendisine İsanın vekili nazarile bakan hıristiyanlar ve papanın Romada oturmasile bu mezhebe alelûmum Roma kilisesine tâbi mezhep denir. *[Catholique.]*

Katoliklik (*t. s.*) Hıristiyanlığın en büyük şubelerinden biri.Roma kilisesine tâbi olan zümre ve cemaat. *[Catholicisme; religion catholique.]*

Katra (*a. s.*) Damla. *[Goutte.]*

Katran (*a. s.*) Çam ağacından veya maden kömüründen çıkarılan koyu ağır kokulu ve lüzucetli bir mayi ki sanayide ve tıpta kullanılır. *[Goudron.]*

Katranlanma } (*t. m.*)Katran
Katranlanmak } sürmek, katran damlatmak, katrana bulaştırmak. *[Goudronner.]*

Katranlatma } (*t.m.*) Katran
Katranlatmak } sürdürmek. *[Faire goudronner.]*

Katranlı (*t. f.*) Katran sürülmüş, karıştırılmış, katran bulaştırlmış, damlatılmış. *[Mêlé,e ou joint,e de goudron.]*

Katrat (*t.s.*) Harflerin tertibinde satırlarda boş kalan yerleri doldurmak için harflerden bir az alçak maden parçaları. *[Quadrat.]*

Kav (*t. s.*) Ateş tutuşturmak veya cığara yakmak için çakmak ve saire ile tutuşturulan kuru şey. Bazı ağaçlarda ur gibi hâsıl olan yumuşak madde § Ufak parçalara ayrılmış ve her parçanın ucuna kibrit eczası sürülmüş kalınca kâğıt, kav kutusu. *[Amadou.]*

Kavaf (*t. s.*) Hazır ayak kabı satan adam. *[Marchand de souleirs, de bottes.]*

Kavaflık (*t. s.*) Hazır ayakkabı satıcılığı. *[Metier et commerce de marchand des souliers etc.]*

Kavak (*t. s.*) Su kenarlarında vs sulak yerlerde yetişen pek yüksek ve düz ağaç. *[Peuplier.]*

Kavaklik (*t. s.*) Kavak ağaç-

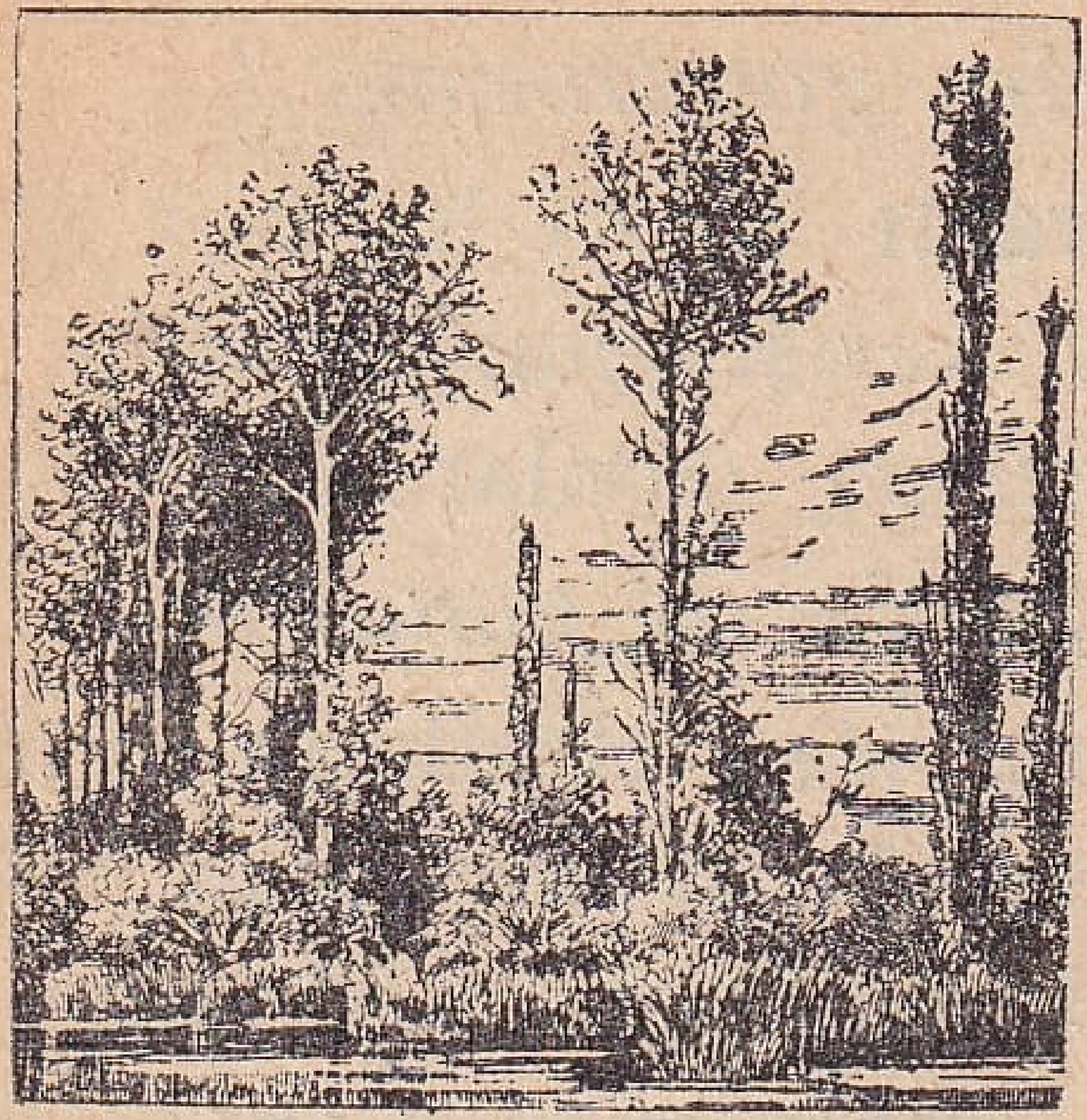

Kavak

larını havi mahal. *[Forêt de peupliers.]*

Kaval (*t. s.*) Çobanların çaldığı uzun düdük. İçi boş şeylere verilen isim. *[Flûte de berger, chalumeau.]*

Kavalye (*c. s.*) Kadına refakat eden erkek. *[Cavalier.]*

Kavalyer (*c. s.*) Kurunuvustada ehli salip devrinde hıristiyanlık için canını feda eden bir sınıf cengâverlere verilen isim. *[Chevalier.]*

Kavança (*t. s.*) Gemideki eşyayı başka bir yere nakil, aktarma.*[Transmettre, transborder.]*

Kavanin(*t. s.*) Kanunun cem'i. Bak: Kanun. *[Pluriel de kanun. Voir: kanun.]*

Kavanoz (*t. s.*) Topraktan ve camdan ağzı geniş kap.Toprak veya çiniden ağzı geniş küçük kap. *[Pot de terre ou de verre.]*

Kavara (*t. s.*) Carta, yellenme,osuruk. *[Pet.]*

Kavas (*t. s.*) Sefir ve konsolosların maiyetindeki muhafız. Emir çavuşu. Mübaşir, mahkeme hademesi, büyük müesseselerde muhafaza memuru. *[Garde, attaché au service des missions et consulats étrangers.]*

Kavaslık(*t. s.*) Kavas sıfat ve hizmeti. *[Charge de garde attaché au service des missions et cousulats.]*

Kavasya (*t. s.*) Acı ağaç. *[Quassia.]*

Kavat (*t. s.*) Ağaçtan içi yuvarlak yapılan kapkacak. *[Cuvette en bois, écuelle.]*

Kavasya

Kavga (*t. s.*) Harp, muharebe, cenk, cidal. Tutuşma, münazaa, mudarebe, dargınlınk,kat'ı ülfet.*[Dispute; querelle ; rixe § Bataille; combat.]*

Kavgacı(*t. f.*) Kavga eden, her vakit niza ve gürültü çıkaran, geçimsiz. [*Querelleur; euse.*]

Kavgalı (*t. s.*) Kavga etmiş, dargın. [*Faché,e§En conflit.*]

Kavi (*a. f.*) Sağlam, emin. [*Fort,e; puissant,e § Ferme, solide, vigoureux,euse; robuste.*]

Kâvî (*a. f.*) Yakan, yakıcı. [*Caustique.*]

Kavil (*a. s.*) Söz, lakırdı. [*Parole; dire § Accord, convention.*]

Kavis (*a. s.*) Muhiti dairenin bir kısmı. Yay,keman. On iki burçtan biri ki güneş ikinci teşrinde bu burca dahil olur. [*Arc; courbe § Sagittaire* (*signe de zodiaque*).]

Kavlak (*t. f.*) Kabuğu ayrılıp kabarıp düşmüş. [*Dont l'écorce est séparée§Décortiqué,e* (*arbre, etc.*]

Kavlen (*a. za.*) Sözle, söz, lakırdı olarak; mukabili: filen. [*En parole.*]

Kavliç (*t. s.*) Kasığı şişmiş, fıtıklı. [*Hernié.*]

Kavm (*a. s.*) Beyinlerinde münasebet olup bir heyet teşkil eden insanlar. Kabîle, aşiret, halk, ümmet, millet. [*Nation; peuple.*]

Kavmî (*a. s.*) Kavma mensup ve mütaallik.[*Qui appartient au peuple, à la nation.*]

Kavmiyet (*a. s.*) Milliyet, cinsiyet. [*Nationalité.*]

Kavrama } (*t. m.*) Zor ve şid-
Kavramak } detle tutmak, kapmak, hepsini avucunun içine almak. İhata etmek, akıl erdirmek. [*Empoigner; enlever § Entourer; envelopper; couvrir en entier.*]

Kavrayış (*t. s.*) Kavramak işi. Anlayış.[*Action d'empoigner ou d'entourer.*]

Kavruk (*t. f.*) Yanmış, hava çalmış. Güneşten kurumuş, kavrulmuş, hastalıktan büyüyememiş. [*Brulé,e, seché, par la chaleur de soleil.*]

Kavrulma } (*t.m.*) Ateşte, gü-
Kavrulmak } neşte kızarılmak, üstü kızaracak surette pişirilmek, yanmak, hararetten kurumak, hastalıktan büyüyememek. [*Être terrifié,e, fricassé,e § Être brûlé,e.*]

Kavsî (*t. s.*) Kavse mensup ve mütaallik.[*En forme d'arc, circinal,e; circiné,e.*]

Kavsikuzah(*a. s.*)Eleğimsağma [*Spectre solaire § Arc-en-ciel*]

Kavşak (*t. s.*) İki nehrin birleştiği yer, bir çayın ırmağa

döküldüğü yer. *[Joint,e, uni,e]*

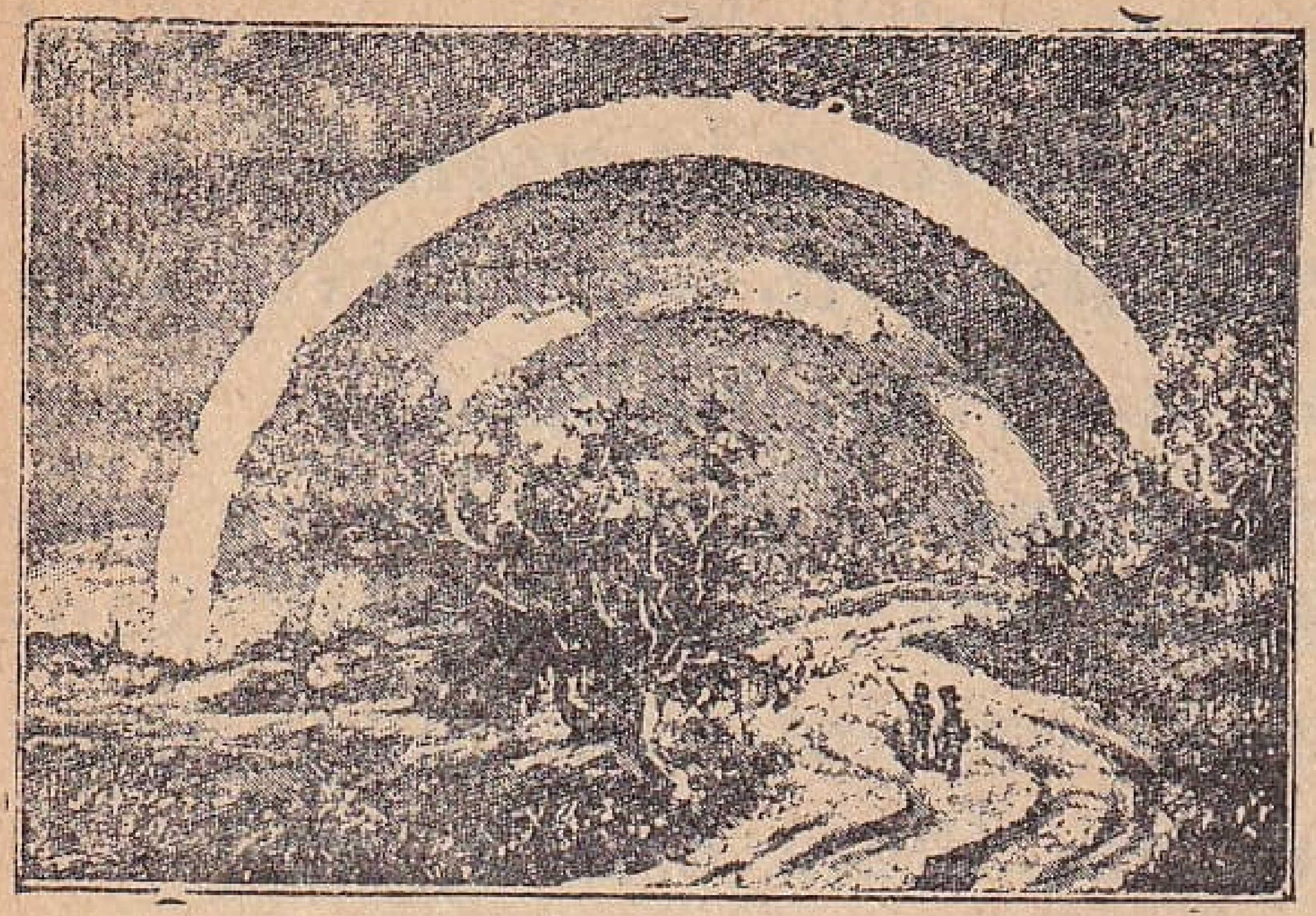

Kavsikuzah

Kavuk (*t. s.*) Eskiden başa giyilen yüksekçe bir nevi serpuş. İçi boş şey. Kof mahfaza. *[Grand bonnet de drap ouaté que les Turc portainent autrefois § Objet vide et léger.]*

Kavuklu (*t. f.*) Başında kavuğu olan, kavuk giyen. *[Qui porte (le kavuk).]*

Kavun (*t. s.*) Bir çok nevileri olan ve yazın yetişen maruf meyva *[Melon.]*

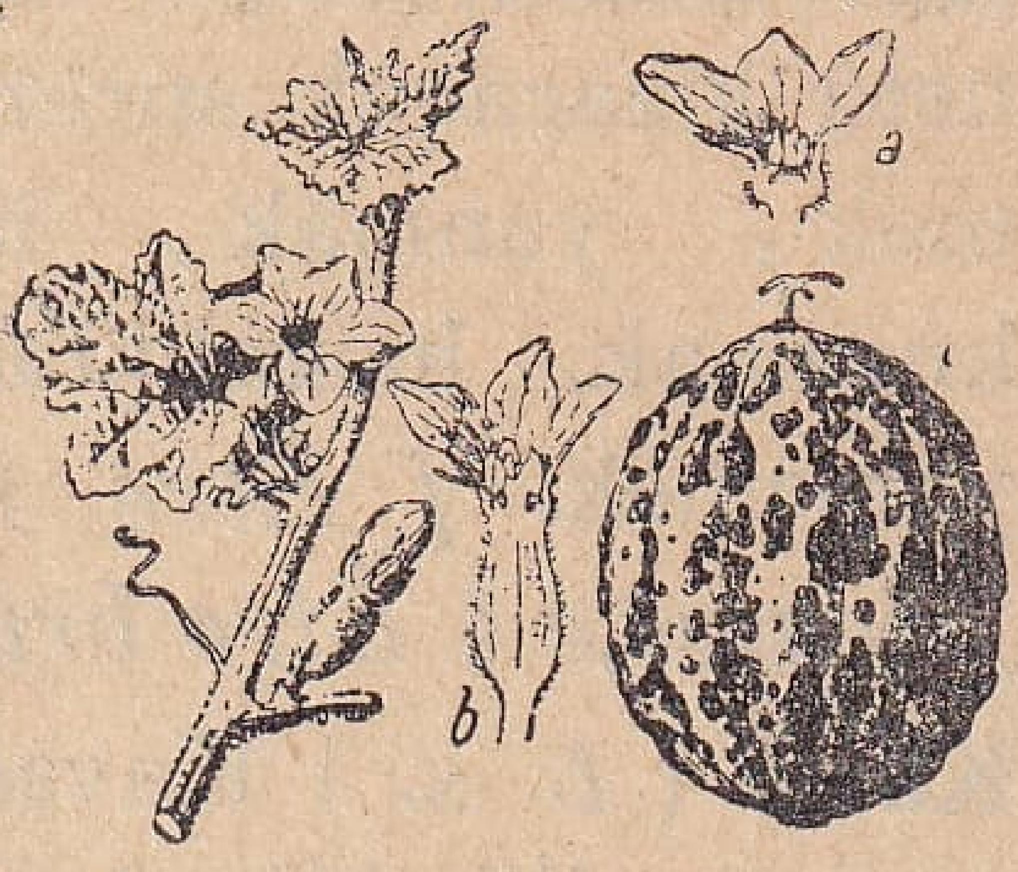

Kavun

Kavuniçi (*t.s.*) Pembeye çalar koyu sarı renk. *[Couleur jaune foncé et rougeâtre.]*

Kavurma (*t. s.*) Kavrulmuş et, yağda kavrulmuş et yemeği. Kavurmak işi ve tarzı § Kavrulmuş. *[Viande rôtie § Conserve de viande.]*

Kavurmaç (*t. s.*) Kavrulmuş kuru buğday. *[Blé torréfié.]*

Kavurma } (*t. m.*) Üstü kızaracak surette çevirerek pişirmek. Yakmak.
Kavuamak } *[Torréfier; fricasser § Brûler]*

Kavurtma } (*t. m.*) Tavada kızarttırmak, üstü kızaracak surette pişirtmek, yakmak.
Kavurtmak } *[Faire torréfier, fricasser.]*

Kavuşma } (*t. m.*) Birleşmek, iltisak etmek, bir yere gelip temas etmek, uzun bir ayrılıktan sonra birleşmek.
Kavuşmak } *[Se joindre; se toucher § se rencontrer, se revoir.]*

Kavuşturma } (*t. m.*) Birleştirmek, yan yana getirmek, temas ettirmek, bir yere getirip görüştürmek, mülâkat ettirmek.
Kavuşturmak } *[Joindre; faire toucher; joindre les deux bouts.]*

Kavza (*t. s.*) Sert kabuk, kof kap. *[Behen.]*

Kavzama } (*t.m.*) Kabarmak, kabarıklar peyda etmek, üfürülmek.
Kavzamak } *[S'enfier; se gonfler, être boursouflé,e]*

Kay (*t. s.*) Kusma, gaseyan, istifrağ. *[Vomissement.]*

Kay (*t. s.*) Yağmurlu hava. *[Temps pluvieux.]*

Kaya (*t. s.*) İri ve sert taş. Taşlık ve sarp dağ, taşlık uçurum yer. *[Rocher.]*

Kayabalığı (*t. s.*) Küçük siyah ve leziz bir nevi balık. *[Gabie.]*

Kayacık (*t. s.*) Küçük kaya. *[Petit rocher.]*

Kayağan (*t. s.*) Üzerine yazı yazmak ve taş döşemek için kullanılan tabakalara munkasem bir nevi taş, arduvaz. *[Sorte d'ardoise.]*

Kayakoruğu (*t. s.*) Bir nevi nebat. *[Joubarbe.]*

Kayakoruğu

Kayan (*t. s.*) Dağdan sür'at ve şiddetle inen sel, seylâp § Sür'atli, şiddetli. *[Torrent rapide, furieux, euse.]*

Kayan (*t. s.*) Hayvanın buz üzerinde yürümeğe mahsus çengelli nalı. *[Fer à cheval en chaîne pour pouvoir marcher sur la terre gélée.]*

Kayasa (*t. s.*) Eğer kolanının tokaya geçecek kayışı. *[Courroix étroite attachée au bout d'un sangle et servant à boucler.]*

Kaybetme }
Kaybetmek } (*t. m.*) Zayi etmek, elden kaçırmak. *[Perdre.]*

Kaybolma }
Kaybolmak } (*t.m.*) Zayi olmak, elden kaçmak, çıkmak. *[Être perdu,e.]*

Kaydetme }
Kaydetmek } (*t. m.*) Bir isim, bir numara, bir yazıyı deftere geçirmek. Kaydını almak. *[Restreindre § Se soucier de § Enregister.]*

Kaydırak (*t. s.*) Oyun oynadıkları yassı ve kayar taş: kaydırak oyunu. *[Pierre plate dont on se sert dans quelques jeux d'enfants; palet.]*

Kaydırılma }
Kaydırılmak } (*t. m.*) Kaymağa sevkolunmak, kayarak indirilmek. *[Faire glisser § Faire chasser; faire éloigner.]*

Kaydırma }
Kaydırmak } (*t. m.*) Kaymağa sevketmek, kayarak indirmek, ayağının kaymasını mucip olmak, mevkiinden düşürmek. *[Faire glisser § chasser, éloigner.]*

Kaydiye (*a. s.*) Kayit ücreti, bir şeyin kaydi için resmî devairde verilen ücret. *[Taxe d'enregistrement.]*

Kaygana (*t. s.*) Yumurtayı çalkayıp unla veya ekmek içi ile karıştırarak yağla pişirilen bir tatlı. *[Omelette.]*

Kaygı, kaygu (*t. s.*) Gam, elem, tasa, kasavet § Fikir, düşünce, endişe, hulya, gussa. *[Chagrin § souci.]*

Kaygılı (*t. f.*) Gamlı, kederli, hazin, düşünceli, gamnak. *[Soucieux,se. chagrin,e]*

Kaygın (*t. f.*) Cilâlı, perdahlı, kaydırıcı. Gebe kalmış. *[Poli,e; lustré,e § Enceinte.]*

Kaygırma }
Kaygırmak } (*t.m.*) Kayırmak, himaye etmek. Bir işi döndürmek. *[Protéger.]*

Kaygısız (*t. f.*) Tasasız, lâkayt, keder etmez. *[Insoucieux,se.]*

Kayit (*a. s.*) Bağlama, raptetme. Bağlıyacak şey, rabıta, bağ, evrakın numarasile tarihini deftere geçirme, bu suretle geçirilen hulâsa. Bir şeyin şarta muallâk olması. Ehmiyet verme, dikkat etme, gaile, telâş, endişe, haşiye. *[Action de lier, enchainement § Lien § Entrave § Ce qui restreint le sens des mots dans une phrase § Article obligatoire § Souci; assiduité § Condition, reserve. Enregistrement.]*

Kayıtsız (*t. f.*) Hiç bir şeye ehmiyet vermiyen, dikkatsiz, endişesiz, aldırmaz § Kaydi olmıyan, deftere geçirilmemiş. *[İnsouciant,e, insoucieux, euse.]*

Kayıtsızlık (*t.s.*) Bir şeye ehmiyet vermeyiş, kayit yokluğu. *[İnsouciance.]*

Kayık (*t. s.*) Suyun üzerinde

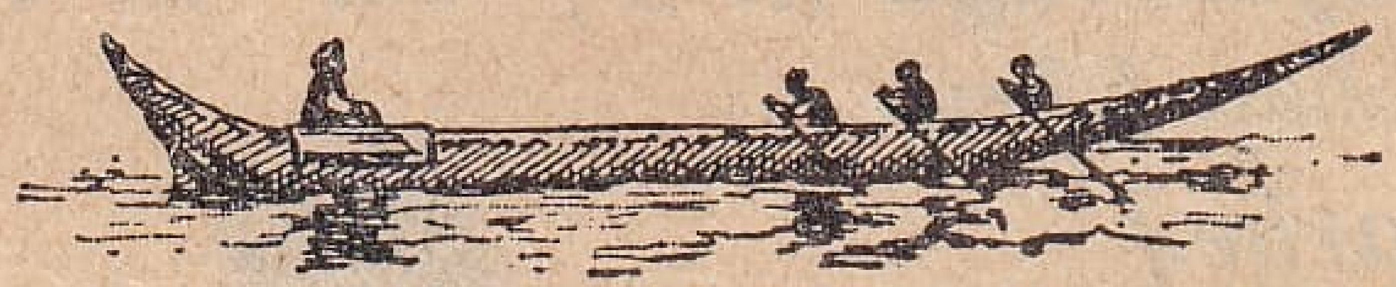

Kayık

haraket eden ve bir çok nevileri bulunan küçük tekne, barka. *[Barque; caïque.]*

Kayıkçı (*t. s.*) Kayık kullanan, ve bunu kendisine san'at edinen *[Batelier.]*

Kayıkçılık (*t. s.*) Kayık kullanmak san'atı. *[Métier de batelier.]*

Kayıkhane (*t. s.*) Kayıkları muhafazaya mahsus yer. *[Dépôt, abri où l'on amarre les barques.]*

Kayın(*t. s.*) Akgürgen denilen ağaç *[Hêtre].*

Kayın (*t. s.*) Karının veya kocanın kardeşi § Pederi ve validesi. *[Frère de l'époux ou de l'épouse]*

Kayın ağacı

Kayınbirader (*t. s.*) Kayın, karı veya kocanın kardeşi. *[Beau frère.]*

Kayınpeder (*t. s.*) Kaynata, karı veya kocanın pederi. *[Beau père.]*

Kayınvalide (*t. s.*) Kaynana, karı veya kocanın anası. *[Belle mère.]*

Kayıp (*t. s.*) Zayi olma, nabedit olma, ortada olmama. *[Perdu,e; absent,e; tout ce qui est caché,e.]*

Kayır (*t. s.*) Nehirlerde sellerden hâsıl olan muvakkat kum yığını, nehir, ırmak ağızlarında kumdan hâsıl olan set. *[Tas de sable à l'embouchure d'une rivière; barre.]*

Kayırıcı (*t. f.*) Kayıran, himaye eden, gailesini çeken. zahmetini güden. *[Protecteur, trice.]*

Kayırma | **Kayırmak** (*t. m.*) Tesahup ve himaye etmek, ileri sürmek, dikkat etmek. Kullanmak, bir işte çalıştırmak, memuriyete yerleştirmek, vazife vermek. *[Soigner; ménager; traiter avec soin § Nommer un emploi; recevoir en service.]*

Kayısı (*t. s.*) Eti ve derisi sarımtrak tek ve tatlı çekirdekli meyva, zerdalinin büyüğü ve daha iyisi ve ağacı. *[Abricot § Abricotier.]*

Kayısı

Kayış (*t. s.*) Berberlerin ustura biledikleri kösele parçası. Bele ve her hangi bir pakete bağlanan uzun dar kösele; makineleri işletmek için kullanılan kalın ve kuvetli meşin § Çok sert ve koparılmaz (yemek). *[Courroie; objet sec et dur.]*

Kayış (*t. s.*) Kaymak işi ve tarzı. *[Glissement.]*

Kayışçı (*t. s. f.*) Kayış yapan ve satan adam § Hilekâr, dolandırıcı. *[Qui fabrique et vend la courroie§ Trompeur, euse.]*

Kayışdili (*t. s.*) Kaba ve herkesin anlıyamıyacağı bir lisan. *[Argot.]*

Kayışkıran (*t. s.*) Kökü sert ve sağlam bir cins ot. *[Bugrane.]*

Kaymaç (*t. s.*) Ucu yokarıya mail (göz) *[Oeil qui a le coin extérieurr levé comme ceux de chinois.]*

Kaymak (*t. s.*) Süt kaynatılınca üzerinde biriken madde. Sütten yapılan maruf ve leziz şey. Bir şeyin pek leziz müntahap kısmı. Pek leziz, pek yumaşak, pek beyaz. *[Crême § Essence § Extrait.]*

Kayma } (*t. m.*) Parlak ve
Kaymak } cilâlı bir şeyin üzerinde akarak gitmek veya düşmek, bir mevzua hafifçe temas ederek geçmek. Kesmeden geçmek. İğrilmek, çarpılmak. Hızlı yürümek. *[Glisser.]*

Kaymakam (*a. s.*) Bir kazayı idare eden memur, birinin yerine vekâlet eden, naip§ Binbaşı ile miralay arasındaki rütbe. *[Lieutenant; vicaire § Celui qui occupe une place par intérim § Lieutenant- colonel § Sous gouveurneur d'un district.]*

Kaymakamlık (*t. s.*) Kaza idaresine memur olan kaymakamın hal ve sıfatı. Kaymakamın idare ettiği memleket, kaza; vekâleten idare etmeklik. *[Était et qualité d'un lieutenant, d'un vicaire §Ministère par intérim § Grade de lieutenant-colonel. Dignité et charge de sous gouverneur de district § District gouverné par un kaymakam.]*

Kaymaklanma } (*t. m.*) Kay-
Kaymaklanmak } mak bağlamak. *[Se couvrir de crême (lait).]*

Kaymaklı (*t.s.*) Kaymağı olan, kaymakla yapılmış. *[À la crême.]*

Kaymak yağı (*t. s.*) Eyi tere yağı. *[Beure frais.]*

Kaynak (*t. s.*) Yerden kaynayıp çıkan su, ufak pınar. İki parçanın birbirine yapıştıkları yer. *[Jointure, soudure§ Source d'eau.]*

Kaynama } (*t. m.*) Her hangi
Kaynamak } bir mayi ateşte fıkırdamak, galeyan etmek,

kaynar suyun içinde pişmek. Şişip kaldırmak, tahammür etmek. Yerden çıkmak, fışkırmak. Birleşmek, yapışmak. El altından ve gizliden gizliye fena şeyler tertip edilmek, Rahat durmamak, harekette mahvolmak, kaybolmak, batmak. Gürültüye gelmek, unudulmak. *[Bouillir; entrer en ébullition§ Fermenter§Couler d'une source naturelle§Fourmiller § Être uni, soudé,e § Se préaparer sourdement; couver (révolution).]*

Kaynana (*t. s.*) Kayınvalide. karı veya kocanın anası. *[Belle mère.]*

Kaynarca (*t. s.*) Yerden çıkan sıcak maden suyu hamamı, kaplıca. *[Source d'eau chaude; source d'eau thermale.]*

Kaynaşma | **Kaynaşmak** (*t.m.*) Birleşmek, yapışmak, biribirine ısınmak, anlaşmak, sevişmek, imtizaç etmek, dost olmak. *[S'unir d'une manière inséparable,se souder § Être d'accord sur tous les points.]*

Kaynaştırma | **Kaynaştırmak** (*t. m.*) Birleştirmek, yapıştırmak. *[Faire unir, faire souder, faire coller.]*

Kaynata(*t.s.*) Kayınpeder,karı veya kocanın babası. *[Beau père.]*

Kaynatma | **Kaynatmak** (*t. m.*) Galeyana getirmek, suyu ateşte fokur fokur ettirmek. Bir şeyi suda pişirmek, haşlamak §Fesat tertip etmek§ Yapıştırmak, birleştirmek, yekpare etmek. *[Faire bouillir § Unir, coller, souder.]*

Kaynattırma | **Kaynattırmak** (*t. m.*) Suda pişirtmek,ateşte haşlattırmak. *[Bouillir.]*

Kaypak (*t. s.*) Bir yerde durmayıp kayan, çalınmış, aşırılmış. *[Glissant,e §Qui glisse entre les mains.]*

Kaypakçı (*t. f.*) Çalan, aşıran, yağmacı. *[Voleur.]*

Kaypama | **Kaypamak** (*t.m.*) Kayıp sıyrılmak. *[Glisser, couler.]*

Kayrak (*t. s.*) Toprağı kayan hayırsız yer, buzda kayılacak yer. *[Terrain dont la terre est glissante.]*

Kayralma | **Kayralmak** (*t. m.*) Irmak kum endirmek, kumla doldurmak. *[Être barré,e par un amas de sable.]*

Kayran (*t. s.*) Orman aralarında genişçe boş yer. *[Espace libre dans un forêt.]*

Kayrı (*t. s.*) Başka, artık, hele. *[Autre.]*

Kayrılma } (*t. m.*) Tesahup
Kayrılmak } ve himaye edilmek, bir memuriyete, bir işe tayin olunmak. *[Être soigné,e; ménagé,e, être traité avec soin § Être nommé,e ou reçu,e en service.]*

Kayser (*c. s.*) İmparator, evelce alamanya imparatoruna verilen isim. *[César, Empereur.]*

Kaytan (*t. s.*) Sicim, bükme. *[Galon, ganse.]*

Kaytaz (*t. s.*) Hotoz. Kuş tepeliği § Tataristan öküzü. *[Beuf de tartarie.]*

Kaz (*t. s.*) Ördekten az büyük maruf kuş. Ahmak, aptal, idraksiz. *[Oie § Sot.]*

Kaza (*a. s.*) Hüküm, bir mahkemenin hükmü§Kader,takdir§ Bir hâkimin, bir kaymakamın idare ve hükmettiği bir kısım memleket. İstenmediği halde husule gelen az çok müessif badise, tehlüke, icra, işleme, yapma § Vaktında eda edilmiyen oruç, namaz gibi bir borcu sonradan yapma. *[Charge, fonction de juge § Sentence, jugement; arrêt § Destin; destiné,e fatalité § District gouverné par un sous gouveurneur§Action de jeûner pour remplacer un jeûne omis.]*

Kazaen (*a. s.*) Kaza suretile, bir hatâ eseri olarak. *[Par hasard; accidentellement.]*

Kazak (*f. s.*) Asker, Rusyada bir sınıf suvari askeri. *[Cosaque.]*

Kazalı (*t. s.*) Kaza ve tehlükeye sebep olan şey. *[Cause d'un accident.]*

Kazan (*t. s.*) Büyük tencere, istim hâsıl eden büyük madenî kap. Tabı makinelerinde basılmağa giden kâğıdın sarıldığı üstüvane. *[Chaudière.]*

Kazancı (*t. s.*) Kazan yapan ve satan adam. *[Chaudronnier.]*

Kazanç (*t. s.*) Kazanılan şey, kâr, istifade, çalışarak ele geçirilen şey. *[Gain, gagne pain.]*

Kazançlı (*t. s.*) Kâr getiren, istifadeli. *[Profitable.]*

Kazandırma } (. *m.*) Kâr, isti-
Kazandırmak } fade ettirmek, fayda gördürmek, iktisap ettirmek. *[Faire gagner, faire obtenir.]*

Kazanma } (*t.m.*) Kâr etmek,
Kazanmak } istifade etmek, fayda görmek, iktisap eylemek, uğramak, duçar olmak. *[Gagner; acquérir.]*

Kazara (*a. s.*) Şayet, tesadüfî

olarak, memul ve muntazar değil iken, ezkaza. *[Par hasard.]*

Kazasker (*t. s.*) Vaktile şehislâm kapısında iki büyük mevkiden biri: Anadolu ve rumeli kazaskeri. *[Anciennement la plus haute dignité de la hiérarchie des (ulémas).]*

Kazayağı (*t.s.*) Mütaaddit kolları olan çengel § Salatalık bir cins ot. *[Crochet à plusieurs branches en forme de patte d'oie § Ansérine.]*

Kazazede (*fa. s.*) Kazaya uğramış, sakatlanmış. *(Qui se subit d'un accident.]*

Kazdırma } (*t. m.*) Kazma ve
Kazdırmak } buna benzer aletle yeri açtırmak, taş, tahta, maden gibi şeyleri oydurmak, nakşettirmek. *[Faire creuser, fouiller§ Faire graver, sculpter.]*

Kazel (*t. s.*) Kurumuş ağaç yaprağı. *[Feuille d'arbre sèche.]*

Kazellenme } (*t. m.*) Ağaçın
Kazellenmek } yaprakları kurumak. *[Perdre ses feuilles (arbre).]*

Kazein (*c. s.*) Sütteki albominin kısmı âzamını teşkil eden madde. *[Caséine.]*

Kazemat (*c. s.*) Bir istihkâmda mermilerden sıyanet için toprak altında yapılan kübbeli yer. *[Casemate.]*

Kazevi (*t.s.*) Saz ve hasırdan yapılmış kap: pirinç kazevisi. *[Sac tressé en feuille de datlier et dans lequel on met du riz, etc.]*

Kazino } (*c. s.*) Görüşmek,
Gazino } eylenmek, dansetmek için gidilen umumî yer. *[Casino.]*

Kâzip (*a. s.*) Yalan söyliyen, yalancı, yalan şahadet. *[Menteur,euse; importeur § Faux, ausse.]*

Kazıcı (*t. s.*) Çukur kazan, oyan, nakşeden. *[Creuseur § Graveur; sculpteur.]*

Kazık (*t. s.*) Yere kakılmak üzre ucu sivri odun veya demir. Sert cisim. § Eskiden idâma mahkûm olanları sivri ucuna oturtup başından çıkardıkları şey. Hile, oyun. *[Pieu pal; poteau § Pal employé autrefois comme instrument de supplice § Dommage subi par suite d'une duperie § Corps raide.]*

Kazıkçı (*t. f.*) Hilekâr, oyumbaz, pahalıya satıp zarara sokan. *[Dupeur; qui vend très cher.]*

Kazıklama | **Kazıklamak** (*t. m.*) Kazık cezasile idam etmek. Hile ile aldatmak aldatarak zarara sokmak. *[Empaler; faire subir la supplice du pal § Duper.]*

Kazıklanma | **Kazıklanmak** (*t. m.*) Kazık cezasile idam edilmek. Aldatılmak, pahalı alına ak zarara sokulmak. *[Être empalé,e § Être dupé,e.]*

Kazılma | **Kazılmak** (*t. m.*) Oyulmak, hak ve nakşedilmek. *[Être gravé,e § Être raturé,e.]*

Kazıma | **Kazımak** (*t. m.*) Bir şeyin üst kısmını aletle yavaş yavaş kaldırmak. Oymak, hakketmek. Dipten tıraş etmek. *[Graver; gratter § Raturer; raser.]*

Kazınma | **Kazınmak** (*t. m.*) Deriyi kazırcasına kaşınmak, yüzer gibi tıraş olmak. Varını yoğunu vermek. *[Se gratter, s'égratigner.]*

Kazıntı (*t. s.*) Kazımaktan husule gelen kazıntı, yazının kazılarak tashih olunmuş yeri. *[Poudre ou petits morceaux produit, par le grattage.]*

Kazıntılı (*t. f.*) Yazının kazıntı olan yeri. *[Qui a des grattages (écriture).]*

Kazış (*t. s.*) Kazmak ve oymak iş ve tarzı. *[Action de creuser ou de graver.]*

Kazıtma | **Kazıtmak** (*t. m.*) Hareket ettirmek, tıraş ettirmek, oydurmak. *[Faire graver, gratter § Faire raturer, raser.]*

Kaziye (*t. s.*) Maslahat, husus, mesele, emir § İspatı münakaşaya mühtaç dava. *[Cas § Événement; accident § Question; affaire; cas juridique § Proposition.]*

Kazkanadı (*t. s.*) Pehlivanlıkta bir oyun. *[Ruse dans l'Athlétisme.]*

Kazma (*t. s.*) Oyma, hak, yeri kazmağa mahsus alet. § Kazılarak yapılmış, mahkûk. *[Action de creuser, de fouiller ou de graver § Pioche.]*

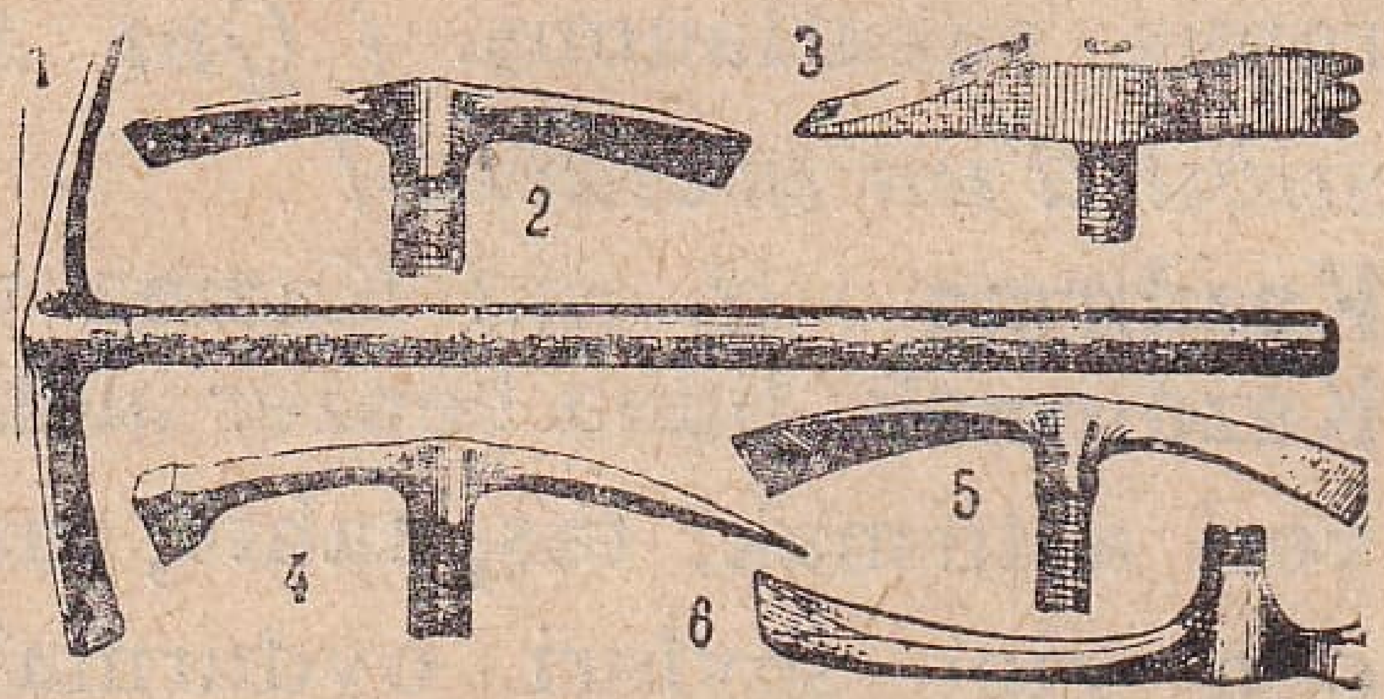

Kazma

Kazma | **Kazmak** (*t. m.*) Toprağı eşmek, hafretmek, kalemle oymak, hak ve nakşetmek. *[Creuser, fouiller § Graver, sculpter.]*

Kazmir (*t. s.*) Yünden bir nevi kumaş. Bu kumaştan yapılmış. *[Casimir (étoffe) § En casimir, de casimir.]*

Kebair (*t. s.*) Katil ve zina gibi büyük günahlar. *[Péchés mortels.]*

Kebap (*t. s.*) Şişe geçirilerek kızartılmış veya tencerede kavrulmuş et, yanmış kavrulmuş. *[Petit morceaux de viande de mouton découpés en rondelle et rôtis à la broche § Brochette.]*

Kebapçı (*t. s.*) Kebap yapan ve satan adam. *[Celui qui vend et prépare des brochettes de mouton.]*

Kebe (*t. s.*) Çobanların giydikleri yünden kaba aba, bir cins kilim. *[Feutre grossier; serge § Manteau de villageois en feutre grossier.]*

Kebedî(*t. f.*) Karaciğere mensup ve müteallik. *[Hépatique; jécoral,e.]*

Kebeş (*a. s.*) Erkek koyun, koç. *[Bélier.]*

Kebet(*a. s.*)Karaciğer. *[Foie.]*

Kebir (*a. s.*) Büyük,ulu, yaşlı, ihtiyar § Sinni rüşde vâsıl olmuş. *[Grand,e;considérable; énorme, éminent,e § Agé,e § Majeur,e, adulte.]*

Kebîre(*t.s.*) Katil ve zina gibi büyük günah.*[Péché mortel.]*

Kebise (*a. f.*) Dört senede bir gelen ve şubat ayı 29 gün olan sene. *[Anné,e intercalaire, bissextile § Bissexte.]*

Kebut (*t. s.*) Mavi, gök rengi *[Bleu,e; couleur de ciel; azuré,e.]*

Kebuter(*f. s.*) Güvercin. *[Pigeon; colombe.]*

Kebuter

Kebze (*t. s.*) Omuz küreği. *[Omoplate.]*

Kebzeci (*t. s.*) Kesilmiş hayvanların omuz küreğine bakarak istikbalı haber veren adam. *[Celui qui prédit l'avenir en regardant l'omoplate d'un agneau.]*

Keçe (*t. s.*) Yün kırıntılarını dövmek suretile yapılan kalın aba, yaygı, külâh vesaire. Halının ince havsızı, kilim. *[Feutre § Tapis.]*

Keçeci (*t. s.*) Keçe ve emsali yaygı yapan ve satan. adam. *[Fabricant ou marchand de feutre ou de tapis]*

Keçekülâh (*t. s.*) Keçeden yapılan uzun veya sivri serpuş. *[Une sorte de chapeau en feutre.]*

Keçeleşme } **Keçeleşmek** } (*t. m.*) Uyuşmak, sertleşmek§ Yün, saç telleri karışıp keçe gibi olmak. *[S'engourdir.]*

Keçeleştirme } **Keçeleştirmek** } (*t. m.*) Uyuşturmak§ Yünü, saçı birbirine geçirip keçe gibi yapmak. *[Engourdir.]*

Keçi (*t. s.*) Süt ve yünü için beslenen maruf hayvan. *[Chèvre.]*

Keçi

Keçi boynuzu (*t. s.*) Harup dahi denilen bir nevi sert kabuklu yemiş ve ağacı. *[Caroube]*

Keçikulağı (*t. s.*) Kuzu kulağının bir nev'i, sebze gibi kullanılan mayhoşça bir yaprak. *[Oseille.]*

Keçimantarı (*t. s.*) Yemlik. *[Morille.]*

Keçimantarı

Keçisağan (*t. s.*) Bir cins kuş. *[Oiseau de genre passereau.]*

Keçisakalı (*t. s.*) Güzel kokulu bir ot. *[Salsifis des prés.]*

Keçisakalı

Keder (*t. s.*) Dert melal, sıkıntı, tasa, kaygı, gam. *[Peine; chagrin§ Dommage; défectuosité.]*

Kederlenme } **Kederlenmek** } (*t. m.*) Kayguya düşmek, mükedder olmak, tasalanmak. *[S'affliger; s'attrister § Se tourmenter.]*

Kederli (*t. s.*) Tasalı, gamlı, kaygılı, dertli, hüzün getiren. *[Affligé,e; attristé,e.]*

Kedi (*t. s.*) Fare tutan maruf hayvan, pisi. *[Chat, chatte.]*

Kedibalı (*t. s.*) Ağaçların usaresinden hâsıl olan bir nevi yapışkan madde, zamk. *[Une espèce de gomme.]*

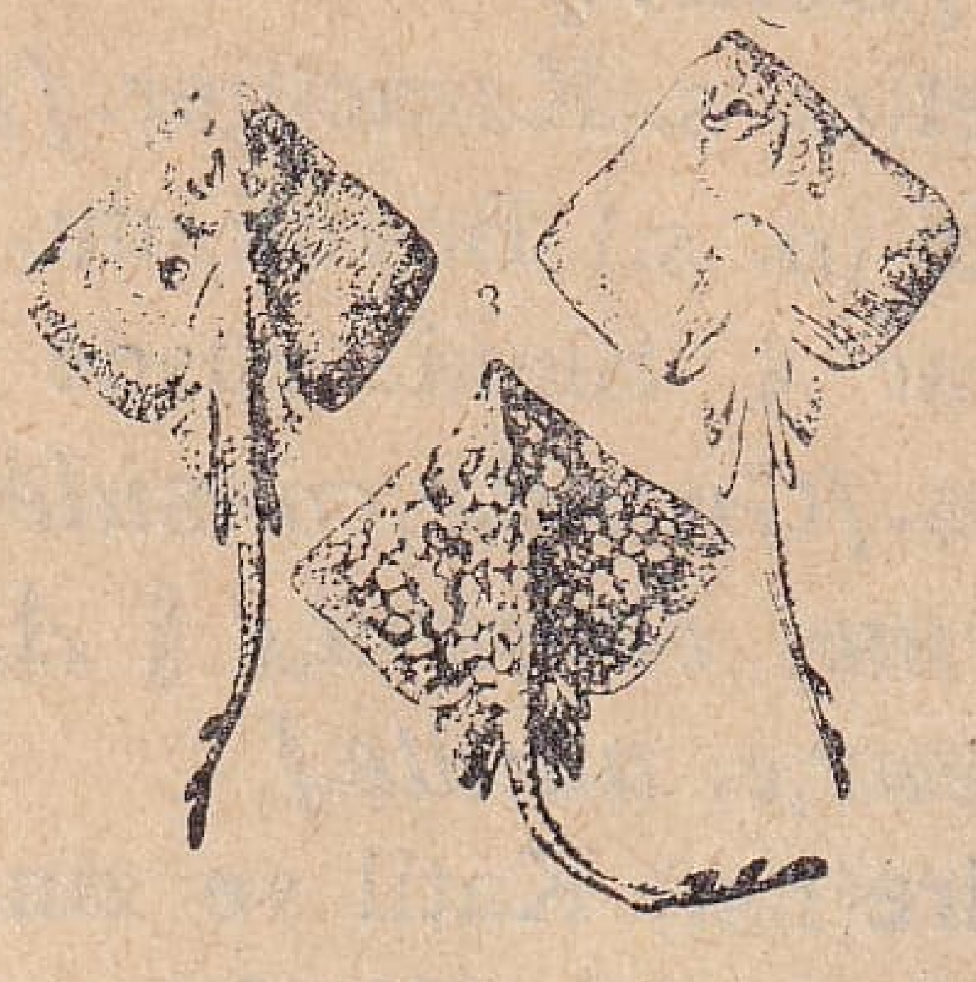

Kedibalığı

Kedibalığı (*t. s.*) Pisi balığının büyük cinsi. *[Raie.]*

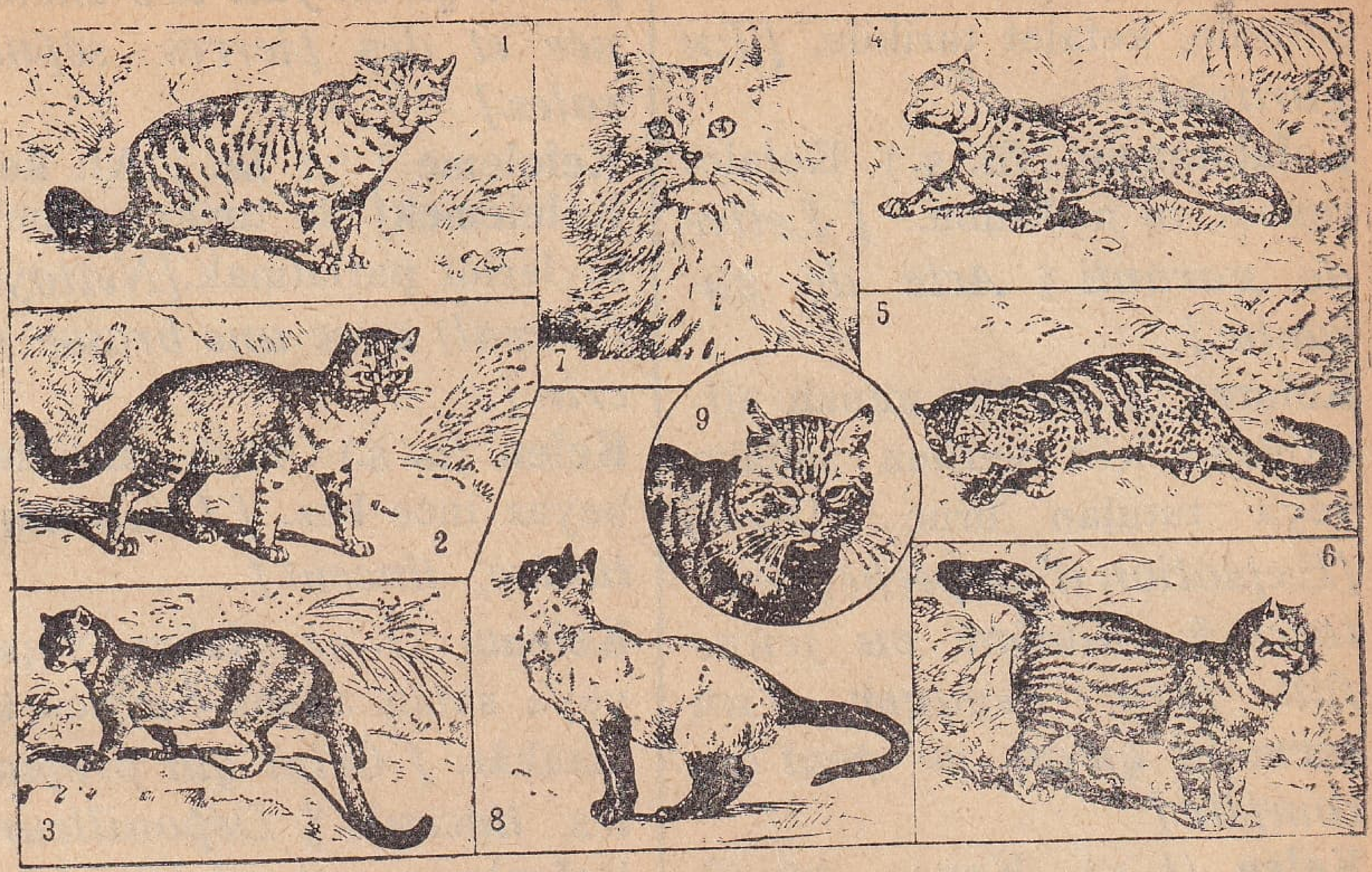

Kedi

Kediotu (*t. s.*) Sinir hastalıklarında kullanılan bir nebat. *[Valériane.]*

Keduret (*a. s.*) Can sıkıntısı, mağmumluk, melâl, kederli olmaklık. *[Peine; changrin; affliction.]*

Keenlemyekün (*a.s.*) Hiç yokmuş, hiç olmamış gibi. *[Comme s'il n'avait jamais existé. Nul le et non avenu,e.]*

Kef (*t. s.*) Köpük. *[Écume.]*

Kef (*a. s.*) El içi, el ayası § Bir şeyden uzaklaşma, feragat. *[Paume de la main § Abstinence; renoncement.]*

Kefaf (*a. s.*) Yaşamak için lâzım olan gıda. *[Ce qui suffit pour vivre.]*

Kefafınefis (*a. tr.*) Gıda, rızk. *[Se nourir de; se suffire de; vivre avec.]*

Kefal (*t. s.*) Başı büyük ve eti

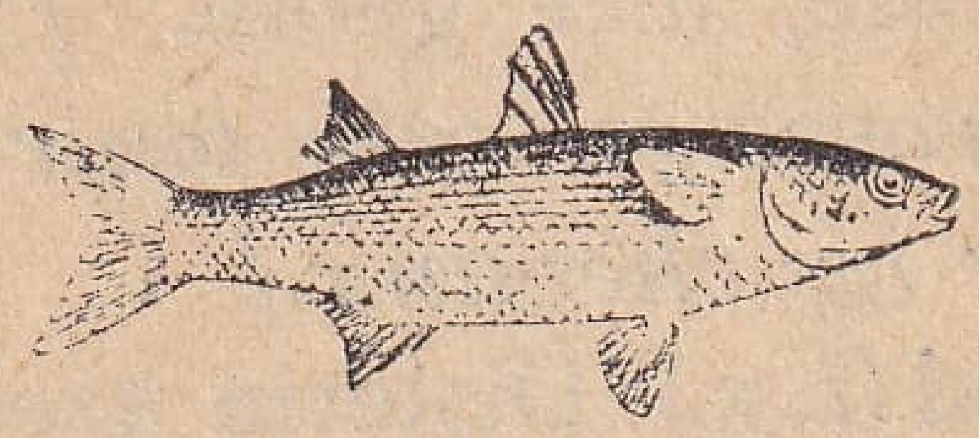

Kefal balığı

leziz bir balık, balık yumurtası bu balıktan çıkar. *[Muge à grosse tête § Cabot.]*

Kefalet (*a. s.*) Kefillik, kefil ve zamin alma. *[Caution, cautionnement; garantie.]*

Kefaleten (*a. s.*) Kefil olmak suretile, kefalet tarikile. *[En garantie.]*

Kefaletname (*fa. s.*) Kefalet senedi ve mektubu. *[Lettre de garanti § Acte de garantie.]*

Kefaret (*a. s.*) Bir günah affettirmek için verilen sadaka veya tutulan oruç. Diyet. *[Expiation d'un pêché § Pénitence § Aumône ou jeûne fait pour dégager d'un serment qu'on ne peut accomplir.]*

Kefçe (*t. s.*) Kepçe, büyük kaşık. *[Écumoire à trou § Passoire.]*

Kefe (*t. s.*) Terazinin tablası, terazinin her bir gözü, elin çukuru. *[Bassin ou plateau de balance.]*

Kefe (*t. s.*) At tımarına mahsus kese, ince gebre. *[Sorte de brosse en crin pour nettoyer les chevaux.]*

Kefeki (*t. s.*) Dişlerin üzerinde yapışmış ve tahaccür etmiş parçalar. *[Incrustation des dents.]*

Kefekitaşı (*t. s.*) Sünger şeklinde ve ocak, mezar taşı ve saire yapmak için kullanılan taş. *[Une espèce de pierre qu'on fait des cheminée et des pierres sépulcrales.]*

Kefeleme / **Kefelemek** (*t. m.*) Atı kese ile tımar etmek, tüylerini parlatmak. *[Nettoyer (cheval) avec une brosse de crin.]*

Kefen (*a. s.*) Ölüyü sardıkları beyaz ince bez. *[Drap mortuaire; linceul.]*

Kefenci (*t. s.*) Kefen yapan veya satan adam. Soyucu, tamahkâr. *[Celui qui prépare les linceuls § Dépouilleur.]*

Kefenleme / **Kefenlemek** (*t.m.*) Ölüyü kefene sarmak, tavuk ve saireyi bütün olarak yufkaya sarıp pişirmek. *[Envelopper du linceul § Entourer d'une couche de pâte fine (poule, dinde etc).]*

Kefenli (*t. f.*) Kefene sarılmış. *[Enveloppé,e dans les draps mortuaires.]*

Kefere (*a.s.*) Kâfirler, Allahı inkâr edenler. *[Infidèles; les non musulmans.]*

Keffi yet (*a. s.*) El çekme, karışmama, munakasa ve müzayedede el çekme, sarfı nazar etme. *[Renoncement; désistement.]*

Kefil (*a.s.*) Birinin taahhüdünü yapmadığı takdirde mezkûr

taahhüdü ifa etmeği üzerine alan, zamin. *[Garant; caution.]*

Kefillik (*t. s.*) Kefil olmak hali. Bak: kefalet. *[Cautionnement; garantie. Voir: Kefalet.]*

Kefin (*a. s.*) Kefen. Bak: Kefen. *[Voir: Kefen.]*

Kefiye (*t. s.*) Omuzlara kadar sarkan başa sardıkları ipekten veya pamuktan inec püsküllü örtü. *[Une sorte de charpe.]*

Kefne(*t. s,*) Bizle ve çuvaldızla iş işliyenlerin avuçlarına batmamak için ellerine geçirdikleri demirli kayış. *[Gantelet de cuir dont les ouvriers se servent pour se préserver la paume de la main, de la piqure de l'alène ou de l'aigaille.]*

Kehanet(*a. s.*) Kâhinlik, gaipten haber verme. *[Science du devin § Divination.]*

Kehhal (*a. s.*) Gözlere sürme süren, sürmeci § Göz tabibi. *[Occuliste.]*

Kehhallık (*t, s.*) Göz hastalıkları mütahassıslığı. *[Profession d'occuliste.]*

Kehkeşan(*fa. s.*)Samanuğrusu, hacılaryolu, samanyolu denilen yıldız kümeleri ki kubbei semada nurlu ve beyaz serpilmiş kum taneleri gibi görünür. *[Voie lactée.]*

Kehle (*t. s.*) Bit. *[Pou.]*

Kehlelenme | (*t.m.*) Bitlenmek
Kehlelenmek | insan ve hayvan vücudunda bit olmak. *[Avoir des poux.]*

Kehleli (*t. s.*) Bitli, bit tutmuş, kehlesi olan. *[Pouilleux, euse]*

Kehlibar (*t. s.*) Tespih, ağızlık, gerdanlık ve saire yapmak için kullanılan ve kıl ve samanı uzaktan cezbeden maruf kıymetli madde. *[Ambre jaune; carabe; succin.]*

Kehlibarcı (*t. s.*) Kehlibar mamulâtını yapan ve satan adam. *[Ce qui vend et prépare d'Ambre jaune.]*

Keis (*a.s.*) Çiçeğin tohumların muhafaza eden ve alt tarafında bulunan yeşil kapçağız § Bardak, piyale. *[Calice § Verre bours.]*

Keke (*t. f.*) Kekeme, ekseriya kelimelerin baş taraflarını tekrarlamadıkça söyliyemiyen, dilinde tututluk olan. *[Bégayeur, euse.]*

Keke (*t. s.*) Ucu iğri değnek. *[Bâton dont l'extrémité est courbée en forme de roquette]*

Kekeleme | (*t.m.*) Kelimelerin
Kekelemek | baş taraflarını

tekrar ederek rahat ve serbest söyliyememek. *[Bégaiyer § Commencer à parler§Parler d'une façon inintelligible.]*

Kekelik (*t. s.*) Kekeme adamın hali, dilde tututluk olma. *[Bégaiement.]*

Kekeme (*t. f.*) Bak: Keke. *[Voir: Keke.]*

Kekeme | **Kekemek** (*t. m.*) Bak: Kekelemek. *[Voir: Kekelemek.]*

Kekik (*t. s.*) Yemeklere konulan sert kokulu bir ot. *[Thym.]*

Kekik

Kekik yağı (*t. s.*) Kekikten çıkarılan bir yağ. *[Huile de thym.]*

Kekiz (*t. s.*)Uysal, kendisini çabuk teslim eden. *[Qui se livre facilement § Qui se prostitue.]*

Keklik (*t. s.*) Eti leziz tavuğa benzer ve ondan az küçük bir kuş. *[Perdrix.]*

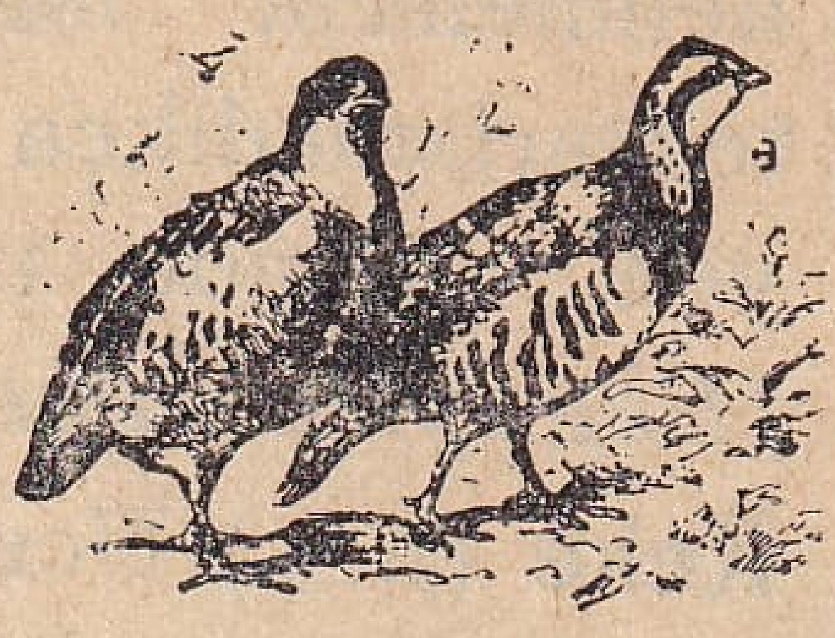
Keklik

Kekre (*t. s.*) Acımtrak ekşi, dil buruşturan. *[Âpre; âcre; acide.]*

Kekrelik (*t. s.*) Dil burma, ekşilik ve sertlik. *[Âprete, âcreté, acidité.]*

Kekremsi (*t. f.*) Ekşice ekşimsi. *[Acidulé,e.]*

Kel (*t.s.*) Baştan saçları düşüren çıbanlı bir hastalık § Başının kılları dökülmüş, kafası saçsız olan. § Ağaçsız, çıplak§Miskin *[Teigne§Teigneux,se§Chauve§ Nue (plante, fruit).]*

Kelâl(*a. s.*) Yorgunluk,bıkıntı, bezginlik.*[Fatigue;lassitude.]*

Kelâm (*a. s.*) Söz, lâfız, ibare, kavl, bir kaç cümleden mürekkep olup bir mana, maksat ifade eden ibare,fıkra,söyleyiş, lisan, dil. Ulûhiyet ve vahdaniyetten bahseden ilim. *[Parole; discours § Phrase, proposition § Idiome; langue.]*

Kelâmıkadim(*a. s.*) Müslümanların dinî kitabı, Kuran. *[Le Coran.]*

Kelbî (*a. f.*) Köpeğe mensup ve mütaallik ve köpeğe yakışır. *[Relatif,ve au chien; cynique.]*

Kelebek (*t. s.*) Dört kanatlı

Kelebek

ve bir çok güzel renkleri olan maruf böcek§ Koyunların ciğerine arız olan bir hastalık. İtinalı ve güzel giyinmiş küçük kız. *[Papillon § Maladie des moutons qui couvre leurs poumons des phlegmes en forme de papillon § Fille soigneusement hobillée.]*

Kelebekli (*t. f.*) Kelebek hastalığına tutulmuş koyun. *[Atteint,e de la maladie dite Kelebek.]*

Kelek(*t. s.*) Nehirlerde vasaiti nakliye olarak kullanılan ve şişirilmiş tulumlar üzerinde duran bir nevi sal. Olmamış, kemale ermemiş kavun, karpuz, Kel gibi izleri olan kesiflik, tüysüzlük. *[Radeau formé d'outres soufflés § Melon non mûrs § Qui a des tâches semblables aux traces de la teigne.]*

Kelem (*fa. s.*)Lâhana.*[Chou.]*

Kelepçe (*fa. s.*) Müçrimlerin iki bileğine bir araya getirilip takılan demir halka,demir bilezik. *[Menottes.]*

Kelepçeli (*t. f.*) Kelepçeye vurulmuş, kelepçe takılmış. *[En menottes.]*

Kelepir (*t. s.*) Bedavadan ele geçen, ucuz. *[Acquis,e d'occasion.]*

Kelepirci (*t. s.*) Kelepir peşinde koşan, bedavaya veya pek ucuza mal almağa alışmış olan. *[Qui achette ou vend des occasions.]*

Keler (*t. s.*) Yere sürünerek

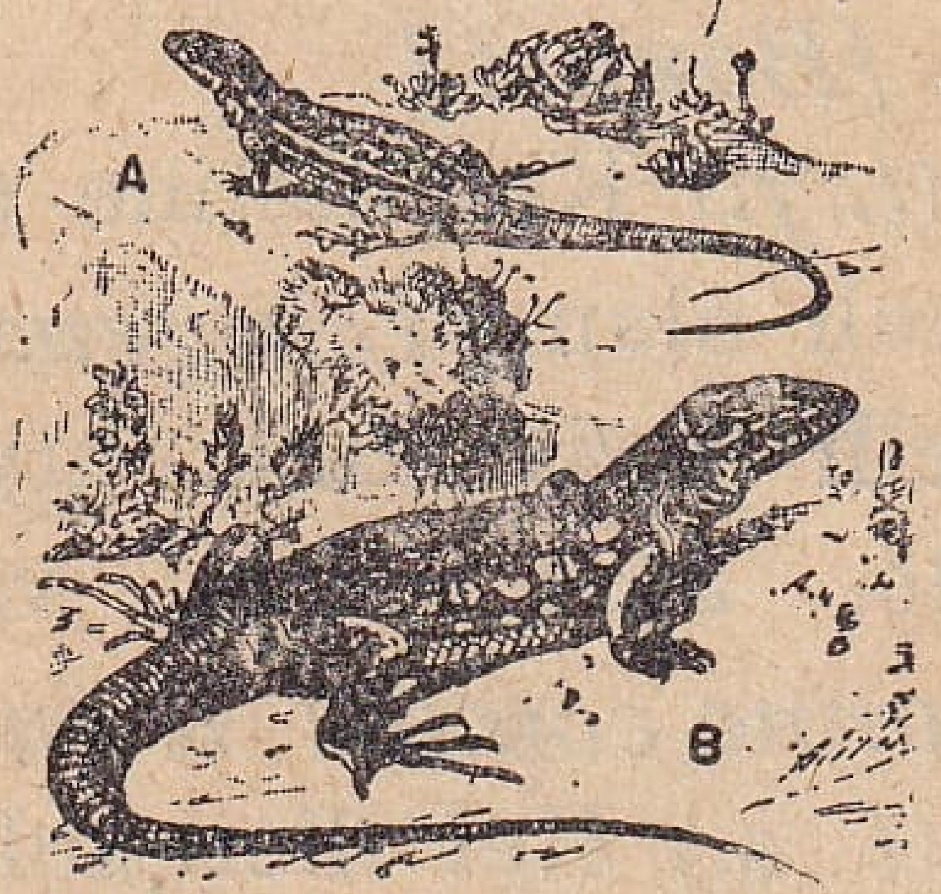

Keler

gezen hayvan. *[Lezard.]*

Kelerbalığı (*t. s.*) Ahtapot de-

Kelerbalığı

nilen deniz hayvanı. *[Roussete.]*

Kelerderisi (*t. s.*) Zımpara kâğıdı yerine kullanılan deri. *[Une sorte de peau qu'on emploie comme feuillle d'émeri.]*

Keleş (*t. s.*) Başında keli olan, kel başlı, uyuz, murdar. *[Teigneux; qui a des traces de teigne.]*

Kelime(*a. s.*) Bir veya birden fazla heceden mürekkep ve bir fikir ifade eden ses veya sesler, Lâfız, söz, kelâm lûgat.*[Mot § Parole.]*

Kelle (*t. s.*) Baş, kafa, reis, ser. yuvarlak şey. *[Tête.]*

Kellekulak (*t. s.*) Müşekkel, biçimli: Kelle kulak yerinde *[Bien fait.]*

Kellepuş (*fa. s.*) Başı örten takke. *[Bonnet.]*

Kelli (*t. f.*) Kel illetine tutulmuş, keli olan. *[Teingeux,se.]*

Kellifelli (*t. f.*) Kılık kıyafeti yerinde, ağır başlı, vakur. *[Personne comme il faut.]*

Kellik(*t. s.*) Kel illeti,kel illetine tutulanın hali. *[Teigne.]*

Keloğlan (*t. f.*) Külhanbeyi. Öksüz ve fakir çocuk.*[Enfant pauvre et sans soutien.]*

Kelp (*a. s.*) Köpek,it.*[Chien.]*

Kelpe(*t. s.*) Bağ ve saire dallarını bağlamak üzere yere dikilen bağ hereği,uzun sırık. *[Echalas de vigne.]*

Kem (*f. f.*) Az, eksik, kötü, fena. *[Mauvais,e méchant,e§ Peu, manque.]*

Kema (*a. za.*) Gibi, olduğu gibi manasını ifade eder ve kelimenin başına ilâve olunur. *[Comme, de même que.]*

Kemafissabık (*a. e.*) Eskiden olduğu gibi. *[Comme auparavant.]*

Kemakân (*f. s.*) Eskisi gibi, değişmeden. *[Sans aucume modification.]*

Kemal (*a. s.*) Erginlik, olgunluk, pişkinlik, mükemmeliyet, malûmat, ahlâk ve faziletçe noksansız ve mükemmel olma§ Değer, paha, kıymet.*[Perfection; accompli § Talent § Connaissance § Vertus§ État d'une chose ou d'une personne mûre.]*

Kemalsiz (*a. f.*) Değersiz,kıymetsiz. *[Sans valeur, sans importance.]*

Keman (*t. s.*) Maruf çalgı.Yay, kavis. *[Violon§Arc.]*

Keman

Kemancı(*t. f.*)Keman yapan ve satan veya çalan adam. *[Ce qui fabrique, vend ou joue du violon.]*

Kemane (*t.s.*)Keman veya kemençe yayı. *[Arc de violon.]*

Kemanî (*a.f.*) Keman çalan san'atkâr. *[Musicien qui joue du violan, violoniste.]*

Kemankeş(*fi.f*)Ok atan adam. Keman *[Archer.]*

Kemençe (*t.s.*)Tırnağı tellerine temas ettirmekle ses çıkaran kemana benzer küçük bir çalgı. *[Sorte de petit violon.]*

Kemençeci(*t. f.*) Kemençe ya-

pıp satan, kemençe çalan adam. *[Ce qui vend et joue de petit violon.]*

Kement (*fa. s.*) Vahşi hayvanları tutmak için kullanılan ucu ilmekli uzun ip§ Geyik yuları. Bir güzelin zülfü. Eski bir idam vasıtası. *[Sorte de lazzo employé par les anciens pendant la grerre pour attraper l'ennemi § Licou de serf§Boucles de cheveux.]*

Kemer (*t.s.*) Kuşak, bele bir defa sarılıp tokalanan kuşak, kumaş,deri, herhangi bır daire veya münhaninin bir parçası, kapı ve pencere gibi bir açıklığın üstünde nısfı daire mimarî şekli, tak. *[Ceinture § Arc; arcade.]*

Kemerlik (*t. s.*) Bazı işçilerin aletlerini ve şerbetci ve sairenin bardak ve fincanlarını komak için bele bağlanılan yarım daire şeklindeki deri ve tahta veya teneke kutu. *[Ceinture de cuir, etc. destinée à mettre les outils ou ustensiles.]*

Kemer patlıcanı (*t. s.*) Uzun ince patlıcan *[Aubergine]*

Kemer patlıcan

Kemha(*fa.s.*) Bir nevi ipek kumaş.*[Sorte d'étoffe en soie.]*

Kemhacı(*t.s.*) İpek kumaş dokuyan çulha. *[Tisseur d'étoffe de soie.]*

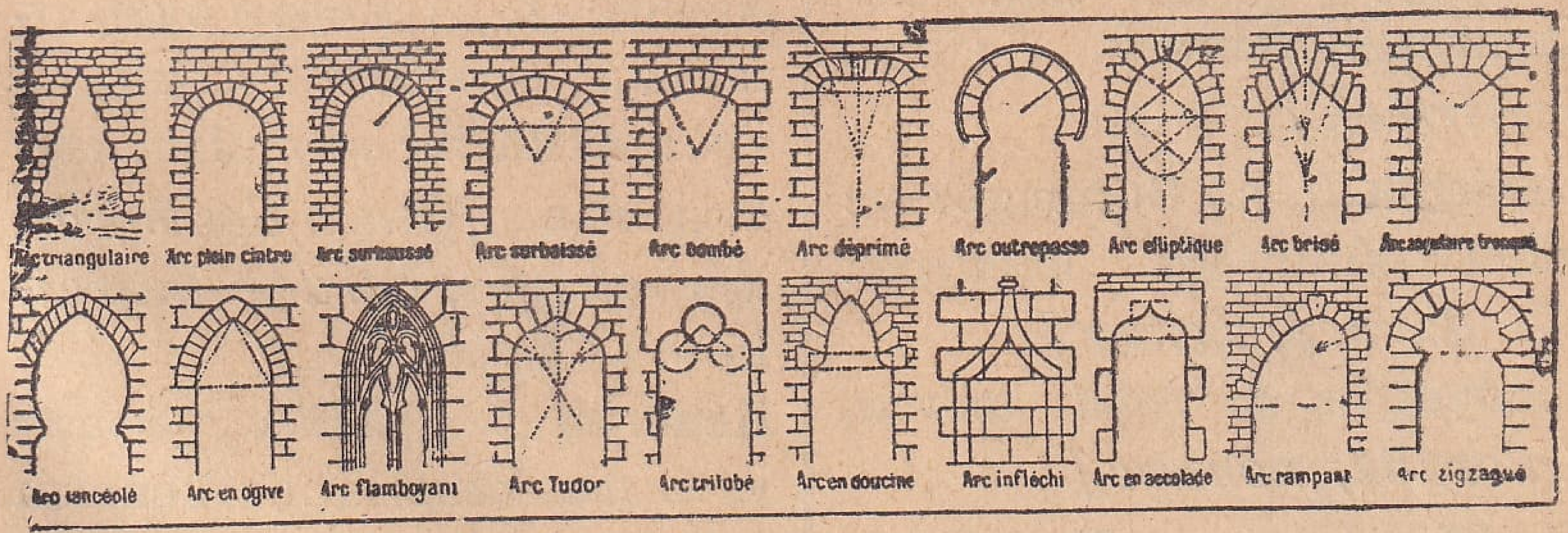

Kemer

Kemerli (*t. f.*) Kemeri olan, kemer şeklinde. *[Ce qui a de ceinture§ En forme d'arc, de ceinture.]*

Kemik(*t.s.*)İnsanın ve hayvanın vücudünün kerestesini teşkil eden sert ve katı kısmı, azım§ Kemikten yapılmış. *[Os§D'os, en os.]*

Kemikli (*t. f.*) Kemiği olan. Kemiği iri insan. [*Osseux, euse.*]

Kemiksiz (*t. s.*) Kemiği olmayan, narin. [*Sans os.*]

Kemin (*a. f.*) Gizli, örtülü, hafi, mektum § Pusu. [*Embûche; embuscade.*]

Kemine (*fa. f.*) Aciz, hakîr, zelil. [*Humble.*]

Kemingâh (*fa. s,*) Pusu yeri. [*Lieu ou est dressé une embuscade.*]

Kemircik (*t. s.*) Bak:Kemirtlik. [*Voir: Kemirtlik.*]

Kemirdek (*t. s.*) Kuyruğun kemikli kısmı.[*Le bout de la colonne vertébrale; coccyx.*]

Kemirici (*t. f.*) Bak: Gemirmek. [*Voir*: *Gemirmek.*]

Kemirme } (*t. m.*) Bak: Gemirmek. [*Voir* : *Gemirmek.*]
Kemirmek }

Kemirtlik (*t. s.*) Burun,göz ve kulak kıkırdağı, kemircik. [*Os du nez; vomer.*]

Kemiyet (*a. s.*) Adet, miktar. [*Quantité; nomere.*]

Kemküm (*t. s.*) Tereddütle söylemeğe, lâkırdıyı karıştırarak ne diyeceğini bilmemeğe delâlet eder. [*Parler avec hésitation, paroles non résolues.*]

Kemlik (*t.s.*) Kötülük, fenalık. [*Méchanceté; animosité.*]

Kempaye (*fa.f.*) Mevki ve itibari az olan, rütbe ve derecesi dun olan.[*De bas grade; inférieur,e; vil,e.*]

Kemsöz (*t. s.*) Fena lâkırdı, kötü söz. [*Parole mouvaise.*]

Kemter (*fa.f.*) Daha dun, daha aşağı . [*İnférieur,e ; humble;*]

Kenar (*d*) Bak: İken. [*Voir: iken.*]

Ken (*t. s.*) Kıyı, çevre, sahil köşe, uç, ücra yer. Etraf, çerçive, bir şeyi ihata eden çizği v.s. Kıyıda bulunan ücra. [*Bord;rive* § *Côté* § *Bout, extrémité* § *Coin*§ *Embrassement* § *Marge.*]

Kenarlı (*t. f.*) Kenarı olan, etrafında pervaz v. s. bulunan veya süslü bir şey olan. Hamişi olan. [*Qui a des bords, des marges; bordé,e marginé,e* § *Ourlé.e,*]

Kenarlık (*t. s.*) Elbise, çamaşır v. s. nin kenarlarına konulan süs v. s. [*Ornement marginal (vêtement lingerie).*]

Kenarsız (*t. s.*) Ucu bucağı olmayan , sonsuz , payansız. Etrafında pervaz veya bir süsü olmayan. Hamişi

olmayan. *[Sans bords § infini,e; immense.]*

Kende (*t. f.*) Kokmuş, müteaffin hendek,çukur.Müstahkem şehir § İhtiyar, betbaht. *[Ville fortifiée § Vieillard;malheureux. Pourri,e.]*

Kendi (*t. s.*) Öz, zat, nefis, ekseriya şahsî zamirlere muzaf olur: Kendim,kendisi, kendimiz, bizzat, başkası değil. *[Même; soi-même; lui, elle-même.]*

Kendilik (*t. s.*) Zat, nefis, kendiliğimden: Kendi başına,kendinden ve saire gibi kullanılır. *[Initiative.]*

Kendir (*t. s.*) Kenevir sapından çıkarılan lif ve ondan

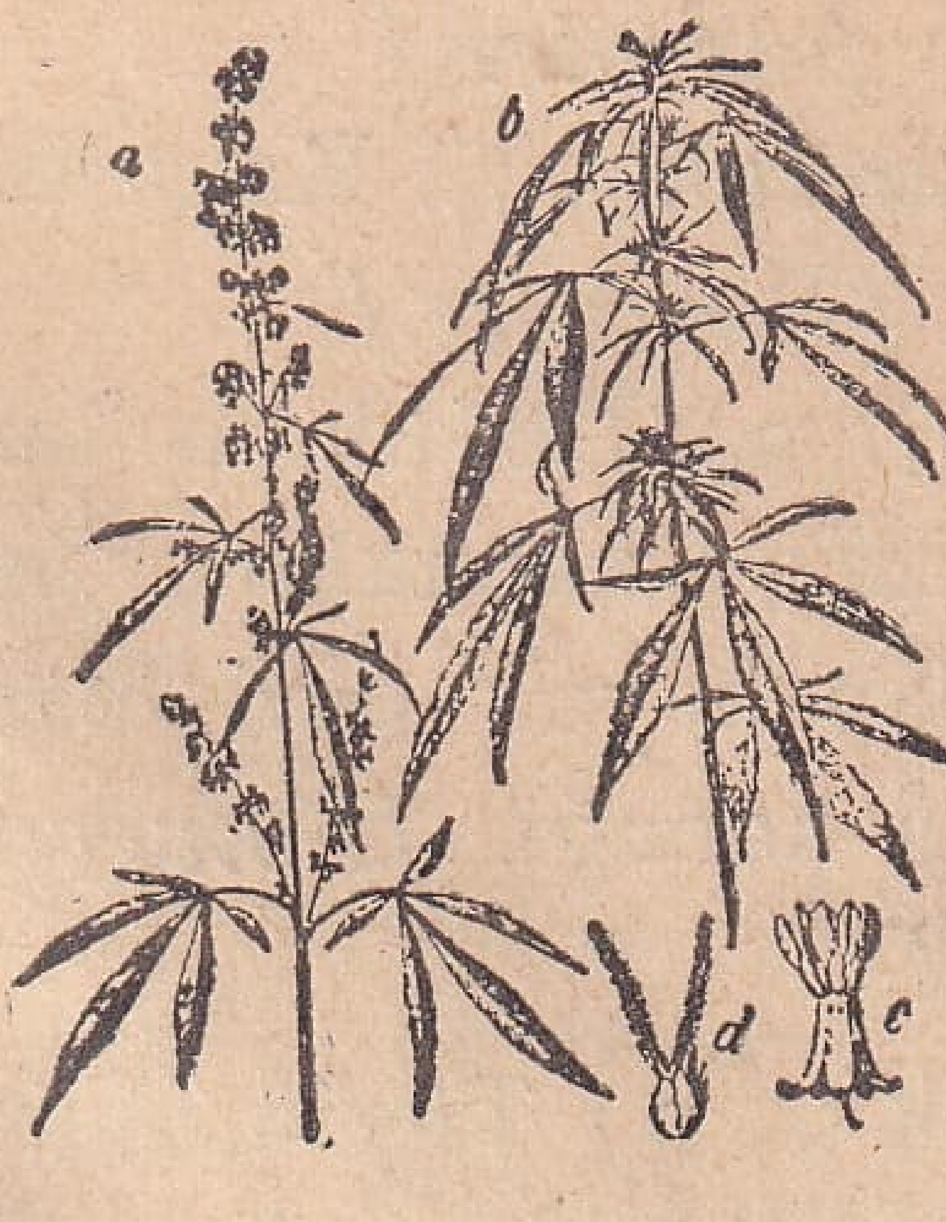

Kendir

yapılan keten, kınnap. *[Chanvre]*

Kene (*t. s.*) Hayvan etîne yapışan ve kanı emen küçük bir böcek, sakırga. *[Tique.]*

Kenef (*a. s.*) Taraf,yan, cihet, nahiye, canip, kanat. Himaye, vikaye,siyanet. *[Côté; contrée]*

Kenef (*t. s.*) Ayak yolu, aptesane. *[Lieu d'aisance; latrines.]*

Kenegöz (*t. s.*) Küçük batık göz, böyle gözlü adam. *[Personne dont les yeux sont très petits.]*

Keneotu (*t. s.*) Tohumundan hint yağı çıkarılan bir nebat. *[Ricin.]*

Kene otu

Kenet (*t. s.*) İki sert cismi biribirine birleştirmek için iki ucu kıvrık olup mahsus açılan deliklere sokularak perçin edilen veya kurşun ve macun ile sağlamca yerleştirilen demir veya tel. Ağaçların ek yerlerine dışardan vurulan bir çok şekillerde bakır ve pirinç levha. *[Crampon; crochet de fer.]*

Kenetleme | **Kenetlemek** } (*t. m.*) Kenet etmek, kenet denilen demir ile sıkıca bağlayip yapıştırmak, kenet olmuş gibi sıkı bağlamak. *[Cramponner.]*

Kenetlenme } (*t. m.*) Kenet
Kenetlenmek } denilen demir ile sıkı sıkı bağlanıp yapıştırılmak. Kenet olmuş gibi sıkıca kapanmak, birleşmek. *[Se cramponner.]*

Kenetletme } (*t. m.*) Kenet
Kenetletmek } ettirmek, kenet ile sıkıca bağlamak. *[Faire cramponner.]*

Kenetli (*t. f.*) Kenet olmuş, pek sıkı kenetlenmiş, bir olmuş. *[Cramponné,e.]*

Kenevir (*t.s.*) Sapından kendir yapılan nebat. Kuş yemi olan nebatın tohumu. *[Graine de chanvre.]*

Kenise (*t. s.*) Kilise, hıristiyan mabedi. *[Église.]*

Kenker (*t. s.*) Yaban enginarı, eşek dikeni. *[Artichaut sauvage; chardonnette; cardonnette.]*

Kent, kant (*t. s.*) Kale, hisar, kasaba: Taşkent, Semerkant gibi. *[Fort, pays, citadelle.]*

Kepaze (*t. f.*) Adi, itibarsız, değersiz, Haysiyetsiz, rezil. *[Vil,e; déshonoré,e; bafoué,e]*

Kepazeleme } (*t. m.*) Bak:
Kepazelemek } Kepazeletmek. *[Voir: kepazeletmek.]*

Kepazelenme } (*t. m.*) Kepaze
Kepazelenmek } olmak, rezil olmak, itibar ve haysiyetini kaybetmek. *[S'avilir; se déshonorer; devenir ignomineux,se.]*

Kepazeletme } (*t. m.*) Rezil,
Kepazeletmek } değersiz ve itibarsız etmek, bir şeyi pek ucuzlatarak veya bozarak değer ve itibardan düşürmek. *[Avilir; déshonorer§ Rendre très oridinaire.]*

Kepazelik (*t. s.*) Rezillik, değersizlik,itibarsızlık.*[Avilissement; déshonneur;ignominie.]*

Kepbastı(*t. s.*) İki kat dalyan ağı, çekme. *[Sorte de filet employé dans les viviers.]*

Kepçe (*t. s.*) Delikli veya deliksiz uzun saplı ve içi çukur büyük kaşık. Balıkçıların bir nevi ağları, kepçe. *[Écumoire à trou ; passoire.]*

Kepçekuyruk(*t. f.*) Kaparozçu, tufeyli. *[Parasite.]*

Kepek (*t. s.*) Döğülmüş hububatın ince kabukları, başta hâsıl olan beyaz deri parçaları, baş konağı. *[Son;écorce du blé.]*

Kepenek (*t. s.*) Tüylü buğday böceği,Kebeden yapılmış yağmurluk, kelebek. *[Imperméable en feutre grossier Papillon.]*

Kepenk (*t. s.*) Dükkânların

kapı ve camekânlarını örtmek için yukarıdan aşağıya doğru indirilen her türlü kapak, tahta örtü. *[Volet.]*

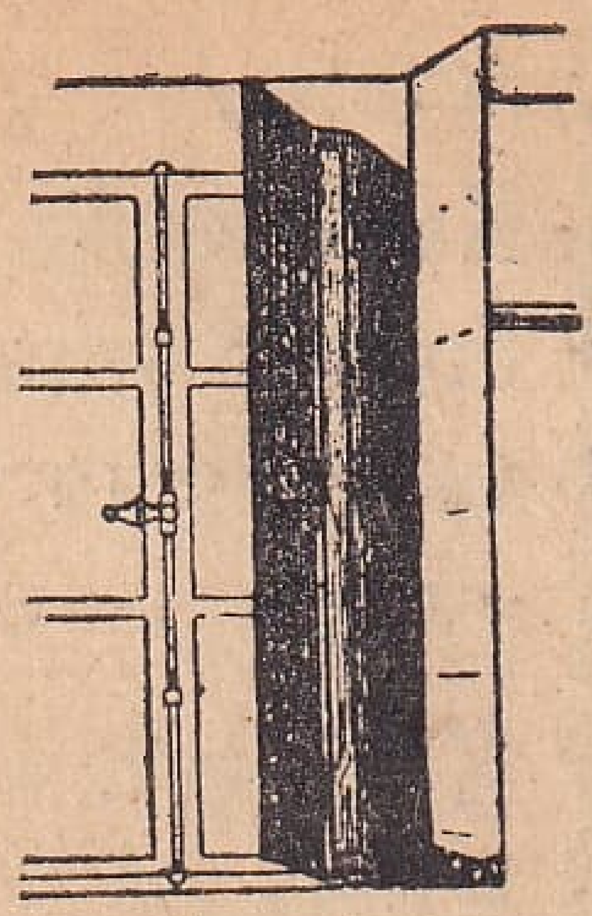

Kepenk

Kepez(*t. s.*) Deniz kıyısında kaya. *[Rocher au bord de mer.]*

Kerahet (*a. s.*) İğrenme, hoşlanmama, nefret etme. Mubah olduğu halde harama yakınlığı, içtinabı lâzım gelen şeyin hali. İçki kullananların akşam vaktı içmeğe başladıkları zaman (vakti kerahet.) *[Répugnance; aversion.]*

Deramet (*a. s.*) Evliyaullahtan sadır olan harikulâde hal,keramete hamlolunabilecek amal ve söz.*[Sagesse, vénération§ Miracle d'un saint;parole ou opinion très juste.]*

Kerata (*t. s.*) Kunduranın geyilmesini kolaylaştıran maden veya kemikten çekecek §Boynuzlu, pezevenk § Bazan muhabbeti göstermek için çapkın manasına kullanılır. *[Cornu; cocu.]*

Keratalık (*t. s.*) Pezevenklik, namussuzluk.*[Qualité de cornu § Action malhonnête.]*

Kere (*t. s.*) Defa. *[Fois.]*

Kerem (*a. s.*) Asalet, cömertlik, lûtuf, ihsan, merhamet, inayet.*[Noblesse de caractère magnanimité § Générosité; libéralité. Faveur, bien fait, grâce.]*

Keremkâr (*t. s.*) Kerem sahibi *[Généreux,euse ; libéral,e bienveillant,e.]*

Kerempe (*t. s.*) Karadan denize uzanan taşlık burun. *[Langue de terre formée de rochers et s'avançant dans la mer.]*

Kereste (*t. s.*) Bina inşasında kullanılan kesilmiş ağacın envaı,direk, tahta v. s. Bazi mamulâtın yapılmasında kullanılan şeyler. *[Bois de construction § charpente § Matière]*

Keresteci (*t. s.*) Kereste satan adam, kereste tüccarı *[Marchand de bois de construction.]*

Kerevet (*t. s.*) Tahtadan yapılmış üzerine yatak veya minder koyarak yatmağa ve oturmağa yarayan yüksekçe yer. *[Sofa en charpente sur lequel on met des matelas pour s'assoir § Lit monté § Grabat.]*

Kereviz (*t. s.*) Yemek yapılan ve turşuya konulan maruf sebze. *[Céleri.]*

Kergin (*t. f.*) Bak: Gergin. *[Voir: Gergin.]*

Kerh (*a. s.*) İğrenme, ikrah etme, nefret. Hoşlanmama, zorla bir iş yapma, zorlama. *[Répugnance; aversion.]*

Kerhane (*fa. s.*) Bak: Kârhane. *[Voir: Kârhane.]*

Kerhaneci (*t. s.*) Kerhaneyi idare eden adam veya karı § Patrona, namussuz, pezevenk. *[Cocu § Teneur d'une maison de prostitution.]*

Kerhen (*a. s.*) İğrenerek, tiksinerek, istemiyerek, zorla, kahren, taven. *[Avec répugnance et aversion; à contre-cœur.]*

Kerih (*a. f.*) İğrenç, murdar. *[Sale, nauséabond,e; fétide§ Abominable.]*

Kerihe (*a. f.*) Hoşa gitmeyen iğrenç şey, murdarlık, Harp, cenk, musibet. *[Voir: Kerih]*

Kerim (*a. f.*) Eyilik eden, asaletli ve şerefli, şerif, necip, cömert, büyük, muhterem, aziz. *[Noble; illustre § Généreux, euse; libéral,e; bienfaisant,e.]*

Kerimane (*fa. f.*) Şeref ve kerem sahibine lâyık veya kışır. *[D'une manière généreuse.]*

Kerime (*fa. f.*) Güzide ve kıymettar şey, kız evlât § Vücüdün kıymettar yerlerinden herbiri. *[Fille.]*

Keriye (*t. s.*) Sağdıç. *[Compère.]*

Keriz (*t. s.*) Bulaşık lağımı. *[Canal souterrain; conduite d'eau § Égout.]*

Kerkenes (*t. s.*) Kanatlarının altında mavi, kırmızı tüyleri bulunan siyah yırtıcı bir kuş. *[Griffon.]*

Kerki (*t. s.*) Büyük balta. *[Grande hache.]*

Kerkinme / **Kerkinmek** (*t. m.*) Kuvvetle sarılmak. Şiddetle basmak. Balta ile vurup kesmek. *[S'attacher avec force.]*

Kerm (*t. s.*) Bağ kütüğü ve çubuğu. *[Vigne.]*

Kermes (*t. s.*) Panayır, eğlence. *[Foire § Amusement.]*

Kerpeten (*t s.*) Çivi ve saire

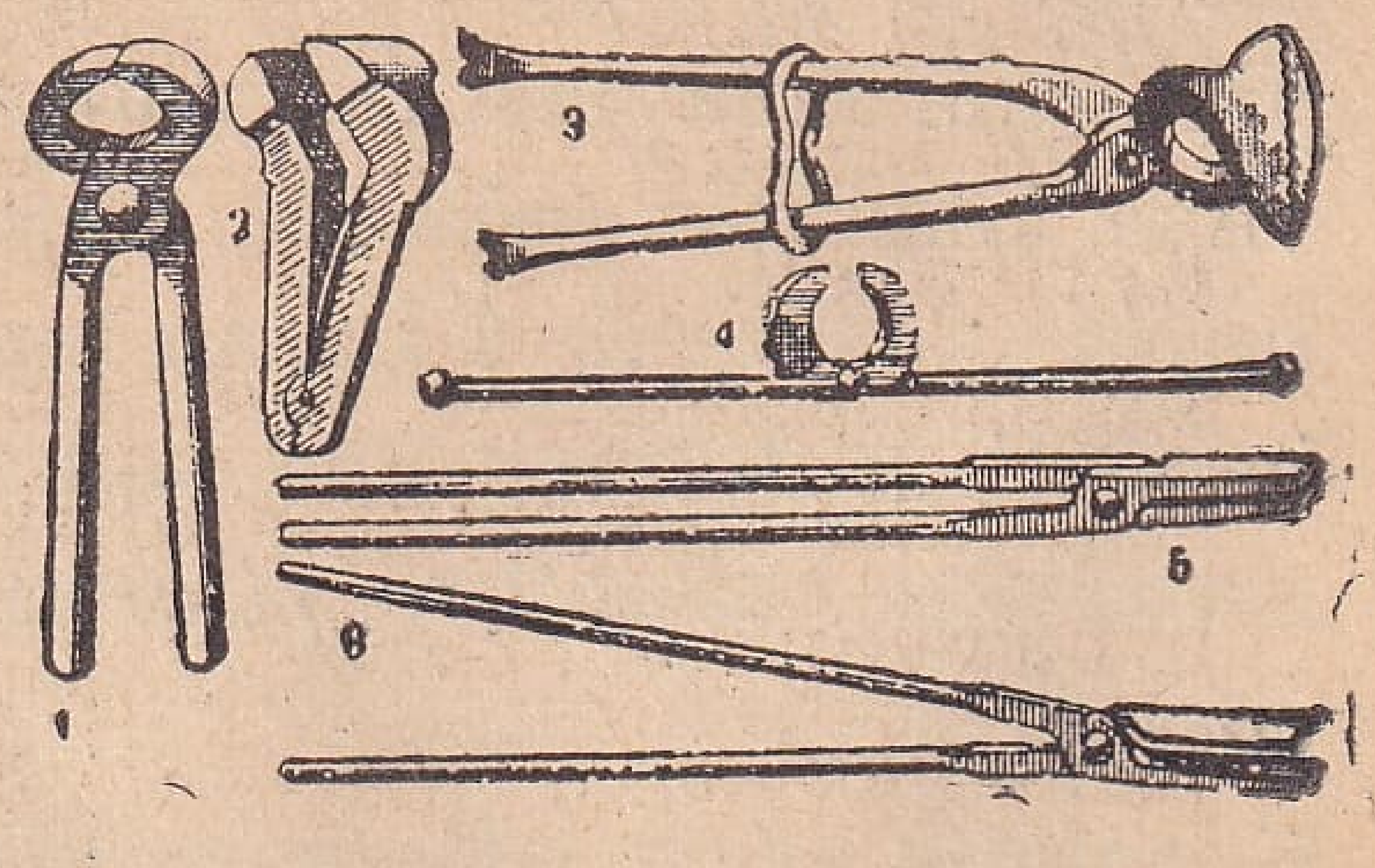

Kerpeten

sökmeğe, diş çıkarmağa mahsus alet. *[Tenaille.]*

Kerpiç (*t.* s.) Mûstatil tuğla şeklinde kesilip kurutulmuş çamur § Kerpiçten yapılmış. *[Brique non cuite.]*

Kerpiççi (*t.* s.) Kerpiç tuğlaları yapan ve satan adam. *[Fabricant de briques; briquetier.]*

Kerrat (*a.* s.) Kereler, defalar. *[Fois.]*

Kerratcetveli (*t.* s.) Çocuklara birden ona kadar zarp ameliyatını öğretmeğe mahsus cetvel. *[Table de multiplication.]*

Kersele(*t.* s.)Pezevenk.*[Cocu]*

Kerte (*c.* s.) Puslanın 32 kısmından 11 derece 15 dakikalık herbiri. *[Chacun des quarts de la boussole.]*

Kerte (*t.*s.) İşaret, çizik, çentik. Oyuk yol, derece, mertebe, radde. Matlup derece, kıvam, nisap. *[Entaille, coche ou ligne qui sert de signe § Degré, point § État, quantité ou moment convenable.]*

Kertenkele (*t.* s.) Mutedil ve suğuk iklimlerde yaşiyan ve haşaratla beslenen dört ayaklı hayvan. *[Lézard.]*

Kertenkeler (*t.* s.) Bak: kertenkele. *[Voir: kertenkele.]*

Kerteriz (*t.* s.) Bir yerin gemiden veya başka bir yerden pusla kertelerine göre bulunduğu cihet. Bir semavî cismin pusla vasıtasile alınan semt zaviyesi.*[Établir la distance, la hauteur.]*

Kerti (*t.* s.) Bak: kerte.*[Voir: kerte.]*

Kertik (*t.* s.) Çentik, çetele. *[Entaille § Entaillé,e.]*

Kertilme | **Kertilmek** } (*t.* *m.*) Çentilmek çentik yapılmak. *[Être taillé,e.]*

Kertinme | **Kertinmek** } (*t.* *m.*) Bak: kertilmek . *[Voir: kertilmek.]*

Kerttirme | **Kerttirmek** }(*t.* *m.*) Çenttirmek, kertik , çentik yaptırmak . *[Faire tailler, faire faire une entaille.]*

Kertme | **Kertmek** } (*t.* *m.*) Çentmek, gedik ve çentik yapmak. *[Tailler, faire une entaille.]*

Kerubî (*fa.* s.) İsrafilden sonra gelen melek sınıflarına mensup. *[Qui appartient aux chérubins.]*

Kerup (*a.* s.) İsrafilden sonra gelen melek sınıflarından biri. *[Chérube.]*

Kervan (*t.* s.) Bir biri arkasından giden hayvan ve insan sürüsü. *[Caravane.]*

Kervancı (*t. s.*) Kervana reislik eden adam. *[Dirigeur de caravane.]*
Kervansaray (*t. s.*) Yolda yolcuların, kervanların konmasına mahsus yer. *[Caravansérail; édifice pour recevoir les caravanes.]*
Kes (*fa. s.*) Kimse, kişi. *[Personne, individu.]*
Kesafet (*a. s.*) Kalınlık, koyuluk, sıklık, kabalık, huşunet. *[Épaisseur § Opacité § Densité]*
Kesalet (*a. s.*) Tembellik, uşenme, rahavet. *[Paresse.]*
Kesan (*fa. s.*) Kimseler, kişiler. *[Personnes, individus.]*
Kesat (*fa. s.*) Sürümsüzlük, yoksuzluk, kıtlık, nedret. *[Manque de débit § Arrêt, calme dans le commerce § Chomage.]*
Kesatlık (*t. s.*) Bak: kesat. *[Voir: kesat.]*
Kese (*t.s.*) Küçük torba, para, saat, un, v. s. koymağa mahsus kap, hamamda kir çıkarmağa mahsus eldiven. Servet, para, mali iktidar. *[Bourse § Sachet § Sachet de serge (pour frotter).]* **kesecik** = Ufak kese. *[Petite bourse, sachet.]* **kesedar** Birinin lazım gelen yerlere para veren adamı, vekilharç § Bazı cemiyetlerde para almasına vermesine memur olan adam. *[Celui qui tient la bourse, receveur, intendant.]*
Kesek (*t. s.*) Sapan ve belin kaldırdığı toprak parçası. Bir çayırdan, başka bir yere nakledilmek üzere çıkarılan çimenli toprak parçası. *[Motte de terre, morceau quadrangulaire de gazon.]*
Kesel (*a.s.*) Gevşeklik, bataet, tembellik. *[Langueur § Manque d'activité; inertie.]*
Keseleme | **Keselemek** } (*t. m.*) Hamamda kese sürmek. *[Frotter avec un sachet de crin.]*
Keselenme | **Keselenmek** } (*t. m.*) Hamamda kese sürünmek. *[Se frotter avec un sachet de crin dans le bain.]*
Keser (*i. s.*) Kesmeye ve çivi çakmağa yarar alet. *[Doloire.]*
Kesi (*t. s.*) Bezden yapılmış elbise, çamaşır, kumaş parçaları. *[Étoffe toilée; coupon.]*
Kesici (*t. f.*) Kesen, biçen, iltizamcı, mültezim. *[Qui coupe, retranche ou taille, etc.]*
Kesif (*a. s.*) Tek, kalın, sık § Rasin, koyu, galiz, kaba, nezaketsiz. *[Épais,se § Opaque.]*

Kesik (*t. f.*) Kesilmiş, bozulmuş, kırık, pek yorgun. *[Coupé,e; rogné,e § Mutilé,e § Relâche, abattu,e.]*

Kesiklik (*t. s.*) Kesik olan şeyin hali, rahavet, gevşeklik, bozukluk. *[État d'une chose coupée § Courbature, abattement.]*

Kesilme } (*t. m.*) Kat'olunmak,
Kesilmek } biçilmek, bozulmak, kararlaşmak, boğazlanmak, durmak, dikmek, çekilmek, vaz geçmek, dermansız olmak, benzemek, dönmek *[Se couper, se trancher § Être taillé,e § Cesser § Être abattu,e § Être interrompu,e § Être décidé,e § Devenir; ressembler.]*

Kesim (*t. s.*) Kesme, kesmenin fil ve tarzı, biçim, tarz § Tatil, terk etme, iltizam bedeli. *[Action ou manière de couper, de tailler § Forme, façon § Prix déterminé; affermage.]*

Kesimci (*t. s.*) Bak: Kesici *[Voir: Kesici.]*

Kesinme } (*t. m.*) Kendine el-
Kesinmek } bise yaptırmak § Eğlenmek. *[Se tailler des habits.]*

Kesinti (*t. s.*) Kesilen parça, kırpıntı § İstihza, maskaralık. *[Coupure § Moquerie.]*

Kesir (*a. s.*) Kırma, bozma, parçalama, halel getirme, bir adedin cuz'i olan adet. *[Rompu,e; bris,e.]*

Kesir (*a. s.*) Çok, bol. *[Abondant,e § Fréquent,e.]*

Kesişme } (*t. m.*) İki kişi a-
Kesişmek } rasında bir mesele ve hesap için kat'i karar verilip uzlaşmak, hesabı kesmek, kavileştirmek § Dama oyununda taş alıp vermek. *[Arranger définitivement, liquider le compte § Convention.]*

Kesitaşı (*t. s.*) Çeşmede çamaşırı üstüne koyup döverek yıkamağa mahsus yassı taş. *[Pierre d'une rivière ou d'une fontaine sur laquelle on bat le linge.]*

Kesken (*t. s.*) Kumaşları kesen ufak bir cins fare. *[Petite souris qui ronge les habits.]*

Keski (*t. s.*) Ufak balta, teneke, saç ve demir kesmeğe mahsus alet. *[Petite hache pour couper des branches; hachereau.]*

Keskin (*t. f.*) İyi bilenmiş, çok keser. Sivri, delici. Sert, kuvvetli, şiddetli. Dokunaklı, müessir. Çalışkan, faal, bir aletin keser tarafı. *[Aigu,ë § Acre, fort,e § Tranchant,e § Vio-*

lent,e (vin etc.), sevère §Côté tranchant.]

Keskinlenme } (*t. m.*) Bak:
Keskinlenmek } keskinleşmek. *[Voir; keskinleşmek.]*

Keskinleşme } (*t. m.*) Bile-
Kesainleşmek } nüp keskinlik peyda etmek, keskin olmak. Sertleşmek, kuvvet peyda etmek. Faal olmak. *[Devenir tranchant,e, aigu,ë, fort.e.]*

Keskinlik (*t. s.*) Bilenmiş ve çok keser veya ucu ince ve delici şeyin hali. Sertlik. Dokunaklılık, şiddet. Faaliyet§ Bir aletin keser tarafı. *[Tranchant § Âcreté § Violense, sevérité.]*

Kesme (*t. s. f.*) Lökum § Götürü, kat'î. Kesilmiş gibi yumşak taş. Kesip beğenmek şartile. *[Taillé,e § Coupé,e; tranché,e§ Décidé,e; défini,e; décisif,ve.]*

Kesme (*t. s.*) Teneke, saç v. s. kesmeğe mahsus makas. *[Grand ciseaux pour couper du fer-blanc, etc.]*

Kesme } (*t. m.*) Kat'etmek,
Kesmek } keskin bir aletle ayırmak. Biçmek, durdurmak, dindirmek, fasıla vermek, karar vermek.Hükmetmek. Boğazlamak, kılıç,pıçak gibi bir aletle öldürmek§Yontmak § Enemek§ Paralamak§Tahsis etmek, tenzil etmek,bir paranın bir miktarını alıkomak § Donmak, üşümek§ Dama oyununda damayı kırmak. *[Couper§Tailler§ Décider, résoudre § Faire cesser § Déterminer, fixer § Interrompre § Baisser; abandonner§ Égorger, tuer;Ronger§ Châtrer.]*

Kesmelik (*t. s.*) Taş ocağı. *[Carrière.]*

Kesmez(*t. f.*)Keskin olmayan, kesmeyen, kör. *[Qui n'est pas tranchant,e.]*

Kesmik (*t. s.*) Kırık ve ince saman,harmanda toprağa karışan başak parçası. *[Paille fine produite par le brisement d'épis.]*

Kesp (*a. s.*) Kazanç,kazanma, temettü, istifade, iktisap, edinme, hâsıl etme. *[Gain;acquisition§ Acquisition de connaissance; instruction.]*

Kespetme } (*t. m.*) Edinmek,
Kespetmek } hâsıl ve peyda etmek, iktisap etmek. *[Gagner; acquérir;prendre allure de..]*

Kesre (*a. s.*) Arap yazısında harflerin altına konur, esre denilen hareke. *[Le signe soupposé dans les lettres Arabes qui tient lieu de la voyelle i,ou,ı.]*

Kesret(*a.s.*) Bolluk, ziyadelik, kalabalık. Vahdet mukabili. [*Abondence* § *Pluralité* § *Fréquence* § *Multitude.]*

Kesretli (*t. f.*) Çok ziyade, kesret üzre olan şey. [*Abondant,e*§ *Fréquent,e*§*En grand nombre.]*

Kesrî (*a. s.*) Hesapta kesre mensup ve mütaallik. [*Fractionnaire.]*

Kesriadi(*a. s.*) Vahidin müsavi parçalarından bir veya bir kaçına verilen isim, adi kesir. [*Fraction ordinaire.]*

Kesriaşarî(*a. s.*) Vâhidin onar onar ayrılmış müsavi kısımlarına verilen isim, aşarî kesir. [*Fraction désimale.]*

Kestane (*t. s.*) Dış kabuğu yeşil ve dikenli olup mutedil memleketlerde yetişen maruf meyva. [*Chataigne.]*

Kestaneci (*t.s.*) Kestane satan adam. [*Marchand de châtaignes.]*

Kestanedorusu (*t.s.*) Atın açık siyah tüylüsü. [*Bai brun (cheval).]*

Kestanefişeği (*t. s.*) Bir çok defalar patlayan bir nevi fişek. [*Pétard.]*

Kestanelik (*t. s.*) Kestane ağaçları bulunan yer. [*Chataigneraie.]*

Kestanerengi (*t. s.*) Açık siyah renk. [*Châtain clair.]*

Kestaneşekeri (*t. s.*) Kabuksuz kestaneyi kıvamlı şeker içinde kaynatılarak yapılmış şekerleme. [*Marron glacé.]*

Kestaneturpu (*t. s.*) Bir cins küçük turp. [*Espèce de raifort rond.]*

Kestere(*t.s.*) Dokuma bezinin pamuğunu çirişledikleri beyaz sakız, kitre, yabani ejder dikeni. [*Bétoine.]*

Kestere

Kestirilme } (*t. m.*) Kat'ettirilmek§ Hal ve
Kestirilmek } faslolunmak, kat'î bir karar vermek. [*Être coupé, retranché,e par l'intervention d'un tiers.*]

Kestirme } (*t. m.*) Kat'et-
Kestirmek } tirmek . Bıraktırmak, vazgeçirmek § Hükmetmek, karar vermek. Tahmin etmek. Boğazlatmak, Dindirmek § Biraz uyumak, az uykuya dalmak.[*Faire couper; faire abattre; faire retenir* §

Faire laisser; abandonner § Décider, résoudre définitivement § Abréger; raccourcir (chemin).]

Keş (*t. f.*) Kolay aldanır, ahmak. [*Nigaud,e.*]

Keş (*t. s.*) Yağsız adi peynir. [*Sorte de fromage maigre*]

Keş (*fa. s.*) Çeken, tahammül eden, cezbeden, çekilen. çekip uzatan, kaldıran. [*Qui tire, traine § Qui attire§ Qui porte, supporte.*]

Keşakeş (*fa. s,*) Çekişme, mücadele, münakaşa. Tereddüt. istirap. [*Lutte § Désaccord § Incertitude.*]

Keşan (*fa. s. f.*) Zincirden yapılan yular ve payvant § Çekerek, çeke çeke.*[Qui tire, Licou en forme de chaîne.]*

Keşbogaz (*t. s.*) Ubur,açgözlü. *[Gourmand,e.]*

Keşfetme | **Keşfetmek** (*t. m.*) Bulmak, meydana çıkarmak, bir sırrı, meçhul bir şeyi bulmak, ortaya çıkarmak, etraflı tetkik etmek, tahmin ve takdir etmek. *[Faire l'enquête, expliquer. découvrir.*]

Keşfî (*a. za.*) Keşfe mensup ve mütaallik. [*Qui concerne une évaluation.*]

Keşfiyat (*a. s.*) Keşifler, meydana çıkarılan şeyler, ihtaraat. [*Découvertes.*]

Keşide (*fa. s.*) Çekilmiş, geçirilmiş, yazılmış, Piyangonun çekilişi § Kelimeler arasında bulunan çizgi § Keşide etmek: Telgraf çekmek§ (Ziyafet) vermek, Birisinde olan alacağına mukabil üzerine poliça çekmek [*Tiré,e; attiré,e § Étendu,e § Donner un repas,télégrafier§ Trai-d'union.*]

Keşif (*a. s.*) Bulma, meydana çıkarma, bir sırrı anlama, öğrenme § Meçhul bir mahali veya bir şey bulup ortaya çıkarma § Bina, yol ve saire gibi şeylerin neye mal olacağını evelden tahmin ve takdir etme, düşmanın ahvalini tetkik etme. [*Action de découvrir, découverte § Enquête§ Explication d'un sens mystérieux § Révélation § Expertise.*]

Keşiş(*t. s.*) Papas, rahip,karabaş.*[Prêtre ou moin chrétien]*

Keşişhane (*fa. s.*) Keşişlerin oturmasına mahsus yer, manastır. [*Monastère, couvent chrétien.*]

Keşişleme (*t. s.*) Cenubuşarkî rüzgârı. [*Vent du sud-est.*]

Keşke, keşki (*fa. s.*) Temenni arzu ve tahassürü gösterir. [*Exprime le désir et le regret*]

Keşkek (*t. s.*) Etle haşlanmış bulgur ve üzerine erimiş tere yağı geçirilmiş bir yemek. [*Gruau bouilli avec de viande coupé en petit morceau.*]

Keşkül (*fa. s.*) Dilencilerin ellerinde gezdirdikleri hindistan cevizi kabuğundan yapılmış kap. [*Ecuelle en grande coque de coco que les mendiants portent.*]

Keşkülfukara (*t. s.*) Sütlü ve fıstıklı bir tatlı. [*Sorte d'olla podrida, gelée de pignons doux pillées au lait et sucre.*]

Keşmekeş (*fa.s.*) Kararsızlık, çekişme, kavga,münazaa, cenk. [*Lutte § Souci § Incertitude.*]

Keşşaf(*a.f.*) Keşfeden, meçhul bir şeyi, bir sırrı meydana çıkaran, düşmanın ahvalini meydana çıkarmağa memur asker§ İzci, boyskaut. [*Qui dévoile, découvre § Qui explique le sens caché des mystères § Éclaireur.*]

Keşti (*fa. s.*) Gemi, vapur, sefine. [*Navire,vaisseau.*]

Kevgir (*fa. s.*) Köpük almağa mahsus delikli kepçe, delikli büyük kap,süzgeç.[*Écumoire.*]

Ketal (*t. s.*) Kolalı ve nişastalı parlak bez.[*Empesée; lustré,e*]

Kete (*t. s.*) Bir nevi çörek, katmerli çörek. [*Une sorte de gateau.*]

Ketebe (*a. s.*) Kâtipler, yazıcılar, kâtibin cem'i.Bak: Kâtip [*Les secrétaires. Pluriel de kâtip. Voir: Kâtip.*]

Keten (*a. s.*) Liflerinden dayanıklı mensucat yapmağa yarayan bir nebat, liflerinden yapılan bez, ketenden yapılmış. [*Lin.*]

Keten

Ketenci (*t. s.*) Keten yapan ve satan adam. [*Celui qui prépare ou vend du lin.*]

Ketenhelvası (*t. s.*) Tel tel ve keten ipliğine benziyen maruf helva. [*Une espèce de pâte.*]

Ketenkuşu (*t. s.*) Bir cins kuş. [*Linotte.*]

Ketenkuşu

Ketentohumu (*t.s.*) Keten denilen nebatın tohumu ki bunun döğülmüşü lâpa için kullanılır ve bezir yağı denilen madde dahi bu to-

humdan çıkar ve tanesi de mushil olarak kullanılır. [*Grain de lin.*]

Ketif (*a. s.*) Omuz kemiği. [*Épaule.*]

Ketim (*a. s.*) Gizleme,sır saklama. [*Action de cacher; action de tenir secret.*]

Ketmetme | **Ketmetmek** } (*t. m.*) Gizlemek, saklamak, söylememek. [*Cacher; céler§Tenir secret; disimuler.*]

Ketum (*a. f.*) Sır saklayan, gizleyen. [*Discret, ète.*]

Ketumluk (*t. s.*) Sır saklayan adamın hali. [*Discrétion.*]

Key(*a. s.*) Vücudün bir yerini kızgın demirle dağlama. [*Cautère § adustion.*]

Keyfemayeşa (*a. za.*) Gelişi güzel, her nasil isterse. [*Selon son bon plaisir.*]

Keyfetme | **Keyfetmek** } (*t. m.*) Eğlenmek, zevketmek. [*Se distraire.*]

Keyfî (*a. s.*) Hiçbir adet ve nizama uymayan, heves ve arzuya tâbi. [*A son aise.*]

Keyfiyet (*a. s.*) Hal, mes'ele, bir şeyin nasıl olması ciheti, bir hadısenin tafsılatı, madde, iş, husus, bir vak'anın ne suretle cereyan ettiği. Kemiyet mukabili. [*Qualité § Circonstance; état § Manière;affaire§ Détails d'un évènement.*]

Keyif (*a. s.*) Mizaç,sıhhat, hoşlanma,memnuniyet. Neşe,zevk, heves, arzu, az sarhoş. Keyif çatmak: Zevk ve sefa etmek, eğlenmek§ Çakır keyif: az sarhoş, neşeli. [*Aise; bonne humeur; gaîté § Plaisir; distraction § Santé § Ivresse légère.*]

Keyiflenme | **Keyiflenmek** } (*t. m.*) Sevinmek, neşelenmek.[*Se réjouir; éprouver du plaisir.*]

Keyifli(*t. f.*)Neşeli. [*De bonne humeur; gai.*]

Keyifsiz (*t.f.*) Az hasta. [*Indiposé,e; malade.*]

Keyifsizlenme | **Keyifsizlenmek** } (*t. m.*) Hafif surette hastalanmak. [*Être indisposé,e; malade.*]

Keyifsizlik (*t. s.*) Rahatsızlık, neşesizlik. [*Indispositon, maladie.*]

Keylûs (*a. s.*) Yemek hazmolunurken barsakların massedip cereyana verdiği süte benzer beyaz bir mayi. Midedeki gıdaların hazım zamanının sonu. [*Chyle.*]

Keymus(*a. s.*) Yenilen yemeklerin mide usaresile karışarak hâsıl olan mayi ki bu hal keylûstan sonra olur. [*Chyme.*]

Keza (*a.h.*) Böyle, şöyle, şöylece, aynı tarzda,öylece, defa. [*Aussi; ainsi de suite§ Idem.*]

Kezalik(*a. h.*) Böylece,öylece, hakeza. [*Ainsi, aussi,même.*]

Kezzap (*t. s.*) Hamızıazot, sanayide kullanılan sarı renkte sert bir mayi. [*Eau forte; acide nitrique.*]

Ki (*t.z.*) Alttaki cümleyi üsttekine raptetmek için kullanılır. Zannederim ki gelir, gibi.Ta ki manasına gelir:uşağı gönder ki vereyim.Çünki,zira§Tefsir ifade etmek için kullanılır. İstifham işareti olan «mi, mı, v. s.» den sonra gelerek tereddüt ve şüphe ifade eder. Geliyor mu ki? anladı mı ki? geldi mi ki, gibi.[*Pronom relatif et interrogatif; qui, lequel,laquelle.*]

Ki (*t.z.*) Lâhika olup bazı kelimelerle birleşerek sıfat yapmağa yarar: evdeki çocuk gibi zamir olup milkiyet ifade eder. Benimki , Ahmedinki gibi. [*Particule qui ajoutée aux adverbes de lieu et de temps signifie celui, celle qui est. Elle indique souvent l'endroit où l'objet se trouve.*]

Kibar (*a. s.*) Kerim, necip,nazik, büyük, zarif, insanların yüksek tabakasına mensup. Kibirli, gururlu. [*Personne noble, distinguée; noble appartenant à la haute société.*]

Kibarane(*fa.s.*)Büyük ve kibar adamlara yakışır tarzda,kibarca, nazıkâne. [*Noblement § D'un geste noble.*]

Kibarca (*t.s.*) Bak § Kibarane. [*Voir: Kibarane.*]

Kibarlaşma | **Kibarlaşmak** (*t. m.*) Kibarlar arasına geçmek§ Kibirlenmek, gurur ve azamet peyda etmek.[*S'anoblir § Devenir fier,ère et dédaigneux, euse.*]

Kibarlık(*t. s.*)Büyüklük, büyük adamların hali, naziklik, kibir, azamet,gurur. [*Noblesse § Fierté; dédain.*]

Kibir (*a. s.*) Büyüklük, mütekebbir, azamet, gurur. [*Grandeur § Orgueil; dédain.*]

Kibirli (*t. f.*) Kibir ve azameti olan,mütekebbir ve müteazzım. [*Orgueilleux,euse; fier,ère*]

Kibrit (*a.s.*) Kükürt§ Ucu fosforlu ve bir yere sürüldüğü vakit ateş alır çöp. [*Soufre§ allumette.*]

Kibritçi (*t. s.*) Kibrit satan adam. Hasis, tamahkâr.[*Celui qui vend des allumettes.*]

Kibritî (*a.s.*) Kükürde mensup

ve mütealllik, kükürt renginde, açık sarı.[*Sulfurique;vitriolé,e§ Sulfureux.*]

Kibritiahmer (*a. s.*) Altın§ Cisimleri altın haline koyacak harikulâde bir kuvveti haiz madde. [*Or.*]

Kibriya (*a.s.*) Fahamet,celâlet, büyüklük, azamet,§ Cenabıhak. [*Grandeur de Dieu. Dieu.*]

Kifayet (*a.s.*) Lüzumu kadar olma, istidat, ehliyet, kabiliyet. [*Suffisance;capacité.*]

Kik(*c. s.*) Uzun ve dar sandal. [*Gigue.*]

Kil (*fa. s.*) Yeşilimsi bir cins toprak. [*Argile.*]

Kile (*a. s.*) Kırk litreye muadil hububat ölçüsü. [*Mesure pour les denrées (40 littres).*]

Kiler (*t. s.*) Erzak ve saire koymağa mahsus büyük dolap veya ambar, çok erzak ihraç eden memleket. [*Cellier § Chambre aux provisions.*]

Kilerci (*t. f.*) Kileri idareye memur adam. [*Cellerier, ère.*]

Kilercilik (*t. s.*) Kilerci hizmet ve vazifesi. [*Chargé de cellerier.*]

Kilermeni (*t. s.*) Kil cinsinden yağlı kırmızı bir toprak. [*Bol d'Armenie, bol rouge.*]

Kilindir (*t. s.*) Eski bir şarap ölçüsü. [*Ancien mesure de vin.*]

Kilim (*t. s.*) Dokunarak yapılan ve halıya benzer keçe, yaygı, havsız halı. [*Tapis, ras.*]

Kilis (*t. s.*) Bir nevi sukeleri. [*Espèce de lézard aquatique.*]

Kilisbalığı (*t. s.*) Yayınbalığı denilen ve tatlı suda yaşayan bir balık. [*Silure*].

Kilisbalığı

Kilise (*t. s.*) Hıristiyan mebedi. Hıristiyan cemaatlerından her biri. [*Église.*]

Kilit (*t. s.*) Kapı, sandık ve dolap gibi şeyleri kapalı tutmak için münasip yerlerine konulan alet. Anahtar, miftah. İki parçayı birbirine bağlıyan yarım halka şeklindeki müteharrik cıvatalı demir. [*Clef § Serrure.*]

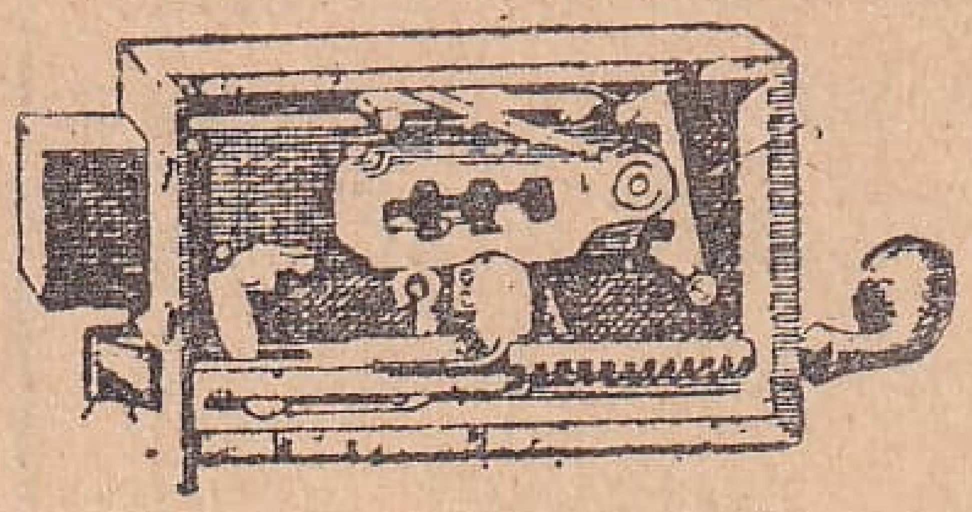

Kilit

Kilitçik (*t. s.*) Kayık küreğinin geçirildiği delikli tahta. Küçük kilit. [*Petite serrure.*]

Kilitleme / **Kilitlemek** / **Kilitlenmne** / **Kilitienmek** (*t.m.*) Kapı, sandık ve saireyi anahtarla kapamak. Elleri birbirine geçirmek veya geçmek. [*Fermer à la clef* § *Joindre les mains.*]

Kilitletme / **Kilitletmek** / **Kitleme** / **Kitlemek** (*t. m.*) Kapı, sandık v. s. anahtarla kapattırmak. [*Fair fermer.*]

Kilitli / **Kitli** (*t. f.*) Kapı sandık v. s. anahtarla kapanmış, kapalı. Biribirine geçmiş gibi sıkışmış. [*Fermé,e à clef* § *Joint,e.*]

Kiliz (*t. s.*) Saz, kamış. [*Roseau.*]

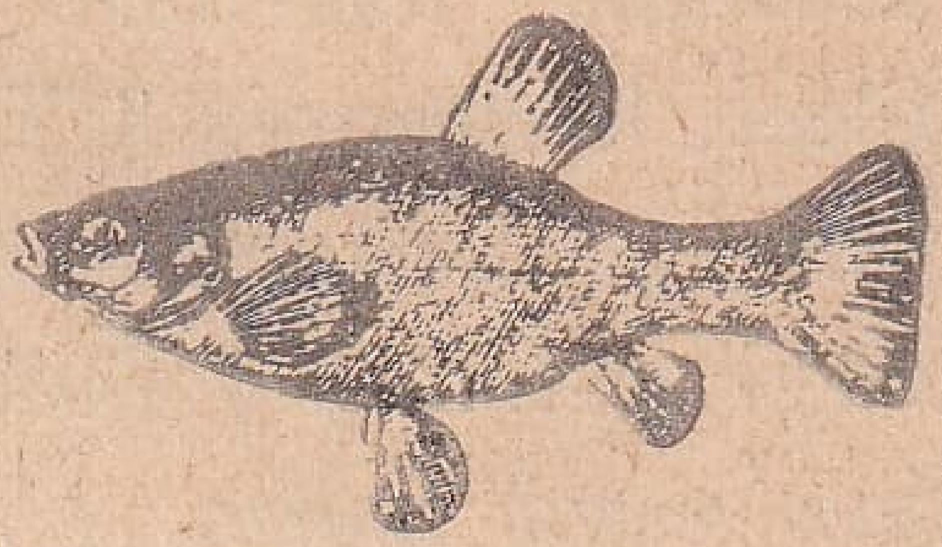

Kiliz balığı

Kilizbalığı (*t. s.*) Sazan balığının bir cinsi. [*Tarche.*]

Kilizman / **Kilizmen** (*t. s.*) Sazlık, kamışlık yer. [*Marais.*]

Kilo (*c. s.*) Kiloğram, bin gram sıkletinde olan tartı. [*Kilogramme.*]

Kilogram (*c. s.*) Bak : Kilo. [*Voir: kilo.*]

Kilogrametre (*c. s.*) Kuvvet ölçüsü vahidikıyasîsi, bir kiloyu bir metre irtifaa kaldırmak için lâzım gelen kuvvete muadildir. [*Kilogramètre.*]

Kilolitre (*c. s.*) Litre, mayiat ölçüsünde vahidi kıyasî. [*Kilolitre.*]

Kiloluk (*t. s.*) Bir kilo ağırlığında olan ve tartılacak şeye mukabil terazinin öteki gözüne konulan ağırlık. [*En un kilogramme.*]

Kilometre (*c. s.*) Bın metreden ibaret mesafe ölçüsü. [*Kilomètre.*]

Kilovat (*c. s.*) 1,36 beyğir kuvvetine muadil ve 1000 vattan ibaret elektrik takati ölçüsü. [*Kilowatt.*]

Kils (*a. s.*) Kireçtaşı. [*Calçaire.*]

Kilsî (*a. s.*) Kireçtaşı cinsi, kireçtaşı cinsine mensup ve mütaallik. [*Tophacé.e.*]

Kilte (*a. s.*) Demet, deste. [*Glomérule.*]

Kilye (*a. s.*) Böbrek. [*Rein.*]

Kilyevî (*a. s.*) Böbreğe mensup ve mütaallik. [*Néphrétique*]

Kim (*t. z.*) Şahısları sual için kullanılır: kim söyledi, kim gördü gibi. İnkârî istifham gibi de kullanılır: kim bilir gibi. [*Qui ?*]

Kimesne (*t. z.*) Bak: kimse. [*Voir: kimse.*]

Kimono (*c. s.*) Japon burnuzu. Japonların geydikleri entari. [*Kimono.*]

Kimse (*t. s.*) Her kim olursa, biri. Hiçbir, hiçbiri. *[Personne; individu § Nul individu.]* **kimsesiz** = Bikes, öksüz, kimsesi olmayan *[Sans personne; orphelin, e.]*

Kimsesizlik = Bikeslik, kimsesi olmayanın hali § Öksüzlük. *[Orphelinage.]*

Kimya (*a. s.*) Basit cisimleri ve bunların yekdiğeri üzerine olan tesirlerini ve bundan mütevellit terkipleri bildiren ilim. *[Chimie.]* **kimyager** = Kimya ilmi ile meşgul olan, kimya mütehassısı. *[Chimiste § Alchimiste.]* **kimyagerlik** = Kimyagerin vaziyet ve hali, *[Science de chimiste.]* **kimyevî** = Kimyaya mensup ve ait. *[Chimique.]*

Kimyon (*t. s.*) Baharattan kokulu ve küçük bir cins tohum. *[Cumin.]* **kimyonî** = Açık zeytunî renk. *[Cuminique; vert olivâtre.]*

Kin (*a. s.*) Adavet, kuyruk acısı § İntikam hissi. *[Haine § Rancune.]* **kindar-kinli** = Kin ve adavet besleyen, garazkâr § İntikamperver. *[Haineux, euse.]*

Kinaye (*a. s.*) Doğrudan doğruya söylenmeyip dolayisile bir mana beyan eden kelime, söz § Dolayisile söylenen dokunaklı söz. *[Allusion § Moquerie indirecte.]* **kinayeli** = Kinaye suretile söylenen söz. *[Qui se fait par allusion; qui fait allusion (parole).]*

Kine (*a. s.*) Bak: Kin. *[Voir: Kin.]*

Kinin (*a. s.*) Baş ağrısına ve sıtmaya karşı kulllanılan ilâç. *[Quinine.]*

Kir (*i. s.*) Pislik § Pas, çamaşırda hâsıl olan pislik. *[Saleté; crasse.]* **kirli** = Pis, murdar, üzerinde kir, pası olan, kirlenmiş § Temiz olmayan § Lekelenmiş, itibarını zayi eylemiş § Adet görmüş kız veya kadın. *[Sale; malpropre; crasseux, euse.]*

Kîr (*fa. s.*) Erkeğin tenasül aleti, sik. *[Membre viril.]*

Kira (*a. s.*) Ev, dükkân ve hayvanın bir müddet için işgal ve istimaline mukabil sahibine verilen ücret. *[Loyer; location.]* **kiraci** = Kira ile, bir ev, dükkân ve saire tutan § kira ile hayvan ve saire işleten. *[Locataire § Loueur.]* **kiracılık** = Kiracı olmak hali § Kira ile

kullanmak keyfiyeti. *[État de celui, qui habite une maison louée § Location.]*

Kiralama } (*t. m.*) Kiraya
Kiralamak } vermek, kira ile, işletme, işletmek, icra etme, etmek§Kira ile tutmak.*[Louer; donner en location; prendre en location.]*

Kiralanma } (*t. m.*) Kiraya
Kiralanmak } verilme,verilmek§ Kira ile verilme, verilmek ve tutulma, tutulmak. *[Être loué,e.]* **kiralık** = Kiraya verilmeye mahsus, kiralanmak için hazırlanmış bina ve saire. *[A louer.]*

Kiram (*a. s.*) Kerem ve şeref sahipleri, kerimler.*[Généreux; grands, honorés.]*

Kiraz } (*t. s.*)
Kirez } Yaz iptidalarında çıkan, maruf meyva*[Cerise.]*

Kiraz

Kirde (*t. s.*) Pek ince bir nevi pide. *[Pain rond.]*

Kireç (*t. s.*) İnşaatta ve badana için kullanılan beyaz madde.*[Chaux.]* **kireççi** = Kireç yapan ve satan. *[Ouvrier qui éteint la chaux § ou marchand de chaux.]* **kireçkaymağı** = Sönmüş kirece ziyade su katmakla hâsıl olan ve inşaatta kullanılan mayi. *[Crème de chaux.]* **kireçli** = terkibinde kireç bulunan, kireçle yapılmış, sıvanmış, badanalanmış. *[Qui contient de la chaux; mêlé,e à la chaux.]* **kireçocağı** = Kireç yaktıkları yer, kireç furunu.*[Four à chaux]*

Kiremit (*t. s.*) Damların üzerine konmak üzere fırında pişmiş ve kırmızı renkte toprak parçası. *[Tuile; tuileau.]* **kiremitane** = Kiremit yapılan mahâl. *[Tuilerie.]* **kiremitçi** = Kiremit yapan ve satan. *[Fabricant de tuiles.]*

Kirez (*t. s.*) Bak: kiraz. *[Voir: kiraz.]*

Kiriş (*t. s.*) Bazı çalgılarda kullanılan kurutulmuş ve inceltilmiş barsak § Duvarın arasına ve binanın döşemesine konulan ince direk§Yayı geren bağ. *[Corde de boyau pour les instruments de musique§ Corde d'arc § Poutrelle.]*

Kirişleme } (*t. m.*) Kılıçlama
Kirişlemek } konulmuş kereste § Kılıçlamak. Yayın kirisini germek. *[Tendre l'arc.*

Poutre traversale destinée à renforcer les plafonds.]

Kîrizma (*t. s.*) Yerin, toprağın derince kazılarak temizlenmesi *[Labour; labourage.]*

Kirleme } (*t. m.*) Bak: kirlet-
Kirlemek } mek. *[Voir: kirletmek.]*

Kirlenme } (*t. m.*) Kirli ol-
Kirlenmek } ma, olmak, kir tutma, tutmak § Kadınlar âdet görme, görmek. Şüpheli olmak, iftiraya oğramak. *[Se salir; se crasser § Devenir suspect.e]*

Kirletme } (*t. m.*) Kirli et-
Kirletmek } me, etmek, pis
Kirlettirme } etme, etmek, if-
Kirlettirmek } tira etmek.
[Salir § Ternir la réputation.]

Kirli (*t. f.*) Bak: kir. *[Voir: kir.]*

Kirman (*t. s.*) Yün eğirmeğe mahsus ağaç ig § Ilızar. *[Quenouille pour filer de la laine.]*

Kirpi (*t. s*) Postu dikenlerle örtülmüş tavşan büyüklüğünde yeşil renkli bir hayvan. *[Hérisson.]*

Kirpi

Kirpik (*t. s.*) Göz kapağının kenarındaki kıllar, müjgân. *[Cil.]*

Kirş (*t. s.*) Geviş getiren hayvanların midesi § Mide, karın. *[Rumen; panse; ventricule.]*

Kisbî (*a. f.*) Sonradan kazanılan, elde edilen, tabiî olmayan. *[Acquis,e; qu'on acquiert par l'éducation non naturel.]*

Kispet (*t. s.*) Pehlivanların güreşlerde giydikleri kısa don. *[Vêtement, habit.]*

Kisve (*a. s.*) Bak: kisvet. *[Voir: kisvet.]*

Kisvet (*a. s.*) Elbise, kılık. *[Vêtement, Habit.]*

Kişi (*t. s.*) Adam, şahıs. *[Homme, personne.]*

Kişizade (*fa. f.*) Asil, kibar. *[De bonne famille.]* **Kişizadelik** = Asillik, kibarlık. *[Noblesse.]*

Kişmiş (*t. s.*) Küçük taneli, çekirdeksiz üzüm. *[Sorte de raisin sec à petits grains sans pépins.]*

Kişneme } (*t. m.*) Bağırma,
Kişnemek } bağırmak. (*a. t.*) *[Hennir.]*

Kişniş (*t. s.*) Güzel kokulu karakimyon. *[Coriandre.]*

Kişver (*fa. s.*) İklim, memleket. *[Pays; région; contrée.]*

Kitabe (*a. s.*) Mezartaşında, çeşme, âbide gibi şeylerin üzerinde bulunan yazı. *[Inscription § Épitaphe.]*

Kitabet (*a. s.*) Yazı yazmak san'ati, tahrir, kâtiplik, kâtiplik vazifesi. *[Art d'écrire, écriture, composition épistolaire; style § Sécrétariat.]*

Kitap (*a. s.*) Bir araya getirilip bağlanmış bir çok yazılmış veya basılmış sahifelerin mecmuu. *[Livre.]* **kitabullah** = Kuranı kerim. *[Coran.]* **kitapçı** = Kitap satan adam. *[Libraire.]* **kitapçılık** = Kitap satmak mesleki ve ticareti. *[Librairie.]* **kitaphane** = İçine kitap koymağa mahsus dolap, yer, hücre, kitapçı dükkânı. Kütüphane. *[Bibliothéque.]* **kitapsız** = Kitabı olmayan, hesabını ve işini bilmeyen § Düşüncesiz § İtikatsız. *[Qui n'est attaché à aucun livre sacré; irréligieux, euse.]*

Kitara (*c. s.*) Altı telli olan ve parmak uclarile çalınan bir çalgı, bir musiki aleti. *[Guitare.]*

Kitara

Kitleme } (*t. m.*) Bak: kilit-
Kitlemek } lemek. *[Voir: kilitlemek.]*

Kitlenme } (*t. m.*) Bak: kilit-
Kitlenmek } lenmek. *[Voir: kilitlenmek.]*

Kitletme } (*t. m.*) Bak: kilit-
Kitletmek } letmek. *[Voir: kilitletmek.]*

Kitli (*t. f.*) Bak: kilitli. *[Voir: kilitli.]*

Kitre (*t. s.*) Bez dokurken pamuğunu çirişledikleri beyaz sakız. *[Gomme adragante.]*

Kiyanus (*t. s.*) Rumca lacivert manasında olup mavi renkte kimyevi bir madde. *[Cyane, cyanogène.]*

Kiyaset (*a. s.*) Uyanıklık, zekâ, fatanet. *[Intelligence, sagacité.]*

Kizip (*a. s.*) Yalan, uydurma § doğru olmayan. *[Mensonge.]*

Kizir (*t. s.*) Köy muhtarının muavini, köy kâhyası. *[Domestique public sous les ordres du préposé d'un village.]*

Kıbale (*a. s.*) Ebelik sanatı. *[Accouchement.]*

Kıble (*a. s.*) Namaz kilarken yüz çevrilen taraf, kâbe ciheti § Cenup rüzgârı § Her kesin yüzünü tevcih ettiği yer. *[Côté vers lequel on se tourne en faisant la prière § Sud]* **kıblegâh** = Kıble yeri, kıble tarafı. *[Lieu vers lequel on se tourne pendant la prière.]* **kıblename** = Kible tarafını göstermeğe mahsus pusla, bir

âlet. *[Boussole employée pour indiquer la direction de la Mecque.]*

Kıç (*t. s.*) Arka taraf, geri. İnsan ve hayvanın arka ve gerisi. Geminin geri tarafı, pupa§ Hayvanın artayağı: Kıçatmak: çifte vurmak. *[Partie du derrière de toute chose § Derrière.]*

Kıçın kıçın (*t. f.*) Geri geri, arkaya doğru. *[En reculant.]*

Kıdem (*a. s.*) Eskilik, bir iş ve hizmette diğerinden daha eski olma, kadîm olma. *[Préséance; ancienneté hiérarchique.]* **kıdemen** = Kıdemce, kıdem itibarile, eskilikçe. *[Par droit d'ancienneté.]* **kıdemli** = Sınıf ve memuriyette eskimiş, çok emeği geçmiş. Kıdemi olan. *[Qui a la préséance.]*

Kığ (*t. s.*) Koyun tersi, kuru gübre, kuru meyvanın bayağısı. *[Fiente(de la mouton)]*

Kığlamak (*t. m.*) Koyun terslemek. *[Fienter (mouton.)]*

Kıh (*t. s.*) İğrenmeyi ifade eder, küçük çocuklara kullanılır *[Pus § Expression pour éviter les enfants d'une chose sale.]*

Kıhf (*a. s.*) Baş tası, kafa kemiği *[Grâne.]*

kıhfî = Kafa kemiğine ait, müteallik. *[Crânien,ne.]*

Kıkırdak (*a. s.*) Yumşak kemik § Kulağın dış kısmı§ Kuyruk yağının erimeyen parçaları. *[Reste de graisse fondue§ Conque d'oreille, cortilage.]*

Kıl (*t. s.*) İnsanın ve hayvanların vücudünde biten tüy§ Pek az şeylerden kinayedir. § Keç kılı veya buna benzer şeyden yapılmış. *[Poil, cheveu §Très peu § De poil, en poil.]*

Kıllı = Kılları olan kıl ile örtülü. *[Couvert,e de poils; poilu.]*

Kılağı (*t. s.*) Bıçkı, ustura v. s. nin keskinliği. *[Rasoir. Tranchant,e.]*

Kılaptan (*t. s.*) Sırma veya tel ile karışık ipek, sırma taklidi. *[Fil métalique composé d'argent et de cuivre.]*

Kılaptanlı = Kılaptanla işlenmiş şey. *[Brodé avec ce fil.]*

Kılav (*t. s.*) Koyunların ağızlarından köpük gelerek ölmelerine sebep olan bir hastalık. *[Maladie mortelle des bestiaux qui fait écumer la bouche.]*

Kılavuz (*t. s.*) Yol gösteren rehber, vapurlara yol gösteren§ Evlenmek isteyen kadına zevç ve erkeğe zevce bulmak

için araya giren kimse. Bazı hayvan katarlarının önüne düşüp onları sevkeden hayvan. Marangozların delik açmak için kullandıkları bir nevi alet. *[Guide, conducteur, intermédiaire, sorte de petite tarière.]*

Kılavuzluk = Kılavuzun hal ve sifatı, rehberlik, delillik. (Bak: kılavuz) *[Voir kılavuz]*

Kılburun (*t. s.*) Deniz içine uzanmış olan pek dar kara parçası. *[Langue de terre très mince s'avançant dans la mer.]*

Kılçık (*t. s.*) Balıkların eti içinde bulunan küçük ve ince kemikler. Ekin başaklarının ucundan yukarıya uzanan sert otlar. Pehlivan oyunlarından biri. *[Arête de poisson § Barbe d'épis.]*

Kıldırma | (*t. m.*) Ettirme, **Kıldırmak** | ettirmek, yaptırmak § Eda ettirme, ettirmek. *[Faire exécuter§ Faire faire.]*

Kılıbık | (*t. f.*) Karısının em-**Kıdıbık** | rinden, sözünden dışarı çıkamiyan erkek. *[Esclave de sa femme.]*

Kılıç (*t. s.*) Zabitlerin resmî günlerde bellerine taktıkları düz veya eğri aleti cariha. *[Sabre; épée; glaive.]* **kılıçlı** = Kılıç takınan, kılıçla müsellâh.

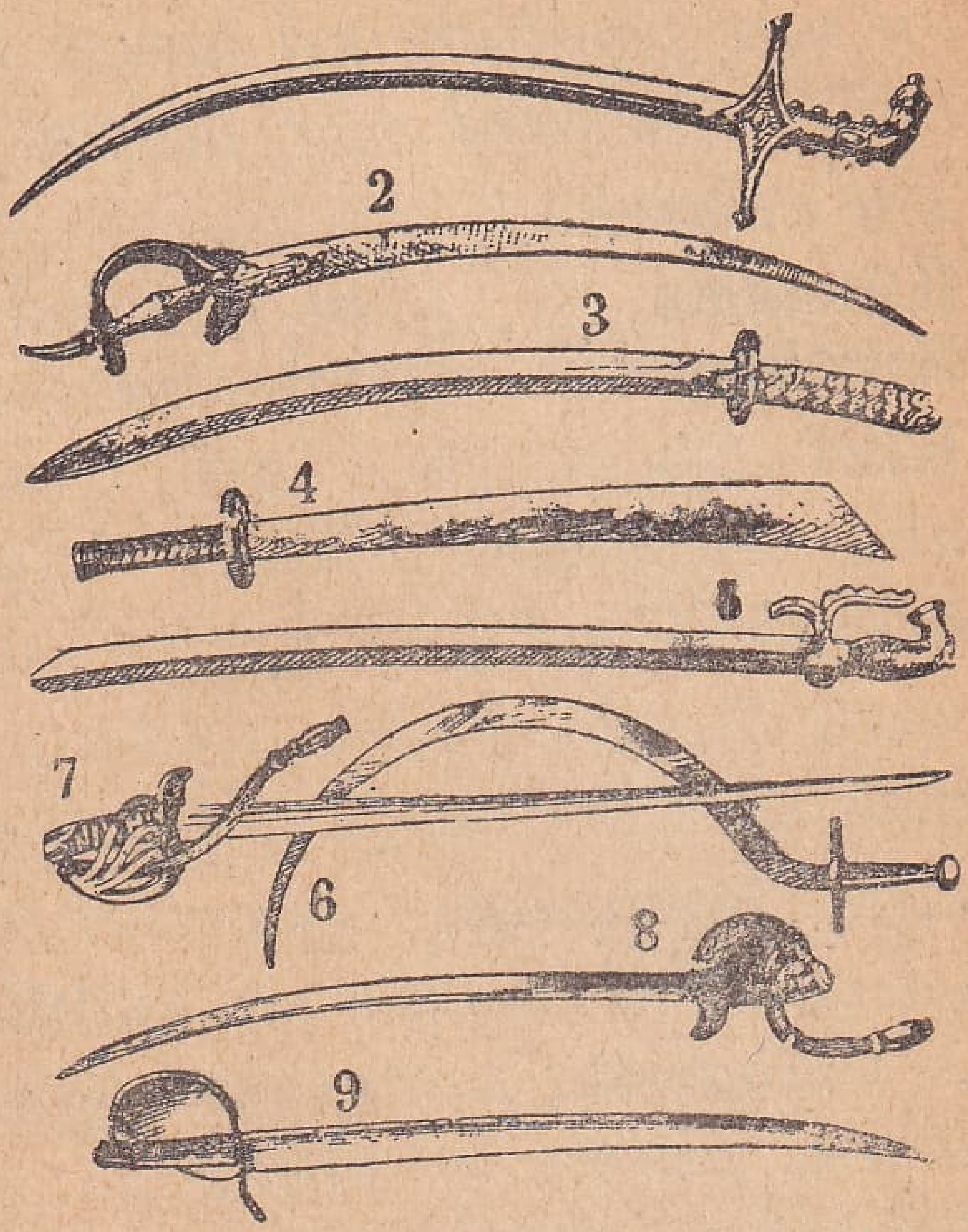

Kılıç

[Qui porte l'épée.] **kılıçbacak-kılıçbacaklı** = Eğri bacak, yan bastı. *[Qui a les jambes en lame de sabre.]* **kılıçbalığı** = Burnu sivri ve keskin bir cins balık *[Espadon.]*

Kılıçbalığı

Kılıçhane (*t.s.*) Kılıç yapılan yer, fabrika. *[Fabrique de sabre.]*

Kılıçlama (*t. r.*) Dikine, keskin ve dar tarafı yukarı gelecek tarzda. Meşin, kordela ve s, ile boyuna asılan kılıç

gibi arkuri vazıyette bir yandan o bir yana. *[De côté; en une position qui laisse le côté tranchant par dessus § En écharpe.]*

Kılıclama | (*t. m.*) kılıcla
Kılıclamak | kesmek. *[Sabrer]*

Kılıf (*t. s.*) Bir şeyi içine alıp sarmağa mahsus kap, mahfaza, zarf § Yün, pamuk veya ot gibi şeyler doldurulmak üzre dikilmiş kap. *[Gaine étui; fourreau; envelloppe en carton, en cuir etc.]* **kılıflı** = Mahfazallı, kılıfı olan. *[Qui a une gaine, un étui.]*

Kılık (*t. s.*) Şekil, kıyafet, biçim. *[Extérieur; costume § Forme.]* **kılıklı** = Kıyafeti yerinde. *[De telle forme § D'un extérieur agréable.]* **kılıksız** = Kıyafetsiz, uygunsuz, biçimsiz. *[D'un extérieur laid § Mal habillé.]*

Kılınma | (*t. m.*) Edilme, edil-
Kılınmak | mek, eda ve ifa olunma, olunmak. *[Être fait, exécuté.]*

Kıllanma | (*t. m.*) Kılları gel-
Kıllanmak | me, gelmek, vucüdünde kıl peyda olma, olmak § Bıyığı sakalı çıkma, çıkmak. *[Commencer avoir de la barbe et de moustaches.]*

Kıllet (*a. s.*) Azlık, az olma, az miktarda bulunma, nadirlik. Kahıt, nedret. *[Rareté; petit nombre § Exiguité.]*

Kılma | (*t. m.*) Yapma, yap-
Kılmak | mak, etme, etmek, eda ve ifa etme, etmek. *[Faire exécuter; s'acquitter.]*

Kılsız (*t. f.*) Tüysüz pek genç henüz yüzünde kıl çıkmamış. *[Sans poil.]*

Kılükal (*a. s.*) Dedikodu. *[De vain propos, scandale.]*

Kılyakı (*t. s.*) Hayvan yarasına geçirdikleri kaytan biçimi dar ve uzun yakı. *[Séton qu'on met aux plaies des animaux]*

Kımıldama | (*t. m.*) Yerinden
Kımılpamak | bir az oynamak hareket etmek, kalkmak. *[Se mouvoir, s'agiter.]*

Kımıldanma | (*t. m.*) Bak:
Kımıldanmak | kımıldamak. *[Voir: kımıldamak.]*

Kımıldatma | (*t. m.*) Hareket
Kımıldatmak | ettirmek, yerinden az oynatma, oynatmak, harekette bulundurmak. *[Mouvoir agiter, remuer.]*

Kımız (*t. s.*) Tahammur etmiş kısrak südünden yapılmış içki. *[Koumis.]*

Kımlanma | (*t. m.*) Ayağa
Kımlanmak | kalkmak gibi davranmak, hareket etmek, uçmak üzre hareket etmek. *[Se mouvoir légèrement § Faire un mouvement.]*

Kın (*t.s.*) Kesici aletlerin kılıfı. Bıçak, kılıç ve hançer gibi şeylerin mahfazası. *[Fourreau (d'épée, de couteau(etc); gaine]*

Kına (*t. s.*) Saç, sakal, el ve bazen ayakları kırmızıya boyamak için kullanılan ve Ceziretül arapta yetişen bir nebatın kurutulmuşunun tozu. *[Henné (arbrisseau); alhanna§ Poudre de cet arbrisseau avec lequel les orientaux teignent en rouge foncé les cheveux et la barbe; les femmes l'emploient pour teindre les ongles.]*

Kınagecesi (*t.* *s.*) Perşembe gecesi yapılan düğün eğlencesi, eskiden bu gece gelinlere kına koyarlardı. *[Nuit précédant de quelques jours les noces et au cours laquelle on teint les ongles de la jeune fille à marier.]*

Kınak (*t.* *s.*) Parmağın çıtlayan yeri, mafsalı. *[Articulation du doigt.]*

Kınakına (*t.* *s.*) Malarya denilen sıtma hastalığına karşı alınan kinin ve kuvvet için şurubu yapılan amerikadan çıkan gayet acı bir ağacın kabuğu. *[Quinquina; quina.]*

Kınama | (*t. m.*) Zem, tak-
Kınamak | bih ve tenkit etmek. Eğlenmek, istihza etmek. *[Blâmer; reprocher § Critiquer; médire § Railler.]*

Kınamsık (*t.* *s.*) Tenkit eden, münekkit, müstehzi, alay eden. zemmeden. *[Qui critique, médit § Railleur,e.]*

Kınanma | (*t. m.*) Bak: kına-
Kınanmak | mak. *[Voir: kınamak.]*

Kınap (*t.* *s.*) Kaba şeyler dikmeğe yarayan kenevirden yapılmış kalın iplik veya ince sicim. *[Ficelle.]*

Kınlama | (*t. m.*) Kılıca kın
Kınlamak | yapmak, kın geçirmek. *[Faire un fourreau (à l'épée, etc).]*

Kınma | (*t.m.*) Hicvemek, tez-
Kınmak | yif etmek, eğlenmek. lisana vermek. *[Voir: Kınamak.]*

Kıp (*t.* *s.*) Bazı kelimelerin başına gelerek mubalağa ve teekit, beyan eder : kıpkırmızı gibi. *[Partic. qui placée devant quelques adjectifs donne à leur sens une plus grande extension.]*

Kıpık (*t.* *s.*) Yarı kapalı. *[Clignotant,e§ Demi-fermé.]*

Kıpgöz(*t.* *s.*) Yarı kapalı gibi olan göz. *[Oeil demi-fermé.]*

Kıpırdama | (*t. m.*) Hafif ha-
Kıpırdamak | reketlerle müte-

madiyen kımıldamak, oynamak. *[Se mouvoir.]*

Kıpırdanma | **Kıpırdanmak** (*t. m.*) Bak: Kıpırdamak. *[Voir: Kıpırdamak.]*

Kıpırdatma | **Kıpırdatmak** (*t. m.*) Hafif ve devamlı olarak tahrik etmek, durmayıp oynatmak. *[Mouvoir.]*

Kıpırdı (*t. s.*) Hafif ve mütemadi kımıldama. *[Mouvement; frétillement; bouillonnement.]*

Kıpır, kıpır (*t. s.*) Mütemadi kımıldanmağı tasvir için kullanılır. *[Partic. placée, devant quelques verbes donne a leur sens une plus grande extension.]*

Kıpkırmızı (*t. f.*) Çok kırmızı, *[Très rouge.]*

Kıpkızıl (*t. s.*) Çok kızıl, kıpkırmızı. *[Rouge foncé, très rouge.]*

Kıpma | **Kıpmak** (*t. m.*) Gözleri çabuk çabuk yumup açmak, gözle işaret etmek, gamze. *[Cligner (les yeux); clignoter.]*

Kıpti (*a. f. s.*) Asıl Hindistanlı olup Avrupanın bazı cihetlerine Mısırdan geçerek yerleşen çingenelere verilmiş isim, çingene. *[Copte § Bohémien,ne; tsigane.]*

Kıptice (*t. f. s.*) Çingene lisanında ve onların tavır ve tarzında. çingene dili. *[En langue bohémienne.]*

Kır (*t. s.*) Kül rengine benzer renk, esmer, gök rengine çalar beyaz renk. *[Gris,e, grisâtre.]*

Kır (*t. s.*) İskân edilmeyen yer, şehir harici, sahra, boş yer, işlenmemiş arazı, boş ve geniş ot bitmiş yer. *[Champs, campagne § Terre inculte; lande.]*

Kıraat (*a. s.*) Okuma, mütalaa. Mekteplerde talebeye okuma öğretilen ders. *[Lecture.]*

Kıraathane (*fa. s.*) Gazete, mecmua, roman v. s. okunabilen kahvehane, kıraat yeri, mütalaa salonu. *[Cabinet de lecture § Café où des journeaux sont mis à la disposition des clients.]*

Kıraç (*t. s.*) İmar olunmamış, işlenmemiş arazi, mahsul vermez, gayri münbit. *[Inculte (terre); terrain friche.]*

Kırağı (*t. s.*) Soğuk ve ayazda donmuş olarak yağan çiy, jale. *[Gélée blanche; frimas]*

Kıral (*a. s.*) Hükümdar, melik *[Roi.]*

Kıralî (*a. s.*) Kırala mensup ve mütaallık. *[Royal,e.]*

Kıraliyet (*a. s.*) Kıralın hü-

küm sürdüğü memleket, kırallık. *[Royauté §Royaume.]*

Kıraliça (*t. s.*) Kıral zevcesi. Kırallık tahtına oturan kadın. *[Reine.]*

Kırallık (*t. s.*) Bir kıralın tahtı hakimiyetinde olan memleket, kıraliyet. Kıral olmak sıfatı, hükümdarlık. *[Royauté§ Royaume.]*

Kıran (*t. f.*) Mahveden, telef eden, bitiren, döken § Kuvvetini izale eden: Saçkıran, dalğakıran. *[Destructif,ve; qui anéantit § Mortel,le.]*

Kıranta (*t. f.*) Kır serpmiş, kırla karışık, bıyığı kır ve sakalsız. *[A moustache grise § Gris,e.]*

Kırası (*t. s.*) İstavrite benzer bir küçük balık. *[Espèce de petit poisson.]*

Kırat (*a. s.*) Dört keçi boynuzu çekirdeğinden ibaret ve mücevherat gibi şeylere mahsus tartı, bu veznin yirmi dördü bir mıskal eder. *[Carat, poids de quatre grains.]*

Kırba (*t. s.*) Sakaların su taşıdıkları köseleden yapılmış kap Küçük çocukların karınlarının şişmesi. *[Outre en cuir servant au transport de l'eau.]*

Kırbaç (*t. s.*) Bir değnek ucuna uzun ip veya kayış bağlanmış kamçı. *[Fouet § Cravache.]*

Kırbaçlama / **Kırbaçlamak** (*t. m.*) Kırbaçla vurmak, kırbacı sallayıp çatırdadarak hayvanları yürütmek ve koşturmak. Bir işe şiddetle sevketmek. *[Fouetter; cravacher§ Frapper un fouet § Poursuivre avec insistance une affaire.]*

Kırbaçlanma / **Kırbaçlanmak** (*t. m.*) Kırbaçla vurulmak, döğülmek, bir işi şiddetle takip etmek. *[Être fouetté,e; être cravaché,e; poursuivre avec insistance une affaire.]*

Kırcın (*t. s.*) Hayvanlara mahsus salgın bir hastalık. *[Épizootie.]*

Kırçıl (*t. f.*) Beyazla karışık kır bir renkte kısa ve birbirine girgin sert kıl. *[De couleur grise.]*

Kırdırma / **Kırdırmak** (*t. m.*) Başkası vasıtasile kırmak§ Herhangi bir alacağı vadesi gelmeden iskonto ettirmek§ Muhlik bir mevkiye koyup mahvına sebep olmak § İndirtmek, tenzil ettirmek. *[Faire casser; rompre, briser§Faire abattre § Laisser périr (l'armée) § Faire escompter.]*

Kırgın (*t. f.*) Kırılmış, gücenmiş, şiddeti geçmiş, dargın,

hatırı kırılmış, az hasta,rahatsız, meyus § Salgın hayvan hastalığı. *[Cassé,e; rompu,e § Fâché,e § Indisposé,e.]*

Kırgınlık (*t.* s.) Dargınlık, hatır kalma. *[Fâcherie;]*

Kırık (*t.* *f.*) Kırılmış, parça parça olmuş. Bir azanın ve bir şeyin kırılan yeri, kırılan şeyin parçaları. Dövülerek parçalanmış şey. *[Cassé,e; brisé,e; rompue § Cassure; fragments.]*

Kırıkçı (*t.* s.) Çıkıkçı, kırılan azaları bağlıyarak eyi eden adam, cerrah. *[Chirurgien qui raccomode les os cassés rebouteur, euse.]*

Kırıkçılık (*t.* s.) Çıkıkçılık, kırılan azaları bağlıyarak eyi etmek sanatı. *[Le métier de rebouteur.]*

Kırıkdökük (*t.* *f.*) Perişan(söz) kırılıp dökülenden ötede beride kalmış şeyler. *[Cassure; bris, fragments.]*

Kırıklık (*t.* s.) Kırık olan şeyin hali. Hafif rahatsızlık. *[État de ce qui est cassé § Courbature § Brisure.]*

Kırıkma | **Kırıkmak** (*t.* *m.*) Bak: kırkmak. *[Voir: kırkmak.]*

Kırılma | **Kırılmak** (*t.* *m.*) Kesır olunmak, parçalara ayrılmak § Telef olmak, mahvolmak §Münfail olmak, gücenmek, dargın olmak § Şiddeti geçmek, kalmamak § Vücutte kırıklık duymak § Katlanmak bükülmek, katılmak § Naz ışve ederek, şive göstererek, nazlı yürüyüş suretile bedenin bazı yerlerini oynatmak ve öylece yürümek. *[Se casser; se briser; Être détruit,e abattu,e tuée, morte; périr § Être abattu,e § Se fâcher § Être plié,e; être diminué,e.]*

Kırım (*t.* s.) Çokça hayvan (koyun, inek) kesilmesi § Hıristiyanların pehriz bozmaları § Esvap kırması. *[Abattage d'animaux § Plissure § Fin du carème chrétien.]*

Kırıtma | **Kırıtmak** (*t.* *m.*) Nazlanmak, cilvelenmek. sallana sallana naz ve işve ile yürümek. *[Se mouvoir coquettement]*

Kırk (*t.* s.) Dört kere on § Çok: kırk defa anlattım. *[Quarante § Plusieurs.]*

Kırkambar (*t.* s.) Bir çok şeyleri havi yer veya mahfaza. Geminin muhtelif hamuleyi havi olması. *[Magasin de menus; mercerie.]*

Kırkambarbalığı (*t.* s.)Bir cins

balık. Büyük vatoz. [*Sorte de poisson.*]

Kırkar (*t. s.*) Beherine veya her defa kırk. [*Quarente par, ou par chaque.*]

Kırkayak (*t. s.*) İki tarafında pek çok ayakları bulunan bir kurt, vücudu ve başında a[illegible]

Kırkayak

kasıklarında olan ayaklarını ete geçiren bir cins geve, kasık biti. [*Scolopendre.*]

Kırkbayır (*t. s.*) Geviş getiren hayvanların üçüncü midesi. [*Troisième estomac des ruminants.*]

Kırkgeçit (*t. s.*) Bir kenarından diğerine bir çok defalar geçmeyi iktiza eden çay, nehir, dolambaç ırmak, bir çok geçidi olan yer. [*Rivière ou ruisssau sinueux.*]

Kırkkilitotu (*t. s.*) Bir nevi nebat. [*Une sorte de plante.*]

Kırkı (*t. s.*) Koyun ve keçi ve saire gibi hayvanların yapağısını kırkmağa mahsus makas. [*Grands ciseaux employés dans la tonte des moutons.*]

Kırkıcı (*t. s.*) Koyun ve keçileri kırkan adam. [*Ce qui tonde; tondeur.*]

Kırkım (*t. s.*) Koyun ve sair hayvanların yapağısı kırkılan mevsim. [*Saison de la tonte; tondaison.*]

Kırkımçı (*t. s.*) Gül fidanlarında ve sair çiçeklerde bulunan bir nevi böcek. [*Espèce de puceron qui vit dans les calices des fleurs.*]

Kırkıncı (*t. f.*) Otuz dokuzuncudan sonra gelen, kırk derecede olan. [*Quarentième.*]

Kırkıntı (*t. s.*) Bak: kırpıntı. [*Voir: kırpıntı.*]

Kırklama } (*t. m.*) Kırk günü doldurmak.
Kırklamak }

(lohsa, ameliyat) kırk yaşını bulmak, kırk defa tekrar etmek, söylemek, bir çok defa, bin defa anlatmak. [*Répéter quarente fois, plusieurs, mille fois. Passer quarente jours après l'accouchement. Faire ses quarente jours, ses couchons.*]

Kırklar (*t. s.*) Kırk mübarek ve aziz adam. [*Les quarente saints (ches les musulmans)*]

Kırklı (*t. f.*) kırk parçadan mürekkep olan. Biri kırklamadan bir başka doğan iki çocuğun beheri. [*Composée de quarente parties.*]

Kırklık (*t. f.*) Kırk yaşında olmak. Kırk kuruş, dirhem v. s. miktarında olmak. *[Qui vaut quarente piastres etc. Qui a quarentaine.]*

Kırkma } (*t. m.*) Kenar ve
Kırkmak } ucların kesmek. Saç ve sakal veya yapağıyı kesmek, kırkmak. *[Couper par les bouts, par les coins§ Tondre.]*

Kırkmerdiven (*t. s.*) Dik yokuş. *[Pente escarpée.]*

Kırlağan(*t.s.f.*)Yumurcak, taun uru, zararlı insanlar güruhu. *[Peste. Bande d'individus nuisibles.]*

Kırlangıç (*t. s.*) Yazın sıcak

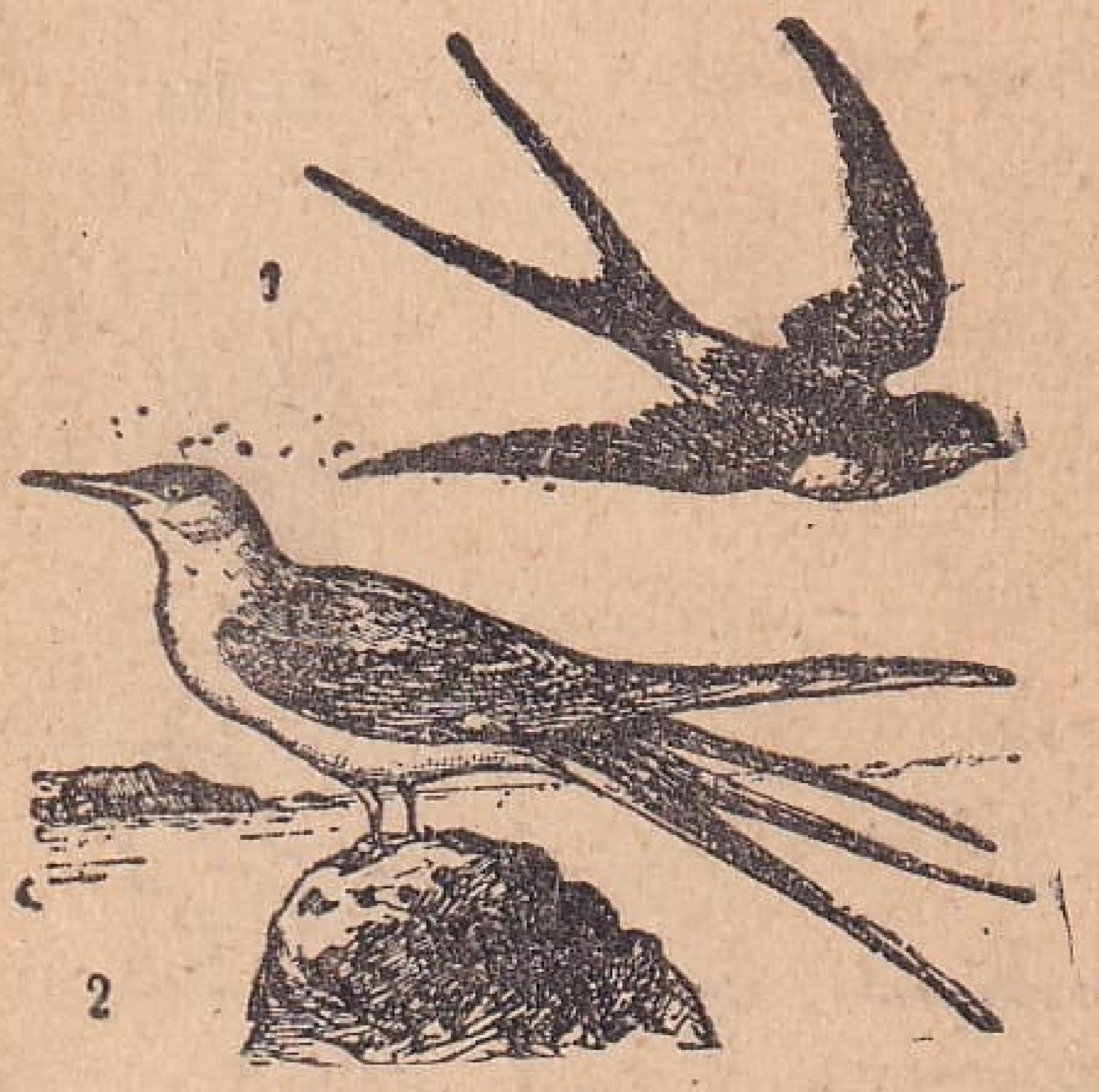

Kırlangıç

memleketlerden gelip kışın tekrar oralara ğiden ve çamurdan yuvasını yüksek yerlerde yapan ve gerdanı ve yanakları kırmızımtrak ve kuyruğu çatal siyah bir kuş. Eskiden süratli ve hafif yelkenli teknelere bu isim verilirdi. *[Hirondelle.]*

Kırlangıçbalığı(*t. s.*) Kanatları uzunca ve eti leziz bir cins balık. *[Hirondelle de mer.]*

Kırlangıç dönümü (*t. s.*) Kırlangıçların sıcak memleketlere avdeti mevsimi, teşrinievel iptidaları. *[Saison de retour des hirondelles aux pays chauds § Mois d'octobre.]*

Kırlangıç fırtınası (*t. s.*) Mart sonlarında olan bir fırtınanın ismi. *[Tempête survenant à la fin du mars, au comencement d'octobre.]*

Kırlangıçotu (*e. s.*) Zerdeçav, bir cins sarı köklü nebat. *[Curcuma;safran des İndes.]*

Kırma (*t. s.*) Kırmak işi, bak: Kırmak § Kumaşı katlayarak yapılan süs. Kumaş katlandığı yerde peyda olan cizgi. Kitap formalarını kırıp katlamak işi, parçalanmış, ezilmiş arpa. *[Action de casser etc: Plissage§ Pli § Cassé,e; orge cassé.]*

Kırmacı (*t. s.*) Matbaalarda basılmış formaları kırıp katlıyan işçi. *[Plieur,euse.]*

Kırma } (*t. m.*) Sert bir şeyi
Kırmak } vurarak parçalamak,

parçalara ayırmak. Doğramak karalamak, mağlûp etmek, indirmek, tenzil etmek. Senet, poliçe, maaş gibi şeyleri vadesinden evvel vermek için paranın bir miktarını ıskonto etmek, tenzil etmek § Gücendirmek § Bükmek, katlamak. Bir şeyin şiddetini kesmek § Azletmek. Teskin etmek. *[Casser, briser, rompre § Abattre § détruire, anéantir; faire périr § Escompter § Fâcher § Plier, plisser.]*

Kırmalama | **Kırmalamak** (*t.* s.) Parça parça etmek, ufaltmak. Esvap v. s. ye kırmalar yapmak. *[Mettre en menus morceaux § Plisser.]*

Kırmalı (*t. f.*) Kırmaları çok. *[A plis; plissé,e.]*

Kırmız (*a.* s.) Küçük bir cins

Kırmız

böcekten çıkan ve kızıl renk veren boya. Dudak boyası, karmen. *[Kermés, alkermés]*

Kırmızböceği(*t.f.*) Kırmız boyasını veren küçük bir böcek. *[Cochinelle.]*

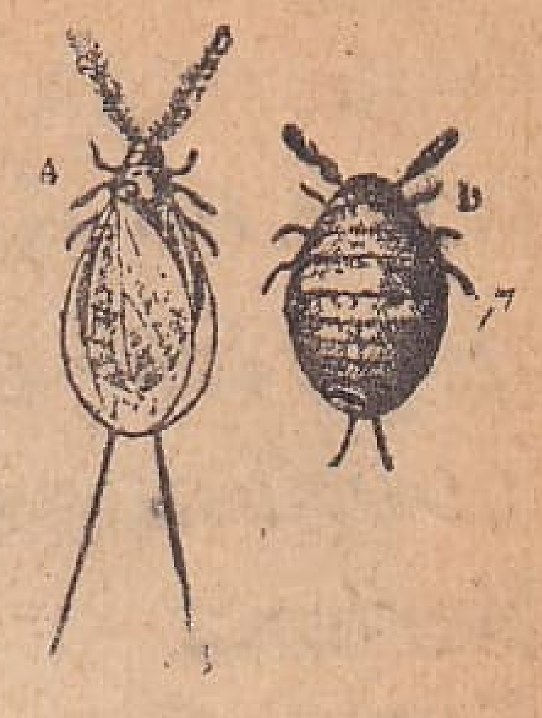

Kırmız böceği

Kırmızı(*t. f.*) Kırmız renginde, al, kızıl. *[Rouge.]*

Kırmızılık (*t.*s.) Kırmızı şeyin hali, kızıllık. *[Rougeur.]*

Kırmızımsı (*t. f.*) Kırmızımtırak, kırmızıya mail, kırmızıya çalar. *[Rougeâtre.]*

Kırmızımtırak (*t. f.*) Kırmızımsı, az kırmızı, kırmızıya çalan. *[Rougeâtre.]*

Kırmızımacun (*t.*s.) Tipta kullanılan bir macun. *[Alkermés.]*

Kırmızmadeni (*t.* s.) Kırmız böcegi boyasının taklidi olan bir madenî boya. *[Kermês minéral; poudre des chartreux.]*

Kırpık (*t. f.*) Kırılmış, kesilmiş. *[Coupé,e tondu,e.]*

Kırpılma | **Kırpılmak** (*t. m.*) Köşe ve kenarları kesilmek. Saç, sakal ve yapağı kesilmek. Ötesi berisi kesilerek eksiltmek. *[Se couper les coins, les bouts; faire tondre.]*

Kırpıntı (*t.* s.) Bir şeyin uclarından kesilen şeyler. Kırpı-

lan saç, sakaldan ve yapağıdan düşen kıllar. *[Morceaux que l'on détache en coupant par les coins rognures § Tonte, tonsure.]*

Kırpma } (*t. m.*) Bir şeyin
Kırpmak } uç ve kenarlarını kesmek. Saçı, sakalı veya yapağıyı kesmek. Bir bütçenin, bir tahsisatın öte beri kısımlarını kesip azaltmak. *[Couper les coins, les bouts, couper les cheveux, tondre § Réduire.]*

Kırptırma } (*t. m.*) Bir şeyin
Kırptırmak } uç ve kenarlarını kestirmek, saç, sakal, yapağı gibi şeyleri kestirmek § Bütçede veya tahsisatta mağrafın bazı kısımlarını azaltmak, çıkarmak. *[Faire couper les coins, les bouts; faire tondre.]*

Kırtas (*a. s.*) Kâğıt, kâğıtlar. *[Papier.]*

Kırtasî (*a. za.*) Kâğıt, mürekkep, kalem ve saire gibi şeylere mensup ve müteallik. *[De papier, en papier.]*

Kırtasiye (*a. za.*) Bir yazıhaneye resmî daire levazımı için tahsis ve sarfedilen para. Resmi muamelede bir işin havalelerle ve bir çok yazılarla uzaması. *[Somme destinée aux frais du bureau § Abus de la bureau cratie.]*

Kırtasiyeci (*t. s.*) Kâğıt, defter, kalem ve saire gibi bazı levazımı satan tacir § Havalelerle bir muameleyi uzatan memur, bürokrat. *[Bureaucrate.]*

Kıs (*t. s.*) Bazı sıfatların başına geçerek tekit beyan eder: kıskıvrak gibi. *[Particule qui précée devant de quelques adjectifs donne à leur sens une extension.]*

Kısa (*t. f.*) Uzak boylu olan, uzun mukabili kasir, muhtasar, tafsilatlı olmayan. *[Court, e; bref, ève.]*

Kısaca (*t. f.*) Az kısa, çok uzun olmayan muhtasar, anıcaz tarikile. *[Brièvement.]*

Kısacık (*t. f.*) Pek kısa, çok kısa. *[Très court, e.]*

Kısaç (*t. s.*) Kızgın demir tutmak için demirden bir alet. İstakoz gibi bazı hayvanların tutup sıkmağa ve kesmeğe mahsus uzuvları. *[Grandes tenailles de forgeron.]*

Kısaçlama } (*t. m.*) Kısaçla
Kısaçlamak } tutup, sıkmak. *[Tenailler.]*

Kısalma } (*t. m.*) Boyu küçül-
Kısalmak } mek, tulü ufalmak, kısa olmak, kısa gelmeğe başlamak § Muhtasar olmak. [*Devenir court; s'abrévier, se raccourcir.*]

Kısaltma } (*t. m.*) Boyunu kü-
Kısaltmak } çültmek, tulünü ufaltmak, uzunluğunu gidertmek, kısa etmek, kesip kısa yapmak. [*Rendre court,e; abrévier.*]

Kısas (*a. s.*) Yapılan cürmü ayni suretle cezalandırma, öldüreni öldürme, ve yaralayanı yaralama cezası. [*Reppresailles; loi de talion.*]

Kısasen (*a. za.*) Kısas tarikile kısas suretile, kabahatın misli ile cezalandırmak. [*Par la loi du talion.*]

Kısık (*t. f.*) Kısilmış, sıkışmış. Hırıltılı, boğuk, serbest işlemiyen. Uyluğun katlanma yerleri. [*Serré,e; pincé,e; comprimé,e § Voix étranglée, rauque.*]

Kısıklık (*t. s.*) Kısılmış ve sıkışmış şeyin hali. Boğukluk, hırıltı. [*État d'une voix rauque.*]

Kısılma } (*t. m.*) Dara geti-
Kısılmak } rilmek, sıkıda kalmak. Tutulmak, serbest işliyememek, hırıltılı olmak. [*Être serré,e, comprimé,e § Devenir rauque (voix).*]

Kısım (*t. s.*) Avuç dolusu, tutam. [*Poignée; prise.*]

Kısım (*a. s.*) Parçalara ayrılmış bir şeyin her bir parçası. Bölük, cüzü, nevi, cins. [*Portion; partie § Sorte, genre, espèce.*]

Kısır (*t. f.*) Çocuğu olmaz, akim § Mümbit olmayan, mahsul vermez (toprak). [*Stérile; improductif.ve.*]

Kısırganma } (*t. m.*) Esirgemek,
Kısırganmak } diriğ etmek. [*Épargner.*]

Kısırlık (*t. s.*) Doğurmaz kadın, yahut hayvanın hali. Münbit olmayan toprağın hali. [*Stérilité.*]

Kıskaç (*t. s.*) Açılıp kapanır iğreti merdiven. [*Echelle portative.*]

Kıskanç (*t. f.*) Sevdiğine veya ailesine başkasının baktığını, konuştuğunu çekememek hassası. Kıskanan, sevdiği şeyin başkasında olmasına tahammül edemeyen, kendisine başka birinin tercih edildiği zannile üzülen. [*Jaloux,se.*]

Kıskançlık (*t. s.*) Kıskanç olmak hali, Haset, gıpta. [*Jalousie.*]

Kıskandırma } (*t. m.*)Kıskan-
Kıskandırmak } masını mucip olmak, kıskanılacak hal ve harekette bulunmak, gayrete ve rekabete düşürmek*[Rendre jaloux,se; causer la jalousie de..]*

Kıskanılma } (*t. m.*) Gayrete
Kıskanılmak } gelinmek,rekabet olunmak. Dirîğ edilmek, esirgenilmek. *[Être envié,e; être l'objet de jalousie.]*

Kıskanma } (*t.m.*)Arzu ettiği
Kıskanmak } bir şeyi başkasında görerek çekememek, sevgilisinin bir başkasını kendisine tercih edeceği korkusu ile rahatsız olmak,haset etmek, esirgemek, dirîğ etmek, rekabette bulunmak, gayrete gelmek.*[Envier;être jaloux,se.]*

Kıskıvrak (*t. f.*)İyice bağlanıp sarılmış, derli toplu. *[Action de serrer fortement, enchaînement.]*

Kısma } (*t. m.*) Sıkıştırmak,
Kısmak } tazyik etmek, sıkıp tutmak § Azaltmak, ufaltmak, darlaştırmak,hasretmek§ Kıyamamak, esirgemek, dirîğ etmek§Kuyruğu bacakların arasına almak. *[Serrer; pincer § Amoindrir§ Épargner§Abattre(oreille) prendre la queue entre ses jambes.]*

Kısmen (*a. s.*) Bir kısmı, bir parçası, bütün olmiyarak, bir bölüğü. *[En partie.]*

Kısmet (*a. s.*) Payetme, bölme, hisselere ayırma§ Kader, talih, nasip. Kaderde varsa. Mukadder. *[Part § Division; distribution § Sort; chance; destinée.]*

Kısmetli (*t. f.*) Talihli, bahtlı. *[Heureux,se § Qui a de la chance.]*

Kısrak (*t. s.*) Dişi beygir. *[Jument.]*

Kısrık (*t. f.*) Tutuk, beceriksiz, solak, âciz, çekingen.*[Timide; inapte; gauche.]*

Kıssa (*a. s.*) Hikâye, rivayet, doğru veya uydurma vak'a, sergüzeşt. Hadis, haber, vukuat.*[Conte, récit; narration; histoire.]*

Kıssahan (*fa. s.*) Hikaye nakil ve rivayet eden. *[Narrateur de contes.]*

Kıstas (*a. s.*) Büyük terazi. *[Grand balance.]*

Kıstelyevm (*a. s.*) Bir memur veya amelenin bir ay zarfında vazifesine gelmediği günler için maaşından kesilen para. *[Retenue sur les appointements comptées d'après les jours d'absence.]*

Kıstı (*t. s.*) Gerdanlık ve saat köstegi gibi şeylerin birbirine vıda veya ufak zencirlerle bağlı altın ve gümüş parçalarının beheri. [*Chaîne composée de plaque d'or ou d'argent et servant de collier*]

Kıstırma | **Kıstırmak** (*t. m.*) Sıkan bir şeye tutturup sıktırmak. Dar yerde ele geçirmek, tutmak, yakalamak. [*Faire ou laisser serrer, pincer* § *Serrer; attraper en serrant dans un endroit étroit.*]

Kış (*t. s.*) Birinci ve ikinci kânun ve şubat aylarında iklimimizde en soğuk mevsim. Soğuk, yağmur, kar gibi kış alâmetleri § Soğuk, sert, barit. [*Hiver* § *Froid.*]

Kışın (*t. s.*) Kış mevsiminde, kış vaktinde. [*L'hiver; pendant l'hiver.*]

Kışır (*a. s.*) Kabuk, hububat, meyva v. s. derisi. Kahve kabuğu. [*Écorce, croûte, coque*§ *Test, testa.*]

Kışkırma | **Kışkırmak** (*t. m.*)Telâşa düşmek, ürküp kaçmak. Heyecana gelmek.[*S'effaroucher* § *Sauter*§ *Causer une grande peur.*]

Kışkırtma | **Kışkırtmak** (*t. m.*) Ürkütüp kaçırtmak, kaçırtmak, heyecana düşürmek,korkutmak. [*Effaroucher*§*Faire sursauter.*]

Kışla (*t. s.*) Askerin oturmasına mahsus büyük bina. [*Caserne.*]

Kışlak (*t. s.*) Kışla, kışın oturulacak yer, hayvanların kışın barındığı havası mutedil yer. [*Vallée où l'on fait paître les troupeaux pendant l'hiver*§ *Quartier d'hiver.*]

Kışlama | **Kışlamak** (*t.m.*) Kış yapmak, kış olmak, hava kışa dönmek, kışı geçirmek. [*Hiverner; passer l'hiver dans un endroit.*]

Kışlatma | **Kışlatmak** (*t.m.*) Kışı geçirtmek. [*Faire hiverner.*]

Kışlık (*t. s.*) Kışa mahsus, kış mevsiminde oturulan ev, yer. [*Propre à l'hiver; hivernal,e.*]

Kışmer (*t. f.*) Eziyet eden, muzip. [*Farceur, euse; bouffon,e.*]

Kışmerlik (*t. s.*) Eziyetcilik, muziplik. [*Farce.*]

Kışrî (*a. f.*) Kabuğa mensup ve müteallik, kabuklu olan. [*Cortical,e* § *Crustacé.e.*]

Kışriarz (*a.s.*) Kürrei arzın kabuğu sayılan ve bir takim

tabakalara ayrılımş olan dış kısmı. *[Croûte; écorce de la terre.]*

Kıt (*t. f.*) Az, nadir, noksan, eksik. *[Peu; rare.]*

Kıt (*t. s.*) Yan, nezt, kısım. *[Côté; partie.]*

Kıta (*a.s.*) Kesme,ayırma§Dairede iki nısfı kutur arasındaki kavsin teşkil ettiği kısım. *[Action de couper,de séparer§ Secteur.]*

Kıt'a (*a.s.*) Parça, tane, memleket, taraf§ Dairenin bir kavsile onun veteri arasında kalan parça. Müfreze, askerî bölük § Ufak, bir cüzütam§ İki veya daha ziyade beyitten ibaret bir şiir tarzı. *[Partie; morceau § Pièce§ Continent§ Subdivision:fraction§ Stance (poème) § Diamètre sphérique.]*

Kıtaat (*a. s.*) Kıt'anın cem'i, *[Pluriel de kıt'a:Voir:Kıt'a.]*

Kıtal (*a. s.*) Mukatele, mudarebe, vuruşma, biribirini öldürme § Cenk, kavga,muharebe, mücadele. *[Combat; lutte § Massacre.]*

Kıtık (*t. s.*) Minder, sedir gibi şeyler doldurmağa yarayan keten ve kendir kabukları. *[Écorce des tiges du lin employées comme bourre.]*

Kıtıpyos (*t.f.*) Entipüften şey, bayağı, kırtıpıl, ehemmiyetsiz. *[Ordinaire.]*

Kıtır (*t.f.*) Uydurma söz, yalan. *[Mensonge.]*

Kıtırcı (*t.f.*)Palavracı, yalancı, uydurma söz söyliyen. *[Menteur,euse]*

Kıtırdama | **Kıtırdamak** (*t. m.*) Kıtır kıtır etmek, gevrek çiğner gibi ses çıkarmak. *[Croquer sous la dent.]*

Kıtırdatma | **Kıtırdatmak** (*t. m.*) Kıtır kıtır ettirmek , gevrek çiğner gibi ses çıkartmak. *[Faire croquer.]*

Kıtırdı (*t. s.*) Kıtır kıtır etme, şeker çiyner gibi ses çıkarma. *[Bruit semblable à celui de la sucrerie quand on la casse avec les dents.]*

Kıtır kıtır (*t. s.*) Şeker ve buna benzer sert şeyleri çiynerken çıkan sesi taklit için kullanılır. *[Onomatopée § Imite le bruit léger et agréable qui se produit en croquant sous le dent.]*

Kıtlaşma | **Kıtlaşmak** (*t. m.*) Az bulunur birhale gelmek, azlaşmak, eksilmek, nadir olmak. *[Devenir rare, ne pas être en abondance.]*

Kıtlık (*t. s.*) Azlık nedret, nadir bulunma. Kuraklık v.s. se-

beplerle yiyecek ve içecek bulunmaması ve bu yüzden husule gelen açlık. *[État de ce qui est peu, rareté § Disette, famine.]*

Kıvam (*a.* s.) Sulu bir şeyin koyuluk derecesi, karar § Duruş, bir şeyin tam derecesi, çağ. *[Consistance § État ou quantité convenable d'une chose § Agglutination.]*

Kıvamlanma | **Kıvamlanmak** (*t. m.*) Koyulaşmak, kararını bulmak, (şeker) kıvama gelmek. Tam ve münasip dereceyi bulmak. *[Venir à point, se lier (sucre fondu)§S'agglutiner.]*

Kıvamlı (*t.f.*) Kıvamında olan, lüzumu derecede koyu olan. *[Qui a de la consistance; consistant,e.]*

Kıvanca (*t.* s.) Aktarma, bir gemiden diğer gemiye nakletme. *[Transbordement,]*

Kıvanç (*t. f.*) Öğünen, kendine güvenen. *[Qui se vante.]*

Kıvanma | **Kıvanmak** (*t. m.*) Öğünmek, koltukları kabarmak, kendine güvenmek. *[Se vanter.]*

Kıvılcım (*t.* s.) Ateşten sıçrayan küçük parça, şerare. *[Etincelle.]*

Kıvırcık (*t.f.*) Lezzetli eti olan ve kıvrık tüylü, kuyruğu ince ve kısa bir cins koyun § Düz durmayıp kıvrılan, kıvırkıvır, buruşuk. *[Mouton frisé à courte queue § Crépue; frisé,e.]*

Kıvır kıvır (*t.s.*) Büklüm büklüm, kıvrım kıvrım. *[Imite un remuement et un tortillement continuel.]*

Kıvırma | **Kıvırmak** (*t. m.*)Bükmek, katlamak, kıvır kıvır etmek § Becermek. *[Plisser; friser; tordre § S'acquitter avec succée.]*

Kıvırtma | **Kıvırtmak** (*t. m.*) Büktürmek, katlatmak, kumaşın kenarını fitil gibi büktürüp diktirmek *[Faire plisser; faire tordre.]*

Kıvrak (*t. f.*) Kangal olmuş, pek ziyade kıvrılmış, becerikli, canlı. çalâk, cilveli. *[Tordu,e§ Crêpu,e § Coquet,e.]*

Kıvrama | **Kıvramak** (*t. m.*) Bükülüp buruşmak, kıvırcık olmak. *[Se tordre§ Se tortiller]*

Kıvrılma | **Kıvrılmak** (*t. m.*) İğrilip bükülmek, çekilip toplanmak, kangal olmak, katlanmak, bükülmek. *[Se tordre § Être tordu,e, plissé,e.]*

Kıvrım (*t.* s.) Bir şeyin iğrilip bükülen yeri, büklüm. *[Tor-*

tillement, frisure § Boucle, crêpue.]

Kıvrıma | **Kıvrımak** | (*t. m.*) Bak: Kıvrılmak. *[Voir:*Kivrılmak.*]*

Kıyafet (*t.s.*)Şekil, kılık, biçim, suret, giydiği elbisenin heyeti umumiyesi, dıştan görünüşü§ Şekil ve suretinden tabiatı anlamak mahareti.*[Exétrieur; forme § Physionomie.]*

Kıyafetli (*t. s.*) Muayyen bir kılık ve kıyafeti olan, kılığı yerinde. *[De telle forme.]*

Kıyafetsiz(*t. f.*) Kılığı yerinde olmayan, biçimsiz, çirkin kıyafetli. *[Difforme; d'un extérieur laid.]*

Kıyak (*t. f.*) Merhametsiz, cesur, fevkalâde, aşırı, pek§ Güzel, nefis. *[Sans pitié § Fort,e; exagéré,e.]*

Kıyaklık (*t. s.*) Merhametsizlik gaddarlık. *[Manque de pitié, cruauté.]*

Kıyam (*a. s.*) Kalkma, ayağa kalkma. Bir işe teşebbüs etme. Ayaklanma, ısyan etme, karşı durma. *[Action de se lever, de rester débout § Soulévement; émeute.]*

Kıyamama | **Kıyamamak** | (*t. m.*) Acımak, feda edememek, esirgemek.*[Avoir pitié. compatir.]*

Kıyamet (*a. s.*) Dünyanın sonu. Çok büyük afet. Patırtı, gürültü, curcuna. *[Jugement dernier § Tumulte § Grand malheur.]*

Kıyas (*a. s.*) Birşey hakkında diğer bir şeye göre hükmetme, benzetme, teşbih etme § Ayar, mikyas,ölçü, kaide, usul *[Analogue § Comparaison § Règle.]*

Kıyasen (*a. s.*) Benzederek teşpih ederek. Benzedildikte. Kaideye, usule tatbik ederek, nisbeten. *[Par analogie.]*

Kıyasî (*a. s.*) Kaideye uyğun. Kıyasa mensup ve müteallik. *[Régulier,ère.]*

Kıydırma | **Kıydırmak** | (*t. m.*) İnce ince doğratmak. Gadrettirmek. Nikâh aktettirmek. *[Faire hacher; faire morceler; faire conclure en mariage § Faire vexer sans pitié.]*

Kıyı (*t. s.*) Kenar, deniz kenarı, sahil § Doğranmış parça. *[Bord §Rive §Partie hachée.]*

Kıyıcı (*t.f.*) Merhametsiz, esirgemiyen. Tütün v. s. kıyan *[Sans pitié § Ouvrier qui hache (le tabac etc.).]*

Kıyıcılık (*t. s.*) Bak: kıyıcı. *[Voir: Kıyıcı.]*

Kıyık (*t. f.*) Kıyılmış, doğranmış. *[Haché,e.]*

Kıyıklık (*t.* s.) Kıyılmış ve doğranmış şeyin hali. İnhiraf. *[État d'une chose hachée § Défaillance.]*

Kıyılma | **Kıyılmak** (*t. m.*) İnce ince doğranmak , ufak ufak parçalara ayrılmak. Esirgememek, öldürülmek. Ezilmek, Aktolunmak (nikâh). *[Être haché,e § Être morcelé,e § Être dressé le contrat de mariage.]*

Kıyım (*t.* s.) İnce kıymak işi ve tarzı. Bir defada kıyılan miktar. *[Manière de hacher le tabac.]*

Kıyımlı (*t. f.*) Bir türlü doğranmış olan. *[Haché,e de telle manière.]*

Kıyınma | **Kıyınmak** (*t. m.*) Ezinti duymak (mide); kırıklığa ve kesikliğe öğramek. *[Être abattu,e.]*

Kıyıntı (*t.* s.) Kıyılmış şey. Mide ezilmesi, bayılma. Kırıklık, kesiklik. *[Chose haché,e§ Douleur de l'estomac,abattement des membres du corps.]*

Kıyısıra (*t.* s.) Sahil boyunca *[Suivant les bords, le côté.]*

Kıyışma | **Kıyışmak** (*t.* s.) Uyuşmak, anlaşmak,kesişmek. *[S'arranger définitivement.]*

Kıyma (*t.* s.) Kıyılmış et. *[Hachis.]*

Kıyma | **Kıymak** (*t. m.*) İnce ince doğramak§Öldürmek, gadretmek, feda etmek, acımamak§ Aktetmek (nikâh) *[Hacher§ Faire du mal, tuer; vexer sans pitié § Dresser le contrat de mariage.]*

Kıymalı (*t. f.*) Kıyma ile yapılmış,kıyma ile doldurulmuş. *[Fait,e avec de hachis, rempli de hachis.]*

Kıyma tahtası (*t.* s.) Üzerinde et kıyılan tahta. *[Planche à hacher la viande.]*

Kıymet (*a.* s.) Değer, paha, bedel § İtibar. *[Valeur, prix§ Estime.]*

Kıymetli (*t. f.*) Kıymeti olan, pahalı, çok değerli. *[De tel prix; de tel valeur; précieux, se.]*

Kıymetsiz (*t. f.*) Değeri olmayan, ucuz, sürümsüz, değersiz. *[Sans valeur.]*

Kıymetsizlik(*t.* s.) Değersizlik, kıymet yokluğu, sürümsüzlük.. *[État de ce qui n'a pas de valeur.]*

Kıymık (*t.* s.) İncecik Sivri tahta ve kemik parçası,diken, yonga. *[Écharde.]*

Kıyrak (*t. f.*) Yakın, komşu, ırak mukabili. *[Proche.]*

Kıyye (*t. s.*) Okka. *[Ocque.]*

Kız (*t. s.*) Genç ve evlenmemiş dişi, kerime,bakire.*[Fille; jeune fille.]*

Kızak(*t.s.*) Kar ve buz üzerinde

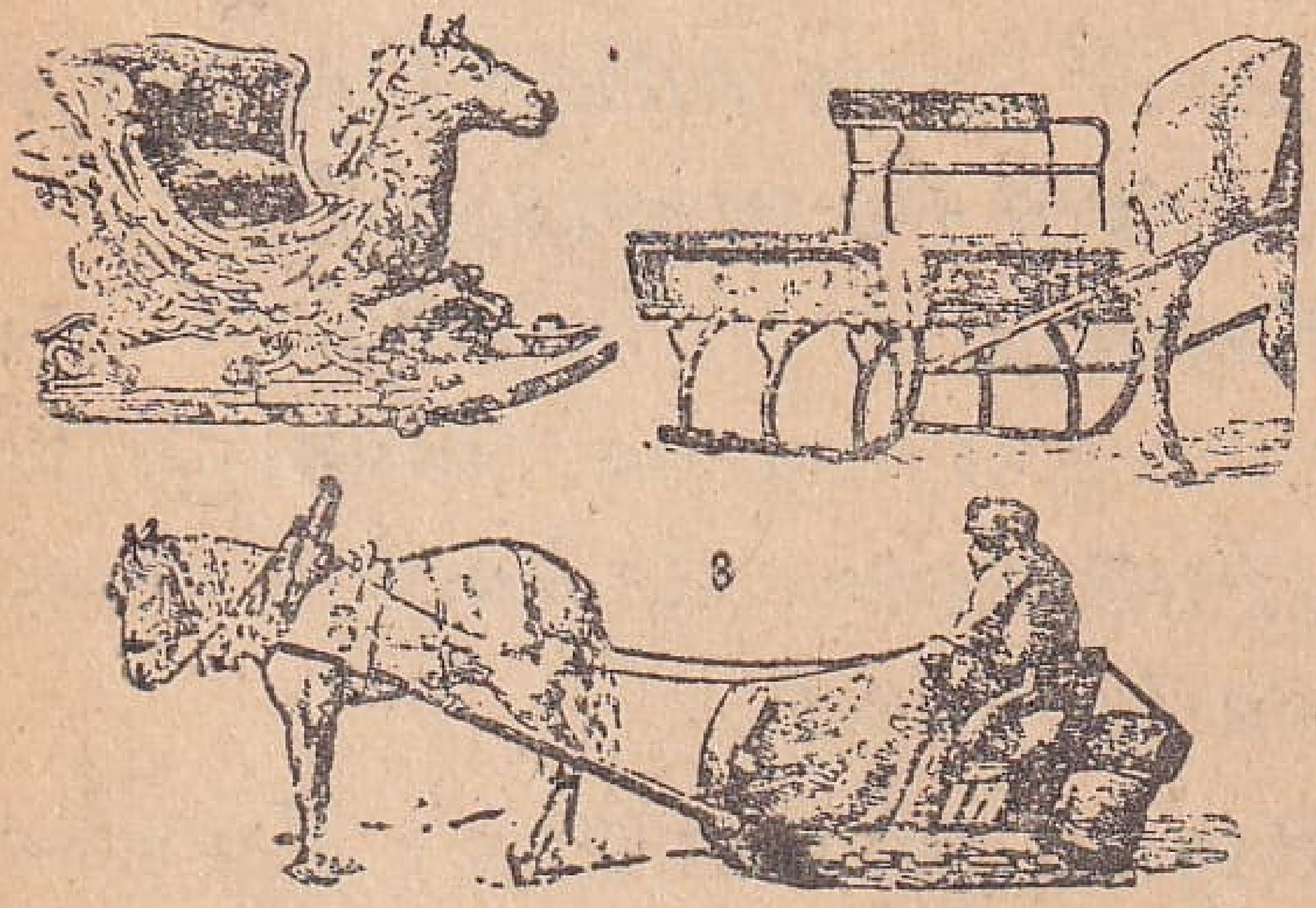

Kızak

kaymağa mahsus araba.Gemi yapılıp üzerinde birlikte denize indirdikleri tezgâh. *[Traineau.]*

Kızaklık (*t. s.*) Döşeme altındaki kılıçlama kirişler. *[Poutre.]*

Kızalak(*t. s.*) Gelincik çiçeği. *[Coquelicot]*

Kızamık (*t.s.*) Vücutte kırmızımsı bir takım lekeler hâsıl eden sari hastalık. *[Rougeole.]*

Kızalak

Kızan (*t. s.*) Cesur ve silâhlı köylü genci, köy delikanlısı, oğlan, erkek çocuk. *[Jeune villageoix robuste et armé.]*

Kızarma ⎫ (*t. m.*) Kırmızılaş-
Kızarmak ⎭ mak § Olmak, yetişmek, (meyva)§ Ateş üzerinde kavrulmak § Utanmak. *[Rougir§ Rougir de honte§ Mûrir§ Être fricassé,e.]*

Kızartma (*t. s.*) Tavada veya tencirede kızartılmış et, balık v. s. *[Viande, poisson, etc. fricassé,e.]*

Kızartma ⎫ (*t. m.*) Kırmızı
Kızartmak ⎭ etmek , kırmızı renğinde yapmak. Ateşte kavurtmak § Mahcup etmek § Cesaret etmek: yüzünü kızarttı. *[Faire rougir, rôtir § Fricasser § Oser.]*

Kızdırma ⎫ (*t.m.*) Sıcaklığını
Kızdırmak ⎭ yükseltmek§ Hiddetlendirmek, azdırmak, kızıştırmak. *[Exciter § Mettre en colère; irriter § Chauffer.]*

Kızgın (*t. f.*) Çok sıcak. Hiddetli, dargın, gücenmiş. Alevlenmiş, azgın§ Dişiye düşğün. *[Chaud; ardent,e § Excité,e§ Irrité,e; qui a un penchant sexuel irresistible.]*

Kızgınlık (*t. s.*) Çok sıcak olan

şeyin hali § Gücenme, hiddet, alevlenme, azgınlık. *[État d'une chose échauffée § Ardeur; excitation § Colère.]*

Kızgırma | **Kızgırmak** (*t. m.*) Yılan ıslık çalmak. *[Siffler (serpent).]*

Kızıl (*t. f.*) Kırmızı, al, kırmızı olacak kadar ateşte durmuş. *[Rouge § Chauffé,e à rouge.]*

Kızıl (*t. s.*) Kızamığa benziyen ve ondan daha mühlik sari bir çocuk hastalığı. *[Scarlatine.]*

Kızılağaç (*t. m*) Bir cins büyük orman ağacı. *[Aune.]*

Kızılağaç

Kızılbaş(*t.s.*) Bektaşiliğe benzer bir tarikat, şiîlerin bir şubesi. *[Sectateur d'une secte musulmane.]*

Kızılca (*t. f.*) Kırmızıca, kırmızımsı. *[Rougeâtre.]*

Kızılca (*t. s.*) Sert buğday. *[Blé dur.]*

Kızılcabuğday (*t. s.*) Bak: Kızılca. *[Voir: Kızılca.]*

Kızılca kıyamet (*t. s.*) Velvele, dehşetli patırdı, gürültü. *[Tumulte, grand bruit.]*

Kızılcık (*t. s.*) Kırmızı renkte ekşice ve çekirdekli meyva. *[Cornouille]*

Kızılcık

Kızıldeli (*t. f.*) Zırdeli , çok çılgın. *[Fou,olle § Furieux,euse.]*

Kızıl erik fırtınası (*t. s.*) Haziran sonunda olan bir fırtına. *[Tempête survenant à la fin de Juin.]*

Kızılhastalığı (*t. s.*) Kızıl, iskarlatın, ekseriya çocuklara ariz olan kızamıktan daha tehlikeli bir hastalık. *[Scarlatine.]*

Kızıllık (*t. s.*) Kırmızılık, kızıl, kızıl hastalığı. *[Rougeur§ Scarlatine.]*

Kızıllık otu (*t. s.*) Bir nebat ismi, eşekkulağı. *[Consoude.]*

Kızılsöğüt (*t. s.*) Söğüt ağacının bir cinsi. *[Osier rouge, saule rouge.]*

Kızılşap (*t. s.*) Açık eflatunî renk. *[Couleur mauve claire]*

Kızılyaprak (*t. s.*) Bir nebat ismi, kasıkotu. *[Agremoine.]*

Kızışma } (*t. m.*) Şiddetlen-
Kızışmak } mek, alevlenmek § Revaç bulmak, alışveriş çoğalmak§ Azmak, kızgın olmak, hararetlenmek. *[S'exciter § Devenir effervescent.]*

Kızkuşu (*t. s.*) Bir cins kuş. Ağaçkakanın yeşili.*[Pic vert; pivert.]*

Kızlarağası (*t. s.*) Eskiden saraylarda bir unvan ve makam ismi. Saray kadınlarının muhafızı. *[Eunuque.]*

Kızlık (*t. s.*) Kız olmak hali. Bakirelik. *[Virginité.]*

Kızmemesi(*t. s.*) Bir nevi şeftali ve ağaç kavunu. *[Une sorte de pêche et de cédrat.]*

Klarnet, klarneta(*c.s.*)Bir nevi musiki aleti, kırnata. *[Clarinette.]*

klarnet

Klase (*c. s.*) Sınıflara ayırma, tasnif. *[Classé,e.]*

Klasik (*c. s.*) Mekteplerde okunan kitaplar. Eskileri nümune alarak ve onların çizdiği mevzu ve kaidelere mutabık eser. (Klasik edebiyat ve saire.) Mükemmeliyeti cihetile nümune olarak kullanılan eser. Eski edebiyat taraftarı. *[Classique.]*

Klasör (*c. s.*) Kâğıt, dosya, evrak ve saire koymak için dolap, büyük cüzdan, evrak tasnifi için yapılmış mahfaza, musannif. *[Classeur.]*

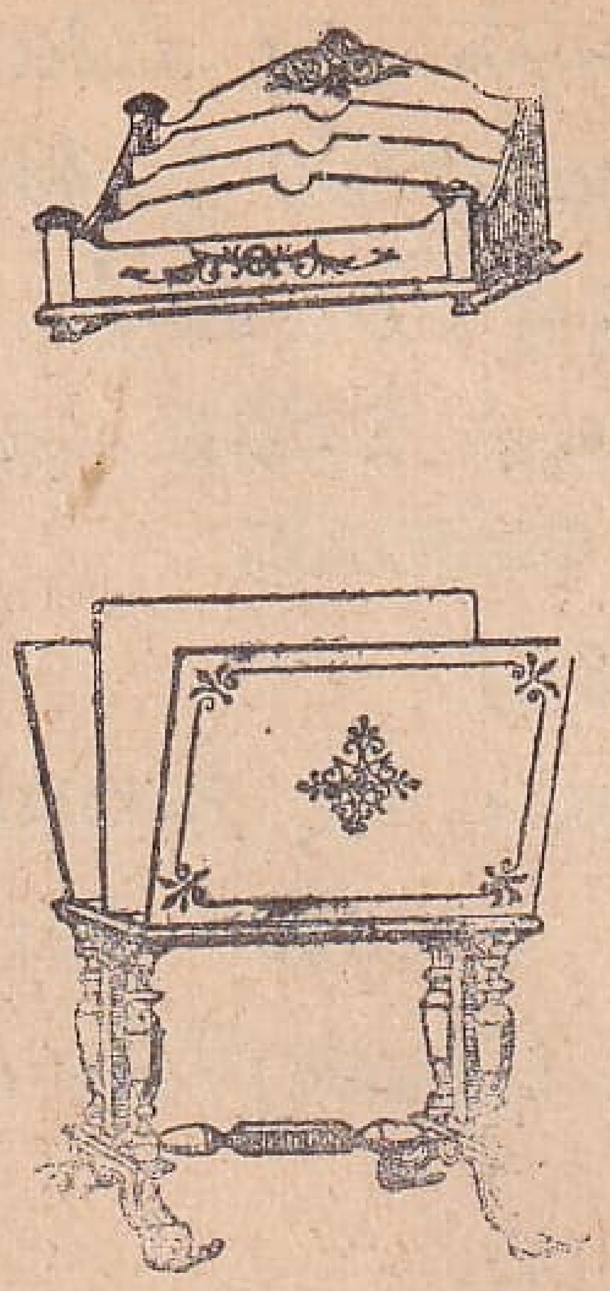
Klasör

Klaun (*c.s.*) At-cambazlarında tuhaflıklarile halkı güldüren oyuncu, soytarı. *[Clown.]*

Klaviye(*c. s.*) Piyanonun parmakla vurulan kemikleri, yazı makinasının parmakla basılan harf yerleri, onların tertip şekli. *[Clàvier.]*

Klefte (*c. s.*) Hırsızlık, yankesicilik. *[Clephte.]*

Kleptomani (*c. s.*) Hırsızlık iptilâsı, hırsızlık. *[Cleptomanie.]*

Klik (*c. f.*) Entrika çeviren, fesatcılık, şüpheli işler gören. *[Clique.]*

Klıma (*c. s.*) İklim. *[Climat.]*

Klimatoloji (*c. s.*) İklimlerden bahseden ilim , iklimiyat . *[Climatologie.]*

Klinik (*c. s.*) Tıp tahsili görmekte olan talebeye hastanın

başı ucunda verilen ders. Hasta muayenehanesi, hastaların tedavi edildiği müessese. Seririyat. *[Clinique.]*

Klişe (*c.* s.) Basılmak üzere üstünde yazı veya resim bulunan madenî levha. Daima ve ayni şekilde tekrar edilen fikir veya cümle, basma kalıp. *[Cliché.]*

Klişeci (*t.* s.) Klişe yapan, çinkoğraf. *[Clicheur.]*

Klişecilik (*t.* s.) Klişe yapmak san'atı, çinkoğraflık. *[Zincographie.]*

Klor (*c.* s.) Sarı ve yeşilimsi renkte basit cisim. *[Chlore.]*

Klorofil (*c.* s.) Yapraklarda bulunan yeşil madde. *[Chlorophyle.]*

Kloroform(*c.* s.)Hastaya ameliyat yapılacağı sırada kullanılan hissi uyuşturucu, bayıltıcı mayi. *[Chloroforme.]*

Klüp, kulüp (*c.* s.) Eğlenmek ve vakit geçirmek için mahal Cemiyet, yurt, dernek. Mahfel. *[Club.]*

Kovalisyon (*c.* s.) İttihat, devletler ittifakı. *[Coalition.]*

Koaltar (*c.* s.) Maden kömüründen çıkan bir nevi katran ki madenî aletleri rutubetin tesirinden muhafaza için kullanılır. *[Coaltar.]*

Kobalt (*c.* s.) Kırmızımtrak bir maden. *[Cobalt.]*

Kobay (*c.* s.) Teşrih tecrübelerinde kullanılan küçük ve ada tavşanına benzer bir hayvan, hint domuzu. *[Cobaye.]*

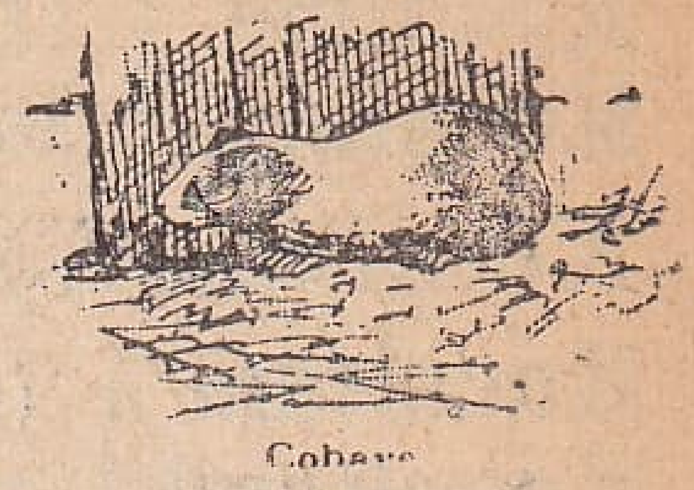
Kobay

Koca (*t.* s.) Zevç, kadının erkeği. Büyük, ihtiyar, eski § Meşhur, muktedir, âkil, müdebbir. *[Mari; epoux § Vieux, vieille § Grand,e § Vieillard, notable.]*

Kocabaşı (*t.* s.) Muhtar, köy ihtiyarlarının en büyüğü. *[Notable; échevin.]*

Kocakarı (*t.* s.) İhtiyar kadın, acuze. *[Vieille femme.]*

Kocalak (*t.* s.) Bir nevi büyük çaylak. *[Espèce de milan (oiseau).]*

Kocalama / **Kocalamak** (*t. m.*) Kocamak, ihtiyarlamak. *[Vieillir.]*

Kocalaşma / **Kocalaşmak** (*t. m.*)Kocamak, ihtiyarlamak. *[Voir: Kocalamak.]*

Kocalı (*t. f.*) Zevci olan, kocası olan, evli. *[Marié,e; qui à un mari.]*

Kocalık (*t.* s.) Bir kadının zevci olmak hali, zevçlik §

İhtiyarlık. *[État de mari § Vieillesse.]*

Kocalma | (*t. m.*) Bak:Koca-
Kocalmak | lamak. *[Voir: Kocalamak.]*

Kocaltma | (*t. m.*) İhtiyarlat-
Kocaltmak | mak, kocatmak. *[Rendre vieux, vieille: vieillir]*

Kocama | (*t. m.*) Kocalamak,
Kocamak | ihtiyarlamak, ihtiyar olmak. *[Voir: Kocalmak.]*

Kocaman (*t. f.*) İri, büyük, koskoca. *[Grand; énorme.]*

Kocasız (*t. f.*) Zevci olmıyan, evlenmemiş, dul kadın. *[Sans mari; veuve.]*

Kocatma | (*t. m.*)Bak:Kocalt-
Kocatmak | mak. *[Voir: Kocaltmak.]*

Kocayemiş (*t. s.*) Çileğe benzer bir meyva ve ağacı. *[Arbouse § Arbousier.]*

Kocayemiş

Kocunma |
Kocunmak | (*t. m.*) Alınmak, huylanmak, kuşkulanmak, şüphelenmek. *[S'exciter § Se troubler § Soupçonner.]*

Kocuşma | (*t. m.*) Biribirine
Kocuşmak | sarılmak, deraguş etmek, kucaklaşmak. *[S'embrasser mutuellement.]*

Koç (*t. s.*) Damızlık erkek koyun § Yiğit, cesur. *[Bélier.]*

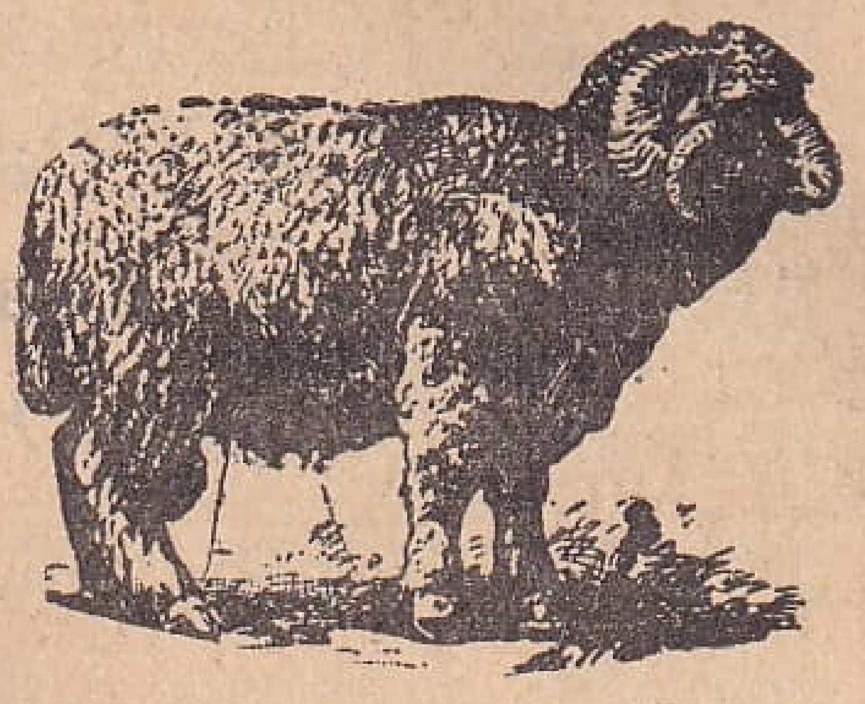
Koç

Koçaç (*t. s.*) Arabacı, araba süren, eski bir nevi araba. *[Cocher.]*

Koçak (*t. f.*) Yiğit, metîn, cesur. *[Hardi, e.]*

Koçan (*t. s. f.*) Lahana, marul gibi bazı sebzelerin göbek kısmı. Mısır taneleri çentildikten sonra kalan kısmı. Koparılan yaprağın deftere merbut kalan kısmı § Sert, dik. *[Rhizome ou pivot de la plante, souche § Souche § Raide.]*

Koçbuynuzu (*t. s.*) Bir cins nebat § Kuvetli çengel. Halat bağlamak için güvertelerde tesbit edilen ağaç veya demirden yapılan parça. *[Groc du canon pour attacher la corde § Mélilot.]*

Koçboynuzu

Koçkar (*t. s.*) Döğuş için hazırılanmış koç. *[Grand bélier lutteur.]*

Koçkatımı (*t. s.*) Koçların koyunlara salıverilmesi. *[Combat de béliers.]*

Koçlanma | **Koçlanmak** (*t. m.*) Koç gibi davranmak§Yiğitlenmek, tosunlanmak. *[Se dresser comme un bélier* § *Montrer de courage.]*

Koçu (*t. s.*) Hububat ambarı, her tarafı pencereli bir araba. *[Voiture en forme de petit pavillon.]*

Koçucu (*t. s.*) Koçu arabasını idare eden arabacı. *[Cocher d'une voiture dite koçu.]*

Kodaman (*t. f.*) İri, battal§ İleri gelen, eşraftan, nüfuzlu adam. *[Énorme*§ *Notable.]*

Kodein (*c. s.*) Öksürük ilâcı, afyondan çıkarılan bir madde. *[Codeïne.]*

Kodeks (*c. s.*) İlâçların tertip ve imalini tarif eden kitap. *[Codex.]*

Kodoş(*t. f.*)Pezevenk, deyyus. *[Cocu; cornu.]*

Kof (*t.f.*) İçi boş, kovuk§Cahil, ahmak.*[Creux, euse* § *Sot,te; ignorant,e.]*

Kofrfor (*c. s.*) Demir kasa, büyük para kasası. *[Coffre-fort.]*

Kogdurma | **Kogdurmak** (*t. m.*) Bak: kovdurmak. *[Voir: Kovdurmak.]*

Koğma | **Koğmak** (*t. m.*) Bak: Kovmak. *[Voir: Kovmak.]*

Koğucu (*t. f.*) Bak: Kovucu. *[Voir: Kovucu.]*

Koğulma | **Koğulmak** (*t. m.*) Bak: Kovulmak. *[Voir: Kovulmak.]*

Koğuş (*t. s.*) Bak: Kovuş. *[Voir: Kovuş.]*

Kok (*t. s.*) Söndürülmüş maden kömürü.*[Houille brûlée; coke.]*

Coca

Koka (*t. m.*) Hindistan cevizi ağacının kökü. Yaprakları kahve gibi münebbih olan ve çiğnenince hazım cihazının hissini iptal eden ve Peruda yetişen bir ağaç. *[Coca.]*

Kokain (*c. s.*) Koka yaprağından alınan ve enfiye gibi burna çekilerek hissi iptal edici beyaz bir toz. *[Cocaïne.]*

Kokarca (*t. s.*) Sansar cinsin-

den pis kokulu bir hayvan. *[Espèce de fouine.]*

Kokart (*c. s.*) Şapka veya jaket üzerinde taşınan âlamet§ İpek, kumaş veya kordeladan fiyango. *[Cocarde.]*

Koket (*c s.*) Nazik, zarif, şik, cilvekâr, f.ndıkçı, şuhmeşrep. *[Coquet,e.]*

Koklama \ **Koklamak** } (*t. m.*) Birşeyi burna, yaklaştırarak kokusunu almak, kokusunu çekmek. *[Sentir (l'odeur). flairer§Respirer une essence etc.]*

Koklaşma \ **Kaklaşmak** } (*t. m.*) Biribirini koklamak,anlaşmak sevişmek, sarılıp öpüşmek. *[Se flairer l'un l'autre (animaux); s'aimer; se caresser mutuellement.]*

Koklatma \ **Koklatmak** } (*t. m.*) Birine bir şeyin kokusunu duyurmak, pek az miktarda vermek. *[Faire sentir(l'odeur); donner parcimonieusement.]*

Kokma \ **Kokmak** } (*t. m.*)Koku vermek, koku neşretmek, taaffün etmek, evvelden vukuu hissolunmak. *[Sentir, exhaler; se manifester§Être pressenti,e.]*

Kokmuş (*t. f.*) Pis koku hâsıl etmiş, pis. *[Gâté,e; pourri,e § Malpropre.]*

Kokona (*t. s.*) Yaşlı rum veya hıritisyan karısı. *[Dame grecque, chrétienne.]*

Kokoroz (*t. s.*) Koçanlı mısır buğdayı. *[Blé de Turquie; maïs.]*

Kokot (*t. s.*) Hafifmeşrep kadın, fahişe,kokot. *[Cocotte.]*

Kokoz (*t. f.*) Züğürt, parasız *[Sans ressources; en dèche.]*

Kokozlama \ **Kokozlamak** } (*t. m.*) Züğürtlemek, parasız kalmak. *[Se trouver dans la gêne.]*

Kokozluk (*t. s.*) Züğürtlük,parasızlık. *[Manque d'argent§ Dèche.]*

Koku (*t. s.*) Burun vasıtasile hissolunan şey, elbise çamaşır ve sairenin güzel kokması için üzerine sürülen şey, levanta,esans. *[Odeur§Parfum]*

Kokulu (*t. s.*) Kokusu olan, iyi veya fena bir kokusu olan, güzel kokan. *[Qui sent (bon ou mauvais) § Parfumé.]*

Kokusuz(*t. s.*)Kokusu olmıyan, iyi veya fena bir koku vermiyen. *[Sans odeur.]*

Kokutma \ **Kokutmâk** } (*t. m.*) Koku vermek,iyi veya fena bir koku aldırmak, bozulup kokmasına sebep olmak, bıktırmak. *[Répandre une odeur (bonne ou mauvaise)§Infecter]*

Kol (*t. s.*) İnsan vucüdünün omuzdan ellere kadar olan kısmı, bazu§ Atın ön ayağı§ Elbisenin kolu örten kısmı § Ağaç dalı§ Bölük, kısım, taraf. Bazı aletlerin sapı.Bir orduda, ayrılan kısımların her biri, muhafaza, teftiş için gezdirilen veya gönderilen asker kuvveti, şube, zümre, Bir halatın kalınlığını yapan iplerin her biri· *[Bras § Manche § Pied de devant du cheval§Colonne§ Aile d'une armée§Patrouille, ronde.]*

Kola (*t. s.*) Kâğıt yapıştırmağa mahsus ve kaynatılmış nişastadan yapılmış macun, gömlek, çamaşır ve saireyi parlak, sert ve dik yapmak için sürülen ve üzerinden ütü geçirilen nişastadan yapılmış bir madde. *[Colle § Empois§ Empesage.]*

Kolaçan (*t. s.*) Çapul ve hırsızlık için gezip dolaşan adam. *[Promenade ayant pour but le vol, le pillage.]*

Kolağası (*t. s.*) Eskiden yüzbaşı ile binbaşı arasındaki askerî bir rütbe. *[Adjudant-major.]*

Kolalama }
Kolalamak } (*t. m.*) Kolaya batırılıp ütülemek, kola ile yapıştırmak.*(Amidonner; empeser.]*

Kolalanma }
Kolalanmak } (*t. m.*) Kolaya batırılıp ütülenmek, kola ile yapıştırılmak. *[Être amidonné,e; empesé,e.]*

Kolalatma }
Kolalatmak } (*t. m.*) Gömlek, yaka, v. s. yi kola ettirmek. Kola ile yapıştırtmak.*[Faire amidonner; faire empeser.]*

Kolalı (*t. s.*) Kola edilmiş, kola ile yapıştırılmış. *[Empesé,e.]*

Kolan (*t. s.*) Örme ve enli kuşak. Hayvanın belinin altından geçirilen ve üzerine eyer ve semer bağlanan kayıştan bağ. Salıncak ipi, enli ve kalın şerit. *[Sangle § Ruban large et gros.]*

Kolay (*t. f.*) Zahmetsiz, güç olmıyan, kolaylıkla, suhületle§ Suhulet, çare.*[Facile; aisé,e § Facillement; aisément.]*

Kolayca(*t. f.*) Oldukça kolay, zahmetli olmıyan, kolaylıkla. *[Un peu ou assez facile § Facilement.]*

Kolaycacık (*t. s.*) Pek kolay olarak, pek ziyade sühuletle, zahmetsizce.*[Avec une grande facilité.]*

Kolayımsı(*t. f.*) Bak:Kolayca. *[Voir: Kolayca.]*

Kolaylama | (*t. m.*) Kolay
Kolaylamak | yapmak, teshil etmek,sonuna yakınlaştırmak, sühulet kespetmek. *[Rendre facile; faciliter § Approcher de la fin.]*

Kolaylandırma | (*t. m.*) Bak:
Kolaylandırmak | Kolaylanmak *[Voir: Kolaylanmak.]*

Kolaylanma | (*t. m.*) Sühulet
Kolaylanmak | kespetmek, bitmeğe yakiaşmak. *[Devenir facile;être facilité,e;approcher de sa fin.]*

Kolaylaşma | (*t.m.*) Bak: Ko-
Kolaylaşmak | laylanmak. *[Voir: Kolaylanmak.]*

Kolaylaştırma | (*t. m.*) Tes-
Kolaylaştırmak | hil etmek, güclüğünü izale etmek. Basitleştirmek § İkmaline yaklaştırmak. *[Rendre facile; faciliter; approcher de la fin.]*

Kolaylatma | (*t. m.*) Bak :
Kolaylatmak | kolaylaştırmak. *[Voir: kolaylaştırmak.]*

Kolaylık (*t. s.*) Suhulet, zahmetsizlik, çare, tedbir, hal ve vakti yerinde olma. *[Facilité § Moyens § Aise; aisance.]*

Kolaylıkla (*t. s.*) Suhuletle, zahmetsizce, güçlük çıkarmadan. *[Facilıment, aisément.]*

Kolcu (*t. s.*) Bekçi, gardiyan, gümrük v. s. müesseselerin kaçakcılığa mani olacak memurları. *[Garde; gardien de douane § Agent chargé de la poursuite des contrebandiers.]*

Kolculuk (*t. c.*) Gümrük v. s. müesseselerce kaçakcılığa mani olan memurların vazifesi, bekçilik. *[Charge, service de gardien, etc.]*

Kolçak (*t. s.*) Bileğe takılan yünden yapılmış eldiven. *[Mitaine de laine qui s'attache au poignet§ Manchette.]*

Koldaş (*t. s.*) Arkadaş.*[Compagnon.]*

Koldemiri(*t. s.*) Kapı arkasına konulan uzun demir. bir nevi kundakçı aleti. *[Barre de fer qui sert à fermer la porte par derrière.]*

Kolej (*c . s.*) Orta tedrisat meptebi, lise. *[Collège.]*

Kolejli(*t.s.*) Kolej talebesi, koleje devam eden.*[Collégien,ne.]*

Kolera (*t. s.*) Sık sık amel ve kusma ile başlıyan sarî bir hastalık. *[Choléra.]*

Koleralı (*t. f.*) Kolera hastalığına yakalanmış. *[Cholérique.]*

Kolgan (*t. s.*) Bir nevi çatallı diken. *[Sorte d'épine.]*

Koli (*c.s.*) Paket, eşya dengi, posta paketi, koli postal. *[Colis.]*

Kolkotar (*c. s.*) Fevki humzu hadit. *[Colcotar.]*

Kollama | **Kollamak** (*t. m.*) Araştırmak, yoklamak, kayırmak, beklemek, gözlemek, tarassut etmek. *[S'informer de; avoir soin de § Protéger; aider § Attendre; guetter.]*

Kollap (*t. s.*) Sırma sarmağa mahsus bir nevi çark. Bir nevi menteşe. *[Sorte de dévidoir pour entourer un cordon de fil d'or.]*

Kolleksion (*c. s.*) Pul, resim vesaire gibi şeyleri toplamak hevesi ve bu toplanan şey. *[Collection.]*

Kollek (*c. s.*) Arkadaş, sınıf, meslek ve san'at arkadaşı. *[Collègue.]*

Kollektif (*tc. s.*) Bir çok kimselerden mürekkep olan, iki veya daha ziyade kimselerin müştereken çalışmak ve teşebbüsün neticesinden tamamen mes'ul olmak suretile aktettikleri ticarî şirket. *[Collectif.]*

Kollektivism (*c. s.*) Komünizmin ilk şekli olan içtimaî bir meslek, sâyuamelde ve ticarette iştirak esasına istinat eden. *[Collectivisme.]*

Kollektivite (*c. s.*) İştirak hali. Bir arada bulunma, müştereken tasarruf. *(Collectivité.]*

Kollektör (*c. s.*) Dinamonun bakır tel fırçaları § Vergi, iâne tahsil eden adam. *[Collecteur.]*

Kollu (*t. f.*) Kolları olan elbise, kolu olan, kol salmış. *[A manche (habit).]*

Kolodiyon (*c. s.*) Sürülen yerde parlak bir tabaka teşkil eden mayi. *[Collodion.]*

Kolofan (*c. s.*) Karasakız, reçina. *[Colophane.]*

Kolon (*c. s.*) Bir müstamereye hicret etmiş Avrupalı çiftçi. *[Colon.]*

Kolon (*t. s.*) Pek küçük eşek sıpası; yabani eşek *[Onagre; ane sauvage.]*

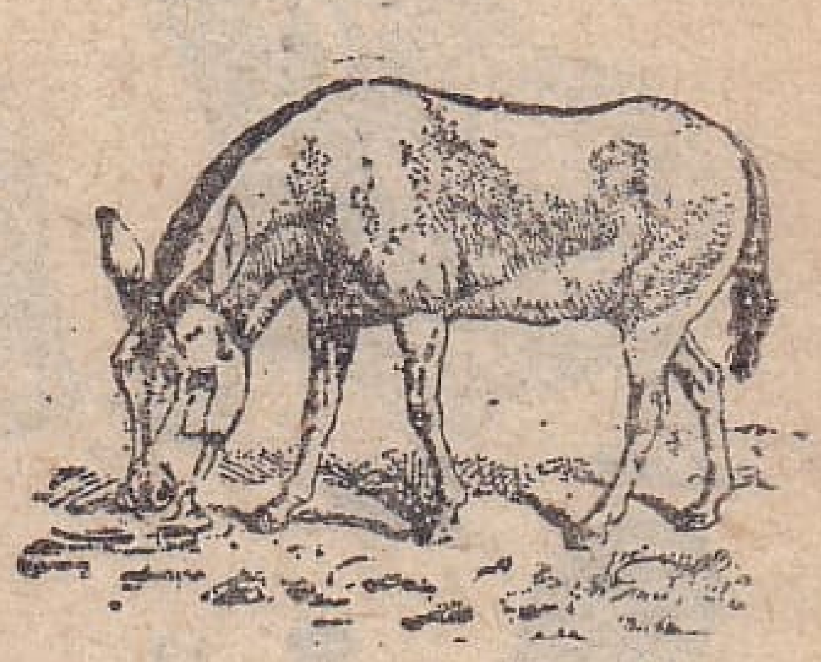

Kolon

Kolon (*c.s.*) Sütun, direk, yazı sütunu, kol. *[Colonne.]*

Kolonel (*c. s.*) Miralay (ecnebî orduları zabitanı için kullanılır) *[Colonel.]*

Koloni (*c. s.*) Müstemleke, bir

müstemlekeye hicret eden halk. Bir memlekette bulunan ecnebî tebaa. *[Colonie.]*

Kolonlama } (*t.m.*) Diş eşek,
Kolonlamak } yavrulamak.
[Mettre bas (en parlant d'une ânesse).]

Kolordu (*t. s.*) Bir kaç fırkadan ibaret ordu. *[Corps d'armée.]*

Koloridye (*t. s.*) Uskumru balığının küçüğü. *[Espèce de petit maquereau.]*

Kolosal (*c. s.*) Muazzam, çok büyük, devasa, cesim. *[Colossal,e.]*

Koltuk (*t. s.*) Kol ile omuzun birleştiği yerin altındaki oyuk. Kenar, köşe, kuytu yer § Eskici dükkânı § Kenarlı ve arkalı büyük ve geniş sandalye § Pohpohlama § Zifaf günü § Adi meyhane. *[Aisselle § Bras; bord. Coin § Petit cabaret, boutique au coin d'une rue; buvette § Fauteuil § Flatterie § Marchand de bric-à-brac.]*

Koltukaltı (*t. s.*) Koltuğun içi,

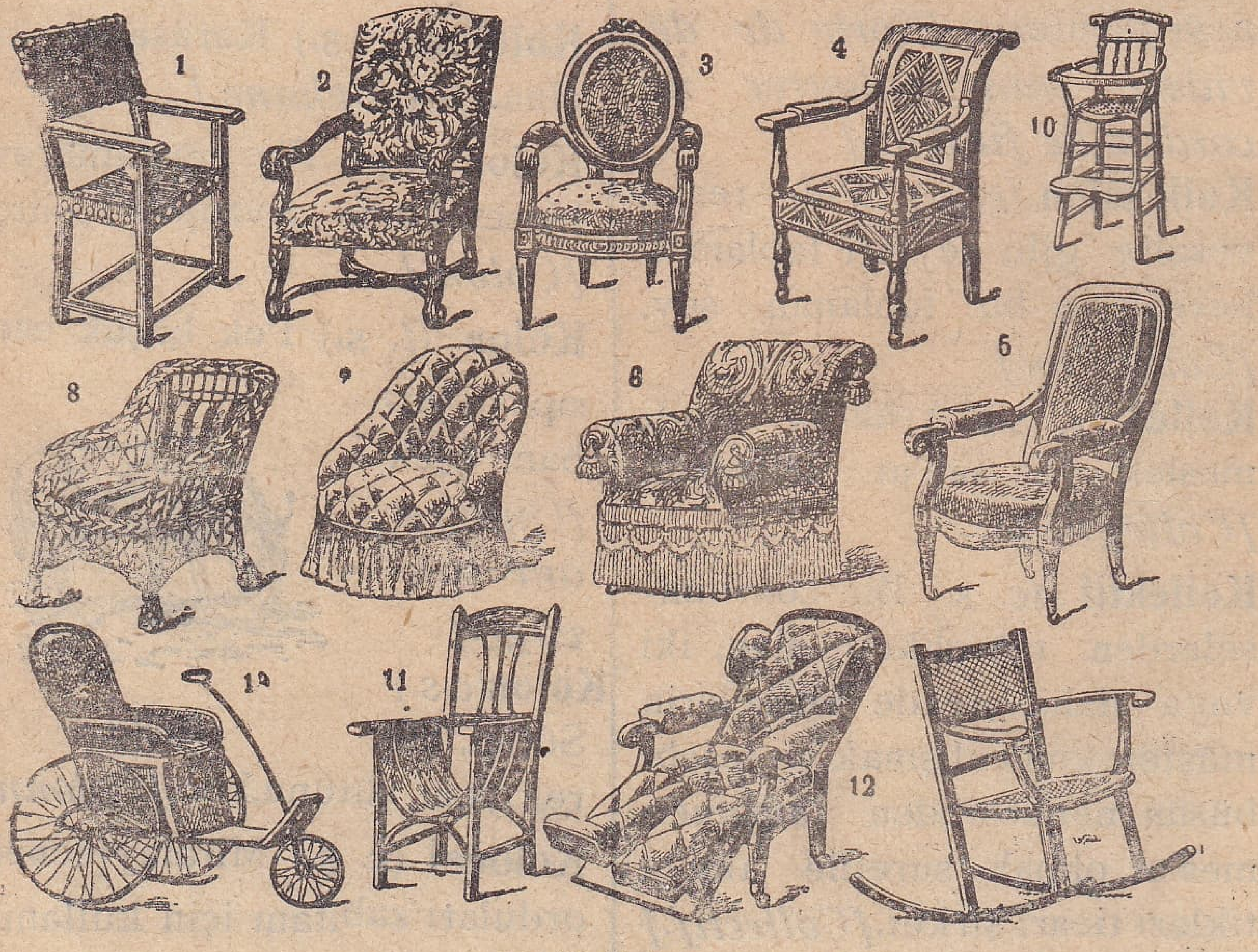

Koltuk

oyuğu. *[Le creux de l'aisselle.]*

Koltukçu (*t. s.*) Eski eşya alan ve satan kimse, küçük ve adi bir meyhaneyi idare eden adam§ Müdaheneci,ipokrit. *[Marchand de bric-à-brac § Marchand de vêtements usagés§ Vendeur de fauteuil§ Flatteur,euse.]*

Koltukdeğneği (*t. s.*) Sakat ve ayakta duramayan insanların bir ucunu koltuklarına koyup üzerine dayandıkları değnekler. *[Béquille.]*

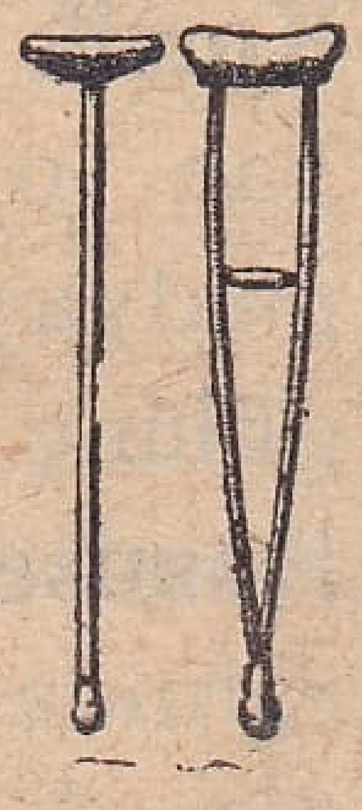
koltukdeğneği

Koltuklama | **Koltuklamak** | (*t.m.*)Koltuğuna girmek § Yüze karşı methetmek, müdahene yapmak. *[Prendre par le bras § Flatter.]*

Koltuklu(*t. f.*)Kolu dayatacak yeri olan § İstinat edecek yeri ve iltiması olan. *[A aisselle; à bras.]*

Koltukresmi (*t. s.*) Zifaf günü güveyinin gelinin koltuğuna girerek gelin odasına çıkarma merasimi. *[Cérémonie au cours de laquelle le futur marié prenne sa fiancée par le bras et l'amène à la chambre nuptiale.]*

Koltukzaviyesi (*t. s.*) İstihkâmın köşe tabyası. *[Angle d'épaule.]*

Koluuzun (*t. s.*) Muktedir,hükmü geçer. *[Influant,e; puissant,e.]*

Kolye (*c. s.*) Gerdanlık, tasma. *[Collier.]*

Kolyoz (*t.s.*) Uskumruya benzer ve biraz daha büyük bir balık. *[Espèce de maquereau.]*

Kolza (*c.s.*) Tohumundan yanacak bir yağ çıkarılan yabani lâhana *[Colza.]*

Kolza

Kolzayağı (*t. s.*)Bir nevi yabanî lahana tohumundan çıkarılan yağ. *[Huile de colza.]*

Koma (*c. s.*) Derin baygınlık, bitkinlik, ölüme yakın hal, derin uyku.*[Koma.]*

Koma (*t. s.*) Komak işi. Bak: Komak, odalık cariye.*[Action de mettre § Odalisque.]*

Koma | **Komak** | (*t. m.*) Yerleştirmek, bir yere vazetmek, bi-

rakmak, terketmek, müsaade etmek, bırakmak, bulundurmak, tutmak, yükletmek, vermek, tespit etmek§ Nasbetmek, tutmak, edinmek, göndermek, kabul ettirmek§ Pişmek yahut olmak üzere hazırlamak, pişmek üzere ateşin üzerine bırakmak§Kurmak, düzeltmek. *[Mettre; poser; placer§ Laisser, abandonner § Permettre § Se souvenir de; ne pas oublier.]*

Komandit (*c. s.*) Hissedarları para verip kâr ve zararına kendi koyduğu para nispetinde iştirak edip şirket muamelâtına karışmağa salâhiyeti olmayan şirket. *[Commandite.]*

Komant (*c. s.*) Sipariş, ısmarlama. *[Commande.]*

Komanter (*c.s.*) Tefsir, tenkit§ Haşiye, şerh, llâve, tarihi hatıra. *[Commentaire.]*

Kombinezon (*c. s.*) Tedbir, tertip, kadınların gömlek yerine giydikleri beyaz veya renkli iç çamışırı. *[Combinaison.]*

Komedi (*c. s.*) Eğlenceli, güldürücü şey. Dram ve vodvil karışık oyun, komedya, muthike. *[Comédie.]*

Komediyen (*c. s.*) Komedi oynayan aktör veya aktris. *[Cmédien,ne.]*

Komedya (*t. s.*) Gülünç oyun, muthike § Gülünç iş, maskaralık. *[Comédie.]*

Komedyacı (*t. f.*) Sahnede gülünç şeyler yaparak güldüren oyuncu, muthike oynayan mukallit. *[Comédien,ne.]*

Komi (*c. s.*) Ticarethane kâtibi, memuru. *[Commis.]*

Komik (*c. s.*) Komedya oynayan oyunçu, mukallit § komedyaya mensup, güldürücü, gülünç. *[Comique.]*

Komiser (*c. s.*) Hükûmet tarafından tayin olunmuş mümessil § Polis amiri. *[Commissaire.]*

Komiserlik (*t. s.*) Komiser sifat ve memuriyeti *[Commissariat]*

Komisyon (*c. s.*) Bir mes'ele hakkında görüşüp karar vermek üzere tayin veya intihap suretile toplanan heyet, encümen§ Tellallık. *[Commission.]*

Komita (*c. s.*) Gizli ve muzir bir maksat peşinde koşan mürettep bir cemiyet, bu cemiyete mensup olan adam, siyasî bir maksat peşinde koşan eşkıya, çete. *[Comité.]*

Komitacı (*t. s.*) Komitaya mensup olan, komita, eşkıya.

[Ce qui appartient à un comité revolutionnaire.]

Komite (c.s.) Hususî bir iş veya hayırlı bir maksat için teşekkül eden bir heyet, bir cemiyet. *[Comité.]*

Komivayajör (c. s.) Seyyar tüccar memuru. *[Commis vayageur.]*

Komütatör (c. s.) Elektrik cereyanını kesip açmağa veya istikametini idare ve tebdil etmeğe mahsus alet. *[Commutateur.]*

Komodin (c. s.) Karyolanın yanına konulan ve üzerinde lâmba, su ve saire bulunan küçük dolap. *[Meuble à tiroirs§ Commode.]*

Komot (c. s.) Konsol, gözlü dolap § Kullanışlı, pratik. *[Meuble à tiroirs § Commede.]*

Kompansasion (c. s.) Taviz, tazmınat, mahsup, takas, mükâfat. *[Compensation.]*

Komparezon(c. s.) Mukayese, nisbet, kıyas, muşabehet. *[Comparaison.]*

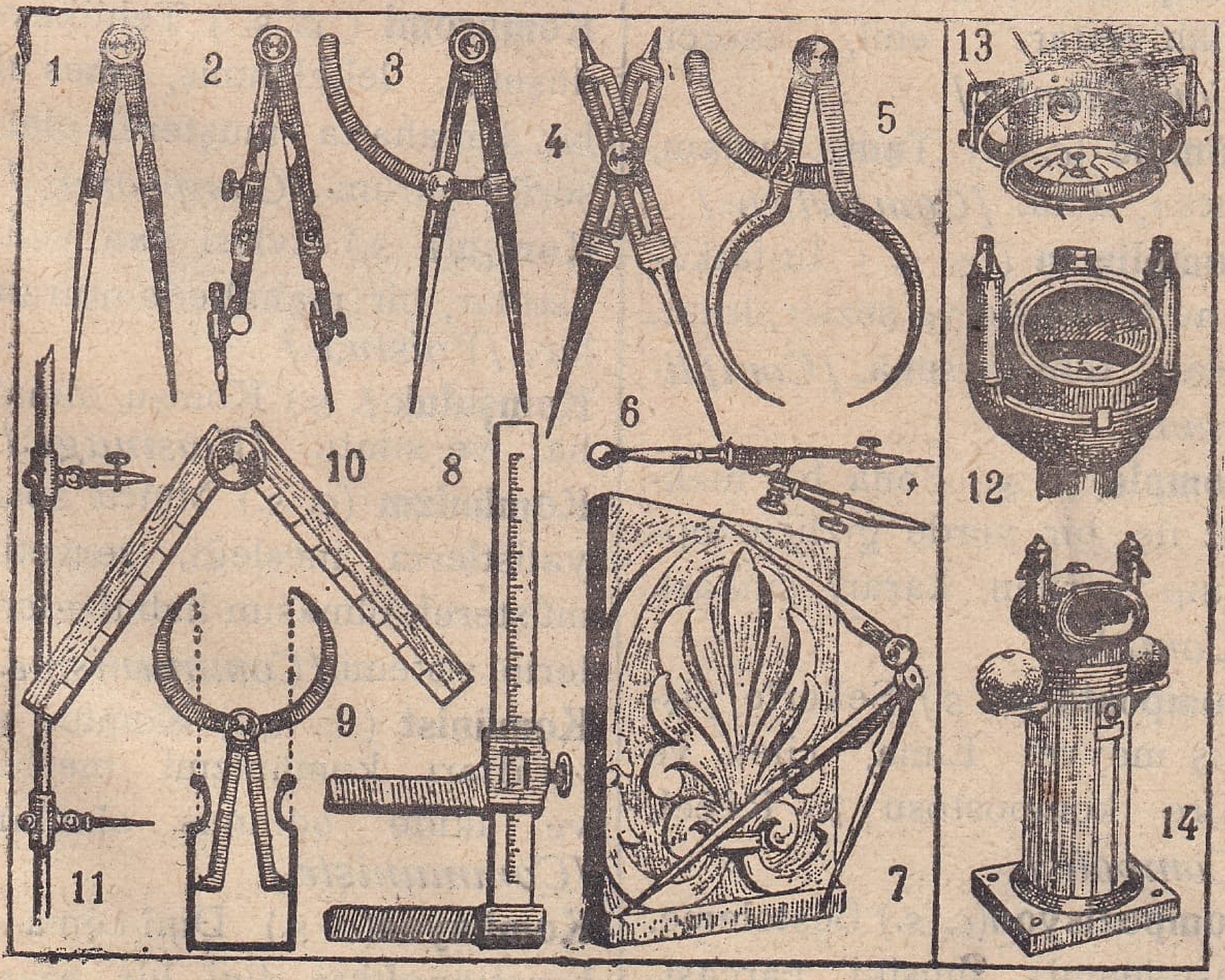

Kompas

Kompartıman (*c. s.*) Göz, bölme, vagon bölmesi. *[Compartiment.]*
Kampas,kumpas(*c. s.*) Pergel, mürettiplerin yazı dizerken harfleri birer birer içine koyup satır teşkil ettikleri alet. Ölçüp biçme, tasarlama, fesat, hile. *[Beuveau § Campas; composteur.]*
Kompaslı (*t. s.*) Tasmim olunmuş tasarlanmış, fesatlı,hileli, tezvirli. *[Compassé,e§ Arrangé,e; conspiré,e.]*
Kompetan (*c. s.*) Mutahassıs, salâhiyettar, ehil, merci. *[Compétent,e.]*
Komple (*c. s.*) Tam, tamam, bütün, dolu. *[Complet,ète.]*
Kompliman (*c, s.*) İltifatkârane muamele ve sözler,iltifat, selâm, tebrik, sena. *[Compliment.]*
Komplo (*c. s.*) Fena bir maksat ile bir yerde gizlice toplanıp verilen karar, suikast. *[Complot.]*
Komposto (*c. s.*) Şekerle pişmiş meyve: Elma, çilek ve saire kompostosu § Reçel. *[Compote.]*
Kompozisyon(*c. s.*) Besteleme, bestelenmiş musiki parçası, Terkip, tertip, telif, talebeye verilen tahrirî vazife. *[Composition.]*
Kompozitör (*c. s.*) Bestekâr, musiki parçaları besteleyen sanatkâr. *[Compositeur.]*
Kompres (*c. s.*) Yara baskısı, yarayı sarmak için kullanılan bez § Ağrıyan bir yere sıcak veya soğuk suya batırılmış bez, havlu koyma. *[Compresse.]*
Komprime (*c. s.*) Kinin, aspirin ve saire gibi tazyik ile hap haline konmuş ilâç. *[Comprimé.]*
Kompromi (*c. s.*) Tehlikeye düşmüş, lekelenmiş, mes'ul, bir kabahatta müşterek olan, şeriki cürüm. *[Compromis.]*
Komşu(*t. s.*) Evleri yan yana olanlar, bir mahallede oturanlar. *[Voisin,e.]*
Komşuluk(*t. s.*) Komşu olmak hal ve sıfatı. *[Voisinage.]*
Komünizm (*c. s.*) Müfrit sosiyalistlerin mesleği, servetin müşterek olmasını kabul edenlerin sistemi.*[Communisme.]*
Komünist (*c. s.*) Komüni m taraftarı, komünizmi meslek ve akide edinmiş olanlar. *[Communiste.]*
Komünyon(*c. s.*) Dinî cemaat, hıristiyanlıkta dinî bir ayin. *[Communion.]*

Konak(*t. s.*) Menzil, yolculukta gece vakti inilen yer. Yolculukta bir yerde durma, dinlenme§ Zengin ve mükellef ikametgâh. Resmî daire: Hükûmet konağı§Başta hâsıl olan kepek. *[Résidence; hôtel privé § Lieu où l'on descend pendanl le voyage § Station§ Grande maison § Hôtel du gouvernement § Pellicule (de la tête).]*

Konakçı (*t. s.*) Yolda konak hazırlayan adam, seferber askerin yolda konacağı yerleri seçip hazırlamağa memur zabit. *[Officier qui devance les voyageurs pour leur préparer les logements § Adjoin-major chargé du cantonnement.]*

Konca, konce (*t. s.*) Açılmamış gül veya başka bir çiçek, tomurcuk. *[Bouton, calice.]*

Koncolos (*t. s.*) Vampir, korkunç ve mevhum şahıs. *[Vampire; loup-garou.]*

Konç (*t. s.*) Çorap ve çizme ve potin gibi şeylerin yukarı kısmı. *[Haut de bas; jambe de botte.]*

Konçlu(*t. f.*) Konçsuz olmıyan baldıra gelecek kısmı olan. *[A longue chausses.]*

Kondansatör (*c. s.*) Elektriki, buharı ve buhara benzer gazları biriktirip teksif eden alet, meksife. *[Condansateur.]*

Kondüktör (*c. s.*) Tramvay ve otobüslerde bilet kesmeğe memur adam, kılavuz, yol gösteren, rehber. *[Conducteur.trice.]*

Kondurma } (*t.m.*) Yolcu ve mi-
Kondurmak } satıre konak yaptırmak, yerleştirmek, oturtmak§ Birinin aleyhinde hiç bir şey söyletmemek: arkadaşına toz kondurmaz gibi. *[Poser; faire reposer § Faire cantonner camper § Faire percher.]*

Konfederasyon (*c. s.*) Devletler ittihadı, müttehit hükûmetler, cemiyet. *[Confédération.]*

Konferans(*c.s.*)Muhtelif devletler murahhaslarından mürekkep meclis: Lozan konferansı. Bir mesele hakkında görüşmek üzere toplanma, müzakere, ilmî siyasî muayyen bir mevzu etrafında irat edilen nutuk. *[Conférencs.]*

Konferansçı (*t. f.*) Her hangi bir mevzu etrafında umuma söz söyleyen adam, konferans veren hatip. *[Conférencier.]*

Konfeti (*c.s.*) Karnavalda ve

balolarda ve bunlara benzer umumî eğlence ve şenliklerde serpilen renk renk kâğıt pullar, *[Confetti.]*

Konfor (*c. s.*) Rahatlık, refah, rahat edilmesini temin eden şey. *[Confort.]*

Konforlu (*c. s.*) Rahatlı, sühuletli, rahat ve istirahatı temin eden. *[Confortable.]*

Kongre (*c. s.*) Devletler arasındaki siyasi meselelerin tesviyesi için toplanan hükûmet reisleri veya sefirler meclisi § Bir cemiyetin veya şirketin senede bir defa vuku bulan heyeti umumiye ictimaı. *[Congrès.]*

Konje (*c. s.*) İzin, müsaade, tatil, ruhsat. *[Congé.]*

Konkordato (*c. s.*) Bir müflis ile dainler arasındaki uyuşma. muvafakatname. *[Concordat]*

Konkur (*c. s.*) Müsabaka, rekabet, müsabaka imtihanı. *[Concours.]*

Konkürans (*c. s.*) Rekabet, müsabaka. *[Concurrence.]*

Konma | **Konmak** } (*t. m.*) Yerleşmek, vazolunmak, bırakılmak, terkolunmak, geceyi geçirmek üzre yolda konak etmek, menzil tutmak. Muvakkaten yerleşmek § Kuşlar uçarken inmek. Misafir olmak§ Bedavadan ele geçirmek, istifede etmek. *[Descendre (dans un hôtel) camper § Tomber; se poser (oiseau, poussière) § Profiter d'une aubaine.]*

Konsa (*t. s.*) Kuş kursağı, hububatla beslenen kuşların üçüncü midesi. *[Gésier.]*

Konser (*c. s.*) Musiki musamere, ahenk, musikili toplanma. *[Concert.]*

Konservatör(*c. s.*) Muhafazakâr, İngilterede ve diğer bazı Avrupa memleketlerinde siyasî bir fırka ismi, mahafazakâr fırkası. *[Conservateur.]*

Konservatuvar (*c. s.*) Umuma mahsus musiki mektebi, musiki akademisi. *[Conservatoire]*

Konserve (*c. s.*) Havası tahliye edilmiş, kapalı kaplar içinde muhafaza olunmuş sebze, salamura, komposto ve reçel v. s. *[Conserve.]*

Konsesyon(*c.s.*) İmtiyaz § Müsaade,ruhsat, ihale§İhsan,terk. *[Concession.]*

Konsil(*c. s.*) Ruhaniler, rahipler meclisi. *[Concile.]*

Konsiyan(*c. f.*)Şuurlu, şuuruna hâkim,kendini his eden.*[Conscient,e.]*

Konsiyans (*c. s.*) Vicdan, şuur, iç, derun, bâtın, zamir. *[Conscience.]*

Konsol (*c. s.*) Tahtadan yapılmış ve üzerine ayna konan mobilya. *[Console.]*

Konsolos (*t. s.*) Yabancı devletlerin büyük şehirlerine devlet tarafından gönderilen siyasî ve bilhassa ticarî mümessil, şehbender. *[Consul.]*

Konsolosluk (*t. s.*) Konsolos sıfat ve memuriyeti, şehbenderlik. *[Consulat.]*

Konsolto (*c. s.*) Bir kaç doktorun bir hastayı tedavi veya hestalığını teşhis etmek için bir arada toplanıp görüşmesi, konsültasyon. *[Consultation.]*

Konsomasyon (*c. s.*) Kahve, gazino ve birahane gibi yerlerde içilen ve yenilen şey. *[Consommation.]*

Konsorsiyum (*c. s.*) Cemiyet, şirket, iştirak. *[Consortium.]*

Konsültasyon (*c. s.*) İstişare, bir mesele hakkında fikir danışma. Birkaç doktorun bir araya toplanup bir hasta hakkında görüşmeleri, konsolto. *[Consultation.]*

Konşumento (*c. s.*) İrsaliye varakası, bir malın gönderildiğini bildirmek için vapur veya şimendifer idareleri tarafından verilen kâğıt *[Connaissement.]*

Kont (*c. s.*) Ecnebilerde bir asalet unvani. *[Comte.]*

Kontajiyö (*c. f.*) Sirayet eden, sarî. *[Contagieux, se.]*

Kontak (*c. s.*) İki zıt cereyanı havi telin biribirine dokunması, temas. *[Contact.]*

Kontes (*c. s.*) Kontun karısı yahut kızı. *[Comtesse.]*

Kontoş (*t. s.*) Tatar beylerinin geydikleri dar kollu bîr nevi libas. *[Sorte d'ancienne pelisse de gala.]*

Kontör (*c. s.*) Su, gaz veya elektrik gibi şeylerin ne kadar sarfedildiğini gösteren saat. *[Compteur.]*

Kontra (*c. f.*) Karşı, aleyhte. Muhalif, zıt. *[Contre.]*

Kontramiral (*c. s.*) Visamiraldan küçük olan bahriye rütbesi. *[Contre - amiral.]*

Kontrkonesman (*c. s.*) Konşumentusu mukabilinde tediyesi meşrut olan muamele. *[Contre - connaissement.]*

Kontrkuran (*c. s.*) Bir su akıntısının aksine cereyan eden diğer bir akıntı, anafor. *[Contre - courant.]*

Kontrmetr (*c. s.*) Ameleye nazaret eden adam, ustabaşı, amelebaşı, kalfa. *[Contre - maître.]*

Kontrol (*c. s.*) Teftiş, tahkik ve murakaba, Tren, tramvay v. s. gibi biletle girilen yerlerde yolculara bilet verilip verilmediğini teftişe memur adam § Bir işi idare eden ve tanzim eden kuvvet §Bir medyum vasıtasile gözüktüğü iddia olunan ruh § Altın ve gümüşe basılan damga. *[Controle.]*

Kotrolör (*c. f.*) Kontrol memuru, müfettiş, murakip, kontrolcu. *[Controleur.]*

Kontrtorpiyör (*t. s.*) Torpido muhribi. *[Contre torpilleur.]*

Konu (*t. s.*) Mihman, konup, misafir. *[Hôte; etranger qui reçoit l'hospitalité.]*

Konuk (*t. s.*) Mihman, konu, misafir. *[Voir: Konu.]*

Konuklama } (*t. m.*) Misafir-
Konuklamak } liğe kabul etmek mihmandarlık etmek. Ziyafet çekme, çekmek. *[Recevoir des hôtes, des convives; régaler.]*

Konukluk (*t. s.*) Mihmanlık, misafirlik, ziyafet. *[Hospitalité § Repas.]*

Konukomşu (*t.s.*) Komşu olanlar, komşular. *[Voisins et passants.]*

Konulma } (*t. m.*) Konak itti-
Konulmak } haz olunma, olunmak, inilme, inilmek. *[Être mis, posé, placé,e § Être laissé, abandonné,e.]*

Konuşma } (*t. m.*) Görüşme,
Konuşmak } görüşmek, tanışma, tanışmak § Söyleşmek, mükâleme etme,etmek. *[S'entretenir; converser; parler (d'une offaire).]*

Konuşturma } (*t. m.*)İki veya
Konuşturmak } daha fazla adamı bir şey hakkında görüşmek üzre bir araya toplama, toplamak, gürüştürme, görüştürmek, konuşmalarını temin etme, etmek.*[Faire converser deux ou plusieurs personnes; provoquer une explication directe.]*

Konuşulma } (*t.m.*)Fikir teati
Konuşulmak } olunmak, görüşülme, görüşülmek § Musahebe ve mükâleme olunma, olunmak. *[S'entretenir;converser; parler (d'une affaire).]*

Konvansiyon (*c. s.*) Ahitname, mukavele, anlaşma, uzlaşma, itilâf. *[Convention.]*

Konvansiyonel (*c. s.*) Beynelmilel anlaşma neticesinde

muhtelif memleketlerin içinden geçen tren. *[Conventionnel.]*

Konyak (*c. s.*) Taktir edilmiş şaraptan yapılmış içki. *[Cognac.]*

Kooperatif (*c. s.*) Müşterek sermaye ile tesis edilip kârı da müştereken taksim edilen şirket. *[Coopératif,ve.]*

Kopal (*c. s.*) Sıcak memleketlerde ağaçlardan alınan ve cilâ yapmakta kullanılan reçine. Cilâ yapmak için kullanılan bir nevi zamk. *[Copal.]*

Koparılma } (*t. m.*) Kestirilme, kestirilmek,
Koparılmak } kat'ettirilme, ettirilmek § Sökülme, sökülmek, çekilip ayrılma, ayrılmak. düşürülmek, toplanma, toplanmak. [Yemiş v. s.] *[Se couper § Se détacher § S'arracher, se déraciner.]*

Koparma } (*t. m.*) Çekip ayırma, ayırmak,
Koparmak } kesme kesmek, kat'etmek § çekip çıkarmak, sökmek. Zorla almak § Birinden zorla para veya kıymetli bir şey alabilmek § Gürültülü ve patırdılı bir hal vücüde getirmek (zinciri koparmak). *[Couper§ Détacher § Arracher; déraciner. Faire naître; elever.]*

Kopartma } (*t. m.*) Kestirip ayırtma, ayırt-
Kopartmak } mak § Meyve gibi şeyleri toplatmak, düşürtme. düşürtmek. *[Faire couper, arracher.]*

Kopça (*t. s.*) Elbiseyi iliklemek için kullanılan erkekli dişili çengel§Düğme. *[Agrafe]*

Kopçalama } (*t. m.*) Kopça
Kopçalamak } ile ilikleme, iliklemek. *[Agrafer.]*

Kopçalanma } (*t. m*) Kopça
Kopçalanmak } ile iliklenme *[S'agrafer;être agrafé,e.]*

Kopçalatma } (*t. m.*) Kopça
Kopçalatmak } ile ilikletmek. ilikletmek. düğmeletme, düğmeletmek. *[Faire agrafer.]*

Kopçalı (*t. f.*) Kopça ile iliklenen § Kopçası olan. *[Garni,e d'agrafe.]*

Kopil (*t. s.*) Küçük çocuk, Külhani, çapkın. *[Gamin.]*

Kopkolay (*t. f.*) Çok kolay. *[Très facile.]*

Kopma } (*t. m.*) Kırılıp ay-
Kopmak } rılma , ayrılmak , ayrılıp düşme, düşmek § Gürültülü ve patırtılı veya tehlikeli bir şey çıkıvermek § Ziyade ağrıma, ağrımak. *[Se couper; se rompre; être coupé,e rompu,e § se déraciner § Naître; s'elever.]*

Kopuk (*t. f.*) Kesilmış, kesik, kopmuş§Züğürt, serseri. *[Tom-*

bé,e; coupé,e; brisé,e § *Miseréux,se* § *Vaurien.]*

Kopuz (*t. s.*) Türklerin islâm olmazdan evel çaldıkları bir veya bir kaç teli olan bir musiki aleti. *[Sorte de guitare en forme de poire d'une seule corde.]*

Kopya, kopye (*c. s.*) Bir yazı veya resmin aslına bakarak alınan diğer bir sureti§Model§ Bir san'at eserinin taklit edilmişi § Mektepte talebenin tahrirî imtihan esnasında biribirinin yazdiklarına bakması veyahut biribirinden m lûmat edinmeğe çalışması. *[Copie.]*

Kopyacı (*t. f.*) Kopya eden § İmtihanlarda arkadaşının kâğıdına bakmağı itiyat edinen. *[Copiste.]*

Kopyedefteri (*t. s.*) Bir müessesenin gönderdiği, mektup ve faturaların suretini çıkarmağa yarayan ince kâğıtlı bir defter. *[Livre de copie.]*

Kor (*t. s.*) İyice yanıp kızarmış odun veya kömür. *[Charbon ardent.]*

Kordele (*c. s.*) İpekten yapılmış bir veya bir kaç parmak genişliğinde kumaş ki kadınlar bunu süs makamında elbise ve çamaşıra takarlar veya saça bağlarlar. *[Ruban.]*

Kordiyal (*c. s.*) Sinirleri teskin eden ve ferahlık veren bir ilâç. *[Cordial,e]*

Kordon (*c. s.*) Kalınca kaytan veya ip § Saat asmağa mahsus köstek § Bir sıra teşkil eden taş veya tahta çıkıntısı § Rıhtım § Bir yerde sarî bir hastalık çıkınca veya muhafaza altına alınmak istenilen bir yerde polis ve jandarma veya asker vasıtasile teşkil olunan hat. *[Cordon.]*

Koridor (*c. s.*) Uzun ve dar geçit, bir kat üzerindeki odaların kapıları önündeki dar ve uzun sofa § Küçük ve dar salon. *[Corridor.]*

Korkak (*t. f.*) Çok sakınan, cesur olmayan, ötlek, cesaretsiz, cebin, çok korkan. *[Qui a peur; peureux,euse; craintif,ve*§ *Poltron*§*Timide.]*

Korkaklık(*t. s.*) Cesaretsizlik, korkak adamın hali. *[Peureux,euse.]*

Korkma } (*t. m.*) Korkuya
Korkmak } düçar olma, olmak, havfetme, havfetmek§Çekinme, çekinmek, sakınma,sakınmak§ Ürkmek § Cesaret edememek,

tâbi ve muti olmak § Endişe etmek § Hoşlanılmıyacak bir zanda bulunmak. [*Craindre; avoir peur* § *Avoir un pressentiment défavorable.*]

Korku (*t.* s.) Bir tehlikenin veya sıkıntının yaklaşmasından doğan teessür ve endişe§ Hoşa gitmiyen ve muhataralı ihtimal § Korkaklık, cebanet § Ürkme, dehşet. *[Peur; crainte; frayeur* § *Alarme, danger.]*

Korkulma } (*t. m.*) Korku
Korkulmak } duyulma, duyulmak § İhtiraz olunmak, sakınmak § Endişe olunmak § Korku vakı ve hâsıl olma, olmak. *[Craindre; avoir peur.]*

Korkulu (*t. f.*) Korku veren, korkuyu mucip § Tehlikeli. *[Qui fait peur; terrible; effroyant,e* § *Dangereux,se.]*

Korkuluk (*t.* s.) Korkutmağa yarayan şey § Kuşları korkutup yaklaştırmamak için tarla ve bahçelerde odun ve bezden yapılan adam şeklindeki şey [Bostan korkuluğu; yalınız gösterişi olup elinden hiç bir iş gelmiyen manasına kullanılır.] § Düşmek tehlikesi olan yerlerde duvar ve parmaklık v. s. den çekilen kenar. *[Epouvantail* § *Galerie d'un pont etc. qui empêche de tomber; parapet; garde-fou.]*

Korkunç (*t. f.*) Korku veren, müthiş , mühip , mahuf . *[Terrible; effrayant,e; épouvantable.]*

Korkusuz (*t. f.*) Pervasız korkusu olmayan § Korku vermiyen, mühatarasız, tehlikesiz. *[Qui ne craint pas; qui n'a pas peur* §*Sans péril; sûr,e.]*

Korkusuzluk (*t.* s.) Korku fıkdanı, emniyet, asayiş §Tehlikesizlik. *[Manque de peur*§ *Absence de danger; sûreté.]*

Korkut (*t.* s.) Telve, bulamaç ve bunlar gibi koyu şey § Dişsiz ihtiyarlar ve çocuklar için un ve yağdan yapılan yemek § Korku veren, korkunç, dehşet veren, yavuz. (Bu mana ile alem olmuştur.) [*Épais,se* § *Terrible; effrayant,e.*]

Korkutma } (*t. m.*) Korku
Korkutmak } verme, vermek. korkmasını mucip olmak § Tehdit etmek, önceden bir ceza ve azap göstererek korkuya düşürmek, Ürkütmek, kaçırtma, kaçırtmak. [*Faire craindre; épouvanter* § *Menacer* § *Intimider.*]

Korluk (*t. s.*) Kordan ibaret parlak ateş § Mangal, kor komağa yarayan kap.[*Feu de charbon ardent.*]

Korna(*c. s.*) Otomobil ve ara-

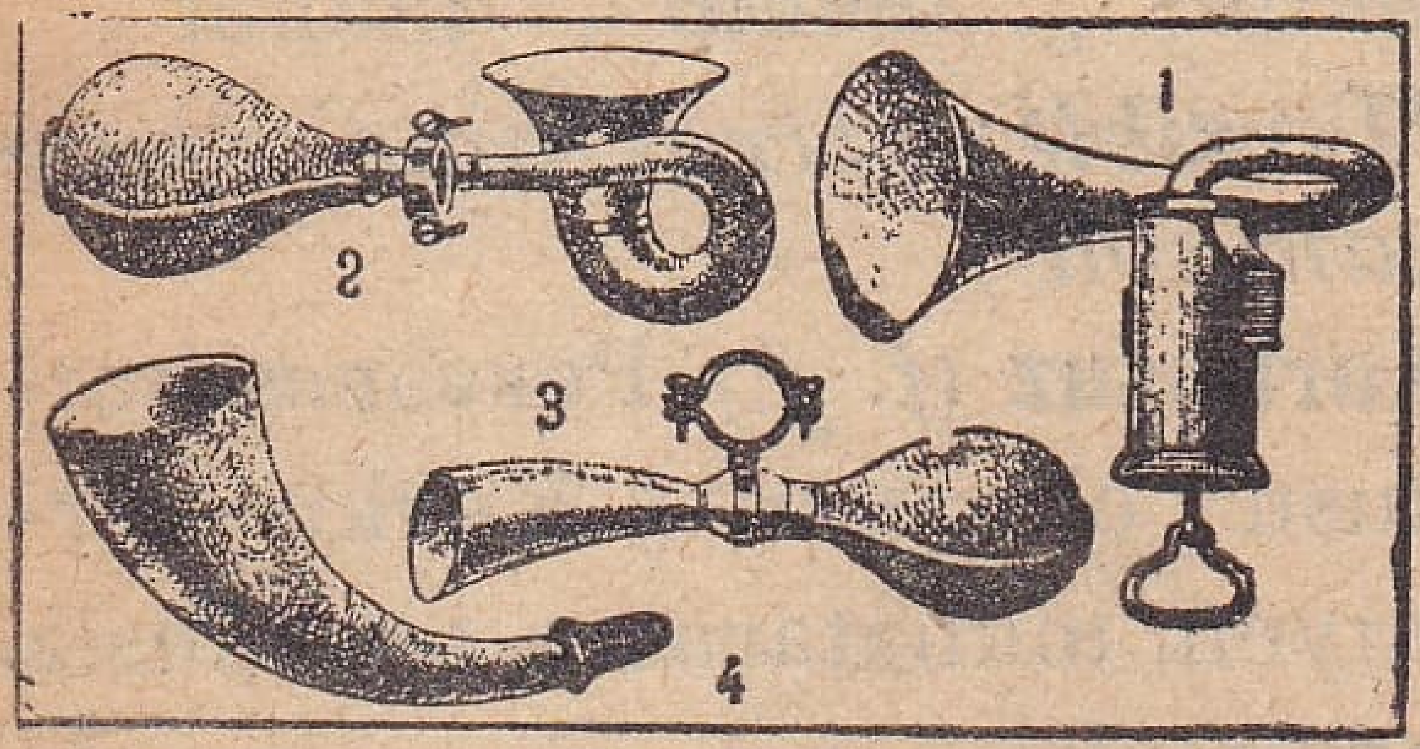

Korna

balarda türlü türlü ses çıkarıp yol üstündekileri ikaz eden ve bir çok şekilleri olan boru, [*Cornes d'appel.*]

Korniş (*c. s.*) Bir duvarın yukarı kısımlarını ve bir binanın muhtelif yerlerini süsliyen çıkıntılar § Pencerenin üst kısmına uzatılan ve perde takılan tahta. [*Corniche.*]

Korporasyon (*c. s.*) Cemiyet, lonca, esnaf heyeti. *[Corporation.]*

Korsaj (*c.s.*) Bedenin üst kısmı § Korsenin üzerine ve bedenin belden yukarı kısmına giyilen ince yelek. *[Corsaje.]*

Korsan (*c. s.*) Deniz hırsızı, denizde haydutluk yaparak tüccar gemilerini soyan adam § Deniz haydutlarının bindiği gemi, korsan gemisi. *[Corsaire; pirate; forban.]*

Korsanlık (*t. s.*) Deniz haydutluğu, deniz hırsızlığı. *[Piraterie; course.]*

Korse (*c. s.*) Vucüdu düz tutmak için elbisenin altına giyilen balinalı dik yelek. [*Corset.*]

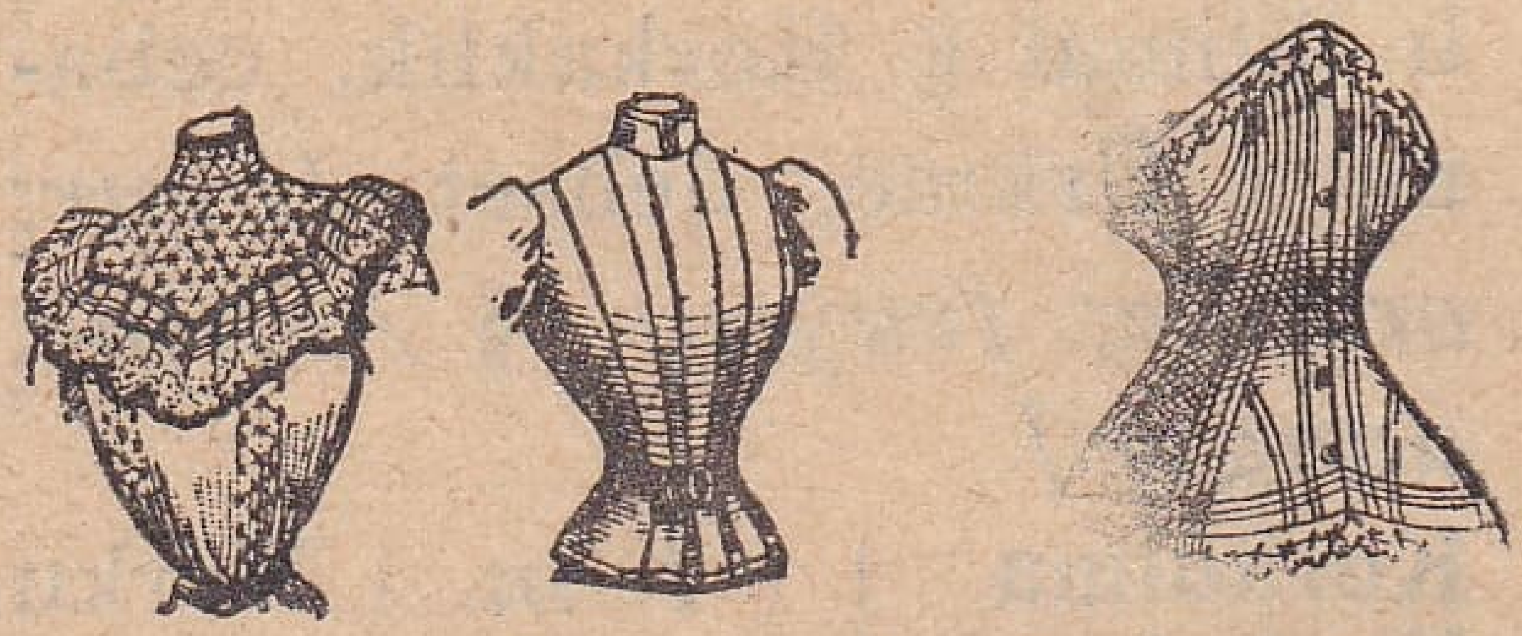

Korsaj Korse

Kortezan (*c. f.*) Kadın peşinde koşan, zampara. [*Courtisan.*]

Kortezanlık(*c. s.*) Zamparalık. [*Courtisanerie.*]

Koru (*t. s.*) Küçük orman, iyi bakılıp hıfzolunmuş küçük orman. *[Forêt; bois réservé.]*

Korucu (*t. f.*) Bekçi, orman bekçisi § Yeniçeri ocağında bir sınıf. *[Gardien; garde-champêtre.]*

Koruculuk (*t.s.*) Bekçilik, korucunun sıfat ve vazifesi.*[Charge de gardien, de garde champêtre.]*

Koruk (*t. s.*) Olmamış üzüm § Yeşil ve ekşi üzüm§ Her meyvenin hamı. *[Raisin vert; ver-*

jus § Toute sorte de fruit vert.]

Koruluk (*t. s.*) Koru ve orman olan yer, ormanlık. *[Voir: Koru.]*

Koruma } (*t.m.*) Himaye ve
Korumak } muhafaza etme, etmek § Kâfi gelme, gelmek, yetişme, yetişmek. *[Garder; préserver § Défendre; protéger § Répondre à; être suffisant, e.]*

Korvet (*c. s.*) Bir nevi harp

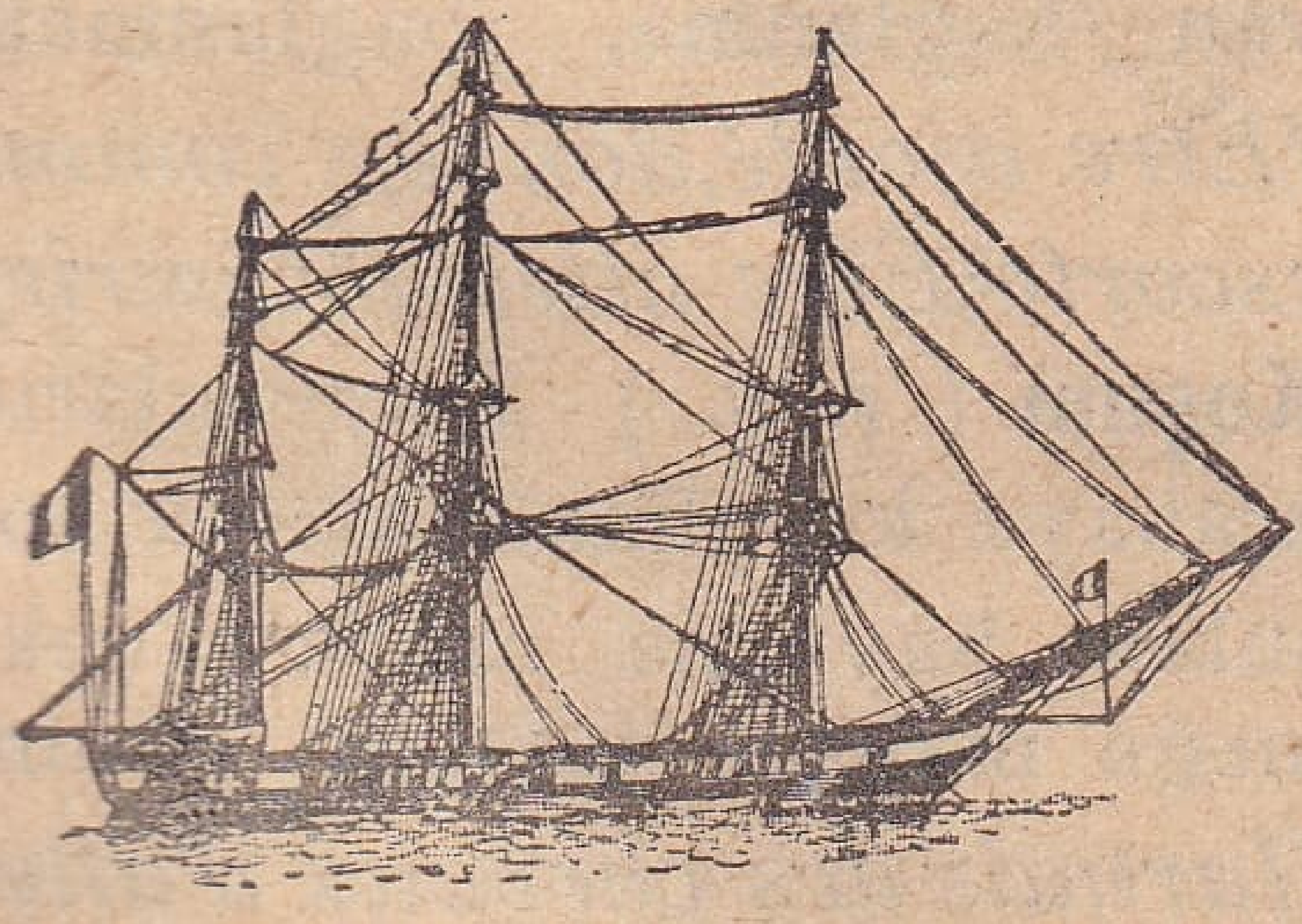

Korvet

gemisi. *[Corvette.]*

Koskoca (*t. f.*) Çok büyük, kocaman. *[Énorme]*

Koskocaman (*t.f.*) Çok büyük, gayet büyük, koskoca, gayet cesim. *[Très grand; très énorme.]*

Koskoslanma } (*t. m.*) Şişme
Koskoslanmak } şişmek, kabarma, kabarmak, tefahur etme, etmek. *[S'enorgueillir.]*

Kosmetik (*c. s.*) Bıyıkları yumuşatıp dik tutmak için sürülen bir krem § Saç ve kaşlara sürülen bir nevi krem. *[Cosmétique.]*

Kosmogoni (*c. s.*) Kâinatın teşekkülüne ait sistem veya nazariye. *[Cosmogonie.]*

Kosmoğrafya (*c. s.*) Yıldızlardan ve bunların hareketlerinden, kürreiarz ile kâinattan bahseden ilim § Heyet ilmi, astronomi. *[Cosmographie.]*

Kosmoloji (*c. s.*) İlmi tekvin, metafiziğin kâinat ve kâinatın zihinle olan münasebetinden bahseden kısmı. *[Cosmologie.]*

Kosmopolit (*c. s.*) Milliyetsiz, milliyet fikrile alâkası olmayan, bütün dünyayı vatanı sayan. *[Cosmopolite.]*

Kostüm (*c. s.*) Ruba, elbise, esvap § Pantalon caket ve yelekten ibaret bir takım elbise. *[Costume.]*

Kostümlük (*c. s.*) Bir kat elbise yapmağa kâfî kumaş § Elbiselik, elbise yapmağa mahsus ve yakışır olan kumaş. *[Étoffe pour un costume.]*

Kostümtayör (*c. s.*) Kadınların etek ve üzerine ceketten ibaret takım elbiseleri. *[Costume - tailleur.]*

Koşaltı (*t. s.*) İki hayvanın biribirine koşulması veya iki

devenin bir ipe bağlanması. *[Attelage double.]*

Koşma(*t. s.*) Hece veznile ve ikişer ikişer kafiyeli bir nazım tarzı. Bir halat veya ağacı kuvvetlendirmek veya icabında tebdil etmek için yedek bulundurulan halat veya ağaç§ Koşmak işi ve tarzı§Bak: Koşmak. *[Action de courir etc § Motif de la musique orientale.]*

Köşma } (*t. m.*) Acele ile
Koşmak } yürüme, yürümek, koşarak gitme, gitmek § Zam ve izafe etmek. yakıştırmak, isnat etmek § Beraber göndermek, maiyetine vermek § Hayvanı araba ve saireye takmak, bağlamak § Arabayı hazırlamak, tertip ve tanzim etme, etmek. *[Couriı § Se hâter § Ajouter; atteler.]*

Koşturma } (*t.m.*) Acele ile
Koşturmak } yürütme, yürütmek§ Süratle göndermek § Birlikte göndertmek§ Araba ve saireye hayvan bağlatmak § Arabayı hazırlatmak, hayvanlarını bağlatmak § Tanzim ve tertip ettirme, ettirmek. *[Faire courir § Faire atteler. Faire accompagner]*

Koşu (*t. s.*) Süratle yürüyüş, koşuş § İnsan veya hayvanlar arasında yapılan yarış § Bir nevi raks havası. *[Course § Air de danse.]*

Koşu(*t. s.*)Sürü, takım.*[Bande; troupe § Classe.]*

Koşuatı (*t. s.*) Yarış için hazırlanan at,yarış atı. *[Cheval de course.]*

Koşulma } (*t. m.*) Acele ile
Koşulmak } yürünme,yürünmek, zam ve izafe olunmak, yakıştırılmak, isnat edilmek§Birlikte gönderilmek § Arabaya hayvan bağlanma, bağlanmak. *[Être ajouté,donné,e comme escorte§Être attelé,e§Courir]*

Koşum (*t. s.*) Hayvanların arabaya koşulma,arabaya koşulan hayvana arabayı çekmeğe mahsus takılan takım. *[Harnais des chevaux d'attelage § Attelage.]*

Koşun (*t. s.*) Koşulmuş, birlikte sevkedilmiş halk, asker. *[Troupe d'hommes menés ensamble.]*

Koşuntu(*t. f.*) Bir adamın ardısıra gidenler, yardakçılar, avene.*[Suite.]*

Koşuşma } (*t. m.*) Hep bir-
Koşuşmak } likte ve birden koşma, koşmak, bir tarafa doğru ve bir kaç kişi suratle gitme, gitmek. *[Accourir en foule; affluer.]*

Kote (*c.* s.) Carî fiatını göstermе § Taraf. [*Coté.*]

Koterize (*c.* s.) Dağlama,kızıl demirle yakma. [*Cauterisé,e.*]

Kotes (*c.* s.) Kümes,tavuklara mahsus yer. § Dar ve sıkıntılı yer,mahpes. [*Poulailler* § *Prison.*]

Kotiyon (*c.* s.) Bir müsamere veya balo v. s. de hediye dağıtma § Baloda bir nevi hediyeli oyun. [*Cotillon.*]

Kotlet (*c.* s.) Koyun, dana v. s. nin kaburğa tarafından yapılan pirzolaya benzer bir yemek. [*Coteletle.*]

Kotletpane (*c.* s.) Kotletin yumurtaya batırarak tava edilmişi. [*Cotelette-pané.*]

Kotonperle (*c.* s.) Etamin denilen kumaş üzerine nakış yapmağa yarayan bir iplik § Pamuk ipliği. [*Coton perlé.*]

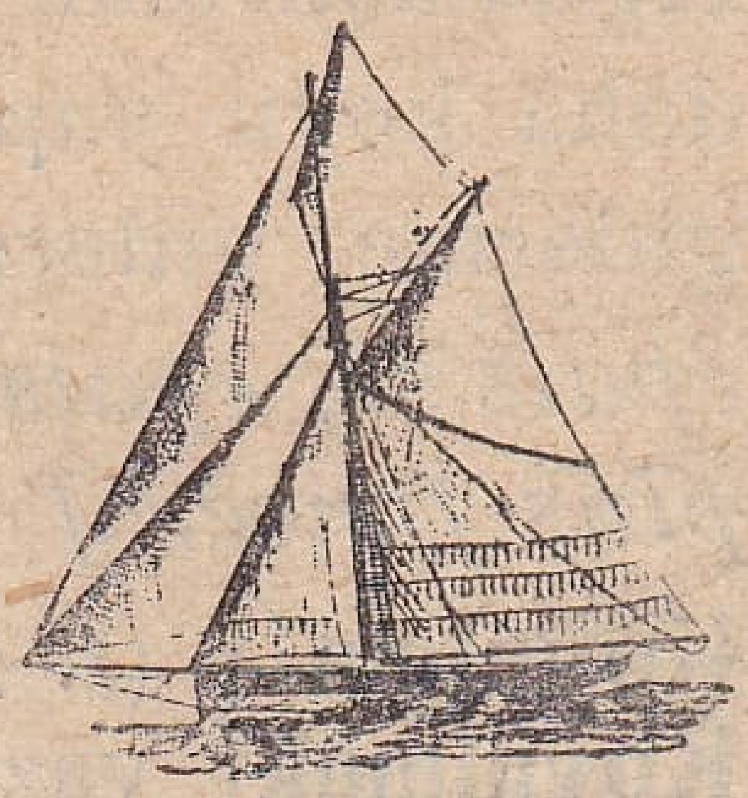

Kotra

Kotra (*c.s.*) Bir direkli ve narin yapılı ve yelkenli bir gemi. [*Cotre.*]

Kova (*t.* s.) Kuyudan su almağa mahsus kap § Su taşımak veya bahçeyi sulamak v. s. için kullanılan kap § Bazı tu-

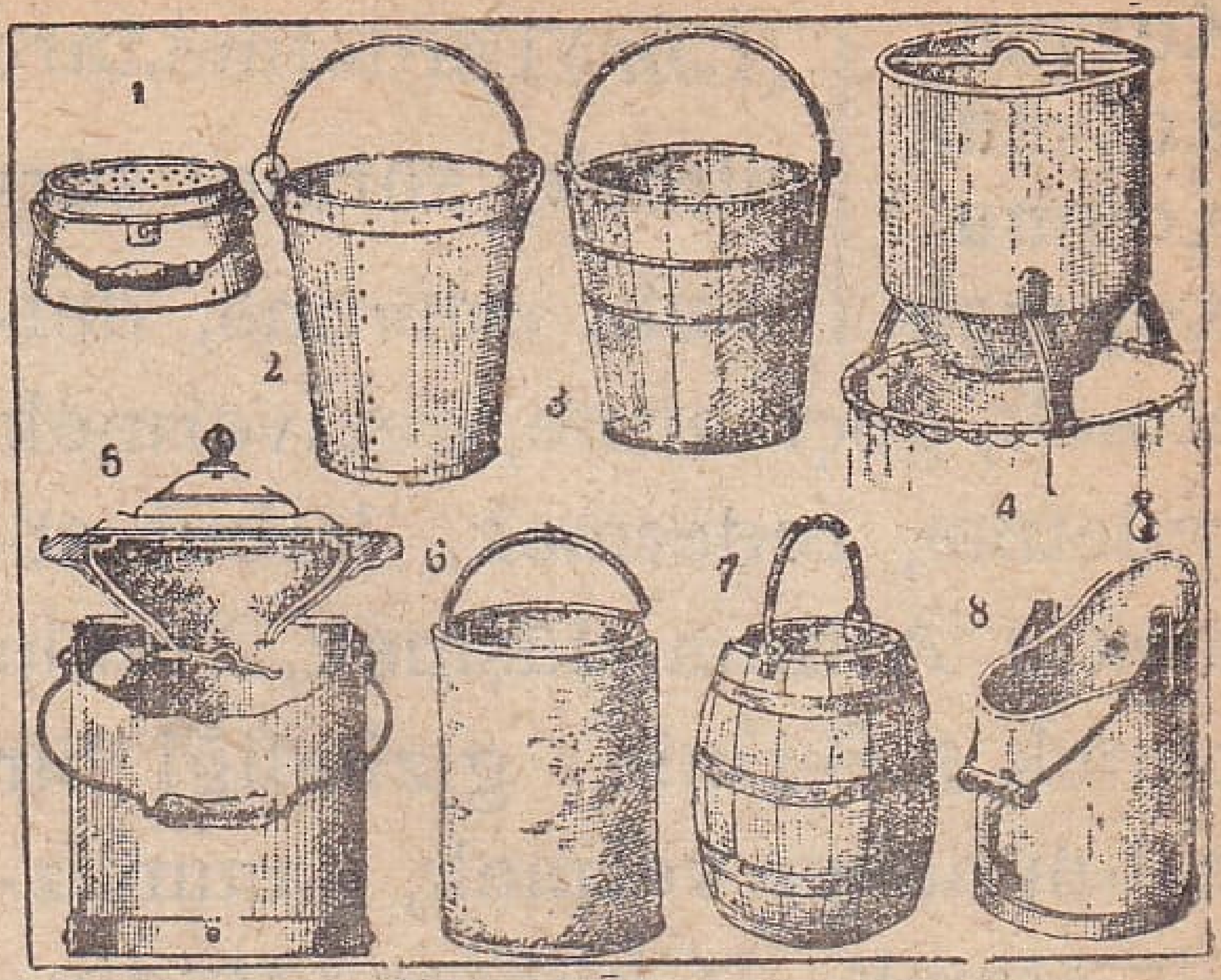

Kova

lumbaların pistonuna bitişik kapak. [*Seau.*]

Kovalama } (*t. m.*) Yakala-
Kovalamak } mak, tutmak maksadile bir şeyin peşine, ardına düşmek, arkasından koşup yakalamağa çalışmak § Birşeyi elde etmek için çalışmak, aramak, takip etme, etmek § Gözlemek. [*Poursuivre* § *Guetter.*]

Kovan } (*t.* s.) Arıların içinde
Koğan } bal yaptıkları yuva§ Top ve tüfek ve tabancanın kurşunu ile barutunu havi olan maden veya mukavvadan üstüvane. [*Ruche* § *Douille*; *gargousse.*]

Kovançiçeği (*t.* s.) Arı uşen, oğulotu nevi. [*Citronelle.*]

Kovdurma } (*t. m.*) Tardettir-
Kovdurmak } mek, sürdür -
Koğdurma } mek, sürmek.
Koğdurmak } [*Faire chasser.*]

Kovma | **Kovmak** | **Koğma** | **Koğmak** (*t.m.*)Tardetme,tardetmek, sürme, sürmek, defetme, defetmek, geçiverme, geçivermek, redetme, redetmek, kabul etmek § Ardına düşmek, takip etmek § Birinin gizlediği bir halini haber vermek, gammazlık etmek. *[Chasser §Médire: calomnier.]*

Kovuk (*t. s.*) İçi boş, kof §Bir şeyin boş yeri, oyuk, delik, in.*[Creux, euse; vide§Creux, cavité.]*

Kovulma | **Kovulmak** | **Koğulma** | **Koğulmak** (*t. m.*) Sürülme, sürülmek, defedilmek, geriçevrilmek, kabul olunmayup reddolunmak § Arkasından gidilmek, takip olunmak. *[Être chassé,e.]*

Kovuş (*t. s.*) Kışla, mektep gibi yerlerde yatakların bulunduğu büyük salonların her biri § Büyük yemek odası, sınıf ve saire. *[Salle d'école ou de caserne § Dortoir de caserne, d'école etc.]*

Koy(*t.s.*)Küçük körfez§Denizde kuyu gibi etrafı muhafazalı yer, köşe, bucak.*[Petit golfe; petite baie;anse.]*

Koyar (*t. s.*) Kavşak, bir çayın bir ırmağa döküldüğu yer, iki nehrin birleştiği mahal. *[Jonction de deux rivières.]*

Koyma | **Koymak** (*t. m,*) Komak: Bak: Komak. *[Voir: Komak.]*

Koyu(*t. f.*) Pek sulu olmayan, kesif, ağdalı § Açık olmayan renk, beyaza çalmayan§Halis§ Müfrit. *[Épais.se § Foncé,e.]*

Koyulanma | **Koyulanmak** (*t. m.*)Koyuluk, koyu bir renk kespetmek. *[Voir: Koyulaşmak.]*

Koyulaşma | **Koyulaşmak** (*t. m.*) Daha koyu ve kesif olma, olmak§ Renk kararma, kararmak, daha koyu olma, olmak. *[S'épaissir § Devenir plus foncé,e; brunir.]*

Koyulaştırma | **Koyulaştırmak** (*t. m.*) Sulu bir şeyi daha koyu ve kesif yapma,yapmak§ Ağdalaştırmak § Bir rengi daha koyu yapmak, açıklığını giderme, gidermek. *[Rendre épais.se; épaissir § Rendre plus foncé,e.]*

Koyulma | **Koyulmak** (*t. m.*) Vazolunma, vazolunmak§ Düşmek, dökülmek § Üzerine düşmek, çok meşgul olmak § Hücum ve takip etme, etmek. *[Se jeter; tomber; précipiter§ Se verser§ S'efforcer à...]*

Koyultmaç (*t. s.*) Südün çok kaynatılmasile yapılan tatlı. *[Une sorte de confiture préparée au lait cuit.]*

Koyuluk (*t. s.*) Mayiin katılığı, kesafet § Rengin kararmağa yüz tutması § Rengin açık olmaması. *[État plus ou moins épais d'un liquide § État d'une couleur foncée.]*

Koyun(*t. s.*) Elbisenin göğüste kavuşmasından hâsıl olan kuytu yer ki içine mendil, saat ve saire konur § Göğüs, sine, kucak, aguş. *[Sein § Poche.]*

Koyun (*t. s.*) Yününden, süt

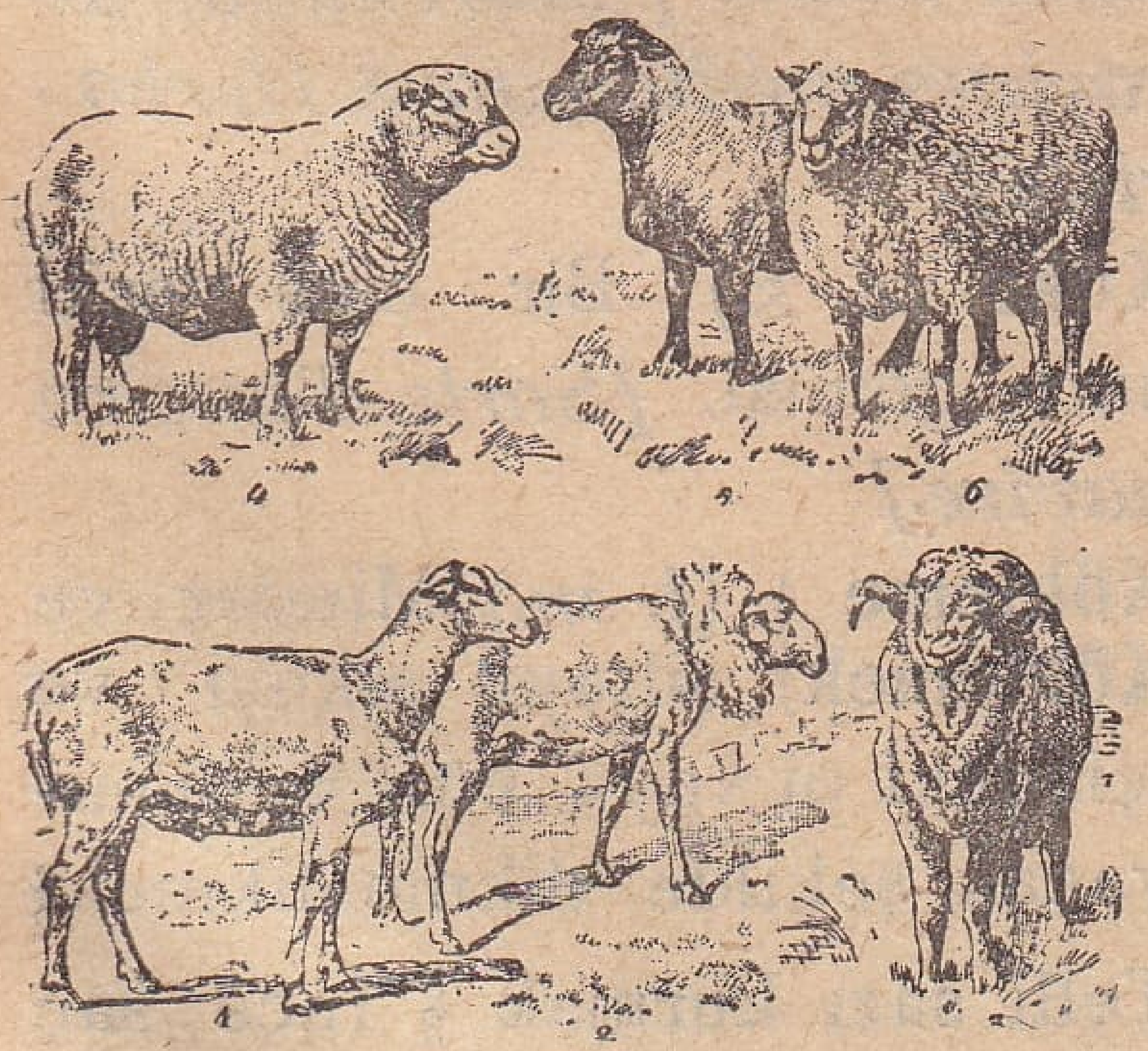

Koyun

ve etinden istifade edilen maruf hayvan, davar § Halim, sakin, sessiz, bön, ahmak. *[Mouton, brebis § Personne douce et de peu d'esprit.]*

Koyun,koyu(*t. h.*) Aşağı dönmüş vaziyette, aşağı doğru. *[Tourné en bas; renversé,e.]*

Koyungözü (*t. s.*) Papatya. *[Marguerite.]*

Koyunkıran (*t. s.*) Kılıkotu, eşekkulağı da denilen ve tıpta kullanılan sarı çiçek *[Erythrée]*

Koyun yılı (*t. s.*) Eski türk takviminde bir devrin sekizinci senesi. *[Septième année de chaque période de l'ancieune ére turque.]*

Koyuverme } (*t.m.*) Bırakma
Koyuvermek } bırakmak, salıvermek, serbest bırakmak, tahliye etmek § İzin vermek, bırakmak, gitmeğe müsaade etmek § Zapt etmeyip serbest bırakmak, koparmak, salıverme, salıvermek. *Laisser partir; lâcher; mettre en liberté]*

Koz (*t. s.*) Ceviz § Kâğıt v. s. oyunlarında alıcı kâğıt § Toparlak. [Koz paylaşmak: uzlaşmak, anlaşmak]. [Koz kırmak: Hata etmek] *[Noix.]*

Koza (*t. s.*) İpek böceğinin yaptığı ve içine kapandığı mahfaza § Yuvarlak şey, ufacık top şeklinde olan şey. *[Cocon.]*

Kozak (*t. s.*) Bazı ağaçların tohumlarını havi top § Yuvar-

lak şey, top. *[Pomme de pin § Boule.]*

Kozalak (*t. s.*) Selvi ağacının meyvası § Yuvarlak ve topa benzer şey § Küçük ve cılız kalmış şey. *[Pomme de cyprès; galbule § Tout corps qui reste au dessous de la grandeur naturelle.]*

Köçek (*t. s.*) Küçük şey, genç, civelek § Ellerine ziller takarak oynayan genç § Devenin yavrusu. *[Jeune danceur.]*

Köfte (*t. s.*) Kıyılmış etten ıskara veya tavada yağ ile kızartmak suretile yapılan bir yemek. *[Boulettes de viande.]*

Köftehor (*t. f.*) Çapkın, yaramaz, şarlatan adam. *[Vantard; hableur, euse.]*

Köfter (*t. s.*) Üzüm, erik şırasından yapılan kalın pestil. *[Tarte épaisse dans laquelle il entre du moût de raisin et des pruneaux.]*

Köfterüs (*c. s.*) Kalafatçı demiri. *[Outil de calfateur.]*

Köftün (*t. s.*) Sığırlara yedirilen küspe *[Marc de graines de sesame qu'on donne à manger aux vaches.]*

Köhne (*fa. f.*) Eskimiş, kullanılmış zamanı ve modası geçmiş, metruk, eski. *[Vieux, ieille; antique § Usé, e.]*

Kök (*t. s.*) Ağaçların ve nebat ve çiçeklerin toprağın içindeki kısmı § Bazı şeylerin köke benziyen kısımları: dış kökü § Temel, esas, asıl § Bir şeyin aşağı tarafı, kaide, dip, kütük § İlâç makamında kullanılan ve halk tarafından sadece kök denilen muhtelif otların kökleri. *[Racine; base tronc § Fondement; principe § Origine.]*

Kökçü (*t. f.*) Halk tarafından ilâç gibi kullanılan köklerle kuru otları ve sair şeyleri satan adam. *[Marchand de racines médicinales § Herboriste]*

Köke (*c. s.*) Bir cins eski harp gemisi. *[Sorte d'ancien navire.]*

Kökleme | **Köklemek** (*t. m.*) Minder ve şilteyi sıkıca ve içindeki ot veya yün oynamıyacak şekilde dikme, dikmek § Telli sazı kurmak § İnce saç örgülerinin bir kaçını bir yere sarmak § Köklerini çıkarma, çıkarmak. *[Accorder § Piquer; coudre.]*

Köklenme | **Köklenmek** (*t. m.*) Kök tutma, tutmak, kök

salmak, kökleşmek § Yerleşmek, temelleşmek, daim ve payıdar olma, olmak. *[Voir: Kökleşmek.]*

Kökleşme | (*t. m.*) Kök salma, salmak, kök
Kökleşmek | tutmak § Yerleşmek, daim olmak, teessüs etme, etmek. *[S'enraciner § S'affermir; se raffermir.]*

Kökleştirme | (*t. m.*) Kök
Kökleştirmek | tutturmak, kök saldırmak. § Temelleştirmek yerleştirmek, sağlamlaştırmak esaslaştırma, esaslaştırmak. *[Enraciner § Affermir; raffermir.]*

Köklü (*t. f.*) Kökü olan, kök salmış. *[Qui a des racines.]*

Kökün (*t. s.*) Tohüm ekilip fidan oldukları yer, fidelik, fidanlık § Menşe, vatan. *[Lieu ou une plante a poussé § Source § Place d'origine; patrie.]*

Kölçer (*t. s.*) Buğdaya arız olup tanelerini bozan bir hastalık, delice. *[Sorte d'ivraie.]*

Köle (*t. s.*) Kul, bende § Tevazu için dahi kullanılır: Köleniz gibi. *[Esclave.]*

Kölelik (*t. s.*) Kulluk, bendelik, ubudiyet. *[Esclavage.]*

Kölemen (*t. s.*) Vaktile kölelerden teşkil olunan bir sınıf asker § Vaktile Mısırda saltanat süren bir hükümdar hanedanı. *[Ancieme armée turque composé d'esclave § Mamelouk d'Egypte.]*

Kömür (*t. s.*) Odunu yandıktan sonra söndürerek yapılan ve mangal veya ocakta yakılan madde § Siyah, kapkara. *[Charbon § Noir.]*

Kömürcü (*t. s.*) Kömür yapan veya satan adam § Vapurlarda kömürü kazanın önüne getirmeğe memur amele § Siyah, kara, siyahlık. *[Charbonnier]*

Kömür gözlü (*t. f.*) Gözleri kömür gibi kara renkte olan. *[Qui a les yeux très noirs.]*

Kömürlük (*t. s.*) Kömür konulacak yer. *[Charbonnerie.]*

Kömür saçlı (*t. f.*) Simsiyah saçlı. *[Qui a les cheveux très noirs.]*

Köpek (*t. s.*) Maruf hayvan, kelp, it, § Pis, sefil, alçak adam. *[Chien.]*

Köpekbalığı (*t. s.*) Yırtıcı bir balık. *[Poisson de genre squale.]*

Köpekdişi (*t. s.*) Azı dişlerile ön dişlerin arasında bulunan sivri dişlerin herbiri. *[Dent canine.]*

Köpeklik (*t. s.*) Alçaklık, hainlik, namertlik. *[Méchanceté; malice; lâcheté.]*

[Sort de tumeur qui se produit sous l'aisselle; bubon.]

Köpoğlu(*t. f.*) Kurnaz,şeytan,

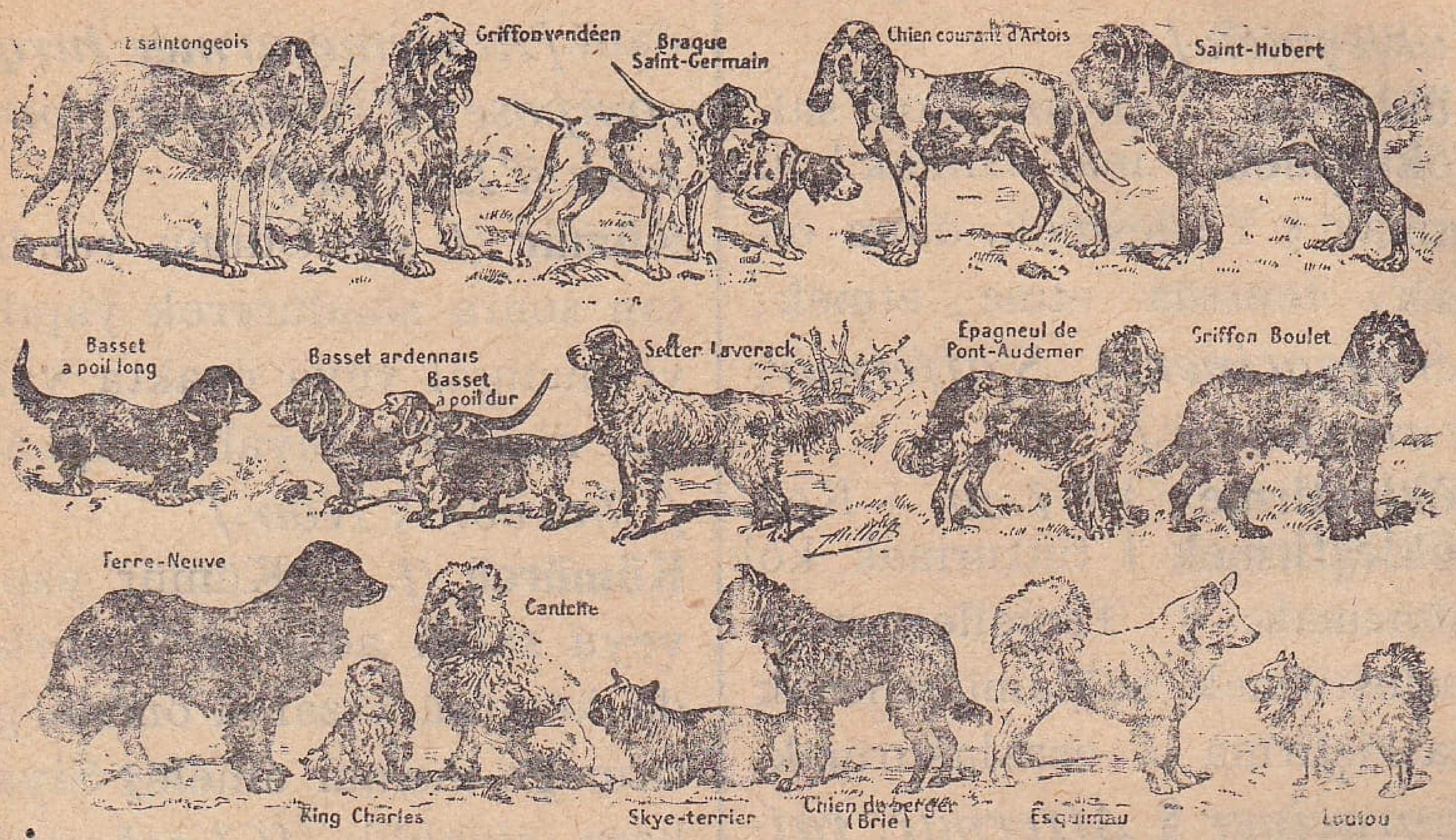

Köpek

Köpekmemesi (*t. s.*) Koltuk altında çıkan bir cins çıban. işini bilir § Kahpe, namert. *[Rusé,e; canaille;habile mais méchant,e.]*

Köprü (*t. s.*) Bir suyun yahut çukurca bir yerin bir tarafından öbür tarafına geçmek için tahta, demir veya taştan kurulan yol § Köprüye benziyen iki ucu bağlı ve ortası açık kemerli şey. *[Pont.]*

Köprücü (*t. f.*) Köprü yapan usta § Suların üzerine köprü kuran asker.*[Constructeur de ponts § Pontonnier.]*

Köprücük(*t. s.*) Omuz uçların-

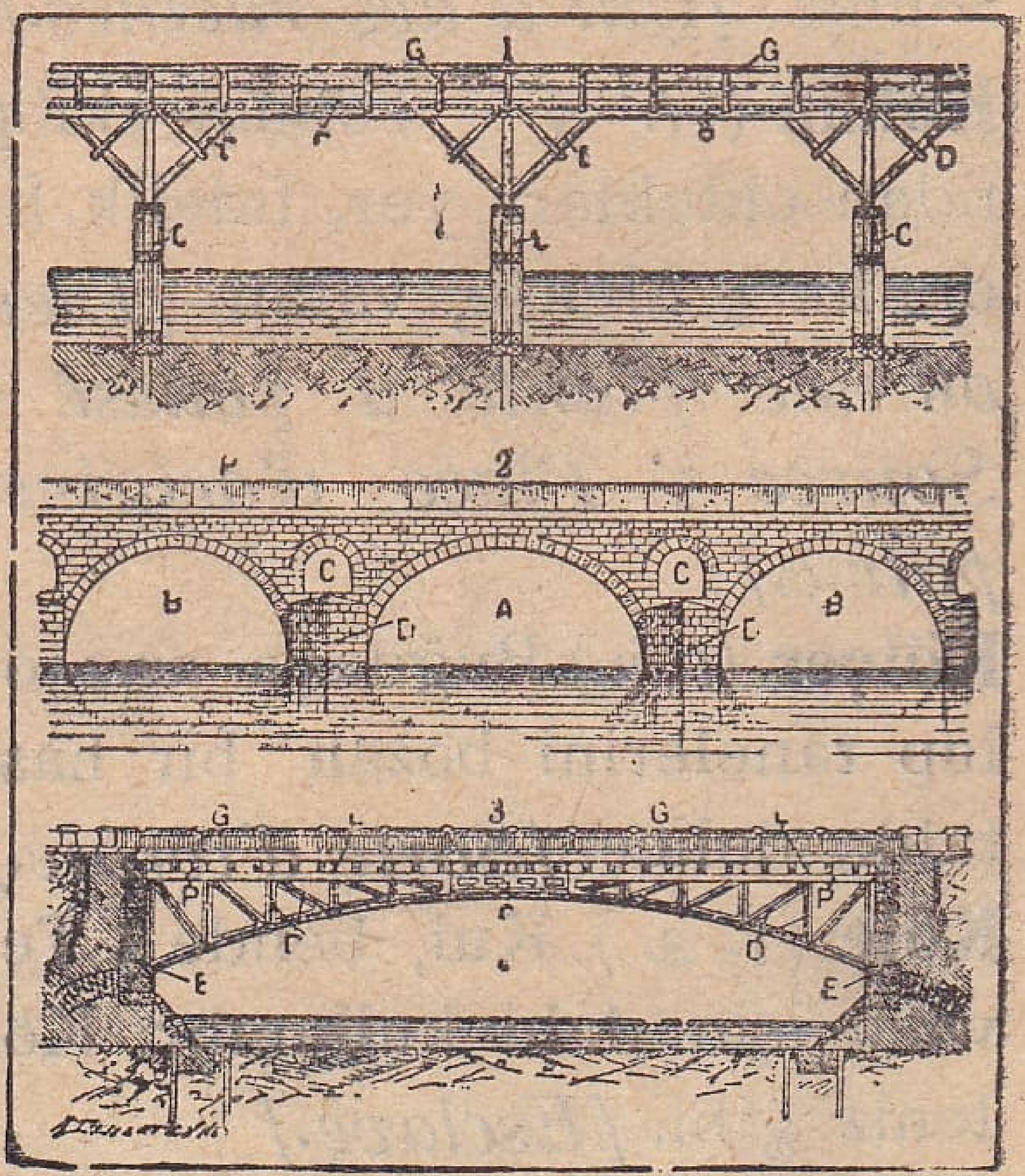

Köprü

dan göğsün yukarısına gelip

kilitlenen iki kemik, boyun çemberi, terkuva§Küçük köprü. [*Clavicule*§*Petit pont.*]

Köprücülük (*t. s.*) Köprü kurmak san'at ve meşguliyeti. [*Pontonnerie.*]

Köpük(*t. s.*) Sulu şeyleri ısıtmak veya çok hareket ettirmekten ve sabunu elde erimekten hâsıl olan beyaz kabarcıklar. [*Écume.*]

Köpürme } (*t.m.*) Köpük hâsıl
Köpürmek } etme, etmek, köpük çıkarma,çıkarmak. [*Écumer.*]

Köpürtme } (*t.m.*) Köpük hâ-
Kökürtmek } sıl etmek, köpük çıkartmak. [*Faire écumer.*]

Kör (*t. s.*) Gözü görmez,âma § Görmez, sakat § Keskin olmayan, kesmez § Ziyasız, karanlık § Çok karışık çözülmez§ Gafil, bihaber. [*Aveugle*§ *Qui n'est pas aigu,ë ou tranchant,e* § *Qui ne voit pas clair* § *Qui n'a pas de prévoyance.*]

Körbarsak (*t. s.*) Apandis, kalın barsagın ucundaki ve apandisit denilen hastalığı doğuran yumru. [*Appendice.*]

Kördöğüşü (*t. s.*) Karma karışık iş, biribirinden haberi olmadan yapılan iş. [*Manque d'ordre, de tactique.*]

Körebe (*t. s.*) Çocukların oynadığı ve birinin gözünü bağlayıp etrafında koşuştakları oyun.[*Sorte de jeu d'enfants; colinmaillard.*]

Kören (*t. s.*) Bir ağaç ismi § Mısır mumyası denilen bir ağaçtan çıkan zamk. [*Espèce d'arbre originaire des Indes*§ *Gomme de cet arbre.*]

Köreşe (*t. s.*) Yerde bulunan karın en üstündeki erimiş ve tekrar buz tutmuş kısmı. [*Verglas.*]

Körfez (*t. s.*) Karayı oyarak

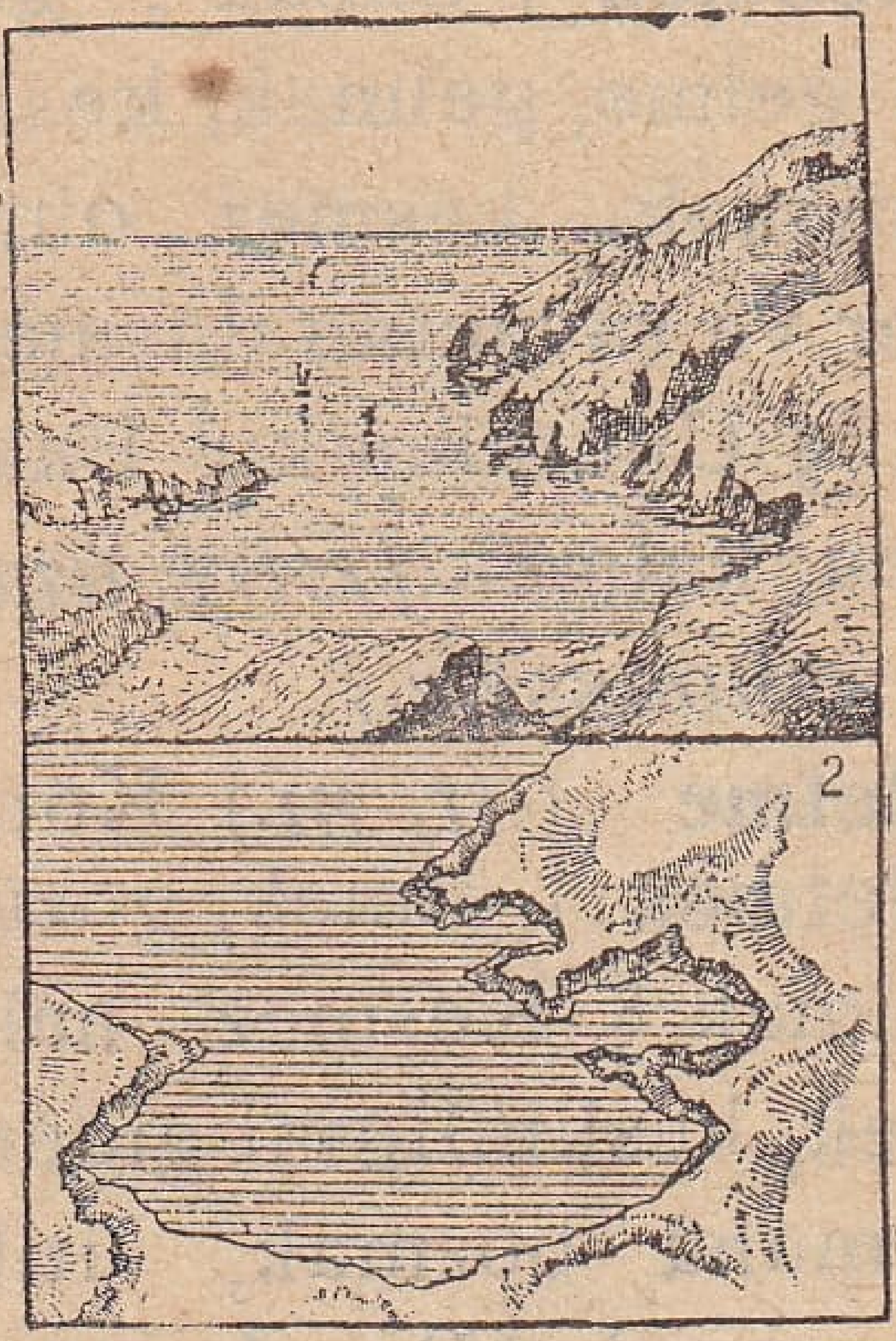

Körfez

içine giren deniz parçası, büyük koy. [*Golfe.*]

Körgözlü (*t. f.*) Nankör. [*Ingrat,e.*]

Körkandil (*t. s.*) Pek sarhoş, zilzurna sarhoş. *[Ivre au dernier degré.]*

Körkörüne(*t. h.*) Düşünmeden, sersemcesine, budalalıkla. *[Aveuglement.]*

Körkütük (*t. f.*) Kör kandil, pek sarhoş, zilzurna.*[Ivre au dernier degré.]*

Körlemeden (*t. h.*) Bilmiyerek, bilmeden, görmeksizin, tahminen. *[Sans connaissance; par ignorence.]*

Körleme | (*t. m.*) Bak: Kör-
Körlemek | letmek. *[Voir : Körletmek.]*

Körlenme | (*t. m.*) Kör olma
Körlenmek | olmak , görmez hale gelme, gelmek, keskinliği kalmamak, kesmez olmak § İtibar ve ravaçtan düşme, düşmek § Unutulmak § Bakımsız kalma, kalmak.*[Être aveugle être émoussé,e.]*

Körletme | (*t. m.*) Kör, ama
Körletmek | etmek, gözünü sakatlamak § Kesmez hale getirmek, keskinliğini gidermek§ Sürümünü bozmak, itibarsız etme, etmek.*[Rendre aveugle, aveugler§Rendre émoussé,e§ Nuire au débit de...]*

Körlük (*t. s.*) Göz sakatlığı, gözü görmeyenin hali, âmalık§ İnatcılık, gaflet, basiretsizlik. *[Cécité § Aveuglement; négligence.]*

Köroğlu (*t. s.*) Hikâyelerile meşhur bir haydut. Bundan kinaye olarak karı , zevce. *[L'épouse. (vulgaire).]*

Körpe (*t. f.*) Taze, turfanda, kartlaşmamış § Pek genç. pek taze. *[Frais, aiche; tendre § Qui est une primeur.]*

Körpelik (*t. s.*) Tazelik, turfandalık § Gençlik, tazelik. *[Fraicheur § Jeunesse.]*

Körük (*t. s.*) Ateşi havalan-

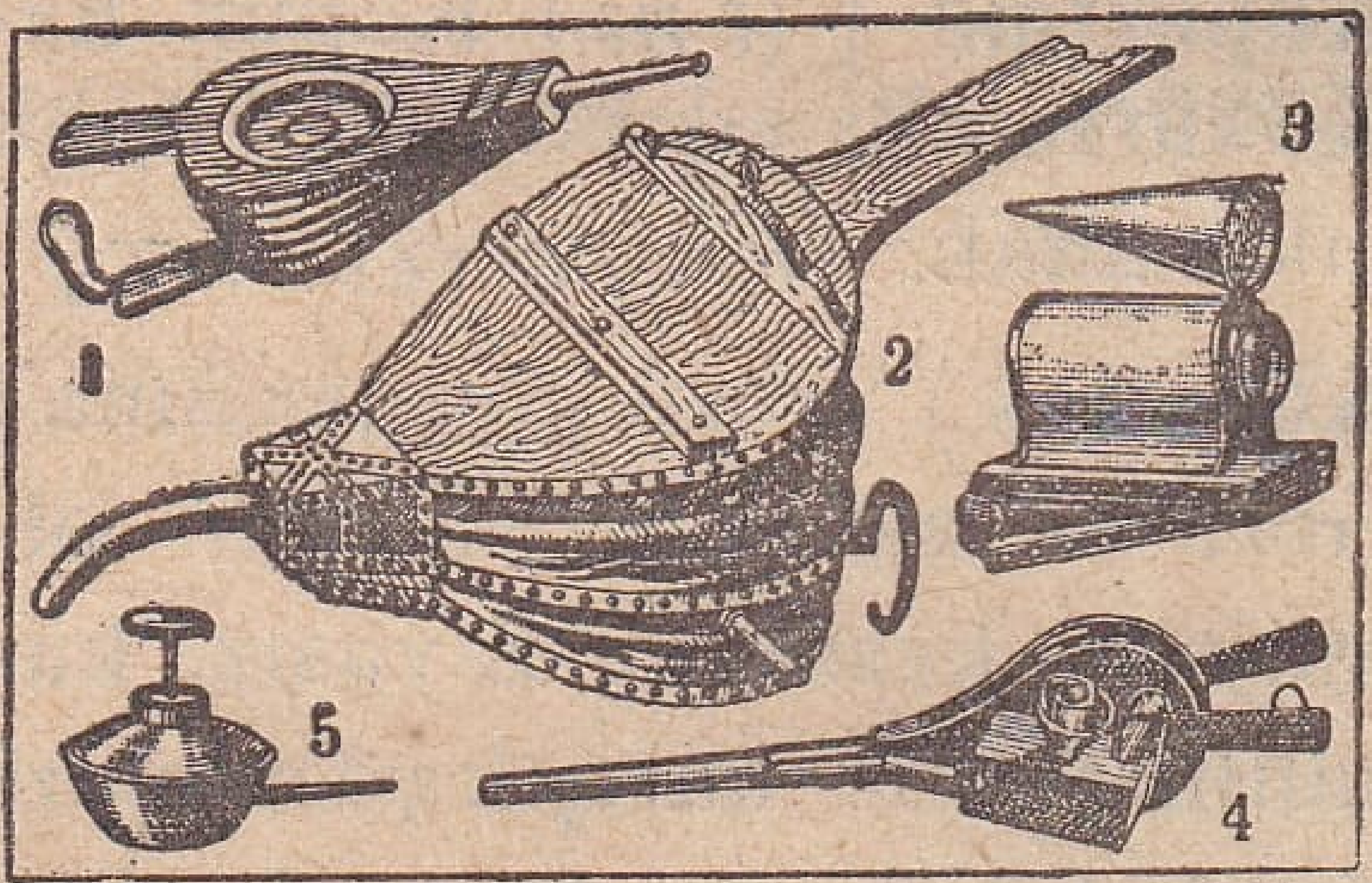

Körük

dırmak için yapılmış bir alet § Hava ile çalınan bazı çalgıların hava vermeğe mahsus kısmı § Bazı araba ve otomobillerin körük şeklinde açılıp kapanan kısmı . *[Soufflet, capote de voiture.]*

Körükleme | (*t. m.*) Körükle
Körüklemek | üfleyip tutuştur- ma, tutuşturmak § Kızıştırmak, alevlendirme, alevlendir-

mek. *[Souffler avec un soufflet § Exciter.]*

Körsıçan (*t. s.*) Bak:Köstebek. *[Voir: Köstebek.]*

Körtün (*t. s.*) Bir nevi büyük semer. *[Sorte de grand bât.]*

Kös (*t. s.*) Ağır, doğru, metin. *[Lourdement.]*

Kös (*t. s.*) Pek büyük ve taşınması kabil olmayan bir davul. *[Gros tambour.]*

Kösdinlemiş (*t. f.*) Vurdum duymaz, hiç bir şeye aldırış etmiyen. *[Insensible, indifferent,e.]*

Köse (*t. s.*) Sakal ve bıyığı bulunmayan veya seyrekçe olan (adam), seyrek. *[Qui a la barbe et les moustaches clairsemées ou qui n'en a point; imberbe.]*

Köseğen (*t. s.*) Mimoza nev'inden ağaç. *[Sensitive.]*

Köseğen

Kösele (*t. s.*) Ayakkabının altını ve sair bazı eşyayı yapmakta kullanılan sığır gibi hayvanların derisinden mamul kalın sahtiyan. *[Cuir de peau de bœuf dont on fait les dessous des chaussures.]*

Köselik (*t. s.*) Sakal ve bıyığı hiç bulunmayan veya seyrek olan adamın hali § Seyreklik. *[Etat de celui qui a la barbe clairsemée.]*

Kösem (*t. s.*) Kavgaya alıştırılmış koyun ve keçi § Sürünün önüne düşüp sevkeden koç § Çesur. serbest (adam.) *[Bélier ou bouc qui marche en tête du troupeau § Hardi,e]*

Kösemen (*t. s.*) Bak: Kösem. *[Voir: Kösem.]*

Kös kös (*t. h.*) Etrafına bakınmadan dalgın ve ağır yürümeği tasvir için kullnılır. *[Lourdement.]*

Köskötürüm (*t. f.*) Büsbütün kötürüm, hiç yerinden kalkamaz. *[Tout à fait paralytique.]*

Köstebek (*t. s.*) Kör sıçan, yer sıçanı. *[Taupe.]*

Köstek (*t. s.*) Saat veya başka bazı şeylere takılan altın veya madenden kordon, zincir, hayvanın kaçmasına mâni olmak için ayağına takılan bağ § Gemicilikte bir halatın ismi. *[Entrave de chaîne.]*

Köstekleme / **Kösteklemek** (*t. m.*) Hayvanı köstekle bağla-

ma, bağlamak. köstek vurma, vurmak. *[Lier avec des entraves.]*

Kösteklenme | **Kösteklenmek** | (*t.m.*) Hayvan köstekle bağlanmak, köstege vurulmak, yere kapanmak, düşme, düşmek. *[Être lié,e avec des entraves.]*

Kösnük (*t. s.*) Erkek arayan azgın dişi§ Kızgın, azgın:kösnük koyun gibi. *[Entrée en chaleur (femelle.)]*

Kösnüme | **Kösnümek** | ((*t. m.*) Dişi hayvan erkeğini aramak, azmak, kızışmak. *[Entrer en chaleur; entrer en rut (femelle.)]*

Kösüme | **Kösümek** | (*t. m.*) Bak: Kösnümek.*[Voir: Kösnümek.]*

Köşe (*t. s.*) İki veya daha ziyade satıh veya hattın birleştiği yer, bucak § Odanın en yukarı tarafı § Uzlet yeri § Kenar, ücra yer § Sivri yer, uç § Sokak.*[Angle; coin.]*

Köşebent (*t. s.*) Köşe teşkil eden kerestelери bağlamağa mahsus demir. *[Courbe.]*

Köşek (*t. s.*) Köçek, deve yavrusu.*[Petit de chameau.]*

Köşekapmaca (*t. s.*) Çocukların oynadığı bir oyun. *[Sorte de jeu d'enfants.]*

Köşeli (*t. f.*) Köşeleri olan. *[Anguleux,se; angulaire]*

Köşelik (*t. s.*) Rakkas. *[Pendule.]*

Köşemüftüsü (*t. s.*) Müzevir, herkesin işine karışan adam. *[Intrigant.]*

Köşetaşı(*t. s.*) Duvarın köşesine konan muntazam taş. *[Pierre angulaire.]*

Köşk (*t. s.*) Yeşillik ve ağaçlık içinde yazın oturmağa mahsus ev§ Yüksek bina, villâ. *[Pavillon;kiosque.]*

Kötek (*t. s.*) Sopa ve değnek veya el ile dövme, dayak. *[Bastonade.]*

Kötü (*t f.*) İyi olmayan, fena § Kötülük, fenalık. *[Mauvais,e; méchant,e § Mal.]*

Kötükast (*t. s.*) Fena niyet, komplo, suikast. *[Attentat.]*

Kötüleme | **Kötülemek** | (*t. m.*) Birinin fenalığını söyleme, söylemek, itham etme, etmek, zemmetme,zemmetmek, şöhretini bozma, bozmak. *[Blâmer; accuser; parler mal de; nuire à la renommée de.]*

Kötülenme | **Kötülenmek** | (*t. m.*) İtham olunma,olunmak, betnam olma, olmak, bozma,

bozmak. *[Être accusé,e; perdre sa renommé,e.]*

Kötüleşme } (*t. m.*) Fenalaş-
Kötüleşmek } mak,kötü olmak, bozulmak *[Devenir mauvais,e§ Se fâner.]*

Kötüleştirme } (*t. m.*) Fena-
Kötüleştirmek } laştırmak, bozmak. *[Rendre mauvais,e; empirer.]*

Kötülük (*t. s.*) Fenalık, kötü şeyin hali. *[Mal; méchanceté.]*

Kötürüm (*t. s.*) İhtiyarlık veya bir hastalık sebebile kalkamıyan, hareket edemiyen, sakat, mefluç. *[Paralytique.]*

Kötürümlük (*t. s.*) Kütürüm olan ihtiyarın veya meflucun hali. *[Paralysie.]*

Köy (*t. s.*) Ahalisi az ve çarşı ve pazarı bulunmayan küçük kasaba, büyük şehirlere yakın sayfiye. *[Village; hameau; campagne.]*

Köydaş (*t. f.*) Bir köy ahalisinden olan, köylü. [*Habitant de même village.*]

Köylü (*t. f.*) Köy ahalisi, köy halkı, köyde yaşayanlar, bir diğerile ayni köyden olan § Nazik ve zarif olmayan. [*Villageois,e; campagnard,e § Grossier,ère.*]

Köylülük (*t. s.*) Köyde doğmuş ve orada büyümüş olmak, köylü olan adamın hali, hemşerilik. [*État de condition de villageois. de compagnard.*]

Krampon (*c. s.*) Çengel.kanca, ayakkaplarının altına kaymamak için konulan parça, müacciz adam. [*Crampon.*]

Krater (*c. s.*) Volkan menfezi. [*Cratère.*]

Kravat (*c. s.*) Boyunbağı. [*Cravate.*]

Kreans (*c. s.*) İtimat, emniyet, itibar,alacak,matlup(*Créance.*]

Kreansiye (*c. s.*) Dayin, alacaklı, mukriz.[*Créancier.ère.*]

Kredi (c.s.) Malî itibar, nüfuz, itibar. [*Crédit.*]

Kreditör (*t. s.*) Tüccar defterinin matlup kısmında alacak meblağı yazılı bulunan kimse. [*Créditeur.*]

Kredo (*c. s.*) Akide, iman, kanaat, umde. [*Credo.*]

Krem (*c. s.*) Merhem, cildi yumuşatmak için yapılan macuna benzer madde. [*Crème.*]

Krematoryum (*c. s.*) Ölülerin yakılmasına mahsus yer. *[Crématorium.]*

Kremayyer (*c. s.*) Dişli çark, (makina). [*Crémaillère.*]

Kreozot (*c. s.*) Katran ruhu. [*Créosote.*]

Krep (*c. s.*) İpek veya yünden yapılmış ince kumaş.İpek tül. [*Crêpe.*]

Krepon (*c. s.*) Kalın krepten bir kumaş, bir nevi basma. [*Crépon.*]

Kreton (*c.s.*) Bir nevi kumaş: kreton bezi. [*Crétonne.*]

Kriket (*c. s.*) Sopalar ve küçücük toplarla oynanan bir oyun. [*Cricket.*]

Kristal(*c. s.*) Billûr, elmastraş§ Berrak, şeffaf. [*Cristal.*]

Kristalize (*c. s.*) Billûr haline geçmiş,şeffaf ve berraklaşmış. [*Cristalisé,e.*]

Kristalograf (*c.s.*) Billûr tetkikatile meşgul âlim.[*Cristallographe.*]

Kritik (*c. s.*) Buhran tevlidine müstait, vahim, nazik hal ve mevki § Münekkit, tenkit yazan ve tenkit ile uğraşan adam, tenkit, itiraz,münakaşa, muahaza. [*Critique.*]

Kritike (*c. s.*) Tenkit, muhaheze, zem ve takbıh: kritike etmek. [*Critiqué,e.*]

Kriz (*c.s.*) Buhran, hastalıkta fenalığa doğru birdenbire vukubulan değişme. Tehlikeli an, vahamet. [*Crise.*]

Krizantem (*c. s.*) Sonbaharda yetişen bir çiçek, kasımpatı. [*Chrysanthème.*]

Kroki (*c. s.*) Resim, harita taslağı, herhangi bir eserin esas hatları,taslağı. [*Croquis.*]

Krokodil(*c. s.*) Timsah,timsah derisinden yapılmış, (krokodil çanta gibi). [*Crocodile.*]

Krom (*c.s.*) Madenî bir basit cisim. [*Chrome.*]

Kromofotoğrafi (*c. s.*) Renkli fotograf yapmak usulü. [*Cromophotographie.*]

Kromojen (*c. s.*) Renk hâsıl eden, renk tevlit eden. [*Chromogène.*]

Kronik (*c. s.*) Gazetelerin şuun kısmı, havadıs, gündelik yazı§ Müzmin hastalık. [*Chronique.*]

Kronikör (*c. s.*) Kronik yazan muharrir, vaka nüvis. [*Chroniqueur.*]

Kronometr (*c.s.*) Ayarı tam ve bir dakika ileri geri gitmiyen saat. [*Chronometre.*]

Kroşe (*c. s.*) Köşeli muteriza, küçük çengel, çengelli iğne § Kanca, boks oyununda bir nevi tabir. [*Crochet.*]

Kruvazör (*c. s.*) Sürati fazla bir harp gemisi. [*Croiseur.*]

Kuba (*t. s.*) Tuzlu balgam. [*Dartre.*]

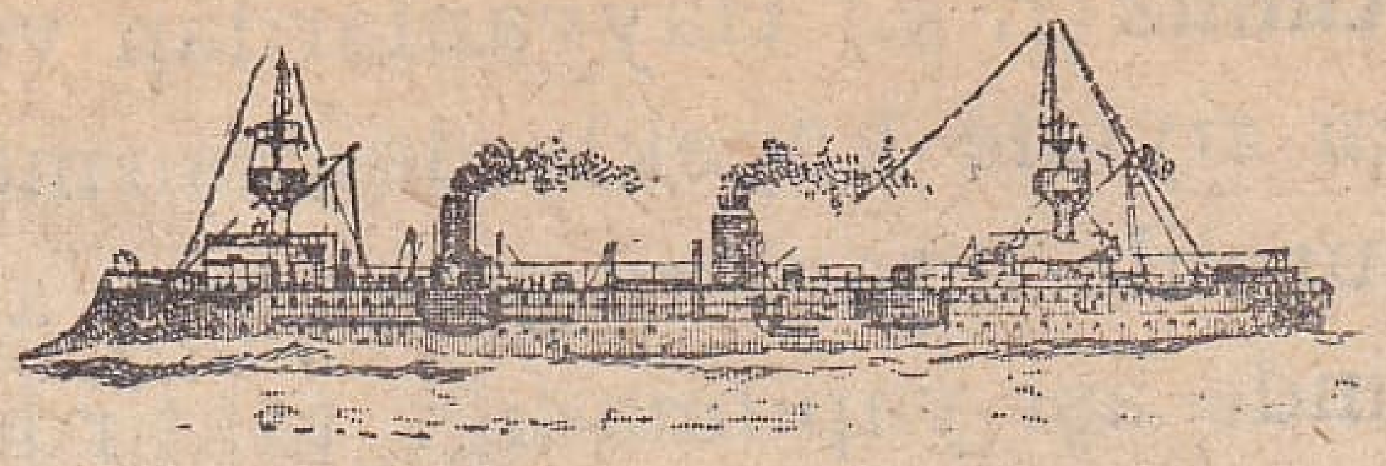

Kruvazör

Kubat (*t. f.*) Kaba, hantal Tellâffuz ve şivesi kaba. [*Vulgaire; grossier,ère.*]

Kubatlık (*t. s.*) Kabalık, hantallık.[*Grossièreté.*]

Kubbe (*a. s.*) Nısıf küre şek-

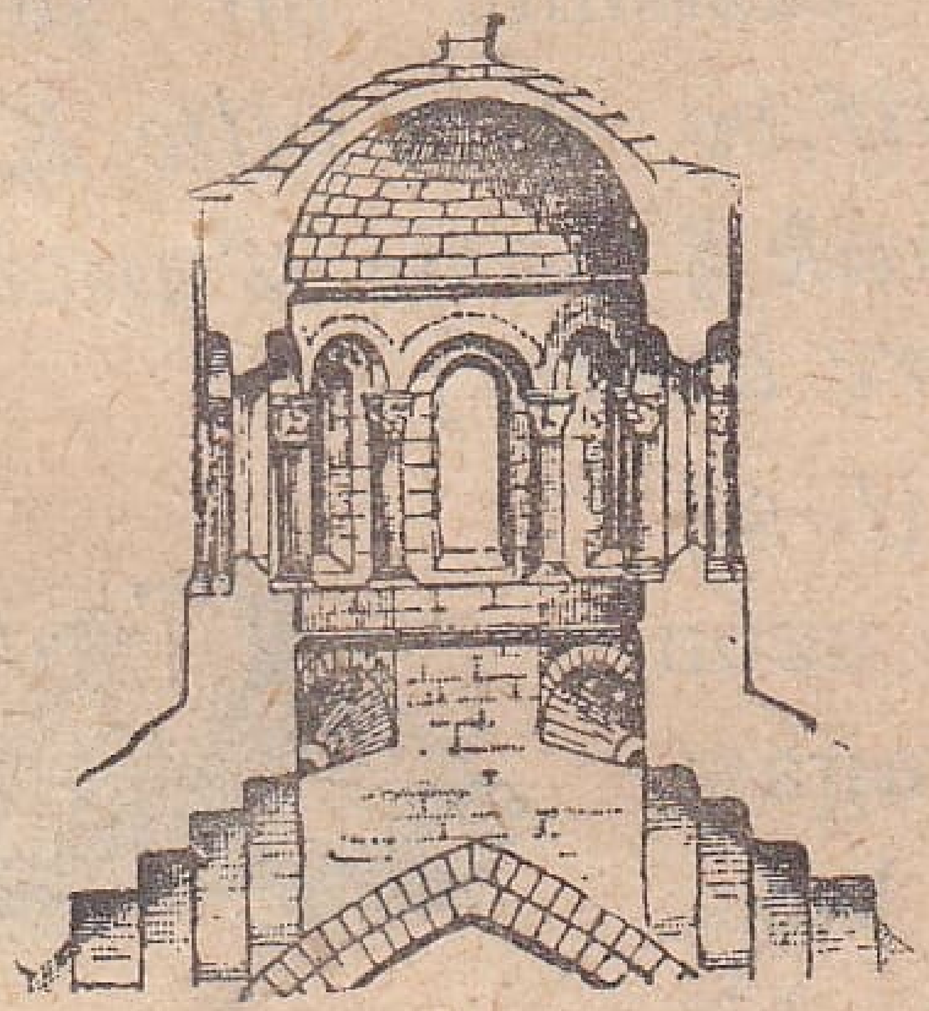

Kubbe

linde yapılmış kârgir sakıf, kümbet. [*Coupole; voûte* § *Tourelle.*]

Kubbeli (*t. s.*)Kubbe şeklinde olan, kubbesi olan. [*Voûté,e*§ *courbé.e*]

Kubuh (*a. s.*) Çirkinlik, çirkin iş, kötü iş. [*Laideur* § *Mauvais action.*]

Kubur (*t. s.*) İçi boş dar ve uzun üstüvane şeklinde boru, aptesane deliği, pek dar ve üstüvanî şey. [*Tuyau.*]

Kucak (*t. s.*) Göğüsle açık kollar arası, ağuş. Açık kollarla göğsün arasına sığabilen. Oturduğu vakit belden diz kapaklarına kadar olan kısım. [*Sein* § *Étreinte.*]

Kucaklama | **Kucaklamak** (*t. m.*) Göğsün üzerine sarmak, derağuş etmek, İhata etmek, şamil olmak. [*Embrasser; étreindre.*]

Kucaklaşma | **Kucaklaşmak** (*t. m.*) Kucak kucağa sarılmak, biribirini derağuş etmek. [*S'étreindre; embrasser l'un l'autre.*]

Kuddas (*a. s.*) Hiristiyan cemaatinin dinî bir ayini.[*Messe*]

Kudema (*a. s.*) Eskiler, eski zaman adamları, yaşlı ve vekarlı adam.[*Anciens* § *Chef; personnes éminentes.*]

Kudret (*a. s.*) Takat, kuvvet, iktidar. Allahın her şeye kadir olması. Tabiat, servet, refah, zenginlik, ehil ve muktedir olma. [*Pouvoir; puissance* § *Force*§*Pouvoir divin*§ *Omnipotence* § *Création, nature* § *Moyens pécuniaires.*]

Kudrethamamı (*t. s.*) Sıcak su membai, kaplıca, ılıca, kaynarca. [*Source thermale.*]

Kudret helvası (*t. s.*) Bazı sı-

cak mıntakalarda taşlar ve ağaçlar üzerinde hasıl olan tatlı madde. [*Manne.*]

Kudretli (*t. f.*) Kudreti olan, muktedir, iktidar sahibi, gücü yeter. [*Puissant,e.*]

Kudretsiz (*t. f.*) Kudreti olmayan, iktidarsız, âcız, zayif. [*Impuissant,e; faible* § *Incapable.*]

Kudretsizlik (*t. s.*) İktidarsızlik, kudret ve kuvvetsizlik, âciz. [*Impuissance* § *Incapacité.*]

Kudretyap (*fa. f.*)Kuvvet bulan, muktedir olan, gücü yeten. [*Qui parvient à* § *Capable*]

Kuduk (*t. s.*) Eşek yavrusunun küçüğü, küçük sıpa. [*Anon.*]

Kudum (*a. s.*) Gelme, uzak bir yerden ve uzun bir yoldan gelip yetişme, vüsul, muvasalat, vürut. [*Arrivée* § *Approchement.*]

Kudurma | **Kudurmak** } (*t. m.*) Kuduz olmak, daülkelpe tutulmak. Azmak, çok kızmak, heyecan ve tehevvüre gelmek. [*S'enrager* § *Être furieux,se*]

Kudurtma | **Kudurtmak** } (*t. m.*) Kudurmasını mucip olmak, kuduz illetine uğratma, azdırmak, heyecana getirmek.[*Enrager* § *Exciter, irriter.*]

Kuduz (*t. s.*) Hayvanlardan ve en ziyade köpeklerden ısırma suretile insanlara geçen ve vaktinde aşı yapılmadığı taktirde ölümle neticelenen müthiş bir hastalık, daülkelp, Kudurmuş çok kızmış, azmış.[*Enragé,e.*]

Kuduzböceği(*t.s.*) Ezilmişi yakı açmaya yarayan bir böcek. [*Cantharide.*]

Kûfî (*a. f.*) Arabistanda Kûfe şehrine mensup ve mütaallik. Arap yazısının bir şekli . [*Relatif,ve à la ville Koufa de l'Irak* § *Sorte d'ancienne écriture arabe.*]

Kuğu (*t. s.*) Boynu uzun ve gagası siyah kaza benzer bir kuş. [*Cygne.*]

Kuğu kuşu

Kukla (*t. s.*) Çocukların oynadığı taş, alçı, bez v. s. den yapılmış bebek. Perdenin arkasında parmağa takılmak suretile oynatılan bebekler: (Kukla oyunu). Ufak tefek adam. Çok güzel süslü ve şık (kadın) [*Poupée; fantoche* § *Personne mince et de petit taille.*]

Kuku (*t. s.*) Güvercin büyüklüğünde ve ilk baharda öten maruf kuş, kukukuşu. [*Coucou.*]

Kuğukuşu (*t.s.*) Bak: Kuku. [*Voir: Kuku.*]

Kukulete (*t.* *s.*) Yağmur ve rüzgârdan korunmak için yağmurluk, palto v. s. ye bitişik iğreti başlık. [*Capuchon.*]

Kukuleteli (*t. f.*) Kukuletesi, iğreti başlığı olan, (palto, yağmurluk, v. s.). [*A capuchon.*]

Kukulya (*t.* *s.*) İpek kozası. [*Cocon.*]

Kukulyacı (*t.s.*) Falcı çingene karısı. [*Bohemienne qui dit la bonne aventure.*]

Kukulya fırtınası (*t. s.*) Nisan ayı içinde olan bir fırtına. [*Tempête du commencement d'avril.*]

Kukumav (*t.* *s.*) Bir cins baykuş. [*Coucal.*]

Kul (*t.* *s.*) Esir, köle, bende, mahlûk, vaktile esir ve kölelerden yazılan asker efradının her biri, nefer. [*Esclave;serf*§ *Esclave de Dieu* § *Soldat.*]

Kula (*t.* *s.*) Boz ve kızıl arasında bir renk. Bu renkte at. [*Roux,* *ousse* § *Cheval aubère.*]

Kulaç (*t.* *s.*) İnsan iki kolunu actığı zaman bir ucundan öteki uca kadar olan mesafe § Kulaç kulaç:ferah ferah, fersah,fersah demektir. [*Brasse* § *Amplement.*]

Kulaçlama | **Kulaçlamak** (*t.* *m.*) Kulaçla ölçmek, (derinlik için kullanılır)§Süratle yürümek. [*Mesurer avec la brasse.*]

Kulağakaçan (*t.* *s.*) Çabuk yürür ve kuyruğu çatal bir küçük böcek. [*Perce oreille* (*insecte*).]

Kulağıdelik (*t.* *s.*) Akıllı,anlayışlı. Her şeyi bilir, agâh. [*Averti,e, attentif,ve.*]

Kulak (*t.* *s.*) Başın iki tarafında bulunan ve işitmeyi temin eden uzuv § İşitme, dinleme, dikkat § Bir şeye bir ucundan merbut parça.[*Oreille* § *Ouie*]

Kulakçın(*t.* *s.*) Bazı külâhların kulakları örtmeğe mahsus kısmı. [*Oreillette.*]

Kulaklı (*t. f.*) Kulakları olan, kulakları uzun olan. Eşek § yatağanın bir nev'i.[*Qui a des oreilles.*]

Kulaklık (*t.* *s.*) Bak: Kulakçın. [*Voir: Kulakçın.*]

Kulaksız (*t. f.*) Kulağı kesik (hayvan). [*Sans oreilles; qui a les oreilles coupées.*]

Kulaktozu (*t.* *s.*) İnsan kulağının aşağıya sarkan yumşak yeri. [*Tempe.*]

Kule (*t.* *s.*) Yüksek yer, dağ

tepesi, zirve. Harp gemilerinin güvertelerinde makine ile döner ve içinde ağır toplar bulunan çelik yer. [*Sommet* § *Tour.*]

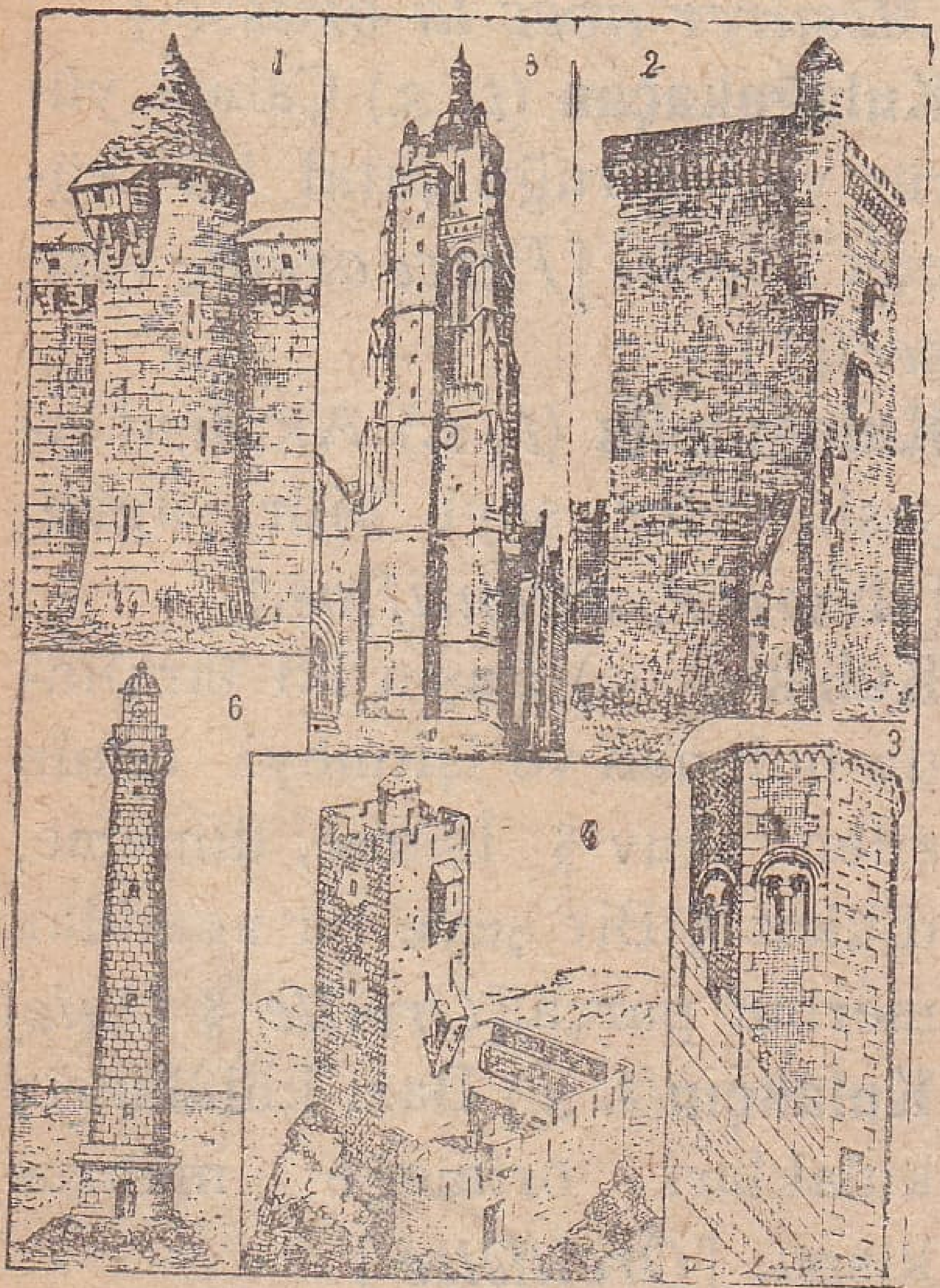

Kule

Kulis (*c. s.*) Tiyatroda sahnenin gerisinde bulunan kısım. Borsa haricinde muamele yeri. [*Coulisse.*]

Kullandırma } (*t. m.*) İsti-
Kullandırmak } mal ettirmek. Bir iş veya hizmette bulundurmak. [*Faire employer,user* § *Placer à un service.*]

Kullanıklı (*t. f.*) Kullanışlı. [*Commode.*]

Kullanılma } (*t. m.*) İstimal
Kullanılmak } olunmak. Bir iş veya hizmete tayin olunmak, İşte bulundurulmak. İdare olunmak. Eskitilmek, geyilmek. [*S'employer; être employé,e Être nommé,e à un emploi. Être usé,e.*]

Kullanış (*t. s.*) Kullanma, istimal. Uygunluk, rahatlık, kolaylık. [*Emploi; usage*§ *Commodité.*]

Kullanışlı (*e- f.*) Uygun, kullanmağa gelir, kullanmasi kolay , kullanıklı [*Commode. confortable.*]

Kullanma } (*t. m.*) İşletmek,
Kullanmak } işte bulundurmak istimal etmek. İş gördürmek, giymek, eskitmek. Bir şeyi yiyip içmeği âdet edinmek. Idare ve hesapla sarfetmek, uyarına göre gitmek, icabına göre muamele etmek. Cinsî münasebatta bulunmak, metres yahut dost ittihaz etmek. [*Employer, faire usage de, se servir de* § *Nommer à un emploi* §*Diriger,administrer*§ *Avoir pour maîtresse.*]

Kulluk (*t. s.*) Kul olmak hali. bendelik. kölelik § İbadet. [*Servitude*§ *Adoration.*]

Kulluk (*t. s.*) Asayişi muha-

fazaya memur asker veya polisin oturduğu yer, karakol, nokta, nöbetci külübesi . *[Corps de garde.]*

Kuloğlu (*t. s.*) Vaktile köle çocuklarından teşkil olunan bir sınıf asker veya askerliğe ait hizmetleri gören bir sınıf ahali. [*Les descendants des esclaves qui formaient une sorte de milice.*]

Kulp (*t. s.*) Kapların tutacak yeri, halkası. Behane, vesile, sebep. [*Anse; manche (d'un vase)* § *Prétexte.*]

Kulplu (*t. f.*) Kulpu olan,tutacak yeri,halkası olan[*A anses; à manches (vase).*]

Kuluçka (*t. s.*) Yumurtaya yatmış yahut yatmak üzere kızmış tavuk§ Tembel, üşengen adam. [*Couveuse* § *Personne très paresseuse.*]

Kulumbur (*t. s.*) Eski ahşap harp gemilerinin baş ve kıç ambarlarında konulan bir cins top.[*Canon ancien système.*]

Kulunç (*t. s.*) Barsakta duyulan şiddetli ağrı, şiddetli sızı. [*Cholique.*]

Kulübe (*t. s.*) Çalı ve çırpıdan yapılmış muhafazalı yer. Küçük ve fakir ev, bekçi, polis ve sairenin içinde beklediği küçük baraka. *[Cabane;chaumière* § *Baraque; hutte.*]

Kulüp, klüp (*c. s.*) Vakit geçirmek, eğlenip dansetmek, kâğıt oynamak veya san'at, ilim ve saire bahisler etrafında görüşmek üzere bir araya toplanmış insanların tesis ettiği ve bir nizamname ile idare olunan cemiyet. Bu cemiyetin toplandığı bina. *[Club.]*

Kum(*t s.*)Sert taneler halinde ince toprak, toz, bazı meyvalarda dişlere dokunan sert tanecikler, bazı kumaşlardaki ufak benekler. *[Sable§Poudre]*

Kumanda (*c. s.*) Askere verilen emir, askeri idare etme § Emir, âmirlik, hüküm, idare, reislik. *[Commandement* § *Commande; ordre.]*

Kumandan (*c. s.*) Bir fırka, ordu ve saireye kumanda eden zabit. Bir orduyu sevk ve idare eden âmir, kumanda eden adam,ecnebî ordusunda binbaşı. *[Chef; commandant d'une armée.]*

Kumandanlık (*t. s.*) Kumanda makam ve vazifesi, askerî bir kuvvete kumanda etmek hali. *[Commandement]*

Kumandar (*c. s.*) Bak:Kumandan. *[Voir: Kumandan.]*

Kumandarya (*c. s.*) Kıbrıs adasında yapılan meşhur ve kıymetli bir cins şarap. *[Vin de chypre.]*

Kumanya(*t. s.*) Gemi zahiresi, gemi efrat ve yolcuları için erzak. yolculuğa çıkan birisinin yolda yemek için aldığı erzak ve saire. *[Provision; provision d'un navire.]*

Kumar (*t. s.*) Para veya kıymetli birsey mukabilinde oynanan oyun, talih oyunu. *[Jeu de hasard.]*

Kumarbaz (*t. f.*) Kumar oynayan, kumarcı, kumar müptelası.*[Joueur, celui qui joue au jeu de hasard.]*

Kumarcı (*t. s.*) Bak: Kumarbaz *[Voir: Kumarbaz.]*

Kumarcılık (*t. s.*) Kumarbazlık, para ve kiymetli eşya mukabilinde kumar oynayanın hali. *[Vice de jeu.]*

Kumarhane (*t. s.*) İçinde kumar oynanılan bina. *[Maison de jeu.]*

Kumarî (*t. s.*) Hindistanda kumar burnu civarında çıkan makbul bir kök.*[Sort d' aloès venant des Indes.]*

Kumaş (*t. s.*) İpek, yün, keten v. s. den yapılmış mensucat. Herşeyin aslı, mayası. Meta. *[Étoffe § Sorte, genre d'homme etc.]*

Kumaşı aşağı (*t. f.*) Tıynetsiz adi, bayağı [adam]. *[Ordinaire (homme).]*

Kumbara (*t. s.*) Para biriktirmeğe mahsus ve üzerinde para atacak bir deliği bulunan kapalı kutu. İçi barutla dolu demir, *[Tire-lire § Bombe.]*

Kumbaracı (*t. s.*) Kumbara atan asker. *[Bombardier.]*

Kumbarahane (*t. s.*) Kumbara yapılan fabrika. Kumbara atan asker kışlası. *[Fabrique de bombe §Caserne des bombardiers.]*

Kumcu (*t. s.*) Bına yapmak için lâzımgelen kumu taşıyıp satan adam. *[Marchand de sable.]*

Kumkuma (*t. s.*) Her tarafı yuvarlak testi, mürekkep şişesi v. s. *[Amphore § Petite bouteille ronde à goulеau très ét*r*oit dans la quelle on met de l'encre.]*

Kumlu (*t. s.*) Kumla yapılan, içinde kum bulunan, kum gibi taneleri olan § Pek ufak ve sık beyaz benekli. *[Mêlé,e de sable, sabloneux,euse § Qui a des grains [poir etc] §Parsemé,e de petits grains blancs.]*

Kumluk (*t. s.*) Kumsal, kumdan ibaret yer. [*Pays sablonneux § Sablonneux,euse.*]

Kumpanya (*c. s.*) Şirket. Takım, zümre, cemaat. [*Compagnie; société.*]

Kumpas (*t.* s.) Bak: Kompas. [*Voir: Kompas.*]

Kumral (*t. f.*) Açık kestane rengi. koyu sarı. Bu renkte olan [insan]. *[Châtain clair.]*

Kumru (*t. s.*) Güvercine benziyen ve göğsünde siyah bir dairesi bulunan kuş. *[Tourterelle.]*

Kumsaati (*t. s.*) İçindeki kumu başka bir kaba muayyen bir vakkitte nakleden ve bu suretle zamanı ölçmeğe yarayan alet.*[Sablier]*

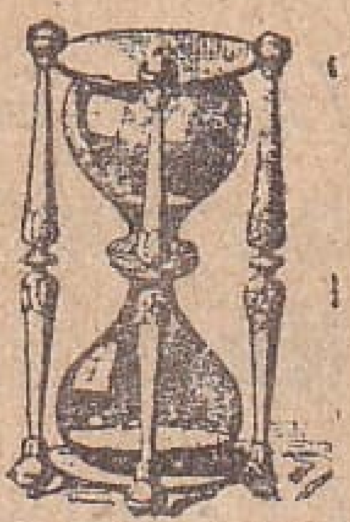

Kumsaati

Kumsal (*t. s.*) Plâj, kumluk yer, kumla örtülü deniz kenarı. [*Grève;sablonière*]

Kumusyon(*c. s.*) Bir para mukabilinde başkası için alış veriş veya başkasının işini takip eden bu iş için alınan veya verilen para. *[Commission.]*

Kumusuyoncu (*t. s.*) Ücret mukabilin debaşkasının hesabına alış veriş yapan, işlerini takip eden adam. *[Commissionnaire.]*

Kumnsyonculuk (*t. s.*) Kumusyoncunun işi, vazifesi ve meşguliyeti. *[Métier de commisionnaire.]*

Kunda (*t. s.*) Zehirli örümcek. *[Espèce d'araignée vénimeuse.]*

Kundak (*t. s.*) Bezler içine sıkıca bağlanmış çocuk,çocuğu bu tarzda bağlamağa mahsus eşya § Tüfeğin, topun istinat ettiği ağaç kısım § Yangın çıkarmak için yağlı paçavralar ve saireden sarılıp hazırlanan şey. *[Maillot § Bois de fusil § Paquet de toile etc. enduit d'huile pour mettre l'incendie.]*

Kundakçı (*t. s.*) Tüfeğin namlu üstüne tesadüf eden tahta kısmını yapan adam § Kasden yangın çıkaran adam. *[Incendiaire § Fabricant de bois de fusil.]*

Kundaklama | **Kundaklamak** | (*t.m.*) Kundağa sarmak, fitne fesat çıkaracak şey bulup ortaya atmak. *[Mettre au maillot (enfant).]*

Kundura(*t. s.*) Ökçeli ayakka-

Kundura

bı, iskarpinin kabası, potin. *[Soulier, chaussure.]*

Kunduracı (*t. s.*) Hazır veya ısmarlama ayakkabı yapan veya satan adam, ayakkabıcı. *[Cordonnier.]*

Kunduracılık (*t. s.*) Kundura

yapıp satmak san'ati, kunduracının işi, ayakkabıcılık. *[Métier de cordonnier.]*

Kunduz (*t. s.*) Postundan kürk yapılan bir hayvan. *[Castor.]*

Kunt (*t. s.*) Keskin ve sivri olmayan, kalın, ağır, dayanıklı. *[Fort,e, robuste.]*

Kuntrat (*t. s.*) Mukavele senedi. Kira, şirket akti veya bir ticaret işi için alıcı ve satıcı tarafından birlikte tanzim edilen ve her iki tarafı muayyen şartlarla bağlı kılan vesika, senet. *[Contrat.]*

Kupa (*c. s.*) Bardak, kadeh. Bir bardağın alabildiği miktar. İskambil kâğıtlarının yürek şeklinde beneklisi. Dört tekerlekti bir nevi kapalı araba § Herhangi bir maç veya müsabakada kazanan tarafa hediye olarak verilen vazo, heykel v. s. *[Coupe; verre; vaseau.]*

Kupal (*t. s.*) Bak: Kunt. *[Voir: Kunt.]*

Kupkuru (*t. f.*) Pek kuru, çok kuru. *[Très sec,èche.]*

Kupon (*c. s.*) Esham ve tahvilâta merbut faiz senedi. Maaş cüzdanı, mütekait v. s. nin her ay bir tane koparıp mukabilinde maaşlarını aldıkları bilet. *[Coupon.]*

Kupür (*c. s.*) Kesik kumaş parçaları. *[Coupure.]*

Kur (*c. s.*) Kadına aşıkane muamele, flirt. *[Cour.]*

Kura (*a. s.*) Talih denemek için çekilen pusla veya atılan zar. Yirmi yaşını dolduran gençlerden askere alınacakları ayırmak için bir torbadan çektikleri kâğıt. [Kura çekmek]. *[Lot; sort § Ballotage; tirage au sort; conscription.]*

Kura (*a. s.*) Köyler, kasabalar *[Villages.]*

Kurabiye (*t. s.*) Un, şeker, süt ve bademle yapılan yuvarlak yahut müstatil şekilde bir tatlı. Kurabiye gibi ufak ve yuvarlak şey. Kadın gibi erkek, çıtkırıldım. *[Petits gateaux au lait, aux amandes.]*

Kurabiyeci (*t. s.*) Kurabiye yapan ve satan adam. *[Qui fait et vend des gateaux.]*

Kuracı (*t. s.*) Kura çektirmeğe memur zabit ve heyet, kura çektiren kimse. *[Officier chargé des opération de conscription.]*

Kurada (*t. s.*) Eskimiş, yıpranmış, bitmiş, kuruyup zayıflamış, işe yaramaz. *[Vieux,eille; décrepi,e.]*

Kurak (*t. f.*) Kuru, yağmursuz, rutubetsiz. Kuraklık, yağmursuzluk. *[Sec,èche; sans pluie;*

Kuraklık (*t. s.*) Kuruluk, yağmursuzluk, rutubetsizlik. Yağmursuzluktan ileri gelen kıtlık§ Bereketsizlik.*[Sécheresse, aridité.]*

Kuran (*c. s.*) Cereyan, hava ve su v. s. cerayanı, akıntı§ Rayiç, faiz. *[Courant.]*

Kuran (*a. s.*) Müslumanların kitabı, peyğambere nazil olan kitap. Musaf, Kelâmıkadim. *[Coran, livre sacré des musulmans.]*

Kuranî (*a. s.*) Kurana mensup ve müteallık. *[Belatif au Coran.]*

Kurander (*c. s.*) Cereyanıhava *[Courant d'air.]*

Kurbağa (*t. s.*) Bataklıklarda ve tatlı su kenarında, yaşa-

Kurbağa

yan küçük ve maruf hayvan. *[Grenouille.]*

Kurbağacık (*t. s.*) Kurbağa yavrusu, küçük kurbağa § Dil altında hasıl olan şiş. *[Grenouillette.]*

Kurban (*t. s.*) Hak yolunda fukaraya dağıtmak için kesilen hayvan § Bir uğurda feda olma, zulüm veya başka sebepten inleyip ölen kimse, bir başkasının menfaati için feda edilen kimse. *[Sacrifice; offrande à Dieu § Individu en danger d'être victime.]*

Kurban bayramı(*t. s.*) Zilhicce ayının onuncu gününe tesadüf eden ve kurban kesilen bayram. *[Fête des sacrifices chez les musulmans.]*

Kurbanlık (*t. s.*) Kurban olarak kesilmeye mahsus § Şefkatla sevme. *[Propre à être immolé.e§ Chérir avec tendresse.]*

Kurbanlık koyun (*t. s.*) Halim ve sessiz adam. *[D'un caractère doux, paisible (homme)]*

Kurbiyet(*a. s.*) Yakınlık, komşuluk.*[Proximité;voisinage.]*

Kurca (*t. s.*) Kaşıma, tahriş-etme, karıştırma, azdırma. *[Grattage § Irritation.]*

Kurca çıbanı (*t. s.*) Kaşımak ve karıştırmaktan azan çıban. *[Sorte d'ulcère qui démange.]*

Kurcalama } (*t. m.*) Kaşımak§
Kurcalamak } Araştırmak, karıştırmak, ellemek, azdırmak. *[Gratter § Approfondir § Exciter; irriter.]*

Kurcalaştırma } (*t. m.*) Bak:
Kurcalaştırmak } Kurcalamak. *[Voir: Kurcalamak.]*

Kurdayağı (*t. s.*) Bir cins nebat. *[Lycopode.]*

Kurdurma }(*t. m.*)Bir şeyin
Kurdurmak } parçalarını bir

araya getirip yerli yerine koydurmak, makina, zemberek, veya bir musiki aletini işlemeğe hazır bir hale getirmek. *[Faire dresser, disposer § Faire monter (une montre).]*

Kurena(*a. s.*)Karînler, birbirine çok yakın olanlar§ Bir cürümde şerik olanlar § Mabeyinci, hükümdarın yakınında bulunanlar. Zevçler.*[Les proches§ Entourage d'un monarque, chambellan.]*

Kurenalık (*t. s.*) Mabeyincilik, hükümdarın yakınında ve maiyetinde olma. *[Charge et dignité de chambellan.]*

Kurgaz (*t. s.*) Pek zayif ve kuru. *[Très maigre.]*

Kurgu (*t. s.*) Kuruntu, şüphe, vehim. *[Imagination § Soupçon.]*

Kurk (*t. s.*) Koloçkaya yatmış [Tavuk]. Bak: Gurk. *[Couveuse (poule) Voir: Gurk.]*

Kurlağan (*t. s.*) Veba hastalığı *[Peste formidable.]*

Kurma | **Kurmak** (*t. m.*) Bir şeyin parçalarını bir araya getirip rekzetmek, tesisetmek. Yerleştirmek, ikame etmek. Toplamak. Makina saat v. s. işlemeğe hazır hale getirmek. Hazırlamak, zihne komak, karar vermek, çok düşünmek. *[Tendre; dresser § Apprêter§Réunir, convoquer§ Établir§ Monter(montre etc) § Mettre à l'esprit § Songer beaucoup; devenir mélancolique.]*

Kurna (*t. s.*) Yıkanmak için su birikmeğe mahsus küçük havuz. *[Cuve, baignoire; bassin de bain.]*

Kurnaz (*t. f.*) Aldanmaz, uyanık, açıkgöz, hilekâr, dessas. *[Fin,e; rusé,e; matois,e.]*

Kurnazlık (*t. s.*) Uyanıklık, aldanmazlık. Hilekârlık. *[Finesse, ruse.]*

Kuron (*c. s.*) Taç. Diş üstüne geçirilen altın veya platin kapak. *[Couronne.]*

Kurp (*a.s.*) Yakınlık, yakın bulunma, komşu, civar olma, yan. *[Voisinage; proximité.]*

Kurs (*c. s.*) Koşu, yarış, yürüyüş. *[Course.]*

Kurs (*a. s.*) Daire şeklinde olan şey, dairevî olan her şey. Ateşe konulup yakılan pul şeklinde ödağacı.*[Disque§ Plateau § Phycostème.]*

Kursak (*t. s.*) Kuşların birinci midesi, katı. Mide. İnce ve kurutulmuş barsak. Kursak gibi ince deri. Kursağı patlamak: çok bağırmak, bağıra bağıra söylenmek § Tahammül. *[Gésier; jabot.]*

Kursaklı (*t. s.*) Kursağı olan § Gerdanında uru olan, urlu §

Tahammüllü. *[A gésier § Goîtreux,euse.]*

Kurşak (*t. s.*) Bak: Kuşak. *[Voir: Kuşak.]*

Kurşun(*t. s.*) Ağırlığı ile maruf maden, silâh ile atılan tane, mermi,kurşundan yapılmış. *[Plomb § Balle de plomb.]*

Kurşuncu (*t. s.*) Kurşun döken ve satan adam. *[Plombier § Sorcière qui fond du plomb en guise d'incantation.]*

Kurşunî (*t. f.*) Kurşun renginde olan, açık kül rengi, sincabi.*[Couleur de plomb;gris plomb.]*

Kurşun kalem (*t. s.*) Tahtadan yapılmış ve içinde yazmağa yarayan ve grafit denilen maden bulunan kalem.*[Crayon.]*

Kurşunlama | **Kurşunlamak** | (*t.m.*) Kurşunla kaplamak, kurşunla damgalamak.*[Plomber.]*

Kurşunlanma | **Kurşunlanmak** | (*t. m.*) Kurşunla kaplanmak, kurşunla örtülmek, kurşunla damgalanmak. *[Être couvert,e de plomb § Être plombé,e.]*

Kurşunlu(*t. s.*) Kurşunla kaplanmış, kurşunla örtülmüş, içinde kurşunu olan. *[Recouvert,e de plomb (édifice etc).]*

Kurşunsirkesi (*t. s.*) Kimyada kullanılan bir madde.*[Acetate de plomb.]*

Kurt (*t. s.*) Köpeğe benziyen

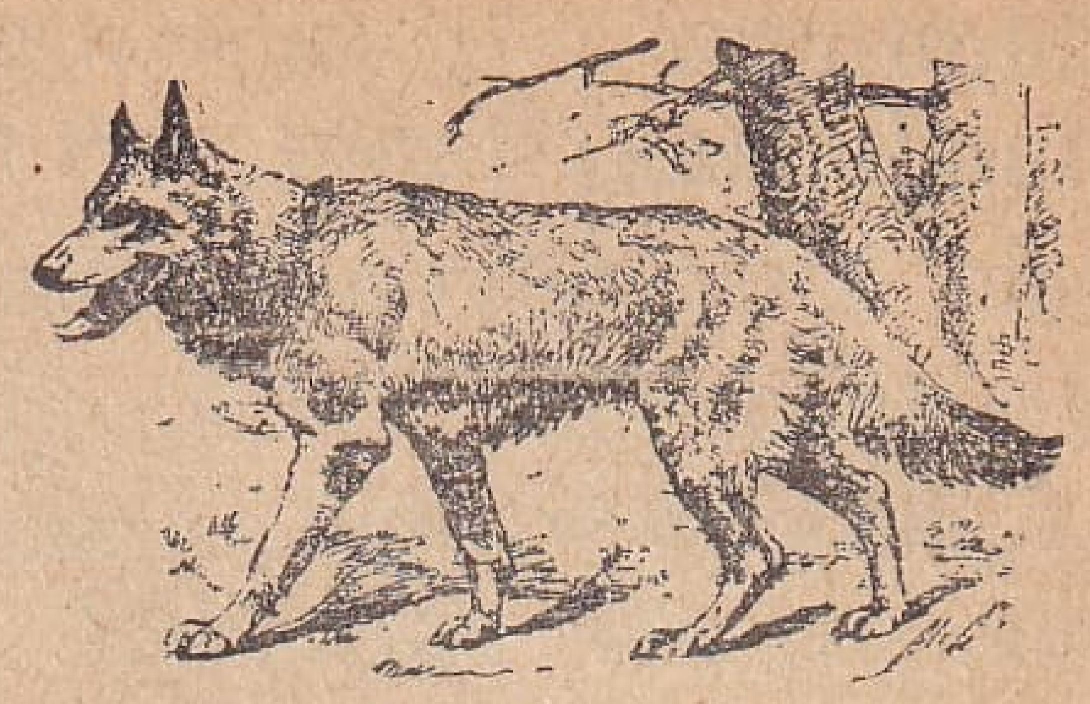

Kurt

yırtıcı bir hayvan § Yerde sürünerek hareket eden ve bir çok nevileri bulunan küçük böcek. *[Loup § Ver.]*

Kurtarılma | **Kurtarılmak** | (*t. m.*) Tahlis edilmek, tehlikeden selâmete çıkarmak. *[Être délivré, sauvé,e.]*

Kurtarma | **Kurtarmak** | (*t. m.*) Birini tehlikeli bir vaziyetten çıkarmak, terhin edilmiş bir şeyi rehinden almak. Ceza ve mes'uliyetten tebriye ettirmek. *[Délivrer, sauver.]*

Kurtboğan (*t.s.*) Bir nebat ismi. *[Aconit, napel.]*

Kurtboğan

Kurtiye (*c.s.*) Simsar,tellâl. *[Courtier.]*

Kurt kulağı (*t. s.*)Bir nebat ismi,yerde sürünen bir küçük hayvan. *[Chèvrefeuille.]*

Kurtlandırma | **Kurtlandırmak** } (*t .m.*)Ufunetlenip kurt tutturmak, kurt peyda ettirmek. Sabırsızlattırmak, telâş ettirmek, telâş göstertmek. *[Laisser moisir, laisser pourrir.]*

Kurtlu (*t. f.*) Kurt tutmuş § İçinde şüphe ve endişesi olan, içini şüphe ve merak kemiren, bir yerde duramayan. *[Vermoutu,e.]*

Kurtluca (*t. s.*) Yer palamudu ve sarmusakotu da denilen bir cins nebat. *[Herbe au caméléon.]*

Kurtmantarı (*t. s.*) İçi boş bir nevi mantar, *[Lycoperdon.]*

Kurtmantarı

Kurtmasalı(*t.s.*) Birini oyalamak için söylenen masal, sonu gelmiyen söz. *[Paroles vaines.]*

Kurttırnağı(*t. s.*) Kurt pençesi ve kanatı denilen nebat. *[Bistote.]*

Kurttırnağı

Kurtulma (*t. s.*) Bak: Kurtuluş. *[Voir: Kurtuluş.]*

Kurtulma | **Kurtulmak** } (*t. m.*) Bir tehlike veya sıkıntıdan çıkmak. Selamete çıkmak, bağını koparıp kaçmak. *[Se sauver § Être délivré,e,débarrassé,e § Echapper; s'évader.]*

Kurtuluş (*t. s.*) Halâs, reha, düşman istilasından kurtulma. *[Action d'être délivré,e; délivrance § Evasion. Moyen de se sauver.]*

Kuru (*t. s.*) Yaş olmayan, rutubeti çekilmiş, susuz § Zayıf, etsiz § Sade, katıksız § Güneşte kurutulmuş § Kar ve yağmuru olmayan § Boş, asılsız, nafile, tesirsiz, sebepsiz. *[Sec,èche § Aride § Nu,e § Vain,e § Maigre.]*

Kurukuruya (*t.s.*) Boşuboşuna, nafile yere. *[En vain, inutilement.]*

Kurulma | **Kurulmak** } (*t. m.*) İslak bir şeyi sıkıp kuru etmek, yaşlığını giderecek surette silmek. *[Faire sécher; faire s'essuyer.]*

Kurulanma | **Kurulanmak** } (*t. m.*) Silinmek vücudün ıslaklığını gidermek. *[Se sécher; s'essuyer.]*

Kurulma | **Kurulmak** } (*t. m.*) Rekzolunmak, tesis olunmak. Toplanmak, içtima etmek [meclis]. Makina, saat v. s. nin zembereği devşirilmek. Kibirlenmek, ögünmek, akıl

öğretilmek, teşvik edilmek. *[Être tendu, dressé,e § Être disposé,e Être réuni,e § Être établi,e § Être monté,e§Prendre un air de grandeur.]*

Kurultay (*t.* s.) Meclis, şûra, divan, kongre. *[Assemblée générale.]*

Kuruluk (*t.* s.) Kuru olan şeyin hali. Islak veya rutubetli olmamak. Zayıflık, takatsızlık. *[Sécheresse. Faiblesse.]*

Kuruluş (*t.* s.) Bak: Kurulmak. *[Voir: Kurulmak.]*

Kurum (*t.* s.) Bina tesis, kuruluş. Tertip, şekil, heyet. Gurur, kibir, kuruluş. Ocaklarda toplanan is. *[Fondation §Air, ton imposant § Suie; bistre.]*

Kuruma } (*t.* *m.*) Kuru ol-
Kurumak } mak, ıslaklığı kayb olmak, otlar susuzluktan yanmak. Vücudün bir uzvu felce uğrayıp hareketten kalmak. *[Sécher; se sécher; devenir sec, èche § Amaigrir § Être paralysé,e.]*

Kurumlu (*t.* *f.*) Kibirli, azametli. *[D'un air imposant.]*

Kurumsak (*t.* s.) Pezevenk, deyyus. *[Cocu; cornu.]*

Kuruntu (*t.* s.) Zihinde yer tutan asılsız şey, evham, hayal. *[Imagination § Mélancolie § Vain espoir.]*

Kuruntulu (*t.* s.) Zihninde asılsız şeyler kuran, evhamlı. *[Qui devient inquiet,ète par des soupçons imaginaires; pensif,ve.]*

Kurusoğuk (*t.* s.) Kar ve yağmur olmadığı halde hüküm süren soğuk. *[Froid sec.]*

Kuruş (*t.* s.) Liranın yüzde biri, kırk para. *[Piastre, monnaie de quarante paras.]*

Kuruşluk (*t.* s.) Bir kuruş kıymetinde olan. *[D'une valeur d'une piastre.]*

Kurut (*t.* s.) Durup koyulaşmış süt.*[Sorte de lait caillé.]*

Kurutma } (*t.* *m.*) Kuru hali-
Kurutmak } ne komak, ıslak olan şeyi silmek . *[Sécher; rendre sec,èche § Essuyer.]*

Kurutulma } (*t.* *m.*) Kuru ha-
Kurutulmak } line konmak. Suyu akıtılıp kuru bir hale getirilmek, ıslak olan şeyi silerek ıslaklığını gidermek. *[Être désséché,e, essuyé,e.]*

Kuru üzüm (*t.* s.) Kurutulmuş tane halinde üzüm. *[Raisin sec.]*

Kurye (*c.* s.) Posta, postacı. Muhaberat, posta ile gelen evrak ve mektuplar.*[Courrier]*

Kuskuğuk (*t.* s.) Yabani güvercinin erkeği, bir cins kuş.

[Espèce de coucou § Pigeon sauvage.]

Kuskun (*t. s.*) Atın eğerine bağlı ve kuyruğunun altından geçirilmiş kayış. *[Croupière.]*

Kuskunsuz (*t. s.*) Kuskunu olmıyan (at) § Perişan. *[Sans croupière § Sans bride.]*

Kuskus (*t. s.*) Ufak ve yuvarlak taneler halinde pilâvlık ve çorbalık hamur, bu şekilde yapılmış makarna. *[Pâte en grains pour faire de pilav.]*

Kusma | (*t. m.*) Kayetmek,
Kusmak | yediği şeyi ağızdan çıkarmak § Kuvvet ve şiddetle dışarı atmak § Bağırarak ağır şeyler söylemek. *[Vomir.]*

Kusmuk (*t. s.*) Kusuntu, kusuk, kusulan şey. *[Vomissement; chose vomie.]*

Kusturma | (*t. m.*) Kay ve
Kusturmak | gaseyan ettirmek. *[Faire vomir.]*

Kusturucu (*t. f.*) Kusturan, kay, gaseyan ettiren, kusmayı mucip olan. *[Qui fait vomir; émétique.]*

Kusuk (*t. s.*) Kusulan şey, kusmuk, kusuntu, kusulmuş, kayedilmiş. *[Voir: Kusuntu.]*

Kusuntu (*t. s.*) Kusulan şey, kusuk, kusmuk. *[Vomissement; chose vomie.]*

Kusur (*t. s.*) Eksiklik, noksan § Ayıp sakatlık, suc, terbiyesizlik, ihmal, hata § Artan kısım, fazla. *[Manque; défectuosité § Faute, erreur § Défaut; vice § Reste.]*

Kusurlu (*t. f.*) Ayıp veya noksanı olan, bitmemiş, eksik, tamamlanmamış, geri verilecek kısmı olan (hesap) *[Défectueux euse; incomplet, ète § Qui laisse des restes § Non terminé,e (compte).]*

Kusursuz (*t. f.*) Eksiksiz, kabahatsız, geri verilecek kısım olmayan. *[Sans défaut; parfait,e § Sans reste.]*

Kusva (*a. f.*) En uzak, çok uzak, son, nihayet. *[Très éloigné,e; dernier, ère; extrème.]*

Kuş (*t. s.*) Havada uçar kanatlı ve iki ayak üzere yürür hayvan. *[Oiseau.]*

Kuş (*t. s.*) İhtiyar atın sağrısındaki tüyü dökülmüş yer. *[Cavité qui se produit à la croupe des chevaux.]*

Kuşak (*t. s.*) Bele sarılan uzun ve dar kumaş, kayış ve saire § Kapı ve sairenin arkasına vurulan direklerden her biri. Duvarı saglamlaştırmak için konulan kereste ve saire. *[Ceinture § Zone § Poutre.]*

Kuşakçı (*t.* s.) Kuşak yapan va satan adam. [*Fabricant et marchand de ceinture.*]

Kuşaklama (*t.* s.) Kuşak şeklinde ve sağlamlaştırmak için çekilen ağaç, demir v. s. [*Poutre disposée en croix.*]

Kuşaklama } (*t. m.*) Kuşakla
Kuşaklamak } bağlayıp sarmak. Sağlamlaştırmak. [*Faire ceindre la taille.*]

Kuşanma } (*t.m.*) Kuşak tak-
Kuşanmak } mak, beline kemer, kılıç v. s. sarmak. geyinip hazırlanmak. [*Se ceindre*§ *Se préperer.*]

Kuşantı (*t.m.*) Kuşanacak şey elbise teferrüatı.[*Habillement*]

Kuşatma } (*t. m.*) Sarmak,
Kuşatmak } muhasara etmek. Beline kuşak ve kemer bağlamak. [*Ceindre* § *Assiéger bloquer.*]

Kuşbaşı (*t.* s.) Büyücek parçalar halinde, (kebap) § Büyük taneli (kar). [*En morceaux égaux à la tête d'un moineau(viande)* § *À gros flocon (neige).*]

Kuşbaz (*t. f.*) Kuş yetiştirip terbiye eden ve satan. [*Qui nourrit et vend des oiseaux; oiseleur.*]

Kuşbeyinli (*t. f.*) Aklıkıt. budala, sersem, ahmak. [*Idiot, imbécile.*]

Kuşburnu (*t.s.*) Gaga§ Kırmızı meyvasından reçel yapılan yabani gül cinsinden dikenli bir ağaç. [*Bec* § *Cynorrhodon [plante].*]

Kuşcu (*t. s.*) Kuş satan ve terbiye eden, vaktile saraylarda doğan ve atmaca gibi avcı kuşları idareye memur adam, doğancı, kuşcubaşı. [*Oiselier.*]

Kuşdili(*t. s.*) Bir cins ağaç. Kelimenin her hecesine « f » harfini ilâve etmek suretile bir konuşma tarzı. [*Espèce de frêne(arbre)*§*Langage des enfants.*]

Kuşhane (*t.s.*) Kuşlara mahsus mahal, kuş etlerini pişirmeğe mahsus küçük tencere. [*Volière* § *Petite casserolle.*]

Kuşilleti (*t.* s.) Atlara arız olan bir hastalık. [*Maladie qui survient aux boulets de devant du cheval.*]

Kuşkanadı (*t.* s.) Kuş kanatlarından yapılan süpürge ve yelpaze § Bir boğaz hastalığı. [*Eventaille* § *Drapeau (maladie).*]

Kuşkirazı (*t.* s.) Küçük taneli bir cins kiraz.[*Merisier.*]

Kuşkirazı

Kuşkonmaz (*t.* s.) Sert kabuklu ve

suyu emilen makbul sebze, asperj. *[Asperge.]*

Kuşku (*t. s.*) Kuş gibi korkup ürkme, huylanma, pirelenme. *[Frayeur.]*

Kuşkonmaz

Kuşkulanma | **Kuşkulanmak** } (*t. m.*) Ürkmek, pirelenmek, huylanmak. *[S'effrayer.]*

Kuşlak (*t. s.*) Av kuşu çok olan yer. *[Endroit plein d'oseaux de chasse.]*

Kuşlokumu (*t. s.*) Ynmurta un ve şekerle yaplımış bir tatlı. *[Patisserie fine faite d'œufs, de farine et de sucre.]*

Kuşluk (*t. s.*) Büyük kuş kafesi§ Kuşlara yem verilen vakıt § Sabah ile öğle arasında ki vakıt. *[Temps compris entre le matin et le midi; matinée; avant-midi.]*

Kuşmar (*t. s.*) Bir nevi kuş tuzağı. *[Sorte de trappe d'oiseau.]*

Kuşpalazı (*t. s.*) Boğazın şişmesinden ibaret tehlikeli bir hastalık. Kuş yavrusu. *[Diphtérie § Oisillon.]*

Kuşsütü (*t. s.*) Bulunmaz şey, ele geçmez şey. *[Objet introuvable.]*

Kuştüyü (*t. s.*) Yatak ve şilte ve saire yapmakta kullanılan kuşların kanatlarındaki tüylerin temizlenmiş ve hazırlanmışı. *[Plume d'oiseau.]*

Kuşüzümü (*t.s.*) Küçük taneli, siyah bir cins üzüm. *[Raisin sec à petites graines.]*

Kuşyemi (*t. s.*) Kenevir tohumu. *[Millet.]*

Kut (*t. s.*) Baht, talıh, saadet. *[Bonheur§Heureux, augure.]*

Kutan (*t. s.*) Büyük pulluk. *[Grande charrue.]*

Kutbî (*a. f.*) Arzın iki kutbundan birisine mensup ve müteallık, kutuplardan birine yakın olan. *[Polaire.]*

Kutbiyet (*a. s.*) Pusla ibresinin kutba doğru dönmek hassası. *[Polarité.]*

Kutlanma | **Kutlanmak** } (*t. m.*) Uğurlu ve meymenetli olmak. *[Avoir de bon augure§ Etre heureux.]*

Kutlaşma | **Kutlaşmak** } (*t. m.*) Tebrikleşmek, biribirine uğur ve saadet dilemek, bayramlaşmak. *[Se souhaiter récipı orquement la fête.]*

Kutren (*a. s.*) Kutru itibarile, kutru ile ölçülmesi kaidesine tevfikan. *[Diamètralment.]*

Kutsî (*t. s.*) Mukaddes, muazzez. Alemi lâhuta mensup ve müteallık işler. *[Saint,e; sanctifié,e § Divin,e.]*
Kutsiyat (*a. s.*) Cenabı hakka ve alemi lâhuta mensup ve müteallık işler. *[Choses sacrées (relatives à Dieu).]*
Kutsiyet (*a.s.*) Azizlik, mukaddeslik, muazzezlik. *[Saintеté.]*
Kutsuzluk (*t. s.*) Uğursuzluk, Talihsizlik, bahtsızlık. *[Mauvais augure; guigne.]*
Kutu (*t. s.*) İçine bir şey koymağa mahsus tahta, mukavva, teneke v.s. den mahfaza, kap§ Kilenin sekizde biri olan hububat ölçüsü. Muntazam ve küçük şey: [kutu gibi] . *[Boite§ Mesure de denrêes . correspond au décilitre§Confortable.]*
Kutup (*a.s.*) Arzın mihverinin iki mukabil noktasından her biri. Reis, emîr, prens. *[Pôle§ Éminente personne d'une classe.]*
Kutupyıldızı (*t. s.*) Şimal kutbuna pek yakın bulunan sabit yıldız, Demirkazık. *[Étoile polaire.]*
Kutur (*t. s.*) Taraf, havali. Arzın ve semanın bir ciheti. Daireyi merkezinden geçerek ikiye ayıran hat. *[Contrée § Diamètre.]*
Kuva (*a.s.*) Kuvvetin cem'i. Bak: Kuvvet. *[Pluriel de kuvvet. Voir: Kuvvet.]*
Kuvan (*c.s.*) Rahiplerin çekildiği yer, manastır, manastıra mülhak kız mektebi. *[Couvent]*
Kuver (*c. s.*) Sofra takımı, sofrada yemek yiyecekler ve davetliler için ayrı ayrı konulan takımlar. *[Couvert.]*
Kuvertür (*c. s.*) Örtü, kap, yorgan § Teminat, karşılık. *[Couverture.]*
Kuvve (*a. s.*) Kuvvet. Bak: Kuvvet. Niyet, tasavvur, fikir, hasse (kuvvei lâmise). *[Voir: Kuvvet. Force,projet;Faculté]*
Kuvvet (*a. s.*) Güç, takat, kudret. Bir devletin bütün askerî kudretı § Sağlamlık, sıhat§ Dayanıklılık § Nufuz,metanet, celâdet, hasse,şiddet§ Bir adedin kendi nefsile kaç defa zarbedileceğini gösteren üstündeki küçük rakam. Bir makinanın tahammül derecesi ki beygir kuvvetile gösterilir. *[Force; vigueur § Puissance, pouvoir § Renfort, secours § Puissance (Math.) Force d'armée.]*
Kuvvetlendirme / **Kuvvetlendirmek** (*t.m.*) Kuvvet vermek,

kuvvetini artırmak,daha kuvvetli hale komak, tahkim etmek.*[Fortifier; renforcer.]*

Knvvetlenme } (*t. m.*) Kuv-
Kuvvetlenmek } vet peyda etmek, kavi ve metin olmak, sağlamlaşmak. *[Se fortifier; devenir fort,e.]*

Kuvvetli (*t. f.*) Kuvveti yerinde olan, güçlü, zorlu, kavi, sağlam,müktedir,tesirli.*[Fort,e puissant,e.]*

Kuvvetsiz (*t. f.*) Zayıf, dermanı olmayan,takatsız,tesirsiz. *[Impuissant,e; faible.]*

Kuvvetsizlik (*t. s.*) Zayıflık, gevşeklik, tesirsizlik.*[Impuissance; faiblesse.]*

Kuyruk (*t. s.*) Bazı hayvanların kıçları üzerinde uzanan etten veya kıldan ibaret uzunca şey § Zeyl, ilâve, apandis. Birinin arkasına takılıp hiç ayrılmayan **kimse, geri, arka§**

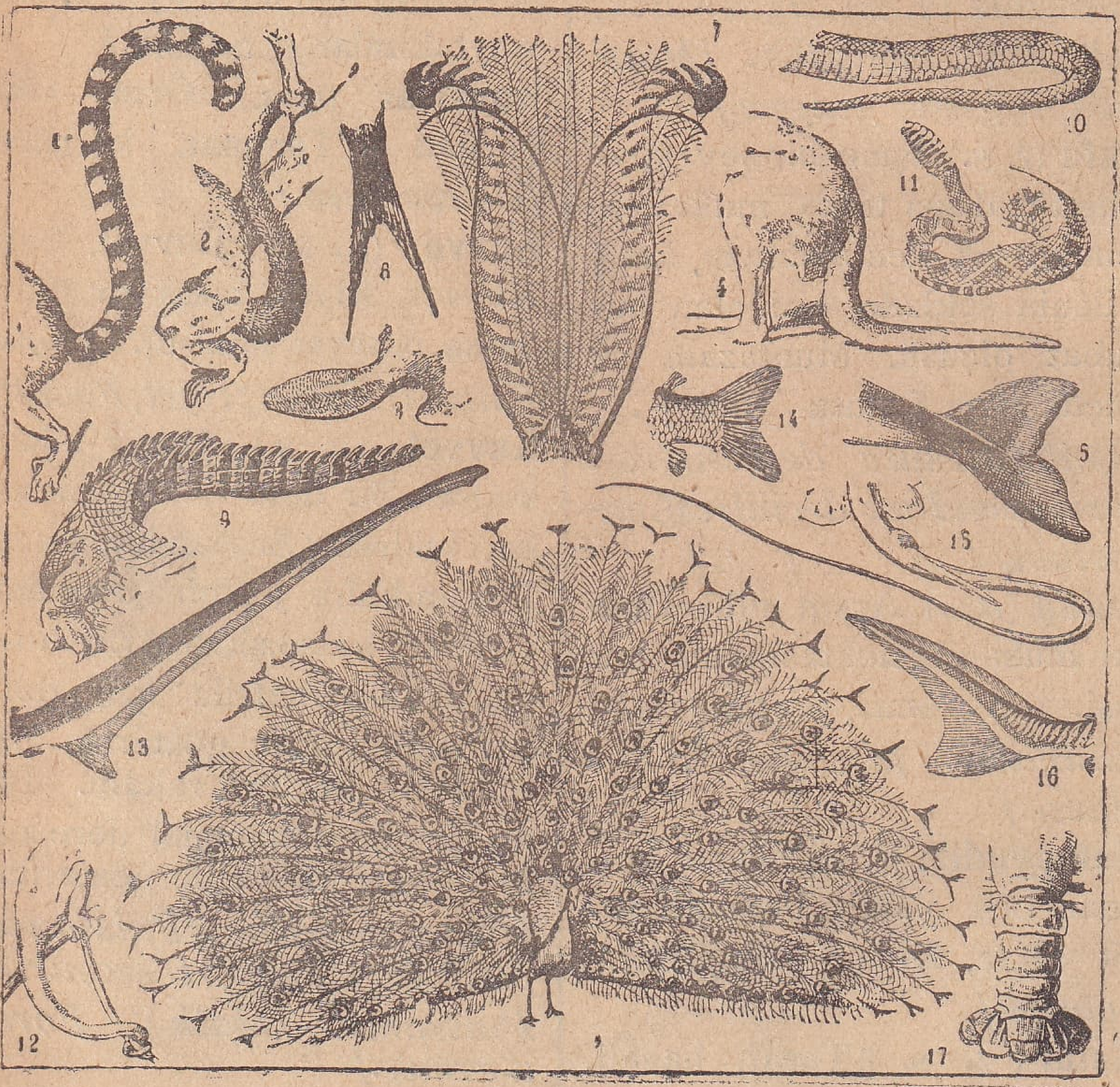

Kuyruk

Gözün kulağa doğru olan ucu. *[Queue § Fin § Appendice; supplément § Coin (de l'oil).]*

Kuyrukacısı (*t. s.*) Hınç, unutulmamış ve intikamı alınmamış macera. *[Rancune; désir de vengeance.]*

Kuyrukaltı (*t. s.*) Kuşların uğradığı bir hastalık. *[Ulcère qui survient sou la queue des oiseaux.]*

Kuyruklu (*t. f.*) Kuyruğu olan. *[Qui a une queue.]*

Kuyruklu yıldız (*t. s.*) Nüve ta-

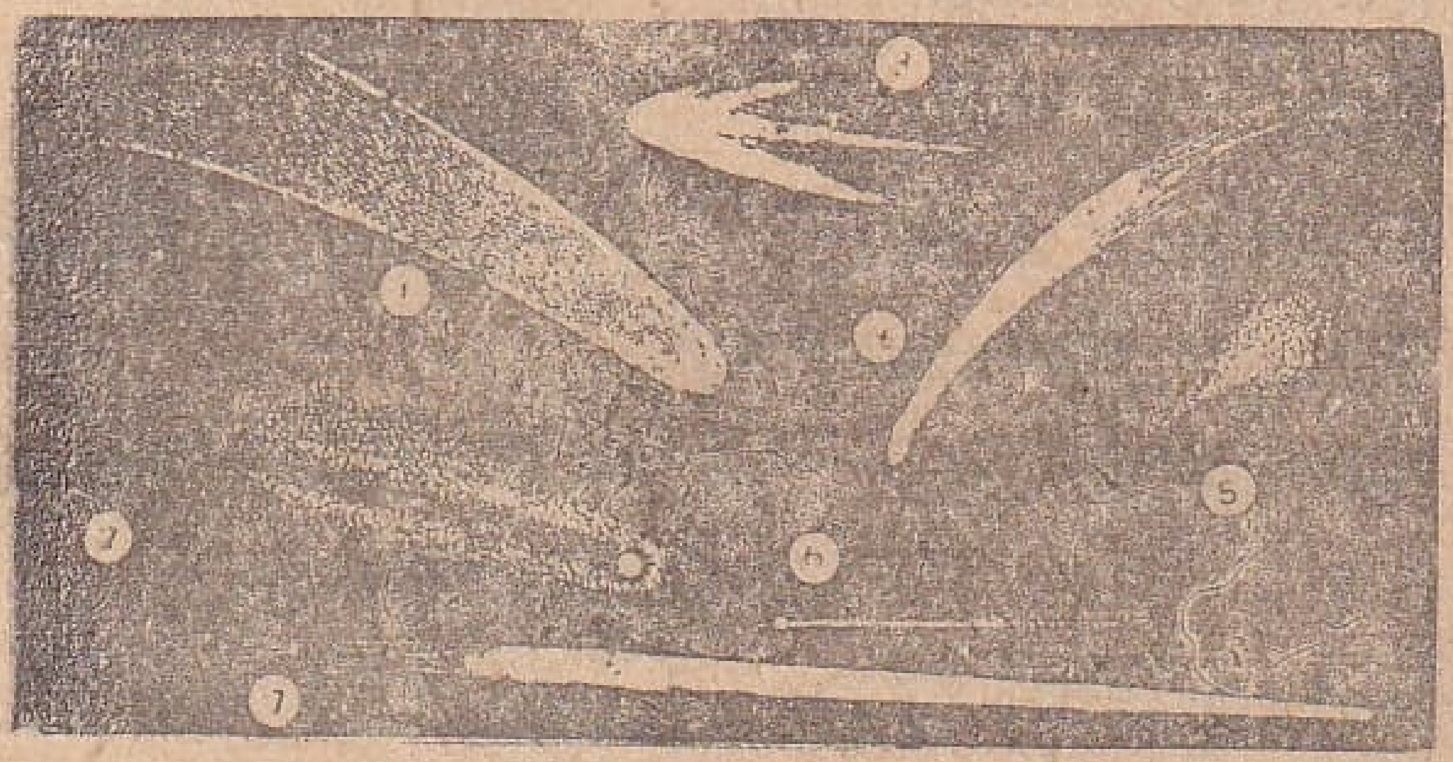

Kuyruklu yıldız

bir olunan büyük ve parlak bir yıldızın arkasında bir kuyruk şeklinde toplanmış olan yıldızların heyeti mecmuasıdır ki muhtelif isimlerde nevileri vardır ve diğer yıldızlar gibi birer hareketi devriyeye malik olup muayyen zamanlarda arza yaklaşırlar. *[Comète.]*

Kuyruk sallayan (*t. s.*) Peygamber kuşu denilen bir kuş. *[Hoche-queue.]*

Kuyruk sokumu (*t. s.*) Kuyrukyeri, amudufikarinin nihayetindeki parça. *[Terme inférieur de la colonne vertébrale.]*

Kuyruk sallayan

Kuyruksuz (*t. f.*) Kuyruğu olmıyan. *[Sans queue.]*

Kuyruk üzeri (*t. s.*) Tavuklarda çıkan tehlikeli bir çıban. *[Ulcère qui survient surla queue des poules.]*

Kuyruk yağı (*t. s.*) Karaman ve dağlıç koyununun kuyruğu eridilerek alınan yağ. *[Beurre mêlé avec de la graisse de mouton.]*

Kuytu (*t. s.*) Ruzgârdan mahfuz karanlıkca köşe, buçak, tenha yer. *[Endroit écarté § Enfoncé, e.]*

Kuyu (*t. s.*) Çukur, kazılmış

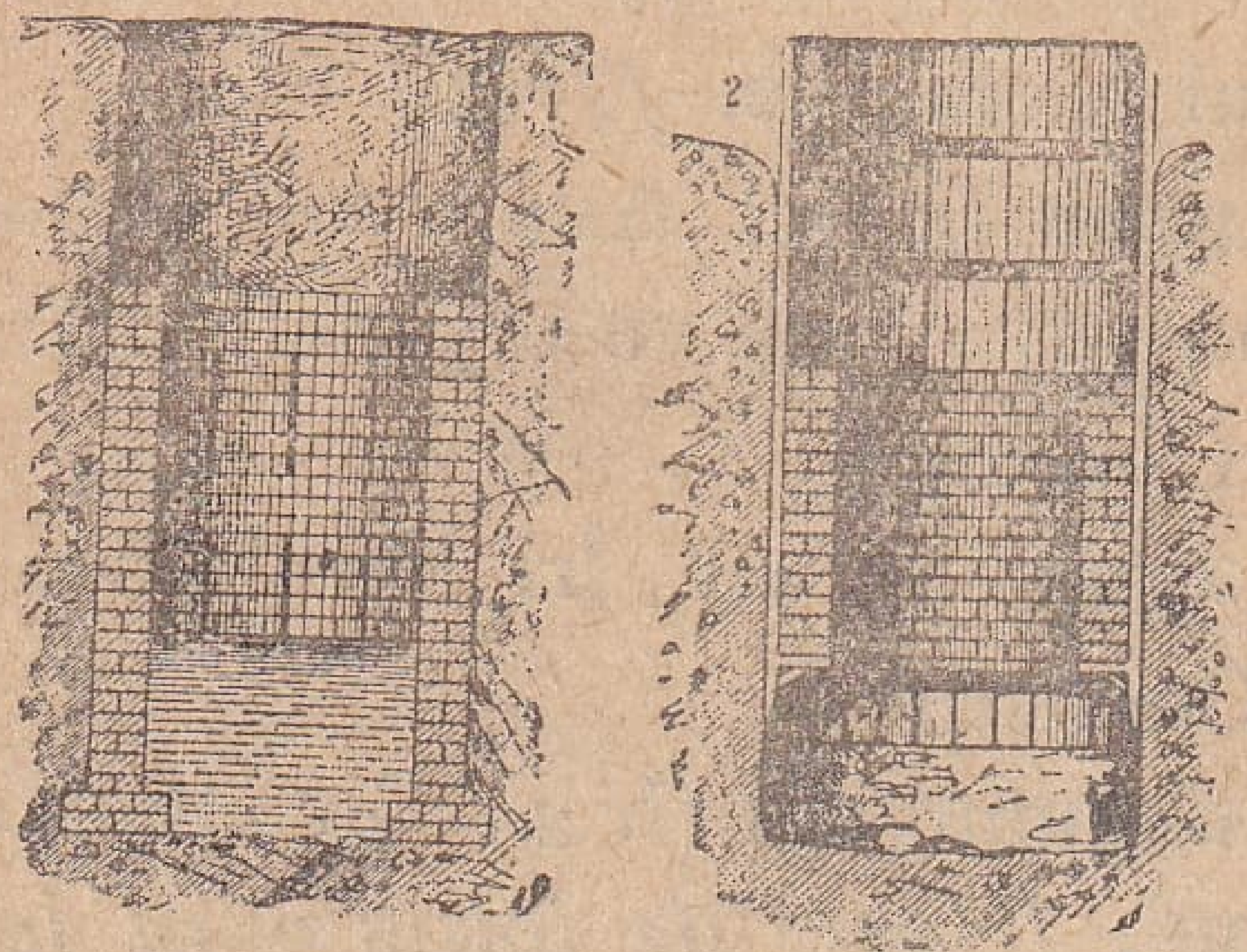

Kuyu

delik. İçi su dolu çukur, pınar. *[Puits.]*

Kuyucu (*t. s.*) Kuyu kazıcı,

kuyu kazmağı san'at edinen adam. *[Puisatier.]*

Kuyudat (*a. s.*) Kayitler, bak: kayit. *[Voir. Kayıt.]*

Kuyum(*t. s.*) Altın ve gümüşten yapılmış süslü eşya. *[Objet d'ornement en or ou en argent.]*

Kuyumcu (*t. s.*) Altın ve gümüşten süslü şeyler yapan san'atkâr. *[Orfèvre.]*

Kuyumculuk (*t. s.*) Altın ve gümüşten süslü şeyler yapmak san'ati, kuyumcunun meşguliyeti. *[Métier d'orfèvre; orfèvrerie.]*

Kuyut (*a. s.*) Kayitler. Bak: Kayit. *[Voir: Kayıt.]*

Kuzah (*a. s.*) Bulutlara riyaset eden melek§ Şeytan. *[Ange qui préside aux nuages § Satan.]*

Kuzahiye (*a. s.*) Gözün renkli ve yuvarlak tabakası: tabakai kuzahiye. *[Iris.]*

Kuzen (*c. s.*) Amca ve dayının veya hala ve teyzenin oğlu *[Cousin.]*

Kzgun (*t. s.*) İri karakarga. *[Corbeau.]*

Kuzgunayağı (*t. s.*) Bir nebat ismi. *[Sorte de lotus dont la racine est employé en medecine.]*

Kuzguncuk (*t. s.*) Hapishane kapılarındaki demir parmaklık pencere. *[Grillage en fer des portes des cachots.]*

Kuzguni (*t. s.*) Pek siyah, koyu siyah. *[Très noir,e; noir,e foncé,e.]*

Kuzin (*c. s.*) Amca ve dayının veya hala ve teyzenin kızı. *[Cousine.]*

Kuzina (*c. s.*) Mutfak. *[Cuisine.]*

Knzu (*t. s.*) Koyun yavrusu. Bir meyvaya bitişik olan küçüğü. Halim, uysal, yumşak adam. *[Agneau § Fruit nain; pousse.]*

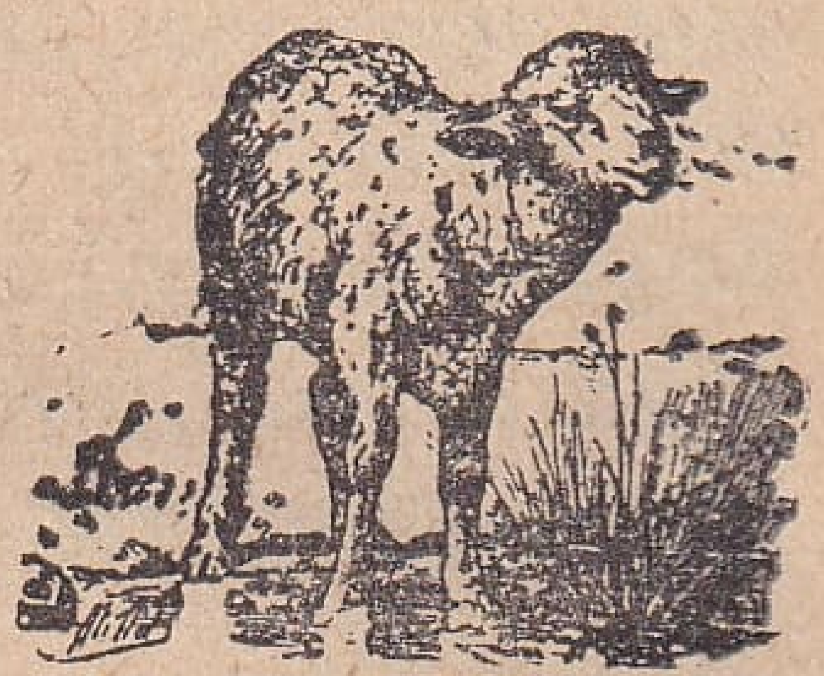
Kuzu

Kuzucuk (*c. s.*) Küçük koyun yavrusu. *[Petit agneau.]*

Kuzu dişi (*t. s.*) Çocuklarda ilk çıkan ve altı, yedi yaşlarında değişen diş. *[Dent de lait.]*

Kuzu kestanesi (*t. s.*) Küçük taneli ve çiğ yenen bir nevi kestane. *[Petite châtaigne.]*

Kuzukulağı(*t.s.*) Yaprağı sebze gibi kullanılan bir nebat. *[Oseille.]*

Kuzulama } (*t.*
Kuzulamak } *m.*) Meyva, yanında daha kü-

Kuzu kulağı

çüğünü peyda etmek. Cetvel çiziğinin yanında bir ince çizgi veya gölge peyda olmak. *[Avoir un fruit nain attaché,e à soi § Être redoublé d'une ligne fine ou d'une ombre.]*

Kuzulu (*t. f.*) Yanında yavrusu olan koyun. Bitişiğinde küçük tanesi olan meyva. Cetvel ile çizilip yanında gölgesi olan hat. *[Accompagné,e d'un plus petit de son genre]*

Kübik (*c. s.*) Mikâp şeklinde olan. *[Cubiue.]*

Kübizm (*t. f.*) Edebiyat ve resim de ve alelûmum san'atte eşyayı hendesi şekillerden doğan bir tenasüp ve ahenk ile tasvir etmekten ibaret ve 1910 senesinde başlıyan yeni bir mektep. *[Cubiqsme.]*

Küçücük (*t. f.*) Pek küçük, çok küçük. Sevimli küçük *[Très petit,e § Cher,ère petit,e]*

Küçük (*t. f.*) Büyük olmayan, ufak, sagir § Ehemmiyetsiz, değersiz, adi, hakir § Genç, yaşıaz, yavru,çocuk.Küçüklük, *[Petit § En bas âge; jeune § Enfant.]*

Küçükleme }] *t. m.*) Hakir
Küçüklemek } görmek, tahkir etmek. *[Mépriser.]*

Küçüklü (*t. f.*) İçinde küçükleri bulunan. [Küçüklü büyüklü toptan. *[Qui contient de petits morceaux.]*

Küçüklük (*t. s.*) Küçük olmak hali. Çocukluk. Yakışmıyan hareket, ayıp. *[Petitesse § Jeunesse, bas âge § Honte, indignité.]*

Çüçülme } (*t. m.*) Daha kü-
Küçülmek } çük olmak, yaşını gizleyip kendini küçük göstermek. Aciz bir vaziyete düşmek, utanılacak bir halde kalmak. *[Devenir petit,e § Être réduit,e être amoindri,e]*

Küçültme } (*t. m.*) Bir şeyi
Küçültmek } olduğundan daha küçük göstermek. Ehemmiyetini azaltmak. Yaşını küçük göstermek. *[Rapetisser § Amoindrir.]*

Küçümencik (*t. f.*) Pek küçük pek sevimli, minimini. *[Très petit,e; tresiaimable,]*

Küçürek (*t. f.*) Oldukça küçük, az küçük. Az daha küçük. *[Un peu ou assez petit,e]*

Küduret (*a. s.*) Gam, keder, tasa , mahzunluk . *[Peine, chagrin; Domage.]*

Küf (*t. s.*) Uzvî maddeler üzerinde nemden hasıl olan yeşilimsi madde. *[Moisi; moisissure.]*

Küfe (*t. s.*) Daldan v. s. den yapılmış büyük ve kaba sepet. *[Couffe; couffin.]*

Küfeci (*t. s.*) Küfe ile eşya taşıyan adam, hamal. Küfe yapıp satan adam. *[Portfaix*

qui transporte les objts avec une couffe.]

Küfeli (*t. f.*) Arkasında küfe bulunan, küfeli hamal. *[A panier, a corbeille, qui porte une couffe sur le dos.]*

Küfelik (*t. f.*) Küfeyle taşınacak derecede sarhoş, bir küfenin alabileceği miktar. *[Ivre mort.]*

Küflenme } (*t. m.*) Küf tut-
Küflenmek } mak, küf bağlamak. Olduğu yerde kalıp eskimek. [*Devenir moisi* § *Être abondonné,e à loublie.*]

Küfletme } (*t. m.*) Küf tut-
Küfletmek } turmak,küf tutmasına sebebiyet verdirmek. *[Faire moisir.]*

Küflü (*t. f.*) Küf tutmuş, küf bağlamış, metruk kalıp eskimiş. *[Moisi,e.]*

Küfran (*a. s.*) Nankörlük, iyiliği unutmak. *[Ingratitude.]*

Küfür(*t. s.*) Dinsizlik, imansızlık, Allaha inanmama, galiz söz söyleme, sövme. *[Infidélité, incrédulité; blasphème* § *Injure.]*

Küfürbaz(*t. f.*) Küfür savuran, küfreden. *[Qui injurie.]*

Küfüv (*a s.*) Arkadaş, akran, şerik, eş. *[Égale; semblable; pareil,le.]*

Küheylan (*t. s.*) Cins at, arap atı. *[Cheval arabe de race.]*

Kükre (*t. f.*) Kızgın, azgın, ağzı köpürmüş. *[Irrité,e; en chaleur, en rut.]*

Kükreme } (*t. m.*) Ağzı kö-
Kükremek } pürmek, azmak, kızmak. *[S'irriter; entrer en chaleur avoir la bouche écumante.]*

Küknar (*t. s.*) Bir nevi çam ağacı. *[Pin sylvestre; sapin.]*

Kükürt (*t. s.*) Sarı renkte toz ve parça halinde, tıp ve sanayide kullanılan madenî madde, kibrit. *[Soufre.]*

Kükürt çiçeği (*t. s.*) Tasfiye edilmiş kükürt. *[Soufre raffiné; fleur de soufre.]*

Kükürtlü (*t. f.*) İçinde kükürt bulunan. Kükürtle yapılmış. *[Soufré,e.]*

Kül (*t. s.*) Yanan odun ve kömürden kalan toz. *[Cendre.]*

Kül (*t. s.*) Hep, bütün, cümle. Umum *[Totalité; tous.]*

Külâh (*t. s.*) Vaktile kullanılan ucu sivri bir serpuş, külah şeklinde olan şey. Hile, oyun, dolandırma. *[Bonnet de forme conique en poils de chevereau. Ruse* § *Gain illicite.]*

Külâhçı (*t. s.*) Külâh yapan ve satan adam. Hilekâr, dolandırıcı. *[Celui qui fait des bonnets de feutre*§*Rusé.e.]*

Külâhlı (*t. f.*) Külâh giyen, başında külâhı olan. *[Qui porte un bonnet de feutre.]*

Külbastı (*t. s.*) İskarada pişmiş bel kemiği ucundaki et. *[Cotelette grillée.]*

Külçe (*t. s.*) Yekpare ve erimiş maden parçası, küme halinde olan şey. *[Lingot.]*

Küldür (*t. s.*) Şamata ve gürülü tasvir için kullanılır ve paldır ile beraber söylenir: paldır küldür. *[Partic imite un bruit tumultueux.]*

Külek(*t. s.*) Kulplu derin kap, yoğurt ve bal ve saire komağa mahsus kap. *[Sorte de seau à anse pour traire le lait et le faire cailler.]*

Kületme } (*t. m.*) Mahvetmek,
Kületmek } bitirmek, felâketıne sebep olmak. *[Faire réduire à la misère; faire ruiner.]*

Külfet (*a. s.*) Zahmet, yorucu iş, mihnet § Kendini zorlayarak zahmetle iş görme, özenerek yapılan iş. Resmî ve teklifli muamele. *[Peine; fatigue § Cérémonie; façons.]*

Külfetli (*t. f.*) Zahmetli, zor, merasim ile yapılan, kendini zorlamakla yapılan, tabiî, olmıyan. *[Qui se fait avec peine,fatigue ou cérémonie.]*

Külfetsiz (*t. f.*) Zahmetsiz, kolay § Merasimsiz, sade, teklifsiz. Kendini zorlamadan yapılan, tabiî. *[Facile; qui se fait ou s'otient simplement.]*

Külfetsizce(*t. s.*) Zahmetsizce, teklifsiz ve merasimsiz. *[Sans peine, sans cérémonie.]*

Külhan (*t. s.*) Hamamda suyu ve hamamı ısıtmak için ateş yakılan yer,kazan ocaklarının altındaki kül yeri. *[Fourneau pour chauffer le bain.]*

Külhanbeyi (*t. f.*) Çapkın, serseri. *[Gamin.]*

Külhani(*t. s.*) Küçük yaramaz, küçük çapkın. *[Gamin; canaille.]*

Külkedisi (*s. s.*) Soğuktan çok korkan, ateş başından ayrılmayan adam. *[Individu qui craint beaucoup le froid; douillet,te.]*

Külleme(*a.s.*)Üzüm tanelerinin kararıp mantar peyda etmesinden ibaret bir hastalık. *[Maladie épiphistique.]*

Küllî (*a. s.*) Umuma ait ve müteallik veya mensup, cüz'î mukabili. Umumî, tam, çok, kesir. *[Total,e § Beaucoup, trop.]*

Külliyat (*a. s.*) Bir şeyin heyeti umumiyesi, bir muharrir veya muellifin tekmil eserleri. *[Affaires d'intêret général § Oeuvre total d'un écrivain.]*

Külliyen (*a. s.*) Büsbütün, tamamile, kâmilen, hiç, asla. *[Totalement, entièrement tout à fait.]*

Külliyet (*a. s.*)Bir şeyin bütün

olması, bütünlük, çokluk, kesret. *[Totalité § Grande quantité.]*

Külliyetli (*t. f.*) Çok, bol, kesretli. *[En grande quantité.]*

Küllü (*t. f.*) Kül ile karışık, külü havi. *[Mêlé de cendre.]*

Külolma } (*t. m.*) Mahvolmak,
Külolmak } perişan olmak, hurdühaşolmak, yangından yanmak. *[Être brulée; incendié,e être réduit,e à la misère.]*

Külot(*c. s.*) Belden dize kadar

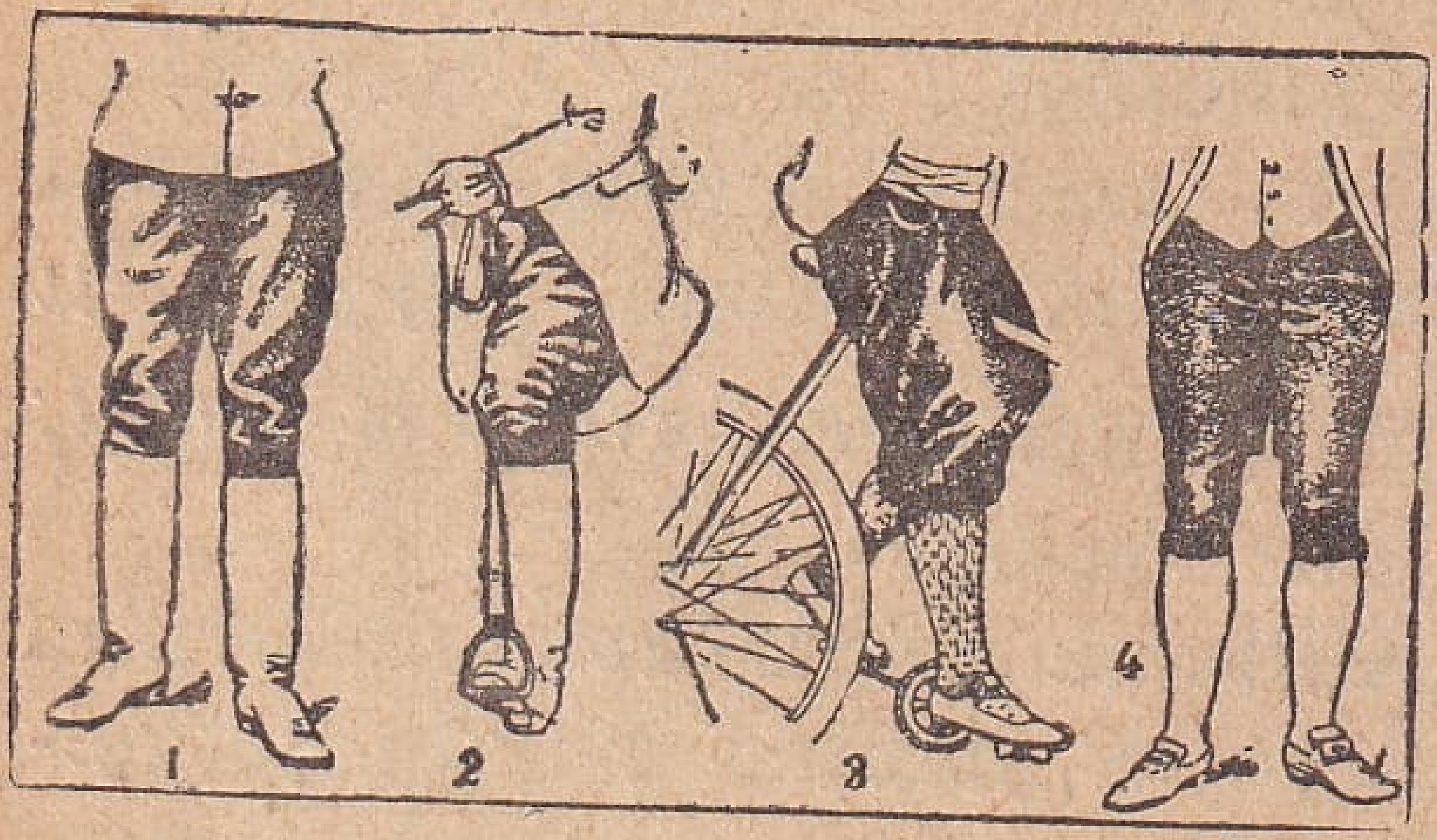

Külot

geniş ve aşağısı gayetle dar pantalon, bir nevi kadın donu. *[Culotte.]*

Külrengi (*t. f.*) Kurşuni ve sincabi renk, kurşuni renkte olan. *[De couleur de cendre, cendré.e.]*

Kült (*c. s.*) Din§İbadet, mezhep, perestiş. *[Culte.]*

Kültür (*c. s.*) Hars, terbiye. *[Cluture.]*

Külünk (*t. s.*) Sivri ve uzun demirli taşçı kazması. *[Hoyau§ Marteau d'armes.]*

Külüstür (*t. s.*) Eski, köhne, pejmürde. *[Vieux, ieille; flétri,e.]*

Küm(*t. s.*) Küme, yığın§Küçük ağıl. *[Tas; amas § Petit bercail.]*

Kümbet(*fa. s.*) Çıkıntı, kubbe§ Gök. *[Voûte, coupole§ Ciel.]*

Kümbetli (*t. s.*) Kümbeti olan, çıkıntılı, kubbeli. *[Qui a de coupole.]*

Küme (*t. s.*) Yığın, birikinti, tepe, *[Tas; amas § Groupe.]*

Kümek (*t. s.*) Küme, yığın, umumun koşup yardım etmesi. *[Tas, amas § Secours, asssistance.]*

Kümes (*t. s.*) Tavukların gece

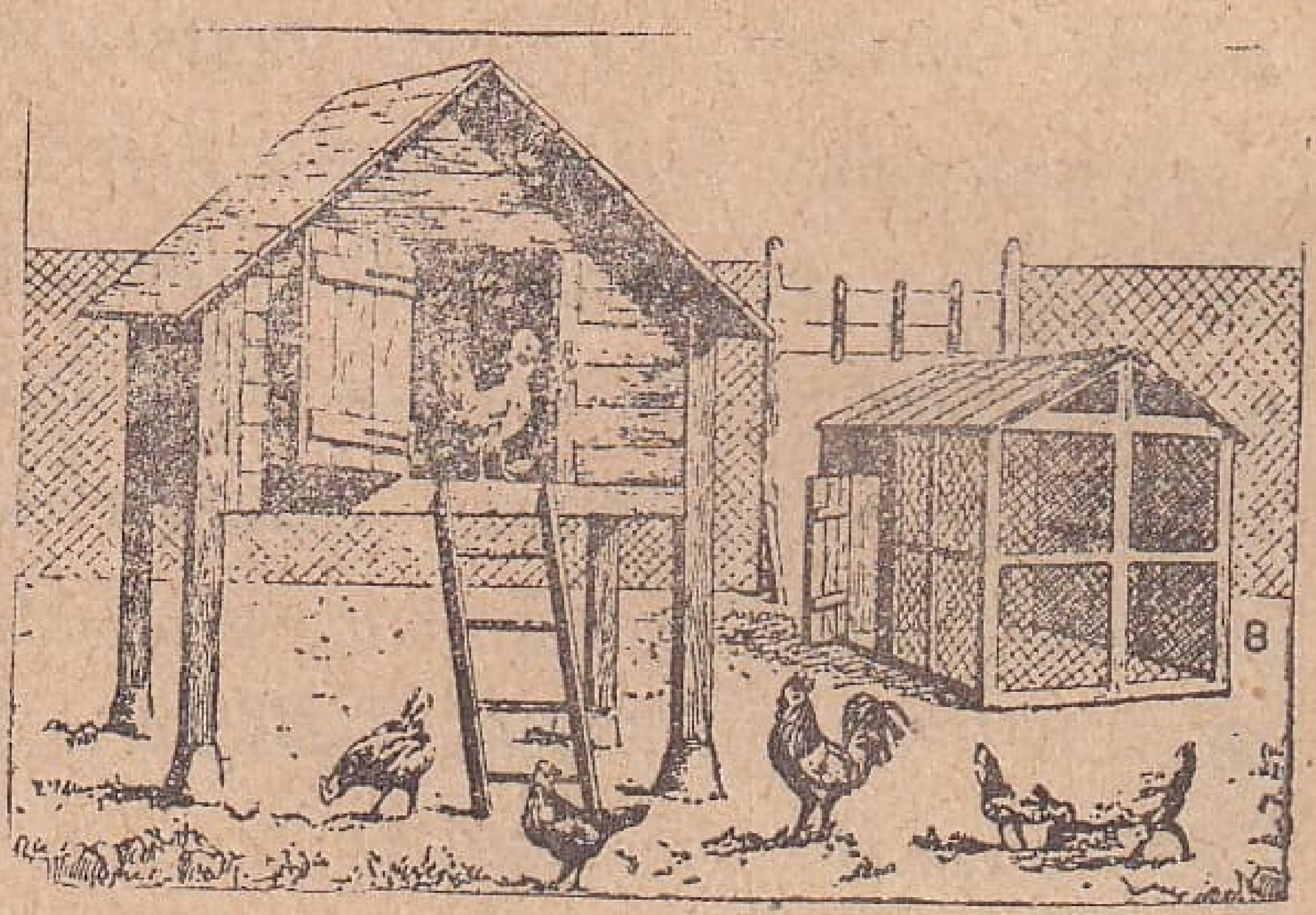

Kümes

yattıkları kapalı yer § Ufak ve basit ikametgâh, izbe. *[Poulailler.]*

Kümültü (*t. s.*) Bostan ve ormanda yapılan bekçi ve avcı kulübesi, bostan korkuluğu. *[Poste de chasseur à l'affût. Épouvantail.]*

Künde(*t. s.*) Ayakbagı, köstek,

bukağı, tuzak. Pusu. *[Entravas § Trappe, piège; embuscade.]*

Küngürleme } (*t. m.*) Uyku
Küngürlemek } basmak, geçmek, uykudan sersem olmak. *[S'assoupir sous l'influence de l'ivresse ou du sommeil.]*

Künh (*a. s.*) Dip, umk § Bir şeyin en yüksek noktası, üç, zirve § İntiha, cevher (künhüne varmak: bir şeyin en derin noktalarına kadar kavramak). *[Fond; extrémité.]*

Künk (*t. s.*) Su sevkına yarayan üstüvane şeklinde kiremit veya toprak boru. *[Tuyau § Kanal souterrain conduite d'eau.]*

Künke (*t. s.*) Kalın talaş, yonga. *[Petit éclat de bois, écharde.]*

Küp (*t. s.*) Topraktan büyük ve ağzı darca kap, kavanoz ve testinin büyüğü. Küplere binmek, hiddetlenmek. *[Jarre large pour conserver l'eau etc.]*

Küp (*c. s.*) Mikâp, mikâp şeklinde olan adedin üçüncü kuvvete refinden hâsıl olan adet. *[Cube.]*

Küpe (*t. s.*) Kadınların kulağa taktıkları altın veya elmas ve saireden süs, bazı hayvanların boyunlarında küpe gibi sarkan et parçası. *[Pendent-d'oreille, boucle.]*

Küpeçiçeği (*t. s.*) Küpe gibi aşağıya sarkar bir nevi çiçek. *[Fuchsia.]*

Küpeli (*t. s.*) Kulağında küpesi olan. Boynunda küpe gibi sarkar et parçası bulunan. [hayvan]. *[Qui port les boucles.]*

Küpe çiçeği

Küpeşte (*t. s.*) Geminin kenarlarındaki tahta siper. Parmaklığın üzerindeki düz ve kalın tahta. *[Bords d'un bateau.]*

Kür (*c. s.*) Tedavi. *[Cure.]*

Küraso (*c. s.*) Portakal kabuğu, şeker ve ispirto ile yapılan bir içki. *[Curaçao.]*

Kürdan (*c. s.*) Dişleri temizlelemek için ince çöp, hilal. *[Cure-dent.]*

Kürdî (*a. s.*) Musikide bir makam. *[Un des motifs de musique orientale.]*

Küre (*a. s.*) Yuvarlak şey. Dünyanın şeklini, kara ve denizlerini göstermek üzre yapılan ve bir mihver etrafında devreden yuvarlak şey. [Kürei mücesseme], kürrei arz. *[Globe; boule § Sphère.]*

Küre (*t. s.*) Toprak ocak, madenci ocağı. *[Forge.]*

Küreiarz (*a.s.*) Dünya, üzerinrinde yaşadığımız seyyare. *[Globe terrestre.]*

Kürek (*t. s.*) Uzun saplı ve

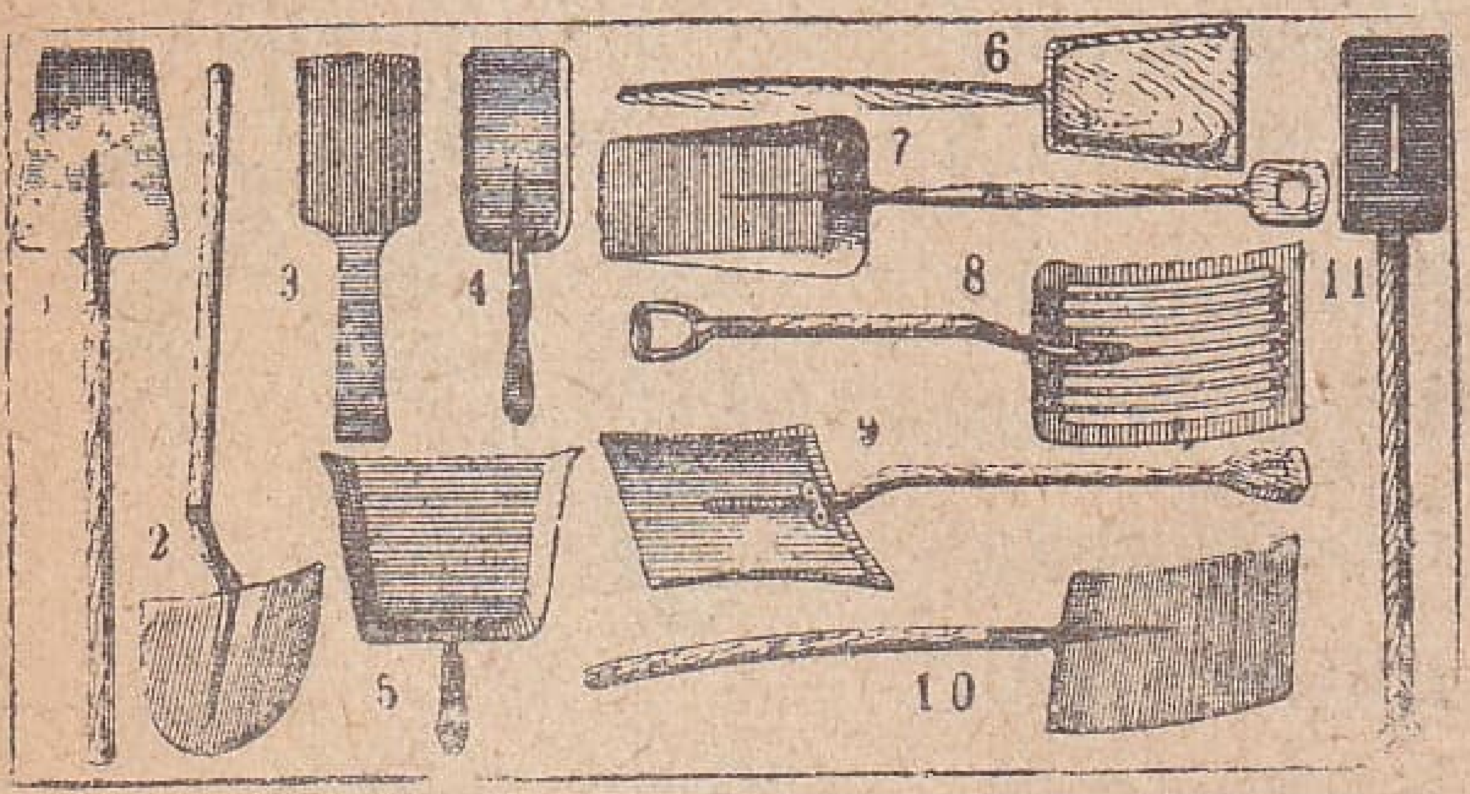

Kürek

ucunda demir levha bulunan toprak v. s. atmağa mahsus alet. Ateşten kor ve kül almağa mahsus alet. Kayıkları yürütmek için kullanılan kalın ve ucu yassı alet. Fırınlarda ekmeği fırına salmak için kullanılan tahta alet. *[Pelle § Rame.]*

Kürek (*t. s.*) Vaktile mahkûmların gemilerde kürek çekmek cezası. *[Peine du galérien, du forçat.]*

Kürekçi (*t. s.*) Kayık veya sandalda kürek çeken adam, kayıkcı, kurek yapan ve satan adam. *[Ce qui fabrique et vend des pelles et rames]*

Kürekkemiği (*c. s.*) Omuzun arka tarafındaki üç köşeli yassı kemik. *[Omoplate.]*

Kürekli (*t. s.*) Küreği olan: Beş çifte kürekli sandal. *[A rames.]*

Küreleme / **Kürelemek** (*t. m.*) Bak: Kürümek. *[Voir: Kürümek.]*

Küreme / **Küremek** (*t. m.*) Bak: Kürümek. *[Voir: Kürümek.]*

Kürevî (*a. s.*) Küre şeklinde; yuvarlak. *[Sphérique; globeux,se.]*

Küreviyet (*a. s.*) Küre şekli ve bu şekle müteallık hendesî kaide ve mes'eleler. *[Sphéricitée.]*

Küreyve (*a. s.*) Küçüçük yuvarlak şey. *[Globuline.]*

Küreyvat (*a. s.*) Kanın içinde bulunan küçük ve yuvarlak şeyler: beyaz küreyvat, kırmızı küreyvat. *[Globules.]*

Kürk (*t. s.*) Tüyleri yumuşak ve güzel olan bazı hayvanların derisinden yapılan ve elbisenin içine veya dışına kaplanan deri § İçi kürkle kaplanmış libas *[Fourrure; pelisse]*

Kürkçü (*t. s.*) Kürk yapıp satan adam. *[Fourreur; marchand de fourrures.]*

Kürklü (*t. f.*) Kürkü olan, kürk kaplanmış, kürk giymiş. *[Garni de fourrure.]*

Kürsü (*t. s.*) Oturulacak yüksekce yer. Camilerde vaızın ve sınıflarda muallimin oturduğu yer. Hatiplerin üzerine

çıkıp söz söyledikleri yer.Taht. Makam, vazife. Arşın altında bir sema tabakası. *[Chaise § Chaire § Trône.]*

Kürsülü(*t. f.*)Metin ve oturaklı. *[Bien assis,e.]*

Kürsütaşı (*t. s.*) Duvarın köşesinde konulan büyükçe taş. *[Piedestal.]*

Kürt (*t. s.*) İran hududu tarafında oturan bir kısım ahali. *[Kurde.]*

Kürtaj (*c. s.*) Rahmin temizlenmesi ameliyesi, temizleme. *[Curretage.]*

Kürüme }
Kürümek } (*t. m.*) Toprak ve gübre ve saireyi kürekle süpürüp temizlemek. *[Peller.]*

Küs (*t. s.*) Bak: Küsü. *[Voir: Küsü.]*

Küskü(*t. s.*)Yarı yanmış odun, taş kırmak ve duvar delmek gibi işlere yarayan bir ucu sivri demir sopa. Ocakta odunları dayamağa mahsus demir çubuk. *[Tison § Barre de fer à bout pointu qu'on emploie dans les carrières; pic; lance.]*

Küskün(*t. f.*)Küsmüş,gücenmiş, dargın§ Menkûp,yerinden hoşlanmıyan, iyi gitmiyen. *[Faché,e.]*

Küskünlük (*t. s.*) Gücenme, dargınlık. *[Fâcherie.]*

Küskütük (*t. s.*) Kaskatı, hiç yerinden kımıldamıyan. *[Très dur; immobile.]*

Küsme }
Küsmek } (*t. m.*) Gücenmek, dargın olmak,menkûp olmak,Yerinden hoşlanmamak. *[Se fâcher; être fâché,e § Bouder.]*

Küst (*t. s.*) Tavlada bir oyun. *[Une sorte de jeu de tric à trac.]*

Küstah (*t. s.*) Arsız, pervasız, edepsiz. *[Insolent,e; impertinent,e.]*

Küstahlık (*t.s.*) Arsızlık,edepsizlik, pervasızlık. *[Insolence; impertinence.]*

Küstere (*t. s.*) Bileği çarkı. yivli rende § Değirmen taşı yapmağa yarayan bir cins taş. *[Long rabot pour faire des filets§Pierre à aiguiser.]*

Küstürme }
Küstürmek } (*t. m.*) Gücendirmek, darıltmak. *[Fâcher.]*

Küsuf (*a. s.*) Güneş tutulması. Kamerin arz ile güneş arasına girerek Arzı kısmen veya tamamen ziyasız bırakması. *[Éctipse du soleil.]*

Küsur (*a. s.*) Kesirler, artan parçalar, fazlalar. *[Fractions§ Monades, décades.]*

Küsü (*t. s.*) Güceniklik, dargınlık. *[Fâcherie; bouderie]*

Küsülü (*t. f.*) Gücenik, dargın buzuşuk. *[Fâché,e; boudeur,e]*
Küşade (*a. f.*) Açık, ferah, şen, mesrur. *[Ouvert,e § Decouvert,e § Gai,e.]*
Küşat (*a. s.*) Açma, fathetme, yeni yapılan bir müessese mektep v. s. nin ilk defa olarak açılma merasimi: Küşat resmi Yayın çekilip atılması. Oyun tarzı [tavlada.] Resmiküşat. *[Action d'ouvrir, de découvrir § Ouverture; inoguration§ Sorte de jeu de tric atrac. Décrochement d'une fléche.]*
Küşayiş (*a. s.*) Açıklık, ferahlık. *[Action d'ouvrir §Action de s'éclaircir § Egayement.]*
Küşne (*t. s.*) Karaburçak. *[Jugeoline.]*
Küt (*t. s.*) Sivri ve uzun olmiyan, kunt. Sivri ve biribirine yakın olmıyan, münferiç. *[Non jointu,e; non aigu,ë.]*
Kütköşe (*t. s.*) Doksan dereceden büyük zaviye, zaviyei münferice. *[Angle obtus.]*
Kütle (*a. s.*) Yığın, küme. *[Bloc § Masse.]*
Kütleme | **Kütlemek** } (*t. m.*) Küt küt ses çıkarmak. *[Rendre un bruit sourd.]*
Kütük (*t. s.*) Ağacın kalın kısmı, aşağı tarafı, kalın odun, asmanın gövdesi § Anadefter, esâs defteri. *[Tronc § Cep § Grand livre.]*
Kütürdeme | **Kütürdemek** } (*t. m.*) Kütür kütür ses çıkarmak. *[Voir: Kütlemek.]*
Kütürdü(*t. s.*) Gürültü,patırdı, şamata, küt küt ses çıkarma. *[Bruit; tapage.]*
Kütürdülü (*t. f.*) Kütürdüsü olan,gütürdülü, şamatalı. *[Qui fait beaucoup de bruit; tapageur,euse.]*
Kütür, kütür(*t. s.*) Gevrek ve sertçe çıkan sesleri tasvir eder. *[Tapage.]*
Küul (*a. s.*) Alkol, ispirto. *[Alcool.]*
Küulî (*a. s.*) İspirtoya mensup ve müteallik,ispirto kabilinden olan. *[Alcoolique.]*
Küvet (*c. s.*) Leğen,yatak odalarında lâvabonun üzerine konulan ve yıkanmağa mahsus geniş kap, fotoğraf pilâklarının developmanına mahsus kap. *[Cuvette.]*
Küz (*t.s.*) Sıcak kül. *[Cendre ardent.]*

Birinci cildin sonu

L

L (*t. h.*) Türkçe alfabenin on beşinci harfi olup şive ahengine göre bazen hafif ve bazen kalın teleffuz olunur. *[Quinzième lettre de l'alphabet türk.]*

La (*a. d.*) Kelimenin evveline gelerek nefiy, inkâr ve tecrit manası verir. **lâmekân** = Yeri olmiyan gibi. *[Partic. négative et privative qui se trouve dans quelques locutions arabes.]*

Lâ (*c. s.*) Musikide nota işaretinin altıncısı § İkinci enterligi üzerine konulan nota§ Dugâh. *[Note de musique se trouvant sur la troisième interligne.]*

Lâalettayin (*a. tr.*) Tayin ve işaret etmeksizin, her ne ve her kim olursa. *[Environ.]*

Lâbada (*t. s.*) İspanak cinsinden bir ot.*[Patience]*

Lâbirent (*c. s.*) Çapraşık ve ucu bucağı bulunmiyan yol § İçinden çıkılmaz iş. *[Labyrinthe.]*

Lâbada

Lâboratuvar (*c. s.*) İlmi ve kimyevi tecrübeler yapmağa mahsus mahal. *[Laboratoire.]*

Lâbüt (*a. s.*) Terki mümkün olmiyan, lâzım, zarurî, çaresiz. *[Indispensable, nécessaire § Incontestable.*

Lâciverdî (*t. f.*) Koyu mavi, renk.*[Bleu,e, boncé,e azuré,e.]*

Lâcivert (*t. f.*) Koyu mavi, kıymetli bir taş. [*Couleur bleue, azur § Lapis-lazuli; azulte (pierre précieuse).*]

Lâçin (*t. s.*) Beyaz ve kırmızı ayaklı bir cins şahin. [*Faucon tacheté de blanc.*]

Lâden (*t. s.*) Saç ve sakal boyamak için kullanılan bir zamk. [*Ladanum (espèce de gomme).*]

Lâdes (*t. s.*) Tavuğun göğüs kemiği iki kişi tarafından tutulup kırılarak bahse girişme. [lâdes tutuşmak] *[Pari.]*

Lâdinga (*c. s.*) Bir çok gözleri olan palaska. [*Giberne à fusée § Petite cartouchière.*]

Lâdinî (*a. f.*) Din ile münasebeti olmiyan, din ile dünya iş-

lerini biribirine karıştırmayan, laik § [Dinsizlik demek değildir.] [*Laïque.*]

Lâf (*t. s.*) Lâkırdı, söz. Konuşma, söhbet § Lüzumsüz ve kıymetsiz söz § Atıp tutma, öğünme. [*Parole; babillage* § *Paroles vaines* § *Vanterie.*]

Lâfazan (*t. f.*) Geveze, çok söyliyen § Atıp tutan. [*Vantard,e* § *Jaseur,euse.*] **lâfazanlık** = Gevezelik. [*Bavardage, vanterie.*]

Lâfetmek (*t. m.*) Konuşmak, söhbet etmek. [*Parler.*]

Lâfız (*a. s.*) Kelime. Manalı manasız ağızdan çıkan söz. [*Mot.*] **lâfzan** = Yalnız lâfız ve kelimenin şekli itibarile § Mana nazarı dikkata alınmaksızın. [*A la lettre, d'après la forme du mot.*] **lâfzî** = Lâfza mensup. Lâfızdan ibaret olan. [*Littéral,e, exprimé,e* § *Relatif,ve à la forme du mot et non au sens.*]

Lâğap (*a. s.*) Bak : lâkap. [*Voir: Lâkap.*]

Lâgar } (*fa. f.*) Zayif, arık.
Lâger } [*Maigre.*)

Lâğım (*t. s.*) Yer altında kapalı hendek, sıçan yolu § Pislik ve çirkef sularının akmasına mahsus mecra, keriz § İçine barut doldurarak ateşlemek için kazılmış çukur. [*Canal souterrain* § *Égout* § *Mine* [*pour faire sauter*).] **lâğımcı** = Lâğım temizliyen adam § Lâğımı ateşliyen asker . [*Constructeur d'égout* § *Vidangeur* § *Mineur* (*soldat*).]

Lâğıv (*a. s.*) Kaldırma, hükümsüz bırakma. [*Futilité, suppression* § *Abolition.*]

Lâğvetme } (*t. m.*) Kaldır
Lağvetmek } mak, iptal etmek hükümsüz bırakmak. [*Abolir, supprimer.*]

Lâhana (*t. s.*) Yapraklarından dolma, turşu ve saire yapılan maruf sebze. [*Chou.*]

Lâhik (*a. tr.*) Yetişip ulaşan, arkadan gelip birleşen, zam ve ilâve olunan § Sabık mukabili, şimdiki. [*Joint,e; ajouté,e; attaché,e*§ *Nouveau,elle; actuel,le.*]

Lâhika (*a. fs.*) Bir şeyin sonuna ilâve olunan diğer bir şey, ilâve, zeyl. [*Fait recent; remarque additionelle; article additionnelle.*]

Lâhim (*a. s.*) Et. [*Viande, chair.*)

Lâhin } (*a. s.*) Kaideli ses,nağ-
Lahın } me,ezki, ırlama,ahenk. [*Ton de voix; son; mélodie.*]

Lâhit (*a. s.*) Kabir, mezar. [*Tombe;tombeau;sarcophage.*]

Lâhuraki (*t. s.*) Hint şallarını takliden yapılan yünden kumaş. [*Merinos, thibet (étoffe). Laine, imitation du châle de Lahore.*]

Lâhuri (*t. s.*) Bir nevi Hint kumaşı. [*Châle de Lahore.*]

Lâhut (*a. s.*) Ülûhiyet, rabbaniyet. [*Divinité.*] **lâhutî** = Ülûhiyete mensup.[*Relatif,ive â la divinité.*]

Lâhza| **Lâhze**} (*a. s.*) Göz kapayıp açacak kadar zaman, an, bir göz atma, dakika, an. [*Coup d'œil; regard lancé du coin de l'œil§ Instant.*]

Lâin (*a. f.*) Mel'un. merdut § Allahın rahmetinden mahrum. [*Maudit,e; anathématisé,e.*]

Lak (*t. s.*) İsimlerin sonuna gelince mahal ve mekân bildirir bir lahıka: yaylak gibi § Bazı isimlere ve asıl fiillere mülhak olup sıfat teşkil eder; Patlak,çatlak gibi. [*Particule qui indique l'endroit§ Particule qui forme des adjectifs.*]

Lak (*c. s.*) Bahçelerde yapılan uzunca, dolambaçlı veya yuvarlak havuz § Sun'î havuz göl. [*Lac.*]

Laka (*c. s.*) Mühür mumu ve saire yapmağa yarayan bir nevi gomalaka, bir nevi zamk. [*Laque; gomme-laque.*]

Lâkap| **Lağep**} (*a. s.*) Bir adamın, bir ailenin asıl isminden başka taşıdığı diğer isim § Sıfat,unvan.[*Surnom;sobriquet*]

Lâke (*c. s.*) Lâka denilen bir vernikle boyanmış eşya ve mobilye. [*Laqué,e.*]

Lâkerda (*c. s.*) Palamut balığının parça parça kesilmiş ve tuzlanıp saklanmış kısmı. [*Thonine; thon salé.*]

Lâkin (*t. h.*) Ancak, şu kadar var ki, fakat; amma. [*Mais; cependant.*]

Lakırdı (*t. s.*) Söz, konuşma, söhbet § Müzakere, karar § Kavga, gürültü, boş söz. [*Mot, parole § Conversation; entretien.*] **lâkırdıcı** = Çok söyleyen § Hoş söhbet. [*Parleur, beau parleur.*]

Lâklâk (*t. s.*) Leylek denilen kuşun gagasını biribirine vurarak çıkardığı ses § Boş lakırdı,gevezelik [*Parole vaine; jaserie.*]

Lâklaka (*t. s.*) Leyleğin gagasile ses çıkardığı § Manasız ve boş lakırdı. [*Le cri de la cigogne; paroles futiles.*]

Lâklakıyat(*t. s.*) Boş lâkırdılar, hezeyan, uydurma ve saçma sapan sözler.[*Paroles vaines; futilité.*]

Lâksatif (*c. f.*) Hafif müshil, muleyyin. [*Laxatif,ve.*]

Lâktoz (*c. s.*) Süt şekeri denilen madde. [*Lactose.*]

Lâl (*a. f.*) Dilsiz § Epkem § Söz söylemeyen. [*Muet.*]

Lâl(*a. s.*) Kıymetli ve kırmızı renkte bir taş § Kırmızı mürekkep.[*Rubin; grenat§Encre rouge.*]

Lâla (*a. s.*) Çocuğu gözedip gezdiren yaşlı emektar adam§ Mürebbi.[*Précepteur;gouverneur d'un enfant.*] **lâlalık** = Lalanın vazife ve sıfatı. [*Situation de précepteur.*]

Lâlanga (*t. s.*) Tavada yağ içinde pişmiş yumurtalı ve tatlı hamur yemeği. [*Sorte de pâte faites avec des œufs battus et farine.*]

Lâle (*t. s.*) Soğandan yetişme kırmızı renkli maruf bir çiçek [*Tulipe.*]

Lâle

Lâle (*t. s.*) Eski zamanlarda mücrimlerin ve delilerin boynuna takılan zincir § İncir toplamak için ucu çatallı değnek. [*Chaine qu'an mettait aux cous des criminels et des fous.*]

Lâlezar (*t.s.*) Lâle ekilmiş yer, lâle bahçesi. [*Parterre de tulipes.*]

Lâlezinciri (*t. t. r.*) Gemilerde icabında dümeni idare için takılan zincir. [*Chaine de gauvesnaille.*]

Lâma (*c. s.*) Uzun ve yassı maden safhası. [*Lame.*]

Lâmba (*t. s.*) Doğrama işlerinde bir tahta veya levha geçecek surette açılan yiv. [*Lignes ou filets servant de bordure autour d'une corniche.*]

Lâmba (*t. s.*) İçine petrol ve saire konulup yakılan tenvir aleti § Büyük kandil. [*Lampe.*]

Lâmekân (*t. s.*) Belli yeri ve mekânı olmıyan. Allah. [*Qui n'a pas de demeur; Dieu.*]

Lâmi (*a. f.*) Parlak, parlıyan. [*Luisant,e; brillant,e.*]

Lâmise (*a. s.*) Dokunmakla duymak hissi[*Sens de toucher*]

Lâmpasa (*t. f.*) Bol, hantal, biçimsiz§ Dökülmüş, dağılmış, açık saçık şey§ Uzun ve yırtmaçlı sayvanlı etek. [*Pan de robe long et à larges bords§ Large: difforme; nègligé,e.*]

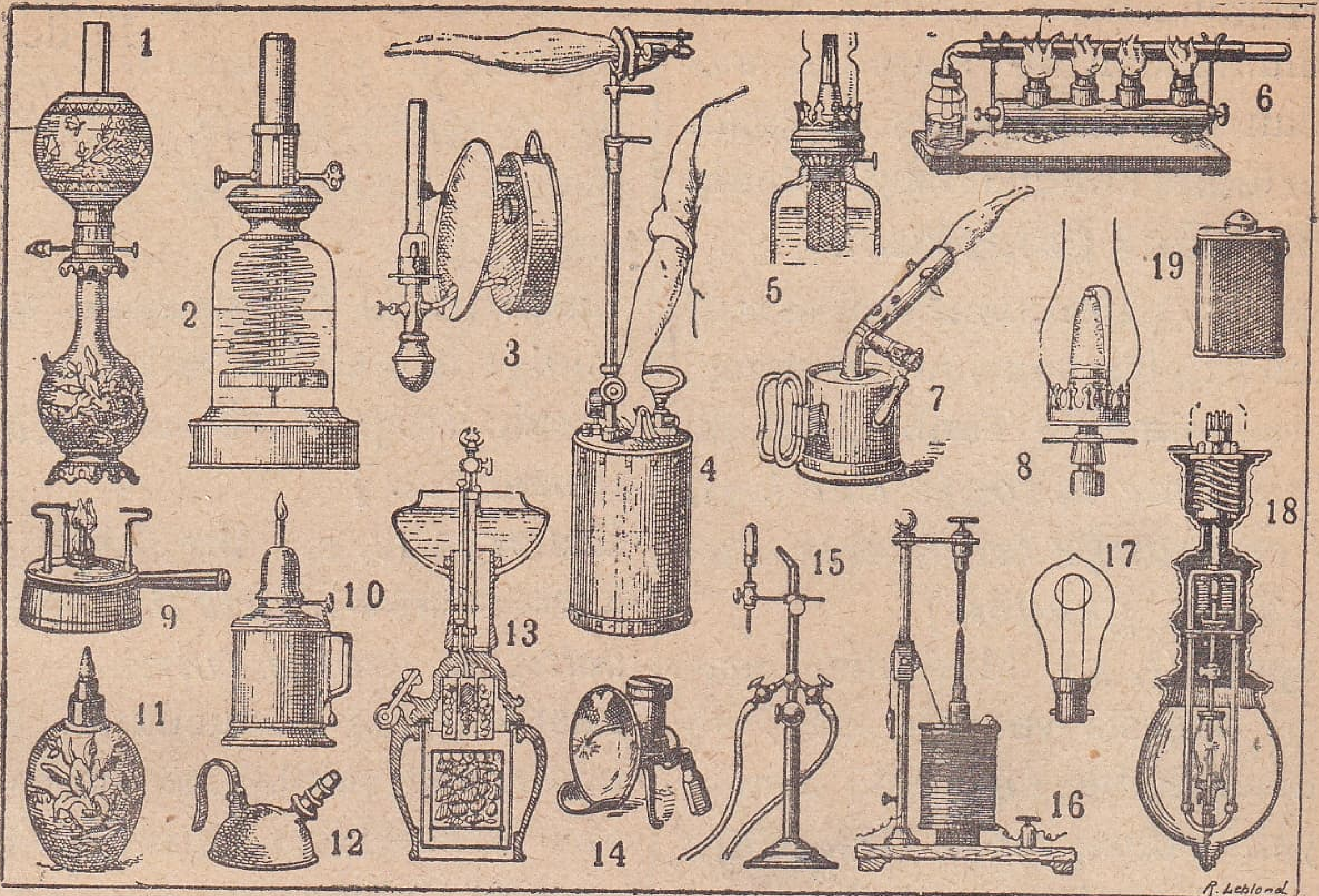

Lâmba

Lândo, lândon (*c. s.*) İki tarafında açılır kapanır körükleri olan dört kişilik büyük araba. [*Landeau.*]

Lâne (*f. s.*) Yuva, aşiyan. [*Nid.*]

Lânet (*a. s.*) Allahın aff ve

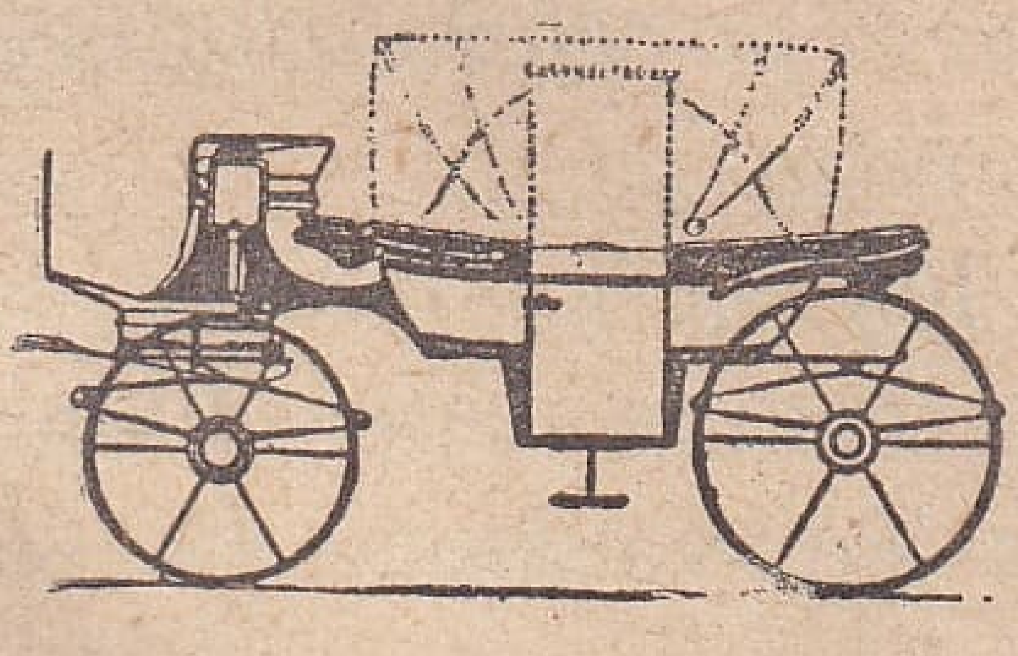

Lândo

merhametinden mahrumluk, nefret tabiri. [*Malédiction; anathème.*]

Lanetleme (*t. s. f.*) Lânet olmuş, iğrenç § Mel'un. [*Malédiction, anathème§Maudit,e.*]

Lânetleme | **Lânetlemek** (*t.m.*) Lânet okuma, okumak, tel'in etme, etmek. [*Maudire; anathématiser.*]

Lângırlûngur (*t. h.*) Pek kaba konuşmayı ve gürültüyü tasvir eden bir lâhikadır. [*Imite une conversation grossière tenue à très haute voix.*]

Lanternmajik (*c.s.*) Küçük cam plâkalardaki resimleri perdeye aksettiren alet. [*Lanterne-magique.*]

Lâpa(*t. s.*) Pirinçten pilâv gibi

yapılan suluca yemek§ Keten tohumundan ve saireden yapılan ve vucudun şiş ve çıban yerlerine konulan ilâç§ Sölpük. [*Bouillie* § *Cataplasme*.]

lapacı=Lâpa yemesini seven§ Rahatta büyümüş,rahatı seven, zora gelmez § Tenbel,korkak. [*Qui aime la soupe dite lapa et en mange beaucoup* § *Paresseux, glouton*.]

Lâpçın (*t. s.*) Meşinden mamul ökçesiz ve altı düz ve yumuşak bir nevi eski zaman ayak kabısı, mest. [*Bottines de maroquin sans talons sur les quelles on porte de lourds souliers*.]

Lâp lâp (*t. h.*) Yayvan ve ıslak bir şeyin çıkardığı sesi tasvir için kullanılır. [*Partic imite le bruit d'un léchement*.]

Lar, ler (*t. h.*) -Cemi edatı olup ince hafif hecelerden sonra (ler) kalın hecelerden sonra da (lar) şeklinde kullanılır. Eller, ayaklar gibi. [*Partic. qui ajoutée à la fin des noms forme leurs pluriels*]

Lârp(*a. h.*) Birden ve şiddetle yapılan bir şeyi tasvir eder. Bak: Rap. [*Voir*: *Rap*.]

Lârpadak (*t. h.*) Birden ve şiddetle yapılan bir işin yapılışını tasvir eder.[*Subitement*.]

Lâskine (*c. s.*) İskanbil kâğıdı ile oynanan bir nevi kumar oyunu. [*Sorte de jeu de cartes*.]

Lâsta (*c. s.*) Bir geminin alabildiği hamulenin miktarı ve vezni, istiap derecesi. [*Last (tonnage)*.]

Lâstarya (*e. s.*) Bir cins iri kara lâhana. [*Sorte de grosse bette, de grosse poirée*.]

Lâstik (*c. s.*) Kavuçuktan yapılan ve çekildikçe uzayan ve bırakıldıkça kısalan bir madde§ Yağmur ve rutubetten korunmak için ayakkabı üzerine giyilen kavuçuk kaloş § Kurşun kalemile yazılan yazıyı silmek için kullanılan goma. [*Caoutchouc* § *Galoche en caoutchouc*.] **lâstikçi** = Ayak kabı üzerine giyilen lâstikleri satan ve tamir eden. [*Qui vend et répareles galoches en caoutchouc*.]

Lâşe, leş (*a. s.*) Ölmüş hayvan ve insanın bedeni,kadavra§ Hiçbir işe yaramaz ve islahı kabil olmıyan şey. [*Cadavre; charogne*.]

Lâşka (*c. s.*) Gemi halatının gevşetilip boşa bırakılması. [*Relâchement d'un câble*.]

Lâta (*t. s.*) Kısa cüpbe § Dar ve yassı uzun kereste. [*Manteau long en drap noir qui portent les ulémas*§ *Planche de plancher.*]

Lâtif (*a. f.*) Yumuşak, nazik, hoş § Güzel, şirin, hoşa gidecek § Cismanî olmıyan, ruhanî§ İnce, zarif. [*Gracieux,se; élégant,e*§ *Gentil,le; beau, belle.*]

Lâtife (*a. s.*) Şaka.güldürecek hoş ve güzel söz. [*Plaisanterie*] **lâtifeci** = Şakacı, lâtife yapmağı ve söylemeği seven. [*Taquin,e; plaisanteur.se.*]

Lâübali(*a.f.*)Teklifsiz, saygısız, çekinmez § Pervasız. [*Intime*§ *Insoucieux,se.*] **Lâübalilik** = Kayıtsızlık § Terbiyesizlik. [*Manque de façons, de cérémonie.*] **lâübaliyane** = Teklifsizçe, merasımsiz. [*Sans façon, sans égards, sans cérémonie.*]

Lâv (*c. s.*) Yanar dağlardan çıkan ve soğuduğu vakit katılaşan mayi halinde ateş. [*Lave.*]

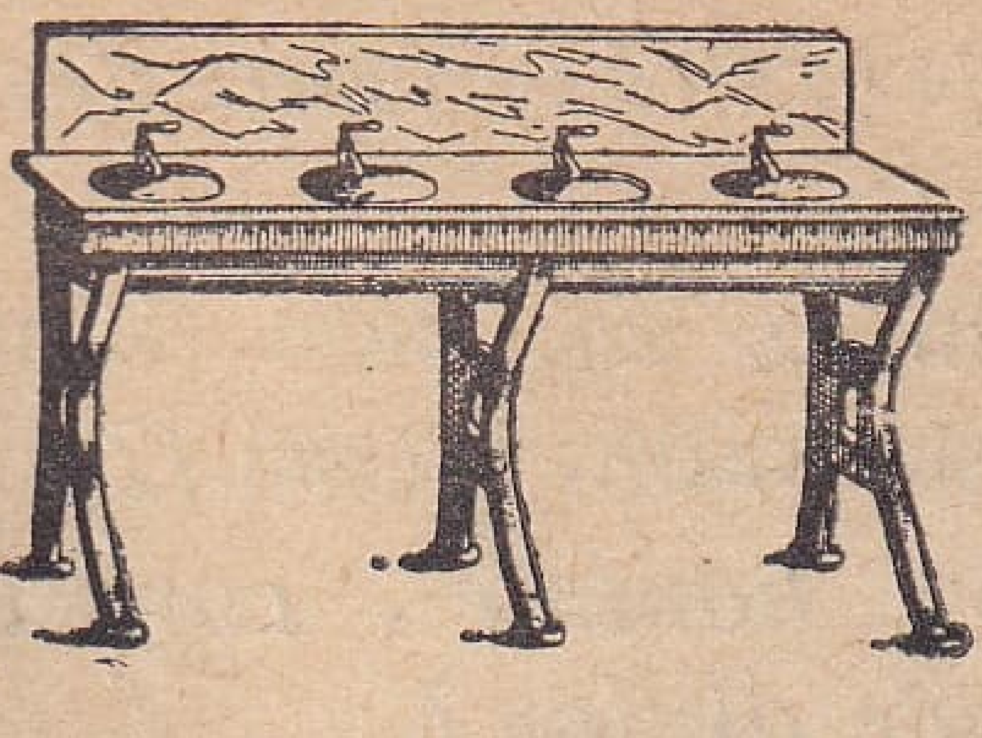

Lâvabo

Lâvabo(*c.s.*) Yatak odalarında yıkanmak için bulundurulan cihaz. [*Lavabo.*]

Lâvanta (*c. s.*) Muhtelif çiçek ve nebatlardan alınan esanslarla yapılan mai. [*Lavande.*]

lâvantaçiçeği = Suyundan hoş kokulu mayi çıkarılan maruf bir çiçek. [*Lavande.*]

Lâvantaçiçeği

Lâve (*c. s.*) Yıkanmış, maden kömürü. [*Houille lavé.*]

Lâvman(*c. s.*) İçine su veya ilâç koyarak mide ve barsakları yıkamağa mahsus alet § Bu aletle mide ve barsakları temizleme, tenkiye, ihtikan, hokne. [*Lavement.*]

Lâvta (*c. s.*) Çocukları ana rahminden almak için kullanılan kıskaç gibi bir alet § Lâvta aleti ile çocuk alan doktor veya ebe.[*Accoucheur, euse* § *Sage-femme.*]

Lâvta (*c. s.*) Bir nevi telli çalgı. [*Luth.*]

Lâyemut (*a. f.*) Ölmez, ebedî. [*İmmortel,le.*]

Lâyenkati(*a.f.*) Durmadan,dinlenmeden, fasıla vermeden. [*Sans trève; sans relâche; continellement.*]

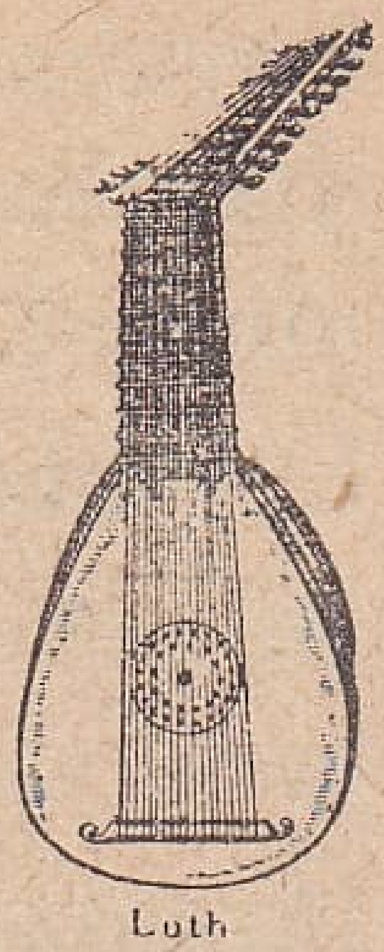

Lâvta

Lâyetecezza (*a. f.*) Parçalanmaz, ayrılmaz § Taksimi mümkün olmıyan.[*İndivisible.*]

Lâyetegayyer(*a. f.*) Değişmez, tegayyur etmez, daima ayni halde bulunur. [*İnvariable.*]

Lâyezal (*a. f.*) Zeval bulmaz, sonu olmıyan. [*Permanent,e; perpétuel,le* § *Dieu.*]

Lâyiha (*a. s.*) Herhangi bir şey hakkında yazılmış müsvette, mutaleaname. [*Projet§Rapport détaillé.*]

Lâyık(*a. f.*) Yakışan, münasip, şayeste§ İyi veya kötü olarak yakışan. [*Convenable.*]

Layın, leyin (*a. f.*)«Ce» ve«ca» edatile beraber isimlere lâhik olarak teşpih ifade eder, geceleyin, sabahlayın. [*Suffixe ajoéuté avec «ce» et «ca» aux subsiantifs et les convertit en adverbes.*]

Lâyuat | **Lâyuhsa** (*a. f.*) Hesapsız, sayılmaz, pek çok. [*İnnombrable.*]

Lâyuhti(*a. f.*) Hata ve günah, işlemez. [*İnfaillible.*]

Lâzime (*a. f.*) Yapılması lâzım olan şey. [*Chose nécessaire. nécessité§Obligation,devoir.*]

Lâzım (*a. f.*) Lüzumlu, iktiza eden § Vücudüne ihtiyaç görülen. [*Nécessaire.*]

Lâzımgelme | **Lâzımgelmek** (*t. m.*) İktiza etmek, icap etmek. [*Falloir§Résulter.*]

Lâzımlık (*t. s.*)Havruz, oturak. [*Vase de nuit.*]

Lebalep (*a. f.*) Ağzına kadar dolu olan, malâmal. [*Plein.e jusqu'au lèvre.*]

Lebbeyk,leppe(*a.t. s.*)Efendim, ne emriniz var, buyurun! makamında kullanılır. [*Monsieur, madame§A vos ordres; dites; comment dites-vous.*]

Leblebi(*t.s.*) Kavrulmuş nohut. [*Pois rôtis.*]**leblebici**=Leblebi kavuran ve satan adam.[*Celui qui prépare et vend des pois rôtis.*]

Ledün (*a. s.*) İlahi ilim, bir adamın kalbi, içerisi.[*Le fond d'un homme , conscience; science divine.*]

Ledünî (*a. f.*) İlahi ilme men-

sup, kalbi, ruhi. [*Relatif,ve à la science divine,psychique]* **ledüniyat** = Bir işin gizli tarafları.*[Mystères, causes ou buts cachés d'une affaire* § *Le fond de l'affaire.]*
Lef (*a. s.*) Sarma, devşirip toplama § Raptetme. *[Action d'envelopper, de plier dans, d'inclure.]* **leffen** = Sararak, içine yerleştirilmiş ve melfuf olduğu yerde. *[En incluant; étant inclus,e.]*
Leffetme } (*t. m.*) Sarmak,
Leffetmek } devşirip toplamak§ Zarf içine koymak,paket yapmak ve raptederek beraber yollamak*[Envelopper,inclure]*
Legalîze (*c. s.*) Vize etme, bir senedi tasdik etme. *[Légalisé.]*
Legasyon(*t. s.*)Sefaret heyeti. *[Légation.]*
Leğen (*t. s.*) İçinde el yıkanan maden veya çiniden kap, küvet § Çamaşır ve saire yıkamağa mahsus büyük kap. *[Cuvette.]* **leğen-ibrik**= Vaktile yemek sofrasından kalkanların ellerini yıkamağa mahsus kap.*[Cuvette et aiguière]*
Leh (*a. s.*) Birinin iyiliği için yapılan hareket. [*Pour lui, en faveur de lui.]*
Lehim (*t. s.*) Madenleri biribirine yapıştırmağa yarayan kalay v. s. [*Soudure* § *Étain.]*
lehimli = Lehimle yapıştırılmış şey. *[Soudé,e.]*
Lehimleme } (*t. m.*) Teneke,
Lehimlemek } v. s. madenî şeyleri kalay ile yapıştırma, yapıştırmak.*[Souder.]*
Lehimletme } (*t. m.*) Birini
Lehimletmek }kalay ile yapıştırmağa sevk etme. *[Faire souder.]*
Leim (*a. f.*) Alçak, deni. *[Lâche.]*
Lejant (*c. s.*) Efsane, masal. *[Légende.]*
Leke (*t. s.*) Bir şeyin üstünde yağ, boya v. s. den hasıl olan iz, eser. İnsanın cildinde ve hayvanın kılları üstünde tabiî olarak bulunan nişan § Utanılacak şey, şerefsizlik. *[Tache; souillure* § *Défauts, honte.]* **lekeci** = Elbise lekelerini çıkarıp temizleyen. *[Dégraisseur.]* **lekeli** = Lekelenmiş olan, üstünde lekesi bulunan § Benekli § Namus ve itibarı bozulan. [*Taché,e; souillé,e* § *Deshonoré,e.]* **lekesiz** = Kirli olmiyan adam, lekeden arî § Namus ve itibari yerinde olan§ Pak, temiz. *[Sans tache,non*

souillé,e.] **lekedar** = üstünde lekesi olan § Şeref ve haysiyetine halel gelmiş olan. *[Déshonoré,e.]*

Lekeleme / **Lekelemek** } (*t. m.*) Lekeli yapmak, şeref ve haysiyetine halel getirmek. *[Tacher § Deshonorer.]*

Lekelenme / **Lekelenmek** } (*t. m.*) Lekeli olma, olmak. *[Être Taché,e § Être déshonoré,e.]*

Lekeletme / **Lekeletmek** } (*t. m.*)Bak: Lekelemek, *[Faire tacher § Faire souiller § Faire dés honorer.]*

Lem'a (*a. s.*) Parlaklık,parıltı. *[Éclat; étincellement.]*

Lemha *a. s.*) Gizlice ve süratle bakma,bakış.*[Clin d'œil]*

Lemis (*a. s.*) El ile tutma, dokunma, temas. *[Attouchement; contact.]* **lemsî** = Dokunup temas etmeğe müteallik. *[Tactile.]*

Lemyezel (*a. f.*) Zail olmaz, daimi § Cenabıhak. *[Permanent, éternel, Dieu.]*

Lenduha (*t. f.*) Pek iri ve pek acip cüsseli, kocaman. *[Énorme; monstrueux,se.]*

Lenfa(*a. s.*) Damarların içinde veritlerde dolaşan bir mayi. *[Lymphe.]* **lenfavî** = Kanı az ve lenfası çok olan.*[Lymphatique.]*

Lenger(*f. a. f.*) Gemi demiri§ Bakırdan yayvan ve kenarları genişçe büyük sahan. *[Ancre § Large assiette en cuivre.]*

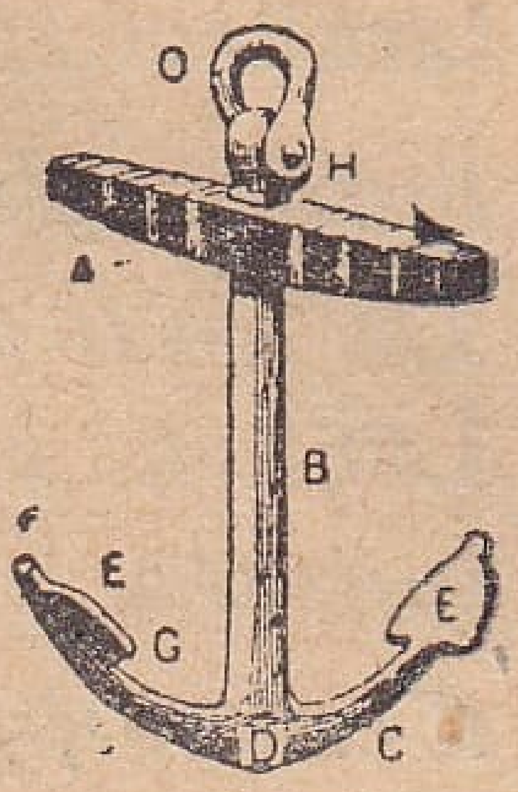

Lenger

Lenguistik(*c. s.*)İlmi lisan,lisaniyat.Bak:Lisaniyat. *[Linguistique.]*

Lenk (*fa. f.*) Topal, topallayan, aksak. *[Boiteux,euse.]*

Lep (*fa. s.*) Dudak, kenar. *[Bord § Lèvre.]*

Lepiska (*c. s.*) İpek gibi yumuşak ve sarı (saç). *[Blond,e (cheveux).*]

Ler(*t. h.*) (*lar*)Gibi cemi edatı. *[Voir: Lar.]*

Lerci(*t. s.*)Miskeçisine müşabih bir cins hayvan. *[Animal du genre chevrotain qui possède une membrane musquée.]*

Lerzan (*fa. f.*) Titrek,titreyen § Mühtez. *[Tremblant,e§ Tressaillant,e.]*

Lerze / **Lerziş** } (*f. a.s.*) Titreyiş.raşe. *[Voir: Lerzan.]* **lerzenak** = Titreyen § Korkusundan titremeye tutulmuş,raşeli. *[Voir: Lerzan.]*

Lesepase (*c. s.*) Şahsa mahsus mürur tezkeresi. *[Laissez-passer.]*

Leş (*a. s.*) Gebermiş hayvan bedeni § Pek fena kokan şey. *[Voir: Laşe.]*

Leşger (*fa. s.*) Asker. *[Armée; soldat.]*

Letafet (*a. s.*) Hoşluk, yumşaklık § Güzellik. *[Grâce; élégance; gentillesse.]*

Leva (*c. f. s.*) Çekme, yisa etme. *[Commandement de tirer la barque, le navire avec le câble.]*

Levanten (*c. s.*) Şarkta doğmuş olduğu halde garplilik iddiasında bulunan hırıstiyan, tatlısu frengi. *[Levantin,e.]*

Levazım (*a. s.*) Geçinmek için lâzım olan şeyler § Askerin erzak, cepane ve sair eşyasını ve bir müesseseye lûzumlu eşyayı hazırlamağa memur olan daire. *[Objets nécessaires § Munition.]* **levazimat** = Levazımın cem'i. *[Voir: Levazım.]*

Levent (*t. s.*) Eski gemilerde maaşla kullanılan asker§Güzel, yakışıklı, boyubosu yerinde, hafif tavır ve hareketli. *[Ancien soldat volontaire. Jeune homme qui a un air chevaleresque.]* **leventlik** = Hafif ve yakışıklı haraket, tavır ve kiyafet. [*Air chevaleresque.*]

Levha / **Lâvha** (*a. s.*) Bir resim veya yazıyı havi olarak çerçive içinde duvara asılan tablo. [*Planche ou carton encadré qui contient des inscriptions § Tableau (peinture) § Enseigne.*]

Levin (*a. f.*) Renk, boya§ Çeşit, türlü, nevi. [*Couleur.*]

Levis / **Levs** (*a. s.*) Kir, pislik, murdarlık. [*Saleté; ordure; souillure, tache.*]

Levm / **Levim** (*a. s.*) Paylama, darılma § Zem, takbih etme. [*Blâme; reproche.*]

Levmetme / **Levmetmek** (*t. m.*) Paylama, paylamak, darılma, darılmak, takbih etme, etmek. *[Blâmer; reprocher.]*

Levrek (*c. s.*) Eti lezzetli bir cins balık. *[Bar.]*

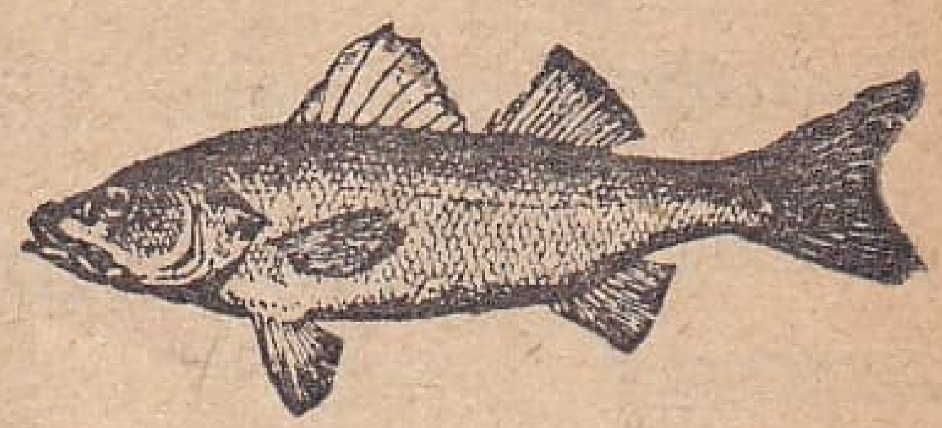

Levrek

Levze (*t. s.*) Bademcik. [*Amygdale.]*

Leyl (*a. s.*) Gece, şep. *[Nuit.]*

Leylen = Geceleyin. *[Nuitamment.]*

Leylâk (*t. s.*) Salkım tarzında kokulu bir çiçek § Bu çiçeği veren ağaç. *[Lilas.]*

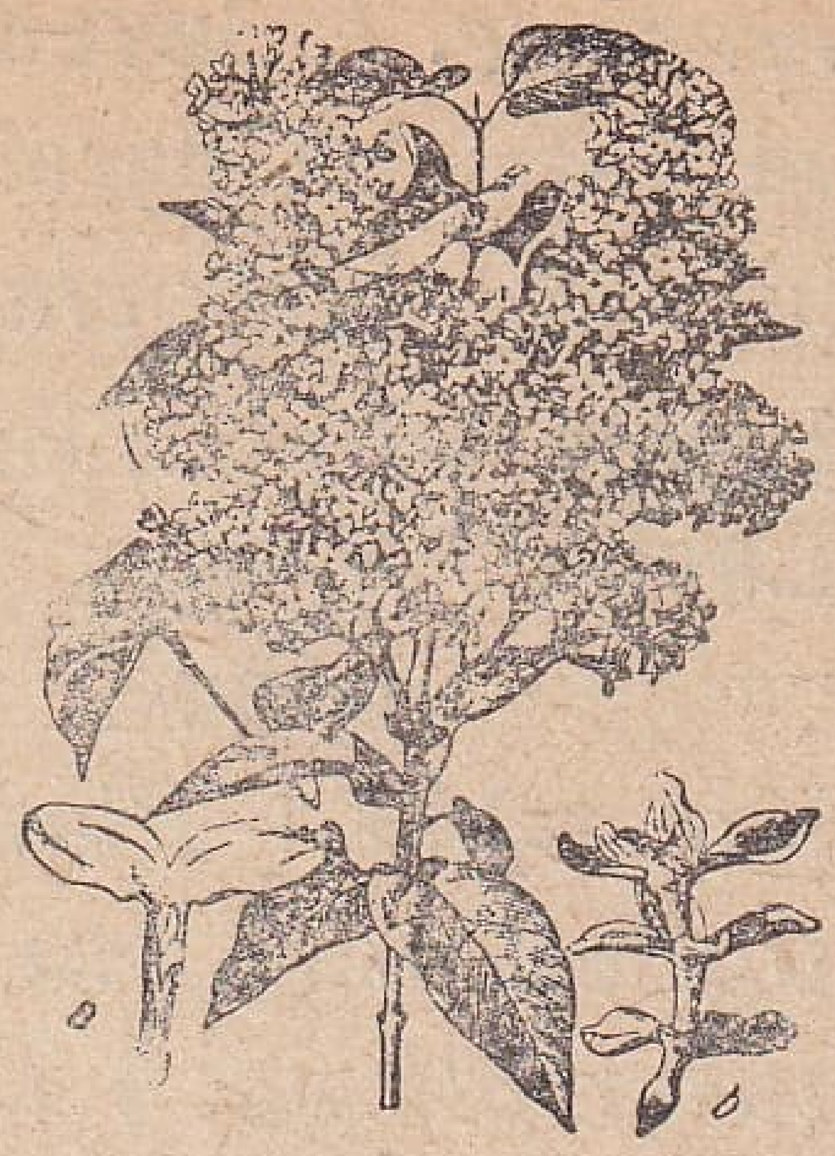
Leylâk

Leylek (*t.s.*) Kışın sıcak memleketlere göçen uzun ayaklı ve uzun gagalı

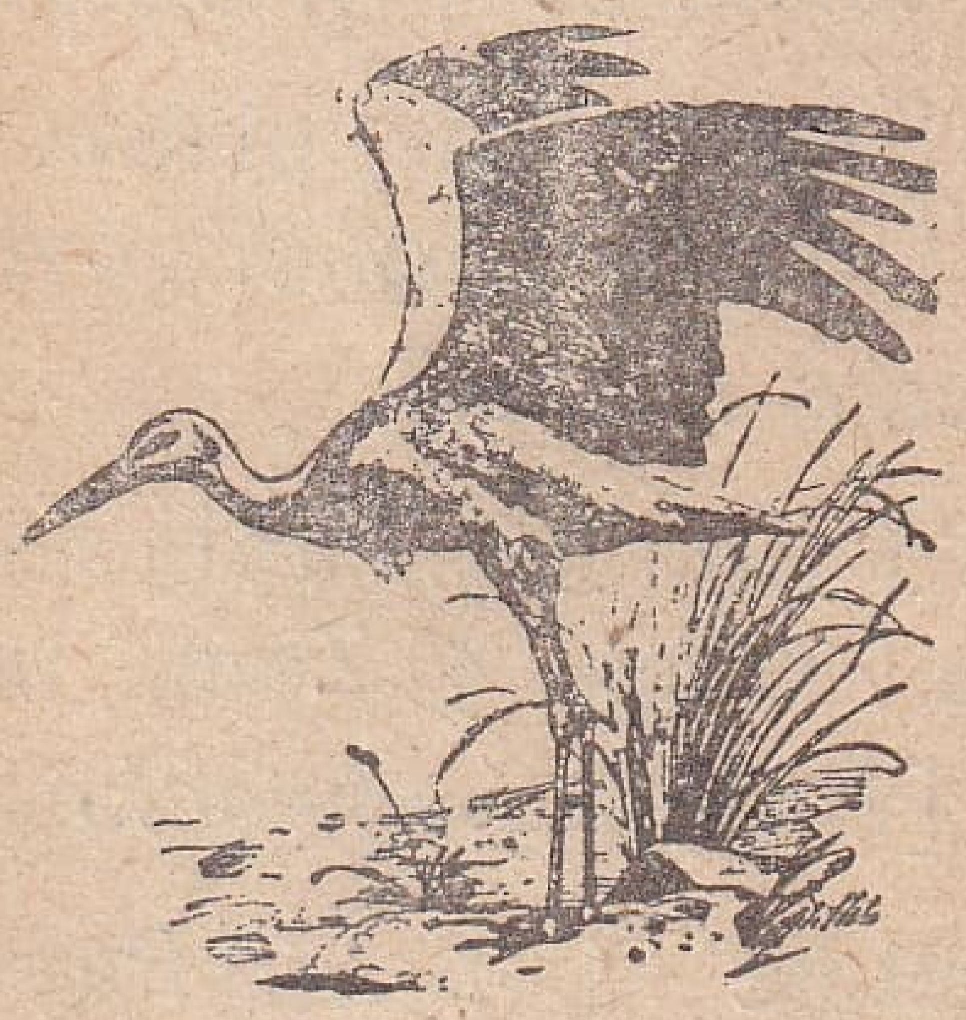
Leylek.

kuş. laklak. *[Cigogne.]* **leylek fırtınası** = Martın sonlarında çıkan bir fırtına. *[Tempête survenant au fin mars.]*

Leyli (*a. f.*) Geceye mensup ve müteallik, gece vakti olan, gece vakti içinde kalınan mektep, gece mektep talebesi. *[Nocturne § Interna.]*

Leyyin (*a. f.*) Yumuşak§ Mülâyim. *[Doux,ce; tendre; mou, olle.]*

Leziz (*a. f.*) Lezzetli, tatlı, yemesi hoş. *[Savoureux,se § Agréable § Délicieux,euse.]*

Lezzet (*a. s.*) Zevk, tat,çaşni, ağız vasıtasile alınan his § Tatlılık, lezizlik § Hoşlanma zevk, haz. *[Goût; saveur § Agrément; plaisir § Délice § Douceur.]* **lezetli** = Leziz, yemesi güzel, ağza iyi gelen§ Hoşlanacak, zevk ve haz veren, *[De bon goût. Agréable § Doux,ce.]*

Lezzetlendirme | **Lezzetlendirmek** (*t.m.*) Lezzet vermek, lezzetli yapma, yapmak, tatlılandırma,tatlılandırmak. *[Donner du goût, de la saveur, rendre savoureux.]*

Lezzetlenme | **Lezzetlenmek** (*t. m*) Lezzetli olma, olmak, tatlılanma, tatlılanmak§ Lezzet duyma, duymak, hoşlanma, hoşlanmak,hazetme, hazetmek§ Ağzının suyu akma, akmak. *[Acquérir du goût, de la saveur; devenir savoureux.]*

Li (*t. d.*) Bazı kelimelerin sonuna gelip ahenk kaidesine göre lı, lü, lu, lû şekillerile de sıfatlar yapar: bahtlı, paralı,

süslü gibi. *[Partic. que ajoutée à des substantifs les transforme en adjectifs pos sesifs ou qualificatifs.]*

Libade (*t. s.*) Kısa ve pamuklu hırka.*[Veste courte ouatée; froc.]*

Libas (*a. s.*) Elbise, esvap, giyilecek şey § Kıyafet. *[Habit vêtement.]*

Liberal (*c. f.*) Hür fikirli, hüriyetperverane § Bazı Avrupa memleketlerinde siyasî fırka. *[Libéral,e.]*

Libre (*c. s.*) Kıymeti değişen yarım kiloluk bir ölçü.*[Livre.]*

Lider (*c. s.*) Bir siyasî fırkada en mühim şahsiyet §Sevkeden, yol gösteren, reis. *[Leader.]*

Lif (*a. s.*) Bazı nebatatın kabuğundan çıkarılan iplik . *[Filaments; et surtout ceux de la tige du palmier qu'on emploie dans les bains publics pour faire écumer.]* **lifî** = Life mensup ve müteallık, iplik iplik olan.*[Fibreux,euse]*

Lig (*c. s.*) Müteaddit devletler arasında husule getirilen ittihat, devletler ittihadı § Her hangi bir maksatla müteşekkil cemiyet. *[Ligue.]*

Liğnit (*c. s.*) Üzerinde ağaç izleri görülen bir nevi maden kömürü. *[Lignite.]*

Lik (*t. d.*) Bak: lık . *[Voir : Lık.]*

Lika (*f. s.*) Yüz, vech, suret. *[Face; mine.]*

Lika (*t. s.*) Mürekkep hokkalarına konulan ham ipek § Boyacı ve yaldızcıların kullandığı bir zamk. *[Bourre de soie qu'on met dans les encrier; filoselle.]*

Likidasiyon (*e. s.*) Hesabatı tasfiye§ Ticarethanelerde tasfiye dolayısile mevcut eşyayı ucuz olarak satma, elden çıkarma, tenzilâtlı satış § Likide etme, etmek. Hesap kesme, kesmek§ Tasfiye etme,etmek§ Borcunu ödeyip ilişiğini kesme, kesmek. *[Liquidation.]*

Likorinoz (*c. s.*) Kefalın bir nevinden iste kurutarak yaptıkları balık pastırması. *[Une espèce de muque (poisson) étant fumée.]*

Likör (*c. s.*) Ekseriya kadınlara mahsus meyvadan yapılan ve içinde az veya çok ispirto bulunan tatli bir nevi içki *[Liqueur.]*

Liman (*t. s.*) Denizde gemilerın barınabileceği yer, koy. *[Port.]* **limanlık** = Liman ye-

ri gibi muhafazalı § Sükûnetli yer, dalgasız. *[Baie § Calme,repos.]*

Limanlama | **Limanlamak** } (*t. m.*) Limanda durmak § Deniz sakinleşmek, yatışmak. *[Se Calmer.]*

Liman reisi (*a. s.*) Liman işlerine ve limana girip çıkan gemilere nazaret etmeğe memur bahriyeli zabit. *[Capitaine de port.]*

Limba (*c. s.*) Büyükce ve uzunca yük kayığı. *[Sort de canot.]*

Lime (*t. s.*) Uzun uzun parçalara ayrılmış şey, dilim dilim. *[Morceau d'étoffe déchiré en longueur.]* **lime lime** = Parça parça, yırtık pırtık. *[En lambeaux.]*

Limit (*c. s.*) Hudut, sinor, kenar. *[Limite.]*

Limitet (*c. s.*) Anonim şirketler müstesna olmak üzere diğer bilûmum şirketlerde şerikler tarafından konulan sermayeden fazla mes'ul olmamaları şartıle ve sermayesi eshama ayrılmaksızın teşekkül eden şirket. *[Limited.]*

Limon(*t.s.*)Sarı renkli ve ekşi sulu, portakal fasilesinden bir meyva. *[Citron .]*

Li on

limonata = Limon suyu ile şeker ve sudan yapılan içilecek şey. *[Limonade .]*

limonatacı = Limonata yapıp satan adam § *[Limonadier.]*

limonî = Yeşile çalar açık sarı renk § Tabiati çabuk değişen adam. *[De couleur de citron§ Caractére aigre.]* **limonküfü** = Maviye çalar yeşil [renk]. *[Couleur verdâtre.]* **limonlu** = İçine limon sıkılmış şey. *[Citronné,e .]* **limonluk** = Kışın limon ve emsalı şeyleri ve bazı çiçekleri soğuktan muhafaza için bahçelerde yapılan camlı yer. *[Jardin de citroniers § Orangeur; serre.]* **limontuzu** = Limon gibi ekşi ve suya konulunca eriyen bir madde. *[Acide citrique.]*

Linç (*c. s.*) Galeyana gelmiş halkın bir mücrimi tutup derhal öldürmesi. *[Lynch.]*

Linçetme | **Linçetmek** } (*t. m.*) Galeyana gelmiş halk tarafından bir mücrimi taş ve saire ile öldürmek. *[Lyncher.]*

Link (*t. s.*) Atın süratli kurt gidişi, yürüyüşü *[Sorte d'allure irrégulière de cheval.]*

Linoleom (*c. s.*) Döşemelere serilen bir nevi muşamba. *[Linoléum.]*

Linon (*c. s.*) Bir cins gayet ince keten bezi. *[Linon.]*

Linotip (*c. s.*) Matbaa harflerini satır satır tertip eden ve döken makina § Bu makinada işlemesini bilen makinist,mürettip. *[Linotype.]* **linotipî**=Matbaa harflerini linotip makinasında satır tertip edip dökme san'ati. *[Linotypie.]*

Lipsos (*c. s.*) İskorpit denilen balığın küçük bir cinsi. *[Sorte de poisson.]*

Lir (*c. s.*) Bir nevi musiki aleti. *[Lyre.]*

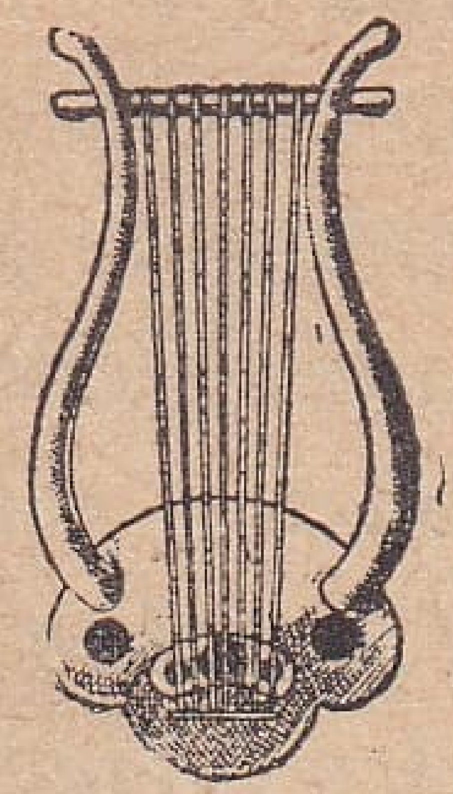

Lir

Lira (*t. s.*) Yüz gümüş kuruş kıymetindeki para§Türkiyedeki para vahidi kıyasisinin kuruştan sonra ikincisidir. *[Livre; monnaie d'or.]*

Lirik(*c. s.*) Heyecan ve ahenge ziyade ehemmiyet verilen şiir. Bu tarzda şiir yazan şair. *[Lyrique.]*

Lirizm (*c. s.*) Edebiyatta heyecan ve hissiyata fazla kıymet veren meslek, romantism. *[Lyrisme.]*

Lis (*fa. f.*) Yalayan, yalayıcı. *[Qui lèche.]* **kâselis** = Çanak yalayan, yalayıcı§ Daima yemeğini yediği adam ve eve karşı fazla dalkavukluk eden. *[Pique-assiette.]*

Lisan (*a.s.*) Bir kavmin lehçesi, dili, lûgati. Meramlarını biribirlerine ifade için kullandıkları sözler. *[Langue § Langage; dialecte; parole.]* **lisanen** = Ağızdan söylenerek, yazı ile olmıyarak, şifahen. *[Vérbalement.]* **lisanî** = Dil ve lûgata mensup ve müteallik. *[Lingual,e.]* **lisanihal** = Manaya delalet eden hal ve yazı. *[État ou fait qui se dévoile par l'apparence ou la situation même.]* **lisaniyat**= Lisan ilmi§ Muhtelif lisanların nasıl teşekkül ettiklerinden aralarındaki münasebet ve iştikaklardan bahseden ilim, lingivistik. *[Linguistique.]* **Lisaniyun**= Lisaniyat âlimleri. *[Linguiste.]*

Lisans (*c. s.*) Âli bir mektepten mezuniyet ve bunun için yapılan imtihan§ Âli tahsilden sonra alınan şehadetname. *[Licence.]* **lisansiye**= Âli bir

mektepten mezun olan. *[Licensié.]*

Lise (*c. s.*) Darülfünuna ve meslek mekteplerine talebe yetiştiren ve orta mekteplerden sonra gelen üç senelik mektep. [*Lycée.*]

Liste (*c. s.*) Cetvel, defter, pusla § Fihrist. *[Liste.]*

Literatür (*c. s.*) Edebiyat. *[Litterature.]*

Litoğraf (*c. s.*) Taş basması san'atini bilen adam. *[Lithographe.]* **litoğrafi-litoğrafya**= Kendisine mahsus bir mürekkeple yazılan yazıyı basılmak üzere bir taş üzerine geçirmek san'ati. *[Lithographie.]*

Litoğrafyacı=Litoğrafya san'tini bilen adam. *[Lithographe.]*

Litokrom (*c. s.*) Boyalı taş basması yapan adam. *[Lithocrome.]* **litokromi**=Boyalı olarak basılmış levha. *[Lithocromie.]*

Litre (*c. s.*) Bir desimetrelik mayiat ölçüsü. *[Litre.]*

Liva (*a. s.*) Sancak, bayrak § Vılâyete tâbi olup bir mutesarrıf tarafından idare edilen kazaların mecmuu, sancak, mutesarrıflık § İki alaydan mürekkep askerî kuvvet ve paşası. *[Drapeau; étentard § Subdivision d'un province gouverné par un mutesarrıf (anciennement), sandjak § Brigade.]*

Livar (*t. s.*) Balıkları diri olarak saklamak için denizden ayrılmış havuz gibi yer. *[Vivier § Auge de bois à claire voie dans laquelle on conserve le poisson vivant.]*

Liyakat (*a. s.*) Ehliyet,iktidar§ İstihkak. *[Capacité; mérite.]*

Liyakatli = Ehliyetli§ Lâyık. *[Méritant,e.]*

Liynet (*a. s.*) Yumuşaklık,mülâyimlik § Hafif ishal. *[Mollesse § Diarrhée.]*

Lizol (*c. s.*) Taafünü defi etmek için kullanılan yağlı ve zehirli bir su. *[Lysol.]*

Lık (*t. h.*) Lâhika olup ince hecelerden sonra [lik] [lük] şeklinde gelir ve isimlerin sonuna gelirse onları sıfat yapar, bazan mekân beyan eder . *[Suffixe qui ajouté à la fin des adjectifs forme des noms abstraits. Ajouté à des substantifs forme des noms signi fıcatifs de lieu.]*

Lobut (*t. f.*) Kısa ve kalın sopa, deynek. *[Bâton court et gros.]*

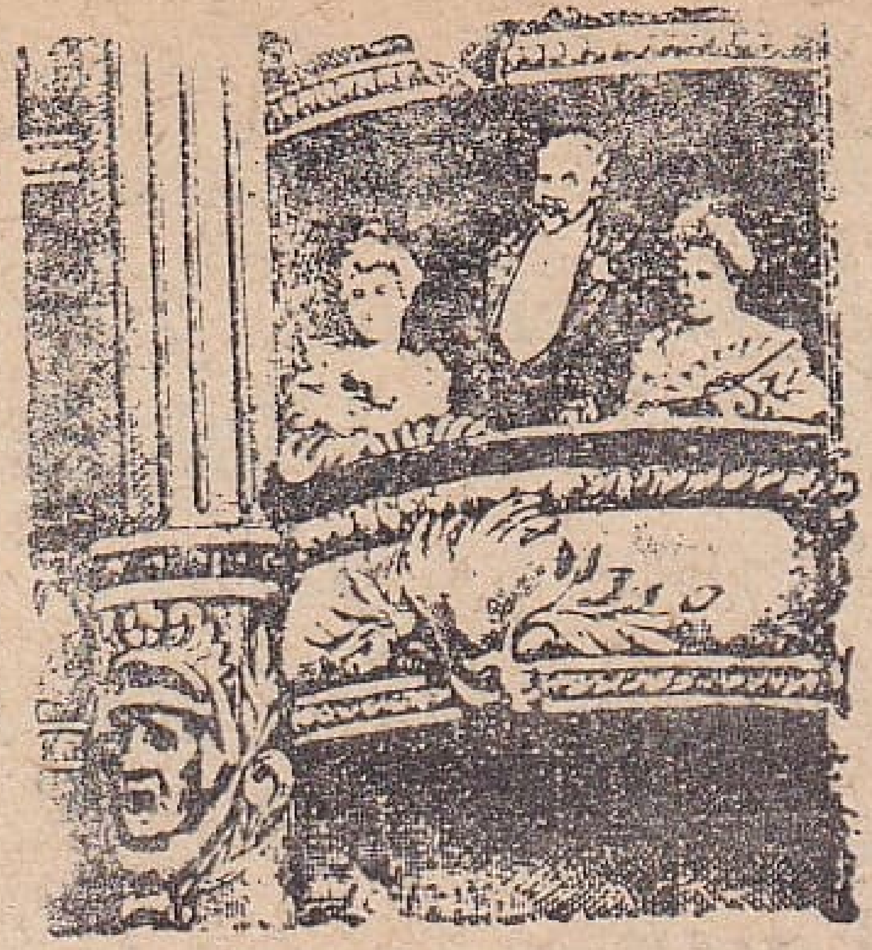
Loca

Loca (*c.s.*) Tiyatroda bir veya birkaç seyirciye mahsus odacıklar § Küçük bölme, hücre § Masonların toplandıkları mahâl. *[Loge.]*

Loça (*c. s.*) Geminin baş tarafında ve iki yanda demir zincirin geçmesine mahsus delikler. *[Chaîne d'ancre; câble-chaîne.]*

Lodos (*c. s.*) Cenup ruzgârı. *[Vent de sud.]*

Lodoslama } (*t. m.*) Hava lodosa çevirme,
Lodoslamak } çevirmek, cenup rüzgârı esme, esmek. *[Commencer à souffler du coté de sud.]*

Lodosluk (*t. s.*) Cenup ruzgârına karşı olan. *[Exposé,e au sud.]*

Lodospoyraz (*t. s.*) Sebatsızlık, bir kararda durmamazlık. *[Vent de sud-ouest et du nord-est § Inconstant,e; mobile.]*

Logaritma } (*c. s.*) Meçhul bir
Logaritme } adedi bulmak için malum olan ve [esas] tabir edilen adedin çıkarılacağı dereceleri gösteren cetvel. [*Logarithme.*]

Loğ (*t. s.*) Kiremitsiz düz damların üzerinde gezdirdikleri taş silindir. [*Rouleau de pierre qu'on passe sur les toitures pour les applanir.*]

Lojik (*c. s.*) Mantık ilmi§Tarzı tefekkür ve muhakeme § Doğru düşünüş. [*Logique.*]

Loka (*c. f.*) Çapaçul, eteğini topliyamiyan, sarsak.[*Dandin*]

Lokanta (*c. s.*) Para ile yemek yemeğe mehsus yer. [*Restaurant; auberge.*] **lokantacı** = Lokanta ışleten adam, lokanta sahibi. *[Restaurateur; aubergiste.]*

Lokma (*t. s.*) Bir defada çiğnenebilecek kadar etmek veya yemek § Parça, az miktar, hamur, yağ ve şeker ve yumurta ile yapılan bir tatlı § Ölülerin ruhu için dağıtılan hamur ve yumurtadan yapılan tatlı. *[Bouchée § Pièce, morceau § Sorte de pâte soufflées et sucrées.]* **lokmacı** = Lokma yapan veya satan adam § Hazır lokmaya koşan, tüfeyli. [*Celui qui prépare et vend des bouletet dites(lokma).*] **lokmagöz**= Gözleri iri ve dışarı fırlamış

adam. [*Qui a les yeux saillants.]*

Lokman (*a. s. f.*) Her derde deva olduğu zanedilen meçhul bir ilâç. [*Sage fabuleux regardé par les orientaux comme le père de la medecine]* **lokmanruhu**= Uçucu bir ruh, eter. *[Ether.]*

Lokomobil (*c. s.*) Ziraat ve

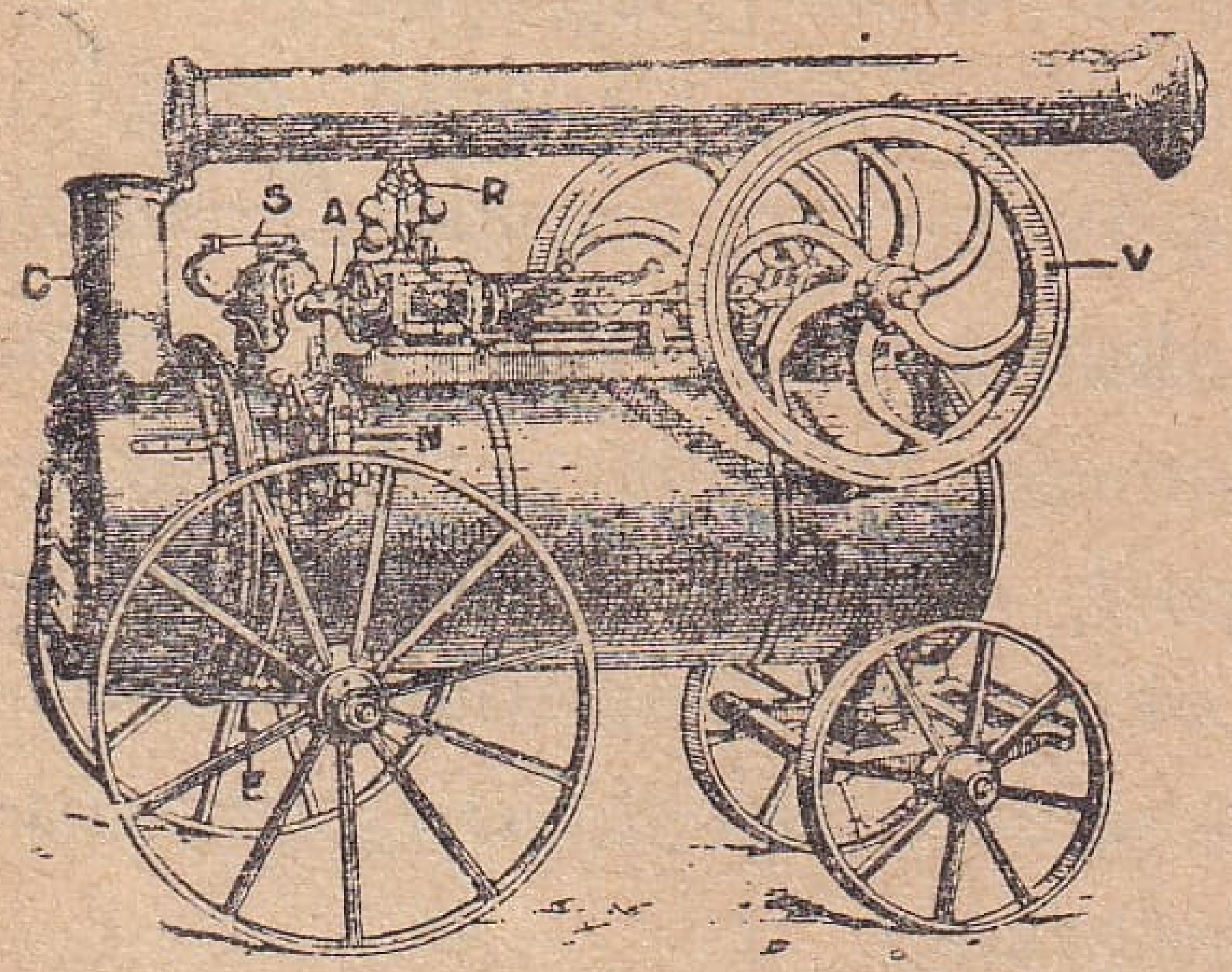

Lokomobil

sanayide kullanılan buharla müteharrik makine. [*Locomobile.]*

Lokomotif (*c. s.*) Şümendüfer

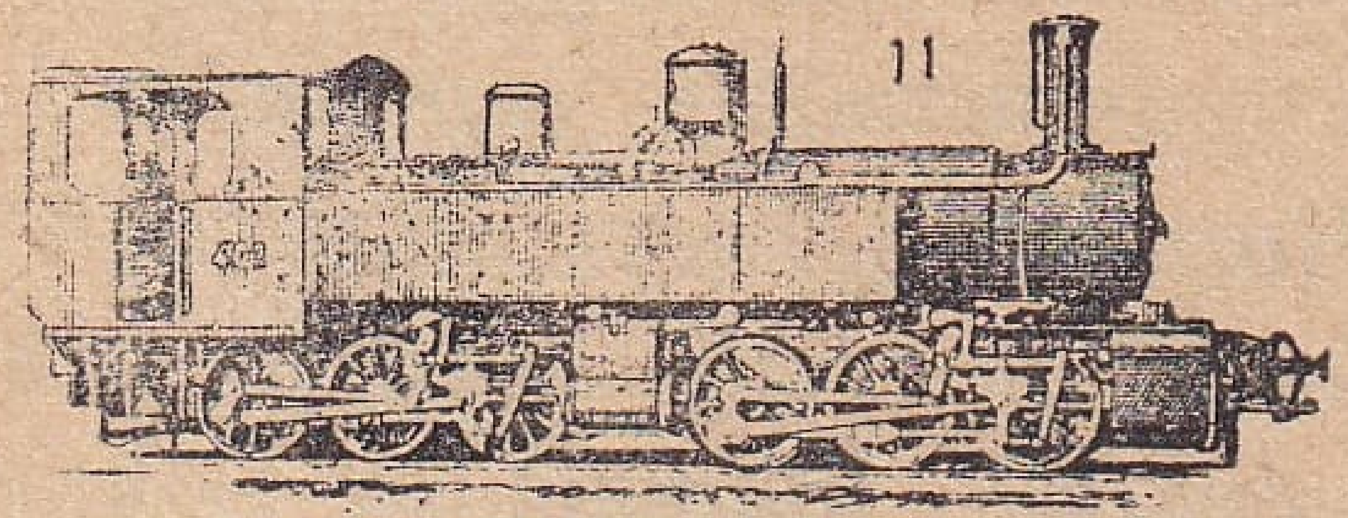

Lokomotif

vagonlarını çeken büyük buhar makinası. *[Locomotive.]*

Lokum (*t. s.*) İçinde fıstık veya fındık bulunan bir nevi yumuşak ve lüzucetli şekerleme § Kurabiye. *[Sorte de pâte douce faite avec de l'amidon.]* **lokumcu**= Lokum yapan ve satan. [*Celui qui fait et vend de la douceur dite lokum.]*

Lombar (*c. s.*) Gemilerın bazı yerlerinde açılan dört köşeli delik. *[Sabord.]*

Lonca (*t. s.*) Vaktile ayni işte bulunan esnafın toplanıp işlerini müzakere ettikleri mahâl§ Esnaf cemiyeti.*[Chambre des prudhommes.]*

Longvü (*c. s.*) Uzağı yaklaştırıcı uzun ve tek dürbin. *[Longue-vue.]*

Lop (*t. s.*) İri, yuvarlak, yumşak. Birden yutulan § Yumşak ve kalın şey. [*Partic. Imite le bruit d'une chose molle qui tombe.]* **lop [hazırlop]** = Kabuğu ile beraber suda pişmiş yumurta. [*Oeuf durci dans l'eau chaude.*] **loplop** = İri ve yumşak parçaların birden yutulmasını tasvireder. [*Avalement de gros morceaux; manger avec voracité.*]

Loppadak (*t. s.*) Yumşak ve kalın bir şeyin düştüğünü ve düşerken çıkardığı sesi tasvir

eder. *[Imite le bruit d'une chose molle et lourde qui tombe brusquement.]*

Lopur lopur (*t.* s.) İri bir parçanın hırs ile yutuluşunu tasvir eden. *[Manger gloutonnement.]*

Lorpeyniri (*t.* s.) Beyaz ve yumşak bir nevi peynir. *[Fromage frais fait de lait de chèvre.]*

Lort (*c. f.*) İngilterede bir asalet unvanı § Pek zengin, pek iyi yaşıyan insan. *[Lord.]*

Lorta (*c.* s.) Ayakkabı kalıbının capı. *[Forme de chaussure.]*

Lostariya (*c.* s.) Küçük lokanta, *[Petite auberge.]*

Lostra (*c.* s.) Ayakkabı cilâsı. *[Cirage de chaussure.]*

Lostracı (*t.* s.) Kundurayı boyayip cilâlıyan adam, bovacı. *[Cireur]*

Lostromo (*c.* s) Vapurlardaki tayfanın reisi. [*Chef des matelots*.]

Losyon (*c.* s.) İçinde çiçek kokusu olan kolonya. *[Lotion.]*

Loş (*t. f.*) Yarı aydınlık yarı karanlikca olan yer § Tembel gevşek. *[Obscur § Lent,e;paresseux,euse.]* **loşluk** = Loş olmak hali . *[Obscurite; paresse.]*

Lotarya (*c.* s. Bir nevi piyango. Bak: piyango. *[Loterie.]*

Löğusa (*t.* s.) Yeni doğurmuş kadın. [*Femme en couches § Accouchée.]* **löğusalık** = Yeni doğurmuş kadının hali. *[État d'une femme en couches.]*

Lök(*t.* s.) Battal,ağır, ağırlıkla kalabalıkla. *[Lourd,e; lent,e.]*

Lökün (*t.* s.) Çeşme ve musluk vesaire deliklerini tıkamak için kireç ve zeytin yağından yapılan bir macun. *[Sort de ciment imperméable employé dans la construction des fontaines.]*

Lûbiyat(*a.* s.) Eğlenceli oyunlar,cambaz,hokkabaz ve saire. *[Jeux § Représantations § Spectacle.]*

Lûgat (*a.* s.) Söz, kelime, bir lisanı terkip eden kelimelerin her biri § Bir lisana ait bütün kelimeleri manalarile beraber camı kitap,kamus, diksiyoner. *[Mot§ Langue§Dictionnaire; vocabulaire.]* **lûgatçe** = Küçük lûgat kitabı. *[Petite dictionnaire.]*

Lûstrın (*c.* s.) Parlak ipek kumaş § Astarlık pamuk kumaş. *[Lustrine.]*

Lûtfen(*a.* s.) Bir iyilik olmak

üzere, lûtufla. [*De grâce; par grâce.*]
Lûtı (*a. s.*) Gayri tabii cinsi münasebette bulunan, kulampara, [*Sodomite.*]
Lutr (*c. s.*) Susamuru denilen hayvanın derisinden yapılmış. [*Loutre.*]
Lutuf (*a. s.*) Yumuşaklıkla muamele, mulâyemet§Müsaade§ Rıfk ve kerem [*Grâce*§ *Bonté, bienveilllance* § *Douceur.*]
Luvayyal(*c.f.*) Ciddî,namuskâr. [*Loyal.*]
Lü, lu, lû (*t. h.*) Bazı kelimelerin ahenge göre nihayetine lü, lu, lû şeklinde gelerek sıfat teşkil ederler. [*Partic qui ajoutée à des substantifs les transforme en adjectifs possesifs ou qualificatifs.*]
Lüfer (*c. s.*) Eti leziz bir

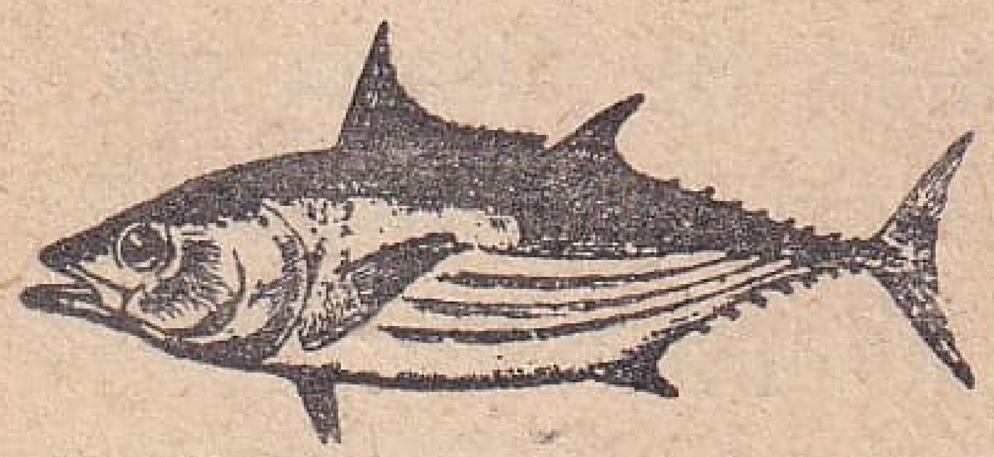

Lüfer

cins maruf balık. [*Bonite*]
Lüks (*c. s.*) Süs,ziynet§ Elbise, eşya ve saire,debdebe,tantana§ En mutena, süslü, şık.[*Luxe.*]
Lüle (*t. s.*) Boru, masura § İçilmek için içine tütün doldurulan pipo § Kâğıt külâh, bir nevi su ölçüsü § Halka gibi devrilmiş şey. [*Foyer de pipe* § *Robinet* § *Tuyau* § *Mesure d'eau de fontaine.*]
Lüleci = Çamurdan lüle ve saire yapan ve satan adam. [*Celui qui fait des foyers de pipe de terre.*]**lüleci çamuru** = Lülecilerin kullandıkları süzülmüş balçık. [*Sorte d'argile rouge dont on fait les foyers de pipe.*]
Lüp (*a s.*) Az bir şeyin iç tarafı § Akıl, fikir, kalp, ruh. [*Intérrieur; milieu; cœur* § *Esprit; intelligence.*]
Lüvi (*c. s.*) Bir nevi ince ve parlak çuha. [*Une sorte de drap.*]
Lüzucet (*a. s.*) Yapışkanlık, ağda gibi uzayan şeyin hali. [*Viscosité; viscidité.*] **lüzucetli** = Yapışıp uzayan, ağdalı. [*Visqueux,euse.*]
Lüzum (*a. s.*) Lâzım olma, iktiza etme, işe yarama§ İhtiyaç. [*Adhérence; inséparabilité* § *Nécessité.*]**lüzumlu** = Lâzım, muktezi, işe yarar. [*Nécessaire, utile.*] **lüzumsuz**= Lâzım olmıyan, işe yaramaz şeyin hali.[*İnutile;superflu,e*]
Lüzumsuzluk = Lâzım olmiyan şeyin hali. [*İnutilité; superfluité.*]

M

M (*t. h.*) [ğ] de dahil olduğu halde türkce alfabenin on altıncı harfidir. [*Seizième lettre de l'alphabet turk.*]

Ma (*a. s.*) Şürbe kabil olsun olmasın su, ap. [*Eau.*]

Maa (*a. h.*) Beraber, birlikte. [*Ensemble.*]

Maabir (*a. s.*) Geçitler, derbentler. [*Passage; routes, voies.*]

Maada (*a. f.*) Başka, gayri, ayrıca, fazla. [*Excepté; hors de* § *Le reste.*]

Maadin (*a. s.*) Madenler, yerden çıkarılan ve işlendikten sonra sanayide kullanılan şeyler. [*Métaux* § *Mines.*]

Maahaza (*a. tr.*) Bununla beraber. [*Malgré cela, cependant.*]

Maali (*a. s.*) Âli ve yüksek fikir ve hareketler. [*Hautes qualités* § *İdées sublimes.*]

Maabit (*a. s.*) İbadet edilecek yerler, mabetler. [*Temples.*]

Maalesef (*a. tr.*) Teeşüf olunur ki, yazık ki. [*À regret, avec peine.*]

Maalmemnuniye (*a. tr.*) Memnuniyetle, havesle, seve seve. [*Avec plaisir.*]

Maamafih (*a. tr.*) Bununlaberaber, maahaza, böyle iken. [*Malgré cela; cependaut.*]

Maan (*a. f.*) Beraber, birlikte. [*Ensemble.*]

Maani (*a. s.*) Manalar § Edebiyata ait bir ilim. [*Sens; signification.*]

Maarif (*a. s.*) Marifetler§Tahsil ile elde edilen malûmat § Memlekette okuyup yazmayı ve ilim ve marifeti temin ve mektepleri idare eden daire, vekâlet.[*Connaissance; sciences et lettres* § *İncstruction.*]

Maaş (*a. s.*) Aylık, bir hizmet veya vazife ve memuriyet mukabilinde her ay alınan para § Dirlik, geçinecek şey. [*Vie* § *Moyens de vivre* § *Salaire. appointement.*]

Maaşlı (*t. s.*) Aylıklı, maaşı olan [*Appointé,e.*]

Maaşsız (*t. s.*) Aylığı olmıyan maaş almaksızın. [*Sans appointement.*]

Maazalik (*t. s.*) Bununlaberaber. [*Cependant.*]

Maazallah (*a. tr.*) Allah saklasın, Allah esirgesin. [*À Dieu ne plaise, Dieu nous en reserve!*]

Mabadüttabıa (*a. tr*) Metafizik. Bak: Metafizik. [*Métaphysique.*]

Mabat (*a .f.*) Sonrası,alttarafı. [*À suivre.*]

Mabet (*a. s.*) İbadet edecek yer, ibadethane. [*Temple.*]

Mabeyin (*a. s.*) Aradaki şey, aralık, ara § Eski vakitlerde harem ile selâmlık arasındaki daire ve oda § Sarayda kurenanın oturduğu mahal. [*Entre; intervalle* § *Chambre ou appartement de grande maison entre le gynécée et la partie reservée aux hommes.*]

Mabeyinci (*t. s.*) Eıkiden Padişah kurenasından herbiri. [*Chambellan.*]

Mablak (*t. s.*) Eczacıların kullandığı düz kaşık. [*Petite cuillère plate.*]

Mabut (*a.s.*) Kendisine ibadet olunan § Eski yunan ilâhları ve bunların resim ve heykelleri, put § Allah.[*Adoré; objet d'un culte* § *Dieu.*]

Macera (*a. s.*) Cereyan eden şey, baştan geçen şey, vak'a, hadise.[*Événement;accident.*]

maceraperest = Macera peşinde koşan, hadise arayan. [*Aventurier,ère.*]

Macit(*a. f.*) Şeref sahibi,şanlı. [*Glorieux,euse, illustre.*]

Macun (*t. s.*) Luzucetli veya hamur kıvamında şey§Meyva ve şekerle yapılan tatlı § Bir nevi afyon terkibi § Binalarda yarık, delik ve çatlakları kapamak için sürülen şey § Çerçeve camlarının kenarına sürülen hamura benzer şey. [*Toute sorte de composition formant une pâte* § *Ciment.*]

macuncu = Sokaklarda çocuklar için macun satan adam. [*Pharmacien qui prépare des électuaires* § *Confiseur-ambulant.*]

Macunlama / **Macunlamak** (*t. m.*) Delik, yarık gibi şeylere macun sürmek. [*Enduire ou unir d'une pâte grasse ou d'un ciment; mastiquer.*]

Maç (*c. s.*) İki rakip yahut iki şirket arasında mücadele § İki hayvanı düğüştürüp mücadelede bulundurma. [*Match*]

Maçuna (*c. s.*) Büyük ve agir şeyleri kaldırmağa mahsus buharlı makina, bücurgat. [*Grue*].

Madalya (*c. s.*) Bir yararlık

mukabilinde Devletin tabaasına verdiği nişan § Sergilerde

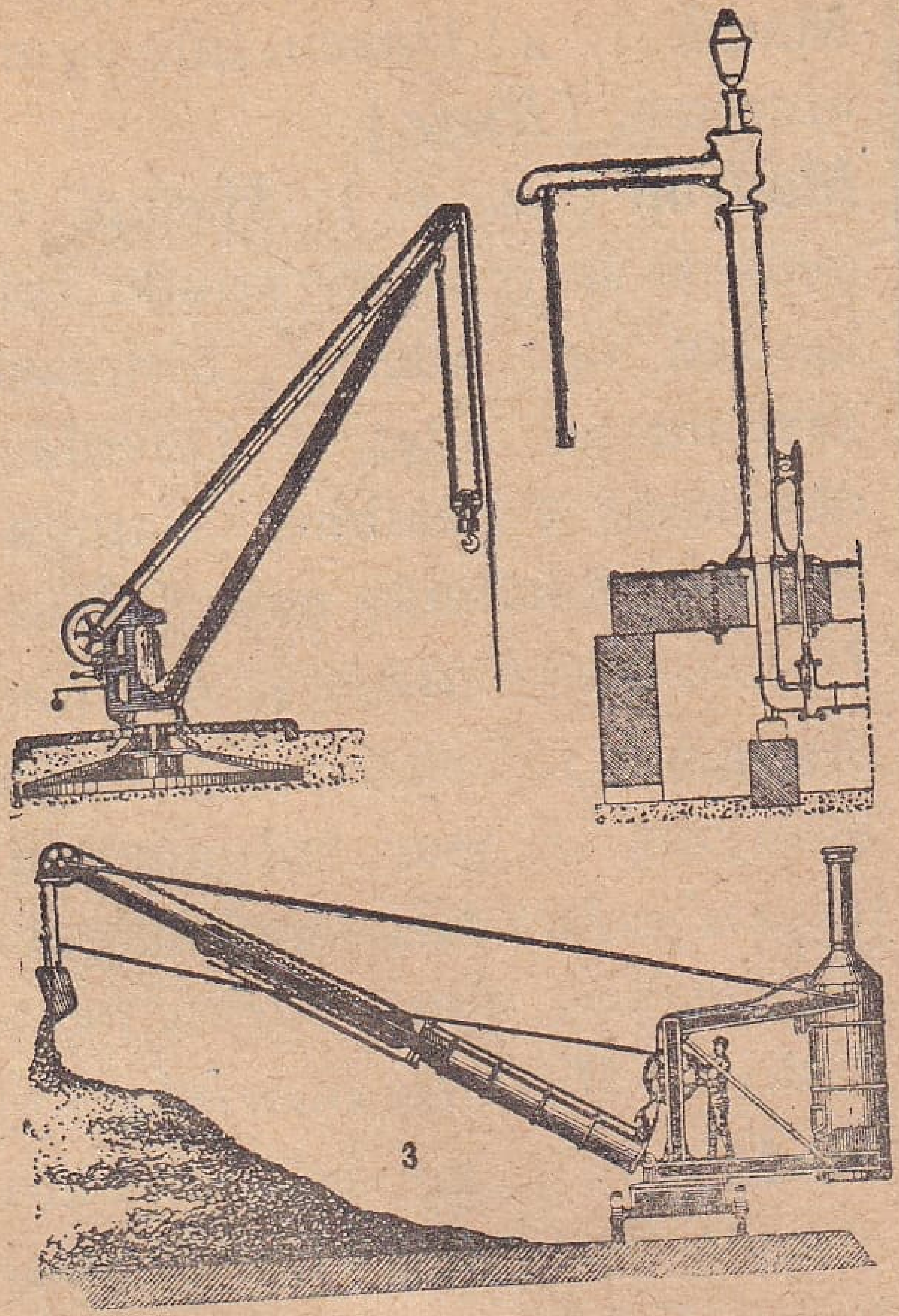

Maçuna

en çok muvaffak olana verilen altın veya gümüş nişan. [*Médaille.*]

Madalyon (*c. s.*) Kadınların gerdanlarına geçirdikleri altın veya gümüş bir zincir ucundaki şey. [*Médaillon.*]

Madalyon

Madam (*c. s.*) Evli kadına verilen isim, hanım, zevce. [*Madame.*]

Madampol (*c. s.*) Hindistanda çıkan Avrupada taklidi yapılan bir bez. [*Madapalam.*]

Madde (*a. s.*) Bir şeyin müteşekkil bulunduğu unsur, maya, cevher § Göz ile görülür ve el ile tutulur taksime kabiliyetli şey § İş, husus, keyfiyet § Kanun, nizam ve talimatnamelerin bent ve fıkrası. [*Matière; substance* § *Sujet* § *Article; paragraphe.*]

Maddeten (*a. f.*) Madde ve cisim itibarile, sözle olmıyan, filen. [*Matériellement; en matière* § *Réel,le.*]

Maddî (*a. f.*) Maddeye mensup, manevî olmiyan, hakikî ve filî. [*Matériell,e.*]

Maddiyat (*a. s.*) Gözle gürünüp el ile tutulur şeyler, maddî ve cismani şeyler. [*Choses matérielles, corporelles.*]

Maddiyun (*a. f.*) Maddenin kuvvetine son derece ehemmiyet verenler, maddenin vücudündan başka bir şeye inanmayanlar § Maneviyatı inkâr edenler. [*Matérialiste.*]

Madelet (*a. s.*) Adalet, hakkaniyet § Adaletlik. [*Justice; équité.*]

Madem } (*t. m.*) Çünki, için§
Mademki } ...den dolayı, böyle

olursa, böyle ise. [*Puisque; attandu que.*]

Maden (*a. s.*) Yerin içinden çıkarılan ve işlenip temizlendikten sonra sanayide kullanılan altın, gümüş, bakır, demir, kurşun ve saire § Bunların çıkarıldığı mahal § Madenden yapılmış § Define, hazine, [*Métal* § *Mine; carrière* § *Source.*] **madenî** = Madenden yapılmış § Madene ait ve müteallik. [*Métallique; minéral,e* § *Minéralogique.*] **madeniyat** = Madenî olan şeyler § Medenlerin ahval ve keyfiyatından bahseden ilim. [*Corps métalliques.*]

Maden kömürü (*t. s.*) Toprak altından çıkarılan siyah ve yağlı bir cins kömür, taş kömürü. [*Charbon de terre; houille.*]

Maden suyu (*t. s.*) Terkibinde madenî bazı maddeler bulunan ve kapalı şişelerde satılan mayi, su. [*Eau minérale.*]

Mader(*fa. s.*) Anne, ana, valide§ Bir şeyi doguran § Bir şeyin çıkdığı yer. [*Mère*] **maderane** = Anaya yakışır bir tarz ve surette. [*Maternel,le.*] **maderî** = Anaya ait ve müteallik [*Maternel,le.*]

Maderzat (*fa.s.*) Anadan doğma, tabiî, hılkî. [*Maternel,le.*]

Madik (*c. s.*) Düzen, hile, oyun, aldatma. [*Ruse.*]

Madrup (*a. f.*) Hesap ve cebirde zarp ameliyatında kullanılan iki adedin birincisi, zarpolunan adet § Dövülen, dövülmüş § Basılmış, damgalanmış, dökülmüş şey. [*Multiplicande* § *Frappé,e; battu,e*]

Madum(*a.f.*) Yok§Hazır, mevcut olmıyan, izi eseri bulunmıyan. [*Qui n'existe pas.*] **maduwiyet** = Yokluk, yok olma, ademi mevcudiyet [*Manque, inexistance*]

Madun (*a. f. s.*) Birinin emri altında bulunan § Mafevk mukabili § Alt taraf, bir şeyin aşağısındaki yer, cihet, kısım. [*Inférieur,e; subalterne; au dessous.*]

Madut (*a. f.*) Sayılmış, sayılı, itibar edilen, ondan addolunan. [*Compté,e* § *Limité,e; en nombre* § *Compris,e parmi.,; regardé,e comme.*]

Maestro (*c. s.*) Musiki ustası, bestekâr § Usta. [*Maestro.*]

Mafat (*a. tr.*) Kaybedilen, elden çıkan şey. [*Ce qui est perdu, qui a échappé.*]

Mafe } **Mahfe** } (*t. s.*) Devenin üstüne konulan yahut ön-

lü, arkalı koşulan iki beygire asılan bir nevi oturulacak yer. *[Chambrette à deux voyageurs qu'on place sur le dos d'un chameau.]*

Mafer(*t.* s.) Bir çıkırıkçı aleti ve bu aletle oyulmuş yiv. *[Cannelure faite par le tourneur.]*

Mafevk (*a. tr.*) Üst, üstün, üst taraf § Üstte bulunan adam, âmir, emir ve kumanda eden, madunun mukabili.[*Ce qui est au dessus* § *Supérieur,e.*]

Mafiş (*a.* s.) Hamurdan yapılmış bir nevi tatlı. [*Sorte de pâte boursouflée et très légère, Pat-de-nonne.*]

Mafizzamir (*a. tr.*) Fikirden, kalpten geçirilen şey, kalben arzu olunan şey. [*Dans l'esprit, dans le coeur, but caché.*]

Mafsal (*a.* s.) Bedendeki kemiklerin birbirine baglı olan yerleri. [*Articulation, jointure.]*

Mafu (*a. f.*) Affolunmuş kabahati bağışlanmış adam. *[Pardonné,e; amnistié,e]*

Mağara (*t.* s.) Daglarda ve yer altındaki oyuk yer.*[Caverne; grotte.]*

Mağaza (*c.* s.) İçinde bir çok kıymetli şeyler, eşya bulunan büyük dükkân § Tüccar eşyasi koymağa mahsus depo. *[Magasin.]* **mağazaci** = Bir magaza tutan ve onu idare eden§Böyle bir mağazada çalışan adam § Mağaza ve depolarda bekçilik eden. *[Gardien d'un magasin.]*

Mağbut (*a. f.*) Başkasına kendisini imrendiren§ Herkese kendisini imrendiren. *[Qui est l'objet de l'envie.]*

Mağdur (*a. f.*) Gadre, haksızlığa uğramış, zarar ve ziyan görmüş, düşkün,muhtaç,kimse. *[Qui a subit une injustice.]*

Mağduriyet(*a.* s.) Gadre, haksızlığa, zarara uğrama, uğrayış. *[Privation; injustice.]*

Mağfiret (*a.* s) Gufran, ilâhi merhamet § Af. *[Rémission des péchés; pardon de Dieu.]*

Mağfur (*a. f.*) Mağfirete nail olan, günahı affolunan § Merhum. *[A qui Dieu a pardonné § Reposant.e en Dieu.]*

Mağlata|
Muğlata| (*a. t.* s.) Bililtizam yanıltıp şaşırtmak için söylenilen söz § Boş lâkırdı.*[Paroles compliquées; discussion déloyale.]*

Mağlubiyet (*a.* s.) Bir işte bozulma, mağlûp olma§ Bir kuvvetin tesiri altında kalma. *[État de vaincu; défaite.]*

Mağlup (*a. f.*) Yenilmiş, bozulmuş, kendisine galebe çalınmış § Bir bahis veya cidali kaybetmiş olan, [*Vaincu,e* § *Dominé,e.*]

Mağmum (*a.f.*) Mahzun, gamlı, kederli, tasalı § Kapalı (hava). [*Triste; sombre; affligé,e.*]

Mağmumiyet (*a. s.*) Gamlı, kederli olma § Havanın bulutlu olması. [*Tristesse.*]

Mağnezya (*c. s.*) Beyaz kuma benzer müshil bir madde. [*Magnésie.*]

Mağnezyom (*c. s.*) Açık havada yanan ve parlak bir ziya çıkaran, bir maden. [*Magnésium.*]

Mağribî (*a. f.*) Mağrip ahalisinden olan. [*Occidental.e* § *Relatif,ve aux état barbaresque de l'Afrique.*]

Mağrip (*a. s.*) Güneşin battığı taraf ve yer, batı § Güneşin battığı vakit akşam. [*Coucher du soleil; occident.*]

Mağruk (*a. f.*) Suya batmış § Suda boğulmuş. [*Noyé,e* § *Plongé,e* § *İnondé,e.*]

Mağrur (*a. f.*) Gururlu, kibirli § Bir şeye güvenip, dayanıp, aldanan. [*Orgueilleux,euse; arrogant,e* § *Trompé,e.*] **mağrurane** = Güvenilmiyecek bir şeye dayanarak § Gururla, azametle. [*Orgueilleusement.*] **mağruren** = Güvenerek, istinat ederek. [*En appuyant.*]

Mağrurlanma | **Mağrurlanmak** (*t.m.*) Bir şeye güvenerek gururlanmak, [*S'enorgueillir; devenir orgueilleux,se.*]

Mağrurluk (*t. s.*) Kibirlilik, mağruriyet, bir şeye güvenip aldanma. [*Orgueil.*]

Mağrus (*a. f.*) Dikilmiş, garsolunmuş. (Ağaç, fidan) [*Planté,e.*] **mağrusat** = Garsolunmuş şeyler. [*Plantation.*]

Mağşuş (*a.f.*) Karışık, mahlût § halis olmıyan. [*Mélangé,e; non pur,e.*]

Mağz (*a. s.*) Beyin, dimag § İlik § İç, öz, lüp. [*Moelle* § *Cerveau* § *Partie essentielle; essence.*]

Mah (*f. s.*) Ay, kamer § Bir senenin on ikide biri, muhaffefi (meh). [*Lune* § *Mois.*] **mahbemah** = Aydan aya, her ay. [*Chaque mois, mensuel,le*]

Mahal | **Mahel** (*a. s.*) Yer, mekân § Taraf. [*Place; endroit; lieu* § *Partie, contrée.*]

Mahalle (*t. s.*) Bir şehir veya kasabanın münkasim olduğu kısımlardan herbiri § Bir şehir ve kasabada bir ihtiyar meclisi

tarafından idare edilen kısım. *[Quartier; partie; arrondissement d'une ville.]*

Mahallebi (*t.* s.) Süt, şeker ile yapılan bir tatlı. *[Bouillie en forme de gélée faite avec de la farine de riz et du lait.]*

Mahelleli (*t. f.*) Bir mahallede oturanlar. *[Habitant,e de quartier.]*

Mahallî (*a. f.*) Bir yere mahsus § Bir yer mahsülü olan. *[Local.e.]*

Mahazir (*a.* s.) Mahzurlar Bak: mahzur. *[Appréhensions § Inconvenances.]*

Mahbup (*a. f.*) Sevilen, sevgili. *[Aimé,e § Objet d'amour; amant,e.]*

Mahcubiyet (*a.* s.) Utanma tabiatı § Utanma, arlanma § Örtülü olan şeyin hali. *[Honte pudeur § Timidité.]*

Mahcup (*a. f.*) Utangaç, utangan, utanma tabiatı olan § Utanmış § Örtülü. *[Timide, reservé,e; honteux,euse; humilié,e.]*

Mahcuz (*a. f.*) Haczolunmuş. Bak: haciz. *[Hypothéqué,e mis,e en gage. Voir: Haciz]*

Mahdum (*a. f.*) Oğul, erkek evlat, velet. *[Fils.]*

Mahdut (*a. f.*) Etrafı çevrilmiş, hudutlanmış § Pek az, bir kaç şeyden ibaret. *[Limité,e borné,e § Déterminé.e.]*

Mahfaza (*a.* s.) Mücevherat

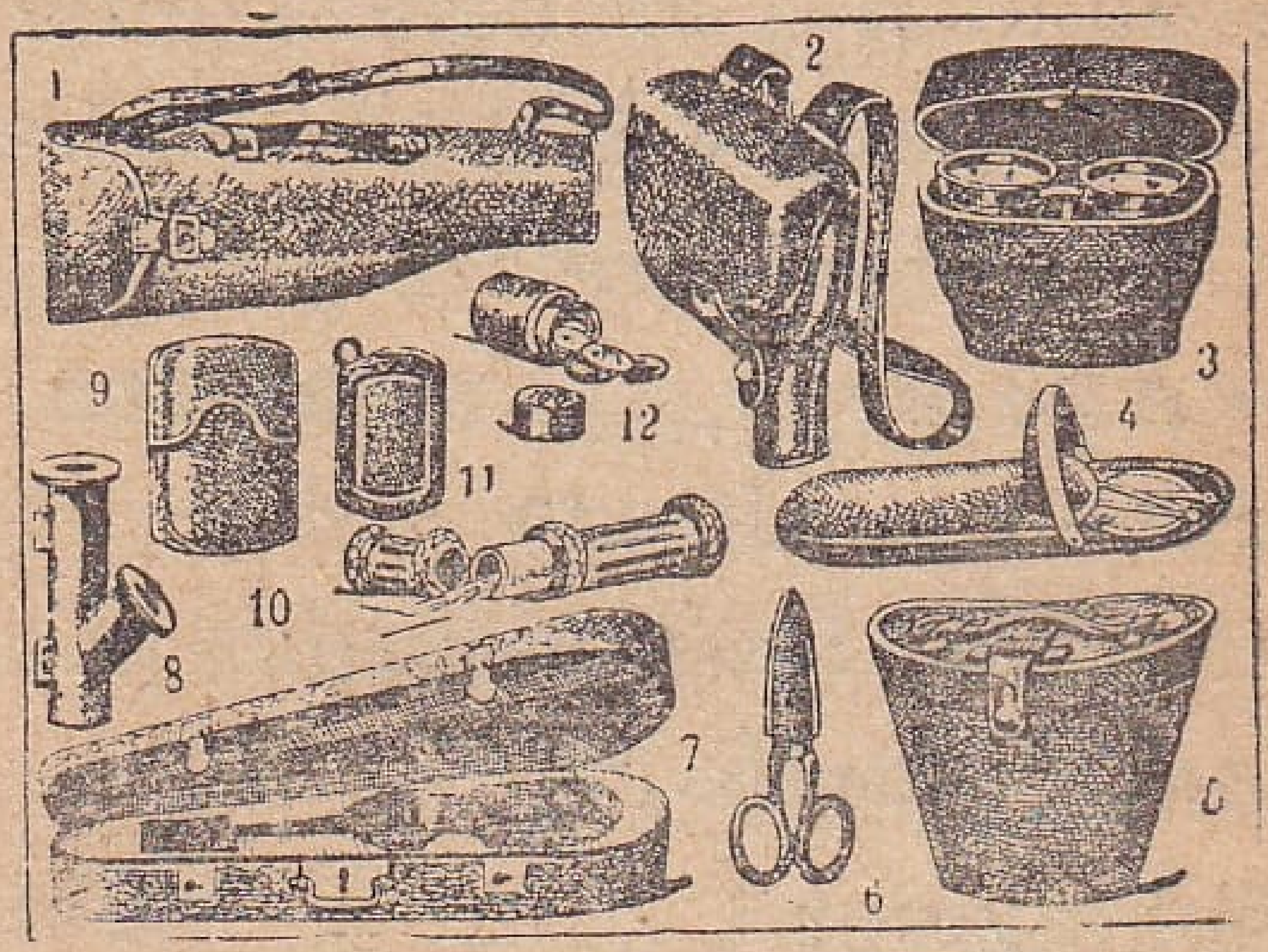

Mahfaza

ve diğer kiymetli bir şeyi temizce saklamağa yariyan kap, kutu ve saire § Bazı nebatların kılıfı. *[Etui; fourreau; écrin § Reliquaire § Réservoir.]*

Mahfazacı (*t.* s.) Mahfaza yapan ve satan adam. *[Ce qui fait et vend des etuis.]*

Mahfazalı (*t. f.*) Mahfazası olan, mahfaza içinde bulunan. *[Contenu,e dans un écrin.]*

Mahfe (*t.* s.) Bak: Mafe. *[Voir: Mafe.]*

Mahfi (*a. f.*) Gizli, saklı, açık. *[Caché.e; secret.ète.]* **Mahfice** = Gizlice, başkası görmiyecek ve işitmiyecek surette. *[En secret; en cachette.]*

Mahfil (*a.* s.) Toplanılacak yer. Meclis, mahfil, cemiyet, encü-

men. Camilerde hususî yer. Masonların toplandığı yer. [*Lieu de réunion* § *Cercle*; *loge maçonique*.]

Mahfuz (*a. f.*) Hıfzolunmuş § Gözedilen § Muhafaza altında gönderilen § Ezber edilmiş. [*Gardé, conservé,e* § *Préservé,e protégé,e*.] **mahfuzen** = Muhafaza altında, asker veya jandarma ile gönderilen. [*Sous bonne garde*.]

Mahfuziyet (*a. s.*) Mahfuz olan. Bak: mahfuz. [*Conservation, souvegarde. Voir : Mahfuz.*]

Mahir (*a. f.*) Becerikli, elinden iş gelen, meharetli § Üstat. *Habile.*] **mahirane** = Meharetle, ustalıkla, üstadane. [*Habilement.*] **mahirlik** = Ustalık, beceriklilik. [*Habilité.*]

Mahiyet (*a. s.*) Bir şeyin künhü, hakikatı. [*Qualité, essence* § *Valeur*.]

Mahiv (*a. s.*) Yok etme, izale etme § Batırma, harap etme § Ortadan kalkma. [*Effacement*; *destruction*; *anéantissement*; *abolition*.]

Mahkeme (*a. s.*) Davaların hüküm ve faslolunduğu resmi daire, mahal, sulh mahkemesi, ceza mahkemesi ve saire gibi. [*Tribunal*; *cour de justice*.]

Mahkûk (*a. f.*) Kazılmış, hakolunmuş, kazıntı. [*Gravé,e tracé,e.*]

Mahkûkât (*a. s.*) Hakolunmuş şeyler, resim ve yazılar. [*Lettres ou figures gravéss; gravures.*]

Mahkûm (*a. f.*) Bir mahkeme tarafından cezalandırılmış, hakkında hüküm verilmiş§ Birinin hükmü altında bulunan§ Fennen hayatından ümit kesilmiş olan. [*Soumis,e* § *Jugé,e*; *décidé,e par la sentence d'un tribunal*§ *Condamné,e*.]

Mahkûmiyet (*a. s.*) Mahkûmluk Bak : Mahkûm. [*Jugement Voir: Mahkum.*]

Mahlâs (*a. s.*) İnsanın asıl isminden başka olarak takılan ikinci isim. [*Surnom*]

Mahlûk (*a. s. f.*) Allah tarafından halkolunmuş, yaradılmış, hayvan ve saire. [*Créé,e créature*.]

Mahlûkat (*a. s.*) Mahlûklar, yaradılmış, ziruh mevcudat. [*Créature*; *création.*]

Mahlûl (*a. f.*) Varisi olmaksızın vefat eden bir adamın vakfa veya hazineye intikal eyleyen mülkü § Çözülmüş,

hallolunmuş. [*Dissous, oute* § *Vacant,e.*] **mahlûlât** = [Mahlulun] cem'i. Bak: Mahlûl. [*Biens qui à cause du manque d'héritier direct reviennent à l'État par la mort du propriétaire.*]

Mahlût (*a. f.*) Başka maddelerle karışık, halis olmıyan, [*Mêlé,e; melangé,e*§*Falsifié,e*]

Mahmi (*a. f.*) Himaye ve tasahup olunan,birinin himayesi altında bulunan. [*Protégé,e.*]

Mahmul (*a. f.*) Yüklü, yüklenmiş § Hamlolunan, atfü isnat olunan. [*Chargé,e (marchandise)*§ *Porté comme fardeau*§ *Attribut.*]

Mahmur (*a. f.*) Serhoşluktan sersem ve baygın olan§ Serhoş gözü gibi süzerek bakan [göz]. [*Qui a la tête lourde apèrs le sommeil qui a suivi l'ivresse.*]

Mahmurluk = Serhoşluk veya uyku sersemliği. [*État d'une personne qui a la tête lourde*

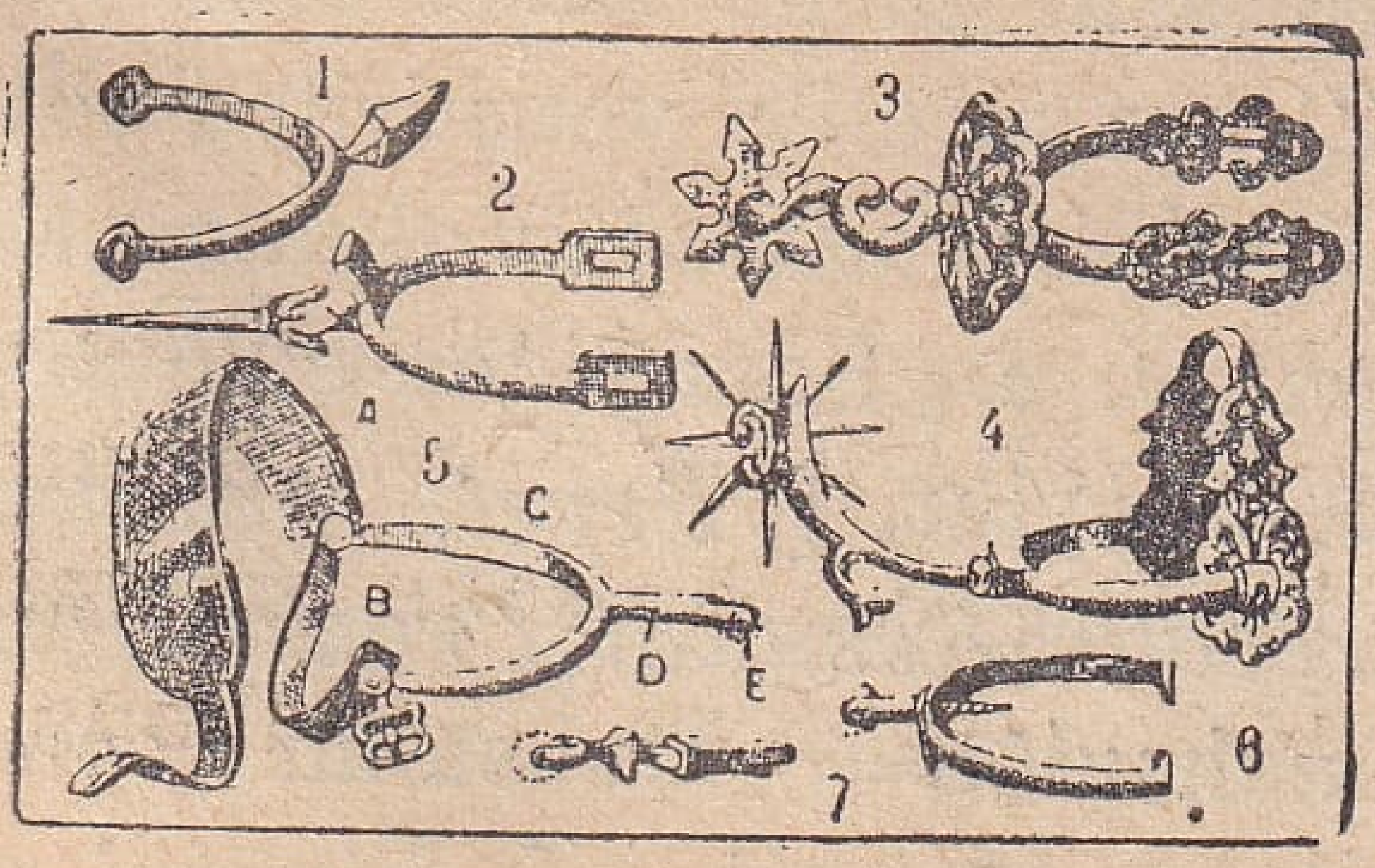

Mahmuz

après le sommeil qui a suivi l'ivresse.]

Mahmuz (*t. s.*) Çizmenin ve bazen fotinin ökçesinin arkasına takılan ve hayvanı dürtmeğe yarıyan ucu çarhlı demir alet § Horoz ve bazı kuşların ayakları arkasındaki parmak§ Harp gemilerinde su hattinda aşağida ileriye doğru uzanan omurga dirseği. [*Éperon.*]

Mahmuzlama } (*t. m.*) Atı mahmuzla
Mahmuzlamak } dürterek yürütme, yürütmek. [*Éperonner.*]

Mahnuk (*a. f.*) Suya düşerek ve nefesi tıkanarak boğulmuş, bunalmış § Boğuk.[*Étranglé,e suffoqué,e.*] **mahnukan** = Boğulmuş olarak, bogulmak suretile. [*Par strangulation.*]

Mahpes (*a. s.*) Hapishane § Çok kapalı dar ve sıkıntılı mahâl. [*Prison.*]

Mahpus(*a. s. f.*) Hapsounlmuş, mevkuf § Bir yerde kapanıp kalan. [*Emprisonné,e; prisonnier,ère.*]

Mahraca } (*c. s.*) Hindistan
Mehrace } prenslerinin unvanıı. [*Maharadjah.*]

Mahrama (*t. s.*)Bak:Makrama. [*Voir: Makrama.*]

Mahreç (*a. s.*) Mahsul ve sa-

ire çıkılacak mahal § Seda ve harflerin ağızdan çıktıkları yer § Sedanın ağızdan çıkışı, tarzı § Bir meslek veya işe adam yetiştirmeğe mahsus mektep, müessese. [*Sortie* § *Qui a achevé ses études dans une école.*]

Mahrek (*a.* s.) Seyyarelerin güneş etrafında devrederken kattettiği dairevî yol § Bir merminin hedefe varıncaya kadar resmettiği kavis.[*Orbite*§ *Trajectoire.*]

Mahrem (*a. f.*) İzdivacı şeriatça ve kanunu medenice caiz olmıyan § Gizli, sir, hafi. [*Proche parent à qui l'accèes du harem est permis*§ *Intime; confident.*] **mehremane** = Gizlice, başkasına söylenmemek üzere. [*Confidentiel.le* § *Confidentiellement.*]

Mahremiyet } **Mahremlik** } (*a.t.* s.) Mahrem olmak hali. Bak: Mahrem.[*Intimité, confidence Voir: Mahrem.*]

Mahruk (*a.* s.) Yanmış, yanık, [*Brûlé,e; incendié,e.*]

Mahrukat (*a.* s.) Kışın ısınmak için ve her gün yemek yapmak ve saire için yakılan odun ve kömür gibi şeyler. [*Combustible; chauffage.*]

Mahrum (*a. f.*) Payı olmıyan, nasipsiz § Arzu ettiği şeyi elde edemeyen § Bedbaht. [*Privé,e; dépourvu,e;dénué,e.*]

Mahrumiyet(*a.* s.) Mahrumluk, nasipsizlik.]*Privation; dénuement.*]

Mahruse (*a. f.*) Mahfuz ve mamur memleket. [*Grand ville; capitale.*]

Mahrut (*a.* s.) Şekerci külâhı

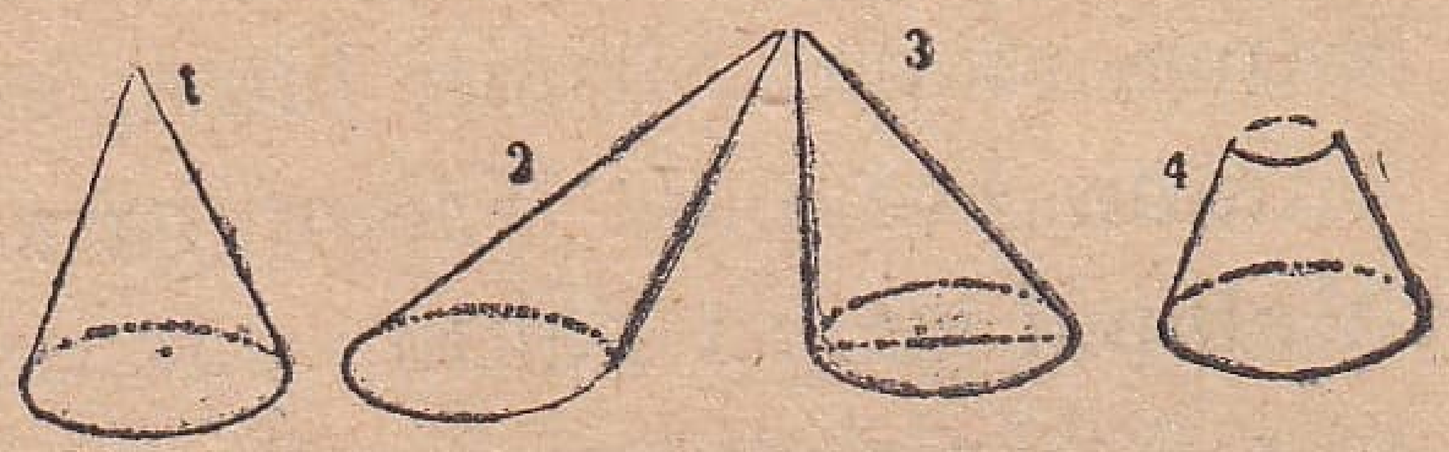

Mahrut

şeklinde olan hendesi şekil. [*Cône.*] **mahrutî** = Mahrut şeklinde olan. [*Conique.*]

Mahsuben (*a.f.*) Hesaba geçirilmek üzere, hesabına kayt ederek § Alacağından indirilmek şartile. «alelhisap» da bu manaya gelir. [*À compte; à la condition d'être passé à un compte.*]

Mahsul (*a.* s.) Hasıl olan şey. Ziraat suretile yetiştirilen şey§ Ehli hayvanlardan alınan yağ, süt v. s.§ Sanayiden elde edilen şeyler. [*Fruit; produit; récolte*§*Résultat*§*Production.*]

mahsulât = Mahsülün cem'i Bak: Mahsul . [*Pluriel de*

mahsul. Voir : Mahsul.]

mahsuldar } = Çok mahsul
mahsullü } veren § Münbit, bereketli. [*Productif,ve.*]

Mahsup (*a. s.*) Hesaba geçirilmiş, hesaba dahil. [*Compté; calculé,e.*]

Mahsur (*a. f.*) Muhasara olunmuş, etrafi çevrilmiş § İhata olunmuş § Mahdut § Münhasır. [*Assiégé,e; cerné,e* § *Restreint,e.*]

Mahsus (*a. f.*) Hissolunan, duyulan § Sezilen, hafiften anlaşılan. [*Senti,e* § *Soupçonné,e.*]

Mahsus (*a. f.*) Başkasında olmıyan § Ayrı, müstakıl § Yalnız biri için § Ayrıca, bilhassa § Yalandan, ciddi olmayarak. [*Propre, particulier,ère*§ *Spécial,e, réservé,e; privé,e.*]

Mahşer (*a. s.*) Kıyamet § Pek kalabalıklı yer. [*Endroit où se rassembleront les humains le jour de la résurrection pour être jugés*§ *Foule;cohue.*]

Mahuf (*a. s.*) Havf ve korku veren, korkunç, tehlikeli. [*Effrayant,e; hideux,euse.*]

Mahun (*t.s.*) Koyu renkli ve iyi cilâ tutan bir ağaç § Bu ağaç tan yapılmış şey. [*Acajou.*]

Mahur (*t.s.*) Şark musikisinde hususî bir makam. [*L'un des motifs de la musique orientale.*]

Mahun

Mahut (*a.f.*) İstihfaf ve tahkir makamında kullanılır bir tabir olup (malûm, herkesçe bilinen) manasını ifade eder. [*Connu,e* § *Auquel on a fait allusion* § *Fameux,euse.*]

Mahvedilme } (*t. m.*) Batırıl-
Mahvedilmek } ma, batırılmak. harap edilme, edilmek. [*Faire supprimer; faire détruire.*]

Mahvetme } (*t. m.*) Batırma,
Mahvetmek } batırmak, harap etme, etmek § İzale etme, etmek, yoketmek. [*Effacer; supprimer, détruire; abolir.*]

Mahviyet (*a. s.*) Tevazu, alçak gönüllülük. [*Modestie; effacement volontaire.*]

Mahvolma } (*t. m.*) Batma,
Mahvolmak } batmak, harap ve müzmahil olma, olmak § Perişanlığa düşme, düşmek. [*Être effacé,e être supprimé,e être aboli,e être détruit,e.*]

Mahya (*t. s.*) Ramazanda minarelerin arasına gerilen ip üzerine kandiller ile yazılan yazı veya şekil. *[İnscription ou figure faite avec des lampes suspendues entre deux minarets.]*

Mahz (*a. s.*) Sade, yalnız, hâs, halis, saf. *[Absolu,e.]*

Mahzar (*a. s.*) Bir çok imzalı istida § Bir büyük zatın önü, huzuru. *[Pétition collective; pétitionnement général.]*

Mahzen (*a. s.*) Eşya ve erzak koymağa mahsus yer, kiler, ambar § Yer altı, bodrum. *[Magasin § Cave.]*

Mahzuf (*a. f.*) Silinmiş, kaldırılmış, gizlenmiş. *[Effacé,e, sous entendu,e.]*

Mahzun (*a. f.*) Kederli, tasalı, kaygılı, dertli. *[Affligé,e attristé,e chagriné,e triste .]*

mahzunane = Tasa ve kaygu ile, kederle.*[Tristement; avec peine.]*

Mahzuniyet (*a. s.*)Gam, keder, tasa. *[Tristesse; affliction.]*

Mahzur (*a. s.*) Sakınacak ve korunacak şey, hâl, mâni, engel. *[İnconvenient§Objection]*

Mahzuz (*a. f.*) Memnun, mesrur, hoşnut, sevinç. *[Gai,e § Content,e, satisfait,e .]* **mahzuziyet** = Memnunluk, hoşnutluk. *[Gaité § Contentement, satisfaction.]*

Maî | **Mavi** } (*t. f.*) Su veya gök renginde olan . *[De couleur d'eau; azüré,e; bleu,e]*

Maî (*a. f.*) Suya mensup ve müteallik § Sulu, su gibi akıcı ve kayıcı şeyler. *[Aquatique § Hydrolique; liquide.]*

Maide (*a . s .*) Hazırlanmış, kurulmuş sofra § Ziyafet. *[Table dressée et couverte de mets § Banquet.]*

Mail (*a. f.*) Bir tarafa iğrilmiş yani meyletmiş § Bir şeye heves ve kabiliyeti olan § Benzer, çalar, andırır § Müptelâ§ Amut ve ufkî olmayup ikisi arasında bir vaziyette bulunan [hat]. *[Penché,e; incliné e § Affectionné,e qui a de la sympathie pour; amoureux,-euse § Qui approche, tend vers § Oblique]*

Main (*a. s.*) Dört dil'i müsavi ve karşılıklı ikişer zaviyesi münferice olan hendesi şekil, baklava şeklinde olan şey. *[Losange; rhombe.]*

Maişet (*a. s.*) Yaşayış, yaşamak ve geçinmek için icap eden şey. *[Moyens de vivre; vie, ressource.]*

Maiyet (*a. s.*) Beraberlik, arkadaşlık § Yan, nezt § Birinin emri altında bulunma § Bir amirin emri altında ve beraberınde bulunan fert veya heyet. *[Suite* § *Personnel.]*

Majorite (*ç. s.*) Sinnirüşt § Ekseriyet. *[Majorité.]*

Majüskül (*c. s.*) Şekli büyük harf § Cümle başlarında ve ismi hasların birinci harflerinin yazıldığı büyük harf. *[Majuscule.]*

Makabil (*a. f.*) Mabaidin zıddı, öndeki, evvelce, geçmiş olan. *[Ce qui précéde, précédent,e.]*

Makabir (*a. s.*) Kabirler, mezarlar. *[Tombeaux, tombes.]*

Makadir (*a. s.*) Miktarlar. *[Quantités.]*

Makal (*a. s.*) Söyleme, söyleyiş § Lakırdı, söz § Kelâm. *[Parole, dire.]*

Makale (*a. s.*) Herhangi bir mes'eleye dair gazeteye yazılan uzunca bent *[Article.]*

Makam (*a. s.*) Yer, durak,mekân, bulunulan yer § Mesnet, memuriyet § Türbe, mezar § Musiki tarzı, ahenk, hava *[Lieu, place* § *Siège* § *Poste* § *Ton de musique* § *Tombeau d'un saint.]*

Makamat (*a. s.*) Yüksek makamlar, yüksek memuriyetler. Bak: makam. *[Siège, poste* § *Endroits venérés. Voir: makam.]*

Makar (*a. s.*) Durulan ve karar edilen yer, mesken, oturulan yer. Merkez, payitaht. *[Siège; siège administratif, capitale.]*

Makara (*c. s.*) Ağır yükleri

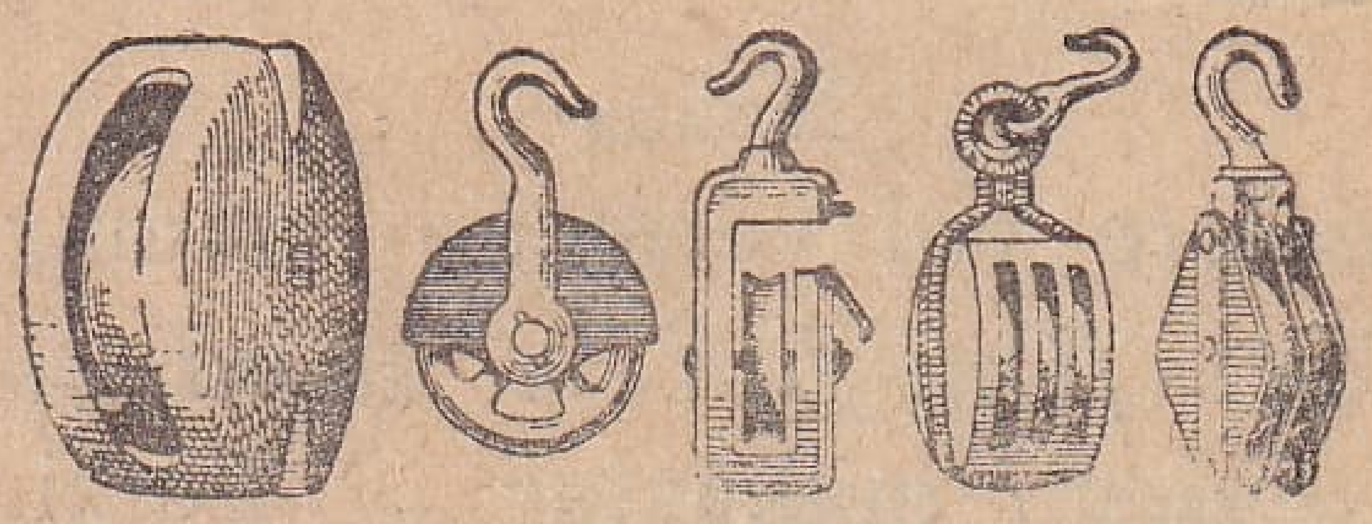

kaldırmağa yarayan tahta veya demir alet § Üzerine iplik v. s. sarmağa yarayan tahta, mukavvadan üstüvane şeklinde şey.*[Bobine* § *Poulie.]* **makaracı** = Makara satan adam. *[Poulieur.]*

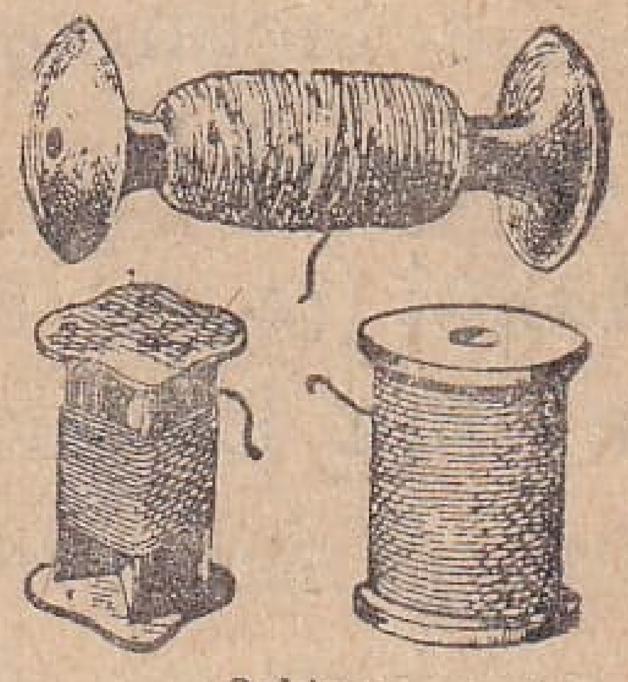

Bobines

Makara

Makarna (*c. s.*) Sureti mahsusada ve muhtelif şekillerde yapılmış hamur. *[Macaroni.]* **makarnacı** = Makarna yapan veya satan adam. *[Marchand de macaroni.]*

Makas (*t. s.*) Kâğıt ve kumaş kibi şeyler kesmeğe mahsus

alet § Çatallama konulan şey. [demir-yol makası]. *[Ciseaux.]* **makascı** = Makas yapan ve satan adam. Demiryollarında bekliyerek makas başında

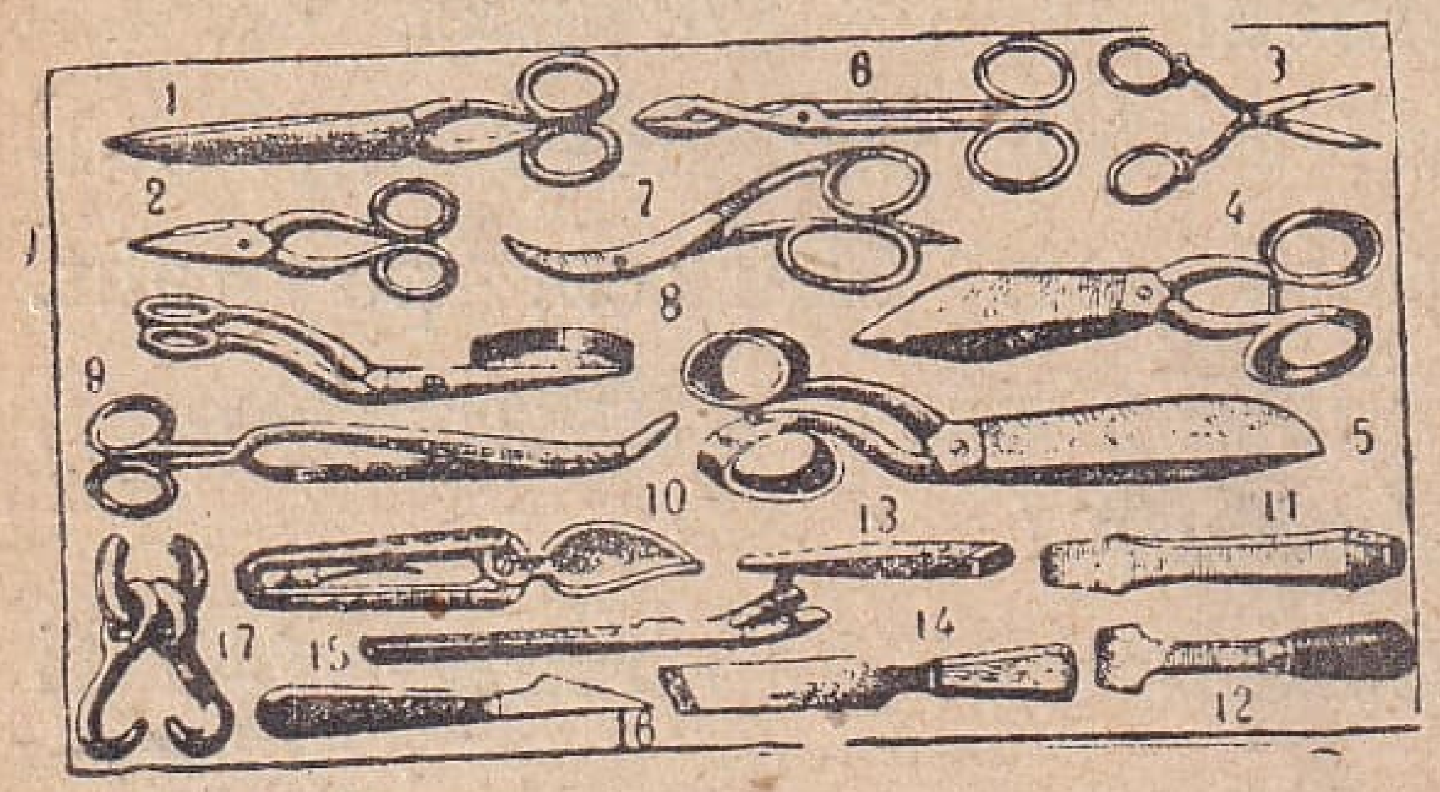

Makas

trenlere yol vermeğe memur adam. *[Qui fait et vend les ciseaux.]* **makastar** = Terzi, elbise biçen usta. *[Coupeur [tailleur].]*

Makat (*a. s.*) Minderin üzerine yayılan kumaş §Geri, kiç, dübür. *[Lieu ou l'on s'assied § Couverture d'un sofa§ Derrière, anus.]*

Makber } (*a. s.*) Mezar, met-
Makbere } fen § Mezarlık. *[Tombeau; tombe; sépulture.]*

Makbul (*a. f.*) Kabul olunan§ Ret ve inkâr olunmiyan, kabul ve teslim olunan § Her kesin kabul ettiği, itibarda olan, hoşa gider. *[Accepté,e admis,e §Estimé,e§Agréable.]*

Makbuz (*a. s.*) Alınan, kabzolunmuş olan § Senet, ilmühaber, bir para ve sairenin alındığını bildirmek üzre verilen kâğıt. *[Reçu,e pris,e récépissé.]*

Makderet (*a. s.*) Kuvvet, kuddret. *[Pouvoir; puissance § Capacité.]*

Makhur (*a. f.*) Kahrolmuş, perişan, muzmahil, mağlup . *[Vaincu,e § Détruit,e § Maudit,e.]*

Makina, makine (*c. s.*) Bazı işleri kolayca yapmak için tertip edilmiş ve elektrik, buhar veya kol kuvveti v. s. ile işliyen alet § Çok müntazam yürüyen iş. *[Machine, mécanisme, mècanique.]*

makinaci = Makina işleten, makinist. [*Mécanitien,ne; machiniste.*] **makinacılık** = Bak: Makinistlik. [*Voir: Makinistlik.*]

Makinalıtüfek (*t. r.*) Bak: mitralyöz. [*Voir: Mitralyöz.*]

Mkinist (*c. f.*) Makinadan anliyan ve makinayı işletmesini bilen adam. [*Machiniste; mécanitien,ne.*] **makinîstlik** = Makinist olmak hali ve sanatı, makinistin meşğuliyeti. [*État de machiniste, métier de mécanitien.*]

Makiyaj (*c. s.*) Suratı düzgün ve saire ile boyama, düzgün sürme. [*Maquillage.*]

Makiyavelism (*c. s.*) Makiyavel ismindeki adamın siyaset üsülüne ait § Vicdan ve hüsnü niyetten uzak siyaset. Hainane ve yapma hareket. [*Machiavélisme.*]

Maklûp (*a. s.*) Kalbedilmiş, değiştirilmiş, başka bir hale getirilmiş § Altı üstüne veya içi dışına döndürülmüş.[*Transformé,e* § *Renversé,e.*]

Makrama } (*t. s.*) Sofraya
Mahrama } mahsus işlemeli peçete, el bezi § Bazı eski kadınların başa sardıkları işlemeli bez. [*Sorte de serviette en toil ouvragée à dessins; grand mouchoir des provinciaux.*]

Makrun (*a. s.*) Kavuşmuş, bitişik § Yakın.[*Accompagné,e suivi,e de...*]

Makruniyet (*a. s.*) Makrun olma. [*Proximité; compagnie* § *Probabilité.*]

Maksat (*a. s.*) Meram, niyet, kastolunan şey. [*But* §*Intention, proposition.*]

Maksim (*a. s.*) Bir şeyin ayrıldığı yer, kollara ayrıldığı mahal § Suyun taksim yeri, maslak, savak § Darbi mesel atalar sözü, sav. [*Lieu on se fait le partage; centre d'une ramification.*]

Maksum (*a. f.*) Bölünmüş,taksim olunmuş § Taksim olunan adet. [*Divisé,e; partagé,e*§*Dividende .*] **maksumüleyh** = Maksumun kaça taksim olunmuşu § Taksım olunan adet. [*Diviseur.*]

Maksur (*a. f.*) Mahdut, münhasir, kasrolunmuş, kısaltılmış [*Raccourci,e; court,e* § *Défectueux,euse.*]

Maksure (*a. s.*) Camilerde parmaklıkla çevrilmiş hususî yer. [*Partie réservée dans une mosqué ou dans une maison.*] [**hizmeti maksure** = ihtiyat zabıt namzedi olup askerlik müddeti kısalmış olanlar] [*Raccourci,e.*]

Maksut (*a. s.*) Kast ve niyet olunan, meram edilen § Maksat, niyet.[*Proposé,e voulu,e*§ *But, intention.*]

Makta (*a. s.*) Birşeyin kesildiği yer § Sözün, şiirin durak yeri § Herhangi bir cismi ortasından kesilmiş farz ederek yapılan resmi. [*Interrompu,e tronc, entrecoupé,e Strophe.*]

Maktel (*a. s.*) Kıtal vukua gelen yer. [*Lieu de supplice* § *Gibet.*]

Maktu (*a. f.*) Kesilmiş, kesik. Pazarlıksız, pazarlık kabul etmez, fiks, götürü, ölçüsüz. *[Coupé,é mutilé,e § Fixe (prix)]*

Maktuan (*a. f.*) Götürü olarak, toptan. *[A prix fixe § A forfait.]*

Maktul (*a. f.*) Katl olunmuş, öldürülmüş. [*Tué, assassiné,e*]

Makul (*a.f.*) Aklayakın olan § Oldukça doğru. [*Intelligible; comprehensible* § *Sage, prudent* § *Raisonnable.*]

Makulât (*a. s.*) Akil ile bilinen akla istinat eden şey. *[Science que l'intelligence humaine peut découvrir.]*

Makule (*t. s.*) Cins, nevi, gibi türlü, biçim, tarz. *[Genre, sorte, espèce.]*

Makuliyet (*a. s.*) Makul olan şeyin hali. *[État de ce qui est intelligible ou raisonnable.]*

Makûs (*a. f.*) Baş aşağı çevrilmiş, tersine dönmüş § Bir şeyin tersi § Akseden, bir yere varip geri dönen § Ters, uğursuz, eyi gitmiyen. *[Renversé,e; en sens contraire § Qui ne réussit pas, malheureux,euse; funeste.]*

Mal (*a. s.*) Bir insana ait olan kıymetli ve lüzumlu şey, varlık, servet § Tüccar eşyası, emtia § Matah, antıka. *[Biens; fortune; richesse § Argent, effet § Marchandise.]*

Mala (*t. s.*) Duvara harç sürmek için kullanılan tahta saplı ve yassı demir alet. *[Truelle de maçon.]*

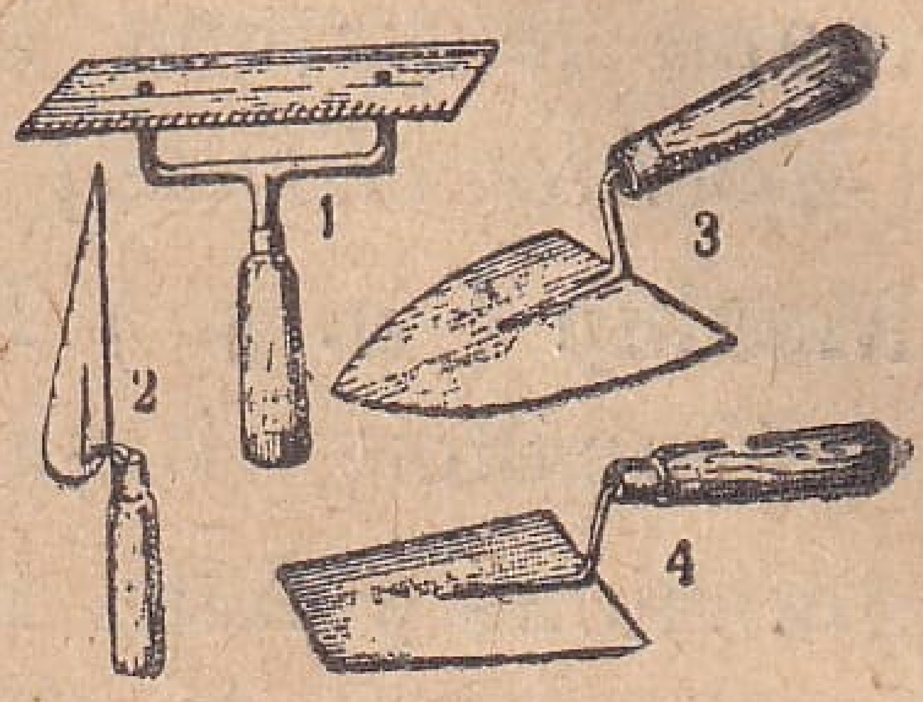

Mala

Malak (*t. s.*) Manda yavrusu. *[Bufflon.]*

Malalama | **Malalamak** (*t. m.*) Mala sürme, sürmek, mala ile cila etme, etmek. *[Enduire par la truelle.]*

Malâmal (*f. a. f.*) Dopdolu, tık tıkız. *[Plein,e jusqu'au bord.]*

Malarya (*c. s.*) Sıtma denilen hastalık. *[Malaria.]*

Malâyani (*a. s.*) Manasız söz ve iş § Beyhude şey. *[Ce qui ne signifie rien § Futilités.]*

Malen (*a. f.*) Mal olarak, mal vermek suretile. *[En marchandise.]*

Mali (*a. f.*) Dolu. *[Empli,e; rempli,e.]*

Malî (*a. f.*) Mal ve servete müteallık § Devlet varidat ve masrafının idaresine ait usul.

[Relatif,ive aux biens, à la fortune § Financier,ère.]
Malihulya (*fa.* s.) Karasevda merak § Kuruntu, düşünce. *[Mélancolie.]*
Malik (*a.* *f.*) Sahip, ehil, mutasarrıf. *[Qui possède; possesseur § Propriétaire.]* **Malikâne** = Büyük arazı, çiftlik ve emsali şeyler. *[Possessorial,e § Grande propriété § En posseseur.]*
Malikiyet (*a.* s.) Malik ve sahip olma, tasarruf. Tasarruf hakkı, temellük hakkı. *[Possession § Droit de propriété.]*
Maliye (*a.* s.) Devletin varidat ve masarifatını idare eden vekâlet : Maliye vekâleti . *[Affaires financières; finance; Ministère des finances.]*
Malmüdürü (*t.* s.) Bir kazanın maliye umuruna memur adam. *[Comptable d'un district.]*
Mal perest (*fa.* *f.*) Mal ve servete tapan, onu kalbine rapt eden adam. *[Avare.]*
Mal sandlğı (*t.* s.) Devlet varidatının sandığı , vezne . *[Caisse d'État.]*
Malta taşı (*t.* s.) Demir bir aletle , keserle yontulabilir yumşak maruf taş. *[Pierre de Malte.]*
Malûl (*a.* s.) İllet sahibi, hasta, kötürüm, sakat. *[Infirme; invalide § Qui a quelque défaut.]*
Malûlin (*a.* s.) Sakat, kötürüm ve hasta olanlar. *[Invalides, infirmes.]*
Malûliyet (*a.* s.) Hastalık, kötürümlük, sakatlık. *[In[irmité§ Défectucsité.]*
Malûm (*a.* *f.*) Bilinen, bilinmiş olan, meçhul olmiyan §Herkesin bildiği § Şüphesiz § Faili belli olan fiil. Belli, doğru, sahih. *[Connu,e § Actif,ve§c'est vrai, c'est connu.]*
Malûmat (*a.* s.) Bilği, ilim, vüküf § Öğrenilen şeyler . *[Connaissance, notion § Information.]* **malûmatlı** = Alım ilim sahibi, bilen, cahil olmiyan. *[Savant,e § Versé,e.]* **malûmatsız** = Bir şey bilmiyen, cahil, bihaber. *[Ignorant,e; illettré,e.]*
Maluzya (*c.* s.) Menekşe çiçeği. *[Violette (fleur).]*
Malzeme (*a.* s.) Lâzım olan, lüzümlü şeyler, eşya, mevat. *[Marchandises; effets; provisions.]*
Mama (*t.* s.) Çocuk lisanında ana, nine, valide, anne, yemek, yiyecek. *[Mère § Repas(dans la langage des enfants).]*

Mamelek (*a. s.*) Birinin malik olduğu mal, tasarruf olunan şey § Her nesi var ise. *[Tout ce qu'on possède; biens; tout l'avoir.]*

Mamul (*a. f.*) İmal olunmuş, yapılmış, işlenmiş şey. *[Fait,e§ Fabriqué,e; manufacturé,e.]*

Mamulât (*a. s.*) Yapılmış, imal edilmiş şeyler. *[Objets fabriqués; manufactures.]*

Mamur (*a. f.*) İmar edilmiş, şenlendirilmiş, her tarafı sürülüp işlenmiş § Harap bir halde bulunmiyan. *[Cultivé,e § Habité,e; peuplé e § Riche ; prospère.]*

Mamure (*a. s.*) Her tarafı imar edilmış, sürülmüş yer. Ahalisi bol ve iyi bakılıp güzel binalarla süslenmiş şehir veya kasaba. *[Pays habité, cultivé § Ville.]*

Mamuriyet (*a. s.*) Mamur olan yerin hal ve keyfiyeti, umran, mamurlûk. *[Prospérité § État d'un pays cultivé, habité.]*

Mamut (*e. s.*) Siberyada iskeleti bulunan ve cinsi munkarız olan bir nevi büyük fil. *[Mammouth.]*

Mana (*a. s.*) Bir hareket ve işaretin yahut bir kelime ve sairenin ifade ettiği şey § İç, batın § Rüya, düş § Makul sebep. *[Sens; signification § Idéal, esprit § Songe, rêve §*

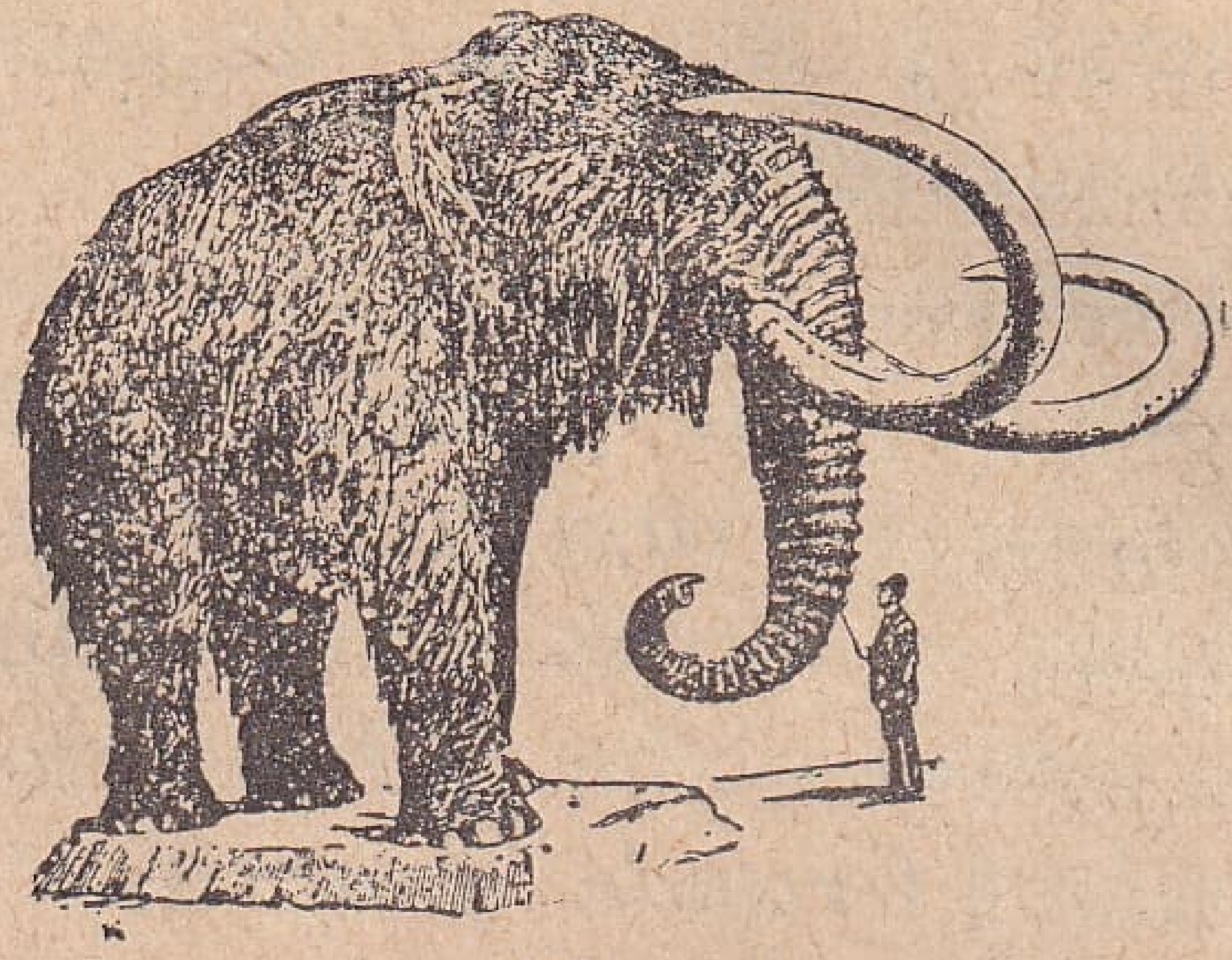

Mamut

Détermination.] **manalı** = Bir maksadı ifade eden, anlaşılan § Bir şeye delâlet eden, manidar. *[Significatif,ve.]* **manasız** = Manası olmıyan, hiç bir şey ifade etmiyen §Sebepsiz, münasebetsiz. *[Futile§ Irraisonnable.]*

Manastır (*t. s.*) İtikâf mahalli§ Rahip ve rahibelerin tarikidünya olup çekildikleri yer, bina. *[Convent chrétien.]*

Manav (*t. s.*) Dükkânında taze yemiş satan adam. *[Frutier,ère.]*

Manca (*t. s.*) Etin kırpıntı, adi ve bayağı kısmı , yerleri . *[Repas; nourriture.]*

Mancana (*c. s.*) Gemilerde su koymağa mahsus büyük ambar ve bunun durduğu yer. Su koymağa mahsus büyük

fıçı. *[Grenier mobile dans un vaisseau § Partie du vaisseau ou l'on place ce grenier]*

Mancınık (*c. s.*) Topun icadından evvel muharebelerde düşmana taş savurmak için kullanılan alet § İpekcı çıkrığı § Su dolabı. *[Machine à lancer des pierres sur des places assiégées § Mangonneau § Dévidoir.]*

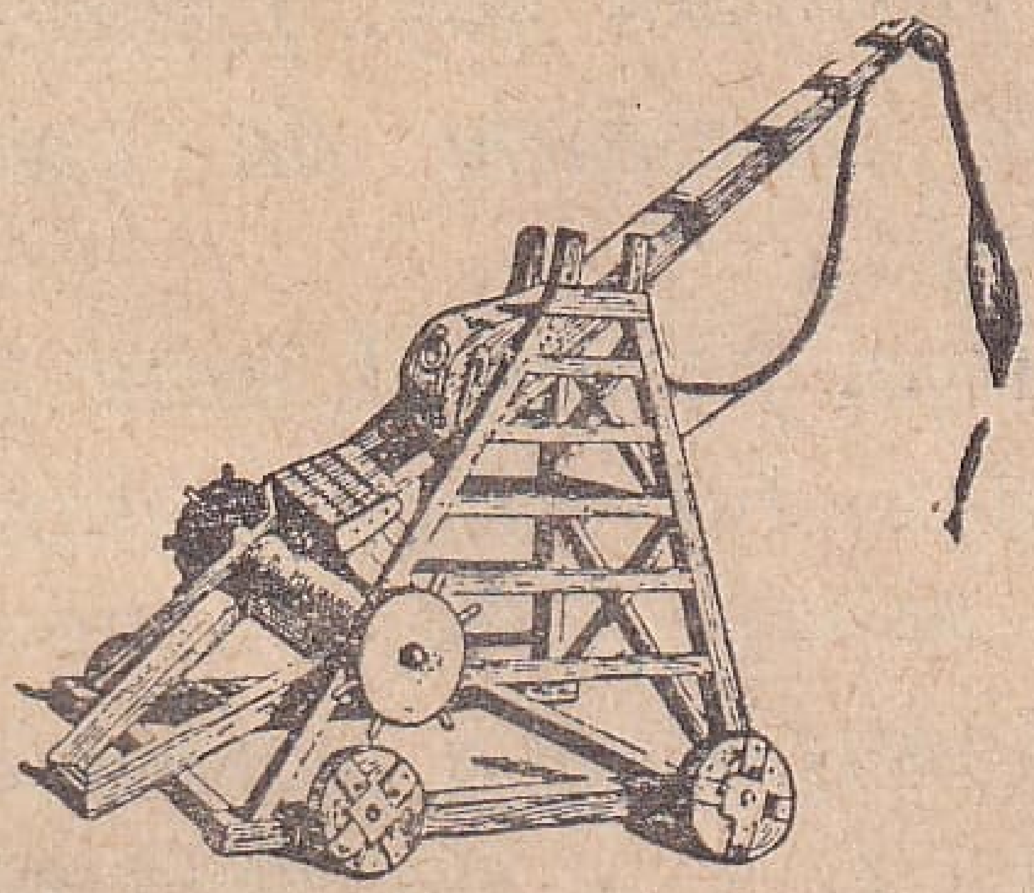

Mancınık

Manda (*t. s.*) Camus, kara sığır § İri cüsseli adam. *[Buffle]*

Manda (*c. s.*) Vekâlet § Bir memleketin ecnebi bir devletin himayesi altında idaresi § Posta havalenamesi, mandapost. *[Mandat.]*

Mandal (*t. s.*) Kapı ve pencere kanadını kapatmağa yarayan demir veya tahta parçası *[Loquet.]*

Mandalına (*c. s.*) Portakala benzar ve ondan daha küçük ve güzel kokulu meyva. *[Mandarine.]*

Mandallama } **Mandallamak** } (*t. m.*) Mandalla kapama, kapamak, mandalı çevirme, çevirmek. *[Fermer au loquet]*

Mandapost (*c. s.*) Postahane vasıtasile ve başka bir postahaneden alınmak üzere gönderilen paraya mukabil verilen kâğıt. *[Mandat de poste.]*

Mandaren (*c. s.*) Çin vezirlerine verilen isim, unvan. *[Mandarin.]*

Mandater (*c. s.*) Vekil, murahhas, bir mandayı haiz olan, Bir memleketin mandasını uhdesine almış olan devlet. *[Mandataire.]*

Mandıra (*t. s.*) Üstü örtülü küçük ağıl § Çiftliklerde peynir yapılan yer. *[Bergerie; bercail.]*

Mandolin (*c. s.*) Madeni telli saza benzer küçük bir çalğı, musiki aleti. *[Mandoline.]*

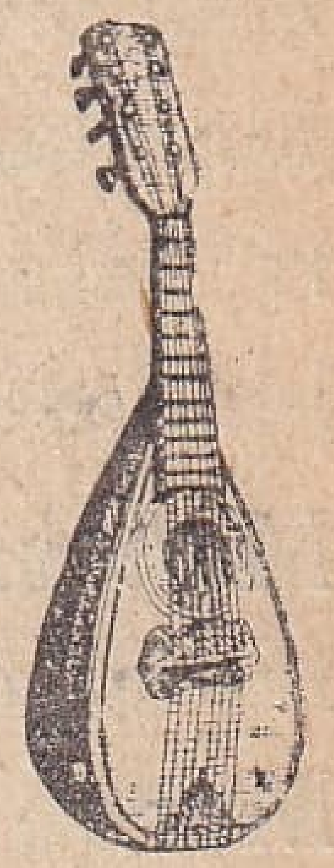

Mandolin

Mandoz (*c. s.*) Makara takımı. *[Groupe de tourniquets.]*

Manej (*c. s.*) Beygiri hazırlama ve talim ve terbiye etme § Süvarı sınıfının yaptıkları bir nevi talim. *[Manège.]*

Manen } (*a. f.*) Manaca, mana
Mânen } itibarile § Dolayisile, doğrudan doğruya ve açıktan olmiyarak § Fikir ve hissiyatça. *[Par rapport au sens, à la signification.]*

Manent (*fa. f.*) Benzer, misil, eş. *[Semblable; pareil,le égal,e.]*

Mânevî (*a. f.*) Manaya müteallık § Zâhirî olmiyan § Ruha ait, ruhî **manevi evlât**= Evlât muamelesi gören yabancı çocuk. *[Qui regarde le sens § Idéal,e; spirituel,le; invisible.]*

Maneviyat (*a. s.*) Manevî olan şeyler, ruha, hisse ait olan şeyler § İlâhiyata müteallik hususlar. *[Pluriel de mânevî Voir: Mânevî.]*

Manevra (*c. s.*) Askeri, harp usullerine alıştırmak için yapılan harekât §Bir maksatla ileri geri yapılan hareketler§Hile, desise, dolap. *[Manœuvre.]*

Manevracı (*c. f.*) Hilekâr, dolapçı, dessas. *[Rusé; fourbe.]*

Manga (*c. s.*) Bir askerî kıt'anın ve yürüyüş halinde bulunan mektep talebesinin onbaşı kumandasındakı küçük takım. *[Groupe réuni.]*

Mangal (*t. s.*) Isınmak veya bir şey pişirmek için içine yanmış kömür konulan bakır, pirinç, saç kap. *[Rechaud dans le quel on met du charbon bien enflammé pour échauffer la chambre.]*

Manganez (*c. s.*) Esmer renkli ve sert bir basıt madde. *[Manganèse.]*

Mangır (*t. s.*) Bakır para§Para § Nargile lülesine konmak üzere kömür tozundan yapılmış yuvarlak şey. *[Ancienne petite monnaie de cuivre; obole.]*

Mâni (*a. f.*) Engel, özür § Engel olan, bir işin yapılmamasına sebep olan, meneden. *[Qui empèche § Obstacle.]*

Mani (*t. s.*) Bir nevi türkü, halk türküsü. *[Mélodie populaire.]*

Mania (*a. s.*) Meneden şey, mâni, engel § Müşkülât, güçlükler. Bak: Mâni. *[Voir:Mâni.]*

Manidar (*fa. f.*) Manalı , mazmunlu§ Mana ve mefhumla bir şey ifade etmek istiyen. *[Significatif,ive.]*

Manifatura (*c. s.*) Kumaş ve basma gibi fabrika mamulâtı. *[Manufacture.]* **manifaturacı** = Manifatura ve buna benzer eşyayı satan.*[Manufacturier,-ère.]*

Manifestasyon (*c. s.*) Tezahürat, nümayiş. *[Manifestation.]*
Manifesto (*c. s.*) Beyanname, tüccara fabrikadan gönderilen eşyanın cins, miktar ve kiymetlerini gösteren vesika. *[Manifeste.]*
Manika (*c. s.*) Gemilerde ambarlara, makina dairesine hava vermeğe mahsus bezden baca. *[Ventilateur de vaisseau.]*
Manikür (*c. s. f.*) Tırnakları modaya göre keserek cilâlama § El ve tırnakların tuvaletini yapan adam § El ve tırnaklara tuvalet yapmağa mahsus salon. *[Manicure.]*
Manipülâsyon (*c. s.*) Tütün yapraklarını ayırma, elden geçirme. *[Manipulation.]*
Manipülâtör (*c. s.*) Elektrik

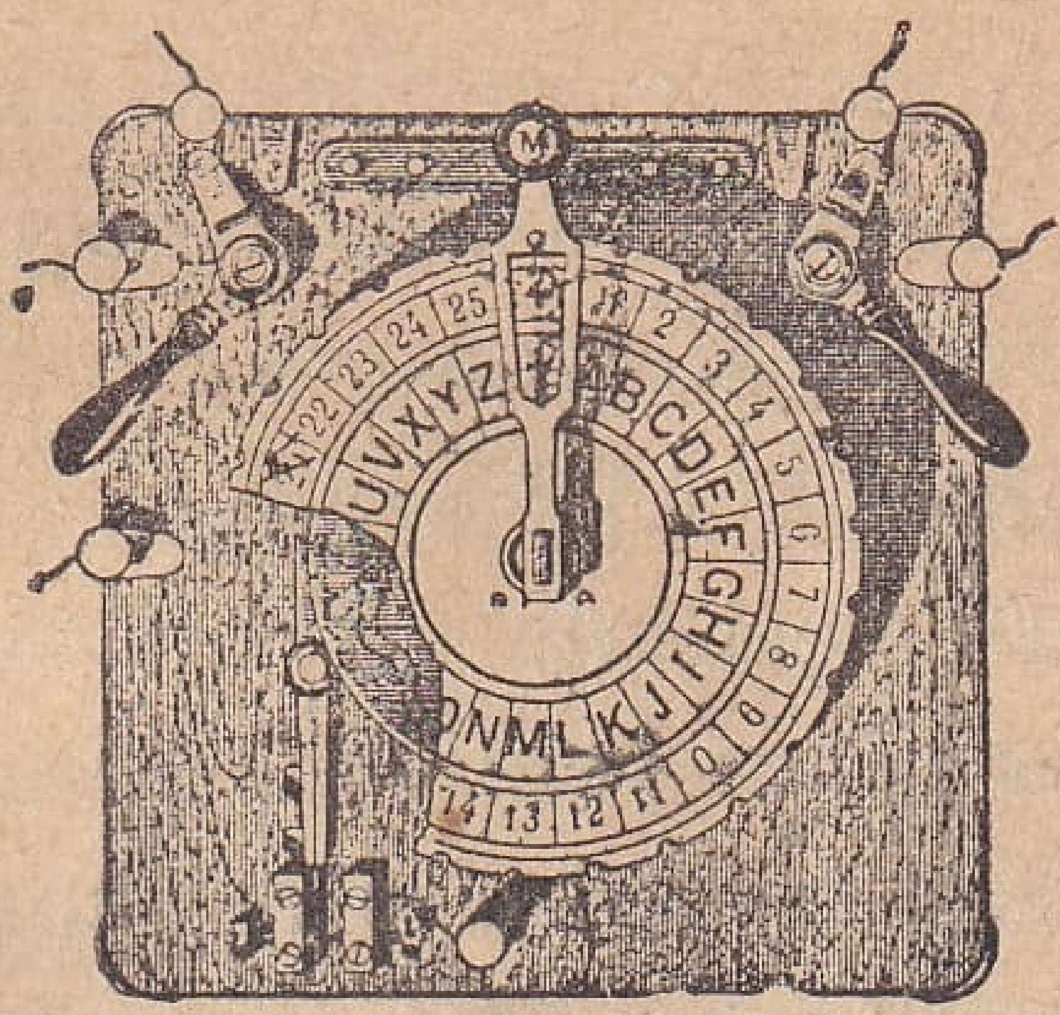

Manipülâtör

cereyanı vasıtasile uzak bir yer ile muhabere etmeğe yarayan alet § Elektrık cereyanını kesmeğe ve tesise mahsus alet § Bir şeyi elile yoğuran, işliyen, yapan. *[Manipulateur]*
Manivelâ (*c. s.*) Ağır şeyleri

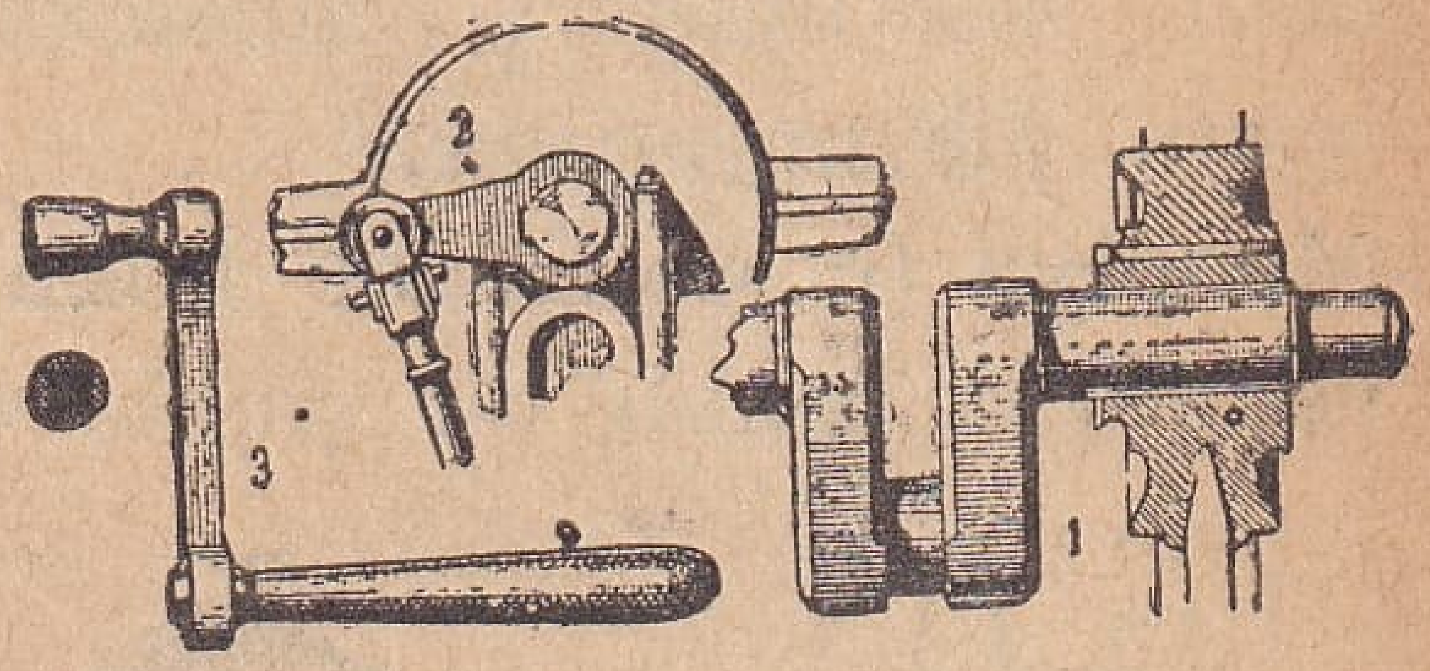

Manivelâ

kaldırmak için bir ucu eşyanın altına sokulan ve bu ucu yakınında istinatgâhi bulunan demir veya odundan uzun kol § Herhangi bir cismi kaldırmak, kımıldatmak için kullanılan muhtelif vasıtalar. *[Manivelle.]*
Mankafa | **Mangafa** (*t. f.*) Koca kafa, kalın kafalı, sersem § Şiddetli sakağıya uğramış beygir. *[A grosse tête; lourd,e d'esprit, imbecile § Sujet à un rhume chronique (cheval).]*
Manken (*c. s.*) Üzerine reklâm veya prova için elbise geçirilen tahta, mukavva veya alçıdan insan şekli, bebek § Büyük moda magazalarında

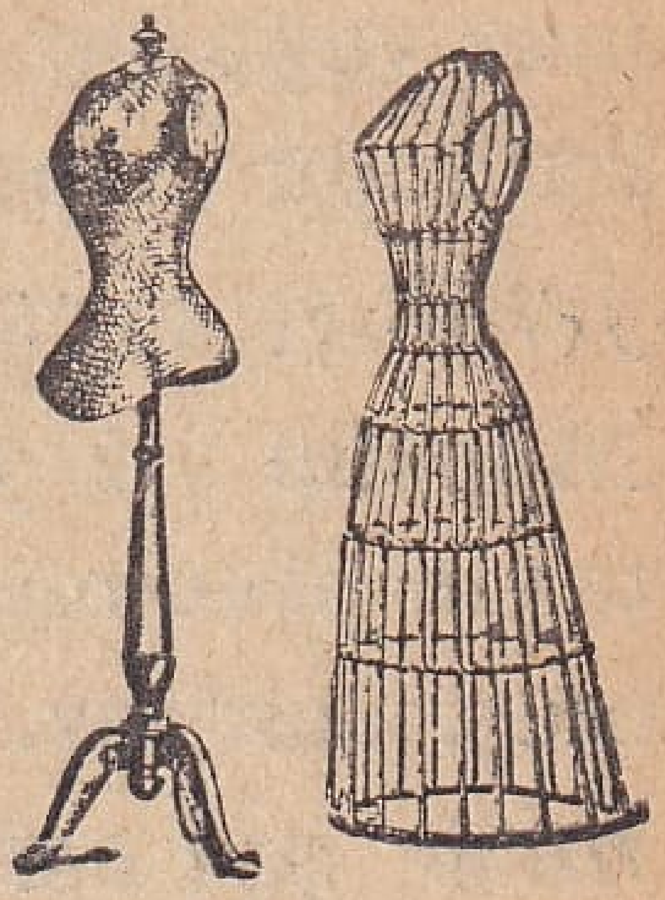

Manken

elbise, şapka v. s. yi müşterilere gösterip reklam yapmak için üzerine geyip dolaşan kadınlar § Kuşları korkutmak için bahçelere konan insan şeklindeki korkuluk § Mesleksiz adam. *[Mannequin.]*

Manolya (*c. s.*) Güzel kokulu ve beyaz renkli bir çiçek, ve

Manolya

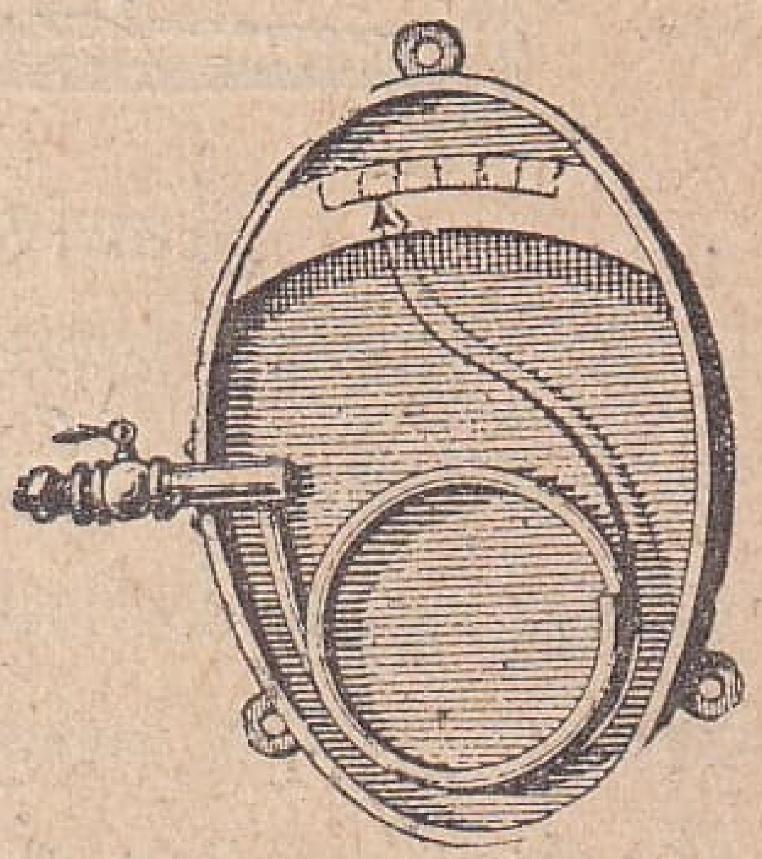

Manometre

bunun ağacı. *[Magnolia.]*

Manometre (*c. s.*) Mıkyasülgazat, gazların tesir ve tazyık derecelerini ölçen alet. *[Manomètre.]*

Mansap (*a. s.*) Bir nehrin denize veya bir çayın ırmağa döküldüğü yer, ağız. *[Qui se jette, se verse; embouchure.]*

Mansup (*a. f.*) Nasp edilmiş, tayin olunmuş § Dikilmiş, konmuş, merkuz. *[Placé.e § Nommé.e; qui est en fonction.]*

Mansur (*a. f.*) Yardım görmüş§ Galip gelmiş, muzaffer. *[Assisté,e par Dieu; victorieux,-euse.]*

Manş (*c. s.*) Elbise kolu § Çalışırken elbisenin kollarını kirletmemek için üstüne geçirilen iğreti yarım kol. *[Manche.]*

Manşet (*c. s.*) Kolluk, gömlek kollugu § Gazetelerde birinci sahifenin baş tarafına büyük yazılarla yazılan serlevhalar. *[Manchette.]*

Manşon (*c. s.*) Kadınların ellerini soğuktan muhafaza için içine soktukları yuvarlak kürk § İki borunun uclarını birleştirmeğe mahsus bilezik § Parıltısını ziyadeleştirmek için bir şulenin üstüne geçirilen gömlek. *[Manchons.]*

Manşon

Mantar (*t. s.*) Karanlık ve rutubetli yerlerde yetişen ve zehirsiz olanı yenilebilen bir nebat§Şişe tıpası ve saire yapmakta kullanılan bir nevi ağaç kabuğu§ Tıpa§ Uydurma söz, yalan. *[Champignon.]* **Mantarcı** = Mantar satan adam § Yalancı,

kıtırcı, atıp tutan. *[Ce qui vend le champignon § Menteur,euse.]*

Mantinato (*c. s.*) Metres, kapatma. *[Maîtresse.]*

Mantı (*t. s.*) İçine kıyma konulmuş yufka ile yapılan bir yemek § Baklava gibi içine ceviz, badem ve saire konulan bir nevi hamur tatlısı. *[Sorte de pâte rempli de hâchis.]*

Mantık (*a. s.*) Söz, kelâm, nutuk § Doğru düşünmeyı ve muhakemeyi öğreten ilim, lojik. *[Logique § Parole.]*

Mantıkî (*a. f.*) Mantığa mensup ve kaidelerine muvafık. Doğru dürüst, muvafık, makul, lojik. *[Logique.]*

Manto (*c. s.*) Kolsuz ve geniş elbise. Kadın paltosu. *[Manteau.]*

Mantol (*c. s.*) Bir nevi ispirtolu nane. *[Menthol.]*

Mantuk (*a. s.*) Söylenmiş, beyan ve şerholunmuş § Söz, kelam, nutuk § Mana, mefhum, meal. *[Exprimé,e; dit,e; prononcé,e § Sens; contenus.]*

Manüel (*c. s.*) Her hangi bir ilim ve fennin en esaslı malûmatını havi mecmua, rehber, risale. *[Manuel.]*

Manüskri (*c. s.*) Müsvedde, el ile yazılmış, el yazması. *[Manuscrit.]*

Manyetize (*c. s.*) Manyatizma edilmiş,bu suretle uyutturulmuş olan. *[Magnétisé,e.]*

Manyatizma (*c. s.*) Demir gibi bazı eçsamın yekdiğerini cezp veya defetme hassası, mıknatisiyet § Bu hassadan ve bunun şerait ve kanunlarından bahseden ilim § Bir adamın pas denilen bazı hareketler vasıtasile bir başkası üzerine yaptığı tesir ve buna ait tecrübeler ve tetkikat. *[Magnétisme]*

Manyetizör (*c. f.*) Manyetizma yapan, bu vasıta ile uyutan, manyetizmacı. *[Magnétiseur, euse.]*

Manyeto (*c. s.*) Benzinle işleyen

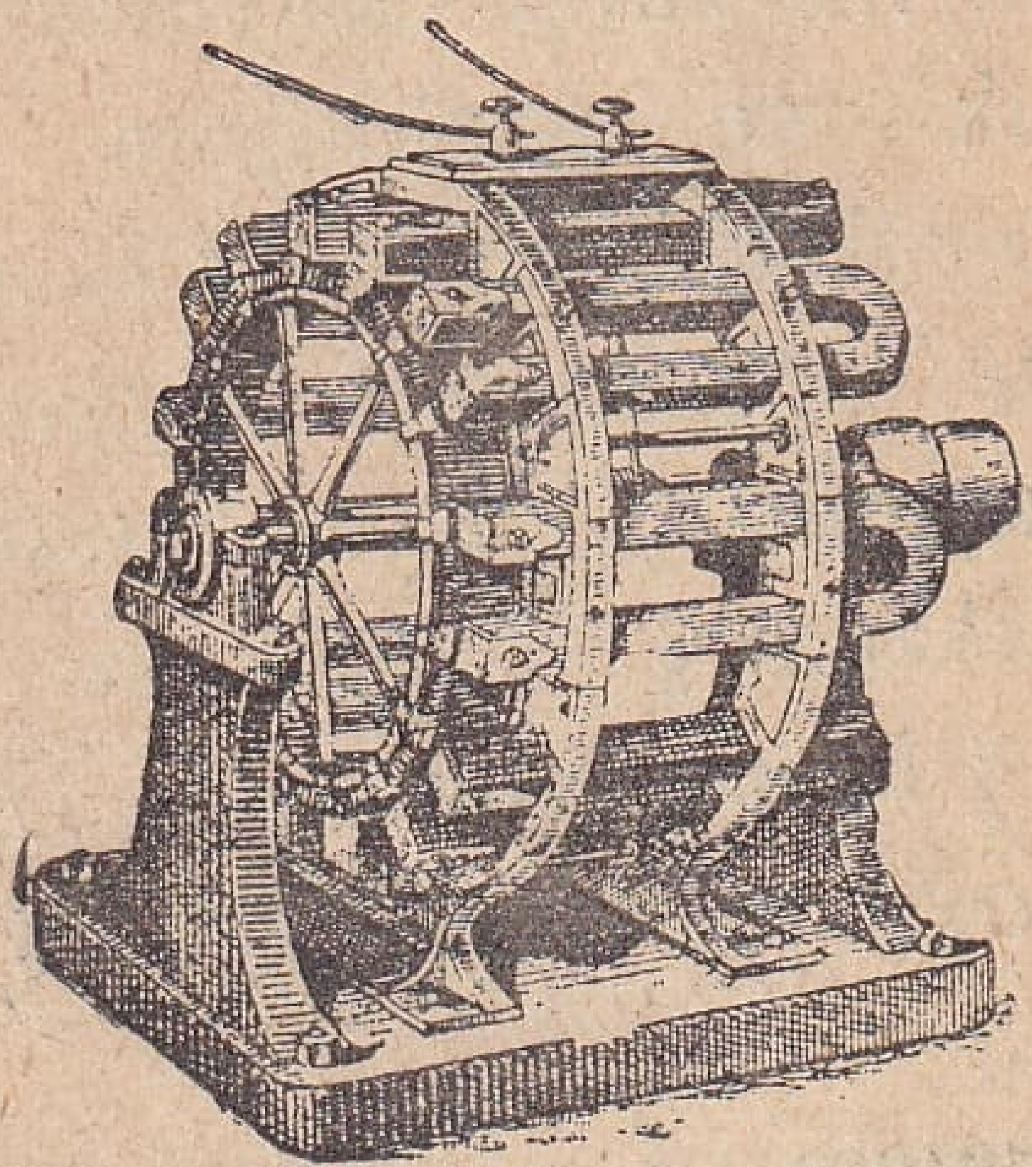

Manyeto

motörlerde iştiale hizmet eden makine. *[Magnéto.]*

Manyetometre (*c. s.*) Mizanülmıknatisi. *[Magnétomètre.]*

Manyezi(*c.s.*) Müshil gibi kullanılan beyaz, tatsız bir madde, magnezya. *[Magnésie.]*

Manyeziyom (*c. s.*) Bak: Mağneziyom. *[Magnésium.]*

Manzar (*a. s.*) Görmüş, görünen yer§ Kıyafet, sima, çehre§ Bir binanın çatısındaki yüksek oda. *[Vue; spectacle.]*

Manzara (*a. s.*) Gözün ihata ettiği şeylerin görünüşü, uzaktan görünen şeylerin heyeti umumiyesi, gözün görebildiği uzak eşya, tabiat,saha,meydan§ Uzak yerleri görmeğe müsait yüksek yer ve bu yerden görülen şeyin bütünü § Bir yeri tasvir için yapılan tablo,resim§ Hendesede muhtelif eşyanın biribirine karşı vaziyetine, yakınlık ve uzaklığına göre gösterdikleri muhtelif suretler. *[Vue; spectacle § Scène.]*

Manzum(*a. f.*) Tanzim edilmiş, muntazam § Vezinli ve kafiyeli § Mensur olmıyan. *[Mis.e en ordre; arrangé,e § En vers.]*

Manzume (*a. s.*) Vezni ve kafiyesi olan söz, eser, bir kül teşkil etmek üzere bir araya toplanmış şeylerin hepsi § Sıra, dizi, takım. *[Poème épique § Série; collection.]*

Manzur (*a. f.*) Nazar olunan, bakılmış,nazar olunuş,görünüş§ Gözde olan.*[Vu,e§Favori,te.]*

Marangoz (*c. s.*) Tahtadan ince, zarif şeyler, işler yapan san'atkâr. *[Menuisier.]* **Marangozluk** = Marangoz san'atı, hali. *[Menuiserie.]*

Maraz (*a. s.*) Hastalık, illet § Dert, belâ. *[Maladie; mal.]* **marazlı** = Hastalıklı, sağlam olmayan. *[Maladif,ive.]*

Maraza } **Muaraza** } (*t. a. s.*) Patırdı, kavga. *[Dispute, querelle.]*

Marazî (*a. f.*) Tabiî olmayan, bir illetten ilerigelen, hastalıga müteallik. *[Relatif,ive à la maladie; morbide.]*

Marda (*c. s.*) Bozuk ve aşağı mal.*[Marchandise dépréciée]*

Mareke (*a. s.*) Cenk mevkii, harp meydanı. *[Guerre; combat.]*

Maren (*c. s.*) Denize mensup olan, bahrî § Bahriye neferi § Bahriye elbisesi biçiminde çocuk elbisesi. *[Marin,e.]*

Mareşal (*c. s.*) Müşir, ordunun en yüksek rütbesini haiz zat. *[Maréchal.]*

Mareşallık (*t. s.*) Mareşal olmak hal ve vaziyeti § Mareşal rütbesi, ve vazifesi.*[Maréchalat.]*

Margarin (*c.* *s.*) Sade yağı yerine kullanılan ve içyağından yapılan bir nevi yağ. *[Margarine.]*

Margarit (*c.* *s.*) Papatya denilen çiçek. *[Marguerite.]*

Marife (*a.* *s.*) Tayin ve tahsis olunmuş isim. *[Nom défini par l'article ou autrement]*

Marifet (*a.* *s.*) Bilği, ilim § Meharet, san'at, ustalık § Değerli iş § Mahirane oyun. *[Connaissance; savoir § Science § Art.]* **marifetli** = Marifet sahibi, bir çok hünerleri olan § Hünerli. *[Qui fait un mécanisme secret§ Qui se fait ou est fait,e avec habiteté.]*

Mariz (*a.* *f.*) Hastalıklı, alil § Ruhan hasta,bedbin. *[Malade; maladif,ive.]*

Marj (*c.s.*) Kağit ve sahifenin kenarlarında bırakılan boş yer. Pay. *[Marge.]*

Mark (*c.* *s.*) Alman sikkesinin vahidi kiyasisi ki bir frank 25 santim kıymetindedir. *[Marc.]*

Marka (*c.* *s.*) Nişan; alâmet § Çamaşır ve mendil gibi şeylerin üzerine veya bir köşesine konulan, yazılan, kazılan, sahibi isminin ilk harfi § Damga. *[Marque.]*

Markalama | **Markalamak** (*t.* *m.*) Bir şeye marka koma, komak. *[Marquer, mettre des marques.]* **markalı** = Markası olan § Damgalı. *[Marqué § Qui porte des marques.]*

Marki(*c.* *s.* *f.*) Bazı miletllerde bir asalet unvanı *[Marquis.]*

Markiz(*c.* *s.* *f.*) Markinin zevcesi veya kızı.*[Marquise.]*

Marmelât (*c.* *s.*) Şekerle gayet çok kaynatılarak ezilmiş meyva, çok koyu alafranga reçel. *[Marmelade.]*

Maroken (*c.* *s.*) Fabrikada sureti mahsusada islah edilip boyanmış keçi derisi ve bu deriden yapılmış eşya,levazim. *[Maroquin.]*

Marpuç (*fa.* *s,*) Nargileye takılan telden yılan şeklinde yapılmış meşinli uzun boru. *[Long tuyau de pipe persane en fil de fer revêtu de cuir.]* **marpuççu** := Marpuç yapan veya satan adam: marpuççular çarşısı. *[Ce qui fait et vend le marpuç.]*

Mars(*fa.* *s.*) Tavla oyununda bir taraf bütün sayıları kazandığı halde ötekinin hiç bir sayı almaması§ Verecek cevap bulamıyarak kalma. *[Gain double dans le jeu de tric trac.]*

Marsık (*t.* *s.*) Tamamile yanıp

kor olmamış, yanmamış kömür. *[Charbon de bois à demi brûlé qui fume.]*

Marsama | **Barsama** (*t. s.*) Nane kokusu gibi bir kokusu olan ve bazı yemeklere konulan büyücek yapraklı bir ot. *[Plante de la famille des millefeuilles.]*

Marş (*c. s.*) Askerlikte ileri kumandası § Musikide yürüyüş harekâtına uyan hava. *[Marche.]*

Marşandis | **Marşandiz** (*c.s.*) Yalnız eşya nakleden şümendüfer treni § Her yerde satılan şey, mal. *[Train de marchandise § Marchandise.]*

Mart (*c. s.*) Senenin üçüncü ayı, şubat ile nisan arasındaki ay. *[Mars.]*

Martaval (*t. s.*) Palavra, kıtır, uydurma söz ve şey. *[Mensonge; controuvé.]* **martavalcı** = Palavracı, asılsız şeyler söyleyen kimse *[Menteur,euse]*

Martin | **Martini(hanri)** (*c. s.*) Bir cins mükerrer ateşli tüfek. *[Une sorte de fusile.]*

Martı (*t,s.*) Güvercinden epeyce büyük bir cins beyaz deniz kuşu. *[Alcyon; martinet-pêcheur blanc.]*

Martika (*t. s.*) Karadeniz sahillerinde kullanılan başı içeriye doğru kırılmış iki direkli küçük gemi. *[Sorte de vaisseau.]*

Martopilon (*c. s.*) Ateşte kızdırılan demiri dövmek için kullanılan buhar veya elektrik le müteharrik büyük çekiç, şahmerdan. *[Marteau-pilon.]*

Maruf | **Mâruf** (*a. f.*) Herkesce tanınan, malûm olan § Meşhur. *[Connu,e; notoire § Prescrit; licite; légal,e.]*

Marul (*t. s.*) Çiğ çiğ yenilen ve salatası yapılan göbekli ve büyük yapraklı yeşillik. *[Laitue romaine.]*

Maruz (*a. f.*) Karşısında bulunan § Birşeye karşı, siper olan§ Büyük birzate beyan ve arzolunan §Takdim olunan. *[Exposé,e raconté,e §Presenté,e; offert,e.]*

Maruzat (*a. s.*) Bir makam veya zata beyan, ifade edilen, arzolunan şeyler § Sözler. *[Explication fournies à un personnage.]*

Marüzzikir (*a. tr.*) Zikri bir az evvel geçmiş, söylenmiş, anılmış. *[Susdit,e susmentionné,e]*

Marya (*t. s.*) Dişi koyun. *[Brebis.]*

Mas | **Mass** (*a. fi.*) Emme, içine çekme. *[Action de sucer § Sucement.]*

Masa (*c. s.*) Yemek yemeğe, yazı yazmağa,üzerinde iş görmeğe, oyun oynamağa mahsus ayaklı şey, sofra yazıhane. *[Table.]*

Masadak } (*a. s.*) Muvafık,
Mâsadak } mutabık, uygun. *[Conforme.]*

Masal (*t. s.*) Çocuklara söylenilen hikâye, inanılmayacak, uydurma hikâye §Saçmasapan söz. *[Fable; mythe.]*

Masarıf }(*a. s.*) Masrafin cem'i
Mesarif }Bak: Masraf. *[Dépenses;frais§Voir:masraf]*

Masat (*t. s.*) Bıçak bilemeye mahsus alet.*[Fer à aiguiser.]*

Masebak (*a. f.*) Geçen, geçmiş şey, sebkeden § Mazide olan hâller. *[Ce qui esi passé qui a eu lieu; passé,e.]*

Masiva (*a. s.*) Felsefede bir şeyden ayrı olan eşyanın cümlesine verilen isim § Cenabı haktan gayrı bütün mevcudat. *[Tout ce qui est hors de; Tout ce qui n'est pas Dieu.]*

Maskara (*t. f.*) Soytarı § Kepaze, rezil, rüsvay § Herkesi kendisine güldüren § Hoşa gidecek şeyler ve tuhaflıklar yapan çocuk. *[Boufon,ne § Grotesque § Ridicule § Malhonnêteté.]*

Maskaralanma } (*t. m.*) Mas-
Maskaralanmak } karalık etme, etmek § Gülünç olma, olmak, tuhaflıklar yapma, yapmak. *[Faire des bouffonnerie§Devenir ridicule.]*

Maskaralık (*t. s.*) Kepazelik, soytarılık § Tuhaflık, rezillik. *[Plaisanterie; boufonnerie § Malhonnêteté.]*

Maskatıres } (*a. t. s.*) İnsanın
Maskatıreis } doğduğu yer, doğulan mahal. *[Pays natal; patrie.]*

Maske (*c. s.*) Yüze takılan ör-

Maske

tü, nikap.*[Masque.]***maskeli** = Yü ü örtülü § Gizli § Hüvviyetini gizleyen. *[Masqué.]* **maskesiz** = Maskesi olmayan, açık.*[Sans masque.]*

Maslahat (*a. s.*) İş, husus § Kârlı, menfaatlı iş. *[Affaire; question; cas.]*

Maslahatgüzar (*fa. s.*) Elçi vekili, küçük elçi mümessili. *[Chargé d'affaires§Homme d'uffaires.]*

Maslak (*t. s.*) Daima akar su, havuz, hayvanlara su ver - meğe mahsus taştan büyük yalak*[Robinet d'une fontaine qui coule toujours § Petit bassin§Grand cuve de pierre pour abreuver les animaux]*

Maslup (*a. f.*) Asılmış, asılmak suretile idam edilmiş. *[Crucifié.e § Pendu,e.]*

Masmavi(*t. f.*) Cok mavi, büsbütün mavi, bak: (Mavi, mai) *[Tout àfait azuré,e.]*

Masnu (*a. f.*) San'atle yapılmış § Sun'î, yapma§ Sonradan uydurma. *[Fait,e;fabriqué,e§ Créé.e; inventé,e.]*

Masnuat(*a. s.*) Masnu şeyler§ Mamulât § Uydurma şeyler, düzme. *[Choses fabriquées; objet.d'art § Création.]*

Mason (*c. s.*) Franmason denilen bir cemiyet azasından olan kimse. Bak: Franmason. *[Voir: Franmason.]*

Masraf(*a. s.*) Harç, sarfolunan para § Bir şey satın almak veya bir işi görmek için verilen para. *[Dépense;frais.]*

Masruf(*a. f.*)Sarfolunan, harcedilmiş, istimal edilen. *[Dépensé, § Détourné.e.]*

Massaj (*c. s.*) Vücudün mühtelif taraflarını el veya bir alet ile oğuşturma.*[Massage.]*

Massetme | **Massetmek** } (*t. m.*) Emme, emmek § İçine çekme, çekmek.*[Sucer; s'imbiber.]*

Massör (*c. s.*) Massaj yapan kimse. Bak: massaj.*[Masseur,-euse.]*

Mastaba (*a. s.*) Oturmağa mahsus uzun sıra, peyke§Meyhane. *[Banc.]*

Mastar (*a. s.*) [Sudurden] bir şeyin çıktığı yer, memba § Fiillerin asılları [*Source; origine* § *Infinitif.*]

Mastara (*t. s.*) Zaviyeleri ölçmeğe yarayan hendese aleti. *[Alidade.]*

Mastariyet (*a. s.*) Mastarın ifade ettiği mana, mastarlık. *[Sens d'action.]*

Masteki (*t. s.*) Bak: mastıka. *[Voir: Mastika.]*

Mastele (*c. e.*) Üstü açık fıçı. *[Cuve.]*

Mastika (*c. s.*) İçinde sakız bulunan rakı.*[Mastic§Eau de vie chargée de mastic en dıssolution.]*

Masti (*t. s.*) Küçük köpek. *[Petit chien.]*

Mastürbasıon (*c. s.*) Abaza; el ile aleti tenasülü uğuşturup meni dökme. [*Masturbation.*]

Masum (*a. f.*) Günahsız, suçsuz§Küçük çocuk.[*Innocent,e*§ *Petit enfent.*] **masumane** = Masumiyetle , masumlukla . [*Innocemment.*] **masumiyet, masumluk**=kabahatsizlik, masum olma. [*Innocence.*]

Masun (*a.f.*) Muhafaza altında bulunan § Sağlam, salim. [*Gardé,e; protegé,e; en état de sûrete.*] **masuniyet** = Emniyet, mahfuzluk, muhafaza altında bulunma § Sağlamlık. [*Sûrete.*]

Masura (*t. s.*) Kamış kalem şeklindeki şey § Lülenin dörtte birinden ibaret olan bir su ölçüsü. [*Petit roseau*§ *Navette de tisserand* § *Tuyau de fontaine* § *Mesure d'eau courante.*]

Maşa (*t. s.*) Ateş tutmağa, yahut ateşten bir şey çıkarmağa mahsus alet. Maşa şeklinde muhtelif cerah aletleri. [*Pincette.*] **maşalı** = Maşası olan § Maşaya benzer aleti bulunan. [*A pincette.*]

Maşaallah (*a. tr.*) Allahın istediği olur manasına ise de takdir ve tahsinle beraber nazardan korunmak için kulla-

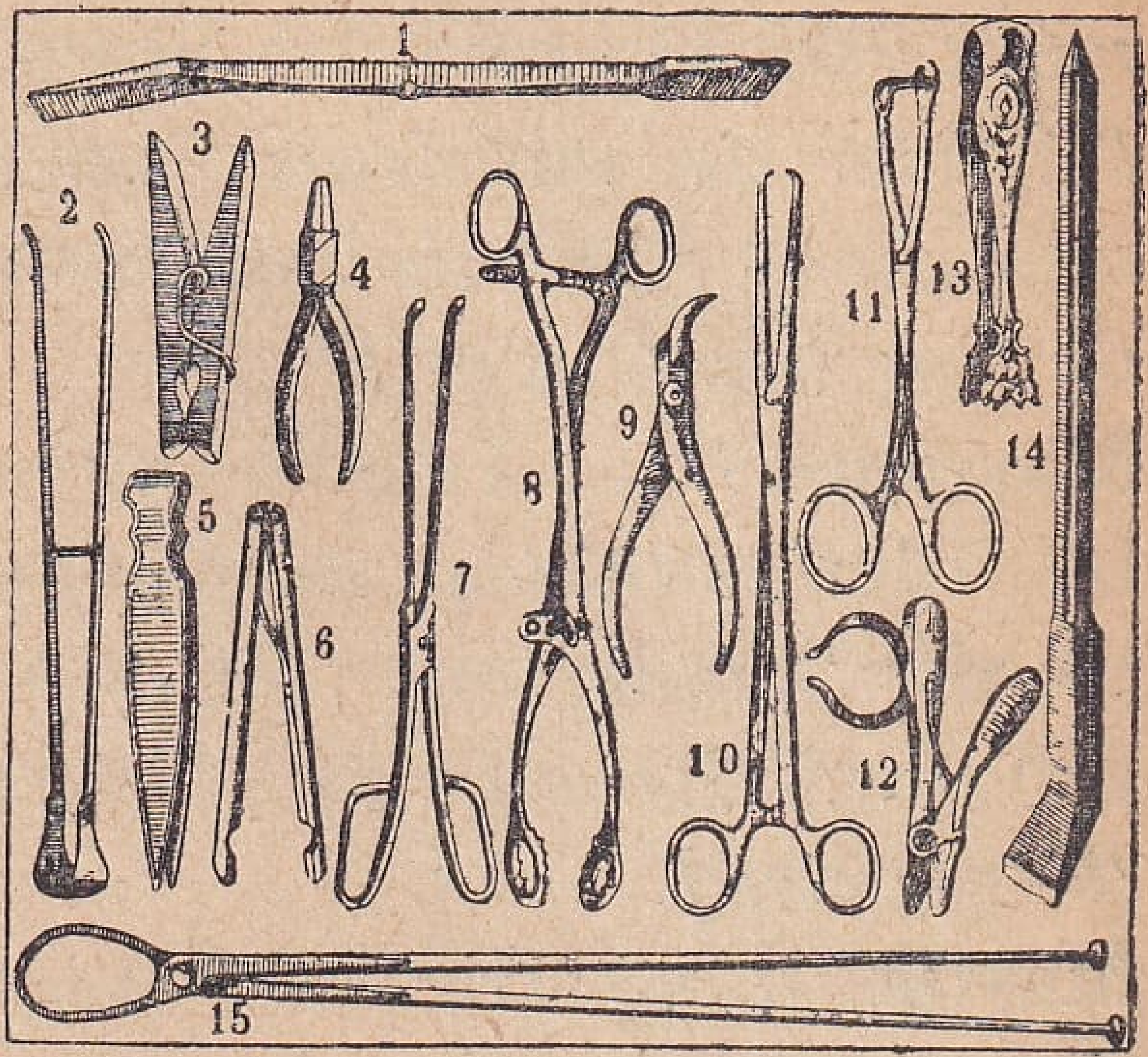

Maşa

nılır § Hayret ve memnuniyet celbeden bir şey karşısında söylenilir. Küçük çocukların boynuna veya kıymetli bir şeyin üzerine asılan ve bu ibareyi havi madalyon ve saire. [*Commes c'est beau!* § *Petite plaque d'or ou d'argent contenant quelques inscription et qu'on attache au bonnet des enfant à titre de talisman (sign. litt: Ce que Dieu veut.*]

Maşer | **Mâşer** (*a. s.*)İnsan topluluğu, cemaat, heyet. [*Société hamaine; union; assemblé.*]

Maşiyen (*a. h.*) Yürüyerek, yayan giderek, piyade olarak.

[En marchant; à pied § Pédéstrement.]

Maşlah (*a. s.*) Geniş ve ön tarafı açık bir nevi üst libası. *[Sorte de manteau sans manches § Sorte de bournous de soie brodé d'or.]*

Maşrapa (*t. s.*) Teneke veya bakırdan yapılmış su içmeğe mahsus kulplu kap. *[Coupe à boire § Ecuelle en forme de gobelet.]*

Maşrık (*a. s.*) Güneşin doğduğu yer, taraf, gün doğrusu, *[Orient.]* **maşrikî** = Şarkî, gün doğusuna ait ve müteallik. *[Oriental,e.]* **maşrikiazam** = Bir memleketteki mason mahfillerinin en büyük ve muteberi. *[Grand Orient en Franc maçonnerie]*

Maşuk } **Mâşuk** } (*a. f.*) Aşk ve alâka ile sevilen sevgili. *[Aimé,e d'amour; objet d'amour; bien aimé,e.]*

Mat (*t. s.*) Şatranç oyununda ve bir bahiste mağlup olma § Donuk,cilâsız,parlak olmayan. *[Mat au jeu d'échecs § Mat, non lustré.]*

Mata } **Matah** } (*a. s.*) Mal,eşya, servet, kumaş. *[Marchandise § Objet.]*

Matara (*t. s.*) Asker ve yolcuların içmek üzere içine su doldurup yanlarında taşıdıkları kap. *[Flucon de cuir ou de fer blanc dans le quel les voyageurs mettent de l'eau.]*

Matbaa (*a. s.*) Gazete, kitap ve saire basmağa mahsus yer, müessese. *[Imprimerie.]* **matbaacı** = Matbaa sahibi § Matbaa idare edip kitap, gazete basmakla geçinen adam. *[Imprimeur; propriétaire d'une imprimerie.]* **matbaacılık** = Matbaa sahipliği, matbaa idare etme,meslek ve san'atı. *[Profession d'imprimeur§ Art de l'imprimeur]*

Matbah } **Mutfak** } (*a. s.*) Yemek pişirilen yer. *[Cuisine.]*

Matbu (*a. f.*) Tab edilmiş, basılmış, basma § Tabiate uygun, beğenilmiş. *[Imprimé,e § De bonne nature, agréable.]*

Matbuat (*a. s.*) Gazeteler, mecmualar § Basılmış kitap ve eserler. *[Presse.]*

Matem (*a. s.*) Bir ölü için ağlayıp keder etme veya siyahlar giyerek yas tutma. *[Deuil.]* **matemli-matemzede** = Birinin vefatı ile kedere uğramış olan. *[Frappé,e de deuil§ Maison en deuil.]*

Materiyalism (*c. s.*) Maddilik mezhebi, kâinatta maddeden başka hiçbir varlık ve kuvvet tanımayan felsefî meslek. *[Matérialisme.]*

Materialist (*c. f.*) Maddiyeci, materialism taraftarı. *[Matérialiste.]*

Materiyel (*c. f.*) Bir işe bilhassa bina inşasına lüzumu olan mevat, harç§ Takım, alât ve edevat. *[Matériel,le.]*

Matetme | (*t. m.*) Yenmek,
Matetmek | altetme, etmek, mağlup eyleme, eylemek. *[Vaincre.]*

Matine (*c. s.*) Sabahtan öğleye kadar olan vakıt§ Öğleden sonra başlıyan tiyatro, oyun, eğlence§ Kadınların sabahları geydikleri kısa ve bol elbise. *[Matiné,e.]*

Matkap (*t. s.*) Ucuna burgu takılarak tahta ve sairede delik açmağa yarayan yay. *[Instrument de menuisier à percer, à perforer; poinçon perforateur.]*

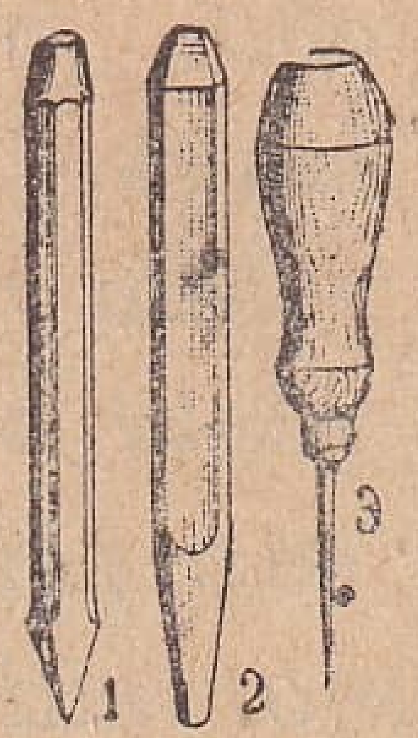

Matkap

Matlap (*a. s.*) İstek, istenilen şey § Hallolunacak mes'ele. *[Demande § Propositon § Objet de recherche.]*

Matlubat (*a. s.*) Matlubun cem'i, matluplar, alacaklar. *[Actif § Sommes demandées; créances.]*

Matlup (*a. f.*) Talep olunan, istenilen, aranılan § Alacak, verilmiş para. *[Demandé,e; voulu,e; desiré,e § Dû, du,e.]*

Matmazel (*c. s.*) Evli olmıyan hanım kız. *[Mademoiselle.]*

Matolma | (*t. m.*) Yenilme,
Matolmak | yenilmek, mağlup olma, olmak. *[Être vaincu,e.]*

Matris (*c. s.*) Dizilmiş matbaa harflerinin üzerine bastırılan bir mukavva üzerine bıraktıkları çukurları havi yekpare sahifeler dökmeye yarayan kalıp. *[Matrice.]*

Matruh (*a. f.*) Atılmış§ Tarholunmuş, tayin ve teklif edilmiş, temeli atılmış, kurulmuş. *[Jeté,e abandonné,e§ Imposé,e (taxe) § Construit.]*

Matruş (*t. f.*) Tıraş olmuş § Sakalı olmıyan. *[Rasé,e.]*

Matrut (*a. f.*) Tardolunmuş, koğulmuş § Uzaklaştırılmış. *[Chassé,e; expulsé,e.]*

Matuh (*a. f.*) Ateh getirmiş, bunamış, bunak. *[Tombé,e en enfance; radoteur,euse.]*

Matyer (*c. s.*) Cevher, madde,

cisim § Bir şeyin yapıldığı madde. *[Matière.]*

Mavaka (*a. f.*) Geçen, vaki olan, cereyan eden§Sergüzeşt. *[Ce qui est arrivé; avanture.]*

Mavera(*a. s.*) Bir şeyin arkasında, ötesinde, gerisinde olan. *[Ce qui est au delà de; outre.]*

Mavi | **Mai** (*t. f.*) Su veya gök renginde olan. *[Bleu,e; azuré,e.]* **mavilik** = Mavi renk, mavi olma. *[Couleur bleue.]* **mavimsi** = Az mavi, mavimtrak, mavice. *[Bleuâtre]* **maviş** = Açık mavi gözlü veya sarışın adam. *[Blond,e aux yeux bleu clair]*

Mavna (*t. s.*) Gemilere yük

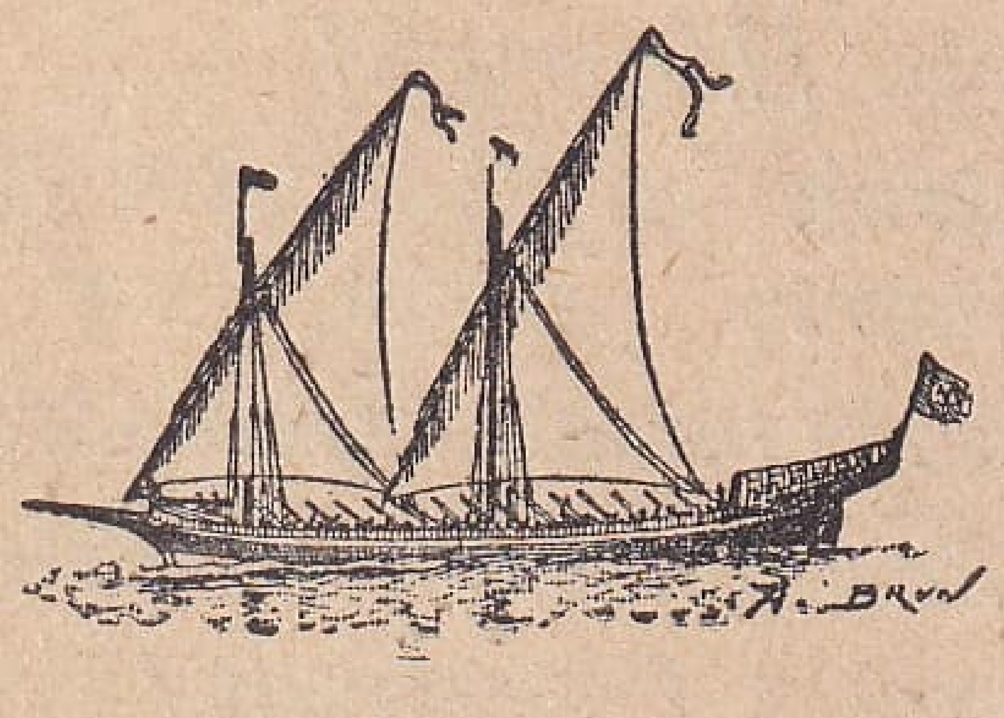

Mavna

ve kömür ve saire taşıyan büyük kayık. *[Mahonne.]*

Maya (*t. s.*) Damızlık dişi hayvan, kısrak, koyun ve emsali. *[Femelle gardée pour la fécondation.]*

Maya (*t. s.*) Ekmek hamuru veya başka bir şeyi tahammür ettirmek için içine konulan madde, eksimiş hamur§ Asıl, esas, cevher§ Bir iş için lâzım olan şey. *[Ferment; levain.]* **mayalı** = Mayası olan, tahammur eden. *[Fermenté,e.]* **mayasız** = Mayası olmıyan, ekşimemiş. *[Sans levain; azyme.]*

Mayalandırma | **Mayalandırmak** | **Mayalama** | **Mayalamak** (*t. m.*) Maya ve hamurla ekşimek§ Birikmek, çoğalmak. *[Entrer en fermentation; fermenter.]*

Mayalatma | **Mayalatmak** (*t. m.*) Maya ve hamur koma, komak, maya ile ekşitmek§Ekşitmek, biriktirme, biriktirmek. *[Mettre du levain; faire fermenter.]* **mayalık** = Mayaya mahsus, maya yapmağa yarar. *[Destiné,e à servir de ferment.]*

Mayasıl (*t. s.*) Vücutte hâsıl olup sulanan bir takım yarıklar, basur. *[Hemorroïdes]*

Maydanos (*t. s.*) Yemeklere konan bir nevi kokulu ot. *[Persil.]*

Maydanos

Mayestro (*c. s.*) Musiki bestekârı, musikide üstat. *[Maëstro.]*

Mayhoş (*t. f.*) Tatlı ve ekşimsi, tatlı ile ekşi arasında, ekşice. *[Aigrelet,te; aigre-doux,ouce.]* **mayhoşluk** = Tatlı ve ekşimsi olan şeyin hali ve lezzeti. *[Saveur aigrelette.]*

Mayi (*a. s.*) Su gibi akan şey, su halinde bulunan, sert olmayan. *[Liquide.]*

Mayiat (*a. s.*) Mayiin cem'i, mayiler. Bak: Mayi *[Pluriel de mayı. Voir: Mayi.]*

Mayiiyet (*a. s.*) Bir cismin su gibi akar halde olmak hassası. *[Liquidité.]*

Mayis (*t. s.*) Sığır cinsinin taze gübresi. *[Fumier sec de vache.]* **mayisböceği** = Taze gübre içinde yaşayan bir cins küçük ve siyah böcek. *[Chenille verte.]*

Mayistra (*c. s.*) Garbi şimalîden esen hafif ve serin rüzgâr. Gemide bir cins yelken. *[Vent de sud-ouest § Voile d'artimon.]*

Mayistrasereni (*t. s.*) Gemilerde grandi direğinin en aşağısında bulunan seren. *[Vergue qui porte la voile dite mayistra.]*

Maymun (*t. s.*) Dört ayaklı

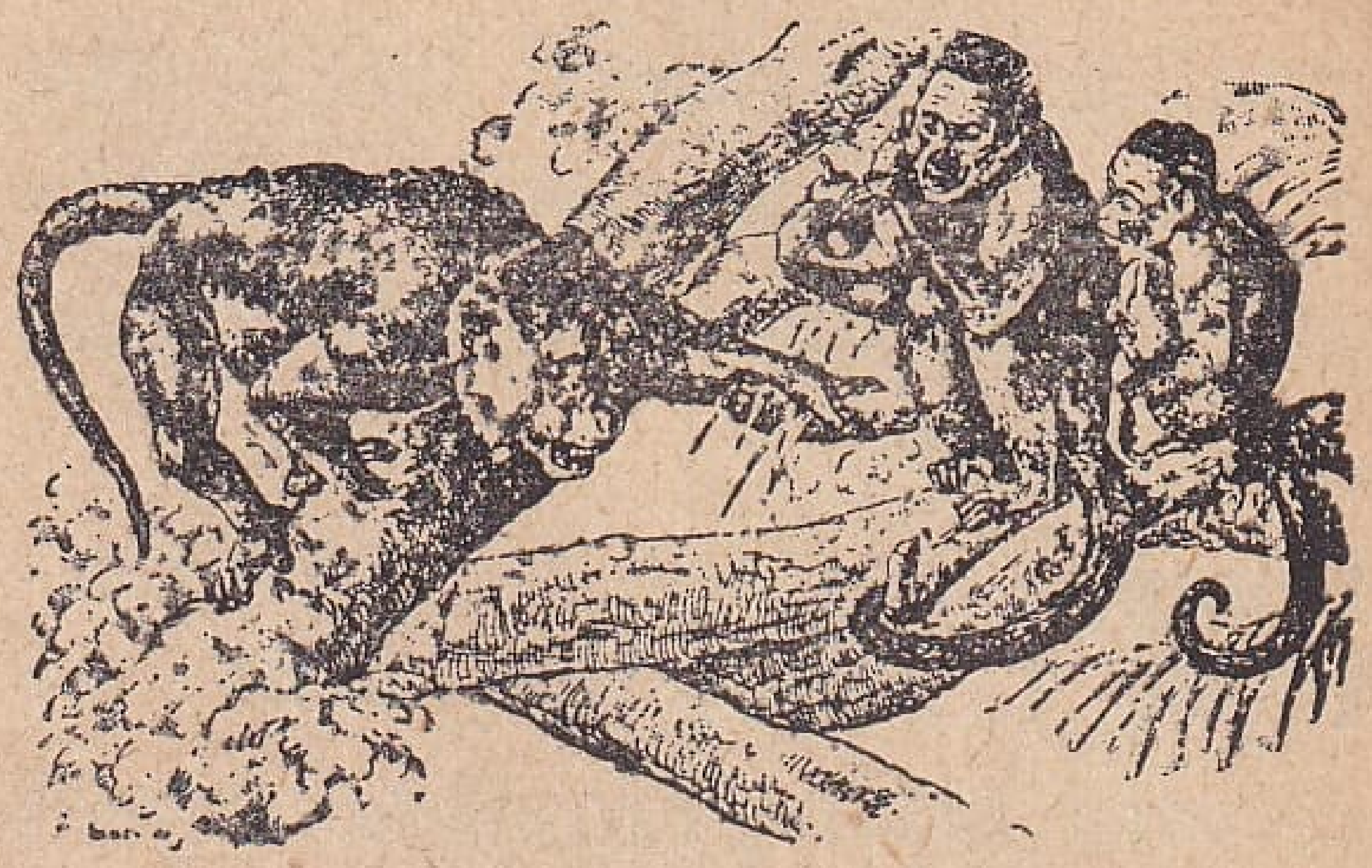

Maymun

ve iki ön ayağını el gibi kullanıp iki art ayağı üzerinde yürüye bilir maruf hayvan § Çok çirkin adam: maymun suratlı § Maskara, mukallit. *[Singe.]* **maymunîştahlı** = Bir kararda durmaz, sebatsız, hercai. *[Inconstant,e; volage.]*

Maymuncuk (*t. s.*) Her kilidi açabilen bir anahtar, eğri bir demir alet. *[Crochet de fer pour ouvrir les serrures; pince; rossignol.]*

Mayna (*c. s.*) Yelkenlerin indirilmesi ve kapanması§Bırakma, tatil, paydos. *[Commandement de plier le voiles § Cessation(d'une dispute etc).*

Mayo (*c. s.*) Vücuda yapışacak kadar dar fanilâ don ve gömlek. Denize girerken giyilen don ve gömlek. *[Maillot.]*

Mayonez (*c. s.*) Yumurta sa-

rısı ve zeytin yağı ve limonla yapılan ve ekseriya levrek ve emsali gibi kıymetli balıkların ve bazı sebzelerin üstüne dökülen bir nevi salça. *[Mayonnaise.]*

Mayup | (*a. f.*) Ayıplan-
Mâyup | mış § Bir özür ve noksanı olan. *[Honteux,euse§ Défectueux, euse; vicieux,-euse.]*

Mazanne (*a. s. f.*) Hakkında zan ve şüphe olunan § Evliyadan olduğu zannolunan, aziz, veli. *[Lieu ou individu suspect § Qui éveille des soupçons.]* **mazanneisu** = Kanuni ıstılahlardan olup kendisinden bir fenalık çıkması muhtemel olan. *[Individus mal notés § Gens suspects.]*

Mazarrat (*a. s.*) Zarar, ziyan, *[Dommage.]* **mazarratlı** = Mazarratı olan, muzir. *[Nuisible.]* **mazarratsız** = Zararı ve ziyanı dokunmiyan, fenalık yapmıyan. *[Qui n'est pas nuisible; inoffensif,ve.]*

Mazbata (*a. s.*) Bir meclis veya heyetin müzakerat ve tetkikatının neticesini havi olarak hazırlanup bütün aza tarafından imzalanan kâğıt, vesika. *[Protocole; procés verbal; rapport soussigné par tous les membres d'un conseil.]* **mazbatamuharriri** = Bir heyetin müzakerat neticesini mazbata, takrir suretinde kaleme alan zat. *[Ce qui rédige le protocole rapporteur.]*

Mazbut (*a. f.*) Feth ve zaptolunmuş §Ele geçirilmiş§Kaytolunmuş, deftere geçirilmiş § Hatırda kalan § Derli toplu, dağınık olmıyan § Muhafazalı§ Tesbit edilmiş, muayyen. *[Conquis,e; occupé,e § Enregistré,e; inscrit,e Fixé,e; tracé,e dans la mémoire § Déterminé,e; arrêté,e.]*

Mazeret | (*a. s.*) Meşru, ma-
Mâzeret | kul özür, mania. *[Excuse.]*

Mazgal (*c. s.*) Eski kal'a, beden duvarlarında bırakılan ve iç tarafı geniş ve dışında ancak bir tüfek namlısı çıkabilecek kadar dar olan delikler.*[Embrasure; créneau.]*

Mazgallı (*t. f.*) Mazgal denilen dar delikleri olan kule, gemi, ve saire. *[Crénelé,e.]*

Mazhar(*a. f.*) Kavuşmuş, yetişmiş, nail, müşerref. *[Qui obtient, acquiert§Honoré e.]*

Mazhariyet (*a. s.*) Kavuşma,

nailiyet, nail olma. *[Action d'obtenir § Succès.]*

Mazi (*a. s.*) Geçmiş, eski zaman § Geçmiş zamanda yapılan bir işi ifade eden fiil sigası. *[Passé,e; antérieur,e § Le temps passé § (Gram) Passé.]*

Mazî (*t. s.*) Meşenin bir nev'inde hâsıl olan tane ki saç boyamakta ve diğer işlerde kullanılır. *[Noix de galle.]*

Mazlûm (*a. f.*) Zulüm görmüş, hazulme uğramış § Sessiz, halim kimse, cocuk. *[Opprimé,e tyrannisé,e § Modeste, humble.]*

Mazmaza (*a. s.*) Ağzı su ile çalkama. *[Action d'aspirer l'eau avec le nez (pendent les ablutions § Rinçage.]*

Mazmun (*a. s.*) Mana, mefhum § Nükte, cinas. *[Sens; contenu § Allusion.]*

Maznun (*a. s. f.*) Zan ve şüphe altında bulunan §Bu suretle mahkemeye sevkolunan adam. *[Supposé,e § Suspect,e; soupçonné,e §Prévenu,e]*

Mazruf (*a. s. f.*) Zarf içinde bulunan § Bir tahriratın içine konmuş olan şey. *[Enveloppé,e contenu,e.]* **mazrufen** = Zarf içinde olarak, melfufen. *[En incluant, en envellopant.]*

Mazul | **Mâzul** (*a. f.*) Azlolunmuş, memuriyetinden çıkarılmış olan. *[Destitué,e.]* **mazulen** = Memuriyetinden azlolunarak, mazul olduğu halde, memuriyetinden çıkarılarak. *[Étant destitué,e par destitution.]* **mazuliyet** = Mazul olanin hali. *[Destitution.]*

Mazur (*a. f.*) Bir mâni dolayısile işini yapmiyan, özürlü. *[Excusé,e; excusable.]*

Mazut (*t. s.*) Ham petrol taktir edilince kalan iştiale müsait tortu. *[Mazout.]*

Meal (*a. s.*) Mana, mefhum § Maksat. *[Sens; essence d'un écrit.]* **mealen** = Mana cihetile, mefhum itibarile § Hulasaten. *[Par sens; ne gardant pas l'essence; pas mot à mot.]*

Mebani (*a. s.*) Binalar§Temel, esas. *[Edifices; construction; fondements.]*

Mebde (*a. s. f.*) Başlama, başlangıç, baş, iptida. *[Commencement § Origine § Point de départ.]*

Mebiz (*a. s.*) Dişilerin rahminde yumurtacıkların teşekkül ettiği yer, oğuldurak § Neba-

tatta tuhumların bulunduğu yer. *[Ovaire.]*

Meblâğ (*a.* s.) Para, para miktarı: meblağı mezkûr. *[Somme d'argent.]*

Mebni (*a. f.*) Bina olunmuş, kurulmuş, yapılmış § Bir şeye dayanan, müstenit § Dendolayı, binaen, sebebile. *[Basé, fondé,e, sur; construit,e § A-cause de; attendu que; parce que.]*

Mebus (*a.* s. *f.*) Millet efradı tarafından intihap edilerek Millet Meclisine aza olarak, gönderilen kimse, gönderilmiş, gönderilen. *[Député§Envoyé,e délégué.]*

Mebzul (*a. f.*) Bol, çok, ucuz. *[Abondant,e §A bon marché]* **mebzuliyet** = Mebzulluk, bolluk, çokluk. *[Abondance.]*

Mecal (*a.* s.) Tahammül, takat, kuvvet, iktidar. İmkân, fırsat, *[Pouvoir; force § Çapacıté.]* **mecalsiz** =Tahammülsüz, kuvvetsiz§Takatsiz,*[Impuissant,e.]* **macalsizlik** = Kuvvetsizlik, takatsizlik. *[Inpuissance.]*

Mecaz (*a.* s.) Hakikî manasile kullanılmayıp ona benzer veya münasebettar başka bir manada kullanılan söz. *[Métaphore; expression figurée.]*

mecazen, mecazî = Mecaz tarikile, hakikî manasile olmayarak, mecaza mensup. *[Figurément; au figuré.]*

Mecbul(*a. f.*)Yaradılmış, halkolunmuş. Dolu, memlu.*[Inné,e naturel,le.]*

Mecbur (*a. f.*) Zor görmüş, muztar, naçar. *[Forcé,e; contraint,e; engagé,e.]* **mecburen** = Mecbur olarak, ister istemez, zorla, cebren. *[Par force, violemment.]* **mecburî** = İhtiyarî olmiyarak, cebren, zarurî. *[Indispensable; par force.]* **mecburiyet** = Mecbur olma, mecburluk§Mecburolma hal ve hareketi.*[Contrainte, obligation.]*

Meccanen (*a. f.*) Ücretsiz olarak, parasız, badavaya, beleş. *[Gratis.]*

Meccanî (*a. f.*) Ücretsiz, parasız, bedava. *[Gratis.]*

Mecelle (*a.* s.) Fıkıh ilminin muamelât kısmından alınan ve evvelce kanun hükmünde olan mevaddı havi kitap, risale, mecmua. *[Code de la législation musulmane§Livre, code.]*

Mecidi (*a.* s.) Osmanlı padişahlarından Abdülmecit za-

manında ihdas edilmiş bir nişan. *[Qui revient du sultan Abdulmecit, Décoration inventée par celui-ci.]*
Mecidiye (*a. s.*) Yirmi kuruşluk bir gümüş para. *[Monnaie d'argent de vingt piastres.]*
Mecit (*a. f.*) Şan ve şeref sahibi. *[Glorieux,euse; illustre.]*
Meclis (*a. s.*) Bir işi tetkik ve müzakere için toplanmış heyet, cemiyet § Devlet işlerini görmek için tayin veya intihap ile toplanmış heyet, divan, şûra § Millet vekillerinden, yani meb'uslardan teşekkül eden heyet. *[Réunion; assemblée § Couseil § Tribunal,e§ Scène d'une pièce de théatre.]* **meclisara** = Meclisi şenlendiren, hoş sohbet, latifegû. *[Qui sait divertir la société; qui anime la conversation.]*
Meclûp (*a. f.*) Celbolunmuş§ Cezbedilmiş, taraftarlığı kazanılmış olan.*[Amené,e§Transporté,e § Gagné,e.]*
Mecma (*a. s.*) Toplanılan yer, iki şeyin birleştiği nokta, telâki mahâlli. *[Lieu de réunion §Jonction.]*
Mecmer (*a. s.*) İçinde tütsü yakılan kap. *[Encensoir.]*
Mecmu (*a. f.*) Toplanmış yığılmış § Hesapta cem'in yekûnu § Hep, bütün, kâffe. *[Réuni,e § Recueilli,e § Total,e § Le tout; totalité .]* **mecmuan** = Ceman, toptan, hepsi. *[Totalement, en totalité.]*
mecmua(*a. s.*)Toplanıp tanzim ve tertip olunmuş şeylerin mecmuu § Edebiyat, fen, ilim bahislerini havi ve muayyen zamanlarda çıkan risale . *[Recueil; collection § Revue; brochure périodique.]*
Mecnun (*a. f.*) Deli, çıldırmış adam §Birini çıldırasıya seven meşhur ve mevhum kahraman. *[Fou,olle; aliéné § Non du héros d'un ancien roman arabe très populaire§ Amoureux.]* **mecnunane** = Delice, divaneler gibi. *[Avec folie; follement.]* **mecnuniyet, mecnunluk** = Delilik, cinnet, mecnunluk, çılğınlık. *[Folie, aliénation.]*
Mecra (*a. s.*) Suyun aktığı yol, su yatağı, su yolu, kanal, cetvel. *[Lieu ou coule une chose; canal; cours.]*
Mecruh (*a. f.*) Yaralı, yaralanmış § Cerh ve iptal olunmuş. *[Blessé,e.]*

Mecüç (*t. s.*) Dünyanın sonunda çıkacağı zannedilen iki kavmden biri ki bunların alâmeti boylarının pek kısa olmasıdır. [*Magog* § *Peuplades fabuleuses de l'extrême nord.*]

Mecus(*fa. s.*) Eski İranîlerin dini, zerdüşt ve bu dine tabi halk. [*Adorateur du feu.*]

Mecusî (*fa. s. f.*) Mecus dinine, zerdüşti ve ateşperestliğe mensup olan.[*Adorateur du feu* § *Païen,ne*] **mecusilik** = Ateşperestlik, zerdüştilik, mecusî olmak. [*Religion de zoroastre, des mages.*]

Meczup (*a. f.*) Meylettirilmiş bir tarafa çekilmiş, meclûp § Bir şeyin cazibesine tutulmuş, cezbe sahibi § Deli, divane. [*Fou inoffensif,ve; convulsionnaire.*]

Meçhul (*a. f.*)Malum olmıyan, bilinmeyen, tanınmamış§ Faili belli olmıyan fiil§ Riyaziyede malûmların yardımile meydana çıkarılan adet.[*İnconnu,e; ignoré,e;incertain,e*§ (*Gram.*) *passif,ive*] **meçhuliyet** = Mechulluk, bilinmeyiş, [*État de ce qui est inconnu; obscurité.*]

Medar (*a. s.*) Dönen bir şeyin merkezinde istinat ettiği yer § Bir işin istinat ettiği şey, sebep, vesile § Bir seyyarenin güneşin etrafında dönerken çizdiği mevhum daire§ Hattı üstuvanın iki tarafında olan iki mevhum daire. [*Circonférence* § *Lieu autour duquel l'on tourne; centre; cause* § *Orbite* § *Qui rend facile; qui sert à quelques choses.*]

Meddah (*a. f.*) Medih eden § Kahvehanelerde ve eğlence yerlerinde tuhaf tuhaf hıkâye söyleyip taklitler yaparak halkı eğlendiren adam. [*Qui loue; qui fait des éloges* § *Conteur*] **maddahlık**=Meddah olanın hali, sıfatı. Tuhaf hikâyeler söyliyen, taklitler yapan adamın hali. [*Action de faire le louange* § *Profession de conteur publique.*]

Medducezir (*a. s.*)Denizin kamerin cazibesi tesirile alçalıp yükselmesi. [*Flux et reflux.*]

Medenî (*a. s.*) Şehirde, kasabada, Medinede oturan § Medeniyete mensup olan, yaşayış ve telâkkilerinde ve alelûmum ilim,fen ve san'atte ileri gitmiş adam veya kavım. [*Habitant d'une ville* § *Civilisé,e*§ *Habitant de Medine.*]

Medeniyet (*a.* s.) Medenî olmak hali, medenilik, yaşayışta ve ilim, fen, ve san'atte tekemmül etmiş kavım ve cemiyetlerin hali. *[Civilisation.]* **medeniyetsiz** = Medeniyetle alâkası olmıyan § Bedevî § Vahşi. *[Non civilisé.]*

Medet (*fa.* s.) Yardım, imdat § Eyvah, aman. *[Secours, assistence § Ah; au secours.]*

Medih (*a.* s.) Birinin iyiliğini söyleme, sena etme. *[Louange; éloge.]*

Medine (*a.* s.) Kasaba, şehir, belde. *[Ville.]*

Medit (*a.* *f.*) Süren, uzun § Devamlı, sürekli. *[Étendu,e; allongé,e; long,ue.]*

Medlûl (*a.* *f.*) Delâlet olunan, gösterilen § Anlaşılan § Mana, mefhum. *[Sens; signification.]*

Medrese (*a.* s.) Ders okunan yer, mektep, eskiden ilmiye sınıfı yetiştiren mektep, Âli mektep, fakülte. *[École; collège § Seminaire.]*

Med'u (*a.* *f.*) Davetli, davet olunmuş olan. *[Inviié,e convié,e.]*

Medyom (*a.* s.) İspirtisimde insanlarla ruhlar arasında vasıtalık eden ruh. *[Medium.]*

Medyun (*a.* s.) Borçlu, verecekli. *[Endetté,e § Obligé,e.]*

Mefahir (*a.* s.) Mefharetin cem'i. Bak: Mefharet. *[Qui se vante, se glorifie.]*

Mefer (*a.* s.) Kaçacak yer. *[Asile des fuyards.]*

Mefharet (*a.* s.) Öğünme, koltuklar kabarma. *[Gloire; glorification.]*

Mefhum (*a.* s.) Anlaşılmış, anlaşılan § Bir söz veya cümlenin ifade ettiği mana. *[Compris,e § Sens; contenu d'un écrit.]*

Mefkudiyet (*a.* s.) Mefkutluk, yokluk. Bak: Mefkut. *[Voir: Mefkut.]*

Mefkûre (*a.* s.) Düşünce, ideal. Bak: İdeal. *[İdéale. Voir: Ideal.]*

Mefkut (*a.* *f.*) Madum, yok § Kaybolmuş, yokolmuş. *[Qui manque; qui n'existe pas.]*

Meflûç (*a.* *f.*) Felce uğramış, menzul, inmeli. *[Paralytique.]*

Mefruğ (*a.* *f.*) Tasarruf hakkı başkasına terk olunmuş, satılmış. *[Cedé,e; inscrit au nom d'un autre.]*

Mefruş (*a.* *f.*) Döşenmiş, döşeli, möble. *[Meublé,e; garni,e.]*

Mefruşat (*a.* s.) Ev veya yazıhane döşemeye yarayan şey-

ler, mobilya. [*Meubles ; ameublements.]*

Mefruz (*a. f.*) Ayrılmış, bölünmüş.*[Separé,e; détaché,e.]*

Mefruz (*a. f.*) Farz ve tasavvur olunmuş § İcrası farzolunan, çok lâzım bulunan. *[Déterminé; prescrit,e par la religion, obligatoire]*

Mefsedet (*a. s.*) Fesat, münafıklık, karıştırma § Fenalık, bozukluk, ahlâksızlık. *[Corruption; dépravation§Trouble; méchanceté.]*

Mefsuh (*a. f.*) Fesholunmuş, hükümsüz bırakılmış , iptal edilmiş. *[Aboli,e, supprimé,e; annulé,e.]*

Meftuh (*a. f.*) Açılmış § Açık§ Fetholunmuş. *[Ouvert,e §Conquis,e.]*

Meftun (*a. f.*) Müptelâ, düşkün, mail § Bir şeyi pek ziyade beğenen. *[Admirateur , trice; adorateur, trice. Fou, olle d'amour.]*

Meftuniyet (*a. s.*) Meftunluk, hayranlık, düşkünlük. *[Admiration; adoration § Amour.]*

Mef'ul (*a. f. s.*) Yapılmış, kılınmış, işlenmiş § Bir cümlede fiil ve failden başka o cümleyi, o cümlenin manasını tamamlayan kelime ve kelimeler. *[Fait,e § Passif,ve § Complément.]* **mafulü gayri sarih**= Sonuna (i, ı) dan başka bir sedalı harf ve lahika gelen kelime, yani (mef'ul) *[Complément directe indéterminé.]* **mefulü sarih** = Sonuna (i, ı) dan başka hiç bir lahika gelmeyen kelime (mef'ul) *[Complément directe déterminé.]*

Mefulübih (*a. s.*) İsmin sonuna icabına göre, i, yi veya ği getirilerek ahenk kaidesine göre yapılan mefuldür. *[Complément objectif§ Accusatif.]*

Mefulüileyh (*a. s.*) İsmin sonuna icabına göre, e,a,ye, ğe getirilerek yapılan mef'uldür. *[Complément qui répond au datif § Datif.]*

Megafon (*c. s.*) Fonoğraf ve telsiz telefon seslerini gürleştirmeğe mahsus bir alet. *[Mégaphone.]*

Megalosefal (*c.s.*) (Mikrosefalin) zıddı, başı pek büyük olan adam. *[Mégalocéphale.]*

Megametr (*c. s.*) Gemilerde tul tayinine mahsus alet *[Mégamétre.]*

Meğer (*t. s.*) Ancak, şukadar ki § Halbuki. *[Çependant § Mais § Seulement.]* **meğerki**-**meğerse**=Şukadarki, halbuki.

[Seulement § Par hasard.]
Mehabet (*a. s.*) Heybet, ihtişam.*[Majesté,air majéstueux]* **mehabetli** = Heybetli, ihtişamlı § İhtiram hissi veren. *[Puissant,e; mejéstueux, euse.]*
Mehafil (*a. s.*) Mahfilin cemi, toplanma yerleri § Meclisler. *[Reunion; cercle.]*
Mehakim (*a. s.*) Mahkemenin cem'i, mahkemeler. Bak:Mahkeme. *[Tribunaux. Voir: Mahkeme.]*
Mehalik (*a. s.*) Tehlikeli işler, vak'alar, korkunç şeyler. *[Perils; dengers.]*
Meham (*a. s.*) Çok mühim işler, şeyler. *[Affaires importantes, graves.]*
Meharet (*a. s.*) Beceriklilik, ustalık, marifet, hüner.*[Habilité § Capacité.]* **meharetli** = Becerekli § Usta, mahir. *[Habile § Capable.]* **meharetsiz** = Beceriksiz, elinden iş gelmez, ustalığı olmıyan. *[Inhabile§ Incapable;inapte]* **meharetsizlik** = Elinden iş gelmeyiş, beceriksizlik, marifetsizlik § Lıyakatsızlık. *[Inhabilité § Incapacité.]*
Me'haz / **Mehaz** (*a. s.*) Bir şeyin alındığı yer, menba § Bir eser yazmak için müracaat olunan asardan her biri.*[Endroit ou l'on prend; d'on l'on tire quelque chose; source § Ouvrage de référence.]*
Mehbel (*a. s.*) Rahim yolu, rahmin ağzından harice kadar olan mesafe § Döl yatağı. *[Vagin.]* **mehbelî** = Rahim yoluna müteallik.*[Vaginal,e]*
Mehcur (*a. f.*) Ayrı düşmüş, uzaklaşmış § Bırakılmış, unutulmuş. *[Separé,e; eloigné,é§ Repoussé,e abandonné,e.]* **mehcuriyet** = Ayrılik, uzaklık § Terkolunmuş. *[État d'abandon d'une personne.]*
Mehçe (*t. s.*) Minarelerin tepesine ve bayrakların ucuna takılan küçük ay şekli, alem. *[Petit croissant.]*
Mehdi (*a. s. f.*) Kıyamete yakın çıkacağı zannolunan zat§ Hidayete mazhar, doğru yol tutan. *[Nom de l'un de descendant de calife Ali ayant disparu en bas âge, qui doit revenir pour délivrer les Croyants.]*
Mehengir (*t. s.*) (Pehengir) tahtanın enini almağa mahsus marangoz aleti. *[Rabot; varlope.]*

Mehenk (*a. s.*) Altın ve gümüşün ayarını anlamağa mahsus bir taş *[Pierre de touche § Tout ce qui sert à essayer.]*
Mehle (*t. s.*) Kesilmiş hayvanın omuzlarından çıkan külbastılık et. *[Viande pour cotelette.]*
Mehlika (*fa. f.*) Ay yüzlü, güzel, dilber. *[Qui a le visage comme la pleine lune; personne belle.]*
Mehlike (*a. s.*) Tehlikeli yer, iş. *[Lieu plein de périls dangereux.]*
Mehmaemken (*a.t.b.*) Mümkün olduğu kadar. *[Autant que possible.]*
Mehpare (*fa. f.*) Ay parçası, pek güzellere verilen isim, pek güzel, nur topu. *[Beau, belle.]*
Mehrace(*c. s.*) Bak: Mahraca. *[Voir: Mahraca.]*
Meht (*a. s.*) Beşik§Bir şeyin çıktığı, zuhur ettiği yer. *[Berceau § Origine.]*
Mehtap (*fa. s.*) Ay ışığı, ay aydınlığı § Alay, eğlence, zevklenme, istihza. *[Clair de lune § Raillerie; ironie; moquerie.]*
Mehter (*fa. s.*) Vaktile Babıalide kullanılan çavuş ve kavaslara denirdi § Vezir kapısında çalınan nöbet çalgısı takımı. *[Huissiers de la sublime porte chargés d'annoncer la collation de grades aux interressés. Musicien avant le Tanzimat.]*
Mehterane } **Mehterhane** } (*fa. s.*) Vezir kapısında çalınan nöbet çalgısı takımı ve şu çalgının mahalli mahsusu. *[Endroit ou la musique donnait des concerts populaires.]*
Mehuz } **Me-huz** } (*a. f.*) Alınmış, ahz-olunmuş, kabul edilmiş. *[Pris,e; reçu,e§ Somme reçu,e.]* **Mehuzat** = Alınmış şeyler § Alınan para,defterde alınmış paranın yazıldığı kısım. *[Entrées (compte).]*
Mekân (*a. s.*) Yer, mahal § oturulan veya durulan yer § Mesken, ikametgâh. *[Endroit; lieu § Demeure § Siège.]*
Mekanik (*c. s.*) Makina veya mihanik denilen fen § Bu fenden bahseden kitap § Makina aksamının heyeti mecmuası § Makina fennine müteallik. mihanikî. Harekât ve muvazene kanunlarına ait ve müteallik. *[Mécanique.]*

Mekanizma (*c. s.*) Makina veya makinaya benzer bir şeyin eczasının tertip ve tanzimi usulu § Nizam, tertip § Makina. *[Mécanisme.]*

Mekik (*t. s.*) Atkı denilen ipliği hâmil ve çulhaların kullandığı makaraş bir yerde durmayıp mütemadiyen gidip gelen adamdan kinaye *[Navette(de tisserand)]*

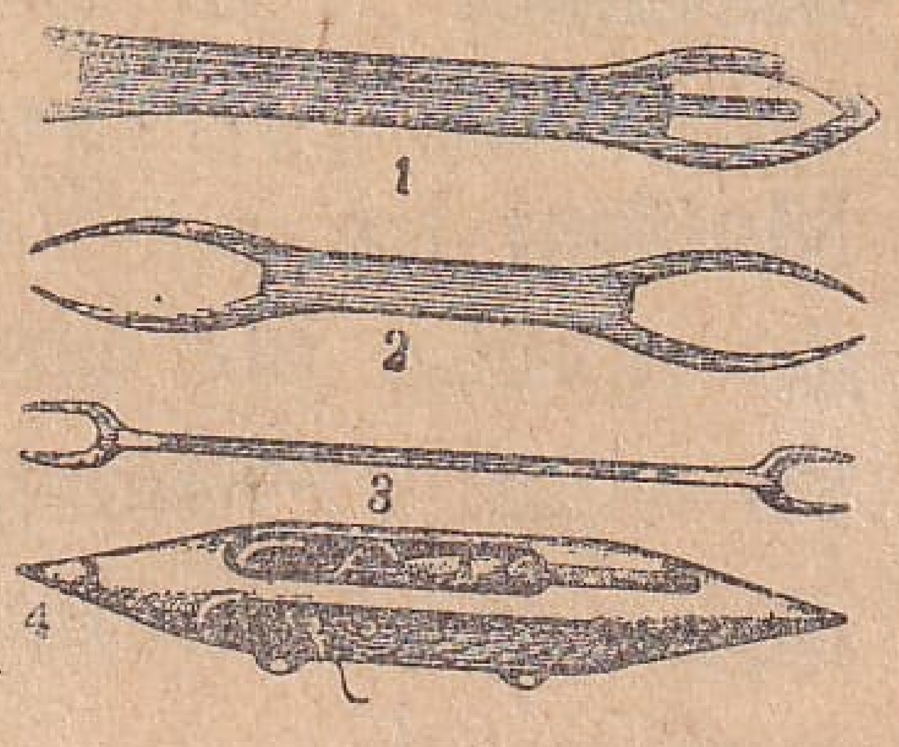

Mekik

Mekin (*a. f.*) Oturan, yerleşmiş, mütemekkin. *[Qui siège; établi,e.]*

Mekkâre (*t. s.*) Eşya ve levazımı taşımak üzere kira ile tutulan hayvan, yükletilmiş hayvan. *[Bête de somme § Équipage § Postier.]* **mekkâreci** = Eşya ve levazım nakli için kira ile hayvan işleten adam § Asker eşya ve levazımını nakleden hayvanlara bakan nefer. *[Propriétaire ou loueur de bêtes de somme § Soldat qui surveille les équipages.]*

Mekremet (*a. s.*) Kerem, cömertlik. Hürmet, izzet. *[Générosité; noblesse de caractère § Honneur; respect.]* **mekremetli** = Kerem sahibi, cömert, hürmetli, *[Généreux, euse.]*

Mekruh (*a. s. f.*) İğrenç, menfur § Şeriatın haram etmeyip ancak zaruret olduğu vakit istimalini caiz kıldığı şey. *[Détestable; répugnant,e § Non interdit,e par la religion, mais considéré comme profane.]*

Meks (*a. s.*) Durma, tevakkuf, sükün, dinlenme. *[Arrêt, séjour.]*

Meksetme } (*t. m.*) Durma,
Meksetmek } durmak, aram etme, etmek. *[S'arrêter; séjourner; stationner.]*

Meksizin } (*t. h.*) İnce hecalı
Maksızın } kelimelerde (meksizin) ve kalınlara (maksızın) gelir, nefi edatıdır: Bilmeksizin, kalmaksızın gibi. *[Particule ajoutée devant les verbes leurs donne un sens négatif. Bilmek: Savoir. Bilmeksizin sans savior .]*

Meksup (*a. f.*) Kespolunmuş, kazanılmış. *[Gagné,e; acquis,e.]*

Meksur (*a. f.*) Kırık, kırılmış, münkesir. *[Cassé,e brisé,e.]*

Mekşuf (*a. f.*) Keşfolunmuş, malûm olmuş § Meydana çikarılmış § Açılmış, açık, § aşikâr, zahir (maden) *[Décou-*

vert,e; ouvert,e § *Révélé; mines découvertes.]*

Mektep(*a. s.*) İlim ve marifet öğrenmeğe mahsus yer, ilk, orta ve yüksek tahsil derecelerinde müesseseler. *[École.]* **mektepli** = Mektebe devam eden, mektep talebesi§Mektep mezunu. *[Étudiant.]*

Mektum (*a. f.*) Ketmolunan § Gizlenen, kaçırılan. *[Tenu,e en secret; secret,ète.]*

Mektup (*a. s. f.*) Bir iş hakkında birine yazılan şey, kâğıt § Her ne suretle olursa olsun, yazılmış şey. *[Lettre§ Écrit,e.]* **mektupçu** = Resmî bir dairenin tahrir işlerine memur kimse,tahrirat müdürü. *[Secrétaire général d'un ministère ou d'une province]*

Mektuplaşma } **Mektuplaşmak** } (*t. m.*) Mektupla muhabere etme, etmek, biribirine mektup yazma, yazmak. *[Échanger des lettre;correspondre.]*

Mekûlât (*a. s.*) Yenecek şeyler. *[Provisions;comestible.]*

Mel'abe(*a. s.*) Oyun,oyuncak: mel'abei sübyan.*[Jeu§ Jouet.]*

Melâhat } **Melâhet** } (*a. s.*) Güzellik,şirinlik,cazibelilik.*[Beauté, grace, élégance.]*

Melâike (*a. s.*)(Melek)in cem'i. (Melek)e bak: *[Pluriel de melek. Voir: Melek.]*

Melâl (*a. s.*) Keder, can sıkıntısı, bıtkınlık, usanç, sıkılma. *[Ennui.]*

Melâmet (*a. s.*) Çıkışma, azarlama. *[Reproche;blâme.]*

Melâmî (*a. s.*) Vahdeti vücude inanan bir tarikat mensubu olan. *[Philosophie mystique qui mène une vie cynique.]*

Mel'anet (*a. s.*) Mel'unluk, lânete seza hareket. *[Acte abominable, diabolique.]* **mel'anekârane** = Lânete seza işler yapana yakışacak surette, mel'anetle.*[Diaboliquement.]*

Melânkoli (*c. s.*) Malihulya, merak, karasevda§Hüzün, kasvet, endişe. *[Mélancolie.]* **melankolik** = Karasevdaya tutulmuş, kederli, hüznengiz. *[Mélancolique.]*

Melâz (*a. s.*) Barınacak, sığınacak yer, penah, melc'e. *[Asile; lieu de refuge.]*

Melbusat (*a. s.*) Esvap,elbise, giyilecek şeyler ve bunlara ait şeyler. *[Vêtements.]*

Melc'e (*a. s.*) Sığınacak,iltica olunacak yer, penah, melâz. *[Lieu où l'on se réfugie, asile, refuge.]*

Melek (*a. s.*) Ruhanî,asumanî

mahlukattan her biri§ Pek güzel, pek halim ve masum insan. *[Ange § Très beau, belle; très modeste et innocent.]*

Meleke (*a.* s.) Tecrübe ile elde edilen hassa, mümarese § Meharet. *[Exercice; habilité.]*

Melekût (*a.* s.) Hükümdarlık§ Melekler, ruhlar ve göze görümeyen, semavi şeyler. *[Monde spirituel§ Souveraineté.]*

Meleme | **Melemek** (*t. m.*) Koyun ve keçinin «me» sesile bağırması. *[Bêler.]*

Meleş (*t.* s.) İki kuzulu olan koyun *[Brebis qui met bas deux petits à la fois.]*

Melez (*t. f.*) İki ayrı cinsten doğmuş § Cinsi halis olmıyan, karışık (at) § Arpa ve darı ile karışık buğday. *[Mulâtre; métis,e§ De race mêlée§ Mêlé,e; melangé,e.]*

Melfuf (*a. f.*) Sarılmış, devşirilmiş, bir zarf veya mektubun içine konulmuş. *[Enveloppé,e; entortillé,e§Sous pli.]* **melfufat** = Melfuf şeyler, bir tezkere veya tahrırata merbut müteaddit evrak. *[Pièces annexées; pièces jointes.]* **melfufen** = Bir zarfın veya mektubun içine konarak, melfuf olarak. *[Étant enveloppé,e, joint,e; ci-joint,e.]*

Melhame (*a.* s.) Çok kan dökülen büyük muharebe. *[Bataille; carnage.]*

Melhem (*t.* s.) Yaralara sürülmek için yarı donmuş ilaç, macun§ Teselli eden şey, acıyı ve şiddeti dindiren *[Onguent.]*

Melhuz (*a. f.*) Hatıra gelen, muhtemel, mülâhaza olunan. *[Probable § Qui est venu à l'esprit.]* **melhuzat** = Hatıra gelen şeyler, mümkün ve muhtemel olan şeyler. *[Probabilités.]*

Melih (*a. f.*) Güzel, şirin, yakışıklı.*[Beau, belle;gentil,le.]*

Melik (*a.* s.) Hükümdar veya Sultan, Kral. *[Roi; Prince.]*

Melike(*a.* s.) Kadın hükümdar veya hükümdar zevcesi, Kraliçe. *[Reine; Princesse.]*

Melisa (*a.f*) Güzel kokulu bir nebat § Bu nebattan çıka-

Melisa

rılan ve kalbe ferahlık veren bir ruh. *[Mélisse.]*

Mellah (*a. f.*) Gemici § Denizlerde çok seyahat eden adam. *[Marin; matelot § Navigateur.]*

Melodi (*c. s.*) Ahenk, nağme. *[Mélodie.]*

Melodram (*c. s.*) Facialı, ve muhtelif vak'alarla karışık neşeli dram. *[Mélodrame.]*

Meloman (*c. s.*) Musikiyi ifrat derecede seven. *[Mélomane.]*

melomani = Musiki sevdası. Musıkiye ifrat derecede merbut olmak hali. *[Mélomanie.]*

Melon (*c. s.*) Tepesi yuvarlak sert ve siyah şapka, bombe şapka. *[Melon.]*

Meltem (*t. s.*) Yazın karadan ve muntazam bir surette esen rüzgâr. *[Vent de mousson.]*

Melûf (*a. f.*) Alışık, alışmış, ülfet, ünsiyet etmiş olan. *[Habitué,e; habituel,le.]*

Melûl (*a. f.*) Usanmış, bıkmış, mahzun. *[Ennuyé,e § Triste; affligé.e.]*

Mel'un (*a. f.*) Lânete uğramış, Allahın rahmetinden mahrum. *[Maudit,e; damné,e § Personne maudite.]*

Memâlik (*a. s.*) Memleketler, diyarlar, eller. *[Contrées; pays; régions.]*

Memat (*a. s.*) Ölüm, vefat, irtihal. *[Mort.]*

Memba | **Menba** (*a. s.*) Bir suyun çıktığı yer, kaynak, pınar § Bir havadisin alındığı yer § Bir şeyin hâsıl olduğu yer. *[Source § Origine; foyer.]*

Memduh (*a. f.*) Metholunmuş § Methe layık § Beğenilmiş, makbul. *[Loué,e § Louable § Hautes qualités.]*

Memdut (*a. f.*) Uzun, uzatılan § Sesi uzatılarak okunan. *[Prolongé,e; allongé,e § Qui se prononce en soutenant la voix.]*

Meme (*t. s.*) İnsan ve hayvanlarda süt veren uzuv § Memeye veya memenin tepesine benziyen şey. *[Mamelle.]*

Memeüzümü = Bir cins uzun kalın kabuklu üzüm. *[Raisin à graines oblongues.]* **memeli** = Memesi veya memeye benzer şeyi olan. Memesi olan bütün hayvanlar sınıfı. *[Mammifère]*

Memer (*a. s.*) Çok geçilen, yol, geçit. *[Lieu par où l'on passe; passage.]*

Memeş (*t. s.*) Sığırın ağzından akan salya. *[Bave du bœuf.]*

Memhur (*a. f.*) Mühürlenmiş. *[Cacheté,e § Scellé,e.]*

Memleha (*a. s.*) Tuz çıkan yer, tuzla, tuzluk yer. *[Salines.]*

Memleket (*a. s.*) Bir hükûmetin idaresi altında bulunan yer, ülke. Devlet, diyar, belde§ Bir insanın doğduğu veya temelli olarak yerleştiği şehir veya köy. *[Pays; région, contrée § Pays natal; patrie§ Ville.]* **memleketli** = Bir şehir, bir memleket ahalisinden olan adam, hemşeri. *[Concitoyen; compatriote.]*

Memlû (*a. f.*) Dolu, dolmuş. *[Plein,e; rempli,e]*

Memlûk (*a. s.*) Köle, kul, esir, bende § Birinin mülkü ve malı olan *[Esclave§Possédé,e.]*

Memnu (*a. s. f.*) Menolunmuş, yasak edilmiş. *[Défendu,e; interdit.e; prohibé,e.]*

Memnuat (*a. s.*) Memnu, yasak olan şeyler. *[Choses défendues, interdites.]*

Memnuiyet (*a. s.*) Memnu olma, menolunmuş şeyin hali. *[Prohibition; interdiction.]*

Memnun (*a. f.*) Hoşnut, hoşlanmış§ Sevinmiş, sevinçli, ferahlı, gönlü ferah. Minnetdar. *[Content,e § Obligé,e; reconnaissant,e§ Gai; réjoui,e.]* **memnunen** = Memnun olarak, sevinerek, minnettar olarak, hoşnut ve razı olarak. *[Avec plaisir § Tout à fait content,e.]* **memnuniyet** = Memnun olmak hali, sevinç, hoşnutluk. Minnettarlık, minnet altında bulunma. *[Contentement ; satisfaction § Plaisir.]*

Memorandom (*c. s.*) Siyasî lâyiha§ Muhtıra, takrir. *[Mémorandum.]*

Memşa (*t. s.*) Kenef, ayakyolu. aptesane. *[Lieux; latrines.]*

Memul (*a. f.*) Umulan, beklenilen, ümit olunan, mümkün, muhtemel, *[Attendu,e; espéré,e § Espoir.]*

Memur (*a. s.*) Bir emir alan§ Birine emir ve havale olunuş, bir işe tayin olunmuş adam. *[Ordonné,e; désigné,e par un ordre autorisé§ Employé; agent; fonctionnaire.]* **memuriyet** = Emir ve havale olunan ve maaşlarla gördürülen iş. *[Mission; charge; office § Emploi.]*

Memurluk (*t. s.*) Memur olmak hali, memuriyet. *[Voir: memuriyet.]*

Memzuç (*a. f.*) Karışık, karışmış mezcolunmuş. *[Mêlé,e; mélangé,e.]*

Men } **Meni** } (*a. s.*) Caydırma§ Bırakmama, yasak etme,

durdurma. *[Défence; prohibition; interdiction§ Empêchement; abolition.]*
Menaat(*a. s.*) Sarplık,çetinlik§ Zaptı müşkül yerin hali. *[Inaccessibilité.]*
Menâbi (*a. s.*) Membalar.Bak: memba. *[Voir: Memba.]*
Menafi (*a. s.*) Menfaatler.Bak: menfaat. *[Intérêts § Utilité; Voir: Menfaat.]*
Menakıp (*a. s.*) Menkibeler. Bak: Menkibe. *[Voir: Menkibe.]*
Menal (*a. s.*) Kazanılan, ele geçirilen mâl. Mal ve menal: Zenginlik. *[Chose obtenue (mal ve menal): richesse.]*
Menam(*a. s.*) Uyku§Ruya,duş. *[Sommeil § Songe, rève.]*
Menasik (*a. s.*) Haç esnasında yapılan bazı merasim. *[Rite; les cérémonies et les formalités du pélerinage.]*
Mendebur (*t. f.*) Hayırsız § Haylâz§ Hımbıl, miskin, tenbel, mıymıntı. *[Paresseux, euse, négligent,e.]*
Mendil (*t. s.*) Cepte taşınılıp el ve burun silmeğe, yüzün terini almağa mahsus dört köşeli bez. Elde taşınacak şeyleri koymağa mahsus boyalı bez. *[Mouchoir.]*

Mendirek (*t. s.*) Sun'î liman, açık cihetinde dalga kıranı bulunan liman. *[Darse.]*
Mendövr (*c. s.*) El ile yapılan işler, san'atlar.*[Main d'œuvre]*
Mendup (*a. s.*) İşlenmesi şer'an caiz olan (fiil) *[Oeuvre licite.]*
Menekşe (*fa. s.*) Bir çok nevileri bulunan mor yapraklı ince bir çiçek. Menekşe renğinde mor. *[Violette.]*
Menenjit (*c. s.*) [İltihabi sehaya] denilen beyin humması. *[Méningite.]*
Menent (*t. s.*) Manentten muharref, eş, benzer, nazir. *[Semblable; pareil,le; égal,e.]*
Men'etme / **Men'etmek** } (*t. m.*) Yasak etmek, bırakmamak. *[Défendre, prohiber, interdire.]*
Meneviş (*t. s.*) Terementi ağacı tohumu. Kumaş, maden gibi şeylerin bazılarında görülen dalga. *[Graine de térébinthe § Reflet d'une étoffe moirée.]*
Menevişlenme / **Menevişlenmek** } (*t. m.*) Dalgalanmak , dalgalı olmak. *[Avoir des reflets.]*
Menfa (*a. s.*) Birinin sürüldüğü yer, nefyolunduğu yer. *[Lieu d'exil; exil.]*
Menfaat (*a. s.*) Fayda, kâr, istifade. *[Utilité; profit, avan-*

tage § *Intérêt.]* **menfaatbahş** = Faydalı, istifadeli, kârlı. *[Utile.]* **menfaatli** = Faydalı, istifadeli, kârlı. *[Utile, avantageux,euse .]* **menfaatperest** =Menfaatini herşeyden üstün tutan, egoist, hotkâm. *[Intéressé,e; vénal,e; mercantile.]* **menfaatsiz** = Faydasız, kâr getirmeyen. *[Inutile.]*

Menfez(*a. s.*) Delik, bir şeyin gireceği geçeceği yer. *[Ouverture par où une chose pénètre.]*

Menfi (*a. s. f.*) Nefyolunmuş sürülmüş, memleketten çıkarılmış, sürgün § Müsbet mukabili § Elektriğin iki kuvvetinden biri. *[Exilé,e banni,e§ Négatif,ve.]*

Menfur (*a. f.*) Sevilmiyen, nefret olunan § İğrenç. *[Détesté,e; détestable, abhorré,e.]*

Mengeç (*t. s.*) Büyük yün mekiği. *[Grande navette.]*

Mengel (*t. s.*) İncik bileziği, halhal. *[Anneau que les femmes se mettent aux jambes comme ornement.]*

Mengene (*t. s.*) Bir şeyi tazyık veya sıkıştırma için kullanılan alet . *[Machine à presser; pressoir § Étau.]*

Menhiyat (*a. s.*) Şer'an nehyolunmuş, yasak edilmiş şeyler memnu, haram sayılan haller ve şeyler. *[Chose défendues par la religion.]*

Menhubat (*a. s.*) Nehbü yağma edilmiş şeyler, ganaim. *[Enlevé comme butin.]*

Menhup (*a. f.*) Nehbü yağma edilmiş, zorla alınmış. *[Singulier de Menhubat Voir: Menhubat.]*

Menhus (*a. f.*) Uğursuz, şeametli, meş'um. *[Qui porte malheur; funeste.]*

Meni (*a. s.*) Erkek insan veya hayvanın tohumu, tenasül aletinden gelen mayi. *[Sperme.]*

Menkıbe (*a. s.*) Büyük bir adamın meziyetinden bahseden fıkra, hikâye § Tarihçe, sergüzeşt. *[Exposition des talents et des vertus d'un personnage § Conte; histoire.]*

Menku (*a. s. f.*) Haşlanmış nebat suyu § Haşlanmış. *[Infusé,e § Infusion.]*

Menkûbiyet (*a. s.*) Bulunduğu hâl ve mertebeden düşkünlük. *[Disgrâce § Temps pendent lequel un fonctionnaire reste depourvue d'emploi et mal vu.]*

Menkûha (*a. s. f.*) Nikâhla alınmış, zevce, nikâhlı [kadın] *[Marié,e; épouse.]*

Menkul (*a. s. f.*) Naklolunmuş, bir yere taşınmış §Ağızdan ağıza yayılmış, rivayet suretile gelmiş. *[Transféré,e; transporté,e § Raconté,e; traditionel,le.]*

Menkûp (*a. f.*) Hizmetinden çıkarılmış § Bedbaht, talihsiz, düşkün. Itibardan düşmüş. *[En disgrâce§Qui a éprouvé des malheurs.]*

Menkuş (*a. f.*) Nakşolunmuş tasvir olunmuş, işlenmiş § Nakışlı. *[Peint,e; orné,e de peintures.]*

Men'olunma } **Men'olunmak** } (*t. m.*) Yasak edilme, edilmek, bırakılma, bırakılmak. *[Faire défendre, faire interdire.]*

Mensi (*a. s. f.*) Unutulmuş § Terkolunmuş. *[Oublié,e.]*

Mensubiyet (*a. s.*) Mensup ve müteallik olma. Nisbet, taallûk, intisap. *[Etat d'un favori, d'un protégé.]*

Mensucat (*a. s.*) Dokumalar, dokunmuş şeyler, kumaş v. s. Bak: Mensuç. *[Pluriel de mensuç. Voir: Mensuç.]*

Mensuç (*a. s.*) Dakunmuş, nesçolunmuş şey. */ Tissé,e § Tissu./*

Mensuh (*a. f.*) Hükümsüz bırakılmış, iptal edilmiş.*[Aboli.e; annulé,e.]*

Mensup (*a. f.*) Bir şeye teallûku olan, akrabalığı olan§ Birine bir suretle çatmış, hulul etmiş olan.*[Appartenant,e; relatif,ve § Qui relève de.]*

Mensur (*a. f.*) Manzum olmiyan, vezinsiz ve kafiyesiz, nesir ils yazılmış. *[En prose (écrit).]*

Menşe (*a. s.*) Neş'et olunan yer, insanın içinde yetiştiği yer. *[Origine; source § Point d'ou l'on est parti.]*

Menşur (*a. f.*) Vaktile vezir ve müşirlere verilen ferman § Hendesede biribirine muvazi üç veya daha ziyade satıh ile mahdut mücessem şekiller. *[Brêvet qui accordait le grade de vizir ou de maréchal (anciennement) § Prisme (math).]*

Ment (*fa. h.*) İsimlerin sonuna gelerek onları sıfat yapar, dertment gibi. *[Suffixe qui ajouté à des substantifs en forme des adjectifs§Doué de]*

Menteşe (*t.s.*) Kapı, pencere kanadı ve çekmece, sandık kapakları gibi açılıp kapanır şeyleri tutmağa yarayan demir alet. *[Charnier.]*

Menus (*a. f.*) Ülfet ve ünsiyet olunmuş, alışmış, melûf. *[Habituel,le; usuel,le;familier,ère; connu,e.]*

Menusiyet(*a.* s.) Ülfet,ünsiyet, âdet § İnsana alışık olma. *[Habitude; usage § Familiarité.]*

Menut (*a. f.*) Vücudu diğer bir şeyin vücudüne bağlı, muhtaç, mütevakkıf olan. *[Qui dépend de.]*

Menvi (*a.* s.) Maksat, niyet, meram § Gizli arzu. *[Intentionnel,elle; proposé,e § But.]*

Menzil (*a.* s.) Yolcuların enüp kaldıkları yer, konak§ Oturulacak yer, mesken,ikametgâh, yolcu beygirlerinin bulunduğu yer, han § Top ve tüfek mermisinin kat'ettiği mesafe, adım § Ordunun nakliye işlerile iştigal eden daire. *[Stations; lieu où l'on descend pendent le voyage § Étape; chemin entre deux stations§ Portée d'arme.]*

Menzilci (*t.* s.) Menzil beygirlerile posta nakleden adam. *[Courrier; postier.]*

Menzile (*a.s.*) Dereke§Derece, mertebe, makam. *[Degré; grade § Lieu; place.]*

Menzilhane (*fa.* s.) Posta veya yolcu beygirlerinin bulunduğu yer, nokta. *[Relais postal; auberge de poste.]*

Menzul (*a. f.*) İnmeli, kendisine nüzul isabet etmiş olan, kötürüm, damla inmiş,nüzullü, *[Atteint,e d'apoplexie; apoplectique.]*

Menzur (*a. f.*) Nezrolunmuş, Görülmüş § Adak.*[Promis,e.]*

Mephas (*a.* s.) Her hangi bir bahse ait olarak yazılan makale, fasıl, bent. *[Question; débat; discussion.]*

Mephut (*a. f.*) Süküt etmiş, hayrette kalmış, mütehayyir, şaşkın*[Stupéfait,e; étourdi,e]*

Mepsut (*a. f.*) Açılmış, yayılmış, serilmiş, beyan olunan. *[Étendu,e;déployé,e§Élargi,e; dilaté,e.]*

Mer'a (*a.* s) Köy hayvanlarının otlatıldığı yer,otlak§ Umumi çayır. *[Pâturage.]*

Merak (*t.* s.) Bir şeyi anlamak, öğrenmek hevesi§ Arzu, heves § Bir şeyin üzerine çok düşme § Karasevda, hafif delilik § Vesvese, endişe,telâş§ Kuruntu, titizlik, bir şeyin en iyisini aramak ve her türlüsünü beğenmemek hali. Geçmiş bir acıyı hatırlamak-

tan hâsıl olan hüzün. *[Spleen; hypochondrie § Inquiétude § Curiosité; goût; plaisir d'amateur.]*

Meraklanma } (*t. m.*) Merak
Meraklanmak } etme, etmek, meraka düşme, düşmek § Merakına dokunma, dokunmak. *[Devenir curieux,se § S'inquiéter.]*

Meraklı (*t. f.*) Titiz § Çabuk müteessir olan § Vesvese ve telâş eden, her şeyi bilmek, anlamak istiyen. *[Inquiet, ète § Qui a du goût; amateur; curieux,euse.]*

Meram (*fa. s.*) Arzu, istek, maksat, niyet, menvi § Hedef. *[Intention, but, désir; dessein.]*

Meramet (*a. s.*) Ehemmiyetsiz surette tamir. *[Raccommodage.]* **merametçi** = Bozuk ve kırık şeyleri hafifce tamir eden adam. *[Raccommodeur.]*

Merametleme } (*t. m.*) Hafif,
Merametlemek } üstünkörü tamir etme, etmek. *[Raccommoder.]*

Meranet (*a. s.*) Bir madenin çekiçle dövülünce yayılmak hassası. *[Malléabilité.]*

Meraret (*a. s.*) Acılık, sertlik. *[Amertume.]*

Merasim (*a. s.*) Tekellüf § Resmî muameleler § Yapılması mutat ayinler. *[Cérémonie; usage.]*

Merbut (*a. f.*) Bağlı, raptolunmuş § Bitişik § İliştirilmiş, ait, dahil, mensup. *[Lié,e; joint,e; attaché,e § Dépendant,e ajouté,e.]* **merbuten** = Merbut olarak, merbut olduğu halde. *[Ci-joint,e; conjointement.]* **merbutat** = Bir tahrirata raptedilerek gönderilen evrak. Bir şeye ait ve tâbi olan şeyler. *[Pièces jointes; annexes.]*

Merbutiyet (*a. s.*) Bitişiklik, irtibat § Ait ve mensup olma, mülhaklık. *[Dépendance § Communication § Connexité.]*

Mercan (*a. s.*) Denizden çıkarılan kıymettar kırmızı madde. Mercandan yapılan. *[Corail.]*

Mercan

Mercanbalığı (*t. s.*) Kırmızı çok makbul ve eti leziz bir balık. *[Rougeâtre.]*

Merci (*t. s.*) Muracaat olunacak yer, makam § Dönülecek yer. *[Lieu ou l'on s'adresse; autorité compétente.]*

Mercimek (*t. s.*) Hububatın

ufak taneli bir cinsi ki çorba ve pilâv olur. *[Lentille.]*

Mercu (*a. f.*) Rica olunan, yalvararak istenilen, memul. *[Pour qui l'on prie.]*

Merdane (*t. s.*) Ere, erkeğe yakışır surette, cesurane,mertçe. *[Bravemant; virilement; vaillamment.]*

Merdâne (*t. s.*) Matbaa makinelerinde sahifelere mürekkep vermeğe mahsus silindir§ Yufka açmağa mahsus üstüvane şeklindeki tahta. Tarlalarda işlenmiş toprağı bastırmağa mahsus ağırca üstüvane.*[Rouleau§ Rouleau d'imprimerie qui sert à passer l'encre sur la forme § Gros rouleau de pâtissier.]*

Merdut (*a. f.*) Reddolunmuş Çürütülmüş, cerholunmuş, mel' un, lâin. *[Repoussé,e; rejeté,e non accepté,e § Maudit,e.]*

Merdüm (*fa. s.*) İnsan,adam. *[Homme, humain,]*

Merdümek (*fa. s.*) Göz bebeği. *[Prunelle.]*

Meremet (*a.s.*) Bak: Meramet. *[Voir: Meramet.]*

Meret (*t.s.*) İri, sakil, uğursuz, murdar. *[Énorme; grand et laid,e.]*

Merfu (*a.f.*) Kaldırılmış, yükseltilmiş § Fesholunmuş, lağvolunmuş. *[Elevé,e; levé,é § Abandonné,e aboli,e.]*

Mergup (*a. f.*) Ragbetli olan, aranılan§ Herkesin beğendiği, makbul. *[Agréable, Désiré,e§ Estimé,e.]*

Merhaba (*a. s.*) Selâm ve tahiye tabiridir. *[Soyez le bienvenu.]*

Merhabalaşma | **Merhabalaşmak** } (*t. m.*) Selâmlaşma, selâmlaşmak, biri birine merhaba deyip hatır sorma, sormak. *[Se saluer mutuellement.]*

Merhale (*a. s.*) Durak, menzil § Bir günde gidilecek yol, iki konak arası. *[Station § Jonrné,e de chemin.]*

Merhamet (*a. s.*) Acıma, acırganma, tarahhum. *[Clémence, miséricorde § Pitié.]* **merhametli** = Merhameti olan, acıyan, acırğayan. *[Clement,e, compatissant,e.]* **merhametsiz** =Katı yürekli, merhameti olmiyan. *[Sans pitié.]*

Merhem (*t. s.*) Bak: Melhem. *[Voir: Melhem.]*

Merhum (*a. f.*) Vefat edip, Hakkın rahmetine kavuşan, rahmetli. *[Feu,e défunt,e.]*

Merhun (*a. s.*) Rehine kon-

muş, terhin edilmiş. *[Déposé,e comme gage; en gage.]*

Merhunat (*a*. s.) Rehine konulmuş şeyler. *[Voir: Merhun.]*

Mer'i (*a*. *f*.) Hükmüne riayet olunan, makbul, muteber. *[Consideré,e; observé,e § Usuel,e § Exécutoire.]*

Mer'i (*a*. *f*.) Gözle görünen. *[Visible.]*

Merih (*a*. s.) Güneşin etrafında dönen seyyarelerden biri § Eski yunanlılarda harp İlâhi. *[Mars (planète).]*

Merinos (*e*. s.) Bir cins koyun ve bunun yapağısı § Bu yünden yapılan kumaş. *[Merinos.]*

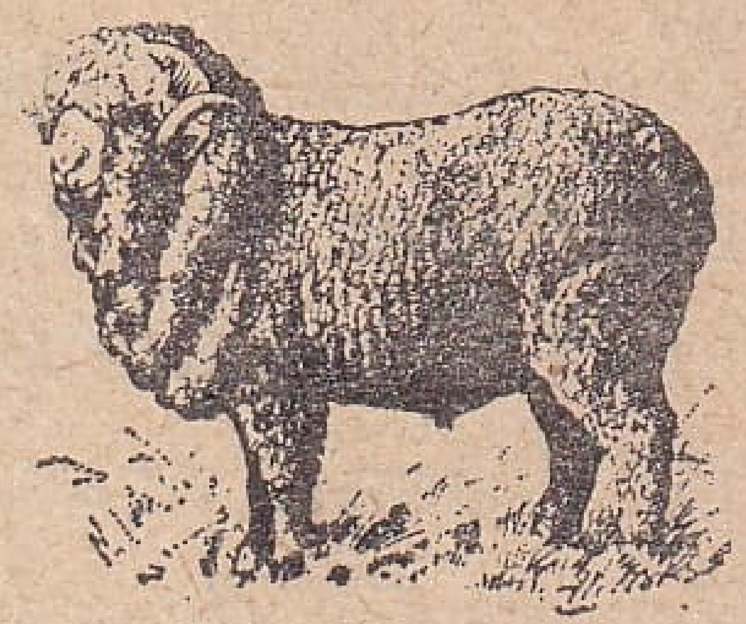

Merinos

Meriyet (*a*. s.) Makbul, muteber olma, riayet olunma. *[Étant considéré,e, observé,e]*

Merkat (*a*. s.) Yatacak yer § Kabır, mezar. *[Tombeau; Tombe; sépulcre.]*

Merkep (*a*. s.) Nakil için binilecek şey, vapur ve saire § Eşek denilen dört ayaklı maruf hayvan. *[Monture § Navire § Ane.]*

Merkez (*a*. s.) Dairenin veya kürrenin tam ortasında yâni muhitin her noktasına ayni mesafede bulunan hendesî nokta § Her hangi bir şeyin veya yerin tam ortası § Devlet reisinin veya mümessillerinin oturduğu mevki § Bir çok şubeleri bulunan bir dairenin umumî idarehanesi § Bir şehrin inzıbatına nazaret için muhtelif semtlerinde açılan polis karakollarından bir kaçının merbüt olduğu daire § Şimendifer istasyonu. *[Centre § Centre administratif; bureau § Garnison § Corps de garde de gendarmerie § Commiceriat de police.]*

Merkezî (*a*. s.) Merkeze mensup ve müteallik § Merkezde olan. *[Central,e.]* **merkeziyet** = Merkezde bulunma, merkezde olma § Merkeze merbut olma § Merkezden idare olunma § İdarî işlerde mülhakatın ademî istiklâli. *[Centralité § Centralisation.]*

Merkum (*a*. *f*.) Yukarda ismi yazılmış, geçmiş olan, mezkûr [adi şahslar hakkında kullanılır]. *[Mentionné,e; susdit,e.]*

Merkûz (*a*. *f*.) Rekzolunmuş, dizilmiş, yere saplanmış § Tabiat ve cibilliyetinde mev-

cut olan. Bu manada (meknuz) daha ziyade kullanılır. *[Planté,e § Inné,e.]*
Merlengeç (*t. s.*) Bir cins çitlembik ağacı ve bunun meyvası. *[Espèce de miccoulier.]*
Mermer (*t. s.*) Ekseriya beyaz ve bazan renklisi bulunan maruf taş§ Beyaz ve ince bir cins bez ki « mermer şahi » diye maruftur § Mermerden yapılmış. *[Marbre § Toile fine très blanche.]* **mermerkireci** = Mermer taşından yapılmış beyaz ve iyi bir cins kireç. *[Chaux de marbre.]*
Mermerlik (*t. s.*) Mermer döşeli kapı önü ve içi. *[Cour pavée de marbre.]*
Mermerşahi (*t. s.*) Bak: Mermer. *[Voir. Mermer.]*
Mermi (*a. s.*) Top, tüfek ve emsali ateşli silahlardan çıkan, atılan gülle, kurşun. *[Projectile.]*
Mersa (*a. s.*) Gemilerin demir attığı yer, liman. *[Port.]*
Mersat (*a. s.*) Gözcü mevkii, gözetlemeğe mahsus yer § Rasathane. *[Lieu d'où l'on obeserve; guet; observatoire astronomique.]*
Merserize (*c. s.*) Muhtelif renkte ve parlak bir nevi pamuk ipliği § Ve bu iplikle yapılmış çorap ve saire. *[Mercerisé]*
Mersi (*c. s.*) Teşekkür ederim yerine kullanılan Fransızca bir tabir ki memleketimizde taammüm etmiştir. *[Merci.]*

Mersin

Mersin (*t. s.*) Güzel kokulu ve kışın yapraklarını dökmiyen bir ağaç. *[Myrte.]*
Mersin balığı (*t. s.*) Bir cins balık olup havyar ve balık tutkalı denilen mevat bundan çıkar. *[Esturgeon.]*
Mersiye (*a. s.*) Ölmüş bir kimse hakkında yazılan acıklı, müessir nazım, şiir, sagu. *[Élégie; poème élégiaque; commémoration.]* **mersiyeci, mersiyehan** = Mersiye söyliyen, yazan (şair), sagucu. *[Elégiaque.]*
Mersum (*a. f.*) Eski tabiratça yazılmış, resmolunmuş, alâmetli, zikri geçmiş, mezkûr, merkum, manalarında kullanılır idi § Âdet olmuş, mutat.

[Dessiné,e § Mentionné,e; susdit,e.]

Mert (*fa. s.*) Adam, insan§ Er, erkek § Yiğit, cesur § Mürüvvetli, hamiyetli§ Sözünde durur. *[Homme § Homme brave § Doué de qualités mâles.]* **mertçe** = Mert olana yakışır surette, erkekçe, insanca .*[Bravement; vaillamment; virilement.]* **mertlik** = Erkeklik, cesurluk § İnsanlık. *[Virilité; qualité d'un brave homme.]*

Mertebe(*a. s.*) Derece§ Rütbe, paye§ Kadar, miktar. *[Degré; grade § Ordre (math).]*

Mertek (*t. s.*) Dört köşeli kereste ağacı § Büyük direk. *[Poutre;poutre tétrangulaire]*

Mervi (*a. f.*) Ortalıkta şayı olan, rivayet olunan, naklolunan, menkul.*]Narré,e; raconté.e; rapporté,e.]*

Meryemana (*t. s.*) Hazreti İsanın validesi. *[Ste-Marie.]*

Merzengûş (*t. s.*) Bir nevi fesleğen,mercan köş.*[Origan]*

Merzuk (*a. f.*) Rızkı verilmiş, erzakı temin olunmuş§Kısmetli. *[Pourvu,e de tout ce qu'il a besoin pour vivre.]*

Mes (*a. s.*) Dokunma, değme, temas. *[Action de toucher; contact.]*

Mes (*c. s.*) Hıristiyanlıkta kilisede yapılan bir ayin. *[Messe.]*

Mesa (*a. s.*) Akşam, akşam üzeri. *[Soir.]*

Mesabe(*a. s.*) Derece,mertebe, misil. *[Degré § Position § Comme si; pareil,le.]*

Mes'adet (*a. s.*) Kutluluk, bahtiyarlık, mes'utluk. *[Bonheur; félicité.]*

Mesafe(*a. s.*) İki nokta veya yol arasındaki uzaklık, uzaklık. *[Espace; distance (entre deux lieux).]*

Mesağ (*a. s.*) Cevaz,müsaade. *[Permis,e; non défendu,e.]*

Mesaha (*a. s.*) Araziyi veya herhangi bir sathı ölçme§ Hendesenin arazi ve sairenin ölçülmesinden bahseden kısmı§ Bir arsa ve sairenin ölçülmüş miktarı. *[Superficie § Aire (math) § Arpentage § Action et art de mesurer les superficies.]*

Mesai (*a.s.*) Cehtu gayret, çalışmalar, çabalamalar. *[Efforts.]*

Mesail (*a. s.*) Mes'eleler. Bak: mes'ele. *[Question; affaires. Voir: Mes'ele.]*

Mesaip (*a. s.*) Musibetler, afetler, felaketler. *[Malheurs; calamités; désastres.]*

Mesalih (*a. s.*) Maslahatın cem'i. İşler, maslahatlar. *[Affaires.]*

Mesamat (*a. s.*) Cilt ve derilerin üstündeki ufacık delikler, mesameler. *[Pores.]*

Mesane (*a. s.*) İçine sidik toplanan dahili torba, sidik kavuğu. *[Vessie.]*

Mesar (*a. s.*) Sevinçler,meserretler. *[Joies; réjouissance.]*

Mesavi (*a. s.*) Fena haller, fenalıklar, kötülükler. *[Mauvaises actions; méfaits § Vices.]*

Mesbuk (*a. f.*) Sebketmiş,geçmiş § Orada bırakılmış§Emsali olan. *[Précédé,e ou dépassé,e par d'autres.]*

Mescit (*a. s.*) Küçük cami, minaresiz cami. *[Mosquée; petite mosquée sans minaret]*

Mesdut (*a. f.*) Kapanmış, kapalı, tıkanmış,tıkalı, seddolunmuş. *[Fermé,e § Bouché,e; obstrué,e.]*

Mesel (*a. s.*) Umumî bir kaideye örnek olarak söylenen söz. Zahiri manası kast olunmayıp başka bir şeye delâlet etmek üzre söylenen söz § Terbiye ve ahlaka dair ufak hikâye. Darbı mesel. Atalar sözü. *[Exemple§ Sentance; maxime; allégorie; parabole. (Darbı mesel) : Proverbe.]*

Meselâ (*a. s.*) Faraza, söz gelişi. *[Par exemple.]*

Mes'ele (*a. s.*) Bir ilim ve fende halli istenilen kaziye § Ehemmiyetli ve hallı güç iş ve keyfiyet § Talebeye imtihanda sorulan sual.*[Question; Thése § Problème.]*

Meserret (*a. s.*) Sevinç,ferah, ferahlık,şenlik,sürur.*[Réjouissance.]***meserretbahş**= Sevinç veren, sevindiren, neşe getiren. *[Réjouissant,e.]*

Mesh'etme | **Mesh'etmek** (*t.m.*) El sürme, sürmek, sıvama, sıvamak,sıvazlamak.*[Toucher; Palpation.]*

Meshur (*a. f.*) Sihirlenmiş, büyüye uğramış, büyülenmiş. *[Ensorcelé,e.]*

Mesiha (*a. s.*) Hazreti İsaya verilen diğer bir isim.*[Messie. Christ.]*

Mesihadem (*fa. f.*) Hazreti İsa gibi nefsinde can verecek kuvvet ve tesir bulunan. *[Dont le souffle a le pouvoir de ressusciter les morts comme celui de Jésus Christ.]*

Mesihî (*a. f.*) Mesiha mensup. Hıristiyan. *[Relatif,ive au Messie; chrétien,ne.]*

Mesire (*a. s.*) Tenezzüh mahalli, gezilecek yer, seyir yeri. *[Lieu de plaisance; promenade.]*

Mesken (*a. s.*) İkamet olunan, ev, oturulan yer, ikametgâh, ev. *[Habitation; demeure; domicile.]*

Meskenet (*a. s.*) Miskinlik § Beceriksizlik, aciz. *[Pauvreté; indigence § Mesquinerie.]*

Meskûkât (*a.s.*) Sikkeler, darbolunmuş paralar *[Monnaies]*.

Meskûn (*a. f.*) Ahalisi olan, sekenesi bulunan § İçinde oturulan, ikamet olunan. *[Habité]*

Meslek (*a. s.*) Süluk olunan tarik § Gidiş, usul § San'at § Sınıf § Ahlâk ve namus yolu. *[Méthode; manière § Carrière § Principe § Doctrine § Voie.]*

Mesleksiz = Mesleğı olmıyan, sabit bir işi ve fikri bulunmıyan, namuskârane ve ahlâkî bir yol tutmıyan. *[Sans principe.]* **meslektaş** = Bir meslek ve san'at ve sınıfa mensup olan. *[Collègue.]*

Mesmu (*a. s. f.*) Duyulmuş, haber alınmış § Dinlenilir, dinlemeğe lâyık olan *[Appris,e; entendu,e § Valable.]* **mesmuat** = Duyulan, işidilen haberler, şeyler, havadisler. *[Nouvelles répendues; rumeurs publiques.]*

Mesmum (*a. f.*) Zehirlenmiş, zehir içmiş. *[Empoisonné,e.]* **mesmumen** = Zehirlenerek, zehirlenme suretile. *[Étant empoisonné,e;par le poison.]*

Mesnet (*a. s.*) Büyük rütbe, mertebe, makam, memuriyet § Dayanılacak yer, istinatgâh. *[Dignité § Poste.]*

Mesnevî (*a.s.*) Her beyti başlı başına kafiyeli olan nazım § Mevlânayi Ruminin manzum ve pek meşhur eseri. *[Poème composé de disques qui riment entre eux.]*

Mesnun (*a. f.*) Âdet olmuş § Sünnet kılınmış, yapılması dince sünnet addolunan. *[Qui est conforme aux usage pratique par Mahomet.]*

Mesruk (*a. f.*) Çalınmış sırkat olunmuş, aşırılmış. *[Volé,e; dérobé,e.]*

Mesrur(*a. f.*)Sevinmiş, sevinçli, meramına ermiş. *[Réjoui,e; joyeux,euse.]*

Mesruriyet (*a. s.*) Sevinç ,

sürur, mesrur olma. *[Réjouissance.]*

Mesrut (*a. f.*) Serdolunmuş, zikrolunmuş, mezkûr. *[Mentionné,e; présenté,e.]*

Messah (*a. s.*) Arazi ölçen mühendis. *[Arpenteur.]*

Mest (*t. f.*) Sarhoş § Pabuçla giyilebilen hafif yumuşak bir nevi ayakkabı. *[Ivre § Enthousiaste § Sorte de bottine en maroquin sans talon qu'on porte avec des galoches.*

Mestane (*a. f.*) Sarhoşcasına, sarhoşa benzer bir surette. *[Propre ou digne aux gens ivres § Avec ivresse.]*

Mestur (*a. s.*) Örtülü, kapalı, perdeli gibi. *[Convert,e; voilé,e caché,e.]*

Mes'udiyet (*a. s.*) Kutluluk, bahtiyarlık, saadet. *[Bonheur; félicité.]*

Mes'ul (*a. f.*) Yaptığı iş ve vazifeden amirine cevap vermeğe mecbur olan § Sual olunan, istenilen, işin idaresi kendisine ait olan. *[Responsable.]* **mes'uliyet**=Mes'ullük, yaptığı işten yahut bir başkasının yaptıklarından dolayı hesap vermek mecburiyeti. *[Responsabilité.]*

Mes'ut (*a. f.*) Kutlu, bahtiyar, saadetli § Mubarek. *[Heureux,euse; fortuné.]*

Meşagil (*a. s.*) Meşgaleler. Bak: Meşguliyet. *[Occupations; affaires. Voir: Meşguliyet.]*

Meşahir (*a. s. f.*) Meşhur tanınmış, ismi herkesçe tanınmış büyük adamlar. *[Illustres; fameux, euses; célébres, renommés,ées.]*

Meşak (*a. s.*) Zahmet, eziyet, meşakkat. *[Peines, fatigues.]*

Meş'ale (*a. s.*) Aydınlık vermeğe mahsus alet § Bir direğin ucuna konulan bir kap içinde yanan çira veya yağlı paçavra. *[Flambeau § Torche.]*

Meşbu (*a. f.*) Doymuş, tok § İçine daha fazla şey alamayan. *[Saturé,e.]*

Meşe (*t. s.*) Sert ve dayanıklı.

Meşe

ve bir çok nevileri bulunan maruf ağaç. *[Chêne.]* **meşelik**= Meşe ormanı. *[Forêt de chênes.]*

Meşekkat (*a. s.*) Zahmet, güçlük, sıkıntı. *[Peine; fatigue* § *Difficulté; obstacle.]*
Meşgale (*a.s.*) Meşguliyet, iş, güç. *[Occupation; affaire; travail.]*
Meşgul (*a. f.*) Bir işle uğraşan § Dalgın,derin düşünceye dalmış § İşgal olunmuş, tutulmuş, doldurulmuş,zaptedilmiş. *[Occupé,e; affairé,e appliqué,e à un travail.]* **meşguliyet** = Meşgul olma, meşgul olanın hali. *[Occupation; affaire; travail.]*
Meşhet (*a. s.*) Meşhur bir şehidin mezarı§Maruf bir adamın şehit olduğu yer. *[Sépulcre d'un martyre.]*
Meşhun (*a. f.*) Dolu, doldudurulmuş, malâmal *[Plein.e rempli,e.]*
Meşhur (*a. f.*) Şöhretli, her kesin bildiği ve tanıdığı§Büyük vasıflı. *[Fameux,euse; renommé,e; célébre* § *Connu,e.]*
Meşhut [*d*] (*a. f.*) Görülen, müşahede olunan. *[Vu,e; constaté,e de visu.*
Meşihat (*a. s.*) Şeyhlik,vaktile şehislam[Şeyhil'islamlık] mesnedi ve dairesi. *[Qualité et dignité de cheïkh.]*
Meşime (*a. s.*) Dölyatağı § Döl eşi, son. *[Secondine* § *Placenta.]*
Meşin(*t. s.*)Adi deri, sahtiyan§ Meşinden yapılmış.*[Cuir tanné; basane* § *De cuir.]*
Meşiy (*a. s.*) Yürüme, yürüyüş § Hareket. *[Action de marcher; marche.]*
Meşiyet (*a. s.*) Yürüyüş § İradet § Dilek. *[Action de marcher* § *Volonté.]*
Meşk (*a. s.*) Yazı örneği§Yazı nümunesi § Musikide alışıp öğrenmek için yapılan gayret. *[Modèle de calligraphie* § *Exercice de musique.]*
Meşketme } (*t. m.*) Yazıyı
Meşketmek } örneğine göre, yazmak, musiki ve saire talimlerde alışmak için çalışmak. *[S'exercer,]*
Meşkûk(*a. f.*) Şüpheli§ Şüphe olunan. *[Douteux,euse; incertain,e·]*
Meşkûr (*a. f.*) Teşekküre lâyık, teşekkür olunarak,şükrana lâyık. *[Loué,e* § *Digne de reconnaissance.]*
Meşrep (*a. s.*) Tabiat, seciye, yaradılış. Huy, âdet § Gidiş, reviş, meslek. *[Caractère;naturel* § *Manières; air.]*
Meşru (*a. f.*) Şeriatın müsaade ettiği, şeriata uygun §

Kanuna muvafık. [*Loyal,e; légal,le § légitime.*]

Meşrubat (*a. s.*) İçilecek şeyler. *[Boissons; liqueurs.]*

Meşruh (*a. f.*) Şerholunmuş, izaholunmuş olan.*[Expliqué,e; commenté,e § Exposé,e en détail.]* **meşruhat** = Bir şeyin izah ve tafsili için yapılan şeyler, tafsilât. *[Explications ; cummentations. Détails.]*

Meşrut (*a. f.*) Şartlı, bağlı, vücudü başka bir şeyin vücudüne mütevakkıf olan. *[Conditionnel,le ; assuré,e; par des clauses § Stipulé,e.]*

Meşrutiyet (*a. s.*) Bir hükümdarı olmakla beraber hüriyetle idare olunan ve millet meclisi olan hükûmetin, memleketin şekli idaresi. *[Gouvernement constitutionnel.]*

Meş'um (*a. f.*) Uğursuz, nuhusetli, kademsiz. *[De mauvais augure; qui porte malheur; funeste.]*

Meşveret (*a. s.*) Danışma, fikir alma, müşavere. *[Consultation; conseil. délibération.]*

Met (*a. s.*) Uzatma, uzanma § Güneş ile ayın cazibesi tesirile denizin yükselüp karaya doğru uzanması Bak: Meddü cezir. *[Action d'allonger, de prolonger; Flux.]*

Meta } (*a. t. s.*) Tüccar malı,
Metah } satılacak mal. Kumaş v. s., kıymetli eşya. *[Marchandise § Objet, meuble.]*

Metafizik (*c. f.*) Mabadüt tabia § Ruhaniyet § Kavanini tabiata uymayan. *[Métaphisique.]*

Metafora (*c. s.*) Geminin bordasında bulunan dikme . *[Barre de fer fixées au bordage de navire pour tenir les canots suspendus.]*

Metalik (*c. s.*) Bakır veya başka adi madenden kesilmiş on, yirmi paralık sikke. *[Monnaie de cuivre couverte d'argent.]*

Metalip (*a. s.*) Matlaplar, talep olunan, istenilen şeyler. *[Demandes § Propositions § Objet de recherches.]*

Metamorfoz (*c. s.*) İstihale, şekil ve suretin değişmesi. *[Métamorphose.]*

Metanet (*a. s.*) Metinlik, sağlamlık. Dayanma, metin olma§ Sebat, gayret. *[Solidité; fermeté § Tenacité.]***metanetli** = Metaneti olan,sebatlı,dayanıklı. *[Ferme; solide § Tenace.]*

Metbu(*a.s.*)Kendisine tebaiyet olunan hükûmdar veya hükümet. *[Obéi,e; suivi,e § Sou-*

verain.] **metbuiyet** = Kendisine tebaiyet olunan kimsenin hali. *[Souveraineté.]*

Metelik (*t. s.*) Kuruşun dörte biri, nikel onluk. *[Quart d'une piastre; dix paras.]* **meteliksiz** = Züğürt, cebinde beş parası olmıyan. *[Dans la dèche.]*

Meteor (*c. s.*) Havayı nesimî dahilinde husule gelen hadisat§ Gök gürültüsü, yıldırım, kar, yağmur ve saire gibi hadiseler, alâmetler. *[Météore.]* **meteorit** = Haceri semavî. *[Météorite.]* **meteoroloji** = Fizikte cevvî hadiseler, rasadatı havaiye. *[Météorologie.]*

Metfen (*a. s.*) Ölüleri gömdükleri yer, kabir, mezar. *[Tombeau; sépulture.]*

Metfuat (*a. s.*) Bir müessesede sandıktan çıkan paralar§ Defterin sandıktan çıkan parayı yazmağa mahsus kısmı. *[Sommes données, payées § Sortie.]*

Metfun (*a. f.*) Defnolunmuş, gömülmüş, gömülü. *[Enseveli,e enterré,e.]*

Methal (*a. s.*) Girilecek yer, kapı § Girilecek taraf§Başlangıç, mebde § Karışma, alâka, parmağı olma. *[Entrée § Participation § Affiliation.]*

Methetme | **Methetmek** (*t. m.*) Medihte bulunmak, iyiliğini söylemek, sena etmek. *[Louer; faire l'éloge de.]*

Metîn (*a. f.*) Dayanıklı, sağlam, muhkem § Sözünden dönmez, sebatkâr, kendini idare etmesini bilen, doğru, itimada şayan. *[Solide; ferme § Stable§ Tenace.]*

Metin (*a. s.*) Kitabın asıl ifadesi, bir eserde müellifin kendi yazıları. *[Texte.]*

Metodik (*c. f.*) Muntazam, usul ve kaide dahilinde. *[Méthodique.]*

Metot (*c. s.*) Usul, kaide § Bir ilim veya fennî tetkik ve tedriş için takip olunan yol. *[Méthode.]*

Metr (*c.s.*) Sahip, efendi, usta§ Muallim. *[Maître.]*

Metrdotel (*c. s.*) Büyük dairelerde, otel ve gazinolarda sofraya nazaret eden adam. *[Maître d'hôtel.]*

Metro | **Metre** (*c. s.*) Takrıben bir buçuk arşın tulünde bir ölçü. *[Mètre.]*

Metres (*c.s.*) Nikâhlı olmadığı halde bir erkekle yaşayan kadın, mantinota. *[Maîtresse.]*

Metronom (*c. s.*) Musikide sada mikyası. *[Métronome.]*

Metropol (*c. s.*) Bir ölkenin en büyük şehri. *[Métropole.]*

Metropolit (*c. s.*) Piskopos, despot,bir yerin hırıstiyan ruhanî reisi. *[Métropolite.]*

Metropoliten (*c. s.*) Şehir dahilinde işliyen yeraltı yahut hava şimendiferi. *[Métropolitaine.]*

Metruk (*a. f.*) Terkolunmuş, bırakılmış § Vazgeçilmiş, kullanılmaz bir halde bulunan. *[Abandonné,e; laissé,e§ Mis,e hors d'usage.]*

Metrukât (*a. s.*) Ölmüş bir adamdan kalan eşya ve emval. *[Héritage; objets laissés par une personne morte.]*

Metrukiyet(*a. s.*) Metruk olan bir şeyin hali. *[Abandon.]*

Mevacip (*a. s.*) Maaş, tahsisat, vazife.*[Salaire;solde;devoir.]*

Mevait (*a. s.*) Vadedilmiş, mev'ut şeyler. *[Promesses.]*

Mevaki (*a. s.*) Mevkiler, yerler, mahaller. *[Lieux.]*

Mevakıf (*a. s.*) Mevkifler, durak yerleri. *[Stations.]*

Mevali (*a. s.*) Bak: Mevlâ. *[Voir: Mevlâ.]*

Mevalit (*a. s.*) Mevlûdun cem'i § Mevlûtlar. Milât. Hayvanat, nebatat ve madeniyat gibi ecsamı tabiiye ve bunlardan bahseden ilim.*[Naissances; nativité § Choses crées.]*

Mevaşi (*a. s.*) Dört ayaklı, ehli, eti yenir hayvanat. *[Bêtes de somme et bêtes à cornes, bestiaux.]*

Mevat (*a. s.*) Maddeler. Bak: Madde.*[Matières. Voir:Madde]*

Mevazi (*a.s.*) Mevziler. Bak: Mevzi. *[Places. Voir: Mevzi.]*

Mevce (*a. s.*) Sada ve elektrik ve hararetin intişar dairelerinin herbiri. Suya bir taşın atılmasile hâsıl olan mütteh idülmerkez dairelerin her biri. *[Onde.]*

Mevcudat (*a. s.*) Bütün varlıklar, var olan, bütün eşya, mahlûkat, kâinat. *[Création; tout ce qui existe.]*

Mevcut (*a. s. f.*) Var olan, bulunan § Hazır olan § Bir cemaat veya heyeti teşkil eden kimselerin sayısı, miktarı. *[Qui existe, existant,e § Présent,e § Disponible.]*

Mevç (*a. s.*) Dalga. *[Vague; flot; onde.]*

Mevdu (*a. f.*) Tevdi olunmuş, emanet bırakılmış. *[Laissé,e confié,e.]*

Meveddet (*a. s.*) Sevme, sevgi, muhabbet.*[Amitié; affection.]*

Mevhibe (*a.s.*) Vergi, hediye. *[Don; présent; cadeau.]*

Mevhum (*a. f.*) Vehim ve hayalde vücut bulan, aslı olmayıp evham mahsulü olan. *[Imaginaire § Supposé,e.]*

Mevhumat (*a. s.*) Vehim ve hayal kabilinden olarak zehinde vücut bulan asılsız şeyler. *[Choses imaginaires; imaginations.]*

Mevhup (*a. s.*) Verilmiş, ihsan edilmiş. *[Donné.]*

Mev'it (*a. s.*) Bir vadin yerine getirildiği zaman veya yer. *[Temps déterminé pour l'exécution d'une promesse.]*

Mev'iz (*a. s.*) Va'z, nasihat, öğüt. *[Exhortation; admonition.]*

Mevki (*a.* s.) Yer, mahal, mekân § Tiyatro, sinema, vapur ve diğer yerlerde verilen paraya göre değişen yer, makam, memuriyet. *[Place; localité § Position classe.]*

Mevkip (*a. s.*) Alay, cemaat, güruh; birinin yanında giden adamlar ve bu alayın ağır ağır yürüyüşü. *[Troupe d'homme; cortège.]*

Mevkif (*a. s.*) Durak, durak mahal § Şimendifer ve tramvay vagonlarının durdukları yer, istasiyon. *[Station.]*

Mevkuf (*a. s. f.*) Tevkif olunmuş, hapsolunmuş § Alı konmuş § Vakfedilmiş, vakfa ait§ Bağlı, mütevakkıf § Tevkif edilmiş adam, hapse atılmış kimse, mahpus. *[Arrêté,e § Qui dépend de § Destiné,e à une œuvre de piété.]*

Mevkufat (*a. s.*) Mevkufun cem'i Bak: mevkuf. *[Voir: Mevkuf.]*

Mevkufiyet (*a. s.*) Mevkuf ve mahpus olma, hapis, hapislik§ Vakfolma § Bağlı olma. *[Arrestation § État d'une chose qui dépend d'une autre.]*

Mevkut (*a. f.*) Muayyen vakitlerde çıkan. *[Périodique.]*

Mevlâ (*a. s.*) Sahip, malik, efendi. Cenabıhak.*[Seigueur§ Dieu.]*

Mevlâna (*fa. f.*) Eskiden büyük şeyhlere ve âlimlere verilen unvan. *[Notre seigneur§ Titre donné à quelques savants de la religion.]*

Mevlevî (*a. s. f.*) Mevlânanın tarikatına mensup olan.*[Derviche Tourneur.]*

Mevlit (*a. s.*) Doğma,velâdet§ Doğulan yer, maskatıres. *[Lieu ou temps de naissance§ Naissance.]*

Mevlût (*d*) (*a. s.*) Doğmuş,

tevellüt etmiş çocuk § Hazreti Peygamberin doğduğu gün § Peygamberin velâdetine müteallik menkıbe. *[Né,e;enfanté,e § Jour de naissance de Mahomet§ Histoire versifiée de la naissance de Mahomet qu'on lit le jour de sa naissance et en d'autres circonstances mémorables.]*

Mevrit(*d*) (*a. s.*) Vardığı yer, vâsıl olduğu yer. *[Chemin par où l'on arrive.]*

Mevrudat (*a. s.*) Vürut etmiş şeyler, gelmiş mektup eşya ve saire. *[Arrivées.]*

Mevrus (*a.s. f.*) Miras kalmış veraset suretile geçmiş. *[Hérité,e; obtenu,e par héritage§ Héréditaire.]*

Mevrut (*a. f.*) Gelmiş,vâsıl olmuş, vurut etmiş. *[Arrivée.]*

Mevsim (*a. s.*) Senenin dört kısmından herbiri § Muayyen vakit, hengâm. *[Saison § Époque.]* **mevsimlik** = İlk ve son bahara mahsus. *[Saisonnier,ère.]* **mevsimsiz** = Vakitsiz,henüz zamanı gelmemiş, sırasız,münasebetsiz.*[A contre temps; à un moment mal choisi.]*

Mevsuf (*a. f.*) Bir sıfatı haiz olan. Bir sıfatla tavsif edilen (isim). *[Qualité § Doué,e § Substantif.]*

Mevsuk (*a. f.*) İtimat olunur, emniyete şayan,sağlam.*[Sûr,e digne de foi; véridique.]* **mevsukan** = Mevsuk ve sağlam olarak. *[D'une manière sûre; sûrement.]*

Mevsukiyet (*a.s.*) Mevsnk, sahih olma, sağlamlık, doğruluk. *[Veracité.]*

Mevsul (*a. f.*) Vasıl olmuş § Birleşmiş, kavuşmuş. *[Joint,e; réuni,e.]*

Mevt(*a. s.*) Ölüm,vefat,memat. *[Mort; décès.]*

Mevta (*a. s. f.*) Ölmüş adam, ölü, cenaze, müteveffa. *[Les morts.]*

Mev'ut (*a. f.*) Vadolunmuş, söz verilmiş§ Muayyen. *[Promis,e § Prédestiné,e.]*

Mevzii(*a. f.*) Umumî olmayıp yalnız bir yere mahsus olan. *[Local,e.]*

Mevzu (*a. f.*) Vazolunmuş, konulmuş, yerleştirilmiş§ Tanzim ve tesis olunmuş § Sahih olmıyan, uydurma, düzme şey § Bir işin, bir haraketin teallûk ettiği şey§ Bir ilmin,bir mephasın esasını teşkil eden şey, söz; zihni işgal eden şey. *[Placé,e posé,e § Établi,e; constitué,e § Sujet; objet.]*

Mevzuat (*a. s.*) Bir şeyin esasını teşkil eden hususat § Bir kabın içinde bulunan şeyler. *[Sujets; objets.]*

Mevzubahs } (*a. tr*) Bahse
Mevzuubahs } esas olan madde, bahsedilen şey. Hakkında konuşulan bahıs. *[Sujet d'une conversation, d'une délibération.]*

Mevzun (*a. f.*) Vezinli § Veznolunmuş, tartılmış, ölçülü § Ahenktar § Mütenasip, uygun, biçimli § Muayyen bir vezne tabî şiir. *[Symétrique; proportionnel,le § Pesé,e § Rimé,e, rytmique.]*

Mey (*fa. s.*) Şarap, içki, hamir. *[Vin.]*

Meyal (*a. f.*) (Hayal) lafzıle beraber kullanılır: Hayal meyal hatırımda kaldı. *[Mot qui accompagne le mot hayal; hayal meyal görmek: Voir: Confusement.]*

Meyan(*t. s.*) Suyundan şerbet yapılan ve tıpda kullanılan bir kök. *[Réglisse]*

Meyan

Meyane (*t.s.*) Orta, mabeyn § Vasat § Reçel ve helva gibi şeylerin kıvamı. *[Milieu § Espace entre deux personnes ou objets; intervalle.]*

Meydan (*a. s.*) Açık ve geniş düz yer, saha, açıklık § Vakıt, zaman § Fırsat. *[Place; lieu public découvert § Champ libre § Temps; occasion.]*

Meyelan (*a.s.*) Eğilme, bir tarafa meyletme § Ziyade meyil ve muhabbet gösterme § İltizam, taraftarlık etme. *[Inclination; penchant § Affection.]*

Meygede } (*fa. s.*) Mey yani
Meyhane } şarap ve sair muskirat içilen yer. *[Cabaret.]*

meyhaneci = Meyhane sahibi, meyhane idare eden § Müskirat yapan veya satan adam. *[Cabaretier.]*

Meyil (*a. s.*) Bir tarafa sarkma, eğilme § Taraftarlık, iltizam etme § Muhabbet, rağbet § İptilâ, tutkunluk. *[Inclinaison § Inclination; penchant § Affection; sympathie.]* **meyilli** = Bir tarafa sarkmış, meyletmiş. *[Incliné,e; penché,e.]*

Meyletme } (*t.m.*) Eğilme, eğil-
Meyletmek } mek § Sarkma, sarkmak § Gönül vermek, muhabbet bağlama, bağlamak. *[S'incliner § Aimer, désirer.]*

Meymenet (*a. s.*) Uğur, kut, bahtiyarlık, mutluluk *[Bonheur; fortune; bon augure.]* **mey-mentli** = Kutlu, kademli, uğurlu, mes'ut, mutlu. *[De bon augure; d'heureux présage.]*

Meymenetsiz = Uğursuz, kademsiz, bereketsiz, meş'um. *Guignon, ne.]*

Meyus } (*a. f.*) Ümitsiz, ke-
Me-yus } derli, yeisli, mahzun. *[Désespéré, e.]* **meyusane-meyusane** = Ümitsizlikle, mahzunluk, meyus olarak. *[Avec désespoir.]*

Meyusiyet } (*a. s.*) Ümitsizlik,
Me-yusiyet } meyus olma, mahzunluk, yeis. *[Désespoir.]*

Meyva (*t. s.*) Yemiş, esmar. *[Fruit.]* **meyvalı** = Meyvası olan, meyva veren (ağaç). *[Qui a de fruit, fruitier, ère.]* **meyvasız** = Meyvası olmıyan, meyva vermeyen. *[Sans fruit.]*

Meyvahoş (*t. s.*) Kuru yemiş, bu yemişlerin satıldığı çarşı. *[Fruit sec.]*

Meyvalık (*t. s.*) Sofrada içine yemiş konulan kap. *[Fruiterie § Fruitier.]*

Meyyal (*a. f.*) Ziyade meyleden, pek istekli § Çok meyl etmiş, eğilmiş § Taraftar. *[Qui a beaucoup d'inclination; enclin, e.]*

Meyyit (*a. s.*) Ölü, ölmüş § Ölünün bedeni, cenaze § Pek zaif adam. *[Mort, e § Cadavre, restes mortels.]*

Mez (*t. h.*) Muzari sigalarının gaip ve muhataplarına lahık olur nefi edatıdır: görmez, gelmezsiniz gibi. *[Suffixe qui ajouté à la racine des verbes forme négatif: görmek: voir; görmez: il ne voit pas.]*

Mezahim (*a. s.*) Zahmetler, zorluklar. *[Peines; fatigues § Difficultés.]*

Mezahip (*a. s.*) Mezhebin cem'i Mezhepler. Bak: Mezhep. *[Religions. Voir: Mezhep.]*

Mezalim (*a. s.*) Zulmun cem'i Zulumlar. Bak: Zulum. *[Oppressions. Voir: Zulum.]*

Mezar (*a. s.*) Ölüyü gömdükleri yer, kabir § Sıkıntılı mahal § Ölüm. *[Tombe, tombeau]* **mezarcı** = Mezar kazan kimse. *[Fossoyeur; gardien d'un cimetière.]* **mezaristan, mezarlık** = Mezarcıların bulunduğu yer, kabristan. *[Cimetière.]* **mezartaşı** = Mezarın baş ve ayak tarafına dikilip ölünün ismile şöhreti ve sairesi yazılan taş § Birinin önüne geçerek dimdik duran, hiç yerinden kımıldamıyan kimse. *[Pierre sépulcrale.]*

Mezat (*a. s.*) Bir mal veya mülkü satılığa çıkarıp en ziyade fiat verene satmak muamelesi. *[Enchère; vente au plus offrant.]* **mezat mali** = Mezat yerlerinde satılan ucuz eşya, kelepür mal. *[Objet provenent de vente aux enchères.]*

Mezaya (*a. s.*) Meziyetin cem'i meziyetler, Bak: meziyet. *[Avantages; vertus, qualités Voir:* Meziyet.*]*

Mezbaha (*a. s.*) Eti yenilen hayvanların bogazlandıkları yer, salhane. *[Abattoir.]*

Mezbele (*a. s.*) Süprüntülük, süprüntü yeri. *[Voirie.]*

Mezbur (*a. f.*) Biraz evvel zikredilmiş, ismi geçmiş, yazılmış. *[Susdit,e mentionné,e]*

Mezcetme } (*t. m.*) Biribirine
Mezcetmek } karıştırma, katmak. *[Mêler; mélanger.]*

Mezç (*a. s.*) Karıştırma, biribirine katma § İki veya bir kaç muhtelif maddeyi biribirine katarak hepsinden bir cisim, şey vücude getirme, getiriş. *[Action de mêler, de mélanger.]*

Meze (*c. s.*) İçki ile beraber yenen şey § Eğlence, alay, lâtife. *[Hors-d'œuvre§Collation destiné,e a ouvrir l'appetit et qu'on prend avec des boisson alcooliques.]*

Mezelenme } (*t. m.*) Az çok
Mezelenmek } bir şeyden maddeten faidelenmek, çimlenme, çimlenmek § Alayetme, istihza etme, etmek. *[Faire uue petite collation en mangeant des hors d'œvres.]*

Mezelik (*t. s.*) İçki ile beraber yemeğe yarayan şey, meze olarak yinen şey. *[Voir: Meze.]*

Mezellet (*a. s.*) Bayağılık, itibarsızlık, alçaklık, aşağılık. *[Vilenie; objection.]*

Mezhep (*a. s.*) Manen tutulan yol, meslek, tarıkat, itikat, kanaatı dini § Bir dinin ayrıldığı şübelerden her biri *[Chemin § Religion; secte § Système; doctrine.]*

Mezitbalığı(*t. s.*)Bir cins balık. *[Merlan.]*

Meziyet(*a. s.*) Bir insanın hürmet ve riayet gürmesine sebep olan şey, üstünlük, hassa § Kabiliyet, iktidar. *[Mérite § Vertu;avantage.]* **meziyetli**= Meziyeti olan, meziyet sahibi. Bak: Meziyet.*[Vertueux,euse§ Avantageux,euse.]*

Mezkür (*a. f.*) Zikrolunmuş,

zikri geçmiş olan. [*Susdit,e; mentionné,e.]*

Mezmum(*a. f.*) Zemmolunmuş, ayıplanmış, ayıplı. *[Blâmé,e; reproché,e* § *Blâmable.]*

Mezraa (*a. s.*) Tarla, ekin ekilecek yer.*[Terre à semer; champ.]*

Mezru(*a.s.*) Ekilmiş, çift sürülüp tohum saçılmış yer. *[Semé.]* **mezruat** = Ekinler, ekilip bitmiş tohumlar, arzî mahsulât. *[Semaille* § *Récolte.]*

Mezun } (*a. f.*) İzinli, izin
Me-zun } almış olan, bir mektepten şehadetname almış olan. [*Autorisé,e; gradué,e* § *Diplomé,e.*]**mezuniyet-me'zuniyet**= İzinlilik, izinli olma. [*Permission; autorisation* § *Congé.*]

Mi(*c. s.*) Musikide esas işaretlerden üçüncüsü § Huseyni. [*Troisième note de la gamme*]

Mi (*t. d.*) Sorgu, sual edatı olup kelimenin ahengine göre [mi, mı, mu, mü] olur ve daima kelimeden ayrı olarak yazılır. yedi mi, aldı mı, kurdu mu, güldü mü . . . gibi. *[Partic. interrogative. Benmi: moi? gitti mi: est-il allé.*]

Mia, mî-â (*a. s.*) Barsak, bağırsak. [*Intestin.*] **miaî, mi-âî** = Barsağa mensup ve müteallık.[*Entérique; intestinal,e.*]

Miat (*a. f.*) Yüzler, bir kaç yüz. [*Centaines.*]

Mide (*a. s.*) Yenilen şeyi hazm edip barsak la ra döken uzuu, kursak. *[Estomac.*] **midesiz** = Tabiatsız, eyi ve kötüyu ayırd etmeden bulduğu şeyleri yiyen, tiksinmiyen, zevksiz. [*De mauvais goût.*] **mideví** = Mideye faydalı, mideye eyi gelen, mideye mensup ve müteallık. *[Stomachique.]*

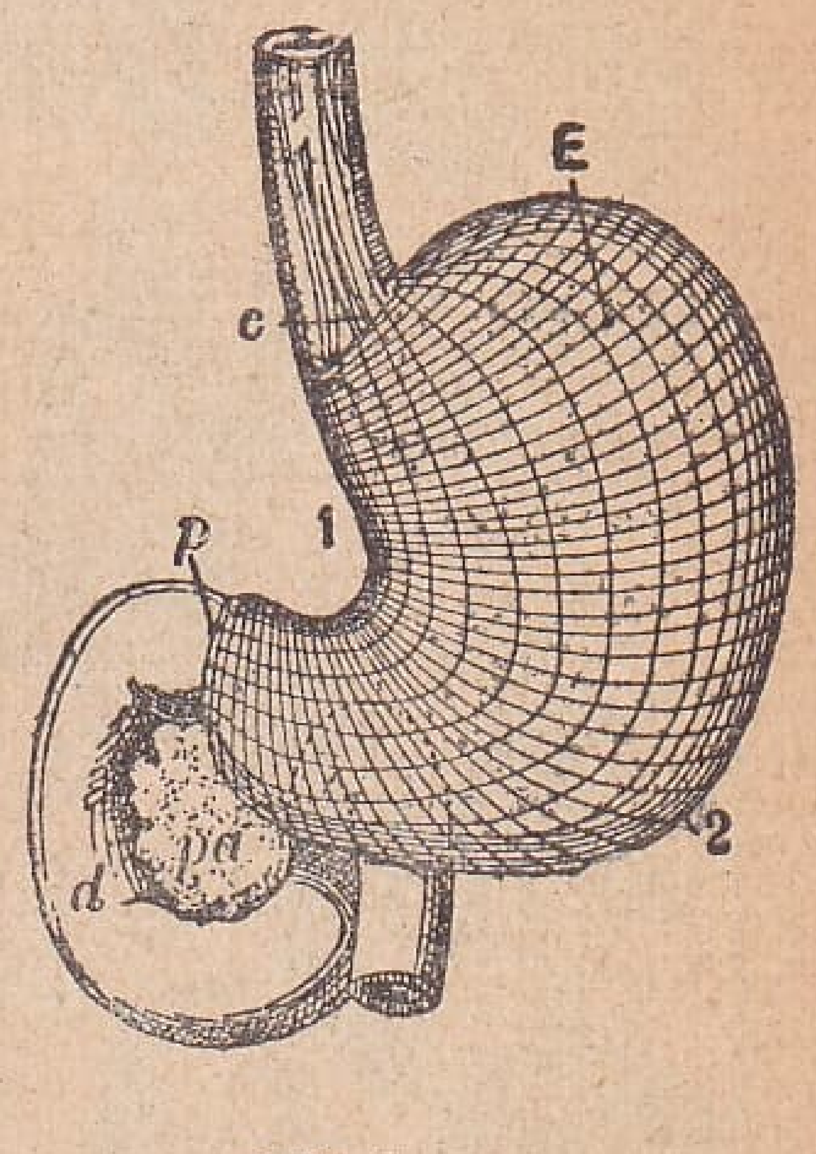
Mide

Midilli (*t. s.*) Midilli adasında yetişen küçük bir cins at. [*Cheval de très petite taille, originaire de l'ile de Mételin.]*

Midye

Midye (*c. s.*) Eti leziz bir cins kabuklu deniz hayvanı . *[Moule.]*

Miftah (*a. s.*) Açacak şey, alet, açan § Anahtar. *[Clef.]*

Migfer (*a. s.*) İtfaiye efradının ve bir sınıf askerin başlarına

Migfer

giydikleri demir serpuş, başlık. *[Casque.]*

Migren (*c. s.*) Hafif baş agrısı, yarım baş ağrısı. *[Migraine.]*

Mihanik (*c. s.*) Makine fenni, kuvvet ve hareketten bahseden ilim. *[Mécanique.]* **mihanikî** = Mihanike mensup ve müteallık. *[Mécaniquement.]*

Mihir (*a. s.*) Şer'i nikâh kıyılırken kararlaştırılan nikâh bedeli, ağırlık. - ki müeccel ve muaccel olarak iki kısımdır. [*Don nuptial fait par le mari à la femme qu'il épouse.*]

Mihman (*fa. s.*) Misafir, konuk, davetli veya davetsiz olarak bir eve,. yere gelen misafir. [*Hôte.*]

Mihmandar (*fa. s.*) Muteber resmi bir misafirin maiyetine tayin edilen kimse, teşrifatçı § Misafir kabul eden, misafirin konduğu evin sahibi. *[Qui donne l'hospitalité § Fonctionnaire chargé de la réception d'un personnage étranger.]*

Mihmanlık (*t. s.*) Misafirlik, konukluk. *[État d'un hôte, d'un étranger.]*

Mihnet (*a. s.*) Zahmet, eziyet§ Dert, keder, belâ, musibet. [*Peine; fatigue* § *Souffrance*§ *Misère; malheur.*] **mihnetkeş-mihnetzede** = Eziyet çeken, hayatı kederle geçiren, gamlı. [*Misérable; malheureux,euse.*]

Mihrap (*a. s.*) Camilerde kıble cihetinde imamın önünde bulunan oyuk. [*Sorte d'autel au fond de la mosquée devant lequel se place l'imam pendant la prière et vers lequel ou se tourne*§*Autel.*]

Mihver (*a. s.*) Çark ve tekerlek gibi dönen şeylerin orta-

sından geçen ok § Arzın iki kutpu arasında uzanıp merkezinden geçtiği farzolunan mevhum hat. [*Pivot*§*Axe*.]

Mika (*c.* s.) Ateşten müteessir olmıyan parlak ve şeffaf bir cins maden taş, ak maden taşı. *[Mica.]*

Mikado (*c.* s.) Japonya imparatoruna verilen unvan. *[Mikado.]*

Mik'ap (*a.* s.) Birbirine müsavi altı murabba satıhlı şekil veya cisim, üç defa kendi mislile darbedilmiş adet. *[Cube; cubique.]*

Mikat (*a.* s.) Muayyen vakit, zaman ve yer. *[Temps déterminé, terme.]*

Mikrobik (*c.* s.) Mikroplara mensup ve müteallik. Bak: mikrop. [*Microbique.*]

Mikrofon (*c.*s.) En hafif sesleri bile zaptedip şiddetini arttıran alet, muakkis. [*Microphone.*]

Mikrometr }
Mikrometre } (*c.* s.) En ufak şeyleri his ve zapt eden alet. [*Micromètre.*]

Mikrop (*c.* s.) Gözle görülmiyecek kadar çok küçük ve canlı mahlûkat ki bütün eşya ve mevat içinde ve üstünde bulunur § Çok muzir kimse. [*Microbe.*]

Mikrosefal (*c.* s.) Kafası küçük § Küçük kafalı, dimağın küçüklüğünden mütevellit belâhet. [*Micrcéphale.*]

Mikroskop (*c.* s.) Gözle gö-

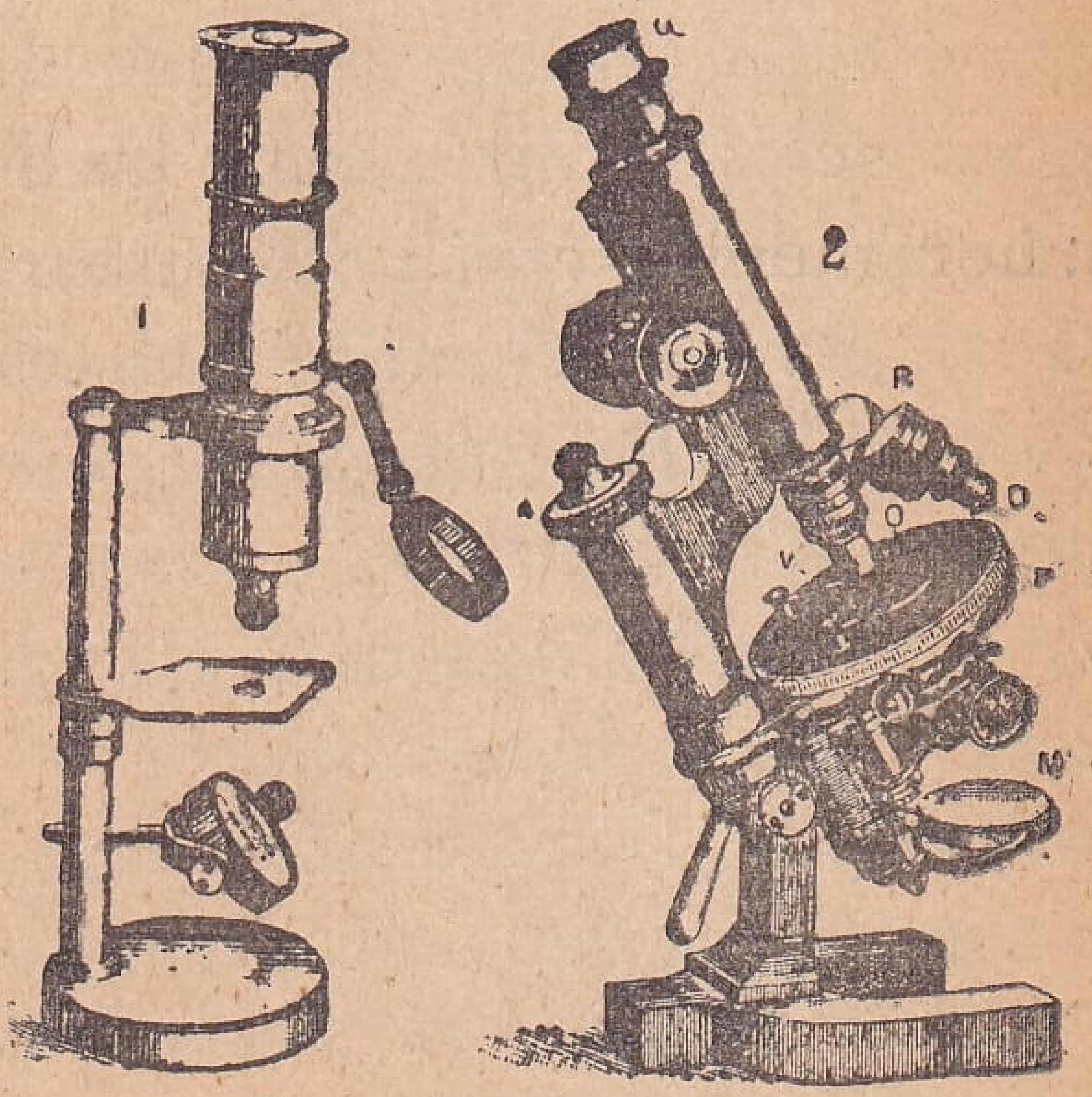

Mikaoskop

rülmesi muhal olan gayet küçük şeyleri büyütüp göstermeğe mahsus alet. [*Microscope.*]

Mikst (*c.* s.) Muhtelit, karışık. *[Mixte.]*

Mikta (*a.* s.) Kesecek alet. *[Coupoir.]*

Miktar (*a.* s.) Kadar, kıymet, adet, derece. [*Quantité* § *Portion* § *Un certain nombre.*]

Mikyas (*c.* s.) Ölçü, ayar, ölçü aleti. ölçmeğe mahsus alet, harita üzerinde mesafeleri ölçmeğe yarayan taksimat, dere-

ce. [*Instrument quelconque qui sert à mesurer*§‘*Proportion* § *Echelle* (*de carte géogrophique*).]

Mil (*t. s.*) İğne, ibre§Ok§ Sivri çelik kalem, dikilmiş sütun veya sivri taş, her memlekete göre değişen bir mesafe ölçüsü, bir deniz mili 1,852 m.dır. Göze sürme çekmeğe mahsus alet.[*Aiguille; poinçon*§*Toute sorte d'instrument pointu et piquant*§ *Colonne* § *Pivot, axe* § *Mille*; *bourroir.*]

Milâdî(*a.f.*)Hazreti İsanın doğduğu zan ve kabul olunan sene ve güne mensup ve müteallik. [*Relatif à la naissance de Jesus-Christ.*]

Milât (*d*) (*a. s.*) Birinin doğduğu zaman ve gün § Hazreti İsanın doğduğu yıl ve gün. [*Naissance*§*La naissance de Jesus-Christ;ère chrétien.*]

Milel (*a.s.*) Milletler, kavimler. [*Les nations.*]

Milh (*a. s.*) Tuz § Bir hamızla idrojenin birleşmesinden hâsıl olan mürekkep madde. [*Sel* § *(chimie) Sel.*]

Miligram (*c. s.*) Bir gramın binde bir kısmı.[*Milligramme*]

Milimetre (*c. s.*) Metre denilen ölçünün binde biri. [*Millimètre.*]

Milis (*c. s.*) Resmi mecburiyete tabi olmayarak toplanan asker, millî kuvvet. [*Milice.*]

Militarism (*c. s.*) Askeri idare taraftarlığı § Nüfuz ve mevkıını bu suretle muhafa etmek usulü. [*Militarisme.*]**militarist** =Militarism taraftarlığı.[*Militariste.*]

Millet (*a. s.*) Aynı iklimde yaşayip dil. hars, his, mefkûre ve menfaatları müşterek olan insan, cemaat, kavm § Aynı ırk ve nesle mensup adamların mecmuu. [*Nation.*]

Millî (*a. f.*) Bir millete ait, bir millete has olan§Millete mensup ve müteallık: hissi millî. [*National,e.*]

Milliyet (*a. s.*) Cins, ırk, dil, hars, his, mefkûre ve menfaat birliği. [*Nationalité.*]

Milyar (*a. s.*) Bir milyon kere bin miktarı. [*Milliard.*]

Milyarder (*c. s.*) Emsal gösterilmiyecek zengin olan. [*Miliardaire.*]

Milyon (*c. s.*) Bin kere bin. 1000 × 1000 = 1,000,000 [*Million.*] **milyoner**=Çok zengin adam, milyon fırank, veya lira sahibi. [*Millionnaire.*]

Mimar } (*a. s.*) Binaların yapılmasına nazaret
Mîmar }

eden, tertibat ve taksimatını yapan mühendis, kalfa. *[Architecte.]*

Mimarî | **Mimarlık** (*a. s.*) Mimarlığa mensup ve müteallık, mimarlık.[*Architectorial,e*]

Mimber (*a. s.*) Camilerde hutbe okumağa mahsus kürsü. *[Chaire§Estrade située dans un coin de la mosquée.*]

Mimleme | **Mimlemek** (*t. m.*) Bir fenalığı belleme, bellemek, nişan koma, komak, kin tutma, tatmak. [*Marquer, noter comme soupçonné,e.*]

Mimlenme | **Mimlenmek** (*t. m.*) Fena hareketi görülüp bellenmek, mimli olmak, birinin keyfine göre hareket etmediği için gözden düşmek. [*Devenir soupçonné,e.*]

Mimli (*t. f.*) Fena hareketi görülüp bellenmiş § Birinin keyfine göre hareket etmediği için gözden düşmüş. [*Soupçonné,e marqué,e.*]

Mimoza (*c. s.*) İnce ve sarı yapraklı çiçek açan bir cins ağaç, küsken ağacı. [*Mimosa*]

Min (*a. d.*) « Den » manasını ifade eden arapça bir lahikadır. [*Depuis; de, dès* § *Par, en,* § *Entre; parmi.*] **minbait** = Bundan böyle. [*Dorénavant*]

mincihetin = Bir cihetle, bir bakıma. [*Sous un rapport.*]

Mina (*t. s.*) mavi renkli taş, mavimsi § Gök rengi. [*Verre§ Bleu.e; azuré.e. Ciel.*]

Minare (*a. s.*) Camilerde müezzinin şerefesinde ezan okuduğu yüksek kule. [*Minaret.*]

Minasip | **Münasip** (*a. f.*) Uygun, muvafık, yakışır, lâyık şayan. [*Convenant,e; convenable* § *En rapport* § *Apte* § *Analogue.*]

Minder (*t. s.*) Ekseriya kerevet üzerine döşenen ot veya kaba yünle dolmuş ve üzerinde oturulan sert şilte[*Matelas*]

Mine (*t. s.*) Maden ve çinilerin üzerine vurulan cam gibi çılâ § Dişlerin üzerindeki ince ve parlak zar § Saatin camı altındaki rakam yazılı lâvhası. [*Email.*] **mineci** = Maden üzerine mine işleyen san'atkâr. [*Artisan qui émaille; émailleur.*]

Mineçiçeği (*t. s.*) Penbe, mor, beyaz renklerde açan küçük zarif bir çiçek.[*Verveine.*]

Mineleme | **Minelemek** (*t. m.*) Maden ve cam gibi şeylerin üzerine mine işleme, işlemek. [*Émailler.*]

Mineletme | **Mineletmek** (*t. m.*) Üzerine mine yaptırma,

yaptırmak, mine işletme,işletmek. [*Faire émailler.*]

Mineli (*t. f.*) Üzeri renkli veya renksiz cilâ ile işlenmiş bulunan. [*Émaillé,e.*]

Minhaç (*a. s.*) Büyük ve işlek yol, cadde § Meslek tarık. [*Grande route* § *Artère; chemin.*]

Minik (*t. s.*) Pek küçük ve sevimli köpek yavrusu. [*Très petit,e, aimable.*]

Minimini (*t. f.*) Küçük, ufacık lâtif ve sevimli şey[*Mignon,ne*]

Minimom (*c.s.*) Asgarî, en küçük miktar ve derece. [*Minimum.*]

Ministr (*c. s.*) Nazır,vekil,sefır. [*Ministre.*]

Minkale / **Minkala** (*c. s.*) Zaviye resmetmek için kullanılan üstü derecelere ayrılmış nısıf daire şeklinde alet. [*Rapporteur.*]

Minkar (*a. s.*) Gaga, kuş gagası. [*Bec.*]

Minkarî (*a. f.*) Gagaya benziyen, gaga şeklinde olan. [*Rostre.*]

Minnet (*a.s.*) Lûtuf ve kerem§ Yük altında kalma, iyiliği başa kakma.[*Faveur* § *Obligation* § *Grâce, louange.*]

Minnettar (*fa. f.*) Minnet altında kalmış gördüğü iyiliğe karşı mahcup ve müteşekkir [*Obligé,e; reconnaissant,e.*]

Minşar (*a. s.*) Kereste biçmeğe mahsus testere, bıçkı. [*Scie.*]

Mintan (*t. s.*) Fanilâ, gömlek üzerine giyilen kollu yelek. [*Gilet ouaté avec manches.*]

Minüskül (*c. s.*) Küçük harf, majüskül olmayan harf. [*Minuscule.*]

Minval (*a. s.*) Tarz, suret §Tarik, yol § Üslup. [*Manière; forme; méthode.*]

Minyatür (*c. s. f.*) Çok zarif ve lâtif şey, küçük ve ince müzeyen resim§ Çok zarif ince ve narin kimse. [*Mignature.*]

Minyon (*c. f.*) Zarif, ince, nazik, güzel § Küçük sevimli. [*Mignon,ne.*]

Mir (*fa. f.*) Bey, âmir, reis, şef. [*Chef; commandant.*]

Miraç (*a. s.*) Çıkılacak, yükselecek yer. Göğe çıkma, hazreti Peygamberin göğe çıkması. [*Echelle* § *Ascension* § *L'ascension de Mahomet.*]

Miralay (*fa. s.*) Alay kumandanı, kaymakam ile mirliva arasındaki askerî rütbe. [*Colonel.*]

Miras (*a. s.*) Ölen bir adamın bıraktığı mal ve mülk, verasetle intikal eden hastalık ve saire. [*Héritage.*] **mirasyedi** = Mirasa konan adam § Pek müsrif ve idaresiz kimse.[*Personne qui a fait un héritage* § *Qui fait des folles dépenses.*]

Mir'at (*a. s.*) Ayna, ayine. [*Miroir; glace.*]

Mirî (*fa. f.*) Devlet hazinesine ait § Hükûmet hazinesi. Hükûmete ait. [*Appartenant à l'État ou au trésor public.*]

Mirliva (*fa. s.*) Liva, Paşa § Ferikten bir rütpe küçük jeneral. [*Général de brigade .*] **mirlivalık** = Liva kumandanlığı, paşalık.[*Commandemant d'un brigade.*]

Mirsat (*a. s.*) Yıldızların harekâtını tetkıka mahsus yer § Gözetlemeğe mahsus mahal § Pusu. [*Observation astronomique* § *Guet.*]

Mis | **Misk** (*t. s.*) Bir cins ceylanın göbeğinden çıkan güzel kokulu madde. [*Musc.*] **mis- sabunu** = Güzel kokulu bir cins sabun. [*Savon parfumé.*]

Mis (*c. s.*) Henüz evlenmemiş İngiliz kızı, matmazel. [*Mis.*]

Misafir | **Müsafir** (*a. s.*) Yolcu, seyyah § Seyahatte birinin evine konan, mihman,konuşmak ve ziyarette bulunmak için birinin evine giden § Gözde hasıl olan leke.[*Voyageur* § *Hôte,esse* § *Visiteur,euse* § *Étranger,ère.*]

Misafirhane (*t. s.*) Yolcuların konmasına mahsus yer, otel. [*Hôtet; auberge.*]

Misafirlik (*t. s.*) Bir yere ziyarete gidiş, ziyaret, vizite, konukluk, mihmanlık § Misafir olma hali. [*État d'hôte*§*Visite*]

Misak (*a. s.*) Ant, sözleşme, bir şey hakkında verilen karar, ahıt.[*Pacte; alliance; convention.*]

Misal (*a. s.*) Örnek, nümüne, model, benzer, gibi.[*Exemple*§ *Pareil; semblable.*]

Misil (*a. f.*) Benzer, eş, nazir, mümasil. [*Semblant, pareil; égal* § *Pair.*]

Misilli | **Misillu** (*t. d.*) Gibi, benzer, eş, kabilinden. [*Comme.*]

Miskal (*a. s.*) Kiymetli taşları tartmakta kullanılan bir küçük ölçü, dirhemin kesri. [*Poids d'un dramme et demi servant à peser seulement les pierres précieuses.*]

Misket (*t. s.*) Güzel kokulu

meyva, (misket üzümü)misket elması. *[Muscat (raisin).]*

Miskin (*a. s.*) Beceriksiz, âciz, elinden iş gelmez § Biçare, hakir, fakir § Cüzam denilen sari illete tutulmuş. *[Misérable; pauvre* § *Mesquin,e* § *Lépreux,euse.]* **miskinane** = Miskinlikle, fakirane,hakirane. *[Mesquinement.]* **miskinhane** = Cüzam illetine tutulanlara mahsus tedavi mahalli. *[Léproserie.]*

Miskinlenme | (*t. m.*) Fakir **Miskinlenmek** | ve biçare olmak, âcizleşmek, tenbelleşme, tenbelleşmek. *[Devenir mesquin,e.]* **miskinlik** = Beceriksizlik, biçarelik, acizlik§Fakirlik, fakru zaruret. *[Mesquinerie* § *Pauvreté* § *Lèpre.]*

Misma (*a. s.* Hastaların ciğer ve kalbini dinlemeğe mahsus boru, alet. *[Stéthoscope.]*

Mismar (*a.s.*) Çivi, mıh. *[Clou.]* **mismarî** = Çivi şeklinde olan. *[Cunéiforme.]*

Misma

Mistar (*a. s.*) Satırların doğru gitmesini temin için kâğıdın altına konulan alet. *[Règle.]*

Mistik (*c. f.*) Batınî, tasavvufî, esrarlı. *[Mystique.]*

Misvak (*a. s.*) Diş temizleyecek bir cins elyaflı kök,budak, diş fırçası.*[Cure dent de bois]*

Misyoner (*c. s.*) Dinî bir hizmet maksadile çalışan papas ve propagandacı. *[Missionnaire.]*

Mişvar (*a. s.*) Tavır, gidiş, reviş, rol. *[Manière; ton;air.]*

Miting (*c. s.*) Herhangi bir maksatla halkın bir yere toplanıp söylenen nutukları dinliyerek bazı kararlar vermesi. *[Meeting.]*

Mitoloji (*c. s.*) Esatir, hurafat, efsane. *[Mythologie.]*

Mitralyoz (*c. s.*) Makinalı tüfek, pek az zamanda yüzlerce mermi atan silâh.*[Mitrailleuse.]*

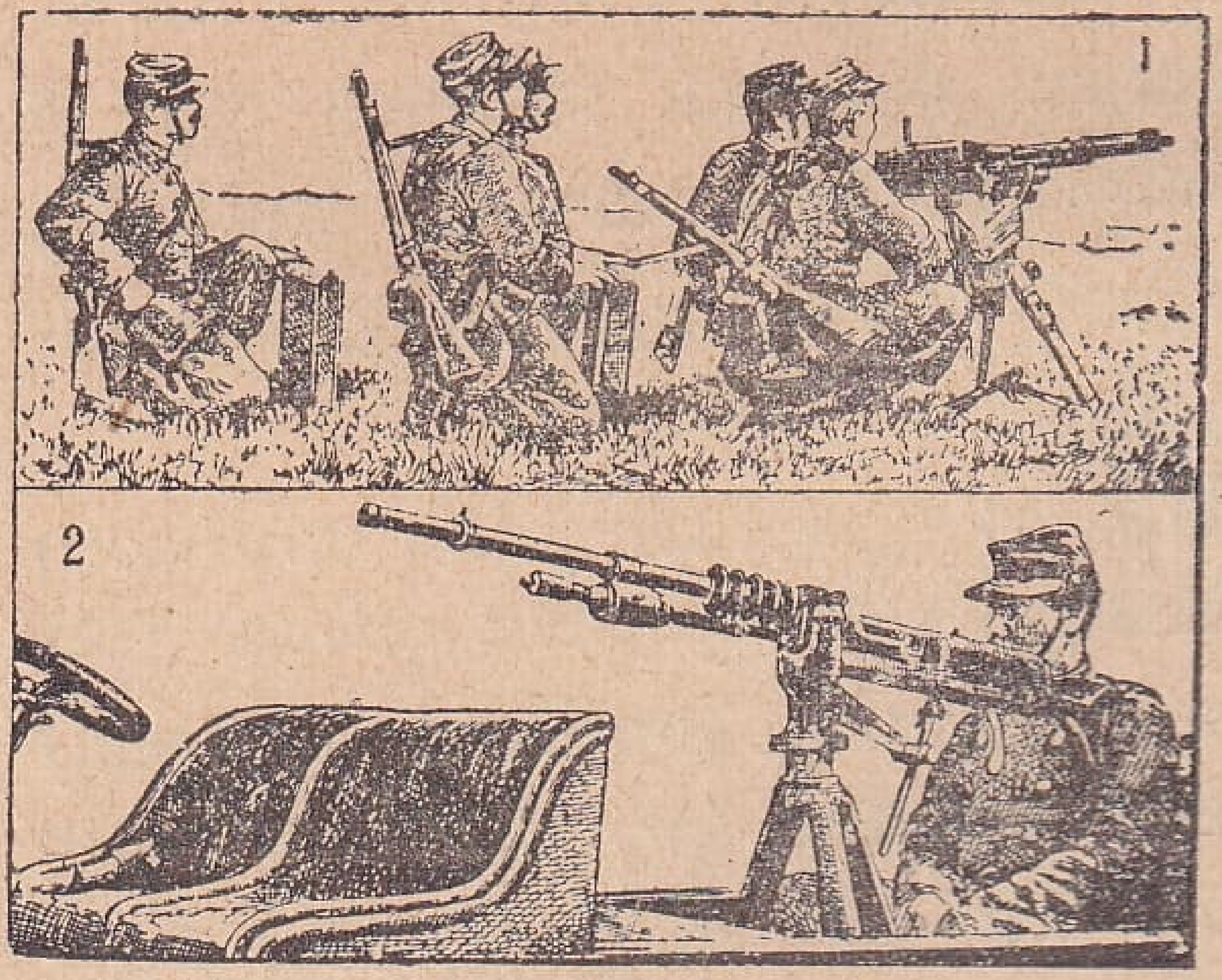

Mitralyoz

Miyan (*fa. s.*) Vasat, orta,

ara, aralık, mabeyin § Bel. *[Milieu § Centre § Intervalle § Reines.]*

Miyar (*a. s.*) Bir şeyin kıymet ve safiyetini gösterir alet. *[Titre légal des poids, des monnais.]*

Miyasma (*c. s.*) Zehirli ve bozuk ufunet. *[Miasme.]*

Miyavlama }
Miyavlamak } (*t. m.*) Kedi miyav miyav etmek. *[Miauler.]*

Miyop (*c. f.*) Uzağı görmiyen, kasrı basara müptela olan. *[Myope.]*

Miz, mız (*t. d.*) İzafî zamir olup kelimenin ahengine göre (miz), (mız), (muz), (müz), şeklinde kullanılır. *[Notre; nos (pronom possessif).]*

Mizaç (*a. s.*) Bünye, tabiat, yaradılış § Huy § Ahvali sıhhiye. *[Humeur, tempérement § Santé § Caprice, disposition.]* **mizaçgir** = Herkesin mizacına, keyfine göre söz söyliyen. *[Serviable.]* **mizaçgirlik** = Keyfe göre söz söylemek hal ve tabiatı. *[Serviabilité.]* **mizaçsız** = Hasta, rahatsız, keyifsiz. *[Indisposé,e.]*

Mizah (*a. s.*) Şaka, lâtife, eğlence, hezil. *[Plaisanterie, badinage.]*

Mizan (*a. s.*) Terazi, ölçü § Tartı, ağırlık § Mikyas, ayar§ Hesapta bir ameliyatın doğru olup olmadığını anlamak için yapılan ikinci bir ameliye § Bazı şeylerin kıymet ve derecesini göstermeğe yarayan aletler § Akıl, idrak, muhakeme. *[Balance§Poids § Raison.]*

Mizantrop (*c. s.*) Merdüm giriz, insanlardan nefret eden adam. *[Misanthrope.]*

Mizmar (*a. s.*) Düdük, kaval, ney, flüt § Boğazdaki nefes yolu, hançere. *[Flute; fifre § Glotte.]*

Mıh (*t. s.*) Enser, çivi. *[Clou.]*

Mıhladız (*c. s.*) Bak: mıknatis. *[Voir: mıknatis.]*

Mıhlama }
Mıhlamak } (*t. m.*) Çivileme, çivilemek, çivi veya enserle tutturmak. *[Clouer; fixer.]*

Mıhlanma }
Mıhlanmak } (*t. m.*) Çivi ve enserle raptolunmak, kakılmak § Bir yere dikilip kalmak, kıpırdamamak. *[Être cloué,e § Rester longtemps; se fixer.]*

Mıhlı (*t. f.*) Mıhlanmış, çivili. *[Cloué,e.]*

Mıknatis (*a. s.*) Demiri cezb-

54

etmek hassasını haiz olan çelik. Mıhladız. *[Aimant.]*
mıknatisî = Mıknatise mensup ve müteallık. *[Magnétique.]*
mıknatisiyet = Mıknatıs kuvvet ve hassası. *[Magnétisme.]*
Mıntaka (*a.* *s.*) Cihet, taraf, mahdut yer, Kürei arzın sıcaklık ve soğukluk itibarile taksim edildiği parçalardan her biri. *[Zone § Ceinture.]*
Mırdar } (*t. f.*) Pis, mülevves.
Murdar } *[Sal; malpropre.]*
Mırdarlık = Pislik, levis. *[Saleté.]*
Mırıldama } (*t. m.*) Yavaş
Mırıldamak } yavaş ve ken-
Mırıldanmak } di kendine söylenme, söylenmek, mırıldanmak, memnun olmadığını ima etmek. *[Murmurer, manifester du mécontentement.]*
Mrıltı (*t.* *s.*) Kedinin keyfli zamanında «mır mır» diye ses çıkarması § Yavaş yavaş konuşma, yavaş söyleme. kendikendine söylenme, homurdanma. *[Murmure; grognerie § Mécontentement.]*
Mısır (*t.* *s.*) Sarı ve irice taneli maruf hububat ve bunun ateşte patlatılmış taneleri *[Maïs.]*
Mıskal (*t.* *s.*) Kuyumcuların madeni parlatmak için kullandıkları alet*[Voir: Mıskal.]*
Mısra (*a.* *s.*) Bir manzumeyi teşkil eden satırların her biri, beytin nısfı. *[Hémistiche]*
Mıstak (*a.* *s.*) Bir sözün doğruluğunu ispata yarayan şey. *[Qui vérifie, constate§ Récognitif.]*

Mısır

Mışmış (*t.* *s.*) Kaysı, zerdali denilen sarı erik. *[Espèce d'abricot.]*
Mıymıntı (*t.* *f.*) Mızmız, uyuşuk, tembel, elinden iş gelmez, miskin.*[Miticuleux,euse; parasseux,euse.]*
Mızık (*t.* *s.*) Oyunbozanlık. *[Tricherie.]* **mızıkçı** = Oyun bozan, işi karıştıran.*[Tricheur,-euse.]*
Mızıklanma } (*t.* *m.*) Oyun
Mızıklanmak } bozanlık yapma, yapmak. *[Tricher.]*
Mızmız (*t.* *f.*) Beceriksiz, elinden iş gelmez, söz söylemesini bilmez, miskin. *[Méticu-*

leux,euse.] **mızmızlık**=Miskinlik, beceriksizlik, mıymıntılık. *[Qui fait le méticuleux.]* **mızrak**=Uzun saplı ve ucu demirli ve eskiden muharebelerde kullanılan bir harp aleti ki buna«kargı»de derler. *[Lance]*
mızraklı = Mızrakla müsellah, kargılı. *[Lancier; armé,e d'une lance.]*
Mızrap (*a. s.*) Bazı telli çalgıları çalmağa mahsus kemik veya tüy. [*Pièce fine d'os ou de corne qui sert à faire les cordes de certains instruments à cordes.*]
Mobilizasyon(*c.s.*) Seferberlik. *[Mobilisation.]*
Mobilya (*c. s.*) Mefruşat, döşeme. *[Mobilier.]*
Moda (*c. s.*) Zaman zaman elbise, eşya ve sairede değişen ve makbul olan tarz, biçim, âdet. *[Mode.]*
Model (*c. s.*) Örnek, nümune, heykeltraş ve ressamın nümune edindikleri şey § Nümune olmağa lâyık insan. *[Modèle.]*
Modern (*c. s.*) Yeni, asrî,yeni şekil ve uslüpte olan. *[Moderne.]*
Modistra (*c. s.*) Kadın elbisesi diken kadın terzi. *[modiste.]*
Modülâsiyon (*c. s.*) Sesin bir perdeden diğer perdeye geçmesi, perdeler üzerindeki tebeddülü. *[Modulation.]*
Mola (*t. s.*)Dinlenme, istirahat. Gevşetme. *[Repos § Largue en bande.]*
Molekül (*c. s.*) Herhangi bir maddenin havassını kaybetmemek şartile ayrılabilen en küçük cüzüferdi, zerre. *[Molécule.]*
Molla (*t. f.*) Medresede dinî tahsil gören talebeye verilen isim. *[Étudiant en théologie.]*
Moloz (*t. s.*) Toprak ve kireç parçalari ile karışmış taş ve saire. *[Petites pierres, cailloux employés dans les constructions § Moellon. Décombres.]*
Monarşi (*c. s.*) Hükûmeti mutlaka, yâni bir hükümdar yahut tek bir reis tarafından idare olunan devlet şekli. *[Monarchie.]*
Monat (*c. s.*) Bütün mevcudatı teşkil eden taksimi gayri kabil ve basit bir madde. *[Monade.]*
Monden (*c. s.*) Dünyanın zevk ve alâyişine düşkün kimse. *[Mondain,e]*
Monism (*c. s.*) Bütün mevcudatı bir tek unsurun tezahürat veya eşkâlinden ibaret addedenlerin mezhebi. *[Monisme.]*

Monogram (*c. s.*) Bir ismin ilk harfleri. [*Monogramme.*]

Monokl (*c. s.*) Bir tek camdan ibaret gözlük [*Monocle.*]

Monokl

Monolok (*c. f.*) Bir tiyatro veya başka bir eğlentide birinin söylediği gülünç parça § Hasbıhal. [*Monologue.*]

Monoplan (*c. s.*) Tek satıhlı tayyare. [*Monoplane.*]

Monopol (*c. s.*) İdarei vahide, yedi vahıt usulu, inhisar, bir şahıs veya şirketin bazı şeyleri rakipsiz satmak için haiz olduğu imtiyaz. [*Monopole.*]

Monotip (*c. s.*) Matbaa harflerini ayrı ayrı tertip eden. [*Monotype.*]

Monoton (*c. s.*) Yeknasak,değişmiyen,daima, ayni ahenkte devam eden. [*Monotone.*]

Monsenyör (*c. s.*) Prenslere, büyük papaslara verilen unvan. [*Monseigneur.*]

Monşer (*c. s.*) Azizim, aziz dostum manasına bir kelimedir. [*Mon cher.*]

Montaj (*c. s.*) Bir makinenin bütün aksamını yerleştirerek işleyecek bir hale getirme. [*Montage.*]

Montör (*c. s.*) Bir makineyi aksamını takarak yerine koyan işçi. [*Monteur,euse.*]

Mor (*t. f.*) Menekşe renginde. [*De couleur violet foncé.*]

Moral (*c. s.*) Ahlâk, maneviyat § Ahlâk ilmi, kitabı. [*Morale.*] **moralist** = Ahlâka dair eser yazan kimse.[*Moraliste.*]

Morarma / **Morarmak** (*t.m.*)Mor rengine girme,girmek, kararmak § Zedelenmek. [*Devenir violet* § *Être meurtri,e.*]

Morartma / **Morartmak** (*t. m.*) Mor rengine getirme, getirmek, mora boyamak§ Zedelemek. [*Rendre violet foncé§ Meurtrir.*]

Moras (*c. s.*) Basılacak gazetenin çekilen son provası. [*Morasse.*]

Moratoryom (*c. s.*) Tecili düyun, borcun ödenmesini tehir veya talik hakkını veren kanun. [*Moratorium.*]

Morfin (*c. s.*) Afyondan çıkarılan ve ağrıyı dindirmek için şırınga edilen çok kuvvetli bir zehir. [*Morphine.*]

Morfinoman (*c. s.*) Morfin kul-

lanmağa alışmış adam. [*Morphinomane.*]

Morfinomani (*c. s.*) Morfin istimalini itiyat etmekten ibaret hastalık. [*Morphinomanie.*]

Morfoloji (*c. s.*) Kelimelerin şekillerile tebeddül ve tahavvülâtının tarihi. Zihayat mahlûkatın harici şekillerini tetkik ve tetebbü eden ilim. [*Morphologie.*]

Morg (*c. s.*) Şüpheli ölülerin neden öldüğünü teşhise mahsus yer. [*Morgue.*]

Morina (*c. s.*) Kara ciğerinden yağ çıkarılan büyük bir cins balık. [*Morue.*]

Moruk (*t. f.*) Tezyif makamında ihtiyarlar için kullanılır. [*Vieillard.*]

Mostra (*c. s.*) Örnek, nümune, dükkân camekânında teşhir olunan eşya. [*Echantillon.*]

Motosiklet (*c. s.*) Motör vası-

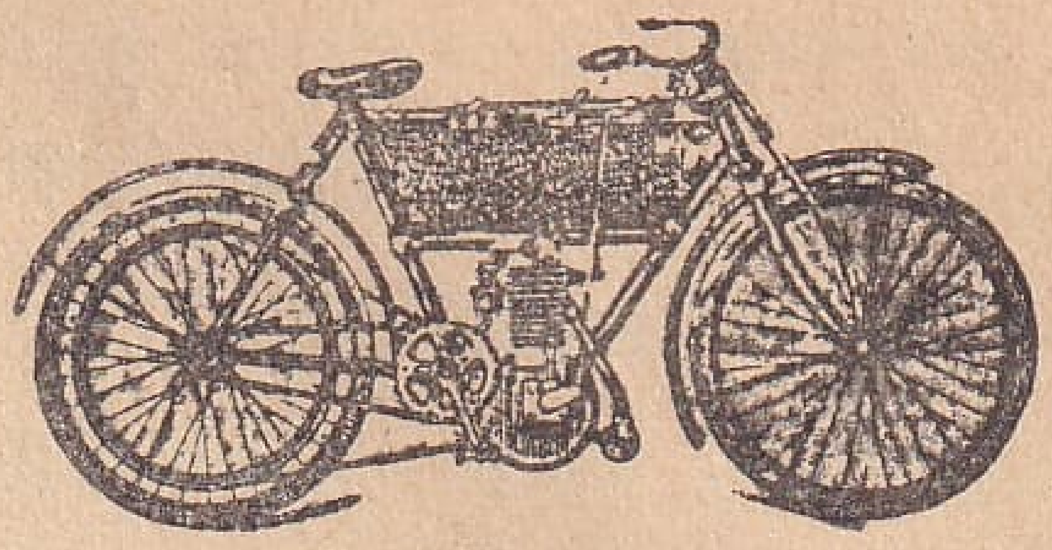

Motosiklet

tasile işliyen bisiklet. [*Motocyclette.*]

Motör (*c. s.*) Elektrik, benzin veya buhar ile çalışarak her

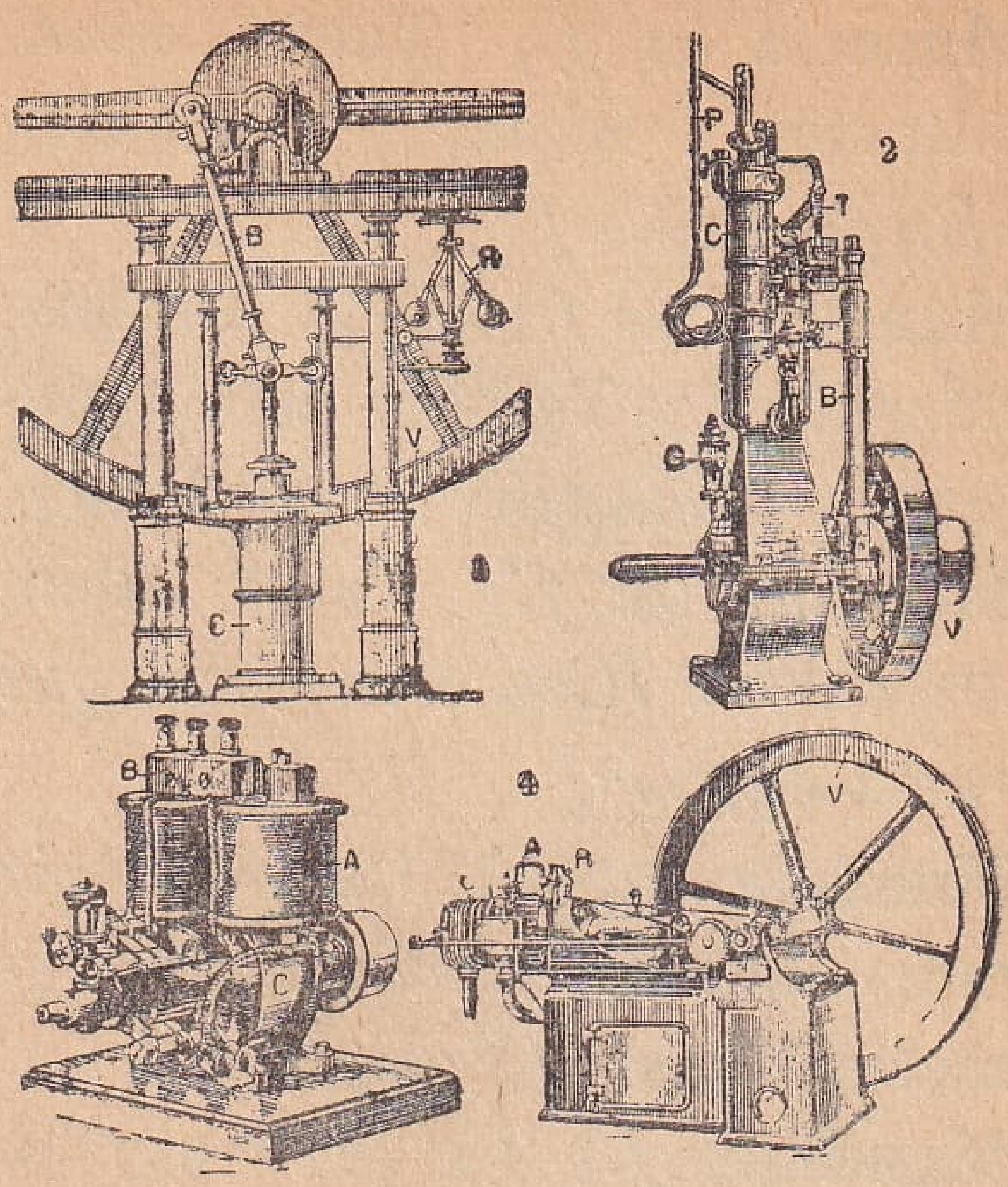

Motör

hangi bir şeyi tahrik eden makine. [*Moteur.*]

Mozaik (*c. f.*) Bir çok renklerde cam, taş ve tahta parçasından ibaret ve hepsi bir arada bir resim teşkil eden eser. [*Mosaïque.*]

Möble (*c. f.*) Mobilyalı, mefruş. [*Meublé.*]

Muabbir (*a. f.*) Ruya tabir eden adam. [*Commentateur de songe.*]

Muaccel (*a. f.*) Mühletsiz, peşin, vadesiz. [*Sans délai.*]

muaccele= Vaktinde alınacak irada karşılık olarak peşinen alınan para. [*Fermage qui est retiré des terres appartenant au gouvernement et qui est payé en plusieurs termes.*]

Muacciz (*a. f.*) Taciz eden, bıktıran, sıkan, yapışkan. *[Importun,e.]*
Muaddel (*a.f.*) Tadil edilmiş, düzeltilmiş§ Tadil ve tashih olunmuş. *[Tempéré,e; modifié,e.]*
Muaddil (*a. f.*) Tadil eden, doğrultan *[Qui tempère; qui rend égal,e.]*
Muadele (*a. s.*) Cebirde bir müsavatın iki tarafındaki kıymetin hepsi. *[Équation.]*
Muadil(*a. f.*) Bir şeye ağırlık ve hacim ve kıymetçe müsavi olan, beraber, müşabih.*[Équivalent,e; semblable;égal,e.]*
Muaf (*a. f.*) Affolunmuş§İstisna edilmiş, müstesna. *[Pardonné,e; excusé § Exempt,e.]*
muafiyet = Affedilmiş olma § İstisna, imtiyaz§ Sari bir hastalığa karşı aşılanmak suretile elde edilen hal. *[Exsemption; dispense.]*
Muahede (*a. s.*) İki devlet arasında aktolunan misak, mukavele. *[Traité § Pacte.]*
muahedename = Ahitname. *[Traité.]*
Muahhar (*a. f.*) Sonraya, geriye kalmış, geride bulunan, sonra ki,sonra .*[Postérieur,e§ Dernier,ère.]*
Mualece (*a. s.*) Hastaya ilâç verme § İlâç. *[Traitement d'un malade; médication; cure.]*
Muallâ (*a. f.*) Yüce, âli§ Mertebesi yüksek.*[Elevé,e;haut,e sublime.]*
Muallâk (*a. f.*) Asılı § Bir yere dayanmayıp boşta duran § Henüz kararı verilmemiş veya hallolunmamış (iş) *[Qui reste en suspens § Suspenseur.]*
Muallel (*a. f.*) Sebebi gösterilmiş, sebebi bildirilmiş§İlletli, sebepli. *[Qui a une cause, un motif.]*
Muallem (*a. f.*) Talimli, talim olunmuş,öğretilmiş.*[Instruit,e dressé,e (soldat).]*
Muallim (*a. s.*) Ders veren, hoca, usta § Profesör. *[Professeur; instituteur.]*
Muamele (*a. s.*) Birine karşı her hangi bir harekette bulunma § Kullanma, tutma § Bir resmî daireye verilen istida ve saire gibi resmî evrakın takip ettiği yol§İş, alış veriş§ Kadın ile erkek arasında cinsî münasebette bulunma. *[Traitement § Conduite § Procédé; acte; affaires commerciales§ Formalités bureaucratiques.]*

muameleci = Saraflık ile meşgul, yüksek faizle para veren adam, murabahacı. *[Spéculateur,euse; usurier,ère.]*

Muamma (*a.* s.) Bilmece, yanıltmaç § Karışık mübhem iş, anlaşılmaz şey. *[Enigme § Chose inexplicable.]*

Muammer (*a.*s.) Çok yaşamış, uzun ömürlü. *[Qui jouit d'une longue vie.]*

Muanaka (*a.* s.) Muhabbet kastile biribirinin boynuna sarılma. *[Embrassement; accolade.]*

Muannit (*a. f.*) İnatçı, inat ve ısrar eden, dediğinden dönmeyen. *[Obstiné.e; têtu,e.]*

Muanven (*a. f.*) Unvanı olan, bir unvan sahibi. *[Intitulé,e.]*

Muaraza } (*a.* s.) Biribirine
Maraza } karşı gelme, kavga etme. *[Opposition; dispute; querelle.]*

Muarefe (*a.* s.) Tanışma, bilişme, biribirini bilip tanışma, aşınalık. *[Connaisance.]*

Muarız (*a. f.*) Karşı gelen, muhalefet eden. *[Qui s'oppose; opposant,e]*

Muarra (*a. f.*) Çıplak. boş, beri, ari, uzak. *[Dépouillé § Libre; exempt,e; dépourvu.]*

Muarrep (*a f.*) Arapçalaştırılmış, arapçaya mal edilmiş. *[Arabisé,e.]*

Muarrif (*a.f.*) Tarif ve tayin eden etrafile anlatan, bildiren. *[Qui fait connaitre§ Définite.]*

Muasir (*a. f.*) Başkasile bir asırda yaşayan ve yaşamış olan § Ayni devirde yaşamış olan insanlar *[Contemporain,e]*

Muaşaka (*a.* s.) Biribirine âşık olma, sevişme. *[Amour réciproque.]*

Muaşeret (*a.*s.) Birlikte bir arada yaşayıp hoş ğeçinme § Cemiyet hayatında dürüst ve medenî bir insan olabilmek için lâzım gelen bilgiler. *[Savoir vivre § Sociabilité.]*

Muatep (*a. f.*) İtabe uğramış, tekdire dilen. *[Reprimandé,e.]*

Muattal (*a. f.*) Metruk, bırakılmış, battal, işsiz, boş. *[Abandonné,e; qui est hors d'usage § Inactif,ve.]*

Muattar (*a. f.*) Güzel kokulu, kendisine güzel koku verilmiş olan. *[Parfumé,e.]*

Muavaza (*a.* s.) Mübadele, trampa. *[Échange; compensation.]*

Muavedet (*a.* s.) Geri dönme, avdet, dönüş, geri gelme. *[Retour]*

Muavenet (*a. s.*) Yardımcılık, yardım etme. *[Secours; asistance.]*
Muavin (*a. s.*) Bir memura vazifsinde yardım için tayin edilmiş memur § Mekteplerde ve dairelerde müdürden sonra gelen idare memuru. *[Aide; asistant, auxiliaire§Adjoint.]*
Muavveç (*a. s.*) İğrılmiş, çarpık, bükülmüş, iğri büğrü.]*Courbé,e; recourbé,e.*]
Muayede (*a. s.*) Bayramlaşma. [*Visite faite à l'occasion d'une fête.*]
Mnayene (*a. s.*) Gözden geçirme, araştırma § Bir adamın doktor tarafından hastalığı araştırılma § Yoklama. [*Examen; inspection.*] **muayenehane** = Doktorların hastalara bakmağa mahsus ev veya dairesi. [*Clinique.*]
Muayip (*a. s.*) Kusur, ayıp, şeyler, leke. [*Défauts;vices.*]
Muayyebat (*a. s.*) Ayıplanan şeyler, kusurlar. [*Défauts; vices.*]
Muayyen(*a. f.*) Tayin ve tesbit olunmuş, belli, maruf. [*Fixé,e; déterminé,e.]*
Muayyep (*a f.*) Ayiplanmış, ayıplı. [*Honteux,euse; inpudique.*]
Muazzam (*a. f.*) Büyük, iri, azîm§ Mübeccel§ Ehemmiyetli, ağır. [*Grand,e; considérable§ Important,e* § *Vénéré,e.*]
Muazzep (*a. f.*) Eziyet çeken, sıkıntı ve azap içinde bulunan. [*Châtié,e; puni,e§Tourmenté,e.*]
Muazzez (*a. f.*) Çok aziz, kıymetli, muhterem. [*Chéri.e; estimé,e; adoré,e.*]**muazzezen**= Şerefle, izzet ve ikram ile. [*Avec honneur.*]
Mubah (*a. s. f.*) Yapılıp yapılmaması dince müsavi olan. [*Licite; permis,e.*]
Mubahase (*a. s.*) Her hangi bir madde için tarafeyn arasında konuşup görüşme, söyleşme, bildiğini ve fikrini beyan etme. [*Discussion.*]
Mubalağa (*a.s.*) Aşırıp taşırma § Birinin iyilik veya kötülüğünü mustab'at görünecek surette beyan etme. [*Exagération*§ *Excès.*] **mubalağacı**= Her şeyi büyütmeyi ve mubalağayı seven. [*Qui exagère.*]
mubalağalı = Büyütülmüş, olduğundan ziyade gösterilmiş, mubalağa edilen, mubalağası olan, [*Exagéré,e.*]
Mubarek (*a. f.*) Bereketli§Ulu, aziz, hürmetli § Mukaddes,

uğurlu,kutlu, hayırlı. [*De bon augure;heureux,euse*§ *Béni,e; sacré,e.*]

Mubassır (*a. s. f.*) Gözedici, bakıcı, bekleyici § Eskiden mekteplerde talebenin harekâtına nazaret için bulundurulan memurlar, muit.[*Régisseur; surveillant,e (d'école.*]

Mubassırlık=Mubassır hizmet ve memuriyeti. [*Charge d'un régisseur ou d'un surveillant d'école.*]

Mubayaa (*a. s.*) Şatın alma § Alış veriş, aksata. [*Achat.*]

mubayaacı = Borsada birinin hesabına kambiyo alan kimse. [*Acheteur de matières or et argent* § *Agent de change.*]

Mucibince (*a. h.*) Hükmünce, ahkâma ve münderecatına tevfikan § Göre, nazaran § Büyük memurlar tarafından resmî evrakın altına yazılan ve yukarda yazılı olan şeylere göre hareket ediniz manasında kullanılan bir tabirdir.[*Terme par lequel un fonctionnaire supérieur ordonne l'exécution du contenu d'une pièce officielle.*]

Mucip (*a. f.*) Sebep olan,icap eden, sebep, vesile. [*Qui cause, qui motive. Cause; motif.*]

Mucir (*a. s.*) Kiralayan, icar eden. [*Qui loue; loueur.*]

Mucit (*a. f.*) İcat,ihtira eden, yeni bir şey bulup çıkaran. [*Qui invente; inventeur.*]

mucitlik = Mucit olmak hali, yeni bir şey icat eden adamın hali. [*Invention; etat d'inventeur.*]

Mûciz (*a. f.*) Âciz bırakan, acze düşüren.[*Qui rend faible et impuissant.*]

Muciz (*a. f.*) Kısa, muhtasar, veciz, icaz suretile yazılmış. [*Abrégé,e.*]

Mucize (*a. s.*) Herkesi hayrette bırakan harikulâde şey§ Peygamberlerin yaptığı ve herkesi hayrette bırakıp acze düşüren hal ve hareket § İnsan zekâsının bir türlü halledemediği fevkalâde şey[*Miracle; prodige.*]

Mucur (*t. s.*) Maden kömürünün yandıktan sonra kalan süprüntüsü § Her şeyin işe yaramaz kısmı.[*Scorie*§*Partie inférieure ou rejetable de toute chose.*]

Muçık (*t. s.*) Saban demrini temizlemeğe yarayan ucu keskin demirli değnek. [*Petit bâton terminé en fer tranchant pour nettoyer le soc.*]

Muço (*c. s.*) Küçük gemici

çocuk § Meyhane çırağı. [*Jeune apprenti, matelot, mousse.*]

Mudarebe (*a. s.*) Dövüşme, vuruşma, birbirini döğme. [*Combat; lutte.*]

Mufarakat (*a. s.*) Ayrılık, ayrılma, uzaklaşma § Bir yeri terkedip gitme, infikâk, boşanma, talâk. [*Séparation* § *Action de partir* § *Divorce.*]

Mufarik (*a. f.*) Biribirinden ayrılan, ayrılmış. [*Separé,e.*]

Mufassal (*a. f.*) Etraflı, tafsilâtlı, uzun uzadıya anlatılan, tafsilâtlı *Détaillé,e.*] **mufassalan** = Etrafile, uzun uzadıya, bütün tafsilâtile. [*En détail,e; d'une manière détaillée.*]

Mufat (*a. s.*) Meâl, hüküm, mana, mefhum. [*Sens.*]

Mugaddi (*a. s. f.*) Besleyici, besliyen, gıdalı. [*Nutritif,ive; alimentaire.*]

Mugalâta (*a. s.*) Bak: Mağlata. [*Voir: Mağlata.*]

Muganni (*a.s.*) Usula tevfikan şarkı söyliyen kimse, şarkıcı, hanende. [*Chanteur.*]

Mugayeret (*a. s.*) Uygun olmayış, uymıyan, başka türlü olma. [*opposition; contradiction.*]

Mugayır (*a. f.*) Uygun ve muvafık olmıyan, zıt, uymaz, muhalif. [*Contraire, opposé,e; non conforme.*]

Mugaylan (*a. s.*) Çölde yetişen dikenli bir cins çalı, deve dikeni. [*Sorte d'arbrisseau épineux qui croît dans les déserts.*]

Mugayyebat (*a. s.*) Gizli ve görünmez şeyler, mevcut olmıyan. [*Choses secrètes; invisible; absence.*]

Mugayyer (*a. f.*) Değiştirilmiş, tebdil olunmuş. [*Changé,e; altéré,e.*]

Muğ (*fa. s.*) Mecusî, ateşperest § Meyhaneci, piri muğan. [*Mage; adorateur du feu* § *Cabaretier*]

Muğber (*a. f.*) Tozlu § Gücenmiş, darılmış. [*Poudreux,euse* § *Faché,e; contrarié,e.*]

Muğfil (*a. f.*) İğfal eden, aldatan § Yoldan çıkaran. [*Trompeur, leurrée.*]

Muğlak (*a. f.*) Anlaşılmaz, anlaşılması güç, karışık. [*Confus,e* § *Difficile à comprendre.*]

Muğpeçe (*fa. s.*) Genç meyhaneci çırağı § Dilber çocuk. [*Jeune garçon de cabaret* § *Beau garçon.*]

Muhabbet (*a. s.*) Sevişme,

sevgi § Dostluk § Aşk,alâka§ Sohbet. *[Amitié § Amour § Conversation.]* **muhabbetli** = Sevgisine sadık, vefakâr. *[Dévoué,e; amical,e.]* **muhabbetname** = Dostça yazılan mektup § Aşka ait mektup, tezkere,name.*[Lettre amicale, lettre d'amour.]*

Muhabere (*a. s.*) Haberleşme§ Mektuplaşma § Tâbiri kadımle: iş'ar ve istiş'ar. *[Correspondance; communication de nouvelles.]*

Muhabir (*a. s.*) Mektup verip alan, mektuplaşan § Mensup olduğu gazeteye veya idarehaneye bulunduğu mahâl hakkında haber ve malûmat veren.*[Correspondant,e.]*

Muhaceme(*a. s.*) Her taraftan ve birden hücum etme. bir şeyin, bir maddenin üstüne üşüşme. *[Précipitation § Attaque.]*

Muhaceret (*a. s.*) Göç, hicret, yerleşmek üzre başka memlekete gitmek § İkamet yerini değiştirme. *[Émigration.]*

Muhacir (*v. s.*) Hicret eden, etmiş olan, yerleşmek üzre başka memlekete giden. *[Emigré,e; émigrant,e; fugitif,ve.]*

Muhaddep (*a. f.*) Tümsekli, kambur, ortası müdevver, müdevverce olan. (mukaarın) zıddı. *[Convexe.]*

Muhaddis (*a. f.*) Hazreti Peygamberin kelamı demek olan hadisleri nakil ve rivayet eden § Hadisle meşgul olan. *[Théologien vérsé dans l'étude des apophtégmes et tradition dûs à Mahomet.]*

Muhafaza (*a. s.*) Hıfzetme,vikaye, saklama, koruma§ Mer'i tutma. *[Garde; conservation§ Protection.]*

Muhaffef (*a. s.*) Hafiflendirilmiş § Kolay telâffuz olunacak surette ihtisar olunmuş (edebî parça, kelime). *[Rendu,e léger,ère; simplifié,e§ Attenant,e.]*

Muhafız (*a. s. f.*) Hıfzeden, koruyan, bekliyen, bekçi § Bir şehir veya mevkiin muhafazasına memur asker ve bir askerin kumandanı. *[Qui garde; gardien § Commandant d'une place forte.]* **muhafızlık** = Muhafız vazife ve memuriyeti. *[Charge et dignité de commandant d'une place forte.]*

Muhakkak(*a. f.*) Tahkik olunmuş, gerçek, doğru, sahih §

[Şüphesiz, mutlak. *[Vérifié,e; certain,e; confirmé,e.]*

Muhakkar(*a. f.*) Tahkir olunmuş, alçalmış, zelil, hakir. *[Meprisé,e.]*

Muhakeme (*a. s.*) Mahkemede iki tarafı dinleyip hükmetme, dava. Herhangi bir şey hakkında zihnen ve iyice düşünme, zihnen karar verme. *[Jugement § Procés; cause.]*

Muhal(*a. f.*)Mümkün olmıyan, imkânsız § Vücude gelmesi umulmıyan. *[Impossible; absurde.]*

Muhalefet (*a. s.*) Uyuşmama, karşı koma § Zıddiyet. *[Contrariété,e; opposition § Contraste.]*

Muhalesat / **Muhaleset** (*a. s.*) Dostluk, samimî muhabbet§ İçli dışlı oluş. *[Sincérité.]*

Muhalif (*a. f.*) Dermeyan olunan fikre uymaz, zıt, muvafık ve uygun olmıyan. *[Contraire;opposé.e§Adverse; défavorable.]*

Muhallef (*a. f.*) Ölen bir adamın bıraktığı şey, tereke. *[Laissé,e en héritage.]*

Muhallefat (*a. s.*) Muhallefin cem'i.Bak:Muhallef.*[Héritage]*

Muhallet (*a. f.*) Ebedî, daim, baki. *[Éternel,e.]*

Muhami (*a.s.*) Avukat, dava vekili. *[Avocat.]*

Muhammedî(*a.s.*) Peygambere mensup ve müteallik. Müslüman.*[Relatif,ve au prophète Mahomet; Mahométan,e.]*

Muhammes (*a. s.*) Beş köşeli, beş dılılı şekil, Beş mısralı kıt'a. *[Composé,e de cinq parties § Pentagone.]*

Muhammin (*a. s.*) Tahmin eden, eşya veya emlâke fiyat biçen kimse. *[Expert,e; estimateur.]* **muhamminlik**=Muhamin vazife ve memuriyeti. *[Charge d'un expert, expertise.]*

Muhannat / **Muhannet** (*a.s.*)Korkak,cebin alçak. *[Timide § Lache.]*

Muharebe (*a. s.*) Harp, cenk, iki yahut daha ziyade devlet arasında vuku bulan harp § Bir defada yapılan cenk,harp. *[Guerre; combat § Bataille.]*

Muharip (*a. s. f.*) Bribirile harpte bulunan muhasım § Harp ve cenkte mahir, cengâver, cesur, atılgan. *[Guerrier § Combattant.]*

Muharref (*a. f.*) Tahrif olunmuş, değiştirilmiš, bozuk. *[Changé.e; érroné,e; falsifié,e.]*

Muharrem (*a. f.*) Kameri, yani Arabî ayının birincisi, *[Premier mois lunaire de l'année arabe.]*

Muharrer (*a. f.*) Yazılmış, yazılı, yazılar. *[Ecrit,e; inscrit,e.]*

Mnharrerat (*a. s.*) Tahriratlar, yazılmış şeyler, mektuplar, evrak ve saire. *[Ecrits; lettres; coréspondances.]*

Muharrik (*a. f.*) Harekete getiren, tahrik eden § Teşvik eden, ayaklandıran. *[Qui meut; moteur, trice; excitant,e.]*

Muharrip (*a.f.*) Harap ve tahrip eden, viran eden, yıkan perişan eyliyen. *[Qui détruit; destructeur, trice; dévastateur, trice.]*

Muharrir (*a. s. f.*) Gazeteye yazı yazan kimse § Bir eser telif eden § Kâtip, meramını güzelce ifadeye muktedir kimse. *[Ecrivain; auteur § Rédacteur.]*

Muharriş (*a. f.*) Azdıran, tahriş eden. *[Irritant,e.]*

Muhasama (*a. s.*) Husumet, münazaa, düşmanlık § İki kişi veya taraf arasında dava, muhalefet, uğraşma. *[Hostilité; guerre.]*

Muhasara (*a. s.*) Bir şehir veya mevkii kuşatma, sarma, ihata etme. *[Siège; blocus.]*

Muhasebe (*a. s.*) Bir resmî veya hususî dairenin, bir bankanın hesabatı ile meşgul olan şubesi § Hesaplaşma, hesap görme. *[Comptabilité; compte § Bureau de comptabilité.]*

Mahasebeci (*t. s.*) Bir dairenin hesap işlerine nazaret eden zat § Muhasebe dairesi müdür veya şef veya reisi. *[Chef de la comptabilité d'un ministère ou d'un arrondissement.]*

Muhasip (*a. s.*) Muhasebe işlerinde malûmat ve tecrübesi, mehareti olan, muhasebeci. *[Comptable; calculateur.]*

Muhasiplik (*t. s.*) Muhasip olmak hali § Muhasip vazife ve memuriyeti. *[Connaissance en comptabilité.]*

Muhasım (*a. s. f.*) Aralarında düşmanlık bulunan iki kişi veya tarafın her biri § Aralarında bir dava olan iki kişi veya tarafın herbiri. *[Adversaires; ennemis.]*

Muhasır (*a. f.*) Bir şehir veya mevkii saran, kuşatan. (Kuvvet). *[Assiégeant,e.]*

Muhassas (*a.s.*) Tahsis ve tayin edilmiş § Birine mahsus,

ayrılmış. *[Fixé,e; déterminé,e* § *Alloué,e·]*

Muhassasat (*a. s.*) Birine veya bir kaç kişiye tahsis olunmuş, maaş § Devlet bütçesine göre devaire ayrılan para, tahsisat. *[Appoitements destinés a un personnage ou a un département administratif.]*

Muhassenat(*a. s.*) Güzel işler, güzel huylar § Tercihe sebep olan hal. [*Bonnes œuvres; avantages; mérites.*]

Muhassıl (*a. f.*) Hâsıl eden, husule getiren. [*Qui produit* § *Qui percçoit* § *Reproducteur.*]

Muhat (*a. f.*) Sümük ve ona benzer lüzucetli mayi.*[Mucus.]*

Muhat (*a. f.*) Etrafı çevrilmiş alınmış, bir şeyin içinde bulunan, maruf. *[Entouré,e ceint,e; contenu,e.]*

Muhatap (*a. s.*) Kendisine söz söylenilen adam, söz kendisine tevcih olunan şahıs. [*Auditeur; interlocuteur.*]

Muhatara (*a. s·*) Tehlike, zarar ve ziyan. *[Danger;péril; risque.]*

Muhataralı (*t. f.*) Korkulu,tehlikeli, müthiş. *[Dangereux, euse; périlleux,euse.]*

Muhatî (*a. f.*) İnsan ve hayvan bedenindeki sümük kabilinden olan lüzucetli şeyler. *[Muqueux,euse.]*

Muhavere (*a. s.*) Konuşma, görüşme, sohbet etme, mükâleme § Karşılıklı konuşma. *[Conversation; dialogue; entretien.]*

Muhavvel (*a. f.*) Havale olunmuş, başka birine terk ve tevdi edilmiş § Tahvil olunmuş, başka bir şekil verilmiş. *[Changé,e; altéré,e*§*Référé,e; renvoyé,e.]*

Muhayyel (*a. f.*) Hayal, aslı, faslı olmadığı halde zihinde uydurulmuş, tahayyul edilmiş şey, tahayyül ve tasavvur olunmuş olan. *[Imaginé,e.]*

Muhayyelât (*a. s.*) Tahayyül edilmiş olan şeyler. Zihnen tasavvur olunmuş şeyler. *[Imagination.]*

Muhayyer (*a. f.*) Seçip ayırmakta ve almakta serbest bulunan § Beğenilmediği halde geri verilmek şartile satılan. *[A condition* § *Qui est libre de faire son choix entre deux ou plusieurs objets.]*

Muhazara (*a. s.*) Hatırda tutulan şeyler § Tarihe,edebiyata müteallik hikâye iradı. *[Contes, réminiscences.]*

Muhazi (*a. f.*) Biribirinin kar-

şısında, bir hizada bulunan. *[Qui est vis-à-vis; porallele.]*

Muhbir (*a.* s.) İhbar eden, haber getiren. havadis veren§ Gazetelere yevmi taze havadisi havi bent, makale,mektup yazan kimse § Gizli bir şeyi merciine haber veren. *[Qui avertit§ Reporter§ Dénonciateur § Correspondant d'un journal.]*

Muhik (*a. f.*) Haklı, hakkı yerine getiren § Hakkı olan § Makul, doğru iş veya söz. *[Juste § Exact,e; véridique.]*

Muhil(*a. f.*) Bozan, ihlâl eden, sakatlıyan § Dokunan. *[Préjudiciable § Perturbateur, trice.]*

Muhip (*a. f.*) Yar, dost,seven, muhabbet eden. *[Ami,e § Disciple.]*

Muhit (*a. f.*) İhata eden, etrafını saran, kuşatan§Büyük dış deniz, okyanus § İki ucu birleşince bir daire teşkil eden münhani hat. *[Qui entoure, comprend § Milieu Ocëan.]*

Muhkem (*a. f.*) Sağlam, kavi, metin. *[Solide; raffermi,e;]*

Muhlis (*a. f.*) Tahlis eden, kurtaran, halâskâr § Riyasız, samimî dost. *[Sincère § Sauveur.]***muhlisane**= Muhlis olana yakışır surette, hulûs ile. *[Sincèrement.]*

Muhnik (*a. f.*) Boğucu gaz ve saire § Boğan,ihnak eden. *[Suffocant,e.]*

Muhreç (*a. f.*) Çıkarılmış § Çıkmış, neş'et etmiş. *[Sortie; qui a achevé ses études dans une école.]*

Muhrik (*a. f.*) Yakıcı, yakan§ Müessir, dokunaklı § Pek ziyade acındıran. *[Brûlant,e; incendiaire § Navrant,e.]*

Muhrip } **Muharrip** } (*a.f.*) Haraplandıran, tahrip eden, bozan, *[Dévastateur, trice; destructeur, trice.]*

Muhsin (*a. f.*) İhsan eden, iyilik eden, kerem sahibi. *[Bien faisant,e; bienfaiteur, trice § Genereux,euse.]*

Muhtaç } **Mühtaç** } (*a. f.*) Yoksul, yardıma veya her hangi bir şeye ihtiyacı olan, müftakir. *[Qui a besoin de § Pauvre.]***muhtaçlık** = Muhtaç olanın hal ve vazi'yeti. *[Besoin, necéssité§ Pauvreté.]*

Muhtar (*a.* s. *f.*) Hükmü elinde olan § Şehirlerde mensup olduğu mahallenin, köyün işlerine bakan zat. *[Choisi,e § Préposé de village, de*

quartier.] **muhtariyet** = Muhtarlık § Bazı imtiyazları havi olarak başka bir devlet tarafından idare olunan memleketin hali. *[Liberté d'agir § Autonomie.]*

Muhtarlık (*t. s.*) Mahalle veya köy muhtarının sıfat ve vazifesi. *[Charge de préposé de village ou de quartier.]*

Muhtas (*a. f.*) Has, hususî, mahsus§Ona munhasır.*[Propre; particulier,ère.]*

Muhtasar (*a. f.*) İhtisar olunmuş, kısa, kısadılmış, tafsilatsız. *[Abrégé,e; résumé,e; Bref,ve.]* **mnhtasaran** = Muhtasar olarak, kısaca, tafsilâtsız. *[Brièvement.]*

Muhtazır } **Muhtezir** } (*a. f.*) Ölüm halinde olan, can çekişen, hemen hemen ölmek üzere bulunan.*[Agonisant,e.]*

Muhtecip (*a. f.*) İhticap eden, utanan§ Örtünüp saklanan. *[Honteux,euse § Couvert,e; voilé,e.]*

Muhtefi(*a. f.*) Saklanan, gizlenen. gizli, saklı. *[Caché,e; dissimulé,e.]*

Muhtekir (*a. f.*) İhtikâr eden, malı, zahireyi ağır pahaya çıkmasını bekliyerek satmayıp saklayan adam, matrabaz. *[Accapareur; usurier.]*

Muhtel (*a. f.*) Bozuk, karışık, bozulmuş. *[Dérangé,troublé§ Gâté,e.]*

Muhteliç (*a. f.*) İhtilaca tutulmuş, muhteliç. Bak: İhtilâç. *[Voir: İhtilaç.]*

Muhtelif (*a. f.*) Biribirine uymıyan, türlü, türlü, farklı § Müteaddit ile bazen müteradiftir. *[Varié,e; divers,e; différent,e.]* **muhtelifünfih** = Üzerinde ihtilâf olunmuş şey. *[Objet de contreverse.]*

Muhtelis (*a. f.*) Para hakkında kapan, çalan,zimmetine geçiren. *[Coupable d'abus.]*

Muhtelit (*a.f.*) Karışık§Mürekkep. *[Mêlé § Mixte.]*

Muhtemel } **Muhtemil** } (*a. f.*) Olması mümkün, memul. *[Possible, probable.]*

Muhtemelât } **Muhtemilât** } (*a. s.*) İhtimali olan, muhtemel bulunan şeyler. *[Possibilités; probabilités.]*

Muhterem (*a. f.*) Hürmete lâyık, aziz,muazzez.*[Estimé,e; honoré,e; vénérable.]*

Muhteri(*a. f.*) Eşi görülmemiş bir şey icat eden, mucit § Yalan uyduran. *[Inventeur.]*

Muhterik (*a. f.*) Yanmış yangında kül olmuş. *[Brûlé,e; incendié,e.]*

Muhteriz (*a. f.*) Sakınan,çeki-

nen § Korkan, bir şeyin neticesinden ürken. *[Précautionné,e; réservé,e.]*

Muhtesip (*a. f.*) Eski zamanlarda belediye reis ve müdürlerine denilirdi. *[Ancien officier qui exerçait simultanément les charges de maire et de chef de police.]*

Muhteşem (*a. f.*) Debdebeli, haşmetli. *[Fastueux,euse.]*

Muhtevi(*a. f.*)İçine alan,içinde bulunan, câmi ve havi ve şamil olan. *[Qui comprend, contient;contenu.]* **muhteviyat** = Bir eserin, bir şeyin havi olduğu, içine aldığı, bahsettiği şeylerin meçmuu.*[Contenu,e]*

Muhtezir } (*a. f.*) Can çekişen, **Muhtazır** } ölüm halinde bulunan. Bak: Muhtazır. *[Voir: Muhtazır.]*

Muhti (*a. f.*) Hata eden,hatalı. *[Érroné.e; coupable.]*

Muhtıra (*a,s.*) Hatıra getiren§ Hatıra getirmek için bir kâğıt, pusula üzerine yazılan sözler, kelimeler, işaretler. *[Mémorandum.]*

Muhyi (*a. f.*) İhya eden § Dirilten, yeniden can veren. *[Qui vivifie; qui ranime, qui donne la vie.]*

Muhzir (*a. f.*) Mahkeme mubaşırı; ihzar memuru.*[Huissier]*

Muin (*a. f.*) Yardım eden, muavin § *[Soutien; assistant.]*

Muit (*a. s.*) Talebeye nazaret ve derslerini müzakere etmeğe memur muallim muavini. Bak: Mubassır. *[Voir: Mubassır.]*

Mukâar (*a. f.*) Çukur,çukurlu, çökük § Kanbur.*[Concave.]*

Mukabele(*a. s.*) Karşı gelme § Karşılık verme § Mukavemet etme§ Karşılaştırıp tatbik etme. *[Compansation; revanche § Réponse § Comparaison.]* **muakabelebilmisil** = Bir taraftan yapılan muameleye karşı o muamelenin aynini yapmak. *[Revanche.]* **mukabeleci** = Beyaz olarak yazılan bir şeyi müsveddesile karşılıklı okuyarak biribirine tatbik eden*[Secrétaire chargé de collationner les papiers copiés.]***mukabeleten** = Mukabele tarz ve suretile, mukabil olarak. *[En réponse; en compansation de.]*

Mukabil (*a. f.*) Karşı, muadil, bedel.*[Opposé, situé vis-a-vis; contre; en échange de.]*

Mukaddem(*a. f.*) Evvel gelen, mazide olan § Bir tenasübün

dört adedinden birincisi ile üçüncüsü. *[Précédent § Plus ancien; antérieur.]*

Mukaddema (*a. f.*) Evvelce, eskiden, bundan evvel. *[Avant, précédemment.]*

Mukaddeme (*a. s.*) Başlangıç, bir kitabın başında ve asıl maksada girmezden evvel yazılan kısım, methal. *[Avant propos. préface; introduction.]*

Mukadder (*a. s.*) Allah tarafından takdir olunmuş, kaza, kader, nasip, kısmet. *[Prédestiné,e destin.]*

Mukadderat (*a. s.*) Allah tarafından takdir olunmuş işler, ileride vuku bulacak ahval ve hadisat. *[Décrets du ciel, destin.]*

Mukaddes (*a. f.*) Takdis olunmuş, mubarek, temiz, pak, aziz. *[Sacré,e; sanctifié,e; saint,e.]*

Mukaffa (*a. f.*) Kafiyeli, mısraların veya kelimelerin sonu biribirine muvafık. *[Rimé,e.]*

Mukallit (*a. f.*) Taklitçi, gördüğü şeyi aynen yapabilen, taklit eden § Taklit yapan. *[Qui imite, imitateur, trice § Bouffon,ne.]* **mukallitlik** = Mukallit adamın hali, taklitçilik. *[Imitation § Bouffonnerie.]*

Mukannen (*a. f.*) Zamanı ve miktarı hiç şaşmıyan, muntazam. *[Regulier,ère; fixe.]*

Mukarebet (*a. s.*) Akrabalık, yakın olma, yakınlık, yaklaşma. *[Parenté § Approche; action d'approcher.]*

Mukarenet (*a. s.*) Bitişme, ulaşma, bir yere gelme, telâki, uygunluk. *[Rapprochement.]*

Mukarin (*a. f.*) Bitişik, ulaşmış, bitişen, ulaşan, biribirine yakın olan. *[Proche; approché,e.]*

Mukarrep (*a. f.*) Yaklaşmış, yakın. *[Rapporché.e; intime.]*

Mukârrer (*a. f.*) Karar verilmiş, kararlaştırılmış, zarurî, şüphesiz, takrir ve ifade olunmuş. *[Arrêté,e; décidé,e § Établi,e; confirmé,e § Exprimé,e.]*

Mukarrin (*a. f.*) Yaklaştıran, tesadüf ettiren *[Qui approche § Approchant,e.]*

Mukarrir (*a. f.*) Takrir eden, ifade eden, vaktile ramazanlarda padişahın huzurunda ders takrir eden kimse. *[Qui exprime, expose.]*

Mukaseme (*a. s.*) Taksim etme, paylaşma, bölüşme. *[Partage; diviser; démembrement.]*

Mukassat (*a. s.*) Taksite bağlanmış, taksit. *[Échelonné,e.]* **mukassatan** = Vadesi geldikçe, taksitle, taksit taksit. *[Par écheance; par payements échelonnés.]*

Mukassim(*a. f.*) Taksim eden, ayıran, bölen. *[Qui divise, partage.]*

Mukataa (*a. s.*) Arazinin kesime verilmesi, muayyen bir kira mukabilinde temliki, bir işi birine götürü olarak verme. Ekilmiş bir yeri arsa, bağ veya bahçe yapabilmek için aşara mukabil maktu verilen icare. *[Fermage; affermage.]*

Mukataalı (*t. f.*) Tarla iken başka bir şekle sokulmuş ve arasına mukabil vakfa maktu bir kira vermek suretile mülk edinilmiş (yer.)*[Par fermage.]*

Mukatele (*a. s.*) Vuruşma, birbirini öldürme, muharebe, kavga, kıtal. *[Action de se battre § Combat; lutte.]*

Mukattar (*a. f.*) İmbikten geçirilmiş, taktir olunmuş, maimukattar: taktir olunmuş su, *[Distillé,e § Eau distillé,e.]*

Mukavele (*a. s.*) Sözleşme,bir iş hakkında iki tarafın kararlaştırdığı şartları havi olarak yapılan ve notere tastik ettirilen senet. *[Convention, contrat; engagement.]* **mukaveleli** = Mukavele ile bağlı, senetli. *[Assuré,e par une convention.]*

Mukavelename (*a. s.*) Mukavele senedi, üzerinde bir mukavele yazılı bulunan kâğıt, kontrat.*[Convention§Contrat.]*

Mukavemet (*a. s.*) Karşı koma, karşı durma, dayanma. *[Résistance.]*

Mukavim (*a. f.*) Dayanıklı, dayanan, karşı koyan. *[Résistant,e.]*

Mukavva (*t. s.*) Kutu ve saire yapmakta kullanılan gayet kalın bir nevi kâğıt, mukavvadan yapılmış. *[Carton.]*

Mukavves (*a. f.*) Yay gibi iğri, kavis hâsıl etmiş, bükülmüş. *[Arqué,e; courbé,e.]*

Mukavvi (*a. f.*) Kuvvet veren, kuvvetlendiren, sağlamlaştıran. Kuvvet veren (ilâç). *[Fortifiant,e;tonique;confortant,e.]*

Mukayese (*a. s.*) Kıyas etme, iki şeye göre miktar ve kuvvetini takdir etme,kıyas,başka bir şeye benzeterek hükmetme, kıyas ve nispetle karar verme.

[Comparaison § Analogie § proportion.]

Mukayyet(*a.f.*) Kaydolunmuş, bağlı, bağlanmış.Bir çok şartlarla bağlı, deftere geçmiş, kayıtlı, yazılı, bir işe ehemmiyetle dikkat eden.*[Chargé,e de liens; attaché,e; lié,e; enchainé,e; inscrit,e; enrégistré,e.]*

Mukayyi (*a. f.*) Kusturma hassası olan,kayettiren.*[Émétique; vomique.]*

Mukayyit (*d*) (*a. s.*) Muessesenin kayitlerini tutan, deftere geçiren, kâtip. *[Secrétaire chargé de tenir un registre; enregistreur.]* **mukayyitlik** = Mukayyidin hâl ve vazifesi. *[Charge d'un secrétaire qui tient le registre dans un bureau.]*

Mukbil (*a. f.*) Kutlu, mes'ut, bahtiyar, talili.*[Heureux,euse; favorisé par le sort; agréable.]*

Mukdim (*a. f.*) Bir işe cesaretle sarılan, sebat ve gayret eden, dikkatla çalışan. *[Qui fait des efforts continuels; persévérant,e; assidu,e;zélé,e.]*

Mukim (*a. f.*) İkamet eden, oturan. *[Qui habite, qui réside; résident.]*

Mukir (*a. f.*) İkrar eden,itiraf eyleyen, muterif.*[Qui avoue.]*

Mukni (*a. f.*) Kanaat hâsıl ettiren, kanaatbahş, kandıran. *[Qui persuade; persuasif,ve convaincant,e.]*

Mukriz (*a. f.*) İkraz eden, ödünç para veren. *[prêtant,e; qui prête.]*

Muktataf (*a. f.*) Devşirilmiş, toplanmış.*[Cueilli,e;ramassé,e]*

Muktaza | **Mukteza** (*a. f.*) Lâzım gelen, icap eden,lüzumuna binaen, istenmiş. *[Nécessaire; exigé,e.]*

Muktazi | **Mnktezi** (*a. f.*) İcap eden, lüzum gösteren, lâzım gelen,mucip. *[Nécessaire.]*

Muktebes (*a. f.*) İktibas edilmiş, istifade suretile alınmış. *[Pris,e; emprunté,e.]*

Mukteda (*a. f.*) Uyulmuş,taklit edilmiş, kendisine iktida olunmuş kimse. *[Imité,e suivi,e.]*

Muktedi (*a. f.*) İktida eden, uyan, tâbi olan. *[Qui imite, qui suit.]*

Muktedir (*a. f.*) İktidarlı,güçlü kuvvetli, elinden iş gelir. *[Fort,e, puissant,e§Capable.]*

Muktefi (*a. f.*) Ardına düşen, ardısıra giden, imtisâl eden.

[Qui marche sur les traces de quelqu'un.]

Muktesit (*a. f.*) İktisat eden, ekonomiye riayet eyleyen, idareli. *[Économe.]*

Mukteza (*a. s.*) Bak: Muktaza. *[Voir: muktaza.]*

Muktezi (*a.f.*) Bak: Muktazi. *[Voir: muktazi.]*

Mulla (*a.s.*) Eskiden medrese talebesine denirdi § Efendi. *[Étudiant en théologie (anciennement).]*

Mum (*t. s.*) Kızdırılmış iç yağına yahut bal mumuna fitil batırarak yapılan tenvir aleti. *[Bougie.]*

Mumaileyh (*a. h.*) Biraz evvel kendisine lşaret edilmiş, ismi geçmiş olan kimse. *[Susdit,e, précédé,e.]*

Mumanaat | **Mümanaat** (*a. s.*) Menetme, mani olma, yaptırmama, yapılmasının önüne geçme. *[Opposition, obstacle§ Résistance.]*

Mumaşat | **Mümaşat** (*t.s.*) Fikire hizmet eder yollu hareket§ Uysallık. *[Action de suivre l'exemple de quelqu'une; approbation.]*

Mumbasit (*t. s.*) Açık, geniş, açılmış, genişlemiş § Ferah, keyfli. *[Etendu,e, dilaté,e § Expansif § Gai,e.]*

Mumya (*c. s.*) Eski mısırlıların bir çok yağ ve bahar ile üzerini sıvadıkları insan veya hayvan kurusu. *[Momie.]*

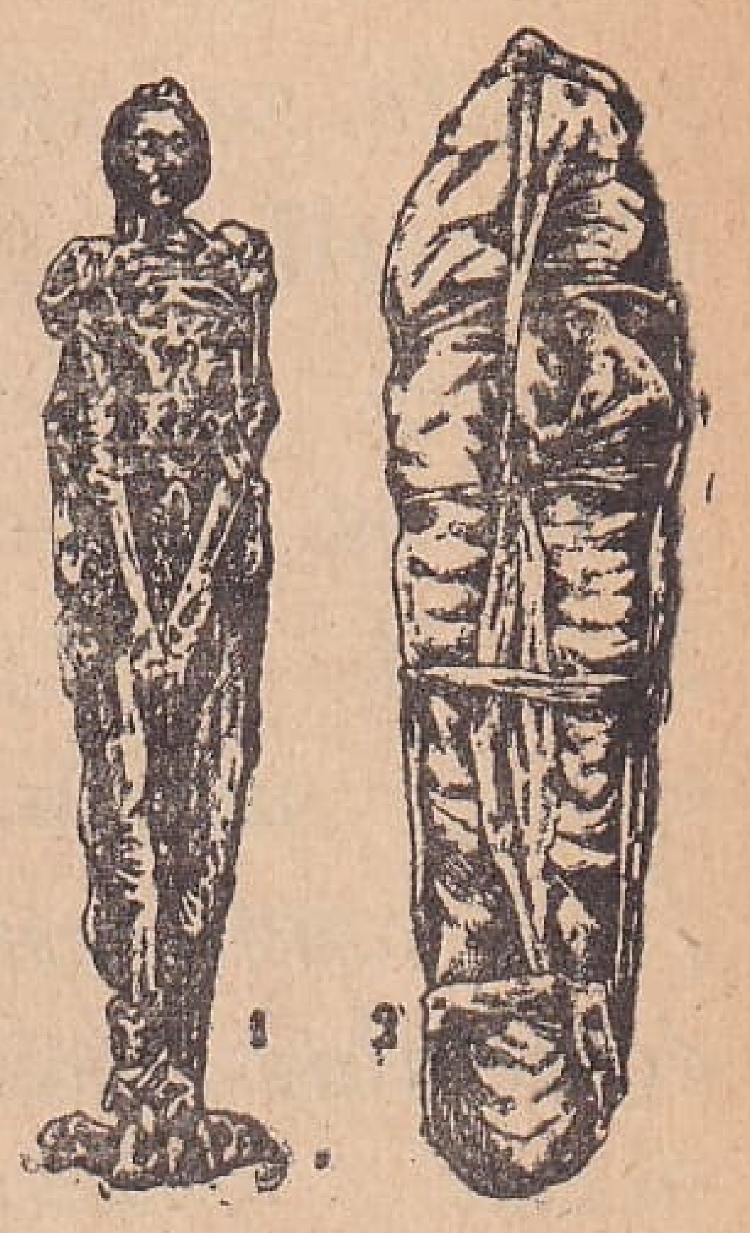

Mumya

Munfasıl (*a. f.*) Ayrılan, yerinden, ayrılan § Memuriyetinden çıkarılmış olan. *[Séparé,e, détaché,e § Destitué.]*

Munhasır | **Münhasir** (*a. f.*) İnhisar eden, yalnız bir şeye, bir maddeye, bir şahsa veya şahsiyete mahsus olan § Mahdut, madut. *[Limité,e § Restreint,e, exclusif,ive.]* **munhasıran-münhasiren** = Munhasır ve mahsus olarak. *[Exclusivement.]*

Munis (*a. f.*) Vahşi olmıyan, sokulan, alışan, insandan kaçmıyan. *[Sociable, apprivoisé,e.]*

Munkabız (*a. s.*) Pekliği olan, inkibaza uğramış. *[Constipé,e]*

Munkati (*a. f.*) Kesilmiş arkası alınmış, kat'edilmiş, devam etmeyen § Nihayet bulan.

[Interrompu,e rompu,e § Fini,e, terminé,e § Séparé,e.]

Munsap (*a. f. s.*) Karışan, dökülen (çay ve irmak). *[Qui se jette, se verse; enbouchure.]*

Munsarif (*a.s.*) Çekilip giden, yüzünü çeviren, vaz geçen. *[Qui se détourne.]*

Munsif (*a. f.*) Hakkı kabul eden, insaflı, insaf eden. *[Consciencieux,euse § Juste; équitable.]* **munsifane**=Munsif olana yakışacak surette. *[Équitable § Avec justice et équité; consciencieusement.]*

Muntabık (*a. f.*) Biribirine tamamile uygun olan. *[Adapté,e; semblable.]*

Muntafi (*a. f.*) Sönen, intifa eden, sönük. *[Éteint,e]*

Muntasif (*a. f.*) Bir şeyin tam ortası, yarı olmış, yarılanmış § Vasat. *[Qui tient le milieu.]*

Muntazam(*a. f.*) İntizamlı,düzgün, yolunda, tertipli. *[Régulier,ère § Arrangé,e; mis en ordre.]* **muntazamen**=Muntazam olarak, nizam altında olarak. *[Régulièrement.]*

Muntazar (*a. f.*) İntizar olunan, beklenilen. *[Attendu,e.]*

Muntazır (*a. f.*) Bekleyen, gözleyen, intizar eden. *[Qui attend.]*

Munzam(*a. f.*) Zammolunmuş, ilâve edilmiş, üstüne gelmiş. *[Ajouté,e additionnel,le Supplementaire.]*

Mur (*fa. s.*) Karınca, nemil, maruf küçük, çalışkan hayvan. *[Fourmi.]* **murane** = «Fakirane», «naçizane» kelimelerile müradiftir. *[Humblement.]*

Murabaha (*a. s.*) Kanunî haddineden fazla ve insafsızca alınan faiz. *[Usure.]* **murabahacı** = Fahiş faizle para verip murabahada bulunan kimse *[Usurier.]* **murabahacılık** = Yüksek faizle para vererek murabahada bulunmak iş ve hali. *[État et profession d'usurier.]*

Murabba (*a. f.*) Dörde iblağ edilmiş § Birbirine müsavi dört dılı ve dört kaime zaviviyeyi havi olan hendese şekli § Dört mısradan ibaret manzume. *[Carré.]*

Murabbaa (*t. s.*) Reçel, şeker şerbeti içinde kaynadılıp terbiye olunarak saklanan meyva. *[Marmelade.]*

Murafaa (*a. s.*) Bir davanın faslı için birini hâkimin hu-

zuruna celbettirme. Bir dava için mahkemeye müracaat etme. Mahkemede yüzleşip muhakeme olma. *[Procés, débats des adversaires devant la justice.]*

Murahhas(*a. f.* s.) Bir hükûmet veya heyet namına bir işi görüşüp halletmek üzere gönderilen vekil veya memur. *[Délégué, plénipotentiaire.]*

murahhaslık=Bir devlet veya heyet tarafından bir vazife ile gönderilen murahasın vazife ve memuriyeti ve hal ve sıfatı § Murahhasın bulunduğu daire. *[Qualité de délégué, plénipotence § Délégation.]*

Murakabe | **Mürakabe** (*a.* s.) Gözetme, istiğraka dalma, istiğrak. *[Action d'épier, surveiller; contrôle.]*

Murakıp | **Mürakıp** (*a.f.*)Murakabe eden, divanı muhasebatta dairelerden gelen masraf pusulaları ve ita emirlerini tetkik ve vize eden memur. *[Contrôleur; surveillant.]*

Murakkam(*a. f.*) Yazılmış, yazılı, muharrer § Numaralı, numarası konulmuş. *[Écrit,e § Numéroté,e.]*

Murassa (*a. f.*) Üzerine, etrafına mücevher konulmak suretile süslendirilmiş şey. Elmaslı. *[Orné, incrusté,e de pierres précieuses § En brillants.]*

Murat (*t.* s.) Arzu, maksat, meram, istek, beklenilen, erilmesi matlup olan şey, madde. *[Volonté, désir §But.]*

Murdar (*t. f.*) Pis, mülevves, iğrenç şey, temiz olmiyan,kirli. *[Sale, malpropre, impur,e.]*

murdarlık = Pislik, mülevveslik. *[Saleté § Ordure.]*

Muris (*a. f.*) Sebep olan, iras eden, hazırlayan, mucip olan§ Miras bırakan, vasiyet eden. *[Qui cause, qui produit§Qui laisse un héritage§Testateur.]*

Musa (*a.* s.) Vasi nasbedilmiş§ Vasiyet olunmuş.*[Légataire.]*

Musaddak (*a. f.*) Tasdik olunmuş, tasdik edilen.*[Vérifié,e, constaté,e.]*

Musaddik (*a. f.*) Tasdik edici, eden § İspat eyleyen. *[Qui vérifie, constate.]*

Musadekat (*a.* s.) Dostluk, samimilik, sadıklık. *[Cordialité, sincerité.]*

Musademe (*a.* s.) Vuruşma, çarpışma, döğüşme.*[Collision, choc § Conflit.]*

Musadere (*a.* s.) Satılması veya taşınması yasak olan bir şeyin hükûmet tarafından zapt olunması. *[Confiscation.]*

Musadif (*a. f.*) Tesadüf eden, rastgelen. *[Qui se rencontre§ Coïncident,e.]*

Musaf | **Mushaf** } (*a. s.*) Kurani kerim. *[Coran.]*

Musafaha (*a. s.*) Avuçlar biribirine temasetmek üzere elele tutuşma. *[Action de se donner réciproquement la main § Accolade.]*

Musaffa (*a. f.*) Saf, halis, temiz, tasfiye edilmiş. *[Purifié,e clarifié,e.]*

Musahabe | **Musahabet** } (*a. s.*) Karşılıklı söhbet etme, konuşma. *[Conversation, entretien.]*

Musahhah (*a. f.*) Yanlışları tashih edilmiş, düzeltilmiş olan. *[Corrigé,e]*

Musahhih (*a. s. f.*) Bir müsvedde ve sairenin yanlışlarını tashih eden § Alelitlak düzeltici. *[Qui corrige; correcteur.]*

Musahip (*a. s.*) Hükümdarların, pek zengin adamların maiyetinde bulunup latif ve tuhaf sözlerile onları eğlendiren kimse § Samimi dost, arkadaş. *[Courtisan § Compagnon.]* **musahiplik** = Musahibin hâl ve sifat ve vazifesi. *[Dignité de courtisan ou d'eunuque attaché au service des rois.]*

Musakka (*t. s.*) Et veya kıyma ile pişirilmiş yağlı sebze. *[Plat de légumes, aux viandes ou aux hachis.]*

Musalâha (*a. s.*) Harp ve muhaseme hâlinde bulunan iki tarafın bir birile barışması, üzlaşması, hâli sulh. *[Réconciliation § Paix.]*

Musalla (*a. s.*) Namazı kılınmak üzere üstüne - içinde cenaze bulunan - tabutun konulduğu musattah ve yüksekce taş § Namaz kılınmağa mahsus açık yer. *[Pierre sur laquelle on pose le cercueil pendant qu'on prie pour le repos de l'âme du defunt avant de l'enterrer § Place publique ou l'on fait la prière pendant l'été.]*

Musallat (*a. f.*) Sık sık taciz eden, üzerine düşen, baltayı asan. *[Qui s'attache à quelqu'un pour ne pas le laisser tranquille; vexateur, trice.]*

Musalli (*a. f.*) Beş vakit namazını terketmiyen adam. *[Qui fait ses prières.]*

Musammem (*a. f.*) Tasmim edilmiş, kararlaştırılmış. *[Décidé,e.]*

Musandıra | **Musandra** (*t. s.*) Eski vakitlerde evlerde içine yatak ve saire konulmak için yapılmış olan büyük dolapların üstündeki boşluk. *[Grande armoire en charpente, placard très profond, qui occupe l'une des faces de la chambre et où l'on met des matelas etc.]*

Musanna (*a. f.*) San'at ve maharetle yapılmış, tertip ve ihzar edilmiş olan. *[Fait,e avec art, artistique, objet d'art.]*

Musannefat (*a. s.*) Müellefat, yazılmış kitaplar. *[Oeuvres, ouvrage, compilation.]*

Musannif (*a. f.*) Eski zaman tabirince, «müellif»ile müradiftir». *[Auteur; compilateur.]*

Musap (*a. f.*) Bir derde, hastaliğa, afete uğramış, düşmüş. *[Qui a été atteint,e d'un malheur, d'une maladie § Victime § Affecté.]*

Musaraa (*a. s.*) İki kişinin güreşe tutuşması, pehlivanlık. *[Action de lutter.]*

Musarrah(*a. f.*) Açıkca, anlaşılacak surette söylenmiş, yazılmış, söz, yazı, sarih. *[Rendu,e clair,e § Expliqué clairement.]*

Musattah (*a. f.*) Satıhli, yassı, düz. *[Plan,e.]*

Musavver (*a. f.*) Tasavvur edilmiş, zihinde kurulmuş § Resimli, tasvirli. *[Imaginé§ Illustré,e]*

Musavvir (*a. f.*) Tasvir eden, bir maddeye bir şekil veren § Ressam. *[Qui forme,façonne§ Peintre, dessinateur.]*

Musevî (*a. f. s.*) Hazreti Musanın dinine mensup olan, yahudi. *[Israelite, juif,ve.]*

Musibet (*a. s.*) Bela, felâket § Uuğursuz, berbat. *[Malheur, calamité,désastre§Misérable]*

Musikar (*a. s.*) İrili, ufaklı bir takım kamışlardan fişenklik şeklinde yapılan ve ağızla çalınan bir nevi duduk[muskal]§ Gagasında bir çok delikler bulunan ve o deliklerden türlü sesler çıkaran mevhum kuş. *[Sorte d'instrument de musique à vent§Oiseau fabuleux qu'on considère comme le symbole de la Musique.]*

Musikî (*a . f .*) Mevzun seslerden [esvattan] bahis ilim § Muzika makamatı. *[Musique § Musical,e.]*

Musıp (*a. f.*) İsabet eden, doğru, yerinde, muhık. *[Qui atteint le but § Conforme à la vérité.]*

Muska | (*t. s.*) Bir hastalığı
Nusha | veya fenalığı defetmek için takılan tılısım ve emsali şeyler. *[Amulette, phylactère.]*

Muslih (*a. f.*) İslah eden, uzlaştıran, eyileştiren. *[Qui améliore, améliorateur, trice.]*

Muslin (*c. s.*) İnçe ve sertce bir nevi kumaş §Bir cins ince kadın çorabı. *[Mousseline.]*

Musluk (*t. s.*) Bir mahâlde, bir kabın içinde bulunan suyu istenildiği zaman akıtmağa ve kesmeğe yarayan alet, burma. *[Robinet.]*

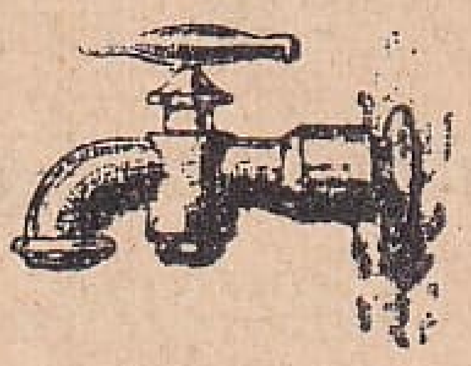

Musluk

Mustalah (*a. f.*) Istılah kabilinden olan, lûgat manasıle değil, ilmi bir manada kullanılan [kelime]. *[Style recherché.]*

Mustatil (*a. s.*) Tulani murabba, dört zaviyei kaime iki uzun ve iki kısa dört mütekabil dıl'ı havi hendese şekli. *[Rectangle.]* **mustatilî** = Mustatil şeklinde olan. *[Rectangulaire.]*

Muş (*fa. c. s.*) Fare, sıçan § Küçük vapur,istinbot. *[Souris § Mouche.]*

Muşamba (*t. s.*) Su geçmeyen marûf kumaş § Bu kumaştan yapılmış yağmurluk § Yara üzerine konulan yakı§ Döşeme üstüne yayılan kalın bir nevi kumaş. *[Imperméable § Toile cirée.]*

Muşer (*t. s.*) Marangozların kullandıkları iğri keser. *[Scie courbe de menuisier.]*

Muşmula (*t. s.*) Beşbıyık denilen meyva § Buruşuk şey. *[Nèfle.]*

Muşmula

Muşta (*t. s.*) Kunduracıların deriyi inceltmek için kullandıkları madeni alet § Yumruk. *[Coup de poing § Boxe.]*

Mut (*t. s.*) Ugur, baht, saadet: ne mutlu. *[Bonheur; bon augure.]*

Muta (*a. f.*) Kendisine ve sözüne itaat olunan. *[À qui l'on obéit.]*

Mutaassıp (*a. f.*) Bir meseleyi alelhusus dine ait meseleleri müdafaada ifrat gösteren. *[Fanatique.]*

Mutabakat (*a. s.*) Uygun gelme, uygunluk. *[Accord; conformité.]*

Mutabık (*a. f.*) Uygun gelen, muvafık. *[Conforme.]*
Mutaf (*t. s.*) Kıldan örğü ip ve saire yapan adam. *[Ouvrier qui tisse des effets de poil de chèvre pour les chevaux.]*
Mutahhar (*a. f.*) Temiz, mübarek. *[Pur,e; purifié,e § Sacré,e; saint,e.]*
Mutalebat (*a. s.*) İstenilen, talep edilen şeyler. *[Demandes § Propositions.]*
Mutallâ (*a. f.*) Cilalı, yaldızlı. *[Vernie, doré.]*
Mutallâka (*a. s.*) Boşanmış zevce. *[Divorcée.]*
Mutantan (*a. f.*) Tantanalı, gürültülü, sonturlu. *[Pompeux, euse; factieux,euse.]*
Mutarra (*a. f.*) Taravetli, zarafetli § Güzel kokulu. *[Frais, aiche; rafraichi,e.]*
Mutasaddi (*a. f.*) Bir işe girişen, cesaretle başlayan. *[Qui entreprend; qui ose.]*
Mutasarrıf (*a. f. s.*) Bir şeyin, bir malin sahibi, maliki § Osmanlı mülkiye teşkilatında kaymakamdan büyük olan memura denirdi. *[Possesseur; propriétaire § Gouverneur d'un département (anciennement).]* **mutasarrıflık** = Bir mutasarrıfın idaresi altında bulunan memleket § Mutasarrıfın makamı. *[Département gouverné par un mutasarrıf.]*
Mutasavver (*a. f.*) Tasavvur olunmuş, zihinde suret verilmiş, hatıra gele bilen. *[Imaginé,e § Imaginable.]*
Mutasavvıf (*a. s.*) Tasavvuf ilmine vakif kimse ve bu ilmin felsefesi. *[Versé,e dans la science mystique, mystique § Phylosophe mystique.]*
Mutat (*a. s.*) Âdet edilmiş, alışılmış, âdet, alışılan şey, huy. *[Habitué,e § Habituel,le.]*
Mutatabbip (*a. s.*) Kendisini tabip gibi gösteren şarlatan, sahte hekim. *[Médicastre.]*
Mutavaat (*a. s.*) İtaat, inkiyat § İttihat § Faili ayni zamanda mef'ul olan fiil. *[Obéissance; soumission § Sens passif, approchant du pronominal d'un verbe.]*
Mutavvel (*a. f.*) Uzatılmış, uzun, tafsıllı. *[Allongé,e § Détaillé.]*
Mutazallim (*a. s.*) Zulme karşı şikâyet eden. *[Qui se plaint d'une injustice.]*
Mutazammın (*a. f.*) Havi, içinde bulunan, içine alan. *[Qui contient § Qui a la signification de.]*

Mutazarrır (*a. f.*) Zarar ve ziyana uğramış olan.*[Endommagé,e; perdant,e.]*

Muteber(*a. f.*) İtibarlı,kıymetli, sözüne ve şahsına itibar olunan § İleri gelen. *[Estimé, honoré, distingué,e§Solvable§ Notable.]*

Mutedil (*a. f.*) İtidalli, iki hal arasında mutavasıt,orta halde, ne pek çok ne pek az. *[Tempéré; modéré.]*

Mutedilane (*a. f.*) Mutedil surette. *[Modérément.]*

Mutekadat (*a. s.*) İnanılan, itikat olunan şeyler. *[Croyances.]*

Mutekif (*a. f.*) İtikâf eden, bir yere kapanıp ibadetle, uğraşan. *[Enfermé,e pour prier dans une temple dépendant d'un sépulcre.]*

Mutekıt (*a. f.*) İnanan, akidesi sağlam olan, dindar. *[Croyant,e; fidèle.]*

Mutel(*a. f.*)İletli,alil.*[Infirme; estropié,e.]*

Mutemet (*a. f.*) Kendisine güvenilen, itimat olunan, emin kimse§ Devairde daire namına para tahsiline salâhiyattar olan. *[Digne de confiance § Homme de confiance.]*

Mutemetlik (*t.s.*) Mutemet vazife ve memuriyeti. *[Devoir d'un homme de confiance.]*

Mutena (*a. f.*) İtinalı, mühim, ehemmiyetli. *[Important,e.]*

Muterif (*a. f.*) Kusurunu ikrar eden, itiraf eden. *[Qui avoue; qui reconnait.]*

Muteriz (*a. f.*) İtiraz eden, müşkülât çıkaran, karşı gelen, muhalefet eden.*[Qui s'oppose§ Qui critique.]*

Muteriza (*a. s.*) Bir kelime veya cümleyi içine alan şu işaretler: ( ), [ ].*[Parenthése]*

Mutesif(*a. f.*) Haksızlık eden, zalim. *[Oppreseur; atroce.]*

Mutezil (*a. f.*) Cemaattan ayrılıp bir kenara çekilen.*[Isolé,e séparé,e § Schismatique.]*

Mutezile (*a. s.*) Kaderi inkâr eden bir mezhep. *[Secte de musulmane schismatique.]*

Mutezir (*a. f.*) Özür dileyen, itizar eden. *[Qui s'excuse.]*

Mutfak } **Matbah** } (*a. s.*)Içinde yemek pişirilen mahal. *[Cuisine.]*

Muthik (*a.s.*) Güldüren,gülünç. *[Comique.]*

Muthike (*a. s.*) Güldüren oyun, komedya. *[Comédie; pièce comique.]*

Muti (*a. f.*) İtaat eden, itaatlı§ Birinin hükmü altında bulunan. *[Obéissant,e docile§Soumis,e]*

Mutlak (*a. f.*) Serbest, mustakıl, kayıtsız, şartsız § Elbette, behemehal. *[Libre, sans aucune condition § Général,e; commun,e § Absolument.]*

Mutlaka (*a. h.*) Elbette, herhalde, muhakkak. *[Absolument.]*

Mutlakiyet (*a. s.*) Doğrudan doğruya bir hükümdar tarafından keyfi olarak idare edilen hükûmet şekli, istipdat. *[Autocratie.]*

Mutlu (*t. s.*) Talili, uğurlu, bahtiar. *[Heureux,se; fortuné,e]*

Mutmain (*a. f.*) Emin, kani, müsterih, kanaat getirmiş. *[Persuadé,e sûr,e; rassuré,e.]*

Muttali (*a. s.*) Haber ve malûmati olan, vakif. *[Averti,e informé,e.]*

Muttarıdan (*a. h.*) Muntazaman, bir düzüye, davamlı. *[Régulièrement.]*

Muttarıt (*a. f.*) Bir düzüye olan, muntazam. *[Régulier,ère]*

Muttasıf (*a. f.*) Sıfatlanan, iyi veya kötü bir sıfatı olan. *[Qualifié § Doué,e.]*

Muttasıl (*a. f.*) Ulaşan, ulaşık, bıtişik § Bir düzüye, durmadan. *[Joint,e; contigu,e § Non interrompue.]*

Muvacehe (*a. s.*) Yüz yüze getirme, yüzleşme. *[Action de se placer face à face § Confrontation § Présence.]* **muvaceheten** = Muvacehe suretile. *[Face à face; en présence.]*

Muvafakat (*a. s.*) Uygun gelme, uyma, uygunluk § Raziolma, musaade etme § Uzlaşma. *[Accord; conformité § Consentement.]*

Muvaffak (*a. f.*) Meramına erişen, uygun bir netice elde eden. *[Qui réussit.]*

Muvaffakiyet (*a. s.*) Bir işte muvaffak olma, galibiyet. *[Réussite; succès.]*

Muvafık (*a. f.*) Uygun, münasip, mutabık. *[Qui s'accorde § qui s'adapte § Convenable.]*

Muvahhit (*a. f.*) Tevhit eden, Allahın birliğine inanan, mümin. *[Monothéiste.]*

Muvakkar (*a. f.*) Tevkır edilmiş, muhterem § Vakarlı. *[Honoré,e.]*

Muvakkit (*a. s.*) Vakitleri, namaz zamanlarını tayin eden adam. *[Régulateur public du temps.]* **muvakkithane** = Muvakkite mahsus oda ve hücre. *[Petite chambre dépendant d'une mosqué,e et munie de fenêtres donnant sur la rue, où il'ya des pendules parfaitement réglées.]*

Muvaneset (*a. s.*) Alışıklık, ünsiyet, ülfet. *[Familiarité.]*
Muvaredat (*a. s.*) Başka bir memleketten gelen eşya ve saire. *[Importations; arrivées; entrées.]*
Muvasala (*a. s.*) Karışma, yetişme, ulaşma, bitişme. *[Arrivée; union.]*
Muvasalat (*a.. s.*) Vasıl olma, yetişme, varma, ulaşma. *[Arrivé.]*
Muvazaa (*a. s.*) Bir maksatle kendisini borçlu gösterme § İki kişi aralarında birleşerek yalandan bir muamelede bulunmaları, sahte muamele. *[Simulation; feinte; opération simullée.]* **muvazaaten**= Muvazaa suretile.*[Par simulation.]*
Muvazat (*a. s.*) Muvazilik, muvazi olma. *[Parallélisme.]*
Muvazene (*a. s.*) İki şeyin kemmiyet ve keyfiyet itibarile müsavi olması § Mukayese. *[Équilibre, balance.]*
Muvazeneli(*a. f.*) Muvazenesi yerinde olan, uygun. *[Équilibré,e.]*
Muvazi (*a. f.*) Bir hizada, yan yana, bir istikamette ve ayni açıklıkta uzayan.*[Parallèle.]*
Muvazin (*a. f.*) Muvazeneli, kemiyet ve keyfiyetçe biribirine musavi. *[Égale en poids, en équilibre.]*
Muvazzaf (*a. f.*) Bir vazife ve hizmeti olan, maaşlı bir hizmette bulunan. *[Muni,e d'une charge, d'une mission § Qui a un devoir.]*
Muvazzah (*a.f.*) Etrafile anlatılmış, mufassal, açık. *[Éclairci,e; expliqué,e.]*
Muveşşah (*a. f.*) Süslenmiş, zinetlendirilmiş. *[Orné,e.]*
Muylu (*t. s.*) Topun iki tarafında bulunup onu kundak üzerinde tutan maden parçası. *[Taurillon de canon.]*
Muz (*t. s.*) Mısırda ve emsali yerlerde yetişen ve salatalık büyüklüğünde olan yumuşak ve güzel kokulu meyva. *[Banane.]*

Muz

Muzaaf (*a. s.*) İki misli, ikı kat. *[Duplicata.]*
Muzaf (*a. f.*) Bir mütemimi olan isim § İzafe olunmuş, ilâve edilmiş. *[Complément d'un nom au génitif;ajouté; annexé,e.]*
Muzaffer (*a. f.*) Rakibine; hasmına galebe çalmış, muvaffak olan. *[Victorieux,euse; vain-*

queur.] **muzafferane** = Muzaffer olarak, galibiyetle. *[Victorieusement.]*

Muzah } **Mizah** } (*a. s.*) Eğlence, lâtife, şaka. *[Plaisenterie; badinage.]*

Muzaharet (*a. s.*) Yardım, muavenet, himaye. *[Secours; soutien; aide.]*

Muzahır (*a. s.*) Yardımcı, muavenet eden. *[Soutien § Assistant,e.]*

Muzarı (*a. s.*) Sarfta hal ve ayni zamanda istikbale delâlet eden fiil sigası. *[Aoriste; temps commun pour le présent et le futur.]*

Muzat (*a . f .*) Zıt olan, teessürüne karşı koyan. *[Opposé; contraire.]*

Muzayeka (*a. s.*) Sıkıntı, darlık, zaruret, fakirlik. *[Gène; embarras; détresse.]*

Muzekki(*a. f.*) Tezkiye eden§ Cenazenin başında bulunup ölünün ahvalini cemaatten sorup tezkiye eden § Şahadeti kabul edilebilir bir halde bulunduğunu ispat eden. *[Qui purifie § Qui rend innocent,e; qui démontre l'innocence de quelqu'un.]*

Muz'iç (*a. f.*)İz'aç eden, usandıran, arsız. *[Génant,e; fatigant,e; ennuyeux,se.]*

Muzip (*a. f.*) Eziyet veren § Takılmasını seven *[Agaçant,e; mauvais plaisant.]*

Muzika } **Mızıka** } (*t. s.*) Bak: Musiki. *[Voir: Musiki.]*

Muzır (*a. f.*) Zarar veren, zararlı. *[Nuisible.]*

Muzlim (*a. f.*) Zulmetli, karanlık § Mec'hul. *[Obscur,e; ténébreux,euse § İnconnue.]*

Muzmahil (*a. f.*) Perişan olan, mahvolan §Mağlup. *[Dêtruit,e; Annihilé,e; disparu,e.]*

Muzmer (*a. f.*) İçinde, kalbinde saklı olan , gizli şey . *[Caché,e; sous-entendu,e.]*

Muztar (*a. f.*) Mecbur, çaresiz kalan, başı sıkılmış olan. *[Obligé,e; forcé,e § Géné.]*

Muztarip (*a. f.*) İstirabı olan § Acı duyan hasta § Kederli, sıkıntı içinde bulunan. *[Inquiet,ète; trouble; géné,e.]*

Mübadele (*a. s.*) Birisile bir şeyi değişme , trampa . *[Échange.]*

Mübadil (*a. s. f.*) Tebdil eden, değiştiren § Mübadeleye tabi olan kimse. *[Échangeable.]*

Mübahat (*a. s.*) İftihar etme, öğünme. *[Action de se glorifier; gloire; honneur.]*

Mübahi (*a. f.*) İftihar eden, öğünen. *[Qui se vante, se glorifie.]*

Mübalât(*a.s.*) Dikkat, ihtimam *[Soin; sollicitude.]*

Mübareze (*a. s.*) Kavğa, dövüşme, cidal. *[Lutte corps à corps § Duel.]*

Mübariz(*a. f.*) Mübareze eden, kavgacı§Pehlivan§Düelo eden. *[Lutteur § Guerrier § Duelliste.]*

Mübaşeret (*a. s.*) Girişme, başlama, iptidar.*[Commencement]*

Mübaşir (*a. s.*) Mahkemenin veya bir makamın emrini tebliğ eden memur. *[Huissier.]*

Mübayenet (*a. s.*) Ayrılık, ihtilaf, uygunsuzlak. *[Séparation§Divergence; contraste]*

Mübayin (*a. f.*) Uymayan, başka türlü olan, zıt, muhalif. *[Divergent,e; en discorde.]*

Mübeccel (*a. f.*) Muhterem, aziz. *[Honoré,e; glorifié,e.]*

Müberra (*a. f.*)Beri, müstesna, azade. *[Affranchi,e; délivré,e § Exempt,e.]*

Müberrit (*a. f.*) Serin tutan, soğutan § Karlık. *[Frigorifique; réfrigérant,e.]*

Mübeşşer (*a. f.*) Kendisine, müjde yani iyi bir haber verilerek sevindirilmiş olan, tepşir olunmuş. *[À qui une bonne nouvelle a été annoncée.]*

Mübeşşir (*a. f.*) Tepşir eden, müjde veren. *[Porteur,euse (de bonne nouvelle).]*

Mübeyyin (*a. f.*) Açıkca bildiren, beyan eden. *[Qui explique, annonce; clair,e; évident,e.]*

Mübeyyız (*a. s.*) Müsveddeyi beyaza çeken kâtip. *[Copiste.]*

Mübdi (*a. f.*) Yaratan, halk ve icat eden. *[Inventeur § Novateur, trice.]*

Mübin (*a. f.*) Vazih, açık, aşikâr. *[Clair,e; évident,e.]*

Mübrem (*a. f.*) Vukuu zaruri olan, elzem § Savulması mümkün olmiyan. *[Inévitable § Grave; considérable.]*

Mücadele (*a. s.*) Kavga, cıdal, atışma. *[Querelle; dispute.]*

Mücahede (*a. s.*) Din uğrunda muharebe etme, cihat. *[Combat pour une cause sainte.]*

Mücahit (*a. f.*) Din uğrunda harbeden. *[Combattant; héros qui combat pour la couse de l'İslam.]*

Mücanebet (*a. s.*) Sakınma,

çekilme, ictinap etme. *[Abstinence.]*
Mücavir (*a. s. f.*) Komşu, komşuluk eden § Mübarek bir makam yanında ikamet ve itikâf eden. *[Voisin,e; avoisinant,e § Qui habite une cellule dépendant d'un temple ou du tombeau d'un prophète et passe son temps à prier.]*
Mücaveret (*a. s.*) Mücavirlik, komşuluk§ İtikâf. *[Voisinage Voir: Mücavir.]*
Mücazat (*a. s.*) Ceza, bir kabahattan dolayı verilen ceza. *[Punition; peine.]*
Mücbir (*a. f.*) İcbar eden, zorlayan. *[Qui force, qui contraint.]*
Müceddeden (*a. r.*) Yeni olarak, yeniden. *[Nouvellement.]*
Müceddet (*a. f.*) Yeni, kullanılmamış. *[Nouvau,elle; renouvelé,e. Neuf,ve.]*
Mücef (*a. f.*) Oyuk § Tohumların içindeki boşluk*[Creux,se; concave.]*
Mücehhez (*a. f.*) Techiz edilmiş noksanları ikmal olunarak hazırlanmiş.*[Muni,e; équipé,e§ Préparé,e.]*
Mücella (*a. f.*) Cilalı, ravnaklı, parlak. *[Poli,e; luisant,e.]*
Mücellet (*a. f.*) Ciltlenmiş, üzerine kap geçirilmiş kitap. *[Relié,e § Volume.]*
Mücellit (*d*) (*a. s.*) Kitapları ciltleyen adam. *[Relieur.]*
Mücerrebat (*a. s.*) Denenmiş. tecrübe olunmuş şeyler. *[Éprouvés.]*
Mücerredat (*a. s.*) Ruhanî ve manevî olan şeyler. Anlaşılması zor olan şeyler. *[Existence ou questions spirituelles et morales.]*
Mücerrep (*a. f.*) Denenmiş, tecrübe olunmuş.*[Éprouvé,e.]*
Mücerret (*a. f.*) Yalnız, tek § Çıplak § Saf, halis § Sırf § Evlenmemiş, bekâr*[Nu,e;dépouillé,e § Célibataire § Simple, pur,e.]*
Mücessem (*a. f.*) Uzunluğu, genişliği ve derinliği olan,cismi olan, vücutlu, gövdeli § Tecessüm etmiş manevî bir şey, cisim haline gelmiş: namusu mücessem gibi. *[Qui a du corps; solide § Personnifié; en personne.]*
Mücevher (*a. s.*) Elmasla donadılmış olan § Elmas. *[Orné, enrichie,e de pierres précieuses § Joaillerie; bijoux.]*
Mücevherat(*a. s.*) Mücevher-

ler. *[Pluriel de mücevher. Voir: Mücevher.]*
Mücrim (*a. f.*) Kabahatlı, cürmü olan, cürüm ve kabahat işleyen § Bir cürüm ve kabahat işlemiş adam, suçlu. *[Coupable; criminel, le § Forçat; pecheur, eresse.]*
Müçtehit (*a.f.*) Ayet ve hadislerden ahkâm çıkaran din alimi. *[Qui fait des efforts pour affirmer la religion de Mahomet.]*
Müçtemi (*a. f.*) Toplanmış, toplu, içtima etmiş. *[Réuni,e§ Collectif,ve.]* **müçtemian** = Cemaatle, hep birden, birlikte. *[Colllectivement.]*
Müçtenip (*a. f.*) İctinap eden, çekinen. *[Qui s'abstient; qui évite.]*
Müçter } (*a. f.*) Geviş getiren
Müçtere } [hayvan]. *[Ruminant,e.]*
Müdafaa (*a. s.*) Vaki olan bir hücuma ve tecavüze karşı duran, kendisini koruma §Bir davayi redde çalışma. *[Défense; résistence.]*
Müdafi (*a. .f*) Müdafaa eden. *[Résistant,e; défenseur,euse]*
Müdahale (*a. s.*) Karışma, girişme, sokma § Taarruz. *[Intervention § Ingérence.]*
Müdahane (*a. s.*) Yalandan hulus gösterme, yüze gülme, kavuk sallama. *[Flatterie; hypocrisie.]* **müdahaneci, müdahin** = Müdahane eden, kavuk sallayan. *[Flatteur,euse; hypocrite.]*
Müdara (*a. s.*) Yüze gülme, idare ile kullanma. *[Dissimulation; amitié ou indifférence feinte.]*
Müdavat (*a. s.*) Hastaya bakıp ilaç verme, hastalığa karşı tetbirler alma. *[Traitement.]*
Müdavele (*a. s.*) Elden ele geçme, devretme, devrolma. *[Circulation; échange.]*
Müdavemet (*a. s.*) Devam etme, ihtimam eyleme § Daima gelme, arasını kesmeme. *[Fréquantation § Assiduité.]*
Müdavi (*a. f.*) Hastayı tedavi eden tabip. *[Thérapeutiste.]*
Müdavim *a. f.*) Devam eden, bir işe muntazaman ve aralıksız gidip çalışan. *[Qui fréquente § Assidu,e; élève.]*
Müddaa (*a. s.*) İddia, dava olunan şey. *[Objet d'un procès; réclamation § Prétention.]*
Müddei (*a. s. f.*) İddia ve talep eden, davacı. *[Plaideur, euse § Prétandant,e.]*
Müddeiumumî (*a. s.*) Mahke-

mede hukuku umumiyeyi mudafaaya memur olan zat. *[Procureur général.]*

Müddet (*a. s.*) Bir şeyin uzayıp sürdüğü zaman, vakit § vade. *[Temps, époque § Durée § Au cours de.]*

Müdebbir (*a. f.*) Tedbir yapan, tedbirli, bir şeyin her tarafını evvelden düşünen. *[Sagace; avisé,e; circonspect,e.]*

Müdebbirane (*a. z.*) Tedbirli olarak, her tarafı düşünerek. *[Qui se fait avec circonspection.]*

Müdekkık (*a. f.*) Tetkik eden, inceden inceye araştıran. *[Qui examine à fond § Homme d'études.]*

Mudekkikane (*a. z.*) Tetkik ederek, inceden inceye araştırarak. *[Minutieux,euse; minutieusement.]*

Müdellel (*a. f.*) Delil ile ispat olunan. *[Prouvé,e; démontré,e]*

Müderris (*a. f.*) Darülfünün muallimi, profesör § Eski ülema payelerinden biri. *[Professeur]*

Müdevven (*a. f.*) Bir arada cem ederek bir nizam dahilinde sırasile yazılmış şey. *[Recueilli,e; en forme d'un grand livre.]*

Müdevvenat (*a. s.*) Müdevvenin cemi. Bak: Müdevven. *[Pluriel de Müdevven Voir: Müdevven.]*

Müdevver (*a. f.*) Devr edilmiş § Yuvarlak, değirmi, daire şeklinde olan. *[Rond,e; sphérique § Circulaire.]*

Müdir } **Müdür** } (*a. s. f.*) İdare eden, çeviren, idareye iktidarı olan § Resmi bir müessesede işlere nazaret eden büyük memur. *[Directeur, trice; administrateur, trice.]*

Müdüriyet } **Müdirlik** } (*a. s.*) Bir müdürün idaresi altında bulunan yer veya müessese § Müdürün oturduğu yer. *[Direction.]*

Müdrik (*a. f.*) İdrak eden, anlayan § Eren, yetişen. *[Qui comprend, intelligent,e.]*

Müdrir (*a. f.*) İdrar getiren, idrarı çoğaltan ilaç ve saire. *[Diurétique.]*

Müebbet (*a. f.*) Sonu olmiyan, sonsuz, daimi. *[Perpetuel,elle éternel,elle.]* **müebbeden** = Müebbet olarak. *[Perpétuellement; éternellement.]*

Müeccel (*a. f.*) Tecil edilmiş, ileriye bırakılmış, muaccel mukabili. *[À terme; ajourné,e.]*

Müedda (*a. s.*) Meal, mana, mefhum. *[Sens; signification.]*

Müeddi (*a. f.*) Mucip, sebep,

bais. *[Qui cause, qui donne comme résultat.]*

Müeddip (*a. f.*) Tedip ve terbiye eden,öğreten.*[Instituteur, trice.]*

Müekkel (*a. f.*) Vekil edilmiş, tevkil olunmuş. *[Chargé des soins d'une affaire § Nommé,e; représentant,e.]*

Müekket(*a. f.*) Te'kit edilmiş, sağlamlaştırılmış. *[Raffermi,e consolidé,e.]*

Müekkil (*a. f.*) Tevkil eden, işini başkasına tefviz eyleyen, vekâlet veren. *[Qui nomme un représentant; mandant,e.]*

Müekkit (*a. f.*) Te'kit, tekrar eden, sağlamlaştıran. *[Répétant,e; réitérant,e.]*

Müellef (*a. f.*) Telif, tahrir edilmiş eserler§ Birleştirilmiş, uygun surette biribirinin yanına getirilmiş. *[Oeuvre; ouvrage réuni,e; composé,e.]*

Müellefat (*a. s.*) (Müellef) in cemi. Telif edilmiş, yazılmış eserler, kitaplar. *[Oeuvres.]*

Müellif (*a. f.*) Telif eden, yazan, muharrir § Uygun surette birleştiren. *[Auteur;écrivain§ Qui réuni § Qui compose.]*

Müellim (*a. f.*) Elem ve keder veren, hazin,feci,dokunaklı. *[Douleureux,euse § Attristant,e.]*

Müennes (*a.f.*)Dişi,(müzekker) mukabili *[Féminin,e.]*

Müesses (*a. f.*) Esası, temeli, kurulmuş, tesis edilmiş, bina edilmiş. *[Fondé,e; établi,e.]*

Müessesat (*a.s.*) Mebani, emakin § İktisadî büyük daire, müesseseler.*[Établissements; fondations.]*

Müessese (*a. s.*) Tesis olunmuş, esası kurulmuş olan, herhangi bir daire veya şirket ve yahut böyle bir şirket ve dairenin binası veya heyeti umumiyesi § Müessesattan her hangi biri.*[Établissement.]*

Müessif (*a. f.*) Esef veren, kederlendirici.*[Regrettable.]*

Müessir (*a. f.*) Tesir eden, tesirini gösteren § Hüzün ve keder veren § Nafiz, amil § Sözü, hükmü geçen.*[Actif,ve; efficace § Auteur § Pénétrant,e § Touchant,e.]*

Müessis (*a. f.*) Tesis eden, temel koyan, kuran, bani, vazi. *[Fondateur, trice.]*

Müevvel(*a. f.*) Tevil olunmuş, bir maksatla başka bir mana verilerek tefsir edilen fikir,söz, mefhum. *[Expliqué d'une manière allégorique.]*

Müevvil (*a. f.*) Tevil eden. Bak: Tevil. *[Qui explique d'une manière allégorique.]*

Müeyyet (*a. f.*) Teyit ve takviye edilmiş, yardım görmüş § Sağlamlaştırılmış, *[Raffermi,e; consolidé,e § Renforcé.e.]*

Müeyyit (*a. f.*) Teyit eden kuvvet veren, sağlamlaştıran. *[Qui raffermi,e; § Qui renforce.]*

Müezzin
Meyzin } (*a. s.*) Namaz vakitlerinde cami veya mescitte ezan okuyan kimse. *[Celui qui du haut d'un minaret invite les croyants à la prière en récitant à haut voix la prière y consacrée.]*

Müfahham (*a. f.*) Ulu, muazzam, muhterem, pek yüksek, âli. *[Auguste; glorieux,euse; illustre.]*

Müfekkir (*a. f.*) Fikirli, fikir sahibi, eyi düşünen. *[Intéllectuel,le; pensant,e.]*

Müfekkire (*a. s.*) Dimağın düşünme hassası. *[Faculté de penser.]*

Müferrih (*a. f. s.*) İnsanın içindeki sıkıntıyı defedip ferahlık veren (yer, haber, ilaç.. ve saire.) *[Qui dissipe les soucis et les chagrins§ Bien aéré,e et qui a une bellevue]*

Müfessir (*a. f.*) Bir maddeyi, bir mes'eleyi tefsir, yani tasrih ve tafsil eden § Kur'ani kerime şerh yazan, ayetlerin hükmünü izah eyleyen âlim zat. *[Commentateur].*

Müfettiş (*a. f. s.*) Bir işin, bir maddenin, bir mes'elenin teftişine, tahkıkına, tetkikına memur olan zat. *[Inspecteur.]*

müfettişlik = Müfettişin hâl ve vaziyet ve memuriyeti. *[Charge et office d'inspecteur. Inspection.]*

Müfit (*a. f.*) Faideli § Meram ve maksadı eyi ifade eden. *[Utile; avantageux,euse§Qui signifie quelque chose plein,e de sens.]*

Müflis
Müflüs } (*a. f. s.*) Borcunu ödemiyen veya ödemeye muktedir olamayan kimse § Kanuni bir surette iflâs etmiş olan. *[Failli,e; banqueroutier,ère.]*

Müfredat (*a. s.*) Bir maddeye ait olarak toplanmış şeylerin ayrı ayrı tafsilâtı. *[Détails § Éléments.*

Müfret (*d*) (*a. s. f.*) Yalnız, başkabir şeyle karışık olmıyan, basit § Sarfta yalnız bir insan veya bir hayvana,yahut

ıek bir şeye delâlet eden kelime. Cemi mukabili. *[Isolé,e; séparé,e§ Simple§ Singulier, ère; seul,e.]*

Müfrez (*a. f.*) İfraz edilmiş, ayrılmış, bölünmüş, parça. *[Séparé,e d'un tout, détaché,e.]*

Müfreze (*a. s.*) Cüz'ütamından müvakkatan ayrılmış asker, kıt'a. *[Détachement § Détachement d'un corps d'armée]*

Müfrıt (*a. f.*) İfrat eden, ifrata varan, bir işte, bir mes'elede ileri giden, mubalağalı, tefrit mukabili. *[Exagéré,e § Extrême.]*

Müfsit (*a. f.*) İfsat eden, bozan, fenalaştıran § Araya fesat koyarak açan, bozan. *[Qui gâte, séditieux,euse§ Perturbateur,trice; qui commet des désordres.]*

Müftehir (*d. f.*) İftihar eden. Bak: İftihar. *[Qui se vante Voir: İftihar.]*

Müftekır (*a. f.*) İftikar eden, ihtiyaç gösteren, muhtaç. *[Appauvri,e;réduit,e à la pauvreté]*

Müfteri (*a. f.*) İftira eden, bühtancı, iftiracı, kara süren. *[Calomniateur, trice, diffamateur.]*

Müfteris (*a. f.*) Yırtan, yırtıcı, vahşi hayvan. *[Vorace.]*

Müfteriyat (*a. s.*) İftira edilmiş, yalandan isnat olunmuş şeyler. *[Calomnies; fausses accusations.]*

Müfti (*a. s.*) İfta eden, fetva veren, fıkıh mes'elelerine cevap vermeğe resmen memur olan zat. *[Mufti, docteur de loi musulmane chargé de répondre, par une formule spéciale dite fetva aux questions judiciaires qu'on lui pose.]* **müftiyyül'enam** = Vaktile şeyhul'islamlara denir idi. *[Mufti général(le cheïkh-ul-Islam).]*

Mühendis (*t. s.*) Yol, köprü, bina ve saire plânlarını yapan ve bunların yapılmasına nazaret eden fen adamı§Elektrik, su, makine, maden işlerini iyi bilip anlıyan ve bunlar hakkında fikir ve mütalaa beyan eden veya plânlar yapan mütefennin *[Géomètre§ Ingénieur.]*

Mühendisane | **Mühendishane** (*fa. s.*) Vaktile mühendis yetiştiren mektebe denirdi§Topçu harbiye mektebinin eski ismi. *[École de génie.]*

Mühendislik (*t. s.*) Mühendisin

hâl, sıfat ve vazifesi. *[Métier et devoir d'ingénieur.]*

Müheyya (*a. f.*) Hazır, hazırlanmış olan, amade, alesta, mürettep. *[Prêt, préparé,e; prédisposé,e.]*

Müheyyiç (*a. f.*) Heyecan veren, tehyiç eden, heyecanlı. *[Excitant,e; qui inspire l'enthousiasme.]*

Mühim (*a. f.*) Ehemmiyetli, çok lâzım; azîm, büyük. *[Important,e; grave.]*

Mühimmat (*a. s.*) Muharebe için lâzım olan şeyler. *[Munitions.]*

Mühimme (*a. s.*) Ehemmiyetli iş, zihni meşgul eden şey. *[Affaire importante, urgente.]*

Mühip (*a. f.*) Heybetli, korkunç. *[Terrible; effrayant,e.]*

Mühlet (*a. s.*) Belli, tayin edilmiş vakit ve zaman, vade. *[Délai; répit.]*

Mühlik (*a. f.*) Tehlikeli, korkunç, helâk eden. *[Dangereux,euse; perilleux,euse.]*

Mühmel (*a. f.*) İhmal edilmiş, hâli üzere bırakılmış, terk edilmiş. *[Négligé,e; abandonné,e]*

Mühmil (*a. s.*) İhmal eden, terk eden, hali üzere bırakan. *[Négligent,e.]*

Mühre (*a. s.*) Yuvarlak şey, camdan boncuk § Kâgıt ve deriye cilâ vermeğe mahsus deniz böceği kabuğu, bilur top *[Toute sorte de globule § Coquillage de mer; cauris § Grand coquillage ou boule de verre pour lisser le papier]*

Mührelenie | **Mührelemek** (*t.m.*) Mühre ile cilâlama, cilâlamak. *[Lisser le papier en le frottant avec un grand coquillage ou une boule de verre.]*

Mühtedi (*a. f.*) İhtida eden, hak dine giren, müslüman olan *[Converti,e à l'Islam.]*

Mühür (*f. a. s.*) Bir adamın veya bir müessesenin ismi üzerine hâk edilmiş taş veya maden damga. *[Sceau; cachet.]*

Mühürdar (*fa. s.*) Büyük ve resmi bir dairede evrakı resmî mühürle mühürliyen memur. *[Garde-sceau § Sécrétaire particulier d'un vezir etc.]*

Mühürleme | **Mühürlemek** (*t.m.*) Mühür, damga basma, basmak. *[Cacheter; sceller.]*

Mühürlenme | **Mühürlenmek** (*t. m.*) Üzerine mühür ve damga basılma, basılmak. *[Être cacheté,e, scellé,e.]*

Mühürletme | **Mühürletmek** (*t. m.*) Mühür ve damga bas-

tırma, bastırmak,damgalatmak. *[Faire cacheter, sceller.]*

Mühürlü (*t. f.*) Mühür veya damga basılmış şey. *[Cacheté,e§ Scellé,e.]*

Mühürmumu (*t. s.*) Teahütlü mektubların ve postaya verilen eşyanın üstüne eritilerek damlatılan ve üzerine mühür veya damga basılan kırmızı ve sair renkli madde. *[Cire à cacheter.]*

Müjde (*a. s.*) Sevindirici haber, iyi havadis, beşaret. *[Bonne nouvelle § Annonce d'une bonne nouvelle.]* **müjdeci-müjderesan** = Müjde getiren, müjdeleyen. *[Celui qui annonce une bonne nouvelle ou l'arrivée de quel qu'un.]*

Müjdelik (*t. s.*) İyi bir haber getiren adama verilen bahşiş, *[Présent qu'on donne à quelqu'un qui annonce une nouvelle agréable.]*

Mükâp (*a. s. f.*) Tavla zarı gibi dört köşeli ve eni,boyu ve irtifaı birıbirine müsavi olarak yapılmış cisim § Biribirine altı adet murabba ile merbut olan şekli hendesi § Bir adedin kendi murabbaına zarbından çıkan adet*[Cubique§ Cube.]*

Mükâbere (*a. s.*) Kendi sözünün batıl ve hasmının sözünün doğru olduğunu bildiği halde niza etme. *[Dispute sur une question § Orgueuil.]*

Mükâfat (*a. s.*) Birinin beğenilen hâl ve filine mukabil verilen ıvaz ve bedel. *[Récompense § Prix.]*

Mükâfi (*a. f.*) Küfuv olan,müsavi: kat'ı mükâfi. *[Égal,e § Parabolique.]*

Mükâleme (*a. s.*) Söyleşme, lakırdı etme. *[Conversation§ Entretien.]*

Mükâşefe (*a. s.*) Gizli bir şeyi aşikâr etme, meydana çıkarma. *[Devination.]*

Mükâtebe (*a. s.*) Mektuplaşma, muhabere etme. *[Correspondence.]*

Mükedder (*a. f.*) Kederli, mahzun. dertli. *[Tritse § Attristé,e afligé,e.]*

Mükeddir (*a. f.*) Keder, hüzün verici, veren.*[Attristant,e, qui afflige.]*

Mükellef (*a. f.*) Uhtesine verilen bir vazifenin icrasına şer'an veya kanunen mecbur olan.Vergiye tâbi olanlar§ Tezyin edilmiş, itina ile hazırlanmış. *[Qui*

est chargé de; à qui l'on a imposé une obligation§ Soumis,e au payement d'une-taxe § Orné, embelli avec soin.]

Mükemmel(*a. f.*) Tekmil edilmiş tam, noksansız. *[Complet, ète § Perfectionné,e; parfait,e.]*

Mükerrem (*a. f.*) İkram edilmiş, hakkında hürmet gösterilmiş olan. *[Vénéré,e; honoré,e.]*.

Mükerrer (*a. f.*) İki veya daha ziyade kerre yapılmış, bir kaç def'a icra edilmiş.*[Répété,e § Double; redoublé,e.]* **mükerreren** = Mükerrer olarak. *[A plusieurs reprises.]*

Mükerrir (*a. f.*) İki veya daha ziyade kerre icra eden§Kanunen cürümden sayılan bir fili bir dafadan ziyade yapan. *[Répétiteur § Récidiviste.]*

Mükesser (*a. f.*) Kırılmış,gayrı muntazam: cem'i mukesser. *[Cassé,e; brisé,e.]*

Mükessif | **Mükessife** (*a. f. s.*) Teksif eden § Çok miktarda elektriki toplamağa yahut elektriki teksif etmeğe hizmet eden bir alet. *[Condensant,e § Condensateur.]*

Mükessir (*a. f.*) Kıran, kesreden § Çoğaltan, artıran. *[Qui brise § Qui augmente.]*

Mükevven (*a. f.*) Tekvin yani yoktan icat edilmiş. *[Chose créée; création.]* **mükevvenat**= Bütün mahlukat, mevcudat, kâinat.*[Choses crées; création; univers.]*

Mükevvin(*a. f.*) Tekvin eden, icat ve ihtas eyleyen. *[Qui fait, crée.]*

Mükeyifat (*a.s.*) Tütün,enfiye, afyon, müskirat gibi insana muvakkat keyf veren şeyler. *[Tout ce qui produit le plaisir ou l'ivresse.]*

Mükezzip (*a. f.*) Tekzip eden, yalan çıkaran. *[Qui dement.]*

Mükrim (*a. f.*) Misafirlerine, akrabalarına ikram eden,hürmet gösteren.*[Hospitalier,ère§ Affable.]*

Müktefi(*a. f.*) Kâfi gürüp kani olan. *[Qui se suffit.]*

Müktesep (*a. f.*) İktisap olunmuş, kazanılmış. *[Gagné,e; acquis.e.]*

Müktesip (*a. f.*) İktisap eden, kazanan. *[Qui gagne, acquiert.]*

Mülaabe (*a. s.*) Oynaşma, şakalaşma. *[Action de jouer avec quelqu'un,de plaisanter]*

Mülabese (*a. s.*) Münasebet,

cihet § Ülfet, ihtilât. *[Confusion § Relation.]*
Mülahaza (*a. s.*) Dikkatle, bakma, tefekkür etme. *[Observation; considération § Méditation.]* **mülahazat** = Mülahazalar, tefekkürler, endişeler. *[Pluriel de mulahaza. Voir: Mulahaza.]*
Mülahham (*a. f.*) Şişman, semiz, etli, vücutlu. *[Gros,se; corpulent,e; charnu,e.]*
Mülahhas (*a. f.*) Telhis edilmiş, hulasası alınmış. *[Résumé,e § Extrait,e.]*
Mülahik (*a. f.*) Bitişik, yapışık. *[Contigu,ë; attaché,e.]*
Mülakat (*a. s.*) Kavuşma, buluşma, görüşme. *[Rencontre; entrevue.]*
Mülaki (*a. f.*) Mülakat eden, konuşan. görüşen. *[Qui se rencontre avec quelqu'un; qui aborde quelqu'un.]*
Mülakkap (*a. f.*) Lâkap verilmiş. *[Surnommé,e.]*
Mülamma (*a. f.*) Parlak, revnaklı § Sıvanmış, bulaşmış, mülevves. Her mısraı diğer bir lisanda olan beyit ve böyle beyitli şiir. *[Éclatant,e; luisant,e § Souillé,e § Composé de vers en differentes langues.]*
Mülâsık (*a. f.*) Bağlanmış, yapışmış, iltisak etmiş. *[Joint,e; attaché,e.]*
Mülatafe (*a. s.*) Latife etme, şakalaşma. *[Affabilité § Plaisanterie.]*
Mülayemet (*a. s.*) Mülayimlik, yumuşaklık. *[Douceur, souplesse.]*
Mülayim (*a. f.*) Yumuşak, muvafık, uygun. *[Passible, doux,ce § Souple, facile.]*
Mülazim (*a. s. f.*) Devam eden § Zabitlik, rütbesinin en küçüğüi *[Attaché,e § Lieutenant.]* **mülazimlik** = Mülazım rütbesi, hali. *[Grade de lieutenant.]*
Mülevven (*a. f.*) Renkli, boyanmış, boyalı. *[Coloré,e.]*
Mülevves (*a. f.*) Telvis edilmiş, bulaştırılıp murdar edilmiş § Karışık, intizamsız (iş ve saire). *[Sali,e; souillé,e § En désordre.]*
Mülevvin (*a. f.*) Renk veren, boyayan, telvin eden. *[Qui colore § Chromatie.]*
Müleyen (*a. f.*) Telyin edilmiş, yumşadılmış. *[Ramolli,e; adouci,e.]*
Müleyin (*a. f.*) Telyin eden, yumuşatan, linet veren. *[Qui ramollit, adoucit § Lénitif,ve.]*
Mülga (*a. f.*) İlga edilmiş,

kaldırılmış,iptal olunmuş.*[Supprimé,e.]*

Mülhak (*a.f.* s.) İlhak edilmiş, katılmış § Başka birine tâbi, bir yere muzaf, merbut§ Kelimenin sonuna gelen harf veya lafız. *[Joint,e; ajouté,e; attaché,e; annexé,e.]*

Mülhakat (*a.* s.) (Sarfça) mülhakın cem'i, mülhaklar § Devlet teşkilâtına göre bir merkeze tâbi mahaller: Şile kazası İstanbul vilâyetinin mülhakatindandir. *[Dépendance; contrées ou cercles qui relèvent de.]*

Mülhem (*a. f.*) Kendisine ilham vaki olan. Bak: İlham. *[Inspiré.]*

Mülhit (*a. f.*) Dinsiz, doğru mezhepten ayrılıp batıl bir mezhebe sapan.*[Athée;impie§ Hérétique; schismatique.]*

Mülk (*a.* s.) Bir adamın, bir ailenin, bir müessesenin, bir hükûmetin idare ve tasarrufu altında bulunan şey § Bir hükûmetin malik olduğu arazi, kıt'a. *[Propriété; domaine § Pays; état.]*

Mülkî }
Mülkiye } (*a. f.*) Bir memleketin idare usulüne mensup ve müteallik § Askerden gayri olan devlet memurları. *[Civil,e; politique.]*

Mülsak (*a. f.*) İlsak edilmiş, yapıştırılmış: mulsak pul. *[Attaché,e.]*

Mülteci (*a. f.*) İltica eden, sığınan, himaye talep eden § Muhacir. *[Réfugié,e.]*

Mültefit (*a. f.*) İltifat eden, aşınalık gösteren § Nazarı dikkat ve itibara alan § Dönüp bakan. *[Affable.]* **mültefitane** = Mültefit olana yakışır surette. *[Avec affabilité.]*

Mültehip (*a. f.*) İltihap eden, şişup kızaran § Alevlenen *[Phlogosé,e § Enflammé,e; flamboyant,e.]*

Mülteka (*a.* s.) İki nehir veya denizin veya her hangi iki şeyin bir birlerile birleştikleri, karşılaştıkları yer. *[Lieu de rencontre § Confluent.]*

Mültemes (*a. f.*) Reca olunan şey § Himaye ve iltimas olunan [kimse veya madde] . *[Sollicité,e § Protégé.e.]*

Mültemis (*a. f.*) İltimas eden, tavsiye yollu temennide bulunan. *[Qui prie pour quelqu'un; protecteur, trice.]*

Mültesık (*a. f.*) İltisak eden, bitişen , yapışan. *[Joint,e; attaché,e; collé,e.]*

Mültevi (*a. f.*) İltiva eden, bükülen, sarılan. *[Tors,e.]*
Mültezem (*a. f.*) İltizam olunmuş, tesahup ve himaye edilmiş§Matlup, maksut. *[Désiré,e soutenu,e.]*
Mültezim (*a. s.*) İltizam eden§ Kendi üzerine alan § Devlet varidatından bazılarını kendi hesabına olmak üzere tahsili ni uhdesine alan. *[Qui regarde comme nécessaire§ Adjudication, contracteur des revenus public; fermier.]*
Mülük (*a. s.*) Melikler, hükümdarlar, padişahlar, kıral ve imparatorlar. *[Rois; monarques; princes.]* **mülükâne** = Kırala, şaha, padişaha, imparatora layik ve mahsus olarak. *[Royal,e; impérial,e § Royalement.]*
Mülzim (*a. f.*) İlzam eden, karşısındakini süküte mecbur eden, susturan, ikna eyleyen. *[Vainqueur dans une dispute.]*
Mümanaat (*a. s.*) Men etme, mani olma, esirgeme, ruhsat vermeme. *[Opposition§ Résistance.]*
Mümarese (*a. s.*) Çalışıp alışma, çalışarak meharet kazanma. *[Expérience; exercice; pratique.]*
Mümas (*a. f.*) Temas eden, dokunan § Kavsin yalınız bir noktasına dokunan hattı müstakim. *[Qui touche§Tengente.]*
Mümaselet | (*a. s.*) Benzeme,
Mümasele | müşabehet, mütabakat. *[Ressemblance.]*
Mümasil (*a. f.*) Benzer, andırır, müşabih. *[Semblable; ressemblant,e; égal,e, pareil,le.]*
Mümaşat (*a. s.*) Fikre hizmet eder yollu kareket, uysallık. *[Approbation feinte; flatterie.]*
Mümessel (*a. f.*) Temsil olunmuş, misal olarak irat edilmiş§ Tabedilmiş. *[Représenté,e § Imprimé § Exemple.]*
Mümessil (*a. f.*) Temsil eden, misal olarak irat eden § Bir şahsin, bir şahsi manevinin vekâlet ve mevcudiyetini arzeden, gösteren § Sefir, murahhas § Kitap, eser basan, tabeden § Gıdayı kana tahvil eden, hazm olunan. *[Représentant, Ambassadeur § Éditeur § Assimilateur, trice.]*
Mümeyyez (*a. f.*) Temyiz olunmuş, ayrılmış, seçilmiş. *[Distingué,e; choisi,e.]*
Mümeyyiz (*a. s. f.*) Temyiz eden, ayıran, seçen, bir dairenin reisi § İmtihan eden. *[Qui sépare, distingue § Chef d'un bureau §Examinateur.]*

Mümil (*a. f.*) Uzatan, sözü, kelamı uzatan § Uzatmak suretile usandıran. *[Obsédant,e écœurant,e.]*
Mümin (*a. s. f.*) Allaha ve resulüne ve kitabına inanan, iman ve itikat eden. *[Croyant,e; fidèle.]*
Mümkin } (*a. s.*) Olabilen, olabilir, kabil.
Mümkün } *[Possible.]*
Mümkünsüz (*t. f.*) İmkânı olmayan. *[Impossible.]*
Mümsik (*a. f.*) Para sarfında eli sıkı, hasis § İdareli adam. *[Avare.]*
Mümtaz (*a. f.*) İmtiyazlı, bir meziyet itibarile başkalarından ayrılmış, üste geçirilmiş. *[Privilégié,e; distingué,e.]*
Mümteli (*a. f.*) İmtilâya ugramış, midesi dolgun § Hasta. *[Rempli,e; plein,e.]*
Mümteni (*a. f.*) Mümkün olmayan, imkânsız. *[Inaccessible* § *Impossible.]*
Mümtet (*a. f.*) İmtidat eden, uzayan , sürekli , devamlı . *[Prolongé,e.]*
Mümteziç (*a. f.*) İmtizaç eden, imtizaçlı, karışan, uygun. *[Alliable* § *Qui s'accorde facilement.]*
Mümza (*a. f.*) İmza edilmiş, imzalanmış. *[Signé,e.]*
Mümzi (*a. s. f.*) İmza eden, imzasını koyan. *[Signataire; soussigné,e.]*
Münacat (*a. s.*) Allaha niaz etme, Allaha hitaben duada bulunma,bu yolda söylenilmiş şiir. *[Prière faite à Dieu* § *Hymne.]*
Münadi (*a. s.*) Bağıran, nida eden, telâl. *[Crieur public.]*
Münaferet (*a. s.*) Biribirini sevmeme, nefret etme, sevişmeme.*[Détestation;antipathie]*
Münafi (*a. f.*) Zıt, uymıyan, muhalif. *[Contraire;opposé,e]*
Münafık (*a. f.*) İki yüzlü, iki yüzlülük eden, iki tarafın arasına nifak sokan§ Herkesin gıyabında aleyhinde söz söyleyen. *[Calomniateur, trice* § *Hypocrite.]* **münafıklık** = Münafıkın hali. *[Hypocrisie.]*
Münakasa (*a.s.*) Alınacak veya yapılacak bir şeyi en az para ile vermeğe veya yapmağa razı olma, ihale etmek üzere müsabakaya koyma,müzayedenin zıddı. *[Adjudication.]*
Münakaşa(*a. s.*) Çekişme,atışma § Bir mesele üzerine mübahase etme. *[Discussion*§ *Dispute, querelle.]*

Münakeha (*a. s.*) Nikâh etme, nikâh kıyma. *[Mariage.]*

Mün'akis (*a. f.*) Tersine dönmüş, çevrilmiş§ Bir yere çarpıp geri dönen, akseden § Parlak bir şeye vurup zıyası veya resim ve şekli gelen veya görünen. *[Retourné,e§Reflété§ Reflexe.]*

Mün'akit (*a. f.*) Aktolunmuş, bağlanmış § Resmen kabul olunmuş § İki tarafça imza edilmiş§Toplanmış, müzakere halinde bulunan(meclis). *[Contracté, établi,e, réuni,e (assemblée).]*

Münakkah (*a. f.*) Tenkih edilmiş, ayıklanmış fazla şeyleri çıkararak düzeltilmiş§Mükemmel surette tertip edilmiş (şiir ve edebi parça). *[Purifié,e § Raffiné,e § Claire (style).]*

Münakkaş (*a. f.*) Nakışlı, türlü türlü boyalı, resimli, tasvirli, süslü, işlemeli. *[Peint,e,orné,e de peintures.]*

Münasebat (*a. s.*) Münasebetin cem'i. Bak: Münasebet. *[Voir: Münasebet.]*

Münasebet (*a. s.*) Münasiplik, yakışık, uygunluk, vesile, rabıta. *[Convenance§Analogie§ Relation, occasion.]*

Münasafa} **Münasefe**} (*a. s.*) Yarı yarıya bölme, müsavi olarak ikiye taksim etme. *[Action de partager en deux parties égales.]* **münasafaten** = Yarı beyarı. *[À parts égales, part à demie.]*

Münasip (*a. f.*) Uygun, yaraşır, muvafık. *[Convenable§ En rapport § Apte.]*

Mün'atif (*a.f.*) Bir tarafa dönmüş, meyillenmiş, eğilip bükülmüş, sapmış. *[Tourné,e; détourné, infléchi,e.]*

Münavebe (*a. s.*) Nöbetleşme, nöbetle iş görme. *[Alternatif,ve.]* **münavebeten** = Münavebe suretile, nöbetle, sıra ile. *[Alternativement.]*

Münazâa (*a.s.*) Ağız kavgası, çekişme § Muhalefet,husumet. *[Dispute; querelle§Litige.]*

Münazara (*a. s.*) Usulü ve kaidesi dahilinde mubahasa, münakaşa, cidal. *[Discussion; dispute.]*

Münazaunfih (*a. s.*) Nizaa sebep olan iş § Hakkında ihtilâf mevcut olan. *[Objet de dispute, de différend; disputé,e.]*

Mün'azil (*a. f.*) Azlolunmuş, mazul, memuriyetinden çekilmiş. *[Voir: Mazul.]*

Münceli (*a. f.*) Tecelli eden, açılan, parlak, aşıkâr. *[Manifeste; évident,e]*

Müncemit (*a. f.*) Donmuş, buz halinde olan, donuk. *[Gelé,e; glacé,e.]*

Müncer (*a. f.*) Bir tarafa çekilip sürüklenen, sürülen, çekilen, varıp nihayetlenen. *[Mené à une fin; qui donne tel ou tel résultat.]*

Müncezip (*a. f.*) Cezp edilmiş. *[Attiré,e.]*

Münci (*a. f.*) Halâskâr, kurtaran. *[Sauveur; qui délivre.]*

Mündefi (*a. f.*) Defolunmuş, savulmuş § Geçmiş. *[Éloigné,e écarté,e; levé,e.]*

Mündemiç (*a. f.*) Giren, nüfuz eden, karışan, içinde bulunan. *[Contenu,e§Emboité,e.]*

Münderiç (*a. f.*) Dercolunmuş, dürülüp sarılmış, içine yerleşmiş. *[Contenu,e; compris,e § Inclus,e.]*

Mündericat (*a. s.*) Münderiçin cem'i. Bak: Münderiç. *[Ce qui ressort d'un écrit; contenus,es§ Sens.]*

Münderis (*a. f.*) Bozulup mahvolan, izi ve eseri kalmayan. Münkariz olan. *[Détruit,e sans laisser de trace.]*

Münebbih (*a. f.*) Uyandırıcı, kaldıran, tenbih eden. *[Excitant,e; pyrétogénétique.]*

Müneccim (*a. s.*) Yıldızların seyri ve harekâtını tetkik eden *[Astronome § Astrologue.]*

Münevver (*a. f.*) Parlak, ziyalı. *[Éclairé,e; illuminé.]*

Münevvim (*a. f.*) Uyuducu, uyudan. *[Hypnotique, somnifère.]*

Münevvir (*a. f.*) Tenvir eden, aydınlatan. *[Qui éclaire, illumine.]*

Münezzeh (*a. f.*) Beri, salim, uzaklaştırılmış. *[Pur,e; libre; exempt,e.]*

Münfek (*a. f.*) Ayrılmış, infikâk etmiş,kopmuş. *[Détaché,e; séparé,e.]*

Münferiç (*a.f.*) Ayrılmış,açık, geniş. *[Ouvert,e; entr'ouvert,e.]*

Münferiden (*a. f.*) Münferit olarak, ayrı olarak. *[Séparément; isolément.]*

Münferit(*a.f.*) Yalnız, tek, ayrı, başka bir şeye ittisal etmeyen, münasebeti olmıyan *[Séparé,e; isolé,e.]*

Münfesih (*a. f.*) Fesholunmuş, hükümden düşürülmüş, mülga. *[Annulé,e; aboli,e.]*

Münhal (*a. f.*) Açık yer, memuru bulunmıyan mahal §

Halllolunmuş, erimiş *[Dissout,e; délié,e; résolu,e § Vacant,e.]*

Münhani (*a. f.*) Kemerli, kamburlu, mukaves, düz ve doğru olmıyan hat. *[Courbé,e; ligne courbe.]*

Münharif (*a. f.*) İnhiraf etmiş, çarpılmış, istikametini değiştirmiş. *[Penché,e; incliné,e § Altéré,e; changé,e.]*

Münhasif (*a. f.*) Sönük, donuk § ziyası bir şey tarafından tutulmuş. *[Éclipsé,e § Qui a perdu son éclat.]*

Münhat (*a. f.*) Çukur, alçak yer. *[Fosse; cavité.]*

Münhedim (*a. f.*) Yıkılmış, harap. *[Écroulé,e; démoli,e.]*

Münhemik (*a. f.*) Bir şeyin üzerine fazla düşen, düşkün, alışkın, meyilli. *[Adonné,e § Très occupé,e.]*

Münhezim (*a. f.*) Bozulmuş, mağlup olmuş, kaybetmiş. *[Vaincu,e, mis,e en déroute.]*

münhezimen = Münhezim olarak, inhizam halinde. *[Par défaite, étant vaincu,e.]*

Münif (*a. f.*) Âli, mübarek, kadri yüksek. *[Haut,e; éminent.]*

Mün'im (*a. f.*) İnam ve ikram eden. *[Bien faisant,e; bienfaiteur, trice.]*

Münir (*a. f.*) Çok parlak, ışık veren, ziyadâr. *[Brillant,e; resplendissant,e.]*

Münkalip (*a. s.*) Kalbolunmuş, başka bir hale geçmiş, değişmiş. *[Changé,e; transformé,e.]*

Münkariz (*a. f.*) Bitip tükenmiş, kökü kurumuş, mahvolmuş, arkası ve zürriyeti kesilmiş. *[Éteint,e.]*

Münkasim (*a. f.*) Taksim edilmiş, ayrılmış, bölünmüş. *[Divisé,e.]*

Münkat (*a. f.*) İnkiyat eden, tâbi, uyan. *[Obéissant,e; soumis,e, docile.]*

Münkazi (*a. f.*) Bitmiş, tükenmiş, hitam bulmuş. *[Fini,e; accompli,e; parvenu,e à son terme.]*

Münkesif (*a. f.*) Aydınlığı kapadılmış, inkisafa uğramış. *[Éclipsé,e.]*

Münkesir (*a. f.*) Kırılmış § Kırgın, dargın § Mahzun, mükedder. *[Cassé,e; rompu,e, brisé,e § affligé,e.]*

Münkeşif (*a. f.*) Keşfolunmuş, meydana çıkarılmış. *[Découvert,e § Révélé.]*

Münkir (*a. f.*) İnkâr eden, kabul ve tastik etmiyen § İmansız. *[Qui renie § Qui nie Dieu.]*

Münselip (*a. s. f.*) Selbedilmiş, kendisinden alınmış, refedilmiş. *[Enlevé,e, ôté,e.]*

Münşeat (*a. f.*) Eski zamanlarda(münşi) addedilen kimselerin yazıp bir araya topladıkları güzel yazılar. *[Formulaire, poésies choisies.]*

Münşerih (*a. f.*) Kalbi ferahlı, neşeli, memnun.*[Gai,e;joyeux euse.]*

Münşi (*a. f.*) Muharrir, edip, güzel ve makbul şeyler yazan. *[Écrivain; secrétaire; épistolier.]*

Müntakil (*a. f.*) Birinden diğerine geçen, intikal eden, miras tarikile geçen. *[Transporté,e§Transféré§ Qui passe d'un propriétaire à un autre par héritage.]*

Müntakım (*a. f.*) İntikamci, kin ve garez besleyen. *[Vengeur,euse.]*

Müntakit (*a. f.*) Tenkit eden, hataları ve noksanları bulup meydana çıkaran.*[Critiqueur; qui critique.]*

Müntefi (*a. f.*) Fayda gören, kâr eden. *[Qui gagne; qui profite.]*

Münteha (*a. f.*) Uç, en son, nihayet, son. *[Fin;extrémité; dernière limite.]*

Müntehabat (*a. f.*) Seçilmiş eserler ve böyle eserlerden ibaret kitap. Şiir mecmuası. *[Oeuvres choisies; morceaux choisis.]*

Müntehap (*a. f.*) İntihap olunmuş, seçilmiş, mümtaz. *[Choisi,e; élu,e.]*

Müntehi (*a. f.*) Nihayet bulmuş, bulan. *[Dernier,ère; extrème finie.]*

Müntehil (*a. f.*) Başkasının şiir ve eserini kendi tarafından yazılmış gibi gösteren. *[Qui s'approprie l'ouvrage d'un autre; faux-auteur.]*

Müntehip (*a. f.*) Intihap eden, seçen, ayırt eden. *[Électeur; votant.]*

Müntehir (*a. f.*) Kendi kendini öldüren, nefsine sui kast eden. intihar eyleyen. *[Suicidé,e.]*

Müntesip (*a. f.*) İntisap eden, çatan, münasebet peyda eden, irtibat ve alâkası olan § Mensup. *[Attaché à; qui a des relations avec quelqu'un; dépendant,e.]*

Münteşir (*a. f.*) Neşrolunmuş, meydana çıkarılmış, dağılmış. *[Publié,e; divulgué,e; répandu,e.]*

Müntiç (*a. f.*) İntaç eden, ne-

ticelendiren , sebep olan . *[Qui produit; qui donne comme résultat; qui cause.]*

Müntin (*a. f.*) Kokmuş, bozuk, pis. *[Infectueux,euse; puant,e.]*

Münzevi (*a. f.*) Bir köşeye çekilip kimse ile görüşmeyen, ihtilat etmeyen. *[Retiré; solitaire.]*

Müphem (*a. f.*) Belirsiz, anlaşılmıyan, şüpheli, mahiyeti meşkuk. *[Vague; caché,e; non déterminé,e.]*

Müpteda (*a. s.*) Başlangıç § Kelamın başı olan kelime. *[Commencement.]*

Müptedi (*a. f.*) Bir işe yeni başlıyan, acemi, melekesiz, tecrübesiz. *[Commençant; novice.]*

Müptela (*fa. f.*) Düşkün, tutulmuş § Âşık, düçar olmuş. *[Sujet,te § Attaqué,e § Épris,e § Adonné,e.]*

Müpteni (*a. f.*) Bina olunmuş, kurulmuş, müesses § Müstenit. *[Basé,e.]*

Müptezel (*a. f.*) İtibarsız, hakir, haysiyetsiz, elden ele, dilden dile düşmüş (eşya veya şahıs). *[Déprécié,e § Peu estimé,e.]*

Müracaat (*a. s.*) Geri dönme § Baş vurma, danışma § Bir kitaba veya kayde bakma § Bir şahıs veya şeyi aramağa gitme. *[Action de s'adresser; recours.]*

Müradif (*a. f.*) Yoldaş, arkadaş § Başka bir kelime ile ayni manada olan. *[Compagnon § Synonyme.]*

Mürai (*a. f.*) Riyakâr,iki yüzlü, halka gösteriş satan. *[Hypocrite.]* **mürailik**= Riyakârlık. *[Hypocrisie.]* **müraiyane**=İki yüzlülükle, riyakârane. *[Par hypocrisie.]*

Mürasele (*a. s.*) Mektuplaşma, muhavere etme. *[Correspondance.]*

Mürdesenk (*t. s.*) Yaralara sürülen kırmızı renkli bir madde. *[Litharge.]*

Mürdüm (*t. s.*) Küçük taneli ve mor renkli bir cins erik: mürdüm eriği. *[Espèce de petite prune noire; prune de damas.]*

Mürebbi (*a. f.*) Terbiye ve tedip eden, çocuğun talim ve terbiyesine bakan kimse. *[Éleveur § Précepteur.]*

Mürreccah (*a. f.*) Tercih olunan, üstün tutulan. *[Préféré,e; préférable.]*

Müreffeh (*a. f.*) Bolluk, refah içinde yaşıyan, hali vaktı

yerinde olan. *[Tranquille; agréable§ Qui vive en abondance, riche.]* **müreffehen** = Sıkıntı çekmeksizin, bollukla, müreffeh bir halde. *[Tranquillement; d'une manière agréable. En abondance, richement.]*

Mürekkebat (*a. s.*) Bir kaç şeyin biribirine karışmasından hâsıl olmuş madde. *[Chose ou mots composés.]*

Mürekkep (*a. s. f.*) Terekküp etmiş, iki veya daha ziyade şeyin karışmasından hâsıl olmuş § Yazı yazmağa mahsus muhtelif renklerde mayi. *[Composé,e § Encre.]*

Mürrekkepbalığı (*t.s.*) İstediği zaman siyah bir su salıvererek etrafındaki suları karartan ve eti yenen bir balık. *[Seiche.]*

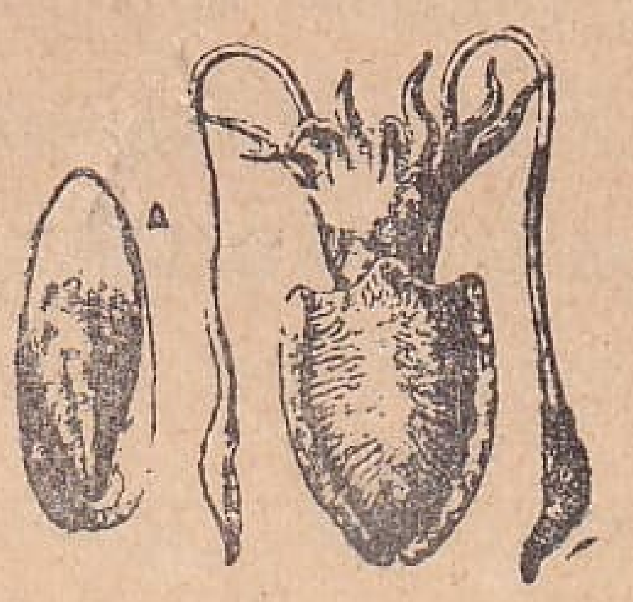

Mürekkep balığı

Mürekkeplik (*t. s.*) Hokka, divit. *[Encrier.]*

Müressem (*a. f.*) Çizilmiş, resimli, resimlerle süslenmiş. *[Déssiné,e;tracé,e§Illustré,e.]*

Mürettebat (*a. s.*) Bir yer için ayrılmış asker ve saire § Bir geminin zabitan ve efradı § Tahsis olunmuş muayyen maaş ve tayinat. *[Allocution § Corps (milit).]*

Mürettep (*a. f.*) Tertip olunmuş, sıralanmış, kurulmuş,icat olunmuş, yalandan tertip olunmuş § Tayin ve tahsis olunmuş. *[Rangé,e; arrangé,e mis en ordre § Préposé,e.]*

Mürettip(*a. f. s.*) Tertip eden, hazırlıyan § Matbaa harflerini dizip tertip eden. *[Qui arrange; qui met en ordre § Compositeur (imprim).]* **mürettiplik**= Mürettip iş ve san'ati. *[Art de compositeur.]*

Mürevviç (*a. f.*) Geçiren, terviç eden § İtibar veren, nüfuz kazandıran § Bir işin olmasını bir fikrin tervicini isteyen. *[Organe § Qui encourage; qui fait avancer.]*

Mürit (*a.s.*) Tarikatta şeyhin, mürşidin şakirdi. *[Disciple d'un derviche; novice d'un ordre monastique.]*

Mürsel(*a. f.*) Havari, Peygamber. İrsal edilmiş, mersul, gönderilmiş, yollanmış. *[Envoyé,e § Apôtre, prophète.]*

Mürsil (*a. f. s.*) İrsal eden, gönderen, yollayan *[Envoyeur § Expéditeur.]*

Mürşit (*a. f.*) İrşat den,doğru yolu gösteren, rehber, delil.

[Qui montre le droit chemin; qui conduit.]

Mürt (*a. s.*) Ölmüş, gebermiş (hayvan hakkında kullanılır). *[Mort,e.]*

Mürteci (*a. f.*) Teceddüt ve terakkiye karşı koyarak maziye, eski hale merbut kalan, yeniliğe muhalefet eden. *[Réactionnaire.]*

Mürtefi (*a. f.*) Ziyade irtifaı, yüksekliği olan, yüksek, yükselmiş. *[Elevé,e; rehaussé,e.]*

Mürtekip (*a. f.*) Rüşvet alan§ Haram ve kötü bir işi kabul ve icra eden, fena bir işi yapmağa, ahlaka uymayan bir fikri terviç ve takip ve icraya tenezzül eyleyen. *[Qui commet une faute, un acte blâmable; prévaricateur.]*

Mürtesem (*a. f.*) Resmi çıkmış, musavver § Bir hattın muhtelif noktalarından bir müsteviye resmolunan amutların mevkii hendesisi. *[Dessiné,e § Projection.]*

Mürteşi (*a. f.*) Rüşvet alarak iş gören. *[Corrompu,e; prévaricateur.]*

Mürtet
Murtet } (*a. f.*) İslam dinini terk eden, başka bir din kabul eden § Dininden dönen. *[Qui a abjuré l'Islamisme.]*

Mürur (*a. s.*) Geçme, bir yerin bir tarafından girip öbür tarafından çıkma § Muayyen olan vakıt ve mevsimi geçme. *[Action de passer; passage§ Écoulement.]* **müruriye** = Bir yerden geçmek veya eşya geçirmek için verilen para, resim. *[Droit de passage.]* **müruru zaman** = Bir davanın sukutuna sebep olan kanunî müddet. *[Prescription.]*

Mürüvvet (*a.s.*) Mertlik, insanlık, oğul veya kız yüzünden görülen sevinç, neş'e. *[Générosité § Humanité; magnanimité rejouissance faite à l'occasion d'une naissance.]* **mürüvvetli-mürüvvetment** = İnsaniyetli, mürüvvet sahibi olan. *[Humain,e; généreux,euse.]* **mürüvvetsiz** = İnsaniyetsiz, mürüvveti olmıyan. *[Inhumain,e.]*

Mürver (*t.s.*) Kurutup haşlanarak nezle, öksürük için içilen maruf bir cins çiçek

Mürver

ve bu çiçeği hâsıl eden ağaç. *[Sureau.]*

Müsaade (*a*.s.) İzin,mezuniyet, ruhsat § Yardım.,*[Permission autorisation; dispense; tolérance.]*

Müsabaka (*a*. s.) Yarış,rekabet, biribirini geçip yenmek için çalışma § Bir işe kabul olunmak için talipler arasında açılan ehliyet imtihanı. *[Concours.]*

Müsafaha | **Musafaha** (*a*. s.) Birbirine rast gelen iki dostun hürmet ve muhabbet ifade eder surette biribirinin elini tutması ve sıkması. *[Action de se donner reciproquement la main § Accolade.]*

Müsaferet (*a*. s.) Misafirlik, mihmanlık. *[État d'hôte.]*

Müsait (*a*. *f*.) Elverişli,uygun muvafık. Münasip § Meyilli. *[Qui permet; favorable.]*

Müsakkafat (*a*. s.) Üstü tavanla örtülmüş olan ev, dükkân ve saire, vakfın ebniye ve akardan ibaret iradı*[Batiments couverts.]*

Müsalemet (*a*. s.) Barışıklık, sulh § Durgunluk, sakitlik. *[Passification § Paix; tranquilité.]*

Müsamaha (*a*. s.) İhmal,tekâsül, gevşeklik § Aldırmama, görmemezliğe gelme§Affetme. *[Indulgence § Négligence § Tolérance.]*

Müsamahakâr(*fa*.*f*.) Müsamaha eden, ihmal eyleyen. *[Négligent,e.]* **müsamahakârane** = Müsamaha ve ihmal ile, aldırmıyarak, görmemezliğe gelme *[Négligemment.]*

Müsamere (*a*. s.) Eğlenti, gece eğlentisi,konser(şebi ahenktar) *[Soirée.]*

Müsaraat (*a*. s.) Acele etme, sürat gösterme, süratle teşebbüs etme. *[Empressement; hâte.]*

Müsaraaten = Sürat göstererek, acele ile. *[Avec empressement.]*

Müsattah (*a*. *f*.) Yalnız satıhdan ibaret olan, derinliği mutasavver olmayan. *[Plat,e § Plan,e.]*

Müsavat (*a*. s.) Müsavilik, beraberlik, farksızlık.*[Égalité.]*

Müsavi (*a*. *f*. s.) Beraber, ayni hal ve derecede § İki miktarın ayni kıymette ve kemmiyette olduğunu gösteren şu işaret: [=] *[Égal,e.]*

Müsebba (*a*. *f*. s.) Yedili, yedi cüzüden ibaret olan § Yedi

dıl'ı veya yedi zaviyesi olan, yedi köşeli. *[Composé,e de sept parties § Multiplié,e par sept; septuble § Heptagone.]*

Müsebbip (*a. f.*) Sebep olan, husula, vücude getiren, bais, mucip. *[Qui cause § Cause § Auteur; instigateur.]*

Müsecca (*a. f.*) Secilendirilmiş, cümlelerin sonları ayni vezin ve kafiyede olan (nesir). *[Rimé.e.]*

Müseccel (*a. f.*) Mukayyet, sicille geçirilmiş § Tercümei hali resmi deftere yazılmış olan. *[Enregistré,e; inscrit,e § Matriculé,e.]*

Müseddes (*a. f.*) Altıya iblag veya taksim edilmiş olan § Altı kısımdan mürekkep § Altı dıl'ı ve zaviyesi olan şekil § Altı mısradan mürekkep nazım. *[Composé,e de six parties § Multiplié,e par six § Hexagone.]*

Müsekkin (*a. f.*) Teskin eden, ağrıyı yatıştıran, durduran § Uyuşturan. *[Qui fait cesser; qui adoucit § Sédatif,ive § Calmant,e.]*

Müsellâh (*a. h.*) Silâhlı, silâhlanmış üzerinde silâh bulunan. *[Armé,e.]*

Müsellem (*a. f.*) Belli. aşikâr, herkes tarafından kabul ve tasdik olunan. *[Indiscutable; incontestable.]*

Müselles (*a. f. s.*) Üçlü, üç

Müselles

kat § Üç köşeli ve üç dılı ile çevrilmiş şekil § Üç defa kaynatılarak koyulaşmuş şurup § Üç türlü içkinin birbirine karıştırılmasından hâsıl olan içki. *[Triangle.]*

Müsellesat (*a. s.*) Müselleslerin havas ve kavaidinden bahseden ilim. *[Trigonométrie]*

Müselsel (*a. f.*) Zencir gibi biribirine bağlı olan § Bir düziye, mütemadiyen. *[Qui se suit § Qui forme une chaîne]*

Müsemma (*a. f.*) At, isim konulmuş, tesmiye edilmiş. *[Nommé,e; appelé,e.]*

Müsevvit (*d*) (*a. s.*) Tesvideden, başkası tarafından beyaza çekilmek üzre ilk yazıyı yâni müsveddeyi yazan adam. *[Secrétaire-rédacteur.]*

Müseyyep (*a. f.*) İşine, üst ve başına dikkat etmez, ihmalci, kayitsiz. *[Négligent.e.]* **müseyyeplik** = Müseyyep olanın

hali, ihmalcilık, kayitsizlik. *[Manque d'assiduité.]*

Müshil (*a. f.* s.) Teshil eden, kolaylaştıran § Amel ettiren ishal veren ilâç. *[Qui facilite § Purgatif,ive.]*

Müsin (*a. f.*) Yaşlı, ihtiyar, geçkin. *[Agé,e; vieillard.]*

Müskir (*a. f.* s.) Sekir veren, sarhoş eden. *[Qui enivre; qui cause l'ivresse.]*

Müskirat (*a.* s.) Sarhoşluk veren şeyler, madde. *[Boissons spiritueuses.]*

Müskit (*a. f.*) İskât eden, susturan. *[Qui fait taire; qui impose silence.]*

Müslüman (*a.* s.) İslâm dininde olan, dindar § Haktan ayrılmaz. *[Musulman,e; Mahométan,e § Droit,e; honnête.]*

Müslim (*a.* s.) İslam dinine mensup olan, Müslüman. *[Musulman,e.]* **gayrımüslim** = İslam dininden başka bir dinde *[Non musulman,e.]*

Müsmir (*a. f.*) Yemiş, mahsul veren § Faydalı § Müessir, netice veren. *[Fruitier,ère § Productif,ive § Qui donne de bons resultats.]*

Müsnedüileyh | **Müsnedünileyh** (*a. f.*) Bir işi yapan, fail, amil § Bir cümle veya kaziyenin diğer cüzü. *[Sujet.]*

Müspet | **Müsbet** (*a. f.*) Delili gösterilmiş § Sağlam, kavi § Menfi olmıyan § Elektrikdeki iki kuvvetden biri. *[Démontré,e; prouvé,e; raffermi,e § Positif,ive.]*

Müsrif (*a. f.*) İsraf eden, boş yere para ve mal sarf eyleyen. *[Prodigue; gaspilleure.]* **müsrifane** = İsrafla, müsrifcesine. *[Prodigalement, en gaspillant.]*

Müstacel (*a. f.*) Çabuk yapılması istenen, aceleli *[Pressé,e; urgent.]* **müstacelen** = Çabukolarak, acele ile, hemen. *[D'une manière urgente.]* **müstaceliyet** = Acelelik, çabuk olmaklık. *[Urgence.]*

Müstağfir (*a. f.*) Canabı haktan günahlarının affını isteyen, töbe ve istiğfar eyleyen. *[Répenti,e § Répentant,e.]*

Müstağillat (*a.* s.) Mahsulât veren mevkuf mallar, müsakkafatın zıddı olan şeyler. *[Terre dont les recoltes reviennent à des fondations charitables ou pieuses.]*

Müstağni (*a. f.*) İhtiyacı olmıyan § Çekinen, tenezzül etmeyen § Kibirli. *[Qui n'a besoin de rien; indifférent,e.]*

Müstağrak (*a. f.*) Dalmış, daldırılmış, batmış, içine girmiş.

tutulmuş. *[Plongé,e; submergé,e.]*
Müstahber (*a. s.*) Haber alınmış, duyulmuş, işitilmiş. *[Entendu,e§ Annoncé,e§ Appris]*
müstahberat = İstihbar olunan, duyulan şeyler, sözler § Haber alıp veren daire, makam. *[Voir: Müstahber.]*
Müstahdem (*a. f.*) Hizmette bulunan, bir işte çalıştırılan kimse. *[Employé,e; qui est en service.]*
Müstahfız (*a. s.*) Vaktile kırk yaşını geçmiş olanlardan teşkil olunan bir sınıf askere denirdi. *[Réserviste.]*
Müstahak (*a. f.*) Bir insanın lâyık olduğu şey § Lâyık, seza, şayan. *[Digne; qui mérite; qui a droit à.]*
Müstahîl (*a. f.*) Mümkün, kabil olmıyan, imkânsız. *[Impossible.]*
Müstahkar (*a. f.*) Hakaret görmüş, itibarsızlığa düşmüş. *[Abhorré,e; méprisé,e.]*
Müstahkem (*a. f.*) Kavi, metin, sağlam § Düşmana karşı müdafaa tertibatını haiz olan, istihkâmlı. *[Affermi,e;consolidé,e § Fortifié,e;renforcé,e; retranché,e.]*
Müstahreç (*a. f.*) Bir şeyden çıkarılmış,alınmış şey§Bir cümle veya ibareden çıkarılmış fikir ve mana. *[Extrait; tiré,e.]*
Müstahsen (*a. f.*) Herkesin beğendiği,makbul. *[Approuvé,e; louable.]*
Müstahsil (*a. f.*) İstihsal eden, meydana çıkaran, hâsıl eden§ Var olan bir şeyi işleten [müstehlikin zıddı]. *[Producteur, trice.]*
Müstahzar (*a. f.*) Huzura getirilmiş § Hazırlanmış§Hatırda tutulan. *[Qui est amené; apporté en présence § Préparé,e.]*
Müstahzarat (*a. s.*) İcabında kullanılmak üzre evvelden hazırlanmış şeyler, maddeler. *[Préparations.]*
Müstait (*a. f.*) İstidadı olan, kabiliyetli § Mütemayil. *[Disposé,e § Apte; habile § Intelligent,e.]*
Müstakar (*a f.*) Karar kılınan yer, makam,merkez. *[Établi,e; demeur fixe.]*
Müstakbel (*a. s.*) Önde bulunan, ileride § Gelecek zaman, geleceğe delâlet eden siga. *[Futur,e; à venir § Le temps futur, l'avenir.]*
Müstakil (*a. f.*) İstiklâli olan,

bir yere tâbi olmıyan § Başka bir şeyle alâkası olmıyan, ayrıca§Ancak,mahza,mücerret. *[Indépendant,e § Particulier,ère; separé,e; à part.]* **müstakillen**= Müstakil olarak, hiç bir yere tâbi olmadan § Bilhassa. *[Indépendamment; particulièrement.]*

Müstakir(*a. f.*) Karar bulmuş, yerleşmiş,sakin ve sabit olan. *[Ferme; stable; fixe.]*

Müstakriz (*a. f.*) Borç para alan, istikraz eden.*[Débiteur; qui fait des emprunts.]*

Müstamel (*a. f.*) Kullanılmış, istimal edilmiş, yeni olmıyan. *[Employé,e; usagé; usé,e.]*

Müstamere (*a. s.*) Muhacir ve ahali yetiştirilerek şenlendirilmiş memleket, iklim, kıt'a. *[Colonie.]* **müstamerat** = Müstamerenin cem'i, müstamereler. *[Colonies]*

Müstantık⎱ (*a.s.f.*) İstintakha-
Müstantik⎰ kimi,muhakemeden evvel maznunu istintak eden adliye memuru. *[Juge d'instruction.]* **müstantıklık** = Müstantıkin sıfat ve memuriyeti. *[Profession de juge d'instruction.]*

Müstashıben (*a. f.*) Yanına alarak, birlikte. *[Étant accompagné,e; prenent avec lui.]*

Müstashıp (*a. f.*) Yanına alan, beraber götüren. *[Qui prend avec lui, qui se fait accompagner.]*

Müstear (*a. f.*) İğreti olarak, kullanılmak için alınmış. *[Emprunté,e.]*

Müsteb'at⎫ (*a. f.*) İhtimal ve-
Müstep'at⎬ rilmeyen, esastan
Müstab'at⎭ uzak. *[Improbable.]*

Müsteban(*fa. f.*) Aşikâr,zahir, şüphe bırakmıyacak surette anlaşılan, vazıh. *[Qui ressort; qui est rendu,e clair,e § Évident,e.]*

Müstebit(*a. f.*) Kendi keyfine göre hareket eden § Bir şeyi kendine hasreden § Rey ve keyfinde müstakil bulunan § hak ve kanun ve adalet tanımıyan, zalim, gaddar, mütecaviz. *[Tyran; despote § Autocrate.]* **müstebidane** = Müstebitçe, müstebide yakışacak surette. *[Tyraniquement; despotiquement.]*

Müstecap (*a. f.*) Allahın indinde talebi kabul olunmuş. *[Agréé.e; exaucé,e.]*

Müstecir (*a. s.*) Bir şeyi veya bir yeri kira ile tutan, kiracı. *[Locataire.]* **müsteciren** =

Kira ile, kiracı olarak, bir yeri, bir şeyi tutarak. *[En locataire; par location.]*

Müsteclip (*a. f.*) Celbeden, kendine doğru çeken § Bir şeyin husule gelmesine, olmasına sebep olan. *[Qui attire § Qui cause§ Cause déterminante.]*

Müsted'a (*a. f.*) Talep, rica, istida olunan. *[Sollicité,e; demandé,e; par petition.]*

Müstedam (*a. f.*) Daimî, baki, devamlı,sürekli. *[Continuel,le perpetuel,le.]*

Müsted'i(*a. s.f.*) İstida veren§ Resmî bir daireden istida ile bir şey talep eden kimse. [*Pétitionnaire, demandeur, plaignant.*]

Müstefat (*a. f.*) Anlaşılmış, kazanılmış. *[Compris,e § Acquis,e; profité,e.]*

Müstefit (*a. f.*) İstifade eden, fayda gören, kazanan. *[Qui profite; qui gagne.]*

Müstefiz (*a. f.*) Feyizlenen, feyzalan, (feyz)e bak. *[Voir: Feyz.]*

Müstefreşe (*a. s.*) Nikâhsız olarak, bir metres gibi kullanılan kadın, cariye. *[Femme ou servante tenue comme maitresse, concubine.]*

Müstehase (*a. s.*) Toprak altında kalıp tahaccür etmiş hayvan veya nebat.*[Fossile.]*

Müstehcen (*a. f.*) Çok çirkin, her kesin ayıplıyacağı tarzda olan, mayup. *[Impudique; honteux,euse.]*

Müstehlik(*a. f.*) İstihlâk eden, satın aldığı şeyi bizzat kullanıp sarfeden. *[Consommateur, trice.]*

Müstehzi (*a. f.*) İstihza eden, eğlenen, her kesle eğlenmeyi seven. *[Railleur,euse; qui se moque, sarcastique.]* **müstehziyane** = İstihza edercesine. *[Ironiquement; avec sarcasme.]*

Müstakim (*a. f.*) Bir istikamette olan, doğru,düz§ Namuslu, iffetli. *[Droit,e; direct,e § Probe; honnête.]*

Müstekreh (*a. f.*) İğrenilen, iğrenç, nefret olunan, istikrah olunmuş. *[Dégoutant,e; désagréable.]*

Müstelzim(*a. f.*) İcap ettiren, zarurî ve mecburî kılan. *[Qui exige; qui réclame comme une nécessité.]*

Müstemi(*a. f.*) İşiden,dinliyen, istima eden, sami. *[Auditeur; qui écoute.]*

Müstemir (*a. f.*) Sürekli, devamlı § Musir, ğlam. *[Perpé-*

tuel,le, continuel,le § *Constant,e.]* **müstemirren** = Sürekli, devamlı olarak, musırrane § Daima. *[Perpetuellement; continuellement.]*

Müstemleke (*a. s.*) Muhacir iskân ile imar ve ihya edilmiş memleket, kıt'a, müstamere. *[Colonie.]*

Müstenbat (*a. f.*) İstinbat olunan, zımnen anlaşılan. *[Qui résulte* § *Qui est le sens de.]*

Müstenit (*a. f.*) Bir şeyin üzerine kurulmuş, bir şeye dayanan, istinat eden. *[Appuyé,e.]* **müsteniden** = İstinat ederek, dayanarak, güvenerek. *[En s'appuyant sur.]*

Müstensih (*a. f. s.*) İstinsah eden, yazılmış bir şeyin suretini çıkaran § Yazılmış bir şeyin müteaddit nüshalarını çıkarmağa yarayan alet. *[Copiste; qui copie* § *Reproducteur* [*d'écritures etc.*].*]*

Müstentik | **Müstantık** } (*a. s.*) Bak: Müstantık. *[Voir : Mustantik.]*

Müsterham (*a. f.*) İstirham, rica edilen, merhameti celp olunan, yalvarılmış. *[Pour qui l'on prie* § *On est prié de.]*

Müsterhi (*a. f.*) Sarkık, düşük, yumşak. *[Pendant,e* § *Mou, molle.]*

Müsterih (*a. f.*) İstirahat eden, göynu rahat, emin. *[Tranquille; qui jouit du repos.]*

Müsteskal (*a. f.*) İstiskal edilmiş, kendisine kovarcasına muamele edilen. *[Mal accueilli,e.]*

Müstesna (*a. f.*) İstisna edilmiş. ayrılmış, başkasına benzemez, mümtaz § Fevkalâde. *[Excepté,e* § *Exceptionnel,le]*

Müsteşar (*a. s. f.*) Kendisile istişare olunan, muavin § Bir Vekâlet veya sefarete vekil ve sefirden sonra gelen zat. *[Conseiller* § *Sous-secrétaire d'État.]* **müsteşarlık** = Müsteşar sıfat, vazife ve memuriyeti. *[Charge et dignité de sous-secrétaire d'État ou de conseiller d'ambassade.]*

Müsteşfi (*a. f.*) şifa, deva arayan. *[Qui demande la guérison.]*

Müsteşrik (*a. s. f.*) Şark milletlerinin lisan, ahlâk, tarih, hars ve adetlerini tetkik ile meşgul olan zat. *[Orientaliste.]*

Müstetap (*a. f.*) Hoş, güzel, makbul, beğenilmiş. *[Beau, belle; bon,ne, approuvé,e; excellent,e.]*

Müstetir (*a. f.*) Gizli, gizlenen, örtülü § Altında, içinde saklı, mündemiç olan. [*Caché,e, couvert,e, voilé,e§Sous entendu.]*

Müstevcip (*a. f.*) Lâyık, seza§ Sebep, mucip. *[Qui exige, réclame comme une nécessité, cause déterminante.]*

Müstevdi (*a. f.*) Bir şeyi vedia olarak birine bırakan. *[Dépositaire; qui détient en depôt.]*

Müstevfa (*a. f.*) Bol, fazla, kâfı, dolgun, tam *[Suffisant,e]*

Müstevi (*a. f.*) Düz, yayğın, her tarafı bir, doğru. *[Plan; figure plane.]*

Müstevli (*a.f.*) İstilâ eden, bir yeri kaplıyan, bir mahallin her tarafına dağılan.*[Qui occupe, envahit § Épidémique.]*

Müstezat (*a. f.*) Artmış, artırılmış, ziyadeleşmiş§ Her mısraına onunla kafiyeli bir parça ilâve olunan şiir.*[Augmenté,e § Poème dont chaque hémistiche est suivi d'une partie courte.]*

Müsvedde (*a. s.*) Sonradan beyaz edilmek üzere bir şey, bir madde hakkında yazılan, kaleme alınan kâğıt, varaka. *[Brouillon.]*

Müsyü (*c. f. s.*) Efendi, bey, ekserıya Avrupalılar hakkında kullanılır. *[Monsieur.]*

Müşabehet (*a. s.*) Benzeyiş, benzeme, mümasillik. *[Ressemblance, similitude.]*

Müşabih(*a. f.*) Benzer, benzeyen, şebih, mümasil. *[Ressemblant,e semblable.]*

Müşacere (*a. s.*) İlmî, siyasî, edebî bir mes'ele üzerine çekişme, münakaşa etme, uğraşma. *[Rixe, querelle.]*

Müşahede (*a. s.*) Bir şeyi sözle görme, rüyet, muayene. *[Action de voir § Vision, contemplation.]***müşahedat** = Müşahedenin cem'i, görülmüş, müşahede edilmiş şeyler.[*Pluriel de Muşahede. Voir: Müşahede.*]

Müşahhas (*a. f.*) Tecessüm ve temessül etmiş,şahıs haline girmiş § Tefrik ve temyiz olunmuş, muntazam. Nevi ve cinsi anlaşılmış, teşhis olunmuş. *[Personnifié,e § Distingué,e.]*

Müşareket (*a. s.*) Ortaklık,bir işte, başkalarile birlikte bulunma § Birleşmek, uygunluk. *[Association§ Participation.]*

Müşarinleyh / **Muşar'ün-ileyh** } (*a. s.*) Kendisine işaret olunmuş, işaretle gösterilen,

[Le sus-dit, le susmentionné (en parlant d'un grand personnage).]

Müşaşa (*a. f.*) Parlak, parıldayan, parlıyan § Debdebeli, tantanali. *[Brillant,e § Pompeux.euse).]*

Müşateme (*a. s.*) Atışma, münazaa, sövüşme § Gürültü etme. *[Dispute; action de s'injurier.]*

Müşavere (*a. s.*) İstişare etme, danışma meşveret. *[Consultation, délibération.]*

Müşavir (*a.f.*) Kendisinin rey ve fikrine müracaat olunan, yol gösteren, kendisile danışılan kimse. *[Conseiller.]*

Müşebbeh (*a. f.*) Benzetilen, teşbih olunan § Benzer, müadil. *[Semblable, comparable.]*

Müşebbeh ünbih = Kendisine benzetilen, teşbih edilen. *[À qui l'on compare, terme de comparaison.]*

Müşeddet (*a. f.*) Kuvvetli, muhkem, şiddetli, şiddetlenmiş *[Renforcé,e,rendu,e violent,e.]*

Müşeddit (*a. f.*) Teşdit eden, kuvvet veren § Azdıran, azdırıcı. *[Qui renforce; qui rend plus violent,e.]*

Müşekkel (*a. f.*) Şekil ve kıyafeti yerinde olan. *[D'un extérieur imposant; plastique]*

Müşerref (*a. f.*) Şereflenmiş, şeref ve itibar kazanmış olan. *[Honoré,e.]*

Müşerrih (*a. f.*) Şerh eden, izah eyleyen § Teşrih eden. *[Commentateur, trice § Anatomiste.]*

Müşevveş (*a. f.*) Karışık, anlaşılmaz, teşevvüşe uğramış. *[Confus e, embrouillé,e.]*

Müşevvik (*a. f.*) Teşvik eden, heves ve gayretini, arzusunu artıran § Tahrik eden. *[Qui pousse, qui excite, provocateur, trice, inspirateur, trice.]*

Müşfik (*a. f.*) Şefkatli, merhametli, acıyan. Muhabbetli. *[Tendre, compatissant,e.]*

müşfikane= Merhametle, acıyarak. *[Tendrement.]*

Müş'ir (*a. f.*) İş'ar eden, bildiren, haber veren, gösteren. *[Qui avertit; qui informe, qui indique.]*

Müşir / **Müşür** (*a. s.*) Birinci ferikliğin fevkında bulunan en büyük askeri rütbesini haiz olan zat, mareşal. *[Maréchal.]*

Müşiriyet (*a. s.*) Müşürlük, müşür rütbesi. Bak: Müşir. *[Dignité et grade de maréchal.]*

Müşkül (*a. f.*) Güç, zor, çetin Engel, mania. *[Difficile § Difficulté.]*

Müşkülât (*a. s.*) Zor, müşkül olan işler. *[Difficultés; embarras.]*

Müşkülpesent (*a. f.*) Her şeyi beğenmeyen, zorlukla beğenen, her şeye kulp ve behane bulan. *[Qui n'approuve pas facilement; A qui rien ne plait; difficile.]*

Müşrik (*a. f. s.*) Allaha şerik koşan, kâfir, mülhit. *[Polithéiste; païen,ne.]*

Müştagil (*a. f.*) Meşgul olan, iştigal eden, bir işle uğraşan. *[Occupé,e.]*

Müştak (*a. f.*) Şevkli, arzulu § Başka bir kelimeden alınmış, mehuz. *[Passionné,e§Dérivé,e]*

Müştehir (*a. f.*) İştihar eden, şöhretli, şöhret bulmuş. *[Renommé,e; illustre.]*

Müşteil } (*a. f.*) İştial eden,
Müştail } tutuşan, ateş alan. *[Enflammé,e; allumé,e.]*

Müşteki (*a. f.*) Şikâyet eden, şikâyetçi. *[Plaignant,e.]*

Müştemelat (*a. s.*) Bir şeyin havi olduğu şeyler, teferruat. *[Choses contenues; dépendances.]*

Müştemil (*a. s.*) Bir şeyin içinde bulunan, bir şeyin havi olduğu, her taraftan saran, kavrayan. *[Contenu,e;renfermé,e; compris,e.]*

Müşterek(*a. f.*) Ortaklaşı tasarruf olunan, bir işe iştirak eden, iştiraki bulunan. *[Commun,e;mitoyen,ne, associé,e.]*

müştereken=Ortaklaşa, birlikte, ortak olarak.*[En association.]*

Müşteri (*a. s.*) Bir şeyi satın alan, satın almağa talip olan§ Bir tüccarla daima muamelede bulunan § Güneşin etrafında dönen seyyarelerin büyüğü. *[Acheteur § Client § Jupiter.]*

Müşür } (*a. s.*) Bak: Müşir.
Müşir } *[Voir: Müşir.]*

Müt'a (*a. s.*) Fayda, menfaat§ Bir kadını muayyen bir para mukabilinde muayyen müddet için tahtı zevciyete alma usulü. *[Utilité, avantage, profit § Mariage provisoire à terme designé, permis aux.]*

Mütabaat (*a. s.*) Tâbi olma, ittiba etme. *[Obéissance,conformation.]*

Mütalea (*a. s.*) Bir işi iyice düşünme, durendışane tefekkür etme, rey, mülâhaza § Okuma,tetebbü,tetkik eyleme.

[Observation § Examen § Lecture.]

Mütareke (*a. s.*) Harbın, iki tarafın muvafakatile müvakkaten tatili.*[Armistice; suspention d'hostilité.]*

Müteaccip (*a. f.*) Taaccüp eden, hayrette kalan, mütehayyir. *[Surpris,e; étonné,e; surprenant,e.]*

Müteaddi (*a. f.*) Taaddi ve tecavüz eden§ Mefulüne tecavüz eden (fiil). *[Agressif,ive§ Verbe transitif.]*

Müteaddit (*a.f.*) Taddüt eden, Birden ziyade olan, çok, bir kaç. *[Nombreux,euses § Plusieurs.]*

Müteaffin (*a. f.*) Kokmuş, cürüyüp bozulan, § Fena koku neşreden. *[Putrescent,e; fétide § Gâté.]*

Müteahhir (*a. f.*) Taahhur eden, sonraya, geriye kalan, sonraki. *[Arriéré,e; récent,e.]*

Müteahhit (*a. s.*) Taahhut eden, bir işi üzerine alan, bir işin icrası için söz veren. *[Chargé de; qui a pris une affaire à sa charge.]*

Müteakıp (*a. s. f.*) Biribirinin ardından gelen, teakup eden. *[Qui suit immeditement qui se succède.]*

Müteallik (*a. f.*) Bir şeye teelluk eden, ait ve mensup bulunan,merbut.*[Dépendant,e; appartenant ou attaché,e.]*

Mütearrız (*a. f.*) Taarruz, tecavüz eden, diğerinin hakkına, hududuna geçen.*[Agresseur,e; offensif,ive.]*

Müteassır (*a. f.*) Güç ve zor olan,zahmetli,çetin. *[Difficile; pénible.]*

Müteayyin (*a. f.*) Tayin olunmuş, muayyen, aşikar.*[Déterminé,e; désigné,e; fixé,e.]*

Müteazzım (*a. f.*) Azemetli, kibirlı . *[Orgueilleux,euse; arrogant,e.]*

Mütebadil (*a. s.*) Nöbetle değişen, birinin yerine geçen, biribirine bedel olan. *[Alternatif,ive.]*

Mütebahhir (*a. f.*) Malûmatı çok, derya gibi geniş ve derin olan, büyük alim. *[Érudit § Qui a opprofondi les sciences.]*

Mütebaki (*a. f.*) Artan, geriye kalan, kusur. *[Restant,e; reste.]*

Mütebasbıs (*a. f.*) Yaltaklanan, tabasbus eden, dalkavuk. *[Vil flatteur; qui flatte avec bassesse.]*

Mütebayin (*a. f.*) Biribirine

uymayan, zıt olan, başka, biribirine muhalif. [*En discorde; divergente.*]

Mütebeddil (*a. f.*) Değişmiş, değişen, tebeddül eden. [*Changé,e* § *Altéré,e* § *Converti,e.*]

Mütebellir (*a. f.*) Tebellür eden, billür şekil ve suretine giren, billûrlaşan § Meydana çıkan, aşikâr olmağa başlıyan. [*Cristallisé,e* § *Qui vient de s'éclaircir.*]

Mütebessim (*a. f.*) Tebessüm eden, gülümseyen, hafifce gülen § Mültefit. [*Souriant,e.*]

Mütebeyyin (*a.f.*) Aşikâr olan, meydana çıkmış, ispat olunmuş. [*Démontré,e; prouvé,e*§ *Clair,e; évident,e.*]

Mütecanis (*a. f.*) Bir cinsten olan, ayar ve mahiyelleri bir olan. [*Homogène.*]

Mütecasir (*a. f.*) Cüret ve cesareti olan, pervasiz. [*Audacieux,euse, hardi,e.*]

Mütecavir (*a. f.*) Bir şeyin yakınında, civarinda bulunan, komşu. [*Avoisinant,e.*]

Mütecaviz (*a.f.*)Tecavüz eden. sarkıntılık eden§ Muayyen bir haddi, noktayı geçen. [*Qui passe les bornes, les limites* § *Qui dépasse* § *Plus de...*]

Müteceddit (*a. f.*) Yenileşen, yeni haline giren § Yeniliği seven. [*Régénérateur,trice; rénovateur,trice.*]

Mütecemmi (*a. f.*) Tecemmü etmiş, toplanmiş, birikmiş, yığılmış. [*Réuni,e; rassemblé,e.*]

Mütecessim (*a. f.*) Tecessüm eden, vücut peyda ederek mücessem görünen. [*Personnifié,e; personnifiant,e.*]

Mütecessis (*a. f.*) Gizli şeyleri merak edip anlamağa çalışan [*Qui fait des recherches;qui fait l'espion.*]

Mütedahil (*a. f.*) Tedahül eden, birbirinin ardınca giden, Birikmiş. [*Arriéré,e* § *En suspens.*]

Mütedair (*a. f.*) Müteallik, dair, ait, hakkında. [*Concernant,e; relatif,ive.*]

Mütedavil (*a. f.*) Tedavül eden, revacı olan, geçen, kullanılan. [*En circulation;dans circulation; courant,e.*]

Mütedenni (*a. f.*) Geri giden, gerıleyen, teddenni eden. [*Rétrogradant,e; en baisse; en décadence.*]

Mütedeyyin (*a. f.*) Dindar, müttakî. [*Pieux,euse; religieux,euse.*]

Müteehhil (*a. f.*) Teehhül et-

miş olan, evlenmiş kimse. *[Marié,e.]*
Müteellim(*a. f.*) Elemli,kederli, mahzun, acıyan, ağrıyan. *[Attristé,e§ Souffrant,e.]*
Müteemmil (*a. f.*) Düşünen, teemmül eden.*[Penseur,euse.]*
Müteenni (*a. f.*) Düşünerek hareket eden, söz söyleyen. *[Lent,e, qui agie sans précipitation.]*
Müteessif (*a. f.*) Esef eden, mahzun, kederli. *[Attristé; affligé,e.]*
Müteessir (*a.f.*) Mahzun, mükedder, hissiyatına dokunulmuş. *[Impressionné,e § Affligé,e; triste.]*
Müteezzi (*a. f.*) Eziyet çeken, eziyet içinde bulunan.*[Vexé,e.]*
Mütefavit (*a. f.*) Farkli, aralarında fark bulunan. *[Différent,e en grandeur ou en intelligence.]*
Mütefekkir (*a. f.*) Derin düşünen,makul fikirler serdeden§ Dalgın. *[Intellectuel,le; pensif,ive; plongé,e dans des méditation.]*
Mütefennin (*a. f.*) Fen tahsil eden, fenne aşina olan. *[Savant,e.]*
Müteferri (*a. f.*) Bir asıldan çıkan, dal ve budak peyda eden, bir esasa dair ve müteallik olan. *[Divisé,e en branche; ramifié § Dérivé,e.]*
Müteferrik (*a. f.*) Biribirinden ayrılan, dağılan. *[Divisé,e; dispersé,e § Divers,e.]*
Müteferrika (*a. f.*) Evvelden tayin edilmeyen ve ufak tefek masrafa karşılık olan para. *[Debours divers,e; frais généraυse.]*
Müteferrit (*a. f.*) Teferrut etmiş, tek olan, eşi olmıyan. *[Isolé,e; séparé,e; sans pareille.]*
Mütefessih (*a. f.*) Tefessuh etmiş, yerinden oynayan, bozulan. *[Putridegineux,euse.]*
Mütefevvik (*a. f.*) Tefevvuk eden, üst çıkan, faik olan. *[Supérieur,e; distingué,e.]*
Mütegallibe (*a. f.*) Kuvvet peyda etmiş olanlar, haksız olarak sözlerini her kese geçirenler. *[Oppresseurs.]*
Mütegayyır (*a. f.*) Bir halden bir hale geçen, değişen. *[Changé,e;altéré,e§Dépravé,e]*
Mütehaccir (*a. f.*) Tahaccur etmiş, taş haline geçmiş. *[Pétrifié,e.]*
Mütehakkime (*a. f.*) Hakkı olmadığı halde hâkim ve âmir kesilen,hâkimlik takınan

[Qui exerce une autorité despotique.]
Mütehalif (*a. f.*) Biribirine uymayan, zıt. *[Divers,e; différent,e.]*
Mütehâlik (*a. f.*) Tehâlükle bir işe girişen, şiddetle arzu eden, telâş eden. *[Qui se jette avec précipitation § Enthousiaste.]*
Mütehalli (*a. f.*) Süslendirilmiş, donanmış, süslenmiş. *[Orné,e; qualifié,e.]*
Mütehallık (*a. f.*) Tabiatlenmiş, yaradılmış. *[Doué,e (de qualité); d'un caractère de.]*
Mütehammil (*a. f.*) Dayana bilen , çekebilen , tahammül eden. *[Qui supporte; qui peut supporter.]*
Müteharrik (*a. f.*) Devir ve harekette bulunan, kımıldayan *[Transportable. mobile § En mouvemeut, en action.]*
Mütehassır (*a. f.*) Hasret çeken, arzusuna nail olamayan. *[Qui soupire pour une chose désiré,e ou regrette une chose perdue.]*
Mütehassis (*a. f.*) Pek ziyade duyğulu olan, hassas. *[Sentimental,e.]*
Mütehassıs (*a. f.*) Bir fen veya san'at veya ilmin yalnız bir şubesile meşğul olan, ihtisas sahibi. *[Spécialiste.]*
Mütehassıl (*a. f.*) Husule gelen, hâsıl olan. *[Produit,e; conformé,e § Résultant,e.]*
Mütehaşi (*a. f.*) Korkup çekinen. *[Méfiant,e.]*
Mütehaşşit (*a. f.*) Bir yerde toplanan. *[Assemblé,e, réuni,e]*
Mütehavvil (*a. f.*) Değişmiş, başka bir hal peyda etmiş. Çabuk değişen § Mütelevvin. *[Variable; inconstant,e § Changé,e; transformé,e.]*
Mütehayyir (*a. f.*) Hayrete düşmüş, şaşırmış, hayran. *[Extasié,e; étonné,e; stupéfait,e.]*
Mütehayyiz (*a. f.*) Ehemmiyetli bir mevkii olan, nüfuzlu. *[Notable; distingué,e.]*
Mütehevvir (*a. f.*) Hiddetlenmiş, tehevvür etmiş. *[Furieux,-euse: impétueux,euse.]* **mütehevvirane** = Hiddet ve tehevvür ile. *[Téméraire ment; impétueusement.]*
Müteheyyi (*a. f.*) Hazırlanmış amade, hazır. *[Disposé,e; apprêté,e.]*
Müteheyyiç (*a. f.*) Heyecana gelmiş, coşkun, heyecanlı. *[Excité,e.]*
Mütekabil (*a. f.*) karşılıklı,

karşı karşıya olan. *[Mutuel,le§ Placé,e en face.]*

Mütekaddim (*a. f.*) Önde bulunan, baştaki, geçmiş. *[Précédent,e; antérieur,e § Ancien,ne.]*

Mütekaddimin (*a. f.*) Eski adamlar, kudema. *[Prédécesseurs; antérieurs.]*

Mütekait (*a. f.*) Tekaüt edilmiş, memuriyetten çekilip hükûmetin bağladığı maaşla geçinen. *[En retraite; retraité,e]*

Mütekâmil (*a. f.*) Tekâmül eden, kemale eren. *[Perfectionné,e. Voir: Tekâmül.]*

Mütekarip (*a. f.*) Biribirine yakın, karip olan şeylerin herbirisi. *[Proche;rapproché,e]*

Mütekâsif (*a. f.*) Kesafet peyda etmiş, sıklaşmış, koyulaşmış. *[Épaissi,e; dense; condensé,e.]*

Mütekati (*a. f.*) Tekatu eden. biribirini kat'eden, kesen. *[Intermittent,e.]*

Mütekebbir(*a. f.*) Kibirli, azametli. *[Orgueilleux,euse § Fier,ère.]*

Mütekeffil (*a. f.*) Kefil olan, kefalet eden. *[Garant,e; responsable.]*

Mütekellim (*a. f.*) Söyleyen, lâkırdı eden, bir lisanı konuşan. *[Qui parle; interlocuteur.]*

Mükevvin (*a. f.*) Tekevvün eden, peyda olan, vücude gelen. *[Formé,e; qui a pris existence.]*

Mütelâki(*a. f.*) Biribirine karşı gelip buluşan, telâki eden. *[En contact; joint,e; qui vienne face à face.]*

Mütelâşi (*a. f.*) Telaş eden, Lüzumundan fazla ehemmiyet verip yapacağını şaşıran. *[Empressé,e; qui se hâte.]*

Mütelâtim (*a. f.*) Biribirine çarpan, çarpışan, dalgalı *[Irrité,e, agité,e.]*

Mütelevvin (*a. f.*) Renkli, boyalı, bir kaç renkli, alaca § Dönek, pek çabuk fikir değiştiren, sebatsız. *[Coloré,e; colorié,e § Inconstant,e; changeant,e.]*

Mütelezziz(*a. f.*) Lezzet alan, duyan, hazzeden. *[Qui goûte; qui savoure.]*

Mütelif (*a. f.*) İtilâf eden, biribirile uyuşup anlaşan. *[Uni,e; associé,e§D'accord.]*

Mütemadi (*a. f.*) Sürekli, devamlı, bir düzüye, arkası gelmeksizin. *[Continuel,le; ininterrompu,e§Éternel,le.]* **mütemadiyen**=Sürekli ve devamlı olarak, muttasıl. *[Continuellement; sans interruption.]*

Mütemeddin (*a. f.*) Temeddün etmiş medeniyet halinde yaşıyan, ilmen, ruhan terekki eden, medeni. *[Civilisé,e.]*

Mütemekkin (*a. f.*) Temekkün eden, oturan, sakin. *[Demeurant,e; établi,e§ Domicilié.]*

Mütemmim (*a. f.*) İtmam, ikmal eden, bitiren § Bir zaviyeye, 100 derece yapmak için, ilâvesi lâzım gelen kavis ve zaviye. *[Qui achève § Partie intégrante§ Supplementaire]*

Mtemmenna (*a. s.*) Temenni olunan, arzu, rica olunan, istenilen. *[Désiré,e; souhaité,e pour qui on prie.].*

Mütemerrit (*a. f.*) İnat ve icra eden, ayak diriyen. *[Qui s'entête.]*

Mütemevviç (*a. f.*) Temevvüç eden,dalgalanan,dalgalı. *[Agité,e ondulant,e § Fluctueux,euse.]*

Mütenahi (*a. f.*) Biten,nihayete eren, hitam bulan. *[Fini,e; terminé,e.]*

Mütenakıs (*a. f.*) Tenakus eden, azalan, gittikçe azalıp küçülen. *[Qui se diminue, qui s'amoindrit.]*

Mütenakiz (*a. f.*) Bıribirini nakz eden, biribirini çürüten, biribirine uymayan. *[Contradictoire.]*

Mütenasip (*a. f.*) Uyğun, muvafık olan. Aralarında muntazam bir nisbet bulunan. *[Proportionnel,le; Symétrique § Conforme; convenable.]*

Mütenavip (*a. f.*) Nöbetle, tekerrür ederek devam eden. *[Périodique.]*

Mütenazır (*a. f.*) Biribirinin karşısında bulunan, karşılıklı. *[Opposé,e; qui se fixent récipproquement.]*

Mütenebbih (*a. f.*) Bir şeyden ibret alup aklını başına toplıyan, gafletten uyanan. *[Averti,e § Éveillé,e.]*

Müteneffir (*a. f.*) Nefret eyliyen, bir şeyı, bir şahsı hoş görmeyen, ondan soğuyan. *[Qui déteste § Dégoûté,e.]*

Mütenekkir (*a. f.*) Hüviyet ve kıyafetini tebdil eden, tanınmayacak hâl ve vaziyette bulunan. *[Gardant l'incognito.]*

Mütenevvi (*a. f.*) Nevi nevi, türlü türlü, çeşit, muhtelif, müteaddit. *[Divers,e; de plusieurs espèces.]*

Mütenezzil (*a. f.*) Tenezzül eden, düşüp alçalan. *[Qui descend § Qui daigne.]*

Müteradif (*a . f .*) Teradüf eden, bir manaya gelen, ma-

nası bir olan. [*Synonime* § *Qui se suivent l'un l'autre.]*

Müterafik (*a. f.*) Birlikte bulunan, arkadaşlık eden, biribirine refaket eden. [*Accompagné,e.]*

Müterakkı (*a. f.*) Terakki etmiş, yükselmiş, artmış. [*Progressif,ive, avancé,e* § *Civilisé,e.]*

Müterakim (*a. f.*) Terakûm etmiş, birikmiş, toplanmış, yığılmış §: Tedahülde kalmış. [*Accumulé,e; entassé,e.]*

Müterassıt (*a. f.*) Tarassut eden, gözleyen, bekliyen, kollayan. [*Qui observe avec grande attention.]*

Mütercem (*a. f.*) Tercüme edilmiş, bir lisandan başka bir lisana çevrilmiş.[*Traduit,e*]

Mütercim (*a.f.*) Tercüme eden bir lisandan bir lisana çeviren [*Traducteur,trice.]*

Mütereddi (*a. f.*) Tereddi eden, gerilemiş, ahlâkca bozulmuş, tereddi etmiş. [*Dégénéré.]*

Mütereddit (*a. f.*) Tereddüt eden, karar veremiyen, kararsız. [*Irrésolu,e. hésitant,e indécis,e.]*

Müterekkip (*a. f.*) İki veya daha ziyade cismin birlesmesinden hâsıl olmuş, [*Composé,e.]*

Mütereşşih (*a. f.*) Tereşşüh eden, sızan ter gibi çıkan§Damlıyan. [*Transpiré,e, sué,e.]*

Müterettip (*a. f.*) Terettüp etmiş, sıralanmış, sıra ve tertibe girmiş, icap ve iktiza eden. [*Provenant,e, résultant,e.]*

Mütesadif(*a. f.*)Tesadüf eden, biribirine rasgelen. [*Qui rencontre par hasard; coincident.e.]*

Mütesavi (*a. f.*) Biribirine müsavi ve eş olan, biribiri kadar.[*Égal,e.]*

Müteselli (*a. f.*) Teselli bulan, bulmuş, kederi dağılmış olan. [*Consolé,e.]*

Müteselim (*a. f.*) Teslim edilen şeyi alan ve kabul eden. [*Qui prend livraison; qui reçoit.]*

Müteselsil(*a.f.*) Teselsül eden, biribirini takip eden,biribirinin ardından giden. [*Enchainé,e, qui se suit sans interruption; en rang* § *Qui forme une chaîne.]* **müteselsilen** = Müteselsil olarak, biribirini takip ederek. [*Par ordre hiérarchique.]*

Müteşabih (*a. f.*) Aralarında teşabüh olan, biribirine benzi-

yen. *[Ressamblant,e § Allégorique.]*

Müteşair (*a. f.*) Şairlik taslayan. *[Faux poète; qui se croit poète.]*

Müteşebbis (*a. f.*) Teşebbüs eden, bir işe başlıyan, bir işe girişen. *[Qui entreprend; qui se met à; qui a l'esprit d'initiative]*

Müteşekki(*a.f.*) Teşekki eden, birine şikâyet eden, hoşnutsuzluk bildiren, şikâyetci. *[Qui se plaint, plaintif,ive; plaignant,e.]*

Müteşekkil (*a. f.*) Şekillenen, herhangi bir şekli olan,teşekkül eden. *[Formé,e § Constitué,e.]*

Müteşekkir(*a. f.*) İyiliğin kiymetini bilen, iyiliğe karşı şükreden § Memnun. *[Reconnaissant,e.]*

Mütetebbi (*a. f.*) Tetebbüde bulunan, araştıran, mudakkik. *[Qui fait des étûdes et des recherches continuelles.]*

Mütevafık (*a. f.*) Biribirine muvafık olan, uyan. *[Convenable; conforme.]*

Mütevahhiş (*a. f.*) Ürkmüş,çekingen, tevahhuş eden. *[Effrayé,e.]*

Mütevakkıf (*a. f.*) Bir şeye bağlı, vabeste § Ayni halde duran, tevakkuf etmiş§ Duran, tevakkuf eden. *[Arrêté,e § Qui dépend de;dépendant,e]*

Mütevali (*a. f.*) Velyu tevali eden, aralık vermeksizin devam eden. *[Successif,ive; continuel,le,]*

Mütevaris (*a. f.*) Kendisine miras kalan § İrsen geçen. *[Passé par héritage de père au fils.]*

Mütevassit | **Mütevassıt** } (*a. f.*) Ortaya düşen. Orta halde olan, ikisi ortası, orta. *[Médiateur,trice § Négociateur,trice. Mozen,ne]*

Mütevatir (*a. f.*) Tevatür suretile eşidilen § Ağızdan ağıza yayılan, rivayet kabilinden dolaşan. *[Propagé,e par la rumeur publique; notoire.]*

Mütevattın (*a. f.*) Tevattun eden, yerleşen, yerleşmiş, sakin, mukim. *[Qui a adopté une patrie, établi,e.]*

Mütevazı (*a. f.*) Kibirsiz, tevazu sahibi, alçak gönüllü § Nazik. *[Humble; modeste.]*

Mütevazi (*a. f.*) Birbirine karşı aynı açıklık ve mesafede ve asla birleşmiyerek uzanan. *[Parallèle.]*

Mütevazin (*a.f.*) Bir ağırlıkta, siklette olan, tevazün eden. *[Équilibré,e.]*

Müteveccih (*a. f.*) Teveccüh eden, birine teveccühü olan. Yola çıkan. teveccüh eden, yollanan, hareket eden, yüzünü bir tarafa tevcih eden. *[Tourné e; adressé, vers § Favorable; symputique.]*

Müteveffa (*a. f.*) Vefat etmiş, ölmüş adam. *[Mort,e; défunt,e.]*

Mütevehhim (*a. f.*) Evhamlı vehimli § Korkak. *[Peureux,-euse. soupçonnex,euse défiant,e.]*

Mütevekkil (*a. f.*) Allaha tevekkül eden, her işini kadere bırakan. *[Résigné,e.]*

Mütevellit (*a. f.*) Doğan, tevellüt etmiş § İleri gelmiş, sebep olmuş. *[Né,e; enfanté,e § Causé,e.]*

Müteverrim (*a. f.*) Verem hastalığına tutulmuş olan. *[Phtyisique.]*

Müteyakkız (*a. f.*) Fikir itibarile uyanık, Gözü açık, basiretli. *[Éveillé,e § Vigilant.e prudent,e.]*

Müteyemmen (*a. f.*) Yümünlü, uğurlu § Kutlu, mübarek, mes'ut. *[D'heureux hospices; de bon augure.]*

Mütezaif (*a. f.*) Tezaüf etmiş, kendi misli veya bir misli kadar artan. *[Doublé,e § Multiple; multiplié,e.]*

Mütezat (*a. f.*) Biribirine zıt ve muhalif olan. *[Contrastant,e]*

Mütezayit (*a.f.*) Tezayüt eden, artan, çoğalan. *[Augmenté,e. qui s'acroit.]*

Mütezebzip (*a. f.*) Mütereddit, kararsız, tezebzüp içinde. *[Embarrassé,e; hésité.e.]*

Mütezellil (*a. f.*) Tenezzül eden, zillete katlanan, alçaklanan. *[Humilié,e avili,e humiliant,e.]*

Mütezelzil (*a. f.*) Tezelzül eden sarsılan, oynayan, sallanan. *[Tramblant,e vaillant,e.]*

Mütezevviç (*a. f.*) Evli, müteehhil, nikâh ile almış olan, zevce edinen. *[Marié,e.]*

Müthiş (*a.f.*) Dehşetli, dehşet veren, ürkütüp, korkutan. *[Effrayant,e; terrible, horrible.]*

Müttefik (*a. f.*) İttifak eden, uyuşan, birleşen, *[Uni,e; d'accord § Allié,e; confédéré,e.]* **müttefikan** = İttifak ederek,hep birlikte. *[Unanimement.]*

Müttehaz (*a. f.*) İttihaz olunmuş, kabul edilen, kulla-

nılan. *[Considéré comme; pris,e pour; accepté,e.]*
Müttehem (*a. f.*) Kendisinden şüphe olunan, kendisine bir cürüm ve kabahat isnat olunan, kabahatli,tohmetli. *[Coupable;accusé,e.]* **müttehiden**= Beraber olarak, birlikte.*[Unanimement.]*
Müttehit (*a. f.*) Birleşmiş, ittihat etmiş, bir fikir, maksat etrafında birleşmiş. *[Accord § Uni,e; unanime.]*
Müttekkâ(*a. f.*) İttikâ edilecek, dayanılacak alet,yastık. *[Soutien, appui.]*
Müvelledat (*fa. f.*) Doğarak vücude gelmiş insanlar ve hayvanlar § Muayyen bir zamanda doğan insanlar. *[Naissances; procréations.]*
Müvellet (*a. f.*) Doğmuş § İki cinsin birleşmesinden husule gelmiş. *[Né,e, enfanté,e § Né,e du mélange de deux races.]*
Müvellidülhumuza (*a. s.*) Teneffüs ve ihtirakta mühim bir amil olan renksiz ve kokusuz ve havanın beşte birini işgal eden bir gaz,oksijen*[Oxygène]*
Müvellidülma (*a. s.*) Müvellidülhumuza ile birleşererek su yapan, havadan on dört defa daha hafif bir gaz, idrojen. *[Hydrogène.]*
Müvellit (*a. f.*) Doğurtan ebe,hâsıl eden,husule getiren, *[Accoucheur,euse § Qui fait naître.]*
Müverrah (*a. f.*) Tarihli, tarihi atılmış, tarihi gösterilmiş. *[Daté,e.]*
Müverrih (*a. f.*) Tarihe ait kitap yazan adam,tarih ilmile meşgul olan. *[Historien, historiographe.]*
Müvesvis (*a. f.*) Vesveseli, kuruntuya tutulmuş, meraklı. *[Inquiet,ète § Soupçonneux, euse.]*
Müvezzi (*a.f.*) Dağıdan, tevzi eden § Posta mektup ve gazetelerini dağıtan memur, sokaklarda gazete satan adam. *[Distributeur § Facteur (de la poste) § Vendeur des journeaux.]*
Müzahrefat (*a.s.*) Pislik, murdarlık § Süprüntü, çörçöp. *[Immondice;ordure; balayure]*
Müzakerat(*a. s.*) Müzakereler, görüşmeler. *[Pourparlers; négociations.]*
Müzakere (*a. s.*) Bir iş hakkında karşılıklı olarak fikir etme§ Heyetin karar vermezden evvel görüşmeye çekil-

mesi § Talebenin dersi kendi aralarında tekrar ve takrir etmeleri. *[Débats; conférence; pouparlers § Négociation.]*

Müzayede (*a. s.*) Bir şeyi en fazla fiyat verene satmak üzre satılığa çıkarma, mezat, artırma. *[Enchère § Adjudication § Mis aux enchères.]*

Müzdahim (*a. f.*) Bir araya yığılmış, çok kalabalıklı. *[Qui se presse en foule; affluent,e.]*

Müzdat (*a. f.*) Ziyadeleşmış, artmış, çoğalmış. *[Augmenté,e.]*

Müze (*c. s.*) Eski ve kiymetli mevat ve eşyanın teşhir edildiği yer § İlmî, tarihi, san'ate ait eserlerin teşhir edildiği yer. *[Musée.]*

Müzebzep (*a. f.*) Tereddüt içinde olan, karar veremiyen, elinden bir iş gelmez, mızmız. *[Hésitant,e; incertain,e.]*

Müzehhep (*a. f.*) Altın yaldızlı, altınsuyu ile zinetlendirilmiş. *[Doré,e.]*

Müzehhip (*a. f.*) Tezhip eden, kitapları altın yaldızı ile yaldızlayan san'atkâr. *[Doreur.]*

Müzekker (*a. f.*) Müennes mukabilli , erkekten madut kelime cinsi. Erkek. *[Masculin § Mâle.]*

Müzekkere (*a. s.*) Resmî dairelerde bir iş hakkında yazılan varaka. *[Demande administrative.]*

Müzevvir (*a. f.*) Yalanı terviç için telleyüp pollayan, şahidi zor. *[Menteur,euse § Fourbe§ Qui intente d'iujustes procès]* **müzevvirane** = Müzevire yakışacak surette. *[Par des mensonges et fourberis.]* **müzevvirlik** = Yalancılık, tezviratcılık. *[Imposture; mensonge.]*

Müzeyyel (*a. f.*) Zeyilli, ilâveli, altına zeyl ederek cevabı yazılmış. *[Pourvu,e d'une appendice; avec appendice.]* **müzeyyelen** = Zeyl suretile, altına cevap yazılarak. *[Étant pourvu,e d'une appendice.]*

Müzeyyen (*a. f.*) Tezyin olunmuş, bezenip süslenmiş, donanmış, zinetli, süslü. *[Orné,e; embelli,e; paré,e.]*

Müzik (*t. a. s.*) Bir yaşında dana § Musiki. Bak: Musiki. *[Voir: Musiki.]*

Müzmin (*a. f.*) Üstünden zaman geçmiş, yerleşmiş, eskimiş. *[Chronique.]*

N

N (*t. s.*) Türkçe alfebenin on yedinci ve sadasızların on ikinci harfidir. *[Dix septième lettre de d'alphabet Turk.]*

Na (*fa. d.*) Nefiy eda'ıdır. Kelimenin başına gelince nefiy beyan eder. *[Particule négative; voir: dans les mots suvants.]* **nabeca** = Yerinde olmıyan, yolsuz,münasebetsiz. *[Inconvenant,e, importun,e.]* **nabedit** = Belirsiz, gözükmez olan, kaybolan§ Ortadan kalkan. *[Perdu,e, disparu,e § Invisible.]* **nabekâr** = İşe yaramaz, faydasız, serseri. *[Inutile; qui ne vaut rien § Vaurien.]* **nabina** = Görmez, farketmez.*[Aveugle]* **nalayık** = Layık olmıyan, *[Indigne.]* **nareva** = Reva, layık olmıyan, münasebetsiz. *[Inconvenant,e.]* **naminasip-namünasip** = Minasebeti olmıyan, münasebetsiz. *[Inconvenable, disproportionnel,le.]* **naseza** = Layık olmıyan. *[İndigne.]* **natamam** = Tamamlanmamış, bitmemiş. *[İncomplet,ète.]*

Nabit (*a. f.*) Yerden biten, çıkan, filizlenen, neşvünema bulan. *[Qui végète § Végétatif,ive.]*

Nabız (*a. s.*) Damar, tıp tıp hareket eden bilek damarı§ Mizaç. *[Pouls.]*

Nabut (*fa. f.*) Bulunmıyan § Yok, mevcut olmıyan, gaip. *[Disparu,e.]*

Nacak (*t. s.*) Arkası tokmaklı büyük balta.*[Sorte de grande hache.]*

Nacar / **Naccar** (*a. s.*) Dülger § Doğramacı. *[Menuisier.]*

Naci (*a. f.*) Kurtulan,selâmete ermiş. *[Délivré,e.]*

Naçar (*fa. f.*) Çaresiz kalan, muztar § Biçare, zavallı. *[İndispensable§Forcé,e§Réduit,e à l'extrémité.]*

Naçiz (*a. f.*) Aciz, hakir,zaif§ Hiç hükmünde olan, lâşey mesabesinde olan. *[Qui ne vaut rien § Humble.]* **naçizane** = Naçiz olana yakışacak surette. *[Humblement.]*

Nadan (*fa. f.*) Bilmez, cahil § Kaba, nobran, ters muameleli, saygısız. *[İgnorant,e § İm-*

pertinent,e.] **nadanlık**=Bilmemezlik. cehalet,nobranlik, kabalık. *[Ignorance; impertinence.]*

Nadas (*t. s.*) Tarlayı temizleyip otlarını kurutmak için önceden sürüp temizleme,ekine hazırlama. *[Premier labour de la terre; défrichement.]*

Nadide (*fa.f.*)Eşi. misli görülmemiş, görülmedik, misli pek az bulunur § Pek kıymetli. *[Rare; qu'on n'a jamais vu; curieux,se.]*

Nadim (*a. f.*) Pişman olan. *[Repenti.]*

Nadir (*a. f.*) Emsali, eşi az bulunur § Pek az tesadüf edilir, pek seyrek. *[Rare.]*

Nafaka (*a. s.*) Sırf yemek için lâzım olan para veya eşya § Bir yetime veya muhtaca geçinmek için servet sahibi olan akrabası tarafindan, hâkimin emrile tahsis olunan yiyecek parası. *[Dépense faite pour la nourriture et les autres nécessités de la vie.]*

Nafi (*a. f.*) Menfaatlı, faideli. kârlı, yarar.*[Utile;profitable§ Avantageux,euse.]*

Nafia (*a. s.*) Yollar, köprüler ve sair umumî menfaat işlerine bakan resmî daire, yollar idaresi § Nafi ve faideli şeylere ait ve müteallik. *[Travaux publics.]*

Nafile (*a. s.*) Faydasız, boş, beyhude § Boşuna, beyhude yere. *[İnutile, vain,e § İnutilement; en vain.]*

Nafiz (*a. f.*) İşleyen, delip geçen § Tesir eden, hükmü, sözü geçen. *[Qui pénétre; pénétrant,e § İnfluent,e.]*

Naftalin (*c. s.*) Maden kömüründen çıkan beyaz bir madde ki kokusundan güve kaçar. *[Naphtaline.]*

Nagâh (*fa. s.*) Vakitsiz, münasip zamanda olmayan. Ansızın, birdenbire, beklenmediği ande. *[Soudain,e § Soudainement; à l'improviste.]*

Nagehâni (*fa. f.*) Ansızın, birdenbire. *[İnattendu,e soudain,e.]*

Nağme (*fa. s.*) Ezgi, avaz, makam, ahenk.*[Ton musical; mélodie.]*

Nahif (*a.f.*) Arık, zayif, lâgar, bir deri bir kemik kalmış. *[Faible; maigre; délicat,e.]*

nahiflik = Arıklık, zayıflık, lâgarlık. *[Maigreur; délicatesse du corps.]*

Nahiv (*a. s.*) Kelimelerin birbirine raptile kelâm teşkilin-

den bahseden maruf ilim. *[Syntaxe.]*

Nahiye (*t. s.*) Yan, taraf, kenar, civar, havali. Bir müdür idaresinde tam hükûmet teşkilâtını havi büyükce bir veya bir kaç köyden mürekkep idare. *[Contrée, région § Canton § Commune.]*

Nahoş (*fa. f.*) İyi ve makbul olmayan § Çirkin, hoşa gitmeyen. *[Désagréable, mauvais,e.]*

Nahvet (*a. s.*) Kibir, gurur, hodbinlik, tefahhur. *[Orgueil; fierté.]*

Nail (*a. f.*) Muvaffak olan, emelini elde eden § Yetişen. *[Qui obtient; qui parvient.]*

nailiyet = Nail olmaklık. *[Action de mériter.]*

Naim (*a. s.*) Uyuyan, uykuda olan. *[Endormi,e.]*

Naip (*a. f.*) Vekil, birinin işini ve bilhassa bir resmî işi vekâleten gören adam, hâkim *[Lieutenant; vicaire § Juge de la loi musulmane § Remplaçant,e.]*

Nakarat (*a. s.*) Şarkı bentlerinin sonunda tekerrür eden beyit veya mısra § Her şeyde tekerrür eden, söz veya hareket. *[Refrain; refrain d'une chanson populaire.]*

Nakil (*a. s.*) Nakılden, taşıyan, bir yerden bir yere götüren. Hararet, elektrik gibi kuvvetlerin geçmesine müsait olan. *[Qui transporte § Qui raconte; narrateur, trice § Conducteur, trice.]*

Nakil (*a. s.*) Üstünde arkasında taşıma, bir yerden başka bir yere götürme § Hikâye ve rivayet etme. *[Transport § Déménagement § Narration.]*

nakiliyet = Nâkil olma, bir yerden diğer yere nakletmek hassasına malik olma. *[Conductibilité.]*

Nakisa (*a. f.*) Bak: Nakıs. *[Défaut.]*

Nakit (*a. s.*) Para, sikke, meskûkât, meskûk mal ve servet, peşin para. *[Argent comptant § Monnaie.]*

Nakır (*a. s.*) Oyma, hâk, traş etme, taş, mermer ve saireyi oyarak heykel ve buna benzer şeyler yapma § Heykeltraşlık. *[Sculpture.]*

Nakıs (*a. f.*) Eksik, kusur, kusurlu, tam ve mükemmel olmıyan, noksan § Hesapta tarh amaliyesinde kullanılan (—) işa-

reti. *[Imparfait,e; incomplet,ète § Moins.]*

Nakış (*a. s.*) Resim § Bina, duvar ve tavanlarına yağlı veya suslu boya ile yapılan resimler ve çiçekler§Sırma ve ipekle kumaş ve saire üzerine işleme. *[Peinture§ Broderie § Dessin.]*

Nâkız (*a. f.*) Nakzeden bozan, fesheden, edici. *[Qui casse; qui dissout.]*

Nakız (*a. s.*) Bozma, halel verme, bir aktin hükümden iskatı. *[Dissolution; rupture; cassation d'un jugement.]*

Nakkare (*a. s.*) Vaktile beygir, deve ve sair hayvanlara yükletip çalınan büyük dümbelek. *[Sorte de timbal.]*

Nakkaş (*a.f.*) Bina ve sairenin duvar, tavan ve sairesini resimler ve çiçeklerle süsleyen san'atkâr.*[Peintre en bâtiment, peintre-décorateur.]* **nakkaşlık** = Duvar ve ebniye boyamak san'atkârlığı. *[Profession de peintre-dêcorateur.]*

Naklen (*a. h.*) Rivayet ve hikâye yollu, ağızdan ağıza geçerek, işiderek. *[Par tradition; en récitant.]*

Nakletme } **Nakletmek** } (*a. m.*) Bir yerden başka yere götürme, taşımak. Göçetmek, yer değiştirmek, taşımak, suretini çıkarma, çıkarmak, aynını almak. Hikâye etmek, bir vak'ayi söyleyip anlatmak bir dilden diğar dile çevirme, çevirmek.*[Transporter; Transférer § Raconter; réciter § Traduire § Déménager.]*

Naklî (*a.f.*) Nakle mensup ve müteallık § Nakil ve rivayete müstenit olan, aklı olmayan. *[Traditionnel,le § Relatif,ive au transporte.]*

Nakliyat (*a. s.*) Nakil işleri, göç işleri § Rivayetle bilinen şeyler. *[Choses connues par tradition, traditions §Transports.]*

Nakliye (*a. s.*) Eşya, zahire ve mühimmat taşımağa mahsus gemi araba ve sair vasıtalar. *[Naulis; nolis.]*

Nakten (*a. h.*) Nakit olarak, para olarak. *[Au comptant; argent comptant.]*

Naktî (*a. f.*) Nakte, müteallik para ile. *[Pécuniaire.]*

Nakus (*a. s.*) Kiliselerde çalınan çan. *[Cloche.]*

Nakzetme } **Nakzetmek** } (*t. m.*) Hükmünü bozma, bozmak§ Akit ve vadi keenlemyekün

haline koma, komak. *[Casser (un jugement) dissoudre; rompre.]*

Nal (*t. s.*) At, ve emsali hayvanların ayaklarına mıhlanan demir takav. *[Chaussure; semelle § Fer à cheval.]* **nalbant** = Hayvanların ayaklarına demir mıhlayan adam, takavcı. Hayvan hastalıklarından biraz anlayan san'atkâr. *[Maréchal-ferrant,e.]*

Nalça (*a. s.*) Kaba kundura, çizme ve sairenin ökçelerine fazla olarak takılan demir. *[Fer avec lequel on garnit le dessous des bottes et des souliers.]*

Nale (*fa. s.*) İnleme, inilti, figan, enin, feryat. *[Gémissement; lamentation.]*

Naliş (*fa.s.*) Nale, inilti, figan. *[Gémissement; lamentation; pleinte.]*

Nalın (*t. s.*) Tahtadan yapılmış meşin tasmalı, ayakkabi,takunya. *[Socques en bois; sabots découverts]*

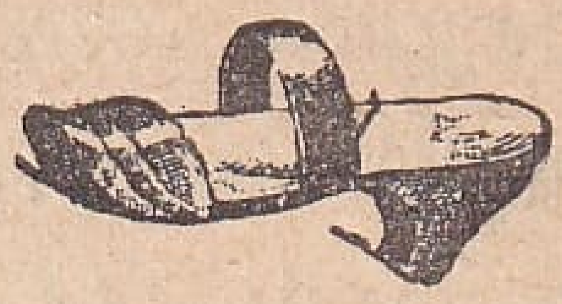

Nalın

nalıncı = Nalın yapan ve satan. *[Celui qui vend des sabots.]*

Nallama } **Nallamak** } (*t. m.*) Hayvanın ayağına nal çakma, çakmak. *[Ferrer (un cheval).]*

Nallanma } **Nallanmak** } (*t. m.*) Ayağına nal mıhlanmak. *[Être ferré,e.]*

Nam (*a. s.*) At, isim, şöhret, adres. *[Nom § Rénommé,e qualité; titre.]* **namdar** = Namlı, şanlı, şöhretli, meşhur. *[Renommée; célèbre.]*

Namahrem(*fa. f.*) Aralarında şeran ve kanunen izdivaç caiz olmıyanların her biri. *[Qui n'a pas accès au harem.]*

Namaz (*t. s.*) İslam ibadeti, salât. *[Prière.]*

Namazgâh(*fa. s.*) Bir köy ve kasaba cıvarında bütün ahalinin toplanarak bayram ve cuma namazlarını eda etmelerine mahsus düz ve açık yer. *[Place publique où l'on fait la prière en été.]*

Name (*fa. s.*) Mektup,tahrirat § Muhabbetname § Risale. *[Lettre; lettre d'amour.]*

Namert (*fa. f.*) İnsaniyetsiz, korkak, deni, alçak. *[Inhumain,e lâche.]* **namertlik** = Namert olanın hâl ve sıfatı, *[Lacheté; inhumanité.]*

Nami(*a. f.*) Neşvünema bulan, yerden biten. *[Qui croit, qui végète.]*

Namiye (*a. f.*) Neşvünema bulmak hassası. *[Germination; croissance.]*

Namizaç(*fa. f.*) Hasta,keyifsiz mariz. *[Malade;indisposé,e.]* **namizaçlık**= Keyifsizlik, hastalık, maraz. *[Indisposition.]*

Namkör (*t. f.*) Bak: Nankör. *[Voir. Nankör.]*

Namlu (*t. s.*) Tüfek, kılıç ve saire demiri.*[Canon de fusil, etc.]*

Namus (*a. s.*) Irz, edep, iffet, istikamet. *[Honneur;dignité§ Probité.]*

Namuskâr } **Namuslu** } (*fa. f.*) Namus sahibi, edepli, iffetli, müstekim. *[Honnête § Probe.]*

Namussuz (*t. f.*) Irz ve iffeti olmıyan. Sözüne emniyet ve itibar olunamaz.*[Malhonnête]*

Namütenahi (*fa. f.*) Sonu ve nihayeti olmıyan, hatsiz ve payansız,bitmez ve tükenmez. *[Infini,e; sans bornes.]*

Namzet (*t.f.*) İzdivaç için biribirine nişanlı olanların her biri§ Bır vazifeye, bir memuriyete tayini mütesavver olan. Orduda zabit vekilinin dunundaki rütbe. *[Préposé,e § Fiancé,e§ Candidat.]* **namzetlik**= Nişanlılık, yavukluluk. Blr işe tayine hazır edilmeklik. *[État de préposé§État d'un fiancé ou d'une fiancée; conditature.]*

Nane (*t. s.*) Yemekte kullanılan güzel kokulu maruf bir ot.*[Menthe.]*

Nane

Nanemolla (*t.f.*) Pek kısa boylu ve tiryaki kıyafetli, her şeyden ürken§ Elinden bir şey gelmez kimse *[Homme freluquet, de caractère bizarre.]*

Nankör (*t. f.*) Gördüğü eyiliği bilmez , nimeti inkâr eden. *[İngrat.]*

Nanpare (*t. s.*) Ekmek parçası. *[Morceau de pain.]*

Nar (*t. s.*) Maruf meyva § Ateş § Dert, elem. *[Grenade § Feu.]*

Nar

Nâra (*t. s.*) Bağırma, çağırma, haykırma,yüksek sesle haykırma. *[Grand cri; vocification.]*

Narcil (*fa. s.*)Hindistan cevizi *[Çoco.]*

Nardenk (*t. s.*) Ekşi ve sulu ve pekmeze müşabih bir mayi. nar şurubu. *[Sirop de grenade.]*

Nargile (*t. s.*[Tümbeki içtikleri maruf şişe ile marpuçtan ibaret takım*[Pipe persane, nargile.]*

Nargile

Narin (*fa. f.*) İnce, zarif, nazik § Zaif, çelimsiz. *[Mince; délicat,e § Poli,e; élégant,e.]*

Nark (*t. s.*) Zarurî ihtiyaç olan şeylere hükûmet tarafından konulan azamı paha, resmî fiat. *[Taxe; taxation.]*

Narkotik (*c . s.*) Afyondan çıkarılan semmî ve uyutucu, muhaddir bir madde(Narcotine) *[Narcotique.]*

Nas (*a. s.*) Beni adem, insanlar,halk, el âlem.*[Les hommes; public; monde.]*

Nasbetme | (*t. m.*) Dikme,
Nasbetmek | dikmek, saplamak§ Koymak, tayin etmek, kayirmak. *[Planter; fixer, poser § Nommer.]*

Nasih (*a. f.*) Neshu iptal eden, bir kitabın bir nüshasını yazan, istinsah eden § Nasihat eyleyen. *[Conseiller, qui donne des conseils.]*

Nasihat (*a.s.*) Öğüt,vaiz§ Akıl öğretme§ Yol gösterme.*[Conseil, avis.]*

Nasip(*a. s.*) Hisse,pay,kısmet§ Kader müyesser. *[Part, portion § Chose accordée par le destin.]*

Nasıl(*t. d.*) Suale delâlet eder, ne, ne suretle, ne türlü, ne cins, ne yolda. *[Quel,le; comment.]*

Nâsır (*a. f.*) Nusret,muavenet, yardımcı. *[Guide, assistant,e qui aide.]*

Nasır (*t.s.*) Elle çok işlemeden veya dar ayakkabi giymekten elde ve ayakta hâsıl olan sertleşmiş deri.*[Cor,durillon, callosité.]* **nasırlı**= Elinde veya ayağında nasırı olan. *[Calleux, euse.]*

Nasırlanma | (*t. m.*) Nasır
Nasırlanmak | peyda etme, etmek, nasırlı olma, olmak. *[Devenir calleux,euse § Se durcir.]*

Nasiye (*a. s.*) Alın, cephe§ Çehrenin vaziyeti umumiyesi. *[Front, apparence.]*

Nasp (*a. s.*) Dikme, saplama, rekiz, bir işe, bir memuriyete koyma, tayin etme, edilme. *[Action de fixer, de planter§ Nomination.]*

Nasranî (*a. s.*) Hıristiyan, Hazreti İsa ümmetinden olan. *[Chrétien.]*

Nasut (*a. s.*) İnsanlık, beşeriyet âlemi, insanlara müteallik şeyler.*[Humanité, nature humaine.]*

Naş (*a. s.*) İçinde ölü bulunan tabut § Gömülmeğe hazırlanmış cenaze. *[Cercueil, bière § Cadavre humaine.]*

Naşi (*t. d.*) İleri gelen,dolayı, sebeble. *[Résultant,e, provenant,e.]*

Naşir (*a. f.*) Seren, saçan, dağıdan § Bir eseri tabı ve teksir eden, tabi. *[Qui répand § Editeur § Propagateur. trice.]*

Natık (*a. f.*) Söyleyen, lâkırdı eden. Düşünen, zekâya malik bir ifadeyi havi ve mutazammın olan.*[Qui parle,parlant,e, douée de la parole § Raisonnable.]*

Natıka (*a. s.*) Düşünüp söylemek, söylemek kuvveti, natıklık. *[Parole, faculté de parler§Éloquence.]* **natıkalı**= Natıkası kuvvetli olan. *[Éloquent,e.]*

Natır (*t. s.*) Hamam hademesinin başı olan. *[Chef des domestiques d'un bain public.]*

Natron(*c. s.*) Güherçile,borak, tuzluca bir kimyevî madde. *[Natroun, natron, salpêtre.]*

Natuk (*a. f.*) Serbest ve selis bir tarzda nutuk irat eden, hatip*[Beau parleur,éloquent,e.]*

Natura (*c. s.*) Hilkat,yaradılış, tabiat, bünye, mizaç.*[Nature.]*

Natüralism (*c. s.*) Tabiiyyun mezhebi, her şeyin tabiat tesirile vücude geldiğini iddia edenlerin mesleki, edebiyatta bir ekol. *[Naturalisme.]*

Natüralist (*c. f.*) Tabiiyyun, ulûmu tabiiye ile meşgul olan adam. *[Naturaliste.]*

Natürel (*c. f.*) Tabiî yaradılışta, olduğu gibi. *[Naturel,le.]*

Natüvan(*fa. f.*) Mecalsız, aciz, zaif, kuvvetsiz. *[Faible, débile.]*

Navlun (*c. s.*) Gemi kirası § Eşya ve yolcu nakliye ücreti. *[Naulis, nolis.]*

Nay (*fa. s.*) (Ney) Kelimesinin aslı, kamıştan yapılan ve ağızla uflenerek çalınan maruf musiki aleti.*[Roseau§Flûte]* **nayzen** = (Ney) çalan.

[*Jouenr de l'instrument dit nay.*]
Naz (*t. s.*) Kendini beğendirmek için yapılan hareket, şive, işve, cilve. Sureta gösterilen istiğna, nimet ve servetten hâsıl olan şımarıklık. [*Coquettterie* § *Grâce, élégance; minauderie.*]
Nazar (*a. s.*) Bakım, bakma, gözetme§ Mülâhaza, düşünme§ Teveccüh, göz değme, yanında, indinde. [*Regard;coup d'œil*§ *Considération*§*Faveur; mauvais œil, fascination*§*Vision.*] **nazaran** = Göre, nispetle, kıyasen.[*D'après; selon*§ *Relativement à*§ *Vu que.*]**nazarî**= Sırf ilmî ve fennî kaideye müteallik, amelî ve tecrübeye mukarin olmıyan. [*Théorique relatif,ive ou regard visuel, elle.*] **nazariyat**= İlmin ameli olmıyan cihetleri, sırf ilmî ve fennî malûmat. [*Théorie, partie théorique d'une science*] **nazariye** = Bak: Nazarî. [*Voir: Nazari.*]
Nazenin (*fa. f.*) Nazlı, cilveli, pek naz ve nimetle alıştırılmış olan. [*Délicat,e; objet de caresse.*]
Nazik (*fa. f.*) İnce, narin § Güzel, lâtif § Zarif, kaba olmıyan. Terbiyeli, zarafet ve letafetle hareket eden. [*Délicat,e subtil,e poli,e; gracieux, élégant,e; gentil,le.*]**nazikâne**= Naziklikle, lûtuf ve iltifatla. [*Gracieux,euse ; poliment, gracieusement.*]
Nazil (*a. f.*) Yukarıdan inen, nuzul eden § Bir yere gelip konan, misafir olan.[*Descendu*]
Nazire (*a. s.*) Bir şeye benzemek üzre yapılan şey,örnek, misil, karşılık § Bir şairin manzumesine vezin ve kafiyede müsavi olarak söylenen şiir. [*Vers ou toute autre chose qu'on fait par imitation, semblable.*]
Nazim (*a. s.*) Tertip, vezinli ve kafiyeli olarak söylenen, yazılan söz, nesir mukabili. [*Vers; versification.*]
Nâzım (*a. f.*) Tanzim ve tertip eden, nizama sokan, mevzun ve kafiyeli söz söyliyen. [*Qui arrange; régulateur, trice, auteur d'un poème, épique.*]
Nazır (*a. f.*) Bakan, nazar, nezaret eden § İdare eyleyen § Devletin bir kısım devairine nezaret eden ve Heyeti vekileye dahil olan en büyük memur, vekil, icra vekillerinden

[Qui regarde § Qui observe, qui surveille § Surveillant,e; Directeur; ministre.]

Nazlanma } (*t. m.*) Naz, cil-
Nazlanmak } ve ve işve etme, etmek § Arzu olunan şeyi sureti mahsusada kabul etmemek § İstemez gibi görünme, görünmek § Şımarıklık gösterme, göstermek. *[Faire des minauderies, des coquetteries § Refuser exprès; faire semblant de dédaigner]*

Nazlı (*a. f.*) Naz eden, cilveli, işvekâr § Şimarmış olan. *[Çoquet,te; gracieux,se; gâté,e difficile]*

Nazmen (*a. h.*) Manzum olarak, vezinli ve kafiyeli sözler. *[En vers.]*

Ne (*t. d.*) Şahıstan ve şeyden gibi suale yarar bir edattır: Ben neyim? o nedir?§ Taaccüp edatı: ne güzel! Ne sağlam § İzafî zamirlere dahil olur ve hangi şey manasını ifade eder: Ne mi gördün? Neniz eksik? İki şeyden birini inkâr eder : Ne ben, ne o, ne bunu, ne onu. *[Quoi ? que ? quel,le ?]*

Nebat (*a. s.*) Ot, çiçek, ağaç gibi yerden biten, topraktan çıkan şey.*[Plante.]* **nebatat**= Nebatlar,otlar,ağaçlar. *[Plantes.]* **nebatî** = Nebata mensup ve müteallik olan. *[Végétal,e§ Botanique.]*

Nebean (*a. s.*) Suyun yerden çıkması, fişkırması. *[Jaillissement.]*

Nebevî (*a. f.*) Hazreti Peygambere mensup ve müteallik olan: Hadisi nebevî. *[Propre ou relatif,ive à un prophète.] prophétique.]*

Nebi (*a.f.*) Peygamber, bir din neşreden zat. (resuldan manaca fark vardır). *[Prophète apôtre.]*

Nebil (*a.f.*) Zekâ, necabet, kerem cihetile kadri âli olan. *[Noble; digne.]*

Nebiz (*a. s.*) Hurmadan ve kuru üzümden çıkarılan bir nevi içki. *[Vin de datte et de raisin sec.]*

Nebze (*a. s.*) Az, şey, cüz'î miktar, bir parça. *[Petite portion; brièvement.]*

Necabet (*a. s.*) Soyluluk, iyi bir soy ve ırk ve aileye mensupluk, asalet.*[Noblesse.]* **necabetli** = Asalet ve necabeti olan. *[Noble.]*

Necaset (*a. s.*) Pislik,murdarlık § İnsan ve hayvan tersi, kazurat, bok. *[Impureté; ordure.]*

Necaşi (*a. s.*) Vaktile habeş krallarına verilen bir unvan idi. *[Nom donné à l'empereur d'Abyssinie.]*

Necat (*a. s.*) Kurtulma, halâs olma, selâmete irme. *[Délivrance; salut.]*

Necim (*a. s.*) Yıldız, kevkep, ahter. *[Étoile; astre.]*

Necip (*a. f.*) Asalet ve necabet sahibi. *[Noble.]*

Necis (*a. s.*) Pis, murdar, pak ve temiz olmayan. *[Sale; immonde.]*

Nedamet (*a. s.*) Pışmanlık, yaptığı bir işe, söylediği bir söze sonradan pişıman olarak yürek acısı hissetme. *[Action de repentir.]*

Nedbe (*a. s.*) Yara ve kırık yeri, oyulmuş bir yaranın veya kırığın kalmış nişanı, izi. *[Cicatrice.]*

Nedim (*a. f.*) Biri ile daima beraber bulunan, arkadaş § Güzel fıkralar ve lâtif sözlerle büyük bir zati eğlendiren adam. *[Compagnon intime § Bouffon d'un prince.]*

Nedret (*a. s.*) Nadirlik, az bulunan, seyreklik, kıllet. *[Rareté; disette.]*

Nefais (*a. s.*) Nefisin cem'i Bak: Nefis. *[Pluriel de Nefis. Voir: Nefis.]*

Nefaset (*a. s.*) Nefislik, pek makbul ve kıymettarlık, tabiata, mizaca uygunluk, şirinlik *[Propreté, netteté; beauté artistique § excellente.]*

Nefer (*a. s.*) Bir tek adam. Onbaşının kumandası altında bulunan asker *[Individu § Simple soldat.]*

Nefes (*a. s.*) Ciğere alınıp verilen hava, soluk. Bir soluk alacak kadar vakit, an, lâhza. Okuyup üfleme, üfürükcülük. *[Haleine; souffle; respiration § Moment § Incantation.]*

Nefesalma | **Nefesalmak** (*t. m.*) Soluma, solumak, yorgunluk çıkarmak, istirahat etme, etmek. *[Respirer; prendre haleine.]*

Nefeslenme | **Nefeslenmek** (*t. m.*) Soluma, solumak, soluk alma, almak § Bir tehlikeden kurtulup rahatlanmak. *[Respirér librement; échapper à un péril.]*

Nefeslik (*t. s.*) Hava almak için ambar, kiler, ve sairenin üstünde açılan delik, pençere ve saire. *[Trou pratiqué au toit pour aérer un magasin etc. soupirail.]*

Nefh (*a. s.*) Üfleme, şişirme § Boru ve saireyi üfleme, çalma § Üfürme. *[Soufflé.]*

Nefha (*a. s.*) Üfürük. *[Souffle]*

Nefhetme } (*t.m.*) Üfürmek,
Nefhetmek } üflemek, şişirmek, üfleyip çalmak. *[Souffler.]*

Nefi (*a. s.*) Fayda, menfaat, kâr. *[Profit; avantage, bénéfice.]*

Nefiriam (*a. s.*) Eski zamanlarda düşmanla harp için bütün halktan toplanan askere denirdi. *[Troupe levée en masse.]*

Nefis (*a. f.*) Pek makbul ve kıymetli, nadide § Gayet iyi ve güzel § Çok lezzetli § Pek temiz. *[Excellent,e; précieux, euse; propre.]*

Nefis (*a. s.*) Ruh, can, hayat§ İnsandaki hayvanî hayat§Benlik. *[Ame; individu § le(moi) la propre personne de quelqu'un § Essence; substance § Même.]*

Nefiy (*a. s.*) Sürgün, bir yerden diğer yere hüküm ile gönderme. Başka bir yerde ikamete mecbur etme. *[Exil. Abandon.]*

Nefret (*a. s.*) Ürküp kaçma, tevahhüş, tiksinme, ikrah, istikrah. *[Dégout; horreur, antipathie.]*

Nefrin (*a. s.*) Lânet, son derece nefret. *[Horreur; terreur § Malédiction.]*

Nefsanî (*a. f.*) Nefsi emmareye ve sair meyliyatı hayvaniyeye mensup ve müteallik olan, kin ve garaza müteallik veya bundan mütevellit olan. *[Sensuel,le charnel,le personnel le § Haineux,se.]*

Nefsaniyet (*a. s.*) Kin, husumet, garaz, gizli düşmanlık. *[Haine: passion, rancune.]*

Nefsaniyetçi (*a. s.*) Kin ve garaz güden, gizli düşmanlık besliyen, garazkâr, kindar. *[Rancunier,ère; entêté,e.]*

Nefsaniyetli (*t. f.*) Kin ve garazlı olan, grazkârane. *[Qui agit par haine; par passion.]*

Nefsî (*a. f.*) Nefse ait ve müteallik. *[Personnel,le. Voir: Nefsanî.]*

Neft (*t. s.*) Yerden çıkarılan ve tenvir, teshin için kullanılan madenî bir yağ, mayi. *[Naphte.]* **nefti**= Koyu yeşil ile kahve rengi arasında bir renk, zeytuni. *[Couleur de naphte, vert foncé.]*

Nefyetme } (*t.m.*) Sürme, sür-
Nefyetmek } mek, bir yerden bir yere sürgün etme, etmek,

sürgün cezasına mahkûm etme, etmek. *[Éxiler; bannir.]*

Nehar (*a. s.*) Gündüz, güneşin tuluundan gurubuna kadar geçen zaman.*[Jour; journée]* **neharen** = Gündüzün,gündüz vakti. *[Pendant le jour; en plein jour.]* **neharî** = Leyli mukabili, gündüze mensup ve müteallik, gündüzlere mahsus. *[Propre au jour externe]*

Nehir (*a. s.*) Çay, ırmaktan daha büyük akar su. *[Revière, fleuve.]*

Nehiy (*a. s*) Men ve yasak etme § Bir işi yapmamağı emir ve tembih etme. *[Défense § Négation.]*

Nejat (*f. a. s.*) Soy, ırk, nesil. *[Race; origine; lignée.]*

Nekadar (*t. h.*) Bir şeyin mürekkep olduğu miktar ve kemmiyetten sual eder: Nekadar istiyorsun? çok, neçok: Nekadar para sarf ediyorsun? *[Combien.]*

Nekahat (*a. s.*) Hastalıktan yeni kalkmış ve fakat henüz tamamile toplanamamış olan adamın bulunduğu hâl. *[Convalescence; analepsie.]*

Nekais (*a. s.*) Nakisanın cem'i nakisalar, noksanlar.*[Défaux; imperfections.]*

Nekes (*t. f.*) İnsaniyetsiz, mürüvvetsiz, deni, leim, alçak. Hasis, cimri, bahil. *[Avare inhumaine; sordide; vil,e.]* **nekeslik** = Hasislik, cimrilik, bahillik, eli sıkılık. *[Avarice; inhumanité.]*

Nekre (*t. f.*) Tühaf sözler söyliyen, sözlerile her kesi güldüren adam, kimse. *[Anecdote; récit, curieux et plaisant.]* **nekregû** = Tühaf sözler ve nükteler söyliyen. *[Qui raconte des anecdotes et des récits curieux.]*

Nem (*f. a. s.*) Hafif surette ıslaklık, az yaşlık. Havada olan yaşlık, rütubet. *[Humidité § Rosée.§Intérêt.]*

Nema (*a. s.*) Artma, çoğalma, büyüme, uzanma. Hayvan ve nebatın büyümesi. Paranın faizi, kazancı. *[Croissance; végétation. Intérêt.]*

Nemlenme | **Nemlenmek** } (*t. m.*) Biraz ıslanmak, rutubet peyda etmek. *[Devenir humide; être humecté,e.]*

Nemletme | **Nemletmek** } (*t. m.*) Hafif surette ıslatmak,rutubetlendirmek, rutubetli yere koyup nemlendirmek, tavlamak. *[Humecter; rendre humide.]* **nemli** = Biraz ıslak, rutubetli. *[Humide; humecté,e.]*

Nemrut (*a. f.*) Eski zamanlar-

de Babil ve Asur hükümdarlarına verilen bir unvan idi § Yüzü gülmez katı yürekli ve ve inatçı adam. *[Nemrod § Personne très arrogante.]*
nemrutluk= Yüzü gülmemezlik, katı yüreklilik, zalim merhametsizlik. *[Arrogance; méchanceté.]*
Nenni | **Ninni** | (*t. s.*) Çocukları uyutmak için söylenen sonu nakaratlı ezgi. *[Chant pour endormir les petits enfants.]*
Nerden (*t. h.*) Hangi yerden, hangi taraftan. *[D'où, par où.]*
Nere (*t. h.*) Mahal ve mekân suali için kullanılır§De ile beraber istifhamı inkârı makamında ve ne kadar uzak yahut kalmamış manasına olarak kullanılır: Eski vakitler nerede ! *[Ou?quel pays?quel endroit?]*
Nereden (*t. h.*) Bak; Nerden. *[D'où ? par où.]*
Nereli (*t. f.*) Hangi yerli, hangi memleketten, nere ahalisinden . *[D'où ? de quel pays?.]*
Nereye (*t. h.*) Hangi yere, hangi tarafa, hangi noktaya. *[Où ? à quel côté.]*
Nergis (*t. s.*) Sarı renkli maruf bir cins çiçek ki dilber gözüde denir. *[Narcisse.]*
Nerm | **Nermin** | (*f. a. f*) Yumşak, lâtif, mülayim, taze. *[Mou , molle; adoucie.]*
Nesak (*a.s.*)Tarz, üslûp, tertip,yeknesak , bir tarzda, bir örnekte , bir tertipte. *[Règle; ordre§Mode; manière;forme]*

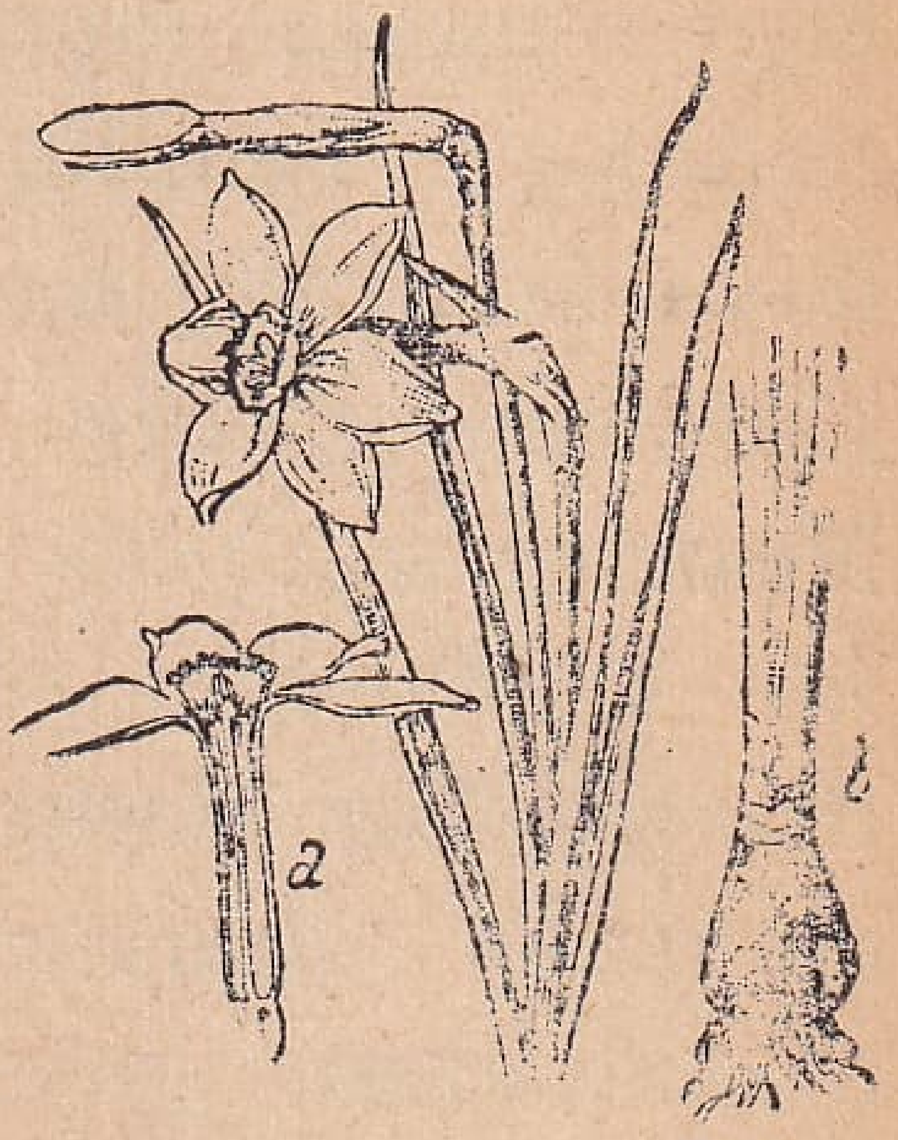

Nergis

Nesebî (*a.f.*) Nesil ve nesebe, soy ve sopa mensup ve müteallık. *[Qui appartient à l'origine, à la race.]*
Nesep (*a. s.*) Soy sop, ecdat, silsile, nesil. *[Orgine; race.]*
Neshetme | **Neshetmek** | (*t. m.*) Fesih ve lagv etme, etmek, hükümsüz bırakma, bırakmak. *[Annuler.]*
Nesiç (*a. s.*) Dokuma, dokunuş. Bedendeki et, zar ve deri gibi şeyleri terkip eden liflerin sureti terekkübü.*[Tissage; tissu.]*
Nesil (*a. s.*) Soysop, sülâle, zürriyet, nesep, ırk. *[Posterité, descendance § Race; origine.]*

Nesim (*a. s.*) Hafif hava, lâtif esen rüzgâr. *[Zéphyre; Souffle.]* **nesimî** = Hafif ve lâtıf rüzgâra mensup ve müteallik § Teneffüs edilebilir hava tabakası: havayı nesimî *[Zéphirien; air respirable.]*

Nesir (*a. s.*) Yere saçma, serpme § Manzum olmıyan söz, ibare, kelâm, ifade. Bir ibarenin manzum olmıyarak selaset üzre ifadesi, gayri manzum. *[Action de répandre§Prose.]*

Nesnas (*a. s.*) Bazı uzvi teşekkülâtı itibarile insana benzeyen büyük bir cins maymun. *[Grand singe, singe anthropoïde; gorille.]*

Nesne (*t. s.*) Şey, bir şey, hiç bir şey. *[Chose.]*

Nesrin (*fa. s.*) Yabanî gül, bazı yerlerde ağustos gülü denilen çiçek. *[Espèce de fleur; Rose souvage.]*

Neşat (*a. s.*) Sevinç, şen ve şadolma, keyif, neş'e, zevk. *[Joie; gaieté; allégresse § Bonne humeur.]* **neşatlı** = Neşeli, keyifli, sevinçli. *[Gai,e; joyeux,se.]*

Neş'e (*fa. s.*) Keyif, sevinç, neşat, hafif sarhoşluk. *[Gaieté§ Hilarité § Ivresse legère.]*

Neşelendirme | **Neşelendirmek** (*t.m.*) Şenlendirme şenlendirmek, neşat verme, vermek, hafif surette sarhoşluk, getirme, getirmek *[Rendre gai,e; animer § Griser légèrement.]*

Neşelenme | **Neşelenmek** (*t.m.*) Şenlenme, şenlenmek, neşata gelme, gelmek, hafif surette sarhoş olma, olmak, çakır keyif olma, olmak. *[Devenir gai,e, s'animer § S'enivrer légèrement.]*

Neş'eli (*t. f.*) Şen, neşatlı, keyifli § Hafif sarhoş. *[Gai,e;de bonne humeur.]*

Neş'et (*a. s.*) Hâsıl olma, vücude gelme, yetişme, ileri gelme, münbais olma. *[Action de provenir; de se produire ou de résulter.]*

Neşide (*a. s.*) Ahenktar manzume ve şiir parçası. *[Vers devenu populaire et qui tient lieu d'un proverbe.]*

Neşır (*a. s.*) Yayma, dağıtma§ Herkese duyurma, işaa §Tab'ettirme, tamim, umuma yetiştirme. *[Action d'étendre, de déployer § Action de publier § Publication.]*

Neşretme | **Neşretmek** (*t. m.*) Dağıtmak, herkese duyurmak, işaa etmek, tamim etmek, umuma yetiştirmek. *[Étendre, déployer§Répandre§Publier.]*

Neşriyat (*a . s .*) Tab'edilen eserler , herkese duyurulan şeyler. Gazetelerin yazdıkları şeyler. Tab'ettirilen eserler. Yalan uydurma haberler, eracif. *[Publications §Nouvelles ou rumeurs répendues; publiés.]*

Neşter (*t. s.*) Kan almağa, yara yarmağa mahsus cerrah bıçağı. *[Lancette.]*

Neşter

Neşvünema (*f. a. s.*) Hayvan ve nebatın büyümesi, büyüme, boy atma, büyüyerek hâlı tabiiye gelme. *[Action de croitre, de pousser* § *Développement.]*

Netice (*a. s.*) Hulâsa, züpte § Semere, hâsıl § Son, akıbet, nihayet. *[Résultat, conséquence, conclusion.]*

Neticelenme | (*t. m.*) Netice
Neticelenmek | bulma, bulmak, sona ve maksada varmak, nihayete erme, ermek. *[Se conclure; prendre corps; se terminer.]*

Neva (*fa. s.*) Avaz, ahenk, ses § Musikide bir makam. Levazım, kut, servet. Nasip, behre, kısmet. *[Ton musical; mélodie, harmonie* § *Ressources; moyens.]*

Nevale (*t. s.*) Mekûlat ve meşrubat, yiyecek ve içecek şeyler § Atiye, ihsan. *[Portion de mets; morceau, bouchées.*

Nevazil (*t. s.*)Zükâm denilen rahatsızlık, nezle, burun akması. *[Fluxion, rhume.]*

Nevbet (*t. s.*) Bak: Nöbet. *[Voir: Nöbet.]*

Nevha (*a. s.*) Ücret mukabilinde ölüye sesle ağlama, sağu. *[Lamentation. cri, pleur.]*

nevhager = Ölüye sesle ağlayan ecir, sağucu. *[Pleureur,euse.]*

Nevheves (*fa. f.*) Bir işe yeni heves hâsıl eden § Bir işte sebat etmeyen, maymuniştahlı. *[Nouveau zélé; jeune zélé.]*

Nevi (*a. s.*) Türlü,çeşit§ Cinsin munkasim olduğu takımın her biri, sınıf§Cins.*[Ecpèce§Sorte§ Genre.]*

Nev'î (*a. f.*) Nev'e mahsus ve müteallik. *[Qui appartient à une ecpèce.]*

Nevim (*a. s.*) Uyku,ruya,hap. *[Sommeil. Rêve.]*

Nevmit(*fa. f.*)Ümitsiz, meftur, meyus. *[Désespéré,e.]*

Nevrasteni (*c. s,*) Âsap, sinir zafiyeti, sinir hastalığı. *[Neurasthénie.]*

Nevrastenik (*c. f.*) Sinir illetine düçar olan. *[Neurasthénique.]*

Nevruz (*fa. s.*) Güneşin hamel burcuna girdiği martın 22inci gününe tesadüf eder, baharın ilk günü addolunarak İranlılarca büyük bayram yapılır. Senei şemsiyenin başlangıcı olmak itibarile mülga saltanat devrinde eyyam mahsusadan sayılırdı. *[Premier jour de l'an des anciens persans, jour de l'équinoxe du printemps qui tombe* 22 *Mars § Fète du printemps chez persans.]* **nevruziye** = Nevruz günü bazı baharatı havi olarak yapılan bir nevi macun. *[Étrennes qu'on donne le jour de nevrouz § Sorte de confiture de roses qu'on sert ce même jour.]*

Ney (*fa. s.*) Bak: Nay. *[Voir: Nay.]* **neyzen** = Bak:Nayzen. *[Voir: Nayzen.]*

Nezafet(*a. s.*)Temizlik, paklik, nazif' tahirlik. *[Propreté.]*

Nezahet (*a. s.*) Nezihlik,paklik,temizlik,tahirlik.*[Propreté]*

Nezaket (*a. s.*) Naziklik, zariflik, kaba olmayarak, terbiye, edep. *[Délicatesse; grâce; gentillesse § Politesse § İmportance d'une affaire.]* **nezaketli** = Naziklği, zarafeti olan, zarif, edip, kibar. *[Gracieux,euse.]*

Nezaret (*a. s.*) Bakma, bakış, görme, seyretme § Gözetme, muayene § İdare, riyaset § Devletin esas dairelerinden her birine evvelce verilen isim. devlet vekillerinden bir zatın idaresi altında bulunan ve bugün vekâlet denilen daire. *[Spectacle, vue§ Inspection§ Surveillance § Administration: direction § Ministère.]*

Nez'etme } **Nez'etmek** } (*t. m.*) Kaldırmak, ref etme, etmek. *[Aracher; ôter: enlever.]*

Nezfî (*a. f.*)Kanamağa ve kan gitmesine ait ve müteallik. *[Hémorrhagique.]*

Nezi (*a. s.*) Kaldırma, ref etme § Can çekişme hali: hâletinezi. *[Action d'arracher; d'ôter § Agonie.]*

Nezif (*a. s.*) Kan gitme, kan akma. *[Hémorrhagie.]*

Nezih (*a. f.*) Pak, temiz, beri. *[Propre.]*

Nezir(*a. s.*)Adama.*[Promesse d'une offrande; vœu.]*

Nezle (*t. s.*) Burun akmasını mucip olan hastalık, zükâm, nevazil. *[Catarrhe; rhume.]*

Nezretme } (*t. m.*) Adama,
Nezretmek } adamak. *[Faire vœu; promettre un sacrifice.]*

Nezt (*fa. s.*) Yan, kurp, ınt § Fikrince. *[Près, auprès.]*

Nice (*t. f.*) Nekadar, ne çok § Nasıl, ne türlü, ne suret ve şekilde çok. *[Combien! plusieurs.]*

Niçin } (*t. d.*) Sebebiyet be-
Niçün } yan eder: Nedir? ne sebepten? § Gaiye beyan eder: Neye? ne maksatla? *[Pourquoi?]*

Nida (*a. s.*) Çağırma, seslenme, ses verme. *[Cri, exclamation.]*

Nifak (*a. s.*) Müfsitlik, münafıklık, gammazlık§Bozuşukluk. *[Hypocrisie § Discorde.]*

Nifas (*a. s.*) Löğusalık, yeni doğurmuş kadının hali *[Lochies]*

Nifasî (*a. f.*) Loğusalığa mensup ve müteallik, loğusalık hali. *[Lochial,e; puerpéral,e.]*

Nigâh (*fa. s.*) Bakış, bakma, nazar. *[Regard.]*

Nigâr (*fa. s.*) Resim, tasvir, suret § Tasvir gibi güzel ve şirin olan. *[Portrait;peinture; image § Beauté.]*

Nihavent (*fa. s.*) Musikide bir makamı mahsus. *[Motif de la musique orientale.]*

Nihayet (*a. s.*) Son, gaye,uç, bitim, encam § Son derece. *[Fin; extrémite; bout § Dernier degré.]* **nihayetsiz** = Sonu olmayan, sonsuz, payansız, tükenmez. *[Infini; sans fin; illimité,e.]*

Nihilism (*c.s.*) Vaktile Rusyada zuhur eden bir nevi anarşistlik. *[Nihilisme.]*

Nihilist (*c. s. f.*) Nehilism mesleğine salik olan adam. *[Nihiliste.]*

Nikâh (*fa.s.*) Evlenmenin resmî muamelesi, karı ve kocanın mahsus memuru tarafından evlenmeğe dair ifadeleri alınarak resmen evlenme muamelesi. *[Cantrat de mariage]*

Nikap (*a. s.*) Puşi,yüz örtüsü, peçe, hicap. *[Voile qui couvre le visage.]*

Nikbet (*a. s.*) Talisizlik, betbahtlık, düşkünlük. *[Malheur; disgrâce § Chute.]*

Nikel (*c. s.*) Para ve sair avani imaline yarayan bir nevi beyaz mâden. *[Nickel.]*

Nikotin (*c. s.*) Tütünden çıkarılan ve tebabette kullanılan bir zehir. *[Nicotine.]*

Nil (*c. s.*) Çivit denilen koyu mavi boya. *[Indigo.]*

Nilüfer (*t. s.*) Beyaz, sarı, mavi çiçek açar bir cins su otu. *[Nénuphar § Nuphar.]*

Nim (*fa. f.*) Yarım, nısıf. *[Moitié; demi; semi.]*

Nilufer

Nimet (*a. s.*) Atiye, in'am, ihsan, servet, varlık§ Yiyecek ve içecek şeyler § Ekmek. *[Biens § Tout ce qui est nécessaire pour une vie commode § Grâce; bienfait.]*

Nine (*t. s.*) Anne veya baba anne, büyük vailde § Ana, ana makamında olan ihtiyar kadın. *[Mère; maman § Grand'mère.]*

Ninni (*t. s.*) Bak:nenni. *[Voir: Nenni.]*

Nirengi (*fa. s.*) Mesaha usulüne mensup ve müteallik. *[Triangulation.]*

Nirenk (*fa. s.*) Hile, huda, desise, mekir, sihir, tılısım afsun§ Taksimi arazi ve mesahaya dair bir usul. *[Ruse; fourberie.]*

Nisa (*a. s.*) Kadınlar, ünas, karılar, insan cinsinin dişi kısmı. *[Femmes; sexe feminin.]*

Nisan(*t. s.*) Senenin dördüncü ayı, marttan sonraki ay. *[Avril.]*

Nisbet (*a. s.*) Tealluk,mensubiyet,merbutiyet,kıyas, iki şeyin biribirine göre olan hal ve miktarı § İki şey veya şekil arasındaki münasebet ve kıyas§ Birine karşı inadına yapılan iş ve gösterilen muamele§ Rağmen, zarara.*[Relation § Proportion; comparaison § Action d'attribuer § Dépit.]* **nisbeten** = Nisbetle, kıyas ve mukayese olunarak, diğerine bakarak § Rağmen. *[Relativement; par rapport§ Par dépit; en dépit.]*

Nisbî (*a. f.*) Nisbete mensup§ Nisbetle vaki olan, mukayese ile olan. *[Proportionnel,le.]*

Nispetçi (*t. f.*) Başkasına rağmen bir şey yapan, birini kızdırmak suretile bir iş veya harekette bulunan. *[Entêté; agaçant,e.]*

Nisvan (*a. s.*) Kadınlar, karılar, ünas,insan cinsinin kızdan gayri dişileri *[Femmes;sexes feminins.]*

Nisyan (*r. s.*) Unutma,unutuş, hatırdan çıkarma, akla gelmeme. *[Amnésie; oubli.]*

Nişadır (*t. s.*) Amonyak tuzu denilen tuzlu ve yakıcı beyaz bir madde. *[Sel ammoniac.]*

Nişan (*a. s.*) Alâmet, eser § Belli olmak için konulan işaret, damga § Yara yeri § Kurşun ve saire ile vurulması matlûp olan nokta, hedef § Bir kızla evlenecek erkeğin taktığı yüzük ve saire § Bir hizmete mukabil hükûmet tarafından verilen ve göğüse asılan alâmet, madalya. *[Marque; signe; indice § Trace § Emblème § Décoration; insigne § Fiançailles.]*

Nişancı (*t. f.*) Nişan atmada mahir adam § Vaktile berat ve fermanları yazmağa ve bunların dosyalarını hıfzetmeğe memur olan zata denirdi. *[Habile à tirer au but.]*

Nişane (*a. s.*) Eser, emmare, alâmet, iz. *[Marque; signe.]*

Nişasta (*t. s.*) Helva ve tatlı imalinde, gömlek ve saire kolalamakta kullanılan buğday ve sair hububat ununun hulâsası. *[Amidon.]*

Niyabet (*a. s.*) Naiplik, vekillik, vekâlet § Hâkim vekilliği. *[Office et lieutenant de vicaire]*

Niyaz (*a. s.*) Dua § Yalvarma, rica § İhtiyaç, muhtaçlık. *[Prière supplication.]* **niyazkâr** = Niyaz ve rica eden, yalvaran § Muhtaç. *[Solliciteur.]*

Niyet (*a. s.*) Meram, tasmim, kast, azim § Oruç tutmak ve namaz kılmak için kastetme, ona azmetme. *[Intention; propos; but]*

Niyetetme | (*t. m.*) Kast ve
Niyetetmek | azmetme, etmek, tasmim eyleme, eylemek. *[Se proposer de; avoir l'intention de.]*

Niyetli (*t. f.*) Niyet eden § Oruç tutmak üzre niyet etmiş olan. *[Ayant l'intention de § Qui a fait vœu de jeûner.]*

Niza (*a. s.*) Çekişme, kavga, münazaa, tutuşma, ihtilâf. *[Contestation; dispute.]* **nizacı** = Kavgacı, daima münazaa ve kavga çıkaran. *[Querelleur, euse.]*

Nizalı (*t. f.*) Münazaalı, ilişikli. *[Qui est l'objet de dispute § Contesté.]*

Nizam (*a. s.*) Düzgünlük, hüsnü tertip § Kaide, düzen § Devletin vazettiği esaslı kaideler kanun. *[Règle; ordre § Système § Règlement § Loi.]* **nizamat** = Nizamlar § Devletin vazettiği umumî kaideler, düsturlar. *[Règlement; lois.]* **nizamen** = Usulen, nizama tevfikan. *[Légalement § Conformément à la loi.]* **nizamî** = Nizam ve tertibe

müteallik, nizamında olan § Devletin nizamlarına müteallik, nizam ve kanun iktizasından olan. *[Conforme à la règle § Conforme à la loi.]*
nizamiye = Vaktile redif teşkilâtı mevcut iken silâh altında bulunan askerî kıtaata denir idi. *[Troupes régulières.]*
nizamlı = Tertipli, muntazam nizama uygun. *[Arrangé,e; mis,e en ordre § Conforme à la loi.]* **nizamname** = Bir maslahat hakkında fasıl fasıl, madde madde tertip olunan risale. *[Réglement.]* **nizamsız** = İntizamsız, kaidesiz § Devletin nizamına, nizamlarına uymıyan. *[Irrégulier.ère § Qui est contre la loi; illégal,e.]*
nizamsızlık = Terbiyesizlik, kaidesizlik, intizamsızlık, kanuna ve nizama karşı hareket. *[Irrégularité § Acte illégal.]*
Nısap (*a.* s.) Kıvam, matlup, dereçe § Esas. *[Racine; fondement § Fondé,e sur, disponible.]*
Nısfet | **Nesfet** | (*a.* *s.*) İnsaf, adalet, hakkaniyet § İnsaf hassası. *[Équité; justice.]*
Nısfilleyl (*a.* *s.*) Gece yarısı. *[Minuit.]*
Nısfinnehar (*a.* *s.*) Günün yarısı, öğle vaktı, zuhur. Kürrei arz üzerindeki muhtelif noktaların biribirine olan buutlarını tayin için tul mebdei itibar olunan noktadan itibaren farzolunan dairelerden herbiri *[Midi § Méridien.]*
Nısfiye (*a.* *s.*) Kısa ney, nay. *[Sorte de fifre turc.]*
Nısfiyet (*a.* *s.*) Yarımlık hali, yarı yarıya, munasafe. *[Moitié; par moitié.]*
Nısıf (*a.* *f.*) Yarım, nim, yarı, buçuk. *[Moitié; demi.]*
Nobran (*t.* *f.*) Nazik ve hatırşinas olmıyan, kaba, ters sözlü. *[Arrogant,e; entêté,e.]*
Nobranlık = Nobran olanın hal ve hareketi. *[Arrogance accompagnée d'entêtement.]*
Nohut (*t.* *s.*) Kavrularak leb-

Nohut

lebi yapılan maruf tane. *[Pois chiche.]*

Noksan (*a. f.*) Nakıs, eksik, eksilme, azalma,eksiklik,azlık§ Fıkdan § Tamam olmıyan. *[Manque;diminution;défaut]* **noksanlık** = Eksiklik, azlık§ Kusur, ayıp, özür. *[Défaut; manque.]*

Nokta (*a. s.*) Bazı harflerin üstüne konulan küçük benek veya benekler § Sözün bittiğine alâmet olan benek,durak§ Mevki, mahal § Göze arız olan leke, misafir, münferit, karakol tek nöbetcisi. *[Point§ Sentinelle isolée § Place.]*

Noktalama | **Noktalamak** } (*t.m.*) Nokta komak, noktalı etmek, işaret etmek. *[Mettre des points § Marquer.]*

Not (*c. s.*) Hatırda kalması istenilen ve bir kenara kaydedilen şey. Mülahaza, numara. *[Note.]*

Nota (*c. s.*) Musiki yazısı.

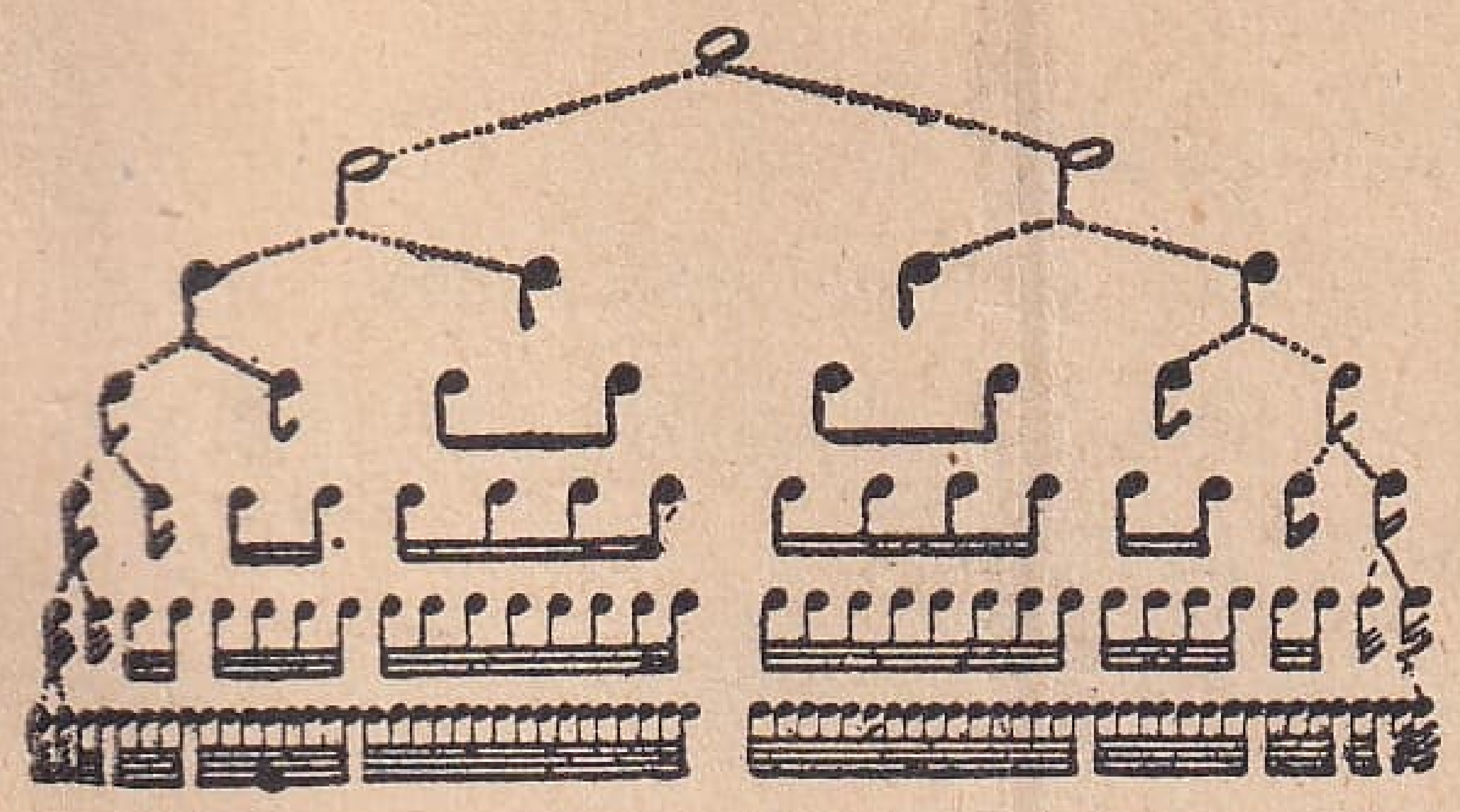

Nota

Bir şeyi sonradan hatırlamak için konan işaret, sahifenin kenarına veya altına yazılan mülâhazat. § Hesap pusulası. Resmî ve siyasi mektup, muhtıra. *[Note.]*

Noter (*c. s.*) Mukavelât muhariri, kâtibiadil. *[Notaire.]*

Nöbet (*t. s.*) Sıra § Kere, defa, sefer. Sıra ile görülen işten herkesin hissesine düşen kısım § Askerin karakol ve nokta hızmeti § Resmî dairelerde, büyük zevatın kapısı önünde muayyen vakitlerde çalınan muzika § Sıtma ve sair hastalığın muayyen vakitlerde gelen sıcaklık ve üşüme. *[Tour; tour de role § Fois § Musique qu'on exécute à des heures fixes dans certains édifices publics § Service de sentinelle § Accès de fièvre.]* **nöbetci** = Nöbet bekleyen, nöbette bulunan § Kışla ve karargâhın kapısında bekliyen nefer. *[Officier ou fonctionnaire de garde § Soldat qui fait la sentinelle.]* **nöbetçilik** = Nöbetçi olanın hâl ve hızmeti. *[Charge de Nöbetçi. Voir: Nöbetçi.]*

Nuhbe (*fa. s.*) Herşeyin se-

çilmiş güzide kısmı. *[Extrait; choix; essence.]*

Nuhuset (*a. s.*) Uğursuzluk, kutlu olmayış, şeamet. *[Mauvais présage; malheur.]* **nuhusetli**=Uğursuz, meymenetsiz, menhus. *[De mauvais présage.]*

Nukut (*a. s.*) Naktin cem'i, nakitlar, paralar. *[Numéraires.]*

Numara (*c. s.*) Bir araya gelmiş olan şeylerden herbirinin sırasını tefrik ve tayin için üzerlerine veya hizalarina yazılan rakkam. *[Numero.]*

Numune } (*fa. s.*) Örnek, çeşit, misal. *[Modèle; spécimen; exemple.]*
Nümune }

Nur (*a. s.*) Aydınlık, ışık, parlaklık § Zianin bir şeye âksinden hasil olan parlaklık. *[Lumière; clarté § Beauté.]*

Nuranî (*a. f.*) Nurlu, parlak § Manzarası şayanı hürmet ve şanlı, mubarek görünüşlu. *[Lumineux,euse § Majestueux,euse et d'une apparence affable (Vieillard etc.)§ Spirituel,le.]*

Nusrat (*a. s.*) Yardım,muavenet, muzafferriyet, galebe. *[Aide; secours § Victoire.]*

Nutfe (*a. s.*) Meni, bel suyu, insan ve hayvanın tenasüle hadim ve bais tohumu. *[Sperme.]*

Nutuk (*a.s.*) Söz, kelâm§ Söz söyleyiş § Söylemek kuvvet ve hassası, vaz, konferans. *[Parole; faculté de parler; élocution § Discours.]*

Nübüvvet (*a. s.*) Peygamberlik, Nebilik, (Risaletten biraz farklıdır). *[Prophétie.]*

Nücum (*a.s.*) Yıldız manasına olan, necmin cem'i yıldızlar *[Etoiles; astres.]*

Nüfus (*a. s.*) Esasen nefsin cemi isede dilimizde halk, ahali, efrat manalarına gelir. *[Individus; habitants, ames.]*

Nüfuz (*a.s.*) İçe geçme, işleme, bir adamın sözü dinlenme, sözü geçer olma, tesirli, hatırı sayılır, iktidar sahibi. *[Pénétration § Influence.]* **nüfuzlu** = Sözü geçer, hatırı sayılır, tesirli, nafiz. *[Influent,e.]*

Nühişevkî (*a. t. b.*) Bel kemiğinin ortasındaki ilik, murdar ilik. *[Moelle épinière, vertébrale.]*

Nühas (*a. s.*) Bakır§ Bakırdan para. *[Cuivre; airain mon-*

naie en cuivre.] **nühasî** = Bakıra mensup, bakırdan mamul. *[Relatif,ive au cuivre, à l'airain § De cuivre; en cuivre.]*

Nüks (*t. s.*) İyiliğe yüz tutan, bir hastalağın tekrar azması. üsteleme.*[Rechute; retour de la maladie.]*

Nüksetme } **Nüksetmek** } (*t. m.*) Hastalık geri dönme, dönmek,iyileşmeğe başlıyan hasta tekrar ayni hastalığa tutulma, tutulmak, üsteleme, üstelemek.*[Revenir (maladie).]*

Nükte (*a. s.*) Çok dikkatle ancak anlaşılan dakik mana, bir söz ve ibareden zorlukla çıkarılan gizli mefhum § İyi düşünülmüş ince manalı zarif söz, mazmun. *[Mot spirituel de langage; nuance.]* **nüktedan- nükteşinas** = Nükte bilen, nükteci. *[Qui connait les finesses de langage § Subtil,e.]***nükteperdaz-nükteperver** = Nükteli söz tertibinde mahir olan. *[Qui a une conversation spirituel,le.]*

Nükûl (*a. s.*) Sözünden, ahtinden,pazarlığından dönme,cayma, vaz geçme. *[Action de reculer, de se repentir.]*

Nümayiş (*a. s.*) Gösteriş, görünüş § Yalandan gösteriş § Göz boyama, gözdağı veriş. *[Apparence§Démonstration§ Action de faire étalage de.]* **nümayişkâr** = Gösteriş yapan, göz boyayan. *[Qui aime l'étalage,l'affectation.]***nümayişkârane**=Gösteriş için yapılan hâl ve hareketin vasfı, nümayişkâra layık olarak. *[Démonstrativement d'une manière affectée.]*

Nümero (*c. s.*) Bak: Numara. *[Voir: Numara.]*

Nümerotaj(*c. s.*) Nümero koyma,numaralama.*[Numérotage]*

Nümune (*t. s.*) Bak: Numune. *[Voir: Numune.]*

Nümunelik (*t.f.*)Bir şeyin mostrası olmak üzere ayrılan cüz'î bir parçası, mostralık. *[Qui sert de spécimen.]*

Nüsha (*a. s.*) Bir kitaptan veya her hangi yazılı bir şeyden çıkarılan suret § Bir maraz ve affetten muhafaza için yazılıp üste asılan yahut suyu içilen veya tütsülenen dua, muska. *[Exemplaire; copie§ Amulette; phylactère.]*

Nüsug (*a. s.*) Nebatın büyümeleri ve kuvvetlenmeri için topraktan çektikleri su.*[Sève]*

Nüvaziş (*fa.s.*) Okşama § Tal-

tıf, tatyip etme, ediş, iltifat. *[Caresse; amabilité.]*

Nüzul (*a. s.*) Yukarıdan aşağıya inme, düşme § Yolculuk esnasında bir yere konma, misafir olma § Vücudün bir tarafının tutulmasını ve bazan derhal ölümü mucip olan hâl, inme, damla, füc'e. *[Descente; abaissement § Logement § Apopexie.]*

O

O (*t. h.*) Türkçe alfabenin on sekizincisi ve sadalı harflerin beşincısidir. *[Dix huitième lettre de l'alphabet türk.]*

O (*t. z.*) Müfret gaibe mahsus zamiri şahsîdir. *[Lui, elle, ce, cette, celà.]*

O! (*t. d.*) Sabırsızlıkla karışık infial, inkisar beyan eder. O! bu nasıl olur? *[O, oh!]*

Oba (*t. d.*) Birkaç bölüğe ayrılmış büyük ve uzun göçebe çadırı. Göçebe ailesi. *[Espèce de tente divisée en compartiment, famille nomade qui habite une tente.]*

Obelisk (*c. s.*) Dikilitaş. *[Obélisque.]*

Objektif (*c. s.*) Objeye müteallik olan, objeye dahil bulunan, hakikî, haricî, afakî, filî § Dürbünün gören ucundaki camı, fotograf makinasının dürbünü. *[Objectif.]*

Obruk (*t. f.*) Çukurlu, çukurları olan yer. *[Fosse; terrain creux.]* **obrukluk** = Çukurları çok, çukurlu tepeli, yamrı-yumru yer. *[Êtat d'un lien dont la surface est couverte de fossettes.]*

Obrulama | **Obrulamak** (*t. m.*) Çukurlanmak, oyulmak, çukur olma, olmak. *[S'enfoncer, s'écrouler.]*

Obruma | **Obrumak** Kuyu çökme, çökmek, bir halde kalma, kalmak. *[Enfoncer; écroulér.]*

Obstrüksüyon (*c. s.*) Bedendeki tabiî mecralardan birinin tıkanması § Herhangi bir millet meclisinde teşrii işlerin ilerlemesine mani olmak üzre akalliyetin esnayı müzakerede salonu terkle nısabı bozmak v. s. gibi hareketleri. *[Obstruction.)*

Obur (*t. f.*) Doymaz, çok yer,

pisboğaz. *[Gourmant,e; glouton,ne.]*

Obüs (*c. s.*) Küçük kumbara, gulle, top tanesi. *[Obus.]*

Ocak (*t. s.*) Yakılan atesin dümanının çıktığı yer, baca § Ateş yanan ve yakılan yer § Taş ve maden çıkarmak için açılan kuyu § Bir cins sebze ekmek için bahçenin tefrik edilen parçalarından beheri § Tanınmış hanedan ve büyük aile § Yurt, mesken, meva. *[Cheminée § Foyer; réchaud § Four (à chaux) § Fosse large pratiquée dans la terre pour y planter des légumes. Famille; dynastie.]* **ocakçı** = Ocakları, bacaları temizleyen adam. *[Ramoneur.]* **ocakcılık** = Ocakları süpürüp temizlemek san'ati. *[Profession de ramoneur.]* **ocaklı** = Millî bir teşkilâta ve mesela Türk ocağına mensup bulunan. *[Qui appartient à un foyer qui représente une organisation nationale: (Türk ocağı etc.).]*

Ocaklık (*t. s.*) Bak: Ocak § İri kereste, temel direği § Eski zamanlarda mirascılarına intikal etmek üzre birine verilen malikâne ve maaş. Ocağa mensup ve müteallik olan. *[Foyer de cuisine § Grande ouverture pratiquée au toit § La principale poutre qui soutient le batiment, le toit § Titre et emploi qu'on donnait autrefois avec droit de succession.]*

Oda (*t. s.*) Bir evin, bir daire ve her hangi bir binanın oturmağa, yatmağa, çalışmağa, yemek yemeğe ve saireye mahsus bölmelerinden her biri § Kalem, yazıhane, resmî daire § Köylerde misafir kabul etmeğe mahsus mahal. *[Chambre; salle § Bureau § Chambre ou maison où les villageois recoivent les voyageurs.]*

Odabaşı (*t. s.*) Bir handaki odaların kiraya verilmesine, muhafazalarına karışan ve anahtarlarını hıfzeden adam, han kâhyası. *[Portier; gardien d'un immeuble.]*

Odacı (*t. s.*) Resmî ve ticarî dairelerde her kalem ve odanın hizmetini gören kimse § Han ve apartımanlarda bulunan odaları temizleyen ve hizmetlerini gören adam. *[Huissier des départements publics § Gardien des bureaux de ces départements.]*

Odalık (*t. s.*) Nikâhsız olarak iştifraş olunan kadın. *[Concubine § Odalisque.]*

Odaşık(*t. f.*)Başkasile beraber bir odada ikamet eden adam. *[Camarade avec lequel on habite la même chambre.]*

Odun (*t. s.*) Yakılmak için kesilen ağaç, direk, destek § Kalın kafalı terbiyesiz adam. *[Bois § Poutre § Personne stupide, lourdaud.e.]*

Oduncu (*t. s.*) Odun satan veya getiren adam. *[Bucheron§ Marchand de bois.]*

Of ! (*t. h.*) Keder beyan eder ve çok kere bir ağrı, yorgunluk ve meyusiyet hissolundukta kullanılır. *[Of !]*

Ofkarma } **Ofkarmak** } (*t. m.*) Hayvan derin nefes alma, almak, içini çekercesine soluma, solumak. *[Pousser de longs hurlements [animaux].]*

Oflama } **Oflamak** } (*t. m.*) Acı, keder ve teessüf hissederek ah ve of deme, demek, of çekme, çekmek. *[Respirer après une fatigue ou un danger.]*

Oğalama } **Oğalamak** } (*t. m.*) El ile oğup ufaltma, ufaltmak iki el arasında veya el ile üstüne sıkı basarak bir şeyi ezip toz etme, etmek. El gezdirip basarak sıkmak, delkederek temizleme, temizlemek. *[Frotter § Nettoyer en frottant.]*

Oğdurma } **Oğdurmak** } (*t. m.*) El gezdirip sıktırmak, delkettirmek. *[Faire frotter.]*

Oğlak (*t. s.*) Keçi yavrusu, çebiş. *[Chevreau.]*

Oğlan (*t. s.*) Erkek çocuk § Daha tüyü gelmemiş genç erkek, delikanlı, genç hizmetçi. *[Garçon; jeune homme; enfant mâle§Valet.]* **oğlancık**= Küçük erkek çocuk. *[Petit garçon.]*

Oğmaç } **Oğmak** } (*t. s.*) Taze tarhana. *[Espèce de vermicelle obtenu par la fermantation du lait et de la farine.]*

Oğma } **Oğmak** } (*t. m.*) Elini üstünde gezdirip avuçla sıkmak, avuç arasında sıkarak ufaltmak § Bir şeyin üzerine sıkı sıkı sürterek temizlemek ve parlatmak. *[Frotter § Nettoyer en frottant § Émietter.]*

Oğul (*t. s.*) Erkek evlât, velet. *[Fils.]*

Oğul (*t. s.*) Yeni yetişen arı. *[Jeune abeille.]* **Oğul balı** =

Taze arının yaptığı bal. [*Miel vierge.*]

Oğulduruk (*t. s.*) Dölyatağı, yumurtalık. mehbel. [*Matrice§ Ovaire.*]

Oğulluk (*t. s.*) Evlâtlık, oğul sıfat, hal ve vazifesi§ Evlâtlığa kabul edilmiş ahret oğlu, üvey oğlu.[*Fils adoptif.*]

Oğulma | **Oğulmak** } (*t. m.*) Sıkı sıkı el gezdirilip basılma, basılmak ve sıkılmak, delkedilme, edilmek.Bir şey sürülerek sıkı sıkı delkedilmekle temizlenme, temizlenmek. [*Être frotté,e, être nettoyé,e en frottant.*]

Oğunma | **Oğunmak** } (*t.m.*) Bayılma, bayılmak, sıkılıp iç ezilmek. [*Éprouver une angoisse § Défaillir.*]

Oğuşturma | **Oğuşturmak** } (*t. m.*) Biribirine sürerek oğma, oğmak, delketme, etmek. [*Frotter l'un contre l'autre.*]

Oğuşturulma | **Oğuşturulmak** } (*t. m.*) Biribirine sürülerek oğulma, oğulmak, delkedilme, delk edilmek. [*Être frotter.*]

Oğuz (*t. s. f.*) Tosun§Safderun ve bön adam § Köylü. [*Taureau § Personne simple, naif,ive; provincial,e.*]

Oh! (*t. h.*) Sevince veya bir zahmet ve sıkıntıdan kurtulduğuna delâlet eder § Taltıf, nüvaziş ve teşvik makamında kullanılır. [*Oh!.*]

Ok (*t. s.*) Eski zamanda yayla

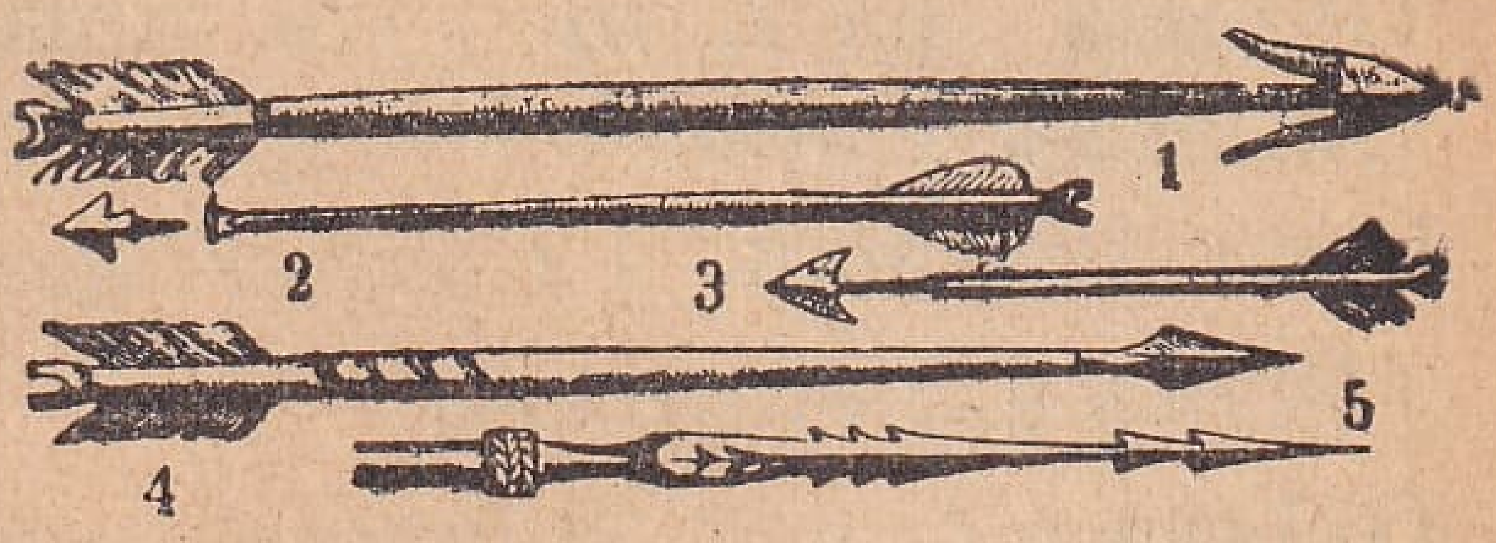

Ok

atılır ucu sivri demirden ve arkası tüy şeklinde bir değnekten ibaret mermi § Muhtelif alâtın eczasından bulunan **ok** gibi düz ve uzun ağaç. [*Flèche § Organe en forme de flèche apparienant à différent oppareils.*]

Okar (*t. f.*) Cenkçi turna koşu. [*Espèce de héron qui porte sur la tête une aigrette en forme de flèche.*] **okçu** = Ok yapan veya satan san'akâr. Okla harp eden.[*Celui qui fait et vend des flèches; qui combat avec des flèches.*]

Okka (*t. s.*) Dört yüz dirhemden ibaret tartı, kivye. [*Poids türc de 400 dirhem. équivaut à 1,282 kilogrammes; ocque.*]

Okkalı (*t. f.*) Ağır başlı § Büyük,ehemmiyetli§Vakarlı § Te-

sirli, nafiz. [*Lourd,e, grand,e*§ *Énorme* § *Imposant,e.*]

Okkalık (*t. s.*) Bir okka ağırlığında olan, bir okka gelen. [*Poids d'une ocque.*]

Oklama | **Oklamak** (*t. m.*) Ok atma, atmak. Ok gibi fırlama, fırlamak. [*Lancer des flèches* § *S'élancer.*]

Oklava (*t. s.*) Hamuru açıp yufka haline getirmeğe mahsus ince ve çarktan çekilmiş çubuk.[*Rouleau de pattissier. Rouleau pour le foulage à la main.*]

Oklu (*t. s.*) Oku veya okları olan. [*Muni,e de flèche.*]

Okluk (*t. s.*) İçine ok koydukları meşinden mahfaza. [*Carquois.*]

Okrama | **Okramak** (*t. m.*) At su için kişneme, kişnemek. [*Se dit du cheval quand il hennit pour boire.*]

Oksijen (*c.s.*) Müvellidülhumuza. [*Oxigène.*]

Oksit (*c. s.*) Basit bir cismin müvellidülhumuza ile birleşmesinden hâsıl olan mürekkep. [*Oxide.*]

Okşama | **Okşamak** (*t. m.*) Sevme, sevmek, taltif etme, etmek§ Andırmak, bir şeye biraz benzeme, benzemek.[*Caresser*§ *Ressembler, approcher, rappeler.*]

Okşanma | **Okşanmak** (*t. m.*) Sevilme, sevilmek, taltif ve nüvaziş olunma, olunmak. [*Être caressé,e.*]

Okşaş (*t. f.*) Benzeyiş,andırma, misil, manent, eş. [*Ressemblance.*]

Okşatma | **Okşatmak** (*t. m.*) Sevdirtme, sevdirtmek, taltif ve nüvaziş ettirme, ettirmek § Benzetme, benzetmek, yapma, yapmak, taklit etmek. [*Faire caresser; approcher; imiter; ressembler.*]

Okşayış (*t. s.*) Okşama fiil ve tarzı, taltif, nüvaziş. [*Action de caresser; caresse.*]

Oktant (*c. s.*) Gemicilerin bulundukları mevkii tayiniçin irtifa aleti. [*Oktant.*]

Oktruva (*c. s.*) Bazı eşyadan şehre girerken alınan resim, duhuliye resmi; ayak bastı parası. [*Octroie.*]

Okuma | **Okumak** (*t. m.*) Tilâvet ve kraat etme, etmek, yazılı bir şeyi gözden geçirip ne demek olduğunu anlama, anlamak § Öğrenme, öğrenmek § Tahsil etmek § Şarkı ve türkü çağırma çağırmak § Davet etme, etmek § Dua okuyup üfleme, üflemek.

[Lire§ Apprendre; s'instruire; étudier § Chanter.]

Okumuş (*t. f.*) Âlim, ilim öğrenmiş, çok bilen. *[Savant,e; docte.]*

Okunaklı (*t. f.*) Okunması kolay yazı veya kitap. [*Lisible.*]

Okunma | (*t. m.*) Tilâvet, kıraat olunma, olunmak § Harflerle kıraat suretile talâffuz olunma, olunmak § Kendini şifa için bir üfürükcüye okutma, okutmak. [*Être lu,e* § *Être lisible* § *Se faire réciter des incantation par un sorcier.*]
Okunmak |

Okutma | (*t. m.*) Okumaya sevk ve icbar veya müsaade etme, etmek § Ders verme, vermek, öğretmek § Tahsil ettirme, ettirmek. Kendini bir üfürükcüye göstermek Hile, desise öğretme, öğretmek. [*Apprendre, enseigner, instruire* § *Fairé lire* § *Apprendre à quelqu'un ce qu'il doit faire,en faire un organe*§ *Mener un malade devant un sorcier pour le soumettre à ses incantations.*]
Okutmak |

Okuyucu (*t. f.*) Usul ve kaide ile şarkı ve türkü söyleyen, hanende; düğüne davetçi, davet ve çağırmak için giden. [*Celui qui lit ou qui chante*§ *Sorcier, celui qui fait des incarnation.*]

Okyanus (*t. a. s.*) Bahrimuhit, umman, arzı ihata eden büyük denizler. [*Océan.*]

Ol (*t. s.*) «O» ismi işaretinin eski zamanlardaki şekli. *[Ce, cette, celui-là celle-là.]*

Olacak (*t.f.*) Mümkün, kabil, muhtemel § Olması mukadder olan. *[Possible* § *Probable* § *Le destin.]*

Olağan (*t. f.*) Olan, olabilen, vaki, mümkün § Emsali olmuş, geçmiş şey.[*Possible,probable*]

Olama | (*t. m.*) Bağ filizlerinin piçlerini kırma, kırmak. *[Briser les pousses.]*
Olamak |

Olan (*t. f.*) Vukua gelen, vaki kâin. *[Qui est; qui existe; qui a la qualité.]*

Oldukça (*t. f.*) Epeyi, zararsız hal ve mikdarda, hayli.[*Assez*§ *Passablement.]*

Oldurma | (*t. m.*) Vukua getirme, getirmek, vukubuldurma, buldurmak § Yetiştirme, yetiştirmek, hasıl etme, etmek, vücüde getirme, getirmek § Olğun haline getirme, getirmek. *[Faire exister*§ *Fair mûrir* § *Élever* [*les plantes*].*]*
Oldurmak |

Olgun (*t. f.*) Olmuş yetişmiş, kemale ermiş. *[Mûr,e.]*

Olğunlaşma } (*t. m.*) Olgun
Olğunlaşmak } olma, olmak, olğun hale gelme, gelmek. *[Devenir mûr,e.]*

Olğunluk (*t.* s.) Olmuş, yetişmiş ve kemale ermiş meyvanın ve sairenin hali. *[Maturité.]*

Olimpiyat (*c. s.*) Eski yunanistanda baş mabut tanınan Jüpiterin şerefine olarak Olimpos dağı civarinda her dört senede bir icra edilen oyunlara denirdi. *[Olympiade.]*

Olmadık (*t. f.*) Olmamış, vuku bulmamış; emsalsiz. *[Extraordinaire § Qui n'a pas de précédent.]*

Olma } (*t. m.*) Bir halden bir
Olmak } hale geçme, geçmek, mevcut haline gelme, gelmek, vücut bulmak, vukubulmak§Yakışma, yakışmak, münasebet alma,almak, yapılmak,icra edilme, edilmek§ Gelme, gelmek, çatmak,olmuş bir hale gelmek, *[Devenir (malade) etc§ Être (vivant, etc.§) Se trouver (en bonne santé etc.) § Exister, y avoir § Convenir.]*

Olmaz (*t. f.*) İmkânsız, muhal§ Yapılmaz § Yetişmez. *[Qui ne se fait pas; impossible.]*

Olmuş (*t. f.*) Husule, vücude gelmiş, yetişmiş, yapılmış, kemale ermiş, hamlıktan kurtulmuş. *[Mûr,e, fait,e, accompli,e.]*

Olta (*c. s.*) Geminin rüzgâra karşı bir sağa bir sola sapıp dolaşması, bir aşağı bir yukarı gezinme. *[Louvoyage.]*

Olta (*c. s.*) Balık tutmak için

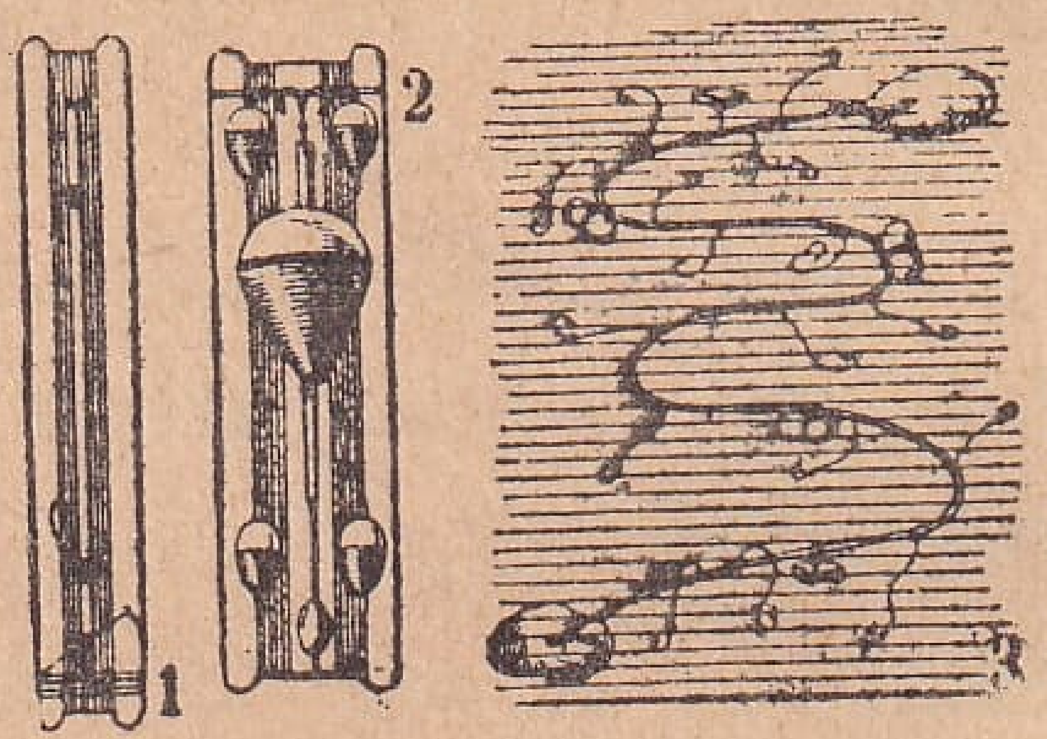

Olta

at kuyruğu kılından yapılan ve ucuna çengelli iğne takılan ip. *[Ligne.]*

Oluk (*t. s.*) Yağmur sularını toplamak için damların etrafına konulan üstü açık boru§ Yiv, bir şeyin üstünde oyulmuş yol. *[Gouttière;tube; conduit.]* **oluklu** = Üstü yivli, üzerinde oyuk yolları olan § Oluğu olan.*[Qui a des raies longues ou en forme de limaçon.]*

Olur (*t. h.*) Olabilir, olmak ihtimali olan; kabili icra, yapılabilir, olması caiz. *[Qui se*

fait; qui peut se faire; possible probable.]

Omaca (*t. s.*) Kesilen ağacın yerde kalan kütük dibi·*[Tronc]*

Ombe (*t.s.*) Boyacılıkta tahtaya ceviz rengini vermek için boyalara katılan bir nevi toprak. *[Une espèce de terre étant mêlée au teinture donne la couleur de noix.]*

Omlet (*c. s.*) Çalkanmış yumurtadan yağda kızartılarak ve içine peynir ve saire katılarak yapılan bir yemek.*[Omlette.]*

Omnibüs (*c. s.*) Biletle yolcu

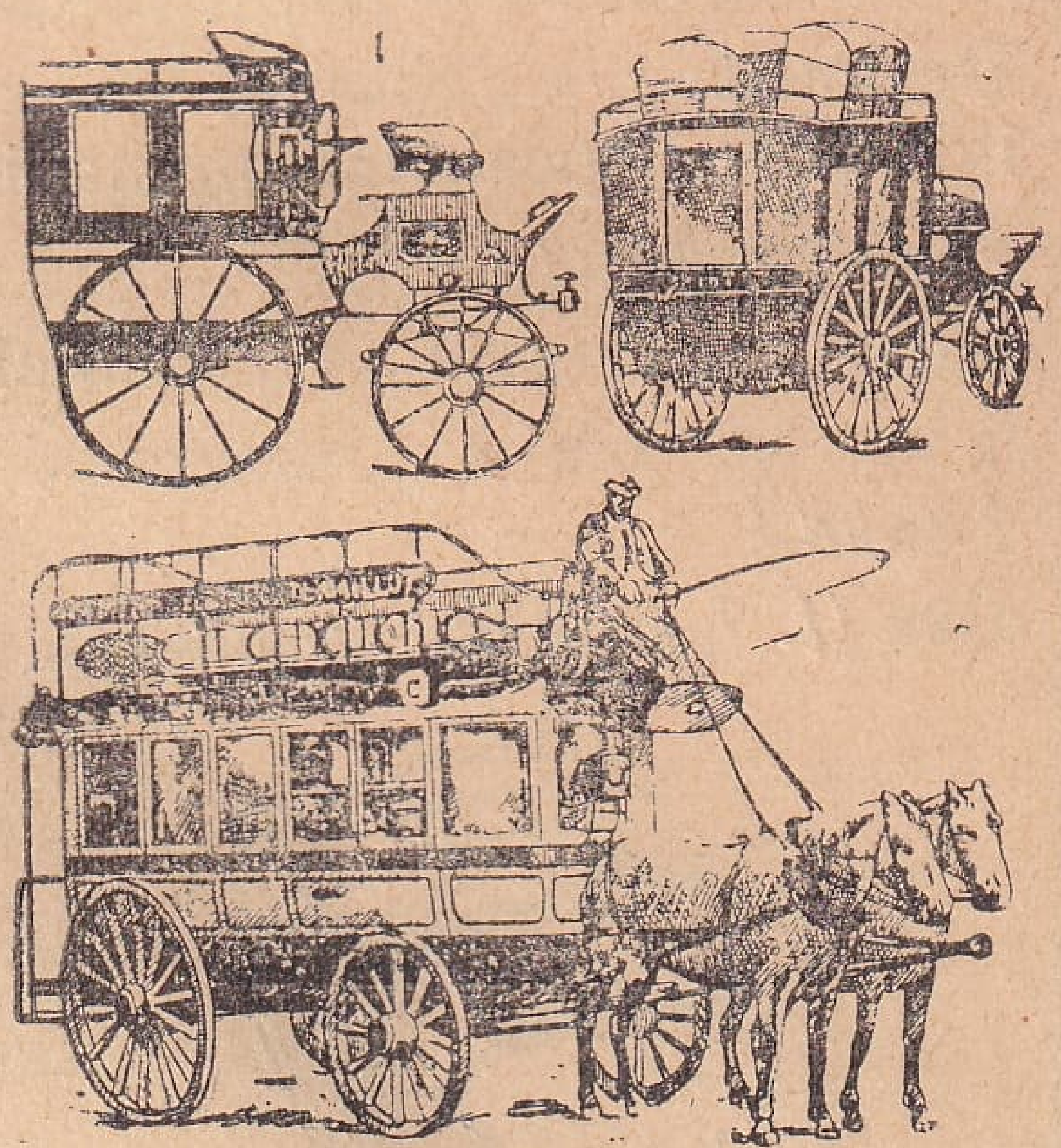

Omnibüs

götüren bir nevi araba. *[Omnibus.]*

Omurga (*t. s.*) Bel kemiği § Gemi kaburgasını teşkil eden postaların merbut oldukları ufki parça.*[Épine du dos, colonne vertébrale.]*

Omuz
Umuz (*t. s.*) Arkanın en yukarısı, boynun iki tarafında kolların üstünü teşkil eden yumru yer,çekin.*[Épaule§ Dos.]*

Omuzdaş (*t. f.*) Arkadaş yoldaş meslektaş. *[Compagnon.]*

Omuzlama
Omuzlamak (*t. m.*) Omuza vurma, vurmak, kaldırıp dayanmak, omuzda taşıma, taşımak, omuza almak, omuz verip dayanma,dayanmak. *[Prendre sur ses épaules § Aider § Épauler le fusil.]*

Omuzluk (*t. s.*) Resmî askeri elbisenin omuza mahsus süsü, apolet. *[Épaulette.]*

On (*t. f.*) Dokuzdan bir ziyade olan sayı. *[Dix]*

Ona (*t. h.*) O lâfzının mefülü-ileyhidir. *[À lui.]*

Onar (*t. f.*) Her birine veya her defasında on. *[Par dizaine; dix par personne.]*

Onbaşı (*t. s.*) On nefere kumanda eden asker, neferden büyük ve çavuştan küçük silahendaz. *[Caporal.]*

Ondalık (*t. s.*) Hasılatın onda biri nisbetinde alınan veya verilen ücret. *[Dîme; dix pour cent, comission allouée en*

proportion de la vente, de l'encaissenent etc.] **ondalıkcı** = Hasılâtın onda biri mukabilinde çalışan memur, işçi, satıcı. *[Percepteur des dîmes § Ouvrier ou vendeur en commission.]*

Ondülâsiyon (*t.* *s.*) Dalgalanma, temevvüç, saçı dalğa dalğa bır şekle getırme. *[Ondulation.]*

Onlu (*t.* *f.*) On kısımdan mürekkep § İskambil kâğıtlarının on baneklisi . *[Composé,e de dix partis § Le dix des cartes de jeu.]*

Onluk (*t.* *s.*) On kısımdan mürekkep § On kuruş ve saire kıymetinde olan § On paralık küçük sikke. *[Qui vaut dix § Qui est composé,e de dix parties § Monnaie de dix paras.]*

Onuncu (*t.* *f.*) Dokuzuncudan sonra ve on birinciden evvel gelen § On derece ve mertebe sinde bulunan. *[Dizième.]*

Opera (*c.* s.) Manzum ve mükemmel surette bestelenmiş tiyatro oyunu § Bu oyunların icra edildiği yer, tiyatro binası. *[Opéra.]*

Operasiyon (*c.* *s.*) Ameliyat ve bilhassa carrahî ameliye § Hesabat. *[Opération.]*

Operatör (*c.* *s.*) Cerrahî ve sair ameliyat yapan adam, cerrah. *[Opérateur.]*

Operet (*c.* *s.*) Şuh ve eğlenceli mevzular üzerine yazılıp bestelenmiş manzum tiyatro. *[Opérette.]*

Oportünism (*c.* *s.*) Maksada vüsül için münasip fırsatlardan her suretle istifade caiz olduğu zihabında bulunanların meslekı. *[Opportunisme.]*

Oportünist (*c.* *s.*) Oportünism taraftarı. *[Opportuniste.]*

Optimism (*c.* *s.*) İyi görmeklik, herşeyin iyi olduğunu iddia edenlerin mesleki. *[Optimisme.]*

Optimist (*c.* *s.*) Nikbin, herşeyi iyi gören pesimist mukabili. *[Optimiste.]*

Or (*t.* *s.*) Hendek,önü hendekli toprak tabya. *[Rempart § Fosse.]*

Ora (*t.* *h.*) O yer, o mahal, o

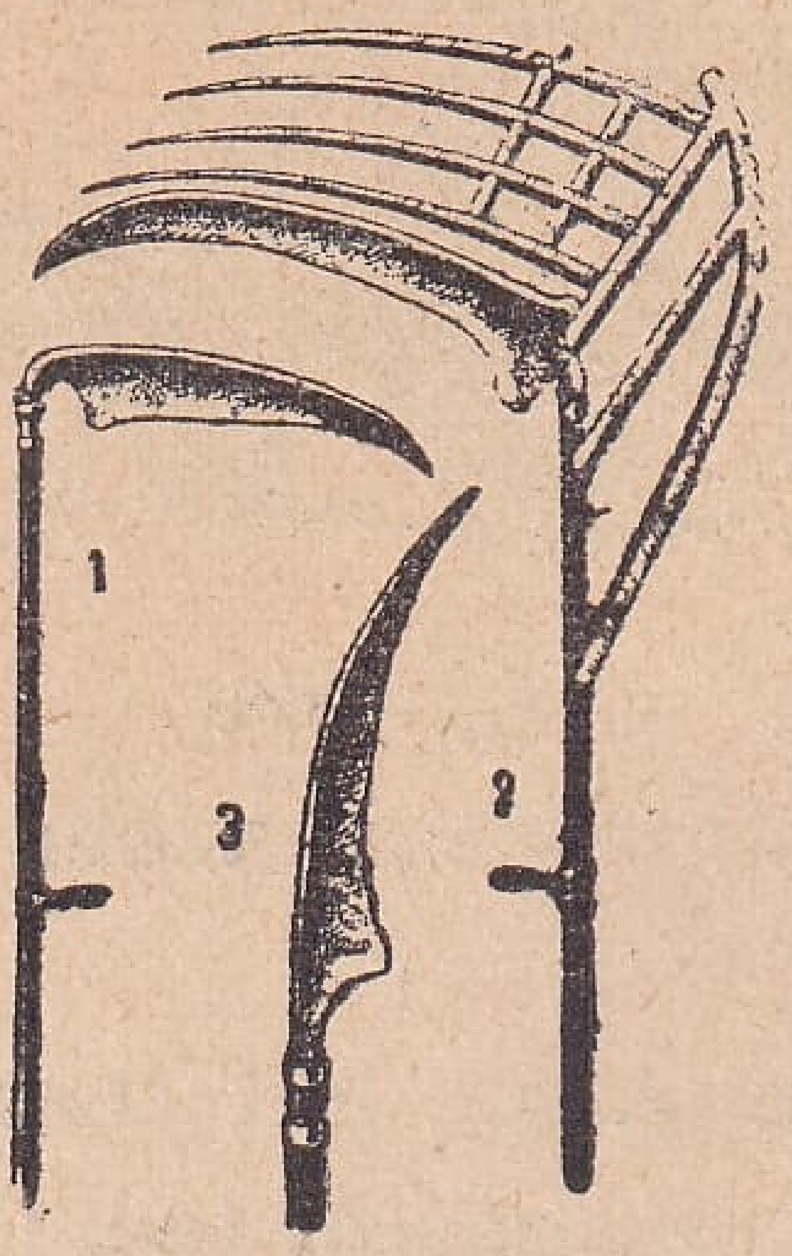

Orak

cihet, bura mukabili. *[Là, cet endroi-là.]*

Orak (*t.* s.) Ekin biçtikleri keskin demir alet, küçük tırpan. *[Faux § Moisson § Saison de moisson.]*

Orakböceği (*t.* s.) Ağustos

Orak böceği

böceği denilen haşere *[Gorillon]*

Orakcı (*t.* s.) Ekin biçen,orakla ekın biçen rençper. *[Moissonneur.]*

Oraklama | **Oraklamak** (*t.* *m.*) Orakla ekin biçme,biçmek, mahsulü orakla kesip toplama, toplamak. *[Moissonner.]*

Orama | **Oramak** (*t.* *m.*) Muvakkat toprak tabya yapma, yapmak,ölçüp biçmek § Orakla biçme, biçmek. *[Ramasser § Mesurer.]*

Oran (*t.* s.) Ölçü, mikyas § Biçim, endam,tenasüp,yakışık. *[Manière, mode § Mesure § Proportion.]*

Orangutan(*c.* s.) İnsana benziyen bir cins büyük maymun. *[Orang-outang.]*

Oranlama | **Oranlamak** (*t.* *m.*) Ölçmek, keşif ve tahmin etmek, paha biçmek, takdir etmek, tasavvur ve tasmim etmek. *[Mesurer§ Estimer.]*

Oranlı (*t.* *f.*) Biçimli, yakışıklı, mütenasip. *[Mesuré,e; proportionné,e ; symétrique.]*

Orangutan

Oransız (*t.* *f.*) Biçimsiz, tenasüpsüz, hantal. *[Sans mesure § Sans proportion.]*

Oratma | **Oratmak** (*t.* *m.*) Tekmil silip süpürmek, yıyip bitirmek, orakla biçilmiş gibi temizleyip eser bırakmamak. *[Prendre; manger; dissiper ou piller tout.]*

Ordino (*c.* s.) Alacaklının sonradan emredeceği yere tediye olunmak üzere yazılan tahvil emir ve havale. Bir hamule konuşmentosunun kumpanya tarafından değiştikten sonra eşyayı gümrükten çıkarmak için verilen havale. *[Ordre]*

Ordu (*t.* s.) Askerin heyeti umumiyesi, devletin askerî

kuvveti § Bir kaç kolordudan mürekkep askerin mecmuu. *[Camp § Armée.]* **ordugâh** = Ordunun kurulduğu yer, leşkergâh. *[Camp.]*

Organ (*c. s.*) Alet olan, vasıtalık eden. Naşiri efkâr. *[Organe.]*

Orijinal (*c. f.*) Bir şeyin aslı. Tuhaf, garip harekâtı olan adam §Bir nümuneye göre yapılmadığı halde nümune olan§ Garabeti haiz olan, acayip. *[Original,e.]*

Oryantalist (*c. f.*) Şarka ait malûmatı olan, müsteşrik. *[Orientaliste.]*

Ork | (*c. s.*) Erganun denilen
Org | musiki aleti. *[Orgue.]*

Orkestera (*c. s.*) Tiyatro, gazino, bar, bahçe gibi umumî yerlerde alafranga çalgı çalan takım heyeti. *[Orchestre.]*

Orkinos (*c. s.*) İstavrit azmanı

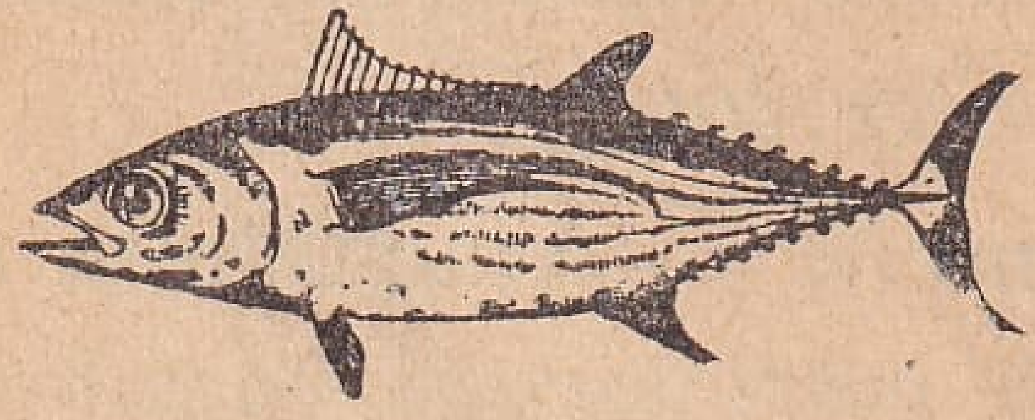

Orkinos

denilen balık. *[Germon.]*

Orman (*t. s.*) Çok ve sık ağaçları bulunan yer, büyük koru. *[Forét; bosquet; bois.]* **ormancı** = Orman fennine vakıf kimse § Orman memuru. *[Chef des gardes champêtre; garde général des forêt d'un pays.]* **ormanlık** = Ormanları çok olan mevki, muhit § Orman gibi sık ağaçlı yer. *[Boisé,e; pays bien boisé.]*

Orospu (*t. f.*) Zaniye, fahişe, kokot § Namussuz kadın. *[Femme prostituée;putaine.]*

Orsa (*c. s.*) Geminin sol tarafı, iskele § Geminin ruzgârın geldiği tarafa yakın bir cihete döndürülmesi. *[Bâbord; bouline.]*

Orsaalâbanda (*c. s.*) Gemi birdenbire sola dönmek. *[Action de virer de bord à gauche (vaisseau).]*

Orsaboca (*c.s.*) Gemi kâh sola kâh sağa dönerek yürümek. *[Action d'aller tontôt sur lâbord tantôt sur tribord.]*

Orsalama } (*t. m.*) Gemi sol
Orsalamak } taraf iskeleye dönmek. *[Bouliner; aller à la bouline.]*

Orta (*t. s.*) Vasat, iki uçtan müsavi mesafede olan yer veya zaman § Bir şeyin bütün kenarlarından ayni veya ona yakın mesafede bulunan nokta, merkez§Yarı, nısıf,meydan, ara §Yeniçeri ocağında tabur § Açık deniz, engin § Vasatî, mütevassıt § Mutedil. *[Milieu§ Centre § Moitié § Moyen.]* **ortaelçi** = İkinci sınıf elçi,

sefir. *[Ministre plénipotenciaire.]* **ortamektep** = Lisenin üç sınıflık ilk devresi idadi. *[Les trois premières classes de lycée.]*

Ortak (*t. f.*) Şerik, müşterek, hissedar § Bir kocanın iki veya daha ziyade karılarından herbiri. *[Associé,e.]* **ortaklaşa** = Ortaklıkla, ortak olarak, müştereken. *[En association.]*

Ortaklaşma } **Ortaklaşmak** } (*t. m.*) Ortak, olmak, şirket yapma, yapmak. *[S'associer; conclure une association.]*

Ortaklık (*t. s.*) Birbirlerile ortak olan iki veya daha ziyade adamların hali, idaresi, şirket, müşareket, hissedarlık. *[Association.]*

Ortalama } **Ortalamak** } (*t. m.*) Ortaya konma, konmak, Bir şeyin ortasına, nısfına varma, varmak, yarılama, yarılamak § Yarı yarıya bölmek, ortasından ayırmak. *[Trouver le centre § Diviser en deux parties égales.]*

Ortalanma } **Ortalanmak** } (*t. m.*) Ortasına varılma, varılmak, yarısı bitme, bitmek § Ortasından kesilme, kesilmek. *[Être au milieu; être faite.e jusqu'à la moitié.]*

Ortalık (*t. s.*) Afak,halk,âlem, nas' ahali. *[Alentour, horizon§Le monde; les hommes.]*

Ortanca (*t. f.*) İkinci üç, şeyden birinci ile üçüncü arasındaki. *[Moyen,ne; intermédiaire§Le se conde de trois frères ou de trois sœurs.]*

Orta-oyunu (*t. s.*) Seyir yerlerinde ve meydanda oynanan bir nevi alaturka tiyatro, zuhuri kolu. *[Buffonerie qu'on représente sans livret et sans fond de théatre.]*

Ortodoks (*c. s.*) Hıristiyanlığın muhtelif mezheplerinden biri ki en ziyade Şarkta münteşirdir. *[Orthodoxe.]*

Ortograf (*c. s.*) Bir lisanın kelimelerini doğru yazmak ilim ve usulü. *[Orthographe.]*

Oruç (*t. s.*) Savm (savum) siyam, gecenin sabaha yakın ve dinen muayyen bir vaktinden ertesi gün güneşin gurubuna kadar hiç bir şey yiyip içmemek vazifei diniyesi. *[Jeûne.]* **oruçlu** = Orucunu bozmamış olan,saim. *[Jeûneur.]* **oruçsuz** = Oruçlu olmıyan, orucunu bozan. *[Qui ne jeûne pas.]*

Osurma } **Osurmak** } (*t. m.*) Makattan sesli ve sessiz yel

çıkarma, çıkarmak, yellenme, yellenmek. *[Péter.]*

Osuruk (*t. s.*) Makattan sesli veya sessiz çıkan yel *[Pet.]*

Oş | **Oşt** } (*t. h.*) Köpeği koğmak için kullanılır bir tabir- *[Interj. sert à chasser le chien.]*

Ot (*t. s.*) Ateş, nar § Kılları düşürmek için kullanılan zırnık ve kireç karışık yakıcı ilâç. *[Feu § Epilatoire.]*

Ot (*t. s.*) Kiyah,nebat, yerden biten, yazın bitip kışın kuruyup telef olan şey § Hayvan yemi. *[Herbe.]*

Ot (*t. s.*) Kara sığır denilen muhtelif hayvanlar. *[Espèce bovine.]*

Otak (*t. s.*) Hükümdarlara ve sair büyüklere mahsus geniş ve süslü çadır, büyük hayme. *[Tente large et bien garnie]*

Otakçı (*t. s.*) Otak denilen büyük çadırları yapan ve satan, çadırcı,orduda kumandan ve erkân çadırlarını kuran efrat.*[Celui qui fabrique ou qui dresse les tentes d'apparat.]*

Otalanma | **Otalanmak** } (*t. m.*) Zehirlenme, zehirlenmek. *[S'empoisonner.]*

Otalatma | **Otalatmak** } (*t. m.*) Zehirletme, zehirletmek.*[Faire empoisonner.]*

Otarma | **Otarmak** } (*t. m.*) Otlatma, otlatmak, hayvanı alup ve gezdirip ot yedirme, yedirmek, rayetme, etmek. *[Paître.]*

Otel (*c.s.*) Yolcuların indikleri döşeli ve yataklı han§Muvakkaten bir adamın veya bir ailenin ücretle ikamet ve beytutet ettikleri umumî mahal' bina. *[Hôtel.]*

Otlak (*t. s.*) Hayvanları otlatacak yer, mera, otu çok yer, çayır. *[Pâturage.]*

Otlakıye (*t. s.*) Otlak resmi, miriye ait otlak ücreti, kirası. *[Droit de location payé pour faire paître les bestiaux aux pâturage appartenant à l'état ou à un particulier.]*

Otlama | **Otlamak** } (*t. m.*) Hayvan gezip yerden taze ot, yaprak ve saire yeme,yemek§ Hayvan gibi yaşama,yaşamak§ Bir şeyden çerezlenme, çerezlenmek. *[Paître § Brouter; faire des sottises.]*

Otlanma | **Otlanmak** } (*t. m.*) Hayvan yerden ot yeme, yemek§ Hayvanlar tarafından yenip bitirilmek, otu yenme, yenmek. *[Paître§ Etre brouté par le bétail.]*

Otlattırma | **Otlattırmak** } (*t.m.*)Hayvanları kırlarda gezdirtip

ot yedirtme, yedirtmek. *[Faire paître § Charger quelqu'un d'amener les bestiaux au pâturage.]*

Otlubağa (*t.* s.) Kara kurbağa *[Crapaud.]*

Otluk (*t.* s.) Otla örtülü, otu çok yer, çayır, mera,ot yığını, kuru otların konulup saklan-dığı yer. *[Lieu couvert d'herbe; herbage.]*

Otluk (*t.* s.) Topun falya deliğine mahsus ince barut. *[Poudre fine servant à amorcer.)*

Otobüs (*t.* s.) Bir şehir ve

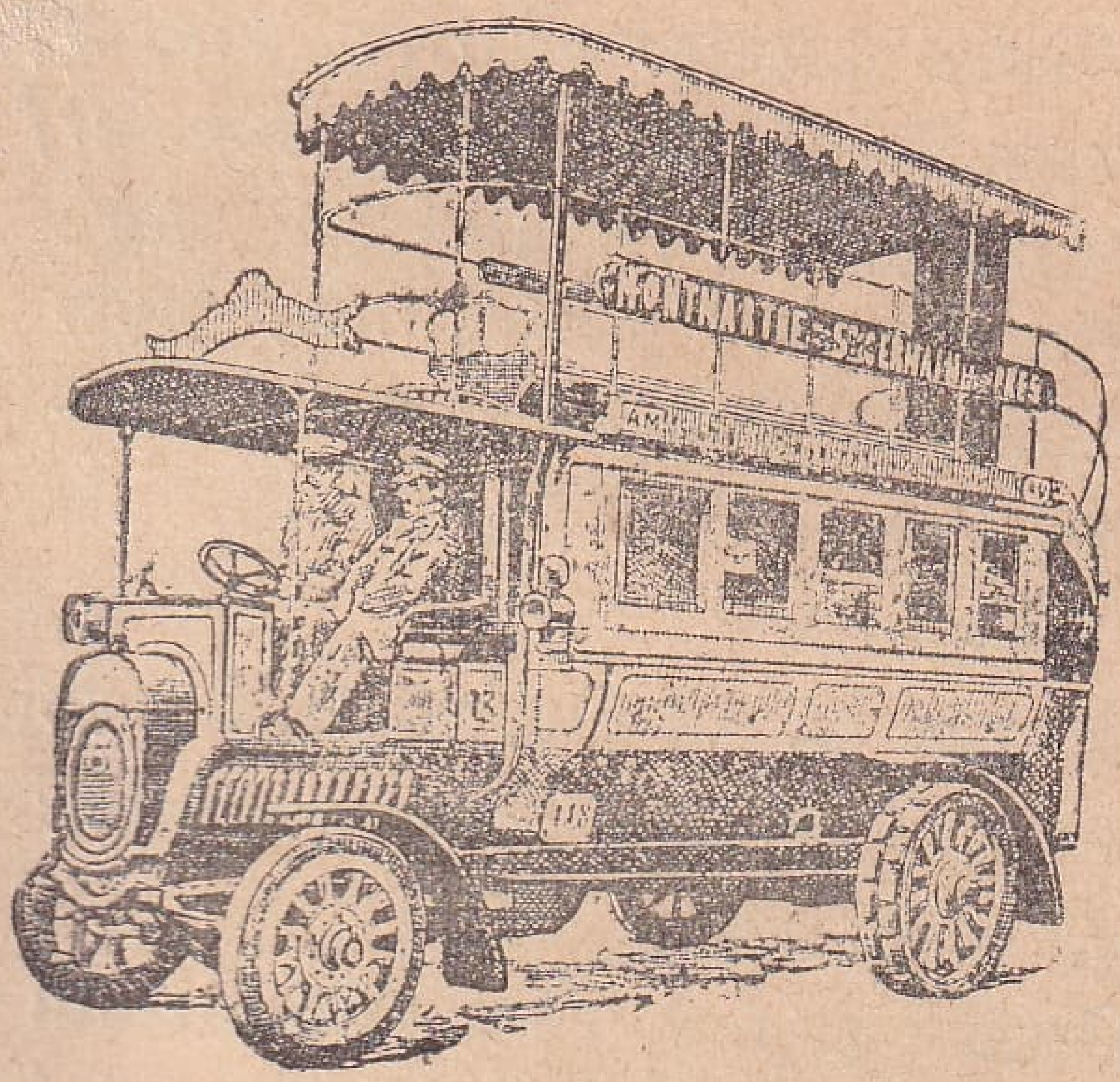

Otobüs

kasabanın bazı semt ve cihetlerine yolcu taşıyan büyük otomobil. *[Autobus.]*

Otokrasi (*t.* s.) Mutlak ve gayrîmeşrutî bir hükümdarın idaresinde bulunan hükûmet. *[Autocratie.]*

Otokrat (*c.* s.) Mutlak, gayrî meşrutî hükümdar, sultan, kral, melik, hükûmeti mutlaka taraftarı. *[Autacrate.]*

Otomat (*c.* s.) Kendini hareket ettiren aletleri, zemberekleri içinde bulunan makine. bazı alât ve edevat vasıtasile canlı bir cisim gibi hareket eder makine § Kafası kalın,budala. *[Automate]*

Otomatik(*c. f.*) Kendi kendine müteharrik, mihanikî vesait ile işleyen. *[Automatique.]*

Otomobil (*c.* s.) Benzinle işle-

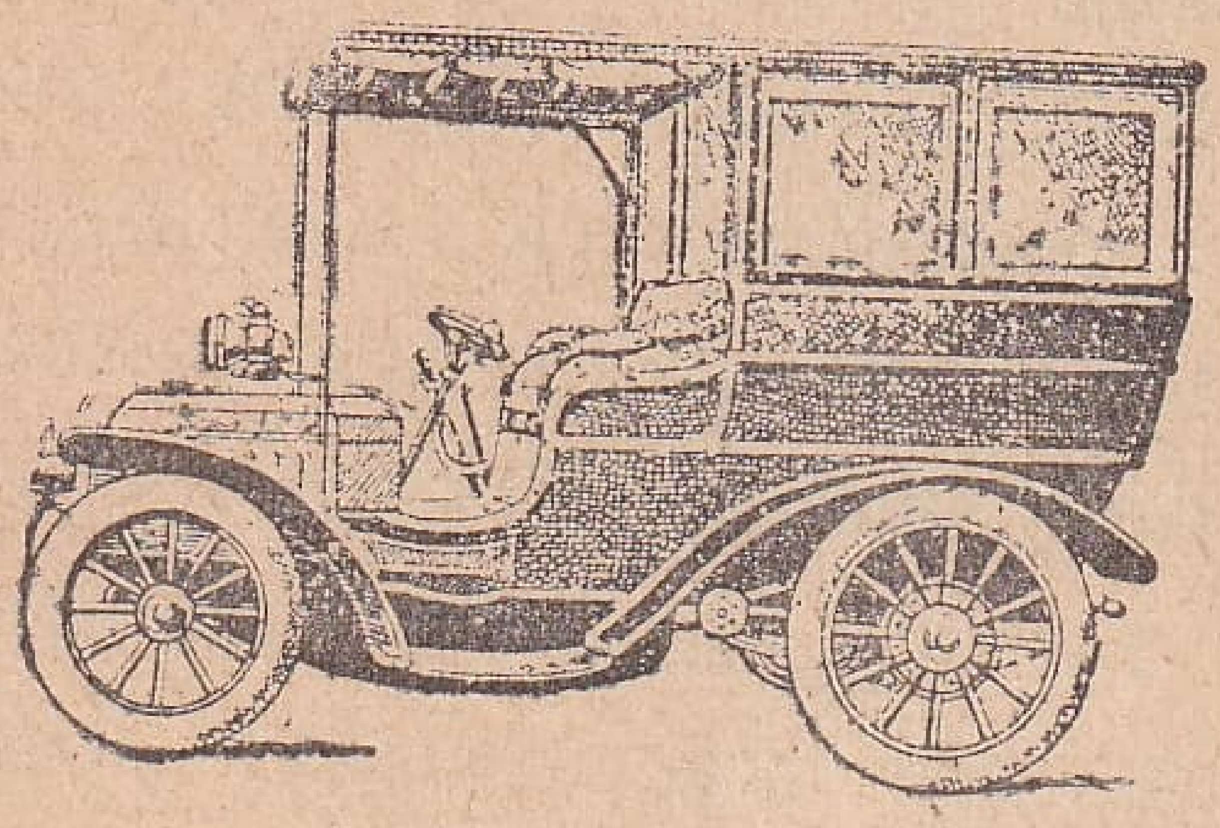

Otomobil

yen araba, oto. *[Otomobile.]*

Otonomi(*c.*s.) Muhtariyeti idare. *[Autonomie.]*

Otopsi (*c.*s.)Fethimeyyit ameliyesi. *[Autopsie.]*

Otorite (*c.* s) Hüküm,nüfuz, salâhiyet. *[Autorité.]*

Oturak (*t.* s.) Oturma, aram, oturulacak yer, oturulan yer, merkez, makam, üstüne oturulacak şey, sıra, kanape ve

saire§ Yolculuk esnasında bir yerde durarak dinlenilen yer. Bir şeyin yere değecek tarafı, kaide. Kayıkta kürek çekenlerin oturdukları yer § Lâzımlı, havruz, gece kabı § İstirahat eden, yolculuk esnasında bir yerde durup dinlenen, işten kesilmiş, amelimanda, mütekait. *[Endroit; lieu; chaise, siège; banc de rameur dans une barque § Lieu de halte d'une troupe en marche; repos pendant le voyage § Pot de chambre.]*

oturaklı = Alt tarafı geniş olmakla yerinde sağlam duran, genişliği ve uzunluğu yüksekliğinden ziyade olduğundan sağlam görünen bina ve saire. *[Stable; ferme; assis sur de solides fondements.]*

Oturma | **Oturmak** (*t. m.*) Ayakları toplayıp kıç tarafını bir yere veya bir şey üzerine koma, komak § Kalmak, eğlenme, eğlenmek § Sakin olma, olmak, ikamet etme, etmek § İşsiz kalma, kalmak § Çökme, çökmek, aşağı inmek § Geminin dibi sığda dokunmak§ Dibe çökme, çökmek, süzülmek, tortu haline gelme, gelmek. *[S'asseoir§ Rester; demeurer, habiter§Ne rien faire; se reposer§Reposer (liqueur) interrompre le service (le navire, échouer (le navire).]*

Oturtma (*t. s.*) Taze patlıcan sebzesile kıymadan yapılan bir nevi yemek. *[Sorte d'aubergines farcies à la viande]*

Oturtma | **Oturtmak** (*t. m.*) Oturmaya sevk ve icbar veya müsaade etme, etmek §Yerleştirme, yerleştirmek, vazetmek§ Gemiyi siga uğratmak, dibini toprağa değdirme, değdirmek. *[Faire asseoir §Poser; placer; installer§Échouer§Enchasser]*

Oturulma | **Oturulmak** (*t. m.*) Bir yere yerleşilme, yerleşilmek, ikamet edilme, edilmek, durulma, durulmak. *[S'asseoir.]*

Oturuş (*t. s.*) Oturmak fili ve tarzı. *[Action ou manière de s'asseoir.]*

Otuz (*t. f.*) Yirmi dökuzdan bir fazla, üç kere on. *[Trente]*

otuzar = Herbirine veya her defasında otuz. *[Par trentaines.]*

Otuzlama | **Otuzlamak** (*t. m.*) Otuz yaşına varmak, yaşı otuza erişme, erişmek. *[Arriver à l'âge de trente ans.]*

Otuzbirçekme | (*t.m.*) Abazaya
Otuzbirçekmek | varmak, istimnabilyet. *[Masturber]* **otuzluk**=Otuz kısımdan mürekkep§ Otuz arşınlık, otuz kuruşluk, otuz okkalık § Otuz yaşında bulunan. *[Qui est composé de trente § Qui vaut trente piastres etc.]*

Ova (*t. s.*) Dağlar arasında düz ve geniş yer § Sahra. *[Plaine.]*

Ovalama | (*t. m.*) Bak: Oğa-
Ovalamak | lama, oğalamak. *[Voir: oğalamak.]*

Ovalık (*t. s.*) Ovaya benzer, ova gibi olan yer. *[Pays composé de champs.]*

Ovdurma | (*t. m.*) Bak: Oğ-
Ovdurmak | durmak, *[Voir : oğdurmak.]*

Ovma | (*t. m.*) Bak : Oğ-
Ovmak | mak. *[Voir: oğmak.]*

Ovuşturma | (*t. m.*) Bak: O-
Ovuşturmak | ğuşturmak.*[Voir: oğuşturmak.]*

Oya (*t. s.*) Vaktile kadınların başlarına bağladıkları yemenilerin, kadın çamaşırının ve sair şeylerin kenarına iğne ile yapılan veya hazır alınıp dikilen ipek süs, tentene. *[Petite dentelle travaillê en aiguille, frange d'or et d'argent.]* **oyacı** = Oya yapan ve satan. *[Ouvrier,ère, marchand,e en frange.]*

Oyalama | (*t. m.*) Oya ve
Oyalamak | tentene ile süsleme, süslemek, oya dikmek, ve takma, takmak §Aldatmak. *[Orner avec des franges § Retenir; differer; ajourner § Tromper.]*

Oyalandırma | (*t. m.*) Asıl-
Oyalandırmak | sız vaitlere aldanıp vakit geçirme, geçirmek § Bu gün yarın deyerek aldatma, aldatmak. *[Tromper quelqu'un avec de fausses promesses pour gagner du temps.]*

Oyalanma | (*t. m.*) Bir şeyin
Oyalanmak | vuku ve zuhuruna intizaren beyhude, zait şeylerle vakit geçirme, geçirmek. *[Être ajourné,e.]*

Oydurma | (*t. m.*) Başkası
Oydurmak | vasıtasıle oymak çukurlatmak, kazıtmak, hakettirmek.*[Faire graver; faire creuser.]*

Oygalama | (*t. m.*)Bak:Oyul-
Oygalamak | galama, oyulgalamak.*[Voir: Oyulgalamak.]*

Oylum (*t. s.*) Mükerrer olarak kullanılır. Oyulmuş, oymalı, delik deşik.*[Gravé,e; creusé,e]*

Oyma (*t. s.*) Tahta, taş, kumaş, kâğit ve saire üzerine

kazmak, hak veya delik delik kesmekle yapılan süs. *[Action de tailler; sculpter, graver § Tout objet de bois ou de métal travaillé.]*

Oyma } (*t. m.*) Kazma, kaz-
Oymak } mak, çukurlatma, çukurlatmak, kaziyıp delmek § Kazımak, haketme, haketmek, Bir şeyin ortasını çukurlamasına keserek parça çıkarmak. *[Creuser; graver; échancrer.]*

Oymacı (*t. s.*) Oyma işleri yapan san'atkâr. *[Graveur.]*

Oymak (*t.s.*) Bir ulusun münkasim olduğu kısımların beheri, kabile, aşiret. *[Chacune de divisians d'une grande tribu.]*

Oynak (*t. f.*) Oynar, müteharrik, sebatsızlk, metanetsizlik, televvün, şuhluk, şivekârlık, açık meşreplik. *[Mobile § Inconstant,e; frivole.]*

Oynaklık (*t. s.*) Aşüftelik§Sebatsızlık, metanetsizlik§Televvün. *[Inconstance§ Frivolité; fourberie.]*

Oynama } (*t. m.*) Kımıldama,
Oynamak } kımıldamak, hareket etme, etmek§Bulunduğu yerden sıçrama, sıçramak § Bükülmek, kırılmak, müteharrik olmak § Tavla ve saire gibi bir oyunla meşgul olma, olmak § Çocuk yaramazlık edip vakıt geçirmek § Boş ve faidesiz süs kabilinden şeyle uğraşıp vakit zayi etmek. Helecana uğramak, yerini biraz değiştirmek, kumarda kaybetmek, tiyatroda oyun icra etmek.§ *[Jouer § Sauter, bondir § Se mouvoir; être mobile § Battre; palpiter § Perdre le temps à des travaux inutiles.]*

Oynanılma } (*t. m.*)Oyun ya-
Oynanılmak } pılma, yapılmak, *[Pouvoir jouer.]*

Oynanma } (*t. m.*) Oyun icra
Oynanmak } olunmak, edilmek, oyun yapılma,yapılmak. *[Être Joué,e § Être représenté,e.]*

Oynaşma } (*t. m.*) Birlikte
Oynaşmak } oynama,oynamak§ Birine takilarak aşıkane bir surette biribirlerile mulâabe etme, etmek. *[Jouer ensemble; se divertir en compagnie.]*

Oynatılış (*t. s.*) Oynatılmak fili ve tarzı *[Action de se faire jouer§ Mouvement § Représentation d'une pièce.]*

Oynaş (*t. f.*) Sevgili,dost, maşuk. *[Ami;camarade;amant.]*

Oynatılma } (*t. m.*) Yerini de-
Oynatılmak } ğiştirme değiştirmek, hareket ettirilme, ettiril-

mek § Sıçratılma, sıçratılmak, Tiyatroda oyun ettirilmek, iğfal edilmek, oyalandırılmak. *[Être déplacé; être mis,e en mouvement§ Se faire jouer, sauter § Être trompé,e§Être le jouet de quelqu'un § Être représanté.]*

Oynatma | **Oynatmak** (*t. m.*) Yerini değiştirmek, kımıldatmak, hareket ettirmek, oyun yaptırmak § Oyun oynamağa sevk, icbar veya müsaade etmek § Sıçratmak, hoplatmak, oyun icra ettirmek § Hora teptirmek, raksettirmek. Sahneye koydurmak. Aldatmak. iğfal etmek. *[Faire jouer; faire sauter § Tromper § Mouvoir; déplacer § Représenter [une pièce].]*

Oynayış (*t. s.*) Sıçrayıp oynamak fiil ve tarzı. *[Action ou manière de jouer de mouvair.]*

Oyuk (*t. s. f.*) İçi oyulmuş, kof§ Oyulmuş yer, in, mağara § Her hangi bir şeydeki kovuk. *[Creux,euse§Caverne; Grotte]*

Oyuklanma | **Oyuklanmak** (*t. m.*) İçi oyulmak, oyuk ve kof olmak. *[Acquérir des creux.]*

Oyuklatma | **Oyuklatmak** (*t. m.*) İçini oyup kof etmek oyuk haline getirmek. *[Faire des creux.]*

Oyulga (*t. s.*) Kumaş parçalarını tutturmak için muvakkat ve seyrek dikiş. *[Faufilure.]*

Oyulgama | **Oyulgamak** (*t. m.*) Muvakkat ve seyrek dikmek, iliştirmek. Dikişle libade gibi yol yol etmek.*[Faufiler§ Faire des rainures.]*

Oyum (*t. s.*) Mükerrer olarak kullanılır: oyum oyum § Oyuluş § Oyulmuş, kazılmış, hakolunmuş yer. *[Excavation; trou.]*

Oyumlama | **Oyumlamak** (*t. m.*)Ağaç yerleşme, yerleşmek, kök salmak, tutma, tutmak. *[S'enraciner (arbre).]*

Oyun (*t. s.*) Eğlenme, vakit geçirme için icra olunan şey § Hokkabaz ve cambaz gibi adamların gösterdiği hüner § Hile, hud'a, ustalıklı aldatma, dolap, tiyatro, temsil. *[Jeu § Farce § Pièce théatrale.]* **oyunbaz** = Sıçrayıp oynayan ve yaltaklanan yavru hayvan§ Hile ve hud'a yapan, dubaracı. *[Farceur,euse Fourbe.]* **oyunbazlık** = Oynaklık, oyunculuk, hilekârlık, dubaracılık.*[Farce, fourberie]*

Oyunbozan (*t. f.*) Sözünden dönen, verilen karardan dönen § Her işte müşkilât çıkaran, cayan. *[Trouble-fête.]*

Oyuncak (*t. s.*) Çocukların oynayıp eğlenmesi için yapılmış tuhaf ve taklit şeyler§ Lüzumsuz şey § Pek kolay ve asla düşünmeksizin ve yorulmaksızın yapılan iş § Her kesin eğlendiği adam, gülünç, maskara.*[Jouet § Travail facile;affaire sans importance.]*

oyuncakçı = Oyuncak yapan ve satan adam. *[Marchand ou fabricant de jouet.]*

Oyuncu (*t. f.*) Oyun oynayan adam § Kumarbaz, tiyatro aktör ve aktrisi. Cambaz,rakkas, hokkabaz, mugannî ve saire gibi halkı eğlendirmeğe mahsus oyunları icra eden erkek ve kadın§ Dolap çevirici, hilekâr,dubaracı. *[Joueur§Comédien,ne; acteur, trice § Denseur,euse § Farceur,euse.]*

Ö

Ö (*t. h.*) Türkçe alfabenin on dokzuncu ve sadalı harflerin altıncısıdır. Lâtin alfebesinde bu şekil mevcut değildir. *[Dix neuvième lettre de l'alphabet Turk.]*

Öbek (*t. s.*) Yığın, top, bölük, kısım, takım. *[Entassement; monceau.]*

Öcürme | **Öcürmek** (*t. m.*) Bahse girme, girmek, bahsetmek, lâdes tutma, tutmak. *[Parier.]*

Öcüşme | **Öcüşmek** (*t. m.*) Birile bahse girme, girmek, lâdes tutuşma,tutuşmak.*[Parier]*

Öç (*t. s.*) İntikam, sar§ Bahis, öndel, lâdes. *[Vengeance § Pari.]*

Ödağacı (*t. t. r.*) Koku neşreden maruf bir ağacın parçaları. *[Bois odoriférant.]*

Ödek (*t. s.*) Bir ziyanın bedelini ödeme,tazmin.*[Payement; indemnité.]*

Ödeme (*t. s.*) Verme, tediye, tazmin. *[Payement; indemnisation.]*

Ödeme | **Ödemek** (*t. m.*) Verme, vermek, tediye ve ifa etme, etmek § Bedelini verme, vermek, tazmin etme, etmek. *[Payer; indemniser.]*

Ödeniş (*t.s.*) Bir borcun sureti tesviyesi, bir ziyanın tazmin edilmesi hâli. *[Voir: Ödenme.]*

Ödenme | **Ödenmek** (*t. m.*) Verilme, verilmek, tediye ve ifa olunma, olunmak § Bedeli verilme, verilmek § Tazmin edilme, edilmek. *[Être payé,e; être indemnisé,e.]*

Ödeşme | **Ödeşmek** (*t. m.*) Biribirine tediye ettirme, ettirmek, herkes borcunu vermekle alacak verecek kalmamak, hesaplaşma, hesaplaşmak. *[Être quitte.]*

Ödetme | **Ödetmek** (*t. m.*) Tediye ettirme, ettirmek, tazmin ettirme, ettirmek, bedelini verdirme, verdirmek. *[Faire payer; faire indemniser.]*

Ödeyiş (*t. s.*) Bir borcu ödeme, tediye, bir ziyanı tazmin etme, bedelini verme. *[Payement; indemnisation.]*

Ödünç (*t. s.*) Deyin, karz, ariyet, ayni veya misli iade olunmak üzre verilen veya alınan para ve saire. *[Prêt; emprunt.]*

Öf (*t h.*) Nefret ve ikraha delalet eder söz *[O! oh! marque la douleur, l'impatience.]*

Öfke (*t. s.*) Hiddet, kızma, ani olarak hâsıl olan teessür ve gazap. *[Emportement; colère.]* **öfkeci** = Hiddetli, çabuk kızan, mütehevvir. *[Colérique.]*

Öfkelendirme | **Öfkelendirmek** (*t. m.*) Kızdırma, kızdırmak, hiddet ve gazaba getirme, getirmek, hiddetlendirmek, çileden çıkarma, çıkarmak. *[Mettre en colère; irriter.*

Öfkelenme | **Öfkelenmek** (*t. m*) Hiddet ve gazabe gelme, gelmek, kızma, kızmak, hiddetlenme, hiddetlenmek. *[Se mettre en colère; s'irriter.]* **öfkeli** = Hiddetli, gazaplı, hadit. *[Violent,e; emporté,e.]*

Öğle | **Öğlen** (*t. s.*) Günün ortası, nısfınnehar. *[Midi.]* **öğleyin** = Öğle vaktı, günün ortasında. *[À midi; vers midi.]*

Öğme | **Öğmek** (*t. m.*) Medih ve sena etme, etmek, iyiliğini anarak tarif ve tavsif eyleme, eylemek. *[Vanter; louer.]*

Öğredici (*t. f.*) Birine bilmediğini öğreten, muallim, üstat, usta. *[Maître, précepteur § Instigateur, trice.]*

Öğretilme | **Öhretilmek** (*t. m.*) Bildirimek okutulmak § Ders verilmek, belletilme, belletilmek *[Être enseigné,e.]*

Öğrenilme | (*t. m.*) Ders olarak tahsil olunmak, taallum edilme, edilmek, bellenilme, bellenilmek. *[Être appris,e.]*
Öğrenilmek |

Öğrenme | (*t. m.*) Vakıf olma, anlama, anlamak, haber alma, almak § Bellenme, bellenmek, ders olarak tahsil etme, etmek § İstifade, iktibas etme, etmek. Malûmat ve tecrübesini artırmak,mümarese etme,etmek§ Okuma, okumak, tahsil etme, etmek § Sorup anlama, anlamak, tahkik etme, etmek § Alışma, alışmak, tanır olma, olmak.*[Apprendre; s'instruire § S'accoutumer; s'habituer.]*
Öğrenmek |

Öğretme | (*t. m.*) Bilmediği şeyi bildirme, bildirmek, belletme, belletmek, mektebe veya bir usta yanına koyarak tahsil ettirme,ettirmek§ Ceza verme, vermek, tedip etme, etmek yol gösterme,göstermek. *[Enseigner instruire; faire apprendre; montrer.]*
Öğretmek |

Öğü (*t. s.*) Su almak için buz tabakası üzerinde açılan küçük delik§İnatcılık§Puhu kuşu. *[Trou fait dans la glace pour puiser de l'eau § Entêtement.]*

Öğücü (*t. f.*) Medih ve sena eden, senakâr. *[Celui qui vente, qui loue.]*

Öğüldeme | (*t. m.*) Hayvan huylanma, huylanmak , kızma , kızmak. *[Se dit des cheveaux quand ils lancent des ruades par suite d'une souffrance.]*
Öğüldemek |

Öğün (*t. s.*) Oturanın önüne konulan yemek payı, hisse, defa, kerre, kısım, parti. *[Portion; part.]*

Öğünme | (*t. m.*) Kendi kendini medih etme, etmek, temeddüh § Tefahur etme, etmek, müftahir olma, olmak, kendine güvenme, güvenmek*[Se vanter§Prétendre]*
Öğünmek |

Öğür, öyür (*t. f.*) Oğrenmiş, terbiye olmuş,alışmış hayvan. *[Habitude, cheval habitué à trainer une voiture.]*

Öğür (*t. f.*) Göğüsten çıkan ses § Kusacak adamın«ö»diye çıkardığı ses § Höngür.*[Voix raque sortie de la poitrine§ Bruit qu'on fait entendre quand on tâche de vomir.]*

Öğürdeme | (*t. m.*) Göğüsten ses çıkararak ağlamak, höngür, höngür ağlamak,höngürdemek. *[Faire entendre une voix de la poit-*
Öğürdemek |

rine§ Beugler§ Tacher de vomir et ne pas le pouvoir.]

Öcürlük (*t. s.*) Ahpaplık,dostluk. *[Amitié.]*

Öğürme | Öğürmek (*t. m.*) Kusmak istiyen adamın kusmayarak yalnız göğsünden «ö» diye ses çıkarma, çıkarmak§ Sığır bağırma,bağırmak, böğürmek. *[Faire entendre une voix de la poitrine § Beugler § Tacher de vomir et ne pas le pouvoir.]*

Öğürtleme | Öğürtlemek (*t. m.*) Seçmek, intihap etme, etmek, en iyisini ayırmak veya almak, intihapla tayin etme, etmek. *[Choisir.]*

Öğürtme | Öğürtmek (*t. m.*) Hayvan alıştırma, alıştırmak, terbiye etme, etmek. *[Apprivoiser (animal).]*

Öğürtü (*t. s.*) Kusarken «ö» diye göğüsten çıkan ses § Böğürtü. *[En vomissant faire entendre une voix de la poitrine.]*

Ögüş (*t. s.*) Medih ediş,sena, iyiliğini anlatma, anlatış. *[Louange, éloge.]*

Öğüt (*t. s.*) Fit, akıl, öğrediş§ Nasihat. *[Conseil.]*

Öğütleme | Öğütlemek (*t. m.*) Nasihat etme, etmek§ Yol gösterme, göstermek, fitleme, fitlemek. *[Donner des conseils; conseiller.]*

Öğütme | Öğütmek (*t. m.*) Hububatı değirmende ezip un yapma, yapmak, ince toz haline getirme, getirmek § Çok yemek, bir yemeği hazmetme, etmek. *[Faire moudre; broyer § Manger beaucoup.]*

Öhö (*t. h.*) İstihza makamına öksürük sesini taklit için kullanılır. *[Marque de mépris et de la moquerie en imitant le toux.]*

Ökçe (*t.s.*) Topuğunun arkası§ Ayakkabıların topuğu altına gelen yüksek yeri. *[Talon.]*

Ökse (*t. s.*) Tutulmak istenen kuşların ayakları yapışmak için değneklere sürülen bir nevi macun.*[Glu.]*

Öksime | Öksimek (*t. m.*) Arzu etme, etmek, tasalanmak, keder etmek, kendini öksüz ve garip görüp mahzun olma, olmak, garipseme, garipsemek.*[Désirer§ Se chagriner]*

Öksü(*t. s.*) Yarı yanmış odun, ölçer. *[Tison.]*

Öksüleme | Öksülemek (*t. m.*) Yarı yanmış odun koyarak ateşi tutuşturma,tutuşturmak § Kızıştırmak' tahrik etme, etmek. *[Attiser.]*

Öksürme | (*t. m.*) Nefes bo-
Öksürmek | rularında hâsıl olan balgam veya gıcıktan dolayı istemiyerek sesli bir nefesle onu çıkarmağa çalışma, çalışmak, öksürmeğe tutulmak. Öksürük taklidi yaparak işaret veya istihza etme, etmek. *[Tousser§Tousser en signe de raillerie.]*

Öksürtme | (*t. m.*) Öksürüğe
Öksürtmek | sebep olma, olmak. *[Faire tousser; causer la toux.]*

Öksürük (*t. s.*) Nefes borularında hâsıl olan balgam veya gıcık tesirile insanın veya hayvanın gayri ihtiyarî sesli bir nefesle onu çıkarmağa çalışması. *[Toux.]*

Öksüz (*t. f.*) Anası ölmüş çocuk. Kimsesi olmayan. Bikes. *[Orphelin.]*

Ökünme | (*t. m.*) Teessüf
Ökünmek | etme, etmek, hayıflanma, hayıflanmak. *[Regretter.]*

Öküz (*t. s. f.*) Çift sürmek

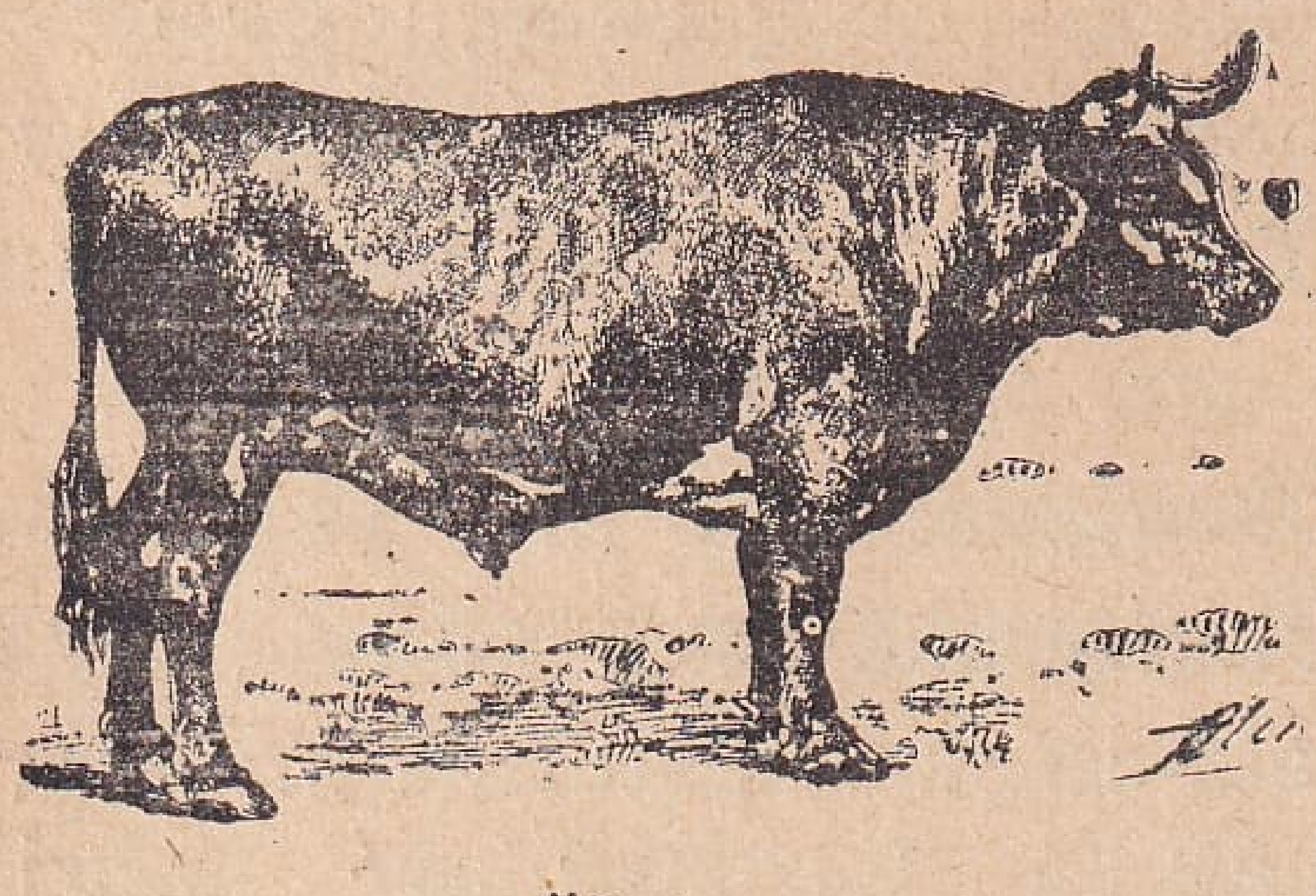

Öküz

ve araba çekmekte kullanılan erkek sığır § Safderun, akılsız ve kalın kafalı adam. *[Bœuf.]*

Öküz gözü (*t.s.*) Arnika denilen ve papatiyaya benzeyen bir cins çiçek. *[Arnica.]*

Öküzgözü

Ölçek (*t. s.*) Hububat ölçmeğe mahsns ölçü, şinik denilen dört okkalık hububat ölçüsü. *[Mesure de capacité pour les matiers sèches et principalement pour les grains.]*

Ölçer (*t. s.*) Ocaktaki ateşi karıştırmak için kullanılan demir kol, gelberi. *[Barre de fer pour attiser le feu.]*

Ölçme | (*t. m.*) Her hangi
Ölçmek | bir şeyin ebadını tayin etme, etmek, mesaha § Sureti mahsusada yapılmış kaplarla bir şeyin miktarını tayin etmek § Biçilecek bir şeyin ölçüsünü almak § İyice düşünmek, takdir, tahmin, mukayese ve muvazene etme, etmek, tasarlanma, tasarlanmak, zihinde hesaplama, hesaplamak. *[Mesurer § Réfléchir attentivement.]*

Ölçü (*t. s.*) Ölçme, tartma, mesaha etme, kileye vurma, arşınlama için kullanılan alet, vasıta. [*Mesure* § *Quantité convenable; modération.*]

Ölçülme | (*t. m.*) Ölçüden
Ölçülmek | geçirme, geçirmek hacmi tayin olunmak, mesaha mukayese olunma, olunmak § İyice düşünülmek, tasarlanmak, muvazene, tahmin edilme, edilmek. [*Être mesuré,e* § *Être évalué,e.*]

Ölçüm (*t. s.*) Ölçme, mesaha, mukayese, muvazene§ Düşünme, mülâhaza, tahmin, taktir§ Tavır, eda, yürüyüş, reftar. [*Ton; manière; convenance.*]

Ölçüsüz (*t. f.*) Ölçülmemiş, itidalsız,hesapsız.[*Démesuré,e.*]

Ölçüşme | (*t. m.*) Yalnız boy
Ölçüşmek | ölçüşme,ölçüşmek, suretinde kullanılır, iki kişi biribirinin derecesini anlamak için müsabaka meydanına çıkma, çıkmak,yarışma,yarışmak. [*Rivaliser; concourir.*]

Öldürme | (*t. m.*) Ölümünü
Öldürmek | mucip olma,olmak, vefat ettirme, ettirmek, kurşun, biçak gibi bir şeyle vurup telefetmek, hayatına nihayet verme, vermek § İdam, kısas etmek § Sertlik ve katılığını giderip yumuşatmak, kırma, kırmak, çok eza ve cefa etme, etmek, ziyadesile can sıkma, sıkmak. [*Faire mourir; tuer.*]

Öldürücü(*t. f.*) Öldüren, mühlik, ölüme sebep olan § Çok müessir. [*Meurtrier,ère.*]

Ölker (*t. s.*) İlk beharda esen ve bazı sebzeleri bozan bir rüzgâr § Hav, kadife ve şeftali gibi şeylerin ince tüyü§ Bir yıldızın ismi. [*Poil de velours ou duvet de la pêche.*]

Ölme | (*t. m.*) Yaşamaz ol-
Ölmek | ma, olmak, can verme, vermek, hayatı terk etme, etmek, fevtolma, olmak, yumuşamak, pejmürde olmak, taraveti zail olmak§ Pek ziyade sıkılmak, şiddetli korku veya dehşet ve ıstırap ve zahmet çekmek § Hükmü kalmamak. [*Mourir; être flétri,e fané,e* § *Perdre la vigueur* § *Éprouver une grande anxiété.*]

Ölmez (*t. f.*) Vefat etmez, ebedî hayata nail, cavit § Cok dayanır, dayanıklı, metin, sağlam. [*Immortel,le* § *Qui dure longtemps;solide, résistant,e*]

Ölmezoğlu (*t.m.*) Çok sağlam, pek dayanıklı. [*Résistant,e; solide.*]

Ölmüş (*t. f.*) Çanı çıkmış, ruhsuz, vefat etmiş, müteveffa, meyyit *[Mort,e.]*

Ölü } (*t.f.*) Ölmüş, hayatı zail
Ölük } olmuş § Cansız, kuvvetsiz, pek zayıf § Ruhsuz, gevşek, tembel, miskin, sölpük, soluk, porsuk, pejmürde, § Ölmüş adam, cenaze, naş. *[Défunt,e mort,e § Restes mortels; cadavre § Mou; faible.]*

Ölüm (*t. s.*) Vefat, mevt, memat,ecel, hayatın zevali, ufulü ebedî. *[Mort.]*

Ölümcül (*t. f.*) Ölümü mucip, mühllk,öldürücü.*[Mortel,le; maladie.]*

Ölüş (*t. s.*) Ölme, ölmek fili ve tarzı. *[Action de mourir.]*

Ömür (*a. s.*) Hayat, yaşama, yaşayış § Yaşanılan müddet, yaş, sin, hayatın devam ettiği seneler. *[Vie; existence § Age d'homme au cours de toute une vie.]*

Ön (*t. s.*) Yüze gelen cihet, cephe, ileri, gelecek zaman, ati, istikbal en ileri veya en yukarı cihet, huzur, nezf yüz tarafına gelen,önde,ilerde bulunan. *[Le devant; front § Esplanade § Partie ou espace située devant un corps § Les plus considérés.]*

Ön (*t. s.*) Göğüs, sine, sadır. *[Poitrine.]*

Önce (*t. f.*) En evvel, evvelce, mukaddema, peşin. *[Précédemment; avant.]*

Önceleme } (*t. m.*) Öne geç-
Öncelemek } me, geçmek, müsabakat etme, etmek. *[Avancer; marcher en avant.]*

Önduç (*t. f.*) Haber götürmek için önden giden müjdeci. *[Informateur, trice; porteur de nouvelles.]*

Öndul (*t. s.*) Rehin, bahs, lâdese konulan şey. *[Gageur; avantage.]*

Öncü (*t. s.*) İnat. muannitlik. *[Entêtement.]*

Öncül (*t. f.*) İnatçı, anut,ısrar eden, ayak direyen. *[Entêté.]*

Öncüllük (*t s.*) İnatçılık, muannitlik, ısrar.*[Entêtement.]*

Öncür (*t. s.*) Hıçkırma, içini çekerek sesle ağlama, höngür höngür höngürdeme. *[Hoqueter, Sangloter.]*

Öncüşme } (*t. m.*) İnada bin-
Öncüşmek } me, binmek, muannitlik etme, etmek, taannüt ve ısrar gösterme, göstermek. *[S'obstiner.]*

Öncüz(*t. s.*) Bak: Öngür.*[Voir: Öngür.]*

Önü (*t. s.*) Öne konulan pay, hisse, öğün,porsıyon.*[Portion, part.]*

Önüç (*t. f.*)Önde, ilerde bulunan, sabık § Müterakki. *[Qui marche en avant.]*

Önünme } (*t. m.*) Yüz tutma,
Önünmek } yüz tutmak, doğrulamak,teveccüh etme,etmek, iktida ve taklit etme, etmek. *[Imiter; suivre.]*

Önür (*t. f.*) Önde, ileride bulunan § Sabık § Müterakki. *[Qui cours l'un après l'autre.]*

Öp (*t. s.*) Sine, göğüs, sadır. *[Poitrine.]*

Öpme } (*t. m.*) Dudakları bir
Öpmek } şeyin üzerine dokundurarak birdenbire açma, açmak, bus etme, etmek, takbil etme, etmek*[Baiser;embrasser]*

Öptürme } (*t. m.*) Öpmeğe
Öptürmek } sevk veya müsaade etme,etmek.*[Laisser embrasser; faire baiser.]*

Öpücük (*t. s.*) Bir defa öpme, öpüş, tek buse. *[Baiser.]*

Öpülme } (*t. m.*) Bus edilme,
Öpülmek } edilmek, takbil olunmak.*[Être embrassé,e.]*

Öpüş (*t. s.*) Öpme, buse, öpücük.*[Baiser; embrassement.]*

Öpüşme } (*t. m.*) Birbirini öp-
Öpüşmek } me, öpmek, buse verip almak, barışmak, sulhetme, etmek. *[S'embrasser l'un l'autre § Faire la paix.]*

Öpüştürme } (*t. m.*) Biribirini
Öpüştürmek } öpmeğe sevk ve icbar etme, etmek, buse alıp vermeği bais olma, olmak § Barıştırma, barıştırmak, müsaleha ettirme,ettirmek.*[Amener deux ou plusieurs personnes à s'embrasser, à faire la paix entre elles.]*

Ör (*t. s.*) havale, perde. *[Séparation, cloison.]*

Örcin (*t. s.*) İpten yapılmış merdiven. *[Escalier en corde.]*

Ördek (*t. s.*) Maruf su kuşu,

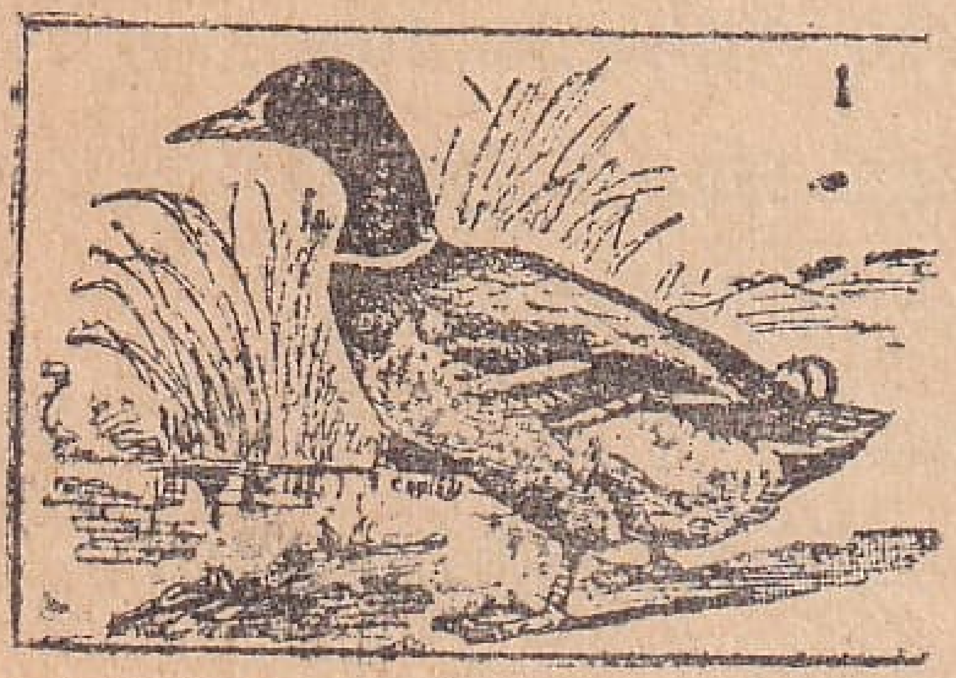

Ördek

hastaların yataktan kalkmaksızın su dökmelerine mahsus kap. *[Canard.]*

Ördürme } (*t. m.*) Örmeğe
Ördürmek } sevk ve icbar etmek, diğeri vasitasile örme, örmek. *[Faire tresser §Faire repriser.]*

Örek (*t. s.*) Yapı, bina mimarlığına müteallık iş ve süs. *[Construction; ouvrage de maçonnerie.]*

Öreke (*t. s.*) Kadınların büküp iplik yaptıkları yün, keten ve saireyi taktıkları tepesi çatal değnek. *[Quenouille; fuseau.]*

Öreleme } (*t. m.*) Düzeltmek,
Örelemek } kabaca ve muvakkat tamir etme, etmek. *[Repriser grossièrement et provisoirement.]*

Örelenme } (*t. m.*) Düzel-
Örelenmek } mek, tertip ve tanzim olunarak meydana gelme, gelmek. *[Être reprisé,e ou rétabli,e.]*

Ören (*t. s.*) Eski duvar. Şehir ve kale enkazı, harabe, virane. *[Vieux mur en ruine; ruine d'une forteresse.]*

Örencik (*t. s.*) Eski harabe, asari atika. *[Antiquité, ruine ancienne.]*

Örf (*t. s.*) Beldenin âdeti ve halin icap ve iktizasına göre olan icraat §Harp ve saire gibi fevkalâde ahvalde idarenin muvakkatan ciheti askeriyeye tevdi olunması. Vaktile ulemanın resmî makamlarda geydikleri bir nevi kavuk. Zulüm, eza, cefa. *[Coutume; usage § Volonté absolue d'un souverain § Loi de siège.]* **örfen** = Âdete, hal ve vaktın icabına göre. *[Selon l'usage, de coutume.]* **örfî** = Örfe mensup ve müteallık olan. *[Conforme à l'usage, aux coutumes ou à la volonté absolue d'un souverain.]*

Örçü (*t. s.*) Örülmüş şey, şerit ve saire. *[Tresse § Natte.]*

Örgüç (*t. s.*) Devenin arkasındaki kambur, tümsek. Buna benzer her nevi tümsek § Tepe çıkıntı. *[Bosse (chameau) ; tout ce qui a la forme convexe ou décrit une courbe.]*

Örgüçlenme } (*t. m.*) Örgüç
Örgüçlenmek } gibi bir tümsek peyda etmek, kanburlaşma, kanburlaşmak. *[Devenir bossu,e; avoir une bosse.]*

Örgüçlü (*t. f.*) Deve gibi örgücü olan, tümsekli, kambur. *[Bossu,e; gonflé,e.]*

Örgüçlük (*t. s.*) Devenin örgücü üzerine konulan küçük semer. *[Petit bât qu'on met sur la bosse du chameau.]*

Örgüleme } (*t. m.*) Örgü
Örgülemek } yapmak, örme, örmek. *[Tresser; natter.]*

Örme (*t. s.*) Örülmüş şey. *[Chose tressée ou nattée.]*

Örme } (*t. m.*) Tezgâhta ol-
Örmek } mayıp elde tığ ve iğne ile iş işleme, işlemek, ip, iplik, saç gibi şeyleri bir

kaç bölüğe taksimle bunları biribirine geçirerek örgü yapma, yapmak, bir kumaşın yırtığını yamasız olarak tamir etmek § Yeni duvar yapmak veya tamir etme, etmek. *[Tresser; natter.]*

Örnek (*t. s.*) Nümune, meşk, misal § Bir şeye benziyen, manent § Cins, nevi, çeşit. *[Échantillon; modèle; exemple § Genre § Pareil; semblable.]* **örneklik** = Nümunelik, örnek olmağa elverişli § Mostralık, nümunelik. *[Échantillon d'une marchandise à servir de modèle.]*

Örs (*t. s.*) Üzerinde demir ve sair madenleri dövdükleri demir alet. *[Enclume.]*

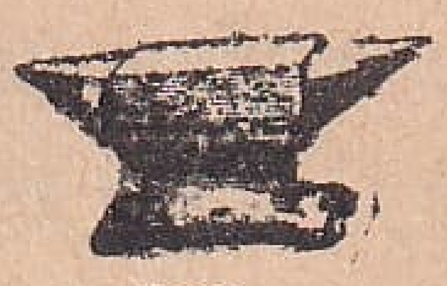
Örs

Örseleme } (*t. m.*) Eskitme,
Örselemek } Eskitmek, bozmak. Zedelemek. Takat bırakmamak, kırıklık vermek, zayiflık ve dermansizliğa uğratma, uğratmak. *[Tourmenter; déflorer; friper; affaiblir; abattre]*

Örselenme } (*t. m.*) Eskimek,
Örselenmek } bozulmak, pejmürde olma, olmak. Zedelenmek, berelenme, berelenmek. Takatı tükenmek, dermansızlığa düşme, düşmek. *[Être fripé,e; usé,e § Être affaibli,e abattu,e.]*

Örtbas (*t. h.*) Bir kabahatı her kese duyurmayarak saklayıp gizleme. *[Action de cacher une faute, un délit; passer sous silence, sans punition.]*

Örtme } (*t. m.*) Üstüne bir
Örtmek } şey çekip görünmez etme, etmek, setretmek § Saklama, saklamak, gizlemek ketim ve ihfa etmek, kapama, kapamak. *[Couvrir; voiler § Fermer § Cacher § Pardonner (une faute).]*

Örttürme } (*t. m.*) Üstüne bir
Örttürmek } şey çektirerek gizletmek, setir ve ihfa ettirme, ettirmek, saklatma, saklatmak. Açık bir şeyin üstünü kapattırmak. Bir çukuru doldurtma, doldurtmak. *[Faire couvrir; faire cacher; faire enfouir.]*

Örtü (*t. s.*) Örtmeğe yarayan her şey, puşide § Binanın üstünü örten çatı, yağmur ve güneşten muhafaza eden siper, çardak, sayeban. Yorğan, battaniye. *[Couverture.]*

Örtülme } (*t. m.*) Üstüne bir
Örtülmek } şey serilip setredil-

mek, gizlenmek, ketim ve ihfa olunmak, meydana çıkarılmama, çıkarılmamak. *[Voir: örtünmek.]*

Örtülü (*t. f.*) Örtülmüş, mestur § Gizli, mektum, kapalı, muğlak, *[Couvert,e; voilé,e; caché,e.]*

Örtünme }
Örtünmek } (*t. m.*) Üstüne bir şey çekip görünmez olma, olmak, setrolunmak, yüzüne peçe ve yaşmak tutunma, tutunmak, ketim ve ihfa olunmak, örtbas edilme, edilmek. *[Se couvrir; se voiler se cacher.]*

Örtüsüz (*t. f.*) Örtüsü olmıyan, üstü açık, çıplak, mekşuf. *[Découvert,e; dévoilé,e; nu,e.]*

Örü (*t. s.*) Yapı, bina § Örme, örgü, duvar, set, bolme, etrafı her hangi bir şeyle çevrilip ayrılmış yer. § Dik, kaim. *[Batiment § Cloison; clôture; enclos.]*

Örücü (*t. s.*) Kumaş, şal ve saire yırtıklarını örerek tamir eden adam. *[Repriseur; raccomodeur; stompeur.]*

Örülme }
Örülmek } (*t. m.*) Örgü yapılma, yapılmak. *[Être tressé,e; natté,e.]*

Örülü (*t. f.*) Örülmüş olan. *[Tressé,e; natté,e.]*

Örülüş (*t. s.*) Bak: Örülme. *[Voir. örülme.]*

Örümcek (*t. s.*) Böceklerden maruf hayvancık, ankebut. *[Araignée.]*

Örümceklenme }
Örümceklenmek } (*t. m.*) Örümcek ağlarile ve toz toprakla dolma, dolmak, süpürülmemiş olma, olmak. *[Être plein de toiles d'araigné,e.]*

Örün (*t. s.*) Yer. mansıp, mevki. *[Place; grade.]*

Öründeleme }
Öründelemek } (*t. m.*) Nasp ve tayin etme, etmek, tahsis ve tahdit etmek. Seçmek, intihap ve ihtiyar etme, etmek. *[Nommer; determiner; fixer.]*

Öt (*t. s.*) Kara ciğerin yanında bulunup mideye dökülen ve safra denilen acı bir maddeyi havi mahfazacık § Cesaret, şecaat. *[Bile § Bravoure; courage; hardiesse.]*

Öte (*t. h.*) Uzakta, uzakça, daha uzak, daha ileri olan yer § Bir şeyin arkasında bulunan, mavera. Eski ve uzak zaman § Diğer, uzakça bulunan § Öbür taraftaki. *[L'autre côté; plus loin; ce qui est au delà.]*

Öteberi (*t. h.*) Şu bu, muhtelif şeyler. *[Différentes choses; de ça et de là.]*

Ötedeberide (*t. f.*) Şurada burada, muhtelif yerlerde. *[Par-ci par-là.]*

Öteki (*t. f.*) Uzarak, uzakça bulunan, berikine nispetle uzak olan, diğer, başka, öbür. *[L'autre; celui-là.]*
Ötleğen (*t. s.*) Sığırcık nev'inden çok öter bir cins siyah küçük kuş. *[Fauvette.]*
Ötleğü (*t. s.*) Havada çok

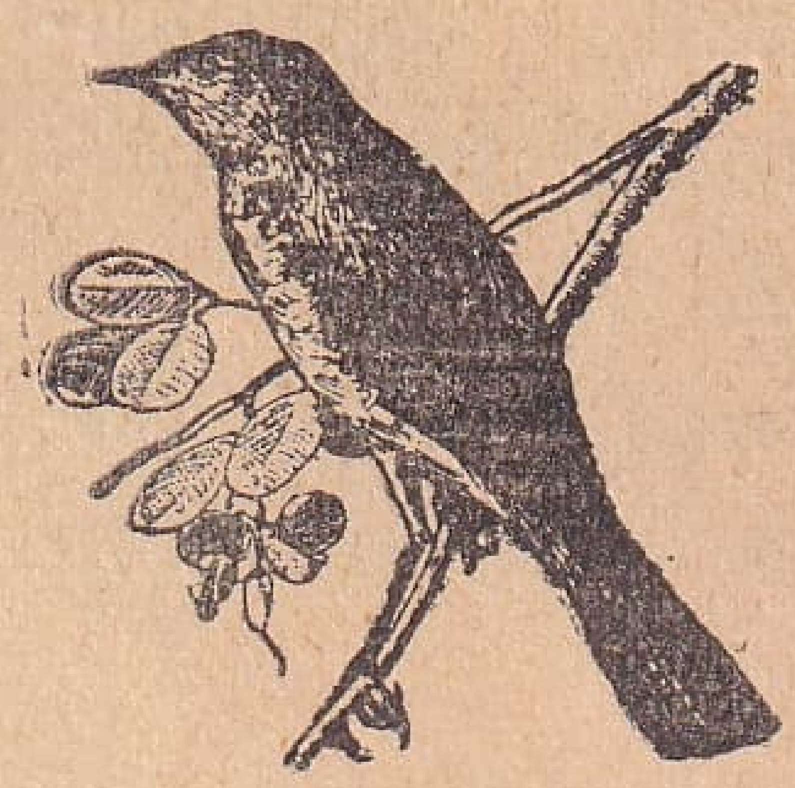

Ötleğen

Ötleğü

dönen bir nevi akbaba, uşak kapan. *[Gypaète.]*
Ötlek (*t. f.*) Ürkek, korkak, yüreksiz, cebin. *[Poltron,ne.]*
Ötme | **Ötmek** } (*t. m.*) Şakımak, yalnız elhanla teganni ve terennüm etme, etmek, nefes ve hava ile çalınan şey çalınmak, ses çıkarma, çıkarmak, taninendaz olmak Manasız söz söylemek, çançan etmek. *[Chanter § Raisonner, rendre un son. Bavarder.]*
Öttürme | **Öttürmek** } (*t. m.*) Ötmeğe sevk etme, etmek§ Nefesle çalınan bir çalğıyı çalma, çalmak § Çınlatma çınlatmak. *[Faire chanter § Faire résonner § Sonner.]*
Ötün (*t. s.*) Af § Bağışlama § Yarlıganma. *[Pardon; grâce]*
Ötürü (*t. s.*) Sebebile § Dolayı, binaenaleyh. *[À cause de; parce que; pour.]*
Ötüş (*t, s.*) Ötme fili, cıvıldama. *[Chant; action de chanter § Résonnement.]*
Ötüşme | **Ötüşmek** } (*t. m.*) Hep birden biribirine karşı ötme, ötmek.*[Gazouiller, chanter ensemble.]*
Övme | **Övmek** } (*t. m.*) Bak: Oğmek. *[Voir: Oğmek.]*
Övücü (*t. f.*) Bak: Öğücü. *[Voir: Oğücü.]*
Övün (*t. s.*) Bak: Öğün. *[Voir: Oğün.]*
Övünme | **Övünmek** } (*t. m.*) Bak: Öğünmek.*[Voir: Öğünmek.]*
Övüttürme | **Övüttürmek** | (*t. m.*) Bak: Öğüttürmek. *[Voir: öğüttürmek.]*
Övür (*t. s.*) Bak: Öğür. *[Voir: öğür.]*
Övüş (*t. s.*) Bak: Öğüş. *[Voir: öğüş.]*
Öygen (*t. s.*) Ak ciğer, rie. *[Poumon.]*
Öyle (*t. h.*) O yolda, o tarzda, onun gibi. *[Ainci; conforme;*

de cette manière-la § Tellement.]

Öz (*t. s.*) İç, lüp § Nefis § Bir şeyin halısi, cevher § Çibanın en derininde bulunan katı cerahat. *[Essence § Moelle; la meilleure partie d'une chose; élite § Propre; particulier; privé,e § Pus épais d'une plaie.]*

Özdek (*t. s.*) Ağaç kütüğü, ağacın köke ve yere yakın olan kalın yeri § Ekin sapı. *[Tronc d'arbre.]*

Özdekleme / **Özdeklemek** (*t. m.*) Tarlada dökülmüş kalmış başakları toplamak § Tereddütle davranma, davranmak. *[Ramasser des chaumes dispersés dans les champs.]*

Özden (*t. s.*) Pankreas. *[Pancréas.]*

Özek (*t. s.*) Çekirdek, göbek § Çiban. *[Noyau; pépin.]*

Özenme / **Özenmek** (*t.* m.) Dikkat ve ihtimamla çalışma, çalışmak, külfet etme, etmek § Çabalama, çabalamak. *[Travailler avec une grande assiduité.]*

Özge (*t. f.*) Başka, gayri, diğer, ahar § Bambaşka, bilinen gibi değil § Yabancı, ağyar. *[Autrement. Etranger.]*

Özleme / **Özlemek** (*t. m.*) Görmek, arzusu, iştiyak. *[Désirer revoir § Convoiter.]*

Özlenme / **Özlenmek** (*t. m.*) Öz peyda etmek, ağdalanmak, çiban cerahat toplamak. *[Se coaguler.]*

Özleşme / **Özleşmek** (*t. m.*) Bak:Özlenmek. *[Voir:özlenmek.]*

Özlü (*t. f.*) Öz bağlıyan, özü olan, kaymağı çok olan, yapışkan. *[Qui a beaucoup d'essence, de suc, de moelle ou de crème.]*

Özlük (*t. s.*) Gurur, benlik § Madde § Özlü olma. *[Egoïsme; arrogance § Suc; matière]*

Özür (*t. s.*) Bir kabahatın aff için sert edilen sebep, mani, engel § Sakatlık, vücut ve saire eksiklik. *[Excuse; pretexte de demander pardon § Obstacle.]*

P

P (*t.h.*) Türkçe alfabenin yirminci ve sessizlerin on beşinci harfidir § Ortada ve sonda bulunup kendisinden sonra bir sedalı harf gelmeyen (b) ler (p) sesi cıkarır. Bunun müstesnaları da vardır. *[Vingtième lettre de l'alphabet Türk.]*

Pa | (*fa. s.*) Ayak, kadem § **Pay** | Dayanılacak şey, yer. *[Pied; base.]*

Pabuç (*t. s.*) Ökçesiz ayakkabı § Terlik. *[Babouche; pantoufle.]*

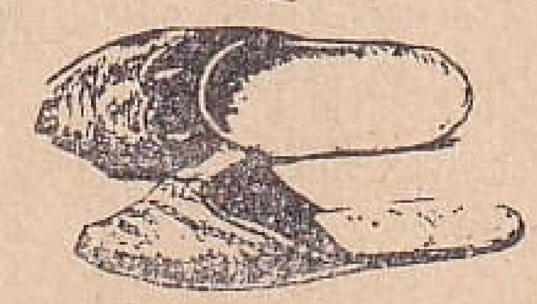
Pabuç

Pabuççu(*t. f.*) Pabuç yapan ve satan § Bazı umumî yerlerde halkın ayakkaplarını saklayan adam. *[Marchand de pantoufle.]*

Paça (*t.s.*) Bacağın alt tarafı, dizden aşağısı § Koyun, keçi ve sığırın ayrı satılan ayakları § Bu ayaklardan yapılan yemek. *[Partie inférieure de la jambe chez les animaux; pieds de moutons, de veau etc§ Jambes d'un pantalon.]*

paça günü = Düğüuün son ve gerdeğin ertesi günü. *[Le lendemain du jour des noces]*

Paçariz (*t. s.*) Bak: Çaparız ve çapraz. *[Voir: Çaparız et çapraz.]*

Paçavra (*t. s.*) Bir şey silmeğe ve sıcak şeyleri tutmağa mahsuş bez parçası § Eski,kirli ve buruşuk esvap ve saire. *[Chiffon; torchon; layette.]*

paçavracı=Sokaklarda ve süprüntülüklerde paçavra ve saire parçalarını toplayan adam. *[Chiffonier.]*

Padişah (*t. s.*) Hükümdar§Kıral, imparator. *[Roi; Empereur; Sultan; souverain; monarque.]*

Pafta (*c. s.*) Eskiden süs için at takımlarına ve saireye dikilen veya mıhlanan maden pullar, kabara § Bir büyük haritayı terkip eden kıt'aların her biri§ Demircilerin vida yivlerini açmak için kullandıkları bir cins hadde. *[Plaque; planche de métal § Espèce de tarière à l'usage des serruriers.]*

Pağurya | (*t.* **Pavurya** | **s.**) Yengeç nev'inden bir cins çağanoz *[Poupart; tourteau; pagure.]*

Pavurya

Pak (*fa. f.*) Kirli olmayan § Lekesiz, ayıp ve noksansız, safî, halis, hilesiz § Mukaddes, aziz § Hiristiyanların maruf yortuları. *[Pur,e; propre.]*

Paket (*t. s.*) Birlikte bağlanmış veya kâğıda sarılmış eşya demeti. *[Paquet.]*

Paklama | (*t. m.*) Temizle- **Paklamak** | me temizlemek § Boşaltma, boşaltmak, silip sü-

pürmek § Yemek § İşini bitirmek § Tamamlama, tamamlamak. *[Purifier; nettoyer § Acquitter§ Balayer§ Manger ou prendre tout.]*

Paklatma | **Paklatmak** | (*t. m.*) Başkasına temizletme, temizletmek, tathir ettirme, ettirmek. *[Faire purifier; faire acquitter faire nettayer.]*

Paklık (*t. s.*) Pak olmaklık, temizlik, taharet § Noksandan beraet, safilik. *[Pureté; propreté netteté.]*

Pala (*t. s.*) Bir nevi kısa ve demiri enli kılıç § Kayık küreğinin yassı yeri ve o şekilde yassı bazı aletler. *[Cimeterre.]*

Pala

palabıyık = Çok iri bıyık § Çok iri bıyıklı adam. *[Homme à moustaches larges et longues.]*

Palamar (*c. s.*) Gemileri icabında karaya bağlamak için kullanılan kalın halat.*[Câble; amarre.]*

Palamut (*t. s.*) Meşe ağacının bir cinsinden hasıl olan meyva, bu meyvanın tabaklıkta kullanılan kabuğu. *[Gland Cupule.]*

Palamut

Palamut (*c. s.*) Herkesçe bilinen bir cins balık. *[Thon; palamyde.]*

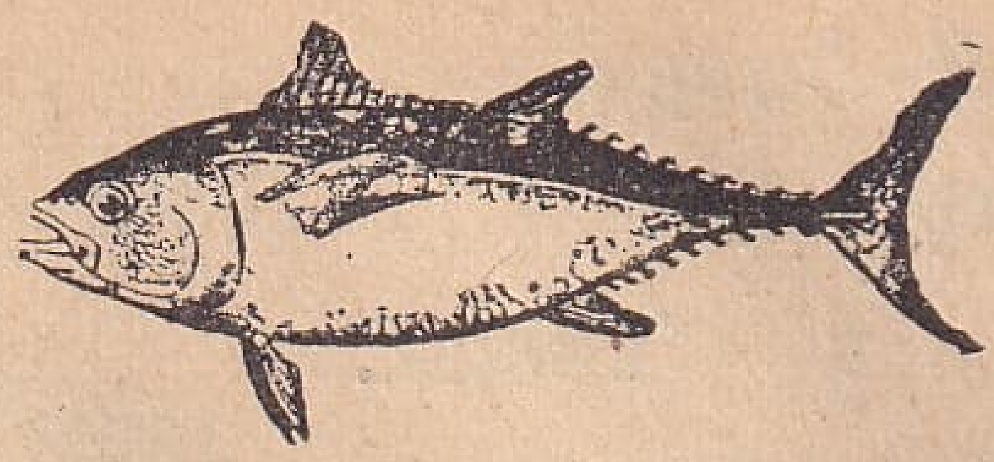
Palamut

Palan (*t. s.*) Binek ve yük hayvanlarına vurulan enli ve yumuşak bir nevi eğer. *[Selle; bardelle; bât.]*

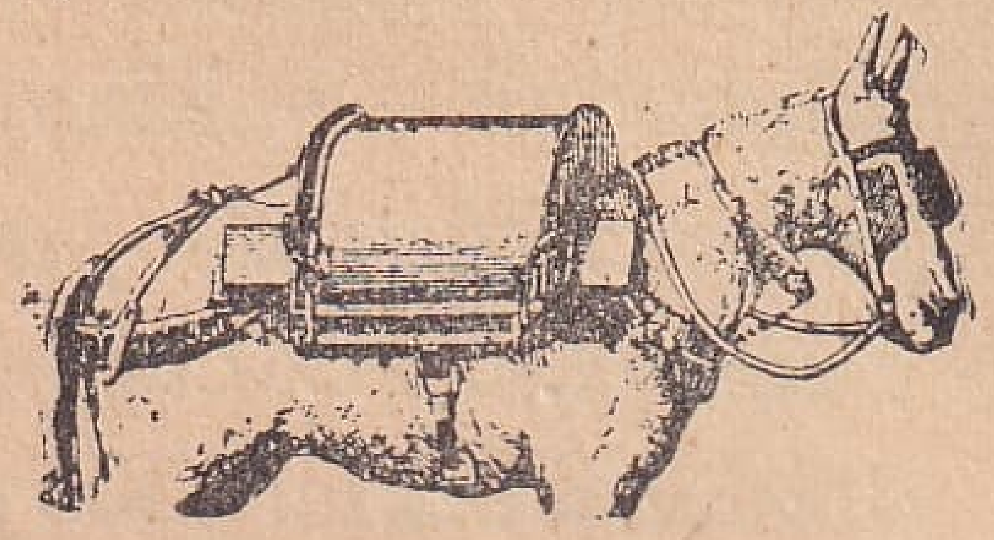
Palan

Palandız (*t. s.*) Çeşmenin oluk taşı. *[Espèce de granit dans lequel est scellé le robinet d'une fontaine.]*

Palanga (*t. s.*) Halat ve makaralardan yapılan ve ağır yükleri kaldırmağa yarayan makara tertibatı. *[Paran; espèce de moufle composée de deux poulies à rouet qui sert au transport des fardeaux et à la manœuvre.]*

Palanga

Palanka (*c. s.*) Etrafı ağaç

ve toprakla çevrilmiş küçük hisar. *[Petite fortification; parapet formé de palissades et de gabions.]*

Palânko (*t. s.*) Gemilerde ağır yükleri kaldırmağa yarayan çifte makara. *[Palan.]*

Palaska (*c. s.*) Jandarmaların hamail vari omuzdan taktıkları fişenklik§ Askerlerin süngü ve kasatura taktıkları bel kayışı. *[Cartouchière.]* **palaskalı** = Beline palaska takmış asker. *[Qui porte la cartouchière.]*

Palaspandıras (*t. s.*) Süratla derlenip toplanarak, ani olarak, çok acele ile, birdenbire. *[Sans égard, brusquement.]*

Palasturpa (*c. s.*) Top namlusunun içini silmeğe mahsus ucu fırçalı uzun sırık. *[Écouvillon.]*

Palavra (*c. s.*) Gemilerde güvertenin altındaki ikinci kat. *[Faux tillac. Vantardise.]* **palavracı** = Uydurma şeyler söyleyen, atıp tutan. *[Vantaie.]*

Palaz | **Palas** | (*t. s.*) Kaz, ördek ve sair su kuşlarının pilici § Semiz, yağlı. *[Petit du canard, de l'oie; poussin.]* **palazlamak** = Kaz, kuş yavrusu semirmek, yağlanmak, tombullaşmak. *[S'engraisser (l'oie, canard etc.)]*

Paldım (*t. s.*) Eğeri tutmak için atın kuyruğu altından geçirilen kayış, kaba kuskun. *[Anneau de la croupière.]*

Paldırküldür (*t. s.*) Patırtı ve gürültü yaparak, önünü ve ardını düşünmiyerek. *[Particule exprimant une action brusque et tapageuse.]*

Palet (*c. s.*) Ressamların üzerinde boya ezdikleri küçük levha. *[Palette.]*

Palikarya (*c. s.*) Delikanlı, hovarda, külhanbeyi, ipsiz takımından olan. *[Jeune homme; canaille.]*

Palto (*c. s.*) Sokağa çıkıldığı vakit üstten geyilen kış libası. *[Paletot.]*

Palûze (*t. s.*) Nişasta ve şekerle yapılarak soğuk yenen pelte. *[Espèce de gelée à l'amidon et au sucre.]*

Palyaço (*c. s.*) Orta oyunlarında, tiyatrolarda, pandominalarda halkı güldüren, maskaralık yapan adam.

Palyaço

[Paillace.] **palyaçoluk** = Maskaralık, güldürücülük. *[Paillasserie.]*

Palyoş (*t. s.*) Kısa ve iki tarafı keskin kılıç, şiş, kasatura. *[Épée; épée baillonnette.]*

Pamuk (*t. s.*) Yumşak bir tüy hasıl eden ve meyvasından bez, basma ve sair türlü türlü mensucat, iplik v. s. yapılan,

Pamuk ağacı

şilte, yastık gibi şeyler doldurulan maruf nebat § Bu nebattan yapılan bez, iplik v.s. § Pamukağacı. *[Coton § Fait,e de coton. Cotonier.]* **pamuklu** = Pamuktan yapılan, içinde pamuk olan. *[Â coton; de coton.]*

Panayır (*t. s.*) Senede bir veya bir kaç defa bir yerde kurulan ve bir kaç gün devam eden büyük pazar§ Senenin muayyen günlerinde bazı yerlerde vuku bulan eğlenceli toplanma. *[Fête publique celebrée une fois par an dans un endroit spécial § Foire.]*

Pancar (*t. s.*) Suyundan şeker

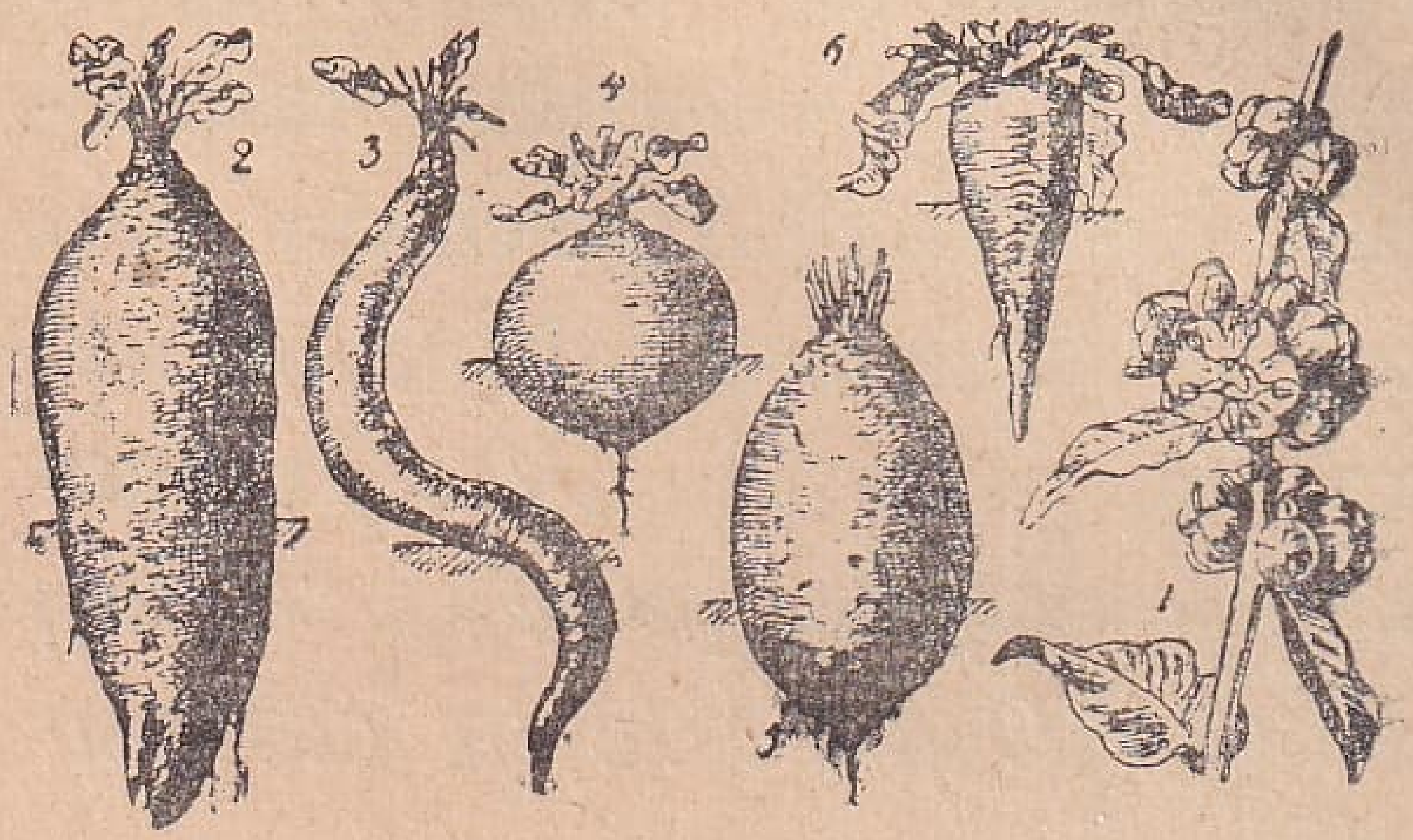

Pancar

ve kendisinden evlerde turşu yapılan kırmızı maruf kök, çökender. *[Bettrave.]*

Pancur (*c. s.*) Tahtalardan mürekkep pencere kafesi. *[Persienne.]*

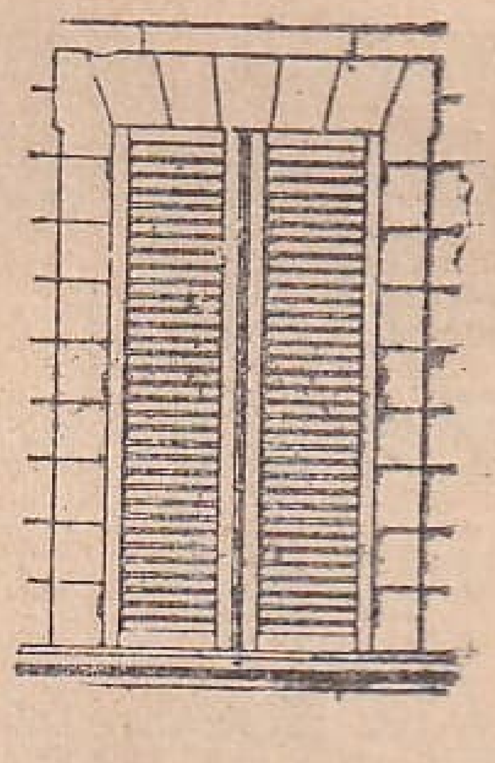

Pancur

Pandantif (*c. s.*) Bir zencir ile gerdana asıp göğsün üzerine doğru sarkan mücevher ve sair bir nevi gerdanlık. *[Pendentif.]*

Pandispanya (*c. s.*) Şeker un ve yumurta ile yapılan maruf yumuşak pasta. *[Pain d'espagne.]*

Pandomima (*c. s.*) Lâkırdısız,

yalnız işaret ile oynanılan tiyatro oyunu. *[Pantomime.]*

Panik (*c. s.*) Bir takım adamlara sirayet eden anî ve sebepsiz karışıklık, telâş, kargaşalık. *[Panique.]*

Pankreas (*c, s.*) Barsağa lüzucetli bir su döken bez, özden. *[Pancréas.]*

Panorama (*c. s.*) Umumî manzara, böyle bir manzara arzeden büyük resim, bu resmi muhtevi bina § Zihinde tecessüm ettirilen geçmiş hadisat. *[Panorama.]*

Pansiyon(*c. s.*) Yemek, içmek, ve ikamet ücreti § Ücretle oturulan ve yemek yenilen mahal, oda oda kiraya verilen ev. *[Pension.]*

Pantalon

Pansiyoner (*c. f.*) Pansiyonda ikamet eden § Leylî mektep talebesi. *[Pensionnaire.]*

Pantalon (*c. s.*) Belden aşağıya giyilen maruf erkek libası, iç donu. *[Pantalon.]*

Panteism (*c. s.*) Halik ile mahlûkatı bir addedenlerin mezhebi, vahdeti vücut felsefesi. *[Panthéisme.]*

Panteist (*c. f.*) Muvahhit, vahdeti vücut taraftarı *[Panthéiste]*

Pantufla (*c. s.*) Ev içinde giyilen ayakkabı, terlik. *[Pantoufle.]*

Pantufla

Panya (*c. s.*) Kayığı bağlıyacak kıç ipi. *[Corde; amarre qui sert à attacher l'arrière des barques.]*

Panzehir(*f. a. s.*) Zehire karşı içilen ilâç, ağrının tesirini bozan şey. dafiüssem. *[Bézoard; antidote; alexipharmaque]*

Papa (*c. s.*) Katoliklerin en büyük ruhani reisi§ Rum papazlarına verilen unvan. *[Pape]*

Papağan (*t. s.*) Dudu kuşu,

Papağan

lâkırdı söylemeğe alışır maruf kuş § Söylediğini bilmez, anlamadan ezberliyen. *[Perroquet.]*

Papalık (t. s.) Papa sıfat, vazife ve makamı. *[Papauté.]*

Papara (*t. s.*) Et suyunda haşlanmış etli veya peynirli tirit § Yavan ve lezzetsiz şey§ Tektir, tazir. *[Soupe au fromage § Être réprimandé,e.]*

Papatya | **Papatye** (*t. s.*) Ortası sarı ve kenarlarındaki ufacık yaprakları beyaz bir çiçek, koyun gözü. *[Carnomille.]*

Papatya

Papaz (*t. s.*) Hıristiyan ve bilhassa rum ruhanî reisi, rahip, keşiş. *[Prêtre chrétien.]*

Papazi (*t. s.*) Bir nevi gömleklik bez § Başa bağlanan bürüncük. *[Une espèce de toile pour chemise.]*

Papazyahnisi (*t. s.*) Patlıcandan zeytinyağı ile yapılır bir yemek. *[Espèce de plat de, aubergine à l'huile.]*

Papel (*t. s.*) Avam tabakası arasında bir liralık kâğıt paraya denir. *[Papier monnaie]*

Papirus (*c. s.*) Nil nehri sahillerinde yetişir bir ot ki geniş yaprakları eski Mısırlılar ve sair milletler arasında kâğıt yerine kullanılır ve üstüne yazı yazılırdı. *[Papyrus.]*

Papiyebüvar (*c. s.*) Mürekkep kurutmak için kullanılan sünger kâğıdı. *[Papier buvard.]*

Papura (*t. s.*) İki çift öküzle çekilen ağır saban. *[Grande charrue à deux pairs de bœufs.]*

Para (*t. s.*) Akçe, nakıt § Bir kuruşun kırkta biri § Parça § Top atılışı. *[Pièce de monnaie § Quarentième partie d'une piastre § Pièce; coup de canon§ Morceau.]*

paralı = Parası, serveti olan, para tutan, zengin. *[Riche.]* **parasız** = Mali, parası olmıyan, para tutmayan, züğürt § Bedava, beleş, ücretsiz. *[Sans argent; pauvre.]* **parasızlık**= Para bulunmamak, züğürtlük§ Mali buhran. *[Pauvreté; manque d'argent.]*

Paraçol (*t. s.*) Dingilsiz asma araba, gemieğrisi denilen sefine. *[Voiture suspendue § Une sorte d'embarcation à voile.]*

Paradi (*c. s.*) Tiyatroda en yüksekteki ve en ucuz yer. *[Paradis.]*

Paradoks (*c. s.*) Umumun kabul ettiği fikre muhalif fikir. *[Paradoxe.]*

Paraf (*c. s.*) İmzanın sonunda çekilen çizgi, imza, ufak imza. *[Paraphe.]*

Parafe (*c. f. i.*) İmza etmek, imza koymak. *[Parapher.]*

Paragraf (*c. s.*) Fıkra. bent § Bent başına konulan [§] işareti: *[Paragraphe.]*

Parakete(*c.s.*) Yürümekte olan geminin sürati derecesini tayine mahsus alet.*[Instrument servant à mesurer la vitesse du navire.]*

Paralama | **Paralamak** } (*t.m.*) Parça parça etme, etmek, parçalama, parçalamak. *[Mettre en pièce§ Dévorer.]*

Paralanma | **Paralanmak** } (*t.m.*) Parça parça olma, olmak, yırtılmak, kırılma, kırılmak, dağılmak § Para ve vakit peyda etme, etmek, servet kazanmak § Çok çalışıp çabalama, çabalamak. *[Être dévoré,e § Être riche.]*

Paralatma | **Paralatmak** } (*t. m.*) Bir vasıta ile parça parça ettirme, ettirmek. *[Faire dévorer.]*

Paralizi (*c.s.*) Nüzul,felç, inme, kötürümlük. *[Paralysie.]*

Paramparça (*t. f.*) Parça parça olmuş, lime lime olan. *[Brisé,e en mille morceaux.]*

Paraşüt (*c. s.*) Balon veya çok yüksek bir yerden düşen bir adamı tehlikeden kurtarmak için kullanılan aleti mahsusa, düşme şemsiyesi § Yüksekten düşen bir adamın hızını azaltip tehlikeyi bertaraf etmek için kullandığı alet. *[Parachute.]*

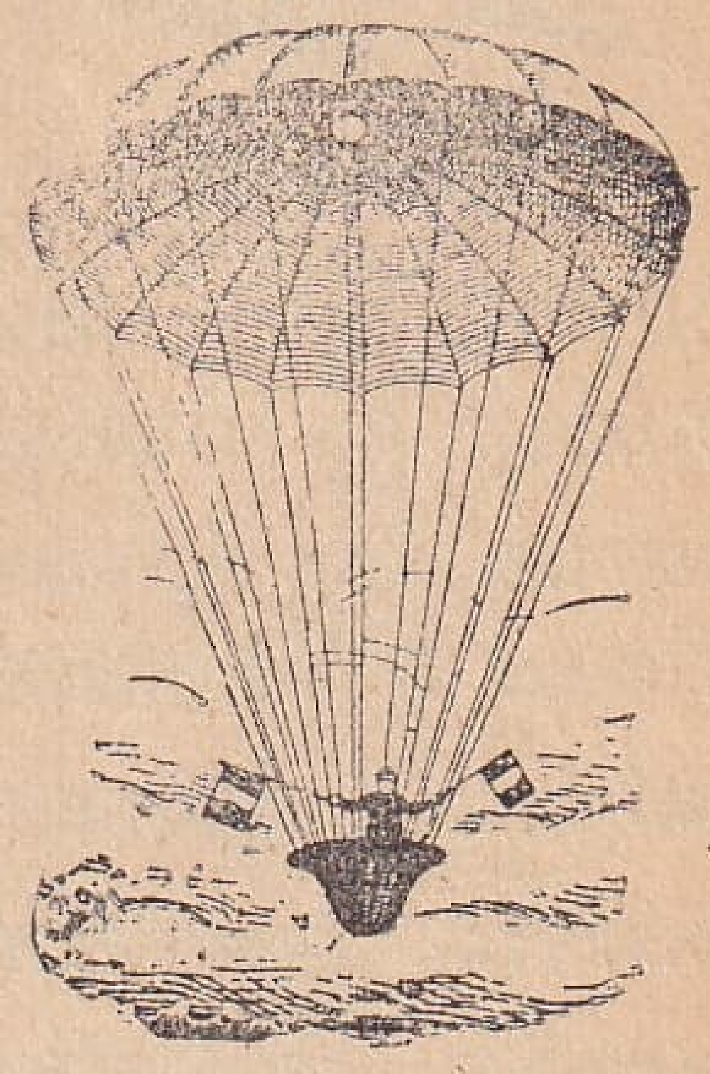

Paraşüt

Paratoner (*c. s.*) Seperisaika, yıldırıma karşı bazı binaların üzerine dikilen demir çubuklar. [*Paratonnère.*]

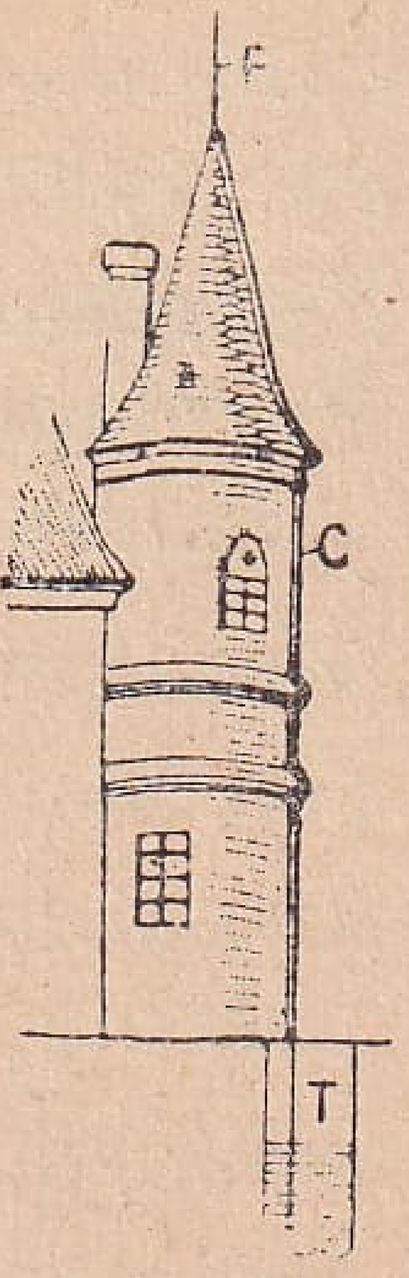

Paratoner

Paravana (*c. s.*) Oda kapsının iç veya dışına konulan açılır kapanır ve pervazla tahtadan mamul perde. [*Paravane.*]

Parazit (*c. f. s.*) Tufeyli, başkasının kese ve servetinden yaşıyan § Ağacın kökünde ve kenarında çıkan filiz, piç. [*Parasite.*]

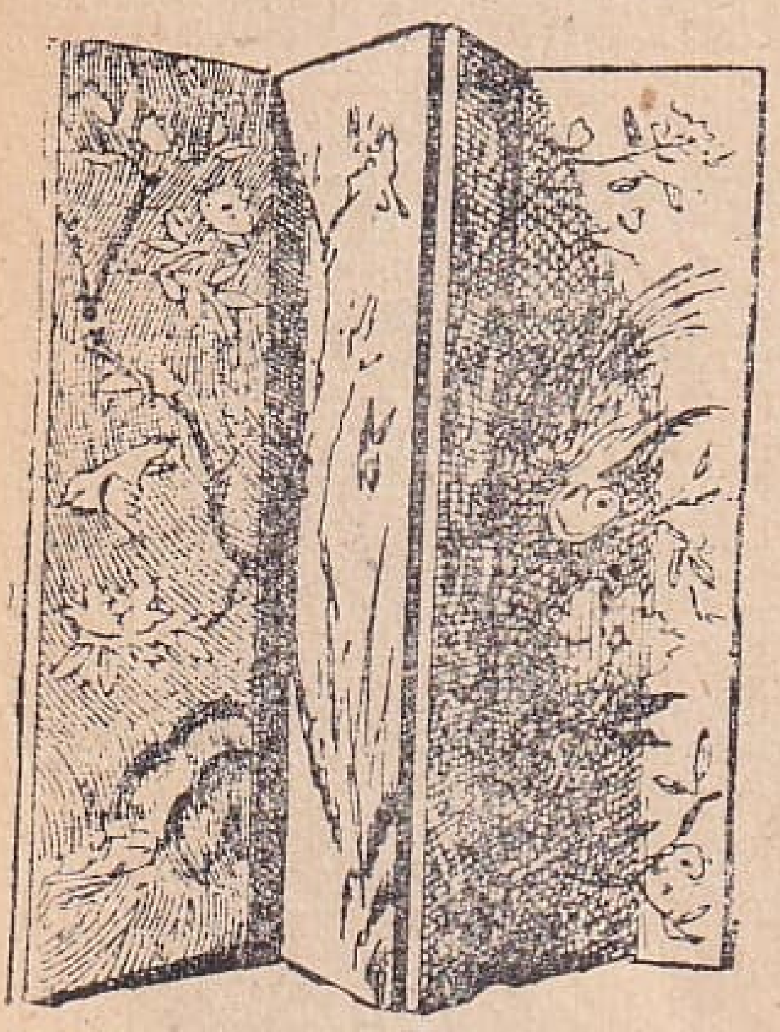
Paravana

Parça (*t. s.*) Büyük bir şeyin koparılmış, ondan ayrılmış az veya çok küçük bir kısmı § Bölük, kıt'a, kisım § Ehemmiyetsiz ve adi şahıs. [*Morceau; fragment partie; pareille; pièce* § *Personne insignifiante, misérable.*]

Parçalama | **Parçalamak** | (*t.m.*) Kırıp paralama, paralamak, parça parça etme, etmek, ufak ufak kesme, kesmek. [*Déchirer; briser; mettre en morceaux.*]

Parçalanma | **Parçalanmak** | (*t. m.*) Parça, parça olma, olmak, doğranmak, ufak ufak kırılmak veya kesilmek § Çok çalışıp çabalama, çabalamak, bir iş için öteye beriye koşup çok uğraşma, uğraşmak. [*Se déchirer; se briser; être mis en petits morceaux* § *Se démener.*]

Parçalatma | **Parçalatmak** | (*t. m.*) Kırdırıp veya kestirip parça parça ettirme, ettirmek. [*Faire déchirer; faire briser.*]

Parça-parça (*t. f.*) Bir çok parçalara ayrılmış surette kırık, rize, rize. [*En fragments; en pièces.*]

Pardon (*c. s.*) Birinden af ve müsaade dileme için dil persengi olarak kullanılır bir tabirdir. [*Pardon*]

Pardösü (*c. s.*) Yazlık ince palto, üst libası. [*Pardessus*]

Parıl (*t. h.*) Çok parlamağı tasvir ederek mükerrer kullanılır: parıl parıl. [*Partic. imite l'étincellement; la lueur.*]

Parıldama | **Parıldamak** | (*t. m.*) Nöbet nöbet parlama, parlamak, aralık aralık ışık verme, vermek, uzaktan ışık

görünme, görünmek. *[Briller; luire: étinceler.]*

Parıltı (*t. m.*) Parıldama, yalabik, şaşaa, lem'a, cilâ, parlaklık. *[Lueur; étincellement.]*

Park (*c. s.*) Bir şehir veya kasaba halkının teneffüs ve tenezzühüne mahsus umumi bahçe§ Ordu topcusunun mühimmatının bulunduğu mahal. *[Parc.]*

Parke (*c. s.*) Ufak tahta parçalarından mürekkep müzeyyen döşeme. *[Parquet.]*

Parla (*c. s.*) Büyük palamar makarası, çok dilli makara. *[Poulie du maître câble.]*

Parlak (*t. f.*) Parlıyan, cilalı, yalabık, ışıkli, aydınlık, ziyadar, münevver § Berrak, saf, şeffaf§ Şaşaalı ve şanlı,nüfuzlu geçer, muteber. *[Luisant,e; étincelant,e; brillant,e§Clair,e Beau, belle§ Illustre.]* **parlaklık** = Parlak olan şeyin hali. *[Splendeur; éclat; clarté § Beauté.]*

Parlama | **Parlamak** | (*t. m.*) Cilâlı olup ziyayı çok aksettirme, aksettirmek § Ziya vermek, ışıldama, ışıldamak, nur saçmak, pek aydınlık münevver olma, olmak§Tutuşmak, yanmak, iştial etmek, nufuz haysiyet ve ıtibar kazanmak, temeyyüz etmek, birdenbire kızmak, hiddet etme, etmek, kuş fırlayıp uçma, uçmak. *[Étinceler; briller; luire § S'allumer;brûler avec éclat§ Entrer en colére.]*

Parlamento (*c. s.*) Meb'usan meclisi, Millet meclisi. *[Parlement.]*

Parlatma | **Parlatmak** | (*t. m.*) Parlaklık vermek, parlayacak derecede oğup silmek, cilâ vermek, ziya vermek, aydınlatmak, tenvir etmek, tutuşturmak, alevlendirme, alevlendirmek. *[Faire briller, faire étinceler, faire luire§Allumer.]*

Parlayış (*t. s*) Parlamak fili ve tarzı. Bak: Parlamak.*[Manière de briller.]*

Parlımanter (*c. f. s.*) Parlamentosu olan, parlamentolu hükûmet, mükâleme memuru, murahhas, elçi. *[Parlementaire.]*

Parmak (*t. s.*) İnsanda ve bazı hayvanlarda el ve ayakların ucundaki ayrı ayrı kısımların her biri, bir tekerleğin merke-

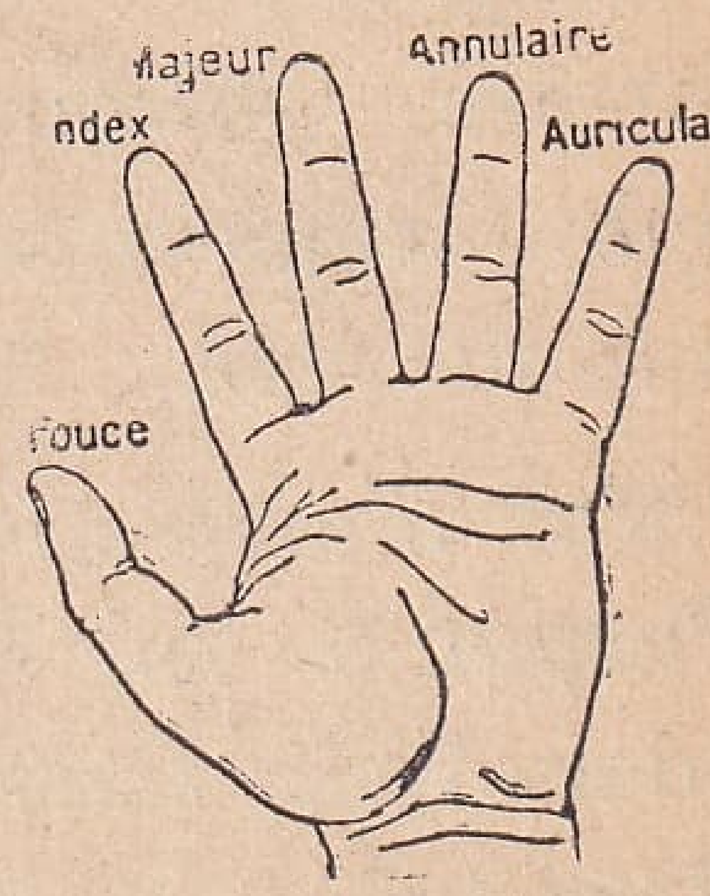

Parmak

zinden çenberine kadar uzanan çubukların beheri; parmaklık denilen bölmeyi teşkil eden çubukların her biri § Dağ tepesinin sivrisi, ölçüde bir kademin 12 de ve arşının 24 de bir kısmı § Müdahale, müşareket, dahil ve tesir. *[Doigt.]*

Parmakçı (*t. s.*) Çıkırıkçı esnafından parmaklık yapan san'atkâr § İşi karıştıran. *[Constructeur de grillage.]*

Parmaklama | **Parmaklamak** (*t. m.*) Parmak dokundurma, dokundurmak, parmak sürme, sürmek, dürtme, dürtmek, tahrik ve iğva etme,etmek. *[Toucher par le doigt § Exciter.]*

Parmaklık (*t. s.*) Tahta, demir ve saireden çubuklar sıra ile kakılarak veya çakılarak yapılan bölme. *[Balustrade.]*

Parola (*c. s.*) Asker nöbetcilerinin ve ya bazı gizli cemiyetler veya mensuplarının birbirini tanımak için aralarında kullandıkları kapalı söz, kelime, işaret. *[Mot d'ordre;mot de passe.]*

Parpar (*t. h.*) Parıltıyı tasvir eder. Bak: Parıl.*[Voir:Parıl.]*

Pars (*fa. s.*) Kaplan nev'inden yırtıcı bir hayvan *[Léopard.]*

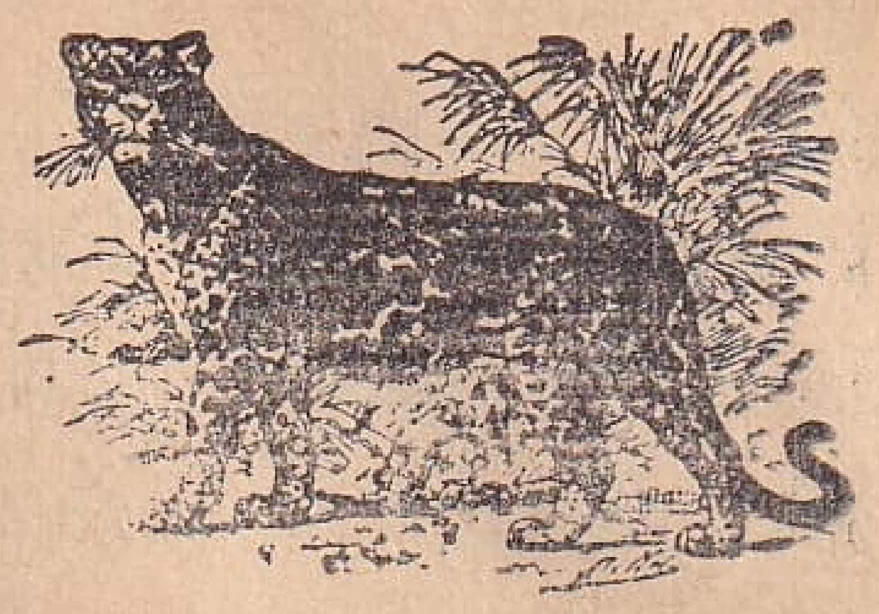

Pars

Parsa(*c.s.*) Bahşış toplamak için hazır bulunanlara takdim olunan tabak veya tepsi. *[Quête.]*

Parsal (*c. s.*) Eski püskü ve yırtık elbise ve saire. *[En loques.]*

Parşömen (*c. s.*) Üzerine yazı yazmak için hazırlanmış deri ve buna benzer kağit. *[Parchemin.]*

Parti (*c. s.*) Parça, kısım,ayni siyasî bir maksat etrafında toplanan eşhasın hayatı umumıyesi, fırka, hizip § Eğlenceli bir ziyafet için bir yere davet olunanların mecmuu§ Oyun,maç. *[Partie.]*

Partizan (*c. f.*) Tarafını tutan, taraftar. *[Partisan.]*

Pas (*c. s.*) Kumarda her elde yeniden konulan para. Artık oynamayacağı manasını ifade eden bir söz. Manyetizmada uyutmak için yapılan el hareketi. Futbolda topun aynı kaleye mensup olanlar arasında verilip alınması. *[Passe.]*

Pas (*t. s.*) Madenlerin rutubetten tuttukları kir. Madeni ol-

mayan şeyler ve cisimler üzerine konan kir, pislik. *[Rouille]*

Pasaj (*c. s,*) Bir tarafından diğer tarrfına geçilen üstü örtülü çarşı. Kısım, bahis. *[Passage.]*

Pasak (*t. s.*) Kirli ve biçimsiz (esvab). *[Sale, en desordre.]*

Pasaklı (*t. f.*) Kirli ve biçimsiz kiyafetli, çapaçul, salkımsaçak. *[Déguenillé,e; vaurien,ne.]*

Pasaparola (*c. s.*) Bir kıt'a kumandasına verilen ve ağızdan ağıza bütün askere bildirilen emir, halk arasında bir şeyin ağızdan ağıza yayılması ve duyulması. *[Passe-parole.]*

Pasaport (*c.s.*) Ecnebi memleketlere gidenlere verilen yol tezkeresi, lesepase. *[Passe-port.]*

Pasavan (*c. s.*) Gümrük mürur tezkeresi, ruhsatnamesi. *[Passavant.]*

Paskalya (*c. s.*) Hıristiyanların büyük pehrizden sonraki bayramları. *[Pâques.)*

Paslanma } (*t. m.*) Pastutma,
Paslanmak } pastutmak, üzeride pas hasıl olma, olmak, *[Se rouiller.]*

Paslı (*t. f.*) Demir v. s. pas tutmuşu. *[Rouillé,e.]*

Paspas (*c. s.*) Ayakları silmek için kapı önüne konulan tüylü hasır. *[Passe-passe.]*

Paso (*c. s.*) Herhangi bir kimsenin — ücret vermekten istisna edildiğine dair — elinde bulunan tastikli kâğıt. *[Passe]*

Pasta (*c. s.*) Muhtelif şekil ve tertipte hamurdan yapılan tatlı kurabiye, çerkes darısı irmiği, bundan yapılan yemek. *[Pâte; gateau; patisserie.]*

pastacı = Pasta yapıp satan adam, pasta satılan dükkân. *[Patissier.]*

Pastel (*c. s.*) Renkli kurşun kalemi, böyle kalemle yapılan resim. *[Pastel.]*

Pastırma(*t.s.*) Tuz ve çemenle bastırılıp iste veya güneşte kurutulmuş et. *[Viande salée et desséchée au soleil.]*

Paşa (*t.s.*) Askerlikte mirlivadan müşire kadar olan rütbe ashabına verilen unvan, jeneral§ evvelce bazı sivil memurlara ve zadegâne de verilir bir unvan idi. *[Pacha.]*

Paşmak (*t. s.*) Ayakkabı, pabuç *[Espèce de sandale à talon fixée aux pieds avec une courroie.]*

Pat (*t. s.*) Yaprakları salkım ağacının yapraklarına benzer

ve sarı çiçek açar bir cins ağaç, yabani sinameki, güz papatyasi, kasımpatı. *[Aster.]*

Pata (*t. h.*) Tavla, iskambil gibi oyunlarda iki tarafı müsavi çıkarak veya birer oyun alarak ortada yenen ve yenilen kalmaması. *[Pat.]*

Patadak | **Patadan** | (*t. h.*) Ansızın, birdenbire, bağteten. *[Brusquement; subitement.]*

Patak (*t. s.*) Kötek, dayak, sille, tokat, darp. *[Raclée.]*

Pataklama | **Pataklamak** | (*t.m.*) Dayak atma, atmak, sille, tokat vurma, vurmak. *[Administrer une raclée.]*

Patata | **Patates** | (*c. s.*) Lisanımızda patates denilen maruf sebze, kök. *[Pomme de terre § Patate.]*

Patavatsız (*t. f.*) Saygısız, düşünceden mahrum,mülahaza etmeden söz söyleyen, sallapata kimse. *[Désinvolte; sans égards; brusquement.]*

Paten (*c. s.*) Patinaja mahsus altı tekerlekli ayakkabı, kayma nalını. *[Patin.]*

Patenta (*c. s.*) Esnaf san'atlarını icra ve muayyen resim ve vergiyi vermeleri için ita olunan tezkere, esnaf tezkeresi. Tabiiyet ve himaye tezkeresi, sefinelere hareket ettikleri yerin sıhhî hali hakkında verilen tezkere § İhtira veya inhisar berati, imtiyaz. *[Patente.]*

Patentalı (*t.s.*) Ecnebi bir devletin tabiiyet ve himayesi altında bulunduğuna dair tezkeresi olan. *[Patenté,e.]*

Patik (*t. s.*) Çocuk ayakkabısı. *[Chaussure d'enfant.]*

Patika (*t. s.*) Dağ ve ormanlarda bir piyadenin geçebileceği yol, çoban yolu, keçiyolu. *[Sentier.]*

Patinaj (*c. s.*) Düz bir yerde kayma, eğlence olarak buz, asfalt üzerine kızak kayma. *[Patinage.]*

Patis (*c. s.*) Bak: Patiska. *[Voir: patiska.]*

Patiska (*t. s.*) Çamaşır ve saire yapılan beyaz parlak bir nevi bez, hasa. *[Batiste.]*

Patır (*t. s.*) Gürültülü ayak sesini taklit eder ve ekseriya mükerrer kullanılır tabir. *[Partic, avec fracas; avec une rapidité bruyante.]*

Patırdama | **Patırdamak** | (*t.m.*) Patırdı çıkartmak, ayakla gürültü, patırdı yapmak. *[Marche bruyamment.]*

Patırdı (*t. s.*) Hızlı yürümekten hasıl olan gürültü, ayak

sesi, şamata, gürültü, kargaşalık, arbede. *[Bruit tumultueux; fracas.]*

Patırdılı (*t. f.*) Gürültülü, şamatalı. *[Tapageux,se.]*

Patırkütür (*t.* s.) Ayaklarile gürültü yaparak, patırpatır. *[Avec fracas. Bruyamment]*

Patküt (*t.* s.) Vurma, darp, dayak. *[Bruit des pas ou bruit des coups donné à un objet ou à une personne.]*

Patlak (*t. f.*) Patlamış, çatlamış, yarılmış, çatlak, yarık, dışarı çıkmış, fırlamış, çıkıntılı § Patlama, çatlama, yarık, çatlak, birden bire zuhur. *[Déchiré,e; fendu,e.]*

Patlama / **Patlamak** (*t. m.*) Sesle çatlamak, tazyikle havaya atılmak, iştial etmek. Yarılmak, çatlamak. Büyük bir sıkıntıdan helâk olmak. Çıkmak, dışarı uğramak, çok sıkılmak, çok hiddet etmek. Çok yeyip içmek. Birdenbire zuhur etmek, kopmak. *[Éclater § Crever § Être fendu,e; se briser § Être furieux,euse.]*

Patlangıç (*t.* s.) Kamıştan veya bükülmüş kağıttan tüfek gibi patlar çocuk oyuncağı. *[Sarbacane; pétard.]*

Patlatma / **Patlatmak** (*t. m.*) Sesle çatlatmak, tazyikle yarmak, ateşleyip ses çıkartmak, iştial ettirmek, tazyik ile havaya atmak, yarmak, dışarı fırlatmak, çıkartmak § Çok muazzeb etmek, pek ziyade iç sıkmak. *[Faire partir un arme à feu § Percer un abcès; faire crêver § Mettre en fureur.]*

Patlayiş (*t.* s.) Patlamak fili ve tarzı. Bak: Patlamak. *[Action ou manière d'éclater, de crever § Craquement.]*

Patlıcan (*t.* s.) Mor renkli maruf sebze. *[Aubergine]*

Patlıcan

Patoloji (*c.*s.) Hastalıkların esbap ve ahvalinden bahseden ilim, ilmi emraz. *[Pathologie.]*

Patolojist (*c.* s.) İlmi emraz, mütehasisi. *[Pathologiste.]*

Patrik (*t.* s.) Ermeni, Rum ve Gildani kiliselerinin en büyük ruhani reisi. *[Patriarche.]*

Patrikhane = Bir patrikin merkezi ve resmî makamı. *[Patriarcat.]*

Patriklik *(c. s.)* Patrik sıfat ve mesnedi. *[Dignité de patriarche.]*

Patriyot *(c. s.)* Vatanperver, vatanını seven adam, vatanını sever. *[Patriote.]*

Patron *(c. s.)* Bir ticaret veya san'at müessesesinin reisi. başı § Örnek, model, bilhassa elbise modeli. *[Patron,ne.]*

Paviyon *(c. s.)* Dört tarafı boş küçük bina, küçük ev. *[Pavillon.]*

Pay *(t. s.)* Hisse,kısmet, nasip§ Bölük,her kese göre bölünmüş, ayrılmış şey § Tektir, tazir. *[Part, portion.]*

Payan *(fa. s.)* Gaye, nihayet, son § Uç, kenar.*[Fin; terme.]*

Payanda *(t. s.)* Destek, dayak, yerinden oynamış bir şeyin düşmemesi için konulan destek. *[Gousset § Poutre; soutien.]*

Payansız *(t. f.)* Sonsuz, nihayetsiz, tükenmez. *[Infini.]*

Paydos *(t. s.)* Muvakkat tatil, istirahat için çalışmayı bırakma, bazı sebeple eldeki işlerin terk ve tatili ve işçilere dinlenme. *[Repos; cessation de travail.]*

Paye *(fa. s.)* Mevkie münasip unvan, derece, rütbe. *[Grade§ Degré.]*

Payidar *(fa. f.)* Sabit, yerleşmiş, devamlı. *[Constant,e; stable; durable.]*

Payimal *(fa. f.)* Çiğnenen, ayak altında ezilen, ayak altında kalan § Zelil, hor, muhakkar.*[Action de fouler aux pieds§Action de méconnaitre§ Foulé,e aux pieds.]*

Payitaht *(fa. s.)* Bir devletin merkezi hükûmeti, merkezi olan şehir. *[Capitale.]*

Paylama } **Paylamak** } *(. m.)* Pay ve hisse verme, vermek, azarlama, azarlamak.*[Donner à qulqu'un sa part§Répondre à une insulte.]*

Paylaşma } **Paylaşmak** } *(t. m.)* Pay etme, etmek, bölüşme, bölüşmek.*[Se partager entre soi; se distribuer les parts.]*

Paylatma } **Paylatmak** } *(t. m.)* Tektir ve tazir ettirme, ettirmek.*[Faire gronder; faire admonester.]*

Paytak *(t. f.)* Bacakları iğri olan.*[Qui a les pieds entournés; cagneux,euse.]*

Payvant *(t. s.)* Atın ayağına vurulan bağ,köstek.*[Entrave]*

Pazar *(t. s.)* Haftanın birinci günü § Alışveriş § Alışveriş edilen yer. *[Dimanche§ Marché; foire.]*

Pazarlaşma | (*t. m.*) Fiat kesmede çekişerek
Pazarlaşmak | uyuşma, uyuşmak, pazarlık etme, etmek. *[Marchander.]*

Pazarlık (*t. s.* Alışverişte fiat kesmek için çekişmek. *[Marchandage.]*

Pazartesi | (*t. s.*) Haftanın ikinci günü, pa-
Pazarertesi | zardan sonraki gün. *[Lundi.]*

Pazı (*t.* s.) Kolun omuz ile dirsek arasındaki yukarı kısmı, pazı § Kuvvet. *[Bras; force.]*

Pazı (*t. s.*) Yabani pancar. *[Bette; poirée.]*

Pazıbent (*t. s.*) Zinet veya kuvvet için kolun yukarısına bağlanan gümüşten veya sırma ile işlenmiş meşinden muska. *[Brassard.]*

Pazvant (*t. s.*) Çarşı bekçisi, bekçi. *[Sentinelle; garde de nuit.]*

Peçe (*t. s.*) Vaktile kadınların yüzlerine örttükleri ince örtü. *[Voile.]*

Peçeta | (*t. c. s.*) Yemek, kah-
Peçete | valtı havlusu, küçük havlu. *(Serviette.]*

Peçuta (*t. s.*) Palamutun irisi. *[Espèce de grand thon.]*

Pedagoji (*c. s.*) Çocuk terbiyesi fenni. *[Pédagogie.]*

Pedagok (*c. f.*) Çocuk terbiyesi, fennine vâkıf âlim, murebbi. *[Pédagogue.]*

Pedal (*c. s.*) Ayakta kullanılan manivelâ § Bisiklette ayakla basılıp tekerlekleri çevirmeğe hizmet eden parça-

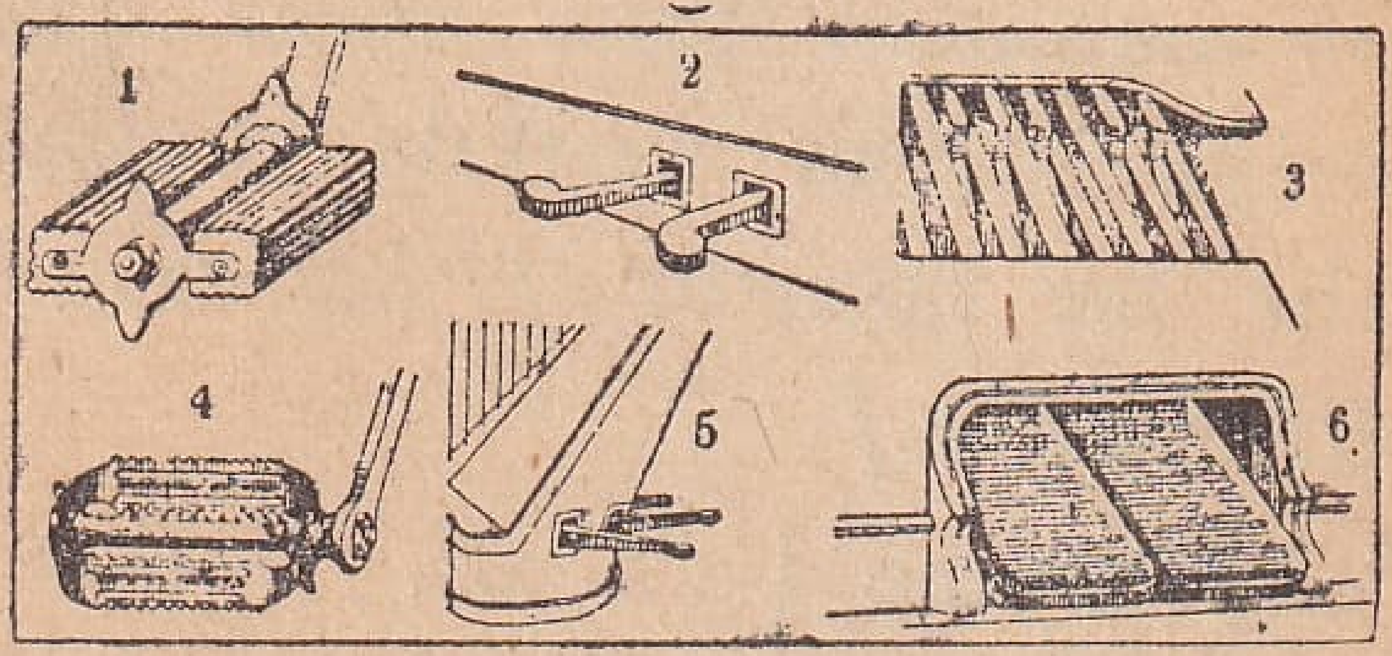

Pedal

ların her biri, ayak yeri § Piyano çalarken ayak basılan yer. *[Pédale.]*

Pedavra (*t. s.*) İnce çatı, örtü tahtası, kutucu tahtası. *[Bardeau [planche].]*

Pedıkür (c. s.) Ayak tırnaklarını temizleyip cilâlama. Ayak tırnaklarını ve nasırları kesip temizleyen adam. *[Pédicure.]*

Pehlivan (*t. s. f.*) Güreşci §

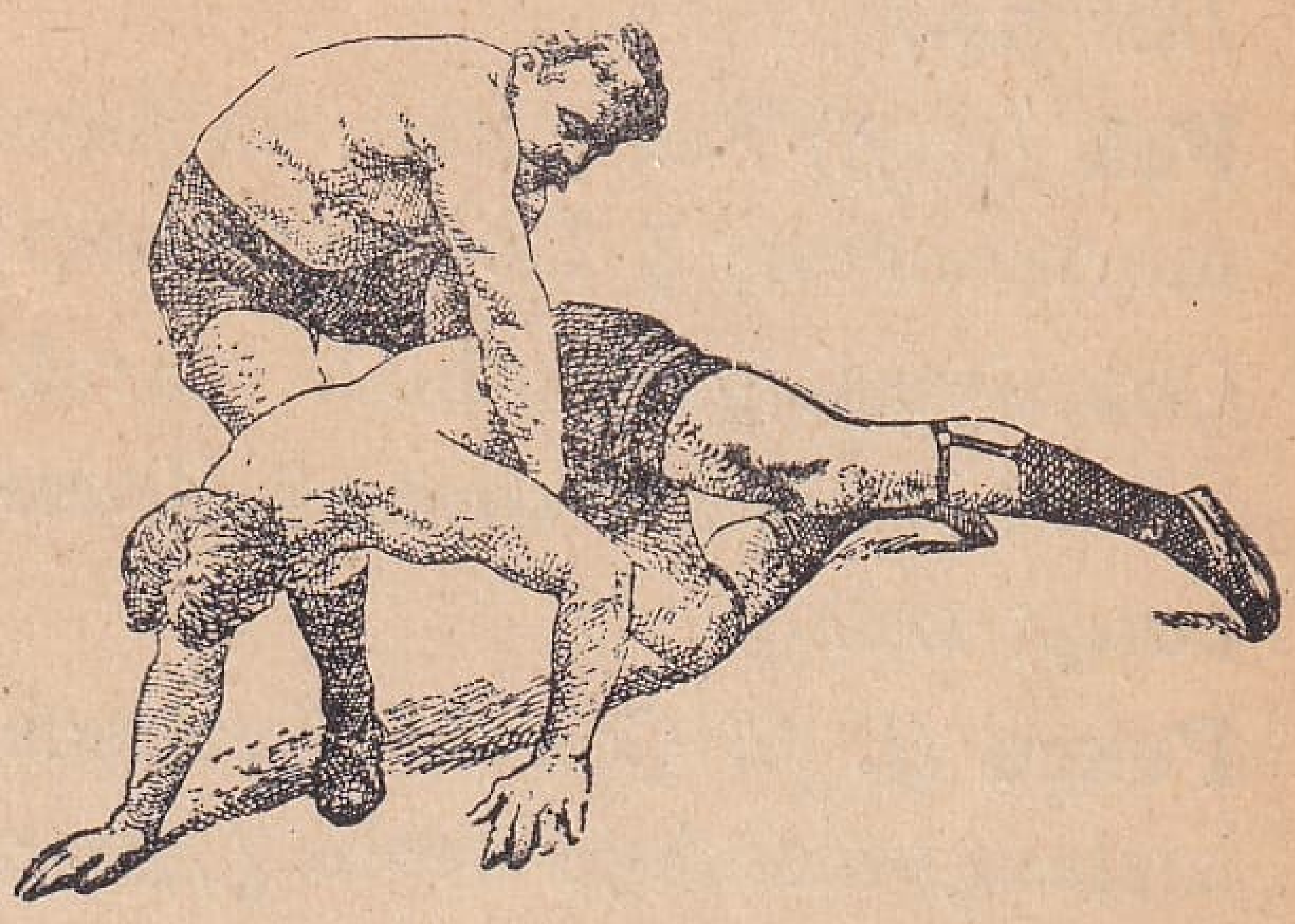

Pehlivan

Yigit, kahraman. [*Athlète; lutteur* § *Héros.*] **pehlivanlık** = Güreşcilik, yiğitlik. [*Profession de lutteur;lutte*§ *Bravoure.*]

Peh peh (*t. h.*) Tahsin ve alkış manasını ifade eden ekseriya istihza tarikile kullanılır bir tâbirdir. [*Flatterie* § *Adulation.*]

Pehpehleme } **Pehpehlemek** } (*t. m.*) Alkışlama,akışlamak, takdir etmek, alay suretinde sena etmek. [*Se laisser aduler, se berner.*]

Pehriz (*t. s.*) Doktorun men ettiği şeyleri yememek§Hırıstıyanların bazı günlerde et ve yağ yememeleri. [*Régime; diète.*] **pehrizkâr** = Pehriz eden. [*Obstinent,e; austère.*]

Pejmürde(*fa. f.*) Buruşuk,solmuş, güzelliği gitmiş § Eski püskü, [*Fané,e; chiffonné,e; flétri,e.*]

Pek (*t. f.*) Sert, katı, sağlam, merhametsiz § Dönmez,inatçı§ Çok,ziyade,gayet hızlı olarak. [*Fort,e; solide; dur,e* § *Beaucoup; très.*]

Pekçe (*t. f.*) Çokça, ziyadece, hızlıca,yüksekçe sesle. [*Assez fort,e; plus fort,e.*]

Pekişme } **Pekişmek** } (*t. m.*) Sertleşmek, katılaşmak,sıkışma, sıkışmak, tıkanma, tıkanmak. [*Se fortifier; s'enducir.*]

Pekiştirme } **Pekiştirmek** } (*t. m.*) Sertleştirme, sertleştirmek,katılaştırma,katılaştlrmak sağlamlaştırmak. [*Fortifier; endurcir.*]

Pekitme } **Pekitmek** } (*t. m.*) Bak: Pekiştirmek. [*Voir: Pekiştirmek.*]

Peklik (*t s.*) Sertlik,sağlamlık§ İnkıbaz, kabızlık § Cimrilik. [*Solidité; dureté; avarice* § *Constipation.*]

Pekmez (*t. s.*) Şiranın kaynatılıp koyulaştırmasından yapılan şurup. [*Moût de raisin par coction* § *Sapa.*]

Peksimet (*t. s.*) Ateşte kurutulmuş ekmek. [*Galette.*]

Pelenk(*fa. s.*) Kaplan.[*Tigre*]

Pelerin (*c s.*) Omuzları örtüp aşağıya sarkan harmaniye. [*Pelerine.*]

Pelesenk (*c. s.*) Sıcak memleketlerde yetişen büyük bir siyah ağaç ki yağı ve kerestesi kullanılır. [*Baume* § *Baumier.*]

Pelikül (*c. s.*) Fotografcılıkta kullanılan ince jelâtin yaprak, pek ince deri, üzüm tanesinin kabuğu. [*Pélicule.*]

Pelin (*c. s.*) Suyu sıtmaya karşı kullanılır, güzel kokulu bir nevi ot. *[Absinthe.]*

Pelin

Pelit (*t. s.*) Meşe ağacının meyvası, palamut. *[Gland; fruit de chêne]*

Pelte (*t. s.*) Nişasta, su ve şekerle yapılan tatlı § Bu şekilde ve jelâtin gibi olan her şey § Gevşeklik, dermansızlık. *[Gelée]*

Peltek (*t. f.*) Dili ısırarak söylenen bazı harfleri telaffuz edemeyen. *[Bègue; bégayante.]*

Peltekleme | (*t. m.*) Pelteklik
Peltéklemek | peyda etme, etmek § Şaşırıp dili dolaştığından peltek gibi olma, olmak. *[Bégayer; zézayer, parler difficilement.]*

Pelteklik (*t. s.*) Peltek olanın hal ve tavrı. *[Bégaiement.]*

Pelteleşme | (*t. m.*) Pelte
Pelteleşmek | hal ve kıvamını alma, almak. *[Se geler.]*

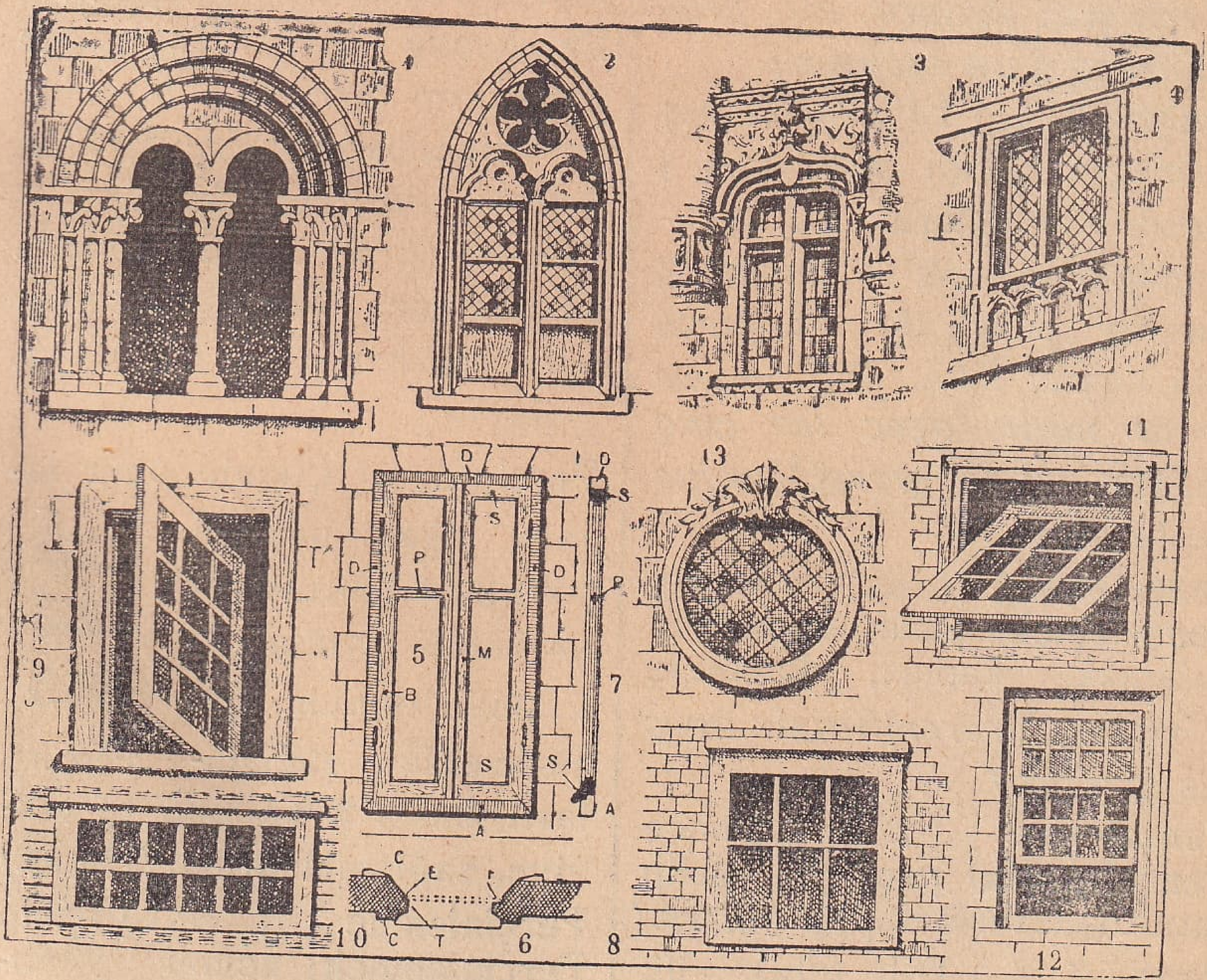

Pencere

Pelüş (*c. s.*) Uzun tüylü ve döşemelik bir nevi kadife. *[Peluche.]*
Pembe (*t. f.*) Açık al, *[Rose; couleur rose.]*
Pembemsi (*t. f.*) Pembeye çalar renk. *[Rosâtre.]*
Penah (*fa. s.*) Sığınacak yer, melce.*[Asile; refuge; appui.]*
Pencere (*t. s.*) Binalarda ziya ve hava almak için duvarda ve bazan tavanda açılan delik. *[Fenêtre; lucarne; ouverture.]*
Pencik (*t. s.*) Temessük,senet. *[Certificat délivré au propriétaire d'un esclave.]*
Pençe (*t. s.*) El ayasile beş parmağın heyeti mecmuası § Yırtıcı hayvanların ön ayaklarındaki parmak ve tırnaklar§ Kuvvet; pençe ile vurulmuş gibi büyük leke. *[La paume de la main avec les cinq doigts; griffe, serre§Marque de la main.]*
Pençeleme | **Pençelemek** | (*t. m.*) El uzatıp alma, almak, yakalamak, kapma, kapmak. *[Griffer; lacérer§Saisir avec les griffes.]*
Pençeleşme | **Pençeleşmek** | (*t. m.*) Pençe pençeye gelip tutuşma,tutuşmak.*[Se battre.]*
Pepe (*t. f.*) Dılı tutuk, ilk harfleri bir çok kere söyleyerek kelimeleri telâffuz eden adam. *[Bégue.]*
Pepeleme | **Pepelemek** | (*t.m.*)Pepe olarak söyleme,söylemek. *[Béğayer.]*
Pepelik (*t. s.*) Kekeme söyleme, dilin kekemesi. *[Bégaiement.]*
Pepeme (*t. f.*) Bak: Pepe. *[Voir: pepe.]*
Pepemelik (*t. s.*) Bak:Pepelik. *[Voir: pepelik.]*
Pepsin (*c. s.*) Mide usaresinde bulunan ve hazmi kolaylaştıran madde. *[Pepsine.]*
Perakende (*t. f.*) Toplu ve muntazam olmıyan, bir yerde bulunmıyan, dağınık. *[Dispersé,e; en détail.]*
Perçem (*t. s.*) Alının üstüne sarkan saç. *[Touffe de cheveux sur le devant du front, crinière.]*
Perçin (*t. s.*) Çivinin öbür tarafa çıkan ucunun yassılandırmasile veya vidalı çıvinin arkasına somun geçirilmekle sağlamlaştırılması § Tahkim ve takviye, sağlamlaştırma. *[Rivet.]*

Perçin

Perçinlenme | **Perçinlenmek** | (*t. m.*) Çivinin ucunu yassılandırmakla sağlamlaştırmak,

perçin etme, etmek § Sağlamlaştırmak, takviye ve tahkim etme, etmek. *[Se river au clou; se raffermir.]*

Perçinli (*t. f.*) Perçini olan. *[Rivé,e.]*

Perdah (*fa.s.*) Cilâ, parlaklık§ Tıraştan sonra ustura ile aşağıdan yukarıya yapılan ikinci tıraş. *[Polissure; polissage; lustré § Dernier coup de rasoir de coiffeur.]* **perdahçı**= Cilâcı, parladıcı. *[Polisseur, euse.]*

Perdahlanma | (*t. m.*)Cilâlan-
Perdahlanmak| mak.*[Se polir; se fourbir.]*

Perdahlı (*t. f.*) Parlak, cilalı. *[Poli,e; achevé,e.]*

Perde (*fa. s.*) Kapı ve pen-

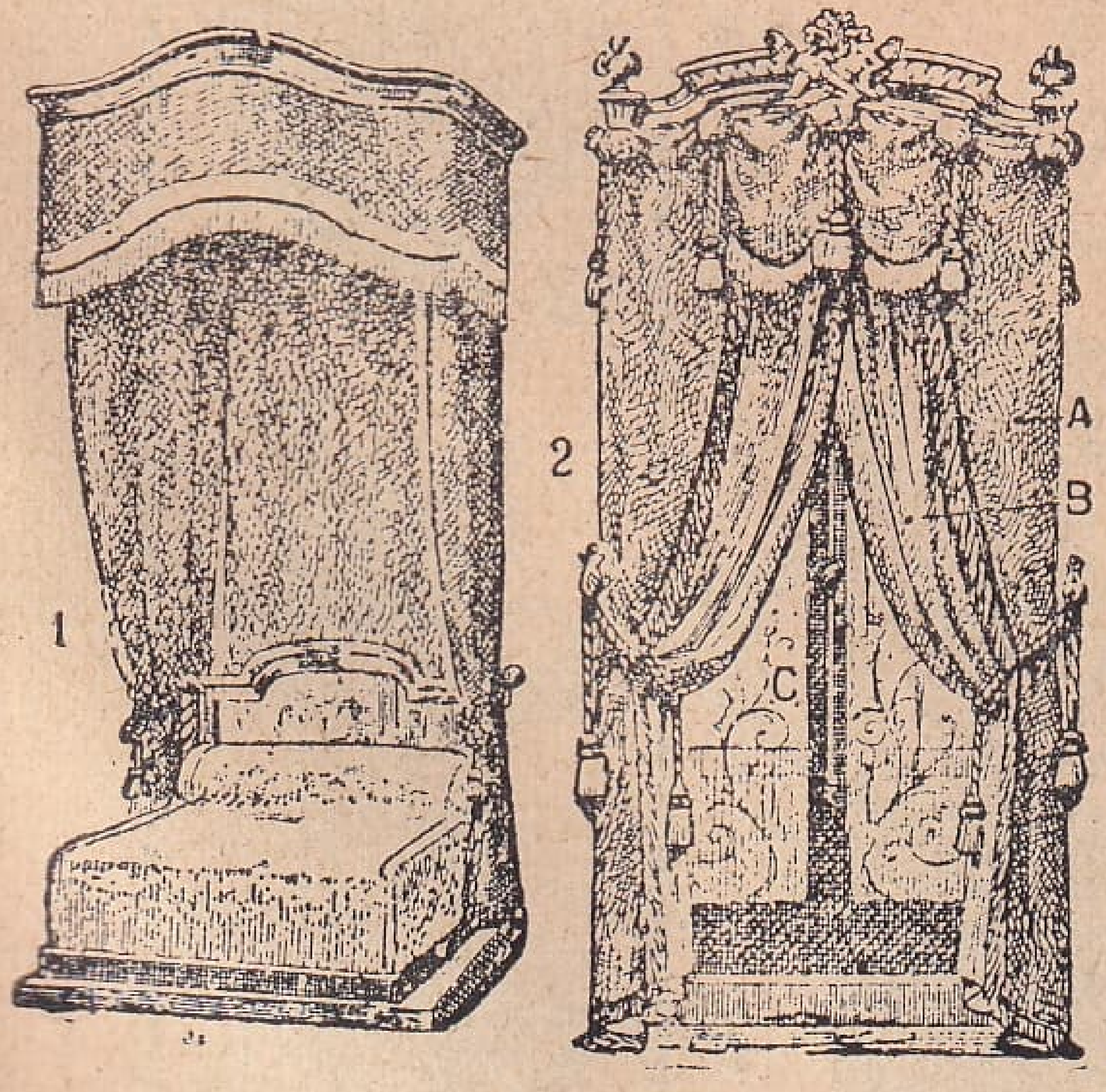

Perde

cereye asılan örtü § Bir yeri başka bir yerden ayırmak için asılan şey,ihram ve saire§ Yüz örtüsü, peçe § Bölme, hail § Musiki aletlerinin kolundaki taksimat § Makam, ahenk,musiki sesinin derecesi § Irz, namus. *[Rideau §Portière§Voile§ Cloison.]* **perdeci- perdedar**= Bir büyük zatın kapısında bekleyip içeri girenlere perdeyi kaldıran odacı. *[Huissier chargé de lever la portière de cabinet d'un grand personnage dans l'ancien cérémonial turc.]*

Perdeleme | (*t.m.*) Perde as-
Perdelemek| mak, üstünü örtüp gizleme,gizlemek.*[Voiler]*

Perdelenme | (*t. m.*) Üstüne
Perdelenmek| perde çekilme, çekilmek, perdeli olma,olmak. *[Se voiler.]*

Perdeli (*t. f.*) Perdesi olan, zar ile ihata olunmuş§Namuslu, afif. *[Voilé,e; caché,e§Chaste; honnête.]*

Perdesiz (*t. f.*) Perdesi ve örtüsü olmıyan § Namussuz, iffetsiz, hayasız, ırzı bozuk. *[Dévoilé § Éhonté.e;effronté.]*

Perende (*t. s.*) Çark gibi dönerek atılan takla. *[Saut périlleux.]*

Perendebaz (*t. f.*) Çark gibi dönerek takla atan oyuncu. *[Acrobate; clown.]*

Perese (*t. s.*) Hiza ipi, ufkî ölçü ve tesviye aleti § Hal, derece, sıra, kerte, mülâhaza, tahmin. [*Cordau* § *Etat; degré.*]

Perestiş (*fa. s.*) Tapınma, tapma, ibadet, pek çok muhabbet § Düşkünlük, meftuniyet. [*Adoration, culte.*]

Perestişkâr = Tapan, tapinan, ibadet eden § Pek ziyade seven, düşkün, meftun. [*Adorateur; trice.*] **perestişkârlık** = Tapma § İbadet etme, perestiş derecesinde muhabbet, meftuniyet, düşkünlük. [*Avec adoration; avec grand attachement.*]

Pergel (*t. s.*) Hat ölçmeğe, kavis ve daire çizmeğe mahsus mühendis aleti. [*Compas.*]

Pergelleme | **Pergellemek** (*t. m.*) Pergelle ölçme, ölçmek, veya çizme, çizmek § Tasarlama, tasarlamak. [*Compasser* § *Réfléchir mûrement.*]

Peri (*fa. s. f.*) Cin taifesinin pek güzel olduğu zannolunan kız ve kadınları, güzel kız ve

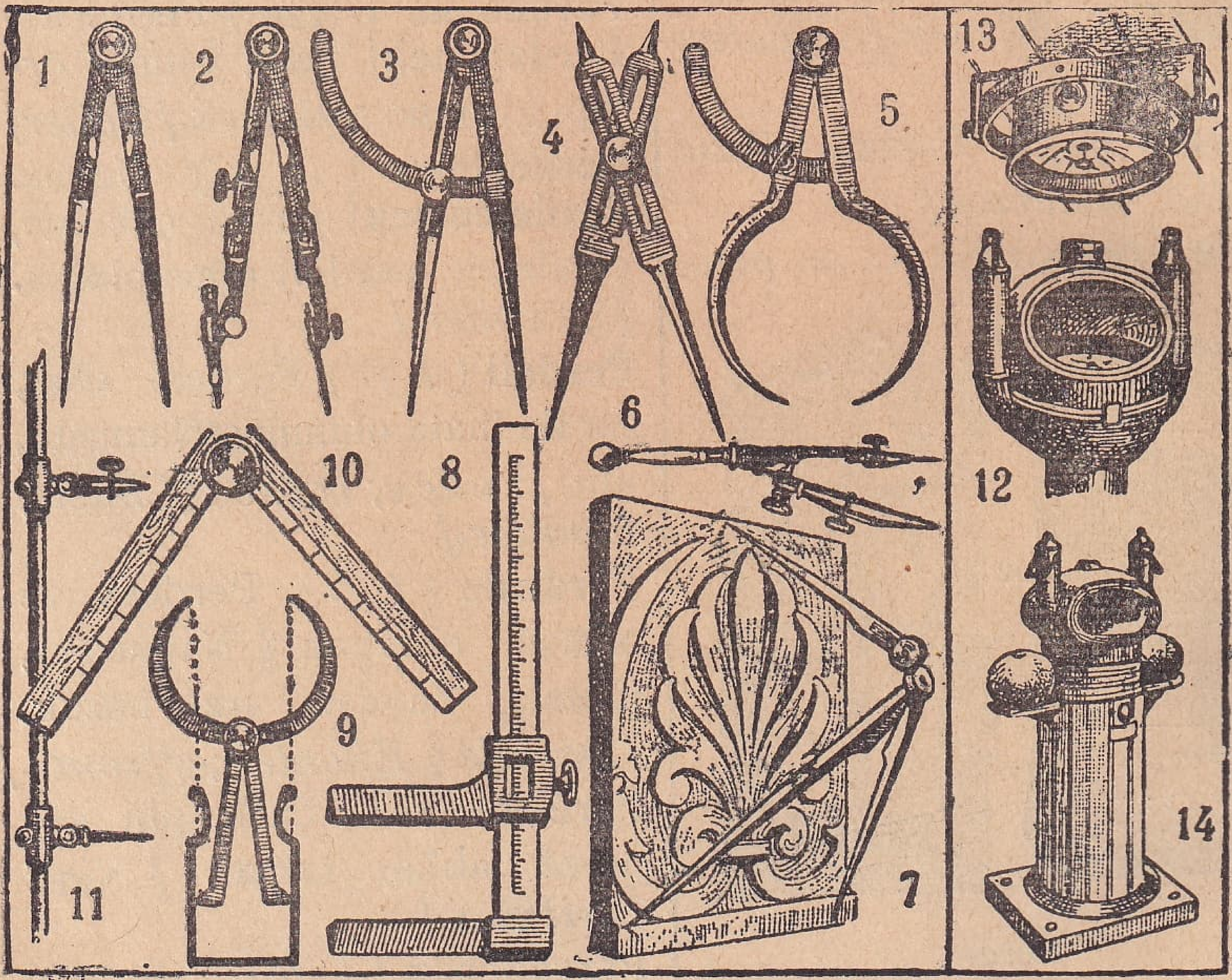

Pergel

kadından kinaye. *[Fée; génie; déesse: ange § Personne très belle.]*

Pericik (*t. s.*) Sar'a illeti. *[Espèce de périlepsie.]*

Periskop (*c. s.*) Tahtelbahirlerde denizin altında iken dışarısını göstermeğe mahsus dürbün. *[Périscope.]*

Perişan (*fa. s. f.*) Karışık, dağınık, dağılmış, toplu olmıyan, perakende, kederli, *[Dispersé,e; épars,e § Abattu,e.]*

perişanlik = Karışıklık, dağınıklık, intizamsızlık. *[Dispersion § Désordre § Accablement § Détresse.]*

Perkitme | (*t. m.*) Katılaştırmak, kuvvetli etmek. *[Rendre ferme, affermir; fortifier.]*
Perkitmek |

Permanganat (*c.s.*) Manganez çıkarılan zehirli bir toz. *[Permanganate.]*

Permeçe (*tc. s.*) Yedek halatı. *[Câble de grosseur moyenne.]*

Perşembe (*t. s.*) Cumadan evvelki gün. *[Jeudi.]*

Pertav (*t.s.*) Atılma, sıçrama § İleri atılmak için bir iki adım gerileyerek alınan hız. *[Saut, élancement.]*

Pertavsız (*t. s.*) Yazı ve saireyi büyük gösteren adese, lup *[Loupe; miroir ardent]*

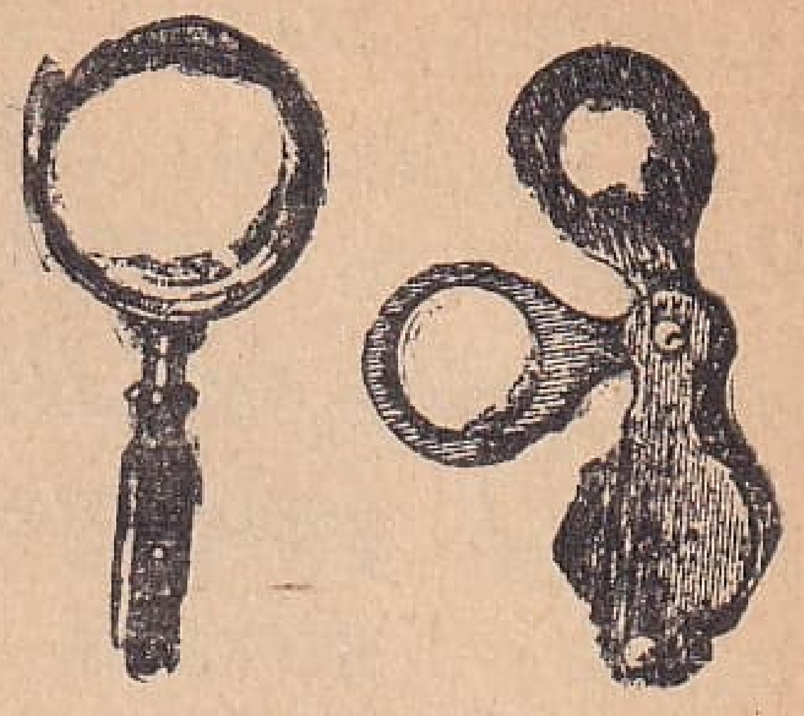

Pertavsız

Peruka (*c.s.*) Takke şeklinde yapılmış iğreti saç. *[Perruque.]*

Perukâr (*t. s.*) Berber. *[Coiffeur.]*

Peruka

Perva (*fa.s.*) Korku, çekinme, ihtiraz § Kayit, gaile, mübalât *[Peur § Égard.]*

Pervane (*fa. s.*) Işığın etrafında dönen gece kelebeği § Çark, vapur çarkı. *[Phaléne.]*

Pervasız (*t. f.*) Kimseden korkmıyan, çekinmiyen. *[Hardi,e; impertinent,e § Hardiment.]*

Pervaz (*t. s.*) Bir şeyin etrafına mıhlanan oymalı tahta, ayna ve levha gibi şeylerin kenarı § Esvap, örtü ve sairenin kenarlarına diğer cins

kumaştan çekilen yol ve süs. *[Cadre; bordure.]*

Pes } (*fa. s.*) Alçak, aşaği, yavaş, sessiz, yavaş sesle
Pest }
olan. *[Bas, se § En bas; doucement.]* **pespaye** = Bayağı, alçak, soysuz. *[Ordinaire; lâche.]*

Pesimism (*c. s.*) Her şeyi fena görmek itiyadı, betbinlik. *[Pessimisme.]* **pesimist** = Betbin olan, fenalığın iyiliğe galip olduğu kanaatında bulunan, betbin. *[Pessimiste.]*

Pestil (*t. s.*) Yemiş ezmesinin yufka halinde kurutulmuşu. *[Pâte sèche de fruit.]*

Peş (*t. f.*) Arka, art, akap, bazı elbiselerin yanlarına konulan parça. *[Pan (de vêtement) § Poursuite.]*

Peşiman (*t. f.*) Nadim olmuş, nedamet getirmiş. *[Répenti, e]*

Peşin (*t. s.*) Veresiye olmıyan, önceden verilen ücret ve saire. *[Comptant § Avance § D'avance.]* **peşinci** = Peşin para ile nakten alışveriş eden. *[Celui qui vend contre argent comptant.]*

Peşkeş (*fa. s.*) Hediye, armağan. *[Cadeau; présent, e.]*

Peşkir (*t. s.*) Yemak havlusu, mahrama. *[Serviette.]*

Peşkir

Peşref (*t. s.*) Çalgıda şarkıdan evvel taksimden sonra çalınan nağme § Pehlivanların tutuşmadan evvel dizlerine vurarak yaptıkları nümayiş § İçi ufak mermilerle dolu ve muayyen menzile varınca patlıyarak etrafına ölüm saçan gülle, şerapnel. *[Prélude, indiquant le ton des morceaux qui vont suivre et se borne ordinairement aux limites d'une quarte augmentée § Qui marche en avant. Fusée à la congrène.]*

Peştahta (*t. s.*) Vaktile iş masası gibi kullanılan çekmece, sarrafların üzerinde para saydıkları tahta. *[Petit meuble employé chez les orientaux*

en guise de sécrétaire et de pupitre.]

Peştamal (*t. s*) Hamamda veya bir iş görürken bele bağlanan futa. *[Tablier.]* **peştamalcı** = Hamam takımı, futa yapan ve satan adam. *[Celui qui fabrique et vend le peştamal.]*

Peştamallık (*t. s*) Maruf bir

Peştamal

dükkânın müşterilerine mukabil bir müstecirin diğerinden aldığı ikramiye. *[Bonnification.]*

Petek (*t. s.*) Kovanda arıların içine bal doldurdukları göz göz mum tekerleği. *[Alvéole d'abeille.]*

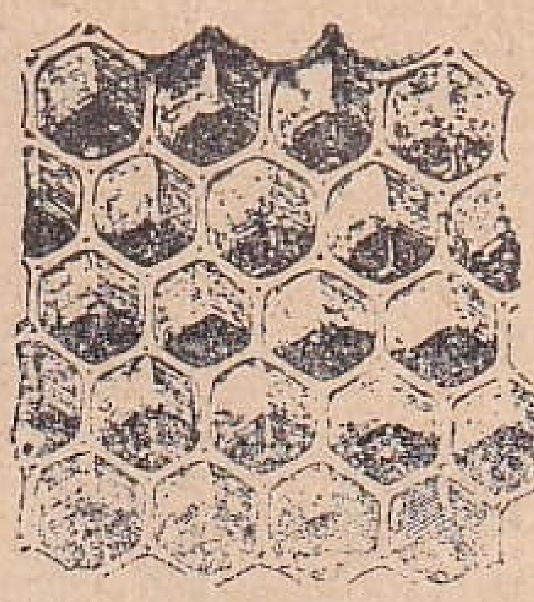

Petek

Petkir (*t. s.*) Kıldan yapılmış elek. *[Tamis; crible.]*

Petkirleme | **Petkirlemek** (*t. m.*) Eleme, elemek *[Dévider*

Petrol (*c. s.*) Gaz yağı. *[Pétrole]*

Pey (*fa. s.*) Alıcının satıcıya rehin makamında peşin verdiği para, artiz. *[Arrhes.]*

Peyapey (*fa. f.*) Biribirini müteakip, tedricen. *[Continuellement.]*

Peyda (*fa. s.*) Meydanda olan, zahirî, aşikâr. *[Existant.e; visible.]*

Peydahlama | **Peydahlamak** (*t. m.*) Hâsıl etme, etmek. *[Se produire; se manifester.]*

Peyderpey (*fa. f.*) Birbiri ardından, biribirini müteakip, azar azar, tedricen. *[L'un aprés l'autre; succéssivement.]*

Peygamber (*fa. s.*) Cenabı Allah tarafından haber getirip tebliğ eden § Allahın emirlerini bildiren mukaddes zat, nebi, resul. *[Prophète]*

Peyk (*fa. s.*) Posta müvezzii § Bir seyyarenin etrafında dönen seyyare § Her hareketinde birine tâbi olan. *[Satellite § Valet de pied. Messager.]*

Peyke (*t. s.*) Eski tertip kahvelerde duvara bitişik tahtadan kanape. *[Banc; banquette]*

Peyleme | **Peylemek** (*t. m.*) Bir şeyi pazarlık edip pey verme, vermek. *[Donner les arrhes.]*

Peylenme } (*t. m.*) Pazarlığı
Peylenmek } kesilip peyi verilme, verilmek. *[Se donner des arrhes.]*

Peynir (*t. s.*) Yemek için bilhassa maya ile katılaştırılmış sütten yapılan maruf madde. *[Fromage.]* **peynirci**=Peynir yapan ve satan adam, peynir satılan dükkân. *[Celui qui fabrique et vend des fromages.]*

Peyrev (*fa. f.*) Birinin ardı sıra giden, ona tâbi olan. *[Qui suit; qui imite.]*

Peyizaj (*c. s.*) Manzara, kır manzarası, böyle bir manzara arzeden resim. *[Paysage.]*

Piç (*t. f.*) Meşru olmıyan evlât § Her şeyin ufağı § Noksan kalanı § Asıl ve nesline benzemeyeni § Ağacın kökünden biten sürgün. *[Bâtare § Animal ou plante qui ne ressemble pas à ceux de son espèce§ Tige qui pousse de la racine d'un arbre; turion; rejeton.]*

Pide (*t. s.*) Ekseriya üstüne yumurta sürülen ve çörek otu ekilen yassı ekmek. *[Pain très plat et souple.]*

Pijama (*c. s.*) Yatarken giyilen ve hafif kumaştan yapılan pantalon ve ceketten ibaret gecelik. *[Pijama.]*

Pike (*c; s.*) Kabarma benekli ve pamuklu kumaş. *[Piqué; étoffe.]*

Pil (*c. s.*) Kimyevî bir aksülamelden hâsıl olan kudreti elektrik cereyanına tahvil edenalet, manzume. *[Pile.]*

Pilâki (*c. s.*) Zeytin yağı ile pişirilen ve içine sarmısak ve havuç ve saire konulan kuru fasulya veya balık yemeği. *[Plat à l'huile et à l'oignon.]*

Pilâv (*t. s.*) Sade yağla pişirilmiş pirinç, bulgur veya kuskus yemeği. *[Riz à la turque.]*

Piliç (*t. s.*) Tavuk ve sair kuşların civcivden büyük yavrusu. *[Poulet; poussin.]*

Pilot (*c. s.*) Bir geminin rehberi § Tayyareyi idare eden adam. *[Pilote.]*

Pinekleme } (*t. m.*) Uyukla-
Pineklemek } ma, uyuklamak, oturduğu yerde miskin miskin uyuklama, uyuklamak. *[Loger, avoir ses pénates. S'endormir]*

Pines (*c. s.*) Midye nev'inden büyük bir deniz böceği. *[Pinne marine; jambonneau.]*

Pinti (*t. f.*) Kılıksız, kayıtsız, miskin § Cimri, hasis. *[Avare; sordide; mesquine.]*

Pintileşme | (*t. m.*) Pinti olma, olmak, miskinleşme, miskinleşmek. *[Se devenir avare et mesquin,e.]*
Pintileşmek |

Pintilik (*t. s.*) Hımbıllık, miskinlık, hasislik. *[Avarice; mesquinerie.]*

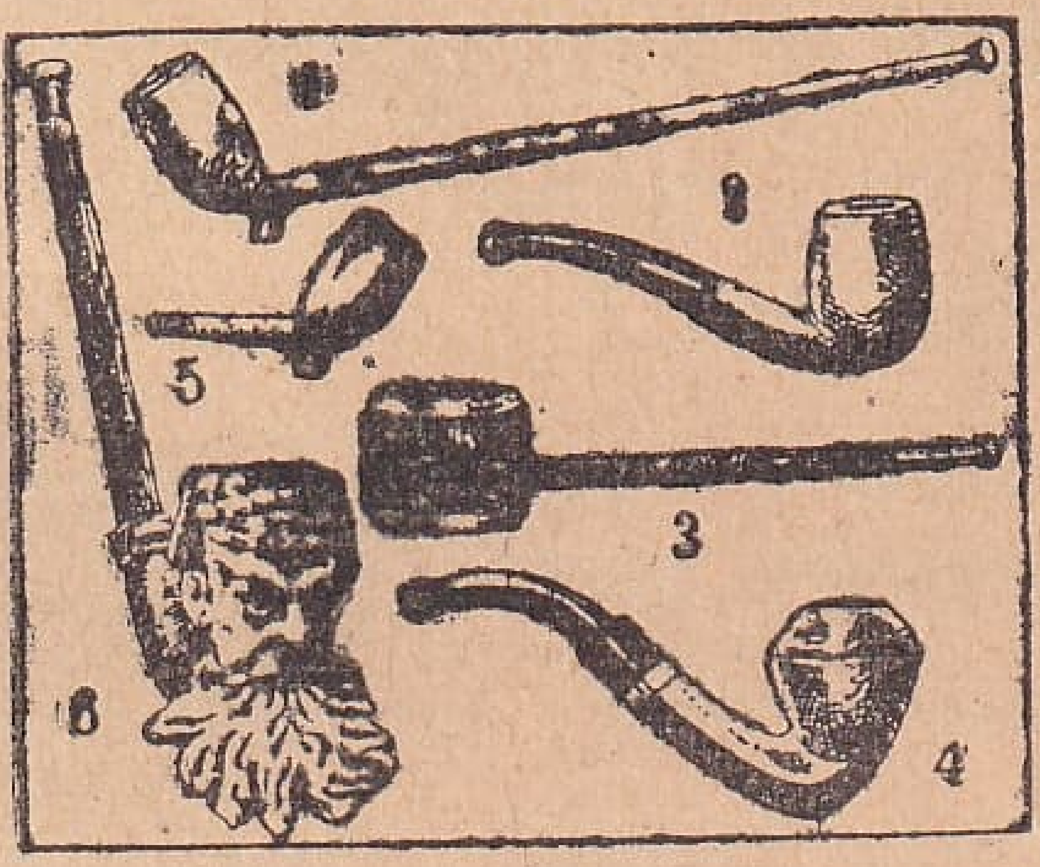

Pipo

Pipo (*c. s.*) Sapı kısa bir nevi tütün çubuğu. *[Pipe.]*

Pir (*t. f.*) Koca, yaşlı,ihtiyar§ Bir tarikatı bir mesleki icat ve vazeden kimse. *[Vieillard§ Prophète ou saint qu'on regarde comme protecteur d'un art.]*

Pira (*f. a. f.*) Donatıcı tezyin eden, süsliyen. *[Qui orne; qui embellit.]*

Pirahen (*fa.s.*) Gömlek. *[Chemise.]*

Piraste (*fa. s.*) Süslü, donatılmış, müzeyyen. *[Orné,e; embelli,e.]*

Piraye (*f.a. f.*) Donatma,ziynet, süs. *[Ornement; embellissement.]* **pirayiş** = Donatma, ziynet verme tezyin. *[Embellissement.]*

Pire (*t.* **s.**) Çok sıçrar ve insan ve hayvanları ısırarak can yakan haşarattan maruf küçük hayvan. *[Puce.]*

Pire

Pirelenme | (*t. m.*) Üstü pire dolmak, pirelerini ayıklamak § Vesveseye düşmek, huylanmak. *[Être plain de puces § Avoir des soupçons; être impatient,e.]*
Pirelenmek |

Pirinç (*t. s.*) Pilâv, çorba ,dolma ve saire yapılan maruf beyaz tane § Bakır ve kalaydan mürekkep sarı maden, tunç§Bu madenden yapılmış şey. *[Laiton§ Riz Bronze.]* **pirincunu**=Pirinçten yapılan ve bazı tatlılara kullanılan bir un. *[Crême de riz.]*

Pirinç

Pirtinme | (*t. m.*) Berelenme, berelenmek, burkulmak, kemiğe dokunmak incinme, incinmek. *[Se don-*
Pirtinmek |

ner une entorse, se fouler un membre.]

Pirtme | (*t. m.*) Bereleme, be-
Pirtmek | relemek, burkumak, kemiğe dokunmaksızın eti incitme,incitmek *[Tordre; meurtrir.]*

Piryol (*c. s.*) Altı geniş üstü dar fıçı, saçtan yapılmış üstüvanî kap. *[Tonneau large.]*

Pirzola (*c.s.*) Iskarada pişmiş et, külbastı. *[Côtelette.]*

Pis (*t. f.*) Murdar, temiz olmıyan § Makbul olmıyan § Çirkin, fena,kötü§Ayıplı, müstehcen. *[Sale;impropre.]*

Pisboğaz (*t. s.*) Obur, çok yiyen, aburcuburla karnını dolduran. *[Gourmand,e.]* **pis boğazlık** = Oburluk, ekûllük. *[Gourmandise.]*

Pisi (*t. s.*) Çocuk dilinde kedi§

Pisi balığı

Yassı ve eti beyaz bir nevi makbul balık. *[Barbue.]*

Pisik (*t. s.*) Kedi, hürre. *[Chat.]*

Pisiotu (*t.s.*) Çayır otunun tohumu. *[Orge sauvage.]*

Pisipisine (*t. f.*) Boşuna, beyhude yere, hiç, faydasız.*[Vainement.]*

Piskopos (*c. s.*) Hıristiyanlarda patrikten bir derece küçük ruhanî rütbeyi haiz olan kimse. *[Evêque.]* **piskoposluk** = Piskopos payesi, sıfatı ve ruhanî memuriyeti. *[Episcopat.]*

Pisleme | (*t. m.*) Kirletme,
Pislemek | kirletmek, pis ve berbat etme, etmek, aptes bozmak, sıçmak. *[Salir§Fienter; uriner § Gâter une affaire.]*

Pislenme | (*t. m.*) Pis olma,
Pislenmek | olmak, kirlenme, kirlenmek, üstü berbat olma, olmak. *[Être sali,e.]*

Pisletme | (*t. m.*) Pis etme,
Pisletmek | etmek,berbat etmek bulaştırmak. *[Rendre malprorpre; salir.]*

Pislik (*t. s.*) Temiz olmamak, murdarlık, mülevveslik, kirlilik § Pis şey, necaset, bok. *[Saleté; immondice.]*

Pist (*t. h.*) Kediyi kovmak için kullanılır tabir. *[Usité pour chasser le chat.]*

Piston (*c. s.*) Bir buhar makinasının veya tulumbanın üstüvanesinin içine sürünerek

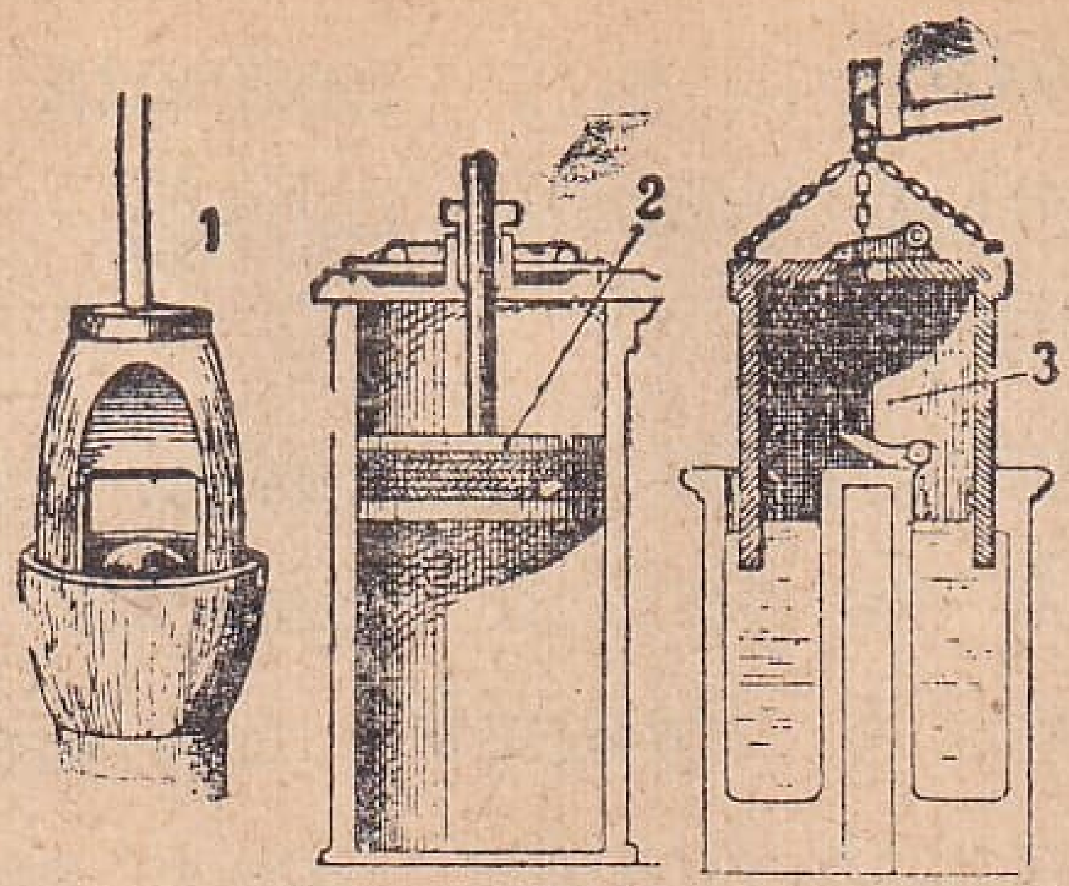

Piston

girip çıkan ve makinayı işleten demir kol. *[Pistone.]*

Pişdar (*fa. f.*) Askerin en önden giden bölük veya takımı, önden giden, ön ayak olan. *[Avant-garde§ Avant-poste § Avant coureur.]*

Pişik (*t. s.*) Ter ve hareketten koltuk gibi bazı yerlerde ve bilhassa çocuklarda hâsıl olan yara ve kızarıklık. *[Rosée.]*

Pişirim (*t. f.*) Bir kerede pişecek miktar. *[Quantité suffisante pour être cuite en une fois.]*

Pişirme | **Pişirmek** } (*t. m.*) Ateşte ya fırında veya kaynayan suda tutup yenilecek kıvama getirme § Ateşte ve mahsus fırında kızartıp katılaştırmak § Meyvayı kemale erdirmek, oldurmak § Yakmak, yara etmek, kızartmak § Kararlaştırmak, becermek,tesviye etmek. [*Cuire* § *Mûrir l'affaire.*]

Pişirtme | **Pişirtmek** } (*t. m.*) Bir başkası vasıtasile pişirme, pişirmek. *[Faire cuire.]*

Pişkin (*t.f.*) Tamamile pişmiş, olmuş, kemale ermiş§ Tecrübe görmüş, aklı başında. *[Cuit,e bien cuit,e § Mûr,e § Qui a acquits de l'experience.]*

Pişman (*t. f.*) Nadim olan. Nadim. Bak: Peşiman. *[Qui se repent,repenti,e.Voir:Peşiman]*

Pişme | **Pişmek** } (*t. m.*) Ateşte,fırında veya kaynar suda tutulup yenecek hale gelmek, getirmek § Mahsus fırında kızdırılıp katılaşmak, olmak, kemale ermek, hamlığı gitmek, hararetten veya terden kızarmak, kara olmak § Tecrübe hâsıl etmek, alışıp acemilikten kurtulmak § Müzakere olunup kararlaşmak, tekarrür etmek. *[Être cuit,e § Mûrir; acquérir de l'experience.]*

Piştov (*t. s.*) Bir nevi geniş

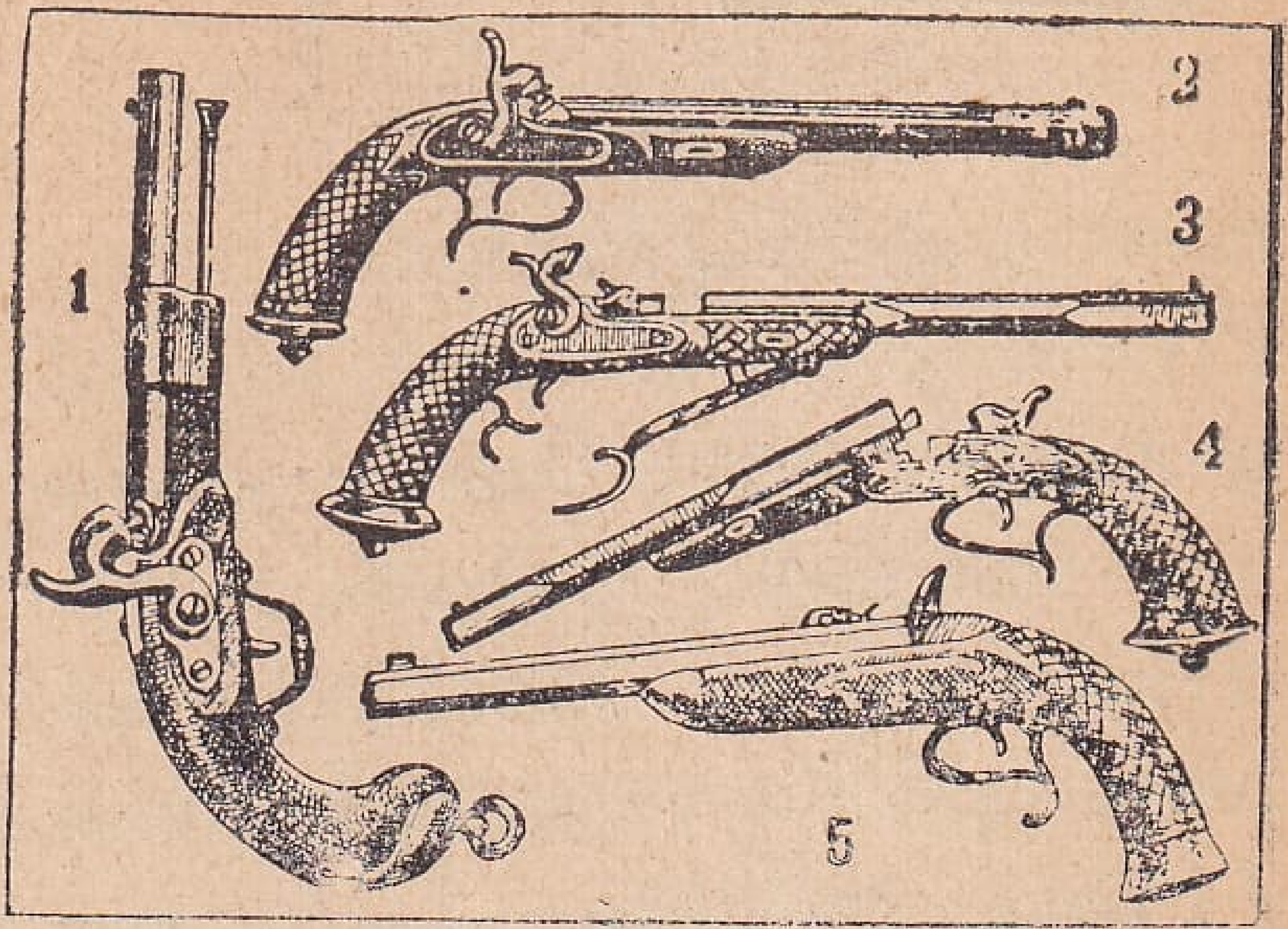

Piştov

namlılı tabanca. *[Pistolet.]*
Pişüva (*fa. t.*) Bir taifenin, bir cemaatın rehberi. *[Chef; supérieur § Initiateur.]*
Piyade (*t. s.*) Yayan yürüyen asker § Ayakla yürüyen, maşiyen giden § Malûmatsız, behresiz. *[A pied § Fantassin § Pion.]*
Piyango (*c. s.*) Ku'ra çekip isabet eden para ve eşyayı almaktan ibaret muamele, lotariya, demir yolu ve sair şirketlerin hisse sahipleri menfaatine çektikleri kur'a. *[Loterie.]*
Piyanist (*c. f.*) Piyano çalmakta mahir olan adam. *[Pianiste.]*
Piyano (*c. s.*) Maruf büyük

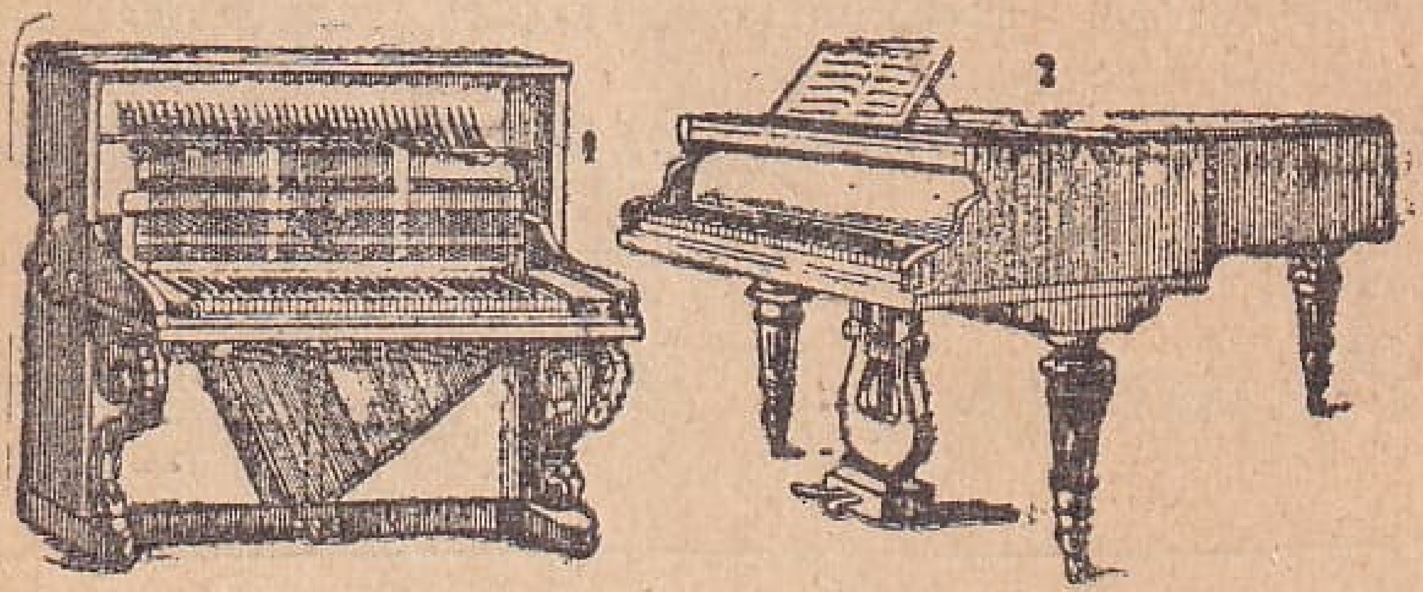

Piyano

musiki aleti. *[Piano.]*
Piyasa (*c. s.*) Meydan, açıklık, gezilecek yer § Gezme, gezinme, dolaşma § Çarşıda geçen fiyat, rayiç § Meskûkât, esham, tahvilât ve saire kıymeti. *[Place publique § Promenade§ Prix courant§Marché]*
Piyata (*c. s.*) Sofrada öne konulan yemek tabağı. *[Assiette.]*
Piyaz (*t. s.*) Soğanlı, zeytin yağlı ve sirkeli fasulya haşlaması § Pehpeh, methusena. *[Oignon haché pour servir de garniture au haricot etc.]*
Piyes (*c. s.*) Parça § Tiyatro kitabı § Temsilî eser. *[Pièce.]*
Pıhtı (*t. f.*) Tortu § Katılaşmış mayi. *[Coagulum§Coagulé,e]*
Pıhtılama, **Pıhtılamak**, **Pıhtılaşma**, **Pıhtılaşmak** (*t. m.*) Koyulaşmak, donmak. *[Se coaguler.]*
Pıhtılaştırma, **Pıhtılaştırmak**, **Pıhtılatma**, **Pıhtılatmak** (*t.m.*) Kan ve süt gibi bir mayii koyulaştırmak, pıhtı haline koymak. *[Coaguler.]*
Pılıpırtı (*t. s.*) Eski püskü eşya. *[Bagatelles; friperies.]*
Pınar (*t. s.*) Çeşme, yerden kaynayan, çıkan su, kaynak, bir suyun çıktığı yer, subaşi, menba. *[Fontaine, source.]*
Pırlama, **Pırlamak** (*t. m.*) Küçük kuş ürküp uçmak § Hemen koşup gitme, gitmek. *[Voleter (oiseau), voler avec crainte et hésitation.]*
Pırlanta (*c. s.*) Elmasın en kıytmetli cinsi. *[Brillant.]*
Pırnal(*t. s.*) Meşe ağacı çalısı. *[Houx.]*

Pırnallık (*t.s.*) Pırnal çalılarla örtülü yer. *[Terrain couvert de houx.]*

Pırpı (*t. s.*) Yılan sokmasına karşı müessir bir ilâç zannolunan bir cins maden kömürü§ Yılan taşı,kurt boğan ve emsali. *[Aconit; napel.]*

Pırpırı (*t. f.*) Nadan § Adi ve kaba adam. *[Ordinaire.]*

Pırnal

Pırpıt(*t.s.*) Eskipüskü hurda § Ankara şayağı. *[Guenille, haillon, serge d'Angora.]*

Pırtı (*t. s.*) Eski püskü eşya, elbise § Müstamel yatak, yorgan ve saire.*[Hardes;loques; effet.]*

Pırtık (*t. f.*) Çok kullanılmış, eski ve yırtık, parça parça. şey. *[Déchiré'e.]*

Pısırık (*t. s.*) Çekingen, tutuk, miskin, beceriksiz. *[Chétif,ve§ Timide.]* **pısırıklık** = Tutukluk, miskinlik, beceriksizlik. *[Timidité.]*

Pıtır (*t. d.*) Hafif ve süratli hareketi taklit eder ve mükerrer olarak kullanılır.*[Particimite la souplesse et la légéreté dans la marche.]*

Pıtırdı (*t. s.*) Hafif gürültü. *[Bruit léger.]*

Pıtırdama | **Pıtırdamak** (*t. m.*) Pıtırdı etmek.ince ve hafif sesli gürültü çıkarmak.*[Faire de bruit léger.]*

Pıtırdatma | **Pıtırdatmak** (*t. m.*) Pıtırdı ettirmek, yaprak gibi şeyleri karıştırmak. *[Faire de bruit léger.]*

Pıtrak (*t. f.*) Kozalakları çok olan bir cins çalı § Meyvası çok ağaçlara denir. *[Une espèce de broussaille § Arbre qui a beaucoup de fruit.]*

Plâçka (*t. s.*) Çapul, yağma. *[Butin; pillage.]* **plâçkacı** = Çapulcu, yağmacı. *[Pillard.]*

Plâj (*c. s.*) Deniz kenarındaki kumluk, yazın banyo yapılan sahil. *[Plage.]*

Plâk (*c. s.*) Levha. safha § Fotoğraf cami § Ses ve nağmeleri muhtevi gramofon levhası, disk. *[Plaque§Disque.]*

Plâka (*c. s.*) Safha, levha, bir iş yapılmak için tezgâh üstüne konulan levha, madenî levha § Sokak başlarına, dükkân kapılarına isim ve numarayı havi mıhlanan levha. *[Plaque.]*

Plân (*c. s.*) Yapılacak bir binanın ve sairenin kâğıt üzerinde şekli, resim § Tertip ve kuruntu § Tedbir. *[Plan.]*
Plânçete (*c. s.*) Muhendislerin kullandıkları mesaha tahtası. *[Planchette.]*
Plânya (*c. s.*) Yassı ve uzun marangoz rendesi. *[Plane. Sorte de rabot.]*

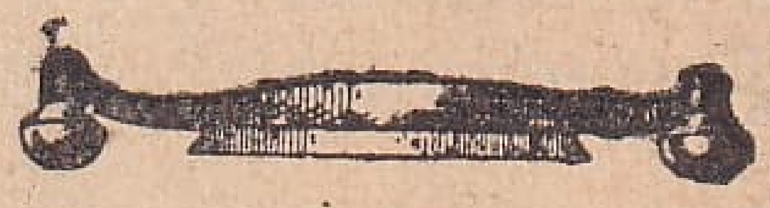
Plânya

Plâstron (*c. s.*) Bir nevi boyun bağı § Meç oyunlarında göğüse konulan meşin göğüslük. *[Plastron.]*
Plâsye (*c.s.*) Tüççar mallerini yerli yerine koyan adam. *[Placier,ère.]*
Plâtin (*c. s.*) Çok makbul olan, beyaz altın. *[Platine.]*
Plâtonik (*c. s.*) Eflatun felsefesine mensup olan § Hayatî, mefkûrevî. *[Platonique.]*
Plânşet (*c. s.*) Harita altına konulan tahta. *[Planchette.]*
Plebisit (*c. s.*) Bir mühim mes'eleden dolayı umum halkın reyine müracaat usulü. *[Plébicite.]*
Plombaj (*c. s.*) Kurşunlama, kurşunlak aplama§Dişleri kurşunla doldurma. *[Plombage.]*
Podüsüet } **Podisiyet** } (*c. s.*) Eldiven ve saire yapılan bir cins yumşak deri. *[Peau de Suède.]*
Pof (*t. s. s.*) Düşen veya patlayan bir şeyin çıkardığı sadayı taklit eder. *[Imite le bruit que fait une chose molle en tombant.]*
Pohpoh (*t. s.*) Takdir ve tahsin ve alkış,koltuk.*[Flatterie; adulation.]*
Pohpohlama } **Pohpohlamak** } (*t. m.*) Alkışlama, alkışlamak, koltuk verme, vermek. *[Flatter.]*
Poker (*c. s.*) İskambil kâğıdı ile oynanır bir oyun.*[Poker.]*
Poliça (*c. s.*) Çek,havalename. *[Traite; lettre de change.]*
Poliçacı [*t. s.*] İki memleket arasında poliça veren ve fahiş faizle para veren murabahacı. *[Trafiqueur de lettres de change § Banquier qui émet des lettres de change.]*
Poligone (*c.s.*) Top, tufenk gibi silâhların tecrübe mahalli. *[Polygone.]*
Polip (*c. s.*) Denizde hâsıl olan ve ahtapot denilen şış. *[Polype.]*
Polis (*c. s.*) Şehir dahilinde asayişi temine memur. Zabıta memuru. *[Police.]*
Politika (*c. s.*) Siyasî işler, siyasî münasebet, siyasiyat

Müdara, yüze gülme, yaltaklanma. *[Politique§ Flatterie.]*

Politikacı = Yaltaklanmayı ve yüze gülmeyi iyi bilen adam § Siyasetle uğraşan kimse. *[Flatteur,euse.]*

Polka (*c. s.*) Bir nevi dans, *[Polka.]*

Pomata (*c. s.*) Yaralara, saçlara sürülen yağlı mehrem, kırem. *[Pomade.]*

Pompa (*c. s.*) Tulumba, otomobil ve bisiklet lâstiklerini şişirmeğe mahsus küçük el tulumbası. *[Pompe.]*

Ponje (*c. s.*) Astar veya gömlek imalinde kullanılan ince kumaş. *[Pongée.]*

Ponton (*c. s.*) Köprü dubası, büyük duba. *[Ponton.]*

Ponza (*c. s.*) Mermer, oyma, demir ve tahta temizlemeğe mahsus sünger taşı. *[Ponce; spongite.]*

Porselen (*c. s.*) Çini, fağfurî tabak, kâse ve saire § Telgraf tellerinini direğe dokunup kuvveti kaybolmamak için direğe mıhlanan fincan şeklinde çini. *[Porcelaine§ Porcelaine des télégraphes; isolateur.]*

Porsuk (*t. s. f.*) Tilki büyüklüğünde bir havvan § Buruşuk,sarkık, gevşek, sölpük§ Taravet ve tazeliği gidip solmuş ve buruşmuş olan. *[Blaireau § Flétri,e; ridé,e.]*

Porsuma | **Porsumak** (*t. m.*) Gevşeyip buruşmak ve sarkmak. *[Se ramollir; se rider; se flétrir.]*

Porsuk

Porsutma | **Porsutmak** (*t. m.*)Gevşetmek, buruşturmak, sarkılmak. *[Ramollir. Flétrir.]*

Portakal (*t. s.*) Maruf lezzetli meyva. *[Orange.]*

Portakal

Portatif(*c. s.*)Bir yerden bir yere götürülebilir, nakli kabil. *[Portatif,ve.]*

Portföy (*c. s.*) Çep cüzdanı,

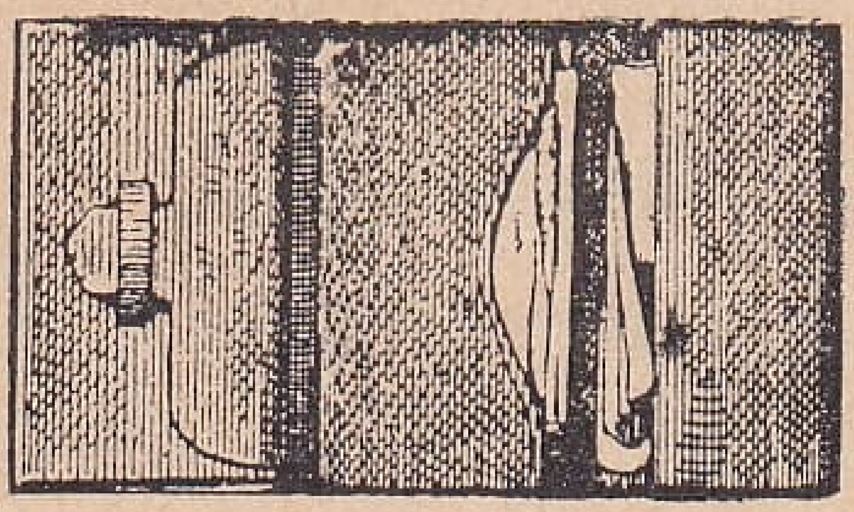

Porföy

para cüzdanı, kâğıt koymağa mahsus çanta *[Portefeuille.]*

Portmanto (*c.s.*) Ekseriya ev-

lerde dehlizlere konulan ve manto, palto, pardesü gibi şeyler asılan mobilya § Elbise ve saire asmak için duvara mıhlanmış, çengelli tahta ve saire. *[Porte manteau.]*

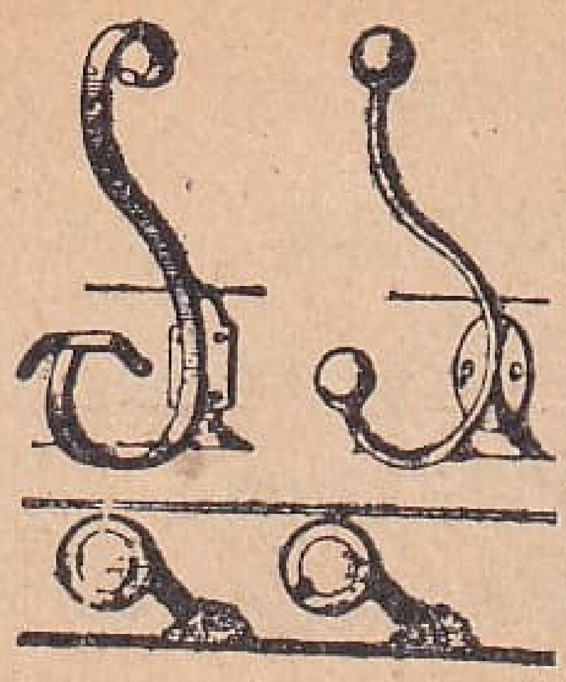

Portmanto

Portmone (*c. s.*) İçine madenî para konulan ufak çanta. *[Porte-monnaie.]*

Portre (*c. s.*) İnsan resmi. *[Portrait.]*

Posa (*t. s.*) Mayilerin veya yağı alınan şeylerin kalan kabuk, çekirdek ve sairesi, küspe § Mayi şeylerin dibe çöken tortusu, çökelek.*[Sédiment; marc. résidu.]*

Posalanma | **Posalanmak** (*t.m.*)Tortu yapmak, durulmak, teressüp etmek. *[Déposer; aller au fond (marc).]*

Posbıyık (*t. s.*) Kalın ve büyük bıyık § Kalın ve gümrah bıyıklı adam. *[Moustache touffue; hérissée.]*

Post (*t. s.*) Deri, cilt § Üstüne oturmak için tüyü ile beraber kurutulmuş derı§ Adi kürk. *[Peau d'animal.]*

Posta (*t. s.*) Mektup ve saireyi her tarafa gönderen daire§ Bu suretle naklolunan kâğıtlar, mektuplar ve saire § Bir vazife görmeğe müheyya asker § Muhabere § Münasebet, gidip gelmek. *[Poste.]*

Postacı (*t. f.*) Posta memuru, postayı nakleden veya çıkan evrakı tevzi eden. *[Facteur § Courrier.]*

Postahane (*t. s.*) Posta idarehanesi, mektup kabul ve dağıtılan yer. *[Bureau de poste.]*

Postal (*t. s.*) Konçsuz geniş mes § Asker ayakkabı § Şürtük karı.*[Chaussure sans quartier § Femme prostituée et meprisée.]*

Postane (*t.s.*) Bak: Postahane. *[Voir; Postahane.]*

Posteki (*t. s.*) Kılları bulunan hayvan derisi, post. *[Peau de mouton.]*

Pot (*t. s.*) Kırma, buruşuk § Dikişte bir tarafı ziyade gerilip öteki tarafı gevşek kalmakla hâsıl olan şiş § Nehir geçitlerini geçmekte kullanılan küçük sal § Sığırdamının tahta döşemesi§ Gaf, hata, kusur: pot kırmak. *[Fronce;pli§ espèce de barque plate § Gaffe § Parler ou agir mal; à propos.]*

Pota (*t. s.*) Maden eritmek için topraktan yapılmış kap § Nişan tablası yerine dikilen testi ve saire. *[Creuset.]*

Potlanma } (*t. m.*) Buruşma,
Potlanmak } buruşmak. Potolmak. *[Être ridé; être froncé,e.]*

Potuk (*t. s.*) Potlu, kırmalı ve geniş § Deve yavrusu.*[À plis; à fronces § Petit de chameau.]*

Potuklanma } (*t. m.*)Bak: Pot-
Potuklanmak} lanmak. *[Voir: potlanmak.]*

Potur (*t.s.*) Buruşmuş, kırmalı, potlu § Kırmali ve buruşuk olan şey § Bacakları sıkı ve yukarısı kırmalı bir türlü pantalon. *[Pli; ride; fronce§ Culotte.]*

Poturlu (*t. f.*) Potur giyinmiş, adam, köylü. *[Qui porte la culotte.]*

Poyraz (*t. s.*) Şimal rüzgarı. (Cenuptan esene lodos derler.) *[Borée; vent du nord-est.]*

Poyrazlanma } (*t. m.*) Rüzgâr
Poyrazlanmak} poyraza dönmek, poyraz olmak, şimalden esmeğe başlamak. *[Commencer à souffler du nord.]*

Pranga (*t. s.*) Eskiden zındanda mücrimin ayağına vurulan tomruk, mücrimin ayağına vurulan zincirli halka, kürek cezası. *[La chaîne des galériens § Bagne; galères; travaux forcés.]*

Prasa(*t. s.*) Taze soğana benzer ve fakat ondan daha büyük maruf kış sebzesi. *[Poireau.]*

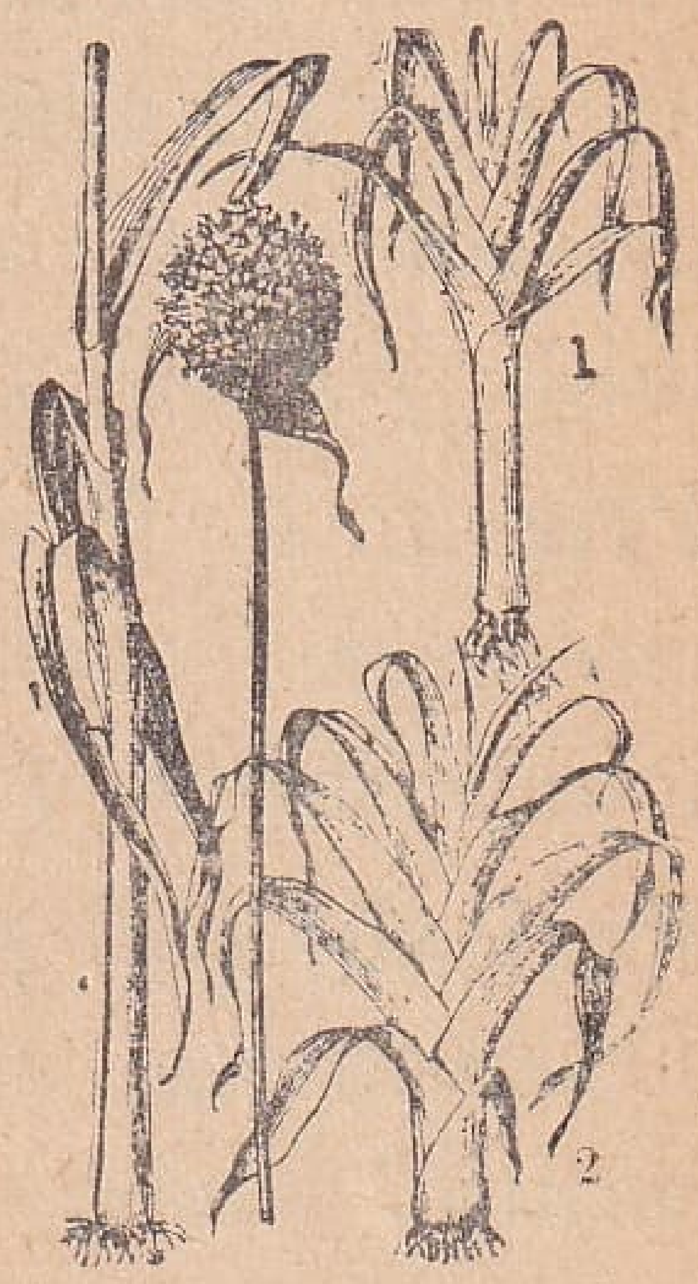

Prasa

Pratik (*c. s.*) Tecrübe,meleke § Tecrübe sahibi § Tecrübeye mensup ve müteallik. *[Pratique.]*

Pratika (*c. s.*) Vapurlara karantinadan kara ile ihtilât edebilmesi için verilen tezkere. *[Permission de communiquer donnée à un navire après la visite du service de santé.]*

Prens (*c. f.*) Avrupada hükümdar hanedanına mensup olanlara verilen unvan,şehzade.*[Prince.]*

Prenses (*c. f.*) Hükümdar ailesine mensup kadın. *[Princesse.]*

Prensipe (*c. s.*) Fikir, rüyet tarzı, asıl, esas, maya, kaide, mebde,memba,unsur.*[Principe]*

Pres (*c. s.*) Tazyik, baskı, matbuat, gazeteler. [*Presse.*]

Prifiks (*c. f.*) Fiatı kesilmiş, maktu. [*Prix-fixe.*]

Prim (*c.s.*) Sigorta ücreti§ Teşvik için verilen mükâfat § Esham ve tahvilâtın asil fiati ile piyasa fiatı arasındaki fazlalık. [*Prime.*]

Priz (*c. s.*) Elektrik kuvvetini istenilen tarzde kullanmak için tertibat. [*Prise.*]

Profesör (*c. f.*) Müderris § Darülfünun müderrisliği unvanını haiz olan. [*Professeur.*]

Profil (*c. s.*) Çehrenin yandan görünüşü ve bu suretle çıkarılmış resim. [*Profil.*]

Program (*c.s.*) Yapılacak şeylerin ve ne yolda hareket olunacağının tafsilâtına dair evvelden yapılan plân ve cetvel, bir işin taslağı, maksat, gaye, proje. [*Programme.*]

Proje (*c. s.*) Tasavvur, niyet, tertip, resim, plân, lâyıha, program. [*Projet.*)

Projektör (*c. s.*) Ziyayı ileri doğru aksettiren alet. [*Projecteur.*]

Propaganda (*c. s.*) Bir fikır, bir akideyi tamım için yapılan hareket, sarfedilen mesai, meramın tervici için yapılan telkinat. [*Propagande.*] **propagandacı** = Propaganda yapan, onunla uğraşan, telkin eden.[*Propagandiste.*]

Protestan (*c. s.*) Katolik ve ortodoks kiliselerine mensup olmıyan, papayı tanımıyan, ruhaniyeti kabul etmeyen hıristiyan mezhebine salik olan. [*Protestant,e.*]

Protesto (*c.s.*) Verilen bir hüküm ve kararı tanımayıp resmen itiraz etme, hukukuna haksız olarak müdahale olunduğunu veya mukavele hilâfına hareket edildiğini iddia etme, huccet ikamesi, ret ve itirazı havi verilen resmî beyanname. [*Protêt.*]

Protokol (*c. s.* Siyasî bir müzakerede bulunanların imza ettikleri bir vesika.Murahhaslar tarafından imza edilen muahede müsveddesi. Siyasî müzakerat zabıtnamesi, siyasî hususlarda, resmi kabullerde mer'i olan usul ve merasim. [*Protocole.*]

Protoplasma (*c. s.*) Kan suyu, hayvan ve nebat nescinin maddei asliyesi[*Protoplasme*]

Prova (*c.s.*) Deneme, tecrübe§

Geminin baş tarafı§ Matbaalarda tashih edilmek üzre hazırlanmış kolonlar. *[Épreuve; essayage.]*

Psikoloji (*c. s.*) Ruhiyat ilmi, felsefenin ruhtan bahseden kısmı. *[Psychologie.]*

Psikolok (*c. s.*) Ruhiyat ilmi ile uğraşan. *[Psychologue.]*

Puf (*t. s.*) Birden esen veya birden çıkan rüzgârı tasvir ve taklit eder, içi boş olan. *[Imite l'air qui souffle tout d'un coup.]*

Pufböreği (*t. s.*) Kabarık ve içerisi kıyma veya peynirli börek. *[Espèce de petit gateau rempli d'air et cuit au beurre; pet-de-nonne.]*

Puflama | (*t. m.*) Rüzgâr bir-
Puflamak | den esmek veya birden çıkmak. Yumuşatmak, kabartmak. *[Vider une bouchée d'air avec bruit, boursouffler, amollir.]*

Puhu (*t. s.*) Baykuşun büyüğü, geceleri acı acı öten yırtıcı bir kuş. *[Hibou; chouette.]*

Puhu

Pul (*c. t. s.*) Sırma ve telle karışık işlemelerde kullanılan gayet ufak ve ortası delik madenî parlak bir levha, en küçük sikke, bir paranın üçte biri, vida ve civata sıkıştıracak somun § Tavlanın yuvarlak taşı § Bazı balıkların arkalarını örten sertçe ve dairevî levhacıklar § Devletçe alınan posta parası, damga resmi ve saire gibi her hangi bir resme mukabil yapıştırılan basma küçük kâğıt parçası § Yuvarlak benek, leke. *[Petite monnaie de cuivre; liard; obole§Écaille§Tache;mouche§ Morceau de papier timbré qu'on attahce aux objets sur lesquels on a perçu un droit § Pièce de tric trac en bois ou en ivoire.]*

Pulat (*t. s.*) Çelik. *[Acier.]*

Pullu (*t. f.*) Pulla işlenmiş § Üstü pul ile mestur balık § Pul yapıştırılmış, benekli, lekeli. *[Écaillé,e§Tacheté§Timbré,e.]*

Pulluk (*t. s.*) Bir kaç çift hayvan ya buhar makinası veya motörle çekilir ağır saban. *[Charrue à plusieurs socs.]*

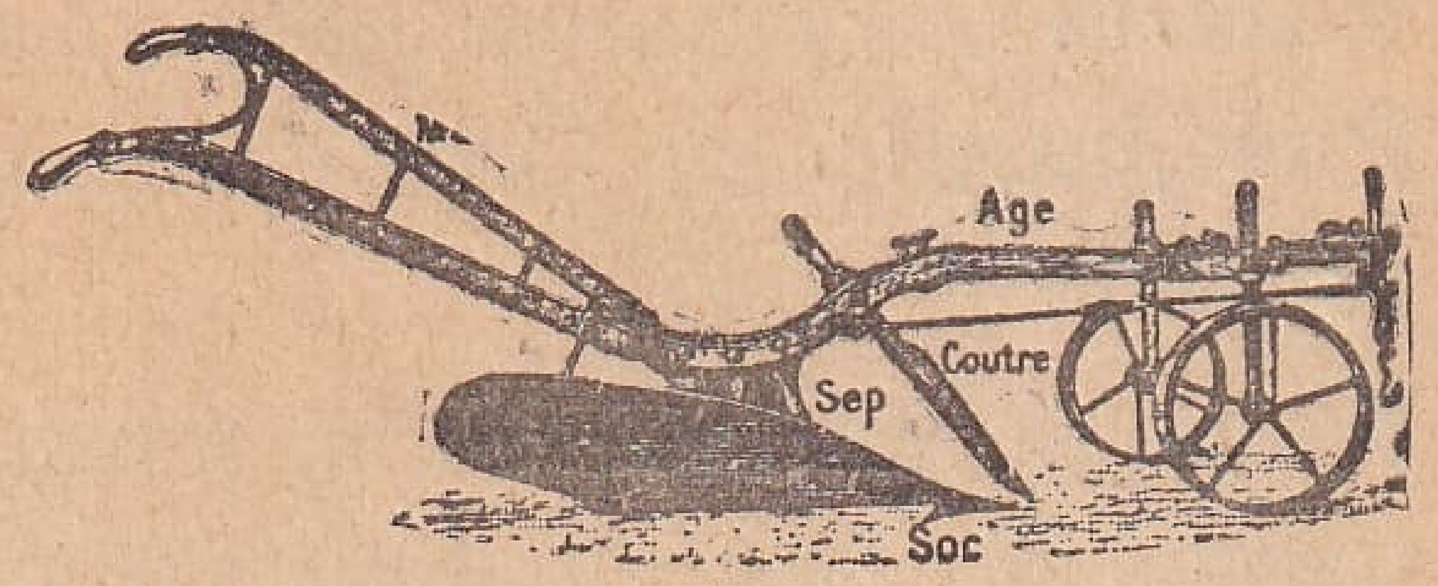

Pulluk

Punar (*t. s.*) Pınar, çeşme. Bak: Pınar. *[Voir: Pınar.]*

Punç (*c. s.*) Sıcak şarap içine tarçın, karanfil ve limon kabuğu atılarak içilen içki. *[Rhum au citron et au sucre.]*

Punto (*c. s.*) Matbaa harflerinin hacmini, yani yukarıdan aşağıya satırın genişliğini ölçmeğe mahsus mikyas, nokta. *[Point.]*

Pupa (*c. s.*) Geminin arkası, kıçı § Arkadan gelen, muvafık rüzgâr. *[Poupe.]*

Pus (*c.s.*) Havada yere yakın hâsıl olan duman,sisin hafifi § Meyvaların üstünde hâsıl olan duman gibi şey § Soğuk su dışında hâsıl eden buğu§Ağaçlarda husule gelen yosun. *[Brouillard.]*

Pus (*c. s.*) Bir kademin 12 de birinden ibaret İngiliz mikyası. *[Pouce.]*

Pusarık (*t.s.*) Serap. *[Mirage]*

Puse,buse (*t. s.*) Öpüş,öpüşme. *[Baiser.]*

Pusla (*t. s.*) Alışveriş, hesap, üstüne bir şey yazılmış küçük kâğıt. *[Relevé de compte; lettre.]*

Puslanma } **Puslanmak** } (*t.m.*) Dumanlanma,dumanlanmak. *[Être couvert,e de brouillard.]*

Pusma } **Pusmak** } (*t. m.*) Çökme, çökmek. *[S'abbatre.]*

Pusu (*t. s.*) Düşman üzerine ansızın hücum etmek için gizlenen yer. *[Embuscade; embûches.]*

Pusula (*c. s.*) Gemilerde cihetleri tayine, yolu göstermeğe mahsus alet. *[Boussole.]*

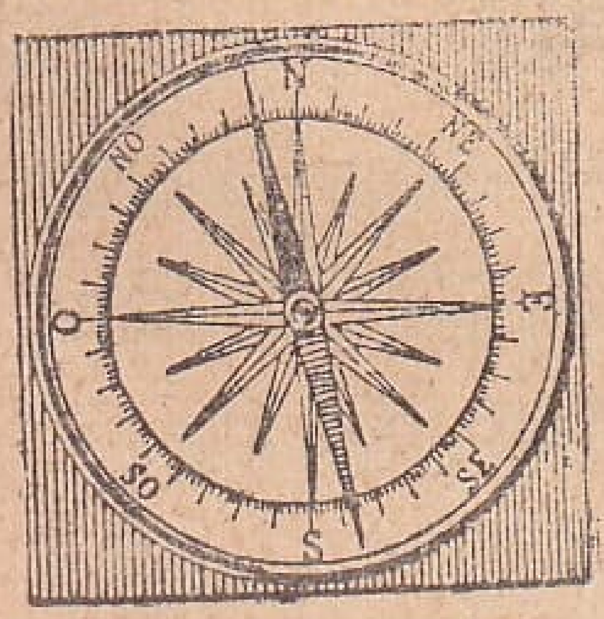

Pusula

Puşu (*t. s.*) Vaktile kadınların yüzlerine örtükleri peçe. *[Voile.]*

Puşide (*fa s.*) Örtü. *[Couverture.]*

Put (*t. s.*) Müşriklerin taptıkları heykel § Lâkırdı etmesini bilmez, tavır ve edadan mahrum § Cansız. Heykel gibi duran adam. *[Idole. Statue.]*

Putrel (*c.s.*) İnşaatta kullanılan demir direk, şimendifer rayı tarzında uzun demir çubuk. *[Poutrelle.]*

Püf (*t. h.*) Hafif surette esen rüzgârı ve ağızla üflemeği tasvir ve taklit eder. *[Bruit de souffle.]*

Püfkürmek } **Pufkurmak** } (*t. m.*) Püflemek, püfleyerek su püf-

kürmek [*Souffler; gonfler les joues pour souffler.*]

Püfleme | (*t. m.*) Üfliyerek
Püflemek | söndürme, söndürmek. [*Souffler; éteindre avec le souffle.*]

Püfteri (*t. s.*) Avcı ıslığı. [*Sifflet de chasseur.*]

Pülverizatör (*c. s.*) Suyu, lavantayı, tathirat için ilâçlı suları gayet küçük damlalar halinde saçmağa mahsus alet. [*Pulvérisateur.*]

Pünez (*c. s.*) Ressamların,mühendislerin kâğıdı tahtanın üstüne tutturdukları başlı ufak çivı. [*Punaise.*]

Pürçek (*t. s.*) Kıvrılmış kıvırcık saç lüle. [*Boucle crêpue; cheveux crêpés.*]

Pürçeklenme | (*t.m.*) Saç lüle
Pürçeklenmek | lüle olma, olmak. [*Être frisé,e.*]

Pürçekli (*t. f.*) Kıvırcık, lüle lüle saçlı § Havuç. [*Cheveux frisés § Caratte.*]

Püre (*c. s.*) Patates, nohut ve saire ezmesinden yapılan bir nevi yemek yahut çorba. [*Purée.*]

Pürgatif (*c. s.*) Müshil. [*Purgatif,ve.*]

Pürtük (*t. s.*) İğri, büğrü, taşlık yer § Bir şeyin üzerinde hâsıl olan kabarcıklar. [*Pierreux,euse.*]

Pürüz (*t. s.*) Dikilmiş kumaşın üzerinde hâsıl olan kabartılar§İlişik.[*Effilochure§ Petit obstacle.*]

Pürüzlenme | (*t. m.*) Pürüz,
Pürüzlenmek | benek hâsıl etmk. [*Devenir difficile par le surgissement d'obstacle.*]

pürüzlü = Pürüzü olan. [*Qui a des effilochures§Difficile.*]

pürüzsüz = Pürüzü olmıyan. [*Sans obstacle; affaire claire.*]

Püskü (*t. f.*) Eski kelimesile beraber kullannılır, köhne. [*Mot qui accompagne quelque fois l'adj. (eski) se signifie: vieilles hardes; viellerie.*]

Püskül (*t. s.*) İpek, sırma veya telden yukarısı top ve aşağısı dağınık askı § Müşkülleştiren, güçleştiren, mevani. [*Toufle de fils quelconque; houppe; frange, gland.*]

Püsküllendirme |(*t. m.*) Püskül
Püsküllendirmek | takma, takmak [*Attacher un gland, une houppe § Compliquer.*]

Püsküllü (*t. f.*) Püskülü olan, [*Qui a des glands,des houppes § Qui présente des embarras; des difilcultés.*]

Püsküllübelâ (*t. s.*) Büyük belâ, belâyı mübrem. [*Difficulté grave; complication sérieuse.*]

Püskürme | **Püskürmek** (*t.m.*) Ağızla veya bir aletle üfliyerek bir şeyin üzerine su serpme, serpmek § Şiddetle dağıtmak, havaya sıçratıp dağıtmak. [*Asperger avec la bouche, souffler de l'eau* § *Bouilloner* (*torrent*).]

Püskürtme | **Püskürtmek** (*t.m.*) Üfleyerek su şerptirme, serptirmek § Geri def ve tardetmek § Su fışkırtmak. [*Faire souffler de l'eau; repousser une attaque.*]

Püsür (*t. s.*) Bazı kelimelere ilhak olunarak kullanılır ve pisliğe delalet eder. [*Expression qui précède les mots« filan fıstık» et correspond à la phrase de patati patata.*]

R

R (*t. h.*) Türkçe alfabesinin yirmi birinci harfi ve sedasız harflerin on beşinsisidir. [*Vingt et unième lettre de l'alphabet Turque.*]

Rabbanî (*a. f.*) Cenabıhakka mensup ve müteallik. [*Divin,e*]

Rabi (*a. f.*) Dördüncü. [*Quatrième.*] **rabian** = Dördüncü olarak, dördüncü derecede. [*Quatrièmement.*]

Rabt (*a.s.*) Bağlama, iliştirme. [*Action de lier, d'unir.*]

Rabıta (*a.s.*) İki şeyi biribirine bağlayan ip ve saire§ Bağ, bent§ Münasebet, alâka§ Nizam, tertip, usul § İbaredeki cümleleri biribirine bağlıyan edat. [*Lien; liaison* § *Régularité; ordre; bonne organisation.*] **rabıtalı** = Tertipli, muntazam, yolunda § Sözünü suhbetini bilir. [*En bon ordre; régulier,ère* § *Convenable* § *Bien composé'e.*] **rabıtasız** = Bozuk, düzensiz§ Münasebetsiz, nizamsız, tertipsiz. [*Sans lien; mal composé,e*§*Irregulièr,ère*§ *De façon inconvenant.*] **rabıtasızlık** = Münasebetsizlik, nizamsızlık, terbiyesizlik. [*Irrégularité; désordre.*]

Raci (*a. s.*) Geri dönen, ricat eden, nisbet ve teallukü olan,

dair. [*Qui revient qui se rapporte à; qui concerne.*]
Raci (*a.* s.) Yalvaran, niyaz eden. [*Qui prie,qui supplie.*]
Racil (*a. f.*) Yaya, piyade§ Aciz, bizaasız. [*Piéton,ne.*]
Radde (*t.* s.) Derece, mertebe, takribi, kerte, miktar veya zaman. [*Degré; point; à peu près.*]
Radikal (*c.* s.) İcraat ve islâhatta, cezrî yâni esaslı bir tarik takibi teraftarı olan bir siyasî meslek ve parti. [*Radicale.*]
Radiyatör (*c.* s.) Binaları ısıtmak ve motörleri soğutmak için kullanılan bir alet. [*Radiateur.*]
Radiyo (*c.* s.) Telsiz telefon ve telsiz telgraf cihazı.[*Radio*]
Radiyografi (*c.* s.) Röntken şuaile alınan fotograf.[*Radiographie.*]
Radiyogram (*c.* s.) Telsiz telgrafla gönderilen haber. [*Radiogramme.*]
Radiyom (*c.* s.) Gayet kıymetli ve miktarı gayet az bir maden olup neşrettiği gayri mer'i şualarla bazı hastalıklar tedavi edilir. [*Radium.*]
Radiyoterapi (*c.* s.) Röntken ile tedavi usulü. [*Radiothérapie.*]
Raf (*t.* s.) Üstüne hafif ev eşyası koymak için duvara çakılmış tahta § Dolabın raflarından her biri § Müteharrik açık dolap. [*Étagère* § *Rayon* § *Planchette en saillie à l'angle du mur, sur la quelle on dépose les objets.*]
Rafadan (*c.* s.) Kaynar suda biraz pişmiş yumurta, hazır lop yumurtanın az pişmişi. [*Oeuf à la coque.*]
Rafi (*a. f.*) Refeden, kaldiran, yükselten § Göz kapağı gibi bazı uzuvları yukarı kaldırmağa yariyan alet. [*Qui élève* § *Qui tient haut.*]
Rafızî (*a. f.*) Şiî mezhebinin bir fırkası § Sünni mezhebinde olmıyan müslüman,kızılbaş. [*Hérétique; se dit surtout chiites ou sectateurs d'Ali.*]
Rağbet (*a.* s.) İtibar, heves, meyil, kabul, hüsnü telâkki § İstek,arzu.[*Inclination; désir; penchant; estime, recherché.*]
rağbetli = İstekli, hevesli, hüsnü kabule mazhar,muteber. [*Recherché,e; estimé,e.*] **rağbetsiz** = İsteksiz, arzusuz, hevesi olmıyan § Revaçsız, makbul olmıyan.*[Non recherché,e; peu estimé,e.]*
Rağm (*a,* s.) Zıddına ve inadına hareket, nispet. *[Dépit.]*

rağmen = İnadına, zıddına, aksine, ona karşı. *[En dépit de.]*

Rah (*a.* s.) Yol, tarik § Meslek‘ usul. *[Chemin; voie § Règle; méthode.]*

Rahat (*t.* s.) Dinlenme, istirahat § İstırapsızlık, asayiş § Asude, müsterih § Müsterih olarak, istirahatle, suhulet ve kolaylıkla. *[Tranquilité; repos § commodité; aise § Tranquillement; à son aise.]*

Rahatlanma | **Rahatlanmak** (*t. m.*) Rahat etme, etmek, müsterih olmak, asude ve gailesiz olma, olmak § Dinlenme dinlenmek, yorgunluk alma, almak § Sükûnet bulma, bulmak. *[Se reposer § Être tranquille; se calmer; se mettre à son aise.]*

Rahatiye (*t.* s.) Yatak şeklinde kıvrık uzun kanape, şezlong. *[Chaise longue.]*

Rahatlık (*t.* s.) İstirahat, asudelik, uygunluk. *[Tranquilité § Commodité; confort.]*

Rahatsız (*t.* *f.*) Müsterih olmıyan, muztarip bulunan § Rahat kullanılmıyan, sıkıntıyı mucip olan, uygunsuz § Keyıfsiz, hasta. *[Qui n'a pas de repos § Agité, e § Indisposé, e § Dérangé, e.]*

Rahatsızlık (*t.* s.) Asude ve müsterih olmamak, istirap, namizaçlık, keyifsizlik, hafif hastalık. *[Manque de repos; manque de confort; indisposition.]*

Rahibe (*a.s.*) Manastırda oturan ve evlenmiyen hırıstiyan kızı *[Religieuse; sœur de charîté.]*

Rahm | **Rahim** (*a.* s.) Dölyatağı, ana karnında cocuğun bulunduğu yer § Akrabalık, hısımlık. *[Matrice; utérus § Lien de sang.]*

Rahîm (*a.* s.) Aciyan, merhametli § Allaha mahsus isimlerden biri. *[Qu'il pardonne; qu'il fasse grâce (usité dans des vœux faits pour les morts).]*

Rahip (*a.* s.) Manastırda oturan tariki dünya papaz, keşiş. *[Moine ou prêtre; religieux.]*

Rahle (*a.s.*) Üzerinde okumak veya yazı yazmak için öne alınan tahtadan dar ve alçak masa, camilerde üstüne Musaf koydukları tahta iskemle. *[Espèce de pupitre; espèce de lutrin à volets mobiles qui porte le Coran.]*

Rahman (*a.s.*) Bütün kullarına

rahmü - şefkati çok olan Allah taala. *[Très compatissant.]*

Rahmanî (*a. s.*) Rahman olan Cenabı Hakka mensup ve müteallık § Allahtan gelen hayırlı şeyler. *[Qui appartient à la divinité; divin,e qui c'est consuceré,e à un culte de Dieu.]*

Rahmet (*a. s.*) Esirgeme, merhamet, Allahın günahları af buyurması § Faydalı yağmur. *[Pitié; miséricorde § Pardon accordé par Dieu aux morts § Pluie.]* **rahmetli** = Merhum, yâni ölerek Allahın rahmetine kavuşmuş kimse. *[Défunt,e; d'heureuse mémoire.]*

Rahmetme | **Rahmetmek** (*t.m.*) Merhamet ve şefkati esirgememek. *[Avoir pitié; compatir.]*

Rahne (*a. s.*) Gedik, yıkık ve bozuk yer, fürce § Halel, ziyan. *[Brèche; crevassse § Dommage]* **rahnedar** = Gedik ve yıkığı olan § Ziyana uğrayan. *[Qui a une brèche ou des brèches § endommagé,e; avarié,e.]*

Raht (*fa. s.*) Zinetli at takımı § Yol levazimi § Ev takımları § Pencere ve kapı kanatlarını çerçeveye rapteden menteşe. *[Bride et harnais brodés ou garnis de franges.]*

Rahtlama | **Rahtlamak** (*t. m.*) Ata takım vurma, vurmak. *[Harnacher.]*

Rahtlı (*t. s.*) Üzerinde raht ve takım bulunan at. *[Harnaché,e.]*

Rahvan (*t. s.*) Biniciyi sarsmaksızın süratle yürüyen at, merkep ve ester § Böyle yürüyüşlu. *[Amble § Cheval; bon marcheur § Qui marche à l'amble.]*

Raiyye (*a. s.*) Bir hükümetin idaresine tâbi halk, bir vakıtlar gayri müslim tabaaya denirdi. *[Sujet, peuple § Sujet non musulman d'un État musulman.]*

Rak | **Rek** (*t. d.*) Ahenk kaidesine tevfikan kalın heceli kelimelere (rak) ve ince heceli kelimelere (rek) şeklinde ilâve olunarak küçüklük ve azlık beyan eder. *[Partic. ajoutée devant les adjectifs diminue leurs sens; par ex. küçük, petit; küçürek, plus petit.]*

Rakam (*a. s.*) Yazma, yazı, yazı ile kayit ve işaret § Sayıları güsteren işaretlerin her biri. *[Chiffre § Calcul § Écriture.]*

Raket (*c. s.*) Tenis oynnunda topu vurmağa mahsus alet. *[Raquette.]*

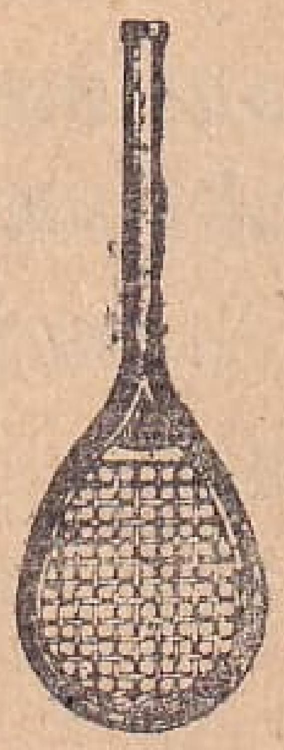
Raket

Rakiben (*a. f.*) Binmiş olduğu halde, süvar olarak. *[En montant (cheval).]*

Rakik (*a. f.*) Çok ince, yumşak§ İnce hisli, yumşak kalpli. *[Fin.e; subtil,e* § *Tendre, sensible.]*

Râkip (*a. f.*) Binici, binen,binmiş, süvar.Bir nakil vasıtasına giren veya girmiş olan adam. *[Qui monte;qui s'embarque.]*

Rakip (*a. f.*) Ayni şeye göz diken kimselerin biribirine nispeten her biri § Ayni iş ve san'at veya ticarette biribirine karşı tenzili fiat, reklam ve saire ile rekabet edenlerden beheri. *[Rival,e* § *Concurrent,e]*

rakipsiz = Rakibi olmıyan. *[Sans rival.]*

Rakit (*a. f.*) Hareketsiz, durgun, sakin su veya hava. *[Stagnant,e; non agité e.]*

Rakı (*t. s.*) Üzüm, incir ve erik gibi meyvalardan yapılan bir içki, arara. *[Eau de vie.]*

Rakım (*a. f.*) Yazan, çizen, resim ve tahrir eden § Bir noktanın derecei irtifaı, deniz seviyesinden olan irtifa. *[Qui écrit; qui trace* § *Cote.]*

Rakkas (*a.f.*) Rakseden, oynayan§Duvar, masa saatinin makina hareketini tadile mahsus kepçe şeklinde ve iki tarafa sallanır madenî alet. *[Danseur§ Pendule.]*

Raks (*a. s.*) Hora tepme, oynama, sıçrama. *[Danse.]* **raksan** = Rakseden, oynayan, hora tepen. *[Danseur,euse.]*

Raksetme | **Raksetmek** | (*t. m.*) Oynama, oynamak, sıçrama, sıçramak. *[Danser.]*

Ramak (*a.s.*) Ömrün bakiyesi, nefes alacak derecede ömür, pek kısa zaman, miktar.*[Reste de vie; dernier souffle.]*

Ramazan (*a. s.*) Oruç ayı, şehri siyam § Arabî ayların dokuzuncusu.*[Ramazan; neuvième mois de l'année lunaire arabe; mois de jeûne.]*

Rametme | **Rametmek** | (*t. m.*) İtaat ettirmek,başeğdirmek, serfüru ettirmek. *[Soumettre; subjuguer.]*

Rampa (*c.s.*) İki geminin veya bir gemi ile diğer bir şeyin yanyana yanaşması, karın karına gelme§ Şimendifer garlarında vagonlara eşya sevketmek için ambarın önündeki

yüksek set. *[Grappins d'abordage; position de deux navires qui se touchent de façon à ce qu'on puisse passer de l'un à l'autre.]*

Râna (*fa. f.*) Güzel, lâtif, parlak§ Pek iyi, pek alâ. *[Bon,ne; beau, belle; excellent,e§ Bien, très bien.]*

Rana (*c. s.*) Gemilerin mizane direğinin gerisindeki yan yelkeni. *[Voile de houri.]*

Randevu (*c. s.*) Buluşmak üzere sözleşilen mahal, mevidi telâki, mevidi mülâkat *[Rendez-vous.]*

Ranza (*c.s.*) Harp gemilerinde askerin yatması için alabandalarda biribiri üzerine yapılan yataklar. *[Lits superposés dans les batiments de guerre.]*

Rap | **Rep** | (*a. s.*) Allah § Efendi, malik, sahip§ Mutasarrıf. *[Dieu; seigneur; maitre.]*

Rapor (*c. s.*) Tahkik ve tetkik olunan bir şey hakkında verilen takrir, lâyıha müzekkere§ Hastanın veya her hangi bir adamın ahvali sıhhıyesine dair doktor tarafıedan yazılan müzekkere. *[Raport.]*

Rapportör (*c. f.*) Bir işi tahkik ve rapor tanzimine memur olan. Gazete muhabiri. *[Rapporteur.]*

Raptetme | **Raptetmek** | (*t. m.*) Bağlama, bağlamak, iki şeyi biribirine iliştirmek. *[Lier; attacher; unir.]*

Raptiye (*a. s.*) Bağlamağa iliştirmeğe biribirine tutturmağa mahsus şey, vasıta. *[Attache.]*

Rasadat (*a. s.*) Rasadın cem'i. Rasatlar. *[Voir: Rasat. Pluriel de rasat.]*

Rasat (*a.s.*) Gözetme, bekleme, semanın ecramını dürbün ile muayene etme§ Bu muayeneye ve seyre mahsus dürbün ve diğer alât. Barometre, termometre ve rüzgâr mikyası ve saire gibi aletlerle günün muayyen zamanlarında ahvali havaiye ve iklimiyeyi tetkik etme. *[Action d'observer; action d'observer les corps célestes; observation.]*

Rasathane (*a. s.*) Semaî ecramı seyir ve muayene ve cevvî ve havaî ahval ve hadisatı tetkik için icap eden astronomi veya meteoroloji aletlerini muhtevi bina. *[Observatoire astronomique.]*

Rasgele (*t. f.*) Tesadüfî, tesadüfi olarak, tesadüfen. *[Par hasard.]*

Rasgelme | (*t. m.*) Tesadüf
Rasgelmek | etme, etmek, tesadüfen bulma, bulmak, mülâki olma, olmak, muvaffak olmak, bahtı yaver olmak. *[Rencontrer § Réussir; avoir la chance.]*

Rasgetirme | (*t. m.*) Tesadüf
Rasgetirmek | ettirmek, muvaffak etmek. *[Rencontrer.]*

Rasime (*a. s.*) Adet, resim § Mutat olan şey, formalite. *[Formalité; étiquette.]*

Rasîn (*a. f.*) Muhkem, çok sağlam, metin. *[Solide; ferme.]*

Rasit (*a. f.*) Tarassut eden, dikkatle bekleyip gözeten. Sema ve yıldızları tetkik eden. *[Guetteur § Astronome.]*

Raspa (*c. s.*) Demir ve tahtayı kazımak için üç köşeli ve saplı bir çelik alet. *[Râpe.]*

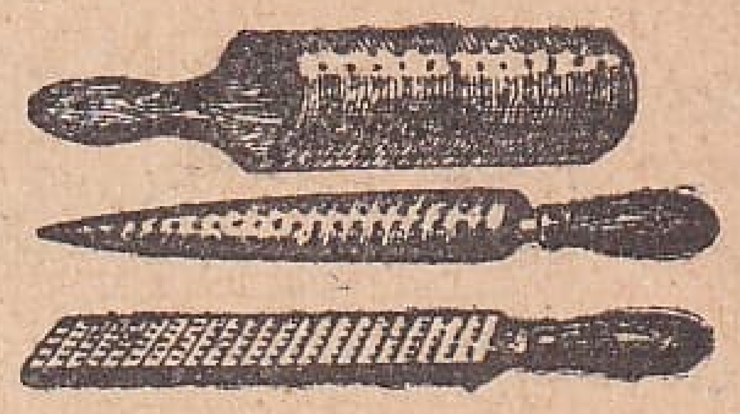

Raspa

Raspataşı (*t. s.*) Gemi güvertelerini temizledikleri yumşak sünger taşı. *[Pierre ponce; ponce.]*

Rast (*fa. f.*) Doğru, müstekim, sağ, sağ taraf § Hakkaniyetli, muhık, hak, doğru § Doğruluk, istikamet, hakkaniyet, tevfik, musikide bir makam. *[Droit § Vrai,e; droit,e; juste § Rencontre; réussite, chance.]*

Raslama | (*t. m.*) Bak: Rasgel-
Raslamak | mek. *[Voir: Rasgelmek.]*

Rastık (*t. s.*) Kadınların kaşa sürdükleri madenî veya nebatî karaboya. *[Antimoine sulfuré (servant à teindre les sourcils en noir).]*

Rastıktaşı (*t. s.*) Antimon denilen maden. *[Antimoine.]*

Râşe (*a. s.*) Ürküp, titreme, titreyiş. *[Tressaillement; frayeur.]* **raşedar** = Titreyen, raşeye tutulmuş olan. *[Tremblant,e; tressaillant,e.]*

Raşi (*a. f.*) Ruşvet veren, bir işini gördürmek için para veya saire veren. *[Corrupteur qui essaie de séduire par des pots-de-vin.]*

Raşitik (*c. f.*) Kemik hastalığına müptelâ, kemik hastası. *[Rachitique.]*

Rat | (*a. s.*) Gök gürültüsü.
Rait | *[Tonnerre.]*

Ratıp (*a. f.*) Nemli, rutubetli. *[Humide.]*

Ravent (*t. s.*) Kökü tababette müstamel bir at. *[Rhubarbe.]*

Ravi (*a. f.*) Rivayet ve hikâye eden. *[Qui raconte; narrateur.]*

Ravza (*a. s.*) Suyu ve çimeni

Ravent

bol bahçe, Medinede Peygamberin kabri bulunan bina. Cennet. *[Jardin § Paradis § Tombeau de Mahomet à Medine.]*

Ray (*c. s.*) Şimendifer ve tramvayların üstünden gittikleri demir çubuklar. *[Rail.]*

Raya| **Reya**| (*a. s.*) Tebaa § Vaktile müslüman olmıyanlara denirdi. *[Sujet, peuple § (Anciennemeut) les sujets non musulmans.]*

Rayegân(*fa. s.*) Bedelsiz, karşılıksız, bedava § Mebzul. *[Qui s'acquiert pour rien; abondant,e.]*

Rayet (*a. s.*) Bayrak, sancak, liva, alem. *[Drapeau; étendard]*

Rayiç (*a. s.*) Revacı olan, geçen, sürülen, sürülü § Halk arasında tedavül eden, rağbet olunan § Geçen fiat, değer. *[Courrant,e, de bon débit § Cours § Prix courant]*

Rayiha (*a. s.*) Güzel veya fena koku. *[Odeur.]* **rayihalı** = Rayihası olan, kokulu, kokan. *[Odorant,e.]*

Razaki (*a. s.*) İri ve nefis bir cins üzüm. *[Espèce de raisin à grains longs et blancs.]*

Razı (*a. f.*) Rıza gösteren, muvafakat eden, mani olmıyan, hoşnut. *[Satisfait,e, content,e.]*

Re (*c. s.*) Musikide sol anahtarına göre dördüncü çizgideki nota. *[Ré, la seconde note de la musique.]*

Realism (*a. s.*) Hakikiyun mesleki, hayatı hakiki görünüşü altında tasvir etmek mesleki edebisî. [*Réalisme.*]

Realist(*c. s.*) Realism mesleğine salik alan, hayatı olduğu gibi tasvir eden edip. [*Réaliste.*]

Rebap (*a. s.*) Bir nevi saz. [*Ecpèce de guitare.*]

Rebi (*a. s.*) İlkbahar, ilk yaz. [*Printemps.*]

Rebiî (*a. f.*) İlkbahara mensup ve müteallik. [*Printanier, ère.*]

Rebiulahır (*a. s.*) Arabî ayların dördüncüsü. [*Quatrième mois de l'année lunaire musulmane.*]

Rebiülevvel (*a. s.*) Arabî ayların üçüncüsü. [*Troisième mois de l'année lunaire musulmane.*]

Recep (*a. s.*) Arabî ayların yedincisi. [*Septième mois de l'année lunaire musulmane.*]

Recez (*a. s.*) Arap edebiyatında bîr aruz vezni. [*Un des mètres de la poésie arabe*].

Recim (*a. s.*) Eski zamanlara mahsus bir idam cezası ki müttehimi taşlamak, üzerine taş atarak öldürmekten ibaret idi. [*Lapidation.*]

Recmetme | **Recmetmek** | (*t. m.*) Taşlama, taşlamak, vurma, vurmak, yere gömüp taşla vurarak öldürmek. [*Lapider.*]

Recül (*a. s.*) Bülûğa ermiş erkek adam, er, ehil, erbap, muktedir. [*Homme*§ *Capable.*]

Recüliyet(*a.s.*) Erkeklik, erlik§ Kudret, ehliyet § Cesaret. [*Virilité.*]

Reçel (*t. s.*) Şekerle kıvamlı olarak pişirilmiş meyva tatlısı ki kahvaltı sırasında yenir. [*Confiture.*]

Reçete (*c. s.*) Doktorun hastaya verdiği ilâcın tertibatını ve sureti istimalini gösterir pusla.[*Recète, ordonnance de medecin.*]

Reçina (*c. s.*) Çam gibi bazı ağaçlardan çıkarılan sakız ki sanayide kullanılır. [*Résine.*]

Redaet (*a. s.*) Kötülük, fenalık, azgınlık, habaset. [*Vice; mal.*]

Reddetme | **Reddetmek** | (*t. m.*) Geri çevirme, çevirmek, itip öteye atmak, kabul etmeme, etmemek§Cerhetme, cerhetmek. [*Refuser; repousser, éloigner; rendre; écarter.*]

Redi (*a. f.*) Uygunsuz, kötü, fena, fasit. [*Mauvais,e, corrompu.*]

Redif (*a. f. s.*) Daha sonra, arkadan gelen § Evvelce askerlik etmiş ve tezkere almış olduğu halde ikinci defa silâh altına çağrılan efrada denir § Bir nazımda her beytin sonunda tekrar olunan kelime.[*Qui vient à la suite; qui suit un autre*§ (*Milit.*) *qui appartient à la reserve.*]

Redingot (*c. s.*) Resmi günlerde giyilir bir nevi setre, kisve ki ön etekleri düz ve düğmeleri çiftîdi. [*Redingote.*]

Refah (*a. s.*) Yaşayışta bolluk ve kolaylık, geniş geçinme, hal ve vakti yolunda olma. [*Aisance; bien être.*]

Refakat } **Refaket** } (*a. s.*) Arkadaşlık, şeriklik, yoldaşlık, yol arkadaşlığı *[Accompagnement; compagnie.]*

Ref'etme } **Ref'etmek** } (*t. m.*) Kaldırma, kaldırmak, yüksek etmek § Yukarı çıkarma, çıkarmak, ortadan kaldırma, kaldırmak, lâğv ve feshetme, feshetmek. *[Élever; hausser; s'élever § ôter; enlever § Supprimer; Abolir.]*

Refi (*a. f.*) Yüksek, yüce, âli. *[Haut,e; éminent,e.]*

Refik (*a. f.*) Arkadaş, yoldaş, ortak, şerik, yardak, yamak, muavin, koca, zevç. *[Compagnon; camarade.]*

Refika (*a. s.*) Arkadaşlık ortaklık veya yardaklık eden kadın, karı, zevce. *[Épouse; camarade.]*

Reflektör (*a.s.*) Ziyayı aksettiren alet. *[Reflecteur.]*

Reform (*c. s.*) Islâh, düzeltme, tanzim, tensik, suiistimalin izalesi, tenkih. *[Réforme.]*

Reftar (*fa. s.*) Yürüyüş, gidiş, hareket. *[Marche;allure.]*

Refte refte (*fa. f.*) Gitgide, gidegide, giderek, tedricen. *[Peu à peu; par degrès.]*

Reftiye (*fa. s.*) Bir yerden diğer yere gönderilmek üzere çıkan maldan alınan gümrük resmi. *[Droit d'exportation.]*

Regaip (*fa. s.*) Rağbet ve arzu olunacak şeyler. Hazreti Peygamberin ana rahmine düştüğü mukaddes gece *[Don, cadeau § Nuit de la conception de Mahomet.]*

Reh (*fa. s.*) Bak : Rah. *[Voir: Rah.]*

Reha (*fa.s.*) Bolluk, genişlik, gevşeklik, sülpüklük. rehavet. *[Largeur § Aisanee.]*

Rehavet (*fa.s.*) Gevşeklik, tembellik, tekâsül, ihtimamsızlık. *[Relâchment; mollesse § Négligence.]*

Rehavi (*fa. f.*) Şark musikisinde urfaağzı denilen bir makam § Sandıklı küçük çalgı. *[Un des motifs de la musique orientale § Boite à musique.]*

Rehayap (*fa. f.*) Halâs bulan, kurtulan. *[Délivré,e; débarrassé,e sauvé,e, guéri,e.]*

Rehber (*fa. f.*) Delil, yol gösteren, kılavuz. *[Guide;conducteur.]* **rehberlik** = Delâlet, kılavuzluk. *[Action de guider.]*

Rehgüzar (*fa. s.*) Yolun geçtiği yer, geçit, ayak altı. *[Chemin par où l'on passe; passage.]*

Rehin (*a.* *s.*) Rehnedilmiş, merhun, terhin § Karin, mukarin. *[Mis,e en gage; engagé,e.]*

Rehin (*a.* *s.*) Bir malin bir hak mukabilinde mevkuf tutulması, tutu, öndül. *[Gage § Otage; hypothéque.]*

Rehnüma | **Rehnümün** } (*fa.* *f.*) Rehber, yol gösteren. *[Guide.]*

Reis (*a.* *s.*) Baş âmir, bir cemaate hüküm ve onu idare eden zat§ Bir heyet ve meclisi terkip eden azanın başı, birincisi § Gemi kaptanı. *[Chef; Commendant § Président § Patron d'un (vaisseau).]*

Reji (*c.* *s.*) İnhisar idaresi, inhisar usulu. *[Régie.]*

Rejim (*c.s.*) Bir şeyin idarede ve istimalinde takip olunan usul § Bir devletin şekil ve tarzı hükûmeti § Bazı mahsulün tâbi olduğu usul ve nizamat § Yemek ve içmekte ve yaşayışta riayet olunan kavait. *[Régime.]*

Rejisör (*c.* *s.*) İdare memuru, idare eden.Tiyatroda sahneye nezaret eden adam*[Régisseur]*

Rekabet (*a.* *s.*) İş ve san'atte veya ilim ve hünerde emsaline üstün olmak ve kazanmak şevk ve gayreti § Rakiplik, diğerinin istediği şeyi isteyerek çalışma§ Kıskanma. [*Concurrence* § *Rivalité.*]

Rekâket (*a.* *s.*) Rekiklik, söz söyleyişte, noksanlık, doğru söylemeyiş,tutkunluk§Kelâmın raptında kusur § Zaiflik, kuvvetsizlik. *[Bégayement.]*

Rekât (*a.* *s.*) Namazda bir kıyam bir rükû ve bir secdeyi mutazammın hareket § Bir rüküu havi ameli mahsus. *[Génuflexion dans la prière des musulmans.]*

Reklâm (*c.* *s.*) Her hangi bir şeyin satılmasını temin için gazetede, duvarlara yapıştırılan varakalarda ve elden dağıtılan ilân,bir şeyi her kese tanıtmak için yapılan ilân. *[Réclame.]*

Rekor (*c.* *s.*) Zafer v. egalebe, faikiyet,sporda ve sair işlerde faikiyeti her kese tasdik ettirme. *[Record.]*

Rektör (*c.* *s.*) Bir dini müessesin ve bir darülfünun veya yüksek mektebin reisi,müdürü, emini. *[Recteur.]*

Rekz (*a.* *s.*) Dikme, yere saplayıp dik durdurma. *[Action de planter, de dresser, d'arborer.]*

Rekzetme } (*i. m.*) Dikme.
Rekzetmek } Dikmek, yere saplayıp dik durdurma, durdurmak *[Planter; dresser; arborer.]*

Remat (*a. s.*) kül, ateş külü. *[Cendre.]*

Remel (*a. s.*) Arapça Aruz vezinlerinden biri. *[L'un des mètres de la poésie orientale.]*

Remet (*a. s.*) göz ağrıma, göz ağrıması. *[Ophthalmie.]*

Remil (*a. s.*) Kum § Bir takım noktalar ve şekiller delâletile gaipten haber vermek iddiası. *[Sable § Géomencie.]*

Remmal (*a. f.*) Remilci. Remil atan falcı.*[Géomancien,ne.]*

Remz (*a. s.*) İşaret, işaretle meram anlatma, ima. Bir meram ifade eden resim, şekil ve saire. *[Signe d'intelligence § Allusion § Énigme § Symbole.]*

Rencide (*fa. s*) İncidilmiş, incinmiş, müteessir, gücenmiş § muazzep. *[Vexé,e; offensé,e.]*

Renç (*fa. s*) Zahmet, eziyet. § Ağrı, sızı, *[peine; fatigue § Douleur, chagrin.]*

Rençper (*fa. s.*) Ziraat, yapı ve sairede kullanılan ücretli amele*[Ouvrier § Cultivateur; laboureur.]* **rençperlik** = Çiftlik yapı v.s. gıbi zahmetli işler işciliği,amelelık, gündelikçilik. *[Profesion du cultivateur, du laboureur, de l'ouvrier.]*

Rende (*t. s.*) tahtaları yontup düzeltmeğe mahsus marangoz aleti § Peynir, turp gibi şeyleri yontup küçük küçük parçalara ayıran alet. *[Rabot.]*

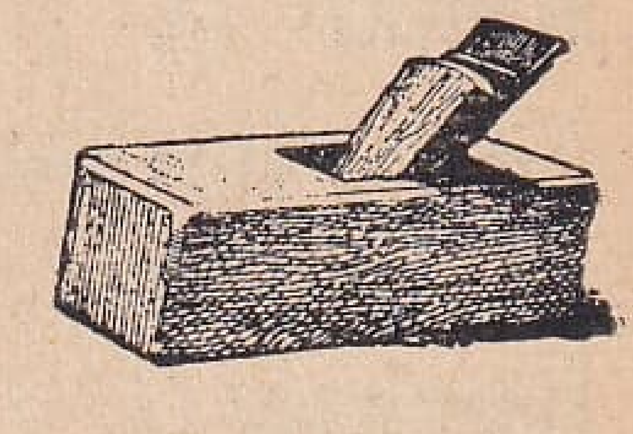
Rende

Rendeleme } (*t. m.*)Rendeden
Rendelemek } geçirme, geçirmek, rende ile düzeltme,düzeltmek, veya doğramak. *[Raboter § Râper.]*

Rendelenme } (*t. m.*) Rende-
Rendelenmek } den geçirilmek, rende ile düzeltilme,düzeltilmek veya doğranma, doğranmak. *[Être aboté,e.]*

Rengârenk (*fa. f.*) Türlü türlü renkte olan, alaca. *[Multicolore.]*

Rengin (*fa. f.*) Rengi olan, parlak renkli, güzel, lâtif, süslü, susü ve san'ati olan. *[Coloré,e § Orné,e; joli,e § Brillant,e.]*

Renk (*fa. s*) Boyanın görünüşündeki keyfiyet, levin § Tarz, suret. *[Couleur.]*

Renkleme } (*t. m.*) Renk ver-
Renklemek } me, vermek, renkli etme, etmek. *[Colorer.]*

Renklenme | (*t. m.*) Renkli,
Renklenmek } olma, olmak, bir renge girme, girmek, renk peyda etme, etmek. *[Être coloré·e.]*

Renkli (*t. f.*) Rengi olan, beyaz olmıyan, müllevven. *[Coloré,e.]*

Renksiz (*t. f.*) Rengi olmıyan, solmuş § Hali anlaşılmıyan [illegible] Sebatsız. *[Décoloré,e § Versatile.]*

Rennan (*a. f.*) Çok se[illegible]ran, çınlayan, tanin[illegible] İnleyen. *[Sonore.]*

Re's (*a. s.*) Baş, kafa, tepe, uç § Menba § Denize doğru ilerilemiş kara parçası, burun. *[Tête; cime; partie principale § Sommet § Cape.]*

Resanet(*a. s.*) Sağlamlık, muhkemlik, metinlik. *[Solidité,e fermete.]*

Resas (*a.s.*) Kurşun denilen maruf maden. *[Plomb§Étain]*

Re'sen (*a. f.*) Kendi başına, kendiliğinden, hotbehot§ Kimseye tâbi olmaksızın, müsterih olarak. *[À lui seul; de sa propre initiative.]*

Resepteur (*c. s.*) Telgraf ve telefon ve emsali makinelerde elektrik cereyanını alan âlet, ahize. *[Résepteur.]*

Resikâr (*fa. s.*) Yüksek makam, işin başı, âmirlik mevkii. *[Fonction; à la tête des affaires.]*

Resim (*a. s.*) Eser, nişan, alâmet § Şekil, suret, heyet § Tertip, plân, taslak § Bir in[illegible]ın bir hayvanın ve saire[illegible] kâğıt, muşamba üzerine [illegible]ile yapılan sureti, tasvir, [illegible]msal § Tasvir yapmak fen ve san'ati § Fotografla alınan tasvir, fotagraf § Âdet § Alay, ayin § Devlet namına edilen hareket ve söylenen söz§Vergi, mirî hissesi, teklif,baç.*[Dessin; plan § Figure § Peinture § Image § Portrait; photographie, façon § Règle, lois, usage § Cérémonie, formalité § Droit; impôt.]***resimci**= Resim yapan, resim çıkaran adam, ressam, fotografçı. *[Desinateur, peintre; photographe.]* **resimli** = Musavver, içinde resim ve şekil olan. *[Orné de figure, illustré.]* **resimsiz** = İçinde resim, şekil olmıyan. *[Qui n'à pas de figures non illustré.]*

Resmen (*a. f.*) Devlet namına, devlet tarafından, devletçe makbul olacak surette, merasimi mutade ile § Ciddi olmı-

yarak, sureti zâhirede, âdet yerini bulsun diye. *[Officiellement; solennellement § En apparence.]*

Resmî (*a. f.*) Devlet tarafından veya Devlet namına olan § Tarzi mahsusla icra olunan. § Âdet yerini bulsun diye yapılıp ciddi olmayan. *[Officiel, le; cérémonieux, euse § Formel,le.]*

Resmiyat (*a. s.*) Resmî işler, muamelatı resmiye. *[Affaires officielles § Formalités.]*

Resmiyet (*a.s.*) Resmilik, *[Autorité ; authenticité.]*

Ressam (*a. s. f.*) Resim yapan tasvir yapmak san'atini bilen ve icra eden, musavvir. *[Peintre; dessinateur.]* **ressamlık**= Resim ve tasvir yapmak san'ati. *[Peinture; art de peintre.]*

Rest (*c. s.*) Bakiye, arda kalan § Kumarda ortaya koyduğu paranın kâffesini oyuna sürme, bu suretle sürülen para. *[Reste]*

Resul (*a. s.*) Elçi, sefir § Peygamber, nebi, kitap sahibi olan peygamber. *[Envoyé, ambassadeur § Prophète, apôtre.]*

Resülmal (*a. s.*) Sermaye, asıl mal, ödünç verilmiş ve alınmış paranın kendisi. *[Capitale.]*

Reşadet (*a. s.*) Reşitlik, doğru yolu bulup sülük etme. (*Action de trouver le droit chemin.*)

Reşadetli | **Reşadetlu** (*t. f.*) Vaktile halkı doğru yola sevk vazifesile muvazzaf olan kimseye verilen unvan. (*Qui connait et montre le droit chemin.*]

Reşidiye (*t. s.*) Nişasta ve şekerle yapılan tatlı bir yemek. [*Espèce de plat doux à l'amidon.*]

Reşit (*a.f.*) Sinni rüşte varan, akıl baliğ § Doğru yolda giden, istikamet üzere hareket eden*[Qui suit le droit chemin§ Raisonable § Majeur,e.]*

Reşme (*t. s.*) At başlığı. *[Bride en chaine.]*

Ret (*a. s.*) Geri çevirme, itip öteye atma, defi, kabul etmeme § İnkâr etme § Çürütme, cerhetme. *[Action de repousser, d'écarter § Action de rendre § Refus.]*

Retar | **Rötar** (*c. s.*) Gecikme, muayen vakıti geçirme, § Tren ve vapurların herhangi bir sebep dolayısile muayyen vaktinden sonra gelmeleri. [*Retard.*]

Retuş (*c. s.*) Bir resmin veya bir işin kusurlarını sonradan düzeltme. *[Retouche.]*

Reva (*fa. f.*) Şayan, lâyık, münasip, caiz. *[Convenable; juste; permis,e.]*

Revabit (*a.s.*) Rabıtalar, bağlar. [*Liens; attaches.*]

Revaç (*a. s.*) Sürüm, itibar, geçme, kıymet, paha, rayiç. [*Cours d'une monnaie,d'une marchandise.*]

Revaçlı (*t.f.*) Sürümlü,itibarlı, kıymetli. [*Qui se vend; de bon débit.*]

Revaçsız (*t. f.*) Sürümsüz, itibarı olmıyan. [*Qui ne se vend pas; de mauvais débit.*]

Revak (*t. s.*) Üstü örtülü ve önü açık yer § Kemer altı, sundurma, çardak ve saçak altı. *[Portique; vestibule§Voûte.]*

Revan(*fa. f.*) Giden, sürüyen, akan, cari § İnsanın ruhu,can. *[Qui va; qui marche § Qui coule. Ame.]*

Revani (*t. s.*) İrmik ve bol yumurta ve yağ ile pişirilen bir tatlı. *[Espèce de gâteau.]*

Reverans (*c. s.*) İğilerek selâmlmak, hürmet arzetmek. *[Révérence.]*

Reviş (*fa. s.*) Gidiş, yürüyüş, tarz,uslûp § Hareket, cereyan. *[Marche; démarche; manière d'agir.]*

Reviyet (*a. s.*) Bir işin her cihetini lâyıkile tefekkür ve mütalea etme, basiret, doğru görüş ve anlayış. [*Réflexion juste et raisonnée§Vigilence; capacité.*]

Revnak (*fa. s.*) Parlaklık § Güzellik, letafet, taravet. [*Éclat; splendeur § Beauté.*] **revnaklı** = Parlak, güzel, lâtif, taravetli. [*Éclatant,e resplendissant,e.*]

Revü (*c. s.*) Mecmua, mevkut risale § Umumî bir yerde halka gösterilen variyete oyunları. [*Revu.*]

Rey (*a. s.*) Fikir, bir iş hakkında düşünmek neticesi olarak söylenen söz ve gösterilen çare ve tedbir.[*Opinion; avis § Suffrage; vote; voix§ Conseil.*]

Reybi (*a. f.*) Şek ve şüpheye mensup ve müteallik, şüphesi çok ve her şeyden şüphe eden adam [*Douteux,euse.*] **reybiye** = Her mes'elede şüphe ve tereddüt eden felsefi meslek. *[Sceptisisme.]*

Reyp (*a. s.*) Şüphe, şek, gümän. *[Doute.]*
Rezalet (*a. s.*) Alçaklık, denilik, lâyık olmıyan iş ve hareket § Utanacak ve gülünecek iş,ayıp,maskaralık.*[Honte; opprobre.]*
Reze (*t. s.*) Çengel § Kapıyı

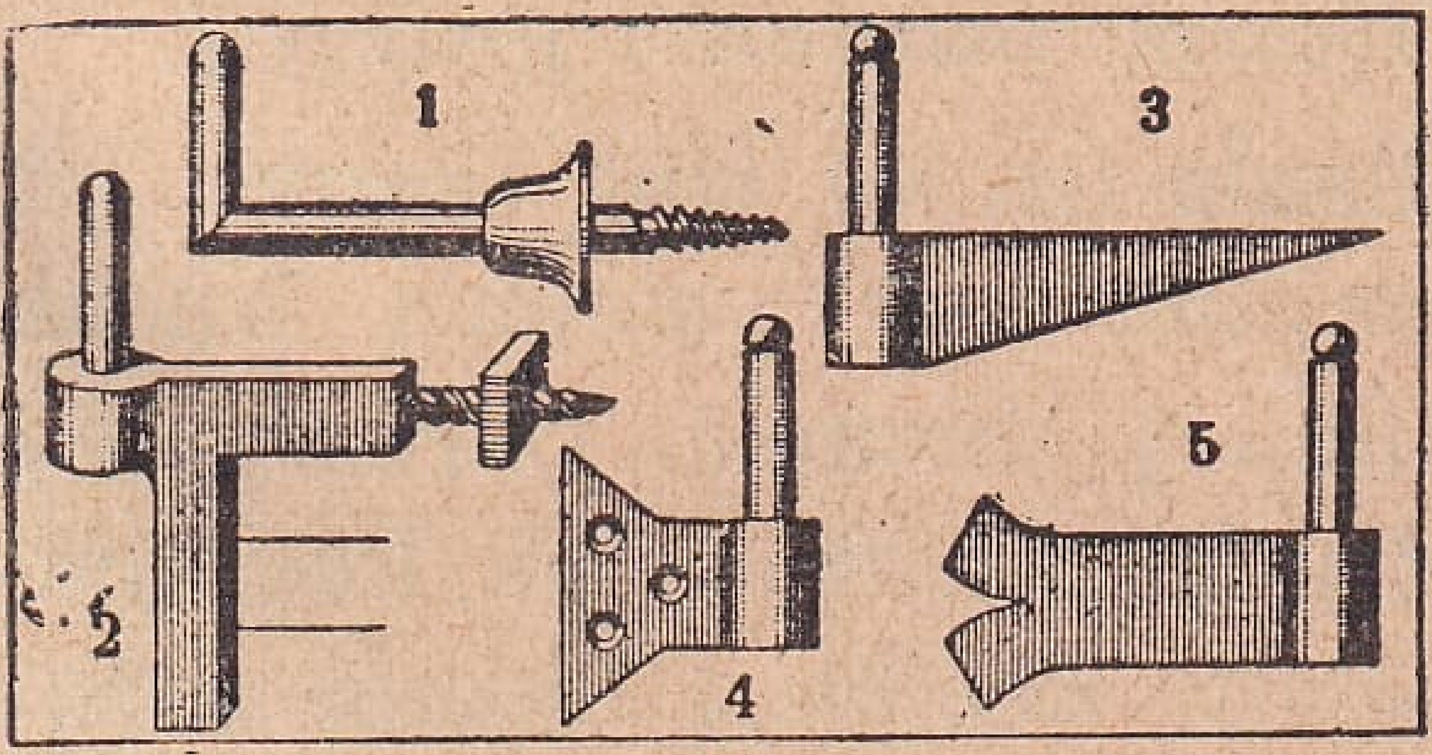

Reze

kapalı tutmaya mahsus içerden kullanılan zemberek. *[Gonde.]*
Rezeleme / **Rezelemek** (*t. m.*) Kapuyı reze ile kapama, kapamak.*[Verrouiller gonder.]*
Rezene (*c. s.*) Dereotu nev'inden ot. *[Fenouil.]*

Rezene

Rezil (*c. s.*) Deni,rusvay, aşağı, bayağı, *[Infâme; de mauvaise réputation.]*
Rezzak (*a.f.*) Cümle mahlûkatın rızkını veren Cenabıhak. § Mubalağa ile rızık verici. *[Qui pourvoit à la vie des êtres (attribut de Dieu.)]*
Riayet (*a. s.*) Gözetme, muhafaza, sayma, saygı, itibar §Hürmet, ikram, tazim, ağırlama. *[Égard; considération; respect; honneur § Bon accueil.]* **riayeten** = Sayarak, itibar ederek. *[Par égard; par respect à,]* **riayetkâr** = Gözeten, hürmet ve itibar eden, mükrim. *[Hospitalier; qui fait bon accueil.]* **riayetkârane** = Riayetkâr olana layık bir surette. *[Avec bon accueil; avec respect.]* **riayetsizlik** = Hürmetsizlik, itibarsızlık, tazim etmeyiş, saygısızlık. *[Qui accueille mal; qui fait mauvaise réception.]*
Rica (*a. s.*) Emel, ümit, umma § Yalvarma, istirham, niyaz. *Esperence§[Prière, demande]* **ricaci** = Yalvaran, rica ve niyaz eden, § Biri için tevassut edip iltimas eden, sefaatçi. *[Intércesseur.]*
Rical (*a. s.*) Recülın cem'i, hükümetin en büyük erkânı, memurları. *[Hommes § grands personnages § Hommes d'Etat.]*

Ric'at (*a. s.*) Geri dönme, geriye çekilme hareketi. *[Retour; rétrogradation.]*
Rida (*a. s.*) Belden yukarıya mahsus örtü. *[Espèce de manteau d'une pièce que quelques réligieux Musulmans se jettent sur les épaules.]*
Rie (*a. s.*) Akciğer. *[Poumon]* **rievi** = Akciğere mensup ve müteallik. *[Pulmonaire.]*
Rif'at (*a. s.*) Yükseklik, yüksek, büyük, büyük rütbe. *[Honneur; haute situation.]*
Rihlet (*a. s.*) Göç, nakil § Göçme, nakletme § Ölme, vefat etme. *[Départ; voyage § Mort.]*
Rikâp (*a. s.*) Üzengi § Büyük zatların hakipayı, huzuru. *[Étrier § La suite d'un grand personnage.]*
Rikkat (*a. s.*) İncelik, yufkalık. Acıma, şefkat, teessür, müteessir olma, merhamet. *[Délicatesse § Pitié, tendresse.]*
rikkatlı = Rahmü şafkati olan, merhametli. *[Compatissant, e.]*
Rindane (*fa. f.*) Lâübali ve ehlidil adamlara yakışır surette. *[Gaiement.]*
Ringa (*c. s.*) Kurusu dahi yenilen yassı bir cins balık. *[Hareng.]*
Rint (*fa. f.*) Lâübali kimse § Harabati, ehlidil adam. *[Personne gaie.]*

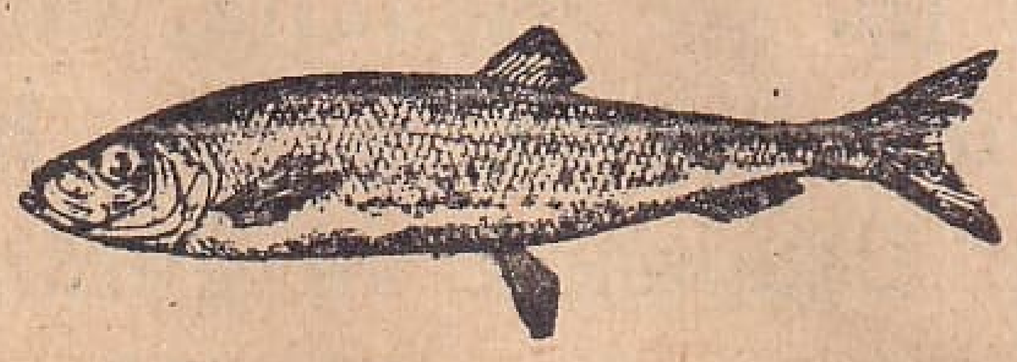

Ringa balığı

rintlik = Lâübalilik, harabatilik, ehlidillik. *[Bonne humeur; gaieté.]*
Risale (*a. s.*) Her hangi bir mevzua dair yazılmış küçük kitap § Mecmua. *[Brochure.]*
Risalet (*a. s.*) Resullük, Peygamberlik, nebilik § Birinin sözünü diğerine tebliğ etme § Elçilik *[Mission; légation § Prophétie.]*
Rivayet (*a. s.*) Haber, söz nakletme, edilme. *[Narration § Conte; récit; racontage.]*
Riya (*a. s.*) Sahta hareket ve vaziyet, iki yüzlülük, yalandan gösteriş, mürailik. *[Hypocrisie]*
riyakâr = Mürai, sahte vaziyetli, iki yüzlü § Yalandan gösteriş yapan. *[Hypocrite.]*
riyakârane = Riyakârlıkla, mürailikle, iki yüzlülükle. *[Par hypocrisie.]* **riyakârlık** = İki yüzlülük, mürailik. *[Hypocrisie]*
Rial (*c. s*) İspanya ve Avusturyanın yirmi beş gümüş kuruş değerinde bir parası. *[Rial.]*

Riyaset (*a.s.*) Reislik, her hangi bir heyetin reisliği. *[Présidence § Rang et dignilé de chef.]*

Riyaseticümhur (*a. t.*) Cümhurreisliği makamı. *[Présidence de la république.]*

Riyazat *(a. s.)* Nefsi kırma, ibadet maksadile rahat ve lezayizde azade, kanaatkârane yaşayış § Yemek, cigara içmek ve okumaktan men etmek, yalnız kuru ekmek vermek suretile olan hapis cezası. *[Abstinence austère; mortification § Cymnastique.]*

Riyazî = (*a. s.*) Hesap, cebir, hendese, müsellesat ve heyet gibi hakikî ilimlere müteallik ve bu ilimlerde mütehassıs olan zat. *[Mathématique.]*

Riyaziyun (*a. f.*) Riyazî ilimlerle uğraşanlar, *[Les mathématiciens.]*

Rifk (*a. s.*) naziklik, mülayımlık, yavaşlık, tatlılık, *[Douceur; bonté.]*

Rıh *(t. s.)* Yazıyı kurutmak için üzerine serpilen ince kum. *[Sable; poudre qu'on sème sur l'écriture pour la sécher.]*

rıhdan = İçine kum konulan ve yazı takımı aksamından olan küçük kap. *[Poudrier]*

Rıhtım (*t. s.*) Sahilî şehirlerde, deniz kenarlarında kayık ve gemilerin yanaşması için yapılan taş duvar ve kaldırım. *[Quai.]*

Rıza (*a. s.*) Hoşnutluk, muvafakat, muhalefet etmeme § İstek, irade, ihtiyar § Tevekkül. *[Contentement, satisfaction§ Consentement§Résignation.]*

Rızk (*a. s.*) Kut, azık, nafaka, maişet, kısmet olan nimet § Zahire, mekûlât. *[Provision§ Moyens de vivre.]*

Roka (*c. s.*) Uzun, kıvırcık yapraklı tereye müşabih salatalık ot. *[Roquette.]*

Roka

Roket (*c. s.*) Tahlisiye yani deniz kurtarma heyetlerinde kullanılan ve tehlikede bulunan gemiye ipi sevkeden bir nevi fişek, büyük havaî fişeği. *[Fusé à la roquette; roquette.]*

Rol (*c. s.*) Bir oyunda aktörün icra edeceği vazife § Birinin göreceği, yapacağı vazife, iş ve saire. *[Rôle.]*

Rom (*c. s.*) Çavdardan çekilen bir içki. *[Rhum.]*

Roman (*c. s.*) Kitap halinde hikâye, masal. *[Roman.]* **romancı** = Roman yazan muharrir. *[Romancier.]*

Romatizma (*c. s.*) Vücudün oynak yerlerine, adelâta müsallat olan ağrı ve sızı. *[Rhumatisme.]*

Rotatif (*c. s.*) Çok sür'atle işler bir tabı makinesi. *[Machine rotative.]*

Rozet (*c. s.*) Yaka iliğine takılan gül şeklinde kurdele nişan ve âlâmeti mahsusa, olmak üzre yaka iliğine takılan düğme. *[Rosette.]*

Römork (*c. s.*) Bir araba veya bir sefine tarafından çekilen diğer araba veya sefine. *[Remorque.]*

Römorkör (*c. s.*) Araba, vagon, gemi, makine ve saire çeken vapur, lokomotif, araba ve saire, taka, deniz motörü. *[Remorqueur.]*

Rövanş (*e. s.*) Kaybedilen oyunün acısını çıkarmak için oynanan ikinci oyun. İntikam. (*Revanche*).

Ru (*fa. s.*) Yüz, cehre, vecih. *[Visage, face.]*

Ruba (*c. s.*) Elbise, giyilecek şey, esvap, *[Robe; vêtement.]* **rubalık** = Elbise yapmağa mahsus şey. *[Propre à faire une robe.]*

Ruçhan (*a. s.*) Üstün olma, müreccahlık. *[Préférence; avantage.]*

Rugan / **Rugani** (*c. s.*) ayakkabı yapmakta kullanılan parlak sahtiyan. *[Une espèce de peau verni pour chaussure.]*

Ruh (*fa. s.*) Yanak § Şatranç oyununda bir taş. *[Joue § Tour (échec).]*

Ruh (*a. s.*) İnsan ve hayvandaki hayatın maddesi, can § Hareket, faaliyet, kuvvet § Tesir § Bir ot vesaireden çıkarılan hulâsa. *[Ame; vie § Esprit § Vivacité; énergie § Extrait; essence]*

Ruhanî (*a. f.*) Ruha mensup ve müteallik § Sırf ruhtan ibaret olan, cismi olmıyan, maddî olmıyan, manevî § Ahrete ve dine ait olan § Yalnız din ve manevîyatla meşgul olanlar, ruhban sınfı. *[Immateriel,le sprituel,le § Clérical,e.]*

Ruhaniyet (*a. s.*) Ruhanîlik, ruhtan ibaret olmaklık § Bir zatın ruhanî reislik sıfatı. *[Spiritualité § Pouvoir immatériel et surnaturel § Prêtrise.]*

Ruhban (*a. s.*) Rahibin cem'i. Rahipler, papazlar. *[Prêtres ou moines chrétiens.]* **ruhbaniyet** = Rahiplik, papaslik, keşişlik. *[Vie monacale.]*

Ruhî (*a. f.*) Ruha mensup ve müteallik olan. *[Qui conserne l'âme, l'ésprit; psychique.]*

Ruhiyat (*a. s.*) Ruha ve ahvaline dair olan ulûm, asar ve saire.(Psikologi). *[Psycologie]*

Ruhlandırma }
Ruhlandırmak } (*t. m.*) Canlandırma, canlandırmak, kuvvet ve tesirini artırma, artırmak. *[Donner de la vigueur; animer; vivifier.]*

Ruhlanma }
Ruhlanmak } (*t. m.*) Canlanma, canlanmak, kuvvet ve tesiri artma, artmak. *[Devenir vif § Se vivifier; s'animer.]*

Ruhlu (*t. f.*) Canlı, berhayat § Kuvvetli, tesirli. *[Animé,e; énergique.]*

Ruhsat (*a.s.*) İzin, icazet, mezuniyet, müsaade. *[Permission, autorisation, congé.]* **ruhsatlı** = İzinli, mezun, müsaadeli. *[Autorisé,e;permis,e.]* **ruhsatname** = Resmî ruhsatı havi varaka, izinname, icazetname, ruhsat tezkeresi. *[Lettre de permission, permis.]* **ruhsatsız** = Ruhsatı olmıyan izinsiz, müsaadesiz. *[Sans permissions.]*

Ruhsuz (*t. f.*) Cansız§ Kuvvetsiz, tesirsiz, *[Inanimé,e; sans énergie.]*

Ruhulkudüs (*a. t. r.*) Cebrail denilen büyük melek. *[Sur nom islamique de l'archange Gabriel§ Le saint-esprit chez les chrétiens.]*

Rulet (*c. s.*) Kumarhanelerde

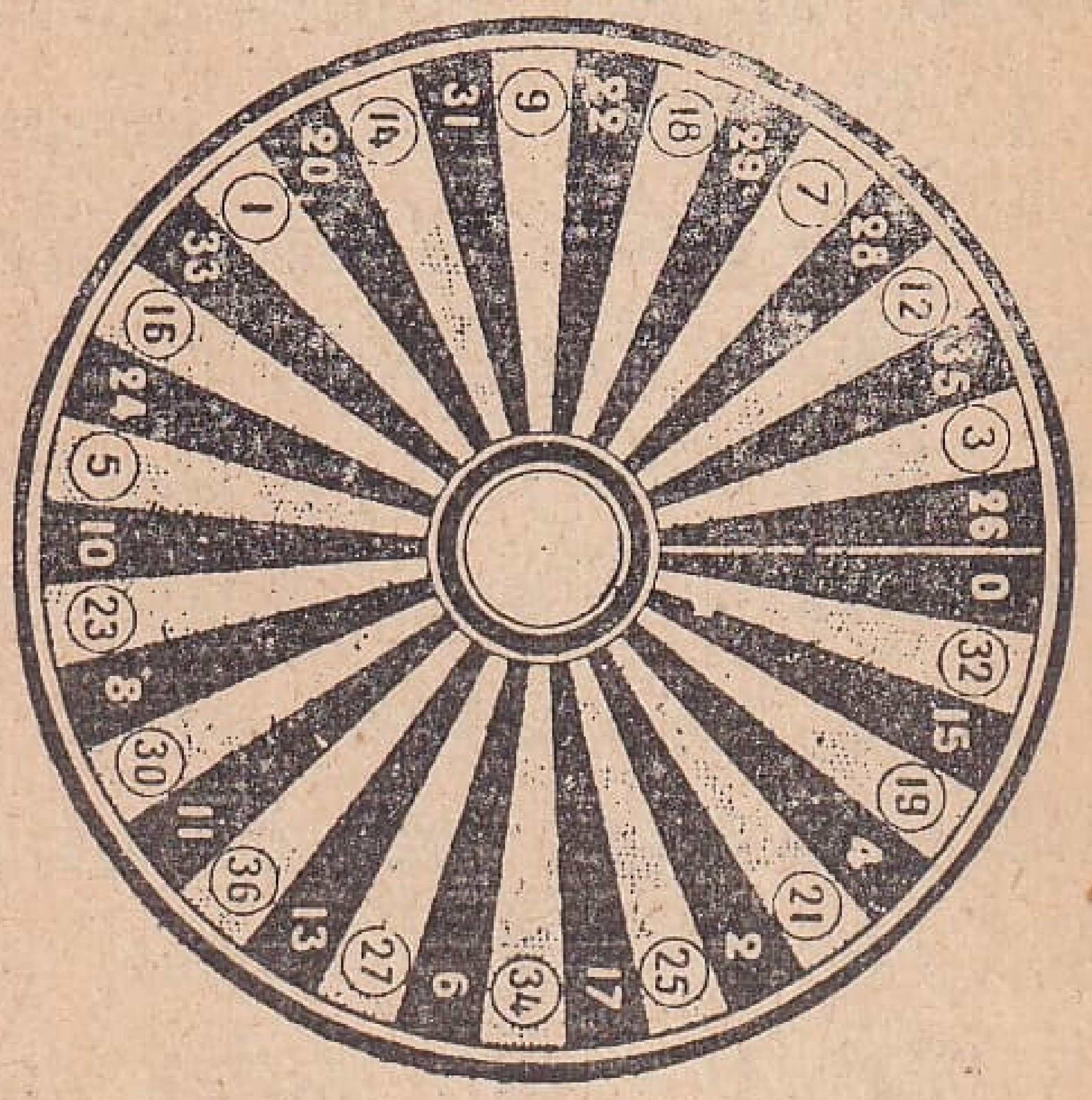

Rulet

oynanan bir nevi kumar oyunu. *[Roulette.]*

Rulo (*t. s.*) Üstüvane,yuvarlak, tomar halinde verilmiş, kâğıt yuvarlağı. *[Rouleau.]*

Rum (*t.s.*) Ortodoks kilisesine tâbi bir hıristiyan cemaatı § Mezhepçe Fener patrikanesine tâbi olan. *[Grec turc.]*

Rumî (*a. f.*) Vaktile Rum de-

nilen Anadoluya mensup ve müteallik veya bu yerlerin ahalisinden olan § Rum cinsiyetine mensup ve müteallik, Rum. *[Qui appartient aux grec turcs.]*

Rumuz (*fa.* s.) Remzin cem'i. Remzler, işaretler. *[Voir: Remz.]*

Ruşen (*fa. f.*) Aydın, nurlu, ziyadar. Zâhir, ayan, aşikâr. *[Brillant,e; éclatant,e de lumière § Clair,e; évident.]*

Rutubet (*a.* s.) Nemlilik,ıslaklık § Havada veya binanın içindeki nemlik: *[Humidité.]*

rutubetli = Nemnak, rutubeti olan, kuru olmıyan *[Humide.]*

rutubetsiz = Kuru, rutubetten ari, yaş ve nemli olmıyan. *[Sec; qui n'est pas humide.]*

Ruy (*fa.* s.) Yüz, çehre demek olan (ru)nun izafet hali. *[Visage; face.]*

Ruya} (*a.* s.) Uykuda görülen
Rüya} şey, düş, âlemi mana. *[Songe; rêve; vision.]*

Ruyinigâr (*a.* s.) Bir nevi zambak çiçeği § Küçük taneli, pembe renkli bir cins üzüm *[Variété de lys mouchеté.]*

Ruz (*fa.* s.) Gün, gündüz, yevim. *[Jour.]*

Ruzmerre (*fa. t. r.*) Her günkü. *[Journalier,ère; quotidien,ne.]*

Ruznamçe (*a.* s.) Küçük yevmiye defteri, taksimli cep defteri, her günkü vukuatı yazmeğa mahsus not defteri, bir meclis veya heyetin müzakere edeceği mes'elelerin programı. *[Compte-courant; petit journal dans lequel on écrit les comptes au jour le jour.]*

Ruznamçeci (*t.s.*) Yaktile dairelerde yevmiye defterini tutan muhasebe kâtibi, muhasebeci. *[Comptable.]*

Ruzname (*fa.* s.) Her günkü irat ve masrafı veya vukuatı kayde mahsus defter,yevmiye§ Gündelik gazete, takvim, bir meclis veya heyetin müzakerat programı.*[Journal; livre des dépenses et des recettes quotidiennes § Calandrier.]*

ruznameci = Gazeteci,takvimi tertip eden. *[Employé de la comptabilité qui tient le journal.]*

Rububiyet (*a.* s.) Tanrılık, Allahlık, ülûhiyet § Efendilik, sahiplik, malikiyet. *[Divinité.]*

Rücu (*a.* s.) Geri dönme,avdet

ric'at, cayma, sözünden dönme, vadini geri alma. *[Retour; recul; rétraction.]*

Rüesa (*a. s.*) Reisin cem'i, reisler, başta olanlar. *[Chefs§ Présidents.]*

Rüfeka (*a. s.*) Refikin cem'i. Refikler, arkadaşlar. *[Compagnon; camarades.]*

Rükün (*a. s.*) Bir şeyin en sağlam ve en muhkem tarafı, temel direği§ Köşe, istinatgâh, sütun, direk, amut § Bir heyetin en ehemmiyetli, kuvvetli efradının her biri. *[Çolonne § Appui; soutien, partie ou membre principal d'un corps§ Personne très influent]*

Rükûp (*a. s.*) Binme, râkip olma § Araba, gemi gibi nakil vasıtalarından birine girme. *[Action de monter (à cheval, voiture etc).]*

Rüsubî (*a. f.*) Tortu halinde dibe çökenlere, rüsup teşkil edenlere mensup ve müteallik. *[Sédimentaire.]*

Rüsuh (*a. s.*) Sağlamlık, metanet§ Bir ilim ve fennin künhüne varma § Meleke. *[Solidité; fermeté § Érudition; capacité.]*

Rüsum (*a. s.*) Resmin cem'i. Resimler, vergiler § Usullar. *[Pluriel de resim; droit; impôts.]*

Rüsumat (*a. s.*) Rüsumlar, vergiler § Gümrük idaresi. *[Contribution; taxe § Douane.]*

Rüsup (*a. s.*) Tortu, telve, çöküntü. *[Sédiment; marc; précipité.]*

Rüsvay (*fa. f.*) Rezil, maskara, ayıp ve fenalıkları her kesin bilmesinden hâsıl olan rezalet ve itibarsızlığa düçar olmuş. *[Diffamé,e; deshonoré,e.]*

Rüşeym (*a. s.*) Bir tohumun asıl inbat maddesi olan tanecik, tohum. *[Blaste; embriyon.]*

Rüşt (*a. s.*) Doğru yolda gitme, doğru yolu bulma§ Baliğ olma, bülûg, erliğe erme. *[Droiture; rectitude § Bonne conduite § Age de pubérté.]*

Rüştiye (*a. s.*) Vaktile ilk mektep ile idadi arasında bulunan mektebe denirdi. *[École secondaire (anciennement).]*

Rüşvet (*a. s.*) Haklı veya haksız bir işi gördürmek için bir memura verilen ücret ve hediye § Arma ve teferruatının gemide ihtiyaten bulundurulan yedekleri; gemide ihtiyaten bulunan seren, çubuk ve gönderilerin istif olundukları

yer. *[Présent donné pour corrompre;pot-au-vin.]* **rüşvetçi** = Rüşvet kabul eden, rüşvetle iş gören.*[Celui qui accepte des présents; ce qui se lesse corrompre par des présents.]*

Rütbe (*a. s.*) Derece paye § Devlet erkân ve memurlarına, şeref ve itibar vermek için tevcih olunan resmî lakap. *[Degré § Rang; grade.]* **rütbeli** = Rütbesi olan, rütbe sahibi, *[gradé,e]* **rütbesiz** = Rütbesi olmıyan, *[Non gradé,e.]*

Rütep (*a. s.*) Rütbenin cem'i rütbeler, dereceler. *[Grades.]*

Rüus (*a.s.*) Resin cem'i, başlar. İlmiye rütbesi. *[pluriel de res; têtes; chefs § Grade des ulémas.]*

Rüya (*a. s.*) Bak. Ruya, *[voir Ruya.]*

Rü'yet (*a. s.*) Görme, görüş§ Nezaret, idare § Bakma. *[Vue; vision § Surveillance; direction.]*

Rüzgâr (*t. s.*) Zaman, vakit, ahit. hengâm§Yel, bat.*[Temps; siècle § Vent.]*

S

S (*t. h.*) Türk alfebesinin yirmi ikinci harfi ve sadasız harflerin on dördüncüsüdür. Sekiz sert harften biridir. *[Vingt deuzième lettre de l'alphabet Turc.]*

Saadet (*a. s.*) Mutluluk,bahtiyarlık, kutluluk. *[Bonheur; félicité;prosperité.]* **saadetli** = Mutlu, mes'ut, bahtiyar, kutlu. *[Heureux,se; fortuné.e.]*

Saat (*a. s.*) Gündüz ve gecenin yirmi dört cüzünden beheri § Vakit, zaman, an,muayyen vakit, mukadder zaman§ Ecel, kıyamet günü§ Beş kilometrelik yol, günün yirmi

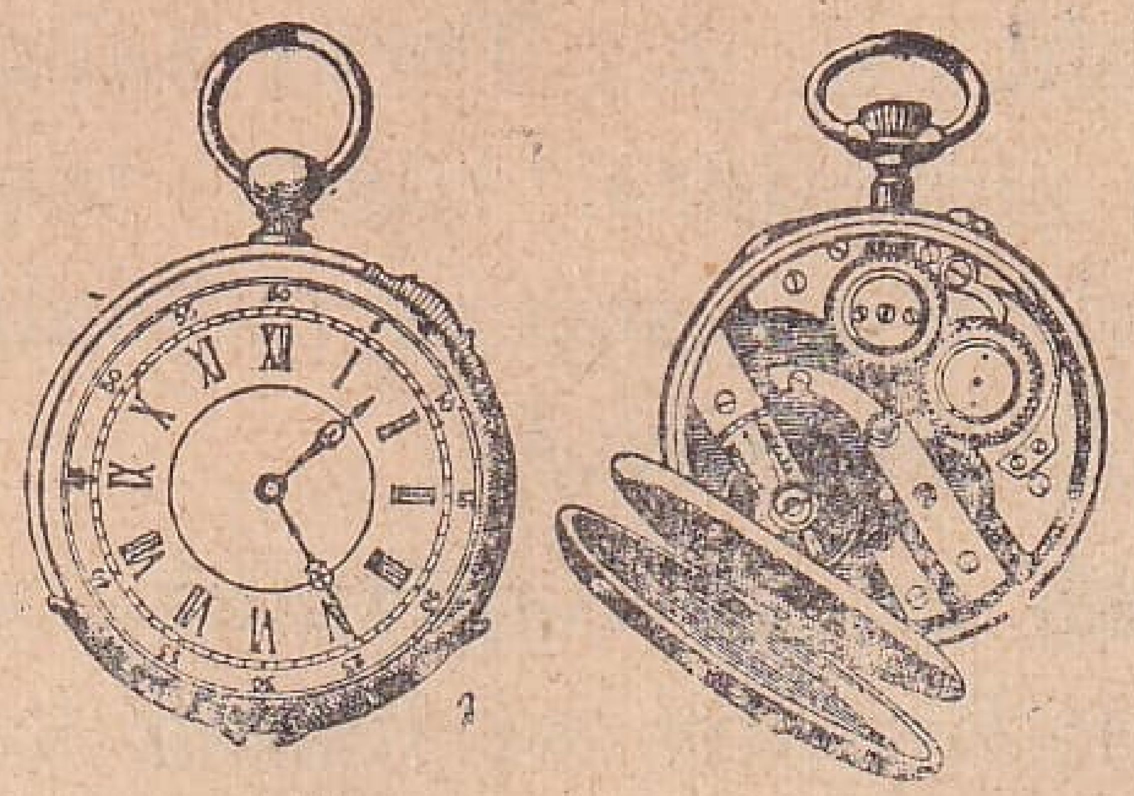

Saat

dört cüzünden bir cüzünde gidilebilen yol§Vakti gösteren maruf alet. *[Heure § Temps § Montre § Horloge § Distance*

qu'on peut parcourir en une heure.] **saatçi** = Saat yapan ve satan veya tamir eden adam. *[Horloger]* **saatçilik** = Saat yapmak, satmak ve tamir etmek san'ati. *[Horloger.]*

Saatlik (*t.* s.) Muayyen saat devam eden, şu kadar saat süren. *[Qui dure une ou plusieurs heures.]*

Saba (*a.* s.) Yazın, şarkı şimalî cihetinden esen hafif ve lâtif rüzgâr. *[Vent frais et agréable, zéphyr.]*

Sabah (*t.* s.) Gündüzün başlangıcı, güneşin doğuşundan öğle vaktine kadar geçen zaman. *[Matin.]*

Sabahat (*a.* s.) Güzellik, letafet, yüz güzelliği. *[Beauté.]*

Sabahlama } (*t. m.*) Sabaha
Sabahlamak } kadar kalma, kalmak, bütün gece uyumamak, geceyi uyumadan geçirip sabahı bulmak. *[Atteindre le matin § Faire nuit § Blanchir la nuit.]*

Sabahlatma } Sabaha kadar
Sabahlatmak } uyanık bulundurmak, sabahı buldurmak. *[Faire atteindre le matin § Faire veiller jusqu'au matin.]*

Sabahleyin (*t.* s.) Sabah vakti, erkenden § Günün başlangıcında, *[De bon matin.]*

Saban } Çift sürmeğe mahsus
Sapan } maruf alet, *[Charrue]*

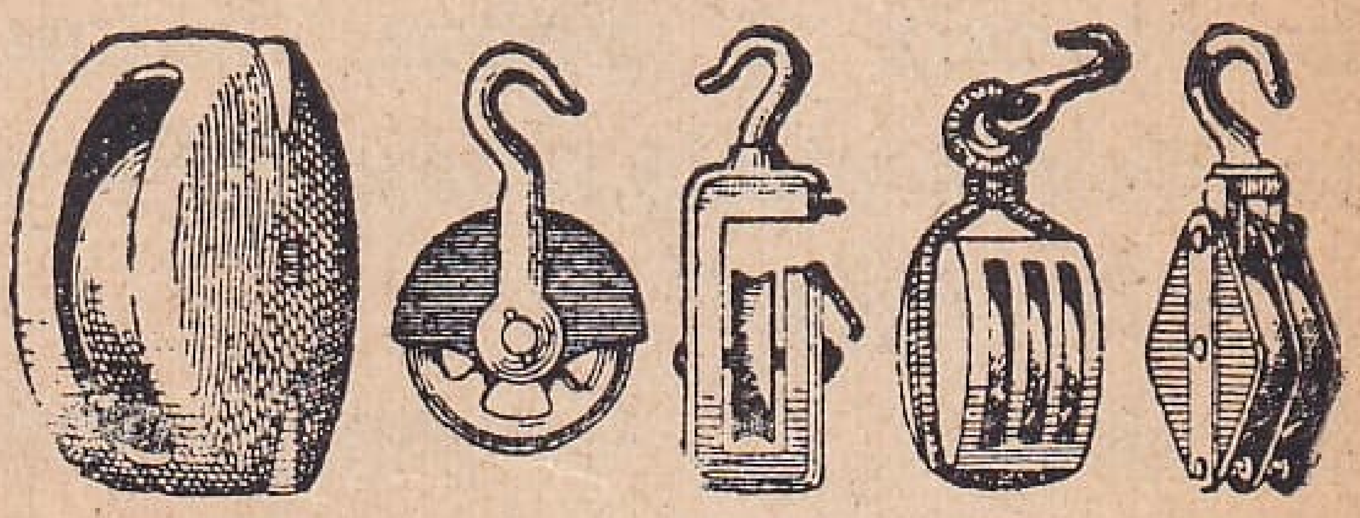

Saban

sabanbaskısı - sabandemiri = Sabana merbut ve sikke namile maruf demir, *[Soc.]*

sabanbıçağı - sabançapaşı = Tarlalardaki iri parça toprakları kırmak için saban demirinin yanına konulan keskin alet, *[Couteau].* **sabandemiri** = (Bak: Saban baskısı) buna (sabanökçesi) de derler. *[Soc.]* **sabankulağı** = Bak : Sabanbıçağı. *[Versoir.]* **sabanökçesi** = Sabandemiri, sikke. (Bu kelimeye bak:) *Voir: Saban demiri.]*

Sabavet (*a.* s.) Çocukluk, çocukluk çağı, *[Minorité § Enfance.]*

Sabi (*a.* s.) erkek çocuk, balığ olmamış oğlan, *[Mineur § Enfant.]*

Sâbi (*a. f.*) Yedinci, altıncıdan sonraki derece, *[Septième.]* **sâbian** = Yedinci olarak, yedinci derecede. *[Septièmement.]*

Sabih (*a. f.*) Suyun üstünde duran, yüzen, yüzücü. *[Nageur§ Nageant,e; flottant,e.]*

Sabit (*a. f.*) Yerinde duran, hareketsiz § Sübut bulmuş, tahakkuk etmiş,müspet*[Ferme, stable; fixe.]*

Sabık (*a. f.*) Geçen, geçmiş, sebkeden, evvelki § Bundan evvel bir memuriyet ve mesnette bulunmuş olan. *[Précédent; antérieur,e § Passé,e; susdit,e § Ancien,ne.]*

Sabıka (*a. s.*) Geçmişte vuku bulmuş hal ve keyfiyet. *[Antécédent, délit ou crime commis dans le passé.]* **sabıkalı** = Evvelce mahkûm olmuş, bir cürüm ve kabahatı sebketmiş olan, cürümü mükerrer sahibi. *[Repris de justice; récidiviste.]*

Sabıkan(*a. f.*) Evvelce, bundan evvel, mükaddema, geçmişte, öğde.*[Précédement;ci-devant]*

Sabır (*a. s.*) Başa gelen acıya veya ele geçmeyen lezaize karşı nefsi zaptediş,tahammül. *[Patience; résignation.]* **sabırlı** = Sabrı olan, sabreden, çok tahammülü olan, felakete karşı daima metanetli davranan. *[Patient,e.]* **sabırsız** = Sabır ve tahammülü olmıyan, aceleci, telâşli. *[Impatient,e.]*

Sabırsızlanma } **Sabırsızlanmak** } (*t. m.*) Sabırsızlık göstérme, göstermek, acele, telâş etmek. *[Impatienter.]*

Sabırsızlık (*t. s.*) Sabredemeyiş, acele, istical, telâş. *[Impatience.]*

Sabuk (*t. f.*) Sapmış, doğru yolu şaşırmış *[Devié,e;dépourvu,e de bon sens.]*

Sabun (*t. s.*) Yıkamak ve temizlemek için kullanılan maruf madde.*[Savon.]***sabuncu**= Sabun yapan ve satan adam§ Sabun satılan dükkân. *[Savonier.]* **sabunhane** = Sabun yapılan yer. sabun fabrikası. *[Savonnerie.]*

Sabunlama } **Sabunlamak** } (*t. m.*) Sabunla yıkamak, sabun sürmek. *[Savonner; laver avec le savon.]*

Sabunlanma } **Sabunlanmak** } (*t. m.*) Sabunla yıkanma,yıkanmak, sabun sürerek temizlenme, temizlenmek. *[Se laver avec le savon; se savonner.]*

Sabunlatma } **Sabunlatmak** } (*t. m.*) Sabunla yıkatma, yıkatmak, sabun sürdürme, sürdürmek. *[Faire savonner.]*

Sabunlu (*t. f.*) Sabun karışmış,sabunlanmış.*[Savonné,e.]*

Sabura } (*c. s.*) Gemiyi muva-
Safra } zenede tutmak için alt ambarına konulan ağırlık. *[Le st]*.

Sacayak. (*t. s.*) Bak: Sacayağı, *[Voir: Sacayağı.]*

Sacayağı(*t. s.*) Ateşe konulan tencere, tepsi ve sairenin üzerine oturdulduğu demirden maruf üç ayak. *[Trépied de cuisine.]*

Saç (*t. s.*) Demir levha § Demirden mamul kapak gibi kullanılan, üstünde yufka ekmeği, içinde kebab pişirilen mutfak aleti. *[Plaque de fer § Tôte pour cuire la pâte § En plaque de fer.]*

Saç(*t. s.*) Gemi inşaatında kullanılır pek sert ve pek makbul bir Hint ağacı. [*Espèce d'arbre à bois dur originaire des Indes et usité dans la construction des navires.*]

Saç (*t.s.*) İnsan başının kılları [*Cheveu; chevelure.*]

Saçak (*t. s.*) Dağınık şey§Süs için bir şeyin kenarına ilâve olunan fazla kısım § Püsküllü kenar harcı § Çatının binadan dışarıya çıkan kenarı ve bunun kenarına ilâve olunan oymalı tahtadan süs. [*Répandu.e; parsemé,e § Toit en saillie; auvent § Rebord de toit qui dépasse la façade. Frange; bordure.*] **saçaklı** = Kenarlarında süs için püskülleri, kırmaları olan § Kenarlarında çıkıntısı, oymaları bulunan § Saçı dağınık ve başının etrafından sarkan. [*En frange: en bordure.*]

Saçı (*t. s.*) Gelinin başına serpilmesi adet olan para Darı ve saire § Geline verilen hediye. *[Pièces de petites monnaies etc, qu'on répand sur la tête de la nouvelle mariée § Cadeau de noce.]*

Saçık (*t. f.*) Dağılmış, serpilmiş, dağınık § İntizamsız,düzgün olmıyan, perişan. *[Répendu,e; parsemé,e; dispersé,e]*

Saçılma } (*t. m.*) Dağılmak,
Saçılmak } yayılmak , serpilmek, perişan olmak. *[Se répandre; être répendu,e; être semé,e.]*

Saçıntı (*t. s.*) Saçılmış taneler, döküntü, serpinti. *[Petites graines répendues: grenaillles.]*

Saçıştırma } (*t. m.*)Azar azar
Saçıştırmak } serpip her tara-

fa dağıtmak. *[Répandre; semer peu à peu.]*

Saçkıran (*t. s.*) Kılların düşmesini mucip olan bir illet. *[Alopécie.]*

Saçma (*t. s.*) Saçılır şey § Av için yapılmış küçük kurşun taneleri § Bir nevi balık ağı § Rabıtasız, manasız, münasebetsiz söz ve lâkırdı. *[Tout ce qu'on répand, qu'on sème § Petit plomb de chasse § Trémail § Parole vaine, futile, bêtise.]*

Saçma } **Saçmak** } (*t. m.*) Dağıtmak, serpmek, perişan ve perakende haline koymak. *[Répandre; semer; parsemer § Disperser.]*

Saçmalama } **Saçmalamak** } (*t. m.*) Saçma sapan söylemek, boş, manasız, münasebetsiz, akıl kabul etmez sözler söylemek, hezeyan etmek. *[Radoter; dire des sottises.]*

Saçmasapan (*t. f.*) Boş, manasız ve münasebetsiz lâkırdı. *[Paroles futiles.]*

Sada } **Seda** } (*a. s*) Ses, avaz § Bir mania çarpıp geri dönen ses, aksi sada. *[Voix § Son; écho.]*

Sadaka (*a. s.*) Allah rızası için fakirlere verilen şey. *[Anmône; charité.]*

Sadakat } **Sedakat** } (*a. s.*) Dostluk, muhabbet, dostlukta sebat, vefadarlık § Sadık olma. *[Fidélité; dévouement; affection.]* **sadakatlı** = Sadakatı olan, vefadar, hakikatlı, sadık, doğru. *[Devoué,e; fidèle, affectionné,e.]*

Sadalı (*t. f.*) Sesi olan, sesli, ses çıkaran. *[Qui a de la voix; qui fait de bruit.]*

Sadaret (*a. s.*) Sadırda yani başta bulunma, öne geçme, riaset. Sadrazamlık § Vaktile sarıklı ulema tarikında en büyük paye. *[Poste de grand vizir; grand vizirat (anciennement)]*

Sadasız (*t. f.*) Sessiz, sesi çıkmaz, sakit § Sessizce, ses çıkarmaksızın, kemali sükün ile. *[Sans bruit.]*

Sadberk (*fa. s.*) Katmerli, yüz yapraklı, *[Mille feuilles; à plusieur plis (fleur).]*

Sade (*t. f.*) Bir şeyle karışık olmayan, basit, düz, ziynetsiz, adi, süsten ari. İçine bir şey karışmamış, halis, safi, temiz. Tekellüfsüz, tantanasız § Şekersiz kahve, peynir ve kıymasız börek. Doğru özlü. temiz yürekli. Çok derin düşünmez, bön, safderun.

tek § yalnız, Katmerli olmayan, bir katlı. Yalnız, ancak. *[Simple; non composé.e; sans ornement § Pur, non mélangé.e § Seulement.]*

Sadedil (*fa. f.*) Yüreği temiz, hile bilmez, bön, safderun. *[Naïf,ïve.]* **sadedilâne** = Hile ve tedbir düşünmeksizin, sadedilcesine, bönlükle, safderunane. *[Naïvement.]*

Sadedillik (*t. s.*) Bönlük, safderunluk. *[Naïveté.]*

Sadef (*t. s.*) Midye ve istiritye gibi kabuklu hayvanlar içinden çıkan inci, deniz böceği ve bu böceğin kabuğu. Bu kabuktan yapılmış düğme, kakma v. s. *[Nacre.]*

Sadefçe (*t. s.*) Sadef böceğinin küçüğü. *[Coquillage.]*

Sadefe (*t. s.*) Bir tek inci sadefi ve bir tek kabuk. Kulağın deliği haricindeki oyuğu. *[Conque (de l'oreille).]*

Sadegi (*fa. f.*) Sadelik, ziynetsizlik, sâflık. *[Simplicité.]*

Sadelik (*t. s.*) Sade olanın hal ve sıfatı, sade olmaklık. *[Simplicité, naïveté.]*

Sadet (*a. s.*) Kast, niyet, teşebbüs, kelâmdan maksut, mevzuu bahs olan madde, maksut, esası kelâm ve bahis, *[Propos; sujet § Besoin; intention.]*

Sadeyağ (*t. s.*) Karışıksız halis tere yağı. *[Beurre frais sans mélange.]*

Sadis(*a. f.*) Altıncı.*[Sixième]* **sadisen** = Altıncı olarak. *[Sixièmement.]*

Sadık (*a. f.*) Doğru, sahi, hakikî, yalan, sahte olmıyan§ Sadakatlı, vefadar,samimî,muhabbetli,iyilik ve hukuku unutmıyan.*[Vrai,e;sincère§Fidèle; affectionné,e.]* **sadıkane** = Sadık ve vefadar olana yakışır, dostane, sadakatle, vefadarlık ve şükranla. *[Fidèlement; justement.]*

Sadır (*a. s.*) Göğüs, sine§ Her şeyin önü, başı, ilerisi, en yüksek ve itibarlı yer, baş, reis, en yüksek makamda bulunan.*[Poitrine§Place d'honneur.]*

Sâdır (*a. f.*) Çıkan, zuhur eden, vukua getirilen. *[Qui sort, qui dérive§ Qui émane, qui paraît.]*

Sadme (*a. s.*) Çarpma, vurma, çatma, ansızın başa gelen afet, insanın maddî vaziyetini sarsan vukuat § Patlama,iştial. *[Collision; choc; coup § Mal-*

heur soudain § Détonation.]

Sadrî (*a. f.*) Göğse mensup ve müteallik. *[Poitrinaire.]*

Sâf (*t. f.*)Temiz, halis, karışık olmıyan, berrak § Hile ve fesattan ari, şeytanlık düşünmez kolay aldanır, yüreği temiz.*[Pur,e,non mélangé,e§ Clair,e; limpide § Simple; naïf,ive § Sincère.]*

Saf (*a. s.*) Sıra, dizi, silk § Bir sıraya dizilmiş asker, talebe. *[Rang; ordre; file; ligne.]*

Safa (*fa.s.*) Safilik,berraklık, bulantı ve kederden salim olma. Endişesizlik, ıtminan, rahat, huzur, eğlence.*[Pureté; clarté§Sincérité§ Plaisir; divertissement.]*

Safahat (*a. s.*) Safhanın cem'i. Safhalar, yüzler, lavhalar. *[Faces, facettes § Lames § Plaques.]*

Safderun (*fa. f.*) İçi sâf ve sade, bön. *[Sincère; bonasse.]* **safderunluk** = Temiz kalplilik, sadedillik § Bönlük. *[Sincèrité, bonasserie.]*

Safdil (*fa. f.*) Yüreği sade, sadedil, hile bilmez § Bön, budala. *[Ingénu,e.]* **safdillik**= Bak: Safderunluk. *[Voir: Safderunluk.]* = **safdilâne** Sadedillikle, sadedilce, bönlükle. *[Ingénuement; avec bonasserie.]*

Saffet (*a. s.*) Safilik, halislik, paklik, berraklık, hile ve şeytanlıktan arilik. *[Pureté; clarté, sérénité.]*

Safha (*a. s.*) Yüz, bir şeyin düz yüzü, vecih, her cismin görünen dış taraflarının her biri § Yazılmış ve yazılabilir sahife § İnce ve geniş cisim, tahta levha. *[Face; facette § Lame § Phase § Plaque.]*

Safî (*a. f.*) Halis, temiz, pak § Bir şeyle karışık olmayan, pürüzü ayıklanmış, sırf.*[Pur,e; non mélangé,e; net,te; propre.]*

Safir (*t. s.*) Gökyakut denilen kıymetli taş § Islık suretinde ses. *[Sifflement § Rubis de Hongrie.]*

Saflık (*t. s.*) Temiz yüreklilik, sadedillik, bönlük. *[Simplicité; naïveté, sincérite.]*

Safra (*a. s.*) Öt denilen uzuvdaki yeşilimtrak sarı su. midede hasıl olan mayi. *[Bile.]*

Safralı (*t. f.]* Safrası olan, biraz sallanmaktan, aşağı veya yukarı bakmaktan başı dönen adam. *[Bilieux,euse.]*

Safran (*t. s.*) Zerde yapmak ve sarıya boyamak için kullanılan maruf ot. *[Safran.]*

Safran

Safravî (*a. f.*) Safraya mensup ve müteallik § Safrası galip olan. *[Relatif,ive à la bile; biliaire.]*

Safsata (*a. s.*) Zahirde doğru, hakikatte yanlış olan kıyas, dava § Hasmı ilzam için hakikat süsü verilmiş yalanlar. *[Sottise; sophisme.]* **safsatacı** = Görünüşte mantıka uygun ve hakikatte yalan kıyaslarla hasmını ilzam edip hak kazanmak isteyen adam. *[Sophiste.]*

Safsatalama } **Safsatalamak** } (*t. m.*) Hasmı ilzam için yalandan bir takım kıyaslara ve delillere tevessül etmek. *[Dire des sottises; faire tourner la discussion au sophisme.]*

safsatalı = Safsata ile karışık, yalan kıyaslar ve bürhanlar ile memzuç. *[Mêlé,e de sottises; sophistique.]*

Sağ (*t. f.*) Ber hayat § İlleti olmıyan, salim, sıhhat ve afiyette olan. Sağlam, kavi, muhkem, metîn, korkusuz, emin, mutemet. *[Sain § Vivant,e § En bon état.]*

Sağ (*t. f.*) İnsan ve hayvan bedeninin iki yanından en işlek ve müsait olanı, bu tarafa isabet eden, insanın sağ cihetine düşen veya ruhsuz bir cismin sağ ciheti hükmünde bulunan § Şağ taraf, sağ cihet, sağ kol§Uğur, meymenet.*[Droit,e § Côté droit§ Heureux augures.]*

Sağalma } **Sağalmak** } (*t. m.*) Hastalıktan kurtulma, kurtulmak, hasta eyileşme, eyileşmek. *[Se guérir; être guéri,e, se rétablir.]*

Sağanak (*t. s.*) Birdenbire şiddetle yağıp geçen yağmur § Birdenbire gelen şiddetli zarar. *[Averse; pluie forte et passagère.]*

Sağdıç (*t. s.*) Düğünde güveyinin sağında gelen kılavuz § Gelinin sağında giden kadın, yenge § Hıristiyanlarda vaftiz olan çocuğu tutan ve adını koyan adam, kumbaros. Sünnette çocuğunu tutan.*[Compère§ Homme qui marche à la droite du nouveau marié le jour de noce pour le conduire.]*

Sağdırma | (*t. m.*) Birisine
Sağdırmak | dişi hayvanın sütünü aldırmak, parmaklarla sıkarak çektirmek § İğfal edip parasını çektirmek. [*Faire traire.*]

Sağı (*t. s.*) Ziraatta kullanılır bir cins kuş tersi, kuş gübresi. [*Fiente d'oiseau.*]

Sağıma | (*t. m.*) Memeleri sı-
Sağımak | kılarak süt alınma, alınmak § Aldatarak soyulma, [*Être trait,e* § *Être dépouillé,e.*]

Sağım (*t. s.*) Sağma, sağma hal ve keyfiyeti. [*Trait.*]

Sağımlı (*t. f.*) Sağılır, süt alınır, sütlü, sağmal § İstifadeli. [*Allaitant,e* § *Profitable.*]

Sağır (*t. f.*) Kulağı hiç işitmez veya az işitir olan § İçi dolu olduğundan vurulunca ses çıkarmaz olan § İçi görünmez, kapalı, mesdut § Az veya boğuk ve sönük ses çıkaran, sessiz. [*Sourd,e* § *Qui ne rend pas de sons.*]
sağırlık = Kulağın işitmemesi kulak sakatlığı. [*Surdité.*]

Sağlam (*t. f.*) Hastalığı, sakatlığı olmıyan, salim ve sıhhat ve afiyette § Doğru, gerçek, sahi § Güvenilebilir, emin, itimada şayan § Metîn, müstahkem. muhkem, dayanıklı, metanetli, çürük ve gevşek olmıyan § Sıhhate yarar, dokunmaz. [*Sain,e et sûr,e* § *Sûr,e* § *Intact; entier,ère* § *Fort,e* § *En bon état.*]

Sağlama | (*t. m.*) Kuvvet
Sağlamak | verme, vermek, temin etmek § Metanet vermek, tahkim etmek. [*Assûrer* § *Fortifier; renforcer.*]

Sağlamlama | (*t. m.*) Bak:
Sağlamlamak | Sağlamak. [*Voir: Sağlamak.*]

Sağlamlanma | (*t. m.*) Bak:
Sağlamlanmak | Sağlanmak. [*Voir: Sağlanmak.*]

Sağlamlaşma | (*t. m.*) Sağ-
Sağlamlaşmak | lam ve kavi olma, olmak, metanet kesp etmek § Doğruluğu meydana çıkmak, tahakkuk etmek § Temin olunmak, muhataradan kurtulmak. [*Se raffermir*]

Sağlamlaştırma | (*t. m.*) Sağ-
Sağlamlaştırmak | lam ve kavi etme, etmek, metanet verme, vermek § Tahkik ve tetkik etmek, sıhhatini anlamak, temin etmek, sağlama bağlama, bağlamak. [*Raffermir.*]

Sağlamlık (*t. s.*) Sıhhat, afiyet § Kusursuzluk, metînlik § Doğruluk, gerçeklik § İtimat, emniyet, muhkemlik, metanet § Da-

yanıklılık, salâbet, katılık § Sıhhate yarar ve muvafık olmaklık. *[Sûreté § Santé § Bonté § Résistance;force.]*

Sağlanma | *(t. m.)* Kavilenme,
Sağlanmak | Kavilenmek, takviye olunma, olunmak, kuvvetlendirilme, kuvvetlendirilmek § Temin olunma, olunmak, daha ziyade metanet ve rasanet verilme, verilmek. *[Être raffermi,e; se raffermir § Être mis,e en état, en sureté.]*

Sağlı *(t. f.)* Sağ tarafı olan. *[Qui a un côté droit.]*

Sağlıcak *(t. s.)* Hayat, afiyet, sıhhat § Saadet. *[Santé§ Vie.]*

Sağlık *(t. s.)* Sıhhat, dirilik, hayat. Hasta ve alil olmamak, afiyet. *[Santé § Vie.]*

Sağma | *(t. m.)* Memeyi par-
Sağmak | makla sıkıp sütünü alma, almak § Aldatmak. saymak. Arı kovanından balı alma, almak *[Traire § Arracher des confidences § Dépouiller.]*

Sağrı *(t. s.)* At ve eşek ve esterin bel ile kuyruğu arasındaki dolgun ve yuvarlakça tarafı. *[Croupe.]*

Sağu *(t. s.)* Ölünün fazailini sayarak ağlamak, mersiye. *[Action de pleurer un mort en énumérant ses vertus et ses talents; panégyrique.]*

sağucu = Ölmüşe ücretle ağlıyan adam. *[Pleureur,euse (contre un payement.)]*

Sah *(a. s.)* Doğru ve yanlışsiz manasına olarak resmî evrak altına çekilen işaret. *[Parafe; paraphe.]*

Saha *(a. s.)* Meydan, ortalık, açık yer § avlu. *[Espace; arène.]*

Sahabe *(a. s.)* Hazreti Peygamberin zamanında bulunup yüzünü gören veya kendisi ile suhbet eden müslümanlar. *[Les compagnons de Mahomet.]*

Sahabet *(a. s.)* Sahip çıkma, himaye, müdafaa, benimseyip iltizam ve vikaye etme. *[Protection; soutien.]*

Sahaf | *(a. s.)* Müstamel ve
Sahhaf | yazma kitap alıp satan adam, kitapçı. *[Libraire.]*

Sahan *(t. s.)* Yemek konulup sofraya konulan bakır kap. *[Plat (de cuivre) § Le contenu d'un plat.]*

Sahanlık *(a. s.)* Dış kapı önündeki merdiven başında veya altında üstü mermer döşeli set§ Merdivenin döndüğü

yerde veya bir kaç basamak çıktıktan sonra bulunan geniş ve dört köşeli basamak § Bir kaç sahandan mürekkep, ibaret. *[Perron; palier.]*

Sahare (*a.* s.) Bir nevi meşin kaplı sandık. *[Malle de voyage recouverte de cuir.]*

Sahavet (*a.* s.) Cömertlik, el açıklığı, semahat. *[Générosité libératité.]* **sahavetli** = Sahi, cömert, eli açık. *[Généreux, euse; libéral,e.]*

Sahi (*a.* *f.*) Cömert, eli açık, semih *[Généreux,euse; libéral,e]*

Sahiden | **Sahihen** (*t.* *m.*) Filhakika, doğru, hakikaten. *[Vraiment; exactement.]*

Sahife (*a.* s.) Kitap veya her türlü yazılmış, kâğıdın bir yüzü, yaprak. *[Page.]*

Sahih (*a.* *f.*) Gerçek, doğru, yalan olmıyan, esaslı, kusursuz, halis, hakikatan. *[Vrai,e; exact,e § Sain,e.]*

Sahil (*a.* s.) Nehir veya deniz kenarı, kıyı, yalı. *[Bord; rivage; côte; rive.]*

Sahileşme | **Sahileşmek** (*t.* *m.*) Gerçek çıkmak, tasdik olunmak, sıhhatı tebeyün etmek. *[Se vérifier; être confirmé,e.]*

Sahileştirme | **Sahileştirmek** (*t.* *m.*) Gerçekleştirme, gerçekleştirmek, gerçekten yapmak, tahkik etmek, sıhhatini tetkik ve temin etme, etmek. *[Vérifier; confirmer § Exécuter un projet.]*

Sahilhane (*fa.* s.) Yalı, deniz kenarındaki ev, konak. *[Résidence au bord de la mer.]*

Sahilsaray (*fa.* s.) Yalı, deniz kenarındaki büyük konak. *[Palais sur le bord de la mer.]*

Sahip (*a.* *f.*) Bir malın, mülkün ve sairenin mutasarrıfı, malik § Bir sıfatı haiz bulunan, muttasıf § Bir şeye nail olan, bir şeyi yapıp vücude getiren, fail, müessis, müessir, müellif, musannıf § Hami, himaye eden, tarafını tutan. *[Possesseur; maître; propriétaire; protecteur § Doué,e de § Fondateur.]* **sahipsiz** = Sahibi olmıyan, kimsenin malı olmıyan, hamisi olmıyan, tesahup edeni bulunmıyan, bikes. *[Abandonné,e; qui n'appartient à personne.]*

Sahne (*a.* s.) Tiyatroda oyun oynanan yer § Meydanlık. *[Scène de théatre.]*

Sahra (*a.* s.) Çöl, susuz ve otsuz geniş ova, beyaban. *[Plaine vaste § Campagne § Désert.]*

Sahraî(*a. f.*) Sahraya mensup, çöl ehalisi. *[Champêtre; qui concerne les champs.]* **sahra topu** = Arabalarla çekilen ağır top. *[Canon de campagne.]*

Sahre (*a. s.*) Kaya, büyük taş § Taş toprak envaile muhtelıf madenlerin tabiî halindeki parçaları. *[Roc, roche, rocher.]*

Sahte (*fa. f.*) Yapma, düzme, uydurma, yalandan; taklit. *[Contrefait,e; feint,e; faux, ausse; falsifié,e.]* **sahtekâr** = Sahte işler yapan, hilekâr, düzenbaz, taklitçi. *[Contrefacteur; falcificateur; faussaire.]* **sahtekârlık** = Taklitçilik, kalpazanlık. *[Contrefaçon; falsification.]* **sahtelik** = Yapma, düzme ve taklit olan şeyin hali. *[État de toute chose feinte, contrefaite.]* **sahtevakar** = Yalandan ve uydurma bir vakar takınan, yalandan vakar ve temkin gösterme. *[Faux dignité.]*

Sahtiyan (*t. s.*) İşlenmiş, cilâ verilmiş deri. İşlenmiş deriden yapılmış, maroken. *[Cuir de chèvre preparé au saumac et à la noix de galle; maroquin.]* **sahtiyancı** = Sahtiyan yapan ve satan adam. *[Fabricant de maroquin.]*

Sahur (*t. s*) Ramazanda gece sonunda yenen yemek. *[Repas fait au point du jour avant l'aurore pendant les nuits de Ramazan.]*

Sai (*a. s.*) Sayeden, çalışan § Bir haber veya mektup götürmek için bir yere gönderilen ulak, tatar. *[Travailleur § Messager qui va à pied pour porter une nouvelle ou une lettre.]*

Saik (*a. f.*) Sevkeden, gönderen § Amil § Sebep olan. *[Qui mène; qui stimule; facteur § Qui cause.]*

Saika (*a. s.*) Yıldırım, rait. *[Foudre.]*

Saika (*a. f.*) Sevkeden hal ve keyfiyet, sebep, mucip. *[Cause qui mène à.]*

Sail (*a. f.*) Soran, sual eden, dilenci § Akan, akıcı. *[Interrogateur, trice § Mendiant,e.]*

Sail (*a. s. f.*) Akan, seylan eden. *[Liquide; fluide.]* **sailiyet** = Mayilik, akan şeylerin hali. *[Liquidité.]* **saillik** = Dilencilik. *[Mendicité.]*

Saip (*a. f.*) Doğru nişana, hedefe varan, hata etmiyen,

doğru, uygun.*[Droit,e;juste.]*

Sair (*a. f.*) Seyir ve hareket eden, yürüyen, müteharrik, geçen, şayı § Diğer, başka, gayır.*[Qui court; qui marche § Ambulant,e § Propagé,e; général,e § Autre.]*

Sairfilmenam (*a. s.*) Gece uykuda iken farkında olmaksızın kalkıp yürüyen ve iş gören. *[Hypnobate; somnambule.]*

Saît (*a. f.*) Bahtiyar, uğurlu, mubarek, mes'ut § Makbul olan. *[Heureux,euse; de bon augure.]*

Saıt (*a. f.*) Yükselen, suut eden, yukarı çıkan. *[Ascendant,e.]*

Sak (*a. s.*) Diz ile topuk arasındaki kısım, baldır, incik § Ağaç ve nebatın yerden dalların başladıkları mahalle kadar olan düz yeri,sap.*[Jambe§ Tige d'un arbre ou d'une branche.]*

Sâk (*a. s.*) Mahkeme ilâmı ve saire. *[Acte; pièce juridique.]*

Saka (*t. s.*) Çeşmeden, veya kuyudan evlere ve sair yerlere ücretle us taşıyan adam. *[Porteur d'eau.]* **saka beygiri** = Su taşıyan beygir § Çok çalışan ve yorulan adam. *[Cheval de porteur d'eau § Qui fatigue et travaille beaucoup.]*

Sakak (*t s.*) Çene altı. *[Peau pendante; fanon (des bœufs).]*

Sakakuşu (*t. s.*) Güzel öten bir cins küçük kuş. *[Chardonneret.]*

Sakal(*t. s.*) Erkeklerde yüzün

Sakal

etrafında ve çenede biten kıllar. *[Barbe.]*

Sakallanma | (*t. m.*) Sakalı
Sakallanmak | gelme, gelmek, sakallı olma, olmak.*[Devenir barbu.]*

Sakallı (*t. f.*) Sakalı olan,traşsız. *[Qui porte une barbe; barbu,e.]*

Sakalsız(*t. f.*) Sakalı olmıyan§ Sakalını traş etmiş olan. *[Qui ne porte pas la barbe.]*

Sakamet (*a. s.*) Bozukluk, noksanlık, sakatlık, yanlışlık. *[Infirmité; défectuosité.]*

Sakangur (*a. s.*) Bir cins tülbent. *[Espèce de tulle fin.]*
Sakar (*t. s.*) Atın alnındaki beyaz leke. *[Tache blanche chez le cheval qui s'étend du front jusqu'au nez.]*
Sakar(*t. f.*) Uygunsuz, meş'um *[De mauvaise augure; funeste.]*
Sakarin (*c. s.*) Taş kömürü katranından çıkarılan bir nevi şeker. *[Saccarine.]*
Sakat (*a. f.*) Azasından biri noksan ve malûl adam, alil § Bir şeyin düşük ve işe yaramaz kısmı,kötü ve faydasız şey. *[Estropié,e;infirme; mutilé,e§ Erreur; faute.]*
Sakatat (*a. s.*) Düşük yerler, kusurlar, noksanlar§ Koyun ve sairenin ciğer, işkembe gibi şeyleri.*[Défectuosité de style.]*
Sakatlama | (*t. m.*) Bir şeyi
Sakatlamak| bozma, bozmak§ Birinin bir uzvunu alil etme,etmek,doğruluğuna halel getirme, getirmek § Bir şeyi kırıp, yırtıp,delip sakat etmek*[Estropier mutiler; rendre infirme.]*
Sakatlanma | (*t. m.*) Bedenin
Sakatlanmak| bir uzvu alil ve işlemez olmak, kusurlu olmak, yanlış olmak. *[Devenir estropié,e.]*
Sakatlık (*t. s.*) Bir uzvun alil ve işlemez olması, noksan, kusur, yanlışlık, hata. *[Infirmité; mutilation § Erreur; faute.]*
Saki (*a. s.*) İşret meclisinde kadehsunan, içkiyi kadehlere doldurup dağıtan § Su veren. *[Échanson.]*
Sakil (*a. f.*) Ağır, vezni çok § Sıkıntılı, canı sıkan § Çirkin§ Telaffuzu ağır ve kalın olan (harf veya kelime). *[Lourd,e; pesant,e;dense § Ennuyeux, euse.]*
Sakilik (*t. s.*) Su, şarap ve saire dağıtmak vazifesi, saki işi. *[Service d'échanson.]*
Sakîm (*a. f.*) Hasta,alil, doğru olmıyan, yanlış,hatalı.*[Malade; faible; infirme.]*
Sakin (*a. f.*) Harekesi, hareketi olmıyan, hareketsiz § Oturan, ikamet eden, bir yerin ahalisinden olan § Uslu, halim, sessiz. *[Paisible; tranquille § Immobile § Habitant,e.]*
Sakîname (*a. s.*) Eski şairlerin şerap ve rakıya hitaben söylenen uzun kasideye denirdi. *[Poème dans lequel le poète s'adresse toujours à l'échanson.]*
Sakit (*a. f.*) Susan, ses çıkar-

mıyan, sakin bir halde. *[Silencieux, euse; muet,te.]* **sakîtane** = Sakit bir halde. *[Silencieusement.]*

Sakıf (*a. s.*) Çatı,dam. *[Toit.]*

Sakın (*t. f.*) Zinhar, olmıyaki, dikkat et! *[Attention! § Gare! prendre garde.!]*

Sakıngan (*t. f.*) Her şeyden sakınan, çekinen, muhteriz, tevakki eden. *[Réservé,e.]*

Sakınış (*t. f.*) Sakınma hal ve tarzı § Kendini gösterme, tahaffuz,çekinme,içtinap. *[Action de se garder; gardes; réserve]*

Sakınma | **Sakınmak** (*t.m.*) İhtiraz etme, etmek, çekinme, çekinmek § Kendini koruma, korumak. *[Se réserver; se garder; éviter.]*

Sakırdı (*t. s.*) Korku veya soğuktan şiddetle titreme. *[Tremblement fort de froid, de peur etc.]*

Sakırdama | **Sakırdamak** (*t.m.*) Korku veya soğuktan şiddetle titreme, titremek *[Trembler fortement.]*

Sakırga (*t. s.*) Koyun ve köpeklere yapışıp kanlarını emen bir küçük böcek,yen. *[Tique; puce pénétrante.]*

Sakır-sakır (*t. s.*) Şiddetli titremeği taklit ve tavsir eder. *[Imite un tremblement fort de froid, de la peur etc.]*

Sakıt (*a. f.*) Sukut eden, düşen § Hüküm ve itibardan düşen § Mülga, mefsuh§Vakitsiz doğan, rahimden düşen. *[Tombé,e; déchu,e; annulé,e.]*

Sakız (*t. s.*) Bazı ağaçlardan çıkarılan zamk gibi yağlı bir madde. Kadınların ve bazı erkeklerin çiynedikleri beyaz bir cins zamk § Çok beyazlıktan ve çekilince uzamaktan kinaye *[Mastic.]*

Saklama | **Saklamak** (*t. m.*) Gizleme, gizlemek,ketmetme, etmek § Bekleme, beklemek§ Koruma, korumak, vikaye ve siyanet etme, etmek§Kaldırıp gelecek günler için bulundurmak, birisi veya başka bir vakit için bırakmak, biriktirmek. *[Cacher; tenir secret § Conserver;réserver§ Protéger; garder; préserver.]*

Saklambaç (*t. s.*) Biri saklanıp diğerleri tarafından aranmak suretile oynanan bir çocuk oyunu. *[Cache-cache, jeu d'enfant.]*

Saklanılma | **Saklanılmak** (*t. m.*) Gizlenilme, gizlenilmek, ketim ve ihfa edilme.edilmek. *[Être caché,e; être tenu,e en secret.]*

Saklanma | (*t. m.*) Gizlenme,
Saklanmak | gizlenmek, ihtifa etme, etmek, hıfzedilip bozulmadan kalma, kalmak, dayanma, dayanmak. *[Se cacher § Se conserver, se réserver.]*

Saklantı (*t. s.*) Saklanacak yer, gizli mahal, görünmez, köşe ve bucak § Sığınacak yer, melce, penah, mahfaza, kılıf. *[Asile; cachette.]*

Saklatma | (*t. m.*) Gizletme,
Saklatmak | gizletmek, ketim ve ihfa ettirme, ettirmek, korutma. korutmak, bekletmek, Hıfzettirmek, kaldırıp muhafaza ettirmek, gelecek zaman için alıkoydurmak. *[Faire cacher; faire conserver; faire protéger; faire garder]*

Saklayıcı (*t. f.*) Saklayan gizliyen, ketim, ihfa eden, hıfz ve vikaye eyleyen. *[Qui cache; qui conserve § Protecteur, trice.]*

Saklayış (*t. f.*) Saklama, gizleme, ketim, ihfa. *[Action de cacher, de conserver ou de préserver.]*

Saklı (*t. f.*) Gizlenmiş, gizli, mestur, mektum § Aleni olmıyan, hafi, mahremane § Bir tarafa kaldırarak başka biri veya başka bir vakit için ayrılmış, mahfuz. *[Caché, e; secret, ète.]*

Saksağan (*t. s.*) Kargaya benzer biraz daha küçük sıyahlı beyazlı bir kuş. *[Pie.]*

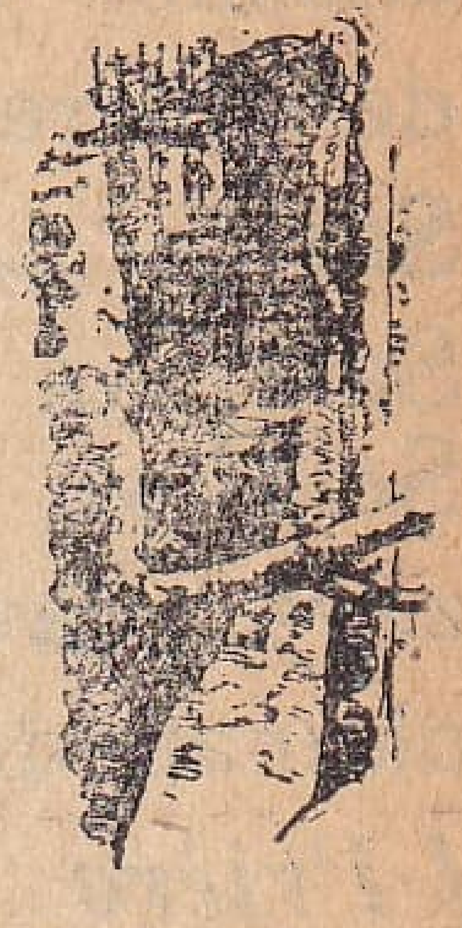
Saksağan

Saksı (*t. s.*) İçine çiçek ve saire dikilen kap § Oda ve salonlarda sahi veya sahte çiçek konulan porselenden türlü şekillerde rengârenk kap. *[Pot à fleurs; vase de terre.]* **saksılık** = Çiçek ve saire saksılarını sıra ile koymağa mahsus raf veya set, kışın soğuktan muhafaza için çiçek saksılarını koymağa mahsus mahal. *[Endroit où l'on conserve les fleurs et arbuste en pot § Etagère à fleurs.]*

Sal (*t. s.*) Yanyana bağlandı

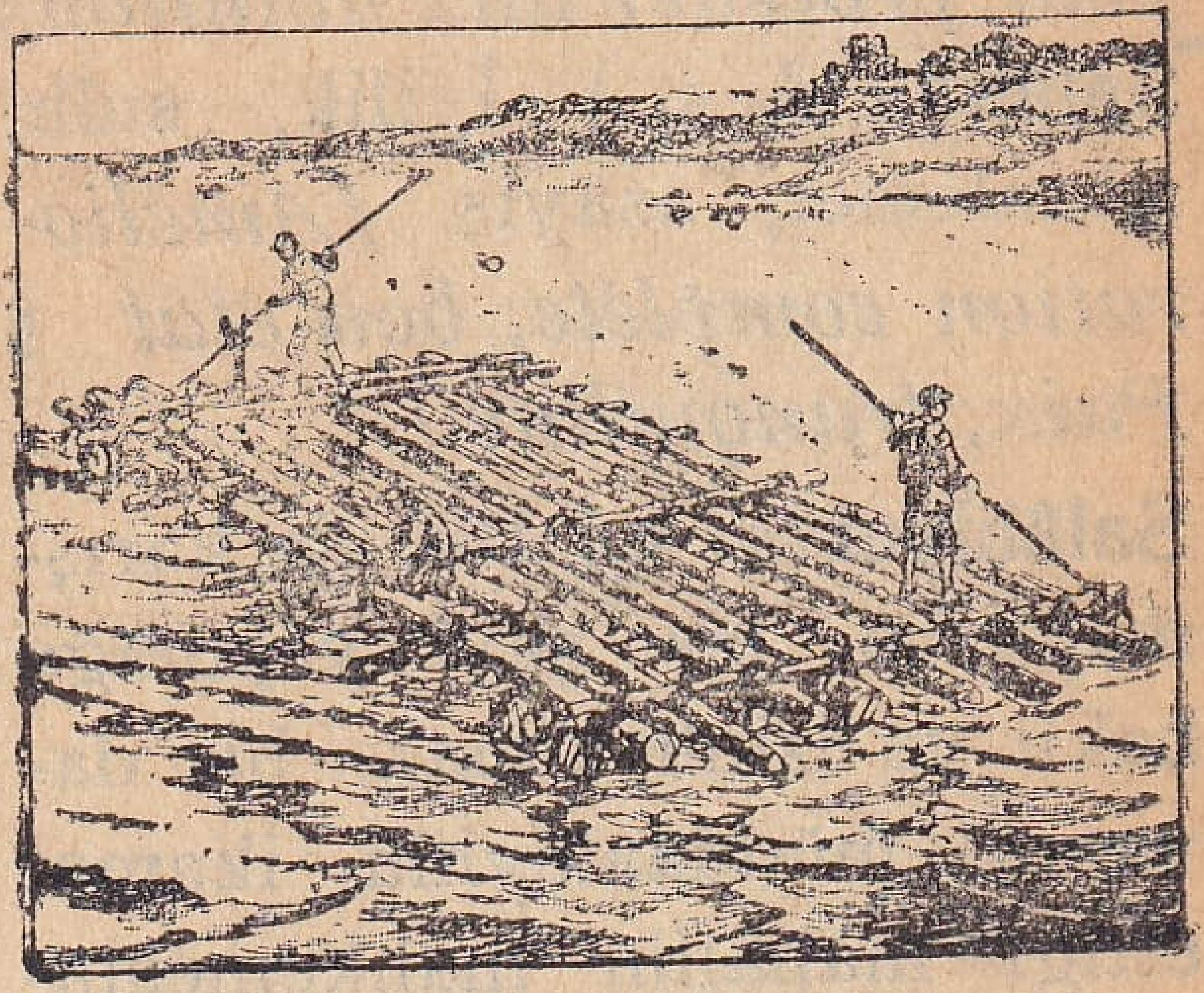
Sal

suyun üzerinde kürekler vasıtasile yüzdürülen keresteden ibaret şey. *[Radeau.]*

Sal (*a. s.*) Sene, yıl.*[Année.]*

Salâ / **Selâ** (*a. s.*) Cuma namazına ve bazı yerlerde cenazeye davet için minarede okunan dua§ Meydan okuma. *[Prière § Invitation proclamée du haut du minaret à faire la prière solennelle de vendredi§ Proclamation]*

Salâbet (*a. s.*) Katılık, peklik, metanet, kuvvet, dayanma, sebat. *[Dureté; solidité § Fermeté § Vigueur.]***salabetli** = Kavi, metin, dayanıklı, sebatlı. *[Vigoureux,euse; fort,e; ferme.]*

Salâcak(*t. s.*)Üzerinde ölü yıkadıkları kerevet, teneşir tahtası. *[Table basse sur laquelle on dépose les corps pour procéder aux ablutions]*

Salâh (*d. s.*) İyilik, sulh, müsalemet, asayiş. *[Amélioration complète; bon état § Paix; tranquillité.]*

Salâhiyet (*a. s.*) Bir işe karışmağa ve bir şeyi yapmağa haklı ve izinli olmak, bir davanın müddaaleyhin ikamet ettiği mahallin mahkemesinde bakılması. *[Disposition; capacité § Droit, pouvoir; autorisation.]*

Salak (*t. f.*) Ahmak, budala, çapaçul, *[Idiot; imbécile.]*

Salam (*c. s.*) Sığır veya domuz ve sair etlerden yapılan bir nevi sucuk. *[Saucisse.]*

Salamandra (*c. s.*) İran hıra-

Salamaddra

fatından güya ateşte yaşar semender denilen mevhum kertenkele § Bir nevi büyük soba. *[Salamandre.]*

Salamura (*c. s.*) Peynir, balık gibi şeylerin bozulmamak için yatırıldıkları tuzlu su. *[Saumure.]*

Salâr(*fa. f.*) Reis,baş,serdar. *[Chef; commandant.]*

Salaş (*a. s.*) Meyva ve saire satmak üzere baraka şeklinde yapılmış muvakkat dükkân § Kır kahvesi. *[Boutique provisoire pour vendre des fruits.]*

Salaşpur (*t. s.*) Astarlık seyrek dokumalı ve ince bez. *[Espèce de batiste léger pour doublure.]*

Salât | **Selat** (*a. s.*) Namaz. *[Prière canonique de l'islam.]*

Salata (*c.s.*) İştah açmak için yemek arasında yenilen ekşili ve tuzlu şev § Marula benzer fakat ondan ufak bir nevi yeşillik. *[Salade.]* **salatalık** = Salata yapmıya yarıyan § Hiyar. *[Concombre.]*

Salbetme | **Salbetmek** (*t. m.*) Asma, asmak, asarak öldürme, öldürmek *[Pendre.]*

Salça (*c. s.*) Domates ve saire suyu ile yapılan yemek terbiyesi. *[Sauce.]*

Saldırma (*t. s.*) Büyük bıçak. *[Abatée.]*

Saldırma | **Saldırmak** (*t. m.*) Hücum etme, etmek. *[Se jeter; se précipiter.]*

Salep (*t. s.*) Yabani bir otun kökünden çıkan un gibi madde § Bunun şeker ve sütle beraber pişirilmesi. *[Orchis.]* **salepçi** = Salep satan. *[Qui prépare et vend l'orchis.]*

Salep

Salevat (*a. s.*) Hazreti Peygamber için okunması mutat olan dualar. [*Salutation; bénédiction.*]

Salgın (*t. f.*) Herkese geçen, müstevli § Tevzi olunmuş yıllık vergi, salyana. [*Qui attaque les hommes(chien etc) Lancé; répandu,e § Contagieux,euse § Taxe.*]

Salif (*a. f.*) Geçen, yukarıda beyan edilen, zikredilen [*Passé,e; précédent,e antérieur,e.*]

Salhane (*t. s.*) Koyun ve sığır kesilip temizlenen mahal, mezbaha. [*Abattoir.*]

Salhurde (*fa. f.*) Yaşlı, müsin, geçkin, ihtiyar. [*Vieux, vieille; âgé,e; comblé d'ans.*]

Salih (*a. f.*) Yarar, yakışır § Salâhiyeti ve hakkı olan § Dinin emir ve nehiyelerine göre hareket eden, müttaki § Eyi, müsait. [*Convenable; pouvant servir à § Digne, capable, bon,ne § Vertueux, euse; dévot,e; pieux,euse.*]

Salik (*a. f.*) Bir yola sulûk eden, bir yolda giden, bir yolu tutan § Bir tarikate mensup olan. *[Qui marche; qui suit § Adepte.]*

Salim (*a. f.*) Hasta ve alil olmıyan, sağlam § Ayıbı, kusuru olmıyan § Korku ve endişesi olmıyan, emin. [*Sain,e; sauf,ve § Intact,e; libre; exempte.*]

Salimen (*a. f.*) Sağ ve sağlam olarak § Korkusuz, emniyetle, emin olarak. *[En pleine santé en bon état, en securité.]*

Salinometr (*c. f.*) Bir mayiin içindeki tuz miktarını tayin etmeğe mahsus alet. [*Salinomètre.*]

Salip (*a. s.*) Haç, çelipa,istavroz: ehli salip. [*Croix.*]

Salis(*a. f.*)Üçüncü.[*Troisième*]

salisen = Üçüncü olarak. [*Troisièmement.*]

Salı (*t. s.*) Haftanın üçüncü günü. [*Mardi.*]

Salık (*t.s.*) Ucu zincirli topuz. [*Massue qui porte une chaîne ou bout.*]

Salıncak (*t. s.*) Kırlarda, meydanlarda, bahçelerde üzerine binilerek sallanılan asma ip § Çocukları uyutmak için beşik yerine odanın duvarlarına mıhlanmış halkalara asılı yatak, ipten ağ gibi örülmüş asma yatak. [*Balançoire.*]

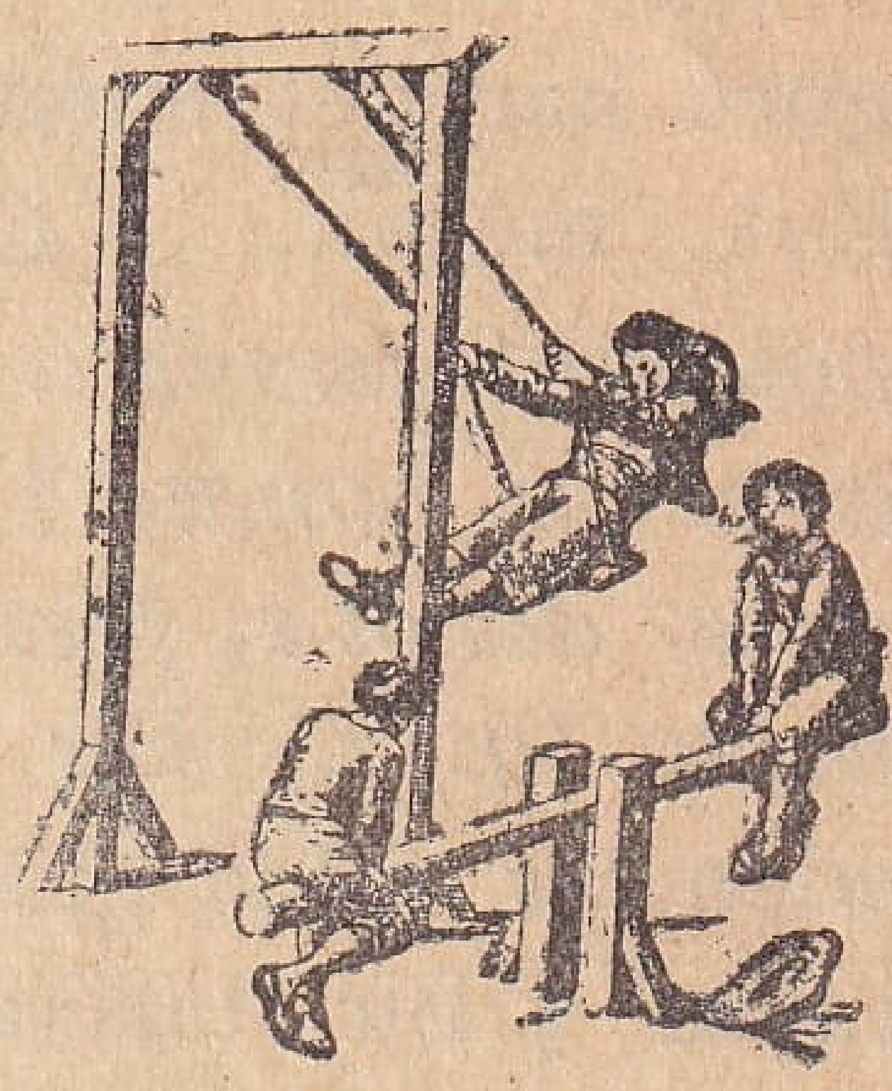

Salıncak

Salınış (*t. s.*) Sağa sola sallanarak yürüme.[*Balancement, dandinement dans la marche.*]

Salınma | **Salınmak** (*t. m.*) Yürürken bir sağa bir sola meyletme, meyletmek, yollanma, yollanmak. [*Se balancer; osciller; marcher en se balançant.*]

Salıntı (*t.s.*) Oynama, hareket, dalga, telâtum. [*Agitation* § *Oscillation.*]

Salıntılı (*t. f.*) Dalgalı, oynak, metin ve oturaklı olmıyan, muallak. [*Chancelant,e.*]

Salıverme | **Salıvermek** (*t. m.*) Tutulmuş veya bir yere kapatılmış olanı koyverme, koyvermrk, bırakmak, çıkarma, çıkarmak § Kendi halinde bırakma, bırakmak § Bir şeyi zaptedemeyip bırakıverme, bırakıvermek, terketmek,mâni olmamak, tutmamak,ruhsat vermek, sarkıtmak,indirmek,uzatmak. [*Laisser libre; congédier; échapper; lâcher.*]

Salkı (*t. f.*) Sülpük, porsuk § sakat, özürlü,yağmurlu. [*Mou, olle;relâche*§*Déféctueux,euse*]

Salkım (*t. s.*) Üzüm ve hurma gibi bir çoğu bir sapta bulunan meyva § Salkım şeklinde duran şey,hevenk.[*Grappe*§ *En forme de grappe.*]

Salkım (*t. s.*) İlk baharda salkım şeklinde büyük çiçekler açar ve asma gibi çardağa

sarılır ağaç envai § Akasiya denilen ağaç. [*Glycine.*]

Salkımsaçak (*t. s.*) Bir kaçı

Salkım

birlikte asılan saçak § Parçalanıp parçaları sarkan yırtık şey. [*Frange en forme de grappe.*]

Sallabaş (*t. f.*) Gayri ihtiyari başı sallanan adam§ Yürürken başını sallıyan at ve saire hayvan. [*Dont la tête branle (homme, cheval etc).*]

Sallama } **Sallamak** } (*t. m.*) Muntazam bir surette ve daima bir yolda oynatma, oynatmak, tahrik etme, etmek § Bir işi görmeyip tehir etmek. [*Secouer; ébranler; remuer; balancer.*]

Sallandırma } **Sallandırmak** } (*t.m.*)Oynatma, oynatmak, tahrik etmek, asmak, salbetmek§ Yalan vaitlerle oyalama, oyalamak, tahrik etme, etmek. [*Suspendre; accrocher§Pendre*]

Sallanma } **Sallanmak** } (*t. m.*) Muntazam surette iki tarafa veya ileri geri gidip gelerek oynama, oynamak § Düşmek üzre bulunma, bulunmak, düşmesi, azli, sukutu yakın olma, olmak. [*Se secouer; vaciller; osciller § Se balancer§ Être prêt,e à tomber; chanceler.*]

Sallapatı } **Sallapata** } (*t. f.*) Düşünmeden ve saygısız olarak her işe dalan,mülahazasız, teemmülsüz iş yapan veya söyliyen. [*Brusquement; sans considération.*]

Sallasırt(*t. f.*) (Etmek maddesi ile beraber) sırtına almak,yüklenmek. [*Action de prendre sur le dos.*]

Salma (*t. s.*) Başı boş gezen hayvan§ Burmasız, musluksuz, serbest akan su, horhor§Pirinç ile pişmiş zeytin yağlı yemek. [*Libre; errant,e: fontaine qui coule toujours.*]

Salma } **Salmak** } (*t. m.*) Yayma, yaymak, serme, sermek§ Uzatma, uzatmak § Bırakma, bırakmak, atmak, vazı ve ilka etme, etmek, ileri sürmek, açmak, çıkarma, çıkarmak § Göndermek, sevketmek, uzatmak, sarkıtmak, tarh ve tevzi

teklif etme, etmek § Tehir tavik, imhal etmek § Üstüne atmak, hücum ettirmek, tecavüz, taarruz etmek, hücüm eylemek, ilgar ve akın etme, etmek. [*Étendre* § *Lancer; jeter, pousser, envoyer; expédier* § *Laisser pendre, tomber* § *Remettre.*]

Salname (*fa.* s.) Bir senelik takvim. [*Annuaire.*]

Salon (*c.* s.) Kibar evlerde, otel ve apartımanlarda misafir kabul etmeğe mahsus olan en büyük ve en süslü odası, baş oda, divan, arz odası, sergi mahalli, hususî müze. [*Salon.*]

Salp (*a.* s.) Asma, asarak idam etme, çarmıka çekme. [*Action de pendre; pendaison; crucification.*]

Salt (*t.* s.) Yalnız, tek, sade § Ancak, mücerret, yalnız, şu kadarki. [*Seul,e* § *Seulement.*]

Salta (*c.* s.) Köpek ve kedinin art ayaklarının üstüne dikilip durmaları [*Se tenir sur les pieds de derrière (chien, chat).*]

Salta (*t.* s.) Vaktile dervişlerin geydikleri bir nevi kısa ve kolsuz üst libası. [*Veste très courte; sorte de boléro.*]

Saltanat (*a.* s.) Padişahlık § Devlet, hükûmet § Debdebe, tantana, ihtişam. [*Souveraineté* § *Monarchie; empire* § *Pompe; magnificence.*] **saltanatlı** = Müdepdep, mutantan, ihtişamlı. [*Pompeux,euse; magnifique.*]

Salya (*t.* s.) Ağızdan gayri ihtiyari akan su. [*Salive.*]

Salyangoz (*c.* s.) Maruf kabuklu sümüklü böcek, helezon. [*Escorgat.*]

Sam (*a.* s.) Yazın cenuptan, çölden esen gayet sıcak kuru zehirli rüzgâr § Zehirli, ağulu. [*Vent très malsain qui souffle dans le desert; simoun* § *Toxique.*]

Sâman (*fa.* s.) Servet, mamelek, zenginlik. [*Fortune; biens.*]

Saman (*t.* s.) Hububatın sapları, bu sapların hayvanlara yedirmeğe mahsus doğranmışı. [*Paille.*]

Samani (*t. f.*) Saman renginde olan, gayet açık sarı bir renk. [*Couleur jaune serin.*]

Saman kapan (*t.* s.) Kehlibar. [*Ambre jaune.*]

Saman kâğıdı (*t.* s.) Cıgara kâğıdı gibi ince ve altından yazı görünür kâğıt [*Papier à calquer.*]

Samanlı (*t. f.*) Samanla karı-

şık, içinde saman olan. [*Pailleté,e; de paille; mêté,e de la paille.*]

Samanlık (*t. s.*) Çifliklerde, köylerde saman komağa mahsus yer. [*Pailler.*]

Saman uğrusu (*t. s.*) Gökteki hacilaryolu, kehkeşan. [*Voie lactée.*]

Samanyolu (*t. s.*) Bak: Saman uğrusu. [*Voir: Saman uğrusu.*]

Samedanî (*a. f.*) Cenabı hakkın kudret ve azametine müteallik. [*Divin,e.*]

Samedaniyet (*a. s.*) Samadanilik, tanrılık, ülûhiyet. [*Divinité* § *Eternité; divine.*]

Sami (*a. f.*) İşiden, dinliyen § Bir mektepte asıl talebenin vazife ve hukukuna malik ve imtihana mecbur olmaksızın yalnız muallimleri dinlemek üzre devam eden kimseler. [*Qui écoute* § *Auditeur.*]

Samî (*a. f.*) Yüksek, âli. yüce, kadri, mertebesi büyük. [*Haut.e; élevé,e; sublime.*]

Samiâ (*a.s.*) İşitme hissi, işitmek hassası, işitmek kuvveti. [*Faculté d'entendre; ouïe.*]

Samim (*a. s.*) Her şeyin içi, göbeği, merkezi, aslı, halis ve esaslı kısım. [*L'intérieur; le centre de l'organe (du cœur).*] **samimî** = Yüreğin içinden gelen, kalbî, ciddî, riyasız, hakikî. [*Sincère; cordial,e.*]

Sâmin | (*a. f.*) Sekizinci §
Saminen | Sekizinci olarak. [*Huitième.*]

Samit (*a. f.*) Susan, lâkırdı etmiyen, sakit, sessiz, ses çıkarmaz, sağır, sadasız harf. [*Qui se tait* § *Qui fait le muet.*]

Samsa (*t. s.*) Baklava biçiminde bir nevi hamur tatlısı, trigona § Baklavanın main şeklindeki her biri. [*Espèce de gateau doux.*]

Samur(*t. s.*) Sansar cinsinden şimalî Asyada yaşar, kürkü pek makbul bir hayvan § Bu hayvanın derisinden yapılan kürk § Saç örgüsü [*Zibeline.*]

Samur

Samurkaş (*t. f.*) Kalın ve siyah kaş. [*Sourcils touffus et noire.*]

San (*t. s.*) Benzer' şebih, mümasil. [*Semblable.*]

San (*t. s.*) Parça, kıt'a, yoklama, itibar, şan, şöhret. [*Morceau; pièce* § *Dignité.*]

San (*t. s.*) Lâkap, şöhret, aile ismi *[Surnom.]*

Sanma } (*t. m.*) Sayma, say-
Sanmak } mak, saygı etme, etmek, hürmet ve itibar eyleme, eylemek § Hürmet yollu alay etmek, eğlenme, eğlenmek, düşünmek, zanda bulunma, bulunmak. *[Calculer; estimer* § *Honorer; vénérer.]*

San'at (*a. s.*) İnsan ihtiyaçlarından birini yapma hususunda çalışmakla öğrenilen ve yapılan iş, meslek, ustalık, hüner, marifet, kelâmda cinas ve istiare gibi şeylere riyaet § Resim, musiki, heykeltraşî ve saire. *[Art; métier* § *Habileté]*

San'atçı } (*t. fa. j.*) Bir sa-
San'atkâr } n'atla uğraşan, usta, mahir, hazık, artist, güzel san'atlerden birine mensup olan. *[Artisan; artiste.]*

san'atkârlık = Ustalık, mahirlik, hazakat § San'atçilik, bir san'atle geçinicilik, artistlik. *[État d'artisan ou d'artiste]*

san'atlı = Maharetle yapılmış, ustaca ve maharetle vucüde getirilmiş musanna. *[Habilement; magistral,e.]*

Sanatoryom (*c. s.*) Veremlilerin güneş ve hava ve sair tedbirler ile tedavisine mahsus ve ekseriya yüksek dağlarda ve çam ormanları içinde veya deniz kenarlarında tesis olunan hastane. *[Sanatorium]*

Sanavber } (*a. s.*) Çam fıstığı
Sanuber } ağacı, meyva veren bir cins çam, çam fıstığı kozalağı. *[Pin; pignon.]*

Sanavberiye } (*a. f.*) Çam fıs-
Sanuberiye } tığı ağacı cinsinden olan ağaçlar takımı. *[Conifères.]*

Sanayi (*a. s.*) San'atin cem'i. San'atlar, san'ata ait işler. *[Pluriel de san'at. Arts; métiers.]*

Sancak (*t. s.*) Sırığının ucu

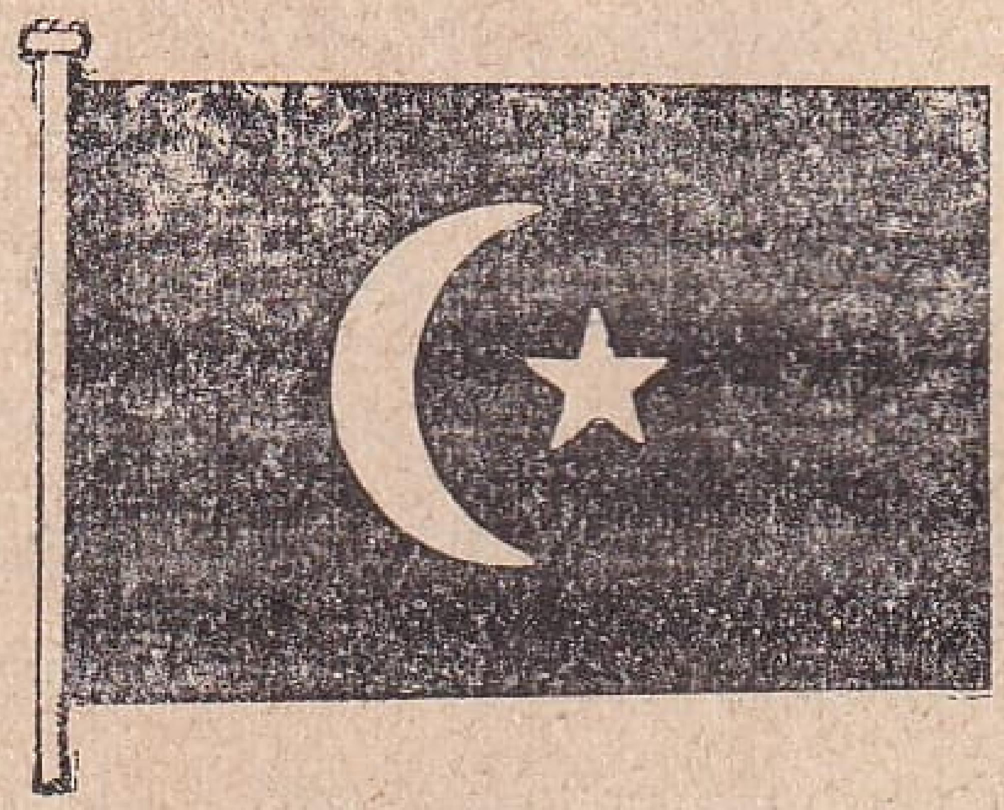

Sancak

sivri demirden olup yere saplanan büyük bayrak, rayet, liva § Vaktile vilâyetlerin münkasim olduğu birinci sınıf dairelerin beheri § Geminin içinde bulunulduğu halde baş tarafa yüz çevrilirse sağ tarafı. *[Subdivision d'un province (anciennement)* § *Étendart; drapeau* § *Babord.]*

Sancaktar | (*fa. s.*) Bir asker
Sancakdar | alayının sancağını tutan adam. *[Porte-étendart; porte-drapeau.]*

Sancı (*t. s.*) Bedenin içinde bir şey saplanıp sokuyor gibi keskin ağrı, karın ağrısı, ekseriya linetten evvel gelen barsak rahatsızlığı. *[Douleur aigüe; colique.]*

Sancılı (*t. f.*) Sancısı olan, karnı ağrıyan. *[Qui a de douleur aigüe.]*

Sancılanma | (*t. m.*) Sancıya
Sancılanmak | uğrama, uğramak, karın ağrısına tutulma, tutulmak. *[Éprouver une douleur aigüe.]*

Sancılma | (*t.m.*) Saplanma,
Sancılmak | saplanmak, sokulma, sokulmak, yere dikilme, dikilmek, rekzedilmek. *[Être arboré,e; être planté,e § Être embroché,e.]*

Sancıma | (*t. m.*) Keskin bir
Sancımak | ağrı ile ağrımak. *[Faire mal (en parlant d'un membre).]*

Sançma | (*t. m.*) Saplamak
Sançmak | sokmak, batırmak, yere dikmek, rekzetmek, vurup geçirmek. *[Arborer; planter § Embrocher.]*

Sançtırma | (*t. m.*) Saplatmak,
Sançtırmak | batırtmak, soktur-mak, yere diktirmek, rekzettirtmek, vurup geçirtmek. *[Faire arborer; planter ou embrocher.]*

Sandal (*t. s.*) Hindistandan gelir bir cins kokulu ve sert ağaç. *[Santal.]*

Sandal

Sandal (*t. s.*) Kısa ve genişçe bir nevi kayık. *[Barque; canot.]* **sandalcı** = Sandalı kullanan adam, kayıkçı. *[Bateliers; canotier.]*

Sandaliye (*t. s.*) Arkadan dayanacak yeri olup yanları açık hafif iskemle. *[Chaise.]* **sandaliyeci** = Sandaliye yapan, satan veya tamir eden adam. *[Chaisier.]*

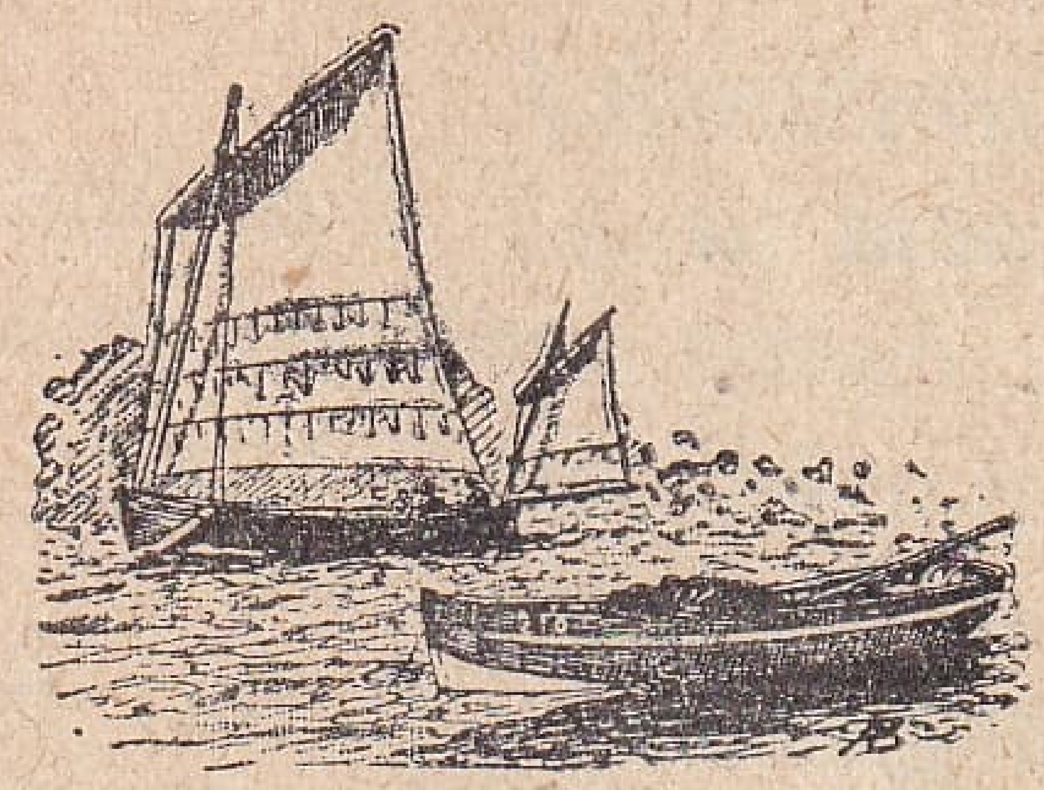

Sandal

Sandık (*t. s.*) İçine esvap ve saire koymağa mahsus ve ka-

pağı açılır kapanır mahfaza § Bir hükûmet dairesinin veya bir şirketin parası durduğu yer, vezne, hazne. Su altında rıhtım ve saire temeline indirilen taş ve harçları havi tahtadan büyük kutu *[Caisse, coffre § Caisse de revenu publics; trésor.]*

Sandıkçı = Sandık yapan ve satan adam. *[Coffrétier;]*

Sandıklı (*t. f.*) Kaplama için kullanılır bir nevi ince tahta. Eski ziynet altınlarının bir nev'i. *[Une espèce de bois de construction.]*

Sandviç | **Sandüviç** (*c. s.*) Arasında bir dilim jambon v. s. bulunan yağlı ekmek *[Sandwich.]*

Sanem (*a. s.*) Put, müşriklerin ibadet ettikleri mücessem resim § Güzel, dilber. *[Statue, Idole.]*

Sangılama | **Sangılamak** (*t. m.*) Sersemleme, srsemlemek, şaşkın olma, olmak. *[Rester abasourdi,e; être hébété,e;]*

Sani (*a. f.*) İkinci, ikinci derece *[Deuxième; second,e;]*

Sanien - saniyan = İkinci derecede olarak. *[Deuxièmement; secondo.]*

Sania (*a. s.*) İş, amel, fiil. Uydurma, icat, iftira, hile. *[Chose controuvé; ruse; artifice.]*

Saniha (*a. s.*) Zihne gelen fikir ve mutalea, çok düşünmeyerek doğan fikir ve mülâhaza. *[Apparition, manifestation § Maxime.]*

Saniye (*a. s.*) Bir dakikanın altmışta biri § Vaktile sivil rütbelerinden biri. *[Seconde.]*

Saniyen = Bak: Sani, ikinci derecede. *[Voir sani.]*

Sanki (*t. h.*) Tutki, faraza. Güya. *[Supposez que; comme si § Soit disant.]*

Sanlı (*t. f.*) Adı sanı olan, şöhretli, şanlı. *[Renommé,e, connu,e.]*

Sanma | **Sanmak** (*t. m.*) Zannetmek, farzetme, etmek, kıyas etme, etmek, saymak, at ve itibar etme, etmek. *[Croire; penser § Supposer.]*

Sansar (*t. s.*) Postundan çok makbul kürk yapılan kediden büyücek siyah bir hayvan. *[Fouine].*

Sansar

Sansüalism (*c. s.*) Bütün efkârın intıbaattan neş'et ettiğine kani olan

felsefî meslek, hissiyun mezhebi. *[Sensualisme.]*

Sansüalist (*c.* s.) Sansüalism mesleğine mensup veya taraftar olan. *[Sensualiste.]*

Santim (*c.* s.) Yüzde bir demek olup bir frankın veya bir metrenin yüz kısımda biri manasını ifade eder. *[Centime.]*

Santimetre (*c.* s.) Bir metrenin yüzde biri. *[Centimètre.]*

Santur (*a.* s.) Şeklen kanuna benzer telli bir çalgı. *[Instrument de musique en forme de trapèze et en cordes de laiton accordées par quatre à l'unisson.]*

Santurlu (*t. f.*) Şaşaalı, debdebeli, muhteşem. *[Glorieux, se.]*

Sap (*t.* s.) İp, tel § Hububat ve çiçek ve otların yerden başak veya yapraklarının başladığı yere kadar olan düz ve dik yeri, meyva, çiçek ve saireyi dala asılı ve bağlı tutan ince çöp, elle tutulmak için muhtelif alât ve edevata takılan uzunca ve düz ağaç, el ile kullanılacak her türlü aletin tutulacak yeri, kabza. *[Manche (d'un outil. etc) § Tige d'un plante § Queue d'un fruit; pédoncule.]*

Sapa (*t. f.*) Doğru yolun üzerinde olmıyan, sapılmakla gidilebilen, uzak, semtsiz, dolaşıklı. *[Écarté e; endroit écarté]*

Sapan (*t.* s.) Taş atmağa mahsus ipli torba, bir ağır yükü tartmak veya yukarı çekmek üzere takılan kalın ip. *[Fronde]*

Sapan

Saparna (*c.* s.) Tıpta kullanılan maruf bir otun kökü. *[Smilax; salsepareille.]*

Saparta (*c.* s.) Bir bataryа topun birden ateş etmesi § Şiddetli tekdir. *[Décharge simultanée d'une batterie § Réprimande très sevère.]*

Saparta

Sapılma
Sapılmak (*t. m.*) Dönülme, dönülmek, diğer bir istikamet tutma, tutmak yol değiştirilme, değiştirilmek. *[Tourner; corner; changer.]*

Sapır sapır
Sapır supur (*t.* s.) Yere dökülen şeylerin gürültüsünü tasvir ve taklit eder. *[Partic. Bruit d'une chose qui tombe.]*

Sapıtma | (*t. m.*) Doğru yol-
Sapıtmak | dan çıkma, çıkmak, şaşırma, şaşırmak, azma, azmak, iğva ve ifsat etmek, yolu şaşırma, şaşırmak § Gemiyi açmak, alarga etmek § sözü şaşırmak, ne söyliyeceğini şaşırıp abuksabuk söylemek, aklını oynatma, oynatmak. *[Détourner du chemin; dévier § Devenir insensé; fou.]*

Sapkın (*t. f.*) Doğru yoldan sampış, dalâlete düşmüş, baştan çıkmış. *[Qui sort du droit chemin; qui rend incrédule; impie.]*

Saplama | (*t. m.*) Keskin, ucu
Saplamak | sivri bir şeyi dürterek sokma, sokmak, batırma, batırmak. *[Percer; piquer; enfoncer.]*

Saplanma | (*t.m.*) Keskin ve-
Saplanmak | ya ucu sivri bir şey dürtülerek sapına kadar girme, girmek, batırılma, batırılmak, girmek, batıp kalma, kalmak, sokulup çıkmama, çıkmamak § Bir fikirde ısrar edip durma, durmak, zihin bir şeye bağlanıp ayrılmama, ayrılmamak. *[S'enfoncer; être enfoncé, § Insister.]*

Saplı (*t. s.*) Sapı olan § Büyük ve uzun kulplu maşrapa, kepçe. *[Manche à poignée]*

Sapma | (*t. m.*) Yol değiştir-
Sapmak | me, değiştirmek, giderken sağa veya sola dönme' dönmek, başka istikamet alma, almak § Doğru yoldan çıkma, çıkmak § Yanlış bir fikir ve kanaate düşme, düşmek, yanılma, itikadına halel gelme, gelmek. *[Tourner; changer, rebrousser (chemin); dévier § S'égarer]*

Sapsarı (*t. f.*) Çok sarı, çok sararmış olan. *[Tout jaune.]*

Sapsız (*t. f.*) Sapı olmıyan § Neticesiz, faydasız iş § Bir yere, bir işe merbut olmıyan. *[Sans manche.]*

Saptırma (*t.m.*) Doğru yol-
Saptırmak dan ayrılmasına sebep ve saik olma, olmak. *[Détourner du chemin § Rendre incrédule; impie.]*

Sar'a (*a. s.*) Bâzi adamların kendini kaybederek düşmesini ve çırpınmasını mucip olan hastalık. *[Épilepsie]*.

Saraç (*t. s.*) At takımı ve buna müteallik şeyler yapan ve satan adam § Meşin ve sahtiyan üzerine sırma ve ipekle işleyerek muhtelif şeyler yapan esnaf. *[Sellier; harnacheur.]*

Saraçane } (*t. s.*) Saraç es-
Saraçhane } nafının bulundukları çarşı. *[Marché ou fabrique de selliers - harnacheurs.]*

Saraçlık (*t. s.*) Eğer ve at takımları yapmak san'atı. *[Métier de sellier-harnacheur; sellerie - harnacherie.]*

Sarahat (*a.s*) Şüphe ve tereddüde mahal bırakmayacak surette açık ifade, fikri ve sözü doğrudan doğruya ve açıkça beyan etme. *[Netteté (de style etc.) explication ou disposition nette § Formel.]* **sarahaten** = Açıktan açığa, doğrudan doğruya. *[Clairement, ouvertement, nettement.]*

Sarak } (*t. s.*) Alay etme,
Saraka } eğlenme, iztihza,§Maskaralık etme. *[Moquerie; ironie.]*

Sar'alı (*t. f.*) Sar'a illetine müptelâ olan. *[Épileptique.]*

Sararma } (*t. m.*) Sonradan
Sararmak } sarı olma, olmak, sari rengini alma, almak§ Zayıflayıp benzi solma, solmak. *[Jaunir § Pâlir.]*

Sarartma } (*t. n.*) Sarı etme,
Sarartmak } etmek,sari bir renk verme, vermek, benzi soldurma, soldurmak.*[Rendre jaune ou pâle.]*

Sar'asker (*fa.s.*) Vaktile bütün asker işlerini idare eden zata denirdi; Harbiye nazırı, Millî Müdafaa Vekili. *[Commendant en chef de l'armée, ministre de la guerre (actuellement abandonné.]*

Saray (*a. s.*) Kıralların, Hükümdarların ikamet ettikleri büyük ve muhteşem konak. *[Palais; § Séraïl.]*

Saraylı (*t. s.*) Padişah saraylarında bulunup azat edilerek harıçten birine tezviç edilen cariye. *[Personne attachée au Séraïl; courtisanne.]*

Saraylokması (*t. s.*) Sulu hamur ve yumurta ile yapılıp tere yağına batırılarak kızartılan bir nevi tatlı. *[Une espèce de pâte préparé avec des œufs et du sucre.]*

Sardalya (*c. s.*) Fıçı veya kutu içinde tuzla istif edilerek hıfz olunmuş küçük balıklar§ Pek sık doldurulmuş veya birikmiş kalabalıktan kinayedir. *[Sardine.]*

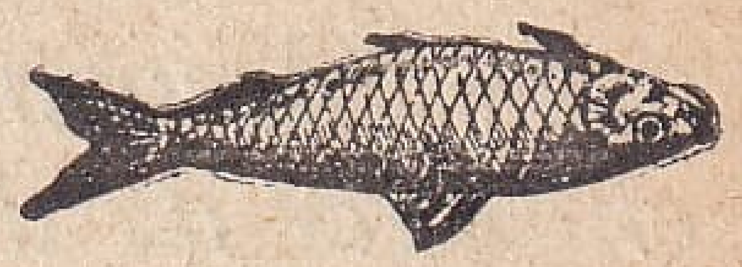
Sardalya

Sardun(*c. s.*) Balıkçıların kullandığı ıhlamur kabuğu lifinden yapılmış halat.*[Corde végé-*

tale employée par les mariniers.]

Sardunya (*c. s.*) Sohuktan muhafaza olunduğu takdirde senelerce dayanır maruf bir cins çiçek. *[Géranium.]*

Sarf (*a. s.*) Bir lisanı tertip eden kelimelerin tebeddülâtından ve biribirinden çıkmalarından bahseden ilim, bu ilimden bâhis kitap. *[Grammaire]*

Sardunya

Sarfetme | **Sarfetmek** | (*t. m.*) Masraf etmek, harçetme, etmek, parayı alışverişte kullanma, kullanmak § Birini öldürme, öldürmek § Sureti mahsusada bir söz söyleme, söylemek. *[Dépenser § Employer § Assasiner § Tourner; changer de direction.]*

Sarfî (*a f.*) Sarf ilmine mensup ve müteallik olan. *[Grammatical,e.]*

Sarfiyat (*a. s.*) Sarfolunan şeyler, masraflar. *[Dépenses.]*

Sargı (*t. s*) Bedenin bir tarafını sarmağa ve bir yere yara, çıkık ve kesik baglamaga mahsus uzun kesilmiş bez ve

Sargı

saire. Bağlanmağa mahsus bez ve saire, çocuk kundağını sarmağa mahsus bez. *[Bandage; serre-tête.]*

Sarhoş (*t. f.*) Fazlaca içki içip keyif olan § Mest, daima içip mest olmağı âdet edinmiş olan § İşrete düşkün, bekri. *[Ivre: ivrogne; saoul; soûlard,e.]* **sarhoşluk** = Mestlik, bekrilik, işret iptilâsı § Sarhoş adamın hâli. *[Ivresse; ivrognerie.]*

Sarî (*a. f.*) Birinden ötekine geçen, sirayet eden, bulaşan (hastalık). *[Contagieux,euse.]*

Sarik (*a. s. f.*) Hırsız, hırsızlık eden, çalan, ugru, harami. *[Voleur.]*

Sarı (*t. s.*) Kükürt renginde olan § Saçları sarı ve benzi beyaz olan, sarışın. *[Jaune; blond,e § Pâle.]*

Sarıasma (*t. s.*) Arı kuşunun bir nev'i. *[Guêpier.]*

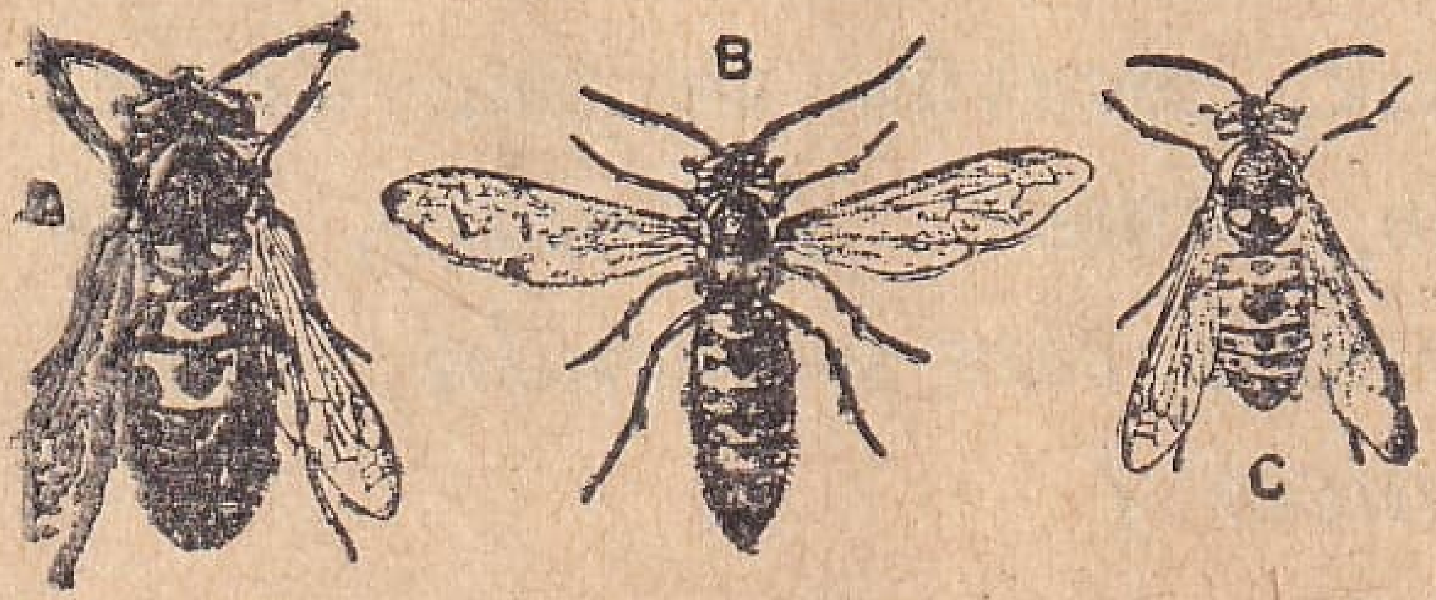

Sarıasma

Sarıca (*t. f.*) Az sarı, sarıya mail§ Yabani arı. *[Juanâtre § Guêpe.]*

Sarık (*t. s.*) Dini işlere bakan

Sarık

resmi memurların ve imamla rin başlarına sardıkları beyaz veya yeşil tülbent. *[Turban.]*

sarıklı = Başına sarık saran, başında sarığı bulunan. *[Qui porte le turban.]*

Sarılı (*t. f.*) Renkleri arasında sarısı olan § sarılmış, dolanmış. *[Teinté,e de jaune§Enveloppé.]*

Sarılık (*t. s.*) Sarı renki olan şeyin suret ve görünüşü§Benzin sararıp solmasını mucip olan maruf hastalık § Ekinlere arız olan bir hastalık, sam. *[Coulenr jaune § jaunisse.]*

Sarılma | **Sarılmak** (*t. n.*) Bir şeyin etrafına dönerek yapışmak, dolanma, dolanmak. Kendi etrafına bir şey dolayıp içinde kalma, kalmak, bürünmek § Birinin boynuna kollarını dolayarak kucaklamak. Rica ve niyaz için tehalükle tutup öpmek. Koşup yakalamak, kavramak, davranma, davranmak. *[S'entortiller; s'attacher § s'envelopper; être entouré,e;]*

Sarım (*a. f.*) Keskin, çok kesici olan. *[Tranchant,e.]*

Sarım (*t. s.*) Yara, çıkık ve kırık bağlamağa mahsus bağ, sargı. *[Bandage.]*

Sarımsı | **Sarımtrak** (*t. f.*) Sarıca, sarıya çalar, az sarı. *[Jaunâtre.]*

Sarınma | **Sarınmak** (*t. n.*) Sarılma, sarılmak, üstüne alma, almak, bürünmek. Kuşanma, kuşanmak, kendi beline bağlama, bağlamak, dolamak. Sarık v.s. bağlama, bağlamak. *[Voir: Sarılmak.]*

Sarışın (*t. f.*) Sarı saçlı, elâ gözlü, beyaz benizli kimse. *[Blond,e.]*

Sarkan (*t f.*) Hesaptan artan, baki, mütebaki. *[Reste.]*

Sarkık (*t. f.*) Aşağıya doğru asılan, asılı duran, aşağıya doğru uzanmış. § Gevşek, sölpük, porsuk. [*Qui pend; suspendu,e; tombé e.*]

Sarkılma { (*t. m.*) Asılma,
Sarkılmak { asılmak, asılı durma, durmak. [*Être suspendu,e;*]

Sarkınma { (*t. m.*) Aşağıya
Sarkınmak { doğru asılıp durmak, temayül etmek, sataşmak, sirkat ve çapul için tecavüz edip rahat bırakmamak. [*Pencher* § *Attaquer; offenser.*]

Sarkıntı (*t. f.*) Haksız ve sebepsiz birine karşı yürüme, taarruz, tecavüz. Rahat bırakmama, sataşma. [*Attaque; offense; vexation.*] **Sarkıntılık** = Tecavüz, gasp, çapul. Taarruz. Sataşma. [*Attaque à main armée; razzia.*]

Sarkıtma { (*t. m.*) Yukardan
Sarkıtmak { aşağıya indirme, indirmek, aşağıya doğru uzatma, uzatmak, koyu vermek, asarak idam etmek. [*Faire ou laisser pendre, descendre; suspendre; faire flotter (la chevelure).*]

Sarkma } (*t. m.*) Yukarıdan
Sarkmak } aşağıya doğru uzama, uzamak, asılma, asılmak § Hesaptan fazla gelip artma, artmak § Bir yere inivermek, birdenbire bastırmak, tecavüz ve taarruz etme, etmek. [*Pendre, descendre, être suspendu; se balancer.*]

Sarma (*t. s.*) Bir şeyi sarmağa yarıyan şey. Sarılmış şey § Yaprak dolması. Örülmüş kuzu barsaklarından yapılan yemek. § Pehlivanların bacakla hasımlarının bacağını sarıp düşürmeğe çalışmaları oyunu. [*Tout ce qui sert à envelopper, chose enveloppée* § *Viande hachée enveloppée dans des feuilles de vigne*]

Sarma { (*t. m.*) Etrafını çe-
Sarmak { virip dolamak. Bir şeyin içine dolayıp bağlama, bağlamak. Kucaklama, kucaklamak. kolları içine alma, almak. Etrafını alma, almak, ihata etme, etmek. Bağve sargı ile bağlama, bağlamak. Sarık, kuşak bağlama, bağlamak. İplik v. s. yi devşirip yumak yapmak, alma, almak, istiap etme, etmek. Tırmanmak. Yetişme, yetişmek, uygun gelmek. Hoşa gitmek, beğenilmek. Lâkırdı ile birine sataşmak. [*Envelopper, enrouler; embrasser* § *Entourer; serrer; assié-*

ger§Ceindre;lier§Comprendre]

Sarman (*t. f.*) Azman, iri, kocaman. *[Monstrueux, euse; énorme.]*

Sarmaş | **Sarmaş dolaş** (*t. f.*) Birbirine sarılma, sıkı sıkı sarılıp dolanma (yalnız sarmaş dolaş tabirinde müstameldir.) *[Usité dans la phrase § S'embrasser étroitement.]*

Sarmaşık (*t. s.*) Rasgeldiği şeye sarılan nebatat envaı § Bu neviden mor tohum veren bir çiçek. *[Lierre.]*

Sarmaşık

Sarmaşma | **Sarmaşmak** (*t. m.*) Biribirine sarılma sarılmak sarmaş dolaş olma. olmak, kucaklaşma,kucaklaşmak. *[S'entortiller; s'embrasser étroitement.]*

Sarmısak | **Sarımsak** (*t. s.*) Soğan nevinden olup bazı yemeklere konulan ağır kokulu maruf sebze.*[Ail.]* **sarmısaklı** = İçinde sarmısak konulmuş, sarmısakla terbiye olunmuş yahni ve saire. *[Assaisonné d'ail.]*

Sarnıç | **Sahrınç** (*t. s.*) Yazın kullanılmak için yağmur sularının birikmesine mahsus yer altı haznesi § Gemide tatlı su koymak için saçtan büyük depo ve hazne. *[Citerne.]*

Sarmısak

Sarp (*t. f.*) Yürünmesi, üstüne çıkılması zor, pek dik,zor,güç, müşkül§Yanaşılması veya anlaşılması zor. *[D'accès difficile inabordable § Rude, dur,e.]*

Sarplaşma | **sarplaşmak** (*t. m.*) Sarp ve geçilmez olma, olmak, güçleşme, güçleşmek, zorlama,zorlamak, müşkül olma, olmak. *[Devenir inabordable § Devenir difficile; s'endurcir.]*

Sarpon (*t.s.*) Zahire hıfzı için kazılıp üstüne toprak çekilen çukur § Omuzda ekmek hamuru taşıdıkları oyuklu tekne. *[Puits sec qui tient lieu de magasin de denrées, espèce de silo.]*

Sarraf (*a. s.*) Para bozmak, para alıp satmak gibi işler ile meşgul olan adam, banker. *[Changeur; banquier.]***sarraf-**

lık = Sarraf san'ati § Para bozmaktan, değiştirmekten edilen istifade ve alınan fark. *[Profession de changeur ou de banquier.]* **sarrafiye** = Para bozmak veya tebdil etmek için sarrafın aldığı fark. *[Change; agio.]*

Sarsak (*t. f.*) Dermansızlıktan bazı uzuvları titreyen § Aptal, salak. *[Lourdeaud,e; maladroit,e.]*

Sarsar (*t. f.*) Kışın esen pek şiddetli soğuk rüzgâr. *[Ouragan.]*

Sarsık (*t. s.*) Yürürken titriyen, sarsılarak yürüyen. *[Qui tremble en marchant.]*

Sarsılış (*t. f.*) Sarsılma, sallanma, raşe, lerze, muvazeneyi kaybetme. *[Secousse.]*

Sarsılma | **Sarsılmak** (*t. m.*) Oynatılma, oynatılmak, tahrik olunma, olunmak, lerzenak olma, olmak § Bozulma, bozulmak, mütegayyir olma, olmak, tabiî halinden çıkıp mutazarrır ve rahnedar olmak, muvazeneyi kaybetme, kaybetmek *[Se secouer; s'agiter; être ébranlé,e.]*

Sarsma | **Sarsmak** (*t. m.*) Oynatma, oynatmak, tahrik etme, etmek, sallama, sallamak § Bozmak, mütegayyir ve rahnedar etme, etmek, muvazeneyi kaybettirme, ettirmek. *[Secouer; agiter § Ébranler.]*

Sarsıntı (*t. s.*) Sallanma, tezelzül, felâket. *[Secousse.]*

Sart (*t. s.*) Hasır sazından yapılan ince halat. *[Corde de voile.]*

Sası (*t. s.*) Nemden hasıl olan küf ve çürük kokusu. *[Puant,e; fect,e.]*

Sataşma | **Sataşmak** (*t. m.*) Biribirine rasgelme, gelmek, bulaşmak, tesadüf etme, etmek. Müdahele, taarruz etme, etmek. Rahat bırakma, bırakmak. Kavgaya vesile arama, aramak. Kavga çıkarma, çıkarmak. Şaka etmek, lâtife tariki le sarkıntılık etme, etmek. *[Se rencontrer § Se mêler § Chercher querelle; embêter, tracasser.]*

Saten (*c. s.*) Yumşak ve parlak ipekli kumaş, atlas. *[Satin.]*

Sathan (*a. f.*) Yalnız dış yüzü itibarile, üstten, derinden olmayarak. *[A la surface; par rapport à la surface ou à la superficie.]*

Sathî (*a. f.*) Pek üstten, üstün körü, baştan savma suretile

[Superficiel,le;] **sathiçe** = Dış yüzden, pek az tetkikle, hafifce. *[Superficiellement § Peu; incomplètement.]* **satıcı** = (*t. s.*) Satan, beyeden, bayi, füruht eden, § Sokaklarda gezdirdiği malı bağırarak satan adam. *[Vendeur.]* **satıcılık** = Satıcının hâl ve sıfat ve san'atı. *[Métier de celui qui vend en criant dans les rues.]*

Satıh (*a. s.*) Bir şeyin dış tarafı, yüz. Bir şeyin üstten ve haricen görünen ciheti, umku olmıyan, yüzü, sureti zâhire. *[Surface; superficie; plan.]*

Satılık (*t. s.*) Satılmak istenilen, satılmağa çıkarılmış. *[A vendres.]*

Satılma / **Satılmak** (*t. m.*) Revacı olma, olmak, müşteri bulunma, bulunmak *[Se vendre; être vendu,e;]*

Satım(*t. s.*) Satma, satış, füruht. *[Vente.]*

Satın alma / **Satın almak** (*t. m.*) Mubayaa etme, etmek, iştira etme, etmek, parasını verip alma, almak. *[Acheter.]*

Satır (*a. s.*) Yazı sırası, yazının kâğıdın bir yanından öteki yanına kadar uzanan sırası. *[Ligne d'écriture.]*

Satır (*t. s.*) Et ve saire kesmeğe, etin kemiklerini kırmağa mahsus enli ve ağır bıçak § Tütün kıymağa mahsus bıçak, havan§ Vaktile cellatların bir vuruşta başı bedenden ayırmak için kullandıkları kısa saplı, enli ağır bıçak. *[Grand et large couteau à couper et à hâcher la viande§ Ustensil à hâcher le tabac § Coutelas.]* **satırcı** = Satır kullanan § Et kesen kasap çırağı. *[Garçon de boucher qui coupe les viandes.]*

Satış (. s.) Satma, füruht, satmak işi, hali. *[Vente.]*

Satma / **Satmak** (*t. m.*) Bir mal ve mülkü para mukabilinde başkasına verme, vermek, füruht etme, etmek § Olmıyan bir şeyi var göstererek tefahur etme, etmek. *[Vendre § Montrer ce qu'on n'a pas.]*

Satranç (*fa. s.*) Dört köşeli,

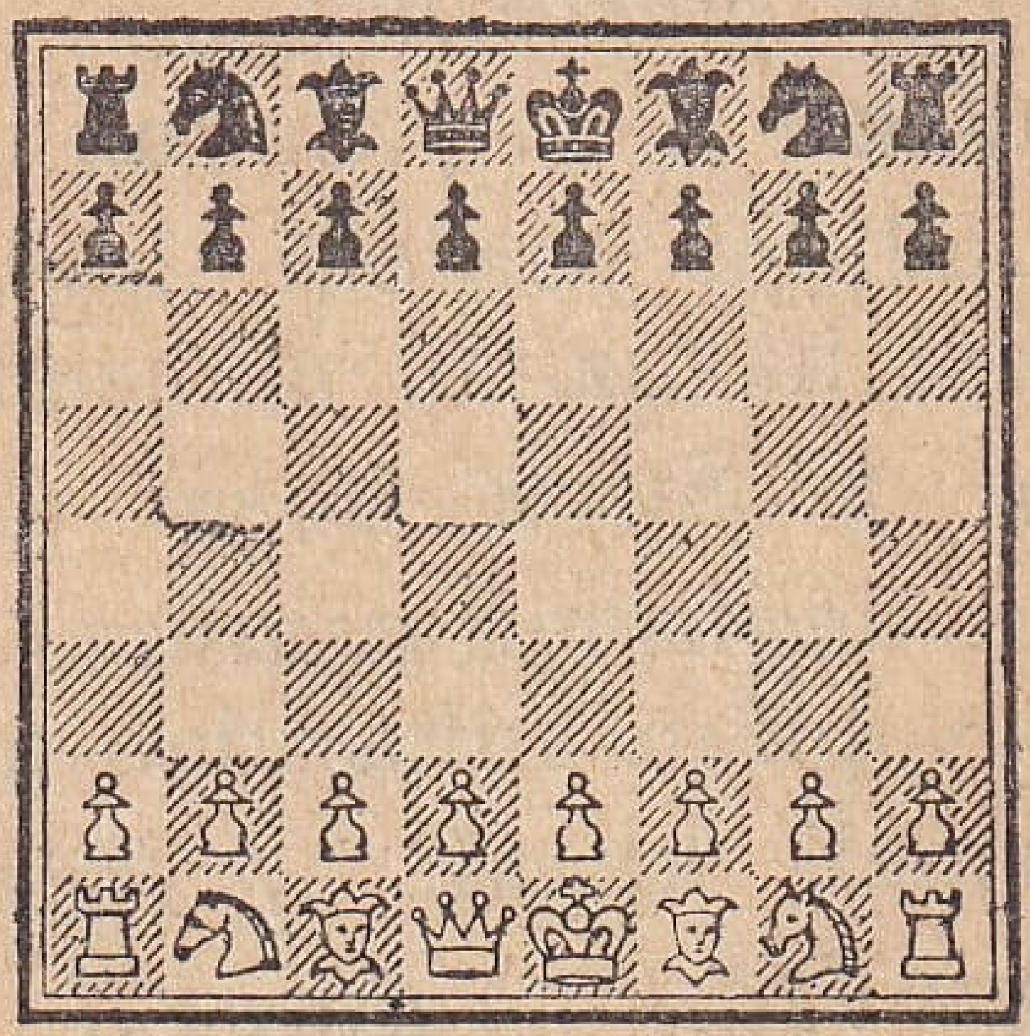

Satranç

altmış dört haneli bir tahta üzerinde oynanan maruf oyun§ Satranç tahtası gibi dört hanelere ayrılmış şekil, bu şekilde olan. *[Jeu d'échec § Orné de figures carrées; en échiquier.]* **satrançlı** = Dörtköşe hanelere munkasım olan, bu şekilde renkleri olan kumaş ve saire. *[Orné de figures carrées; à carreaux.]*

Sattırma | **Sattırmak** (*t.m.*) Füruht ettirme, ettirmek, biri vasıtaasile satma, satmak§ Satılmasına müsaade etme, etmek. *[Faire vendre.]*

Satvet(*a.s.*) Biri üzerine kuvvet ve şiddetle sıçrama, şiddetlı hücum, saldırma, kuvvet, şiddet' galebe. *[Puissance; épouvantable; force; vigueur.]*

Sava (*t. s.*) Müjde, beşaret, hayırlı haber. *[Bonne nouvelle.]*

Savacı (*t. f.*) Müjdeci, beşaret getiren. *[Qui annonce la bonne nouvelle.]*

Savak (*t. s.*) Suyun taksim olunduğu yerdeki kapalı ve luleli havuz, su mahzeni, taksim § Suyu boşa akıtmak için değirmen arkının yanında yapılan yukarıdan aşağıya sürmeli kapak. *[Réservoir d'où l'eau se divise.]*

Savan (*t. f.*) Devamsız, bekasız, muvakkat § Az kıymetli, değersiz. *[Inconstant,e; passager ère.]*

Savap (*a. s.*) Doğruluk, sıhhat, doğru hareket, hak, hakkaniyet § Doğru rey ve fikir § Hayırlı ve Allah indinde makbul iş ve hareket. *[Ce qui est juste et vrai; a licite§ Jugement droit.]*

Savaş (*t. s.*) Kavga, münazaa, cidal, muharebe. *[Dispute; guerre, combat.]*

Savaşma | **Savaşmak** (*t. m.*) Kavga etme, etmek, münazaaya girişme, girişmek, muharebe etme, etmek. *[Se disputer, combattre.]*

Savat (*t. s.*) Gümüş üstüne yapılan karakalem nakışlar. *[Dessins noirs tracés sur l'argent.]*

Savatlama | **Savatlamak** | **Savatmak** (*t. m.*) Gümüşten yapılmış bir şeyin üstüne savat yaptırma, yaptırmak. *[Dessiner des traces noirs sur l'argent.]*

Savatlı (*t. f.*) Üstüne karakalem nakışlar yâni savat işlenmiş olan. *[Dessiné,e en noir.]*

Savlecan (*t. s.*) Cirit oyunun-

da at üstünden yerdeki topu almağa mahsus ucu iğri değnek. § Şiddetle hücum. *[Espèce de javelot qui est crochu vers le bout et avec lequel on fait les exercices de (cirit).]*

Savlet (*a. s.*) Saldırma, hücum. *[Force, violence § Attaque soudaine faite avec fureur.]*

Savmaa (*t. s.*) Münzevi ve tariki dünyaların oturdukları zaviye, ibadetgâh, uzletane. *[Couvent.]*

Savma } (*t. m.*) Kovma,
Savmak } kovmak. defi ve tardetmek, izin ve ruhsat verme, vermek § Atlatma, atlatmak § Nazikâne defetmek, hüsnü kabul ile beraber çok durdurmayıp usulle gitmek lüzumunu anlatmak. Geçme, geçmek, zail olma, olmak. *[Chasser; congédier § Passer; cesser, se débarrasser.]*

Savruk (*t. f.*) Akle savurulmuş gibi mülâhazasız hareket eden, sarsak § Hoyrat. *[Hardi,e; insolent,e.]*

Savrulma } (*t. m.*) Karıştırıl-
Savrulmak } ma, karıştırılmak, altüst edilme, edilmek. Harmanda samanla karışık hububat havaya atılıp ayrılmak. Rüzgârla havada kalmak, uçurulmak. Dağılıp yokolmak, ortadan kalkma, kalkmak. *[Être vanné,e, § Se lever dans l'air § Se disperser en l'air.]*

Savsaklama } (*t. m.*) Avutma,
Savsaklamak } avutmak, tehir etme, etmek, bir işi şu bu diyerek geçirip yapmama, yapmamak. *[Tromper, retarder.]*

Savul (*t. h.*) Çekil! yolver! destur, varda! *[Gare! faites place!]*

Savurma } (*t. m.*) Karıştırma,
Savurmak } karıştırmak, altüst etme, etmek § Harmanda saman ile karışık hububatı havaya atıp ayırma, ayırmak § Bir mayii fıçının veya küpün musluğundan çekip tekrar doldurarak karıştırmak, suyu veya bir mayii bir bardaktan diğerine boşaltmak, havalandırmak. Havaya kaldırmak, uçurmak. *[Jeter dans l'air; vanner § Souffler avec force à soulever tout ce qui est par terre.]*

Savuşma } (*t. m.*) Geçme, geç-
Savuşmak } mek, mündefi olmak, iyileşmek, iyi olma, olmak. Gizlice kaçma, kaçmak, yançizmek, gitmek, çekilme, çekilmek. *[Passer; cesser § Fuir furtivement; se sauver.*

Savuşturma } (*t. m.*) Geçiş-
Savuşturmak } me, geçişmek,

geçiştirme, geçiştirmek, iyi olma. olmak, atlatmak. kurtulmak, baştan atma. atmak, defetme, etmek. [*Faire pas ser; cesser, rejeter, éloigner, se débarrasser de* § *Traverser un péril.*]

Savt (*a. s.*) Ses, Sada, nida, avaz. [*Voix; son; cri.*]

Savtî (*a. f.*) Savta mensup ve müteallik § Alfabede sâit harflere ait. [*Relatif,ive à la voix* § *Phonique.*]

Sây (*a. s.*) Çalışma, çabalama, emek, gayret. İş işleme. [*Travail; effort.*]

Saydelânî (*a. f.*) Eczacılık, fennine mensup ve müteallik olan. [*Pharmaceutique.*]

Sayedele (*a.s.*) Eczacılık fenni. [*Pharmacologie.*]

Saye (*fa. s.*) Gölge§ Himaye, tesahup. [*Ombre*§ *Protection; auspice.*] **sayedar** = Gölgesi olan, gölge veren§Hami,sahip. [*Endroit ombragé* § *Protecteur,trice.*]

Sâyetme | (*t. m.*) Çalışma,çalışmak, cehtetme,
Sâyetmek | cehtetmek, iş işleme, işlemek, koşma, koşmak, yürüme, yürümek. [*Travailler;s'efforcer.*]

Sayf (*a. s.*) Yaz mevsimi,§haziranden eylüle kadar olan zaman. [*Saison d'été.*] **sayfiye** = Yaz mevsimine mahsus mesken; yazlık ikametgâh, köşk, yalı,bağ. [*Villégiature*§ *Maison d'été de campagne.*]

Saygı (*t. s.*) Sayı,hesap§ İhtiyat, mülâhaza, hürmet, itibar, riayet, hatır, hatır şinaslık, edep. terbiye, perva. [*Considération, égard* § *Réserve; circonspection.*]

Saygılı (*t. f.*) Saygısı olan, mülâhaza ile hareket eden. [*Circonspect,e* § *Réservé,e.*] **saygısız** = Saygısı olmıyan, mülâhazasız. [*Sans réserve; grossier,ère; désinvolte.*] **saygısızlık** = Mülâhazasızlık. [*Manque de réserve; desinvolture.*]

Sayha (*a. s.*) Bağırma, nara. [*Action de crier.*]

Sayı (*t s.*) Adet, rakam§Sayma, tadat § Hesap, muhasebe, [*Nombre.*]

Sayfa (*t. s.*) Bak: Sahife. [*Voir. Sahife.*]

Sayıklama (*t.s.*) Uykuda vehumma dalgınlığında söylenme, hezeyan. Bir şeyi çok arzu edip daima onu düşünme. [*Délire* § *Rêve.*]

Sayıklama | (*t. m.*) Uykuda
Sayıklamak | veya hastalık dalgınlığında abuksabuk söyleme, söylemek, hezeyan et-

me, etmek § Bir şeyı çok arzu edip daima onu düşünme, düşünmek, onu hatırdan çıkarmama,çıkarmamak.*[Avoir le délire; délirer § Rêver § Déraisonner § Convoiter.]*

Sayılı (*t. f.*) Sayılmış,madut § muayyen§Meşhur. *[Compté,e; déterminé,e§Peu nombreaux]*

Sayılı (*t. f.*) Maruf, meşhur, adı şanı belli,namlı.*[Notable]*

Sayılma | **Sayılmak** (*t. m.*) Tadat edilme, edilmek § Hesap edilme, edilmek, mahsup olunma, olunmak § At ve muteber olma, olmak, makbul olma, olmak, makbule geçme geçmek. *[Être compté, énumeré, dénombré,e § Être rangé dans la catégorie de; être consideré e comme, être compté parmi.]*

Sayım (*t.* s.) Ağnamı sayma vergisi. *[Droit payé par téte de mouton.]*

Sayın (*t. f.*) Seçilmiş, müntahap § Mümtaz. *[Considéré,e; compté,e.]*

Sayınma | **Sayınmak** (*t.m.*) İhtiyatlı davranmak, mülâhaza ile hareket etme, etmek, önünü ardını düşünme, düşünmek. *[Se réserver; être circonspect,e.]*

Sayısız (*t. f.*) Sayılmamış, sayı ve miktarı malûm olmayan § Heşapsız, pek çok § Sayıya gelmez. *[Innombrable.]*

Sayışma | **Sayışmak** (*t m*)Hesap görme, görmek, hesaplaşma, hesaplaşmak § Mahsup etme, etmek, hesaba geçirme, geçirmek.*[Inscrire au compte courant § Régler le compte; devenir quitte.]*

Sayma | **Saymak** (*t. m.*) Tadat etme, etmek § Hesaba ithal, mahsup etme, etmek § Ad ve itibar etme, etmek § Nazarile bakma, bakmak § Makbul ve muteber tutma, tutmak § Hürmet ve riayet etme, etmek§Ehemmiyet verme, vermek mühimsemek, ihtiyat,ihtiraz,hazer etme,etmek. *[Compter; dénombrer; énumérer§Considérer; regarder comme § Estimer; honorer§ Prendre en considération.]*

Saymamazlık (*t.* s.) Riayetsizlik, hürmetsizlik, tahkir. *[Manque d'éstime, de considération; mépris.]*

Sayrı (*t. f,*) Hasta, keyfsiz, üzgün, mizacı bozulmuş. *[Malade, indisopsé.]*

Sayrılık (*t.* s.) Hastalık, keyfsizlik, mizaçsızlık, üzgünlük. *[Maladie; indisposition.]*

Sayvan (*t. s.*) Etek gibi şeylerin etrafına konulan geniş kırmalı süs. *[Tente-abri § Frange d'ombrelle.]*

Saz (*t.s.*) Hasır sepet ve saire yaptıkları ince kamışımsı ot. *[Roseau.]*

Saz (*t. s.*) Her nevi çalgı § Kısmen mandoline benzer ve ekseriya mahalle kahvehanelerinde çalınır bir nevi çalgı. *[Instrument de musique.]*

Saz (*fa. f.*) Yapan, uyduran, bulan, temin eden: çaresaz = çare bulan, devasaz = ilâcı temin eden. *[Qui fait, qui arrange.]*

Sazan (*t. s.*) Ekseriya sazlı ve kamışlı durgun sularda yaşayan bir cins balık. *[Carpe.]*

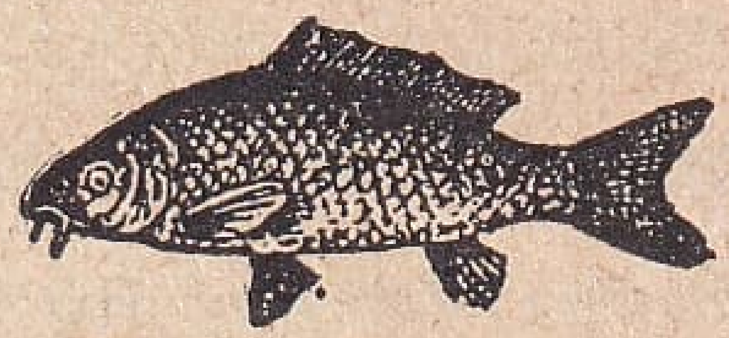
Sazan

Sazcı (*t. s.*) Saz çalan,çalgıcı. *[Musicien.]*

Sazende (*fa. s.*) Musiki aletlerinden her hangi birini çalan adam,çalgıcı.*[Voir:Sazcı]*

Sazlık (*t. s.*) Saz ve kamış biten yer, saz yetişen, saz ve kamış hâsıl eden mahal. *[Marais; lieu planté de roseaux; jungle.]*

Se (*t.h.*) (ise) lahikasının muhaffefı dir (geldim ise, gel dimse) gibi. *[Voir: İse.]*

Sebat (*t. s.*) Yerinde durma, sabit ve berkarar olma § Yerinden veya sözünden ve vadinden ayrılmıyan. *[Stabilité; fermeté; fixité § Constance; persévérence.]* **sebatlı** = Sebatı olan, sabit, paydar müdavim, muktim. *[Persévérant,e; homme ou femme de volonté.]* **sebatsız** = Sebatı olmıyan, işine devam etmiyen, sözünde durmayan, mütelevvin. *[Versatile; inconstant,e]*

Sebebiyet (*a. s.*) sebep olma, icap etttirme, bir şeyin vuku ve husulünü icap ve intaç edecek hal. *[Cause; motif; causalité.]*

Sebel (*t. s.*) Göze arız olup etrafı dumanlı görmeği mucip olan hafif bir perde. *[Pannus.]*

Sebep (*a. s.*) Bir şeyin vukuunu icap eden şey, bais§ Vasıta § Vesile, behane § Münasebet § Alet.*[Cause;motif; raison; occasion.]*

Sebeplenme / **Sebeplenmek** (*t. m.*)Geçinme, geçinmek, tayyüş etme, etmek. *[Se procurer; se pourvoir.]*

Sebepli (*t.f.*) Bir sebep ve mucibi olan, bir vesile ve behaneye müstenit bulunan, gebe kadın. *[Basé sur une cause; fondé, motivé,e § Femme enceinte.]*

Sebepsiz (*t. f.*) Sebep ve mucibi olmıyan, bir hak ve behaneye müstenit bulunmıyan, bilâ mucip. *[Sans motif; sans raison.]*

Sebike (*t. s.*) Külçe, eritilip dökülmüş maden. *[Lingot.]*

Sebil (*a. s.*) Yol, tarik, cadde § Yol üzerinde geçenler için hayrat olarak su bulundurmak üzre yapılan ve pencerelerinde taslarla su konulan hususî bina, § Sokaklarda hayır için parasız dağıtılan su. *[Chemin; route. Fontaine publique fondée par des personnes charitables.]* **Sebilci** = Hayrat olarak sokaklarda halka su dağıtan adam. *[Individu payé pour distribuer de l'eau gratis.]*

Sebilâne | **Sebilhane** (*fa. s.*) Yol üzerinde gelip geçenlerin parasız olarak içmeleri için su bulundurmağa mahsus etrafı pencereli bina. *[Voir: sebil.]*

Sebk (*a. s.*) geçme, tekaddüm etme, etmek, ileride bulunma§ Evvelce geçmiş ve vukubulmuş olma. *[Précédence, préséance.]*

Sebketme | **Sebketmek** (*t. m.*) Geçmek, tekaddüm etmek, ileride bulunmak, evvelce geçmiş, vuku bulumuş olmak. *[Précéder.]*

Sebükbar (*fa. f.*) Yükü hafif, yanında çok eşyası bulunmayan. *[Léger,ère; qui porte un fardeau léger.]*

Sebükmağz (*fa. f.*) Hafifbeyinli, akılsız, ahmak. *[Imbécile; sot,e.]*

Sebze (*fa. s.*) Pişirilerek veya çiğ olarak yenilen her türlü yeşillik, zerzevat. *[Verdure; légume.]*

Secde (*a. s.*) Namazda rükûdan sonra diz üzerine gelip alnını yere koyma vaz'ı şer'isi. *[Prosternation faite pendant la prière.]*

Seci (*a. s.*) Nesir olarak yazılan şeyin kafiyeli olması*[Rime existant entre les phrases d'une prose.]*

Seciye (*a. s.*) İyi huy, hüsnü ahlak, cibillet, hılkat. *[Naturel; caractère; qualité.]* **seciyeli**= Seciye sahibi, hüsnü ahlak sahibi. *[Homme de caractère.]*

Seciyesiz = Ahlâksız, tabiatsız, cibilliyetsiz. *[Sans caractère, sans principe.]*

Seccade | (*a. s.*) Yere serilip
Seççade | üzerinde namaz kılınan mihraplı küçük halı, kalice ve saire§Divarlara süs olarak asılan küçük kit'ada halı. [*Petit tapis sur lequel on fait la prière.*]

Seçilme | İntihap ve ihtiyar
Seçilmek | olunmak, bir şeyin iyileri ayıklanmak. fark ve temyiz olunmak. [*Être choisi,e; être élu,e§ Se distinguer.*]

Seçim | (*t. s.*) Seçme, intihap,
Seçiş | ihtiyar § Tefrik. temyiz. [*Choix; action de choisir.*]

Seçkin (*t. f.*) Seçilmiş, müntahap, güzide § Kolaylıkla okunan (yazı). [*Choisi,e; être choisi e.*]

Seçme (*t. f.*) Seçilmiş, İntihap ve ihtiyar olunmuş, müntahap. [*Choix; élection § Élite § De choix; choisi,e.*]

Seçmece (*t. s.*) Seçmekle alınıp satılan § Seçmek şartile. [*Au choix.*]

Seçme | (*t. m.*) Bir şeyin en
Seçmek | iyisini bulup ayırma, ayırmak, intihap ve ihtiyar etme, etmek. Fark ve temyiz etme, etmek, iyi görüp farkedebilmek. §[*Choisir; trier §Discerner; distinguer; élire.*]

Seçtirme | (*t. m.*) İntihap ve
Seçtirmek | ihtiyar ettirme,ettirmek, öğürtleme, öğürtlemek. § Fark ettirme, ettirmek, iyi görüp farketmeğe müsait olma, olmak. [*Faire choisir; faire élire § Laisser voir; lesser distinguer.*]

Seda (*a.s.*) Bak: Sada [*Voir: Sada.*]

Sedef (*a. s.*) Midiye ve istiridye kabilinden bir cins deniz böceğinin beyaz kabuğu § Bu kabuk dan yapılmış ve onunla süslenmiş şey: sedef kutu. [*Nacre § Test.*]

Sedefçe (*f. s.*) Sedef denilen maruf kabuğun küçük ve adi cinsi. [*Coquille.*]

Sedefî (*a. f.*) Sedefe mensup, müşabih ve ait. [*Coquillier, ère § Testacé,e.*]

Sedi (*a. s.*) Meme, pistan. [*Mamelle.*]

Sedir (*a. s.*) Odanın en yukari tarafında bulunan üstü minderli kerevet. [*Sofa en charpente sur lequel on met des matelas pour s'assoir.*]

Sedye (*t. s.*) Hasta, mecruh nakline mahsus iki kişi tarafından götürülür iki sırığamerbut yatak § At ve araba ve saire ile gidilemeyecek yerlere seyyar tabip ve me-

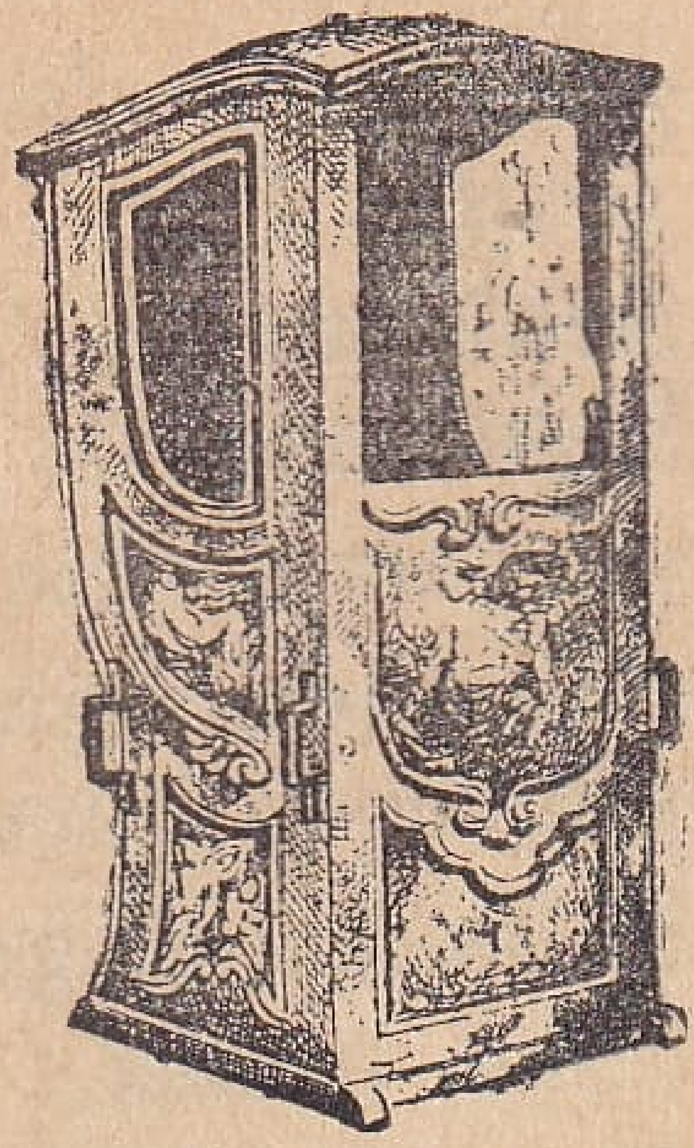

Sedye

murları nakline mahsus iki sırığa müstenit etrafı kapalı koltuk. *[Chaise à porteurs.]*

Sedyî (*a. f.*) Memeye mensup ve müteallik§ Meme şeklinde. *[Mammaire.]*

Sefa (*a.* s.) Bak: Safa. *[Voir: Safa.]*

Sefahet (*a.* s.) Lüzumsuz yere parasını, malını israf ve itlâf etme § Zevke, eğlenceye son derece inhimak. bu yolda israf. *[Débauche; excès; abus.]*

Sefalet (*a.* s.) Süflilik aşağılık § Fevkalâde zarurette yaşama, fakır ve ihtiyaçtan çekilen sıkıntı. *[Misère.]*

Sefaret (*a.* s.) Sefirlik,elçilik, elçi vazifesi. *[Légation;mission; ambassade.]*

Sefarethane (*fa. f.*) Sefir ile maiyeti heyetinin makamı ve resmî dairesi.*[Hôtel de l'ambassade ou de légation.]*

Sefer (*a.* s.) Yolculuk, seyahat § Harbe gidiş § Muharebe, harp, askerin harpte veya harbe hazır bir halde bulunması. *[Voyage§ Guerre; expédition § Fois.]*

Seferber (*fa.* s. *f.*) Harbe sevkolunmuş veya olunmak üzere hazırlanmış, sefer halinde bulunan asker § Harp sebebile askerini silâh altına toplamış harbe hazırlanmış veya harp halinde bulunmuş bir devletin hali, vaz'iyeti. *[Qui se trouve sur pied de guerre; en état de campagne.]*

Seferberlik (*t.* s.) Bir devletin askerini sefere hazırlaması, askerlık çağına gelen bütün gençlerin silâh altına çağırılması hali. *[Pied de guerre; état d'une armée ou d'un état qui se trouve sur pied de guerre.]*

Seferî (*a. f.*) Yolculuğa ait ve müteallik § Muharebe haline mensup § Yolculuk§Harp halinde bulunan.*[Qui conserne le voyage, la guerre, ou la campagne § Sur pied de guerre.]*

Seferlik (*t.* s.) Seyahate, yolculuğa mahsus olan § Harbe müteallik § Defalık, kerrelik§ Harp vakti, muharebe hali. *[Propre à la guerre ou au voyage, temps de guerre.]*

Sefertası (*t.* s.) Yolculukta yemek taşınan ve sahan yerine kullanılan biri biri üzerine konulup bir kulpla taşınan kaplar takımı. *[Plats portatifs qui se posent l'un*

sur l'autre et forme ent seul ustensil.]

Sefih (*a. f.*) Malini idareye iktidarı olmayıp sefahatle mahvü itlaf eden adam§Sefahate, zevk ve sefaya çok düşkün olan. *[Débauché,e; prodigue.]*

Sefil (*a.f.*) Sefalet çeken, zaruret, ihtiyaç içinde yaşıyan§ Aşağı, alçak. *[Misérable.]*

Sefine (*a. s.*) Gemi, keşti. *[Vaisseau; navire.]*

Sefir (*a. s.*) Elçi, bir devletin diğer bir devlet nezdinde bulundurduğu en büyük memur, mümessil. *[Ambassadeur.]*

Sefkidima (*a. r.*) Kan dökme, kan akıtma «sefk» kelimesi lisanımızda yalnız bu tertipte kullanılır.*[Effusion de sang]*

Segâh (*t. s.*) Kürdi ile puselik arasında bir musiki perdesi. *[L'un des motifs de la musique orientale.]*

Seğirme (*t. s.*) Kımıldama, hafifçe oynama, göz kapakları burun ve sair azada, hafif, süreksiz ve fakat sür'atli duyulan hareket. *[Tremblement involontaire d'une partie du corps.]*

Seğirme } **Seğirmek** } (*t. m.*) Az oynamak, kımıldamak, teprenmek, titremek. § (Seğirme) fiil ve harekâtını yapmak. *[Battre légèrement; palpiter; clignoter.]*

Seğirtme } **Seğirtmek** } (*t. m.*) Koşma, koşmak, süratle gitme, gitmek. *[Presser le pas; courir en sautant.]*

Seğrek (*t.f.*) Sık olmayan,aralıklı, araları açık bulunan § Zamanca aralığı olan, sık vukubulmayan, nadir. Sık olmayarak, aralık, arası uzayarak nadiren. *[Clair,e; clairsemé,e§ Rare.* §

Seğrekçe } **Seyrekçe** } (*t. f.*) Pek sık olmayan, az aralıklı, zamanca az aralıklı, nadirce. § Az aralıkla açıkça. *[Peu.rare.]*

Seğreklesme } **Seğrekleşmek** } **Seyrekleşme** } **Seyrekleşmek** } (*t. m.*) Aralanma, aralanmak, arası açılma, açılmak, mekân veya zamanca aralık etme, etmek, sıklığını izale etmek. Nadirleştirmek. *[S'eclaircir; devenir moins épais, se; moins nombreux,se.]*

Seğreklik } **Seyreklik** } (*t. s.*) Aralıklı ve açık olma § İki şeyin arasında da çok vakit geçmiş olma. *[Rareté.]*

Seher (*a. s.*) Gece uyuyamamak illeti, uykusuzluk §Sabah açılmağa başladığı zaman, şa-

fak ile gün doğuşu arası. *[Veille § Insomnie.]*
Seheri (*a. f.*) Uykusuzluğa müteallik § Sabah seher vaktine mensup ve müteallik. *[L'état de l'imsomnie.]*
Sehim (*a. s.*) Ok, yayla atılan ve ucu sivri demirli olan kamış § Hisse, pay, behre, nasıp § Devlet bankası hazinesine ödünç verilen paraya mukabil faizli resmî senet. *[Flêche § Lot; portion, part§ Rente viagère.]*
Sehiv (*a. s.*) Hata, yanılma, yanlışlık, kusur, galat. *[Erreur, faute; omission.]*
Sehvetme } (*t. m.*) Hata işleme, işlemek,
Sehvetmek } yanılma, yanılmak, zühul. *[Se tromper: se méprendre.]*
Sehpa (*fa. s.*) Sokak satıcılarının üzerine tabla, ve saire koydukları alet, yüksek bir yere yetişmek için ayak altına konulan iskemle§ Fotograf makinesi ayağı § Salbenidam edilenlerin asıldıkları darağacı. *[Chevalet de table; guéridon § Trépied.]*

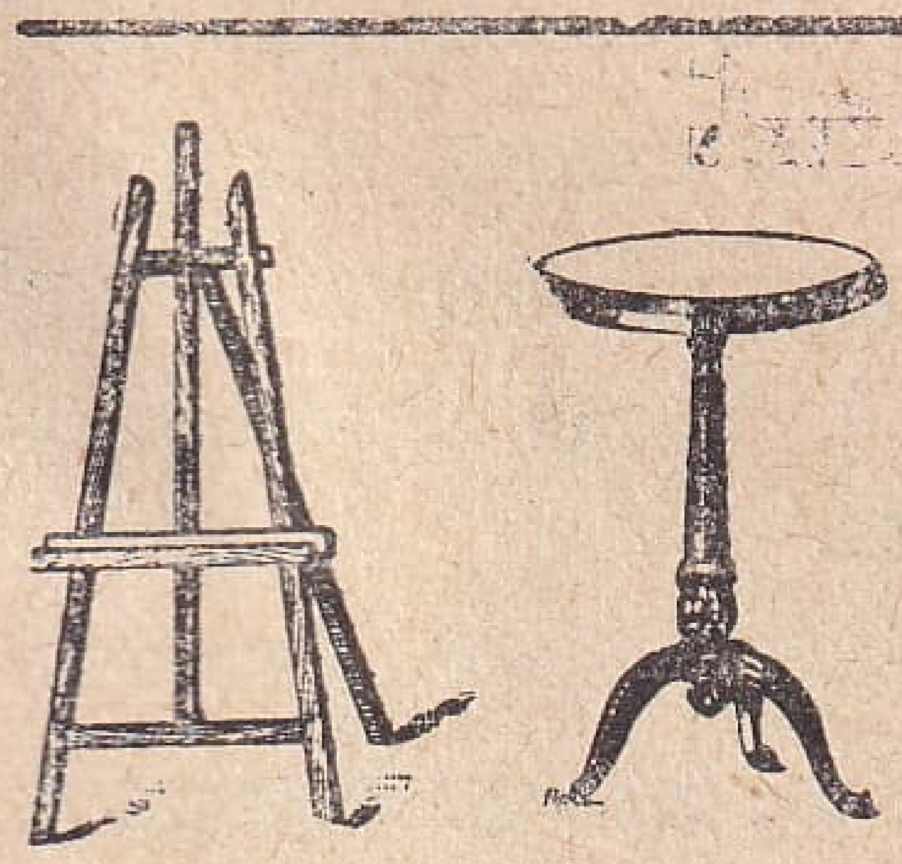

Sehpa

Sehven (*a. f.*) Yanlışlıkla, yanılarak, hataen, galat, olarak. *[Par erreur; par méprise.]*
Sekenat (*a. s.*) Harekât, vazı, durma, duruş, kımıldanmama. *[Action et manière de se tenir.]*
Sekene (*a. s.*) Sâkinin cem'i. Bir yerde sâkin, mukim olanlar, ahali, reaya. *[Habitants]*
Sekerat (*a.s.*) Sarhoşluk, mestlik, dalgınlık, insanın ölmek üzre bulunduğu zamandaki dalgınlık, ihtizar. *[Ivresse § Agonie.]*
Seki (*t. s.*) Direk ayaklığı, kürsü taşı § Oturulacak taş § Atın ayağındaki beyaz. *[Pierre angulaire § Tache blanche aux pieds d'un cheval.]*
Sekir(*a. s.*)Sarhoşluk, mestlik. *[Ivresse.]*
Sekiz (*t. f.*) İki kere dört, yediden sonra ve dokuzdan bir evvel gelen adet. *[Huit.]*
sekizer = Her birine veya her defasında sekiz olarak. *[Huit à chacun § Huit à huit, huit par huit.]* **sekizinci** = Sekizinci derecede olan, yedinciden sonra gelen sıra sahibi. *[Huitième.]* **sekizli** = Sekiz beneği, köşesi, harfı, dili olan § İskambil kâğıdında(8) beneki olan kart.

[Qui vaut huit piastres etc.; composé,e de huit parties.]

Sekme } (*t. m.*) Bir ayak
Sekmek } üzere sıçrayıp atlama, atlamak § Sıçraya, sıçraya koşma, koşmak. *[Bondir; marcher en sautant sur un pied.]*

Seksen (*t. f.*) Sekiz defa on, yetmiş dokuzdan sonra gelen sayı. *[Quatre vingt.]* **sekseninci** = Seksen derecesinde olarak. *[Quatre vingtième.]*

Sekte (*a. s.*) Durgunluk, kesilme, inkıta § Halel, rahne, zarar § Kalbin birdenbire durması gibi arıza, damla, nüzul. *[Dommage; atteinte; stagnation (de commerce) § Apoplexie.]*

Sektedar (*fa. f.*) Rahneli, zarara uğrayan. muattal. *[Déféctueux, euse; atteint,e préjudicié,e.]*

Sekter (*c. s.*) Bir mezhebin, bir fırkanın mufrit gayretkeşi olan § O fırkanın en ileri geleni. *[Sectaire.]*

Sektirme } (*t. m.*) Bir ayak
Sektirmek } üzre sıçratma, sıçratmak, sıçrayarak koşturma, koşturmak. § Birçok defalar yere dokunup sıçrayacak surette atma, atmak § Atlatma, atlatmak. Sıçratma, sıçratmak. *[Faire bondir; faire courir en bondissant.]*

Sel (*a. s.*) Fazlaca yağan yağmurdan birikip derelerde muvakkatan şiddetle akan su. *[Torrent.]*

Selâm (*a.s.*) Muhataradan beri ve salim olma, selâmet § Aşinalık, dostluk ve ihtirama delâlet eden söz, işaret ve hareket. *[Salut § Paix § Salutation.]*

Selamet (*a. s.*) Muhataradan, hastalık ve illetten salim ve beri ve emin olma § İyi netice, hayırlı akibet, kurtulma. necat, reha § İbarenin düşük olmaması. *[Salut, sureté; sécurité § Bonne fin; bon résultat § Délivrance.]*

Selamlama } (*t. m.*) Selâm
Selamlamak } verme, vermek, silâhla veya top atarak selâm resmini ifa etme, etmek, *[Saluer; rendre les honneurs.]*

Selamlaşma } (*t.m.*) Biribirine
Selamlaşmak } selâm verme, vermek, selâm alıp verme, vermek. *[Se saluer; échanger de salutations.]*

Selâmlık (*t, s.*) Büyük daire ve konakların erkeklere mahsus kısmı § Eskiden hükümdarın merasim ile cami ve

sair bir yere gitmesı. *[Partie de la maison reservée aux homme § Cérémonie par la quelle on accompagne le sultan à mosqué (anciennement).]*

Selâset (*a. s.*) İfadede sühulet, açık ibare, talâkat. *[Harmonie de style:douceur d'expression.]* **selâsetli** = Selâseti olan, sehil ve, açık, talâkatlı. *[Style facile et harmonieux.]*

Selâtin (*a. s*) Sultanın cem i. Bak: Sultan. *[Empereurs; souverains; sultans.]*

Selbetme } (*t. m.*) Nefi ve
Selbetmek } inkâr etme, etmek, kaldırma, kaldırmak, refetme, etmek. *[Enlever; ôter; arracher; priver de § Nier.]*

Selbî (*a. f.*) Selbe nefiye ve inkâra müteallik. *[Négatif,ive.]*

Sele (*t.s.*) Sepet, isportanin bir nev'i. *[Corbeille; panier.]*

Selef (*a. s.*) Bir hal ve mevkide diğerinden evvel bulunmuş olan § Geçmiş, eski § Eski adam, cet. *[Prédécesseur § Ancêtre.]*

Selika (*a. s.*) Tabiatta söz söylemeğe olan meleke § Güzel söyleme ve yazmadaki tabiî istidat, cibillî fesahat ve talakat. *[Disposition à la litterature § Style.]*

Selim (*a. s.*) Kusurdan beri, sağlam § Doğru, dürüst §Sahi. *[Sain,e; sauf,ve, sûr,e.]*

Selinti (*t. f.*) Sele benzer, hafif sel. *[Eau de pluie, cours d'eau formé par la pluie]*

Selis (*a. f.*) Selâsetli, rekâketsiz, düzgün (ifade). *[(Style) facile, hormonieux, souple.]*

Sellüloit (*c. s.*) Tarak, çaki sapi, bilârdo yuvarlağı ve saire yapılan bir madde. *[Selluloïde.]*

Selp (*a. s.*) Kaldırma, refetme § Nefiy, inkâr. *[Action d'ôter, d'enlever, d'arı acher§ Négation.]*

Selvi (*t. s.*) Ekseriya mezarlıklarda bulunan ve yaz kış yeşilliğini muhafaza eden maruf ağaç. *[Cyprès.]*

Selvi

Sem (*a. s.*) Zehir, ağu, insan ve hayvanı öldürücü madde. *[Poison§Venin]* **semdar** = Semli, zehirli § Çok şiddetli, gayet müessir. *[Vénimeux,euse ; empoisonné,e.]*

Sema (*a.* s.) Gök, asüman § Felek. *[Ciel.]*

Semahane (*fa* . *s* .) Vaktile mevlevî tekkelerinde dervişlerin dönmelerine ve zikir etmelerine mahsus yere denirdi. *[Salle ronde ou dansent les derviches tourneurs.]*

Semahat } (*a.* s.) Cömertlik,
Semahet } el açıklığı, sehavet *[Générosité; libéralité.]*

Semahatlı } (*t. f.*) Cömert, eli
Semahatlu } açık § Vaktile kazaskerlere verilen unvan. Bak: Kazasker. *[Généreux, euse; libéral,e.]*

Semaî (*a. f.*) İşitmek esasina mebni § Bir kiyas ve kaideye tâbi olmayip işidildiği suretle vaki olan § Usulu mahsusasile bestelenen ve bir kıt'adan ibaret olan şarkı. *[Contraire à la règle, irregulier.ère § Une espèce de chant oriental.]*

Semavat (*a.* s.) Semanın cem'i Semalar, gökler. [*Pluriel de Sema; les cieux.*]

Semavî (*a. f.*) Semaya, göğe, havaya mensup ve müteallik olan § Gökten düşmüş § Allah tarafından olan. [*Céleste.*]

Sembol (*c.* s.) Alâmet, nişan, işaret§Şekil, örnek. *[Symbole]*

Sembolism (*c.* s.) Efkâr ve hissiyatı mücessem cisimlerle tasvir eden edebî meslek. *[Symbolisme.]*

Sembolist (*c. f.*) Sembolism meslekine salik ve taraftar olan. *[Symboliste.]*

Semek (*a.* s.) Balık. *[Poisson]*

Semen (*t.* s.) Yasemin denilen beyaz çiçek. *[Jasmin.]*

Semen (*a.* s.) Semizlik, yağlılık § Beha. kıymet, bedel. *[Graisse; embonpoint § Valeur.]*

Semer (*t.* s.) Yük hayvanlarının sırtlarına konur bir nevi palan § Hamal arkalığı. *[Bât § Bât de portfaix.]*

Semere (*a.f.* s.) Yemiş, meyva § Faide, kâr, menfaat § Netice, hâsıl. *[Fruit § Résultat § Profit.]*

Semi (*a.* s.) Kulak § İşitme, işidiş § Dinleme, imtisal, sözü dinleyip tutma. *[Ouïe; audition; oreille.]*

Sem'î (*a. f.*) İşitmek hassasına mensup ve müteallik. *[Auditif, ive; acoustique.]*

Semih (*a. f*) Cömert, eli açık, kerim § Şefik. *[Généreux, euse]*

Semirgin (*t. f.*) Semizlikten ağırlaşıp uyuklayan tembel, tembellikten semirip şişen. *[Gras.]*

Semirme } (*t. m.*) Semiz ol-
Semirmek } mak, semen peyda etmek. *[S'engraisser.]*

Semirtme } (*t. m.*) Birinin se-
Semirtmek } mirmesini mucip olmak, semizlik, ve semen vermek, toprağa gübre koyup kuvvetlendirmek. *[Faire s'engraisser.]*

Semiz (*t. s.*) Yağlı, tavli, besli, etine dolgun. *[Gras,se; engraissé,e.]* **semizce** = Az tavlı, beslice, yağlıca. *[Assez gras,se.]*

Semizotu (*t. s.*) Yapraklı maruf sebze, *[Pourpier.]*

Semmi (*a. f.*) Semdar. [*Voir: Sem.*]

Sempati (*c. s.*) İnsanların arasında biribirine karşı hissolunan meyil,cazibe.[*Sympathie*]

Sempatik (*c. s.*) Sevimli, cazibeli, göze hoş görünen.[*Sympatique.*]

Semt (*a. s.*) Cihet, taraf. [*Contrée; partie* § *Parage; quartier où l'on habite.*]

Semtürres (*a. s*) Baş tarafı, ayakta duran bir adamın başının üzerinden göğe kadar bir hat uzatıldığı farzolunursa bunun semada müntehi olacağı nokta. *[Zenith.]*

Sena (*a. s.*) Medih ve tazim ile vasıf ve tarif. [*Louange; éloge.*]

Senakâr (*fa. f.*) Medih eden, sena eden. *[Qui loue; qui fait éloge de quelqu'un.]*

Senaver (*fa. f.*) Bak:Senakâr. *[Voir: Senakâr.]* **senaverane** = Senaver olarak. *[Élogieusement.]*

Sendeleme } (*t. m.*) Ayakta
Sendelemek } duramayıp sarsılma, sarsılmak § Hayret,korku gibi bir şeyin tesirile durup yere düşme, düşmek gibi sarsılma, sarsılmak. *[Chanceler.]*

Sene (*a . s .*) On iki aylık müddet, yıl, sal. [*Année* § *Ère.*]

Senet (*a. s.*) Bir hakkın, bir malin, ödünç bir paranın, kime ait olduğunu natık kâğit. İki veya daha ziyade adamlar arasında bir akti ispat için yapılan ve yazılan varaka, borçlunun alacaklıya olan borcunun miktarini vereceği zamanı göstererek verdiği imzalı kâğit. Emlâk ve arazinin tasarrufunu mübeyyin olarak hükûmet tarafından verilen resmî varaka. Delil, bürhan. *[Appui; soutien* § *Preuve; authentique, document* § *Bon.]*

Senetleşme } (*t. m.*) Senet
Senetleşmek } alıp verme, ver-

mek, senetle biribirine bağlanma, bağlanmak. *[Contracter, échanger un acte de foi]* **senetli** = Senetle tasdik olunmuş, bir senede merbut olan. *[Accompagné d'un acte faisant foi.]*

Senevî (*a. f.*) Seneye mensup ve müteallik, bir yılda veya yılda bir vaki olan, yıllık. *[Annuel,le § Par an, annuellement.]*

Senk (*fa. s.*) Taş, hacer. *[Pierre.]* **senkdil** = Kati yürekli, merhametsiz. *[Impitoyable;cruel,le.]*

Sep (*a. s.*) Sövme, taın, küfür. *[Injure; blasphème; anathème.]*

Sepek (*t. s.*) Değirmen taşının etrafında döndüğü dili. *[Le trou de la meule.]*

Sepet (*t. s.*) Kamıştan, ince söğüt dalından, ve saireden yapılan türlü şekillerde örme kap § Bir sepetin alacağı miktar. Sepet ğibi örülmüş. *[Corbeille; panier.]* **sepetçi** = Sepet yapan veya satan san'atkâr.*[Fabricant ou vendeur de corbeille.]*

Sepet kulpu (*t. s.*) Mimaride yapılan yayvan kemer (mimarî tabiridir). *[Anse de panier.]*

Sepi (*t. s.*) Derileri sahtiyan haline getirilmesi için yapılan ameliyat,tabaklık. *[Métier de tanneur.]* **sepici** = Ham deri veya kürklere sepi veren, tabak§Kürk boyacısı*[Tanneur]*

Sepileme | **Sepilemek** (*t.m.*) Deriyi sahtiyan haline getirme, getirmek, deri boyanıp terbiye olunmak. *[Préparer des peaux.]*

Sepili (*t. f.*) Tabaklanmış, sahtiyan haline getirilmiş deri boyanıp terbiye olunmuş kürk. *[Preparé,e (peau).]*

Sepken (*t. f.*) Serpilen şey, ince yağmur veya kar.*[Grésil]*

Sepme | **Sepmek** (*t. m.*) Nefesle çekerek içmek, sömürmek.*[Respirer (un liquide et l'avaler).]*

Septik (*c. s.*) Her şeyden şüphe eden,şüphesi çok.*[Septique.]*

Serair (*a. s.*) Serirenin cem'i. Bak: Serire.*[Pluriel de serire. Voir: Serire.]*

Serap (*a. s.*) Çölde uzaktan su gibi görünen ve ziyanın in'ıkâsından ileri gelen hal, pusarik, ılgım,salgım.*[Mirage.]*

Serapa (*fa. s.*) Baştan ayağa, bütün, hep, evvelinden sonuna kadar. *[D'un bout à l'autre; de pied au cap.]*

Serbaz (*fa. f.*) Korkusuz, cesur, pervasız. *[Courageux, euse, audacieux,euse.]*

Serbest (*fa. f.*) Hür, muhtar, azade,bir şeyle bağlı olmıyan iradesi elinde,mahcup olmıyan utanmıyarak haraket eden, sıkılmıyan. *[Libre, indépendant,e § Qui n'est pas timide]*

Serbestçe (*t. f.*) Serbest bir surette. *[Librement.]*

Serbeste (*fa.s.*)Başı bağlı, örtülü, gizli. *[Couvert,e;voilé,e; caché,e.]*

Serbesti (*fa. s.*) Serbestlik. *[Liberté.]*

Serbestlik (*t. s.*) Azadelik, bir şeyle bağlı olmamak, hürriyet, ademi mahcubiyet, utanmıyarak, sıkılmıyarak hareket etme, serbest yaşama. *[Liberté; indépendance, manque de timidité.]*

Serçe (*t. s.*) Maruf küçük kuş

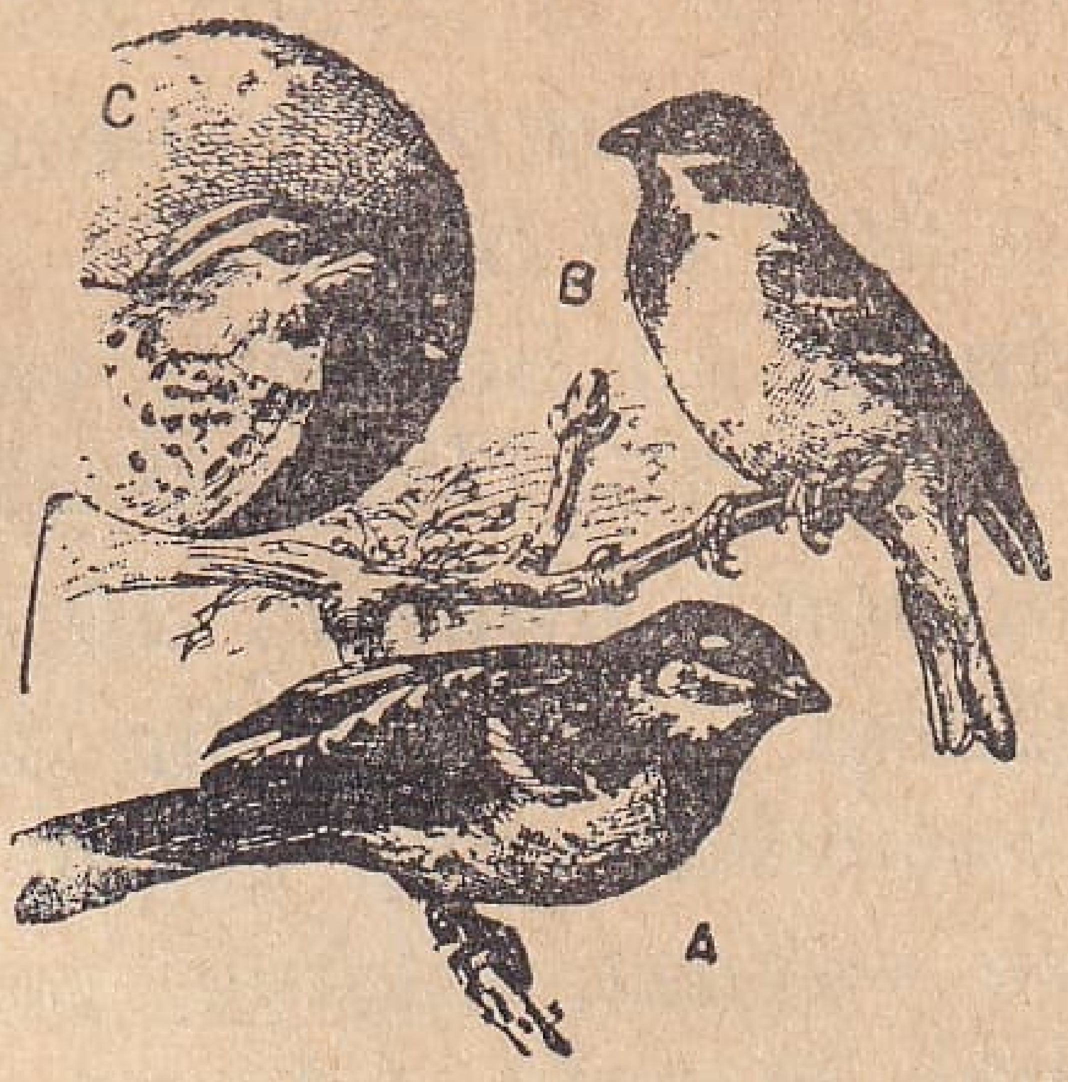

Serçe

çuğur, çuğurcık. *[Moineau.]*

Serçeparmak (*t. s.*) Elın baş parmağı mukabilindeki en küçük parmak. *[Le petit doigt.]*

Serd (*a. s.*) Sözü raptedip düzeltme, tertip ve iyi suretle sevk ve irat etme, beyan ve ifa etme *[Action de bien arranger les parties du discours.]*

Serdap (*fa. s.*) Suyu soğuk tutmağa mahsus yer altı. Sıcak memleketlerde serin oturmak için yeraltında yapılan oda. *[Cave refrigérante § Chambre souterraine où l'on se tient pendant les journées chaudes de l'été et ou l'on conserve les victuailles.]*

Serdar (*fa. s.*) Asker başı, kumandan,baş kumandan *[Commandant.]*

Serdetme } **Serdetmek** } (*t. m.*) Sözü raptedip düzeltmek, tertip ve hüsnü suretle sevk ve irat etmek, bast ve izah etmek. *[Parler; discourir; tenir parole.]*

Serdirme } **Serdirmek** } (*t.m.*) Yaydırmak, yere açtırmak, kurumak veya hava almak için bir ipin ve sairenin üzerine açık olarak koydurmak. *[Faire étendre.]*

Sere (*t. s.*) Açık olan, baş

parmağın ucundan şehadet parmağının ucuna kadar olan mesafe ve ülçü. *[Mesure qui équivaut à la distance qui sépare les extrémités du pouce et de l'index.]*

Serefraz (*fa. f.*) Başını yükselten, sairlerinden temayüz eden, mümtaz. *[Illustre; éminent,e; qui surpase les autres.]*

Seren (*t. s.*) Uzun yuvarlak ve kalın çam kerestesi, yelken acmak için gemi direğine ufki veya meyilli bir surette raptolunan ağaçlar, seren yapmağa yarar göknar kerestesi. *[Vergue.]*

Serenat (*c. s.*) Gece vakti sokakta ve bir pencere altında yapılan musiki ahengi; geceleyin açık hava konseri. *[Sérénade.]*

Sereserpe (*t. s.*) Açık saçık, kemali serbesti ile, lakaydane. *[Librement; negligé,e demi nu,e.]*

Seretan (*a. s.*) Yengeç, çağanoz. On iki burcun biri § Kanser hastalığı. *[Écrévisse § Canser (signe de zodique) § Cancer (maladie).]*

Serfüru (*fa. s.*) Başeğme, itaat, inkiyat. *[Action de baisser la tête; soumision, humilité.]*

Sergerdan (*t. s.*) Başı dönen, sersem, mütehayyir, avare. *[Étourdi,e; vertigineux,euse]*

Sergerde (*fa. s.*) Baş, reis, bir taifenin önünde bulunan. Haydut ve komite reisi. *[Chef de bande § Commandant d'une armée irrégulière.]*

Sergi (*t. s.*) Serilen ve yayilan şey. Satılmak üzere yere serilmiş eşya ve meyva v. s. ve bunların serildlği yer. Dükkân önünde, camekânda teşhir olunan eşya. Nadide ve en iyi mahsulât ve mamulâtı seyredilmek ve satılmak üzere teşhir olundukları yer, meşher. Devlet hazinesinden verilecek para için tanzim olunmuş senet. *[Tout ce qu'on étend par terre § Étalage; boutique provisoire en plein air § Exposition § Billet donné par le trésor public pour une somme remboursable; bon de trésor.]*

Sergin (*a. s.*) Serilmiş, yayılmış. döşenmiş. Hasta. düşkün. *[Étendu,e § Malade; alité,e.]*

Sergüzeşt (*fa. s.*) Bir adamın başından gelip ğeçen ahval ve vukuat, hikâye, tercümei hal, macera. *[Aventure.]*

Serhat (*fa.* s.) Hudut başi, iki devlet arasındaki hudut boyu. *[Confin; frontière; limite.]*

Seri (*a. f.*) Çabuk, tez, suratli§ Sıra, dizi, tertip, sınıf. Külliyat. *[Prompt,e, râpide; véloce; accélêré,e. Serie.]*

Serian (*a.* s.) Çabuk, süratle. *[Promptement; vite;à la hâte]*

Serikâr (*f.* s.) İş başı; mevkii ıktidar. *[Position d'où l'on dirige une affaire, un pays etc. direction.]*

Serili (*t.* s.) Serilmiş yayılmış döşenmiş. *[Étendu e; préparé,e.]*

Serilme | **Serilmek** (*t. m.*) Yayılmak döşenmek , yere açılmak. Yatmak, hastalanip yatağa düşmek. Düşmek, dökülmek. *[Être étendu,e; s'étendre par terre § Tomber; être versé,e; tomber malade; s'évanouir.]*

Serin (*t. f.*) Az soğuk, sicak olmiyan, güzel ve hoşa gidecek derecede soğuk, hafif ve lâtif soğukluk, latif ve az soğuk hava. *[Frais, aiche ; froid,e. Air frais.]*

Serinlenme | **Serinlenmek** (*t. m.*) Az ve lâtif surette soğuk olmak,hafif surette soğumak, serinlik duymak. *[Devenir frais, aiche, se refraichir (l'air).]*

Serinlenme | **Serinlenmek** (*t. m.*) Bak: Serinlemek. *[Voir: Serinlemek.]*

Serinlik (*t.* s.) Az ve lâtif soğukluk, soğukça ve lâtif hava. *[Fraicheur de l'air.]*

Serir (*t.* s.) Taht, evrenk § Karyola. *[Trône § Lit.]*

Serire (*a.*s.) Gizli şey,sır, raz, gizli fikir ve hal. *[Secret; mystère.]*

Serirî (*a.*s.) Fenni tıbbın tecrübe ve ameliyat kısmına ait, hastalara yapılan ameliyata mensup ve müteallik. *[Clinique.]*

Seririyat (*a.* s.) Tıp talebesisinin, muallimlerinin nazareti altında ameliyat görmelerine mahsus hastane. *[Clinique.]*

Serkele (*t.*s.) Bir nevi şahtere, sıtriç kökü. *[Dantelaire.]*

Serkeş (*fa .f*) Baş kaldıran, itaatsiz, muannit, muhalif. *[Désobéissant,e; indocile § Rebelle.]*

Serkeşane(*fa.f.*)Serkeşlikle,itaatsizlikle,inatla. *[Par révolte§ Avec désobéissance et indocilité.]*

Serkeşlik (*t.* s.) İtaatsizlik,muannitlik, muhalifet. *[Désobéis-*

sance; indocilité§ Rebellion.]
Sermak (*t.s.*) Kara pazı, koyun şarmaşığı. *[Arroche.]*
Sermaye (*a.s.*) Tüccar ve esnafın ticaret ve saire aletlerine esas ittihaz ettikleri mal ve para, bir şeyin tüccara mal olduğu kıymeti § Kazanılmış ilim ve malûmat § Fahişe. *[Capital; fonds § Somme que coûte une marchandise ou un objet d'art.]*
Sermayedar (*fa. s.*) Sermayeli olan, ilim ve malûmatı olan. *[Capitaliste.]*
Sermayesiz (*t. f.*) Sermayesi olmıyan, malumatı nakıs olan. *[Sans capital § Dépourvu,e de connaissance.]*
Sermedî (*a.s.*) Ebedî, daimî, baki, zevalsiz. *[Éternel,le; durable.]*
Serme | Sermek (*t. m.*) Yayma, yaymak, açmak, bastetmek, döşemek, yere yaymak, yatırmak, düşürmek, yere vurmak. *[Étendre par terre § Battre très fortement.]*
Sermest (*fa. f.*) Sarhoş, baygın. *[Ivre; enivré,e (de joie).]*
Sermestî (*fa. s.*) Sarhoşluk, içkiden ileri gelen baş ağırlığı. *[Enivrement.]*
Sermet (*a. s.*) Ebediyet, bekayı daimî. *[Éternel,le; durable.]*
Sermuharrir (*t. s.*) Bir gazete veya mecmuanın baş yazıcısı, baş makaleyi yazan kimse. *[Rédacteur en chef.]*
Serom (*c. s.*) Sütte ve kanda bulunup pıhtılaştıktan sonra ayrılan mayi § Bir hastalığa aşılanan hayvanın kanından alınan ve o hastalığı tedavi için hastanın bedenine şırınga edilen sulu madde. *[Sérum.]*
Serp (*a. s.*) Barsakları ihata eden iç yağı. *[Épiploon.]*
Serpantin (*c. s.*) Müsamerelerde erpilen ince ve uzun renkli kâğıtlar. *[Serpentine.]*
Serpilme | Serpilmek (*t. m.*) Azar azar saçılmak, dağılmak, teye beriye dağılmak, israf olunmak, yorgun adam kendini atıp yayılmak § Çocuk neşvünema bulmak, birden boy atıp büyümek. *[Être répendu, parsemé, arrosé,e § S'étendre (de fatigue) § Grandir; croître.]*
Serpinti (*t. s.*) Azar azar serperek yağan yağmur. Dökülen bir mayiden sıçrayan damlalar. Bir seyin kalan kısmı, miktarı. *[Aspersion § Pluie fine; ondée § Reste.]*
Serpiştirme | Serpiştirmek (*t. m.*) Azar azar dağıtmak

birer miktar taksim ve tevzi etmek. Az miktar su saçmak. *[Arroser finement et légèrement.]*

Serpme | (*t. m.*) Azar azar
Serpmek | saçmak, bir şeyi elile alıp etrafa saçmak. Azar azar saçılmak, dağılmak. *[Répendre; parsemer; arroser; asperger.]*

Serptirme | (*t. m.*) Azar azar
Serptirmek | saçtırmak, damla damla döktürmekaz, az verdirmek. *[Faire répendre goutte à goutte faire parsemer; faire arroser; faire asperger.]*

Serpuş (*fa.* s.) Başa giyecek şey. *[Calotte; coiffure.]*

Serrişte (*fa. s.*) İp ucu, behane, vesile, münasebet. *[Bout de fil; signe, indice § Prétexte.]*

Sersem (*t. f.*) Başı ve beyni dönüp aklını toplayamiyan, methuş, hayvan, budala, akılsız, alık, unutkan, bir şey hatırında kalmaz, zihni meşgul. *[Stupéfait,e; étourdi,e ébahi,e sot,te; idiot,e.]*

Sersemleme | (*t. m.*) Sersem
Sersemlemek | olmak, başı dönüp beyni sulanmak, alıklaşmak, budala olmak, methuş hayran ve unutkan olmak. *[Être stupéfait,e; être ébahi e.]*

Sersemlik (*t. s.*) Baş dönmesi ve beyin karışıklığı methuşluk, budalalık, alıklık, unutkanlık, hayvanlık, zihin meşguliyeti *[Stupéfaction; étourdissement§ Sottise; idiotisme.]*

Serseri (*t. s.*) Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü olmayıp boş dolaşan, derbeder, haylaz, avare. *[Vagabond,e; errant,e§ Vaurien,ne. bohème]*

Serserilik (*t.s.*) Haylazlık, avarelik, derbederlik. *[Vagabondage.]*

Sert (*t. s.*) Kalın, çetin, dürüşt, keskin, tiz, şedit, hırçın, haşın, hadit, yumşak olmıyan, şiddetli, zorlu. *[Dur,e, raide§ Fort,e; âpre; âcre, rude, sevère; violent,e.]*

Sertlendirme | (*t. m.*) Bak:
Sertlendirmek | Sertleştirmek. *[Voir: Sertleştirmek.]*

Sertlenme | (*t. m.*) Bak: Sert-
Sertlenmek | leşmek. *[Voir: Sertleşmek.]*

Sertleşme | (*t. m.*) Sert ol-
Sertleşmek | mak, katılaşmak, zor ve kuvveti artmak. daha keskin ve sert olmak § Haşin olmak. *[Devenir dur, raide ou fort, âpre, violent,e; s'endurcir.]*

Sertleştirme | (*t. m.*) Sert bir
Sertleştirmek | hale koymak, katılaştırmak, kuvvetli ve zorlu etmek, daha keskin ve sert yapmak, haşin yapmak.

[Rendre dur,raide,fort, âpre violent,e; endurcir.]
Sertlik (*t. s.*) Katılık, keskinlik, tizlik, şiddet,hırçınlık, husumet, hiddet, zor,şiddet,yumsak olmamaklık.*[Dureté; raideur; rudesse § Âpreté § Force; violence.]*
Servet (*t. s.*) Zenginlik, maldarlık, sâman, mal, mülk,zenginliği teşkil eden hayvanat, arazi ve saire. *[Richesse; biens.]*
Servetli (*t. f.*) Zengin,maldar, sâman sahibi. *[Riche.]*
Servetsiz (*t. f.*) Zengin olmıyan, mal ve mülkü bulunmıyan, fa ir. *[Pauvre.]*
Servis (*c. s.*) İş, hizmet, vazife, nöbet. *[Service.]*
Seryom (*c. s.*) Bir nevi basit maden. *[Cérium.]*
Serzede(*fa.s.*) Baş vurmuş,baş göstermiş.*[Qui s'est déclaré,e; qui s'est affirmé,e.]*
Serzeniş(*fa. s.*) Başa kakma, tazir, tekdir, çıkışma, sitem. *[Reproche; réprimande.]*
Ses (*t. s.*) Kulağa gelen sada, avaz, insan veya hayvan ağzından çıkan sada, gürültü, patırdı, şamata. *[Voix; son § Bruit.]*
Sesleme | **Seslemek** (*t. m.*) Dinlemek, kulak vermek. *[Écouter; prêter l'oreille.]*
Seslenme | **Seslenmek** (*t. m.*) Çağırmak, çağırana, cevap vermek, bir sözle işittiğini anlatmak. *[Appeler;crier.]*
Sesli(*t. s.*) Ses ve sadası olan, sesi çıkan, gürültüsü çok. *[Qui a de la voix;qui fait de bruit § A haute voix.]*
Sessiz (*t. f.*) Ses ve sadası olmayan, sada çikarmayan. Gürültü etmiyen, sakin, sakit § Gürültü etmiyerek, sesi işildilmiyerek, uslu. *[Sans bruit; muet,te, trenquile.]*
Set (*a.s.*) Kapama, baglama, tıkama, bir yol ve mecra içinde bir hail çıkip ihtilâtı menetme. Bir yol ve mecrayı kapayıp ihtilâtı kesen hail. Umumî seviyeden yüksek olan satıh. Mürur ve tecavüzü men ile istihkâm yerini tutmak üzre boyuna çekilen duvar. Yağmur sularını toplamak için iki dağ veya tepe arasına yapılan duvar, bent. Liman ve rıhtım duvarı § Hail, mâni, engel, kapama, tatil § Faailiyetini akim bırakma. *[Action de fermer, d'obstruer § Barrière; digue § Obstacle § Barricade; terrasse. Tamponnement.]*

Setir (*a. s.*) Örtme, kapama, gizleme. *[Action de couvrir, de voiler, de cacher.]*

Setre (*t. s.*) Düz yakalı ve önü ilikli çuha elbise, ceket. *[Jaquete § Stambouline.]*

Setretme | **Setretmek** } (*t. m.*) Örtmek, kapamak' gizlemek. *[Couvrir; voiler; cacher.]*

Sevabık (*a. s.*) Sabbıkanın cem'i. Bak: Sabıka. *[Choses, événement passés; aventures.]*

Sevap (*a. s.*) Bir hayırlı işe karşı, Allah tarafından ihsan olunan mükâfat; sevabı mucip hayırlı iş. *[Bonne œuvre; œuvre pieuse § Récompense donnée par Dieu pour une bonne œuvre.]*

Sevaplı(*t. f.*) Uhrevî mükâfatı olan, Allahın rızasını dai, hayırlı. *[Méritoire;digne d'être récompensé,e par Dieu.]*

Sevda (*t. s.*) Huzünlü mizaç, merak. Aşk, şeydalık, iptilâ, aşk ve iptilâdan ileri gelen bir maraz, kara sevda, arzu, şiddetli meyil. *[Amour; désir ardent.]*

Sevdalı (*t. f.*) Aşık, aşk ve alâkaya düçar, pek ziyade mail, meftun.*[Amoureux,euse]*

Sevdavî (*t. s.*) Sevdaya mensup ve müteallik olan. *[Mélancolique.]*

Sevdazede (*fa.f.*) Aşk ve alâka vurgunu,âşık, meftun, aşka müptelâ. *[Amoureux,euse.]*

Sevdirme | **Seadirmek** } (*t. m.*) Sevmeğe sevk ve icbar etmek, birinin sevmesini icap edecek harekette bulunmak. Okşatmak,okşamasına müsaade etmek. *[Faire aimer.]*

Sevgi (*t. s.*) Muhabbet, aşk, şefkat. *[Amour; affection; tendresse.]*

Sevgili (*t. f.*) Sevilen,mahbup, habip, dost, aziz. *[Aimé,e; cher,ère.]*

Sevici (*t. f.*) Seven, muhip, âşık, diğer bir kadın sevmek ve onunla münasebette bulunmak çirkinliğine mail kadın. *[Femme adonnée au clitorisme.]*

Sevicilik (*t. s.*) Bazı kadınların hemcinsini karı koca tarzında sevmek meyli. *[Clitorisme.]*

Sevilme | **Sevilmek** } (*t. m.*) Muhabbeti celbetmek, muhabbeti calip olma:, meyil ve muhabbet olunmak. *[Être aimé,é§Être aimable.]*

Sevim (*t.s.*) Sevme,muhabbet,

cazibe. *[Sympathie; tendresse; charme qui attire.]*

Sevimli (*t. f.*) İnsanın muhabbetini celbeden, kendini sevdiren, cazibeli. *[Attrayant,e; charmant,e.]*

Sevinç (*t. s.*) Sevinme, sürur, mesruriyet, ferah, tarap, şadi. *[Joie; allégresse.]*

Sevinçli (*t. s.*) Sevinci olan, mesrur, şat, mesruriyeti mucip. *[Joyeux,euse.]*

Sevindirme }
Sevindirmek } (*t. m.*) Birinin sevinmesini mucip olmak, memnun ve şadan eylemek. *[Réjouir; égayer.]*

Seviniş (*t. s.*) Sevinme, memnuniyet, mesruriyet, mahzuziyet. *[Réjouissance.]*

Sevinme }
Sevinmek } (*t. m.*) Mesrur ve şadan olmak, mahzuz olmak. *[Se réjouir.]*

Sevir (*a. s.*) On iki burçtan biri, öküz, boğa. *[Signe de Zodique Taurau § Taurau, bœuf.]*

Seviş (*t. s.*) Sevme, sevmek tarzı, muhabbet. *[Action d'aimer; amour.]*

Sevişme }
Sevişmek } (*a. s.*) Biribirini sevmek. *[S'aimer.]*

Seviye (*a. s.*) Beraberlik, ayni vaziyet ve derecede olmak. *[Niveau.]*

Sevk (*a. s.*) Öne katıp sürme, ileri götürme. Sebep olup bir neticeye götürme. Gönderme, irsal. *[Action de mener, de pousser, de faire marcher, de conduire § Instigation, expédition; direction.]*

Sevketme }
Sevketmek } (*t. m.*) Öne katıp sürmek, ileri götürmek, sebep olup neticeye götürmek. Göndermek. *[Mener, pousser; conduire § Stimuler § Expédier, diriger vers.]*

Sevkiyat (*t. s.*) Sevkolunan gönderilen şeyler. *[Expéditions].*

Sevkulceyş (*a. s.*) Askerin sevk ve tahriki usulünden bahseden fen, strateji. *[Stratégie.]*

Sevme }
Sevmek } (*a. s.*) Muhabbeti olmak, kalben merbut olmak, dostluk göstermek. Âşık olmak, aşk ve alâkası olmak. Mail olmak, beğenmek, tercih etmek, arzu göstermek, hazzetmek, okşamak, taltif etmek. *[Aimer § Caresser.]*

Seyahat }
Seyahet } (*t. s.*) Uzak yerlere gitme, uzun yolculuk § İlmi ve fennî tedkikat için gezme. *[Voyage.]*

Seyahetname (*a. s.*) Bir seyyahın gezdiği yerlerin ahvaline ve görüp geçirdiği şey-

lere dair yazdığı kitap. *[Livre de voyage.]*

Seyelân (*a. s.*) Mayı bir şey akma, cereyan etme. *[Écoulement; action de couler.]*

Seyif (*a. s.*) Kılıç denilen kesici harp aleti; merasim günlerinde zabıtanın ve eski zamanlarda bazı büyük memurların takındıkları silâh, şimşir. *[Epée, sabre.]*

Seyir (*a. s.*) Yürüme, gitme, hareket § Yolculuk, sefer § Gezme, gezinme, teferrüç § Temaşa, uzaktan bakma § Gezilecek yer, görülmeğe layık şey veya eğlence. *[Promenade; voyage § Marche; allure § Lieu où l'on va pour se distraire § Contemplation; distraction.]* **seyirci** = Bir şeyi tamaşaya gidenlerin beheri § Uzaktan bakıp karışmıyan *[Spectateur, trice § Spectateur indifférent]*

Seyis (*t. s.*) Ata bakıp tımar eden hizmetçi. *[Palefrenier.]* **seyisane** = Yol levazımından ibaret hafif bir yük yükletilip üstüne de seyisin bindiği hayvan. *[Cheval de charge sur lequel monte le palefrenier.]*

Seyit (*a. f.*) Efendi, reis, bey, ileri gelen, Hazreti Peygamberin sülâlesinden olan. *[Seigneur, chef § Descendant de Mahomet.]* **seyitlik** = Hazreti Peygamberin nesline mensubiyet, siyadet, efendilik, ağalık, serverlik. *[État de descendant de Mahomet.]*

Seylânî (*a. s.*) Bir nevi kıymetli taş. *[Pierre de Çeylan.]*

Seylâp (*fa. s.*) Sel suyu, sel halinde muvakkaten şiddetle akan su. *[Torrent.]*

Seyran (*a. s.*) Gezinme, teferrüç § Bakıp seyretme, temaşa. *[Voyage de plaisir; promenade.]* **seyrangâh** = Seyir ve tenezzüh ve teferrüç yeri. *[Lieu de distraction.]*

Seyrek (*t. f.*) Sık olmıyan, nadir. *[Rare § Clairsemé,e; claire.]*

Seyretme, **Seyretmek** (*t. m.*) Yürüme, yürümek, gitmek, hareket etmek § Bakma, bakmak, temaşa etme, etmek § Uzaktan bakıp karışmama, karışmamak. *[Voyager § Contempler § Regarder avec curiosité.]*

Seyrettirme, **Seyrettirmek** (*t. m.*) Yürütme, yürütmek, hareket ettirme, ettirmek § Bir şeyi, umumun temaşası için teşhir etme, etmek, gösterme, göstermek, temaşa

ettirme, ettirmek. *[Faire voyager § Exposer à la curiosité.]*

Seyrisefain (*a. t. r.*) Gemiyi bir yerden başka bir yere sevk ve isal fenni§Bu namdaki resmî müessese. *[Navigation.]*

Seyyah (*a. s. f.*) Uzak yerlere gidip dolaşan, seyahat eden kimse. *[Voyageur.]*

eyyal (*a. s.*) Akan, akıcı, seyelan eden. *[Coulant,e Courant,e; liquide.]*

Seyyan (*a. f.*) Biribirine müsavi, muadil olan iki şey. *[Égaux, ales; semblable.]*

Seyyar (*a. f.*) Gezen, dolaşan, bir yerde mukim ve sabit olmayan § Yerli olmayıp istenilen tarafa taşınan, nakli, kabil, müteharrik.*[Qni marche, voyage, tourne; ambulant,e.]*

Seyyare (*a. s.*) Her gün yerini degiştiren ve güneşin etrafında dönen yıldızlar. *[Planète.]*

Seyyibe (*a. f.*) Kız olmayan, bekâreti izale olunmuş kadın, dul. *[Femme mariée, veuve.]*

Seyyie (*a. s.*) Kötülük, fenalık § Kabahat, günah § Bir fena işin neticesi ve cezası hükmünde olarak çekilen zahmet. *[Vice; tare; mauvaise action.]*

Seza, **Sezavar** (*fa. f.*) Yaraşır, münasip, layık, şayan. *[Digne; convenable; qui mérite.]*

Sezdirme, **Sezdirmek** (*t. m.*) Dolayısile anlatma, anlatmak, hissettirme, ettirmek. *[Laisser comprendre; faire sentir; indiquer par allusion.]*

Sezgi (*t. s.*) Dolayısile anlama, sezme, derk, seziş. *[Action de pénétrer, de comprendre.)*

Sezilme, **Sezilmek** (*t. m.*) Dolayısile anlaşılma, anlaşılmak, hissolunma, olunmak. *[Être sentie; être soupçonné,e.]*

Seziş (*t. s*) Sezme, anlama, his. *[Action de pénétrer, de comprendre.]*

Sezme, **Sezmek** (*t. m.*) Dolayısile anlama, anlamak, hafif surette hissetme, etmek. *[Sentir § Pénétrer.]*

Sezü (*c. s.*) Tıpalık mantarı veren meşe ağacı. *[Liège.]*

Si, sı (*t. h.*) Malikıyet beyan eder. Kendisi, anası gibi. *[Si, après un mot composé de syllabe aigü et si, dans le cas où le mot serait composé de syllabes grâves. Pron. poss. de la 3me personne. Son, sa.]*

Sezü

Si | (*t. h.*) Bazı isimlere il-
Sı | hak edildikte müşabehet beyan eder. Mavimsi gibi. *[Suffixe de ressemblance.]*

Si (*c. s*) Müsikide yedinci nota. *[Septième note de la musique.]*

Sicil (*a. s.*) Bir mahkemede uhut vesaik ve mukaveleler gibi hükümlü mevaddın kaydolunduğu esas defteri, her türlü resmî kuyudatı muhtevi esas defterleri, bir memurun tercümei halinin, ahval ve harekâtının kaydolunduğu defter. *[Registre d'un tribunal dans lequel sont enregistrés les actes publics.]*

Sicilli (*a. f.*) İsmi mahkeme defterine kayddolunmuş olan§ Sabıkalı. *[Enregistré,e inscrit dans les registres judiciaire§ Récidiviste.]*

Sicim (*t. s.*) Kenevirden kaytan kalınlığında yapılan ip. *[Ficelle.]*

Sidik (*t. s.*) Mesaneden dökülen su, çiş idrar. *[Urine]*

Sidikkavugu (*t. s.*) Mesane, idrarın dışarı çıkmazdan evvel toplandığı yer. *[Vessie.]*

Sidikli (*t. f.*) Çişini zaptedemeyen, donuna çiş yapan çocuk. *[Sali,e d'urine; pisseur,euse.]*

Sidikzoru (*t. s.*) İdrarın tutulması, rahatça tebevvül edilmemesi illeti. *[Retention d'urine]*

Sidre (*t. s.*) Nebik veren ağaç§ Arabistan kirezi. *[Lotus.]*

Siî (*c. s.*) Her bir masrafı dahil olduğu halde malın gideceği limanda teslim olunacağını gösterir ticarî bir tabir. *[Cif.]*

Sifilis (*c.s.*) Frengi hastalığı. *[Syphilis.]*

Sifon (*c. s.*) Bir kabı çevir-

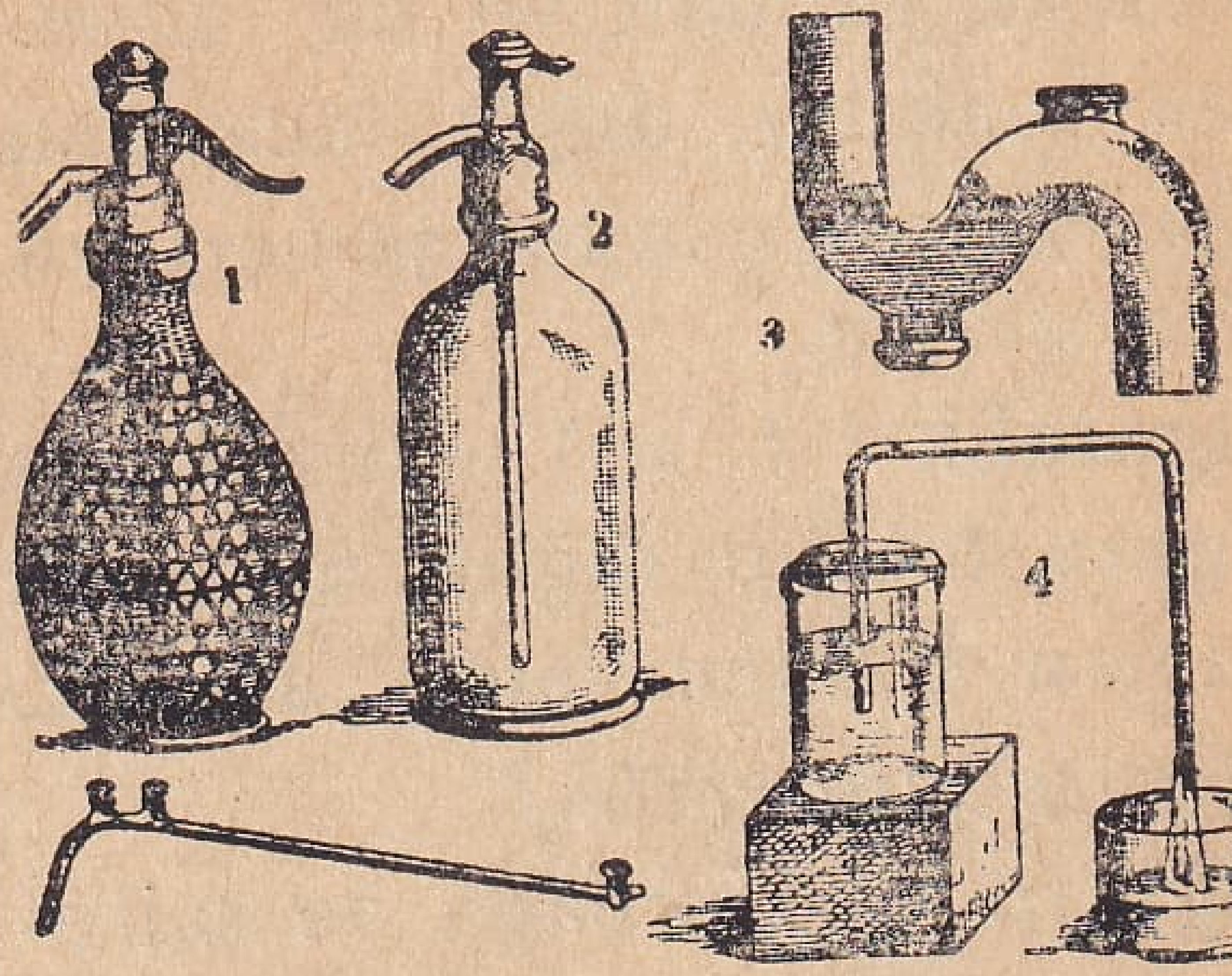

Sifon

meksizin içindeki mayii diğer kaba nakil için kullanılan bir boru. *[Siphon.]*

Siftah (*t. s.*) İlk alışveriş. İlk defa olarak. *[Primière vente faite par un marchand: étrenne§ Commencement.]*

Siftahlama } (*t. m.*) Alış veriş veya diğer
Siftahlamak } işe başlama, bir işe başlamak. siftah etme, etmek, mübaşeret etme, etmek. *[Faire la première vente § Commencer.]*

Siftinme } (*t. m.*) Miskin mis-
Siftinmek } kin kaşınma' kaşınmak, kıpırdanıp durma, durmak. *[Se gratter comme un pouilleux, en se balançant à droite et à gauche.]*

Siga (*a. s.*) Filin tasrifinden hâsıl olan hâl, mazi, muzari, istikbal emir gibi muhtelif şekillerin her biri. *[Mode ou temps du verbe.]*

Sigara (*c. s.*) Kıyılmış tütünü kendine mahsus ince kâğıda sararak yapılan ve bir ucundan yakılıp diğer ucundan ağza duman çekilen şey, çıgara. *[Cigarette.]*

Sıgaralık (*t. s.*) Bir ucuna sigara takılıp diğer ucundan duman çekilen alet, ağızlık. *[Porte-cigarette.]*

Siğil (*t. s.*) Kurbağa ve sairenini pisliğinden suyun üzerinde hâsıl olan yeşil kabarcıklar§ Elde ve sair azâda çıkan ve devam eden ufak kabarcıklar. *[Excrément de grenouile etc; verrue.]*

Sigorta (*c. s.*) Hayatın ve emval ve eşyanın her türlü kazaya ve ziyana karşı bir ücret mukabilinde kıymetinin temini. Bu muameleleri yapan ve bu maksatla teşekkül etmiş olan şirket. *[Assurance.]* **sigortacı** = Sigorta eden, sigorta şirketinin vekili veya memuru olan kimse. *[Assureur.]* **sigortalı** = Sigorta şirketine kayttettirilmiş, sigorta edilmiş, insan, hayvan, eşya, mal, emlak ve saire *[Assuré.]*

Sihan (*a. s.*) Kalınlık, derinlik. *[Épaisseur, profondeur.]*

Sihir (*a. s.*) Büyücülük, göz bağıcılık § Şedit, fettanlık§ Şiir ve fesahat gibi insanı meftun eden hüner *[Magie; sorcellerie]* **sihirbaz** = Sihir yapan, büyücü, göz bağcı. *[Magicien, ne, sorcier, ère.]* **sihirbazlık** = Büyücülük, sihir yapanın hali. *[Sorcellerie; magie.]*

Sihirleme } (*t. m.*) Büyüleme,
Sihirlemek } büyülemek, büyü yapma, yapmak. *[Ensorceler.]*

Sihirlenme } (*t. m.*) Büyülen-
Sihirlenmek } me, büyülenmek,

büyüye tutulmak. *[Être ensorcellé,e.]*

Sihirletme | **Sihirletmek** (*t. m*) Biri için büyü yaptırma, yaptırmak, birini büyületme, büyületmek. *[Faire, ensorceler.]*

Sihirli (*t. f.*) Büyülü, büyüye uğramış. *[Ensorcelé,e.]*

Sikke (*a.s*) Madeni paralara ve diremlere vurulan damga§ Basılmış madenî para § Düz yol ve sokak. *[Coin pour marquer les monnaies § Monnaie.]*

Sikke (*a. s.*) Vaktile mevlevî dervişlerinin giydikleri uzun külâh. *[Espèce de bonnet long en laine que portent les derviches tourneurs.]*

Sikkezen (*fa. s.*) Meskükâtı darbeden usta, san'atkâr. *[Monayeur.]*

Siklon (*c. s.*) Yıkıcı, çok şiddetli kasırga, müthiş fırtına. *[Cyclon.]*

Sil (*a.s.*) Verem illeti. *[Phthisie]*

Silâh (*a. s.*) Cerh, katil, harp aleti § Delil, müdafaa vasıtası. *[Arme.]*

Silâhane (*fa. f.*) Askerî silâhları muhafazaya mahsus depboy. *[Dépôt d'armes; armurerie.]*

Silâhendaz (*fa. s.*) Silâhlı asker efradı § Harp gemilerinde tüfekle müsellâh harp askeri. *[Fusulier, simple soldat.]*

Silâhlandırma | **Silâhlandırmak** (*t. m.*) Eline silâh verme, vermek, teslih etme, etmek. *[Armer.]*

Silâhlanma | **Silâhlanmak** (*t. m.*) Silâh takınma, takınmak, silâha sarılma, sarılmak. *[S'armer.]*

Silâhlı (*t. f.*) Silâhı olan, silâh taşıyan, müsellâh. *[Armé,e.]*

Silâhlık (*t. s.*) Silâhları koymağa mahsus meşinden kat kat kuşaklık. *[Espèce de ceinture en maroquin ou l'on met les armes.]*

Silâhşor (*fa. f.*) Silâhla müsellâh ve silâh istimalinde mahir adam, cengâver § Vaktile hükümdar saraylarında ve kibar konaklarında bulundurulan tüfekli ve silâhlı muhafızlara denirdi. *[Homme d'arme § Maître de manège§ Mousquetaire.]*

Silâhtar (*t. s.*) Eski vüzera ve küberanın silâhlarını muhafazaya ve idareye memur olan adamlar. *[Officier qui garde les armes d'un prince etc.]*

Sildirme | **Sildirmek** (*t. m.*) Yaş bez ve saire ile bir şeyin

suyunu veya tozunu aldırma, aldırmak, temizletme, temizletmek, kirini aldırma, aldırmak § Kazıtma, kazıtmak, hazfettirmek, kaldırma, kaldırmak. *[Faire essuyer § Fair frotter, nettoyer § Faire effacer.]*

Silecek (*t. s.*) Büyük hamam havlusu. *[Grand linge pour essuyer les corps; sortie de bain.]*

Silgi (*t. s.*) Silecek şey, bez, yemeni ve saire § Yazı tahtasından yazıları silmeğe mahsus sünger, dürülmüş çuha kenarı. *[Toile servant à essuyer.]*

Silici (*t. s.*) Silmek ve temizlemek işile geçinen işçi § Yapı ve saire için tahtaları rende ile temizliyen adam. *[Ouvrier qui polit les métaux ou qui rabote les planches; polisseur, rabateur.]*

Silik (*t. f.*) Silinmiş, yazı ve nakışları bozulmuş madeni para ve saire. *[Effacé, e.]*

Silindir (*c. s.*) Merdane, üstüvane, büyük loğ. *[Cylindre.]*

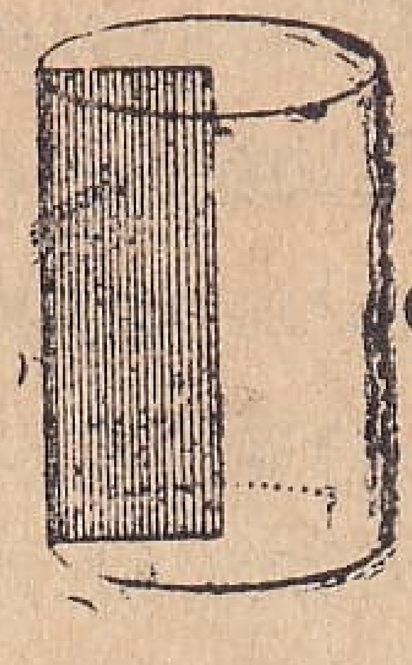

Silindir

Silinme | **Silinmek** (*t. m.*) Bir şeyin suyu el veya bez ile alınıp kurulanma, kurulanmak. Islak bezle, sünger ve saire ile ovalanma, ovalanmak, temizlenme, temizlenmek § Hazfolunma, hazfolunmak. Kazınmak. *[S'essuyer; être frotté, nettoyer; s'effacer; être éffacé.]*

Silinti (*t. s.*) Silme ve kazınma, eseri, izi, yeri. *[Frotté; effacé, trace d'effacement.]*

Silisyom (*c. s.*) Basit cisimlerden bir cins maden ki kum ve çakıl taşı başlıca bundan mürekkeptir. *[Silicium.]*

Silk (*a. s.*) İnci ve tespih gibi tanelerin geçirildiği iplik, kaytan ve saire dizi, sıra § Meslek, tertip, takım § Bir adamın tuttuğu yol, tarik *[Fil, corde § Série, ligne filière § Voie § Route § Carrière.]*

Silki (*t. s.*) Uykudan raşe ile uyanma § Çırpınan, titrek. *[Sursaut.]*

Silkinme | **Silkinmek** (*t. m.*) Şiddetle sarsılıp üstündeki toz ve saireyi düşürme, düşürmek. *[Se secouer; être secoué, e.]*

Silkinti (*t. s.*) Ürkme, irtiaş, titreme. *[Sursautement.]*

Silkişme | **Silkişmek** (*t. m.*) Kendi üstündeki toz ve toprağı düşürmek için vücudünü şiddetle sallama, sallamak, tahrik etme, etmek. *[Se secouer; secouer son corps pour se nettoyer (oiseau).]*

Silkme | **Silkmek** | (*t. m.*) Sallıyarak üstündeki şeyleri veya toprağı düşürme, düşürmek, sallıyarak, veya vurarak temizleme, temizlemek. [*Secouer; nettoyer en secouant; épousseter.*]

Silkıirme | **Silktirmek** | (*t. m.*) Bir şeyi sallıyarak, üstündeki şeyleri veya tozunu düşürtme, düşürtmek. [*Faire secouer.*]

Sille (*t. s.*) El ayasile vurulan darbe, tokat. [*Soufflet.*]

Sillî (*a. f.*) Verem denilen mühlik illete mensup ve müteallik. [*Phtysique*]

Silme (*t. s.*) Rendelenmiş, traş edilmiş, temizlenmiş § Üstündeki fazlası alınmış. [*Frotté, e; poli, e; manié par le tourneur.*]

Silme | **Silmek** | (*t. m*) Bir şeyi el veya bez ile kurutma, kurutmak, ovarak temizleme, temizlemek § Rendelemek, pürüzünü alıp temizlemek, ölçek ve sairenin doruklamasını alıp düz yapma, yapmak § Kazıma, kazımak, hazfetmek, kaldırma, kaldırmak, aşındırma, aşındırmak. [*Essuyer § Frotter; nettoyer § Effacer.*]

Silsile (*a. s.*) Zencir § Biribirine bitişik bir sıra teşkil eden şey, mafevkten maduna teakup eden sıra ve tertip, pederden evlâda sıra ile gelen nesep. [*Chaîne § Série; suite § Race, généalogie.*] **silsilename** = Evlâttan babaya, ecdada nesil ve nesebin sureti teakubunu zencirleme olarak gösteren kitap veya cetvel, şeçere. [*Carte généalogique.*]

Sim (*fa. s.*) Gümüş § Gümüş para § Gümüş taklidi sırma veya maden § Gümüşten mamul § Gümüş taklidi sırma veya madenden yapılmış. [*Argent § Monnaie d'argent.*]

Sim | **Sım** | (*t. h.*) (Si) ve (sı) ile başlıyan bazı sıfatların başına gelip tekit ve mubalâğa beyan eder: simsiyah, sım sıkı gibi. [*Particule qui placée devant quelques adjectifs commençant par si ou sı donne a leur sens une plus grande extension.*]

Sima (*a. s.*) Yüz, çehre, beniz § Manevi şahsiyet. [*Visage; figure; physionomie § Expression.*]

Simhak (*a. s.*) Baş kemiğini ve alelûmum kemikleri örten ince deri, zar. [*Périoste.*]

Simit (*t. s.*) Halka şeklinde

has ekmek § Halka şeklinde can kurtaran. *[Petit pain en forme d'anneau.]* **simitçi** = Simit yapan ve satan adam. *[Celui qui fait ou vend des petits pains dits simit.]*

Simsar (*t. s.*) Alış verişte alan ile satan arasında vasıtalık eden adam, tellâl § Bir fabrika veya ticarî müesseseye vekâlet edip tüccar ile muameleye vasıta olan kimse, komisyoncu. *[Courtier.]*

Simsariye (*t. s.*) Tellallık, simsar ve tellâlın alan ile satandan aldığı ücret *[Courtage.]*

Simsarlık (*t. s.*) Komisyonculuk, alışverişte vasıtalık, miyancılık. *[Profession de courtier.]*

Simya (*a. s.*) Hasis madenleri âli madenlere tahvil sırrından bahseden ve beyaz sihir denilen esassız ve mevhum bir ilim. *[Magie blanche, necromancie.]*

Sin (*a. s.*) Diş, dendan § Yaş, ömür derecesi. *[Dent § Age]*

Sinagok (*c. s.*) Musevi mâbedi, havra. *[Synagogue.]*

Sinama (*c. s.*) Sinemaya bak. *[Cinéma.]*

Sinamatoğraf (*c. s.*) Sinematoğrafa bak *[Cinématographe]*

Sinameki (*a. s.*) Yaprakları kaynadılıp içildiği takdirde müshil gibi tesir eden maruf bir ot, sina denilen nebat. *[Séné.]*

Sinan (*a. s.*) Mızrak denilen eski harp aleti § Süngü ve saire demiri, Her şeyin sivri ücü. *[Pointe ou fer de la lance]*

Sinameki

Sinare (*t. s.*) Büyük zokâ. *[Hameçon.]*

Sinarit (*t. s.*) Orkinoz balığının küçüğü. *[Sorte de requin]*

Sincabî (*a f.*) Sincap renginde yâni koyu kurşuni renkte olan. *[Gris de souris.]*

Sincap (*a. f.*) Cüssece tavşan

Sincap

kadar tüyleri koyu kurşuni ve kuyruğu tüylü bir yabanı

hayvandır. Koşması sür'atı, gemirmesi ile meşhurdur § Bu hayvanın postundan yapılan kürk. *[Écureuil.]*

Sinderus (*c.s.*) Kopal ağacının zamkı ve yağı *[Cade § Sandaraque.]*

Sindik | **Sindika** | (*c. s.*) İflâs işlerinin tasfiyesi için ticaret mahkemesi tarafından tayin olunan vekiller § Bir heyetin menafiini müdafaaya memur olan kimse. *[Syndic.]*

Sindirme | **Sindirmek** | (*t. m.*) Gizleme, gizlemek. Hazınetme, etmek, içirme, içirmek. *[Digérer§ Cacher,absorber.]*

Sine (*fa. s.*) Göğüs, sadır. *[Poitrine.]*

Sinek (*t. s.*) Bir çok nevileri bulunan maruf kanatlı ve siyah böcek. *[Mouche.]*

Sinek

Sineklik (*t. s.*) Sinekleri kovmak için kullanılan püsküllü şey. *[Trappe-mouche]*

Sinema | **Sinama** | (*c. s.*) Enstantane büyük fotograf makinasile mütevalî surette alınan fotografiları ziya vasıtasiyla perdeyeaksettiren makina § Bunların gösterildiği bina, mahâl, yer. *[Cinéma.]*

Sinematoğraf (*c. s.*) (Sinema)ya bak. *[Cinématographe.]*

Singin (*t s.*) Kolay hazm olunur, hazmi kabil. *[Digestible.]*

Sini (*t. s.*) Bir iskemle konularak üstüne yemek ve sofra takımları konulan ve etrafına oturularak yemek yenilen bakır veya pirinçten mamul büyük dairevî tepsi, sini. *[Grand disque de cuivre ou de bronze qui posé sur un trépied sert de table à manger en orient.]*

Sinin (*a. s.*) Senenin cem'i: seneler, yıllar. *[Ans; années.]*

Sinir (*t. s.*) İnsan ve hayvanların bedenlerinde bulunan ve hisleri haraketleri nakle yarayan sert ve kavice iplik gibi şeyler, asap. *[Nerf.]*

Sinirlenme | **Sinirlenmek** | (*t. m.*) Siniri tutma, tutmak, sinir illetine düşme, düşmek § Hiddetlenme, hidetlenmek. *[Devenir nerveux, euse. Manifester de la nervosité.]*

Sinirli (*t. f.*) Asabî § Sinirleri kuvvetli § Kuruca fakat pek kuvvetli adam § Sinirleri çok sert olan et. *[Plein,e de nerfs. § Nerveux, euse.]* **sinirlilik**= Asabî mizaçlık, asabilik § Kuv-

vetlilik, çok sinirli ve sert olmaklık. *[Nervosité.]*

Sinirme | **Sinirmek** | (*t. m.*) Bak: Sindirmek. *[Voir: Sindirmek.]*

Sinleme | **Sinlemek** | (*t.m.*) Vahşi hayvan derinden inlemek. *[Gémir profondement (animal).]*

Sinme | **Sinmek** | (*t. m.*) Çukura, deliğe sokulma, sokulmak, batmak, gizlenmek § Hazmolunmak, geçmek, nüfuz etmek, hulûl etme, etmek § Toprağın içine girmek, cezbolunmak § korkup büzülmek § Şiş inmek, dağılma, dağılmak. *[S'enfoncer; se cacher; être absorbé,e.]*

Sinmez (*t. f.*) Hazmolunmaz, hazmi kabil olmıyan § Lezzetle yenilmez. *[Indigeste; indigestible.]*

Sinnen(*a. f.*) Yaşça, sin itibarile *[Au point de vue de l'âge; en âge; par l'âge.]*

Sinot (*c. s.*) Hırıstiyan ruhanî reisleri meclisi. *[Synode.]*

Sinirme | **Sinirmek** | (*t. m.*) Hafif sıçramak § Silkinmek. *[Bondir doucement.]*

Sinsi (*t. f.*) Kurnaz, hilekâr, gizli, saklı iş gören § Münafıklıkla zarar veren. *[Surnois,e; dissimulé,e; qui agit en secret et par trahison.]* **sinsilik** = Sinsi adamın hali § Münafıklık, gammazlık. *[Surnoiserie; dissimulation.]*

Sintine (*t. s.*) Geminin içinde en aşağı kısmı, ambarın altı. *[Sentine.]*

Sipahî(*fa. f.*) Askere mensup, askerî § Eski Osmanlı devletinde bir sınıf süvari askeri. *[Homme mititaire § Cavalier posseseur d'un fief.]* **sipahî ocağı** = Memleketin gençlerini biniciliğe alıştırmak için teşekkül eden cem'iyet müessese. *[Ancien corps de càvalerie turque.]*

Sipariş (*fà. s.*) İsmarlama, bir şeyin yapılması veya gönderilmesi için emir verme, komant § Bir meblağın tediyesini bir yere havale etme § Bir maaş sahibinin maaşından diğer bir yerdeki akrabasına ayrılan ve havale eylediği miktar. *[Recommandation; ordre; commande; versement partiel sur les appointements d'un fonctionnaire fait sur sa demande à un parent habitant une localité différente.]*

Sipehdar (*fa. s.*) Sarasker, baş kumandan, serdar. *[Commandant de l'armée.]*

Sipehsalar (*fa. s.*) Baş kumandan, serasker. *[Commandant en chef de l'armée.]*

Siper (*t. s.*) Kalkan : Arkasına saklanacak şey § Yağmur, rüzgâr ve güneşe mâni olacak saçak, perde ve saire; güneşin ziyasından gözleri muhafazaya hizmet eden şapka kenarı § İstihkâmlardaki askeri düşmanın mermilerinden koruyan set, harpte askerin kazıp içine girdiği çukurlar, hendek. *[Bouclier § Tout ce qui empêche la vue § Tout ce qui sert à protéger (du vent de la pluie etc); abat-vent § Bord de chapeau § Parade.]*

Siperisaika (*fa.s.*) Parratoner denilen alet, büyük binaların, kulelerin, silâh ve mühimmat depolarının, üzerlerine yıldırma karşı konulan demir çubuk. *[Paratonnerre.]*

Sipihr (*fa. s.*) Gök, sema, asüman, felek § Tali, baht, kader, kısmet. *[Ciel § Fortune.]*

Sirayet (*a. s.*) Birinden öbürüne geçme, bulaşma, İntikal, taammüm, § Salgınlık. *[Contagion; infection; propagation, action d'une personne ou d'un localité.]*

Siret (*a. s.*) Birinin manevî ahvali, ahlâk ve etvari, tabiat, *[Conduite; naturel; morale.]*

Sirk (*a. s.*) Eski Romalılar devrinde umumî oyunlara mahsus mahal § At canbazhanesi. *[Cirque.]*

Sirkat (*a. s.*) Hırsızlık, çalma, § Bir şeyi gizlice aşırma § Zimmete geçirme. *[Vol.]*

Sirke (*t. s.*) Yemeğe, salataya konulan ekşimiş üzüm suyu § Ekşi şey § Bit ve sair böceklerin döktüğü tohum, böcek yumurtası, *[Vinaigre.]*

Sirkencebin / **Sirkengebin** (*fa. s.*) Bal ve sirke ile yapılmış şerbet, sırke şurubu. *[Oxymel; acétomel.]*

Sirkinme / **Sirkinmek** (*t. m.*) Uykudan helecanla uyanma, uyanmak. *[Sauter; sursauter.]*

Sirkme / **Sirkmek** (*t. m.*) Bak: silkmek *[Voir, silkmek.]*

Sirküler (*c. s.*) Tamim, imzalarını herkese bildirmek için tacirlerin bir çok adamlara gönderdikleri basma mektub. *[Circulaire.]*

Sirto (*t. s.*) Bir nevi raks. *[Sorte de pas de danse.]*

Sis (*t. s.*) Yere inmiş buluttan ibaret olan rutubetli duman, pus. *[Brouillard.]*

Sislenme | (*t. m.*) Havayı du-
Sislenmek | man kaplama, kaplamak. Cam, ayna, kadeh, v. s. dumanlanma, dumanlanmak. *[Se couvrir de brouillard.]* **sisli** = (*t. f.*) Rutubetli dumanla kaplanmış, duman ve pus içinde kalmış: sisli hava. *[Brumeux, couvert de brouillard.]*

Sismoğraf (*c. s.*) Zelzelenin cihet, saat ve süratini, vukuunu bildiren alet. *[Sismographe.]*

Sistem (*t. s.*) Usul, terkip, tarik, mezhep, meslek, kaide. Metot. *[Système.]*

Sistematik (*c. d.*) Usul ve nizam tahtında, metodik. *[Systématique.]*

Sistire (*t. s.*), Tekneye yapışan hamurları kazıyıp temizlemeğe yarayan alet § Marangozların tahtayı kazıdıkları rende. *[Spatule de bois à l'usage de boulanger § Outil de menuisier pour gratter; étrille.]*

Sistit (*c.s.*) Mesanenin iltihabı, bir nevi mesane hastalığı. *[Cystite.]*

Sitayiş (*fa. s.*) Övme, medih, sena, zikricemil. *[Louange; éloge.]*

Sitem (*fa. s.*) Zulüm, haksızlık § Cevir, cefa, tâzir, çıkışma, serzeniş. *(Injustice § Reproche indirect.)*

Sitemkâr (*fa. f.*) Zulüm ve haksızlık eden, cevir ve cefa eyleyen, cefakâr. *[Injuste; vexateur, trice.]*

Sitil (*t. s.*) Su taşımağa ve hayvanlara su vermeğe yarayan büyük bakraç § Gümüşten zencir ile asılır buhur ve kahve mangalı § Eski tarz berberlerin müşterinin başını yıkadıkları musluklu ve asılı bakır kap § Kalafatcıların zift kaynattıkları kulplu kazan. [*Cuvette en cuivre dans laquelle on fait boire les chevaux § Aiguière à robinet employée par les barbiers § Petit rechaud.*]

Sitte (*a. s.*) Altı. [*Six.*]

Sitteisevr (*a. s.*) Bazı yerlerde tesadüfen nisan iptidalarında hissedilen soğuk: Arzın nisanda Sevr burcunda bulunduğu altı günlük fırtına. [*Les six jours du mois d'avril, pendant lesquels se produisent des tempêtes d'après le calendrier oriental.*]

Sittin sene (*a. s.*) Altmış sene demek olup mübalağa ve kesretten kinayedir. [*Jamais.*]

Sivase (*t. s.*) Ağzı enli bir nevi destere.[*Scie de longue.*]

Sivil (*c. f.*) Askerin gayri kiyafet, başıbozuk kiyafeti § Tebdili kiyafet etmiş polis memuru § medenî. [*Civile.*]

Sivilce (*t. s.*) Bedenin bir yerinde çikan ufak çipan. [*Bouton, pustule.*]

Sivişik (*t. f.*) Kayar, lüzucetli, mincik mincik, yapışır, ayrılmaz, muacciz, yapışkan. [*Glissant,e, liquide, fluide.*]

Sivişiklik (*t. s.*) Lüzucet, kayarlık, yapışkanlık. Yapişip ayrılmamak suretile muaccizlik. [*Qui glisse, glissement.*]

Sivişme | **Sivişmek** | (*t. m.*) Kayma, kaymak, lüzucetlenmek; kayıp, nabedit olmak, mahv ve zail olmak, gözden kaybolmak § Kaçma, kaçmak. [*Glisser; disparître; s'effacer.*]

Sivişyılı (*t.s.*) Bir kamerî devrin sonsenesi, otuz üç sene ve dört aydan ibaret devri kamerîde şemsî ile kamerî arasında kayp olan bir sene. [*Chaque 33 ème année lunaire.*]

Sivri (*t. f.*) Ucu ince ve keskin § İnce ve uzun§ Boyu uzamış, boylu. [*Pointu,e, aigu,ë § Allongé,e; haut,e; élevé,e.*]

Sivri akıllı (*t. f.*) Hoppa, zirzop. [*De peu d'esprit.*]

Sivriburun (*t. s.*) Palamut balığının en büyük ve makbul olan cinsi. [*Thon.*]

Sivrilce (*t. s.*) Sivilceye bak. [*Voir. sivilce.*]

Sivrileşme | **Sivrileşmek** | (*t. m.*) Sivri olmak, ucu ince ve keskin olma, olmak § Boy atma, atmak, incelip uzama, uzamak. [*Devenir pointu,e; s'a grandir; s'élancer.*]

Sivrilik (*t. s.*) Sivri olan şeyin hali. [*État de ce qui est pointu,e.*]

Sivrilme | **Sivrilmek** | (*t. m.*) Meydana çıkma, çıkmak, terekki etme, etmek § Temeyyüz etme, etmek. [*Voir: Sivrileşmek.*]

Sivriltme | **Sivriltmek** | (*t. m.*) Sivri yapma, yapmak, ucunu inceltip keskin etme, etmek. [*Faire grandir, faire pointu,e.*]

Sivri sinek (*t. s.*) Sıtma mikroplarını aşılıyan malûm ve küçük sinek. [*Moustique, cousin.*]

Sivritme | (*t. m*) Bak: Siv-
Sivritmek | rıltmek. [*Voir: Sivriltmek.*]

Siya (*t. s.*) Küreği tersine kullanarak kayığı geriye kıça doğru yürütmek. [*En arrière; action de ramer en mouvement de recul.*]

Siyah (*t. f.*) Kara renkli, esvet. [*Noir.*]

Siyahî (*a. f.*) Kara adam, zenci, arap. [*Nègre.*]

Siyahlanma | (*t. m.*) Karar-
Siyahlanmak | mak, siyah olma, olmak. [*Se noircir.*]

Siyahlatma | (*t. m.*) Karart-
Siyahlatmak | ma, karartmak, siyah etme, etmek. [*Noircir.*]

Siyahlık (*t. s.*) Karalık, kara renk. [*Noirceur.*]

Siyak (*a. s.*) Beyan ve ifade tarzı. [*Construction d'une phrase.*]

Siyaset (*a. s.*) Hükûmet, memleket idaresi § Cezaya müstahak olanların cezasını vermede şiddet § Ceza, mücazat, idam cezası § Hikmeti hükûmet ihtizasından olan icraat § Devletler arasındaki münasebat ilmi, diplomatlık, politika. [*Politique; diplomatie § Peine: châtiment.*]

siyaseten = Hikmeti hükûmet iktizasınca, politikaca § Diplomatça, devetler münasebeti kaidesince. [*Politiquement; au point de vue de la politique.*]

Siyasetgâh (*a. s.*) Siyaset yeri § İdam mahalli. [*Place d'exécution capitale; lieu de suplice.*]

Siyasî (*a. f.*) Hükûmet iktizasından olan § Politikaya mebni Devletler münasebatı kaidesine tabi, diplomatça olan, Hükûmetler münasebatına, politikaya vâkıf, diplomat. [*Politique; diplomatique § Diplomate.*]

Siyasiyat (*a. s.*) Siyasî işler, devletler arasındaki münasebetler ve alâkalara müteallık umur, diplomasi işleri. [*Politique.*]

Siyasiyun (*a. s.*) Siyasiyata vâkıf ve bununla meşgul olanlar, diplomatlar. [*Diplomates; hommes d'état.*]

Siyme | (*t. m.*) Duvara işeme
Siymek | işemek § Kızmak; azma, azmak. [*Pisser contre le mur ou un autre endroit (chien) § Entrer en chaleur.*]

Siz, sız (*t. z.*) Yokluk beyan eder ve birleştiği isimle beraber bir sıfat teşkil eder: dil-

siz, kafasız, gibi. *[Particule ajoutée à des noms forme des adjectifs, sans.*

Siz (*t.z.*) Sen zamirinin cem'idir: siz söylediniz gibi. *[Vous.]*

Sizinki (*t. f.*) Malikiyet beyan eden zamirin cem'i muhatabıdır: Sizinki daha büyüktür, cümlesinde olduğu gibi, senin malin, sana ait olan manasını ifade eder. *[Le, la vôtre.]*

Sıbyan (*a.s.*) Sabinin cem'i. Sabiler, çocuklar. *[Enfants.]*

Sıcacık (*t. f.*) Sicakça, ılık ve tabiat hoşlanacak derecede sıcak. *[Échauffé d'une manière agréable.]*

Sıcak (*t. f.*) Yakmıyacak kadar kızgın, soğukluğu izale olunmuş, üşütmez, ısınmış, sühunet derecesi fazla § Sıcaklık, hararet. *[Chaleur; chaud,e.]*

Sıcakkanlı (*t. f.*) Sevimli, herkesle çabuk dost olur, ünsiyetli, cazip, sempatik. *[Aimable, affable.]*

Sıcaklık (*t. s.*) Hararet, germi. *[Chaleur. État de ce qui est chaud.]*

Sıçan (*t. s.*) Fare. *[Souris.]*

Sıçan

Siçan dişi(*t. s.*) Çamaşır etrafına, bahusus gömlek kollarının kenarına yapılır ince ve sivri oya. *[Jour.]*

Sıçankulaği(*t.s.*) Bir nevi çiçek. *[Myosotis.]*

Sıçan kulağı

Siçan otu(*t. s.*) Assinik denilen zehirli madde, fareleri öldürmek için kullanılan maruf zehir. *[Arsenic.]*

Siçan yolu (*t. s.*) Yer altı lâğımı. *[Voie souterraine remplie de poudre pour faire sauter, mine.]*

Sıçılma / **Sıçılmak** (*t. m.*) Kendi boku ile pislenme, pislenmek, murdar ve mülevves olma, olmak, berbat olma, olmak. *[Se salir avec ses propres excrements § Être sali de cette façon § Être gâté.e.]*

Sıçma / **Sıçmak** (*t. m.*) Pisliği makattan çıkarma, çıkarmak, defitabiî etme, etmek§ Berbat murdar ve mülevves etme, etmek. *[Aller à la selle; chier; pienter § Salir § Gâter.]*

Sıçrama / **Sıçramak** (*t. m.*) Yukarıya kalkıp öteye fır-

lama, fırlamak, zıplamak, yukarı doğru atlama, atlamak § Fışkırma, fışkırmak. *[Sauter; bondir.]*

Sıçratma | **Sıçratmak** (*t. m.*) Yukarıya fırlamasını mucip olma, olmak, yukarıya fırlatmak, zıplatma, zıplatmak, fışkırtma, fışkırtmak. *[Faire sauter; faire bondir.]*

Sıdık (*a. s.*) Doğruluk, gerçeklik, kakikat § Hulûs, muhalâsat, halisiyet. *[Vérité, véracité; droiture, sincérité.]*

Sıfat (*a. s.*) Bir şahıs veya bir şeyin arızî hali, surat § İnsanın bir fiil ve harekette bulunmak salâhiyeti § Surat, çehre, beniz, zahirden ve hariçten görünüş § Bir şahıs veya şeye ariz olan hal ve keyfiyete delâlet eden kelime. *[Adjectif § Attribut; qualité morale § Epithète § Mine, figure.]*

Sıfır (*a. s.*) [0] işareti § Yalnız olduğu zaman bir kiymeti olmadığı halde sağ tarafına yazıldığı rakamın mertebesini on defa artıran § Boş, hiç bir şeyi olmıyan. *[Zéro § Nullité]*

Sığ (*t. f.*) Derin olmıyan, yufka. *[Peu profond,e; bas,se basse mer; banc de sable.]*

Sığama | **Sığamak** (*t. m.*) El sürme, sürmek, sıvazlama, sıvazlamak § Okşama, okşamak § Bak: Sıvama, sıvamak. *[Retrousser (les manches) § Gratter le dos avec la main § Faire des compliments.]*

Sığanma | **Sığanmak** (*t. m.*) Bak: Sivanmak. *[Se retrousser § Se préparer; se décider.]*

Sığdırma | **Sığdırmak** (*t. m.*) İçine aldırma, aldırmak, istiap ettirme, ettirmek. *[Enfoncer, faire entrer.]*

Sığın (*t. s.*) Geyiğin iri ve benekli bir cinsi. *[Daim.]*

Sığınma | **Sığınmak** (*t. m.*) Dayanma, dayanmak, iltica etme, etmek. *[S'appuyer § Se réfugier; chercher asile.]*

Sığır (*t. s.*) Öküz, manda gibi çift sürme, araba çekme gibi işlerde kullanılan, eti ve sütü yenen hayvan. *[Espèce bovine § Bœuf.]*

Sığırcık (*t. s.*) Çekirgelerle dehşetli mücadele eden serçeden daha büyük siyah bir kuş. *[Étourneau.]*

Sığırcık

Sığır dili (*t. s.*)

Bir cins ot § Sığırın dilinden yapılan bir nevi yemek. *[Buglosse.]*

Sığır gözü (*t. s.*) İri ve sarı papatiya. *[Anthémidée.]*

Sığırtmaç (*t. s.*) Ücretle tutulan sığır çobanı. *[Bouvier.]*

Sığışma } (*t. m.*) Sıkılarak **Sığışmak** } bir yere girme, girmek, zorla istiap olunma, olunmak. *[Entrer § Se serrer § Pénétrer.]*

Sığıştırma } (*t. m.*) Sıka sıka **Sığıştırmak** } aldırma, aldırmak, tazyik ile istiap ettirme ettirmek, sokuşturma, sokuşturmak. *[Faire entrer; faire pénétrer.]*

Sığma } (*t. m.*) Bir kabın **Sığmak** } içine girme, girmek, alınma, alınmak, istiap olunma, olunmak. *[Entrer; pouvoir entrer § Pouvoir être contenu,e.]*

Sıhhat (*a. s.*) Doğruluk, gerçeklik, hakikat, esaslı olma § Sağlamlık, afiyet, dürüstlük, noksan olmama § Bedenin illet ve hastalıktan salim, sağlam olması, sağlık, *[Verité; exactitude ; authenticité § Santé.]*

Sıhhî (*a. f.*) Sıhhate muvafık olan § Hifzussıhha fennine ait ve müteallik olan. *[Hygiénique § Sanitaire.]*

Sıhhiye (*a.s.*) Sıhhat işlerine bakan resmi daire, müessese. *[Qui concerne la santé § Sanitaire.]*

Sıhrî (*a. f.*) İzdivaçtan hâsıl olan hısımlığa ait. *[Parenté par alliance.]*

Sık (*t. f.*) Biribirine yakın olan § Dar § Nadir olmiyan, çok vaki olan § Arası çok açılmaksızın, bir biri arkasına *[Fréquent,e Fréquemment § Étroit,e; restreint,e § Epais, se; serré,e; touffu,e; condensé,e.]*

Sık boğaz } (*t. s.*) Bir kimse- **etme, etmek** } yi şaşırtıp zorla kendisinden bir şey istihsal etmek § Dara getirmek. *[Tordre le cou; tuer; voler; dépouiller; tromper.]*

Sıkı (*t. f.*) Dar, geniş olmiyan; süratli, müstacel § Şiddetli. *[Étroit,e; serré,e.]* **sıkıfıkı** = Pek bitişik, pek devamlı, yalınızca. *[Très étroit,e; étroitement.]* **sıkılık** = Darlık, sıkıntı § Son derece müzayakanın nihayeti § Şiddet, müsaadesizlik § Ağızdan dolan ateşli silâha barut ve kurşunun üstünden namlıya sokulup basılan bez, kağit, v. s.

[Étroite; rigoureux,euse austère, sevère § Stricte.]

Sıkılama | (*t. m.*) İsrarla su-
Sıkılamak | al etme, etmek, tazyik etme, etmek. *[Contraindre.]*

Sıkılma | (*t. m.*) Daralma,
Sıkılmak | daralmak, darlaşmak, tazyik olunma, olunmak, müztarip olma, olmak, sıkıntı çekme, çekmek, utanmak, mahcup olmak, zaruret çekmek, sıkıntıda olma, olmak. *[Se serrer; se restreindre § Se gêner § Avoir honte; être troublé,é § S'ennuyer.]*

Sıkıntı (*t. s.*) Darlık, müzayaka, zaruret § Hüzün. § Iztırap. *[Gêne § Ennui; embêtement.]*

Sıkışma | (*t. m.*) Birbirini
Sıkışmak | sıkacak surette yığılma, yığılmak, kalabalık ve izdiham olma, olmak § Darlaşma, darlaşmak, daralmak § Mecbur ve muztar kalma, kalmak. *[Se serrer; se restreindre § S'agglomérer § Se précipiter; s'encombrer § Éprouver une angoisse.]*

Sıkıştırma | (*t. m.*) Zorla dar
Sıkıştırmak | yere sokma, sokmak. Baskı altında ezip inceltme, inceltmek. Zorlama, zorlamak. İcbar ve tazyik etme, etmek. *[Serrer; restreindre § Presser; fouler § Forcer; engager § Faire hâter; presser.]*

Sıklama | (*t. m.*) Sık vukubul-
Sıklamak | ma, bulmak, sıklaşma, sıklaşmak, biribirini takip etme, etmek § Sık olmak, araları azlanmak, darlanma, darlanmak. *[Devenir épais, se; fréquenter.]*

Sıklaşma | (*t. m.*) Biribirine
Sıklaşmak | yakın gelme, gelmek, araları azalma, azalmak § Biribiri arkasında ve aralıksız vukubulma, vukubulmak. *[Devenir fréquent,e; se renouveler fréquemment.]*

Sıklaştırma | (*t. m.*) Yaklaş-
Sıklaştırmak | tırma, yaklaştırmak, biribirine yakın getirme, getirmek, daha bitişik yapma, yapmak. Daha sık vukubuldurma, vukubuldurmak. *[Rendre fréquent,e Renouveller fréquemment.]*

Sıklatma | (*t. m.*) Aralarını
Sıklatmak | yaklaştırma, yaklaştırmak § Seyrekliği izale etme, etmek § Sık sık vukubuldurmak § Biribiri arkasına yapmak § Aralıklarını azaltma azaltmak, deliklerini ufaltma, ufaltmak. *[Voir; siklanmak.]*

Sıklet (*a. s.*) Vezin itibarile ağırlık § Sıkıntı, ıztırap. *[Poids; lourdeur § Angoisse.]*

Sıklık (*t. s.*) Dudakları bükerek arasından düdük gibi çıkarılan ses. *[Sifflement.]*

Sıklık (*t. s.*) Dar olan şeyin hali, darlık, bitişiklik. *[Étroit,e § Épais, se § Fréquemment.]*

Sıkma | (*t. m.*) Daraltma,
Sıkmak | daraltmak, tazyik etme, etmek, El ile sıkıştırıp suyunu alma, almak, kuvvet vermek, pekleştirme, pekleştirmek § El içine alıp sıkıştırma, sıkıştırmak, zorlama, zorlamak, tazyik etme, etmek § Müztarip etme, etmek, sıkıntı verme, vermek § Sılâhı ateş edip boşatma, boşatmak. *[Presser; comprimer; serrer§ Forcer; engager § Gêner § Ennuyer; embêter; exprimer le suc § Vexer. Decharger (fusil).]*

Sık sık (*t. f.*) Yakın, yakın biri biri arkası sıra, pek az ara ile, sık olarak. *[Étroitement; fréquemment.]*

Sıla (*t.s.*) Vatan ve memleketine veya akraba ve teallükatına kavuşma § Vatan, memleket, yurt. *[Pays natal.]*

Sımak (*a. s.*) Bozmak, kırmak, kesmek, koparmak, kesip mahv etmek. *[Gâter; Casser; rompre § Tuer, détruire; vaincre.]*

Sımızma | (*t. m.*) Ahit ve
Sımızmak | peymanı bozmak, tutmamak,nakzetmek, ve fasızlık etmek. *[Parjurer.]*

Sımsıkı (*t. f.*) Pek ziyade sıkışmış, pek sıkı olan. *[Très étroit,e.]*

Sınaat (*a. s.*) İnsanın muhtaç olduğu şeylerden her hangi birisini yapip meydana getirme, ilim ve fende tecrübe, ustalık, meharet. *[Art; métier; industrie.]*

Sınaî (*a. f.*) San'ate mensup § Tabiî ve hılkî olmiyan, yapma olan. *[Relatif,ve aux arts et métiers; industriel, le § Artificiel,le; factice.]*

Sınama | (*t. m.*) Tanımak
Sınamak | için koklama, koklamak, koklayarak tanımağa çalışma, çalışmak § Deneme, denemek, tecrübe etme, etmek *[Essayer; prouver.]*

Sınangılı (*t. f*) Tecrübe olunmuş, mücerrep şey. *[Exprimenté,e; éprouvé.e.]*

Sınanma | (*t. m.*) Denenme,
Sınanmak | denenmek, tecrübe olunma, olunmak. *[Être essayé,e; être prouvé,e.]*

ınar (*t. f.*) Bildik, tanıdık, hemcins, bir soydan olan. *[Connu,e; qui est du même genre.]*

Sıncan (*t. s.*) Dikenli bir cins çalı. *[Lyciet d'Afrique.]*

Sındı (*t. s.*) Büyük makas, terzi makası. *[Grand ciseau.]*

Sındık (*t. s.*) Bozgunluk yeri, bir mağlubiyet vuku bulduğu yer. *[Lieu d'un combat ou d'une défaite.]*

Sındırma } (*t. m.*) Bozma, **Sındırmak** } bozmak, mağlûp etme, etmek, batırma, batırmak. *[Voir: Sınmak.]*

Sıngın (*t. f.*) Kırık, dökük § Perişan, dağınık § Bozgun, mağlup. *[Épars,e § Vaincu,e.]*

Sınıf (*a. s.*) Tabaka, derece § Takım, bölük § Zümre, fasıle§ dershane. *[Classe § Sorte; espèce; catégorie.]*

Sınor, sınır (*t. s.*) Hudut, serhat, iki memleket ve devlet arasını ayıranhat. *[Frontière; limite; confins.]*

Sınırdaş (*t. f.*) Müşterek hududu olan, hemhudut. *[Limitrophe.]*

Sınma } (*t. m.*) Kırılma, kı- **Sınmak** } rılmak , bozulma , bozulmak, dağılma, dağılmak perişan ve perakende olma, olmak § Mağlûp ve münhezim olma, olmak, bozgunluk verme, vermek. *[Être vaincu,e; se briser; se casser; se rompre; se gâter.]*

Sıpa (*fa. s.*) Bak: sehpa. *[Voir: Sehpa.]*

Sıpa (*t. s.*) Eşek yavrusu. *[Anon.]*

Sır «S» ile başlıyan bazı sıfatların başına gelip mubalağa ve tekit beyan eder: Sırsıklam gibi. *[Partic qui mise devant quelques adjectifs ou adverbes commençant par «s» donne à leur sens une plus grande extension.]*

Sır (*t. s.*) Çanak ve çömlek gibi şeylere sürülen parlak boya, vernik § Aynanın arkasına sürülen camın ayna olmasını temin eden parlak madde. *[Vernis avec lequel on enduit les pots de terre etc. émail des faïences. Amalgame appliqué au revers des miroirs; taim.]*

Sır (*a. s.*) Gizli, mahrem, muamma. *[Secret; mystère §Pensée ou affaire intime.]*

Sıra (*t. s.*) Dizi, saf, § Tertip, nizam § Sınıf, mertebe, rütbe, menzile § Yazı satırı § Ekseriya umumî bahçelerde, yerlerde oturmak için konulan tahta kanape, uzun rahle § Nöbet, muayyen vakit ve derece § Fırsat, müsait vakit ve hal §

Siyak ve sibak § Bir saf teşkil eden, bir çırpıya dizilmiş olan. *[Rangée, fil § Rang; ordre § Série; tour § Banc d'école § Occasion propice § En rangée; à la ligne.]*

Sıraca (*t. s.*) Boğazdan urlar çıkmasını, vücudun bazi yerlerinde yaralar açılmasını mucip olan hastalık. *[Écrouelles; scrofules.]* **sıracalı** = Sıraca hastalığına müptelâ, sıracalı. *[Scrofuleux, euse.]*

Sıralama } (*t. m.*) Sıraya koma, komak, dizme, dizmek § Biri biri arkasından söyleme, söylemek, arasını kesmeksizin irat etme, etmek § Çocuk, yastık ve duvarlara tutunarak yürümeğe başlama, başlamak. *[Mettre en rang; coordonner § Énumérer § Commencer à marcher; faire les premiers pas.]*
Sıralamak }

Sıralanma } (*t. m.*) Sıraya konma, konmak, dizilme, dizilmek, bir dizi teşkil edecek surette tertip olunma. olunmak. *[Se mettre en rang; être mis,e en rang.]*
Sıralanmak }

Sıralatma } (*t. m.*) Sıraya kondurma, kondurmak, dizdirme, dizdirmek. *[Faire former un rang; mettre en rang.]*
Sıralatmak }

Sıralı (*t. f.*) Dizilmiş, tertipli, sıraya konmuş, § Tertip edilmiş, muntazam § Yolunda. *[En rang; arrangé,e; mis en rang.]*

Sırasız (*t. f.*) Karmakarışık, tertipsiz § Nabemahal, vaktinde olmayan. *[Désordonné,e; mal venu,e; à un moment mal choisi.]*

Sırat (*a. s.*) Geçit mahalli, yol, tarik, rah. *[Chemin; route.]*

Sıratköprüsü (*t. s.*) Mukaddes kitaplara göre cennetin yolunda ve cehennemin üstünde bulunan pek dar bir köprü. § Pek sarp ve tehlikeli yol. *[Pont entre le Paradis et l'Enfer, très difficile à franchir, d'après la croyance musulmane.]*

Sıravarî (*t. f.*) Bir sıra teşkil eden, § Bir dizi teşkil edecek surette, sıra ile olan. *[En ligne de fil; en ligne droite.]*

Sırça (*t. s.*) Adi cam, şişe, § Köylü kadınları tarafından süs için kullanılan renkli camdan boncuklar § Sahte elmas, camdan tel gibi parlıyan kıl § Mozayik denilen usulde yapılan nakışlı billûr. *[Verre § Zircone.]*

Sırdaş (*t. f.*) Bir sırrı bilen iki

kişinin herbiri §Birbirine sırlarını söyleyenler. *[Confident.e; ami intime.]* **sırdaşlık** = Biribirinin sırrına vakıf olmaklık. *[Intimité; confidence.]*

Sırf (*t. f.*) Halis, safi, sade§ Münhasıran §Büsbütün, tamamile, kâmilen § Ancak; mücerret. *[Pur,e; net,te; absolu,e §Absolument; purement; tout à fait.]*

Sırık (*t. s.*) Yontulmuş ince uzun ağaç §Çirkin olacak derecede uzun boy. *[Gaule; perche; bâton long et gros.]*

Sırım (*t. s.*) Kalınlığı sıyrılmış ince ve yumşak deri dilimi § Deriden yapılan kaytan. *[Bende pelée de peau, de cuir.]*

Sırıtkan (*t. f.*) Her hâle karşı dişlerini gösterip sessiz ve sık sık gülen kimse. *[Qui montre les dents; qui rit toujours.]*

Sırıtma } (*t. m.*) Dudakları
Sırıtmak } ayırıp dişleri gösterme, göstermek. yalandan ve tatsız surette gülme, gülmek § Ölmek veya soğuktan donma, donmak § Bir kumaşa uymaz rengte iplikle dikilen dikiş. çirkin görülme, görülmek § Bir uçtan, bir taraftan ayıp ve kusuru görünme, görünmek. *[Ouvrir les lèvres; montrer les dents § Mourir.]*

Sırma (*a. s.*) İnce gümüş tel ve bunun altın yaldızlısı § Sarı güzel saç. *[Fil d'or ou d'argent; frange § Blond,e [cheveux].]* **sırmakeş** = Sırma işleyen, gümüşten sırma çeken. *[Ouvrier en fil d'or.]*

Sırma = Sırma ile işlenmiş, sırma işlemeli kumaş, şey. *[Travaillé en fil d'or ou d'argent.]*

Sırnaşık (*t. f.*) Muacciz, taciz ve rahatsız eden, sıvışık kimse. *[Importune, gênant,e.]*

Sırnaşma } (*t. m.*) Taciz et-
Sırnaşmak } me, etmek, rahatsız etme, etmek, rahat bırakmama, bırakmamak. *[Importuner; gêner.]*

Sırrolma } (*t. m.*) Ortadan
Sırrolmak } kayp olma, kaybolmak, gizlenme, gizlenmek. *[Être perdu,e; se cacher.]*

Sırsalama } (*t. m.*) Sallama,
Sırsalamak } sallamak. *[Secouer.]*

Sırsıklam (*t. f.*) Pek ziyade ıslanmış, ıslak, su içinde kalan. *[Très mouillé,e.]*

Sırt (*t. s.*) Arkanın belden yukarı kısmı, eğini, hayvanın kılıçlama olan arkasının en yukarısı § Hayvanın arka postundan çıkan kürk § Dağın

tepesinden eteğine kadar olan mail sathı, yamaç üstü. *[Dos; échine § Flanc supérieur de la montagne.]*

Sırtarbalığı (*t. s.*) Göl izmaridi. *[Sorte de poisson d'eau douce.]*

Sırtarma } (*t. m.*) Sırtını da-
Sırtarmak } yamakla kuvvetine güvenme, güvenmek, arka peyda etme, etmek, cesaret gösterme, göstermek, kabarma kabarmak, bulutlar ufukta bir sırt teşkil edecek surette sıralanma, sıralanmak. *[S'assurer un appui, se renforcer; résister; se révolter.]*

Sırtlama } (*t. m.*) Arkasına
Sırtlamak } alma, almak. sırtına yüklenme, yüklenmek § Sırtını dayamak § Arka vermek, dayanma, dayanmak. *[Prendre sur le dos; se charger § Endosser.]*

Sırtlan (*t. s.*) Kurdun büyük

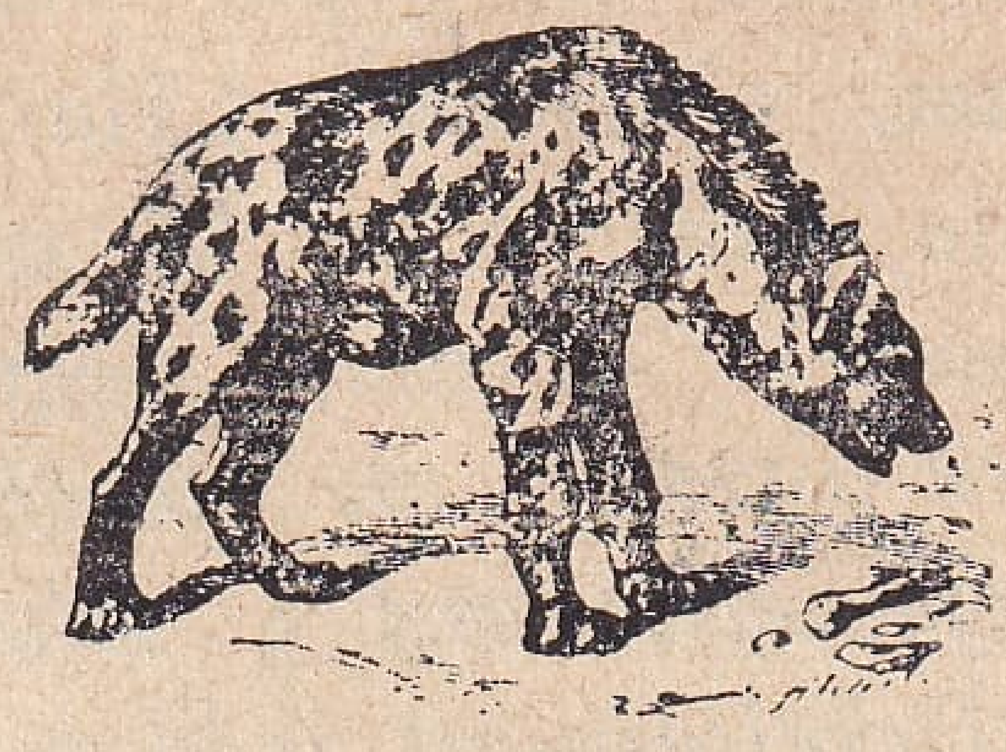

Sırtlan

cinsi, mezarlardan ölüleri çıkarıp yiyen yırtıcı hayvan. *[Hyène.]*

Sıska (*t. f.*) Çok zayıf, arık § kemik hastalığına düçar olup zayıf ve kuru kalan çocuk. *[Hydropique § Rachitique; chétif,ive.]*

Sıskalık (*t. s.*) İstiska illeti, kemik hastalığı § Zayıflık, arıklık, lağarlık. *[Hydropisie § Rachitisme.]*

Sıtma (*t. s.*) İptida üşümek ve titremek başlıyarak sonra ateş ve sıcaklık getiren hastalık. *[Fièvre.]*

Sıtmalanma } (*t. m.*)Sıtmaya
Sıtmalanmak } tutulma, tutulmak, sıtması olma, olmak. *[Avoir la fièvre, être surpris,e par la fièvre.]*

Sıtmalı (*t. f.*) Sıtması olan, hümmaya düçar olan §Sıtması çok olan mahal. *[Qui a la fièvre § Fièvreux,euse.]*

Sıva (*t. s.*) Duvara sürülüp taşların veya bağdadinin üzerinde bir tabaka teşkil eden harç. *[Plâtre § Crépissure, crépi, badigeon.]* **sıvacı** = Binalara sıva süren amele. *[Ouvrier; qui crépit les murs; plâtrier; badigeonneur.]* **sıvacılık** = Sıva sürmek san'ati. *[Métier de plâtrier.]*

Sıvalama | (*t. m.*) Sıva sür-
Sıvalamak | me, sürmek.
[Enduir de plâtre, plâtrer.]
Sıvalı (*t. f.*) Üzerine sıva sürülmüş, sıvası olan. *[Enduit,e de plâtre, plâtré,e.]*
Sıvama | (*t. m.*) Sıva sürme
Sıvamak | sürmek, sıva ilekaplama, kaplamak § Bulaştırma, bulaştırmak §Her tarafını kaplama, kaplamak. *[Enduire de plâtre; plâtrer § Barbouiller; enduire § Souiller, salir.]*
Sıvanma | (*t. m.*) Sıva sürül-
Sıvanmak | me, sürümlek, sıva ile kaplanma, kaplanmak *[Être enduit de plâtre, être plâtré,e.]*
Sıvaşma | (*t. m.*) Bulaşma,
Sıvaşmak | bulaşmak, sıva gibi üstüne sürülme, sürülmek § Lüzucetlenip mınık mınık olma, olmak. *[Se barbouiller; S'enduire § Devenir gluant,e.]*
Sıvazlama | (*t. m.*) El ile sür-
Sıvazlamak | me, sürmek, meshetme, meshetmek § Okşama, okşamak.*[Toucher; carresser.Passer la maine sur...]*
Sıvık (*t. f.*) Cıvık, suluca, sulu. *[Gluant,e § Humide.]*
Sıvırya (*t. f.*) Mütemadiyen, biribiri ardından. *[Toujours; continuellement.]*
Sıvışık (*t. s.*) Yapışkanlık, mıcık mıcık yapışan ve bulaşan çamur ve buna benzer şeylerin hal ve keyfiyeti. Sakız gibi yapışıp ayrılmazlık § Muaccizlik. *[Gluant,e. gênant,e.]*
Sıvışma | (*t.m.*) Bak:Sıvaşma,
Sıvışmak | sıvaşmak. *[Voir:Sıvaşmak.]*
Sıyanet (*a. s.*) Muhafaza, vikaye, himaye, hıfız, koruma. *[Garde; conservation; protection.]*
Sıyırma | (*t. m.*) Şiddetle do-
Sıyırmak | kunup sürtünerek bir seyin yüzünü soyma, soymak, alıp götürme, götürmek § Üstünden sıkı silerek veya kazıyarak alma, almak. Sert silme, silmek § Çekerek çıkarma, çıkarmak. *[Toucher en passant § Écorcher, blesser superficiellement en touchant avec force§ Passer trop près de; effleurer § Essuyer en frottant fortement.]*
Sıyırtma | (*t. m.*) Şiddetle
Sıyırtmak | dokunarak ve sıkı sürterek bir şeyin yüzünü aldırma, aldırmak § Hareket halinde olan bir şey bir cisme sürtünerek geçme, geçmek. *[Faire passer en touchant superficiellement § Blesser superficiellement à la peau.]*
Sıyrık(*t.s.*) Deri veya kabuğun sıyrılmış, tırmalanmış yeri § Ar

ve hicabı olmayan, utanmaz. Perdesi sıyrılmış. *[Écorchure § Cynique; effronté,e.]*

Sıyrılma } (*t. m.*) Bir şey
Sıyrılmak } bir yere veya diğer bir şeye şiddetle sürtülerek soyulma, soyulmak, derisi kabuğu boyası v. s. si ayrılıp çıkma, çıkmak § Usulle ve sürünür gibi çekilip savüşma, savuşmak, işin içinden çekilme, çekilmek. *[Être écorché,e § Glisser § Echapper furtivement; se débarrasser d'une affaire.]*

Sıyrıntı (*t. s.*) Parmakla sıyrılmış veya sıyrıla bilir kap bulaşığı. *[Raclur de vaisselle]*

Sızdırma } (*t. m.*) Mesama-
Sızdırmak } tından ter gibi azar azar akıtma, akıtmak, damlatma, damlatmak, tereşşüh ettirme, ettirmek § Birinden para çekme, çekmek § Sarhoş edip uyutma, uyutmak, sızıp yatacak surette sarhoş etme, etmek. *[Faire suer; égoutter § Sousterer (argent) § Enivrer jusqu'à l'assoupissement.]*

Sızı (*t. s.*) İnce işleyen ağrı, veca § İstirap. *[Douleur aiguë; névralgie.]*

Sızıltı (*t. s.*) Ağlaşma, bağrışma § Şikâyet, tazallim § Hoşnutsuzluk. *[Plainte, mécontentement § Lamentation § Trouble.]*

Sızıntı (*t. s.*) Bir kaptan veya taşlar arasından damla damla sızıp akan mayi. *[Liquide qui suinte, qui tombe goutte à goutte.]*

Sızlama } (*t. m.*) İnce ince
Sızlamak } ağrıma, ağrımak, derinden veca verme, vermek *[Sentir une douleur aiguë.]*

Sızlanma } (*t.* m.) Ağlaşma,
Sızlanmak } Aglaşmak, teşekki, tazallüm etme,, etmek. *[Se Plaindre; se lamenter.]*

Sızlatma } (*t. m.*) Ağrıtma,
Sızlatmak } Ağrıtmak, acıtma, acıtmak, incitme, incitmek *[Causer une douleur aiguë; faire mal.]*

Sızma } (*t . m .*) Ter gibi
Sızmak } damla damla çıkma, çikmak, tereşşuh etme, etmek, Sarhoş uyuyup yığılarak kalma, kalmak. *[Suer; suinter, tomber goutte à goutte § S'assoupir.]*

Smokin (*c. s.*) Nim resmî ziyafetlerde geyilen önü açık siyah elbise. *[Smoking.]*

Smokin

Soba (*t. s.*) İçinde odun, maden kü-

mürü yakılarak odaları ısıtan ve boruları vasitasile dumanı dışarı salıverilen saç, dökme demir veya çiniden ocak § Kışın soğuğa dayanamiyan ağaç çiçek ve nebatları saksı ile koydukları ve içinde ateş yaktıkları muhafazalı yer ki

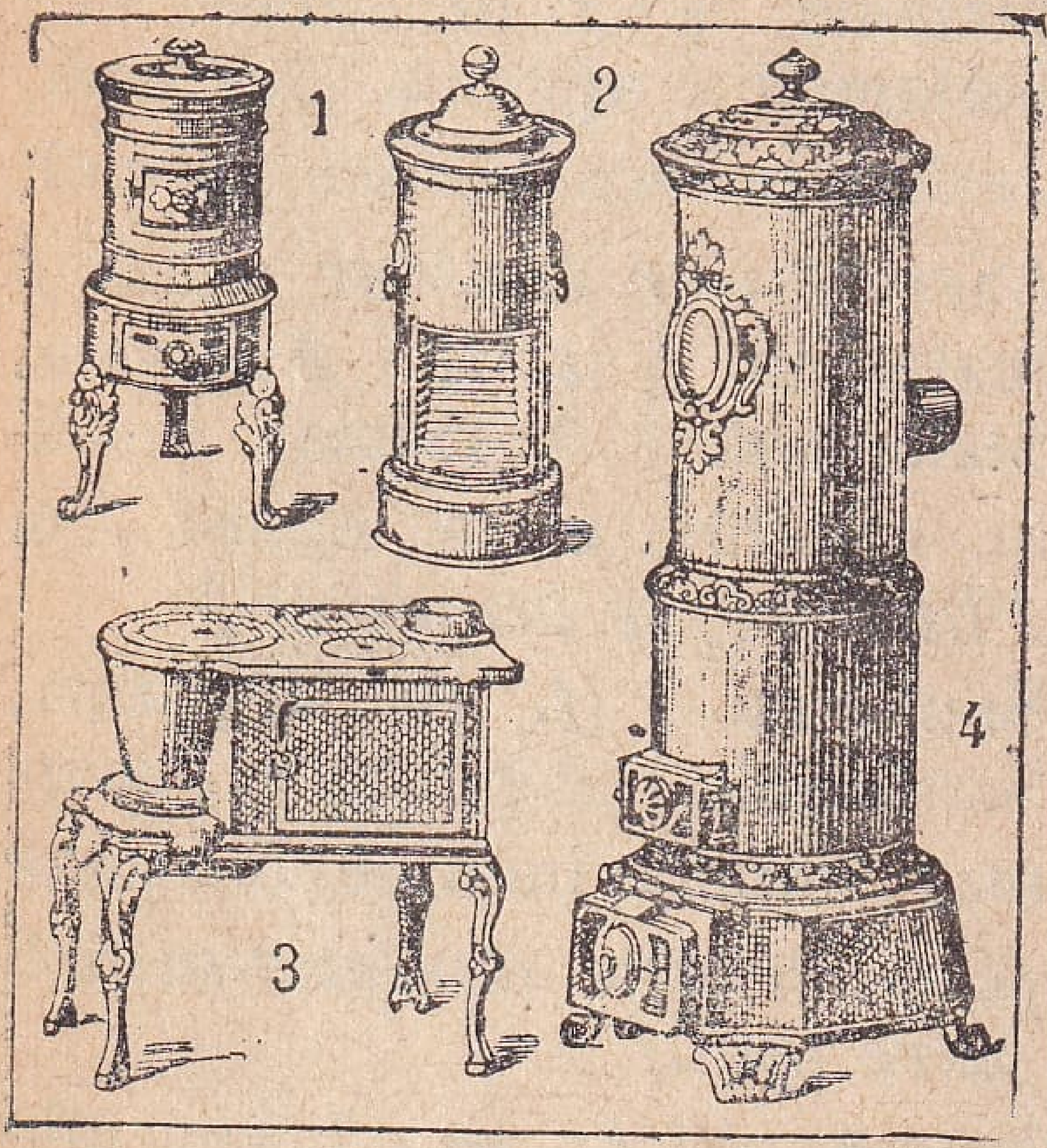

Soba

buralarda mevsimsiz olarak meyva ve çiçek yetiştirilir. *[Poêle.]* **sobacı** = Soba kuran, yapan veya satan, tamir eden adam, bu adamın dükkânı. *[Poêlier; fumiste.]*

Soda (*t. s.*) Çamaşırda; sabun yapmakta ve başka şeylerde kullanılan sulp bir cisim. *[Soude.]*

Sodyom (*c. s.*) Sodanın esası olan basit bir madde. *[Sodium]*

Sof (*a. s.*) Yün,. yapağı. Yünden yapılmış mensucat cinsi § Alpak denilen ince parlak kumaş. *[Laine § Sorte de tissu fin de laine d'Angora; alpaga.]*

Sofa (*t. s.*) Evin ortasında olup odaların kapıları oraya açılan mahal, divanhane. Salonlara konulan müteharrik sedir, bir nevi kanepe. *[Salle; corridor qui communique avec les chambres; sofa.]*

Sofi (*t. s.*) Tasavvufa mensup, tasavvuf ilmile oğraşan. *[Relatif,ive à la philosophie mystique.]*

Sofuluk } (*t. s.*) Dindarlık §
Sofilik } Zahitlik, müttakilik. *[Excès de piété; bigoterie; fanatisme.]*

Sofra (*t. s.*) Üzerinde yemek yenen masa § Yolculukta kullanılan ve üstüne ekmek konup etrafına oturulan meşin v. s. den müdevver yaygı § yemek. Taam. *[Table à manger.]*

Sofra (*t. s.*) Mak'at, kıç. *[Derrière; anus.]*

Sofracı (*t. f.*) Lokantalarda, büyük konaklarda, dairelerde, cemiyetlerde sofrayı kurmak, düzeltmek, kaldırmak, yemek

dağıtmak ile mükellef hizmetkâr. *[Domestique qui dresse la table; maître d'hôtel.]*

Sofracılık (*t.* s.) Sofra hizmetlerini yapan hizmetçinin vazife ve san'atı. *[Métier ou service de maître d'hôtel.]*

Softa (*t.* s.) Vaktile medreselerde oturan ve dine ait iimler tahsil eden sarıklı talebe, molla. *[Etudiant qui habite un médresse et suit les leçons publiques de théologie.]*

Softalık (*t.* s.) Softanın hal ve meslek ve vazifesi. *[État d'un softa.]*

Sofu (*t.* *f.*) Dindar, zahit künahtan sakınan. *[Philosophe mystique* § *Religieux, euse; dévot,e; fanatique.]*

Sofuluk (*t.* s.) Dindarlık, zahitlik. *[Excès de piété; bigoterie; fanatisme.]*

Soğan (*t.* s.) Tâmı yakıcı sebze § Lâle ve sümbül gibi çiçeklerinkökü. *[Oignon]* **soğancı** = Soğan satan adam. *[Marchand d'oignons.]*

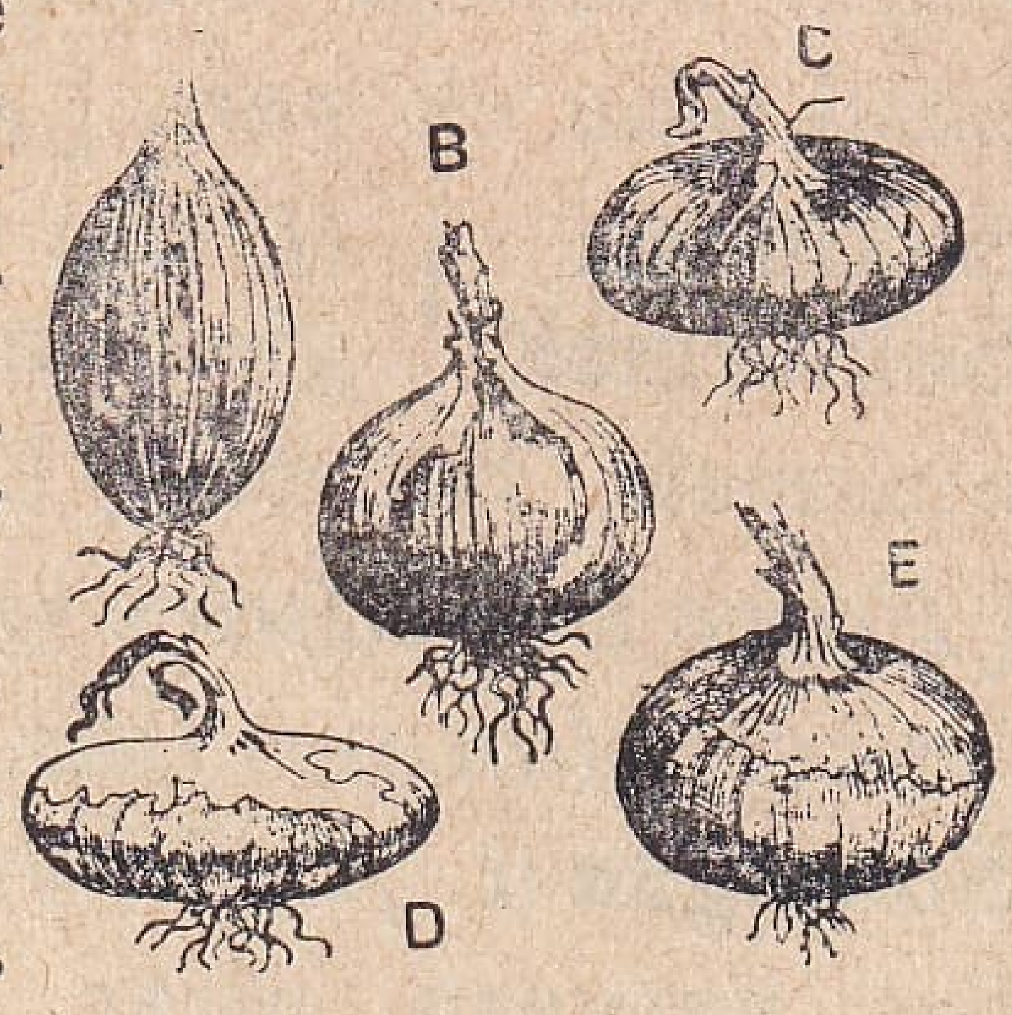

Soğan

Soğanlı (*t.* *f.*) Soğanla yapılmış, soğanı çok olan yemek veya salata. *[Assaisonné d'oignons.]*

Soğuk (*t.* *f.*) Sıcak olmayan, harareti olmayan, üşüten, tabiatın hoşlanmadığı, tab'a hoşgelmeyen, sevimsiz, § Antipatik § Bürudet, soğuk, sıcaklığın aksi § Üşümekten gelen hastalık. *[Froid,e* § *Antipathique.]*

Soğukbezi (*t.* s.) Sık dokunmuş bir cins keten bezi. *[Jaconas.]*

Soğukca (*t.* *f.*) Az soğuk, oldukça soğuk. *[Assez froid,e]*

Soğukkanlı (*t.* *f.*) Sevimsiz, kanı soğuk, cazibesiz § Telaşsiz, müteennî, teennî ile hareket eden. *[Froid,e; flegmatique.]* **soğukkanlılık** = Sevimsizlik, cazibesizlik § Telâşsizlik, müteennilik. *[Flegmatisme.]*

Soğuklama } **Soğuklamak** } (*t.* *m.*) Soğuk alma, almak, üşüyüp hasta olma, olmak. *[Prendre froid; se refroidir.]*

Soğukluk (*t.* s.) Hararetsizlik, bürudet § Muhabbetsizlik, barit muamele §Yemeğin sonunda serinlik vermek için yenen şeyler § Hamamın pek sıcak olmiyan aralık yeri. *[Froideur* § *Douceur qu'on sert froide comme dessert.]*

Soğum (*t. s.*) Doyma, göztokluğu, kanaat. *[Action de se contenter, de se suffire, rassasiement.]*

Soğuma } (*t. m*) Soğuk ol-
Soğumak } mak, harareti kaybetmek, sıcaklığı gitmek § Üşümekten hastalanmak, soğuk almak § Muhabbete halel gelmek, ara açılmak, uzun zaman bırakmakla unutmak, artık arzu ve meyletmeme, etmemek. *[Se refroidir § Faire froid (temps) § Perdre la sympathie § Être oublié,e, délaissé,e avec le temps.]*

Soğumsuzluk (*t. s.*) Doymazlık aç güzlülük, kanaatsizlik, tamahkârlık. *[Avidité.]*

Soğutma } (*t. m.*) Hararetini
Soğutmak } giderip soğuk yapmak, tebrit etmek § Mahabbet ve münasebete halel getirmek, iki kişi arasını açmak *[Faire refroidir, rendre froid,e § Rendre antipathique; faire perdre la sympathie.]*

Soğutulma } (*t. m.*) Soğuk
Soğutulmak } edilmek, tebrit olunmak § Araları açılmak muhabbet ve münasebete halel getirilme, getirilmek. *[Voir: Soğutmak.]*

Sohbet (*t. s.*) Konuşma, görüşme § Arkadaşlık, hemdemlik, ihtilât § Birlikte oturup muhabbet. *[Conversation; entretien. Camaraderie.]*

Sokak (*t. s.*) Şehir ve kasabalarda binalar arasındaki yol. *[Rue.]*

Sokma | (*t. m.*) Girdirme,
Sokmak | girdirmek, içeriye komak, ithal etmek § Batırmak, saplamak § Arı, akrep ve saire ısırmak, iğnesini batırmak, sancımak § Zarar vermek, aldatmak, iğfal etmek § İncitmek, rencide etme, etmek. *[Faire entrer; introduire; mettre dedans § Enfoncer; plonger; fourrer § Piquer (serpent etc.) § Faire du mal; nuire; calomnier.]*

Sokman (*t. s.*) Bir türlü uzun türkmen çizmesi. *[Sorte de longues bottes.]*

Sokra (*t. s.*) İki tahta veya direğin başbaşa birleşmesinden hâsıl olan ek yeri. *[Jointure.]*

Sokturma } (*t. m.*) Girdirme,
Sokturmak } girdirmek, ithal ettirmek, batırtma, batırtmak. *[Faire introduire § Faire enfoncer, plonger; faire piquer.*

Sokulgan (*t. f.*) Heryere sokulur, heryere girer, herkesle çabuk dost ve ahbap olur, munis. *[Qui s'insinue § Hardi,e entreprenant,e.]*

Sokulma } (*t. m.*) Araya girme, girmek, zorla
Sokulmak girercesine duhul ve hulûl etme, etmek. [*Entrer; pénétrer; se cacher* § *S'enfoncer, se plonger.*]

Sokum (*t.s.*) Kuyruk sokumu, kıçkemiği § Sokma. [*L'extrémité de l'épine dorsale. Sacrum et coccyx.*]

Sokur (*t. s.*) İnlere sokulan dağ faresi, kör sıçan § Kör, görmez § Batmış kapanmış. [*Rat des champs* § *Borgne.*]

Sokuşma } (*t. m.*) Usulle ara-
Sokuşmak ya girme, girmek. dar bir yere sokulup yerleşme, yerleşmek. [*S'enfoncer l'un dans l'autre* § *Se pénétrer* § *Entrer au milieu d'autres.*]

Sokuşturma } (*t. m.*) Usulla
Sokuşturmak sokmak, sokma dar bir yere tıkıştırmak § Gizlice verme, vermek. [*Introduire une chose parmi d'autres ou dans un endroit; enserrer* § *Mettre secrètement; faire glisser.*]

Sol (*t.s.*) Sağ tarafın mukabili § Sol tarafa düşen, sol cihette bulunan § Musikide beşinci. nota.[*Côté gauche; la gauche* § *En musique la cinquième note, sol.*]

Solak (*t. f.*) Sol elini kullanan; sol elile iş gören adam. [*Gaucher,ère.*]

Soldurma } (*t. m.*) Solması-
Soldurmak nı mucip olma, olmak. Rengini ve taravetini giderme, gidermek. [*Faner; rendre pâle.*]

Solma } (*t. m.*) Rengini ve
Solmak parlaklığını kaybetme, kaybetmek, renk atmak, sölpümek, sararıp pejmürde olma, olmak. [*Se faner; devenir pâle.*]

Solo (*c. s.*) Tek bir kimse tarafından söylenen veya çalınan musiki parçası [*Solo.*]

Solucan (*t. s.*) Toprağın içine sokulan ayaksız kurt cinsi § Barsakların içinde yaşayan bir nevi uzun kurt. [*Lambric.*]

Solucan

Soluğan (*t. f.*) Cuz'î bir hareketle nefesi darlaşan, nefesdarlığına duçar bulunan § Bir nevi nefesdarlığı hastalığı. [*Asthme; difficulté de respiration* § *Asthmatique.*]

Soluk (*t. f.*) Rengini atmış ta-

raveti gitmiş, pejmürde.[*Fané,e, pâle.*]

Soluk (*t. s.*) Nefes, burun ve ağızdan çıkan hava. [*Souffle; haleine, respiration.*]

Soluklanma \ (*t. m.*) Geniş
Soluklanmak / ve rahat nefes alma, almak, rahatlanma, rahatlanmak. [*Prendre haleine; se reposer.*]

Soluma \ (*t. m.*) Dar dar ve
Solumak / sıkıntı ile nefes alma, almak. [*Haleter; respirer avec effort.*]

Solutma } (*t. m.*) Zahmetle
Solutmak sık sık nefes aldırma, aldırmak. [*Rendre haletant,e.*]

Solüsyon (*c.s.*) Mahlûl, erime. [*Solution.*]

Som (*t. s.*) Bıçak ve saire sapı yapılan balık dişi. Yekpare, bütün ve içi dolu, kof veya kaplama olmayan. [*Ivoire de dent de dauphin, de narval etc.* § *Bloc.*]

Soma (*c. s.*) Yekûn, mecmu, mıktar. § Hamule. [*Somme.*]

Somak (*t. s.*) Yaprağı boyacılıkta ve tabaklıkta kullanılan, ve ekşi olan meyvası yemeklere konulan küçük bir ağaç. [*Sumac.*]

Somaki (*t. s.*) Renkli mermer § Alaca, birkaç rengi olan. [*Marbre coloré de différentes couleurs.*]

Somnambül (*c. s.*) Uykusu içinde kalkıp gezinen ve bazı işler yapan kimse, (sair filmenam) [*Somnambule.*]

Somak

Somun (*t. s.*) Yuvarlak ekmek § Yumru şey § Deve ayağı gibi şiş ve yumuşak şey § Ucu vidalı çivinin ucuna geçirilmeğe yarayan dört veya daha ziyade köşeli demir pul. [*Gros pain entier en forme ronde* § *Écrou.*]

Somurdanma | (*t. m.*) Homur-
Somurdanmak | danma, homurdanmak, söylenme, söylenmek, mırıldanma, mırıldanmak. [*Grommeler.*]

Somurma } (*t. m.*) Yüzünü
Somurmak buruşturup dargın durma, durmak. [*Se gonfler; se boursouffler* § *Bouder.*]

Somurtma | (*t. m.*) Dudak-
Somurtmak | larını uzatıp yüzünü buruşturarak durma, durmak, surat asma, surat asmak. [*Bouder.*]

Somye (*c. s.*) Yaylı karyola minderi § Minder yerine karyolaya konulan demir telden yatak altı. [*Sommier.*]

Son (*t. f. s.*) En gerideki, uç, gayet, nihayet, âhır, encam, akıbet, payan, hitam, hateme § Döl eşi, meşime. En sonraki, âhır. Sonraki, muahhar. [*Fin; tout § Dernier,ère; extrême; final,e § Membrane qui renferme le foetus;arrière-faix.*]

Sonat (*c. s.*) üç veya dört muhtelif parçalardan mürekkep muzika parçası. [*Sonate.*]

Sonda (*c. s.*) Bir şeyin içine sokmak ve daldırmak ile muayeneye mahsus alet. [*Sonde.*]

Sonda

Sondaj (*c. s.*) Suyun derinliğini ölçme, iskandil. [*Sondage.*]

Sondurma / **Sondurmak** } (*t. m.*) İleri sürme, sürmek, uzatma, uzatmak. [*Tendre; allonger.*]

Songur (*t. s.*) Akdoğan denilen bir cins yırtıcı kuş. [*Espèce de faucon blanc.*]

Sonma / **Sonmak** } (*t. m.*) Parlaklığı, cilâsı zaif olma, olmak. Sonuk olma, olmak, buzlanma, buzlanmak. [*Être terni,e; devenir terne.*] **sonra** = (*t. h.*) Muahharen, sonunda, badehu. [*Après; puis; ensuite.*] **sonradan** = Birzaman sonra, muahharen. [*Après; récemment.*] **sonraki** = Muahhar,ahır,sonradan gelen, sonra vaki olan[*Dernier,ère*]**sonrası** = Alt tarafı, ilerisi. [*La suite; et puis; enfin.*] **sonraya** = Gelecek vakte, ileriye. [*Après.*]

Sonsuz = (*t. f.*) Nihayeti olmayan, bitmez tükenmez, ebedî, müebbet § Neticesiz, akim kalmağa mahkûm. [*Sans fin; sans résultat; infini; éternel, le.*]

Sontraş(*t. s.*) Hayvanların tırnaklarını kesmeğe mahsus nalbant aleti. [*Rognepied; boutoir.*]

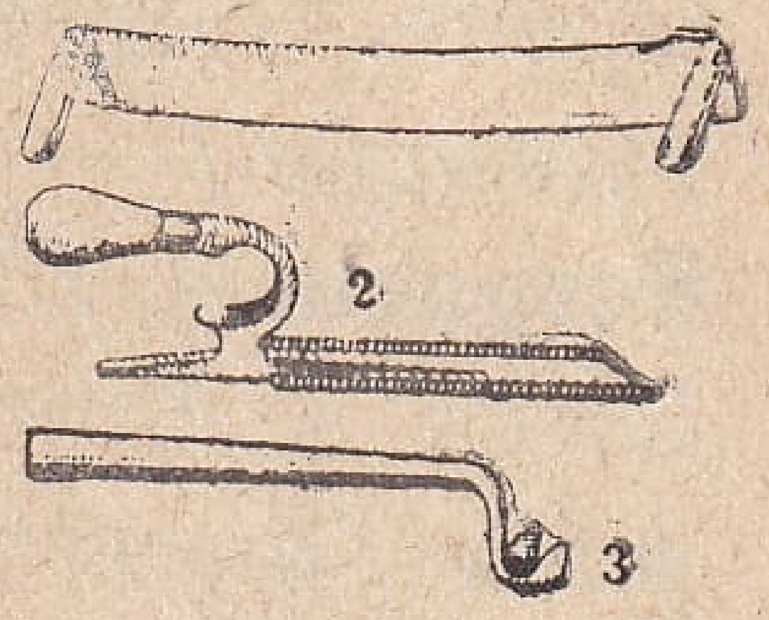

Sontraş

Sonuk (*t. f.*) Solmuş, cilâsı gitmiş, cilâsız, fersiz § Buzlu, donuk. [*Fané; pâle.*]

Sopa (*t. s.*) Kalın değnek § Kumaş v. s. de enli yol ve çubuk § Dayak, kötek. [*Gros bâton; gourdin.*]

Sopalı (*t. f.*) Elinde sopası bulunan, sopa ile müsellâh § Geniş yollu kumaş.*[Armé de gourdin § Rayé,e [étoffe].]*

Sorak (*t.* **s.**) Sormakla öğrenilen şey, haber, malûmat, tahkikat. *[Avis; nouvelle.]*

Sordurma } (*t. m.*) Sual et-
Sordurmak } tirme, ettirmek, birisi vasıtasile sorma, sormak. *[Faire demander; demander par l'intermédiaire de qulqu'-un.]*

Sorğu (*t . s .*) Sual, sorma, soruş, istiçvap. *[Question, demande; interrogation.]*

Sorguç (*t. s*) Başa takılan tuğ, çelenk§ Bazı kuşların başında bulunan tüyden tepelik. *[Aigrette § Panache.]*

Sorguç

Sorguçlu (*t. f.*) Başı tuğlu, çelenkli § Tepeli kuş. *[Qui porte l'aigrette.]*

Sorgun (*t. s.*) Söğüt ağacının bir nev'i, mısır kavağı. *[Saule d'Egypte.]*

Sorma } (*t. m.*) Sual etme,
Sormak } etmek, istilâm etme, etmek. *[Demander; questionner, interroger.]*

Soruk (*t. s*) Sual, istilâm, sorma. *[Demande, question, interrogation.]*

Sorukgünü (*t. s.*) Mahşer günü, ruzumahşer. *[Jour de jugement dernier.]*

Sorulma } (*t. m.*) Sual olun-
Sorulmak } ma,olunmak,mes'ul olmak, mes'ul tutulma, tutulmak § Sual vaki olma, olmak, sual irat olunma, olunmak. *[Être demandé,e §Être questionné,e, être interrogé,e Être responsable.]*

Soruma } (*t. m.*) Dudakla-
Sorumak } rını uzatıp kuvvetle çekerek emme, emmek. emerek içmek. *[Sucer.]*

Soruş (*t. s.*) Sorma, sual, istifsar. *[Demande; question; interrogation.]*

Soruşma } (*t. m.*) Biribirine
Sornşmak } sorma, sormak, biribirine sual etme, etmek. *[Demander l'un à l'autre; se questionner mutuellement.]*

Soruşturma } (*t. m.*) Her ta-
Soruşturmak } rafa sual edip teftiş ve tahkik, istifsar etme, etmek. *[Rechercher en demandant ou en faisant demander. Enquêter.]*

Sorutkan (*t. f.*) Surat eden, yüz ekşiten, abus, yüzügülmez, münasebetsiz, mütekebbir, mağrur.*[Qui a la mine renfrognée; revêche.]*

Sorutma } (*t. m.*) Dudakları-
Sorutmak } nı sarkıtip yüzünü buruşturarak abus durma, durmak, yüz ekşitme, ekşitmek. *[Avoir l'air renfrogné; faire la grimace]*

Sosiyalism (*c. s.*) Karl Marksın tesis eylediği iştirakiyun mesleki, sosiyalistlik. *[Socialisme.]*

Sosiyalist (*c. s.*) İştirakiyun meslekine mensup olan adam. *[Socialiste.]*

Sosiyete (*c. s.*) Cemiyet. Ce maat. [*Societé.*]

Sosiyoloji = (*c. s.*) İçtimaiyat; İçtimaî mebahise dair olan ilim. *[Sociologie.]*

Sosiyolok (*c. s.*) İçtimaiyat ile iştigal eden adam, İçtimaiyatçı. *[Sociologue.]*

Sovuk (*t. f.*) Bak: Soğuk *[Voir: Soğuk.]*

Soy (*t. s.*) Irk, nesep § Ecdat, sülale § Zürriyet, evlât ve ahfat § Cins, nevi, türlü § Akraba ve taallûkat, hısım akraba § Asil, necip. *[Race; génération; famille. Noblesse § Sorte, genre, espèce.]*

Soydurma } (*t. m.*) Esvabı
Soydurmak } çıkartma, çıkartmak, çıplak ettirme, ettirmek, § Derisini veya kabuğunu çıkartmak § Mal ve eşyasını çaldırma, çaldırmak. *[Faire écorcher § Faire déshabiller § Faire dépouiller.]*

Soyga (*t. s.*) Bir nevi alakarga. *[Oiseau de la famille de geai.]*

Soygun (*t. s.*) Soyma, soyulma, selp, soyunmuş, çıplak. Bir düğün v. s. cemiyette hizmet etmek için ağır esvabını çıkarıp hafif kıyafete girmiş hizmetçi kadın. *[Pillage; dépouillement § Déshabillé,e § En costume de domestique.]*

soyguncu = Soyan, selp ve gaspeden, yolda gelen geçenin mal ve eşyasını alan hırsız, haydut. *[Voleur; pillard,e.]*

soygunluk = Soyulma, selp ve gaspa uğrama, mal ve eşyası alınıp çıplak kalma § Düğünde hizmet etmek üzre soyunup mahsus kıyafete girme. *[Déshabillement; costume domestique § Pilleur,euse.]*

Soylu (*t. f.*) İyi soydan, asil, necip, asılzade. *[De race; de bonne famille, noble.]*

Soyma } (*t. m.*) Esvabını çı-
Soymak } karma, çıkarmak, çıplak etme, etmek, kabuğunu, zarını çıkarma, çıkarmak, âyıklamak§ Derisini çıkarmak, yüzmek § Esvap ve eşyasını

ve üstünde ne var ise atma, atmak § Selp ve gasp etmek. *[Peler; écorcher§ Déshabiller§ Dépouiller; spolier.]*

Soymantı (*t.* *s.*) Hiyar gibi kabuğu soyulup yenen şeyler§ Hiyar ve meyva gibi şeylerin kabukları.*[Fruit que se mange après être dépouillé; pelé, écalé. Écorces de fruit;écales]*

Soymuk (*t.* *s.*) Çam ağacının yenen iç kabuğu. *[Écorce intérieure du pin (qu'on mange).]*

Soysuz (*t.* *f.*) Nesil ve nesebi bozuk olan, kötü soydan bulunan, cibilliyetsiz kimse. *[De mauvaise race; basse; ignoble § Bâtard,e.]* **soysuzluk** = Asalet ve necabetsizlik, cibilliyetsizlik § Bayağılık. *[Mauvaise race; bassesse; bâtardise.]*

Soytarı (*t.* *s.*) Halkı eğlendirmek için türlü kiyafetlere girip maskaralıklar yapan adam, komık, maskara. *[Bouffon; arlequin.]* **soytarılık** = Garip kiyafetlere girip şaklabanlıklar yapmak san'atı, maskaralık, komiklik.*[Bouffonnerie]*

Soyucu (*t.* *f.*) Yolcuların üstünde bulduğunu soyan, harami, hirsız, yolkesen, haydut. *[Voleur; pilleur, brigand.]*

Soyulma | **Soyulmak** (*t.m.*) Soyguna uğrama, uğramak, mal ve eşyası çalînma, çalınmak § Kabuğu veya derisi çıkarılma, çıkarılmak. *[Être écorché.e, S'écorcher§ Être depouillé,e]*

Soyunma | **Soyunmak** (*t.* *m.*) Kendi esvabını çıkarma, çıkarmak § Çamaşır değiştirme, değiştirmek § Bir hizmete mahsus kiyafete girme, girmek. *[Se déshabiller § Prendre un costume propre à un service ou à un jeu.]*

Soyuntu (*t.* *s.*) Soyulup atılan şey, kabuk. *[Écorce.]*

Söbü (*t.* *f.*) Boru şeklinde uzunca, mustatil, yassı veya yuvarlak olmayip üstüvanî olan. *[En forme de cylindre; cylindrique.]*

Söğüş (*t.* *s.*) Sade suda pişmiş et, suda kaynatılıp kuru olarak yenilen et, kuru haşlama.*[Bouillie; viande froide]*

Söğüt (*t.* *s.*) Sulak yerlerde

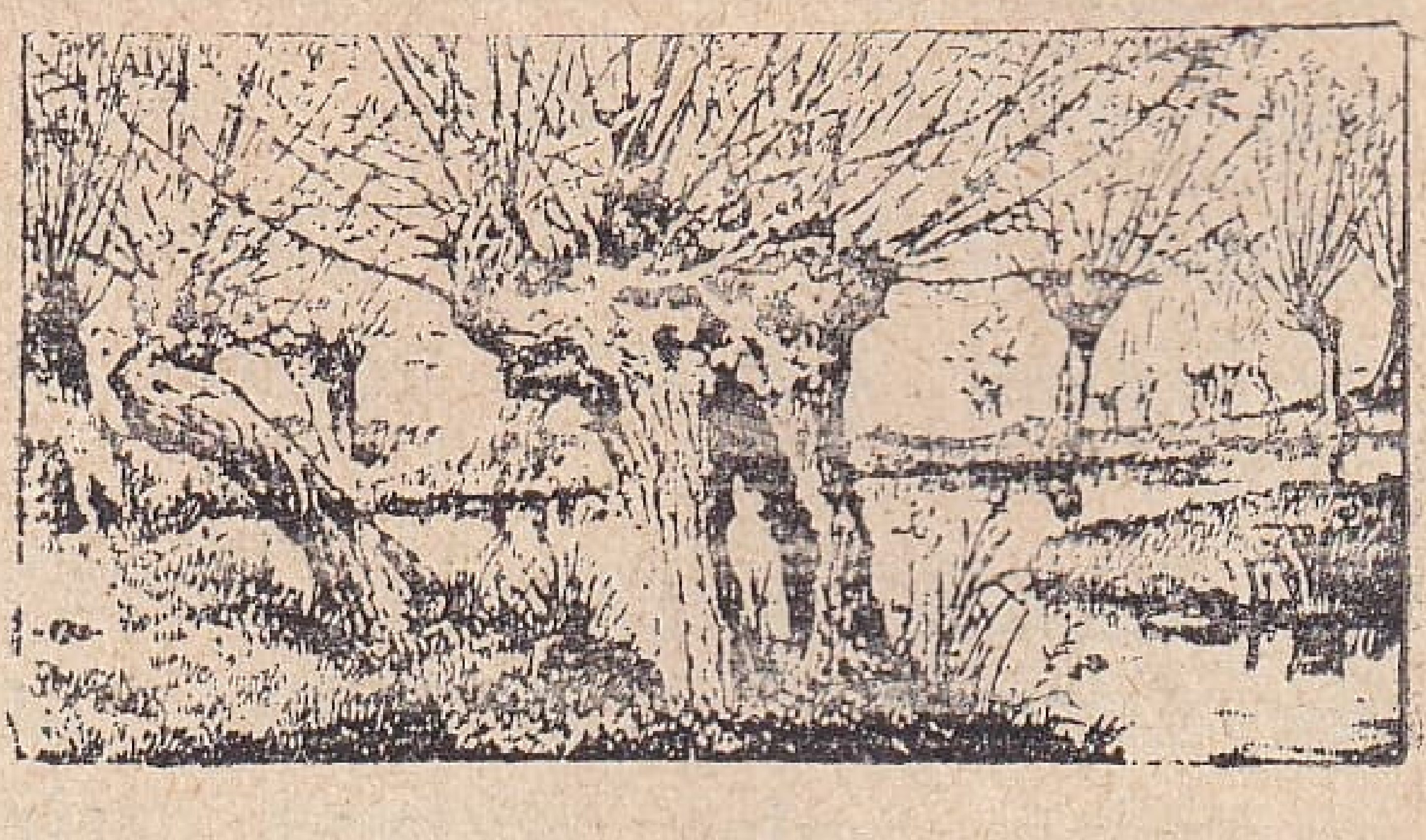

Söğüt ağacı

büyüyen uzun ve sivri yapraklı ağaç. *[Saule.]*

Sökme | (*t. m.*) Bir şeyi kö-
Sökmek | künden veya sokulmuş olduğu yerden çekip çıkarma, çıkarmak § Dikilmiş veya mıhlanmış yahut yapışmış bir şeyi ayırma, ayırmak§ Sık veya sert ve murura mani bir şeyi yarıp geçme, geçmek § Ham toprağı işlemek, açma, açmak § Zor bir ibareyi okuya bilmek § İnkibazı defedip amel ettirmek, sürdürmek § Bir hayli zaman bekledikten sonra zuhur edivermek§ Çok gelmek, boşanmak § Tan yeri ağarma, ağarmak, şafak açılma, açılmak. *[Découdre; défaire; déraciner Arracher; détacher §Traverser,poindre§ Déchiffrer §Rompre la constipation; purger § Poindre [jour] § Couler en abondance déborder. Aller en avant; réussir.]*

Sökük = (*t. f.*) Dikişi sökülmüş, veya örmesi bozulmuş olan. *[Décousu § Détaché,e; arraché,e § Décousage.]*

Sökülme | (*t. m.*) Kökünden
Sökülmek | veya saklanmış olduğu yerden çıkarılma, çıkarılmak § Dikiş veya yapışan ayrılmak § Yarılmak, içinden geçilmek, Ham toprak işlenmek §Okunma, okunmak, hallolunma, hallolunmak. *[Être décousu,e; se découdre § Être arraché,e, détaché,e.]*

Söküm (*t. s.*) Birdenbire çıkıverme, zuhur eden. *[Paraitre tout d'un coup.]*

Söküntü (*t. f.*) Sökülmüş, dikişi çözülmüş şey § Kesretle zuhur, birdenbire çıkıverme, gözüküverme. *[Chose décousue, détachée, défaite§Débris;courant; marche impétueuse; entrainement de la foule.]*

Söktürme | (*t. m.*) Bir şeyi
Söktürmek | dibinden veya sokulduğu yerden çıkarma, çıkarmak §Çatılmış, biribirine raptolunmuş şeyleri, parçaları, kısımları, yekdiğerinden ayırtma, ayırtmak § İçinden geçirme, geçirmek. § İbareyi okutmağa muvaffak olma, olmak § Amel getirme, getirmek. *[Faire découdre, défaire § Farie arracher, détacher Faire passer à travers, ouvrire un passage, faire réussir, déborder. Faire purger.]*

Sölpük (*t. f.*) Gevşek, sarkık, hımbıl. *[Mou, molle, relâché,e; pendant,e.]*

Sölpüme | (*t. m.*) Gevşeme,
Sölpümek | gevşemek; sarkma, sarkmak. *[Mollir; pendre, devenir flasque.]*

Söndürme | (*t.m.*)Yanmakta,
Söndürmek | şule vermekte olan bir şeyin yanmasına, aydınlık vermesine nihayet verme, vermek, ita etme, etmek. *[Éteindre.]*

Sönme | (*t. m.*) Yanmakta,
Sönmek | şûle vermekte olan bir şey artık yanmamak, itfa olunma, olunmak § Durmak, sükûn etme,etmek. *[S'éteindre.]*

Sönük (*t. f.*) Sönmüş, § Parlak olmayan, veya az parlayan, § Şanlı ve şöhretli olmayan. *[Terne § Qui n'est pas en faveur, qui ne brille pas.]*

Sönüklük (*t. s.*) Sönük olan şeyin hâl ve keyfiyeti. *[Ternissure§ Manque de ferveur, de brillant.]*

Sövdürme | (*t. m.*) Küfürle
Sövdürmek | karışık surette fena, çirkin söz söyletme, söyletmek. *[Faire injurier; Faire blasphémer.]*

Sövme | (*t. m.*) Birinin yü-
Sövmek | züne karşı veya gıyabında onun için his ve haysiyetine dokunacak fena söz söyleme, söylemek. Sebbu şetim etme, etmek. *[Injurier; blasphémer.]*

Sövülme | (*t. m.*) Sebbü
Sövülmek | şetm olunma,olunmak, küfür olunma, olunmak. Bak: Sövmek. *[Voir: Sövmek.]*

Sövüş (*t. s.*) Şetim, küfür, fena söz, düşnam. *[Injure.]*

Sövüşme | (*t. m.*) Biribirine
Sövüşmek | karşı söğüp sayma, saymak, sebbü şetmetme, etmek, küfretme, etmek. *[Injurier l'un à l'autre.]*

Söyleme | (*t. m.*) Lâkırdı
Söylemek | etme, etmek. Deme, demek. Anlatma, anlatmak, ifade ve beyan etme, etmek, ihtar ve tenbih etme, etmek, gammazlık etme, etmek *[Parler, dire, discourir.]*

Söylenilme | (*t. m.*) Denil-
Söylenilmek | me, denilmek, tekellüm ve telâffuz olunma, olunmak. *[Être dit,e.]*

Söylenme | (*t. m.*) Kendi
Söylenmek | kendine söyleme, söylemek § Mırıldanma, mırıldanmak, homurdanmak, kendi kendine söylenerek, şikâyet etme, etmek, ifade ve beyan olunma, olunmak. Nakil ve rivayet olunma, olunmak. *[Être dit,e; se dire § Parler bas; grogner; grommeler; se plaindre.]*

Söylеşme } (*t. m.*) Müzakere
Söyleşmek } etme, etmek, bir iş hakkında konuşma, konuşmak, mükâleme ve muhavere etme, etmek. [*Parler avec quelqu'un sur une affaire* § *S'entendre.*]

Söyleyiş (*t. s.*) Söyleme, tekellüm etme, söylemek tarz ve üslûbu. [*Action ou manière de parler.*]

Söz (*t. s.*) Lakırdı, ağızdan çıkan manalı laf, lâfız, kelime, kavil § Haber, havadis, şayia. Vait, teahhüt § Mukavele § Bahis § Dedikodu, güftügû § Hüküm, nüfuz. [*Parole, mot* § *Promesse; parole donné,e; parole d'honeur* § *Influence* § *Objection, cancan.*] **sözbaşı** = Kitap, gazete, makale gibi şeylerde ibare ve ifadenin iptidası, fıkra, cümle başı. [*Commencement de discours; préambule.*] **sözbirliği** = Evvelce görüşülüp bir şeye karar veriş, itilâf. [*Convention; concorde.*] **sözde** = Söze göre, gûya, sanki. [*Soit-disant.*] **sözebesi, sözehli, dilebesi** = Dilli, çok ve güzel tatlı söyleyen, lâkırdı uyduran. [*Bon parleur, qui fait des commérages.*] **sözgelişi** = Meselâ, faraza. [*Par exemple.*]

Sözkaldırma } (*t.m.*) Serzeni-
Sözkaldırmak } şe, lâtifeye tehammül edip kızmama, kızmamak. [*Supporter la plaisanterie.*]

Sözkaldırmaz (*t. f.*) Şakaya, söze, tarize tehammül edemeyen. [*Qui ne support pas la plaisanterie.*]

Sözkesimi (*t. s.*) İzdivaç kararı verilme, nişanlanma, § Bir şeyin alınıp satılmasında son fiat üzerinde karar kılma. [*Action de terminer une convention; résoudre une question: action de décider.*]

Sözkesme } (*t. m.*) Karar
Sözkesmek } verme, vermek, sözleşme, , sözleşmek, lâkırdı etme, etmek, müzakere edip karar vermek, ahıtlaşma, ahıtlaşmak, izdivaç için karar verme, vermek, söz etme, etmek, muaraza eylemek, biribirine ağır ve sert söz söyleme, söylemek. [*Décider; terminer une convention; résoudre une question.*]

Sözlü (*t. f.*) Süz etmiş, evvelden ittifak etmiş veya talimat almış. [*Décidé.e; promis.e.*]

Söztutma } (*t. m.*) Söylenilen
Söztutmak } söze , nasihata

itaat etme, etmek. *[Obéir; profiter des conseils.]*

Sözümona | **Süzümyabana** } (*t. s.*) Hakkında suizan olan biri için fena bir söz sarfedildiği zaman muhataba söylenen kelâm. *[On emploie cette locution dans les conversations s'adressant à une personne ou à un animal.]*

Sözverme | **Sözvermek** } (*t. m.*) Vait ve teahüt etme, etmek § Bunu mutlaka böyle yapacağım diye söylemek. [*S'engager, donner sa parole.*]

Spekülâsyon (*t. s.*) Muamele; ihtikâr. *[Spéculation.]*

Spekülatör (*t. s.*) Muameleci, muhtekir. *[Spéculateur.]*

Spor (*c.s.*) Terbiyei bedeniye, futbol, meç talimi, yüzmek, kürek çekmek, türlü cimnastik oyunları gibi bedeni kuvvetlendiren hareketler. *[Sport.]* **sporcu** = Eyi spor yapan. *[Sportsman.]*

Stadyom (*c. s.*) Spora mahsus mahal, spor meydanı. [*Stadium.*]

Staj (*c. s.*) Bir işe yeni başlayanlarla namzetlerin geçirmeğe mecbur oldukları tecrübe devri. [*Stage.*]

Stajier (*c. f.*) Stajını yapmakta olan. [*Stagiaire.*]

Strikinin (*c. s.*) Kargabüken denilen müessir zehir. *[Strychnine.]*

Su (*t. s.*) İnsan ve hayvanların içmek, nebatatın neşvünema bulması için muhtaç oldukları maruf mayi Çay, Irmak, dere, deniz, göl. Meyva ve sairenin sıkılmasından çıkan mayi, usare, bazı otlardan imbikte çekilerek çıkarılan kokulu mayı. Yemeğin mayi kısmı. Demirden alât ve edevata ateşte kızdırılıp suya sokularak verilen tav, parlaklık, cevher, fer. Çağ, vakit, hengâm, esna. *[Eau; suc; jus § Rivière; ruisseau; rigole.]*

Su (*a. s.*) Kötülük, fenalık § Mazarrat, mefsedet manalarına olup herhangi bir kelimenin başına geldiği zaman o kelimeye fenalık ve kötülük manaları verir. Suifikir, suihareket gibi. *[Mal; vice § Mauvaise chose.]*

Sual | **Süal** } (*a. s.*) Sorma, istifsar, istilâm, sorgu. Sorulan şey, istifham olunan madde. Dilenme, dilencilik. *[Demande; question; interrogation § Mendicité.]*

Suaygırı (*t. s.*) Burunun üstünde keskin, yırtıcı bir müdafaa

aleti olan ve suda yaşayan vahşi hayvan. *[Hippopotame.]*
Subaşı (*t. s.*) Suyun kaynadığı, çıktığı yer, memba § Çeşme § Çiftlik kâhyası. Şahna. Eskiden polis müdürüne bu unvan verilirdi. *[Source d'eau§ Intendant d'un ferme § Ancien chef de police.]*
Suböreği (*t. s.*) Kat kat yufkadan yapılan lezzetli bir cins börek. *[Une espèce de pâte feuilletée.]*
Subra (*c. s.*) Terin elbiseyi lekelememesi için koltuk altına dikilen ince lâstik. *[Sous-bras.]*
Sucuk (*t. s.*) Koyun veya kuzu barsağı içine doldurulup kurutulan et kıyması. Ceviz, badem içi gibi şeyleri bir ipliğe dizdikten sonra nışasta ile koyulaştırılmış kaynar üzüm şırasına veya şekere batırarak yapılan tatlı. *[Saucisse ; sausis ; différentes espèces de confitures en forme de saucisse.]*
Suç (*t. s.*) Kabahat, hata§Cünha, cürüm. *[Faute § Délit; crime § Péché.]*
Suçlu (*t. f.*) Kabahatli, günahkâr. *[Coupable; criminel le§ Pécheur,eresse § Accusé,e.]*
suçsuz = Kabahatsiz, günahsız, kusuru, hatası olmıyan. *[Innocent,e.]*
Sudur (*a. s.*) Göküs mânasına olan [sadrin] cem'i § Zuhur, hudus, hasıl olma, vukua gelme, çıkma. *[Poitrines §Émanation; action de provenir.]*
Suflör (*c. f.*) Tiyatro sahnesinde bir çukurda durarak uyunculara rollarini gizlice söyliyen adam. *[Souffleur, euse.]*
Suiahlak (*a. s.*) Ahlaksızlık ahlaka muvafık olmıyan hareketler. *[Mauvais caractère vice.]*
Suihareket (*a. s.*) Kötü hareket. *[Mauvais procédé; mauvais conduite.]*
Suikast (*a. s.*) Fena kast ve niyet, öldürmeğe kastetme, öldürme, komplo. *[Attentat.]*
Suiistimal (*a. s.*) Fena kullanma, vazifesini fenalığa sarfetme. *[Abus; mauvais usage.]*
Suimuamele (*a. s.*) Fena muamele, birine karşı kötü harekette bulunma. *[Action de maltraiter.]*
Suiniyet (*a. s.*) Fena, kötü niyet. *[Projet nuisible.]*

Suizan (*a. s.*) Fena zan, herkes hakkında fena zanda bulunma § Şüphe altında kalış. *[Mauvais opinion.]*

Sukabağı(*t.s.*)Su kabı gibi kullanılan kabak cinsi veyahut suda yüzmek için koltuk altına bağlanılan. *[Calabasse.]*

Su kabağı

Sukbe (*a. s.*) Delik, delinmiş şey, fetha. *[Orifice.]*

Sukesimi (*t. s.*) Geminin tam yük aldığı zaman suya batan alt kısmı ve bunun hizası. *[Ligne de flottaison.]*

Sukut (*a. s.*) Düşme, aşağıya nüzul, aşağı düşme § Sarkma, beden dahilindeki azadan birinin tabiî yerinden aşağıya kayması. Mevkii iktidardan düşme § Çocuğun valide rahminden ölü olarak düşmesi. *[Action de tomber; chute § Déchéance* [*droit*]§*Prolapsie, chute.]*

Sulak (*t. f.*) Suyü çok olan arazi. *[Terrain irrigué. Couvert d'eau; marais.]*

Sulama / **Sulamak** (*t. m.*) Su verme, vermek, iska, irva etme, etmek § Nakten ve peşin verme, vermek § Sulandırmak § Su peyda ettirme, ettirmek, yaş ve nemli, yahut çok sulu etme, etmek. Su serpme, serpmek. *[Arroser; abreuver irriguer § Payer au comptant; casquer.]*

Sulandırma / **Sulandırmak** (*t. m.*) İçine su veya başka bir mayi katarak daha sulu etme, etmek. § İmrendirme, İmrendirmek. *[Mouiller liquifier § Exciter; causer le désir.]*

Sulanma / **Sulanmak** (*t. m.*) Su peyda etme, etmek. Çok sulu veya yaş olma, olmak § İmrenme, İmrenmek. *[Se mouiller, devenir humide § Désirer; être excité,e.]*

Sulatma / **Sulatmak** (*t. m.*) Su döktürme, döktürmek, su serptirme, serptirmek, ıslattırmak. Su verdirme, verdirmek, iska, irva ettirme, ettirmek. Nakten ve peşin verdirme, verdirmek. *[Faire arroser, abreuver § Faire payer au comptant.]*

Sulbiyet (*a. s.*) Katılık, sertlik § Sulp cisimlerin hal ve keyfiyeti. Hissizlik § Hissiyatı ruhiyeden behresizlik. *[Solidité.]*

Sulfato (*c. s.*) Sıtmaya karşı kullanılan maruf beyaz toz veya bundan yapılmış kaşe. *[Sulfate de quinine.]*

Sulh (*a. s.*) Barışma. § Rahatlık, asayiş § Uyuşma, uzlaşma, iki tarafın rizasile kavgaya nıhayet verme. *[Paix § Concorde; arrangement.]* **sulhen** = Uyuşarak, sulh tarikile. *[Pacifiquement § Amiablement.]*

Sulhetme } (*t.m.*) Barışma, ba-
Sulhetmek } rışmak, uzlaşmak. Harbi terk ile asayişi iâde etme, etmek. *[Faire la paix.]*

Sulhname (*fa. s.*) İki taraf arasında takarrür eden sulhun şartlarını havi vesika, barış ahitnamesi. *[Traité de paix; acte de paix.]*

Sulp (*a. s.*) Omurga kemiklerinin merbut bulundukları zencir gibi kemik, amudufıkari, zürriyet, sülâle. *[Épine dorsale; colonne vertebrale § Progéniture.]*

Sulp (*a. f.*) Katı, sert § Gaz ve mayi halinde olmayan. Hissiyatı donuk, teessürsüz, ahvali ruhiyeden bibehre, pek cismanî olan. *[Solide.]*

Sultan (*a. s. f.*) Hükümdar, melik, padişah. *[Sultan; souverain; monarque; empereur.]* **sultanlık** = Padişahlık, hükümdarlık § Bahtiyarlık. *[Souverainete § Bonheur, état très désirable.]* **sultanî** = Padişaha mensup ve müteallik § Eski tabirce liselere verilen isim. *[Royal,e; impérial,e.]*

Sulu (*t. f.*) Suyu bol olan, içinde su bulunan, suyu lüzumundan çok olan § Su ile yapılmış, yalnız su ile hazırlanmış. Yangaz, yapışkan. *[Qui contient de l'eau § Liquide § Impertinent,e; freluquet.]*

Suluca (*t. f.*) Suyu az olan, az sulu § Koyu ile sulu arasi. *[Qui contient un peu ou assez d'eau.]*

Sundurma (*t. s.*) Önü açık çatı altı, hayvanların barınmasına, alât, edevat ve saire komağa mahsus ustü örtülü ve önü açık mahal. *[Hangar § Galerie ouverte sur les côtés.]*

Sun'î (*a. f.*) Yapma, uydurma sahte, tabiî ve hılkî olmiyan. *[Artificiel.le; factice.]*

Sunturlu (*a. f.*) Gürültülü, patırtılı, müşaşa, müdebdep. *[Éclatant,e.]*

Sunu } (*a. s.*) İş, kâr, amel,
Sun'u } eser § San'at. *[Oeuvre; ouvrage.]*

Supap (*c. s.*) Bir tulumba veya sair bir aletin içine giren su veya buharı tekrar dışarı ka-

çırmamağa mahsus içeriye

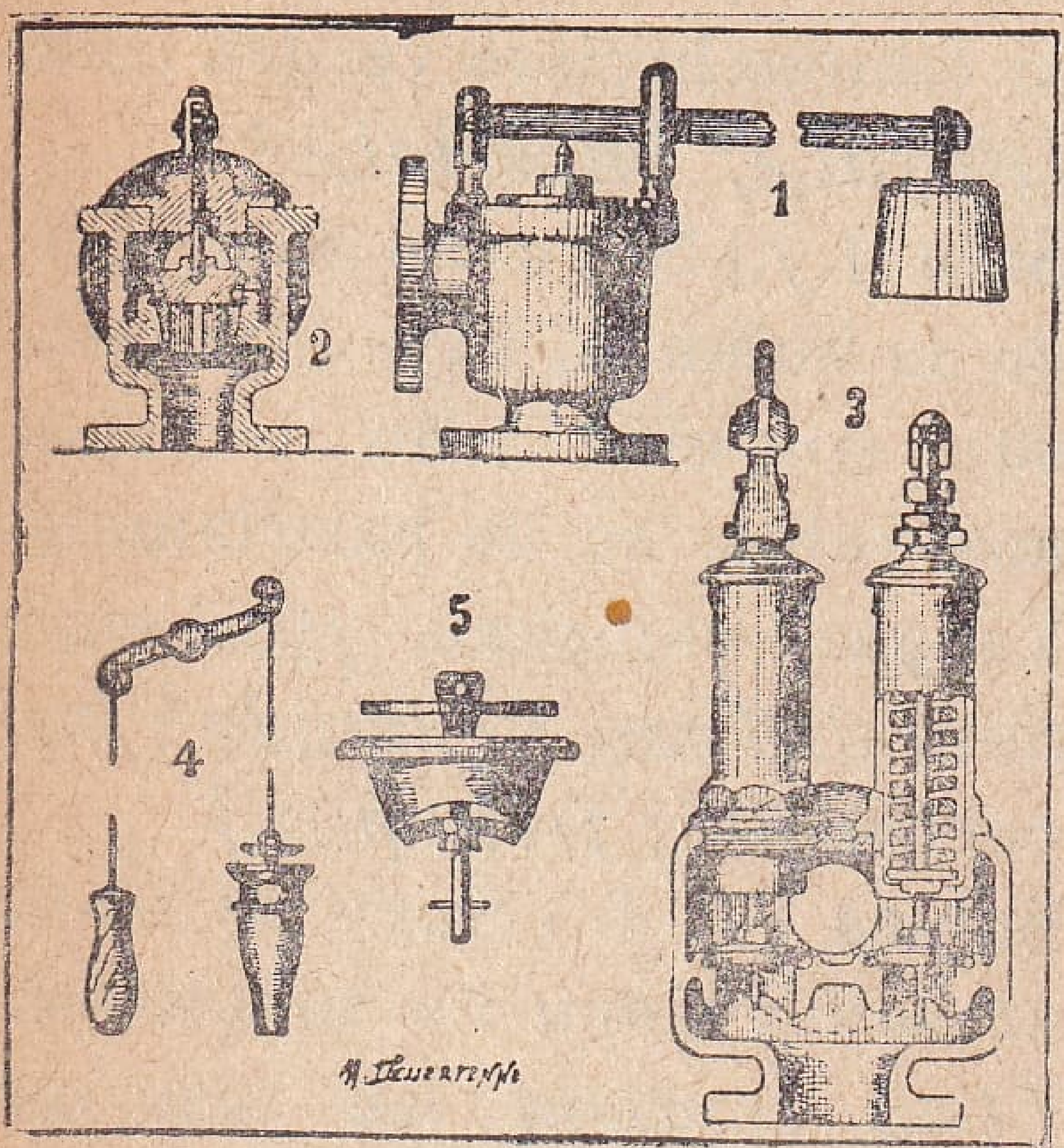

Supap

doğru açılır kapak. Seddade. *[Soupape.]*

Supara (*t. s.*) Çocuklara mahsus birkaç yapraklı cüz [alfabe, kıraat kitapları. . . .] *[Cahier; petit livre pour les enfants.]*

Sur (*a. s.*) Beden duvarı, büyük buynuzdan boru. Şehir ve kasabaların etrafındaki duvar, kale duvarı. Düğün, cemiyet, evlenme, nikâh, doğuş, sünnet gibi bir vak'a münasebetile yapılan şenlik. Bereket. *[Murailles; mur qui entoure une ville§ Fête; festin;noces.]*

Surat (*a. t. s.*) Yüz, çehre, ruy. Abusluk, yüzekşiliği. *[Figure; image § Manière; façon § Renfrogné,e.]* **suratlı** = Hiddetinden suratı asılmış, kaşları çatilmış olan,dargın gibi görünen. *[Faché,é.]* **suratsız** = Çehresiz, çirkin, gösterişsiz, şansız. *[Laid,e; difforme.]*

Sure (*a. s.*) Kur'anı kerimin münkasim olduğu 114 baştan her biri. *[Chacun des chapitres du Coran; sourate.]*

Suret (*a. s.*) Dışarıdan görünüş, şekil, kılık. Vecih, tarz, üslûp, tavır, gidiş, reviş. Takdir,hal. Resim, tasvir. *[Forme; aspect; apparence extérieure; manière; façon; copie.]*

Sureta (*a. h.*) Zahirde, zahiren, görünüşte. *[En apparence.]*

Surî (*a. f.*) Sureti zahirede olan, hakikî ve derunî olmayip yalnız dışarıdan olan. *[Apparent,e; extérieur,e § En apparence.]*

Sus (*t. h.*) Sesini kes! söyleme, sükût et, söz söyleme manalarını ifade eder emirdir. *[Qui se tait silencieux,euse§ silence! chut!]*

Susak (*t. f.*) Susamış, teşne § Aptal, alık. *[Qui a soif; altéré,e § İdiol.]*

Susam (*t. s.*) Ezilerek tahin

yapılan ve şirlan yağı çıkarılan, simitlerin üstüne konulan maruf tane. [*Sésame.*]

Susama } (*t. m.*) Şu içeceği
Susamak } gelme, gelmek, susuzluğa tutulma, tutulmak § Pek teşne ve arzukeş gibi hareket etme, etmek. [*Avoir soif, être altéré,e.*]

Susamış (*t. f.*) Su içeceği gelmiş, susuzluğa ugramış, susak, teşne. [*Qui a soif.*]

Susamuru (*t. s.*) Samur denilen kürk hayvanının bir cinsi. [*Martre, Darte.*]

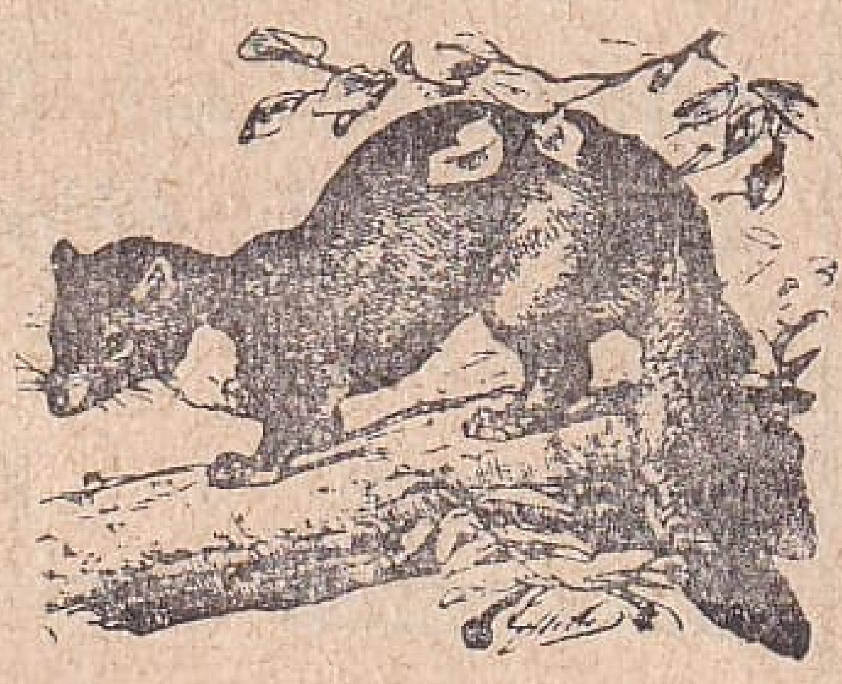

Su samuru

Susığırı (*t. s.*) Camus, manda. [*Buffle.*]

Susmak (*t. s.*) Lâkırdı söylememe, söylememek, sükût etme, etmek. [*Se taire, garder le silence.*]

Susturma } (*t. m.*) Susmağa,
Susturmak } sükûte mecbur etme, etmek, iskât etme, etmek. [*Faire taire; imposer silence.*]

Susuz (*t. f.*) Suyu olmayan, kuru. İçecek su bulamayan, susayan § Suyu olmaksızın, su bulmadığı halde. [*Non irrigué,e* § *Aride.*] **susuzluk** = Su olmamak, kuruluk § Susama, su içmeme, atş. [*Manque d'eau; altération.*]

Sutaş (*c. s.*) Esvap ve çamaşır kenarlarina dikilen üstü işlemeli ince şerit. [*Soutache.*]

Suterazisi (*t. s.*) Su borularının tazyikten patlamaması için yolun bazı yerlerinde yapılan kuleler. [*Balance de niveau.*]

Suteresi (*t. s.*) Salata yapılan bir nebat, roka. [*Cresson.*]

Suubet (*a. s.*) Zorluk, güçlük, zahmet [*Difficulté; dureté; rudesse.*] **suubetli** = Zor, güç, zahmetli, müşkül. [*Difficile; dur,e; rude.*]

Suut (*a. s.*) Yukarı çıkma, yükseğe çıkma, yükselme. [*Action de monter; élévation.*]

Suvare (*c. s.*) Ortalığın kararmasından yatma zamanına kadar olan müddet. Eğlenmek, oynamak için akşamdan sonra olan içtima, toplanma. [*Soirée.*]

Suvarma } (*t. m.*) Tarlaya
Suvarmak } su koyverme, koyvermek, iska, irva etme, etmek § Demiri kızdırıp sert-

leşmek için suya daldırma, daldırmak. *[Arroser; abreuver.]*

Suyolu (*t.* s.) Suyun bir yerden diğer yere akıtılması için yer altından veya üstünden künk, boru veya lâğam tarzında mecra. İdrar mecrası. *[Conduit d'eau; canal.]*

Suyolcu (*t. f*) Suyollarına bakan ve bu yolların tamir v. s. hususatına memur adam. *[Qui répare les tuyaux d'eau.]*

Suziş (*fa.* s.) Yanma, yakma, muhriklik. Tesir, hüzün. Yürek yanması, büyük teessür. *[Action de brûler; ardeur. Fièvre d'amour § Passion.]*

Suzişli = Dokunaklı, müessir, ateşli. *[Brûlant,e; mélancolique.]*

Sübek (*t.* s.) Çocuğun idrarı oturağa akmak için beşiğin altına konulan şişe veya tahta alet. *[Tuyau placé entre les cuisses d'un enfant et qui aboutit à un pot.]*

Süblime (*c.* s.) Civadan istihsal olunan kuvvetli bir zehir ve antiseptik. Ak sülümen. *[Sublimé.]*

Sübut (*a.* s.) Sabit olma, tahakkuk etme, müsbet olma, zâhir olma. *[Constatation; certitude.]*

Sübye (*c.* s.) Mürekkep balığı denilen bir cins balık. *[Sèche [mollusque] .]*

Sübye (*t.* s.) Badem içi, kavun çekirdeği gibi şeylerden yapılan beyaz şerbet§Üstünde donanması olmiyan gemi direği. *[Orgeat.]*

Sücut (*a.* s.) Secdeler, namazda yüzu yere sürme vaz'ı. Yüz üstü kapanma hareketi. *[Prosternation.]*

Südde (*a.* s.) Atebe, asitane, kapı eşiği. *[Portes; pieds du trône.]*

Südreme } (*t. m.*) Sarhoş gibi lâkırdı etme
Südremek } etmek. [*Parler comme un ivre.*]

Südüs (*a. f.*) Altı kısımdan biri. *[Un sixième; la sixième partie.]*

Süfera (*a.* s.) Sefirin cem'i, Sefirler, elçiler. *[Les ambassadeurs.]*

Süflî (*a. f.*) Aşağı kısım, aşağıki, tahtanî § Alçak, bayağı, **süflilik** = aşağılık, bayağılık, alçaklık, perişanlık. *[Bassesse; infériorité.]*

Süha (*a.* s.) Küçük ve parlak bir yıldızın ismi, kutup yıldızı. *[L'étoile polaire.]*

Süheyl (*a. s.*) Parlak ve sabit bir yıldızın ismi. *[Canope (étoile).]*

Sühulet (*a. s.*) Kolaylık, asanlık § Yavaşlık, mülâyemet § Elveriş, dile ve ele kolay gelme. *[Facilité; aisance.]* **Sühuletli** = Kolay kullanılır, kolaylığı olan, kullanışlı. [*Facile; aisé,e.*]

Sukkân (*a. s.*) Sakinin cem'i sakinler, sakin olanlar. bir yerde oturanlar. *[Habitants.]*

Sükna (*a. s.*) Sakin olunan, ev, hane, oturulan, ikamet olunan yer, mahal, mekân, mesken. *[Habitation; domicile.]*

Sükûn } (*a. s*) Hareketsiz-
Sükûnet } lik, durma, kımıldamama § Rahat, asayiş§ İstiraksızlık § Durgunluk, rakitlik. Dinme, durma, kesilme. *[Calme; repos; tranquilité.]*

Sükûnli (*a. s.*) Sakin, rahat. Durgun, hareketsiz, ciddî. *[Reposé,e; calme § Sérieux,-euse.]*

Sükûtî (*a. f.*) Susmağı sever, çok lâkırdı söylemez, az söylmek adetinde olan. *[Taciturne; qui parle très peu.]*

Sülâle (*a. s.*) Soy, zurriyet, evlât §Ahfat.*[Race; origine.]*

Süline (*c. s*) Kamış böceği denilen eti yenilir, kabuklu bir deniz böceği. *[Petit coquillage de mer.]*

Sülüğen (*t. s.*) Kırmızı boya, boya astarı gibi kullanılan kırmızı bir maden.*[Zirconiun]*

Sülûk (*a. s.*) Bir yola girme, bir sınıfa dahil olma. Tasavvuf tarikine intisap etme. *[Action de suivre, de poursuivre, de se cousacrer § Action de suivre un chemin § Vie contemplative des ascêtes.]*

Sülük (*t. s.*) Lüzumunda kanı emmek için bedenin bir tarafına yapıştırılan tatlısuda yaşar maruf hayvan. *[Sangsu.]*

Sülümen (*t. s.*) Maruf zehirli madde, süblime. *[Arsenic.]*

Sülük

Sülün

Sülün (*t. s.*) Yaban horozu dahi denilen güzel renkli bir av kuşu. *[Coq de bruyère; tétras.]*

Sülüs (*a. f.*) Üçte bir, üç kısımda biri§Maruf bir eski arap yazısı. *[Un tiers § Espèce d'écriture en grosses lettre en arabe.]*

Sülüsan (*a. f.*) İki sülüs, üçte iki, üç kısımdan iki kısım. *[Les deux tiers.]*

Sümbük (*t. s.*) Attırnağı *[Taon.]*

Sümbül (*t. s.*) Maruf güzel renkli ve kokulu bir çiçek. *[Yacinthe.]*

Sünbül

Sümbüle (*a. s.*) Başak; buğday, arpa gibi şeylerin başağı. § On iki burçtan biri. *[Épi § La vierge (constellation).*

Sümbülî (*t. f.*) Hafif bulutlu, güneşsiz hava. *[Nuageux, nébuleux (temps.)*

Sümkürme | **Sümkürmek** } (*t. m.*) Burunda biriken sümüğü şiddetli bir nefesle çıkarma, çıkarmak. *[Se moucher.]*

Sümme | **Sümmek** } (*t.m.*) Yavru anasının memesini başı ile kakarak emme, emmek. *[Têter en frappant la mamelle avec le muffle § Pousser; jeter parterre.]*

Sümsük (*t. s.*) Büzüle büzüle sokulan, miskin, sünepe. *[Imbécile; rustand.]*

Sümük (*t. s.*) İnsanda ve bazı hayvanlarda burundan akan pislik. *[Morve.]* **sümüklü** = Burunda sümüğü bulunan, sümüğü akan § Aptal, pis. *[Morveux. euse § Impropre.]*

Sümüklüböcek (*t. s.*) Salyangoz denilen böcek *[Limaçon.]*

Sümün (*a. f.*) Sekizde bir, sekiz kısımdan biri. $^1/_8$ *[Un huitième.]*

Sümürme | **Sümürmek** } (*t. m.*) Öküz gibi burun ile iterek toplayıp yemek. Tekmil silip süpürerek yemek veya içmek. *[Humer; lamper § Manger; avaler tout; boire.]*

Sündüs (*a. s.*) Eski bir nevi ipekli kumaş. *[Espèce de brocart.]*

Süne (*t. s.*) Erkek ördek, yeşilbas, kılkuyruk, yabanördeği. *[Macreuse.]*

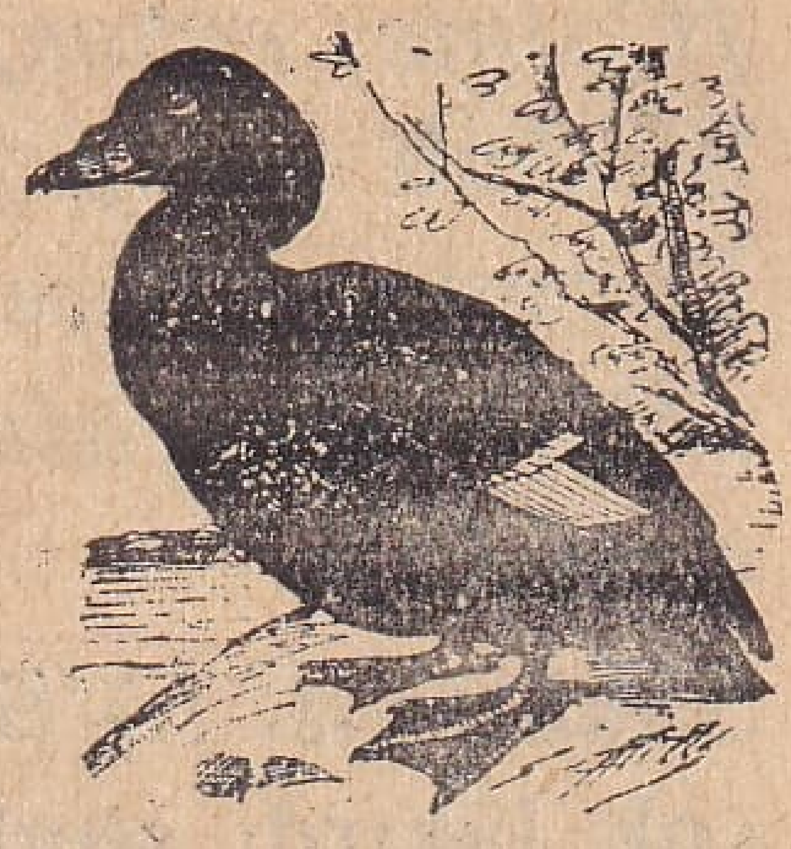

Sünekuşu

Sünepe (*t. f.*) Miskin, mıymıntı üstü başı pis, murdar. *[Cagneux, euse § Niais, se, lourdaud,e.]*

Sünger (*t. s.*) Denizden çıka-

rılan büyük mesamatlı hafif bir cisim. *[Éponge.]*

Süngertaşı (*t. s.*) Süngere benzer bir taş. *[Pierre ponce; ponce.]*

Süngü (*a. s.*) Asker tüfenklerinin başına takılan demir, silâh, kasaturanın bir nevi. *[Baïonnette.]*

Süngü

Süngüleme | **Süngülemek** (*t. m.*) Süngü ile vurmak, öldürmek. *[Attaquer, passer à la baïonnette.]*

Süngüsüdüşük (*t. f.*) İtibardan, ikbal mevkiinden düşmüş. *[Déchu,e; disgracié,e.]*

Sünnet (*a. s.*) Hazreti peygamberin sözleri ve yaptığı şeyler § Erkekçocukların tenasül aletinin ucundaki fazla deriyi kesmek, hitan. *[Prière ou tout autre acte religieux non prescrit par le Coran mais que les musulmans pratiquent volontairement à l'imitation de Mahomet; tradition § Circoncision.]* **sünnetçi** = Erkek müslüman çocukları sünnet eden cerrah. *[Chirurgien ou praticien qui circoncit les enfants.]* **sünnetli** = Sünnet edilmiş hitan olmuş. *[Circoncis.]* **sünnetsiz** = Sünnet edilmemiş, hitan olmamış olan. *[Incirconcis.]*

Sünnî (*a. s. f.*) Ehli sünnet mezhebine tâbi, mensup olan. *[Sunnite; orthodoxe.]*

Sünuh (*a. s.*) Birdenbire akla ve hatıra gelme, § Sanih olma, çıkma. *[Action d'apparaître, d'émaner, de pénétrer.]*

Sünuhat (*a. s.*) Sünuhun cem'i, Sünuh eden sözler. *[Pruriel du sünuh. Voir: Sünuh.]*

Süprülme | **Süprülmek** (*t. m.*) Süpürge ile tozu alınıp temizlenmek, kovulmak, kovalanmak. *[Être balayé,e.]*

Süprüntü (*t. s.*) Bir yeri süpürmekten çıkan çörçöp. *[Balayure; immondice.]* **Süprüntücü** = Evlerden süprüntüleri alıp döken belediye amelesi, çöpçü. *[Celui qui ramasse les balayures des maisons.]*

Süprüntülük = Süprüntünün atıldığı yer, mezbele, çöplük. *[Voirie.]*

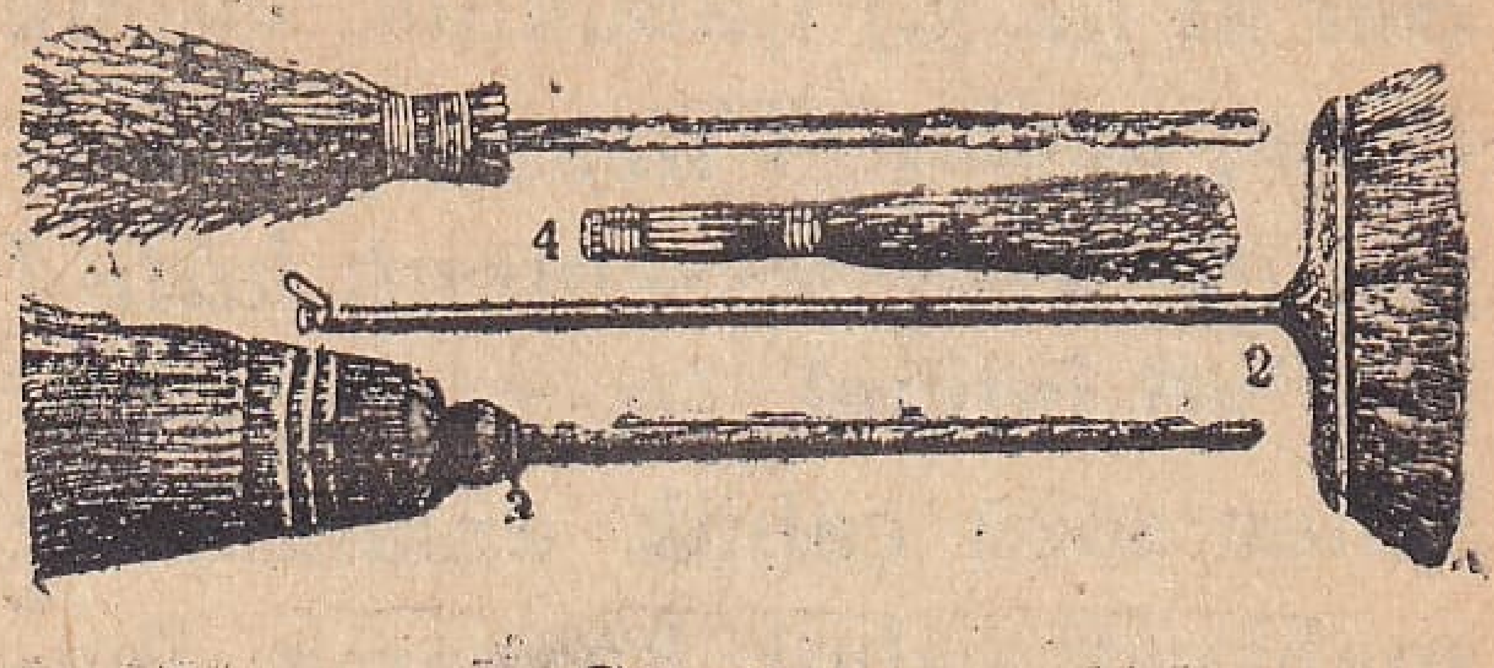

Süpürge

Süpürge (*t. s.*) Ortalığı süpürecek alet. *[Balais.]* **süpürgeci** = Süpürge yapan ve satan adam. Sokakları süpüren belediye amelesi. *[Celui qui fait ou vend des balais.]*

Süpürme | **Süpürmek** } Süpürge ile tozu ve çörçöpü temizleme, temizlemek. § Fırça ile silkip tozu giderme, gidermek. § Süpürgenin çör çöpü topladığı gibi bir şeyin bütününü alıp götürme, götürmek, yalayıp, yutup bir şey bırakmama, bırakmamak. *[Balayer § Nettoyer (avec une brosse) § Prendre, manger ou brûler tout.]*

Süpürtme | **Süpürtmek** } (*t. m.*) Biri vasıtasile süpürme, süpürmek, süpürmeğe sevk ve icbar veya müsaade etme, etmek. *[Faire balayer; faire nettoyer (par la brasse.)]*

Sürahi (*t. s.*) Uzun boyunlu ve kapaklı su ve şarap şişesi, kabı. *[Carafe.]*

Sür'at (*a. s.*) Çabukluk, çabuk olma, acele. *[Vitesse; promptitude; empressement; hâte.]*

Sür'ati intikal (*a. t. r.*) Söylenen sözü çabuk anlama, bir mahiyeti çabuk kavrama, ihate etme. *[Vivacité d'esprit; pénétration; perspicacité.]*

Sür'atle (*t. f.*) Çabuk çabuk, serian, aceleten. *[Promptement; vite.]*

Sür'atli (*t. f.*) Çabuk, seri, aceleli. *[Vite; prompt,e; accéléré,e.]*

Sürcülisan (*a. s.*) Dil hatası, yanlışlığı. *[Faute de langue.]*

Sürç (*t. s.*) Yürürken ayağını bir şeye çarpması ile yüzükoyun düşecek gibi olma, tökezleme. § Yanılma, hata, sehiv. *[Action de se tromper; faute. Se trouver en danger de tomber à la suite d'un heurte]*

Sürçme | **Sürçmek** } (*t. m.*) Ayak bir şeye çarparak yüzüstü düşecek gibi olma, olmak, tökezlemek, § Yanılmak, sehiv ve hata etme, etmek. *[Faire un faux pas; broncher.]*

Sürçtürme | **Sürçturmek** } (*t. m.*) Ayağını bir mania çarptırık yüzüstü düşecek hale getirme, getirmek, tökezletme, tökezletmek § Sehiv ve hata ettirme, ettirmek. Yanıltma, yanıltmak. *[Faire broncher; faire faire un faut pas.]*

Sürdürme | **Sürdürmek** } (*t. m.*) Bir şeyi diğer bir şeye temas ettirme, ettirmek, üstünde

gezdirme, gezdirtmek. Yapıştırma, yapıştırmak, tatbik ettirme, ettirmek, tıla ettirmek § Sürgün ettirmek, kovdurmak, nefyettirmek, yerinden çıkarıp başka bir yere gönderme, göndermek § Devam ettirme, ettirmek, koşdurtma, koşdurtmak. Toprağı saban ile işletmek § Geçirtme, geçirtmek. § İnfaz ve icra ettirme, ettirmek § Sattırma, sattırmak, amel ettirme, ettirmek. *[Faire frotter § Faire durer § Faire exiler § Faire toucher § Faire mener (une vie) § Faire passer, avancer, marcher, aller.]*

Sürek (*t. s.*) Devam, beka, çok, hayvandan mürekkep sürü, celep malı. Çok süren, süratle giden tatar. *[Prolongement; durée § Troupeau.]*

Sürekâvı | **Sürgünâvı** (*t. s.*) Toplu bir halde ava çıkma. *[Battue.]*

Sürekli (*t. f.*) Çok sürer, devamlı, uzun devam eden. *[Battue.]*

Süreyya (*a. s.*) Semada maruf yıldız heyeti mecmuası, ülker, pervin. *[Pleïades.]*

Sürfe (*a. s.*) Ağaçkurdu, tırtıl, yumurtadan henüz çıkmış haşerat. *[Chenille.]*

Sürgü (*t. s.*) Son baharda tarla sürüldükten sonra toprağı düzeltmek için kullanılan taş veya demir üstüvane § Kapıyı içerden kapamak için arkasına sürülen demir veya ağaç sıvayı § Bastırıp düzeltmeğe mahsus büyük mala § Şose ve saireyi bastırmak için kullanılan demirden ağır silindir. *[Herse § Verrou § Pène de serrure.]*

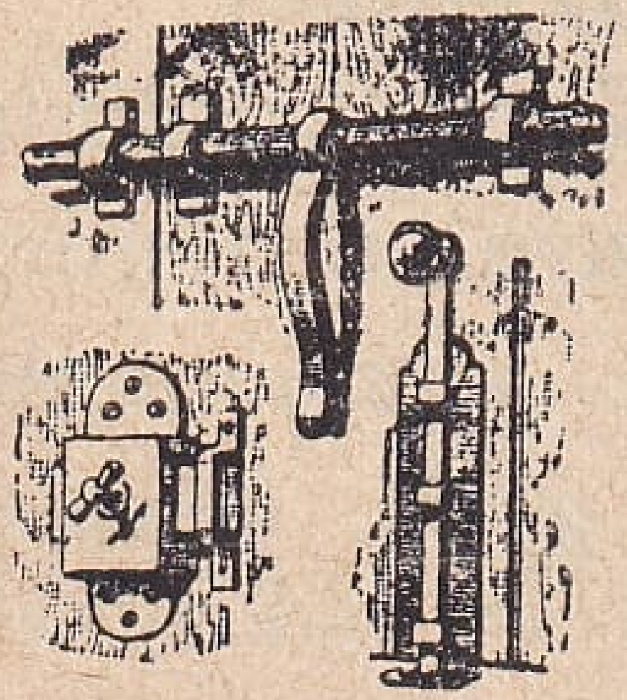

Sürgü

Sürgüleme | **Sürgülemek** (*t. m.*) Kapının ortasına sürgü sürme, sürmek. Tarlayı sürgü ile düzeltme, düzeltmek. Şose üzerinden silindir geçirme, geçirmek. § Sıvayı büyük mala ile bastırıp düzeltme, düzeltmek. *[Herser § Verrouiller.]*

Sürgün (*t. f.*) Sürülmüş, nefyolunmuş, § Kökün etrafından çıkan ve ağacın kuvvetini azaltan filizler § Dalların ucunda ilkbaharda süren filizler. Amel, ishal. *[Exil; bannissement action de chasser, de poursuivre § Diarrhée.]* **sürgünlük** = Sürgün olanın hali, nefiy, menfilik. Nefiyyeri, menfa. Amel, ishal. Amel

ilâcı, müshil. *[Lieu d'exil § Purgation; purgatif.]*
Sürme (*t. s.*) Kapı kilidinin içeriden el ile sürülen demiri. Masa, dolap ve yazıhanenin çekilerek açılır gözü, çekme. İshal. Sürülerek ve çekilerek açılıp kapanan. *[Verrou § Tiroir § Purgation; diarrhée.]*
Sürme (*t. s.*) Sürülecek şey. Göz kenarlarına ve kirpiklere sürülen siyah boya. *[Chose à frotter ou à oindre § Koheul.]*
Sürme (*t. s.*) Buğdaylarda hâsıl olan ve külleme de denilen bir hastalık. *[Maladie épiphytique.]*
Sürmedan (*t. s.*) Göz sürmesinin konduğu küçük kutu. *[Boite dans laquelle on garde le koheul.]*
Sürme | **Sürmek** } (*t. m.*) Dokundurmak. Üstünde gezdirme, gezdirmek, lemis ve meshetmek. Komak, üzerine yapıştırmak, tılâ etmek. Sokma, sokmak § Önüne katıp götürmek, sevketmek. Kovalama, kovalamak, takip etme, etmek, § Nefyetmek, yürütme, yürütmek, kullanma, kullanmak. § Toprağı sabani le işlemek, çift kullanmak. Geçirmek, imrar etme, etmek. § Satma, satmak, yuvarlamak, öteye götürmek. Devam etmek, uzanma, uzanmak. Zaman mürür etme, etmek. İshale düçar olma, olmak. § Bitme, bitme, neşvünema bulma, bulmak. *[Frotter; oindre § Toucher; saisir § Mener ou pousser en avant; faire avancer; pousser (la vente) Dépenser, vendre (une chose avant d'autres) chasser; bannir; exiler § Durer; prolonger § Pousser (plantes); paître; brouter.]*
Sürmeleme | **Sürmelemek** } Gözlerine sürme, sürmek. Kapının sürmesini koymak, sürmeyi içerden sürmek. *[Verouiller. Teinter avec le koheul]* **sürmeli** = Sürme sürülmüş (göz). Sürgüsü sürülmüş kapı. Sürülü bir aleti, bir yeri olan. *[Teint,e avec le koheul § Fermé,e au verrou.]*
Sürmetaşı (*t. s.*) Antimon denilen maden. *[Antimoine.]*
Sürpriz (*c. s.*) Beklenmeyen sevinç, intizar olunmayan ferah, sürür, safa. *[Surprise.]*
Sürre (*a. s.*) Para kesesi, para çıkını § Evvelleri Mekke ve Medineye Evkaftan her sene gönderilen para ve sair hediyeler. *[Porte monnaie groupe.]*
Sürtme | **Sürtmek** } (*t. m.*) İki şeyi birbirine temas ettir-

mc, ettirmek, sürme, sürmek, eli bir şeyin üzerinde dokunarak yürütmek. Sert bir şeyi sıkı sıkı ovarak aşındırma, aşındırmak. *[Trainer; frotter.]*

Sürtük (*t. f.*) Bütün gün taban sürten serseri ve namussuz karı, sokak süpürgesi. *[Qui se traîne* § *(femme) malhonnête qui va partout; vagabonde; traînée.]*

Sürtülme | (*t. m.*) Temas ettirilme, ettirilmek, dokunma, dokunmak § Sataşıp kavga arama, aramak, başkasını zorla kavgaya mecbur edecek harakette bulunma, bulunmak. *[Voir sürtünmek.]*
Sürtülmek |

Sürtünme | (*t. m.*) Bir şeye sürünerek, geçme, geçmek. Kavgaya sebep arama, aramak §Kavga çıkarmak için sataşma, sataşmak. *[Se traîner; se ramper; se frotter se mouiller, se barbouiller*§*Poursuivre un but en se cramponnant à quelqu'un ou à une affaire.]*
Sürtünmek |

Sürü (*t. s.*) Bir çoğu birlikte, beraber gezen veya gezdirilen koyun, keçi, sığır, beygir, deve, hayvanat mecmuu. Kalabalık, hep, pek çok. *[Troupeau* §*Foule*§*Tous à la fois.]*

Sürücü (*t. s.*) Beygir ve deve gibi yük hayvanlarını süren adam. § At ve öküz arabasını idare eden adam. *[Postillon; écuyer.]*

Sürükleme | (*t. m.*) Kalkmaksızın yerde çekip götürme, götürmek, çekme, çekmek. Zorla ve ruhsuz bir kalıp çekercesine çekip götürme, götürmek. *[Traîner; amener en traînant.]*
Sürüklemek |

Sürüklenme | (*t. m.*) Kalkmaksızın yere sürünerek hareket etme, etmek. *[Se traîner; ramper.]*
Sürüklenmek |

Sürükletme | (*t. m.*) Kaldırmaksızın yerde çekme, çekmek, çektirme, çektirmek. *[Faire traîner.]*
Sürükletmek |

Sürüm (*t. s.*) Bir malın sürülmesi, ravaç, itibar. *[Débit.]*

Sürüm (*t. m.*) Sürünmek filinden evvel tekit için mükerrer olarak kullanılır: Sürüm sü- *[(Employé répété) Action de se traîner dans la misère.]*

Sürüme | (*t. m.*) Kaldırmaksızın yerde çekme, çekerek götürmek, sürükleme, sürüklemek, cerretmek. Beraber götürme, götürmek. *[Traîner; amener en traînant*
Sürümek |

§ *Négliger ; faire traîner (une affaire.)]*

Sürümlü (*t. f.*) Sürümü olan, satışı çok olan itibarlı (mal). Ömrü az. *[(Chose) recherchée; ayant du débit.]*

Sürünceme (*t. s.*) Çok sürüp uzatma, tehir, tavik. *[Retard négligence.]*

Süründürme | **Süründürmek** (*t. m.*) Zahmet ve meşakatle yerde sürüklenircesine sefalet ve zaruret çektirme, çektirmek, serseri ve derbeder haline koyup fakır ve ıstıraba duçar etme, etmek. *[Reduire à la misère.]*

Sürünme | **Sürünmek** (*t. m.*) Kalkmaksızın yerde çabalıyarak hareket etme, etmek. Sürüklenmek, emekleme, emeklemek. Sefalet ve zahmetle geçinme, geçinmek. Büyük fakır ve zaruretinden perişan ve derbeder olma, olmak. *[Se frotter § Se traîner § Être réduit,e à la misère.]*

Sürur (*a. s.*) Sevinç, şataret, meserret. *[Joie, gaieté, allégresse.]*

Sürür (*t. s.*) Civa mürekkebatından kızıl zırnık. *[Vernis rouge; sulfure de mercure.]*

Sürüsepet (*t. s.*) Takım tayfa, cümlesi birden, kalabalıkla. *[Suite et bagages § Tous à la fois, au grand complet.]*

Sürüştürme | **Sürüştürmek** (*t. m.*) İki şeyi birbirine sürme, sürmek. Yavaş yavaş ovma, ovmak, delk etme, etmek. *[Frotter deux choses l'une à l'autre § Se frotter réciproquement.]*

Sürütme | **Sürütmek** (*t. m.*) Çekdirerek götürme, götürmek, cerrettirme, ettirmek. *[Faire traîner;]*

Süs (*t. s.*) Zinet, bezek, çekitüzen. *[Ornement; luxe; embellissement § Toilette.]*

Süslendirme | **Süslendirmek** (*t. m.*) Bir şeye süs verme, vermek, bezemek, tezyin etme, etmek. *[Orner; parer; embellir.]*

Süslenme | **Süslenmek** (*t. m.*) Kendi kendini tezyin etme, etmek, kendine süs verme, vermek, bezenme, bezenmek. *[S'orner; se parer; s'embellir; faire sa toilette.]*

Süslü (*t. f.*) Süslenmiş, bezenmiş, müzeyyen, kendine süs veren. *[Orné,e; paré,e; luxueux, se § Très soigneux, euse de sa toilette.]*

Süsmek (*t. m.*) Tos vurma,

vurma, vurmak, başile itme, itmek, itip yere düşürme, düşürmek. *[Jeter par terre; terrasser.]*

Süt (*t. s.*) Çocuğu, hayvan yavrusunu beslemek için memeden gelen beyaz madde, § Bazı ağaç ve ottan akan beyaz mayi § Beyazlıktan kinaye olur. Pek sakin ve sakit *[Lait.]*

Sütana (*t. s.*) Başkasının çocuğunu ücretle emziren kadın, murdia, (sütne.) *[Nourrice.]*

Sütane | **Süthane** (*t. s.*) Sütün yağ, yoğurt, peynir, kaymak yapıldığı mahal, mandra. *[Laiterie.]*

Sütanne (*t. s.*) Süt ana, sütne, murdia. *[Mère de lait.]*

Sütbaba (*t. s.*) (Sütana) denilen kadının kocası. *[Père de lait.]*

Sütbaşı (*t. s.*) Sütyüzü, kaymak, züpte *[Crème, laitage.]*

Süt beyaz (*t. f.*) Pek çok beyaz, lekesiz, kar gibi beyaz. *[Très blanc,che.]*

Sütçü (*t. s.*) Süt satan § Süt müstahsıllığı. *[Laitier,ère]*

Süt dişi (*t. s.*) Çocuklarda ilk çıkan ve yedi yaşında değişen diş. *[Dent de lait.]*

Süt kardeş (*t. s.*) Çocuğu ücretle emziren kadının oğlu veya kızı. *[Frère de lait.]*

Süt kesimi (*t. s.*) Çocuğu sütten kesme zamanı. *[Action de sevrer.]*

Süt kuzusu (*t. f.*) Süt emen, sütten kesilmemiş kuzu, veya çok küçük çocuk. *[Agneau allaité et engraissé § Enfant très petit.]*

Sütlaç (*t. s.*) Şeker ve pirinç ile süt içinde pişirilmiş maruf tatlı. *[Lait au riz.]*

Sütleğen | **Sütlügen** (*t. s.*) İçinde süt gibi beyaz ve yakıcı bir mayi bulunan bir cins nebat §Kuzuların dahilî ahşasına bitişik beyaz ukteler. *[Euphorbe.]*

Sütleğen

Sütliman (*t. s.*) Gayet sakin ve rakit deniz. § Asayışta kemal. *[Très calme.]*

Sütlü (*t. f.*) Sütü olan, süt veren § Sağmal. § Sütle yapılmış, sütle karışık. *[Préparé,e au lait.]*

Sütsüz (*t. f.*) Sütü olmayan veya sütü az olan § Soysuz, sütü bozuk namert. *[Qui*

n'a pas du lait § *Inhumaine lâche.]*

Süt nine (*t.s.*) Sütana murdia *[Nourrice.]*

Sütoğul (*t. s.*) Bir kadından veya bir erkeğin karısından süt emmiş çocuk. *[Enfant de lait.]*

Sütotü (*t. s.*) Çoban mayası denilen et. *[Polygala.]*

Sütü bozuk (*t. f.*) Soysuz, namert, alçak. *[Bâtard,e* § *Ignoble; lâche.]*

Sütun (*a. s.*) Yekpare mermer veya diğer şeyden yapılmış direk, amut. Gazete, kitap sahifesinin yukardan aşağıya

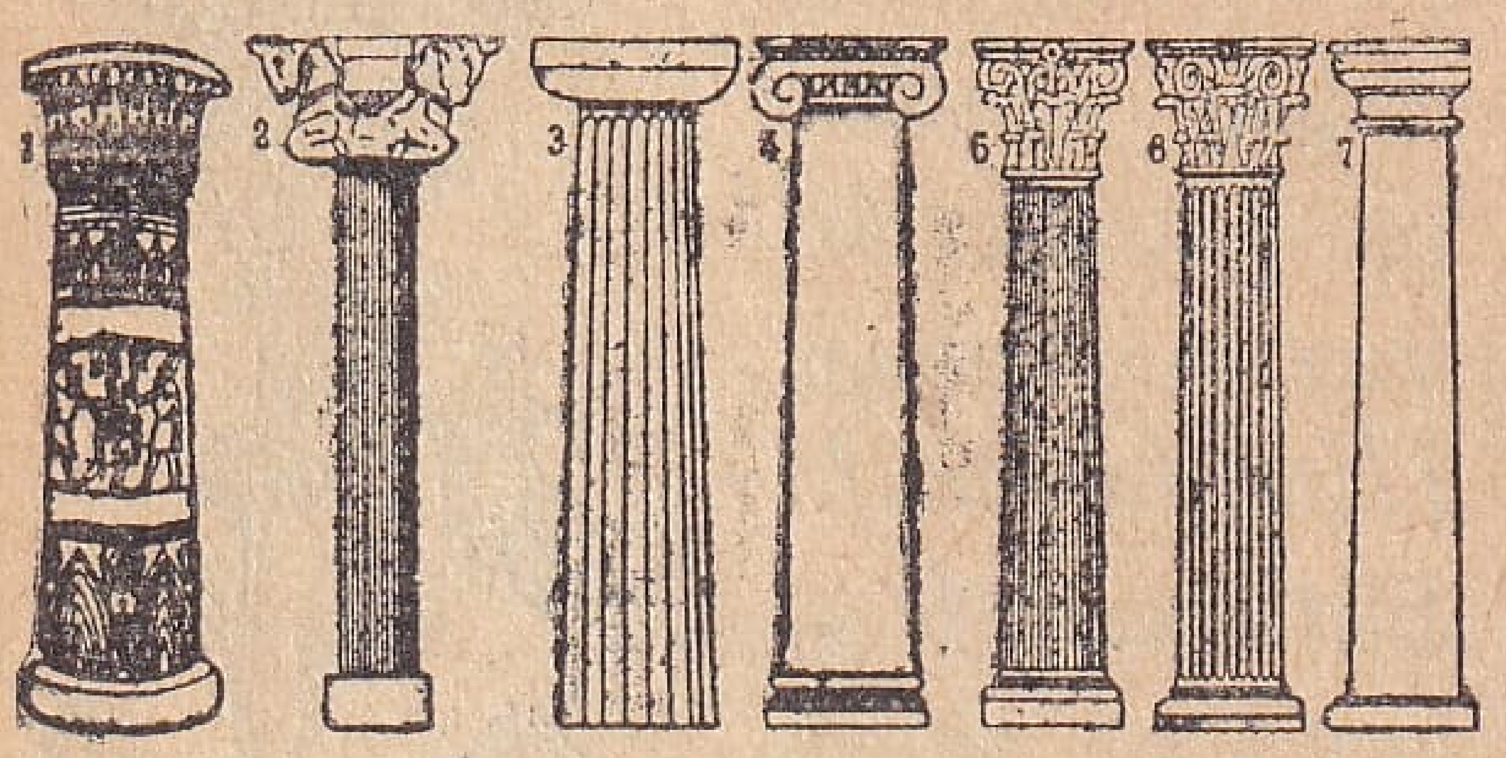

Sütün

münkasim olduğu aksamın beheri, kolon. *[Colonne; plastre.]*

Sütvurgunu (*t. s.*) Sütten bozulmuş, süt dokunmuş [çocuk]. *[Rachitique.]*

Süvari (*t. s.*) Ata binen, atlı § Atlı asker, § Gemi kaptanı. *[Cavalier* § *Commandant d'un Vaisseau.]*

Süvarilik (*t. s.*) Atlılık, atlı askerin hal ve sıfatı § Kaptanlık. *[État de cavalier.]*

Süve (*t. s.*) Kapı ve pencerenin kenarını tutmak üzre duvara mıhlanan çerçevenin dört tarafından her biri. *[Chassis; jambage.]* **Süve taşı** = süve çerçevesinin üst tarafını tutmak için uzunluğuna konulan uzun taş. *[Pière de chassis.]*

Süzdürme | **Süzdürmek** } (*t. m.*) Bir mayii süzgeçten geçirip tasfiye ettirme, ettirmek. *[Faire filtrer.]*

Süzgeç | **Süzgü** } (*t. s.*) Mayi şeyleri süzüp tasfiye etmek

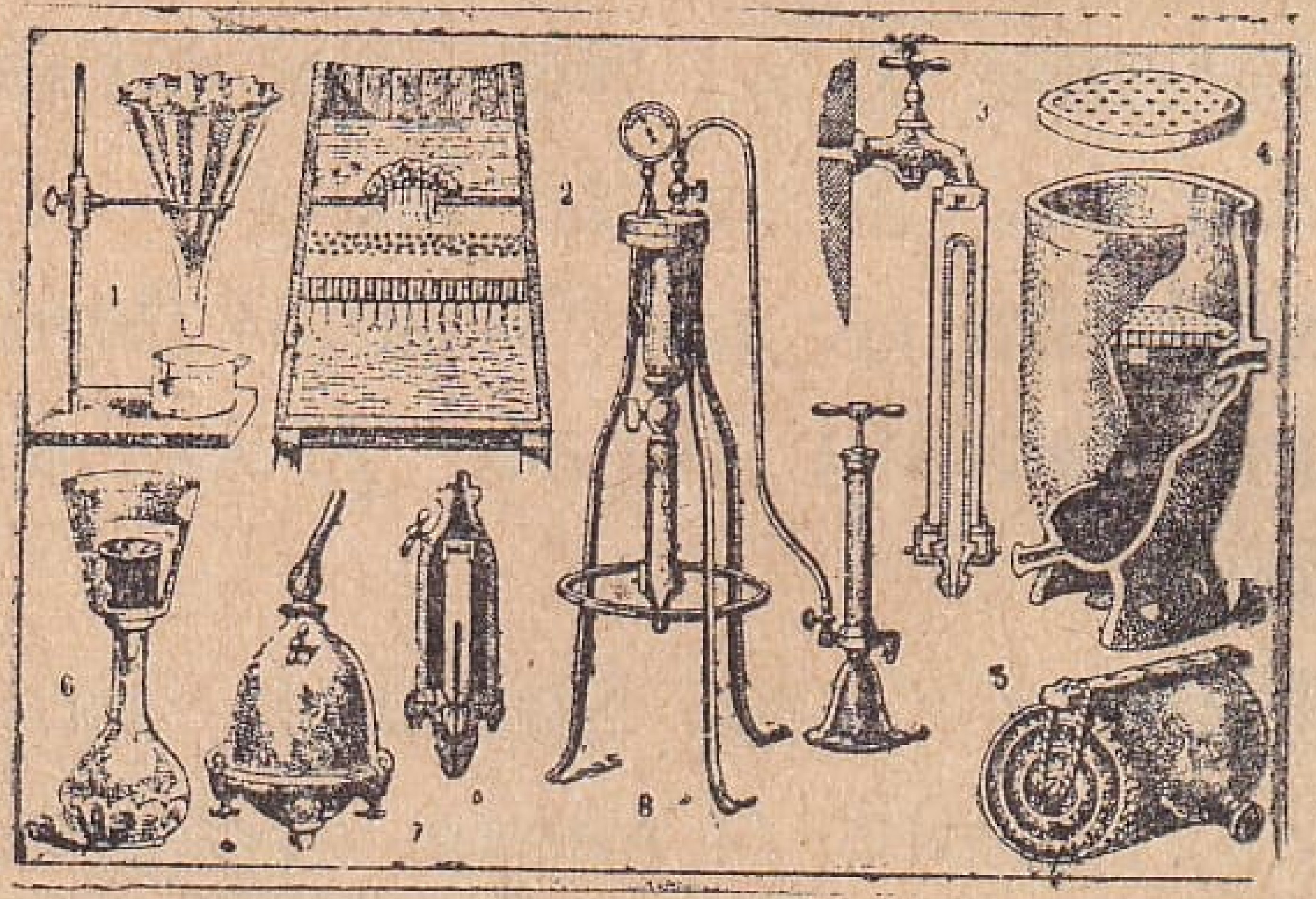

Süzgeç

için kullanılan ve kaidesinde müteaddit delikleri olan kap. *[Filtre.]*

Süzgün (*t. f.*) Baygın, yarı kapalı bakan göz. *[Évanoui,e; mélancolique.]*

Süzme (*t. f.*) Süzülmüş, süzgeçten geçirilmiş şey. *[Filtré,e.]*

Süzme | **Süzmek** } (*t. m.*) Bir mayii süzgeçten veya in-

ce bir bezden geçirerek tasfiye etme, etmek § Yarı kapalı gözlerle bakıp tetkik etme, etmek. *[Filtrer § Regarder d'un œil à demi fermé et d'une manière significative, épier.]*

Süzülme } (*t. m.*) Süzülerek
Süzülmek } tasfiye olunma, olunmak § Hafif ve gizli bir suretle kayarak gitme, gitmek veya uçmak § Çok zayıflama, zayıflamak, ariklamak. Gözler baygın ve mahmur olmak, ve uykudan yarı kapanma, kapanmak. *[Être filtré,e § Passer, glisser § S'amaigrir § S'entrefermer (yeux).]*

Ş

Ş (*t. h.*) Türk alfabesinin sıra itibarile yirmi üçüncü, sesizlerin on altıncı ve sertlerin yedinci harfıdır. *[23me lettre de l'alphabet turc.]*

Şaban (*a. s.*) Arabi yâni kameri ayların, sekizincisi, ramazandan evvelki ay. *[Huitième mois de l'année lunaire arabe.]*

Şadan (*fa. f.*) Keyfli, neş'eli, sevinçli, mesrur, memnun. *[Joyeux, euse; gai,e; heureux euse.]*

Şadi (*fa. s.*) Sevinc, mesruriyet, memnunlık. *[Gaîté.]*

Şadırdama } (*t. m.*) Fışkırıp
Şadırdamak } çağlama, çağlatmak. *[Jaillir; s'élancer comme le jet d'eau.]*

Şadırvan (*t. s.*) Cami avlularındaki etrafı musluklu havuz. *[Jet d'eau; fontaine d'eau jaillissante.]*

Şaduman (*fa. f.*) Keyfli, neş'eli, sevinçli, mesrur, memnun. *[Satisfait,e; heureux,euse.]*

Şadumani (*fa. f.*) Sevinç, memnuniyet. *[Gai,e.]*

Şafak (*a. s.*) Güneş henuz doğmadan evvelki alaça karanlık, daha doğrusu o sıralarda ufukta görülen kızılımsı aydınlık. *[Grépuscule, aurore § Lumière.]*

Şafi (*a.f.*) Şefaat eden, birinin affi için araya giren § Şifa veren, iyi eden § Kanaat veren, kâfi. *[Interresseur § Préempteur.]*

Şafiî (*a. s.*) İslâm dininde bir mezhep, bu mezhebe mensup olan (ehli sünnet). *[Sectateur du rite d'Imam-Chafy.]*

Şaful (*t. s.*) Bal komağa mah-

sus ufak ağaç tekne. *[Espèce de petite cuve pour mettre du miel.]*

Şah (*fa. s.*) Padişah, hükümdar. *[Roi; prince; monarque; souverain.]*

Şahane (*fa. f.*) Padişaha mensup, muhteşem. *[Royal,e § Impérial,e § Magnifique; royalement.]*

Şahap | (*a. s.*) Alev, şule, ateş
Şehap | parçası § Havada süretle akip giden ve avamca yıldız zannolunan şule. *[Etoile brillante § Etoile filante.]*

Şahbaz (*fa. f.*) Beyaz doğan. § Yiğit ve şanlı adam, kahraman. *[Espèce de faucon § Personne très énergique.]*

Şahî (*fa. f.*) Şahlık, § Şaha mensup § Nişasta ve yumurta ile yapılan bir nevi helva § İranin kuruş makamındaki parası. § Ağızdan dolma topların bir nevi. *[Royal,e; impériale § Sorte de pièce d'artillerie.]*

Şahika (*a. s.*) Yuksek dağın tepesi, zirve. *[Sommet de montagne; cime.]*

Şahin (*t. s.*) Doğandan daha küçük ve çevik avci bir kuş. *[Faucon.]*

Şahinci (*t.a*) Eski zamanlarda saraylarda av kuşlarını idare ve terbiye eden adam. *[Fauconnier.]*

Şahin

Şahit (*a. f.*) Gördügü veya bildiği şeyi mahkemede söyliyen adam, gören. *[Qui voit § Témoin.]*

Şahitlik (*t. s.*) Şahit olma şehadet. *[Témoignage.]*

Şahıs (*a. s.*) İnsanın nefsi, kimse, fert, kişi. *[Personne; individu.]*

Şâhıs (*t. s.*) Mesaha için kullanılan ve yukarı kısmında çaprazlama kırmızı ve beyaz renkte dört plânı olan sopa. *[Mire.]*

Şahlandırma | (*t. m.*) Ati art
Şahlandırmak | ayakları üzerine kaldırma, kaldırmak § Birdenbire hiddet ettirip meydana atılmasını mucip olma, olmak. *[Se faire dresser sur ses pieds de derrière, se faire cabrer.]*

Şahlanma | (*t. m.*) At art
Şahlanmak | ayakları üzerine kaldırma, kaldırmak, § Birdenbire hiddet edip meydana atıl-

ma, atılmak. *[Se dresser sur ses pieds de derrière, se cabrer § S'irriter.]*

Şahmerdan (*t. s.*) Çok büyük ve ağır makinaile hareket eden, çekiç, tokmak. [*Grand pilon très lourd à l'usage des terrassiers et des paveurs.*]

Şahname (*fa. s.*) Hükümdarların tercümei hallerini havi manzun kitap. *[Livre, histoire des rois.]*

Şahnameci (*t. s.*) Vaktile asrının ahval ve vekayiini nazmen yazmağa memur şair. *[Historigraphe.]*

Şahnişin (*fa. s.*) Odanın sokak tarafında olan çıkıntı, cumba. *[Balcon en saillie pourvu du toiture et de fenêtres.]*

Şahrah (*fa. f.*) Büyük cadde, geniş ve işlek yol § Doğru yol. *[Grand route: chemin.]*

Şahsan *a. f.*) Şahsile, nefsile, bizzat. *[Personnellement, individuellement.]*

Şahsi (*f. s.*) Şahıs ve zata ait ve müttealık olan, nefsine ait bulunan, hususî. *[Personnel.le, individuel,le.]*

Şahsıyat (*a. s.*) Nefse ve zata ait sözler ve işler. Bir adamın hususiyeti ahvaline müteallik fena sözler ve işler, dedikodu. *[Personnalités.]*

Şahsiyet (*a. s.*) Bir adamın şahıs itibarile mevcudiyeti, ferdiyet, büyük ve mühim adam. *[Individualité. Identité, personnalité.]*

Şahsüvar (*ta. f.*) Ata iyi binen, pek mahir binici. *[Cavalier habile et courageux.]*

Şaibe (*a. s.*) Leke § Nakisa, kusur. *[Ordure; tache, souillure § Défaut; vice.]*

Şahtur (*a. s.*) Büyük nehirlerde yolcu, hayvan ve eşya taşıyan büyük bir nevi kayık, sal. *[Radeau.]*

Şair (*a. f.*) Şiir söyleyen mevzun söz yazmakta mahir olan, *[Poète.]*

Şairane (*a. f.*) Şaire yakışır surette, şairlerin tarzı ifadesine muvafık hayalâta,tebaiyetle, güzel tasvir ederek. *[Poétique; poétiquement.]*

Şairlik (*t. s.*) Şair sıfat ve mesleki *[Qualité de poète.]*

Şak (*t. h.*) Tahta v.s. ile vurmaktan çıkan sesi taklit ve tasvir eder. *[Partic. Imite le bruit d'un claquement.]*

Şak (*a. s.*) Zahmetli, meşakkatlı. *[Pénible, dificile.]*

Şak (*a. s.*) Yarma, çatlatma, yırtma, yarık, yarma, çatlak. *[Action de fendre, de déchirer, de casser.]*

Şaka (*t.s.*) Lâtife, mizah, hezil. *[Plaisanterie.]* **Şakacı** = lâtifeci, şaka etmesini seven, hoşgû. *[Taquin,e, plaisantin,ne.]*

Şakak (*a. s.*) Göz ile kulak arası. *[Tempes.]*

Şakalaşma } (*t. m.*) Biribirile
Şakalaşmak } şaka etme, etmek, mülatâfada bulunma, bulunmak. *[Plaisanter réciproquement § Se taquiner mutuellemeut.]*

Şakayık (*t. s.*) Parlak ve makbul bir çiçek. *[Pivoine.]*

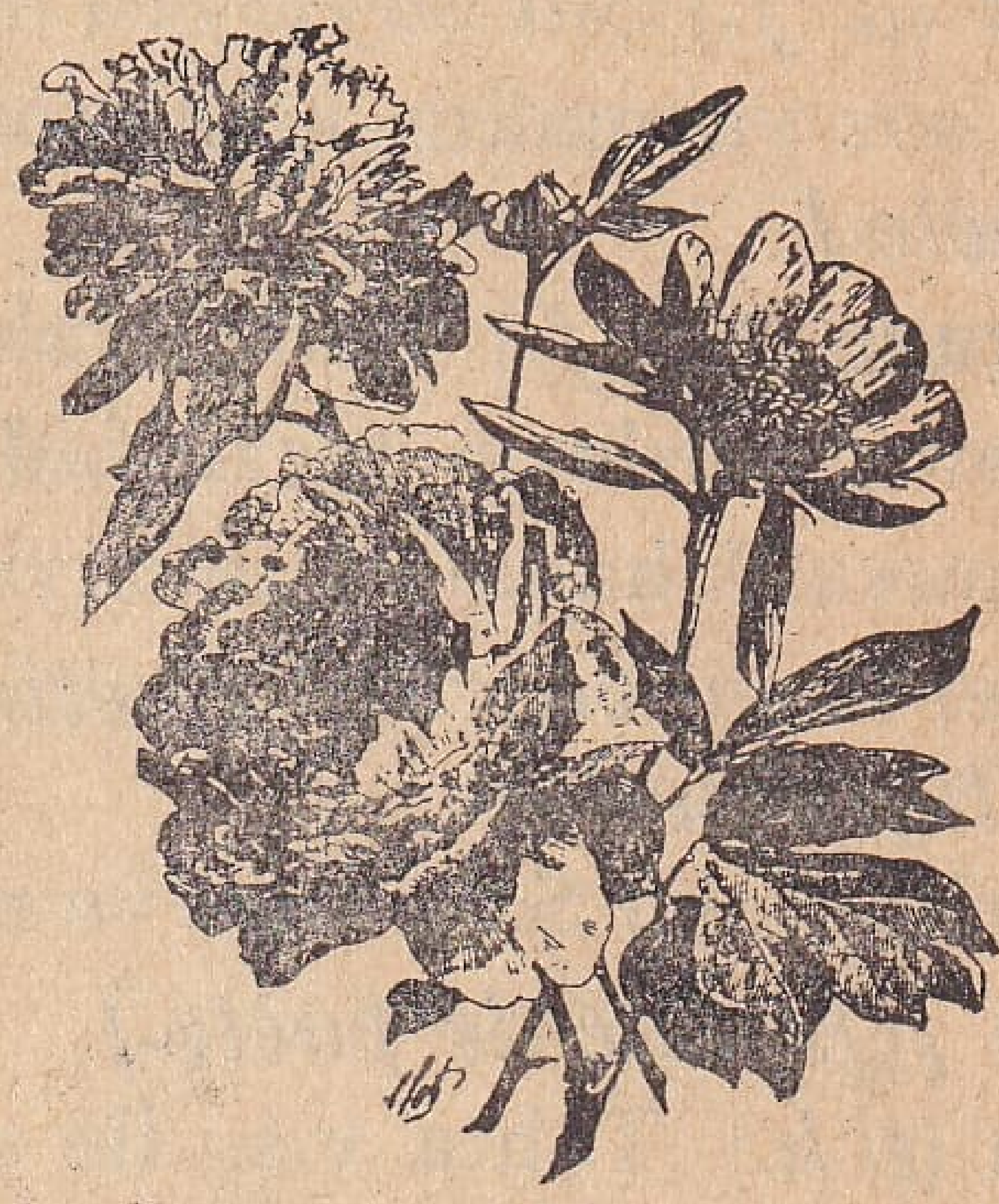

Şakayık

Şaki (*a. f.*) Şakavet yapan, haylaz, habis. Haydut, yolkesen. *[Rebelle. Brigand, bandit.]*

Şakirt (*a. s.*) İlim öğrenen, talebe, tilmiz, çırak, yamak. *[Élève; étudiant,e § Apprenti,e.]* **şakirtlik** = Talebelik, ilim tahsili için mektebe devam ediş. Çıraklık, yamaklik, acemilik, tecrübesizlik. Çırak hakkı ve ücreti. *[Condition d'élève.]*

Şakıma } (*t. m.*) Bülbül, ka-
Şakımak } narya gibi kuşlar ötme, ötmek § Güzel sesle şarkı söyleme, söylemek. *[Chanter; gazouiller.]*

Şakir (*t. h.*) Yağmurun, yağmasını, bülbül gibi bir kuşun ötmesini, yıkanan bir şeyin sesini taklit ederek kullanılır. *[Partic. Imite le bruit qui fait la pluie à grosses gouttes ou une chose qu'on lave.]*

Şakırdı (*t. s.*) Şakır şakır ederek çıkan ses. *[Claquement.]*

Şakırdama } (*t. m.*) Şakır,
Şakırdamak } şakır etmek böyle bir ses çıkarmak. *[Chanter avec force § Resonner § Tinter.]*

Şakırdatma } (*t. m.*) şak şak
Şakırdatmak } veya şakır şakır ettirme, ettirmek, böyle bir sesle seslendirme, seslendirmek. *[Faire claquer.]*

Şakır, şakır (*t. h.*) Şakıra bak. *[Voir: şakır.]*

Şaklaban (*t. f.*) Mukallitlik ederek her kalıba giren hafifmizaçlı, hoppa adam. *[Bouf-*

fon; charlatan.] **şaklabanlık** = Soytarılık, mukallitlik. *[Bouffonnerie; charlatanisme]*

Şaklama | **Şaklamak** | (*t. m.*) Şakketme, şakketmek şakdiye ses çıkarma, çıkarmak. *[Voir: şaklatmak.]*

Şaklatma | **Şaklatmak** | (*t. m.*) Şakketirme, şakketirmek, kırbacın sesi gibi birses çıkartma, çıkartmak. *[Faire claquer.]*

Şakrak (*t. f.*) Çok lâkin lâtif bir surette söyleyen, bülbül gibi öten, keyif ve neşe ile söyleyen. *[Qui chante et babille comme un oiseau.]*

Şakşak (*t.s.*) Rakkasların tahta zilleri hokkabazın arkadaşına vurduğu çatlak tahta parçası. *[Castagnette de danseur et de bouffon.]*

Şakul (*a. s.*) Duvar, direk gibi amudî bir şeyin doğruluğunu ölçmeğe mahsus ve ucuna ağır birşey bağlı bir ipten ibaret alet. *[Cordeau de mesure et de nivellement des maçons; fil à plomb.]*

Şakulî (*a. f.*) Şakul gibi yukarıdan aşağıya inen asılmış bir vazıyette olan, amudi. *[Perpendicule; perpendiculaire.]*

Şakullama | **Şakullamak** | (*t. m.*) Şakul ile doğruluğunu muayane etme, etmek § Tasarlama, tasarlamak, ölçme, ölçmek. *[Mesurer au fil plomb; niveler.]*

Şal (*fa. s.*) Omuza atılmağa, veya boyuna sarılmağa mahsus yünden kumaş, tiftikten veya ipekten geniş kuşak. Kişmir keçisi kılından mamul kıymetli kumaş. *[Châle; cachemire.]*

Şalgam (*t.s.*) Turp gibi toprak içinde yetişen maruf sebze, kelem. *[Navet.]*

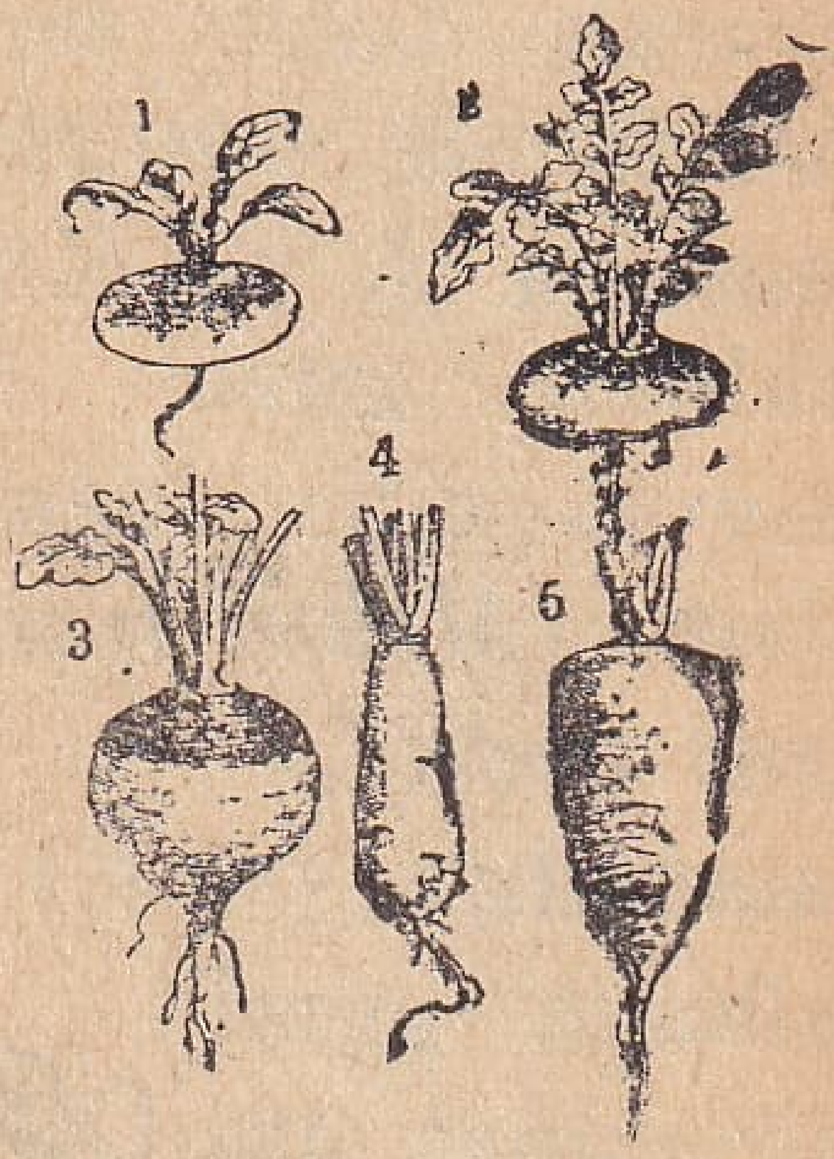

Şalgam

Şali (*t. s.*) Tiftikten yapılan ince ve parlak kumaş, alpak, sof. *[Sorte de camelot fabriqué surtout à Angora.]*

Şaltak (*t. f.*) Geçimsiz, kavgacı, nizacı. *[Querelleur,e.]*

Şalupa (*t. f.*) İki direkli küçük ve hafif büyük sandal. *[Chaloupe.]*

Şalvar (*t. s.*) Köylü erkeklerde çuha, aba gibi yünlu, kadınlarda, ipekli ve pamuklu

kumaşlardan yapılan geniş üst donu, potur. *[Pantalons § Culotte très large que portent les hommes et les femmes en orient.]* **Şalvarlı** = şalvar giyen. *[Qui porte le (şalvar) voir: Şalvar.]*

Şam (*fa. s.*) Akşam vakti, mesa § Mum, bal mumu. *[Soir § Cire.]*

Şama (*t. s.*) Pamuk ipliğinden uzun bir fitili balmumuna batırdıktan sonra yumak gibi sararak basit tenvir aleti. *[Mèche de bougie.]*

Şamama (*t. s.*) Küçük kavun şeklinde güzel kokulu bir meyva, cılız yamru yumru adam. *[Melon musqué § Enfant chétif.]*

Şamandıra (*c. s.*) Üstündeki halkaya gemi bağlanmak üzre limanda demirli fıçı, duba § Gece kandilinde fitili tutmak üzre yağda yüzen telli mantar § Petrol lambasının fitilin takılı olduğu ve camı tutan tepeliği. *[Bouée.]*

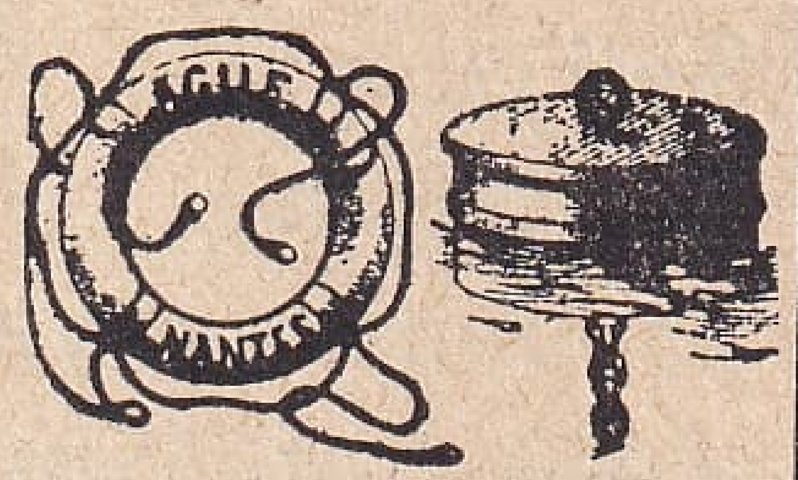
Şamandıra

Şamar (*t. s.*) Yüze vurulan tokat, sile. *[Soufflet.]*

Şamata (*t. s.*) Yaygara, gürültü, patırdı, velvele. *[Bruit; tumulte; tapage.]* **şamatacı** = Gürültücü, çok gürültü ve patırdı eden, velvelecı, şarlatan. *[Tapageur, euse.]*

Şamatalı (*t. f.*) Gürültü eden, ve patırdısı çok olan. *[Tumultueux, euse.]*

Şambrnuvar (*c. s.*) Fotograf camlarını değiştirmeğe ve yıkamağa mahsus hücre. *[Chambre noire.]*

Şamdan (*t. s.*) Üstündeki çukur yere ve yerlere mum dikilerek yakılan alet. *[Chandelier.]* **şamdancı** = Şamdan yapan ve satan adam § Vaktile saraylarda tenvirata nezaret eden hatırlı bir memure denirdi. *[Marchand de chandelier § Domestique qui s'occupe des bougies et des chandeliers.]*

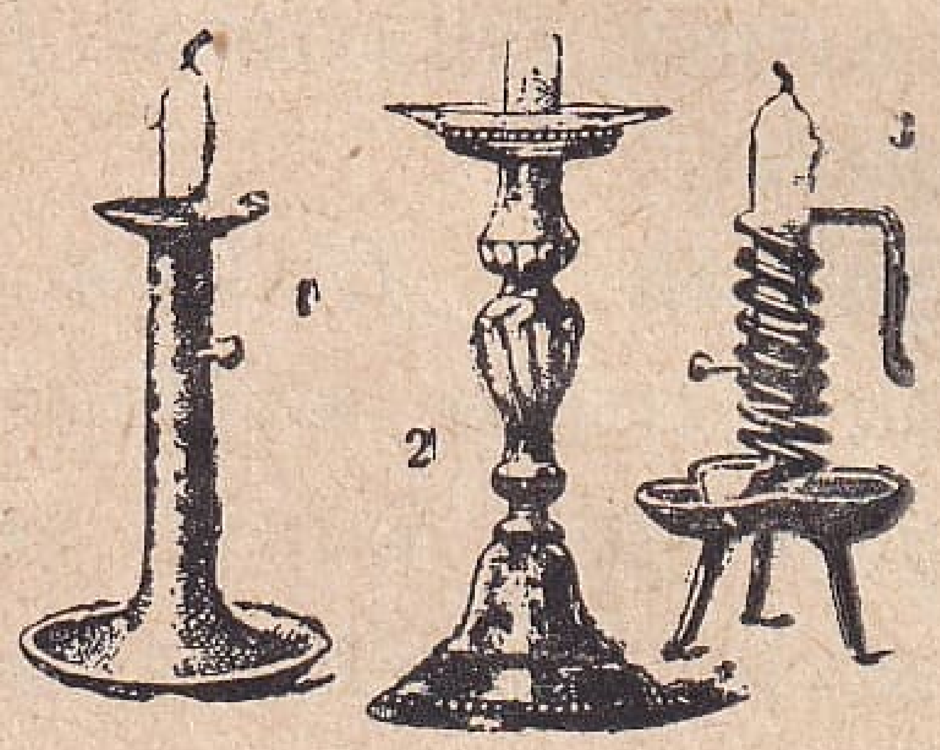
Şamdan

Şamfıstığı (*t. s.*) Kabuklu ve iç zarı yeşil renkli maruf leziz fıstık. *[Pistache.]*

Şamil (*a. f.*) Şümulü olan, havi, mutazammın, dair, müteallik. *[Qui concerne; qui embrasse; qui comprend; qui s'étend à.]*

Şamkayısı (*t. s.*) Kayısının az

devam eden ve çok makbul cinsi. *[Abricot pêche.]*

Şamme (*a. s.*) Koku alma hassası § Koku duyan. *[Odorat.]*

Şampanya (*c. s.*) Fransanın bu isimdeki eyaletinde yapılan makbul bir cins içki. *[Champagne.]*

Şampanza (*c.s*) Çok iri ve kuvvetli bir cins maymun. *[Chimpanzé.]*

Şampanza

Şan (*a. s.*) Halk nazarında büyük görünen ve sahibi için iftiharı mucip olan hal, keyfiyet. *[Gloire; éclat; réputatian § Dignité; honneur § État; qualité.]*

Şangırdama } (*t. m.*) Şangır
Şangırdamak } şangır diye ses çıkarma, çıkarmak. *[Claquer.]*

Şangırtı (*t. s.*) Düşüp kırılan cam ve emsali gibi şeylerin çıkardığı ses. *[Claquement.]*

Şanlı (*t. s.*) Şöhretli, siyt ve şöhret sahibi. Gösterişli, çalımı yerinde. *[Glorieux, euse.]*

Şano (*c. s.*) Tiyatroda oyun oynanan yer. sahne *[Scène.]*

Şans (*c. s.*) Tali, kısmet, baht. *[Chance.]*

Şantaj (*c. s.*) Tehdit suretile birinden para koparma. *[Chantage.]*

Şantör (*c. f.*) Sahnede yüksek sesle teganni eden erkek muganni. *[Chanteur.]*

Şantöz (*c. f.*) Sahnede yüksek seş ile teganni eden kadın, muganniye. *[Chanteuse.]*

Şap (*fa. f.*) Şabemred, genç, delikanlı, civan, yiğit. *[Jeune, jeune homme.]*

Şap (*t. h.*) Öperken dudakların çıkardığı sesi tasvir eyler. *[Partic. Imite le bruit que font les lèvres quand on embrasse avec force.]*

Şap (*t. s.*) Beyaz ve buruşturucu bir madde § Acı ve ekşiden kinaye olup şekere mukabil olarak kullanılır. *[Alun.]*

Şaphane (*t. s.*) Şap çıkarılan yer, şap ocağı. *[Carrière d'alun.]*

Şapilleti (*t.s.*) Sığır cinsinin tırnağını düşüren bir sarı hastalık. *[Crevasse que se produit au tarse des bêtes de somme et fait tomber leurs sabots.]*

Şapır (*t. h.*) Bu kelime mu-

kerrer olarak kullanılır. Bak: Şapırşapır. *[Onomatopée qui emplayée répétée imite l'action de manger avidement § Avec voracité; avec bruit.]*

Şapırdama } (*t. m.*) Öperken
Şapırdamak } veya bir şey yerken dudaklar ses çıkarma, çıkarmak. *[Claquer des lèvres pendant qu'on mange ou qu'on embrasse.]*

Şapırdatma } (*t. m.*) Öperken
Şapırdatmak } veya bir şey yerken dudaklardan ses çıkartma, çıkartmak. *[Faire claquer les lèvres en mangeant ou en embrassant.]*

Şapırşapır (*t. s.*) Hırsla öperken veya yerken dudakların çıkardığı sesi taklit ve tasvir için kullanılır. Şapır şapır dahi denir. *[Voir: şapır.]*

Şapırtı (*t. h.*) Hırs ile yerken veya öperken dudaklardan çıkan ses. *[Claquement § Bruit que rendent les lèvres en mangeant avidement ou en embrassant fortement.]*

Şapka (*t. s.*) Maruf baş kisvesi § Gemi direğinin tepesindeki tekerlekçık § Soba borusunun tepesindeki fırıldak. *[Chapeau.]* **şapkacı** = Şapka yapan ve satan adam veya yapılan mağaza, dukkân. *[Chapelier.]*

Şapka

Şaplak (*t. s.*) Sille, tokat. *[Soufflet.]*

Şaplama } (*t. m.*) Şap etme,
Şaplamak } etmek § Sille vururken avuç ses çıkarma, çıkarmak § Bir deri vesaireyi şapa batırma, batırmak, şapla muamele etme, etmek. *[Rendre un bruit semblable à celui des lèvres ou d'un soufflet.]*

Şaprak (*t. s.*) At eğerinin üstüne örtülen kaba örtü. *[Housse de cheval.]*

Şapşal (*t. f.*) Döküksaçık, tembel, üstünü başını düzeltmege üşenen. *[Lourdaud,e; paresseux, euse.]*

Şar (*t.h.*) Su veya bu kabilden başka birşeyin bol bol ve sesle akmasını taklit ve tasvir eder ve mükerrer olarak kullanılır: şarşar akıyor. *[Partic. Imite le bruit de l'eau ou d'un autre liquide qui coule.*

Şarampol (*c. s.*) Kazıklar kakılarak yapılan hafif siper, manıa. *[Bouclier]*

Şarap (*a. s.*) İçilecek şey § üzümden yapılan maruf içki, hamir, mey. *[Vin § Boisson.]* **şarapane** = Şarap denilen içkinin yapıldığı yer, fabrika. *[Grand tonneau de vin. foudre.]* **Şarapcı** = Şarap yapan ve satan adam, şarap satılan, yapılan mahal. *[Fabricant ou marchand du vin.]* **şarapcılık** = Şarap yapmak, şarap yapan ve satan adamın san'at ve ticareti. *[Profession de fabricant ou marchand de vin.]*

Şarapnel (*c. s.*) Menzile yaklanşınca havada patlar ve parçaları ile bir çok tahribat yapar bir cins top mermisi. *[Une espèce d'obus.]*

Şarbon (*c. s.*) Kömür § Hayvanlara mahsus bir hastalık § Hububata ve hususile buğdaya arız olan bir nevi hastalık. *[Charbon]*

Şarî | **Şâ-ri** (*a. f.*) Kıla mensup § Kıl gibi ince damarlar; ev'iyei şariye. *[Pilaire; pileux,euse. Capillaire.]*

Şari (*a. f.*) Din ve şeriat vaz eden Allah veya Peygamber § Kanun ve nizam yapan. *[Législateur (attribut de Mahomet.]*

Şarjör (*c. s.*) İçine fişek konulan koku, alet. *[Chargeur.]*

Şarih (*a. f.*) Şerheden, bir ibarenin manasını açıkça anlatan. *[Commentateur d'un livre.]*

Şarıl (*t. h.*) Suyun veya sair bir mayiin sesle ve bol bol akmasını tasvir ve taklit eder ve mükerrer olarak kullanılır. *[Partic. Imite le bruit qui fait un écoulement libre et abondant.]*

Şarıldama | **Şarıldamak** (*t. m.*) Sesle ve bol bol akma, akmak. *[Couler en abondance et avec bruit § Ruisseler.]*

Şarıl, şarıl (*t. h.*) Bak: Şarıl. *[Voir: Şarıl.]*

Şarıltı (*t. s,*) Suyun, bol bol ve gürültü ile akması. *[Murmure d'un ruisseau, d'une fontaine.]*

Şariyet | **Şâ-riyet** (*a. s.*) İnce borularin içlerindeki mayilerin mayiat kaidelerine muhalif olarak yükselip ve alçalması keyfiyeti. *[Capillarité.]*

Şark (*a. s.*) Güneşin doğduğu taraf, maşrik. *[Orient; levant; est.]* **şarkan** = Gündoğuşu ta-

rafından, Şark cihetinden. *[Vers l'Orient; à l'est, du côté de l'Orient.]* **şarkî** = Gündoğuşu cihetine müteallik§ Şark memleketlerine müteallik § Şark memleketleri ahalisi, şark halkı. *[Oriental,e.]*

Şarkı (*t. s.*) Mahsus usulüne göre bestelenmiş şiir kıt'aları. *[Chanson.]*

Şarlama } **Şarlamak** } (*t. m.*) Bak: Şarıldamak. *[Voir: Şarıldamak.]*

Şarlatan (*c. f.*) Hiç bir meziyet sahibi olmadığı halde gösteriş yapan, lafazan § Yalandan hekimlik icra eden, mutatabbip. *[Charlatan.]* **şarlatanlık** = Şarlatanın hal ve vaz'iyeti. *[Charlatanisme.]*

Şarpa (*c. s.*) İpekli baş ürtüsü. *[Couvre-tête; écharpe.]*

Şar,şar (*t. h.*) (Şar) a bak:. *[Voir: Şar.]*

Şart (*a. s.*) Başka bir şeyin vücudu onun vücuduna bağli olan şey, bir şeyin mütevakkıf olduğu şey § Bir mukaveleyi terkip eden bent ve fıkraların beheri, kayit, kuyut § Bir şey için herhalde lâzım olan şey. Talâkla olan yemin. *[Condition; cause § Convention; stipulation § Serment dont le parjure amène le divorce.]*

Şartetme } **Şartetmek** } (*t. m.*) Talâkla yemin etme, etmek. *[Prêter serment pour le divorce.]*

Şartî (*a. f.*) Şarta müteallik, şarta bağlı olan. *[Conditionnel,le.]*

Şarmöz (*c. s.*) Kadınlara mahsus bir nevi ipekli kumaş. *[Charmeuse.]*

Şartlama } **Şartlamak** } (*t. m.*) Temiz olmayan bir kabı üçkere yıkama, yıkamak. *[Laver un ustensile trois fois.]*

Şartlaşma } **Şartlasmak** } (*t. m.*) İki taraftan şartlar dermeyan ederek mukavele etme, etmek. *[S'engager mutuellement; contracter.]*

Şartlı (*t. f.*) Şartı olan, bir şarta bağlı, meşrut § Talâkla yemin etmiş, talâk üzerine yeminli. *[Conditionnel,le. Qui a fait le serment dit* [şart] *Voir: Şart.]*

Şartname (*a. t.*) Şartları havi mukavelename. Münakasa ve müzayede kaimesi. *[Cahier des charges; lettres contenant des conditions, des stipulations.]*

Şartröz (*c. s.*) Muhtelif renkli

bir nevi tatlımsı hafif içki. *[Chartreuse.]*

Şase (*c. s.*) Fotoğraf camından kâğıda resmi nakil için kullanılan, çerçive, etrafı çerçiveli levha. Otomobilde motörü arabaya bağlayan kısmı. *[Châssis.]*

Şa-şaâ (*a. s.*) Parlaklık, parlama, gösteriş, zahirî ziynet. *[Éclat; splendeur; pompe.]*
şaşaâlı = Şaşaası olan, müzeyyen, parlak. *[Splendide; pompeux, euse.]*

Şaşaalandırma | Şaşaalandırmak (*t. m.*) Parlaklık, gösteriş, zâhirî zinet verme, vermek. *[Donner de l'éclat; rendre pompeux, euse.]*

Şaşaalanma | Şaşaalanmak (*t. m.*) Parlama parlaklık peyda etme, etmek, mutantan ve müdebdep olma, olmak. *[Avoir de l'éclat; devenir pompeux, euse.]*

Şaşalama | Şaşalamak (*t. m.*) Şaşırma, şaşırmak, hayrette kalıp ne yapacağını kestirememe, kestirememek. *[Être étourdi, ébahi, stupéfait, abasourdi, e.]*

Şaşı (*t f.*) İğri bakan, bir noktaya bakarken başka tarafa bakar gibi görünen § Biri iki gören. *[Louche; affecté, e de strabisme.]*

Şaşılama | Şaşılamak (*t. m.*) Şaşı bakma, bakmak. *[Regarder en louchant; loucher.]*

Şaşırma | Şaşırmak (*t. m.*) Yanılma, yanılmak §Ne yapacağını bilmeme, bilmemek§ Hayrette kalma, kalmak § Sırasını kaypetme, etmek. *[S'étourdir; être troublé, embarrassé, e; ne pas savoir que faire.]*

Şaşırtma (*t. s.*) Şaşırtmaka bak. Fidanları bir yerden çıkarıp diğer bir yere dikme. Birden söylenmesi güç kelimelerden mürekkep cümle, yanıltmaç. *[Tout ce qui trouble § Série de mots difficiles à prononcer ensemble.]*

Şaşırtma | Şaşırtmak (*t. m.*) Şaşırmasını mucip olmak, hayrette bırakmak, yanıltmak, *[Abasourdir; dérouter; troubler; égarer.]*

Şaşkın (*t. f.*) Şaşırmış, şaşa kalmış, mütehayyir ne yapacağını bilmeyen. Sersem, budala § Ağır hasta. *[Étourdi, e troublé, e. Badau; stupide.]*
şaşkınlık = Şaşmış adamın hali. Sersemlik, alıklık. *[Trouble stupéfaction; badauderie.]*

Şaşma | Şaşmak (*t. m.*) Yoldan çıkma, çıkmak, ayrıl-

mak, hata etme, etmek §Hayrette kalma, kalmak. *[Être stupéfait,e être étonné,e; s'étonner § Dévier; faillir.]*

Şat (*fa. f.*) Sevinçli, mahzuz mesrur, memnun. *[Joyeux se; gai,e.]*

Şataf } (*t. s.*) Yüzüne meth-
Şatafat } etme, müdahene, dal kavukluk, koltuk verme, süs ziynet. *[Éclat.]* **şatafatlı** = Sitayişkârane, müdahinane, süslü, ziynetli. *[Éclatant.]*

Şathiyat (*a. s.*) Hezeliyat, mezaha müteallik sözler, hikâyeler. *[Satyres.]*

Şatır (*a. f.*) Şetaretli, şen,güler yüzlü, neş'eli. *[Gai,e et leste.]*

Şato (*c. s.*) Güzel ve süslü bir tarzda yapılmış köşk § Müstahkem kasır, hısar. *[Chateau.]*

Şatraban (*fa. s.*) Şark musikisinde bir fasıl. *[Une des motifs de la musique orientale]*

Şatranç(*fa. s.*) Satrança bak. *[Voir: Satranç.]*

Şavk(*t. s.*) Işık, aydınlık, ziya *[Lumière, boujie.]*

Şavul (*t. s.*) Şakulden muharref. Şakula bak.*[Voir: Şakul]*

Şayak (*t. s.*) Dokuması ince bir nevi yün kumaş. *[Serge.]*

Şayan } (*fa. f.*) Münasip,
Şayegân } lâyık, yakışır, yaraşır, muvafık§Bol, çok. *[Digne; convenable.]*

Şayeste (*fa. f.*) Lâyık, şayan yaraşır, münasip. *[Digne, convenable, qui mérite.]*

Şayet (*t. h.*) Eğer, bilfarz § Belki, ihtimal ki §Olurki. *[Si; peut être; par hasard.]*

Şayi (*a. f.*) Şuyu bulan, Duyulmuş, herkesin malûmu olmuş § Birkaç hissedar arasında müşterek, taksim olunmamış. [Bu son mana erazi, emlâk hakkında kullanılır.] *[Propagé,e; répandu,e; divilgué,e; publié.e.]*

Şayia (*a. s.*) Duyulmuş, Şûyu bulmuş haber, münteşir havadis. *[Nouvelle répandue, rumeur publique; racontar.]*

Şayiat (*a. s.*) Şayianın cem'i duyulmuş haberler. *[Voir: şayia.]*

Şaz (*a. f.*) Müstesna, umumî kaideye uymayan, kaide harici olan. *[La chose exceptée, unormale.]*

Şeamet (*a. s.*) Meymenetsizlik uğursuzluk.*[Mauvais augure.]* **şeametli** = Meymenetsiz. uğursuz. *[De mauvais augure.]*

Şebboy (*t. s.*) Türlü türlü renkleri olan ğüzel kokulu bir çiçek. *[Giroflée.]*

Şebek (*t. s.*) Kıçı kırmızı ve tüysüz bir nevi maymun § Çok çirkin adamdan kinaye. *[Babouin.]*

Şebeke (*a. s.*) Ağ, balık ağı, Kafes § Bir mezarın etrafındaki demir parmaklık § Bir memleketteki demiryollarının ve müesselerin heyeti mecmuası, damar ve asap. *[Grille § Filet. Réseau.]*

Şebih (*a. f.*) Mümasil, manent, nazir, benzeyen. *[Ressemblant,e semblable.]*

Şecaat (*a. s.*) Cesurluk, yiğitlik, şecaat. *[Bravoure; courage; héroïsme.]* **şecaatli** = Cesur, cesareti olan yiğit, şeci. *[Brave, courageux, euse.]*

Şecer (*a. s.*) Ağaç draht. *[Arbre.]*

Şecere (*a. s.*) Bir sülâle ve hanedanın en büyük ceddinden başlıyarak son ferde kadar efradını gösterir cetvel, silsilename. *[Arbre § Arbre généalogique.]*

Şecereli (*t.f.*) Nesilî ve nesebî, şecere ile musaddak olan. *[Dont la naissance est prouvée par un arbre généalogique § Famenx, euse.]*

Şeci (*a. s*) Cesur, yiğit, yürekli. *[Brave, courageux, euse; vaillant,e.]*

Şedit (*a. f.*) Şiddetli, sert, tesirli, müessir. *[Fort,e; violent,e; vigoureux,euse, sévère]*

Şef (c. *s.*) Baş, reis, müdür. *[Chef.]*

Şefaat (*a. s.*) Bir suçlu veya muhtacın af ve ihsana nail olması için diğeri tarafından edilen tavassut. Hazreti Peygamberin ahrette günahkârlar için allahtan edeceği iltimas, rica. *[Intercession.]* **şefaatcı** = Şefaat eden, şefi. *[Intercesseur.]*

Şeffaf (*a. f.*) Bir tarafından öbür tarafına ziyanın geçmesine mâni olmayan cisim. *[Transparent,e]* **şeffaflık** = Cismin bakış ve aydınlığın geçmesine mâni olmaması, şeffaf olması. *[Transparence.]*

Şefkat | **Şefekat** | (*a. s.*) Acıyarak ve esirgeyerek sevme kalbî ve ıvazsiz muhabbet. *[Compassion; pitié § Tendresse; affection.]* **şefkatlı** = Muhabbet ve merhameti olan. *[Pleine de compassion, de pitié, de tendresse.]* **şefkat-**

sız = Muhabbet ve merhameti olmiyan. *[Dur,e inhumaine.]* **sefkatsizlik** = Muhabbet ve merhametin yokluğu. *[Manque de compassion, de tenderesse.]*

Şeftali (*t.s.*) Maruf lezzetli ve güzel kokulu meyva § Buse, öpüş. *[Pêche.]*

Şeftali

Şehadet (*a.s.*) İnsanın gördüğü ve bildiği şeyi mahkemede yemin ile ifade ve beyan etmesi, şahitlik. Delâlet alâmet § İslâmın ilk şartı olan kelimei tevhit § Muharebede maktul olma. § Gözle görülen şeyler. *[Témoignage; attestation; martyr,e.]*

Şehadetname (*fa. s.*) Mektebi ikmal eden talebeye verilen resmî varaka. § Bir hususun tasdiki için mahalle muhtarları, belediye dairesi v. s. tarafından verilen varaka § Bir muamelenin ifa olunduğunu gösterir, tasdikname. *[Diplôme; certificat d'étude.]*

Şehadetparmağı (*t. s.*) İnsan elinde baş parmaktan sonra gelen parmak. *[Index.]*

Şehamet (*a. s.*) Zekâ ve fatanetle beraber cesaret ve şecaat, dilirlik. *[Bravoure; valeur.]* **şehametli** = Zekâ ve şecaatı olan. *[Brave.]*

Şehbender (*fa.s.*) Konsolos § Müslüman devletlerin konsoloslarına mahsus olarak kullanılır. *[Consul.]* **şehberderhane** = Şehbenderin resmî dairesi, konsolos ve maiyetinin ikamet ettikleri hane, konsolos hane. *[Consulat.]* **şehbenderlik** = Şehbenderin sıfat ve memuriyeti, konsolosluk. *[Office de consul, consulat.]*

Şehik (*a. s.*) Nefesi içeriye alırken seslenme § İçeri çekilen nefes. (Zefir) mukabili. *[Hoquet.]*

Şehir (*a. f.*) Şöhret kazanmış, meşhur, müştehir. *[Fameux, euse; renommé,e; illustre.]*

Şehir (*a. s.*) Ay, senenin on iki kısmından herbiri § Büyük belde, büyük kasaba, memleket. *[Mois § Ville; cité.]* **şehirli** = Şehir ahalisinden olan, köylü olmayan. *[Citadin,e; habitant de la ville.]*

Şehit (*a. f.*) Muharebede vurulup ölen. Maktul olan. *[Martyr,e.]*

Şehitlik (*t. s.*) Şehit olma, şehadet. § Şehitlerin defnolunduğu mahal. *[Tombeaux des martyres.]*

Şehlâ (*fa. f.*) Koyu mavi elâ (göz) hafif ve tatlı, şaşı bakan. [*Bleus jonces (yeux); Louche; bigle (yeux).*

Şehrah (*fa. f. s.*) Büyük cadde, geniş ve çok işlek yol. Doğru yol. [*Chemin; route.*]

Şehremaneti (*a. tr.*) Ankara, İstanbul gibi şehirlerde belediye işlerine bakan daireye denirdi. [*Mairie; municipalité.*]

Şehremini (*t. s.*) Şehremanetinin amiri, belediye reisi [*Maire; prefet de ville.*]

Şehrî (*a. f.*) Kasaba ahalisinden, şehirde doğmuş büyümüş, köylü olmıyan. Nazik zarif § Aya mensup ve ait olan, aylık ayda bir olan. § Ayda, beher ay. [*Habitant,e de la ville; citadin,e* § *Mensuel,le* § *Par mois.*]

Şehriye (*t. s.*) Kıl gibi ince çorbalık makarna. [*Pâte de potage vermicelle; orge perlé, orge mondé.*]

Şehvanî (*a. f.*) Şehveti celbeden, şehveti mucip olan, şehveti mucip ve oua müteallik. [*Sensuel,le; voluptieux,euse.*]

Şehvet (*a. s.*) Dişi ve erkeğin birbirine olan meyil ve tabiî arzuları, nefis. [*Volupté; sensualité; désir charnel.*]

Şehvetli } Şehvetine mağlup
Şehvet } bak: [şehvanî.] [*Voir: şehvanî.*]

Şehzade (*fa. s.*) Padişah oğlu ve torunu. [*Prince royal.*]

Şek (*a. s.*) Şüphe, zan, tereddüt. [*Doute; soupçon.*]

Şekavet (*a. s.*) Haydoutluk, eşkıyalık. [*Brigandage; rebellion.*]

Şeker (*t. s.*) Bir nevi kamış ve pancardan çıkarılan maruf tatlı ve beyaz madde ve bundan yapılan mühtelif nevide tatlılar § Tatlıdan ve lezzetten de kınaye olur. [*Sucre.*]

şekerci = Şeker yapan ve satan adan ve dükkân. [*Confiturier; confiseur.*] **şekercilik** = Şeker yapma, san'at ve ticareti. [*Métier de confiseur; confiserie.*]

Şekerilleti } (*t. s.*) İdrarın tatlı
Şeker-illeti } gelmesini mucip bir hastalık. [*Méliturie; glucosurie. diabète.*]

Şekerkamışı (*t. s.*) Usaresi tatlı olup şeker yapılan bir nevi kamış. [*Canne à sucre.*]

Şekerkamışı

Şekerleme (*t s.*) Şeker içinde ter-

biye olunmuş meyva v. s. Otururken hafif uyuklama. *[Confiture; dragée.]*

Şekerleme } (*t. m.*) Şeker ko-
Şekerlemek } mak, şeker şerbeti ile terbiye etmek. *[Sucrer; confire dans le sucre.]*

Şekerlenme } (*t. m.*) Şeker i-
Şekerlenmek } çinde terbiye olunma, olunmak, şurup, reçel gibi şeylerde şeker tane tane olma, olmak *[Être confit,e dans le sucre § Se cristalliser.]*

Şekerli (*t. f.*) İçinde şeker olan· [yiyecek veya içecek şey] *[Sucré,e.]*

Şekerlik (*t. s.*) İçine şeker konulan [madenî veya zucacî] kap. *[Sucrier.]*

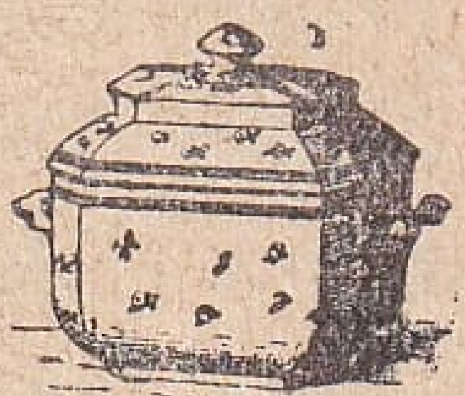

Sekerlik

Şekerrenk (*t. s.*) Bulanıkça [renk], sarıya çalar beyaz§ Hafif surette bozuşuk, dargın. *[De la couleur de sucre; grisâtre § Non amical.e; brouillé,e; empreint,e de froideur.]*

Şekil (*a. s.*) Taslak, biçim, hey'et § Suret, resim, tasvir § Plan § Beniz, çehre § Türlü, nevi, cins, çeşit § Hendese resimleri. *[Figure; forme; image § Vignette § Sorte; manière.]* **şeklen** = Şekil, biçim, suret itibarile § Sureti zâhirede, kılık ve biçimce. *[Relatif,ive à la forme; à la figure.]*

Şelâle (*a. s.*) Büyük çağlayan;

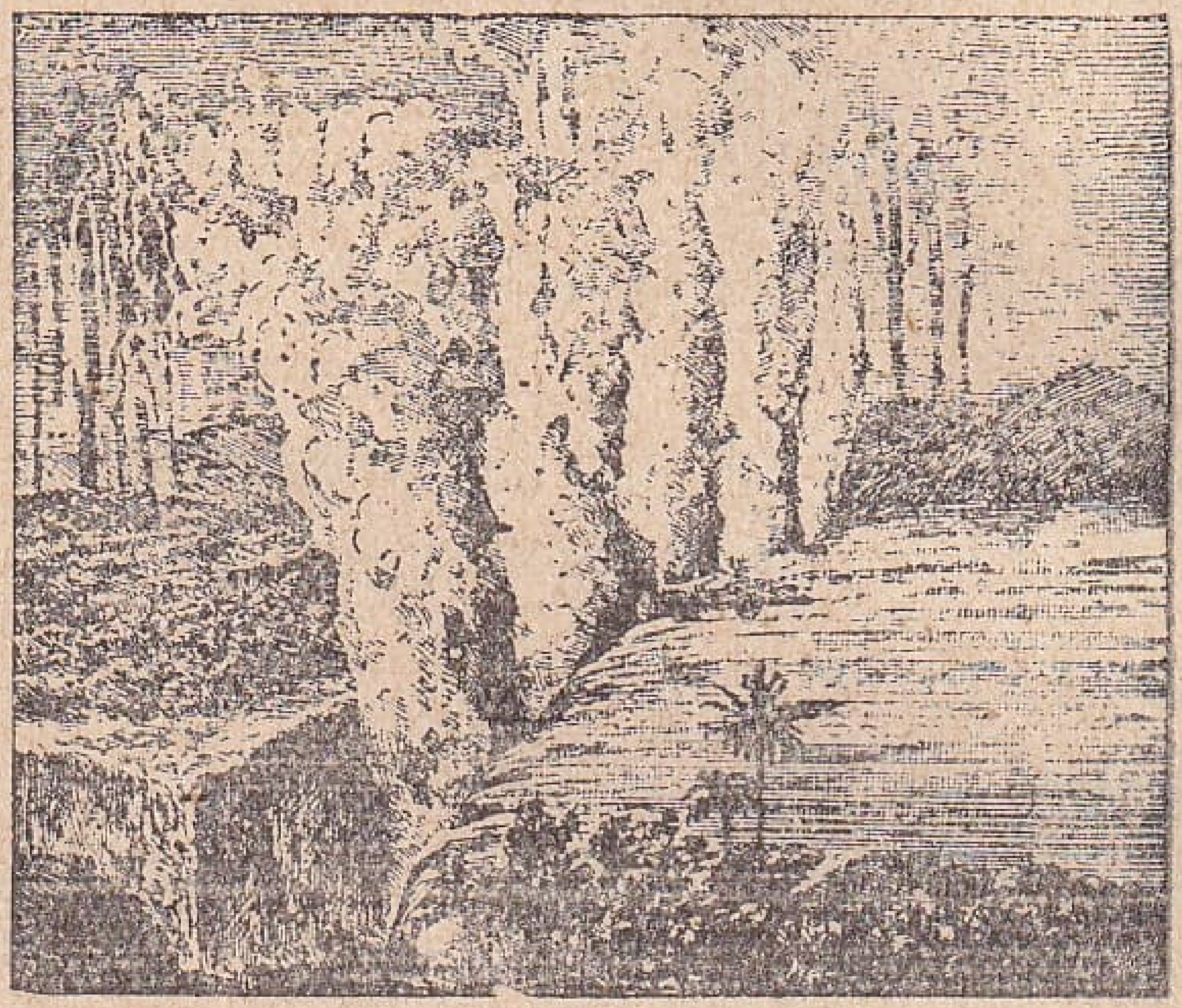

Şelâle

bir nehrin yüksekten düşmesile hâsıl olan çağlayan. *[Cataracte.]*

Şemis (*a. s.*) Güneş, gün, afitap. *[Soleil.]*

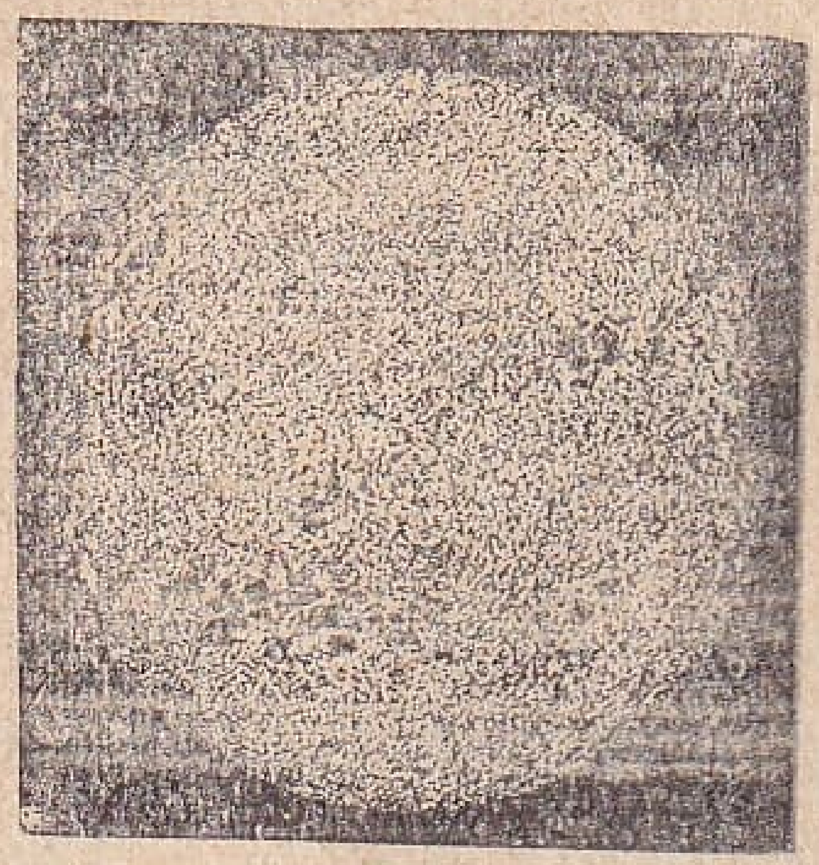

Şemis

Şemme (*a. s.*) Pek az miktar § Bir kere koklamak § Hafif koku. *[Très petite quantité; parcelle§ Odeur, odorat.]*

Şemse (*t. s.*) Eski yazma ki-

tapların başına nakşolunan yaldızlı veya boyalı tezyinat. *[Broderie ou figure en forme de soleil; plaque [de décoration].]*

Şemsî (*a. f.*) Şemse, güneşe mensup ve, müteallik olan: senei şemsiyye, şemsi hesapla. *[Solaire.]*

Şemsiper
Şemsisiper
Şamsesiper (*t. s.*) Yüzü ve gözü güneşten muhafazaya mahsus beyaz bezden yapılan bir nevi başlık § Kasketin alnın üzerine gelen siperi. *[Fichu dont on couvre la tête pour se préserver des ardeurs du soleil § Visière.]*

Şemsiye (*a. s.*) Güneşten ve

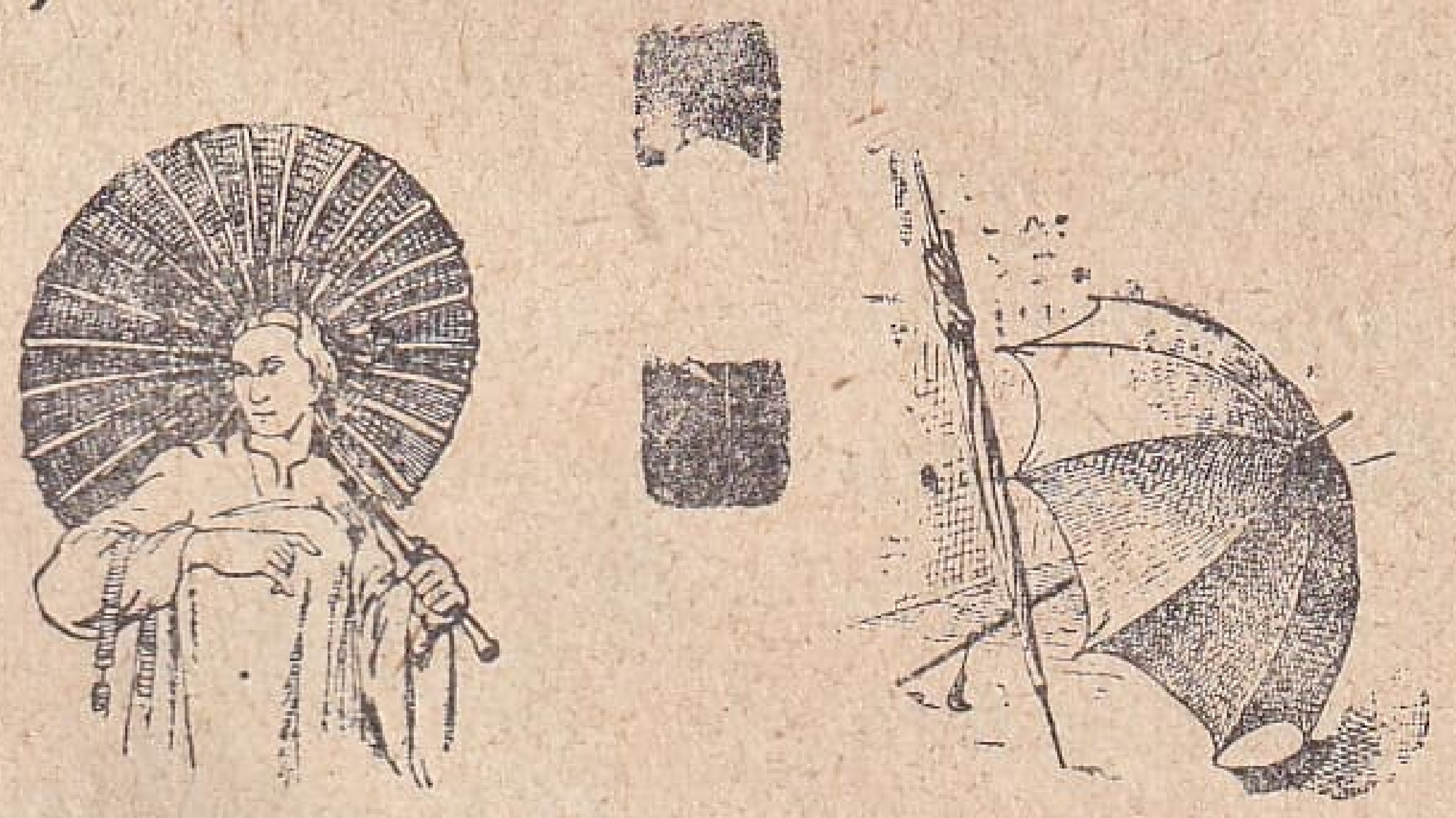

Şemsiye

yağmurdan muhafaza için kullanılan alet. Şemsiyeci, şemsiyecilik, şemsiyeli. Şemsielik. *[Parasol; parapluie, ombrelle.]*

Şen (*fa. f.*) Sevinmiş, sevinçli, mesrur, memnun, güler yüzlü. Meskûn, mamur, işlenmiş ferah, ferahlık yer. *[Gai.e § Habité,e; cultivé,e § Contentement.]*

Şenaat (*a. s.*) Kötülük, fenalık, habaset, mezmumiyet, ayıplık, rezalet, maskaralık. *[Laideur § Action mauvaise et impudique; impudicité.]*

Şenayi (*a. s.*) (Şenia) nın cem'i şenialar, çirkin hareketler. *[Actions mauvaises et impudiques; scélératesse.]*

Şeni (*a. f.*) Kötü, fena, ahlaka uymıyan hal, hareket, söz, vaziyet. *[Mauvais,e; vilain,e; impudique.]*

Şenia (*a. s.*) Kötü ve ayıp iş, çirkin hareket. *[Mauvaise action; faits ou actions impudiques.]*

Şenlendirme
Şenlendirmek (*t. m.*) Şen ve mesrur etme, etmek, yüzünü güldürmek § Memnun ve abadan etmek, imar eylemek. *[Rendre gai, et riant.e § Cultiver; civiliser (pays).]*

Şenlenme
Şenlenmek (*t. m.*) Sevinme, sevinmek memnun ve mesrur, mahzuz olma, olmak § Meskûn ve mamur olma, olmak. *[Devenir gai.e et riant.e § Être habité, cultivé,e.]*

Şenlik (*t. s. f.*) Mesruriyet, memnuniyet, güleryüzlülük. Mamurıyet, abadanlık, bir yerin meskûn ve mamur olması umran. Donanma, şehrayin, ilânı meserret. *[Gaité; allegresse; réjouissance §Fête publique; illumination §Êtat d'un pays habité, cultivé, civilisé.]* **şenlikli** = Şenliği olan, mamur. *[Prospère; gai-e; habtié,e.]* **şenliksiz** = Mâmur olmayan, harap, ıssız, tenha (yer). *[Désert e; inhabité; non cultivé.]*

Şep (*fa. s.*) Gece, leyil *[Nuit.]*

Şepne (*fa. s.*) (Çiğ) ve (yale) ye bak. *[Rosée]*

Şepper (*fa. s.*) Gecekuşu, yarasa. *[Chauve souris.]*

Şeprenk (*fa. f.*) Siyah, alacalı bulacalı. *[Noir.e.]*

Şer (*a. ş. f.*) Fenalık, kötülük kötü iş. § Nifak, § Fasit. *[Mal §Méchanceté; perversité, malice §Querelle; dispute.]*

Şerafet (*a. s.*) Şerafet mansıbı, hazreti peygamberin sülalesinden olma§Kadri, itibar ve şerefi olma, haysiyet, asalet, necabet, kişizadelik. *[Noblesse §Honneur § grandeur; élévation.]*

Şerait (*a. s.*) Şartlar, bir işin hüsülünün bağlı olduğu sebepler § Bir mukavelenin iki tarafça mer'i tutulması iktıza eden bentleri. *[Conditions causes.]*

Şer'an (*a. f.*) Şeriate uygun olarak, şeriat mucibince, şeriat hükmüne göre. *[D'après la loi religieuse musulmane.]*

Şerare | **Şirare** Tek kıvılcım § Elektrikten çıkan kıvılcım. *[Etincelle.]*

Şerbet (*a. s.*) İçine şeker katılmış su, meyva usaresi ile şeker ve sudan yapılan içilecek şey § Mayi halinde olup bardakla içilecek ilâç, müshil. *[Boisson; boisson sucré.e; sorbet § Purgatif.]* **şerbetci** = Şerbet yapan ve satan adam. *[Celui qui fait et vend des boissons rafraîchissants,]*

Şerbetci otu (*t. s.*) Bira imalinde kullanılan bir nevi ot. *[Houblon.]*

Şerbetci otu

Şeref (*c. s.*) Fahır, iftihar, öğünme § Bir şeyin emsalinden üstün olması, imtiyaz, mümtaziyet, temey-

yüz. *[Honneur; estime § Grandeur. Distinction.]* **şerefbahş, şerefbahşa** = Şeref veren, şereflendiren. *[Qui honore; dont la présence est un honneur.]*

Şerefe (*a.* s.) Minarenin ezan okunan yeri. *[Galerie du minaret, du haut de laquelle le muezzin annonce l'heure de la prière.]*

Şerefiye (*t.* s.) Bir yerin imarından dolayı bir mülke kazandırılan şerefe mukabil sahibinden alınan para. *[Droit de plus-value perçu des propriétés dont la valeur augmente à la suite de travaux édilitaire.]*

Şereflendirme | **Şereflendirmek** (*t. m.*) Şeref ve itibar kazandırma, kazandırmak. *[Honorer; faire acquérir de la renommée ou de la valeur.]*

Şereflenme | **Şereflenmek** (*t. m.*) Şeref ve itibar kazanma, kazanmak, kıymet ve itibar artma, artmak. *[Être honoré,e; acquérir de la valeur.]*

Şerh (*a.* s.) İzah etme, anlatma, tefsir etme. *[Commentaire exposé; explication.]*

Şerha (*a.* s.) Kesme ve yarma eseri, bıçak yarası § Parça, dilim. *[Coupure; fente § Morceau, lambeau.]* **şerha, şerha** = Parça parça, dilim dilim. *[En morceau.]*

Şerhetme | **Şerhetmek** (*t. m.*) İzah etmek, anlatma, anlatmak, tafsil etme, etmek § Bir ibarenin, bir kitabın manasıni tafsil ve izah ile yazma, yazmak. *[Exposer; expliquer § Commenter § Ouvrir; disséquer.]*

Şeri (*a. s.*) Bak: Şeriat. *[Voir: Şeriat.]*

Şer'i (*a. f.*) İslâm şeriatine mensup ve müteallik, şeriata uygun, muvafık olan. Bak: Şeriat. *[Conforme à la loi divine Musilmane; légal,e § Juridique: législatif,ive.]*

Şeriat (*a.* s.) Doğru yol, tariki müstekim § Allahın emir ve nehine müstenit usul ve ahkâm § Dine ait hükümler. *[Tout ce qui est conforme à la loi Musulmane.]*

Şerif (*a. f.*) Şeref sahibi § Mubarek, mukaddes § Soyunda şerafet bulunan § Bak: Şerafet § Asıl, necip § Osmanlı imparatorluğu zamanında Mekke emirlerine verilen unvan. *[Honorable; eminent.e; distingué,e § Sacré,e.]*

Şerik (*a. s.*) Ortak, müşterek, hissedar, refik, arkadaş. *[Associé,e; compagnon; compagne.]* **şeriklik** = Ortaklık, iştirak. Arkadaşlık, refiklik. *[Association; compagnie* § *État d'associé.]*

Şerir (*a. f.*) Şer işliyen, kötü adam, müfsit. *[Mauvais sujet; rebelle, scélérat.]*

Şerit (*t. s.*) Yün, pamuk ve ipekten ince dar kurdelâ, kaytan Vücutte hâsıl olan bir nevi solucan. *[Galon; ruban* § *Tenïa.]*

Şeritleme | **Şeritlemek** | (*t. m.*) Şeritle tezyin etme, etmek, şeritle çevirmek. *[Orner de gâlons.]*

Şeritli (*t. f.*) Şeritle çevrili, şeritle muzeyyen. *[Orné,e de galons. Galonné,e.]*

Şermisar (*fa. f.*) Utanan, utangaç, mahçup § Utanacak bir işte bulunan, hacil. *[Honteux,euse.]*

Şetaret (*a. s.*) Şenlik, şuhluk, calâklık, *[Gaîté; allégresse* § *Agilité.]*

Şetaretlendirme | **Şetaretlendirmek** | (*t. m.*) Şenlendirme, şenlendirmek, şuhluk, çalâklık verme, vermek. *[Voir: Şenlendirmek.]*

Şetaretlenme | **Şetaretlenmek** | (*t. m.*) Şenlenmek, suh, ve çalâk olmak. *[Voir: şenlenmek.]*

Şetaretli (*t. f.*) Keyfli, sevinçli. *[Gai,e; allégre; de bonne humeur; accort,e.]*

Şetim | **Şetm** | (*a. s.*) Sövme, düşnam, kufretme. *[Insulte, injure.]*

Şetmetme | **Şetmetmek** | (*t. m.*) Sövmek, sep, düşnam etmek. *[Injurier; insulter.]*

Şev (*t. s. f.*) İniş, inişli yer, bayır, sathımail § İstihkâmın iç ve dış taraflarındaki mail satıhlar. Sathımail şeklinde, münhani. *[Déclinité; biais* § *Pente* § *Falus.]*

Şevk (*a. s.*) Şiddetli arzu, ziyade meyil ve heves. Neşe, keyif, istek § Zia, ışık. *[Désir; zèle* § *Plaisir; réjouissance; gaîté* § *Lumière; bougie.]*

Şevk (*a. s.*) Diken. *[Épine.]* **şevkî** = Dikene benzeyen, dikene mensup ve müteallik nühai şevki. *[Spinal,e; épinier,ère* § *Moelle épinière.]*

Şevket (*a. s.*) Azamet, celâl, haşmet, heybet. *[Majesté; puissance; magnificence.]*

Şevlenme | **Şevlenmek** | (*t. m.*) Bir yer, yol, mail satıh

halini alma, almak, aşağısı genişleyip yukarısı darlanarak şev suretine girme, girmek. *[Se braiser, décliner.]*

Şevli (*t. f.*) Şevi olan, sathımaile benzer münhani. *[Décliné.e; en pente.]*

Şevval (*a. s.*) Arabî yâni kamerî ayların onuncusu ve ilk günü ramazan bayramı olan ay. *[Dixième mois de l'année lunaire arabe.]*

Şey (*a. s.*) Nesne, § Gayrı muayyen bir madde § Varlığı tasavvur olunan bir madde, bir iş, bir hadise, fiil. *[Chose.]*

Şeyh (*a. f.*) İhtiyar, yaşlı hoca. § Bir tekkedeki dervişlerin reisi, mürşidi olan arap aşiretlerinden her birinin reisi, amiri, kumandanı. *[Vieilland; personne âgée et vénérable § Supérieur d'un couvent musulman § Chef d'une tribu arabe.]*

Şeyhuhat (*a. s.*) İhtiyarlık, kocalık, yaşlılık. *[Vieillesse.]*

Şeyhul'islâm (*a. tr.*) Vaktile umur ve mahakimi şeri'iye, mülga medreseler ve bunların talebesi işlerine nezaret eden ve meclisı vükelada yâni «Heyeti vekilede sadrazamdan aşağı yeni tabirle (. başvekilden) sonra en yüksek makamda bulunan zata denirdi. *[Titre du primier dignitaire religieux en Turquie (anciennement.]*

Şeyn | **Şin** } (*fa. s.*) Ayip, leke, kusur, noksan. *[Honte; faute; vice: défaut.]*

Şeytan (*a. s. f.*) Kütübü semaviyyenin beyanına nazaran: Meleklerin en büyüğü iken bütün insanların birinci babası olan ademe secde hususundaki emre itaat etmediği için semadan lânetle kovulan § Pek zeki ve kurnaz adam. *[Satan; diable; démon.]*

Şeytanarabası (*t. s.*) Devedikeninin tohumu olup rüzgâr ile havada uçuşan pek ince tüylü tohum kozalaği § Demir yol rayları üzerinde el ile tahrik olunan amele arabası. *[Graine de chardon § Une sorte de voiture d'ouvrier qu'on traine sur les rails de chemin de fer.]*

Şeytanat (*a. s.*) Şeytanlık, hile mefsedet, fitnelik, fitne. *[Diablerie; malice; méchanceté infernale.]*

Şeytanbezi (*t. s.*) Bir nevi renkli dokuma bez. *[Une sorte de tissu.]*

Şeytanboku (*t.s.*) Pek fena kokan bir nevi ilâç. *[Scorie]*
Şeytanî (*a. f.*) Şeytana mensup ve müteallik olan, şeytanlıkla vaki olan.[*Satanique diabolique*; *infernal,e.*]
Şeytantırnağı (*t. s.*) El parmaklarında ve tırnağın yanında deri üzerinde çıkan uzamış etten, tırnak piçi. *[Effilochure (du doigt).]*
Şia (*a. s.*) Hazreti Ali ve evlâdına taraftarlık dermeyan ederek ayrıca bir mezhep teşkil edenler. *[Sectes des chiites; partisan d'Ali.]*
Şiar (*a s.*) Alâmet, nişan, alâmeti farika, bir taifeye mensup olanların belli olmak için kabul ettikleri nişan veya parola. Haiz, muttasıf, sahip. *[Signe ou marque distinctif* § *Doué,e de.*]
Şibih (*a. s.*) Benzeyiş, benzeme. Benzeyen şey, misil, manent, nazir. *[Ressemblance* § *Ressemblant,e; semblable.]*
şibihcezire = Yarım ada, üç tarafı su ile çevrilmiş kara parçası. *[Presqu'ile.]* **şibihmünharif** = Yalnız iki dıl'i birbirine muvazi olan dört dıl'ılı şekli hendesi. *[Trapèze.]*
Şiddet (*a. s.*) Peklik, mubalâğa, sertlik, sert muamele, tazir ve cezada mubalâğa § Müsaadesizlik, sıkılık. *[Violence, rigueur; intensité; ardeur* § *Dureté, sévérité.]*
Şiddetlendirme } (*t. m.*) Şid-
Şiddetlendirmek } detini artırmak, sıklaştırmak, daha sert ve güç etmek. *[Rendre fort, violent, dur,e.]*
Şiddetlenme } (*t. m.*) Şiddet
Şiddetlenmek } kespetmek, daha sert ve ziyade olmak. *[Devenir fort, violent, dur,e.]*
şiddetli = Şedit, sert, pek ziyade, sıkı, müsaadesiz. *[Fort,e; violant,e; vigoureux, euse; sevère.]*
Şifa (*a. s.*) Marazdan, hastalıktan kurtulma, iyi olma, afiyetini iade etme. *[Guérison; rétablissement; cure.]*
Şifahane (*f. as.*) Hastane, tımarhane. *[Asile des fous.]*
Şifahen (*a. f.*) Söz ile. ağızdan, söylemekle, yazı ile olmıyarak. *[Verbalement; oralement.]*
Şifahî (*a. f.*) Ağızdan olan, tahriren vaki olmıyan. *[Verbal,e; oral e.]*
Şifre (*c. s.*) Hariçten anlaşılmaması için mahrem telgraflarda kullanılan rakamdan iba-

ret rumuz usulü. *[Chiffre.]*
şifreli = Şifre ile çekilmiş (telgraf) *[Chiffré.]*
Şiî (*a.f.*) Şiaya bak. *[Voir: Şia.]*
Şiilik (*t. s.*) Şia mezhebi, bu mezhebe mensupluk. *[Chiite.]*
Şiir (*a. s.*) Manzum söz, vezin ve kafiyeli kelâm, § Güzel tahayyülât ve tasavvuratı havi ibare, nazım, manzume, *[Poème; vers; poésie.]*
Şikak (*a. s.*) Nifak, İttifaksızlık, ihtilâf, münaferet, nifak. *[Discorde, division.]*
Şikâr (*fa. s.*) Av, sayt [sayd] Ele geçen mal. *[Chasse § Proie § Recherché,e à cause de sa valeur.]*
Şikâyet (*a. s.*) [Şekva, iştikâ aynı manadır.] Kendi hâl ve derdinden telehhüf izhar etme § Birinden hoşnutsuzluk gösterip aleyhinde söylenme § Birinin hakkında dava etme § Tazallüm. *[Plainte.]* **şikâyetname** = İştikâname, şikâyeti havi olarak resmî bir makama verilen varaka. *[Lettre de plainte § Requête par laquelle on formule une plainte.]*
Şile (*a. s.*) Güzel kokulu bir cins ot. *[Espèce d'herbe odoriférante.]*
Şilin (*c. s.*) Bir İngiliz lirasının yirmide biri olan İngiliz sikkesi. *[Shilling [monnaie].]*
Şilte (*c. s.*) Pamukla doldurulmuş hafif ve yumşak döşek, minder. *[Matelas.]*
Şimal (*a. s.*) Arapçada sol taraf, sol el manasına iserde lisanımızda yüzünü güneşin doğduğu tarafa çeviren adamın solunda kalan cihet, poyraz tarafı, mânasına gelir. *[Coté gauche § Nord; septentrion.]* **şimalen** = Şimal cihetinde. *[Du coté du nord, au nord.]*
Şimalî (*a. f.*) Şımal cihetine mensup ve müteallik. *[Relatif,ive au nord; boréal,e septentrional,e.]* **şimalgarbî şimalşarkî** = Şimal cihetile garp veya şimal cihetile şark tarafları arasındaki semtler, cihetler. *[Nord-ouest nord-est]*
Şimalyıldızı (*t. s.*) Şimal kutbunun hizasında bulunup gemicilerin cihet tayini hususunda çok işlerine yarıyan bir yıldız. *[Étoile du nord.]*
Şimden } **Şimdengeri** } (*t. f.*) Bu andan sonra, bu andan itibaren. *[D' à présent doré navant.]*
Şimdi (*t. d.*) İçinde bulunduğumuz zamana delâlet eder: bu anda, bu dakikada, el'an. *[À présent; présentement; maintenant à ce mament-ci.]*
Şimdicik (*t. d.*) Tam bu za-

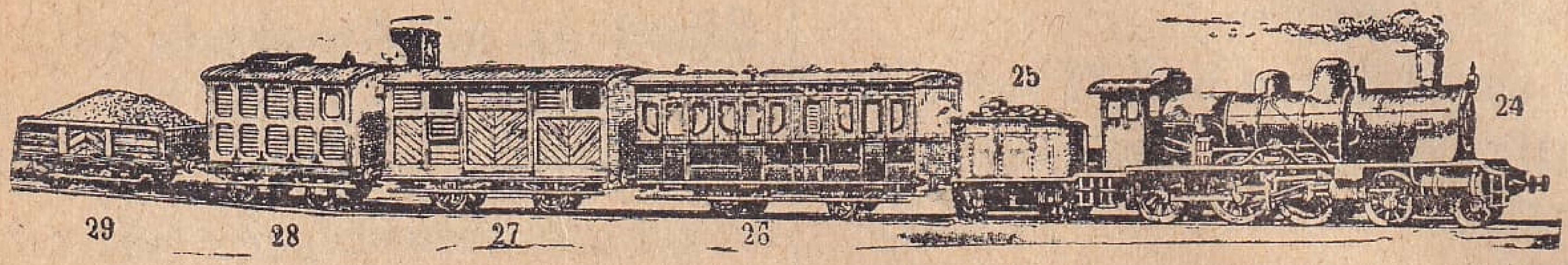

Şimendüfer

manda, hiç vakit geçirmeden pek az müddette. *[D. ns ce moment-ci; tout de suite.]*

Şimdiki (*t. f.*) Bu zamandaki, hali hazırda vaki ve mevcut olan. *[Présent,e; actuel,le; de ce temps-ci.]*

Şimdilik (*t. d.*) Şimdiki halde§ Henuz. *[Pour le moment dans le moment.]*

Şime, **Şî-me** (*a. s.*) Hulk, tabiat, hılkat, cibilliyet, huy. *[Caractère; naturel; habitude]*

Şimendifer / **Şimendüfer** (*c. s.*) Demir yolu yâni buharla müteharrik lokomotifin çektiği ve demiryolu üzerinde yürüyen vagonlardan müteşekkil katar, tiren. *[Chemin de fer.]*

Şimşek (*t. s.*) Berk, bulutlardaki menfi ve müspet elektrikin ihtilâtından hâsıl olan göz kamaştırıcı parlama, şiddetli ziya. *[Éclair.]*

Şimşir (*t. s.*) Kılıç, seyf, tarak ve mühür imaline yarayan bir nevi sert ağaç. *[Buis.]*

Şimşir

Şinel (*c. s.*) Kolsuz ve yakası kürklü bir nevi palto. *[Pelisse ronde sans manches.]*

Şinik (*t. s.*) Köylerde zahire ölçmeğe mahsus müdevver kutu şeklinde bir ölçek. *[Mesure de capacité pour les denrées.]*

Şir (*fa. s.*) Aslan, arslan denilen mâruf hayvan. *[Lion.]*

Şira (*t.s.*) Üzümün yeni sıkılmış suyu, üzüm suyunun şarap ve sirke olmazdan evvelki hali. *[Moût.]*

Şiraza (*fa. s.*) Ciltlenen kitapların yapraklarının cilde raptolundukları mahallın iki ucundaki ince şerit. §Nizam, intizam rabıta. *[Couture du dos d'un livre § Bon ordre; équilibre.]*

Şirden (*t. s.*) Koyun, sığır gibi geviş getiren hayvanların ikinci midesi. *[Ventricule.]*

Şirin (*fa. f.*) Tatlı, lezzetli, hoşa giden § Pek güzel olmadığı halde çok sevimli cazibeli olan. [*Doux, ouce* § *Sympatique, aimable.*] **şirinlik** = Tatlılık § Sevimlilik, hoşluk. [*Amabilité* § *Affabilité.*]

Şirit } (*t. s.*) İplik, yün ipliği,
Şerit } ipek, sırma gibi şeylerden örme yassı kaytan. [*Galon; ruban.*]

Şirk (*a. s.*) Cenabı hakka şerik yâni ortak farz ve kabul etme, iki veya daha ziyade allah olduğuna inanma. [*Polytheisme: idolâtre.*]

Şirket (*a.s.*) Şeriklik, ortaklık § Bir çok adamların bir büyük ticaretin icrası, bir madenin, umumî bir işin işletilmesi için birleşerek teşkil eyledikleri heyet, kumpanya. [*Société* § *Association; compagnie.*]

Şirpençe } (*fa. s.*) Ekseriya in-
Şirpençe } sanın arkasında ve ense kükünde çıkan tehlikeli bir çıban. [*Anthrax.*]

Şirret (*t. f.*) yaramaz hırçın, şer yapan § Şarlatan. [*Malice; méchanceté.*] **şirretlik** = Şerirlik, yaramazlık, hırçınlık § Şarlatanlık. [*Méchanceté; indiscipline.*]

Şiryan (*a. s.*) Kırmızı kan damarı, büyük damar. (Cem'i: (Şerain) dir. [*Artère.*] **Şiryanî** = Kırmızı kandamarına mensup ve müteallık. [*Artériel le.*]

Şiş (*t. s. f.*) Pişirilecek kebabı geçirdikleri ağaç veya demir

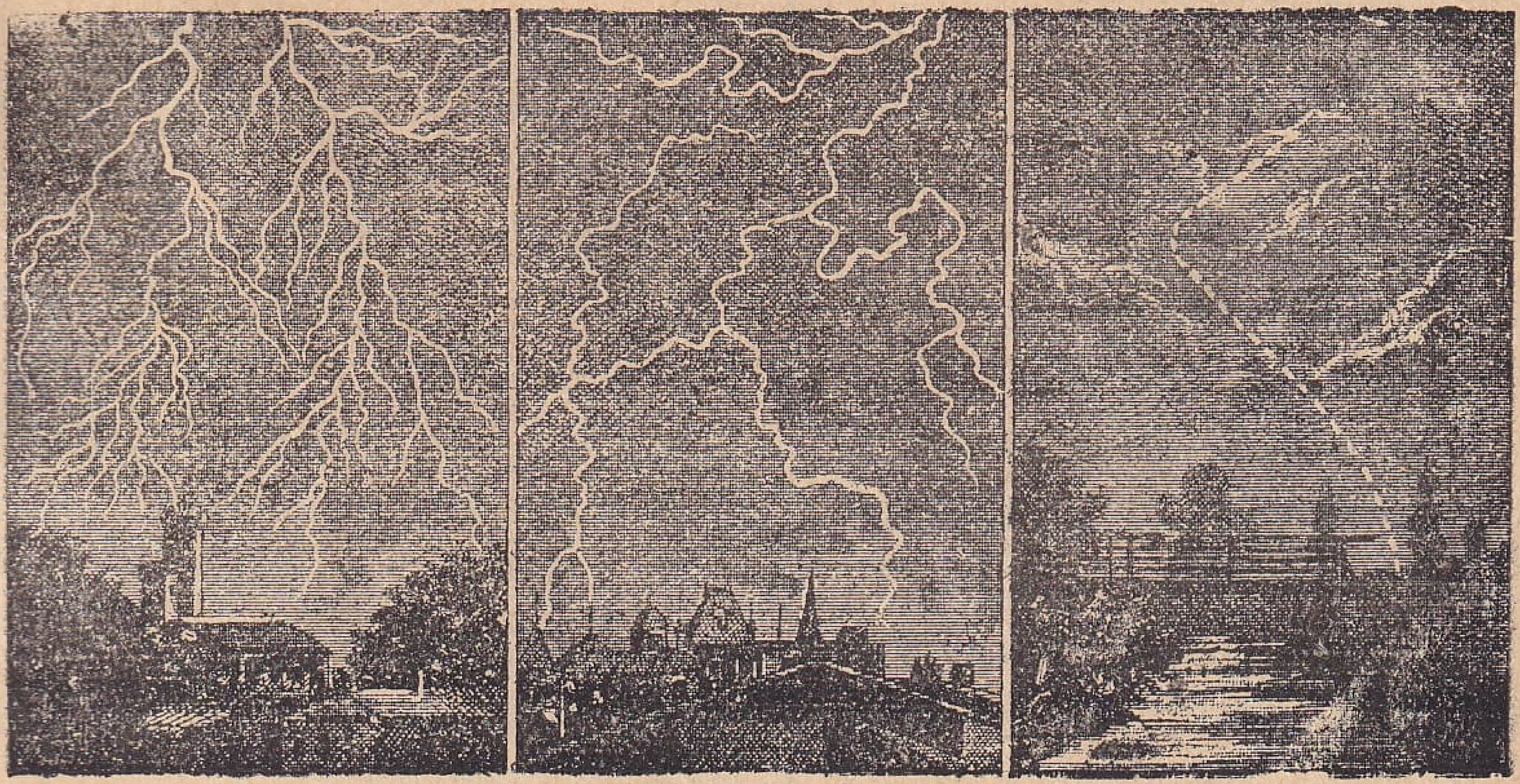

Şimşek

ince çubuk § Mihver § İterek delmeğe mahsus ucu sivri silâh, meç. Çorap, tentene v. s. örmeğe mahsus bir ucu düz, diger ucu sivri ve kertikli demir veya kemikten büyük iğne. *[Broche, brochette § Épée mince et pointue pour percer § Aiguille à tricoter.]*

Şiş (*t. s.*) Bedenin bir yerinde hâsıl olan kabarma, kabarık. § Kabarmış, şişmiş, teverrüm etmiş, *[Enflure; gonflement.]* **şişkebabı** = Şişe geçirilerek pişirilen kebap. *[Rotie à broche.]*

Şişane | **Şeşhane** (*t. s.*) İçı altı köşeli namlısının içi yivli § Namlısının içi yivli tüfek ve sair aleti nariye *[Tube d'arme sexangulaire § Carabine à tube sexangulaire.]*

Şişaneli | **Şeşhaneli** (*t. f. s.*) Namlısı dahilen altı yivli tüfek ve top § Böyle tüfekle müsellâh efrat. *[A tube sexangulaire § Carabinier.]*

Şişe (*t. s.*) Sırçadan, camdan, az çok dar boğazlı kap. § Her hangi bir mayii koymağa mahsus cam kap § Lamba camı § Hasır kenarlarına mıhlanan ve sair işlerde kullanılan ince çıta. *[Bouteille § Verre § Carafe.]*

Şişek (*t. s.*) En büyuk, iki yaşındaki kuzu. *[Agneau âgé de deux ans.]*

Şişirilme | **Şişirilmek** (*t. m.*) Kabartılma, kabartılmak, şişkin haline konma konmak. *[Être enflé; être boursoufflé: être gonflé.]*

Şişirilme | **Şişirilmek** (*t. m.*) Şışirtme, şişirtmek, şişmesini mucip olma, olmak § Suyun önünü kapayarak veya çok su gelerek dere, havuz v. s. nin kabarmasını mucip olma, olmak, taşırmak § Boğazlanmış hayvanı yüzmek için üflenme § Mubalâğa etme, etmek. *[Enfler; boursoufler; gonfler.]*

Şişirtme | **Şişirtmek** (*t. m.*) Biri vasıtasile kabartma, kabartmak, şişkin ve kabarik ettirme, ettirmek. *[Faire enfler: faire gonfler.]*

Şikemperver (*fa. f.*) Boğazina duşkün, nefis şeyleri, yemekleri, yemeğe meraklı. *[Gastronome; gourmand,e.]*

Şişkin (*t. f.*) Şişmiş kabarmış § Semiz, tavlı § Agir gebe. *[Enflé,e, gonflé,e.]* **şişkinlik** = Şişkin ve kabarık olan şeyin hali. *[Enflure; gonflement; boursouflement.]*

Şişko (*t f.*) Şişman, mülâhham. *[Voir: Şişman.]*

Şişleme | (*t. m.*) Şişle delme,
Şişlemek | delmek, şiş saplama, saplamak, şişe geçirme, geçirmek. *[Embrocher, percer avec une épée pointue, etc.]*

Şişlenme | (*t. m.*) Şişle de-
Şişlenmek | linme, delinmek, şiş saplanmak, şişe geçirilme, geçirilmek. *[Être percé,e par une broche, par une épée, etc, être passé,e à la broche.]*

Şişman (*t. f.*) Eti yağı çok, karnı şiş ve azası kalın, mülâhham, şişko. *[Gros,se; gras, se.]* **şişmanlık** = Eti ve yağı çok, vücudü kalın adamın hali, semen, mülahhamlık. *[Grosseur du corp; embonpoint excéssif.]*

Şişme | (*t. m.*) Kabarma, ka-
Şişmek | barmak, ufunet peyda etmek, ufunetsiz kabarmak, üfürülme, üfürülmek, şişman olmak, semirip kalınlaşmak. su ve saire yükselme, yükselmek. *[S'enfler; se gonfler, se boursoufler; se tuméfier devenir gros et gras,se.]*

Şitaban (*fa. f.*) Acele eden, koşan. *[Qui se hâte.]*

Şitap (*fa. f.*) Acele, sürat, müsaraat, çabukluk. *[Hâte; empressement.]*

Şive (*fa. s.*) Tarz, tavır, üslûp naz, şive, eda, lehçe telâffuz, *[Manière; air, ton § Grâce; minauderie.]*

Şivekâr | (*fa. t. f.*) Nazlı, edalı,
Şiveli | işveli, cilveli. *[Gracieux, euse; élégant,e § Coquet,te.]*

Şık (*c. f.*) Güzel zarif, hoş, edalı, modaya muvafık, süslü, ziynetli. *[Chic.]*

Şık (*c. f.*) Bir küllün münkasim olduğu iki kısımdan her biri, iki ihtimalin beheri. *[Phase; face; éventualité.]*

Şıkır (*t. h.*)(Şakır)a bak. *[Voir: Şakir.]*

Şıllık (*t. f.*) Pek bayağı surette süslenip sürtük gezen karı. *[Femme malhonnête.]*

Şımarık (*t. f.*) Yüz bulup azmış, şımarmış. *[Gâté,e.]*

Şımarma | (*t. m.*) Yüz bulup
Şımarmak | azma, azmak, haddi tecavüz etme, etmek. *[Se gâter; devenir vain,e; orgueilleux,se.]*

Şımartılma | (*t. m.*) Yüz verip
Şımartılmak | şımarmasına sebep olma, olmak, azdırılma, azdırılmak. *[Faire gâter.]*

Şımartma | (*t. m.*) Yüz verip
Şımartmak | azdırma, azdırmak, terbiyesiz etme, etmek. *[Gâter (un enfant).]*

Şıngırdama | (*t. m.*) Şıngır **Şıngırdamak** | şıngır etme, etmek. *[Faire bruit imitant d'une vase cassée.]*

Şıngırtı (*t. s.*) Düşüp kırılan cam, şişe v. s. nin çıkardığı ses. *[Bruit d'une vase cassée.]*

Şırak (*t. h.*) Birdenbire duyulan sert bir sesi taklit eder: *[Partic, imite le bruit qui fait un corps plat lorsqu'on le frappe.]*

Şırıl (*t. h.*) Su ve diger bir mayiin az ve ince sesle akmasını taklit eder ve mukerrer kullanılır. *[Partic imite le bruit que fait un écoulement libre et abondant.]*

Şırıldama | (*t. m.*) Su ince **Şırıldamak** | sesle ve azar azar akma, akmak. *[Couler en abondance et avec bruit § Ruisseler.]*

Şırıltı (*t s.*) Suyun ince sesle ve uzun uzun akması. *[Murmure d'une fontaine, d'un ruisseau.]*

Şırınga (*t. s.*) Bir yere suve ilâç sıkmağa mahsus alet. *[Clystère; seringue.]*

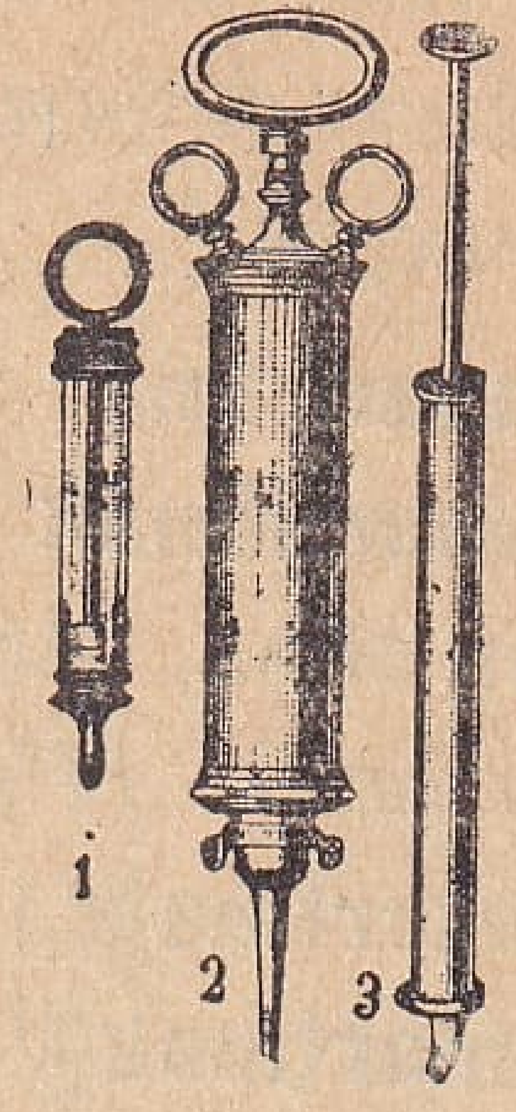

Şırınga

Şırlağan (*t. s.*) Susam yağı. *[Huile de sésame.]*

Şırlama | (*t.m*) Şırıl şırıl akma, **Şırlamak** | akmak, su akarken şırıl şırıl ses çıkarma, çıkarmak *[Voir: şırıldamak.]*

Şırlop (*t. h.*) Yoğurtlu yumurta. *[Oeuf au lait caillé.]*

Şırp (*t. h.*) Bir şeyin süratle kesildiğini tasvir ve taklit eder. *[Onomatopées qui expriment l'idée de vitesse.]*

Şırpadak(*t.s.*) (Şır)pa bak.*[Voir: Şırp.]*

Şıvgın (*t. s.*) Direk ve gemi sereni yapmağa yarıyan bir nevi çam ağacı. *[Une sorte d'arbre de pin.]*

Şoför (*c. s.*) Otomobil idare eden adam. *[Chauffeur.]*

Şol (*t. z.*) Şu işaretinin eski imlâsı. *[Ce, cette, celui, celle § Tel,le.]*

Şose (*c. s.*) Kırma taşlar ve kum ile balık sırtı biçiminde cadde, bu tarzda yapılmış olan. *[Chaussé.]*

Şöhret (*a. s.*) Nam verme, şan, ün, namdarlık, sıyt, marufiyet § Bir adamın umumca maruf olduğu isim veya lâkap. *[Réputation;rénommé célébrité§ Surnon par lequel on est connu.]*

Şöhretgir (*fa. s.*) Şöhret kazanan,iştihar eden. *[Fameux, euse; célébre; réputé,e.]*

Şöhretli (*t. f.*) Meşhur, tanınmış. *[Fameux,euse; réputé,e.]*

Şümine (*c. s.*) İçinde ateş yakılan ocak § Baca. *[Cheminée.]*

Şüvaliye (*c. s.*) Vaktile Avrupa derebeğlerine denirdi. *[Chevalier.]*

Şöyle (*t.s.*) Böyle il «öyle» arasında tarz ve hale delâlet eder tarz. Suret, vecih: şöyle yap; şu veçhile yap; şöyle söyle; şu tarzda söyle. *[Ainsi; de cette manière; comme cela.]*

Şöyleböyle (*t. h.*) İkisi orası, ne pek iyi, ne pek fena. *[Comme-ci, comme ca; passablement; pas mal.]*

Şöylece (*t. d.*) Bu veçhile, usulle. *[Simplement, tranquillement.]*

Şöyleki (*t. d.*) Zirde olduğu gibi, berveçhi ati. *[Comme suit, savoir; voici comment. en effet.]*

Şu (*t. d.*) Yakına işaret eden «O» arasında bir uzaklığa işaret eder: şu adam, şu şey gibi. *[Ceci; cela; celui-ci celle-ci, celui-là. celle-là.]*

Şua (*a. s.*) Her hangi bir ziya membaından intişar eden ziya huzmelerinin herbiri. *[Rayon.]*

Şubat (*t. s.*) Senenin ikinci ayı, marttan evelki ay. *[Février.]*

Şube (*a. s.*) Dal, budak, bölük, takım, kısım, feri § Bir dairenin münkasim olduğu bölüklerin, cüzlerin herbiri. *[Branche; rameau; bras§ Partie separée; division § Section; sucursale.]*

Şuh (*fa. f.*) Oynak, güzel; şiveli, şen ve harekâtında serbest olan şiveli, edalı, *[Gai et libre dans ses manières; coquet.te; séduisant.e.]*

Şule (*a. s.*) Alev, yalın, zebane. *[Flamme; lueur.]* **şuledar** = Alevli parlak, etrafına ziya ve aydınlık saçan. *[Lumineux,euse; enflammé,e§ Brillant,e.]*

Şulelendirme / **Şulelendirmek** (*t.m.*) Alevlendirme, alevlendirmek, tutuşturma, tutuşturmak, parlatma, parlatmak. *[Rendre lumineux,euse; faire briller, enflammer.]*

Şulelenme / **Şulelenmek** (*t. m.*) Alevlenme, alevlenmek, tutuşma, tutuşmak, parlama, parlamak. *[S'enflammer § Briller.]*

Şuleli (*t. f.*) Alevli, tutuşmuş ziyalı, parlak. *[Enflammé,e § Brillé,e.]*

Şura / **Şurası** (*t. z.*) Şu mahal, şu yer. *[Cet endroit-ci; ce coté-ci.]*

Şûra | **Şûraydevlet** | **Devletşurası** (*a. s.*) Müzakere meclis. kanun ve nizamların ilk defa, tetkik ve tefsir olunduğu resmî daire. [*Conseil, assamblée.*]

Şuracıkta | **Şurada** (*t. m.*) İşte şu yerde, yakın bir mahalde, yakında. [*Tout près d'ici*]

Şure (*fa.s.*) Çorak, tuzlu yer, toprak. [*Terrain impropre à la culture; lande.*] **şurezar**:= Çoraklık, çorak yer, üzerinde ot bitmeyen yer.[*Voir: Şure*]

Şuriş (*fa. s.*) Karışıklık, kargaşalık, aşayişsizlik.[*Trouble; désordre; émeute.*]

Şurup (*a.s.*) İçilecek şey§Usaresile şekerden yapılmış koyu bir mayi § Tatlı bir mayi ile karışık ilâç. [*Sirop.*]

Şuun (*a. s.*) İşler, vukuat § Havadis § Ahval. [*Nouvelles faces,faits réce:ts;actualités chronique; nouvelles.*]

Şuur (*a. s.*) Akıl, aklın hassası, anlama, anlayış, fehim, idrak[*Esprit; intelligence.*]

Şuurî (*a. f.*) Fehim ve idrake mensup ve mâteallik § Fehim ve idrak olunan, şuurlu. [*Spirituel,le.*]

Şuurlu (*t.f.*) Anlayışlı, fehim ve idrak sahibi, [*Qui a l'intelligence.*]

Şüf'a (*a. s.*) Bir mal ve mülkün hissedar ve komşunun onu satınalmaktaki hakkı rüçhanı. [*Droit de préemption; droit privilège de tout copropriétaire d'un bien par lequel il peut acheter à condition égale de préférence à tout autre.*]

Şühut (*a. s.*) Şahidin cem'i bir işe şehadet eden, bir hâl ve hadiseyi gören veya eşiden kimseler. [*Témoins.*]

Şükran | **Şükür** (*a. s.*) Görülen iyiliğe karşı gösterilen minnet ve kıymetşınaslık. [*Remerciement; gratitude, reconnaissance.*]

Şükrane (*a. s.*) Şükür için yapılan muamele. [*Signe de gratitude.*]

Şükür (*a.s.*) Görülen iyiliğe karşı hoşnutluk ve minnettarlık göstermek. [*Remerciement*]

Şümul (*a.s.*) Şamil havi olma, içine alma, kaplama. Delâlet etme, bir mana daha ifade etme. [*Action de comprendre d'embrasser, de contenir* § *Action de concerner.*]

Şümullandırma | **Şümullandırmak** | **Şümullendirmek** (*t. m.*) Şümullü olacak hale

getirme, getirmek, umumî etme, etmek. *[Amplifier; développer; rendre général.]*

Şüphe (*a. s.*) İki veya ziyade şey arasında hangisi olduğunu kestirememe, şek, iltibas, tereddüt, ademi itminan *[Doute; soupçon, incertitude.]*

Şüphelendirme | **Şüphelendirmek** } (*t. m.*) Şek ve şüpheye düşürmek, tereddüt ettirme, ettirmek. *[Faire soupçonner; pousser au soupçon.]*

Şüphelenme | **Şüphelenmek** } (*t.m.*) Şek ve şüpheye düşme, düşmek, tereddüt, vesvese etme, etmek. *[Soupçonner; avoir des soupçons.]*

Şüpheli (*t. f.*) Şek ve tereddüt altında bulunan, sağlam olmıyan, meşkûk, hali, emniyetbahş olmıyan. *[Douteux,euse; incertain,e; soupçonné,e.]*

Şüphesiz (*t.f.*) Hakkında şüphe olmıyan, şek ve şüphe götürmez, sağlam, sahi,şeksiz, sahi ve sağlam surette, bilâ şüphe. *[Certain,e § Certainement, sans doute.]*

Şürekâ (*a. s.*) Şerikin cem'i. şerikler, ortaklar, hissedarlar. *[Associés.]*

Şüru | **Şü-ru** (*a. s.*) Başlama, mübaşeret etme. *[Action de commencer; action d'entreprendre.]*

Şütum (*a. s.*) Şetmin cem'i. Şetime bak.*[Insultes; injures]*

Şüyu (*a. s.*) Duyulma. her kesin mesmu ve malûmu olma, yazılma, dağılma,intişar *[Publicité; divulgation.]*

T

T (*t. h.*) Türkçe alfabenin yirmi dördüncü harfı ve sekiz sert harfin sekizincis idir. Çok defa (d) ler (T) ye tahavvül eder. *[24me lettres de l'alphabet Turc.]*

Ta (*t. d.*) İnhita beyan eder, dek, kadar. *[Jusqu'à.]*

Taabbüt (*a.s.*) Kulluk etme, ibadete tekellüfle ihtimam etme. *[Action d'adorer, adoration.]*

Taacüp (*a. s.*) Şaşma, hayret, şaşaklama. *[Étonnement;surprise.]*

Taaddi (*a. s.*) Zulüm, gadir tecavüz.*[Hostilité§Oppréssion injustice, tyranie.]*

Taaddüt (*a. s.*) Bir kaç,birden ziyade olma, *[Pluralité.]*

Taaffün(*a.s.*)Fena koku neşretme, çürüyüp kokma. *[Putréfaction;émanation, mauvaise odeur, infection.]*

Taahhüt (*a. s.*) Üzerine alma, yapılmasına söz verme§ Postaya iki kat ücret vererek mektup veya paketi ihtimam ve emniyet altına alma. *[Action de se charger;engagement;promesse§Entreprise.]* **taahhütlü** = Taahüt edilen, postaya iki kat ücret vermek suretile gönderilen mektup ve saire, rökomande. *[Recomandé]* **taahhüt name** = Bir iş ve saireyi üzerine aldığına ve bir taahhüt altına girdiğine dair verilen vesika. *[Engagement.]*

Taallûk (*a.s.*) Alâka,ilişik,münasebet, rabıta.*[Relation;rapport § Connexité.]*

Taallûkat (*a.s.*) Hısım, akraba. *[Parents; parents éloignés.]*

Taallül (*a. s.*) Behane arama, yalandan behaneler uydurup bir işten kaçınma. *[Prétexte; excuse.]*

Taam (*a. s.*) Aş, yemek,yiyecek şey, asık.*[Alimant;nourriture § Repas.]*

Taammüden (*a. f.*) Evvelden düşünüp hazırlıyarak, kasten. *[Exprès; de propos délibéré avec préméditation.]*

Taammüm (*a. s.*) Yayılma, umumileşme. *[Propagation; action de devenir général,e.]*

Taammüt(*a. s.*) Kast ve niyet etme § Düşünerek, bilerek bir işi yapma. *[Préméditation; action de proposer.]*

Taannüt (*a. s.*) İnat ve ısrar etme. *[Obstination.]*

Taap (*a. s.*) Yorgunluk, zahmet, eziyet. *[Fatigue; lassitude.]*

Taaruz (*a. s.*) Sataşma, tecavüz§ Düşmanın üzerine hücüm etme. *[Attaque empiétement§ Offensive.]* **taarruzî** = Taarruza mensup ve müteallik olan. *[Offensif,ive.]*

Taaasup (*a. s.*) Adet, itikat ve meslekte sebatkârane taraftarlık göşterme, bâtıl şeylere inanışta sebat gösterme. *[Partialité § Fanatisme.]*

Taassupkâr (*fa.f.*) Mutaassıp fanatik. *[Fanatique.]*

Taassupkârane (*fa.f.*) Taassupla, mutaassıbane. *[Fanatiquement.]*

Taaşşuk (*a. s.*) Birine âşık olma. *[Action de devenir amoureux,euse.]*

Tâat (*a. s.*) İbadet § İtaat, inkiyat. *[Dévotion; obéissance § Prière; culte.]*

Taayyün (*a. s.*) Meydana çıkma, anlaşılma § Âşikâr olma. *[Détermination § Action de se préciser, de se déterminer§ Fixation; désignation § Distinction.]* .

Taayyüş (*a. s.*) Geçinme, yaşama. *[Moyens d'existence; action et manière de vivre; gain.]*

Taazzum (*a. s.*) Büyüklük satma, azamet. *[Orgueil; arrogance.]*

Tabaat (*a. s.*) Matbaacılık, kitap ve gazete basmak sanatı. *[Art de l'imprimeur§ Imprimerie.]*

Tababet (*a. s.*) Tabiplik, he kimlik. *[Art de médical: profession de médecin.]*

Tabahat (*a. s.*) Yemek pişirme san'atı, aşçılık. *[Cuisine; art de cuisine.]*

Tabak (*t. s.*) Yemek ve saire

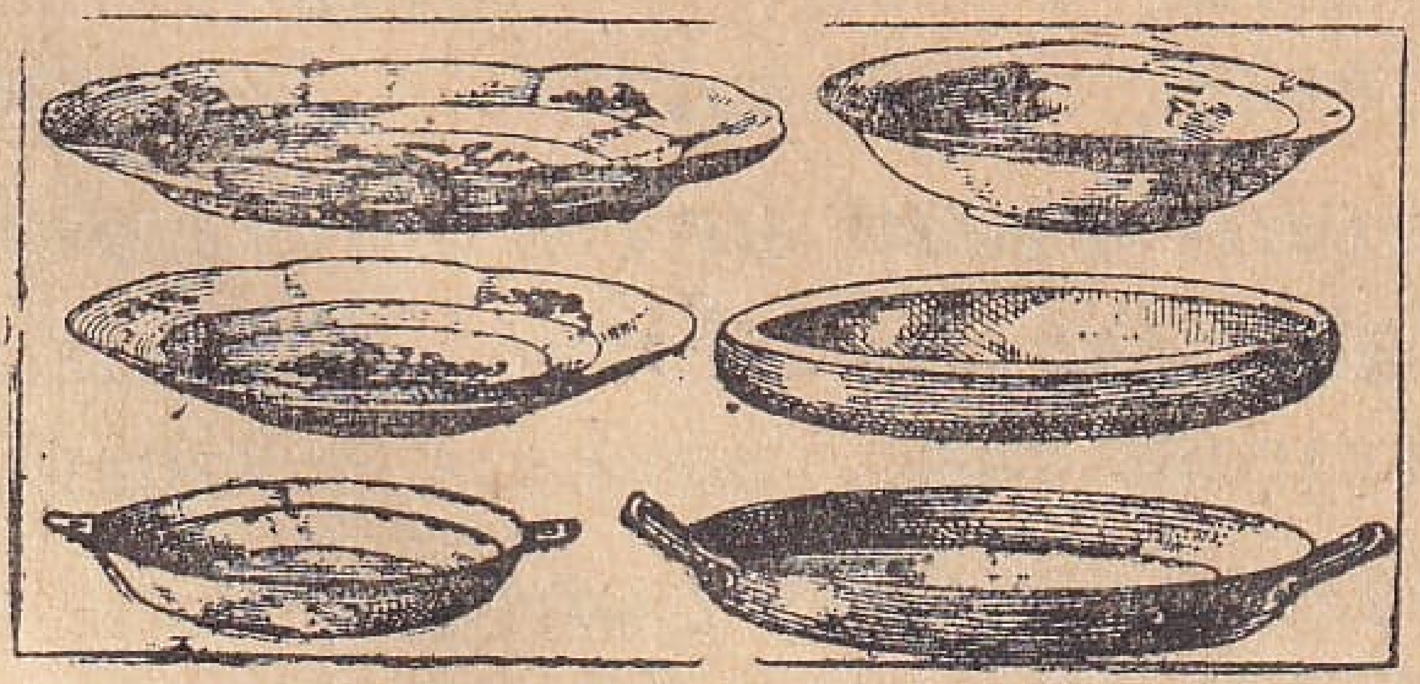

Tabak

komağa yarıyan yayvan kap§ Bir yapıaktan ibaret kâğıt tabaka § Deri terbiye eden sa'natkar. *[Plat; assiette § Tonneur; corroyeur.]*

Tabaka (*a. s.*) Sıra ile biribirinin üstüne vaz'edilmiş sıraların herbiri, kat § Sınıf,derece, zümre § Bir yapraktan ibaret kâğıt § Tütün veya sigara kutusu.*[Couche§Classe; catégorie§Feuille de papier § Etui; boite.]*

Tabakane | **Tabakhane** (*t. s.*) Eti yenilen dört ayaklı hayvanat derilerinin işlenip terbiye edilip meşin ve saire yapıldığı fabrika. *[Manufacture de corroyeur; tonnerie.]*

Tabakat(*a.s.*) Tabakanın cem'i. Jeoloji, arzıyat. *[Géologie].*

Tabaklık (*t. s.*) Deriyi terbiye edip meşin haline koyma san'atı. *[Métier de tonneur du corroyeur.]*

Tâban (*fa. f.*) Nurlu, parlak. *[Resplendissant.]*

Taban (*t. s.*) Ayağın altı § Kunduranın altında kösele § Kılıç ve namlusu olan maknul demir § Dıvar ve saire altına konulan kereste § Tarlanın toprağını bastırmak için yuvarlanan üstüvane § Bir nehrin derin, orta yeri.*[Plante du pied § Sorte d'acier es-*

timé dont on fait des armes§ Poutre en planche qui tient lieu de base dans les édifices§ Rouleau d'agriculture§ Fermeté;résistance.]

Tab'an (*a. f.*) Tabiî olarak, tabiat iktızasınca, tabiatile. *[Naturellement; moralement; par son naturel.]*

Tabanca(*t. s.*) Revolver deni-

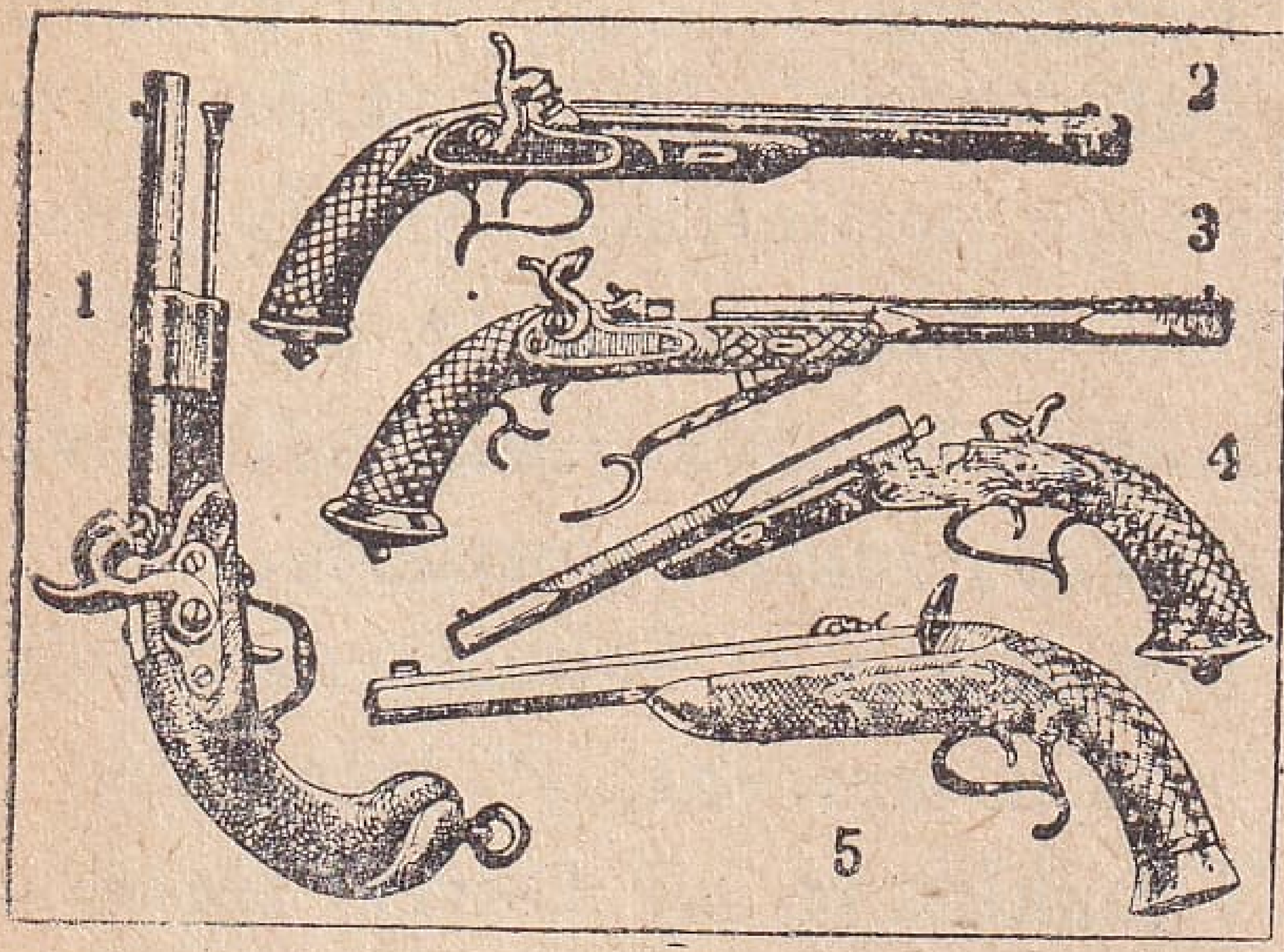

Tabanca

len kısa namlulu bir silah. *[Pistolet.]*

Tabanlı (*t. f.*) Metanetli,sebatlı, cesur. *[Courageux,euse § Qui résiste;ferme.]* **tabansız** = Korkak, cesaretsiz, sebatsız, metanetsiz. *[Poltron,ne § Qui ne resiste pas.]*

Tabasbus (*a. s.*) Zillet, yaltaklanma. *[Basse flatterie.]*

Tabayi(*a. s.*) Tabiatlar,huylar mizaçlar. *[Natures; naturels; caractères.]*

Tabelâ (*c. s.*) Kışlalarda askerin, leyli mekteplerde talebenin, hastanelerde hastaların her günkü yiyecekleri şeylerin cins ve miktarın ve masrafını gösteren cetvel. *[Table.]*

Tab'etme | **Tab'etmek** (*t. m.*) Basma,basmak § Hurufatla tabı makinasında kitap,gazete ve saire basmak.*[Imprimer.]*

Tâbi (*a. f.*) İtaat ve inkiyat eden § Tebaiyet eden § Arkasından giden, merbut, mensup. *[Qui suit; qui imite;qui va après un autre § Partisan,e; soumis,e.]*

Tabi (*a. f.*) Kitap ve emsali şeyleri basan veya bastırıp satan kimse, naşir. *[Imprimeur.]*

Tabiat (*a. s.*) Yaradılış, yaradılıştaki keyfiyet, mizaç, huy. *[Nature § Naturel; qualité innée; instect § Coutume; habitude § Goût.]* **tabiatlı** = Zevkli, zevk sahibi. *[De bon goût; ayant la caractère de]* **tabiatsız** = İyiyi kötüden ayıramıyan, zevksız kimse. *[De mauvais goût.]*

Tabiî (*a.s.*) Tabiate mensup ve müteallik § Sun'î ve yapma olmıyan§ Sade, sâf§Tabiat iktızasından olan.*[Naturel,le; natif,ive.]*

Tabiiyat(*a.s.*) Tabiate ait şeylerden bahseden ilim.*[Physique [partie de la philosophie qui traite des choses physiques.]*

Tabiiyet (*a. s.*) Tebaalık, bir devletin tebaasından olmaklık. *[Sujétion.]*

Tabiiyun (*t.s.*) Tabiate ait ilimlerle, meşgul olan âlimler. *[Naturaliste.]*

Tabip (*a. s.*) Tıp alimi, hastaları tedavi eden adam, doktor, hekim.*[Médecin.]*

Tâbir (*a. s.*) Söz§Cümle, fıkra§ Istılah§ Rüyaya mana verme§ İfade, beyan. *[Expression; explication§Locution; terme§ Explication d'un songe.]* **tabirci** = Rüya tabir eden, rüyaya mana veren adam. *[Explicateur des songes.]*

Tabiye (*a. s.*) Askerî bir muharebe sahasında tertip ve istihdam etmek san'ati. *[Action de disposer les troupes en bataille § Préparation; rangement.]*

Tabı (*a. s.*) Tabiat, yaradılış, hurufat ile gazete ve kitap basma. *[Naturel; caractère § Edition; action d'imprimer.]*

Tabhetme | **Tabhetmek** (*t. m.*) Pişirme, pişirmek. *[Cuir; bouillir.]*

Tabıl (*a. s.*) Davul § Kulakta sesi aksettiren zar.*[Tambour§ Tympan.]*

Tabla(*a. s.*) Satıcıların üzerine meyva ve saire koyup sattıkları değermi ve kenarlı tahta§ Cigara külünü silkmeğe yarıyan kap § Bir tablada bulunan yemek miktarı § Mangal ve sobaların altına konulan teneke ve saire kaplı tahta. *[Plateau de bois arrondi § Table § Cendrier.]* **tablakâr** = Tablasını gezdirmek suretile üzerindeki eşyayı satan§Tabla ile yemek götürüp getiren hizmetçi. *[Domestique attaché à la cuisine et chargé de porter les plats sur un plateau de bois posé sur la tête.]*

Tablo(*c. s.*) Kara kalem yağlı boya ve saire ile bez, tahta, muşamba ve saire üzerine yapılan resim § Manzara. *[Tableau.]*

Tabur (*t. s.*) Bir alayın dörtte veya üçte biri kadar askerî kuvvet § Biri biri ardına sıra ile dizilip saflar halinde toplanmış asker veya mektepli kıt'ası. *[Bataillon § Forme carré qui prend une armée.]*

Tabut (*t. s.*) İçine ölüyü ko-

yup mezarlığa götürülen sandık. *[Cercueil.]*

Tabya (*t.* s.) Münferit istihkâm. meteris, top yeri. *[Retranchement; bastion.]*

Tacidar (*fa.* s.) Başı taçlı, padişah, hükümdar, kral. *[Souverain; celui qui porte une couronne.]*

Tacil (*a.* s.) Acele ettirme, sıkıştırma, acele isteme. *[Action de faire hâter; d'activer; accélération.]*

Tacir (*a.* s.) Ticaret yapan § Ticaretle geçinen adam,tüccar. *[Négociant: marchand,e.]*

Taciz (*a.* s.) Baş ağrıtma, rahatsız etme, rahatsızlık verme, tasdi.*[Importunité;gêne§ Action de mettre dans une position differente; action d'ennuyer, de déranger.]*

Taç (*t.* s.) Hükümdarların hıristıyan baş papaslarının başlarına giydikleri murassa süslü başlık § Gelinlerin ve kadınların başa takdıkları bir ziynet eşyası § Bazı kuşların sorgucu. *[Couronne, diadème.]*

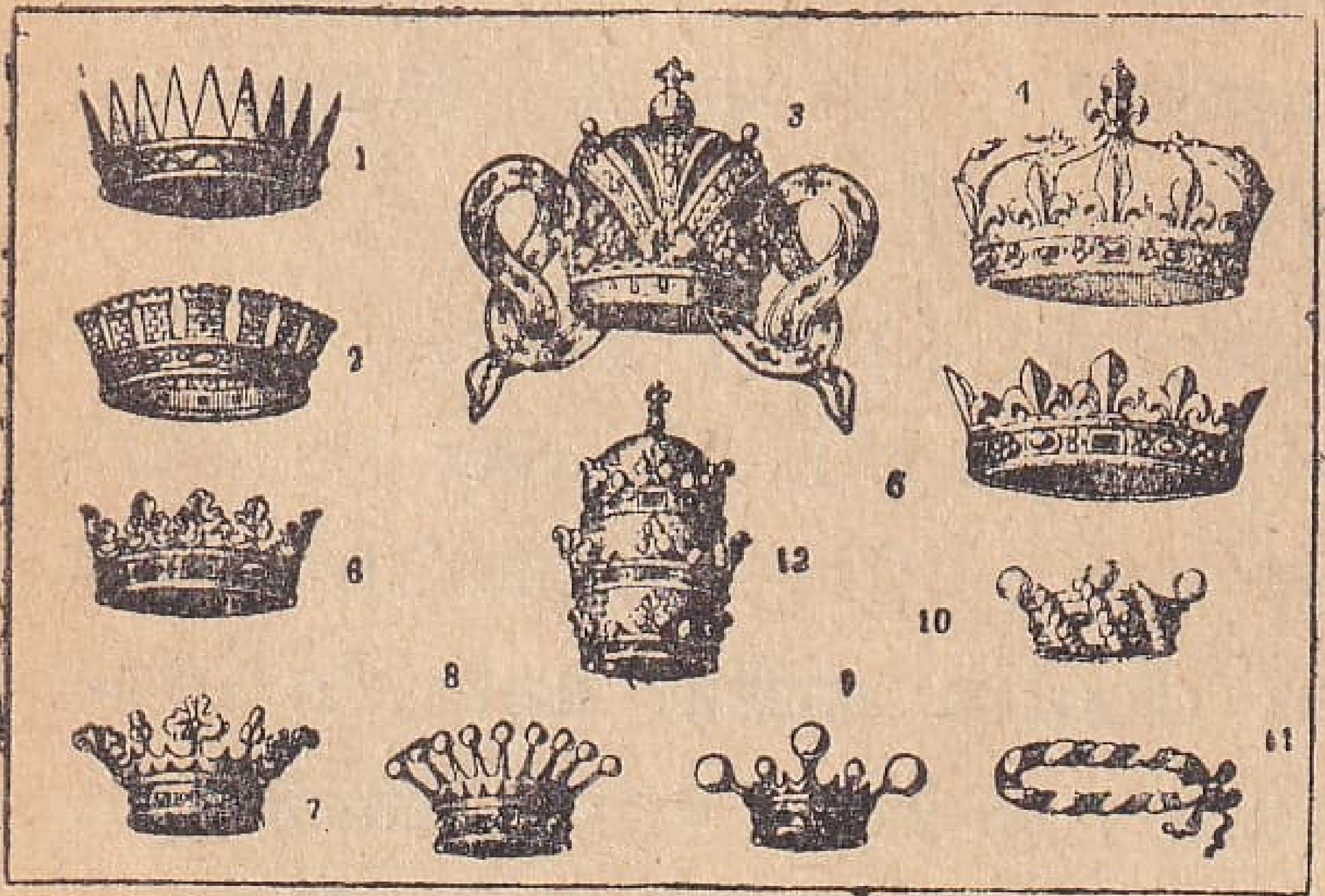

Taç

Taçlanma | **Taçlanmak** (*t. m.*) Taç geyme, geymek, tetevvüç etmek, taçlanma, taçlanmak. *[Se couronner; prendre la couronne.]*

Tadat (*a.* s.) Sayma, sayı § Birer birer zikir ve beyan etme. *[Dénombrement; énumération.]*

Tadil (*a.* s.) Doğrultma, ifrat ve tefritten kurtarma, itidal kazandırma. *[Modération; adoucissement§ Modification§ Neutralisation.]*

Tadilât (*a.* s.) Tadilin cemı. tadiller, değiştrme. *[Pluriel de tadil. Voir: tadil.]*

Tadilen (*a.* *f.*) Tadil edilerek, değiştirilerek. *[En modérant; en modifiant.]*

Tafahhus (*a.* s.) Etrafile araştırıp tetkik ve tahkik etme. *[Recherche minutieuse.]*

Tafdil (*a.* s.) Tercih § Büyültme§ Başına geldiği kelimenin manasını büyülten«en» «daha» gibi edatlara denir. *[Préférence; ennoblissement § Action de rendre préférable.]*

Taflan (*t.* s.) Bahçelerde yetiştirilen yeşil yapraklı küçük bir ağaç. *[Laurier cerise.]*

Tafra (*a.* s.) Atıp tutma, yüksekten atma, balâpervazlık § Sıçrama, atlama. *[Arrogance; fierté; insolence; faste.]* **tafracı-tafrafüruş** = Üst perdeden atıp tutan, balâpervazlık eden. *[Arrogant,e; charlatan.]*

Taflan

Tafsil (*a.* s.) İzah, uzatma, açma, mufassal surette, etraflıca anlatma. *[Détail; action d'amplifier; action d'exposer en détail.]*

Tafsilât (*a.* s.) Tafsilin cem'i. mufassal malûmat, izahat. *[Détails.]*

Tafsilen (*a.* *f.*) Etraflı, mufassalen, tafsilâtlı olarak. *[En détail.]*

Tagaddi (*a.* s.) Beslenme, gıdalanma. *[Alimentation.]*

Tagallüp (*a.* s.) Tahakküm etme, zorla alma. *[Domination; tyranie; action de vexer.]*

Taganni (*a.* s.) Şarkı söyleme, yırlama. *[Action de chanter.]*

Tagayyür (*a.* s.) Değişme, başkalaşma, tebeddül § Bozulma. *[Changement; altération § Corruption.]*

Tağdiye (*a.* s.) Besleme, gıdalama. *[Action de nourrir; alimentation.]*

Tağyir (*a.* s.) Başkalaştırma, değiştirme § Bozma § İfsat. *[Altération; changement.]*

Tahaccür (*a.* s.) Taş gibi sertleşme ve katılaşma, taş olma. *[Pétrification § Incrustation.]*

Tahaddüs (*a.* s.) Hâdis olma, vukubulma, zuhur etme, hâdis olma. *[Action d'avoir lieu, de se produire, d'arriver.]*

Tahaffuz (*a.* s.) Korunma, sakınma. *[Action de se garder, de prendre des précautions.]*

Tahaffuzhane (*t.* s.) Karantinahane, sarî hastalıklı bir yerden gelenlerin karantina bekledikleri mahal. *[Lazaret.]*

Tahakkuk (*a.* s.) Sahi ve hakikî olduğu anlaşılma, meydana çıkma, kat'îleşme. *[Confirmation § Action de vérifier; de devenir évident.]*

Tahakküm (*a.* s.) Başkasını kendi hükmü altına alma, hâkim kesilme, hüküm sürme. *[Action de trôner, de s'imposer par son influence; de régir.]*

Tahallûs (*a.* s.) Kurtulma, ha-

lâs olma § Bir mahlâs kullanma. *[Action de sauver; délivrance.]*

Tahammül (*a. s.*) Yüklenme; Ağır şeye ses çıkarmaksızın katlanma, sabır etme. *[Action de supporter, de se résigner, de patienter; patience; résignation.]*

Tahammür (*a. s.*) Ekşime, mayalanma § Kimyevi tesir ile bir şey ispirto hâsıl etme. *[Fermentation.]*

Tahammuz (*a. s.*) Ekşime, ekşilik hâsıl etme. *[Oxydation.]*

Taharet (*a. s.*) Temizlik, paklik tathir olma. *[Pureté § Purification; ablution.]*

Taharri (*a. s.*) Arama, araştırma, tahkik etme. *[Recherche.]* **taharri memuru** = Sivil polis memuru. *[Détectif, e; agent secret.]*

Tahassul (*a. s.*) Hâsıl olma, peyda olma. *[Action de résulter, de se produire.]*

Tahassun (*a. s.*) İstihkâm içine, kale ve hisara çekilme, kapanma. *[Action de s'enfermer dans une enceinte fortifiée.]*

Tahassür (*a. s.*) Hasret, göreceği gelme, ele geçmesi istenilen şey için yanıp yakılma. *[Désir ardent; regret.]*

Tahassüs (*a. s.*) Duyma, duyuş, hissetme, hissediş. *[Sensation]*

Tahaşşüt (*a. s.*) Asker veya eşkıya hakkında toplanma, yığılma, birikme. *[Action de ramasser à la hâte; action de répondre à l'appel sous les armes.]*

Tahattur (*a. s.*) Hatırlama hatıra getirme. *[Action de se rappeler; de se souvenir; souvenance.]*

Tahavvül (*a. s.*) Değişme, bir halden başka bir hale geçme. *[Changement; transformation.]*

Tahayyül (*a. s.*) Bir şeye zihinde vücut verme, tasavvur etme. *[Action d'imaginer de se figurer; imagination; méditation.]*

Tahayyür (*a. s.*) Hayrette düşme, şakşaklama. *[Action de s'étonner, de s'extasier, étonnement; admiration.]*

Tahayyüz (*a s.*) Yer tutma, hususî bir yer olma, hürmet ve itibara nail olma. *[Action d'acquérir de l'importance, de la concidération.]*

Tahdis (*a. s.*) Bir nimetin kadrini bilerek şükür etme, tahdisi nimet. *[Action de glorifier.]*

Tahdiş (*a.s.*) Tırnakla tahrik tehyiç etme: tahdişi ezhan. [*Action de se gratter, de râcler* § *Alarme.*]

Tahdit (*a. s.*) Hudutlandırma, sınır koma, hasretme, tayin ve tesbit etme. [*Action de limiter, de borner; délimitation.*]

Tahfif (*a. s.*) Hafifletme, ağırlığını azaltma § Kolaylaştırma teshil etme. [*Action de rendre léger,ère, plus facile, d'alléger.*]

Tahin (*t. s.*) Öğütülmüş buğday, arpa, susam, darı ve emsali şeyler, un. [*Farine; farine de sésame.*]

Tahinhelvası (*t. s.*) Darının veya bal veya şekerle yapılan maruf tatlı. [*Sorte de confiture qu'on prépare avec de la farine de sésame.*]

Tahini (*a. s.*) Tahin renginde olan. [*Gris jaunâtre.*]

Tahkik (*a. s.*) Bir şeyin mahiyet ve hakikatini arama, sahi veya gayri olduğunu meydana çıkarma. [*Action d'enquêter, de vérifier, de rechercher la vérité; enquête; vérification; affirmation.*]

Tahkikat (*a. s.*) Bir şeyin hakikatini anlamak için sorup araştırma hareketi. [*Enquête.*]

Tahkim (*a. s.*) Muhkemleştirme, sağlamlatma, metîn kılma § Bir mesele için hakem naspetme. [*Action de fortifier, de renforcer.*]

Tahkir (*a. s.*) Hakaret etme, hakir nazarile bakma, kadir ve kıymetine riayet etmeme. [*Action d'insulter ou de mépriser* § *Mépris; dédain insulte.*]

Tahlif (*a. s.*) Yemin ettirme, yemine çekme. [*Action de faire jurer; déférer le serment.*]

Tahlil (*a. s.*) Mürekkep bir cismin eczasını biribirinden ayırma § Bir cümleyi sarf kaidelerine göre kelime eczasına ayırma. [*Analyse.*]

Tahlis (*a. s.*) Halâs etme, kurtarma. [*Action de délivrer, de sauver* § *Sauvetage.*]

Tahlisiye (*a. s.*) Denizde kazaya uğrayanları kurtarmağa mahsus teşkilât. [*Service de sauvetage.*]

Tahlit (*a. s.*) Halis bir şeyin içine başka şeyler karıştırma § Bozma, teşviş etme. [*Action de mélanger.*]

Tahliye (*a. s.*) Bir mevkufu serbest bırakma § Boşaltma,

oş bırakma, vapur yükünü çıkarma. [*Action de vider, de laisser libre; évacuation.*]

Tahmil (*a.* s.) Yükletme, vapur veya vagona koyma§İhale etme. [*Action de charger, de faire porter*]

Tahmin (*a.* s.) Zan ve kıyasla hükmetme. [*Supposition; estimation; présomption.*] **tahminen** = Zan ve kıyasa göre, tahmin suretile, aşağı yukarı. [*Approximativement; à peu près.*] **tahminî** = Tahmin ile olan,tahmin suretile[*Approximatif,ive; supposé,e.*]

Tahmis (*a.* s.) Bir şeyi beş kat etme § Bir şairin gazelini alıp her beytine daha üç mısra ilâve ederek beş mısralı yapma.[*Action de quintupler action de rendre cinq fois plus grand; action d'ajouter à chaque deux vers d'un poète trois autres vers et de former ainsi des stances de cinq vers.*]

Tahnit (*a.* s.) Ölmüş hayvan cesedini ilâçlama ve bu suretle kurutma. [*Embaumement.*]

Tahribat (*a.*s.) Tahribin cemi. (tahrip)e bak.[*Pluriel de tahrip. Voir : tahrip.*]

Tahrif (*a.* s.) Bir yazı veya ibarenin mana değiştirme, bozma, sakatlama suretile. [*Changement; altération.*]

Tahrik (*a.* s.) Kımıldatma, yerinden oynatma § Teşvik etme § Azdırma. [*Action de pousser (à une action),action d'encourager; encouragement§ Excitation.*]

Tahrikât(*a.* s.)Tahrikin cem'i. teşvikler,tahrikler[*Excitations*]

Tahrim (*a.* s.) Haram kılma, menetme.[*Action de défendre le contact d'un objet sacré § Prohibition;défense.*]

Tahrip (*a.* s.) Harap etme, yıkıp bozma,viran,mahvetme.[*Action de détruire;destruction*]

Tahrir (*a.* s.) Kalem ile yazma § Kaydetme,kayde,deftere geçirme. [*Action d'écrire, d'enregistrer.*]

Tahrirat (*a.* s.) Mektup, bitik§ Resmî evrak. [*Écritures; lettres; rapports.*]

Tahsil (*a.* s.) Hâsil etme, kazanma § Borçludan alacağı alma § Vergi veya iradı toplama § Mektebe devam ile okuyup öğrenme, malûmat kesp etme. [*Acquisition; produc-*

tion § *Action d'apprendre, d'étudier* § *Étude.]*

Tahsilât (*a.* s.) Medyundan tahsil olunan para. *[Recettes de' l'État.*]

Tahsildar (*fa.* s.) Hükûmet veya herhangi bir müessesenin hariçteki matlubatını topliyan memur. *[Encaisseur* §*Percepteur des revenus de l'État.]*

Tahsin (*a.* s.) Beğenme, medih ve sena etme § Aferin deme. *[Action de juger bon, action d'approuver* § *Approbation, louange; éloge.]*

Tahsis (*a.* s.) Bir şeyi biri için ayırma, birine mahsus kılma. *[Action d'assigner, de déterminer, assignation, affectation.]*

Tahsisat (*a.* s.) Bir kimseye veya bir işe tahsis olunan maaş, para, masraf, ve saire. *[Somme allouée ou affectée*§ *Allocation; dotation.]*

Tahşidat (*a.* s.) Hudutta veya başka bir yerde asker toplama, cemetme. *[Action de réunir; de ramasser*[*des troupes*].*]*

Tahşit (*a.* s.) Bir yerde asker toplama. *[Action de réunir des troupes.]*

Tahşiye (*a.* s.) Kitap kenarına veya bir mektubun altına mevzua ait bir fıkra ilâve etme, yazma, zeyl, hamiş. *[Action d'écrire des notes marginales, de commenter* [*un livre*].*]*

Taht (*fa.* s.) Resmî günlerde hükümdarların oturdukları büyük koltuk § Hükümdar makamı. Hükümdarlık. *[Trône.]*

Taht (*a.* s.) Fevk mukabili, aşağı, alt, altındaki, altta olan, tahtelbahir, tahtezzemin gibi. *[Sous. Dessous, au dessous]*

Tahta (*t.* s.) Döşeme, kaplama, dolap, sandık vesaire yapmak için büyük ve kalın ağaçlardan biçilen ince ağaç lâvhası, ağaç, kereste. Ağaçtan, keresteden yapılmış.*[Planche]*

Tahtabiti (*t.* s.) Tahta kurusu ve insan kanile beslenen maruf böcek. *[Punaise.]*

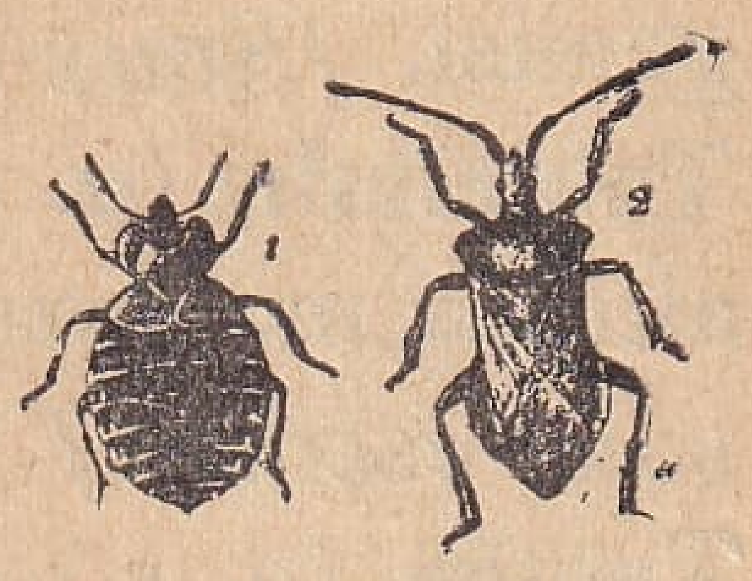

Tahtabiti

Tahtaboş (*t.* s.) Taraça yâni dam üstünde ve çamaşır sermeğe mahsus döşemeli yer. *[Terrasse en bois sur le toit]*

Tahtakurusu (*t.* s.) Tahtabiti. *[Voir: Tahtabiti.]*

Tahtanî (*a. f.*) Aşağıda bulunan, aşağıya müteallik § Alt kat. *[Inférieur, qui est par dessous.]*

Tahtapabuş } (*t. s.*) Terlik,
Tahtapabucu } pantufla *[Pantoufles.]*

Tahtelârz (*a. t.*) Toprağın altında, yeraltı, zirizemin. *[Sous-sol.]*

Tahtelbahir (*a. t r.*) Lüzum

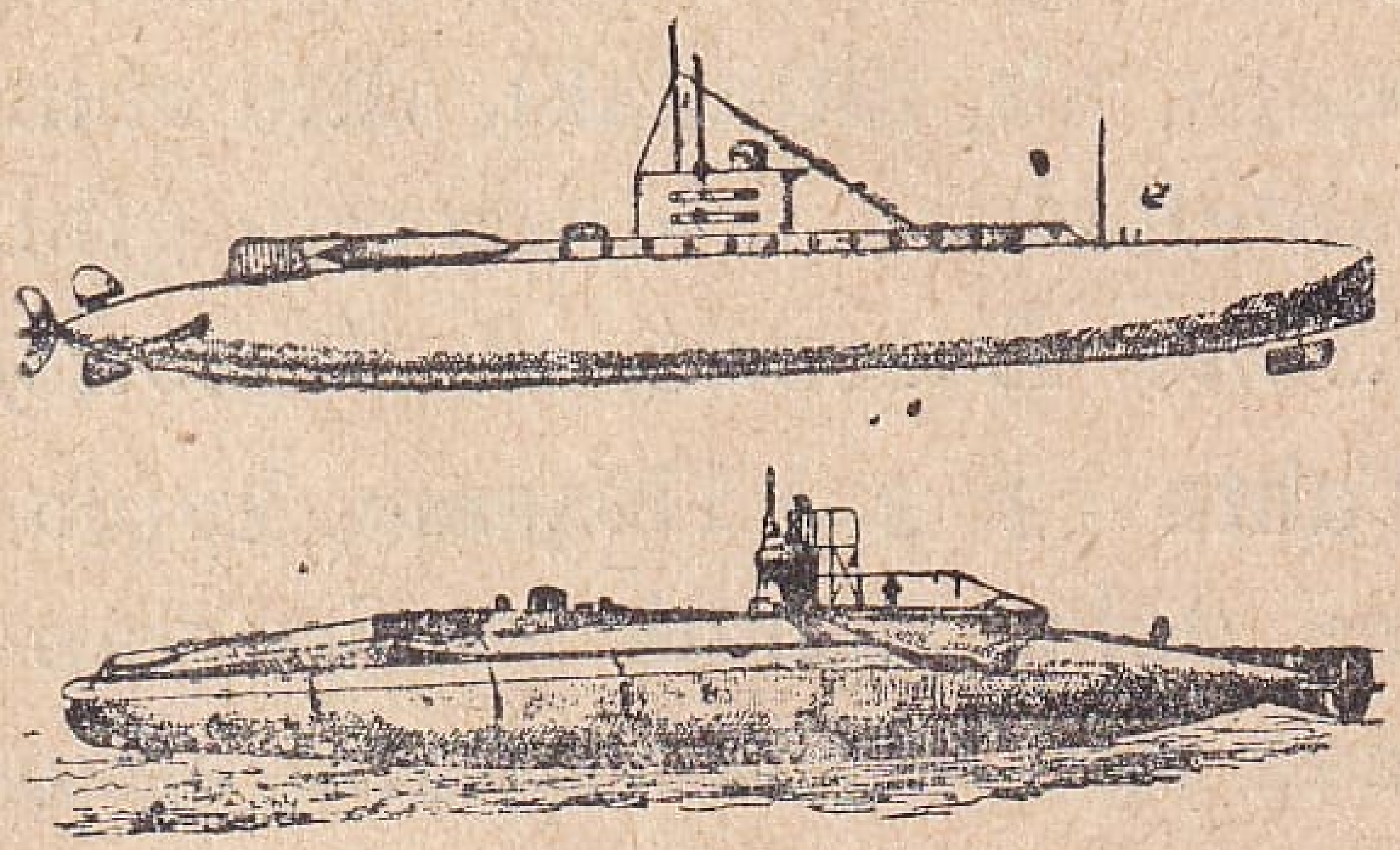

Tahtelbahir

görüldüğü vakıt dalarak deniz altından giden küçük harp gemisi. *[Sous-marin.]*

Tahtelhıfız (*a. t. r.*) Muhafaza altında, mahfuzen *[Sous-garde; sous-escorte.]*

Tahtim (*a. s.*) Mühür basma. *[Action d'apposer son sceau, de sceller.]*

Tahtit (*a. s.*) Çizme, çizgilerle hudutlandırma: tahtiti erazi. *[Action de préciser en indiquant par les lignes.]*

Tahtie (*a. s.*) Bir kimseyi yaptığı her hangi bir hata ile ittiham etme. *[Action d'attribuer une erreur, une faute etc.]*

Tahtıravan (*fa. s.*) Biri ön diğeri arka cihetinden koşulmak üzere iki hayvan tarafından naklolunan ve içine ancak iki kişi binebilen eski vesaiti nakliyeden biri. *[Palanquin]*

Tahvif (*a.s.*) Havfe düşürme, ürkütme, korkutma. *[Action d'effrayer; menace.]*

Tahvil (*a. s.*) Çevirme, tebdil etme, değiştirme, bir halden bir hale koma, borç senedi. *[Action de changer, de transformer § Obligation; bon; preuve d'une dette.]*

Tahvilât (*a. s.*) Bâzı bankaların, anonim şirketlerin çıkardığı bir nevi senet. *[Obligations.]*

Tahzir (*a.s.*) Sakındırma, hazer ettirme. *[Action de prévenir quelqu'un de l'approche d'un désagrément, d'un danger.]*

Taife (*a. s.*) Küçük cemaat, kabile, zümre, sınıf, takım. *[Partie, troupe d'hommes § Peuple, tribut.]*

Taife } (*t. s.*) Gemilerde ça-
Tayfa } lışan efrat, gemi işçisi.

[Équipage d'un vaisseau § Marin § Corporation.]
Tak (*t. h.*) Bir tahta üzerine vurulduğu zaman çıkan sesi taklit eder. *(Partic. imite le bruit d'un craqument.]*
Tak (*a. s.*) Altından geçile-

Tak

bilen yüksek kemer § Kubbe kumbet: takı zafer. *[Arc; arc de triomphe; arcade.]*
Takabbuz (*a.s.*) Büzülme,toplanıp çekilme§İnkıbaz. *[Ramassement § Contraction.]*
Takaddüm (*a. s.*) Zaman veya mekânca ileride bulunma, ileri geçme § Teşrifatça daha ileride bulunma hakkı*[Précédence préséance; action de devancer.]*
Takallüp (*a. s.*) Münkalip olma, altüst olma, değişme, başka şekile girme,tebeddül etme. *[Action de se changer de se transformer; changement; transformation.]*
Takallüs (*a. s.*) Büzülme, çekilip toplanma*[Constraction.]*
Takarrüp (*a. s.*) Yakınlaşma, yanaşma § Vakti yakın olma. *[Approche.]*
Takarrür (*o. s.*) Kararlaşma § Bir yerde karar ve sebat bulma, yerleşme. *[Action d'être fixé ou décidé,e.]*
Takas (*a. s.*) Ödeşme, hesaplaşma. *[Compensation.]*
Takastukas (*t. s.*) Alacağı ile vereceğini hesap edip ödeşme, hesaplaşma. *[Action d'être quitte.]*
Takat } (*a. s.*) Güç, kuvvet,
Taket } iktidar, zor. *[Force; capacité; pouvoir.]* **takatsiz** = Zayif, kuvvet ve takati olmayan. *[Sans force.]*
Takayyüdat (*a. s.*) Takayyüdun cem'i. *[Précautions.]*
Tekayyüh (*a. s.*) İrin peyda etme. cerahatlanma. *[Purulence § Infection.]*
Takayyüt (*a.s.*) Uğraşma, çalışma § Bağlanma merbut olma § İhtimam, itina. *[Action d'être attentif, attention; précaution; soin.]*

Takaza (*t. s.*) Serzeniş, itap § Borcu ödemek için sıkıştırma, *[Nécessité qui presse§Action de presser le débiteur de payer sa dette.]*

Takbih (*a. s.*) Kabih. çirkin görme, ayıplama, beğenmeme. *[Desapprobation. blâme . Reproche.]*

Takdim (*a. s.*) Küçüğün büyüğe bir şeyi vermesi § Tehir mukabili § İleriye sürme, bir şeyi değerinden evvel bulundurma. *[Action de présenter§ Action de donner la priorité; la préférenee.]*

Takdime (*a. s.*) Kendinden büyük, üstun bulunan kimseye verilen şey. *[Présent.]*

Takdir (*a. s.*) Kader, kiymet biçme. Anlama. Tahsin olunma, beğenme. İhtimal, itibar, farz. *[Appréciation, position§ Cas § prédestination § évaluation.]*

Takdis (*a. s.*) Mukaddes, mubarek tutma, kutsiyet verme§ Pek ziyade hürmet ve tazim gösterme. *[Sanctifaction.]*

Takibat (*a. s.*) Takibin cem'i. *[Poursuites.]*

Takîm (*a. s.*) Bir işi neticesiz bırakma § Mikroplardan kurtarma. *[Action de rendre improductif.]*

Takip (*a. s.*) Birinin ardından arkası sıra gitme §Kovalama§ Bir işe arkasını birakmiyarak devam etme § Bir istikamet bir yol, meslek tutup gitme. *[Action de poursuivre; poursuite.]*

Tâkit (*a. s.*) Düğüm bağlama, düğümleme. Bir ibareyi muğlak ve karışık yapma. *[Action de nouer, de rendre confus,e]*

Takıldak (*t. s.*) Değirmentaşına taneleri veren ve gürültülü bir ses çıkaran tahtadan alet. *[Claquet de moulin.]*

Takılış (*t. s.*) Takılmak işi, takılma. *[Action de se fixer de s'attacher § Plaisanterie; raillerie.]*

Takılma }
Takılmak } (*t. m.*) İlişme, ilişmek, asılma, asılmak, geçirilme, geçirilmek § İlişip kalma, kalmak, gecikme, gecikmek § Eğlenme, eğlenmek, lâtife etme, etmek § Yapışıp ayrılmamak, arkası sıra gitme, gitmek § Taciz etme, etmek. *[S'attacher; se fixer; s'accrocher§Plaisanter; railler.]*

Takım (*t. s.*) Bir arada bulunan ve birlikte kullanılan şeyler, yemek takımı, reçel takımı § Birkaç kişilik heyet §

Bir askerî bölüğünün ayrıldığı kısımlardan herbiri§Zümre, sınıf, gürüh [§ Miktar, kısım, bazı §Cigaralık.*[Groupbe classe; masse § Partisan.]*

Takınma | Takınmak (*t. m.*) Kendi üstüne takmak,kuşanılma, kuşanılmak § Kendine yakıştırma,yakıştırmak § Üstüne mücevherat takma,takmak. *[Attacher; fixer sur soi;porter; être muni de; prendre.]*

Takırdama | Takırdamak (*t. m.*) Takırtı etme, etmek, kuru ve sert bir gürültü çıkarma, çıkarmak.*[Rendre un bruit sec comme celui des pieds du cheval etc.]*

Takırdatma | Takırdatmak (*t· m.*) Gürültü ettirme,ettirmek, kuru ve sert bir ses çıkarma, çıkarmak. *[Faire rendre un bruit sec comme celui des pieds du cheval.]*

Takır takır | Takırtukur (*t.m.*) Nal, çekiç, sesi ve gürültüsü gibi şeyleri tasvir eder. *[Partic. imite le bruit sec des pieds du cheval, du marteau etc.]*

Takıştırma | Takıştırmak (*t. m.*) Takıp yakıştırma, yakıştırmak, kendine yakışacak surette komak, süs için takma, takmak § Biribirine çattırma, çattırmak.*[Bien appliquer un ornement.]*

Takırtı (*t. h.*) Nal sesi veya çekiç gürültüsü gibi kuru ve sert ses. *[Bruit sec.]*

Takke (*t. s.*) Rütubetten muhafaza için bazı kimselerin geceleri giydikleri hafif ve ekseriya beyaz bezden yapılmış serpuş. *[Bonnet de nuit.]*

Takke

Takla | Taklak (*t. s.*) Başı yere koyarak vücudü bir taraftan diğer tarafa atmak § Tayyare baş aşağı yuvarlanır gibi inmek. *[Culbute]*

Taklaatma | Taklaatmak (*t. m.*) Takla fiilini icra etme, etmek. *[Faire une culbute.]*

Taklip (*a. s.*) Bir şeyin şekil ve kalıbını değiştirme,döndürme, çevirme, altüst etme, taklibi hükûmet. *[Action de changer l'état d'une chose de lui donner une autre forme.]*

Taklit (*a. s.*) Asma, kuşatma, takma,birinin yaptığı şeylerin aynını yapmağa çalışma,birine benzemeğe özenme, bir şeyin sahte ve değersizini yapma. Birinin tavr ve hareketlerinin

aynını yaparak kendisile eğlenme, taklit suretile yapılmış, sahte. [*Action de singer, d'imiter; imitation* § *Contrefaçon*.]

taklitçi-mukallit=Taklit eden, başkalarının tavr, hareket ve seslerini taklitte muvaffak olan. [*Imitateur*.]

Takma } **Takmak** } (*t. m.*) Asmak, iliştirme, iliştirmek § Raptetme, etmek, dikmek, kuşanma, kuşanmak § Geyinme, geyinmek, kuşanmak, geçirme, geçirmek, komak, vaz ve tayin etme, etmek. [*Fixer, attacher* § *Accrocher* § *Peindre enchâsser* § *Porter; ceindre*.]

Takoz (*t. s.*) Doğramayı sıkıştırmak veya ağır bir şeyin altına komak ve saire için kullanılan tahtadan kama. Kızakta bulunan geminin üzerine oturduğu kısa ağaç parçalarının her biri. [*Rouleau en bois*.]

Takriben (*a. f.*) Zan ve kıyasa göre, tahminen, aşağı yukari. [*Approximativement, à peu près*.]

Takrip (*a. s.*) Yaklaştırma, tahmin etme. Vesile, behane, münasebet, bittakrip. [*Action d'approcher* § *Approximation*.]

Takrir (*a. s.*) Sağlamlatma, muhkem kılma § Yerini tahsis etme § Sözle anlatma, tarif ve ifade etme § Ders verme. Bir işi resmen ve tahriren beyan etme. Rapor § Siyasî nota § Ferağ muamelâtında malsahibinin resmî memuru huzurundaki ifadesi. [*Action de consolider, de rendre décisif, ive; action d'exposer par la parole* § *Expression; élocution* § *Rapport; exposé; mémoire* § *Confirmation* § *Motion* § *Note* [*diplomatique*].]

Takriz (*a. s.*) Bir eseri medih, o esirin baş tarafına yazılan makale, takdirname. [*Éloge; lettre d'un homme connu inséré en tête d'un livre*.]

Taks } **Taksa** } (*c. s.*) Maktu, vergi, rüsum § Narh. [*Taxe*.]

Taksi (*c. s.*) Yolcu taşıyan kira otomobili. [*Taxi*.]

Taksim (*a. s.*) Bölme, ayırma § Suyun masuralara ayrıldığı yer § Bir kemmiyet miktarı, müsavi kısımlara bölme § Şark musikisinde bir fasıl. [*Partage; distribution; division* § *Lieu ou un aquaduc se divise en différents branches* § *Introduction musicale par un instrument de musique dans l'orchestre oriental*.]

Taksimat (*a. s.*) Bir binanın bölmeleri, daireleri § Tevziat. *[Divisions d'un batiments.]*

Taksimetre (*c. s.*) Bir otomobilin kattettiği yolu, ücretini gösteren alet. *[Taximètre.]*

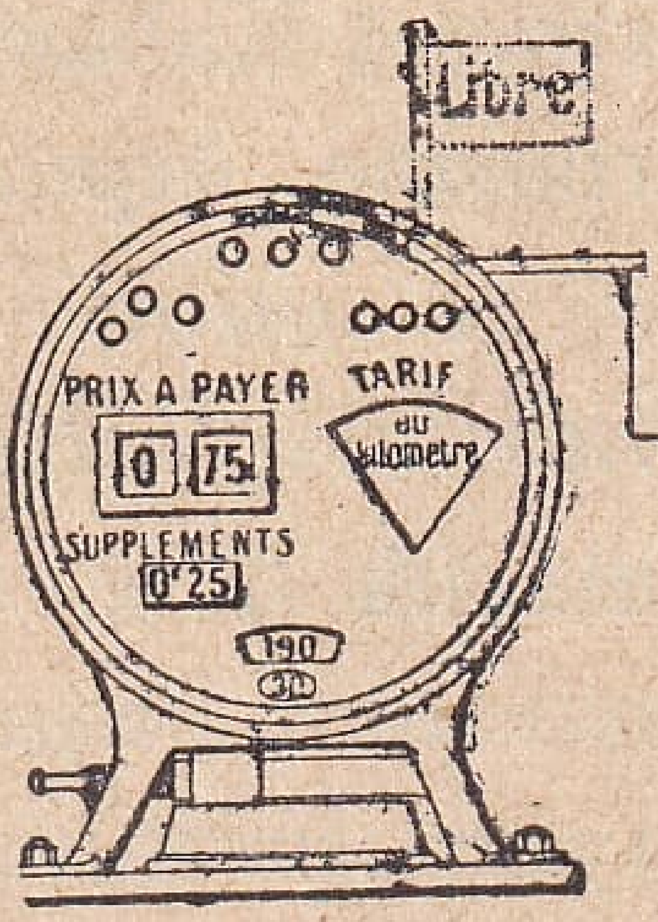

Taksimetre

Taksir (*a. s.*) Kusur, hata, bir işi noksan yapma. [*Défaut,e; négligence.*]

Taksirat (*a. s.*) Suçlar, kusurlar , kabahatlar , günahlar . *[Défaut; faute § Infraction [droit].]*

Taksit (*a. s.*) Muayyen zamanlarda verilecek borcun herbir kısmı. [*Échéance; somme être versée à l'écheance.*]

Taktak (*t. s.*) Çamaşır, keçe dovmeğe mahsus tokmak . [*Marteau en bois avec lequel on bat le linge pendant qu'on lave.*]

Tâkti (*a. s.*) Ayırma, parça parça etme § Aruz vezninde şiiri tâbi olduğu vezne göre fasıla ile okuma.*[Dissection]*

Taktik(*c. s.*) Şevkulceyiş,strateji. *[Tactique.]*

Taktir (*a. s.*) İmbikten geçirme§ Damla, damla akıtma. *[Distillation § Action de faire tomber goutte à goutte.]*

Taktırma | (*t. m.*) Koydurma, koydurmak, yapıştırma, yapıştırmak § Kuşatma. kuşatmak, bağlama, bağlamak. *[Faire fixer; en châsser; mettre, pendre, accrocher ou ceindre.]*
Taktırmak |

Taktuk (*t. h.*) Tokmak sesini taklit eder. [*Imite le bruit d'un craquement*].

Takva(*a. s.*) Günahtan sakınma § Kuvvetlenme, kuvvet peyda etme. *[piété;dévotion; abstinence.]*

Takvim (*a. s.*) Tertip ve tanzim etme § Yevmî vukuat ve zamanı bildirir varaka.*[Action d'arranger, de mettre en disposition § Calendrier; almanach.]*

Takviye(*a. s.*) Kuvvet verme. Kuvvetlendirme § Teyit ve tasdik etme. *[Action de confirmer de renforcer § Consolidation; diffication.]*

Takyit (*a. s.*) Kayıt ve şartla bağlama, şart koma, tahdit ve tesbit etme. [*Action d'at-*

tacher par les liens; attention; précaution.]

Talâk (*a. s.*) Zevceyi boşanma, bırakma, nikâhın feshi. [*Répudiation de la femme; divorce.*]

Talâkat (*a. s.*) Açık, serbest ve güzel söz söyleyiş, talâkatı lisan. [*Liberté; facilité de la parole.*] **talâkatli** = Talâkati olan, güzel ve serbest söz söyliyen. [*Éloquant,e.*]

Talama } **Talamak** } (*t. m.*) Yağma ve talan etme, etmek. [*Piller.*]

Talan (*t. s*) Yağma, çapul. [*Pillage.*]

Talapsımak } **Talebegelmek** } (*t. m.*) Dişi hayvan, çiftleşme istidadını göstermek, kızmak. [*Être en rut (femelle)*]

Talaş (*t. s.*) Tahta veya madenlerin rendelenmesinden hâsıl olan ufak parça ve kırıntılar. [*Sciure de bois, racclure; rognure; limaille.*]

Talaşman (*t. f.*) Kavgacı, başkasına sataşan. [*Querelleur, euse; mordant,e.*]

Talaz (*t. s.*) Beyaz ve yumşak şeylerin karışıp kabarması, dalga, mevç. [*Vague; flot onde.*]

Talazlanma } **Talazlanmak** } (*t. m.*) Dalgalanma, dalgalanmak, Koyunlar sürü ile yürürken dalgalanır gibi göstertme § Kabarma. kabarmak, Ürperme, ürpermek. [*S'agiter; se couvrir de vagues § Onduler; flatter.*]

Talazlık (*t. s.*) Gemilerin güpeştesine baştan kıça kadar buyuna konulan tahta. [*Agitation de la mer; houle.*]

Talebe (*a. s.*) Mektebe devam eden, mektepli, şakirt, tahsilde bulunan. [*Étudiant.*]

Talep (*a. s.*) İsteme, istek, arama, dileme. Arzu, heves, meyil, rağbet. [*Action de demander, d'exiger § Demande; désir.*] **talepkâr** = Talep eden, istiyen, arayan, dileyen, talip. [*Désireux,euse § Acheteur.*]

Talı (*a. s.*) Çiçeklerin zürriyet mayası hükmünde olan sarı toz. [*Pollen.*]

Tâlî (*a. s.*) Sonradan gelen, arkadan. Arka. Bir kaziyenin ikinci kısmı. [*Qui suit; qui vient à la suite § Seconde partie d'une proposition.*]

Tâlî } **Tâlih** } (*a. s.*) Baht, kısmet, kader [*Sort; fortune § Chance.*]

Talik (*a. s.*) Bir şeye merbut kılma, bir işin olmasını başka bir işe bağlı gösterme § Arap yazısının maruf bir şekli: hattı talik. *[Action de faire dépendre§Suspension§ Sorte d'écriture arabe.]*

Talika (*t. s.*) Dört tekerlekli ve bir atlı kısa yük ve yolcu arabası. *[Sorte de voiture légère à quatre roues.]*

Talili (*t. f.*) Bahtiyar, kısmetli, bahtı yaver, mes'ut olan. *[Heureux,euse; fortuné,e § Qui a de la chance.]*

Talim (*a. s.*) Belletme, alıştırma § Askeri efrada yaptirilan mümarese. *[Action d'apprendre; d'informer § Enseignement §Exercice des troupes.]*

Talimat (*a. s.*) Her hangi bir vazifenin sureti ifası için birine şifahî veya tahrirî olarak verilen emir. *[Instruction.]*

Talimatname (*fa. s.*) Resmî dairelerde veya müesseselerde işlerin yolunda gitmesi tçin kabul edilen esasları havi vesika § Kanun mahiyetinde olmiyan fakat tatbik riayeti mecburî olan esaslar §Nizamname. *[Réglement.]*

Talimhane (*t. s.*) Askerin talim yapmasına mahsus olan yer, saha. *[Champ de manœuvres.]*

Talimli (*t. f.*) Talim görmüş, idman etmiş, mahir. *[Exercé, enseigné.]*

Talip (*a. f.*) Talep ve arzu eden, istiyen. Müşteri. Talebe, şakirt. *[Demandeur§Désireux,-euse § Acheteur § Étudiant.]*

Talk (*c. s.*) Yumşak ve beyaz bir madde bunun tozu senayide kullanılır. *[Talc.]*

Taltif (*a. s.*) Lutuf ve ihsan etme § Bir iyilik ederek gönlünü alma § İltifata mazhar etme. *[Caresse; faveu.r]*

Tam(*t. s.*) Bakır cilâsı, dövme bakırın çark geçirilerek cilâ edilmesi. *[Polissage du cuivre; polissure.]*

Tam (*t. f.*) Bütün, ecza ve aksamı yerinde olan, eksiksiz, kusursuz, mükemmel, tamam. *[Complet, ète; entier,ère.]*

Tam (*t. h.*) (T) Harfile başlıyan bâzı sıfatların evveline gelip mübalâğa beyan eder: Tam takır gibi. *[Partic. s'emploie accompagné de mots «Takır» donne le sens de tout à fait.]*

Tama } **Tamah** } (*a. s.*) Doymazlık, açgözlülük, çok arzu

etme, hırs. [*Avidité;avarice*]

Tamaan(*a. f.*) Hırs ve tamah ile, tamah ederek. [*Par avidité.*]

Tamahkâr(*t. f.*) Tamah eden, haris, açgözlü, doymaz, mal ve parayı çok seven, haris, cimri. [*Avide* § *Avare.*] **tamahkârlık** = Aç gözlülük, doymazlık, hasislik, cimrilik, mal ve parayı esirgeme.[*Avidité* § *Avarice.*]

Tamam (*a. f.*) Bitmiş, ikmal olunmuş, noksansız, tam, bütün, hazır, müheyya.[*Complet, ète* § *Accomplissement; perfection* § *Fin; cloture* § *Justement.*]

Tamamen (*a.f.*) Tam, noksansız olarak § Bütün olarak,bütün, § Hepsi. [*Entièrement; tout à fait.*]

Tamamî (*a. f.*) Noksan ikmaline mahsus ve müteallik§ Âli riyazıyatda bir ilim. [*Complémantaire* § *Intégral,e* § *Complément.*]

Tamamiyet (*a. s.*) Tamamlık, bütünlük§ İstiklâl. [*Intégrité.*]

Tamamlama | **Tamamlamak** (*t. m.*) Tamam etme, etmek, noksanını ikmal etme, etmek§ Bitirme, bitirmek.[*Compléter; achever; terminer.*]

Tamamlanma | **Tamamlanmak** (*t. m.*) Eksiği doldurulma, doldurulmak, tam ve noksansız olmak. Bitirilme,bitirilmek. [*Être terminé; complété,e* § *Finir; être achevé.*]

Tamamlatma | **Tamamlatmak** (*t. m.*) Başkasına bir şeyin noksanını ikmal ettirme, ettirmek, tamam ettirme, ettirmek. Bitirtme, bitirtmek. [*Faire comptéter; faire achever.*]

Tambur (*c. s.*) Uzun kollu maruf çalğı. Şark musiki aletlerinden biri. [*Sorte de guitare à six cordes.*]

Tambura (*c. t. s.*) Tambur denilen çalğının daha az telli ve perdelisi. [*Sorte de guitare plus petite que celle dite* [*tambur*]; *mandoline.*] **tamburacı** = Tambura yapan ve çalan adam. [*Joueur de la guitare dite* [*tambur*].] **tamburî** = İyi tambur çalan adam.[*Joueur de*[*tambura*].]

Tâmik (*a. s.*) Derinleştirme § Derinden derine araştırıp etrafile tahkik ve tetkik etme. [*Approfondissement.*]

Tamim (*a. s.*) Umumileştirme şümullendirme § Bir şeyi alâkadarlara hep birden bildir-

me. *[Action de rendre général,e; généralisation; propagation § Lettre circulaire]*

Tamir (*a.* s.) Bozulmuş, haraplaşmış, bir şeyi düzeltme, islah etme. *[Réparation; raccommodement.]*

Tamirat (*t.* s.) Tamirin cem'i tamirler, bozuk, eski şeyleri düzeltme işleri. *[Pluriel de Tamir. Voir: tamir.]*

Tampon (*c.* s.) Tıpa, tıkaç § Bir akıntıyı durdurmak için deliğe sokulan şey. *[Tampon.]*

Tamtakır (*t. f.*) Bomboş, tamamen boş, tehı. *[Tout à fait vide; complètement vide.]*

Tamu (*t.* s.) Cehennem, duzak. *[Enfer.]*

Tan (*t.* s.) Sabah, fecir. *[Matin; aube.]*

Tân (*a.* s.) Sövme, zemmetme. *[Blâme; médisance.]*

Tanassur (*a.* s.) Nasranî yâni hiristiyan olma, hiristiyan dinini kabul etme. *[Action de se convertir au christianisme]*

Tandır (*t.* s.) Yere çukur kazılarak yapılan bir nevi furun. *[Four.]*

Tandırkebabı (*t.* s.) Tandırda pişen bir nevi lezzetli kebap. *[Roti au four.]*

Tane } (*t.* s.) Habbe § Kurşun,
Tane } mermi, gülle § Adet miktar: üç tane, beş tane. *[Grain § Pièce; morceau; nombre; tête.]*

Taneleme } (*t. m.*) Tane tane
Tanelemek } etme , etmek . *[Diviser en grains; granuler; égrener.]*

Tanelendirme } (*t. m.*) Baş-
Tanelendirmek } kasına taneletme, taneletmek. *[Faire granuler, faire égrener.]*

Taneletme } (*t. m.*) Bak: Ta-
Taneletmek } nelendirmek. *[Voir: Tanelendirmek.]*

Taneli (*t. f.*) Taneleri olan § Taneleri biribirinden ayrı ve dağınık olan. *[Granuleux,euse § Dont les grains sont bien distinct.]*

Tan'etme } (*t. m.*) Sövme,
Tan'etmek } sövmek, zemmetme, etmek. *[Blâmer, médire.]*

Tanen (*c.* s.) Meşe ve sair bazı ağaçların kabuğunda bulunup tabakçılıkta kullanılan kimyevi bir madde, mazı cevheri. *[Tanin.]*

Tangır (*t. h.*) Gürültü ile yuvarlanmağı tasvir eder. *[Bruit sec de corps qui tombent.]*

Tango (*c.s.*) Bir nevi dans § Hoppa. *[Tango.]*

Tanin (*a. s.*) Sesin bir müddet devam edip işidilmesi,tınlama, çınlama. *[Son; écho; retentissement bourdonnement.]* **taninendaz** = Tınlayan, çınlıyan, ses bırakan. *[Retentissant,e; bourdonnant.]*

Tanık (*t. s.*) Şahit, görüp bilen. *[Témoin.]*

Tanıklık (*t. s.*) Şahitlik, şehadet. Nişan, alâmet, ispat. *[Témoignage.]*

Tanılma | **Tanılmak** } (*t. m.*) Bilinme, bilinmek,maruf olma, olmak, kendisile muarefeli bulunma,bulunmak. *[Être connu,e; se connaître.]*

Tanıma | **Tanımak** } (*t. m.*) Birile muarefeli olma, olmak, bilme, bilmek § Kim olduğunu seçme, seçmek, farketmek, teşhis etme, etmek § İnanmak, kabul ve tasdik etmek. İtaat ve inkıyat etme, etmek, itiraf etme,etmek.*[Connaître§ Distinguer; reconnaître § Légitimer;avouer;confesser]*

Tanışık (*t. s.*) Müşavere§Biribirini tanımak hali. *[Consultation; délibération.]*

Tanışma | **Tanışmak** } (*t. m.*) Biribirini tanıma, tanımak, muarefe peyda etme, etmek. [*Consulter; prendre conseil de quelqu'un.*]

Tank (*c. s.*) İçinde top ve mitralyoz bulunan zırhlı otomobil. [*Tank.*]

Tank (*t. s.*) İçine mayiat konulan büyük kap. *[Rérervoir.]*

Tanklama | **Tanklamak** } (*t. m.*) Şaşa kalmak,hayrete düşme, düşmek, taaccüp etme, etmek. [*Étonner.*]

Tanma | **Tanmak** } (*t.m.*)Şaşma,şaşmak, hayrette kalmak, düşmek, taacüp etme, etmek. [*S'étonner.*]

Tanrı (*t. s.*) Allah, Çelap huda, mabut, halik. [*Dieu.*]

tanrılık = Allahlık, ülûhiyet§ Ülûhiyete mensup § İlahî. [*Divinité.*]

Tansif (*a. s.*) İki müsavi parçaya, kısma ayırma, yarı yarıya bölme. [*Partage en deux parties égales.*]

Tantana (*fa. s.*) Debdebe, şaşaa, haşmet. [*Pompe;sollennité.*] **tantanalı** = Debdebeli, şaşaalı, tekellüflü.[*Pom-peux, euse.*]

Tanyeri (*t. s.*) Güneşin doğduğu taraf, şark.[*Est; orient.*]

Tanzifat (*a. s.*) Temizliğe ait işler § Şehrin sokaklarını temiz tutmak ve süprüntülerini

kaldırmak işi ve vazifesi. [*Nettoyage des rues; service de la voirie.*]

Tanzim (*a.* s.) Nizama koma, sıralama, dizme § Tertip etme§ Kaleme alma § Tensik, ıslâh. [*Arrangement.*]

Tanzimat (*a* s.) Islâhat, tensikat, teşkilât. [*Organisation; réformes.*]

Tanzir (*a.* s.) Nazirini, eşini yapma, benzetme § Bir şiirin benzer ve taklidini yapma. [*Imitation* § *Action d'imiter des vers d'un autre.*]

Tap (*fa.* s.) Kuvvet, takat, taravet § Parlaklık, ziya, nur, revnak. [*Force; pouvoir.*]

Tapa (*t.* s.) Tıpaya bak. [*Voir: Tıpa.*]

Tapıcı (*t. f.*) Tapınan, ibadet eden, abit. [*Adorateur,trice.*]

Tapış (*t.* s.) Tapma, ibadet, perestiş. [*Adoration; culte.*]

Tapınma } **Tapınmak** (*t.m.*) Tapmak işi. İbadet etme,etmek, tapma, tapmak. [*Adorer* § *Aimer à l'adoration.*[

Tapıştırma } **Tapıştırmak** (*t. m.*) Arattırmak § Sipariş etme, etmek.[*Faire chercher*§ *Faire parvenir.*]

Tapma } **Tapmak** (*t. m.*) Tapınma, tapınmak, ibadet etme, etmek § Çok sevme, sevmek, merbut ve meftun olma, olmak § Arayıp, bulma, bulmak. [*Adorer, aimer à l'adoration.*]

Tapşın (*t.* s.) El çırpma, alkışlama. [*Applaudissement.*]

Tapşırma } **Tapşırmak** (*t. m.*) Ulaştırma, ulaştırmak, isal etme,etmek. [*Faire parvenir.*]

Taptaze (*t. f.*) Pek taze, çok taze. [*Très frais, aiche.*]

Taptırma } **Taptırmak** (*t. m.*) Perestiş ettirme, ettirmek, ibadet ettirme,ettirmek.[*Faire adorer.*]

Tapu (*t.* s.) Bir kimsenin bir binaya, bir yere olan tasarruf hakkını gösteren resmî senet. [*Titre possesoire des terres.*]

Tar (*fa.* s.) Tel,iplik§ Karanlık, zulmet. [*Fil; la chaîne d'un tissu* § *Obscur.e; ténébreux,euse.*]

Taraç (*a.* s.) Yağma, çapul. [*Butin; pillage.*]

Taraça (*t.* s.) Bir binanın çatısındaki açık ve düz yer, tabiî surette yükseltilip düzeltilmiş yer. [*Terrasse.*]

Taraf (*a.* s.) Yan, cihet § yer, memleket, kıt'a § İnt, nezt

uç, nihayet, muhalif veya muhasım olanların herbiri. [*Côté; partie* § *Part* § *Partie; région.*] **tarafeyn-tarefeyn** = Karşı karşıya bulunan iki taraf iki kısım § İki uç, cihet § Müddei ve müddeaaleyh § Bir malı alan ve satanın her ikisi.

Tarafgir | **Taraftar** (*fa. f.*) Birini, birinin tarafını iltizam eden. [*Partisan.*]

Tarafgirlik | **Taraftarlık** (*t. s.*) Birinin tarafını tutma, gayretini gütme. [*Partialité.*] **taraflı** = Yan ve tarafı olan. gayretkeş ve taraftarları çok olan. [*Qui a des côtés, des faces.*]

Tarak (*t. s.*) Taramağa yarı-

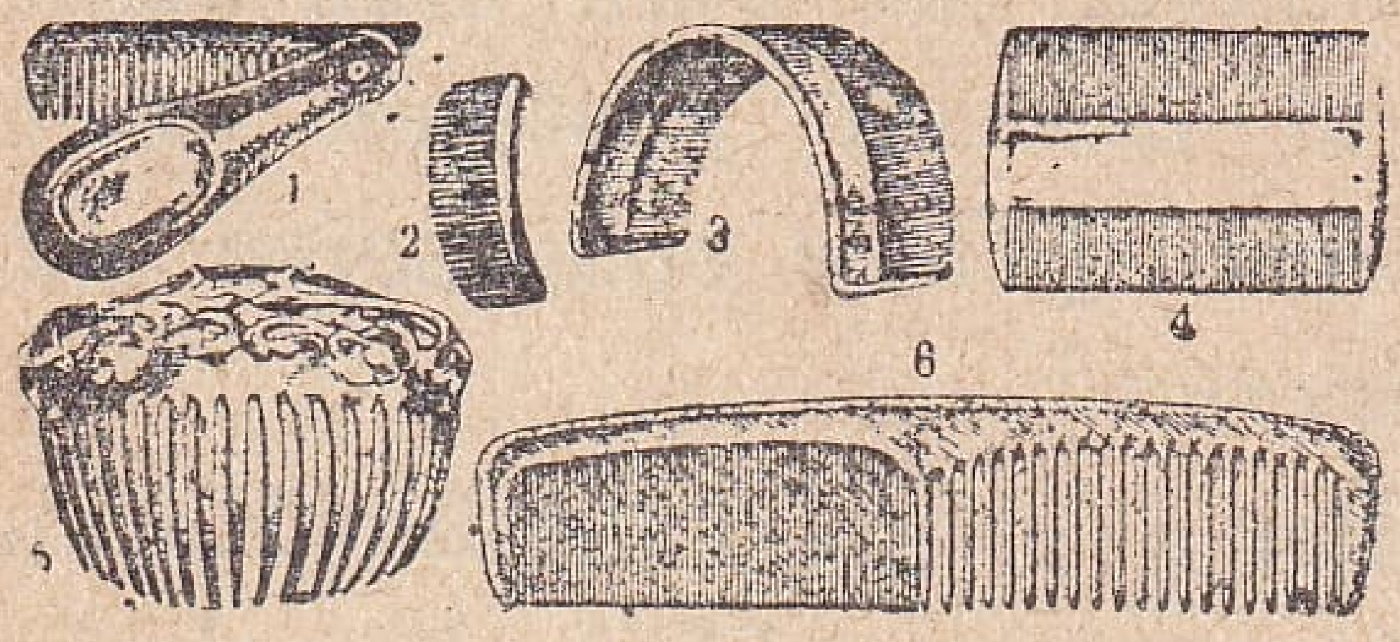

Tarak

yan alet § Arış İpliklerinin geçirilmesine mahsus culhacı aleti § Yün ve keten açıp ayıklamağa mahsus telli ve yassı alet § Taşçıların taşı düzeltmek için kullandığı ufak dişli çelik kalemi § Çapa şeklinde bahçıvan aleti, gelberi, tırmık § Suyun dibindeki şeyleri ayıklamağa mahsus alet, liman ve nehirleri temizlemeğe mahsus duba § Bazı kuşların başındaki yelpaze şeklindeki tüy, tepelik § Balıkların su alıp verdiği delikleri kapayan kanatlar. [*Peigne* § *Carde pour carder la laine* § *Rateau* § *Herse* § *Aigrette en forme de peigne.* **tarakçı** = Tarak yapan veya satan adam. [*Peignier; cardeur.*]

Taraklanma | **Taraklanmak** (*t. m.*) Tarakla temizlenme, temizlenmek, tarak tarak gölge yaparak boyama, boyamak. Bahçe topraklarını tarakla düzeltme, düzeltmek § Suyun altını tarakla temizleme, temizlemek. [*Râteler* § *Nettoyer le fond d'un port, d' une rivière etc; dragner.]*

Taraklı (*t. f.*) Diş diş nakışlı başında yelpaze gibi tüyleri olan (kuş), ayağının parmaklara yakın olan tarafı, enli, geniş, yayvan ayak. *[Orné e de dessins en forme de peigne (étoffe) etc; qui porte une aigrette en forme de peigne; huppé,e.]*

Tarama (*t. s.*) Taramak işi. Taramak § Topoğrafyada sahil ve dağları hususî bir şe-

kilde resmetmek usulü. *[Action de peigner; peignage § Hachure.]*

Taramak (*t. m.*) Saç ve emsali kıllı şeyleri tarakla temizleyip düzeltmek § Araştırmak, arayıp Sormak § Yün ve keteni tarakla açmak § Taşı dişli çelik kalemle düzeltmek § Silip süpürmek§Nehir ve denizin dibini ayıklayıp temizlemek, her tarafı araştırmak. *[Peigner § Carder (lain) § Chercher minutieusement.]*

Taranık (*t. f.*) Taranmış. *[Peignures.]*

Taranma | **Taranmak** (*t.m.*) Kendi kendini taramak § Aranma, aranmak, araştırma, araştırmak. *[Se peigner.]*

Tarantı (*t. s.*) Taramaktan çıkan süprüntü, dökülen kıllar ve saire. *[Peignures; rognures§ Déchet provenant du nettoyage du lin.]*

Tarap (*a. s.*) Sevinç, ferah § Sevinçten gelen coşkunluk ve eğlence. *[Gaieté; joie; allégresse.]*

Tarassut (*a. s.*) Göz hapsına alma, gözle takip etme, gözetme, dikkatle bakma araştırma. *[Action d'épier, de guetter, d'observer.]*

Taratma | **Taratmak** (*t. m.*) Taramak fikrini başkasına yaptırma, yaptırmak, taramağa sevk etme, etmek § Taş ve mermeri tarak denilen dişli kalemle kazdırma, kazdırmak, düzeltmek § Havuz nehir, deniz dibini ayıklatıp temizletme, temizletmek. *[Faire peigner § Polir avec un outil dentelé (marbre etc) Faire nettoyer;faire draguer (port, rivière etc).]*

Tarator (*c. s.*) Salata ve sebze üzerine dökülen ve sirke ekmek ve fındık veya cevizle yapılan bir nevi salça. *[Espèce de sauce au vinaigre au noix etc; aïoli.]*

Taravet | **Teravet** (*t. m.*) Tazelik, terütaze olma§Letafet. *[Fraicheur.]* **taravetli** = Terütaze, yıpranmamış. *[Frais, aiche.]*

Taraz (*t. s.*) Taramaktan hâsıl olan pürüz, saçak saçak olan şey. *[Effilage que produit le peignage.]*

Tarazlanma | **Tarazlanmak** (*t. m.*) İpeğin tel tel pürüzleri çıkma, çıkmak. *[S'effiler; être effilé,e.]*

Tarbuş (*t. s.*) Takke§Geceleri yatarken başa giyilen şey. *[Bonnet de nuit.]*

Tarçın (*t. s.*) Baharattan maruf kabuk ve bunun döğülmüş tozu.*[Cannelle§Cinnamome.]*

Tardetme | **Tardetmek** (*t. m.*) Kovmak, defetmek§ Hızmet ve memuriyetinden kat'iyen çıkarmak. *[Chasser; repousser; expulser.]*

Tarefeyn | **Tarafeyn** (*t. m.*) İki taraf, iki kısım, iki cihet, iki uç, iki yüz, iki hasımlar § Tarafeyne bak. *[Les deux parties; les antagonistes; les adversaires.]*

Tarh(*a. s.*) Hesapta bir adetten diğerini çıkarmaktan ibaret ameliye, tenzil § Kurma, düzeltme: bir köprü tarhetti, tarhedilen bahçe. *[Soustraction;action d'imposer; action de poser, division d'un jardin.]*

Tarhana (*t. s.*) Un ve yoğurt ile yapılan kücük tanecikler, bir nevi çorbalık. *[Une espèce de soupe préparée au farine et au lait caillé.]*

Tarhetme | **Tarhetmek** (*t.m.*) Tarh ameliyesi yapmak,tenzil etmek. Bak: Tarh. *[Soustraire.]*

Tarif | **Târif** (*a. s.*) Etrafile anlatma, hassalarını, alametlerini zikrederek bildirme, *[Indication § Description § Définition.]*

Tarife (*a.s.*) Fiat vakıt ve saireyi gösteren cetvel, lavha. *[Tarif; itinéraire.]*

Tarih (*a. t. s.*) Geçmiş hadiseleri, vak'aları kaydeden kitap: Türk tarihi § Bir şeyin vuku bulduğu, cereyan ettiği vakıt ve zaman: 930 tarihinde. *[Histoire§ Époque d'un événement,chronique; annales § Date.]* **tarihî** = Tarihe ait ve müteallik § Tarihe karışmış, tarihe girmiş § Çok yaşlı veya eski. *[Historique: historical,e.]* **tarihli** = Üstünde tarihi olan, tarihi yazılmış bulunan: 15/5/930 tarihli mektubunuzu aldım. *[Datée; en date.]* **tarihsiz** = Tarihi atılmamış, tarihi yazılmamış. *[Sans date.]*

Tarîk (*a. s.*) Karanlık,muzlim, şebi tarik. *[Obscur,e; ténébreux,euse.]*

Tarik (*a. s.*) Yol, rah, cadde§ Meslek. Tarz. *[Chemin; voie; route § Carrière; manière.]*

Târik (*a. f.*) Terkeden, qırakan. *[Qui laisse;abandonné,e]*

tarıkı dünya = Münzevi yaşıyan, dünyadan elini çekmiş, rahip, rahibe. *[Ermite.]*

Tarikat (*a. s.*) Yol, meslek § Dinî yol, aziz tanılan bir büyük zatın gösterdiği manevi tarık, mezhep. *[Hiérarchie monastique; ordre religieux]*

Tariz | (*a. s.*) Birinin hal ve
Târiz | kavlına karşı dokunaklı, kinayeli söz söyleme. *[Insinuation critique.]*

Tarla (*t. s.*) İleride yetişip mahsul vermek üzere tohum serpilen, ekilen toprak § Bahçenin sebze ve çiçek ekmek için ayrılmış kısmı. *[Champ labouré.]* **tarla kuşu** = Serçe

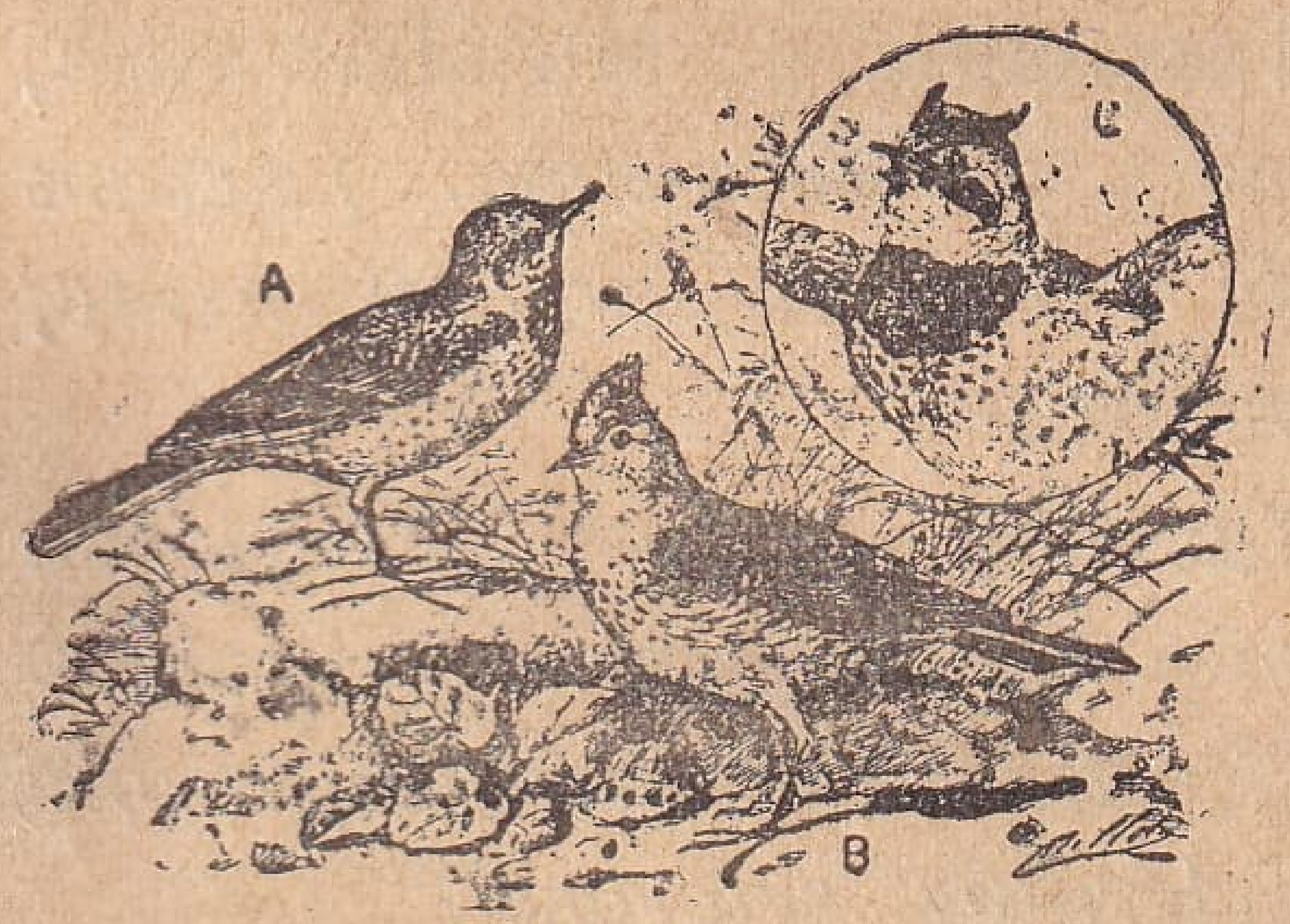

Tarla kuşu

sınıfından küçük bir kuş ki bazılarının başında sorgucu vardır. *[Alouette.]*

Tarsi | (*t. s.*) Mücevherlerle
Tersi | tezyin etme, kelimeleri vezin ve kafiyece biribirine uydurmaktan ibaret edebî san'at. *[Action d'orner avec des pierres précieuses.]*

Tarsin (*a. s.*) Sağlamlaştırma, metîn ve muhkem kılma. *[Action de fortifier; de solidifier; de consolider.]*

Tart (*a. s.*) Sürme, kovma, defetme (tardetmek) e bak. *[Action de chasser de repousser; expulsion.]*

Tartaklama | (*t. m.*) Didikle-
Tartaklamak | me, didiklemek, tutup çekerek hırpalama, hırpalamak § Bir şeyin ağırlığını tahmin için kaldırma, kaldırmak *[Saisir et tirer à soi avec force; maltraiter § Cascader.]*

Tartı (*t. s.*) Tartmak işi, vezin, tahmin, muvazene, takdir. *[Pesage; pesée § Poids; mesure.]*

tartılı = Tartılmış § Muvazeneli § İyi düşünülmüş. *[Pesé, e; mesuré, e.]*

Tartılma | (*t. m.*) Ağırlığını,
Tartılmak | sıkletini anlamak için teraziye çekilme, çekilmek § Bir adamın mahiyeti başka bir adam nazarında anlaşılma, anlaşılmak § Tecrübe olunma, olunmak. *[Être pesé, e; se peser § Se balancer § Imposer par sa présence; importuner.]*

Tartısız (*t. f.*) Tartılmamış § Muvazenesiz § Düşüncesiz. *[Non pesé,e § Non mesuré,e sans mesure.]*

Tartma | **Tartmak** (*t. m.*) Bir şeyin vezin ve sıkletini anlamak için terazıye çekme, çekmek § Elde sallayıp yoklıyarak sıkletini tahmin etme, etmek § Bir kimseyi tecrübe etme, etmek, imtihan etmek. *[Peser § Essayer (une personne); être arrogant,e; se donner de l'importance.]*

Tarttırma | **Tartırmak** (*t. m.*) Bir şeyi başkasına veznettirme, veznettirmek. *[Faire peser.]*

Tartura (*t. s.*) Çıkırıkçı çarhı. *[Roue de bouet.]*

Tarumar (*fa. s.*) Perişan, dağınık karmakarışık. *[Dissipé,e; dispersé,e; détruit,e.]*

Tarz (*t. s.*) Suret, biçim, şekil, kılık § Üslûp, eda § Tertip. *[Manière; façon § Forme.]*

Tarziye (*a. s.*) Yapılan bir hatadan dolayı birinden affisteme, o adamı râzı ve hoşnut etme. *[Action de faire des excuses; excuse; satisfaction.]*

Tas (*t. s.*) Su içmeğe ve dökülmeğe mahsus kap, maşrapa § Bir şeyin üstüne süs için konulan yarım küre şeklinde maden. *[Soucoupe § Vase métal § Ecueille de cuivre; tasse.]* **sefertası** = İçine yemek konup bir yere götürülen maruf kap. *[Vivandière.]*

Tas (*t. h.*) (T) harfile başlıyan bazı kelimelerin başına gelip tekit beyan eder: tastamam gibi. *[Partic. placée devant quelque adjectif et adverbe commançant par (T) donne à leur sens une plus grande extension.]*

Tasaddi (*a s.*) Başlama, teşebbüs etme. *[Action de se livrer à; action de procéder, entreprise.]*

Tasallüt (*a. s.*) Musallât olma, taciz, rahatsız etme. *[Action de faire violence; contrainte; outrage.]*

Tasallüp (*a. s.*) Katılaşma, sulp haline geçme, katı olma. *[Endurcissement; induration § Sclérome; sclérose.]*

Tasarlama | **Tasarlamak** (*t. m.*) Kurma, kurmak, zihinde hazırlama, hazırlamak. *[Faire un projet; conjecturer; projeter § Évaluer.]*

Tasarruf (*a. s.*) Malik ve sa-

hip olma§ İdare ile kullanma§ Bitirme § İktısat.[Jouissance actuelle d'un bien§Possésssion; épargne § Économie.]

Tasavvuf (*a. s.*) Hilkatin esrarını arayan islâmî bir felsefe [*Sagesse § Mysticisme § Phylosophie mystique.*]

Tasavvur (*a.s.*) Niyet,meram, fikir peyda etme, fikren suret verme, tahayyül etme, hatıra getirme. [*Action de projéter, conception; imagination.*]

Tasavvurî (*a. f.*) Tasavvura müteallik, nazari. [*Conjectural,e § Subjectif,ive.*]

Tasdi (*a. s.*) Taciz etme, baş ağrısı verme.[*Action d'importuner; importunité.*]

Tasdik (*a. s.*) Birinin sözünü tekit etme, gerçeklendirme, gerçek çıkarma, muvafık bulma, kabul etme.[*Action d'affirmer; affirmation ratification, confirmation.*]

Tasfiye (*a. s.*) Temizleme, sâf ve halis etme,hesabı kapatma. [*Épuration; règlement.*]

Tasgir (*a. s.*) Küçültme,ufaltma. [*Diminution.*]

Tashih (*a. s.*) Düzeltme, yanlışını doğrultma. [*Action de corriger;de vérifier; correction.*]

Tas'ip (*a. s.*) Güçleştirme, müşkülât gösterme,zorlaştırma. [*Action de créer des difficultés.*]

Tasir (*a. s.*) Üzüm, zeytin ve saireyi sıkıp suyunu alma. [*Action d'exprimer les fruits etc. pour en retirer de jus § Préssurage.*]

Tas'it (*a. s.*) Bazı cisimlerin imbik veya başka bir aletle kızdırılıp tephir edilmesi. [*Sublimation.*]

Taskebabı (*t. s.*) Ufak ufak kesilmiş etten yapılan bir kebap. [*Une sorte de roti.*]

Taslak (*t. s.*) Çıplak, kılsız, cavlak, ilk plân, bir eserin ilk şekli, şema, henüz ihmal ve ıslah olunmamış şey. [*Chauve ou nu comme le fond arrondi d'une soucoupe§ Grossier,ère; faite provisoirement et brèvement§Ebauche; esquisse.*]

Taslama | **Taslamak** (*t. m.*) Kendisinde olmıyan bir şeyi var gibi gösterme, göstermek. [*Montrer en se vantant§ Se donner des airs.*]

Tasma (*t. s.*) Köpeklerin boynuna takılan kayış veya zencir § Nalınların üstüne takılan

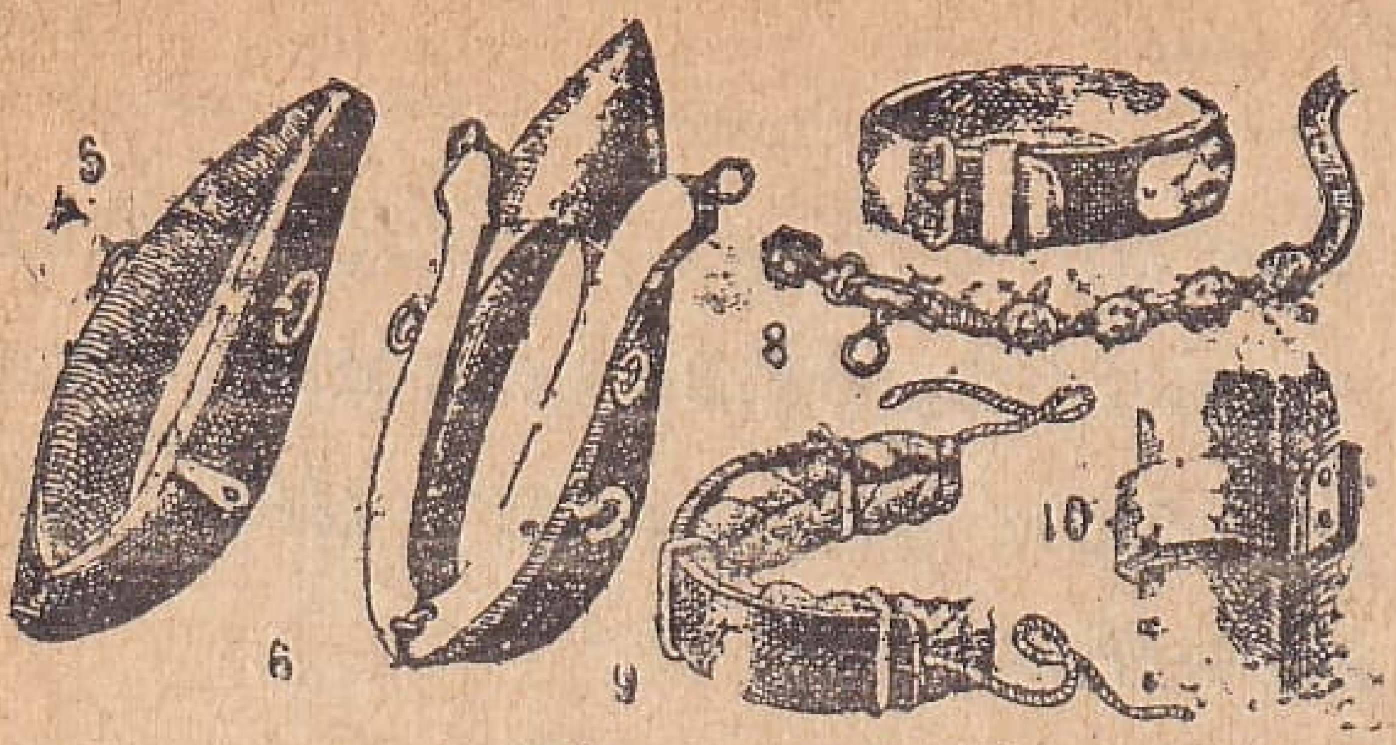

Tasma

kayış. *[Courroie; lanière; collier.]*

Tasmim (*fa. s.*) Kat'î surette kararlaştırma, karar verme, kastetme. *[Preméditation; détermination.]*

Tasni (*a.s.*) Uydurma, yalandan uydurma, sahte olarak yapma. *[Action de fabriquer; fabrication; action de controuver.]*

Tasnif (*a. s.*) Sınıflara sıralama, ayırma, takım takım ayırma, kitap tertip etme, telif eyleme. *[Rangement; composition d'un livre; classement; classification.]*

Tasrif (*a.s.*) Sarfta fiil ve kelimelerin kaidei mahsusasına göre şekilden şekile girmesi *[Déclinaison; conjugaison.]*

Tasrih (*a. s.*) Şüphe ve tereddüde yer bırakmıyacak surette izah etme, sarahat verme. *[Action d'expliquer clairement; explication claire; éclairicissement.]*

Tastamam (*t. f*) Büsbütün, tamam. *[Tout à fait; complet, ète.]*

Tastıh (*a. s.*) Satıh suretine koyma, yassılatma ve düzeltme. *[Action d'aplanir, de rendre la surface égale et unie.]*

Tasvip (*a. s.*) Doğru, musıp addetme, muvafık ve münasip bulma. *[Approbation.]*

Tasvir (*a. s.*) Bir şeyin şeklini, suretini çıkarma, resmini yapma § Güzel tarif etme § Resim, suret. *[Portrait; photographie § Description § Image § Peinture.]*

Taş (*t. s.*) İnşaata yarıyan maruf sert cisim, kaya § Yüzük, küpe gibi mücevherattaki kıymetli maden § Dama ve saire oyunlarda oynatılan pul § Mesane ve böbreklerde hâsıl olan sert madde § Taştan yapılmış olan: taş han § Çok sert olan: *[Pierre § Roc; rocher § Pierre précieuse § Pion § Calcule § De pierre; en pierre.]*

Taşak (*t. s.*) İnsan ve hayvanların erkek cinsinin bacakları arasında bulunan yumurta, husye. *[Testicule.]* **taşaklı** = Taşağı olan § Cesur yiğit, mert. *[Qui a des couilles § Courageux, euse; energique.]*

Taşalma } (*t. m.*) Taş olma,
Taşalmak } olmak, taş kesilme, kesilmek,tahaccur etmek.*[Devenir pierre; se pétrifier.]*

Taşbademi (*t. s.*) Kabuğu çok sert, lezetli badem. *[Amande à écorce dure.]*

Taşbasması (*t. s.*) Taşta basılmış, taşta tab'olunmuş,yazı, kitap.*[Imprimé en lithographie.]*

Taşçı (*t. s.*) Mermer ve diğer taşları yontup muhtelif şeyler yapan adam § Yapı yol ve saire için taş ocağından taş çıkarıp satan adam. *[Marbrier§ Tailleur de prierres.]* **taşçılık** = Taşçının iş,meşguliyet ve san'atı. *[Taille de pierres § Marbrerie.]*

Taşıma } (*t. m.*) Her hangi
Taşımak } bir şeyi bir yerden diğer yere götürme, götürmek, nakletmek § Hâmil olma, olmak, üstünde bulundurma, bulundurmak, dedikodu yapmak, bir yerden bir yere lâkırdı götürme,götürmek. *[Transporter; transférer § Porter sur le dos § Avoir en soi.]*

Taşınma } (*t. m.*) Bir şeyin
Taşınmak } bir yerden diğer yere naklolunma, olunmak § Nakli hane, nakli mekân etme, etmek. *[Se transporter; se transférer § Déménager.]*

Taşırma } (*t. m.*) Taşmasını
Taşırmak } mucip olma,olmak. *[Faire déborder.]*

Taşıtma } (*t. m.*)Naklettirme,
Taşıtmak } naklettirmek, bir yerden başka bir yere götürtme, götürtmek. *[Faire transporter.]*

Taşkın (*t. f.*) Taşan, taşmış § Coşmuş, azmış, huruşan. *[Débordant,e § Exalté,e§ Impertinent.e.]* **taşkınlık** = Taşkın şeyin hali, coşkunluk,azgınlık. *[Débordement § Exaltation§ Impertinence.]*

Taslanma } (*t. m.*) Taşa tut-
Taşlanmak } ma, tutmak, taşla vurma,vurmak.*[Être lapidé,e]*

Taşlatma } (*t. m.*) Taşa tut-
Taşlatmak } turma, tutturmak, taş attırma, attırmak. *[Faire lapider; faire jeter des pierres.]*

Taşlı (*t. f.*) Taşı olan, içinde taş bulunan. *[À pierre.]*

Taşlık (*t. m.*) Taşı çok yer § Taş döşenmiş avlu § Sokak kapısının içi, merdiven altı § Kuşların hazmettikleri, kursağı, katı. *[Pierreux,euse §*

Contrée pierreuse § Vestibule ou galerie pavé,e; pavé.]

Taşma | (*t. m.*) Uzayıp art
Taşmak | ma, artmak, fazla gelme, gelmek, etrafa yayılmak, etrafı basmak, kaynamak, coşma, coşmak. [*Déborder § Se répandre § S'exalter § Devenir impertinent,e.]*

Taşra (*t. s.*)Bir şeyin dış tarafı, dışarı,hariç§Bir merkeze merbut mulhakat. [*Le dehors § Province.]* **taşralı** = Mülhakat halkından olan , dışarlıklı. [*Provincial,e.]*

Taşralık (*t. s.*) Mülhakat, vilâyet, taşra olan yerler§ Sara, kavale. [*Province § Epilepsie regardée comme une maladie de démons.]*

Taşyürekli (*t. f.*) Merhametsiz, kalpsiz, acımaz. [*Impitoyable.]*

Tat (*t. s.*) Zevk, ağızla, duyulan his, lezzet.[*Goût§Saveur; douceur.]*

Tatarcık (*t. s.*) Küçük ve sessiz bir nevi sivri sinek. [*Cousin]*

Tatarcık

Tatbik (*a. s.*) Uydurma, mutabık etme § Benzetme, temsil § Karşılaştırmak, mukabele, mukayese, yapma, bir kanun ve emri yerine getirme. [*Adaptation; ajustement § Comparaison entre deux choses § Action de suivre, d'imiter § Application d'un loi.]*

Tatbikan(*a. f.*) Uydurarak,tatbik ederek; uygun ve muntabık olarak, imtisalen. [*Conformément; selon;d'après.]*

Tatbikat (*a. s.*) İcraat, ameliyat§ mümarese. [*Application (d'un loi etc) § Pratique.]*

Tathir (*a. s.*) Temizleme, kirini, fenalarını ayıklama. [*Action de nettoyer; de purifier; nettoyage; désinfection.]*

Tathirat (*t. s.*) Tathirin cem'i. Tathir işleri. [*Nettoiement; nettoyage.]*

Tatil (*t. s.*) İşsiz bırakma, işlemez bir hale koma, muvakkaten işi bırakma, kesme durdurma. paydos. [*Action de faire cesser § Repos; vacance.]*

Tatir (*t. s.*) Güzel koku ile kokutma. [*Aromatisation;action de parfumer.]*

Tatım (*a. s.*) Bir şeyin çaşnısına bakmak için ağıza alınan parça. [*Petite quantité*

d'une chose qu'on prend pour en connaitre le goût.]

Tatlanma } (*t. m.*) Tatlı ol-
Tatlanmak } ma. olmak, tat peyda etme, etmek. *[Devenir doux,ce.]*

Tatlik (*a. s.*) Boşama, nikâhlı zevceyi bırakma. *[Répudiation; divorce.]*

Tatlı (*t. f.*) Acının zıddı, şekerli, ballı § Lezzetli, leziz, lâtif, hoş § Tuzlu veya acı olmıyan, içilebilir§Şeker veya bal ile yapılan yemek. *[Doux, ce § Qui n'est pas selé § Agréable; aimable:douceur.]* **tatlıca** = Tatlımsı, az tatlı. *[Un peu doux.]* **tatlıcı** = Tatlı yemekler, reçel ve saire yapıp satan adam. Çok tatlı seven. *[Celui qui fait et vend des confitures.]*

Tatlılaşma } (*t.m.*) Tatlı olma
Tatlılaşmak } olmak, tat kesp-etmek. *[Devenir doux;ce § acquérir de la douceur.]*

Tatlılaştırma } (*t.m.*) Tat ilâ-
Tatlılaştırmak } ve etme,etmek, tatlı etme, etmek, tat verme, vermek. *[Rendre doux,ce.]*

Tatlılı (*t. f.*) Tatlısı olan. *[Sucré,e.]*

Tatlılık (*t. s.*) Tatlı şeyin hali, tat, lûtuf, iyilik, yavaşlık. *[Douceur; saveur; bonne manière; gentillesse.]*

Tatlımsı (*t. f.*) Tatlıca, tatlıya benzer lezzetli olan. *[Douceâtre.]*

Tatma } (*t.m.*) Bir şeyin lez-
Tatmak } zetini alma, almak, lezzetine bakma, bakmak, tecrübe etme, etmek, deneme, denemek, giriftar olma, olmak. *[Goûter;savourer§Éprouver.]*

Tatmin (*t. s.*) Temin etme, emniyet verme. *[Action de rassurer.]*

Tatsız (*t. f.*) Lezzetsiz,tat ve lezzetli olmıyan, bir işte veya birinin hal veya sözlerinde hoşa gidecek birşey bulunmıyan. *[Sans goût; fade; insipide § sans entrain.]*

Tatsızlanma } (*t. m.*) Tatsız-
Tatsızlanmak } lık etmek,soğuk ve münasebetsiz fiil ve hareketlerde bulunma, bulunmak. *[Devenir fade § Acquérir un ton désagréable.]*

Tatsızlık (*t. s.*) Lezzetsizlik,tat ve lezzeti olmamaklık, tatsız olmak hali. *[Manque de goût de saveur; fadeur; insipidie.]*

Tattırma } (*t. m.*) Lezzetine
Tattırmak } baktırma,baktırmak duyurma, duyurmak, hisset-

tirme, hissetirmek. *[Faire goûter § Faire éprouver.]*

Tatula (*t. s.*) Tütün gibi içilen ve çiçeği göğsü yumşatan bir nevi nebat, ağıza alınmaz lezzeti fena şey. *[Stramonium : stramoine ; datura.]*

Tatula

Taun (*a. s.*) Veba, yumurcak. *[Peste.]*

taunî = Veba, hastalığına mensup ve müteallik, veba kabilinden olan. *[Pestilentiel.e]*

Tav (*t. s.*) İşlenecek bir cisme verilen sıcaklık, rutubet, salâbet derecesi, kıvam, çağ. Basılacak kâğıda, tütün ve saireye serpilen su, Semizlik § Dolgunluk. *[Degré convenable de force,de chaleur etc. d'un corps § Etat le plus favorable au résultat qu'on veut obtenir § Le bon moment; l'occasion.]*

Tava (*t. s.*) İçinde yağ kızdırmağa ve saireye yarıyan uzun saplı madenî kap § Madenlerin eritilmesine mahsus kap § İçinde kireç söndürdükleri tekne § Tavada pişen yemek. *[Poêle à frire.]*

Tava

Tavâf (*a. s.*) Muhterem bir makam veya şey'in etrafını dolaşma, Kâbenin etrafını dolaşmaktan ibaret haç merasimi§ Ziyaret. *[Action de tourner autour de; tour § Tournées rituelles accomplis autour de la Kaaba pendant le pèlerinage.]*

Tavan (*t. s.*) Çatının altına ve iç taraflarına mıhlanan tahtalar § Bir salonun, bir odanın üst sathı. *[Plafond.]*

Tav'an (*a. f.*) İstiyerek,kendi rızasile rıza ve isteğile. *[De bon gré.]*

Tavassut(*a. s.*) Vesatet etme, vasıta olma, araya girme. *[Intervention; médiation.]*

Tavattun (*a. s.*) Mesken ittihaz atme, bir yerde yerleşme, bir yeri vatan ittihaz etme. *[Action de faire d'un pays sa patrie; action de s'établir dans un pays.]*

Tavcı (*t. f.*) Sahtekârlıkla ve değersiz bir şeyi kıymetli

göstererek dolandıran adam. *[Renchérisseur.]*

Tavhane (*t. s.*) Ateşle ısıtılan çiçeklik, her hangi maddeye tav vermeğe mahsus yer. *[Serre.]*

Tâvik (*a. s.*) Geciktirme, geri bırakma, alıkoma, tehir. *[Action d'empêcher, de faire retarder.]*

Tavil (*a. f.*) Uzun § Çok sürer, medit. *[Long,ue;haut,e; élevé,e.]*

Taviz (*a. s.*) Bir şeye bedel olarak verme § Yerine konmak üzere ödünç para alma. *[Remplacement; échange § Avance.]* **tavizen** = Taviz suretile. Taviz olarak. *[En échange § À titre d'avance.]*

Tavı (*a. s.*) İstek, arzu, gönül rızası *[Désir.]*

Tavır (*a. s.*) Hal.tarz, vaziyet, sureti hareket § Gösteriş.*[Manière; façon; allure § Air § Fierté; arrognce.]*

Tavla (*t. s.*) İki taraflı tahta üzerinde pul ve zarla oynanan bir oyun. bu oyunu oynamağa mahsus tahta kutu. *[Tric-trac.]*

Tavla (*t s.*) At ve emsali hayvanlara mahsus ahır.*[Écurie à chevaux.]*

Tavlacı (*t. f.*) İyi tavla oynıyan, tavla oyuncusu. *[Joueur de tric-trac.]*

Tavlama | **Tavlamak** (*t. m.*) Tav verme, vermek, kırma, kırmak,getirme, getirmek, Tavcılık yapmak suretile dolandırmak. *[Rougir le fer; mouiller le papier etc. pouser les enchères, le jeu etc.]*

Tkvlanma | **Tavlanmak** (*t. m.*) Tav verilme, verilmek § Semirme, semirmek§ Tavcılıkla dolandırma,dolandırmak.*[Être mouillé,e (en parlant de papier du tabac etc) recevoir la fraicheur ou l'humidité nécessaire § Acquérir de l'en - bonpoint; s'engraisser.]*

Tavlı | **Tavlu** (*i. f.*) Tavlanmış, tavını bulmuş, semiz, dolgun *[Engraissé,e;gras,se]*

Tavsama | **Tavsamak** (*t.m.*) Tavı, vaktı, zevki gitme, geçmek, rağbetine halel gelme, gelmek.*[Perdre de son ardeur, de sa fraicheur etc; ne pas être en évidence,baisser.]*

Tavsatma | **Tavsatmak** (*t.m.*) Tavını vaktını,rağbetini geçirtme, geçirtmek § Tehir etme, etmek. *[Faire perdre de son ardeur, de sa fraicheur etc; faire baisser.]*

Tavsif (*a. s.*) Mahiyet ve vasıflarını sayma, etrafile tarif etme. *[Déscription§Éloge.]*
Tavsit (*a. s.*) Tavassut ettirme, vasıta ittihaz etme. *[Action de prendre pour médiateur.]*
Tavsiye (*a.s.*) Birine bir kimseyi veya bir şeyi vasf etme§ İltimas etme, biri hakkında himaye reca etme. *[Recommandation.]* **tavsiyeli**= Tavsiye edilmiş olan, iltimaslı. *[Recommandé.e]* **tavsiyename**= Birini tavsiye ve iltimas için yazılan mektup, tezkere. *[Lettre de recommandation.]*
Tavşan(*t. s.*) Çok küçük kuyruklu ve büyük kulaklı maruf küçük hayvan § Ağaç üzerine ince oymalar işliyen marangoz. *[Lièvre § Menuisier qui travaille des objets très fins.]*

Tavşan

Tavşanboku (*t. m.*) Kimseye iyiliği veya fenalığı dokunmıyan adam. *[Personne qui n'a pas aucun utilité aux autres.]*
Tavşancıl (*t. s.*) Tavşan avlıyan bir kuş. *[Aigle qui enlève les lièvres.]*
Tavşanlama } (*t. m.*) Zayıflayıp tavşan
Tavşanlamak } gibi kuru ve yağsız kalmak. *[Maigrir; devenir maigre comme un lièvre.]*
Tavşanlık (*t. s.*) İnce marangozluk, tahta üzerine ince oyma yapmak san'ati. *[Menuiserie fine; sculpture sur bois; tabletterie.]*

Tavuk

Tavşanotu (*t.s.*) Bir cins nebat. *[Polypogode.]*
Tavşanyürekli (*t. f.*) Çok ürkek, korkak, cesaretsiz. *[Peureux,euse.]*
Tavuk (*t. s.*) Makbul maruf kümes hayvanı. *[Poule.]*
Tavukgöğsü (*t. s.*) Tavuğun kıyılmış göğüs etleri süt ve şekerle birlikte kaynatılarak yapılan bir tatlı. *[Espèce de douceur préparée avec du blanc de poitrine de poulet, du sucre, de la farine, de riz et du lait.]*
Tavukgötü (*t. s.*) Sır ve söz saklamıyan kimseden kinayedir, boşboğaz, § İçi su dolu bir nevi kabarcık. *[Indiscret,ète bavard,e; verrue.]*
Tavukkarası (*t. s.*) Göze arız olan bir hastalık. Çok siyah. *[Couleur noire foncée une espèce de maladie des yeux.]*
Tavulga (*t. s.*) Kökü tıpta kullanılan kırmızı özlü bir ağaç. *[Espèce d'arbre à écorce très dure et à moelle rouge.]*
Tavus (*t. s.*) Bir çok cinsleri bulunan ve erkeğinin pek uzun ve büyük kuyruğu olan çok süslü maruf kuş. *[Paon.]*
Tavuskuyruğu (*t. s.*) Şiddetli kay, istifrağ. *[Vomissement.]*
Tavzif (*a. s.*) Birine bir vazife verme, bir işe memur etme § Maaş bağlama suretile *[Action d'assigner un devoir; action de nommer à un poste responsable et rétribué..]*
Tavzih (*t. s.*) İzah etme, etrafile, açıkça söyleme, açma. *[Action d'expliquer.]*
Tay (*t. s.*) Altı aylıktan küçük olan at yavrusu § Çıkrıkları sıkıştıran ayak. *[Poulain.]*

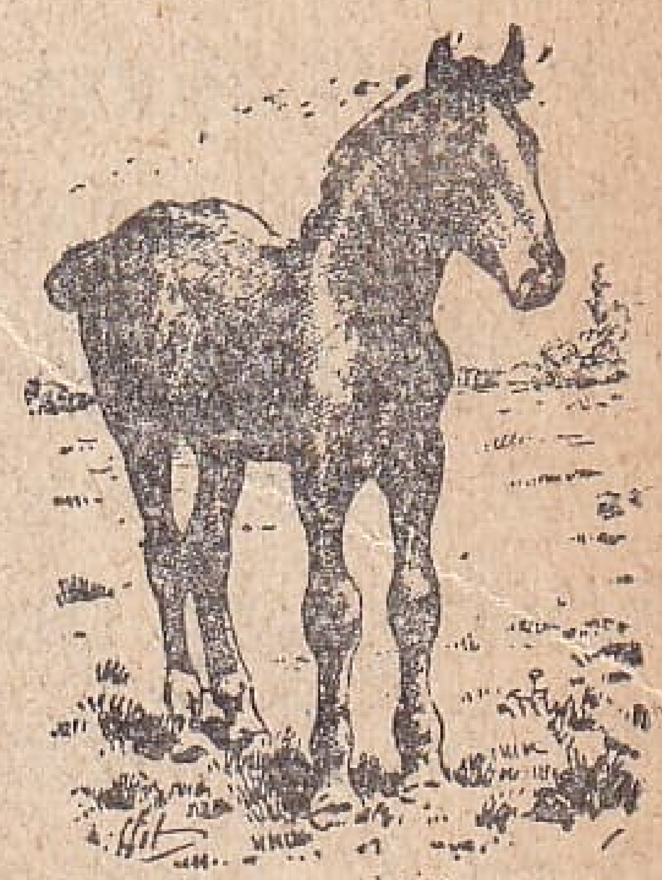
Tay

Tay (*a. s.*) Kat'etme, çıkarma, silip çıkarma. *[Action de rouler, de plier § Action de parcourir rapidement, de traverser.]*
Taya (*t. s.*) Çocuğa bakan emziren, sütnine. *[Nourrice.]*
Tayran } **Teyeran** } (*a. s.*) Uçma, uçuş § Bir madde gaze tahavvül etme. *[Vol d'oiseau]*
Tayf (*a. s.*) Ruyada görünen hayal § Güneşin mürekkep olduğu yedi renk. *[Cauchemar § Spectre solaire.]*
Tayfa (*t. s.*) Taifeye bak. *[Voir: Taife.]*

Tayfî (*a. f.*) Tayfe mensup ve müteallik, *[Spectral.)*

Tayfun (*t. s.*) Dış denizlerde vukua gelen şiddetli kasırga ve dalgalar. *[Tourbillon.]*

Tayin (*a. s.*) Bir vazife veya memuriyete yerleştirme, nasbetme § Gösterme, hududunu göstererek ayırma, tahsis etme. *[Action d'appeler à une fonction§ Action de désigner de déterminer, de préciser § nomination§Ration.]* **tayinci**= Tayın olan, tayını olan, fena adetleri olan genç oğlan.*[Préparé à la distribution des ratoin § Jeune homme de mauvaises mœurs.]*

Tayinat (*a. s.*) Askere verilen tayınlar, yiyecek şeyler. *[Rations.]*

Tayip (*a. s.*) Ayıplama,birinin hareketini hoş görmeyip muahaza etme.*[Action de blâmer; de désapprouver de regarder comme honteux,euse.]*

Tayyar (*a. f.*) Uçan, uçucu § Gaze münkalip olan. *[Volant,e volatil,e,]*

Tayyare (*a. s.*) Son zamanlarda pek ziyade tekâmül ve makina kuvvetile havada uçan nakil ve taaruz vasıtası. *[Aéroplan; avion.]* **tayyareci**=

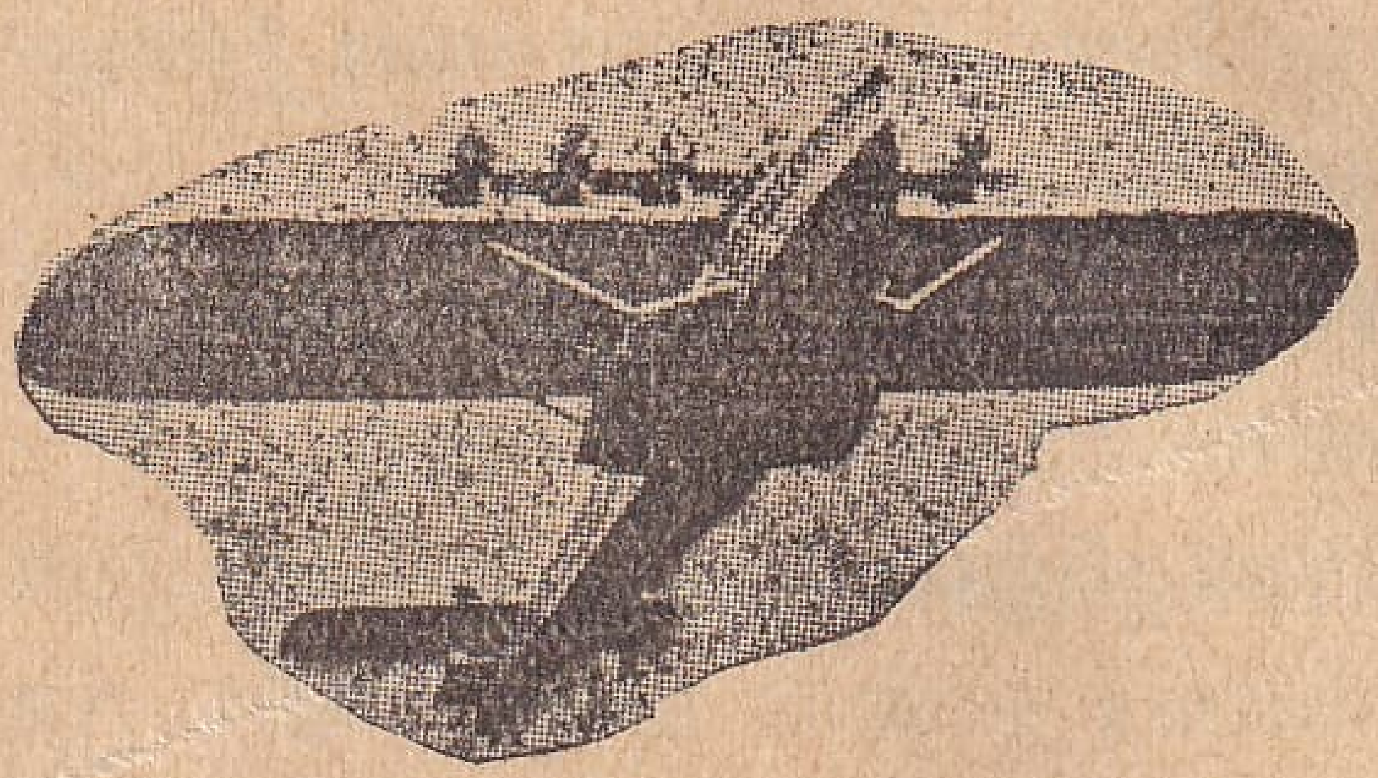

Tayyare

Tayyareyi sevk ve idare eden kimse. *[Aéronaute.]*

Tayyetme } (*t. m.*) Kat'etme,
Tayyetmek } kat'etmek, çıkarma, çıkarmak, kaldırma, kaldırmak, hazfetme, hazfetmek. *[Rouler; plier § Parcourir; traverser.]*

Tayyıbe } (*a. f.*) Iyi, hoş, gü-
Tayyıp } zel lâtif: rayıhai tayyıbe. *[Bon,ne; excelent,e.]*

Tazallüm (*a. s.*) Zulümden şikayet etme. (Tazallumı hal) halinden şikâyette bulunma. *[Action de se plaindre d'un acte arbitraire;d'un injustice]*

Tazammun (*a. s.*) İçine alma, havi, şamil ve kefil olma. *[Action de contenir, de renfermer § Action de comporter, de signifier.]*

Tazarru (*a. s.*) Pek mütevaziane bir surette yalvarma, istirham, niyaz etme. *[Prière humble; supplication.]*

Taze (*t. f.*) Yeni yetişme, kart, Bayat olmıyan,taravetli§Yeşil§ genç. körpe. *[Frais, aiche § Neuf,ve § Jeune.]*

Tazeleme | (*t. m.*) Tazelik
Tazelemek | verme, vermek, taze yapma, yapmak § Yeniletme, yeniletmek § Bir şeyi tekrar ve yeniden yapma, yapmak.*[Renouveler§Rendre frais, aiche.]*

Tazelenme | (*t. m.*) Taze ol-
Tazelenmek | ma, olmak, taravet kespetme, kespetmek, yenileşmek§ Gençleşme,gençleşmek.*[Se renouveller; être renouvelé,e § Devenir frais; aiche § Être rajeuni,e.]*

Tazeleşme | (*t. m.*) Tazelik
Tazeleşmek | peyda etme, etmek, taze olma, olmak, gençleşme, gençleşmek, genç görünme, görünmek, gençlik peyda etme, etmek. *[Voir: Tazelenmek.]*

Tazelik (*t. s.*) Taze olan şeyin hali, gençlik, körpelik, tecrübesizlik. *[Fraîcheur § Jeunesse§ Nouveauté§Manque d'expérience.]*

Taz'if (*a. s.*) İki kat etme, bir misli artırma. *[Redoublement.]*

Tazim (*t. s.*) Son derece hürmet etme,ağırlama. *[Honneur; respect.]* **tazimen** = Hürmet ve ikram ederek, hürmet maksadile. *[Par respect.]*

Tazip (*a. s.*) Azap ve eziyet verme, incitme, can yakma. *[Tourment: vexation.]*

Tazir (*a. s.*) Tektir, tektir etme, darılma. *[Réprimende.]*

Tazıyane (*fa. s.*) Kamcı, kırbaç, harekete getirecek vasıta§ Teşvik vesilesi.*[Fouet.]*

Taziye (*a. s.*) Birinin vefatından dolayı akrabasına teselli verecek söz söyleme. *[Condoléance.]* **taziyename** = Akrabasından bir ölen adama teselli maksadile yazılan mektup.*[Lettre de condoléance.]*

Tazı (*t. s.*) Beli ince uzun ve çok koşar bir cins av köpeği. *[Levrier]*

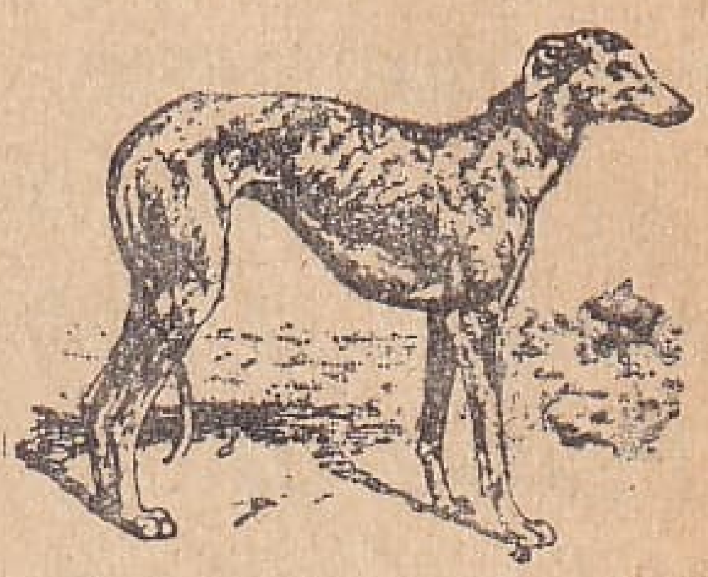
Tazı

Tazılama | (*t. m*)
Tazılamak | Tazı gibi kuru ve zayif olma, olmak.*[Maigrir.]*

Tazmin (*a. s.*) Sebebiyet verilen zararı ödeme § Başkasının söz veya beytini kendi şiirine derçetme. *[Dédommagement; indemnité.]*

Tazminat (*a. s.*) Zarar ve ziyana karşılık olarak verilen

para, mağlûp bir devletin galip olana harp masrafı ve saire verdiği para. *[Indemnisàtion; indemnité; dommage des interêts.]*

Tazyik (*a. s.*) Sıkıştırma, darlaştırma § İcbar etme§ Sıkıntı ve ıstırap verme. *[Pression§ Resserrement ; retrécissement; constriction.]*

Tezahhur (*a.s.*) Sonraya kalma, geri kalma § Gecikme. *[Retard; retardement.]*

Teakup (*a. s.*) Biribirini takip etme, biribirinin ardından gitme, mütevali. *[Succesion immédiate; serie ininterrompu,e]*

Teali (*a. s.*) Yükselme, yukarı kalkma, kadri büyüme. *[Action de se rehausser.]*

Teamül (*a. s.*) Bir memlekette halk arasında ötedenberi cereyan eden muamele ve münasebet. *[Habitude; usage.]*

Tearuz (*a. s.*) Biribirine karşı gelme, zıt ve muhalif olma, zıddıyet. *[Attaque; empiètement § Offensif,ive.]*

Teati (*a. s.*) Biribirine verme, verişme, mübadele. *[Action de donner et de recevoir; échange.]*

Teavün (*a. s.*) Başkasına yardım etme § Biribirine muavenet etme. *[Coopération.]*

Tebaa (*a. s.*) Bir devletin hükmü altında bulunma, ona tâbi olma§ Ahali. *[Sujets d'un état.]*

Tebaan (*a. f.*) Uyarak, tâbi olarak, hükümce. *[En se soumettant, en se conformant.]*

Tebadül (*a. s.*) Birini diğerile değiştirme, mübadele. *[Alternance § Changement.]*

Tebadür (*a. s.*) Maneviyata mahsustur. Birden hatıra gelme, ani olarak zühur etme *[Souvenance.]*

Tebah (*a. s.*) Mahvolmuş, harap olmuş, muzmahil; mahiv, izmihlâl. *[Ruiné,e; détruit,e; anéanti,e.]*

Tebahhur (*a. s.*) Bir şeyin künhüne varma § Bir ilimde ihtisas peyda etme. *[Érudition]*

Tebahhur (*a. s.*) Buhar haline geçme, buğulma. *[Evaporisation.]*

Tebaiyet (*a. s.*) Tâbi olma, hükmüne ayma. *[Action de se sousmettre; soumission.]*

Tebaüt (*a. s.*) Biribirinden uzak düşme, uzaklaşma. *[Ac-*

tion de séloigner; éloignement; divergence.]

Tebayün (*a. s.*) Biribirine uymamak, mubayenet, adet. *[Différence entre deux choses contraste; diversité.]*

Tebcil (*a. s.*) Tazim, tekrim etme, büyütme. *[Action de rendre hommage; vénération; glorification.]*

Tebdil (*a. s.*) Değiştirme, tahvil, başka bir şekil ve surete koyma § Kim olduğunu belli etmeyip gezen sivil polis memuru§ Kıyafetini değiştirerek ve kim olduğunu belli etmiyerek gezen. *[Changement; altération; mutation* § *Police secrète* § *Incognito.]***tebdilen** = Değiştirerek, tebdil suretile. *[par changement; en échange.]*

Tebeddül (*t. s.*) Değişme, başka surete girme, tahavvül etme. *[Changement; modification.]*

Tebeddülât (*a. s.*) Tebeddülün cem'i, değişiklikler. *[Pluriel de tebeddül. Voir: tebeddül.]*

Tabelleş (*t. s.*) Biribirine geçmiş, karışmış § Musallât oluş, olma. *[Chose crochetée.]*

Tebellür (*a. s.*) Billûrlaşma, billûr gibi muntazam bir şekilde donma § Anlaşılma, aşıkâr olma. *[Cristallisation.]*

Teber (*t. f.*) Balta§ Bazı dervişlerin taşıdıkları hilâl şeklindeki balta. *[Hache* § *Hache en forme de demi lune qui portent les derviches.]*

Teberru (*a. s.*) Hediye, iane§ Bir şeyi hediye olarak verme *[Donation.]***teberruan** = Teberru suretile, hediye, olarak. *[En offrande.]*

Teberruat (*a. s.*) Teberruler, teberru olunan şeyler. *[Donations; dotations; œuvres charitables.]*

Teberrük (*a. s.*) Uğur sayma, bereket addetme. *[Bénédiction; action heureuse.]***teberrüken** = Uğur sayarak, bereket addederek. *[Pieusement* § *A titre d'offrande.]*

Teberrüt (*a. s.*) Soğuma, bürudet peyda etme. *[Refroidissement.]*

Tebessüm (*a. s.*) Hafif gülme. gülümseme, güler gibi olma. *[Sourire.]*

Tebeşir (*t. s.*) Mekteplerde siyah tahta üzerine yazı yazmak için kullanılan beyaz madde. *[Craie; plâtre.]*

Tebevvül (*a. s.*) İşeme, idrar etme. *[Action d'uriner; urination; pissement.]*

Tebeyyün (*a. s.*) Meydana çıkma, görülüp anlaşılma. *[Action de se manifester; d'être prouvé,e.]*

Teb'it (*a. s.*) Uzaklaştırma, defetme,kovma.*[Éloignement; Bannissement.]*

Tebliğ (*a. s.*) Bir söz ve haberi yetiştirme, bildirme § Resmî bir kararı ilân etme veya bir hadiseyi umuma yahut alâkadarlara bildirmek için yapılan ilân. *[Action de communiquer, de transmettre; de notifier.]*

Tebligat (*a. s.*) Tebliğ olunan şeyler,tebliğler. *[Déclaration]*

Tebrik (*a. s.*) İyi bir işten dolayı birine memnun edecek tarzda söz söyleme, «mübarek ola» diye dua etme.*[Félicitation; compliment.]*

Tebrit (*a. s.*) Soğutma, barit kılma, hararetini giderme. *[Action de refroidir; refroidissement.]*

Tebriye (*a. s.*) Kurtarma,tahlis, selâmet, nezahet, ismet § Beraet hükmü.*[Acquittement, justification.]*

Tebyiz (*a. s.*) Bir müsveddeyi beyaza çekme, temiz olarak yazma. *[Action de mettre au net; copie.]*

Tecahül (*a. s.*) Bildiği halde bilmez gibi görünme bilmezliğe gelme. *[Action de feindre d'ignoré; ignorance; feinte.]*

Tecanüs (*a. s.*) Bir cinsten olma, arasında fark ve ihtilaf olmama. *[Homogénie.]*

Tecasür (*a. s.*) Curetlenme, cesaretlenme, *[Courage, audace, hardiesse.]*

Tecavüz (*a. s.*) Maruf haddi aşma, atlama, geçme § Başkasının hakkına saldırma, taarruz, harbe sebebiyet verme, harbetme,hücum etme *[Action de passer les limites.]* **tacavüzî** = Tecavüz ve taarruza mensup ve müteallik. *[Offensif,ive.]*

Teccal
Deccal (*a. s.*) Muzur şahıs § Suratsız, çirkin adamdan kinaye. *[Antechrist qui devra apparaître à la fin du monde.]*

Tecdit (*a. s.*) Yeniletme, yeni etme. *[Action de renouveler.]*

Tecebbür (*a. s.*) Kibirlenme. *[Arrogance.]*

Teceddüt (*a.* s.) Yenileşme, yeni olma, yenilik. *[Action de se renouveler; renovation.]*

Tecelli (*a.* s.) Görünme, zâhir olma § Mazhariyet, talih, kader, baht. *[Action de devenir clair,e; action d'apparaître; action de prendre forme § Sort; destinée.]*

Tecemmü (*a.* s.) İçtima etme, toplanma, birikme. *[Réunion; rassemblement.]*

Tecemmül (*a.* s.) Fazla süs ziynet, revnak. *[Splendeur; luxe; objets riches.]* **tecemmülât** = Tecemmüle, süse, zinete ait şeyler. *[Objet de luxe.]*

Tecennün (*a.* s.) Cinnet getirme, delirme, çıldırma, mecnun olma. *[État de folie; aliénation.]*

Tecerrüt (*a.* s.) Soyunma, çıplak olma § Evli olmama, her şeyden alâkasını kesip Allaha müteveccih olma § Bir şeyle alâkadar olmama. *[Action d'être dépouillé,e § Action d'être débarrassé,e § Action de se séparer § Action de se retirer du monde.]*

Tecessüm (*a.* s.) Cisim ve vücut peyda etme § Göz önüne gelme görünme. *[Incarnation § Personnification.]*

Tecessüs (*a.* s.) Bir şeyin iç yüzünü araştırıp sırlarına vâkıf olmağa çalışma § Dikkatla araştırma, yoklama *[Recherche; examen § Espionage.]*

Tecezzi (*a.* s.) Parçalara cüzlere ayrılma. *[Se séparer en partie; se désunir.]*

Tecil (*a.* s.) Mühlet verme, tehir. *[Retard; remise § Action de donner de délai]*

Teclit (*a.* s.) Kitaplara kap geçirme, ciltleme. *[Reliure.]*

Tecnis (*a.* s.) Cinas kullanma, iki manalı söz söyleme, cinas yapma. *[Jeu de mots; équivoque; calembour.]*

Tecrim (*a.* s.) Mücrim addetme, cezaya çarptırma. *[Action d'attribuer à quelqu'un un délit ou un crime.]*

Tecrit (*a.* s.) Çıplak bırakma § Ayırma , yalınız bırakma . *[Action de dépouiller, de mettre à nu; action de priver, de séparer.]*

Tecrübe (*a.* s.) Deneme, sınama § Görgü. *[Épreuve; expérience; essai.]* **tecrübeli** = Görgülü, tecrübesi olan § Tecrübe edilmiş. *[Expérimenté,e.]*

Tecrübî (*a. f.*) Tecrübeye ait, müteallik. *[Expérimental,e.]*

Tecvit (*a. s.*) Kuranı kıraat kavaidine riayetle okuma ilmi. *[La science de la lecture psalmodiée du Coran.]*

Tecviz (*a. s.*) Caiz görme, cevaz verme, bırakma, izin verme, müsaade eyleme. *[Action de regarder comme licite; approbation.]*

Tecziye(*a. s.*) Kısımlara ayırma§ Cezalandırma. *[Action de diviser en parties; morcellement § Punition.]*

Teçhil (*a. s.*) Cahil addetme, cehaletini yüzüne vurma. *[Action de trouver quelqu'un ignorant ou de l'accuser d'ignorance.]*

Teçhiz (*a. s.*) Cehizleme, levazımı tedarik etme. *[Action de doter,d'équiper§ Action d'armer (vaisseau) § Armement; équipement; munition; équipage.]*

Teçhizat(*a. s.*) Askerin erzak, ve esliha ve mühimmat ve sairesi. *[Pluriel de teçhiz; Voir: teçhiz.]*

Tedabir(*a. s.*)Çareler,tedbirler. *[Mesures, moyens.]*

Tedafü'î (*a. s.*) Müdafaaya ait ve müteallik, tecavüz suretinde olmayıp. *[Défensif,ive.]*

Tedahül (*a. s.*) Birbiri içine girme § Bir borç, maaş veya bir taksitin, verilmeden, diğerinin işlemesi. *[Action d'entrer l'un dans l'autre§ État de ce qui est non payé; payement ou versement arriéré.]*

Tedai (*a. s.*) Biribirini çağırma§Felsefe istilâhatından olup bir fikrin diğerini hatırlatmasından ibaret zihnî hadiseye denir. *[Action d'appeler l'un l'autre § Associaton d'idée.]*

Tedarik (*a. s.*) Hazırlama,elde edip hazır bulundurma. *[Préparatif; apprêts; action de procurer.]*

Tedarikât (*a. s.*) Tedarik olunan şeyler, hazırlıklar. *[Préparations.]*

Tedarikli (*t. f.*) Hazırlıklı, lâzım olan şeyleri hazırlamış olan. *[Préparatif,ive.]*

Tedavi (*a. s.*) Hastalığı gidermeğe çalışma, ilâç alma. *[Action de soigner (malade); action de traiter § Soin; traitement.]*

Tedavül (*a. s.*) Kullanılma,elden ele gezme. *[Action de circuler, d'avoir cours; circulation.]*

Tedbir (*a. s.*) Bir işin sonunu

düşünerek onun hâsıl olması için hazırlanan çareler; muvaffak olmak için kurulan düzen. *[Plan; mesure; dispostion; précaution* § *Curation.]*

Tedbirli (*ta. f.*) Her işte ihtiyatlı hareket eden § Mahir. *[Prévoyant,e; sage.]*

Tedbirsiz (*t. f.*) İşin sonunu düşünmeden hareket eden. *[Imprévoyant,e.]* **tedbirsizlik** = Tedbirli olmayış, işin sonunu düşünmeyiş. *[Imprévoyance; imprévision.]*

Tedenni (*a. s.*) Tenezzül, aşağı inme, aşağılama, gerileme. *[Action de diminuer; de baisser* § *Action de rétrograder; rétrogradation.]*

Tederrüs (*a. s.*) Ders alma, taallüm. *[Action de prendre des leçons, de faire des études.]*

Tedip (*a. s.*) Terbiye verme, uslandırma § Kanuna muhalif hareket edenleri cezalandırıp yola getirme. *[Punition; correction.]*

Tediye (*a. s.*) Bir borcu, bir vazifeyi ödeme, eda etme. *[P. iement.]*

Tedmir (*a. s.*) Mahvetme, harap etme. *[A. éantissement; ruine.]*

Tedricen } (*a. f.*) Tedriç ile,
Tedrîcî } derece, derece azar azar, yavaş yavaş. *[Graduel,le; graduellement; peu à peu.]*

Tedriç (*a. s.*) Azar azar: derece derece. *[Graduation.]*

Tedris (*a. s.*) Okutma, ders verme, ders öğretme. *[Enseignement; professorat.]*

Tedrisat (*a. s.*) Tedrisin cem'i, okutulan şeyler. *[Enseignements.]*

Tedvin (*a. s.*) Mürettep ve muntazam büyük kitapları bir araya cemi ve tertip etme § Müteferrik şiirlerden divan tertip etme. *[Action de coordonner, de codifier; de former un recueil de poèmes etc.]*

Tedvir (*a. s.*) Döndürme, çevirme § Yuvarlak yapma. *[Action de faire tourner; action de faire marcher un (commerce).]*

Teeddüben (*a. f.*) Utanarak, edep ve terbiyeye riayet ederek. *[Par respect.]*

Teeddüp (*a. s.*) Utanma, çekinme. *[Politesse; respect.]*

Teehhül (*a. s.*) Evlenme, izdivaç. *[Action de se marier; mariage.]*

Teellüm (*a.* s.) Kederlenme, dertlenme. *[Chagrin; affliction.]*

Teemmül (*a.* s.) İyice düşünme, mülâhaza. *[Rêflexion; considération; méditation.]*

Teenni (*a.* s.) Yavaş gitme yavaş hareket etme, temkin ile hareket. *[Lanteur;retard; relantissement.]*

Tessüf (*a.* s.) Kederlenme, acıma, meyus olma. *[Regret.]*

Teessür (*a.* s.) Bir şeyin tesirini duyma, hüzün ve keder duyma. *[Tristesse; sentiment pénible.]*

Tessüs (*a.* s.) Kurulma,temelleşme, teşekkül. *[Action de s'établir, de se consolider.]*

Teeyyüt(*a.* s.) Sağlaşma, kuvvetleşme. *[Action de se fortifier, de devenir ferme et stable.]*

Tef / **Def** (*t.* s.) Zilli veya zilsiz bir çembere geçirilmiş deriden ibaret çalgı. *[Tambour de basque.]*

Tefahur(*a.* s.) Öğünme, birine karşı kibir ve gurur gösterme. *[Action d'exalter ses mérites vis a vis d'un autre.]*

Tefavüt (*a.* s.) İki şey arasındaki fark. *[Différence (en grandeur); écart.]*

Tefazul (*a.* s.) Fark, miktar fazlası. *[Différence de quantité; différence.]* **tafazulî** = Riyaziyece iki kemmiyetin arasında miktarca olan farktan ileri gelen nisbet. *[Calcul differantiel.]*

Tefeci (*t.* *f.*) Ağır faizle para veren, murabahacı. *[Usurier.]*

Tefecik (*t.* *h.*) (Tefek) e bak. *[Voir: Tefek.]*

Tefehhüm(*a.* s.)Anlama,fehmetme, farkına varma. *[Action de comprendre.]*

Tefek (*a.* s.) Ufak sıfatile birlikte ve manasını tekit için kullanılır, ufak tefek: küçük yapılı, ehemmiyetsiz şeyler, öteberi. *[Petit,e;menu,e;menus objets; hardes.]*

Tefekkür (*a.* s.) Düşünme, iyice mülâhaza etme. *[Reflection; pensée.]*

Tefennün (*a.* s.) Bir fende meharet ihtisas kespetme, *[Action de s'instruire dans les sciences § Érudition.]*

Teferru (*a.* s.) Dallanma, dal ve budak peyda etme, bir çok şubelere ve kısımlara ayrılma. *[Ramification; division en branches.]*

Teferruat (*a. s.*) Bir asıldan ayrılan ve ikinci derecede kalan. *[Pluriel de teferru. Voir: teferru.]*

Teferruğ (*a. s.*) Ferağ muamelesini yaptırma. *[Action de faire opérer un transfert à son profét § Action de faire transcrrie en son nom un objet ou une propriété qu'on a acheté.]*

Teferrüç (*a. s.*) Eğlenme maksadıle gezinme, seyir§Açılma, ferahlanma. *[Divertissement; promenade d'agrément.]*

Teferrüs (*a. s.*) Ferasetle anlama, fehmetme, sezme. *[Action de pressentir; flair; perspicacité.]*

Teferrüt (*a. s.*) Tek olma, emsali olmama § Diğerlerinden ayrılma, emsalsiz ve müstesna olma. *[Séparation; isolement § Action de devenir unique, de se distinguer.]*

Tefessüh, **Tefessuh** (*a. s.*) Çürüyüp eczası biribirinden ayrılma, dağılma § Fena koku peyda etme. *[Action de se gâter (fruit, met etc.) § Putréfaction.]*

Tefeül (*a.*) Fal açma, fal tutma, uğur sayma, hayır addetme. *[Action de consulter le sort; divination.]*

Tefevvuk (*a. s.*) Faik alma, üstün olma, üste çıkma. *[Supériorité.]*

Tefevvüh (*a. s.*) Ağıza alma, fena söz söyleme. *[Action de proférer.]*

Tefeevühat (*a. s.*) Ağıza gelip söylenen münasebetsiz sözler, tefevvühler. *[Paroles, séditeuses.]*

Tefeyyüz (*a. s.*) Feyiz bulma, terakki etme, kadren yükselme. *[Action de faire progrès de progrésser.]*

Teffiz, **Tefviz** (*a. s.*) İhale, sipariş, havale etme, uhdesine verme. *[Action de nommer (un poste de confience; action de confier.]*

Tefhim (*a. s.*) Anlatma, ifham§ Tebliğ. *[Action de communiquer§Prononcé,e.]*

Tefrih (*a. s.*) Ferahlık verme, ferahlandırma. *[Action de faire réjouir.]*

Tefrik (*a. s.*) Bir şeyi diğerinden veya diğerlerinden ayırma, seçme, ayrı tutma. *[Action de séparer§ Séparation; distinction.]*

Tefrika (*a. s.*) Karışıklık, ittifaksızlık § Gazete veya mec-

mualarda mabaitle olarak neşrolunan ve emsali yazılar. *[Division; désunion; discorde § Scision § Feuilleton.]*

Tefriş (*a. s.*) Serme yayma § Vazetme § Bir eve mobilya koyma. *[Action d'étendre par terre (un tapis) ; action de couvrir la terre (marbre) etc § Ameublement.]*

Tefrişat (*a. s.*) Tefriş olunan şeyler. *[Pluriel de tefriş. Voir: Tefriş.]*

Tefrit (*a. s.*) İfratın zıddı § Kısaltmak § İtidalden geri kalmak. *[Action d'isolér § Isolement.]*

Tefsir (*a. s.*) Şerhetme, manasını izah etme § Kuranı kerim ayetlerinin manalarını izah için yazılan kitap. *[Explication § Commantaire de Coran.]*

Tefter | **Defter** (*a. s.*) Sureti mahsusada birbirine raptolunmuş, evrak § Mecmua, kayıt mecmuası *[Registre; livre cahier; catalogue.]* **tefterdar-Defdardar** = Vilâyetlerde en büyük mal memuru § Zamanı kadimde maliye vekili. *[Receveur général.]*

Teftih (*a. s.*) Açma, ferahlık verme § Mideye ferahlık veren geğirme. *[Distraire § Roter.]*

Teftiş (*a. s.*) Gereği gibi sorup araştırma, tetkik etme, geçirme § Bir veya bir kaç madde hakkında tahkikat yapma. *[Inspection; recherche.]*

Teftişat (*a. s.*) Teftiş için yapılan işler, muameleler. *[Inspections.]*

Tegafül (*a. s.*) Bilmemezliğe gelme, yalandan gaflet gösterme. *[Action de feindre d'ignorer; négligence volontaire.]*

Teğelti (*t. s.*) Eğerin altında hayvanın sırtına örtülen keçe *[Çaparaçon.]*

Tehacüm (*a. s.*) Üşüşme, her taraftan ve birlikte hücüm etme, koşup toplama. *[Attaque; invasion.]*

Tehalüf (*a. s.*) Biribirine uymama, biribirine zıt ve muhalif olan. *[Action de différer.]*

Tehalük (*a. s.*) Büyük bir arzu ve hevesle atılma, son derece rağbet gösterme. *[Empressement; acharnement.]*

Tehdit (*a. s.*) Korku verme, korkutma, gözbağı. *[Menace.]*

Tenevvür (*a. s.*) Birdenbire hiddetlenme, hiddete gelme. *[Action de s'emporter; de manifester la colère.]*

Teheyyüç (*a.* s.) Coşma,heyecana gelme. *[Émotion; excitation.]*

Tehi (*a. f.*) Boş hali. *[Vide.]*

Tehir (*a.* s.) Geriye, sonraya bırakma, geciktirme. *[Retard; remise.]*

Tehlike (*a.* s.) Helakı mucip olabilecek hal, muhatara, ziyan, harabî. *[Danger; risque.]* **tehlikeli** = Tehlikesi olan, muhataralı. *[Dangereux,euse.]*

Tehlil (*a.* s.) Kelimei tevhit getirme. *[Action de réciter les mots (il n'ya qu'un seul Dieu).]*

Tehvin (*a.* s.) Hafifletme, ucuzlatma. *[Action de rendre plus léger, plus facile* § *Action d'abaisser les prix.]*

Tehzip (*a.* s.) Yontma, düzeltme § Çocuğu terbiye etme. *[Amendement, amélioration* § *Éducation morale.]*

Tek (*t. f.*) Çift mukabili § İkiden bir noksan §Yalnız, tenha, biricik, yekta § Rahat, uslu. *[Impair,e* § *Seul,e* § *Unique* § *Tranquille.]*

Tekabül (*a.* s.) Karşılaşma, karşılık ve bedel yerini tutma Rasgelme, karşı karşıya gelme. *[Rencontre* § *Compensation.]*

Tekâlif (*a.* s.) Teklifin cem'i, hükûmete olan borçlar, resimler. *[Propositions* § *Taxes; impots, charges.]*

Tekâmül (*a.* s.) Kemale erme, tekemmül etme. *[Évolution.]*

Tekâpu (*fa.* s.) Dalkavukluk etme, kavuk sallama, etek öpme. *[Recherche faite en courant ça et là.]*

Tekâsuf (*a.* s.) Kesafet peyda etme, koyulaşma § Eczası biribirine sıkışma. *[Condensation; concentration.]*

Tekâsül (*a.* s.) Üşenme, ihmal, kayitsizlik, tembellik etme , *[Négligence; manque d'activité.]*

Tekatu (*a.* s.) Biribirinin üstünden geçme, biribirini kesme. *[Intersection.]*

Tekaüdiye (*a.* s.) Mütekaitlere verilen maaş, tahsisat. *[Somme retenue sur les appointements au profit de la caisse des retraites et qui confère le droit à la retraite.]*

Tekaüt (*a.* s.) Hükûmetin müsaadesile ve hükûmetten maaş almak suretile bir memuru hizmet ve memuriyetten cekme. *[Retraite.]*

Tekbir (*a.* s.) Cenabı hakkın

azametini hususî cümleler ile yadetme. *[Glorification du Seigneur.]*

Tekdir (*a.* s.) Azarlama, darılma. *[Réprimande.]*

Teke (*a.* s.) Keçinin erkeği §

Teke

İstakoz cinsinden küçük bir deniz hayvanı, karides.*[Bouc]*

Tekebbür (*a.* s.) Kibirlenme, taazzum, kibir gösterme. *[Orgueil; arrogance.]*

Tekeffül (*a.* s.) Kefil olma, kefalet verme. *[Garantie.]*

Tekellüf (*a.* s.) Külfete, zahmetli bir işe katlanma §Özenme § gösteriş, sahte tavır ve hareket.*[Action de se donner la peine de § Action de consacrer un effort exagéré § Façon, cérémonie § Complication.]*

Tekellüm (*a.* s.) Söyleme, konuşma lâkırdı etme. *[Conversation; action de parler.]*

Tekellüs (*a.* s.) Kilisleşmek, kireç haline geçme, kirece tahavvül etme. *[Calcination.]*

Tekemmül (*a.* s.) Mükemmel olma, kemal bulma noksanları zail olma. *[Perfectionnement; évolution.]*

Teker(*t.* *f.*) Tek tek, tek olarak, çift olmıyarak birer birer. *[Impair; un à un.]*

Tekerlek (*t.* s.) Değirmi, yuvarlak daire şeklinde olan şey § Araba gibi şeylerin hareketini temin ve teşkil eden ve ekseriya merkezlerinden ikisi biribirine merbut olan ve tek olduğu halde gine merkezinden hareket ettirdiği cisme bağlı bulunan dairevi maruf alet§Yürümeyen işe dört köşeli tekerlek derler. *[Roue.]*

Tekerleme (*t.* s.) Saçmasapan söz. *[Parole vaine; futile.]*

Tekerleme } (*t.* *m.*) Yuvarlama, yuvarlamak,
Tekerlemek } yuvarlak şeyi tahrik edip yürütmek, Dikkatsizlikle yalan çıkarmak. *[Rouler.]*

Tekerlenme } (*t.* *m.*) Yuvarlanma, yuvarlanmak, yuvarlanarak düşme,
Tekerlenmek } düşmek, ayağı kayma, kaymak§ Ölme, ölmek. *[Être roulé,e; se rouler.]*

Tekermeker (*t.* *f.*) Düşüp yu-

varlanmayı tasvir için kullanılır. *[Roulement; précipitation.]*

Tekerrür (*a.* s.) Tekrarlanma, bir daha olma, tekrar vuku bulma. *[Action d'être repété; renouvelé,e.]*

Tekessür (*a.* s.) Artma, kesir olma, çoğalma. *[Multiplication; augmentation.]*

Tekevvün (*a.* s.) Yaradılma, vücude gelme. *[Formation; action de prendre existence.]*

Tekfin (*a.* s.) Kefenleme, kefene sarma. *[Action d'envelopper les restes mortels dans le linceul; mise en bière.]*

Tefkir (*a.* s.) Küfrüne hükmetme, kâfirlik isnat etme. *[Action d'accuser quelqu'un d'hérésie; action de considérer quelqu'un comme infidèle à la religion.]*

Tekiden (*a. f.*) Tekit ederek, tekrar yazma, tekrar etme. *[En confirmation; en insistant pour activer (les formalités d'une affaire).]*

Tekin (*t.* s.) Boş, hali § Cinlerden hali. Biricik, yegâne. *[Unique; seul,e § Tranquille.]*

Tekin (*t. f.*) Bey, başbuğ § Prens. *[Bey; prince.]*

Tekir (*t.* s.) Siyah benek yahut çizgilerle karışık koyu renk. *[Gris,e rayé,e ou tacheté de raies ou de tache noir; tigré,e (animal).]*

Tekirbalığı (*t.* s.) Barbunyanın küçüğü ve makbulu. *[Petit rouget (poisson).]*

Tekirördeği (*t.* s.) Rengi yani tüyleri tekir kediye benzeyen ördek. *[Macreuse.]*

Tekit (*a.* s.) Şağlamlaştırma, tekrar yazma, tekrar etme. *[Action de confirmer; de rappeler, de raffermir; confirmation ;rappel; raffermissement.]*

Tekke (*a.* s) Zaviye, dergâh, dervişlere mahsus mesken ve zikir yeri. *[Couvent.]*

Teklif (*a.* s.) Zor ve zahmetli şeyi birine yükletmeğe kalkma § Bir şeyi tetkik için ileri sürme § Fiat verme § Tekellüflü muamele § Vergi. *[Proposition; imposition.]* **teklifsiz** = Aralarında resmiyet olmıyan, yakin, samimî. *[Sans façon; familier,ère § Sans cérémonie.]* **teklifsizce** = Teklif ve tekellüfe hacet görmeden. *[Sans cérémonie; sans façon.]*

Tekme (*t.* s.) At ve emsali hayvan veya insanın ayakla vurması § Darbe. *[Ruade.]*

Tekmeleme | **Tekmelemek** } (*t. m.*) Tekme ile vurma, vurmak, tekme atma, atmak. *[Ruer; donner des ruades.]*

Tekmil (*a. f.*) Bitirme, ikmal etme, hep, bütün. *[Accomplissement; achèvement § Perfection.]*

Tekmiletme | **Tekmiletmek** } (*t. m.*) İtmam ve ikmal etmek, bitirmek. *[Accomplir; achever § Perfectionner.]*

Tekne (*t.* s.) İçinde hamur yuğurulan veya çamaşır yıkanan çukur ağaç veya taştan mamul kap. *[Cuve; huche petrin § Le corps de vaisseau.]*

Tekrar (*a.* s.) Bir işı bir daha yapma, bir daha söyleme. Bir defa daha. *[Répétition; renouvellement.]*

Tekrarlama | **Tekrarlamak** } (*t. m.*) Tekrar etmek, bir daha yapmak, veya söyleme, söylemek. *[Répéter; réitérer]*

Tekrarlanma | **Tekrarlanmak** } (*t. m.*) Tekrar edilmek, bir daha yapılmak veya soylenme, söylenmek. *[Être répété,e; être réitéré,e.]*

Tekrarlatma | **Tekrarlatmak** } (*t. m.*) Tekrar ettirmek, bir daha yaptırma, yaptırmak. *[Faire répéter; faire réitérer.]*

Tekrim (*a.* s.) Hürmet ve tazim etme, ululama. *[Honneur; respect.]* **Tekrimen** = Tekrim ve tazim ederek. *[En l'honneur de.]*

Tekrir (*a.* s.) Tekrar etme, tekrarlama § Edebiyatta bir kelimeyi bir cümlede bililtizam tekrar etme. *[Action de faire répéter § Battologie; anaphore.]*

Teksif (*a* s.) Tekâsüf ettirme sıklaştırma, şeffaflığını giderme. *[Action de condenser, de concentrer; concentration.]*

Teksir (*a.* s.) Çoğaltma, miktarını artırma, *[Augmentation; multiplication.]*

Tekvin (*a.* s.) Yaratma, vücude getirme, hasıl etme. Hilkat. *[Création § Genèse.]*

Tekzip (*a.* s.) Yalan olduğunu ilân etme, yalana çıkarma. *[Démenti § Action de s'inscrire à faux, d'accuser de mensonge.]*

Tel (*t.* s.) Uzun ve ince şey sap, kıl, iplik gibi ince şeyler. Gelinlerin süs için taktıkları altın, gümüş, v. s. den

yapılmış ince iplik gibi şey. Çelik telden yapılmış halat § Telden yapılmış, telden örülmüş § Telgraf. *[Fil de laiton ou d'autre métal § File quelconque § Télégraphe; Telegramme.]* **telkadaîfi** =: Şarka mahsus bir nevi hamur tatlısı *[Espèce de pâte en fils fins qu'on prépare au beurre et au sucre pâte filée.]*

Telâ (*c. s.*) Elbisenin göğüs ve ayaklarına konan kıllı sert kumaş. *[Tela; une espèce de doublures.]*

Telâffuz (*a. s.*) Sadaları ağız vasıtasile söz şekline getirilme söyleme, söyleyiş, şive. *[Prononciation.]*

Telâfi (*a. s.*) Mahv veya kaybolan bir şeyin yerine getirmesi. *[Action de regagner, de réferer.]*

Telâfiimafat (*a. s.*) Vaki olan bir ziyana karşı biraz istifade. *[Regagner ce qu'on a perdu; faire un gain compensant une perte subie.]*

Telahuk (*a. s.*) Biribirine katılma, biribirinin arkasından gelip birleşme. *[Action de se suivre, de se mettre en contact; de se tasser l'une sur l'autre.]*

Telâki (*a. s.*) Birleşme, buluşma mülâkat. *[Jonction; action de rejoindre, action de se mettre en rapport.]*

Telâkki (*a. s.*) Alma, kabul etme, bir suretle kabul etme, veya bir nazarla bakma *[Action d'accuellir une nouvelle.]*

Telâsuk (*a. s.*) Yapışma, bitişme, ulaşma. *[Happement.]*

Telâş (*a. s.*) Gürültü, patırdı, acele, can sıkıntısı. *[Empressement; trouble; précipitation.]* **telâşlı** = Telâş eden, aceleci. *[Inquiet.ète; qui a des affaires pleines d'embarras et de tapage.]*

Telatin (*c. s.*) Bir nevi yumşak ve sağlam sahtiyan. *[Cuir de Russie.]*

Telâtum (*a. s.*) Dalgalar biribirine çarpma. *[Ondulation; agitation des vagues.]*

Telebbüs (*a. s.*) Giyinme, elbiseye bürünme. *[Action de se vêtir § Confission.]*

Telef (*a. s.*) Öldürme, mahvetme, helâk etme, bozma, harap etme. *[Perte; ruine; destruction § Mort.]*

Telefat (*a. s.*) Muharebede veya bir kaza v. s. neticesinde telef olanlar. *[Pertes.]*

Teleferaj (*c. s.*) Havadan gerilmiş bir kablo vasıtasile uzak mesafelere insan ve eşya nakli. *[Téléphérage.]*

Telefon (*c. s.*) Elektrik tesirile konuşmağa mahsus alet. *[Téléphone.]*

Telafotografi (*c. s.*) Fotoğrafla alınmış resimlerin elektrik ile uzağa nakli. *[Téléphotographie.]*

Telepati (*c. s.*) Manyatize ederek hissiyatı bir diğerine nakletme. Telkin yapma, tesir altında bırakma. *[Télépathie.]*

Teles (*t. s.*) Eskiyip telleri meydana çıkmış kumaş ve saire. *[Se dit des tissus très usés dont les fils sont distincts.]*

Teleskop (*c. s.*) Yıldızları tetkike yarıyan rasat aleti, dürbün *[Télescope.]*

Telezzüz (*a. s.*) Haz ve lezzet duyma, zevkalma. *[Plaisir; action de prendre plaisir.]*

Televvün (*c. s.*) Renk değişmek, renkten renge geçme. Kararsızlık, renksizlik, sebatsızlık. *[Coloration § Inconstance, versatilité.]*

Telgraf (*c, s.*) Uzak mesafelere elektrik vasıtasile ve bir takım işaretler yardımile haber nakleden alet. Bu vasıta ile alınan haber, tel, telgrafnama. *[Télégraphe; télégramme.]* **telgrafcı** = Telgraf aletini kullanan, bu işte çalışan memur. *[Télégraphiste.]*

Telh (*fa. f.*) Acı, mür § Yakıcı, müessir. *[Amer,ère.]*

Telhis (*a. s.*) Hulâsa etme, hulâsasını alıp kısaca ifade etme. *[Action de résumer, d'extraire la partie la plus essentielle. Resumé.]*

Te'lif (*a. s.*) Uzlaştırma, barıştırma§Eser yazma, cemi ve tertip etme. *[Action de concilier §Action d'écrire, d'élaborer; oeuvre, ouvrage.]* **te'lifat** = Telif edilmiş eserler, kitaplar. *[Oeuvres.]*

Tel'in (*a. s.*) Lânet etme, lânetleme. Mel'un addetme § Son derece nefret etme. *[Action de maudire.]*

Telkih (*a.s.*) Aşılama, aşı vurma. *[Fécondation.]*

Telkin (*a. s.*) Birine söyleyip anlatma, fikrini kabul ettirme, öğretme § Ölüyü mezara gömerken yapılan son dinî merasim. *[Inspiration; suggestion § Initiation.]*

Tellâk} **Dellâk**} (*a. f. s.*) Delkeden, el ile uğuşturan § Hamamda müşterileri yıkayan, kese süren hizmetçi. [*Garçon de bain qui masse, savonne et lave les baigneurs § Masseur.*]

Tellâl} **Dellâl**} (*a. f. s.*) Delalet eden vasıta olan § Bir şeyin satılacağını veya bir ilân ve haberi sokaklarda yüksek sesle söyleyip her kese duyuran adam § Emlâk ve saire alışverişinde iki taraf arasında vasıta olan adam. [*Courtier,ère; crieur public.*]

Tellalîye} **Tellâllık**} (*t. s.*) Tellâla hizmetine karşı verilen para § Tellalın hal ve sıfatı. [*Courtage.*]

Telleme} **Tellemek**} **Tellendirme**} **Tellendirmek**} (*t. m.*) Tel ile süsleme, süslemek, süslendirme, süslendirmek § Bir vak'ayı veya bir sözü mubalâğalandırarak başkasına anlatma, anlatmak. [*Orner avec des fils d'or § Orner; parer § Agrémenter.*]

Tellenme} **Tellenmek**} (*t. m.*) Tel ile tezyin olunma, olunmak, süslenme, süslenmek. [*Être orné,e avec des fils.*]

Telli (*t. f.*) Tel ile süslenmiş olan, tel takınmış. [*Qui est fait de fils § Orné,e avec des fils d'or.*]

Tellibebek(*t. s.*) Süse meraklı, hoppa, delişmen. [*Écervelé,e.*]

Telmih (*a. s.*) Serahatla söylemeyerek ima ve kinaye suretile söyleme. [*Allusion § Aposiopèse; réticence.*]

Telsiz (*t. f.*) Teli olmıyan § Tele ihtiyacı bulunmıyan veya telsiz telgraf. [*Sans fils.*]

Teltik (*t. f.*) Eczasından biri veya bir kaçı olmayış, eksik, noksan, kusur. [*Reliquat; imparfait.*] **teltikli** = Eksik ve noksan olan kusurlu. [*Incomplet,ète; laissant,e un reliquat.*] **teltiksız** = Tam, eksiksiz, noksansız, kusursuz. [*Sans reliquat; entièrement.*]

Telve (*t. s.*) Pişirlmiş kahvenin fincan dibinde kalan tortusu. [*Sédiment; marc de café.*]

Telvin (*a. s.*) Renklendirme, renkverme, boyama. [*Coloration; colorages.*]

Telvis (*a. s.*) Kirletme, bulaştırma. Bozma, berbat etme. [*Action de souiller, de salir*]

Telyin (*a. s.*) Yumşatma, ishal verme. [*Action d'amolir amollisement.*]

Temadi (*a.s.*) Devam etme, uzama, sürme. *[Continuation; prolongation.]*

Temaruz (*a. s.*) Hasta olmadığı halde kendisini hasta gösterme. *[Maladie simulée]*

Temas (*a. s.*) Dokunma, değme. *[Contact.]*

Temasül (*a. s.*) Benzeme, benzeyiş. *[Action d'imiter; de se conformer.]*

Temaşa (*fa. s.*) Bir yere hayret ve dikkatla bakma, bakış. Seyretme, müşahede etme § Tiyatro, temsil. *[Spectacle § Promenade .]* **temaşalık** = Mesire, seyir yeri. *[Lieu de plaisir.]*

Temayül (*a. s.*) Bir tarafa eğilme § Meyletme, tarafgirlik etme. *[Inclination § Penchant.]*

Tembel (*t. f.*) Üşengen, üşenen, işde ağır davranan, bati. Mektepte derse çalışmiyan, haylaz. *[Paresseux,euse; lent,e.]*

Tembelleşme | **Tembelleşmek** (*t. m.*) Tembel olma, olmak, tembelliğe alışma, alışmak *[Devenir paresseux,euse; se livrer à la paresse.]*

Tembellik (*t.s.*) Tembel olmak hali. Tembelin vaziyeti. *[Paresse; lenteur.]*

Temcit (*a. s.*) Sabaha karşı minarelerde okunan dua. *[Glorification.]* **temcitpilavu** = Her vakit tekrar edile edile bıkkınlık veren şey. *[Chose trop souvent répétée.]*

Temdit (*a. s.*) Uzatma, uzun etme § Sürdürme, sürmesini mucip olma. *[Action de prolonger; d'allonger.]*

Temeddüh (*a . s .*) Kendini methetme, ögünme. *[Action de se louer, action de chercher à se faire louer.]*

Temeddün (*a. s.*) Medenileşme, medenî olme, medeniyette ilerleme, terakki etme. *[Civilisation.]*

Temekkün (*a, s.*) Mekân tutma, yerleşme,oturma. *[Action de se domiciler; localisation.]*

Temel (*t. s.*) Koyuk, bina veya duvarın toprağın içinde kalan kısmı ve bunun için yerde kazılan çukur § Asıl, esas, ve saire, bünyat. *[Fondement; fondation, base.]*

Temelatma | **Temelatmak** (*t. m.*) Temelini yapma. yapmak, vaz'ı esas etme,etmek. *[Jeter les fondements.]*

Temellenme | **Temellenmek** (*t.m.*) Temel tutmak, tekarrür etmek, esaslaşmak. *[Se placer;*

s'établir; être fortifié,e; être renforcé,e.]

Temelleşme | **Temelleşmek** (*t. m.*) Yerleşme, yerleşmek. *[S'établir définitivement; devenir durable.]*

Temelleştirme | **Temelleştirmek** (*t. m.*) Yeleştirme, yerleştirmek, tesis ve temin etme, etmek § Sabit ve paydar kılma, kılmak. *[Donner de la consistance; placer; établir § Fortifier; raffermir.]*

Temelli (*t. f.*) Temeli olan, esaslı § Devamlı, sabit,sebatlı, sürekli § Eski § Daimî. *[Fondé,e; basé,e § Radical,e; continuel,le § Définitif,ive.]*

Temellük (*a. s.*) Sahip ve malik olma, bir mülkün sahibi olma. *[Devenir posseseur.]*

Temelsiz (*t. f.*) Temeli olmıyan § Asılsız, çürük, bekasız. *[Sans fondement, infondé,e§ Inconstant,e.]*

Temenna | **Temennah** (*t. s.*) Elini başına götürerek verilen selâm ve aşınalık § Eli alna götürmekten ibaret askerce selâm. *[Signe de salutation en portant la main sur la bouche et le front.]*

Temenni (*a. s.*) Arzu istek, talep, istenilen şey matlup § Dua,rica.*[Désire;vau;souhait§ Prière.]*

Temerrüt (*a. s.*) İnat, muannitlik, serkeşlik, karşı durma. *[Action de s'entêteer, action de contrevenir § Défaut]*

Temeshür (*a. s.*) Maskaralık etme § Biri ile eğlenme. *[Acmen d'amuser les autres par des paroles et des gestes § Faire le pitre.]*

Temessük (*a. s.*) Tutunma,yapışma § Borçlunun alacaklıya verdiği senet § Eskiden tapu senedi mukabılinde verilen huccet. *[Action de se coller, de se cramponner, de s'attacher fortement§Billet.]*

Temessül (*a. s.*) Bir şekil ve surette tecessüm etme§ Başka bir medeniyeti kabul etme. *[Action de prendre une formede; se manifester sous la forme de; action de se conformer § Transfuguration.]*

Temeşşük (*a. s.*) Meşk ve örnek ittihaz etme § Birinden yazı, nakış veya resim alma. *[Action de s'exercer.]*

Temettü (*a s.*) Kâr, fayda görme. § Kazanç. *[Profit;*

gain; impôt sur le revenu; dividende.]

Temevvüç (*a. s.*) Dalgalanma§ Yerinde sabit kalamama, oynama. *]Flottement; agitation; ondulation.]*

Temevvül (*a. s.*) Zenginleşme, mal ve servete malik olma,mal edinme. *[Action d'entasser la richesse; enrichissement.]*

Temeyyüz (*a. s.*) Diğerlerinden ayrılarak iyi bir yer tutma, farklı olma, seçilme. *[Action de se distinguer§Distinction.]*

Temhir (*a. s.*) Mühürleme,üzerine mühür basma, tahtim. *[Action de sceller; de cacheter.]*

Temhit (*a. s.*) Söyleme,beyan etme § Serme, açma. *[Action d'étendre § Action de dire; d'affirmer, affirmation.]*

Temin (*a. s.*) Sağlamlaştırma, şüphe bırakmama § Emniyet verme, emin kılma. *[Assurance; sécurité.]*

Teminat (*a. s.*) Gösterilen kefil, para ve saire § Muhtemel zararı karşılıyacak para, karşılık,deposito*[Garantie;gage§ Dêpôt.]*

Temiz (*a. s.*) Kirli olmıyan, pâk, nazif, pâk olarak nezafetle. *[Propre;pur.e;honnête.]*

Temizleme } (*t. m.*) Pislik
Temizlemek } ve kirini çıkarma, çıkarmak, temiz bir hale koymak § Bitirmek § Bir şeyin bütününü alıp götürmek, silip süpürmek§ Öldürmek,vücudu kaldırma,kaldırmak.*[Nettoyer; purifier.]*

Temizlenme } (*t. m.*) Yıkan-
Temizlenmek } ma, yıkanmak. temiz olma, olmak § Temiz bir hale getirilmek§ Silip süprülme, süprülmek. *[Être nettoyé.e; être purifié,e.]*

Temizletme } (*t. m.*) Başkası
Temizletmek } vasıtasile temiz yaptırma, yaptırmak. *[Faire nettoyer, faire purifier.]*

Temizlik (*t.s.*) Pâklik, nezafet, taharet. *[Propreté;pureté.]*

Temkin (*t. s.*) Vekar metanet, ağırlık, sebat. *[Caractère posé; dignité.]* **temkinli** = Vekarlı, sebatlı, metanet sahibi.*[Sérieux,euse; digne.]*

Temlik (*a. s.*) Kendi uhdesinde birini bir mülk veya mala sahip etme.*[Action de rendre posseseur; action de s'approprier.]*

Temmuz (*t. s.*) Senenin ye-

dinci ayı, hazirandan sonra ve ağustostan evvelki ay. *[Juillet.]*

Tempo (*c. s*) Musikinin muhtelif nağmeleri arasındaki fark. *[Tempo.]*

Temrin (*a. s.*) Mümarese, idman tekrar ede ede alıştırma. [*Action d'exercer, d'habituer; exercise.*]

Temsil(*a. s.*) Benzetme,teşbih, bir şeyin suretini yapma, aynını çıkarma, tiyatro oynama, sahnede piyes gösterme.*[Action de personnifier; assimilation § Exemple.]*

Temşit (*a. s.*) Yürütme,ilerletme, ileri götürme. *[Action de faire marcher § Action de gérer, d'administrer.]*

Temyiz (*a. s.*) Ayırma,seçme, farketme, tefrik, mahkemelerden geçen bir davanın ikinci ve son mercii temyiz mahkemesi. *[Action de distinguer§ Dicsernement ; jugement. Cour de cassation.]* **temyizen** = Temyiz muhakemesi marifetile, davayı temyiz ederek. *[En cassation.]*

Ten (*fa. s.*) Gövde, beden § İnsan vücudünün dış kısmı, deri. *[Corps § Chair.]*

Tenafür (*a. s.*) Biribirinden soğuma, nefret etme § Edebiyat itibarile bir ibaredeki hecelerin telâffuzca biribirine uygunsuz düşmeleri . *[Répugnance ; haine; aversion.]*

Tenahi (*a. s.*) Zaman ve imtidat itibarile nihayet bulma, bitme.*[Action de finir,action de toucher à sa fin.]* **lâyetenahi** = Nihayet bulmıyan, sonu, hududu olmıyan.*[Infini,e illimité,e.]*

Tenakus (*a. s.*) Noksanlaşma, azalma, eksilme.*[Amoindrissement; diminution.]*

Tenakuz(*a.s.*) İnsanın iki sözü biribirine uymama, bir söz veya hareketi diğerini çürütme. *[Contradiction § Contraste; Contrariété.]*

Tenasübî(*a. f.*) Adetler, riyazi kemmiyetler beynindeki tenasübe mensup ve müteallik. *[Proportionnel,le.]*

Tenasüh(*a. s.*) Vefattan sonra ruhun bir cisimden diğerine geçmesi. *[Métempsycose§Métamorphose.]* **tenasühî** = Tenasühe mensup ve müteallik. *[Qui appartient à la métempsycose.]*

Tenasül (*a. s.*) Nesil yetiştirme, biribirinden doğup üreme. *[Génération; reproduction.]*

tenasülî = Tenasüle mensup, nesil yetiştirmeğe müteallik. *[Génétique; génital,e.]*

Tenasüp (*a. s.*) Uygunluk, tevafuk, biribirini tutma§ Adetler arasındaki nisbet. *[Proportion; symétrie.]*

Tenavûl (*a. s.*) Yeme, içme. *[Action de manger; de goûter.]*

Tenazür(*a. s.*) Biribirine karşı bulunma § Birbirine bakma, bakışma, tenasüp. *[Action de se regarder mutuellement.]*

Tenbih(*a.s.*) Uyandırma,ikaz§ Aklını başına getirme § İhtar tavsiye suretile birini gafletten kurtarma, sinirleri tehyiç, tahrik etme § Emir. *[Avertissement; proclamation§Ordre; recommandation.]*

Tencere (*t. s.*) Yemek pişirmeğe mahsus kap.*[Casserole.]*

Tendürüst (*fa. f.*) Sağlam, sıhhati yerinde. *[Robuste; vigoureux,euse;bien portant,e.]*

Tendürüsti } **Tendürüstlük** } (*t. fa. s.*) Vücut sağlamlığı, sıhhatin yerinde olması. *[Vigueur; santé.]*

Tenebbüt (*a. s.*) (Nebatat hakkında) yerden bitme. *[Végétation]*

Tenef (*t.s.*) Çadır iplerinden herbiri. *[Corde de tente.]*

Teneffür (*a. s.*) Nefret etme, tiksinme. ikrah etme § Kaçınma, çekinme.*[Aversion; abhorrence.]*

Teneffüs (*a. s.*) Nefes, soluk § Dinlenme, bir az istirahat etme. *[Respiration.]*

Tenekâr (*c.s.*) Kuyumcuların lehim olarak kullandıkları maden. *[Borax; boracite.]*

Teneke (*t. s.*) Üstü kalaylı ince demir safha § Tenekeden yapılmış şey § Bir gaz tenekesinin istiap ettiği miktar. *[Fer-blance.]* **tenekeci** = Tenekeden alet ve kap yapan ve satan adam. *[Ferblantier.]*

Teneşir (*a. s.*) Üzerinde ölü yıkanan tahta, kerevet. *[Table basse sur laquelle on lave le corps d'un mort avant de l'ensevelir.]*

Tenevvü (*a. s.*) Nevi nevi, çeşit, çeşit, türlü türlü olma. *[Division en espèce§Variété.]*

Tenevvür (*a. s.*) Nurlanma, aydınlık olma, anlaşılma, açılma, vuzuh kespetme. *[Éclairage; action de briller de luire § Instruction.]*

Tenezzüh (*a. s.*) Eğlenmek için gezip dolaşma, gezinti

yapma. *[Agrément; divertissement; promenade de plaisir.]*

Tenezzül (*a. s.*) İnme, aşağılama § Kibirsizlik, gönül alçaklığı. *[Action de descendre; abaissement § Action de daigner condescendre.]* **tenezzülen** = Kibirsızlikle, gönül alçaklığıle. *[En daignant par condescendance.]*

Tenfir (*a. s.*) Nefret ve istikrah ettirme § Soğutma. *[Action d'inspirer l'horreur, le dégoût.]*

Tenha (*t. f.*) Yalnız, tek, boş, hali, ıssız, kimsesiz, kalabalık olmıyan, az kimse bulunan, yalnız olarak. *[Seul,e § Retiré,e; solitaire § A part; en solitude.]*

Tenhalaşma } (*t. m.*) Yalnız
Tenhalaşmak } kalma, kalmak § Boşalmak, kalabalık gidip tenha kalma, kalmak. *[Rester seul,e § Être évacué,e par la multitude.]*

Tenhalık (*t.s.*) Yalnızlık, ıssızlık § Hali ve boş, ıssız, yer. *[Solitude, bien solitaire.]*

Tenis (*c. s.*) Lastik top ve raketle oynanan bir oyun. *[Tennis.]*

Te'nis (*a. s.*) Müennes kılma, alıştırma, ünsiyet ettirme. *[Action de rendre un nom feminin.]*

Tenkih (*a. s.*) Bir şeyin işe yaramıyan, fazla kısmlarını çıkarıp tasfiye etme § Memur ve hademe miktar ve maaşlarını azaltma. *[Éconnomie qu'on fait en suppprimant des emplois et des dépens superflus.]*

Tenkihat (*a.s.*) Tenkihin cem'i. Tenkih ve tesfiye için yapılan işler, harekeler. *[Pluriel de tenkih. Voir: Tenkih.]*

Tenkil (*a. s.*) Kovma, yakalama ezme, uslandırma, yatıştırma. *[Action de faire reculer; action de sévir § Châtiment; destruction.]*

Tenkis (*a. s.*) Noksanlandırma, azaltma, indirme. *[Amoindrissement diminution.]*

Tenkît (*a. s*) Her hangi bir eser hakkında mütalea beyan etme ve hüküm verme, intikat § Birinin kusur ve ayıbını görüp söyleme § Yazının lâzım gelen yerlerine nokta, virgül, işaretleri koma. *[Critique § Action de mettre les point sur les lettres; ponctuation.]*

Tenkiye (*a. s.*) İhtikan, şırınga ile mide ve barsakları temiz-

leme, bunun için kullanılan alet. *[Nettoyage; purifcation§ Lavement.]*

Tennure (*a.* s.) Vaktile etekli mevlevî libası. *[Jupon que portent les derviches tourneurs pendant leur office.]*

Tenor (*c.* s. *f.*) Musikide yüksek ince sese ve o sese malik olana denir. *[Tenor.]*

Tenperver (*fa. f.*) Tenbel. *[Adonné à la molesse.]*

Tenrengi (*t. f.*) Gayet açık penbe renk. *[Couleur chair.]*

Tensik (*t.* s.) Düzgün, uygun bir hale koyma, düzeltme, ıslah ve tanzim etme. *[Organisation; réforme.]*

Tensikat (*a.* s.) Bir dairedeki memurlar arasında işe yaramaz olanları çıkarma. *[Réorganisations; épurations; réformes.]*

Tensip (*a.* s.) Münasip görme, tasvip etme. *[Approbation; action de trouver convenable.]*

Tenşit (*a.*s.) Neş'e verme, şenlendirme. *[Égaiement.]*

Tente (*t.* s.) Çadır, perde § Güneş ve yağmurdan korumak için kalın bezden yapılan örtü. *[Tendelet.]* **tenteli** = Tentesi olan. Bak: Tente. *[Voir: Tente.]*

Tentene (*t.*s.) Fransızca(Dantel) kelimesinden muharreftir, «dantel»e bak. *[Dentelle.]* **tenteneli** = Dantelli, dantel ile süslenmiş. *[En dentelle; dentellé; orné.e par dentelles]*

Tenvim (*a.* s.) Uyutma, uykuya vardırma§ İpnotizma etme, hissî zahirisini muvakkaten izale etme. *[Action de faire dormir § Hypnotisme.]*

Tenvir (*a.* s.) Aydınlandırma, ziyalandırma, açma, izah etme. *[Action d'éclairer § Éclairage; illumination.]*

Tenvirat (*a.* s.) Aydınlatan, ziyadar eden şeyler. *[Illuminations.]*

Tenya (*c.* s.) Solucan, karından düşen şirit. *[Tenïa.]*

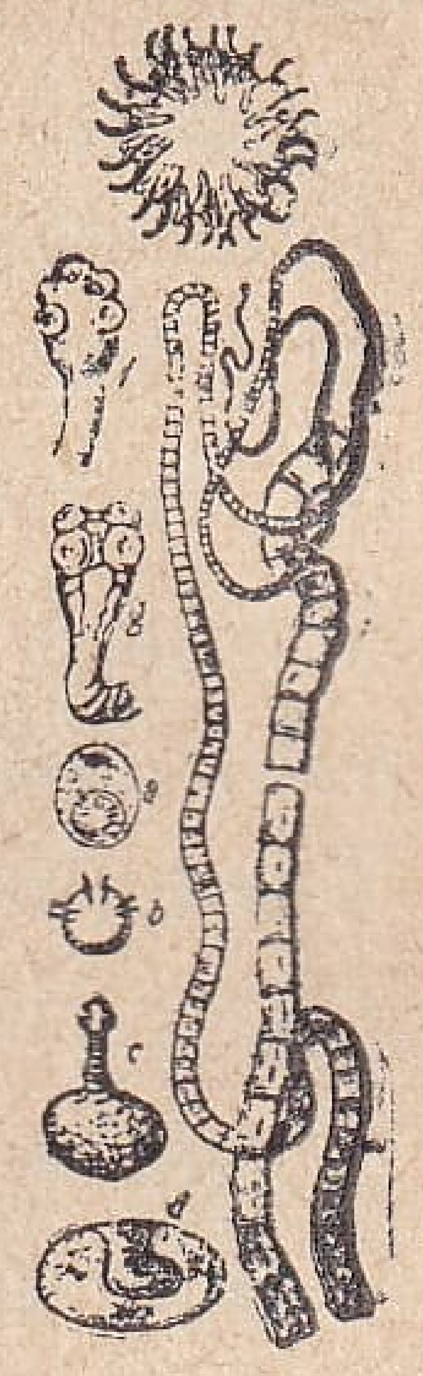
Tenya

Tenzil (*a.* s.) İndirme, düşürme, aşağılatma § Tarh etme, bir kemmiyetten daha küçük bir kemmiyeti çıkarma. *[Amoindrissement abaissement; défulcation; réduction.]*

Tenzilât (*a.* s.) Bir malın fiatını indirmek suretile satışa

çıkarma, bak: Tenzil. *[Voir: Tenzil.]*

Teodolit (*c.* s.) Ufkî ve şakulî zaviyeleri ölçmek için kullanılan alet. *[Théodolite.]*

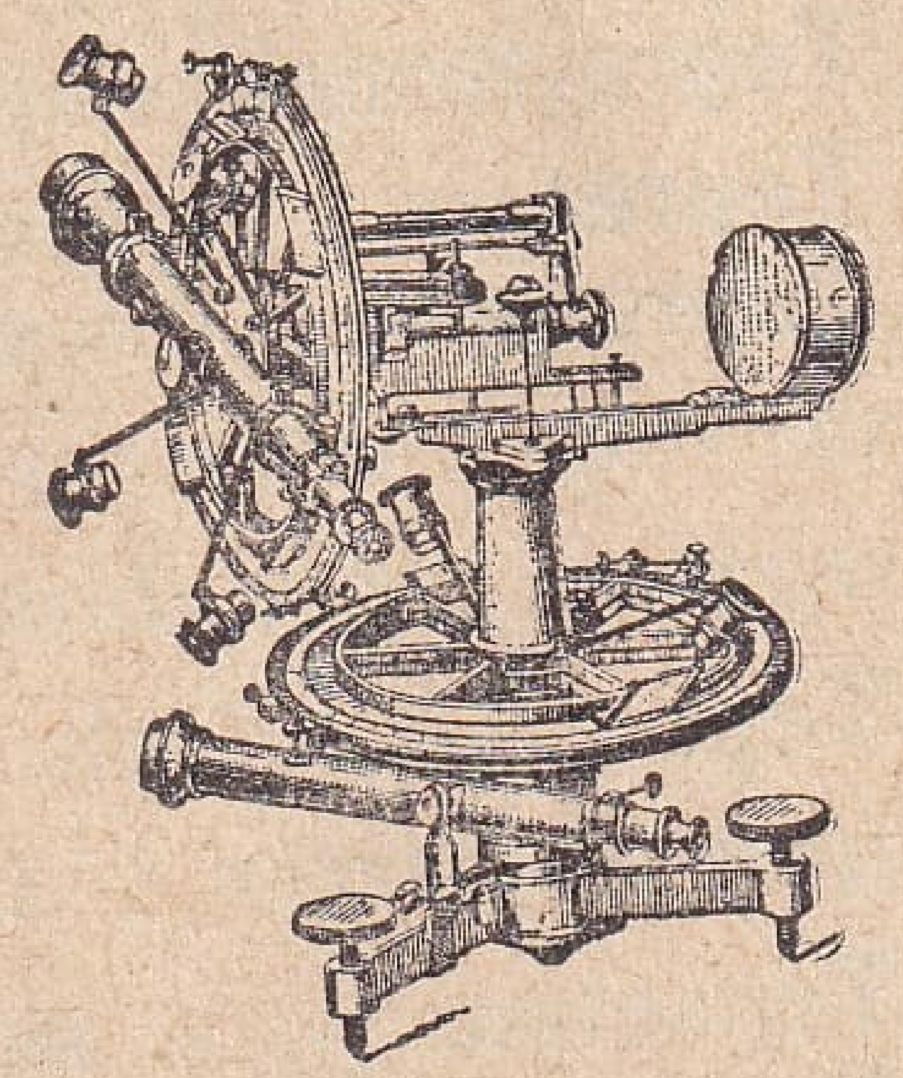

Teodolit

Tepe (*t.* s.) Tümsek yer § Bir dağın veya bir şeyin en yukarısı, zirve § İnsan ve hayvan başının en üstü § Bazı kuşların başı üstündeki hotoz gibi tabiî süs, tüy, et ve saire. *[Colline; sommet § Tête § Huppe § Cime.]* **tepecik** = Küçük tepe, tepe gibi tümsek, meme başı. *[Petite colline§Mamelon.]* **tepegöz** = Gözleri yukarıya doğru bakan, ve akan adam. *[Cyclocéphule.]*

Tepeleme (*t.* s.) Doldurulmuş tümsek, öbek, yığın, doldurma§ İyice dövme, mağlup etme. *[En forme de colline § Jusqu'au hant.]*

Tepeleme \ (*t. m.*) Öldürme,
Tepelemek / öldürmek, helâketmek § İyice dövme, dövmek. *[Battre; assommer.]*

Tepelenme \ (*t. m.*) Öldürül-
Tepelenmek / me, öldürülmek, helâk edilmek, dövülmek. *[Être assommé,e;être battu.e par quelqu'un.]*

Tepeli (*t. f.*) Başında hotoz, sorguç gibi, süsü bulunan kuş. *[Pointu.e; à crète; huppé,e.]*

Tepelik (*t.* s.) Eskiden kavuk ve fes gibi başa giydikleri şeyin tepesine dikilen ve ekseriya sırma ile donanmış pafta veya düğme. *[Plaque en métal ou en broderie entourée de perles et d'or que les femmes portaient autrefois au sommet de la tête.]*

Tephir (*a.* s.) Kaynatıp buğuya tahvil etme§Bulaşık eşyayı tütsüden geçirme, tütsüleme. *[Vaporisation; désinfection § Ensencement.]*

Tepindirme \ (*t. m.*) Tepin-
Tepindirmek / mesini mucip olma, olmak. *[Faire trépigner de colère; irriter.]*

Tepinme \ (*t. m.*) Hiddetten
Tepinmek / kendini yere atma, atarak çırpınma, çırpınmak, el ve ayaklarını vura vura çırpınmak. *[Trépigner de colère.]*

Tepir (*t. s.*) Kıldan yapılmış ince elek *[Tamis fin en crin.]*

Tepirleme | **Tepirlemek** | (*t. m.*) İnce elekten geçirme, geçirmek. *[Passer au tamis fin.]*

Tepişme | **Tepişmek** | (*t. m.*) Çekişme, çekişmek, biribirine çifte atma, atmak. *[Ruer; regimber l'un contre l'autre § Se battre; se quereller.]*

Tepiştirme | **Tepiştirmek** | (*t. m.*) Tepinmelerine müsaade etme, etmek, teptirme, teptirmek. *[Faire ruer; faire régimber l'un contre l'autre.]*

Tepme (*t.s.*) Çifte atma, hayvan art ayağıle vurma. *[Ruade.]*

Tepme | **Tepmek** | (*t. m.*) Çifte atma, atmak, hayvan art ayağile vurmak § Kıymet ve kadrini bilmeme, bilmemek § Geriye doğru tazyik etme, etmek § Nüksetmek, yeniden zuhur etme, etmek. *[Ruer; donner des ruades; reculer; rechuter.]*

Tepreme | **Tepremek** | (*t. m.*) Kımıldanma, kımıldanmak, çabalama, çabalamak, harekete gelme, gelmek. *[S'agiter; se démener.]*

Tepreşme | **Tepreşmek** | (*t. m.*) Kımıldanma, kımıldanmak, harekete gelme, gelmek. *[Agiter, démener.]*

Tepreştirme | **Tepreştirmek** | **Tepretme** | **Tepretmek** | (*t. m.*) Kımıldatma, kımıldatmak, yerinden oynamasına meydan verme vermek. *[Faire agiter; faire démener.]*

Teps (*a.s.*) Defi, teskin. *[Action d'écarter § Cessation.]*

Tepsetme | **Tepsetmek** | (*t. m.*) Yatıştırma, yatıştırmak, teskin etme, etmek. *[Écarter; calmer.]*

Tepsi (*t. s.*) Üzerine filcan, kadeh ve saire konulan düz ve yassı maden veya tahta sathı, küçük sini. *[Plateau; cabaret.]*

Tepsime | **Tepsimek** | (*t. m.*) Şiddetini gaip etme, etmek. *[Disparaître; se dissiper.]*

Tepsirme | **Tepsirmek** | (*t. m.*) Sıcak ve sıtmadan dudaklar kabarma, kabarmak. *[Enfler les levres par le fièvre.]*

Tepşir | **Tebşir** | (*a. s.*) Müjde verme, müjdeleme. *[Action de donner une bonne nouvelle.]*

Tepşirat | **Tebşirat** | (*a. s*) Tepşirler, müjdeler iyi ha-

berler. *[Pluriel de tepşir. Voir: Tepşir.]*

Teptirme } (*t. m.*) Şiddetle
Teptirmek } yerinden oynatıp atma, atmak, fırlatma, fırlatmak, geriye püskürtme, püskürtmek, *[Faire ruer § Faire reculer.]*

Ter (*t. s.*) Hararet tesirile vücudün mesamatından çıkan su. *[Moiteur; transpiration; sueur.]*

Ter (*t. s. f*) Ekseriya «taze» «temiz» gibi kelimelerle birlikte kullanır ve tekit beyan eder; ter temiz gibi. *[Frais; aiche § Humide.]*

Teradüf (*a. s.*) Biribirinin arkasından gitme, biribirini takip etme. *[Action de suivre l'un l'autre; concordance; synonymie.]*

Terahhüm (*a. s.*) Acıma, merhamet etme, merhamete gelme. *[Commisération; compassion; pitié.]*

Terahi (*a. s.*) Gevşeme tavı geçme § İhmal, gevşeklik. *[Négligence; inertie; lenteur.]*

Terakki (*a. s.*) Yukarı kalkma, yükselme § Artma, yukarı çıkma. çoğalma, İlerleme, ileri gitme. *[Action de s'élever, de monter § Avancement; progrès § Augmentation.]* **terekkiyat** = Terakkinin cem'i. *[Pluriel de terakki. Voir: Terakki.]*

Teraküm (*a. s.*) Birikme, toplanma, yığılma. *[Entassement; amoncellement; accumulation.]*

Terane (*fa. s.*) Nağme, ahenk, makam. *[Mélodie; symphonie.]*

Teravi } (*a. s.*) Ramazan yat-
Teravih } sı vaktında kılınan namaz ve bu namazın kılınma vaktı. *[Prière de nuit propre au mois de Ramazan.]*

Terazi (*t. s.*) Ağırlığı tayin

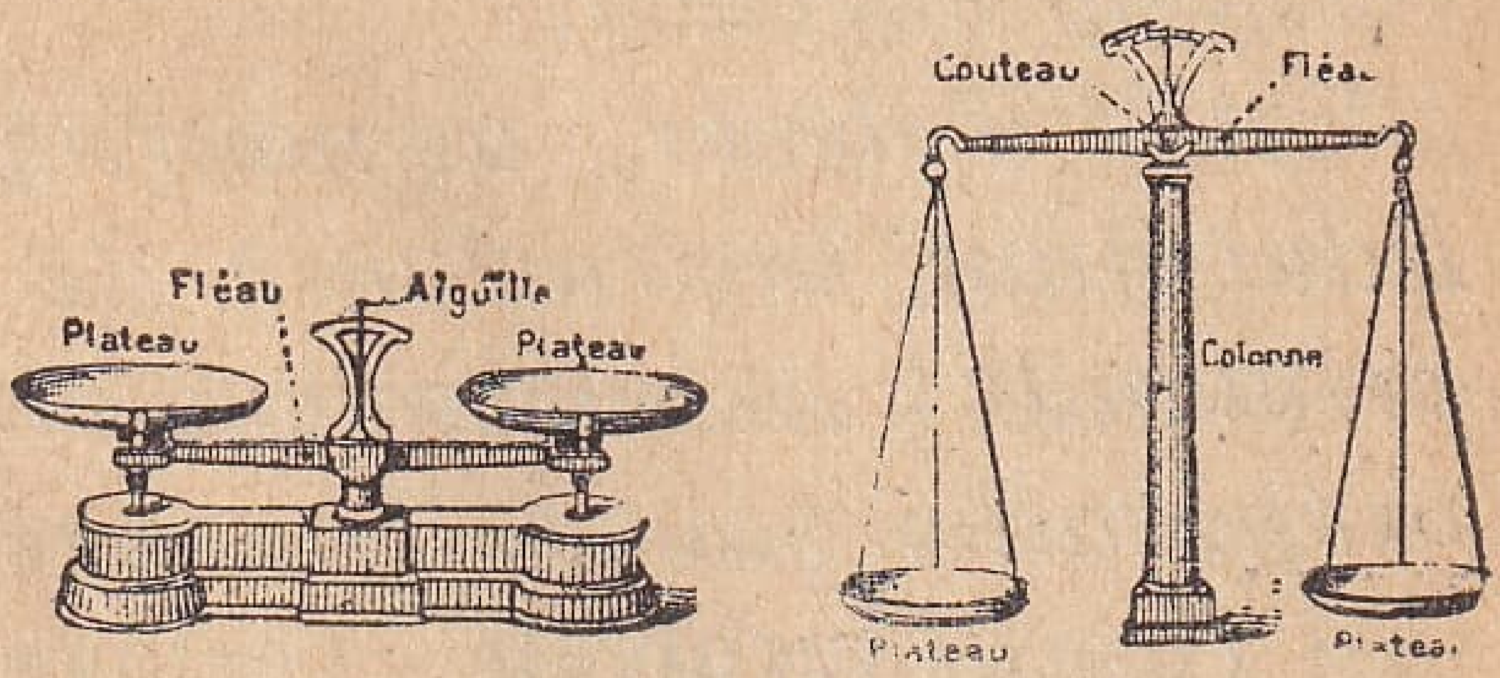

Terazi

için kullanılan muhtelif şekil ve tertipte tartı aleti § Muvazene. *[Balance § Mesure; symétrie.]*

Terbi (*a. s.*) (Rubu maddesinden muştaktır) Dörde bölme, dörde katlama § Bir mısra veya beytin, üç veya iki mısra ilâve ile, dörde iblağı § Bir adeti kendi kendine zarbederek mu-

rabbaını alma. *[Action de rendre quadruple § Action de rendre carré,e.]* **terbian** = Murabba olarak § Tul ve arzını hesap ederek. *[Carrément.]*

Terbiye (*a. s.*) Kabiliyetlerini inkişaf ettirme § Umumca kabul edilmiş urf ve adetleri bilip ona uyma § Yetiştirme, büyütme § Nezaket, hüsnü ahlâk§ Alıştırma, hafif cezaya çarptırma § Bazı yemeklere komak üzere yumurta, limon ve saireden yapılan salça § Terbiye ilmi, pedagoji§ Çocuk yetiştirıp büyütme. *[Action d'élever, de nourir§ Education; instruction § Réprimande § Assaisonnement; préparation;sauce§ Dressage (du cheval)* **terbiyeli** = Terbiye edilmiş süs veya lezzetini artırmak için üzerine salça ve saire konulmuş yemek. *[Qui a reçu une bonne éducatian; instruit,e § Poli,e § Assaisonné-e;préparé,e.]* **terbiyesiz** = Terbiyesi olmıyan, içtimaî adetlerden haberi olmıyan *[Sans éduction ignorant,e § Impoli,e § Dépourvue de sauce.]* **terbiyesizlik** = Talim ve terbiye fıkdanı. *[Impolitesse.]*

Tercih (*a. s.*) Bir şeyi diğerinden üstün tutma, daha iyi bulma. *[Préférence]* **tercihan** = Tercih suretile, tercih ederek. *[En préférence.]*

Tercüman (*a. s.*) Bir lisanı diğer lisana çevirip maksadı anlatan adam,dilmaç§ Birinin maksadını anlatmağa veya bir şeyi tasvir ve ifadeye vasıta olan kimse *[Interprète;drogman.]*

Tercüme (*a. s.*) Bir lisandan başka bir lisana çevirme,nakil, Başka bir lisandan naklolunmuş eser. *[Traduction.]*

Tercümeihal (*a. tr.*) Bir memurun resmî ve hususî hayatının veya vazife ve memuriyetlerinin tarihçesi. *[Biographie.]*

Terdif (*a. s.*) Ardısıra yürütme, tâbi etme, yanyana katma. *[Action de faire accompagner; de joindre.]* **terdifen** = Ardısıra yürüterek yanına katarak, ilâve ederek. *[En compagnie de,en même temps que § En joignant.]*

Terdit (*a. s.*) Geri gönderme, şiddetle reddetme§Edebî san'atlerden biri. *[Action de rejeter § Disjonction.]*

Tere (*t. s.*) Az yakıcı ve ye-

nir bir yaprak. *[Aneth.]*

Tereddüt (*a.* s.) Kararsızlık, karar vermeyiş.*[Irrésolution; hésitation.]*

Tereffu (*a.* s.) Yükselme, derecesi yükselme. *[Élévation.]*

Tereke (*a.* s.) Ölmüş bir adamın bıraktığı şeyler, metrukât. *[Héritage; succesion.]*

Terekküp (*a.* s.) Mürekkep olma, birleşme. *[Action d'être composé,e§Assemblage.]*

Terementi (*c.* s.) Yabanî fıstık ağaçı, bununla sakız ağacından çıkan bir nevi yağ. *[Térébenthine.]*

Terennüm (*a.* s.) Güzel ve hoş bir sesle ötme, teganni. *[Action de chanter§ Mélodie; psalmodie.]*

Teres(*t. f.*) Pezevenk,deyyus§ Haysiyetsiz adam. *[Cocu; mari trompé.]*

Teressüp (*a.* s.) Durulma, suyun dibine çökme. *[Précipitation.]*

Tereşşuh (*a.*s.) Terleme, sızma bir men'badan çıkıp yayılma. *[Action de suer, de transpirer.]*

Tereşşuhat (*a.* s.) Sızan, tereşşuh eden şeyler § Bir menbadan gizlice çıkan haberler, havadisler. *]Pluriel de tereşşuh. Voir: Tereşşuh.]*

Terettüp (*a.* s.) İcap ve iktıza etme, ait olma, taalûk etme. *[Action d'incomber;passibilité§ Action de provenir, de résulter.]*

Tereyağ (*t.* s.) Taze ve tuzsuz sade yağ.*[Beurre frais.]*

Terfi (*a.* s.) Yükseltme, yukarı kaldırma § Vazife ve memuriyetini bir veya bir kaç derece yükseltme. *[Action d'élever;élévation;promotion]*

terfian = Terfi edilerek§ Memuriyeti bir derece yükselerek. *[En étant promis.]*

Tarfih (*a.* s.) Bolluk içinde yaşatma, refahını temin etme. *[Action d'améliorer une situation § Action de secourir, action de consoler.]*

Terfik (*a.* s.) Yanına katma, refik etme. *[Action de faire accompagner; action de joindre]*

terfikan = Refakatine vererek, terfik etmek suretile. *[En compagnie.]*

Tergip (*a.* s.) Rağbet verme, arzu ettirme § Revaç verme. *[Action d'attirer vers § Encouragement.]*

Terhibî (*a. f.*) Terhibe mensup ve müteallik(Terhip)ebak. *[Terrorisant,e.]*

Terhin (*a. s.*) Rehnetme, rehine koyma, rehin bırakma. *[Mettre en gage.]*

Terhip(*a. s.*) Korkutma, cinaî fiillerin icap ettirdiği ağır ceza, *[Menace; terreur.]*

Terhis (*a. s.*) İzin, ruhsat verme § Askerlik müddetini bitiren silahendazı serbest bırakma. *[Action de congédier]*

Terk (*a. s.*) Bırakma, vazgeçme § İhmal etme. *[Action de laisser; abandon; abandonnement.]*

Terketme | **Terketmek** | (*t. m.*) Salıverme, salıvermek, vazgeçme, vazgeçmek, ihmal etme, etmek, bakmama, bakmamak, bırakmak § Boşama, boşamak. *[Laisser, abandonner.]*

Terkolunma | **Terkolunmak** | (*t. m.*) Bırakılma, bırakılmak, ihmal olunma, olunmak§Boşanılma, boşanılmak. *[Être abandonné,e.]*

Terki (*t. s.*) At eğerinin arkasına bağlanan, çanta ve saire § At eğerinin arka tarafı: terkiye binmek. *[Courroies pour attacher les bagages à l'arrière de la selle.]*

Terkim (*a. s.*) Rakam atma, rakamla işaret verme § Yazma, tahrir. *[Numération écrite § Action d'écrire, de noter.]*

Terkime | **Terkimek** | (*t. m.*) Biribirinin ardından gelme, gelmek, teakup etme, etmek. *[Se suivre; se succéder.]*

Terkin | **Terkın** | (*t. m.*) Bir isim veya rakkamı bozma, çizme, silme. *[Action de rayer; de biffer; action d'effacer un nom d'un régistre.]*

Terkip (*a. s.*) Bir kaç şeyi birleştirip yeni bir şey vücude getirme § Sıfat mevsuf, muzaf muzafün ileyh gibi bir kaç kelimelik fıkra birleştirme § Tahlil mukabili, sentez. *[Composition§Proposition,phrase§ Mot composé § Mélange.]*

Terkuva (*a. s.*) Köprücük kemiği, azmı terkuva. *[Claviculaire.]*

Terleme | **Terlemek** | (*t. m.*) Ter dökme, dökmek§Üstüne su ve nem konma, konmak, nemlenme, nemlenmek, bıyık yeni çıkma, çıkmak § Utanma, utanmak. *[Suer; transpirer.]*

Terletme | **Terletmek** | (*t. m.*) Terlemesini mucip olmak. ter döktürme, döktürmek§ Cok

yorma, yormak, sıkıştırma, sıkıştırmak.*[Faire suer; faire transpirer§ Fatiguer excessivement.]*

Terli (*t. f.*) Terlemiş, üstünde ter bulunan.*[Qui a sué,transpiré.]*

Terlik (*t. s.*) Evde giyilmek üzre yapılan bir ayakkabı, pantufla*[Espèce de pantoufle sans talon § Silencieuse.]*

Termim(*a. s.*) [Tamir] ile müradiftir § Kırık kemiği iyi etme. *[Réparation.]*

Termojen (*c. s.*) Soğuk algınlığına karşı kullanılan kızdırıcı ve yakıcı bir cins eczalı pamuk, *[Thermogène.]*

Termometre (*c. s.*) Havanın,

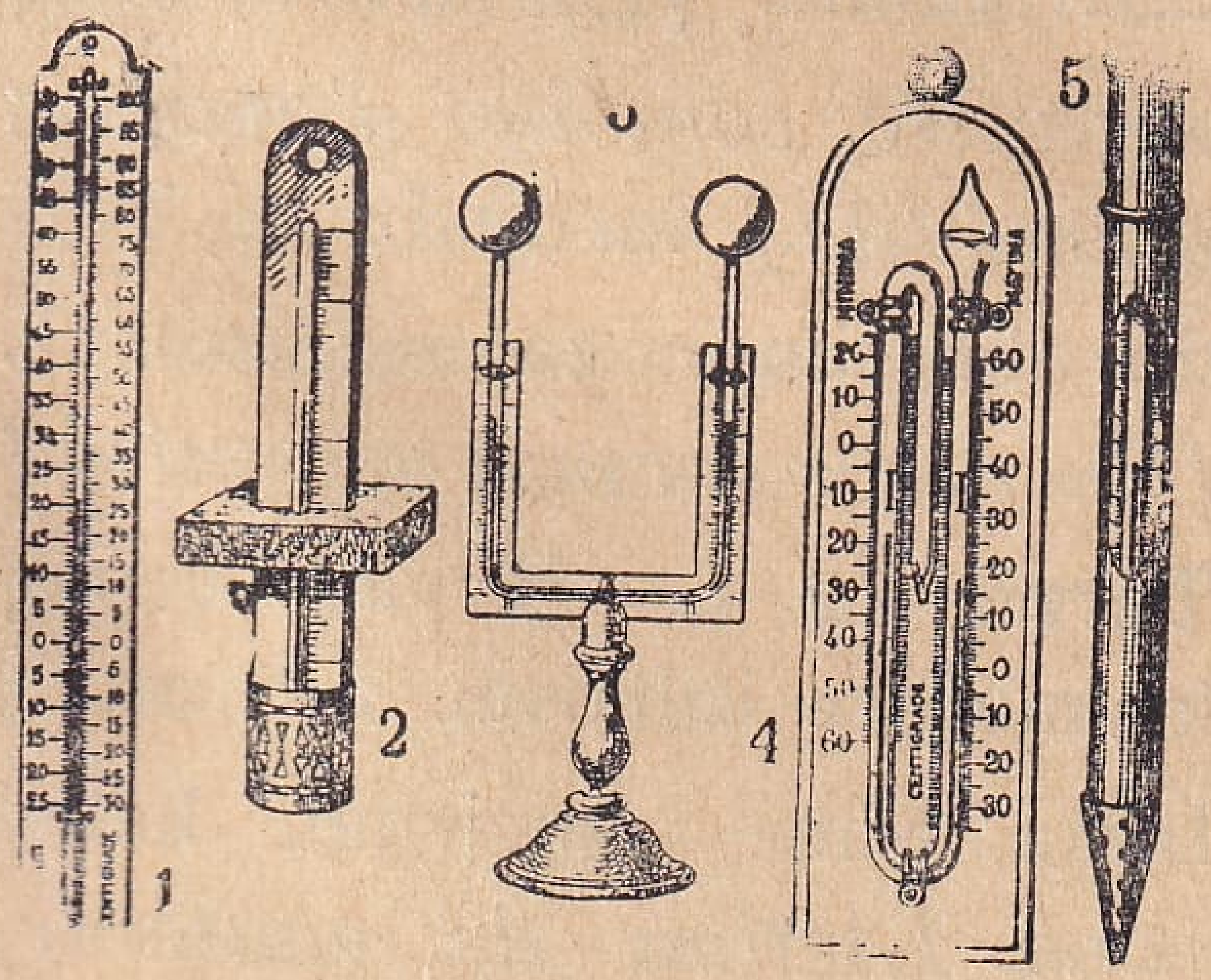

Termometr

suyun ve vücudün sıcaklığını tayina mahsus alet; mizanülharare. *[Thermomètre.]*

Termos(*c. s.*) Muhtevi olduğu sıcak mayilerin sıcaklığı ve soğuk suyun serinliğini uzun bir müddet muhafaza eden bir nevi matara. *[Thermos.]*

Termoskop (*c. s.*) İki muhitin arasındaki hararet farkını ölçmeğe mahsus bir nevi hava termometresi. *[Thermoscope.]*

Ternöv (*c. s.*) Uzun tüylü bir

Ternöv

cins köpek. *[Terre-neuve.]*

Ters (*t. s.*) Yüzün zıddı,arka§ Altüst, tersine § Doğru alınmıyan, doğru gitmiyen § Zıt, muhalif, aksi, meş'um, yüzsüz, kimseye uymaz § Sert, şedit§ Aksine, hilâfına, aşağıdan yukarı, makûsen § Sertlikle § İnsan veya hayvan pisliği. *[Envers;opposé; côté opposé§ Travers; contraire; de mauvais présage.]*

Tersane (*t. s.*) Harp gemilerinin yapıldığı liman, yer, havuz. *[Arsenal maritime.]*

tersaneli=Eskizamanlar istilahına göre.bahriyelı, tersaneye

mensup. *[Officier ou soldat de la marine.]*

Tersim (*a. s.*) Resim yapma, resmini çizme, resim ve şeklini çıkarma. *[Peinture; dessin; écriture.]*

Tersleme | (*t. m.*) Sert cevap verme, vermek§
Terslemek | Bozmak, azarlama, azarlamak§ pisleme, pislemek. *[Contrarier; agacer par ses réponses.]*

Terslenme | (*t. m.*) Huysuzluk, aksilik etme, etmek § Azarlanma, azar-
Terslenmek | lanmak. *[Devenir de mauvaise humeur; être irrité.e.]*

Terslik (*t. s.*) Tersine dönmüş şeyin hali § Doğru olmayış, iğrilik, aksilik, uğursuzluk § Huysuzluk, kötü tabiat, sertlik. *[Malchance; contrariété; obstacle, mauvais augure.]*

Terşih(*a.s.*) Sızdırma§ Fazlasını çıkarıp islâh etme. *[Action de filtrer; de faire transpirer.]*

Tertibat(*a. s.*) Tertibin cem'i. (Tertip)e bak. *[Arrangement; organisation; mesure prise.]*

Tertibiye(*a. s.*) Matbaada çalışan mürettibin ücreti. *[Ce qui concerne l'organisation ou la composition.]*

Tertil (*a. s.*) Kuranı usul ve kaidesine riayet ederek okuma. *[Action de psalmodier, surtout le Coran.]*

Tertip (*a. s.*) Sıralama, sırasına koyma, dizme, tanzim et- [illegible] l, nizam, tarz§ Takım, sınıf, fasıl § Doktorun hastaya verdiyi ilâç § Matbaa harflerinin bir araya getirip sahife teşkil etme. *[Arrangement; ordre § Composition; combinaison § Plan; projet§ Méthode; système § Série § Formule §Format.]* **tertipli** = Nizam ve tertibi yerinde§ Evvelden kurulmuş, düşünülüp hazırlanmış. *[En ordre; bien organisé; combiné d'avance; prémédité.]* **tertipsiz** = Tertibi olmıyan, intizamsız, usulsüz. *[En désordre; mal organisé.]*

Terviç (*a. s.*) Revaç verme, kıymet ve itibarını arttırma § İnfaz etme, geçirme, kabul etme. *[Action de soutenir; d'appuyer § Action d'agréer favorablement.]*

Terzi (*t.s.*) Elbise diken san'atkâr. *[Tailleur.]*

Terzil (*a. s.*) Rezil ve rüsvay

etme. *[Action de discréditer; d'avilir, de deshonorer.]*

Terzilik (*t.* s.) Terzi san'ati, terzinin hal ve vaziyeti. *[Métier de tailleur.]*

Tesadüf (*a.* s.) Rastlama, rasgelme, buluşma *[Rencontre§ Hasard; cas fortuit; coïncidence.]*

Tesadüfen } **Tesadüfî** } (*a. f.*) Rastgele, rastgele vaki olma. *[Par hasard§Fortuit.]*

Tesadüm (*a.* s.) Çarpışma,vuruşma, çatma, tokuşma.*[Choc; heurt; collision.]*

Tesahup (*a.* s.) Sahip çıkma, himaye etme § Kendinin malı olduğunu iddia etme.*[Prendre la défence de; action de protéger § Protection; appui; défense.]*

Tesamüh (*a.* s.) Müsamaha etme, göz yumma, tatlı muamelede bulunma. *[Négligence; tolérance.]*

Tesavi (*a.* s.) Müsavi olma, bir derecede bulunma: tesavii ara. *[Égalité § Action de ballotter.]*

Tesbih (*a.* s.) Tenzih ve taktis etme § İpliğe dizilmiş danelerden müteşekkil alat,supha ki namazdan sonra bazı duaları tekrar için yahut alelâde can sıkıntısını defi için elde kullanılır. *[Chapelet;rosaire.]*

tesbihci = Tesbih yapan veya satan adam. *[Ce qui prépare et vend des chapelets.]*

Tesbit(*a.* s.) Sabit kılma,tayin takrir. *[Action d'être prouvé,e.]*

Tescil (*a.* s.) Bir ismi, bir vak'ayı defterine kaydetme, resmiyet verilme , istenilen bir şeyi defterine kaydetme. *[Action d'enregistrer; enregistrement.]*

Tesdis (*a.* s.) Altılama, altı yapma § Eski edebiyatta bir şairin yazdığı bir manzumenin her iki beytine başka bir şaiir tarafından ayni vezin ve kafiyede ikişer beyt daha ilâvesile yapılan manzume. *[Action de diviser en six parties; action de sextupler; former un hexagone§ Action de faire des poésies en six lignes en ajoutant deux lignes à celles divisées en stance de quatre lignes.]*

Teselli (*a.* s.) Bir acıyı unutturabilmek için nasıhat § Mutmain olma, ümit ile gamını defetme. *[Consolation.]*

Tesellüm (*a. s.*) Teslim olunan bir şeyi alma,teslim alma. *[Action de prendre livraison]*

Teselsül (*a. s.*) Zincirleme. zincir gibi biribiri ardından gitme,bir silsile teşkil edecek surette devam etme. *[Action de se suivre sans interrupotin; action de succéder; action de se perpétuer; enchaînement; perpétuation.]*

Tesemmüm (*a. s.*) Semli bir şeyin tesirile zehirlenme, ağulanma. *[Intoxication.]*

Tesettür (*a.s.*) Gizlenme, saklanma § Kadınların erkeklerden saklanmak için çarşafa bürünmeleri. *[Action de se couvrir; de se voiler; de se cacher.]*

Teseül (*a. s*) Dilenme, dilencilik etme. *[Action de mendier; mendiceté.]*

Teseyyüp (*a. s.*) ihmal, kayitsizlik. *[Négligence; nonchalance.]*

Teshil (*a. s.*) Kolaylaştırma. *[Action de faciliter.]*

Teshilât (*a. s.*) Müşkilâtın zıddı, kolaylık. *[Facilités,]*

Teshin (*a. s.*) Suhunet, hararet verme, ısıtma, kızdırma. *[Action de chauffer; chauffage.]*

Teshir (*a. s.*) Çezbetme, meftun etme, sihirleme, zapt ve istilâ etme. *[Sabjugation; conquête.]*

Tesir } **Te-sir** } (*a. s.*) İçine işleme, eser ve nişan bırakma, yüreğe işleme, hüzün ve keder verme. *[Impression; pénétration.]* **tesirli** = Tesir eden, dokunaklı. *[Impressionnant,e touchant,e attendrissant,e.]*

Tesis } **Te-sis** } (*a. s.*) Yapma, kurma, açma, temel atma. *[Action de jeter les fondements; fondation; établissement.]*

Tesisat (*a. s.*) Kurulmuş, yapılmış daire, müessese ve saire. *[Établissement; institution.]*

Teskere (*t. s.*) Hasta nakline mahsus iki tarafında kolları bulunan tahta sedye § Bir tekerlekli küçük araba. *[Chaise à porteur § Brancard.]*

Teskin (*a. s.*) Yatıştırma,durdurma. *[Action de calmer; d'apaiser; de rétablir le calme.]*

Teslih (*a. s.*) Silâhlandırma, silâh takma. *[Action d'armer; armement.]*

Teslihat(*a. s.*) Teslihin cem'i. Teslihe bak. [*Armements; préparation de guerre.*]

Teslim (*a. s.*) Tapşırma, birine bir şeyi verme § Duşmana terketme § Bir iddiayı kabul ve tasdik etme§ Verilen emre inkıyat etme, boyun eğme. [*Action de remettre, de livrer, de confier § Désignation § Livraison § Remise § Capitulation.*]

Teslimat (*a. s.*) Ceste ceste verilen para veya eşya. [*Pluriel de teslim. Voir: Teslim.*]

Teslimiyet (*t. s.*) Rıza, tevekkül. [*Action de se livrer; capitulation.*]

Teslimtaşı (*t. s.*) Bektaşilerin taşıdıkları taş. [*Pierre de jade que les derviches Bektachis portent sur eux symbole de résignation.*]

Teslis (*a. s.*) Üçe taksim etme: teslisi zaviye § Şarabı tebahhur edecek kadar kaynatma § Ülûhiyetin üç unsurdan mürekkep olduğuna inanma. [*Action de faire parvenir au nombre trois § Diviser en trois parties§ La Trinité chrétienne.*]

Tesliye (*a. s.*) Teselli verme, kendini unutturma. [*Action de consoler.*]

Tesmim (*a. s*) Zehirleme, ağulama. [*Empoisonnement.*]

Tesmiye (*a. s.*) İsim verme, at koma. [*Action de nommer; dénomination.*]

Tesniye (*a. s.*) Arapça ve diğer bazı lisanların sarfında müfret ile cemi arasında olarak iki şahsa delâlet eden siga. [*Nombre duel.*]

Tespih (*t. s.*) Tesbihe bak. [*Voir: Tesbih.*]

Tespihböceği (*t. s.*) Tesbih tanesine benzer bir böcek. [*Cloporte.*]

Tespihçi(*t. s.*) Tesbihçiye bak. [*Voir: Tesbihçi.*]

Tesri (*a. s.*) Acele ettirme, sur'at verme. [*Action d'activer, de hâter.*]

Testere (*t. s.*) El bıçkısı, el ile kullanılan küçük bıçkı. [*Scie.*]

Testi (*t. s.*) Muhtelif şekkillerde topraktan yapılmış su kabı. [*Cruchon, cruche.*]

Tesvilât (*a.s.*) Aldatma, iğfal, iğva § Mefsedet. [*Machination; manigance.*]

Tesvit(*a. s.*) Karalama, karatma, müsvedde olarak yazma.

[Action de rendre noir, de noircir; brouillon.]
Tesviye (*a. s.*) Düzeltme § Beraber etme§ Yeksan kılma§ Yapma, ifa etme § Becerme, bildirme§ Borcu ödeme.*[Égalisation § Arrangement § Aplanissement.]*
Teşahhus (*a. s.*) Mücessem surette görünme, şahıs suretine girme, tecessüm, taayyun etme, belli olma. *[Personnification § Incarnation.]*
Teşaup (*a. s.*) Şubelere ayrılma, dal budak peyda etme, dallanma. *[Action de se diviser en branche,en section.]*
Teşaur (*a. s.*) Şairlik taslama, şair tavri takınma. *[Pubéscence.]*
Teşci (*a. s.*) Cesaret ve gayret verme. *[Encouragement.]*
Teşdit (*a. s.*) Şiddetlendirme, şiddet verme § Sağlamlaştırma, muhkem kılma, Arapçada bazı harflerin üzerine şedde koyup tek harfi çift okuma. *[Aggravation;action de rendre dur; violent; sevère.]*
Teşebbüs (*a. s.*) Bir işe yapışma, sarılma. başlama, girişme, kalkışma. *[Action de mettre la main, d'entreprendre § Action de prendre initiative.]*
Teşebbüsat (*a. s.*) Teşebbüsler, teşebbüs olunan işler, fiiller. *[Entreprises. Pluriel de teşebbüs. Voir. Teşebbüs.]*
Teşeddüt (*a. s.*) Şiddetlenme, şiddet peyda etme,şiddeti artma. *[Action de devenir dur. violent;sévère; aggravation.]*
Teşekki (*a. s.*) Şikâyet etme. *[Action de se plaindre; plainte.]*
Teşekkül (*a. s.*) Şekil peyda etme, teşkil olunma, vücüde gelme § Bir şekil ve heyete girme.*[Formation, conformation § Réunion d'un conseil.]*
Teşekkür (*a. s.*) Bir iyilik, iltifat ve saireye karşı memnuniyet ve şükranını ifade etme.*[Remerciement; grâce.]*
Teşennücî (*a. f.*) Sinirlerin çekilip büzülmesine mensup ve müteallik. *[Spasmodique.]*
Teşennüç (*a. s.*) Sinirlerin çekilip büzülmesi, ıspazmoz. *[Spasme.]*
Teşerrüf (*a. s.*) Şereflenme, bir şerefe nail olma, müşerref olma § Tanışma, muarefe peyda etme. *[Action d'être honoré,e; avoir l'honneur de s'entretenir.]*
Teşettüt (*a. s.*) Kısımlara ve

şubelere ayrılma, dağıtma, çatallaşma. *[Action de s'embroncher; en chevêtrement* § *Excitation.]*

Teşeüm (*a.* s.) Meş'um ve uğursuz addetme.*[Action de tirer mauvais augure.]*

Teşevvüş (*a.* s.) Karışıklık, karışma, karmakarışık olma. *[Action d'être embrouillé; mis en désordre.]*

Teşeyyü (*a.* s.) Şiî mezhebine girme,Şiîleşme.*[Action d'embrasser le rite des chiites; des alites.]*

Teşfiye(*a.* s.) Esasen şifa verme manasına mevzü isede dilimizde rahatlandırma manasını tazammun edip (kâlp) ve (sadır) kelimesile birlikte kullanılır. *[Action de guérir.]*

Taşhir (*a.* s.) Şöhret kazandırma, meşhur etme § Bir kabahati veya kabahatliyi umuma ilân etme § Herkesin gözü önüne serme, sergide umuma gösterme. *[Action d'exposer,de rendre publique; action de célébrer, d'illustrer; exposition; divulgation;publigation.]*

Teşhis (*a.* s.) Ayırma, seçme, tanıma, farketme§ Hastalığın ne olduğunu anlama. *[Action de reconnaitre, de distinguer§ Personnification* § *Diagnose; diagnostic.]*

Teşkil (*a.* s.) Yapma, vücuda getirme, şekil ve heyet verme. *[Action de former; formation; organisation.]*

Teşkilât (*a.* s.) Islâhata ait icraat, tertibat, organizasyon. *[Organisation; réorganisation.]* **teşkilâtçı** = Teşkilât yapabilen, ıslâhat yapmakta mahir. *[Organisateur,trice.]*

Teşmil(*a.* s.) Herkese yayma, şumullendirme,tamim.*[Action d'amplifier; de developper, de rendre général.]*

Teşne(*fa. f.*) Susamış, istekli, arzukeş, heveskâr. *[Qui a soif; attêré* § *Désireux,euse; aride.]*

Teşni (*a.* s.) Birinin şeref ve haysiyetini ihlâl etme, ayıplama. *[Blame; reproche; action de considérer comme vil,e et détestable.]*

Teşpih (*a.* s.) Benzetme,kıyas etme, bir şeyi başka bir şeye eş addetme. *[Comparaison; allégorie.]*

Teşrif (*a.* s.) Şeref verme,şereflendirme§ Büyük bir adam

bir yere gitme, gelme. *[Action d'honorer § Visite; arrivée; départ.]*

Teşrifat (*a. s.*) Merasim, resmî adetler § Merasimde memurinin önde veya geride bulunması, Hariciye vekâletinde bu işlerle meşgul olan müdürlük. *[Cérémonial,e; protocole.]* **teşrifatçı** = Merasimde teşrifata nezaret ve riyaset eden kimse. *[Maître de cérémonie.]*

Teşrih (*a. s.*) Bir ölü bedenini parçalama ve bu surette insan veya hayvan bedeninin tertip ve terkibi hakkında tetkikatta bulunan ilim. *[Anatomie.]*

Teşrihane (*t. s.*) Teşrih yapmaha mahsus yer. *[Latoratoire d'anatomie.]*

Teşriî (*a. f.*) Kanun koymağa mensup ve müteallik, (kuvvei teşriiye,) kanun vaz'eden kuvvet, Millet meclisi. *[Assemblé nationale.]*

Teşrik (*a. s.*) Şerik etme. *[Faire associé,e.]*

Teşrinievvel (*a. t. s.*) Senenin onuncu ayı, birinci teşrin. *[Octobre.]*

Teşrinisani (*a. t. s.*) Senenin onbirinci ayı, ikinci teşrin. *[Novembre.]*

Teştit (*a. s.*) Kısımlara ve şubelere ayırma, dağıtma, çatallama. *[Action de s'embrancher; excitation.*

Teşvik (*a. s.*) Şevk ve gayrete getirme, arzusunu arttırma, İstek verme. *[Action d'encourager.]*

Teşviş (*a. s.*) Karıştırma, karmakarışık etme, berbat etme. *[Action d'embrouiller.]*

Teşyi (*a. s.*) Yola çıkan biri le birlikte biraz yürüme, yolcuyu geçirme. *[Action de reconduire; action d'acompagner quelqu'un au départ.]*

Tetabu (*a. s.*) Fasılasız olarak biribiri ardından gelen kelime, teakup. *[Action de suivre, de continuer sans arrêt.]*

Tetabuk (*a. s.*) Biribirine uygun gelme, uyma, mutabık olma. *[Accord; conformité.]*

Tetanos (*c. s.*) Çok tehlikeli ve sari bir hastalık. *[Tétanos]*

Tetebbü (*a. s.*) Tetkik ve tahkik etme, araştırma, mutalea. *[Recherches scientifiques etc; action de fouiller dans les livres etc.]*

Tetfin (*a. s.*) Defnetme, gömme. *[Inhumation; ensevelissemeut.]*

Tedhiş (*a. s.*) Korkutma, ürkütme, dehşete düşürme. *[Action d'effrayer, de terroriser.]*

Tetik (*t. s. f.*) Tez canlı,

çabuk hareket eden, çevik § tüfekteki merminin atılmasını temin eden, küçük demir alet. *[Vif,ve; agile; souple;alerte.]*

tetiklik = Tez canlılık,çabuk davranma. *[Agilité; promptitude; souplesse.]*

Tetkik (*a. s.*) Bir şeyin, bir mevzuun hakikatini meydana çıkarmak için inceden inceye araştırıp tahkik etme. *[Étude; action d'examiner minutieusement; examen.]*

Tetevvüç (*a. s.*) Yeni cülus eden Hükümdar, başına taç geyinme. *[Couronnement.]*

Tetviç (*a. s.*) Taç geydirme, taç koydurma. *[Action de couronner.]*

Tevabi (*a. s.*) Bir adama tâbi olup arkası sıra gidenler, hademe,avene,Mülhakat. *[Sujets § Partisans § Suites § Dépendance.]*

Tevafuk (*a. s.*) Biribirine uygun gelme, muvafık olma. *[Convenance; accord; concordance.]*

Tevaggul(*a. s.*) Meşgul olma, uğraşan, çok meşgul olma. *[Action de se consacrer à un travail (intellectuel); action d'approfondir(connaissance).]*

Tevahhuş (*a. s.*) Ürkme,korkma, ürkerek çekinme. *[Action d'effrayer.]*

Tevakki (*a. s.*) Sakınma, çekinme, ihtiraz. *[Appréhension; action d'éviter; action de se garder de.]*

Tevakkuf (*a.s.*) Durma,meks-etme, eğlenme § Merbut ve muallâk olma, taallûk etme. *[Arrêt;stationnement§Action de défendre.]*

Tevali (*a. s.*) Velyetme, arası kesilmeksizin devam etme, biribiri arkasından gelme. *[Succession sans interruption.]*

Tevarüs(*a. s.*) Mirasa konma, irsen geçme. *[Action d'hériter; héritage.]*

Tevarüt (*a. s.*) Biribiri arkasından gelme § İki şairin tesadüfen ve biribirinden haberleri olmaksızın ayni mealde beyit veya mısra söylemeleri. *[Arrivée § Coïncidence involontaire de deux vers fait par des poètes differents.]*

Tevatür (*a. s.*) Bir haberin ağızdan ağıza yayılıp şayi olması,her tarafta söylenmesi. [*Rumeur publique; bruit.*]

Tevatüren (*a. s.*) Ağızdan ağıza yayılarak, tevatür suretile. [*Par la rumeur publique.*]

Tevazu (*a. s.*) Kibirsizlik, mahviyet, alçak gönüllülük. [*Action d'agir avec modestie, avec humilité.*]

Tevazün (*a. s.*) Bir hesabın irat ve sarfiyatının biribirine müsavi gelmesi § Denkolma, denk gelme, tartıda bir olma. [*Équilibre; balance.*]

Tevbih (*a. s.*) Paylama, azarlama, tekdir etme. [*Réprimande.*]

Tevcih (*a. s.*) Yüzü bir cihete çevirme, dönme § Rütbe veya memuriyet verme§ Mana verme, tefsir etme, tevil etme. [*Action de tourner vers, s'adresser* § *Nomination.*]

Tevdi (*a. s.*) Emanet suretile veya emniyet ederek bir şeyi birine, bırakma, emanet etme§ Teslim etme. [*Action de déposer; de confier.*]

Teveccüh (*a. s.*) Yüzünü bir tarafa çevirme§ Meyil, muhabbet§ Gelme, yanaşma§Tekarüp etme [*Action de tourner le visage vers, de s'adresser à*§ *Faveur; bienveillance.*]

Tevehhüm (*a.s*) Vehme düşme, zannetme, tahayyül, farz ve tahmin etme. [*Soupçon; imagination*§*Crainte et soupçon imaginaire.*]

Tevekkeli (*t. f.*) Beyhude § Rasgele, nafile yere§ Maksatsız, saf. [*En veine; sans intention* § *Naïf, ive.*]

Tevekkül (*a. s.*) Kadere bel bağlama, razı olma, her işi kadere terketme [*Résignation; confiance en Dieu.*]

Tevellüt (*a. s.*) Doğma, doğuş, dünyaya gelme § Münbais olma, sebep olma. [*Naissance; genèse.*]

Tev'em (*a. f.*) İkiz olarak doğanlar§ Mümasıl, benzer, eş. [*Jumeaux, elle.*]

Teverrüm (*a. s.*) Verem olma, verem hastalığına tutulma. [*Phthisie; action de devenir phthisique.*]

Tevessü (*a. s.*) Vüs'at peyda etme, genişleme, açık, geniş olma. [*Action de s'élargir, s'étendre.*]

Tevessül (*a. s.*) Bir işe girişme, baş vurma, sarılma. [*Action détacher de faire; de procéder.*]

Tevfik (*a. s.*) Uydurma, münasip düşürme § Düzeltme§ Barıştırma § Cenabı hak kuluna yardım etme. [*Action d'adopter, d'ajuster; de concorder, de conformer* § *Réussite, succès.*]

Tevhit (*a. s.*) Birleştirme, bir kaç şeyi bir etme§ Bir addetme, bir nazarile bakma, bir Allaha inanma.[*Action d'unir*§ *Unification* § *Monothéisme*; *culte d'un seul Dieu.*]

Tevil } (*a. s.*) Bir lafız veya
Te-vil } ibareyi başka bir manaya tefsir etme § Kapalı olan söz veya fikri açıp izah etme § Manasını değiştirme. [*Échappatoire*; *faux-fuyant*; *anagogie.*]

Tevki (*a. s.*) Eskiden ferman ve beratlarda padişahın nişanı havi olan berat: tevkii hümayun. [*Chiffre de Sultan qu'on inscrit sur les brevets impériaux* (*anciennement.*)]

Tevkif(*a. s.*) Durdurma, meksettirme § Alıkoma,tehir etme§ Mahkeme hüküm verinciye kadar maznunu tevkifhanede alıkoma § Yoklama, tutma, derdestetme. [*Arrestation*;*séquestration.*]

Tevkil (*a. f.*) Vekil tayin etme, vekil yapma. [*Action de constituer un mandataire.*]

Tevkir (*a. s.*) İzaz ve ikram etme, ağırlama. [*Respect*; *vénération*; *glorification.*]

Tevkifane } (*t. s.*) Maznun
Tevkifhane } olarak tevkif olunanları alıkomağa mahsus yer, hapisanenin hususî bir dairesi. [*Prison.*]

Tevlit (*a. s.*) Doğurma, dünyaya getirme§ Doğurtma.ebelik etme § Vücude getirme, hâsıl etme, sebep olma, sebebiyet verme. [*Enfantement*; *procréation.*]

Tevliyet (*a.s.*) Birini mütevelli nasbetme § Mütevellilik, mütevelliye bak. [*Charge d'administrer des biens vakufs confié,e*; *généralement dans la famille du donateur suivant les indications de l'acte de donation.*]

Tevrat(*a. s.*) Hazreti Musaya nazil olan kitabı şerif.[*Ancien Testament*; *Pentateuque.*]

Tevriye (*a. s.*) Örtüp gizleme, merasimini gizleme § Bir kelimeyi hakikî manasından uzak ve karışık manada kullanma, [*Allégorie.*]

Tevsi(*a. s.*) Genişletme,büyütme, vasi bir hale koma. [*Élargissement*; *dilatation.*]

Tevsim (*a. s.*) İsim verme, attakma.[*Action de nommer.*]

Tevzi (*a.s.*) Dağıtma§Herkese payını taksim edip verme. [*Distribution répartition.*]

Teyakkuz (*a. s.*) Müteyakkuz, uyanık bulunma § Gaflette ol mama. [*Action de faire vigilance.*]

Teyel \ **Teğel** / (*t.s.*) Elbise dikilirken muvakkaten vurulan seyrek ve kaba dikiş. [*Points en arrière (genre de couture).*]

Teyelleme \ **Teyellemek** / (*t.m.*) Teyel vurma, vurmak, kaba ve seyrek olarak dikme, dikmek. [*Coudre à petits points; ajuster.*]

Teyelletme \ **Teyelletmek** / (*t. m.*) İliştirme, iliştirmek, kaba ve seyrek diktirme, diktirmek. [*Faire coudre à petit point.*]

Teyemmüm (*a. s.*) Su bulunmadığı su istimali tehlikeli olduğu zamanlarda elleri toprağa veya eşyaya sürerek apdes ve gusletme § Güzel bir şeye malik olmayıp uzaktan koklama. [*Ablution ou purification qui, à défaut d'eau, se fait avec de la terre, du sable etc.*]

Teyemmün (*a. s.*) Yümün ve saadet addetme, teberrük eyleme. [*Action de considerer comme d'heureux auspices.*]

teyemmünen = Uğurlu, yümün addederek. [*Pour attirer ou pour s'attirre la félicité comme un acte de piété.*]

Teyit \ **Te-yit** / (*a. s.*) Sağlamlaştırma, kuvvetlendirme, tekit etme. [*Fortification; affermation.*]

Teyze (*t. s.*) Annenin kız kardeşi. [*Tante maternelle.*]

teyzezade = Teyzenin oğlu veya kızı. [*Cousin,e.*]

Tez (*c. s.*) Darülfünundan mezun olurken etüt şeklinde yazılan eser, alenen müdafaa edilmek üzere hazırlanan kaziye § Noktai nazar, müddea. [*Thèse.*]

Tez (*t. s.*) Çabuk, acele, müstacel, seri, serian: tezelden. [*Vite; promptement.*]

Tezahür (*a. s.*) Birbirine yardım etme. [*Action de soutenir, d'appuyer.*]

Tezahürat (*a. s.*) Görünen şeyler, alâim § Bir işin leh veya aleyhinde halk tarafından yapılan nümayiş. [*Manifestation.*]

Tezat (*a. s.*) Birbirine zıt veaksi olma, ihtilâf § İbarede bir birini zıt iki manayı toplama. [*Contraste § Antilogie.*]

Tazauf (*a. s.*) Bir şey misli, iki kat ziyadeleşme. [*Redoublement.*]

Tezayüt (*a. s.*) Ziyadeleşme,

çoğalma, artma. [*Augmentation; accroissement; prolongation.*]

Tezebzüp (*a. s.*) Kararsızlık, karışıklık, intizamsızlık, tereddüt. [*Desarroi; confusion* § *Incertitude; hésitation.*]

Tezek (*t. s.*) Ormanı kıt olan yerlerde yakmak için kullanılan sığır tersi, fışkı, ki sureti mahsusada yazdan hazırlanır. [*Fumier,re.*]

Tezekür (*a. s.*) Hatırlama, hatıra gelme, hatıragetirme § Bir işi müzakere etme. [*Délibération; action de délibérer.*]

Tezellül (*a. s.*)Zillet, katlanma, kendini hakir gösterme. [*Humiliation; abaissement.*]

Tezelzül (*a. s.*) Sarsılma, sallanma, yerinden kımıldama. [*Tremblement; vacillation* § *Ébranlement.*]

Tezevvüç (*a. s.*) Evlenme, zevce edinme, nikâhla kadın alma. [*Mariage.*]

Tezeyyün(*a. s*)Süsleme, zinetlenme. [*Action de s'orner, de se décorer, de s'embellir.*]

Tezgâh } (*t. s.*) Çulhaların
Testigâh } kumaş ve saire dokudukları alet § Mağazalarda müşterinin alışveriş etmek için önüne geldikleri tahta masa § Karada inşa olunan gemilerin oturulmasına mahsus kereste tertibat § Marangoz ve sairenin kullandıkları büyük alet takımı § Kahfe ve gazinolarda meşrubat ve sairei hazırladıkları yer.[*Table d'artisan, étable* § *Machine d'artisan* § *Attelier.*]

Tezhip (*a. s.*) Yaldızlama,yaldız sürme. [*Dorure.*]

Tezkâr (*a. s.*) Yadetme, hatıra getirme. [*Action de se sousenir* § *Mention.*]

Tezgâhtar (*t. s.*) Mağaza veya kahvelerde tezgâh önünde çalışan kimse, satıcı, işci.[*Employé que tient un comptoir.*]

Tezkere (*a. s.*) Resmî mektup, nüfus kâğıdı § Bir şehir içinde bulunanların arasında teatı olunan mektup§Şairlerin tercümeihalinden bahseden kitap § Asker efradının terhis kâğıdı. [*Billet; note, lettre* § *Permis.*]

Tezkir (*a. s.*) Hatıra getirme, derhatır etme, zikretme § Müzekker yapma § Nebatlarda müzekker uzvu. [*Action de rappeler* § *Masculinité.*]

Tezkiye (*a. s.*) Pak ve temiz etme, tathir § Birinin kusurlarının şayanı afolunduğunu beyan etme. [*Purification;*

acquitement; enquête sur la moralité, le mœurs et les antécédents d'une personne; partie de la cérémonie funéraire chez les Musulmans qui consiste à demander aux assistants leur temoignage sur la vie et les maurs du défunt.]

Tezlik (*t.* s.) Tez canlılık, acele sabırsızlık. [*Impatience; hâte.*]

Tezlil (*a.* s.) Tahkir etme § Zelil ve tahkir etme. [*Action d'humilier; humuliation; avilissement.]*

Tezviç (*a.* s.) Evlendirme. [*Action de marier.*]

Tezvir (*a.* s.) Söze yalan karıştırma, hile etme§Müzevirlik yapma. [*Action d'intriguer; action de circonvenir.*]

Tezvirat(*a.* s.) Tezvirin cem'i. müzevvirane sözler. *[Pluriel de tezvir. Voir: Tezvir.]*

Tezyif (*a.* s.) Eğlenme§Çürütme, bozma. [*Moquerie; dérision; ironie.]*

Tezyil (*a.* s.) Zeyl ilâve etme, zeyl yazma, ekleme.[*Adjonction d'un appendice. d'un complément; d'un supplément.*]

Tezyin (*a.* s.) Süsleme,ziynetlendirme, süslendirme. *[Ornementation; action d'embellissement.*]

Tezyit (*a.* s.) Ziyade etme, Ziyadeleştirme, arttırma, çoğaltma. [*Augmentation.*]

Ticaret(*t.* s.) Mal§Alışverişten hâsıl olan kazanç, kâr. [*Commerce; négoce; trafic§Profit.*]

Ticaretane | **Ticarethane** | **Ticaretevi** | (*t.* s.)Ticaret yapılan yer Mağaza § Yazıhane. [*Maison de commerce; magasin.*]

Ticaretgâh (*fa.sf.*) Ticaret yapmağa elverişli yer, ticareti çok olan yer. *[Bureau de*]*commerce, magasin.]*

Ticarî (*a.* *f.*) Ticarete ait, müteallik. *[Commercial.e.]*

Tifo (*c.* s.) Hazım borusuna dahil olan bir basil vasıtasile yakalanan sari bir hastalık, humma. [*Fièvre tyfhoïde.*

Tiftik (*t.* s.) Bir cins keçinin maruf ince ve yumuşak kılı § Bu kılları veren keçi § İplik yapılan temizleme bezi § Tiftik kıllarından yapılmış, şey. [*Laine fine; laine de chèvre d'Agora; mohair § Charpie.*]

Tiftiklenme | **Tiftiklenmek** | (*t.* *m.*) İplik iplik olmak, iplikleri ayrılmak. [*Se défaire; s'effil cher; s'effiler.*

Tifüs (*c. s.*) Bit ile sirayet eden çok tehlikeli bir sari hastalık, lekeli humma. [*Tyfhus.*]

Tig (*fa. s.*) Kılıç, seyf. [*Epée; sabre.*]

Tike (*t. s.*) Parça, yama, lime. [*Rapiècement.*]

Tiksinme | **Tiksinmek** (*t. m.*) İğrenme, iğrenmek, nefret etme, etmek. [*Se dégoûter.*]

Tiksinti (*t. s.*) Tiksinme, nefret, ikrah, iğrenme. [*Dégoût.*]

Tilki (*t. s.*) Postından kurk ya-

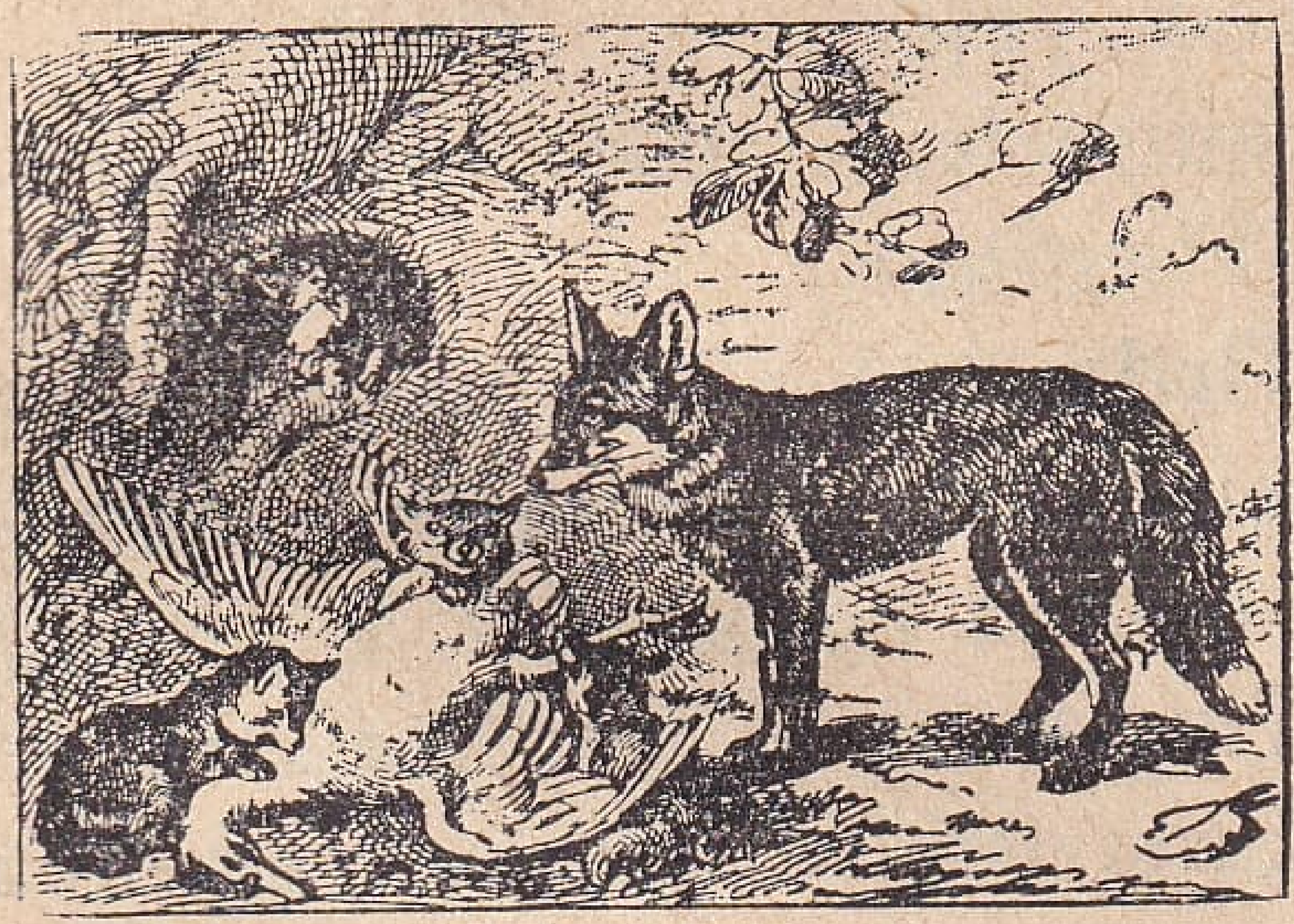

Tilki

pılan maruf hayvan § Kurnaz, hilekâr (adam). [*Renard; personne rusée, fine.*]

Tilmiz (*a. s.*) Şakirt, muallimden ilim tahsil eden § Çırak kalfa § Tabi, peyrev. [*Disciple.*]

Tim (*c. s.*) Gurup halinde oynanan bir oyunda bir tarafı teşkil eden ve birlikte oynayan oyuncular. [*Thim.*]

Timsah (*a. s.*) Sıcak memleketlerde yaşıyan kertenkele cinsinden iri ve yırtıcı bir hayvan. [*Crocodile.*]

Timsal (*a. s.*) Suret, resim, tasvir § Nümune. [*Figure; forme extérieure, portrait.*]

Tinyoloz (*t. s.*) Miskin, kılıksız. sünepe [*Mesquine; cagneux, se.*]

Tip (*c. s.*) Nümune, model § bir insan veya kavmi diğerinden ayıran evsaf § Kimseye benzemiyen adam, orijinal kimse. [*Type.*]

Tipi (*t. s.*) Kar fırtınası, yağarken sis gibi etrafı kaplıyan kar. [*Tourbillon de neige.*]

Tipileme | **Tipilemek** (*t. m.*) Hava tipiye çevirme, çevirmek, tipi şeklinde kar yağmak. [*Tourbillonner.*]

Tipografya (*c. s.*) Matbaacılık san'ati. [*Typographie.*]

Tir (*fa. s.*) Yayla atılan eski harp aleti, ok. [*Dard; flèche.*]

Tiraki (*t. f.*) Tiryakiye bak. [*Voir: Tiryaki.*]

Tirbuşun (*c. s.*) Kapalı şişelerin ağızlarındaki mantarlarını açmağa mahsus burgu, alet. [*Tire-bouchon.*]

Tirbuton (*c. s.*) Potinleri kopçalamağa mahsus çengel. [*Tire-bouton.*]

Tire (*c. s.*) Pamuktan yapılan iplik § Bu iplikle yapılmış. *[Fil à coudre; fil de coton.]*

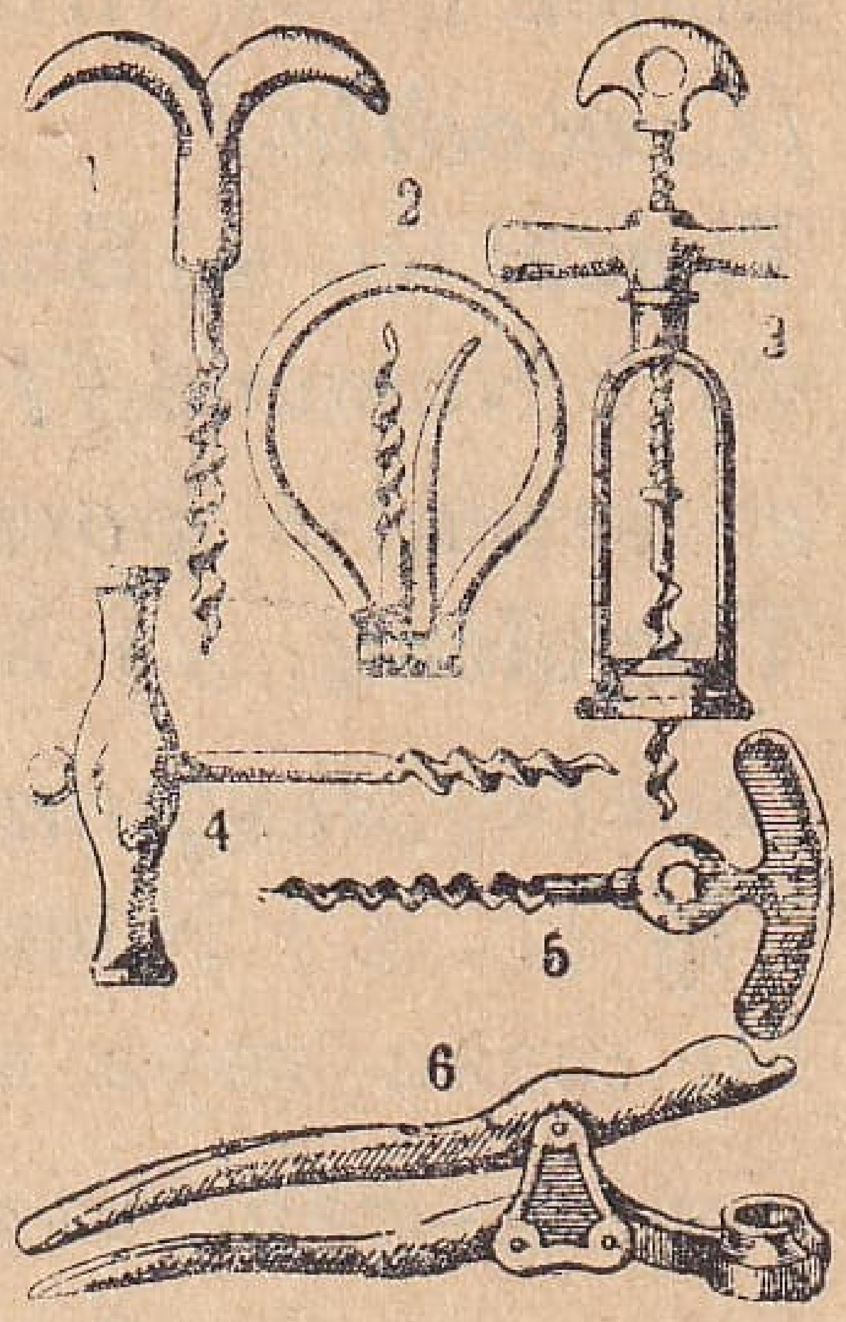

Tirbuşun

Tire (*c. s.*) Satır arasında cümlei mute rizeyi ayıran ve satır başında mükâlemeye delâlet eden şu [-] işaret. *[Tiret.]*

Tirendaz (*fa. f.*) Okçu, ok atan. *[Celui qui lance des flèches.]*

Tirildeme } (*t. m.*) Üşüyüp
Tirildemek } titreme, titremek. *[Grelotter.]*

Tiriltiril (*t. s.*) Titremeği tasvir için kullanılır: soğuktan, korkusundan tiriltiril titredi. *[Imite le tremblement causé par le froid.]*

Tirit (*t. s.*) Et suyu § Et suyu içinde pişmiş ekmek § Pek zayif ve mecalsiz ihtiyar. *[Panade; soupe au pain § Ratatiné,e (vieillard etc).]*

Tiritleşme } (*t. m.*) İhtiyarla-
Tiritleşmek } yıp pek zayıflama, zayıflamak. *[Devenir faible et vieillard.]*

Tiriz (*t. s.*) Ensiz tahta§ Elbisenin eteğine eklenen ensiz parça, ince ve ensiz. *[Planche étroite § Ajoutagé (étoffe) § Bordure.]*

Tırpit (*c. s.*) Küçük bahçıvan kazması. *[Houe; hoyau§ Petite hache de jardinier.]*

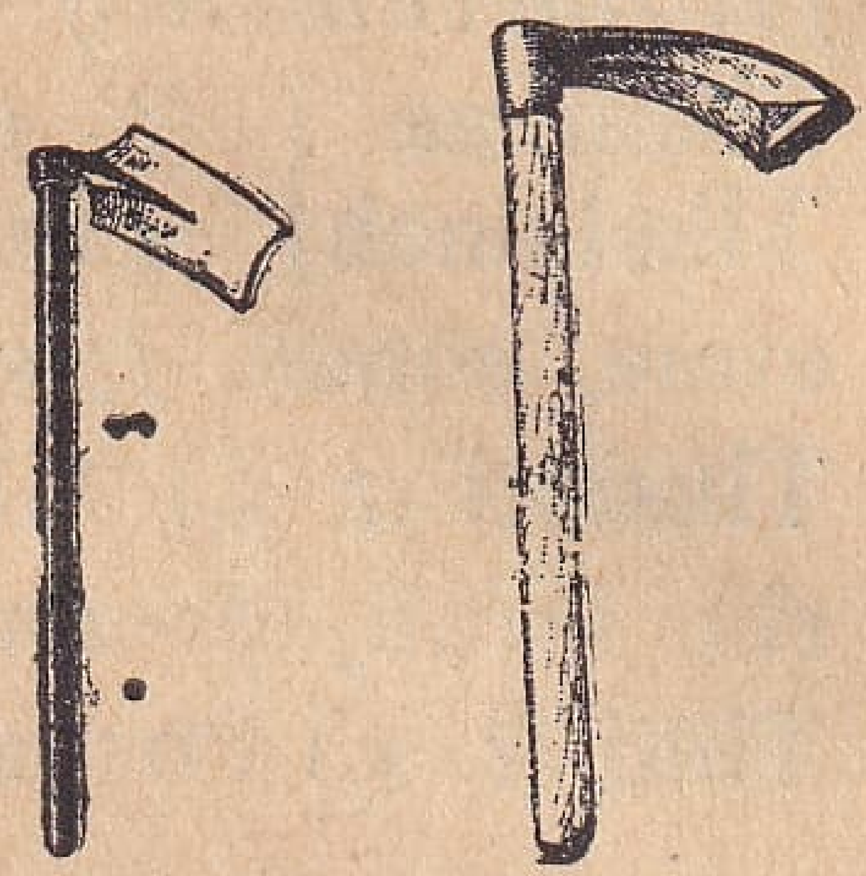
Tirpit

Tirşe (*t. f.*) açık yeşil renginde; açık yeşil renk. *[Verdâtre.]*

Tirtir (*t. h.*) Titremeği tasvir için kullanılır. *[Imite le tremblement causé par le froid.]*

Tiryak (*t. s.*) Zehirlenmeğe karşı istimal ettikleri afyonlu bir macun. *[Thériaque § Opium.]*

Tiryaki } (*t. s. f.*) Afyon kul-
Tiraki } lanmağa alışmış § Kahve çıgara gibi mükeyyifatı cok kullanan § Huysuz, titiz, ters. *[Fumeur de hachiche; buveur d'opium § Maniaque; pointilleux,euse § Personne adonnée à l'usage d'un soporifique.]*

Titiz (*t. f.*) Huysuz, zor memnun olan, müşkülpesent. *[Bou-*

rru,e; bizarre; irritabilité; capricieux,se; difficile.]

Titizlenme | (*t. m.*) Huysuzlanma, huysuzlanmak, bir şeyi beğenmez ve memnun olmaz, olma, olmak. *[Devenir morose; devenir hargneux.]*
Titizlenmek |

Titizlik (*t. s.*) Huysuzluk, müşkül pesentlik. *[Caprice; bizarrerie; morosité.]*

Titrek (*t. f*) Eli veya bedenin bütün azası titrer olan, sarsak. Daima titrer. *[Tremblant,e.]*

Titreme | (*t. m.*) Soğuk veya sıtma gibi bir halin tesirile vücut gayri ihtiyari sık sık ve fasılasız oynama, oynamak § Çok, üşüme, üşümek § korkma, korkmak. *[Trembler; tressaillir§Éprouver une violente frayeur; être épouvanté,e.]*
Titremek |

Titreşme | (*t. m.*) Korkudan hep birlikte titreme, titremek. *[Trembler ensemble.]*
Titreşmek |

Titretme | (*t. m.*) Titremesini mucip olma, olmak, çok korkutma, korkutmak. *[Faire trembler; faire tressaillir.]*
Titretmek |

Tiyatro (*c. s.*) İçinde vodvil, dram v. s. piyesler temaşa olunan yer § Bu yerde oynanan oyun. Temaşa, temsil. *[Théâtre.]*

Tiz (*t. s.*) Keskin. Musikide keskin perde. *[Aigü,e; perçant § Aigre; fort,e note supérieures de la gamme.]*

Tıbbî (*a, s.*) Tıbba ait, tıbba mensup ve müteallik. *[Médical,e.]*

Tıbbiye (*a. s.*)Tabip hekim yetiştiren mektep, Darülfünun Tıp fakültesi. *[Faculté de médecine.]* **tıbbiyeli** = Tıp fakültesi talebesi. *[Étudiant de l'école de medecine.]*

Tıfl (*a. s.*) Çocuk, reşit ile sabi arasındaki çocuk. *[Enfant en bas âge.]*

Tığ (*t. s.*) Dantela işlemeğe mahsus iğne§ Çiçeklerin tênis aleti. *[Aiguille à tricoter § Grosse aiguille.]*

Tığlama | (*t. m.*) keskin bir ağrı ile ağrıma, ağrımak § Şiş veya tığ saplama, saplamak. *[Causer une douleur aiguë; enfoncer une aiguille; piquer.]*
Tığlamak |

Tıhal (*a. s.*) Dalak. *[Rote.]*

Tıkaç (*t. s.*) Bezden veya ağaçtan tıpa, vaktile işkence için mücrimlerin ağızlarına tıktıkları şey. *[Bouchon de toile § Tampon; baillon.]*

Tıkalı (*t. f.*) Kapanmış, tıkanmış. *[Bouché,e.]*

Tıkama | **Tıkamak** (*t. m.*) Bir şeyin ağzını kapayıp seddetmek, iştahı kesmek. *[Boucher; emboucher;bailonner.]*

Tıkanıklık (*t. s.*) Kapalılık,nefes tutulması, göğsün darlaşmasile nefes alınamama, İştihasızlık. *[État d'obstruction.]*

Tıkanma | **Tıkanmak** (*t. m.*) Kapanıp seddolunma, olunmak, nefes tutulma, tutulmak, göğüs darlaşıp nefes almaz olma, olmak, iştah kapanıp yiyememek. *[Être bouché,e, embouché,e§ Être tamponné baillonné,e.]*

Tıkatma | **Tıkatmak** (*t. m.*) Tıkanmasını mucip olma, olmak. *[Faire boucher; faire tamponner.]*

Tıkılma | **Tıkılmak** (*t. m.*) Kalabalık, veya dar bir yere sokulma, sokulmak. *[Être introduit, poussé, enfoncé,e resserré,e.]*

Tıkınma | **Tıkınmak** (*t. m.*) Acele acele yeme, yemek, lokmaları atıştırma, atıştırmak. *[Manger à la hâte; se bourrer.]*

Tıkırdama | **Tıkırdamak** (*t.m.*) Tıkır tıkır edecek surette ses çıkarma,çıkarmak.*[Rendre un bruit comme celui des monnaies qui se choquent etc.]*

Tıkırdatma | **Tıkırdatmak** (*t. m.*) Tıkırdamasını mucip olma, olmak. *[Faire rendre un bruit comme celui de monnaies qui se choquent; faire tinter.]*

Tıkırdı (*t. s.*) Kuru ve hafif sesle olan gürültü.*[Tintement§ Ronflement.]*

Tıkışma | **Tıkışmak** (*t.m.*) Dar bir yere ve başkaları arasında sokulma, sokulmak. *[Être resserrée, enfoncé, poussé,e.]*

Tıkıştırma | **Tıkıştırmak** (*t. m.*) Basarak sokma, sokmak, sokuşturmak § Acele ile yeme, yemek. *[Pousser; enfoncer § Manger; avaler vite.]*

Tıkır,tıkır (*t. h.*) Kuru ve ince sesleri veya fokur fokur gibi sesle kaynamağı tasvir için kullanılır.*[Partic imite le bruit qui font les monnaies qu'on compte etc. au comptant.]*

Tıkız (*t.f.*) Ziyade tıknaz, pek kalın pek sıkı ve katı doldurulmuş. *[Gros,se; qui a assez d'embonpoint.]*

Tıkma | **Tıkmak** (*t. m.*) Zorla ve iterek sokma, sokmak§ Dar ve sıkıntılı bir yere sokma, sokmak. *[Enfoncer;bourrer, resserer avec force.]*

Tıknaz (*t. f.*) Toplu, semiz, şişmanca adam. *[Ramassé,e; trapu,e § Qui a de l'embonpoint sans être gros,se.]*

Tıksırık (*t. s.*) Kapalı ağızla hafif aksırma. *[Éternuement avec la bouche fermée.]*

Tıksırma | **Tıksırmak** | (*t. m.*) Kapalı ağızla hafif surette aksırma, aksırmak. *[Éternuer avec la bouche fermée.]*

Tıktık (*t. f.*) Saatın vuruşunu ve ona benziyen hafif sesleri tasvir için kullanılır. *[Partic. imite un battement léger et sec.]*

Tılâ (*a. s.*) Sürülecek şey § Gümüşten yapılmış şeyleri yaldızlamağa mahsus mayi halinde altın § Ağrıyan yer üzerine sürülen ilâç. *[Dorure; enduit; vernis § Couenne.]*

Tılsım (*a. s.* Fevkalâde kuvvet ve tesiri haiz olan şey § Sihir. *[Talisman.]* **tılsımlı** = Tılsımla yapılmış, tılsımı olan *[Magique;muni,e d'un talisman.]*

Tımar (*t. s.*) Bir hastaya veya bir hayvana bakma, onların hizmetini görme, temizleme§ Vaktile sipahilere verilen arazi. *[Soin; entretien§ Pansement pansage § Bénéfice ou fief militaire dans l'ancienne organisation de l'empire.]*

Tımarcı (*t. s.*) Cerrah, operatör yamağı. *[Infirmier.]*

Tımaretme | **Tımaretmek** | (*t. m.*) Hastaya bakma, bakmak § At ve emsalinin vücudünü, tüylerini kaşağı, gebre gibi bir şeyle temizleyip düzeltme, düzeltmek. *[Panser (cheval.)]*

Tımarhane(*t. ı.*)Delilerin, mecnunların, tedavi edildiği mahal. *[Maison de fous; hospice d'aliénés.]*

Tınaz(*t. s.*) Ot ve sap yığını. *[Amas de foin en forme de colline qui se conserve pour l'hiver; meule.]*

Tıngırdama | **Tıngırdamak** | (*t. m.*) Tıngırtı etme, etmek, madenî şeyler gibi kuru ve gürültülü bir ses çıkarma, çıkarmak. *[Rendre un bruit sec et résonnant; tinter; cliqueter.]*

Tıngırdatma | **Tıngırdatmak** | (*t. m.*) Gürültü ile ses çıkarma, çıkarmak,tıngırtısını işittirmek, saz çalma, çalmak. *[Faire un bruit sec et résonnant; faire tinter; faire cliqueter § Jouer de la musique par l'instrument à corde.]*

Tıngırmıngır (*t. h.*) «Tıngır,

tıngıra bak. *[Avec fracas (rouler.)*

Tıngırtı (*t. s.*) Madenî şeylerin gürüldüsü gibi sesli, gürültülü. *[Bruit sec et résonnant que rendent les corps métalliques; tintement.]*

Tıngırtıngır (*t. h.*) Tencere ve sairenin çıkardığı gürültülü sesi taklit ve tasvir eder § Peşin para sayılıp verilmesini tasvir eder. *[Avec fracas (tomber, marcher.)*

Tınlama | **Tınlamak** (*t. m.*) Çıkan ses bir müddet devam etme, etmek, taninendaz olma, olmak. *[Retentir.]*

Tınma | **Tınmak** (*t. m.*) Ses çıkarma, çıkarmak, bir şey söyleme, söylemek. *[Parler; se faire entendre prononcer un mot.]*

Tınmaz (*t. f.*) Görmemezliğe işitmemezliğe gelen, ses çıkarmaz. *[Muet,te, silencieux, euse.]*

Tıntın (*t. s.*) Madenî şeylerin çıkardığı keskin sesi taklit için kullanılır. *[Partic. imite le choc léger et retentissant d'un corps contre un métal.]*

Tıp (*a. s.*) Tebabet, tabiplik, hastaları iyi etmek, ilim ve san'ati, hekimlik. *[Médecine.]*

Tıpa (*t. s.*) Mantar; şişe kapağı. *[Bouchon.]*

Tıpırdama | **Tıpırdamak** (*t.m.*) Tıpır tıpır yürüme, yürümek, oynamak, vurmak. *[Palpiter§ Faire un bruit léger comme celui des pieds nus.]*

Tıkırdı (*t. s.*) Hafif surette yürüme sesi § Oynama, vurma, helecan. *[Palpitement § Bruit léger comme celui des pieds nus.]*

Tıpırtıpır (*t. h.*) «Tıptıp»a bak. *[Voir: Tıp tıp.]*

Tıpıştıpış (*t. h.*) Hafif ve sessiz yürümeği tasvir eder. *[Partic. onomatopée qui imite un bruit léger.]*

Tıpkı (*t. h.*) Ayni, tamamile benzer § Aynile, tamamile. *[Conforme; semblable§ Conformément; sans différence.]*

Tıptıp (*t. h.*) Damlama veya hafif surette yürüme gibi sesleri taklit eder. *[Partic. imite le bruit léger des pas, d'un objet qui tombe.]*

Trabzan (*t. s.*) Kısa ve kalın parmaklık. *[Balustrade.]*

Tıraş (*t. s.*) Üstünde kıl biten bir yeri keskin bir aletle kazıma, yontma § Ehemmiyetsiz lâflarla can sıkma. *[Action de tailler § Poils rasés.]*

Tıraşide (*fa. f.*) Yontulmuş, kaba yerleri çıkarılmış. *[Rasé,e; poli,e.]*
Tıraşlı (*t. f.*) Sakalı olmıyan, tıraş olmuş. *[Rasé.]*
Tırhandıl (*t. s.*) Kürek ve yelkenle işliyen bir cins, küçük gemi. *[Petite embarcation à rame et à voile tartane.]*
Tırık (*t.h.*) Madenî şeylerden çıkan sesi ve saat tıkırtısını tasvir eder ve ekseriya tırak kelimesi ilâve olunarak söylenir. *[Partic. imite les bruits des corps métalliques qu'on prononce avec la particule «trak».]*
Tırıl (*t. f.*) Çıplak ve zayıf, parasız, züğürt. *[Nu,e; faible § Dépourvu d'esprit ou de biens.]*
Tırıllama | (*t. m.*) Zayıf ve
Tırıllamak | çıplak olup titreme, titremek § Parasız kalma, kalmak. *[Tomber en pauvreté, en misère; s'appauvrir.]*
Tırkaz (*t. s.*) Kapının arkasına sürülen demir veya odun sürgü. *[Barre de fer ou de bois qui sert à fermer la porte au dedans § Verrou, loquet.]*
Tırkazlama | (*t. m.*) Sürme-
Tırkazlamak | lemek, kapının tırkazını sürme, sürmek. *[Fermer la porte de dedans avec une barre de fer ou de bois]*
Tırmak (*t. s.*) «Tırmık»a bak. *[Voir: Tırmık.]*
Tırmalama | (*t. m.*) (Kedi ve
Tırmalamak | emsali) tırnakla kazıma, kazımak, çizmek § Rahatsız etme, rahatsız etmek. *[Gratter; égratigner avec les ongles.]*
Tırmanma | (*t. m.*) Yüksek
Tırmanmak | bir yere tutuna tutuna çıkma, çıkmak, tırnaklarile tutunarak çıkma, çıkmak. *[Grimper; se hisser.]*
Tırmaşma | (*t. m.*) Tırnakla-
Tırmaşmak | rile tutunarak ve ilişip asılarak yukarı çıkma, çıkmak. *[Monter en grimpant, en rempant, grimper; ramper.]*
Tırmık (*t. s.*) Küçük çengel,

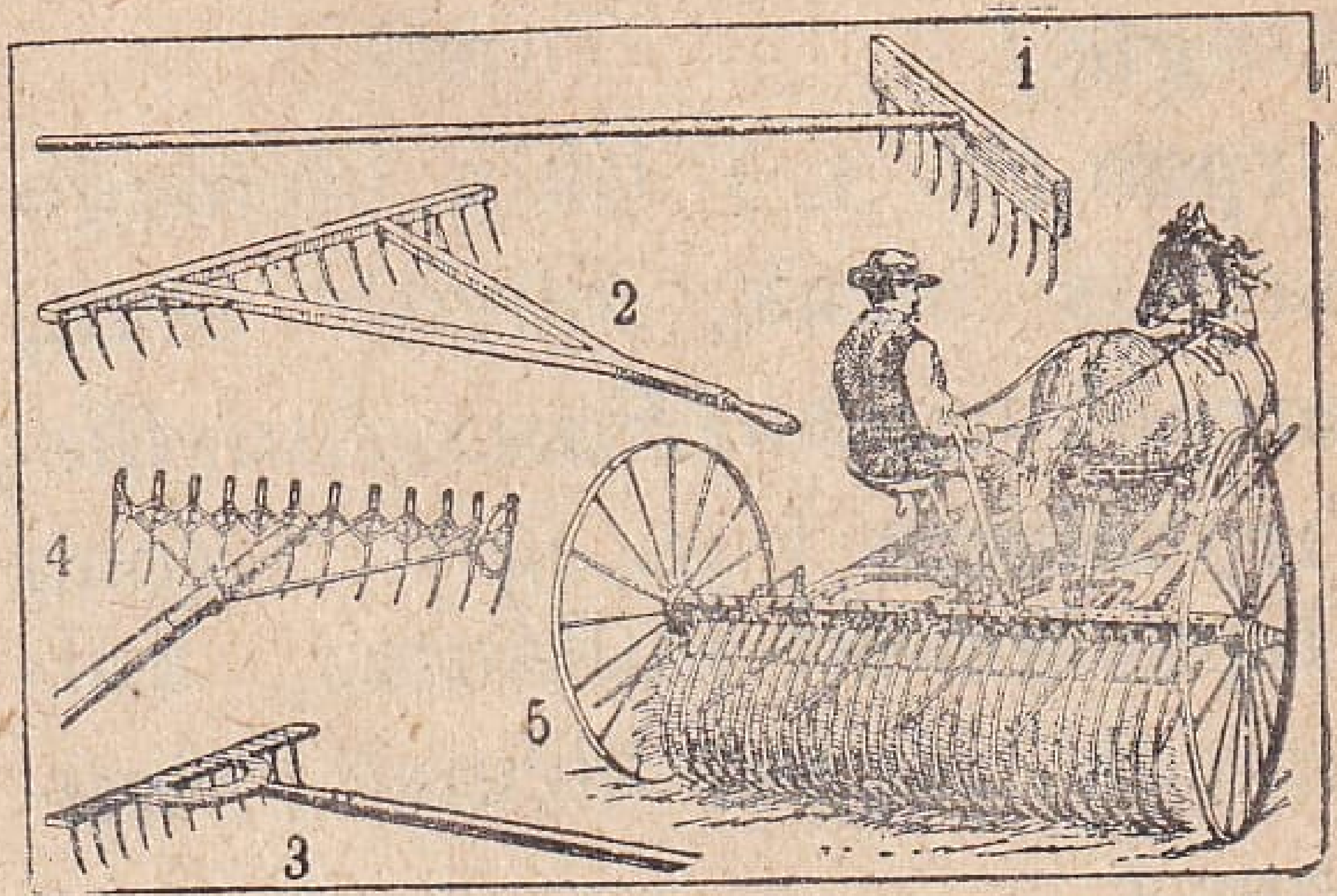

Tırmık

çengel şeklinde ilişecek alet§ Tarlada sürülen ve toprağı

ufaltmağa mahsus ziraat aleti § Tırmık veya tırnakla yırtılan şeyin eseri, zenciri kesilip denizde kalan demiri çıkarmak için kullanılan dört çengelli gemici aleti. *[Petit crochet § Outil en forme de crochet. Râteau de jardin § Griffe, angles acérés.]*

Tırmıklama } (*t. m.*) Tırnak
Tırmıklamak } veya tırmık ile çizme, çizmek, yırtma, yırtmak. *[Égratigner.]*

Tırnak (*t. s.*) İnsan ve hayvanların el ve ayak parmaklarının ucunda ve cilt üzerinde bulunan küçük kemikler. *[Ongle.]*

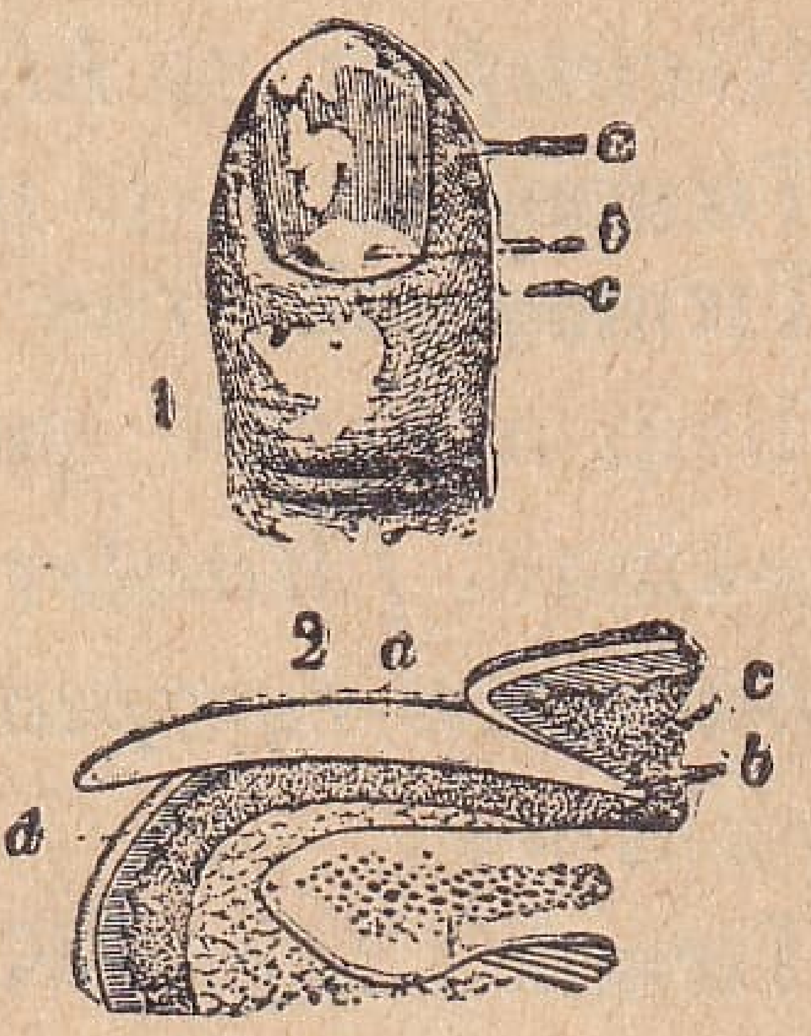

Tırnak

Tırpan (*t. s.*) Ekin biçmeğe mahsus bıçak, büyük orak, cerrahburgusu *[Faux, faucille.]*

Tırpanlama } (*t. m.*) Tırpan
Tırpanlamak } kullanma, kullanmak, biçme, biçmek. *[Faucher.]*

Tırtıl (*t. s.*) Ağaç dallarına ve yapraklarına yapışan uzunca ve kısa ayaklı kurt § Bu kurt şeklinde veya kenarı girinti ve çıkıntılı nakış. *[Chenille.]*

Tıs (*t. h.*) Sessizlik, sükût, nefes almayıp mephut kalma § Sus, sükût et. *[Partic. imite le sifflement de l'oie, etc § Représente un silence profond.]*

Tıskırma } (*t. m.*) «Aksırmak»a
Tıskırmak } bak. *[Cracher.]*

Tıslama } (*t.m.*) Kaz tıs diye
Tıslamak } seslenme, seslenmek. *[Glousser comme l'oie.]*

Tıynet } (*a.s.*) Yaradılış, tabiat,
Tıynat } cibilliyet, huy, *[Nature; tempérament; caractère.]*

Toğrul (*t.s.*) Akdoğan denilen büyük kuş. *[Faucon.]*

Tohaf } (*t. f.*) Garip, görülme-
Tuhaf } miş, münasebetsiz, gülünç, eğlenceli § Garip ve gülünç bir surette. *[Curieux, euse; étrange § Comique; amusant,e; drôle§ Drôlement, étrangement.]*

Tohafiyeci } (*t. s.*) Çorap, kor-
Tuhafiyeci } dele, şerit, mendil, lavanta, fanila, ve bu kabilden eşya satan tacir. *[Marchand d'objets de toilette et de nouveauté.]*

Tohaflık } (*t. s.*) Gariplik, ga-
Tuhaflık } rabet, lâtife, şaka,

gülecek şey. *[Étrangeté;drolerie § Plaisanterie.]*

Tohum (*t. s.*) Nebatın çiçekten sonra verdiği ve toprağa gömülünce kendi cinsinden bir nebatın bitmesine sebep olan tane § İnsan ve hayvan nesillerini veren menileri veya bazı böceklerin tohum şeklindeki yumurtaları. *[Semence;graine; pépin.]*

Tok (*t. f.*) Aç olmıyan, doymuş § Dolgun, sık kalın.*[Qui n'a pas faim § Rassasié,e § Serré.e; plein,e,.]* **tokgözlü** = Aza kanaat eden, kanaatkâr, cimri olmıyan. *[N'enviant personne; ne convoitant pas ce qu'il voit chez les autres.]*

Toka (*c. s.*) Bağ veya kemeri

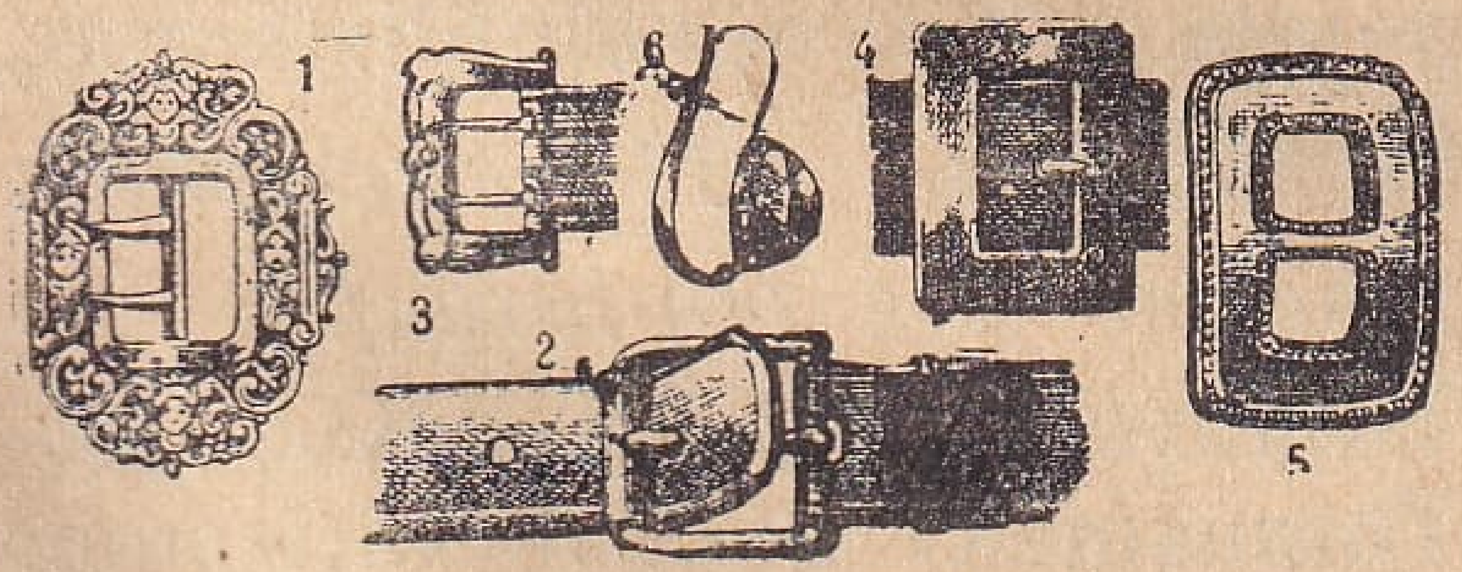

Toka

raptedecek alet,kopça§Kavuşturma§ İçki içerken kadehleri tokuşturma. *[Bouclette.]*

Tokaç (*t. s.*) Kalın çamaşırları yıkarken kir çıkarmak için o çamaşırlara vurulan tahta tokmak, çırpıcı tokmağı. *[Pilon; maillet.]*

Tokalı (*t. f.*) Tokası olan. *[À boucles; bouclé,e.]*

Tokat (*t. s.*) El içi ile vurulan sille, şamar, el içi gibi açık ve mer'alık dere. *[Soufflet § Vallée largement ouverte.]*

Tokatlama } **Tokatlamak** } (*t. m.*) Tokat atma,atmak, tokat vurma, vurmak, şamarlama, şamarlamak. *[Souffleter.]*

Toklu (*t. s.*) Bir yaşına girmiş koyun, kuzu.*[L'agneau à un an.]*

Tokmak (*t. s.*) Başı topuzlu ve ağaçtan yapılmış şey § Kapı çalmağa mahsus demir veya tahta alet § Çamaşır dövmeğe mahsus yassı tahta § Çekiç gibi vurmağa yarıyan saplı ve yuvarlak kalın ağaç§ Üzerine oturmak veya et kıymak için alçak tahta veya ağaç.*[Pilon; maillet.]*

Tokurcun (*t.s.*) Buğday emetleri yığını § Gelin çehizi kafesi. Boncukla oynanır bir oyun. *[Amas de faisceau de blé; meule.]*

Tokuşma } **Tokuşmak** } (*t m.*) Biribirine dokunma, dokunmak, çarpışma çarpışmak *[Se toucher§ Se battre; se heurter; se choquer, combattre.]*

Tokuşturma | (*t. m.*) Biribirine dokundurma, dokundurmak, vuruşturma. vuruşturmak, çarpıştırma, çarpıştırmak. [*Faire battre, heurter* § *Trinquer; choquer les verres; faire combattre les beliers etc.*]
Tokuşturmak |

Tokuz (*t. s.*) Çok sık dokunmuş, kumaş,[*Serré, compact,e plein,e.*]

Tolga (*t. s.*) Kızıl hunnap denilen kızıl özlü bir sert ağaç. [*Casque.*]

Tomar (*a. s.*) Biribirinin üstüne konulmuş, biribirine sarılmış, bükülmüş kâğıt parçaları. [*Rouleau de papier de parchemin* § *Livre* § *Toute sorte de rouleau.*]

Tombak (*c. s.*) Altınla karışık veya altın kaplamalı bakır yahut tunç§ Bu halitadan yapılmış şey.[*Tronc d'arbre, bourgeon; bloc.*]

Tombala (*c. s.*) Birden yüze kadar numaralanmış kâğıtlarla oynanan bir oyun. [*Une sorte de jeu; tombola.*]

Tombalak(*t. f.*) Yuvarlak§ Şişman§Tombul.[*Grassouillet,te;*

Tombaz (*c. s.*) Altı düz ve güvertesiz nehir kayığı § Şamandıra gibi kullanılan küçük duba. [*Rouée.*]

Tomruk (*t. s.*) Ağacın filiz olmak üzre peyda ettiği düğme, tomurcuk § Kütük, kalın odun § Vaktile mücrimlerin ayağına geçirilen kütükten ibaret işkence aleti § Mikâp şeklinde iri taş, ağaç ve saire § Hapisane, mahpes, zından. [*Tronc d'arbre* § *Cep* § *Bourgeon* § *Bloc* § *Prison; cachot.*]

Tomurcuk(*t. s.*) Ağaçların kışın peyda ettikleri ve baharda filiz veren düğmecikler. [*Bourgeon.*]

Tomurcuk

Tomurcuklanma | (*t. m*)
Tomurcuklanmak |
Ağaçlar tomurcuk peyda etme, etmek,filizlenme, filizlenmek. [*Bourgeonner; pousser des boutons.*]

Tomuşma | (*t. m.*) Kuş gagalarile bitleşme, bitleşmek, biribirinin bitini ayıklama, ayıklamak. [*S'épouiller; s'époucer mutuellement avec le bec (oiseau).*]
Tomuşmak |

Ton(*c. s.*) Bin kilogram ağırlığındaki ölçü, tonilâto§ Her hangi bir aletten çıkan sadanın alçalıp yükselmesi§ Tavır, eda, tarzı hareket ve ifade §

Bir cins balık. *[Tonne.]*
Tonaj (*c. s.*) Geminin istiap derecesi,tonilâtosu.*[Tonnage]*
Tonilâto (*c. s.*) Bin kilogramdan ibaret mayiat, zahire, gemi hamulesi vahidi kıyasisi, ton. *[Tonne.]*
Tonoz (*t. s*) İki muvazi duvar üstüne atılan kemer. *[Voûte.]*
Top (*t. s.*) Toplanıp yuvarlak

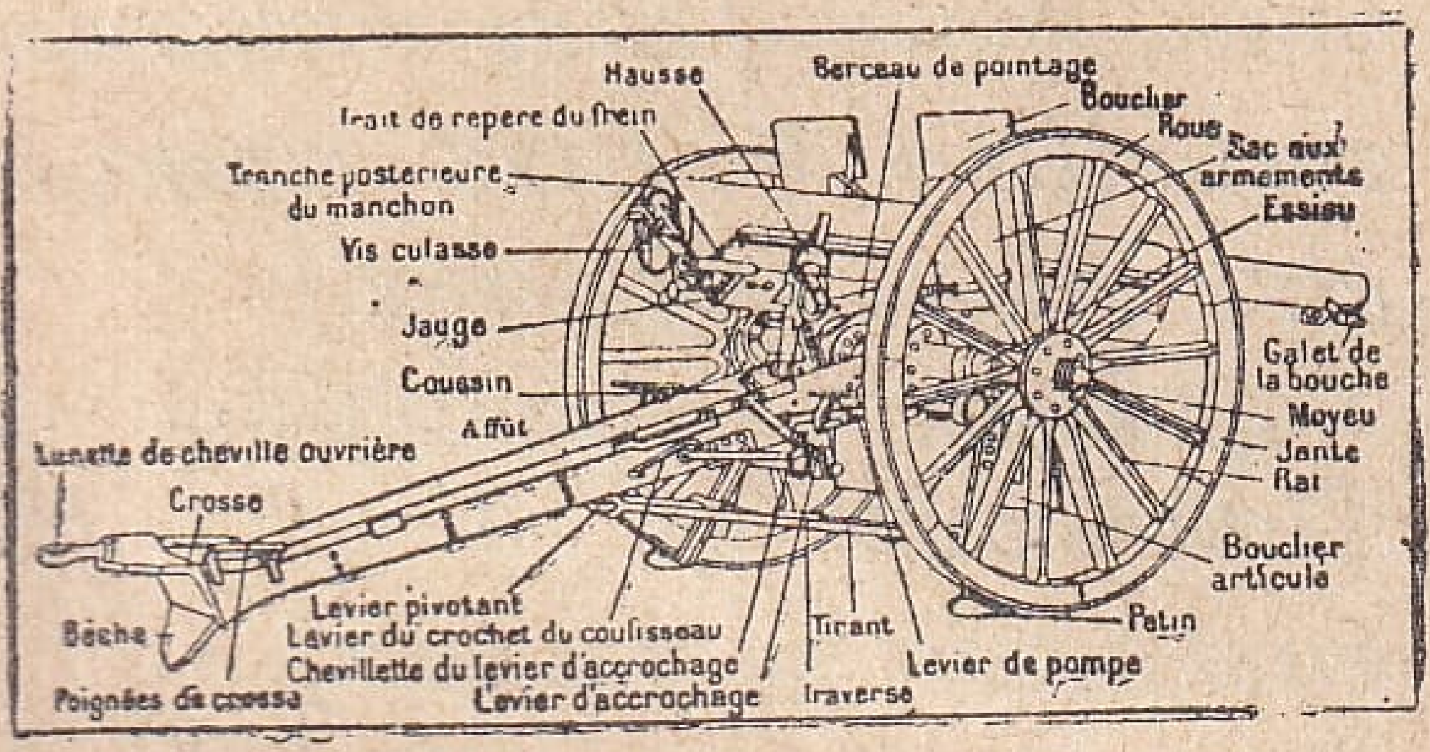

Top

bir hâl ve şekle getirilmiş şey, küre § Çocukların el veya ayakla oynadıkları yuvarlak şey § Katlanıp bağlanmış ve demet veya paket haline konmuş kumaş § Şarapnel veya gülle, mermi ve saire atan maruf silâh, eslihai nariyenin en büyüğü§*[Corps rond; boule; balle § Pièce d'étoffe; rame de papier § Canon; pièce.]*
Topaç (*t. s.*) Çocukların düz yerde kırbaçla vurup döndürdikleri maruf oyuncak. *[Toupie.]*
Topak (*t. s.*) Top gibi yuvarlak şey. *[Boule de bois.]*
Topal (*t. f.*) Bir ayağı sakat, aksak § Hali tabiide yürümiyen. *[Boiteux, euse.]*

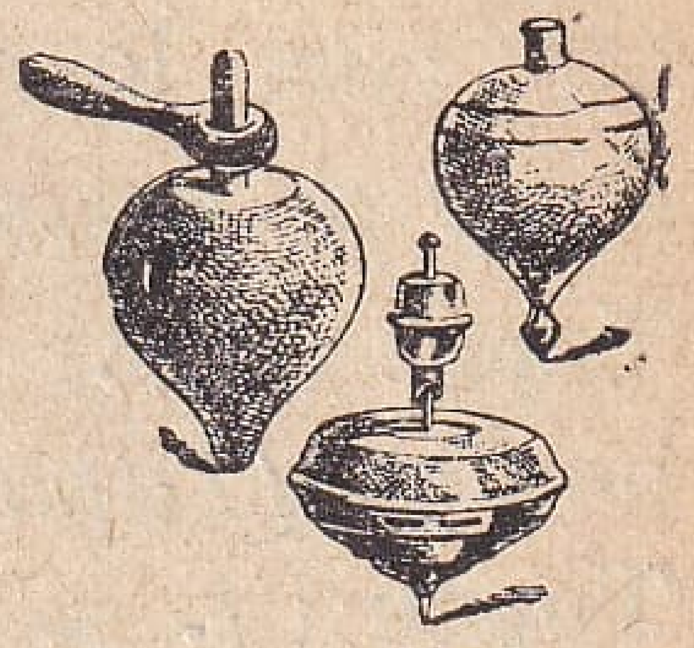

Topaç

Topalak (*t. f.*) Yuvarlak, müdevver§ Yuvarlak pamuk dengi. *[Rond, e en forme de boule.]*
Topallama | **Topallamak** | **Topallanma** | **Topallanmak** (*t. m.*) Topal gibi yürüme, yürümek, aksama aksamak, aksak olma, olmak. *[Boiter.]*
Topallık (*t. s.*) Aksaklık, topal hali. *[Infirmité du boiteux; boitement.]*
Topaltı (*t. s.*) Top mermilerin düşdüğü yer, top ateşi altında kalan mahâl. *[Endroits qui se trouvent à porté du canon.]*
Toparabası (*t. s.*) Topu taşıyan iki tekerlekli alçak araba. *[Affût de canon.]*
Toparlak (*t. f.*) Cephane arabası, yuvarlak,gülle şeklinde. *[Rond,e; arrondie.]*
Toparlama | **Toparlamak** (*t. m.*) Bir yere toplama, toplamak, toplayıp götürme.götürmek. *[Ramasser; amener tout.]*

Topatımı (*t. s.*) Topun attığı güllenin vardığı yer, menzil. *[Portée de canon.]*

Topatan(*t. s.*) İlk çıkan uzun bir cins lezetli kavun. [*Une sorte de melon.*]

Topaz (*c. s.*) Sarı yakut, zebercet. *[Topaze.]*

Topçu (*t. s.*) Topu kullanan asker.*[Artilleur; canonnier.]*

Topçuluk (*t. s.*) Topu kullanan askerin san'at ve vazifesi. Borcunu vermekteki aciz . *[Artillerie § Insolvabilité.]*

Tophane | **Topane** (*t. s.*) Top fabrikası, top dökülen yer § Vaktile topçu sınıfının merkezine denirdi *[Arsenal § Grand maitrise de l'artillerie (ancienement).]*

Toplama | **Toplamak** (*t. m.*) Bir araya getirme, getirmek, devşirme,devşirmek, cemetme, cemetmek, çekmek,kaldırmak, sarmak§Biriktirme biriktirmek, katlama, katlamak§ Çağırmak, celbetme, celbetmek, davet etmek. Eyi düşünmek *[Ramasser; recueillir§ Réunir § Plier § Se refaire § Penser bien.]*

Toplanma | **Toplanmak** (*t. m.*) Bir yere gelme, gelmek, içtima etme, etmek, birikmek, çoğalma, çoğalmak, taraküm etme, etmek§ Çekilip darlaşmak§ İşlerini derleme, derlemek, yoluna komak. *[Se ramasser; se réunir § Se rassembler § Se rétrécir; se retirer; mettre en ordre ses effets; s'installer.]*

Toplanılma | **Toplanılmak** (*t. m.*) Bir yere gelme, gelmek, cem'olma, olmak, içtima vaki olma, olmak.*[Être ramassé,e recueilli,e § Être réuni,e ; être plié,e; se réunir.]*

Toplaşma | **Toptaşmak** (*t. m.*)İçtima etme, etmek. *[Se ramasser; se réunir.]*

Toplatma | **Toplatmak** (*t.m.*) Devşirtme, devşirtmek, bir yere getirtmek. *[Faire ramasser; faire réunir.]*

Toplu (*t. f.*) Dağınık olmıyan, bir arada bulunan muntazam§ Bir tarafında, bir başı yuvarlak olan iğne. *[Ramassé,e ; réuni,e compact,e§Commode§ Épingle qui a une boule, une tête.]*

Topoğrafya (*c. s.*) Bir yeri sathındaki arızalarla beraber kâğıdın üstünde hatlarla göstermek ilmi. *[Topographie.]*

Toprak (*t. s.*) Arzın üzerini kaplıyan ve su ile karıştıkta çamur olan madde § Yer,

arz, zemin, memleket, arazi§ Toprak veya çamurdan yapılmış, toprak renginde § Döşemesiz, kaldırımsız. *[Terrain; terre § Pays.]*

Toprakbastı (*t.* s.) Bir şehre giren eşya ve adamdan alınan duhuliye resmi. *[Taxe d'entrée.]*

Toptan (*t. f.*) Birden, birlikte, cümleten § Topu birden§ Perakende olmıyan. *[En gros.]*

Toptancı (*t. f.*) Bir malı perakende suretile olmayıp toptan satan tüccar. *[Grossiste.]*

Topuk (*t.* s.) Ayağın baldıra bağlandığı yerdeki yumru § Çay ağzının az ötesinde kumların birikmesinden hâsıl olan set § Direk ve serenlerin en aşağısı. *[Çheville § Banc de sable formé à l'embouchure d'une rivière, d'un fleuve; barre.]*

Topukkemiği (*t.* s.) Ayağın sağa sola çıkık kemiği. *[Calcanéum.]*

Topu,topu (*t. f.*) Hepsi, cümlesi, yekûnu. *[Tout.]*

Topuz (*t.* s.) Ucu tokmaklı demirden ibaret eski harp aleti, ucu yuvarlak sopa, kısa ve kalın adam. *[Massue de guerre.]*

Tor (*t.* s.) Ağ, örgü, ağ ve örgü suretinde yapılmış. *[Filet; tricot.]*

Torak(*t.* s.) Kömür yaptıkları toprak kümbet ve çukur. *[Chaumière en terre.]*

Topuz

Toroman (*t. f.*) İri ve terbiyesiz, kaba ve cahil (genç.) *[Jeune homme gros et ignorant.]*

Torba (*t.* s.) İçine erzak ve saire komak için bezden yapılmış küçük çuval, büyük kese § Su veya gazı havi olarak vücudün bir yerinde hasıl olan şiş § Husye zarfı. *[Sac.]*

Torbalı (*t. f.*) Torbası olan, torba taşıyan. *[Qui porte un sac.]*

Torik (*c.* s.) Palamut balığının büyükçesi. *[Thon.]*

Torluk (*t.* s.) Toprak kulübe§ Komür yaktıkları çukur. *[Fosse dans laquelle on éteint le charbon de bois.]*

Torna (*c.* s.) Yuvarlak şeyleri yontup işlemeğe mahsus alet § Bakırcı ve dökmeci çarkı§ Çıkırıkcılık.

Torna

[Machine de tourneur et de chaudronnier; tour.]
Tornavida (*c. s.*) Burgulu çivileri çevirip sıkıştırmağa mahsus alet. *[Tournevis.]*
Torpil (*c. s.*) Deniz içinde infilâk eden ve düşman gemilerini batırmak için kullandıkları lâğım. *[Torpille.]*
Torpilleme | (*t. m.*) Torpille
Torpillemek | bir gemiyi batırma, batırmak. *[Torpiller.]*
Torpiyör (*c. s.*) Torpil dök-

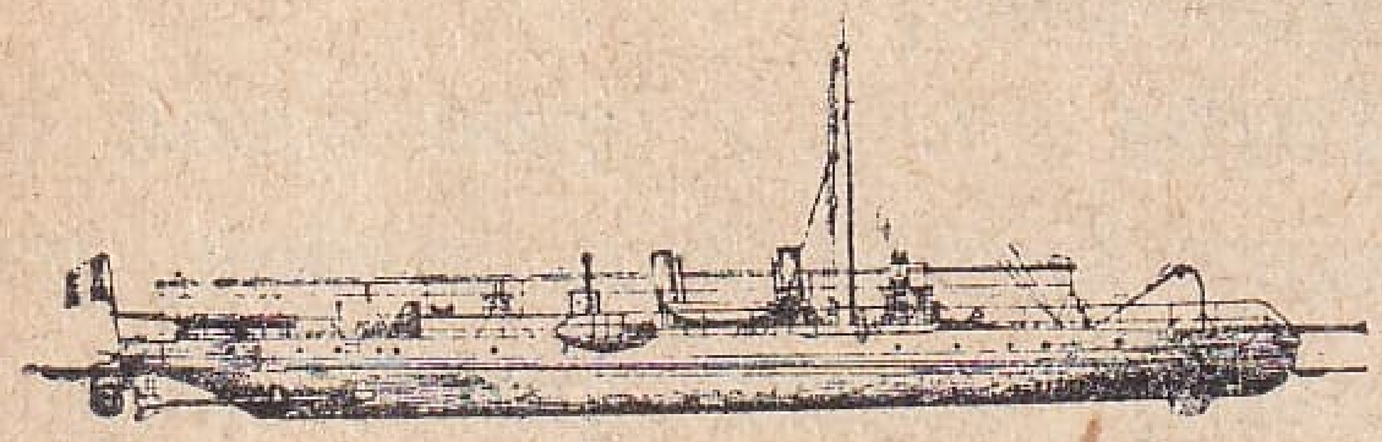

Torpiyör

meğe, koymağa ve atmağa mahsus ve sürati ziyade hafif harp gemisi. *[Torpilleur.]*
Tortop (*t. f.*) Yumyuvarlak, pek ziyade top olmuş. *[Particule qui placée devant quelques adjectifs commançant par «to,» donne une plus grande extension à leur sens*
Tortu (*t. s*) Mayiin dibine çöken şey, posa, çöküntü. *[Mare, sédiment.]* **tortulu**= Posası olan, berrak olmıyan, bulanık. *[Trouble, non clair.]*
Torun (*t. s.*) Evlât, evlâdı, hafit, oguş, iki yaşında deve. *[Petit-fils ou petite-fille.]*
Tos (*t. h.*) (To) lâfzile başlıyan bazı sıfatların evvellerine gelip mubalağa ve tenkit beyan eder: tostoparlak gibi§ Koç gibi baş, alın veya boynuzla vurma. *[Particule qui placée devant quelque adjectif commençant par"to„donne à leur sens une grande extension.]*
Tosbağa (*t. s.*) Kaplumbağa denilen bir hayvan. *[Tortue.]*
Tostoparlak (*t. f.*) Tamamile müdevver. *[Tout à fait rond]*
Tosun (*t. s. f.*) Danalıktan yeni çıkmış genç boğa, karasığır § Gürbüz ve sevimli delikanlı. *[Jeune taureau de deux ans § Jeune homme robuste.]*
Toy (*t. s.*) Doğan denilen bir kuş § Akılsız, acemi, ham. *[Outarde § Personne sans expérience § Novice; simple.]*
Toygar (*t. s*) Tarla kuşunun bir nev'i, çayır kuşu. *[Allouette]*
Toyluk (*t. s.*) Acemilik, hamlık, tecrübesizlik, cahillik. *[Qui n'a pas d'expérience; ignorence.]*
Toz (*t. s.*) Rüzgârla havaya karışan ince un halinde toprak halinde bulunan§ Un halinde ve ekseriya su ile içilen ilâç § Şakak tarafından kulağa bitişik yer: kulaktozu§ Un gibi, un halinde. *[Pous-*

sière; toute chose broyée ou hachée en petits morceaux.]

Tozama | (*t. m.*) Toz kaldırma, kaldırmak, toz etme, etmek. *[Faire la poussière ; soulever de la poussière.]*
Tozamak

Tozan (*t. f.*) Tozlu yer, tozu çok yer *[Lieu poussiéreux ; poudreux.]*

Tozarma | (*t. m.*) Toz olma, olmak, toz haline girme, girmek. *[Tourner en poussière; être broyé,e.]*
Tozarmak

Tozlanma | (*t. m.*) Toz olma, olmak, üzerine toz konma, konmak. *[Être couvert de la poussière de poudre]*
Tozlanmak

Tozlaşma | (*t. m.*) Toz gibi yağma, yağmak. *[Devenir poussiéreux.]*
Tozlaşmak

Tozlu (*t. f.*) Toza bulanmış, üzerine toz konmuş tozu olan. *[Poussiéreux, euse.]*

Tozluk (*t. s.*) Baldırı veya ayağı tozdan korumak için giyilen kumaş, getr. *[Guêtre.]*

Tozluk

Tozuntu(*t.s.*) Toz gibi ince şey§İnce yağmur. *[Pluie légère.]*

Töhmet(*a.s.*) Suç, henüz tebeyyün etmemiş kabahat, cürüm. *[Inculpation prévention; délit.]*

Töhmetli (*t. f.*) Zan altında bulunan§ Suçlu,kabatli. *[Coupable: accusé,e.]*

Tökesme | (*t. m.*) Bir şeye çarpıp sürçme, sürçmek, kayıp aksamak. *[Glisser, se heurter.]*
Tökesmek

Tömbeki (*t. s.*) Nargile ile içilen tütün cinsinden bir nebat. *[Tabac persan qu'on fume avec le narguilé.]*

Tömbekici = Tömbeki satan. *[Marchand de tabac persan pour le narguile.]*

Törpü (*t. s.*) Madenleri ve saireyi rendelemeğe yarıyan alet. *[Râpe.]*

Törpüleme | (*t. m.*) Törpü ile düzeltmek. *[Râper.]*
Törpülemek

Töskürme | (*t. m.*) Atı geri bastırma, bastırmak, geriye çekilmeğe mecbur etme, etmek. *[Faire reculer (le cheval).]*
Töskürmek

Töskürtme | (*t.m.*) Geri püskürtme, püskürtmek, hücumu defetme, defetmek. *[Action de faire marcher à reculons§ Repousser.]*
Töskürtmek

Tövbe (*a. s.*) Günah ve kabahatinden geri dönerek bir daha işlememeğe yemin ve

niyet. *[Pénitence; repenti,e; remords.]*

Tövbekâr | **Tövbeli** } (*t. f.*) Tövbe etmiş, *[Pénitent,e; repentant,e.]*

Trahom (*c. s.*) Gözlere arız olan mühlik ve sari bir hastalık. *[Trachom.]*

Trak (*t. h.*) Madenî şeylerin çıkardığı sesi taklit ve tasvir eden. *[Partic. Imite le bruit sec d'un choc.]*

Traktör (*t. s.*) Çift sürmeğe yarıyan ve benzin veya gazle işliyen makina. *[Tracteur.]*

Trampa (*c. s.*) Bir şeyi verip yerine başka bir şey alma, mübadele. *[Échange.]*

Trampete (*t. s.*) Davulun küçüğü. *[Tambour.]*

trampeteçi = Trampete çalan. *[Tambourineur.]*

Trampete

Tramvay (*c. s.*) Rayları üzerinde hareket edip yolcu taşıyan büyük araba *[Tramway.]*

Transit (*c. s.*) Gümrük resmi vermeksizin eşyayı bir memleketten geçirme. *[Transit.]*

Trapez (*c. s.*) Masa, yemek masası, sofra. *[Trapèze.]*

Travers (*c. s.*) Demir yollarında rayların altına genişliğine konan demir ağaç taban. *[Traverse.]*

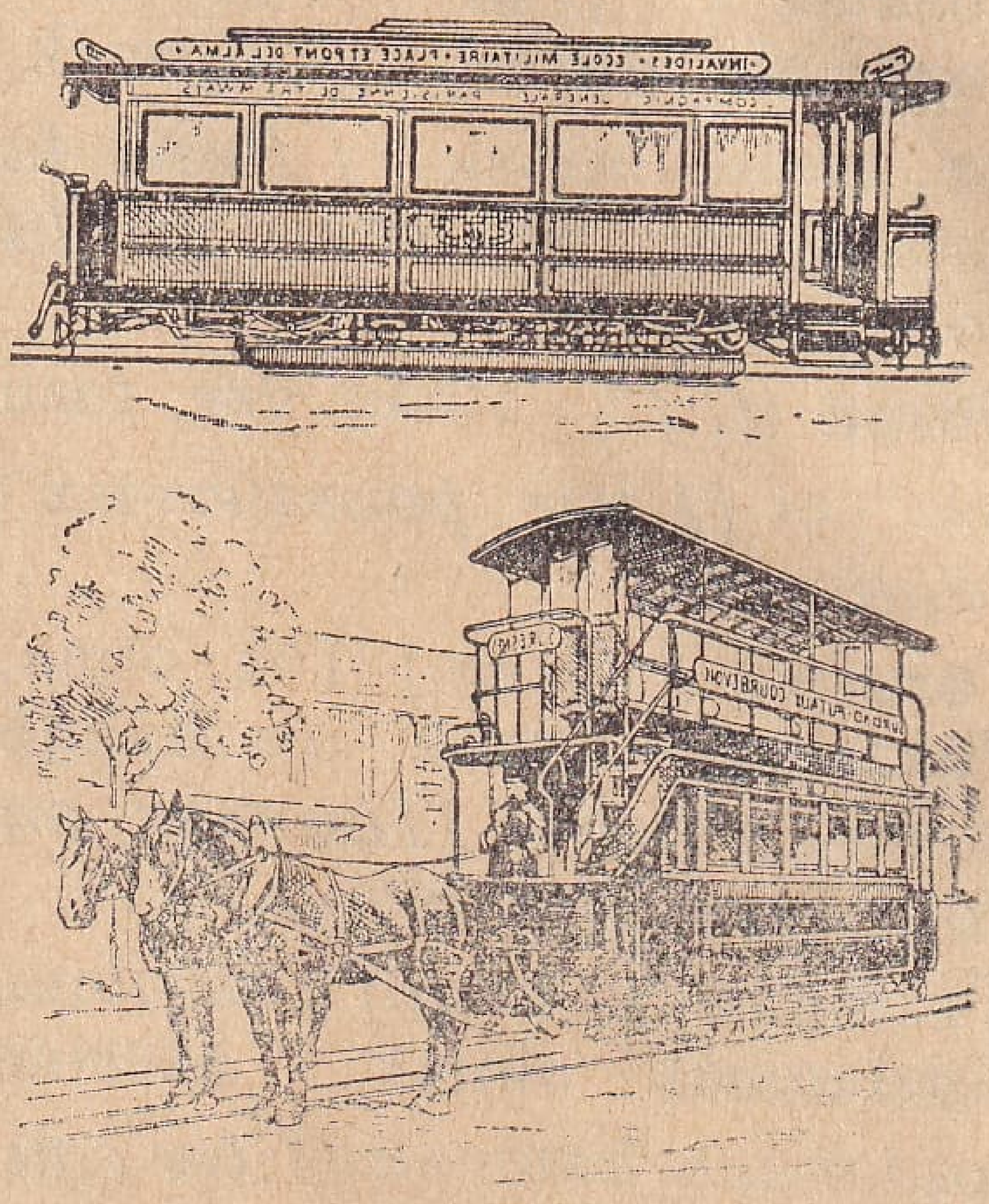

Tramvay

Tren (*c. s.*) Bir lokomotif tarafından çekilen demir yolu arabaları, şimendifer, katar. *[Train.]*

Trikotaj (*c. s.*) Örücülük, örme işi. *[Tricotage.]*

Trimestr (*c. s.*) Üç aylık iş veya taksit. *[Trimestre.]*

Trişin (*c. s.*) Domuzun adalelerinde bulunan ve insanlara geçerek üreyen tehlikeli bir kurt. *[Trichine.]*

Tu (*t. h.*) Tükürmekten kinaye olup tahkir ve terzil makamında ve ayni zamanda tekdir için kullanılır. *[Marque le dédain § Imite le crachement en signe de mépris.]*

Tuba (*a. s.*) Cennette bir ağaç, kutluluk, saadet, meymenet. *[Nom d'un arbre de paradis.]*

Tufan (*t. s.*) Şiddetli yağmur suların dünyanın her tarafına taşması. *[Déluge.]*

Tufeyli (*t. s.*) İnsan kanile beslenen bit,tahtabiti ve saire haşerat sürgün § Kâselis § Dalkavuk. *[Parasite; parasitaire § Bouffon.]*

Tufuliyet (*a.s.*) Çocukluk, küçüklük. *[Enfance; bas âge]*

Tuğ (*t. s.*) At kuyruğu kılından sorguç. *[Huppe en poils de queue de cheval.]*

Tuğla (*t. s.*) İnşaatta kullanılan fırında pişmiş kerpiç tuğladan yapılmış, tuğla ile yapılmış. *[Tuile§ Brique.]*

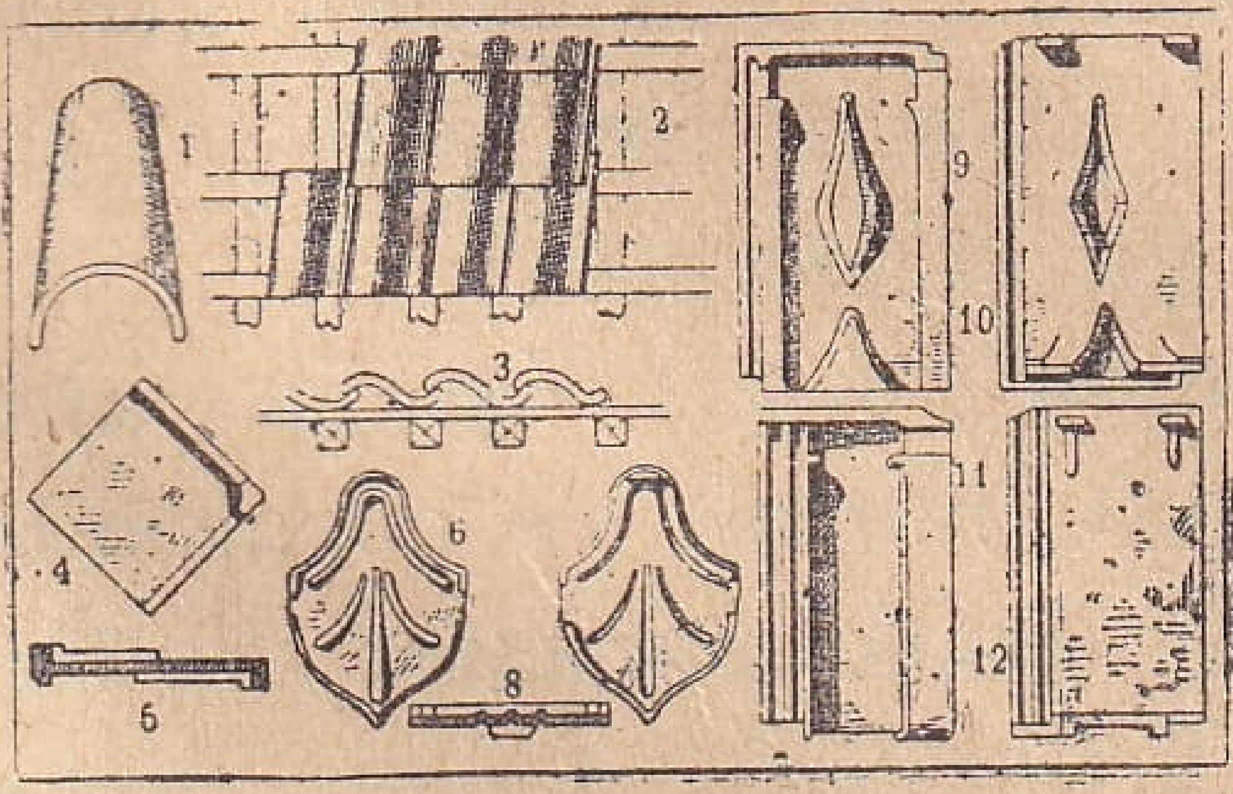

Tuğla

Tuğlacı (*t. s.*) Tuğla yapan veya satan adam.*[Briquetier]*

Tuğlacılık (*t. s.*) Tuğla yapmak veya satmak san'atı. *[Qui fait et vend la brique.]*

Tuğlu (*t. s.*) Başına tuğu, sorgucu olan. [*Qui porte une huppe sur le front.*]

Tuğra (*t. s.*) Bak tura. [*Voir: Tura.*]

Tuğrakeş (*t. s.*) Tuğra yapmakta mahir adam. *[Fonctionnaire chargé de tracer le chiffre de souverain sur les pièces officielles (anciennement).]*

Tuğyan (*t. s.*) Taşma, taşkınlık, azgınlık, serkeşlık. [*Rebellion § Débordement; inondation.*]

Tuhafçı (*t. s.*) Bak: tohafçı. *[Voir: Tohafçı.]*

Tuhafiye(*t. s.*) Bak: Tohafiye. *[Voir: Tohafiye.]*

Tuhaflık (*t. s.*) Bak: Tohaflık. *[Voir: Tohaflık.]*

Tul (*a. s.*) Uzunluk, boy, zaman çokluğu, uzun müddet (tulüömür) kürrei arzın şarktan garba olan imtidadı, arz mukabili.*[Longueur§Longue durée § Longitude.]*

Tûlânî (*t. s.*) Boylu, boyu eninden ziyade, müstatil § boyca, boyunca, tulen boy itibarile.*[Longitudinal,e.]*

Tûlen (*a. s.*) Boyca, uzunlukça, tul cihetile. *[Longitude; en long; en longueur.]*

Tûlî (*a. s.*) Kürei arzın şarktan garba doğru olan mikyasına veya boy ve uzunluğa mensup ve müteallik. *[Longitudinal,e.]*

Tûlû (*a. s*) Güneş görünme, doğma § Bir fikrin kalpte veya müfekkirede doğması. *[Lever du soleil, d'un astre.]*

Tulûat (*a. s.*) Tulûun cem'i § Kalbe doğan fikirler§ Adi ve kaba temsiller veren tiyatro kumpanyası ve bu nevi temsiller. *[Pluriel de tûlû § Pensées § Variété théâtre.]*

Tuluk } (*t. s.*) İçi boşaltılmış
Tulum } hayvan postu§ Ucuna bir delikli düdük takılmış ve böyle bir deriden yapılmış çalgı, gayda § Iki tahtadan ibaret ve bir tulum taklidinde olan kürk. *[Outre § Musette § Morceau de pelisse]*

Tulum

Tulumba (*t. s.*) Suyu bir taraftan alıp öteki taraftan vermeğe, kuyudan su çıkarmağa mahsus makina §Şırınga §Yangın söndürmeğe mahsus alet. *[Pompe; machine hydraulique.]* **tulumbacı** = Tulumba kullanan, tamir eden veya yapan kimse § Tulumba ile yangın söndürmeğe giden bir taife § Edepsiz, terbiyesiz adam. *[Celui qui fait, vend ou raccommode des pompes; pompier § Personne mal élevé;sans éducation.]* **tulumbacılık** = Tulumbacı san'atı§ Terbiyesiz kaba adam. *[État et profession de pompier § Manque d'éducation.]*

Tulumbatatlısı (*t. s.*) Bir aletle sıkılanarak dökülen maruf hamur tatlısı. *[Une espèce de confiture]*

Tulumpeyniri (*t. s.*) Tulum içinde bulunan bir nevi peynir.*[Une espèce de fromage]*

Tuman (*t. s.*) İçten giyilen don. *[Sorte de culotte très large et longue.]*

Tumba (*t. s.*) Yatağa atılıp rahatı bulmak ve çocuk dilinde yatmak manasile kullanılır § Çocuğun karnı, midesi. *[Partic. imite le bruit et l'action de se jeter brusquement au lit.]*

Tumbadız(*t. s.*) Şışman,biçimsiz adam veya hayvan. *[Personne très grosse et difforme.]*

Tumturak (*t. s.*) Lafızda, tantana ve debdebe, şaşaa,parıltı.*[Somptuosité; pompe.]* **tum-**

turaklı = Tantanalı, debdebeli, şaşaalı, parıltılı. [*Pompeux, euse.*]

Tunç (*t. s.*) Bakırla kalaydan mürekkep mahlût maden, pirinç § Tunçtan yapılmış. [*Bronze* § *En bronze; de bronze.*]

Tura } (*t. s.*) İçinde padişa-
Tuğra } hın ismi yazılı bir şekil § Halat gibi örülmüş ip ve saire§ Çile demeti §Mendil kuşak ve saireyi halat gibi örme ve böyle örülmüş mendille oynanan bir nevi oyun. [*Chiffre ou monogramme comprenant le nom et titre de souverain* § *Faisceau; bobine.*]

Turalama } (*t. m.*) Kanuna
Turalamak } tatbik etme,etmek, [*Conformer à l'usage, à la loi.*]

Turfa (*a. s.*) Müsevilerin yenmesine dince müsaade olunmıyan şey § Pis, mekruh. [*Aliment regardé comme impur par les israélites.*]

Turfanda (*t. f.*) Mevsiminden evvel yetiştirilen nadide meyva ve sebze. [*Primeurs de fruit, légumes etc.*] **turfandacı** = Mevsimsiz meyva ve sebze yetiştiren ve satan adam. [*Marchand de primeurs.*]

Turgay (*t. s.*) Bir nevi büyük çayır kuşu. [*Alouette.*]

Turlak (*t. f.*) Genç ve beceriksiz huvarda § Alışmış, hergele. [*Novice; inexpérimenté,e; sauvage: cheval non entraîné.*]

Turlama } (*t. m.*) Toplama,
Turlamak } toplamak, paket yapma, yapmak. [*Ramasser; plier.*]

Turna(*t. s.*) Balıkcıl nev'inden

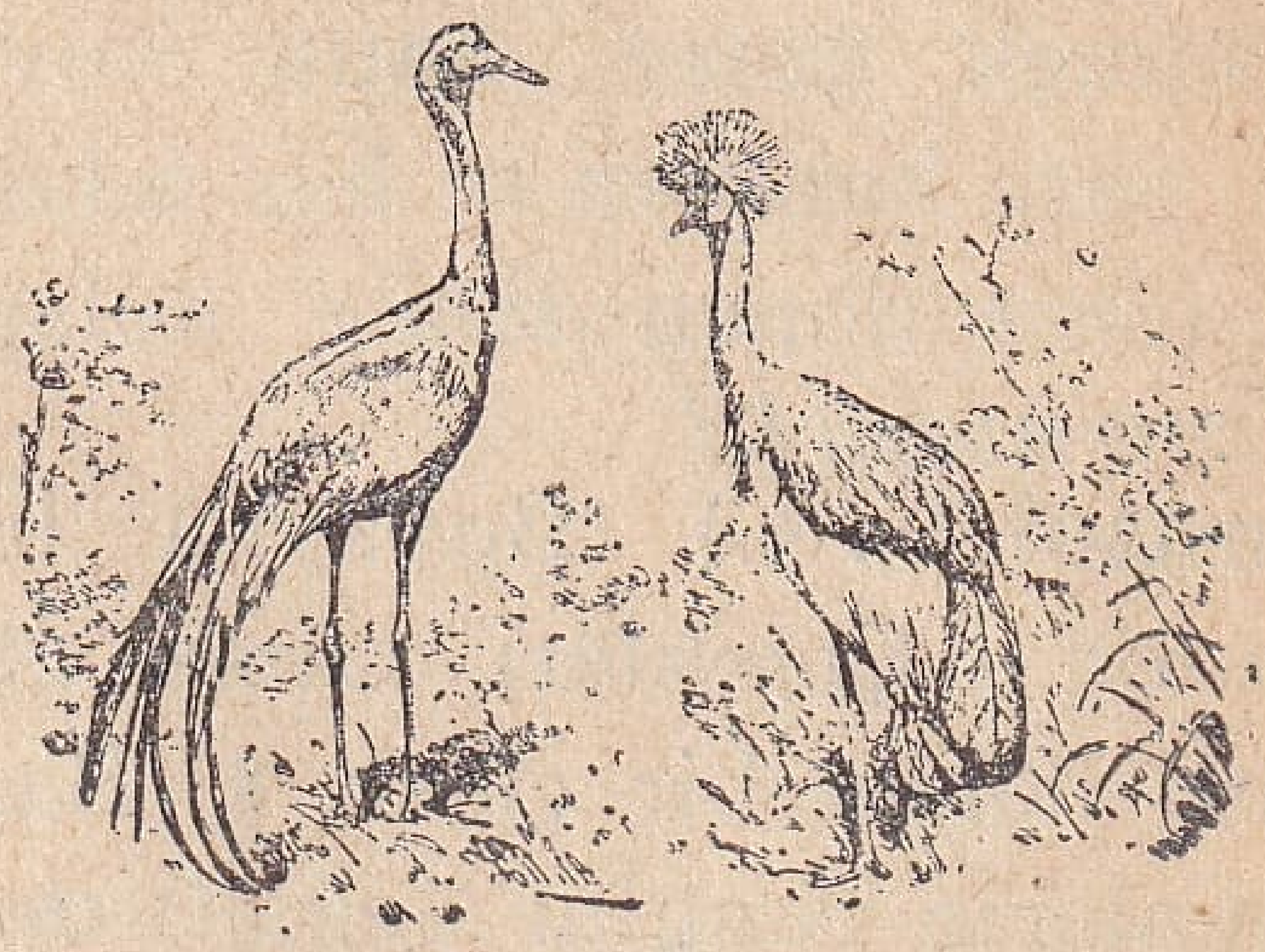

Turna

bir kuş. [*Grue (oiseau).*]

Turnabalığı (*t. s.*) Ekseriye

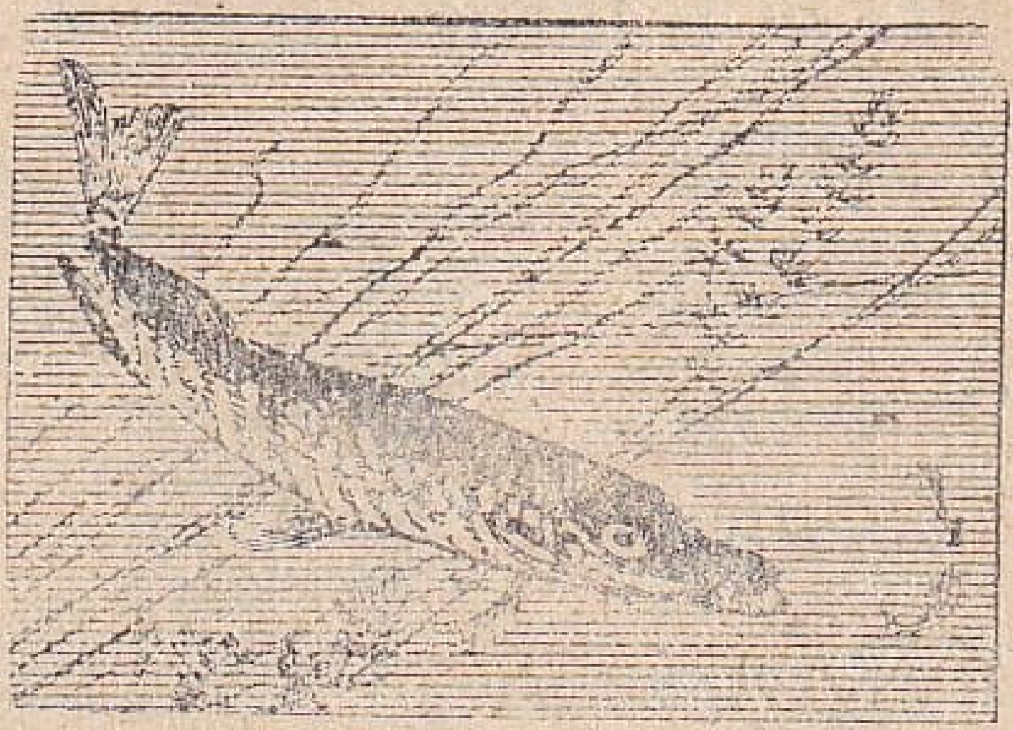

Turnabalığı

göllerde bulunur bir cins balık ki eti gayet lezzetlidir . [*Brochet.*]

Turnacı (*t. s.*) Yeniçeri ocağında doğancı gibi bir sınıf asker. [*Une classe de soldat de janissaire*; *fauconnier.*]

Turnagözü (*t. s.*) Parlak, sarı renk. [*Couleur jaune claire et brillante.*]

Turnike(*c. s.*) Birer birer ge-

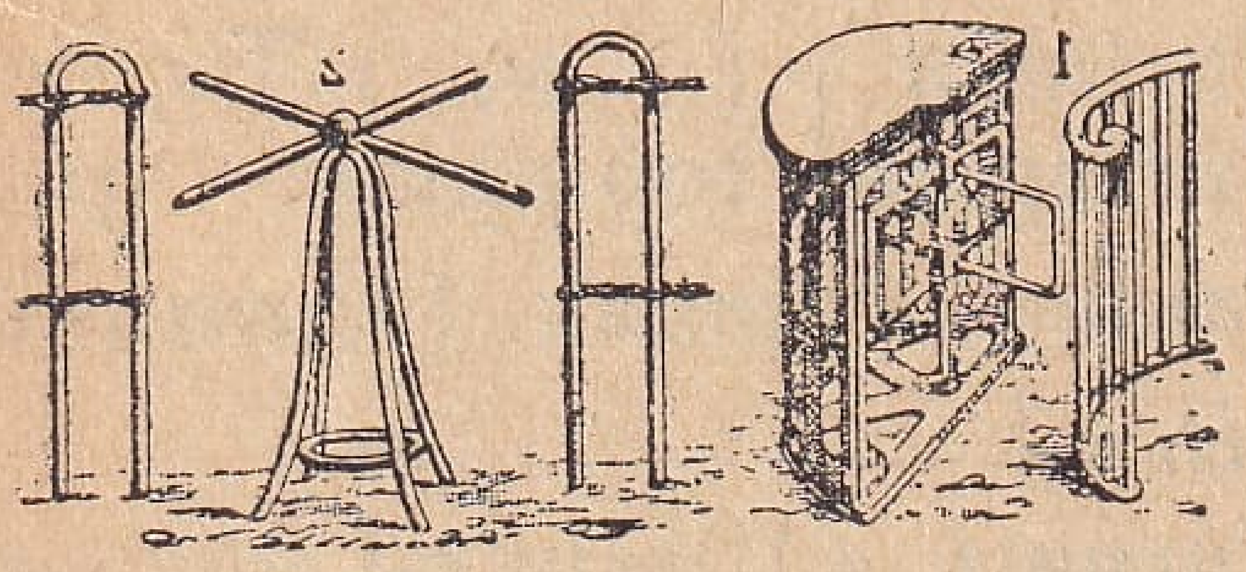

Turnike

çebilmek üzere kapu veya bir yere konulan ve her adam geçtikçe dönen demir dolap. [*Tourniquet.*]

Turnsol (*c. s.*) Boyayıcı bir maden § Çiçekleri daima güneşe dönen bir çiçek § Bazı cisimlerin rengini değiştirmemesine nazaran kimyevi hassalarını tayine yarayan bir nevi kâğıt. [*Tournesol.*]

Turp (*t. s.*) İştah açmak için yemek arasında yenilen bir kök § Bir nevi maden kömürü[*Rave; radis.*]

Turp

Turşu (*t. s.*) Tuzlu su veya sirke içine konmuş sebze, meyva § Gevşek, ıslak. [*Fruit ou légumes macérés ou vinaigrés* § *Mou, molle.*] **Turşucu**=Turşu yapan ve satan adam.[*Fabricant ou marchand dite* (turşucu).]

Turuncu (*t. f.*) Turunç renginde olan. [*De couleur orangée*]

Turunç (*t. s.*) Maruf acice bir cins portokal. [*Orange amère; limette.*]

Tutam (*t. s.*) Tavır,vaziyet,gidiş § Tutacak yer § Bir avuç içi dolu olan. [*Poignée* § *Prise* § *Ce qu'on prend en une fois avec la main.*]

Tutamak (*t. s.*) Tutulan yol, meslek § Tutulacak yer, sap, kulp. [*Côté par où l'on peut prendre un corps*; *prise*; *manche* § *Levier, rampe*; *Fermeté.*]

Tutamlama / **Tutamlamak** (*t.m.*)Avuçla tutarak kaç tutam olduğunu ölçme, ölçmek. [*Mesurer avec la main; lier en botte*; *faire une gerbe, un bouquet.*]

Tutar (*t. s.*) Vakıtlı vakıtsız tutan hastalık, sara § Fevkalâde inat ve hiddet. [*Épilepsie* § *Fureur; somme; total*; *valeur.*]

Tutârak (*t. s.*) Ateş tutuşturmağa mahsus çıra, hav, kibrit ve saire tutuşturuk, tutar. [*Amorce; amadon.*]

Tutaş (*t. s.*)Yakin, bitişik§Sık, tok.[*Uni,e; en continuïté*§*compact.*]

Tutkal (*t. s.*) Uzvî bazı maddelerden çıkarılan yapışkan ve yapıştırıcı şey. [*Colle-forte.*]

Tutkallama | (*t .m.*) Tutkal
Tutkallamak | sürme, sürmek, tutkalla yapıştırma, yapıştırmak, kendisine sıkıca raptetmek.[*Coller avec de la colle-forte*§ *Attacher fortement.*]

Tutkun (*t. f.*) Düçar olmuş, düşkün, müptelâ § Serbest olmıyan, serbest söylemiyen, durgunluk § Küsuf. [*Saisi,e; pris,e; attrapé,e* § *Sujet,e*§*Arrêt;captivité.Éclipsé,e]*

Tutkunluk (*t. s.*) Tutkun olmak hali. Bak: Tutkun.[*Voir: Tutkun.*]

Tutma | (*t. m.*) Bir şeyi ele
Tutmak | alma, almak, ele alarak zaptetme, etmek § Yakalama, yakalamak, tevkif etme, etmek, ele geçirme,geçirmek§ El dokunma, dokunmak § Tasarrufu altında bulundurma,bulundurmak, sahip ve malik olma, olmak§Nikâhı altında bulundurma, bulundurmak, zevci olma,olmak.Riayet etme, etmek, farz bilme, bilmek, dokunma, dokunmak, sersem veya sarhoş etme, etmek § Yer kaplama, kaplamak § Kiralama, kiralamak, kira ile alma, almak § Kapama, kapamak, seddetme, etmek § Addetme, addetmek, itibar etme, etmek, nazar ile bakma, bakmak§Saklama,saklamak, bırakmama,bırakmamak§ Kullanma,kullanmak,hizmetine bulundurma, bulundurmak § İhataetme, etmek, istilâ etme, etmek, kaplama, kaplamak, soyma, soymak, hesap etme, etmek kabul etme etmek, dinlenmek§Bir iş veya bir san'ate girme, girmek, intisap ve sülük etme, etmek § Hedef ittihaz etme, etmek, vurma, vurmak § Meşgul etme,etmek§ Hastalık yakalama,yakalamak, arız olma, olmak musallat olma olmak § Kurma , kurmak , düşünme , düşünmek , zihne yerleştirme, yerleştirmek, bahse girişme, girişmek§ açma, açmak,kullanma,kullanmak § Yapma,yapmak,kurma, kurmak, besleme, beslemek, hazırlâma, hazırlâmak, yetiştirme, yetiştırmek, toprağa

kök salma, salmak, bağlama, bağlamak § Verme, vermek, hasıl etme, etmek. Borsada fiatını muhafaza etme, etmek§ İyi halde ve sağlam olma, olmak § Ağrımağa başlama, başlamak § Kökleşme, kökleşmek, temelleşme, temelleşmek. İşleme, işlemek, geçme, geçmek, tesis etme, etmek,uyma, uymak, muvafık gelme, gelmek. *[Saisir; prendre; attraper § Toucher; tenir§Garder; observer; occuper § Arrêter; retenir§Prendre en location§ Faire mal en parlant de la mer, de vin etc. Engager; embrasser; comprendre§Barrer; entraver; fermer,emboucher § Regarder;considérer; comme § Supposer§Commencer; entreprendre§ Préparer du levain ou de conserve de lègumes; compter.]*

Tutsak (*t.* s.) Harp esiri. *[Prisonnier de guerre;captif.]*

Tutsaklık (*t.* s.) Harp esirliği *[Captivité.]*

Tutturma | **Tutturmak** | (*t. m.*) El dokundurma, dokundurmak§ Yakalatma, yakalatmak, derdest ve tevkif ettirme, ettirmek § Israr etme, etmek, başlayıp devam etme, etmek, kesmeme, kesmemek, dikme, dikmek, bitiştirme, bitiştirmek. *[Faire tenir;toucher, arrêter§ Se mettre à raconter à se lamenter § Exciter § Faire garder; observer.]*

Tutu (*t.* s.) Bahse konan şey§ Rehin, terhin edilen şey. *[Pari § Gage § Otage.]*

Tutuk (*t. f.*) Harekâtı serbest olmıyan, batı, ağır § Nüzul isabet etmiş, menzul, meflûç§ Mahcup, utangaç, tutulmuş, kısık § Seddolunmuş, kapalı mestur, yüze tutan şey, yaşmak*[Paralysé,e;paralytique§ qui n'est ni prompt,e ni agile; gauche § Barré,e.]*

Tutukluk (*t.* s.) Tutuk olmak hali. Bak: Tutuk. *[Paralysé,e§ Gaucherie § État de ce qui est barré.]*

Tutulma | **Tutulmak** | (*t. m.*) Yakalanma, yakalanmak§Tevkif olunma, olunmak § Alıklanma, alıklanmak,tevkif olunma,olunmak, kiralanma, kiralanmak,isticar olunma, olunmak§ Hizmete girme, girmek § Felç ve nüzulden veya sancıdan işlemez olma, olmak, kısılma, kısılmak, sesi çıkmama, çıkmamak § Münkesif veya münharif olma,

olmak § Gücenme, gücenmek, alınma, alınmak, kızma, kızmak § Sayılma, sayılmak, muteber olma, olmak § Aşık olma, olmak § Dava ve mubahasede mağlûp olma, olmak. *[Être pris,e; attrapé,e § Être arrêté, retenu,e § Être tenu,e touché,e § Être engagé, loué,e § avoir son chemin barré § Être affecté, paralysé,e par apoplexie § Être enroué § S'eclipser § Être entendu, accepté, admis,e § Être compté,e § Se facher, s'irriter.]*

Tutum (*t. s.*) Tavur, hareket muamele. *[Manière d'agir]*

Tutunma | **Tutunmak** (*t. m.*) Örtünme, örtünmek, sarınma, sarınmak, bağlanma, bağlanmak, kullanma, kullanmak, istimal etme, etmek § Kendi üstüne tutma, tutmak, sülük, tutunma, tutunmak, sarılma, sarılmak, asılma asılmak. *[Mettre, appliquer sur son corps; se couvrir; s'envelopper de § Faire usage de; employer § s'irriter contre.]*

Tutuşma | **Tutuşmak** (*t. m.*) Biribirini tutma, tutmak, temas etme, etmek, biribirine ilişip dokunma, dokunmak, kavga etme, etmek, kavgaya girişme, girişmek § Alevlenme, alevlenmek, parlama, parlamak, iştiâl etme, etmek § Bağlama, bağlamak, girişme, girişmek, Başlama, başlamak, bahse girişmek. *[S'allumer; s'enflammer; prendre feu § Quereller; venir aux mains § Entrer en; commencer, se mettre à § Se tenir par la main § Se trouver dans une situation difficile § Être très pressé,e.]*

Tutuşturma | **Tutuşturmak** (*t. m.*) Biribirine tutturma, tutturmak § İliştirme; ilıştirmek § Kavga ettirme, ettirmek, münazaaya sevketme, etmek § Alevlendirme, alevlendirmek § Sıkıştırma, sıkıştırmak, usulcacık verme, vermek. *[Allumer; enflammer; mettre le feu; attiser § Faire quereller, mettre aux prises § Présenter avec précipitation.]*

Tutya (*t. s.*) Çinko denilen maden. *[Zinc.]*

Tuvalet (*c. s.*) Süs, temizlik. *[Toilette.]*

Tuyur (*t. s.*) Kuşlar. *[Les oiseaux.]*

Tuz (*t. s.*) Yemeklere lezzet vermek üzre kullanılan sert, kırabilir ve suda erir kekremesi ve beyazımtrak madde,

tat, lezzet. *[Sel.]*

Tuzak (*t. s.*) Bazı hayvanları yakalamak için kullanılan alet§ pusu, hile desise. *[Piège.]*

Tuzla (*t. s.*) Deniz kenarında tuz istihsal etmeğe mahsus yer, memleha. *[Saline.]*

Tuzlama } (*t. m.*) Üstüne veya içine tuz koma, komak, tuza vurma, vurmak, pişmiş işkembe kesesini çorba halinde olmıyan kıyılmamışı, tuzlanmış. *[Saler.]*
Tuzlamak }

Tuzlatma } (*t. m.*) Tuz serptirme, serptirmek, saklama, saklamak üzre tuza vurdurma, vurdurmak. *[Faire saler.]*
Tuzlatmak }

Tuzlu(*t. f.*) İçine tuz konmuş, tuzu olan § Çok tuz konmuş § Pahalı.*[Salé,e§Cher.ère.]* **tuzluca** = Tuzu çokça§Pahalıca, oldukça pahalı. *[Asser cher.]*

Tuzluk (*t. s.*) Tuz koymağa mahsus kap. *[Salière.]*

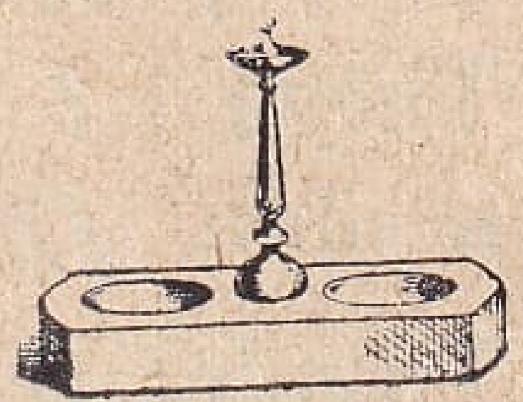

Tuzluk

Tuzruhu(*t. s.*) Madenleri temizleyip parlatmakta kullanılan bir madde, hamızı klorma*[Acide chlor hydrique.]*

Tuzsuz (*t. f.*) Tuzu olmıyan veya eksik olan § Tatsız, lezzetsiz. *[Non salé,e; sans sel§ Sans saveur; fade.]*

Tuzukuru (*t. f.*) İhtiyacı olmıyan, müstagni. *[Qui n'a besoin de rien; indifférent.]*

Tüccar (*t. s.*) Ticaretle meşgul olan tacir. *[Négociant; commerçant , marchand.]*

Tüfek (*t. s.*) Uzak mesafeye

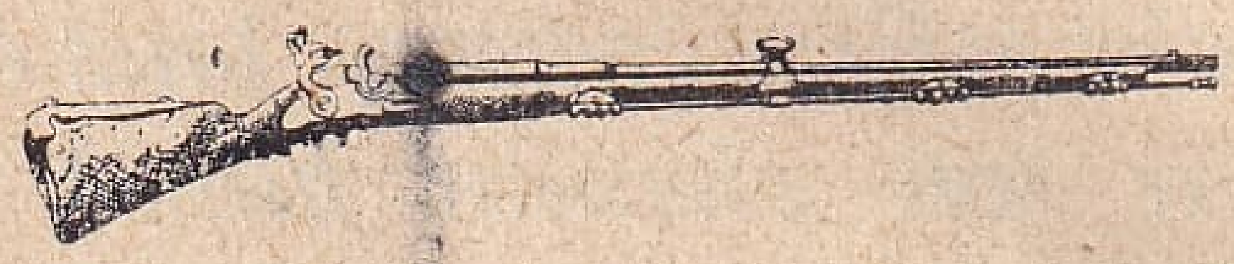

Tufek

kurşun atan, maruf silâh. *[Fusil.]*

Tüfekçi (*t. s.*) Tüfek yapan ve tamir eden § Orduda silâh tamiri işlerile muvazzaf veya askerî fabrikalarda çalışan asker ve zabit § Eskiden sarayda bekçilik vazifesini gören asker. *[Fusilier§ Armurier.]*

Tüfekli (*t. f.*) Tüfekle müsellâh, tüfek taşıyan. *[Qui porte le fusil.]*

Tükenme } (*t. m.*) Bitme, bitmek, kalmama, kalmamak, tamamile sarf ve istihlâk olunmak. *[Finir;n'en plus rester; être dépensé ou consumé en totalité.]*
Tükenmek }

Tükenmez (*t. f.*) Bitmez, çok, kesir. *[Infini,e;intarissable.]*

Tüketme } (*t. m.*) Bitirme, bitirmek, sarfetme,
Tüketmek }

etmek. *[Finir; dépenser; consumer une chose de façon complète.]*

Tükürme } (*t. m.*) Ağızdan
Tükürmek } tükürüğü atma, atmak. *[Cracher.]*

Tükürük (*t. s*) Ağızda hâsıl olan ve yemekleri hazma yarıyan su. *[Salve; crachat.]*

Tül (*t. s.*) Pek ince pamuk veya ipek bez, tülbent § Tülden yapılmış. *[Tulle.]*

Tülbent (*t. f.*) Maruf ince ve seyrek bez, tül, gaz. *[Batiste fine; nansouk.]*

Tüleme } (*t. m.*) İlk baharda
Tülemek } kuş tüy dökme, dökmek. *[Muer; se dit des oiseaux quand ils perdent leurs plumes.]*

Tüm (*t. s.*) Yumru, top şey § Hep, bütün. *[Rond; ramassé en bosse § Entier, ère.]*

Tümbek (*t. s.*) Ufak yumru şey § Bir tarafı açık diğer tarafı deri ile bakırdan kapalı dümbelek § Bu şekilde saksı. *[Objet en petit rond § Instrument de musique recouvert d'une peau et ressemblant au darbuka. Voir: Darbuka.]*

Tümbültü (*t. s.*) Yük yığını § Üzerine binilen hafif at yükü. *[Charge légère de cheval.]*

Tümen (*t. m.*) Ekseriya mükerrer olarak kullanılır § Bol bol, çok. *[Trop; beaucoup; abondant, e.]*

Tümme } (*t. m.*) Şişme, şişmek,
Tümmek } tümseklenme, tümseklenmek. *[Devenir gros, avoir enflure arrondie, avoir convexité.]*

Tümsek (*t. f.*) Yumru şey, ufak küme § Bu şekilde olan. *[Enflure arrondie; convexité]*

Tümselme } (*t. m.*) Kambur-
Tümselmek } laşma, kamburlaşmak, yamrıyumru olma, olmak. *[Devenir convexe, bombé, e; voûté, e.]*

Tün (*t. s.*) Gece, leyl § Karanlık. *[Nuit.]*

Tünaydın (*t. t. b.*) Geceniz hayrolsun. *[Bon nuit; bon soir]*

Tünek (*t. s.*) Tavuk ve sairenin çıkıp tünedikleri sırık, *[Perchoir.]*

Tünekleme } (*t. m.*) Tavuk
Tüneklemek } ve saire tünek üstünde durma, durmak. *[Se percher § S'installer d'une manière incommode.]*

Tünel (*c. s.*) Yerin altından yol. *[Tunnel.]*

Tüneme } (*t. m.*) Bak: Tünek-
Tünemek } lemek. *[Voir: Tüneklemek.]*

Tüp (*c. s.*) İçinde ilâç ve saire bulunan ince cam şişe.

[Tube.]
Türbe (*c. s.*) Kabir, mezar § Kabrın üzerine yapılan bina. *[Tombeau; sepulcre: mausolée.]* **türbedar** = Türbeyi bekliyen veya hizmetini gören kimse. *[Gardien d'un mausolée; du tombeau d'un saint,d'une psrsonne illustre.]*

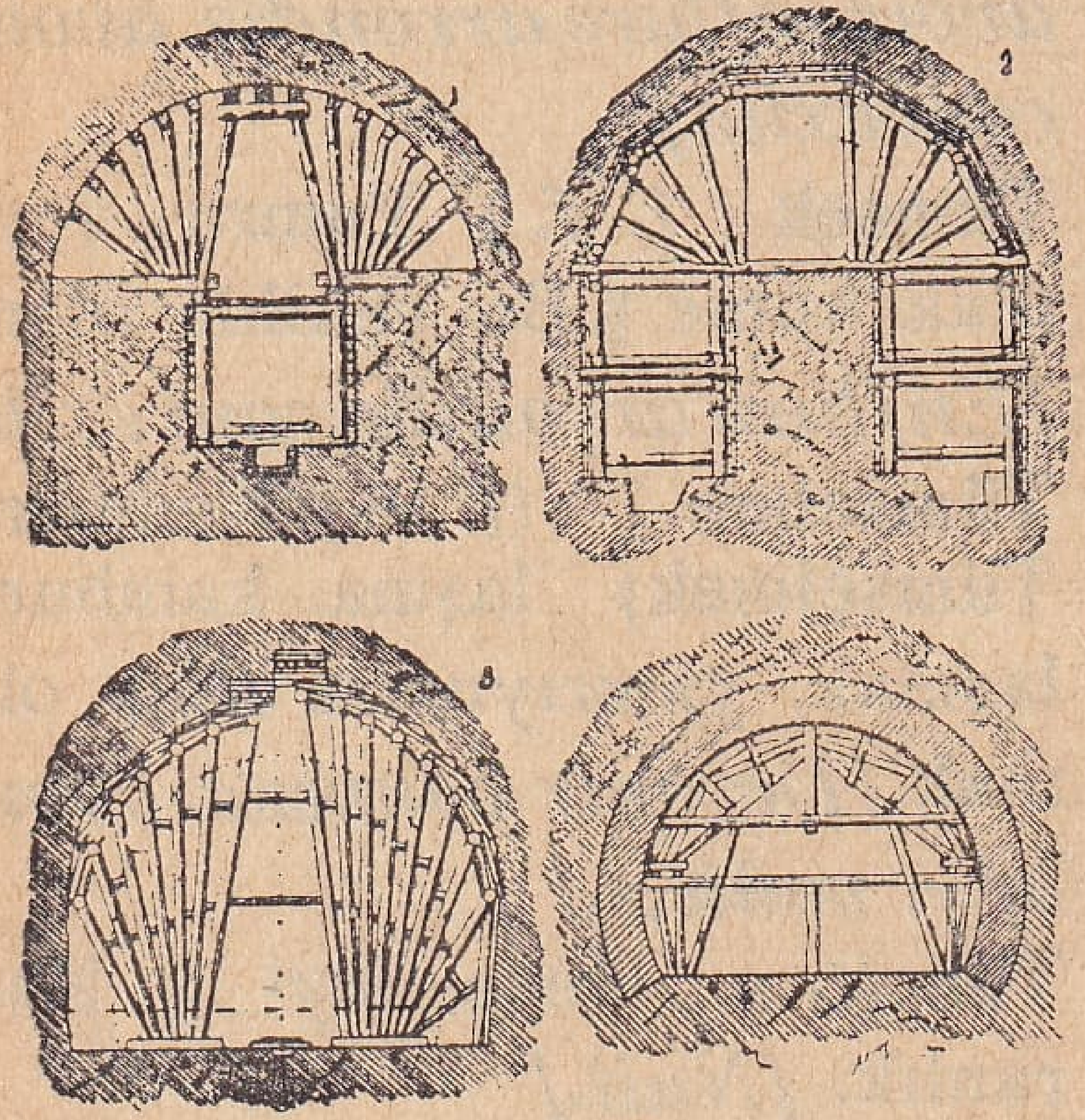
Tünel

Türbin (*t. s.*) Bir kasa veya boru içine kapanan su çarkı veya motörki su veya havayı tazyık ile makinayı harekete getirir. *[Turbine.]*

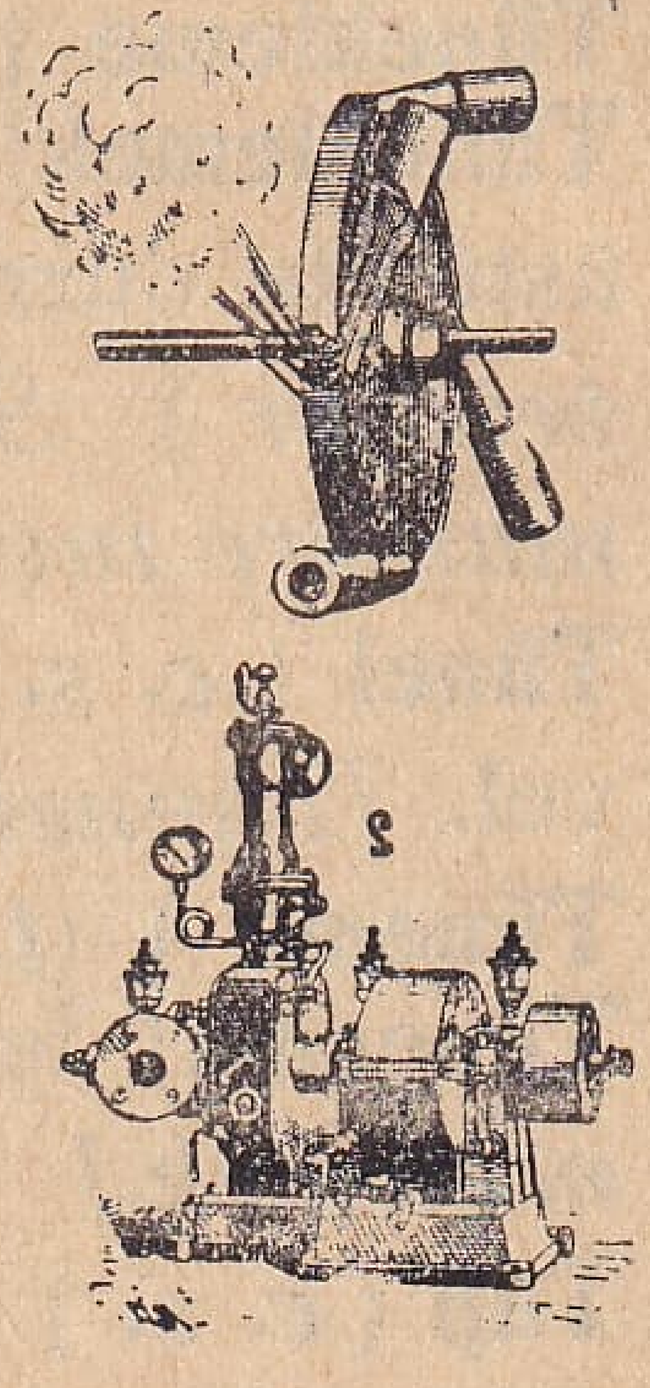
Turbin

Türedi (*t. f.*) Asi, derme çatma, öteden beriden toplanmış aslı nesli olmıyan. *[Aventurier.]*
Türeme | **Türemek** (*t. m.*) Öteden beriden toplanıp vücude gelme, gelmek, zuhur etme, etmek. *[Se produire; s'engendrer; exister, se grouper; apparaître.]*
Türk (*t. s.*) Bu nam ile tanınmış olan necip kavım. *[Turc,que.]* **türkçe** = Türk dili, lisanı, Türk şivesi. *[En Turc; le langue Turque; à la manière des Turcs.]*
Türkçeleşme | **Türkçeleşmek** (*t. m.*) Türk diline geçme, geçmek, Türk lisanına mal olma, olmak: telgraf kelimesi türkçeleşmiştir *[Être traduit,e en Turc § Être mis,e en bon Turc.]*
Türkçü (*t. s.*) Türk dilinin ve harsının tealisi için bilfil çalışan. *[Qui travaille pour la culture, pour la langue Turque; Turquisme.]*
Türkiyat (*t. s.*) Türk tarih ve harsine ait ilimler. *[Les sciences de l'histoire et la culture Turque.]*
Türkleşme | **Türkleşmek** (*t. m.*) Irkan Türk olmayıp his ve mefkûre itibarile türklük camiasına dahil olma, olmak. *[Être turquisé,e.]*

Türkleştirme | (*t. m.*) İrk ci-
Türkleştirmek | hetile Türk olmayanlar millî bir hars verip Türklük camiasına ithal etmek *[Turquiser.]*

Türklük (*t. s.*) Türk olmak hali, Türk camıasına mensubiyet. *[Race Turque § Pays habité par les Turcs.]*

Türkmen (*t.s.*) Türk kavmine mensup şube. *[Turcoman.]*

Türkofil (*c. s.*) Türk muhibbî, Türkleri seven. *[Turcofil.]*

Türkü(*t. s.*) Hece veznile yazılmış ve hususî makamlarile söylenen şarkı. *[Chanson.]*

Türlü (*t. s.*) Nevi, cins, çeşit, tarz, suret, biçim, türlü çeşit§ Et ile bir çok sebzeleri bir arada pişirerek yaptıkları yemek: *[Ospèce; sorte§Sorte de plat camposé de viande et differents légumes; navarin]*

Türrehat (*t. s.*) Saçma sapan sözler, hezeyan , *[Stupidités; insanités.]*

Tüs (*t. s.* Tüy kelimesile birlikte kullanılır,ince tüy. *[Poil très fin; duvet.]*

Tütme | (*t. m.*) Duman çı-
Tütmek | karma , çıkarmak, ocak, soba ve saire dumanı çekmeyip bulunduğu yere verme , vermek . *[Fumer ; bruler en répandant de la fumée.]*

Tütsü (*t. s.*) Afsun yapmak, yahut iyi bir koku yapmak için yakılan şey, eşyayı buharla temizlemek için kullanılan alet. *[Fumigation.]*

Tütsüleme | (*t. m.*) Tütsüye
Tütsülemek | verme, vermek , dumana boğma , boğmak , tütsü yapma, yapmak, tütsü aletile temizleme, temizlemek. *[Faire des fumigations brûler des subst ances odorants pour assainir.]*

Tütsülenme | (*t. m.*) Kendi
Tütsülenmek | kendini tütsüleme, tütsulemek. *[Se fumiger.]*

Tüttürme | (*t. m.*) Duman
Tüttürmek | çıkarma, çıkarmak, tütmesini mucip olma, olmak § Düdükten ses çıkarma, çıkarmak. *[Faire émettre de la fumée; faire fumer.]*

Tütün (*t. s.*) Duman § Kıyılıp kurutulduktan sonra kâğıda sarılarak, türle, pipo ve saireye konularak yakılıp ağızla dumanı çekilen maruf

Tütün

yaprak, bu yaprağı havi olan nebat, *[Tabac § Fumée.]*

Tütünbalığı (*t. s.*) Ocak içinde dumanda kurutulmuş balık. *[Maquereau fumé.]*

Tütüncü (*t. s.*) Şütün ve cıgara satan adam, tütün ziraatı yapan. *[Marchand de tabac; débitant,e.]* **tütüncülük** = Tütün ticareti, tütün satan ve eken adamın işi. *[Profession du marchand de tabac; débit de tabac.]*

Tüvana (*fa. f.*) Dinç, yiğit, güçlü kuvvetli. *[Robuste; fort,e puissant,e.]*

Tüveyç (*a. s.*) Çiçeğin yeşil olan haricî kısmından maada etrafındaki renkli yapraklar. *[Corolle.]*

Tüy (*t. s.*) İnsan ve hayvanın derisi üstünde biten ince kıl, saç. Kuşların ve bir çok hayvanların bedenlerini örten ve üşümelerine mâni olan ince ve yümşak kıllar. *[Poil § Duvet § Plume.]*

Tüydürme } (*t. m.*) Koğma,
Tüydürmek } koğmak, uzaklaştırma, uzaklaştırmak. *[Chasser; éloigner; écarter.]*

Tüylendirme } (*t. m.*) Bıyık
Tüylendirmek } ve sakalı gelme, gelmek. Tüyü çıkma, çıkmak. *[Se couvrir de poils ou de plumes; commencer à avoir des poils.]*

Tüylü (*t. s.*) Tüyü olan, tüyü fazla olan. *[Poilu,e; couvert de poil, de duvet, de plumes.]*

Tüyme } (*t. m.*) Sıvışma, sı-
Tüymek } vışmak, kaçma, kaçmak. *[Fuir; s'évader; disparaître.]*

Tüysüz (*t. f.*) Tüyü olmıyan, kılsız § Genç, körpe. *[Imberbe; Ras,e § Dépourvu,e de poils.]*

U

U (*t. h.*) Yeni Türkçe alfabenin yirmi dördüncü harfi olup sekiz saitin yedincisidir. *[Vingt quatrième lettre de l'alphabet Turc.]*

Ubudiyet (*a. s.*) Abitlik, kulluk § Mensubiyet. *[Servitude § Obéissance féole; hommage de fidélité et de soummission.]*

Ubur (*a. s.*) Bir taraftan öbür tarafa geçme, atlama. *[Action de traverser, de passer, de franchir.]*

Ucra } (*t. f.*) Pek uçta, kenarda
Ücra } bulunan. *[Ce qui trouve*

au bout, au bord; seul.]

Ucuz (*t. f.*) Bedel ve kıymeti az olan,pahalı olmıyan,ehven, Az zahmetle , pek kolay. [*À bas prix, à bon marché.]*

ucuzcu = Az bedelle mal satan adam, ehven şeyler arayıp alan kimse. [*Qui vend à bon marché; à bas prix.]*

Ucuzlama } (*t. m.*) Ucuz ol-
Ucuzlamak } ma, olmak, fiatı tenezzül etme, etmek, ehven satılmağa başlama, başlamak§ Muptezel olma,olmak [*Cesser d'être cher,ère § Devenir notoire, public,que.]*

Ucuzlatma } (*t. m.*) Fiatını
Ucuzlatmak } indirme, indirmek. ucuz satma, satmak. [*Baisser le prix; vendre à bon marché§ Répendre une nouvelle.]*

Ucuzluk (*t s.*) Fiatın aşağılığı, ehveniyet § Her şeyin ucuz olduğu yer, bereketli yer. [*Bon marché; bon prix; abondance.]*

Uç (*t. s.*) Bir şeyin sivri tepesi § Kenar § Son, münteha, köşe,burun, baş, tepe§ Sebep, vecih, yüz. [*Bout;extrémité § Pointe § Bord; coin § Fin § Sommet § Tête; commencement § Cause.]*

Uçar (*t. f.*) Uçan § Gaze tahavvül edip havaya karışan, teyyar. [*Volant,e; volatil,e; qui vole.]*

Uçarı(*t. f.*)Pek haşarı, nihayet derecede çapkın. [*Polisson; vaurien; libertin; débauché.]*

Uçkun (*t. f.*) Ateşten uçan ufak parça kıvılcım, uçar halinde bulunan, uçan. [*Etincelle.]*

Uçkunma } (*t. m.*) Ürkme,
Uçkunmak } ürkmek, korkma, korkmak. [*S'effrayer; avoir peur.]*

Uçkur (*t. s.*) Şalvar ve iç donuna geçirilip belden bağlanan bağ. [*Cordon qui passe par la coulisse d'un caleçon pour le serrer autour de la taille.]*

Uçma } (t. *m.*) Kanatlarını
Uçmak } açarak havaya kalkıp gitme, gitmek, tayaran etme, etmek§Gaz veya buhar haline geçip havaya kalkmak, tebahhur etme,etmek§Zail olma, olmak, sıyırılıp gitme,gitmek§ Çalınma,çalınmak§ Bir yerdan, uçurumdan yuvarlanıp düşme, düşmek, Ziyade koşma, koşmak, süratle gitmek§ Çapkınlıkta çok ileri gitme, gitmek. [*Voler§ S'évaporer ; se volatiliser § Disparaître;être*

dérobé,e § *S'enthousiasmer.]*

Uçuk (*t. f.*) Dudaklarda çıkan kabarcıklar. *[Herpès.]*

Uçuklama | **Uçuklamak** (*t. m.*) Hummadan dudaklarda kabarcıklar peyda olmak. *[Avoir des boutons de fièvre (lèvre.)]*

Uçurma | **Uçurmak** (*t. m.*) Uçmağa sevk ve icbar etme, etmek veya serbest bırakma, bırakmak§Çok medih ve sena etme, etmek, ayyuka çıkarma, çıkarmak § Süratle gönderme, göndermek, çabuk yetiştirme, yetiştirmek, çalma, çalmak. *[Vanter beaucoup* § *Dérober furtivement.]*

Uçurtma (*t.s.*)Cocukların ucuna uzun ip bağlıyarak havaya uçurdukları maruf oyuncak. Uçurtmak fili.Bak: Uçurtmak. *[Cerf - volant.]*

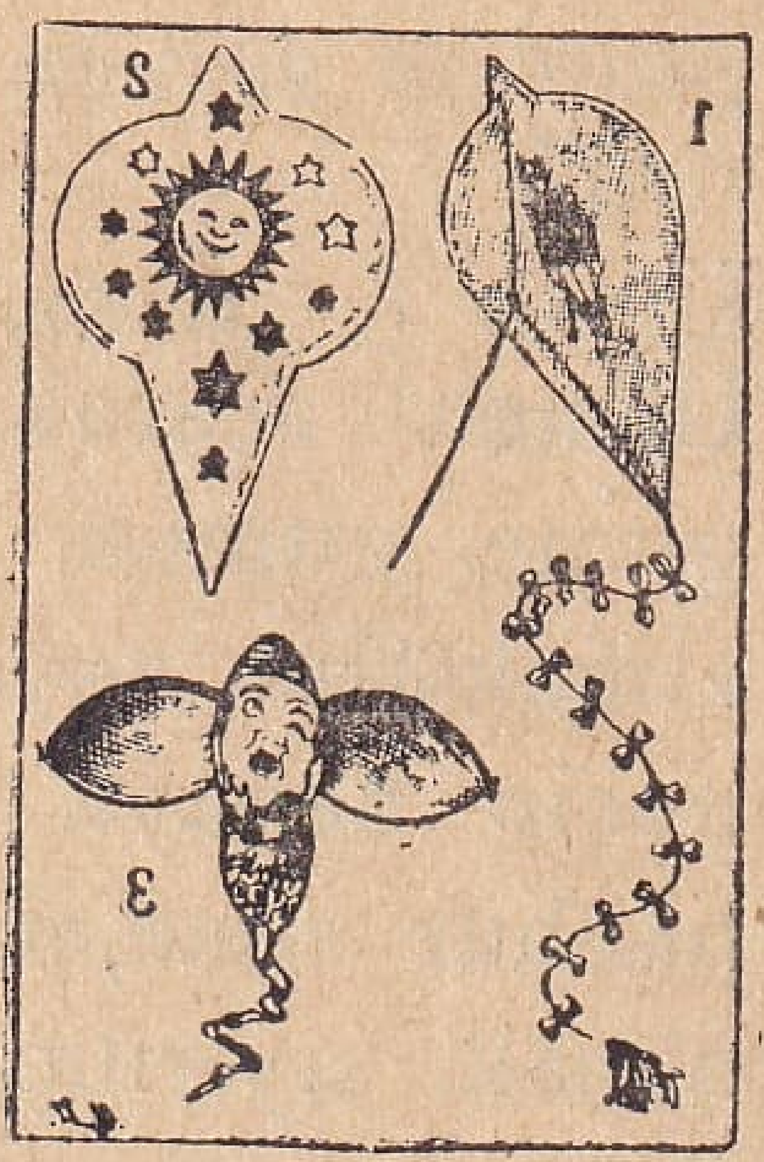

Uçurtma

Uçurtma | **Uçurtmak** (*t. m*) Uçmağa sevk ve icbar etme, etmek veya uçmağa serbest bırakma, bırakmak, tebahhur ettirme, ettirmek, gaze tahavvül ettirme, ettirmek, kılıç ve saire ile vurarak bir şeyin tepesini kesme, kesmek§ Yıkıp tahrip etme, etmek, nabedit etme, etmek, bir şeyi süratle meydandan yok etme, etmek. *[Faire voler; laisser* § *Jeter en l'air*§*Évaporer;volatiliser.]*

Uçurum (*t. s.*) Pek sarp ve dik mahal, yar, yarlı yer. *[Précipice; escarpement.]*

Uçuşma | **Uçuşmak** (*t. m.*) Birlikte ve biribirine karışarak uçma, uçmak § Kanatlarını vurarak telâşla uçma, uçmak. *[Voleter; voltiger.]*

Udade (*t. s.*) İrtifa aletlerinin derecatını gösteren müteharrik kol, mastara, irtifa günyesi. *[Alidade.]*

Udî (*a. f.*) Ut denilen çalgıyı mahirane çalan. *[Qui joue l'instrument de musique dit « ut »]*

Udul (*a. s.*) Yoldan çıkma, sapma § Geri dönme, vaz geçme,nükûl*[Déviation;écartement* § *Retractation.]*

Udul (*a. s.*) Cürüm mevcut olup olmadığına ve hafifleten sebepler bulunup bulunmadığına vicdanen karar veren ve intihapla mahkemeye alınan kimseler : Udul heyeti *[Les*

jurés; les personnes justes.]
Uf (*t. s.*) Bıkıntı, bezginlik ve usanma halinde kullanılır, oh! *[Ma1 que les repos après une fatigue.]*
Ufacık (*t. f.*) Pek ufak, pek küçük, küçücük, mini mini. *[Tout,e petit,e; mignon,ne.]*
Ufak (*t. f.*) Küçük, rakik; küçük ve ehemmiyetsiz şeyler. *[Petit,e; menu,e.]*
Ufalama | **Ufalamak** (*t. m.* Ufak ufak doğrama,doğramak, paralamak, rize rize etme, etmek. *[Réduire ou briser en pétits morceaux; rendre plus petit.]*
Ufalma | **Ufalmak** (*t. m.*) Daha ufak olma. olmak, küçülme, küçülmek. *[S'amoindrir; se rapetisser.]*
Ufarak (*t. s.*) Daha küçük,küçükçe. *[Plus petit,e;mineur,e]*
Ufkî (*a. f.*) Ufka mensup ve müteallik, su sathına muvazı ve şakule amut olan. *[Horizontal,e.]*
Ufatma | **Ufatmak** (*t. m.*) Daha ufak yapma, yapmak, küçültmek, ufak ufak kırmak,ince parça haline koyma, koymak. *[Rapetisser ; émietter; réduire.]*
Uflama | **Uflamak** (*t. m.*) Usanma ve bıkıntı makamında uf deme, demek. *[Respirer après une fatigue en un danger.]*
Ufuk (*a. s.*) Göğün yer ile birleşmiş görünen yeri. *[Horizon.]*
Ufunet (*a. s.*) Yara veya çıban etleri çürüyüp fena kokma, çürümekten hâsıl olan fena koku. *[Inflamation § Putridité; putréfaction; corruption § Mauvais odeur; miasme.]*
Ufunetlendirme | **Ufunetlendirmek** (*t. m.*) Yara veya çıbanın etlerini çürütme, çürütmek, iltihap peyda ettirme,ettirmek, kötü kokutma,kokutmak, fena bir koku aldırma, aldırmak. *[Faire se putréfier, faire se corrompre.]*
Ufunetlenme | **Ufunetlenmek** (*t. m.*) Etler çürüyüp kokma, kokmak, iltihap peyda etme, etmek, kokma, kokmak, kötü koku gelme, gelmek. *[Se putréfier, se corrompre, prendre mauvais odeur.]*
Ufunetli (*t. f.*) Etleri çürüyüp kokan, iltihaplı, kötü kokulu, fena rayıhalı, ağır. *[Putréfié corrompu,e.]*
Uğlama | **Uğlamak** (*t. m.*) Uğultu, vermek kulağa karışık ve gürültülü sesgelmek *[Bour-*

donner; tinter; produire ou entendre un bruissement.]

Uğrak (*t. s.*) Uğranacak, durulacak yer. *[Lien d'arrêt, de repos.]*

Uğrama | (*t. m.*) Geçerken
Uğramak | bir yere ilişme, ilişmek, muvakkaten durma, durmak § Düçar ve giriftar olmak, tutulma, tutulmak § Geçme, geçmek § Fırlama, fırlamak. *[Passer par; toucher à; visiter en passant §Tomber; être pris,e(par un maladie).]*

Uğraş (*t. s.*) Kavga, savaş, harp. *[Rencontre; combat.]*

Uğraşma | (*t. m.*) Muharebe,
Uğraşmak | muhasama etme, etmek, meşgul olmak, iştigal etmek, çekişme, çekişmek. *[S'occuper; travailler § Prendre beacoup de peine et de souci. combattre.]*

Uğraştırma | (*t. m.*) Meşgul
Uğraştırmak | etme, etmek§Çekiştirme, çekiştirmek, gailede bulundurma, bulundurmak. *[Donner des occupations § Causer beaucoup de peines, de soucis.]*

Uğratma | (*t. m.*)Vardırma,
Uğratmak | vardırmak, geçerken bir yere iliştirme, illiştirmek, yolunda muvakkaten bir yerde durduurma, durdurmak § Düçar, giriftar etme, etmek. *[Faire ou laisser approcher Fair toucher à; fair passer par.]*

Uğru (*t. s.*) Uğranılan yer, yol, çizgi, hat, eser, istikamet§ Hırsız harami, sarik. *[Trace; ligne tracée § Voleur.]*

Uğrulama | (*t. m.*) Çalmak,
Uğrulamak | hırsızlık etmek. *[Voler.]*

Uğrulânma | (*t. m.*)Çalınmak,
Uğrulanmak | sirkat olunmak. *[Être volé,e.]*

Uğrulatma | (*t. m.*) Çaldır-
Uğrulatmak | mak, sirkat ettirmek. *[Faire voler.]*

Uğrulayın (*t. s.*) Hırsızcasına kimse görmeden. *[En voleur; furtivement]*

Uğurluk (*t.s.*) Hırszılık, haramilik, sirkat. *[État et délit de voleur vol.]*

Uğuldama | (*t. m.*) Gürültü,
Uğuldamak | karışık , kalın bir ses işitmek, böyle bir sesle gürültü etmek. *[Voir: Uğlamak]*

Uğultu (*t. s.*) Kulağa gelen gürültülü ve boğuk ses. *[Bourdonnement; bruissement.]*

Uğur (*t. s.*) Hayır, bereket, saadet, yol . *[Sort ; chance, rencontre heureuse ; bonne chance.]*

Uğurlama } (*t. m.*) Selâmet-
Uğurlamak } lemek, teşyi etmek.*[Reconduire]*

Uğurlanma | (*t. m.*) Selâmet-
Uğurlanmak | lenme, selâmetlenmek, teşyi olunma, olunmak, yola vurulma, vurulmak. *[Se reconduire.]*

Uğurlu (*t. f.*) Bereketli, hayırlı mes'ut, müteyemmen, meymenetli *[De bon augure; porte chance; mascotte.]*

Uğursuz (*t. f.*) Hayırsız, bereketsiz, meymenetsiz, meş'um, menhus. *[De mauvais augure § Malchanceux.se.]*

Uğursuzluk (*t. s.*) Bereketsizlik, hayırsızlık, şeamet, nühuset. *[Guigne; guignon; mal chance.]*

Uhde (*a. s.*) Bir işi üzerine alma, vait, taahhüt § Vazife, bir adamın yapmağa mecbur olduğu iş iktidarı dairesi § Bihakkın icra altında kalmama, becerme § Mes'uliyet. *[Engagement; obligation; stipulation; charge; responsabilité; devoir; office.]*

Uhrevî (*a. f.*) Ahrete mensup ve müteallik, ahrete ait. *[Qui appartient à l'autre monde; relatif, ive à la vie future.]*

Uhut(A.s.)Ahdın cem'i.«Ahit»a bak. *[Pluriel de ahit. Voir: ahit.]*

Uhuvvet(*a. s.*) Kardeşlik, biraderlik, muhabbet, meveddet, muhaleset, sıdık, hulûs. *[Fraternité.]*

Ukalâ(*a. f.*] Akilin cem'i.Bak: Âkil, akıl satan, akıllı geçinmek istiyen. *[Pluriel de akıl Voir: akıl]*

Ukalâdümbeleği(*t. f.*) Bir şey bilmediği halde akıllılık, bilgiçlik taslıyan. *[Qui pose pour le savant.]*

Ukalâlık (*t. s.*] Akıllılık satma, akıllı geçinme. *[Action de faire de savant.]*

Ukba (*a. s.*) Ahiret, öbür dünya. *[Vie future; l'autre monde.]*

Uknum (*a. s.*) Asıl, zat, unsur. *[Hypostase.]*

Ukte (*a s.*) Düğüm§ Hallimüşkül iş § Muamma *[Nœud § lien; lien conjugal; liaison § Dificulté; obstacle§Enigme.]*

Ukubet (*a.s.*) Mücazat, eziyet, azap, işkence. *]Punition; châtiment § Torture.]*

Ulak(*t. s.*) Yakın, bitişik, yetiştirebilen § Sai, tatar, posta. *[Près; à qui l'on peut arriver §Courrier; messager.]*

Ulama (*t. m.*) Biribirine bağlı,

merbut, zencirleme § Ekleme, bitişik. *[Longue corde ou chaîne; action de lier, unir.]*

Ulama } (*t.m.*) Bitiştirmek, ka-
Ulamak } vuşturmak, eklemek§ Dolayarak bağlamak. *[Unir, joindre]*

Ulanma } (*t. m.*) Bitişme bitiş,
Ulanmak } mek, teselsül etme, etmek, zincirlenme zincirlenmek, uzanma, uzanmak. *[S'unir, se joindre.]*

Ulaş (*t. s.*] Bitişme, bitişiklik, ittisal. *[Réunion; jonction; adhérence.]*

Ulaşık [*t. f.*] Bitişik, muttasıl, mülasık, yetişmiş, vusul bulmuş vâsıl olmuş. *[Uni,e; joint,e § Arrivé,e; parvenue,e.]*

Ulaşma } (*t. m.*) Bitişme, bi-
Ulaşmak } tişmek, ittisal peyda etme, etmek, muttasıl olma, olmak § Yetişme, yetişmek, kavuşma, kavuşmak, mülâkat etme etmek. *[S'unir; se joindre § Arriver, parvenir § Se revoir.]*

Ulaştırma } (*t. m.*) Bitiştirme,
Ulaştırmak } bitiştirmek, ittisal ettirme, ettirmek, § Görüştürmek, kavuşturma, kavuşturmak. *[Joindre; réunir. Amener en contiguïté § Faire arriver.]*

Ulatma } (*t. m.*) Büyütme bü-
Ulatmak } yütmek, tazim ve takdis etme, etmek, § Ağırlama, ağırlamak. *[Faire grandir; honorer, respecter.]*

Ulema (*a, s.*) Âlimin cem'i âlimler, çok okumuş olanlar, çok bilenler. *[Savants; personnes lettrées.]*

Ultımatom (*c. s*) Bir devletin diğerine son ve kat'î teklif ve ihtarı. *[Ultimatum.]*

Ulu [*t. f.*] Büyük, cesim, iri, azîm, kebir, yüksek. *[Grand,e; gras, se; volumineux, euse énorme.]*

Ulûfe [*t. s.*] Eski zamanlarda askere verilen maaş. *[Salaire; solde; appointements.]* **ulûfeli** = Maaşlı, muvazzaf. *[Salarié,e; solde.]*

Ululama } (*t. m.*) Tazim tevkir
Ululamak } etme, etmek. İkramda bulunma, bulunmak. *[Honorer; respecter.]*

Ululanma } (*t. m.*) Büyüklük
Ululanmak } satma, satmak, kibirlenme, kibirlenmek. *[Agrandir; devenir fier,ère.]*

Ululuk (*t. s.*) Büyüklük, azamet. *[Magestuosité; grandeur.]*

Ulûm (*a. s.*) İlmin cem'i. (İlim)e bak. *[Sciences; voir: İlim.]*

Uluma } (*t. m.*) Köpek, çakal
Ulumak } gibi hayvanlar acı acı bağırma, bağırmak, ürüme, ürümek. *[Hurler; rugir.]*

Uluorta (*t. f.*) Acıktan açığa, zahiren aşikâre, adeta. *[Ouvertment; franchement.]*

Ulus (*t. s.*) Cemaat, kavm, büyük aşiret. *[Grand tribut.]*

Uluşma | (*t. m.*) Birkaç köpek
Uluşmak | birden ürüme, ürümek, uzun ve acı acı bağrışma, bağrışmak. *[Voir: ulumak.]*

Ulvî (*a. f.*) Âlî, yüksek, bülent semaye ve ruhaniyat ve maneviyata müteallik. *[Elevé,e; haut § Supérieur,e sublime § Céleste.]*

Ulviyet (*a. s*) Yükseklik, bülentlik, yücelik. Maneviyat, ruhaniyet,semavîlik. *[Noblesse.]*

Umacı (*t. s.*) Küçük çocukları korkutmak için icat olunmuş korkunç bir mevhum şahıs. *[Croque -mitaine; loup- garou.]*

Umk | (*a. s.*) Derinlik irtifa,
Umuk | çukurluk. *[Profondeur.]* **umkan** = Umkitibarile, derinlikçe. *[En profondeur.]*

Umma | [*t. m.*] Bekleme, bek-
Ummak | lemek, ümit etme, etmek § İnanma, inanmak. *[Espérer § Croire§S'y attendre.]*

Umman [*a. s.*] Büyük deniz. *[Océan.]*

Umran (*a .s.*) Mamurluk, bir yerin işlenmiş ve şenlenmiş olması, medeniyet,refah. *[Prospérité.]*

Umranî (*a. s.*) Mamurluğa ait ve müteallik. *[Qui concerne, ou favorise la prosperité.]*

Umu (*t. s.*) Ümit, emel, intizar. *[Espérance, espoir.]*

Umulma | (*t. m.*) Ümit olun-
Umulmak | ma, olunmak, memul edilme edilmek, beklenilme, beklenilmek. *[Être espéré,e § Être attendu,e.]*

Umum (*a. s.*) Herkese ait ve şamil olan. Umumilik § Herkes, bütün insanlar, bütün halk, cümle. [*Généralité; généralisation § Public; commun.*]

Umumen (*a. f.*) Umnmiyet üzre, bütün, hep. *[Généralement; en général; totalement.]*

Umumî (*a. f.*) Umuma ait ve müteallik. *[Général,e;universel,le; commun,e. public,que.*

Umumîyet (*a. s.*) Umumilik, bir şey'in cümleye ait ve şamil olması. *[Généralité; universalité. publicité.]*

Umur (*a. t.*) Ehemmiyet verilen, mühim işler: Umuru azime. *[Affaires importantes.]*

Umursanma | (*t. m.*) Ehemmi-
Umursanmak | yet verme, vermek, vazife edinme, edinmek. *[Se soucier ou se charger d'une affaire, en faire sienne.]*

Umut (*t. s.*) Ümit, umu, umma, memul. [*Espoir; espérance.*]
Un (*t. s.*) Pek ince yani toz haline getirilecek surette döğülüp ezilmiş buğday, arpa, mercimek ve emsali hububat. [*Farine.*]
Unalma | **Unalmak** | (*t. m.*) Hasta, yara iyi, olma, olmak, şifa bulma, bulmak. [*Guérir; se cicatriser.*]
Unaltma | **Unaltmak** | (*t. m.*) Hastayı, yarayı iyi etme, etmek. Şifayap etme, etmek. [*Guérir; sauver.*]
Unf (*a. s.*) Kabalık, dürüştlük, sertlik, şiddet. [*Dureté; violence; rudesse.*] **unfen** = Kabalıkla; dürüşttane, sertçe, şiddetle. [*Avec violence; violemment.*] **unfî** = Kaba, dürüşt, sert. [*Dur,e; rude; violent.e.*]
Unfuvan (*fa. s.*) Gençliğin iptidası ve parlak vaktı,revnak, tazelik. *Commencement de la jeunesse, de la beauté.*]
Unmadik (*t. s.*) İfakat bulmaz sifa bulmaz. [*Incurable.*]
Unma | **Unmak** | (*t. m.*) Islah olmak nefsini tashih etmek. Şifa bulmak. Yara iltiyap etmek. [*S'améliorer; se corriger* § *Guérir, être cicatrisé,e.*]
Unmaz (*t. f.*) İyi olmaz, şifa bulmaz, islah kabul etmez. [*Incurable; incorrigible.*]
Unsur (*a. s.*) Cisimleri terkip eden basit maddelerin herbiri, esas, asıl § Bir cemaat, bır fırka teşkil eden halk. [*Élément; principe*] **unsurî** = Unsura mensup ve müteallik. [*Élémentaire.*]
Unulma | **Unulmak** | (*t. m.*) Bak: unalmak. [*Voir; unalmak.*]
Unutkan (*t. f.*) Hafızası kuvvetli olmıyan, çok unutan. [*Oublieux, euse; distrait,e.*]
Unutma | **Unutmak** | (*t. m.*) Hatırdan çıkma, çıkmak, feramuş etme, etmek, nisyan § Geçmek, affetme; etmek § İhmal eyleme, eylemek. [*Oublier.*]
Unutturma | **Unutturmak** | (*t. m.*) Bir vak'anin, bir şey'in üzerinden zaman geçirerek unutulmasını mucip olma, olmak, nisyana uğratma, uğratmak [*Faire oublier; faire pardonner.*]
Unvan (*a. s.*) Bir fasıl veya kitabın en başında yazılı olan isim ki o fasıl ve kitabın ismidir, ser levha § Elkap, rütbe. [*Nom; titre.*] **unvanlı** = Bir unvanı, bir lakabı olan, çalımlı. [*Dénommé,e titré,e.*]
Ur (*t. s.*) Bazen bedenin muhtelif yerlerinde peyda olan il-

tihapsız şiş § Bazi ağaçlarda hasıl olan küçük tumsek *[Tumeur.]*

Urba(*c.s.*) Ruba, elbise. *[Robe.]*

Urban (*a. s.*) Çadır altında yaşıyan araplar, bedeviler. *[Tribus arabes; bédouins.]*

Urgan (*t. s.*) İnce halat, kalın ip. *[Grosse corde.]*

Urûç (*a. s.*) Yükselme, yukarı çıkma; suut. *[Ascension.]*

Us (*t. s.*) Akıl, zekâ, feraset § Edep, terbiye § Yavaşlık, hilim. [Uslu] bu kelimeden mehuzdur. *[Raison; droiture de jugement; sagesse.]*

Usan (*t. s.*) Bıkıntı, bezginlik, melâl. *[Ennui, dégoût; lassitude.]*

Usanç (*t. s.*) Bıktıran, melâl veren. *[Ennuyé.e; dégoûté,e; morose.]*

Usandırma | **Usandırmak** (*t. m.*) Bıktırma, bıktırmak, bezdirme, bezdirmek, melâl verme, vermek. *[Causer l'ennui, le dégoût § Importuner.]*

Usanılma | **Usanılmak** (*t. m.*) Usan gelme, gelmek, bıkılma, bıkılmak, *[Ennuyer ; dégoûter.]*

Usanma | **Usanmak** (*t. m.*) Bıkma, bıkmak, bezme, bezmek, *[S'ennuyer, e, dégoûter.]*

Usare (*a. s.*) Sıkılan meyvanın suyu. *[Jus; suc exprimé.]*

Uskumru (*c. s.*) En makbul cinsi kara denizde bulunan bir küçük balık. *[Maquereau.]*

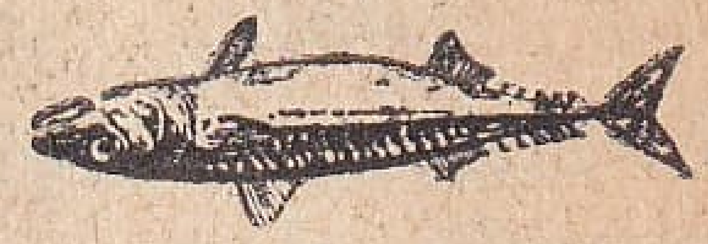

Uskumru

Uskur (*c. s.*) Per vanesi kıçında bulunan vapur. *[Hélice.]*

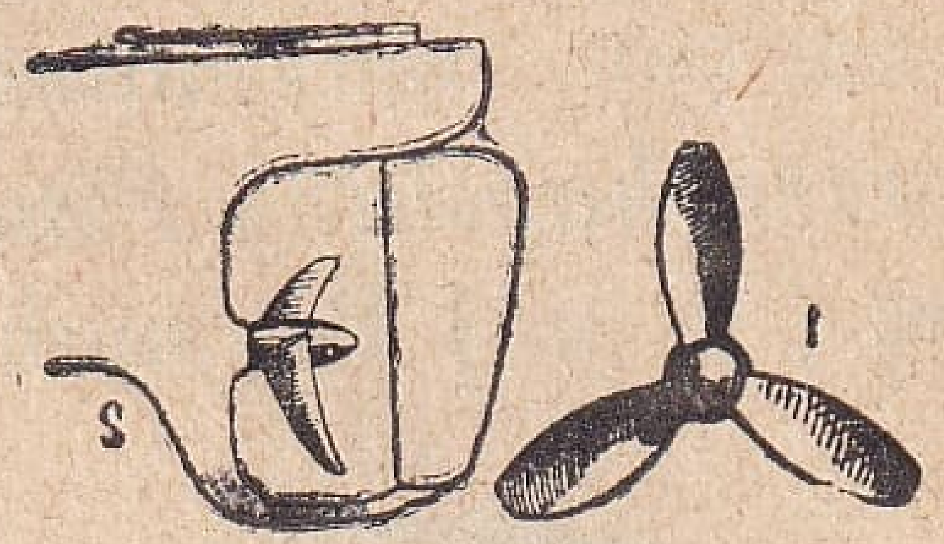

Uskur

Uslandırma | **Uslandırmak** (*t. m.*) Aklını başına getirme, getirmek, uslu bir hale koma, komak. *[Assagir; corriger.]*

Uslanma | **Uslanmak** (*t. m.*) Uslu olma, olmak, akıllanma, akıllanmak, terbiye olma, olmak. *[Devenir sage et paisible; acquérir une bonne conduite.]*

Uslatma | **Uslatmak** (*t. m.*) «Uslandırmak»a bak. *[Voir: Uslandırmak.]*

Uslu (*t. f.*) Sakin, halim, rahatsızlık etmiyen, akıllı, zeki, terbiyeli. *[Sage; paisible: raisonnable]*

Ulu,orta (*t. f.*) Gelişi güzel. *[Négligement.]*

Usta (*t. s. f.*) San'atında mahir adam, çırakların başı § Muallim, mürebbi § Tecrübesi ziyade olan, çok bilen ve iyi düşünen § Kurnaz. *[Maître, esse; patron,ne; artisan habile.]* **ustalık** = San'atkârlık, meharet, tecrübe § Mahiren yapılmış şey, mükemmeliyet. *[Maitrise; habilité § Finesse.]*

Ustunç (*c. s.*) Bir muhafaza

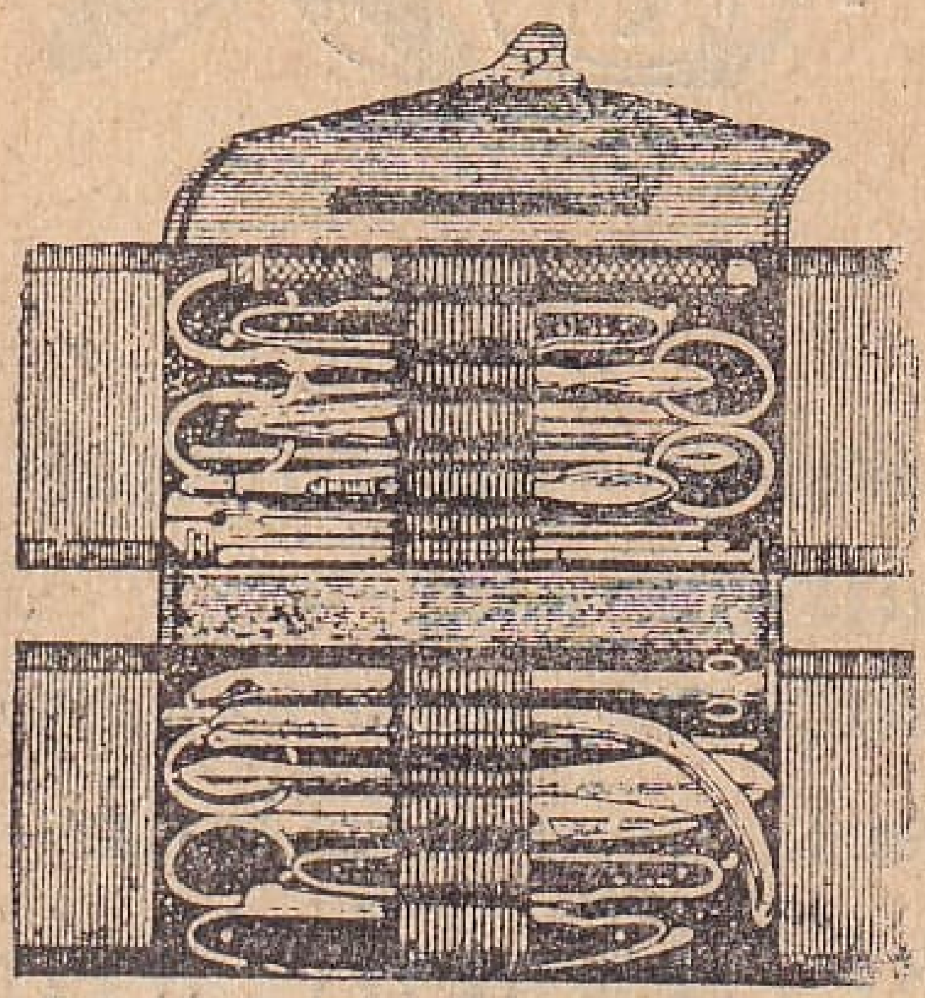

Ustunç

içinde bulunan cerrah aletleri. *[Trousse.]*

Ustura (*t. s.*) Tıraş için kullanılan keskin bıçak. *[Rasoir.]*

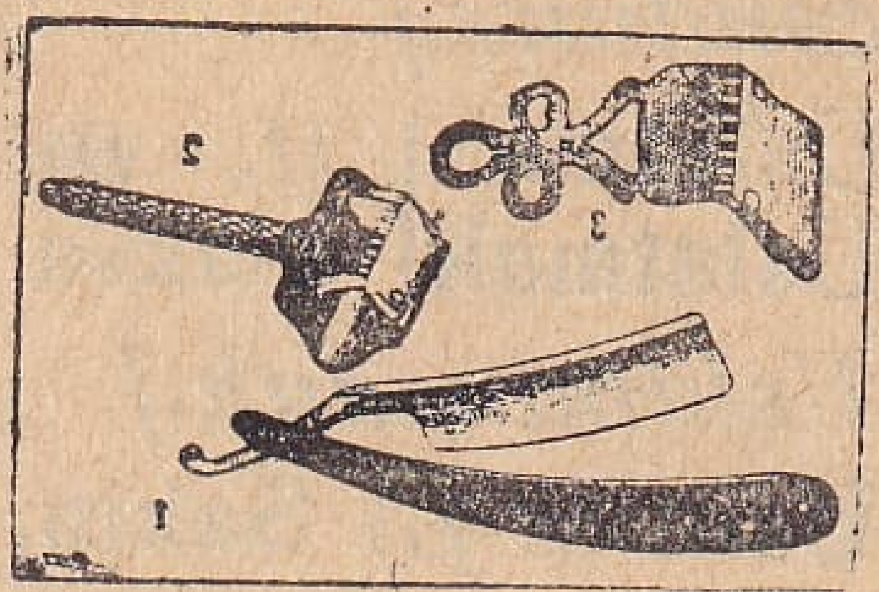

Ustura

Usturlap (*a. s.*) Eski zamanlarda kullanılan bir rasat aleti. *[Astrolabe.]*

Usul (*a. s.*) Nizam, tertip, kaide, uslup, tarz, tavur § Yavaşlık, mülayemet *[Racines § Origines; principes § Système]*

Usullacık (*t. f.*) Yavaşcacık, pek yavaş olarak. *[Tout doucement.]*

Usulsuz (*t. f.*) Nizam ve tertibe uymıyan, nızamsız olarak. *[Contraire à la règle; sans méthode.]*

Uşak (*t. s.*) Çocuk, delikanlı § Erkek hızmetçi. *[Garçon; jeune garçon § Domestique.]* **uşaklık** = Çocukluk, delikanlılık. (Erkek) hizmetçilik. *[Profession de domestique; domesticité.]*

Uşşak (*a. s.*) Aşıkın cem'i. Aşıklar § Şark musikisinde bir fasıl. *[Pluriel de aşık § Une motif de la musique oriental.]*

Ut (*a. s.*) Kirişli bir çalgı aleti. *[Luth; lyre.]*

Utandırma / **Utandırmak** (*t. m.*) Mahcup etme, etmek, utanmasına sebep olma, olmak § Birine iyilik veya çok ikram etme, etmek. *[Faire honte; fair rougir § Confondre; obliger.]*

Utangaç / **Uutangan** / **Utanık** (*t. f.*) Çok utanan ve sıkılan; serbest lâkırdı söy-

liyemeyen, fazla mahcup. *[Timide; qui a honte.]* **utangaçlık - utanıklık** = Mahcupluk, sıkılganlık. *[Timidité.]* **utanış** = Utanma fili ve tarzı, mahcubiyet. *[Honte; rougeur.]*

Utanma | (*t. m.*) Bir söz ve-
Utanmak | ya hâlden sıkılarak mahçup olma, olmak. *[Avoir honte; rougir.]*

Utanmaz (*t. f.*) Utanması olmıyan, sıkılmaz, hayasız. *[Éhonté,e, effronté,e dévergondé,e.]*

Utarıt (*a.s.*) Şemiş manzumesinin içinde bulunup güneşe en yakın olan seyyare. *[Mercure.]*

Utufet (*a. s.*) Merhamet ve şefkat. *[Affection; tendresse; inclination.]* **utufetlu** = Vaktile (bâlâ) rütbesini haiz olan kimselerle, ser'askerlerin resmî lakabı idi. *[Titre d'honneur donné aux personnages qui avaient le grade de Bâlâ (anciennement).]*

Uyandırma | (*t. m.*) Uyku-
Uyandırmak | açma, açmak, uyku kaçırma, kaçırmak, ikaz bidar etme, etmek § Gafletten kurtarma, kurtarmak. *[Éveiller § Avertir § Faire vivifier; rendre florissant,e.]*

Uyanık (*t. f.*) Uyku halinde olmıyan, uykudan uyanmış bulunan § Müteyakkız, açık gözlü, münevver fikirli, zeki. *[Éveillé,e § Intelligent,e; vif, ive.]* **uyanıklık** = Uyumıyan adamın hâli, teyekkuz, bidarlık § Zekâvet, istidat § Basiret, gafletten azadelik. *[État de celui, de celle qui est éveillé,e § Intelligence.]*

Uyanma | (*i.s.*) Uyanma fiili ve
Uyanış | tarzı teyakkuz. *[Réveil § Éclosion; reverdissement.]*

Uyanma | (*t. m.*) Uykudan
Uyanmak | kalkmak, uyku kaçmak § Müteyakkız olmak § Gafletten kurtulmak § Otlar canlanıp sürmeğe başlamak § Şen ve mamur olmak. *[S'éveiller § S'allumer § Se ressaisir § Éclorer, se reverdir.]*

Uyar (*t. f.*) Benzer, andırır, eş, manent § Uyması ve uydurulması kabil olan § Uysal. *[Convenable; conforme; semblable.]*

Uydurma (*t. s. f.*) Uyduruş, uydurmak fiili ve hali § Asılsız, yalan söz. *[Ajustement; arrangement; nouvelle controuvée.]*

Uydurma | (*t. m.*) Uygun
Uydurmak | getirmek, düzelt-

mek, tesviye etmek § Nail olmak § Becermek, elde etmek§ Terfik ve tatbık etmek § İşini yoluna koymak. *[Adapter; ajuster; rendre conforme § Arranger § Inventer § Controuver.]*

Uydurulma } (*t. m.*) Uygun
Uydurulmak } getirilme, getirilmek § Düzeltilme, düzeltilmek, tesviye olunma,olunmak, tevkif olunma, olunmak § Yalandan yayma, yaymak, tasni etme, etmek. *[Être adapté,e être ajusté,e; être arrangé,e]*

Uygun (*t. f.*) Münasip,muvafık, mutabık, uyar, benzer, andırır § Ehven, ucuz. *[Conforme; convenable.]* **uygunluk**=Muvafıklık,uyarlık.*[Convenance.]* **uygunsuz** = Muvafık, mutabık olmıyan § Münasebetsiz § Fena hâl ve hareket § Terbiyesiz, ahlâksız. *[Inconvenant; inconvenable; impropre; défavorable; de mauvaise conduite.]* **uygunsuzluk** = Uygunsuzun hal ve hareketi. *[Inconvenance; abus § Sédition; événement facheux; trouble.]*

Uyku (*t.s.*) Bir ikisi müstesna olmak üzere bütün hayvanata bilhasssa geceleri ariz olan uyuşukluk hâli, nevim(nevm) § Gaflet, sünepelik. *[Sommeil.]* **uykucu** = Çok uyuyan,uykuyu, seven; tenbel. *[Paresseux, euse, qui aime toujours la sommeil.]* **uykusuz** = Uykusu az olan § Uykusunu alamamış, uykuya doymamış olan, uykuya muhtaç bulunan *[Qui ne dort pas.]* **uykusuzluk** = Uykusuz olan kimsenin hâl ve evsaf ve hareketi. *[Insomnie.]*

Uyluk (*t. s.*) Bacakların kalçadan dize kadar olan yukarı kısmı. *[Cuisse.]*

Uyma } (*t. m.*) Tâbi olma,
Uymak } olmak, birinin sözu üzere hareket etme, etmek, arkasından gitme, gitmek § Muvafakat, mutabakat etme, etmek § Münasebetli ve uygun olma, olmak, benzeme, benzemek, yaraşma, yaraşmak § Yoluna girme, girmek. *[Convenir § Suivre; obéir; se conformer; imiter § Ressembler.]*

Uysal (*t. f.*) Herkese uyan, her işittiği söze kanan, kendine mahsus rey ve fikri olmiyan. *[Qui suit volontier l'opinion des autres; qui ne fait opposition à rien.]*

Uyuklama } (*t. m.*) Uyuma,
Uyuklamak } uyumak, pineklemek, pineklemek. [*Sommeiller, s'endormir sans être couché.*]

Uyuma } (*t. m.*) Uykuya var-
Uyumak } ma, varmak, uykuda olma, olmak § Gafil bulunma, bulunmak § (iş) keri kalma, kalmak. [*Dormir; s'endormir* § *Ne pas se soucier; rester dans l'inertie.*]

Uyunma } (*t. m.*) Uykuya
Uyunmak } varılma, varılmak uykuda bulunma, bulunmak § Gaflette kalınma, kalınmak. [*Dormir.*]

Uyuntu (*t. f.*) Miskin, tenbel, ağır hareketli, uyur gibi duran. [*Parasite; mesquin; paresseux, niais,e.*]

Uyuşma } (*t. m.*) Duymaz,
Uyuşmak } hissetmez olma, olmak § Tenbelliğe duçar olma, olmak § Karıncalanma, karıncalanmak § Pazarlıkta veya bir mukavele aktinde tarafeyn biribirile anlaşma, anlaşmak. [*S'engourdir; s'assoupir* § *Devenir paresseux, euse.*]

Uyuşturma } (*t. m.*) Uyuş-
Uyuşturmak } mak filini yaptırma, yaptırmak, uyuşmasına sebep olma, olmak. [*Engourdir; assoupir.*]

Uyuşturucu (*t. f.*) Uyuşturan uyuşmasına sebep olan § Arayı bulan. [*Engourdissant,e; assoupissant,e.*]

Uyuşuk (*t. f.*) Uyuşmuş olan, hissi giderilerek duymaz bir hâle gelen §Atil, batı, tenbel§ Barışık, mutabık. [*Engourdi,e assoupi,e* §*Lent,e; paresseux, euse.*] **uyuşukluk** = Hissizlik tenbellik, uyuşuk olanın hâl ve vaz'iyeti § Gevşeklik, rehavet. [*Engourdissement; assoupissement* § *Lenteur; paresse.*]

Uyutma } (*t. m.*) Uykuya
Uyutmak } yatırılma, yatırılmak tenvim etme, etmek § Usandırma, usandırmak, can sıkma, sıkmak § İğfal etme, etmek § Bir işi uzun zaman sürüncemede bırakma, bırakmak § Hissi iptal edip bayıltma, bayıltmak. [*Endormir* § *Importuner parlant beaucoup* § *Tromper; bercer de fausse espérance.*]

Uyutucu (*t. f.*) Uyku getiren, uyku veren, **münevvim.** [*Soporifique; qui endort.*]

Uyuz (*t. s.*) İnsan ve hayvana arız olan ve çok süren sari

kaşınma illeti, gicik, cerep. *[Gale § Galeux,euse.]*

Uz (*t. f.*) İyi, yarar, salih, ceyyit § Uygun, muvafık § İyilik, münasebet, muvafakat§ Sulh, salâh § Meharet, san'at. *[Bonté; douceur; calme § Paix; conciliation.]*

Uzak (*t. f.*) Zaman veya mekânca yakın olmıyan, irak, bait § Memul ve muhtemel olmıyan § Muhalif, mübayin, uymaz, tevafuk etmez § Uzak yerde, irak olarak § Bait ve irak yer. *[Loin; lointain,e § Très peu; probable § Différent,e; contraire.]* **uzakça** = Biraz uzak, irakça. *[Assez ou un peu loin.]*

Uzaklaşma | **Uzaklaşmak** | (*t. m.*) Biribirinden ayrı ve bait düşme, düşmek, tebaüt etme, etmek § Uzağa gitmek, bait olmak. *[S'éloigner; s'écarter.]*

Uzaklaştırma | **Uzaklaştırmak** | (*t. m.*) Biribirinden ayrı ve bait düşürme, düşürmek § Uzağa sürme, sürmek, teb'it etme, etmek. *[Éloigner; écarter.]*

Uzaklık (*t. s.*) Mesafe veya zamana yakın olmayış, iraklık, buüt § İrak, tefavüt, uzaklık. *[Distance; éloignement; grande différence.]*

Uzama | **Uzamak** | (*t. m.*) Uzun olma, olmak § İmtidat etme, etmek, çok sürüncemede kalma, kalmak § Uzağa gitme, gitmek. *[Devenir long,ue; s'allonger § Espacer § Durer § Retarder § Accroître en taille; grandir; être loin; aller au loin.]*

Uzanma | **Uzanmak** | (*t m.*) Uzun sürme, sürmek, imtidat etme, etmek § Boy atma, boy atmak. *[Être allongé, prolongé,e § S'étendre; se coucher; se tendre.]*

Uzatılma | **Uzatılmak** | (*t.m.*) Uzun sürdürülme, sürdürülmek § Temdit ve tatvil olunma, olunmak. *[Faire allonger; prolonger.]*

Uzatma | **Uzatmak** | (*t. m.*) Daha uzun yapma, yapmak, boyunu arttırma, arttırmak § İleri sürme, sürmek § Daha çok devam ettirme, ettirmek§ Lüzumsuz yere tafsilâtla tatvil etme, etmek § Tehir etme, etmek § Çok söyleme, söylemek § Müşkülât çıkarma, çıkarmak. *[Allonger; prolonger; éterniser § Étendre § Lâcher; laisser; trainer; différer; retarder § Eloigner; laisser.]*

Uzattırma } (*t. m.*) Bir baş-
Uzattırmak } kası vasıtasile uzun yapma, yapmak, boyuna ilâve ettirmek. [*Faire allonger; prolonger.*]

Uzayış } (*t. s.*) Uzamak işi.
Uzama } «Uzamak»a bak. [*Allongement* § *Duré,e* § *Retard; accroissement en taille* § *Éloignement.*]

Uzlaşılma } (*t. m.*) İttihat ve
Uzlaşılmak } muvafakat mümkün veya hâsıl olma, olmak. [*S'entendre; se reconcilier.*]

Uzlaşma } (*t. m.*) Uyuşma,
Uzlaşmak } uyuşmak, muvafakat, anlaşma, anlaşmak müsalâha etme, etmek. [*Se réconcilier; faire la paix; s'arranger, tomber d'accord.*]

Uzlaştırma } Anlaştırmak.
Uzlaştırmak } muvafakat ettirmek. [*Faire reconcilier; faire tomber d'accord.*]

Uzun (*t. f.*) Boyu çok olan, tavil, kısa olmıyan § Çok süren, çok devam eden, medit § Çabuk bitmez, tefsilâtlı, çok çok vakit. [*Long,ue* § *Détaillé,e*]

uzunca = Uzuna yakın. [*Assez long,ue* § *Un peu long,ue.*]

Uzunluk (*t. s.*) Boyluluk, uzun olmaklık, tul § Bir cismin boyu. [*Longueur.*]

Uzuv (*a. s.*) Bedeni teşkil eden aza ve eczanın beheri § Nebatların bazı kısımları. [*Organe; membre.*]

Uzvî (*a. s.*) Bedene mensup ve müteallık, azası olan, hayat sahibi olup, cemadattan olmiyan, hayvanî ve nebatî olan. [*Organique.*]

Uzviyet (*a. s.*) Bir cismin uzvî yani azalı ve neşvünemali olması. [*Organisme.*]

Ü

Ü (*t. h.*) Türkçe alfabenin yirmi altıncı ve sedalıların sekizinci harfi. [*Vingt sixième lettre de l'alphabet turc.*]

Übüvvet (*a. s.*) Babalık, pederlik. [*Paternité.*]

Ücret (*a. s.*) Emeğe karşı verilen para ve saire, hak, gündelik, maaş § Bir talebenin mek-

tebe, bir yolcunun otel veya konak yerine verdiği para § Umumî bir mahalde verilen dühuliye ve saire § Posta telgraf, şimendifer ve saireye verilen para. *[Salaire; solde§ Loyer; louage§Pension d'un élève § Port d'une lettre § Rémunération.]* **ücretli** = Gördüğü iş mukabilinde para alan § Bir yere ücret vererek girmiş ve kabul olunmuş § Ücreti olan. *[À Solde § Payant,e.]* **Ücretsiz** = Para almıyan, meccanen iş gören § Ücret ve dühuliyesi olmiyan § Ücret vermeksizin, meccanen. *[Sans salaire; gratis; gratuitement.]*

Ücurat (*a.* s.) Ücretin cem'i. Ücretler. *[Pluriel de ücret. Voir: Ücret.]*

Üç (*t. f.*) İkiden sonra olan sayı, dörtten bir noksan [3]. *[Trois.]*

Üçambarlı (*t.* s.) Üç ambarı olan ve üç sıra top yeri bulunan eski harp gemisi. *[Vaisseau à trois ponts.]*

Üçaylar (*t.* s.) Ehli islamca mubarek sayılan Recep, Şaban, Ramazan ayları. *[Les trois lunes Recep, Chaban, Ramazan.]*

Üçer (*t. f.*) Her birine veya her defasında üç. *[Par trois; chacun,e à trois.]*

Üçköşeli (*t. f.*) Müselles, üç köşesi olan şekil veya cisim. *[Triangulaire.]*

Üçleme } (*t. m.*) Üçe bölünme, bölünmek, üçlü§
Üçlemek } Bir cins ufak yonca § Dokuzar taşla oynanan maruf oyun. *[Faire atteindre le nombre trois § Diviser ou plier en trois § Trèfle rampant.]*

Üçleşme } (*t. m.*) Üç adedine baliğ olma, ol-
Üçleşmek } mak, üçü bir araya gelme, gelmek. *[Atteindre le nombre trois.]*

Üçleştirme } (*t. m.*) Üçe ib-
Üçleştirmek } lağ etme, etmek. *[Voir: Üçleşmek.]*

Üçletme | (*t. m.*) Üçleştirme,
Üçletmek | üçleştirmek, bu kelimelere bak. *[Parfaire au nombre trois.]*

Üçlü (*t. f.*) Üç kısımdan mürekkep, üç bölüğe münkasım üç nişan ve alâmet ve saireyi havi § İskambil kâğıtlarının üç beneklisi. *[À trois§ Le trois de jeu de carte.]*

Üçlük(*t. f.*) Üç kuruş ve saire kıymetinde olan § Üç arşın veya karış ve saire bo-

yunda veya eninde olan § Üç şeyden mürekkep, üç kısıma münkasim. *[Composé de trois; qui a la valeur de trois § Monnaie de trois piastres.]*

Üçüncü (*t. f.*) İkinciden sonra gelen, üç derecede bulunan. *[Troisième.]*

Üçüz (*t. f.*) Üçlü, üçü bir arada. *[Trois jumeaux nés d'un même accouchement.]*

Üdeba (*a. s.*) Edibin cem'i, edipler, edebiyatta ihtisası olanlar. *[Pluriel de edip. Voir: Edip.]*

Üfleme } **Üflemek** } (*t. m.*) Ağızla nefes verme, vermek § Nefesle söndürme, söndürmek § Nefesle şişirme, şişirmek, nefesle çalınan bir çalgı çalma, çalmak § Nefes etme, etmek, okuyup üfürme, üfürmek § Zahmetle nefes alma, almak. *[Souffler avec la bouche, gonfler en soufflant § Jouer de la clarinette etc.]*

Üflenme } **Üflenmek** } (*t. m.*) Ağızla nefes verilme, verilmek § Nefesle söndürülme, söndürülmek § Nefesle şişirilme, şişirilmek. *[Être soufflé,e; gonflé,e d'air.]*

Üfletme } **Üfletmek** } (*t. m.*) Vasıta ile üflemek, ağızla nefes verdirme, verdirmek § Söndürtme, söndürtmek § Şişirtme, şişirtmek § Üfleyip çaldırma, çaldırmak § Nefes ettirme, ettirmek, okuyup nefes ettirme, ettirmek. *[Faire souffler]*

Üftade (*a. f.*) Düşkün, aşık, meftun. *[Amoureux,euse.]*

Üful (*a. s.*) Batma, gurup etme gözden nihan olma. *[Anéantir]*

Üfürme } **Üfürmek** } (*t. m.*) Esme, Esmek, hübup etme, etmek § Üfleme. üflemek, hastaya okuyup üfleme, üflemek. *[Souffler (vent).]*

Üfürtme } **Üfürtmek** } (*t. m.*) Üfletme, üfletmek. *[Faire souffler.]*

Üfürük (*t. s.*) Okuyucuların okuduktan sonra hastanın üzerine üfledikleri nefes. *[souffle § Bouffée d'air soufflée sur la malade par le sorcier]*

Üfürükcü (*t. f.*) Okuyucu, hastalara okuyup üfliyen adam. *[Sorcier qui prétend guérir les malades en récitant quelques formules et en soufflant sur eux.]*

Üfürülme } **Üfürülmek** } (*t. m.*) Hava ile şişme, şişmek, nefesle kabarma , kabarmak .

[Être soufflé,e être gonflé,e d'air.]

Üğendire (*t. s.*) Çift veya öküz arabası sürerken öküzleri dürtmek için kullanılan uzun ve ucu iğneli değnek. *[Aiguillon pour piquer les bœufs.]*

Üleşici (*t. f.*) Başkaları ile bir şey paylaşan, taksime dahil olan, hissedar. *[Qui partage* § *Distributeur; diviseur.]*

Üleşme } (*t. m.*) Bölüşme,
Üleşmek } bölüşmek, pay etme, etmek, paylaşma, paylaşmak, taksim etme, etmek. *[Partager; prendre chacun sa part.]*

Üleştirme | (*t. m.*) Pay et-
Üleştirmek | me, etmek, taksim ve tevzi etme, etmek § Bölüştürme, bölüştürmek. *[Partager une chose entre plusieurs, distribuer.]*

Ülfet (*a. s.*) Alışma, ünsiyet, imtizaç § Görüşme, konuşma, ihtilât § Dostluk, muhabbet § Huy etme, itiyat. *[Fréquentation; relation* § *Amitié; familiarité.]*

Ülke | (*t. s.*) Memleket, hitta,
Ölke | diyar § Bir devletin hükmü altında bulunan yer. *[Pays soumis à un gouvernement; royaume; empire.]*

Ülker (*t. s.*) Maruf yedi yıldızın heyeti mecmuası, süreyya pervin. *[Pléiades.]*

Ültimatom (*c. s.*) Bir devletin diğer devlete son ve kat'î teklif ve ihtar, son söz. *[Ultimatum.]*

Ülûhiyet (*a. s.*) Tanrılık, mabutluk. *[Divinité.]*

Ümera (*a. s*) Bey manasına olan Emirin cem'i beyler, emirler. *[Pluriel de emir. Voir: emir.]*

Ümit (*a. s.*) Umu, umma, emel, memul. *[Espoir; espérance.]*

Ümitlendirme } (*t.m.*) Umdur-
Ümitlendirmek } ma, umdurmak, ümide düşürme, düşürmek, memul ettirme, ettirmek. *[Faire espérer.]*

Ümitlenme } (*t. m.*) Umma,
Ümitlenmek } ummak, ümide düşme, düşmek, memul etme, etmek. *[Espérer.]*

Ümitli (*t. f.*) Ümidi bulunan uman, memul eden. *[Qui espère.]*

Ümitsiz (*t. f.*) Ümidi kesmiş, meyus, nevmit § Umulmıyan,

ümit edilmiyen, memul olunmıyan § Hayatından, kurtulmasından ümit keşilmiş ağır hasta. *[Désespéré; sans espoir.]*

Ümitsilik (*t. s.*) Memul etmeyiş, meyusiyet, memul olmama § Hastanın kurtulmasından ümidin kesilmiş olması. *[Désespoir.]*

Ümitvar (*t. f.*) Ümidi olan, ümitle, uman, memul eden. *[Qui à de l'espoir.]*

Ümmet (*a. s.*) Bir peygamberin dine davete memur olduğu cemaat, aynı dine salik olan hey'eti umumiyesi. *[Nation; peuple.]*

Ümmî (*a. f.*) Okuyup yazma bilmiyen, cahil. *[Ignorant,e; illettré,e.]*

Ümmiye (*a. s.*) Umu, ümit, emel § Arzu, istek § Maksat, niyet, kuruntu. *[Espoir; espérance § But.]*

Ün (*t. s.*) İnsan ve hayvan sesi, avaz, sayha, yaygara § Yüksek sesle şarkı söyleme, teganni § Şöhret, nam, şan. *[Voix d'homme et d'animal § Renommée.]*

Uniforma(*c. s.*) Resmî elbise § Asker,polis, mektepli ve saire elbisesi. *[Uniforme.]*

Ünleme / **Ünlemek** (*t. m.*) Bağırma, bağırmak, çağırma, çağırmak, ses çıkarmak, nara atma, atmak § şarkı söyleme, söylemek, teganni etme, etmek § Ötme, ötmek, terennüm etme,etmek. *[Crier; chanter.]*

Ünlenme / **Ünlenmek** (*t. m.*) Seslenme, seslenmek, yaygara etme, etmek § Çınlama, çınlamak, taninendaz olma, olmak § Nam ve şöhreti şayi olma, olmak. *[Criailler; faire de bruit § Rétentir.]*

Ünletme / **Ünletmek** (*t. m.*) Bağırtma, bağırtmak, ses çıkartma, çıkartmak § Şarkı söyletme, söyletmek, teganni ettirme, ettirmek § Öttürme, öttürmek. *[Faire crier; faire chanter.]*

Ünlü (*t. f.*) Muhterem, şanlı, şerefli. *[Illustre;fameux,euse]*

Ünneme / **Ünnemek** (*t. m.*) Seslenme, seslenmek. *[Crier; appeler.]*

Ünsiyet (*a. s.*) Birlikte düşüp kalkma, ülfet, imtizaç. *[Familiarité; amitié; fréquentation.]*

Üranüs (*c. s.*) Güneş etrafın-

daki seyyarelerin yedincisi. *[Uranus.]*

Üre (*c.* s.) Bevlin cevheri, sidikte mevcut bir zehir. *[Urée]*

Üreme | **Üremek** | (*t. m.*) Çabuk yetişip yayılma, yayılmak kesretle hasıl ve münteşir olma, olmak, türeme, türemek. *[Être produit en grand nombre et à la hâte § Se ramasser; se multiplier.]*

Üretme | **Üretmek** | (*t. m.*) Hayvanat ve mahsulâtı yetiştirip çoğaltma, çoğaltmak, cinslerini arttırma, arttırmak, intişarına sebep olma, olmak. *[Se faire multiplier; se faire ramasser.]*

Ürgün (*t.* s.) Taşıp araziyi istilâ eden sel sularının çekilmesi üzerine çukur yerlerde birikip kalan sulardan mütehassıl küçük göl. *[Petit lac formé par suite de relévation des eaux dans une inondation.]*

Ürkek (*t. f.*) Çabuk ve her şeyden korkup birdenbire sıçriyan, mütevahhiş. *[Qui s'effraye facilement; peureux, euse; timoré,e]* **ürkeklik** = Ürkek olanın hali. *[Peur; frayeur; épouvante.]*

Ürkme | **Ürkmek** | (*t. m.*) Birşeyden korkup birdenbire sıçrama, sıçramak § Çekinmek içtinap etme, etmek § Nebatat mahsulü dökme, dökmek. *[S'effrayer; faire épouvanter § Se gâter.]*

Ürküntü (*t. f.*) Birdenbire çöken korku ve raşe. *[Alarme; épouvante; panique.]*

Ürkütme | **Ürkütmek** | (*t. m.*) Ansızın korkudup sıçratma, sıçratmak. *[Effrayer; épouvanter; faire fuire par intimidation, faire tréssaillir.]*

Ürperme | **Ürpermek** | (*t. m.*) Ürkmeden tüyler kalkıp dikilmek ve deri iğne iğne kabarma, kabarmak. *[Se hérisser; se dresser dépouvante se crister; frisonner.]*

Ürüme | **Ürümek** | (*t. m.*) Köpek durduğu yerde bağırma bağırmak, uluma, ulumak, havlama, havlamak. *[Aboyer; hurler d'une voix plaintive; pleurer (chien).]*

Üryan (*a. f.*) Elbisesiz, çıplak, suyunmuş, arî. *[Nu,e.]*

Üryanî (*a.* s.) İnce kabuklu makbul bir nevi erik. *[Conserve de prunes pelés pour confiture.]*

Üryanlık (*t.* s.) Çıplaklık. *[Nudité.]*

Üs (*a. s.*) Esas, temel, asıl, mebna § Bir rakkamın kaçıncı kuvvete refolunacağını gösteren ve rakamın solunda ve biraz yüksek yazılan rakam. *[Base;fondement§Exposant.]*

Üsera (*a. s.*) Esirin cem'i, esirler, *[Esclaves. prisonniers; captifs.]*

Üsküf (*t. s.*) Tepesi devrik kırmızı yünden örme takke§ Avcı kuşlar ava götürüldüğü zaman başlarına geçirilip av için salıverileceği dakikaya kadar etrafı görmelerine mâni olan meşin başlık. *[Bonnet de nuit.]*

Üslûp (*a. s.*) Tarz, usul§Tarzı beyan, selika.*[Style;méthode; façon; forme.]*

Üst (*t. f. s.*) Bir şeyin yukarı kısmı, fevk, balâ § Bir şeyin dışı, harici sathı § Kaymak ve köpük gibi bir şeyin üzerinde bulunan kısmı, esvap, kıyafet§ Mafevk, âmir § Yukarı olan, yukarıda bulunan, âlâ balâ, fevkânî § Değerinden yukarı olan, mafevk, balâter. *[Sur; partie supérieure; dessus § Surface § Vêtement § Supérieur.]*

Üstat (*fa. f.*) Öğretici, muallim, mürebbî, bir fen, hüner veya san'atte meharet sahibi§ Mahir, mehareti olan, usta. *[Maître.]*

Üstbaş (*t. s.*) Esvap, kıyafet. *[Vêtement.]*

Üsteleme } (*t. m*) Bir şeyin
Üstelemek } üzerine zam ve ilâve olunma, olunmak, artma, artmak § Bastırma,bastırmak, galebe çalma, çalmak, üste çıkma, çıkmak, tekrar dönme, dönmek, avdet ve ricat etme, etmek. *[Augmenter § Reprendre; revenir § Vaincre.]*

Üstelik (*t. s.*) Zamime olarak, ilâveten. *[En ajoutant; en sus.]*

Üstübeç (*c. s*) Kurşun boyası denilen beyaz ve boyacılıkta kullanılır bir madde. *[Céruse; blanc de plombe.]*

Üstün (*t. f. s.*) Üst gelen, mafevk, faik, galebe çalan,galiz; eski arap harflerine « e » harfinin sesini gösteren işaret, fetha. *[Supéreur, qui est au dessus § Vainqueur.]*

Üstünkörü (*t. f.*) Sathî, yalandan. *[Négligemment.]*

Üstünlük (*t.s.*)Tefevvuk,galebe. *[Supériorité; avantage.]*

Üstüste (*t. f.*) Biribiri üze-

rine, yekdiğerini müteakıp, cümlesi birden. *[L'un sur l'autre.]*

Üstüvane (*a. s.*) Direk, amut, içi boş amut, zıvana, silindir. *[Cylindre.]*

Üstüvanî (*a. f.*) Üstüvane şeklinde, içi boş, amut şeklinde. *[Cylindrique.]*

Üşek (*t. s.*) Küçük vaşak, karakulak denilen hayvanın bir nev'i. *[Loup-cervier.]*

Üşen (*t. s.*) Üşenme, tembellik, tekâsül. *[Paresse; apathie.]*

Üşenç (*t. s.*) Üşenen, tembel, mütekâsil. *[Paresseux, euse.]*

Üşendirme | **Üşendirmek** } (*t. m.*) Tembel etme, etmek, kesel verme, vermek. *[Rendre paresseux ; amollir, rendre apathique.]*

Üşengın | **Üşenir** } (*t. f.*) Üşenen, tembel, mütekâsil. *[Voir: Üşen.]*

Üşenme | **Üşenmek** | (*t. m.*) Çalışmağı arzu etmeme, etmemek, tembellik etme, etmek. *[Être paresseux, euse; être mou, molle, rechinier au travail.]*

Üşme | **Üşmek** | (*t. m.*) Toplanma, toplanmak, tecemmü, tekâsül etme, etmek. *[Se ramasser; accourir; faire une foule.]*

Üşüme | **Üşümek** | (*t. m.*) Soğuk hissetme, hissetmek, soğuktan müteessir olma, olmak. *[Avoir froid; ressentir le froid.]*

Üşüntü (*t. s.*) Koşuntu, mühaceme, müzahame, kalabalık, izdiham. *[Foule; rassemblement.]*

Üşürme | **Üşürmek** } (*t. m.*) Yığma, yığmak, toplama, toplamak, saldırmak, taslit etme, etmek. *[Ramasser une foule de personnes § Faire tomber sur; diriger vers.]*

Üsüşme | **Üşüşmek** } (*t. m.*) Her taraftan hücum edip yığılma, yığılmak, koşuşup toplanma, toplanmak. *[Se ramasser de toutes parts; accourir en foule.]*

Üşütme | **Üşütmek** } (*t. m.*) Soğuk hissettirme, ettirmek soğuktan müteessir etme, etmek § Soğuk aldırma, aldırmak, soğuktan hasta etme, etmek. *[Refroidir; rendre froid; faire ressentir le froid.]*

Ütü (*t. s.*) Isınmış demirle esvap ve kumaşlara verilen perdah ve düzgünlük §Kızgın de-

mirle derinin ve paçanın tüylerini yakıp temizleme, kumaşları perdah etmeğe ve tüy-

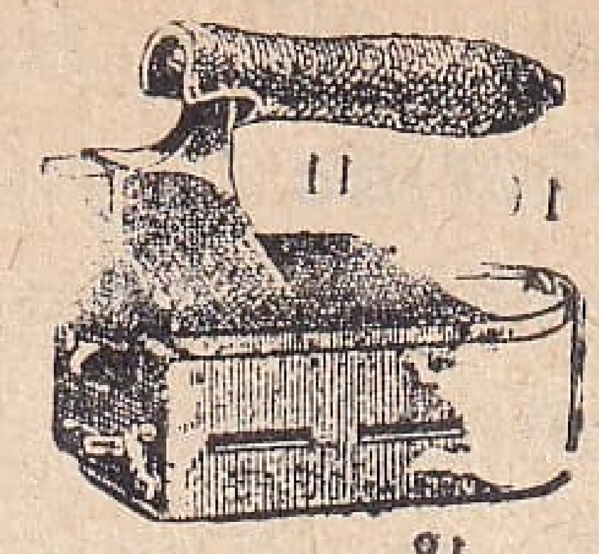

Ütü

leri yakmağa mahsus demir alet [*Fer à rapasser.*] **ütücülük** = Çamaşır elbise v. s. ye sıcak demirle perdah veren adam. Paçaların tüylerini yakıp temizleyen adam. [*Repasseur, euse § Rhabilleur, euse. Rebouteur, euse.*]

Ütüleme } (*t. m.*) Elbiseye ütü
Ütülemek } sürmek § Sıcak demirle tüyleri yakıp temizlemek [*Repasser § Bruler le poil d'un animal. Rebouter.*]

Ütülenme } (*t. m.*) Sicak de-
Ütülenmek } mirle perdah edilme, edilmek, ütüden geçirilmek § Kızgın demirle tüyleri yakılıp temizlenmek § Ateşte veya alevde alazlanma, alazlanmak. [*Être repassé, e § Etre brûlé le poil d'un animal Être rebouter.*]

Ütületme } (*t. m.*) Elbise üs-
Ütületmek } tünden ütü geçirmek § Deri ve hayvanın tüylerini yaktırma, yaktırmak. [*Faire repässer § Brûler le poil d'un animal.*]

Ütülü (*t. f.*) Üzerinden ütü geçirilmiş perdah edilmiş, kızgın demirle tüyleri yakılmış. [*Repassé, e.*]

Ütüsüz (*t. f.*) Ütü vurulmamış, tüyleri yakılıp temizlenmiş. [*Sans avoir été repassé; manquant de repassage.*]

Üvey (*t. f.*) Öz olmıyan, bilvesile kabul olunan: üvey ana, üvey evlât, üvey kardaş gibi. [*Qui n'est pas le propre; üvey ana: marâtre. üvey baba: second père etc.*]

Üveyk (*t. s.*) Güvercine benzer fakat daha büyükçe bir kuş. [*Pigeon ramier; pigeon voyageur.*]

Üvez (*t. s.*) Muşmulaya benzer maruf meyva. [*Sorbe; corme.*]

Üzen (*t. s.*) İhtimam, dikkat, tekeffül. [*Chose faite avec beaucoup de souci et de peine.*]

Üzengi (*t. s.*) Hayvana binildiği zaman ayakları koymağa mahsus demir ve saireden basamaklar. [*Êtrier.*]

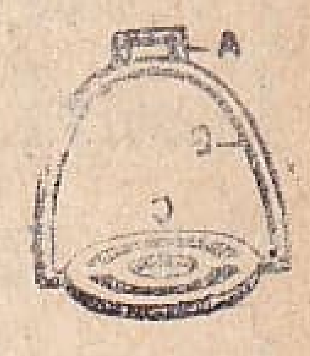

Üzengi

Üzengileme } (*t. m.*) Ata ü-
Üzengilemek } zengi ile vurup sürme, sürmek. [*Exciter de l'étrier; piquer (le cheval) avec les étriers.*]

Üzenbezen (*t. h.*) Çok dikkat ve ihtimamla yapılan tezyinat, üzenerek yapılan süs. *[Ornement faits avec beacoup de souci et de peine.]*

Üzendirme | (*t. m.*) İhtimam
Üzendirmek | ve tekellüfle bir iş yaptırmak, teşvik etmek § Heveslendirme, heveslendirmek. *[Faire désirer; faire soucier.]*

Üzeniş | (*t. s.*) (Üzenmek)e
Üzenme | bak. *[Travail accompagné d'un grand souci et d'assiduité.]*

Üzenme | (*t. m.*) Tekellüf
Üzenmek | ve ihtimamla çalışmak, külfet ihtiyar etmek, çabalamak, uğraşmak, hazırlanmak§Heveslenmek.*[Rendre beaucoup de peine; se soucier, travailler avec une grande assiduité.]*

Üzer (*t. s.*) Üst, fevk, yukarı arka, sırt, zahir. Dış taraf, yüz, hariç, üst baş, kıyafet. *[Voir: üzeri.]*

Üzeri (*t. s.*) Üstü, yukarısı, dış taraf, yüzü, harici, üstü başı, kıyafeti. *[Sur.]*

Üzerinde (*t. f.*) Yanında, beraberinde, üstünde, uhdesinde zimmetinde, dışında, yüzünde haricinde, üstünde, hakkında, dair. *[Sur lui.]*

Üzerine (*t. f.*) Üstüne yüzüne fevkına, karşı, aleyhinde, dair, müteallik, göre, imtisalen. *[Voir: üzeri.]*

Üzerlik (*t. s.*) Evlerde ekseriya tütsü için kullanılan bir tohum.*[Graine de rue(plante)]*

Üzgeç (*t. f.*) Çekilip alınır ip merdiven. *[Echelle de corde,]*

Üzgün (*t. f.*) Üzülmüş, zebun, hasta, ufak ve itibarsız bir nevi *[Affaibli,e, accablé,e]*

Üzgünlük (*t. s:*) Hastalık, zebunluk, eziyet, mihnet. *[Affaiblissement, accablement.]*

Üzlet (*a. s.*) Bir tarafa çekilip kendi kendine tenha oturma, inziva. *[Retraite.]*

Üzme | (*t. m.*) Gerip gev-
Üzmek | şetme, gevşetmek, sölpük etme, etmek, yorup sıkmak, can sıkmak, ıstırap verme,vermek.*[Affaiblir; accabler;rendre malade*§*Causer beaucoup de peines et de chagrins, importuner.]*

Üzülme | (*t. m.*) Eskiyip bo-
Üzülmek | zulma, bozulmak, fersude olma, olmak § Hasta ve bitap düşüp zayıflama, za-

yıflamak, dermansız kalmak, sıkılma, sıkılmak, bir şeyi arzu edipte muvaffak olmamaktan muztarip olma,olmak§Hastalık nüksetmekle bitap düşme,düşmek. *[Être rapé,e; usé,é § Être affaibli,e et abatti,e par*

Üzüm

une maladie ou par un désir; être accablé,e par des chagrins.]

Üzüm (*t. s.*) Pek maruf leziz meyva, inep. *[Raisin.]*

Üzüntü (*t. s.*) Üzülme, can sıkılma, yorulma, ıztırap, merak, endişe, eziyet, eza, cefa, azap. *[Ennui; tourment; souci; inquiétude.]*

Üzüntülü (*t. f.*) Çok külfet ve ihtimamla yapılmış, çok zahmet ve sıkıntıyı mucip, meraklı, endişeli. *[Qui se soucie beaucoup; très inquiet, ète.]*

V

V (*t. h.*) Türkçe alfabenin yirmi yedinci sessizlerin on sekizinci harfi ve [f] nin hafifidir. *[Vingt septième lettre de l'alphabet Turc.]*

Vabeste (*fa. s. f.*) Bir şeye bağlı olan, mütevakkıf, menut *[Qui dépend de; lié,e.]*

Vacibe (*a. s.*) Vücup derecesinde lâzım ve muktazi olan, şey, vecibe, zarurî iş, borç. *[Indispensable; obligatoire.]*

Vacip (*a. f.*) Terki caiz veya mümkün olmıyan, elzem ve muktazi § Şer'an ifası elzem olan, farz mesabesinde olan. *[Cause originelle§ Indispensable; obligatoire: exigible.]*

Vade(*a.s.*)Bir iş için önden tayin olunan müddet, muayyen vakit § Bir işi tehir için tayin olunan zaman, mühlet, ecel, ömrün sonu. *[Terme; délai.]*

Vadetme | **Vadetmek** (*t. m.*) Söz verme, vermek § Bir işi yapmağa taahhut etme,etmek. *[Promettre.]*

Vadi(*a. s.*) İki dağ arası,dere§ Bir nehrin aktığı yer, yatak,

mecra § Tarz, minval, zemin. *[Vallée § Sens général.]*

Vafi (*a. f.*) Vefa,kıfayet eden tam, elverir, sözünde duran, ahdine vefa eden *[Suffisant.e§ Fidèle à ses promesses.]*

Vaftiz (*c. s.*) Hırıstiyanlarca çocuğun ve hırıstiyanlığa yeni girenin dine girme şartı addolunan suya sokma merasimi. *[Baptême.]*

Vagon (*c. s.*) Demir yolu arabası § Bir vagonun hamulesi, on ton miktarında olan. *[Wagon.]*

Vagonli (*c. s.*) Yataklı vagon. *[Wagon-li.]*

Vah (*t. h.*) Ay! yazık, vay § Keder, teessüf, feryat, figan. *[Oh! hélas!§ Douleur;peine.]*

Vaha (*a. s.*) Çöl ortasında suyu ve yeşilliği havi yer. *[Oasis.]*

Vahamet (*a. s.*) Hazım güçlüğü, zor hazmedilen şeyin hali § Ağırlık, tehlike, muhatara. *[État d'un aliment indigeste § Danger; gravité d'une affaire.]* **vahametli** = Hazmı zor,hazmolunmaz,ağıı § Tehlikeli, muhataralı, neticesi fena, vahim. *[Indigeste § Grave; dangereux,euse: périlleux,euse.]*

Vahdaniyet (*a. s.*) Allahın birliği. *[Unité § Divinité.]*

Vahdet (*a. s.*) Birlik, bir ve tek olma, yalnızlık, halvet. *[Unité§ Solitude; isolement§ Tête à tête.]*

Vahi (*a. f.*) Boş,manasız, faydasız, esassız, ehemmiyetsiz. *[Vain,e futile § Inutile.]*

Vahim (*a. f.*) Neticesi tehlikeli, muhataralı, pek ağır § Hazmı güç, hazmolunmaz. *[Grave; dangereux,euse; périlleux,euse, indigeste.]*

Vahime (*a. s.*) Kuruntu kurmak, tevehhüm etmek hassası. *[Faculté imaginatif; imagination.]*

Vahit (*a. f.*) Hile eden bağışlıyan. *[Dispensateur; qui fait des dons.]*

Vahit (*a. f.*) Bir, tek, yekta, münferit. *[Un,e;unique;seul,e]*

Vahiy (*a. s.*) Bir fikir veya bir emrin Allah tarafından bir peygambere ilham olunması, bu suretle vaki olan ilham. *[Révélation faite à un prophète: inspiration]*

Vahşet (*a. s.*) Yabanilik ,vahşilik, ıssızlık, tenhalık, yalnızlık § Tenha ve ıssız yerlerde duyulan korku ve dehşet §

Ürkme, korkma, *[Sauvagerie § Frayeur § Solitude.]*

Vahşi (*a. f.*) Yabanî, alışmış ve menus olmıyan § Hayvan gibi yaşıyan, hali iptidaide bulunan § İnsanlardan kaçar, ürkek § Vahşi gibi. *[Sauvage]* **vahşilik** = Yabanilik, vahşet. *[Sauvagerie.]* **vahşiyane** = Vahşi gibi. *[D'une manière sauvage; brutale. Sauvagement.]*

Vait (*a.s.*) Söz verme, üzerine alma, akit, taahhut, bir şey vereceğini peşinden söyleme § Evvelce haber verme. *[Promesse.]*

Vaiz (*a. f.*) Nasihat eden § Umumî yerlerde halka karşı iyiliğe dair sözler söyliyen. *[Prédicateur § Qui fait des admonition.]* **vaizlik** = Halka vaiz ve nasihat eden ve onları iyiliğe sevkeyleyen zatın sıfat ve vazifesi. *[Profession de prédication.]*

Vaız (*a. s.*) Nasihat, sözle, teşvikle iyiliğe sevk § Bir vaızın halka karşı iyiliğe dair söylediği sözler. *[Prédication § Conseil § Admonition.]*

Vak'a (*a. s.*) Vuku bulan hal, geçen macera, hadise. zuhure gelmiş hal § Harp, cenk § Mes'ele. *[Événement § Combat; guerre.]*

Vakans (*c. s.*) Tatil § Mektep tatili § İstirahat. *[Vacance.]*

Vakar (*a. s.*) (Vekar)a bak. *[Voir: Vekar.]*

Vakayi (*a.s.*) Vakıanın cem'i. vakıalar, işler, hadiseler. *[Pluriel de vakıa. Événement.]*

Vakfetme | **Vakfetmek** (*t. m.*) Bir mal, mülk veya parayı umuru hayriye ve hasaneta tahsis etme ,etmek § Hasretme, hasretmek, tahsis etme, etmek. *[Faire des legs pieux § Destiner; vouer.]*

Vakfiye (*a. s.*) Hayır ve hasenata tahsis olunan şeyin şartları ve idaresi suretini mübeyyen vâkıf tarafından tanzim olunan tasdikli kâğıt, vakıfname. *[Acte constituant un legs: acte constituant une fondation pieuse.]*

Vâki (*a. f.*) Saklıyan, muhafaza eden § Bir hastalığın zuhurundan evvel zuhuruna mâni olmak için alınan ilâç ve i'tihaz olunan tedabir . *[Qui préserve, protège § Préservatif ive ; prophylactique.]*

Vaki (*a. f.*) Vuku bulan , düşen, tesadüf eden§ Olağan, kâin, mevcut, tesadüfen bulunan, geçen, cereyan eden § Vuku bulan hal, vakıa,vak'a § Hakikati hal. *[Qui arrive; qui a lieu§ Réel,e;effectif,ive Qui se trouve;situé,e§Réalité§ Accident.]*

Vakiâ (*a. h.*) Hakikaten,filvaki, sahihan, *[Bien que § En effet.]*

Vakıf (*a f.*) Resmen bir hayır işe ve hasenata tahsis olunmuş mal, mülk ve saire § Hayrata tahsis edilmiş, satılmamak şartile bir hayır işe terkolunmuş, mevkuf. *[Legs pieux; fandation pieuse.]*

Vakıf (*a. f.*) Ayakta duran § Bir işe vukuf ve malûmatı olan, agâh, haberdar, muttali, sözü açık, malûmatlı, uyanık § Bir mal ve mülkü vakfeden, vakıf sahibi olan.*[Rensseigné; averti,e: informé,e§ Qui connaît, qui a connaissance § Légateure.]*

Vakıfane (*a. f.*) Bilerek, bilgiçlikle. *[En état bien informé.]*

Vakıfname (*a. s.*) Bak:vakfiye. *[Acte coustituant des legs; acte de donation pieuse.Voir: Vakfiye.]*

Vakit (*a. s.*) Zaman, hengâm§ Saat, günün muhtelif saatleri§ Mevsim, münasip zaman, boş zaman, müsaade § Maişet genişliği § Zaman, dehir, fırsat, mühlet § Devir, asır, hali hazır § Muayyen zaman,vade, ecel. *[Temps § Saison§ Loisir § Aısance.]* **vakitli**= Münasip vakit ve zamanda, mevsiminde olan. *[A temps; au moment voulu .]* **vakitli-vakitsiz** = Hiç vakit ve zamanı, nazarı itibara almadan. *[A tout moment; en temps propice ou non.]* **vakitsiz** == Münasip vakitte olmıyan, nabehengâm § Mevsiminde olmıyan, mevsiminden evvel veya sonra hâsıl olan, geç, geç vakitte. *[A contre temps § Intempestif,ive; tardif,ive.]*

Vakom(*c. s.*) Havası alınmış yer veya kap, halâ,kondaserde islimin tekâsüfü ile hâsıl olan boşluk. *[Vacome.]*

Vaktaki (*t. h.*) O vakit ki, ne zaman ki, olduğu vakit. *[Quand; lorsque.]*

Vaktile (*t. h.*) Zamanında, mev-

siminde § Eski zamanda, geçmiş zamanda. *[À temps§Dans le temps; dans le vieux temps.]*

Vaktihal | **Vakıt-ve-hâl** | (*a. s.*) Refah, maişet bolluğu, geniş geçinme. *[État matériel; richesse.]*

Vakur (*a. f.*) Ağır, ağır başlı, vakarlı, temkin. *[Sérieux,euse; grave; d'un air majestueux,-euse.]*

Vakurane (*a. s.*) Ağırlık ve temkinle. *[Avec arrogance arrogammant § D'un ton grave et majestueux.]*

Valâ (*a. f.*) Yüksek, yüce, âli, bülent. *[Haut,e; élevé en rang; éminent,e.]*

Vale (*c. s.*) İskambil kâğıdında oğlan. *[Valet.]*

Vali (*a. f. s.*) Bir vilâyetin en büyük memuru. Devletin o vilâyette vekili bulunan zat. *[Gouverneur général.]*

Valide (*a. s.*) Ana, anne. *[Mère.]*

Valideyn (*a. s.*) Ana, baba, valide ve peder. *[Le père et la mère § Parents.]*

Valilik (*t. s.*) Bir vilayette vali olan zatın sıfat, vazife ve memuriyeti § Bir vali tarafından idare olunan vilâyet. *[Dignité et charge de gouverneur général § Province gouvernée par un gouverneurgénéral.]*

Valit (*a. s.*) Baba, ata, peder. *[Père.]*

Valiz (*c. s.*) Heybe, elde taşınan küçük meşin çanta, bavul. *[Valise.]*

Vallah | **Vallahi** | (*a. h.*) Allah için, Allah hakki için. *[Par Dieu.]*

Vals (*c. s.*) Maruf bir dans. *[Valse.]*

Vampir (*c. s.*) Gûya mezardan çıkıp halka dehşet veren mevhum hayal, cadı, karakancolos § Amerikaya mahsus bir nevi büyük raks ve bu raksa mahsus musiki parçası. *[Vampire.]*

Vandalism (*c. s.*) İyi şeyleri yakıp yakmak istiyen haleti zihniye. *[Vandalisme.]*

Vanilya (*c. s.*) Bir nevi nebat ve bu namdaki nebatın güzel kokulu meyvası. *[Vanille.]*

Vantilatör (*c. s.*) Bir mahalde

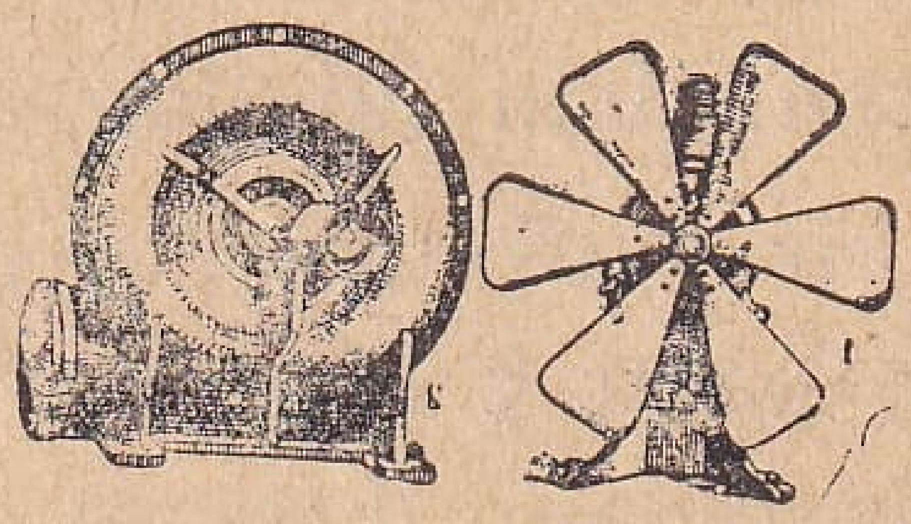

Vantilatör

havayi oynatarak sun'î rüzgâr hâsıl etmeğe mahsus maruf alet, bir nevi döner yelpaze. *[Ventilateur.]*

Vantrilok (*c. s.*) Sesi karnından geliyormuş gibi söylemek san'at ve meharetine malik adam. *[Ventriloque.]*

Vantuz(*c. s.*) Hacamat şişesi § Hava deliği. *[Ventouse.]*

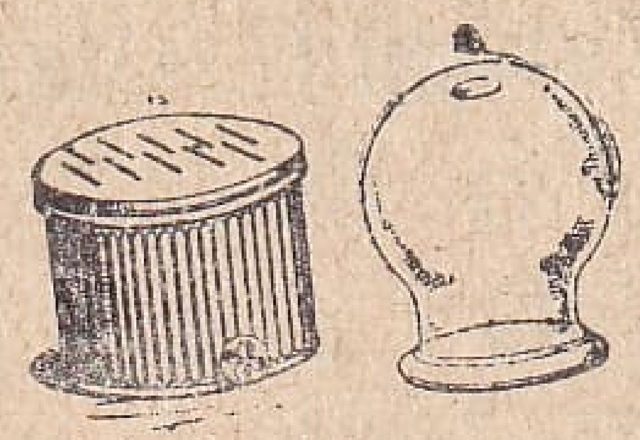

Vantuz

Vapur (*t. s.*) Buhar gemisi, makinaları islim ile işliyen sefine. *[Bateau à vapeur.]*

Var (*t. s.*) Mevcut, vaki, hazır bulunan, kâin, yok mu kabili § Mevcut olan şey, mal, servet, sâman, mamelek § Olma, bulunma, mevcudiyet. *[Il ya, il existe, qui existe; existence; biens; fortune.]*

Varagele(*t. s.*) Sandal, kayık, mavuna ve sairenin tutunarak gidip gelmesi için bir nehir üzerine gerilen, maden, kereste ve saire nakliyatının kolaylaştırmak için iki dağ arasındaki bir vadi üzerine gerilen tel ve halat § Maden ve su kuyularından ihracatı teshil için biri iner ve biri çıkar iki kovadan ibaret tertibat § Bir hat üzerine gerilen tel ve halat § Bir hat üzerinde gidip gelerek icrayı hareket eden şey. *[Action d'avancer et de reculer; tout objet qui exécute un mouvement d'avance et de recule.]*

Varak (*a. s.*) Kitap ve saire yaprağı § Kâğıt, yaldız veya süs yapmak için gayet ince dövülmüş altın, gümüş, bakır yaprağı. *[Feuille de plante de papier; papier; lettre § Feuille; journal § Feuille très mince d'or, d'argent pour dorer, argenter.]*

Varaka(*a. s.*) Bir tek yaprak § Kâğıt, mektup, name, pusla, tezkere. *[Lettre § Papier.]*

Varakçı (*t. f.*) Yaldız yapraklarını yapan, satan ve yapıştıran adam. *[Doreur sur tranche; doreur.]*

Varaklama / **Varaklamak** } (*t. m.*) Üstüne yaldız varak yapıştırma, yapıştırmak § Yaldızlamak, süsleme, süslemek. *[Dorer avec des feuilles d'or]*

Varaklanma / **Varaklanmak** } (*t. m.*) Altın gümüş varakla yaldızlanmak, varak yapıştırılmak suretile süslenme, süslen-

mek. *[Être doré,e avec des feuilles d'or.]*

Varaklatma | (*t. m.*) Altın
Varaklatmak | v. s. ile yaldızlatma, yaldızlatmak. *[Faire dorer; faire orner de dorure.]*

Varaklı (*t. s.*) Varakla süslenmiş, yaldızlanmış. *[Doré,e; argenté,e avec les feuilles d'or, d'argent.]*

Varakpare (*fa. s.*) Kâğıt parçası § Ehemmiyetsiz pusla ve tezkere. *[Morceau de papier; lettre, écrit insignifiant et humble, supplique.]*

Varda (*c. h.*) Dikkat et! savul! destur§Gemide nöbet. *[Gare!]*

Vardacı (*t. f.*) Varda diye bağırmağa memur bekçi § Vaktile büyük zavatın arabalarının önünde koşarak varda diye bağıran adam. *[Piqueur qui court par devant une voiture ou une monture, pour écarter les passants.]*

Vardakosta (*c. s.*) Sahilleri muhafazaya memur gemi§Şişmanca ve şanlı adam veya kadın. *[Vaisseau destiné à garder la côte; garde-côte § Personne qui a de l'embonpoint et un temps imposant. Accorte [femme].]*

Vardatopu (*t. s.*) Güneşin battığı zaman limana dühulü men için atılan top. *[Coup de canon par lequel on interdit l'entrée d'un port après le coucher du soleil.]*

Vardırma | (*t. m.*) Yetiştirme,
Vardırmak | yetiştirmek, isal etme, etmek, iblâğ etme, etmek. *[Faire arriver; faire atteindre, envoyer, pousser à.]*

Varek (*t. s.*) Mürekkep yapmağa yarıyan bir nevi deniz yosunu. *[Une sorte de mousse dont on prépare l'encre.]*

Vareste (*fa. f.*) Azade,beri, kurtulmuş *[Délivré,e;exempt,e]*

Varetme | (*t. m.*) Yoktan vü-
Varetmek | cude getirme, getirmek, yaratma, yaratmak. *[Créer.]*

Vari (*t. s.*) Gibi benzer, müşabih, tarz ve biçiminde. *[Pareil, eille; semblable§ Comme, à la manière de.]*

Varidat (*a. s.*) Bir şahsın veya bir müessesenin geliri,iradı, devletin vergi ve saire. den geliri olan para. *[Rentes; revenus.]*

Varide (*a. f.*) Gelmiş, varitolmuş § Resmî dairelerde

ve müesseselerde gelen, varit olan evrakı kayda mahsus defter. *[Ce qui est arrivée; entrée.]*

Varil (*c. s.*) Küçük ve müstatil şeklinde fıçı § Bir varil dolusu.bir varilin aldığı miktar *[Baril; fâricaute.]*

Vâris (*a. s.*) Miras yiyen, ölmüş bir adamın mal ve mülkünün hepsi veya bir kısmı kendine isabet eden mirasçı. *[Héritier,ère.]*

Varis (*c. s.*) Damar şişmesi hastalığı. *[Varice.]*

Varit (*a.s.*) Gelen,vürut eden, vasıl olan § Bir şey hakkında sadir olan*[Qui arrive;arrivé,e venu.e;envoyé,e;qui convient; qui s'applique.]*

Variyet (*a. s.*) Varlık, zenginlik,servet. *[Richesse§Fortune, biens.]*

Variyete (*c. s.*) Bir kaç türlü oyun oynanan tiyatro. *[Variété.]*

Varılma | **Varılmak** } (*t. m.*) Gidilme, gidilmek, vusul bulunma, bulunmak, zaferyap olunma, olunmak. *[Aller; arriver.]*

Varış (*t. f. i.*) Varma, gitme, yetişme, vusul § İntikalde sürat, fatanet. *[Action d'aller; action de se rendre à.]*

Varışgidiş (*t. f. i*) Gidip gelme, ülfet. *[Aller et retour.]*

Varışlı (*t. f.*) Bir şeyi çabuk olmıyan, sürati intikal sahibi, fatin. *[Qui a des aptitudes; apte; doué,e.]*

Varışma | **Varışmak** } (*t. m.*)Gidip, gelme, gelmek, görüşmek, ülfet etme, etmek. *[Se faire des visites mutuelles.]*

Varlık (*t. s.*) Varolma,mevcudiyet § Zenginlik, servet ve sâman. *[Biens.]*

Varma | **Varmak** } (*t. m.*) Gitme, gitmek, yetişme, yetişmek, vusul bulma, bulmak § Baliğ olma, olmak § Müncer müntehi olma, olmak § Yanaşma, yanaşmak § Müracaat eyleme, eylemek § İntihal etme, etmek § Fehmetme, etmek § Cüret etme, etmek § Çekinmeme, çekinmemek. *[Aller; arriver § Atteindre; parvenir § Aboutir; devenir § S'apercevoir; comprendre.]*

Varolma | **Varolmak** } (*t. s.*) Mevcut ve daim ve kâin olma, olmak. *[Exister.]*

Varoş (*c. s.*) Bir şehir ve kasabanın kenar mahalleleri, sur haricindeki mahalle. *[Faubourg.]*

Varsağı (*t. s.*) Varşak denilen bir cins yatağan, biçak *[Sorte de sabre court et large originairement propre à la tribu tartar varsaq]*

Varta (*t. s.*) Uçurum § Muhatara, tehlike. *[Abîme; précipice.]*

Varyemez (*t. f.*) Son derece cimri, hasis. *[Avare.]*

Varyos (*c. s.*) Ağır taşçı tokmağı § Büyük demir çekiç. *[Lourd marteau de casseur de pierre.]*

Vasat (*a. s.*) İki şeyin ortası § Ara, merkez, iç, göbek. *[Milieu; centre.]*

Vasatî (*a. f.*) Ortada bulunan, arada olan, iç § İkisi ortası olan şey § Orta halde. *[Central.e; qui est au milieu § Moyen,ne.]*

Vasfetme } (*t. m.*) İyiliğini
Vasfetmek } sayma, saymak, tavsif etme, etmek. *[Décrire § Faire l'éloge de.]*

Vasfî (*a. s.*) Hal, keyfiyet ve sıfata veya zikir, beyan ve tarife mensup ve müteallik. *[Qualificatif,ive.]*

Vasi (*a. f.*) Vasiyeti icra eden bir ölünün vasiyet ederek işlerini tesviyeye tevkil ettiği zat § Yetimlerin ve reşit olmiyanların mallarını idare ve kendilerine bakmak üzere tayin olunan vekil. *[Qui fait, laisser un testament; légataire]*

Vâsi (*a. f.*) Geniş, bol,büyük, çok. *[Large; spacieux,euse; vaste; étendu,e; ample.]* **vasilık** = Vasi olanın sıfat ve vazifesi. *[Dignité et charge de légataire.]*

Vasiyet (*a. s.*) Bir adamın öldükten sonra icrasını arzu ettiği şeyler hakkında ettiği tavsiye. *[Testament,dernière volonté.]* **vasiyetname** = Bir adamın vasiyetini havi tasdikli varaka, *[Testament.]*

Vasıf (*a. s.*) Bir şahıs veya şeyin haiz olduğu hal ve sıfat § Bir şey veya şahsın hal ve hususiyetini zikrederek tarif etme, medih, sena§Kelimenin aksamından sıfat. *[Description; qualification§ Qualité § Éloge§ Épithète, attribut § Adjectif.]*

Vâsıf (*a. s.*) Vasfeden tarif ve tavsif eyleyen.*[Qui décrit; qualifie; narrateur,trice.]*

Vasıl (*a. s.*) Ulaşma, birleşme, bitişiklik § Sevdiğine ka-

vuşma, visal, vuslat. *[Union; conjonction.]*

Vâsıl (*a. f.*) Yetişen, vusul bulan, kavuşan, sevdiğine erişen. *[Arrivé,e; qui a atteint; parvenu,e§ Uni à l'objet de son désir.]*

Vasıta (*a. s.*) Alet § Iki şey arasında irtibat ve ihtilât aleti olan madde, araya giren, iki tarafın aralarını bulan meyancı § Alet gibi kullanılan şey. *[Moyen; entremise; canal § Par § Intermission; intermédiaire.]*

Vasletme | **Vasletmek** (*t. m.*) İki şeyi biribirine bitiştirtirme, bitiştirmek, ulaştırma, ulaştırmak, *[Joindre; amener en contiguïté.]*

Vassaf (*a. s.*) Ziyadece vasıf ve tarif eden, evsafını zikir ve beyan ederek anlatan. *[Qui qualifie; qui décrit § Qui fait des éloges.]*

Vaşak (*t. s.*) Postundan kürk yapılır bir hayvan § Bu hayvanın postundan yapılmış kürk. *[Lynx.]*

Vat (*c. s.*) Elektrik kuvvetinin vahidi kıyasisi. *[watt.]*

Vatan (*a. s.*) Bir adamın doğup büyüdüğü yer, memleket, yurt, el. *[Patrie.]* **vatandaş**— Bir memleket ehalisinden olan; hemşeri § Ayni devletin tebaasından olanlar. *[Compatriote§ Concitoyen § Citoyen.]* **vatandaşlık** = Bir vatan evlatlığı, hemşerilik. *[État de compatriote; qualité de citoyen,ne.]*

Vatanî (*a. f.*) Vatana mensup ve müteallik olan. *[Relatif,ive à la patrie.]*

Vatanperver (*f. a. f.*) Vatanını çok seven, vatana hizmet eden. *[Patriote.]* **vatanperverlik** = Vatana hizmet ediş, vatan sevgisi. *[État de patriote; Patriotisme.]*

Vatman (*c. s.*) Elektrikli tramvay arabasını idare eden makinist. [*wattman.*]

Vatos (*c. s.*) Kalkana benzer bir cins balık. *[Sorte de poisson.]*

Vaveylâ (*f. a. s.*) Eyvah! hayıf, yazık § Çığlık, yaygara, feryat. *[Cri d'horreur, de lamentation §Hélas! quel malheure!]*

Vay (*t. d.*) Bazen teessüf ve bazen taaccüp beyan eder. ey! vay! öyle mi? *[Hélas!malheur! Tiens.]*

Vaye (*fa. s.*) Hisse, nasip, behre. *[Part; portion.]* **vayedar** = Nasipli, behresi olan.

[Qui a sa part d'un bien fait.]
Vaz'an(*a. f.*) Vaziyeti itibarile. *[Par rapport à la signification d'un mot.]*
Vazelin (*c. s.*) Ham petroldan çıkarılan yumşatıcı bir nevi yağ. *[Vaseline.]*
Vazetme } (*t. m.*) Koma, ko-
Vazetmek } mak, yerleştirme, yerleştirmek, bırakma, bırakmak § Tesis etme, etmek İcat etme, etmek. *[Mettre; poser; placer § destiner § Inventer § Créer § Imposer.]*
Vazgeçme } (*t. m.*) Feragat
Vazgeçmek } etme, etmek, nükûl eyleme, eylemek. *[Renoncer, abandonner;cesser.]*
Vazgeçti (*t. s.*) Geçmiş dargınlık, eski güceniklik,iğbirar. *[Mécontentement.]*
Vâzi (*t.s.*) (Vâzı)a bak. *[Voir: Vâzı.]*
Vaz'î (*a. f.*) Vaz'a mensup ve müteallik olan. *[Relatif à la destination des mots.]*
Vazife (*a. s.*) Bir adamın kanunen veya ahlâkan ifasına mecbur olduğu iş, bir adamın uhdesine muhavvel iş§ Ehemmiyet verilen iş § Bir işin mukabilinde alınan muayyen ücret.*[Devoir; service § Souci§Pension; traitement;solde]*
vazifesiz = Vazifesi olmıyan, kayitsiz, düşüncesiz. *[Insouciant e; indifférent,e.]* **vazifeşinas** = Vazifesini tanır, kendine verilen işi tamamile ifa eder olan. *[Qui connait son devoir.]*
Vâzih (*a. f.*) (Vâzıh)a bak. *[Voir: Vâzıh.]*
Vaz'iyet (*a. s.*) Duruş, şekil, ve heyet, tavır. *[Position.]*
Vazı (*a. s.*) Koma, bırakma, atma, tayin ve teklif etme,duruş, tavır, biçim, hareket.*[Action de mettre de poser deplacer§ Action d'inventer, de créer § Manière; ton; air § Geste § Position § Destination.]*
Vâzı (*a. f.*) Koyan, vazeden § Tesis eden. *[Qui met, qui pose.]*
Vaz'ıesas (*a. s.*) Temel atma, temel koyma.*[Action de jeter des fondements.]*
Vazıh (*a. f.*) Açık, aşikâr, kapalı, belli, yan. *[Clair, e manifeste;évident,e.]* **vazıhan** = Vazıh suretle, açık olarak. *[Clairement]*
Vaz'ıhamil (*a. f. i.*) Doğurma, tevlit. *[Accouchement.]*
Vazıikanun (*a. f. i.*) Kanunları vaz'ı ve tesis eden.*[Législateur.]*

Vaz'ıyet (*a. s.*) El koma, sahip çıkıp tasarruf etme§ Hükûmet tarafından müdahale edilme. *[Action de prendre possession.]*

Vazo (*c. s.*) Şüs için salonlara

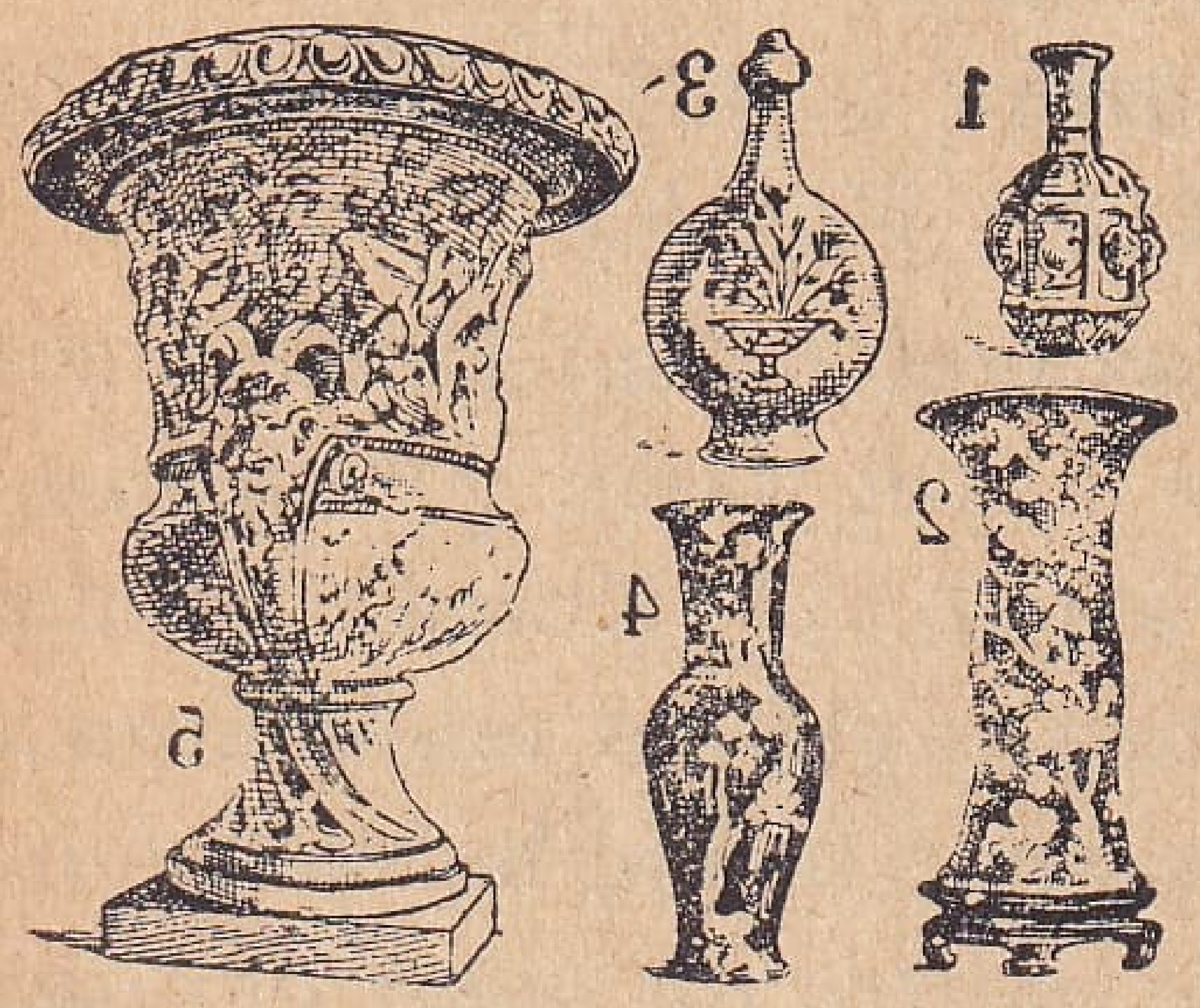

Vazo

konulan nefis çini küp saksı§ San'atkârane işlenmiş kıymetli maden saksı biçiminde kap. *[Vaseau.]*

Vaz'olunma } (*t. m.*) Konulma, konulmak,
Vaz'olunmak } yerleştirilme, yerleştirilmek. *[Soumettre, se poser, se placer.]*

Ve (*t. d.*) De, dahi § Hem, ile. [*Et.*]

Veba (*a. s.*) Yumurcak, taun§ Her türlü bulaşık hastalıklar. *[Peste § Épidémie.]*

Vebaî (*a. f.*) Yumurcak illetine mensup ve müteallik. *[Epidémique.]*

Vebal (*a. s.*) Günah, ahretçe vahim mes'uliyet. *[Péché § Responsabilité spirituetle, provenant d'un crime, d'un injustice.]*

Veballi (*t. f.*) Ahretçe mes'uliyetli vahim akibeti olan. *[Qui comporte, qui invite une responsabilité sprituelle]*

Veca (*a. s.*) Ağrı, sızı, acı, sancı. *[Douleur; mal.]*

Vecahet (*a. s.*) Guzellik, güzel yüz § İtibar,haysiyet,menzilet, şan, şeref. *[Présence § Beauté de visage.]* **vecahetli**= Güzel yüzlü, güzel, yakışıklı, itibar ve haysiyet sahibi,şanlı, şerefli. *[De belle apparencé; qui à un beau visage.]*

Vecaip (*a. s.*) Vecibenin cem'i vecibeler, ifası lâzım olan emirler,işler. *[Nécessité d'une situation; devoirs.]*

Vecibe (*a. s.*) Elzem ve vacip olan şey, borç hükmünde olan vazife, ifası mecburî iş. *[Obligation § Devoir § Appointements.]*

Vecih (*a. f.*) Yüz,çehre, surat§ Üst, satıh, ön, alın, cephe, üslûp, tarz, tarik,suret§ Sebep vesile, cihet, münasebet § Vasıta. *[Visage; façe § Surface§ Mode; manière; façon§ Rapport; motif; cause.]*

Vecih (*a. f.*) Güzel, lâtif, mü-

sip, lâyık, seza, muteber. *[Agréable § Noble § Considéré,e.]*

Veciz (*a. f.*) Muhtasar, kısa, mücmel; hulâsa. *[Abrégé,e.]*

Vect (*a. s.*) Kendini kaybedecek derecede ilâhî aşka dalma, istiğrak. *[Extase.]*

Veçhe (*a. s.*) Yüz, cihet, yan. *[Face; côté.]*

Veçhen (*a. f.*) Bir veçhile, bir suretle,bir cihetten. *[Sous quelque rapport.]*

Veda (*a. s.*) İki kişinin biribirine «Allaha ısmarladık» diyerek ayrılmaları mufarekat, ayrılma. *[Adieu.]*

Vedalaşma } (*t. m.*) Biribirine veda edip
Vedalaşmak } ayrılma, ayrılmak, müfarekat etme, etmek. [*Se faire des adieux réciproquement; se séparer.]*

Vedaname (*t. m.*) Veda ve müfarekati havi mektup. *[Lettre qu'on écrite pour prendre congé.]*

Vedat (*a. s.*) Sevme, sevgi, muhabbet , hup , dostluk . *[Affection; cordialité.]*

Vedia (*a. s.*) Saklamak için emanet olarak bir yere bırakılan şey, emanet. *[Objet confié; dépos.]*

Vefa (*a. s.*) Sözde durma, taahhüdü veya borcu eda etme, ödeme § Muhabbette sadakat, dostlukta devam ve sebat § Yetişme, kifayet, kâfi olma. *[Fidélité constance § Exactitude à remplir une promesse; action de tenir sa parole.]*

Vefadar } (*f. a. f.*) Dostlu-
Vefakâr } ğunda sabit ve sadık olan, dostunu unutmiyan. *[Fidèle à l'amitié.]*

Vefadarlık } = Dostlukta de-
Vefakârlık } vam ve sebat. *[Fidélité.]* **vefasızlık** = Dostlukta, vait ve taahhüdünde durmiyan. [*Inconstant,e, traître à l'amitié.]* **vefasızlık** = Sözde, vait ve taahhüdünde durmamazlık. [*Inconstance; oubli des amis et des promesses.]*

Vefat (*a. s*) Ölüm, memat, mevt. *[Mort; décès.]*

Vefik (*a. f.*) Uygun, muvafık. *[Qui s'accorde; conforme.]*

Vefk (*a. s. f.*) Uygun gelme, uygunluk § Dua yazılı muska. *[Accord; conformité.]*

Vefret (*a. s.*) Ziyadelik, çokluk, bolluk, hasret. *[Abondance; grande quantité.]*

Vega (*a. s.*) Gürültü, patırdı, kavga *[Querelle; dispute.]*

Vehbî (*à. f.*) Kisbi olmiyan, Allahın ihsanı neticesi olan § Allah vergisi § Fitrî. *[Doué,e par Dieu; qui provient d'un donation.]*

Vehham (*a. f.*) Ziyadesile vehme tâbi, pek kuruntulu. *[Craintif,ive; soupçonneux,-euse § Hypocondre.]* **vehhamlık** = Vehme tâbi olma, kuruntu. *[État moral d'une personne très soupçonneuse § Hypocondrie.]*

Vehim (*a. s.*) Esassız ve batil fikir, yanlış zan § Şüphe, kuruntu, tereddüt § Lüzumsuz ve sebepsiz korku. *[Illusion; imagination § Crainte; appréhension; soupçon.]*

Vehle(*a. s.*) An dakika, lâhza. *[Instant;moment.]* **vehleten**= Birdenbire, evvelâ, iptida. *[Tout d'abord; au premier coup d'œil.]* **vehmî** = Esasen mevcut olmadığı halde farz ve tasavvur olunan mevhum. *[Imaginaire.]*

Vehmiyat (*a. s.*) Mevhumat, hakikatte mevcut olmaksızın tasavvur olunan şeyler. *[Chose imaginâires; rèves.]*

Vejetalin (*c. s.*) Yemeklere konulan bir nevi nebatî yağ. *[Végétaline.]*

Vekâlet (*a. s.*) Vekillik § Vükelâlık, nazırlık § Birinin yerine kaim olma,kaymakamlık. [*Mandat; agence § Députation; délégation; charge de procureur; d'avoué § Ministère;porte feuille*]**vekâleten**= Vekâlet tarikile, vekil olarak, başkasının namına§Birinin yerine kaim olarak. *[A titre intérimaire; en remplaçant; à titre de mendataire.]* **vekâletname** = Birinin vekili tayın olunduğuna dair vekil eden tarafından verilen senet. [*Lettre de mandat.*] **vekâletpenah** = Vekâlet makamlarını işgal eden zevata yazılan ihtiramkârane elkaptır. [*Surnom donné aux ministres.*]

Vekar } **Vakar** } (*a. s.*) Ağır başlılık, haysiyeti muhafaza, temkin. [*Dignité; considération § Gravité; air grave et sérieux,e.*]

Veraklı } **Varaklı** } (*t. f.*) Ağır başlı, temkinli, vakar. *[Digne; grave;sérieux,euse.]*

Vekarsız } **Vakarsız** } (*t. f.*) Temkinsiz, hoppa, haysiyetini muhafaza edemiyen. *[Indigne; qui manque de sérieux.]*

Vekarsızlık } **Vakarsızlık** } (*t. s.*) Temkinsizlik,hoppalık,hay-

siyetini muhafaza edemeyiş. *[Manque de sérieux, de dignité.]*

Vekil (*a. s. f.*) Devletin heyeti vekilesinden olan zat, nazır § Başkasının işini görmeğe memur adam § Birinin namına söz söyliyen ve hareket eden§ Bir vazifeyi muvakkaten idare eden. *[Représentant; lieutenant; agent§ Mandataire, délégué; député § Avoué; procureur.]*

Vekilharç (*t. s. f.*) Bir konak veya müessesede masraf görmeğe, lüzumu olan şeyleri almağa memur adam. *[Intendant; maître d'hôtel.]*

Velâdet (*a. s.*) Doğum, doğma, doğuş, dünyaya gelme. *[Naissance.]*

Velâdetname (*fa. s.*) Nüfus tezkeresi. *[Acte d'état civile; acte de naissance.]*

Velâyet (*a. s.*) Velilik, vekillik Mürşitlik. *[Saintеté État de tuteur.]*

Veleh (*a. s.*) Şaşkınlık, şaşakalma, hayret. *[Étonnement; stupéfaction]*

Velense (*t. s.*) Keçi kılından yapılan örtü ve yaygı gibi kullanılan seccade. *[Sorte de feutre à longs poils.]*

Velet (*a.*) Oğul§Piç, hin oğlu, fitnekâr, afacan. *[Fils § Enfant § Bâtard.]*

Velev (*a. s.*) Hatta, bile, farzedelim ki: *[Même si; quand même.]*

Velhasıl (*a. s.*) Hasılı, netice, hulâsa *[En résumé; enfin; bref.]*

Veli (*a. s f.*) Kimsesiz bir çocuk veya kadının işlerini gören ve hallerinden mes'ul olan adam, vasi. [Evliya] kelimesinin müfredi § Allaha yakın. *[Tuteur § Proche; parent § Saint.]*

Velime (*a. s.*) Evlenme, teehhül için yapılan düğün. *[Fête de mariage, festin.]*

Velosipet (*c. s.*) Üstüne binilip ayakla üzengilerine basılarak yürütülen iki tekerlekli araba. *[Vélocipède.]*

Velur (*a.s.*) Kadife, gayet yumuşak şey. *[Veloure.]*

Velvele (*a. s.*) Gürültü, patırtı, şamata. *[Tumulte; grand bruit; cris répétés.]* **velveleci** = Gürültücü, patırtıcı, şarlatan. *[Charlatan; tapajeur,-euse.]* **velveleli** = Şamatalı, gürültülü, patırtılı. *[Tumultueux,euse.]*

Velyetme } **Velyetmek** } (*t. m.*) Biribiri arkasından gelme, gelmek, zuhur etme, etmek, vuku bulma, vuku bulmak, tevali etme, etmek.

[Suivre; succéder; se suivre alternativement.]

Venüs (*c. s.*) Zühre, yıldız § Esatirde güzellik, alihesi. *[Vénus.]*

Veraset (*a. s.*) Varis olma,bir adamın vefatında metruk malına sahip olmak hakkı,mirasçılık. *[Héritage; succession.]*

Verdirme } (*t. m.*) Vasıta ile
Verdirmek } verme, vermek, teslim ettirme, ettirmek§Vermeğe bırakma, bırakmak, vermesine müsaade etme,etmek § sattırma, sattırmak, satmasına müsaade etme, etmek. *[Faire donner; donner par l'entremise d'un tiers.]*

Vere } (*t. s.*) Bir kale ve mev-
Vera } kiin düşmene teslimi § Arası kesilmeksizin bir düziye, fasılasız.*[Livraison;capitulation, continuellement; sans cesse.]*

Verebayrağı(*t. s.*)Teslim bayrağı, teslimi haber vermek için çekilen beyaz bayrak. *[Drapeau de capitulation.]*

Verecek (*t. s.*) Alacak mukabili, borç, deyin.*[Dette.]*

Verem (*a. s.*) Şiş, şişme § Bu isimdeki hastalığa müptelâ. *[Tumeur § Phtisie.]*

Vergi (*t. s.*) Halkın hükûmete verdiği resim, para § Atiye, ihsan. *[Impot, contribution § Générosité; liberalité.]* **vergili**= Atiye ve ihsan bol olan. *[Généreux,euse; libéral,e.]*

Verese (*a. s.*) (Varis)in cem'i. Mirasçılar, varisler. *[Pluriel de varis. Héritiers.]*

Veresi } (*t. s.*) Bedeli sonra
Veresiye } verilmek şartile satma veya alma.*[Commerce à crédit.]*

Veridî (*a. f.*) Damara mensup ve müteallik. *[Veineux,euse.]*

Verilme } (*t. m.*) İta olunma,
Verilmek } olunmak § Satılma, satılmak § İsnat olunma, olunmak § Tensip ve terviç edilme, edilmek. *[Être donné,e; accordé,e § Être payé,e§Être rendu,e § Être attribué,e.]*

Verimli(*t. s.*) Mahsuldar, müsmir, mahsul ve meyvası bol. [*Productif,ive.*]

Verim } (*t. s.*) Verme, ita§ Ba-
Veriş } ğışlama, atiye, ihsan§ Satış§ Paylama,tazir.[*Produit récolte.*]

Veriştirme } (*t. m.*) Sövüp,
Veriştirmek } sayma, saymak, birinin gıyabında onun için fena sözler söyleme,söylemek. [*Adresses de vives, reproches réprimander, assomer par, la parole.*]

Verit (*a. s.*) Damar, büyük şıryan. *[Veine.]*

Verme } (*t. m.*) İta etme, et-
Vermek } mek § Bağışlama, bağışlamak, hibe, ihsan etme, etmek § Ödeme, ödemek, tediye etme, etmek § Ödünç verme, vermek § Teslim etme, etmek § İsnat etme, etmek, tevcih ve tensip etme, etmek, çıkarma, çıkarmak, neşretme, neşretmek § Hâsıl etme, etmek, husule getirmek, iradı olma, olmak § Hamil, tevil, tefsir etme, etmek. *[Donner; accorder § Prêter § Payer § Attribuer § Rendre § Mettre§ (le feu) § Faire (grace) § Gagner (de la renommé).]*

Vermut (*c. s.*) İçine pelin ve saire acı şeyler karıştırılmış beyaz şerap. [*Vermout ou vermoth.*]

Vernik (*c. s.*) Parlak cilâ boyası. [*Vernis.]*

Verniye (*c. s.*) Gayet doğru ölçmeğe mahsus bir hendese aleti. [*Vernier.]*

Vertij (*c. s.*) Baş dönmesi, göz kararıp yere düşecek gibi olma. [*Vertige.]*

Vesaik (*a. s.*) Vesikanın cem'i vesikalar, senetler, deliller. [*Pluriel de vesika. Arguments sûrs; preuve; preuves écrites.]*

Vesail (*a. s.*) Vesilenin cem'i vesileler, sebep ve fursatlar. [*Pluriel de vesile. Pretextes§ Moyens § Occasions.]*

Vesait (*a. s.*) Vasıtanın cem'i vasıtalar, vesile ve alet ve çareler. *[Pluriel de vasıta. Moyens; ressource(de substance)*]

Vesatat (*a. s.*) Vasıtalık, araya girme, vasıta olma, meyancılık. [*Médiation; entremise; intervention* § *Voie; intermédiaire.*]

Vesayet (*a. s.*) Vasilik § Emir tenbih, tavsiye. *[Tutelle.]*

Ve'si (*a. f.*) Vasi, geniş, bol, vüs'atli. *[Large; étendu,e.]*

Vesika (*a. s.*) İstinat olunacak şey, sağlam, delil, senet, huccet § Hüviyetini ispata medar olacak varaka. *[Argument sûr § Document.]*

Vesile (*a. s.*) Fursat, tarik § Sebep, behane. *[. Pretexte § Occasion § Moyen.]*

Vesilecu (*a. s.*) Sebep ve bahane arayan § Fırsat gözeten. *[Qui cherche des pretextes; aventurier.]*

Vesim (*a. f.*) Güzel, dilber. *[Beau, belle; doué de qualités morales.]*

Vesselâm (*a. s.*) Baki selâm manasına olarak mektup so sonuna yazılır § Artık bitti işte bu kadar, sözü kısa kesmek için kullanılır tabir. *[C'est tout; il n'ye rien à ajouter.]*

Vestier (*c. s.*) Tiyatro, bar gibi umumî mahallerde, bazı müesseselerde, resmî dairelerle, konaklarda, ve evlerde elbise asmağa mahsus yer. *[Vestiaire.]*

Vesvese (*a. s.*) Şüphe, tereddüt, kuruntu. *[Soupçon; inquiétude.]*

Veter (*a. s.*) Yay çilesi, kirişi § Saz kirişi, teli § Bir kavsin iki ucunu rapteden müstekim hat § Adalelerdeki kalın sinir. *[Corde de l'arc § Corde d'un instrument de musique § Corde § Tendon.]*

Vetet (*a. s.*) Kazık, çadır vesaire kazığı § Ense kemiği § Bir ucu zaviye teşkil eden yarım daire § Mesaha için bazı noktalara dikili renkli bayrak, gönderi.*[Pieu § Sphénoïde § Fiche.]*

Vetir (*a. s.*) Dar yol, keçi yolu § Üslûp, tarik. *[Sentier; voie § Cloison de nez.]*

Veto (*c. s.*) Hükûmetin reisinin parlamantonun bir kararını ret hakkı, ret, muhalefet. *[Veto.]*

Vezaret (*a. s.*) Vezirlik, (vezir)in hâl ve sıfat ve vazifesi (vezir)e bak *[Grade et dignité de vezir; vizirat.]*

Vezin (*a. s.*) Tartı, tartma § Ağırlık, sıklet § Şiirin intizam ve ahengi. *[Poids § Pesage§ Rythme.]*

Vezir (*a. s. f.*) Vaktile mülkiye rütbelerinin müşürlüğe muadil rütbeyi haiz olan zata verilen lakap § Başvekil ve icra vekilleri hey'etinde dahil olanlardan her biri. *[Grand dignité civil ayant un grade equivalant à celui de marechal, vizir (anciennement.)]*

Vezirazam (*a. f.*) Sadrazam, başvekil *[Premier ministre (anciennement).]*

Vezne (*a.s.*) Tartı aleti, terazi, mizan § Hükûmet dairelerinde, malî ve ticarî müesseselerde para alıp verilen yer § Kasa, sandık § Barut mahfazası § Barutluk§ Ateşli silâhların barut fişek konulan yeri, namlunun haznesi. *[Balance § Trésor; caisse § Bassin d'arme à feu§ Poire à poudre.]*

Vezneci (*t. s.*) Terazi ve saire tartı aletleri yapan ve satan adam. *[Fabricant ou marchand de balance de précision.]*

Veznedar (*fa. s.*) Vezne memuru, veznede para alan ve veren zat, sandıkemini, *[Caissier; trésorier.]*

Vicah (*a. s.*) Yüzüne gelme, yüzleşme. *[Présence; confrontation.]*

Vicahe (*a. f.*) Yüz, yüze, yüzüne karşı, muvaceheten. *[Fn présence de; par confrontation.]*

Vicahi (*a. f.*) Yüzyüze olan, gıyaben olmıyan § İki taraf hazır olduğu halde, yüzlerine karşı olarak. *[En présence de; par la présence de § L'interessé,e étant présent,e.]*

Vicdan (*a. s.*) His, duygu, şuur § Kalple hissetme, duygu § Vect, istiğrak § İyilik etmekten haz ve kötülük etmekten azap duyan kalbî ve hafi bir his. *[Conscience § Extase.]* **vicdanen** = Vicdanca, vicdan itibarile. *[En toute conscience § consciencieusement.]* **vicdanî** = Vicdan denilen kalbî his ve temyize mensup ve müteallik § şuuri. *[Consciencieux,euse § Extatique.]* **vicdanlı** = Kalbinde his ve temyiz hassası olan § Duygulu, insaflı *[Consciencieux,euse.]* **vicdansız** = Duygusuz, insafsız. *[Inconscient,e; sans conscience; inhumain,e.]* **vicdanzızlık** = Hissizlik, duygusuzluk insafsızlık. *[Cruauté.]*

Vida (*t. s.*) Burgulu çivi § Bir deliğin içindeki burğu § Kılavuz. *[Vis.]*

Vidala (*c. s.*) Dana derisinden yapılan ve ayak kabı imaline yarıyan. bir nevi sahtiyan *[Cuir fait de peau de veau § Veau.]*

Vidalama | **Vidalamak** (*t. m.*) Vida ile tutturma, tutturmak. *[Visser.]*

Vidalatma | **Vidalatmak** (*t. m.*) Vida ile tutturma, tutturmak. *[Faire visser.]*

Vidalı (*t. f.*) Vida ile tutturulmuş, vidası olan. *[À vis.]*

Vigle (*c.s.*) Çanaklık § Dalyanlarda dikilen direğin başındaki tarassut yeri. *[Poste de vigie pour guetter le passage des poissons quand les filets sont tendus sous là mer.]*

Vikaye (*a. s.*) Kayırma, muhafaza, siyanet etme § Sahip

çıkma § Zuhuru melhuz bir hastalığın önünü alma,koruma. *[Protection;préservation§Action de garder§Prophylaxie.]*

Vilâyet (*a. s.*) Valilik, vali, sıfat ve vazifesi § Bir valinin idaresi altında bulunan memleket. *[Autorité de gouverneur général d'un province pays gouverné par un gouverneur général; province.]*

Villa (*c. s.*) Köşk, sayfiye. *[Villa.]*

Vinç (*c. s.*) Ağır yükleri kaldırıp indirmek için iş ile işler makina. *[Teuil; grue.]*

Vira (*t. h.*) Bir düziye, arasını kesmeden, fasılasız§Gemilerde maçuna ve vinç makinalarının çevrilmesi kumandası. *[Continuellement; sans cesse.]*

Viran (*fa. f.*) Yıkık, harap § Mahzun, mükedder. *[Ruiné,e; en ruine § Abandonné,e(édifice etc).]*

Virane(*t. s.*) Yıkılmış bina arası, harabe§ Yıkılmak üzre bulunan pek eskı bina § Harap ve metruk. *[Décombres; les restes d'un édifice démoli, écroulé ou incendié.]*

Viranelik (*t. s.*) Harabesi çok mahal, harabezar .*[Lieu plein de ruines.]*

Viranlık (*t. s.*) Haraplık, ıssızlık§Harap ve ıssız yer.*[Ruine; lieu désert.]*

Virdizeban(*fa. s.*) Dil persengi, her vakit irat ve tekrar olunan şey. *[Phrase habituelle; ce qu'on répète toujours.]*

Virt (*a. s.*) Muayyen zamanlarda okunması itiyat olunan bazı dualar § Daima tekrar ve irat olunan söz. *[Incantation qu'on récite à des heures fixes.]*

Virtuoz (*a. s.*) Musikiye büyük bir kabiliyeti ve istidadı olan. *[Virtuose.]*

Visal (*a. s.*) Firak mukabili, kavuşma, vuslat.*[Union avec l'objet aimé; jouissance.]*

Visamiral (*a, s.*) Amiral muavini. *[Vice-amiral.]*

Viski (*c. s.*) İngilterede hububattan yapılan bir nevi içki. *[wisky ou wyskey.]*

Viskonsül (*c. s.*) Konsolos muavini, şehbender vekili. *[Vice-consul.]*

Vişne (*t. s.*) Kiraz fasilesinden mayhoş ve koyu renkli maruf meyva. *[Aigriotte;griotte griottier.]*

Vişneçürüğü (*t. f.*) Pek koyu

ve mora çalar kırmızı renk § Bu renkte olan. *[Grenat foncé]*

Vitamin (*c. s.*) Bazı mekûlâtta ve bilhassa yemişlerde ve nebatta mebzulen mevcut ve bedenin neşvünemasını arttıran ve kuvvet veren bir madde. *[Vitamine.]*

Vitrin (*c. s.*) Mağaza ve dükkânların önündeki camekân, camlı dolap. *[Vitrine.]*

Viya (*c. s.*) Dümeni vortaya alarak gemiyi bulunduğu istikamette yürütme. *[Route directe; route en ligne droite.]*

Viyolet (*c. f.*) Menekşe rengi ve kokusu. *[Violet,te.]*

Viyolon (*c. s.*) Keman denilen maruf çalgı. *[Violon.]*

Viyolonist (*c. f.*) Keman çalan, kemancı. *[Violoniste.]*

Viyolonsel (*c. s.*) Orkestrada ayakta çalınan büyük keman. *[Violoncelle.]*

Viza (*c. s.*) Resmî bir memur tarafından görülmesi şart olan pasaport, bordro ve sair evrak üzerine yazılan «görülmüştür» ve emsali işaret. *[Visa.]*

Vizalı (*t. s.*) Viza işareti konmuş pasaport ve saire. *[Visé,e.]*

Vizita (*c.*) Ziyaret § Doktorun bir hastayı ziyaret ve muayenesi § Muayene ücreti. *[Visite]*

Vıcık, vıcık (*t. s.*) (Mıncık)a bak. *[Voir: Mıncık.]*

Vıcıklama | **Vıcıklamak** (*t. m.*) Mıncıklama, mıncıklamak. *[Voir: Mıncıklamak.]*

Vıklama | **Vıklamak** (*t. m.*) Bir büyük meşakkata ezilmek. *[Souffrir; supporter un fardeau écrasant.]*

Vırıldama | **Vırıldamak** (*t. m.*) Usandıracak surette söyleme, söylemek, tekrar, tekrar söyleyip durma, durmak. *[Importuner § Fatigner par ses paroles.]*

Vırıltı (*t. s.*) Baş ağrısı verecek surette söyleme, taciz edici, sızıltı. *[Paroles; sollisitations fatiguante.]*

Vırlama | **Vırlamak** (*t. m.*) Muttasıl söylenip durma, durmak. *[Voir: Vırıldamak.]*

Vırvır (*t. s.*) Baş ağrısı verecek surette söyleme, macizane sızıltı. *[Partic. onomotopée bruit sourd, son répété, bourdonnement.]*

Vız (*t. h.*) Uçan haşaratın çıkardıkları sesi taklit ve tasvir eden. *[Partic imite le bruit qui fait un insecte ou volant; bourdonnement.]*

Vızıldama | (*t.m.*) Arı sineği
Vızıldamak| gibi haşarat ses çıkarma, çıkarmak§ Uçan haşarat gibi ince sesle gürültü etme, etmek § Yavaş bir sesle lâkin fasılasız şikâyet etme, etmek,sızlanıp durma,durmak. *[Faire un petit bruit semblable à celui que font les insectes en volant; bruire; bourdonner.]*

Vızıldanma | (*t. m.*) Sızlama,
Vızıldanmak| sızlamak,muttasıl şikâyet edip durma, durmak. *[Être bruit,e;être bonrdonné,e]*

Vızıltı (*t. s.*) Uçan haşaratın kanatlarını biribirine sürterek çıkardığı ince ses § Muacciz şikâyet, sızıltı. *[Petit bruit que rendent les insectes en volant; bourdonnement§ Troubles; mécontentement.]*

Vızır, vızır (*t. h.*) Bir işin sürat ve sühuletle olmasını taklit ve tasvir eder. *[Sans aucune résistance; promptement.]*

Vızlama | (*t. m.*) Bak: Vızıl-
Vızlamak| dama vızıldamak. *[Voir: Vızıldamak.]*

Volkan (*c. s.*) Yanar dağ. *[Volcan.]*

Volkanik (*c.s.*) Volkana mensup, bürkânî. *[Volcanique.]*

Volt (*c. s.*) Elektrik kuvvei muharrikesi vahidi kıyasisi.

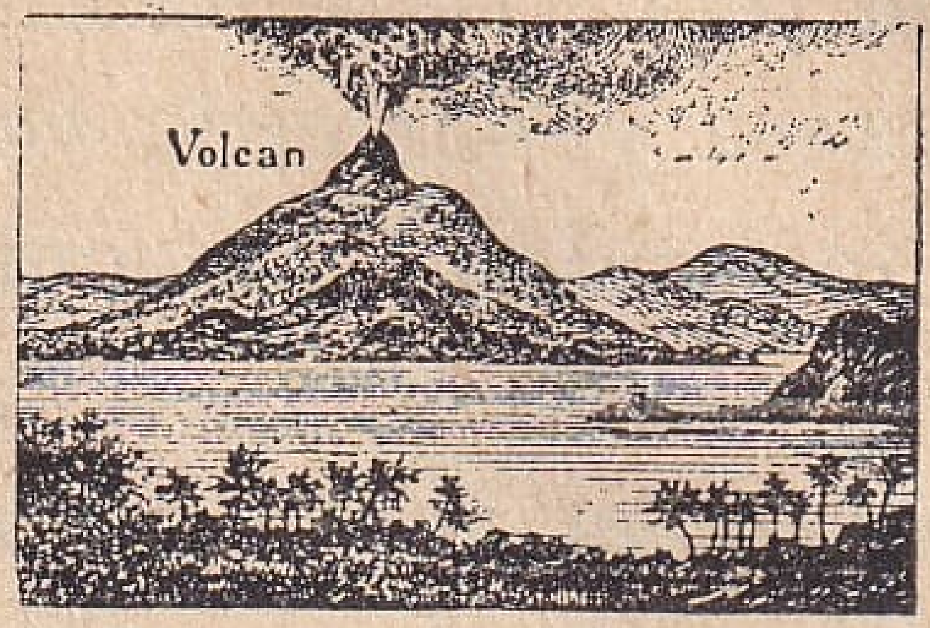

Volkan

[Volt.]

Volta (*c. s.*) Olta § Bir nevi elektrik pili. *[Louvoyer§ Une espèce de pile.]*

Voltaî (*c. s.*) Volta pili vasıtası ile istihsal olunan elektrik ve bu pile verilen isim. *[Voltaïque.]*

Voltametre (*c. s.*) Elektrik cereyanın, ölçmeğe, suyu tahlile mahsus alet.*[Voltamètre.]*

Votka (*c. s.*) Rusyada imal olunan bir cins sert içki. *[Vodka.]*

Voyvoda (*c. s.*) Vaktile bazı hırıstiyan mahallelerin idare ve zaptıraptına memur olanlara denirdi. *[Voïvode; chef, commandant. Prince]*

Voyvodalık (*t. s.*) Bir voyvodanın tahtı idaresinde olan yer. *[Principauté § Arrondissement gouverné par un voïvode.]*

Vuku (*a. s.*) Düşme, sukut §

Tesadüf etme, isabet eyleme, gelip çatma § Geçme § Hâdis olma, zuhur, husul. *[Action d'arriver; avoir lieu.]*
Vukuat (*a. s.*) Vaki ve hâdis olan haller, geçen maceralar§ Vakıalar, vak'alar. *[Événements.]*
Vukuf(*a. s.*) Durma, harekette kalma, tevakkuf § Bir halde bulunma § Vâkıf ve muttali olma, anlama.*[Station;action de s'arrêter§Information; avertissement § Connaissance.]* **vukuflu** = Vâkıf, malûmatlı, *[Savant,e § Versé,e.]* **vukufsuz** = Malûmatsız, bihaber. *[Sans connaissance.]*
Vuslat(*a. s.*) Firkat mukabili, visal§ Âşıkın maşukasına kavuşması *[Union avec l'objet aimé; jouissance.]*
Vusta (*a. f.*) Orta, ortadaki. *[Qui est au milieu; central,e.]*
Vusul (*a. s.*) Gelme, varma, erişme, yetişme, muvasalet. *[Arrivée.]*
Vuzuh (*a. s.*) Açık ve ayan olma, şerh ve izaha muhtaç olmıyacak surette açık olma. *[Clàrté; évidence.]*
Vücuh (*a. s.*) Veçhin cem'i. Vecihler, tarzlar, usluplar. *[Pluriel de vecih, faces; visage § Modes; manières§ Notable.]*
Vücup (*a. s.*) Vacip ve elzem bulunan, zarurî olma. *[Nécessité absolu,e; urgence§Indispensable.]*
Vücut (*a. s.*) Cisim,beden, ceset. *[Corps humain § Existence.]* **vücutlu** = Cusseli, iriyapılı. *[Corpulent,e.]***vücutsüz** = Vücudu olmıyan, uydurulan, asılsız§ Vücudu cüssesi küçük olan, zaif, cılız, ufak tefek. *[Qui n'existe pas en réalité; inexact,e § Mince et de petite taille.]*
Vükelâ (*a. s.*) Vekilin cem'i. Vekiller, nazırlar. *[Pluriel de vekil,Ministres; secrétaire d'état§ Mendataire:représentants.]*
Vüreyk | **Vüreyka** (*a. s.*) Küçük yaprak, yaprakcık. *[Feuille; petit feuille.]*
Vüreykat (*a. s.*) Vüreykanın cem'i. Vüreykalar. *[Pluriel de vüreyka. Voir: vüreyka.]*
Vüreyt (*a. s.*) Pek küçük,çok ince damar. *[Veinule.]*
Vürut (*a. s.*) Gelme, varma, yetişme, varit olma, vasıl olma. *[Arrivée.]*
Vüs'at (*a. s.*) Genişlik,bolluk. Malî kudret, ahvali maliye

müsaadesi, fırsat. *[Étendue; espace § Aisance; commodité § Capacité; pouvoir § Loisir.]* **vüs'atli**= Geniş bol. Müsaadeli. müsait.*[Spacieux, euse; étendu,e.]*
Vüsü (*a. s.*) Kudret, iktidar § Genişlik. *[Pouvoir; qualité d'être spacieux,euse;capacité.]*
Vüsuk (*a. s.*) Sağlam surette inanma § Güvenme, itimat. *[Assurance; confiance.]*
Vüzera (*a. s.*) Vezirin cem'i. Vezirler, en büyük rütbeyi haiz zevat. *[Pluriel de vezir. Visir.]*

Y

Y (*t. h.*) Türkçe alfabenin yirmi sekizinci ve sedasızların on dokuzuncu harfidir. *[Vingt huitième lettre de l'alphabet Turc.]*
Yâ (*t. h.*) Ey! hey! bana bak! *[Tiens; si; ou.]*
Ya (*t. d.*) Veyahut manasına gelir § Taaccüp ve istiğrap beyan eder, ya öyle mi? gibi § Tasdik beyan eder: Evet§ Fakat şu kadar ki manasına olarak kullanılır. *[Assurément; certes § Si, ou § Et; mais, quant à.]*
Yaba (*t. s.*) Çifçilerin kuru ot ve saman toplayıp atmakta ve harman savurmakta kullandıkları üç parmaklı çatal, tahta kürek. *[Van.]*
Yabalama } **Yabalamak** } (*t. m.*) Harman savurmak*[Vaner]*
Yaban (*t. s.*) Issız ve gayri mamur yer, kır§ Hudayinabıt. *[Désert ;pays sauvage; inculte.]*
Yabanarısı (*t. s.*) İğnesiz ve bal yapmıyan bir cins arı. *[Guêpe.]*
Yabancı (*t. f.*) Yerli olmıyan, ecnebi, garip, bigâne, tanıdık olmıyan. *[Étranger, ère; qui n'est pas intime.]***yabancılık**= Ecnebilik, gariplik, bigânelik, ülfet ve ünsiyetsizlik, tekellüf. *[État d'étranger,ère§Manque d'intimité, de relation.]*
Yabandomuzu (*t. s.*) Kırlarda

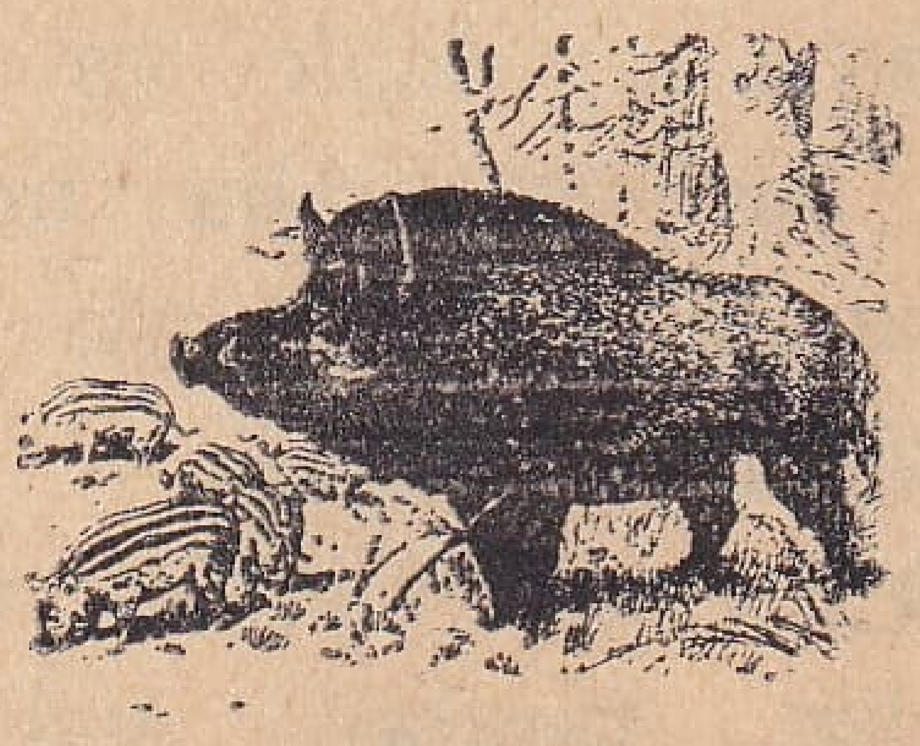

Yabandomuzu

yaşıyan iri cuseli vahşi domuz. *[Sanglier.]*
Yabaneşeği (*t.* s.) Vahşi eşek. *[Ânagre.]*
Yabani (*t. f.*) Yabana, ıssız ve gayri mamur yerlere mahsus. Vahşi, gayrimenus, terbiye olmamış, kaba. *[Sauvage.]* **yabanilik** = Vahşilik, gayrimenusluk, yırtıcılık, terbiye olmamışlık. *[Sauvagerie.]*
Yabaninciri (*t.* s.) Dağlarda kendi kendine biten incir. *[Sycomore.]*
Yabankeçisi (*t.* s.) Dağlarda kayalar arasında yaşıyan bir cins keçi. *[Chèvre sauvage.]*
Yabankedisi (*t.* s.) Vahşi kedi, dağlarda ve ormanlarda yaşıyan kedi cinsinden yırtıcı bir hayvan. *[Chat sauvage.]*
Yabankoyunu (*t.* s.) Vahşi halde dağlarda yaşıyan bir cins koyun. *[Mouton sauvage]*
Yabanmersini (*t.* s.) Kendi kendine kırlarda yetişen mersin. *[Canneberge; airelle; vaccinier.]*
Yabantereotu (*t.* s.) Kendi kendine yetişen, ekilip terbiye olunmamış bir tereotu. *[Cardamine.]*
Yabis (*a.* s.) kuru, nem ve yaş veyahut taze olmıyan, Rutubetsiz. olan *[Sec, èche.]*
Yadigâr (*fa.* s.) Bir şahıs ve hali hatıra getirmeğe yarıyan şey, bergüzar§ Edepsiz adam. *[Souvenir§ Coquin; fripon.]*
Yadırgama } **Yadırgamak** } (*t. m.*) Yabancı nazarile bakma, bakmak, ecnebi addettme, etmek§Çocuk tanımadığı adamdan korkup ağlama, ağlamak. *[Regarder comme étranger; ne pas connaître; renier.]*
Yafta (*t.* s.) Kutu ve şişe üzerine yapıştırılan yazılı kâğıt§ Mahkûmların göğüslerine asılan varaka. *[Affiche; placard; écritau § Étiquette.]*
Yağ (*t.* s.) Pişirilen yemeklere konulmak için eti yenen hayvanların sütü yayıkta çalkamak suretile çıkarılan yumşak madde, etin içinde ve üstünde bulunan beyaz ve ateşte erir madde § Bazı çiçeklerden ve baharlardan çıkarılan kokulu ve lüzucetli mayi. *[Huile§Beurre§Graisse]*
Yağbal (*t.* s.) Âlâ, matluba muvafık. *[Tout ce qu'il y a de mieux.]* **yağcı** = Yağ yapan ve satan adam. *[Fabricant ou marchand de beurre, de graisse, d'huile.]*

Yağdırma } (*t. m.*) Yağmuru
Yağdırmak } mucip olma, olmak§ Kar ve yağmuru bulutlardan yere inmeğe bırakma, bırakmak § Çok çok akma, akmak, dökme, dökmek. *[Faire pleuvoir§ Produire en abondance.]*

Yağhane (*t. s.*) Yağ yapılan ve satılan mahal. *[Fabrique de beurre et d'huile.]*

Yağımcur (*t. s*) Ekmek, yağ, ve pekmezile yapılan bir nevi yemek. *[Sorte de douceur grossière qu'on fait pour les ouvriers.]*

Yağımsı (*t. f.*) Yağ gibi, yağa benzer, yağ kokulu. *[Huileux, euse; qui a l'apparence ou l'odeur de l'huile, de la graisse ou du beurre.]*

Yağır (*t.s.*) Atın omuzları arasındaki yağlı yeri§Eğerin vurmasından hayvanın omuzunda açılan yara. *[Dos de cheval§ Blessure des cheval produite sur le dos par la selle.]*

Yağız (*t. f.*) Tüyü parlak siyah at, koyu esmer adam. *[D'un noir luisant (cheval)]*

Yağlama } (*t. m.*) Yenecek
Yağlamak } bir şey'in üstüne yağ sürme, sürmek § Paslanmamak için silâha yağ sürmek § Bahşiş, rüşvet vermek. *[Oindre, frotter à l'huile§Mettre de beurre ou de la graisse dans un mets, un plat; huiler; beurrer § Graisser; salir.]*

Yağlanma } (*t. m.*) Üstüne
Yağlanmak } veya içine yağ sürülme, sürülmek, kirlenme, kirlenmek, mülevves olma, olmak § Müstefit olma, olmak. *[Être oint, frotté,e d'huile § Contenir de beurre de la graisse§Être graissé,e; sali,e.]*

Yağlatma } (*t. m.*) Yağ sür-
Yağlatmak } dürme, sürdürmek yağla sildirme, sildirmek, kirletme, kirletmek, telvis etme, etmek. *[Faire oindre; frotter d'huile § Faire graisser.]*

Yağlavı (*t. s.*) Ekseriya kışla ve leyli mekteplerde kullanılan pek büyük yağ tavası. *[Grande poêle.]*

Yağlı (*t. f.*) Yağile yapılmış, üzerine yağ sürülmüş § Semiz, fazla yağlı olan § Kârlı iş § Zengin, çok para verir. *[Huileux, euse; gras, se§Graissé,e § Riche.]*

Yağlık (*t. s.*) Mendil, çevre § Sofra havlusu, elbezi, peçete. *[Serviette.]*

Yağma (*t. s.*) Zorla mal kapma, çapul, garet, yağmak fili.

Bak: Yağmak.*[Pillage; butin Action de pleuvoir.] voir: yağmak.*
Yağmacı (*t. f.*) Başkalarının malını yağma eden, çapulcu. *[Pillard,e; pilleur,euse.]*
Yağma } (*t. m.*) Yağmur ve
Yağmak } kar gibi şeyler yere düşme, düşmek § Çok çok gelme, kesretle vurut etme, etmek. *[Pleuvoir § Se produire en abondance.]*
Yağmur (*t. s.*) Gökten yere düşen su, baran, rehmet. *[Pluie.]*
Yağmurlama } (*t. m.*) Hava
Yağmurlamak } yağmurlu olma, olmak, yağmura dönme, dönmek, hafif surette yağmur yağmağa başlama, başlamak. *[Tomber une pluie fine.]*
Yağmurlu (*t. f.*) Yağmur yağdığı zaman. *[Pluvieux,euse.]*
Yağmurluk. (*t. s.*) Yağmurlu havada üste geyilen su geçmez palto, muşamba, empermeabl.*[Imperméable; capote.]*
Yahni (*t. s.*) Soğan v. s. ile pişmiş et yemeği. *[Différentes sortes de mêts avec de la viande bouillie et divers légumes.]*
Yahşi (*t. f.*) Yakışıklı, iyi, güzel § Evet, beli. *[Bon, bonne; beau, belle§ Oui.]* **yahşilik** = İyilik,güzellik. *[Bonté; beauté.]*
Yahu (*t. h.*) Ey Allahım! Ey sen, baksana, bana bak. Acanım! be adamlar! *[Dieu! Hé; holà.]*
Yahudi (*a. s.*) İsrailî, musevi. *[Israélite. Juif,ive.]* **yahudilik** = Yahudi din ve mezhebi, museviyet. *[Race juive; religion juif,ive. caractère juif.]*
Yahut (*t. h.*) Terdit beyan eder bir lahikadır: Ya al, yahut ver. *[Ou; ou bien.]*
Yaka (*t. s.*) Elbisenin boyun geçen yeri, etrafında ki dik veya devrik parça. Kenar, sahil, taraf. *[Collet § Rive; rivage.]*
Yakalama } (*t. m.*) Yakasın-
Yakalamak } dan tutma,tutmak, tevkif etme,etmek,ele geçirme, geçirmek, bulma, bulmak § Rasgelme, gelmek. *[Saisir; attraper § Trouver § S'emparer de.]*
Yakalanma } (*t. m.*) Tutulmak,
Yakalanmak } ele geçmek; tevkif olunmak. *[Être saisi,e; être attrapé,e; être arrêté,e.]*
Yakalatma } (*t. m.*) Tutturma,
Yakalatmak } tutturmak, ele geçirtme, geçirtmek, derdest ve tevkif ettirme, ettirmek. *[Faire saisir; faire attraper; faire arrêter.]*
Yakalık (*t. s.*) Yakaya mahsus, yakaya gelir. Kolalı ve

kolasız gömleğin iğreti yakası. *[Propre au collet§Faux-col.]*
Yakamoz (*c. s.*) Gece denizde balıkların veya küreklerin hareketinden görünen şule, *[Espèce de poisson phosphorescent.]*
Yakapaça (*t. s.*) Yaka ve paçasından tutup sürükliyerek. *[Action de saisir, attraper brusquement.]*
Yakarma } (*t. m.*) Yalvarmak,
Yakarmak } ile birlikte kullanılıp tekit ifade eder. *[Prier; solliciter; supplier.]*
Yakasıyırtık (*t. s.*) Boyunun altında ve görünen üst tarafında bir sıra ters tüyleri olup uğursuz sayılan at. *[Cheval qui a une ligne de poils courbés autour du cou de façon à irriter une sorte de collier.]*
Yakaza (*a. s.*) Uyanıklık, bidarlık. *[Reveil § État d'être éveillé,e.]*
Yakin (*a. f.*) Şek ve şüphesiz bilme, kanmış olma, itminan. *[Certitude;connaissance positive; exactitude.]*
Yakinen (*a. f.*) Şek ve şüpheye mahal olmıyan surette bilerek § Kemali itminanla. *[Exactement; certainement ; positivement.]*
Yakinî (*a. f.*) Şek ve şüpheye mahal bırakmıyacak surette olan bilgi ve itminana mensup ve müteallik.*[Exact,e;certain,e positif,ive.]*
Yakiniyat (*a. s.*) Şüphe ve tereddütsüz bilinen şeyler. *[Connaissances positives.]*
Yakı (*t. s.*) Deriyi kabartıp su akıtmak veya yarayı işletmek için bedenin bir yerine yapıştırılan yakıcı şey.*[Cautère§ Vésicatoir.]*
Yakıcı (*t. f.*) Muhrik, yakan, ihrak eden, acıtan, dile acılık veren § Pek ziyade kederi mucip olan. *[Brûlant,e.]*
Yakılma } (*t. m.*) Tutuşturul-
Yakılmak } ma, tutuşturulmak, ihrak olunma, olunmak§ Hasbihal etme, etmek.*[Être brûlé,e; allumé,e ou incendié,e § Se plaindre amèrement.]*
Yakın(*t. f.*) Uzak olmıyan, karip, aradaki mesafe az olan, karabeti ziyade olan § Vâsıl ve baliğ olmasına az kalan § Vukuu karip olan, zamanca yaklaşmış olan § Karip yerde, uzak olmıyarak. *[Proche; approché,e; qui n'est pas éloigné,e§Près.]*

Yakında (*t. f.*) Yakın yerde az vakit sonra, çok geçmeden§ Kariben, en karip § Az vakit evvel, çok olmadan. *[Prochainnement § Aproximité, recemment.]*

Yakınlarda (*t. s.*) Yakın yerlerden birinde,civarda§Bugünlerde, geçmiş veya gelecek yakın bir zamanda.*[Dans les environs.]*

Yakınlaşma } **Yakınlaşmak** } (*t. m.*) Yakın olma, olmak,takarrüp etme, etmek. *[Voir: Yaklaşmak.]*

Yaklaştırma } **Yaklaştırmak** } (*t. m.*) Yaklaştırma,yaklaştırmak, takrip etme, etmek. *[Voir: Yaklaştırmak.]*

Yakınlık (*t. s.*) Yakın olma, kurp, kurbiyet, sıkı akrabalık. *[Proximité,rapprochement.]*

Yakıotu (*t. s.*) Dövülüp konulduğu yeri yakı gibi şişiren ve yara eden bir ot. *[Épilobe.]*

Yakışık (*t. s.*) Yaraşma, uygunluk, iyi gitme. Münasebet Güzellik, hüsün, letafet. *[Convenance § Beauté; grâce § État d'une chose qui s'adapte.]*

Yakışıklı (*t. f.*) Münasip, münasebetli § Güzel, endamlı şanlı. *[Convenable; Beau, belle; qui va bien: bien adapté,e.]*

Yakışıksız (*t. f.*) Uygun gelmez, yaraşmaz § Münasebetsiz. Çirkin, güzel olmıyan. *[Inconvenant,e § Laid,e qui ne va pas bien.]*

Yakışma } **Yakışmak** } (*t. m.*) Eyi gitme gitmek, yaraşma, yaraşmak, güzel gelmek, uygun gelme gelmek § Münasip ve muvafık olma, olmak, uyma, uymak. *[Convenir; être digne de § Aller bien: s'adapter; s'ajuster.]*

Yakıştırma } **Yakıştırmak** } (*t. m.*) Yakışma, yakışacak hale koyma, koymak, yaraştırma, yaraştırmak, muvafık ve uygun hale getirmek. Tensip etmek, munasip görme, görmek. *[Faire aller bien adapter ; ajuster ; attribuer ; croire capable.]*

Yaklaşma } **Yaklaşmak** } (*t. m.*) Yakın gelme, gelmek. yanaşmak, tekarrüp etme, etmek. Benzeme, benzemek. *[S'approcher § Ressembler.]*

Yaklaştırma } **Yaklaştırmak** } (*t. m.*) Yakın getirme getirmek, yanaştırmak takrip etme, etmek. Benzetme, benzetmek. *[Approcher; rapprocher § Ressembler.]*

Yakma } **Yakmak** } (*t. m.*) Ateşe verme vermek, ihrak etme,

etmek. Tutuşturma, tutuşturmak, alevlendirmek, cok ısıtmak, çok sıcak olma, olmak § Acıkma, acıkmak, biber gibi keskin bir aci ile müteessir etme, etmek. Zarara sokma, sokmak. *[Brûler § Incendier § Allumer.]*

Yaktırma | **Yaktırmak** | (*t. m.*) Bilvasıta yakma, yakmak, ihrak ettirmek, yakmağa bırakmak, yakmağa müsaade etmek. *[Faire ou laisser bruler; faire allumer.]*

Yakut (*a.ts.*) Kırmızıya mail sarı renkte kıymetli bir taş. *[Rubis.]*

Yalabık (*t. f.*) Alevin oynayıp parlaması. Parlama, parıltı. Parlayan, parıldayan, güzel, parlak. *[Brillant.e; luisant,e.]*

Yalak (*t. s.*) Hayvanların su içtikleri kap, tekne § Çeşmenin ufak havuzu. *[Auge de bois dans laquelle on donne à manger et à boire aux chiens, aux chats etc; mangeoire.]*

Yalama | **Yalamak** | (*t. m.*) Düzler gibi sürtme, sürtmek. Dil ile, silme, silmek § Temasederek geçme, geçmek silip süpürme, süpürmek. *[Lécher § Toucher superficiellement en passant; se retirer saparole, se repentir.]*

Yalan (*t. s.*) Asılsız söz veya iş, gerçek olmiyan, kizip. Gerçek ve doğru olmıyan. Kâzip, sahte, asılsız, esassız, yalan söylıyen, yalancı. *[Mensonge, fourberie.]*

Yalancı (*t. f.*) Yalan söyliyen. Sahi ve doğru olmiyan, sahte, kâzip, taklit. *[Menteur, euse. Trompeur, euse.]* **yalancılık** = Yalan söyliyen adamın hal ve sefatı, yalan söyleme. *[Acte de menterie; menterie.]*

Yalanma | **Yalanmak** | (*t. m.*)Dil ile kendi ağzını ve dudaklarını yalamak. Bir parça istifade etme, etmek. *[Se lécher.]*

Yalatma | **Yalatmak** | (*t. m.*) Dil ile sildirme sildirmek yakın sürterek geçirme, geçirmek, başkasını da müstefit etme, etmek. *[Faire lécher.]*

Yalayıcı (*t. f.*) Dil ile silen, yalıyan sürterek üstünden geçen, sürütüp götüren. *[Qui lèche § Qui effleure.]*

Yalçın (*t. s.*) Düz, kaypak, pek dik. *[Uni,e; lisse.]*

Yaldırak (*t. s.*) Parlak, parıldıyan müşaşa. *[Brillant,e; luisant,e; étincelant,e § Éclair.]*

Yaldız (*t. s.*) Muhtelif şeyler üzerine yapıştırılan altın ve

gümüş varak, sürülen altın ve gümüş suyu veya bunların taklidi, tılâ § Yalandan iş, üstünkörü işleme, göz boyama, kalaylama. *[Tout objet qui luit; dorure§Argenture.]*

yaldızcı = Muhtelif mevat üstüne yaldız sürmek san'atini icra eden adam § Üstünkörü ve kalaylama iş yapan. *[Doreur; argenteur.]*

Yaldızlama | **Yaldızlamak** (*t. m.*) Yaldız sürme, sürmek, yaldızla kaplamak, altın veya gümüş renk ve cilâsını vermek§ Yalandan süslemek, göz boyamak , kalaylamak . *[Dorer; argenter.]*

Yaldızlanma | **Yaldızlamak** (*t. m.*) Yaldız sürülmek, yaldızlakaplanmak,tezhip edilmek§ Yalandan süslemek, kalaylanmak. *[Être doré,e; être argenté.e.]*

Yaldızlatma | **Yaldızlatmak** (*t. m.*) Yaldız sürdürme, sürdürmek veya kaplatmak, yaldızla tezyin ettirmek § Yalandan süsletmek, *[Faire dorer; faire argenter.]*

Yaldızlı (*t. m.*) Üzerine yaldız sürülmüş, yaldızla tezyin olunmuş, müzehhep § Yalandan süslü, kalaylı, *[Doré, e; argenté,e.]*

Yalı (*t. s.*) Deniz veya ırmak kenarı, kıyı sahil § Su kenarındaki yazlık ev sayfiye, sahilane.*[Bord de mer ou de rivière § Quai § Maison de plaisance située au bord de la mer.]*

Yalım (*t. s.*) Kılıç, bıçak ve sairenin keskin tarafı § Soy, cins,cevher,maya. *[Tranchant du sabre, couteau,etc§Qualité naturelle.]*

Yalın(*t. s.*) Alev, şule,parlaklık§ Şimşek,barika.*[Flamme § Éclat.]*

Yalın (*t. f.*) Tek, sade, çıplak, açık, üryan. *[Simple § Nu,e.]*

Yalınayak (*t. f.*) Ayağı çıplak ayakabısız. *[Nu—pieds.]*

Yalınca | **Yalıncak** (*t. f.*) Büsbütün tek ve tenha, büsbütün çıplak. *[Tout à fait seul.]*

Yalıngaç (*t. s.*) Kabuğu soyulur bir cins agaç. *[Différentes espèces d'arbres dont l'écorce se détache.]*

Yalınkat (*t. f.*) Bir kat, tek kat. *[Non redoublé,e.]*

Yalınlama | **Yalınlamak** (*t. m.*) Parlama parlamak, Parıldamak § Şulelenme, şulelenmek. *[Briller §S'enflammer; jeter des éclats.*

Yalnız (*t. d.*) Tek, münferit. arkadaşsız, kendibaşına § Sade, mücerret § Ancak, fakat § Kimsesiz. *[Seul,e; solitaire.]* **yalnızca** = Yalnız olarak. *[Tout seul,e.]* **yalnızlık** = Vahdet, uzlet arkadaşsızlık, teklik § Muinsizlik. *[Solitude § Désert,e.]*

Yalpa (*t. s.*) Şiddetli deniz olduğu zaman geminin iki tarafa sallanması. Bir sağa ve bir sola meylederek gitmesi § Sarhoşun sendelenmesi. *[Roulis; Mouvement latéral du navire causé par la tempête.]*

Yaltak (*t. f.*) Dalkavuk. Tabasbus, müdahene eden. *[Flatteur, euse; flagorneur, se; adulateur, trice.]*

Yaltaklanma } **Yaltaklanmak** } (*t. m.*) Tabasbus, temellûk etmek, dalkavukluk etme, etmek. *[Flatter; aduler.]*

Yalvarıcı (*t. f.*) Yalvaran, rica eden. *[Solliciteur; qui prie.]*

Yalvarış (*t. s.*) Rica, niyaz. *[Supplication.]*

Yalvarma } **Yalvarmak** } (*t. m.*) Niyaz,istirham etme, etmek. *[Supplier; prier.]*

Yama (*t. s.*) Bir deliğı bir yırtığı kapayıp tamir etmeğe mahsus parça § Bazı adamların yüzünde olan leke. *[Rapiéçage; morceau d'étoffe etc. pour rapiécer § Large tache.]*

Yamacı (*t. s.*) Elbisenin veya ayak kabının yırtık yerine parça ekliyen adam § Cimri, hasis. *[Qui rapière § Avare.]*

Yamaç (*t. s.*) Sathımail, Dağın eteğinden tepesine doğru olan bayır. *[Flanc.]*

Yamak (*t.s.*) Muavin yardımcı, kalfa, yardak *[Aide.]*

Yamalak (*t. s.*) Baştan savulmuş, üstüne yama vurulmuş, ekli § Ekseriya (yarım) kelimesile beraber kullanılır. *[S'emploie avec «yarım» signifie incomplet,ète.]*

Yamalama } **Yamalamak** } (*t. m.*)Yama vurma,vurmak,yama koyarak tamir etme, etmek. *[Rapiécer; raccomoder.]*

Yamalanma } **Yamalanmak** } (*t. m.*) Elbiseye veya ayakkabıya yama vurulma,vurulmak. *[Se rapiécer.]*

Yamalı (*t. f.*) Yaması olan § Tamir edilmiş § Yüzünde yarası olan. *[Rapiécé § Tacheté.e de larges taches.]*

Yamama } **Yamamak** } (*t. m.*) Yırtık, delik bir yere yama vurma, vurmak, parça yapış-

tırma, yapıştırmak § İsnat ettirme, ettirmek § Yanaşma, yanaşmak. *[Rapiécer; approcher § Aborder.]*

Yaman (*t. f.*) Kötü, fena iyi olmıyan § Yavuz. *[Fort,e; étonnant,e § Dangereux,euse; mauvais,e.]*

Yamandırma | (*t. m.*) Üstüne
Yamandırmak | yama konma, konmak, yama yapıştırılma. yapıştırılmak § Yanaşma, yanaşmak § Dayanma, dayanmak, intisap etme, etmek. *[Être raccomodé,e; rapiécé,e § Se coller s'attacher; profiter d'une occasion.]*

Yamatma | (*t. m.*) Yamamak
Yamatmak | işini başkasına yaptırma, yaptırmak § Yama koydurma, koydurmak. *[Faire rapiécer.]*

Yamçı (*t. s.*) Kolsuz, kalın, üstü uzun tüylü kışın giyilen üst libası. *[Une sorte de veston.]*

Yamriyumru (*t. f.*) İğilebilen, düz olmıyan, tümsek ve çukurları olan, iğribüğrü. *[Couvert,e de saillies rondes et difformes.]*

Yamyam (*c. s. f.*) Afrikada insan eti yiyen bir kabile § Merhametsiz, zalim kimseden kinaye. *[Nyam-nyam.]*

Yamyassı (*t. f.*) Büsbütün yassı, çok yayvan. *[Tout à fait plat,e.]*

Yan (*t. s.*) Kenar, cenah § Taraf, cihet § Semt, civar § Yakınlık § İnt, nezt § Bedenin bir tarafı. Yandan, doğrudan doğruya olmıyan. *[Côte; flanc § Côté; partie § Proximité § Profil.]*

Yanak (*t. s.*) Yüzün iki tarafından herbiri, ruhsar. *[Joue.]*

Yanaşık (*t. f.*) Bitişik, muttasıl, yanaşmış. *[Approché,e; rapproché,e, serré,e.]*

Yanaşılma | (*t. m.*) Varma,
Yanaşılmak | varmak, yaklaşılma, yaklaşılmak, takarrüp edilme, edilmek. *[Approcher; se rapprocher § Aborder; toucher.]*

Yanaşılmaz (*t. f.*) Yanına varılmaz, takarrüp olunmaz § Sarp, çetin § Çok sert ve hiddetli. *[Difficile à aborder; inabordable; inaccessible § Farouche]*

Yanaşma (*t. s.*) Yakın gitme; yaklaşma § Muvakkat amele § Hamam hizmetçisi. *[Action d'approcher § Ouvrier provisoire § Domestique inférieur d'un bain.]*

Yanaşma | (*t. m.*) Yakın git-
Yanaşmak | me, gitmek, yaklaş-

ma yaklaşmak § Rıza verecek gibi olma, olmak, muvafakat eder gibi olma olmak, itilâf yüzü gösterme, göstermek. Gemi iskeleye rampa etme, etmek, uğrama, uğramak. *[Approcher; se rapprocher § Aborder; toucher bateau.]*

Yanaştırma | **Yanaştırmak** (*t. m.*) Yakın getirme, getirmek, takrip etme, etmek. *[Faire approcher; rapprocher.]*

Yanaz (*t. f.*) Daima şikâyet edip bir şeyden memnun olmıyan, titiz, *[Capricieux, euse; difficile. Hargneux, euse.]*

Yanazlanma | **Yanazlanmak** (*t. m.*) Bir şey beğenmeyip muttasil şikâyet etme etmek, titizlik, hırçınlık etme, etmek, yaramazlanma, yaramazlanmak, *[Être difficile et de mauvaise humeur; susciter des question.]*

Yanazlık (*t. s.*) Bir şeyden memnun olmayıp daima şikâyet edenin hali, titizlik, huysuzluk. *[Mauvaise humeur; querelle.]*

Yanbakma | **Yanbakmak** (*t. m.*) Düşmanlık gözüyle bakma, bakmak. *[Regarder de travers, faire preuve d'hostilité.]*

Yandırma | **Yandırmak** (*t. m.*) Tutuşturma, tutuşturmak, yakma, yakmak. *[Brûler § Allumer § Incendier.]*

Yangelme | **Yangelmek** (*t. m.*) Rahat etme, etmek, keyfine bakma, bakmak. *[Se mettre à son aise.]*

Yangın (*t. s.*) Bir binadan, bir ormandan ateş çıkması ve orman yanması, yanmağa başlaması § Yanmış, yanık, muhterik § Zarara uğramış, aşık olmuş. *[Incendie § Brulé, e; amoureux; malheureux § Plaintif, ive.]*

Yangınkulesi (*t. s.*) Yangını haber vermek için işaret çekmeğe mahsus yüksek bina, kule. *[Tour d'où l'on observe et annonce l'incendie.]*

Yani | **Yâni** (*t. h.*) Bundan maksat, demek isteniliyor ki, manası, izahı şudur ki *[C'est à dire; savoir.]*

Yanı (*t. s.*) Bitişiği, ittisali, kurbü, yakıni *[À côté.]*

Yanıbaşında (*t. f.*) Pek yakınında, ittisalinde, bitişiğinde. *[Tout près de; à la proximité de.]*

Yanık (*t. f.*) Yanmış şeyin eseri, nişanesi § Yanmış, mahruk, aşk ve keder ile müteessir § Cılız, sıska. *[Brûlé, e*

Malheureux,euse § Qui a bien souffert § Brûlure; partie du corps brulées.]

Yanılma } (*t. m.*) Sehiv ve
Yanılmak } hata etme, etmek, bir hata ve kabahatte bulunma, bulunmak, istemiyerek bilmiyerek, bir kabahat etme, etmek *[Se tromper; commettre une erreur; faillir]*

Yanılmaz (*t. f.*) Hata işlemez, yanlış yapmaz (lâyuhti). *[Infaillible.]*

Yanıltmaç (*t. s.*) Süratle söylenirken yanılmamak, müşkül olan bilmece gibi oyun makamında teklif olunan cümle veya tabir,tekerleme. *[Phrase difficile à prononcer qu'on doit répéter rapidement.]*

Yanıltma } (*t. m.*)Yanlış yap-
Yanıltmak } tırma, yaptırmak, hata ettirme, ettirmek, tağlit etme, etmek, şaşırtma, şaşırtmak. *[Tromper; faire commettre une erreur, troubler § Faire faillir.]*

Yankesici (*t. f. s.*) Hissettirmeksizin cepten para, çanta, saat gibi şeyleri çalan mahir ırsız. *[Pick-pocket; pilon; coupeur de bourse.]*

Yankı (*t. s.*) Sesin bir yere çarpıp geri dönmesi, aksisada. *[Écho.]*

Yankılama } (*t. m.*) Sesi geri
Yankılamak } çevirip aksettirme, ettirmek. *[Rendre un écho; retentir.]*

Yanlış (*t. f.*) Doğru olmayan sehiv, hata, galat. *[Erreur; faute.]*

Yanlışlık (*t. s.*) Sehiv ve hata etme, galat etme. Hatalı söz veya hareket. *[Erreur. Affaire erronée; méprise.]*

Yanma } (*t. m.*) Tutuşma, tu-
Yanmak } tuşmak, parlama, parlamak, alevlenmek § Bir şey tutuşup kül olma,olmak, muhterik olma, olmak§ Çok elem, keder duyma, duymak § Aşk hicran çekme, çekmek§ Zarar ve ziyan görme, görmek§ Hasbıhal etme, etmek, derdini anlatmak, acıma, acımak, teessüf etme, etmek. *[Brûler; etre brûlé,e; incendié,e § Éprouver un malheur; des dommages § Se plaindre amèrement§ Perdre uu jeu§ Être mort,e.]*

Yanpırı (*t. f.*)Çarpık,iğribüğrü, yengeç gibi. *[Estropié dont les pieds et les mains sont tournés de côté.]*

Yanşak (*t. f.*) Tatsız surette geveze. *[Bavard,e; jaseur,euse.]*

yanşaklık = Tatsızca gevezelik. *[Bavardage; jaserie.]*

Yanşalama | **Yanşalamak** | (*c. m.*) Tatsızca gevezelik etmek, tatsızlamak. *[Bavarder; jaser.]*

Yanaşama | **Yanşamak** | (*c. m.*) Bak: Yanşalamak. *[Voir: Yanşalamak.]*

Yanyana (*t. f.*) Bitişik, muttasıl. *[Côte à côte.]*

Yapağı (*t. s.*) Koyunun kırpılmış tüyü, yünü. *[Laine.]*

yapağıcı-yapakçı = Koyun yünü satan adam. *[Marchand de laine.]* **yapaklı** = Yünlü koyun, çok yapak veren, yünlü kumaş. *[Laineux, euse.]*

Yapalak (*t. s.*) Yuvarlakça büyük bir nevi puhu kuşu. *[Une sorte de hibou (oiseau).]*

Yapayalnız (*t. f.*) Büsbütün yalnız, münferit. *[Tout seul, e]*

Yapı (*t.s.*) Bina, inşaat, yapılmakta olan bina, bedenin şekil ve sureti, bünye. *[Construction; édifice § Batiment en construction § Structure]*

Yapıcı (*t.s.*) Yapan, amil, bina yapan, mimar, kalfa. *[Constructeur § Maçon.]*

Yapık (*t.s.*) Yağmurdan muhafaza için örttükleri büyücek belleme *[Large couverture de pail pour protéger un cheval de la pluie.]*

Yapılı (*t. f.*) Bir türlü bünyesi olan, cüssesi bir türlü bulunan. *[De tel ou telle structure.]*

Yapılış (*t. s.*) Yapılmak tarzı imal sureti. Bina tesis ve inşa ve tarz ve sureti. *[Construction § Structure § Mode de fabrication.]*

Yapılma | **Yapılmak** | (*t. m.*) İşlenme, işlenmek, imal olunma, olunmak § Bina, tesis ve inşa edilme, edilmek § Mamur ve zengin olma, olmak. *[Être fait, travaillé, pratiqué, e § Être construit, e § Devenir riche; acquerir de l'aisance.]*

Yapıncak (*t. s.*) Leziz, maruf bir nevi üzüm. *[Espèce de raisin]*

Yapış (*t. s.*) Sahte ve cali tavır ve hareket. *[Fausse tournure.]*

Yapışık (*t. f.*) Yapışmış, bitişik, muttasıl. Dokunan, temas eden. *[Attaché, e; collé, e § Adhérent, e.]*

Yapışkan (*t. f.*) Dokunduğu şeye yapışan, lüzucetli, Ayrılıp gitmez, muacciz. *[Qui se colle, s'attache; visqueux, euse § Importun, une.]*

Yapışkanotu (*t. s.*) Yaprakları süründüğü şeye yapışır bir cins ot. *[Espèce de plante collante; panicaire.]*

Yapışma } (*t. m.*) Dokunduğu
Yapışmak } şeye ilişip ayrıl-

Yapışkanotu

mama ayrılmamak, iltisak etme etmek § Dokunma dokunmak, girişme girişmek, mubaşeret etme etmek § Bir türlü ayrılmayıp taciz etme, etmek § Çok oturma, oturmak. Sım sıkı tutma tutmak tevessül ve temessük etme etmek. *[Se coller s'attacher § Toucher § S'appliquer; adhérer § Importuner.]*

Yapıştırılma } (*t. m.*) Bir şey
Yapıştırılmak } diğer bir şey'in üstüne, kenarına iliştirilme, iliştirilmek, ilsak olunma, olunmak. *[Être collé,e § Être affiché'e § Être appliqué,e.*

Yapıştırma } (*t. m.*) Bir şey'i
Yapıştırmak } bir şey üzerine koyup kola ile sabit kılma, kılmak, ilsak eyleme eylemek § Dokundurmak, lemis ve temas ettirme, ettirmek § Tatbık etme, etmek § Yerleştirme yerleştirmek, atma atmak, verme, vermek, yetiştirivermе yetiştirivermek, § Duvara ilân talik etme, etmek. *[Coller § Afficher § Appliquer § Faire adhérer.]*

Yapkın (*t. f.*) Zengin, hali vakti hoş, refahta yaşıyan § Sarhoş. *[Riche; aisé,e § Ivre.]*

Yapmacık (*t. f.*) (Yapma) ya bak. *[Voir: yapma.]*

Yapma } (*t. n.*) İşleme işle-
yapmak } mek § İmal etme etmek § Vücude getirme, getirmek § Bina, tesis ve inşa etme etmek § Etme, etmek, eyleme eylemek § Düzeltme, düzeltmek, tamir ve tesviye etme, etmek, hazırlama hazırlamak § Ticarette toplama, toplamak, biriktirme, biriktirmek İş görme, görmek, becerme, becermek, muvafak olma, olmak § zarara sokmak. *[Faire; opérer; pratiquer § Exercer une action § Coustruire; bâtir § Fonder § Préparer § Feindre. Arranger]*

Yaprak (*t. s.*) Ağaç ve nebatların dalları ve sakları üzerinde hâsıl olan yeşil kısım, varak § Kitap mektup gibi şey-

katı § Kat kat olan herhangi bir şeyin bir katı § Birkaç en kumaştan dikilmiş şeyin beheri *[Feuille.]*

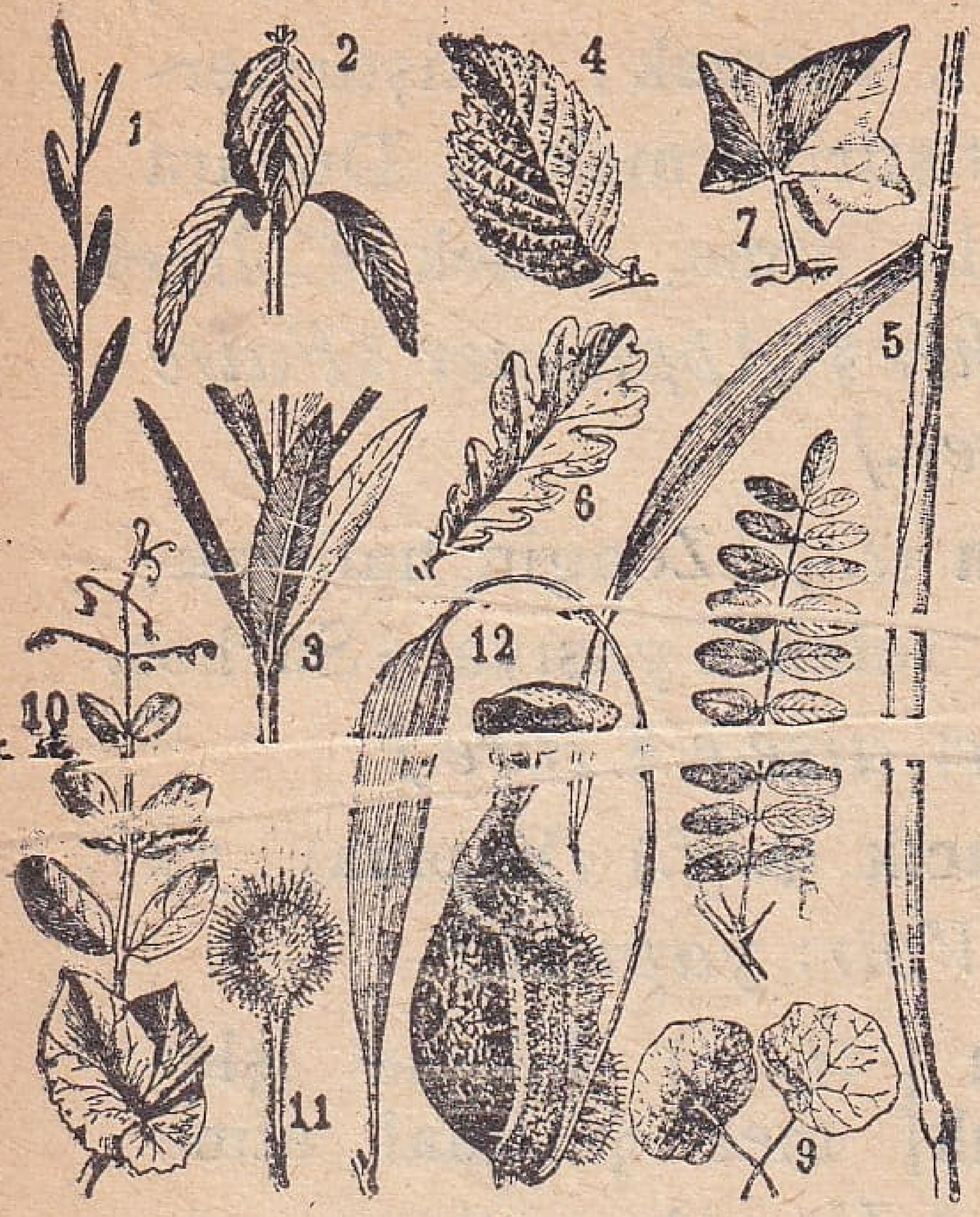

Yaprak

Yaprakdökümü (*t. s.*) Son bahar, ağaçlardan yaprakları döküldüğü zaman, mevsimi harif. *[Chute des feuilles.]*

Yaprakdolması (*t. s.*) Asma yaprağından yapılan maruf yemek. *[Boulette de viande hâchée enveloppées dans des feuilles de vigne.]*

Yapraklanma } (*t. m.*) Yaprak
Yapraklanmak } peyda etme, etmek, yaprakla örtülme, örtülmek. *[Se couvrir de feuilles § Se diviser en feuilles.]*

Yapraklı (*t. f.*) Yaprakla mestur, yaprağı çok olan, kat, ... *[Couvert,e de feuilles; touffu,e feuillé,e.]*

Yapraksız (*t. s.*) Yaprağı olmıyan, yaprağı dökülmüş, çıplak ağaç. *[Sans feuilles.]*

Yaptırma } (*t. m.*) Başkası
Yaptırmak } vasıtasile yapma, yapmak, imal ettirme, ettirmek § Birinin bir iş yapmasına mâni olma, olmak, yapmağa serbest ve muhtar bırakma, bırakmak. *[Faire faire; faire pratiquer, exécuter; laisser faire.]*

Yapuk (*t. s.*) Vaktile gelinin yüzüne yapıştırdıkları elmaslı ve pullu süs, eski zamanda sipahilere mahsus tezyinat. *[Voile orné qui couvraient anciennement la visage de la nouvelle mariée § Couverture de poile pour protéger un cheval.]*

Yapayalnız (*t. f.*) Yanında kimse olmıyan, tek başına § Bizzat. *[Tout seul,e; tout à fait seul,e.]*

Yapyap (*t. h.*) Yavaş yavaş, aheste aheste, azarazar. *[Doucement, sans bruit; à voix basse.]*

Yar (*t. s.*) Yarılmış yer, uçurum, varta. *[Précipice; gouffre, abime.]*

Yar (*t.s.*) Ağız suyu, tükürük. *[Salive.]*

Yâr (*fa.s.*) Dost muhip,mahbup, mahbube, maşuk, maşuka, sevgili, bildik, aşina§ Yardımcı, muin,medetkâr.*[Ami,e; compagnon,ne § Amant,e § Aide; assistant,e § Bien aimé; objet d'amour.]*

Yara (*t. s.*) Kuvvet, kudret, zor, güç. *[Force; pouvoir.]*

Yara (*t. s.*) Silâhla açılmış ceriha § Her ne suretle olur ise olsun bedende açılmış ceriha, cansız şeylerde kesik yer § Acı, şiddetli hüzün. *[Plaie; blessure.]*

Yarabbi (*a. h.*) Ey mevlâm, Allahım .*[O mon Dieu.]*

Yaradan (*t. f.*) Halik, yoktan vareden, halkeyleyen. *[Créateur.]*

Yaradılış } **Yaratılış** } (*t.s.*) Yoktan var ediliş, hılkat, tabiat, fıtret § Bünye, mizaç. *[Création § Naturel; structure naturelle.]*

Yarağ } **Yarak** } (*t. s.*) Silâh, harp aleti, erkeğin tenasül aleti. *[Arme § Munition§ Membre viril.]*

Yaraklanma } **Yaraklanmak** } (*t. m.*) Silâhlanma, silâhlanmak § Hazırlanmak. *[Action de s'armer; s'armer; se munir des munition; se préparer.]*

Yaralama } **Yaralamak** } (*t. m.*) Herhangi bir şeyle yara açma, açmak, cerihadar etme, etmek. *[Blesser.]*

Yaralı (*t. f.*) Bedenin bir tarafında yara açılmış olan, mecruh § Mahzun, mükedder, kederli. *[Blessé,e.]*

Yarama } **Yaramak** } (*t. m.*) İşe gelme, gelmek, iş görebilme, görebilmek, kullanabilme, kullanabilmek§ Faydalı olma, olmak § Uygun ve muvafık olma, olmak § Sağlığa yarar olma, olmak § Lâyık ve şayeste olma, olmak, gerekme, gerekmek. *[Être utile,bon,ne; valoir;servir; faire du bien.]*

Yaramaz (*t. f.*) İşe gelmez, hayırsız, faydasız § Kötü, şerir, muzır, tek durmaz, rahatsız. *[Vaurien,ne; méchant,e.]*

yaramazlık = İşe gelmeme, haylazlık, faydasızlık, kötülük, şer, mazarrat, gürültü,patırdı, şamata. *[État du vaurien; méchanceté.]*

Yâran(*fa. f.*) Dostlar, muhipler, refikler. *[Les amis; les camarades.]*

Yaranış (*t. s.*) İşe gelme, fay-

rekette bulunma. *[Action d'être utile; de servir à quelques choses§ Action simulee des sentiments de dévouement.]*

Yaralanma } (*t. m.*) Birinin
Yaralanmak } işine yarayacak, faydalı olacak harekette bulunma, bulunmak § Yalandan birinin hoşuna gidecek bir iş yapma, yapmak. *[Se blesser; être blessé,e.]*

Yarar (*t. f.*) İşe gelir, müfit, lâzim § Cesur, yiğit, muktedir, kabiliyeti olan. *[Utile; profitable § Vaillant,e; brave § Capable ; digne.]* **yararlık**= İşe yarama, nafi, müfit lâzim olma § Cesaret, yiğitlik § Ehliyet, iktidar. *[Action de se rendre utile § Vaillance, bravoure § Action de faire preuve de capacité, de talent.]*

Yarasa (*t. s.*) Geceleri uçar memeli bir kuş gecekuşu, şeppere. *[Chauve-souris.]*

Yarasa

Yaraşık (*t. s.*) Yakışma, uygun. *[Convenable, conforme.]* **yaraşıklı** = Yakışır, iyi gider, uygunluk, münasip. *[Convenance.]* **yaraşıksız** — Yakışmaz, uygunsuz, münasebetsiz. *[Inconvenance.]*

Yaraşma } (*t. m.*) Yakışma,
Yarasmak } yakışmak, uymak, iyi gelme, gelmek. mutabık ve muvafık olma, olmak § Münasıp olma, olmak. *[Être bien adapté.e; aller bien § Convenir; être convenable.]*

Yaraştırma } (*t. m.*) Uydurma,
Yaraştırmak } uydurmak, tatbik ve tevfik ettirme, ettirmek, yakıştırma,. yakıştırmak § Tezyin etme etmek § İnandırma inandırmak. *[Adapter; faire aller bien § Orner; embellir.]*

Yaratan (*t.s.*) Bak: yaradan. *[Voir: yaradan.]*

Yaratıcı (*t: f.*) Yaratan, halkeden, halik. *[Créateur.]*

Yaratılış (*i.*) Bak: yaradılış. [*Voir: yaradılış.*]

Yaratılma } (*t. m.*) Yoktan
Yaratılmak } var edilme edilmek, halkolunma , olunmak. *[Être créé,e.]*

Yardım (*t. s.*)Muavenet, imdat, muzaharet. [*Secours; aide; assistance.]*

Yardımcı (*t. f.*) Muavenet eden adam, refik, muavin§Muin, medetkâr. İmdada yetişen, imdatçi. İşe biraz yardım etmek, üzere az ücretle tutulan rençper. [*Aide; assistant,e; auxiliaire.*].

Yardırma } (*t. m.*) Kestirme,
Yardırmak } kestirmek, böldürmek, paralatma, paralatmak § Bıçak ve saire ile ortasından açtırma, açtırmak. [*Faire feindre* § *Faire retrancher* § *faire traverser.*]

Yargı (*t. s.*) Bir mes'elenin halli için bir davanın neticeye varması, nihayeti. [*Solution; terminaison d'un procès.*]

Yargıcı (*i.*) Davayi fasleden adam, hâkim. [*Juge; arbitre.*]

Yargılama } (*t.m.*) Davayı fasl·
Yargılamak } etmek, hükmetmek, varedilmek, halkolunmak. [*Juger; décider trancher un procès.*]

Yaratma } (*t. m.*) Yoktan
Yaratmak } varetme, etmek, halketme, etmek. [*Créer.*]

Yarda (*c. s.*) Metreden küçük, arşından büyük, yâni 93 santimetre tulinde İngiliz arşını. [*Yarde.*]

Yardak (*t. s.*) Muavin, refik, yamak, kötülükte şerik, kafadar. [*Aide; assistant; compagnon* § *Complice.*]

Yardakçı (*t. f.*) Muavenet eden. yardımcı, kötülükte müşareket ve yardım eden. [*Qui aide; complice.*] **yardakçılık** — Muavinlik, yardımcılık, yamaklık, kafadarlık. [*Complicité.*]

Yarguçak (*t. s.*) Eldeğirmeni. [*Moulin à bras.*]

Yarî (*t.s.*) Dostluk, muhabbet, sadakat, imdat, muavenet. [*Amitié.*]

Yarı (*t. f.*) Bir şeyin iki müsavi kısımdan biri, nısıf, nım, yarım olarak, vasatî surette, ortalama. [*Demi; moitié.*]

Yarıbuçuk (*t. f.*) Az bir şey, eksik ve noksan olarak. [*Tout bien que mal; un peu.*]

Yarıcı (*t. f.*) Odun ve saireyi yaran, kesip parçalıyan § Mahsulün yarısını almak şartile birinin tarlasını eken, hasılâtın nısfı kendine ait olmak üzere bir işi gören. [*Fendeur (de bois) ferdeur; qui fend.*]

Yarıgece (*t. s.*) Gece yarısı, nısfılleyl. [*Minuit.*]

Yarık (*t. s. f.*) Yarılıp açılmış yer, çatlak, fürce, rahne § Yarılmış [*Fente; crevasse* § *Fendu, e.*]

Yarılama } (*t. m.*) Yarısına
Yarılamak } varma, varmak, yarısını bitirme, bitirmek, bir şeyi iki müsaviye bölme, bölmek. [*Arriver à la moitié d'un chemin, d'un travail; faire la moitié.*]

Yarım (*t. f.*) Bir şeyin yarısı,

nısıf, nim § Eksik, nakıs, natamam. [*Demi.*]

Yarımlama } **Yarımlamak** } (*t. m.*) Bir işin yarısını yapma, yapmak. [*Faire la moitié d'une affaire.*]

Yarımpabuç (*t. f.*) Sürtük, kaldırım yaması. [*Vagabond, e; traîné, e.*]

Yarımyamalak (*t. f.*) Acele ile, eksik olarak [*Incomplet, ète.*]

Yarın (*t. s.*) Bugünden sonraki gün, ilk gelecek gün. [*Demain.*]

Yarındası (*t. s.*) Ertesi gün, ferdası, bahsolunan günden sonraki gün, o günü takip eden gün. [*Après-demain.*]

Yarınki (*t. f.* Yarın olacak, yarına mahsus. [*Demain.*]

Yarınkigün (*t. f.*) (Yarın)a bak. [*Voir: Yarın.*]

Yarış (*t. s.*) Musabaka, öndeki kazanmak üzere bir işte biribirini geçmeğe çalışma, koşu kurs. [*Lutte pour gagner une prime, un prix § Course, régates.*]

Yarışma } **Yarışmak** } (*t.m.*) Yarış etme, etmek, birbirini geçmeğe çalışma, çalışmak, müsabaka etme, etmek. [*Lutter pour gagner une prime.*]

Yarıyarıya (*t. f.*) Nısfiyet üzre, münasefeten, her birine yarısı olarak. [*A moitié; part à demi.*]

Yarlığ } **Yerliğ** } (*t.s.*) Ferman, hükümdar iradesi, buyurultu. [*Ordre impérial; ordonnance de monarque.*]

Yarlığama } **Yarlığamak** } (*t. m.*) Rahmet etmek, affetmek, gufran, mağfiret etmek. [*Pardonner les péchés(en parlant de Dieu)*]

Yarlık (*t. s.*) Dostluk, muhiplik, âşıklık. [*Amitié § État d'amant ou d'amante.*]

Yarma (*t. f.*) Yarılmış, yahut yarılabillr, ortadan açılır§ Değirmende her tanesi birkaç parça olacak surette öğütülmüş buğday ve saire § Çekirdeği kolay çıkan şeftali. [*Fendu, e; qui se fend facilement en deux § Avant-pêche.*]

Yarma } **Yarmak** } (*t. m.*) Ortadan kesmek, çölmek, parça parça kesmek, yaralamak, kesip açmak, ziyade yaralamak derin yara açmak, ortasından geçmek. [*Fendre § Retrancher § Traverser.*]

Yarmalama } **Yarmalamak** } (*t. m.*) Boyuna kesmek, biçmek. [*Fendre en deux.*]

Yarpuz (*t. s.*) Kekik otuna

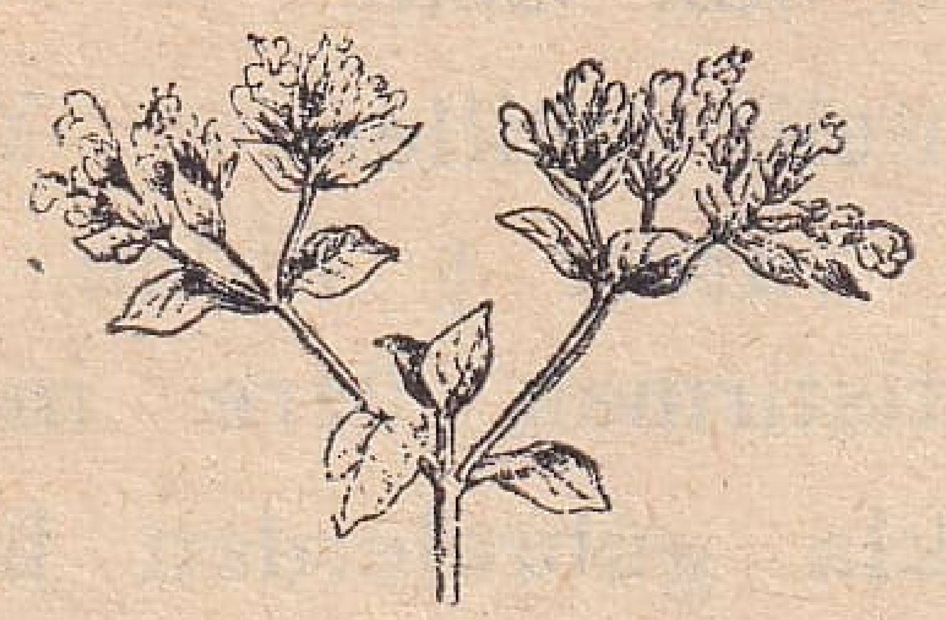

Yarpuz

benzer bir ot. *[Marjolain; origan.]*

Yas (*t. s.*) Matem, bir ölü için kederde bulunma. *[Deuil.]*

Yasa (*t. s.*) Nizam, kanun, türe. *[Loi; réglement.]*

Yasak (*t. s.*) Memnuiyet § Kanun ve nizamla menolunmuş. *[Défense; gare§Prohibition]*

Yasakçı (*t. f.*) Vaktile büyük adamların önünde gidip yol açan adam. *[Gardien attaché à un personnage; huissier.]*

Yasama } **Yasamak** } (*t. m.*) Kanun ve nizam yapma, yapmak, teşri, *[Faire les lois, les réglements.]*

Yasavul (*t. s.*) Vaktile yol muhafazasına memur alay çavuşu. *[Sergent chargé de surveiller la route par laquelle devait passer une escorte.]*

Yasemin (*t. s.*) Güzel kokulu, beyaz ve küçük çiçekler açan sarmaşık kabilinden bir ağaç ve bunun çiçeği. *[Jasmin.]*

Yaslama } **Yaslamak** } (*t.m*) Dayama, dayamak. *[Appuyer]*

Yaslanma } **Yaslanmak** } (*t. m.*) Dayanma, dayanmak, istinat etme, etmek. *[S'appuyer.]*

Yasemin

Yaslı (*t. f.*) Matemli, bir ölü için yas tutan § Bir yere dayanmış. *[En deuil.]*

Yasma } **Yasmak** } (*t.m.*) Düzeltme, düzeltmek, tesviye etme, etmek § Gergin şeyi gevşetme, gevşetmek. *[Aplatir; aplanir.]*

Yasmık (*t. s.*) Mercimek. *[Lentille.]*

Yassı (*t. f.*) Açık ve basık, basılıp ezilmiş gibi düz ve müstevi, kalınlığı olmayıp yayvan olan. *[Plat,e§Large et plat,e.]*

Yassı (*t. s.*) Yatsı, yatılacak zaman. *[Heur du coucher; le soir.]*

Yassıkadayıf (*t. s.*) Bir nevi hamur tatlısı. *[Une sorte de confiture.]*

Yassılanma } **Yassılanmak** } (*t. m.*) Basılıp ezilmiş gibi düz ve yayvan olma, olmak. *[Devenir plat, e ; s'aplatir § S'élargir.]*

Yassılaşma } **Yassılaşmak** } (*t. m.*) Bak: yassılanmak. *[Voir: yassılanmak.]*

Yassılatma | (*t.m.*)Basıp eze-
Yassılatmak | rek açma, açmak, yassı haline koma, komak. *[Rendre plat.e; aplatir § Élargir; amplifier.]*

Yassılık (*t. s.*) Basıklık, üzerine basılıp ezilmiş gibi düz ve yayvanlık. *[Forme plate; aplatissement § Largeur.]*

Yassılma | (*t. m.*) Basılıp
Yassılmak | açılmış, ezilmiş gibi genişleme, genişlemek. *[Aplatir § S'élargir.]*

Yassıltma | (*t. m.*) (Yassılat-
Yassıltmak | mak)a bak. *[Voir: Yassılatmak.]*

Yastama | (*t. m.*) Dayama,
Yastamak | dayamak, yaslamak. *[Appuyer; étayer.]*

Yastangaç (*t. s.*) Dayanacak şey, yastık, müttekâ ve saire. *[Coussin ou tout autre objet sur lequel en peut s'appuyer, s'étayer.]*

Yastanma | (*t. m.*) Dayanma,
Yastanmak | dayanmak, dayanıp uzanmak, ittikâ etme, etmek, yaslanma, yaslanmak. *[S'appuyer.]*

Yastığaç (*t. s.*) Üzerinde yufka açtıkları düz tahta, hamur tahtası *[Planche à pétrin.]*

Yastık (*t. s.*) Otururken dayanılan ve bilhassa yatar iken baş altına konulan şey ki içine tuy pamuk, yun ve ot gibi şeyler konulur. Ekseriya mustatil olur isede muhtelif şekilleri de vardır § Fidan ve fide yetiştirmek üzre ince toprakla gübrelerden hazırlanmiş yüksekçe yer § Bıyık çok ve uzun görünmek için sakaldan traşsız bırakılıp bıyığa ilâve olunan kısım. Mesnet, destek. *[Coussin; oreiller § Masse de terre tamisée et fumée pour la culture des fleurs et des légumes.]*

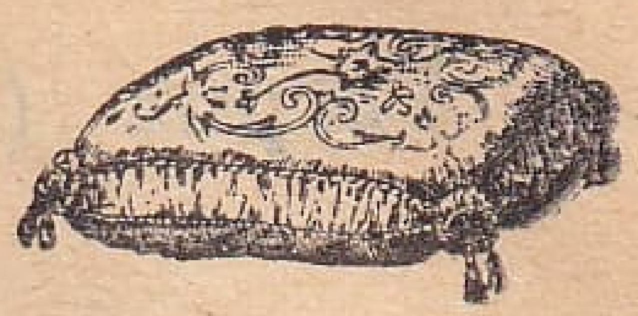
Yastık

Yastım (*t. f.*) Yassı ve basık burunlu. *[A nez plat; camus, e]*

Yastutma | (*t. m.*) Matem
Yastutmak | tutmak. *[Porter le deuil; être en deuil.]*

Yaş (*t. s.*) Islak, nemli, kurumamış § Taze, yeşil, körpe § Islaklık, nem, rutubet § Gözden her hangi bir sebeple akan su, eşk, sirişk. *[Humide; humecté.e § Frais, fraîche § [Larme § Humidité.]*

Yaş (*t. s.*) Sin, sal, ömrün miktar ve derecesi, sâl. *[Âge.]*

Yaşa (*t. d.*) Yaşasın, ömrü çok olsun manasını ifade eder dua. *[Vive!]*

Yaşama | (*t.m.*) Sağ kalma kal-
Yaşamak | mak, ömür sürme, sürmek, muammer olma, olmak, taayyüş etme, etmek § Zevk ve sefa etme, etmek. *[Vivre; passer la vie.]*

Yaşanılma | (*f.*) Sağ ve ber-
Yaşanılmak | hayat bulunma,
Yaşanma | bulunmak, yaşa-
Yaşanmak | ma, yaşamak § Geçinme, geçinmek, taayyüş olunma, olunmak. *[Vivre]*

Yaşarma | (*t. m.*) İslanma is-
Yaşarmak | lanmak, nem rutubet peyda olma, olmak § Tazelenmek. Göz yaşları dökme, dökmek. *[S'humecter; devenir humide § Verser des larmes.]*

Yaşatma | (*t. m.*) Yaşamasına
Yaşatmak | yardım veya müsaade etme, etmek. Geçindirme, geçindirmek, besleme, beslemek. *[Faire vivre; procurer tout ce qui peut désirer.]*

Yaşayış (*t. s.*) Geçirilen ömrün tarz ve şekli. Geçinmek tarzı, maişet şekli. *[Vie § Manière de vivre.]*

Yaşdaş (*s.*) Bir yaşta olan. yaşıt, hemsin. *[Du même age.]*

Yaşıt (*t. f.*) Yaşdaş, hemsin, bir yaşta olanlar. *[Du même age.]*

Yaşlı (*t. f.*) Yaşını almış. müsin. *[Agé,e de; d'un age avancé.]*

Yaşlıbaşlı (*t. f.*) Yaşını başını almış, sinni kemale vâsıl, kâmil. *[Vénérable en entendu (homme).]*

Yaşlılık (*t. s.*) İhtiyarlık, yaşlı olmak hali. *[Vieillesse.]*

Yaşmak (*t. s.*) Kadınların ferace giydikleri zaman başlarına bağladikları ince beyaz örtü. *[Voile de mousseline en de gaze qui couvre le visage des femmes.]*

Yaşmaklama | (*t. m.*) Yaşmak-
Yaşmaklamak | la yüzünü örtme, örtmek. *[Se couvrir de voile.]*

Yaşmaklı (*t. f.*) Yaşmak tutunmuş, yaşmağa bürünmüş. Yaşmak gibi tüyleri olan (kuş). *[Qui porte sur visage un voile.]*

Yat (*c. s.*) Tenezzüh vapuru.

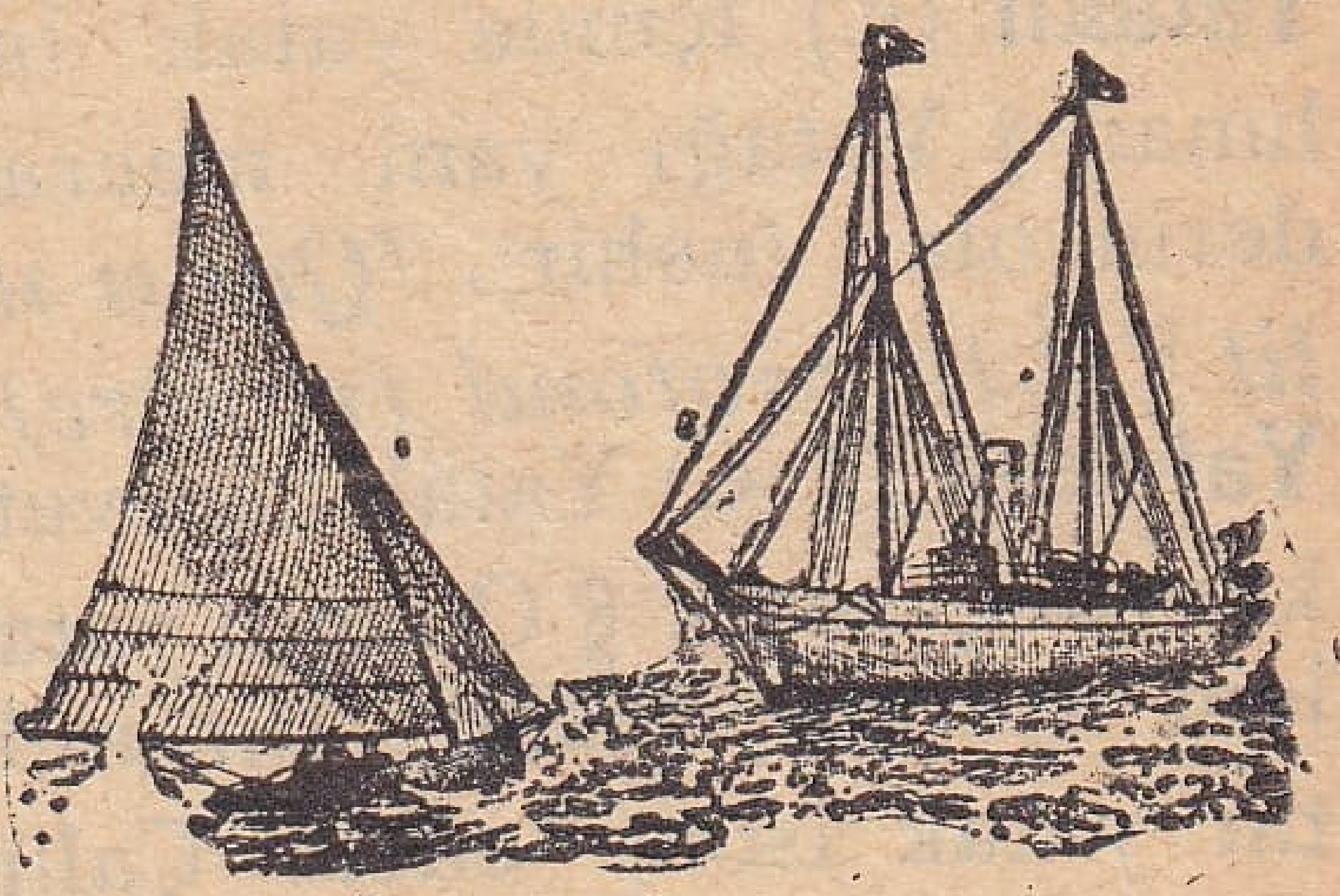

Yat

[Yacht.]

Yât (*t. s.*) Anma, hatıra getirme, lâkırdısını etme, zikir. *[Mémoire; souvenir § Mention.]*

Yatağan (*t. s.*) Ekseriya zey-

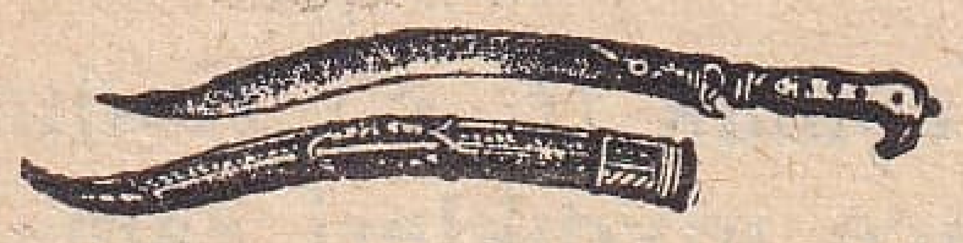

beklerin kullandıkları uzun bıçak *[Yatagan.]*

Yatak (*t. s.*) Uyumak için üzerinde yatılan şilte, döşek, kerevet, karyola gibi şey, yatmağa mahsus mahal § Hırsızları gizlice kabul edip çaldıkları eşyayı saklıyan adam. Bir nehrin aktığı yer, suyun içinden geçtiği uzun çukur mecra. *[Lit§ Gite § Lit d'une rivière§ Personne qui reçoit les brigands chez elle et qui cache leurs objets volés.]*

Yataklı (s.) İçinde yatak bulunan § Yatağı yani mecrası derin olan (nehir). *[Qui a un lit § À lit profond (rivière).]*

Yataklık (*t. s.*) Yatak kereveti, karyola, sedir § Odanın yatak için ayrılmış kısmı. Bir miktar yatak istiap eden. Çalinmış eşyayı saklamaklık. *[Lit en fer ou eu bois § Grande armoire pour serrer des matelats etc .]*

katarlarında yolcuların yatmaları için yatakları havi vagonlar, vagonli. *[Wagon-lit.]*

Yatakodası (*t. s.*) Yatmağa mahsus oda. *[Chambre à coucher.*

Yatalak(*t.f.*)El ve ayağı tutmadığı için daima yatakta yatan inmeli. *[Alité,e.]*

Yatı (*t. s.*) Yatma, yatağa girme. Geceyi geçirme, beytutet. Leyli. *[Action de passer la nuit § Interne (école).*

Yatık (*t.m.*)Yatırılmış, iğilmiş. Çekilmiş, devrik § Yassı su kabı. *[Couché,e§ Penchant,e; courbé,e § Bouteille à goulot largement ouvert; bocal.]*

Yatım (*t. s.*) Yatmış ve iğilmiş şeyin hali, yere serilmiş olma. *[État d'une chose couchée; courbée§ Aplanissement.]*

Yatımektebi (*t. s.*) Leyli mektep. *[Internat.]*

Yatımlı (*t. s.*) Yatmış, yere serilmiş basılmış, müstevi. *[Couché,e;courbé,e§ Aplatie.]*

Yatırma / **Yatırmak** } (*t.m.*)Yatmağa sevk ve icbar etme, etmek, yatağa koma, komak, uyutma, uyutmak § Bir yana meylettirme, ettirmek § Yere atma, atmak, yıkma, yıkmak§ Parayı işlemek veya emanet

etmek. *[Coucher; faire coucher§Jeter par terre§Déposer§ Faire laisser § Apaiser.]*

Yatışma | **Yatışmak** } (*t. m.*) Sükûnet kespetme, etmek, teskin olunma, olunmak, rakit olma, olmak, gürültü ve karışıklık mündefi olmak, rahatlanmak. *[S'apaiser; pacifier § Baisser.]*

Yatıştırma | **Yatıştırmak** } (*t. m.*) Teskin etme, etmek, sükûnet peyda ettirmek, razı etme, etmek. *[Apaiser; pacifier.]*

Yatkı (*t. s.*) Yatıp basılmaktan peyda olan kırma, kırım. *[Pli; plissure.]*

Yatkın (*t. f.*) Bir yana iğri ve mail, çok yatmış, çürük. *[Penchant,e § Vieilleries§ Pourris.]*

Yatma | **Yatmak** } (*t. m.*) Yere veya yatağa uzanma, uzanmak § Uykuya varma, varmak, uyumak § Düzeltme, düzeltmek, basılmak§Razı olma, olmak § Geceyi geçirme, geçirmek, beytutet etme, etmek § Hasta olma, olmak gemi demir atma, atmak, mahpus olma, olmak, hapse girme, girmek. *[Se coucher; coucher § Se plier; se courber § S'apaiser § Être alité,e; garder le lit § Gésir dans la tombe § Stationner§ Être arrêté,e; emprisonné,e.]*

Yatsı (*t. s.*) Yatma vakti § Yatık, basık, yassı, düz§ Güneş battıktan iki saat sonra kılınan namaz. *[Heure de coucher; le soir.]*

Yav | **Yava** } (*t. f.*) Kayıp, zayi, meçhul, maruf olmıyan, yabancı, yat, ağyar, garip, düşman, asi § Yokluk, ziya, fikdan. *[Perdu,e § Etranger, ère; inconnu,e§Perte.]*

Yavan (*t. f.*) Yağsız, yağı pek az, lezzetsiz, tatsız. *[Sans beurre; sans viande§ Maigre§ Sans aucun goût; fade.]*

Yavaş (*t. f.*) Ağır, aheste, süratlı olmıyan, teennili, sessiz, az sesli § Yumşak, halim, mülâyim, sert olmıyan § Hafif okuma, nazlı, ağır, ağır, teenni ile, aheste. *[Lent,e § Paisible§ Doux,ce § Faible§ Léger,ère lentement, doucement; paisiblement.]*

Yavaşa (*t. s.*) Timar ederken, yahut nallanırken, serkeş atları zaptetmek için dudaklarına taktıkları tahta kısaç. *[Tenaille de bois avec les quelles on serre le nez d'un cheval § Drogues.]*

Yavaşça | **Yavaşçacık** } (*t. f.*) Usulla, kemali itina ile, bir

yere dokunmaksızın, aheste aheste. *[Doucement § Lentement.]*

Yavaşlama | Yavaşlamak (*t. m.*) Ağır ve teenni ile yürümeğe veya iş görmeğe başlama başlamak, teenni kespetmek. sürati azalma azalmak. *[S'apaiser ; se relentir.]*

Yavaşlık (*t. s.*) Ağırlık, teenni, yumşaklık, hilim, mülayemet. *[Douceur; paix § Lenteur.]*

Yave (*t. s.*) Boşlâkırdı, lüzumsuz söz, saçma sapan, hezeyan. *[Frivolité; vains mots. Action de dire des bétises.]*

Yavegu (*fa. f*) Saçmasapan sözler söyleyen, hezyan eden. *[Qui dit frivolités.]*

Yaver (*fa. s*) Yardımcı, muavenet eden, talii yaver § Bir kumandanin, bir büyük memurun emirlerini şifahen veya tahriren tebliğ etmek. bazı hizmetlerde yardım ve muavenet eylemek vazifesile mükellef kordonlu zabit. *[Aide; assistant,e § Aide de camp.]* **yaverlık** — Yaver sıfat ve vazifesi, ve hâli. *[Titre et office d'aide de camp.]*

Yavru (*ts. f*) Anasından yeni doğmuş, yumurtadan yeni çıkmiş mahluk. *[Petit,e (homme, animal).]*

Yavrucuk (*t. s.*) Küçük minimini yavru. *[Mignon , ne ; petit,e; petiot,e.]*

Yavrulama | Yavrulamak (*t. m.*) Dişi mahluk doğurma, doğurmak, yavru yapma, yapmak. *[Mettre bas (en parlant des animaux).]*

Yavrulatma | Yavrulatmak (*t. m.*) Hayvanı doğurtma, yavru yapma. yapmak. *[Faire mettre en bas (animal).]*

Yavşak (*t. s.*) Sirkeden yeni çıkmış bit, kehle yavrusu. *[Pou nouvellement éclos.]*

Yavşakotu (*t. s.*) Veronika denilen. *[Baccabunga; véronique.]*

Yavşan (*t. s.*) Dikenli, dikenleri olan, batar. *[Épineux,euse§ Piquant,e.]*

Yavuk (*t. s.*) Nişan, nişanlanma, namzetlik. *[Fiançailles.]*

Yavuklama | Yavuklamak (*t. m.*) Nişanlama, nişanlamak, namzet etmek. *[Fiancer.]*

Yavuklanma | Yavuklanmak (*t. m.*) Nişanlanma, nişanlanmak, namzetlenme, namzetlenmek. *[Être fiancé,e.]*

Yavuklu (*t. f.*) Evlenmek üzere nişanlanmış, nişanlı, namzet § Sevgili, maşuk. *[Fiancé,e.]*

Yavuz (*t. f.*) Şiddetli, sert § Mahir § Fevkalâde, kıyak. [*Dur; cruel,le§ Sérieux,euse; sevère.*]

Yavuzluk (*t. s.*) Sertlik, şiddet, yamanlık, kıyaklık. İyilik, âlâlık, fevkalâdelik. [*Sévérité* § *Cruauté* § *Bonté.*]

Yay (*t. s.*) Ok atmağa mahsus alet § Kavis, keman § Zemberek § Araba, vagon ve emsalinde sarsıntıyı tadil için dingillerin tekerleklere yakın uçlarına konulan çelikten iğri ve elâstiki alet. [*Arc* § *Ressort de voiture.*]

Yay (*t. s.*) Yaz mevsimi, ilk baharla son baharın arası, ihyası lâzım gelen bu kelime asıl Türkçede (yaz) mefhumunu ifade eder. Halbuki (yaz) lâfzi Türkçede ilkbehar demektir. [*Été.*]

Yaya | **Yayan** (*t. f.*) Ayakla yürüyen, piyade§ Mahrum, bibehre, binasip § Yürüyerek, hayvansız, maşiyen. [*Piéton; qui va à pied* § *Privé,e de talents; dépourvu,e.*] **yayanlık** = Piyadelik, yaya gitmeklik. [*État de piéton; obligation d'aller à pied.*]

Yaydırma | **Yaydırmak** (*t. m.*) Serdirme, serdirmek, döşetme, döşetmek. [*Faire étendre, déplier* § *Faire répandre.*]

Yaygara (*t. s.*) Yüksek sesle bağırma, gürültü, vaveylâ. [*Tapage; cris tumultueux*] **yaygaracı** = Sebepli sebepsiz çok bağırıp vaveylâ eden, velvele koparan, ufak acıya dayanmayıp ziyade telâş ve gürültü eden. [*Tapageur, euse; qui cris beaucoup, qui exagère tout.*]

Yaygı (*t. s.*) Kilim, halı gibi yere yayılan, serilen şey. [*Étalage; tout ce qu'on étend par terre.*]

Yayık (*t. s.*) Açık yayvan §

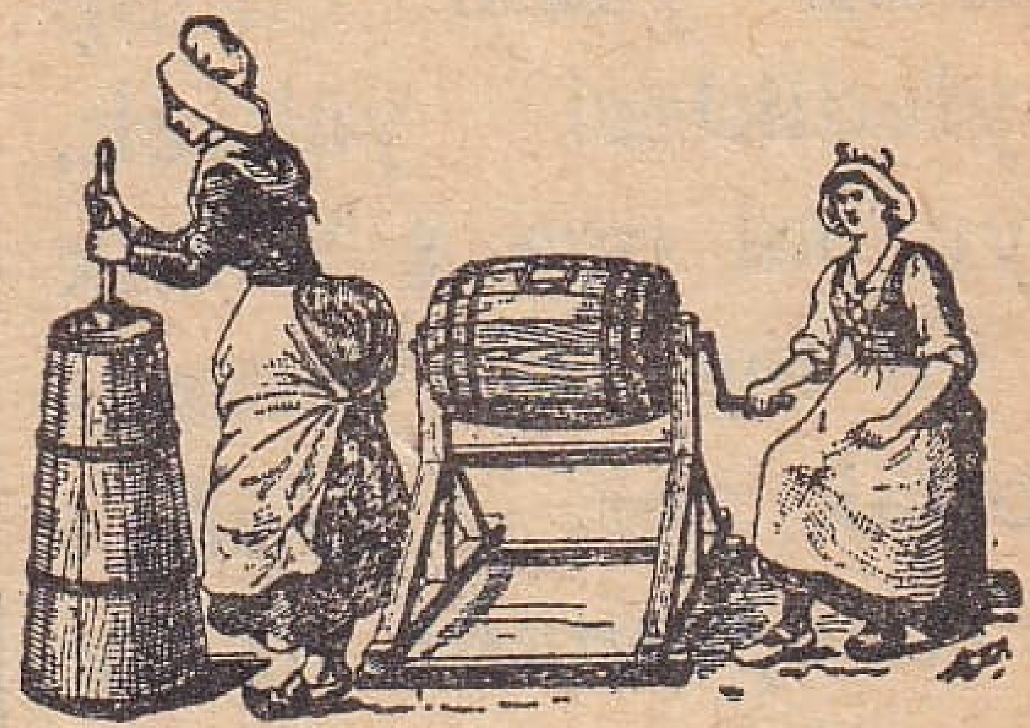

Yayık

Sütten yağ çıkarılmak için kullanılan tulum veya fıçı, yağ makinası. [*Baratte*§ *Largement ouvert,e* § *Étendu,e; déplié,e.*]

Yayılma | **Yayılmak** (*t. m.*) Açılma, açılmak, genişleme, genişlemek, tevessü etme, etmek§ Dağılma, dağılmak§ Soyunup uzanmak, büyümek, sürü mera-

da dağılıp atlamak § Sirayet etmek, taammüm etme, etmek § Serilmek, döşenmek, vurulup veya bayılıp yere düşme, düşmek, upuzun yatma, yatmak. *[Être étendu,e; déplié,e § Se disperser § Se répandre; être propagé,e; se paître.]*

Yayın } **Yayınbalığı** } (*t. s.*) Bazı tatli sularda yaşıyan

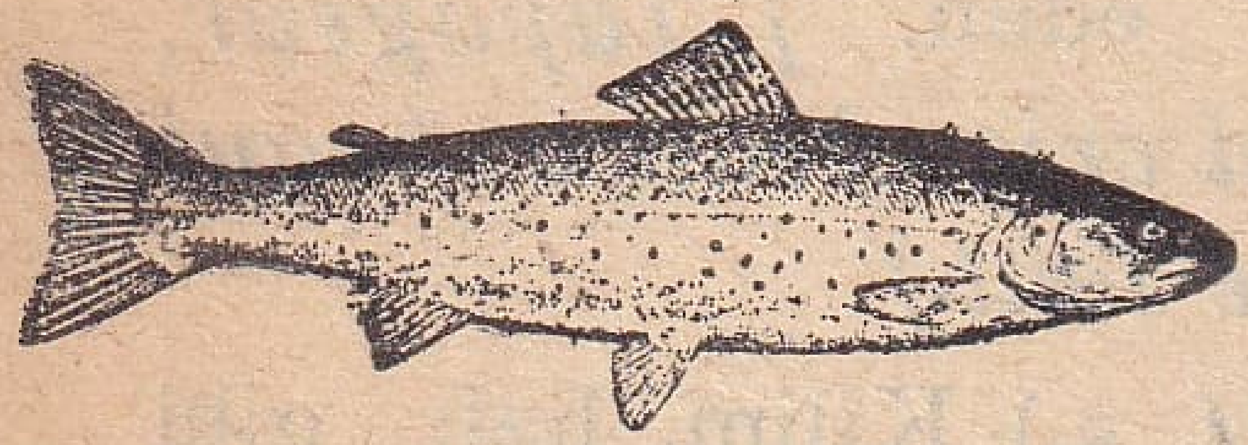

Yayınbalığı

pir cins balık. *[Saumon.]*

Yaylâ } **Yaylak** } (*t. s.*) Bazı aşiret ve küçük cemaatların veya ailelerin yazın çıkılıp kamet eyledikleri yüksek, ağaçlı, suyu bol ova § Yazlık mera, dağ ve tepe ve yamaçlarındaki otlak yer. *[Habitation ou campement d'été sur des montagnes § Patuage d'été.]*

aylama } **aylamak** } (*t. m.*) Yazı yaylâda geçirmek, aylâda bulunmak, yaylada karılmış olmak. *[Passer saison d'été sur les montagnes; être campé sur une titude pour y passer l'été.]*

aylı (*t. f.*) Yay ve okla müsellâh § Elâstikî veya açılır kapanır bir aleti olan, zemberekli, tekerlekleri arasında yayı bulunan uzun bir nevi yolcu arabası. *[Armé,e d'un arc § Pourvu,e de ressort § Voiture à ressorts.]*

Yaylım } **Yaylımateş** } (*t. s.*) Bir sıra asker veya bir kaç batarya tarafından birden ateş. *[Feu fait sumultanément par une ligne de soldats; feu de salve.]*

Yayma (*t. s.*) Yaymak işi, satılık ufak tefek şeylerden yapılma sergi. *[Action d'étendre, de déplier § Étalage de menues marchandises.]*

Yayma } **Yaymak** } (*t. m.*) Açmak, uzatmak, büyütmek, tevsi etmek § Dağıtmak, saçmak, serpmek, perişan etmek, neşir ve işaa etmek, herkese duyurmak, tamim etmek § Sürüyü yaylada dağıtıp otlatmak § Ölü, baygın veya hasta düşürmek. *[Étendre; déplier § Répandre; propager § Disperser § Paître.]*

Yayvan (*t. f.*) Geniş, yayılmış § Toplu olmıyan, dağınık § Gevşeklik, tekayyütsüzlük § Dağınıklık, perişanlık. *[Dilaté,e; largement ouvert,e §*

Négligé,e; non arrangé,e;en désordre.]

Yaz (*t. s.*) Senenin haziran, temmuz ve ağustos aylarından ibaret mevsimi, (yay)a bak. *[Été.]*

Yazdırma | **Yazdırmak** | (*t. m.*) Biri vasıtasile yazma,yazmak, yazmağı emir, yazmağa müsaade etme, tahrir ettirme, ettirmek § Bir işin resmen arz ve inha olunmasına tevassut etme,etmek.*[Faire écrire; faire inscrire.]*

Yazı (*t. s.*) Yazılan şey, hat, meşk, küsürat, yazmak işi, yazma, makale, müsvedde. *[Écriture § Calligraphie.]*

Yazıcı(*t. s.*) Kâtip.*[Ecrivaine ou commis auprès d'un négociant etc.]*

Yazıhane (*t. s.*) Yazı odası § Bir tüccarın çalıştığı daire büro üzerinde yazı yazmağa mahsus masa.*[Bureau; office. Table.]*

Yazık (*t. h.*) Boşuna sarfolunan, beyhude yere giden, itlâf ve israf olunan; keder§ Zarar, ziyan, gadir, mağduriyet, acınacak, ayıplanacak şey, yakışmıyacak hal § Eyvah!hayf! diriğ. *[Dommage § Perdu,e en vain. Quel dommage! c'est dommage!]*

Yazılı (*t. s.*) Yazılmış, yazısı olan, yazısı havi; yazılmış, muharrer , deftere geçirilmşi , kaydolmuş , mukayyet , mukadder. *[Écrit,e ; inscrit,e § enôrlé,e§Décidé par le destin; par la providence.]*

Yazılış | **Yazılma** | (*t. s.*) Yazılmak tarz ve üslûbu§Tahrir ve imlâ tarzı. *[Ortographe écriture.]*

Yazılma | **Yazılmak** | (*t. m.*) Tahrir olunmak, bir hizmete kabul olunup ismi kaydolunmak. *[S'écrire; être écrit e § s,inscrire; être enrôlé,e.]*

Yazın (*t. s.*) Yaz vaktinde, yaz mevsiminde.*[En été.l'été; pendent l'été.]*

Yazışma | **Yazışmak** | (*t. m.*) Biribirine yazmak,mektuplaşmak, muhabere etmek. *[Être en correspondance§S'écrire]*

Yazlama | **Yazlamak** | (*t. m.*) Yazı geçirme geçirmek.*[Passer l'été, habiter pendant l'été.]*

Yazlatmak (*t. m.*) Yazı geçirtmek, yazın ikamet ettirmek. *[Faire passer l'été]*

Yazlık (*t. s.*) Yaza mahsus mesken§ Yaz mevsimine mahsus kira § Yazın geyilen hafif ve ince elbise. *[Propre à l'été § Villégiature; station estivale.]*

Yazma (*t. s.*) Yazmak işi§ Bir nevi yüz, baş örtüsü § El ile yazılmış, yazılı. *[Action d'ecrire; écriture § Nansouk très fin peint à la main et servant aux femmes à se couvrir la tête § Manuscrit.]*

Yazmacı (*t. f.*) El ile yemeni ve yorgan yüzü gibi şeyler ve kalemkârı işler yapan adam. *[Ouvrier,ère, qui peint des toiles dites «yazma».]*

Yazma } **Yazmak** } (*t. m.*) Kalem ve mürekkeple kâğıt ve diğer bir aletle her hangi bir şey üzerine okunacak bir şey çizmek, tahrir etmek§ Yazı meşketmek§ Bir işe kabul edip ismini deftere kaydetmek § Mektupla bildirmek, tahriren arz ve inha etmek, bir kitap ve makale yazmak. *[Ecrire; inscrire.]*

Yecuç } **Yecçumecuç** } (*a. s.*) Büyük İskenderin uzak şarka gittiği zaman tesadüf eylediği ve eski vakitlerdenberi rivayet olunan kısa boylu bir kavim § (Japonlar olmak muhtemeldir) *[Gog et magog.]*

Yede(*t s.*) Yeşim denilen eski Türklerce mübarek sayılan bir taş*[Pierre verte à laquelle les anciens Turcs attachaient des vertus magiques.]*

Yedek(*t. f.*) Hayyan çekecek ip, yular sapı§ Akıntıya karşı sahilden gemi ve kayığı çekmeğe mahsus ip yularından çekilip götürülen boş at§ Lüzumunda kullanılmak için bir şeyin fazla bulundurulan eşi. *[Cheval qu'on conduit à la main § Tout objet procuré en double pour servir en cas d'accident§Remorque.]*

yedekçi = Yedek bir at götüren seyis § Akıntıya karşı iple kayık çeken adam.*[Palefrenier qui conduit un cheval de rechange§ Individu,e qui remorque les petites embarcation contre le courant.]*

yedekli = İhtiyaç olduğu zaman yerini tutacak bir yedeği olan. *[Dont il existe un pour servir de rechange]*

Yedi (*t. f.*) Altıdan bir fazla ve sekizden bir eksik sayı(7) *[Sept.]*

Yedili (*t. f.*) Yedi sayılı, yedi benekli olan § Yedi cüzden mürekkep bulunan. *[Composé de sept (piastres etc) le sept au jeu de cartes.]*

Yedilik (*t. f*) Yedi kuruş ve saire kıymetinde olan § Yedi okka ve saire ağırlığında olan§

Düğünün yedinci günü geyilmek üzre yapılan ağır esvap. *[Qui vaut sept piastres etc; qui pèse sept ocques etc § Habit que porte la nouvelle mariée le septième jour du mariage.]*

Zedinci (*t. f.*) Yedi derecesinde olan, altıncıdan sonra gelen. *[Septième.]*

Yedirme | (*t. m.*) Yemeğe
Yedirmek | sevk ve icbar veya müsaade etmek § Muhtaçlara yemek vermek, yutturmak, sindirmek § Sarf ve istihlâk etmek § Hazım ve tahammül etmek,rüşvet vermek. *[Faire ou laisser manger § Donner à manger § Corrompre§ Supporter; se courber sous.]*

Yedişer (*t. f.*) Her birine veya her defasında yedi. *[De sept; sept chacun ou pour chacun.]*

Yediveren (*t. s.*) Senede bir kaç defa meyva veya çiçek veren asma,gül ve saire; mevsimsiz açan adi gül. *[Espèce de vigne, de rosier etc § Qui produisent beaucoup de fruits et de fleurs.]*

Yegâne (*fa. f.*) Tek,münferit, mücerret, yalnız. *[Unique; singulier,ère.]*

Yeğen (*t. s.*) Kardeş evlâdı, biraderzade, hemşirezade. *[Neveu; nièce.]*

Yeğeni (*t. f.*) Hafif, ağır olmıyan § Galip. *[Léger,ère; Vinqueur.]*

Yeğenilik (*t. f.*) Hafiflik § Galebe. *[Légèreté; victoire.]*

Yeis (*a. s.*) Ümitsizlik§ Meyusluk § Teessür.*[Désespoir.]*

Yek (*fa. f.*) Bir, vahit § Tek, münferit § Birlik, müttehit. *[Un,e.]* **yekçeşim**= Bir gözlü, bir gözü kör. *[Borgne.]*

Yekdiğer (*fa. s.*) Biribirine, biribirini, *[L'un l'autre.]*

Yekdil (*fa. s.*) Kalpleri bir, bir arzuda bulunanların beheri. *[D'accord; unanime.]*

Yekinme | (*t. m.*)Kuvvet sarf-
Yekinmek | etme, etmek, ıkınma,ıkınmak, sıkınma,sıkınmak. *[S'efforcer.]*

Yekpare (*fa. f.*) Bir parçadan ibaret, bütün, parçasız. *[Bloc; en bloc; fait,e d'une seule pièce.]*

Yekrek (*t. s.*) Daha iyi, daha müreccah. *[Préférable.]*

Yekrenk (*fa. f.*) Bir renkte, rengi bir, alaca olmıyan.

[D'une seule ou de la même couleur; monochrome.[

Yeksan (*fa. f.*) Düz,müstevi, beraber§ Bir, müsavi. *[Égal,e]*

Yekser (*fa. f.*) Baştan başa, hep, cümle, bütün § Birlikte hep beraber .*[Tout,e; tous § Ensemble.]*

Yekta (*fa. f.*) Tek, yalnız, münferit § Misli ve naziri olmıyan,eşi bulunmıyan.*[Unique singulier,ère.]*

Yekten (*t. f.*) Birden, birdenbire, defaten. *[Tout à coup; tout de suite; subitement.]*

Yekûn (*a. s.*) Biribiri altına yazılan rakamların toptan,tutarı karacümle,hasılıcem§ Hep bütün, cümle, tekmil. *[Total d'une addition.]*

Yekzeban (*fa.s.*) Bir dil söyleyen , bir, dille konuşan § sözleri bir müttefik*[Qui tient le même langage; unanime; d'accord.]*

Yel (*t. s.*) Esen hava, rüzgâr, bedende dolaşan ağrı, sızı § Karında hâsıl olan gaz.*[Vent; air; souffle § Rhumatisme § Vent qui se forme dans le ventre.]*

Yelda (*fa. f.*) En uzun, bu kelime yalnız (şebi yelda)terkibile kullanılır ki manası senenin en uzun gecesi, birinci kânunun yirmi üçüncü gecesi demektir. *[Se dit des nuits d'hiver les plus longues et les plus obscures.]*

Yeldeğirmeni(*t. s.*) Bir büyük

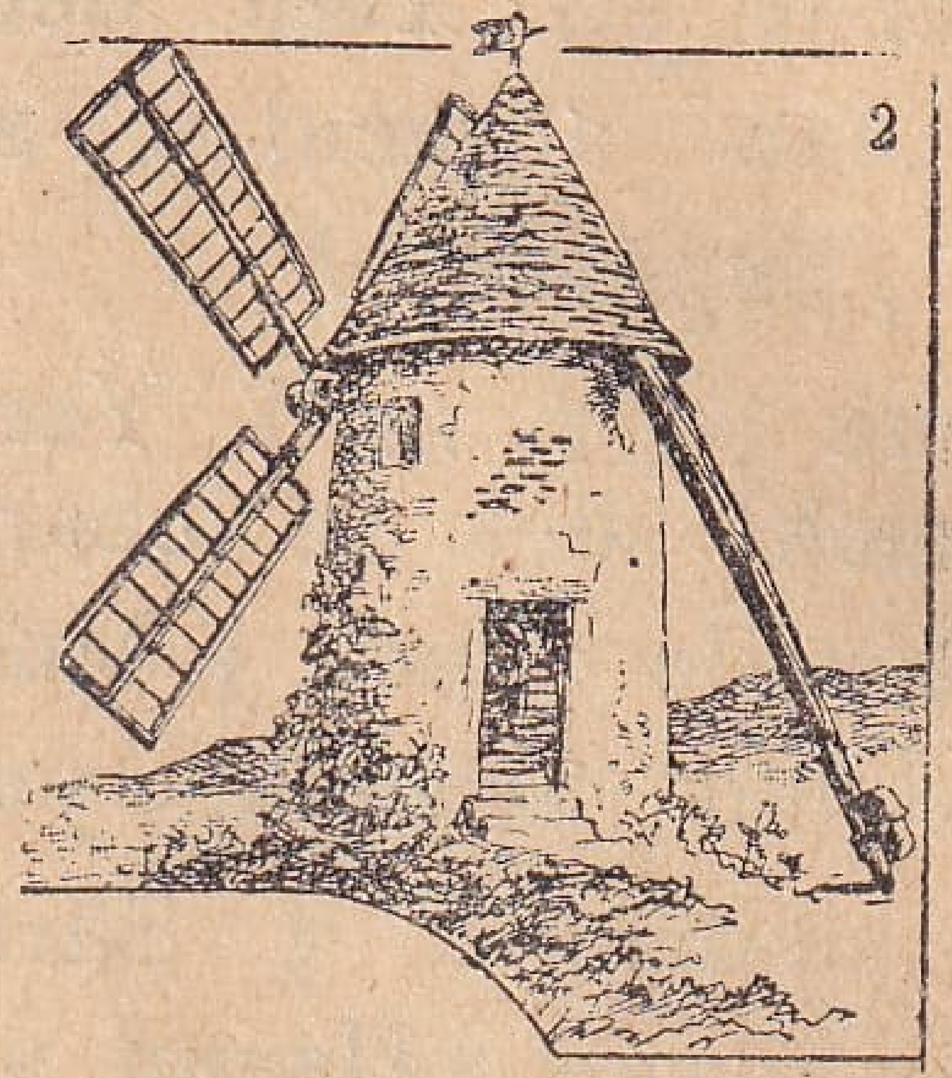

Yeldeğirmeni

çarkı dolduran yel kuvvetile işliyen değirmen. *[Moulin à vent.]*

Yeldirme(*t. s.*) Yeldirmek işi§ Bak: yeldirmek § Vaktile kadınların kırlarda serbest gezinmek için çarşaf yerine giydikleri üstlük libas, bir nevi kaşpusiyer. *[Sorte de manteau très léger que les femmes portaient dans les promenades.]*

Yeldirme } (*t. m.*) Telâşla
Yelpirmek} koşturma, koşturmak, uçurmak, saldırmak. *[Faire courir]*

Yele (*t. s.*) At ve eşek gibi

bazı hayvanların ensesindeki sert kıllar, hayvan saçı. *[Crinière.]*

Yelek (*t. s.*) Kuş kanadının büyük tüyü, kuş tüyü şeklinde iki taraflı tüy. *[Plume d'ail de l'oiseau.]*

Yelek (*t. s.*) Kolsuz ve ekse-

Yelek

riya önü açık mintan § Bir yaşında deve yavrusu§Kadınların bir nevi iç çamaşırı § Erkeklerin ceket altına giydikleri kolsuz elbise. *[Gilet § Petit de chameau âgé d'un an.]*

Yeleli (*t. f.*) Ensesinde sert ve uzun kılları olan hayvan, saçlı at ve saire.*[A crinière.]*

Yelengeç (*t. s.*) Kavak gibi kabuğu çatlayıp soyulan ağaç. *[Différentes espèces d'arbre dont l'écorce se détache.]*

Yelim (*t. s.*) Koşma, koşuş, süratli hareket. *[Action de courir.]*

Yelken (*t. s.*) Rüzgâr dolarak geminin yürümesini temin eden bezler.*[Voile de navire]*

Yelkenbezi(*t. s.*) Yelken yapmağa mahsus kalın ve sık bir nevi bez. *[Grosse toile dont en fait les voiles des navires.]*

Yelkenci (*t.s.*)Yelken yapan ve satan adam § Gemilerde yelken işlerinde kullanılan tayfa. *[Matelot employé à la manœuvre des voiles.]*

Yelkengemisi (*t. s.*) Yelken ile hareket eden sefine.*[Vaisseau à voile.]*

Yelkenleme } (*t. m.*) Yelkenleri açıp gemiye
Yelkenlemek } yol verme, vermek. *[Faire voile.]*

Yelkenli (*t. f.*) Yelkenle hareket eden, yelken gemisi. *[À voile (navire)]*

Yelkovan (*t. s.*) Saatin dakikaları gösteren ve mine etrafında hareketeden büyük iğne§ Rüzgârın içeri girmesine mâni olmakla beraber dumanın çıkmasını temin eden soba ve ocak borularının ucuna

geçirilen döner fener, boru şapkası§ Saçak kenarına rüzgârı men için yapılan pervaz. *[Girouette § Aiguille de montre.]*

Yellenme | **Yellenmek** | (*t. m.*) Karında hâsıl olan gazle-

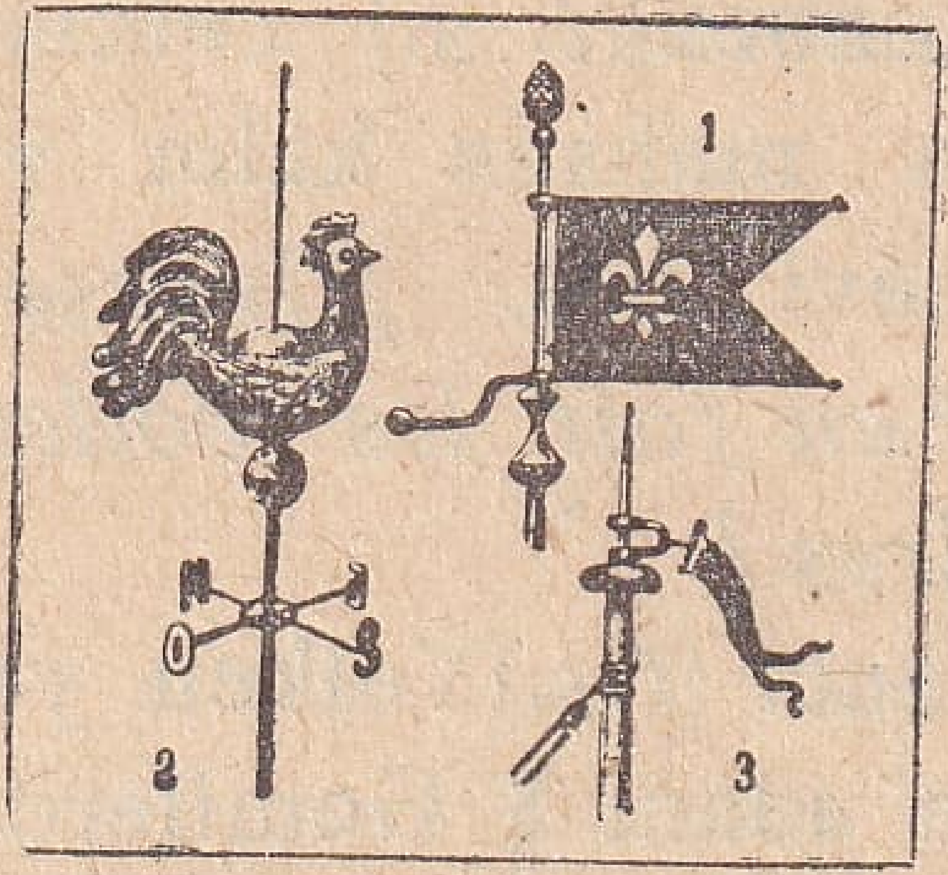

Yelkovan

rin makatten çıkmasına, yol verme,osurma,osurmak.*[Avoir du vent dans le ventre;péter]*

Yelli (*t. f.*) Rüzgârlı, rüzgârı çok § Sızıları olan romatizma ve ona benzer hastalığa müptelâ. *[Qui fait du vent; qui souffle§ Qui a des douleurs nerveuse; de rhumatismes.]*

Yelloz (*t. f.*) Açıkmeşrepli kadın.*[Femme légère;hétaire]*

Yelme (*t. s.*) Yırtmaçlı zirh, yekpare olmıyan çokal § Yelmek işi. Bak: Yelmek. *[Cotte de mailles fendue par devant.]*

Yelme | **Yelmek** | (*t. m.*) Koşma, koşmak, telâş ve acele ile yürüme,yürümek. *[Courir ça et là.]*

Yelpaze (*t. s.*) Havayı tahrik

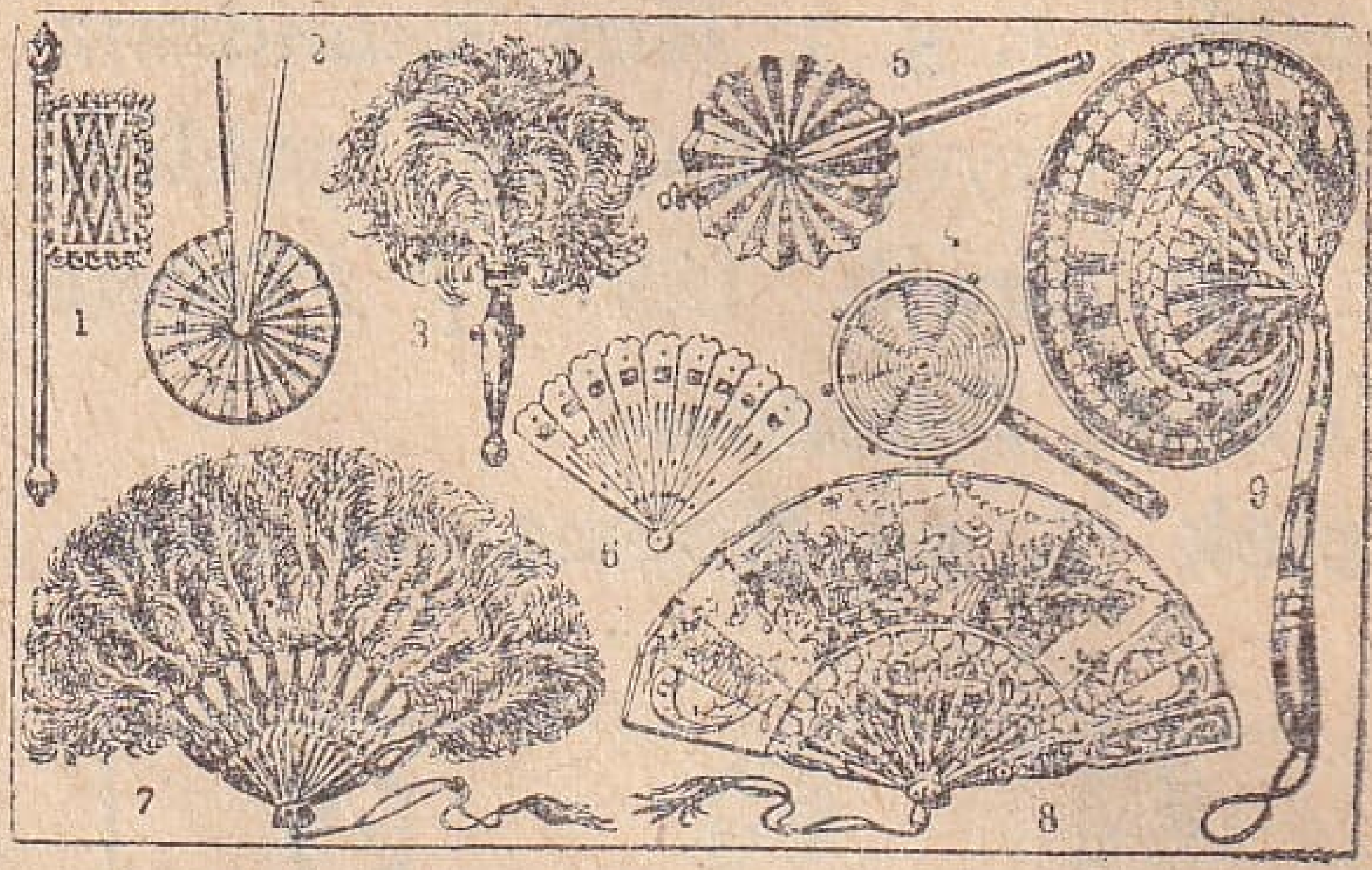

Yelpaze

etmek ve serinlik vermek için sallanılan alet,*[Éventail.]*

Yelpazeleme | **Yelpazelemek** | (*t. m.*) Yelpaze ile hava verme, vermek. *[Faire du vent, souffler avec un éventail.]*

Yelpik (*t. s.*) Siddetli soluğan illeti, pek şedit tıknefes.*[Asthme fort.]*

Yeltek (*t. f.*) Havaya tâbi, rüzgârın geldiği tarafa dönen. *[Passionné,e; excité,e.]*

Yeltenme | **Yeltenmek** | (*t. m.*) Üzenme, üzenmek§Bir şeyi taklide çalışma , çalışmak . *[Être excité; tenté; passionné,e§ S'efforcer à § Se faire fort de.]*

Yeltüfeği (*t. s.*) Hava tazikile boşanıp mermi atan tüfek *[Fusile à vent.]*

Yelve (*t. s.*) Çulluk denilen kuş. *[Ortolan.]*

Yelve

Yelyeperek(*t.s.*) acele ile ; heman *[En toute hâte; en pressant.]*

Yelyutan (*t.* s.) Atlara arız bir illet § Çoban aldatan kuşunun büyük nevi. *[Sorte de maladie des chevaux § Espèce de grand passereau.]*

Yem (*t. s.*) Yamın muhaffefi olup «ye» ile başlıyan bazı sıfatların başına gelir ve mubalâga ve tekit beyan eder. *[Partic. qui placée devant quelques adj. commançant par «ye» donne à leur sens une plus grande extension.]*

Yem (*t. s.*) Hayvana verilen arpa, ot ve saire § Balıkları kuşları ve av hayvanlarını celbetmek için tuzak veya kapana konulan yiyecek şey, yemleme § Çakmaklı tüfeklerin falyasına konulan barut, ağızotu § Birini aldatmak için hazırlanan vesait*[Nourriture; aliment § Portion d'orge, de fourrage qu'on donne aux vaches aux chevaux etc.]*

Yemek (*t. s.*) Yenilen şey, taam, gıda mekulattan her biri *[Repas § Mets; plat.]*

Yeme | (*t. m.*) Bir şeyi ağıza
Yemek | alıp çiğneyerek yutmak, tenavül etme, etmek, taam etme, etmek § Kemirme, kemirmek § Harcetme, etmek, kullanma, kullanmak, salma, salmak. *[Manger § Ronger§ Dépenser§Dissiper§Consommer § Recevoir, éprouver § Jouir § Effacer.]*

Yemekhane (*t. s.*) Mektep, kışla gibi yerlerde yemek yenilen yer. *[Salle à manger.]*

Yemekleme | (*t. m.*) Yemek
Yemeklemek | yedirme, yedirmek, it'am etme, etmek. ziyafet çekme, çekmek. *[Donner un repas à; inviter.]*

Yemekli (*t. f.*) Taamla beraber, yemek dahil olarak. *[Accompagné,e d'un repas § Composé,e de tout de plats§ Où les repas sont servis (pension)]*

Yemeklik (*t. s.*) Yemeğe mahsus, yemeğe konacak veya yarayacak § Yemek için verilen para, taamiye, kolay aldatılır. *]Qui doit servir au repas;dont on doit faire des plats§Très facile à gagner]*

Yemeksiz (*t. f.*) Bir şey yememiş olan, aç § Taamsız,

ziyafetsiz § Yemediği halde yemeksizin, bilâtaam, yemek verilmeksizin. *[Sans repas § Qui n'a pas déjeuné ou diné.]*

Yemeksizin (*t. h.*) Bir şey yemeden , bilâtaam . *[Sans manger.]*

Yemeni (*t. s.*) Köylü ve mahalle kadınların başlarına bağladıkları nakışlı tülbent§ Kısa kenarlı, sivri burunlu, ökcesiz kaba ayakkabı. *[Etoffe légère dans les genre de la mousseline, brodé délicatement § Souliers de maro quin rouge ou noir que portent les gens du bas peuple.]*

ye **Denici** = yemeni yapan ve ya satan adam. *Cordonnier qui fait des souliers dit* «yemeni » *voir yemeni.*

Yemin (*a. s.*) Sağ taraf, sağ§ Ant, kasem, *[Côté droit, le droit § Serment.]*

Yeminli (*t. f.*) Yemin etmiş, antlı, *[Assermenté,e.]*

Yemiş (*a. s.*) Taze ve kuru meyva *[Fruit.]*

Yemişçi (*t. s.*) Yemiş satan esnaf, manav. *[Fruitier,ère § Marchand de fruit.]*

Yemişlik (*t. s.*) Yemiş verir ağaçları havi bahçe § Meyva hıfzına mahsus yer § Sofrada meyva koymağa mahsus kap. *[Verger§ Lieu propre à conserver des fruits § Fruitier.]*

Yemleme (*t. s.*) Balığı, kuşu ve av hayvanları celp için tuzaha ve etrafına dökülen yem§ Oltaya takılan yem § Birini aldatıp,dolandırmak için gösterilen sahte menfaat.*[Appât§ Mine pour faire sauter.]*

Yemleme | **Yemlemek** | (*t. m.*)Tuzağa yem komak,oltaya yem takmak§İğfal ile dolandırmak için sahte menfaat göstermek. *[Appâter.]*

Yemlik (*t. s.*) Hayvanlara içinde yem verilen tekne veya ahırda bilhassa yapılmış yer. *[Ratelier.]*

Yemyeşil (*t. f.*) Çok yeşil pek yeşil. *[Tout à fait vert,e.]*

Yen (*t. s.*) Esvap ve çamaşır kolu, kolun bilek tarafındaki ucu,on üç kuruş kadar kıymeti olan Japon parası. *[Manche.]*

Yencilme | **Yencilmek** | (*t. m.*)Ezilme, ezilmek, basılma, basılmak.*[Être plié,e; pressé,e.]*

Yençme | **Yençmek** | (*t. m.*)Ezme,ezmek, basma,basmak,hurdehaş etmek.*[Plier, presser]*

Yene (*t. f.*) İri cüssseli § Üstün, galip. *[Corpulent,e§ Qui prend le dessus.]*

Yenge (*t. s.*) Geline rehberlik eden kadın§ Kardeş ve amca ve dayı karısı. *[Femme de frère ou de l'oncle § Femme*

chargée de conduire et de guider la nouvelle mariée le jour des noces.]

Yengeç (*t.* s.) Yan yan yürür

Yengeç

altı ayaklı, başının iki tarafından iki kısacı olan küçük bir deniz hayvanı § Rakit sularda ve rütubetli yerlerde yaşıyan ve yan yan yürür küçük bir böcek. *[Crabe, écrevisse.]*

Yeni (*t.* *f.*) Kullanılmamış gayri müstamel, cedit§ Zuhur ve huslundan beri çok vakıt geçmemiş, nevzuhur, acemi, tecrübesiz § Cedit olarak, müceddeden § Az evvel ahiren. *[Nouveu,elle; récent,e§ Neuf, euve § Nouvellement; récemment.]*

Yenibaştan (*t.* s.) Tekrardan iptidadan , yeni başlıyarak . *[De nouveau; encore.]*

Yenice (*t.* s.) Oldukça, yeni. *[Assez neuf,euv ; passablement neuf,euve.]*

Yeniçeri (*t.* s.) Yeni asker manasınadır§ Vaktile Osmanlı devletinde piyade sınıfına denirdi. *[Janissaire.]*

Yeniçeri

Yeniçeriağası (*t.* s.) Yeniçerilerin başkumandanı olan zat. *[Le commandant en chef du corps des janissaires.]*

Yeniçerilik (*t.* s.) Yeniçerilere mahsus tarz ve hareket.*[Manière et conduite dignes d'un janissaire.]*

Yeniden(*t.* s.) Tekrar baştan§ Sonradan. *[De nouveau en neuf.]*

Yenik (*t.* s.) Bir hayvan veya böceğin yemesi veya ısırması eseri. *[Teigneux,euse;mité,e]*

Yenilme } **Yenilmek** } (*t.* *m.*) Yeni haline koma,komak,tecdit etme, etmek § Yeni gibi yapma, yapmak. *[Renouveller § Remettre à neuf; restaurer.]*

Yenilenme } **Yenilenmek** } (*t.* *m.*) Yeni haline gelme, gelmek, konmak, tecdit edilme, edilmek § Tekrar edilme,edil-

mek. *[Être renouvellé,e; recommencé,e; être repris,e.]*

Yeniletme | (*t. m.*) Yeni et-
Yeniletmek | tirme, ettirmek, yeniden yaptırma, yaptırmak, tecdit ettirme,ettirmek.*[Faire renouveller; faire recommencer.]*

Yenilik (*t. s.*) Kullanılmamış olan şeyin hali, ceditlik, müceddetlik § Yeni çıkmış olan şeyin hali § Acemilik, tecrübesizlik, bir işe yeni girmiş olanın hali. *[Nouveauté; état de ce qui est nouveau ou neuf§Noviciat;,inexpérience]*

Yenilme | (*t. m.*) Mağlup ol-
Yenilmek | ma,olmak,inhizama uğrama, uğramak § Oyunda kaybetme, etmek § Ağızda çiğnenip yutma,yutmak.*[Être vaincu,e§Perdre au jeu§Être mangeable.]*

Yenir(*t. f.*) Yenilebilir,yemeğe yarar. *[Mangeable.]*

Yenli(*t. f.*) Kollu, kolları olan *[Pourvu,e de manches.]*

Yenme | (*t. m.*) Galip gelme,
Yenmek | gelmek, mağlup etme, etmek § Çiğnenip yutulma, yutulmak § Ekle salih olma, olmak§Aşınma,aşınmak, sarf ve istihlâk olunma, olunmak § Harç ve istimal olunma, olunmak,kullanma,kullanmak. *[Vaincre § Gagner au jeu § Être mangé,e; être dépensé,e.]*

Yeperme | (*t. m.*)Koşma,koş-
Yepermek | mak, sürat ve telâşla gitme, gitmek, acele etme, etmek.*[Se hâter, courir; se presser.]*

Yepyeni (*t. f.*) Büsbütün yeni, çok yeni. *[Tout à fait neuf, euve.]*

Yer (*t. s.*) Zemin, arz, dünya§ Arzda toprak kısmının yüzü§ Arazi, arsa § Mâhâl, mekân § Memleket, doğum mahali§ Memuriyet, oturulacak mahal § Eser, nişan, alâmet § Sığacak mahal§Toprak§Bir işe mahsus mahal. *[Terre; globe terrestre §Sol; terrain§Endroit; lieu; place § Trace § Poste.]*

Yeraltı (*t. s.*) Toprağın içinde üstü örtülü mahal, tahtalârz, bodurum, tünel. *[Sous-sol; souterrain; tunel.]*

Yerebakan (*t. f.*) Sinsi, mürai, kurnaz, hilekâr. *[Surnois,e; hypocrite;qui agit en secret et par trahison.]*

Yerelması (*t. s.*) Şekilce patatase benzeyen ve yemek

yapılan tatlımsı bir kök. *[Topinambour.]*

Yeretme } (*t. m.*) Esèr ve
Yeretmek } alâmet bırakma, bırakmak *[Laisser des traces]*

Yerinde (*t. f.*) Mahalli mahsus ve münasibinde uygun, lâyık. *[Convenable; bien à propos; à sa place.]*

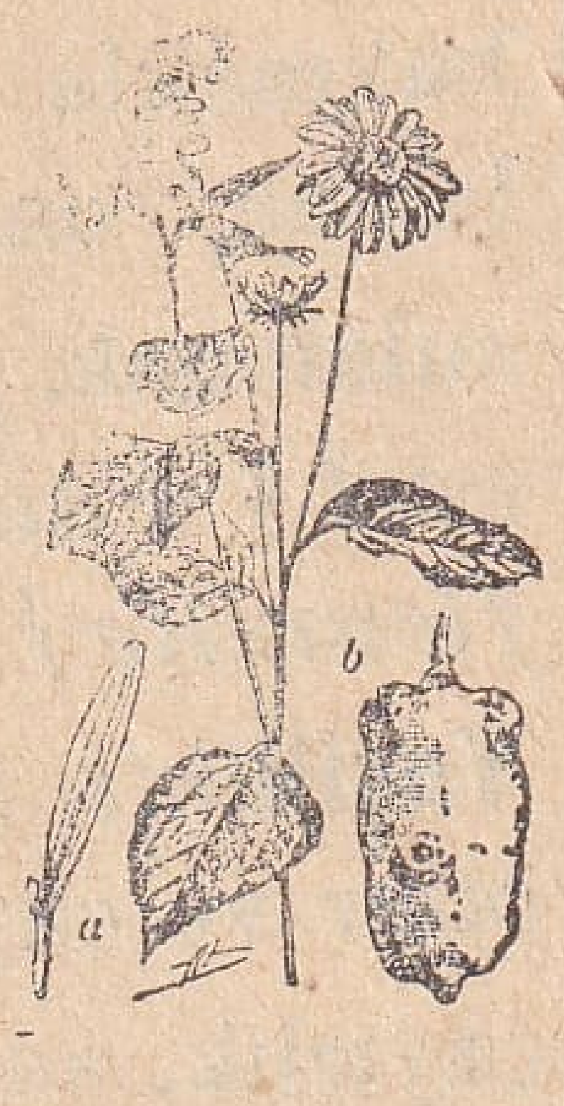

Yerelması

Yerinme } (*t. m.*) Teessüf et-
Yerinmek } me, etmek § Pişiman olma, olmak. *[Se dégouter; éprouver de la répugnance.]*

Yerleşme } (*t. m.*) Yer tutma,
Yerleşmek } tutmak, yer bulup oturma, oturmak§Yerinde sabit olma, olmak § Yerinden oynamama, oynamamak § Daimi surette ikamet etme, etmek § Eşyasını yerli yerine koyup nizam ve tertibine girme, girmek. *[Se placer; se mettre à sa place; se poser§ S'arranger;entrer en service]*

Yerleştirilme | (*t. m.*) Yerine
Yerleştirilmek | konma, konmak § Tertip ve tanzim olunma, olunmak § Memuriyet veya hizmete naspolunma, olunmak. *[Être placé,e § Être nommé,e à une place § Etre mis,e à un endroit convenable § Etre arrangé,e mis,e ordre.]*

Yerleştirme | (*t. m.*) Yerine
Yerleştirmek | koma, komak§ Sıralama, sıralamak, tertip ve tezyin etme, etmek § Bir memuriyet ve hizmete tayin etme, etmek §Münasebetli cevap verme, vermek, sözü tam yerinde söylemek , *[Mettre à sa place; placer; poser § Nommer a un emploie § Arranger; mettre en ordre.]*

Yerli (*t. f.*) Esasen bir yerin ehalisinden olan§ Sabit yerinden oynamaz , nakledilmez olan. *[Indigène; qui est du pays; aborigène.]*

Yerliğ } (*t. f.*) Ferman, âli
Yarığ } emirleri havi menşur *[Ordonnance du monarque]*

Yerme } (*t. m.*)Beğenmemek,
Yermek } hoşlanmama, hoşlanmamak, tiksinme, tiksinmek. *[Se dégoûter; detester, avoir horreur de§ Blâmer; médire]*

Yer sarmaşığı (*t. s.*) Yere sürünerek bükülen bir cins sarmaşık. *[Lierre terrestre.]*

Yersıçanı (*t. s.*) Köstebek de-

nilen ve toprağı delik delik

Yersıçanı

eden hayvan. *[Rat;*

Yeryüzü (*t. s.*) Arz, dünya, cihan. *[Sol; surface de la terre, sur terre.]*

Yestehleme } **Yestehlemek** } (*t. m.*) Pisleme, pislemek, defitabî etme. etmek, sıçma, sıçmak. *[Fienter; sâlir.]*

Yeşerme | **Yesermek** | (*t. m.*) Yeşil olma, olmak, yeşil renk peyda etme, etmek§Otlar sürme, sürmek. *[Verdir; devenir verdoyant,e.]*

Yeşertme | **Yeşertmek** | (*t. m.*)Yeşilletme, yeşilletmek, yeşil renk peyda etme, etmek. *[Faire verdoyer;rendre verdoyant,e.]*

Yeşil (*t. f.*) Ekseri otların ve yaprakların rengi, ahder § Taze, ham, henüz kemale gelmemiş§ Taze tütün yaprağı. *[Vert,e § Non mûr,e.]*

Yeşillendirme | **Yeşillendirmek** | (*t. m.*) Yeşil rengini verme, vermek § Tazelendirmek. *[Faire reverdir;rendre vert,e verdir; laisser faire la cour]*

Yeşillenme } **Yeşillenmek** } (*t. m.*) Yeşil olma, olmak, yeşerme, yeşermek, bir güzele bakmakla ferahlanma, ferahlanma, ona hafiften sulanma, sulanmak. *[Reverdir;devenir vert § Faire la cour; causer fleurette·]*

Yeşillik(*t. s.*) Yeşil renk§Taze otlar ve çayırlarla örtulü yer, çayırlık, sebze, sebzevat, taze ot veya mahsul. *[Verdure § Pré; prairie § Légumes.]*

Yeşim (*t. s.*) Yeşil renkte sert bir taş. *[Sorte de pierre verte; gaspe.]*

Yet (*a. s.*) El, dest § Zor, güç, kuvvet, kudret, imdat,yardım§ Vasıta,marifet.*[Main§ Moyen; force § Secour.]*

Yetbeyet (*fa. s.*) Elden, ele, doğrudan, vasıtasız. *[De sa propre main;entre les mains]*

Yeter (*t. f.*) Yetişir, kâfi,lâzım değil. *[Assez; il suffit; c'est assez.]*

Yetim(*a. s.*) Babası veya baba ve anası ölmüş çocuk § Tek, ender. *[Orphelin,e § Unique; rare.]*

Yetime (*a. s.*) Yetim kız. Bak Yetim. [*Orpheline Voir: Yetim.*]

Yetimhane (*t. s.*) Yetimlerin bakılıp büyütüldüğü yer, öksüz yurdu. [*Orphelinat.*]

Yetimlik (*t. s.*) Yetim kalmış çocuğun hali. [*Orphelinage.*]

Yetişkin (*t. f.*) Yetişmiş; lâzım gelen hale ve çağa gelmiş olan [*Mûr.e* § *Adulte*]

Yetişme } (*t. m.*) Ulaşma, u-
Yetişmek } laşmak, erişme, erişmek, vasıl olma, olmak § Varma, varmak, derk etmek § Vaktinde bulunma, bulunmak§ Vakit bulma, bulmak § Hazır ve müheyya olma, olmak §Vücude gelmek § Terbiye olma, olmak, neş'et etme, etmek § Kifayet etme, etmek, kâfi olmak § Bir işe sonradan başladığı halde evvel başliyanlara ulaşma, ulaşmak § Büyüme, büyümek § Kemale gelmiş olmak § Bir zamanda yaşamış olma, olmak. [*Arriver; parvenir* § *Atteindre, joindre* § *Suffire* § *Arriver à temps* § *Être élevé,e* § *Croître.*]

Yetişmiş (*t. f.*) Vasıl olmuş § ulaşmış § Neş'et etmiş§Büyümüş, iş görecek veya evlenecek yaşa gelmiş olgun kemale ermiş. [*Arrivé,e; parvenu,e*§ *Mûr.e; adulte.*]

Yetiştirme } (*t. m.*) Ulaştırma,
Yetiştirmek } ulaştırmak, isal etme, etmek § Vakit ve zamanında bulundurma, bulundurmak,hazır bulundurma,bulundurmak, sonradan gönderip ilerdekilere ulaştırma, ulaştırmak § Terbiye ve talim etmek. [*Faire arriver; faire parvenir* § *Annoncer* § *Préparer* § *Porter* § *Procurer à la hâte* § *Arrêter*§ *Élever; cultiver; faire suffire.*]

Yetme } (*t. m.*) Kâfi ve vafi
Yetmek } olma,olmak,elverme, elvermek§ Ermek, vâsıl olma, olmak § Bulma, bulmak§Hayvanı yularlarından tutup götürme, götürmek, çekmek § Kayık veya gemiyi kenarından iple çekme, çekmek. [*Atteindre; arriver*§*Suffire.*]

Yetmiş (*t. f.*) Yedi kere on, (69) dan sonra gelen adet(70). [*Soixante dix.*]

Yetmişer (*t. s.*) Herbirine veya her defasında yetmiş. [*Soixante dix chacun ou par soixante dix.*]

Yetmişinci (*t. s.*) Yetmiş derecesinde olan,altmış dokuzuncudan sonra gelen. [*Soixante dixième.*]

Yetmişli (*t. f.*)Yetmiş, cüzden mürekkep veya yetmiş şeyi havi olan. *[Composé,e de Soixante dix parties.]*

Yetmişlik (*t. f.*) Yetmiş kuruş yetmiş lira, yetmiş metre kıymetinde ve kadarında olan, yetmiş yaşına gelen. *[Qui vaut soixante dix parties etc. agé de soixante dix ans septuagénaire.]*

Yettirme } (*t. m.*)Yetecek hal
Yettirmek } ve miktara getirmek, kifayet ettirmek. *[Faire suffire; rendre suffisant,e.]*

Yevm (*a. s.*) Gün, yirmi dört saatten ibaret müddet.*[Jour.]*

Yevmî (*a. f.*) Güne veya bir güne mahsus olan, gündelik § Her gün vaki olan, günde bir kere vuku bulan, her günlük. *[Journalier,ère§Quotidien,ne]*

Yevmli (*t. f.*) Uğurlu, yümünlü,meymenetli.*[Porte-chance§ De bon augure.]*

Yevmiye (*t. s.*) Bir günlük iş için verilen ücret, gündelik § Her günün hesabını yazmağa mahsus defter. *[Journée; salaire d'un jour § Journal.]*

Yevmiyeci (*t. f.*) Yevmiye, yevmi ücret alarak çalışan. *[Ouvrier journalier.]*

Yezdan (*fa. f.*) Allah, tanrı huda. *[Dieu.]* **yezdanî** = İlahî, tanrıya mensup ve müteallik. *[Divin,e.]*

Yezit (*t. f.*) İnsafsız, vicdansız edebsiz. *[Inhumain,e; sans conscience.]*

Yiğit (*t. f.*) Yetişmiş genç, delikanlı. Tam ve mükemmel adam, mert § Yürekli, şeci, cesur, bahadır, dilâver. *[Jeune guerrier; jeune homme § Homme brâve.]*

Yiğitlendirme | (*t. m.*) Yeğit
Yiğitlendirmek | etmek, cesaretlendirmek, teşci etmek. *[Rendre brave; exciter; donner du courage.]*

Yiğitlenme } (*t. m.*) Yetişmiş
Yiğitlenmek } yeğit olmak,cesaretlenmek, şecaat kesp etmek. *[Devenir brave; prendre courage.]*

Yiğitlik (*t. s.*) Cesaret, şecaat, besalet, dilâverlik. *[Vaillance; bravoure; courage.]*

Yilim (*t. s.*) Yapışkanlık, lüzucet. *[Visqueux, euse.]*

Yirmi (*t. s.*) İki kere on, on döküzdan sonraki adet. Yirmi [20] *[Vingt.]*

Yirmili (*t. s.*) Yirmi cüzden mürekkep veya yirmi benek v. s. si olan. *[Composé,e de vingt parties.]* **yirmilik** =

Yirmi para v. s. kiymetinde, yirmi okka v. s. ağırlıgında, yirmi arşın v. s. boyunda olan yirmi yaşında, yirmi paralık. Yirmi kuruş kiymetinde olan gümüş mecidiye. *[Qui vaut vingt piastres etc. § Agé de vingt ans.]* **yirminci** = Yirmi derecesinde olan, ondokuzuncudan bir fazla. *[Vingtième.]* **yirmişer** = Her birine veya her defasında yirmi. *[Par vingtaine.]*

Yisa (*c. a.*) Kaldırın çekin, haydin! manasında nida lahıkasıdır. *[S'emploie pour excier un lourd fardeau.]*

Yitik (*t. f.*) Kayip edilen şey. *[Chose perdu,e.]*

Yitirme } **Yitirmek** } (*t. m.*) Kayp etme, etmek. *[Perdre.]*

Yitme } **Yitmek** } (*t. m.*) Kaypolma, olmak, zayi olma,olmak § Telef olma, olmak. *[Se perdre; être perdu,e, ruiné,e détruire.]*

Yittirme } **Yittirmek** } (*t. m.*) Kayp ve zayi etme, etmek. *[Faire perdnre; faire détruire.]*

Yiv } **Yıv** } (*t. s.*) Bir şeyin girip yerleşmesine mahsus oyuk çizgi § Bir boru veya delik içinde yilankavi surette dolaşarak uzanan oyuk. *[Ourlet § Cannelure.]*

Yivli } **Yıvlı** } (*t. f.*) Bir şeyin girip yerleşmesine mahsus oyuğu olan, yılânkavi surette dolaşarak uzanmış oyuğu olan. *[A ourlet § Cannelé,e.]*

Yiyecek (*t. s.*) yenilecek şey, taam; mekûlat *[Aliment; chose à manger.]*

Yiyici (*t. f.*) Çok yer, ekûl, obur § Yiyen, ekleden § Gittikçe etrafa yayılıp etleri çürüten yara. *[Gaurmand, vorace § Qui accepte des pots de-vin.]*

Yiyinti (*t. s.*) Yenecek şeyler, yemeğe müteallik şeyler kut, rizk. azık. *[Provisions; aliments; nourriture.]*

Yığdırma } **Yığdırmak** } (*t. m.*) Biryere küme ettirme, ettirmek. biriktirmek, teraküm ve iddihar ettirme, ettirmek. *[Faire amonceler. faire entasser.]*

Yiğılı (*t. f.*) Toplanmış, birikmiş, müterakim. *[Entassé,e; amoncelé,e.]*

Yığılma } **Yığılmak** } (*t. m.*) Toplanmak birikme, birikmek, teraküm etmek § Bayılıp yere düşme, düşmek. *[S'accumuler; se ramasser; affluer.]*

Yığın (*t. s.*) Çop, küme, birik-

miş şeylerin mecmuu § Kalabalik, izdiham, toplanıp birikmiş halk. *[Tas; amas § Groupe § Foule.]*

Yığıntı (*t. f.*) Bir araya, bir yere toplanmış şeylerin hâli. *[Entassement; amas § Réunion; assemblée.]*

Yığışma | **Yığışmak** | (*t. m.*) Bir yere toplanma, toplanmak, birikip kalabalık etme, etmek, tecemmü etme, etmek. *[Se ramasser; s'amonceler; se presser; s'agglomérer.]*

Yığıştırma | **Yığıştırmak** | (*t. m.*) Toplatma, toplatmak, cemettirme, ettirmek, biriktirme, biriktirmek. *[Ramasser; emmagasiner; accaparer.]*

Yığma | **Yığmak** | (*t. m.*) Toplayıp küme etme, etmek, biriktirmek, teraküm ettirme, ettirmek, iddihar etme, etmek. *[Ramasser; amonceler; entasser.]*

Yıkama | **Yıkamak** | (*t. m.*) Su ile temizlemek, yuma, yumak, *[laver.]*

Yıkanış (*t. f.*) Yıkanmak işi ve tarzı. *[Action ou manière de se laver.]*

Yıkanma | **Yıkanmak** | (*t. m.*) Su ile tathir edilme, edilmek, yunma, yunmak § İstihmam etme, etmek. *[Se laver; être lavé,e.]*

Yıkık (*t. f.*) Yıkılmış, viran olmuş, münhedim. *[Demolie; détruit,e; abattu,e.]*

Yıkılma | **Yıkılmak** | (*t. m.*) Düşme, düşmek, devrilme, devrilmek, harap ve münhedim olma, olmak, bozulma, bozulmak, ihtiyarlıktan gayet düşkün olma, olmak § Defolup gitme, gitmek § Büyük bir zarara uğrama, uğramak. *[Être démoli,e abattu,e; renversé,e § S'en aller.]*

Yıkım (*t. m.*) Bozulma, düşme, hedim, haraplık, viranlık, hali perişan olma. *[Gaspillage; démolition; ruine.]*

Yıkıntı (*t. s.*) Yıkılmış bir şeyin birikmiş enkazı, harabe, virane. *[Décombres § Débris § Ruines]*

Yıkın (*t. s.*) Düşmüş, yıkılmış, harabe yüz tutmuş, viranlaşmış, yıkılmak üzere. *[Entassé,e; ruiné,e.]*

Yıkma | **Yıkmak** | (*t. m.*) Düşurme, düşurmek, yere vurma, vurmak, aşağıya alma, almak § Bozma , bozmak , hedîm ve tahrip etme, etmek § Batırma, batırmak , mahvetme , etmek. *[Ruiner; démolir.]*

Yıktırılma | **Yıktırılmak** | (*t.m.*) Düşürülme, düşürülmek, yere

vurdurulma, vurdurulmak, aşağıya aldırılma, aldırılmak, hedim ve tahrip ettirme, ettirmek, bozdurulmak, bozdurulmak. *[Faire ou laisser démolir, abattre renverser.]*

Yıktırma } (*t. m*) Düşürtme,
Yıktırmak } düşürtmek, yere vurdurma, vurdurmak, aşağı aldırma, aldırmak § Harap ve viran ettirme, ettirmek, bozdurmak, hedim vo tahrip ettirme, ettirmek. *[Voir. yıktırılmak.]*

Yıl (*t. s.*) On iki aydan ibaret zaman, sene, sâl, âm. *[An; année]*

Yılan (*t. s.*) Yerde sürünerek yürüyen uzun maruf hayvan, hayye. *[Serpent.]*

Yılan

Yılanbalığı (*t. s.*) yılana benzer bir cins uzun balık. *[Anguille.]*

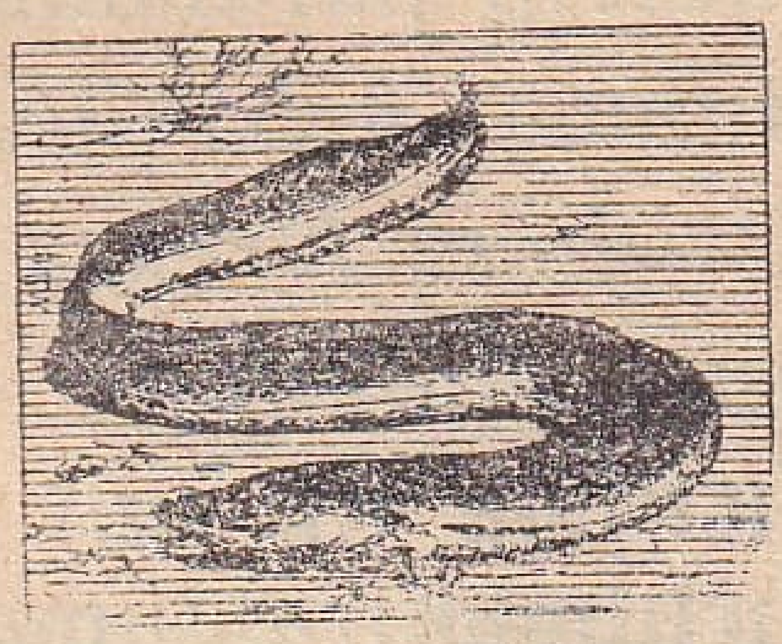
Yılanbalığı

Yılancık (*t. m.*) Cilt hastalığının muhlik bir nev'i. *[Erésipèle.]*

Yılankavi (*t.f.*) Yılan gibi dönerek, kıvrılarak uzanan helezonî. *[En limaçon.]*

Yılbaşı (*t. s.*) Sene iptidası, senenin ilk günü § Kânunuevvelin birinci günü. *[Premier jour de l'an.]*

Yıldırak (*t. s.*) Parlıyan § Şimşek, barika § Bir cins kiymetli taş. *[Brillant,e luisant,e; étincelant,e § Eclair § Espèce de pièrre précieuse.]*

Yıldırama } (*t. m.*) Par par
Yıldıramak } parlama, parlamak, aralık, aralık parlamek § Şimşek çakma, çakmak. *[Briller; luire; étinceller § Faire des éclairs.]*

Yıldırayıcı (*t. f.*) Par par veya aralık aralık parlıyan. *[Voir: Yıldırak.]*

Yıldırgan (*t. f.*) Bak: Yıldırak. *[Voir: Yıldırak.]*

Yıldırıcı (*t. s.*) Yıldıran. *[Effrayant,e]*

Yıldırım (*t. s.*) Saika, yağmur ve fırtına esnasında bulutlardaki elektirikin patlaması. *[Foudre.]*

Yıldırma } (*t. m.*) Ürkütme,
Yıldırmak } ürkütmek, korkutma, korkutmak, cesaretini kırma, kırmak. *[Causer la terreur; effrayer.]*

Yıldız (*t. s.*) Ecramı semaviyeden her biri, geceleri gökte parlıyan cirim, necim, kevkep. bazı eserlerde bulunan işaretler § Baht ; tali. Şimal rüzgârı. *[Étoile § Astérisque § chance § Vent du nord.]*

Yıldızçiçeği (*t. s.*) Bir cins güzel çiçek. *[Dahlia.]*

Yıldız çiçeği

Yılgın (*t. f.*) Yılmış, ürkmüş, gözü korkmuş. *[Éfrayé, e au point de ne plus oser; terrorisé, e.]*

Yılışık (*t. f.*) Arsız, sulu, sırıtkan, muacciz. *[Action de sourire d'une manière disgracieuse.]*

Yılışma } **Yılışmak** } (*t. m.*) Yılışık olma, olmak. *[Sourire d'une manière froide et disgracieuse.]*

Yıllanma } **Yıllanmak** } (*t. m.*) Yaşına girme girmek bir yaşında olma, olmak § Çok gecikmek § Eskimek, seneler geçirmek, bir veya bir kaç senelik olmak. *[Conserver pendant des années, vieillir ou améliorer en conservant; laisser vieillir (dette).]*

Yıllatma } **Yıllatmak** } (*t. m.*) Bir veya bir kaç sene saklayıp eskitme, eskitmek. *[Faire conserver pendant des années.]*

Yıllık (*t. s.*) Bir senelik, bir yaşında § Şu kadar senelik § Zuhur ve hudusundan beri şu kadar sene geçmiş olan § Şu kadar yaşında olan § Senelik, senede bir verilen maaş, bahşiş v. s. *[Annuel, le, suffisant, e pour une année § Annuité.]*

Yıllıkçı } **Yıllıklı** } (*t. s.*) Senelik ücretle çalışan ve hizmet eden adam. *[Qui travaille contre un salaire annuel § Bonne; domestique.]*

Yılma } **Yılmak** } (*t. m.*) Ürkme, ürkmek § Gözü korkmak, cesareti kırılma, kırılmak. *[Effrayer au point de ne plus oser; terroriser.]*

Yılmaz (*t. s.*) Ürkmez. korkmaz, cesaretten düşmez§Drednot. *[Sans peur; courageux,-euse.]*

Yırtıcı (*t. f.*) Etlerini yemek için başka hayvanları diş ve tırnaklarile yırtan vahşi, müfteris. *[Féroce; carnassier, ère.]*

Yırtık (*t. f.*) Yırtılmış, yarılmış§ Eskiyip paralanmış § Arsız, utanmaz § Alüfte. *[Déchiré, e§ Fendu, e§ Dressé, e§Effronté, e; sans pudeur.]*

Yırtılma } **Yırtılmak** } (*t. m.*) Yarılıp paralanma, paralanmak, şakkedilme, edilmek§ Eskiyip paralanma, paralanmak§Yürümeye alışma, alışmak§Pervasız olma, olmak. *[Être déchiré, e.]*

Yırtınma } **Yırtınmak** } (*t. m.*) Buğazını yırtarcasına bağır-

ma, bağırmak § Üstünü parçalarcasına telâş etme, etmek, tepinme, tepinmek. *[Crier § Faire beaucoup d'embarras; trépigner de couleur.]*

Yırtlak (*t. f.*) Yırtılmış ve yarık gibi açık. *[Fendu,e; crevassé,e.]*

Yırtlaz (*t. f.*) Arsız, küstah, edepsiz, pervasız. *[Effronté,e.]*

Yırtmaç (*t. s.*) Esvap ve çamaşırın yırtık gibi bilhassa açık bırakılan yeri. *[Fente d'un vêtement; échancrure.]*

Yırtma } **Yırtmak** } (*t. m.*) Çekip parçalamak, yarmak § Hendek yapmak § Tırmalayıp yara etmek § Atı mahmuzla yaralayıp yürümeğe alıştırmak § Mahcubiyetini izale etmek, pervasız etmek. *[Déchirer § Dresser cheval; devenir éhonté,e § Rendre éhonté,e.]*

Yırttırma } **Yırttırmak** } (*t. m.*) Parçalatma, parçalatmak. *[Faire déchirer.]*

Yobaz (*t. s.*) İri ve kaba kuvvetli, zıpır § Vaktile medreselerde oturan sarıklı talebenin makamlarına tezyif makamında söylenir bir tabir idi. *[Corpulent,e et grossier, ère; robuste § D'un caractère sauvage.]*

Yoğ (*t. f.*) Koyu, kalın, kesif. *[Épais,se.]*

Yoğma } **Yoğmak** } (*t. m.*) Koyulaşmak, kalınlaşmak, donmak, kesif ve sulp olmak. *[Être caillé, coagulé, e; S'épaissir.]*

Yoğun (*t. f.*) Kalın, kesif § Kaba, galiz § Yonulmamış, terbiyesiz. *[Gros,se; énorme; grand,e § Fort,e; robuste.]*

Yoğunluk (*t. s.*) Kabalık, kalınlık, kesafet, gilzet § Terbiyesizlık. *[Grosseur; grandeur; enormité § Force § Grossiereté § Épaisseur.]*

Yoğurt (*t. s.*) İçine maya karıştırılarak koyulaştırılmış, süt, maruf ekşimsi gıda. *[Lait caillé à la manière orientale]* **yoğurtçu** = Yoğurt yapan veya satan adam. *[Marchand de lait caillé.]* **yoğurtlu** = Yoğurtla karışık, üzerine yoğurt dökülmüş yemek. *[Assaisonné,e avec du lait caillé.]*

Yoğurma } **Yoğurmak** } (*t. m.*) Koyulaştırmak, tahmir ve tacin etmek, hamur yapmak. *[Pétrir.]*

Yok (*t. f.*) Mevcut olmıyan, mefkut § Olmayış, fıkdan, hiç § Değil, olmaz, hayır. *[Non § Absent; anéanti,e; perdu,e § Manque.]*

Yoketme } **Yoketmek** } (*t. m.*) Varlığını giderme, gidermek §

Mahvetme, etmek, *[Anéantir.]*

Yoklama (*t. s.*) Yoklamak işi § Kışlada veya karargâhta asker efradının ve mekteplerde talebenin mevcut ve namevcutlarını araştırmak için isimlerini numaralarını okuyup cevap alma. *[Action de tâter § Appel des troupes; inspection.]*

Yoklama } (*t. m.*) Varmı,
Yoklamak } yokmu diye anlamağa çalışmak, arayıp taramak § Teftiş ve tahkik etmek § Tecrube ve imtihan etmek § Sıhhatını sormak, hal ve hatırını istifsar etmek. *[Tâter; palper § Examiner § S'informer de § Visiter § Passer en revue; inspecter.]*

Yoklamacı (*t. s.*) Askeri teftiş ve muayene eden zabit § Müfettiş § Künye defterlerine kaydeden kalemin başı, reisi *[Office supérieur chargé de l'appel des troupes; inspecteur militaire § secrétaire chargé de tenir le registre matricule de chacune campagnie.]*

Yoklanma } (*t. m.*) Teftiş, tah-
Yoklanmak } kik olunma, olunmak § Muayene; edilmek *[Être tâté, examiné, e § Être appelé, e § Être passé, e en revue; être inspecté, e.]*

Yoklaştırma } (*t. m.*) Usulle
Yoklastırmak } ve dolayısile anlamağa çalışmak. *[S'informer indirectement; tacher de comprendre en secret en posant des questions indirectes § Faire tâter le terrain.]*

Yoklatma } (*t. m.*) Teftiş, tah-
Yoklatmak } kik ve muayene ettirme, ettirmek, saydırma, saydırmak § Adam gönderip sordurma, sordurmak. *[Faire tâter, palper § Faire passer en reveu; faire inspecter § Faire visiter ou examiner; s'informer de la santé ou de l'état de quelqu'un par l'entremise d'un tiers.]*

Yoklayış (*t. s.*) Yoklamak işi ve tarzı ve usulü. *[Examen; recherche § Information § Visite.]*

Yokluk (*t. s.*) Bulunmama, fıkdan § İhtiyaç, fakır, zaruret. *[Non existence; manque § Pauvreté.]*

Yoksa (*t. h.*) Böyle olmaz ise olmadığı halde. *[Autrement; si non.]*

Yoksul (*t. f.*) Fakir, muhtaç. *[Pauvre; indigent, e.]* **yoksulluk** = Fakirlik, ihtiyaç, zaruret. *[Pauvreté; indigence]*

Yokuş (*t. s.*) Bir meyil takip ederek yukarıya çıkan yol, iniş mukabili *[Pente; montée.]* **yokuşlu** = Yokuşu olan, bayırlı yeri olan. *[Qui a des montées.]*

Yokyere (*t. h.*) Nafile,beyhude Sebepsiz, mucipsiz.*[En vain]*
Yol (*t. s.*) Tarik, rah, memer, geçecek yer § Kanal, cetvel§ Çizgi, hat,gidiş,seyahat, sefer§ Yürüyüş, hareket § Sürat § Vusul, üslüp, tarz § Resim, ayin § Meslek, mişvar§ Gidiş, tavır § Vasıta, vesile, ilim ve san'atle § Züht ve ibadet, bir zatın vazettiği esas, erkân, usul. *[Voie; chemin ; route§ Canal§ Ligne; raie§Voyage§ Manière ; méthode ; façon § Conduite § Usage ordre ; règle § Carrière § Moyen]*
Yolcu (*t. s.*) Yola çıkıp giden, seyyah § Bir nakil vasıtasında bulunanlar § Bir yola bir seyyahate hazırlanmış adam § Ümitsiz, hasta. *[Voyageur § qui est en route; qui voyage § Atteint,e d'une maladie;mortelle]*
Yolculuk (*t. s.*) Yola giden adamın hali,seyir,sefer,seyahat *[Voyage.]*
Yoldaş (*t. f. s.*) Birlikte yola çıkan adam, yol ve seyahat arkadaşı§ Arkadaş, refik,dost, ahbap§ Komünist ve bolşeviklerin yekdiğerlerine verdikleri elkap. *[Compagnon de voyage§Camarade;compagnie§ Compère.]***yoldaşlık**= Yol ve seyahat arkadaşlığı § Dostluk, arkadaşlık, refakat. *[État ou action de celui, celle qui accompagne pendant un voyage § Camaraderie.]*
Yoldurma / **Yoldurmak** (*t. m.*) Çektirip kopartma,kopartmak. *[Faire déraciner; faire arracher.]*
Yolharcı (*t. s.*) Yol masrafı, harcırah. *[Frais de route.]*
Yolkesici (*t. f.*) Yolları kesip, gelip geçenleri soyan,haydut, uğru. *[Brigand, voleur de grand chemin.]*
Yollama / **Yollamak** (*t. m.*) Yola çıkarma, çıkarmak,gönderme, göndermek § Sevketme, etmek, irsal etme,etmek. *[Envoyer; expédier.]*
Yollanma / **Yollanmak** (*t. m.*) Yol alma, almak, ilerlemek§ İrsal olunma, olunmak.*[Avancer § Se mettre en route; faire chemin.]*
Yollu(*t. f.*) Tarz ve üslûbunda olan § Üslûbunda, nizamında olan § Çizgili kumaş ve saire. *[En forme de; en guise de; à titre de § Rayé,e § Convenable; régulier,ère.]*
Yolma / **Yolmak** (*t. m.*) Çekip koparma, koparmak, kökünden sökmek§ Soyma, soymak,dolandırma, dolandırmak, *[Dépouiller; déraciner;arracher; épiler.]*
Yolsuz (*t. f.*) Yolunda olmıyan, münasip ve layık olmı-

yan, münasebetsiz § Nizam ve usule mugayir § Esnaf beyninde veya kâhyaları tarafından işten menolunmak cezasına uğratılmış § Yolu mevcut olmıyan. *[Contraire à la convenance; à la règle § Irrégulier,ère § Inconvenant,e Inadissible § Conduite inadmissible.]*

Yolsuzluk (*t. s.*) Münasebetsizlik § Nizamsızlık,usule mugayir hareket § Esnaf arasında işten memnuiyet cezası. *[Inconvenance; irrégularité.]*

Yoluk (*t. f.*) Tüyleri yolunmuş tüysüz § Züğürt,düşkün. *[Epilé,e; sans poile.]* **yolunda** = Yerinde usulünde, münasip lâyık. *[En forme de; sans l'aspect de]*

Yolundurma | **Yolundurmak** (*t. m.*) Yeis ve mateme düçar etmek,ağlatmak. *[Faire pleurer § Causer du chagrin.]*

Yolüstü (*t. s.*) Yolun üzerine tesadüf eden önünden geçilecek yer, yoluğrağı. *[Qui est sur la chemin.]*

Yoltezkeresi (*t. s.*) Serbest seyriseyyahat etmek için hükûmet tarafından verilen resmî kâğıt, dahilî pasaport. *[Passeport; passavant.]*

Yoma (*t. s.*) Üç koldan mürekkep ve kollarını aksine bükülmüş halat,palamar *[Sorte de câble.]*

Yonca (*t. s.*) Yeşil iken atlara

Yonca

ve emsali hayvanlara yedirilen bir cins ot. *[Trèfle.]*

Yonga (*t. s.*) Kesilen odun ve keresteden çıkan ufak parçalar, talaşın irisi. *[Écharde; copeau.]*

Yongar (*t. s.*) Üç telli bağlama, tambura nev'inden bir şey. *[Sorte de guitar à trois cordes.]*

Yonma | **Yonmak** (*t. m.*) Keser, rende veya kalemle tahta veya taşı kesip düzeltme duzelmek , işleme işlemek , oyma oymak *[Tailler;sculpter.]*

Yontma | **Yontmak** (*t. m.*) Keserle traş ve tesviye etme etmek. *[Tailler, sculpter.]*

Yonulma | **Yonulmak** (*t. m.*) Keser ve rende ile veya kalemle kesilip veya kazılıp düzetilmek, işlenme, işlenmek, *[Être taillé,e, sculpté,e § Êt-*

le poli,e; s'humaniser.]

Yontulmamış (*t. f.*) İşlenmemiş § Terbiye olunmamış ham. *[Grossier,ère; impoli,e]*

Yordam (*t. s.*)Çabukluk, sürati hareket çalaklık § Eda, debdebe,tantana, alayış§ Usul, kaide, biçim, *[Habilité; agilité dans le travail § Ordre; bien aisance.]*

Yordamlı (*t. s.*) Edalı, çelimli. *[Agile; habile § bien arrangé,e.]*

Yorga (*t. s*) Atın bir nev'i yürüyüşü § Bu türlü yürüyen at. *[Trot ; allure de cheval au trot § Cheval qui va au trot.]*

Yorgalama } (*t. m.*) Yorga yü-
Yorgalamak } rümek. *[Aller au trot; trotter.]*

Yorgan (*t. s.*) Yatakta örtünmeğe mahsus içi pamuklu örtü.*[Couverture du lit ouatée.]*

yorgancı = Yorgan yapan ve satan adam § Odaları döşemek, mefruşatı hazırlayıp yerliyerine komak işini yapan adam. *[Artisan qui prépare et vend des convertures de lit ouatées § Tapissier.]* **yorgancılık** = Yorgan yapıp satmak. işi *[Tapisserie.]*

Yorganlama } *t. m.*) Yorgan-
Yorganlamak } la örtmek, yorganla sarmak, *[Convrir d'une couvarture de lit ouatée.]*

Yorgun (*t. f.*) Yorulmuş, bitap, bıkıp usanmış, bezgin § Harekette durmuş. *[Las, se; fatigué,e.]*

Yorgunluk (*t. s.*) Bitaplık, yorulmuş adamın hali. *[Fatigué,e; lassitude.]*

Yorma } (*t. m.*) Yorgunluk
Yormak } verme,vermek, bitap bırakma, bırakmak § Yorgunluğa düşürme, düşürmek, atıf ve hamletmek § Verme, vermek, sayma; saymak, *[Fatiguer ; lasser, ennuyer§ Tourmenter.]*

Yortu (*t. s.*) Dince mübarek gün § Hıristiyanlarca bayram, tatil günü. *[Fête chrétienne.]*

Yorulma } (*t.m.*) Bitap olma,
Yorulmak } olmak, yorulmağa düçar olma, olmak § Beyhude uğraşma uğraşmak § Uğraşmak§ Nafile çalışma,çalışmak. *[Se fatiguer; être las,se § Travailler en vain.]*

Yorum (*t. s.*) Mübarek,mes'ut hayır addetme,tefeül*[Présage]*

Yosma (*t f.*) Güzel,şirin, zarif kıyafetli, edalı § İşveli. *[Gracieux,euse; joli,e; gentil,le.]*

yosmalık= Güzellik, zarafet, eda, işve. *[Grâce;gentillesse.]*

Yosun (*t. s.*) Rütübetli yerlerde taşların ve ağaç kabuklarının ve rakit suların üzerinde hâsıl olan çim, yeşil ketencik § Denizden çıkan otlar. *[Mousse § Lentille d'eau.]*

Yosun

Yosunlanma } **Yosunlanmak** } (*t. m.*) Üzerinde yosun peyda olma, olmak, yosun bağlama, bağlamak. *[Se couvrir de mousse ou de lentille d'eau.]*

Yosunlu (*t. f.*) Üzerinde yosun olan, yosun bağlamış. *[Couvert,e de mousse ou de lentille d'eau.]*

Yoz (*t. f.*) Sade, yalınkat§ Kaba, adi, bayağı. *[Simple; qui n'est pas redoublé,e.]*

Yudum (*t. s.*) İçim § Bir defada yutulan sulu şey§ Az miktar. *[Gorgée; quantité qu'on peut avaler en une fois.]*

Yuf (*t. h.*) Nafile § Bedava, caba § Mahiv, heder, heba, telehhüf beyanı makamında kullanılır. *[Malheur; malédiction § Anéanti,e.]*

Yufka (*t. s.*) İnce, hafif; arkası hafif § Ardı yok § Börek ve baklava yapmak için ince açılmış hamur yaprağı. *[Mince; fin,e; subtil,e § Pâte.]*

Yuha (*t. h.*) Tahkire mahsus nida edatıdır, meselâ: bir adamı rezil etmek ve ayıplamak için kullanılır. *[Quelle honte! c'est indigne! conspuez.]*

Yukarda(*t. f.*)Üste, üsttarafta§ Yüksekte, balâda. *[En haut.]*

Yukardan(*t. f.*) Üstten, üsttaraftan § Yüksekten, balâdan. *[D'en haut.]*

Yukarı (*t. f.*) üst, aşağı mukabili § Yüksek, yüksekte bulunan, âlâ, balâ § Pahalı,gali§ Yüksek taraf, cihet. *[Haut placé,e;élevé,e § Supérieur,e partie supérieure; haut:dessus]*

Yulaf (*t. s.*) Kışın, hayvan yemi olarak kullanılan maruf uzun ve hafif tane. *[Avoine.]*

Yulaf

Yular (*t. s.*) Hayvanı yedekte çekmek ve bağlamak için ipten yapılmış başlık. *[Licou.]*

Yuma } **Yumak** } (*t. m.*) Yıkama, yıkamak, gasletme gasletmek. *[Laver.]*

Yumak (*t. s.*) Bezden yapılmış top § Birşey üzerine sarılarak top hâlıne getirilmiş iplik. *[Pelote.]*

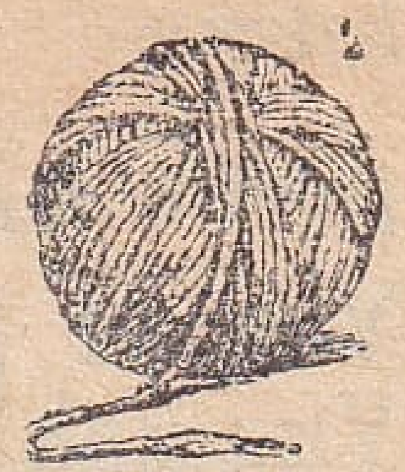

Yumak

Yumaklama | **Yumaklamak** (*t. m.*) Sarıp top yapma,yapmak,yuvarlatma yuvarlatmak § İpliği sarıp top gibi yapma yapmak. *[Peloter;pelotonner § Nouer.]*

Yumaklanma | **Yumaklanmak** (*t. m.*) Kat kat sarılarak top olma olmak, yuvarlanma yuvarlanmak. *[Être peloté,e.]*

Yumma | **Yummak** (*t.m.*) Göz ağız ve el hakkında kapama kapamak. *[Fermer les yeux; le poing etc.]*

Yumru (*t. f.*) Yuvarlak şey, tümsek, top, ur, şiş. *[Rond; bosse.]*

Yumrucak (*t. f.*) Taun illeti§ Veba alâmeti olarak koltuk altında veya kasıkta çıkan ur§ Yaramaz ve arsız çocuk. *[Peste; enflure de la peste.]*

Yumruk (*t. s.*) Kapalı el, kapalı elin aldığı şekil, muşta. *[Poing; coup de poing.]*

Yumruklama | **Yumruklamak** (*t. m.*) Yumrukla vurma, vurmak § Hamur ve saireyi yumrukla basarak yoğurma, yoğurmak.*[Donner des coups de poing § Petrir avec le poing.]*

Yumrulama | **Yumrulamak** (*t.m.*) Şişip ur gibi olma,olmak, tümselme,tümselmek. *[S'enfler§ Se former en parlant d'une plaie.]*

Yumşacık(*t. s.*) Çok,pek yumşak. *[Mollet, te.]*

Yumşak (*t. f.*) Leyyin, mülâyim, katı ve sert olmıyan, lâtif § Yavaş, halim § Kolay işlenir, sert olmıyan§ Yumşak yer. *[Mou,olle § Doux, ce; paisible.]*

Yumşaklık (*t. s.*) Sert ve katı olmamaklık § Yavaşlık, mülâyemet, lâtiflik. *[Mollesse.]*

Yumşama | **Yumşamak** (*t. m.*) Yumşak olma, olmak,sertliği gitme, gitmek§ Daha kolay işlenır bir hale gelme , gelmek § Gevşeme, gevşemek, yavaşlık, sükûnet, mülâyemet peyda etme , etmek § Hiddeti geçme, geçmek. *[Devenir mou, olle se ramollir § Devenir doux,ce § S'Apaiser § Se calmer.]*

Yumşatma | **Yumşatmak** (*t. m.*) Yumşak etme,etmek,yumşaklık verme, vermek. gazap ve huşuneti defetme,defetmek§ Teskin ve iskât etme, etmek§ Yavaşlatma, yavaşlatmak. *[Amollir § Calmer.]*

Yumuk (*t. j.*) Kapalı göz, el,

ağız § Şişip kapanmış § Tombul. *[Fermé,e (œil, poing etc.)]*

Yumulma | (*t. m.*) Kapanma,
Yumulmak | kapanmak, yumuk hale gelme, gelmek. *[Se fermer (œil)]*

Yumurcak (*t. s. f.*) (Yumrucak)a bak. *[Voir:Yumrucak.]*

Yumurma | (*t. m.*) Yumru ol-
Yumurmak | ma , olmak , şişip ur gibi olma, olmak. *[Devenir rond,e.]*

Yumurta (*t. s.*) Kuşların ve bazı böceklerin yavru çıkmak üzre doğurdukları kabuklu şey, beyz, beyza. *[Oeuf.]*

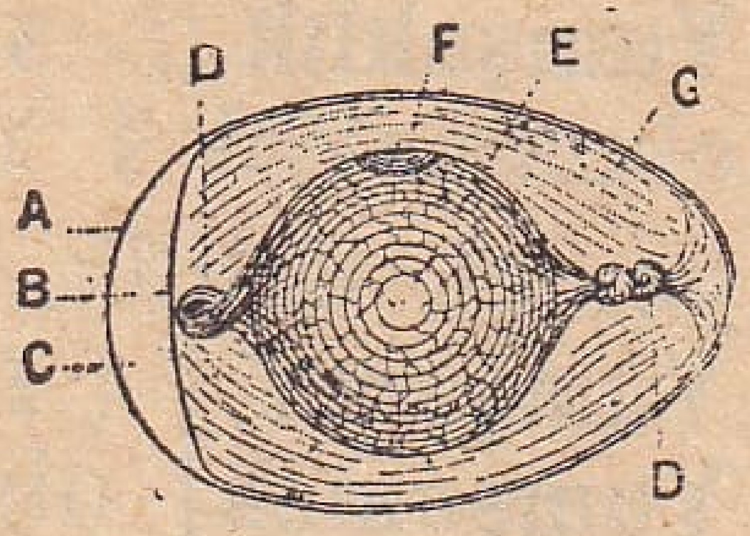

Yumurta

Yumurtaakı (*t. s.*) Yumurtanın beyaz ve lüzucetli maddesi. *[Blanc d'œuf.]*

Yumurtasarısı (*t. s.*) Yumurtanın sarı, besleyici maddesi. *[Iaune d'œuf.]*

Yumurtlama | (*t. m.*) Kuş ve-
Yumurtlamak | ya böcek yapma, yapmak§ Uydurmak, asılsız şeyler söyleme, söylemek. *[Pondre.]*

Yumurtlatma | (*t. m.*) Tavuk
Yumurtlatmak | ve diğer kuşlara yumurta yaptırma, yaptırmak, yumurtlamasını mucip olma, olmak § Kolaylaştırma, kolaylaştırmak § Yalan söyletme, söyletmek. *[Faire pondre.]*

Yunma | (*t. m.*) Yıkanma,
Yunmak | yıkanmak, kendini yıkayıp temizlenme, temizlenmek, istihmam etme , etmek . *[Se laver.]*

Yunusbalığı (*t. s.*) Eti yenmez

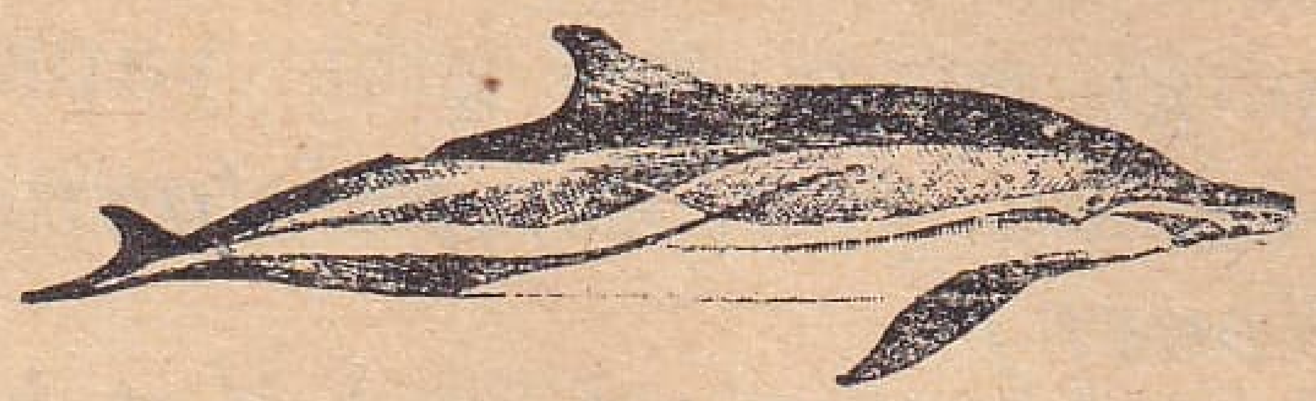
Yunusbalığı

maruf büyük bir balık. *[Daufin.]*

Yurdu (*t. s.*) İğne deliği. *[Trou d'aiguille.]*

Yurt (*t. s.*) Vatan, yer, memleket § Mesken, meva, ikametgâh, hane. *[Foyer. Habitation § Pays natal, patrie § Immeuble.]*

Yurtlandırma | (*t. m.*) Hane
Yurtlandırmak | ve meva kazandırma, kazandırmak, göçebeleri iskân etme etmek. Emlâk ve arazi sahibi etme etmek. *[Faire habiter § Assigner une localité fixe à des nomades.]*

Yurtlanma | (*t. m.*) Yerleşme
Yurtlanmak | yerleşmek, göçebelikten kurtulup bir yerde sakin olma, olmak § Arazi ve emlâk sahibi olma. olmak. *[Se fixer ; s'établir , se donner un foyer § Acquérir des*

possessions en terre.]
Yurtluk (*t. s.*) Malikâne, arazi, bir hanedanın malikânesi *[Possessions en terre appartenant à une famille.]*
Yurtma | (*t. m.*) Sürtüklükte
Yurtmak | gezme, gezmek, haylazlık etme, etmek, serseri olma, olmak. *[Trotter; aller au trot § Errer; vagabonder.]*
Yusufçuk (*t. s.*) Kumrunun küçük bir nev'i § Su üzerinde uçan bir cins güzel kelebek § Mandalina denilen bir cins portakal, *[Espèce de petite tourterelle § Mandarine.]*
Yusyumru (*t. f.*) Büsbütün yumru, ziyade yumru, pek tümsek. *[Tout à fait rond,e.]*
Yusyuvarlak (*t. f.*) Ziyadesile yuvarlak, büsbütün müdevver, pek toparlak. *[Tout à fait rond,e.]*
Yutkunma | (*t. m.*) Tükürüğü-
Yutkunmak | nü yutma, yutmak § Birşeye imrenip ağzı sulanma sulanmak. *[Avaler sa salive; faire des efforts pour ne pas manifester sa douleur; Se retenir.]*
Yutma | Boğazdan aşağı indirt-
Yutmak | me, indirtmek § Gaspetme, etmek; zorbalıkla alıp zaptetme etmek § Tahammül edip sükût etme, etmek § Kabul etme, etmek § İnanma, inanmak § Yenme, yenmek § Oyunda kazanma, kazanmak. *[Avaler; engloutir; dévorer § Accepter; supporter.]*
Yutturma | (*t. m.*) Boğazdan
Yutturmak | aşağı indirtme, indirtmek § Kabul ettirme, ettirmek, inandırma, inandırmak. *[Faire avaler; tromper; passer les faux pour le vrai.]*
Yutucu (*t. f.*) Yutan, bel'eden § Gaspeden § İçine atan. *[Qui avale, qui dévore!]*
Yutulma } (*t. m.*) Boğazdan
Yutulmak } aşağı indirtme, indirtmek § Kabul edilme, edilmek, inanılma, inanılmak § Oyunda yenilme, yenilmek, kaybetme, kaybetmek. *[Être avalé,e; être englouti, e § Être accepté, e § Perdre au jeu.]*
Yutum (*t. s.*) (Yudum)a bak. *[Voir: Yudum.]*
Yuva (*t. s.*) Kuşların ve bazı

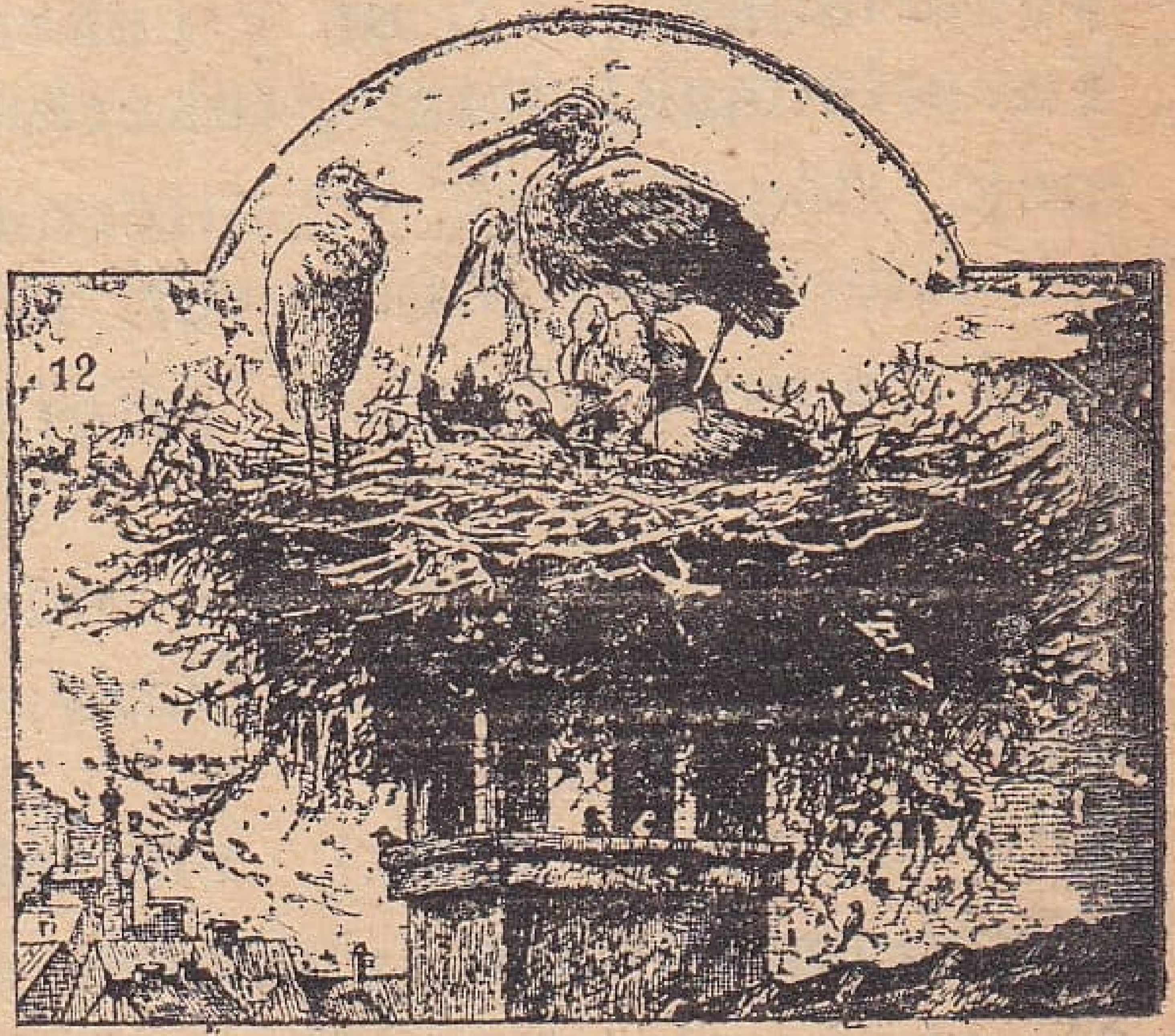

Yuva

hayvanların kendilerine yaptıkları yer, lâne, aşiyane § Mesken, *[Nid § Toute sorte de trou.]*

Yuvarlak (*t. f.*) Müdevver, tekerlek şeklinde, dairevî, kürrevî § Top § Küre § Topun cephane ve sairesini havi topla beraber çekilen sandıklı araba§ Matbaada tezgâh merdanesi. *[Rond,e § Boule § Rouleau.]*

Yuvarlaklık (*t. s.*) Müdevverlik, kürrelik, toparlaklık, tekerleklik, dairevilik. *[Forme ronde; rondeur.]*

Yuvarlama | **Yuvarlamak** | (*t. m.*) Döndürme, döndürmek, tekerleme, tekerlemek, tomar yapma, yapmak. *[Faire rouler § Avaler.]*

Yuvarlanma | **Yuvarlanmak** | (*t. m.*) Dönerek gitme, gitmek, tekerlenmek § Dönüp dolaşma, dolaşmak § Tepinme, tepinmek. *[Rouler; se rouler.]*

Yuvarlatma | **Yuvarlatmak** | (*t. m.*) Tekerletme, tekerletmek, döndürerek yürüttürme, yürüttürmek § Müdevver, kürevî yapma, yapmak. *[Faire rouler.]*

Yüce (*t. f.*) Yüksek, âlî, mürtefi, bülent, balâ. *[Haut,e; élevé; éminent,e.]*

Yücelenme | **Yücelenmek** | (*t. m.*) Yükselme, yükselmek, alî olma, olmak, irtifa peyda etme, etmek. *[S'élever.]*

Yüceletme | **Yüceletmek** | (*t. m.*) Yüksek etme, etmek, terfi etme, etmek. *[Élever.]*

Yücelik (*t. s.*) Yükseklik, ulüv, rifat. *[Hauteur; élévation § Éminence.]*

Yücelme | **Yücelmek** | (*t. m.*) (Yücelenmek) e bak. *[Voir: Yücelenmek.]*

Yük (*t. s.*) Hayvan sırtına veya hamalın arkasına konularak taşıdılan şey § Ağır şey, ağırlık § Hamule, gemi ve saireye doldurulan eşya § Eski zamanlarda beşyüz bin kuruş§ ağır vazife, mes'uliyet § Eski tertip odalarda yatak takımı gibi eşyayı komağa mahsus büyük dolap. *[Fardeau, grande armoire propre à mettre des matelas etc § Somme de cent melle piastres § Embarras.]*

Yükarabası (*t. s.*) Yük ve ağırlık nakline mahsus araba. *[Voiture de charge.]*

Yükhayvanı (*t. s.*) Yük taşıyan beygir, ester, ve emsali hayvan. *[Bête de charge.]*

Yükleme | **Yüklemek** | (*t. m.*) Üstüne, sırtına yük koma komak, tahmil etme etmek; yüklü gemi, araba v.s. ye doldurma, doldurmak § Birine ağır bir vazife havale etme, etmek § İsnat eyleme, eylemek. *[Char-*

ger; mettre en fardeau.]

Yüklenme | (*t. m.*) Arkasına
Yüklenmek | üstüne, umuzuna sırtına yük konma konmak, tahmil olunma, olunmak § Hamil ve isnat olunma olunmak § Ağır ve mes'uliyetli bir iş ve vazife havale edilme edilmek § Kendi sırtına yük almak§ Birine bâr olup zahmet ve sıklet verme vermek, musallât olma olmak. *[Se charger être chargé,e; porter un fardeau§ Être porté,e. Peser sur.]*

Yükletme | (*t. m.*) Kayığa,
Yükletmek | gemiye, arabaya veya bir hayvanın, bir hammalın sırtına yük, eşya, koma komak, tahmil etme etmek § Birine ağır bir iş ve vazife havale etme, etmek § Bir kabahati birine isnat eyleme, eylemek. *[Charge, mettre un fardeau § Imposer un charge § Imputer.]*

Yüklü (*t. s.*) İçinde, üstünde sırtında yük bulunan, hammal, hayvan, kayık, gemi ve saire § Gebe, hamile§Yemişli, müsmir§ Ağır sarhoş§ Borçlu, medyun § İşi, vazifesi pek çok olan. *[Chargé, qui porte un fardeau § Enceinte.]*

Yüklük (*t.s.*) Eski tertip odalarda yatak takımı koymak için yapılmış büyük dolap. *[Grande armoire propre à mettre des matelas etc.]*

Yüksek (*t. f.*) Yüce, mürtefi, bülent, âlî § Pahalı, galı§ Yüce yer, mürtefi, mahal § Ulvi. *[Élevé,e haut,e § Sublime; éminent,e.]*

Yükseklik (*t.s.*) Yücelik,irtifa, rifat. *[Hauteur; élévation.]*

Yükselme | (*t. m.*) Evvelki
Yükselmek | halinden mevkiinden daha yüksek olma, olmak, irtifa peyda etme etmek§ Yukarı kalkma, kalmak § Artma, artmak § Ses ziyadeleşme, ziyadeleşmek § Pahalılanma, pahalılanmak§ Hizmeti ağırlaşma, ağırlaşmak. *[S'élever; se dresser en haut§ Devenir cher,ère.]*

Yükseltme | (*t. m.*) Evvelki
Yükseltmek | hâl ve mevkiinden daha yüksek yapma,yapmak, yukar, çıkarma, çıkarmak, yüceletme, yüceletmek§ Terfi etme,etmek§ Pek ziyade sena etme, etmek § Pahaya çıkarma, çıkarmak. *[Hausser; faire élever.]*

Yüksük (*t. s.*) Dikiş dikerken adamın iğneyi itmek için parmağının ucuna takdığı madenî alet§Cüz'î, çok az ve hafif. *[Dé à coudre.]*

Yüksük

Yüksüme | **Yüksümek** (*t. m.*) Ağır sayma, saymak, yük ve sıklet nazarile bakma, bakmak, istiskal etme, etmek. *[Regarder comme une fardeau; accepper à contre cœur.]*

Yülüm (*t. f.*) Tüyleri yolunmuş, tüysüz. *[Épilé,e; sans poils.]*

Yülüme | **Yülümek** (*t. m.*) Çekip koparma, koparmak, yolma, yolmak § Traş etme, etmek. *[Épiler; arracher les poils § Râper.]*

Yün (*t. s.*) Deve ve koyun tüyü, yapağı § Sof § Yünden yapılmış. *[Laine.]*

Yün (*t. s.*) Taraf, cihet, yan§ Yüz, vecih. *[Côté; face.]*

Yünelme | **Yünelmek** (*t. m.*) Bir tarafa yüz çevirme, çevirmek § Bir tarafa dönme, dönmek § Kast ve niyet etme, etmek § İğilme, iğilmek, meyletme, meyletmek, serfüru etme, etmek. *[Se fourner; se diriger,s'adresser.]*

Yünleme | **Yünlemek** (*t. m.*) Tazim için birine karşı eğilme, eğilmek, serfüru etme, etmek § Ağırlama, ağırlamak, *[Saluer humblement, faire révérence.]*

Yünlü (*t. f. s.*) Yünden yapılmış kumaş,yünden dokunmuş§ Yünle dolmuş § Yün yapağı veren hayvan. *[De laine; en laine.]*

Yünül (*t. f.*) Hafif, yeymi. *[Léger,ère.]*

Yüpürme | **Yüpürmek** (*t. m.*)Telâşla öteye beriye koşma, koşmak. *[Courir ça et là.]*

Yürek (*t.s.*) İnsan ve hayvanın göğsünde ve akciğerlerin arasında bulunan uzuv, kalp § İnsanda hissiyatın merkezi§Gönül§ Karın, batın§Cesaret, şecaat§ Acımak hissi merhamet, şefkat.*[Cœur§ Ventre§ Courage; hardiesse]*

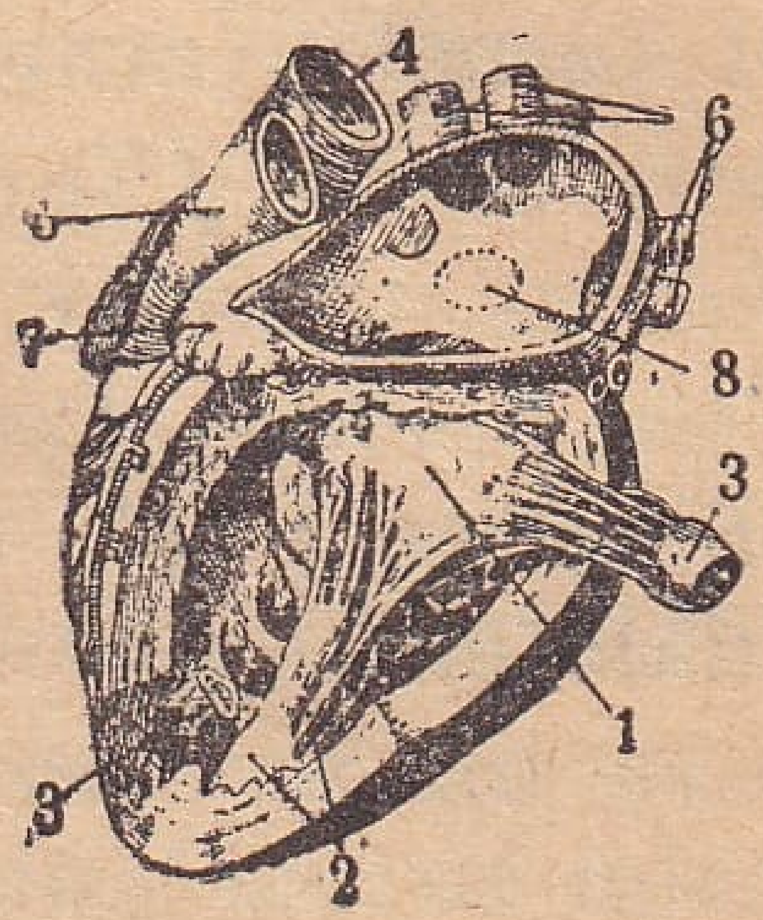

Yürek

Yürekçarpıntısı (*t. s.*) Kalp çarpması, helecanı kalp,heyecan. *[Palpitation de cœur.]*

Yürekkarası(*t. f.*)Günah, ayıp. *[Péché.]*

Yüreklendirme | **Yüreklendirmek** (*t. m.*) Yürek verme, vermek, cesaretlendirme; **cesaretlendirmek** § Teşci ve teşvik etme, etmek. *[S'animer; prendre du courage.]*

Yürekleracısı (*t. f.*) Tabir

mahsus olup pek acınacak halde bulunan kimseler hakkında kullanılır. *[Calamité.]*

Yürekli (*t. f.*) Yiğit, cesur, dilâver. *[Hardi,e; courageux, euse.]*

Yüreksiz (*t. f.*) Korkak, cebin, ötlek § Sesetmiyerek, kerhen, zoraki. *[Sans cœur; timide, poltron,ne; lâche.]*

Yüreksizlik (*t. s.*) Korkaklık, cenabe. *[Poltronnerie; timidité; lâcheté.]*

Yürük (*t. f. s.*) Çabuk ve iyi yürüyen § Bir yerde durmayıp yürüyen halk, göçebe§ Vaktile bir nevi yeniçeri askeri. *[Qui marche bien; qui va vite* § *Nomade.]*

Yürüme | **Yürümek** (*t. m.*) Ayakları kullanarak ileri doğru hareket etme, etmek § Meşiy § Muktedir olma, olmak § Yayan gitme, gitmek, Yol alma, almak § İşleme, işlemek § İlerleme, ilerlemek, ileri gitme, gitmek, terakki etme, etmek § Savletle hücum etme, etmek, akın etme, etmek § Şetim, itap, çıkışma, çıkışmak § Ölme, ölmek § vefat etme, etmek. *[Marcher§ Aller en avant; suivre son cours* § *Faire du chemin; parcourir une espace§Agir.]*

Yürünme | **Yürünmek** (*t. m.*) Ayakla gidilme, gidilmek. *[Marcher.]*

Yürütme | **Yürütmek** (*t. m.*) Yürümeğe sevk etme, etmek, ileri sürme, sürmek, ileri götürme, götürmek § İşletme, işletmek, mahsup etme, etmek. *[Faire marcher; faire aller en avant.]*

Yürütülme | **Yürütülmek** (*t. m.*) İleriye sürülme, sürülmek. *[Être forcé,e, à avancer§ Être posé,e; en avant.]*

Yürüyüş [*t. s.*) Yürümek işi ve tarzı, reftar § Birdenbire çıkıp yürüme. *[Marche.]*

Yürüyüverme | **Yürüyüvermek** (*t. m.*) Yürüme, yürümek, gitme, gitmek § Birdenbire harekete gelip yola dizilme, dizilmek. *[Marcher; aller.]*

Yüz (*t. s.*) Çehre, vecih § Bir şeyin haricî görünüşü § Bir kumaşın veya esvabın dış tarafı § Büret § Fazla tevvecuh. *[Face* § *Visage; figure* § *Surface* § *Bon côté d'une éttoffe etc. cause; motif§ Courage; audace* § *Honte pudeur.]*

Yüz (*t. s.*) Doksandokuzdan sonra gelen adet, on kere on [100]. *[Cent.]*

Yüzakı (*t. s.*) Paklik,temizlik, namus, şeref. [*Honneur.*]

Yüzbaşı (*t. s.*) Askerde birinci mülâzim ile binbaşı arasında bir rütbe. Esasen bölük kumandanı demekse de bu rütbeyi haiz olanlar tabur kumandanlığında da bulunabilir. [*Capitaine, chef d'une compagnie.*] **yüşbaşılık** = Yüzbaşı rütbesi ve vazifesi. [*Grade de capitaine.*]

Yüzbulma | (*t. m.*) Birinden
Yüzbulmak | gördüğü fazla ve iyi muameleden cüret alarak tavur ve harekâtında ileri varma varmak, şımarma, şımarmak. [*Devenir audacieux, euse.*]

Yüzçevirme | (*t. m.*)Terk ve
Yüzçevirmek | feragat etme, etmek, çekinme, çekinmek § İltifat etmez olma, olmak. [*Se détourner.*]

Yüzde (*t. s. f.*) Yüz sayıda bir miktar [$^0/_0$] § Yüz kuruşa veya liraya karşı alınan faiz veya kâr miktarı § Edepsiz, pek ileri varmış, şımarmış. [*Centième (un deux etc.) pour cent.*]

Yüzdürme | (*t. m.*) Batmak-
Yüzdürmek | sızın suyun üzerinde durdurmak veya gezdirmek § Derisini çıkartma, çıkartmak. [*Faire nager; faire flotter sur l'eau* § *Faire écorcher; faire ôter le peau.*]

Yüzdürülme | (*t. m.*) Suyun
Yüzdürülmek | üzerinde durdurulma, durdürulmak, gezdirilme, gezdirilmek § Derisi soydurulma, soydurulmak. [*Faire faire nager* § *Faire faire écorcher.*]

Yüzer (*t. f.*) Her defasında yüz. [*Cent chacun ou par chacun* § *Par centaines.*]

Yüzgeç (*t. f.*) Iyi yüzmek bilir adam. [*Nageant,e; flottant e.*]

Yüzgörümü | (*t. s.*) Güve-
Yüzgörümlüğü | yın gelini gördüğü zaman verdiği hediye [*Présent qui fait le mari à la nouvelle mariée le jour même du mariage.*]

Yüzgöz (*t. f.*) Biribirini saymaz bir hale gelmek, teklifsiz§ Utanmayı ortadan kaldıran. *Action de devenir familier, ne plus avoir d'égardes; action d'agir sans façon.*]

Yüzyarası (*t. s.*) Namussuzluk, âr § Bir şahsın veya bir ailenin şeref ve itibarına halel getiren şey. [*Déshonneur*]

Yüzleme } (*t. m.*) Yüzüne
Yüzlemek } karşı itap ve serzeniş etme, etmek§ Muvacehe etme. etmek, karşı karşıya getirme, getirmek. [*Dire; reprocher en face§Confronter*]
Yüzlerce (*t. f.*) Bir kaç kere yüz § Yüzlerce sayılacak kadar çok. [*Par centaines.*]
Yüzleşme } (*t. m.*) Yüzyüze
Yüzleşmek } gelme, gelmek. muvacehe olma, olmak. [*Se Confronter.*]
Yüzleştirme } (*t.m.*)Yüzyüze
Yüzleştirmek } getirme, getirmek, muvacehe etme, etmek, ruberu eyleme , eylemek . [*Confronter§ Procéder à la confrontation.*]
Yüzlük (*t. s.*) Yüz arşın,kilo, lira, kuruş kıymetinde olan § Yüz yaşında olan § Yüz para kıymetinde sikke § Yüzü örten nikap, maske.[*Qui vaut cent (piastres etc) composé,e de cent parties § Agé,e de cent ans.*]
Yüzlülük (*t.s.*) Şu kadar ve şu türlülü yüzü olan adam veya şeyin hali. [*État de celui; de celle qui a tel ou tel visage.*]
Yüzme } (*t. m.*) Derisini çı-
Yüzmek } karma , çıkarmak, soyma, soymak § Suyun üzerinde hareket etme, etmek § İçinde yüzer gibi bol bol kullanma, kullanmak. [*Écorcher § Nager; flotter sur l'eau.*]
Yüzsuyü (*t. s.*) Itibar§Namus, şeref. [*Honneur.*]
Yüzsüz (*t.f.*)Hayasız. arsız, utanmaz, yüzü pek.[*Éhonté.e; effronté,e§ Sans couverture.*]
yüzsüzlük = Arsızlık, hayasızlık utanmazlık. [*Ehonterie; effronterie*]
Yüztutma } (*t. m.*) Utanma-
Yüztutmak } mak, yüze karşı söyliyebilmek § Başlama, başlamak, mübaşeret etme,etmek, bir hal peyda etmeğe takarrüp ve tasaddi etme, etmek. [*Oser:commencer à ; se diriger vers.*]
Yüztutmama } (*t. m.*) Utan-
Yüztutmamak } mak, yüzüne karşı söyliyememek. [*Ne pas pouvoir refuser, éprouver de la gêne.*]

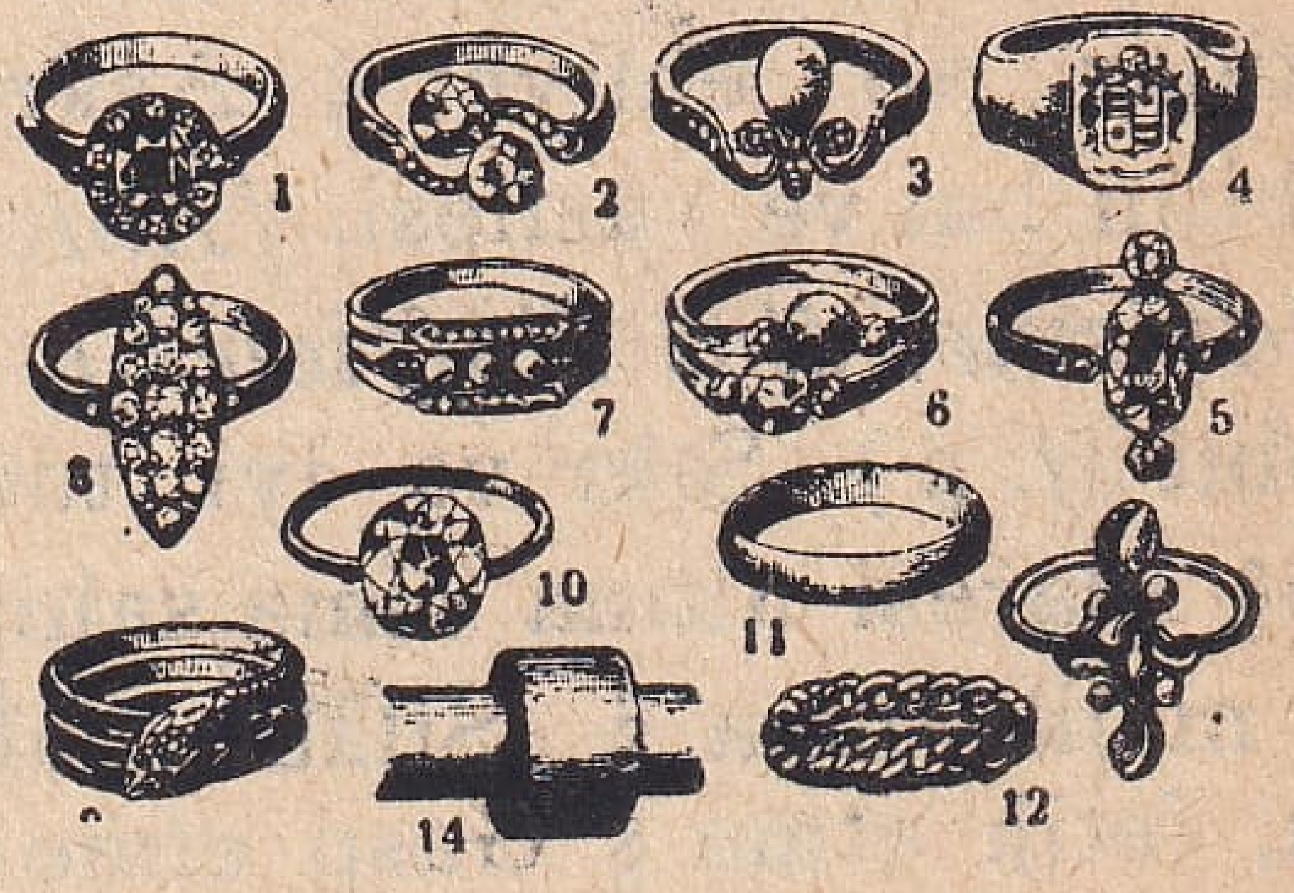

Yüzük

Yüzük( ) Parmağa takılan

halka, hatem § Aliyans. [*Bague.*]

Yüzükoyun (*t. s.*) Yüz aşağıya gelecek surette, yüzü üstü yatarak.[*La face contre terre.*]

Yüzülme } (*t. m.*) Derisi çıkarılma,çıkarılmak,
Yüzülmek } soyulma, soyulmak § Suyun üzerinde durulmak veya hareket olunmak . [*S'écorcher; nager.*]

Yüzüncü (*t. f.*) Yüz derecesinde olan § Doksan dokuzuncudan sonraki.[*Centième.*]

Yüzüpek (*t. f,*) Yüzü tutar, sıkılmaz § Arsız. [*Ehonté.*]

Yüzüstübırakma (*t. s.*) Noksan bir halde bırakma, ikmal etmeme, ihmal etme. [*Délaisser, negliger.*]

Yüzyok (*t. f.*) Geçmiş bir fiil ve hareketinden dolayı mahcup,utanır.[*Honteux,euse; timide.*]

Yüzyastığı (*t. s.*) Yumşak yastık. [*Chevet; oreiller.*]

Z

Z (*t. h.*) Türkçe alfabenin sonuncu ve sedasızların yirminci harfidir. [*La dernière lettre de l'alphabet Turc.*]

Zabit (*a. s.*) İdareye muktedir § Askerde mülâzım ve yüzbaşı rütbelerini haiz olanlar. *[Celui qui gouverne, administre § Officier.]* **zabitlik** = İktidar ve ehliyet § Asker zabitin hal ve vazifesi. *[Autoritarisme; état d'officier.]*

Zabıt (*t. s*) . Sıkı ve iyi tutma§ İdaresi altına alma,sahip ve malik olma § Silâhla alma, fetih etme § Gasp etme § Bir şeyin bütünü tutma, işgal etme§Anlama, zihne aldırma§ Kaydetme, hulâsasını yazma§ Musadere etme § Zabıtname. *[Action de tenir, de conserver § Action de dompter; de subjuguer; domination§Conquéte; prise § Usurpation; action de comprendre et de retenir dans la mémoire § Procès-verbal.]*

Zabıta (*a. s.*) Bir şehir veya mevkiin zapturapt işlerine bakan memurlar ve bunların her biri, polis ve jandarma gibi inzibat memurları.*[Maintien de l'ordre public§Police]*

Zabıtname (*f. a.*) Bir meclis veya mahkemenin müzakerat ve mukarreratını havi yazılan resmî varaka.*[Procès-verbal]*

Zaç (*c. s.*) Hamızı kibrit ile demirden hâsıl olan madde

[Viriol; acide sulfurique ordinaire.]
Zaçyağı (*t. s.*) Maruf kezzap denilen maruf madde. *[Huile de viriol.]*
Zade(*fa. f.*) Doğmuş,mevlût§ Asîl, necip § Oğul. *[Né,e § Fils.]*
Zadegân(*f. s.*) Zadenin cem'i§ Asılzade, hanedan evlâdı. *[Pluriel de zade § Les nobles, les aristocrates.]* **zadegânlık** = Asalet,necabet,soy.*[Noblesse; naissance.]*
Zadelik (*a. s.*) Zadegânlık, kişizadelik § Hoppalık § Aciz. *[Naissance; noblesse § état et manière d'un jeune homme gâté. Gâtterie.]*
Zaf | **Zaif** (*a. s.*) Zayıflık, kuvvetsızlık, dermansızlık § Aciz *[Affaiblissement, faiblesse.]*
Zafer (*a. s.*) Maksada nail olma, muvaffakıyet, duşmanı yenme, galebe, galibiyet, nusrat. *[Succès, triomphe; victoire.]*
Zâfiyet (*a. s.*) Zayıflık, kuvvetsizlik, dermansızlık. *[Faiblesse; asthénie.]*
Zağ (*fa. s.*) Karga denilen kuş § Kılağı, kılıç ve bıçağa bilemekle verilen cilâ*[Lustre§ polissage.]*
Zağar (*t.s.*) Terbiyeli av köpeği.*[Chien de chose.]*
Zağara (*t. s.*) Dıştan kaplı yaka kürkü. *[Vêtement en collet et manches garnis de fourrure.]*
Zağarcı(*t. s.*) Av köpeklerinin terbiyesine memur adam § Yeniçeri ocağında bir sınıf asker. *[Domestique qui a soin d'une meute.]*
Zağarcıbaşı(*t. s.*) Zağarcı denilen yeniçeri askerinin zabit amiri.*[Le chef des domestiques qui ont soin d'une meute.]*
Zağlama | **Zağlamak** (*t. m.*) Kılıç ve bıçağa bileyerek cilâ verme,vermek,kılağılama, kılağılamak. *[Lustrer; polir § Aiguiser.]*
Zağlanma | **Zağlanmak** (*t. m.*) Kılıç ve bıçak bilenme, bilenmek, kılağılanma, kılağılanmak. *[Être lustré,e; être poli,e être aiguisé,e.]*
Zağlatma | **Zağlatmak** (*t. m.*) Kılıç ve bıçağı biletme,biletmek, kılağılatma, kılağılatmak. *[Faire lustrer; faire polir § Faire aiguiser.]*
Zahair (*t. s.*) Zahirenin cem'i. Bak: Zahire. *[Provision: vivres; céréales. Voir: Zahire.]*
Zahif (*a. f.*) Yılan gibi karnı üstüne sürünerek yürüyen. *[Rampant,e § Reptiles.]*
Zahife (*a. f.*) Karnı üzerine sürünerek yürüyen hayvan. *[Reptiles (animaux).]*
Zahip (*a. s.*) Giden. gidici § Bir fikir ve zanna uyan,sapan

kail olan. *[Qui marche; qui va; qui suit; qui continu § Qui s'imagine;qui suppose.]*

Zâhir (*a. s.*) Meydanda olan, açık, aşikâr § Bedıhî, müspet. *[Apparent,e; extérieur,e § Clair,e;évident,e; manifeste.]*

Zahir (*a.s.*) Yardımcı, muin. *[Assistant,e;aide;promoteur.]*

Zahire (*a. s.*) Vaktinde sarf-olunmak üzre tedarik olunan yiyecek şeyler. *[Provision; céréale: vivres.]*

Zahiren (*a.s.*) Meydanda olarak aşikâre, sureti zâhire ve hariciyede, görünüşte. *[En apparence; extérieurement.]*

Zahirî (*a. s.*) Zâhirde olan, dıştan görünen, surî. *[Extérieur,e; qui n'existe qu'en apparence.]*

Zahit (*a. f.*) Züht ve takva ile meşgul, âbit, müttaki. *[Dévot,e § Religieux,euse; ermite.]*

Zahitlik (*a. s.*) Zahidin hal ve şanı § Âbitlik, dindarlık.*[Dévotion.]*

Zahır (*a. f.*) Şüphesiz § Arka, sırt§ Arka taraf. *[Évidement; sans doute. Derrière, dos]*

Zahmat (*a. s.*) Sıkıntı, eziyet, mihnet, rahatsızlık, güçlük § Yorgunluk. *[Peine; fatigue § Embarras; difficulté.]*

Zahmetli (*t. f.*) Eziyetli, meşakkatli, sıkıntılı § Yorgunluk veren § Kolay olmıyan, zor,güç.*[Fatiguant,e;penible§ Difficile.]*

Zahmetsiz (*t. s.*) Sıkıntı ve eziyeti olmıyan§ Zor olmıyan, kolay § Yormıyan § Zahmet çekmeden, yorulmaksızın. *[Facile § Sans peine; facilement.]*

Zahmetsizce (*t. h.*) Kolayca, zahmet ve meşakkat çekmeksizin. *[Facilement;sans baucoup de peine.]*

Zahrî (*a. f.*) Arkaya müteallik olan § İmdada müteallik. *[Relatif,ive au dos placé,e; derrière § Qui sert de renfort; relatif,ive à l'assistance.]*

Zahriye (*a. s.*) Bir varakanın kitap arkasına yazılan yazı, derkenar. *[Écriture mise au dos d'un papier, d'un docunent.]*

Zaif (*a. s.*) (Zâf)a bak. *[Voir: Zâf.]*

Zaika (*a. s.*) Hayvanın haiz olduğu haricî beş hasseden lezzet duymak hassesi.*[Goût.]*

Zail (*a. f.*) Zeval bulan, baki ve daim olmıyan, muvakkat § Geçen, mürur eden, sabık. *[Qui disparait; disparu,e anéanti,e.]*

Zaim (*a. s. f.*) Büyük tımar ve malikâne sahibi, tımarcı § Vaktile bazı konsoloslara ve-

rilen isim ve unvan. [*Possesseur de fief féodal.*]

Zair (*a. s. f.*) Ziyaret eden, görmeğe giden,ziyaretçı. [*Visiteur; hôte; pelerin.*]

Zait (*a. f. s.*) Artan, arttırılan, ilâve olunan § Fazla, lüzümundan ziyade § Hesapta cemi işareti.(+) [*Excédant,e superflu,e § Additionné,e; ajouté,e plus, le signe.+*]

Zakkum (*a. s.*) Gayet güzel çiçekler açan ve ağu ağacı dahi denilen çok acı meyvalı bir cins ağaç § Pek acı, zehir gibi olan şey. [*Laurier sauvage.*]

Zalim (*a. f.*) Haksızlık eden, zulmeden § Gaddar, kıyıcı, merhametsiz, sitemkâr. [*Injuste; cruel,le; tyrannique § Despote; tyran; oppresseur.*] **zalimane** = Zulüm ve itisafla gaddarene, sitemkârane § Zalime yakışır surette. [*Tyrannique; oppressif,ive; despotique.*] **zalimlik** = Zulüm, itisaf, merhametsizlik, gaddarlık. [*Injustice; tyrannie; despotique.*]

Zam (*a. s.*) Katma, ilâve § Arttırma, fazla etme. [*Action d'ajouter; d'augmenter.*]

Zamân (*a. s.*) Kefil olma, kefalet § Bir şeyin mislini veya kıymetini vererek ödeme. [*Garantie; caution; cautionnement § Assurance.*]

Zaman (*a. s.*) Vakit, hengâm, devir, ahit § Mühlet§Mevsim§ Çağ. [*Temps; époque§Délai § Saison.*]

Zamane (*a. s.*) Devran § Şimdiki zaman § Zamanı hazır, dehir § Baht, tali, felek. [*Siècle;fortune;circonstance§ Temps présent.*]

Zamanen (*a. f.*) Vakit itibarile, zamanca. [*Relativement au temps.*]

Zambak (*t. s.*) Soğanlı, uzun saplı, güzel kokulu bir çiçek. [*Lys.*]

Zamime (*a. s.*) Zam ve ilâve olunmuş şey, sonradan arttırılıp ilhak olunmuş kısım. [*Chose jointe, ajoutée; appendice; addition.*]

Zamin (*a. f.*) Kefalet eden, kefil. [*Garant,e; cautionnaire.*]

Zamir (*a. s.*) İç, dahil, her şeyin iç yüzü, batın § Kalp, vicdan § Sarfta «ben, sen, o, biz, siz, Onlar» gibi isminin yerini tutan kelimelerden herbiri. [*Intérieur § Esprit; cœur § But caché, pronom personnel.*]

Zamk (*a. s.*) Bazı ağaçların yarıklarından akan yapışkan madde§ Bunun şişelerde satılan mahlülü. [*Gomme.*]

Zamklama \ (*t. m.*) Zamk su-
Zamklamak } yu sürerek yapıştırma, yapıştırmak. *[Gommer; enduire de gomme.]*

Zamklanma \ (*t.* m.) Üzerine
Zamklanmak } zamk sürülerek yapıştırılma, yapıştırılmak. *[Être enduit,e de gomme.]*

Zamklatma \ (*t. m.*) Zamk ile
Zamklatmak } yapıştırtma, yapıştırtmak. *[Faire gommer.]*

Zamklı (*t. f.*) Zamk suyu sürülmüş. *[Enduit,e de gomme § Gommé,e.]*

Zammetme \ (*t. m.*) Katma,
Zammetmek } katmak, ilâve etme, etmek § Artırma, artırmak, fazlalaştırma, fazlalaştırmak. *[Ajouter; augmenter.]*

Zampara (*fa. f.*) Kadın peşinde koşan kimse, çapkın. *[Coureur; débauché; paillard.]*

zamparalık = Zampara adamın hal ve şanı. *[Paillardise; galanterie; débauche.]*

Zan (*a. s.*) Sanma, ihtimale göre hükmetme, şüphe, tereddüt, şek. *[Opinion; idée § Soupçon.]*

Zanetme \ (*t.m.*) Sanma, san-
Zanetmek } mak, ihtimal üzerine hükmetme, hükmetmek, şüphe ve tereddüt etme, etmek, *[Croire; conjecturer § Soupçonner.]*

Zangırdama \ (*t. m.*) Şiddetli-
Zangırdamak } ce ve sesle titreyip oynama, oynamak. *[Trembler fortement en claquant des dents.]*

Zangırdatma \ (*t. m.*) Sesle
Zangırdatmak } ve şiddetle titreme, titremek, sallayıp ses çıkartma, çıkartmak. *[Faire trembler fortenent.]*

Zangır zangır (*t. s.*) Şiddetle titreyip ses çıkarmağı taklit ve tasvir eder. *[Partic.imite le bruit d'un tremblement, d'un mouvement fort.]*

Zani (*a. s.*) Zina eden. *[Fornicateur.]*

Zaptetme \ (*t. m.*) Sıkı tutma,
Zaptetmek } tutmak § İdaresini alma, almak, tasarruf etme, etmek, sahip ve malik olma, olmak, sılâhla alma, almak, fethetme, fethetmek, cebren alma, almak, gaspetme, gaspetmek, işgal etme, etmek, anlama, anlamak, zihnen ihata etme, etmek § Kaydetme, kaydetmek, hulâsasını yazma, yazmak, musadere etme, etmek. *[Dompter; subjuguer; dominer; prendre § Usurper; s'emparer de § Comprendre et retenir dans la mémoire; rédiger ou enregister un procès-verbal etc conquérir (un pays).]*

Zabtiye (*a. s.*) memleketin asayişine zapt ve taptına bakan memur. Zabıta, jandar-

maya denirdi. *[Gendarmerie; police.]*

Zapturapt (*a. tr.*) Asayiş, intizam, disiplin. *[Maintien de l'ordre; discipline.]*

Zar (*t. s.*) İnce perde, dahilî bir uzvu kaplıyan veya ayıran ince deri § Bazı meyvaların pek ince olan kabuğu. *[Toile très fine; rideau; plûre.]*

Zar (*t. s.*) Tavla oyununda kullanılan mikâp şeklinde kemik. *[Dé]*

Zar

Zar (*t. s.*) Sesle inliyen, nalân § Sesle ağlama, inleme, figan etme. *[Gémissant,e; pleurant,e § Gemissement; lamentation.]*

Zar(*t. s.*) Bazı isimlere iltihak edip mekân beyan eder, Gülzar lâlezar gibi. *[Partic. qui indique l'endroit; par exemple, lalezar: jardin de tulipe; gul zar: jardin de rose.]*

Zarafet (*a. s.*) Nazıklik, terbiyeli muamele, letafet. *[Élégance; grâce; gentillesse.]*

Zarar (*a. s.*) Ziyan, hasar. *[Dommage; perte; détriment.]*

Zararlı (*t. f.*) Zararı dokunan muzır. *[Nuisible; prejudiciable.]*

Zararsız (*t. f.*) Zararı dokunmıyan, muzır olmıyan § Oldukça iyi, fena olmıyan. *[Inoffensif,ive; bon,ne § Passable.]*

Zarbetme / **Zarbetmek** (*t. m.*) Vurma, vurmak, zarp ameliyesi yapma, yapmak, para basmak. *[Multiplier § Battre; frapper § Frapper des monnaies.]*

Zarf (*a. s.*) Kap, kılıf, muhafaza, mektubun içine konulduğu zamklı kâğıt mahfaza, zaman veya mekân beyan eden kelime. *[Enveloppe (de lettre); espèce de godet dans lequel on met la tasse à café § Adverbe qui a rapport au temps.]*

Zarfiyet (*a. s.*) Bir kelimenin (zarf) yani (hal) olması; (zarf)a bak; *[État d'un mot qui a rapport au bien ou au temps; adverbialité.]*

Zarif (*a. f.*) Nazik, letafetli, güzel. *[Fin,e; spirituel,le § Élégant,e; gracieux,euse.]*

Zarı zarı (*t. s.*) Sesle ağlama, inliye inliye figan etme. *[Gémissement; pleur; lamentation.]*

Zarp (*a. s.*) Bir rakamı başka bir adet kadar artırmaktan ibaret bir hesap ameliyesi. *[Multiplication.]*

Zaruret (*a. s.*) İsteristemez

yapma, elzemiyet § İhtiyaç, fakirlik,yoksulluk. *[Nécessité; urgence § Gêne; misère.]*

Zarurî (*a. f.*) Mecburî, naçar, elzem, isteristemez olacak olan. *[Indispensable § Inévitable; fatal,e.]*

Zarta(*a. f.*) Yellenme,osurma. *[Pet.]*

Zar zar (*a. f.*) Sesle ağlıya ağlıya, inliye inliye. *[Voir: zari zari.]*

Zarzor (*t. h.*) İster istemez, tav'an ve kerhen. *[Bon. gré, mal gré.]*

Zat (*a. s.*) Kendi, nefis,şahıs§ Asıl, cevher § Muteber ve muhterem kimse. *[Personne; individu; personnage§ Être; essence; substance§Qui tient; qui possède; doué.]* **zaten** = Tabiî olarak, kendiliğinden§ Mahsus yapmıyarak. *[Déjà; naturellement §De soi même; essentiellement.]*

Zati (*t. f.*) Kendiliğinden,tabiî olarak. *[Naturellement.]*

Zatî (*t. f.*) Zat, asıl ve cevhere mensup ve müteallik, arızı olmıyan , hususî , şahsî. *[Personnel, le ; individul,le; particulier , ère § Essentiel ; initiatif,ive.]*

Zatiyat (*t. s.*) Şahsiyat. *[Personnalité; individualité.]*

Zatulcenp (*a.s.*) Akciğerde su toplanarak hâsıl olan hastalık. *[Pleurésie.]*

Zatulkebet (*a. s.*) Karaciğer iltihabı. *[Hébatite.]*

Zatilkilye (*a. s.*) Böbrek iltihabı. *[Nephrite.]*

Zatirrie (*a. s.*) Akciğer iltihabı. *[Pueumonie.]*

Zatissedaya(*t. s.*) Memeli hayvan. *[Mammifère.]*

Zavahir (*t. s.*) Bir şey veya şahsın meydanda ve görünür cihetleri,sureti zahiresi.*[Côtés extérieurs; apparence.]*

Zavallı (*t. f.*) Biçare§ Miskin, aciz, iktidarsız. *[Pauvre;maheureux,euse.]*

Zaviye (*a. s.*) Köşe, bucak § Küçük tekke § Bir tariki dünyanın çekildiği tenha ev§ İki hattın telâkisinden hâsıl olan şekil. *[Angle; coin§Couvent; cellule.]*

Zayetme } **Zayetmek** } (*t. m.*) Kaybetme, kaybetmek,zıyaya uğratma, uğratmak. *[Perdre.]*

Zayi(*a. f.*) Elden çıkmış,telef kayıp. *[Perdu,e.]*

Zayiat (*a.s.*) Kayıp ve telef olan şeyler, zarar ve ziyan, elden çıkan şeyler, vücutçe

olan telefat. *[Pertes; morts* § *Dommage.]*

Zayıf (*a.f.*) Eti, kanı az olan, arık, lâgar§ Kuvvetsiz, mecalsiz itibarsız § Gevşek, güvenilmiyecek. *[Faible,maigre.]*

Zayıflama | **Zayıflamak** (*t. m.*) Kuvetsiz ve natuvan olma, olmak, vücut et ve yağını zayi etme, etmek. *[Maigrir§ S'affaiblir.]*

Zayıflatma | **Zayıflatmak** (*t. m.*) Kuvvetsiz ve dermansız etme, etmek, arık ve lâgar bir hale koma, komak. *[Amaigrir; rendre faible.]*

Zayıflık (*t. s.*) Kuvvetsizlik, dermansızlık, mecalsizlik, lâgarlık, etsizlik. *[Faiblesse; affaiblissement;amaigrissement; maigreur.]*

Zayolma | **Zâyolmak** (*t. m.*) Kayıbolma, olmak. *[Être perdu,e.]*

Zeaamet (*a. s.*) Vaktile bazı kimselere hükûmet tarafından tahsis olunan varidat, büyük timar. *[Fief; féodal.]*

Zeban(*fa. s.*) Dil, lisan,lehçe. *[Langue§ Langage;idiome]*

Zebandırazlık (*fa. s.*) Dil uzatma, zemme cüret. *[Insolence; impertinence.]*

Zebani (*a. s.*) Cehennemde vazifeleri olan melekler§Zalim, hunhar.*[Démon monstre qui tourmenterait les pêcheurs dans les enfers* § *Infernal,e; maudit,e.]*

Zebnazet(*fa. f.*) Lâkırdı arasında kullanılan, dilin alıştığı, melûf, mütedavil söz. *[Populaire* § *Vulgaire§Courant,e.]*

Zebellâ | **Zebellah** (*t. f.*) Pek iri ve korkunç, pek uzun boylu, ızbandut.*[Butor; laid,e de mauvaise mine.]*

Zebellâyı (*t.f.*) Bak: Zebellâ. *[Voir: Zebellâ.]*

Zebercet(*a. s.*) Zümrüde benzer yeşil bir taş. *[Topaze.]*

Zebun (*fa. f.*) Zaif, kuvvetsiz, natuvan § Düşkün. *[Faible; débile; sans energie.]*

Zebunküş (*fa. f.*) Kuvvetsiz ve müdafaadan aciz bulduğu adama fena muamele eden. *[Opresseur lâche; qui opprime les faibles et respecte la force.]* **zebunküşlük** = Zaif ve müdafaadan aciz adamlara musallat olmaklık. *[Action d'oppreser les faibles;oppresion lâche.]*

Zebunlama | **Zebunlamak** (*t. m.*)Zaiflamak kuvvetsiz ve natuvan düşme, düşmek. *[S'affaiblir; s'amaigrir, se débiliter.]*

Zebunluk (*t. s.*) Kuvvetsizlik, dermansızlık, zâf. *[Faiblesse, débilité.]*

Zebih (*a. s.*) Boğazlama, boğazından kesme. *[Action d'égorger; abattage§Sacrifice.]*

Zebur (*a. s.*) Davut Peygamberin kitadı § Yazılmış şey. *[Livre des psaumes de David.]*

Zecir (*a. s.*) Men, nehiy,zorlama, icbar, zorla, istemiyerek bir işe sevk § Zor ve meşakkatli bir işte kullanma, cevir, eziyet. *[Violence; vexation§ État imposé par force.]*

Zecren } (*a. f.*) Men ve nehy-
Zecrî } ederek§ Zorla,cebren mücazat olarak. *[Avec violence; par force.]*

Zecriye (*a.s.*) Müskirat resmi, müskirat satmak için alınan resim. *[Droit imposé sur les boissons spiritueuses.]*

Zedeleme } (*t. m.*) Varme,
Zedelemek } varmak, berelem berelemek, çürütme, çürütmek, zarar ve hasara uğratmak, rahnedar etmek. *[Tourmenter; maltraiter ; fracassar § Endommager.]*

Zedelenme } (*t.m.*) Vurulma,
Zedelenmek } vurulmak, berelenme, berelenmek, çürümek, zarar ve hasara duçar edilme, edilmek, *[Être tourmenté,e ; être maltraité, e § Être endommagé,e]*

Zefir (*t. s.*) Ağızdan çıkan nefes. *[Expiration.]*

Zehap (*a.s.*) Bir fikir ve zanna tâbi olma, sapma, bir fikir ve zanda bulunma, zan, itikat: *[Conduite: manière d'agir § Action d'imaginer, de supposer § Idée, imagination.]*

Zehebî (*a. f.*) Altına mensup ve müteallik altından yapılmış. *[Aurifique]*

Zeheb (*a. s.*) Altın , altun , zer. *Or.*

Zehir (*t. s.*) Ağu , sem , § Pek açı şey. *[Poison; toxique; venin.]*

Zekâ } (*t. s.*) Zihin kes-
Zekâvet } kinliği , sürati intikali, fatanet . *[Intelligence ; vivacité d'esprit, pénétration.]*

Zekât (*a. s.*) Malinin herseне kırkta birini fukaraya vermekten ibaret olan sadaka. *[Dîme au manière prescrite aux musulmans par le Coran dans la proportion de quarantième de leurs revenus.]*

Zeker (*a. s.*) Erkeğin tenasül aleti.Erkek. *[Membre viril; pénis. Mâle.]*

Zeki (*a. f.*) Zihni keskin, seriülintikal, fatin, zeyrek. [*Intelligent,e; spirituel,le; vif,ive]*

Zelam (*a. s.*) Karanlık, zulmet § Zulum. [*Obscurité: ténèbre.*

Zelil (*a.f.*) Alçak, deni, fürumaye, hor, hakir. [*Vil,e ; méprisable; bas,se.*]

Zelzele (*a. s.*) Yer oynaması hareketi arz. [*Tremblement de terre.]*

Zem (*a. s*) Birinin kötülüğünü soyleme, ayıplama, çekiştirme, kadih, hiciv. [*Blâme; reproche.*]

Zemberek (*t. s.*) Her hangi bir çarkı hareket ettirmeğe yarıyan çelik yay. Zehir kelimesine ilhak olunarak tekit ifade eder. [*Ressort*§ *Avec le mot zehir signifie très amer. ère.]*

Zemberekli (*t. s.*) İşletmek ve sıkıştırmak için yayı olan [*A ressort*]

Zembil (*t. s.*) Hasır gibi kaba sazdan örülmüş erzak taşımak için kullanılır bir nevi torba. [*Corbeille ou panier de jonc; onffin.*]

Zembilci(*t.s.*) Zembil yapan ve satan adam. [*Fabricant et vendeur de paniers de jonc.]*

Zembilli(*t.s.*)Elinde veya arkasında zembil taşıyan.[*Qui port un panier de jonc.*

Zemherir(*t.s.*)Birinci ve ikinci kânunlar, kışın en şiddetli vakti. [*Rigueurs de l'hiver; le cœur de l'hiver.]*

Zemin (*a. s.*) Yer, arz § Tarz eda, meal, mefhum.[*Sol;terre pays; niveau* § *Fond*; *Sens.]*

Zeminlik } (*t. s.*) Yer altında
Zemlik } oda, bodrum § Yeraltında yapılmış gizli istihkâm.[*Cave*]

Zemmam (*a. s.*) Çok zammeden, çekiştirici. [*Mauvaise langue; jaseur; dénigreur.]*

Zemmetme } (*t. m.*) Çekiştir-
Zemmetmek } me, çekiştirmek, fasletme, etmek, birinin kötülüğünü söyleme, söylemek, ayıplama, ayıplamak. [*Reprocher; réprouver; blâmer*§ *Relever les défauts de quelqu'un* § *Dénigrer; jaser.]*

Zemzem (*a. s.*) Mekkede kâbe cıvarında mubarek sayılan bir kuyu ve suyu § Lezzetli su. [*L'eau d'un puits de la Mecque vénéré par les musulmans.]*

Zemzeme (*t. s.*) Taganni, terennüm, terane. [*Chant; modulation; murmure harmonieux.]*

Zencefil (*a. s.*) Hindistanda yetişir midevi bahar. *[Gingembre.]*

Zencefil

Zenci (*a. s.*) Afrikanın siyah renkli ahalsinden olan siyahî, sudanlı. *[Ethiopien,ne; nègre, resse.]*

Zencir (*t. s.*) Biribirine geçmiş, halkalardan müteşekkil madenî köstek, ip, halat § Silsile. *[Chaîne § Fers.]*

Zengin (*t. f.*) Parası ve malı çok olan, maldır, mütemevvil gani. *[Riche; opulent,e.]*

Zengince (*t. f.*) Az veya oldukça servet sahibi, ganice, oldukça maldır. *[Un peu ou assez riche.]*

Zenginleme
Zenginlemek
Zenginleşmek } (*t. m.*) Zengin olma, olmak, servet

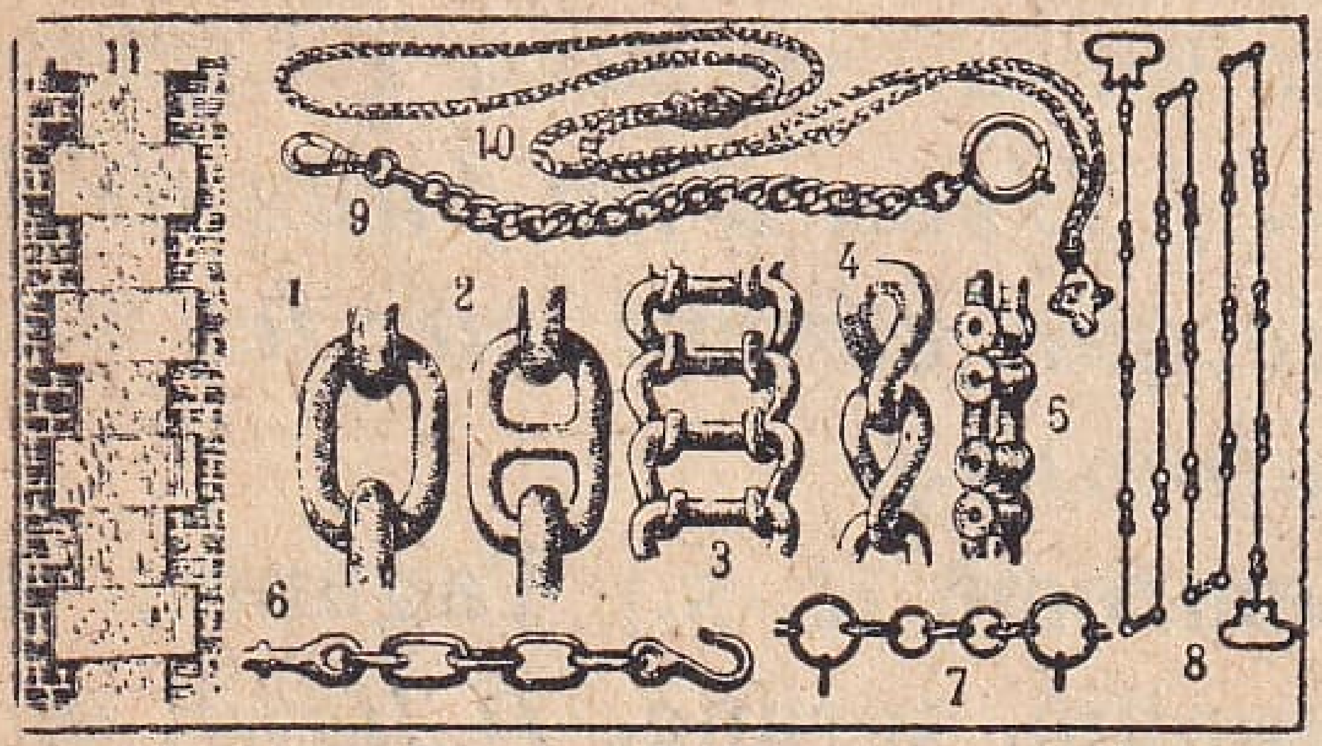

Zencir

ve saman sahibi olma, olmak, mal ve mülkü artma, artmak. *[S'enrichir.]*

Zenginlik (*t. s.*) Maldarlık, servet. *[Richesse; opulence.]*

Zenne (*fa. s.*) Kadın, nisa taifesi § Orta oyununda kadın kıyafetine giren erkek oyuncu §Kadınlara mahsus esvap ve saire. *[Femme;dame; beau sexe § Homme qui fait la dame dans les representations populaires des orientaux.]*

Zenneci (*t. s.*) Kadınlara esyap satan adam. *[Fabricant ou vendeur d'effets pour femmes.]*

Zennelik (*t. s.*) Kadınlık, orta oyununda kadın taklidi. *[Manières propres aux dames; profession de l'acteur qui fait la dame dans les comédies Turques.]*

Zent (*t. s.*) Elin kola bitiştiği yer, bilek, bilek kemiği. *[Cubitus.]*

Zephetme
Zephetmek } (*t. m.*) Boğazlamak, boğazından kesme, kesmek. *[Égorger abattre §Immoler s'acrifier.]*

Zephiye (*a. s.*) Kesilen hayvandan belediyelerin aldığı resim, kesimlik, zebih ücreti. *[Victime offerte en sacrifice.]*

Zer (*a.s.*) Altın, zehep.*[Or.]*

Zerdali (*t. s.*) Kayısıya benzer fakat daha küçük taneli ve acı çekirdekli maruf meyva. *[Espèce de petit abricot; abricot alberge; abricot à noyau amer.]*

Zerdava (*t. s.*) Derisinden kürk yapılır bir cins küçük hayvan. *[Martre.]*

Zerde (*t. s.*) Eski zaman düğünlerinde safran, pirinç ve şekerle pişirilen maruf yemek. *[Espèce de soupe au riz et au Lopren qu'on sert froide.]*

Zerdecem (*t. s.*) Sarı boya kökü safran yerine zerdeye konulan boya *[Curcuma.]*

Zerdüşti (*t. s.*) Zerdüştün icadı olan eski iran dininine mensup adam, ateşperest, mecusi.*[Qui professe la religion de zuroostu § Mage; guèlu.]*

Zeretme | **Zeretmek** (*t. m.*) Tohum saçma, saçmak, ekme ekmek, toprağa dikme dikmek *[Caltion; semer.]*

Zerre (*t. s.*) Çok, en küçük parça § Cisimlerin bünyesini teşkil eden en küçük cüzlerin her biri. *[Atome.]*

Zerrin (*a. f.*) Altından mamul altın § Altın gibi § Altın renginde § Güzel kokulu, bir cins sarı çiçek. *[En or, doré,e.]*

Zert (*a. f.*) Sarı, sarı renk. *[Jaune; pâle; blond e.]*

Zerzavat | **Sepzevat** (*t. s.*) Pişirilip yenilen nebatat envaı, sebze *[Légume.]*

Zerzevatçı = Zerzevat satan adam sebzeci, *[Marchand de légume.]*

Zevait (*a. s.*) Zait, fazla, lüzümsüz şeyler.*[Choses superflues; superflu]*

Zeval (*t. s.*) Zail olma, fena bulma § Tenezzül, tedenni . Güneşin nısfunnahar hattından garba doğru inmesi, öğle vaktı *[Déclin ; décadence ; chute. malheur.]*

Zevali (*a. f.*) Güneşin noktai zevalde bulunduğu zaman, mebde,ittihaz edilerek tertip edilen. *[Qui appartient au midi. méridien.]*

Zevalsiz (*t. f.*) Zail olamaz, mahvolmaz, dayanıklı , baki , daimi.*[Durable,impérissable]*

Zevat (*a. s.*) Zatın cem'i.Zatlar, büyük kimseler, şahsiyetler. *[Pluriel de zat. Personnages considérés.]*

Zevç (*a.s.*) Koca ve karıdan herbiri § Çift, eş, iki şeyden mürekkep takım, bir çiftin her teki. *[Mari; époux.]*

Zevce (*a. s.*) Bir erkekeğin nikâhlı karışı halile, refika. *[Épouse; femme.]*

Zevciyet (*a. s.*) Karılık,kocalık. *[État d'époux ou d'épouse.]*

Zeveban (*a. s.*) Erime, eriyip mayi haline gelme. *[Fusion.]*

Zevk (*a. s.*) Tatma, tat,lezzet, beş hasseden biri olan tatma hissi § Haz, mahzuziyet, hoşlanma § Eğlence, cumbüş; sefa. *[Goût; gustation§ Plaisir; délice § Amusement; distraction.]*

Zevkıyap(*a. s.*) Lezzet bulan, mütelezziz olan. *[Réjouie, e. enchanté,e, qui goûte.]*

Zevklenme \ (*t.m.*) Eğlenme,
Zevklenmek/ eğlenmek, istihza etme, etmek. *[Se moquer; se raillir.]*

Zevzek (*t. f.*) Temkinsiz, münasibetsiz, hopba, geveze, her şeyi karıştırıp ağzı eli durmıyan.*[Fréluquet, fat,e; dandy; fadasse.]*

Zevzeklenme | (*t. m.*) Zev-
Zevzeklenmek| zeklik etme, etmek, eli ve ağzı durmayıp münasebetsiz sözlerde ve harakette bulunma, bulunmak, hafif mizaçlık ve gevezelik etme etmek. *[Fochonner ; faire des bêtises.]*

Zevzeklik (*t.s.*) Zevzek olanın hali, sıfatı. Hafif.*[Légérité de caractère; dandysme, folichonnerie.]*

Zeybek (*t. s.*) Asayışi memuru hafif silâhli eski bir sınıf asker; Aydın taraflarından « Efe » denilen bir sınıf ahali. *Tribu turque des environs de Smyrne.*

Zeyl (*a. s.*) Etek § Bir kitabi ikmal için sonradan yapılan diğer kitap§Kanun ve mektup gibi şeylerin zirine yazılan şey, hamiş , ilâve . *[Pan de la robe § Appendice; queue§ Post-Scriptum.]*

Zeylen (*a. h.*) Zeyl ve ilâve olarak . *[En appendice ; en guise de; post-scriptum]*

Zeyrek (*t. s.*) Zeki, fatin uyanık. *[Intélligent,e.]*

Zeyreklik (*t. s.*) Fatanet, anlayış , uyanıklık, zekâvet . *[Intélligence]*

Zeytin (*t. s.*) Yağı çıkarılan

Zeytin

ve yenen maruf meyva ve ağacı. *[Olive; olivier]*

Zeytinci (*t. s.*) Zeytin mahsulunü yetiştiren zeytin satan adam. *[Vendeur d'olives.*

Zeytinlik (*t. s.*) Zeytin ağaçlarını havi orman bahçesi. *[Olivette; forêt d'oliviers.]*

Zeytinyağı (*t. tr.*) Zeytinden çıkarılan ve yemeklerde kullanılan bir nevi makbul yağ. *[Huile d'olive; huile.]*

Zeytini (*t. s.*) Zeytin renginde, biraz kahve rengine mail koyu yeşil, nefti renkte olan. *[Olivacé, de couleur d'olive.]*

Zibidi (*t. f.*) Yırtık pırtık kıyafetli § Miskin, mıymıntı, biçimsiz kılıklı. *[Déchiré,e; defait,e; déguenillé,e.]*

Zifaf (*t. s.*) Gelin, güveğin gerdeğe girmesi, ilk gece birleşmesi. *[Entrée du mari dans la chambre nuptiale.]*

Zifir (*a. s.*) Sigara ağızlığı ve tütün çubuğu içinde biriken tütünün siyah ve yakıcı küsbesi koyu karanlık § Çok acı. *[Suie d'un tuyau de pipe § Très obscure; très ténébreux,euse.]*

Zifiri (*a. s.*) Pek siyah ve karanlık. *[Obscur,e, ténébreux,euse.]*

Zifos (*t. s.*) Yerden sıçrayan çamur parçaları § Boş, nafile, *[Tache de boue lancée sur l'habit ete; eclaboussure.]*

Zift (*t. s.*) Çam ağacı veya maden kömürü katranından çıkan siyah, katı ve ateşte erir maruf madde, koyu karanlık ve siyah § Çok acı. *[Poix§ Très noir,e très obscur,e § Très amer,ère.]*

Ziftlenme | (*t. m.*) Zift sürül-
Ziftlenmek | me, sürülmek,gemi ve saire kalafat edilmek. (tahkir makamında) haram yemek § Zıkımlanmak. *[Être enduit,e de poix, être goudroné,e § S'adonner; se bourrer.]*

Ziftli (*t. f.*) Zift sürülmüş, ziftle kaplanmış. *[Enduit,e de poix.]*

Zihin (*a. s.*) Düşünme ve anlama kuvvet ve istidadı, hafıza kuvveti. *[Esprit; intelligence § Mémoire.]*

Zihnen (*a. h.*) Müfekkire kuvvetile, ağızla ve kalemle olmıyarak, zihin ile düşünerek. *[Par intelligence;par esprit]*

Zihinî (*a. h.*) Müfekkire kuvvetine mensup ve müteallik olan, zihinle vaki olan. *[Qui*

concerne l'esprit ou la mémoire; mental,e.]

Zikir (*a. s.*) Anma, yât, hatırlama, ima, beyan ve ifade etme § Allahın bazı isimlerini birbiri arkasına sayarak dua etme. *[Mention; souvenir § Invocation à haute voix des attributs de Dieu.]*

Zikzak (*c. s.*) Eyri büğrü, girintili ve çıkıntılı, zaviyeleri olan, hat, hattı münkesir, helezon§ Yandan yana uğrayan, bir araya bir buraya baş vuran.*[Zig-zag.]*

Zil (*t. s.*) Parmağa veya teflere takılan çifte pullar § Sallanarak çalınan küçük çan § Elektrik cereyanile ses çıkaran çınkırak § Muzika takımlarında çalınan sahana benzer çift madenî levha. *[Cymbale]*

Zilhicce (*a. s.*) Kamerî ayların on ikincisi . *[Douzième mois de l'année lunaire.]*

Zilkade (*t. s.*) Kamerî ayların on birincisi.*[Onzième mois de l'année lunaire.]*

Zillet (*a. s.*) Alçaklık, alçalma, asağı mertebe ve süfli tabiatte olan. *[Bassesse, avilissement§ Honte; indignité]*

Zilli (*t. s.*) Zili olan§ Geveze. *[Qui porte de cymbale§Bavard,e.]*

Zilzurna (*t. f.*) Ayakta duramıyacak derecede şarhoş. *[Très ivre § Très affamé,e.]*

Zimmet (*a.s.*) Himaye, vikaye mecburiyeti, birinin emniyeti taahhüt§ Uhde§ Borç.*[Devoir obligation; charge § Dette.]*

Zina (*a. s.*) Meşru olmıyan cinsı muamele. *[Adultère; fornication.]*

Zinakâr (*fa. f.*) Zina işleyen, meşru olmayan cinsi münasibette bulunan erkek veya kadın. *[Adultère; fornicateur, trice.]*

Zincir (*t. s.*) Bak: Zencir. *[Voir: Zencir.]*

Zincirleme } (*t. m.*) Zincire
Zincirlemek } vurmak, zincirle bağlamak. Zincir gibi sıralamak. *[Mettre au fer § Entourer d'une chaîne.]*

Zincirlenme } (*t. m.*) Yukar-
Zincirlenmek } dan aşağıya sıralanmak, teselsül etmek, zincire bağlanmak. *[Se suivre; s'enchaîner.]*

Zincirli, zencirli (*t. f.*) Zincire bağlı § Zincire vurulmuş§ Yukarıdan aşağıya sıralanmış müselsel. *[Qui porte une chaîne; lié,e enchaîné,e.]*

Zindan (*t. s.*) Eski zamanların karanlık mahpesi § Pek karanlık ve can sıkan yer.*[Prison; cachot § Endroit obscur.]*

Zindancı (*t. f.*) Zindan muhafızı, zindan gardiyanı. *[Gardien de prison.]*
Zinde (*fa. f.*) Pek diri, canlı, yaşıyan § Ruhlu, çevik, kuvveti yerinde,pek dinç.*[Vif.ive; vivant,e § Fort,e, vigoureux, euse.]*
Zinhar(*fa. h.*) Sakın ha, aman! asla. *[Prenez garde! garde! jamais!]*
Zir (*a. s.*) Alt, altında. aşağıda söylenen § Sazların en ince teli. *[Sous; au dessous.]*
Zira (*t. s.*) Sebebiyet ve talil beyan eder § Çünkü. *[Car; parceque.]*
Zirâ (*fa. h.*) Orta parmağın ucundan dirseğe kadar olan uzunluk, arşın, ölçü. *[Aune; pic.]*
Ziraat(*a. s.*) Ekincilik,çifçilik, mahsul yetiştirmek için toprağın işlemesi ve ona müteferri işler. *[Agriculture; art agricole.]*
Ziraî (*a. s.*) Ziraat fennine mensup ve müteallik*[Agricole]*
Zirve (*fa. s.*) Dağın en yüksek yeri, evç. *[Sommet; pic; cime.]*
Zivle (*t. s.*) Öküzün boynunu boyunduruktan çıkarmak için boyunduruğun iki tarafına sokulan değnek.*[Verge qu'on met au dessus du joug des bœufs.]*
Ziya (*a. s.*) Aydınlık, ışık,nur, parlaklık. *[Lumière; lueur; clarté.]*
Ziyadar (*fa. f.*) Münevver, parlak, aydınlık veren, nur veren. *[Lumineux,euse; brillant,e; éclatant,e.]*
Ziyade (*t. f.*) Fazla gelen miktar, artan § Baki, kusur§ Çok, fazla miktarda olan § Daha çok artık§ Lüzumundan fazla § Lüzumsuz, boş,nafile § Çok, aşağı derecede § Artık, daha.*[Augmentation;accroissement § Superflu § Plus; plusque § Trop; beaucoup § Très.]*
Ziyadece (*t. f.*) Az fazla,çokça, hayli. *[Assez; un peu plus.]*
Ziyadeleşme } (*t. m.*) Artma, artmak, çoğalma, çoğalmak, ziyade olmak. *[S'augmenter; accroître.]*
Ziyadeleşmek }
Ziyadeleştirme } (*t. m.*) Artırmak, çoğaltmak,fazlalaştırmak. *[Augmenter.]*
Ziyadeleştirmek }
Ziyadesile (*t.h.*) Pek çok fazla olarak. *[Très fort; énormément; par excellence.]*

Ziyafet (*a. s.*) İkram için verilen yemek, misafirlere yemek ve saire ile ikram etme. [*Repas d'invitation d'étiquette; festin; banquet.*]
Ziyan (*fa. s.*) Zarar, hasar. [*Perte; dommage; avarie.*]
Ziyancı (*t. s.*) Zarar ve hasarı mucip olan, ziyankâr. [*Nuisible: qui cause des dommages.*]
Ziyankâr (*fa. f.*) Zarar ve hasarı mucip olan, ziyan veren. [*Malfaisant,e; gaspilleur,euse.*]
Ziyankârlık (*t. s.*) Zarar ve hasarı mucip olma, boş yere zarar ve ziyan verme. [*Gaspillage.*]
Ziyansız (*t. f.*) Zarar ve hasarı muçip olmıyan § Zararsız, oldukça iyi § Kötü ve zararlı olmıyan, fena değil, oldukça iyi. [*Qui n'est pas nuisible; passablement bon,ne.*]
Ziyaret (*a. s.*) Birini görmeğe, birile görüşmeğe gitme § Teberrük maksadile mubarek bir yere gitme. [*Visite § Pèlerinage.*]
Ziyaretçi (*t. s.*) Ziyaret eden adam, zair. [*Visiteur; pèlerin.*]
Ziyaretgâh (*fa. s.*) Ziyaret yeri, teberrük için gidilen mabet ve saire. [*Lieu de pèlerinage.*]
Ziynet (*a. s.*) Bezek, süs. [*Parure; ornement, luxe.*]
Ziynetleme } **Ziynetlemek** } (*t. m.*) Bezemek, süslemek, tezyin etmek. [*Parer, orner, embéllir.*]
Ziynetlenme } **Ziynetlenmek** } (*t. m.*) Bezenmek, süslenmek, tezeyyün etmek. [*Se parer, s'orner, s'embellir.*]
Ziynetli (*t. f.*) Süslü, bezenmiş. [*Paré,e, orné,e, qui a du luxe.*]
Zıbarma } **Zıbarmak** } (*t. m.*) (Tahkir makamında) fena halde sızıp yatmak, uyumak. [*S'assoupir par suite d'ivresse.*]
Zıbın (*t. s.*) Fanilâ yerine giyilen kısa mintan § Çocuklara gömleğin üstünden geydirilen kısa ve kollu mintan. [*Brassière.*]
Zıddıyet (*a. s.*) Muhalifet, mubayenet, husumet. [*Opposition, contraire § Adversité; antipathie.*]
Zıh (*t. s.*) Esvap kenarına dikilen şerit, kaytan ve saire, marangoz işlerinde tabla kenarına yapıştırılan ince pervaz § Kitap sahifesi etrafına

çevrilen çizgi. *[Bord; bordure; frange.]*

Zıhlama | (*t. m.*) Kenarını
Zıhlamak | zıh çekmek, etrafını şerit, kaytan, pervaz veya çizgi ile çevirmek. *[Entourer d'une ligne ou de broderie.]*

Zıif (*a. f.*) Bir şeyin iki misli iki defası, iki katı. *[Double.]*

Zıkkım (*t. s.*) Bak: Zakkım. *[Voir: Zakkım.]*

Zıkkımlanma | (*t. m.*) (Tahkir
Zıkkımlanmak | makamında kullanılır) yemek, tıkınmak. *[Se bourrer.]*

Zıl (*a. s.*) Gölge, saye § Himaye. *[Ombre § Protection.]*

Zılgıt (*t. s.*) Korkutma, tehdit § Tazir. *[Menace, réprimande]*

Zılıf (*t. s.*) Sığır ve koyun gibi hayvanların çatal tırnağı. *[Corne du pied fendu, de certains animaux ; onglon.]*

Zımba (*t. s.*) Bir şeyi delmeğe, delikler açmağa mahsus alet. *[Perforateur; perceuse mécanique, ciseau à froid, emporte-pièce.]*

Zımba

Zımbacı (*t.s.*) Zımba ile delen, bir şeyin kenarını zımba ile delerek süsleyen adam. *[Celui qui perce au ciseau à froid ou à l'emporte-pièce, perceur.]*

Zımbalama | (*t. m.*) Zımba
Zımbalamak | vurmak, zımba ile delik açmak. *[Percer au ciseau à froid, perforer.]*

Zımbalatma | (*t. m.*) Zımba
Zımbalatmak | vurdurmak, zımba ile deldirmek, delik açtırmak. *[Faire perforer.]*

Zımbırdatma | (*t. m.*) Geril-
Zımbırdatmak | miş tel üzerine vurarak ses çıkartmak § Telli sazlardan birini çalmak. *[Jouer de la musique en parlant d'instruments à corde.]*

Zımbırtı (*t. s.*) Gerilmiş telin üzerine hafifçe vurarak çıkan ses § Telli sazların çalınmasından çıkan ses. *[Tintement, cliquetis.]*

Zımnen (*a. h.*) Açıktan olmıyarak, dolayısile, kapalıdan. *[Implicitement, par un sens caché.]*

Zımnî (*a. h.*) Açıktan olmıyarak, dolayısile anlatılan, kapalı surette. *[Implicite.]*

Zımpara (*t. s.*) İnce ve sert kumlu taş madeni. *[Émeri.]*

Zımpara kâğıdı (*t.s.*) Demir, tahta ve saireyi cilâlandırmak, pürüzlerini çıkarmak ve düzletmek için kullanılan üstü kumlu kâğıt. *[Feuille d'émeri]*

Zıncan (*t. s.*) Bak: Sıncan. *[Voir: Sıncan.]*

Zındık (*t. s.*) Allaha inanmıyan, münkir, dinsiz, mülhit. *[Impie; athée.]*

Zıngıldama | **Zıngıldamak** (*t. m.*) Bak:Zıngırdatmak *[Voir Zıngırdatmak.]*

Zıngılzıngıl (*t. s.*) Bak: Zıngırzıngır, *[Voir:Zıngır zıngır.]*

Zıngırdama | **Zıngırdamak** (*t. m.*) Şiddet ve sesle titreyip oynamak. *[Trembler fortement et avec bruit.]*

Zıngırtı (*t. s.*) Şiddet ve sesle titreyip oynama. *[Tremblement fort.]*

Zıngırdatma | **Zıngırdatmak** (*t. m.*) Sesle ve şiddetle titretmek ve oynatmak *[Faire trembler fortement.]*

Zıngır zıngır (*t. s.*) Şiddetle titreyip ses çıkarmağı taklit eder. *[Partic , marque un tremblement fort et continu qui fait de bruit.]*

Zıp (*t. s.*) Hemen, ansızın, veya gayrimemul bir taraftan çıkıvermeği tasvir eder. *[Onomatopée qui imite l'action de sauter, de bondir légèrement ou de sortir tout d'un coup.]*

Zıpçıktı (*t. s.*) Türedi, serseri. *[Intrus; parvenu,e.]*

Zıpır (*t. f.*) Çılgınca hareket eden, patavatsız herif, güçlü kuvvetli, iriyarı, cüsseli. *[Dandin; homme ridicule et inconséquant.]*

Zıpka (*t. s.*) Bir nevi dar potur. *[Une espèce de pantalon.]*

Zıpkın (*t. s.*) Büyük balıkları vurmağa mahsus ucu sivri ve çengelli bir nevi harbe. *[Espèce de javelot usité par les pêcheurs pour chasser les poissons à fleur d'eau.]*

Zıplama | **Zıplamak** (*t. m.*) Sıçramak, hoplamak *[Sauter; sautiller; danser.]*

Zıplatma | **Zıplatmak** (*t. m.*) Sıçratmak, yukarıya doğru atlatmak. *[Faire sauter; faire sautiller.]*

Zıppadak (*t. s.*) Ansızın, beklenmediği bir anda, hemen. *[Tout à coup; aussitôt.]*

Zıpzıp (*t. s.*) Tekrar tekrar, birbiri ardından (sıçrama). *[Action de sautiller.]*

Zıpzıptaşı (*t. s.*) Çocukların

ellerinde sıçrattıkları ufak yuvarlak taş bilâ. *[Cailloux (avec lequeles les enfants jouent).]*

Zır (*t.s.*) Sürekli ve usandırıcı.çirkin bir sesi taklit eder§ Bazı sıfatların iptidalarına gelerek mubalağa beyan eder. *[Partic, imite un bruit continuel et ennuyeux.]*

Zırdeli (*t. f.*) Büsbütün deli: çılgın. *[Fou; extravagant,e.]*

Zırh (*t. s.*) Kılıç bıçak ve saire gibi silâhlardan korunmak için eskiden giydikleri telden ve demirden esvap§ Top, gülle tesir etmemek için harp gemilerine istihkâm ve saireye kaplanan çelik kalın levha. *[Cuirasse; armure; cotte de maille]*

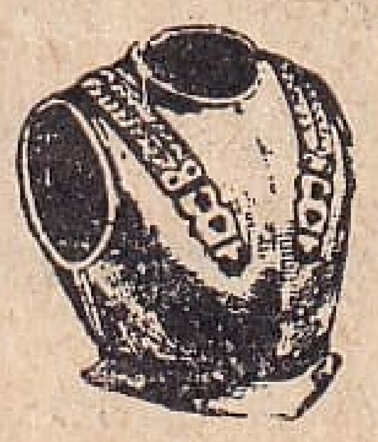

Zırh

Zırhlama | (*t. m.*) Zırh giydirmek , zırh geçirmek, zırh kaplamak. *[Cuirasser.]*
Zırhlamak |

Zırhlanma | (*t. m.*) Zırh giymek, zırh geçirilmek, zırh kaplanmak. *[Être cuirassé,e.]*
Zırhlanmak |

Zırhlatma | (*t. m.*) Zırh giydirtmek, zırh geçirtmek,zırh kaplatmak. *[Faire cuirasser.]*
Zırhlatmak |

Zırhlı (*t. f.*) Zırh giyen, zırhla kendini koruyan§ Üzerine kalın çelik levha kaplanmış harp

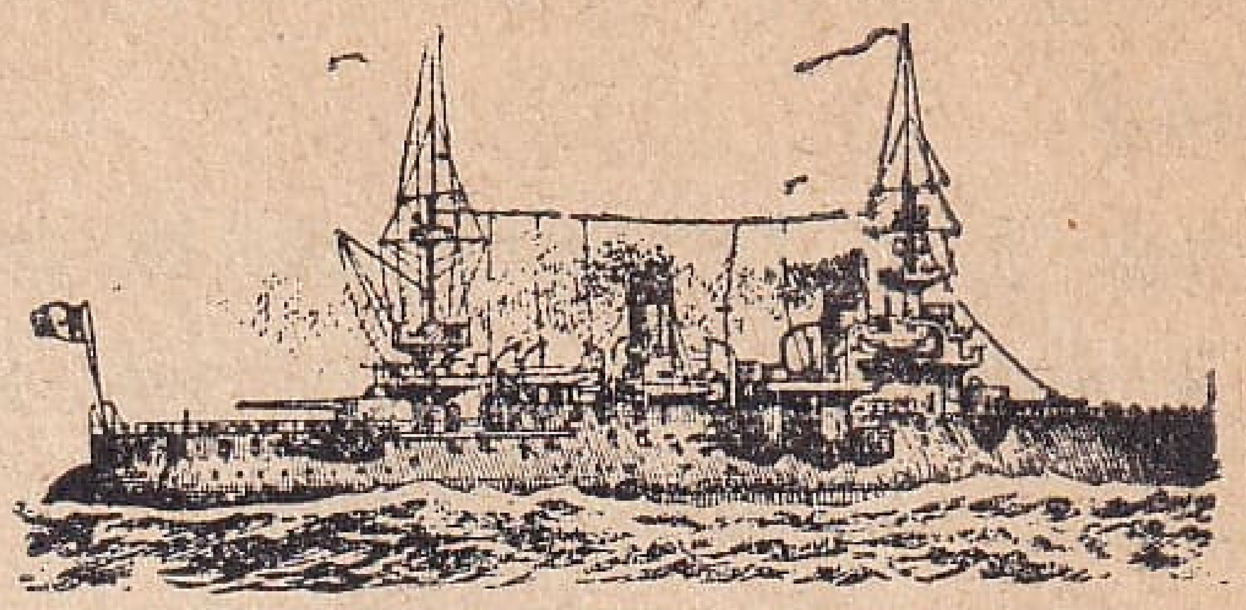

Zırhlı

gemisi. *[Cuirassé,e; qui porte une armure.]*

Zırıldama | (*t. m.*) Yüksek sesle vızıldamak, durmayıp gürültü yapmak, zırzır etmek. *[Criarder; crier comme un enfant. Baliverner]*
Zırıldamak |

Zırıltı (*t. s.*) Yüksek sesle yapılan vızıltı, gürültü § Kavga. *[Propos vains]*

Zırılzırıl (*t.s*) Bol bol akmağı tasvir eder. *[Explique l'état d'un écoulement abondant.]*

Zırlak (*t. f.*) Boş yere zırıltı eden münasebetsiz bir surette söylıyen veya ağlıyan § Çok öten bir cins böcek, arlak *[Criard,e§ Tête fêlée; braillard § Grillon Braire.]*

Zırlama | (*t. m.*(Bak: Zırıldamak. *[Voir: Zırıldamak.]*
Zırlamak |

ır nık (*t. s.*) Sıçanotu ile kükürtten mürekkep kıl düşüren bir mahlut. *[Orpiment.]*

Zırtapoz(*t. f.*) Delice iş gören, akılsız, zırzop. *[Fadàsse; fou, folle.]*

Zırva (*t. s. f.*) Sarmısaklı paça § Şeker, pirinç ve su ile yapılan safransız zerde § Saçmasapan söz, boş lâkırdı, safsata *[Èspèce de mets aux pieds de veàu au riz et à l'ail § Baliverne; paroles futiles.]*

Zırvalama \ **Zırvalamak** } (*t. m.*) Pek münasebetsiz bir surette söz söylemek, saçmalamak. *[Divaguer; rendre ridicule; perdre le serieux.]*

Zırzır (*t. s.*) Bak: Zır. *[Voir: Zır.]*

Zırzop (*t. f.*) Delişmen, münasebetsiz, hoppa, zevzek. *[Fou, folle, fadasse.]*

Zırzopluk (*t. s.*) Delişmenlik, münasebetsizlik, zırtapozluk, zevzeklik. *[Folie, fatuité.]*

Zıt(*a. f.*) Bir şeyin aksi§Ters, aksi iş § Muhalif, mübayin. *[Contraire, opposé, adversaire, opposition, contrariété.]*

Zıvana (*t, s.*) İki parçayı birbirine bağlıyan içi boş mil, birbiri içine girecek iki şeye açılan oyuk § Değirmen taşının ortasındaki kazık § Cıgaranın ağıza alınacak tarafda küçük kâğıt boru § Düzen, tertip. *[Tube quelconque qui entre dans tuyau, petit tube de bois adapté au bouquin de la pipe Turque et qui entre dans le grand tuyau.]*

Zıvanasız (*t. s.*) Çılgın, zırzop, zevzek. *[Fou, folle.]*

Zıya (*a. s.*) Kaybolmuş, telef olma § Ölüm, vefat. *[Action de perdre, perte § Mort.]*

Zıyk (*a. s.*) Darlık, sıkıntı. *[Etroitesse; angoisse.]*

Zıykısadır (*a.s.*) Göğüs tutukluğu, tık nefes. *[Asthme.]*

Zoka (*t. s.*) Büyücek balıkları tutmak için kullandıkları ufak balık şeklinde iğneli kurşun. *[Hameçon.]*

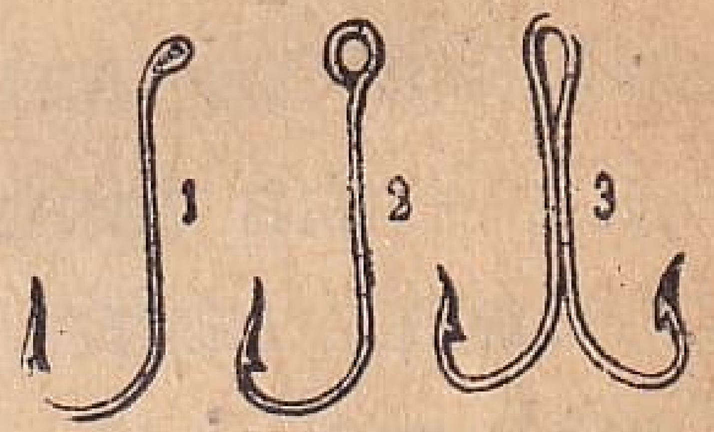

Zoka

Zolota (*t. s.*) Otuz paralık eski bir sikke. *[Ancienne monnaie Turque de 30 paras]*

Zonklama \ **Zonklamak** } (*t. s.*) Şiddetli baş ağrısından çekiç ile vuruluyor gibi zonk zonk etmek § Çıban ve şişin şiddetle ve içinden bir şeyle vuruluyor gibi ağrımak. *[Sentir des élancements.]*

Zor (*t. s.*) Güçlük, müşkülât § Zahmet § Mecburiyet, cebir § Kuvvet, kudret § Güç § Yalan, asılsız, sahte iş § Müşkül § Zahmetli, meşakkatli § Güçlükle § Ancak, dardarına. *[Difficile; pénible; fatigant,e difficilement; avec peine.]*

Zoraki (*t. f.*) Zorla, cebren, kerhen. *[Avec répugnance; à contre cœur, par force.]*

Zorba (*t. s.*) Zorla muamele eden, cebren ve hakka riayet etmiyerek iş yaptırmak istiyen gasbeden, celbeden. *[Brigandeau § Rebelle.]*

Zorbalık (*t. s.*) Zorla maumele cebbar ve hakka riayet etmiyen adamın hali. *[État d'un rebelle, d'un brigandeau.]*

Zorlama } **Zorlamak** } (*t. m.*) Zorla işletmek, bütün kuvvet ve kudretini sarfetmek *[Forcer; faire violence; user de contrainte.]*

Zorlu (*t. f.*) Güçlü, kuvvetli, cebbar. *[Fort,e; vigoureux, euse.]*

Zorzoruna (*t. s.*) Ancak, güç halle zorzar. *[Avec beacoup de difficulté; bon gré mal gré.]*

Zuaf (*a. s.*) Cezairde bir sınıf yerli asker. *[Zouave.]*

Zuhur (*a. s.*) Ortaya çıkma, görünme § Hâsıl olma, vücude gelme § Keşif, icat, bulunma *[Action de se montrer; de paraître; apparition.]*

Zuaf

Zuhurat (*a s.*) Memulun hilâfında ve beklenmeden birdenbire vuku bulan ahval ve böyle ahvalin icap ettirdiği masarif. *[Éventualité; imprévu.]*

Zuhuri (*t. s.*) Orta oyununda palvaçoluk rolünü yapan oyuncu. *[Acteur de la grosse farce Turque dite «orta oyunu».]*

Zuhurikolu (*t. s.*) Orta oyunu takımı § Maskara. *[Troupe de comédiens Turcs jouant le «orta oyounu».]*

Zulmanî (*a. f.*) Karanlığa mensup ve müteallik, karan-

lık olan, muzlim.*[Ténébreux, euse.]*

Zulmen (*a. f.*) Zulüm ile,haksız olarak, cevir ve sitemle. *[Injustement;tyranniquement; par oppression.]*

Zulmet (*a.s.*) Karanlık muzlim. *[Obscurité; ténèbre.]*

Zulüm (*a. s.*) Haksızlık, gadir, sitem, cevir, istibdat. *[Oppréssion; tyrannie; injustice.]*

Zulümkâr(*fa. f.*) Zalim,zulm eden, haksız, gaddar,müstebit, *[Injuste;tyrannique; oppresseur]*

Zulümkârlık (*t. s.*) Zalimlik, haksızlık, gaddarlık, istibdat. *[Tyrannie oppression.]*

Zulmetme | (*t. m.*) Gaddar-
Zulmetmek| lık etmek, cebir ve şiddetle takip etmek. *[Opprimer;exercer la tyrannie, faire une injustice.]*

Zurnazen (*fa. f.*)Bak: Zurnacı. *[Voir: Zurnacı.]*

Zurna (*t. s.*) Keskin sivri ve çatlak bir ses çıkaran, üflemek suretile ve davul ile beraber çalınan maruf boru. *[Instrument de musique qui tient le milieu entre la clarinette et le haut bois.]*

Zurnacı (*t. s.*) Zurna çalan adam. *[Musicien qui joue l'instrument dit «zurna»]*

Zuüm (*a. s.*) Batıl zan § Bu kelimeyi imlâ lûgati, zam suretinde almıştır. *[opinionfausse; prétention.]*

Zücaç (*a. s.*) Sırça, cam, şişe. *[Verre § Vitre.]*

Zücacî (*a. s.*) Cam ve sırça kabilinden olan.*[Vitreux,euse vitré,e; hyaloïde.]*

Zücaciye (*a. s.*) Cam ve sırça kabilinden eşya. *[Corps vitreux.]*

Züğürt (*t. s.*) Parasız, yoksul, cebı delik.*[Qui n'a d'argent; miséreux,euse.]*

Züğürtleme | (*t. m.*) Servet
Züğürtlemek| ve sermayesini kaybedip parasız kalmak,yoksul olmak. *[Tomber dans la gêne, dans la dêche.]*

Züğürtlük (*t. m.*) Parasızlık, yoksulluk.*[Manque d' argent dêche.]*

Zühul (*a. s.*) Kasten unudur gibi görünme, yanılıp unutma. *[Oubli.]*

Zühal (*a. s.*) Güneşin etrafında devreden seyyarelerin altıncısı. *[Saturne.]*

Zühulen (*a. h.*) Zühul eseri olarak, sehven,unutarak, yanlışlıkla, bilmiyerek.*[Ignoremment, par erreur.]*

Zühre (*a.* s.) Güneşin etrafında devreden seyyarelerin ikincisi, çobanyıldızı § Yunan esatirinde güzellik ve aşk alihesi. *[Venus.]*

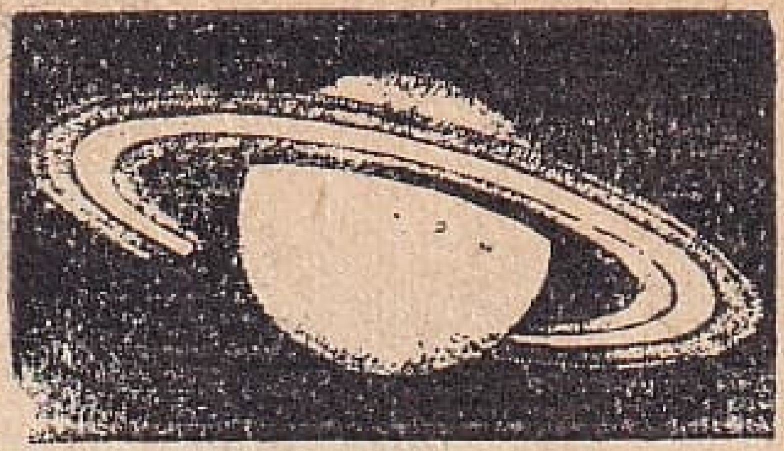

Zühal

Zührevî (*a. f.*) Firengi ve belsoğukluğu ve bunlara mütedair hastalıklar. *[Vénérien, enne (maladie).]*

Zükâm (*a.* s.) Nezle hastalığı. *[Rhum, coryza.]*

Zükâmlı (*t. f.*) Nezleye tutulmuş, nezleli. *[Enrhumé,e.]*

Zükûr (*t.* s.) Erkekler § Zekrin cem'i, mukabili inas. *[Mâles.]*

Zül (*a.* s.) Bak: Zillet. *[Voir: Zillet.]*

Zülâl (*a.* s.) Sâf, halis ve berrak tatlı su § Albümin denilen ve yumurta akı kıvamında olan bir kimyevî madde. *[Eau pur, limpide et froide § Blanc d'œuf.]*

Zülâlî (*a.* s.) Yumurta akı kabilinden olan, albümine müteallik. *[Albümineux,euse.]*

Zülfe (*fa.* s.) Bazı şeylerin tepesinde bulunan püskülcük. *[Gland.]*

Zülfüarüs (*fa.* s.) Fasulya cinsinden güzel çiçekli bir nebat. *[Espèce de haricot à fleurs panachées.]*

Zülfüyar (*f.* s.) Zülfüyara dokunmak suretinde kullanılır ki hatır kırmak demektir . *[On emploie avant le verbe dokunmak et signifie:fâcher]*

Zülveçheyn (*a. f.*) İki yüzlü, iki cebheli. *[À deux faces.]*

Zülûbiye(*t.* s.)Bir nevi badem ve balla yapılmış hamur tatlısı.*[Gateau feuilleté au miel et aux amandes.]*

Zülüf (*fa.* s.) Yüzün her iki tarafından sarkan saçlar, bukleler. *[Boucle de cheveux.]*

Zülüflü (*t. f.*) Yüzünün her iki tarafından sarkan saçları, bukleleri olan.*[Qui a des boucles de cheveux.]*

Zülüflübaltacı (*t.* s.) Vaktile saray hademesinden bir sınıf. *[Classe spéciale de domestique du palais du Sultan (anciennement).]*

Zümre (*a.* s.) Cemaat § Sınıf, cins, nevi. *[Troupe; bande § Classe; catégorie§ Regne.]*

Zümrevî (*a.* s) Bir zümreye mensup ve müteallik olan. *[Qui appartient à une catégorie.]*

Zümrüdî (*fa.s.*) Zümrüt rengin de, zümrüt gibi yemyeşil. *[De la couleur d'émeraude.]*

Zümrüdin (*fa. s.*) Bak: zümrüdî. *[Voir: zümrüdî.]*

Zümrüt (*t. s.*) Maruf yeşil renkli kıymetli taş.*[Émeraude.]*

Zünnar(*t. s.*) Kuşak, kemer § Hıristiyan rahiplerinin riyaset maksadile çıplak tenin üzerine kuşandıkları sert kıl kuşak. *[Ceinture de moine chrétien.]*

Züppe (*t. f.*) Sonradan görmüş, kendini beğenmiş, hutperest. *[Parvenu,e; dandy.]*

Züpt (*a. s.*) Bir şeyin en eyi ve seçilmiş kısmı § Hulâsa, netice. *[La meilleure partie d'une chose; essence§Résumé]*

Zürafa (*a. s.*) Afrikada yaşayan uzun boylu ve ön ayakları yüksek bir cins hayvan. *[Girafe.]*

Zürra (*a. s.*) Çiftçiler ziraat işleri ile meşgul olanlar. *[Ag-*

Zürafa

riculteurs; cultivateurs; fermiers.]

Zürriyet (*a. s.*) Nesil, soy, cins, evlât ve ahfat. *[Génération; race § Descendance.]*

Züyuf (*a. s.*) Kalp ve silik, bozuk sikke. *[Fausse monnaie; les lettres et les marques effacés d'une monnaie.]*

Bitti

İstanbul—Ankara Caddesi, Cihan Kitaphanesinin tabettiği yeni kanunlar

	Kuruş
Damga resmi kanunu	10
» » tarifesi	25
Damga talimatnamesi	30
İskânı muhacirin kanunu	5
Mübadillere temlik kanunu	5
Temlik kanunu nizamnamesi	5
Avukatlar kanunu zeyli	5
Türk vatandaşlık kanunu	5
Temyiz teşkilâtı kanunu	5
Kaçakçılığın men ve takibi	25
Tıbabet ve şuabatı hakkında kanun	20
Kazanç kanunu ve zeyli	25
Muamele vergisi kanunu	10
Türk kanunu medenisi	50
Kanunu medenî meriyet kanunu	5
Borçlar kanunu	40
Ticaret kanunu	60
Türk ceza kanunu	50
» » meriyet kanunu	10
Hukuk usulü muhakemeleri kanunu	50
İcra ve iflâs kanunu	50
Maaş kanunu	10
Maaş (Barem kanunu)	50
Askerî zabitan maaşleri (Barem)	10
Askerî memurin	5
Köy kanunu (yeni harfle)	20
Şurayı devlet kanunu	10
Teşkilâtı esasiye kanunu ve zeyli	10
Belediye kanunu	30

Tahşiyeli Kavanin de mevcut münferit kanunlar:

	Kuruş
1 Harcırah kanunuları	30
2 Tabiiyet kanunu	50
3 İntihabı meb'usan kanunu	50
4 Cemiyetler, tecemmuat, tatili işgal kanunları	30
5 Matbuat kanunu	50
6 Ebniye, ebniyei emiriye, vakfıye, inşaat kanunları	80
7 İstimlâk-vazıyet kanunları	30
8 Orman nizamnamesi	80
9 Maden, taş ocakları nizamnamesi	80
10 İcarı akar, sükna kanunları	35
11 İhtira beratı, alâmetı farika	40
12 Asarı atika ve müze nizamnameleri	30
13 Usulü muhakemei şeriye (mülga)	100
14 Arazi kanunu ve tapu nizamnamesi	250
15 Emvalı gayrı menkule kanunları	125
16 Sulh hâkimleri kanunu	100
Fennı teşri ve fennı kaza (Müderris İstipan Karayan Ef.)	25
Müzayede münakasa kanunu	25
Kazanç kanunu talimatnamesi	15
Tapu harçları kanunu	10
Vilâyet idaresi kanunu	10
Şose ve köprüler kanunu	25
Harç tarifesi	20
Kâtibi adil kanunu	15
Temyiz teşkilâtı kanunu	5
Teşvikı sanayi kanunu ve talimatnamesi	40
Hâkimler kanunu	5

	Kuruş
Hayvan sirkatının menni hakkında kanun	10
Askerlik mükellefiyeti kanunu	20
İhtiyat zabıtanı kanunu	15
İcra ve itlâs kanunu şerhi 1 inci (Sabri Şakir B.)	75
Tertibi evvel düstur 1-8 cilt	1500
Tertibi sanî düstur 1-7	2500

Edebî kitaplar

Zor nikâhı	Moliyer Külliyatı	15
Zoraki tabip	Moliyer Külliyatı	20
Merakî	Moliyer Külliyatı	25
Yorgaki Dandini	Moliyer Külliyatı	20
Burjua Jantiyom	Moliyer Külliyatı	25
Halk düsmeni	(İpsen)	20
Hortlaklar	«	40
Verter	(Göte)	50
Hayyamın rübaileri	(Feyzullah Sacit Bey)	100
Erkek kız	(Viktor Margrit)	75
Eş (Erkek kızın zeyli)	«	75
Venedik âşıkları Resimli	(Mişel Zevako)	150
Şeyh Ahmet	»	50
Kırlangıçlar	(Mahmut yesari Bey)	50
Tarihte güzel kadınlar Resimli		50
Sosiyalistlerin Allahı		10
Ruh, Hiddet, Dua, Muhabbet, Kelam, İman ve itikat, Ölüm, Ademi müsavat, Vicdan	Tolstoy Külliyatı	
Beheri beş kuruştan, umumunun mücelledi		70
Kuranı Kerim tercümesi		175
Karton ciltli		
Bez ciltli		200
Yaldızlı «		250
Elektriki sanayi 1-3	(Kâmran Sırrı Bey)	400
Fotografya rehberi	(İzzet Sadullah Bey)	40
« senayitatbikatı 1-4		40

YILMAZ CİLT EVİ
Abdullah Özyılmaz
ANKARA